NICOLAI·NICOLI

FLORENTINI·DE

MATERIA

MEDICA·SERMO·7·

LIBRARIÆ
COL LEGII
MAIOR
CRACOVI

Datus est m. doctori Sylvestro Rogasky per Serenissi-
mã Reginã Poloniæ anno 1586

Nicolai Nicoli Florẽtini philosophi mediciqꝫ prestãtissimi Sermo septimus de Chyrurgia ⁊ de decoratione.

Additus est index nunq̃ antea excusus copiosissimus.

Capitum Index

¶Incipit tabula sermonis septimi.

Capitum Index

¶ Laus deo.

¶ Index eorum que notam digna toto hoc volumine continentur.

Index

Index

Et taliū

Q

Finis.

Fiat voluntas tua.

Eriam medicinalium onere sermonū exutus. Septimū aggrediorin quo de dispōnibus mēbrorū exteriorū humani corporis tractare propono sui. Pro huius ergo initij facilitate medij fecūditate et finis terminatione felici: summi medici dñi nři Jesu xpi patrociniū:cū quo me sempiūni humiliter imploro. Sub cuius confidentia hunc 7m sermonem in sex diuido tractatus.

Tractatus primus erit de anatomia mēbrorum exteriorum.

Tractatus secūdus erit de doloribus membrorum exteriorum potissime iuncturarum.

Tractatus tertius erit de dislocationibus et contorsionibus iuncturarum: et quibusdā alijs egritudinibus.

Tractatus quartus erit de solōne ɔtinuitatis mēbrorum extrinsecorum.

Tractatus quintus erit de apatibus qua in exteriorib⁹ accidunt membris.

Tractatus sextus et vltimus erit de decoratione et membrorum ornatu.

Ractatus quoq primus duas cōtinet summas:in quarum pria tradet anatomia mēbrorum organicorum exteriorū. Et erunt his ambabus sumis capitula. 58.

De anatomia in generali: et de necessitate anatomie. Cap. j.

Anatomia ab ana grece dicit. qd latine significat sursum: siue circūcirca: et tomos grece qd latine est sectio siue diuisio: qsi supra mēbra vel circūcirca mēbra diuisio: vel vt dicunt alij. dr ab anos grece qd signat latine rectū: et tomos diuisio: qsi recta mēbrorum diuisio: p quā certa et recta mēbrorum et particularium oium totius corporis p diuisionē hr cognitio. Gal. medicorū pnceps primus extitit oium eorum q certā hūerunt de anatomia sciam: oium pdecessorum suorum correxit errores: nec in doctrina eius quā de anatomia tradidit inuētus est error: aut diminutio: sed eā firmā semp et custoditā seruauerit. Dixit quoq in plibus suorum librorum caplis Ga. sciaz anato. corporis humani necessarijssimā fore medicis querētib⁹ rectā noticiā morborum hūano corpori superuenientium hre: et inuenire methodū rectā curatiōis eorum. Et scie anatomie necessitatez p multa exēpla hincinde in suis libris isserta monstrauit. Et inter alia de iteriorib⁹ exēplū adduxit: et ait. Quidā romā pgens de mula cecidit sup lapidez: ex quo casu vna de spondilibus lesa fuit: ex quo casu digitus auricularis et medius ad tps grauiter et duriter moue bat: qbus digitis medici empla supponebāt: ex qb⁹ eger nullū sumebat auxiliū: qd cernēs Gal. illā eandē medicinā spōdilibus colli applicuit: qm per anatomiam sciebat ad illos digitos a spōdilibus colli neruos dirigi: qb⁹ ibi appositis in breui tpe sanat⁹ extitit eger ille. Et q̄uis oibus medicis oium mēbrorum sit anatomie scia opportuna. Exteriorum tñ mēbrorum noticia marie chirurgicis extitit opportūa. Et qr de chirurgia in h sermone tractabitur: iō in eius pn⁹ exteriorum mēbrorum anatomiā ponere proposui sententijs auctorum et pbatorum expōnibus roboratā. Et qp horū mēbrorum exteriorum noticia sit marie chirurgicis necessaria ostēdit Gal. 6⁰ de inge. sani. dicēs necium est medico

De necessitate anatomie.

secatori apatū. sup. et vulnerū scire anatomiam: ne credat latū ligamētū fore pelliculā: et rotūdū fore neruū. Et Aui. 4a pmi. ca⁰ 26⁰ dixit. opz q secator sciat ex anatomia anatomiā neruorum venarū et arteriarum: ne erret et incidat aliqd ex eis: ne sit sicut cecus errans scissionē lignorum. Nullus. n. artifex in subiecto qd ignorat pōt regulr opari: vñ cōsilr neq chirurgicus in corpore hūano sili subto ipsius ptibus ignoratis rōnabilr exercere valebit: dz itaq chirurgic⁹ oi studio celeri et idustria oi ad anatomiā discendā sollicite operare. Sciat quoq ois medicus ō anatomia membrorū per solā vocē viuā: et p solā scripturā pfectā nō posse haberi noticiā: sed exigit ad plenariā de ea informationez et tactus et visus. Eteni anatomia est de reb⁹ de qbus loquēs Gal. 12⁰ de vtilitate particu. ait. melius esset pñtibus q apparēt fieri ōnsionē. Et sermones eorum sil. Nō. n. sufficit designare sermo aliqs: ita certitudinalr aliqd eorum q apparent sicut tactus et visus. In doctrina aūt anatomie de particularib⁹ qbuscūq ɔsiderāda sunt nouē. s. suba: cōplerio: quātitas: numerus: figura: situs: colligātia: opatio: et iuuamētū: et dispō: qbus egritudines patiunt. Quidā tñ p dicta nouē sub notitia qtuor cārū cuiuslibet particule cōprehēdūt. s. mālis formalis efficientis et finalis. Nō. n. est in corpore pticula: cui⁹ nō sit pprius finis. Nō vtiq dixit Gal. ii⁰ de vtilitate particularum. a casu et fortuna ɔstitute sē particule aialis: sed arte mirabili et sapiētia creatoris. De cuius nāe arte in ɔstruēdis aialis pticulis admirandū est. De qua admirans Jpoc. semp eā iustā noiauit. Diuine. n. opus iustitie est. Adinuenit que opz et tribuit vnicuiq qd fm dignitatē: et neq supfluū qd opari decet. Habuit āt nā et creatoris sapia in ɔstruēdis pticulis aialis: vt ibidez dixit Gal. in 14⁰ de vtilitate pticu. intētiones primas tres: qm aut gra viuendi fecit eas: sicut mēbra principalia: aut gra bñ viuendi vt oculū et alia sensitiua: aut gra successionis gnis: sicut pudibunda testiculos et matrices. Et in oibus aialis pticulis: vt in. ii⁰ eiusdē ipse dixit: nā marie intēdit: q semp aspicit ad ea que actuuz sunt et vtilitatis. Pria n. intētio oium ɔstructiōis pticularum est vtilitas. Et ei supabundant de pulchritudine puidit nā: sicut. n. boni conditores. i. artifices post equalis aliquā eorum artis ōnsionē faciētes in supeminentib⁹ et clypeis et multos in manicis ensium: et aliqñ in fialis decorē aliquē et imagines vltra vtilitatē ederā aliquā vel vitē vel cypressum: vel aliqd tale figurāt: sic nā ex supabūdāti oia mēbra: et marie que hoiem decorauit. Dñt aūt aialis particule iuuamēta qdam ppria: et quedā cōia de qbus et alijs supradictis in qbuslibet pticularum assignatiōe inferius apparebit.

Anatomia p solā vocem aut scripturā sci ri nō pōt.

Nouē ɔsideranda in doctrina anatomie cuiuslibet particule.

Tres intētiōes principales in ɔstruēdis pticulis.

De anatomia ossis in generali. Cap. ii.

Ossa sunt mēbra spermatica vere simplicia. qm ex vna simplici sunt suba: et nō ex plurib⁹ substātijs ɔmixta. Est aūt ossis suba terrea grossa: in qua tñ est ō humiditate glutinosa dāte sibi in suis ptibus cōtinuitatē. Et qr terrea et grossa effecta est solida et dura. De cuius duritie dixit Hal. scdo theorice. Ossa oibus corporis mēbris in aialib⁹ solidiora sunt et fortiora et p multa sua duritie implicabilitatē adepta sunt. Est aūt ossis cōplexio frigida et sicca: et in vtraq qualitate est multū a tēperamento remota: ita vt in siccitate excedat oia mēbra: q̄uis pilus q est in particula supsluica siccior sit osse. pria primi. Et silr in frigiditate excessu: accepit sup alia mēbra: q̄uis eni prima primi. flegma et pili posita sint osse frigidiora: sed tñ sunt mēbra corporis. Excessus tñ complexionis in siccitate vlterior est excessu eius in frigiditate. Et os qdē q̄uis fuerit pductū a caliditate forti assatiua: vt Av. voluit: tñ remansit frigide cōplexionis i effectu. Et hac rōne sua māque terrea existens terreas retinuit qlitates: ac et qr calidū assatiuū in agendo magnā partez subalis humiditatis

De suba.

De cōplexione.

ipsius mãe exclusit:per cuius exclusionez facta est magna
diminutio in ipsi⁹ nãli calitate:vñ frigida remãsit.ℭ Quã
De ꝗtitate. titas ossis ƀm molé maior est quolibet alio ꝯsimili mẽbro:
ꝗ̃uis eni caro maioris ꝗ̃titatis appareat: non est tñ ita vt
referũt qdã. Et adhuc tota caro nõ est vere simplex: vt de
carne musculosa dicet̃. Et ad maioré molé sub̃e ossis aspi/
ciens. A. pᵃ ƥmi. capᵒ de mẽbris dixit. ꝙ os est ƥmũ ꝯsiliũ
mẽbroꝝ. Nõ eni aliter põt dici ƥmũ cũ nõ sit ƥmũ rõne no
bilitatis vel dignitatis: neqꝫ primũ rõne gñatiõis vt notuꝫ
est. ℭ Numerus aũt ossiũ corporiꝫ humani. dixerũt Haly.
De numero. ⁊ Auer. auctoritate Gal. ꝙ est. ccxlviij. exceptis ossib⁹ par
uis que replent spacia iuncturaꝝ que dicunt̃ sisamina:sic
dicta:q2 sunt in quãtitate siƚa granis sisami:sunt. n. parua
⁊ ꝗ̃si rotũda:⁊ fere siƚa ossibus cerasoꝝ: ⁊ replent ꝯcauita
tes iuncturaꝝ digitoꝝ maxie:⁊ reperiunt̃ hmõi ossa in pe
dibus porcoꝝ qñ comedunt̃. Et excepto osse epiglotis ⁊
osse cartilaginoso:qꝺ̃ dicunt qdã reperiri in cordib⁹ quo/
rũdã hoium:⁊ quorũdã aialiũ. Nõ tñ inueni aliqué q tale
os in corde alicuius hois viderit. Et quot sunt in vno:⁊
quot in alio in ꝓprijs caplis dicet̃ i ꝓcessu. ℭ Nõ aũt fuit
in corpore aialis creatũ os vnũ:sed multa. dixit Almã. qa
vnã corporis pté sine alia moueri necesse fuit. Jõqꝫ non hñ
vnũ os in toto corpore fecit creator:sed multa:neqꝫ fecit ea
multa in ꝗ̃titate equalia:sed valde diuersa:quedã eni ma/
gna sunt:⁊ quedã parua:⁊ q̃dã inter ea sunt media:in lati/
tudine tñ magna in qua quedã magis magnis appropin/
quãt:⁊ quedã magis paruis. Et in hac ẽt approximatione
sunt valde disparia in plus ⁊ minus: dixit Auer. colƚꝫ 2ᵒ. di
uersitas i paruitate ⁊ magnitudine ossiũ est:sicut ossa que
sunt in digitis:que. s. sũt parua. ⁊ ossa cruris ⁊ coxe:que. s.
sunt magna. supp. ⁊ ossa costaꝝ ⁊ rascete ⁊ multa alia:q̃. s.
sunt iter illa media. ℭ Fuerũt in corpore ossa posita nõ cõ/
tinua:sed discõtinua. Continuant̃. alƚs. ꝯtiguant̃ tñ ⁊ adin
uicẽ iungunt̃. dixit Haly. vbi supra duob⁹ modis. s. aut mõ
disgregationis. i. iuncture: aut mõ solidatiõis. Et disgrega
De forma siue figura. tionis mõ sunt ꝯtinua:alia flexibilia: ⁊ alia firma. ℭ Forma
aũt siue figura ossis oibus vna data nõ fuit: ſꝫ sicut multa
sunt ossa:sicut dixit Alexã. multas ⁊ diuersas traxerũt fi/
guras:fuerunt eni ex ossibus creata:quedã plana: q̃dã ro
tũda:quedã lata: q̃dã stricta: q̃dã breuia: q̃dã lõga quedaꝫ
ꝯcaua: q̃dã nõ ꝯcaua; q̃dã hñtia additamẽta: q̃dã nõ hñtia
ea: q̃dã grossa: q̃dã gracilia. Et q̃dã terminata sunt ad car/
tilaginẽ:⁊ quedã nõ. Et insup ossiũ: quedã sunt deferẽtia:
⁊ q̃dã delata. Et deferentia maiora sunt ⁊ grossiora: ⁊ for/
tiora delatis. Ait Auic. pᵃ primi. qꝺ̃ defert̃ ꝺ̃ferẽte leuius
Qꝛ ossa nõ sentiũt pter dẽtes. eẽ opꝫ: cũ placuerit vt mot⁹ sint ƀm sapiẽtiã. ℭ Et oẽ qdeꝫ
os est isensibile exceptis dẽtib⁹. ipsi. n. sentiũt: vt suo caplõ
dicet̃. Dixit Gal. 7ᵒ affo. sup ꝑ̃affo. Quecũqꝫ in frigiditate
sunt ⁊c̃. Ossa nõ sentiunt: q2 cũ sint fundamẽtũ ⁊ corporis
sustentatio si forent sensibilia ꝓꝑ fricationes:⁊ põderosita/
tẽ frequẽter ⁊ intense dolorẽ paterent̃. Et ossa qdẽ nõ ha/
buerunt sensuꝫ:q2 nõ eguerũt custodia eo ꝙ in ꝓfundo po
sita:⁊ desup vestita:⁊ duriora sint ⁊ minus passibilia cete/
ris mẽbris oibus:neqꝫ ẽt debilia de se sunt: vt sint instrm
virtutis sensitiue. Cuꝫ sit vt dcm̃ est eoꝝ cõplexio a tẽpera
mento remota:sensus vero sit vt patuit in sermone 3ᵒ. me/
diocritas excellentiũ q̃litatum. Sintqꝫ ossa paꝝ porosa ⁊
paꝝ trãspirantia: ⁊ ꝑ hoc inepta suscipere spm̃ sensitiuuꝫ:
⁊ cũ hoc vt iam dictũ est fuisset eoꝝ sensus aiali nociuus.
Nã ꝓꝑ motũ laborẽ ⁊ cõpressionẽ ⁊ fricationẽ nimiũ ⁊ fre
quẽter paterent̃ dolorẽ. Jmproprie tñ vt dicũt reperit̃ ali/
qñ ab auctorib⁹ ossa sentire ⁊ dolere:sicut cũ dixit prio de
crysi Gale. dolere costã: per costã nõ intelligẽdo os: ſꝫ pã/
niculũ ipsum tegentẽ. Et sicut ẽt dixit Auicen. 2ᵃ tertij. de
tortura oris ꝙ hõ inuenit dolorẽ in ossibus faciei itelligẽs
per ossa neruos faciei. Et vt dicunt. fuerunt auctores vsi ta
li mõ loquẽdi: q2 ꝓꝑ ꝯtiguationẽ ⁊ appropinquationẽ ner
uoꝝ ⁊ pãniculoꝝ cũ ossibus: qñ dolent vñr ipsa ossa dole/
re: eteni inquit Gal. 3ᵒ de regimine sanita. musculi ꝓfũdio
res cũ dolent in ossibus ipsis dispõ ⁊ dolor esse vr̃. ℭ Zoar
tñ solus posuit ossa sentire: ꝗ̃uis sensu obtuso: ⁊ quasi oc/
culto. Et id qꝺ̃ mouit eũ ad hoc ponẽdũ fuit: ꝙ sicut ossa
recipiunt spm̃ nãlé sine venis: ita debẽt recipere spiritum
aialé sine neruis: cũ nõ sit in hoc virtus nãlis fortior aiali:
tandẽ tñ Zoar ꝯclusit hoc esse de rebus qbus remansit ad
eũ dubiũ. ℭ Qꝛ aũt. dixit Gale. ossa ipassibilia fore nõ in/
tellexit oĩno absolute: ſꝫ sic dixit. q2 ossa a mõ sue sub̃e sue
De situ. põnis ceteris mẽbris sunt minus apta pati. ℭ Situs autẽ
⁊ ossis positio vt iã patuit in profundo est mẽbri in quo ẽ.
Et dixit Aui. pria ƥmi. capᵒ de sermone vli de ossibus: oia
ossa vicina sunt ⁊ ꝯiuncta: neqꝫ inter aliqꝺ̃ os ⁊ os qꝺ̃ ipm
sequit̃ magnũ interuenit spatiũ: inter aliqua tñ eoꝝ iterue
nit spatiũ paruũ: qꝺ̃ cartilaginosa implẽt laguaic: aut car/
tilaginibus siƚa que ꝓꝑ iuuamentũ fuerunt creata: ꝓꝑ qꝺ̃
⁊ cartilagines: ⁊ ista ossium vicinitas: ⁊ adinuicẽ ꝯiunctio
De iuuamento. vocat̃ iunctura de q̃ infra dicet̃. ℭ De ossiũ aũt iuuamen/
tis ⁊ vtilitatibus oibus cõibus. dixit Gal. 16. de vtiƚ. ptic.
ossiũ sub̃a multotiẽs qdẽ velut firmatio ⁊ sedes alijs mẽ/
bris submissa ẽ multotiẽs velut ꝑ̃missoriũ ⁊ murus: he. n.
due sunt vtilitates ossiũ: ita ꝙ vna est ad sustentãduꝫ cete/
ra mẽbra mẽbris: ⁊ 2ᵃ est ad tuẽdũ ea. Et ꝓꝑ has duas vti
litates fuit eoꝝ sub̃a fcã dura. ℭ Jnquit. n. Hal. theorice 2ᵒ
ossa solidiora ⁊ fortiora fcã sũt duplici vtilitate: vna vt sint
fundamentuꝫ ⁊ firmitas qbus cetera muniant̃ ⁊ firment̃
mẽbra cũ sup ossa oia posita sint: sicut sup fundamẽtũ ge/
rens ea. Qꝺ̃ aũt aliud gerit firmius eo qꝺ̃ fert̃: ⁊ fortius
esse oꝫ: ⁊ duritie in hac parte cõpetẽti qd aliud est: quasi di
cat nihil. ℭ 2ᵃ est. qm̃ pluribus necesse fuit in locis iterio/
ra illis defendi: queadmodũ cerebrũ per craneũ: ⁊ cor per
ossa pectoris ⁊ siƚa. Et qꝺ̃dã huius est solidũ qꝺ̃ necesse ẽ
eẽ: vt possit pati icõmodoꝝ obuiã: sitqꝫ ꝓcul a passionib⁹
eorum. Et sic appet qꝺ̃ ƥᵐ de dictis iuuamẽtis omnibus
ossibus est cõe. 2ᵐ vero qbusdã est ꝓpriũ. ℭ Dixit Auer.
2ᵒ colƚm. 2ᵐ iuuamentũ est ad custodiendũ ⁊ defendẽduꝫ:
maxie mẽbra nobilia: sicut sunt ossa capitis ⁊ pectoris. Et
A. dixit. alia sunt ossa corporis ad tuendũ: sicut clypeus:
sic sunt ossa cranei. Et addidit qdẽ predictis duo alia iuua
menta: qbusdã ossibus tñ propria: quoꝝ vnũ est ad bellan
dũ: sicut arma qbus bellatores ipedientes repellunt̃: sicut
ossa vocata sisemia que sunt sup spõdiles dorsi: sicut spine
q̃ sunt inter duas spine spatulas. Aliud est ad mẽbra suspẽ
dẽdũ que suspẽsione indigent: sicut est os laude hñtis siƚi/
tudinẽ lr̃e laude quo musculi gutturis ⁊ lingue suspẽdũt̃.
ℭ Dixit Auer. 2ᵃ colƚꝫ. maius iuuamẽtũ ossiũ est ad for/
tificãdũ ⁊ stabiliendũ. Et in sũma ossa sunt fundamẽta to
tius corporis: ⁊ vt ꝑ ea corpus sustẽtaret̃: ⁊ rectificaretur
creator sublimis diuisit ipsa: vt dixit Almã. prio. Ad cor/
poris tñ sustentationẽ ⁊ fundamẽtũ quedã sunt magis ꝓ/
pria q̃ꝫ alia. ℭ Dixit Auicẽ. pᵃ ƥmi. quedã sunt sicut fun/
damẽta: qm̃ sup ea est corpus fabricatum: sicut spondiles
dorsi: ipse eni spõdiles sunt corporis fundamentuꝫ: sup q̃s
corpus fabricatũ est: queadmodũ nauis sup lignũ fabrica
tur: qꝺ̃ primũ in ea ponit̃. Subdit tñ oia corporis ossa su/
stentaculũ sunt ⁊ erectio. Et ꝓꝑ hoc vt dñt per oia ossa cor
pus ⁊ ipsa mẽbra ad motũ debitũ disponunt. Jnquit eniꝫ
Aristo. in oĩ motu necessariũ qd firmũ fixũ super qꝺ̃ mo/
bile mutat̃: tale aũt fixum vt dictũ est in corpore nr̃o sunt
ossa. Jn mẽbris. n. sustentãtia sunt ea sup que cum moueri
opus fuerit mẽbra mouentia sustentãtur. Si. n. corpus so
luꝫ carniforme fuisset sua supflua humiditate ⁊ mollitie ca
reret inherẽtie firmitate: ⁊ sic ieptũ motui extitisset. ℭ Di
xerũt ossa sisemia in spõdilibus ossiũ sunt: sicut additamẽ/
ta ipsaꝝ spondiliũ ⁊ pauca reperiunt̃ in aialibus: ꝑ quorũ
spondiles transit nuca. Jn alijs aũt sicut in piscibus in q/

bus nō est medulla siue nuca per spondiles eoꝝ transiens multa ⁊ manifesta reperiunt̄ hmōi ossa. ¶ Dixit Haly. 2° theorice. diuersitatis ossiū in multitudine. s. eoꝝ ⁊ sollicitudine ⁊ magnitudine ipsoꝝ cā secūdaria fuit. p° mot⁹ cā. 2ª dissolutionis supfluitatū vaporosaꝝ. 3ª incōmodoꝝ que ossibus supueniunt. 4ª magnitudinis ⁊ paruitatis membri. 5ª fortitudinis ⁊ firmitatis. Et 6ª motus leuitatis. ¶ Motus quidē cā: qm̄ cū animal motione indigeat quibusdā tpibus mēbroꝝ quorūdā sine alijs: vt manuū ⁊ pedū vel capitis: ⁊ in qbusdaꝫ ēt tpibus indigeat motione quarūdam partiū mēbroꝝ siue alijs partibus eoꝝ: vt manuū sine brachio digito sine palma. ¶ Dissolutiōis vō cā supfluitatū vaporosaꝝ est: qn̄. n. supfluoꝝ vaporosorū sit ad inferiora descēdere: ⁊ dissolui occulta dissolutione fcē sunt in ossibus iuncture quedā qbus exeāt: qđ est videre ī osse cranei. ¶ Propter incōmoda aūt est pluralitas ossiū: qm̄ īfirmitas ⁊ incōmodū si accidit alicuius mēbri pti per totū diffunderet̄: ⁊ iō in plurib⁹ locis loco vni⁹ ossis duo aut tria: aut ēt plura facta sunt: vt si qn̄qꝫ vnū ledat̄ alteꝝ saluū sit: aut sit hic qdem alteꝝ alterius loco in actione ad quā vtrūqꝫ paratū est: queādmodū maxille supioris factū est: ⁊ in ossib⁹ nasi ⁊ ossib⁹ pectinis palme ⁊ pedū. ¶ Diuersitas vō in magnitudine ossiū pp mēbri magnitudineꝫ aut puitatē: qm̄ mēbra que sunt magna magnis egent ossibus: ⁊ que parua paruis. ¶ Firmitas vō ⁊ stabilitas cā ñ est modica diuersitas ossiū. Iōqꝫ qbusdā necessario soliditas data est in ossibus maxille supioris. ¶ Leuitatis vero motus vtilitas obseruata est: qm̄ ea que hac indigēt huic mēbra ꝯcauiora ceteris cōposita sunt vt femoꝝ. i. coxaruꝫ ossa ⁊ brachioꝝ: que ēt magna sunt: ⁊ multitudini motus dedita: ac celerati ꝯcauiora facta sunt: ⁊ in cōcauitatib⁹ eorū medulle sunt qbus pascunt̄. ¶ Dixit Auer. colliget 2°. multitudinis ossiū iuuamēta sunt. Nā multitudo eorū in corpore fuit pp motus particulares ⁊ multos: qr manus. vbi grā. nō posset moueri p se: nisi eēt discōtinuata ab osse brachij cū ꝯtiguitate amboꝝ ossiuꝫ. s. manus ⁊ brachij: ⁊ ita est de quolibet alioꝝ mēbroꝝ discōtinuatoꝝ. Et 2ᵐ iuuamentū. dixit Auer. fuit vt posset fieri resolutio supfluitatū vaporosarū: sicut sunt cōmissure q̄ sunt in osse capitis. Et dixit. pōt ēt esse pp alia iuuamēta. s. qr si eueniret aliq̈ lesio alicui ossiū nō transiret ad aliud os alterius mēbri: qđ discōtinuatū est ab illo. Et subdit Auer. fuit ēt necessitas multoꝝ ossium pp diuersitatē figure eoꝝ: ⁊ qualitatis ipsoꝝ fm illud pp qđ ordinata sunt. Et dixit. ꝙ os qđ de necessitate hꝫ esse forte ⁊ graue fuit fcm̄ durū ⁊ clausum. i. nō cōcauū. Et illud qđ fuit in motu vt esset leue fuit fcm̄ pforatū. i. ꝯcauū. ¶ Dixit Aui. ossa q̄ ad sustentandū corpus tantūmodo sunt aut defendēdū: ⁊ non existunt ad mouēdū membra solida facta sunt nō ꝯcaua. Nō eniꝫ egebatur leuia fieri: fuerunt tñ in ea cōcauitates nō intrinsecus: ⁊ foramina parua ⁊ pori que necesse fuit esse in eis: qm̄ ossa porosa creata fuerunt nutrimēti cā ⁊ ꝯcauitatis: ⁊ foramina facta fuerūt alicuius rei cā que necesse est: vt in ea vel p ea penetret: sicut odor q cū aere attrahit̄ in osse colatorio simili ⁊ cerebri supflitates que per ipm expellant̄. Et dixit. iuuamentū additionis ⁊ ꝯcauitatis intrinsece est vt sit leue: ⁊ iuuamentū vnitatis ꝯcauitatis est vt sit durus. Et iuuamentū duritiei sui corporis: ne in hora fortissimoꝝ motuū rūpatur. Cōcauitas itaqꝫ ossis intrinseca est minor cū firmitudo est necessaria magis: ⁊ ecōuerso. ¶ Dixit Gal. 11° de vtilitate particularum. nullū paruoꝝ ossium hꝫ medullam: qm̄ nec concauitatē aliquā rōne dignā ⁊ magnā: sed syringas. i. cauernas solū ⁊ has paucas ⁊ strictas: si. n. cū hoc ꝙ paruum esset: esset ēt cōcauum omnipharīā esset debile. Si aliqđ magnoꝝ plenū esset ⁊ spissū sūme vterqꝫ esset graue ⁊ difficile portabile. Si eni ⁊ nunc maximis indiguerūt motiuis musculus coxa crus ⁊ ilia vlna ⁊ oia talia qd oporteret extimare: si neqꝫ cōcauitatem haberēt: ita magnā: neqꝫ rara cōsistentijs facta fuissent. Et huius maximū est iudiciū hoc: qm̄ debilibus oia vniuersis laxiora ⁊ magis concaua: fortioribus vero spissiora: ⁊ magis plena facta sunt ossa. Cauente vtputa natura debilibus organis applicare pondera magna. Itaqꝫ canis ⁊ lupus ⁊ leopardus ⁊ vniuersa quecūqꝫ musculis ⁊ neruis sunt robusta porcis ⁊ ouibus capris spissioreꝫ ⁊ duriorem habuerunt ossium substātiam ⁊ oīum validissimū ⁊ robustissimū aīaliū leo absqꝫ medulla credit̄ omnia hēre ossa. Ad musculorū nāqꝫ imbecillitatē ⁊ robur aspiciens nā ꝓportionabiliter eis operata est ossiuꝫ pondera: qr eniꝫ duplex erat ei totius cōstructionis intentio: ossium. s. ad ꝓpriā infallaciaꝫ eorū durities: ⁊ ad aīalis motū leuitas: ⁊ nō erat cōuenire ambo hoc petens: vna eni ex spissitudine ⁊ duritie: alia vero ex cōtrarijs fiebat. Manifestū est: qm̄ ⁊ cōmodius eorū eligere melius erat. Cōmodius aūt aīalibus motus est: sed fm subām eorū existens. Nō enim inquātuꝫ est vix passibile animal est: sed inquātū mobile ex seipso. In quibusdā tamē ꝓpter cōpactionē musculoꝝ ⁊ totius corporis robur possibile erat ambo preparare his vniuersis spissa: ⁊ dura velut lapides aliquos fecit ossa. Et h̄ sicut in oībus aīalibus custodiuit: quare nedū gressibile soluꝫ animaliū. sed nec volatile nec aquatile aliter habet. Etenim aquilis spississima ⁊ dēsissima est ossium concretio. Consequēter autē eis alkimis asturibus ⁊ falconibus ⁊ silibus. Demuꝫ vero iam ⁊ alijs: gallinis vero ⁊ anatibus ⁊ anseribus laxa quidem ⁊ cōcaua ⁊ lenis est ossium consistentia. Si auteꝫ homo nō habet: sicut leo robur nec musculorū: nec totius corporis: rōnabiliter ei maxima ossium non solum ⁊ cōcaua: sed ⁊ laxa sunt facta. Sed si concaua facta sunt nō debebat ea vacua dimittere natura: sed medullaꝫ ꝓpter reparationē nutrimenti familiaris eis reponere. Et omnia quidē ossa quecūqꝫ sint concaua epiphases. i. tenationibus ⁊ desinentijs alicuius nerui in eis preter ossa gerunt̄. ¶ Dixit. n. Gale. ibidem epiphases capitis non mox vniuersa quecūqꝫ medullam habent possident. Etenim inferior gena habet aliquā medullam in seipsa: epiphasim autem non habet: spissior namqꝫ est q̄ꝫ vt epiphasi indigeat. ¶ Quidam auteꝫ exponunt vt melius epiphases. i. tenationes ossiuꝫ in aliquod caput durius ipso osse. Et sic videtur intellexisse Gal. ibideꝫ cuꝫ dixit. Conuenientibus in osse laxitate ⁊ cōcauitate confestim ei caput aliquod scđm fineꝫ epiphasiatuꝫ est videre: quoniā eget aliquo epiphasiante: ⁊ hoc spissum oportebat esse ⁊ firmum quando ad articulationē terminatur: duris enim indiget ossibus qui articulantur: seu frequēter debentibus moueri: ⁊ ad se inuicem fricari. Omnia quoqꝫ ossa cū adinuicem coniungūtur aut vniuntur: vt dixit Auer. coniunctione serre simili: aut coniunctione simili ei que nodoruꝫ. ¶ Et qr de iunctura in generali hic dicenduꝫ est: ideo sciendū ꝙ iunctura a Gal. dicitur articulus vel articulatio. Et quādoqꝫ collum dicitur: ab alijs vero dicitur disgregatio: a quibusdā ⁊ concatenatio dicitur. Dixit enim Gal. 2° de iuuamentis membroruꝫ. dico generaliter ꝙ in quolibet loco vbi ponitur iūctura inter duo ossa indigetur ꝙ vnum os intret ad aliud os: indiget enim osse recipiente ipsum qđ recipitur: ⁊ creator posuit eadē capita orientia ex ipsis ossibus: ⁊ in qbus applicauit ipsa ex alijs ossibus: ⁊ posuit capita intrātia in foueas cōuexa rotūda circūquaqꝫ: ⁊ capita in qbus sunt foueeposuit rotunda cōcaua. ¶ Dixit Almā. in p°. vnius ossis concauitatem in extremitatem posuit alterius additamenti capacem: vt in eo collocaretur: vt ex hmōi collocatione ossiuꝫ prouenirent iuncture ex quibus apta fuerunt mēbra moueri: quandoqꝫ simul: quādoqꝫ separatim: ⁊ dixit. ossium ligamenta. s. per iuncturas non prohibuerunt quin mēbra ipsa simul iuncta: ac si vnuꝫ tm̄ eēnt. Nā

De diuersitate in multitudine ⁊ magnitudie.

De situ.

De situa mento.

De ꝯcauitate ⁊ porositatib⁹.

De colligātia siue cōcatenatione.

cū totā manū mouere voluerimus eā cū iunctura humeri:
ac si in ea tm̄ vnū positū eſſet os motu vno mouebimus:
ita ꝙ in ea a iunctura cubiti nō ꝓhibebūt:neq₃ raſcete.
Fuit aūt iſta oſſiū cōcatenatio optime cōpoſita. Dixit eni₃
Gal. ꝑio de vtilitate particu. ⁊ mirabilis eſt īplantatio ar
ticuloꝝ ⁊ eoꝝ inuicē cōuerſatio:ſiue ꝯnexio. Et nullus ſer
mo eſt ſufficiens ad enarrandū certitudinaliter ea q̄ ſenſi/
bus oſſis cognoſcunť:in qb⁹ v̄bis admonet Gal. medicos
diſlocatoꝝ reſtauratores:vt ſtudeāt viſu noſcere iunctura
rū ꝯnexiones. Et nō ſint ꝯtenti ſolū ſcripturas diſcere. Et/
enim indicibilis ⁊ incredibilis eſt iuncturarū doctrina ꝑfe
cte. Tentādū tn̄ dixit Gal. diſcere qualiter ſe hn̄t: nō enim
decet ammirari de nā anteq₃ narreť cōſtructio. ¶ De mō
itaq₃ articulationis oſſiū. dixit Gal. ꝙ eſt ſicut feneſtraru₃
ſcrophiges:ſicut eni iſte ita articuloꝝ vnuſquiſq₃ eminen/
tias ingrediētes in ꝯcauitatib⁹ h₃. Eteni ſi ꝯſideras oſſiū
corporis ordinationē iuenies eminentias eq̄les ſemꝑ ſuſci
pientibus ꝯcauitatibus. Si. n. magis ampla q̄₃ oportuerit
ꝯcauitas fieret laxus eſſet:⁊ nō firmus articulus. Si enim
ſtrictior difficulter fieret motus nullam reuerſione₃ hn̄s ⁊
periculū eſſet non paruū eminētias oſſiū frangi aptas. Et
ſubdit Gal. oēs oſſiū ꝯcauitates:q̄ſi eminentia aliq̄ circue/
runt ad infallaciā maximam articuloꝝ:ne aliqn̄ excidant
abſq₃ magna neceſſitate. Et ſubdit:qm̄ iterū exuta infalla
cia ⁊ cōſtructione periculū erat motiones difficulter fieri:
⁊ eminētias oſſiū frangi:bonū inuenit ad hoc nā auxiliu₃
cartilagines poſt ſubiungēs alterutri oſſiū ſupinfundēſq₃
eius ſupra cartilagines aliqđ humectuoſu₃ ⁊ viſcoſu₃ hu/
morē. ſ. flegma vt patuit in ſermone 5°. cap° de flāte: ꝙ eēt
velut oleū ꝑ quē facile mobilis ſiť:⁊ incontribilis ois arti
culatio oſſiū facta ē ꝓ flexura haꝝ articulationū. ¶ Dixit
Haly. theorice 2°. flexibilis iunctura motui neceſſaria fuit
factūq₃ eſt alteꝝ duoꝝ oſſiū in capite hn̄s exuberās augm̄
rotundū:in alterius v̄o oſſis capite ꝯcauitas ⁊ fouea ſm̄
alterius augmēti q̄₃titatē ⁊ figurā:⁊ ad certificādū diſgre/
gationē hanc:circa illud augmentū acumē qđdā factū eſt
in circuitu ſil'e egredienti zone muri. Et ne forte egredereť
augmentū illud ad iferiora fouee alterius: ⁊ ꝯtinuareť ei
motus:qr inde corrūpereť. ſ. per ꝯfricationē ⁊ colliſione₃
ipſoꝝ adinuicē:additū ē ēt firmitati eoꝝ qđdā caput aug/
mēti ⁊ circuitus fouee corporee inducta ſunt cartilagino/
ſo:⁊ ſupra cartilaginē humiditas poſita eſt vnctuoſa: vt
ſit iſta diſgregatio celerioris ⁊ facilioris mot⁹. ¶ Et dixit
Gal. vbi. ſ. erit ingeniatio nāe que ſm̄ ꝯcauitates labiorū
ſufficiēs prouidere excidētias articuloꝝ: ſed tn̄ videns q̄₃
multas motiōes multotiēs appreſſura erant aīalia: nō illi
ſoli cōmiſit cuſtodiā:ſed vt vndiq₃ certitudinalr ois articu
latio cuſtodireť colligationes quaſdā oſſiū ꝓduxit ex alte
ra ꝑueniēs ad alterū. Et haꝝ colligationū alie ſicut nerui
rotunde ⁊ groſſe ſunt:⁊ vocanť ligamēta. Et alie ſunt mē
branoſe ꝓlonge ⁊ ſubtiliter ſm̄ caloꝝ articulationē tales
facte. Et que ex eis maxime ſunt ⁊ groſſiſſime ꝑ̄cipaliſſi/
mis articuloꝝ ꝓducte ſunt. relique v̄o in ꝑ̄ncipaliſſimis ⁊
minimis. ¶ De his colligationib⁹. dixit Halya. oriť ꝺ̄ cu/
iuſq₃ extremo corpus neruoſum. i. ſil'e neruoſo qđ alteru₃
alteri alligat:vt inuicē firma:⁊ ne augmētū egrediatur a
fouea cū moueret fortius fiatq₃ emulſio. ¶ Dixit Haly. n̄
ſunt oēs fouee ⁊ augmēta diſgregationū ipſaru₃ equalia:
quorūdā. n. augmēta breuia ſunt:⁊ fouee nō ꝓfunde: vt q̄
ſcapulaꝝ diſgregatio:quorūdā. n. ſunt augmēta longa:⁊
eaꝝ fouee ꝓfunde:vt anche vertebꝝ:quorūdā aūt augmē
ta minime ſunt rotūda ⁊ ſil'es illis ſunt eoꝝ fouee: vt ſpon
diliū diſgregatiōes:quorūdā ēt augmēta nō ex ipſi⁹ oſſis
ſubſtātia:ſed adherētia:⁊ copulata:quēadmodū eſt qđ ad
heret copulatis extremitati vmbilici inferiori. ¶ Et ſub/
dit Haly. iuncture ſtabiles motui neceſſarie non ſunt ⁊ fcē
ſunt eaꝝ alie cōplicatiōis modo:alie aūt ſicut infixe aut vl'
tanq₃ copulate. Cōplicatiōis qdē dr̄ mō: vt cranei oſſiū cō
tinuatio alteri⁹ cū altero: hoꝝ. n. cuiq₃ augmēta ſunt in ſil'i
tudine dentiū ſerre: aut falcis dentate. Ingrediturq₃ alte/
rius aug^m inter alterius augmētoꝝ loca: ⁊ fit iter ea quaſi
quedā ꝯpl'o. Cōtinuať aūt que tanq₃ infixa facta eſt vt dē/
tiū infixio mamille ſuperiori ⁊ inferiori: que aūt q̄ſi copu/
lata facta eſt diſgregatio vt duo oſſa inuice₃ ꝯiunganť ſic:
vt illud vni alteꝝ alteri ꝯtinuati fuerit nequaq₃ iter ea ſpa
tiū aliqđ inueniať: queadmodū eſt ꝯtinuatio ⁊ copulatio
duoru₃ oſſiū maxille ſupioris craneo capitis: copulatioq₃
duoꝝ oſſiū inferioris adinuicē. ¶ Et ſic apparet firmita/
tis articuloꝝ adinuicē ēē ꝺ̄ria magna. De quoꝝ ꝺ̄ria. dixit
Aui. vicinitatē que iter oſſa exiſtit ml'tis fieri modis. Sūt
n. oſſa quoꝝ vicinitas iuncture laxe eſt vicinitas. Et ſunt
alie quoꝝ vicinitas ē iuncture nō laxe: neq₃ multū ſtricte.
Et eſt eoꝝ quorūdā vicinitas ſtricta: aut modruſa: aut mu
ſach. Et iunctura qdē laxa eſt: cuius vnū oſſiū ſuorū ſuis
motibus facile pōt moueri: ita ꝙ aliud os nō moueať: ſic
iunctura raſcete cū aſſeid. Et iūctura dura nō valde ſtricta
eſt illa: cuius vni⁹ oſſis mot⁹ ꝑ ſe nō eſt facilis: nec qđdam
eſt niſi modicū: ſicut iunctura q̄ eſt inter raſcetā ⁊ pectinē:
aut iunctura q̄ eſt inter oīa duo oſſa pectinis. Iunctura v̄o
valde ſtricta eſt illa: cuius nullū oſſiū vllo mō ꝑ ſe moueri
pōt: ſic iunctura toracis. Et iunctura qdē fixa eſt illa: cui⁹
vnū oſſiū h₃ additamētū: ⁊ aliud h₃ foramē in quo figitur
illud additamētū fixiōe q̄ nō moueť: ſicut dētes in ſuis ori
ginalibus. Et admodroſus qdē eſt cū vnūqđq₃ oſſium h₃
vacuitates ⁊ dētes: ſicut ſerra ⁊ dētes vni⁹ talr ſūt prepa/
rati ꝙ alterius oſſis vacuitates ingrediunť: quēadmodū
ſerrarij tabulas eris opponūt. Et hec qdē iunctura vocať
ſerzen ⁊ terſin: ſicut ſunt iuncture oſſiū cranei. Et iunctura
qdē mulſach eſt duplex: vna eſt que in lōgitudine eſt cōne/
xa: ſicut iunctura que eſt iter duo oſſa aſſeid: ⁊ alia eſt q̄ in
latitudine ꝯtinuať: ſicut iūcture ſpōdiliū iferioꝝ cū ſpōdili
bus dorſi que ſunt in ſpina. ¶ Cām aūt varietatis firmitu
dinis articulationū reddēs Gal. 2° de vtili. ꝑticu. dixit. Cur
nō oēs articulatiōes infallāter ꝓperauit: qm̄ pugnā hēret
neceſſariā varietas motuū ad infallaciā ꝯſtructionis. Et n̄
erat poſſis in idē ambo ꝯuenire: ſeqtur qdē illa laxationem
articulatiōis: illa v̄o cōnexionē: ⁊ vndiq₃ ꝯſtructione₃: vbi
ḡ nō eſt periculoſa varietas ſupfluū erat ⁊ vanū ibi ingenia
ri aliqđ ad infallaciā: vbi v̄o periculoſa ⁊ fallax vix paſſibi
litas eius eligit. Et declarās exēplariter ꝺ̄ hac varietate ar
ticulationū dicit duplici cā in articulis infallaciā operante
nā. ſ. fortitudine colligationē ⁊ certitudinis ꝯpōnis ambe
in cubito: ⁊ carpo ſūt: vna v̄o in digitis manuū: neutra v̄o
in humero certitudinalr exiſtit: vbi v̄o mot⁹ articulationē
fortib⁹ ⁊ multis actib⁹ familiari dēbat: ⁊ timor erat ab eo
rū violētia exarticulationē aliquā fieri vndiq₃ hmōi arti/
culatio ꝯſtricta ē: ⁊ determineť multis ab extra colligatio
nib⁹: nō groſſis: aut mēbranoſis ſolū: ſed ēt rotūdis ⁊ car
tilaginoſis coronata. Eminētias aūt que itrant in cōcauita
tibus ſil'r qdē equales eis vt cuiuſq₃ ſit aliqd lapſum: ſimul
aūt ab extra i groſſorijs qbuſdā: ⁊ q̄ſi labijs certitudinalr
h₃ detētas. Ubi aūt v̄. g. paucoꝝ ⁊ nō violētoꝝ facta eſt ar
ticulatio motuū ibi nā ceu nil timēs ſubtiles qdē ⁊ mēbra
noſas colligationes: laxā quoq₃ totā oſſiū opata eſt coadu
nationē: ⁊ adhuc in ſpāli veꝝ ibidē loquēs Gal. dixit. ſcđ₃
manus qdē fortiores ⁊ plures act⁹ agim⁹ eāq₃ ſm̄ cubitū
⁊ carpū mouentes articulationē: vn̄ ⁊ infallaces facte ſunt
ſm̄ ipſa₃ applicationē oſſiū: ⁊ ſm̄ appellātes eā muſculos
nō groſſos ſolū: ſed ēt duros vndiq₃ factos. Que v̄o ſcđm
humeꝝ articulos ſeu raro fortes actus operās: vt pl'm aūt
oino exn̄s in ocio: aut abſq₃ violētia mot⁹ laxā ⁊ ipſorum
oſſiū h₃ ꝯpl'onē. Adhuc aūt magis ⁊ mēbranaꝝ que ſunt
circa eā: nō. n. cartilaginoſos ipſos: neq₃ groſſos: neq₃ oi/
no duros: ſ₃ ſufficiēter molles ⁊ tenues facilr ad pl'm extē

Articulorū ꝺ̄ria magna in firmitate.

Nō: cām varietatis firmitudinis articulationū.

di potētes nā fecit. Jn articulationibus v̄o ꝼm cubitū ⁊ ꝼm carpum nō grosse solum: sed ēt dure quedā facte sunt colligationes vndiq̃ȝ cōtrahentes ⁊ ꝓhibētes plīm abinuicē accedere ⁊ distare ossa q̄ ꝼm articulationes ipsas. quocirca: q̃ȝuis plīn cogant̄ agere violēter: tñ minus occupant̄ articulationibus. Nō enim est poſ̄e ꝑmutare aliq̄d ossium absq̃ȝ q̄d distet vsq̃ȝ plīm: distare aūt ex colligationū imbecillitate ⁊ laxitate fit: ⁊ ex ipsa ossium cōpōne qñ cotilarū itises supine cōstruuntur nullū labiū accipiētes. Q̄m autē ⁊ cotilaruȝ habentiū ingressiora aliqua in violentis motibus cōfracte: multotiens labioꝝ itises nō confestim solum ab articulis cōcidunt: sed ⁊ re manifestū est: q̄m vt nō exarticulent̄ facit nō paruā hȝ portionē rectitudo articulationis. Et ossa q̄dē humerum sicut ⁊ alia mēbra cōsimilia virtutes. habent nāles q̄bus opōnes nutrimēti sui iplent: attrahūt. n. nutrimentuȝ ⁊ retinēt: digerūt illud ⁊ in se digestū cōuertunt ⁊ eius superfluitates expellūt. ¶ Et dixit Aui. ꝙ ossium habentium cōcauitatē concauitas ipsa facta fuit via: ⁊ in medio posita: vt corpus eius receptaculis. al's receptionib⁹ nutrimenti paruis ⁊ separatis indigeret: q̄m inde laxum: imo durū factum est eius corpus, ⁊ ipsius nutrimentum q̄d est medulla in ipsius interiore est aggregatum.

¶ De anatomia cartilaginis. Cap. iij.

De suba. Cartilaginis substātia est grossa terrea sicca dura: minus tamen q̃ȝ suba ossis ꝑpter quaꝝ remissionē ab osse remansit q̄nq̃ȝ potens multiplicari. Et ex hoc dixit Haly. 2° theorice. Cartilagines hūide ⁊ tenerrima ossa sunt ⁊ similia fetuū ossib⁹ cū nascuntur facta tñ est cartilaginis s̄ba durior ⁊ siccior reliquoꝝ corꝑis mēbroꝝ substātijs, ⁊ est eius suba spermatica vere simplex nulli permixta sube. *De cōplōne.* ¶ Et eius efficiēs caliditas fuit fortis: remissior tñ efficiente ossis; quare remāsit eius cōplo frigida ⁊ sicca: remissior tñ cōplone ossis: ⁊ cartilagines. dixit Gal'. in lib° de vtilitate anhelit⁹ ꝼm plīm ꝓducunt̄ ab ossib⁹: q̃ȝuis nō oēs. *De q̃ttitate.* ¶ Quātitas aūt cartilaginis q̃ȝtitati ossiuȝ cōparatione parua est: ligamentis tñ cōparatione est magna. *De nūero* ¶ Numerus tñ eius multiplicatus est sup numerū ossium multū. vt q̄dā dicūt: q̄m situs cartilaginis reperit̄ in extremitatibus oium ossiuȝ: ⁊ pluribus locis corꝑis de q̄bus in ꝓcessibus dicet̄ ꝑticularibus. *De fora.* ¶ Et forma q̄dem cartilaginis nō est vna, sed multiplex: q̄dā. n. lata est. q̄dā stricta: q̄dā oblonga. q̄dā breuis: q̄dā rotūda: q̄dā serratilis: q̄dam grossa: quedā subtilis. *De opōnibus.* ¶ Et opōnes q̄dē cartilaginis ad nutrimentuȝ eadē sunt q̄ ossiuȝ ⁊ alioꝝ mēbroꝝ. *De iuuametis.* ¶ Cartilaginis autē iuuamēta ꝑncipalia sunt. dixit Gal'. 16° de vtili. partic. quia subiungūt quasdā eaꝝ ꝑtes leuitatis cā, sicut in articulis: vtiturq̃ȝ eis aliqñ nā: sicut reddētib⁹ moderate corꝑib⁹. ¶ Dixit Haly. vbi. supra cartilaginosa ossa facta sunt: vt si qñ ab exterioribus corp⁹ q̄dlibȝ illis fuerit obuiū. aut subito suo moueant̄ motu forti nō rumpant̄ nec corrūpant̄: sed duplicata ⁊ flexa in suū postea repient̄ sitū nālem. Et q̄m vt dixit Gal'. 11° de vtili. parti. vnire sibiinuicē cōtraria nā despexit. Amicitiā v̄o aliq̃ȝ intristabilē cōuersationē membroꝝ ingeniata est cartilagine. s. vtrasq̃ȝ subiungens velut aliquā colā ossibus q̄ laxa ossium replens eas q̄ sunt infinibus siringas ⁊ leniens asperitates. Dura v̄o circūeffusa ab extra ligauit ea adinuicē: ⁊ cōiunxit per seipsaȝ mediante: ita bene ꝙ nisi quis coxerit vel siccauerit ea lateat cōpositio. ¶ Dixit Auic. ꝑma ꝑmi. ca° de mēbris. Juuamentū cartilaginis in creatione fuit: vt ossium cū corꝑib⁹ mollibus. s. carniformib⁹ melior fieret cōtinuatio: ⁊ durū cū molli absq̃ȝ medio cōponeret̄: ⁊ esset cōpositio ordinata: a duro. n. molle lederet̄: ⁊ precipue in hora ꝑcussionis ⁊ cōfricationis: sicut est in osse spatule ⁊ hypocūdriorū: ⁊ ossib⁹ costaꝝ: ⁊ sicut est epiglotalis cartilago: ⁊ illud q̄d est sub torace. Et vt ꝑ ipsaȝ ēt fieret melior iuncturaꝝ se adinuicē cōfricantiū vicinitas: ne sua duritie separent̄: ⁊ ēt vt cū aliq̄s musculus se extēdēdo ad aliq̄d peruenerit mēbrū in quo os nō existit cui innitat̄ cōfortet̄: sic palpebraꝝ musculi sit sustentaculū ⁊ defensio corꝑis eoruȝ. Et plerūq̃ȝ etiā in multis locis est necesse rem aliquā rei alicui inniti q̄ nō in vltimo sit dura sicut epiglotū. Et quidam supplent ꝙ aliqñ cartilago creata fuit in corpore: q² sūt aliqua mēbra que necessario per se habebant sustētari: ⁊ cum hoc aliqñ plicari ⁊ superimplicari: vt aures ⁊ nares: q̄ oia nō potuissent fieri in eodē mēbro: nisi cartilagine mediante. Et aliqua ēt fuit creata cartilago ad defensionē quorūdā intrinsecoꝝ: ⁊ cū qua simul seruaret̄ ipsoꝝ extēsio vt cartilagines toracis: ⁊ pomū granatū q̄d est supra os stōi situatum.

¶ De anatomia ligamentorum. Cap. iiij.

Igamentum vocat̄ a Gal'. colligatio: vocat̄ etiam aliqñ cōnexio. Et Auer. colliget. ꝑmo dixit. ligamēta noiata sunt a Rabi nehalbat. ¶ Suba ligamēti est grossa terrestris solida ⁊ dura: minus tñ q̃ȝ suba cartilaginis: ꝑpter q̄d facta est magis plicabilis illa: terrestrior tñ ceteris alijs membris est preter ossa ⁊ cartilaginem. Et est eius substantia vere spermatica simplex ⁊ impermixta. ¶ Dixit Gal'. ligamēta ꝼm plīm sunt dura ⁊ grossa: ⁊ aliqua ligamentoꝝ sunt inter neruū ⁊ cartilaginē. Et Haly. dixit. ligamentoꝝ substantia inter neruoꝝ ⁊ ossiuȝ est media subam. Et subdit Gal. neq̃ȝ chorda: neq̃ȝ neru⁹: neq̃ȝ pellicula in aliquo locorum sunt ꝼm duritiē ligamenti. ¶ Ligamenti q̃ȝtitas minor est q̃ȝtitate cartilaginis. *De quātitate.* ¶ Et numerus ligamētoꝝ est mult⁹: ⁊ sit⁹ eoꝝ est ꝼm loca a q̄b⁹ vel in q̄b⁹ hñt originē. *De numero.* ¶ Et origo eoꝝ est ex ossib⁹. Et iō cōplo eoruȝ frigida est ⁊ sicca: lȝ remissior sit cōplexione ossis ⁊ cartilaginis. *De situ.* *De cōplexione.* *De fora.* ¶ Et fora ligamēti nō est vna: imo dixit Gal. 6° de inge. sanita. due sunt spēs ligamētoꝝ: q̄dā. n. sūt lata subtilia syphachia. i. pānicularia. i. panniculis silia: que maxie sunt ea q̄b⁹ viscera alligant̄ dorso sicut renes ⁊ matrix: ⁊ silia. Et q̄dā sunt rotūda oblōga: ⁊ ista sunt. dixit ipse. silia in suba: cōplexione: colore: figura: neruis. Nō intelligēs de silitudine totali: q̄m substantia ligamentoꝝ vt est dictū solidior est. Et cōplo frigidior ⁊ siccior. Color etiā nō est eque alb⁹ neruorū: sȝ est cū q̄dā liuedine. Et figura ēt breuior est ⁊ ꝼȝ plīm grossior: ꝑꝑ hāc tñ silitudinē. dixit Gal'. rotūda ligamēta ⁊ chordas credit q nō est sapiēs in anatomia esse neruos. Et nos ad cognitionē cuiuslibet ipsoꝝ nō venim⁹ nisi exercitio q̄d habuim⁹ in anatomia. Et subdit Gal'. ista ligamēta. s. rotūda sūt duplicia: q̄dā. n. sunt q̄b⁹ musculi alligant̄ ossibus ⁊ maxime musculoꝝ capita. Et alia sūt q̄bus ossa adinuicem ligant̄ in cōcauitatibus. Et differunt a ꝑmis per maiorē soliditatē ⁊ duritiē. Et istud dictū pōt ad duo referri. ꝑmo ꝙ ligamēta scd̄e speciei differunt a ligamētis ꝑme speciei per maiorē soliditatē ⁊ duritiē. 2° ꝙ ligamēta scd̄i mēbri diuisionis 2ᵉ spēi eoꝝ differāt a ligam̄tis ꝑmi mēbri eiusdē diuisionis scd̄e spēi silr̄ per maiorē soliditatē ⁊ duritiē ⁊ vterq̃ȝ modus est verus. Et de hac scd̄a spē ligamētoꝝ loquēs Auer. ꝑmo colliget dixit. corpus ligamēti est mediū inter corpus ossis ⁊ corpus musculi: q² sicut inter os ⁊ ligamentum mediat cartilago q̄ est mollior osse: ⁊ durior ligamento: ita īter ligamētū ⁊ musculū mediat chorda que est durior musculo ⁊ mollior ligamēto. ¶ De hac ēt spē ligamētoꝝ loquens Aui. ꝑᵃ ꝑmi. ligamēta sunt corꝑa neruo silia: quoꝝ quedaȝ sunt que absolute noiant̄ ligamētū: ⁊ quedā noiant̄ kalabarab. Jllud enim ex ligamētis q̄d ad musculū. s. alligatū cuȝ osse extendit̄ nō nominat̄ nisi ligamētū. Sed illud q̄d inter ossium extrema cōtinuat: aut inter alia mēbra: ⁊ vnā rē alteri firmiter annectit ꝑter hoc ꝙ ligamētū vocat̄ approꝑriat̄ ei nomē halabarab. Et sic halabarab d² de prima specie ⁊ de ꝑmo mēbro scd̄e spēi. De ꝑma spē dixit Gal'. ꝑmo de vtilitate particularū ꝙ ꝼm colorē articulationū facta est: q² ꝼȝ colorē album. ¶ Dixit Almā. ꝑmo ligamētū est corpus al/

bum durum nō habens sensuz. Et Gal'.ꝑmo de vtilitate pti
cularum dixit. alba ⁊ exanguis est colligatio: ⁊ sine cōcauita
te ⁊ est oīsariā insensibilis: ⁊ mouere aliquid nō potens. Et
ligamentū quidē sensuz nō habuit ne ꝓpter multū motum
⁊ fricationē doleret. Et Haly. dixit vbi supra q2 ligamētoꝝ
origo ex ossium est extremitatibus: ideo sensus expers est.
Cū ergo dixit ipse 9° theo. ꝙ vna cā grauis doloris iunctu
rarū est ꝓpter virtutē sensus que in ligamentis est ⁊ neruis:
per ligamenta intellexit chordas: operationes aūt natura/
les circa nutrimentum in ligamentis sunt quales ossibus ⁊
cartilagini: ⁊ alijs etiā membris. ¶ Juuamenta vo eorum
possunt reduci ad. 7. ꝑmū est vt colligant ossa diuersa adin
uicem. de quo dixit Gal'. ꝑmo de vtilitate particularū: q̄zuis
esset labiorum que ſm concatenationes ingeniatio nature
sufficiens ꝓhibere excidentias articulorum: nō tñ cōmisit
ei custodiā videns multotiens ꝙ multas motiones appre/
hensura sunt animalia: vt ergo vndiqꝫ omnis articulus cu/
stodiret colligationes quasdā ex ossibus produxit ex altero
prouenientes ad alterum. Dixit Haly. scda vtilitas ligamē/
ti est vt interligentur ossa in locis disgregationū: oritur eniz
ab extremitate cuiusqꝫ ossium duorum que cōtinua sunt hu
iusmodi corpus. s. ligamenti: quo alterū alteri vniatur quē
admodū ligna funibus alligant. Et subdit Gal'. que maxie
quidē ⁊ grossissime sunt colligationes ꝑncipalissimos arti/
colorum q̄zmaxime custodiunt. Relique vo ⁊ in ꝑncipalissi
mos ipsoꝝ ⁊ minimos: ⁊ hec omnia ⁊ cōmuniter in omni/
bus machinata est natura articulis: fuit aūt predicta articu/
loruz colligatio: maxime necessaria propter motum ipsorū:
⁊ vt maxime vnum os preter aliud articulorum moueatur:
propter qd̄ maxime flexibile factum fuit ligamentum. Non
tamen dixit Gal'. 12° de vtilitate particularum. potuit colli/
gatio motuū organorum fieri: cum generationem nō ex mo
uente animal. s. cerebro vel dorsali cōsimiliter neruo: sed ex
osse accipiat. Non potuit quoqꝫ natura colligationibus so
lis vti ad motus qui ſm imperium: qm̄ nec sensus eius nec
motus adest: sed tm̄ copulatio loco qui continet igniomicū
anime. ¶ Colligatio tñ dixit Gal'. nō est inutilis: sed ad gene
rationē motus necessaria. al's. nō est vtilis nec ad generatio
nem motus necessaria. sed tñ ad bñ eē motus est vtilis. Nisi
enim per colligationes tenerent articulata ossa nil vtiqꝫ ꝓ/
hiberet ea ſm quēlibet motū egredi a ꝓpria sede alteri pmu
tata: vt aūt nil aliqd̄ tale fiat natura omnium ossium articu
lationē in circuitu cōprehendit ligamentis fortibus. Et sub
dit mirabit quis de hoc ipso ꝑmum nature opere seu adin/
uenientis corporis substantiam ad multum differentes vti
litates idoneum: vt enim simul certitudinaliter ligentur ⁊
detineant ligata et nō faciliter scdm violentos motus scin/
dantur. i. separentur vel soluantur abinuicem que sunt arti/
culata dura: vt possibile est maxie ⁊ vix passibilē oportebat
fieri colligationem: sed vt a musculis tractis ossibus parate
sequantur motus mollē rursus oportebat esse eaz: ⁊ ſz hoc
debilē: ⁊ tamen cōtrariuz est forte debili: inuenit ergo natu/
ra corpus vtilitatem alterutram sufficienter possidens ⁊ ef/
fugiens nocumentū: inuenies autem per anatomiā omnez
colligationem duram intranter vt infallanter quod colligit
non ꝓhibeat excolligari neqꝫ scindi faciliter ab Hipo. dixit
enim Gal'. dictum est. ꝙ quelibet humiditas subnutrita am
plius infundit corpora que esse articulos faciliter his egre/
diuntur colorum capita. Eas vo que pre duritie earum cur
uate sunt: nō puto te latere videre inquantū impediant mo
tum: sed cuz ſm nām se habent certitudinaliter imoderatio
ne alia corpora que cause articulorū: ⁊ maxime tenantos ⁊
colligationes ad facilitatem motus sunt: ⁊ vt nil patiant.
¶ Secundum iuuamentum est vt cum ligamento sustenten
tur quedaz viscera que suspensione indigent: vt iam patuit.
¶ Tertiū iuuamentum est. dixit Haly. ꝙ ligant ligamenta
musculos cum ossibus: ⁊ iam est etiā de eo dictum ¶ Quar
tum est vt veniat ligamentum cū neruo ad cōpositionē chor
darū ⁊ panniculoꝝ: vt inferius patebit. ¶ Quintum est vt
eueniat cū neruo simul ⁊ carne ad ꝓportionem musculorū:
vt etiam dicet inferius in caplo musculorū. ¶ Sextum est
vt sit ligamentum quorundam neruorum sedes requies ⁊
velut culcitra in iuncturis. Ait enim Al. Quedam ligamen
ta sunt ⁊ tenuia ⁊ panniculis similia que ad defensionē ner/
uoꝝ ⁊ venaruz parata sunt cum per ossa transeunt lacertis
nuda: vt est cubitoꝝ extremū. Chorde etiam que producun
tur ex lacertis qui in manifesto, sunt brachij vel ad mouen/
dum rasetam omnibus ex partibus operte sunt operimētis
que ligamentoꝝ sunt in genere que oriunt a cubiti vtriusqꝫ
extremo ⁊ eas vestiunt ac eas ab incōmodis defendunt ex/
trinsecis superuenientibus: ac etiam intrinsecis vt ossiuz so
liditate: ⁊ sic etiam est in omnibus alijs similibus mēbris.
¶ Et septimum vt ex quibusdam ligamentis pellicule oriā/
tur vestiētes lacertos: de quo dixit Gal'. expōnis ꝑmo supra
opinionem Hipo. ⁊ Plato. vt dixit Rabi in ꝑma particula
suoꝝ affo. ligamenta qbus colligant lacerti cum ossib⁹ pel
liculas generant operientes lacertos. Et mittunt ex se pelli/
culas interius: ⁊ in carnē lacerti. ¶ Dixit Haly. inter liga/
menta est dicta diia: qm̄ ligamenta rotunda colligunt ossa
que nō sunt stricte colligata. Ampla vo ⁊ lata ad ossium li/
gamenta sunt necessaria que firmiter sunt cōtinuata: ista. n.
ossa que ligant fortius ⁊ firmius tenent qui dixit ꝙ est mē/
bruz ꝯsimile simplex spermaticū ꝓximū in duritie cartilagi
ni fridū ⁊ siccū flexibile insensibile oriēs ab ossib⁹ q̄ colligat.

¶ De anatomia neruorum sub cōpendio. Cap. v.

Anatomia neruoruz sufficienter tradita est in sermōe 3° qui est de dis/
positionibus mēbroꝝ animatoruz. Jn hoc aūt
loco quedā breuia ⁊ vtilia: maxime chirurgicis
pertransibo. Cum enim nerui quidam oriantur
a cerebro: ⁊ quidaz a nucha. ¶ De primis dixit Gal. 11° de
vtilitate particularum ꝑnm neruorum oībus q ſm faciem
sunt musculis. 3a cōiungatio est neruorum qui a cerebro q ⁊
alijs fere vniuersis q̄ ſm pticulas ⁊ apud timporales ⁊ ma/
sticatorios musculos. s. eos qui sunt intus in ore ⁊ dentibus
oībus: ⁊ versus labia ⁊ narem ⁊ vniuersa que circa faciem
cutim predicti nerui distributi sunt perforatis ipsis ossibus
⁊ locū tenētibus. s. cartilaginibus. ¶ Neruorū vo a nucha
orientium. 31. sunt paria ⁊ vnus neruus qui caret pari: quo
rum octo a spondilibus colli oriunt: ⁊. 12. a costarum spon/
dilibus nascuntur. Et tria ab eis que renib⁹ subsunt: ⁊ alia
tria ob osse nascūtur caude: ⁊ a caude sūmitate neru⁹ carēs
pari ortum habet. ¶ Primi aūt paris egressio a duob⁹ fora
minibus spondilis ꝑme est ꝙ in capitis soluz musculis spar
gitur: ⁊ est paruū ⁊ minutum. ¶ Par aūt 2m a foramine qd̄
est inter ꝑmam ⁊ scdam spondilē orit: cuius maior trāsuer/
sa ad cutē capitis ascendit ⁊ emendat illud qd̄ ꝑmū par ꝑus
efficit sua paruitate: ⁊ ēt musculis colli ⁊ maxillarū cōiūgit
dans eis motū. ¶ Et par 3m exit inter scdam spondilez ⁊ ter
tiam: ⁊ statim in duo diuidit in vtraqꝫ parte: quarū vna ps
musculis per quas maxille mouent transmittit. Et etiaz cū
musculis miscet timporū: ⁊ cum musculis auriū in quadru
pedibus: ⁊ etiā q̄nqꝫ in qbusdā hominibus in qbus aures
motū habent. Et alia eius ps p musculos dispgit qui inter
vtrasqꝫ locant spatulas. ¶ Et 4m par inter 3am ⁊ 4am orit
spondilē: ⁊ partit in duo: sicut ꝑcedens. Sed ps eius ascen/
dens pauca est: ⁊ ad superiora reflectit: ⁊ in fundo musculo/
rū ꝓfundat donec ad suprema vadat musculoꝝ q̄ inter ca/
put ⁊ collū sunt oēs ⁊ ramos mādat. Et ptis inferioris ra/
mi: sicut tela aranea extēsi penetrāt sup venā donec ad dia/
fragma pueniāt ⁊ separāt iter duo latera diafragmatis ⁊ pe
ct⁹ in duo media: ⁊ qdā dixerūt ꝙ ex illa pte ad dorsuz descē
dit ram⁹. ¶ Et par 5m inter spōdilē 4am ⁊ 5am ortū hz. Et in
tres diuidit ptes: ⁊ minor pars puenit ad musculos q capu t

De iuua/mentis.

Septē sūt iuuamenta pp que facta fue/runt liga/menta.

anterius conuertunt: ⁊ ad alios ēt musculos qui capiti sunt cōmunes ⁊ collo. Et alter ramus ad musculos spatularum dirigit ⁊ miscet cū eo qōdaz sexti ⁊ septimi paris. ¶ Et 3us ramus cum dicto ramo quinti paris mixti cum parte sexti. ⁊. 7. miscet vt ad me^{m} penetret diafragmatis. ⁊ 6^{m} par exit inter qntā ⁊ sextā spondilē. ¶ Et 7^{m} par inter sextā ⁊ septimā. ¶ Et 8^{m} par inter septimā ⁊ octauā spondilē. Et hoꝝ triū pariū vnūqōq; in multas diuidit partes que adinuicē valde cōmiscent: verūtñ plīm paris sexti diuidit p spatule superficiez: ⁊ vna ex eis partibus puenit ad diafragma: ⁊ illa pars est maior parte quarti paris que ad diafragma mittit: ⁊ est minor ea pte que ex 5° pari mittit ad diafragma. Et ex 7° etiā pari peruenit ramus ad diafragma. Sed ex 8° nullus ramus ad ipz puenit: plīm tñ. 7. paris puenit ad adiutorium. Et quidā etiā de ramis eius associati cuz ramis. 5. ad caput ad collū ⁊ ad dorsum vadunt. Octaui aūt paris rami post pmixtionē supradictā oēs ad brachiū: ⁊ ad seid perueniunt: ⁊ sic. 6. paris rami nō pertrāseunt spatulā. Et septimi paris nō ptrāseūt adiutoriū: sed rami octaui paris descēdūt ad brachiū ⁊ manū. ¶ Quidā dicūt per anatomiā inuenisse ꝙ ad singulū brachiū ex spondilibus colli pcedūt qtuor nerui magni manifesti: vnus procedit ad intra: alius ad extra: alius ad supra: ⁊ quartus ad infra brachiuz. Et neruus exterior venit vsq; ad iuncturā humeri simplex impmixtus gracilis: ⁊ debilis tñ insensibilissimus existit. Cūq; sup iuncturā transit admiscet ei quedā pars ligamenti ab ipsa iunctura pdeuntis ⁊ efficit chorda. Et ista chorda cū procedit versus brachiū: ⁊ ad ea iunctura plongat spacio triū digitoruz vel circa diuidit per villos subtilissimos q cū villis carnis simplicis pmiscent ⁊ cōficit ex eis musculus. ¶ Et par 9^{m} inter octauā ⁊ nonā spondilē: ⁊ in duas diuidit partes: ⁊ que maior est in oibus musculis spargit costarū ⁊ in musculos dorsi. Et pars eius minor sup pmas costas extensa procedit ⁊ 8° pari supradicto obuiat: ⁊ simul cū eo protēdit donec ad spatulā ⁊ adiutoriū pueniat. ¶ 10^{m} vō par inter nonā existit ⁊ decimā spondilē: ⁊ pars eius tendit ad adiutorij superficiē dans ei sensuz. Et altera eius pars diuidit. Et ps eius cū ramis sociata puenientibus ad spatulā tendit ⁊ motum iuncture spatule prebet. Et pars altera ad anteriora pectoris pgredit: ⁊ in musculos qui inter costas sunt: ⁊ supra pectus miscet. ¶ Et par 11^{m} inter x^{am} ⁊ xj^{am} orit spōdilez. ¶ Et 12^{m} par inter xj^{am} ⁊ 12^{am}. ¶ Et 13^{m} par silr inter 12^{am} ⁊ 13^{am}. ¶ Et silr 14^{m} par in 13^{am} ⁊ 14^{am}. ¶ Et 15^{m} par inter 14^{am} ⁊ 15^{am} spondilē egredit. Et hoꝝ oium nerui diuisi in ramis musculis costarū verarū ⁊ musculis dorsi ex opposito ipso existētibꝰ spargunt. ¶ Et par 16^{m} inter 15^{am} ⁊ 16^{am} oritur spondilē. ¶ Silr 17^{m} inter 16^{am} ⁊ 17^{am}. ¶ Et 18^{m} inter 17^{am} ⁊ 18^{am}. ¶ Et 19^{m} inter 18^{am} ⁊ 19^{am}. ¶ Et 20^{m} iter 19^{am} ⁊ 20^{am} hz ortum spondilē. Et horum nerui dorsi in ramos in musculos dorsi eius oppositos: ⁊ in musculos costaruz mendosarum: ⁊ in ramos sparguntur. Et par 21^{m} inter 20^{am} ⁊ 21^{am}. ¶ Et par 22^{m} inter 21^{am} ⁊ 22^{am}. ¶ Et par 23^{m} inter 22^{am} ⁊ 23^{am}. Et par 24^{m} inter 23^{am} ⁊ 24^{am}. ¶ Et 25^{m} iter 24^{am} ⁊ 25^{am} ortū hz spondilē. ⁊ hoꝝ nerui in musculos distribuunt ventris. Et in musculos dorsi: ⁊ qui supra renes sunt. ¶ Et sex paria que sequunt vnūqōq; ex suo orit spondili per foramen qō in eo existit: sed duoꝝ pariū inferioruz ex neruis spondiliuz renum rami multi ad partes crurium transmittunt cum qbus rami tertij paris: ⁊ ramus etiaz primi paris ex eis que sequunt: verūtñ isti nō transeunt iuncturam anche: sed in eis sparguntur musculis. Et nerui redeuntes ad crura diuersis tendunt itineribus. Sunt enim ex eis qui occultant: ⁊ sunt ex eis qui manifestant: ⁊ sunt ex eis q submergunt sub musculis cooperti. Quidā eniz transeunt per supficiales: qdā per pfundas: qdā per medias inter musculos. Rami vō reliqui pmi paris: ⁊ nerui scdi paris ⁊ residui rami tertij paris qui cū neruis descēdētibus ad crus nō miscent in ptes dorsi ⁊ ventris partes illas oppositas distribuunt. ¶ Ex tribus aūt vltimis spōdilibus tria vltima paria neruorum nascunt ita ꝙ eoꝝ p^{m} inter 27^{am} ⁊ 28^{am} spōdilē exit. ⁊ 2^{m} inter 28^{am} ⁊ 29^{am}. Et 3^{m} inter 29^{am} ⁊ 30^{am} ⁊ ex fine 3me spondilis neruus vnus egredit qui nō hz parē: distribuunturq; isti nerui in partes eis pximas: ⁊ anteriora pectinis ⁊ in partes ficteris vesice ⁊ matricis ⁊ pāniculorū ventris ⁊ in partes virge. ¶ Anatomiā quoq; venaꝝ ⁊ arteriaꝝ hic ptermitto: qm̄ plenarie arteriarū anatomia posita est in sermone 4°: ⁊ venarū in sermone 5° ad quos pro noticia earum recurrendum est.

De neruis venientibus vsq; ad diafragma.

¶ De anatomia carnis in generali. Cap. vj.

Carnis substātia est aquosa sanguinea mollis: ⁊ est mēbrum cōsimile nō spermaticum: sz carniforme. De cuius gñone dixit Ari. 2° de generatione aialium ꝙ caro generatur a frigido. Gal. vō voluit ꝙ caro generaret a calido ⁊ humido. Et Aui. pma pmi dixit. eā fieri a caliditate ⁊ siccitate. ¶ Propter dictā dissonantiā verboꝝ tollendaz notant ꝙ Aristo. imaginatus fuit membra spermatica gñari a valde forti caliditate que sic est fortis ꝙ assatiua partem materie subtilē euaporare faciens ⁊ resoluens: grossaz vō induratā relinquēs. Et ideo diximus ꝙ hꝰ mēbra in vtero fiunt: sicut lapides siue lateres in fornace. Et secutus est eum Auer. colliget 2°. dixerunt tñ Ari. ⁊ Auer. mēbra spermatica de p accidēs frigida fore: ⁊ hoc ideo: qr ad resolōnē partiū subtiliū calidaꝝ materie membroꝝ sequit ipsius mēbri diminutio: ⁊ imaginatus est Aris. ꝙ carniformia membra fierent a calido diminuto nō assatiuo: pþter cuius diminutionē ipsuz frigidū vocauit calidi assatiui cōpōne: ⁊ sic ptulit carnē a frigido fieri: nō qdem absolute: sed assatini calidi spermaticoꝝ generatiui cōparatione, hoc aūt calidū carnis generatiuū: qr nō excedēs Gal. ⁊ Aui. vocauerūt calidū tēperatū a quo caro generat simul cū humiditate: vt voluit Gal. Qr aūt Aui. dixit. simul cū siccitate nō absolute intellexit: sed cōparauit fectiuū carnis ad factiuum pinguedinis ⁊ adipis: qō respectu eius pōt dici siccū cū fiat caro ab humiditate tēperata: sicut intellexit Gal. pinguedo vō ⁊ adeps a multa fiūt humiditate: cuius cōpōne Auic. carnē a sicco fieri ptulit. Et ꝙ caro a calido fiat humiditati iuncto pz: quia multiplicat in aialibus ⁊ corporibus calidis ⁊ humidis: nō aūt calidis ⁊ siccis, nec in frigidis cū siccitate siue cū humiditate frigiditas iuncta fuerit: pþter que pz ꝙ ꝯplexio carnis calida est ⁊ humida. ¶ Aris. quoq; vbi supra dixit. caro dissoluit ⁊ minuit a caliditate. Sed 4^{a} pbleumatū pbleuma. 7° dixit. ꝙ nō dissoluit caro a caliditate, pþter quā cōtrarietatē vboꝝ eiꝰ notāt: ꝙ qr caro fit a calitate tēperata: vt dcm̄ est: ideo pōt dissolui a caliditate qdem quacūq;: sed a multū intensiua ⁊ assatiua humidū carnis eliquāte ⁊ ipsius subtile resoluente: sicut dissoluit caro in febribus ethicis ⁊ colliquatiuis: in qbꝰ dr carnē colliqri: nō qr vē colliquet: sic colliquat pinguedo ⁊ adeps: sz eius humidū dissoluit ab illarū febriū excessiua calitate ipsiꝰ resoluēte subtiles ptes cuiꝰ resolōne caro hūidi minuit vñ ⁊ colliqri dr. Et sic Aris. 2° de gñone aialiū intellexit. In pbleumate vō allegato itellexit. ꝙ caro nō dissoluit a calō. i. nō eliquat vā eliqtiōe q̄ pinguedo ⁊ adeps a calō dissoluūt. ¶ In suba tñ ⁊ cōplōne a predictis caro repit magnā hre diuersitatē in plus ⁊ minus fz ipsaꝝ spēꝝ diuersitatē. Diuersificat. n. ab Haly. 1° theorice: ⁊ ab Auer. colliget 2° in tres spēs. ¶ Et pma est carnis mixte cū neruis ⁊ chordis. i. ligamētis: q̄ caro musculus siue lacertꝰ dr: ⁊ istius quātitas maior est in corpe quātitate aliaꝝ specierū: ⁊ de ista inferius in caplō de musculis plene dicemus. ¶ Scda vō spēs dicit caro simplex siue vt dixit Auer. pura que nō dicit sic: qr sit vere ipermixta: īmo in cōpositione eius sunt villi permixti: verum comparata ad pmā speciē dictā potest dici simplex siue pura pþter paucitatē pmixtio-

De generatione carnis diuersificati sunt Ari. G. ⁊ A. ⁊ cos concordat.

Quō caro a calitate dissoluat.

Carnis tres sunt species.

nis eius respectu illius. Et hāc dixit Auer. esse minoris q̄ti tatis alijs speciebus. ¶ Tertia aūt spēs est caro glandosa. De carne musculosa dicet in caplo de musculis. Et dē glandosa in caplo de glandulis. ¶ In hoc aūt caplo restat vt dicat de carne pura ⁊ simplici. De qua sciēdū est q̄ duplex est: vna que vere est simplex: ⁊ impmixta alijs substantijs que fm Gal. perithima siue infusa vocat: ⁊ dicit infusa: q2 frequenter humiditatibus infundat: quā qdā corrupte carnez vocant ⁊ cōfusam. Et talis est caro multoꝝ visceꝝ vt pulmonis epatis splenis renū intestinoꝝ ⁊ siliuz. Et hanc quidaz dicunt. spēz cōdistinctā alijs tribus speciebus dictis. Auer. tñ hanc carnē sub specie carnis glādose cōprehēdit. cū dixit. huius spēi est caro que est intestinoꝝ. De hac tñ carne viscerū satis dictum est in precedentibus sermonibus in suis locis. ¶ Alia est caro que lz vocet pura ⁊ simplex: nō tñ sic est vere: sed est pmixta villis neruoꝝ paucis: pp quos facta est sensibilis, quā extimauerūt qdā esse mediū sensus tactus. Et h est illa que ingredit cōponē musculi: de qua dixit Haly. q̄ est sicut caro que in coxis posita est in vnaquaq3 coxa ⁊ latere extraneo: ⁊ que etiam dicit caro natis que nō est pars lacerti ⁊ est caro que de se nō mouet: q̄uis moueat motu aliorum. Et eius iuuamētū est. dixit Haly. vt sit velut culcitra supra quā reqescant ossa coxaꝝ sessionis tēpore. Et dixit. ⁊ est sicut caro que est in exterioribus ⁊ interioribus spine. Et q̄ ab interioribus spine necessaria fuit ppter duas vtilitates vna p eā calor augeat spine cuti dominans cum sit in ea frigiditas. eo q̄ ꝯposita sit ex ossibus nucha ⁊ neruis: quorum oium nālis cōplexio frigida existit. Et altera est vt sit quasi culcitra ⁊ firmamētū vene cōcaue sursum ascēdētis ⁊ ptib9 arteriarū que ad inferiora descendunt. Que vo ab exterioribus est spine necessaria fuit: vt pari mō calefaciat spinam: ⁊ vt frigidi pellat aeris nocumētū: ⁊ maxie que inter spondiles posita est: ⁊ dixit Haly. ex ea est caro que est inter dentes: que qdē necessaria fuit vt dentium firmarent radices: ⁊ a labefactionē arcerent eos. Et dicūt. qdā hanc carnis spēm esse inter spēm carnis mollē tactui respectu carnis musculose ⁊ glandose. ¶ Carnis aūt iuuamēta cōia sunt. dixit Pla. in Thimeo: vt Gal. refert pmo de vtilitate particulaꝝ carnē defensorium esse estuum hyemū, adhuc aūt ⁊ casuum sicut spondiles corporibus mollitiuis suauiter cedentes esse debent. Et carnē qdē intra seipsam habere estate qdē humectationē ⁊ resudationē. ab extra vo infrigidationez secundū totū corpus prebere ppriaz. hyeme vo egra ad instar ignis ad illata ab extra: ⁊ circūstante frigiditate tueri moderate. ¶ Dixit Gal. ibidē: qm̄ est velut defensorium qōdā pressibilibus est caro rebus simili sermone nō indiget. apparet eniz ita sed qō calidū hz in seipsa eam que a sanguine est humiditatem. supple. et sermone nō indiget: qm̄ notū est. Sed q̄ talis moderata humiditas qualis est ea que carnis pequaliter in vtriusq3 moderationibus. s. caliditatis ⁊ frigiditatis nequaq3 multi cōcedunt. Sz si primū balneoꝝ meminero virtutem: deinde ⁊ ipsaz rei naturaz exposuero forme credent. Neq3 eniz aliqd infrigidare magis sufficiens estu valde occupatus neq3 calefacere promptius valida frigiditate affectus inueniet qs pter balneū humidū qdē natura moderate calidum humiditate quidē que ex caliditate nocuit remouet siccitatē: caliditate vo eam que ex gelu finit frigiditatez. ¶ Et dixit iteꝝ Gal. 12. eiusdē carnis composite vtilitates animali prebent. Cadēte enim vel aliter discumbente: ⁊ molle substraneū fit: percussio vo molle regimē: vulnerato vo premissoriū, ⁊ est calefaciens in frigiditate: ⁊ obumbrans in estu. Et est cooperimētū ad oēs pcipuas partes ad oē preiacens nocumentū carnosa genus. dicunt. caro. est locoꝝ mediorꝝ impletio que inter mēbra corporis existunt: ⁊ est ipsorum fortitudo qua sustentant: ⁊ defensoriuz ne adinuicem cōfricent sine medio existētia. Et cū his ad plurimā facit habitudinis formā: vt enim patuit precedente natura in gñone embrionis facit sicut pictor qui prius suam figuram lineat: ⁊ deinde coloribus interlineat. ⁊ sic nā prius mēbra spermatica pducit que sunt sicut linee: ⁊ deinde intestina ⁊ spacia q̄ sunt inter ipsa replet carnē. ¶ Et caro qdē: vt patuit sermone pmo: q2 membrum non spermaticū: sed sanguineuz est. si deperditur vere regenerari ⁊ restaurari potest.

Caro pura siue simplex ē duplex.

De iuuamentis.

¶ De anatomia adipis ⁊ pinguedinis. Cap. vij.

Grassities vt dicūt videt esse sicut genus quoddā ad pinguedinem: adipem: assungiam: sagimē ⁊ sepū. Et oīa hec sub vnctuositate reponuntur. Et est sicut genus ad grassitiem ⁊ oleū: reperit tñ sepius p vnctuositate, ⁊ ecōuerso. Et silr dictarū specierū grassitiei vna ponit pro alia: dicunt tñ differre abinuicē: qm̄ pinguedo adeps ⁊ assungia pprie dicunt dum sunt partes animalis viuentis. Et iste namq3 partes si abscindant ab animali viuente vel mortuo: dicuut sagimen vel sepum: ⁊ pprie qñ igne dissolute ⁊ colate seruant. Et dicunt qdam q̄ adeps ⁊ assungia si sint sumpte ex corpore humano aut alio animali nō ruminanti dicunt sepū. Differunt enim sagimen ⁊ sepuz inter se qm̄ segimen est comestibile ⁊ est humidius lenius ⁊ vnctuosius q̄3 sepum. Sepū vo est siccius ⁊ durius ⁊ minus vnctuosū: ⁊ nō est comestibile. ¶ Et substantia quidem pinguedinis adipis ⁊ assungie est mollis humida. Est enim membrū cōsimile carniforme simplex pluribus impermixtū substātijs: cuius generatio est ex subtili ⁊ vnctuosa pmixtione sanguinis: ppter qō reddit mollior ⁊ humidior q̄3 substantia carnis. ¶ Dixit Gal. 16. de vtilitate particularū. q̄ adeps ⁊ pinguedo generant ex eo qō est pingue in sanguine preter fuso ex subtilibus venis. ⁊ apposito sicut rob. Et 4° de simplici medicina dicit. pinguedo gñatur ex permixtione humidi a parte sanguinis cum ipsius aqueo. Et ppter hanc cām necesse est omnē pinguedinē esse membrum exangue non intellexit per hoc qō nō generet ex sanguine: sed q2 generata non participat eo mediantibus venis ad ipsaz cōferentibus sanguinē pro nutrimento. ¶ Dixit Auic. pma pmi. capitulo de membris mēbra que carniformia vocant generantur ex sanguine menstruo: sed tñ inter ipsa est differentia: qm̄ caro generat ex sanguine spisso in cōparatione ad eū: ex quo generatur adeps ⁊ pinguedo: ipsa enim generant ex aquositate ⁊ vnctuositate sanguinis: efficiens tamen pinguedinis adipis ⁊ assungie est caliditas diminuta que ppter sui diminutionē ab auctoribus frigiditas est vocata. Et vt sic dicūt pinguedinē ⁊ adipez a frigido generari ⁊ humiditatē aquosam vnctuosaz sanguinis a frigido in pinguedinē ⁊ adipem ⁊ assungiā cōdensari. Et signum huius dixit Auic. est quia dissoluit ea caliditas intelligens de caliditate intensa ignita: nam caliditas remissa nō dissoluit ea sed cōseruat. Et quāuis adeps ⁊ assungia in calidioribus partibus corporis generent q̄3 pinguedo: ab interiori tñ calido siue intensiori frigido generant q̄3 ipsa: cuius signū est spissitudo substantie adipis ⁊ assungie maior spissitudie pinguedinis: que maior spissitudo intensiorē frigiditatē magis cōdensantē demonstret. Et signum etiā huius est q̄ in adipe ⁊ assungia nō reperit aqueitas: sicut reperit in pinguedine: qō non ex alio est nisi q2 adeps ⁊ assungia sunt magis coagulata ab intensiori frigido q̄3 pinguedo que minus coagulata: q2 a minori frigido aqueitatez in se retinuit. Cuius humiditatis in pinguedine retente signū est: q̄ pinguedo posita in patella sup ignem strider: cuius stridor pcedit ab aqueitate illa cadente super patellam siccā ignitaz: sicut aqua piecta supra ferrum ignitū stridet: adeps vo ⁊ assungia: quia tali carent humiditate posita in patella sup ignē nō strident. Et vt sic ex dictis apparet q̄ cōplexio pinguedinis adipis ⁊ assungie in animali viuente respectu cutis frigida est ⁊ humida. Et q̄ adeps ⁊ assungia frigidior est pinguedine. ¶ Dixit Haly. 2° theorice pinguedo adeps amplior est super panniculos ⁊ sup mēbra

Vn̄ qūo adeps ⁊ asūgia fiūt ab intēsiori frigitate q̄3 pinguedo.

De cōplone

De q̄titate.

neruosa propter eorum complexionis frigiditatem: humidum enim vtile ⁊ vnctuosum quod in sanguine cū ad membra puenerit calida cibus illis est: ⁊ fit calori quēadmodum igni oleum. Si aūt ad mēbra coagulat' que ex neruoꝝ sunt genere ⁊ panniculorum trāseat coagulatus sup illa propter cōplexionē eorum frigiditatē. Ideoq3 inuenit' adeps sup zirbum multus: eo ꝙ huius membri maior pars sit panniculariū pinguedo: que super carnem inuenit' non nisi super panniculos est qui lacertos operiunt propter cōplexionem panniculorum frigidam. Inter villos vero carneos non est eam inuenire: quoniam qui carnis inest partibus calor adipem liquefacit vnctuosam pasciturq3 ea quēadmodū ignis que in pingui. Uerūtamen adeps ⁊ pinguedo in multis calidis membris ⁊ locis corporis generari reperit': sicut circa cor circa renes ⁊ inter ambas partes. Et in his locis nō generat' ab efficiente calidiori siue minus frigido: sed soluz ratione finis. Ideoq3 non prouenit ibi eius generatio actione mēbroꝝ calidoꝝ ibi existentiū: sed fortasse actione aliquoꝝ frigidoꝝ membroꝝ in circuitu ibi locatorū: vt panniculoꝝ vel ossium ⁊ similium. ¶ Dixerunt quidam. adipē assungiā ⁊ pinguedinem superfluitates fore. ⁊ nō membra viuentia.

Adeps assungia ⁊ pinguedo sunt mēbra viuētia.

¶ Et ꝙ si auget' in corpore non est earum augmentum verum: neq3 prouenients actione crescitiue virtutis: sed solum per appositionem partis ad partem: sicut aliqne corporis augentur superfluitates: hi tñ a mētibus auctoꝝ secesserūt. Et ideo tenendum est ꝙ nō sunt superfluitates: sed membra viuentia nutrimentum recipientia: sicut alia mēbra: ad que non terminant' vene ex coactione virtutis crescitiue augmētum recipiūt verū. ¶ Et adeps qdem ⁊ pinguedo sunt colore albe ⁊ sunt insensibiles. Ait. n. Gal. vbi supra neq3 adeps indiget neruis cū ad instar oculi pinguis posita sit mēbranosis ⁊ neruosis aialis particulis: simil'r neq3 pinguedo indiguit: cū sil'r ad instar oculi pmixta sit inter ptes carnis: ⁊ sub cute similiter neq3 assungia cum etiam sit ad instar oculi interius locata circa renes ⁊ intestina: ⁊ a carne sit oino separata. ¶ Dixitq3 Gal. ibidem pinguedo ⁊ adeps facte sūt ne mēbra exiccationē patiant': ⁊ ne cito indurent' in cibationibus longis laboribus vehemētibus ⁊ estibus fortibus: ⁊ similibus: quā exiccationem phibent: quia sua vnctuosa humiditate illa irrorant ⁊ humectant. ⁊ dicunt. animalia velocium motuum ppter hanc causam: circa cor: ⁊ renes pluri abundant pinguedine. Et ideo dicunt quidam. onagrum inter cetera animalia habere cor pinguissimuz. ¶ Dixit Alm. vtilitas partis adipis ⁊ pinguedinis est super panniculos: ⁊ membra exilia vt illa infrigidet ⁊ temperet: eaq3 humectet humiditate vnctuosa. horum enim complexio sicca est membrorum acceleratq3 ad ea siccitas ⁊ desiccando ea minus fit motus ⁊ obuia fiunt calori nimio: ⁊ cibi abstinentie. Et dicunt quidam. est etiam eis alia vtilitas: quoniā mēbra circūstantia sustentant ⁊ ad actiones fortificant.

De ogōne

¶ De anatomia musculorum in generali. Cap. viij.

Aro musculosa siue musculus ⁊ caro lacertosa siue lacertus pro eodē supponunt mēbro. Et dicitur musculus. i. paruus mus. qm̄ vt patebit similitudinez habet parui muris. Et dicit' lacertus: q2 similitudinem lacerti animalis habet: vt ⁊ etiam patebit. ¶ Musculus est membrum cōsimile non simplex sed cōpositum ex tribus substantijs diuersis: quaruz vna est carniformis siue sanguinea: ⁊ alie sūt spermatice. Et ppter huiusmodi compositionem dixerunt. pōt musculus vocari ⁊ poni fore membrum organicum: ⁊ maxime q2 instrumentuz est aie non nature. vt dicit'. ¶ Dixit Gal. in tegni musculi sūt cōpositi ex simplici carne ⁊ neruis: per neruos itelligens neruos veros ⁊ ligamēta que vt supra patuit. possunt vocari nerui ppter similitudinem ibi dictam quā habent ad neruos. Dixit Gal. pmo musculum ex carne neruo ⁊ ligamento cponi dicimus. Et Haly. 3° theorice. dixit. lacertus est corpus cōpositum ex carne neruis ⁊ ligamento: ⁊ addidit operimēto qd illud circundat non intelligens ꝙ operimentū sit de substantia musculi: sed sic dixit. q2 lacertus sine operimento sumi nō potest ex corpore neq3 ab eo separari. Et ppter hanc cām etiam Auicē. pma pmi. posuit panniculum inter componentia musculum. cum dixit. musculus est membrum ex neruo ⁊ ligamēto: ⁊ pro idest villis ⁊ carne replente ⁊ panniculo cooperiente compositum. Maior enim pars: vt pz ad sensum est caro. Et vt dixit Auer. est caro rubea. Et post carnē est ligamentū. Et neruus est minor pars ipsius. ¶ Et modus compositionis musculi est. Nam ligamentuz ⁊ neruus ad villos minimos ⁊ visum effugiētes diuidunt'. Inter quorū intestina villi carnis: simil'r ad vltimam paruitatē deducti ⁊ inserti replent. Et in hac compositione ad tantam diuisionē oēs ipsi villi deducti sunt, qd pl'm vni9 pl'm alteri9 contingit: ita ꝙ in composito alter nō potest ex altero discerni: sed quelibet pars cōpositi recipit denominationē totius vt quelibet pars musculi signata dicatur, ⁊ sit musculus. Ex predicta diuisione multa dixerunt quidam. ipsum vocari lacertum quasi laceratum in diuisione componentium. ¶ Et ad musculum quidem perueniunt vene ⁊ arterie portantes ei virtutem naturalem ⁊ vitalem. ¶ Et villi quidem ligamēti ⁊ nerui sic ⁊ carne inter repleti in musculo vsq3 ad ipsius finem procedunt. ¶ In predicta tamen compositione diuersificati sunt musculi abinuicem quando omnes carne ⁊ neruis veris compositi sunt, ⁊ ppter neruos cōponentes facti sunt sensibiles: non tñ facti sunt acuti sensus ne nimijs motibus doloribus cruciarent': sed tamen non oēs ligamētis compositi reperiuntur. Dixit Haly. in quorundā compositione caro nerui ⁊ ligamenta non miscentur: de neruis intelligens in q̄titate notabili. Et ideo quidam eoruz carnei sunt a loco in quo incipiunt vsq3 ad locum ad quē finiunt. Et sunt illi in quorum extremitate chorda cōsolidata ⁊ non protensa oritur sicut sunt lacerti qui supra ventrem sunt.

¶ Dixit Auer. quidam lacerti sunt: quorum caro non permiscetur cum neruo: per neruum intelligens ligamentum. Dicunt enim. ꝙ omnes musculi qui nō terminant' in chorda nō componunt' ex ligamentis: propterea ꝙ non eguerūt firmitate magna: sicut alij. Et ppterea: vt dixit Gal. in tegni. ponens compositionem ligamentorum: vt supra habitum est non nominauit ligamentum. Et dixit Haly. ꝙ ex eorum extremitatibus quoddam orit' corpus qd chorda vocatur: sicut in suo dicet' capitulo. ¶ Et est substantia musculi mediocritatē tenens in duritie ⁊ mollitie: q2 non est mollis sicut caro, neq3 dura: sicut neruus ⁊ ligamentum ⁊ flexibilis est ⁊ contrahibilis: ⁊ est extensibilis siue relaxabilis pp iuuamenta q̄ dicent'. ¶ Et cōplexio qdē musculi consideratis portionibus cōponentiū relinquit' calida ⁊ humida: q2 vt dictū est in cōpositione eius ptes carnose predominant' ligamentalibus ⁊ neruosis. Q2 aūt dixit Gal. 3° affo. in cōmento affo. egritudines vo in pluuialibus ⁊c. ꝙ mēbra motus de quibus sunt musculi quāto sunt sicciora tāto sunt fortiora: nō dz referri ad siccitatē preter nām. Nam talis siccitas reddit instr'a motus debilia, ⁊ ad mouendū inepta: sz dz referri ad cplexionē nālē: in qua cplone lz musculi sint hūidi: sed quāto in eo sunt magis sicci siue minus humidi tanto ad mouendū aptiores ⁊ fortiores existūt. ¶ Quātitas aūt musculorum in corpore magna est, ⁊ superans quātitatē oium aliorū membroꝝ ossibus exceptis, bm tñ singularitatē eoꝝ abinuicē quātitate differunt: qm̄ vt dixit Haly. quidam sūt magni, sicut qui ad magna mouenda mēbra deputati sunt vt lacerti ossi anche superpositi, ⁊ ossi femoris ⁊ similes. Et quidā sunt parui qui ad parua deputati sunt mēbra mouenduz sicut lacerti palpebraꝝ ⁊ q paruas disgregationes mouent ppter quoꝝ paruitatē multi eos exponentiū nō agnoscentes pertranseūt. sup. ⁊ quidā sunt mediocres in medio/

De complexione.

De q̄titate.

ēritate:tñ multū habētes distantiā in plus ⁊ minus. ¶ Di/
xit Haly.musculi magnitudo est ſm mensuram mēbri qȯꝑ
ipsum moueri dꝫ. Si ergo qȯ mouetur mēbrum magnum
erit ⁊ grossum sic ⁊ musculus mouens eum magnus erit ⁊
grossus:⁊ ecōuerso musculus qui paruū mouet membrum
paruus est ⁊ subtilis. Et dixit Haly.qdaꝫ lacertoꝝ sunt te/
nues vt qui vētri suppositi sunt.sup.⁊ qdā grossi:⁊ qdā me
diū tenētes. ¶ Et dixit Haly.ꝙ musculi q in toto corpe re/
De nūero periunt:cum ſm Galenum numerati fuerunt diuisim qn/
genti ⁊ viginti nouē inuenimus. Et idem dixit Auer. quo/
rum.45.sunt in facie:de quibus viginti quatuor sunt depu
tati ad motū oculorū ⁊ palpebrarū ⁊ duodecim ad motum
mādibule inferioris:⁊ nouem ad motum aliarū partiuꝫ fa
ciei que volūtarie mouentur:quorū.9. vnus est qui est sub
cute frontis:cuius auxilio magna fit oculi apertio: ⁊ duo
sunt qbus nariū mouet extremitas:⁊ duo q supius labiuꝫ
mouent sursum.⁊ duo q labiū inferius deorsum mouēt. Et
duo q mouent maxillas:⁊ qui linguā mouent sunt.9.⁊ gu/
lam ⁊ epiglotū mouētes sunt.32. Et musculi mouentes col/
lum ⁊ caput sunt.23.quorū quidaꝫ mouent caput solum:⁊
quidā cum capite collum ⁊ spatulā mouentes in omni late
re.7. Et ab vnoquoqꝫ ēt latere sunt quatuordecim mouen/
tes adiutoriū:⁊ sup adiutorio ab omni latere sunt quatuor.
Et in vnoquoqꝫ brachio sunt.17.quorū.10.sunt in parte sil
uestri:⁊.7.in parte domestica mouētes manū: ⁊ in vnaqꝫ
manu ab vnaquaqꝫ parte sunt.28.a qbꝰ digiti mouent. Et
pectus mouentes sunt.8.⁊.7.musculi:quorū dilatant qdaꝫ
ipsum ⁊ qda cōstringunt. Et dorsum mouentes sunt.98. Et
8.qui sunt locati super vētrem ⁊ mirach. Et ad motum te/
sticulorū quatuor sunt locati:⁊ quatuor ad motū virge. Et
vnus est qui collū vesice cōstringit. Et quatuor sunt ad mo/
tum longationis: Et mouentes coxam sunt.26. supra ipsas
locati. Et mouētes crura sunt locati in ipsis coxis.20. Cru/
ribus vero suppositi sunt.28.ad mouendū pedes:⁊ quosdā
eorū digitos. Et super pedes sunt.22.locati ad motum reli/
De forma quorū digitorū. ¶ Et forma quidē masculi est oblonga cu
ius pars media grossior est extremis extremūqꝫ primuꝫ qȯ
est principiū sui ortus:⁊ dicitur caput musculi grossius est
extremo alio:ad qȯ musculus terminat:⁊ dicitur finis siue
cauda musculi. Et ꝓpter hanc figurā:quia similis est figure
parui muris:vt dictū est:est musculus:⁊ qr est similis lacer/
te dictum est hoc mēbrum lacertus. In hac tamē figura di/
uersitatē habent musculi adinuicē. ¶ Dixit Halya. diuersi
figura sunt lacerti:quoniā eorum ſm ꝙ oportebat diuerse
facte sunt figure:⁊ ſm membrorūꝫ ossa quibus superpositi
sunt:quidā nāqꝫ velut triangulati sunt:vt qui super pectus
sunt:quidam rotūdi:vt qui circa vesicam ⁊ circa pedē:qui/
dam oblongi:vt qui sunt supra ventrem. ¶ Alman. tamen
dixit.ꝙ figure eorū ſm suorū diuersitatem locorū prout eis
necesse est diuersificātur. Et musculus. Dixit Halyab.est po
situs super ossa illis astrictus ligamētis ab illis ossibus ori
ginē trahētibus. ¶ Dixit Gal.in tegni.musculi sunt oībus
De situ. ossibus circūuoluti:qr nulluꝫ est os qȯ non circūuoluatur
musculis vel ꝓportionali musculis. Et intellexit de ossibus
facientibus ad esse corporis. Nō aūt de faciētibus ad bene
esse qualia sunt dentes q non sunt musculis circūuoluti. Et
ꝓportionalē intellexit cutē qua operiunt ossa cranei in lo/
cis vbi nō sunt musculi. ¶ Dixit Auer.colliget prio. muscu
lus ꝓprie induēs est ossa.supple.tu aut ꝓportionalē ossi vt
cartilaginē:vt patebit de musculis palpebraꝝ. ¶ Dixit Al.
situs musculi est in parte versus queꝫ motus mēbri ab ipso
mouēdi fit. Et iō:vt dixit Halyab.positione differūt: qm̄ q
ad mouendū in rectū parati sunt aliqȯ mēbrū vbi est dila/
tatio ⁊ constrictio recta est super mēbri longitudine positio
eoꝝ.supple.⁊ qui ad obliquū parati sunt mouere mēbrū:⁊
De opōne positio eoꝝ obliqua ē. ¶ Dixit Gal.ꝑmo motuū lacertoꝝ.
Et ponit a Rabi in ꝑma ꝑticula suoꝝ affor. sicut oēs modi

motuuꝫ lacertoꝝ sunt quatuor:quoꝝ vnus est retractiuus et
⁊ alius intensiuus.⁊ tertius est aggregatiuus.⁊ quartus tē
sus spissus. Et motus lacerti ad suū ꝑncipiū est retractiuus
siue coadunatiuus. Et Moyses ait ibidē.sūmarie colligi ex
dictis Gal.de dictis quatuor motibus ꝙ volūtas cū mittit
virtutē aīalē ad neruū versus lacertū suū volēs plicare ali/
qȯ mēbrū retrahit lacertus versus suū ꝑncipiū ⁊ statiꝫ pli/
catur mēbrū. Et silr̄ qñ voluerit ꝙ extēdat mēbrū ⁊ erigat
⁊ tēdit volūtas illud mēbrū cū lacerto sibi opposito als.ex/
tendit illū lacertum cū neruo opposito ⁊ tendunt simul. Et
cū cessat operatio voluntatis vl'iter neqꝫ mittit ad lacertum
virtutē omnino remanet lacertus similis rebus alijs cōgela
tis ⁊ tēdit cū suo osse cui adheret ꝓpter sui ponderositatem
nālē ad inferius tanqꝫ mortuū. Et hic motus nō denomina
tur ab illo lacerto:nec ex operatione illius lacerti procedit:
nec inter motꝰ voluntarios cōputat. Sed motus extēsiōis
est volūtarius:⁊ est motus in lacerto ꝑꝑ longitudinē. Cum
itaqꝫ voluntas voluerit extendere mēbrū plicatū facit cessa
re virtutē aīalē a lacerto qui se extraxerat ⁊ mittit eandē vir
tutē ad lacertū sibi oppositū:⁊ statim plicat ille oppositꝰ ⁊
extēdit ꝑmus q mēbrū plicauerat:qr nō remenet in eo vir/
tus ꝓhibēs. Et cū voluerimꝰ sūmā mēbri tensionē:operat
tunc virtus aīalis extensionē in sūmo. ¶ Dixit Almā.cau/
se mēbroꝝ ꝙ volūtario mouent motu musculū hꝫ quo mo
uetur. Finis enim musculi ipsius vtilitatis fuit vt mediante
chorda a musculo orta mēbra motū haberēt. Qr si mēbruꝫ
ad partes mouet ꝯtrarias.dixit Alman.musculos hꝫ silr:
ab vnoquoqꝫ quoꝝ ad suā trahit partē:qñ vnus tñ mouet
⁊ musculus cōtrarius a sua quiescit actione. Cū aūt qlibet
musculus in situ ꝯtrario positus suā silr̄ ꝑfecerit actionē:mē
brū tūc erectū erit in nullā declinās ꝑteꝫ.v̄.g.manꝰ cū a mu
sculo q est in domestico brachij ꝯtrahit interiꝰ curuat. Si vō
a musculo in siluestri posito exteriꝰ flectit. Si vō ab vtroqꝫ
equalr̄ trahat inter illos manebit erecta. ¶ Dixit Auicen.
ꝑma ꝑmi.motꝰ volūtarius mēbris nō cōplet virtute.s.mo/
tiua ⁊ spiritu aīali.s.motiuo ex cerebro illis neruis median
tibꝰ adueniēte. ¶ Dixit Gal.vbi supra.⁊ silr̄ ponit a Rabi.
supra.oīs lacertus q plicat aliqȯ mēbrū plicat illud cuꝫ est
extensuꝫ. Et mēbrū qdē plicat per lacertū interiorē ⁊ extēdi
tur ꝑ exteriorē. Et iō si incidat aliqs eoꝝ cessabunt ipsi duo
motus silr̄:qm̄ nō remanet retrahens ⁊ extēdēs:sed tñ rema
net in vnā positionē ſm lacertū euadentē qui operat illā po
sitionē. ¶ Et operatio qdē lacerti nō solū in vigilantibus ⁊
dormiētibus demonstrat:vnde Gal.vbi supra.ait.figure in
ter vltimā figurā ⁊ mediā sunt ꝓprie mēbroꝝ nostroꝝ dum
dormimus. Et operatio lacerti non cessat in eis:sed in dor/
miente ex ebrietate.aut forti labore:aut defectione oīa mē/
bra corporis sui sunt dissoluta sūma dissolutiōe.in sanis vō
lacertus est in figura media:⁊ mēbra sunt ꝑfecte qeta. ¶ Et
dixit Gal.in 2° eiusdē.⁊ ponit a Rabi ibidē.qui cōseruat in
manu dum dormit aliqd significat manifeste ꝙ motꝰ retra/
ctiuus remansit in lacertis digitoꝝ collectoꝝ supra paruum
corpus. Et cōiunctio maxillaꝝ tempore somni sanoꝝ signat
verā operationē retractionis lacertoꝝ ipsarū. Et silr̄ signifi/
catur lacertus circūdans expulsiuū sup̄fluitatū cū opōnem
suā valida virtute in dormientibus operat. Et dixit Gal.in
ꝑmo eiusdē.⁊ ponit a Rabi ibideꝫ.quilibet lacertoꝝ defert
os sibi cōiunctū:ac si deferret lapidem. Et dum existit fortis
nō fatigat ex eo. Et multotiens ēt nō sentit pondus eius ēt
sensu modico:sed cū est debilis sentit pondus eius:⁊ graua
tur eius pondere adeo ꝙ desiderat eius dispositionē a se:⁊
affectat mouere illud de figura in figurā. Et hoc est qȯ egꝝ
ꝓuocat mutare figurā mēbroꝝ suoꝝ in tempore minimo:⁊
nō ꝑmittit tenere in figura vna membra sua:quāuis motus
habeat fieri per neruum:nō tamē dixit Aui.vbi supra.erat
cōueniēs vt nerui ossibus cōtinuarent:quāuis sint ꝓ certo
mēbroꝝ nobiliū radices in motu:⁊ hoc ꝑꝑ. itētionē ꝑmā.s.
quia ossa

q: ossa sunt dura ⁊ nerui sunt subtiles.i.molles: ⁊ molle a
duro lederet: vt supra habitum est: ppterea misericorditer
egit deus ⁊ ex osse rem neruo similē extraxit: que ꝯiunctio
ligamentū vocat: ⁊ ipsaꝫ neruo adiunxit: ⁊ ex eis q̄si recte
faciendo: quasi rem vnā effecit. Et propterea ꝙ corpus ꝙ
ex neruis ⁊ ligamētis cōponit promptius fuit subtile: qm̄
corporis nerui augmentū cū ad mēbra peruenit nō est tm̄
qd̄ ab ipsius corpore ⁊ grossitie cū est in sui ortu remouet
tante longinquitatis: de qua sit curandum: tunc si neruus
mēbroꝝ affirmaret in sua corporeitate poti existentibus: ⁊
proprie cū diuidunt ⁊ partiunt ⁊ ramificant in membris.
Et si qdeꝫ illud qd̄ ex eis accidit vni mēbro elongat esset
in hoc corruptio manifesta: quapp sua sapientia deus ip̄m
gubernauit grossitiē ei tribuēdo que ꝯuenit ex eis: ⁊ cor/
pore ligamēti compositi villoꝝ ꝯfusionē: quoꝝ vacuitates
impleuerunt. ⁊ hoc ip̄m pāniculo texit: ⁊ hoc cōpositū: vt
De dispō-nead egritudines. supra patuit est musculus. ¶ Et dixit Gal. p° motuū lacer
toꝝ. Et ponit a Rabi vbi supra. lacertus manuū ⁊ peduꝫ
⁊ faciei cū tendit fit gibbosus pp duritiē ossiū sub eo exi/
stentium faciens eminentiā in medio coadunationis: ⁊ dū
soluit ⁊ retrahit applanat. Et accidit lacerto pectoris ⁊
ventris ꝯ̄rium huius: q: hic cū tendit applanat: q: reperit
sub se corpora mollia qbus cōpressis tpe tensionis abscon
dit gibbositas in locis ꝯcauis. Et cū laxat fit gibbositas:
Mot' voluntarij q fiunt i corpore. q: apparet eius eminētia ⁊ egredit. ¶ Almā. prius nume
rauit oēs motus qui fiunt in corpore nr̄o. Et dixit. motus
voluntarij q fiunt in corpore nr̄o. hi sunt. s. motus q est in
cute frontis motus oculoꝝ ⁊ palpebraꝝ ⁊ motus sūmita/
tis nariū ⁊ labioꝝ: ⁊ motus lingue ⁊ epiglotis: ⁊ motus
mandibule inferioris: ⁊ motus capitis ⁊ colli ⁊ humeri ⁊
iuncture spatule: ⁊ motus adiutorij ⁊ brachij: ⁊ iuncture
focilium: ⁊ rasete ⁊ motus digitoꝝ: ⁊ vniuscuiusqꝫ iunctu/
rarū eoꝝ ⁊ motus mēbrorūꝫ que sunt in gutture: ⁊ motus
pectoris qui fit in attractione aeris. Et motus virge ⁊ vesi
ce qñ pro retinendo vrinā claudit: ⁊ motus sumitatis recti
intestini qui fit vt stercus prohibeat exire: ⁊ mot' mirach
⁊ iuncture que fit in ancha ⁊ coxe ⁊ motus genu ⁊ motus
pedis cū crure ⁊ mot' digitoꝝ pedis ⁊ iūcturarū ipsoꝝ: ⁊
dixit. si oēs musculos inuestigare ⁊ distinguere voluerim'
verbo ꝑueniemus ad illud ex quo nō magna ꝯuenit vtili
tas. Nō enim possibile est vt musculoꝝ forma: ita audito/
rū mentibus nostris infigat sermonibus: queadmodū in
venis neruis ⁊ arterijs: sed in his scilicet musculis frequēs
necessarius est visus ⁊ studium multum.

¶ De anatomia chordarū in generali. Cap. ix.

Chorda a Gal. thenon vocat ⁊ dr̄ chor/
da: q: cū trahit inchordat ⁊ re
trahit mēbrū: sicut chorda retrahit arcū: ⁊ est
mēbrū spermaticū nō simplex: sed ꝑmixtuꝫ ex
villis neruoꝝ ⁊ ligamentoꝝ. Et chorde ortus
De ꝯposi-tione. ex inferiori extremitate est musculorum. ¶ Dixit Alm̄. ex
musculoꝝ extremitatibus qd̄dam' orit corpus qd̄ chorda
vocat. Nā dixit Haly. ꝙ vbi neruoꝝ villi in musculo cōpo
siti ad inferiorē lacerti extremitatem perueniunt illic cū li
gamēti partibus que erāt in musculo sigillatiꝫ carnis amis
sione: fitqꝫ ex eis corpus qd̄ chorda vocat. ¶ Et Gal. dixit
p° de vtilitate particularū. Hi quos antiqui vocāt neruos
q mouēt mēbra tenātos sunt: quoꝝ gn̄o est ex his dissolui
tur neruus ⁊ colligationibus rursuꝫ ad seinuicē ꝯuenienti
De suba. bus. ¶ Dixit Gal. prio motuum lacertoꝝ. chorda mollior
est ligamēto ⁊ durior neruo. ¶ Dixit Haly. chordaꝝ suba
media est ligamentoꝝ ⁊ neruoꝝ. Est eniꝫ eius origo a ner
uis ad lacertos eūtibus: ⁊ a ligamētis que ex ossibus na/
scunt: remansit itaqꝫ chorde suba terrestris grossa ⁊ sicca
minus q̄ꝫ suba ligamentoꝝ. Jōqꝫ minus dura ⁊ magis fle
xibilis: fortis tñ est ⁊ tenax. Et ex villis neruoꝝ sensibilita
tē acqsiuit: q̄ꝫuis non sit ois chorda eque sensibilis: sꝫ que
dā plus ſm ꝙ plus participat neruosis ꝑtibus: ⁊ quedaꝫ
minus ſꝫ ꝙ plus participat ligamētalibus. ¶ Dixit Aui.
chorde sunt corpora que ab extremitatib' oriunt muscu/
loꝝ ⁊ neruis similātiū. Et sunt cōposite ex neruis q ad la/
certos reuoluuntur ⁊ ligamētis ⁊ ab altera parte musculi
De opera-tione. egrediuntur. ¶ Gal. quoqꝫ. 12° de vtilitate ꝑticulaꝝ dixit.
vbi necessitas fuit motus qui ſm electionē fit ibi sunt liga
menta ⁊ nerui. Neruus quidē illud qd̄ ab excogitatiōe. i.
cogitatiua v̄tute preceptū est portans ⁊ motus ꝑn^m dans:
Ligamentū v̄o robur ad sustinendū que mouent a neruis
prebēs: nō enim erat poss̄e neruis solis vti potentibus exi
stētibus mouere ⁊ transferre magna pōdera: ꝑmixti ergo
ex duobus oportebat ad aliqd̄ moti^m orga^m qd̄ mō dēbat
esse neruo durius: colligatiōe v̄o mollius: ⁊ idcirco partici
pare sensu minus tñ q̄ꝫ neruus: magis tñ q̄ꝫ colligator. Et
roboris ēt imbecillitate ⁊ aliaꝝ ꝓ̄rietatum que colligatio
nibus insunt ⁊ neruis in medio existere: ppterea ꝙ partici
pat vtrisqꝫ faciētibus ip̄m substātijs que in cōpōne ad tan
tā diuisionē deducte ꝙ in ꝯposito vna nō pōt ab alia discer
ni vel separari. Subdit eni Gal. nil alicubi ꝯfundi pōt non
ꝯfractū prius ad minimas particulas. incidere ḡ alterutrā
ad subtiles ynulos necessariū fuit: deinde eos adinuicē co
pulare ad gn̄onē s̄be medij eoꝝ organi motiui: ⁊ pp eoruꝫ
ꝯpōnē. nō simplex: sed cōpositū chorda mēbrū est: ⁊ pp ip/
sorū adinuicē in ꝯpōne ꝯfusionē ꝯsil̄e membꝝ existit: quā
De cōplo-ne. cūqꝫ eni ꝑtē eius signaueris est ⁊ dr̄ chorda. ¶ Cui' cōpl̄o
De quātitate. frigida est ⁊ sicca: minus tñ q̄ꝫ ꝯpl̄o ligamēti ⁊ magis q̄ꝫ
ꝯpl̄o nerui. ¶ Dixit Hayla. q̄ꝫtitas magnitudinis corpo/
ris chorde est q̄ꝫta magnitudo ligam̄ti ⁊ nerui silis: ⁊ mul
tis locis corporis lacerti chordā: ⁊ inueni decuple q̄ꝫtitatis
De ꝯpōne corporis nerui ipsi lacerto in capite ꝯiuncti. ¶ Ex quo in/
fert ad ꝯpōnē chorde multo maiorē portionē ligamēti ve
nire q̄ꝫ nerui: dicunt. n. tres fore vtilitates pp q̄s ligamētū
cū neruo ad ꝯpōnē chorde nā deduxit: quaꝝ vna est vt li/
gamētū sua q̄ꝫtitate suppleat nerui paucitatē. scd̄a est vt ī
sensibilitate excellēs sensus nerui quē oportebat multipl̄r
fatigari i motibus reprimeret. ⁊ 3ª est vt duritie ⁊ fortitu/
dine sua ꝯfirmaret mollitiē ⁊ ibecillitatē nerui: ipotens. n.
esset ⁊ debilis neruus solus ad motionem opa exercenda.
De nūero. ¶ Et numerus chordaꝝ in corpore fuit ſm numeꝝ neruo
rū in corpore receptoꝝ. ¶ Dixit Haly, chordaꝝ figura va
ria est queadmodū ⁊ ligamētoꝝ: sunt. n. eaꝝ quedā rotun
De figura. de: quedā late: ⁊ q̄dā ampliores ⁊ tenues ⁊ pāniculoꝝ sili/
tudine. ¶ Dixit. n. Gal. ꝙ oēs chorde nō sunt rotūde sicut
nerui oēs: sed quedā est lata ⁊ quedā rotūda. Et rotūda q
dē est dixit Haly. que illo est in loco quo lacertoꝝ oriunt
capitibus ꝓximoꝝ disgregatio quā mouet. Et hoc iō fcm̄
est vt remotiores essent ab incōmodoꝝ susceptiōib': latuꝫ
vero chordaꝝ ad ip̄m est qd̄ disgregationē ꝯtinuat: qbus
De situ. necessariū fuit ipsaꝝ magnā iplectere ꝑteꝫ. ¶ Dixit Haly.
est oblonga ⁊ ꝓtendit quousqꝫ extremitati inferiori mem
bri qd̄ ꝑ ip̄m moueri dꝫ ꝯiungat. ¶ Situs. n. chorde est a
fine musculi a quo exit vsqꝫ ad os membri qd̄ dꝫ mouere.
Chorda enim dixit Gal. ꝯiungit ossi ⁊ ꝓcedit vsqꝫ ad ip̄m
iacens sup carne molli q̄ sustentat eā. Si. n. dixit ipse 12° de
vtilitate particulaꝝ. fecisset nā chordas solū absqꝫ qd̄ iple
ret intermedias regiones suba molli velut ꝯculcatiōe. al̄r.
culcitra aliqua factura est sede infallaci nō vtiqꝫ esset poss̄e
ynulos illos inquassabiles ⁊ infrangibiles custodiri. Et ē
ꝯculcatio siue culcitra hic simul frigiditatis ⁊ caliditatis
regimē ⁊ chorde substramē. Et chorda quidē v̄a singula/
ris non semper ex singulari orit musculo. ¶ Dixit. n. Auer.
variant musculi in chordis orientibus ex ipsis: qm̄ tales
ex ipsis sunt ꝙ ab vnoquoqꝫ oriunt chorde due vel tres.
¶ Et Halyab. dixit chordaꝝ quedā a duobus quedam a
tribus originē trahunt lacertis: queadmodū grossa chor/
da que venit ad talum. hec eniꝫ a duobus orit lacertis. Et

sunt ex lacertis qdē a qbus due oriunť chorde: aut tres vľ
plures: queadmodū medius septē lacertoꝝ q in anteriori/
bus cruris positi sunt. ex eo.n. q̄tuor oriunť chorde vt suo
loco patebit: ⁊ sť ex lacertis a qbus vna chorda oriť. Et sť
ex lacertis a qbus chorda nō oriť: queadmodū dixit Hal.
q super anū sunt lacerti ⁊ sup vesice collū. Et dixit Gal. vt
poniť a Rabi in pᵃ parti. lacertus mouēs linguā ⁊ mouēs
labia ⁊ mouēs oculos nō inueniť in aliquo ipsoꝝ chorda:
q2 nō mouent ossa. Et dixit Rabi ſm magna mēbra mouē
tur voluntarie: ⁊ ipsius ossa sť imobilia nō indigētia chor
dis ad motuz ipsoꝝ. ¶ Opationes cordis nāles circa ali/
De iuuamentis. mentū sť sicut alioꝝ ꝯsimiliū mēbroꝝ. ¶ Iuuamēta autez
eius sť ad mouendū ꝑncipalr. Dixit.n. Gal. 12° de vtilitate
pticula. thenō pᵐ est motus organū musculus aūt gn̄atio/
nis eius gr̄a fit: ⁊ sic musculus est mot⁹ instr̄m mediatiuū.
¶ Dixit Almā. mēbꝝ p chordā moueť sic. colligiť.n. chor
da ad sue radicis partē. s. ad musculū retrahiť: vn̄ totū mē/
brū ad illā retrahiť partē ad quā colligiť musculus. ex par
ua.n. retractiōe quā musculus v̄sus partē sue radicis tra/
hit fortiť chorda retrahiť: ⁊ sic mēbrū cū sua totalitate mo
ueť. ¶ Dixit. A. iuuamēta chorde sť vt sua retractione re/
trahant mēbra pp musculi ꝯctionē ⁊ ꝯgregationē: ⁊ pp re
trorsum reductionē. Et q̄nq3 ēt laxat mēbra laxamēto sui:
pp qđ musculus dilatať cū ad suū redit sitū: aut cū. s̈. mēsu
rā quā sua h3 lōgitudo: ⁊. s̈. dispōnē quā h3 cū i suo est nā
li situ: addit h3 ēt chorda vltra p̄dcm̄ iuuamentū ꝑncipale
al's vtilitates: q̄s ex suis ꝯponētibus ꝯxit. Ait.n. Gal. p̊ đ
vtilita. particu. vtilitas chordaꝝ est ſm cōponētiū naturā.
Eteni sentiunt ⁊ mouent ⁊ colligūt musculos ossibus. Et
sentire qdez ⁊ mouere palā est: qm̄ a neruis hn̄t: colligere
v̊o a colligationib⁹. ¶ Et Haly. dixit. chordaꝝ ex ligamē
toꝝ actoribus ⁊ neruoꝝ cōposita est vtilitas. Eteni earuz
nāe est sentire ⁊ mouere ⁊ lacertos ligare cū ossib⁹. Et lo/
quēs de vtilitatibus chorde nō ꝑncipalibus dixit. extensa
chorda tribus necessaria est de causis. pᵃ est vt mēbro det
tact⁹ ⁊ iudicij bonitatē: vt dat chorda q̄ cuti medij palme
subcerniť. hoc.n. mēbrū organū datū est ad ꝓbādū oīum
que teneny q̄litates. scđa ē vt duritiē pariter addat neruis
⁊ alijs mēbris: queadmodū est chorda que sub plantaruz
cute pedū strata est. hec eni cutis cū diligētia tact⁹ necesse
habuit duritiē hēre vt ei ad ambulationē esset tolerātia in
duris ⁊ asperis locis. Et 3ᵃ est vt operiret ⁊ đfenderet ope
rimēta oīa: queadmodū que a duob⁹ latis oriunť chorde
lacertis ventris. hec.n. ꝯsolidať cū soliditate siphac super
ventrē extensa augetq3 eius consoliditatem.

¶ De anatomia panniculorum. Cap. xi

Anniculus pellicula tela cooptoriū opimētū mēbranū teg/
mē hymē: ⁊ siphac vocari reperiť. Siphac tn̄
duplr̄ reperiť sumptū. Uno mō large ꝓ oī pā
niculo. Alio mō stricte p solo pāniculo coope
riente mēbra vētris inferioris: cuius poneť anatomia ife/
rius: pāniculus ēt duplr̄ reperiť sumpt⁹. vno mō ꝓ oī pan
niculo. alio mō stricte pro extrinseca cute pāniculo sili alij
De sub͞a. q totū cooperit corpus. ¶ Suba pāniculi grossa est ⁊ ter/
rea nō simplex: sed ꝯposita ex filis. s. neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ.
Q.uā qdā dixerunt pāniculū cordis: ⁊ fortasse ēt capsulaz
eius ex solis filis neruoꝝ esse ꝯtextā. Qđ ꝯfirmat: q2 eorū
generatio est an̄ ligamēti ⁊ ossis a quo ligat⁹ ꝓcedit gnō/
nē qlibet: tn̄ nō crediť. Nā vt sic pāniculus ēt epatis ⁊ ce/
rebri ex solis causareť neruoꝝ filis: cū ēt ante illoꝝ existāt
gn̄ationē: esset que pāniculus cordis ⁊ capsula eius nimis
acuti sensus: ⁊ debilis ēt sube. Et p hoc aptus pati etiaz a
qualibet leui cā. Sube aūt ipsa neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ in cō
positiōe pāniculi ad tantā diuisionē deducta sť: ⁊ sic adinui
cē inuoluta ⁊ in modū tele ꝯtexta ꝙ alteꝝ nō pōt ab altero
discerni neq3 signari siue dijudicari hoc nerueū eē illud v̊o
ligamētale: pp quā cām membꝝ cōsilr̄ poniť quecūq3 eniz
pars pāniculi signata recipit denoīationē totius: ⁊ est que
libet pars pāniculi pāniculus: q̄zuis pāniculus ſm q̄sdam
suas opationes ꝯsideratus possit vocari ⁊ poni mēbrū offi
ciale: ⁊ est vere mēbꝝ spermaticū: veꝝ ex cōponētibus fa/
ctū est forte ⁊ tenax ⁊ solidū i soliditate ⁊ duritie q̄si mediū
tenens ꝯsilr̄ chorde: quāuis ſm pl'in reperiať mollior ea.
Etenim dicūt in ꝯpōne pāniculi villi neruoꝝ ſm pl'in supe
rant villos ligamētoruz pp qđ factus est pāniculus multi
sensus. ¶ Q.uidā tn̄ ꝯcedunt in quorūdā paucoruz ꝯpōne
villos ligamentoꝝ superare villos neruoꝝ: ⁊ sunt illi qui
eguerunt pauco sensu facti plus pp ligare q̄3 pp sensum da
re vel hēre: sicut sunt pāniculi ligātes ossa digitoꝝ adinui/
cē. Et dicunt fortasse est reperire in corpore pāniculū ex so
lis filis ligamentoꝝ cōtextum: euz. s. q iuxta iuncturas est
pp ligare tm̄ talē fcm̄ dolorē nō patiať. Ex quouis dictorū
modoꝝ pāniculus ꝯtextus sit ipse est flexibilis ⁊ plicabilis
extensibilis ⁊ ꝯhibilis. ¶ Et eius cōplexio pria primi po/
De cōpōne. niť frigida ⁊ sicca: media inter cōplexionē nerui ⁊ chorde:
cū latitudine tn̄ magna: in qua vnus altero frigidius ma/
gis ⁊ siccius poni pōt. in quo.n. villi neruoꝝ superantes sť
minus frigidus ⁊ minus siccus est: ⁊ ecōuerso. ¶ Et vt di/
cunt. nō ueniunt ad cōpōnē pāniculi villi carnis vt non in
grossareť nec humectareť nimis: imo factus est subtilis ⁊
leuis nullā inferens mēbris grauedinē: ppea dixit Rabi in
pᵃ parti. oēs pellicule sť in statu subtilitatꝭ ⁊ mollitiei. i. fle
xibilitatꝭ. s. in gn̄e mēbroꝝ corpis. ¶ Dixit Haly. 1° theor:
pāniculi siue operimenta sunt corpora tenuia ⁊ dura neq3
in toto corpore est iuenire mēbꝝ tenuius nec durius illis.
Et facta est eoꝝ suba dura ne forte passionibus cito subij/
ciať: ⁊ tenuitas eius data est vt multū occupent eius locuz
De forma. ne alioꝝ artareť loca mēbroꝝ. ¶ Est insup forma pāni/
culi lata ſm magnitudinē mēbri quod cooperit. ¶ Dixit
Auic. pāniculi sunt corpora ex filis neruoꝝ ꝯtexta nō sen/
su percepta: ⁊ hic p neruos ēt intellexit ligamēta: quoruz
spissitudo tenuis existit alioꝝ corpoꝝ supficies coopientia
De quātitate. ⁊ ꝯtinentia ea. ¶ Et pāniculoꝝ q̄3titas: ⁊ ēt nūerus est ſ3
q̄3titatē membroꝝ ⁊ ipsorū numeꝝ que cooperiūt. Sūtq3
vt dicunt pāniculi duo ꝑncipaliores a qbus pāniculi alij
oēs originē trahunt. ¶ Dixit Auic. pᵃ ꝑmi. oīum iterioꝝ
que sunt inuoluta pāniculis. ex 5° pāniculo pectus aut vē
trē inferiorē cooperientiū nasciť: s3 eorū que in pectore sť
sicut dyafragmatꝭ ⁊ venarū ⁊ arteriarū ⁊ pulmonis. ori/
go ex pāniculo est interiori q costas tegit ⁊ est pleura. Et
mēbrorū qdē ⁊ venaꝝ que sunt in uentre inferiore pānicu
li oriunť ex siphac qui interius uentris cooperit. Qđ aūt
dixit Aui. 13ᵃ tertij. oīa mēbra pāniculosa ꝯ hunc pānicu/
lū a pāniculo cooperiēte musculos uentris intrinsecus. d3
exponi ut dicunt a pleura. pleura autez est duplex. s. maior
Pleura duplex. ⁊ minor. Et maior est siphac: ⁊ minor est pāniculus iterior
pectoris ꝓprie vocatus pleura: mō in dcis Aui. pleurā ma
iorē explanās sub ea minorē ēt intellexit uel ut dicunt alij
p oīa pāniculosa mēbra intellexit ea tm̄: que sunt ventris
interioris. ¶ Dixit Haly. mēbroꝝ quedā duo habēt ope/
rimenta: ⁊ quedā unū tm̄: ⁊ que vnū hn̄t lacerti sunt. lacer
toꝝ.n. quisq3 unico operiť tm̄: ultime tenuitatꝭ circūposi/
to operimēto circūdanti ⁊ ꝯcludenti illū ex oī parte ꝯglu
tinato sibi: sic ꝙ neq3 facile cito nudari ⁊ đtrahi pōt. Mē/
bra v̊o qbus duo sunt operimēta sť mēbra iteriora. cuiq3
enim interioꝝ mēbrorū ambiens operimētuz est ipsi pro/
priuz. Et sup hoc alio operimēto: nō tn̄ adherenti neq3 cō/
solidato: sed ab eo seiuncto: ita ꝙ inter ea separatio est. Et
istud operimentū seiunctuz: ut notāt alicubi est vnuz ut in
cerebro ⁊ mēbris pectoris: ⁊ alicubi est duplex. vt. s̈. stōm
supra quez est zirbus ⁊ siphac. ¶ Dixit Aꝝ. 2° de ꝑtibus
De iuuamentis. aīalium. pāniculi q circa nobiliora sunt mēbra ut cor ⁊ ce/
rebꝝ fortiores sť pp custodiā illoꝝ. ¶ Dixit Auer. coll3. 2.

panniculi fuerūt facti pp abscōdere ꝛ defendere: ꝛ ēt susti/
nere mēbra que sunt suspēsa ꝛ retinēt ea: q̄uis hoc iuuam̄
tū sit magis ꝓpriū ligamētū. ℂ Et Haly. dixit ꝙ pāniculi
mēbroꝝ necessarij fuerunt tribus de causis: vna vt aggre/
garent oēs mēbroꝝ ptes: ꝛ ab alijs seiungerent. 2ª est vt si
aliqn̄ mēbra allidant̄ pp motū. sup. vel aliud: alia ab alijs
nō patiant̄. 3ª vt si aliqn̄ incōmodū aliqbus accidat mem
bris ad alia nō trāseat. Et dixit. ꝙ ꝓm operimētū mēbroꝝ
hn̄tium duo necīum fuit vt vnūqdq̄ defenderet mēbra ꝛ
custodiret atq̄ ligaret illis qbus vicinant̄. ℂ Dixit Aui.
facti sunt pāniculi pp iuuamēta: ex qbus ē vt sūma mēbro
rū q̄ cooperiūt ꝛ ꝯtinēt in sua figura custodiāt ꝛ factura.
Et ex eis est vt ea ab alijs corporib⁹ suspēdāt: ꝛ eis ānectāt
mediātib⁹ neruo ꝛ ligamēto q̄ fila fcā fuerūt: ꝛ ex quibus
texti fuerūt vt renē dorso. Et ex eis vt mēbra ꝓm subaꝫ suā
sensuꝫ nō hn̄tia ꝑ ipsos hēant supficiē sue eēntie sentienteꝫ
ꝙ illud qd̄ ei occurrit sentit. ꝛ accn̄talr̄ sentit qd̄ in corpo/
re accidit qd̄ eis inuolutū est: que mēbra sunt epar pulmo
renes splen. h̄ eni in sua suba nullo mō sentiunt: ꝛ neq̄ sen

De cōpōne

tit illud qd̄ in ea ꝑcussionē facit nisi qd̄ de pāniculis sup ea
existit. cūq̄ accidit in ea vētus aut apa sentit̄. Sꝫ tn̄ vētuꝫ
sentit accn̄talr̄ pāniculus pp extēsionē que ꝯtingit in ipso.
Apa vo sentit ꝓnᵐ pāniculi: ꝛ eius appēsionē accn̄talr̄: eo
ꝙ mēbrū laxat̄ apatis grauitate. ℂ Et ex iuuamētis pāni
culi, dixit Aui. est vt vnū mēbꝝ vt lacertū vnū ab alio sepa
ret ne si alteri accidat nocumētū alij cōicet̄: ꝛ ne motu ei⁹
ablato alter patiat̄ musculus. Et ex eis est vt separet inter
mēbꝝ durū ꝛ molle ne ledat̄ molle a duro: sicut pāniculuꝫ
inter carnē ꝛ os positus: ꝛ ex eis est vt ꝓseruet quedaꝫ mē
bra ab extrinsecis nocumentis: sicut cor preseruat̄ capsula
ipsius. Et ex eis est vt intret cōstructionē alioꝝ mēbrorū:

De fora

sicut kistis fellis vesice intestinoꝝ carne ꝯsimiliū. Et ex eis
est vt plura inuicem ꝯiungant mēbra: sicut gingiua plura
capitis ossa coniungit ꝛ ligat.

ℂ De anatomia cutis. Cap. xj.

De quātitate.

De subā.

Cutis sepe ab auctorib⁹ pellis vocat̄: cui⁹
suba media est iter terrestrē ꝛ aquo
sam cū declinatiōe sui ad terrestreitatē. Et pu/
tauerūt qdā. ꝙ suba eiuꝫ sit cōposita: cui⁹ ꝯpō
ex villis neruoꝝ est ꝛ carnis dominantib⁹ in
ꝯpōne villis neruoꝝ supra villos carnis: q̄uis i qbusdam
cut] ꝑtibus plus: ꝛ in qbusdā minus: ꝛ in qbusdaꝫ medio
mō. In cute. n. labioꝝ est notabilis q̄ntitas carnis: ꝛ maxīe
respectu cutis mirach: in q̄ est de carne minus: ꝛ cut] capi/
tis ꝛ manus mediū tꝫ inter ꝑdictas. Et dicūt. ꝙ ps neruea
in cute dominat̄. posita est cutis mēbrū spermaticū. Et qa
cutim ꝯponētia ad tantā diuisionē ꝑuenerunt vt nō possit
inter ea discerni nec de ipsoꝝ altero iudiciū fieri ꝙ h̄ sit h̄:

Pleura duplex.

iō posita est mēbꝝ cōsimile. q̄lꝫ. n. pars ei⁹ signata recipit
dominationē totius: ꝛ ē vt dr̄ cutis lꝫ ipsa ꝓm quasdā opa
tiones ipsius ꝯsiderata posset dici mēbꝝ officiale. Et facta
est eius suba ex ꝑmixtione neruoꝝ fortis solida tenax ꝛ fle

Ass de noiatiōez.

xibilis: ꝛ i duritie ꝛ mollitie mediocris ꝛ valde sensibiliꝫ.
ℂ Dixit Hal. 2° theorice. facta est cutis in hoīe tenuior q̄ꝫ
in ceteris aīalibus saltē quadrupedib⁹: ꝛ ēt alioꝝ brutoꝝ
ꝛ mollior ꝛ carētior pilis v̄tuteq̄ debilior. Et tenuiꝫ: quia
mollis ac pilis priuata fcā est pp diligētiā que illi necīa est
sensus. Si eni grossa esset ꝛ dura queādmodū que sup alia
aīalia est: nō sentiret qd̄ obuiū hēret ꝛ ipsaꝫ tāgeret. Si āt
ꝛ multoꝝ eēt piloꝝ: queādmodū coriū asini bouis ꝛ pecu
dū: piloꝝ copia a bonitate sensus ꝓhiberet eā. Indeq̄ fcā
est palmaꝝ cutis media: ꝛ magis pilis priuata reliq̄ q̄ in
corpore st̄ cutis ꝛ mollior atq̄ tenuior pp maximā que illi
necīa erat sensus tactus diligentiā. Et dixit. fcā est hoīs cu
tis ceteris ceteroꝝ aīaliū corijs debilior: qm̄ nā sil̄ cuꝫ his

De iuuamentis.

que ꝓposita sunt in ea ꝓposuit vt receptiua eēt supfluitatū
ad ipsaꝫ defluentiū: quas oia repellunt ad illā vicina mem
bra. Cōdita tn̄ est cutis manifestissimis ꝑforata foramini/
bus inuicē ꝓximis ꝑ totū corpus quo ꝑ ea exirent q̄ a mē
bris exsoluunt̄ vaporose supfluitates dicent̄ foramina h̄
pori ꝛ ab his egrediunt̄ pili. ℂ Et dixit Hal. nō est qdē oiꝫ
equalis in tenuitate cut] in grossitie duritie ꝛ mollitie pi/
loꝝ ꝓductiōe ꝛ priuatiōe: sꝫ ꝛ nec ꝯtinuatiōe ad ea q̄ sub/
sunt mēbra. In tenuitate qdē ꝛ grossitie: qm̄ quedā ei⁹ ps
est tenuis vt cutis faciei q̄ sic facta est pp sensuꝫ q erat ei ne
cessarius: coloris pulchritudinē atq̄ claritatē: qm̄ que te/
nuis his cōpetentior est cutis q̄ꝫ grossa: cū a cut] tenuitate
foras mag] emittat̄ sāguis color q̄ꝫ a grossa. Et dicūt qdā.
ꝛ sic cut] labioꝝ. Et pp subtilitatē cutis faciei ꝛ labiorū est
qd̄ celeriter ꝑmutat̄ color ipsoꝝ. Et subdit Haly. quedā āt
est grossa sic plantarū pedū cutis: ꝛ maxīe que calcanei h̄
que ad eā vtilitatē q̄ necessaria ē nōnullis i eodē tꝑib⁹ sup
corpora: in qbus acūia st̄: que cū cutim intrauerunt nō le/
dant̄ nec ꝑforent̄. supplēt. ꝛ quedā iter eas est mediocris:
cū latitudine tn̄: sicut que plura alia cooperit corporiꝫ mē/
bra. ℂ In duritie vo ꝛ mollitie diuersa est cutis. Dixit Ha
ly. qm̄ quedā ex ea mollis est vt medij palmarū cutis q̄ ta/
lis instituta est ꝙ celeritate mutatiōis egeret ꝛ alteratiōis
in eorū q̄ sentiunt̄ nā. Et ꝙ est dura vt q̄ plantaꝝ cutis: eo
ꝙ necessariū sit eā in ambulādo hēre tolerantiā per aspera
ꝛ dura loca. Et dixit Haly. in ꝓductiōe vo piloꝝ ꝛ ꝑuatio/
ne eius cutis diuersa: qm̄ quedā cutis pilis caret ꝛ nuda ē
vt palmarū medij ꝛ plantaꝝ pedū que loca nudata sunt pi
lis pp sensum. Et quedā sunt q̄ pilis abundant vt que capi
tis barbe ꝛ ciliorū pp utilitates in tractatu de pilis dicen/
das. Supplent: ꝛ quedā media est iter eas. ℂ Et dixit Ha/
ly. ꝯtinuatio quoq̄ cutis ad ea q̄ subsūt nō eadē est ubiq̄:
qm̄ quedā cutis mēbris sibi suppositis ꝯtinuata ꝛ ꝯsolida
ta est vt nec euelli possit neq̄ excoriari: qm̄ lacertis cōsoli/
data est: queādmodū frontis: ꝛ genarū cutis maior q̄ꝫ ps
faciei: ꝛ que in labijs est: ꝛ que in extremitate ani: ꝛ q̄ cōti/
nuata est ꝑ chordas vt volarū cutis ꝛ plantarum pedis: ꝛ
frontis qdē cutis ꝯtinuata est lacertis ꝛ ꝯsolidata: que su/
per frontis os extendunt̄: neq̄ diuelli pōt inde nimia sui
ꝯsolidatione: sicq̄ ꝛ genarū cutis. At vo labiorū ꝛ extre/
mitatis ani cutis mixta est cū lacertis intm̄ ut inter cutē ꝛ
lacertū nulla sit dr̄ia que sub cute est nisi in supficie tantuꝫ.
ℂ Cuius vo vole ꝯsolidata est chordis que sup planū pal
mi extense sunt optia ꝯsolidatione. Et hoc fcm̄ est pp vtili/
tates: quaꝝ prima ut esset palma ꝑfecta in sensu iudicij. 2ª.
vt pilis careret pp cāꝫ superius dictā. 3ª. vt ꝑmixtiōe chor
dis duritie cū cutis mollitie fieret tēperies quo diligentie
sensus cōpetentius esset organū. ℂ Dixit Gal. 1. de ꝯplōni
bus: palma manus duob⁹ attributis iuuamētis: vnuꝫ est
sensus: ꝛ alterū est retentionis: ꝛ palma qdē mollis ꝑscru/
tationi sensus melior est ꝛ aptior. dura vo aptior est reten/
tioni: ꝛ pp hoc facta est cutis media iter extremitates: nō
qdē cutis q̄ est dura callosa ꝛ lapidea: sed q̄ remanet scd̄m
dispōnē nālem. ℂ Et dixit Haly. sil̄is est rō in plātaꝝ pedū
cute. que vo est in reliquis partib⁹ corpis cutis subest illi
operimētū tenue sil̄e aranearū telis: ꝛ disterminat cuteꝫ ꝛ
lacertū que cū trahit̄ excoriari facile se ꝑmittit. Et subdit.
ꝙ q̄ hmōi est nāe cut] dr̄ sibi inuicē ꝯsil̄es hēre ꝑtes: ꝛ per
ꝯn̄s mēbrū ꝯsil̄e. sup. q̄ vero nō est hmōi nō est hn̄s ꝯsil̄es
ꝑtes non est ꝯsil̄e mēbrū sꝫ organicuꝫ. ℂ Et rursum cutis
quedā est mobilis: q̄dā imobilis. Dixit Gal. 11. de vti. ꝑti.
qr cutiꝫ que ꝓm frontem melius moueri fuit iō subtēdit ei
creator musculosam quādā subaꝫ ꝛ subtilē. Et solūmō hec
vna est cuti musculosa suba. Et rursum. alia est cutis cum
musculis ad eā terminatis sicut i labiorū musculis eorūq̄
corporis: vt ita dicat qs: ꝛ ꝑ totū cōitatis cuti: ꝛ alia nō: vt
que alioꝝ mēbrorū. ℂ Et iterū: alia ē laxa: ꝛ alia nō. Dixit
Gale. vbi. s. que ꝓm frontē facta est laxa cutis: ꝛ nisi laxa
esset nō posset moueri ꝓm electionē: cum. n. subiecte sube

sibi musculose vnita p totū. Et ps ei⁹ cū ea q̄ sufficieten⁹. al's. sufficientes: absolute tñ est a subiectis ossib⁹: ac cū ossali mēbra⁹ diafractata: neqȝ coadunata eis: sȝ p subtiles quosdā ẏnulos coadiūcta: neqȝ alibi in corpe talis nā cuȝ fcā est: qm̄ neqȝ vtilitas erat. ℭ Dixit Gale. fm poma maxillap ptibus q̄ iuxta oculos musculop subam nequaq̄ȝ inuenies submissam: sȝ osilr toti cuti laxā: ⁊ adhuc circūossa le hn̄te submissū mēbranū: sȝ tñ eo q̄d inferior eius ps maxillis est coadunata. Et supior vna ē sumisse fm frōtē musculose nāe sit moueri cū his potuit: fm tñ ppriā ydeaȝ. i. oponis sube nihil differt ab ea cute q̄ fm totū aial ē. ℭ Ex dictis satis pȝ q̄ oplo cutis est tēperata mediū tenens iter oplonē nerui ⁊ carnis: q: nō est ita frida ⁊ sicca sic neruus necita calida ⁊ humida sic caro. ℭ Dixit Gal. p de oploni bus. ca⁹ vlt⁹. repimus cutē hois mediā vere iter oēs extremitates. s. iter cal'm ⁊ fridū: dup ⁊ molle. Et tēperamento oplexionis. ℭ C⁹ vtilitas fuit vt tēperate sentiret: ⁊ iō que magis tēperata est ex cutib⁹ melior p sentiendo existit. Et talis. dixit Ga. ibidē. precipue est cutis iterior palme man⁹ q̄re de hac cute iudicaf vt sit r'a oium corpop sensibiliuȝ: qm̄ palma posita est instrȝ sensus sapiētissimo aialiū ⁊ prudētissimo ipop. Et pp h̄ oportuit vt sit elogatio cutis eius ab oib⁹ extremitatib⁹ eq̄lis. Et pp h̄ facte sr̄ in ea ex oib⁹ extremis ptes eq̄les ⁊ nō pmixtura eap adinuicē tm̄: sȝ cō mixtiōe toti⁹ eop p totū. Et pp h̄ sr̄ in cute intrinseca palme duricies ⁊ mollicies caliditas ⁊ friditas fm eq̄litatē cū nō dū osecutū est ipsap aliqd duriciei: sic osequif cutis palme arantiū ⁊ nauigātium: dictū est aūt q̄ facta est talis vt tēperate sentiret: s. n. cutis excellēter sentiret vt neruus simplex frequēter nimiū lederef a frigore ⁊ alijs extrinsec⁹ occurrētib⁹. ℭ Situs aūt cutis est vt sit exterius ambiēs totū corpus. ℭ Dixit Aue. 2⁰ coll'ȝ. cutis vt vt sit pp defēdere ⁊ abscōdere: ⁊ fuit cā sicut sr̄ cooperimēta mēbris extrisecis lesiuis. ℭ Et vt ex dictis. s. pȝ de nā cutis est suscipe ⁊ pati: ⁊ pp hoc interiop mēbrop suspflua recipit: ⁊ ab extrinsecis sensibilibus operaf.

De cōplone.

De vtilitate.

De situ. De oponibus.

ℭ De anatomia carnis glandose. Cap. xij.

Caro glādosa siue glādula a. G. vocaf adena ō q̄ carne. dixit Ha. 2⁰ theo. q̄ eius tres sunt spēs: vna eap gn̄oni hūiditatis facta est vtilis vt q̄ testiculi ⁊ māmille ⁊ q̄ in radice est lingue. ℭ 2ª aūt spēs fcā est pars eius vt loca repleat vacua: ⁊ vt stramētū venis sit ⁊ neruis cuiqȝ mite ⁊c. sicut sr̄ glādule q̄ sr̄ in pcordijs: ⁊ glādula q̄ mop vocaf: ⁊ ea q̄ est inter mediū cerebri ⁊ posteriorē vētriculuȝ. Et q̄dā eius ps fcā est vt suspfluitates recipiat a mēbris defluxas: ⁊ ad eas depulsas vt sunt glādule q̄ in ilijs sunt ⁊ iguinibus: ⁊ post auriculas ⁊ in collo. ℭ Et 3ª eius spēs ē q̄ in ocauitate q̄ est in intestino p circuitu: ⁊ est mesinteriū: qm̄ vena ad stōm ab epate missa q̄ porta di p eū tēdit q̄ inter stōm ⁊ intestina locū illic q̄ in circuitu itestinoȝ diuidif. Arterie quoqȝ q̄ a corde descēdūt ad inferiores partes in multas ēt diuidunf ptes cū hac vena sicqȝ ⁊ ps ner ui ad inferiora descendēs q̄ diuidif in intestina diuidif in eadē qua vene ⁊ arterie diuisiōe: vadit ēt ⁊ cū his ad h̄ loca meatus p q̄ nē sit colere fluxus ad itestina: fuitqȝ os hop iter h̄ loca nō firmū: nec solidū: eo q̄ q̄si suspēsa sint iō mo lita est nā illis aliquē subcernere carnis glandose replētis iter ea, ⁊ i circuitu ne forte labefiāt: aut scindanf: aut nimio rūpanf motu. Et h̄ caro mollis facta vt stramentū eēt melius ⁊ vtilius his q̄ dicta sunt vasis: vt sicuȝ illis accidat oppssio imerganf carni huic ne accidat ab inde ei⁹ ruptura: n̄ȝ corruptio. ℭ Quidā tñ spēs carnis glandose tantū duas eē dixerūt cōprehēdentes sub vna 2ªm ⁊ 3ªm spēm ab Haly. positas ⁊ distinctas. ℭ Dixit. G. i 6⁰ de vtil'. pti. adenap nā q̄ gdē velut firm⁹ existit scissiōis vasop non idiget neruis. qm̄ nȝ sensu nȝ motu q̄ fm impiū. q̄ vō ad humidi

Tres sunt spēs carnis glandose.

De opone.

tatū ostructa ē vtiliū gn̄onē sicut arterie ⁊ vene sensibilis existit. ℭ Dixit Aui. caro glādosa aut hȝ sensuȝ sicut caro māmille: ⁊ q̄ in origine ligue supplēt: ⁊ que intestinoȝ: ⁊ ⁊ que colli vesice: ⁊ similiuȝ: ⁊ q̄dā nō habent sensuȝ: sicut q̄ in emūctorijs. Uex tñ 12ª tertij. dixit. vacuitateȝ māmille replet caro glādosa cui nō est sensus. Ad q̄d aduertētes q̄dā dixerūt q̄ nulla caro glādosa p se sentit: q: ad oponēm eius nō veniūt uili neruop. Aliq̄ tñ glādosa caro. dicūt ip si. sentit p accn̄s queadmodū caro infusa viscep sentit per accn̄s: ⁊ istō p accn̄s sētire eā. dn̄t eē aut mediāte aliq̄ pāniculo vestiēte iue regēte eā: aut mediāte aliq̄ carne lacertosa illi vicināte: ⁊ isto mō dn̄t itellexit Aui. p accn̄s sentire cuȝ sensuȝ hēre dixit māmillap carnes. ℭ Quidā vō alij dixerūt. q̄ ois caro glandosa sentit p se: eo q̄ ad ipam aliq̄ uilli neruop q̄ȝq̄ pauci ad ipsi⁹ ueniūt oponē: p q̄s ei sensus ē: vep tñ dixerūt. q̄ iter carnes glandosas in sensibilitate est dria q̄ȝ magna fm q̄ pl's uel min⁹ de villis neruop partici pat una q̄ȝ alia: quā maiorē pticipatiōne uel minorē sȝ no bilitatē vel ignominiā actiōnē ei⁹. pp q̄d dixerūt: testiculorū carnes pl's oib⁹ alijs glādosis carnib⁹ sentire. Et post eas māmillap carnes: q̄s sequunf carnes q̄ in radice sunt lingue: ⁊ post eas i sensibilitate sr̄ carnes emūctoriop: ⁊ sequunf eas carnes glādose villis opōnie: sic q̄ solū ad substramē vasop posita ē. Q̄ n aūt Aui. dixit. vt. s. pȝ. carnem emūctoriop sensū nō hr̄e: dixerūt nō intellexisse euȝ vt l'ra sonat. s. q̄ nullū hēat sensū cū ipsa sit māifestissime sensibil' vt in emunctorioȝ apatib⁹ suguenies dolor ondit: sed sic ptulit: q: caro emūctoriop cōpata carni testiculoȝ ⁊ māmillarū: ⁊ ei q̄ est in radice lingue q̄ iter carnes glādosas sr̄ multi ipsa est pauci sensus. Et pp ipsius sensus paucitatē. dixit Aui. eā fore sine sensu. Et dixerīt. q̄ qn̄ Aui. dixit. vacuitatē māmillap replē carnē cui nō est sensus itellexit de ea q̄ pēdet in vacuitate māmille: quā mulieres spōgiaȝ uocāt: q: est caro ignobilis ⁊ valde magis glādosa q̄ȝ ipsa caro māmillarū alba q̄ ē cū tā pauco sensu vt fere isensibilis appeat tāgēti pp ei⁹ multā psus obtusionē: Aui. ptulit eā fore sine sensu: pp quā ēt cām circa ipaȝ cū appet in vlceribus māmillarū pfundis decipiunf ignari chirurgici putātes ipaȝ fore carnē supadditā malā ipsis vlceribus: q: ad ei⁹ festināt amotionē curātes. Et h⁹ gdē carnis: ut dixerīt. nulla ē opōi gn̄one lacȝ. ℭ Ex dicȝ dn̄t. patere fore varias glādose carnis vtilitates: q̄p altera est gn̄o hūiditatȝ vtiliȝ ⁊ necie in oseruatiōe spēi ⁊ idiuidui: q̄lis ē gn̄o spmatȝ ⁊ la ctis: alia est gn̄o q̄rūdā hūiditatū de gn̄e flāticap utiliuȝ ad exiccationē phibendā ⁊ acuitatē remittedū: sic est gn̄o hūmiditatȝ i collo vesice ⁊ misinterio. Alia ē ad saliue gn̄onē q̄ in radice gn̄atur lingue. Alia est receptio suspfluitatis in raritate sua sicut recipiunf in carne emūctoriop. Alia est sustētatio ⁊ ofirmatio uasop sic est caro misinterij sustētatione ipsop faciēs ⁊ glādula in cerebro sita ⁊ glādula morū vocata circa auriculā cordis dextrā locata.

De vtilitatibus.

ℭ De medulla ossium. Cap. xiij.

Medulle ossiū suba mollis est ⁊ vnctuosa c⁹ oplo cal'a ē ⁊ hūida. Dixit. n. Ap. 2⁰ de ptib⁹ aialiū. q̄ medulla ossiū vr̄ eē q̄dā sāguis nā. Cū g̃ sanguis cal's sit ⁊ humid⁹ ⁊ ipsa cal'a erit ⁊ hūida. Errauerūt g̃ q̄ dixerūt medullā fore suspfluitatē nutrimēti ossiū: quū ossa sint frida ⁊ sicca: ⁊ silr nutriēs ipȝ frm̄ erit ⁊ siccū. Et nō est super fluitas oria ei c⁹ est suspfluitas: sed hn̄ dixit Ap. ibidē. q̄d ipsa est nutrimenti sanguinei suspfluū. s. debēt ossa nutrire ex grossa ⁊ vnctuosa ei⁹ pte, pueniēs. Et q̄ hmōi sanguis sit suspfluitas apparet ex eo: q: oe aial abundās i sepo abūdat ēt in medulla. Et q̄ qn̄ puer est in ossib⁹ ei⁹ reperit sāguis. vep pcedēte etate ⁊ inualescēte in eo inato calore ⁊ bona decoctiōe sāguis ille albescit: ⁊ pȝ ex his q̄ errauerīt dicētes medullā fore mēbp ⁊ viuere: qm̄ ipsa est superflui

tas ⁊ nō viuit. Et si in ea augmētuꝫ inueniat̄ fieri: illud nō
est ꝑ v̄tutē crescitiuā agētē id ex alimēto: sꝫ ē ꝑ additionē ⁊
accumulationē ꝑtis ad ꝑtē. ¶ Repit̄ āt medulla i oibꝰ q̄/
drupedibꝰ ossa ꝯcaua hn̄tibꝰ: excepto: vt dn̄t leone i cuiꝰ
ossibꝰ medulla eiꝰ ꝯsumit̄ nimio calore. ¶ Dixit Gal. xi. d̄
vtilitate ꝑticulaꝝ: qꝛ vacua fc̄a sūt q̄dā hois ossa nō d̄buit
ea vacua dimittē nā potēs aliq̄ꝫ familiaris nutrimēti ossi/
bus ꝑparatiōeꝫ reponē: ē āt medulla familiaris cibꝰ ossiū.
⁊ dixit. i ossibꝰ nō hn̄tibꝰ ꝯcauitatē tale qd q̄le ē medulla in
siringis eoꝝ ꝯtinet̄: medulla tn̄ grossior eo ē: q̄ꝫuis eiusdeꝫ
vtilitatꝭ gr̄a factꝰ sit sic illa. Propt̄ vtilitateꝫ āt medullā hn̄t
De vtili/tatibus. q̄cūq̄ ossiū ꝯcaua sūt: q̄ꝝ vna ē vt sua vnctuositate ꝓhibeat
ossa nimiuꝫ exiccari. 2ª vt ea foueat ⁊ hūectet ne frāgāt̄ mo
tibꝰ: ⁊ 3ª vt ipa nutriat. Dix̄. A. ꝑª ꝑ¹. iuuamētū medulle q̄ ē
i osse est vt nutriat ipꝫ. ⁊ vt ipm̄ sꝑ mollificet ne frāgat̄ iōq̄
morꝰ ipꝫ exiccat. ¶ Dicūt. ꝙ sanguis q̄ ossa nutriri debent
multū dr̄ ab eoꝝ ꝯplone: iō pinguis ⁊ grossa sup̄fluitas eiꝰ
q̄ cū medulla ad ꝯcauitatē ossiū mirabilr̄ ꝑ poros eoꝝ trā/
sit: ⁊ in ea retinet̄ vt ꝑ diuturnā morā patiēdo a calore inato
ossiū assil'et̄ eoꝝ sube ⁊ colori vt ex ea necitatis tꝑe nutriāt̄.
Et dicūt in ossibus frigidoꝝ aialiū. multaꝫ reperiri medul/
laꝫ: qm̄ calor inatus ossiuꝫ eoꝝ illā ꝯsumere nequit.

¶ De pilis. Cap. xiiij.

De cā mā/li pili. Pilus dr̄ q vniuersi corpis est. capillus dr̄
q̄si capitis pilus. Est āt pilus corpꝰ
subtile longū rotūdū plicabile ꝑ poros cutis
egrediēs: ⁊ in ipa cute originē hn̄s. ¶ Mā āt
pili est mā vaporosa grossa: siue mā fumosa ex
hūiditatibꝰ viscosis in mēbris sub cute exn̄tibꝰ actiōe calo/
ris in illas agētꝭ eleuata: ⁊ ad cutē ꝓducta ⁊ in poris eiꝰ re
tēta quā calor ille aliquātulū adussit ⁊ eā postea i poris ill'
friditas ꝯdēsauit. ¶ Dixit āt Ari. 2° de gnōne aialiū. pilos
⁊ vngues ⁊ talia silia ex pelle. i. cute fieri: ꝑꝑ qd̄ ⁊ cuꝫ pelle
ꝑmutāt colores: alba. n. ⁊ nigra ⁊ ꝯformia ƀm pell' colorē.
Et n̄ intellexit pil' ex fūosis vaporibꝰ fieri: sꝫ ex eis ad pellē
delatis a subiacētibꝰ mēbris. In pelle tn̄ ƀm suū colorē al/
teratꝭ: ⁊ iō eiꝰ colorē on̄dētibꝰ. ¶ Au. coll'ꝫ 2°. c° de iuuam̄
tis mēbroꝝ. iposuit Ga. ipꝫ voluisse pilū ex pura terrestri
gnāri. Et h̄ idē. A. vr̄ voluisse cū ꝑª ꝑ¹ dixit. ꝙ mā pili re/
māsit pura fumositas ꝯgelata. Et d̄ h̄. Aue. Ga. reꝑhēdit.
De vtili/tatibus. Et dixit. si sic foret pilus nō eēt extēsibil'r nꝫ plicabil'r nꝫ di/
uersis figuris figurabil': qm̄ rūpet̄ ⁊ frāgeret̄: verūtn̄ neq̄
Ga. nꝫ Aui. sic voluer̄t: vt Aue. iposuisse eis vr̄. s. ꝙ mā pi
li sit pure terrestris oi humiditate ꝑuata. Et ꝙ n̄ sic voluit
Ga. pꝫ ex eo 2° de ꝯplonibꝰ. vbi ponēs ꝯpōnē exalatōis q̄
fit in corpe nr̄o ad eā q̄ fit ex hūido terre dixit ꝙ ex hūido
terre calore agēte in ipꝫ 3x exala° surgit: vna subtil' fumosa
q̄ est illa q̄ ponit̄ mā vēti. Et alia subtil' vaporosa aq̄a que
Triplex exalatio ex hūido terre sur/git: ⁊ sil'r ex corpe. ꝯuertit̄ in aq̄ꝫ. Et aª nō ē ita fūosa: nꝫ ita aq̄a: sꝫ meᵐ tꝫ int̄
eas q̄ ꝯuertit̄ i herbas. Et iccirco ē ꝙ in loco ml'tū hūido:
aut multū arido nō fit herbe gnō: i me° aūt sic. ꝯsil'r ex nr̄i
De sub... corpis hūido ꝑ actionē caloris ipm̄ 3x surgit exalatio fūosi
tas: siue vapor q̄l'rcūq̄ qs noiare uelit. Quidā ē vapor aq̄
sus q de sui nā fridꝰ ē ⁊ hūidꝰ: ⁊ fortasse aliqn̄ calidꝰ repit̄
⁊ hūidꝰ q aliqn̄ intm̄ subtiliat̄ ꝙ isensibil'r resoluit̄. Et ali
qn̄ n̄ sufficiēt̄ rarificat̄ ⁊ subtiliat̄: vt possit resolui: ⁊ tūc in
aqueā ꝯuertit̄ sb̄tilitatē: vt sudor on̄dit: ⁊ tal' vapor nō est
idonea mā pili. Aliꝰ est vapor fūosus subtil' ⁊ cal's sui sub
tilite resolubil' ⁊ nō aptꝰ i poris d̄tineri: nꝫ ibidē ꝯdēsari q
iteꝝ n̄ ē idōea mā pili. Et tertiꝰ ē vapor grossus terrestris:
mixtꝰ tn̄ cū aliq̄ grosso viscoso hūido: ⁊ tal' vapor est ido/
nea mā pili. A. q̄q̄ sil'r ꝑ purā fūositatē nō māꝫ pure terre
strē: sꝫ terrestrē pauco hūido viscoso mixtā: ꝑꝑ cꝰ humidi
paucitatē ipaꝫ purā fumositatē vocauit. Et ꝑꝑ eādē cāꝫ ēt
dixit mā pili sꝑ est sicca: ita ꝙ vt ipse dixit pilus ē siccior res
q̄ sit in corpe nr̄o: ita ꝙ est siccior osse vt patuit in sermone
ꝑ. Et ꝑꝑ ēt dictā cām Hal'. 2° theo. dixit. ꝙ gnō piloꝝ ē ex
vapore cal'o ⁊ sicco. i. a cal'o exiccato. Et dn̄t. cū dixit. A.
ꝑª tertij. c° de signōnibꝰ sūptis ex aialibꝰ ꝯpōnibꝰ. s. ꝙ ca/
pilli oriant̄ ex sup̄fluitatibꝰ cerebri nō intellexit sui solius:
sꝫ ēt alioꝝ mēbroꝝ sb̄ cerebro locatoꝝ ascēdētibꝰ sub forª
vaporis sicci supius in q̄ ascēsiōe: qꝛ ad cerebrū ⁊ eiꝰ regio
nē deuenit vapor ipse uocauit Aui. ipꝫ sup̄fluitatē cerebri.
¶ Etiā q̄dē pꝫ ex dcis ꝙ cā efficiēs pili 2x ē: vna mediata: *De cā effi/ciēte que ē duplex.*
⁊ alia imediata. Et cā q̄dē mediata ē q̄ mām pili gn̄at de q̄
dixit Ga. 2° de ꝯplonibꝰ. ꝙ ē calitas agēs in hūiditate cor
poris cāns in ipso: ⁊ ex ipo exalatiōnē fumosā vt iā dictū.
est. Et q̄dā dixerūt. ꝙ calitas hāc exalatiōnē cāns qn̄q̄ ē
intēsa: ⁊ qn̄q̄ tꝑata. Sꝫ qn̄ est tꝑata expedit vt cū siccitate
sit ꝯiuncta. Et hinc est ꝙ ois pilositas denotat eleuationeꝫ
exalatiōis sicce in corpore ⁊ raritateꝫ texture maxie cutis:
verūtn̄ pilositas nō multa ⁊ subtil' denotat calitatē tꝑatam
iūctā excessiue siccitati: pilositas v̄o multa ⁊ grossa d̄notat
calitatē excedētē sua multitudine: qm̄ multa pilositas mul
tā exalatiōnē significat q̄ ab itēso ꝓuenit calore. Cā v̄o effi
ciēs imediata piloꝝ: vt dn̄t ē 2x. s. intrinseca q̄ ē friditas cu
tis: ⁊ ossiū sub cute positoꝝ vt cranei. Et extrinseca q̄ ē cō
tinētis friditas: fridū. n. agēs i vaporē dcm̄ i poris cutis re
tētū illū indurat ispissat ⁊ ꝯdēsat. ¶ Forª ēt pili ex eiꝰ etiā
supius posite d̄scriptione pꝫ: qm̄ ē oblōga subtil' rotūda ⁊ *De for̄a.*
flexibilis: ⁊ flexibilitas dat̄ ei q̄ꝫuis sit siccior osse qd̄ nō ē
flexibile ex mō mixtiōis hūiditatis viscose tenacis cū por/
tione eiꝰ māe sicce: q̄ mixtio talē reddit sb̄aꝫ plicabilē ⁊ n̄
frāgibilē: ⁊ ex sua plicabilitate absq̄ fractiōe applanabilē:
⁊ incrispabilē: ⁊ al's formaꝫ accipiētē: ⁊ q̄ꝫuis mā pili exn̄s
adhuc in eleuari: ⁊ sub forª exalatiōis sit adhuc sub actua/
li calitate: ⁊ fit ēt cal'a potētial'r: vt q̄dā volūt: tn̄ post ꝯdē/
sationē eiꝰ in poris remanet frida: ꝑticipās tn̄ aliq̄li calita
te in ꝑte ƀuata ex adustiōe q̄ ꝑcessit: ꝑꝑ quā calitateꝫ fcm̄ ē.
dixit A. ꝙ pilus ē minꝰ fridus q̄ꝫ flā intus in corpe: sed qꝛ
ꝑua ē iª calias remāsit pilus in corpe ex̄ res fridior: ⁊ post
ipm̄ flā. ¶ Quidā tn̄ hꝰ minoris friditatis friditate flātis
in pilis aliā assignāt cām q̄ est: qꝛ dn̄t pilos eē aiatos ⁊ ui/
uere ⁊ nāles opōnes hr̄e ⁊ augᵐ suscipē: ⁊ ad eos mittere
spm̄ nālē ⁊ nutrimētū: sic̄ ⁊ alia mebra. Dixit. n. Ga. 11° de
vtili ꝑti. qꝛ q̄ ex hūoribꝰ cū exalatio ad caput fert̄ maxe eiꝰ
grossioribꝰ sup̄fluitatibꝰ ad nutrimētū piloꝝ nā vtit̄. Et.
A. 7ª q̄rti dixit. ꝙ pilus nutrimētū sumit ex mā viscosa: ⁊
dn̄t istoꝝ piloꝝ aiatio ⁊ eoꝝ regimētū a spiritibꝰ ministrat̄:
⁊ exꝑientia q̄ vr̄ pilos in hora una ⁊ minori tꝑe canos effi
ci: verūtn̄ sic. s. dcm̄ est pilus nō est aiatus: sꝫ pure sup̄flui/
tas. Neq̄ cū dixer̄t auctores ꝑdictos pilos nutriri d̄ uero
nutrimēto intellexerūt: sꝫ ꝑ nutrimētū intellexerūt ipsorū
augᵐ qd̄ fit ꝑ appōnē partis ad partē. ¶ Modꝰ. n. gnōnis *De mō gnātiōis pilorum.*
pili est: qm̄ cū aliq̄ portio exalatiōis idonee ad ꝑtes cutꝭ ve
niēs in poris eiꝰ detinet̄ ibidē a friditate ꝯdēsat̄. Cūq̄ aª
portio illuc aduenerit exalatiōis illiꝰ cū ꝑª q̄ ꝯdensata me
diāte hūido eiꝰ glutinoso vnit̄ ⁊ ꝯtinuat̄: ⁊ illā ꝑmā ꝓpel
lit vlteriꝰ v̄sus ex̄: cū g̊ postea aduenit exalatio 3ª uel 4ª eo
dē mō glutinata iªᵐ ꝓpellit. ⁊ sic 4ª 3ªᵐ: ⁊ 5ª 4ªᵐ ꝓpellit:
⁊ sic vlterius donec ex eis multis accidat magni pili longi
tudo. ¶ Dixit. n. Hal'. 2° theo. calor in uapores. s. operans
eosq̄ ꝯburens ipsoꝝ dissoluit subtile remanetq̄ grossities
q̊s cū expulerint nā emittit eos ꝑ cutis meatꝰ: q pori dn̄r
remanent in ea: neq̄ dissoluunt̄ ꝑꝑ suā grossitiē: q̄re multi
plicant̄ ⁊ durescūt: fiūtq̄ ex eis pili. ut aūt ad eosdē perue
nit meatꝰ uapor aliꝰ ꝑ̊ ꝯtinuat̄ ⁊ expellit̄ ipm̄ in occupa/
to loco: ⁊ ꝯtinuat̄ illi vapor aliꝰ illū in exteriora ꝓpulsās:
⁊ h̄ mō sꝑ gnānt̄ pili hi post illos. ¶ Dixit Auer. coll'ꝫ. 2°.
mihi vr̄ ut nā adducat istū uaporē: ut sit mā pili ad h̄ ut pi
lus trahat illā malā mām ex corpe ad mundificādū ipm̄ ꝑ
h̄. sicut tu vides ꝙ artificial'r faciūt laboratores terre ꝯsi/
militer: qꝛ qn̄ uolūt ꝙ ipsa fructificet semināt in ea semina
q̄ hn̄t partē terrestrē vstā ex ea trahē: puta lupinos uitiā vl'

oꝛobū. Et ꝑ hūc modū pōt ꝑ pilos eē iuuamētum corpori. ¶ Dixit Ha. vbi. s̈. maior piloꝝ ort⁹ in corpore est in me° iuuentutis ꝓꝑ caloris hac in etate v̓tutē: ⁊ ꝓꝑ eādē cāꝫ maior est eoꝝ ortus in ꝯplōnib⁹ calidis: ⁊ in sexu calidiori vt in viris: ꝓꝑ quā cām ꝑª ꝑ¹. dixit. A. in infantib⁹ ⁊ mulieribus ⁊ eunuchis nō sunt pili multi. Et addiuuat ad paucitatē piloꝝ in eis multitudo humiditatis respectu caliṫatis ipsoꝝ: in quā q̄ꝫuis calīm ipsoꝝ agat ⁊ exaltationē ex ea faciat: nō tñ pōt eā ad tātā exiccationem adducere ꝙ efficiat̃ idonea pili mā. ¶ Dixit Arist. 2° de gñone aīa. ꝙ pili ⁊ cognata ei⁹ vt vngues q̄ꝫdiu vtiq̧ extiterint augent̃: ⁊ maxᵉ vtiq̧ in egris ⁊ senescētib⁹. ⁊ detrimētū. al's. decremētum patiētib⁹. Et h̄ ꝓꝑ relinq in eis supfluū plus minorē in pricipalia expāso ꝓꝑ senectutē ⁊ egritudines. ¶ Et dixerunt.

Pili i corporibus mortuoꝝ ꝯseruant̃ ⁊ augent̃.

iā qdā pilos in corꝑibus augeri mortuoꝝ q̄ꝫq̄ꝫ in eis d̄ nouo nō oriant̃. ¶ Et Cōcil'. dixit. nō esse incōueniēs p⁹ mortē in multis corꝑib⁹ ꝯseruari capillos ꝯseruato hūido i eorū porositatib⁹: ⁊ glutinoso facto: ita vt retineant̃ in eo capilli q̄si in colla idurata: ⁊ ꝯseruent̃ sic ꝑ ānū ⁊ vltra. ¶ Et qdā dixerūt. cā aug¹¹ piloꝝ in mortuis pōt esse calīn reseruatū in porositatib⁹ eoꝝ ad tp̄s: ⁊ vapor ꝯsil'r reseruat⁹ in ipsis.

Pili ⁊ vngues abscisi celerius crescunt.

¶ Et pili qdē ꝯsil'r vngues abscisi celerius crescūt ñ abscisis, q2 fumositas veniēs ad radices eoꝝ facili⁹ ꝓpellit abscisos. Et dicit Michael scot⁹. ꝙ abscisi pili in aug'° luminis lune celerius: ⁊ magis augent̃ abscisis in diminutione ei⁹. ¶ Dixit Ha. 2° theo. capilloꝝ ⁊ vnguiū incremētū nō est queādmodū mēbroꝝ: singula. n. mēbra augeri in lōgo ⁊ lato ⁊ ꝓfundo dicim⁹: piloꝝ v̊o ⁊ vnguiū augm̄tū in longitudine fit tm̄ in loco in quo eoꝝ silis mā cōtinuat̃ sua vna post aliā sꝑ ⁊ iremisse: neq̧ est illis. dixit Hal. augēdi ⁊ crescēdi meta q̄ꝫdiu nālis est vita: q̄d iō fcm̄ est: vt cuꝫ supeēt tꝑe recētes ⁊ noui testa vtereturq̧ q̄d imunitū esset ⁊ ꝯfractū. ¶ Et dixit Ha. ibidē ꝓductio piloꝝ in corꝑe q̄dā a nā ꝓpo'° fit ꝓꝑ vtilitatē: ⁊ q̄dā ꝑ accñs ꝓuenit: quos pilos. dixit Auer. 2° col'ꝫ. ꝓuenire plus rōne māe q̄ꝫ rōne alicuius finis. s. notabil' vtilitatis: q̄lꝫ. n. piloꝝ ꝓductio in corꝑe ē ad aliquē finē vt dicet̃.

De vtilitatibus.

¶ Et subdit. Ha. quorūdā ꝓposuit nā gñōnis piloꝝ duas vtilitates: q̄rū altera est ab interiorib⁹: ⁊ est interioꝝ expulsio supfluitatū ⁊ eaꝝ purgatio ab interiorib⁹ corꝑis tanq̄ꝫ q̄ nocēt. Et h̄ est ꝑncipal' vtilitas gñōnis piloꝝ in quocūq̧ mēbro ortoꝝ. Altera vtilitas est ab exteriori. ⁊ est ꝙ ꝑ pilos ornamētū ⁊ ꝯpōnē nā ꝓposuit atq̧ defensionē: piloꝝ. n. quosdā nā ad ꝯpōnē cōdidit sil': ⁊ defensionē: ⁊ quosdā solius defensionis gr̄a. Et pili quos ad ꝯpōnē sil' ac defensionē ꝯdidit pili s̄t ciliorum capitis ⁊ palpebraꝝ: iuuamētū. n. ipsoꝝ. dixit Aue. vbi. s̈. est: q2 defendūt. Et h̄ manifestū est: q2 videm⁹ ꝙ pili capitꝭ defendūt cereᵐ a frigore ⁊ calore: ⁊ supple a pluuia ⁊ alijs multis nociuis extrinsecis. Et pili supcilioꝝ defendūt a rebus descēdētib⁹ a supiori ꝑte capitis. Et pili palpebraruꝫ adiuuāt ad defendēdū oculos a reb⁹ extrinsecis. Dixit. n. Haly. palpebraꝝ pili arcēt q̄ ad oculos ꝓijciunt̃ exterius ⁊ ab oi ꝑte: siqdē. n. a supiorib⁹ supuenerit supior ꝓpulsat palpebra ne oculū igrediat̃. Et si ab inferiorib⁹ subtollat̃ iferiori pellit̃ palpebra ab i gressu: poro ⁊ si ab oculoꝝ opposito qd afferat̃ claudūt̃ palpebre ⁊ oclo̾s celāt ne aditret eos. Et dixit Hal. due s̄t i palpebraꝝ pil' ꝯdite hitudines q̄ neq̧ in capillis s̄t: nec in reliq̄s corꝑis pilis: vna est: qm̄ extēdunt̃ in añriora nō ad supiora vel inferiora: alia est: qm̄ vite aīalis ꝯformes fci s̄t ⁊ nō ꝓlōgant̃: nec crescūt. al's. cessant. Et extēsio qdē eoꝝ ad añriora est: vt icōmoda arceāt q̄ oculis ab exteriorib⁹ adueniūt. Et ne forte oculis ipluret imber ꝓhiberet̃q̧ visus. Si quoq̧ q̄ in palpebra supiori sunt ad iferiora ꝓducerent̃ oculū opirent ⁊ visui nocerēt. Si v̊o q̄ in iferiori s̄t palpebra supius porrigerent̃ oculū operiētes visū ꝓhiberēt. Et si ad inferiora nequaq̄ꝫ que ad oculū ascēderent ab inferiori ꝓhiberēt accedere: sꝫ ⁊ nꝫ oculi cū necesse foret sup apponerent̃. Stāt aūt palpebrarū pili eq̄les toto vite spacio: sed nō sic capitis: ⁊ barbe pili. Nā. n. palpebraꝝ pilos gñōnis tꝑe ꝓduxit cū radicib⁹ mēbris: ⁊ ea q̄ nec̄ia sint illis in q̄ꝫtitate: posuitq̧ in palpebraꝝ extremitatib⁹ illos: factūq̧ ē extremitatis palpebrarū corpus solidū: ne forte emitti possit fumosuꝫ corpus q̄d pili mā est ab interiorib⁹ ad exteriora: sꝫ vt firmi stent pili ⁊ recti in neutrū inclinati. Si. n. palpebraꝝ extrema mollia eēnt: queādmodū ois alia est cutis nō starēt ei⁹ pili recti: sꝫ ad iferiora declinarēt: ⁊. s̈. oculos caderet aq̄ pluuiarū: queādmodū q̄ in mollib⁹ hūidisq̧ nascunt̃ terris citi⁹ ꝓlongant̃: ⁊ in latus iclinant̃: sꝫ q̄ in solida duraq̧ nascūt̃ terra plāte nō multū crescūt: sꝫ ꝑue breuesq̧ ꝑmanēt ⁊ erecte infixe terre: nec facile euellunt̃: hac g̊ de cā extrema palpebraꝝ dura creauit nā. Et dixit Haly. sicut ēt pilos cilioꝝ in cute ꝓduxit extremitatis palpebraꝝ ꝓxia in soliditate. Nō. n. nec̄iū est cilioꝝ ꝓlongari pilos ⁊ crescere: ꝓlōgant̃ tñ tꝑis lōgitudine: sꝫ parua q̄ꝫtitate ꝭm q̄d eoꝝ cutꝭ ab extremitatꝭ palpebraꝝ dr̄ia cadit. ¶ Dixit Ga. 11° d̄ vtil'. ꝑti. nō eos q in supcilijs pilos neglexit: sꝫ solū qdeꝫ hos ⁊ eos q palpebris eq̄lē sꝑ seruātes magnitudinē oꝑata est. In pilis. n. palpebraꝝ ⁊ supcilioꝝ si addideris ⁊ non abscideris aliqd corrūpes eoꝝ vtilitatē: ꝑcepit. n. creator nr̄ his pilis eq̄lē sꝑ seruare magnitudinē. Et ipsi v̊entes deū obseruant illud: sicut fuit mādatū eis: qm̄ sic eē eos erat ad meli⁹. Et q2 sil' recte stare eos q i palpebris pilos sil'q̧ ꝑmanere magnitudine eq̄les: ⁊ nūero erat melius i cartilagioso eos isixit corꝑe. Et subdit. hi in oib⁹ natiuis eq̄les exñt: ⁊ calidis ⁊ frigidis ⁊ humidis ⁊ siccis. ¶ De pilis aūt factis ad defensionē ⁊ ꝯpōnē. dixit Ga. vbi. s̈. q̄d ꝭm barbā pili nō solū coopiunt genas: sꝫ ēt ad decorē ꝯferūt: honestius. n. ꝙ masculiᵐ appꝫ: ⁊ maxᵉ in ꝓcedēdo ꝭm etateꝫ si vndiq̧ bñ hi circūiaceāt. Et ꝓꝑ h̄ vocata poma. s. maxillaꝝ ⁊ nasum nuda pilis nā relinq̄t. Si. n. al'r foret feral' tota facies: ⁊ nequaq̄ꝫ ꝯueniēs māsueto ⁊ politico aīali. Et nꝫ h̄ erat nec̄iū ꝓꝑ coopiri: ⁊ defēsionē: qm̄ ad coopim̄tū pomis: ipa grossicies ossium ꝯuenit: naso v̊o ea q̄ ex expiratiōe caliṫas: q̄r h̄ nō s̄t oino nuda. Et dixit. mulieri totū corp⁹ molle hñti ⁊ infantile ⁊ nudū pilis nō erat faciei nuditas nō decora. Et al'r nō hñt morē honestū: sicut masculus: q̄r nꝫ spē honesta ei erat opus: sꝫ neq̧ opimēto aliq̊ egebat supfluo femineū genus. s. circa ꝑtes faciei cūcte aduersus frigus domi manēs vtplīn. Et dixit. capite tñ egebat tegmēto femineū genus gr̄a ornat⁹: ⁊ h̄ est eis iā cōe: ⁊ ad masculuꝫ. Et subdit hoc ēt ꝓꝑ aliq̧ aliā vtilitatē nec̄ia sūt nobꝭ barbaꝝ pili: ⁊ capitis: q2. n. hūorib⁹ q̄ exalatio ad caput refert maxime grossiorib⁹ ei⁹ supfluitatib⁹ ad nutrimētū piloꝝ nā vtit̃: q2 v̊o in viris inq̄ꝫtū s̄t nā calidiores mulierib⁹: intm̄ ⁊ he supfluitates s̄t pl'es: duplicē his eūonē iuenit nā: eā. s. q̄ ex pil' capitꝭ: ⁊ eā q̄ ex his que ꝭm barbā. ¶ Dixit Ha. q̊s aūt ꝓduxit nā solū ꝯpōni ⁊ coopture s̄t barbe pili: hec. n. pulchritudo ⁊ venustas viro fcā ē: ⁊ faciei cooptura. Orit̃ aūt viris ⁊ nō mulierib⁹ barba duplici de cā: vna est qm̄ in viroꝝ corporib⁹ fortior est q̄ꝫ in mulieꝝ calor vaporesq̧ fumosi: q mā piloꝝ s̄t plures i viris: nec sufficit nā illos vno tm̄ mō ꝓducere: sꝫ duob⁹ disposuit altero i capite pilis: altero in barba: vñ ⁊ pl'es est inuenire mulieres: q̄ꝝ est ꝯpl'o cal'a qbus pili in mēti loco ꝓducunt̃: nōnullos ēr viros qbus ꝯpl'o frida dominat̃ carere barba: hinc ēt est ꝙ eunuchis nō ꝓducunt̃: eo ꝙ frida sit eoꝝ ꝯpl'o cum ex eis sit mēbrū eximij caloris iminutū. s. testes. ¶ Altera cā est: qa mulieres sempin domibus ꝯuersant̃: nec attinet illis barbas ꝓducere mēbra: q2 eaꝝ nuda sunt: ⁊ pilis nō indigēt: ornatiores. n. sic s̄t ⁊ ꝯpetētiores. Et dixit Ha. vbi. s̈. frons nō habuit pilos: coopit̃. n. pilis capitis: qñ voluerim⁹: q̄r nō egebat pil' ꝓprijs: ⁊ frequēter ēt vtputo tonsiōe indigeremus si ꝓduxisset nā in fronte pilos seu supiacente ocul'.

In gēis ꝛ naso qr̄ pili nō reducunt. Pili an/tea per accn̄s producti.

℄Dicūt.n.in facie maxie in pomis ꝛ lepore eius ꝛ fronte
nō pducunt pili pp duos fines: quoꝝ vnus ē ne visuz ipe/
diret: ꝛ alter ne faciē def paret. Et iō si ipsis locis pducunt
pauci sūt ꝛ breues: ꝛ maxt in mulierib9. ℄Pili aūt qui ex
accn̄ti necītate māe oriunt: ꝛ nō ex nāe pposito. s. pncipali
dixit Hal. sūt pili alaꝝ: ꝛ pectinis: ꝛ toti9 corpis pili reliq:
vt q pectoris brachioꝝ, ꝛ cruriū: hi. n. sic gn̄ant: qm̄ si mē
brū calm sit ꝛ hūidū gn̄antur in eo fumosi vapores plr q̄s
nā expellit: ꝛ ex eis in eo pili sūt. Jōq3 hos magis oriri vide
mus in pectine: pp hmōi vicinia mēbri. ꝛ testiū: qrū3 ꝯplō
cala est ꝛ hūida: dehinc i ventre ꝛ pectore: ꝛ ilijs pp cordis
calorē ꝛ epatis: ꝛ q̄ in hoꝝ vicinia posita sūt mēbroꝝ. Sūt
.n. loca hec i calidaꝝ ꝯplōnū corpib9 plimoꝝ piloꝝ. Et eꝫ
cora ꝯplōnis fride nuda pilis sūt. Et hi qdē pili in oīb9 cor/
poris ptib9 oriri iuenire est posle p̄terq3 in volis manuū ꝛ
plantis pedū: cuius cām vt. s. patuit. Gal. 2o de vti. pti. assi
gnauit musculū chordosuz fridū ꝛ ꝯpactū sub eis exn̄tez:
pp c9 cōpactionē nō pōt vapor grossus idoneus p mā pili
trāsire p eū: q̄zuis hoc sit pp finē melioris sensatōis dictaꝝ
ptiū: vt. s. patuit: pdci ēt pili q̄zuis i oīb9 ptib9 dcis pduci
possint: nō tn̄ in eis eq̄liter pducūt: imo i an̄riorib9 magl:
Ait. n. Aꝛ. 10a pbleum. pbleumate. 54. anteriora i hoīb9
pilosiora esse posteriorib9. C9 cā est maior calitas partiuz
anterioꝝ ꝛ maior ipsoꝝ poroꝝ raritas. Et dixit. 2o ō ptib9
aialiū. hō est ispidissimū aīaliū circa caput. Et eadē. 10a p/
bleum. 63o. pbleuīe dixit. caput hoīuz pilosū est magis alio
corpe. Et cā est exalatio fumosa multa ad caput ascēdens:
Caput. n. est tanq3 corpis carminū calori toti9 corpis sup/
posituz ex directo fumos pinde toti9 corpis recipiēs: nec
obstat multiplicatiōi capilloꝝ in capite cranei suppositio:
qm̄ craneū ꝛ ipsa cutꝭ capitis sūt porosa. Et sūt in craneo cō/
missure: ꝛ porositates manifeste: p q̄s fumositas ad cutem
egredi pōt: nec obstat cerebri friditas ꝛ hūiditas: qm̄ plus
facit ad receptionē supfluitatū de sup capitꝭ situs q̄3 faciat
ad phibitionē receptiōis eaꝝ dcā cerebri ꝯplō. Et melius
qdē fuit Ga. vbi. s. aliā ꝛ aliā facere piloꝝ corpis magnem:
nō. n. ꝯsilr operimēto egem9 s̄m horas anni vel regiones:
aut corm dispōnes: nō. n. ꝯsilr viro ꝛ mulieri ꝛ infanti ꝛ se/
ni ꝯueniēs ē comā hēre: nec estate: ꝛ hyeme: nec in cala re
gione ꝛ frida: sic nec obthalmiā patiēti vel caput dolēti: ꝛ
certitudinalr sano: hāc aūt diuersitatē arte facē possumus
cū voluerimus. Nā tn̄ i qbus mēbris pili lōgiores fiūt: in
capite. n. lōgissimi fiunt pp ples ad ipm: vt dcm̄ ē ferri fu/
mosos vapores: ꝛ maxt in capite lōgissimi fiūt in mulieri/
bus in qb9 āplius plōgant q̄3 in viris: ꝛ cā h9 fuit: qr mā
piloꝝ i mulierib9 plus de hūido glutinoso retinet q̄3 i vi/
ris: vn̄ fcā est magis extēsibil: ꝛ sic plōgabil plus: assignat
ēt alia cā q̄ est ꝙ mulieres barba carēt vt dcm̄ est: qb9 recō

Barbaris orit̄ nō mulieribus ꝯplica dcā.

pēsatio ei9 fit in capillis capitis. ℄Et dixerūt. variari pi/
los in grossicie ꝛ subtilitate s̄m raritatē poroꝝ maiorē vel
minorē. ℄Oībus ēt pil dn̄t. est vna vtilitas vltra predicta
cōis q̄ est corp9 ab eis calefactio: ipsi. n. q̄zuis ꝯplōnis sint
frigide corpus per accidēs calefaciunt calorē quē recipiūt
in ipsum reflectendo: ac etiam vt dcm̄ est ipsum ab extrin/
secus infrigidantibus defendēdo.

℄De vnguibus in qua terminat summa prima. Ca. xv.

De situ. De vtilitatibus.

Vnguis est corp9 extēsuz ꝛ expāsum sup
digitoꝝ extrema. Dixit Haly. 2o
theo. vnguis digitoꝝ vltimis ꝯtinuat9 ē dactꝭ
alligat9 carni cui ꝯtigu9 est. Et cutꝭ sup q̄3 ē li
gamētis q̄ ex chordaꝝ sūt gn̄e. Et est vnguis si
ta in pte siluestri digitoꝝ. ℄Dixit. G. p. de vti. par. cū sint
ea que apprehēdunt multiformia: q̄dā. n. magis: ꝛ q̄dam
min9 mollia sūt ad oīa fec nā oportunā digitoꝝ ꝯstructio/
nē: ꝛ nō solū digitoꝝ manuū: ppea sbdit. Ga. nz simplr. ex/
tremitas digitoꝝ: nz carne sola: sz ex vtrisq3 optimaz ꝯpō/
nē accipiētib9 ꝯposita ē. Carniū. n. ipsoꝝ in vtrisq3 flectit
ptib9: quaꝝ sumitatib9 venari dēant: vnguis v̄o ab ex vt
firmamm eis appom. Si. n. dn̄t. fuisset vnguis in intrinseca
ꝛ domestica digiti pte posit9 tactū illius ipedisset: sz in sil/
uestri posit9 iam ab extrinsecis nocumētis qb9 ipsa magis
est exposita p̄custodit: ꝛ subdit Gal. mollia corpora som car
neis ptibus digiti apphēdūt: q̄cūq3 v̄o sūt duri: ꝛ pp duriciē
carnis nām pellūt ꝛ violētāt nō possum9 ꝯprehēdē absq3
vnguib9. firmamēto. n. eget tūc caro reflexa. Rursus etiā
vnguib9 solis nō erat posle apphēdē aliqd taliū: dure eniz
exn̄tes a duris p̄terea lederent: ppea igit carnea est suba i
digitoꝝ sūmitatib9 vnguiū lapsuz corrigētē: vnguib9 v̄o
carniū euersionē sustētādo sanātib9 organū ꝯprehēsionis
oiuz puoꝝ silr: ꝛ duroꝝ corpoꝝ fact9 est digit9: ꝛ subdit. di
cēs aūt euidēti9 ꝙ dico aspiciēs imoderatiōis vnguiū q̄cū
q3 excellent sūt magne: ꝛ ppea se iuicē ꝯtangūt: neq3 spinam
paruā: nec pilū: neq3 aliqd tale apphēdere posse. Quecūq3
v̄o pp puitatē ad sumitatē digitoꝝ nō pueniūt ppria firmi
tate priuātes nām carneā ipotētē ad apphendēdū faciunt.
Quecūq3 v̄o adequant sumitatib9 digitoꝝ he sole vtilita
tib9 quaꝝ gr̄a fcē sūt optie p̄bent. Jōq3 Hyp. dicebat. neq3
vngues supabūdare: neq3 deficē a digitoꝝ sumitatib9 ꝯue
nit. Multa quoq3 dixit Ga. ꝛ alia vtilia vngues ad artes sūt
puta si radē oz vel scalpe vel excoriare vel euellē: fere. n. i to
ta vita ꝛ s̄m oēs artes: ꝛ maxt in qb9 sūt certissime manuū
opōnes his talib9 idigemus: sz tn̄ vt sustētatiua organum
man9: ꝛ ad minoꝝ sil ꝛ duroꝝ corpoꝝ venationē vnguib9
maxt idigem9. ℄Dixit Aū. collz 2o. vngues fuerūt fci pp
duo iuuamēta: quoꝝ vnū ē cōe: ꝛ est pp ꝯseruationē extre/
mitatꝭ digitoꝝ: sic ponit ferrū. i. annulus ferre9: vel manu
briū ferreū in extremitate lāce: ꝛ istō iuuam est magl p̄puz
vnguib9 manuū: vnguib9. n. mediātib9 digiti res vnitio/
res capiūt: ꝛ eas firmit retinēt: ꝛ est cōe hoī: ꝛ ēt alijs aiali
bus iuuam p̄m: q̄zuis vngues i qbusdā aīalib9 ēt sint sic ar
ma ōfensiōis apphēsiōis: ꝛ venatiōis. Dixerūt. nō solū pp
iuuam̄ta dcā fore pductos vngues: sz ēt ad decorē: ipsi. n.
sup extremis digitoꝝ exn̄t: sic auꝝ: ꝛ velut ebur sup extre/
ma artificiatoꝝ: vn̄ pulchriora aspectu reddunt. ℄Dixit
Ha. vtilitas ad quā vngues parati sūt est extremoꝝ cōforta
tio digitoꝝ: auxiliūq3 illis ꝯferēs ad oīa tenenda atq3 pul/
chriores sūt ꝛ vēustiores aspectu. ℄Et vngues qdē duri fci
sūt. dixit Gal. vt tenerent eoꝝ duritie firmit apphensa: sz tn̄
nō nimis duri: si. n. magis duri q̄3 nūc sint forēt facti ad in/
star ossiū: neq3 parū plicari potētes rūperent citissime: alꝫ
sic ꝛ alia cranea. i. dura diuersa. De eoꝝ igit ꝯseruatiōe nā
puidēs: ꝛ moderate fecit eos duros: ut neq3 vtilitas cuius
gr̄a fci sūt in aliq̄ noceat: nz ipsi patiant parate. ℄Et dixit
Gale. circūferētiales vndiq3 fci sūt vngues ifallacie gr̄a. s.
vt meli9 resistāt extrinsecis nociuis. Et vt dn̄t flex9 vnguis
fuit: vt res meli9 adp̄hēdat: sic acus curua: ꝛ vt hō se scal/
pat qn̄ prurit radat rumpat atq3 findat quecūq3 opz. Et vt
dn̄t p̄dicta vnguiū iuuamēta oīa sūt extrinseca. Et iō aliud
est eoꝝ iuuamētū intrinsecū qd̄ ē corpis mūdificatio a sup
fluitatib9 ex qbus ipsi gn̄ant ꝛ augent: ipsi. n. gn̄antur ex
grossa ꝛ terrestri supfluitate actione caloris in fumū ꝯuer

De mō originis ꝛ gn̄atiōnis eoꝝ.

sa: ꝛ in digitoꝝ extremitatib9 retēta ꝛ idurata. Mod9. n.
origīs eoꝝ est: quēadmom ꝛ piloꝝ: dcā. n. supfluitas gros/
sa ad extrema veniēs digitoꝝ ibi retēta a frigiditate aeris
ꝯdēsat ꝛ indurat: quā postea portio ei9 2a adueniēs ppel
lit in antea: ꝛ sic 3a 2am: ꝛ 4a 3am: ꝛ sic vltra donec vnguis
cōpletionez recipit quā extremitas ipsa digiti sup q̄ fit ex/
postulat. ℄Dixit Ga. vbi. s. qm̄ scalpētib9 nobis cū vn/
guib9: ꝛ talr qualr agētib9 dēbāt extremitates solas has
pticulas nā in aīalibus crescere potētes ꝯstituit. ℄Dixit
Haly. ad vngues tēdūt nerui vene: ꝛ arterie ad quos cibū
deferūt: quo augent nisi qd̄ nō eos crescere facit in longo
latoq3 ꝛ pfundo silr: quēadmodū alia mēbra: sz in longum
tm̄: quēadmom in pilis est dictū. Dicūt siqdē ō ossib9 puis

in extremitatibus digitoꝝ manuū ⁊ pedum deperdit̄ ibidē vngues nō crescūt: sicut neqꝫ pili deperdita cute. Ex dcīs dicunt patere ꝙ vngues participāt regimine nature: ⁊ de ipsius proposito sunt producti: quēadmodum pili cilioꝝ palpebrarum: atqꝫ capitis capilli.

De anatoᵃ capitis in gnāli: ⁊ est initiū 2ᵉ sūme. Ca.xvj.

Caput qd sit: ⁊ q̄re fuerit creatū q̄uo ēt diuidit̄ i ptes ꝯtinētes ⁊ cōtētas: ⁊ q̄ sint ille: q̄ ēt sit anatoᵃ illaꝝ partiū ꝯtentarū: ⁊ q̄rūdā ꝯtinētiū extrinsecaꝝ dcm̄ est in sermonē 3° q est de dispōnibꝰ mēbroꝝ aiatoꝝ. Nūc aūt in h̄ sermone dicēda ē anatoᵃ ipsaꝝ ptiū extrinsecarū. Et si aliq̄ ꝯ illic dict̄ hic repetant̄ nō erit inutile.

Caput diuidit̄ in duas ptes .s. añriorē ⁊ posteriorem.

Ad harū aūt ptiū anatoᵃᵐ plenarie hn̄dā añ oia p̄mittēduꝫ est ꝙ cap̄. in duas diuidit̄ ptes magnas: q̄rū vna est anterior: ⁊ alia posterior: ⁊ añrior qdē ps facies vocat̄ ⁊ incipit ex pte eius supiori a loco vbi terminant̄ radices capilloꝝ in sincipite. Et ptēdit̄ vsqꝫ ad finē piloꝝ barbe sub mēto. Dixit Ar. p̊ de historijs aialium. ꝙ facies ꝓprie in hoie sub craneo reperit̄ añrius. Et facies qdē ps magna añrior capit̄ exn̄s est memᵐ organicū nō solū ex silibus: sꝫ ēt ex plibus organicis in eo ꝯtēt̄ ꝯstitutū: vt. v̊. g. frōte: oculis: naribꝰ: ore: ⁊ mēto. Posterior v̊o ps capitis est tota ps capitis capillata q̄ icipit a loco vbi .s. dixit faciem icipere: ⁊ tendit vsqꝫ retro ad locū: ⁊ est ꝯsilr̄ memᵐ organicū ex plibꝰ alijs organicis ꝯstitutū: ꝯtinet .n. sinciput bregma: siue intercipit: ⁊ occiput ⁊ duo tympora. Sūt autēꝫ p̄dicta mēbra organica ꝯposita ex multis ꝯsilibus. vꝫ. osse cartilagine: ligamēto: carne pinguedine neruis: arterijs venis musculis chordis pāniculis: ⁊ cute: veꝝ neruoꝝ venaꝝ: ⁊ arteriarū anatoᵃ dcā est in p̄cedētibꝰ sermōibus: q̄r restat vt h̄ alioꝝ dictoꝝ ꝯsiliuꝫ in dcis organicis ꝯtentoꝝ anatoᵃ tradat̄ ipsoꝝ nō minus declarādo ptes q̄ ⁊ quot sint: ⁊ eoꝝ iferēdo opōnes vtilitates ⁊ iuuaᵗᵃ. Et vr̄ mihi incipiendū fore ab anatoᵃ ossiū capitis. Scire tn̄ añ oꝫ ꝙ frons ē ps supior

Frons qd sit.

faciei: cꝰ lōgitudo ē s̄m trāsuersuꝫ corpis ⁊ capitis: ⁊ ptendit̄ ab vna aure vsqꝫ ad aliā: ⁊ eiꝰ latitudo ē ab extremitate capilloꝝ añrioꝝ: ⁊ tēdit vsqꝫ ad oculū: ⁊ nasuꝫ exclusiue: ita ꝙ ꝯtinet in iferiori pte eiꝰ latitudinis supcilia. Et diuidit̄ s̄m lōgitudinē eius in tres ptes: q̄ sꝫ eiꝰ due extremitates: q̄ tympora vocant̄. Et ipsiꝰ mediū qꝺ vocat̄ testa: ⁊ testa hꝫ duo extrema: q̄ vocant̄ duo cornua frōtis: ⁊ tota q̄dē frons locata est sup os cranei anterius coptum gingia matre. Et est ꝯposita ex ipso osse: ⁊ pāniculo: ⁊ carne lacertosa: ⁊ cute.

Sinciput qd sit. Bregma qd sit.

Sinciput v̊o est ps añrior ptis capillate capit̄ incipiēs a loco supiori frōtis: ⁊ tēdit v̊sus retro vsqꝫ ad bregma: ⁊ est sitū sup osse cranei coopto gingia mr̄e ꝯpoᵐ ex ipso osse: ⁊ gingia: ⁊ cute exteriori. Bregma v̊o est ps capitis capillata icipiēs ab extremo sincipitis: ⁊ tēdit vsqꝫ ad occiput: ⁊ s̄m ꝙ inuit Gal. est sitū sup ossa cranei supiora in pte in q̄ ipsa ossa sꝫ subtiliora: in q̄ pte ꝯiungit̄ cōmissura coronal̄ cū sagittali: ⁊ sꝫ ipsa ossa coopta gingia mr̄e: sicqꝫ est ꝯpositū ex ipsis ossibꝰ ⁊ gingia mr̄e ⁊ exteriori cute.

Occiput qd sit.

Occiput v̊o est posterior ps capillata capitis icipiēs a p̄n° supiori ossis laude ad qꝺ dcm̄ est terminari bregma: ⁊ durat vsqꝫ ad collū .s. ad locū vbi craneū posteriꝰ cōiungit̄ cū p̄ᵃ spōdili supiori: ⁊ est sitū .s. ipm os coopertū gingia mr̄e: ⁊ est ꝯpoᵐ ex ipso osse ⁊ gingia: ⁊ cute exteriori: duo v̊o latera sunt ptes capitis capillate site: vna in dextro: ⁊ alia in sinistro sup osse cranei ēt gingia coopta: ⁊ eoꝝ initiū est supius vbi os cranei incipit ingrossari: ⁊ iferius terminat̄ ad post aures in loco in quo terminat̄ craneū: ⁊ icipit os petrosuꝫ. Et ista latera ēt tympora q̄nqꝫ vocant̄. Et sꝫ cōposita ex ipso osse ⁊ pāniculo ⁊ exteriori cute. Et ex dictis pꝫ ꝙ cutis capit̄ alicubi coopit gingiā sine medio ⁊ alicubi carne musculosa mediāte vt in fronte ⁊ tymporibus.

De anatomia ossium capitis. Cap.xvij.

Dixit Haly. 2° theo. ossiū capitis: q̄dā sunt cranei: ⁊ q̄dā maxille supioris: q̄daꝫ maxille iferioris: ⁊ q̄dā sunt dētiū.

Ossa capitis sūt numero.23. ⁊ s̄z Gal. sunt.15.

Et Au. de eis dixit p̊ collꝫ. ꝙ oia ossa capitis sꝫ absqꝫ dētibꝰ nūero.23. quoꝝ sex appropriata sꝫ craneo: ⁊ .14. sunt in mādibula supiori: ⁊ duo sꝫ in mandibula inferiori: ⁊ vnū qꝺ noiat̄ gethe qꝺ est os qꝺ est sub craneo qꝺ diuidit iter craneū: ⁊ supiores mandibulas. 2° vero theo. dixit Haly. oia q̄ in craneo sꝫ ossa .15. sunt: quorū sex craneo sunt ꝓpria q̄ sūt duo ossa v̊ticis: ⁊ duo ossa sup tympora: ⁊ os ꝓre: ⁊ os puppis. Et nouē sunt pticipata ipsi: ⁊ mādibule supiori. Et vltra h̄ sꝫ ossa cauille ossa q̄tuor exteriora nō ei vnita: ⁊ q̄ sunt ossa pariū. Ga. v̊o. 11° de vtil̄. pti. dixit. ossa que bregmatis noiant̄ duo sunt ⁊ ꝯtinētur vndiqꝫ a duris ossibus: ⁊ densis a retro qdē: ⁊ ab eo ꝙ est s̄m frontē: ⁊ alterutrūqꝫ ab eis q̄ sunt tympora: ⁊ sic sunt sex. 7ᵐ v̊o vltra hoc ē. dixit Gal. id qꝺ est s̄m palatū: qꝺ q̄dā supioris gene: ⁊ q̄dā capitis eē existimāt iniacens ābobus ad instar cunei. Alia v̊o vniuersa supioris gene nūero sunt nouē: ⁊ duo sunt iferioris gene. In h̄ tn̄ ca° de anatoᵃ cranei dicet̄. Auic. innuit ossa cranei q̄tuor fore: ⁊ post hec oia dixit. caput. 5. hꝫ ossa quoꝝ q̄tuor sunt vt parietes: ⁊ vnū ē sicut basis. Notāt q̄dā ossa cranei q̄tuor fore .s. os frōtis: os laude ⁊ duo lateralia. Et .n. nō nisi ista q̄tuor veris cōmissuris directe penetrātibꝰ ab ex̄ ad intra separātur. Hoꝝ tn̄ q̄libet in plures diuidit̄ partes. Os enim frōtis diuidit̄ in duas ptes .s. superiorē v̊sus cōmissurā coronalē in qua subtilius est: ⁊ inferiorē que ꝯtinuat̄ cū osse mādibule supius i cōmissura q̄ ē sup supcilia: ⁊ extremitatē nasi supiorē: q̄ cōmissura vt multi dn̄t nō ē v̊a. Et ego vidi in plibus craneis qꝺ nō apparente: penetrat ⁊ pp hanc cāꝫ dixerūt q̄dā supiora ossa mādibule ꝯtinuata eē ipsi ossi frontis: ⁊ eius ptē existere. Est aūt huic ossi frontis in pte inferiori grossicies notabilis. Et est ei terminus supior cōmissura coronalis: ⁊ inferior .s. dicta cōmissura que est .s. supercilia ⁊ extremitatē nasi: ⁊ a lateribꝰ ptendit̄ ab vno tpe ad aliud cū ossibus lateralibus hincinde mediante cōmissura ꝯiunctū: ⁊ vocat̄ os ꝓre: os v̊o laude uocatur os puppis: siue os posterius a parte supiori terminatū ad cōmissurā laude: ⁊ ab inferiori ad primū spōdilem colli cū q̊ ꝯiungit̄: ⁊ a duobꝰ lateribus terminat̄ ad duo ossa lateralia. Et ipsa ossa lateralia ex parte supiori terminant̄ ad cōmissurā coronalē: ⁊ ab inferiori terminant̄ sub auribꝰ ad partē ossis mādibule supioris cū quo alligant̄: ⁊ a pte anteriori cū osse frontis: ⁊ a posteriori cū osse laude. Amp̄. p̄dicta ossa in duas diuidunt̄ ptes .s. in partes q̄ sūt superiores: ⁊ cōmissuris magis ꝓpinque: ⁊ partes inferiores que sunt sic̄ parietes sustinētes supiores. Ista tn̄ diuisio dictoꝝ ossium nō discernit̄ p cōmissuras: sed solū p diuersuꝫ moᵐ substātie: qm̄ suba partiū superioꝝ rarior ⁊ subtilior est: ⁊ inferiorū suba densior est ⁊ grossior ⁊ durior: ⁊ ipse partes subtiliores dictoꝝ ossiū vocate sunt ossa bregmatis. Dixit Auic. p̄ᵃ p̄ʳ. doctrina 5ᵃ. ca. 3° de anatoᵃ eius. qꝺ est sub craneo. parietes duriores facti sūt eo ꝙ casus ⁊ percussiones ad eū s̄m plurimū tendūt. Et de parietibꝰ q̄dem posterior durior fuit: eo ꝙ a sensuū custodia est remotus: q̄r magis aptus fuit pati. Et iste ptes duriores grossiores i duobus lateribꝰ ossis vocate sunt ossa petrosa: ⁊ vocate sunt ossa mēdosa. Dixit Aui. duo parietes q a dextra sunt ⁊ sinistra sunt ossa in q̄bus sunt aures: ⁊ vocant̄ petrosa pp sui duriciē: quoꝝ vnūq̄dqꝫ terminat̄ superius adherē coronalis: ⁊ inferius adherē que ꝓuenit a sumitate adhereꝫ laude: ⁊ ptendit̄ vsqꝫ ad coronalē: ⁊ ab anteriori pars coronalis ⁊ posterior pars adherē laude: ⁊ inferius adhereꝫ que est cōis inter caput ⁊ paxillū ⁊ coniungit iter duo extrema laude. Supradcā ēt ossa lateralia dn̄r mendosa: qa in eis cōmissure sunt mendose vt apparebit. Et dn̄t ꝙ pa-

Qr pa[...] tes sb c[...] neo po[...] sūt du[...] res ip[...] craneo [...] qr̄ po[...] eior [...] fuerit [...] rior.

ries posterior est inferior: ⁊ subterior est ossibus mandibu
le superioris mediāte osse paxillari. Et dicūt ꝑdicti cranei
parietes in ipsoꝝ ꝑtibus grossioribus in tres ꝑtes diuidūtˀ
que tres tabule vocanṫ. Et harū diuisio est ẜm ipsarū ꝓfū
ditatē siue grossiciē: pars. n. exterior siue supior eoꝝ dr̄ ta/
bella ꝑma: ⁊ inferior dr̄ tertia: ⁊ que media est dr̄ scd̄a. Et
dicūt. nō differunt iste tres tabelle abinuicē: nisi ẜm sitū di/
ctum: ⁊ ẜm maiorē vel minorē duriciē: siue raritatez earū.
¶ De osse aūt qnto qd̄ paxillū siue paxillare vocatur: siue
melius basilare. dixit Aui. ꝙ est baṡ. cerebri oia alia susti/
nens ossa cranei predicta. Et dicūt qdam qd̄ hoc est os qd̄
Gal. dixit esse ẜm palatū: ⁊ qd̄ ap̄ Auer. vocaṫ gethem. de
quo dixit Aui. qd̄ fuit fcm̄ durū ꝑꝑ duo iuuaᵗᵃ: quoꝝ vnū
est: q2 duricies ad portandū iuuat: ⁊ aliud est: q2 durū mi/
nus suscipit putrefactionē supfluitatū: hoc. n. os sub super
fluitatibꝰ que sup ipm semp descēdunt positū est: idcq̄ me/
lius fuit ipm esse duꝝ. ¶ Craneū ꝓ oibus dictis ꝑtibꝰ eiꝰ
sumptū est os magnū magne cōcauitatis: q2 multas ⁊ ma
gnas habuit ꝯtinere ꝑticulas: ⁊ presertim cerebꝝ: qd̄ qui
dē magnū est: nō fuit aūt craneū vnū os creatū: sed multa
se cōtangentia mediantibꝰ cōmissuris. ¶ Dixit Auer. vbi
supra oia capitis ossa ꝯiunguntˀ adinuicē ꝯiunctiōe serra/
tili ꝑter duo ossa inferioris mandibule q̄ ꝯiunguntˀ ꝯiun/
ctione nodatili. ¶ Et iter predicta cranei ossa duplices cō/
iunguntˀ cōmissure: quedā eni sunt v̄e: ⁊ quedā mēdose. Et
vere dn̄r: q2 ad interius directe penetrant. Et mēdose dn̄r:
nō q2 ad interius nō penetrent: vt qdam putauerūt. q2 imo
penetrāt vt sensu percipiṫ in ossibus cranei exsiccatis: veꝝ
in nō exsiccatis ipsaꝝ penetratio nō cōprehendiṫ sensu: nz
est directa: imo a ꝑte exteriori incipit ab inferiori: ⁊ termi/
naṫ in ꝑte iteriori supius: ⁊ ꝑꝑea dicte sunt mēdose. ¶ Et
vere qdē cōmissure tres sunt: quaꝝ vna dr̄ coronalis sic di/
cta: q2 est in loco capitis sup quo reges coronas portant:
⁊ est ad modū semicirculi: siue arcus a dextro ꝓcedens ad
sinistrū vel ecōuerso. ¶ Alia dr̄ sagittalis sic dicta: q2 scd̄z
capitis ꝓcedit longitudinē ad modū sagitte ꝓcedens ab
añriori osse ꝑore vsq̄ ad os laude: ⁊ in qbusdā craneis iaz
visa est processisse sup ipso laude osse: ⁊ locus vbi cruciantˀ
predicte due cōmissure: grece bregma vocaṫ: arabice vero
iafet: vulgo vero la fontanella. ¶ 3ᵃ dr̄ cōmissura laude: sic
dicta: q2 in figura sua lr̄e. l. grece silaṫ que talis est figure.
λ. cuius figuratiōis cā dicta fuit in ẜmone 3°. ¶ Mēdose
v̄o cōmissure due sūt. In vnoquoq̄. n. osse laterali vna po/
sita est. s̈. aures purū in modū arcus tendēs. ¶ Moᵐ aūt
ꝯpōnis ipsaꝝ cōmissurarū ꝓprie veraꝝ posuit Gale. 9° de
vtilitat. parti. ingens. ossiū que ꝑueniunt ad ꝯnōnē suture
alterutrū ꝑmutatiz hz eminentiā apertā ad ꝯcauitatē alte/
rius: ⁊ est eminētia silis maxᵉ figure vnguibꝰ digitoꝝ: cō/
cauitas aūt certa est sedes hꝰ figure: singulū. n. ossiū susci/
piens in ꝯcauitatibꝰ eminentia alterius tutā figurā arti/
culatiōis: ⁊ simillimā opaṫ duaꝝ serraꝝ intrantibꝰ ad se in
uicē ẜm dētes diligēti ꝯpōne. Et manifestū est. dixit Gal.
qm̄ pro infallacia sic fcm̄ est ne aliqñ motū fortiter. s. caput
distent. Ita nāq̄ carpētarij freqūter dentationibꝰ pl'm cō
paginātes organa aliq̄ difficile solubilē operanṫ armoniā
eoꝝ. ¶ Facte sunt aūt cōmissure ꝑdicte ⁊ ꝑsertim v̄e. dixit
Hal. 5. vtilitatibꝰ: quaꝝ ꝑᵃ est ad supfluitatū exitū vaporo
saꝝ. 2ᵃ vt sit neruis ⁊ arterijs q̄ a cerebro egrediuntˀ via ad
supiora cranei parata: ⁊ eis que cerebrū ingrediuntˀ venis:
⁊ 3ᵃ vt sint pāniculis cooperiētibꝰ cerebrū loca qbus exal
tenṫ ⁊ ligenṫ quo subleuati a cerebri sb̄a illō minime gra/
uent. 4ᵃ vt si qñ alicubi cranei incōmoditas aliq̄ acciderit
nō in oēs diffundaṫ ꝑtes. Et 5ᵃ est: qm̄ oz craneū in añrio
ri ꝑte hr̄e molliciē: ⁊ in posteriori soliditatē: solidū autē ⁊
molle nō pñt vni coadunata inesse: ⁊ qdā addunt al's vti
litates. s. vt medicaminū virtus necitatis tpe exterius ap/
plicatoꝝ per eas ad interius cranei valeat peruenire: ⁊ vt

De ꝯiunctōe ossiū cranei. Cōmissuṙ ossiū cranei sūt duplices v̄e ⁊ nō vere. Et cōmissure vere sunt tres.

De qnq̄ vtilitatibꝰ ꝑꝑ q̄s fuerūt fcē v̄e cōmissure.

melior cerebri fiat figuratio: ⁊ capitis craneo in frusta di/
uisio. ¶ Et sub̄a qdē ossium cranei rara ⁊ spongiosa est: ⁊
aliq̄ hñs foramina. Et cuz h̄ facta fuit dura: lz plus in vna
ꝑte q̄z in alia. ¶ Dixit Gal. 9° de vti. ꝑtiuz ossa q̄ preiacent
mirige cerebri multoꝝ sūt foraminū: ⁊ siringiosa: varia. n.
sunt perforationibꝰ sicut spōgia: ⁊ nō rectaꝝ ꝑforationū:
neq̄ ẜm rectitudinē sibi inuicē poris exñtibus q̄zuis aliq̄
sint tales: ꝑlis tñ obliqs: ⁊ circūferētialibꝰ vt aliqd aliā lō
gā: ⁊ frequentē viā oporteat ambulare: post siqdē oz ꝑ eā
itinerās ad cerebrū ire: facta sunt aūt velut spongia ꝑmis/
soria gr̄a infallacie que ẜm cerebrū: aq̄. n. plerūq̄ in eis cō
tenta necīu hz semp deorsum repe: ⁊ hac fieri via: tñ nihil
effluit q̄zuis ex istindis. al's. in stradis organis effluit cōfe
stim: ac ēt si ꝯ vapores supponanṫ: ⁊ hos ꝓhibēt venire q̄
sunt spongioforma ꝯcedūt ascēdere que sunt istradia. i. in
rectitudine hñtia foramina. Et dixit in 9° eiusdē si nā cra/
neū depressuz sil' ⁊ subtile fecisset nō eēt ad infallaciā subia
centiū his q̄ voluerūt id facil'r intus ꝑuenire potētibꝰ ꝑꝑ
breuitatē vie. Si v̄o densum sil' ⁊ grossuz fecisset onus eēt
toti aiali velut si qs supligatus capiti onus qd̄cūq̄ nunq̄z
auferat: relinquiṫ igiṫ ꝙ neq̄ subtile: neq̄ densuz: s3 gros/
sum ⁊ rarū ⁊ syragosuz opareṫ id nā. ita. n. neq̄ graue de/
bebat: neq̄ viā que ad cerebrū ꝑcutiendū id breuez opari:
tale igiṫ factū est ꝑꝑ predicta ⁊ transpiratiōis gr̄a: spōgio/
formibus. n. ossibꝰ illis exñtibus inspiratiōis ⁊ expiratio/
nis actus bñ cōplenṫ. ¶ Dixit. A. meatus raritatis ⁊ spō/
giositatis cranei est duplici cā: vna vt vapores inde egre/
dianṫ. s. liberius qui resoluunṫ. s. a mēbris inferioribꝰ hu/
ius ⁊ ascendunt ad ipm vel q resoluunṫ ab ipso. Et alia est
ne cerebro grauamē inferat: qd̄ inferret si eius sub̄a fuisset
spissa ⁊ solida. Et qdem addunt vtilitatē tertiā que est vt
in his porositatibus reseruetur sanguis q cranei nutrimē
tū existit: ⁊ hic sanguis est q apparet in abrasione: ⁊ maxīe
circa scd̄am ⁊ tertiā tabellā. ¶ De foraminibus tamē ma/
nifestis duo sunt in osse prore ad oculos tēdētia ad vnum
quēq̄ oculū vnuz. Et duo ēt alia ad nasum venientia. s. ad
vnāquāq̄ narē vnū. Et duo ossa lateralia duo hñt etiam
foramina: scz singulū vnū ad aurem in eo locatā tendens.
Et os puppis in subteriori parte eius foramē ampluz hz:
prout supra dictū est per qd̄ exit nucha. Et os qdē basila/
re plura hz foramina parua: ⁊ minuta per quorū quedam
tendūt nerui portātes seusuz ⁊ motuz lingue vuule ⁊ alijs
ꝑtibus oris: ⁊ ꝑ ipsorū quedā descendunt reumatice gutte
inferioribus ꝑtibus influētes. ¶ Dixit Ga. 9°. de vti. par/
ticu. Nā de excratione supfluitatis cerebri ꝓuidēs ꝑ pala/
tū: ⁊ os: ⁊ ꝑ nariū sēsibilia orificia: ⁊ magna eructaṫ super
fluitates sensibiles ⁊ grossas. ¶ Dixit Halya. 2° theo. cra/
neū est rotūdū figura acutū añ ⁊ retro. Et intellexit de nā/
lī figura eius: hz. n. caput siue craneū figuram nālē ⁊ innā/
lē. ¶ De nāli. dixit Almā. craneū nāle: lz nō ex toto rotun
dū est: ipm tñ anterius. s. in parte prore: ⁊ posterius in ꝑte
puppis eminēs est. De ipsa ēt nāli figura. dixit. A. qd̄ est
hñs tres cōmissuras supradictas q̄ in craneis viroꝝ mani
festissime apparēt: in craneis v̄o feminarū: aut nō sunt oi/
no oēs: aut nō manifeste apparēt: ẜm. n. Aꝝ. 3° de histo/
rijs. in craneo mulieris nō est nisi vna cōmissura. s. sagitta
lis tendens a supiori parte nasi vsq̄ ad posterius. Et idō in
craneo eius nō sunt os ꝓre: neq̄ os puppis: s3 solū duo la
teralia. Duplex autē assignaṫ hꝰ rei cā. vna: q2 mulier non
habuit cerebrū calīn: sicut vir: vñ pauci fumi in ea surgūt:
ad cuius exalationē vna sufficit cōmissura. 2ᵃ. qm̄ cōmissu/
ra cranei mulieris est magis patēs exitui vapoꝝ: eo ꝙ est
magis cute discoopta: ipa. n. directe diuidit sup ipsa cōmis
sura crines suos. ¶ Dixit. Hal. rotunditas cranei nō necia
fuit vt lōgius a suspitiōe amoueret incōmodoꝝ que exte/
rius fiunt cū sit rotūda figura exteriorū incōmodoꝝ minꝰ
ceteris susceptibilis: ⁊ si sub̄e cerebri in ea multa dilata/

De sub̄a cranei q̄lis sit.

De foraminibus māifestis cranei.

De figura naturali cranei.

Propter qd in craneo mulieris est vna ꝯmissura tm̄.

ret q̃ʒtitas. ¶ Dixit. A. ossis cranei nãlis figura est: vt sit rotũda: ⁊ hoc pp duas res ⁊ duo iuuaméta: vna ẽ in cõpõne eius ad interius: figura.n. rotũda est maioris.s. dimẽsionis ea quã recta linea ɔprehẽdũt figᵃ cũ eaꝝ ɔpressiões eq̃les fiũt. Et alia est in ɔpõne ad exterius: qm̃ figᵃ rotũda pp ĩpulsiones nõ patit̃: quẽadmodũ hñtes angulos patiunt̃. Et dixit Aui. q̃ʒuis ĩpm sit rotũdũ: in lõgitudine tñ fcm̃ ẽ: qm̃ origines neruoꝝ a cerebro in lõgitudine sꝭ posite: ⁊ sic opʒ vt nõ coangustent̃. ¶ Dixit Ha. acumẽ cerebri fuit anterius pp partis p̃cedẽtis cerebri cãm q̃ prora cerebri dr̃: a q̃ nerui oriunt̃ sensus posterius ṽo acumẽ fuit qd̃ puppis dr̃: q: ab ea nucha orit̃. ¶ Et. A. dixit. duas hũit craneuʒ eminẽtias añ ⁊ retro: vt neruos defendat q descẽdunt ad nuchã ⁊ frontẽ. Est igit̃ ei⁹ nãlis figᵃ cũ rotũditate oblonga q̃si fuerit hr̃ pressa ab vtraq̃ꝫ pte pp eius p̃ssionẽ tumorositates añrior ⁊ posterior ꝑcesserũt: qm̃ sic vẽtriculoruʒ cerebri distinctio: ac ẽt sensitiuoꝝ ort⁹ anterius melius ꝑuenit. ¶ De figᵃ aũt cranei in nãli notauerũt ꝙ ipsa 2ˣ p̃t ɔtingere: vno mõ ꝭm ꝙ remouet debitã formã ⁊ numerũ ɔmissuraꝝ p̃dictaꝝ ei⁹. Alio mõ solũ ꝑut remouet debitã formã tm̃ siue remouet numeꝝ cõmissurarũ debitũ siue ñ: p̃ mõ dñt. distinxerũt ĩpm auctores in tres. q̃rũ due sꝭ simplices: ⁊ vna ɔposita: de qb⁹ loquẽs Ga. xᵒ de iuuamentꝭ. cᵒ 6ᵒ. dixit tres sꝭ oiuʒ figure.s. inãles. vʒ. ea q̃ opponit̃ totalr̃ ei q̃ ꝭm nãm se hʒ qñ ambas qdẽ ꝑdiderit eminẽtias caput eã q̃ ꝭm occipitiũ: ⁊ eã q̃ ꝭm frontẽ. eq̃le aũt vndiq̃ꝫ ⁊ velut certa spera: ⁊ h̃ est innãlis figura cõposita. Due ṽo alie dixit Ga. h̃ qdẽ cã que ꝭm frõtẽ solũ: h̃ ṽo cã q̃ ꝭm occipitiũ nõ hñt eminẽtia. Figᵃᵐ aũt innãlẽ hñtẽ eminẽtiam a dextra pte in sinistrã lõgiorẽ negauit fore Gal. poñem: qm̃ cũ ea nõ staret vita. has tres innãles figuras dñt esse monstruosas. ¶ De qb⁹. A. dixit. non nãles cranei figᵉ sꝭ tres: vna est vt anterior eminẽtia minuatur: ⁊ propter h̃ de aderem amittatur de aderem coronalis: ⁊ alia est vt posterior eminẽtia minuat̃: ⁊ propter h̃ de aderem perdat̃ de aderem laude: ⁊ tertia ẽ vt vtreq̃ꝫ ꝑdant̃ eminẽtie: ⁊ fiat caput vt spera longitudinẽ ⁊ latitudinẽ hñs equales. Et de hac qdẽ figᵃ.s. 3ᵃ sũmus medicoruʒ dixit Gale. ꝙ propterea ꝙ dimẽsiones in ea sꝭ eq̃les oportuit ꝭm eqtatẽ ꝙ diuisiões aderẽ sint eq̃les. Sʒ diuisiões aderẽ in p̃mis erãt tres in lõgitudine vna: ⁊ due in latitudine. Et erit qdẽ aderẽ latitudinis i meᵒ latitudis ab aure ad aurẽ: sic lõgitudinis aderẽ in meᵒ lõgitudinis. Et dicit iteꝝ Ga. ĩpoſe est caput aliã figurã 4ᵃᵐ nõ nãlẽ hr̃e.s. vt sit lõgitudo minor latitudine: nisi de vẽtriculis cerebri: aut aliqd ð ei⁹ corꝑe diminueret̃. qd̃ qdẽ vite est ɔ̃riũ: ⁊ ɔpõnis ꝓhibẽs bonitatẽ. Et s̃bdit. A. h̃ qdẽ p̃mi medicoꝝ Hyp. dcã ɔcedũt q dixit capitis figuras q̃tuor existere tm̃: ego ãt vidi craneũ nõ hñs ab ex: nec ab intra cõmissurã sagittalẽ: hẽbat aũt coronalẽ: ⁊ eaʒ que laude. ¶ Si aũt scd̃o mõ distinguant̃ figure inãles ɔ̃ nãlẽ: tunc dñt eas posse fore q̃ʒplurimas de qb⁹ ẽ: vt sit caput in sursũ longũ: queãdmoduʒ est figᵃ eius q in ense vel osse polito se speculat̃: vel q: sit lõgius q̃ʒ oʒ in añ ⁊ retro: vel q: sit nimis p̃minẽs añ vel retro. ¶ Pro noticia quoq̃ꝫ ossiũ cranei ponã hic q̃ dixit Hal. vbi.s̃. cranei ossa diuidũtur in septẽ: quoꝝ duo sꝭ ossa in capitis ṽtice q̃ ɔtinuat ⁊ copulat adinuicẽ cõplosũʒ.i. cõmissurã sagitte sil'eʒ. Et dñr hec duo ossa ṽticis q̃ q̃drãgulate sꝭ figᵉ ⁊ subẽ tenere: q̃ tenera fuit pp dissolutionẽ vapoꝝ: ⁊ duo alia ossa a laterib⁹ capitis q̃ sepant a ṽtice duo ɔplosa tenuia.i. mẽdosa: q̃.s̃. aures sꝭ: ⁊ hec duo ossa sup tympoꝝ dñtur ossa: ⁊ figᵃ eoꝝ est triãgulata: ⁊ cuiuscũq̃ꝫ eorũ subã in tres diuidit̃ ptes: vna est sua soliditate lapidi sil'is: que iõ lapides dr̃: ⁊ in ea auditus est foramẽ factũq̃ꝫ est talis audit⁹ cautele cã ab icõmodoꝝ occursu. 2ᵃ ps est augmẽtũ qd̃ ex ista orit̃ capitis mãnie sil'e: ⁊ facta estᵃ ad ꝓhibẽdũ a loco suo in superioreʒ exire maxillã in exteriora: qm̃ disgregatio ei⁹ flexibilis est: ⁊ h̃ ps sil'r est lapidea in soliditate. 3ᵃ ṽo ps est q̃ tymp⁹ dr̃ eiusq̃ꝫ soliditas duab⁹ subest alijs p̃mis facta q̃ sꝭ hec ossa suba solida ⁊ dura: quo remotiora forẽt ab incõmodoꝝ receptiõe. Et est os in capitis ꝑra qd̃ a ṽticis sepat̃ ossibus cõplosuʒ corone sil'e: ⁊ dr̃ os frontis eiusq̃ꝫ figura sil's est semicirculo: ⁊ suba eius tẽperata est iter soliditatẽ ⁊ molliciẽ. Et h̃ iõ factũ est: qm̃ incõmoda illi sepe nõ accidũt cuʒ sint oculi i capitis prora positi cauẽtes ab icõmodoꝝ iprobitatib⁹. Estq̃ꝫ ⁊ os in capitis puppi diuisuʒ ⁊ separatũ a duob⁹ ṽticis ossib⁹ mediãte eo qd̃ sil'e est lr̃e grece cõploso: ⁊ dr̃ puppis capitꝭ: eiusq̃ꝫ forᵃ est varia ⁊ suba solida: h̃ aũt ꝙ solidioris est fcm̃ subẽ q̃ʒ qd̃ est os frontis: iõ est quo incõmodoꝝ auertat iprobitatẽ cũ in puppi mime sint oculi. Predcã ossa in ṽitate sꝭ tm̃ q̃tuor nuõ: ⁊ additamẽtuʒ q̃ maxilla inferior ɔtinet̃ in loco suo. Et dixit Hal. in craneo sꝭ alia qnq̃ꝫ ossa vnũ est qd̃ dr̃ cauilla: ⁊ est craneo: ⁊ maxille cõe. Et est os qd̃ ɔtinuat̃ ossi puppis capitis in loco q dr̃ basis capitis: ⁊ est infixũ ossi maxille supioris: ⁊ h̃ iõ factũ est pp duas vtilitates: vna est vt ipleret̃ vacuitas q̃ est iter ossa cranei: ⁊ ossa supioris maxille. 2ᵃ vt ɔiungeret̃ ⁊ esset ɔtinuatio firma: ⁊ h̃ os est qd̃ ab. Aui. paxillare vocat̃: reliq̃ 4ᵒʳ ossa sꝭ posita sup tympoꝝ lacertis in singulo latere ossa duo subtilia sup suũ lacertũ ɔtinuata adinuicẽ cõplose sup tymporis medio ⁊ hoꝝ duoꝝ ossiũ alterũ est eoꝝ q̃ sequunt̃ capitꝭ puppim: ɔsolidat̃q̃ꝫ ossi sup tympore sup ossibus capitis: ⁊ alteꝝ est eoꝝ q̃ sequunt̃ capitꝭ prorã ɔtinuatã supcilij extremo qd̃ est a pte exteriori oculi: ⁊ vocantur hmõi ossa paria: q̃rũ qd̃q̃ꝫ sup lacertũ tymporis est vt exterius aduenietia incõmoda ꝓpulsent: eo ꝙ q̃ ab hmõi fiunt lacerti dolore incõmoda magna sꝭ. hec ossa. A. vocat ossa paris. Et dixit. in vnaq̃q̃ꝫ tympoꝝ parte sꝭ duo ossa dura q̃ cooperiũt neruũ.i. lacertũ q trãsit in tympore: q̃rũ situs ossiũ ẽ ꝭʒ lõgitudinẽ cerebri al's. ⁊ meli⁹ tymporis ex trãsuerso. In osse q̃q̃ꝫ añriori sub cilijs ab vtraq̃ꝫ pte ẽ ɔcauitas q̃ orbita ẽ vocata i q̃ꝝ alterutra alter oculus est locatus.

¶ De anatomia mandibularum. Cap. xviij.

Dicunt hoieʒ 4ᵒʳ hẽre mãdibulas duas superiores ⁊ duas iferiores: h̃ ãt dixerũt: q: tã mãdibula superior q̃ʒ inferior diuisionẽ hʒ in medicinis suoꝝ ossiũ vt patebit. Dixit Hal. maxilla superior craneo cõtinuata est: ⁊ venit ista ɔpletio icipiens a ɔploso coronato in loco s. ossi tymporis: ⁊ ad oculoꝝ tẽdit locũ trãsitq̃ꝫ per mediũ inter duo supercilia donec ad aliã attingat extremitatẽ coronati cõplosi. Et iferius dixit Au. terminãt ea dentiũ origines. ¶ Et ip̃a superior maxilla ex multꝭ ɔposita est ossibus duab⁹ vtilitatib⁹: q̃rũ vna est vt si qñ alteri parti eius incõmoditas acciderit cetera illese maneãt. Altera est qm̃ nec̃ium erat eoꝝ subaʒ diuersaꝝ eẽ partiũ in mollicie: ⁊ duricie. Et dixit. ꝙ hʒ ossa octo: q̃rũ duo sꝭ in qbus sꝭ oculi: ⁊ duo sunt genarũ: ⁊ duo nasi ⁊ os in q̃ pares sunt dẽtes: ⁊ q̃drupli superiores. Et ossa duo dixit Hal. in qbus oculi sunt singulũ eoꝝ p̃nᵐ hʒ a termino cõpletiõis quã diximus ⁊ craneũ a maxilla supiore separare: finiũtq̃ꝫ ista duo ossa cõpletione q̃ ipsa ⁊ duo genarum ossa diuidit: disgregatq̃ꝫ h̃ duo ossa abinuicẽ ɔpletio a medio incipiẽs superciliorũ per mediũ nasi perãbulãsq̃ꝫ ad duplices dẽtes: diuiditurq̃ꝫ horũ duorũ ossiũ qd̃q̃ꝫ in 3ᵃ ossa q̃ vnit illis ꝓpria cõpletio. ¶ Genarũ ṽo duo. dixit Haly. spissa sũt incipiẽtia ab oculorũ ossium terminis: ⁊ pertingit vtrũq̃ꝫ vsq̃ꝫ ad dẽtes caninos: ⁊ in his duob⁹ ossib⁹ sunt dẽtes maxille superioris exceptꝭ duplicib⁹: ⁊ q̃druplicib⁹. Seiungunt hec duo ossa: ⁊ aliõ os ɔpletiões due icipiẽtes a ciliorũ meᵒ: sumitq̃ꝫ lat⁹ nasi: ⁊ porrigit̃ vsq̃ꝫ ad termios añriorũ. Et h̃ duo ossa sꝭ spisse solideq̃ꝫ subẽ: ⁊ spissitudinẽ hñt ad cauẽdũ icõmodorũ difficulᵗᵉᵐ. ¶ Duo ṽo ossa nasi icipiũt a cornu ciliorũ: ⁊ tẽdũt vsq̃ꝫ ad locũ q duplicib⁹ supest ⁊ q̃dru/

Figura in nãlis cranei duplex aut triplex.

plicibꝰ:termināt aūt ea ⁊ ab alijs ſeiūgūt oſſibꝰ ꝯpletiões
due q̄s diximꝰ:⁊ a cornu incipe ciliorū:⁊ ne ꝑ duo naſi late
ra:⁊ vſq̄ʒ ad duplices ꝓtelant̄. Cōpletioq̄ʒ alia in fine oſſis
naſi i nariū loco ꝯtinuatū:q̄ꝛ duabꝰ lineis q̄s diximꝰ icipe
a duobꝰ naſi lateribꝰ. Segregat aūt duo oſſa naſi cōpletio
tēdēs ad ſuꝑciliorū cornu vſq̄ʒ ad mediū dupliciū. Eſt autē
horū oſſis ſubā tenuis. eteni ſi acciderit illi incōmodū n̄ plʒ
obeſt. At v̄o illud in quo foramē eſt naſi. dixit Hal. eſt ſub/
tile ⁊ in duo paria diuidit̄:oſſaq̄ʒ oſſibꝰ naſi ſubſūt duobꝰ
terminatq̄ʒ iſta ꝯpletio q̄ eſt ſub naſi oſſibꝰ:⁊ in h̄ q̄q̄ʒ ē fo
ramē tēdens in cranei iteriora. ❡ Dixit Gal. 11° de vti. pti.
ꝑforatio q̄ eſt a naſo ad palatū fcā eſt: vt nō ſm rectitudinē
trachee arterie ſit ꝑnᵐ reſpirationis:ſʒ flexio aliq̄ ⁊ circūuo
lutio fiat ꝑ ad eū veniēte ſpū:⁊ aere:exq̄ duplex boᵐ dēbat
fieri. ſ. vt nō infrigidarent̄ aliqn̄ ea que ſm pulmonē frido
valde fiente ꝯtinēte nos aere:⁊ vt ꝑmixtus ei cibꝰ vel pul/
uis vel qd aliud tale nō veniat vſq̄ʒ ad arteriā. In hac autē
flexione ſpūs pōt ad id qd̄ añ ferri q̄ talia detinent̄ antici/
pata icidere ad ea q̄ circa flexiones ſunt corpora humida:
⁊ mollia exñtia:⁊ qd viſcoſuʒ hñtia:⁊ pp hec oīa poᵃ deti
nere ea q̄ occurrunt. Si v̄o ꝓceſſerit vſq̄ʒ ad os ibi detine/
bit̄ ſm palatū: ⁊ colūnā: vocat̄. n. ſic gargareon. Et demō
ſtratio hꝰ maxᵃ eſt in his q quotidie luctant in puluē mul
to:⁊ eis q ꝑ viā talē ꝑgunt: cū mucillagine. n. expuunt ex/
creātes puluerē. Sʒ ſi prius. dixit Gal. mox pori illi q ſm
naſum nō referent̄ ad caput. i. v̄ſus caput h̄ ad palatū redi
ret obliq. Et ſuccedētē eis inibi poſſiderēt gargareonē: ma
nifeſtū eſt: qm̄ nil ꝓhiberet ad arteriam incidere oīa talia.
Eteni ⁊ fit h̄ ita: ſi aliqs reſpirauerit ꝑ os: vidi. n. athletas
multos pp hec hoc ipm maxᵉ victos: q̄ꝛ ſuffocati peryclita
bant: eo ꝙ ꝑ os inſpirauerāt puluerē: ꝑuenerūt aūt ad h̄ eo
ꝙ magna inſpiratiōe eguerūt repēte. ❡ Et ſubdit Hal. os
deniq̄ʒ in q̄ duplices ſt̄ ⁊ q̄druplices ſuꝑiores ē in ſuꝑioris
maxille extremitate: diuiditurq̄ʒ ipſuʒ in oſſa duo q̄ termi
nāt ⁊ diſgregāt ab oſſibꝰ genarū ꝯpletiões due incipientes
a cornu ſuꝑciliorū:⁊ ꝑtingūt ad duplices:⁊ q̄druplices diſ
gregātq̄ʒ iſta a naſi oſſe ꝯpletiões q̄ in fine ſunt naſi: q̄ cōti
nuant duas ꝯpletiōes laterū naſi. Et ꝑ hec dcā Haly. facil̄r
pōt intelligi textꝰ. A. de his oſſibꝰ ⁊ ꝯpletiōibus. Et dixit
Hal. vniuerſa ḡ oſſa ſuꝑioris mādibule ſt̄. 14. ſ. ſex oculorū
duo genarū: duo foraminū naſi: duo dupliciū:⁊ duo q̄dru/
pliciū. ❡ Dixit Haly. iferior maxilla q̄ ⁊ faux dr̄ ex duobꝰ
ꝯpoſita ē oſſibꝰ: q̄rū alterū alteri copulat̄ in ſua extremita/
te in q̄ ſt̄ duplices inferiores ⁊ q̄druplices ꝯtinuatiōe ſoli/
datiua. ❡ A. aūt dixit ſeratili diq̄ʒ loco huic ꝯtinuatiōis — 14 ſt̄ oſſa mādibule ſuꝑioris.
mētū. ❡ Dixit Ga. 11° de vti. pti. inferioris gene os vnā ſo
lā hʒ in ipſo diuiſionē nō oīno manifeſtā ſm extremitateʒ
barbe. Reliq̄ v̄o tota alterutrinq̄ʒ eiꝰ ps nullā hʒ ꝯiunctio
nē. Cauēte vtputa nā ad multa oſſa frāgere iferiorē genā.
Et nō ſm vehemētes motꝰ facil̄r diſſoluat̄:⁊ ꝯterat̄. Ma
gna. n. dēbāt eſſe ⁊ fortes hmōi gene motꝰ in mordēdo:⁊
frāgēdo q̄ dura. Et dixit. de articulis iferioris mandibule
diligēter ꝓuidit nā:⁊ ſufficient̄ alteri qdē q̄ extremitas vo
cat̄ iugalitatē ſuꝑapponēs:⁊ maxᵉ iplātans tymporalis
muſculus tenētē: reliq̄s v̄o vteri formas vocatas explāta/
tiōes capitis infallacē ſuꝑapponēs cuſtodiā: vt non aliqn̄
in violētis motibꝰ a ſubiacēte ꝯcauitate labat̄. Et ſubdit.
rōnabil̄r ex poſterioribꝰ ꝑtibꝰ ex ea q̄ eſt ſm articulū extre
mitas iſta recta ſuꝑtendit̄: clauſionis eni oris cām iſtam ⁊
tymporalis muſculus hʒ ſuꝑtendens totā genā. Aptioris
v̄o poſterior articulus q eſt ſm veriformes explātatiōes:
⁊ mouētes eū muſculi tymporalis oppoſiti: hʒq̄ʒ inſuꝑ col
ligatiōes q̄ſdā fortes circa eū. Et adhuc cartilaginē multā
in circuitu circūeffuſaʒ articulatio iſta. ❡ Ha. quoq̄ʒ dixit.
inferioris maxille alia extremitas duo hʒ diuiſa ⁊ furcula
ta:⁊ alterū eſt acuti capitis ꝯpoſitū ſub duobꝰ oſſibꝰ pariū
⁊ ꝯtinuat̄ illis: defenditq̄ʒ tymporis lacertū ꝑ quē oris fit
clauſio. Aliud v̄o diuiſuʒ groſſuʒ eſt ⁊ rotūdū capitis ꝯpo
ſitū in ꝯcauitate ſub augᵒ qd̄ capiti mānie ſil̄e eſt in oſſe ſu
ꝑ tymporato:⁊ ꝑ hāc diſgregationeʒ fit inferioris maxille
motꝰ. ❡ Et. A. dixit. ꝙ in ſumitate cuiuſcū q̄ʒ duorū extre/
morū eorū. ſ. oſſiū mādibule iferioris ſecādo fcā eſt ſerratu/
ra curua q̄ cū additamēto igenioſe ꝑ̄parato ꝯponit̄ ꝙ ex
oſſe naſcit̄ ꝙ ad eā ꝑuenit: quarū vnaqueq̄ʒ ligamētis fuit
ligata. ❡ Dixit Auer. collʒ ꝑ̊. oīa oſſa capitis ꝯiunguntur
ꝯiunctiōe ſerratili ꝑ̄ter duo oſſa iferioris mādibule q̄ ꝯiun
gunt̄ ꝯiunctione nodatili. Cōiunctio aūt oſſiū ſerratil̄ cō/
miſſura vocat̄ a Gale. ſatura: ab Ha. cōplotio. Et ab Aui.
adherē dr̄. ❡ Dn̄t mādibulā ſuꝑiorē i oībꝰ aīalibꝰ coco/
drillo excepto eē imobilē:⁊ cā imobilitatꝫ eiꝰ dr̄ eē 2ˣ: vna
eſt ipſarū ḡuitas q̄ difficilis fuiſſet motꝰ: alia ē ipſiꝰ ad cere
brū ꝓpinqtas: ne forte ipm in motu illiꝰ lederet̄: iferioreʒ
vero dn̄t in omnibus aīalibus fore mobilem: ipſa. n. leuis
eſt:⁊ inde facile mobilis ⁊ a cerebro diſtās eſt nō in moti/
bus illi nocumentum preſtans.

❡ De anatomia gingie matris. Cap. xix.

Gingia mr̄. 10. de vtili. pticu. pamineum. al's. pacraneū vocat̄. Et eſt pāni
culus dēſus durus exterius ſuꝑ craneo imeᵗᵉ
ſub cute locatꝰ:⁊ ipſi craneo vehemēter adhe
rens: ita vt eius ſeparatio ſit difficilis ab eo: ē
ēt vt ſuꝑ oſſe quarūdā partiū ſuꝑioris maxille extendat̄:⁊ — De ꝯplone.
ibi nō ſub cute imediate: ſed ſub muſculoſa carne locetur. — De iuuamētis.
❡ Et eius ꝯpl'o ſicut aliorū pāniculorū frigida eſt ⁊ ſicca.
❡ Cuius iuuamēta 3ᵃ eſſe dn̄r: vnū eſt ne mēbrū molle: ſic
caro ſiue cutis a mēbro duro. ſ. craneo ſine medio tangat̄:
ne illius duricie ledatur: 2ᵐ eſt vt mediante iᵒ pāniculo cra
neū ſentiat que nociua ſunt:⁊ 3ᵐ eſt vt mediante iᵒ pānicu
lo dura mater craneo ſuſpēdat̄. Cōtextus eſt eni pāniculus
iſte ex filis ligamētorū:⁊ neruorū a dura matre procedenti/
bus:⁊ ad ex̄ craneū per cōmiſſuras eius ꝓdeuntibus:⁊ in
gingia matre ꝯtextis: qbus filis mediātibꝰ ipſaʒ dure ma
trē ſuſpenſam uerſus craneū ꝯtinet: vt nō cōcidat ſuꝑ cere
brū:⁊ cōcidendo ipſum grauet. Et in hoc iuuamēto vir ſu
perat mulierē: cū in muliere minus dura mr̄ ſuſpendat̄ ꝓ/
pter pauciores eſſe cōmiſſuras cranei eius.

❡ De anatomia cutis capitis. Cap. xx.

Cutis capitis ſubā groſſa eſt ſatis: qm̄ ē ſi
cut cooperimētū ⁊ clypeus in tute/ — De ſubāᵃ
lā cerebri ⁊ cranei creatū ad icōmodorū euita/
tionē:⁊ vt capilli ei infixi: magnas ⁊ groſſas
radices hñtes in ea ſua groſſitie firmiter tene
rēt̄: cū ſua tn̄ groſſitie ⁊ ſoliditate poroſa ſatis creata fuit:
vt poſſit per eā ipſa capillorū mā penetrare. ❡ Et ipſa qui
deʒ vt dn̄t. lʒ vbiq̄ʒ ſicce cōplexionis exiſtat in anterioribꝰ
capitis ſiccior extat: in poſterioribus vero humidior ſiue — De ꝯplone.
minus ſicca eꝯrio cōpl'onis cerebri exiſtit. Cerebrū. n. vt in
ſua patuit anatomia anterius humidius poſterius v̄o mi
nus humidū eſt: cutis vero in poſteriori humidior: q̄ꝛ eo
in loco plus de carne obtinuit. minus aūt de ea in anterio
ri: vñ ſiccior ibi reddit̄: qd̄ ideo factū eſt vt ꝓhibeat cutis
poſterior indebitā ⁊ ſuꝑfluā poſterioris cerebri exiccatio/
nē ab extrinſecis alterātibꝰ exiccādo. Et vt cutis añrior añ
rioris cerebri: qd̄ de ſe hūidū eſt indebite ipſuʒ ab extrin/
ſecis humectantibus ꝓhibeat humectari. Et hac de cauſa
caluicies in anteriori:⁊ non in poſteriori prouenit capitis
vt ſuo capitulo patebit.

❡ De anatomia faciei in generali. Cap. xxj.

Supra dictū eſt qd facies:⁊ q̄ organa ꝯti/
net:⁊ ſimiliter qd ſit frons. Et que
ſint partes eius. Et dictum eſt de oſſibus eius
ſufficienter. ❡ Et in facie quidem paſſionum
anime veſtigia magis ⁊ melius q̄ʒ in aliq̄ alio
rum mēbrorūʒ corporis repreſentant̄: gaudij: triſtitie: ire:

Qꝛ vestigia passionũ anime magis 7 melius representanṫ in facie, q̃ in aliq̃ alioꝝ mēbroꝝ corporis.

timoris:verecũdie:7 silium:qḋ iḋ est:qꝛ ad faciē rōne organoꝝ multoꝝ sensuũ in facie existentiũ multi spũs ad eā veniunt qui motionē multā percipiũt ꝭm vnãquãqꝫ anime passionē. Et pp multitudinē spirituũ in facie 7 eius partibus existentiũ est ꝙ facie irrorata aqua ros. 7 similibus calore 7 ipsis spirtibus ad interiora reuocatis virtus roboratur 7 excitatur 7 a sincopi resurgit.

¶ De anatomia musculorum mouentium partes faciei in generali. Cap.xxij.

Demusculis frontē mouentibus.

Musculi faciē mouētes:alij frontē mouēt: alij oculos:alij nares:alij genā superiorē:alij inferiorē:7 alij labia. In hoc autē caplō de mouentibus frontē genas nasum 7 labia diceṫ. ¶ De mouētibꝰ frōtē. dixit Aui. ꝑmi ꝑa. frons ꝑ musculũ tenuē dilatatũ 7 pānicularē moueṫ q sub cute frōtis dilataṫ. Et cũ ipso adeo misceṫ donec sit q̃si essentie cutis ps:7 fiat ipoſſe:vt.s̃.patuit ipsaꝫ ab eo excoriari. Cuius sitꝰ in capitis latitudine:7 nō ꝭm longitudinē est:7 ipse qdē nō desinit in chordā:imo dixit Auicē. mēbꝝ qḋ per ipm moueṫ sine chorda obuiat:qm̃ illud qḋ ꝑ ipm moueṫ cutis est dilatata leuis:7 mouere q̃le ipm est ꝑ chordā nō est bonũ.i.nō est necessariũ:hmõi qdē musculi motu eleuanṫ supcilia:7 est ēt cũ ad eleuandũ vel claudēdũ oculos iuuat pp suaꝝ virtutũ dimissionē 7 sui relaxationē. Cām.n.motꝰ frontis:7 cutis que est circa oculos.8.de vtili.pti. Ga.dixit.esse motũ oculoꝝ:aperiri.n.mł'tũ oportebat eos cũ multa eoꝝ que ex̃ sunt conanṫ videre. Et rursum stringi 7 clausos certitudinal'r colligi ab oibus circũadiacētibus q̃n timent aliqd allatũ aduersus eos. Et Hal. theo.3o dixit.lacertus frontis necessarius fuit:vt oculorũ clausionē fortē adiuuaret eiusqꝫ similē apertionē.

De musculis genā supiorē mouētibꝰ 7 mādibulam.

¶ Propter noticiā aũt anatomie musculoꝝ supiorē genā mouentiũ:sciendũ est qḋ sicut. A.dixit.ꝑ1 ꝑa.maxilla supior duos hꝫ motus:quoꝝ vnus est sequēs motũ mandibule inferioris. Et alter est ei cuꝫ labio cōis:ipsa aũt de se vt.s̃.patuit ē imobilis. Et musculi qdē qbus moueṫ motu mandibule inferioris sunt musculi ipsiꝰ inferioris mandibule q dicentur. Ait. A.motus cā que est motũ alterius mēbri sequens sunt musculi illius mēbri. ¶ De musculis aũt mouētibus supiorē mādibulā sił'cũ labio.dixit Gal.11o de vtilit. ptim. Et motus labiorũ nō solũ soli:sed cũ his qui ꝭm maxillas efficianṫ musculũ amplũ:7 subtilē extrorsuꝫ nā substendit vnũ ꝭm alterutrā partē.s.genā dextrā 7 sinistram: vsqꝫ ad spinā que ꝭm collũ extrorsuꝫ est:referunṫ aũt 7 eoꝝ innuli q sunt a pectore:7 ab vtraqꝫ clauiũ q̃tũcũqꝫ est piunctuꝫ pectori versus inferius labiũ:qcũqꝫ vero sunt a residuo clauium iam obliq versus lateralia clauiũ:obliquus v̄o magis his q a scapulis ascēdētes veniunt apud lateralia labioꝝ. Et quicqd maxillaꝝ his est ptinuũ. Q.m̃ residuũ oiuꝫ maxillaꝝ totũ retro versus aures tēdunt. Aliqui qdē innuli: 7 h̃ musculus ex colli fere oibus partibus:7 spōdilium recipit:7 sic in dictis v̄bis innuit Gal. ꝙ musculus mouens genas simul cũ labijs ex quatuor ꝑticulis cōponiṫ: 7 est in vtraqꝫ gena vnus:7 est nominatus musculus latꝰ. ¶ De quo dixit Hal.duo musculi genas separate 7 sigillatiꝫ mouēt hicqꝫ separant:7 abinuicē remouent labia dicunturqꝫ duo lati lacerti. Et eoꝝ quisqꝫ quatuor pponiṫ partibus. prima pars est villi eius ꝓductio a spinis spondiliũ colli:7 extremitate gene.s.posteriori cōtinuaṫ:7 hec pars mouet vtrasqꝫ. 7 in hominũ nōnullis q̃nqꝫ aures hãc partē Aui. posuit 4am:7 dixit ꝙ oritur a simerijs colli 7 transit circa terminos aurium:7 cōtinuatur cũ fine maxille: 7 mouet maxillā motu manifesto:quē sequiṫ labium:7 fortasse valde approximat loco.vbi est auris ingressus 7 in qbusdam hoibus ptinuaṫ cũ ea:7 mouet aurem:7 subdit Ha.2e partis villus incipit ab osse qḋ in medio stat ossis spatularuꝫ: 7 ad collum ascendens tendit donec continuatur extremitati labioꝝ:alter qdē ad dex:7 alter a sinistra. Cuꝫ g̃ vtraqꝫ ps moueṫ istius:7 os moueṫ in nullā inclinantis ꝑteꝫ. Si v̄o eaꝝ altera pars moueṫ:7 os cōmotũ inclinaṫ in illḋ in quo est latꝰ:hãc ꝑtē. A.posuit tertiā:7 dixit ꝙ oriṫ ab osse:qḋ rostro corui i spatula sił'aṫ:7 ptinuaṫ iferius ptinuatione ipsius musculi:7 trahit labiũ in duas ꝑtes attractiōe sili. Subdit Haly.3e partis villis initiũ est a furculis ascēditqꝫ 7 labijs ptinuaṫ:ac os i trãsuersuꝫ ad iferiora trahit: 7 hãc ꝑtē posuit Auic.ꝑmã. 7 dixit. ꝙ eiꝰ origo est ex furcula cuius finis cũ extremitate labioꝝ ptinuaṫ ad iferiora 7 trahũt os inferius ex trãsuerso. Subdit Hal.4e ꝑtis villis ꝑnm est a pectoralis furculis:7 labijs ipsis ptinuaṫ ptinuatione nō vna:sed sese ꝑ modũ diuidēti in sił'eꝫ.7.lr̃e nr̃e vł' grece:7 sic eius villus a dextro ortꝰ sinistro deferṫ lacerto: 7 a sinistris ortꝰ dextro ptinuaṫ labijs in latere: si g̃ hi reducunṫ villi p̃hunṫ pgregãtqꝫ:7 in exteriora acuunṫ:quēadmodũ accidit vmbilico:hãc ꝑtē posuit. A.2am. 7 dixit ꝙ eius origo existit inter toracē 7 furculā a duabꝰ ꝑtibus 7 ipsaꝝ villi trãsuersi ꝓcedunt. Et ille q a dextris oriṫ cũ eo q a sinistris nasciṫ trãsuersando iungiṫ 7 penetrat 7 continuaṫ ille q nasciṫ a dextris cũ inferiori ꝑte extremitatis sinistri labij:7 ille q a sinistris nasciṫ ep̃rio. Cũqꝫ villus iste colligiṫ angustaṫ os.7 ipm ad anteriora ꝓtrahit sicut in bursa efficit corigia q̃ bursaꝫ claudit. Ab hmõi aũt musculo lato:nec aliq̃ suaꝝ partiũ nō posuerunt auctores oriri tenantē:sed vñr mēbro mouēdo sine tenante piungi.

Demusculis maxillā inferiorē mouētibus.

¶ De musculis aũt inferioris maxille Gal.11.de vti.pti.ꝑ ponēs situꝫ tymporalis musculi:7 eiꝰ custodie cām dixit:hoi ceu paruã genã hñti 7 dētes ad solā comestionē idoneos tymporalis musculus rōnabil'r ꝑuus factꝰ est. Et cũ ipe musculus in ossibus capitis occultus his qdē suscipiētibꝰ.i. ossibꝰ cranei in ꝑtibꝰ tympoꝝ aliqual'r pcauitatis in q̃ cōcauitate ipse musculus situatꝰ recipiṫ:his ãt in circuitu cōprehēdētibꝰ ipm.s.ossibus poris:ita vt pauca ps eiꝰ supappareat ꝭm frontis finē:7 nō iste solus:sꝫ ēt musculꝰ oculoꝝ occultatꝰ est:7 cã vtriusqꝫ cōis est:qꝛ maxe hi omniuꝫ musculoꝝ cũ patiunṫ spasmos:7 febres:7 stupores:7 desipiētias inferũt:vt igiṫ mime patianṫ ab eis q̃ extrorsum occurrũt eis quecũqꝫ q̃ssare uel incidere nata sunt: vt sepē quãdã i'alterutriusqꝫ nã circuitu apposuit os siue duritieꝫ: cur aũt maxe nocēt cũ patiunṫ est:qꝛ ꝑncipio neruoꝝ valde ꝓping sṫ. Et solũ vnũ os ꝓhibet ne tangat cerebꝝ:tympoꝝ tñ musculis pp magnitudinē suã his q ꝭm oculos sṫ magis inest nocere cerebro:ac ēt qꝛ vnũ initiũ neruoꝝ ad oculoꝝ musculos venit:pl'a v̄o ad tymporales: quapp nã nō negligēs de tuitiōe tymporaliũ tutã eis creauit regionē vt poſſis erat. Et maxie pcauũ primũ susceptiuũ eoꝝ eis velut antrũ qḋdã preparãs:7 ossiũ circũadiacētiũ itrinsecas supficies simas velut calamos aliq̃s opans supioribusqꝫ finibꝰ eoꝝ margines apponēs v̄sus musculos illos cōuersos:vt ex oibꝰ vt poſſis erat custodirenṫ maxe: 7 breue qd oifariã eoꝝ sup ossiũ circũadmissoriũ emineat:reliqt aũt 7 hec nō total'r discooptũ:sꝫ ex supiacētibꝰ ossibꝰ capitis:7 eis que sunt in finibus superciliorꝝ explantationeꝫ alterutrinqꝫ ossis prolongi gibbosi qḋ ab extra concaui vero ad musculũ superapposuit operans. Et h̃ qḋ ex superioribus altitudinem sufficientem extollens:7 deinde ꝭm mem ipsa copulãs fortificationē banc ossuosam alteruter musculoruꝫ p̃misit prius qdē ꝑcuti illis debērē 7 quassari:7 omnino laborare si aliqd alioꝝ q̃ ex̃ obuiant musculis violētuꝫ vel duꝝ. ¶ Et dixit Gal.finiēs alteruter musculoꝝ ad vnũ tenantē magis tymporaliũ iplantaṫ sũmitati inferioris gene sup euellēs eã si tendaṫ:7 in h̃ claudaṫ os aiał'. Opꝫ igiṫ alios ei inesse musculos q ꝑpiãt eꝫ vellētes ad p̃ria: 7 hos in inferiouribꝰ locari gene oꝫ:demōstratũ.n.est a nob vnũquēqꝫ musculoꝝ ad seipm trahē particulã ad quã iplãtaṫ. Et hi qdeꝫ musculi duo sunt sicut 7 tymporales alteruter

ꝼm inferioris gene alterutrã partẽ oppositi: ꝑnᵐ tñ gñonis hñt ex posterioribus ꝑtib⁹ capitis. vbi sunt calũniformes explãtatiões: ita. n. ꝯsuetudo est anatomicis noiare eas q̃ ꝼm has partes subtiles ossiũ germinatiões: ĩplantant᷑ aũt ĩferiori gene post flexionẽ mox vsq̃ ad regionẽ que est anterior annexus vnus alterutrũq̃ ex intrinsecis ꝑtibus: hi igit᷑ cũ tendunt᷑ aperiunt os. ℭ Et dixit Gal. alij qdem ad eas que in masticationibus circũalationes gene a nã fci sᷓ duo musculi q ꝛ maxillaꝝ quidẽ carnosuꝫ est opant᷑ horũ vero quelꝫ nõ vnũ musculũ: sed tres qdeꝫ esse putant: qm̃ tres sunt ipsoꝝ velut ꝑncipia: quedã eneruatiões vel tenãtes vel deplantationes ad genas. Est aũt nõ in repugnãtia h̃ anatomicis: sꝫ in mõ doctrine triangularis est quodãmõ vterq̃ musculoꝝ hoꝝ velut sũmitatẽ quãdã triãguli. Alia v̂o versus ĩferiorẽ genã: ꝛ tertia velut quedã basis ambas supiungens predictas costas totis ꝑmis ĩferioris gene ꝑtibus sup tendit᷑ ꝼm longitudinẽ eius. Et subdit. est aũt neruosissimus suijpsius ꝼm locũ q est sub pomis muscul⁹ ille: ꝛ nõ hꝫ illud qδ velut sũmitas: mouet aũt ꝛ circũducit genã aliã ab inulis ꝛ deplantationib⁹ operatis a nã vt sibĳnuicẽ succedentib⁹ motib⁹ q in masticationib⁹ act⁹ multiformis fact⁹ decẽter igit᷑ nominãt hos masticatorios quãuis ꝛ tymporales maxie ꝑticipẽt hac denoiatione: hi enim nõ nisi solũ vnũ actũ in masticatiõe ꝑbẽt. s. vehemẽter adinuicẽ applicari dẽtes ad qδ seqtur frangi qcqd in ĩtermedio adiacet. Sed hec. s. ceu a molẽdino a molaribus leniri cibũ masticatoriũ opus est musculoꝝ: hi. n. ipsi ꝛ transmutant cibaria: ꝛ que a dentib⁹ excidũt rursuꝫ egrediunt᷑ tẽsi ꝛ circũtracti tymporalib⁹ musculis nihil ad hoc ꝯferentibus. Sed lingua qdẽ nõ paꝝ operat᷑ adhũc actũ velut manus sꝑ ꝑmutãs ꝛ vertens eũ q̃si in ore cibũ: vt ois eius ꝑs silr̃ ꝯterat᷑. Extrorsuꝫ vero minus ex alterutra ꝑte masticatorius his musculus velut quedã alia manus adiutrix lingue mutãs maximũ auxiliũ sibi prebẽt adhuc inferiores fines maxillaꝝ q sunt catarri: q sᷓ versus labia ad q̃ ꝑueniũt subtiles ꝛ ampli musculi vn⁹ ꝼm alterutrã ꝑtem toti collo circũappositi: mouent᷑. n. ab his gene cũ labĳs: ꝛ si oĩfariã ĩmobilis sit gena. ℭ De his musculis. dixit Haly. vbi. s̈. q inferiorẽ mouẽt lacerti maxillã q̃tuor sᷓ paria. Paria duo maxillã ad supiora mouẽt q̃ ꝛ tympoꝝ sũt lacerti duo. Et duo alij sunt ĩtra os positi. Et tertĳ paris origo retro post aures est: sed tñ sub ipsis paulatiꝫ ad collũ descẽdit ꝛ ascẽdit ad mentũ illicq̃ ꝯtinuat᷑ trahitq̃ ad inferiora maxillaꝫ. quartũ v̂o par duo sᷓ lacerti sup genas positi q maxillã in duo mouẽt latera: dñrq̃ ꝛ hi duo lacerti masticãtes: eo ꝙ nõ paꝝ in masticãdo cõferũt: fuerũt aũt necĳ musculi ꝑdci ꝑꝑ mouere maxillã ipsaꝫ motib⁹ necĳs. ℭ Nõ fuerũt aũt. vt dixit Aui. ꝑ¹ ꝑᵃ. i mãdibula ĩferiori motus necĳ plures q̃ꝫ tres. s. mot⁹ apiendi os: ꝛ mot⁹ claudẽdi: ꝛ mot⁹ masticãdi ꝛ molẽdi. Aperiens aũt ad ĩferiora mãdibulã descendere facit ꝛ claudẽs ĩpaꝫ eleuat: ꝛ molẽs ĩpaꝫ circuire fac̈ ꝛ duas ꝑtes ꝯclinare: manifestũ est igit᷑ ꝙ oꝫ ꝙ mod⁹ claudẽdi sit ꝑ musculos q a supiorib⁹ descẽdũt: ꝛ ad supiora retrahuntur ꝛ apiẽdi eꝯ ꝛ molẽdi cũ trãsuersiõe: quapꝑ ad claudẽdũ duo tympora musculi vocant᷑: quoꝝ q̃ꝫtitates ĩ hoie parue facte fuerũt: qm̃ mẽbꝝ qδ ꝑ eos mouet᷑ in hoie ꝑue existit q̃ꝫtitatis: ꝛ i medio est vacuitatẽ hñs: ꝛ est in põdere leue. Nam mot⁹ q in h̃ accidũt mẽbro in hoie ꝑ hos duos veniẽtes musculos magis sᷓ leues. In ceteris aũt aĩalibus alijs ĩferior mãdibula est maior ꝛ grauior q̃ꝫ i hoie: vñ moueri in eis ꝑ eos in motu mordẽdi: ꝛ res comedẽdi duras: ꝛ incidẽdi ꝛ eradicãdi est difficilis. Et hi qdeꝫ duo musculi. dixit. A. sᷓ molles ꝑpea qδ iux̃ ꝑnᵐ exñt qδ est cerebro qδ est mẽbrũ in vltio molle: ꝛ neq̃ iter ipsos ꝛ cerebrũ est nisi vnũ os: vñ tũ ꝑꝑ h̃: tũ ꝑꝑ illδ qδ timet᷑ ex societate cerebri cũ eis nocumẽtis si acciderẽt: ꝛ in doloribus si euenirent adeo ꝙ illi qbus accidissent ad frenesim ꝑuenissent: ꝛ ad alias q̃ ei sᷓ silr̃es ex egritudinibus sepeliuit eos creator apδ eoꝝ originẽ: ꝛ egressionẽ a cerebro in osse paris: ꝛ in ipsos penetrare facit in cooꝑtura q̃ silis est canali: que est ꝯposita ex duob⁹ ossib⁹ ꝑis ꝛ torturis foraminũ ꝑ q̃ transit q̃ cũ eis vadũt eoꝝ nesciẽtes extrema magno spacio: donec paꝝ ꝑtranseũt vt eoꝝ suba paulatim ĩduret᷑: ꝛ a loco vbi ꝑus orti fuerãt paulatiꝫ elõgent᷑: vnicuiq̃ ãt hoꝝ duoꝝ musculoꝝ magna gñat᷑ chorda q̃ sup mãdibule inferioris extremitatẽ ĩcidit: ꝛ ipsaꝫ cũ trahit᷑ eleuat: ꝛ hi duo musculi ab alijs duob⁹ adiuti fuerũt musculis: q in ĩteriorib⁹ bucce ĩcedẽtes ad mãdibulã descẽdũt ĩferiorẽ i fora vitte: qm̃ in eleuãdo graue est neciuꝫ ipꝫ ingeniose regere: ꝛ sollicitari ꝓ ipso q̃ten⁹ plus hẽat fortitudinis. ℭ Dixit Gal. vbi. s̈. musculi tymporales ꝛ illi q aperiũt os dissilr̃es sᷓ oibus alijs musculis. Tymporalib⁹. n. medĳs. s̈. dictis tenãtos explãtat᷑. Nõ. n. ĩuenies ꝼm aliquẽ aliũ musculuꝫ explãtationẽ talẽ tenãtis: vterq̃ aũt oppositoꝝ eis a ꝑte q̃ est retro capitis explãtationẽ hñs postq̃ꝫ aduocata ꝓxia ꝛ flexionẽ ꝑuenerit ĩferioris gene nõ adhuc ẽ muscul⁹: sꝫ tertius tenõ: ꝛ nud⁹ ab oi suba carnosa. Sꝫ h̃ qdeꝫ alĳs inest musculis. s. ad tenõtẽ desinẽ: qδ aũt ẽ ꝓpriũ ꝑcipuũ vterq̃ hoꝝ qδ nulli alioꝝ musculoꝝ inest ẽ q̃ tenãtus hoꝝ alteruter modicũ ꝓcedẽs. Nõ adhuc tenõ ẽ: sꝫ mox musculus fit in ĩferiori gene ĩferius ĩplantat᷑ vt antea dcm̃ est. Igit᷑ carnose sᷓ ꝑtes: ꝛ in ꝑnº: ꝛ in fine: ꝛ ĩ meº v̂o carnose ꝛ neruose: ꝛ qδ in nullo alioꝝ musculoꝝ existit: sic̈ neq̃ h̃. s. ex medĳs tymporaliũ oriri tenõtẽ. Cã ãt explãtatiõis tenontis a meº tymporaliũ. dixit. G. ẽ qm̃ meᵐ si ꝯsideras ĩpoꝝ põnẽ fcm̃ est ꝼꝫ rectitudinẽ ĩdigẽtis motu sũmitatis gene. Cã v̂o ort⁹ tenõtis a meº musculoꝝ apiẽtiũ genã ẽ: qm̃ nõ potuerũt ꝯueniẽt᷑ ab añriori collo hr̃e originẽ: vt ꝼꝫ rectitudinẽ ꝑncipĳ ꝓprĳ alterut᷑ trahẽt ĩferi⁹ genã: q̃r si sic fuissẽt locati occupassent locũ multoꝝ alioꝝ organoꝝ locatoꝝ in ꝑte añriori colli: ꝛ fuissẽt ad detrimẽtũ aĩalis: iõq̃ nõ ab ossib⁹ q̃ ꝼm collũ sᷓ explãtati: sꝫ retro capitĳ vt dcm̃ ẽ. Et vbi plẽa ẽ maxie organis regio multĳ nudis carnib⁹ in ꝑtib⁹ q̃ ꝼm parisina alterut᷑ eoꝝ tenõ subtiliat⁹ ẽ: grossiores. n. si eẽnt nõ hũissent trãsitũ ꝑ angustatiões. Si ãt fuissent hi musculi facti tenues sic̈ hi sᷓ sufficient᷑ grossi vtiq̃ fuissent ĩbecilles: q̃r circa difficile passibiles oportuit eos fieri: ꝛ strictos rõnabilr̃ nã abstulit totã eoꝝ: ꝼm h̃ tñ carnẽ: solũ aũt ĩnulos ꝓducẽs tenõtis: qñ aũt ꝑᵐ añ angustationẽ ꝯstituit. tc̄ iã paulatiꝫ ꝯuertẽs carnosos musculos resumi opata est. ℭ Dixit ãt musculoꝝ apiẽdi ꝛ mãdibulã descẽdẽ facientiũ villi ex additamẽtĳ nascũt᷑ albubeti q̃ retro post aures creata fuerũt ꝛ descẽdũt ꝛ vniunt᷑: ꝛ fit vn⁹ muscul⁹: postea separant᷑ ꝛ fiũt chorda: vt firmitudinẽ augeãt: ꝯinde iteꝝ. s. rarificat᷑ chorda: ꝛ carne replet᷑: ꝛ fit muscul⁹: ne ꝑꝑ sui tẽsionẽ ad nocuᵗᵃ recipiẽda sint ꝑparati: deinde mãdibule reflexio mẽto obuiat: ꝛ cũ ꝯhit᷑ trahit mãdibulã retro: ꝛ descẽdit ꝓculdubio. ℭ Et subdit Ga. vbi. s̈. tria gña musculoꝝ ad oris motũ nã ꝯstituit his qdẽ apiẽtib⁹ his v̂o claudẽtib⁹ ꝛ alĳs multiformit᷑ circũadiacẽtib⁹: dr̃nt ãt int᷑ se ꝼꝫ magnituᵈⁱⁿᵉᵐ eoꝝ. Maxios. n. iustũ fuit fieri eos q velut depẽdẽtẽ ꝛ suspẽsã ex eis totã ĩferiorẽ genã sustinẽt ꝛ portãt. Oppositos v̂o eis ab ĩferi⁹ seu v̂sus illas ꝑtes mouentes ad q̃s ꝛ nãlr̃ repit oẽ graue: miores fieri mltũ: medios v̂o eẽ magniᵗᵘᵈⁱⁿᵉ medĳ põne exñt: q supius tẽsi apδ illũ qδ ꝼꝫ caput hi adiutores tymporib⁹ dati sᷓ supius euellẽ: ꝛ ipsi potẽtes genã. oppositi v̂o dixit. A. q̃r nãlis g̃uitas in descẽdẽdo iuuat duo suffecerũt musculi: neq̃ auxilio eguerũt. ℭ Et dixit Aui. masticandi musculi duo sᷓ ab vnaq̃q̃ ꝑte vni musculo triãgulato in ei⁹ capite posit⁹ fuerit angul⁹ q ex suis angul᷑ i facie existit duo ꝓtẽdũt᷑ latera: vnũ ad mãdibulã ꝯscẽdit ĩferiorẽ: ꝛ alteꝝ ad ꝑtẽ oris ascẽdit. ꝛ int᷑ ea basis ꝯtinuat᷑ recta ꝛ cõmiscet᷑ qsq̃ angul⁹ ei: qδ añ ipm existit: ꝑpea vt musculus iste in ꝯhẽdo diuersas hẽat ꝑtes:

Lingua vo[cat] cibum in ore.

⁊ nõ sit ei motꝰ equalis: sed diuersis possit iclinare declinationibus: iõ vt ꝑ eos mollitio ⁊ masticatio ꝯpleať. ¶ De musculis labioꝝ. dixit Aui. ex musculis labij sunt ei: ⁊ maxime oẽs q dicti sunt. s̃. Et ex eis sũt q sũt ipsi ꝓprij ꝺ qbꝰ ꝓprijs. dixit Gal. 11°. de vti. ꝑti^m. q̃tuoꝛ musculi ad labioꝝ subam ꝑueniunt euidẽtes ⁊ manifestissimi anteq̃ꝫ ꝑmisceãtur cuti. s. labioꝝ cõcreti ꝟo oifariã sunt ⁊ euidẽtes ⁊ isepa rabiles sunt ab illoꝝ nã. tota eni musculosa nã ꝯcreta tota ei que est cutis facta sť aialiũ labia: fuerũt autẽ musculi q̃tuoꝛ: qm̃ q̃tuoꝛ opoꝛtebat esse ꝑnꝰ motꝰ labijs. s. alterutri duo. vnũ qdẽ ad sinistrũ: alteꝝ vero ad dextrũ ducẽtẽ: duo ꝟo hoꝝ musculoꝝ ab inferioꝛi. siue iferioꝛis gene incipiunt. Reliq ꝟo duo parũ supius: depẽdent aũt capita superioꝝ desuꝑ versus poma: obliquoꝝ. n. dẽbant eẽ duces motuũ alterutri ꝑti labij. iferioꝛũ ꝟo obliqua est vniuersa positio: obliq ꝟo ⁊ motꝰ. ¶ Et dixit Gal. sapia creatoꝛis ꝑ quatuoꝛ musculos ꝑdictos octo motꝰ opata est. q̃tuoꝛ qdẽ obliquos ꝺm alterutrã partẽ labij duos: cũ his autẽ ⁊ alios rectos q̃tuoꝛ: duos qdẽ q certitudinaľr sunt recti: vt qñ plurimũ abinuicẽ distant labia: hoc qdeꝫ supius ꝟsus nasuꝫ tensuꝫ: hoc aũt tractu inferius ꝟsus mentũ: ⁊ ꝯgerũtur adinuicẽ ꝙ qdẽ est. s̃. inferius: ꝙ vero est infra sursum allatũ. Sicut. n. infra in carpo ⁊ vulua ostẽdeť ex obliquis motibus fieri rectos: ita in labijs hꝫ vno qdẽ opante musculo ꝺm vnũqδq̃ꝫ eoꝝ ad obliquũ qñ fit motũ. Si ꝟo ambo edunť sic iã totũ labiũ supeuelliť a supioꝛibꝰ musculis: subtus aũt trahiť ab iferioꝛibꝰ: sꝫ ⁊ extrinsecꝰ inulis tẽsis extra ꝟti ꝯtingit labia. Intus aũt ꝟti ⁊ subiplantari ab intrinsecis. ¶ Dixit. A. q̃tuoꝛ musculi sufficiũt adhuc vt labiũ moueať vnaqueq̃ꝫ. n. ꝑs eoꝝ cũ moueť ad illã partem mouet. Cũq̃ꝫ duo ⁊ duas mouent ꝑtes ad duas dilatanť ꝑtes: adsũt igř ei ad ꝯplemẽtũ motꝰ ad q̃tuoꝛ partes: neq̃ꝫ vllũ hꝫ motũ: nisi istos. In his igiť q̃tuoꝛ adest sufficiẽtia. Et isti qdẽ q̃tuoꝛ musculi. dixit Aui. ⁊ sũma ẽt musculoꝛuꝫ cõium cũ coꝛpoꝛe labij misceň taľr ꝙ sensus a suba labij ꝓpria discernere nõ vꝫ: ⁊ hoc ideo fcm̃ est ꝓpterea ꝙ labiũ est membꝛũ molle carneũ os non habens.

¶ De anatomia oculi in generali. Ca.xxiij.

Oculus dř ab h̃ ꝟbo occulo occulis quod sigñat occultare vel abscõdẽ. Et dꝛ sic. qꝛ in loco sit sitꝰ occulto ⁊ tecto supcilio: ⁊ alijs ꝑtibꝰ vt patebit: vľ sic dꝛ qꝛ lumẽ occultũ intra se hꝫ. ¶ Est ãt oculus mẽbꝝ officiale ex pluribꝰ ꝯsilibꝰ ꝯstitutũ. s. hũoꝛibꝰ pãniculis venis ⁊ arterijs neruis musculis pinguedine: ⁊ carne alba. Et qdã iter ꝑtes oculoꝝ noiant palpebꝛas. ¶ Harũ aũt ꝑticulaꝝ qdã sť pꝛicipales ⁊ ꝟe ꝯstituẽtes oculũ que sť septẽ tunice: siue pãniculi ⁊ tres humoꝛes. Et de his ꝑtibꝰ. dixit Zoar. ꝑtes oculi multe sť: qꝛ decẽ vť dcm̃ est. Et scire ꝯparationẽ ⁊ vtilitatẽ cuiuscũq̃ꝫ earũ erat difficile tꝑe Gal. intm̃ ꝙ Gale. ꝓposuit in coꝛde suo nõ reddere rõnẽ singuľr ꝺ eis. Et Aue. dixit. ꝙ iudicia de eis sť arbitraria. Et ꝑpea dicũt. nõ ẽ mirãdũ: si de eis aliq̃ ꝯtrouersia reperiť in dcis auctoꝛuꝫ. Et qdã sť ꝑtes coadiuuãtes: siue circũadiacẽtes de ꝑtibꝰ ꝑnci palibꝰ: tunice sť tanq̃ꝫ ꝯtinẽtes. Et hũoꝛes sũt tãq̃ꝫ cõtẽte. Et de ꝑtibus coadiuuãtibꝰ nerui optici sť deferẽtes ꝟtutẽ visiuã: ⁊ spm̃ visibilẽ instrm̃ eiꝰ. Cuiꝰ ꝟtutis oculꝰ poniť esse oꝛganũ siue istrꝫ. ¶ Dixit. A. tertij 3ª ꝟtus visuũ. i. oꝛganoꝛũ visus. s. oculoꝛũ vel virtꝰ visuũ. i. visiua apud eos ꝺm quos visio fit in oculis: vel virtus visuũ. i. oculoꝛũ que cũq̃ꝫ ꝟtus sit circa visionẽ opans ⁊ mã. i. suba spũs visibiľ ꝓcedit ⁊ penetrat ad oculũ ꝑ viã duoꝛũ neruoꝛũ. s. opticoꝛũ. quoꝛũ anatoª habita est in sermone 3° qbus mediãtibꝰ oculi cerebꝛo colligantur cũ ipsi a cerebꝛo oꝛiginẽ habeãt Et de partibus coadiuuantibus sunt vene ⁊ arterie poꝛtantes ad oculũ spiritum vitalẽ a coꝛde: ⁊ ab epate naturalẽ: ⁊ mãm alimẽti. Que vene ⁊ arterie ramificanť ex venis ⁊ arterijs in pãniculis cerebꝛi disseminatis: ⁊ ꝯtextis qbꝰ mediãtibꝰ oculi ipsi cerebꝛo ẽt colliganť. ¶ Quãtitas ãt oculoꝝ sensu nota est: q̃ tñ cũ latitudine est multa: in q̃ qdã magni: qdã parui: ⁊ qdã mediocres inter eos exñt. ¶ Et numerus eoꝛũ est binariꝰ. Dixit Haly. 3° theoꝛ. oculi duo oꝛgana sť qbus visus ꝑcipiať. q ea de cã duo facti sunt: vt si foꝛte alteri eoꝝ incõmodũ accidat: alter in visu eius loco stet. ¶ Et oculi figura rotũda est cũ aliq̃li declinatione ad lõgitudinẽ paruã. ¶ Et alteruter eoꝛũ in alterutra oꝛbita q̃ oꝛbita ab oꝛbe ꝑꝑ eius rotũditatẽ dcã est: in q̃ oculus firmiter alligať: vt apparebit situatꝰ est ad infallaciã: ⁊ incõmodoꝛũ euasionẽ. ¶ Dixit Gal. 12. de vtil. ꝑticu. oculũ mẽbꝛũ esse diuinũ. Et Aui. dixit. ꝑ̊ sui de aialibus. ꝙ inter oia mẽbꝛa coꝛpoꝛis oculus maxie sigñat moꝛes aĩe: ⁊ foꝛtasse cã est: qꝛ ꝑ̃ alijs saltẽ oꝛganis sensuũ anime famulať ad ꝑfectiõis acq̃sitionẽ. ¶ Et Zoar dixit. ꝙ oculus ẽ mẽbꝛum subtile: ⁊ delicatũ ꝑ̃ ceteris mẽbꝛis. ¶ Et Aꝝ. qdẽ ꝓbleumatũ. 10. 15° ꝓbleumate q̃rit. ꝑꝑ qd hõ inter aialia minimaꝫ hꝫ distãtiã oculoꝛũ ꝺm magnitudinẽ sui coꝛꝑis i alijs nãq̃ꝫ aialibꝰ iter vnũ oculũ ⁊ aliũ iterponiť frons: in hoie autẽ solus nasus. ¶ Et assignat Ari. duas cãs: q̃rũ vna est: qꝛ inter cetera aialia hꝫ oculos ꝺm nãꝫ: ⁊ hoc tã rõne ꝓtectiõis q̃ꝫ cognitiõis. Rõne aũt ꝓtectiõis subcollocauit eos nã infra ꝯcauitatẽ pꝛe alijs ꝑ̃bens eis eminẽtias. Rõne vero cognitiõis: qm̃ sensus ꝑ oculos facit ad sciẽdũ multas reruꝫ dĩas. Situauit g̊ eos nã ꝓpinquos vt ꝑfectius ꝑueniret ex eis videndi actꝰ ꝑꝑ quã ẽt cãm nerui optici cruciant: ⁊ amplioꝛi ꝯiunctione ꝯiunguň q̃ꝫ in alijs aialibus. Dixit quoq̃ꝫ Ari. ꝙ in quo loco coꝛꝑis est motus in illo dꝫ eẽ: ⁊ ꝓuidẽtiã: sꝫ motus fit i anterioꝛibꝰ. plus g̊ ⁊ ibi debuit eẽ ⁊ ꝓuidẽtia. ꝓuidẽtia aũt ꝑ oculos est: qm̃ quãto maioꝛ fuerit distãtia oculoꝛũ tãto magis visi erũt in latere ⁊ quãto magis erũt in latere tãto visiões magis lateraľr disꝑguň: q̃re neq̃ꝫ ydola ꝑ duos apꝑ̃hẽsa oculos eq̃ bñ ꝑñt in vnuꝫ ꝯiũcta sensui repñtare cõi: quãto ꝟo minoꝛ fuerit oculoꝛũ distãtia tãto magis erũt visus anterius: ⁊ tãto minus dispergenť: sꝫ ⁊ ydola ꝑ duos oculos apꝑ̃hensa meliꝰ ꝑñt in vnũ ꝯiungi: ⁊ cõiuncta sensui repñtari cõi: q̃re magis erit minoꝛ oculoꝛũ distãtia: ꝺm nãm. ¶ Scđa cã fuit: qm̃ alia aialia excepto pigmeo manus nõ hñt qbus possint appꝛehẽsa nociua vitare ⁊ ad pľa seruitia vti: hõ aũt habuit manus: vt ifra diceť. que sunt oꝛgana ad vitãdũ sibi nociua: ⁊ ad pľa exequẽda seruitia. Et vt dicũt iter oia aialia: maxie ouiũ oculi distãt a se. Sunt. n. oues aialia humilia ⁊ mansueta: vt pľm gressus suos ꝓcumbunt in terram.

¶ De humoꝛibus oculi. Cap.xxiiij.

Omnes ꝓfitenť auctoꝛes ꝙ hũoꝛes sunt tres. s. vitreus cristallinus ⁊ albugineus: cristallinꝰ qdẽ iõ dictꝰ ẽ sic a cristallo dꝛ ẽt glacialis a glacie: ⁊ dř grãdineꝰ a grãdine ⁊ sic dictꝰ est ꝑꝑ silitudinẽ quã hꝫ cũ dcis rebus in suba sua clarus: sicut grãdo ⁊ Gal. dixit. 10. de vtilitate ꝑticularũ. h̃ hũoꝛ clarus albꝰ ⁊ lucidus est. ¶ Notant. n. ꝙ suba cristallini est aquea cũ q̃dã fixione: ⁊ maxie respectu sube alioꝛũ duoꝛũ dictoꝛũ humoꝛũ: que est aquea absq̃ꝫ fixione: q̃re nõ est terminabilis ꝓpꝛia terminatione quare neq̃ꝫ ꝓpꝛiã hñs figurã siue foꝛmã: suba aũt cristallini sua fixiõe fuit suis ꝓpꝛijs terminis terminata: q̃re ⁊ ꝓpꝛiã recipit figurã: vt diceť. Eguit aũt cristallinus soliditate fixionẽ faciente: vt spẽs ꝑcepte in eo aliquaľr retinerenť vt possit de eis in moꝛa iudiciũ ferri: aut saltẽ ꝺm aliquos posset fieri ipsarũ spẽrũ redditio ad sensum cõem: que qdẽ minime fieri potuissẽt nisi fixionẽ quãdã ⁊ duritiẽ accepisset: fuitq̃ꝫ eius suba clara ⁊ ꝑuia: vt bñ posset oĩum visibiliũ suscipe spẽs: q̃re vocauit eum Aue. quasi speculum mediũ inter nãm aeris ⁊ aque foꝛtasse: quia recipit spẽm ab aere exterioꝛi mediãte albugineo: ⁊ reddit eam sensui cõi

Margin notes:

De anatomia musculoꝝ labij q. ꝑꝑe sť q̃tuoꝛ.

Quid sit oculus.

De q̃titate.

De numero.

De figura.

De situ.

De vtilitate.

Propter qd hõ inter aialia oculoꝛuꝫ minimaꝫ hꝫ distantiaꝫ.

De suba cristallini.

De situ cristallini.

mediãte aqua.i.hũore vitreo. ¶ Et cristallinꝰ qdẽ humor situatꝰ fuit in medio alioꝝ duoꝝ hũoꝝ hñs añ se ṽsus cerebrũ humorẽ vitreũ.ꝛ post se ṽsus pupillã albugineũ.dixit Auic.h̃ humor fuit in medio positꝰ: qm̃ est dignior locis q sunt cũ custodia. In loco.n.medio ea q̃ egẽt custodiri melius saluant̃. Cristallinus aũt ipse exñs nobilior alijs vt dicet̃: maiori iõ egẽs custodia mediũ rõnabil̃r locũ sortitꝰ ẽ: ꝛ dñt.fuit ẽt in medio positus: qꝛ vt patuit recipit spẽs mediãte albugineo: q̃re oportuit ip̃z h̃re albugineũ ab añriori: ꝛ reddit spẽs sensui cõi mediãte vitreo. q̃re oportuit h̃re vitreũ a posteriori. ¶ Figura cristallini ẽ rotũda cũ quadã pressiõe a pte añriori ṽsus albugineũ. Dixit Aui. ipe ẽ rotũdus cꝰ minuit rotũditatez cõpressio ipsiꝰ ab añriori pte eius: ꝛ a pte posteriori ṽsus vitreũ h̃z quãdã eminẽtiã acutã. Vñ. A. dixit. ꝛ eiꝰ postremũ parũp ɔstrictũ est in q̃ constrictiõe efficit̃ aliq̃l̃r acutꝰ cũ quadã elõgatiõe. Et cã rotũditatis ipsius fuit vis passibilitat]: ꝛ dicit Auer. 2° coll̃z. ñ fuit ordinata rotũditas istiꝰ hũiditat] cũ aliq̃ dẽsitate: nisi vt reciperet reꝝ sensibiliũ multã q̃ztitatẽ.s. spẽꝝ ipaꝝ. magnaꝝ.s.ꝛ puaꝝ. ¶ Dixit. A. ipe qdẽ cõprimit̃: vt ĩ eo ĩformatio ɔueniẽtioris sit q̃ztitat] vt h̃eant pua q̃ vñr sectionẽ magnã.i. ptẽ sufficientẽ in q̃ forment̃ ꝛ figurent̃ sufficiẽt̃. ¶ Dixit Haly. theorice. 3° subplanũ aũt: ꝙ in eo est. ẽ vt eorũ q̃ sentit plime occurrerent q̃ztitati. ¶ Dixit Gal. 11°. de vtilitate ptim. figura cristallini nõ est certitudinal̃r spica vndiq̃z eq̃lis: q̃zuis familiarissima ꝛ amicissima sit nã h̃ figa. ñ.n. erat tutũ certitudinal̃r facere ip̃z spicũ: nz.n. circuloꝝ supimissiões ꝛ applicatiões q̃ sũt ŝm figurã iridis suscepisset vtiq̃z sil̃r: ꝛ ẽt piclitaret̃ in vehemẽti ꝛ violẽto motu fcõ aliqñ ŝm oculũ p̃cipitaret̃ q̃z ad sedez vitrei hũoris. Et.n. applicatiões ꝛ sedes certitudinal̃r spicoꝝ fallaciores sunt ãplis: ceu sup ɔuexũ ppea facile precipitabilẽ perifariã vehentiũ. ¶ Dixit Hal. nõ fuit h̃ hũiditas rotũda: vt sit sua fixa loco nõ turbata. Si.n. rotũda eẽt nõ obuiaret sensibilibus aliqbus puis piterq̃z eẽt ĩstabilis: ꝛ nõ fixa: qm̃ spica figa vix vnq̃z stabilit̃ fixa. ꝙ si figat̃: turbat̃ tñ. ¶ Dñt quidã. si cristalloydes fuisset rotũdꝰ res eiꝰ sensui nõ bñ aptaret̃: in latere.n. rotũditat] relideret̃: qꝛ res rotũda ĩstabilis ẽ ꝛ nõ firma. Et dñt alij. si fuisset v̂e spericus tũc sensus visibiliũ occurreret ei in pũcto. Cũ g̃ res parua occurrat cristallino cũ lineis reductis ad conũ puũ valde nõ potuisset sufficiẽter in eo situari ꝛ figurari: q̃re habuit planitiẽ in q̃ sufficiẽter põt situari ꝛ figurari: quã sufficiẽtẽ ꝛ decẽtez figuratiõnẽ Aui. vocauit sectiõnẽ magnã: non qdẽ absolute magnã: nz sicut magnaꝝ reꝝ: sed respcũ eius: qd̃ fuisset si fuisset spericus v̂e absq̃z cõpressiõe: põt insup p ipaz cõpressionẽ res magna distãs a lõge melius rapi ꝛ figurari. Res n. magna lz a ppe occurrat cũ cono nõ sic arto: vt res parua: sed ita magno: vt ẽt in spico possit recipi ꝛ figurari: tñ a lõginquo occurrit cũ cono arto: qꝛ sp spacij distãtiam: lz magis ad acutũ conũ terminat̃. Et hec est cã ŝm Algazelẽ in 4° sue metaphysi. q̃re res magna a longe visa apparet pua. ¶ Et cã posterioris eminẽtie cristallini fuit melior receptio eius: ꝛ ipsius ĩsurcatio in hũore vitreo: ꝛ eo mediãte in tunicis q̃ sunt post vitreũ v̂sus cerebrum dixit Auic. fuit parũp constrictũ: vt sua cooptura ꝛ amplaxatio.s. fiat bona in corporibꝰ que deglutiũt ip̃z siue circuũt: ꝛ cooperiunt: q̃ sunt vitreus: ꝛ tunice p̃dicte: q̃ corpora dixit Aui. sunt pfunda.i. h̃nt pfunditatẽ: ꝛ sũt dilatata a ɔstrictio.i. eoꝝ dilatatio incipit a loco puo ꝛ stricto in quo ĩcipit circuire: ꝛ deglutire cristallinũ: ꝛ pcedit dilatando ad hoc vt bñ coopiant ꝛ cõprehẽdãt ip̃m ꝛ eni humor vitreus ãplectit̃ ꝛ cõph̃edit cristallinũ: q̃si vsq̃z ad mem eius. dixit Hal. vsq̃z ad mediũ ĩmersa est humiditas cristallina. ¶ Recitat Auer. coll̃z. 2° ꝙ Gal. ɔfitet̃ ꝙ tela aranea est in vltia paruitat] ꝛ luciditat]: qꝛ colores ꝛ forẽ ĩprimunt̃ in ipsaz: q̃re hec tela erit ppriũ instr̃m visus: vel p se vel p adiutorium

De fora cristallini.

De vtilitate toponẽ cristallini.

cristallie: veꝝ Gal. 10. de vtili. ptim. dixit. cristalliformis humor p° organũ ẽ visus: ĩdicant aũt h̃ sufficient̃ suffusiones exñtes in me° cristalliformis hũoris: ꝛ carniformis tũice ĩpediẽtes visũ. Et 4° d̃ accidẽti ꝛ morbo dixit. ꝙ mẽbra oĩa q ĩ oculo h̃nt sũt adiuuãtia cristallinã. ¶ Et Gal. dixit. ps qdẽ q̃ pm ẽ visus organũ ẽ hũiditas rotũda clara lucẽs ꝛc. q̃ cristalloys dr̃. ¶ Et Zoar. dixit. hũiditas grãdinea pncipale istr̃z visus existit: ꝛ hic ẽ ꝙ nocito cristallio visus magis ledit̃ q̃z nocita aranea: vel alia q̃cũq̃z pte ocl̃i pari lesione. Et sil̃r eiꝰ egritudo minꝰ repabil̃ q̃z egritudo aliarum partiũ: ꝛ sic cõiter oẽs auctores volunt: ꝙ non aranea tela: sed cristallinus p se sit ppriũ instr̃m visus vt sit pricipalior oculi ps: ꝛ prestantior alijs. Et iõ vt. s̃. dcm̃ ẽ digniorẽ locũ tanq̃z regi mem.s. sibi creator tribuit.

Vitreus ãt hũor sic dictꝰ ẽ: qꝛ vitro liq̃fcõ silis sit. vñ 10°. de vtili. ptim. ait Gale. vniformis hũor hũidꝰ ẽ velut qd̃dã vitrũ ab igne fusũ. Et albũ ẽ intm̃: sic si excogitares cũ pauco nigro multũ albũ fore pmixtũ per totũ. ¶ Dñt. h̃ hũor sil̃at̃ vitro liq̃fcõ ĩ suba sua q̃ ẽ aq̃a liq̃da cũ grossitie: ꝛ ĩ claritate sua ꝛ colore. Color.n. vitri liq̃facti dic̃ Aui. ẽ clarus declinãs ad q̃zdã rubedinẽ. Et ita ẽ iste hũor ꝛ dixit. clarꝰ ẽ: qꝛ nutrit claꝝ.s. cristallinũ. Sed qũo nutriat ĩfra dicet̃. Et ẽ pue rubedis: qꝛ ẽ ex sanguinis suba q̃ ñ ɔuertit̃ ad silitudinẽ eiꝰ: qd̃ nutrit ĩtegre. De hac ãt pua rubedine dñt qdã: ꝙ ipsa ẽ in h̃ hũore real̃r ex ñ itegra ɔuersiõe sanguis in ip̃m: ut dixit Auic. ita ꝙ ĩ nutricatiõe eiꝰ cecidit pctm̃ assil̃atiõis. Et qdã dicũt. ꝙ ẽ solũ ĩ eo ĩtẽtional̃r pcedẽs ex rubedine sanguis exiñtis ĩ uenis retine posite. s̃. ip̃m faciẽte ip̃z apparere rubeũ q̃zuis nõ sit rubeus: sic appet de pãno aliq̃ rubeo ad fenestrã posito faciẽte ptẽ suppositã uel oppositã rubeaz appere. Et dicũt oẽs: ꝙ ista rubedo pcedit remittẽdo siue sit real̃r siue intẽtional̃r quãto plus appropinquat ad ptes uitrei cristallino: ita ꝙ in pte uitrei ɔtigua cristallino illa rubedo ẽ ultĩe remissa. ¶ Quidã q̃z dixerũt. ꝙ uitreꝰ hũor ñ pticipat ipsa rubedie ĩ circũferẽtia: ĩ pte v̂o cẽtrali ꝛ mea ñ ẽ rubedo qd̃ iõ fuit ne spẽs uisibiliũ trãseũtes p uitreũ aliq̃ afficerent̃ colore: trãseũt ãt p mem uitꝝ: ꝙ ɔtãgit cristalm ad neruũ opticũ usq̃z ad locũ ĩ q̃ recipiũt̃. ¶ Et sitꝰ ipsiꝰ uitrei: ut. s̃. patuit ẽ ĩme añ cristalm v̂sus cerebꝝ. Dixit Aui. pꝰ cristalm positꝰ ẽ aliꝰ hũor.s. uitreꝰ adueniẽs cristal° a cerebro.i. ex pte cerebri: qꝛ situat̃ pꝰ cristalm v̂sus cerebꝝ. Et qdã dñt. aduẽit ex cerebro.i. ex eadẽ mã uel ɔsil̃i tã nutrimẽli q̃z eẽntiali: qꝛ ex eadẽ mã ul̃ ɔsil̃i dñt gñari ꝛ nutriri cerebꝝ ꝛ uitreũ hũorẽ. Et ĩ situ hꝰ loci sic se h̃z h̃ hũor glacial̃ usq̃z ad maiorẽ circulũ eiꝰ.i. extẽdit̃ ascẽdẽdo ꝛ ãplectẽdo cristalm a pte posteriori v̂sus cerebꝝ q̃usq̃z ãplectet̃: ꝛ coopiat mediem eiꝰ a posteriori: ꝛ sic pueniat ad maiorẽ circulũ eiꝰ: maior.n. circulꝰ eiꝰ sic ẽt aliaꝝ reꝝ spicaꝝ ẽ recte ĩmediate.

Humor v̂o albugineꝰ sic dictꝰ est: qꝛ albugini oui sit silis. Est.n. silis albugini oui subtili.i. pti subtili que est in albugine oui q̃ est oĩno aquea ꝛ dyafona: ꝛ d̃ qua pte aliqñ eiecto ab ouo uitello ꝛ magna pte albuginis remanet in testa oui aliqd qd̃ est ita claꝝ ꝛ subtile: qd̃ etiã ab inspiciẽte in ipsaz oui testã nõ cõprehẽdit̃: ꝛ pre sui subtilitate nõ põt bñ ɔtineri: sed effluit. ¶ Dixit hyesushaly. sil̃at̃ albugini oui subtili. Et dixit Aui. ꝙ ẽ sic supfluitas a suba glaciali pueniẽs. Et nõ intellexit dicũt qdã. ꝙ sit supfluitas q̃lis: qꝛ sic eẽt pura ꝛ v̂a supfluitas: ꝛ dixisset Aui. ẽ supfluitas: ꝛ nõ sic supfluitas. Et iõ dñt ꝙ ẽ supfluitas q̃ ti q̃ nõ est oĩno supfluitas. Et dñt est supfluitas q̃ztitatiua mã gñonis ipsiꝰ hũoris cristallini: ꝛ sic ex supfluitate q̃ztitatiua nutrimẽti ipsiꝰ hũoris cristallini nutrit̃ albugineꝰ. Alij v̂o dñt. nõ est supfluitas in se ɔsideratꝰ: lz sic dixit. A. qꝛ suba eiꝰ deficit a pfectione sube cristallini. ¶ Et sitꝰ albuginei hũoris est v̂sus pupillã: ut. s̃. patuit ĩmediate añ cristallinũ. Et talis sitꝰ eius: iõ fuit dixit Gal. 10. de vtili.

De suba vitrei humoris

De situ humoris vitrei.

De suba humoris albuginei.

De situ eiꝰ

ꝑti[m]: nō solū vt distet ꝛ nō tangatur cristalloydes a cornea tunicā veꝝ ēt vt nō siccet cristalloydes. Dixit Auer. coll'ꝫ. 2. albugineus fuit ad hūectādū cristallinā ꝛ ad custodiēdū eā ab aere extrinseco ab ibrib⁹ ꝛ caumate: ꝛ ne tāgat vueā tunicā. ¶ A. vō dixit: qđ albuginei sit⁹ cā duplex est. vna aňs: ꝛ alia ꝯpletiua: siue vt dicūt: vna ē ꝯpletiua final' ꝛ ꝑn cipal' ꝛ imediata ꝛ alia ē ñ ita finalis ꝛ ꝑncipal': sꝫ mediata quā vocauit aňteꝫ: ꝛ ista ps siue cā aňs dixit Aui. est qñqꝫ cū sit supfluitas nutrimēti cristalline debuit opponi parti nutrimēti eius ne ipm corrūperet nutrimentū: qꝛ ğ cristalline aduenit nutrimentū a posteriori oportuit ei⁹ supfluitatē. s. albugineū situari in opposito. s. in aňriori. Cā autē cōpletiua finalis dixit Auic. est duplex vna vt sit gradatio luis sup glaciē. h. n. ē ꝑncipalis cā creationis albuginei. Et vtilitas quā facit in visu: ꝛ famulat⁹ quē facit cristalline ē vt gradatim ꝛ nō subito deferant: ꝛ lumē ꝛ spēs visibiliū ad cristallinā. Si. n. lumen subito ad cristallinū supflueret spūs visibiles disgregaret: ꝛ faceret in visiōe nocumentuꝫ. ¶ 2[a] cā est vt sit ei quasi clypeus defendēs ipm dixit Haly. factuꝫ ad humectādū cristalloydē ne forte aer eā exiccaret: ꝛ vt prohibeat eā ab incursu tunice q̄ vuea dr: ipsa. n. vt patebit ab interiori pte sui aspa est: ꝛ sua aspitate lederet cristallinū si sine medio ei occurreret. ¶ Dicunt hūt pdci treꝫ humores ꝛ psertim cristallinus q̄sdā in q̄li peccātes super fluitates veꝝ ipse subtiles sunt ꝛ in vapores trāseuntes resoluunt. Et hec qdē vt dicunt sub forma imaginationum apparēt in acute vidētibus: vt ca° de imaginationib⁹ patuit sermone tertio. ¶ Dixerūt qdā. ex his humorib⁹ cristallinū solū esse vere mēbrū, Alios vō esse hūores nō mēbra. de vitreo ꝓbāt: qꝛ vitreus humor nutrit cristallinū: sꝫ qđ nutrit nō est mēbrū. Nō. n. est veꝝ dicere ꝙ vnū mēbꝝ efficiat nutrimētū alterius. Et ꝙ vitreus nutriat cristallinū pꝫ ꝙ Ga. 10. de vtilitate particulaꝝ. dixit. idiget cristallinus nutriri: qꝛ ipoꝛe erat eū a sanguine imediate nutriri multū a sanguine in qualitatib⁹ distāte. Jō ad idoneū nutrimētū parat⁹ ei fuit vitriformis hūor q quāto grossior ꝛ albior est sanguine tāto a cristalliformi hūore deficit in albedine ꝛ hūiditate a grossitie. ¶ Et Haly. dixit. pata est vitrea hūiditas vt humorē pasceret cristalloydē cū cibo suo egeat ꝓximo nāe vt facilis fiat illi eius imutatio ꝛ ad suaꝫ trāsformatio nām: qm̄ aūt oia mēbra sāguine pascunt: sanguis aūt a cristaloydis remotus est lōge nā: iō vitrea facta est hūiditas: vt sanguinē alteret ꝛ trāsmutet in nām suam quo nāe fiat cristaloydis ꝓximus eo ꝙ pascat. Silr etiaꝫ Auic. dixit. ꝙ aduenit vitreus hūor vt nutriat cristallinū: ꝛ factū est hoc vt inter cristallinū ꝛ sanguinē puꝝ fiat gradatio. ¶ Dicūt ğ isti ꝙ vitreus est verus humor: qꝛ vna đ scđis humiditatib⁹. s. ꝑ[a] in qua adhuc remanet de dispōnibus sanguis ꝛ spalr aliq̄ rubedo: ꝛ sic vitreus iter sanguinē puꝝ ꝛ cristallinū q est vere mēbꝝ gradationem efficit. Qđ aūt albugineus sit supfluitas quanti ꝛ benigna supra patuit: q̄re nec ipse est mēbrū. ¶ Alij aūt dicūt ꝙ predicti tres humores sunt vere mēbra: qđ ꝯfirmāt aucte Gal. in lib. homiomeraꝝ ptiū: vbi enumerās mēbra ꝯsilia homiomerū s[?]os dens cartilago tene cerebrū vnos. i. iuuli seu villi pinguedo grando. Adhuc aūt cū his in oculo vitreum humidū: ꝛ cristallinū: ꝛ corne ꝛ vuea tunica: ꝛ q̄ ꝓprie nominant pori ꝛ hūiditas pposita cristalline. s. albuginea: đ hac tñ oculi humiditate loyca fit qđ an sit dōm eā esse particulā. i. mēbꝝ an non sicut de sanguine ꝛ spū: ita ꝙ ēt tpe Gal. de humoribus oculi erat dubiū loycū. i. argumentatiuū ad ptes hincinde. ¶ Sed vere vt dicūt. predicti sunt mēbra: ꝛ nō voluerunt auctores supradicti: qđ vitreus humor vere nutriat cristallinū: sꝫ ꝙ dicat nutrire: qꝛ pparat ei nutrimētū sic dr ꝙ stōus ꝛ epar nutriunt alia mēbra qa preparāt nutrimētū ꝓ oibus mēbris. Et in hac pparatiōe dr fieri gradatio. i. gradata ꝑmutatio in nutrimēto cristallini. Et ꝙ ita voluerint pꝫ. Zoar. dixit. grādineo a pte interiori v̄sus craneuꝫ hūiditas vitrea appodiat amplectens illū circulariter ex ista pte deferens ei nutrimētū. Et hyesushaly. dixit sanguis nō potuit esse imediate sine trāsmutatiōe nutrimētū cristallini: cū cristallinus sit vltie clarus: ꝛ purus: cuiusmodi nō est sanguis: q̄re ordinauit nā ꝙ ne cristallini claritas oportuna turbaret sanguis non ꝑueniret ad ipꝫ cū turbiditate ꝛ rubedine sua fortasse ne oia apparerēt turbida. Sꝫ ordinauit ꝙ prius ꝯuerteret ad claritatē que ꝯuersio fit mediāte humore vitreo. Et Auer. colliget. 2° dixit humiditas vitrea facta fuit ad nutriēdū humiditatē cristallinā p viā irrorātiōis: sꝫ tali via oia mēbra irrorant cū nutriunt. Et sic nō voluerūt pdicti auctores ꝙ suba vitrei nutriat cristallinā: qꝛ trāsmutet in ipsaꝫ: sed qꝛ pparat ei nutrimētū fit aūt talis pparatio: qm̄ vene ꝛ arterie: que portāt sanguinē nutrituꝝ vitreū ꝛ cristallinū: que sunt in tunica retina agūt in ipm aň aduētū eaꝝ supra cristallinū: ꝛ dū sunt corā vitreo nō iducunt in ipm claritateꝫ ꝯueniētē cristalline: ꝛ h faciunt in virtute: humoris vitrei agētis pp finē: sicut ēt alioꝝ mēbroꝝ vene trāsmittūt sanguinē ad hunc finē ut ꝯueniēs fiat ꝓ nutrimento mēbri ꝓ quo agūt: hūc aūt sanguinē sic alteratū irrorāt ipe vene retine tunice ipsi cristallino quo irrorato nutrit: hunc ğ modū itellexit. A. cū dixit. humor vitreus nō ꝓuenit ab eo cerebro: vt iterponat inter ipm ꝛ cristallinū. s. solū: nisi quia mittit cristallino sanguinē veniētē: ꝛ h mediante reti. i. retina tunica: h etiā mō dꝫ intelligi ꝙ dixit hyesushaly. qñ dixit. vtilitatē vuee esse vt nutriat albugineꝫ. Ex dictis dicūt quidā patere: quare in cristallino nō remāsit vestigiuꝫ rubedinis: qꝛ nutrimentū ad ipm veniēs venit depuratuꝫ ꝛ clarificatū. Qūo aūt albugineus nō sit supfluitas supra patuit. Et iō ꝯcludūt pdicti ꝙ isti tres humores: lꝫ humores nominent nō sunt humores vere: sꝫ sunt v̄a mēbra generata ex mā gnōnis cuius māe ex qua ipsi humores oculi generant fiunt pre diuersitate partiū eius tres partes ex qua vna humor vitreus ex 2[a] cristallinus. Et ex 3[a] albugineus. Et dicūt sunt mēbra cōsimilia q̄uis dicant qdaꝫ: qđ cristallinus nō sit mēbrū vere cōsimile: sicut caro simplex: nec ēt est vere organicū: sed pōt dici qđ mediū teneat inter nām cōsimilē: ꝛ organicā aggregans rōne sue sube ꝛ claritatis nāꝫ cōsimilē. Nā quecūqꝫ eius pars sumat hꝫ eādeꝫ subam ꝛ claritatē quā hꝫ totū eius ꝛ rōne sue figure situs ꝛ quātitatis ꝯcurrentiū ad opationeꝫ eius aggregat nām mēbri organici. Nā nō quelꝫ ps eius hꝫ figurā quātitateꝫ ꝛ sitū reqsitas ad opationē eius. ¶ Sūt aūt pdicti humores oēs cōpati ad cutē cōplexionis. frigide ꝛ humide: sunt eni oēs aquee nāe: ꝛ nō solū vt putauerunt qdā vitreus ꝛ albugineus: imo ēt ꝛ cristallinus pp qđ vocauit eū Arist. humidū absolute. Cristallinus tñ cōparat⁹ ad alios duos humores pōt poni ꝯplexionis sicce: ꝛ sic eū cōparans hyesushaly. dixit ꝙ nā cristallini frigida est ꝛ sicca: veꝝ vitre⁹ cōparat⁹ ad cristallinū est minoris frigiditatis: eo ꝙ indicat rubedo ab eo pticipata. Et iō errauerūt qui cōpauerūt humorē vitreū flegmati vitreo in frigiditate ꝯplexionali.

Atꝫ oēs dicti tres humores sint membra.

¶ De tunicis ꝛ panniculis oculi. Ca. xxv.

Tunica siue panniculus quātū ad oculū spectat pōt sumi dupl'r: uno mō large ꝓ quocūqꝫ capiēte siue cooperiēte: ꝙ ei submissuꝫ est siue aň siue retro siue scđm totū siue ßm ptē q̄uis cū hoc hēat al's vtilitates. Et ßm hāc assūptionē tunice oculi ab auctorib⁹ ponūtur septē dixit Hal. oculi sūt ꝯpositi ex septē tunicis. Silr Almā. dixit. oculus composit⁹ est ex septē tunicis: ꝛ cōiter oēs sic dixerūt. Alio mō ꝓꝑe ꝓ eo ꝙ solū hꝫ coopire totū sibi submissuꝫ ꝛ nō hꝫ al's utilitates. Et isto mō ꝯsiderate varie fuerūt ab auctorib⁹ numerate. Quidā. n. sex eas esse dixerūt: qm̄ nō adnumeuerūt iter tunicaꝫ retinā: eo ꝙ ꝑncipaliter:

cipaliter: vt patebit ad nutriendū humores ⁊ nō ad coope riendū facta est. Et qdā posuerūt eas qnqꝫ: qꝛ nō solū reti nā ꝓp dictā cām: sed ēt araneā relinquunt: eo qḋ ps retine sit: ⁊ cū hoc lꝫ cooperiat nō nisi partē cristallini: vt dicet. Quidā vero q̄tuor eo ꝙ cū p̄dictis duabꝰ abijciunt ēt cō iunctiuā: qm̄ magis ad colligendū q̄ȝ ad cooperienduȝ fcā est. Quidā v̊o duas qꝛ p̄dictas quatuor ꝯsiderauerūt q̊ ad essentiā: in qua v̊e nō sūt nisi due lꝫ sint quatuor noīe. Qui dā aūt tres. nā isti secūdinā ⁊ vueā vnā dixerūt esse ⁊ scliro ticā aliā ⁊ corneā aliā. Aui. v̊o posuit duas esse telas siue tu nicas: ⁊ posuit tres pāniculos: qn̄ ꝯsiderant̄ ꝫm subaȝ eoꝝ ⁊ posuit eos qnqꝫ qn̄ ꝯsiderant̄ ꝫm eoꝝ iuuamēta. ℭ Has itaqꝫ diuersas auctoꝝ ꝯsiderationes aduertēs Azarauius dixit. discordes sunt auctores ī tunicis ocli: qm̄ alij hn̄t qḋ sunt septē: alij sex: alij qnqꝫ: alij q̄tuor: alij due verūtn̄ eorū disceptatio nō est in re: sed in noīe. ℭ At qꝛ cōis locutio tā telas q̄ȝ pāniculos tunicas appellat ⁊ asserit eas eē septeȝ: iō dōm est ꝙ in re tunice oculi sunt q̄tuor: noīe sunt septē. Quaꝝ pria q̄ est ab ext̄ est re vna ⁊ ipsa dr̄ ꝯiunctiua. Alia v̊o que post ipsaȝ re qdē est vna noīe v̊o due nā ab anterio ri pte oculi vocat̄ cornea a posteriori vocat̄ sclirotica. Alia v̊o que est post eā est silr̄ re vna: noīe aūt due qm̄ a pte ante riori vocat̄ vuea a posteriori secūdina. Et alia ēt post p̄di ctā est ēt re vna: noīe v̊o due: qm̄ ab an̄riori pte vocat̄ ara nea ⁊ a posteriori retina. Et cā mouēs auctores ad noian dū predictas tunicas varijs noībus est diuersitas subē ea rū ꝫm sitū eaꝝ a parte an̄ ⁊ a pte post oculi ꝓut in decl'one cuiusqꝫ patebit manifeste. ℭ Modus aūt ꝓuentus ⁊ ori gis haꝝ tunicaꝝ talis est. Neruus ⁊ caro q a cerebro pri mus egredit̄ ad sinū oculi. s. orbitā tēdēs craneū egredit̄: ⁊ in suo exitu duobꝰ cerebri velat̄ pāniculis. Cūqꝫ craneū egredit̄: ⁊ ad sinuȝ ꝑuenit oculi ibi ab eo egressus separat̄ pāniculus scꝫ ille qui est a duramatre q in vestimētis: ⁊ in totius sup̄ficie oculi trāsit pāniculū: ⁊ hic pāniculus a ci rurgicis vocat̄ sclirotica. Et subsequēter ab ipso neruo pā niculus separat̄ subtilis scꝫ q est a piamatre: ⁊ sub scliroti ca in aliud trāsit vestimētū ⁊ pāniculū que scd̄ina vocat̄ di lataturqꝫ ⁊ neruus ipse ⁊ sub p̄dictis duobꝰ fit ex eo pāni culus qdaȝ q rethina vocat̄. Et subdit. cornea a sclirotica orit̄ ⁊ vuea a scd̄ina ⁊ aranea ex retina: ꝯiunctiua v̊o ex cu te. i. gingia mr̄e: q̄ craneo suppo nit̄ ortū hꝫ. ℭ Dixit Aui. cū nerui. s. optici ⁊ pāniculi q eis associant̄ tegēte ipsos ad orbitā descēdūt extremitas cuiusqꝫ eoꝝ dilatat̄ ⁊ replet̄. s. ipsa cōcauitaȝ orbite. Et ampliat̄. s. cuiusqꝫ eoꝝ extremitaȝ in dilatatione sua intantum ꝙ comprehendit humores q sunt in pupilla. i. oculo.

De origie tunicarū oculi.

Nunc aūt ꝑticulariter exequendū est de vnaquaqꝫ eaꝝ. Et ṗ d̊retina q̄ sic dcā est dixit Aui. qꝛ cōprehēdit sic rete. Et iō ab Halya. dcā est retialis. Gal. v̊o. 10. d̊ vtil̄. partiᵐ. dixit. vocat̄ tunica retina: sed nō ꝓpē assilat̄ tn̄ reti in figura. Et dicit. tunica qdē non est neqꝫ in colore neqꝫ in suba: sꝫ si qdē cōprehēdēs id posueriȝ solum seorsuȝ aggregās manifeste putabis cerebri ꝑtē aliq̄ȝ abla tā videre lꝫ tn̄ sic appeat: ipsa tn̄ dixit Aui. neruosa ē: imo ex neruo ꝓducta: vt. s̈. patuit. Ait. qꝛ ipse neruꝰ mollis ē: ⁊ ipsa silr̄ mollis ē: venit aūt vt dicūt neruꝰ opticus sb̄ for ma nerui vsqꝫ ad ꝑtē extremā hūoris vitrei q est ex ꝑte cra nei: ⁊ ibi desinit esse neruus. ⁊ trāsit in aliā formā: qꝛ texit̄ ex ea tunica retina: ⁊ hūc neruū intellexit Aue. cū dixit. or tū hꝰ fore ex aia musculi exn̄tis in cerebro q est ꝯcauus: ⁊ hec tunica dixit Aui. cōprehēdit vitreū ⁊ glacialeȝ vsqꝫ ad terminū q est iter glacialē ⁊ albugineū. Et terminꝰ ad quē ꝑuenit est ad coronaȝ. s. cristallini: vt. s̈. patuit: ⁊ qꝛ retina ex neruo optico orta ꝑuenit ad cristallinū: iō reperit̄ aliqn̄ dcm̄ qḋ neruus opticꝰ ꝑuenit ad cristallinā: veꝝ nō sub ꝓ pria forª: sꝫ vt dcm̄ est. ℭ Et q̄ȝuis Auic. dixit. ꝙ suba reti ne sit neruosa: nō tn̄ ꝫꝫ totū: imo ꝯtexta est ex suba nerui ⁊

De retina: q̄r sic dicat̄: ⁊ d̊ suba eiꝰ.

venis ⁊ arterijs ꝓueniētibus ei ex piamatre. ℭ Dixit eniȝ Ga. vbi. s̈. appet h̄ tunica plena venis ⁊ arterijs multo plu ribus ⁊ maioribꝰ q̄ȝ ꝫm ꝓpriā molē. oībus. n. neruis q ex cerebro sunt cōexplātat̄ aliq̄ portio piematris arteriā defe rens ⁊ venā: ac ēt dixit Ga. ex piamatre. i. ex tunica orta ex piamatre q̄ est scd̄ina q̄ ꝯtinet h̄ retinuȝ corpus subtiles ⁊ araneiformes explātatiōes ad id ꝓtēse colligationes sil̄ ei fiūt: ⁊ in nutrimētū ipsi deferunt. Et fortasse has duas ex plātationes itellexit Alm. cū dixit. ꝙ retina cōponitur ex neruis ⁊ duobꝰ corpibꝰ: vel ꝑ duo corpa itellexit venas ⁊ arterias. Et hyesushaly. dixit. ꝙ ꝯponit̄ ex duobꝰ corpori bus. s. neruo optico: ⁊ v̄eis subtilissimis: q̄ dn̄r vritideȝ. i. pori: miscent̄. n. vene ad eēntiā nerui: deinde ibi retinēt̄ ad inuicē. Et Zoar. dixit. neruꝰ diuidit̄ sꝑgit̄ ⁊ distēdit̄ ⁊ sub tiliat̄ ⁊ ꝯiungit̄ cū venis pulsatilibꝰ sup. ⁊ nō pulsatilibꝰ: ex qbꝰ est retina ꝯtexta diuine ꝓuidētie p̄cepto. ℭ De iu uamētis aūt ⁊ operatiōibꝰ hꝰ tunice dixit Gal. vbi. s̈. ṗª. ⁊ maxª vtilitas ꝓp quā de suꝑ missa est alteratiōeȝ sentire cri stalliformis: iā aūt ⁊ deferre nutrimētū vitriformi. dn̄t. n. ꝙ hec tunica hꝫ portare post neruū opticū v̊tutē visiuā ad cristallinā: ⁊ hꝫ humorē vitreū ꝯtinere ꝑ suā subam: ⁊ pre bere humoribꝰ oculi virtutē aialem ꝑ arterias in ea disse minatas: ⁊ eis nutrimentū preparare per venas.

De iuuamentis ⁊ opōnibꝰ tunice retine.

Aranea vero tunica sic dcā est: qꝛ tenuissima ē in moᵐ tele aranee. Et nominat̄ dixit Auer. i arabico haantebuta. Et cā tāte sbtilitatꝫ fuit ne cū grossicie ꝓhibēt lumē venire ad cristallinū q̄ȝuis sit diafo na i sui subtilitate manēs: tn̄ si eēt grossa n̄ eēt diafona: qꝛ neruosa ē suba cū sit ꝓcedēȝ ex retina: ⁊ neruosa suba n̄ hꝫ diafoneitatē ꝑ ꝓpriā nāȝ suā nisi ex alia dispōne ei acq̄rat̄. Nec obstat si cristallinꝰ grossus exn̄s hꝫ diafoneitatē: qꝛ ꝑ ꝓpriā nāȝ cū sit nāe aquee diafoneitatē hꝫ. ℭ Dixit Aui. subtilis nō fuit sic tela aranea: nisi qꝛ si eēt spissa erecta ī fa cie glacialis nō elōgaret̄ qn̄ accidēt ex ea ꝓp suā grossicieȝ ꝙ velaret lumē a glaciali ex via albuginei. ℭ Dixit Gale. vbi. s̈. nō solū velut cortex cepe iacet: sꝫ ēt subtiliū araneaꝝ telaꝝ est subtilior ⁊ albior. Et Auer. dixit. ꝙ est in vltº cla ritatis ⁊ tēsionis: ⁊ vt dn̄t est leuis ⁊ micās suꝑ oīa specu la: iōqꝫ ⁊ pupille idolū siue homūculus q in pupilla repn̄ tat̄ in hac: sic in speculo quodā ꝯsistit: ⁊ dicūt. aranea ara nee tela silima subtilis ⁊ trāspārētis subē albissime ⁊ mū dissime: vt grādineus in cōicatōe exteriori nō lederet̄ exn̄s illā grauedinis ꝑtē accepit quā vitreus humor discooptaȝ reliquit. ℭ Dixit Gal. vbi. s̈. nō extendit̄ circa totū cristal linū: imo ꝑs eius q̄ vehit̄ in vitriformi oīno discoopta est ⁊ nuda tunica. Uniri. n. ꝫm hoc melius erat humores: ꝑs v̊o tota q̄ eminet a dextra nō tāgēs vitriformē subtili hac lucida īducta est tunica: itaqꝫ sitꝰ eiꝰ ex ꝑte exteriori est iter cristallinū ⁊ albugineū: orit̄. n. ex retina. s̈. dcā in loco q ē medius siue ē corona cristallini ad quē locū terminat̄ reti na: ita ꝙ a ꝑte posteriori retia coopit medietatē cristallini: tn̄ mediāte vitreo. Aranea v̊o a ꝑte an̄riori coopit aliā eiꝰ medietatē. Et sic. s̈. patuit retina ⁊ aranea eadē sr̄ re: tuni ca tn̄ qꝛ diuersa fcā est in suis ꝑtibus vt diuersas exerceat vtilitates posita est noīe 2ˣ: diuersitas. n. subē eiꝰ est: qꝛ q̄ȝ diu durat noīe retina suba eiꝰ grossior est: ⁊ dēsior: sed ubi effecta est aranea suba eiꝰ tenuissima ē vt patuit. Et ad hāc tunicā ꝓprie in ꝑnº sui ortꝰ a retina ꝑueniūt q̄dā extremi tates a tunica scd̄ina: q̄s Aui. suturas appellat: qꝛ sunt in modū suturaꝝ: ⁊ recipit illas suturas ⁊ nō ꝑmittit eas ve nire ad cristallinū: nꝫ ēt ad albugineū. Et ꝓp h̄ dixit Auic. ꝙ ipsa separat iter scd̄inā ⁊ albugineū. Et apparēt suture ille: vt dicūt. subtilr̄ aspiciēti in anatomia oculi magni bo uis vel magni eq. ℭ De vtilitatibꝰ aranee. dixit hyesusha ly. ꝙ vna vtilitas eius est ꝙ diuidit iter cristallinā ⁊ albu gineū. Et ista distinctio fcā est dixit Auic. vt iter subtile. s. albugineū, ⁊ grossū. s. cristallinū sit aliqd mediās ꝓhibēs

De arāea q̄re sic dicat̄ ⁊ de suba eiꝰ.

De vtilitatibus ⁊ opōnibꝰ.

ſubtile a ↄtactu ſpiſſi ne ledaꝛ. Et de vtilitatib⁹ eius eſt de/ferre nutrimētū albugineo: qd̄ nutrimētū recipit p̄o pte a neruis retine ⁊ p pte a venis ſcd̄ine mediātibus ſuturis p̄dictis: ⁊ p hūc modū ſm quē recipit albugineus nutrimētū dixerūt qdā: q ipſe nutriꝛ ab aranea: qdā a retina: qdā a ſcd̄ina. q̄uis ēt ab vuea recipiat. Dixit Aui. q ipſa ſepa/rat iter criſtallinū ⁊ albugineū: ēt vt adueniat albugineo nutrimētū a pte an̄riori ipſius penetrās nō qdē ex pte ex/teriori: ſed poſteriori: q̄ dr̄ ps an̄rior nutrimēti ſiue vie per quā venit nutrimētū humoribus oculi. Et ipm̄ qdē venit ex pte cerebri p venas retine ⁊ ſecundine.

De ſcd̄ina q̄re ſic dicatur ⁊ de ſuba ei⁹.

Secundina v̄o tunica dixit Hal. ſic dcā eſt: q̄ mr̄ cerebri tenuis ſic dcā eſt ſcd̄ina a q̄ h̄ oriꝛ vel dr̄ ſcd̄ina: q̄ eſt 2ᵃ tunica in me° prime ⁊ tertie. Et Auer. dixit. q vocaꝛ i arabico alnuſia. Et illa tunica cum alijs ſequētib⁹ vocanꝛ ab Auic. pāniculi: ⁊ eſt profundior eoꝝ a pte poſteriori. Dixit Gale. vbi. s̈. ſcd̄ina eſt v̄e tunica ⁊ cooperimētū: ⁊ certū appoſitoriū ſubtis corpib⁹: c⁹ p̄nᵐ eſt ex ſubtili miringa cerebri: ⁊ ēt iā. s̈. patuit: ⁊ in ea vene ⁊ arterie multe diſſeminanꝛ: ſicut diſſeminate ſūt i ipſa pia matre a qbus ramificate ſꝛ. Et pp hāc cām dixerunt: q ab iſta tunica penetrat nutrimētū ad oculū. Et ita eſt v̄itas d̄ p̄mo eius. Et hoc iō dr̄: q̄ ab his venis ramificanꝛ aliq pori ad retinā: ⁊ araneā tēdētes ⁊ nutrimētū portātes magis decoctū ⁊ depuratū: vt magis ſit idoneū nutrire hūo/res oculi. ℭ Dixit Aui. q ipſa facit penetrare nutrimētū ſm veritatē: veꝝ nō opꝫ q ſint oēs eius ptes preparate ad iuuamētū nutribile. i. nutricatiōis: ſꝫ ſolū ps eius. ſ. totius iſtius ſcd̄ine eſt iſta q̄ ē p̄pata. ℭ Dixit Auer. ſcd̄ina facta fuit ad nutriendū retinā p venas q̄ ſunt in ea ēt: ⁊ iuuet ipſam pp calorē nālem p arterias que ſunt in ipſa ſupplent ⁊ ad defendēdū ipſam tunicā retinā a nocumentis.

De vuea qr̄ ſic dicatur ⁊ de ſuba ei⁹.

Vuea v̄o tunica ſic dicta: q̄ aſſil'ata eſt. dixit Gal. vbi s̈. racemo. i. grano vue pp lenitatē que eſt ab ex̄: ⁊ aſperitatē q̄ eſt ab intra in hac tunica: ſic̄ ēt ē in tunica grani vue. Et vt dn̄t qdā aſſimilaꝛ ēt ei in hoc q hꝫ foramen arctū ſil'e foramini ipſi⁹ grani vue qn̄ auferꝛ ab eo ſuſpēſoriū eius. Et vt dicūt ēt alij ſimilaꝛ ei i colore: q̄ ſil'is eſt colori corticis grani vue nigre: ⁊ ēt q̄ ſimilaꝛ ei in ſoliditate ſube: hanc ēt tunicā dixit Ga. vocari iris forte pp varietatē coloris. Et dicit q vocaꝛ riana a riano colore quē. hꝫ: Et dixit ēt. q vocaꝛ cornoydea: q̄ ſtat an̄ hūores vt corona. Et Auer. dixit. q vocaꝛ mādiuaniū: ⁊ vocaꝛ ēt pupillina: q̄ in medio eius eſt foramē qd̄ vocaꝛ pupilla: ⁊ ortus eius eſt ex alnuſia. i. ſcd̄ina. ipa. n. eſt an̄rior ps eius: ⁊ incipit a loco vbi ſcd̄ina emittit ſuturas aranee vbi ſcd̄ina finitur ⁊ ſuba ei⁹ eſt ſpiſſa reſpcū ſcd̄ine: q̄uis nō reſpectu cornee: ſic̄. n. retina cū pueīt ad terminū ſuū ſubtiliaꝛ ⁊ fit aranea: ita ſcd̄ina cū puenit ad t̄minū ſuū inſpiſſaꝛ: ⁊ fit vuea. ℭ Dixit Aui. illud d̄ pāniculo p̊ q eſt ſcd̄ina qd̄ ptrāſit terminū dcm̄ ſcd̄ine ad anteriora inſpiſſaꝛ: ⁊ fit tunica. ſ. vuea vſq; ad groſſitudinē. ſ. aliquā. ſ. q̄ ē maior groſſitudine ſcd̄ine. Et dixit Gal. q tunica debēs ab intus ↄtinē albugineū humorē aſpera eſt: hūida tn̄ ⁊ mollis velut ſpōgia ex̄n̄s ſic in tāgēdo pp vicinitatē ad criſtalloydē humorē: i triſtabil' eni ei eē debat: ab ex̄ v̄o dēſa eſt ſm qd̄ ↄuerſaꝛ cū dura tunica carniformi ne patiaꝛ ab ea. Dixit Aui. in an̄riori pte tunice vuealis ē rugoſitas vbi obuiat glaciali. al's. albugineo: vt p h̄ ſit magis ſil'is raro leni vt minoreꝛ nocumētū tactus eius. Dn̄t. q i hmōi rugoſitatib⁹ ibibiꝛ albugine⁹ ⁊ lenit duriciē eius ⁊ remouet ſupficiē illā a ſua aſpitate: q̄re nō pōt ledere ipm̄. Et vt vuea quāto plus pcedit ad ptē an̄riorē ⁊ recedit a criſtallino q̄ꝫ ſm medietatē aranea mediāte coopit ⁊ tegit magis inſpiſſaꝛ vt ſit vix paſſibilis magis. Et dixit. A. durior ptiū eius eſt an̄rior vbi obuiat tunice cornee dure: ⁊ vbi finiꝛ. al's. pcedit: vt ſit illud qd̄ cō/prehēdit foramē ei⁹ ⁊ durius. ℭ Dixit Ga. ipſa hꝫ foramē qd̄ ē ſm pupillā: pforauit. n. nā ibi hāc. tunicā. Et ſm h̄ ſolū foramē inter criſtallinā ⁊ corneā nulla tunica eſt in me°: ⁊ h̄ ſm eū q araneā nō poſuit eē tunicā. Et hoc factū fuit dixit ipē vt uelut p valde ſubtile ⁊ albū cornu lucis q̄ itus eſt ad eā q̄ ex̄ fieret cōio ⁊ cōcretia. ℭ Dixit Auic. vuee cō/prehēſio nō ↄpleꝛ ab an̄riori pte ipſi⁹ vt nō phibeat aduē/tū formaꝝ: ſꝫ dimittit in an̄riori pte ei⁹ feneſtrā ⁊ foramē: ſic̄ relinqꝛ foramē in vua. i. i grano vue qn̄ tolliꝛ ab eo ſuſ/pēſoriū eius: ⁊ in iſto qdē foramie cadūt aduenietia. ſ. ſpēs veniētes de foris. Et iō qn̄ claudiꝛ ⁊ opilaꝛ phibet viſū.

ℭ Et in hac tunica diſſeminate ſūt vene puenietes ex ue̅is ſcd̄ine qb⁹ nutriꝛ ⁊ ſꝫ q nutrit ēt albugineū: ut dixit hye ſualy. Et dixit Aui. nutrit corneā cū eo: qd̄ aduenit ipſi ex ſcd̄ina. ſ. de venis. Quid'g̃ dixit Aui. q ipa n̄ ē p̄pata iuuamēto nutricatiōis nō dixit: q̄ nō nutriat: ſꝫ q̄ nutritio n̄ ē p̄ncipalis ei⁹ vtilitas: ſic̄ ipſa eſt p̄ncipalis vtilitas ſcd̄ine. dixit. Ga. vbi. s̈. vt aūt ſm foramē nō tāgeret cornea criſtalloydē puidit creator vtpl'm adduxit ptē cornee q̄ inibi. ſ. foramine eſt. Nā fecit eā pminere exterius vt plus diſtaret a criſtallina. Et cū h̄ dixit Gal. hūorē ſubtilē ⁊ puꝝ. ſ. albugineū ſupeffundit criſtalloydi: ⁊ cū h̄ ethereo ⁊ lucido ſpū ipleuit totā regionē pupille. Spūs tn̄ iſte dixit Ga. q in regiōe pupille ē an̄ corneā q̄ luciformis ē maximā v̄tutē ad aciē oculoꝝ. ſ. ad viſionē ↄfert: ⁊ nō ē ſolū vt phibeat criſtalloydē a ↄtactu cornee i pupilla. Et dixit Gal. q iter criſtalloydē ⁊ vueā ↄtineaꝛ hūiditas ſubtil: ⁊ q ſpū plenus ē locus q eſt ſꝫ pupillā. Scies p̊: qm̄ tē ſuū certitudinal'r vides in aīalib⁹ oculū ⁊ plenū vndiq; ⁊ nuſq̄ꝫ corrugatū vel relaxatā aliq̄ꝫ ei⁹ ptculā. Si v̄o mortuo aīali volueris anatomizare eū videbis rugoſiorē eo q ſꝫ nāꝫ ēt an̄ anatoᵃᵐ: icidēte v̄o te corneā tunicā ↄfeſtī effundeꝛ ſubtil' humor q in pūctiōib⁹ multū appet exiēs p foramē ⁊ ↄfeſtī tot⁹ oculus p̄ct⁹ fit ⁊ rugoſus ⁊ laxus: diſtēdēte āt te ⁊ ſegregante tunicas a criſtalloyde itermedia regio q̄ꝫ pl'ima apparet vacua. Ac ēt ſi alteꝝ oculū clauſeris aptū cuſtodiētes alterū āplificatā ⁊ dyaſtolatā ſeu iflatā videbim⁹ pupillā. Et i h̄ manīᵐ ē: qm̄ ipleta ſpū ſic diſpōiꝛ. ℭ Et Aui. dixit. foramē plenū ē hūiditate: ⁊ ſpū qd̄ ſignīt extenuatio: q̄ ē corā foramine apud ppinqtatē mortī: ſi. n. mors adueniat ↄgelationē talis extenuatio. i. rugatio: ⁊ depſſio appet in cornea in loco vbi opponiꝛ foramini: ⁊ h̄ pp dēſationē q̄ a ↄgelatione accidit in humiditate: ⁊ ſpū. q̄re obtinēt minus de loco: ⁊ ſic cornea depmiꝛ. Et ſi mors aduenit p viā reſol'onis ⁊ extenuatiōis h̄ manifeſtius appet ↄſūptis hūiditate ⁊ ſpiritib⁹ in vuea ↄtentis. ℭ Dixit Auer. color ei⁹ variaꝛ in corporib⁹: eo q alicui ē valde nigra ⁊ alicui min⁹: ⁊ alicui eſt coloris calcedonij. Ga. aūt dixit. q eſt coloris nigri. Et Halya. dixit. q eſt in ſuo colore iter nigꝝ ⁊ uenetū: alij viridē. A. v̄o dixit. q hꝫ colorē celeſtē iter albedinē ⁊ nigredinē mediū. dicūt tn̄ q color eius cū luciditate exiſtit. ℭ Dixit Ga. nigra ē vt cōgreget lucē ⁊ ad pupillā mittat. Et Haly. dixit lumē ↄgregat vidēs. i. ſpūm viſibilē: q ab iterioribus mittiꝛ ſuo colore ne forte illū aer aſpgereꝛ exterior. Cū nigri ſit coloris lumē aggregare: albi āt eꝫ diſgregare. iōq; ſi aliqn̄ obtūdiꝛ viſus hoi eoꝝ ſpeculatiōe q̄ pl'm lucida ſꝛ palpebras claudit: ut ad iteriora lumē ↄuertatur. ℭ Dixit A: celeſtis coloris fcā eſt ut aggreget viſū. i. ſpūm viſiuū: ⁊ vt equet lumē. ſ. ab ex̄ ueniēs cū colore ſuo: ut. ſ. n̄ ſit lumē extrinſecū ſic diſgregatiuū uiſui ſpūs ſua īpſſiōe remittēdo ipm̄. Et ēt equet lumē opatione ſua q̄ cooperit uiſum. i. q̄ ſpūm uiſiuū ſub ſe retinet apud eius laxitudinē idigētē tenebris: q̄ laxitudo ei ↄtingit apud multā eius reſolutionē: ⁊ hoc facit ei⁹ uniēdo ſubām: q̄ unita melius reſolutiōi extrinſeci aeris reſiſtit: uidemus. n. q laxati ⁊ reſoluti in ſpū uiſiuo claudūt oculos. ut mediātib⁹ tenebris uniaꝛ ⁊ non reſoluaꝛ vlteri⁹: h̄ g̃ facit ↄpōne luminis ⁊ tenebraꝝ q̄ p eā mediāte ſuo colore fit ↄpō luminis: ⁊ tenebraꝝ: luminis. ſ. ex/

trinseci: ⁊ tenebraꝝ.s.intrinsecaꝝ ꝓuenīētē ex colore suo: ꝑ quā cōpōnē ꝓhibet̄ spūs visiuus a resol'one: vel vt q̄dā dñt: facit hoc ꝯpōne lumis: ⁊ tenebraꝝ: q2 in ea cōponit̄ lumen ⁊ tenebra: lumē q2 lucida est: ⁊ tenebra: q2 celestis coloris ē: ⁊ mediāte luciditate ꝯfortat̄ spūs visibilis ꝑ sil'itudinē ⁊ cō ueniētiā quā h3 cū luce cū ipe lucidus sit: ⁊ mediāte tenebra ꝯfortat̄: q2 vnit̄ ⁊ ꝓhibet̄ a resol'one. ℭ Dixit Aui. ꝙ cā situs ei⁹ supradicti est: vt distinguat iter humores: ⁊ inter forte, vehemētis duritiei: q̄ð est tunica cornea: quare stat̄ inter ea: sicut mediatrix iustitia.

De tūica sclirotica. **Tunica** v̄o sclirotica sic dicta est a scliros q̄ð sign̄at durū. Et iō Aui. dixit ꝙ noiat̄ tunica dura. Aue. aūt dixit. ꝙ noiat̄ tunica fortis. Et in arabico alnochaalha ⁊ ipsa q̄dē orit̄ ex dura matre: vt supra dictū est. Et iō suba ei⁹ solida est ⁊ dura: ⁊ est ꝑs posterior scði pāniculi ƀ3 Aui. cui⁹ vtilitas dixit Haly. est oculū a duritie ossis ꝯtinētis oculū defendere: ⁊ ipsum ipsi ossi alligare: ⁊ supple: ⁊ omnia ei in oculo supposita firma ⁊ stricta continere.

De tūica cornea: q̄re sic dicatur ⁊ de suba ei⁹. **Tunica** v̄o cornea sic dicta: q2 similat̄ in paruitate cornu limato subtili. ℭ Dixit Ga. vbi supra. videbit̄ tibi assimilari hāc cornib⁹ ad subtilia incisis. vñ carniformē eā ꝑiti vocauerūt ⁊ ipsa est añrior ꝑs scði pāniculi ƀ3 Aui. ⁊ cōprehēdit ab añriori ꝑte vueā: ⁊ coopit pupillā. Et iō in foramine vue obuiat albugineo: imediate vel mediāte spū vt supra patuit. ℭ Dixit Gal. hec est subtilis dura ⁊ dēsa. dixit Auer. ꝙ ipsa est grossa ⁊ fortis: ⁊ dixit Gal. dēsa est vt nō ledat̄ ab extrorsu3 occurrētib⁹: ipsa.n. añ oēs sola reiacet ad oēs labores fumi ⁊ pulueris frigiditatis ⁊ cal'itatis: ⁊ quassantiū ⁊ incidētiū recipit obuiatiōes. ℭ Et dixit Aui. totus iste scðs pāniculus tā in añriori q̄3 in posteriori est strict⁹ valde. i. depssus in poris suis ⁊ solidus in textura sua: ⁊ est ēt strict⁹. i. stricte āplectēs ⁊ retinēs ea q̄ sūt de subtus: q̄ð factū est vt lōga. sit ei⁹ retētio. ℭ Et dixit Gal. subtilis est ne ipediat̄ ei⁹ visus: ⁊ dixit est splendida. Et Haly. dixit. alba ⁊ itelligūt ꝑ hec ꝙ ipsa sit diafona trāsparēs absq3 colore q2 si esset colorata ꝓhiberet visu3: vt dixit Aui. ⁊ ꝓp illud est in colore cornu subtiliata limatione: ⁊ abrasiōe. Et clarior ꝑtiū eius est illa q̄ est añrior: ⁊ ꝓprie supra pupillā: ꝑtes aūt circūferētiales magis aliquo colore ꝑticipāt vt dicunt: ꝙ appet subtil'r inspiciēti. Et hec q̄dē dyafoneitas: ⁊ trāsparētia inest ei ex sua nā ꝓp cās dictas quam intellexit Auer. cū dixit. ꝙ est clari coloris celestis sil'is celo facta ad modū cornu albi: veꝝ ipsa colore suppositoꝝ colorata apparet. Et iō dixit Auer. ꝙ color ei⁹ appet ad modū coloris ei⁹ q̄ð est sub ipso: s3 de h̄ plene dictū est in sermone 3° de coloribus oculoꝝ. ℭ Et dixit Gal. in ꝑdicta cōstructiōe carniformis tunice tria mala acq̄siuit: ꝑm est carere nutrimēto: q̄m nec potēs est a longinquo trahere sibi nutrimētū: nec in seipsa recipe venas ꝓp densitatē ⁊ duritiē suā: ⁊ suā subtilitatē: 2m est tristare cristalliformē sui duritia: ⁊ 3m est dispergere ⁊ diaforare v̄tutē eius visiuā. i. instr̄m eius suo splēdore. Sed hec oia creator correxit mediante vuea tunica: ꝓuidit eni3 nā coroydeā. i. vueā tunicā ꝑdictas tres vtilitates ꝓbere debētē. s. nutriturā ꝑ iuxta pōnē carniformē: ⁊ ꝓhibitiuā incidere cristalliformi ad lesiuū: ⁊ sanaturā oculū laborātē cū suo colore: vñ vt puto nāl'r oēs cū laboram⁹ in splēdidis lucib⁹ mox claudim⁹ palpebras ad inatā curā ꝓperantes. ℭ Dicūt. locus cōiunctionis cornee cū alijs tunicis in loco q est supra mediū cristallini vocat̄ a Gal. vbi supra corona ⁊ iris: vbi ēt dixit. carniformis tunica ƀm illud q̄ð applicatur iri ꝓpe cristalliformē humorē apparet tibi seu oib⁹ humorib⁹: ⁊ tunicis que in oculo sunt ꝯiuncta ƀm hanc regionē. Exterius v̄o. s. versus ante ꝓueniens semꝑ magis accedit ab eis: sicut in anatomia est videre ⁊ supra dictu3 est. Et apparet etiā in apprehēsionib⁹ suffusoriū: idest cataractaꝝ depositionibus. In media.n. regione cornee ⁊ cristalloydis cōsistentibus suffusionibus instr̄m quidē imittit̄: vt abducat eas ꝑ multū spatiū sursu3 ⁊ deorsu3: ⁊ hac ⁊ illac: ⁊ oino in circuitu ⁊ oino ad latū nullū tangit predictoꝝ corporum seu sufficiente existente in magnitudine eoꝝ distantia.

Cornea ē pura absq3 colore. *Cornea caret nutrimento per se.* *De situ eius.*

ℭ Et cornea q̄dē l3 apparenter vna sit tunica: ipsa tñ potest poni quadruplex. ℭ Dixit Haly. cōposita est ex partib⁹ que si ab inuicē decorticent̄ fiunt tanq̄3 laminule: sunt eni3 subtilissime: ⁊ vna est supposita alteri. ℭ Dixit Aui. ꝙ ƀm veritatem ipsa est sicut cōposita ex tunicis subtilib⁹ quatuor: que sunt cortices suppositi: vt si excorticet̄ vnus nō fiat alteri nocum: ⁊ hoc ingeniauit nā in defensione eius: cu3 ipsa sit exposita extrinsecis occurrentib⁹. Et hec talis eius cōpositio ꝓprie est in anteriori parte ei⁹ vbi opponit̄ pupille custodiā eguit maxime vix passibilē fieri: ⁊ ideo Aui. dixit. ⁊ de ea est: scil3 de cā dicte cōpōnis: q̄ð idest: q2 opponit̄ pupille vel ex ea est idest ex ea tunica cornea est cōpositum ex quatuor corticib⁹ illud q̄ð opponit̄ pupille: alibi aūt nō: q2 altere partes eius non eguerunt tanta ad custodiam fortitudine.

Cornea ē cōposita ex q̄tuor tunicis.

Tunica v̄o cōiunctiua siue cōsolidans: vt dixit Hal. sic est dicta dixit hyesusaly. q2 cornee cōiungitur: vel vt dixit Haly. q2 cōsolidat̄ in rotunditatis circuitu cornee: ⁊ consolidat̄ oibus lateribus oculi: ⁊ est tertius panniculus ƀm Aui. qui est exterior oēs alios ambiens ⁊ nō variat nomen eius ƀm ꝑtes anteriores ⁊ posteriores: sicut alie tunice supradicte: sed Dixit Aui. totū ei⁹ vocat̄ cōiunctiua. Et eius ortus vt patuit est a gingia matre: ⁊ cōtexunt̄ in ea vene ramificate a venis disseminatis in gingia: a q̄bus recipit nutrimētū: ⁊ fortasse ēt vene que sunt in sclirotica ꝓbēt ei nutrimentū. ℭ Et dixit Haly. ꝙ est alba tenuis: ⁊ est oculi albū. ⁊ nō opit totā tunicā corneā: sed in eius cōsolidatur circuitu. verū nō solu3 coopit tunicā hanc ⁊ alias: ⁊ humores: sed ēt lacertos mouētes oculos qui dicunt̄ lacerti pupille: ac ēt pinguedinē ⁊ carne3 que est sub ea. Dixit Auer. colliget. 2° cōiunctiua facta est ad custodiendū oculū a duritie nerui: ⁊ etiā ad alligandū oculū cū osse: ⁊ ad mouendū secum musculum qui mouet oculu3. ℭ Et oēs oculi tunice cōparate ad cutem frigide sunt ⁊ sicce complexionis: q̄m pāniculose sunt ⁊ neruose: cōparate aūt inter se ex eis min⁹ frigida est secūdina: deide vuea ꝓpter venas plures ⁊ arterias quas habēt: deinde sclirotica: ⁊ post eā retina aranea ⁊ cornea ⁊ cōiunctiua est frigidior aliarū: q̄m ortū h3 a pāniculo minoris cal'itatis: in siccitate v̄o dicunt ꝙ magis sicca est cōiūctiua: ⁊ post eā sclirotica ⁊ cornea: ⁊ vlt° retina ⁊ aranea.

De ꝯiūctiua q̄re sic dicatur ⁊ de suba ei⁹: *De situ.* *De vtilitatibus.* *De cōplexionibus tunicarum.*

ℭ De anatomia pinguedis ⁊ musculoꝝ oculi. Cap. xxvj.

Dixit Gal. 10° de vtilitate particularu3. q̄m nō ex oi positione q̄ð l3 est visibile oculis: sicut audibile aurib⁹: nō eni3 ex obliquis: neq3 ex posteriorib⁹: nec ex superiorib⁹ vel inferioribus: neq3 aliter nisi ƀm rectitudinem pupille est visio oculi: ideo motū habuerunt. Si.n. imobiles totaliter. ⁊ ƀ3 rectitudinē solū vidētes facti fuissent oculi oīfariā vtiq3 viderem⁹ modicū: ꝓp hoc igit̄ potētes vsq3 pl'm circūduci: ⁊ cū eis totū facil'r mobile operatus est creator collū. Et idcirco maxīe duo oculi facti sunt distātes ab inuicē digna rōne: qui nāq3 altero fiunt ceci ista que secus oculū nō vident ēt si approximauerint: ⁊ q2 habebāt oculi moueri ƀm nostrā electionē: iō circūappositi fuerūt eis musculi. ℭ Et q2 motus oculoꝝ sunt quatuor: vnus cu3 intus versus nasu3 adducunt̄. Alius v̄o cū extra versus paruu3 cantū. i. angulū: ⁊ tertius cū tendunt̄ superi⁹ versus supcilia: ⁊ quartus cū trahunt̄ iferius versus poma. s. maxillaꝝ rōnabile fuit numero motuū eq̄les musculos fieri numero. Itaq3 facti sūt duo q̄dē ex obliquo. vn⁹. s. ƀm alterū tātū: ⁊ alij duo ab iferi⁹ q̄dē vn⁹: ⁊ supi⁹ alter, annumerati v̄o oēs vnū circulū efficiūt tenētis ampli ad iridē desinētis. Et subdit. q̄m aūt ⁊ circūduci oculos melius erat alios creauit nā duos musculos obliquos pōne. vnū. s. ƀm alterā palpebrā desuꝑ: ⁊ ab inferi⁹ versus ꝑuū cantū extēsos: quocirca ⁊ ꝑ

Motus ocl'oꝝ sūt quatuor.

hos nihilominus vbiqꝫ oculum prompte conuertimus: ⁊ circũducimus. Motus autem oculi non est nisi vt pupilla debite situetur ad res visas.

De musculis qui ꝑm diuersos diuersificantur in numero.

¶ Et dixit. est aũt ⁊ qdẽ magnus musculus circa radicẽ eius stringẽs qdẽ ⁊ custodiens nerui mollis. s. optici iplãtatione. suptẽdẽs vo ⁊ alleuiãs sursuꝫ: ⁊ adhuc cõuertẽs oculuꝫ scinderet cũ ꝓmpte mollis ille neru⁹ in vehemẽtib⁹ circa caput decidẽtib⁹ cõmot⁹ violẽter nisi vndiqꝫ gubernaret: ⁊ cõprehẽderet ⁊ oĩno custodiret. Et iõ dixit Gal. si vidisti vnqꝫ alicui⁹ ꝓminẽtẽ totũ alterũ oculũ si adhuc videt: ⁊ si nõ percussiõe fuerit passio facta extẽsuꝫ eẽ scias huic mollẽ neruũ illũ in palysi musculi nequaqꝫ resistere: nec detinere: nec constringere ipꝫ potẽtẽ. Si aũt in ꝑcussione forti cõtigerit ꝓminẽtẽ fieri oculũ si adhuc videt musculus ipse solus: si vo nequaqꝫ. s. videt neruus rupt⁹ est. ¶ Ad hãc igit̃ vtilitatẽ musculus ipse fact⁹ est in circuitu ꝯprehẽdẽs totã radicem oculi. Quidã aũt anatomicoꝝ triplex qbusdã duplex ⁊ qbusdã simplex eẽ vr̃: ⁊ ꝑm quasdã imissiones inuloꝝ: ⁊ explantationes: ita ipsuꝫ distinguit. Sꝫ siue vnũ qs ipse cõpositũ ex pluribus siue duos siue tres voluerit dicere vna est vtilitas ipsaꝝ: illa. s. q̃ dicta est. ¶ Sic ḡ vt dixit Haly. ⁊ etiã Auic. musculi oculũ mouẽtes sex sũt: quoꝝ q̃tuor i q̃tuor ei⁹ laterib⁹ cõsistũt sursuꝫ: ⁊ deorsuꝫ: ⁊ duo almatheni: ⁊ vnusqsqꝫ ad suã partẽ mouet: ⁊ sũt duo musculi ex trãsuerso incedẽtes qui ꝑm rotũditatẽ mouent. ¶ De musculo aũt 7° qui nõ est motiuus: sed sustentatiu⁹ nerui optici. dixit Hal. ꝙ neruũ ꝯfirmat per quẽ fit visus ne forte sue mollitiei cã illi accidat rũpi ⁊ amputari in diligẽti magna ⁊ graui intuitione. ⁊ Auic. dixit. ꝙ ab oculo posteri⁹ est musculus q nerũm cõcauũ sustentat: ꝓpterea ꝙ retinet ipsum cum intente intuetur. Et hi oẽs musculi sub ꝯiunctiua tunica vt supra dictũ est: locati sunt. ¶ Ad vnũquẽqꝫ musculoꝝ venit neruus ex scdo pari neruoꝝ cerebri ortus dixit Gal. 4° de interiorib⁹: ⁊ rursum sub ea locata est caro alba de genere carnis glandose ⁊ adeps solidus: de qbus supra dixit Gal. ad facilitatẽ motuũ oculi duo adenes facti sunt ꝑm quẽlꝫ vtrorũqꝫ oculoꝝ: vnus ex superioribus partibus: ⁊ alter ex superioribus poris sensibilibus ad eos effundentes humiditatẽ sicut eã: que in ore saliuaꝫ extra ruminant riuam: adenes qui sunt secus radicẽ lingue: ⁊ subdit. qm̃ aũt nec in iacentẽ oculis adipem alterius alicuius gratia natura preparauit durities eius ostendunt difficile liquabiles enim ex h̄ fiens semꝑ madefacere eos põt vt vnctuosa: ⁊ hoc totuꝫ est vt ꝓhibeat oculos a siccitate: maxime ex motib⁹ eorũ multis ⁊ vehemẽtibus accidere potente. ¶ Dixit Aristo. in de sensu ⁊ sensato. in aĩalibus habentib⁹ sanguinẽ: albũ oculi est multũ pingue vt permaneant oculi humidi ⁊ incoagulati. Et dixit. qr aĩaliũ exanguiũ oculi nõ habent pinguedinẽ facta fuit dura pellis super oculos eoꝝ q̃ facit ꝓtectionem eoꝝ. ¶ Et dixit Gal. tegimen foraminis: qd̃ est apud nares apposuit nã ꝑm magnũ cantũ. i. angulũ lachrymalẽ carneũ corp⁹ qd̃ ẽ caro lachrymalis: ⁊ vtilitas illi⁹ foraminis fuit 2ᵉ: vna est ista q̃ dcã est: vbi de neruis cẽbri fuit ꝑmo: alia est: qr ꝯfluũt per foramina hec ad nares oẽs oculoꝝ supfluitates: ⁊ farmaca demũ opthalmica. i. oclo̾ꝝ multi plerũqꝫ post vnctionẽ. i. imissionẽ expuerũt. Et alij sicut mucillaginẽ expuerunt: ⁊ multi saporẽ vt noui farmacoꝝ illoꝝ in ore senserũt. Eo. n. mõ dixit Gal. porus q a canto dicto ad nasum ꝑforatus est quo ⁊ nasus ipse ad os: vt. igit̃ nõ effluat ꝑ cantos lachrymales supfluitas: ⁊ semꝑ lachryme coadunate sunt predictis poris ibi carnee ꝑticule ꝓhibentes per cantos euãri oculoꝝ supfluitates: vñ medici abijcientes inde plus q̃ꝫ cõuenit effluere faciunt ab inde supfluitates: ⁊ vocant hanc passionẽ tyaydã. Et cũ his adhuc Gal. dixit subtilia valde sunt foramina q̃ sunt ꝑꝫ os: ⁊ palpebras parũ extra magnũ cantũ. terminata. n. vsqꝫ ad nasuꝫ hũiditatẽ subtileꝫ dant ⁊ accipiũt in pte: vtilitas aũt nõ parua est vt dent qdẽ qñ abũdant: ⁊ recipiãt qñ egent ad hoc ꝙ saluet̃ ea q̃ ꝑm nãm cũ moderãtia ad motuũ ꝓmptitudinẽ. Siccitas enim superexcedens ꝓpter siccitatẽ difficile flexibilia: ⁊ difficile mobilia nata est efficere ea hũiditatis autẽ multitudo infirma ⁊ mollia al's. immobilia. sola autem media constitutio optima est ad omnes qui ꝑm naturam actus.

De adipe

De carne glãdosa ⁊ foraminibus nasi circa angulum lachrymalẽ

De complexione

autẽ oculi auctores varie senserunt. Aristo. nãqꝫ. 31ᵃ ꝓbleumatũ ꝓbleumate. 22. soluens ꝓpter qd oculus non rigescit dixit. nõ riget oculus: qr est de nã ignis sicut dixit Plato: ⁊ ꝓpter hanc causam dicunt oculum naturalr̃ habere lumen intrĩsecũ: qd̃ in his inferiorioribus participat̃ per naturã ignis: ⁊ hoc voluerunt ꝙ ꝑm Plato. ⁊ ꝑm Aristo. cõplexio oculi sit calida ⁊ sicca. Aristo. et in de sensu posuit lumen eẽ oculis cõnaturale. Et ꝓpterea qbusdã percussis in bello circa timpora: ita ꝙ pori oculorũ. i. nerui optici abscisi fuerũt accidit tenebra: sicut si extinguerent̃ lucerne. Et ꝓpter hoc etiam in tenebris apparent quedaꝫ luminis fantasie. Haly. quoqꝫ theorice quarto. dixit. ꝙ oculi complexio calida est ⁊ sicca. ¶ Et vt dicunt qdã rõnabile fuit in oculo ignẽ dominari cũ sit imãlius alijs elemẽtis: ⁊ per hoc meliuꝫ instr̃ꝫ virtutis sensitiue imãliosis. s. visiue. Et dicunt. hoc etiã posse persuaderi: eo ꝙ ad oculũ descendit ex cerebro multitudo magna spirituũ. Et ꝙ habeat oculus multas venas ⁊ arterias: qre ⁊ multũ dꝫ habere calorẽ ꝓpter cui⁹ caloris multitudinẽ discoopertus ab aere nõ leditur frigido. ¶ Veruꝫ Aristo. in de sensu voluit ꝙ cõplexio oculi frigida sit ⁊ humida: cui⁹ signũ est ꝙ erupto oculo effluit aqua. Et merito dicũt. est de nã aque: qm̃ cũ oculus sit visionis instr̃m oportuit ipsuꝫ esse diafonũ cum densitate substãtie: diãfonũ qdẽ qr nõ põt fieri visus nisi mediãte re diafona: cũ densitate vo subẽ: qr nisi res diafona haberet aliqualẽ dẽsitatẽ nõ fieret retẽtio formaꝝ: quarũ retẽtio necessaria est ad hoc vt possit de eis cõpleri iudiciũ. Et ꝙ necessaria sit densitas ꝑꝑ retẽtionẽ formaꝝ patet in aere: ⁊ in vitro speculi: si eniꝫ nõ apponeret̃ ei plũmbũ nõ retinerent̃ in eo spẽs: neqꝫ reuerberarẽtur: vt pꝫ in vitro sine plumbo: mõ ita est ꝙ nullũ elemẽtoꝝ diafonoꝝ hꝫ subẽ denitatẽ nisi aqua q̃ cũ diafoneitate sua hꝫ quãdã substãtie dẽsitatẽ: ꝓpter quã Aꝝ. ibidẽ dixit. magis seruabilis est aq̃ aere supplent ⁊ multo magis igne: q̃re oportuit in oculo elementoꝝ aquaꝫ dñari: ⁊ per ꝯñs. ꝙ sit cõpl'onis aque frigidus ⁊ hũidus. ¶ Amplius dicũt: non fuisset aer ꝯueniẽs visionis istr̃ꝫ: cũ fluat ⁊ alteret̃ ⁊ facil'r ꝑturbet̃. ¶ Et ꝙ frigide sit cõpl'onis ⁊ humide persuadẽt ex eo qd̃ plura sunt cõponẽtia in eo frigida ⁊ humida: frigida qdẽ vt tunice humores: ⁊ tunice venaꝝ ⁊ nõ est in eo de calidis nisi spũs ⁊ paꝝ sanguinis: quoꝝ caliditas vincit̃ a frigiditate illoꝝ. humida vo vt humores ⁊ spirit⁹ ⁊ sanguis: quoꝝ humiditas vincit siccitatẽ tunicaꝝ. ¶ Açarraui⁹ aũt ⁊ hyesualy. voluerunt ꝙ cõplexio oculi sit calida ⁊ humida. Ita ꝙ Açarauius dixit. oculi cõplexio manifesta est in caliditate ⁊ humiditate: hyesualy. dixit. nã oculi appropriata sibi est calida: cõplexio aũt naturalis est humida: ⁊ ꝙ sit calide complexionis declarat ꝑꝑ multas venas ⁊ arterias ad oculũ veniẽtes deferentes corꝑa calida. s. sanguinẽ: ⁊ spiritũ: ⁊ ꝑꝑ facilẽ motũ eius qui ad caliditatẽ pertinet. ¶ Dicunt qdã. ꝙ auctores ponẽtes cõplexionẽ oculi calidã ⁊ humidã sumpserũt oculũ pro collectione oĩum partiũ suaꝝ tã cõstituentiũ q̃ꝫ coadiuuantiũ: q̃ꝫ et circũadiacentiũ simul ⁊ spirituũ oĩum ad oculũ venientiũ. Et fortasse est ꝙ vt sic declinet ad calidũ ⁊ humidũ sed plus ad calidũ q̃ꝫ ad hũidũ: quã humiditatis paucitatẽ significant ponẽtes cõplexionẽ eius esse calidã ⁊ siccã. i. parũ humidã. Qui vo dixerũt eaꝫ esse frigidã ⁊ humidã sumpserũt oculũ solũ pro partibus cõstituentibus: ⁊ hoc ꝑncipal'r quãtũ ad vtrãqꝫ cõplexioneꝫ: quã etiã coadiuuantib⁹: nõ aũt circũadiacentibus. Et ꝑm hoc dicunt apparet ꝙ ꝑm diuersas partes eius oculus est

Prima opinio:

Secunda opinio

Tertia opinio

Quarta opinio.

diuersarū cōplexionū. ¶ Quidā tñ dicunt ꝙ oculus consideratus ſm omnes partes ſimul declinat parūper ad frigidum ⁊ humidū: ⁊ eſt fortaſſe ⁊ verius ⁊c̄.

¶ De ana tomia palpebrarum. Cap. xxvij.

Palpebra ſupior pter pilos hȝ ſeptē ptes.

Palpebra dr̄ a palim ꝓut ſignificat motū: ⁊ hoc ꝓpter frequētē eius motū: ⁊ eſt ſinus oculoꝝ in quo oculi ſunt locati. Eſt aūt palpebra duplex. ſ. ſuperior ⁊ iferior. ¶ Et ſuperior qdē hȝ partes ſeptē p̄ter pilos. Et ſunt dixit Aui. coopertoriū. i. cutis exterior q̄ tenuis eſt. Eſt enim dixit Ariſto. 2° de partib⁹ aialiū. pellicula ſine carne: deinde eſt vna tunicarū: pāniculi: deinde ipſe pāniculus dixit Auic. cū palpebris ponit̄ qdā ſil̄e pāniculo q ſimilat̄ cartilagini: eſt. n. ſubtilis cartilago: ⁊ ꝓꝑ ſui ſubtilitatē pōt vocari panniculus. Et ei⁹ opō eſt dixit Aui. vt eaꝝ pilorū ſtatio ſit bona ⁊ firma: ⁊ nō cadāt ꝓꝑ debilitatē eius in quo fixi ſunt. Eſt eniȝ hec cartilago in extremitate palpebrarū: fuit ēt facta iſta cartilago ꝓꝑ muſculos oculoꝝ. i. palpebrarū. iō dixit Aui. vt lacert⁹ oculi habeat ſuſtētaculū: ſicut os vt bona fiat ei⁹ motio. Jn oi eniȝ motu eget̄ aliquo fixo ſuper quo initat̄. Nō aūt potuit in palpebra decenter eſſe os: iō loco ei⁹ fuit cartilago: dixit Gal. 10. de vtilitate particularū: q̄ȝuis palpebra oſſuoſa ſi eēt magis defenderet corneaȝ: tñ cartilaginoſa facta eſt: vt facil̄r moueret̄: ⁊ intriſtanter tāgeret corneā. ¶ Et dicūt qdā. ꝙ iſte pāniculus: ſiue iſta cartilago ſunt idē cū tarſo: tarſus aūt eſt ꝑs extrema palpebrarū iuxta pilos ſȝ Gal. ⁊ qdā dicūt. ꝙ differūt q̄ȝuis ex verbis Aui. dictis videant̄ poni ideȝ. Gal. aūt vbi ſupra. dixit creator circumoſſale mēbranū adducēs: ⁊ perducēs per eaȝ que ſȝ ciliū eſt rotunditatē in tantā longitudinē in quantā oportebat extēdi palpebras ſuꝑ adduxit ꝑ inferiores ꝑtes palpebre in ibi ideſt in extremitatibus palpebraꝝ ponens: ſicut ſcutū aliqđ biplicatū quēadmoduȝ qdā putant: ⁊ hoc Gal. tarſuȝ vocauit. dixit eniȝ circūoſſale incipit durior qdā q̄ȝ ſm mēbranū nā ſuſtenſa ⁊ tarſus noiata claudēs ⁊ comprehēdēs ⁊ ſtringēs qđ gibboſat̄ ex duplicatione ei⁹: ⁊ hec eſt pars illa: que groſſior appet in extremitatib⁹ palpebraꝝ deinde eſt ei⁹ adeps: quā vt dixit Gal. gr̄a molliendi palpebras nā operata eſt: deinde ſunt muſculi ⁊ vltimo eſt altera duarū tunicaꝝ pāniculi dicti: que eſt inferior verſus oculū palpebre ſuba que a muſculis ei⁹ eſt extēſa. ¶ Et dixit Ga.

Cartilago ⁊ tarſus an ſint idem.

De palpebra inferiori.

inferior palpebra ꝓportionata huic ꝯſtitutioni facta eſt verū circūoſſale ſuū ab oſſe qđ eſt ſȝ poma adduxit nā. Et ſuꝑple. preter qđ nō habuit inferior palpebra lacertos. Et hoc ideo: qm̄ ipſa per accn̄s poſſit moueri ⁊ moueat̄ ad motum muſculoꝝ faciei ſiue genaꝝ: tñ nō habuit per ſe motū voluntariū q ꝑ lacertos fit. ſolū aūt ſuperior palpebra ꝑ ſe mouetur. Et iō lacertos habuit. dixit Aui. ꝑmi ꝑma. palpebrarū inferior motu nō indiget. Jntentio nāq̄ȝ. ſ. ꝓꝑ quā palpebre motū habuerūt peruenit ⁊ cōplet̄ motu ſuperioris ſolū: eo enim cōplet̄ oculi clauſura ⁊ aſpect⁹ q fit intēte: hi eniȝ duo ſunt effect⁹ q ꝑ motū oculi palpebraꝝ intendūt̄: ſed ſolum ſuperior palpebra motu ſuo ad eos ſufficiebat. Et meli⁹ fuit vt ſuperior moueret̄. q̄ȝ inferior q̄ magis eſt ꝓpinqua p̄ncipijs mot⁹. ſ. neruis motiuis: volūtas eni dei fuit dixit. A. vbi ſupra vt inſtra quāto plus pol̄e fuerit ſint pauciora cuȝ nō ꝓuenit impedimentū ne ex multiplicatione eoꝝ ꝓueniat īpedimentū. Et pol̄e qdē erat: vt palpebra ſuꝑiore q̄eta manente inferior moueret̄. ſed factoris volūtas eſt vt opōnes ſuis approximēt p̄ncipijs: ⁊ cauſas ad ſuos eleuet fines tēperatiori via ⁊ rectiori ſemita: ſuperior aūt palpebra neruorū origini ꝓpinqor exiſtit: vñ nerui cū ad ipſaȝ tendunt reflexione ⁊ reuolutione nō indigēt. ¶ Et dixit Aui. q̄ palpebra ſuꝑior duob⁹ īdiget motib⁹. ſ. eleuationis cū aperit̄: depreſſionis cū claudit̄. Et clauſura indiget muſculo trahēte ad iferiora: ⁊ ꝓpterea ei fuit neceſſariū vt muſculus ei adueniret ad inferiora declinans ⁊ ipellens: qui ⁊ ſi vnus fuiſſet

Quare palpebra iſerior ñ habuit motū ꝑ ſe ſicut ſuperior.

tunc impoſſibile foret vt cōtinuaret̄ niſi aut cū extremitate palpebre: aut cū eius medio: ſed ſi cū palpebre medio continuaret̄ cooperiret pupillā cū ad ipſaȝ eleuaret̄: ⁊ ſi cū extremitate palpebre cōtinuaret̄ nō cōtinuaret̄ niſi cū extremitate vna: ⁊ nō perueniret palpebre coopertura equal̄r: ſȝ trāſuerſaret̄: q̄ clauſura in parte vbi eſſet chorda cōſtringeret̄ ꝑmo: ⁊ ab alia debilitaret̄ parte: ⁊ ſic coopertura nō eſſet eq̄lis: ſed eſſet ſil̄is coperture palpebre hois torturā patientis. Et ꝓꝑ hoc nō vn⁹ ei creatus fuit muſculus ꝯſtrictiuus: ſȝ duo q ꝑtib⁹ duoꝝ almathana: ideſt anguloꝝ ſunt naſcentes ⁊ palpebras ad inferiora ſili deponūt actione. Jn aptione aūt palpebre vnus ſufficiebat muſculus: q ad mediū perueniret palpebre: ⁊ ei⁹ chorde extremitas ſuꝑ palpebre dilataretur extremitate: ⁊ cū ꝯtraheret̄ aperiret̄: ⁊ ꝓpterea vn⁹ creatus fuit muſculus ad hoc q ſm rectitudinē inter duos deſcēdit pāniculos: ⁊ dilatat̄ ⁊ cōtinuat̄ cū corꝑe cartilagini ſimili: ⁊ expandit̄ ſub piloꝝ palpebre origine. ¶ Gal. dixit. vbi ſupra in hoie īferior palpebra minor eſt ſuꝑiori: qm̄ ſi longior facta eſſet q̄ȝ nunc eſt nō vtiq̄ȝ eſſet bene ſtans. ſ. firma: ſed ad ſeipſaȝ defluens corrugaret̄: ⁊ laxa fieret ⁊ diſtaret ab oculo. Et qđ eſt his maius aceruaret̄ in ipſa difficulter excreabilis lippitudo ⁊ lachryma: ⁊ oē q̄cq̄d tale. vñ melius fuit ei paruā fieri: talis eniȝ facta ſemꝑ circa oculum ꝯſtringit̄ cōfigurata ei: ⁊ circūadiacēs diligēter: ⁊ faciliter expellit oēs ſuꝑfluitates. ¶ Et dixit Gal. perforat⁹ fuit tarſus q̄buſdā foraminibus ſubtilibus: ex qb⁹ palpebraꝝ prodeunt pili: ſedē ⁊ poſitionē rectitudinis hñtes ꝓꝑ duritiem tarſi. Sicut eniȝ pilos ſuꝑcilioꝝ ſuper ſe cadere meli⁹ erat: ita hos rectos ⁊ ſuꝑtēſos cuſtodiri. ¶ Utilitatē eius cuius gratia facti ſunt ꝑficere debebāt: maxime per nunc exiſtētē eis poſitionē: ꝓhibent enim eis cadere intus araneā ⁊ puluerē ⁊ minima volantiū animalia. Et adminiſtrandū eſt de cōmēſuratiōe diuiſionis eoꝝ: ſi eniȝ plus diſtātes forēt multa oculos lederēt: que nūc ꝓhibent̄. Si v̄o tangerent ſeinuicē obtenebrarent multū viſuȝ: ſed ⁊ de pilis eaꝝ ampli⁹ ſupra habitū eſt. ¶ Dixit Auer. in ſuo đ ſenſu ⁊ ſenſato. palpebre fuerūt ſuppoſite oculis ad ꝯſeruandū cōpl̄onē eoꝝ a rebus extrinſecis: ſicut vagina gladij: ⁊ dixit. qui maiorē hȝ palpebrā magis reſpiciet a remoto: q̄ cōſeruat oculū a calore extrinſeco ⁊ frigore, ⁊ iō multa aialia reſpiciūt a remoto pluſq̄ȝ hō ꝓpter groſſitieȝ palpebraꝝ, ⁊ idē dixit hyeſu aly. ¶ Dixit Aui. fuerūt palpebre create, vt expellant qđ apud oculū volat, ⁊ hoc maxime faciūt cū pilis earū, ⁊ ad expellendū qđ deſcēdit ad oculos ex capite. i. ex parte ſuperiori, ⁊ vt equent lumen ſua nigredine quā inducit per ſe cū claudit̄ ⁊ per pilos ſuos, ⁊ pili hoc faciūt cū clauſione, ac etiaȝ ſuo colore, ⁊ color eoꝝ melior eſt color niger quē multi habent. ¶ Cōplexio aūt palpebraꝝ frigida ponit̄ eſſe ⁊ ſicca. Dixit Gal. vt ſupra, cognoſcēs creator nobilitatem oculi eū oino fortificauit cilijs, ⁊ palpebris que ſunt in circuitu cuti palpebraꝝ pilos ſeu ſepeȝ aliquā gratia paruoꝝ corpoꝝ ꝑmittens: vt facil̄r nō occurrant apertis oculis a pilis earuȝ ꝓhibita, palpebras v̄o ipſas coapplicari potētes, ⁊ claudētes oculos ſi q̄d maiorum afferat̄. Et ad maiorū obuiationē deſuper cilia premiſit, ab inferius autē poma, ſm v̄o magnū cantuū naſum, ſm v̄o paruū çigonitatis explantationē. A. q̄bus oibus ꝑus ſuſcipientib⁹ obuiationē maioruȝ corpoꝝ ipſe oculus in circuitu locatus nihil patitur, coadiuuante etiam parū, aut vix paſſibilitate oculi motu cutis, vndequaq̄ȝ enim hec collecta ſtringit intus oculū ad minimaȝ, vt poſſibile eſt regioneȝ cōgregans, ipſa enim cū multis plicationibus ibi fiens ſimul cū palpebris ſi aliq̄d oſſiū conuexitatem excedens ferat̄ intus aduerſus oculos ꝑmo recipit violentiam, ꝑmo patit̄ periclitat ⁊ corrumpit̄. ſcđo vero palpebre quaſſant̄, ⁊ inciduntur cōfinduntur, ⁊ oimodo patiuntur ſicut aliquo minime cornee premiſſo.

Quare inferior palpebra fuit minor ſuperiori.

De pilis ⁊ eoꝝ vtilitatibus.

De vtilitate palpebrarum.

De cōpl̄one palpebrarum.

¶De anatomia auris. Cap.xxviij.

Auris ab hauriendo dicta est quasi sonos ⁊ voces hauriat. Et sumitur dupl'r: vno mō pro toto instr̄o auditus cū oībus suis ptibus cōstituentibus: ⁊ coadiuuantibus ⁊ circūadiacentibus: alio mō solū pro ptibus extrinsecis. ¶De aure itaqꝫ dixit Auerro. ꝑ colliget. forma auris via est in osse petroso ⁊ in ipso sūt vie oblique: ⁊ tal'r tēdūt per viā tortā donec iungant' musculo .i. neruo 5° orto a cerebro a quo orit' pellicula extēsa sup̱ os petrosum: sed corpus cartilaginosuꝫ exn̄s exterius est auricula noiatū: ⁊ istud est manifestū. ¶Dicūt qdaꝫ ꝙ auris sumpta ꝑ pte extrinseca est mēbrū officiale substātia cartilaginosuꝫ: neruosuꝫ: plicabile: cōplexione frigidū ⁊ siccū extra caput a laterib⁹ eminens. ¶Et dixit qdā. ptes auris alie sunt pncipales ⁊ cōstituentes: ⁊ alie singulares ⁊ coadiuuantes. De pncipalibus dixit Auer. 2° collꝫ. ca° de iuuamēto instr̄i audit⁹. pᵐ membroꝝ in quo inest audit⁹ est neruus q venit ad aures q cooperit foramē auris. Dixit Aui. 4. tertij ca° pmo. hic neru⁹ in dispōnib⁹ audit⁹ est: sicut glacialis in dispōnbus visus. Et supficies eius domestica est strata villis neruis auditus ꝓuenietib⁹ a pari 5° neruoꝝ cerebri: veꝝ in hoc errauit aça rauius: q dixit ipm ꝓuenire a pari quarto. ¶De reliqs aūt ptib⁹ subdit Auic. reliq mēbra auris sunt: sicut reliqua mēbra que circūdāt glacialē vt seruiant ei ⁊ custodiāt ipsum ⁊ adiuuent euꝫ. ¶Sūt aūt ptes oēs auris sex. s. neruus pdictus pncipalis pars ei⁹ de quo dictū est: ⁊ pellicula ab eo orta: ipse. n. neruus postqꝫ ꝓuenit ad ptē ossis petrosi magis intrinsecā versus cerebrū vbi recipit ⁊ pcipit voces subtiliatur ⁊ dilatat': ⁊ trāsit in quādā pelliculā: sicut in oc'lo neru⁹ opticus trāsit in tunicā retinā vt supra dictū est: ⁊ illa pellicula dilatat' quousqꝫ cooperiat in circuitu totū asamach: ⁊ postea iterū dilatat' vt cooperiat totā cōcauitatē auris: donec ēt dilatet' ad cooperiendū foramē auris extrinsecū: ⁊ totā aurē extrinsecā cartilaginosaꝫ. ¶Et de ptib⁹ eius est ipꝫ asamach: ⁊ est foramē ossis petrosi: ⁊ ipm qdē dixit Aui. est auri ad audiendū: sicut foramen vuee oculo ad videnduꝫ: ⁊ ipsa qdē in via trāsitus sonoꝝ ⁊ vocū ad instr̄ꝫ pncipale audit⁹ mediāte extrinseco auris foramine: ⁊ hoc qdē foramen nō recte: sed tortuose ꝓcedit vsqꝫ ad neruū dictum. ¶Dixit Aui. factū est auri ostracū anfractuosuꝫ. i. foramē procedēs ad modū ostraci anfractuosi ⁊ tortuosi. Dixit Auer. nō fuit foramē h auris tortuosuꝫ nisi vt aer frigidus nō intret tali mō vt ledat auditū ⁊ melius est dicere ꝙ fuit tortuosuꝫ: ne virtus auditus esset lesa a fortissimis vocibus. Et Auic. dixit. ꝙ tale factū est vt sentiat oēs voces: ⁊ faciat. i. suscipiat tinnitū earū necessariū. i. qui necessari⁹ est in receptione vocis: ⁊ subdit foramē incipiēs in osse petroso est inuolutum anfractuosuꝫ: vt sit anfractuositas ei⁹ elongās aeris spatiū ad interiora cū abbreuiatiōe sub eo: ad qđ si factū fuisset foramen penetrās directe abbreuiaret' spatiū ad ipꝫ: exponūt qdā. i. vt aer q interi⁹ est in aure qet⁹ manifeste quo voces recipiunt' hēret spatiū qđ esset breue elongatū ꝓpter inuolutionē: qr si esset directū esset illud spatiū breue: alij aūt ⁊ melius dixerūt qđ factū est anfractuosuꝫ: qr breue est cerebri ad aurē spatiū si recto tramite intraret aer exterior ad cerebrū sui qualitate. ⁊ substātia lederet ipm. Et pp̱ hoc anfractuosus est ei meatus per tam breue spatiū ꝓlongaret': ne sicut dixit Aui. subito ꝓueniant ad interiora calor ⁊ frigus supflua: imo veniant sup ipꝫ gradata ad ipsuꝫ ⁊ remittant' ⁊ nō ledant. incipit aūt foramē hoc tortuosuꝫ in osse petroso: ⁊ in ipso osse est anfractuositas ei⁹: facta ēt vt varie vocum differentie pcipiant': ⁊ in ipsa pficiant' tinnitus necessarij ad vocū distinctionē qui nō pciperent': eo ꝙ nō fierent si directus esset trāsitus: ⁊ sic voces nō distinguerent': ⁊ aer qdē qetus dictus a plurib⁹ cōplantatus est stans in fine foraminis pdicti in loco ad quē terminat' neruus audit⁹ adhuc stans sub forma nerui. ¶Dixit Aui. foramē auris peruenit ad cōcauitatē dictā samach in qua est aer stans. i. qetus: q qdē oi motu caruit ad hoc vt oēs vocū motiones recipere posset. Cū enim ꝓuenit vnda vocalis idest aer inūdādo ꝓcedens ferens vocē ad illud qđ illic est. i. ad ipsuꝫ aerē qetū: ⁊ ipꝫ neruū: tunc cōprehēdit eā auditus. ¶Et ex ptibus auris est foramē extrinsecū ꝓcedēs ad cōcauitatē eius: per qđ aer extrinsecus ingredit': in quo ⁊ ipsa cōcauitate aer ipse ēt aliqual'r a suis qualitatib⁹ remittitur ⁊ ipsuꝫ foramē cum ipsa cōcauitate in re cartilaginosa coopertū pellicula supi⁹ dicta. ¶Et de ptibus eius est ipsa auricula extra ꝓeminēs. cui⁹ substātia cartilaginosa existit etiaꝫ. Et facta est talis vt seipsa sustentet': ⁊ vt plicabilis existat. ¶Dixit Gal. 11° de vtilitate pticulaꝝ. eaꝝ suba facta fuit cartilaginosa. cū eniꝫ vnde pticule sunt readiacētes que extrorsuꝫ incidūt tali substantia eguerūt q̄ neqꝫ quassari: neqꝫ frangi facil'r pōt: apparet aūt aures supimplicari nil inde patiētes: ⁊ aliqn̄ pileuꝫ: aut galeā capiti imponi: ⁊ in nullo eo ꝙ cōprimant' aures apparēt nocite. Et stant sil'r illese sub cuciffa ⁊ vitta: ⁊ caputeo: eo ꝙ molles sint moderate: ⁊ ꝓpterea facil'r cedētes eis que incidūt ⁊ soluunt violētia eoꝝ. Si. n. dixit Gal. dure essent ꝯsil'r ossib⁹ vel molles cōsil'r carnib⁹ duoꝝ alteꝝ eēt: aut frangeret' aliqd eoꝝ faciliter: aut oino quassaret'. ¶Et Aui. dixit. creata est auris cartilaginosa: qm̄ si foret creata carnea vel neruosa aut pānicularis nō seruaret figuraꝫ fornicis: aut anfractuositatis q̄ est in ea: ⁊ si crearet' ossea lederet' in oi casu: qr. s. in omni casu ⁊ percussione scinderet' ⁊ frangeret' pre nimia duritia: sed creata est cartilaginosa habens ꝯseruationē figure in leuitate cū reflexiōe. Non ergo est mollis: sicut caro vt debitā sibi possit retinere figuram: neqꝫ dura sicut os vt possit flecti nō frangi. ¶Et dixit Gal. ꝙ auditus organū pmo eaꝫ que sm̄ lapidiforme os elicere pori fecit: vt nihil ab extra incidētib⁹ noceat'. ¶Dixit Aui. ⁊ supflua duritie factū est durū: vt nō sit debilis passibilis a pcussione aeris: ⁊ qualitate eius. Et dixit Gal. sicut oculis nā pilos supcilioꝝ superposuit suscipiētes prius si qd a capite ad ipsos defluat eodē mō voluit qd aurib⁹ preponere. Sed oculis qdē hoc magnū pmissoriū facere ne tenebraret eos nō erat melius. In auditu ꝟo totū ꝯriū est: nō. n. solum ꝓhibere debebāt pmisse pticule vocis incidētiā: sed ēt quo ad sonare qd eminētie enim auris extra caput cū eleuatiōe vtilitas est vt soni qui sunt fluxibiles valde sub eius vmbra laterēt donec ab audit⁹ organo fuerint cōphēsi. Et maximū hui⁹ testimoᵐ est. dixit Gal. Adrian⁹ grecoꝝ ipator: qr. n. nocit⁹ erat hoc sensu ptēdebat aures ad retro ad an̄ repetēs cōcauas man⁹: vt facil'r audiret. Ita āt ⁊ Aꝝ. dicebat equos asinos ⁊ canes: ⁊ q̄cūqꝫ alia aialia magnas hn̄t aures circūducere eas ⁊ vertere semp̱ versus sonos: ⁊ voces a nā edocta vtilitate pticularū. hn̄t. n. pdicta aialia musculos ipsoꝝ mouētes aures. hoies aūt eis caruerūt ⁊ facte sūt ipsoꝝ aures imobiles pter paucos eoꝝ: in qb⁹ aures mouent': vt supra patuit. ¶Et dixit Gal. hoib⁹ inutilis esset tāta magnitudo auriuꝫ: qn̄ cingeret' caput pileis: ⁊ galeis vel aliqbus alijs talib⁹ sicut nō raro debebāt facere. Cū domū ⁊ bellicis equis q̄uis multo minores asinis hn̄tib⁹ aures inutilis existat magnitudo: qn̄ idigēt tegi caput intm̄ itaqꝫ suptēdi ⁊ p eminere poris inqꝫtū nūc suptēse sūt meli⁹ fuit: ita qdeꝫ sil' assonant ⁊ cooperiūt poꝝ: sil' aūt ⁊ nō ipediūt suppositoria toti⁹ capitis. ¶Et dicit' dixit Gal. rōnabil'r vel nō oino mouent' aures in hoib⁹: vel aliquē paruū ⁊ obtusuꝫ hn̄t motū. cū. n. exn̄tes parue paꝝ oino vel total'r vel debil'r iuuare nos ꝯuerse potētes. Et Auer. vbi supra dixit. in sūma scias: ꝙ hec figura hūit iuuamētū in receptiōe vocis. Et alia aialia hn̄t hoc ꝓ alio iuuamēto hoc est vt recipiāt voces veniētes ex omni pte: ⁊ ꝓpterea plus in eis egrediūt' foras ⁊ mouent eas. ¶Et dixit Gal. extrorsum gibbose ⁊ ab intra cōcaue existūt aures: vt nō incidat aliqd poro: neqꝫ ipse patiā

De ⁊ fora ⁊ suba.

Auris ptes sūt sex.

De foramine auris: qr tortuosū fuit

Quare fo ris po fuit n gioin reqꝫ i te au facici.

Auricula exterior qre fuer cartilaginosa

Quare res sūt mobil

Quare res ab tra sint gibbos

Quare au ris posita fuit magis in late re capitis in p. te anteriori faciei.

tur pmpte:ꝛ cū multis circūuolutionib⁹ alterutra earꝫ facta est eiusdē vtilitatis grã.magis.n.sic supplicari põt ꝛ duplicari in seipsis q̃ si simplr vniformis esset alterutra earū. ¶ Et auris qdē a latere posita est ꝛ non in anteriori pte sicut visus:qꝛ imutatio visus directe ꝓcedit:sed imutatio audit⁹ indifferenter. Itē ex hoc qḋ nerui audit⁹a media cerebri cellula ꝓcedūt:ꝛ pp hoc sub illa lateralr posita est. Et Aui.dixit.aures create sunt a laterib⁹:qm̄ anteri⁹ fuit meli⁹ visui:vt supra patuit. Et creata est sub tonsura capillorꝫ in hoīe vt non sit sub tegimento capillorum:neqꝫ sub tegimento vittarum:ꝛ ꝓpterea non impediatur auditus.

¶ De anatomia nasi. Cap.xxix.

Nasus est mēbrū officiale ex plurib⁹ ɔsilib⁹ ɔstitutū cōplōne frigida ꝛ sicca figura oblonga in medio faciei eẽ ꝓeminēs situatū. ¶ Dix. A.tertij.5ª anato.ª nasi ɔphēdit anato.ªm ossiuꝫ eius ꝛ cartilaginū ipsius ꝛ lacerti mouētis extremitatē eius sup.ꝛ cutis coopientis extrinsec⁹:ꝛ panniculi tegētis intrinsec⁹. Et qdā addūt carūculas cerebri q̃ sunt ptes ei⁹ sicut capitib⁹ mamillarꝫ:rōne quarꝫ nasus ponitur esse odorat⁹ instr̄m:ipse.n.sūt p̄ncipales ptes nasi:ꝛ maxime ɔstitutiue instri odorat⁹:ꝛ oēs alie ptes nasi sunt coadiuuātes ei ꝛ circūadiacētes. Et he carūcule vt patuit in sermone 3° in cerebri anatomia locate sunt in supma pte nasi intra os cranei supra os vocatū colatoriū. Nullū aūt aliorꝫ sensitiuorꝫ locatū est intra craneū p̄ter istud. ¶ Dixit Gal. 8° de vtilitate ꝑticularꝫ odorꝫ sensitiuū intra craneū factū est solū oium in ipsis anteriorib⁹ cerebri ventriculis vaporosū spūm ɔtinētib⁹:ꝛ cā fuit:qꝛ oportebat hui⁹ sensus ꝓprium obiectū alterare cerebri ptē. ¶ Et Aui.dixit.instr̄m quo fit odoratus sunt duo additamēta mamillaria:que sunt in anteriori cerebro:ꝛ extendunt̄.i.pueniunt ꝛ exeūt a duob⁹ vētrib⁹ anteriorib⁹ cerebri:vt in sui anatomia patuit. ¶ Et dixit Gal.vbi supra oportebat ipsi sensitiuo odorat⁹ aliqḋ tegimen p̄mitti tale q̄le custodire ip̄z eēt sufficiēs:ꝛ nō ꝓhiberet trāsitū obiectorꝫ ꝛ n̄ oportebat eorꝫ trāsitū non ꝓhiberi:oportebat ad fieri tm̄ tegimine audit⁹ stricti⁹ q̃ẓtū obiectū eius obiecto qḋ ill'ius grossiorib⁹ ptib⁹.i.grossiorum ptiū erat:fere.n.q̃ẓtū deficit a subtili ptitate aer a luce tāto ꝛ vapor ab aere. Et sic obiectū odorat⁹ tāto est grossi⁹ obiecto audit⁹ quāto obiectū auditus est grossi⁹ obiecto visus. Et ꝓpterea os cranei:qḋ in illa pte est qḋ colatoriū vocat̄ positū sub duab⁹ carūculis dictis:ꝛ ēt velamē.s.duramater pforatū est. ¶ Dixit Aui.craneū foramine colatorij pforatum est:vt in ipsuꝫ penetret odor. Et sub osse isto ꝛ pāniculo pforato est q̃dā ɔcauitas siue fouea ad quā ptes nasi coadiuuātes terminant̄:ꝛ harꝫ ptiū anatomia est:nāqꝫ pars ossuosa earꝫ:dixit Aui.pª p̄mi.ex duob⁹ est ɔposita ossib⁹ ad modū duorꝫ triāgulorꝫ:quorꝫ duo anguli supi⁹ ɔcurrunt:ꝛ bases apud vnū angulū se cōtingūt ꝛ in duos separant̄ angulos:ꝛ vnūqḋqꝫ duorꝫ ossiū vnicuiqꝫ duarꝫ aderem extremarum dictarꝫ in anatomia mādibule superi⁹ supponit̄. Et vt dicūt extremitates horꝫ ossiū acute in magis supiori pte nasi coniungunt̄ cū osse cranei.s.cū osse frontis. ¶ Et dixit Aui.super duas dictorꝫ ossiū extremitates inferiores duas cartilagines molles.i.tenere sūt:ꝛ inter eas s̄m longitudinē aderẽ.i.cōmissure diuidētis iter eas media vel est cartilago ei⁹ superior ps inferior duriori est.ipsa tñ tota durior est aliis duab⁹ cartilaginib⁹:ꝛ hui⁹ medie cartilaginis iuuaᵐ est vt nasus in duas ptiat̄ nares pp cās q̃ dicent̄. ¶ Duarꝫ vō cartilaginum extremarꝫ dixit Aui.iuuaᵐ tres res existūt. vna est iuuamentū oibus cartilaginib⁹ cōmune:que sup oēs ossiuꝫ existūt extremitates:vt supra in anatomia gñali cartilaginis patuit. 2ª est vt expandant̄ ꝛ dilatent̄ si necesse fuerit aerē attrahere supflue vel expellere. ꝛ 3° est ad vaporē excutiendū cū suo motu ꝛ quassatione:tremor iuuat cū exsufflatione:ꝛ due extremitates iferiores nasi vocant̄ ale. ¶ Dixit Gal.vbi supra.inferiores ptes nasi mouent̄.s.motu voluntario. Dixit.n.ꝙ ale nasi in repentinis inspirationibus:sicut ꝛ expirationib⁹ mot⁹ nō parū cōferunt:ꝛ ꝓpter hoc facte sunt mobiles:ꝛ mot⁹ eorꝫ s̄m electionē est:nō ɔsilr motui arteriarū:quare musculos ad eos oportuit venire:quorū musculorꝫ explantationis p̄nᵐ sub pomis fit maxille ꝓpe p̄nª descendētiū ad labia musculorꝫ q̃ his vsqꝫ ad aliqḋ ɔuersati semp ꝛ magis accedūt versus nasuꝫ obliq̃:ꝛ parui sunt ꝓportionalr ꝑticulis que mouētur ab eis:de qb⁹ dixit Aui.cū extremitate leporis duo pui cōtinuant̄ musculi fortes:ꝛ puitas eorꝫ cōsistit ne sup alios musculos plus necessarios coāgustatio fieret:qm̄ mēbrorꝫ maxille ꝛ labiorꝫ plures sunt numero ꝛ frequētius fiūt ꝛ plus pseuerant ꝛ plus sunt necie q̃ mot⁹ extremitatis leporis:fortes āt creati fuerunt:vt eorꝫ fortitudine id qḋ eis defuit per ossis defectum emendaret:quorꝫ aduentus ex parte gene maxille adducti fuerūt nisi:vt ipsuꝫ ad eā nō moueāt. pellicula aūt iterior oratuꝫ habuit dixit Auer.p̄ colliget.ex pellicula oris. Cutis āt exterior nota est sensui. ¶ Et adueniūt naso nerui dantes ei sensuꝫ ꝛ vene portātes ei nutrimētū ꝛ arterie ēt portantes vitalē spūm. ¶ Et forma qdē nasi p̄ter longitudinē eius in gñe est triplex:qm̄ alia est aq̃lina alia sima:ꝛ alia media iter istas. ¶ Et Ar.qdē q̃uit.33ª ꝑticula pbleumatū pbleumate.18.pp qḋ q̃ sūt crispi ꝛ in capillis tortuosi vt ad multū sunt magis simi s̄m nasum.s.q̃ plani ꝛ recti s̄m capillos. ¶ Et solués dixit.ꝙ crispitudo causat̄ a calo exiccāte ꝛ dēsitāte. Nā durū corp⁹ calm̄ extat:ꝛ vbi viget caliditas non accidit supfluitas.cōsumit̄.n.ipso calo. Itaqꝫ cartilago que est de nā ossis cū gñet̄ a supfluitate.i.impuriori mā rōnabiliter ɔseq̄t ꝙ accidit defect⁹ eius ꝛ ipsi⁹ diminutio:ꝛ maxime circa nasuꝫ:qꝛ est maxime cartilaginosus in eius extremo:qḋ appet:qꝛ pueri fere oēs sunt simi ꝑus pp imperfectaꝫ hui⁹ ptis extēsionē. ¶ Cōtra hoc dictū Ar. est expiētia qḋ inuenit̄ ꝙ crispi pl̄m sūt aq̃lini nō simi. Et calm̄ ēt qꝛ extensiuuꝫ est causat̄ aq̃linitatē nō simitatē:ꝛ sic videm⁹ qḋ calidi ɔplōne ꝛ habitātes in calida regione sūt aq̃lini. ¶ Propter p̄dicta notant ꝙ simitas cātur a calitate:aut excedente ɔsumente nō relinquēte de mā tm̄:ꝙ possit in loco cartilaginoso sufficienter gñari:aut a calitate debili multo humido iuncta:qḋ nō põt debite extēdere. Et pp hāc cām dicūt.frigidi nā s̄m cerebrū ꝛ loca nasi:vt multū sunt simi:ꝛ ecōuerso calidi circa p̄dicta s̄m pl̄n sunt aq̃lini:causat̄.n.aq̃linitas a calido iuncto humido tēperato qḋ põt sufficienter extendere. ¶ Sic itaqꝫ intra nasuꝫ duo relinquunt̄ meat⁹ q̃ due nares dx̄r.s.dextra ꝛ sinistra.fuerūt aūt meat⁹ isti duo vt si vni accideret nocuᵐ alter suppleat vicē ei⁹. Dixit Aui.in duabus extremitatibus nasi duo sunt trāsitus ad duos lachrymales:ꝛ pp hoc gustat̄ sapor alcohol in lingua:vt supra ēt patuit in anatomia oculorꝫ. Sunt ēt in eis duo foramina que penetrāt ad palatū ꝛ guttur:vt supra ēt dcm̄ est. ¶ Fuit aūt nasus cartilaginosus pp ɔsiles cās eis q̃ dicte sunt in auriū anatomia. Et Gal.dixit.vbi supra.ꝙ cartilaginose facte sūt nares:qꝛ difficile quassabilis ꝛ difficile frangibilis est hec suba.nude.n.sunt ꝛ reiacent eis que extrorsum incidentia:ꝛ ideo tali eguerūt suba. ¶ Eminētie aūt ꝛ ɔcauitatis nasi vtilitas multiplex est:q̃dā tñ p̄ncipalis ꝛ q̃dā scōaria. Sunt aūt oēs quatuor de trib⁹:quarꝫ dixit Aui.p̄mi pª nasi iuuamenta manifesta sunt 3ª vnū est:qm̄ cuꝫ foramine qḋ est in eo in odoratione iuuat donec plus aeris in eo cōtineat̄ ꝛ tēperet̄ ꝑusqꝫ in cerebrū penetret:lꝫ enim pl̄m aeris qui attrahit̄ ad pulmonē vadat:magna tñ eius ps ad cerebrꝫ tēdit:ꝛ cū aeris attractione cū qs odorare vult multus in vno loco aer corā instr̄o odoratus adiungit̄:vt sit apprehēsio odoris plus ꝛ copiosior:in p̄mo ergo iuuamēto sunt tria iuuamenta.dixit.n.ipse tertij.5ª ex duab⁹ extremitatib⁹ nasi recipiūt cerebrū:ꝛ duo additamenta nata ex eo.s.carūcule dicte odorē cū attractione aeris. Cerebro.n.inest aeris attra

De figura ossiū ɔcurrentiū ad cōponem. nasi.

De cartilaginib⁹.

De mutilitatis nasi

Forma nasi p̄ter lōgitudinē est triplex.

De meatib⁹ siue foraminib⁹ nasi.

De suba nasi.

De vtilitatibus.

etio: vt ꝯseruet aer calorē inatū in ipso sic pulsus. Qñqꝫ vo dixit Aui. augmētat̄.s. idigētia attractiōis aeris apō clamorē: ⁊ apō ꝓfoca^{nem} aeris: ⁊ euētationē ad supiora. Exposuit Dynꝰ.i. apud ꝓhibitionē euētatiōis. ¶ Et dixit. A. ꝓmi pᵃ 2^{m} iuuamētū est: qꝛ ad lr̄as iuuat distinguēdas: ⁊ vt eaꝝ exitus sit facilis in scissione: ⁊ ne totꝰ aer apud locū cui lr̄aruꝫ accidit incisio cōprimat̄: sed sit ſm mēsurā. Et hec dno iuuamenta in vno cōicant iuuamēto: ⁊ tātū est qd̄ facit nasus in cōmēsuratione aeris haꝝ lr̄aꝝ q̄ztū id qd̄ facit foramē ꝑforatū absolute post fistulā qd̄ nihil obturat. ¶ 3^{m} iuua^{m} est. dixit Aui. vt supfluitates a cerebro egrediētes tegimentū ⁊ defensionē a visibꝰ habeāt. tegit. n. nasus ⁊ celat mucillagines a cerebro exeuntes: ne qd fedū ⁊ abominabile inspicientibꝰ appareat. Et cū hoc dixit Auic. nasus est instr̄m iuuatiuū ad cerebri supfluitates excutiēdas cum ex sufflatione. ¶ Gal. vbi supra dicta iuuamēta nasi tetigit: ⁊ vt ostēderet necessitatē expurgationis supfluitatiꝫ cerebri ꝑptes nariuꝫ. dixit qd̄ maxia fides raritatis huiꝰ sensiterij. i. foraminū dure matris ⁊ ossis colatorij ēt tegiminis eiꝰ est qd̄ multotiēs fit desup supfluitatū repentina eūo quas bregmaꝫ ⁊ coriçaꝫ antiq noiant: mucillagines aūt minores. i. puriores. Et subdit. ⁊ supra ēt positū est qd̄ hoc est nāe ꝯsueta ingeniatio. s. nunqꝫ dimittere alicuiꝰ organi actū aut vtilitatē qñ possibile est multos ab vno effici bñ. Et. n. ⁊ hoc cū vētriculi q supiacent ſm cerebrū ⁊ suscipiūt de necessitate multas supfluitates ex ꝯtinētibꝰ eos corpibus frequēter vtiqꝫ a populis occuparet̄ aial: nisi aliquā ⁊ hoc nā ad effusionē viā idoneā cōiecturaret: sed neqꝫ excogitare pol̄e erat aliquā melioreꝫ amplā simul ⁊ versus deorsuꝫ. Ab intus igit̄ extra ꝑ poros qui ſm nares supfluitates ferunt̄. ab extra vero intus sensibilia v̄tutis odoratiue. Et his duabꝰ vtilitatibꝰ vnū organū famulat̄: quaꝝ vna ad ipꝫ viuere est necessaria: ⁊ alia ad meliꝰ viuere. ¶ Et dixit Gal. ꝙ qñ total̄r bene cerebrū se hꝫ ⁊ dominat̄ nutrimēto suo sufficiunt ei duo riui deorsuꝫ tendentes eructuātes ꝑ palatū ad os oēs supfluitates eiꝰ: quare ꝓma vtilitas cerebri eaꝝ que ad nares foraminū eiꝰ gr̄a maxime facta sunt: nō est supfluitatis excreatiua: sed hoc ex supabundāti factū est malignato cerebro auxiliū: ꝓus autē est odorū dignotio. Et hac adhuc antigor ⁊ ad ipsuꝫ viuere necessaria est q̄ ad cerebrū inspiratio. Et ꝑꝑ hoc solū sensus odoratꝰ ſꝫ cerebrū factꝰ est. ¶ Sꝫ qm̄ oportebat eē tegimē eius multoꝝ foraminū: sil̄ aūt ⁊ rarū ꝓmpte mittere debēs ad cerebrū: aerē qdē respirationis gr̄a: vaporē v̄o dignotionis odoꝝ gr̄a: ac ēt eūare repēte sil̄ si aliqñ opus fuerit multitudinē supfluitatū: necessario sequebat̄ magna ipsiꝰ tegminis facilis pol̄itas ⁊ magnū cerebri noc^{m}. Apposuit nā os varie ꝑforatū: sicut spōgia: vt neqꝫ aliud qd incidat extrorsuꝫ corpoꝝ duroꝝ: neqꝫ sincera frigiditas ispirātibꝰ nobis ſm rectitudinē vētriculoꝝ cerebri eat: nō eniꝫ debebamus semꝑ inspirare aerē moderate frigidū. Aer āt valde frigidꝰ si ſm rectitudinē allatꝰ fuisset ad cerebrū infrigidaret ipm īmoderate. Et ꝑiculū induceret de tota vita. Itaqꝫ aer in cōcauitate nasi receptꝰ aliqual̄r cōtēperat̄: vt nō ledat sua q̄litate frigida vel calida cerebrū. Et sil̄r vapor odoriferus cuꝫ aere sil̄ in ea receptus disponit̄ vt meliꝰ ab odoratꝰ organo sentiatur. ¶ Et 4ᵃ vtilitas ſm Gal. vbi supra pōt poni: qm̄ odoꝝ dignotio nō modicū iuuat respirationē nō ꝑmittens latentes paruos vapores coingredi cū puro spiritu. contristatus. n. ab eo sensus cogit duoꝝ alterū facere. s. aut fugere q̄ꝫ citissime ab eis: aut afferre naribꝰ aliqd tale quale ꝓhibeat vapores: mittat aūt aerē. Et hinc est ꝙ cū ꝑuenerimꝰ ad aliquē locū fetidū illū currēdo subito ꝑtransimus: ⁊ nares obturamꝰ. ¶ Et dixit Gal. 11°. de vtili. ꝑticul. nasuꝫ respiratiuoꝝ organū esse ꝓmū ordine: os v̄o nulla passione cogente aial nullatenus: sanis enim existentibꝰ certitudinal̄r poriꝫ nasi nō egent aialia ore ad respirādū: imo nō egent eo: nisi flegmone aliquo vel sciliro gñato: vl̄ aliqua alia dispōne obstruente poros nasi cogant̄ tunc ꝑ os respirare: aut nisi ꝓpter aliqd̄ asma multū vehemēs. ¶ Et ex supradictis pꝫ: quare nares semꝑ fuerunt patule aperte q̄ꝫuis aliqua aliorū sensitiuoꝝ fuerint aliqñ clausa vel in occulto posita: ⁊ est vt cū os claudit̄ ꝑ eas semꝑ fiat ad cor aeris inspiratio.

¶ De anatomia oris. Cap. xxx.

OS de se nihil significat positiuū: sed soluꝫ q̄ꝫdā indicat cōcauitatē: circa quā ⁊ in qua diuersa existunt mēbra que sunt labia dentes gingiua lingue ⁊ palatū verūtñ os frequēter sumit̄ pro ipsis membris. Et vt sic sumptum est mēbrū organicū ex dictis organis ꝯpo^{m}. ¶ Dixit Auer. coll̄ꝫ. ꝓmo. extremitas oris tendit vsqꝫ ad vias q̄ sūt canna pulmonis ⁊ meri. s. exclusiue: ⁊ sic inter cōponētia os existeret vua: ⁊ due amigdale ⁊ algasmach. Sꝫ mihi apparuit illa reseruare inter mēbra gutturis. Et in kacumine superioris palati est cōcauitas ꝑꝑ duas vtilitates: quaꝝ vna est vt fiat ad ipsam intonatio vocis. ¶ Et 2ᵃ est: vt possit fieri facilis ⁊ bona reuolutio cibi qñ dētibꝰ mollit̄. Dixit. A. tertij. 6ᵃ os est mēbrū necessariū ad hoc vt ꝑueniat cibꝰ ad cōcauitatē inferiorē. s. ad ventrē mēbroꝝ nutrimēti: ⁊ est cōueniens adhuc: vt ꝑueniat aer ad cōcauitatē superiorē. s. ad ventrē spūaliū. Et cōuenit etiā in expulsione superfluitatuꝫ aggregatarū in ore stōi cū elongat̄: ⁊ difficilis fit eaꝝ expulsio ad inferiora. ¶ Et est os vas vniuersale membroꝝ locutionis in homine ⁊ vociferationis in alijs animalibus vociferantibus cum exufflatione.

¶ De anatomia labiorum. Cap. xxxj.

LAbia mēbra sunt officialia multū lacertosa: quoꝝ lacertoruꝫ anatomia supra habita est: ⁊ ea vestit pāniculus ortus ex pāniculo vestiente mēbra oris qui ex pāniculo oris stomaci originem trahit. Et hinc est quod cum ore stomaci cōmunicant labia in passionibus eius: quare cum futurus est vomitus tremit labium inferius ⁊ nūciat illum. ¶ Dixit Au. tertij. 8ᵃ duo labia creata sunt ad cooperiendū os ⁊ dentes: sicut. n. dicūt labia sunt ori: sicut hostiū domui: ⁊ easdē vtilitates quas hostiū prebet domui ꝓbent labia ori. Et subdit Aui. sunt ēt ad decorē: turpe enim aspiciētibꝰ foret os amotiꝫ labijs. Et subdit. ad retinēdū saliuā. supplent: ⁊ ad ꝓhibendū ipsaꝫ ⁊ cibaria de ore egredi: donec optime masticent̄. Et subdit Aui. ⁊ adiuuādū hoies ad loquendū: qm̄ adiuuant in ꝓferendis vocibus: ⁊ sūt de organis vocalibus. Et Aꝝ. qdē voluit. 35ᵃ. ꝓbleumatū. ꝓbleumate 7° ꝙ labia inter partes faciei maxime titillant. i. mouentur: titillatio. n. motus est ⁊ merito: qm̄ labia inter mēbra faciei sunt abscisa ⁊ dependētia ⁊ maxime labiū inferiꝰ. Et cū hoc sunt sufficienter carnosa non oīno dura: nec oīno mollia: ⁊ per ꝯñs facilius titillabilia ⁊ mobilia.

¶ De anatomia dentium. Cap. xxxij.

DEntes sunt mēbra que lꝫ ſm aliquā cōsiderationē sint dicenda cōsimilia: ſm aliā possunt dici instr̄alia: sunt. n. instr̄a ad incidendū frangendū ⁊ molendū: siue masticādū alimentū creata: ⁊ cū hoc iuua^{m} sūt ꝓstantia in ꝓlatione vocū. ¶ Nouus cōmētator voluit dentes fore magis de nā carnis q̄ꝫ de nā ossis: ⁊ hoc iō qd̄ sentiūt. Et iō vident̄ fieri de mā magis ꝓpinqua nāe sanguis q̄ꝫ spermatis: ⁊ hinc est qd̄ deperditi pñt regñari: verūtñ dixit ipse ꝙ dentes fiunt ab ossibus mādibularū. s. ex supfluo alimenti ipsaꝝ iō tenent sil̄itudinē ossis: ¶ Hoc aūt dictū est dissonū sententijs auctoꝝ q posuerunt dentes esse ossa. Et ēt dictuꝫ suū nō v̄r veꝝ: qm̄ supfluū alimēti mandibulaꝝ: ex quo ipse dentes ꝯcessit fieri magis est ꝓportionale superfluo alimēti mēbroꝝ spermaticoꝝ q̄ꝫ sanguineoꝝ cū sint mādibule mēbrū spematicū. ¶ Et io dōm est cū auctoribꝰ qd̄ dētes sūt ossa ⁊ mēbra spmatica: verūtñ nō q̄lia alia ossa. Dixit enim

Arist. 2° de gñatione aíaliũ. accidit neq₃ eādē hr̃e nā₃ alijs ossib⁹ dētes: differũt. n. ab alijs ꝓprietatib⁹ plimis: q̃ꝝ pᵃ est ꝙ oia alia ossa in pᵃ ↄstitutiōe fiũt: ⁊ nullũ eoꝝ fit posteri⁹: dentes aũt fiũt posteri⁹. 2ᵃ est. ꝙ dentes deꝑditi pñt renasci: alia aũt ossa nō 3ᵃ est: ꝙ dentes vsq₃ ad finē vite crescũt: alia aũt nō post augmasticā etatē. 4ᵃ est. ꝙ dētes sentiũt: alia aũt ossa nō sentiũt. 5ᵃ est. ꝙ ossa q̃dā medullā hñt: dētes aũt nō hñt medullā. 6ᵃ. ꝙ dentes dislocati reduci non possunt: neq₃ fracti restaurari: sicut alia possunt ossa.

Q̄r dētes a ꝑncipio nō ꝓducũtur in hoīe.

¶ De pᵃ haꝝ ꝓprietatũ dñt cōiter ꝙ nō ꝓducucunť dētes in hoīb⁹ in ꝑn° gñonis: neq₃ in vtero: neq₃ extra vteꝝ ꝑ aliqđ tp̃s: q₂ cũ sint vt patuit ad alimētũ incidēdũ: aut frāgendu₃ vel molēdũ creati hoīes eo tp̃e nō eguerũt: cũ nō nutrianť: tũc alimētis reqrētib⁹ incidi frāgi vel moliri. Nā aũt: q₂ nō supfluit nō gñat mēbra: nisi cũ sũt nec̃ia: s₃ postea in ꝓcessu cũ eguit alimēto indigēte incidi: ⁊ molliri illos gñat. ¶ Gētilis quoq₃ dixit. qđ q₂ hō a ꝑn° habuit caput valde magnũ respectu alioꝝ mēbroꝝ cōuersa in ꝑn° in ossa capitis q̃ magna sũt tota mā: ita ꝙ ēt supfluũ nutrimētũ mādibularũ: iō a ꝑn° hoī nō fuerũt dentes ꝓducti: sed post natiuitatē caput nō crescit cōsilr̃ alijs mēbris: q̃re supfluũ alimēti mādibularũ nō ↄuersu₃ in ossa capitis: sed in eis remanēs efficiť a nā idonea mā dentiũ: ⁊ iō tunc ꝓducunť: ꝓducunť aũt qbusdā citius: qbusdā tardius ſm q̃titatē māe idonee que ↄgeriť qbusdā cito: qbusdā tarde. ¶ Et dixerũt qdā ꝙ lactatio facit oriri dentes: sed nō est ita: calor eni₃ lactis iuuat ad cita₃ natiuitatē dentiũ: ⁊ iō in pueris q lactanť lacte calidiori citius oriũť dētes. Calor. n. creat ⁊ format dentes. Dixit Aꝛ. 9° de animalibus.

Q̄r dētes deꝑditi renascantur i pueritia.

¶ De scđa proprietate. dixit Auicen. ꝑmi prima. capitulo de mēbris: q₂ dētes fiũt a sanguine: in quo adhuc est ṽt⁹ spermatis: si inter ipsu₃ ⁊ sperma nō fuerit multũ tp̃s si cadunt pñt renasci: ⁊ sic dentes renascunť in etate pueritie: sed si fuerit multũ tp̃s ⁊ sanguis ↄuersus fuerit ad aliā dispōnē: tunc si cadũt nō renascũť. ¶ Dixerũt aũt qdā ꝙ Aui. in his voluit ꝙ sicut sp̃ma in vtero h₃ v̾tutē faciēdi mēbra sp̃matica: ita talis sanguis post natiuitatē h₃ virtutē gñandi dentes q sunt mēbrũ sp̃maticũ cũ ille sanguis hēat v̾tutē spermatis. ¶ Hanc aũt expōnē nouus cōmētator improbat dicens: si sic foret idē esset efficiēs ⁊ mā: ex quo idē sanguis efficit dentē: ⁊ est mā ei⁹. Et iō dixit ipse. ꝙ dentes fiũt ex supfluo quāti alimēti mādibulaꝝ: in qđ ipse mādibule agētes inspissant ip₃: ⁊ in dentē cōuertũt. Et dixit. ꝙ in ꝑma etate post eoru₃ casu₃ pñt regñari: q₂ in illa etate alimētũ eoꝝ est multum: ⁊ multũ ex eo supfluit: ⁊ ipsoꝝ v̾tus est fortis potēs agere in sp̃m: ⁊ in dentē cōuertere. In sequētib⁹ aũt etatib⁹ nō regñatur ꝑꝑ supflui alimēti paucitatē. ¶ Gētilis v̾o dixit. ꝙ. A. intellexit in verbis ꝑdictis dētes fiunt ex sanguie in quo est virt⁹ spermatis. i. ex sanguine qui ↄsilr̃ disponiť: sicut si fierent in vtero in quo si fierent sanguis q eēt eoꝝ mā a sp̃mate disponereť ⁊ dealbareť. Et sic est de ipsa extra vteꝝ: quia mādibule in supfluũ sui alimēti agētes sāguinē ip₃ dealbāt: ⁊ in dētes ↄuertũt. ¶ Quidā aũt alij dixerunt. ꝙ in verbis dictis voluit Aui. ꝙ in sanguine illo sit nō v̾t⁹ sp̃matis neq₃ sperma: s₃ sic dixit. q₂ op₃ ꝙ mā ex qua fiunt dētes cōuertatur ad mām silem illi ex qua fiunt mēbra spermatica: ⁊ q₂ in ꝑma etate abundat mā hũiditatis in mādibulis que pōt ad talē dispōnē cōuerti: iō si cadũt in ea pñt regñari. ¶ Quidā v̾o alij asserunt hũiditatē vere sp̃maticā in foraminib⁹ mādibulaꝝ reseruari: ⁊ ſm debitā ꝓportionē calidi in ꝑmis etatibus trāsmutari in dētes. ¶ Et alij dixerũt. ꝙ dentes generanť ex hũiditate assilata sp̃mati in foraminib⁹ mādibularũ cōtēta cũ agit in eā caliditas q̃si assans hũidũ grossu₃: qđ postea a calitate derelictũ cōplete ↄgelať a frido: sicut ⁊ alia ossa generanť. ¶ Et alij imaginanť ad foramina trahi mādibulaꝝ aliquā hũiditatē sanguineā que vigore mādibularũ ⁊ aliaꝝ ꝑtiũ spermaticaꝝ circũstātiũ ad nām spermatis reduciť. s. q₂ dealbať vigore ossiu₃: ⁊ a calido ipsoꝝ vigorato in tp̃e inspissať: ⁊ in tp̃e determinato trāsmutať i dentes. Et ex isto dicũt: seqť nō vniformē eē ortũ dentiũ: nec in vno tp̃e in quol₃ corꝑe: ꝑꝑ nō seruari eandē ꝓportionē calidi ad ipsu₃ hũidũ in quol₃ corꝑe: ⁊ quol₃ tp̃e. Et hec dicũt. est cā quare in qbusdā corꝑibus reseruantur aliqui dentes ꝓducturi in etatibus alijs sequentibus: ita ꝙ etia₃ quibusdā in senectute noui oriunť dentes. ¶ Et dicunt. cadunt dentes ꝑmi in hoīb⁹: ⁊ alij renascunť post loco eoꝝ: q₂ in ꝑn° ort⁹ eoꝝ mandibula est mollis sic ꝙ ꝑmi dentes nō potuerũt generari duri sufficiēter. Et hoc ex ordine est nāe cũ illis tēporibus nō nutrianť hoīes nutrimētis solidis resistētib⁹ incisioni fractioni ⁊ mollitioni: vñ nō erant tũc tp̃is dētes duri necessarij: sed postea in ꝓcessu: q₂ debebat tunc hō vti cibis solidis ⁊ duris: idcirco nā tũc dētes ꝑmos tanq̃ inualidos ⁊ insufficiētes oꝑationi ciboꝝ expellit: vñ cadunt: ⁊ maxie cũ mādibulis adhuc mollib⁹ exñtib⁹ nōdũ firmiter hereāt: ⁊ alios loco illoꝝ succedere facit ex humiditate magis indurata in mandibulis magis exiccatis genitos q eis firmiter herēt: neq₃ ab eis facilr̃ defluũt. ¶ Et dicũt. contingit quibusdā post etatē pueritie si rursus cadāt dentes regeniti iterũ eos renasci reseruata in eis ad gñonē dentiũ humiditate idonea sufficiēti ꝑꝑ humiditatē nāe eoꝝ: ⁊ ego audiui a fide digno ꝙ in comitatu pistorij erat hō hñs. 90. annos cui oēs dentes deciderāt circa. 70ᵐ annũ etatis sue: ⁊ rursu₃ alij fere oēs renati postea fuerunt: ⁊ dicũt. in qbusdā qb⁹ nō oēs dentes in pueritia orti fuerāt: postea in adolescētia vel iuuētute: ⁊ in qbusdā in ꝑma senectute dentes de nouo ortos fore: donec sufficientē eoꝝ numerũ cōpleant. Et dicũt. dentes sic ꝓductos: ⁊ ēt post renatorum casu₃ cu₃ eis renatos dentes sapientie nũcupari. ¶ Solinus quoq₃ de mirabili. mundi. narrat natũ cũ oībus dentib⁹: ⁊ ꝓpterea dentatũ fuisse vocatũ.

Q̄nq₃ p⁹ casu₃ dentiũ renatorũ denuo alij renascuntur.

Q̄r dētes ↄtinue vsq₃ ad finē vite crescant.

¶ De 3ᵃ aũt dentiu₃ ꝓprietate: dixit Aristo. 17° de aīalibus. dentes inter oīa ossa hoc singulare hr̃e. s. ꝙ semꝑ crescunt vsq₃ ad finē vite: ꝑꝑ cōtinuā eni₃ eoꝝ oꝑōnē in molendo cibũ ordinauit nā cōtinuũ crementũ ipsoꝝ: si nō enim semꝑ crescerent cito cōsumpti ⁊ attriti deficerent. ¶ Dixit Aui. tertij 7ᵃ: dentes creati sunt recipiētes augmētũ ⁊ additionē semꝑ: vt sit eis illud loco ei⁹ qđ cōteriť. Et signum hui⁹ est. ꝙ videmus ꝙ dens oppositus loco ei⁹ qui cecidit: aut q eradicatus est augmentať in longitudine cũ sit additic eueniens ei: ⁊ nō opponať ei cōtritio: q₂ non est illi dens oppositus conterens eum.

Q̄r dētes solr̃ inter ossa sēsu₃ habeant.

¶ De 4ᵃ aũt ꝓprietate dixerũt dētes sensu₃ hr̃e: vñ Aui. vbi supra. dentes sũt ex sũma ossiu₃ que hñt sensu₃: ⁊ ꝑmi ꝑma ait. Nullũ ossiu₃ sentit ꝑter dentē: ⁊ Gal. dixit. ꝙ experimētu₃ demr̃at dētes hr̃e sensu₃: de quo nā sollicita fuit ⁊ fecit: ideo cũ virtute que de cerebro ꝓuenit: iō vt ipsi inter calm̃: ⁊ frigidũ discernerēt. ¶ Et Auic. dixit. tertij 7ᵃ: aduenit ei sensus ꝑꝑ illud qđ aduenit eis ex neruis a cerebro ꝓcedētibus leuib⁹: ⁊ ꝑꝑ hũc sensu₃ incurrũt dentes dolorē, ⁊ precipue stupefactiuũ. Et dix̃ Aui. qñ dolēt sentiũt id qđ accidit in eis de ꝑcussiōe ⁊ saltu. ⁊ qñq₃ sentiũt fricationē suā ⁊ commotionē suā. ¶ Alexā. dixit. qdā dicũt dolorē esse in dentis ꝓfundo. Alij v̾o negāt. qm̃ dens est os: ⁊ iō sine dolore, oē eni₃ os est insensibile, qđ lima eis adhibita declarat, cũ g̃ nō doleāt a maiori cā q̃ est doloris. s. a solōne continui māli v̾r ꝙ nō hñt sensu₃. ¶ Propter ꝑdicta qdā dixerũt dentes ꝑ se ⁊ imediate nō sentire, sicut dr̃ carnē sentire, ⁊ hoc q₂ nō hñt suba₃ neruosa₃ facientē ad sensu₃ tactus: s₃ hñt suba₃ terrestrē siccā ⁊ durā, q̃lis nō cōuenit cũ tēꝑamēto reqsito ad sensu₃ tactus, vt voluit Aꝛ. de aīa 3°. Sed sentiunt dicũt ipsi dentes ꝑ accidēs. s. inquātũ associantur alteri ꝑticule sentiēti. s. gingiue ⁊ neruo venienti ad radices eoꝝ, sentiũt enim perinde: sicut diciť carnē epatis sentire: q₂ associať pāniculo velanti ipsam qui sentit: ⁊ ideo frigidum ingēs dentes sentiunt cum peruenerit ad radices eoꝝ: ⁊ in neruum eis asso-

ciatum impresserit:⁊ similr̄ calidū. Alia autē ossa non sic associantur neruis:⁊ ideo nō sentiunt calidum ⁊ frigidum: sicut dentes:non sentiunt autē solutam continuitatem a lima inductam:quia soluta illa cōtinuitas non peruenit vsq̄ ad neruū eoꝝ radicibus sociatū:sicut peruenit ad ipsū calidū ⁊ frigidū. ¶ Cōciliator vero dīa.43ª dixit. dētes ꝑ se sentire:⁊ h̄ tñ ꝓp neruos venientes ad ipsos:ex tertio pari neruoꝝ cerebri:tū etiā ꝓp finē ⁊ curā quā nā erga eos habuit maxime vt tueant̄ a nociuis:⁊ alliciāt sibi ꝯueniētia:sensus tñ eoꝝ debilis est:⁊ hebes valde ꝓp eoꝝ siccitatē ⁊ duriciē: quā oportuit eos habere ꝓp incisionē ⁊ fractionē ne frāgāt̄ ⁊ doleāt. Verūtñ q2 sūt magis porosa lucida ⁊ diafona alijs ossib⁹ hinc habilia sunt recipere spūm aīalē ⁊ virtutē sensitiuā. Et q2 eoꝝ sensus hebes est:iō nō dolēt sol'one cōtinuitatis eoꝝ sufficietenus:⁊ q̄3 minime ꝑcipiūt obiecta terrestriū occurrētia. Qualitates aūt ꝑmas ⁊ ꝑcipue excellētiores.s.caliditatē ⁊ frigiditatē:⁊ maxie intensas sentiūt:⁊ dolorē ex eis patiūt̄ mox alterutrū occurrētib⁹. Et hoc q2 he q̄litates sūt spūaliores ⁊ penetrabiliores in qb⁹ ⁊ rō actionis ꝓp ꝓrietatē inuenit̄. Et dixit. sentiūt dētes nō ex seipsis: s3 ex transmissione ac irradiatōe ꝟtutis aīalis sensitiue ꝓuenietis grā neruoꝝ ad ipsoꝝ radices:sicut caro post ꝯꝑditionē ipsoꝝ gñata sensū torposuz ex h⁹ acqrit emanatōe. Qui ergo dicūt ex auctorib⁹ dētes nō sentire intelligūt sensu acuto:sensu aūt hebete bñ volūt eos sentire:vel itelligūt nō sentire eos ex ipsoꝝ nā:sed bñ ꝓp aliud vt dictū est. Zoar aūt dixit. de sensu dentiū remāsisse apud eū dubiū. ¶ Dixit Cōcil. si dicat̄ ꝙ sensus dentiū sit acut⁹ nō hebes:qm̄ acutū ⁊ intēsū patiunt̄ dolorē:dōm est dolor ipse acutus nō dentiū est: sed neruoꝝ aut pāniculoꝝ gingiuaꝝ. ¶ Cōstātinus quoq̄ voluit qd̄ dentes tenēt mediū aliquālr̄ inter mēbra spermatica ⁊ carniformia qb⁹ vt spālib⁹ ossibus dedit nā priuilegiū sentiendi. ¶ De qnta aūt dentiū ꝓprietate est sciendū ꝙ q̄3q̄3 dentes dicant̄ a vulgarib⁹ medullā hr̄e:⁊ medullā eorū dolere:⁊ medullā in dolore dentiū:vti debere:ipsi tñ vere medullā nō habent:quēadmodū supra dictū fuit:quedā ossiū medullā habere. Sed per medullā dentiū intelligi d3 ipsoꝝ mediū:⁊ ptē centralē que ps centralis minus sicca ⁊ dura est circūferentiali. Et ob hoc medulla vocat̄. Et hinc est ꝙ dicūt dentes ꝯcauari:⁊ ꝟm medullā euacuari:q2 pars ipsa cētralis potest a circūferētiali amoueri ⁊ corrodi:⁊ sic cōcauū remanere. ¶ De 6ª ꝓprietate. dixit Conciliator libri sectaꝝ. ossa a suis locis educta reuocant̄:siue reuocari possunt:dentes aūt a suis locis remoti reduci nō pñt. Quidā tñ conati sunt loco euulsoꝝ mortuoꝝ dentes reponere accipiētes euulsis eq̄les:⁊ lima coaptātes:ita vt ꝯstrictos inter nō euulsos maneāt. Et iā inuentū est hoc ad tēpus valuisse: ⁊ per plures annos in loco mansisse illos. ¶ Dixit Gal'.11°. de vtil'.ptic.32° dentes vniuersos habem⁹ in vno ordine ꝟ3 alterutrā genā.16.locatos. Et subdit. anteri⁹ qdē incisiuos noiatos acutos ⁊ amplos:vt mordētes abscindāt:ꝯñter āt dentes caninos amplos ꝟm inferiorē basim:acutos aūt ꝟm supiorē finē:vt si nō abscindat̄ aliqd ab illis pre duritie hec hi frangere possint:his v̄o ꝯñter ptonchios quos ⁊ molares vocāt asperos ⁊ amplos:⁊ duros ac magnos:vt incisa ab incisiuis vel fracta a caninis terere possint certitudinalr̄. Neq3.n.si certitudinalr̄ leues facti essent idonei ad ꝓpriū opus existerēt ab ineq̄lib⁹ enī ⁊ asperis meli⁹ terunt̄ oia. Et ꝓp hoc molas qb⁹ molūt triticū qñ in tēpore terentes lenes fiūt rursū incidūt ⁊ asperāt:neq3 si asperi qdē eēnt:nō aūt duri qd plus ampli⁹ eis essent anticipātib⁹ illis ꝯteri q̄3 minuere cibaria. Qm̄ aūt ⁊ si duri facti eēnt:nō aūt ampli. Quid plus si demū op3 qd̄ d3 cōminui in amplius firmari basibus:in incisiuis enī ⁊ caninis nihil est poss̄ cōminui ꝓp strictitatē, ac ēt si hec oia haberēt:parui aūt essent:nonne ⁊ in hoc solo alioꝝ vtilitas corrūperet̄ plurimo tēpore idigētib⁹ nobis ad cōminutionē cibarioꝝ:sic.n.est de incisiuis ⁊ acutis q sūt post eas. ¶ Aui. aūt ꝑmi ꝑma. cap° de anatō dentiū dixit. dentes sunt.32. est tñ cū ꝯtingit hoies nō habere veggegādos q sunt q̄tuor extremi. ⁊ tūc nō erūt nisi.28. Eoꝝ vero duo sunt duales:⁊ duo quadrupli supi⁹:⁊ totidē inferi⁹ ad incidendū:⁊ duo canini inferi⁹:⁊ duo supius ad frangendū. ⁊ molares ad molendū ex vtraq̄ parte supiore ⁊ inferiore q̄tuor aut qnq̄. Et dixit. vegegādi ꝟ3 plr̄m nascūtur in medio tēporis augmēti.s.post spermatis emissionē:⁊ ante cōsistentiā. Et iō isti dētes:dentes sensus vocant̄. ¶ Dixit Sera.2° breuiarij. ca° 16° nō sunt facti duales ⁊ q̄drupli plures nūero q̄3 canini. nisi q2 administratio eoꝝ in cibis q incisione indigent est plus q̄3 administratio eoꝝ in eis q indigent fricatione. ¶ Et Gal'. dixit. vbi supra. hoi vnū ꝟ3 alterutrā partē ꝓduxit nā caninū dentē. Et iunioꝝ leonib⁹ lupis ⁊ canib⁹ multos alterutrūq̄ hñtib⁹. Sed ⁊ hoc rursus sciebat nā euidēter māsuetū ⁊ politicū aial plasmās fortitudinē nō ex corpis robore:sed ex sapiētia debere:q̄3tū igitur erat necessariū ad frangendū aliqd duroꝝ a nobis poterat fieri:quare ⁊ rōnabilr̄ duos fecit incisiuos:q2 inutilitas eorū erat maior. Et his adhuc plures molares:plr̄ima est hoꝝ vtilitas. ¶ Dixit Sera. facti sunt molares plures numero ꝓp multitudinē necessitatis vsus eoꝝ in cibis. Et Arꝝ. qdē voluit numerū dentiū ꝟm sexū augeri vel minui. Et.n. sexu muliebri sunt pauciores ⁊ raro trāscēdūt numeꝝ.28. In viris aūt ꝟm pl'3 sunt.32. vñ 2° de aialib⁹. masculina sunt plr̄iū dentiū q̄3 feminina. ¶ Dixit Gal'. vbi supra. nō fuit nūerus hoꝝ dētiū sepat⁹ molariū:sed longiores qdē hñtib⁹ genas alterutrūq̄ qnq̄ facti sunt:ꝑuiorib⁹ aūt quatuor:s3 tñ plurimis qnq̄. Et dixit. nūq̄3 q̄tuor a sinistris:⁊ qnq3 a dextris vel ecōuerso. vel ab iferiorib⁹ q̄tuor a supiorib⁹ qnq̄ vel ecōuerso. Et dixit. vlr̄ aialia examinās inuenies ꝙ qb⁹ in mordendo est fortitudo his os est magnū ⁊ plenū acutis:qbus aūt ad masticandū cibaria:⁊ certitudinalr̄ leniendū est vtilitas dentiū admodicū eis collectū est os multos itra id habens molares:acutos aūt ⁊ nō oino:aut ꝟm alterutrā pte3 gene vnū. ¶ Dixit Serap. anteriores sunt lati:⁊ radix eorū est vna. caninoꝝ ꝟo capita sūt acuta ⁊ radices sūt late ⁊ radix cuiusq̄ eoꝝ est vna:⁊ dnr̄ canini ꝓp similitudinē eorum cū dentib⁹ canis. Et molariū superioꝝ radices sunt plures radicibus inferioꝝ:qm̄ supiores sunt suspensi pendentes ⁊ inferiores sūt sup fundamēto fixo:⁊ duo dentes postremi: in pluribus hoibus sunt habentes quatuor ramos desup ⁊ tres ramos inferi⁹. ¶ Dixit Aui. dentes hñt radices ⁊ capita acuta que in foraminibus figunt̄ ossiū duaꝝ mādibularū in qbus ꝯsistunt. Et sup marginē cuiusq̄ foraminis additamētū magnū rotundū orit̄ ꝙ dentē circundat ⁊ stringit: vbi fortia existūt ligamēta:⁊ dixit. vnusqsq3 dentiū preter molares vnū h3 caput:molariū vero in inferiori mādibula fixoꝝ qsq3 ad minus duo h3 capita:⁊ est etiā q h3 plura:⁊ precipue vegegādi q tria hñt capita:sed fixoꝝ in mādibula superiori qsq3 ad minus tria h3 capita:⁊ fortasse plura:⁊ precipue vegegandi ⁊ hñt quatuor capita. Et dixit. capita.i. radices molarium multa facta sunt:qm̄ sunt magni. Et qm̄ operatio eaꝝ.s. est multa:⁊ q2 supioribus addita sunt eo ꝙ sunt suspensi:⁊ ꝙ grauitas facit eos ad oppositionē partis declinare capitū suoꝝ:inferioꝝ v̄o ponderositas eis cōtraria nō existit. ¶ Dixit Aristo.2° de aialib⁹. omne aial cum senescit nigrescit dentibus. equus aūt albescit. ¶ Gingiua a Serap. guraur vel algumer vocat̄:⁊ est caro os mandibule intus ⁊ extra:⁊ inferius imobilis existēs:⁊ dētes cōstringens circa ipsas radices:⁊ sic in ipsoꝝ firma fixione coadiuuat. ¶ Utilitates dentium supra patuerūt:⁊ Homerus:vt refert Aullus Gellius de noctibus atticis:contra Ulixē loquacem dixit. luculente ad coercendum verboꝝ inanē multitudinem velut vallum lingue oppositum esse dentium cohortem. Quidam autem adhuc etiam auxilium:siue vtilitatem labia coadiuuantia fore dixerunt.

Quo dentes habeant medullā.

Qr dētes euulsi aut fracti non restaurāt.

De nūero ⁊ ordine ⁊ officio dētium.

¶ De anatomia lingue. Cap. xxxiij.

Lingua est mēbrū duplex.

Lingua glossa etiā vocata: dixit Auic. tertij 6ª. vt supra ēt patuit de membris oris. ¶ Et ipsa qdē ḃm Gal. est mēbrū duplex: vñ Rabi in ṗma pticu. lingua q̄zuis appareat vnū in aspectu ipsa in veritate sūt duo: vñ 11° de vtilitate pticu. dixit Gal. ꝙ q̄zuis qbusdā aīaliū diuisa sit lingua: vt serpentibꝰ: hoībus aūt nō erat hoc melius: neqꝫ ad masticationē: neqꝫ ad locutionē: sed rōnabilr venit: sunt ⁊ ꝯuenerunt in vnū pticule. Euidenter tñ ex his est duplex. Non enim a dextris ⁊ sinistris ꝑuenit aliqs musculus vel vena vel arteria vel neruus: neqꝫ ex singulis ad extra. sꝫ vtriqꝫ medietati eius ꝑ longitudinē cōiungunť vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles: ⁊ neruꝰ spālis. ¶ Et suba ligue. dixit. A. est caro mollis alba quā coopertūt vene parue intrātes sanguinee rubee ex colore eius: quaꝝ alie sunt vene ⁊ alie arterie. Et in ipsa sunt nerui plures ꝓcedentes ex neruis q̄tuor veniētibꝰ ad ipsaꝫ. s. ex neruis reuersiuis. Et sūt sub lingua due vene magne virides ex qbus ꝓcedūt vene plures. Et vocāť due ranine: qꝛ colorē habēt silem colori viridi ranaruꝫ. Et dixit. in lingua est ex venis ⁊ neruis vltra q̄ꝫ credať esse in suo sili. ¶ Dixit. n. Auer. colliget ṗmo. sunt vene ⁊ arterie in ipsa ⁊ musculi. i. nerui in q̄ztitate maiori vltra q̄ꝫ sue magnitudini videať cōuenire. ¶ Et Haly. 3° theorice. dixit. ꝙ eius caro spongie est silis: qm̄ est rara porosa. Et dixit. ꝙ purus color carnis lingue rubeus minime est: imo albꝰ: sed color eius rubeus apparet: qm̄ vene eiꝰ subtiles sunt ⁊ sanguine plene ex quaꝝ sanguine multus causať in ea rubor. ¶ Et est lingua coopta pellicula: de qua dixit Aui. ꝙ cutis supꝑficiei eiꝰ iferioris cōtinua est cū cute meri ⁊ interiori parte stomaci. Et cutis. s. dicta strata est. s. super supꝑficiē lingue superiorē. Et pāniculus. s. qui est in circuitu eius coniunctꝰ est cū pāniculo totiꝰ oris vsqꝫ ad meri ⁊ stomacū. ¶ Et dixit Auer. sub lingua sunt duo foramina inungētia vsqꝫ ad carnē glandulosaꝫ ipsius que posita est sub radice ipsius. Et Aui. dixit. ꝙ ambo illa duo orificia ingrediť stilus: hec aūt orificia Gal. poros vocauit: vnde vbi supra dixit: qm̄ q dē lingua desiccata difficile mobilis efficiť: sicut in arsiuis ostēdiť febribꝰ: ⁊ eis dispōnibꝰ in qbꝰ tota lingue frixať humiditas. Jō mirabilr nā ꝓuidit vt nō facilr tali occupeť passione: iō ḃm linguā alterutrimqꝫ adenē vnū apposuit a qbꝰ pori per obliquas ⁊ iferiores ptes eoꝝ eructuāt flegma humidū. i. humiditatē silem flegmatice hūiditati intingens linguā. Et in inferiora ⁊ lateralia ⁊ q̄ sunt in circuitu oris oīa. Superiora aūt eius hn̄t poros qui a cerebro qbꝰ humectātur. s. mediāte hūiditate descēdente desuper. Et fuit suba lingue laxa ⁊ rara vt in ea ībibereť humiditas ab adenis predictis generata: ⁊ in ea digerať mediante calore sanguinis. Aui. tñ dixit. ꝙ locus dictoꝝ orificioꝝ noīať gñatio saliue conseruans rorem lingue. Et dixit Gal. vbi supra. ꝙ lingue moles certitudinalr adaptať ori: vbiqꝫ enim peruenit faciliter que si minor esset nō vtiqꝫ hoc hr̄et. Nusq̄ꝫ aūt pre angustatione qō facilr vtputo patereť magnitudine imoderatior existens. Et ipsa qdē fortis facta ⁊ magna ḃm basiꝫ firmitatis gratia. subtilis aūt ḃm finē. i. cuspidem vt moueať cito. ¶ Et ipsa qdē alligata est ligamēto forti: de quo dixit Gal. vbi supra. ligamētū qō ab inferius eius est nō paruam ostendit ꝓuidētiā. Nā cū vnusqsqꝫ musculoꝝ trahere hēat ꝑ sui nām ad ꝓpriū ṗnm̄ necessarium esse linguā a musculis attractā implātatis eis ḃm radicē ad seipsos colligi: ⁊ quasi spericā fieri ab eis tensam: quare nō ꝑueniret ad anteriores partes ⁊ labia: ⁊ cū hoc neqꝫ sedem haberet infallacem vndiqꝫ absolutaꝫ: ꝓpter hoc igiť nā preparauit ligamentū cuꝫ admirabili quadā cōmensuratione. Si enim ad vlteriorem partē perueniret lingue: an citra dentes cessaret deterius fieret vocis articulatio: nō minus quoqꝫ: ⁊ ad motū qui in masticatione impedireť. Cōfert aūt ad ambo h̄. s. vt basis eius sit firma: ⁊ vt finis faciliter ꝑueniat vbiqꝫ: at v̄o ⁊ si hoc modicū ꝓcederet ligamētū hoc minus qdē: ꝯsilr aūt ac si non oīno factꝰ fuisset necesse lingue. Si v̄o vsqꝫ plm̄ perueniret nequaq̄ꝫ apud palatū: neqꝫ superiores dentes: neqꝫ multas alias particulas oris ꝑmitteret extēdi. ¶ Dixit Haly. tota lingue ps que in ore est a superiori est manifesta: ab inferioribus aūt minime pars ois: sed illa tm̄ que a ligamentis trāsit que inter ipsam ⁊ maxillā sunt inferiorē. Nōnūq̄ꝫ autem intātū ꝓtendūť hec ligamēta vt nō permittāt linguā varijs mouere motibꝰ: necesse est tūc incidere ligamenta hec: ⁊ linguā a nimia soluere firmitate q̄ possit in omnes dilatari ꝑtes: ⁊ oris superioribꝰ occurrere eiusqꝫ lateribus. Et dixit. radix lingue continuatur oībus illi vicinantibus corꝑibus paucis exceptis indumēto cōi ipsi: ⁊ oībus reliqs partibus oris. ¶ Dixit Aꝝ. 10ª ꝓbleumatuꝫ. ꝓbleumate 19° lingua nulli animaliuꝫ est pinguis: qm̄ dixit ipse: omne pingue est densuꝫ spissuꝫ: lingua aūt ḃm nām est rara nō densa: ad h̄ vt humores discernat. i. sapores in humiditatibꝰ ꝑcipiat: h̄ aūt nō posset facere si esset pinguis: qm̄ incidens pinguedo ⁊ densando linguā ⁊ eius panniculū gustatiuū velando eaꝫ redderet imperceptibilē. ¶ Dixit Gal. vbi supra. ad omneꝫ partē prompte moueť lingua ⁊ ḃm animalis electionē ⁊ nō inuoluntarie. aliter nostrū nō esset masticare opus transglutire ⁊ loqui. Et ꝓpterea a musculis motuꝫ habuit. Et qm̄ versus palatum oportuit eam referri ⁊ iferius deferri: ⁊ ad latera circūduci: iō musculos oportuit habere multos aliuꝫ ⁊ alium: aliaꝫ ⁊ aliā lationē prebentes. Et ꝓpterea ēt alios oportuit habere musculos ex superioribꝰ partibus: ⁊ alios ex inferioribus: ⁊ alios ex lateralibus partibus eis implantari: ꝓpriū enim est musculis singulum eoꝝ versus eius ṗncipiū referre particulam: quare qui superius ei implantanť superius habēt mouere eā: qui vero ab inferioribus inferius. Et qui lateraliter: silr lateraliter mouent eam. ¶ Dixit Aui. ṗma ṗmi. caº de anatomia musculoꝝ: lingue musculi linguā mouentes sunt nouem. hꝫ. n. binos ⁊ binos singulis motibꝰ seruientes: non eniꝫ tanti ⁊ taꝫ varij ab vno musculo motus possent perfici: duo ergo dixit Aui. sunt latitudinales ab additamētis sisaminis. s. spondiliū colli veniētes: ⁊ cū duobꝰ ipsius lateribꝰ cōtinuanť. Et duo longitudinales a supremo ossis laude nascētes qui cū medio lingue continuanť ⁊ subintrantes ipsuꝫ faciūt motū circūuolutionis lingue: sicut duo ṗmi a latere subintrātes tā faciunt motuꝫ dilatationis eius. Et duo alij qui in trāsuerso mouent: ⁊ nascuntur a latere qō est inferius ex duobꝰ ossis laude lateribus ⁊ penetrant in linguā inter longitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguā resupinātes ⁊ eā cōuertētes: quoꝝ loca sub istoꝝ locis quos noīauimꝰ existūt: ⁊ ipsorū villi iam expāsi fuere sub eis in latitudine: ⁊ cū toto osse mādibule cōtinuati fuerūt: pp quā cōtinuationē. dixerūt qdaꝫ ipsos ab ossibus inferioris mandibule ortum habere vnū ab vna parte: alium ab alia. Et dixit Aui. in sūma musculorum lingue. noīant quidā musculū solitarium: qui inter linguam ⁊ os laude cōtinuat: ⁊ vnū ad aliud trahit: ⁊ non est longe: qm̄ musculus qui linguā ad exteriora mouet longitudinaliter moueat eam sic: inest enim vt in extensione in se ipsa moueatur: queādmodū inest ei: vt in incurtatione in se ipsa moueať. ¶ Cā aūt diuisionis lingue in duas medietates est: vt si forte paralytica fiat vna medietaꝫ reliqua motū suum ⁊ sensuꝫ nō amittat. Juuamēta v̄o lingue ḃm Ari. 2° de aīa duo sūt: ipsa. n. ꝯgruit in duo opa nāe. s. in gustare ⁊ loq. ¶ Aui. v̄o tertij 6ª. ait. lingua est de instr̄is ꝯuersionis cibi masticati: est. n. sicut manꝰ molēdinarij in ducēdo cibū. Et est icisio vocis ⁊ exc̄tio lr̄aꝝ. Et ad ipsaꝫ ꝑtinet discretio gustꝰ. Et dixit. melior linguaꝝ ḃꝫ poᵃᵐ loquēdi est illa q̄ cōmēsurata est in lōgitudine sua ⁊ latitudine q̄ est subtilis apō extremitatē suā exteriorē. Cuꝫ aūt lingua est magna. i. lōga ⁊ lata valde: aut parua. i. breuis sicut spasmata hn̄s eā non

De suba.

Propter qd nulli aīaliū lingua est pinguis:

Lingua mouet ad oēs ptē: iō musculos ad omnes motꝰ necessarios habuit ⁊ fuerūt nouem.

De iuuamētis lingue.

est potēs loq.s.recte. Et silr dicūt ꝙ q hñt linguā nimis acu
tam:aut nimis obtusam peccāt in formatione vocis.

¶ De anatomia colli faucium ꝛ gutturis. Cap.xxxiiij.

Inueniuntur in libris auctoꝝ ista noia.s. collum ceruix
gula guttur faux ꝛ larinx siue laringa. ¶ Et
collū qdē aliqñ sumit̃ large pro toto eo ꝙ cōti/
netur inter caput ꝛ spatulas:ꝛ inter mētū ꝛ tho
racē cū oib⁹ intus ꝛ extra in circuitu existētib⁹ particulis.
Et aliqñ sumit̃ stricte.s.solū ꝓ partibus posteriorib⁹ dicta/
rū partiū colli large sumpti que a pte superiori incipiunt a
iunctura ossis cranei cū pma ꝛ superiori spondili:ꝛ termi/
nant̃ ad iuncturā que est inter septimā ꝛ octauā spondilez:
ita ꝙ ꝯtinet spōdiles septē ꝛ musculos positos supra ipsas:
ꝛ in circuitu ipsaꝝ. ¶ Ceruix etiā duplr sumpta reperitur:
vno mō pro capite toto:alio mō pro collo stricte sūpto. Et q
dā putauerūt ꝙ ceruix dicat̃ de quadā mā carnosa fm lon/
gū alterutrimqꝫ iacente imediate sup latera dictaꝝ spondi/
liū septē:qꝫuis et fz eos iª substātia ēt iaceat sup latera alia
rū spondiliuz oium. ¶ Gula aūt duplr sumpta reperit̃:vno
mō ꝓ oib⁹ partib⁹ anteriorib⁹ colli large sumpti:vñ Gal.
ait.pars anterior colli appellat̃ gula.ps vͦ posterior ceruix
Alio mō solū ꝓ ptib⁹ colli large sumpti lateralib⁹.q̄ a par/
te posteriori terminant̃ ad partes musculoꝝ in collo stricte
sumpto positoꝝ mixta:quos vene ꝛ arterie magne hincin/
de ascēdūt ad caput:ꝛ a pte anteriori terminant̃ ad epiglo/
tū nodū:scilz sub mēto positū Gal.tñ 4º de interioribus di
xit.per gulā intēdo cōcauū qđ est sub ore vsqꝫ ad extremuz
gutturis. ¶ Guttur quoqꝫ silr plurib⁹ modis dr.6º.nāqꝫ đ
interiorib⁹ guttur est cāna pulmonis. Et dixit.cū nomino
istr̄z vocis itelligo cānā pulmōis gutt̃.s.siphac:ꝛ siphac qđ
est intra guttur ꝛ intra cānam pulmonis:qđ siphac soliduz
est ꝛ grossuz. Et ibidē ptes gutturis parismata vocauit. A.
vero tertij 9ª dixit.per guttur intelligimus spatium in quo
sunt meatus anhelit⁹ ꝛ cibi. Et de gutture sunt additio que
est vua ꝛ due amigdale:ꝛ guasamach. Et vt sic cōprehendit
qnqꝫ particulas.s.pnm cāne:siue epiglotū.pnm meri.vuam.
duas amigdalas:ꝛ elguasmach. Et pro istis etiā qnqꝫ parti
culis sumit̃ ꝓnosticoꝝ 3º cōmēto.15º. Qñqꝫ etiā reperitur
guttur sūptū pro aggregato ex epigloto ꝛ meri:qđ in trāsl/
glutione mouet̃ sursūz ꝛ deorsuz:ꝛ sic sumit̃ pnii pma.caº
de anatomia musculoꝝ gutturis. Et qñqꝫ sumit̃ solū pro pn
cipio cāne pulmonis:vt tertij 9ª.caplo de sqnātia in lr̄a gi/
rardi extra. ¶ Faux.vͦ dixit Gal.4º affo.in cōmēto affor.
Si a febre habito tumore nō existēte in faucib⁹ ꝛc̄.est locus
vbi guttur ꝛ meri versus os iungūtur:qui locus ore apto
bñ videri pōt certissime:de gutture aūt.s.sumpto ꝓ epiglo/
to nō talr fit:qr.s.nō pōt manifeste videri ore apto. Isidor⁹
quoqꝫ dixit:fauces dicunt̃ a scindendis vocib⁹:vel qr ipsis
mediātib⁹:famur voces:ꝛ ꝓinde ēt faringe vocant̃. ¶ La/
rinx vͦo siue laringa.dixit Gal.7º de vtilitate particu.voca
tur bronchiū.i.trachee arterie caput:ꝛ est epiglotum.

Colliū du plr sumit.

Ceruix duplr su/ mitur.

Gula du/ plr sumit

Guttur mltis mo dis accipi tur.

Faux qd sit.

Larinx la ringa ꝛ epi glotū ide sunt.

Uua a Gal.10.de vtilitate parti.gargareo:ꝛ qdaz dicunt
gargaleo vocat̃:dicit̃ etiā ab ipso colūna de qua di
xit Aui.tertij 9ª.vua est substantia carnosa pendēs supra su
premā ptez epiglotis:sicut velamen pendet a palato supra
viā epigloti:ꝛ cartilaginē cimbalarē ꝛ supra viā meri:ꝛ est
eius suba plena venis ꝛ arterijs:ꝛ est mēbrū in modū papil
le māmille superi⁹ amplū ꝛ grossuz:ꝛ inferius strictū ꝛ acu
tuz:ꝛ in q̄ztitate ꝛ figura est satis simile grano vue:vñ vua
siue vuula dicta est. Et qdā dicūt ꝙ existēs in parte superio
ri gutturis fere supra mediū meatuū declinat aliquātulum
ad partē anteriorē oris:ita ꝙ plus pēdet supra meatū aeris
q̄z cibi:ꝛ hoc iō vt p̄seruet plus a nocumētis mēbra pecto/
ris q̄z stomachū. Nō eniz habuerūt mēbra pectoris meatū:
per quē possit libere ꝛ facilr mūdificari:sicut habuit stoma
cus:quare maiori eguerūt custodia. Et ipsa qdē visu pende
re ꝑcipit̃ supra radicem lingue apto ore:ꝛ dimissa lingua.
¶ Ad eā aūt frequēter cerebri supfluitates dscēdūt. Et hoc
a qbusdā ponit̃ vnū de iuuamētis vue:qm̄ recipiēdo illas
supfluitates ꝓhibet eas ad pulmonē ꝛ stomacū confluere.
¶ De alijs aūt iuuamētis.dixit Gal.vbi supra.gargareo cō
uenit ad pulchritudinē vocis:qr facit ad modulationē ei⁹:
qm̄ stat supra foramē anhelitue:sicut digit⁹ fistulatoris su/
pra foramē fistule:vñ dixit Aui.vua est vt sit ꝑcutiēs vocez
quo cōfortet̃ ꝛ magnificet̃:quasi ipsa sit porta custodiēs su
per exitū vocis quātitate sua. Et Auer.2º colliget dixit.ap/
paret vt habeat intētionē in esse vocis. ¶ Dicūt.vua facit
ad magnitudinē vocis ꝓut magnitudo iportat perduratio
nē eius in longo spatio cū decore ꝛ modulatione:vñ theo.
3º dixit Halyab.cā vue est magnitudo vocis ꝛ decor:verūtñ
vue carentia facit ad magnitudinē.i.grossitiē vocis:qr per
eius ablationē pōt plus de aere trahi:ꝛ ad palatū repercuti
eua nō impediente. Et ob hāc cāz si verū est qđ dicit̃:plures
cantores iam vuā sibi abscindi fecerunt. Et dixit Gal.ibidē.
vua est vt incidat̃ prius q̄z ingredit̃ aer ꝛ frangat̃ vehemen
tia impetus ei⁹:ꝛ etiā frigiditas ipsius. Et Haly.dixit.vuā
aeri occurrere ad eam ab exteriorib⁹ intranti mitigatqꝫ ca/
loris grauitatē.s.cum humiditate sua ꝛ ipsius frangit hu/
miditatē.s.cū caliditate. Et Auer.dixit.defendit ne aer fri/
gidus igrediat̃ ad membra anhelitus. ¶ Dixit Aui.vue iu
uamētū est gradatio aeris:vt nō ꝑcutiat suo frigore pulmo
nē subito. ¶ Dicūt:nō fecerūt alij auctores preter Haly.mē
tionē de cōtēperātia caliditatis aeris per vuā:qr illud fieri
oportere raro cōtingit. ¶ Et dixit Haly.vuea est vt ꝓhibeat
puluerē ꝛ fumū:aliaqꝫ hꝰ ne ad guttur perueniāt. ¶ Dixit
Aui.vuea est vt ꝓhibeat puluerē ꝛ fumū sicut appet in lu/
ctantibus ꝛ itinerātibus in puluere qui postea expuūt spu
tum lutosum. ¶ Et sunt qdam qui vt supra patuit:addunt
aliud iuuamentū vue:ꝛ est ꝙ ꝓhibeat materias reumaticas
per palatū descendētes subito transire ad stomacū vel pul/
monem:qm̄ remanent in vua aliquo tēpore in quarum mo
ra contingit vt sentiant̃ ꝛ conscreando spuant̃. ¶ Et dixit
Gal.vbi supra.qdam qbus abscisa fuit vua vsqꝫ ad basim
nō solū nociti fuerunt ad vocē manifeste:sed etiam inferio/
rem senserunt inspirationē. Ac etiā qm̄ infrigidati his que
fm thoracē ꝛ pulmonē multi perierunt. Quapropter non
opꝫ temere abscindere eā:neqꝫ vt cōtingit:sed relinquere ali
quā basis partē:sed ꝓut dictū est in sermone quarto:ꝛ pri/
mo caplo. ¶ Et dixerunt quidam.ꝙ abscisi vuam nō pos/
sunt pati calorem ꝛ frigus intensa:neqꝫ sitim:ꝛ faciliter cir
ca spiritualia ab omni causa leduntur:quare plurimi ex eis
ptysici intereunt.

De suba vue que ꝛ gargareo siue garga leo dicit̃.

Uua facit ad modu lationē vo cis:ꝛ eius abscisio f[acit] ad magnitu dinem.

Nocum[en]ta q̄ seq[un] tur ad [ab] cisionem vue.

Due autem amigdale sunt duo membra carnosa q/
bus admixti sunt nerui in forma oblon
ga sita post vuam ante pncipiū meri a duobus lateribus:ꝛ
sunt velut quedā auricule quendā includentes inter se cibū
quasi in via media declinet ad alterā ptem:sed liberius in/
tret in meri:de quibus dixit Auicē.due amigdale sunt due
carnes nate in radice lingue.idest supra radicē lingue ex su/
periori parte:ac si ipse sint sicut due auricule parue:ꝛ sunt
carnose neruose.idest de substantia carnosa neruosa vt sint
fortes:ꝛ sunt sicut due glandule.s.in figura non in substan/
tia:sunt enim rotunde cum quadā longitudine:ꝛ ambe sūt
quodāmodo sicut due radices duarum auriū:ꝛ sunt site in
loco itineris ad meri:qr sunt propinque pncipio meri. Et
fm hoc videt̃ velle ꝙ situs earum sit post vuam.scilz inter
vuam ꝛ meri a lateribus:ꝛ apparent visui cuz aptantur ꝛ
ingrossantur ore aperto ꝛ lingua depressa:non aliter. ¶ Di
cunt.fore etiam in gutture ante vuam versus os a laterali/
bus quasdam carnes glandosas de quibus auctores non
expresserunt:que etiam visui patent:ꝛ ore aperto ꝛ lingua
depressa ꝛ tangi digito possūt:quas etiā qdā amigdale vo/
cant:sed nō sūt vere amigdale:de quibus auctores intelle/

De sub[stantia] duarum amigd[alarum].

De situ.

rerunt: que etiam apostemanť ⁊ ingrossanť: ⁊ has Mundinus ꝑ veris amigdalis assignabat ⁊ errabat: cuiꝰ error ex duobus manifeste monstrať: ꝑmo qm̄ iuuamentū veraruꝫ amigdalaꝝ: sicut dixit Aui. est vt adiuuent aerē circa caput cāne: sicut in archa: ⁊ nō expellať aer penitus cū fit attractio cordis: ⁊ deficiat aial: idest in eis: sicut in archa retineať ps aeris attracti: vt cū cor trahit nō penetret totus ad ipsuꝫ: sꝫ remaneat in eis pars eius: ⁊ si expediat aliqñ vadat ad pulmonē ⁊ cor ⁊ nō deficiat aial ꝑꝑ carentiā aeris: ⁊ ꝑꝑ hāc cāꝫ sunt apud caput cāne. i. epiglotū. Sed amigdale per Mundinū assignate nō sunt apud caput cāne: nec in loco in quo possent aerē retinere. 2° q: amigdale per Mundinū assignate nō incidunt eo mō ꝭm quē Aui. precipit incidi amigdal. tertij 9ª. ¶ Alguasmach aūt. dixit Aui. est caro pāniculosa annexa palato sub vua pendens cooperiēs caput cāne: dn̄t. scꝫ ꝑ pāniculū cōeꝫ ēt ipsi capiti cāne. Subiacēt aūt vue due pellicule que alguasmach vocanť iuuātes ipsa in sua operatione. ⁊ dixit Aui. supra. Alguasmach est alfabach qđ interpretať extendēs: ⁊ os habēs quatuor latera: duo supius ⁊ duo inferiꝰ: ⁊ istud os est os per se nō cōe alteri ossi: ⁊ vocať os laude: q: simile est ꝭꝫ ābo duo extrema litera. λ. grece: ⁊ hoc est signū eius. ¶ De quo dixit Haly. theori. tertio sup guttur in extremitate superiori cartilaginis clypeo sil'is est os quatuor hn̄s costas: quarū queqꝫ due similes laude grece litere sunt. Et hoc os extēsuꝫ est ꝑ colli longū: ⁊ lineā que in medio eius est dorsuꝫ cartilaginis ꝑme terminant: lineā v̄o que ab inferiorибꝰ est lingua. s. terminat: ⁊ coste due superiores porriguntť ad augmēta superiora duo ꝑme cartilaginis terminanturqꝫ. al's cōtinuanť cū duabꝰ ꝑmis cartilaginibꝰ ab vtroqꝫ eoꝝ latere cū ligamentis que veniunt a prima ad scđaꝫ: ⁊ alijs operimētis. Coste v̄o due inferiores alligate sunt augmētis sagitte sil'ibꝰ. Et dixit Aui. c° đ anatomia musculoꝝ epiglotis vbi est epiglotis: ⁊ corā ipso est os triangulatū lauda vocatū. Et laudā grecā sigñat literā. Et subdit. In creando vero os huius existit iuuamentuꝫ: vt sit origo ⁊ ꝑn^m: ex quo villi musculoꝝ epiglotis orianť. Et dixit Auic. lauda musculos hꝫ qui sunt sibi ꝓprij ⁊ musculus in qbꝰ ad mēbꝝ cū ipsa cōicat. Et laude ꝓprioꝝ 3ª sunt paria: vnū ꝓcedit a duobꝰ mandibule marginibꝰ. s. inferioris marginē: ⁊ cū linea recta que super hoc os existit continuať ⁊ ipsuꝫ est qđ os ipsum ad mandibulā trahit. Et par qđ oriť sub mento ⁊ incedit inferius sub lingua ad extremitatē superiorē huius ossis: ⁊ istud ēt trahit hoc os ad partē mandibule. Et tertiū par oritur ex additamētis sisaminis que est apud aures ⁊ cōtinuať cū extremitate iferiore linee recte que est supra hoc os. De musculis aūt laude cōibꝰ ⁊ alteri membro apparebit in sequenti caplo.

De osse hn̄te quatuor latera existe i gutture.

¶ De anatomia epigloti. Cap. xxxv.

Epiglotū ex tribus cartilaginibus cōponitur.

Epiglotis vel epiglotū a Gal. laringa ⁊ bronchiū vocať. Ab Hal. vero iugulū. Et a qbusdā absolute guttur vocať vt supra. ¶ Dixit Gal. 7° de vtilitate ptic. laringa caput est trachee arterie que bronchiū vocať: ⁊ cōsistit ex tribus cartilaginibus magnis nō assimilantibꝰ eis q̄ ꝭꝫ tracheā arteriā sūt: neqꝫ magnitudine: neqꝫ figura. ¶ Et maxima cartilaginū eiꝰ est quā tā ab anteqꝫ ab extra tangimus existēs cōuexa. s. ab extra: ab intra vero existens cōcaua scuto maxie sil'is nō rotundo vndiqꝫ. sed oblōgo vocato ꝓprie scuto. Et nomen huic cartilagini ꝭm sil'itudinē quā hꝫ adhuc scuti positū est vocantibꝰ eā scuti foraꝫ. ¶ Scđa vero cartilago dixit Gal. qꝫto minꝰ est hac: tanto maior est tertia: ⁊ in intrinsecis qđē locata est ptibꝰ vbi stomachus. i. meri est: qꝫtum aūt deficit a magna. s. cartilagine epiglotū: vt final'r ad circulū. i. circularē figuraꝫ ducať epiglotū tātū hec ipsa. s. figura. s. scđa cartilago addit: ⁊ sic ostēdit ꝙ figura epiglotis est rotunda: ⁊ ꝙ a parte meri sit cartilago eius sil'e non est in tota trachea arteria: imo vt patuit in sermone 4° trachea arteria a ꝑte anteriori gule est cartilaginosa: ⁊ a ꝑte posteriori meri est pāniculosa. Et ideo subdit hic. Gal. nō enim sicut trachee arterie totiꝰ mēbranosuꝫ est id qđ approximat stomaco: idest meri ꝭm eundē moduꝫ est ⁊ laringe. Et docens modū haꝝ duaꝝ cartilaginū dixit: ea vero que est sursuꝫ ⁊ deorsuꝫ eaꝝ cartilaginū positio ita hꝫ. Cū finit trachee arterie cartilago vltima: ꝑmo qđē scđa cartilago totā tangit cartilaginē scđam vel ꝭm oēs partes que ꝭm ante ⁊ retro: ⁊ ex obliquo: paꝝ v̄o supra anteriores partes eius sicuti formis incipit cartilago: accidente versus retro scđa: articulanť aūt sibiinuicē. s. ꝑma ⁊ scđa cartilago ꝭꝫ obliqua: q: lateral'r ꝭm longū. Et vltra articulationē colligationes quedā mēbranose ⁊ neruose ex ꝑma perueniūt ad scđam. Et volēs Gal. declarare tertiā cartilaginē ⁊ articulationē eiꝰ cū alijs dixit. vbi minor cartilago. s. de duabꝰ dictis: que. s. ab intꝰ est desinit due supiacent parue cōuexitates. Incipit aūt ab inde cartilago. s. tertia cōueniētes certitudinal'r hn̄s cōcauitates eminētijs illius: scđo vt coapplicatio haꝝ duaꝝ cartilaginū. s. scđe ⁊ tertie duplicē opereť articulationē. Et subdit. est āt strictior in iferiori basi scđa cartilago: quare ⁊ ꝓpter hoc totius laringe iferioris finis quo tangit tracheā arteriā magis amplus est supiori orificio qđ desinit ad faringā. Et tertia cartilago. i. strictū valde: ⁊ desinit ipsa cuius supiorē terminū anteriores plurimi nciant: cōuersa aūt est: ⁊ huiꝰ cartilaginis. s. tertie cōcauitas ad porū spiritus: idest meatū anhelitꝰ: vt velut fistula qđā fiat: qđ cōpositū est ex his tribꝰ cartilagibꝰ. ¶ De qbꝰ Haly. theorice tertio dixit cōponiť guttur ex tribꝰ magnꝰ cartilaginibus: quaꝝ ꝑma est ab anterioribꝰ: ⁊ est gibbosa ab exterioribus: ⁊ cōcaua ab interioribꝰ: scđa sub ꝑma est in magnitudine: ⁊ est posita retro post ea que meri sequunť: vt cōpleantur que cartilagini deficiunt ꝑme in rotūditate. Et est scđa ꝑme ꝯtinuata cū disgregatione ⁊ ligamētis vt ꝑ eā mollificatio fiat gutturis ⁊ restrictio. Et ab inferioribꝰ qđē ꝯtinuatur illi ꝑ disgregationē: a supioribꝰ v̄o cōtinuata est per cōsolidationē: ⁊ ꝑma est clypei sil'itudinis figure oblonge. Et tertia cartilago minor est scđa ea quātitate qua scđa est minor ꝑma. Et est scđe superposita ⁊ diciť trachee sil'is in qua due sunt cōcauitates in quas duo cartilaginis scđe ingrediūtur augmēta: fiuntqꝫ abinde due inter eas disgregationes ꝑ quas apertio fit gutturis ⁊ reclusio. ⁊ dixit. scđa cartilago loco quo tertie occurrit strictior est suo fundamēto inferiori: vt sit inferior gutturis extremitas que canali iungiť pulmonis largior eiꝰ supiori que curgulioni iungiť: ⁊ tertia cartilago ad strictionē ꝑuenit magnā. ⁊ subdit. est aūt in hac 3ª cartilagine cōcauū vbi meatꝰ iungiť spiritꝰ sic vt sit ꝙ ex harū triū cartilaginū ꝯpositione sit ꝯcauū simile fistule in qua est clauus q ante percutit. ¶ Dixit enim Gal. vbi supra. ꝙ intꝰ in ipso poro laringe iniacet corpꝰ in figura sil'e lingue fistule: ⁊ in ꝓprietate. suba v̄o est tale quale nullum corpus aliud est eoꝝ que ꝭm corpus: etenim membranosum simul est ⁊ adiposum: ⁊ hoc corpus vocauit Halya. clauunculus claui substantia nulli membrorum corporis similis est: etenim est substantia quasi cōparata ex adipe opimētis ⁊ glandula: ⁊ dixit Gal. vbi supra. ꝙ ab intra laringaꝫ est tunica q̄ cōis est tunice trachee arterie ⁊ stomaci: idest meri. ¶ De epigloto quoqꝫ. dixit Auicē. ꝑma ꝑmi caplo de anatomia musculoꝝ epiglotis: ꝙ ex tribus est ꝯpositū cartilaginibꝰ: vna est cartilago quā sensus apprehēdit coraꝫ gula: ⁊ sub mento que vocatur peltalis ⁊ clypealis: qm̄ eius venter est concauus: ⁊ dorsum gibbosum pelte similis ⁊ clypeo: ⁊ secunda est cartilago post illam posita ad partē colli cum ea ligata: ⁊ vocať ea que nomen nō hꝫ. Et tertia est super illas cooperiens que cum ea que nomen nō hꝫ continuať: ⁊ obuiat peltali absqꝫ continuitate: ⁊ inter ipsam ⁊ eam que nomen nō hꝫ est iunctura dupla ꝓpter duas cōcauitates que sunt in ipsa in quas duo additamenta non habentis nomē

decenter ingrediuntur cū eis ligamentis annexa, ⁊ vocatur
coopturialis ⁊ cimbalaris: ⁊ dixit. ꝓpterea ꝙ peltalis qñq;
adiungit̃ nō habēti nomē: ⁊ qñq; elongat̃ ab ea est epiglo/
tis amplitudo: ⁊ eius coangustatio: ⁊ ꝓpterea ꝙ cimbala/
ris cooperit clypealē: ⁊ ipsaȝ comitat̃: ⁊ ꝓpterea ꝙ ab ipsa
sepat̃ est epiglotis aptio ⁊ ipsi⁹ clausio. ¶ Dixit Gal̃. vbi su
pra. ꝙ duplices oportebat esse ꝺm gen⁹ articulatiões ⁊ mo
tus. Alias qdē q̄ diastolant ⁊ sistolāt: ⁊ al's q̄ claudūt ⁊ ape
riunt: ꝑꝑ ꝑmas ꝑme ad scðaȝ facta est articulatio: ⁊ ꝑꝑ 2as
2^e ad 3^am ⁊ q: nō egebāt. 3° motu ꝺm gen⁹: iō nō fuit articu

De vtilitate epiglotis.

latio tertia: ⁊ ꝑ ꝯñs: neq; 4ª ꝑticula. ¶ Dixit Aui. 10ª tertij
ca° ꝑ. epiglotis fuit creata: vt vocis sit instr̄m: ⁊ dixit Gal̃.
vbi supra. in laringa fit vox ꝑmo. ⁊ ipsa diastolat̃ ⁊ sistolat̃
ꝺm vsq; plīn: ⁊ aperit̃ ⁊ claudit̃ total'r superi⁹ orificiū ei⁹:
neq; contingebat meliorē ꝯstructionē ei fieri ea q̄ dicta est:
neq; ex alia subā cōstrui vocis organū: sed ex cartilaginosa
substātia meli⁹ fuit: nō tñ ex cartilaginosa nullā dearticula/
tionē in seipsa hñte: imobilis. n. eēt: neq; aperiret̃ ⁊ claude
ret̃: neq; dyastolaret: neq; sistolaret oino: q̄re ex plībus sil'r
copulatis adinuicē cartilaginibus facta fuit. Motus enim
ei⁹ nō est nālis: sicut g arteriaꝝ: sȝ ꝺm aialis fit electionē ad
inspirationes ⁊ expiratiões: ⁊ detentiones toti⁹ respiratio
nis: ⁊ exsufflationes ⁊ voces esse dȝ vtilis: quare meli⁹ fuit
mot⁹ eius a nostra incipere electione: ⁊ rōnabile fuit ei mo
tū spontaneū: ⁊ ꝺm voluntateȝ fieri aialis. ¶ Et dixit Gal̃.
mēbrū supradictū qð in poro iacet laringe ꝑncipalissimum
est vocis organū: assimilat̃ aūt lingue fistule maxime ab in/
ferius ad superi⁹ aspicientib⁹: dico aūt inferius vbi copulā
tur adinuicē trachea arteria ⁊ laringa: desuꝑ v̄o ꝺm orifi/
ciū qð fit a finib⁹ qui ibi sunt antinoyde cartilaginis ⁊ scu/
tiformis: ⁊ subdit: melius aūt esset nō assimilare hoc corp⁹
fistulaꝝ linguis: sed illas huic corpori: etenim ꝑus tēpore ⁊
sapientius est nā, q̄ȝ ars. mō hoc corp⁹ nāe opus existit: ars
v̄o illud qð ꝺm fistulas: ⁊ hoc corpus glutinā ⁊ linguā no/

Epiglotū mēbranosū ē ⁊ hu midū ⁊ viscosum ⁊ pingue.

mine laringe. ¶ Est aūt hoc corp⁹ mēbranosum factuȝ sic:
vt impletū a spiritu nō rūpat̃: ⁊ vt pro eo ꝙ aliqñ amplifi/
cat̃ tota laringa: aliqñ aūt cōtrahit̃: vt in ꝯtrarijs eius cir/
cunstātijs nō perueniat aliqñ ad periculū ruptionis. ¶ Hu
midū aūt est hoc corpus nō simpl'r: sȝ cū hoc viscosuȝ ⁊ pin
gue aliqual'r: vt madefiat semꝑ propria humiditate: ⁊ nō si/
cut fistulaꝝ lingue siccitate freqūēter acq̄sita aliqua humi/
ditate indigeat: ⁊ sic hoc extrinsecus egeat iuuamen. Sub/
tile eniȝ ⁊ aquosuȝ humidū diaforatur faciliter in vapores
resolutū ⁊ effluit cōfestim: ⁊ maxime qñ fuerit porus pendi
nosus: qð v̄o est viscosuȝ simul ⁊ vnctuosum sufficit tēpore
multo: neq; effluit faciliter: neq; siccat̃: ideoq; in perarden
tibus febribus vitta nāli dispēsatiōe exiccata glacida: ⁊ his
quo ꝺm laringam nō possunt loqui hoies anteq̄ȝ infundat̃
laringa. Et sil'r quicūq; per estū validū viā faciunt. ¶ Et di
xit Gal̃. ibidē. ad oēs motus laringe supradicti musculi pre

De musculis epiglotis q sit duodecim.

parati sunt a natura: mouet̃ aūt laringa ꝺm eius cōpositio/
nē a masculis duodecim: ⁊ ꝺm eā que adiacentia mēbra cō
munionē alijs octo: quatuor itaq; musculi sūt qui ꝑmā car/
tilaginē scðe copulant in aialibus magnā vocē habētibus:
quoꝝ est hō. Alij quatuor in oibus aialibus scðaȝ tertie co
pulant: ⁊ alij duo ꝑmā tertie: deuiant aūt ex ꝑma cartilagi/
ne scutiformi ad scðam: ita qual'r ꝺm finē inferiorē vtriusq;
cartilaginū: vbi tracheā arteriā attingūt: ⁊ adinuicē ex ma
gna cartilagine ꝑueniunt ad scðam. Ab extra qdē duo mu
sculi: ⁊ ab intra duo ꝺm alterutram ꝑtem equales certitudi
nal'r q extra ei qui ex̄: ⁊ q intra ei q itra. Et hi certitudinal'r
angustant inferiorē partem laringe coadducentes ꝑmā car
tilaginē scðe. Alij v̄o quatuor qui scðaȝ tertie copulant ape
riunt superiorē finē laringe resupinantes antenoidam carti
laginē illi qui sunt retro: ad obliqua v̄o descēdentes ad plu
rimū qui ibi sunt. Oppositū v̄o his quatuor actū: ⁊ ēt posi/
tionē habentes reliqui duo claudunt eam certitudinal'r os

superius laringe versus spatiositatē que est intra euellētes
ꝑmū: predicti itaq; decem musculi cōes sunt trium cartila/
ginum. sunt aūt alij duo in basi antinoyde nō existentes in
animalibus paruā vocē habētibus: quoꝝ vnus est sīmus:
Et alij omnes musculi predicti sunt multo maiores his.
¶ De musculoꝝ aūt epiglotis explātatione subdit Gal̃. de
proprijs scutiformi duo ex minoribus vel eximioribus late
ribus ossis hyodis. idest laude explantationē habent: dein
de toti longitudini prime cartilaginis ab ante positi sunt:
duo v̄o alij explantationē a cartilagine faciētes veniētesq;
ad pectus alij duobus permiscent̃ ꝺm ista sola animalium
quib⁹ magna est tota laringa. ⁊ scutiformis cartilago. Re/
liqui v̄o duo musculi trāsuersi ex obliquis explantati par/
tibus scutiformis. deinde in circuitu stomacū. idest meri cō
prehendētes in ideȝ inuicē perueniunt. ¶ Haly. v̄o de his
musculis dixit: Epigloti musculi fuerunt necessarij qui cly/
peali nomē nō habenti applicent. ⁊ musculi qui cimbalarē
ab eis elongent vt epiglotis aperiat̃. Et ex musculis epiglo
ti aperientibus est par qð ab osse laude nascitur: ⁊ vadit ad
interiora vel anteriora peltalis ⁊ cōtinuat̃ ⁊ extendit̃ super
ipsam: ⁊ cū cōtrahit̃ coangustat cimbalarē ad interiora pel
talis: ⁊ cōtinuat̃ ad inferiora ⁊ dilatat̃ epiglotis. Et est. dixit
Auic. par qð noiat̃ inter musculos gule ad inferiora trahē
tes: de quo infra in fine huius capituli dicet̃. Et sunt duo
alia paria: quoꝝ vnū ad cimbalarem peruenit posterius: ⁊
continuat̃ cum ea: ⁊ cum cōtrahunt̃ cimbalarem eleuant: ⁊
eam ad posteriora trahunt ⁊ separat̃ ab applicatione sui cū
peltali ⁊ dilatatur epiglotis. Et alterius paris musculi ad
duos cimbalares margines veniunt q cum contrahuntur
ipsam a peltali separant: ⁊ in latitudineȝ extendunt: ⁊ in di/
latando epiglotim adiuuant. Ex musculis autē qui epiglo/
tim coangustant est par qð a parte laude venit: ⁊ continua
tur cum peltali: ⁊ postea dilatat̃ ⁊ cingitur super illam que
nomē nō hȝ: donec duo extrema duoꝝ impariū ipsius post
illā que nomen nō hȝ vniunt̃ ⁊ cuȝ contrahit̃ coangustat.
Et ex eis sūt quatuor musculi: ⁊ fortasse extimat̃ ꝙ sint duo
musculi dupli cōtinuātes peltales extremitates cū extremi/
tatibus eius: que nomē nō hȝ qui cuȝ cōtrahunt̃ ad inferio
ra epiglotim coangustant. Et sunt qui extimāt: ꝙ vnuȝ par
ipsoꝝ sit occultū. idest intus: ⁊ alterum manifestū. i. extra ⁊
fuit Gal̃. vt supra patuit. ¶ Et dixit Aui. ex sitibus muscu/
loꝝ qui claudunt melius fuit: vt in anterioribus vel in inte
rioribus epigloti creati fuissent: ita vt cum ꝯtraherent̃ cim
balarem ad inferiora traherent: ⁊ eam trahendo cooperire
facerent. Et ꝑꝑ hoc par creati fuerunt qð de radice peltalis
nascitur: ⁊ eleuat̃ interius ad duo cimbalaris extrema: ⁊ ad
radicē eius que nomen nō habet ⁊ dextra ⁊ sinistra ⁊ cum
contrahuntur iuncturaȝ stringunt: ⁊ epiglotim tali clausu/
ra claudunt ꝙ musculi pectoris ⁊ diafragmatis refrenare
valeat in ꝓhibēdo aeris attractionē. Qui qdē parui creati
fuerunt: ne in interioribus epiglotis coangustationē face/
rent ⁊ fortes vt fortitudine cū impediti fuerint in clauden/
do epiglotim: ⁊ ꝓhibēdo aeris attractionē defectus mult⁹
corrigat̃ qui eis ex paruitate ꝓuenit. Et ipsoꝝ via est ꝺm re
ctitudinē ascendentium cū declinatione parua ꝓpter quam
fit cōtinuatio cōueniens inter peltaleȝ ⁊ nō habentē nomē.
Et subdit. est etiam cum duo reperiunt̃ musculi sub cimba
lari positi qui predictū adiuuant par. ¶ De musculis autē
cōibus epigloti ⁊ alijs: ⁊ qui sunt musculi gutturis: prout
guttur sumitur ꝓ aggregato ex epigloto ⁊ meri. Dixit. A.
guttur in sūma duo habet paria musculorum: que ipsuȝ ad
inferiora trahunt. Et vnum eorum est par: de quo tactum
est supra ꝙ noiat̃ inter musculos gule ad inferiora trahen/
tes: cuius origo est interius in thorace ⁊ vadit ad peltaleȝ:
ei ēt in multoꝝ aialiū motu aliud associatur par. Et alteruȝ
est par ex thorace nascens qð eleuatur: ⁊ cū lauda ꝯtinuat̃
primo: ⁊ postea cum gutture ⁊ trahit ipsuȝ ad inferiora. Et

subdit. musculi gutturis sunt duo musculi gutturosi q sũt duo apud gulam positi in transglutiendo iuuantes.

¶ De anatomia pectoris in generali. Cap. xxxvj.

Ectus vt dixerunt quidam dr̃ a pectopectis: q̃2 supra ipsũ querebant mulieres pectere capillos suos vel dicit a plecto: q̃2 plectatur. i. flectat ad latera inter mãmillarũ partes: vel dr̃ a specio qd̃ est aspectui patere: licebat. n. hoĩs pectus rõne plenũ aspiciẽtibus patere nõ latere: quẽadmodũ aliorũ aĩaliũ pectus latet ad terrã oppressum: mẽbrũ organicũ est ⁊ plura organa cõplectens. Et est spũalium: siue vitaliũ mẽbroꝝ clybanus siue tutamẽ: anhelitus instrm̃ in euentationẽ cordis ordinatũ. ⁊ ipm̃ quidẽ scd̃s venter dr̃ pp cõcauitatem quã hꝫ in qua spũalia ↄtinet mẽbra. Et eius spatium est anterius a furcula gule vsqꝫ ad locũ dyafragmatis inclusiue: de quo dixit Halya. theo. scd̃o. pectus super dorsũ positus est: ⁊ est super ipm̃ rotundũ: ⁊ in eo est magna cõcauitas qd̃ necẽium fuit: vt custodiret ⁊ cõseruaret mẽbra que in eius sunt cõcauo. factũ est aũt rotundũ ⁊ cõcauũ vt cor ⁊ pulmonẽ cõtineret: essetqꝫ ad dilatandũ pulmoni locus. ¶ Est autẽ pectus cõpositũ ꝓprie ex partibus intrinsecis: quaꝝ anatoᵃ habita est in sermone q̃rto. Et ex ptib⁹ extrinsecis. Et iste fm̃ subaꝫ diuidunt in partes ossuosas cartilaginosas musculosas pãniculares glandulosas que sunt mãmille: ⁊ cutaneas. Et fm̃ situm diuidunt in partes añriores: siue medias que vocãt thorax: ⁊ in ptes laterales ⁊ sunt duo latera. s. dextrũ ⁊ sinistrũ: que etiã vocant loca costarũ: ⁊ d̃ his partib⁹ intellexerũt auctores cũ absolute ꝓtulerũt locum lateris: vel loca laterũ: totũ tñ cõpositũ ex partib⁹ extrinsecis fm̃ Haly. pectorale vocat. ¶ Et notant ꝙ thorax reperit dupl'r sumptũ: vno mõ large ad oẽs ptes pectoris extrinsecas añriores: ⁊ laterales: que pectorales vocant. De quo vt sic sumpto. dixit Gale. 6° de vtilita. particu. ꝙ a costis determinat in' alterutris partib⁹: ante qdẽ versus pectus: ⁊ frenas ꝓuenientib⁹: retro aũt versus dorsũ flexis: totũ eni hoc spatiũ ↄsueuerunt medici vocare thoracẽ. Et subdit Gale. vbi magnitudinẽ intrinsece ↄcauitatis ostendit ꝙ ab extra apparet: paulo minus. n. est equalis magnitudinis thoracis que ab extra apparet: ⁊ spatiositas que ab intra paruã quandã dr̃iam accedẽte corpore costaꝝ eo subtili difariam existentẽ. Alio mõ stricte pro sola pte extrinseca pectoris anteriori. Et sic sumptũ in tres diuiditur ptes. s. in supiores que ptes furcule supioris dñr ⁊ ptes medias que ꝓprie thorax vocant: ⁊ partes inferiores q̃ ptes inferioris furcule ⁊ epiglottales vocant.

Thorax dupl'r sumit.

¶ De anatoᵃ ossium pectoris. Capi. xxxvij.

Artis pectoris ossuose alia ẽ ps furcule superioris: ⁊ de hac furcula intelligit cũ furcula absolute ꝓfert. Et alia est pars media thoracis: alia est os epiglottale: ⁊ alia est ossa costarũ. ¶ Et furcula quidẽ supior qñqꝫ furcula gule vel pectoris dr̃: ⁊ qñqꝫ catena gule vel pectoris: ⁊ qñqꝫ tabula gule vl' colli ⁊ ipsius ossa: ossa clauis dñr: ⁊ ipsoꝝ iunctura clauiũ articulatio noĩatur. Furcula dr̃ ab osse eius qd̃ est fcm̃ ad modũ furcule: cuius radix inferior quã quidẽ manubriũ vocant subintrat: ⁊ pedẽ hꝫ in quadã pixide: siue cõcauitate que est in medio anterioris partis ossiũ thoracis medij. Et ab vtraqꝫ parte hui⁹ manubrij procedit os vnũ velut ramus qdam qui ad duos humores hincinde protendit: ita ꝙ ad singulũ humerũ singulũ protendit os. Et coniungunt isti rami furcule hincinde cum osse singulorũ humerorũ. ⁊ ẽt cum osse singulorũ adiutoriũ: vt eorũ iuncturas fortes efficiant: ¶ De furcule osse dixit Halya. prio theo. furcule os exterius gibbosum est: interius autẽ cõcauũ. Cuius vnũ duorũ capitũ humeris cõtinuat: ⁊ capiti ossis qd̃ adiutoriũ vocat: alia vero extremitas summitati pectoris. cõtinuat: vbi est pixis gule. ¶ Et Auicẽ. dixit. furcula est os positũ super vnãquãqꝫ duarũ partiũ eius qd̃ in thorace est supremũ: ⁊ est curuatũ corã amherat. i. partẽ exteriorẽ versus latera: ⁊ ꝓpter sui cõcauitatẽ accidit foramẽ vel spatiũ in quo penetrat vena ad cerebrũ subiens: ⁊ nerui ab eo descendẽtes: ⁊ declinat ad partẽ siluestrẽ: ⁊ continuat cũ capite spatule: ⁊ cũ ipso spatula ligat cũ dictis ramis ossiũ furcule ad dictas iuncturas fortificãdas veniũt duo parua ossa similia rostro auis: ad singulũ enim humerũ singulũ peruenit os. ¶ Et ista ossa siẽa rostro auis infigunt inter ossa spatule: ⁊ extremitates ossiũ furcule: sic qd̃libet esset a medio locũ firmãs: de qbus dixit Halya. in superiori colli loco est os corui rostro sĩle: per qd̃ scapula furcule colligat prohibetqꝫ brachij caput ab euulsione ad supiora. ¶ Et de eis dixit Auicẽ. in caplo de anatomia spatule. spatula duo hꝫ additamẽta: vnũ est ad superiora ⁊ posterius ⁊ vocat destructũ ⁊ rostrũ corui: ⁊ per ipsum ligat spatula cũ furcula: ⁊ ipm̃ est qd̃ ꝓhibet ne adiutoriũ ad supiora de suo loco moueat: ⁊ caput adiutorij dislocet. ¶ Furcula quoqꝫ. dixit Halya. necessaria fuit vt brachiũ vinceret: ⁊ ipm̃ e brachio superaret: ne forte manus arceretur motu. Et dixit. ꝙ spatula furcule alligatur ab anterioribus pectorali. ⁊ posterioribus a scapule parte ossi alligatur corui rostro sĩli: ⁊ alligatio eius illi est per os cartilaginosum qd̃ dicit caput scapule: quod necessariũ erat: vt maior esset disgregationis brachij firmitas.

De furcula superiori.

De rostro corui.

Thorax aũt scꝫ proprijssime sumptus. dixit Halyab. ex. vij. cõponit ossibus. s. sitis fm̃ longitudinẽ eius: ⁊ in quorũcũqꝫ extremitate est cartilago mediante qua ipsa ossa sibijnuicẽ appodiant. Et ipsorũ principiũ est a pixide gule. finis vero est inferius parũ sub mãmillis qui locus est angustior oibus locis q sunt in ventre: aut cũ palpant mollia inueniũt non habẽtia ossa. ¶ Et Auicẽ. dixit. thorax ex septẽ ossibus est cõpositũ: ex vno autẽ osse non fuit creatus pp iuuamentũ qd̃ in alijs sciuisti: scꝫ vt si vni accideret lesio alijs nõ cõmunicet: ⁊ ẽt non fuit creatus ex vno osse: vt sit lapsus vt cõueniens sit ei qd̃ colligit ex mẽbris attrahendi aerem in dilatatione: ideoqꝫ creata fuerunt hec ossa nõ solida cũ cartilaginibus cõtinua: vt in ipsorũ occulto interiore mõ adiuuent: lꝫ sint ipsorũ iuncture firme. Que etiã septẽ. dixit Auicẽ. creata fuerunt fm̃ numerũ costarũ que cũ eis iungunt. vt apparebit. Et dixit. in osse superiori thoracis est concauitas: siue pixis in qua manubriũ furcule: vt dictũ est situatũ est ⁊ fundatum. ¶ Os autẽ epiglottale: sicut dictũ est: eo ꝙ epiglotti similis sit: vt dixit Auicẽ. dicit etiã gladiale: q̃ gladio simile sit: vt dixit Halyab. dicit etiã pomum granatum ad similitudinẽ corticis granati: ⁊ est os cartilaginosum qd̃ a medio inferioris ossis thoracis egredit: ⁊ pẽdet supra orificiũ stomaci: de quo dixit Halyab. in extremo pectoralis cartilago est similis gladio extensa supra os stomaci que est facta: vt stomacũ ⁊ dyafragma ⁊ cor defendat. ¶ Auicẽ. vero de eo dixit. cũ inferiori parte thoracis os cartilaginosum latum continuatur: cuius inferior extremitas rotunditati attinet: ⁊ ipsum qdẽ est tutamẽ oris stomaci: defendit eni ipm̃ ab extrinsecis lesiuis: ⁊ ẽ mediũ inter thoracẽ. s. inter eius ossa dura: ⁊ mẽbra lenia. s. musculos vẽtris: vt ↄtinuitas duri cũ leni sit melior. ¶ Fcm̃ fuit aũt cartilaginosum: vt sit plicabile: ⁊ cedat stomaco tpe saturitatis ⁊ repletionis ⁊ tpe vacuitatis supipm̃ inclinet.

Coste vero dixit Haly. sunt. 24. Naꝫ ex vnoquoqꝫ latere sunt. 12. Et earũ quedã sunt ꝓpe pectoris: ⁊ quedã sunt mẽbroꝝ posteriorũ. i. posterius ab inferiori sub pectore locatorũ. Et que sunt ꝓprie pectoris sunt. 14. ex oi latere septẽ. Et oẽs iste coste. 14. itegre sunt: ⁊ alie sunt decẽ ex oi latere qnqꝫ: ⁊ iste nõ sunt integre: ⁊ iõ

dicte sunt mēdose. Et oēs coste a posteriorib⁹ cū.12.spōdi/
libus dorsi sūt ꝯiuncte.s.cū quolꝫ spōdili vna costa. Coste
aūt integre sūt nouē coste supiores q̄ ꝑprie coste vocant͛:⁊
de q̄bus intelligit͛ cū absolute ꝓferunt͛ que ab añriori pte
hincinde cū septē ossib⁹ thoracis ꝯiungunt͛. Et sic iste co/
ste integre mediātib⁹ illis ossib⁹ circuūt totū pect⁹: vt cir/
cūcirca defendāt mēbra in ꝯcauitate pectoris ꝯtenta: vnde
dixit Aui. pᵃ pⁱ. caᵒ de anatoᵃ costaꝝ: ppea ꝙ pectus circū
dat cor ⁊ pulmonē: ⁊ qᵭ est cū eis: vt pāniculos necīa fuit
cautela vehemētissima in eoꝝ defensione: qm̄ nocumētoꝝ
ipressiones q̄ eis accidūt sūt maiores.s. q̄ꝫ alioꝝ mēbroꝝ.
Et cū hoc eoꝝ minutio vndiq̄ꝫ ñ ea angustat: nꝫ eis nocet.
Et iō septē coste supiores create fuerūt ꝯtinētes id qᵭ i eis
est apud casum obuiātes: ⁊ mēbrum circūdantes pricipa/
le ab oībus ptibus. Et haꝝ costaꝝ figᵃ. dixit Ha. est fi/
gura semicirculi: ⁊ cū duo semicirculi iungunt͛ faciūt vnū
circulū: ⁊ sic pectoris figurā spericā reddūt. Dixit Aui.
oñdens modū istius figᵉ ꝙ coste supiores integre in pmis
supra sui gibbositatē ad inferiora inclinant͛: deinde q̄si re/
deundo ad supiora incedūt ⁊ ꝯtinuant͛ cū thorace: iō vt sit
eaꝝ cōprehensio in locis amplior. De decē v̄o costis ife/
rioribus ⁊ mēdosis: dixit Aui. ꝙ ipse existunt in pte mem
broꝝ nutrimēti: ⁊ create fuer͛t: sicut posterius minute: vbi
sensus nō ꝑuenit visus.s. ad defendēdū illa loca posteriora
⁊ fugiēdū a nociuis occurrētib⁹. Et Ari. dixit. scōo de
ptibus aialiūꝫ: ꝙ anterius remāserūt deficiētes ⁊ nō ꝯple
te pp intumescentiaꝫ ventris inferioris tpe p̄gnationis: vt
cedāt ei: ⁊ silr͛ vt ꝯstrictioni ⁊ inanitioni mēbroꝝ ipsi⁹ vē/
tris faciliter obedirēt: ac ēt vt pp eaꝝ plicationē paucā re/
sistentiā tardius frāgeret͛. Et Aui. dixit añrius nō fue/
runt ꝯtinuate: imo paulatim ordinate fuerūt cū sectiōe. Et
fuerūt ex eis supiores ꝓpinquius hñtes spatiū inter duo
extrema egrediētia: ⁊ inferiores longinqus primis. pᵃ eni
istaꝝ q̄nq̄ꝫ costaꝝ que supior est longior est scōa: ⁊ scōa ter
tia: ⁊ sic deiceps. Et iō longiora extrema magis appropin
quant: ⁊ minus spatiū derelinquūt iter se. Et illud iō fuit,
dixit Aui. vt cū tutela mēbrū nutrimēti ampliādo loco sto
maci iungeret͛: ne cū ipleret͛ nutritiuis ⁊ iflationib⁹ cōpri/
meret͛. Et dixit. costis falsis.i. mēdosis capita creata fuer͛t
cū cartilaginib⁹ ꝯtinuata: vt sint secure a fractura cū ꝑcus
siones aduenerint: ⁊ vt nō occurrāt mēbris lenib⁹.s. lacer/
tis ad quos terminant͛: nꝫ ēt dyafragmati cuꝫ sua duritie:
sed occurrant eis cū corꝑe qᵭ inter eas ⁊ mēbra leuia exi/
stit mediū: ⁊ inter duritiē ⁊ leuitatem mediocritatē hēat: ⁊
talis ē cartilago vt.s̄. patuit suo caᵒ. Coste aūt supiores
nō hñt se in longitudinē ⁊ breuitatē eaꝝ fm ordinē inferio
rū: imo dixit Aui. ꝙ supiorū septē due que sᷓt in medio ma
iores sunt ⁊ lōgiores ⁊ ille q̄ sᷓt in extremitatib⁹.s.s̄. ⁊ ifra
illas duas medias sunt breuiores. Et ex hoc fit vt figᵃ ipa
rū sit cōprehensum vndiq̄ꝫ melius cōprehendēs.

De anatomia musculorum pectoris. Cap. xxxviij.

Ectus mouentes lacerti. dixit Hal. qdā ad
dilatādū tm̄: qdā ad stringēdū tm̄. Et qdā ad
vtrūq̄ꝫ facti sunt silr͛. Dilatātes aūt pect⁹ tm̄
nouē sunt: quoꝝ aliq sunt dyafragmatis. Et
duo sub furcula sunt: ⁊ cuiq̄ꝫ eoꝝ origo est ab ea furcularū
pte que vsq̄ꝫ ad os ꝓtendit͛ vocatū scapule caput: ⁊ prime
ꝯtinuant͛ costaꝝ pectoris. ⁊ trahūt illā ad supiora que pe/
ctus dilatatiōis adiuuēt tpe. Sūtq̄ꝫ ⁊ tria lacertoꝝ paria.
quoꝝ principiū astringit illud par qᵭ oriri dixim⁹ a spōdi
li 2ᵒ qᵭ ad q̄ntā ⁊ sextā descēdit. Et q̄sq̄ꝫ h⁹ paris lacertoꝝ
2ˣ est. 2ᵐ par incipit a loco ossis spatule conito: ⁊ extēdunt͛
vsq̄ꝫ ad costā posteriorē. Et tertij paris ortus est a 7ᵃ colli
spondili. De his musculis dixit Aui. ex dilatātib⁹ sunt
musculi diafragmatis: ⁊ est par qᵭ sub furcula positū a pte
nascit͛ que ad caput ꝓtendit͛ spatule: ⁊ est ꝯtinuū cū costa
pria a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ cū ipso vnit͛ par c⁹ vnūqᵭq̄ꝫ im
par est duplās ipm: ⁊ faciēs ipꝫ duas ptes: quaꝝ superior
cū collo ꝯtinuat͛: ⁊ ipm mouet: ⁊ inferior mouet pectus ⁊
miscet͛ cū musculo q est ꝯtinuus cuꝫ costa q̄nta ⁊ sexta. Et
est par qᵭ est in loco spatule ꝯcauū infusuꝫ. al's. ꝯcauo ifu/
so cū quo ꝯtinuat͛ par qᵭ a spōdilibus ad spatulā descen/
dit: ⁊ fiunt sicut musculus vnus: ⁊ cū costis ꝯtinuat͛ poste
rioribus: ⁊ est par tertiū qᵭ nascit͛ a sexta spōdiliū colli: ⁊
a pria ⁊ scōa spōdiliū pectoris ⁊ ꝯtinuat͛ cuꝫ costis thora/
cis. De musculis aūt stringētibus tm̄. dixit Hal. ꝙ duo
sunt extensi ꝑ costaꝝ radices: ⁊ hi ꝯgregāt ⁊ arctāt pect⁹.
Et sunt alia tria paria que tres vltimas trahūt costas ad
supiora: ⁊ duo lacerti ꝑ longū pectoris vsq̄ꝫ ad lat⁹ cartila
ginis extēsi pectoralis q̄ ensi silis est: ⁊ vsq̄ꝫ furculas hicq̄ꝫ
lacertus lacerto ꝯtinuat͛ recto. Et Auic. de his dixit. ꝙ
alij sunt q pectus in latitudine ꝯstringūt: ⁊ est dyafragma
cū quiescit. Et alij sunt q fm eēntiā ꝯstringūt: ⁊ ex istis
est par qᵭ sub radicib⁹ costaꝝ est extēsuꝫ supioꝝ: cui⁹ opa
tio est ꝯstringere ⁊ aggregare. Et aliud est par apud extre
mitates illi⁹ cū thorace inter epiglottale ⁊ furculā ꝯtinua
tū: ⁊ ꝯtinuat͛ cū musculis vētris q sūt recti: ⁊ alia duo pa/
ria que ipm cooperiūt. De musculis aūt silr͛ dilatantib⁹
⁊ ꝯstringētibus pect⁹. dixit Hal. qᵭ iter pectus sunt ⁊ co/
stas iter.n. duas costas lacert⁹ est posit⁹: c⁹ villi diuisa est
positio eiusq̄ꝫ actio fm eū q in eo est villū. Qui ḡ horuꝫ in
dorsalibus est costaꝝ pectoris villus pectus suo dilatat vil
lo ⁊ q in exteriorbus est stringit: aut in interiorib⁹: q vero
est in pte cartilaginosa villis q in exteriorib⁹ est stringit: ⁊
reducit pectus: q v̄o in interiori dilatat pect⁹ villus. Et
Aui. dixit. musculi q silr͛ stringunt ⁊ dilatant sunt musculi
q sunt inter costas: verūtñ ꝑscrutatiōe cognoscit͛ ꝯsideran
do ꝙ ꝯstringētes alij sunt a dilatantib⁹. Inter.n. oēs duas
costas fiunt ex eis q̄tuor ꝑ certo musculi: lꝫ qdā extimant
ꝙ sit vnus musculus. Et qdā quē vnū extimant musculuꝫ
ex villis ꝯtextus est transuersis: quoꝝ quidā sunt intrinse/
ci: ⁊ qdā sunt q cooperiūt.s. costas. ⁊ sunt extrinseci. Et eo
rū q cooperiunt qdā sunt q sunt ad partē extremitatis car
tilaginose coste: ⁊ qdā sunt q sunt ad ptē alterius extremi/
tatis que est fortis. Qᵭ v̄o interius existit totū in situ a co
opiente est diuersuꝫ: ⁊ illud qᵭ est in extremitate coste car/
tilaginose diuersum est in situ ab eo qᵭ est sup aliā extremi
tatē. Et qm̄ hi quatuor hñr villi numero oꝫ ꝙ musculi nu
mero sint q̄tuor. Et q ex eis supius sunt positi sunt dilatā/
tes: ⁊ q ex eis sunt interius sūt ꝯstringētes. Et ꝑ h̄ fit oiuꝫ
musculoꝝ pectoris numerus octuagintaocto musculi. Et
subdit Auicē. est ēt cū musculis pectoris duo alij adiuuāt
musculi q a furcula ad spatule caput veniētes ad pmū ei⁹
ꝯtinuant͛ latus: ⁊ ipm sursum eleuāt: ⁊ in dilatādo pectus
adiuuant. Dixit Ga. 6ᵒ de iuuamētis mēbroꝝ eius qᵭ ē
inter costas nō currūt fila neruosa in eo fm longitudineꝫ:
sicut currūt i alijs musculis: sꝫ currūt ex vna costa ad aliā:
⁊ processus eoꝝ nō est rect⁹: sed declinans ad dyagonalita
tē partiū ⁊ fila neruoꝝ in istis musculis nō sunt eq̄lia: sꝫ i/
uenies ꝙ fila interiora currunt eꝯrio filis exteriorib⁹ ⁊ in
uenies illa que vicinātur furcule in locis cartilaginosis co
staꝝ eꝯrio filis q sunt in locis magnitudinis costaꝝ. Et i/
ter hos musculos pectus mouētes est panniculus densus
cōfirmās eos: ⁊ alligās ipsos costis: ex quo orit͛ pāniculus
costas tegēs: maxime ⁊ manifeste ab iteriori pte ipsorū.

De anatomia māmillarum. Cap. xxxix.

Nimalia que per ouificationē generātur: ⁊
multa etiā alia aialia ipfecta māmillis carue/
rūt: qm̄ nō eguerūt lacte ꝓ nutrimēto ipsorū.
Sed aialia q̄ generāt͛ ex semine i mr͛ice: ⁊ ꝓpe
q̄ ex eis ꝑfecta sūt māmillas habuerūt eo ꝙ lacte eoꝝ noui
ter existētia nata ꝓ ipsoꝝ eguerūt nutrimēto. Eguerūt aūt
nutrimēto

De costis mēdosis.

De mus/ sculis di/ latātib⁹.

De mu/ culis c[...] stringē/ bus.

De mu/ culis d[...] tātibu[s] ꝯstring[ē]/ bus si[l].

Mus[...] oēs p[...] rie sūt [...] mera[...] tuagi[...] octo.

nutrimẽto lactis: tunc nouiter nata vt nutrirent᷑ nutrimento magis sim̃ ꝑ₃ politatẽ ei q̃ in matrice nutriebant᷑: nutriebãt᷑ in vtero sanguie mẽstruo cui lac magis sim̃e existit: cũ lac ex eo ꝓprie gñet᷑. Eguerũt aũt nutrimẽto illi sim̃i nouiter nata: vt ꝑ ipsu₃ ad ꝑfectionẽ deducant᷑ maiorẽ quousq₃ alijs ꝛ durioꝛib⁹ possint vti cibarijs. ¶ Intẽtio itaq₃ nãe in creatione mamillaꝝ fuit gñatio lactis: vñ Almã. ꝑ creauit deus q sit bñdict⁹ mamillã. vt ad lactis ꝯuersionẽ ꝛ gñonẽ apta foret. Et Auer. colliget. 2° mamille sunt ad faciendũ lac: ꝑ ꝑdictis dixit Haly: theorice. 3° mamillaꝝ necessitas est gñatio lactis quo fet⁹ illo pascat᷑ q̃₃diu ĩfans est. Et qm̃ infans ꝓximus est assuetudini refectionis ꝑ menstruũ sanguinem necessariũ habuit refici cibo mẽstruo ꝓximo sanguini: qd̃ aũt h⁹ est dr̃ esse lac: hoc nãq₃ ex mẽstruo generat᷑ sanguine ꝓpterea itaq₃ facta ẽ mamilla ex carne tenera: ꝛ alba vt lac albũ generet. Albedinis aũt lactis cã in sequenti sermone: caplo de lacte posita est. ¶ Qꝛ aũt gñatio lactis ex sanguie fiat mẽstruo dix̃ Haly. sig᷑m ꝙ ꝯcept⁹ tp̃e nõ paꝝ mẽstruũ amputat᷑: eo ꝙ sanguis hic ad cibũ cõuertat᷑ fet⁹. Et ꝙ accidit mulieri mamillaꝝ reductio si fetu₃ fecerint aboꝛsu₃: queãd modũ sapientissimus Hyp. in 5° ait affoꝛismo. Mulieri inquit in vtero habẽti gemios. si altera mamilla gracilis fiat alterius aboꝛsu₃ faciet. Et si qdẽ dextra gracilis fiat masculi patiet᷑ aboꝛsu₃. si ṽo sinistra femine. ¶ Dixerũt lac in mamillis gñari a nã mamille agẽte in sanguinẽ ad eas deriuatum ꝓpter duplicẽ finẽ: quoꝝ vnus est ꝓprius: ꝛ est vt assimilent sanguinẽ illũ sibi ꝑm possibilitatẽ: ad hunc eni₃ finẽ agunt vniuersa nãlia agẽtia vt se cõseruent ꝑ illud: ꝛ melius se ab extrinsecis occurrentib⁹ nociuis tueant᷑: ꝛ ad hunc finez: ꝯsil̃r lac in mulierib⁹ gñat᷑ ꝛ viris: ꝛ in oi etate si mãm habuerint paratã: ꝛ nihil obstiterit. ¶ Quidã tñ dixerunt nõ albificat mamilla totũ sanguinẽ in ea cõtentũ sic ꝙ totũ cõuertat in lac. nã mamilla nõ nutrit᷑ ex lacte sed ex sanguine ꝓcedẽte per vltimã digõnẽ in humiditates secũdas: sicut cetera mẽbra: cũ eadẽ sit mã nutricationis ꝛ gñonis oium mẽbroꝝ: mõ lac nõ est mã gñonis mamille: ꝛ q̃₃uis lac nutriat infantẽ nõ nutrit eũ stans sub forma lactis sed ꝯuersũ. ꝑmo in stõaco in chilũ: ꝛ deinde in epate in sanguinẽ: ꝛ tandez in mẽbris in secũdas cõuersu₃ hũiditates. Cũ ergo dixerunt auctores mamillã nutriri ex lacte intellexerũt de scõis humiditatib⁹ lacti in colore sil̃ib⁹ vel intellexerũt de nutricatione ĩpropria q̃ est q̃dã refocillatio siue voluptuatio mamilla enim semꝑ portionẽ lactis: qd̃ gñat retinet: vt in ipso voluptuet᷑. ¶ Alius finis nõ est mamille ꝓprius: sed est intentus a nã ad cõseruationẽ spẽi ꝛ indiuidui: vt. s. per ipsu₃ nutriat᷑ infans nouiter genitus. Et ad hũc finẽ nõ gñat᷑ lac in viris: s₃ solũ in mulierib⁹. nõ qdẽ qbuscũq₃: sed solũ pregnantibus ꝛ enixis. ¶ Et dixerũt. ꝑma lactis gñatio. i. ad ꝑmũ finẽ: l₃ posset dici nãlis: qꝛ intẽta a nã agẽte ꝑꝑ ꝓpriũ finẽ dr̃ tñ casualis: qꝛ cõtingẽter eueniẽs: ꝛ frequẽter repit᷑ dicta ꝑter nãm: qꝛ facta preter intẽtionẽ nãe agẽtis ad finez totius. s. ad ꝯseruationẽ fetus: ꝛ ꝑ ꝯñs spẽi. Et h̃ insuper lactis gñõ põt fieri in virgine ꝛ in oib⁹ qb⁹ sanguis mẽstru⁹ retinetur ꝑter nãm. Et talis lactis gñatio signat retentionẽ mẽstruoꝝ: Ait. n. Hyp. 5° affo. si mulier que neq₃ pregnans est: neq₃ gñauit lac habeat huic mẽstrua defecerũt. Non tñ per hoc voluit Hyp. ꝙ in qbuscũq₃ mulierib⁹ mẽstrua retinent᷑ fiat talis lactis gñatio: cu₃ possit mã mẽstrualis retenta ad alia mẽbra deriuare: ꝛ nõ ad mamillas neq₃ ad mamillas deriuata semꝑ ꝯuertit᷑ in lac: cũ possit mamillas apare ꝛ nõ in lac ꝯuerti. Et hoc lac semꝑ malũ est ꝓ nutrimẽto: cũ sit ex mã expellibili gñatũ. Et sil̃r lac viroꝝ malũ est ꝛ inutile ad fetus nutrimẽtũ. Mamille. n. in viris ad gñationẽ lactis nõ fuerunt deputate: s₃ vt dixit Arꝝ. 4ᵃ de ꝑtib⁹ aialiũ. Natura ꝓduxit in viris ad ornatum mamillas: ꝛ ad cordis defensionẽ. sunt. n. sicut clypeus qdã aduersus extrinseca nociua. ¶ Et dixit Haly. sicut epar ciboꝝ succositatẽ in suba₃ mutat sanguis q fit cõueniens oib⁹ mẽbris cib⁹: ita mamilla cõuertit sanguinẽ in lac: qd̃ fit ꝯueniẽs fetui cibus. Et dicunt etiã. sicut epar chilũ albũ in sanguinẽ ꝯuertẽdo rubificat: ꝛ suo ẽt natiuo similet᷑ colori q vt dictum est albus est. Nõ eni₃ agẽtia nãlia solũ ꝑm subam sibi assimilant: sed etiã ꝑm accidẽtia in q̃₃tũ possunt. Et iteꝝ dicũt ꝙ sicut epar per sua₃ virtutẽ ꝛ calorẽ chilũ sanguificat ei nouã tribuẽdo forma₃: sil̃r mamilla ꝑ suã virtutẽ ꝛ calorẽ sanguinẽ lactificat ei lactis formã tribuẽdo. ¶ Notant tñ ꝙ inter epar ꝛ mamilla₃ in gñonib⁹ predictis aliqua existit dissimilitudo: qm̃ epar chilũ in sanguinẽ trãsmutat per suã virtutẽ digestiua₃ scd̃am digestionẽ in nutrimẽto oꝑantẽ. S₃ mamilla sanguinẽ trãsmutat in lac per virtutẽ digestiuã tertiã sibi ꝓpriam. Et insuper epar oi tp̃e oi etate chilũ ꝯuertit in sanguinẽ. S₃ mamilla nõ oi tp̃e: nec in oi etate sanguinẽ ꝯuertit in lac. s. bonũ ꝛ vtile pro nutrimẽto fetus: imo nõ nisi toto etatis discursu: quo mulier mẽstruari põt: mulier eni₃ ante mẽstruationẽ lac bonũ ꝛ vtile gñare nõ põt: vel saltẽ anteq̃₃ nã menstrua moueat vt expellat. dicũt. n. ꝙ si nã mã₃ mẽstrualẽ mouerit si ꝑꝑ aliquã cãm extra nõ expulerit: sed inexpulsa ꝯuertatur ad mamillas ex illa mã põt lac bonũ ꝛ vtile gñari. inutile aũt lac ꝛ malũ: vt supra iã patuit põt in alijs etatib⁹ generari: qd̃ lac malũ est: quale ẽt est qd̃ viroꝝ: qdã dixerũt nõ esse lac: sed quãdã humiditatẽ dealbatã: qd̃ ob coloris sil̃itudinẽ lac vocat᷑. ¶ Et dicũt. ꝙ q̃₃uis sanguis in mamilla per vlteriorẽ ꝯcoctionẽ ꝯuertat᷑ in lac: ꝛ q̃₃uis sanguis calidior sit ipsa mamilla: lac tñ remissioris est caloris ipso sanguine: nec hoc incõueniẽs est. Nã nõ oẽ inductũ per vlteriorẽ decoctionẽ: imo neq₃ etiã per intensiorẽ caliditatẽ: neq₃ ẽt ex mã calidiore caliditate agẽtis necessario calidi⁹ est ipso agẽte: aut mã ex qua ꝓducit᷑: p₃ hoc inesse ꝛ multis spermaticis mẽbris que vt patuit in sermone ꝑmo ꝛ calore intẽso assatiuo ꝓducunt᷑: ꝛ ex spermate qd̃ est satis calidũ: ꝛ tñ ipsa frigida sũt seu remisse caliditatis: p₃ insuper hoc idẽ in melia gñata discursu etatũ ꝑ adustionẽ colere vel sanguis q̃ q̃₃uis a calore itẽsa ꝛ mã calidiore se ꝓducat᷑. nõ tñ est cal'a. ¶ Et dixerũt cõiter auctores ꝙ caro mamille glãdosa est. Quidã tñ dicũt. nõ sic dixerũt. qꝛ vere sit caro glãdosa. s₃ qꝛ sil̃is est glãdulis multũ: ꝛ qꝛ est spogiosa: vt dixit Auer. ꝛ create sũt in mamillis vacuitates: in qb⁹ caro mollis ꝛ alba ꝯtinet᷑. Et dixit Haly. ꝙ mamille ẽt ꝯpo^te sũt ex venis ꝛ arterijs inuolutis ꝛ ĩplicitis. Et Almã. dix̃ ex venis neruis ꝛ arterijs: ꝛ ipsi vene nerui ꝛ arterie ĩ mamilla ĩ subtiles diuisiões didũt᷑ ꝛ inuoluũt᷑ ꝛ reuoluũt᷑ reuolutiõib⁹ multis: vt ꝯprehẽdãt illã carnes lactis gñatiuã. ¶ Pro ꝑdictis ãt dix̃. A. tertij. 12. mamilla ẽ mẽbꝝ creatũ ad gñandũ lac vt nutriat᷑ eo nouiter nat⁹ ĩ itroitu sue natiuitatꝭ vsq₃quo ꝯfortet᷑ ꝛ crescat ṽt⁹ ei⁹ ꝛ fiat ꝯueniẽs ad digerẽdũ cibũ fortẽ solidũ. Et ipsa est corp⁹ ꝯpo^m ex venis arterijs ꝛ neruis iter q̃ existit vacuitas quã caro replet glãdosa cui nõ est sensus albi coloris. Et ꝑꝑ suã albedinẽ qñ assil̃at᷑ ei sãguis albificat᷑ illũ qd̃ nutrit ĩpa₃ ꝛ albificat᷑ id qd̃ supfluit ab eo: ꝛ fit lac: ꝛ ei⁹ qdem cõpõ ad lac gñatũ ex sãguie est sicut opõ epis ad sanguinẽ gñatũ ex chilo in h̃ ꝙ vnũqd̃q₃ ꝯuertit hũiditatẽ ad sil̃itudinẽ sua₃ in nã ꝛ colore nã epar rubificat chilũ albũ: ꝛ facit illũ sanguinem: ꝛ mamilla albificat sanguinem rubeum. ꝛ facit ipsu₃ lac: ꝛ nerui quidem ꝛ vene ꝛ arterie posite in mamille substantia ramificantur in ea vsq₃ ad partes villosas ꝛ habent in ea reuolutiones ꝛ circuitiões ꝑl̃imas. ¶ Dixit Gal. 8° de iuuamẽtis mẽbroꝝ. lac est supfluitas cibi corpis bene digesta. Et ĩpol'e est ꝙ illa supfluitas aggreget᷑ ĩ pectore aĩalis hñtis cornua, neq₃ ĩ hñtib⁹ magnos dẽtes ꝛ crines: qm̃ maior ps supfluitatis corpis eoꝝ trãsit in ista. Et ꝑꝑ h̃ mamille taliũ aialiũ ꝯscẽdũt a pectore ad vẽtrẽ, ꝛ qbusdã in iferiora vẽtris ꝓpe pedes, ꝛ h̃ ẽ in aialib⁹ multoꝝ filioꝝ q̃ hñt multas mamillas. aial aũt ꝙ nõ h₃ in vsu vt sue man⁹ ꝑueniãt ad supi⁹ sui corpis mamille sũt posite in pectore, ꝛ qd̃

Lac i mamillis generat᷑ ꝑꝑ duplicem finem.

Lactis gñatio põt fieri in virgine ꝛ in viris.

Nõ sp qd̃ gñatur ab agẽte calidor ex mã cal'a ẽ eo calidius.

De suba mamille.

Qꝛ mãil le in hoi bus in pectore fuerint posite in ꝑtibus aũt aialiũ in ventre.

ex istis aïalib⁹ nõ gñat nisi vnũ aut duo hȝ duas mamillas
in pectore ⁊ residuas in inferiori pectoris. In hoïe aũt dixit
Gal. 7. d vtilitate ptiᵐ. mamille in pectore rõnabilr̃ adiacẽt.
ꝑ qdẽ: qm̃ oium familiarissim⁹ est ei hic loc⁹ si nihil aliqd ꝑ
hibȝ. 2° qm̃ cuȝ cor subiaceat pectori tegimen aliqđ ei fit ex
mamillis alterutrinqȝ ei appositis: ⁊ 3° qm̃ supfluitas beni/
gna nutrimẽti ibi plr̃m in hoïb⁹ alterat̃. Et Haly. dixit. in pe
ctore site sũt. H. n. magis fuit cõpetẽs rei ad quã necc̃ie sunt: ⁊
sunt ornãtes magis mulieres ⁊ subdit Gal. est aũt loc⁹ h fa
miliarissim⁹. si. n. gr̃a lactis facte sunt: ⁊ hãc ꝓmã ⁊ maximã
vtilitatẽ ꝓbẽt aïalib⁹. lac. n. certitudialr̃ elaborat⁹ cib⁹ ẽ: q̃re
ꝺȝ illã maxie regionẽ oportebat locari eas vbi facilissime sit
⁊ citissime multitudo lactis certitudinalr̃ elaborati ↄsistere
posset: q̃ igit̃ regio alia est sufficiẽtior fieri inata calitate aia
liũ circa cor est fons ille q reiacet mamillis in hoïb⁹. Quid
aũt magis mamillis sanguinẽ elaboratũ in arterijs ⁊ venis
suscipit. q. d. nullũ. nõne vides dixit Gal. qm̃ cũ posset nã ex
ea q̃ ab epate sursuȝ fert̃ ꝑ frenas. i. diafragma venã maxi/
mã quã ↄcauã noïant facere aliq̃ȝ apofisim ad mamillas nõ
fecit eas q̃ȝuis ꝓpe eas sit. s. vena illa cõcaua: sȝ ad cor redu/
xit ꝓus: ⁊ ꝑ totũ eleuauit ipsaȝ venã: deinde cũ iã eẽt ꝓpe cla
ueȝ abinde germina duo faciẽs venaꝝ dignaꝝ rõne simulqȝ
cũ ea alia duo germina arteriaꝝ deduxit oia germina q̃tuor
ꝑ totũ pect⁹ inferi⁹ deducẽs: demũ ita iplãtauit duo ꝺȝ vnã
quãqȝ mamillã nil aliud ꝓuidẽs ꝑ ita lõgã viã q̃ȝplr̃m in va
sis ita digerat̃ sanguis. Allat⁹. n. sanguis sursuȝ ꝑ trãsit cor:
⁊ rursus deorsuȝ latus assuescit ei ⁊ ↄcutit̃ itaqȝ semꝑ a mo
tu toracis. Et calefit ꝺm hui⁹ enarrationẽ in sꝑ mobili parti
cula. Et hec vniuersa ad diligẽtẽ digõnẽ ↄferũt ei. ¶ Et Ha
lya. dixit: oportebat ad h vt sanguis fieret lac multã ꝓus fie
ri decoctionẽ. Jõqȝ in pectore posite sunt mamille: vt ꝓpinq̃
cordi eẽnt q caloris est colla ⁊ fornax nãlis: vt illa ad deco/
ctionẽ adiuuet celebrandã in sanguie q ad eas venit a cõca/
ua vena: cõcaua. n. vena postq̃ȝ ꝑuenit ad cor mittiturqȝ ab
eo ad pectus: ⁊ fit furculis ꝓxima ⁊ duo ab ea ꝓcedũt rami
magni eodẽqȝ mõ oriunt̃ ex mẽbris venaꝝ pulsatiliuȝ q̃ ad
hec mittunt̃ loca due pulsantes vene: descẽduntqȝ h q̃tuor
vsqȝ ad mamillaꝝ locũ ⁊ ↄtinuant̃ cuiqȝ mamille vena ⁊ ar
teria: diuiduntur qȝ in singulis plurib⁹ ramis ⁊ retorquẽt̃
ac circulant̃ ꝑ mamillaꝝ carnẽ. Sanguis ergo q ad mamil
lã venit ꝑ has venas optime decoq̃t̃: trãsitqȝ ꝑ ↄcauã venaȝ
ad cor ascendẽs a quo ad ꝑtes mittit̃ pectoris rursumqȝ de/
scendit ad cor: ⁊ ꝑ illud scđo trãsiens motu sꝑ mouet̃ pecto
ris: ⁊ sic ad mamillas igredit̃. ¶ Circuitqȝ eaꝝ reflexiones
venaꝝ in qb⁹ imorat̃ ꝑtrãsiẽsqȝ hec loca decoq̃turqȝ plena
decoctione: ⁊ alterat̃ in lactis ꝓximã nãm. Et dehinc ab il/
lis fundit̃ venis in mamillas in q̃rũ carne foramina sunt: in
qb⁹ q̃escit: ⁊ plena imutat̃ alteratione in suba ipsa: ⁊ sic in
subaȝ lacteã cũ sit eaꝝ nã eadẽ fere q̃ lactis. ¶ Et dixit Ga.

De vtilitate mamillarum ad cor.

eodẽ 7° nã vnũquodqȝ organoꝝ gr̃a alicuius vtilitatis aïalis
factoꝝ mox ⁊ ad aliqd aliud ingeniat̃ vtile oꝑari: qđ igitur
iuuanti⁹ aliđqd iusti⁹ si tã magno cõmodo a corde patiẽtes
mamille ꝓbeãt ei retributionẽ q̃ȝdã breuẽ quã solã pñt ma/
mille ꝓbere cordi: pñt aũt illud tegere ab extra. Nã eni eaꝝ
adenosa est silr̃is ipilatis edificijs: q̃re sit q̃dã velut ꝓmisso/
riũ q̃đdã tegimẽ sũt cordis: silr̃ aũt recalefaciũt illđ ↄsilr̃ his
que ab extra apponunt̃ nobis indumẽtis de lana q̃ frigida
apposita corꝑib⁹: deinde ab ipsis calefacta parũ post ecõtra
calefaciũt: ꝺm eundẽ itaqȝ modũ qui ꝺm mamillas adenosa
suba. tegmẽ qdeȝ cordis est silr̃ ⁊ calefacta ab eo, eꝫ calefacit
ipsuȝ. Et in mulierib⁹ qdẽ ad tumorẽ eleuate magnũ ambo
hec iuuamẽta magis q̃ȝ in viris ꝓbẽt cordi. Et adhuc subie
cta ꝺȝ hypocũdriũ viscera iuuãt min⁹ q̃ȝ in viris exñtia cali
da. Et subdit Gal. qm̃ neqȝ ad crines colli vel dẽtes vel cor/
nua neqȝ ad aliqd tale cõsumebat̃ q supra toracẽ nutrimẽtũ
ꝓbere debebat in feminis supfluere copiose: quocirca ⁊ ꝓꝑ
hec optimã hñt in hoibus positionẽ mamille: ꝺm võ plura
aïaliũ carentiã nutrimẽti: nã veri⁹ trãsposuit eas necessario
ad hypocũdriũ. silr̃ aũt ⁊ cõmoditate quã videbat in eis mi/
nus indigerere cor in illis. Nõ. n. erecta sicut hõ sꝑ duo stãt
crura: sȝ ꝓna ambulant oia cõsilr̃ aïalib⁹ q̃ serpũt. ¶ Dixit
Auer. coll; 2° mamille colligãtiã hñt cũ vulua: ⁊ iõ qñ men
strua ꝓꝑ aliquã cãm nõ veniũt ad vuluã currunt ad mamil/
las: sicut est in mulierib⁹ lactãtib⁹ q̃ nõ hñt mẽstrua: ⁊ si ha
bẽt paꝝ hñt. Et iteꝝ cũ mẽstrua descẽdũt ad vuluã ꝓuant̃ a
mamillis: ⁊ Aui. dixit cõitas iter mamillas in venis iter eas
cõtextis est res scita in anatomia venaꝝ. Et iteꝝ habita est
in sermone ꝓcedẽte. Quõ aũt mamille sentiant infra in hoc
sermone patebit. cap. de aꝑatib⁹ glandularũ.

¶ De anatomia mirach ⁊ siphach. Cap. xl.

Venter inferior vocat̃ tota nutriti/
uoꝝ mẽbroꝝ regio:
q ẽt vt frequẽter venter absolute vocat̃. Et de
eo cũ absolute ꝓfert̃ intelligit̃. Et durat a dia/
fragmate iferi⁹ vsqȝ ad pectinẽ. Et est cõposit⁹
ex mẽbris exteriorib⁹ ⁊ iterioribus. Interioꝝ tñ anatomia
habita est in 5° ⁊ 6° ꝓcedẽtib⁹ sermonib⁹: q̃re restat vt exte
rioꝝ anatoᵃ hic ponat̃. ¶ Diuidit̃ ğ ei⁹ exterior ꝑs in duas
ꝓncipales ꝑtes: quaꝝ vna est iterior ⁊ vocat̃ siphac: alia ex/
terior ⁊ vocat̃ mirach. Siphac tñ duplr̃ apud auctores sũ/
ptũ repit̃. vno° large ꝓ oi pãniculo. pãniculi. n. oẽs siphac
vocãt̃. Alio° stricte ⁊ ꝓprie ꝓ iteriori ꝑte exterioris ꝑtis in
ferioris vẽtris q est pãniculus subtilis ex subtilissimis filis
ligamẽtoꝝ: ac ẽt neruoꝝ cõtext⁹: qb⁹ subtilis reddit̃ coope
riẽs oia mẽbra nutritiua ⁊ çirbũ. ¶ De q̃ dixit Hal. Sipha
ches mẽbrũ pãniculare spmaticũ subtilis ⁊ tenuis est pãni/
culus in suba tele aranee silr̃is q posit⁹ est sub lacertis q su/
pra vẽtrẽ sunt ab extremitate cartilaginis q̃ supemient stõi
ori ⁊ vsqȝ ad pectinis os. Et hoc opimẽtũ sup oia extẽditur
mẽbra q̃ in vẽtre sũt stõm. s. epar splenẽ renes ⁊ vesicã mr̃i/
ceȝ testes çirbũ venas pulsantes: ⁊ q̃ sine pulsu ⁊ oia mem/
bra q̃ inter diafragma ⁊ os pectinis rotundatũ a supiorib⁹
superãs. ab iferiorib⁹ aũt substratũ sup spine ossa qb⁹: vt q/
dã dicũt alligat̃. Et dixit. opimẽtũ istđ in loco q̊ icipit a stõi
ore grossius est neqȝ desistit descẽdẽs attenuari vsqȝ ad os
pectinis. Ibiqȝ reliqs oib⁹ ꝑtib⁹ sui tenui⁹ est. Consolidat̃
aũt a supiorib⁹ diafragmati cũ duab⁹ lactis lacertis q sup
vẽtre sũt alter a dextris ⁊ alter a sinistris: ⁊ ab iferiorib⁹ cũ
osse pectinis: neqȝ facile est hũc excarnare pãniculũ vt san⁹.
idest integer auferat̃: ⁊ maxie locis his qbus diafragmati
cõtinuat̃ ⁊ duob⁹ dictoꝝ lacertoꝝ locis: orit̃ nãqȝ ex duo/
bus his lacertis chorda q̃dã ꝑua ⁊ subtilis: q̃ cũ hoc cõsoli
dat̃ operimẽto: ⁊ intm̃ ei vnit̃ vt difficillimũ sit alterũ ab al
tero extorquere. ¶ Auic. aũt tertij. 13ᵃ ca° ꝓ. de eo dixit. sup
çirbũ pãniculare est siphac noiatũ albertirion. Et sup ipsuȝ
est mirach ⁊ lacerti vẽtris pingues oẽs. Et ille due tunice. s.
siphac ⁊ mirach: vel. s. siphac ⁊ çirbus cõiuncte sunt in sup/
mo ambaꝝ apđ velamẽ. i. diafragma ⁊ seꝑate sũt ab iferio/
ri ꝑte eaꝝ ⁊ a posteriorib⁹ dorsi extẽdit̃ sup ipȝ vena pulsa/
tilis magna cal'a ꝓꝑ multitudinẽ cal'itatis spũs ⁊ sanguis.
Et associat̃ ei vena magna cal'a ꝓꝑ cal'itatẽ multitudis san/
guinis sui. Et siphac qdẽ ex sũma hoꝝ est pãniculus ꝓmus
q cõꝑhẽdit viscera ⁊ nutritiua oia. ipȝ eniȝ tegit ea ⁊ decli/
nat ad interiora: ⁊ aggregat̃ apud dorsuȝ a latere suo: ⁊ cõ/
tinuat̃ velamini a supiori ꝑte sui: ⁊ ↄtinuat̃ iferius vesice: ⁊
duob⁹ ylijs ab iferiori ꝑte sui. Et dixit Aui. qñ cõtinuat̃ ve/
lamini: ⁊ obuiãt due extremitates ei⁹ apđ dorsuȝ tũc ligat̃
illic: ⁊ exinde est initiũ ei⁹. Eius nãqȝ initiũ est supfluitas ↄde
scẽdẽs ex velamie ad os stõi ⁊ obuiat ei. s. ibi supfluitas ei⁹
qđ ex ipso ascẽdit ad dorsuȝ ⁊ obuiãt sibi. s. ipse due supflui/
tates ⁊ vniunt̃. ¶ De siphac quoqȝ dixit Gal. 4° de vtilita
te ꝑticularũ. siphac colligat̃ ad spinã ⁊ ex eo formant̃ çirb⁹
⁊ pellicula cooperiẽs epar ⁊ pellicule splenis renũ ⁊ vesice
⁊ intestinoꝝ. ꝓ° tñ de v̄rutib⁹ nãlib⁹ dixit Gal. q pellicula

vesice exterior ab omēto siue a siphac trahit originē. Et hoc iō dixit. qꝛ ȥirb⁹ frequēter vocaꝛ siphac: nō tñ oriꝛ ex ȥirbo: sed ex vō siphac de quo hic agiꝛ. ¶ Dixit Hal. cũ siphac ad inguinis ꝑuenit locũ transmittunꝛ ab eo duo meat⁹ q̄lꝫ ꝑ inguē vnũ: ⁊ vſqꝫ ad testiculos descēdētes illos ꝯpiunt primũqꝫ dilatanꝛ: vt fiat ex eis ꝯpimētũ: qđ testiculũ circũindu at diciturqꝫ testiũ saccul⁹. ¶ Et dixit Aui. adueniũt ei duo foramina apud duo inguina q̄ sũt due vie: in qb⁹ penetrant vene ⁊ suspensoria. s. testiculoꝝ q̄ sũt vasa spermatica: ⁊ ista foramina cũ dilatanꝛ descēdũt ꝑ ea intestina. s. aut ȥirb⁹ aut vtraqꝫ. Et siphac in loco isto q̄ descēdit ad testiculos ⁊ continet eos vocaꝛ didim⁹. ¶ De siphac dix̄ Alm̄. ꝙ ē pāniculus rugosus. Et Mũdin⁹ dixit ꝙ q̄ꝫuis sit ſbtilissim⁹: est tñ valde durus. Et fuit neruosus vt posset dilatari ⁊ cōstringi ad dilatationē ⁊ ꝯstrictionē ꝯtētoꝝ sub eo: ⁊ fuit subtilis ne ea aggrauaret: ⁊ fuit durus ne facil'r rũpereꝛ. ¶ De vtilitatib⁹ siphac dixit Haly. ꝙ sunt q̄nqꝫ ꝑᵃ est qđ ipse cũctis tāq̄ꝫ operimētũ est mēbris q̄ sub diafragmate sunt. 2ᵃ q̄m̄ lacertos q̄ supra vētrē sũt suꝑ viscera ꝓhibet ⁊ vesicā cadere. 3ᵃ q̄m̄ ipse descensuꝫ facilitat suꝑfluitatũ cibi siccaꝝ. he. n. suꝑfluitates opꝑssiōe siphacis ab añriorib⁹ ⁊ diafragmatis a posterioribus exꝑmunꝛ ⁊ foras expellũꝛ: queadᵐ si man⁹ aliq̄ cōprimit hũidũ qđ a sub manu fugit ⁊ egrediꝛ. 4ᵃ est ne forte disiunganꝛ ⁊ aperianꝛ leuiter stōac⁹ ⁊ itestina ab his q̄ iflationē pariũt. vētositas. n. soluiꝛ cũ a siphac ꝯprimiꝛ iuuāte diafragmate. Et 5ᵃ est vt oīa q̄ sub diafragmate sũt mēbra liget ⁊ adinuicē vniri faciat ꝯcludatqꝫ oīa ⁊ ꝯpiat qđqꝫ eoꝝ sigillatim ꝯpimēto qđ ab ipso oriꝛ ⁊ circũdet ipꝫ ac sit eis loco cutis. ¶ De his dixit Aui. vbi. s. iuuaᵗᵃ ei⁹ sũt tutamen dictoꝝ visceꝝ ⁊ distictio iter itestina ⁊ lacertũ mirach vt nō cōꝑmat ea ⁊ nō ꝯturbenꝛ oꝑōnes eoꝝ: ⁊ cōicāt ēt ei ista q̄ sꝛ in vētre nota. s. alia mēbra. Et ipꝫ q̄dē ligat oīa viscera adinuicē ⁊ cũ dorso ⁊ fit eoꝝ aggregatio firma. Et dixit in suo đ aialib⁹. in caᵒ de anatoᵃ stōaci: qđ ꝑ ꝯtractionē ei⁹ v̄sus dorsuꝫ cũ q̄ͦ alligaꝛ expellit qđ in stō itestinis ⁊ mr̄ice cōtineꝛ: ⁊ hoc facit sil'r cũ diafragmate cũ q̄ͦ ꝯtinuaꝛ ⁊ alligat intestina dorso ⁊ oriunꝛ ab eo oēs pāniculi alioꝝ mēbroꝝ sub eo cōtētoꝝ. ¶ Et dixit Aue. coll'ꝫ. 2ᵒ. ꝙ ꝓhibet itestina egredi ex locis suis: sicut accidit herniosis. ¶ Dixit Hal. vbi supra ꝙ oritur ex siphac cōcauitas q̄ inter siphac est ⁊ intestina ex q̄ ȥirb⁹ ꝯficiꝛ. Et ꝯcauitas q̄dē est ꝯpimētũ circa intestinorũ circuitũ ꝑ quā vene trāseunt ⁊ arterie ⁊ nerui q̄ ad intestina tendũt. Et ex eo iterũ sunt ꝯpimēta q̄ inter singulas sunt venas ⁊ neruos ⁊ intestina qb⁹ adinuicē colliganꝛ.

De situ ⁊ substantia mirach

Mirach quoqꝫ est exterior ꝑs dicti vētris cui⁹ sit⁹ est a ꝑte añriori ⁊ laterib⁹: nō. n. correſ̄dēt ei aliq̄ ꝑtes nutritiuoꝝ a posteriori. Et est mēbrũ organicuꝫ ꝯpoᵐ ex plurib⁹ ꝯsilib⁹. s. cute pinguedine musculis ⁊ chordis eorũ ⁊ pāniculo carnoso. Dixit Aui. cutis ⁊ pāniculus qui est post ipsaꝫ: ⁊ est carnosus ⁊ lacertosus posit⁹ in tunica q̄ est infima tunicaꝝ lacerti vētris cũ pāniculo subtili q̄ est ſ̄ꝫ virtutē siphac est, ex sũma mirach: ⁊ mirach q̄dē nō fuit ossuosus: sed carnosus: ſꝫ qꝛ hꝫ ꝯtinere mēbra q̄ ꝑꝑ assumptionē cibi ⁊ pot⁹ ⁊ fet⁹ augmētationē ⁊ suꝑfluitatũ ac inflationũ retētionē necīo hꝫ extēdi vt possit dilatari ſ̄m intumescētiā illoꝝ: qđ neq̄q̄ꝫ posset si ossuosus fuisset.

De diuisione mirach i partes.

¶ Diuidiꝛ quoqꝫ mirach ſ̄m sitũ ꝑ̄ncipal'r in ꝑtes duas. s. in añriores siue medias ⁊ laterales ⁊ añriores ꝑtes ſ̄ꝫ quosdā diuidunꝛ in ꝑtes tres ⁊ ſ̄m quosdā in q̄tuor: q̄rũ ꝑᵃ ⁊ suꝑior est ista vbi est os epiglottale: cui de ꝯtētis correſ̄det os stōi ⁊ desinit ad furculaꝫ inferiorē: ⁊ vocaꝛ stomacalis a stomos greco: qđ est os ventris. 2ᵃ est imediate sub ꝑ̄dicta incipiens ab ipsa furcula ⁊ descēdit fere vſqꝫ ad vmbilicũ ꝑ q̄tuor digitos: ⁊ ei correſ̄det vēter: ⁊ iō vētralis dr̄. Quidā tñ ꝑ̄dictas duas vnam faciũt ⁊ vocāt ipsaꝫ stōacalē. 3ᵃ est imediate sub ꝑ̄dicta 2ᵃ ⁊ cōtinet in circuitu vmbilici circa q̄tuor digitos ⁊ vmbilicalis vocaꝛ: cui de cōtētis correſ̄det magna ꝑs itestinoꝝ. Et 4ᵃ incipit sub vmbilico ꝑ q̄tuor digitos: ⁊ durat vſqꝫ ad pecten ⁊ correſ̄det ei magna ꝑs itestinoꝝ grossoꝝ ⁊ matrix ⁊ vesica: ⁊ vocaꝛ ꝑs hec sumē: ⁊ sub ea est ꝑs pectinis q̄ est pilosa circa genitalia. ¶ Pars vō lateralis mirach diuidiꝛ in partes duas. s. in hypocũdria ⁊ ylia: ⁊ hypocũdria sũt ꝑtes laterales suꝑiores mirach icipiētia a loco originis lacertoꝝ ipi⁹ mirach suꝑiori: ⁊ terminanꝛ dextrũ ad terᵐ inferiorē epis: ⁊ sinistrũ ad terᵐ iferiorē splenis: ⁊ illic incipiũt ylia: q̄ sil'r sũt duo dextrũ ⁊ sinistrũ ⁊ terminanꝛ ad pecten: ⁊ ylia que nostro idiomate flanchi vocāꝛ. ¶ Et cutis q̄dē sita est extrinsecus: sicut in ceteris sita est mēbris: ⁊ sub cute imediate est pinguedo sita: ꝯsil'r porco ⁊ sub pinguedie posit⁹ est pāniculus carnosus q̄ sic dr̄: nō qꝛ sit carnosus vt musculus: sed qꝛ nō est neruosus: est tñ cōposit⁹ ex pāniculo ⁊ carne ⁊ sub hͦ pāniculo sũt musculi ⁊ chorde ipoꝝ.

De musculis ventris.

¶ Et lacerti isti vētris. dixit Haly. 8ᵒ sunt nũero: ⁊ ex his octo dixit Aui. ꝑᵃ ꝑmi. cᵒ de anatoᵃ. est vnũ par rectũ qđ ſ̄m rectitudinē ab epiglotali descēdit cartilagie: cui⁹ villus in lōgitudine vſqꝫ ad femur extēdiꝛ. Et Hal. dixit ꝙ descēdũt extēsi ꝑ longuꝫ ſ̄m vētris mediũ: ⁊ vſqꝫ ad pectinis ꝑueniũt ossa: ⁊ cōtinuanꝛ pectinis ossi chordis duabus ꝯpimētalib⁹: ⁊ qꝛ eoꝝ villi ꝓcedũt ſ̄m longũ: iō lōgitudinales vocanꝛ ⁊ chorde eoꝝ nō sũt magne: sed ligamētales. Et dixit Haly. sunt ⁊ q̄tuor lacerti: quoruꝫ est trāsuersa positio siti sub lacertis duob⁹ q̄ ꝑ lōgũ ferunꝛ: ⁊ villi eoꝝ in trāsuerso tēdũt. Eorũqꝫ ab osse ylioꝝ ort⁹ est ꝑ transuersum vſqꝫ ad costas posteriores: ⁊ ꝯsolidanꝛ illis in ꝑtib⁹ ei⁹ carnosis. Et ex his lacertis duo sunt positi in latere dextro: ⁊ duo in latere sinistro q̄ sese inuicē ad hũc incidunt modũ. ¶ Et Aui. dixit. sunt ⁊ duo paria q̄ ꝑ trāsuersũ vadũt: quoꝝ vnũqđqꝫ est a latere a đxtro ⁊ a sinistro: ⁊ vnũqđqꝫ par ex duob⁹ existit musculis sese ad modũ crucis secātibus a cartilaginis costaꝝ nō cōpletaꝝ extremitate vſqꝫ ad femur: ⁊ ab ylio vſqꝫ ad epiglottale. Et duoꝝ pariũ extremitates sibi a dextra ⁊ a sinistra apud femur obuiāt: ⁊ aliorũ duoꝝ extremitates apđ epiglottale q̄ suꝑ carnosas ꝑtes ab vnaquaqꝫ ꝑte duoꝝ musculoꝝ latitudinaliũ sunt posite. Et hec q̄dē duo paria dixit Auic. semꝑ carnosa incedũt donec rectos musculos cũ chordis latitudinalib⁹ tāgāt: que chorde pāniculis sil'anꝛ. ⁊ sic apꝑet ꝙ musculi trāsuersales dextri nō ꝯiunganꝛ cũ trāsuersalib⁹ sinistris ad cruciandũ se: vt q̄dā iā putauerũt. Sꝫ đxtri cruciāt seipsos ⁊ sil'r sinistri. oriꝛ. n. cuiusqꝫ trāsuersaliũ đxtroꝝ ⁊ sinistroꝝ alter a suꝑiori: ⁊ descēdēdo ꝓcedit: ⁊ alter ab iferiori ⁊ ascēdēdo ꝓcedit: ⁊ cũ obuiāt sibi in meᵒ cruciāt se: ex q̄ fit ꝙ chorda musculi orti a suꝑiori ꝑte dextra sui lateris termineꝛ ad sinistrā eiusdē lateris. ⁊ eꝯᵒ chorda orti ab iferiori ꝑte sinistra eiusdē lateris termieꝛ suꝑi⁹ ad ꝑtē dextrā eiusdē lateris. ¶ Et dixit Haly. ꝙ ex lacertis vētris sũt aliȷ̄ duo lacerti sub q̄tuor ꝑ̄dictis in lato positi corꝑis: ⁊ eoꝝ villi in latũ ferunꝛ operiũtqꝫ ꝯpimētũ qđ siphac dr̄ ab oī latere: alter q̄dē a dextris alter a sinistris: eorũqꝫ singuloꝝ ort⁹ ab osse ylioꝝ ⁊ augᵐ spōdiliũ renũ est: ꝑtingũtqꝫ costaꝝ posteʳ extrēitates in medioqꝫ ꝯtinuanꝛ cũ chordis q̄ ab ipsis oriunꝛ ꝯpimetis sil'ib⁹. ⁊ cōsolidanꝛ cũ siphac tāta ꝯsolidaⁿᵉ vt ab inuiceꝫ disiungi nequeāt. Et Aui. dixit. cũ lōgitudialib⁹ sequũꝛ in latituⁿᵉ: q̄ͦꝝ loc⁹ est sub pāniculo q̄ suꝑ totũ extēsus est vētrē. s. sub pāniculo supradicto sub cute ⁊ pingⁿᵉ locato. Et est loc⁹ latitudinaliũ sub duob⁹ lōgitudinalib⁹. Et sectio dixit Aui. ꝙ q̄ inter illoꝝ duoꝝ ⁊ duoꝝ ꝑmoꝝ. s. longitudialiũ villus existit est ſ̄m angulos rectos. Et Mũdinus dixit. ꝙ ort⁹ in apparētia eoꝝ est magis iuxta dorsũ v̄sus suꝑi⁹.

De iuuamētis mirach.

¶ Dixit Aui. in tunica extrinᶜᵃ q̄ est mirach sũt iuuaᵗᵃ, cũ eis. n. exꝑmit stomacus ꝑ motũ lacerti, ⁊ ꝑꝑ hoc qđ ipse mouet eũ. Et litera exterior exponit. i. qꝛ lacert⁹ mouet stōm, ⁊ stōus mouet lacertũ. extēdiꝛ ḡ totũ mirach suꝑ vasa, de qb⁹ sũt corꝑa q̄rũ ꝓprietas est vt expellāt expressione quadā adiuuāte ad expulsionē. ¶ Et dixit. ꝙ oia ista mēbra. s. ȥirb⁹ siphac ⁊ mi/

rach sūt adiuuātia i calefactiōe stōi recipiēdo ab eo calitatē ꝛ silr ab alijs viscerib⁹ ꝛ reuerberādo postea eā sup ipsa. Et silr sūt oīa i defensiōe stōi: ꝛ alioꝝ visceꝝ. ℭ Dixit Haly. lacertoꝝ q sup vētrē sunt necitas magna fuit trib⁹ deputata vtilitatib⁹. pª est vt vētrē reducāt tpe q̊ egōnes emittunt ꝛ vrina: ꝛ vt ptus tpe p os fet⁹ facilis fiat exit⁹. 2ª ē vt firmēt ꝛ roborēt dyafragma ꝛ dū pect⁹ reducit adiuuāt vocis gñonē. ꝛ 3ª vt stōi adiuuēt calorē. q̊ ciboꝝ i eo ꝯfortet digestio. Et Auic. pª primi caplo allegato. de his dixit: octo musculi vētris i iuuamētis cōicant: ex qb⁹ ē iuuamētū p̄stare in exprimēdo illud qd ex stercore ꝛ vrina i iteriorib⁹ ꝯtinet. s. in exprimēdo vētositates iflatiuas: vt exeāt: q̄re nō deficiāt in testina ꝛ i exprimēdo q̄ i mrīcib⁹ nō nata existūt. s. fet⁹. adiuuēt. n. ad pariēdū. Et ex eis est qd dyafragma sustinēt ꝛ ipm cū adest exsufflatio q̄ ē i ꝯstrictiōe adiuuāt. Et ex eis ē ꝙ itestina calefaciūt ꝛ stom ppea ꝙ ea coopiūt. ℭ Juuamēta vo ipsoꝝ lacertoꝝ spālia sunt. Nā longitudinales qdē facti sūt p̄ncipalr ad attrahēdū. scdario ad expellēdū. Et dixit Mūdinus. qꝛ h̄ opō: maxie in itestinis reqrit: iō fcti fuerūt magni. opant āt expulsionē p ꝯtractionē suoꝝ villoꝝ qb⁹ ꝯ̈ctis cōprimūt mēbra q ꝯtinēt q̄ cōpressa expellūt qd i eis ꝯtinet: faciūt ēt h̄ iuuamētū mediāte dyafragmate cū quo ꝯtinuant: qd descēdēs a pte posteriori deorsū fit ꝙ itestina ꝛ alia mēbra q̄ ꝯtinēt cōprimant: ac si iter duas manus cōprimētes eēnt posita. s. iter dyafragma retro: ꝛ iter musculos longitudinales anteri⁹. q̄re fit ꝙ illa mēbra expellūt qd in eis ꝯtinet: sic res aliq̄ ꝯtēta iter duas manus p oppressionē ipsaꝝ adinuicē de sub eis expellat. ℭ Utilitas āt latitudinaliū dixit Haly. ē subleuare ab instrumētis cibi siphach eiusqꝫ augere soliditatē: ne forte ad illum scissura acceleret cū extēdit: vt cū stō accidat iflatio. Et latitudinales qdē fci fuerūt pp̄e ad expellēdū. ꝛ iō maxie imediati⁹ approximāt itestinis: ꝛ pꝫ ꝙ expulsio dꝫ fieri a supiorib⁹ ad iferiora: iō magis siti fuerūt i supiorib⁹ q̄ꝫ iferiorib⁹. Trāsuersaliū aūt vtilitas ē ad retinēdū. Et qꝛ retētio eoꝝ debebat eē ne ascēderet supfluitas ad supiora: ac ēt ne nimis cito descenderet iuuatiuū: sꝫ ꝯtineret tādiu donec pfecte exsuccaret: iō fuerūt trāsuersales duo supiores ad p̄hibēdū ascēsum nocitiui: ꝛ duo iferiores ad p̄hibendū festinū descēsum iuuatiui. Sed qꝛ potior est intētio p̄hibitiōis ascēsus nocitiui q̄ꝫ p̄hibitionis festini descēsus iuuatiui: iō supiores facti sūt maiores iferioribus. De anatoª autē vge testiculorum ꝛ ossei dcm̄ est in sermone precedente. Et de anatoª colli vesice ꝛ ficteris dcm̄ est in sermone. 5º. in p̄prijs caplis.

De iuuamētis musculorum ventris.

De vtilitatib⁹ i spāli musculoꝝ vētris qꝛ d lōgitudialib⁹ ꝛ latitudinalibus ꝛ trāsuersalib⁹.

ℭ De anatomia spine ꝛ spōdiliū in gñali. Cap. xlj.

Dorsū dupl̄r sumit.

pina duodecimo de vtilitate pticularū a Gal. sumit p tota regiōe spōdiliuꝫ ab osse cranei vsqꝫ ad caudā. Et hꝫ ptes duas. s. ossuosaꝫ ꝛ carnosaꝫ. ℭ Dorsuꝫ aūt 2r sumptuꝫ repit: vno mō large p tota regiōe spine p̄d cta. Alio mō stricte p vna pte ipsius spine de q̄ dicet. ℭ De pte āt ossuosa sumēs Gal. dorsuꝫ large ait. vbi. s̈. dorsuꝫ nā aīalibus velut carinā aliq̄ꝫ corpis nec̄iā ad vitaꝫ opatus fuit pp illud eni nos qdeꝫ recte ābulare possumus. Alioꝝ vo aīalium vnūq̄dqꝫ ꝭm figuraꝫ que erat ei melior. ℭ Et Haly. tehorice. 2º dixit. ossa spine fuert ex quatuor vtilitatibus nec̄ia. prio est qm̄ ipsa tanq̄ꝫ fundamētū oīb⁹ sūt ossibus. oīa. n. reliq̄ ossa sup hec fundata sunt: quēadmodū oīa nauis ligamēta edificant sup lignū mediū eius qd inferius est: ꝛ nos ipm carinā diximꝰ. 2m est qm̄ est operimētū ꝛ cautela oībus que supposita sunt illi viscerib⁹ ꝛ lacertis. Tertiū qm̄ cū mēbra nervoꝝ hērent opaꝫ nec̄iaꝫ ꝙ a cerebro p̄cederēt quo p ea fieret motus ꝛ sensus: cū. n. eēnt plā mēbroꝝ a cerebro remota: nec possent ad illā a cerebro nerui p̄uenire cū nulla esset securitas qn in hac lōgitudine itercidērent spatij orta ē: iō a cerebro nucha fcā q̄ est discurrēs p spinā quo ab ea pullulent oēs mēbri nerui necessarij q a cerebro nō sunt. ℭ Quartū est vt coopiret ꝛ tegeret nuchā cū sit tāq̄ꝫ cerebꝝ scōm. fcā sunt g̊ spine ossa ad custodiā ei⁹ ꝛ cautelā incōmodoꝝ supueniētiū exterius: sicut craneū qd cerebꝝ circūtenet. ℭ Et Aui. pª p̄ı. doc. 5ª. c. 6. dixit. ꝙ pp q̈tuor iuuamenta fuit dorsum creatū. Unū est vt sit nuche semita que in pmanētia aīalis est nec̄ia: ꝛ sit eius custodia. Scōm est. qm̄ dorsuꝫ est semita ꝛ clypeus mēbroꝝ nobiliū q̄ sunt posita corā ipso. Et iō in creatiōe ei⁹ facte sunt ei spine. ꝛ ossa simenia. Tertiū est. vt sit alioꝝ ossiū pricipiū: sicut lignuꝫ qd in exordio nauis prius ponit cui alia ligna infigunt ꝛ annectūtur: ꝛ iō dorsuꝫ duꝝ creatū fuit. Et q̈rtū est: vt possit hō stare ꝛ ad multas se mouere ptes. ℭ Dixit Ga. vbi supra. nā nō simplex ꝛ i cōpositis os spine opata est q̄ꝫuis ad firmitatē eēt melius: cū neqꝫ ex articulari neqꝫ dearticulari posset: neqꝫ aliquā aliā talē sustinere passioneꝫ: nisi ita varie esset articulatū. Sed siqdē ad vix passibilitateꝫ solū aspiceret: ꝛ nō eēt aliq̄ alia ei honorabilior itentio in singulo organoꝝ que ꝯficiunt nō vtiqꝫ alr q̄ꝫ simplex id creasset: aut oīno nō cōpositū sicut in aīali lapideo vel ligneo fit. aīali aūt debēti vti suis mēbris ꝛ ambulare pedib⁹ ꝛ suis apprehēdere manibus ꝛ inclinari ꝛ supuiuere v̂sus dorsuꝫ nō erat melius neqꝫ in manibus neqꝫ in pedibus vnū hēre os: neqꝫ ꝭm totū dorsum. Qꝛ g̊ ꝭm subam aīalis maxͤ i est ei moueri: hoc autē nō est possibile sine articulis fieri propterea multis est cōpositū particulis. nā eni semp cōsiderat actū ꝛ infallaciā mēbroꝝ: ꝛ nō alterū hoꝝ tm̄: sꝫ semp ambo: priorē tn̄ dignitatē actū: secūdario aūt infallaciaꝫ. Ad sanitatis tn̄ durabilitatē p̄cedit infallacia: sꝫ actus ad intentionē operātis p̄cedit. ℭ Dixit Aui. dorsum de spōdilibus factū est ordinatis ꝛ nō de osse vno: neqꝫ de ossib⁹ magnis. ossa eni spine spondiles vocātur. ℭ Dixit Haly. factū est os istud ex multis ossib⁹ cōpositū p̄pter duas vtilitates. Una est vt possit aīal inclinari ꝛ extēdi. Scōa qm̄ necessariū fuit q̄dā ipsi⁹ ossa largioris esse ꝯcauitatis: ꝛ q̄dā artioris: ꝛ q̄dā grossa: ꝛ q̄daꝫ subtilia. ptes. n. spine supiores tenues sunt: ꝛ introrsum late iferiores v̂o grosse ꝛ pue int⁹ latitudinis: ꝛ dixit. ossa spine incipiunt a termino ossiuꝫ capitis ꝛ ptingūt vsqꝫ ad ossa ani ꝛ spōdilis: qd est os in cuius medio est foramē: p qd trāsit nucha. dixit. n. G. vbi supra. creauit ab itra oēs spōdiles nā ydoneā quādaꝫ viā debēti descēdere p eā portionē cerebri p̄parans. ℭ Et oēs qdē spōdiles nūo sunt. 30ª. veꝝ vigintiq̄tuor superiores prius dicunt spōdiles. Et iūcture inter spōdiles dixit Aui. facte sunt nō laxe: qm̄ stādi potētiā debilitaret: neqꝫ valde stricte: qm̄ p̄hiberēt iclinare. Et dixit Haly. 2º theorice. ꝙ oēs spōdiles. s. supiores vigintiq̄tuor eē p̄bant cōtinuate adiuicē ꝯtinuatione disgregata duab⁹ p̄mis colli exceptis q̄ capiti ꝛ adiuicē ꝯtinuant ꝯtinuatiōe mime disgregata: vt patebit in seq̄nti caº. ℭ Dixit Aue. collꝫ p̄. oēs spōdiles ꝯiungūtur adinuicē ꝯiunctiōe nodatili exceptis pª duo spōdilia colli. Et hn̄t spōdiles additamēta q̄dā qb⁹ mediātib⁹ firmiter iuicē alligātur. ℭ Dixit Aui. ē cū spōdilis q̈tuor hꝫ additamēta a dextra ꝛ a sinistra ꝛ a duob⁹ laterib⁹ foraminis: ꝛ ea qdē q̄ sursuꝫ tēdūt sursuꝫ aspiciētia dn̄r: ꝛ ea q̄ sunt iferi⁹ tendētia iferi⁹ aspiciētia dn̄r ꝛ inuersa. Et ē ēt cū spōdilis additamēta sūt sex: q̈tuor ab vna pte: ꝛ duo ab alia. Et ē ēt cū sunt octo in qb⁹ additamētis dixit. Aui. iuuam existit vt p ea ꝯtinuitas q̄ est iter spōdiles ꝯtinuitatis iuncturali ordinet cū cōcauitatib⁹ in qbusdaꝫ eaꝝ ꝛ capitib⁹ bucellis sibi⁹ i qbusdā de additamētis spōdiliū. ℭ Dixit Hal. in spōdilib⁹ dorsi: ꝛ qnqꝫ spōdilib⁹ colli. s. iferiorib⁹: ꝛ spōdilib⁹ renū ab vnoquoqꝫ ad iferiora tēdētia. ꝛ ingrediunt cuiusqꝫ spōdilis augta alteri⁹ spōdilis patas sibi foueas vnūq̄dqꝫ foueā suā in opposito sibi factā: ligāturqꝫ ligamētis. Et ista q̈tuor augta nec̄ia fuerunt dixit Hal. pp soliditatē ꝛ firmitatē: ꝛ hec augmēta siue additamēta a Ga. explātatiōes ꝛ aposises vocant. ℭ Sūtqꝫ

De vtili[…] tio' spi[…] ꝛ spōdili[…]

De addi[…] mētis spō[…] diliū.

De fosa siue figura spine siue dorsi.

⁊ alia ēt spondilib⁹ addita[ta] de qb⁹ Gal.12.de vtil.pti.dixit ꝓduxit nā ex me° poste[r].ꝑtiū spōdiliū velut sepē aliq̄ꝫ toti⁹ dorsi hāc ꝓponēs ꝑus q̄ssandā ⁊ ɔterēdā ⁊ oīno depassurā añq̄ꝫ ad aliquē spōdiliū ꝟueniat noc[m].de qb⁹ dixit Aui.ex spōdi[b⁹] sūt q̄ alia hñt addita[ta] nō ꝑꝑ supradcm̄ iuua[m].sꝫ ꝑꝑ defen[ncm] ⁊ clypeū:⁊ reꝑcus[nem] ei⁹ qd̄ reꝑcutit:⁊ vt suꝑ eaꝫ texant̄ hoꝝ addita[or] ligamēta ⁊ sꝰ ossa dura:⁊ āpla ꝭꝫ spō/ diliū longi[nem] po[ta]:⁊ q̄ ex eis retro posita sꝰ spine vocāt̄ ⁊ simenia. ¶ Sūt ēt spōdilib⁹ a dextris ⁊ a sinistris addita[ta] alia q̄ vocant̄ ale:⁊ ipsa sūt ad defendēdū illd̄ qd̄ ē in lōgi[ne] corpis.⁊ venis ⁊ neruis ⁊ musculis ꝓfūdi⁹ q̄ꝫ ꝑte costaꝝ tē/ dūt ad ꝓpriū hñtia iuua[m]:qd̄ ē vt in eis creent̄ vacuitates: qb⁹ capita costaꝝ gibbosa mirabil̄r ligēt̄.in vnaq̄q̄ꝫ.n.ala ex eis sūt vacuitates due:⁊ in vnaq̄q̄ꝫ costa sꝰ addita[ta] duo: ⁊ ale duplici sil̄ant̄:⁊ h̄ qdē in spōdi[b⁹] existit colli. ¶ Dixit Gal.vbi.s̄.spine data ē in fallaciā fig[a] vniuscuiusq̄ꝫ explāta tionē sufficiēter ɔcordās:iferi⁹.n.eis.q̄ sursū sūt:suꝑi⁹ v̄o eis q̄ inferi⁹ repētib⁹ eis vt simillima eis fiat spēs edifica[b⁹] his q̄s fornices noiant. Sol⁹ igr̄ spōdilis q̄ est ꝭꝫ me[m] dorsi posterior explātatio q̄ spinā oꝑat̄ v̄sus neutrā ꝑtē ruit:sꝫ cer titudial̄r absq̄ꝫ inclinatiōe ad id qd̄ retro tēsa:q̄l̄r.n.al̄r eaꝫ oꝑaret̄ sil̄eꝫ forfici nisi q̄dā ꝑ⁹ explātatio vniuersas q̄ ex ife riorib⁹ ꝑtib⁹ sursū adduceret sic̄ ⁊ eas q̄ sursū iferi⁹.2° āt co pularet ad aliquē cōeꝫ ter[m]:⁊ receptabilē ⁊ rectū q̄ velut sū mitas q̄dā debebat eē forficis. ¶ Et Aui.dix̄ dicim⁹ ꝙ dor suꝫ totū est sic̄ vna res ꝓpriā hñs figurā alijs meliorē q̄ est circularis:qm̄ h̄ figura remotior ē a recep[ne] nocu[tor] ex per cussiōe vel ipulsiōe euenientiū. Et ꝑꝑ h̄ capita eoꝝ q̄ sūt suꝑi⁹ ad iferiora fuerūt curuata ⁊ q̄ sūt iferi⁹ ad suꝑiora:⁊ ɔiūxe/ rūt se apd̄ mediā spōdilē q̄ est decia:hec.n.ad nullā curuata fuit ꝑtē vt suꝑ eā due sil̄ ɔueniāt curuitates. Et 10[a] qdē non ꝭꝫ nūeꝝ:sꝫ lōgi[ne] me[a] existit. Ait.n. Gal.13° de vtil.ꝑtic.ꝙ hec spōdilis me[a] nō est alia q̄ꝫ 10[a].diuisit.n.h̄ nā totū dorsū certitudial̄r ad ꝑtes eq̄les molē spōdiliū:⁊ n̄ nūeꝝ eligēs.mł to.n.sūt pl̄es q̄ sūt desuꝑ:sꝫ tāto maiores existūt q̄ sūt iferi⁹ ꝭm molē q̄ꝫto deficiūt a multi[ne]. ¶ Et dixit Gal.sꝫ ⁊ magni tudo vniuscuiusq̄ꝫ explātationē q̄s oꝑat̄ spina ieq̄lis i oīb⁹ spōdilib⁹:neqꝫ:n.in locis:in qb⁹ in eadē pōne aduenit cum medulla:ꝑcipue aliq̄ ꝑticula in his erat rōnabile negligere: de magni[ne] eaꝝ:nꝫ i qb⁹ erat sola medulla i his oꝑari ꝑ lon gū erat iustū:nꝫ ēt ex ꝑuis spōdilib⁹ lōgaꝫ explātare spinā: neqꝫ ex magnis breuē.rōnabil̄r igit̄ i his q̄ ꝭꝫ toracē ꝑtib⁹ corde locato:⁊ magna arteria suꝑiacēte dorso lōgissimas fe cit nā apofices q̄ spinā oꝑant̄. In alijs v̄o ꝑtib⁹ oīno breuio res. In ꝑtib⁹ v̄o q̄ ꝭꝫ lūbū ɔcaua vena abint⁹ suꝑiacet:⁊ ma gna arteria.ꝭꝫ v̄o sacrū os.moles v̄o corpis ē maior:sꝫ nul la suꝑiacet ꝑcipua ꝑticula. Rōnabil̄r igit̄ post spōdiles q̄ ꝭꝫ toracē sūt posteriores apofices:maxie his q̄ ꝭꝫ lūbū create sūt. Que v̄o sunt in collo spōdiles subtilissime oiuꝫ exñtes nō potuerūt hr̄e explātatiōes lōgas sil̄ ⁊ ifallaces:rūꝑēt̄.n. facil̄r ꝑꝑ s̄btili[tem]:bñ igr̄ ad molē spōdiliū aspiciēs nā ⁊ ad or̄iaꝫ ꝭꝫ dorsū suꝑiacētiū organoꝝ ieq̄les oꝑat̄ explātiones eoꝝ q̄ ꝭꝫ spinā sūt. ¶ Et dixit. G.sic̄ apoficis q̄ posteri⁹ vni/ uscuiusq̄ꝫ spōdiliū q̄ spinā oꝑat̄ ꝑmissorij mōstrabat̄ vtilita/ tē ꝑbere:ita ⁊ alie apofixe trāsuerse spon[b⁹] sūt due vtili[tes] sil̄ qdē sil̄eꝫ custodiā ꝑbētes lateralib⁹ eoꝝ ꝑtib⁹:sil̄ āt velut se des q̄dā itrinsecis dorsi musculis:⁊ extrīsecis submisse sūt. aduersus.n.oēs has subiacē cū venis ⁊ arterijs ⁊ neruis ad ipsas ⁊ ꝑ ipsas allatis. ¶ Est aūt ⁊ alia 3[a] vtilitas spōdilib⁹ toracis ꝓpria ad costaꝝ articu[nem] necessarijssima ad respira tionis actū:ꝑdictaꝝ v̄o apofixū. ¶ Dixit Gal.ɔuersi sūt fi/ nes:sic̄ toti⁹ spine v̄sus mediā dorsi:seu vt puto ad hanc re/ gionē oīb⁹ spōdilib⁹ hñtib⁹ receptionē. ¶ Dixit Aui.addi tamētis q̄ ꝓ defensiōe existūt supposita fuerunt ligamēta ⁊ nerui ⁊ lenia facta fuerūt ⁊ lubrica:ne tactu carni iferāt no/ cumētū. Et dixit.de nā additamētoꝝ ɔiūcturaliū est ꝙ sint adinuicē ligata fortiter ligamēto forti:⁊ a posteriorib⁹ ten/ dente anteri⁹:verūtñ ligatura anteri⁹ ēst plus stricta ⁊ po/ steri⁹ plus laxa:qm̄ anteri⁹ curuari ⁊ flecti est magis neciū q̄ꝫ posteri⁹. Et ꝑꝑea ꝙ ligamēta q̄ sūt posteri⁹ facta fuerunt laxa ipleta fuerūt spatia q̄ ibi ꝓculdubio fuerūt hūorib⁹ vi/ scosis. ¶ Et dixit Gal.in 13° de vtil.ꝑti.ꝙ spōdilis media:si cut pōnē ꝑcipuā hūit:ita ⁊ articulatōes hūit ꝑcipuas:vt.n. dorsuꝫ ɔsil̄r oīb⁹ flecteret̄ manere qdē oportebat in suo lo/ co:me[m] v̄o ascedere abinuicē:vt adhuc al̄s vniuersas:⁊ ten dere paꝝ suꝑiacētes qdē sursuꝫ subiacētes.al̄s suꝑiacentes v̄o deorsuꝫ:⁊ ad hūc motū nā idoneas operās articu[nes] su/ periacētiū qdē me° explātatiōes gibbas.ɔcauas v̄o paꝝ de scensiuas creauit:eɔ° aūt subiacētiū ɔcacauaꝫ. Et.n.ex obli q̄s motib⁹ dorsū acq̄siuit rectos:q v̄o spōdiles sūt:ita parū obliq nā hēbāt gibbositates manētes firmas ɔcauitatibus ex alterutra ꝑte circūuallatis effici rōnabil̄r:imobile v̄o in alterutra articu[ne] creauit me[m]. Alioꝝ v̄o oiuꝫ spōdiliū qui sublocati sūt eis q iferi⁹:eos v̄o q subiacēt eiꝫ q sursuꝫ opor tebat ei suꝑiacētes ad iferiores ꝑtes trāsmoueri flexo dorso. sursū v̄o ire subiacētes:at v̄o recuruatis ⁊ erectiꝫ nobis eɔ° oportebat moueri spōdiles.iferi⁹.s.ire suꝑiacētes:suꝑi⁹ v̄o subiacētes.termin⁹.n.alteri⁹ figure in curuatis est accede/ re adinuicē spōdiles inq̄ꝫtū poſ̄e est pl̄m:ac si mai⁹ oporte/ ret fieri dorsuꝫ,recuruatis v̄o eɔ° coadunari vniuersos ad/ inuicē v̄sus me[m] spōdilē accedētes,ac si breue cogeret̄ fieri totū dorsuꝫ. ¶ Dixit Aui.ꝙ aliq̄n nec̄e fit dorsuꝫ ad aliqd̄ duoꝝ curuari lateꝝ. Et hoc nō fit nisi declinet me[m] ad ɔ̈riuꝫ ꝑtis,⁊ declinet illud qd̄ est supra illud ip̄ꝫ,⁊ qd̄ est sub ipso ad illā,ꝑtē,ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiādū declina/ rēt,ꝑꝑea in me° nō facte fuerūt bucelle sed vacuitates tātū. Et facte fuerūt bucelle suꝑiores ⁊ iferiores ad ip̄ꝫ declinan/ tes:⁊ suꝑiores descēdētes,⁊ iferiores ascēdētes,id̄ vt eoruꝫ allatio ad ɔ̈riū ꝑtis declinatiōis facilis sit,⁊ vt suꝑiores cur uent̄ ad inferiora:⁊ inferiores ad suꝑiora. ¶ Spondiles q̄ꝫ in magni[ne] nō sūt eq̄les neqꝫ in apofixib⁹ siue additamētis neqꝫ in leuitate ⁊ grauitate neqꝫ subtilitate ⁊ grossitie neq̄ꝫ in itrinseca ɔcauitate. ¶ De ieq̄litate.n.magni[nis] dixit Ga. qm̄ ꝓ eo ꝙ multa organa,ex nec̄itate in loco ꝑuoꝝ,⁊ suꝑio rū spōdiliū locari idigebat,nō fuit poſ̄e magnos oꝑari pri/ mos spōdiles.oportuitq̄ꝫ re[u] coadunatiōis alioꝝ oiuꝫ q̄ sub iacēt sꝑ minores fieri suꝑiores,⁊ h̄ qm̄ qd̄ portat̄ ab aliquo min⁹ eē opꝫ portāte,⁊ ꝑꝑea maximū oiuꝫ ossiuꝫ q̄ ꝭm dor/ suꝫ fecit nā qd̄ vlti[m] est velut aliqd̄ funda[m] oīb⁹ alijs illud submittēs.scd̄s v̄o in magni[ne] est q coordinat̄ ei spōdilis. Et alioꝝ singulis inq̄ꝫtū accidit a pōne in tm̄ ad ꝑuitatē ac/ cedit. ¶ Dixit Aui.q̄r colli spōdiles ⁊ ad sūmū suꝑiores sūt delate suꝑeas q̄ sūt dorsi,q̄ sūt sub eis opꝫ vt fuissent mino res. Qd̄.n.defert̄ deferēte leui⁹ eē opꝫ cū placuerit vt mot⁹ sint ꝭm sapiētie ordinē. ¶ Et dixit Gal.ꝑꝑ qd aūt grosse sūt in his q̄ ꝭm toracē spōdilib⁹ q̄ oblique:subtiles aūt q̄ ꝭꝫ lū bū ad sacrū os: In eis aūt q̄ ꝭꝫ collū grosse ⁊ bifurcate fiūt aut qm̄ nō solū ꝭm toracales costas articulatis eis,sꝫ ēt per totū suꝑiacētibus rōnabile fuit firmas ⁊ fortes ipsas fieri. eas v̄o q̄ ꝭm lūbū ⁊ sacrū os cū vasa ⁊ musculi ascēdāt solū nō erat opus de forti[ne]. Que v̄o sūt collo facte sūt rōnabil̄r furcate,⁊ fines eoꝝ ɔuersi sūt hꝰ qdē q maior est iferi⁹ pro portionabil̄r alijs,alter v̄o q minor iferi⁹. Qd̄ āt solis ipsis q̄ in collo ex suꝑabūdāti adiacet est,qm̄ apofixū q̄ est post, idest retro est ꝑuissimā oiuꝫ habuerūt ⁊ nimirū dorsali ꝭm hāc ꝑtē maximā hñte v̄tutē.ei⁹ nāq̄ꝫ ꝑticule ꝑme alijs ꝑnci/ paliores:⁊ ꝑꝑea grossas sil̄ ⁊ trāsuersas eis apofixes fecit: ⁊ furcatas:q̄re q̄ꝫtū ꝑꝑ spine breuitatē:⁊ apofixim q̄ sūt re/ tro ꝑtes q̄ ibi sūt ad ifallaciā idigebāt h̄ ex trāsuersis suꝑ/ pleuit:⁊ dixit Gal.q̄re nō hñt al̄s apofixes:q̄s plurimi alio rū spōdiliū hñt:⁊ q̄re s̄btilissime sꝰ. ¶ Et q̄re amplissime ꝭm intrinsecā cōcauitatē suꝑiores:⁊ ꝑme spōdiles.s.q̄ colli.ob̄ꝫ est:cā qdē est:q̄r cū vt dictū est nā ɔcauitatē spōdilium velut quādā viā dorsali sculperit oportuit eq̄lē esse magnitudine

De spōdiliū ineq̄litate.

intrinsecā eoꝝ amplitudinē grossitiei dorsalis: q̄ aūt dorsalis: maxia est apd̄ ꝑmos spōdiles rōnabil̄r eoꝝ amplitudo maxia facta est: fecit aūt eos leuiores oibꝰ alijs: eo ꝙ supiacet alijs q̄re ⁊ subtiles eos eē oportuit. ¶ Et Auic. dixit. q̄a colli spōdiles ⁊ ad sūmū supiores sᷓ delate sup eas q̄ sūt dorsi: ⁊ q̄ sūt sub eis oportet vt fuerūt minores: qd̄.n. defert̄ deferēte leuiꝰ eē opꝫ: cū placuerit vt motꝰ sint ꝫ sapiētie ordinē: verūtñ oportuit in spōdilibꝰ colli foramia intrinseca magis ampla fore: q̄ oportuit ꝑnᵐ nuche: qd̄ in eis ꝯtinet̄ grossius eē ⁊ maiꝰ: ⁊ q̄ ꝑuitas spōdiliū colli ⁊ āplitudo foraminū eoꝝ attenuauerūt corꝑa ipsoꝝ: oportuit fortitudīs intentionē ibi affuisse q̄ illd̄ qd̄ ille due res debilitauerūt emēdaret. oportuit ḡ eas oibꝰ alijs duriores creari. Et q̄ cuiusq̄ eoꝝ corpꝰ fuit sb̄tile creata fuerūt eoꝝ simenia ꝑua: magna enī si creata fuissent spōdiles eēnt exposite fracturis ⁊ nocumētis: eo ꝙ eaꝝ simenijs occurrerēt res fortes: ⁊ q̄ eoꝝ simenia fuerūt ꝑua facte sūt eaꝝ ale magne duo hn̄tes capita

De motu siue mobilitate dorsi ⁊ spōdilium.

duplicia. ¶ Et dix̄. G. vbi. s̄. q̄ oportebat spōdiles sil̄ velut vnū corpꝰ efficē dorsuꝫ sil̄ firmū ⁊ forte ⁊ mobile: admirari dignū est de ingeniatiōe nāe ad ābas vtilitates: q̄uis ꝯ̄rias exn̄tes ydoneū oꝑantis dorsuꝫ. Quia.n. vniuersos spōdiles p̄ter duos ꝑmos ex añrioribꝰ ꝑtibꝰ fecit inuicē colligatos: articulatos v̄o retroformitatē in posteꝰ figurationibꝰ ꝓꝑ añriorē articulationē acq̄siuerūt: moueri v̄o nō fuerūt ꝓhibiti: qm̄ nō sūt coadunati ex posteꝰ: sꝫ nō ꝑuis articulis sūt distincti. ꝓpea igit̄ q̄dē añ flecti poss̄e est nobis pl̄m: retro v̄o neq̄q̄. Rūpes.n. si coegeris alteriꝰ ligamētū: qd̄ ita q̄dē eas colligit adinuicē vt nil deficiāt a ꝯiūctiōe: additamētū vero breue suscipere pōt ꝫ eas q̄ v̄sus retro flexiōes dorsi: nō.n. erat poss̄e sil̄ q̄dē forte existere id ⁊ sil̄ multū extēdi: q̄uis ⁊ hic inq̄tū poss̄e fuit mirabil̄r ꝑpatꝰ sit a nā: mucillaginosuꝫ enī hꝫ ligamētū sicut Hyp. noiauit. ¶ Cōsiderare insup opꝫ dixit Gal̄. qm̄ ad actꝰ q ꝫ vitā oēs meliꝰ erat id flecti añ: ⁊ ēt eis q̄ supiacēt ab añ vasis magne arterie ⁊ cōcaue vere lōge erat hec itristabiliꝰ. Rūperent̄.n. si pl̄m extēderent̄ ⁊ verterent̄ circa totā v̄sionē dorsi: ad id qd̄ retro. rōnabil̄r igit̄ q̄ ꝫm añ oportebat dorsuꝫ certitudial̄r ꝯstringi spōdilibꝰ vniuerse articⁿᵉˢ a retro facte sūt. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ motꝰ magis fuit neciꝰ spōdilibꝰ colli q̄ꝫ fixio: eo ꝙ ipsa nō multa fuerūt ossa: sicut q̄ sūt inferiꝰ laxe facte fuerūt ipsaꝝ spōdilium iuncture cōpōne iuncturaꝝ q̄ sūt inferiꝰ. Et qm̄ q̄ꝫtū defuit eis ex firmitate ꝓꝑ laxitatē tātūdē recupat̄ eis aut plus eo ex ꝑte eiꝰ qd̄ eas circūdat ⁊ sup eas gradit̄ de neruis musculis ⁊ venis: iōq̄ nō fuit necia multa firmitudo in iuncturis eaꝝ. Et q̄ nō fuit neciuꝫ multū firmare iūcturas eaꝝ: sꝫ sufficit eis mēsura q̄ a nā eis attributa fuit: iō eoꝝ additaᵗᵃ cōiūctionalia sursū aspiciētia nō fuerūt creata magne ⁊ multe latitudis: queadᵐ illa q̄ sūt sub collo: verūtñ eaꝝ bases ꝓportionate sᷓ lōgiores: ⁊ eaꝝ ligamēta laxiora neruoꝝ egressiones in eis posite fuerūt cōes ꝑ foramē cōe duabꝰ spōdilibꝰ.
¶ Dixit Aui. ꝙ spōdiles p̄ter foramē meᵐ alia hn̄t foramina propter illud quod ab eis egreditur de neruis: ⁊ ꝙ in eas ingreditur de venis. Et istorum foraminum quedam complent̄ in vna ipsiꝰ spōdilis eminētia. Et quedā complent̄ inter duas spōdiles cōiter: ⁊ locꝰ eoꝝ cōis est terminꝰ q inter eas existit. Et est cū supiꝰ ⁊ inferiꝰ: idest in supiori ⁊ inferiori spōdili existūt eq̄l̄r: ⁊ est cū aliq̄ñ in vna ꝑte idest spondili plus exit ⁊ in altera minꝰ. Et plerūq̄ est id in vna ꝑte. Et est cū in vnaquaq̄ spondiliū est semicirculus. s. ipsiꝰ foramis. Et est cuꝫ in vna eaꝝ est maior ⁊ in altera minor. foramina igit̄ ista cōia facta fuerūt in spōdilibꝰ colli: ⁊ supioribꝰ qm̄ nō fuit poss̄e: vt in vnaq̄q̄ illaꝝ spondiliū: eo ꝙ sit subtilis ⁊ ꝑua: ⁊ foramē ꝑ qd̄ trāsit nucha amplū eēt foramē ꝓpriuꝫ. Et hec foramina dixit Aui: ab vtriusq̄ lateribꝰ spōdilis posita fuerūt: ⁊ nō retro ꝓꝑ defectū defensionis illic eiꝰ qd̄ egredit̄ ⁊ qd̄ ingredit̄: scꝫ nerui ⁊ vene: eo ꝙ ꝑcussionibꝰ eēt expositū: nec fuerūt posita anteriꝰ: q̄ fuissent in locis ad que

De foraminibus spondiliū

corpus sua nāli pōderositate: ⁊ sine ēt nālibꝰ motibꝰ declinat. iōq̄ debilitat̄ motꝰ ⁊ nō fuit poss̄e vt essent stricti ligamēti si anteriꝰ egrederent̄: ⁊ postea retro redirēt. Et fuit imposs̄e qm̄ declinatio eēt ēt sup neruoꝝ egressiōes q̄ eis faceret coangustationē ⁊ nocᵐ. ¶ Dixit Gal̄. vbi supra. cartilago adiacet pl̄ima spine spōdiliū ⁊ cooperimēta ⁊ ꝑmissoria subiacētiū organoꝝ: ⁊ huic rursus cartilagini colligatiōes neruosas amplas ⁊ fortes ⁊ grossas implantauit custodiētes ⁊ colligētes totā spinā: vt vnū corpꝰ fiat qd̄ ex oibꝰ explātationibꝰ existit ⁊ nimirū: distāt.n. abinuicē nō modicū. Sꝫ neruosa hec cartilago cā est qua velut vnum aliq̄d facte sint oēs explātatiōes spōdiliū: sil̄ aūt ad multa mouent̄: dura.n. est intm̄ colligatio ista: vt extēdat̄ facil̄r cū flectit̄ dorsuꝫ. mollis aūt intm̄: vt neq̄ scindat̄ neq̄ oīno patiat̄ cū extēdit̄: ita ēt ⁊ colligatio dixit Gal̄. que añriora spōdiliū copulat diligentē cōmoderationē acq̄siuit duritiei illis ꝑtibus ꝯueniētis: ⁊ hec est anatomia ꝑtis ossuose spine in generali.

De cartilagine [et li]gamenti[s] spōdil[i]um

¶ Anatomia aūt ꝑtis carnose dicet̄ in spāli anatoᵃ ꝑticulariū ꝑtiū ipsius spine. Ipsa.n. dixit Haly. vbi supra in q̄tuor diuidit̄ ꝑtes: sunt.n. q̄dā ꝑtes ceruicis idest colli: ⁊ sunt ꝑtes spine supiores. Et q̄dā sunt dorsi. s. ꝓprie sumpti. Et q̄dā sūt renū q̄ a q̄busdā vocant̄ lumbi. Et 4ᵃ est ꝓpe anū. Et dr̄ os latū qd̄ est os cluniū. Et a Gal̄. 12. de vtili. ꝑtic. vocat̄ os sacrū. ⁊ arab. vocat̄ agitab. Aui. tñ ossa albauꝫ noiant̄: vel vt dixit Almā. albaos. Haly. aūt dixit. ꝙ vocat̄ os ani siue osanum nomine deriuato ab osse ⁊ ano.

De anatomia ꝑtis carnose spin[e]

¶ De anatomia colli. Cap. xlij.

Collum large. s. sumptum dixit Gal̄. 8ᵒ de vtili. ꝑtic. vr̄ semꝑ parere pulmoni. sup. ⁊ ꝓꝑ hoc adesse oibꝰ aīalibꝰ pulmoneꝫ hn̄tibꝰ. Et ꝓpea dixit Gal̄. piscibꝰ oibꝰ non est collū: qm̄ nec pulmo: q̄bꝰ aūt aīalibus est pulmo: his ēt oīno collū est. nō vocitat aīalium aliq̄d cui nō est collū: ꝓꝑ faringā itaq̄ collū factū est: cū.n. cōtineat̄ in torace pulmo ꝓcedit ab eo trachea arteria: vt ꝯ̄finat necio ad os id qd̄ est in meᵒ oīum finiū toracis: ⁊ oris illius gr̄a factum est: q̄ v̄o separati fuerunt abinuicē ⁊ distincti: torax ⁊ os intermediū totū factū est via eoꝝ: que desuper ferunt̄ inferiꝰ ⁊ ab inferius sursuꝫ. Collū itaq̄ gratia faringe factū est vocalis sil̄ ⁊ respiratiui organi. Uerūtñ nā ingeniosa existēs in vtendo: eo qd̄ ꝓꝑ aliud factū est ad aliq̄d aliud multis aīaliuꝫ vtilitatē manꝰ ꝓbiturū collū oꝑata est. Et ꝓꝑ hoc q̄ꝫtuꝫ ore cibū de terra sumit longū intm̄ hn̄t collū inquātū: ⁊ colla. hō v̄o ⁊ quecūq̄ ei sunt sil̄ia collū hūt ꝓꝑ faringā. faringaꝫ aūt gratia vocis ⁊ respirationis hn̄t: vn̄ ⁊ magnitudo ei tam magna colli est quāta necia erat faringe gr̄a p̄dictorū actuū: ¶ De vtilitatibꝰ colli dixit Haly. 2ᵒ theorice collū hoi duabꝰ factū est ex causis: ꝑma est ꝓꝑ vocis necessitatem bone: aīal eniꝫ qd̄ collo caret aut oīno vocē nō hꝫ vt piscis: aut nequaq̄ꝫ bonā vt rana: ⁊ scd̄a est ꝓpter capitis circūflexionē i añ retro. Et Aui. dixit collū creatū fuit ꝓꝑ tracheā: ⁊ sic veꝝ est ꝑnᵐ. al̄s. ꝑncipal̄r. ¶ Dixit Gal̄. vbi supra. q̄a oportebat eas que ꝫm humeros ⁊ vlnā ꝑticulas: ⁊ adhuc brachiū ⁊ extremā manuū a dorsali: q̄ est ꝫ lōguꝫ accipere neruos: quocirca ⁊ ꝓpter h̄ neruoꝝ ḡnonē necessariū fuit in intermedio capitis sil̄ ⁊ toracis alios poni spōdiles: ex q̄bus collū constet: spōdiles aūt ex q̄bus cōpositū est collum dixit Haly. septē sunt: que ceteris oibꝰ minores sunt quātitate: subtiliores: ⁊ durioris substātie: ⁊ maioris ꝯcauitatis: ⁊ ꝑma colli spondilis que capitis craneo cōtinua est minor est oibꝰ alijs: ⁊ amplius ꝯcaua: ⁊ tenuior ⁊ spissior: ⁊ spondilis dehinc scd̄a q̄ꝫtitate maior est ꝑma ⁊ ꝯcauitate artior. Et sic tertia ea q̄ p̄cedit. Et deinceps 4ᵃ 3ᵃ intm̄ vt vltima renū spondilis artior cōcauitate sit ⁊ nucha in eo subtilior.
¶ Dixit Aui. spondiles colli septē sunt: huiꝰ nāq̄ mensura in longitudine ⁊ numero fuit equalis. Et queq̄ earuꝫ dixit Aui. xi. hn̄t additamēta. s. simenia preter ꝑmā: ⁊ duas alas:

De vtili[ta]tatibus

De ꝓp[rie]tatibꝰ p[…] spōdilie[…]

⁊ quatuoꝛ additamenta cōiunctionalia sursum aspiciētia ⁊ quatuoꝛ inferius aspicientia. Et vna queqꝫ ala duos hꝫ ramos. Et circulus egressionis nerui inter oēs duas spōdiles: que in duo diuidiť media. ¶ Dixit Gal. 13° de vtil. ꝑtic. solius ꝑme spōdilis pforationes ꝑ q̄s trāseunt nerui doꝛsalis nō ꝯsilr̄ mō alijs spōdilib⁹ colli sculpte sūt: illis enim ſm ꝙ copulāť adinuicē ex lateralib⁹ ꝑtib⁹ semicirculo siīs est ꝑforatio per lōga vsqꝫ ad doꝛsalē perueniēs: vt ex ambabus vna regio fiat tm̄ ampla q̄ztū grossus est q per eaꝫ neruus. ꝑma v° spondilis neqꝫ in eius ꝑtib⁹: que ad 2^m articulanť neqꝫ in multo magis in supioꝛib⁹ que versus caput habuit aliquā talē perfoꝛationē. melius eniꝫ fuit hic solū pforari simul cū neruis infallacissime. Et sunt sub radicib⁹ ascēsiuarū ⁊ descensiuaꝝ explātationū ipsa foꝛamina: ⁊ per ea explātati nerui meli⁹ vñquaqꝫ custodiunť melius alibi locari nequeuntes depost aūt explātatione adducere ipsos neruos nō erat totū seu longū debentib⁹ facere viā ab anterioꝛibus ꝑtib⁹. al's. ad anterioꝛes ꝑtes aīalis: ⁊ oī custodia carere debentib⁹: trāsituare v° os magis añq̄z nūc sint ipsis spōdilibus noceret ꝓfundis foꝛaminib⁹ sculptis: ⁊ colligatio ipsa debilioꝛ foret: ⁊ suppositis oꝛganis que sūt ſm has ꝑtes noceret. ¶ Et dixit Gal. 12°. eiusdē ꝑme spondili duplicē cōcauitatē gibboꝛositates carnei cōꝑhēdētē alterutrūqꝫ vna nā opata est. Et dixit. in. 13. ꝑma spōdilis caret explātatione posterioꝛi: ex eo qd̄ musculi qui supeminere faciunt totū caput q sunt recti ⁊ breues totā ei⁹ cōpꝛehēdūt articulationē cōuenienter igiť ſm hāc ꝑtē explātatio nō fuit facta ꝑmo spondili anticipātib⁹ eā cōpꝛēhēdisse musculis. Nō eniꝫ erat bonū pꝛesubmittere musculis acutā ossiūꝫ explātationē: nō. n. solū pꝛiuaret eos a sua sede: sed ēt cū mouerenť impedimento eis esse quassans: ⁊ pungēs ⁊ vulnerans ⁊ oīno nocens. ¶ Dixit Haly. ꝑmus spondilis capiti cōtinuus est: ⁊ alligatur ei duob⁹ augmētis: que ꝓtendunť ex capitis craneo q̄ duas intrāt spōdilis cōcauitates alterū a dextro: ⁊ alterū a sinistro latere. Et hac disgregatione est capitis in dextrā ⁊ sinistrā ꝑtē mot⁹. ¶ Scd̄s aūt spondilis ꝯtinuať ligamento foꝛti capiti: ⁊ hac disgregatiōe capiti est in ante ⁊ retro motus: spōdiliū v° reliquoꝝ fit alioꝝ cū alijs per augmēta cōtinuatio: fiuntqꝫ ab eis inter quosqꝫ spondiles disgregationes ne alius alij noceret: ⁊ ꝓhiberet a motu. ¶ Et Aui. dixit. ꝑma spondilis ⁊ scd̄a quasdā hn̄t ꝓpꝛietates: q̄s nō hn̄t alie. In ꝑmis. n. est tibi sciendū ꝙ mot⁹ capitis a dextris ⁊ a sinistris fit iunctura q̄ est inter caput ⁊ ꝑmā spondileꝫ. Et ipsius motus anteri⁹ ⁊ posteri⁹ fit iunctura que est inter pꝛimā ⁊ scd̄aꝫ spondilē. Et subdit. dicimus ꝙ sup ꝑmā spondilis ꝑtē ꝑme a duab⁹ ꝑtibus: que sunt supius create fuerunt due vacuitates: in quas duo ossis capitis additamēta igrediunť: ⁊ cū vnū eoꝝ eleuať alter depꝛimiť: declinatqꝫ caput ad depꝛessūꝫ: ⁊ ꝙ in hac spondili alia fit iunctura impossibilis fuit. ibi igiť alia facta fuit spōdilis: que est secūda ex qua creatoꝛ ex parte eius anterioꝛe additamētū longū ⁊ durum oꝛiri fecit: qd̄ pertransit: ⁊ ingrediť foꝛamen ꝑmo coꝛā nucha foꝛamine inter eas cōi. s. foꝛamine qd̄ a posterioꝛib⁹ ad anterioꝛa est longius q̄z dextra ⁊ a sinistra: qm̄ inter anteri⁹ ⁊ posterius sunt duo ingredientia. s. additamēta ossis: ⁊ nucha que maioꝛē occupant locū q̄z vnū ex ingredientib⁹ occupet. latitudo vero mēsuratur ſm vnum ingrediēs qd̄ est maius. s. nucha: ⁊ hoc additamētū vocať dens: a quo quidē occultata fuit nucha ligamētis foꝛtib⁹ quatenus dentis extremitas a nuche extremitate sepať: ne dens suo motu ipsaꝫ ꝑcutiat: ⁊ ei coangustationē faciat: deinde additamētū hoc a spondili ꝑma eleuať: ⁊ vacuitatē que est in osse capitis anterius ⁊ posterius circūdat. Et hic qdē dens nō est anteri⁹ factus nisi ꝓpter duo iuuamēta: quoꝝ vnuꝫ est: vt amplius sit custoditū. Et alteruꝫ est vt latus spondilis qd̄ est magis subtile sit interius: ⁊ nō exterius. ¶ Et subdit Auic. pꝛima qdē spōdilis ꝓpꝛietas est ne simenia habeat: ideo ei inferat grauamē: ⁊ ne ꝑp ipsa nocumētis sit exposita. Additamētū nāqꝫ ꝙ repellit inquātū est foꝛtius ipsumet fracturam ⁊ nocumentū affert ei: qd̄ est debili⁹, ⁊ ēt ne musculos ⁊ neruos multos qui in eius sunt circuitu positi ledet. Et q̄ ēt indigemus paruꝫ h̄ spinis custodientibus: hec. n. spondilis est q̄si submersa: ⁊ sepulta in custodibus scd̄e: que ipsaꝫ a nocumētis custodiunt. Et ꝓpter has intentiones nō ei ꝓpꝛie facte fuerunt ale: neruoꝛū eniꝫ ⁊ musculoꝝ plures in duobus ei⁹ lateribus positione spissa positi sunt: ꝓpterea ꝙ in ꝑncipio sunt ꝓpinqui. Ideoqꝫ ale locuꝫ nō habuerunt. ¶ Amplius dixit Aui. ex ꝓpꝛietatibus huius spondilis exit ꝙ nerui ab ea nō per duo eius egrediunť latera: neqꝫ per foꝛamen cōe: sed per duo foꝛamina: que in ea posterius ad partē tendunt posterioꝛē alias superioꝛē. Si eniꝫ neruoꝝ egressiones eēnt vbi duo capitis additamenta oꝛificijs iunguntť suis: ⁊ vbi motus eoꝝ sunt vehemētes vehementi impedimēto caput impediret. Similr̄ quoqꝫ si essent vbi scd̄a deglutio deglutit ad deglutionē scd̄aꝫ sua additamēta: ⁊ deglutit suis additamētis: aut ⁊ melius vbi scd̄a deglutit sua additamēta que ingrediunť in eā ex suis duobus additamētis que sup eā incedunt: ⁊ vbi inter eā ⁊ 2^am iunctura fit laxa: que anteri⁹ mouet ⁊ posterius: neqꝫ fuit cōueniens: vt anterius ⁊ posterius egrederet ꝓpter cās quas in declaratione alioꝝ spondiliūꝫ dicemus, neqꝫ a duobus laterib⁹ ꝑp ossis ibi existentis subtilitatē cā dentis. Quapp fuit necesse vt paꝝ sub iūctura capitis essent posteri⁹ a duabus ꝑtibus. i. in medio eius: qd̄ est inter illud qd̄ est posteri⁹ ⁊ latus: opoꝛtuit ergo vt duo foramina essent ꝑua, quapp fuit necesse ⁊ neruos fuisse ꝑuos. ¶ Et dixit Aui. q̄ v° in spondili scd̄a ipol'e fuit neruoꝛuꝫ egressiones supi⁹ fuisse, sicut est pol'e in hac, eo ꝙ in ea eēnt suoꝝ neruoꝝ egressiones: sicut in ꝑma timereť ne cōquassarenť ⁊ rūperenť motu ꝑme spondilis sup eā, cū caput anterius ⁊ posteri⁹ moueť. neqꝫ fuit pol'e vt anteri⁹ egrederenť, ⁊ posteri⁹ ꝑp illud qd̄ dictū est, neqꝫ fuit pol'e vt a duobus egrederenť laterib⁹, qm̄ si ita esset, esset cū ꝑma cōis, sed qd̄ inter eas oꝛireť esset valde subtile neqꝫ pꝛimoꝛuꝫ coꝛrigeret ꝑuitatē. Et qd̄ cōpꝛehēdereť eēt ꝑua. al's paria debilia simul iuncta. Et si cū ꝑma eēt cōis iā cognouim⁹ cām ꝑme, ⁊ que eēt coꝛruptio si eā a duob⁹ pfoꝛaret laterib⁹, ergo opoꝛtuit foꝛamina eē in scd̄a añ duo latera simenij duob⁹ ꝑme opposita laterib⁹ qm̄ coꝛp⁹ ꝑme cū eis associabiť nō ledet eos. Et dens qdē q a scd̄a oꝛiť bn̄ ꝑme est annexus ligamēto foꝛti. ¶ Et dixit Aui. iunctura capitis cū pꝛima spondili ⁊ iunctura capitis cū pꝛima ambe cū scd̄a laxioꝛes sunt q̄z aliarū spondiliū iuncture, q̄ motus qui per eas fiunt valde sūt necessarij. ¶ Et dicunt. ꝙ septima spondilis que est vltima colli cū ꝑma spondili doꝛsi cōiungiť etiā laxe, ⁊ ꝙ dictaꝝ iuncturaꝝ ligamēta subtilia sunt ⁊ debilia, tamen sunt plura. Et cā debilitatis ligamētoꝝ eaꝝ fuit, q̄ necessariū est caput sine collo ei caput sine doꝛso multiplr̄ moueri, ⁊ hoc in iuncturis supꝛadictis fit, fuerunt aūt ipsa ligamēta multa, quia sunt debilia. Et nō fuerūt pauca ⁊ foꝛtia, q̄ nō sic facilr̄ motui multiplici obedirēt. ¶ Et subdit Aui. cū caput moueť iunctura vnius spondilis alia inseparabilis remanet in sua iunctura sicut opposite, ⁊ cū caput anterius moueť, ⁊ posterius stat cū ꝑma spondili ac si ambo essent vnū os. Et cum ad duo latera sine trāsuersione moueť fit spondilis ꝑma cū scd̄a sicut vnū os. ¶ De anato^a aūt ꝑtis carnose colli. dixit Haly. tertio theoꝛi. lacerti totū caput mouentes, duplices sunt altera eoꝛuꝫ species caput ꝓpꝛie mouet sine alijs, scd̄a aūt cōmunis est ipsi ⁊ collo. ¶ Dixit Aui. caput motus hꝫ ꝓpꝛios, ⁊ hꝫ motus cum qnqꝫ spondilibus colli cōmunes per quos est motus cōpositus ex declinatione capitis, ⁊ colli silr̄. Et vnusqsqꝫ duoꝝ motuū capitis. s. ꝓpꝛius ⁊ cōis, aut erit curuās anterius aut posterius, aut inclinās ad dextrā, aut ad sinistrā. Et inter ipsos qdem ſm circundādi foꝛmam motus generanť cōuersionis. ¶ Et subdit. musculi q caput

De car lagine gamen spōl um

De anatomia pu carnose sius sp

De vol tatibus

De ꝓpꝛietatib⁹ ꝓpꝛie spōdilis.

De motibus capitis ⁊ colli ⁊ de musculis eorum.

ad inferiora ꝓprie curuāt sunt duo musculi: q a duobus descendūt partibꝰ: s. dextra ⁊ sinistra: q cū villis suis miscent̄ retro post aures a supiorib ꝰ: ⁊ ab osse toracis eleuant̄ ab inferiorib ꝰ: sicut ꝯtinui. Est tñ dixit Aui. ꝙ de istis musculis qdā extimāt ꝙ sunt tres musculi. duo nāqꝫ vnius eoꝝ extrema ramificant̄. ⁊ fiūt duo capita. Cūqꝫ vnū illoꝝ capitum mouet̄ caput ad iferiora curuat̄: ⁊ cū ambo mouent̄ caput ad anteriora tēperate curuat̄. ¶ Musculi vero dixit Auic. q caput ⁊ collū siľ anterius curuant sunt par sub meri positū qd̄ a pte spondilis ꝑme ⁊ scd̄e vadit: ⁊ cū eis miscetur. Cūqꝫ pars ipsius que est ad ptē meri cōtrahit̄ curuat̄ caput solū ad inferiora. Et si pars cū duabus spōdilibus ꝯtinuata operat̄ curuans ipsū ad anteriora ēt collū. ¶ Sed musculi qui caput solū ad posteriora curuāt q̄tuor sunt paria supposita que noiauimꝰ posita: ⁊ hoꝝ qdē pariū origo supra iuncturā. s. colli cū capite existunt. Et eoꝝ ēt sunt que ad simenia perueniūt. Et ipsoꝝ origo est longinquior medietate q̄ est posteriꝰ. Et ex eis. s. musculis caput solū ad posteriora curuātibꝰ sunt q ad alas ꝑme ⁊ scd̄e spōdilis ꝑueniūt quorū origo est a meᵒ. s. cranei supra dictā iūcturā. Et ex istis. s. a medio ortis est par qd̄ ad duas ꝑme spōdilis alas ꝑuenit sup par qd̄ ad 2^{m} simeniū peruenit. Et est par cuiꝰ villus ex ala ꝑme spōdilis orit̄: ⁊ vadit ad simeniū scd̄e ⁊ istius ꝓprietas est vt capitis declinationē cū ad ipsū curuat̄ ad nālem eleuet dispōnē sui partis transuersione. Et ex eis est par 4^{m} qd̄ a superiorib ꝰ incipiens penetrat sub tertio cū trāsuersione ad partē siluestrē: ⁊ comitat̄ ꝑme spondilis alā. Sic ergo sunt q̄tuor paria hoꝝ musculoꝝ qui caput solū ad posteriora curuant: quoꝝ duo paria ꝑma dixit Aui. caput sine declinatione aut declinatione ꝑua valde curuāt. Et tertiū declinationis rectificat torturā. Et 4^{m} trāsuersione manifesta ad posteriora curuat. Et qcūqꝫ tertij ⁊ quarti paris solus declinauerit inclinabit caput ad suā partē. ⁊ cū ambo retrahent̄ mouebit̄ caput ad posteriora cōuersum absqꝫ declinatione.

¶ Musculi v̄o dixit Aui. q caput cū collo curuāt sūt paria tria. ꝓfūda: ⁊ par vnū coopiēs. Et vnūqd̄qꝫ par eoꝝ est sic̄ triangulus cuius basis est posteriꝰ os cerebri. Et ꝙ ex eo remanet ad collū descēdit: sed triū pariū sub eo expāsoꝝ vnū sup duo latera spondiliū descendit ⁊ alterū multū declinat ad alas: ⁊ aliud per mediū trāsit inter duo spondiliū latera, ⁊ duo alaꝝ extrema. ¶ Musculi aūt q caput ad duo iclināt latera sunt duo paria capitis iuncturā comitātia. Et vniꝰ paris locus est anterius: ⁊ ip̄m est qd̄ inter caput ⁊ spondilem cōtinuat scd̄am: eius vnū impar est a dextra: ⁊ aliud a sinistra. Et par 1^{m} eoꝝ. est cuiꝰ locus est posteriꝰ ⁊ cōiungit iter spondilē ꝑmā ⁊ caput: ⁊ vnū impar ꝓcedit a dextra: ⁊ aliud a sinistra. Et qd̄cūqꝫ ex istis cōtrahetur caput declinabit ad ptē ipsius cū transuersione. Et qcūqꝫ duo ab vna pte ꝯtrahent̄ declinabit ad eos caput absqꝫ transuersione. Et dixit. ꝙ si anteriores mouebunt̄ iuuabūt in curuādo caput ad inferiora. Et si posteriores mouebunt̄ reducēt caput ad posteriora. Et si oēs q̄tuor siľ mouebunt̄ stabit caput recte. Et dixit Aui. hi q̄tuor musculi alijs musculis. s. caput mouētibꝰ sunt minores. verūtñ loco ipsoꝝ in bonitate: qꝛ sub alijs descendūt musculis restauratū fuit q̄ꝫtū alij per magnitudinē hñt. ¶ Sunt insup ⁊ lacerti collū solū sine capite mouētes: de qbꝰ dixit Haly. collū lacerti mouentes sine capite q̄tuor sunt: quoꝝ duo in latere dextro vnus positꝰ est ab añriorib us eius: que vtilitas est collū ad latus retorquere dextrū ⁊ in anteriora inclinare. Alter aūt retro positꝰ est: cuiꝰ vtilitas est: inclinare collū ad latus sinistrum ⁊ retro replicare. Duo aūt alij lacerti positi sunt in sinistro latere vnus ab anterioribus inclinatqꝫ caput in latus dextrū. s. in anteriora: alter aūt in exterioribus collūqꝫ in latus declinat sinistrū ⁊ ad posteriora. Et Aui. dixit ꝙ musculi mouentes collū proprie duo habent paria: vnū par a dextra: et aliud a sinistra: sed quicūqꝫ eoꝝ solus cōtrahet̄ collum ad eius partē transuerse mouet̄. Et quicūqꝫ duo eoꝝ qui sunt ab vna pte siľ cōtrahunt̄ trahet̄ collū rectū in pte illa nō cū trāsuersiōe: imo cum rectitudine. Et cū oium quatuor siľ erit opō stabit collum absqꝫ cōuersione aliqua. ¶ Dixit Gal. 8ᵒ de vtili. ptic. vasoꝝ. s. in collo repertoꝝ scissiones adenes replent ⁊ membrana quedā ⁊ colligationes copulant predicta simul ⁊ custodiunt. Cōmune aūt oium regimen cutis premissa est.

De musculis collum mouētibꝰ sine capite

¶ De anatomia dorsi. Cap. xliij.

Dixit Haly. theori. scd̄o. dorsū. s. stricte sumptū. 12. cōponunt spondiles que in quātitate colli spondilibꝰ maiores existunt: ⁊ maioris spissitudinis: ⁊ strictioris ꝯcauitatis. Et magnitudo qdē q̄ꝫtitatis eoꝝ necessaria est duplici ex cā: vna qm̄ coste super illos edificate sunt: ⁊ illis colligate: ⁊ ꝑ eas est colligantia: qm̄ viscera super eos sunt posita: ⁊ spissitudo eoꝝ vtilis est magnitudini. Arctaturqꝫ eorum vacuitas. s. intrinseca: qm̄ nuche pars que circūtenetur his spondilibus subtilior est ea pte que colli spondilibus includit̄. ¶ Spondiliū qdem dorsi tres superiores dixit Aui. pectoris spondiles vocant̄. Et sunt ille cum qbus tres iungūtur coste superiores. s. ⁊ ad attractionis aeris mēbra cōprehendunt̄ ⁊ cōtinent. Et dixit. ex spondilibus dorsi. xj. sunt simenia. Et earū simenia nō sunt equalia: que. n. ex eis corā mēbris que sunt nobiliora maiora sunt ⁊ fortiora. Et dixit. spondiliū pectoris alie alijs fortiores existunt: ⁊ duriores ꝓpterea ꝙ cū eis coste iungunt̄ vt supra dcm̄ est. Septē itaqꝫ supremaꝝ spondiliū simenia sunt magna: ⁊ ipsaꝝ ale grosse vt cor fortissime tueat̄. Et ideo qꝛ eaꝝ corporeitas in hoc fuit diminuta facta sunt ipsoꝝ additamenta cōiunctionalia curta ⁊ lata illaꝝ: ⁊ que sunt supra quartā additamēta coniunctionalia: que sursū tendūt sunt ista in qbꝰ est vacuitas bucelle. Et ista que inferius tendunt sunt illa ex qbꝰ egrediuntur gibbositates: que vacuitates ingrediunt̄: quoꝝ simenia ad inferiora curuant̄: decime v̄o simeniū est erectū ⁊ nō curuū: ⁊ eius additamēta cōiunctionalia vtrinqꝫ habēt vacuitates: que corā bucellis existunt cū superiꝰ ⁊ inferiꝰ simul bucellarū fit receptio: post ea v̄o illaꝝ que sub decima sunt bucella sunt ad superiora ⁊ eaꝝ vacuitates ad inferiora: ⁊ earū simenia ad superiora curuant̄. duodecima v̄o spōdilis alas nō hꝫ: qm̄ necessitas multa costarū que mediat est diminuta: sed firmitudo alio mō est ingeniata in quo firmitudo cū alio iungit̄ iuuamēto. Et dixit. huius qdē existit declaratio: ꝙ spōdiles alkatim nimia idiguerūt magnitudine: ⁊ iuncturaꝝ fortitudine multa: qꝛ ferunt totū qd̄ est supra ipsas: ideo necesse fuit: ꝙ in iuncturis earū vacuitates ⁊ bucelle plurime nūero fierēt: ⁊ fuit necesse vt pars duodecime que fuit versus ptē illaꝝ siľis illi fieret: q̄ꝑꝑ eiꝰ additamēta cōiunctionalia duplata fuerunt in his. que igit̄ additamētis destructa fuit res ex qua dignū erat vt ale eis fierēt. Et post hoc amplissime fuit dilatata: ⁊ qd̄ ex ea ampliatū fuit fere ale siľe existit. duo igit̄ iuuamēta in hac creatura siľ cōiūcta fuerunt: ⁊ hec vndecima spōdilis est cū qua diafragmatis extremitas cōiungitur. Ille aūt que supra hanc existūt spondilē nō hac indiguerūt multitudine neqꝫ multiplicatiōe additamētoꝝ cōiunctionaliū: imo qd̄ in eis orit̄ de simenijs ⁊ alijs magnificatū fuit. Et dixit Aui. ꝓpea ꝙ pectoris spondiles maiores fuerūt spondilibus colli nō fuerūt posita foramina inter duas spondiles cōia eq̄ľr diuisa sed paulatim fuerunt ordinata: qm̄ in illis que sunt supiꝰ fuit factū aug^{m}: ⁊ in illis que sunt inferiꝰ facta diminutio: donec totū foramen in vna remāsit: ⁊ huius qdē finis in decima existit spōdili. Earū vero que ex spondilibꝰ pectoris remanēt. s. vndecime ⁊ duodecime spondiliū alkatim corpora tolerare potuerunt a dextris ⁊ a sinistris: vt in eis fiat foramen cōpletū vt neruus ab eis egrederet̄. ¶ Dixit Gal. 13ᵒ de vtiľ. ptic. in lūbi spōdilibꝰ apofixim est videre magnā: ⁊ siľr in vltimis duabꝰ toracis in custodiā neruoꝝ ab illis ꝓdeuntiū: in reli/

quis vero spōdilibꝰ toracis hꝫ vtilitatem neruis laterales apofixes: qbꝰ supascēdūt ⁊ articulant̄ ossa costaꝝ. ¶ Et de spōdilibꝰ lūbi vel alkatim dixit Aui. ꝙ sunt qnqꝫ sp q̊s sunt simenia: ⁊ ale late. Et ipsaꝝ additamēta cōiūctionalia iferiora dilatant̄: ⁊ sīlant̄ alis descēdētibꝰ. ¶ Et Haly. dixit. renū os cōpom est ex qnqꝫ spōdilibꝰ. q spōdilibꝰ dorsi maiores sūt: ⁊ spissitudis maioris. sūt. n. valde grosse ⁊ magne: cū sint fūdamētū ⁊ sustētamētū oīuꝫ aliaꝝ supioꝝ. Et sūt minorē habētes intrinsecā cōcauitatē. sic ergo spōdiles q̄ ꝓprie sūt spōdiles a craneo vsqꝫ ad hūc locū sunt. xxiiij. Et dixit Auer. ꝑ colliget. aliq sūt q hn̄t vnā plus: ⁊ sūt. xxv. ⁊ aliq vnā minꝰ ⁊ sūt. xxiij. ¶ Post spōdiles renū seqt̄ os q̄d os clunium: ⁊

De osse clunio siue sacro aut lato.

os sacrū ⁊ os amplū siue latū dicit̄. Et ab Auer. agit d̄ quo dixit Haly. cluniū os cōpom est ex duabꝰ ꝑtibꝰ: quaꝝ altera ꝓprie vocat̄ os clauū q̄d est os latū: ⁊ hoc os ꝓprie ꝯtinuatur spōdili vltiō ex spōdilibꝰ renū. Et est cōpom ex tribꝰ ossibus sīlibus spondilibꝰ renū. Et duo eoꝝ latiora foueas habēt duas: sed minime ꝓfundas in qbꝰ anchaꝝ ossa ꝯtinuantur. Est insup dixit Haly. in vnoquoqꝫ eoꝝ foramie a q̄ neruus egredit̄. nec est hoc foramē a latere: sicut spōdiliū renū foramina. Et. n. disgregatiōes anchaꝝ ab vtroqꝫ latere sūt: sed in medio factū est. Et hoc os ab Hal. ⁊ silr̄ ab Aui. abahus vel ababū vocat̄: sicut dictū est: dixit Almā. q2 est in fine: ⁊ ob hoc vetula dr̄: q2 tēdit ad finē. Et Auic. dixit ꝙ os eiꝰ sunt magis igeniose cōiuncta q̄ꝫ oēs spōdiles: ⁊ eoꝝ iuncture sunt firmiores: ⁊ ipsoꝝ ale sūt magis ample. ¶ Et dixit Aui. ꝙ alkatim cū alabū sunt sicut basis totiꝰ dorsi. ⁊ sūt que sustinēt ⁊ deferūt os femoris: ⁊ a qbꝰ nerui pedū oriuntur. Et dixit. neruꝰ q de foramine spōdiliū alabum egredit̄ nō exit a certitudie duoꝝ lateꝝ: ne anche iunctura ipꝫ opprimāt: sed est magis remotꝰ: ⁊ multo plus missus ad añriora ⁊ ad posteriora. Et dixit. ossa alabuꝫ ossibꝰ alkatim sīlia existunt: dicūt tñ qdā. ꝙ ipsa sunt minora eis: ⁊ maxie q̄ ad iferiora sūt: q2 debēt ꝯtinuari cū osse caude cuiꝰ spōdiles sunt valde pue. Et hoc qdē os ꝓprie sitū est in plicature que est a dorso ad caudā. ¶ Dixit Haly. 2a ps ossis cluniȷ: qm̄ nobis nomē ꝓpriū deficit ossaniū dicat̄ cōposito noie ex ani noie ⁊ ossis vocabulo. hodie aūt dr̄ caude os. Et ab Almā. ⁊ ab Aui. vocat̄ alosos. de quo dixit Alm. ꝙ est cartilago ossuosa. Et Aui. dixit. ꝙ cōponit̄ ex tribꝰ spōdilibꝰ cartilagiosis que nō hn̄t additamēta. Et neruus qdē a foraminibꝰ illarū

De alosos siue osse caude aut ossanio.

cōibꝰ orit̄: sicut est in collo: ꝓpterea ꝙ sūt pue: sed a foramine tertie eaꝝ neruus orit̄ impar. ¶ Dixit Gal. 14° de vtili. ptic. de mira cōpōne predictoꝝ ossiū interp̄tari nō est facile. submissa. n. sunt in fine dorsi amplū ⁊ sacrū os noiatū: ⁊ ab vtraqꝫ parte ex lateribꝰ eius implantant̄ duo ossa magnitudine multiplicia: ⁊ figura multiformia apd̄ inguina: qdē super tēsa in maxia pte ipsoꝝ: ad lateralia v̊o ⁊ iferiora modicū ꝓcedētia. Et ꝑm anteriores ptes circūuolubilibꝰ explātationibꝰ dignis rōne ⁊ magnitudine ad se inuicē euntia vbi ⁊ copulant̄ ⁊ coapplicant̄ per cartilagineꝫ vniuersa p̄dicta intrinseca eoꝝ sufficiēs qdē hoc magis: hoc v̊o minꝰ: oīa tñ qn̄ simas ⁊ cōcauas ⁊ leues hn̄tia ⁊ magnas ptes. Et operātur vnā fortificatione ossuosa coopientē sīl ⁊ custodientem vniuersas que cōprehēdūt per intriniecā eius cōcauitatem pticulas ēt al's q̄ꝫ vasa spermatis. Et eniꝫ vesica p̄mo subiacet pubis. cōsequēter aūt sūt ⁊ matricee feminis: ⁊ sup mr̄icē intestinū rectū. Et in viris vasa spermatis per hāc maxie descendūt regionē. ¶ Haly. v̊o hec ossa cū ossibꝰ pedis cō-

De ossibꝰ anche.

numerat: ⁊ ait. ancha cōtinuat̄ cluniū ossi. ab vtroqꝫ. n. latere duo ossa magna alteꝝ a latere d̄xtro ⁊ alteꝝ a sinistro. Et haꝝ qdē in duas diuidit̄ ptes. ꝑm eoꝝ est ipsuꝫ sup his q̄d subseqt̄ clauis os ab exterius. ⁊ dr̄ ancha. Et in ea est fouea sīlis semispere. Et dr̄ vertebrū anche. 2m aūt est istd̄ q̄d ista duo sequunt̄ ossa ab vtroqꝫ latere: ⁊ est os tenue ⁊ subtile: diciturqꝫ os ylij. tertiū aūt est os ab anteriori pte ⁊ dr̄ os penis vel pectinis vel pubis. Et dixit. necīuꝫ aūt fuit anche os

ad disgregationē coxaꝝ. Sꝫ vtilitas ossis penis ⁊ ylij est: q2 ea que subsunt ylijs custodiūt. s. vesicā mr̄icē spermatis vasa: ⁊ intestinū rectū. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ ossa anchaꝝ q̄ alligant̄ cū osse albosos vocant̄ coxa vel albauū. Et sunt dixit ipse duo ossa a dextris ⁊ sinistris: q̄ in medio firma ꝯtinuantur iūctura. De qbꝰ dicūt qdā. ꝙ v̊sus os caude ipsa sūt cartilaginosa: ⁊ gracilia magis q̄ꝫ versus pectinē. Et dixit Aui. ꝙ ipsa sūt sicut oīum supioꝝ ossiuꝫ fundamētū: ⁊ sūt portātia ⁊ mutātia localr̄ inferiora. Et vnūq̄dqꝫ ipsoꝝ dixit ipse in q̄tuor diuidit̄ ptes: ⁊ illud q̄d est ad ptē siluestrē albarēsa dr̄ ⁊ est os ylij: ⁊ illud q̄d est ad anteriora vocat̄ os femoris ⁊ illud q̄d est ad posteriora vocat̄ os anche: ⁊ domesticū q̄d est ad supiora vocat̄ pixis coxe: q2 in eo est ꝯcauitas quā caput coxe gibbosuꝫ. s. vertebrū ingredit̄. Istud tñ quartū os q̄d hic ab Aui. ponit̄ est pars ossis cluniū: vt patuit ex Hal.

De osse femoris.

¶ De osse quoqꝫ femoris dixerūt qdā: ꝙ ipsuꝫ est os distinctū per se nō sīle alijs. Et de eis qdā dixerūt. ꝙ est os vnuꝫ: ⁊ qdā ꝙ est duo ossa simul ꝯiuncta. Et dixit Aui. supra os. s. q̄d est pixis coxe mēbra sūt posita nobilia: sicut vesica matrix ⁊ spermatis receptacula in viris: ⁊ ficteriꝫ ⁊ intestinū rectū.

De musculis dorsi.

¶ Partiū aūt carnosaꝝ dictoꝝ locoꝝ anatomia est: qm̄ de musculis dorsi dixit Aui. ꝙ alij sunt q ipsum ad posteriora flectūt: ⁊ alij curuāt ad anteriora. Et ex istis duobꝰ oēs alij oriunt̄ motus dorsi. Ad posteriora itaqꝫ flectentes musculi sunt illi musculi: q ꝓprie dorsi vocant̄ musculi ⁊ sunt musculi duo de qbus extimat̄ ꝙ vnusqsqꝫ eoꝝ ex vigintiquatuor cōpositi existūt musculis: qm̄ vnicuiqꝫ eoꝝ ab vnaq̄qꝫ spondilium aduenit musculus: ab vnaquaqꝫ. n. spondili aduenit villus transuersus ei nisi a prima. Et isti quidem musculi cum in rectitudine equaliter tenduntur stat dorsum: ⁊ cum tenduntur superflue declinat ad posteriora. Et cum illi qui ab vno existūt latere mouentur dorsuꝫ ad illud inclinatur. ¶ Musculi v̊o dorsuꝫ curuātes dixit Aui. sunt par de suppositis: que sunt ex musculis caput ⁊ collū mouētibꝰ: qui a duobꝰ veniūt lateribꝰ: quoꝝ iferioreꝫ extremitates cū qnqꝫ spondilibꝰ pectoris supioribꝰ cōtinuāt̄ in aliqbꝰ hoibꝰ: ⁊ in pluribꝰ hoibus cū q̄tuor. Et eoꝝ supiores extremitates ad caput perueniunt ⁊ collū. Et est par q̄d sub isto est positum: ⁊ vocat̄ renale: que ambo. s. eius imparia a decima ⁊ vndecima pectoris incipiunt spondili ad inferiora descendunt. Et plerūqꝫ curuāt flectentes. Et subdit. ⁊ medio qdeꝫ in suis motibꝰ hoꝝ musculoꝝ sufficit inuentio: qm̄ in curuatione ⁊ declinatiōe dorsi a dextra ⁊ a sinistra duaꝝ extremitatū sequit̄ motꝰ. ¶ Et sub ossibꝰ alkatim est caro villosa: in q̄ locati sūt renes ex oi latere. ⁊ vocat̄ caro ista ꝓprie lumbus. Et dr̄ a qbusdā lumbus interior: sicut caro supiacens ossibꝰ ipsis alkatim ab eis lumbus vocat̄ exterior. ¶ Caro v̊o cooperiēs sacrū os ⁊ ossa ei alligata supradicta diuidit̄ in añriorē ⁊ posteriorē. Et ps anterior ꝯtinet ylia. pectinē ⁊ inguina. Et q̄ coopit ylia ꝯtinuat̄ a latere vtroqꝫ cuꝫ carne musculosa vētris: q̄ coopit ossa penis est caro ꝯtinēs pilos in circuitu v̊ge ⁊ oris vulue tā supiꝰ q̄ꝫ circū latera ⁊ inguina sūt plicature q̄ sūt iter pectē ⁊ ylia. ⁊ coxas q̄ hn̄t intra se spaciositatē magnā i q̄ caro glādosa laxa ⁊ spōgiosa ꝯtinet̄: q caro emūctoriū epis ponit̄: ⁊ ꝑm q̄sdā ēt testiculoꝝ. Ad ipsam. n. epar ⁊ testiculi suas expurgāt supfluitates: ps v̊o posterior cooperit ossa cluniū: ⁊ ossa ancharū. Et sūt ibi musculi de qbꝰ in anatomia cruris dicet̄: ps tñ inferior huius ptis posterioris sup qua sedet̄: natis siue sessus vocatur.

¶ De anatomia spatularum. Cap. xliiij.

Spatula scapula humerus: ⁊ hōplata sūt noia synonima supponētia pro pte corpis q̄ est ꝓtēsa a collo ex vtroqꝫ latere ad singulā vlnā supra supiorē pectoris partē cōposita ex pte ossuosa: ⁊ pte carnosa freqnter tñ ab auctoribꝰ ponūt̄ solū ꝑ ipsiꝰ pte ossuosa. ¶ De q̄ pte ossuosa

De vtilitatibꝰ ossiū spatularum.

dixit Haly. theorice 2°. ossa scapulaꝝ necīa fuerūt duarū de

causa vtilitatū: vna est vt pectus ab incōmodis q̄ a posterio
rib⁹ ptib⁹ eueniūt ōfenderet. Et alia est vt alligarent eis bra
chiorum ossa. Aui. aūt dixit. ꝙ spatula creata fuit pp duo iuua
mēta: vnū est vt adiutoriū ⁊ man⁹ ab ea suspendat: ne adiu
toriū cū pectore sit ꝯtinuū: qm̄ facilitas mot⁹ vniuscuiusq̧
duarum manuū ad alterā destrueret: ⁊ coāgustatio fieret. Ipa
vo fuit a costis sepata: ⁊ ptes motuū fuerūt ad eā ampliate.
Et alterum est vt sit defensio firma mēbrorum q̄ intra pect⁹ exi/
stūt. Et vt eleuet in loco simeniorum spōdiliū: ⁊ alarum ipsarum vbi
nō sunt spōdiles: q̄ pcussiones repellāt: neq̧ sensus q eas pci
piāt. ¶ Dixit. Gal. 12° de vtili. ptic. nā nō frustra in hoie lon/
gissime a torace adduxit articulū: q ē humerum: neq̧ in q̄dru/
pedib⁹ ꝓxime posuit: sꝫ qm̄ hō manib⁹ vti debebat: ⁊ mul/
tiformi egebat motu: ⁊ ppea spatiosa positione: in alijs vo
aialib⁹. qm̄ nō sunt man⁹ anteriora colla: sꝫ ꝯsilia posterio/
rib⁹ ad ambulationē solā famulant: ppea familiari thoraci
melius fuit crura: ppea ergo ad pectora: alijs qdem ampla:
alijs acuta: alijs stricta facta sūt. Et si qdē ⁊ ꝯtrafacta fuis/
sent: hoies ad pdictas manuū opōnes ipedirent: vndiq̧ sic
⁊ nūc si supponeres portatori p lōgū lignuꝫ a collo vsq̧ ad
ypocūdria pueniēs. Alijs vo aialib⁹ si essent ampla ꝓhibe
rent supiacere pectori anteriora colla. Juste ḡ bipedi ⁊ recto
aial amplū toracē faciēs nā articulū q ē humerum valde po
suit: quadrupedib⁹ vero acutā faciēs thoracē copulat ei ho
moplatas: subfirmās aūt crura. ⁊ ex eadem ꝓuidētia heret
clauis gn̄o. q2 eniꝫ ꝯuerti oportebat versus ex̄ hōplatas al/
terutrā earum nā inter os qd̄ ē pect⁹ ⁊ finē dorsi q in illis est
ptib⁹ posuit. lōgū ergo cū sit pect⁹: puenit. n. a fagis vsq̧ ad
ypocūdria: nō vtiq̧ inuenies magis idoneā regionē articu
lationis. q̄ apud claues meliorē aliā q̄ꝫ que nūc existit: ei. n.
amplissimū est: h̄ est fortissimū ⁊ nulla costarum ei articulat.
Et ēm h̄ q̄ ad hōplatas eorum cōiugatio idoneissime facta est.
Est. n. ad bn̄ reuertēdū ex̄: ⁊ ad custodiēdū articulū q ē hu
merū: ⁊ ad ꝓhibēdū excidere sursū. Couenieter igr̄ hō: neq̧
si voluerit ambulare sup q̄tuor colla poterit recte cū addu/
cti sint ei a longe a thorace articuli q ēm humeros. Et dixit
Gal. cur aūt nō rectā a pectore clauiū ad hōplatas nā exten/
dit: sꝫ apud ipsaꝫ fagē cōuexa: quedaꝫ ea q̄ extra: intrinseca
vo cōcaua. ꝯñter aūt eo⁹ extrorsuꝫ qdē parū cōcaua: ab in/
tra vo ꝯuexiora: neq̧ eniꝫ harum vllū vane ⁊ frustra a nā factū
est: sꝫ q̄ qdē sunt ꝓpe fagē pp eandē pectori vtilitatē: si ei cō
caua ēm interiora facta sunt cōcauitatē idoneā ⁊ spaciosita/
tem exhibitura eis q̄ desup interius ⁊ ab inferi⁹ sursuꝫ per
collū ferunt organis: qn̄ aūt accedere cepit a fage redit pau
latine tm̄ ad anteriorē partē vsq̧ ad acroniū: q̄ꝫtū accessit, re
tro finis curuate pticule ēm eā: qm̄ si demū solum retro iret
ad latera colli allatā eā que apud thoracē distantē dignam
rōne non vtiq̧ haberet. Colligit. n. humera dorso hōplate
paruū os cartilaginosum. ¶ De figura ossis spatule. dixit
Almā. ꝓmo spatula ex pte q̄ dorso supponit est lata: cū qua
caput cartilaginosuꝫ cōtinuat: a pte vo q̄ furcule appropin
quat est rotūda in qua est pixis quā caput ossis qd̄ noiat ad
iutoriū ingredit. Et Haly. dixit scapule ossis figura conica
est ab anteriori pte ⁊ gibbosa ab exteriori: neciuꝫ. n. fuit in/
concationis loco costas ponere. Et dixit. est in eo aug^m ma/
nife^m sil'e gladio: qd̄. s. pect⁹ ōfendit: ꝙ ēt oculus spatule dr̄.
Et est dictū h̄ noie: eo ꝙ tāq̄ꝫ oculus sit cuꝫ q̄ vr̄ ab hoie ab
añriori ꝙ ei nocet vn̄ cauet: aut ꝓpulsat: sil'r hoc aug^m q̄ pe
ctori a posteriori ꝓperāt nocitura ꝓpellat. ¶ De hoc aug^to
ossis spatule. dix̄ Aui. spatule os supra sui dorsū additamē/
tū hꝫ sicut triāgulū: cui⁹ basis est ad partē siluestrē: ⁊ ipsius
angulus ad partē domesticā: ne dorsi supficies fricet. Si. n.
foret basis ad ptē domesticā eleuaret cutē: ⁊ cū pcussiones
essent efficerent dolores. Et hoc qdē additamētū est sibi: si/
cut simeniū spōdilib⁹ creatū ad defendendū: ⁊ vocat spatu
le oculus. ¶ Et dixit Haly. est scapule ossi fouea in eius ex/
tremo in loco q dr̄ scapule collū in qua aug^m ingredit bra/
chij: ⁊ Aui. dixit spatula a pte siluestri subtiliat ⁊ a pte do/
mestica ingrossat. Et sup extremitatē ipsius siluestrē fit va/
cuitas rotunda: quā rotunda adiutorij extremitas ingredi/
tur: postea sine intermissione dilatat quāto plus accedit ad
partē domesticā: iō vt eius cōprehēsio sit magis defendēs: ⁊
vltima spatule dilatatio est: vbi est cartilago cū qua ꝯtinua
tur: cui⁹ cartilagis. s. extremitas est rotūda: q̄ cū ea ꝯtinuat
pp cām pp quā alie cartilagines cōtinuant alijs extremita/
tibus ossium. s. vt nō sit duri cū molli ꝯtinuatio sine medio.
H̄ eniꝫ extremitas ossis spatule est v̄sus spinā: ⁊ est lata ⁊ te/
nuis sita inter costas supiores ⁊ lacertos carnis exterioris.
¶ Dixit Gal. 2° de vtili. ptic. in articulo q ēm humerū non
solū extēdere ⁊ flectere: sed vbiq̧ circunducere circul'r decet
vlnā: ⁊ iō caput eius circūferētiale est ⁊ colligatiōes laxe: ⁊
cōcauitas colli hōplate supina: ⁊ vndiq̧ sil'is ꝯsil'r capiti. s.
vlne: ⁊ dixit in scd̄o eiusdē. Cur aūt caput vtile factū est cir
cūferētiale: ⁊ ꝯcauitas hōplate superficial'r sil'r ⁊ supine causa
est manifesta. Multis. n. sil' ⁊ diuersis motib⁹ tota man⁹ p̄
parata caput vlne indigebat circūferētiale hr̄e: hac. n. nullā
inuenimus aliā magis idoneā figurā ad ꝓmptitudinē mo/
tus ipsaꝫ vo submissaꝫ ei cōcauitatē in ꝓfundā sufficienter:
neq̧ in margines magnas desinēte: si. n. clausus eēt pua cō/
cauitate vlne articulus, ꝯstrict⁹ aūt in circuitu magnis mar
ginib⁹ nequaq̄ꝫ vbiq̧ circūferri posset facil'r, neq̧ eēt ei ma
gis infallacie vtilitas, hui⁹ eni gr̄a ⁊ tota man⁹ facta est, pe
riclitat ergo paulo min⁹ ex articulatis fieri caput vlne sp,
seu supita pua ꝯcauitate alatū vt excedēs ei⁹, vt pl'ima pars
inde firmata pendeat, qual'r aūt nō excedit semp inuenienti
bus motib⁹, q̄ꝫtū. n. rōne pdicte ꝯstructionis oportebat hec
ei oīno inesse miraberis rursus ⁊ hui⁹ de arte nāe, si vide/
ris ei⁹ ingeniationes, tres. n. colligatiōes fortes os vlne col
lo hōplate copulāt, ⁊ adhuc cōi oiuꝫ articulorum circūferētia
li: duo eniꝫ apofixes curue hōplate custodiūt eū: ⁊ ex alteru
tra parte harum sunt musculi maximi stringētes: ampla ḡ col
ligatio qua mēbranosis oib⁹ articulis existit explātat ex la
bijs cōcauitatib⁹: q̄ est in hōplate totā pcurrēs in circuitu
articulationē. ⁊ ad pn^m iplantat capitis vlne: aliarum vo triū
due certitudinal'r sunt rotūde: sicut nerui ampla vo parum
tria: ⁊ explantant qdē p^a ex fine anchoriferis apofixeos. 2°
vo q̄ est maior ista ex collo hōplate ēm istā maxie ptē: vbi su
periacētes ei cōcauitatis ciliū est altissimū: huic ergo caput
brachij ascensuꝫ infallacē pbet tātū magnū in supiorib⁹ ⁊
añriorib⁹ ptib⁹ ei⁹ hn̄tē cōcauitatē descēsiue incitiōi ample
sil'em q̄ꝫtū magna est ipsa colligatio. Alia vo pme dicte ex
intrinsecis partib⁹ vlne circūtendit: reliqua vo 3° ex eadeꝫ
qdē regione cū scd̄a explantat: obliqua vo ei sub explātata
implantat. Et ipsa ad p^m pn^m vlne capitis sil'r ample q̄ totū
in circuitu ꝯprehēdit arti^m. Est. n. aliqual'r ps illi⁹ pdicte: q̄
due colligatiōes pueniūt ad supiacētē ei vlne musculū q ker
kidi implātat: huc ergo articulū stringētes colligationes p̄
dicte ꝯtinētes excidere ꝓhibēt. ¶ De lacertis aūt scapulā
mouentib⁹. dixit Haly. ꝙ sūt septē: quorum duo lacerti a spon
dilib⁹ oriunt: ⁊ p trāsuersuꝫ descēdūt: ⁊ alter eorum oculo cō/
tinuat scapule: ⁊ puenit vsq̧ ad scapularum caput ⁊ furculas:
eiusdē opō est scapulā ad capitis eleuare ptes. Alter aūt de/
scēdit inferi⁹ a loco pme radicis ⁊ cōtinuat scapule ei⁹. Et
huius vtilitas est attollere versus caput scapulas. Tertius
vo lacert⁹ incipit ab aug^to qd̄ in latere est pmi spondilis. ⁊
ei⁹ ꝯtinuatio capiti fit oculi scapule. Eiusq̧ vtilitas est sca/
pulā trahere a colli latere. quartiq̧ origo est ab osse laude: ⁊
ꝯtinuat coste q̄ sup scapulā est in augmēti pn°: qd̄ sil'e ē cor
ui rostro cui deputata est vtilitas scapulā in capitis iclinare
ptē: duo vo lacerti. s. 5⁹ ⁊ 6⁹ ortū hn̄t a spinis spine q̄ simenia
dn̄r. Et ali⁹ lacert⁹ orit a brachij osse ⁊ ascēdēs sustollit ad
scapule disgregationē: donec ptib⁹ occurrat iferiorib⁹ q̄ sūt
iuxta costā iferiorē: tāgitq̧ eā ab iferiorib⁹ ⁊ añriorib⁹. Et
hui⁹ lacerti vtilitas est scapulā iferi⁹ trahere: ⁊ añri⁹ sil'q̧ tē

De forma siue figura ossis spatule.

dit etiā cum lacertis ad posteriora ꝛ inferiora.

℄ De anatomia manus in generali. Cap.xlv.

Manus tripliciter

Anus tripl'r sumpta reperit̄: vno mō lar/ge ꝑ spatula: ꝛ toto eius qd̄ cōtine/tur sub ea ꝑ brachiū descēdēdo vsqꝫ ad extre/ma digitoꝝ. Et aliqñ sumit̄ stricte ꝑ toto eo ꝙ est sub spatula vsqꝫ ad extrema digitoꝝ. De q̄ dixit Gal. 1° de vtili. pti. quare in tres magnas ptes manus diuidit̄: vna q̄dē est vlna. Et scđo de iuuamētis mēbroꝝ: ꝛ ab Aui. ꝛ multis auctoꝛib⁹ dr̄ adiutoꝛiū. Et 2ª est brachiū. Et 2° de iuuamētis dr̄ assetū. Et ab Aui. asseid. Et dixit. G. ꝙ est mēbꝛū, qd̄ est bꝫ articulatiōnē q̄ est bꝫ carpū ꝛ cubitū.

Brachiū duplr̄ sumitur.

Brachiū tñ duplr̄ reperit̄ sumptū: vno mō stricte ꝑ dicta pte scđa man⁹ stricte sumptū: q̄zuis scđo de vtili. pti. qñqꝫ repe/riat̄ sūptū solū ꝑ focili maiori ossiuꝫ asseid. Alio mō sumit̄ brachiū large ꝑ toto eo de mēbꝛis qd̄ depēdet a iūctura hu/meri vsqꝫ ad vngues digitoꝝ. Et vt sic sūptū est idē qd̄ ma/nus stricte sūpta. Et 3ª ps man⁹ stricte sūpta. dixit Gal. vo/cat̄ acrochira. Et 1° de iuuamētis vocat̄ palma: ꝛ est mēbꝝ inter asseid. ꝛ extrema digitoꝝ locatū: q̄ tertia ps man⁹ p̄di/cta aliqñ absolute man⁹ vocat̄ sumēdo manū 3° mō. s. stri/ctissime. Et. G. q̄dē scđo de vti. pti. sepe hāc p̄tē extremā ma/nū vocat: sicut adiutoꝛiū siue vlnā: sꝫ vocat sūmā manum: ꝛ brachiū siue asseid manū intermediā. ℄ Dixit. G. ꝑ de vtili. ptic. hoīs: q̄ sapiens est aial. Et sicut dixit Ar. est sapiētissi/mus aialiū: ꝛ solū eoꝝ q̄ in terra diuinū: ꝑ oibus defenso/rijs: ꝛ armis man⁹ dedit creatoꝛ instr̄m ad oēs artes pacifi/cū: ꝛ nō min⁹ ꝯtra p̄liatiuū: nō. n. cornua idiguit hr̄e hō in/nata: arma meliora cornib⁹ i suis manib⁹ qñcūqꝫ vellet po/tēs accipere. Et. n. ensis ꝛ telū meliora arma ꝛ meliora ad in/cidēdū ꝑmptiora sūt q̄ꝫ cornua: ꝛ neqꝫ soleare in pedib⁹ sic indiguit hō vt equus. Et. n. oī soleari lapis ꝛ lignū quassāt̄ fortius. Et cornua q̄dē ꝛ soleare aīqꝫ sil'r ꝯueniāt agere non pñt: hoīs vō a lōge arma nō min⁹ q̄ꝫ ad ꝑpe agūt: telū. n. ꝛ sagitta magis q̄ꝫ cornua ꝛ lignū ꝛ lapis magis q̄ꝫ soleare. Et si dicat qs velocioꝛ est hoīe leo. Dōm ꝙ hō equū doma/uit sapiētia ꝛ motib⁹ q̄ est veloci⁹ leone aial: quo vtēs hō sa/fugat ꝑsequīturqꝫ leonē ꝛ sedēs in alto ꝑcutit eū q̄ i imo. Nō ergo nudus est hō: neqꝫ facile iuasibilis: neqꝫ inermis: neqꝫ absqꝫ calciamētis. Sed est ipsi thoꝛax ferreus qñcūqꝫ volue/rit oib⁹ corijs difficilius ꝑfoꝛabilis. Est ēt ꝛ calciamētoꝝ ꝛ multimoda spēs: ꝛ armoꝝ ꝛ coopimētoꝝ. Nā nō thoꝛax so/lū ꝛ dom⁹ ꝛ turris sunt illi coopimētū. Si aūt innatū esset cornu in manib⁹ hoīs nō potuisset vti manib⁹ ad dom⁹ cō/structionē: vel lancee vel toꝛacis: vel alicui⁹ alteri⁹ sil'is. Di/cūt. caruit hō cornib⁹ solearib⁹: pennis squāmis: ꝛ hꝫ que circa q̄dā aialiū sunt pp paucitatē sup̄fluitatis in eo: ex qb⁹ ista gñant̄ in alijs aialib⁹: ꝛ pp eandē rōnē cauda ēt caruit: ac ēt iō: q: cū hō stature sit erecte qescere hꝫ sedēdo: cui cau/da sessionē ipediret. Et nōt arte oi nā caruit hō: nullā. n. ha/buit a nā insitā artē vt ceteroꝝ aialiū multa: vt apis aranea ꝛ hꝫ. Et hoc iō vt oi pticiparet arte: si eni vnā artē a nā hr̄et insitā oi alia arte careret: q̄cuād^m alia oīa aialia que artē ha/bēt insitā a nā oib⁹ alijs carent artib⁹. ℄ Dixit Gal. vbi. s. hō manib⁹ vestē texuit: rethe cōplexit: ꝛ cooptoꝛiū ꝛ corti/naꝫ ꝛ velū: quare nō solū bis q̄ in terra sūt aialib⁹: sed eis q̄ in terra aq̄ ꝛ aere dn̄at̄. Et talia sūt ad securitatē ei arma ma/nus: vt aūt pacificū ꝛ politicū est aial hō manib⁹ leges scri/psit: tēpla ꝛ simulacra dijs: erexit: nauē ꝯstruxit ꝛ fistulā: ꝛ lyrā ꝛ scarpellū: ꝛ tenaculū ꝛ alia vniuersa artiū oꝛgana: ꝛ libros ꝛ speculationes eoꝝ in scriptis reliquit. Et tibi lꝫ ad huc per literas ex manibus: nunc loqui Platoni Aristoteli Hyp. ꝛ alijs veterib⁹: itaqꝫ manus sunt oꝛgana sapiēti aiali cōueniētia: ꝛ sunt manus hoī oꝛgana: sicut cythara est mu/sico: ꝛ tenaculū fabꝛo: artifex eni ꝫ est artifex ꝑ rōnē q̄ est in eo: sed agere nō pōt bm̄ artē absqꝫ oꝛganis. Ita ēt ꝛ quedaꝫ aialia que pp ꝑpriā subaꝫ quasdā hn̄t virtutes efficere que apta nata sunt sine oꝛganis est ipossibile, sensum quoqꝫ hꝫ oē aial indoctū earū que in eius aia sunt potētiaꝝ ꝛ excellē/tiarū que in particulis sunt eius: nāe enim aialium indocte sunt. ait Hyp. ꝛ ideo mihi vr̄ ꝙ alia aialia nā magis q̄ꝫ rōne artē aliquā operant̄: plasmāt eni ꝫ apes talamos quosdaꝫ: ꝛ laberinthos facientes: ꝛ foꝛmice vehunt. Et texunt aranee. Et vt cōiecturo oia indocte: hō aūt sicut in coꝛpoꝛe nudus est armis: ita ꝛ aial artibus est carens. Et ꝑpterea ꝑ coꝛpis nuditate manus assumpsit: per eaꝫ aūt que bm̄ aiaꝫ inartifi/ciositatē rōnē qbus vtens armauit: ꝛ custodiuit coꝛpus oi/mode: ꝛ oꝛnat aiam oibus artib⁹. Sicut ei si innata hr̄et ar/ma aliqua sola ei adessent sēp ea ita ꝛ si aliquaꝫ haberet ar/teꝫ innatā reliquas nō vtiqꝫ haberet. Qd̄ vō meli⁹ erat oi/bus armis ꝛ oib⁹ artibus vti: ꝑpterea hoī nulluꝫ innatum datuꝫ est: bn̄ ergo Arist. velut oꝛganū añ oꝛganū. i. oꝛganū oꝛganoꝝ dixit tūc man⁹: bene ēt ꝛ aliqs vestrū illū imitās quasi artē ante artē. i. artē artiū dicet esse rōnē: sicut eniꝫ ma/nus ex nullis existēs oꝛganoꝝ que bm̄ ptem: tñ q: bene oia nata apta est recipere oib⁹ est oꝛganū: ita ꝛ rō nulla existēs earū que bm̄ ptē artiū: sed omne in seipsa suscipere apta na/ta ars erit p̄e artib⁹: hō ergo solus ex aialibus oib⁹ artem hn̄s ante artes. s. rōnē in aia ꝛ in coꝛpoꝛe oꝛganū ante oꝛga/na rōnē acq̄siuit. ℄ De manu aūt sūpta pmo mō dictū est in p̄cedēti ca° q̄ꝫtū ad ptem ossuosaꝫ ꝛ carnosaꝫ: deinceps āt de manu 2° mō sūpta dōm est: ꝛ pmo de anato^a manus sup̄me: siue adiutoꝛij. Attñ pus sciendū est. ꝙ man⁹ 1° mō sum/pta diuidit̄ in duas ptes. s. domesticā ꝛ siluestrē siue familia/rem ꝛ extraneā: vt dixit Haly. Qui ꝛ subdit. familiarē dico partē que a coꝛpoꝛis est parte anteꝛioꝛi que ꝛ domestica ab Aui. vocatur extraneam vero. dixit Haly. dico ꝙ doꝛso cōti/gua est ꝛ spine: q̄ ab Aui. dr̄ siluestris. Et a Gal. ps dr̄ extri/seca: sicut familiaris ꝛ domestica ab eodē intrinseca dicit̄.

Sicut manus est oꝛganuꝫ oꝛganoꝝ. ita rō est ars artium.

℄ De anatomia adiutoꝛij. Cap.xlvj.

Arsossuosa brachij. s. adiutoꝛij seu vlne os vnū est magnū ꝛ cōcauū. Et vt q̄dā dicunt. ꝛ grossuꝫ ꝛ rotundū in figura conicū a familiari pte: ab extranea āt gibbosuꝫ. Et est huic ossi. dixit Haly. in extre/mitate que ad scapulā ꝑuenit augmētū rotundū intrans in foueā que in vltimo est colli spatule. Et per hec cōficit̄ dis/gregatio ossis spatule. Alia vō extremitas. dixit ipse que cū bito contigua est duo hꝫ capita cōiuncta alteꝝ in extranea pte qd̄ ꝛ minus est: ꝛ est in eo fouea in quā extremitas cubi/ti intrat inferioꝛis. Alterū aūt in familiari qd̄ maius est pri/mo: neqꝫ colligat̄ illi aliqd̄ os: sed est factū ad diuidendum neruū: ꝛ venas ꝛ arterias. Et inter hec duo capita pars est quedā sil'is canule exterioꝛi: in qua due sunt ꝯcauitates: vna ab anterioꝛibus: alia a posterioꝛib⁹ in quas duo ingrediūt̄ cubiti exterioꝛis augmēta, cōglutinaturqꝫ hoc mō cubiti in/ferioꝛis disgregatio. ℄ Aui. āt dixit adiutoꝛij os est creatū rotundū: cuius superioꝛ extremitas est gibbosa: vt spatule vacuitatē ingrediat̄: ꝛ est a parte domestica cōcauū: ꝛ a pte siluestri gibbosuꝫ. Et dixit. super inferioꝛē adiutoꝛij extre/mitatē duo additamēta cōtinuata fuerunt: ex quibus id qd̄ est ad interioꝛa est longius ꝛ subtilius cuꝫ nulla re habens iuncturā: qm̄ nō est: nisi venaruꝫ ꝛ neruoꝝ defensio. Sed cū eo qd̄ est ad exterioꝛa cōpletur iunctura cubiti: sicut dicetur per bucellā que in ipso existit. Et inter ea ꝑculdubio subti/litas existit: ꝛ in duabus huius subtilitatis extremitatibus due sunt vacuitates superius ad anterioꝛa ꝛ inferius ad po/sterioꝛa. Et earū superioꝛ domestica cōcauitas. dixit Auicē. est lenificata: ꝛ nō existit super eaꝫ separatio. Et siluestris ꝯcauitas est maioꝛ ea. Et qꝫ ad finē siluestris cōcauitatis tē/dit non est lenificatus: neqꝫ est ipsius perfoꝛatio, rotunda: sed est sicut paries rectus: ita vt cum additamentis asseid in ipsa ad ptē moueat̄ siluestrē: ꝛ ad eā ꝑuenit: stet. Et has duas ꝯcauitates vocauit Hyp. limites duos. ℄ Dixit Haly. edifi

De osse adiutorij: qr vnicū fuit: ⁊ de for̄a eius.

catio adiutorij ex vno tm̄ osse fuit: qm̄ eiꝰ ꝯtinuatio i scapula in vna tm̄ est disgregatiōe: magnitudo v̄o facta est ad portādū cubitū ⁊ palmā .s. manū itermediā ⁊ extremā: ac ēt qm̄ lacertꝰ cubitū mouēs: ⁊ palmā sup̱ hoc positꝰ est os: rotundū āt est vt remotiꝰ sit ab incōmodoꝝ recepne: ⁊ dn̄t grossities eiꝰ fuit vt sic circa ip̄z possint musculi meliꝰ situari. Et ꝯcauū fuit vt eēt leue: ⁊ in eiꝰ ꝯcauitate est medulla: ⁊ sui leuitate factū est magis obediēs motui musculoꝝ mouētium ip̄z. ¶ Et G. dixit 2° d̄ vtil. pti. ꝙ os vlne rōnabilr̄ in extrīsecis gibbosū fuit: ⁊ in itrinsecis simū: qꝛ meliꝰ fuit adinuicē se ꝯuerti manꝰ. Si āt sic est ꝯuexa ossiuꝫ seinuicē aspicē meliꝰ fuit: ⁊ auertere a se gibbositates: ⁊ subdit Gal. Mox aūt ꝯstructio huiꝰ fecit ad amplectēdū ꝯuexa corp̱a vlna magis idoneas p̄parādo cū h̄ locū vasis .s. venis arterijs ⁊ neruis q̄ ad totā manū ferūt. ¶ Et qm̄ musculus q brachiū mouet .i. asseid. meliꝰ erat coop̱ire os brachij .i. vlne egēs tegmine q̊dā: ⁊ ꝓiectiōe nō aduersus solū frigꝰ ⁊ estū: s; ad duroꝝ corpoꝝ approxines: vt manifm̄ est. Nō .n. erat sufficiēs cutis sola absꝫ carnibꝰ vlli hoꝝ assistere. Eget ḡ vlna coop̱iri vndiꝫ carnibꝰ: ⁊ vt sic musculos debētes mouere brachiuꝫ in seipsa locatos hr̄e de necitate: ⁊ nō seorsuꝫ carnes ociosas: ⁊ seorsuꝫ musculos. Et Haly. dixit. conatio lateris huiꝰ ossis fuit vt celet venas arterias: ⁊ neruos p̱ ipsaꝫ trāseuntes ad cubitū. ¶ Et sic pꝫ ex dictis ꝙ ad ꝯpōnē iūcture hūeri duo

De iūctura humeri

ossa ꝯcurrūt p̄ncipalr̄ .s. os spatule hn̄s ꝯcauitatē: ⁊ os vlne hn̄s caput rotūdū: qd̄ in dictā ꝯcauitatē igrediť: ad ꝯpōnē aūt eiꝰ firmā os furcule cū osse silr̄ rostro corui p̱ueniūt. Et est vt ex Gal. patuit in ca° p̄cedēti. iūctura ista d̄ se laxa: 4or tn̄ firmata est ligamētis: ꝑinde dixit Auic. iūctura ista laxa est nō multū firma. Et laxitatis cā iūcture huiꝰ: accidit etiā frequēter dislocatio: iuuam tn̄ qd̄ in huiꝰ existit laxitate est due res .s. necitas ⁊ securitas. Et necitas est facilitas motionū ad oēs p̱tes. Et securitas est: qm̄ lꝫ adiutoriū sit neciū: vt diuersis motionibꝰ ad diuersas possit mouere p̱tes: motiones tn̄ eiꝰ neꝫ sūt multe: neꝫ p̱durant vsꝫquo timeať: ne eiꝰ rūpanť ligamēta: ⁊ disloceť: imo adiutoriū in plibꝰ motionibꝰ est qetū. Et aliud qd̄ est ex manu est mobile. Et p̱p̱ hoc alie iuncture manꝰ firmiores facte sunt q̄ꝫ q̄ adiutorij. ¶ Adiutorij quoꝫ iuncturā q̈tuor amplectunť ligamēta. Et vnū eoꝝ est dilatatū pānicularē iuncturā circūdās: sicut oēs alie circūdanť iuncture: ⁊ duo alia ligamēta q̄ a rostro corui descēdūt: quoꝝ vnū est extrerem hn̄s dilatatā: ⁊ circundat adiutorij extremū. Et alteꝝ est minꝰ: s; duriꝰ descēdēs cū ligamēto 4°. qd̄ ēt descēdit ab additamēto rostrali in tenuitatē eis p̄paratā: quoꝝ figura ad latitudinē trahit: ⁊ ꝓprie cū adiutoriū tāgūt. Et ipsa qdē solēt occultari sub adiutorio ⁊ cōtinuari musculis q in occultatiōe adiutoriū sūt seqūētes ⁊ in eiꝰ iteriori extēsi sūt. ¶ De musculis aūt iūctu-

De musculis adiutorij.

rā humeri hac cubiti ⁊ adiutoriū mouētibꝰ dixit Gal. 2° de vtil. pti. implantanť ossi vlne fines musculoꝝ qdē supiꝰ mouētes: collū qdē iferiꝰ vellentes. Alij v̄o ducētes ad pectꝰ: ⁊ qdā eoꝝ circulr̄ ꝯuertētes ad pectꝰ. ḡ circūducit musculꝰ q ex ea q̄ b̄m mamillas regionē ꝓcedit moderatꝰ magnie: mox aūt ⁊ subtꝰ vehit vlnā v̄sus iferiorē p̱tē qescibilr̄: vt sit imioris additionis cā. Aliꝰ v̄o eꝯ° ex altis pectoris p̱tibꝰ ꝓdiēs alte adductiōis est cā. Aliꝰ v̄o ⁊ tertiꝰ q binatꝰ dr̄ vel duo coadunati: vtrūꝫ .n. de eis lꝫ verū dicere explantanť ex toto osse qd̄ est b̄ꝫ pectꝰ: adducūt aūt ad pectꝰ .s. vlne totum eqrepēs qn̄ ambo tendunť. Si v̄o alteꝝ eoꝝ opeť solus si qdē q ex iferioribꝰ p̱tibꝰ pectoris ꝓdit. imā opať adductionē: si v̄o alter altiorē: nō tn̄ ita altā sicut scd̄s dictoꝝ: nec ita imā sicut p̄mꝰ dictoꝝ. Successitꝫ in ꝓximo dictoꝝ q̈tuor musculoꝝ p̱uus q a regionibꝰ q̄ secꝰ mamillā sursū ferť. Altissime v̄o alia portio musculi q b̄ꝫ epimidaꝫ q̄ claui applicať: duo .n. hꝫ capita musculus iste ex intrinsecis qdē p̱tibꝰ epimide claui applicatꝰ: ex extrinsecis aūt applicatꝰ dorso hōplate in imioribꝰ eiꝰ p̱tibꝰ: sed opꝰ huiꝰ soliꝰ cū tēdiť ad regionē ꝑ ex̄ tēdit vlnā paꝝ a media: ⁊ certitudialr̄ recta retētione declinās v̄sus latꝰ. Alteriꝰ v̄o q̄ v̄sus clauē p̱uenit ad intrinsecā regionē silr̄ inclinat: tēsis aūt ambobꝰ eqpotenter rectā certitudialr̄, ⁊ mediā retētionē accipit vlna nusꝫ declinās. Ac ēt alij duo musculi ex alterutra p̱te dorsi qd̄ in hōplate silem p̄dicto actū hn̄s. Si .n. sil tendunť adiuuant certitudialr̄ altā vlnā seorsuꝫ in vno alteruter modicū ad latus declinabit. Octauus v̄o aliꝰ vltra p̄dictos ꝓdiēs musculus ex plima p̱te in homoplata coste ad extrinsecā regioneꝫ adducit collū oppositꝰ eis q b̄ꝫ pectꝰ sūt: q adductiōis alte erāt ꝯditores: duo v̄o ꝯn̄ter his musculoꝝ motꝰ sūt circunuertētes vlnā v̄sus eā q̄ ex̄ ⁊ inferiꝰ regionē. Sꝫ vtplꝫ qdeꝫ adducit v̄sus ex̄: q ex iferiori fine ꝓdit p̄me coste, q̄ in hōplata, aliꝰ v̄o simā eiꝰ p̱tē totā ꝯp̄hēdēs minꝰ qdē, plm̄ v̄o inferius circūduxit vlnā. Reliquus v̄o alius qdē musculus est trahēs iferiꝰ vlnā cū ea q̄ adhid qd̄ retro latiōe, cui p̄dictꝰ musculus p̱uus succedit indeclinabiles op̱ans lationes vlne v̄sus iferiꝰ. Sufficiēter .n. habuit de hoc nā q̄ꝫuis minimꝰ eēt oium p̱p̱ manꝰ rectionē ad nālē ad iferiora, fortis .n. v̄tutis est sup̱tēdere manū, deorsum v̄o tendi pōt oē ēt corpꝰ aiali actu, qꝛ .s. sola ḡuitate, adiuuāt aūt ad hūc .s. musculū paruū vtplm̄ ⁊ ymi eoꝝ q a pectore seu ⁊ binatā declinem hn̄tes eorū. Coadiuuāt aūt ⁊ aliqd̄ his q ab iferioribꝰ p̱tibꝰ metasoni, tēsis .n. silr̄ q̈tuor ad aliquos actꝰ spōdiliū manꝰ trahit inferiꝰ violēter, vbi aūt nulliꝰ actꝰ vehemētis est opus p̱uus musculus sufficit solus. Et dixit Gal. q circūuertunt artilos musculi in oibꝰ articulationibꝰ ipsi sūt robusti, ⁊ tenōtes hn̄t neruosissimos, qm̄ violētissimꝰ motuū est iste multiplex b̄m v̄tutē exn̄tes simplici. Et dixit. musculus q ab iferioribꝰ p̱tibꝰ metafreni sursū ferť, iō magnꝰ q̄ꝫuis vlnā differt trahere iferiꝰ, qm̄ vltra h̄ duos alios p̄bet motꝰ aiali circūuertēs retro vlnā, vellēs āt deorsū totā hōplatā. ¶ Hal. posuit hos musculos eē .xij. A. āt dix̄. ꝙ ex musculis motꝰ adiutorij sūt illi q mouēt spatule iūcturā. Et sūt tres musculi qui a pectore veniūt, ⁊ ip̄z mouēt ad iferiora ⁊ muscls q iferiꝰ sub mamilla oriť, ⁊ cū p̱te adiutorij an̄te ꝯtinuať apd̄ an̄tē p̱teꝫ margis ꝯcauitatis, ⁊ ipse ē q adiutoriū ad pectꝰ applicat cū cōitate, qꝛ spatula ip̄m seqť. Et muscls q a sup̄mo thoracis nasciť ⁊ efficit vt domesticū caput adiutorij coop̱iat, ⁊ ē applicās ip̄z ad pectꝰ cū ipulsiōe pauca. Et muscls duplus magnꝰ q a toto oriť thorace ꝯtinuatꝰ cū ifimo an̄cessiōis adiutorij, q cū opať cū villo q in ipsiꝰ sup̱iori est adiutoriū ad pectꝰ ducit ip̄z eleuādo. Et cū alia p̱te ducit illd̄ ad ip̄z faciens ip̄z ad iferiora d̄scēdē. Et cū eis ābobꝰ ducit ip̄z ad pectꝰ b̄ꝫ rectinem. Et duo alij musculi a p̱te nascūť ylij, ⁊ magis iferiꝰ tēdētes, ⁊ ꝯtinuati q̄ꝫ sit ꝯtiuitas magni muscli: q a thorace ascēdit. Et vnꝰ eoꝝ ē magnꝰ veniēs a loco q ē apd̄ yliū, ⁊ a costis postebꝰ ⁊ trahit adiutoriū ad costas posteres directe, ⁊ alter ē sb̄tilis q nasciť a cute ylij, ⁊ nō ab eiꝰ osse, ⁊ d̄clinat magis ad medietatē q̄ꝫ ille, ⁊ ꝯtinuať cū chorda eiꝰ q a p̱te mamille ascēdit ⁊ ꝓfūdať. Et hi qdē op̱ōnē p̄moꝝ efficiunt b̄ꝫ motū adiutorij, sꝫ tn̄ ad postra parūp̱ d̄clināt. ¶ Et qnꝫ muscli q ab osse spatule nascūť, ⁊ vniꝰ muscli eoꝝ ortꝰ ē ab osse spatule, ⁊ iplet qd̄ ē iter spatulas ⁊ costā sup̱iorē villis, ⁊ penetrat ad p̱tē sup̱iorē capitꝭ adiutorij siluestreꝫ declinās parūp̱ ad domesticā. Et ip̄e ēt cū d̄cline penetrat ad domesticū, ⁊ duoꝝ muscloꝝ ex istis qnꝫ origo ē a latē sup̱iori spatule, q̊ꝝ vnꝰ ē maior, ⁊ vadūt ipsiꝰ villi ad iferiores sep̱antis, ⁊ iplēt qd̄ ē iter sep̱ans ⁊ latꝰ iferiꝰ, ⁊ ꝯtinuāť valde cū capite adiutorij in p̱te siluestri, ⁊ penetrāt cū decline ad siluestrē. Et alter est cū h̄ p̊ ꝯtinuus adeo ꝙ est q̄si p̱s eius, ⁊ cuꝫ ipso penetrat ⁊ ipsiꝰ efficit op̱ōnē. Iste tn̄ nō mltū pēdet a supremo spatule, ⁊ eiꝰ ꝯtinuitas est b̄ꝫ trāsuersionē in manifesto adiutorij ⁊ declinat ad siluestrē. Et 4ꝰ musculus de p̄dictis qnqꝫ est ille q locū cōcauū ossis spatule ipleť: cuiꝰ chorda cū p̱tibꝰ interioribus lateris domestici capitis adiutorij ꝯtinuať. Et eiꝰ op̱atio est efficere vt adiutoriū posteriꝰ circū

eat. Et alter musculus.s.q̄ntus est:q ab inferiori extremita/
te lateris spatule iferioris nascit᷑:cui⁹ chorda supi⁹ ꝯtinuat᷑
ꝭm cōtinuitatē magni musculi ab ylio ascēdētis. Et cui⁹ opa
tio est trahere supmū capitis adiutorij ad supiora. ¶ Et di/
xit Au. adiutoriū h̄ꝫ aliū musculū duo hn̄tē capita:q duas
efficit opōnes:ꝛ opōnē cōem. Et ipsa qdē sub furcula venit
ꝛ a collo degluties ꝑ capitis adiutorij bucellā ꝑuenit vsqꝫ iu
xta locū ꝯtinuitatis chorde musculi magni a pectore ascen/
dētis. Et qdā dicūt.ꝙ vnū capitū ei⁹ interi⁹ est sup manife
sto spatule apud ei⁹ īmmū:ꝛ declinat ad exteriora cū trāsuer
sione pauca. Et cū opat᷑ cū duob⁹ ꝑib⁹ eleuat᷑ ꝭꝫ rectitudi/
nē. Et dixit. sunt hoīuꝫ qdā q duos addiderūt musculos.s.
musculū ꝑuū q a mamilla venit:ꝛ aliū q in spatule iūctura
est sepultus:ꝛ fortasse ponūt musculos cubiti.i.cubitū mo/
uētes cū eis habere cōmunitatem.

¶ De anatomia cubiti ꝛ aseid. Cap. xlvij.

Asseid est brachij pars ossuosa q̄ a cubi
to vsqꝫ ad manum existit. Et
sūt duo ossa vocata focilia. Et asseid qdem ab
Haly. cubit⁹ vocat᷑:ꝛ cōponit᷑ ex duob⁹ ossib⁹
q̄ noīe toti⁹ cubiti vocant᷑. Et sūt cubit⁹ iferior
ꝛ cubit⁹ supior. Et inferior est v̄sus ꝑtē siluestrē:ꝛ supior v̄/
sus ꝑtē domesticā. ꝛ vn⁹ est maior reliquo:iferior eniꝫ supio
re maior est:ꝛ vocat᷑ focile mai⁹:ꝛ supior vocat᷑ focile min⁹.
Et iferi⁹ qdē mai⁹ est. q̄m dixit Haly. oportuit ipꝫ portare
supiorē. Et cōdecēs est:vt qd̄ defert sit mai⁹ ꝛ forti⁹ delato.
¶ Et dixit Aui. qd̄ focile mai⁹ ēt grossi⁹ est:ꝛ vadit a cubi
to ad digitū auricularē.i. vsqꝫ ad iūcturā man⁹ ex ea ꝑte in
qua est digit⁹ auricularis. Et min⁹ ēt est subtili⁹ ꝛ ꝓtēdit᷑ ꝑ
ꝑtē domesticā:siue supiorē a cubito vsqꝫ ad pollicē. Et Aui.
dixit. supioris focilis iuuam̄ est:vt ꝑ ipꝫ sit mot⁹ asseid ad se
torquēdū ꝛ resupinādū. Et inferioris focilis iuuam̄ est:vt sit
mot⁹ asseid ad ꝯstringēdū ꝛ dilatādū. Et dixit Aui. cuiusqꝫ
duoꝝ fociliū mem̄ attenuatū est:q̄m grossitudine nō idiget
ꝑꝑ illud qd̄ de musculis grossis sup eis iacet. Et ipsoꝝ duo/
rū extrema ingrossata fuerūt ꝑꝑea ꝙ sup ipsa multa ligamē
toꝝ origo est eis neciā:q2 frequēter eis accidūt v̄bera. ꝛ ꝑ/
cussiones fortes cū motus est iuncturaꝝ:ꝛ ꝑꝑea ꝙ carne de
nudant᷑. ¶ Gal'. v̄o 2° de vtili. ꝑtic. focile mai⁹ siue inferius
brachiū vocauit:min⁹ v̄o ꝛ superi⁹ vocauit kerkidā. Et di/
xit. ꝙ positio kerkide. rōnabil'r facta est obliq̄ ꝭm qd̄ ꝛ ea q̄
brachij.i. focilis maioris facta est recta:ꝭm.n. nām motuū
eaꝝ vniuscuiusqꝫ oportuit eē pōnē:sed mot⁹ colli q ꝭꝫ exten
sionē ꝛ flexionē est ꝭm longitudinē ei⁹ fit:q v̄o v̄sus imuꝫ
pronū ꝛ supinū obliq̄. ¶ Et ꝑꝑea obliq̄ est kerkida:rectum
aūt brachiū:hec enī tēsionib⁹ ꝛ flexionib⁹:illa v̄o ꝯuersio/
nib⁹ q̄ ad obliq̄ famulant᷑. Elegit aūt. dixit Gal'. in kerkida
pōnē obliquā eā q̄ ab itra icipit:ꝛ ab extra desinit:eo ꝙ mo
tuū toti⁹ man⁹ ad latera q̄ v̄sus supinū ad pauciores ē act⁹.
q v̄o ad imū ꝓnū ad multo plures:ꝛ neciōs sunt vtiles. Et
ꝑꝑea kerkide pōnē paratiorē ad obediendū motib⁹ q ad ꝓ
nū. nā opata supiorē finē ei⁹ v̄sus extrinsecū caput vlne iun
gēs:inferiorē v̄o v̄sus magnū extēdēs digitū. Ecōuerso āt
si hr̄et facili⁹ v̄sus supinū q̄ꝫ v̄sus ꝓnū moueret᷑. Supiacet
aūt. dixit Gal'. kerkida brachio:q̄m est longior eo:ꝛ pl'in ar
ticulationis q̄ ad vlnā ipsuꝫ obtinet rōnabil'r fuit vehi bre/
uius os supra lōgi⁹. Sūtqꝫ vtroruqꝫ ꝑtes medie s̄btiliores:
q̄ v̄o ꝭꝫ cubitū ꝛ carpū grossiores q̄nqꝫ oportebat medias
musculis ꝓbere locū:alias v̄o igrossari in applātatiōib⁹:fi/
nis tn̄ brachij:q ꝭm cubitū est grossior:ꝛ kerkidis grossior
est q ꝭm carpū:ꝛ ambob⁹ est articulatio carpi:sꝫ ea q̄ ꝭꝫ cu
bitū brachiū abūdare neciuꝫ erat a kerkida intātū inq̄tuꝫ
articulatio eius vtilior in oīb⁹ existit actib⁹. ¶ Et Aui. di/
xit. supi⁹ focile est tortū:q̄si veniat a ꝑte domestica ꝛ paulu/
lum tortuose ad ꝑtē siluestrē gibbosuꝫ fiat ꝛ iuuam̄ in h̄ ꝑre
parātis existit bonitas ad motū torquendi:sꝫ focile iferius
est rectū:q̄m h̄ ad stringēdū ꝛ dilatādū meli⁹ existit. ¶ Cā

quoqꝫ:q̄re asseid duo habuit ossa triplex assignatur:vna vt — Triplex cā:quare asseid duo hūit ossa.
hec ꝑs stet capiti oculis ceterisqꝫ mēbris in necessitatibus:
sicut clypeus ōfendēs:hāc.n. ꝑtē porrigit hō aduersus ict⁹:
ꝑcussiōes:ꝛ casus:ꝛ cetera occurrentia nociua in defensam
alioꝝ mēbroꝝ. scd̄a est. vt vno osse leso alteꝝ illesū maneat:
ꝛ tertia. vt tpe lesionis vni⁹ eoꝝ alterū os sanū remanēs sit — De iūctura cubiti.
illi in sustētamētū. ¶ Junctura quoqꝫ cubiti. dixit Aui. ex
iunctura focilis iferioris ꝛ supioris cuꝫ adiutorio cōponit᷑.
In iferiori.n. cubito.i. in focili maiori in extremo ei⁹ qd̄ cō/
iungit᷑ brachio.i. vlne ossi. dixit Haly. aug^{ta} duo sunt q̄ gra
nata duo dn̄r rotūda capitib⁹. Alteꝝ tn̄ altero mai⁹ est. Et
h̄ ē ꝙ ꝑtigit vltra toti⁹ cubiti supiora ꝛ iferiora:hocqꝫ gra
natū anteri⁹ inusitato noīe cubit⁹ dr̄:alteꝝ v̄o min⁹ iterio/
ra attingēs toti⁹ cubiti ꝛ supiora. Et hec duo granata cū cu
bit⁹ extēdit᷑ duas intrat ꝯcauitates:q̄ in ꝑte ea sūt quā sil'eꝫ
parti dicim⁹:duplicationis aūt cubiti tpe a ꝯcauitatib⁹ egre
diunt᷑:positio aūt cubiti hui⁹ eq̄lis est. ꝑ ipsum.n. fit cubiti
extensio ꝛ duplicatio. Et hi duo mot⁹ eq̄les sūt ꝛ recti:nec
in ꝑtē inclinant᷑. At v̄o cubiti supioris positio distorti ꝛ in/
curuati ꝑꝑ eū q in vtrāqꝫ ꝑtē neciūs est mot⁹. Et in q̄ ꝑte at
tingit brachiū aug^m est qd̄ intrat foueā minoris partis eius
ossis:brachij.i. adiutorij. Caputqꝫ ei⁹ qd̄ palmā attingit mi
nus est q̄ꝫ qd̄ brachiū:eo ꝙ neciuꝫ erat copulari duob⁹ cu/
bitoꝝ capitib⁹:cū aug^m qb⁹ glutinat᷑ ossi rascete ad disgre/
gationē palme:vt q̄ pariter orirent᷑ exinde ligamēta:q̄ hāc
ligāt disgregationē. Aui. quoqꝫ dixit. supi⁹ focile in sua ex
tremitate h̄ꝫ vacuitatē ingeniose factā in quā bucella silue/
stris extremitatis adiutorij igredit᷑ ꝛ ligat᷑ cū ea. Et ex ipsi⁹
circuitu in vacuitate ꝑuenit mot⁹ resupin⁹ ꝛ tortiōis:iferi⁹
v̄o focile duo h̄ꝫ additamēta iter q̄ existit tenuitas q̄ grece
lr̄e. c. sil'at᷑. Et hui⁹ q̄dē tenuitatis cū torquet᷑ supficies illa
q̄ est in ipsi⁹ tenuitate:vt bn̄ sit fact⁹ ei⁹ itroit⁹ in tenuitatē q̄
est in extremo adiutorij qd̄ cōcauū existit:sꝫ sue ꝯcauitatis
figura gibbositati circuli sil'at᷑. Ex bona igit᷑ igressione sub/
tilitatis q̄ iter duo additamēta iferioris focilis existit in illā
iferiorē tenuitatē iūctura ꝯponit᷑ cubiti:Cūqꝫ tenuitas sup
tenuitatē ad posteriora mo^r ꝛ iferi⁹ extēdit᷑ man⁹. Et cū ꝑie
tatis tenuitas illā refrenat a vacui^{te} bucella tꝫ eā ꝛ ꝓhibet
a dilata^{ne} supflua. al's. a vacuitate bucellā tenēte tꝫ eā ꝛ ꝓhi
bet ꝛc. ¶ Et dix. A. stāt adiutoriū ꝛ asseid ꝭꝫ recti^{nem}. Cum
v̄o duaꝝ tenuitatū sup aliā ad an̄riora:ꝛ supi⁹ mo^r ꝯstrigit᷑
man⁹ donec asseid tāgit adiutoriū a ꝑte domestica ꝛ ab an̄/
riorib⁹. Et dixit. duo focilia supi⁹ sil' iungunt᷑:sicut res vna.
ꝛ accidit in eis vacuitas āpliatiōis:cui⁹ pl'm in focili existit
iferiori:qd̄ v̄o supfluit ab hac vacuitate remanet gibbosuꝫ
lenificatū:vt sit lōginquū a nocumētoꝝ receptiōe. Et poste/
ri⁹ qdē ex vacuitate focilis iferioris orit᷑ additamētū qd̄ ad
lōgitu^{nem} quādā trahit. ¶ Dixerūt qdā. ꝙ in ꝑte extremita
tis supioris focilis maioris est additamētū:q̄si rostrū qd̄ su
pat vl' q̄si eq̄tat supmā iūcturā cubiti:ꝛ ꝯfirmat cubiti aciē:
siue acuitatē q̄n brachiū ad iteri⁹ plicat᷑. Et vtilitas huius
addita^{ti} supra iūcturā cubiti fuit vna vt ipsaꝫ iūcturā defen
dat ab extrīsecis nocu^{tis}. Alia vt ꝓhibeat brachiuꝫ plicari
ad posteri⁹ ne motu nimio fatiget᷑. Et dixerūt. ꝙ p̄dicta duo
focilia sūt sibiinuicē ita iserta ꝙ vr̄ ꝑuū subintrare mai⁹:ꝛ
in ipꝫ ifigi:ita in iūctura cubiti ꝯiūgit᷑ cū osse adiutorij me/
diātib⁹ fortib⁹ ligamētis. ¶ De musculis āt mouētib⁹ cu/ — De musculis.
bitū. dixit. A. ex musculoꝝ brachiū mouētiū alij sūt q ipsuꝫ
ꝯhūt alij s̄t q ipꝫ dilatāt:ꝛ isti s̄t positi sup adiutoriū. Et alij
sūt q ipꝫ girāt. Et alij q ipꝫ resupināt:ꝛ nō sup adiutorium.
¶ Gal'. v̄o dix. 2° d̄ vti. ꝑti. si oīno imobilis qs custodierit sū
mā manuū māifeste videbit 4^{or} brachij mot⁹ ab his apd̄ vl
nā motib⁹:ꝛ dearticulatiōib⁹ fieri. Et.n. extēsuꝫ ꝛ flexuꝫ ꝛ
circūductū ad ꝓnū ꝛ supinū videbit q̄scēte tota sūma ma/
nu. Et dix. neciū fuit mot⁹ flexiōis ab it⁹ ducē musculū:ꝛ ex
tēsiōis ab ex̄ locari:ꝛ vt n̄ oēs itermedie regiōes vlne sup^{res}
ꝛ ife^{res}:nude oio relinq̄rēt᷑, vt ēt nō fieret caro aliq̄ ociosa:

⁊ vt nõ incustodita ⁊ nuda relinquereť pticula colli]fortio/
res siľ ⁊ infallaciores motꝰ opata est duplicãs multitudinẽ
musculoꝝ:fortiores.n.sũt q̃tuor mouẽtes q̃z duo:⁊ tutiꝰ h̄
ẽst vt duo p̱ vno sunt:q̃ si alter patiť:alter sufficit mouere
collũ. Nã si duos solos opata fuisset nã musculos:⁊ sibiin/
uicẽ supiacẽtẽ posuisset roburq̃z eis ⁊ tuitionẽ p̄buisset mo
tibꝰ:nõ tñ tenuisset itermedias vlne regiões. Si v̊o singule
eaꝝ obliquũ in collũ siť.x.grece lr̃e ex ꝯsilr̃ sibiinuicẽ:⁊ te/
nãtos cũ hꝫ vtilitatibꝰ forẽt:⁊ adhuc ⁊ tegi defuit vlne. Et
nimirũ si qdẽ rectis motibꝰ deberẽt mouere collũ extẽden/
tes siľ ⁊ flectẽtes articulationẽ q̃ ẽm cubitũ.nõ solũ nõ esset
vtilis eis obliq̃ positio:s̄z totũ ꝯ̄riũ opareť. Et hec est maxi
ma admiratio cõstructiõis eoꝝ:qm̄ binis motibꝰ obliquis
vnũ rectũ opanť. ¶ Musculiꝰ cubitũ mouẽtes alij positi sũt
sup adiutorio:⁊ ẽm Haly.sũt q̃tuor i trãsuersũz siti.x.lr̃e gre
ce figura qd̄ neciũz fuit:vt cũ vterq̃z moueť alter alteꝝ nõ
patiať in ptẽ siľ cũ cubito inclinari. Et hoꝝ q̃tuor duo sunt
in añrioribꝰ positi:⁊ isti cubitũ restringunt:quoꝝ ille q est
maior icipit ab exterioribꝰ brachij a ptibꝰ iterioribꝰ lacer/
ti q sup scapula est. Alter v̊o q minor est incipit ab exterio/
ribꝰ brachij ptibꝰ posterioribꝰ:⁊ v̄sus cubitũ tẽdit:⁊ maio
rẽ lacertũ incidit sub dicta figura.x. Et duo alij sũt posterio
res q cubitũ extẽdũt:quoꝝ alter q maior est ab iterioribus
brachij oriť ab interiori latere:qd̄ ale.i.ascelle subest ⁊ ad cu
bitũ tẽdit. Alr̃ v̊o est minor:⁊ incipit in supioribꝰ brachij:⁊
ad posteriora extẽdiť:⁊ cubito ꝯtinuať iferiori:⁊ hoꝝ cu/
iuscunq̃z chorda chordis p̄mioꝝ continuať. Alij siti sunt in
circuitu cubiti.de qbꝰ dixit Haly.lacerti positi in latere ex/
traneo brachij decẽ sũt:vnꝰ eoꝝ positꝰ est in manifesto cu/
biti in me°:cuiꝰ ortꝰ a capite extraneo brachij est. Et in huiꝰ
latere lacerti:alij sũt illi ꝯtinui:⁊ a lateribꝰ hoꝝ trium tres
alij lacerti. Et sup cubitũ supiorẽ hoꝝ decẽ lacertoꝝ:lacertꝰ
est aliꝰ obuiꝰ illi.s.p̊:q ẽ in me° a pte ex̄nea:cꝰ origo a ptibꝰ
capitis brachij ẽ. Et i ifeᵇꝰ duo sť alij lacerti trãsuersi cubituz
iuersãtes retro. ¶ De his muscuľ.dix̄.A.faciẽtes brachiuz
iacẽ supinũ sť par:cꝰ vᵐ ex ipibꝰ ẽ poᵐ in exteᵇꝰ duoꝝ foci
liũ:⁊ obuiat focili supiori absq̃z chorda:⁊ alteꝝ s̄btile ẽ p̱lõ
gatũ ⁊ nasciť a supiori pte adiutorij ab eo q̱ eiꝰ mãifᵐ seq̄ť
⁊ maior ps eiꝰ vadit i asseid ⁊ penetrat:donec p̱pinquũ fiat
iũcture rascete:⁊ venit ad ptẽ occľrã focił supioris:⁊ ꝯtinua
tur cũ eo chorda pãnicľi. ¶ De his duobꝰ musculis dix̄.G.
2° de iuuaᵗⁱˢ mẽbroꝝ. Redeamꝰ ad iq̄sitionẽ pp quã fuerũt
duo musculi icuruãtes brachiũ sup̄ dorsũ:⁊ pp quã nõ oriũť
chorde ex istis musculis vľ vno illoꝝ.dico g̃ q̱ nõ sufficit in
motibꝰ oibꝰ istiꝰ focilis vnꝰ musculus ꝯtinuatꝰ i me° loco
eiꝰ:pp qd̄ fuerũt duo:⁊ fuit vnꝰ eoꝝ ꝯtinuatꝰ cũ locis supio
ribꝰ p̱pinqs adiutorio:⁊ aliꝰ ꝯtinuatꝰ ẽ cũ locis ifeᵇꝰ p̱pin
qs rascete:fuit ãt ꝯtinua° eoꝝ cũ focili i mľtis locis:vt sint
magis fixe:qm̄ retẽtio mẽbroꝝ carnosoꝝ:⁊ fixio eoꝝ cũ eo
q̊ ꝯiũgũť ẽ d̄bilis:⁊ fuit neciũ vt occurrerẽt isti focili i mľtj
locis:qm̄ carẽt v̄tute chorde cui sufficiebat i bonitate reten
tiõis vnꝰ locꝰ:⁊ pp h̄ fuit datũ ei loco eiꝰ qd̄ deest ei ex v̄tu/
te chorde multiᵈ° illoꝝ:qm̄ nõ ẽ p̱priũ oriri chordã ab illo
musculo. Et dix̄.A.girãtes seu reflectẽtes musculi sť par po
sitꝰ exteriꝰ. Cuiꝰ vnũ ex duobꝰ ipibꝰ a sup̄mo domestico ca
pitis adiutorij icipit:⁊ ꝯtinuať cũ supiori focili sub iũctura
rascete. Et alid̄ ẽ magis curuatũ eo:⁊ eiꝰ villus ad latiⁿᵉᵐ ẽ
d̄cliuis:s̄z eiꝰ extremitas ẽ plus neruosa:⁊ icipit ab ip̄omet
supiori focili:⁊ ꝯtinuať cũ eiꝰ extreᵗᵉ supiore apd̄ rascete iũ
cturã. Sũt ãt ⁊ sup̄ asseid ẽz vnũqd̄q̃z focile musculi moueñ
d̄bẽtes iũcturas manꝰ ⁊ digitoꝝ d̄ qbꝰ diceť i sequẽti ca°.

¶ De anatomia manus in speciali. Cap.xlviij.

De vtili/
tate manꝰ

Anus in tres diuidiť ptes.s.in carpũ meta
carpũ:⁊ digitos:Et iũctura qdẽ car
pũ a Gal.p̊ ⁊ 2° de vtiľ.pti.dicta:⁊ ab eo p̊ ⁊ 2°
de iuuamẽtis:⁊ ab Aui.rasceta vocať. Et iũctu
ra ab eo dicta metacarpũ.ab Aui.pecten manꝰ
vocať. ¶ De diuisiõe qdẽ manꝰ loquẽs Gaľ.vbi.s̈.dix̄.ma/
nus vt multiformes figuras ꝯp̄hẽdere posset meliꝰ fuit diui
di multiplr̃:sic̄ nũc ẽ diuisa. Cũ h̄.n.diuz optĩe adiuuatiuo/
rũ organoꝝ vr̃ eẽ ꝯstructa:eteni circa sphericũ p̄t spherica/
ri cũ vndiq̃z ꝯp̄hẽdẽs ⁊ recta:⁊ ꝯcaua ifallaciter capit. Et q̃
multa corpa maiorẽ molẽ hñt q̱ ẽz vnã manũ capiẽda:co/
adiutricem alterã nã fecit:vt vtrisq̃z ex opposit̄j ptibꝰ ꝯp̄hẽ
dẽtibꝰ ea in nullo deficiãt ab vna manu magna. Et idcirco
ad se inuicẽ iclinanť inuicẽ:cuiꝰ gr̃a facte sũt. Et oĩsaria sũt
eq̄les. Et.n.⁊ h̄ ꝯueniebat organis siľ agẽ debẽtibꝰ. Exco/
gitãs.n.maximũ corpoꝝ:q̃ hõ ꝯ̄ctare p̄t:puta lapidẽ aut li/
gnũ:⁊ rursũ p̱uissimũ vt miliũ:aut aliquẽ pilũ:deide q̃zta sit
latitudo iter maximũ ⁊ minimũ:ita hñ ipsa ꝯ̄ctãtẽ hoiez in/
uenies:sic̄ si vniuscuiusq̃z illoꝝ gr̃a facte fuissent manꝰ:p̱uis
sima.n.duobꝰ digitis ꝯp̄hẽdit:vz.indice ⁊ magno. Ea v̊o q̃
sũt paꝝ maiora his eisdẽ ꝯp̄hẽdit:s̄z nõ extremis. Quecũq̃z
v̊o sũt:⁊ his paꝝ maiora circa ea tribꝰ digitis agit.s.polli/
ce:idice:⁊ me°. Et si q̃ his adhuc maiora q̃tuor:deide ꝯñter
⁊ q̃nq̃z:⁊ deide tota manu:deide x̊o ⁊ alterã in his q̃ sť am/
pliꝰ maiora adducit:q̂ꝝ nullũ eẽt poľe apd̄ digitos fieri:nisi
multiplr̃ eẽnt diuisi. ¶ Et dix̄.G.nõ sufficiebat eã solũ ẽz se
eẽ diuisaz:nã si nullus digitꝰ apponereť 4ᵒʳ:sic̄ nũc sũt:sed
ꝯñter oẽs siľ sub vna recta linea eẽnt:nõne manifeᵐ est q̱ in
utilis eẽt eoꝝ multiᵈ°:opz.n.qd̄ app̄hendiť diligẽter:aut
vndiq̃z ẽz circulũ:aut nõ ex duobꝰ locis ꝯp̄hẽdi:h̄ ãt p̱isset
si ẽz vnã rectã ꝯñter eẽnt lineã oẽs:saluať aũt nũc certitudi
nalr̃ vno oppoᵗᵒ alijs:neq̃z ẽt oportebat simplr̃ duos digi/
tos sic oppositos in p̱uaꝝ reꝝ venatiõibꝰ eoꝝ sũmitatibus
opari:s̄z eos tales eẽ q̄les nũc sũt:sic̄ molles sic circũplicabi
les:⁊ ita hñtes vnguibꝰ:neq̃z.n.si nõ carnea eẽt eoꝝ extre/
mitas,s̄z ossea:eẽt nũq̃z poľe ꝯp̄hendere p̱uissima corpa:sic̄
spinas ⁊ pilos:neq̃z ẽt si carnea siqdez mollior:aut hũidior
carne:neq̃z.n.vtiq̃z poľe eẽt maxĩe amplexari qd̄ ꝯp̄hẽdiť
vt tuta app̄hẽsio fiat. Amplexari.n.nullũ duroꝝ aut osseo
rũ:s̄z ea q̃ sũt moderate mollia:⁊ q̃si fusilia plusq̃z decet sub
tilibꝰ:⁊ duris cedẽtia facilr̃ ab eis defluũt:q̃cũq̃z igiť sũt in
me° nã imoderate molliũ ⁊ duroꝝ:sic̄ ⁊ digitoꝝ sũmitates
hec vtiq̃z erũt optĩa ifallacis ꝯp̄hẽsiõis organa. ¶ Et dixit
Gaľ.cur diuisa est in digitos manꝰ:⁊ cur 4ᵒʳ eoꝝ opponiť
magnꝰ decľans Hyp.dix̄.digitoꝝ idoneitas ẽ magnũ eẽ eũ
q in me°:⁊ opᵐ eẽ idici magnũ. Adhuc.n.qd̄ distent digiti
abiuicẽ multifarie vtile ex̄ñs diuisio illoꝝ fca ẽ. Cõueniẽter
igr̃ q̃ñ id cꝰ gr̃a facti sũt agũt oĩno maxᵉ hꝰ ꝯstructionẽ ido
neissimã eẽ ait:pp hãc igiť opponiť magnꝰ digitꝰ alijs:qm̄
diuisa eẽt manꝰ sic:si tñ plꝫ ab alijs distaret magnꝰ nõ vtiq̃z
opponereť eis:hinc g̃ dixit.G.p̱ pauca v̄ba docet Hyp.eos
q pñt discere dcã eiꝰ. Ita.n.se hñtibꝰ oĩa q̃ p̱ eos opanť hñ
fient. Nihil.n.alid̄ est mẽbroꝝ pulchritudo q̃z optĩa corpis
ꝯstructio quã actibꝰ iudicabis:optĩa.n.corpis ꝯstructio ea
est q̃ oẽs hꝫ pticulas:⁊ eã q̃ ab ipsis vtilitatẽ sufficiẽtem ad
actꝰ organoꝝ p̄bet.sic.n.pfecta ⁊ ideficiẽs ẽ ꝯstructio. Nõ
eni albedibꝰ vľ mollicieb ꝰ:vľ alijs talibꝰ verax oñdiť pul/
chritudo. Et de his ãpliꝰ ifra i anatoᵃ digitoꝝ manꝰ diceť.

Componitur autẽ manus ipsa ex parte ossuosa ⁊
musculosa, ⁊ ossa plura fuerũt. Nõ
eni dixit Ga.vbi s̈.fieret manꝰ extẽsio, nec eiꝰ ꝯcauatio si os
sa eiꝰ cedere nõ possent. Nõ aũt cederẽt si essent oĩa vnũ in/
cõpositũ, q̃re eo q̱ ex multis facta sũt ossibꝰ trãspõnẽ acq̄rẽ
tia ꝯcauã ad plꝫ, ⁊ rursus rectã opanť manũ. Et oĩno vtiq̃z
altera ꝯsistẽtia p̱dereť si nõ essent facte ex pluribꝰ. Et nõ so/
luz ad actũ manus, s̄z ad ifallaciã iuuat hꝫ cõstructio. Si.n.
iter digitũ ⁊ brachiũ simplr̃ os vnũ eẽt locatũ ꝯcauũ ab in/
tra, ꝯuexũ x̊o ab extra, ita nudũ, sic̄ h̄ decet nuda eẽ ab oĩ
duro p̱cutiẽte facilr̃ rumpereť, ⁊ rũpẽte siľ fractũ mox totũ
vtiq̃z p̄ter nãm hr̃et vnũ existẽs. Nũc aũt q̃ duodecim fcã
sũt duodecima ps ꝯstructiõis corrũpiť passo vno:s̄z vt oĩno
nõ patiať meliꝰ fuit ex multis cõponi:⁊ maxĩe ita duros:ce

dētia.n.eis q̄ incidūt ſm dearticulationes oſſiū exſoluūt illā violētiā: ita nāq̄z ⁊ ſagitta ⁊ lancea: ⁊ q̄cūq̄z talia facilius ꝑtrāſit tēſa coria q̄z laxa: eo ꝙ illa trāſeunt: iſta v̊o cedentia paulatiꝫ violētiā exſoluūt icidētiū. Itaq̄z igiť acq̄ſiuit hoꝝ oſſiū ordinatio.ſ.q̄ in cōi oium eſt vix paſſibilitatē: ⁊ hoc ex multitudie eoꝝ: ⁊ cā q̄ vniuſcuiuſq̄z ſeorſum: ⁊ h̄ ex duritie accipiēs: hāc ēt multiformitas figuratione ad cōem vix paſſibilitatē valde ꝯferūt: multiformiter.n.cedit eis q̄ ex oibus locis icidūt. Si ei vniformis cōpō ipſoꝝ facta eēt vix paſſibilis nō vtiq̄z eēt: qm̄ neq̄z cedere oino poſſet. ꝑꝑ hec igitur multa ſunt: ⁊ ita cōpoſita. Silr̄ ⁊ ꝑs muſculoſa in multos ⁊ varios diuiſa eſt muſculos ꝑꝑ varios motꝰ articulationuꝫ manꝰ. Et de vtraq̄z ꝑte manꝰ oſſuoſa: ⁊ muſculoſa ꝑticulr̄ dcm̄ eſt. Et pͦ de ꝑte oſſuoſa raſcete ⁊ pectinis manꝰ i vno caͦ. Et ꝯſ̄ter in alio caͦ de ꝑte oſſuoſa digitoꝝ.

¶ De anatomia oſſiuꝫ raſcete ⁊ pectinis manus ſiue carpi ⁊ metacarpi. Cap.xlix.

Ixit Gal. 2ͦ de vtil. ꝑtic. tres ordines oſſiuꝫ intermedij fuerūt brachio ⁊ ſciſſionibꝰ digitoꝝ ꝑus v̊ſus brachiū ex tribꝰ cōſtās oſſibus eſt. Qui v̊o ꝯſ̄ter ex q̄tuor v̊ſus metacarpū. Et hi duo ordines articulationē carpi cōponunt: articulus aūt metacarpi q eſt ordo tertiꝰ ex q̄nq̄z factꝰ eſt oſſibꝰ quoꝝ vnū magni eſt digiti: ⁊ alia q̄tuor ꝓprie ſūt metacarpi. ¶ Et loquēs ibi Gal. de pͦ ⁊ 2ͦ ordine.ſ.de oſſibus carpi dixit. ſm carpū octo ſūt oſſa: ⁊ nullū eoꝝ alteri exn̄s ſil̄e in ſpē: nec magnitudie eq̄le in tātā armoniā deueniunt cōpōnis vt difficile ſit inuenibilis eoꝝ nūerꝰ: niſi cum diligēter abraſeris colligatiōes: ⁊ denudaueris mēbranas coopientes vnū tibi oia videbūť. ¶ Et dixit Haly. ipſa oſſa nullā ſūt hn̄tia medullā: ⁊ cōglobata ſūt alia cū alijs: vt eēnt firmiſſima ⁊ dura: ⁊ medulla carētia facta ſūt: q2 lacertis facta ſūt nuda: q̄re ad ea frigus ꝑuenit celeriter diuerſa quoq̄z figura facta ſūt: vt ꝯnectanť in ſua cōtinuatiōe alia cū alijs: alia.n.illoꝝ facta ſūt cōcaua conica: alia gibboſa: alia recta: vt facta ꝯtinuatiōe eoꝝ cū alijs tāq̄z vnū os eē videāť. ¶ Et Aui. dixit. raſceta ex multis cōpoſita eſt oſſibꝰ: ne nocuᵐ ſi acciderit cōe fiat: ⁊ vt ꝑ ipſa plāta cōtinuata cōcauari cū cōtinēdi rotūda volūtas affuerit. ac ēt cū liq̄da currentia retinere voluerimꝰ. Et dixit. ligamētū fortiter ſtringit vnū hoꝝ oſſiū cū alio: ſꝫ tn̄ in eis exiſtit paꝝ obedientie ad ꝑuā ꝯſtrictionē: ex q̄ ꝑuenit vt interiꝰ plāte cōclaueť. al's. cōcauetur. ¶ Subdit Gal. hoc carpū exiſtit a multis ⁊ multiformibꝰ cōpoᵐ ab intra q̄dē ꝯcauū inq̄ꝫtū manui ꝯuenit fieri: ꝯuexū q̄ ab ex̄ inq̄ꝫtū cōuenit habuitq̄z ꝯuexitatē in ꝑtibꝰ ſuperioribus q̄ apud brachiū talē ⁊ ita magnā: q̄lis ⁊ q̄ꝫta maxie debebat dearticulationē eē an̄ locatoꝝ oſſiū: in iferiori aūt ꝑte carpi q̄tuor inuenies ꝯcauitates deinceps ſibiinuicē ꝑuiſq̄z articulanť oſſibꝰ metacarpi. Et dixit cartilago nō has ſolū: ſꝫ ēt eas q̄ in carpo cōcordationes oſſiū oēs ſubiūgit. ¶ Et dixit Gal. 9ᵐ aliq̄s poterit ſm carpū nūerare os: ſꝫ nō eſt nūueratū ab anatomicis: ſicut nec aliq̄d ſiſami nodoꝝ vocatoꝝ q̄ multis eoꝝ q̄ ſm manꝰ ⁊ pedes articulationē nā ex oppoſito circūoppoſuit infallacie gr̄a. Et dixit. curue iplantationes oſſiū q̄ ſūt ſꝫ kerkidā ⁊ brachiū q̄ in carpo articulanť vocanť iplātatiōes: ⁊ vocanť aliq̄n capita ⁊ codilli. Et Gal. loquēs dixit. oino oſſe carpi exn̄te diligēti armonia in oibꝰ oſſibꝰ carpi. Nā carēs loco in q̄ ꝑdictū os infallaciter firmaret iferiorē eiꝰ finē ſbtilē certitudialr̄ opata ē. Et.n. altū ducēs lapſuꝫ: ⁊ cartilagioſū ꝑparās locū idoneū ad ampliationē tenontis q flectit ſꝫ eūdē carpū. Et Aui. dixit. 8ᵐ os nō ꝯſiſtit in duabꝰ raſcete aciebꝰ: ſꝫ fuit creatū ad defendēdū neruū q eſt in plāta. ¶ Iunctura itaq̄z raſcete ex. vij. eſt cōpoſita oſſibꝰ de oſſibꝰ carpi: q̄ꝝ q̄tuor ſūt in vna acie: ⁊ tria ſunt in alia acie. Et acies triū poſita eſt ex ꝑte brachij: ⁊ cū oſſibꝰ brachij: ſiue aſſeid iuncturā cōponūt q̄ iūctura brachij noiať. Et acies q̄tuor oſſiū ſita eſt ex ꝑte palme manꝰ: ⁊ cū oſſibꝰ metacarpi cōponūt iuncturā q̄ eſt in pectine manus. ¶ Dixit.n. Gal. vbi ſupra: q2 oportebat carpū articulari brachij ⁊ kerkide finibꝰ ꝯueniēter alterutrū os: ſiue ſuꝑ implātationē habuit gibbā q̄dē: ⁊ circūferētialē ab ex̄: ⁊ cōcauā q̄dē ab itra: ſꝫ ea q̄ vndiq̄z labiū hꝫ circuēs a q̊ certitudinalr̄ ſtringiť terminꝰ carpi: q eſt ibi: ea v̊o q̄ brachij non adhuc ſil̄r: ſꝫ id q̄ͦ eſt intra: ⁊ v̊ſus kerkidā eiꝰ aſpicit eſt tale. Altera v̊o extremitas q̄ ſm lōgitudinē: ⁊ rectitudinē totius colli ad circūferētiale caput finit q̄ certū igrediť locatū ibi os carpi ſuaui ꝯcauitate: vt duplex ſit articulatio ſꝫ carpū: quaꝝ altera eſt ſuꝑ iplantationē igrediētiū in ipſo carpi fine ad ꝯcauitatē q̄ eſt iter kerkidā ⁊ brachiū. Altera v̊o eſt oſſis cōꝑhēdētis ꝑuā explātationē brachij. Et hec q̄dē gr̄a v̊ſiōis manuū ad ꝓnū ⁊ ſupinū facta eſt: q̄ ⁊ minor eſt alia: ſꝫ ꝑꝑ aliā magnā extēdiť ⁊ flectiť q̄ ſꝫ carpū articulus: ꝑꝑ hec igr̄ gibboſitates facte ſūt finiū brachij: ⁊ kerkide. Et dixit Gal. carpi latꝰ q̄ͦ brachio articulať ex tribꝰ oſſibꝰ factū eſt: ſtrictiſſime.n. debēte carpo brachio articulari. ¶ Dixit Haly. diſgregatiōes due q̄ ſūt raſcete: ⁊ duobꝰ brachij capitis altera eſt magna: ⁊ altera ꝑua. Et magna q̄dē eſt ꝑ introitū ꝯtinuationis ex oſſibꝰ oſſis raſcete: q̄ ſūt in ſuperiori ordie in foueā q̄ in oſſe ē ꝯtinuato duobꝰ capitibꝰ oſſiū vtriuſq̄z cubiti: ⁊ dr̄ cuba. Et hac diſgregatōe eiꝰ fit dilatatio palme: ⁊ eiꝰ ꝯſtrictio. At v̊o minor diſgregatio ꝯglutinať ꝑ augᵗⁱ introitū ꝯtinuati ꝯiūctiꝫ extremitati cubiti ſuperioris: vbi auricularis iūgiť: vocaturq̄z querſua in cōcauitate oſſis illi oppoſiti de oſſibꝰ raſcete: q̄ ſūt in ordie 2ͦ inferiori. Et hac diſgregatiōe fit palme motꝰ in an̄ ⁊ retro.i. ꝓne ⁊ ſupine. ¶ Et Aui. dixit. vij. ex oſſibꝰ raſcete in duabꝰ ꝯſiſtūt aciebꝰ: vna acies eſt ad ꝑtē aſſeid: cuiꝰ oſſa ſūt tria: qm̄ ꝑꝑea ꝙ eſt ad ꝑtē aſſeid oportuit vt eēt plus ſubtilis ⁊ alteriꝰ aciei oſſa ſūt q̄tuor q̄ ſūt ad ꝑtē pectinis: ⁊ digitoꝝ: vn̄ ꝑꝑ hoc oportuit vt eſſent magis ampla. Et tria q̄dē oſſa ordiata fuerūt: eoꝝ.n. capita q̄ ſunt a ꝑte aſſeid ſunt ſubtiliora: ⁊ adinuicē collecta meliꝰ: ⁊ plus ꝯtinuata. Et eoꝝ capita que ſūt ad ꝑteꝫ aciei alteriꝰ ſūt latiora: ⁊ minus bn̄ collecta ⁊ ꝯtinuata. Et dixit Aui. aciei 2ᵉ: ſit extremitas in cōiūctiōe capitū oſſiū eiꝰ: ⁊ ingrediť vacuitateꝫ q̄ eſt in extremitate duoꝝ fociliū: ſit ḡ ibi iunctura dilatatiōis ⁊ ꝯſtrictiōis: ⁊ additamētū ꝑdictū q̄ͦ eſt in focili iferiori vacuitatē oſſiū raſceti igrediť: ⁊ ſit inde reſupinatiōis ⁊ tortiōis iūctura. ¶ Dixit.n. Gal. vbi.ſ. gibboſitatibꝰ factis ſꝫ fines kerkide ⁊ brachij vtiť nā vltra vtilitatē eoꝝ dictā: ſicut aſſueuit ad aliq̄ͦ q̄ͦ benignū: eo ꝙ ꝑꝑ aliud factū eſt ꝯuerti mlt̄otiēs ad alia. Capita.n. tenōtū mouētiū digitos ad itermedia haꝝ eminētiaꝝ ꝯcauitatē ꝯ̄poſuit cuſtodiā tutā: q̄uēadᵐ murꝰ: aut turris hāc eis faciēs.

De oſſibus aūt metacarpi iuxta ſe inuicē oſſa vſq̄z ad digitos feruntť: diſtāt aūt abinuiceꝫ ⁊ nō ſūt oino ꝯiūcta ſicut q̄ carpi. h̄.n. pl'm abinuicē diſtātibus organis eq̄libꝰ digitis debebāt articulari. Et ſꝫ figurā q̄dē ꝯuexa: paꝝ v̊o ſima ab itꝰ facta ſūt: oportebat.n. ꝯſ̄ter ea carpo locata illoꝝ ſpēꝫ imitari. Et q̄dē in tātū eiſ aſſil̄ata ſūt: vt coadunatio q̄ eſt ex oibus duplices ſuꝑficies planas opeť: ſimā q̄dē q̄ itꝰ: ꝯuexā v̊o q̄ ex̄. metacarpū q̄ꝫ ex q̄tuor oſſibꝰ ꝯpoᵐ fecit nā: q2 magnꝰ digitꝰ in carpo: ⁊ alioꝝ 4ᵒʳ vnuſq̄ſq̄z in metacarpo articulať. ¶ Dixit Haly. palma in duas diuidiť ꝑtes.ſ. in oſſa pectinis palme: ⁊ digitos. Et pecten palme ꝯponiť ex q̄tuor oſſibꝰ grādioribꝰ: media.n. h̄ ſ̄t poſita iter oſſa raſcete ⁊ digitoꝝ. Et eſt factū ex q̄tuor oſſibus: vt ſi q̄n incōmoditas vni accidat ꝑti relique illeſe ꝑmaneāt. ¶ Dixit Aui. oſſa pectinis plāte 4ᵒʳ ſūt ꝑꝑea ꝙ cū 4ᵒʳ ꝯtinuanť digitis: ⁊ ſūt ꝯiūcta ex ꝑte q̄ eſt ad raſcetaꝫ. Iō vt cū oſſibꝰ q̄ ſūt diſtincta ⁊ ſeꝑata bn̄ ꝯtinueanť. Et fuerūt ad interiora curuata ꝑꝑ illud q̄ͦ iā ſciuiſti: ⁊ dcm̄ eſt ſupra: raſcete v̊o iunctura cū pectine ꝯponiť ꝑ ꝯcauitates que in extremitatibus oſſium raſcete cōſiſtunt: in quas bucelle oſſiū pectinis que iā cartilaginibus inueſtite fuerunt ingrediun-

Oſſa carpi ſiue raſcete ſunt octo: ſm Ha. ⁊ Da. ſeptem.

Oſſa pectinis ſūt quatuor

tur. ¶ Subdit Gal'. oīa octo carpi ossa seinuicē ↄstringunt: magis tñ ↄstricta ea q̄ sūt v̄sus brachiū ⁊ minꝰ ea q̄ sūt v̄sus metacarpuȝ: hec.n. velut vnum oportuit fieri debētia velut vnū articl'ari apō brachiū: moueri.n. multis ⁊ violētis motibꝰ ō̄bebāt: oēs.n. actꝰ ⁊ motꝰ articl'i q ꝫm carpū fortes sūt. Illa aūt nō vt vno erat neciuȝ approximare ossibꝰ metacarpi cū distēt abinuicē: ⁊ in nullū vehemēti motu debebat moueri. Et ad vix passibilitatem multo vtilius erat eis lapse cōponi: magis eniȝ ita exsoluunt violentia incidentium.

¶ De anatomia ossium digitorum manus. Cap. j.

Galenus ꝑmo de vtil'. ꝑtic. ait. ossiuȝ genꝰ in digitis factū ē: q2 moueri eos multiformiter iest: si.n. spine ossibꝰ: siue polipodibꝰ firmitatē in actibꝰ vnq̄ȝ hēremꝰ carentes sustētatiua dura ꝑticula. Ossa igit' a creatore data sunt digitis sustētatiua ꝫ oēȝ figurā eis. ¶ Et. A. dixit. digiti sūt instr'a q̄ ad colligēdū res iuuāt. Et ipsi qdē nō fuerūt creati carnei ab ossibꝰ vacui: q̄ȝuis cū hoc diuersis motibꝰ possent moueri: quēadm multi vermiū ⁊ pisciū pora debili. Et h iō ne eoꝝ opōnes fierēt ō̄biles: ⁊ ēt debiliores q̄ȝ v̄mis. ¶ Et subdit Gal'. ꝙ vtilitm erat digitis: multiformiter figurari ex pl'ibꝰ ossibꝰ vnusq̄sq̄ȝ digitus ↄpositꝰ ē nō pot'ēte h fieri si ex vno solo forēt creati. Et. A. dixit. neq̄ȝ ex vno ēt creati fuerunt osse: ne eoꝝ opōnes difficiles fierēt: quēadm accidit patiētibꝰ cuçeç.i. thetanū. ¶ Dixit Hal'. theo. 2° digiti sunt qnq̄ȝ quoꝝ q̄sq̄ȝ ↄpositꝰ est ex tribꝰ ossibꝰ: quoꝝ q̄ōq̄ȝ dactilū eo ꝙ noīe careamꝰ possumꝰ vocare adinuicē ↄtinuitatis disgregata ↄtinuatiōe cū augmētationibꝰ qbꝰ igrediūt' dactilo p̊ 2° ⁊ sic sequētes: ⁊ colligunt' adinuicē. Et Gal'. dix. ex tribꝰ vnusq̄sq̄ȝ digitꝰ factꝰ est ossibꝰ ꝫm articulū adinuicē copulatis: ⁊ ꝑpea ad oēȝ ꝓmpte opōnē figurāt': plicatȷ.n. oibꝰ articulis: ita opant' eis: sic̄ sine ossibꝰ facti eēnt. Extensis āt oibꝰ sicut si ex vno eēnt osse solo: multā aūt neq̄ȝ oibꝰ curuatis idigētes multotiēs qdē pm solū vel 2m vel 3m artim sil' extēdētes vel flectētes ꝫm d'rias opantur figuraꝝ: ⁊ ꝫm vnāquāq̄ȝ eaꝝ magis vel minꝰ inq̄ȝtū extēdit' dicere ipol'e est: excogitare āt facile: totalis.n. tēsio ⁊ flexio idiuisibiliȝ est in magis ⁊ minꝰ: mediꝰ aūt eoꝝ motꝰ articuloꝝ nō ꝑuū numeꝝ opat': qm̄ q̄ñq̄ȝ qdē magis: q̄ñq̄ȝ aūt minꝰ flexis ⁊ extēsis eis. ¶ Dixit quoq̄ȝ. G. tria oportuit fieri digitoꝝ ossa: si plura.n. essent cū eo ꝙ nō iuuarēt actū aliquē cū sufficiēter fieri possint ꝑ tria ⁊ cōpleri oēs fortasse nocerēt totalē extēsionē firmā manꝰ quā nūc opant': q̄.n. ex pluribꝰ ꝑticulis cōposita sūt facilꝰ frangunt' q̄ȝ si ex paucioribꝰ: pauciora v̄o si eēnt diuersitatē figurationū nō vtiq̄ȝ h'ret tātā vt vtiq̄ȝ mouerēt' multiformiter ⁊ effugerēt passibilitatē: tertianꝰ ossiū nūerꝰ fuit sufficiēs. ¶ Aui. aūt dixit. ipsis tria suffecerūt ossa: qm̄ si in eoꝝ nūero adderet' in augmēto numeꝝ motuū ipsoꝝ iuuaret. s3 debilitas ꝓculdubio in tenēdo illō qō ipos sup'flua firmitate opȝ tenere ꝓueniret. Qꝛ si ex paucioribus duobꝰ eēt qdē firmitudo maior: s3 motꝰ minueret' ab eo ꝙ sufficit: ⁊ nos qdē idigemꝰ plus motibꝰ diuersis q̄ȝ augmēto firmitudis term trāseūtis. ¶ Et subdit Gal'. differūt ossa magnitudie ⁊ figura in magnitudie qdē: qm̄ opȝ illud qō ꝑ locatū est supare illō qō est post ip3: vt manifestū est oibus: qm̄ illō est qō vehit: ⁊ illō est qō vehit': maiꝰ aūt oȝ esse qō portat q̄ȝ qō portat': vt ēt supra patuit in gn̄ali ca° ossiū. In figura aūt qm̄ ab ampliori supiori basi eoꝝ instructionē termināt eā q̄ iferiꝰ. circūferētiales.i. rotūdi quoq̄ȝ sūt vt vix patiant'. Cur aūt vnūq̄ōq̄ȝ extrorsuȝ cōuexū: ab itra v̄o certitudinal'r: ⁊ h g'ra melioris est. Eis.n. q̄ ab intra sūt ꝑtibꝰ digiti ⁊ ↄ̄ctāt ⁊ terūt: ⁊ accipiūt oīa: deteriꝰ aūt fieret h ↄuexis eis factis ossibꝰ. Eis v̄o q̄ sunt ab extra ꝑtis nihil hoꝝ erat opꝰ nullū aliū actū agētes ad solā vix passibilitatē certitudinal'r ↄstructe sūt in lateribꝰ q hēbāt: h.s. vt vix paterent' seinuicē custodiētes: hēbāt āt ēt vt qñ colligūt' nullaȝ relinquāt regionē vacuā: ꝑpea g̃ nō oportuit eas curuas fieri: fides aūt firma ad p̄dicta credēdū est id qō est magni digiti ⁊ ꝑui. Ille.n.s. magnꝰ digitꝰ ꝫ supiorē. Ille v̄o ꝑuus ꝫ exteriorē ꝑiferiā q̄ est v̄sus latera digitoꝝ curui certitudinaliter facti sūt: neq̄ȝ.n. custodirent' hinc: neq̄ȝ ↄuenirēt alteri digito. ¶ Et dixit Gal'. dura ⁊ spissa ⁊ sine medulla sūt ossa digitoꝝ: q2 nuda sūt oīfariā ⁊ q̄ȝ facile passibilia. Eis aūt q̄ ob idigētiā q̄ ab ex̄ sūt opimētoꝝ sūt facile passibilia vna sola restauratio est maxia pa ↄstructiōis.s. vix passibilitas. Et Aui. dixit. fcā fuerūt dura nō hn̄tia ↄcauitatē: neq̄ȝ medullā: vt eēnt fortiora ad figēdū i motibꝰ ⁊ attrahēdū ⁊ fuerūt interiꝰ curua: ⁊ exteriꝰ gibbosa: vt qō tenēt meliꝰ teneāt: ⁊ meliꝰ fricēt: ⁊ meliꝰ p̄māt id qō fricāt: ⁊ p̄mūt: ⁊ int' vnūq̄ōq̄ȝ nō fuit pota ↄcauitas: n3 gibbo'tas vt bñ q̄si res vna ↄtinuarēt' qñ neciuȝ fuerit: vt ex eis ossis vniꝰ iuuam hēat'. Et eoꝝ extremi.s. pollex: ⁊ auricl'aris gibbositatē ad ꝑtē q̄ nō est digitꝰ h3 vt sit eoꝝ sūma cū applicant' sil'is figure rotūde que a nocumētis tuet'. ¶ Et dixit. G. nullatenꝰ eē ossiū digitoꝝ labia eq̄lia: s3 ab ex̄ qdē eē multo maiora: ab itra v̄o minora maxia est nāe i digitoꝝ ↄstructiōe igeniatio. Si.n. eēnt ꝑua ab ex̄ vltra vltimā extēsionē flecti ↄcederēt articulos: maiora v̄o si eēnt ab intra ꝓhiberēt vtiq̄ȝ ad pl'm flecti: q̄re nocerēt alterūtrūq̄ȝ extēsionis.s. firmitudinē auferētia: ⁊ flexionis multiformē. ¶ Et subdit in his q̄ ꝫm digitos articulatiōes machinata est nā sic̄ ↄueniebat: ⁊ maxie colligatiōes: ꝑue.n. sūt colligatiōes: s3 diligēter ornate: subtilibꝰ v̄o ꝑtidisibus vndiq̄ȝ coronate: ⁊ cartilaginibꝰ tenuibꝰ alternatiȝ copulatiōibꝰ mēbranosis copulate. ¶ Et. A. dixit oīa digitoꝝ ossa cōtinuata fuerūt cū tenuitatibꝰ: ⁊ ↄcauitatibꝰ itrātibꝰ iter q̄s hūor existit viscosus: quoꝝ iūcturas ligamenta ↄprehēdūt fortia. q̄ sibi obuiāt cū pāniculis cartilaginosis. Et dixit. vacuitates iplēt q̄ iūcturis existūt ꝑꝑ augm firmitudinis ossa minuta q̄ sisamina vocant'. Dixit.n. Hal'. ꝙ inter disgregatiōes hoꝝ ossa sūt ꝑua sil'ia sisamo q̄ vt loca iplerēt facta sūt vacua. ¶ Dixit quoq̄ȝ Gal'. digitū qdē magnū vocant ꝓmanū seu ꝓ tota manu eo existēte: vidēt.n. actꝰ manus ꝑditos: siue h solus abscindat' digitꝰ, siue alȷ̄ q̄tuor. Et dixit. ineq̄les oēs facti sūt digiti ⁊ lōgior q mediꝰ, aut q2 sūmitates hoꝝ digitoꝝ eq̄le ꝑtingere iustū erat in apprehēdēdo corpulētias aliquas magnas in circuitu ⁊ in conādo tenere qōcūq̄ȝ vl' hūidū vel minimū in seipsis. In maximis.n. corpulētijs ad apprehēdēdū certitudinal'r, ⁊ ad emittēduȝ fortiter eq̄lis vndiq̄ȝ cōprehēsis multū ↄfert. Apparēt āt in vnā circuli ꝑiferiā ↄueniētes qnq̄ȝ digiti, s3 huiꝰ actio qñ certitudinal'r corpa sp'ica cōprehendūt. In his vtiq̄ȝ cognoscet euidētissime q̄s qō euidēter vndiq̄ȝ equal'r sūmitates digitoꝝ se opponētes cōprehēsionē illoꝝ ifallaciorē ⁊ ꝓiectionē fortiorē opant'. Sicut puta in manibꝰ extremitates remoꝝ ad eq̄le ꝑueniūt nō ex̄ntibꝰ oibꝰ eq̄libꝰ, ⁊.n. ⁊ ibi medios ⁊ maxios faciūt ꝑꝑ eādē cām. Qm̄ aūt in conando claudere manū qñ vel minimū corpꝰ ↄp̄hēdere certitudial'r vel hūidū voluerimꝰ digitoꝝ equa ita euidētē q̄l3 vtilitateȝ. Ex dictis p3, qm̄ magnū digitū supascēdētē idici, sicut sup appōnē aliquā fieri supioris spaciositatis iferiꝰ oñdet'. ¶ Et. A. dixit. mediꝰ digitꝰ ex lōgioribꝰ factꝰ est iūcturis, deinde anularis, deide idex, deinde auricularis, vt ipsoꝝ extremitates apud ↄp̄hēsionē equent', ⁊ nō remaneat aptio. ⁊ cū h vt digiti ei plāte sup rotūdū ↄcauent' cū colligit'. ¶ Polex v̄o. dixit Aui. oīuȝ q̄tuor digitoꝝ iustitia existit. q si i suo nō poneret' loco eiꝰ iuuam destrueret', ⁊ totiꝰ manꝰ. Si.n. intꝰ in plāta poneret' pl'm opōnū q̄s ꝑ plantā habemꝰ destrueret' in nobis. Et si ad ꝑtē poneret' auricularis vna manꝰ ad aliā ad tenēdū illud in quo iungit' nō ꝑueniret. Et adhuc qdam remotiꝰ existit, qm̄ si retro poneret', ⁊ pectini manꝰ pollex nō alligaret' lōgitudo iter ipm ⁊ alios digitos nō angustaret', cū g̃ q̄tuor digiti rē aliquā ab vna ꝑte cōp̄hēderēt, ⁊ pollex ab alia ꝑte eēt, sicut applicās illud qō plāta ↄstringit, ⁊ t3 ⁊ auricularis ⁊ ānularis sic̄ cooꝑtoriū posteriꝰ. ¶ Dixit Gal'.

Ossa vniuscuiusq̄ȝ digiti sūt tria.

Digitorū oīa differunt.

Gal. 2° de iuuamētis mēbroꝝ. pollex nō fuit positꝰ in vna acie cū alijs q̄tuor: sicut in pedibꝰ: qm̄ pes est istr̄z ad ambulādū: manꝰ v̄o est instr̄z ad retinēdū: quapꝑ digiti pedis fuerūt positi in vna acie vt eēnt magis fixi sup terrā. Sz pollex in manu fuit oppositꝰ q̄tuor digitis: vt sit ꝯueniētior retētioni modis diuersis. Et non fuit eiꝰ oppō in meᵒ loco. ne corrūperent opōnes quas opamur in domestico palme: cū ꝑ vnā palmā: siue ꝑ duas sil'. Et cū in palma fuerūt due ptes: vna v̄sus indicē: ꝛ alia v̄sus auricularē: fuit pollex positꝰ in latere qd̄ ē v̄sus idicē: qm̄ cū ē v̄sus idicē: due manꝰ directe sūt opposite adinuicē. Et ꝯueniētior locoꝝ pollici est locꝰ in q̊ ligat' pm iūctura eiꝰ cū osse seq̄nti ipz ex ossibꝰ rascete: qm̄ si acciperet ossa palme fieret modicū spatiū īter ipz ꝛ idicez. Et si sepatū fuisset paucū iā eēt diminuta opō pollicis cū idice: ꝛ alijs digitis. ¶ Et dixit Gal. eodē ꝑ de vti. pti. digiti si forēt pauciores q̄z nūc sint idigētiꝰ multa actuū ferēt: plibꝰ aūt nullo idigētiꝰ. Qꝛ āt si pauciores eēnt facti plibꝰ actibꝰ noceret disces facil'r: magno nāq₃ ꝑeunte oēs itaq₃ ꝑijssent ptāte. absq₃ illo. n. nullus alioꝝ pōt aliqd bn̄ facere. Aliorū v̄o idex: ꝛ mediꝰ sicut ordie sūt scd̄i post magnū ita ꝛ vtilitate sūt scd̄i: ꝑuoꝝ. n. oīuz corpoꝝ apphēsio ꝛ oēs fere q̄ h̄z artes actiōes. Et si aliqd̄ violētū opz agere oia his appent egētia. Jlle v̄o q est post mediū ꝛ puꝰ minorē alijs hz vtilitatē. Appet tn̄ eoꝝ vtilitas manifeste in qbꝰ h̄z circulū egemus apphēdere cōprehēsibile. Si. n. hūidū aut ꝑuū fuerit flecti opz digitos. Et in hoc vtillimꝰ qdē ē puꝰ velut sup apposito aliq̊ alioꝝ fines: scd̄az v̄o poam ī h̄ hz scd̄s. Si v̄o durū ꝛ magnū fuerit ꝯphēsibile distātes abinuicē q̄z plin digitos opz apphēdere. Et in h̄ q plures meliꝰ apphēderēt pluribꝰ illiꝰ ptibꝰ approximātes. Magno qdē digitoꝝ intꝰ: ꝛ oibꝰ alijs ex̄ circūductis ꝯtingit h̄z circulū vndiq₃ ꝯphēdi corpulētiā: ꝛ si qdē h̄z circulū manifm est: qm̄ si pl'es eēnt supflui eēnt: sufficiūt āt in h̄ qnq₃: frustra āt nā nihil opat': sollicita. n. ē eq̄l'r nā: vt neq₃ deficiat aliqd: neq₃ supfluū creet: deficiētiū. n. in ꝯstructiōe deficiētē oñdūt actū: supfluoꝝ aūt īpedimētū est his q̄ sufficiēter agūt ꝛ onꝰ alienū adiacēs: ꝛ huic nocēs. Et cui ꝑter nām sextꝰ digitꝰ ꝓdijt attestat' sermoni. ¶ Et dixit. in 2° eiusdē articulatio digitoꝝ motū hz sic̄ ea q̄ h̄z humeꝝ: nō tn̄ ꝯsil'r ad multū ꝓcedētē. Et nimiruz circūadiacēt eis colligationibꝰ mēbranosis ꝛ subtilibꝰ. Sz ipsoꝝ ossiū plasmatio diuersa ē oino ab ea q̄ h̄z hūeꝝ: nō. n. silia st' vndiq₃ capita: eo ꝙ neq₃ certissime rotūda: ꝛ suscipiētiū ea ꝯcauitatū labia in subtiles margies desinētia stringūt ab ex̄ ifallaciter vndiq₃ vocatoꝝ sisaminoꝝ ossium apofises accipiētes: vt meᵒ q̄dāmō se hēat ꝯstructiōe vnaq̄q₃ articulationū q̄ h̄z digitos: q̄ztū. n. deficiūt ab ea q̄ h̄z cubitū ꝛ h̄m carpū ad ifallaciā: tm̄ abūdāt ab ea q̄ h̄z hūeꝝ: nā h̄ rōnabiliter opante: lz. n. ꝑua corpa ꝯphēdāt qn̄ opant' sole: tn̄ in apprehēsióibꝰ nimiꝝ q̄ h̄z cubitū ꝛ carpū nō paꝝ coopant'. Et qm̄ ml'to plibꝰ actibꝰ familiares q̄z alie articnēs sūt difariā. ¶ Et dixit Gal. in ꝑ eiusdē in digitis nā igeniata est carnis gnōnē: sz in exterioribꝰ ipsoꝝ ptibꝰ supmittere. i. augmētare eā nō egebat: supfluū. n. ita onꝰ eēt: intrinsecꝰ v̄o oibꝰ sup nutriuit carnē vt qn̄ dz aliqd̄ ꝯphēdere circul'r mollis. s. caro vel manꝰ ꝑ carnē h̄z ꝯsistētiā ex̄ñs: ꝛ suauiter cedēs rebꝰ q̄ approximāt corrigat ossiuz certitudinē: sz ꝓpea in eis articulis valde modicā: plimā v̄o in ptibꝰ q̄ sūt in articulos fecit. Nō. n. idigebat aliqs articuloꝝ: nisi ossiū adiutorio cuz flecti natꝰ sit. Et adhuc cū eo ꝙ nullā cōmoditatē eis ꝑberet īpedimētū fieret motui eū grauās vt supflua: cū ēt eā q̄ ītus est spaciositatē claudēs. Et dixit. adnasci fecit ea iā: ꝛ in lateribꝰ digitoꝝ tantā carnē q̄zta replere debebat eoꝝ ītermedias regiōes vacuas: vt exīde manꝰ nō solū: vt diuisa ī ml'ta organa: sz ēt vt difariā idiuisa agē possit: aggregatis. n. ad se īnuicē digitis ita ītermedia regio ꝯstrigit' a carne: vt ꝛ si qd liqdoꝝ corpoꝝ voluerit tenere ꝑnā opans manū nō ꝑmittat effluī. Et subdit. cū ꝑdictis bonis a carne manu ꝓueniētibꝰ

Pendēro digitoꝝ ꝛ eoꝝ suffi/cientia

De carne digitoꝝ.

sūt ꝛ alia adhuc bona. s. malaxare ꝛ terere q̄cūq₃ malaxabilia ꝛ terebilia malaxatiuis ꝛ teritiuis organis egent. ¶ At Aui. dixit itrinseca manꝰ ꝑs posita fuit carnosa: vt sustēteret eos: ꝛ vt cederet sibi obuiātibꝰ cū ea strinxerint. A foris āt nō tal'r factis fuerūt ne grauarent': ꝛ vt pugnū eēt arma dolorē faciēs: verūtn̄ i auenul. i. in pte itermedia digitoꝝ plus carnis positū fuit: vt bn̄ apd̄ ꝯuersuz q̄si ꝯiūcti applicent'.

¶ De anatoa muscl'oꝝ mouētiū rascetā ꝛ pectē manꝰ. Ca. lj.

Musculorum manū mouētiū qdā solū rascetā mouēt: qdā v̄o digitos. Et mouētes rascetā musculi sup brachio positi sunt: sz mouētium digitos: alij siti sunt in brachio: ꝛ alij in planta manꝰ. Dixit Gal. ꝑmo de vti. pti. actꝰ manꝰ est apphēsio: apphēdere aūt nihil posset imobilis ex̄ñs: pm ergo actꝰ eius organū est musculus ꝑ quē est ei motus. Et dixit. in 2° eiusdē. numerus oiuz musculoꝝ q h̄m brachiū ꝛ extremā manū ad. xxiiij. ꝓuenit': quoꝝ vij. sūt in extrema manu ꝑui. Et totidē alij magni iteriorem regionē brachij totā ꝯprehēderūt. Et nouē reliq exteriorez totā. Et subdit. quatoꝛ exsitibꝰ motibꝰ carpi. s. extēsione: flexione: ea q̄ ad ꝓnū ductione: ꝛ ea que ad supinū duo tenontes: ꝛ musculi sūt duces flexiones: ꝛ duo alij extēsionis. Et ipsi eas q̄ ad obliquū sunt versiones regulāt. ¶ Et Aui. dix̄ musculoꝝ rascete ꝛ iuncturā mouētiū: qdā sūt ꝯstringētes: ꝛ qdā dilatātes: ꝛ qdā girātes: ꝛ qdā resupinātes sup collū. Et subdit Gal. flectentiū carpū: ꝛ tenontū ab intrinseca brachij parte locatoꝝ: alter ad eā que supra paruū digitū: ꝛ alter ad eā q̄ supra magnā regionē peruenit. ¶ Dixit Aui. cōstringētes musculi sūt par sup latus brachij siluestre: quorū inferior incipit ab interiori duoꝝ capitū adiutorij: ꝛ ꝓuenit ad pectinē manꝰ corā auriculari: ꝛ superior incipit altiꝰ q̄z ille ꝛ ꝓuenit ibi. Et subdit Aui. est cū his musculus q icipit ab inferioribꝰ adiutorij ptibꝰ loca predictoꝝ mediās ꝙ duo hz capita: quēadm crucis trāsuersant': postea cū loco q est iter mediū ꝛ pollicē ꝯtinuant': cūq₃ ambo mouent' ꝯstrigunt. Et subdit Gal. extendētiū ab extrinseca parte brachij locatoꝝ: h̄ qdē supra paruū: hic v̄o supra magnū digitū implātat'. Et siqdē vtiq₃ tendant' q intus flectunt manū: ꝛ si q extra tendunt eam. ¶ Dixit Aui. ex dilatantibꝰ est vnꝰ musculus cū alio cōtinuus: ac si ambo vnus esset musculus. Et istiꝰ origo est a meᵒ focilis iferioris: cuiꝰ chorda cū pollice ꝯtinuat': ꝑ quā pollex ab idice elōgat'. Et alteriꝰ origo a focili supiori est: cuiꝰ chorda cū ꝑ ossiū rascete cōtinnat'. s. posito corā pollice. Cūq₃ illi duo sil' mouent' dilatāt rascetā cū giratione pauca. Et cū scd̄s solū mouet' ipsaz facit iacere resupinā. Et cū ꝑmus mouet' solus ꝓlongat iter pollicē ꝛ indicē. Et est musculus q iacit' sup focile supiꝰ a pte siluestri. cuiꝰ ortꝰ est ab inferiori pte capitis adiutorij a quo ꝓcedit chorda duo hn̄s capita: quoꝝ vnū cū medio pectinis corā idice ꝛ medio ꝯtinuat', ꝛ alteriꝰ capitis chorda est caput iferiꝰ super focile supius apud rascetā: ꝛ dilatat rascetā expandēdo cū giratione. Et dixit Aui. musculi cōstringētes ꝛ ipz dilatantes girationē efficiūt: ꝛ resupinationē, cū duo opposita ex eis h̄z trāsuersionē mouēt'. v̄. g. sicut dixit Gal. musculus extēdēs q est h̄m magnū intus, ꝛ is qui est h̄m paruuz ex̄, ꝛ ecōuerso, sed cū musculus cū pectine manꝰ cōtinuus coraz auriculari solus mouet' girat plantā. Et cū musculus pollicis quē noiabimus ipm adiuuat plenarie plantā resupinā iacere facit, ꝛ cū ille q est in rasceta continuus coraz pollice solus mouet' girat ipsaz parūper. Et cū auriculari quē nominabimus. s. mouet' efficit girationem completam.

¶ De musculis mouentibus digitos manus. Cap. lij.

Mouentes digitos manus musculi hi q siti sunt in brachio mouent eos motu dilatatiuo ꝛ ꝯstructiuo. Qui v̄o siti st' in plāta manꝰ mouēt illos motu obliq̈. s. ad latera. ¶ De musculis aūt ꝯstringētibꝰ eos sitis

In brachio:vt notãt:sũt tres:quoꝶ vnus ⁊ maior est magis
ꝓfundus:aliꝰ vͦo minor eo est illi supposituꝰ. Et ex istis duo/
bus dscẽdũt chorde a maiori qnqꝫ:⁊ a minori q̈tuor:a 3° ãt
nõ descẽdit chorda ꝯstringẽs. De qbꝰ tribꝰ.dixit Aui.ꝙ sũt
tres:quoꝶ vnꝰ ẜ3 aciẽ in medio sup aliũ positꝰ est:ex qbus
nobilior est iferior q iferiꝰ est sepultꝰ:⁊ cũ osse focilis infe/
rioris ꝯtinuus:qm̃ eiꝰ opõ nobilior existit:quapp oportuit:
vt locus eiꝰ esset custoditꝰ.cuiꝰ pn^m est a medio capitis ad/
iutorij siluestris ad interiora:deĩde penetrat:⁊ dilataṫ eius
chorda:⁊ in qnqꝫ partiṫ chordas:quaꝶ queqꝫ ad interiora
digiti ꝑuenit. Illaꝶ vͦo que ad q̈tuor ꝑueniũt digitos quel3
iuncturã eiꝰ pmã ꝯstringit ⁊ tertiã:pmã qdẽ ꝑpea ꝙ est ibi
cõnexa ligamẽto qd̃ sup eã est curtũ:⁊ tertiã pp qd̃ eiꝰ caput
ꝑuenit ad eã:⁊ cõtinuaṫ cũ ea. Que vͦo ad pollicẽ vadit dor
sus scd̃a3 ⁊ tertiã ꝯstringit iuncturã:q2 nõ cõtinuaṫ nisi cũ
eis. Et rectꝰ qdẽ musculus q est supra istu3 est minor illo:⁊
incipit a capite igrediẽte qd̃ est vnũ de capitibꝰ adiutorij ⁊
cũ focili iferiori parũper cõtinuaṫ:⁊ trãsit ꝑ ter^m cõe3:q est
inter latus siluestre:⁊ domesticũ:⁊ est supior supficies foci/
lis supioris:⁊ cũ ad ꝑtẽ ꝑuenit pollicis:d̃clinat parũper ad
interiora:⁊ in iuncturis medijs q̈tuor digitoꝶ mãdat chor/
das:vt eas ꝯstringãt. Ad pollicẽ vͦo nõ ꝑuenit:nisi ramus
ꝑuus q nõ est ex hac chorda eiꝰ:imo ex alio loco factũ.est.ꝫ
vt pollex vno musculo in sui ꝯstrictione sit ꝯtẽtꝰ:ẜ3 q̈tuor di
giti duobꝰ ꝯstringunṫ musculis:qm̃ nobilior ex q̈tuor ope
rationibꝰ est ꝯstrictio:⁊ ex opõnibꝰ pollicis nobilior est vt
dilateṫ ⁊ ab indice elõgeṫ. ¶ Dixit Gal.2° de vtil.ꝑti.muscu
lus magis ꝓfundus maior est:q2 eiꝰ tenõtes sunt maiores.
Qui vͦo ex̃ est multo minor ẽ eo ꝙ eiꝰ tenõtes multo sũt mi/
nores. Et sic rõnabilr musculus:cuiꝰ tenõtes p^m ⁊ 3^m arti^m
digitoꝶ mouẽt maior ẽ. Is q vͦo 2^m arti^m mouet:multo mi/
nor est. Etenim ẜ3 tenõtẽ moles est musculoꝶ magnitudo.
Tertiꝰ vͦo musculus dixit Gal.minor alijs duobꝰ existit. Et
putauerũt qdã ꝙ flectat qñqꝫ digitos:ẜ3 ẜm veritatẽ nullus
motus alicuiꝰ digitoꝶ cõmissus est ei. Et Aui.dixit.tertius
musculus nõ est ad ꝯstringẽdũ:ẜ3 eiꝰ chorda interiꝰ in plan
ta penetrat:⁊ dilataṫ desup ad hoc vt in eam adipisci faciat
scd̃3:⁊ in sentiẽdo iuua^m ꝓbeat:⁊ pilos in ea nasci ꝓhibeat:
⁊ ad sustẽtãdũ id qd̃ est in interioribꝰ plante:⁊ vt fortis fiat
ad suas opõnes peragẽdas. ¶ Dixit Gal.vbi supra:explan
tatio medij musculi q si mouet aliquã articulationẽ supficie
tenus sup cute locatꝰ mediã colli regionẽ cõprehẽdẽs:ꝓdit
aũt eis añq3 ad carpi articulationẽ veniat ⁊ dilatari incepit
illo:pmũ indeqꝫ appet velut aliq̃ cutis 2ª alba:⁊ exanguis
sub tota cuti locatꝰ ẜm totã manũ ⁊ digitos. Reliq̃ vͦo cutis
tota q̃ est ẜ3 corpꝰ totũ excoriari põt. Et ꝓpauit coriũ recrea
ri ipsa3:eã vͦo q̃ est in manibꝰ intꝰ:⁊ silr q̃ pedũ iferiꝰ:⁊ silr
que ẜm frontẽ:⁊ pulmonẽ totã faciẽ:⁊ q̈sdã ꝑtes q̃ ẜm aial
nõ est poẜ excoriare pp tenõtẽ:⁊ musculos ad eas deriuan/
tes. Et hoc qdẽ totũ factũ est vt tradat certiorẽ sensum:aut
motũ:aut difficile v̈sibilẽ:aut decẽter:aut sine pilis opeṫ cu/
tim:decebat.n.manꝰ vtputo ex cõprehẽsiuis organis existẽ
tes difficile versibile hr̃e eã ad aliqua q̈dã:⁊ maxie ad ꝑuoꝶ
corpoꝶ certã:⁊ infallacẽ ꝯphẽsionẽ:qnimo ⁊ ad sensibilio/
rẽ tota alia cuti. Nõ.n.oportebat adesse organũ cõprehen/
siuũ:neqꝫ ad accipe singulũ eoꝶ q̃ ex̃ eleuãdo:⁊ afferẽdo:⁊
oĩno ꝑtractãdo:⁊ aliud post h iudicare de acceptoꝶ calita/
te:⁊ frigiditate ⁊ duritie ⁊ mollitie ⁊ alijs tãgibilibꝰ drijs:
sed mox cũ apphẽdit aliqd meliꝰ fuit cognoscere q̈le sit nã.
Et subdit.neqꝫ decentius fuit alij corpis organo dignoscere
q̈3 manu ⁊ ipsiꝰ manꝰ nõ oibꝰ:sed itrinsecis ꝑtibꝰ eiꝰ:qbus
ẽt est apprehẽsiuũ organũ. Si igr̃ pp tactiuã oportuit eẽ eã:
qm̃ est ⁊ apphẽsiua rõnabile fuit vt qlibet qbꝰ ꝑtibꝰ est ap/
prehẽsiua eisdẽ ipsa3 effici ⁊ tactiuã. Confert aũt nõ paꝶ ad
certitudinalẽ cognitionẽ oium tãgibiliũ q̈litatũ:⁊ nõ pilo/
sam eẽ cutẽ q̃ est ita a ꝓductione tenõtis ꝓnominati amplia
ti facti:sicut.n.si pilosa certitudinalr eẽt:nequaq̈3 vtiq3 tan
geret approximata eis anticipãtibꝰ ꝓpellere pilis:q i ea ita
⁊ certitudinalr nũc pilis nuda facta nullũ reliquit tangibile
effugere alicuiꝰ approximãtiũ:sed oibꝰ ipsis incidẽs totu3
corpꝰ approximãs ei sentit. Q2 aũt ⁊ duritiẽ cutis q̃ est ibi
tenõtis ꝓductio opaṫ:manifestũ est oibus vtile esse:⁊ h ad
multos actꝰ debẽs eẽ. Et pp hoc tenõtẽ ad manum ꝓduxit
virtutẽ. ¶ Musculi quoq3 extẽdẽtes digitos:silr positi sũt
sup brachia. Dixit Aui.oẽs musculi dilatãtes digitos super
brachia sunt positi:⁊ ex eis est musculus q est in me° mani/
festi brachij positꝰ nasciṫ a ꝑte suprema capitis adiutorij in
ferioris:⁊ q̈tuor digitj chordas q̃ ipsos dilatãt mittit. ¶ Di
xit Gal.2° de iuuamẽtis mẽbroꝶ.vnus.vij.musculoꝶ q sũt
in siluestri brachij extẽdit oẽs digitos ꝑter pollicẽ. Et dixit.
cã pp quã nõ sufficit in reflexione manꝰ vna chorda:⁊ vnus
musculus est triplex. Prima.qm̃ si esset vnꝰ musculus nõ ꝯ/
hereṫ silr iunctura ꝯctiõe cõpleta:sed debili. Scd̃a.qm̃ nõ ha
bẽt locũ vacuũ supfluũ si esset vnus:qm̃ domesticũ asseid est
occupatũ cũ musculis extẽdẽtibꝰ ip3. Et 3ª est.q2 manꝰ idi
get alijs que incuruẽt ipsa3 sup dorsũ3. Et dixit.2° de vtili.
ꝑtic.qd̃ hic musculus supficietenꝰ sub ipsa cute locatꝰ ẽ me
diã colli regionẽ cõprehẽdẽs. Dixitqꝫ Gal.in p° eiusdẽ. Cũ
aũt ita lõgo tenõtes creauit spatio ⁊ nõ fecit:iuxta nasci car
pomusculus est:q2 leuẽ silr ⁊ tenue3 meliꝰ erat esse extremã
manũ q̈3 allebratã turba carniũ grauem silr ⁊ grossu3 fieri:
multa eni deteriꝰ ⁊ tardius ageret eoꝶ que nunc ꝓmpte ⁊
bene agit. Si.n.oẽs musculi in plãta cõiungerenṫ pp carnẽ
multã grauarẽt:⁊ q2 erat necessariũ a lõge venire tenõtes:⁊
periculũ erat in mũda carnibꝰ regiõe ipsos si mundi essent
opprimi:in auxiliũ eius ingeniauit nã mẽbranosa3 subam
qbus duris exñtibꝰ circũambiens vndiqꝫ nõ eoꝶ q̃ extrin/
secus incidũt solũ:ẜ3 ẽt ipsoꝶ ossiu3 approximationẽ intri/
stabilẽ opata est. Et dixit.a musculis vsq3 ad articulatiões
vnusqsqꝫ tenontũ rotundus est:vt sit vix passibilis:vbi vͦo
applicatꝰ debẽti moueri ab eo acie ibi ampliꝰ fit:sic.n.faci/
liꝰ debebat mouere eã pluribꝰ trahẽs apprehensionibꝰ. Et
dixit.ex his q̃ ẜm brachiũ musculis nã ꝓducẽs tenõtes:ẜm
rectitudinẽ digitoꝶ dixit:tenõtes.n.oẽs q ẜm carpũ appa/
rẽt ab his q ẜ3 brachiũ musculis ad digitos nã extẽdẽs ap
plicauit articulis singulũ nõ vtiq3 ad ipsa3 copulatione3 os
siũ:nil.n.eẽt ita vtile,ẜ3 ⁊ neqꝫ ad ossis ꝓlocati finẽ artic^nis.
Et neqꝫ esset ita alicuius cõmoditatis,ẜ3 ad caput ẽt ossiu3
debẽtis moueri ẜm modũ vtputo quo se hñt idola q̃ a chor
dulis mouenṫ. Eteni3 in his sup trãseũtes articulatiões ad
pn^m suplocataꝶ ꝑticulaꝶ applicãt chordulã vt tracta ea fa/
ciliꝰ sequeṫ idolũ. Et siqdẽ qd̃ dico vidisti vnq̈3 apte iã intel
lexisti q̈lr ab vno quoquoqꝫ tenõtũ vnusqsqꝫ eoꝶ q ẜ3 digi
tos articuloꝶ moueṫ.extendiṫ nãqꝫ os qñ os qbꝰ intra est
trahit tenõ. ¶ Sũt ⁊ alij musculi i brachio motꝰ obliquos
cõplẽtes de.viij.n.musculis q sũt in siluestri brachij duo ob
liquãt oẽs digitos ad ꝑtẽ siluestrẽ,⁊ q̈rtꝰ musculus mouet
solũ pollicẽ vno motu motuũ q sunt ad ꝑtẽ siluestrẽ manꝰ,
⁊ maioris tortuositatis. Et hic musculus mouet pollicẽ alio
motu ad siluestrẽ palme equare illi parti ad quã mouet ꝓce/
dẽs musculus:⁊ extẽdit ẽt rascetã extẽsione modica,ꝑs aũt
de dictis octo est illa,de qua dictũ est ꝙ extẽdit oẽs digitos
ꝑter pollicẽ. Et alij duo vltimi de dictis.vij.extẽdũt rascetã
extensione forti.⁊ duo residui incuruãt focile supius,⁊ per
illã incuruationẽ tota manus diuidiṫ,vt dixit Gal.2° de iu
uamẽtis. ¶ De musculis vero sitis in planta manus.dixit
Haly.theorice 3° nũerus est.xviij.in duobus positi ordibꝰ
Et eoꝶ.xij.in superiori ordine in parte medij palme,quorũ
qnqꝫ inclinant digitos ad supiora. Quinq3 ex singulo chor
da ꝑua q̃ cõtinuaṫ disgregationi prime iuxta pectinẽ. Et est
ex eis vna que pollicẽ disgregat ab alijs digitis,⁊ alia que
idem in articulari operatur,in ordine vero inferiori.xj.sũt
lacerti. Et est quibusda3 ex ipsis actio cõis pectini,⁊ palme
⁊ rascete. Et quibusdã siue alijs actiones sunt proprie ipsis.

¶ Et Aui. dixit musculi qui sunt in plāta manus sūt. xviij. in duabꝰ aciebꝰ ordiati adinuicē sibi suppositi. Et vna acies est ad inferiora ⁊ interiꝰ: ⁊ altera acies est sup̱ cutē exteriorē. Qui aūt in acie existūt iferiore numero sūt. vij. quoꝝ. 5. digitos ad sup̱iora incuruāt. Et q ex eis delegatꝰ est pollici a p̄nᵒ ossis rascete nascit̄. Et sextus est curtus ⁊ latꝰ ⁊ eiꝰ villus est trāsuersus: ⁊ ipsius caput pendet a pectine manꝰ: do nec peruenit in rectitudine medij: cuius chorda cū pollice cōtinuat̄ ⁊ ipsū ad inferiora. Et septimus est apud auricularē incipiens ab osse pectinis: qd̄ in ipsius rectitudine existit ⁊ auricularē ad inferiora inclinat. Nullū quoq̄ hoꝝ. dixit Aui. est ad ꝯstringendū: sed qnq̄ sunt ad eleuādū ⁊ duo ad flectēdū iferiꝰ. Illi v̄o q sunt in acie sup̱iori sub musculo sup̱ plantā expāso q qdē est musculus quē solus cognouit Gal. sunt musculi. xi. ex qbꝰ sunt octo: quoꝝ qnq̄ cū p̄ma iūcturaꝝ q̄tuor digitoꝝ duo ꝯtinuant̄. s. vnꝰ supra aliū: vt hāc cōstringāt iūcturā. Sed q ex eis est inferior ꝯstringit cū depressione ⁊ reflexione. Et eiꝰ q est ex eis sup̱ior est statura cū modico eleuatiōis: ⁊ ipse ad sup̱iora ascēsionis: cū cōiuncti fuerint directe. Et eoꝝ tres pollici sūt ꝓprij: quoꝝ vnꝰ p̄mā cōstringit iūcturā: ⁊ duo scd̄a. ¶ Dixit Gal. vbi supra. musculis mouētibꝰ digitos ad latera nō solū p̱p̱ distare digitos ab inuicē ęguimꝰ: qm̄ hoc facere pn̄t musculi in brachio siti: s̄ p̱p̱ multū eos distare. Et dixit motuū q ad latera q̄tuor digitoꝝ ibecilliorē opꝫ esse eū q itra. Magni v̄o digiti ibecillior motꝰ est his q interior: q̄uis in alijs digitis sit fortissimus vehemētissimꝰ: q transuersus q̄uis in alijs sit debilis: ⁊ silr̄ tenōtē tenuissimū est q intꝰ ex eis q sūt magni digiti: grossissimi aūt sūt trāsuersales ecōuerso q̄ in alijs digitis.

¶ De anatomia cruris in generali. Cap. liij.

Hō p̱p̱ q̄tuor cās factꝰ est stare erecte.

CRus dictū est: q̄ sup̱ ip̄ꝫ currit̄. Et reperit̄ sumi triplr̄. vno mō large ꝓ toto eo q̄ est ab ancha vsq̄ ad pedē: ⁊ vt sic sumptū diuidit̄ i tres p̱tes magnas. s. in coxā: tibiā: ⁊ pedē. Alio mō ꝓp̄ie: ⁊ sic sumit̄ a Ga. solū ꝓ coxa: 3ᵒ mō ip̄ꝓp̄ie pro tibia: vt patebit ex Aui. duplicibus locis. Crus quoq̄ p̄mo mō sūptū vocat̄ ab Aui. rigil. Et quocūq̄ mō sumat̄ diuidit̄ in p̱tē ossuosā: ⁊ carnosā. ¶ Hō statu re erecte factꝰ est p̱p̱ quatuor cās: p̄ᵒ rōne sue māe: que inter mās oīum alioꝝ aīaliū est leuissima: eteni aerea ⁊ spirituosa est pre ceteris: ⁊ hinc ad sup̱iora facile eleuabilis. scd̄o rōne sui īnati caloris q ceteroꝝ aīaliū calore est amplior: ⁊ sua multitudine ⁊ virtute potēs est subiectā sibi mām in altū erigere: tertio. q̄ hō inter cetera aīalia rōne sue forme q̄ p̱fectissima est: vt p̄mo patuit sermo. silr̄itudinē hꝫ cū intelligentijs sup̱ioribꝰ. Et iō figurā ad illas ꝯtēplādū: ⁊ in sursū aspiciēdū habuit: vn̄ Pronaque cū spectēt aīalia cetera terraꝝ. Os hoīū sublime dedit: celūq̄ videre Iussit ⁊ erectos ad sidera tollere vultus. 4ᵒ q̄ cū hō formā hēat intellectiuā ⁊ a creatore ad intelligendū deputatā. Et ad intelligēdū sensus deseruiunt: ⁊ maxīe sensus visus oportuit in hoīe sensitiuū visus: vt vniuersa apprehēdere posset in alto loco situari s̄m meliorē: ⁊ ad speculandū aptiorē figurā: ⁊ talis figura est q̄ erecta est. Et s̄m figurā erectā solus hō est inter aīalia peditantia. ¶ Dixit Gal. de vtili. p̱tic. 3ᵒ bipes factus est: ⁊ recte ambulantiū: hō. n. nō eguit p̱p̱ea velocitate debens domare aīal puta equū sua sapiētia ⁊ moribus. Et meliꝰ valde fuit ei an̄q̄ velocitatē organa hr̄e ad oēs artes necīa puta manus. Cur aūt nō habuit q̄tuor tibias ⁊ manus vltra eas: sic centauri: qm̄ nāe ipol̄e est intm̄ dr̄iaꝫ corpoꝝ mixtio. Non eniꝫ sicut pictores colores solū ⁊ figuras debebat ꝯponere: s̄ subas totas p̱miscere ipermixtas: ⁊ increatas exn̄tes sibi. Nō. n. si copulatio aliqua venerei hoīs ad equū fiat p̱ficiens matrices sperma: neq̄ qdē hō fuisset meliꝰ: si eni ꝯcessū fuerit sic gigni posse aīal: vt ex hoīe ⁊ equo natum. Nil plus ei tribueret̄ ex hac cōstructione: nisi velocitas. nec hoc simplr̄ nec in oībꝰ locis: sed in planis ⁊ leuibꝰ solū campis: si v̄o aliqn̄ opus eēt sursū currere vel deorsū: vel per obliquū: siue equale ea q̄ nūc est ꝯstructio humanaꝝ tibiaꝝ est multo melior. Ita aūt ⁊ salices ⁊ petras acutas ⁊ rectas ascēdere: ⁊ oīno oēs difficultates p̱trāsire melior est hō monstruoso centauro. Reliquū aūt videre cū vel fabricantē vel nauigantē vel particulare huiꝰ supra lineā nauiū ꝓcedentē: vel oīno aliqui nauigatiuoꝝ opeꝝ p̱tractantē: qm̄ inormis valde in oībꝰ eēt: ⁊ oīno in multis impotēs: ⁊ maxīe ad oēs artes in qbꝰ sedere opꝫ. Inter. n. oīa que hō precipue hꝫ est hoc. s. sedere vtiliter: vertebrū eniꝫ soli hoī inest: latet aūt ⁊ hoc multos q extimāt hoīem solū stare erectū nō p̱cipiētes: qm̄ ⁊ sedē solus hꝫ. In hoc. n. qd̄ flectunt̄ s̄m genu colla coniuncta vertebris sedere fit: qd̄ multi quadrupedū inesse ponūt: oīa eniꝫ ad id qd̄ ante hꝫ flexiones anterioꝝ tibiaꝝ. Anteriora eniꝫ homoplatis eoꝝ copulata sunt: quadrupedibus. n. eis existētibꝰ melius fuit ad se inuicē flexiones cōuerti hō: aut hōplatis copulata cola manus facta sunt: vtiliter aūt ad id qd̄ an̄ decuruat̄ flectit̄: rōnabil̄r aūt ⁊ tibie q s̄m genu flexiones versus posteriꝰ hn̄t: solū. n. sibi leue sedere pol̄e erat. Quocirca: qn̄ in vna rectitudine fuerit dorsum cū tibijs ad tres dr̄ias figuratione ducit aīal: si eniꝫ ipsū dorsū in terra discubuerit supinū certitudial̄r fit. Si v̄o firmat pedibꝰ tūc certitudinal̄r fit rectū. Si v̄o aliquē angulū fecerit ad dorsū tibie ponebat̄ est: qm̄ multa figurarū dictaꝝ certitudinal̄r: est quare rōnabil̄r dicemꝰ hoīem solū stare rectū. Alia qdē aīalia: alia qdē magis: alia v̄o minus. Attamē ꝓna sunt oīa aīalia ambulantia ꝯsil̄r infantibꝰ q serpunt manibus: vn̄ vt ipse. Ait. 15ᵒ de vtili. p̱tic. simia sic hꝫ crura sicut hō infantulus nūc p̄ᵒ eis conans vti. Et. n. q̄tuor colis: sicut quadrupedes ambulat: ⁊ an̄riorībꝰ sicut pedibꝰ ambulat: s̄ hō actus nō agit an̄rioribus colis vt pedibꝰ. ¶ Et dixit Gal. in 5ᵒ eiusdē. oīa aīalia quecūq̄ sunt breuiū cruriū total̄r sūt ꝓna, tangit. n. ipsoꝝ vēter terrā semp: equus. n. ⁊ leo ⁊ bos ⁊ canis ⁊ sil̄ia sunt inter ⁊ certitudinal̄r ꝓna, ⁊ oīno recta. Ita aūt ⁊ aues q̄uis bipedes sunt, neq̄. n. ⁊ he in vna rectitudine cū dorso hn̄t ambulationis organa, q̄re solus aīaliū hō rectus vtiq̄ stat. ⁊ solus sedet, manū nāq̄ actꝰ oēs q s̄m artes his duabꝰ egent figurationibꝰ, hec. n. recti, hec. n. sedentis ꝯtractamus. Nil aūt quis operare pronus vel supinus, q̄re nullū alioꝝ aīalium recte stare vel sedere p̄parauit nā, qm̄ neq̄ cōtractare aliqd debebat. Opinari autem dixit Gal. p̱p̱ hoc recte stare hoīeꝫ vt ad celū ꝓmpte respiciat dicendo ad celū verti illaboriose faciē hoīū qdē est. qui nūq̄ vidit celi spectorē vocatū piscē: hic tn̄ si nolit ad celū semp̱ aspicit, hoc aūt nisi collū flexerit ad posteriꝰ nūq̄ respiciet, hoc aūt flectere nō soli hoī inest: sed ⁊ nihil hoībꝰ silibꝰ ei, vt relique aues lōgū collū hn̄tes qbꝰ nō solū facile est sursum si voluunt̄ aspicere, sed vtiq̄ ⁊ circūducere ꝓmpte oculos. Cū aūt hō. vꝫ. supradicti opinātes platonē intelligūt dicentē: qm̄ nō est sursū aspicere qn̄ supinū pars seip̄ꝫ reclinat oscitans, s̄ qn̄ vtputo mēte nām entiū ꝯsiderat, sed versute negligāt. ¶ Et dixit Gal. 15ᵒ eiusdē crura aīalibꝰ nā organa ambulationis creauit. Cruriū. n. alicuiꝰ gr̄a facta sūt ambulatio est ⁊ cursus, ⁊ statio, s̄ ambulatio qdē ⁊ cursus ecōuerso adinuicē dispositis cruribus, statio v̄o eis hn̄tibꝰ fit. Scd̄m stationē. n. firmatio est in terra alterutrū simil̄r ⁊ tensū. In ambulādo vero vel currēdo hec qdē oris firmatū est hec v̄o trāsfert̄. Et dixit. maior est labor ei qd̄ gescit. qd̄. n. trāsfert̄ seip̄m solū mouet qd̄ v̄o firmatū est nō seip̄ꝫ inclinatū extēdit, s̄ etiā vniuersū vehit corpꝰ duplex portans onus respectu eiꝰ qd̄ prius ambobus stātibus portabat. Sed in trāsferēdo qdē corpus q flectūt id musculi plus agūt, stātibus aūt extēsiōis cōditores musculi fortiter tensi permanēt, ⁊ si demū paꝝ flexi fuerint ad periculū peruenit casus totū corpꝰ. De vtraq̄ āt p̱te ossuosa ⁊ musculosa dōꝫ est, ⁊ p̄ᵒ de ossuosa de qua in vno capl̄o dicet̄ de ossibꝰ coxe genu ⁊ tibie, ⁊ in alio capl̄o de ossibus pedis ⁊c̄.

¶ De anatomia ossium femoris coxe genu ⁊ cruris. Ca. liiij.

Super os femoris fabricate sunt oēs spōdiles dorsi: ⁊ ꝑ ꝯñs totū corpꝰ: ⁊ in pte inferiori hꝫ pixidē quādā: in cuius ꝯcauitate ligata est extremitas rotunda ossis coxe que vocatᷣ vertebrū: vt superiꝰ iam dictū est. ¶ In crure itaqꝫ dixit Gal. 3° de vtil. ptic. est vnū os qđ est maximū oīum ꝗ ꝼm corpꝰ ⁊ rōnabile qdē. Et. n. est pm firmatiuū cotile ⁊ pm oīuꝫ supiacētis corpis molē vehit. ¶ Dixit Hal. coxe os integrū est ⁊ oībꝰ reliqs ossibꝰ corpis maiꝰ. Et eiꝰ magnitudo duas hꝫ vtilitates: pa vt deferat oīa q̄ illi supsūt mēbra. 2a. qm̄ lacertꝰ mouēs pedes in eo positꝰ est: ⁊ lacertꝰ est integer. Et Aui. dixit. ꝙ est integrū: q2 est mutās ēt id qđ est sup ipso. ¶ Dixit Gal. figura cruris gibba est ab extra ⁊ sima ab intra. Silr aūt ⁊ magis est sima a retro: ab añ āt nō magis gibba. ad sectionē. n. idonee sic se hꝫ: ⁊ ad multa opera q̄ agimꝰ sedentes: sicut est scribere extēdēdo v̄sus crus librū: ita aūt: ⁊ qđcūqꝫ aliud penes gibbositatē eoꝝ extēdente vtiqꝫ faciliꝰ q̄3 si aliter eēt facta. Et subdit. a v̄o ⁊ infirmādo in vno crure corpꝰ: in multis. n. scimus existere hoc vtile in vita tota: ⁊ ꝼm artes melior fuit recuba figura ipsa recta. ¶ Et Haly. dixit. os coxe est paulū flexū a supiori pte ad ptē ex̄neā: ⁊ ab inferiore palari familiare: ⁊ est a posterioribꝰ conicū. ⁊ ab iterioribꝰ gibbosuꝫ. s. paꝝ valde ꝓꝑ eiꝰ paucitatē Gal. dixit. ꝙ nō est ab añ magis gibbosuꝫ. Et sic de ea nō fecit mentionē. Et dixit Hal. iflexio eiꝰ extremitatis supioris in lacertū ex̄neū ē vt lacerto in eo posito locꝰ sit largꝰ cū lacertꝰ h̄ magnꝰ sit. Si. n. fuisset hic in familiari pte vtiqꝫ iūgerenᷣ iuicē coxe. Ampliꝰ nec sit neruis venis ⁊ arterijs: q̄ in eo posite sūt. firmitas ⁊ in corpe. Si. n. a familiari eēnt latere icōueniēs foret. At v̄o reflexio in iferioribꝰ ad familiarē ptē est ꝓꝑ eiꝰ in ex̄neū posse flecti latꝰ: vt sit abinde corpꝰ positum bñ ⁊ firmatū: si. n. in vnā tm̄ iclinaret ptē nō posset ꝯsistere corpꝰ oīa q̄ supstāt illi in eādē ptē iclinarenᷣ. At v̄o conatio eiꝰ a posteꝰ ⁊ gibbositas ab añrioribꝰ neccio fuit quo sup terrā ⁊ sup alia queuis loca posset fieri sessio. ¶ Aui. v̄o dixit. ꝙ est gibbosuꝫ ad ptē siluestrē ⁊ curuatᷣ ad ptē domesticā ⁊ ad posteriora: si. n. ipꝫ eēt ꝼm rectitudinē positū ⁊ pixidis eqdistātiā accideret: inde aliqs claudicatiōis motꝰ. s. ad ptē intrinseca: quēadm accidit cui talis ē creatio: neqꝫ bñ defēderet musculos magnos ⁊ neruos ⁊ venas: nec ex h̄ toto recta res regñaretᷣ: neqꝫ sedēdi fora eēt bona. Et subdit. ampliꝰ si curuū ad ptē domesticā nō fuisset reductū ꝓuenisset inde alteriꝰ modi claudicatio. s. ad ptē extrinsecā: neqꝫ statio. s. illi pti domestice media foret ⁊ nō fieret ei cōis declinatio: neqꝫ eēt eq̄lis statio. ¶ Dixit quoqꝫ Hal. hꝫ os hec duo additata alteꝝ supiꝰ: ⁊ alteꝝ inferiꝰ: ⁊ supiꝰ est rotūdū ⁊ intromissuꝫ anche vertebrū. i. pixidi vel fouee: quā Haly. v̄tebrū iproprie vocauit. Et Aui. dixit. supior eiꝰ extremitas facta fuit rotūda: vt in pixidē añ bñ ingrederetᷣ. Et ex supiori huiꝰ ossis extremitate rotūda: cū pixide ossis anche in quā intrat fit iūctura vocata scia: q̄ cū tota carnositate ipsaꝫ circūdāte vocatᷣ ancha. Et notāt. ꝙ tota ista iūctura aliqñ v̄tebrū inuenitᷣ vocari: ⁊ ob h̄ dr̄ iūctura v̄tebri: q̄si tota v̄tute in sua versiōe: ⁊ hoc mō sumitᷣ a Gal. dicente. 6. affor. in ꝯto affom1. Quibuscūqꝫ a sciatica molestanᷣ ⁊c̄. Et Aue. ꝑ colliget. dixit. os coxe vocari os testiculoꝝ: fuit aūt hoc os coxe interiꝰ ꝯcauū: ⁊ medullā plm̄ hñs: vt ea bñ posset nutriri ⁊ remolliri: cōcauū fuit: vt q2 magnū est nō fieret nimis graue. ¶ Dixit Aui. in ipsius extremitate inferiori sunt additamēta duo ꝓꝑ poplitis iūcturā. Et Haly. dixit qđ hoꝝ additamētoꝝ alteꝝ est supius: ⁊ alterū inferiꝰ. Et augm supiꝰ nō qdē vnū tm̄ est: sed duo. Et ex istis duobꝰ additamētis cum istis duabꝰ ꝯcauitatibꝰ ossis maioris tibie fit iunctura genu. ¶ Sunt. n. dixit Gal. in tibia ossa: ⁊ qđ maius est tibia noīatᷣ qđ v̄o minꝰ perona: ab Haly. aūt vocanᷣ arūdines: ⁊ ab Aui. cātū. Et dixit Gal. perona subtilis est ⁊ multo deficiens a tibia ⁊ est ab ex̄ circūtēsa tibie. Arundo. n. maior. dixit Haly. posita est in latere. Dixit Aui. crus est: quēadm assed ex duobꝰ cōpositis ossibꝰ: quoꝝ vnū est maiꝰ ⁊ lōgiꝰ: ⁊ ipꝫ est domesticū: ⁊ vocatᷣ cāna maior. Et aliđ est minꝰ ⁊ breuius: nō. n. ꝑuenit vsqꝫ ad coxā. i. os coxe: qm̄ vt dixit Haly. nō ptingit vsqꝫ ad genu disgregationē. Ab iferiori tñ eq̄lis est arūdini maiori: qm̄ ꝑuenit ꝼꝫ lōgitudinē ad locū ad quē ꝑuenit os maiꝰ vocatᷣ. dixit Aui. cāna minor. Dixit. G. perona aialibꝰ vtilitatē ꝑbet binā. ꝑmā ⁊ nec̄iaꝫ: ⁊ re supabūdāti aliā tertiā. Et pa vtilitas eiꝰ ē articulatiōis q̄ est ad astragalū quā extēdere ⁊ flectere dicūt pedē. Et. n. ptē mediā huius articulatiōis. s. q̄ ex̄ opatᷣ totā: sicut tibia ea q̄ intꝰ opatᷣ. Altera v̄o vtilitas perone ē hec: q2 appom est maxie: vbi ab extrorsuꝫ icidētibꝰ debebatᷣ ledi oīuꝫ cā ⁊ musculi q sūt ꝼm tibiā. Dixit Aui. hꝫ neruos ⁊ venas q̄ sūt iter arūdies cooperire. Et 3a vtilitas est: qm̄ ab ex̄ vbi est caput cruris subfirmata est ad ifallaciā ⁊ ad firmationē nō paꝝ ꝯfert. Aial. n. dixit Aui. sustētatū fuit ⁊ fortiꝰ factū cū cāna minore. Et dix̄ res ꝓꝑ quā fcā fuit minor ē facilitas ad motū. ¶ Dixit Hal. in disgregatiōe genu iterpom ē os rotūdū cartilagiosū: in q̄ sūt ꝯcauitates q̄s igrediūᷣ q̄ gibbosa sūt loca: in ossibꝰ coxe ⁊ cruris dr̄ ꝙ hꝰ os poples: ⁊ a qbusdā polus: ab Aui. aūt vocatᷣ rasga. i. rotula siue patella ⁊ poplitis. i. genu oculus. Et a Gal. mola vocatᷣ. ¶ De iūctura genu: dixit Gal. ꝼꝫ genu nō fec̄ nā duplicē articlm apđ crus alterutriusqꝫ ossiū seorsuꝫ qdē tibie: seorsū aūt ⁊ perone: sic̄ fecit in manu apđ vlnā. s. in cubito brachij qdē vnā: ⁊ kerkide vnā: neqꝫ distare fecit abinuicē fines tibie ⁊ perone: sꝫ ex vtraqꝫ pte ꝯiūxit. Sꝫ geminatiōes ossis qđ est ꝼꝫ crus ipsi collo toti mirabilr se hñt ad ꝯcauitates q̄ in tibia: vt neqꝫ lapse sit supgressio earū: neqꝫ vix mobilis ab angustatiōe. Et dixit. circūappositi musculi vndiqꝫ infallacia custodiūt: ⁊ ꝯtinēt articlm vt flectētibꝰ: ⁊ aliqñ aūt extēdētibꝰ plm̄ nō elabatᷣ a tibia crus. Et mola a qbusdā genualᷣ noīata cartilagiosū ex̄ñs os ptes oēs añriores articles ꝯphēdit ꝓhibēs ipꝫ crus elabi ad ptes q̄ añ ꝼꝫ illas maxie figuratiōes q̄ vocātᷣ galx ⁊ oclax. Et vt nō cadāt: ⁊ maxie i decliuis locis: cū ꝓcliue v̄sus añriꝰ nr̄ꝫ corpus sit factū nō modicū ꝑbēs vtilitatis: hꝰ aūt expiētiā. dixit Gal. habuimꝰ in q̄dā adolescēte eoꝝ q circa palestrā eluctātē euulsa a colligatiōibꝰ mola a genu qdē accesserit ⁊ recurrēs v̄sus crus. Et erāt huic ambo fallacia. s. ꝯhi ⁊ ambulare in decliuibꝰ: vt sustētaculo egerēt ꝑ talia trāsiens loca. ¶ Et dixit. G. in articlē genu vltra als colligatiōes q̄ ꝑ ꝓfūdū: ⁊ i circuitu ꝯphēdūt totā articlm als q̄sdā nō rotūdas: robustas tñ sufficiēter hāc qdē extrinsecas ptes ossiū colligantē: hāc aūt intrinsecā opata est nā supapponēs in añrioribꝰ molā: vt vndiqꝫ certitudialr stringatᷣ articls q̄tuor. n. ex̄ñtibꝰ regionibꝰ genu añriori. s. ⁊ posteriori dextra ⁊ sinistra: ⁊ maxie qdē añriori ex̄ñte fallace. 2° v̄o ea q̄ extrorsum ceu his q̄ obuiāt collo q̄cūqꝫ ꝯquassare ⁊ vulnerare pñt hāc magis eā q̄ inter molestātibꝰ: plus aūt eā que est posterius laborare q̄3 pati debētē ꝑme qdē molā apponūt: scđe v̄o robustā ⁊ rotundā colligationem silr flui ampli musculi: tertie cū alterā colligationē: veꝝ neqꝫ os: neqꝫ colligationē apponunt ꝓpriā preter has amplas ⁊ subtiles qbus oīs articulus capiebatᷣ. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ iunctura poplitis ꝓuenit ꝓꝑ ingressuꝫ duoꝝ ligamentoꝝ que sunt super extremitateꝫ coxe in duas vacuitates que sunt in capite ossis cruris: que firmata fuit ligamēto cingēte: ⁊ alio ligamēto tendente in ꝓfundū ⁊ duobꝰ ligamētis fortibus duabꝰ ptibꝰ: cuiꝰ ps anterior facta fuit cū rasga hoc est poplitis oculo: ⁊ est os ad rotūditatē trahēs: cuiꝰ iuuam est os refrenare illud de quo timetᷣ cū est necesse sup digitos pedis curuatū stare: ⁊ suspēsuꝫ sedere ex ruptura ⁊ dislocatione. Et iunctura qdē laboriosa sustētata fuit: ꝓpea ꝙ suo motu ꝯfert corpꝰ. Et positꝰ fuit locus eius ad añriora: nō. n. hꝫ ad posteriora declinationem laboriosaꝫ. Ad duas tñ ptes rem modicā declinatiōis

De osse coxe.

Iunctura āche: siue scia aut v̄tebrum.

De ossibꝰ tibie.

De ... ra gen...

Pedis ptes sun... ⁊c.

hʒ:tota vo ei⁹ declinatio est ad añriora. Et accidit ibi labor in hora incedēdi ⁊ stādi sup digitos pedis: ⁊ cū aliqs q̄si suspēsus q̄si curuus stat ⁊ hoꝝ sil'iuʒ. ℭ Dixit Ga. eodē 3° de vti. pti. facta est ꝯueniētis habitudinis tibia ad actū ambulationis ⁊ mot⁹ deputata. Si. n. decēter grossior facta fuisset pp̄ supfluā grauedinē ipediret ⁊ corrūperet velocitatem mot⁹. Si vo pl'm extenuata facil'r euerteret ⁊ caderet: ⁊ maxime si cito remoueri elegerint: hn̄t aūt tibie sic: sicut est ꝑm nām sufficiens portare q̄ subiacēt: ⁊ moueri facil'r ab eo. ℭ Dixit Aui. duo cruris ossa sunt q̄ztitas tēpata adeo q̄ si vnū os adderet accideret de duritie mot⁹ illud qd̄ hn̄ti elefantiā ⁊ varices accidit. Et si vnū minoret accideret de debilitate ⁊ duritie mot⁹: ⁊ de ipo͡ deferēdi illō qd̄ est supra ipaʒ illud qd̄ accidit crura hn̄tib⁹ de nā subtilia. ℭ Et Gal'. rōnabile fuit ptes tibie supiores q̄ sunt post genu v̄sus ex̄ accidere paꝝ inferiores aūt q̄ sunt v̄sus cauillā ꝯuersionē iter facere. Et pp̄ h̄ pticulaꝝ pedis q̄ altiora fieri: q̄ inter vt ꝯfirmet receptionē que ibi est intrinsecaꝝ ptium tibie. Rēban itaqꝫ tibiā fecit nā pp̄ infallacē firmitatē quā firmitateʒ inde esse ostēdūt q plusq̄ʒ opʒ rēbari sunt tibijs: firmiorē. n. ⁊ difficile ꝑuertibilē hn̄t firmitatē: sed nā nō solū de infallaci firmitate tibiaꝝ ⁊ ipsaꝝ cōfractione ꝯiecturauit: sʒ nō iter vt possimus currere cito: si aliqn̄ expediret ad pl'm eas peruertere cauit ⁊ rēban intm̄ ostēdit: vt ⁊ infallaciam firmitatis haberent ⁊ velocitas cursus: sic aliquo nō lederet.

ℭ De anatomia pedis in generali. Cap. lv.

Dixit Gal'. de vtil'. ptic. 3°. hoi nō fuisset vtile duritiē hr̄e in pedib⁹: queād^m eq hn̄t soleares: sʒ ad nocu^m multotiēs essent ei: ⁊ supfluū on⁹ nō ꝯferēs ad velocitatē. Si. n. intm̄ haberet calciamētū q̄le eq ⁊ boues mox qd̄ pateret claudicare esset neciuʒ: sʒ q̄lis nūc est idonea est hoi pedis ꝯstructio ad difficultates oēs. Et si egeam⁹ in altis ascēdere muris: aut arborib⁹: aut lapidib⁹ potēti sibi ꝑm vnāquāqꝫ reꝝ circūstātiā idoneū inuenire calciamentū. Et poni patiēte calciamēto aliū nouuʒ ꝓ illo apponere facere. Et q2 ēt aliqn̄ nudis pedib⁹ vti idigebat meli⁹ fuit ei eos eē detectos oifariā. Et dixit. pedes in cui⁹ imitātes multiformes in articulis facti sunt. ⁊ cōcaui ꝑm illas ptes ꝑm quas ascēdere pugillis turres debebāt i oiqꝫ loco bn̄ firmari pn̄t: disces aūt euidenti⁹ si videris aliqn̄ ꝑ lōgas ⁊ subtiles scalas hoies ascēdere: cōprehēdit. n. sibi cōcauitate pedis gibbositatē lignoꝝ q̄ sunt in scala: deinde alterutrū amplectētes ꝑ ea que ꝑm digitos: ⁊ totū calcaneū: vt pol'e est basi opat rotunduʒ ad instar man⁹ cōprehēdētis citi⁹ qd̄ subiacet ⁊ oportebat ergo hūanū pedē nō simplicis formationis. al's. firmatiōis gr̄a sicut eqs: sʒ apprehēsiōis fieri. Cuʒ. n. nō possit ꝯuenire sil'in eodē vtrisqꝫ bonitas oportuit pedes fieri: aut vt eqn⁹: aut velut man⁹: sed si sicut man⁹ facti fuissent magnū digitū oportebat opponi alijs: ita vtiqꝫ perisset firmatio. Si vo pui ⁊ duri ⁊ rotūdi oino: vt eqni corrupta fuisset apprehensio. Solūmō ḡ sic oportebat eligere vtrorūqꝫ cōmoditatē ⁊ vitare nocu^m sic nā creauit hūanos pedes cōsil'r manib⁹ diuisos in multa ⁊ multoꝝ articuloꝝ: nō tn̄ oppo^m alijs digitis hn̄tes magnū: sʒ in vno ordie ꝯn̄ter oēs hn̄t: aut pes in hoie cōsil'r man⁹ id qd̄ est sil'e carpo qd̄ vocat tarsuʒ: ⁊ id qd̄ metacarpo qd̄ vocat planū ⁊ habuit digitos digitis man⁹ similantes sufficiēter. ℭ Et sic diuisit Gal'. pedē in tres partes absqꝫ ptib⁹ calcanei. Haly. vo 2° theo. ꝑmā ptē calcanei diuisit in tres: ⁊ sic pedē diuisit in plures ptes. s. sex in calcaneuʒ cauillā: os nauale rascā. i. rascetaʒ pedis pectinē ⁊ digitos. *Pedis ptes sunt ex.* ℭ De pte aūt calcanei dixit Gal'. subiacēs tibie ps pedis cui totū crus supiacet ꝑʒ rectū cōpositū ex trib⁹ ossib⁹ noia habentib⁹ astragalū calcaneū ⁊ nauiforme astragalū vocauit Haly. cauillā qbus tribus multa est in manu ꝓportionalis parti͡. sʒ sunt simpl'r basis ceteri organi. Alie vo oēs pticule sunt basis apprehēsiōis organi: sʒ cū neqꝫ tarsuʒ: neqꝫ planū simpl'r sunt vna pticula: sed sicut carpū ⁊ metacarpuʒ ex multis ossibus duris ⁊ paruis cōposita sūt. Quecūqꝫ itaqꝫ hʒ pes vt apprehēsiuū organū: ꝯsil'r manui facta sunt: ⁊ ad dictū de manu opʒ remittere sermonē. Quecunqꝫ vo hʒ vt ambulatiuū hoc pertrāsire decet. ℭ Ex multis itaqꝫ ossib⁹ ⁊ multiformiter articulatis adinuicē: ⁊ varie copulatis: vt apprehēsiuis organis cōponi inest pedib⁹: ⁊ pp̄ h̄ est ⁊ multitudo digitoꝝ ⁊ q ꝑm vnūquēqꝫ eoꝝ q ꝑʒ articulationē numerus: in vna aūt coadunatione situatos eē oēs digitos nō vt apprehēsiuis: sʒ vt firmationis organis inest ꝓpriū pedibus ⁊ ꝯsil'r hos minores effici eis q in manib⁹: apprehensiuo. n. organo solū magnitudo fuit ꝯueniēs: ꝑm vo qd̄ ambulatiuū ⁊ apprehēsiuū factū est talis magnitudo q̄lis nūerus sufficiens est. ℭ Et dixit Gal'. intrinseca peduʒ altiora: extrinseca vo minora facta sūt sil' qdē vt apphēsiuoꝝ organoꝝ apphēdat ⁊ occupēt terminū gibbā: sil' aūt ⁊ vt firmitudinis organoꝝ: q2. n. in ambulādo alterū cruriū mouet: alterū vo in terra firmat totā portat corpis molē altiorē rationabil'r ei interiorē sedē opata est. Si. n. eq̄lē certitudinal'r ptib⁹ eēt pes versus sublimē cruris ptē repet vtiqꝫ ipse ꝑ^m: ⁊ maxie cū eo crus totū. Si vo hoc manife^m est. qm̄ caderēt vtiqꝫ facil'r ambulātes: aut currētes. Aliqn̄ aūt ambulātes in ineq̄lib⁹ locis euertunt. ℭ Et dixit. pes quoqꝫ apud puū digitū ascēdere vr̄ magis: si. n. sicut erat retro grossuʒ ⁊ amplū tale manēs ad anteriora pedis extēderet qūo fieret intrinseca ps: vbi ꝯcaua rōnabil'r ergo hoc multum grossities eius ⁊ amplitudinis abstulit: ⁊ ppea ad puū digitū vr̄ extendi. Et pp̄ hoc ēt astragalū os intus magis cōuerti vr̄: ⁊ lʒ ꝑʒ posteriora eius ꝑm mediū calcanei sit firmatū: sed eo q̄ stricti⁹ sp ⁊ magis in añriorib⁹ fiat calcanei os ⁊ ab extrīsecis abscedere vr̄: rursus extrinseca rōnabil'r astragalū ab intra calcaneū ibi: ⁊ q̄si suspensuʒ apparet: qual'r aūt al'r intrinseca ꝯcauitas pedis: qm̄ si subiacēs os int⁹ ⁊ stricti⁹ extrinsecis partib⁹ factū fuisset qd̄ vo subiacet quale fuit a ꝑ° custodito. Calcaneū vo ceu subfirmatū toti collo semꝑ robustuʒ oportuit in terra firmari: supiacēs vo os sublime pēdere: ⁊ ea q̄ corroborante his ossa. s. qd̄ calcaneo qd̄ taliforme vocat qd̄ extrinsecis pedib⁹ partib⁹ frenum: in terra positis: astragalo aūt nauiforme vocat ipsi sublime est: ⁊ a terra altū ⁊ intrinsecis ptib⁹ locatū est pedis. Ita aūt. dixit Gal'. ⁊ teraters i ossa q̄ huic coordinatus ꝑm eūdē modū: ⁊ ipsa sublimia apparēt. ⁊ ab extrinsecis ptib⁹ iacent pedis: ab extra qdē firmū ⁊ imū os qd̄ taliforme: iuxta ipsaʒ locatuʒ est qd̄ ad ipsuʒ calcaneū dicebat articulari. ℭ Dixit Aui. pes creatus fuit vt eēt instr̄m figēdi: ⁊ facta fuit figura ei⁹ ad añriora: vt figura longa: vt in stādo ⁊ appodiando sup ipsuʒ auxiliū prebeat: ⁊ in pte domestica tenuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora stādi ⁊ ꝓprie vacillāti ad ptē ꝯtrariā parti pedis eleuati q̄tenus refrenet qd̄ opʒ cōstringi ex visu supra ptē bene leuādi pedē eleuatā: ⁊ vt statio sit tēperata: ⁊ ēt vt sit facile calcare sup res exeuntes sine magno dolore: ⁊ vt pes bene circūdet illud qd̄ gradibus extremitatibus eorum per que fit ascensio similatur. *De calcaneo.*

ℭ De anatomia ossium pedis. Cap. lvj.

Calcaneum dixit Gal'. maximū ꝑm proportionē factū ē ⁊ bn̄ ab inferi⁹: retrorsū aūt: ⁊ ex alijs aūt circūferētiale ⁊ ꝑlongū v̄sus exteriora pedis. Maximū ⁊ enim est q2 subiacet toti collo: bn̄ aūt ab inferi⁹ firmationis infallacis gr̄a versus extrinsecas vo ptes subtiliatū pp̄ ꝯcauitatē q̄ itrapedē. Et rotūdū est. dixit Hal. q̄ opponi remoti⁹ fieret: oblōgū vo est a pte ex̄nea: ⁊ subtiliatio ei⁹ conitiōis illi⁹ a familiari pte cā. Et latū est duab⁹ de cāis: vna quo solidet ⁊ roboret sup terrā: altera vt sit his q̄ supra ipʒ sūt corpis mēbris firmamētū solidi⁹. Et durities eius necia fuit q̄ robusti⁹ ea q̄ supra ipʒ posita sunt ferret: neqꝫ ceteris noceat solidis durisqꝫ cū tetigerit ea corporibus. ℭ De ca- *De cauilla.*

uilla que ab Auic. vocat cohab ⁊ chabab vel albahab. di/
xit. G. astragalō ſm eādē rōnē nō ſubtiliatū: ſ3 manēs ſub/
lime altū alto collocatū nauiformi forficē ſilem ibi opari fi
gurā. ⁋ Dixit Haly. cauilla eſt os oſſi ſuppoſitū calcanei: ⁊
cū calcaneo alligatū retro ligamentis teneris. Et oriunt ex
eo ligamēta duo: alteꝝ ex latere familiari qd̄ igredit foueā
que in arundine lōgiori eſt duoꝝ cruris oſſiu3: ⁊ alteꝝ ex la
tere extraneo qd̄ ingredit foueā q̄ in extraneo eſt breuioris
arundinis: ⁊ ſic iunctura cauilla orit. Fuit aūt neccia cauilla.
dixit Haly. inter crus ⁊ calcaneū quo eēt crus ipſu3 fortius
ſup calcaneū formatū: qm̄ ſi crus eēt ipm alligatū calcaneo
turbatio fieret: neq3 poſſe eēt illi firmari. ⁋ Dixit Aui. cha/
hab humanū eſt magis ſubtiliatū ad exteriora ⁊ magis in/
groſſatū ad anteriora q̄3 chabab oium alioꝝ aialiū: ⁊ ipſu3
eſt q̄ſi nobili⁹ oſſib⁹ pedis in motu iuuātib⁹: ſicut calcane⁹
eſt nobili⁹ oſſiu3 pedis inſigen° adiuuātiū. Et poſitū eſt. di/
xit. Aui. inter duo extrema a duab⁹ cānis cruris egredien/
tia. Cōtinuat. n. vtraq3 cāna in iunctura pedis. Et dixit. cō/
cauitas cāne minoris in iūctura hac eſt velox vt fortis fiat
mot⁹ dilatatiōis ⁊ tortiōis pedis. Et dixit. ipa cānaꝝ extre/
ma ſūt a ſuis ptib⁹ chabab circūdātia. ſ. a ſupremo ipſi⁹ ⁊ a
ſuo tallo: ⁊ duab⁹ ſuis partib⁹. ſ. a ſilueſtri ⁊ domeſtica. Et
duo ipſi⁹ extrema in duas vacuitates q̄ ſūt in dictis cānis
fixa ingrediunt. Et dixit. alchabab inter crus ⁊ calcaneum
me^{m} exiſtit: p ip3. n. meli⁹ cōtinuat ⁊ iūctura in terra firma
tur ⁊ ſecura fit a diſlocatione. Et chabab ip3 p certo in me/
dio eſt poſitū: l3 extimāt qdā φ ad domeſticā ſit declinās pp
cōcauitatis tenuitatē. ⁋ Haly. dixit. os nauale dcm̄ eſt: iō h

De oſſe nauali.

noie φ figura eius naui ſil'is ſit cōtinetq3 cauille a ſupiorib⁹
extremū ⁊ a laterib⁹ ⁊ retro vincit cū illa ⁊ ab añriorib⁹ li/
gamine diſgregāte quo pedis fit mot⁹ veniētiſq3 ab vtroq3
latere cū calcanei oſſe. Et ab extremo latere ſituatu3 eſt ſup
calcanei oſſe quo a familiari eleuat ſup terrā fueritq3 hoc in
latere ſubſunt conica: factus eſt aūt loc⁹ h conic⁹ dixit Hal.
duaꝝ cā vtilitatū: vna eſt vt ſi hō aliqñ ſup aliqd̄ ſteterit gib
boſu3 aut acutū qd̄ illi inheſerat pferat. Si. n. pes plan⁹ eēt
⁊ nō conicus hō ſi qñ ſup aliqd̄ gibboſu3 ſtaret firmari non
poſſet ſ3 caderet. 2ª eſt: vt ſit pes leuis ⁊ ad motū facilis: di/
xit Aui. ad alchabab os naviculare cōiūctionalr ligat: ⁊ h
qdē naviculare cū calcaneo poſteri⁹ ꝯtinuat ⁊ añri⁹ cū tri/
bus oſſib⁹ raſcete ex pte ſilueſtri. ⁋ Dixit Ga. his oſſib⁹ di/
ctis ꝯñter iacēt q̄ tarſi q̄ nauiformi colligant. 4^{m} v̄o qd̄ cal
caneo ⁊ h vt dictū eſt poſitis in terra frenū ex extrinſecis pti
bus pedis. Alia v̄o paulati3 extollunt ⁊ oiu3 ipſoꝝ altiſſi/
mū eſt hō: vt ſil' qs hēat p q̄ firmet hec pticula q̄ vocat tar/
ſus. ſil' aūt ⁊ altiora fiāt intrinſece ptes pedis. Et Hal. dixit.
raſce oſſa q̄tuor ſunt tria eoꝝ ꝯtinua ⁊ iūcta cū nauali oſſe.
4^{m} aūt os eſt ſex anguloꝝ vocatū glādinoſum φ calcaneo

De raſce/ta pedis.

vniat aug^{to} quodā ſuo foueam oſſis calcanei ingrediente.
⁋ Dixit Aui. q̄tuor ſunt oſſa raſcete cū qb⁹ pecten ꝯtinuat
ex qb⁹ vnū eſt os grādinoſu3 exagono ſil'e poſitū ad ptē ſil
ueſtrē: pp qd̄ ps illa ſup terrā lene figit. Et dixit. naviculare
os añri⁹ cū trib⁹ oſſib⁹ raſcete ꝯtinuat: ⁊ a pte ſilueſtri eſt
os grādinoſu3 qd̄ ſi mai⁹ vocat os ſolitariū. Et ſi volueris
pone ipm 4^{m} oſſiū raſcete. ⁋ Dixit Haly. neccitas ⁊ vtilitas
oſſiū raſce pedis magna eſt eadēq3 q̄ man⁹: niſi φ raſca pe/
dis ex q̄tuor: ⁊ nō ex octo cōpoſita eſt oſſib⁹ ſicut raſca ma/
nus. Mot⁹ eteni3 palme man⁹ maior eſt motu pedis. Et oſ
ſa raſce palme breuia ſunt: q̄ v̄o pedis maiora: qd̄q3 eorum
duoꝝ obtinēs locū oſſiū q̄ in palme raſca ſūt. Et Aui. dixit.
raſceta pedis a raſceta palme eſt diuerſa: qm̄ h eſt vna acies
⁊ alia eſt due acies: q2 hꝰ oſſa ſūt nūeri multu3 minoris. Et
in h qdē iuua^{m} exiſtit: qm̄ in palma mot⁹ fuit plus neccius ⁊

De pectine ⁊ digitis.

apprehēſio vl'r q̄3 in pede. ⁋ Dixit quoq3 Gal. ꝯñter oſſib⁹
tarſi ſūt oſſa plani tāgentia terrā poſt aſtragalū ⁊ nauifor/
me ⁊ cōtinua ſūt eis tria oſſa his q̄ tarſi. Et Haly. dixit. tria
raſce oſſa ab añriorib⁹ cōnexa ſūt trib⁹ oſſib⁹ pectinis q̄ in
latere ſunt familiari ei⁹. 4^{m} aūt os raſce pedis cōiūgit auri
culari digito. ⁋ Et dixit. G. eodē 3° de vtil'. pti. poſt oſſa pla
ni ſūt digiti. Et hoꝝ maxim⁹ eſt ab itra nō ex trib⁹ aciebus.
ſicut reliq ꝯſiſtēs: ſ3 ex duab⁹: ⁊ q2 alta ⁊ ꝯcaua debebat eē
ps pedis intrinſeca rōnabile fuit alterutrūq3 ei adiacere ma
gnoꝝ oſſiu3 infallaces firmitudines. A retro qdē iam erat
aliud qd̄ calcanei: ab añ aūt niſi magn⁹ digit⁹ multo ſimul
alijs maior factus fuiſſet: ⁊ duab⁹ cōponeret aciebus nulla
vtiq3 eēt ſublimib⁹ oſſib⁹ infallacia: q̊ circa nō eſt fact⁹ tāto
alijs maior magis q i pede digit⁹ q̄3to ille q in manu: ſ3 mul
to plus: ſ3 nō ex trib⁹ oſſib⁹ ſic ille ⁊ alij oēs: ſ3 ex duobus:
ceu vt puto magis rei egēs nā oſſib⁹ apponēdis vitauit di/
laniare ea in pua multa. Et dixit. At v̄o ⁊ ipſi pti plani q̄ p/
ſituata eſt magno digito duo appent pſubiacere ad inferius
velut ſubſtētatio q̄dā: ⁊ firmitudo vt p^{m} os magni digiti co
pulat⁹ piacēti pti plani totalr i terra iā firmate vndiq3 vt pu
to huic pti pedis ad acgrēte nā infallaciā ceu ſufficiēter la/
borare debēti pp plocatā ei cōcauitatē. Et dixit in pede ceu i
vno ordie oib⁹ iacētib⁹ digitis q̄3tus eſt eoꝝ nūer⁹ tāt⁹ ⁊
rōnabilr eſt q oſſiū in plano. ⁋ Dixit Haly. pectē pedis cō/
poſit⁹ ē ex qnq3 oſſib⁹ ꝯtiguis his q̄ raſcā faciūt: ⁊ hoꝝ tria
a pte ſūt familiari ꝯtinuata trib⁹ raſce oſſib⁹: ⁊ duo iūgunt
glādioſo oſſi. Et. n. pectinis pedis vtilitas ē vti^{tas} palme: niſi
φ pectinis palme oſſa q̄tuor ſūt: qm̄ ei poples ꝯtinu⁹ ē raſce
pp oppōnis ei⁹ ad alios digitos: vt ſupradictū eſt neccitatē:
pectē aūt pedis ex qnq3 eſt oſſib⁹: qm̄ poples ē cū oib⁹ alijs
in ordie vno q̊ ſit pes ab añriorib⁹ ei⁹ ſup terrā firm⁹: quē/
admodū a poſteriorib⁹ p calcaneū. Et dixit Hal. poples tm̄
ex duob⁹ ꝯpoſit⁹ ē oſſib⁹ ⁊ reliqs maiorib⁹: q iō ex duob⁹
fact⁹ eſt: qm̄ pes conic⁹ fact⁹ eſt i hac pte. Ex magnis āt qm̄
p magis q policis ptē terre ipimit: ar^{li} āt pl'es ⁊ qnq3 digiti
cā tenēdi. ſ. queād^{m} man⁹ digitis queq3 corpea tenētis eodē
mō pedis ar^{lis} pes ipſe locis ipimit ⁊ tenet gibboſis ⁊ vi/
ſcoſis qb⁹ ambulat q̊ poſſit firmari: ⁊ ad ea aſcēdere ⁊ deſcē
dere q̄ voluerit loca. In pedib⁹. dixit Aui. fuit firmi^{do} ma/
gis neccia q̄3 ꝯphēſio. ⁋ Dixit quoq3 Ga. vr ex pdictꝭ aſtra/
galū pncipaliū ptinētiū ad motū pedis oſſiū eē: calcaneum
v̄o eoꝝ q̄ ad firmitatē: ppea igr illū ad circūferētias q̄ſdā ꝯſi
nere decebat: ⁊ ip3 leue eē ab ifirmis ad iferi⁹ imobile mar^{e}
⁊ recte firmū ad adiacētia oſſa. Et qm̄ mag^{ne} multū excede
re oportebat illd̄: nō aūt ſolū: ſ3 ēt ip3 aſtragalū: q̄3uis. n. ⁊
h magnū ſit ceu maximis oſſib⁹ ſupi⁹ articulatis: nec tm̄ puā
ad id qd̄ añ faciēs apoſixim: vñ coordiate nauifore: ſ3 tm̄ cū
h multo mai⁹ eſt calcanei os: vñ ſupercedit nō ſolū ip3 aſtra
galū: ſ3 ēt ipſa3 tibiā: ⁊ ad illud qd̄ añ vſq3 pl'3 pcedit ⁊ lon
gū amplitudinē pportionē hñs ⁊ his ambab⁹ pfūditate3:
ſubiacēt. n. rectitudini tibie ⁊ fere ipſa3 totā h ſolū portat: ⁊
pp hr̄e crus: ⁊ p h ſupiacēs corp⁹: ⁊ maxie qñ ſalire voluerī
mus: aut maxie pgredi. Magnitudinē igit dig^{m} oportuit
eē oſſi calcanei: aut nequaq̄3 cōmiſiſſet ei pōdera ita magna:
⁊ pp hāc cām firmā meli⁹ fuit eē ibi pōnē ⁊ nō fallacē: ⁊ er/
rātē ei fieri. S3 ſi qdā perone ⁊ tibie ordiaret oino: itaq3 eēt
infirmabilis ⁊ lapſus: hr̄e. n. icipiēs pes ifiniēte pori collo
⁊ maximā debebat oiu3 q̄ p3 ip3 articulatōe3: ⁊ motionē ha
bere pp hoc igit aſtragalus locat⁹ eſt in medio tibie ⁊ calca
nei. S3 qm̄ huic coordinari debebat calcaneū timēs rurſus
nā ne aliq̄3 accipiēs pp vacuitatē ⁊ vehementē motionē ad
firmitudinis ifallaciā nocētis: pmo qdē vt ia3 dictū ē duas
quaſdā apoſixes iuiſcauit ad illas ꝯcauitates: deide aūt plu
rimas colligationes duras ⁊ cartilaginoſas ta3 amplas q̄3
rotūdas copulauit nō aſtragalo ſolū eā: ſ3 ēt oſſib⁹ vniuer/
ſis q̄ adiacēt vndiq3 adaptās gr̄a cuſtodiēdi ꝯueniētē firmi
tudinē ⁊ laborare eū in his oib⁹ ſciēs durā ei⁹ vltie ſubam
ppriā opata eſt. ⁋ Et dixit. φ ꝯcauitas pedis pp tria vr eē
facta: p̊ gr̄a altitudinis intrinſecaꝝ ptiū pedis. 2° ꝯprehen/
ſionis. 3° leuitatis: quoꝝ p^{m} ad infallaciā firmitatis eſt: 2^{m}
ad varietatē ambulatiōis: ⁊ 3^{m} ad velocitatē mot⁹ ptinet.

¶ De anatoª muscłoꝝ mouētiū iūcturā scie ⁊ genu. Ca. lvij.

Otus coxe alius est extēsiuus: ⁊ alius retractiuꝰ: ⁊ aliꝰ elargatiuꝰ: ⁊ aliꝰ diutiuus: ⁊ aliꝰ giratiuꝰ. de qbꝰ. ¶ Dixit Gal. 15º de vtil. pti. ꝙ in motu reflexiōis ⁊ extēsiōis maxie ꝯsistit ꝑcipuitas iterducⁿⁱˢ coxe: mior. n. est vtilitas iterducⁿⁱˢ ꝟsus alteꝝ crus ⁊ accessiōis exteriꝰ: ⁊ adhuc magis circūuersiōis ꝟsus alterutras ptes. Et s̄bdit. cōcedet vtiqꝫ mox qs grauās in ea q̄ ꝫ magniⁿᵉᵐ ⁊ nūerū dr̄ia musculoꝝ artez nāe: q̄ maxias qdē ⁊ plures q extēdūt ⁊ flectunt colla operata est: ꝯn̄ter aūt his multitudine ⁊ magnitudine eos q ad lateralia mouēt: deinde his minores eos q circūuenerūt collū. Et dixit. minores hi q flectunt eis q extēdunt facti sunt ⁊ magnitudine: ⁊ nūero: ⁊ hi q adducunt extra his q adducūt intra: q ꝟo circūuertūt in circuitu coxaz: quodāmō eqparabiles sūt. ¶ Et Aui. dixit. musculus coxe maior est ille q ipsaz extēdit: deinde q eā ꝯtrahit vel recolligit. ex suis nāqꝫ opōnibꝰ meliores sunt isti duo motꝰ: verūtn̄ extēsio vel expāsio nobilior est cōtractiōe: qm̄ statio nō cōtingit: nisi ex extēsione ⁊ expulsione. Et postea sūt musculi qui elongāt: deinde illi q appropinquāt: ⁊ postea illi q circuire faciūt. ¶ Dixit Haly. coxas mouentes lacerti: qdā sunt sup ylioꝝ ossa positi: ⁊ qdā sup anche ossa: ⁊ eoꝝ continuate sūt anche disgregationi chorde. ¶ Ex musculis autē coxe iuncturā explicātibꝰ extēdendo. dixit Aui. est vnꝰ qui est oībꝰ corpis musculis maior: ⁊ ipse est musculus q os femoris ⁊ āchā coopit: ⁊ sup totā coxā voluit ab an̄rioribꝰ vł ab iteriobꝰ ⁊ exteriobꝰ ⁊ postebꝰ donec ad poplitē ꝑueniat. Cuiꝰ villi diuersa hn̄t ꝑnª: q̄ꝑꝑ ipsiꝰ opōnes ꝫ diuersas specificāt spēs. Ex ipsiꝰ nāqꝫ villis est q ab ifimo ossis femoris: nascit ⁊ declinādo ad domesticū dilatat. Et aliꝰ ex villis eiꝰ est cuius ortus est paꝝ altior ortu istius q coxaz tm̄ ad superiora eleuat. Et ex eis alius est: cuiꝰ ortus est valde altior ortu istiꝰ q coxā ad supiora tm̄ eleuat. Et ex eis alius est: cuius ortus est valde altior ortu illiꝰ q coxā ad supiora eleuantez ad domesticā eleuat. Et ex eis est alius cuiꝰ origo est ab osse anche q solus coxā ꝫ rectitudinē eleuat ⁊ dilatat. Et ex eis est musculus q totā anche incturā priorē cooperit tria hn̄s capita ⁊ extrema duo. Et eiꝰ qdē capita ab ylio ⁊ anche ⁊ halosas nascunt quoꝝ duo sunt carnosa ⁊ vnū est pānicu/lare. duo ꝟo eiꝰ extrema cū posteriori capitis coxe pte cōti/nuant. Et si cū vno traxerit extremo cū declinatione ad ipz dilatabit. Et si cū duobꝰ traxerit extremis ꝫ rectitudinē dilatabit. Et ex eis est musculus q a tota ossis ylij supficie oritur: ⁊ cū supremo maioris additamēti cōtinuat ⁊ vocat datramatra maior ⁊ paꝝ ad anteriora extēdit: ⁊ cū declinatione ad domesticū dilatat. Et est musculus alius talis q̄lis iste q in primus cū ifimo additamēti minoris cōtinuat deinde descendit: ⁊ illiꝰ opōnē opat: verūtn̄ eiꝰ ꝑuā dilatationem ⁊ multā efficere declinationē cuiꝰ origo est ab ifimo supficiei ossis ylij. Et est ex eis musculus q ab ifimo ossis anche orit ad posteriora declinās ⁊ dilatat ipsaz: ⁊ eā ad posteriora paruper declinare facit: ⁊ ad domesticā sufficiēter declinare facit. ¶ Ex musculis ꝟo coxe iuncturā ꝯstringentibꝰ est mu/sculus vnꝰ q cū declinatione ad domesticū ꝑua ꝯstringit: ⁊ est musculus rectꝰ q a duobꝰ descēdit originibꝰ: quaꝝ vna cū fine lumboꝝ: ⁊ altera cū osse ylij cōtinuat. Et ipse qdem sūt q cū minore additamēto domestico ꝯtinuant. Et musculus q ab osse femoris nascit ad duo latera ipsiꝰ trāsuerse extensus q est sicut ps maioris. Et 4ꝰ est: q a re ꝑparata stante post os ylij orit: ⁊ ipse crus ꝯhit colligēdo coxā. ¶ Ex mu/sculis ꝟo q ad anteriora declinare faciūt qdā noiati fuerunt vbi ꝯstructionis ⁊ dilatationis musculoꝝ mētionē fecimꝰ. Et hec qdē spēs mouēdi musculū hꝫ q ab osse orit femoris: ⁊ adeo fit longus vt ad pollicē ꝑueniat. declinare ꝟo ad an/teriora faciētes sunt duo musculi: quoꝝ vnꝰ a siluestri osse femoris: ⁊ alter ab ipsius orit domestico: ⁊ cū sibi obuiantransuersant: ⁊ fiunt carnosi apud locū ꝓfundū circa posteriora additamēti maioris. Et qcūqꝫ eoꝝ solus traxerit coxā ad sui ptē cū aliqua declinatiōe trahit. ¶ Dixit Gal. ⁊ recti musculi simplici motu trahūt colla ad illas ptes ꝫm rectaz lineā trahētes versus q̄s eoꝝ accedūt capita. Qui ꝟo vel totis eoꝝ corpibꝰ vel tenontibꝰ circūuoluunt circa aliqd circularē magis: ⁊ nō rectū opat motū. ¶ De musculis autez mouētibꝰ iuncturā genu dixit Gal. vbi supra ꝙ sunt nouē nūero. Et Haly. dixit ꝙ sunt positi super coxas ⁊ eoꝝ chorde disgregationi genu cōtinuant. Et sūt musculi nouē quoruz tres dixit Ga. q ꝫm anteriorē ptē cruris maximi exn̄tes eoꝝ qui sūt ibi ꝫm rectitudinez genu ferunt. Et hoꝝ vnus implantat mole carnosis apprehensionibꝰ. duo aūt reliqui vnū generāt maximū tenontē. Amplificat aūt iste subimplātatus toti mole stringēs eā ⁊ certitudinalr̄ retinēs eum subiectis: deinde supascēdēs articulū implantat an̄rioribꝰ ptibꝰ tibie suptendēs eā si iubeat: ⁊ oēm extēdēs articulationē que ꝫm genu. ¶ Et Aui. dixit ex musculis iuncturaz poplitis mouētibꝰ sunt tres in an̄rioribꝰ coxe positi q musculis in ipsamet coxa positis sunt maiores ⁊ eoꝝ opō est dilatare: vnus aūt eoꝝ triuz est sicut duplus duo hn̄s capita: quoꝝ vnū ab additamēto incipit maiore ⁊ alterū ab an̄riore vel interiore coxe ⁊ duo hꝫ extrema. quoꝝ vnū est carnosuz ⁊ rasage idest patelle an̄qꝫ chorda fiat cōtinuat: ⁊ alteꝝ est panniculare cū domestica duaꝝ coxe extremitate ꝯtinuatuz. Alioꝝ ꝟo duoꝝ. s. post dictos tres dixit Aui. vnꝰ est il/le quē inter coxā cōstringētes noiauimꝰ. s. a separāte qd̄ est in osse ylij nascēs: ⁊ alter additamēto siluestri qd̄ ēt in coxa orit. Et isti qdē duo ꝯtinuant ⁊ vniunt ⁊ gn̄ant ex eis chorda vna qua dilatat ⁊ circūdat rasagā: ⁊ ipsaz cum eo qd̄ est sub ea cōuenienter affirmat: deinde cū capite cruris cōtinuat ⁊ poplitē dilatat ⁊ crus extendit. Dilatatio ꝟo vnū hꝫ mu/sculū qui ab obuiatione ossis femoris nascit ⁊ incedēdo descendit in latus coxe domesticū ꝫm trāsuersionē: deinde cuz parte venosa supreme ptis cruris cōtinuat ⁊ crus declinās ad domesticū dilatat. Et musculū aliū a qbusdā anatomie libris ei oppoᵐ in pte siluestri q incipit ab osse anche ꝫm trāsuersionē: ⁊ in latere siluestri tendit donec ꝑuenit ad locū ve/nosuz nec est musculus maioris trāsuersiōis isto: ⁊ cū dilatatione ad siluestrē dilatat: ⁊ cū ambo dilatant est dilatatio recta. ¶ Ex his ꝟo q crus ꝯtrahūt dixit Aui. est vnus musculus angustus qui ab osse ylij orit ⁊ femoris circa originē dilatantis ingrediētis a separāte qd̄ est in medio ylij: deinde ꝫm trāsuersionē penetrat ad interiora duaꝝ extremitatum poplitis postea egredit exteriꝰ ⁊ vadit ad eminētiā que est in loco poplitis venoso: ⁊ cum ea vnit. Et ipse qdez est quo crus ad iferiorē trahit declinās cū pede ad ptem inguinis. ¶ Et dixit. Aui. tres musculi. s. domesticꝰ ⁊ siluestris ⁊ medius cū declinatione ad siluestrē cōtrahunt ⁊ siluestris ꝯhit cū declinatione ad domesticū. Et domesticus qdē orit a basi ossis anche: deinde trāsuerse incedit per posteriora coxe do/nec peruenit ad locū cruris venosuz in pte domestica: ⁊ vnitur cū eo cuius color ad viriditatē trahit. Et alioꝝ duorum origo ēt est a basi ossis anche: sed declinant vt cū loco venoso lateris siluestris continuent. Et dixit. in iunctura postea poplitis est musculus sicut in flectuositate poplitis sepultus q opōnē efficit q̄lis hꝰ mediꝰ existit opō. Et dixit. qdā exti/māt ꝙ ps eminēs musculi dilatātis dupli a sepante est cum ipse poplitē accidentalr̄ cōstringit. Et est cum ab eius origine greditur chorda que per anche pixidē tendit: ⁊ cum ea ⁊ cum ipso quod sequitur continuatur.

De musculis iuncturā genu mouētibus.

¶ De anatoª muscłoꝝ mouētiū pedē ⁊ articłos eiꝰ. Ca. lviij.

acerti pedē mouētes ⁊ articulū eiꝰ. Alij in crure sunt positi ⁊ alij in ipso pede. Et in crure positoꝝ numerus est. 14. septez ab anterioribus ⁊ totidē a posterioribus. Gal. ꝟo 3º de vtili. ptic. dixit ꝙ ꝫm tibiā tredeciz sūt

capita tenontiũ:a retro qdẽ sex:⁊ ab añ septez:⁊ h̃ iõ dixit: q̄ ab vno musculoꝝ ⁊ positoꝝ nõ orit̃ chorda:sed carneus cauille iplãtatꝰ vt patebit.❡Et dixit Gal'.ꝙ mouẽt pedẽ ꝫ ꝯueniẽtes ei motꝰ.Dixit.n.Aui.ꝙ ex musculis iũcturã pedis mouẽtibꝰ sũt qdã q ipꝫ ad supiora leuãt ⁊ hi sũt añriores:⁊ q ipꝫ descẽdere faciũt:⁊ sunt posteriores.Hoꝝ aũt posterioꝝ dixit Haly.duo a capite incipiũt coxe ⁊ calcaneo ꝯtinuant̃ cũ magna chorda vna cuiꝰ est vtilitas calcaneũ cruri alligare:vñ ⁊ si aliqñ accidit huic chorde passio pedis fit ꝯ/ ctio ⁊ claudicatio.De his duobꝰ dixit.A.qd̃ faciẽtiũ pedẽ descẽdere est vnũ par cꝰ origo est i coxe capite qd̃ postea descẽdit ⁊ cruris vẽtrẽ carne replet:ex qbꝰ chorda vna nascit̃ q̄ ex maioribꝰ existit chordis:⁊ ipsa qdẽ ẽ chorda nerui cuꝫ osse alchabab ꝯtinuat̃:⁊ ipm ad posteriora trãsuerse trahit ad siluestre.Et ẽ h̃ cã fixiõis pedis sup terrã.Ista tñ chorda nõ nascitur nisi ab altero eoꝝ:vñ Ga.vbi.s̃.ꝙ nã a postebꝰ duas musculoꝝ gñones apposuit:q̄ꝝ minor a musculo per ꝓfundũ fert̃ ꝓdiẽs ad eã q̄ est ad digitũ magnã regionẽ ab inferiꝰ implantatis.Altera ṽo q̄ est maior manifestus tenõ est q ad calcaneũ retro iplantat̃ sufficiẽter exñs robustus ⁊ maximꝰ:q solus:⁊ si aliqñ patiat̃ claudicare nec̃iuꝫ est pedẽ.Calcaneũ.n.maximũ ⁊ fortissimũ existẽs oiuꝫ ossiũ q̄ sũt in pedibꝰ tenon iste ad se trahens firmat ita totũ collũ vt si altero pedũ stare aliqñ volueris eleuãs alterũ nõ vtiqꝫ commoueris:neqꝫ cadas:neqꝫ si aliqs alioꝝ tenontũ patiat̃:ita magnã ⁊ eqpollẽtẽ,alijs hꝫ virtutẽ.Qualr̃ aũt nõ debebat talis eẽ dixit Gal'.cũ iplantet̃ ad ꝑmũ ⁊ ꝑncipaliũ organũ:⁊ basez.i.calcaneũ.Et copulat id solus tibie vsqꝫ ad põnẽ.s.rectã cui cõmissus est ꝑ totũ ꝓportionalr̃ hñs tenonti:q implãtat̃.ab intra apud paruũ digitũ manꝰ.❡Dixit Hal.est aliꝰ musculus ex postebꝰ:q ad viride declinare vr̃ cuiꝰ ortꝰ est ab ex̃ nec arundinis capite ⁊ calcaneo ꝯtinuat̃ neqꝫ fit ex eo chorda.Cuiꝰ est vtilitas duos ꝑmos i actiõibꝰ suis adiuuare lacertos.s.ex posterioribꝰ iã dictos:vt si aliqñ eoꝝ alteri incõmodũ aduenerit hic eis locũ suppleat.vñ Aui.dixit ꝙ illis adiuuat musculus q a capite siluestri cãne orit̃ cuius color ẽ melũgianꝰ ⁊ ꝺ̃scẽdit donec ipsemet sine chorda quã mãdet:sꝫ carneꝰ remanẽs ꝯtinuat̃ cũ posteriori ꝑte alchaab sub ꝯtinuitate quã añ diximꝰ.s.sub ꝯtinuit̃e ꝑdictoꝝ duoꝝ musculoꝝ.❡Et dixit Hal.ꝙ de septẽ postebꝰ sunt tres alij: quoꝝ vnꝰ orit̃ ab ex̃neo arũdinis capite eiusqꝫ chorda medios reducit digitos:scd̃i ãt ortꝰ ẽ a cruris postebꝰ a q̄ chorda orit̃ q̄ in latas extẽdit̃ ꝑores diuiditurqꝫ i duas chordas ⁊ auricularẽ reducit in idicẽ.Tertiꝰ ṽo orit̃ ab arũdis familiaris capite eiusqꝫ chorda rasce ꝯtinuat̃ disgregatio ab iferioribꝰ añrioris ꝑtis pollicis totalitatẽqꝫ reducit pedes ad posteriora:⁊ in latꝰ ꝺclinat familiare.hoꝝ g̃ triũ lacertoꝝ vtilitas est dixit Haly.vt articulos reducãt ꝑiterqꝫ totiꝰ disgregationẽ pedis.Et dixit lacerti septimi posterioris origo ab augmẽto est magno ossis cruris:⁊ ad calcaneũ vsqꝫ ꝑtingit ex q̄ chorda orit̃ q̄ meo plãte pedis subcernit datqꝫ illi extensiõe soliditatẽ planiciẽ ⁊ sensus bonitatẽ.❡Dixit qꝫ Ga.pedis cutis ꝯuexa qdẽ certitudialr̃ facta est subis oibꝰ ꝑticlis vt nusqꝫ circũuertat̃ facilr̃.Germẽ aũt ad totã ipsaꝫ dissemi natũ est tenõtis q ꝫm calcaneũ vt nõ ꝯuertat̃ facilr̃:⁊ vt sufficiẽtẽ spm sumat.hꝫ aũt cõmoderate iter duritiẽ ⁊ mollitiẽ accñs ab vtroqꝫ excessu inqꝫtũ oportebat:neqꝫ valde passibilẽ neqꝫ valde dissensibilẽ fecit eã sũme durũ ꝓpe insensibilitatẽ venire nec̃iuꝫ est:sicut sũt soleares:cõchile cancroꝝ:⁊ cataboꝝ ⁊ balneaꝝ elephãtiũ coria.Sũmũ ṽo molle inqꝫm bona sensibilitate:intm ⁊ facili passibilitate ꝑcipere nec̃iuꝫ est,vt igit̃ neqꝫ isensibilis sit:neqꝫ ꝓnipte passibilis excessuꝫ vtriusqꝫ nã vitauit ⁊ mediã certitudialr̃ creauit eã iter mollẽ ⁊ durã.Et subdit.sicut durã vltime ꝓpriã subaꝫ ossis calcanei opata est silr̃ ⁊ durã eã q̄ desubtꝰ cutẽ ydoneã ad ꝑmouẽdã ⁊ ꝑexoluẽdum molle corꝑis ⁊ durum iuasiões.❡De musculis ãt añrioribꝰ dixit Hal.maior musculus religs cruris ab añriori familiaris orit̃ arundis a ꝑte a q̄ latꝰ seqt̃ ex̃neũ ⁊ ad crus descẽdit oriturqꝫ ex eo chorda q̄ ꝑtibꝰ illis cõtinuatis:q̄ silr̃ pollicẽ sũt:extẽditqꝫ pedis totalitatẽ ad supe riora ⁊ a terra subleuat.❡Et Auicẽ.dixit.ꝙ est musculus magnꝰ q est positꝰ a ꝑte añ cãne domestice cuiꝰ ꝑnm est ꝑs siluestris capitis cãne domestice.Et ipse qdẽ cũ ad exteriora egredit̃ iclinat̃ sup crus ad ꝑtẽ pollicis vadẽs.⁊ ꝯtinuat̃ cũ eo ꝙ radici pollicis est ꝓpinquũ:⁊ pedẽ ad supiora eleuat. Et alter dixit Aui.orit̃ a capite siluestri e ex q̄ nascit̃ chorda q̄ cũ eo ꝙ est iuxta radicẽ minimũ ꝯtinuat̃ ⁊ pedẽ ad supiora eleuat:⁊ ꝓprie qñ cũ eo ꝑs ꝯuenit muscl's ⁊ fuerint h̃ ꝫm eq̃litatẽ ⁊ rectitudinẽ.Hũc Hal.posuit 7m ⁊ idẽ de eo dixit. Et dixit Hal.3ꝰ ex eis positꝰ ẽ inter cruris arũdies vtrasqꝫ: ⁊ iter eas extẽdit̃ ortuqꝫ ab ea chorda pollici ꝯtinuatꝰ ꝑeo niger explicatqꝫ illũ.Et 4ꝰ a capite icipit arũdinis ex̃nee ab eis q̄ arũdinẽ stringũt ex̃neũ:⁊ in hoꝝ est positꝰ meo lacertoꝝ in articuloꝝ terminis.Et ex eo q̃tuor oriũt̃ chorde:q̄ꝝ est vtilitas singularis singulos explicare digitos pollice excepto.Et septimi est ab ex̃nea arũdine origo.⁊ chorda ꝓducta pollicẽ reducit sexti.initiũ est a qnti loco ⁊ est lacertꝰ subtilis cuiꝰ chorda auricularẽ in ex̃neũ declinat latꝰ.Et septimi est ortꝰ ab arũdie ex̃nea ex quo orta chorda ꝑtibꝰ q̄ sup sunt auriculari ꝯtinuat̃:cꝰ ẽ vtilitas pedẽ ad añriora extendere.❡Dixit Gal'.3o de vtil'.ꝑti.rõnabilr̃ q̃tuor motꝰ vniuscuiusqꝫ pedis digitoꝝ sũt a maximis tenõtibꝰ flecti potentiũ:a minimis aũt iteruerti.Et i vtrisqꝫ est magnitudo his q extẽdũt ⁊ extra circũducũt:nõ tñ ita magni sunt tenontes q flectũt:sicut q sunt in manibꝰ:qm̃ nõ ꝯsilr̃ illis apprehensiuũ organm oportebat extẽdi pedẽ.Et q̃uis locꝰ iplãtationis eiꝰ custodierit eadẽ ꝑꝑ cãs q̃s i manibꝰ diximꝰ:ꝓhibuit tñ eoꝝ nã magnem:nõ.n.sũt tm̃ maiores:sicut ⁊ pedes:sꝫ minores multũ:q̄ minor est eoꝝ vtilitas ⁊ fortiori ⁊ frequẽtiori actu egẽs digitis q in manibꝰ:rõnabilr̃ g̃ eꝯo hñt magnitudinẽ nedũ digiti solũ:sꝫ ẽt q circa eos sũt tenõtes in pedibus ⁊ manibꝰ:q̃to.n.pes sũma manu est maior totꝰ tota tãto digiti digitis ⁊ tenõtes tenõtibꝰ sũt minores.Nõ ergo fuit nec̃iuꝫ q̃tuor ꝑtes tenontũ mouẽtiũ digitos pedis a musculis q in tibia gñari:sicut in manu ab his q i brachio:sed duas solũ.s.eã q̄ extẽsionẽ opat̃ ⁊ ea q̄ flexionẽ ꝑmi ⁊ tertij eoꝝ q intꝰ.motꝰ g̃ articuloꝝ digitoꝝ ordinauit pedũ nã q̃tuor ⁊ ꝑna eoꝝ qnqꝫ:sicut ⁊ in manibꝰ:sꝫ nõ ex eisdẽ ꝓportionalr̃ ꝓdeũtia regionibꝰ vt apparuit a musculis ꝑuis q sũt in eis solũ ꝓdierũt q sũt duces obliq motꝰ alijs oibꝰ a brachio delatis.In pedibꝰ aũt nõ ita se hꝫ:si tres ex ipsis pedibꝰ icipiũt ⁊ duo ex tibia ꝓferũt.❡Dixit Hal.ꝙ Ga.retulit sciaꝫ lacertoꝝ pedũ mlr̃o latiꝰ se explanãtẽ.Et Aui.ꝺ̃ qbusdã pedis musculis visus loq dixit.in h̃ anatoci decepti fuerũt:sꝫ ꝑus q sciuit eos fuit Ga.❡Dixit Ha.lacertoꝝ nũerꝰ q in pede sũt nũerꝰ est.27.q̊ꝝ qnqꝫ sup pedẽ sũt a qbꝰ qnqꝫ ꝓducte chorde singule singulis deputant̃ digitis q̃s in latꝰ inclinãt.Sũtqꝫ viginti vnꝰ lacerti ab iferioribꝰ q̊ꝝ septẽ in pedis pectine sũt positi.Eorũqꝫ vtilitas fuit q̄ illoꝝ qui i pectine manus sunt.Et septẽ alioꝝ quinqꝫ quisqꝫ quãqꝫ deputatũ latꝰ in sinistrũ declinat articulũ.Sextus aũt ⁊ septimꝰ auricularẽ admouẽt ⁊ pollicẽ ab alijs.Suntqꝫ ⁊ q̃tuor latera dixit Haly.in rasca positi quoꝝ qsqꝫ ꝑmã reducit disgregationẽ singuloꝝ digitoꝝ excepto pollice.Reliqua ṽo posita sũt añ cuiꝰ articuloꝝ ꝑmã reddũt disgregationẽ quoruꝫ duo lacerti hñt vtilitatẽ silẽꝫ paruoꝝ vtilitati lacertoꝝ:que in palma sũt.Eteniꝫ si moueant̃ ambo duo silr̃ reducũt digiti ꝑmã disgregationẽ siue inclinationẽ.Si ṽo vnꝰ eoꝝ moueat̃ disgregationẽ reducit illã cũ in latꝰ suũ iclinatiõe.Aui. ṽo dixit.de musculis pedis ꝙ decẽ sũt qbꝰ sitꝰ sup pedis plãtã ⁊ ipsi cũ qnqꝫ ꝯtinuant̃ digitis.s.cũ vnoquoqꝫ duo lacerti velati ad ex̃ ⁊ a sinistra:⁊ mouẽt vt ꝯstringãt ꝫ rectitudinẽ si silr̃ mouerint:⁊ vt declinẽt si vnꝰ mouerit.Et ex eis qdẽ sũt 4or sup rascetã:quoꝝ vnꝰ vnicuiqꝫ digito delegat̃ ⁊ duo

De cute pedis.

De m[...] sculi[...] uẽti[...] gitos.

Iunctu[...] sumi po[...] tripl̃r.

De ꝯpl[...] ne iũctu[...] rarũ.

qui ꝓprie sunt ad ꝯstringendũ pollicē ⁊ digitum minimuz. Et isti qdē musculi iõ sũt ꝑmixti vt cũ vni ipsoꝝ acciderit nocumētũ ꝓuenit inde vt alioꝝ opatio debilitet' q remãserunt in eo qõ eis est ꝓpriũ: ⁊ vt vicē istius aliquo mõ gerãt in eo ꝙ huic est ꝓpriũ. Et hac de cã difficile est vnũ digitoꝝ pedis ꝓprie sine alijs constringere. ℭ Et ex musculis pedis dixit Aui. sũt qñqꝫ sup pedē positi: q ad siluestrē declinare solent. Et qñqꝫ sub eis positi quoꝝ vnusqsqꝫ digitũ ad id qõ ipsuz sequit' trahit a pte domestica ipsuz cũ motu ad ptē eleuat domesticã ⁊c. Et sic est finis huius ꝑmi tractatus septimi sermonis. Nicholi qui est de anatoª extrinsecoꝝ membrorum dei auxilio qui viuit per infinita secula benedictus Amen.

ℭ Incipit tractatus scõs qui est de doloribus membrorum exteriorum potissime iuncturarum.

Postq̃ de anatomia extrinsecorũ membrorum dei auxilio totũ cõpleui sermonez: nunc in hoc tractatu de ipsoꝝ exteriorũ membroꝝ ⁊ presertim iuncturarum doloribus ipsius dei gratia interueniente tractabo. ℭ Diuidaz hunc tractatum vt facilius sit inueni re qõ queritur. partiar itaqꝫ hunc tractatum in capitula viginti.

ℭ De doloribus iuncturarum. Cap. j.

Iunctura sumi põt tripl'r.

Iunctura vt supra patuit: vocat' articulus cõcathenatio disgregatio ⁊ a Gal'. colum. ℭ Et põt sumi tripl'r. Uno mõ ꝓprie ꝓ duoꝝ ossiuz adinuicē cõnexione. ℭ 2º mõ minus ꝓprie pro duoꝝ ossiũ adinuicē connexione ⁊ colligatione: mediante aliquo ligamento solido vel pãniculo. ℭ 3º mõ large ꝓ ossiuz cõnexione ⁊ colligatione: ⁊ alioꝝ membroꝝ puta cutis ⁊ musculoꝝ chordis neruis venis ⁊ arterijs imixtoꝝ cõpositorũ in circuitu eoruz: ⁊ hoc 3º mõ sumit' in hoc tractatu. in quo de dolore iuncturaruz tractat'. Manifestũ est. n. ꝙ iunctura ꝑmo mõ ⁊ scõo sũpta nõ patit' dolorē cũ sit dolor mala sensatio ⁊ ossa ⁊ ligamenta iuncturã cõponētia nõ sentiant: vt in ꝑcedēti tractatu patuit: q̃re restat vt dolor in iuncturis sensatus in mēbris sensibilibꝰ ipsas circundantibꝰ ꝑsistat: que qr valde sensibilia sunt: iõ intensuz frequēter incurrunt dolorē: ita vt aliqñ venenosus ab auctoribꝰ sit dictus: qm̃ ⁊ virtutē vehemētia sua valde debilitat ⁊ curatiuaꝝ cãꝝ ṽtutes aspernat.

De cplõne iũcturarũ.

ℭ Est aũt iuncturarũ cõplexio ꝑmo mõ ⁊ scõo mõ sumptaꝝ frigida ⁊ sicca: frigida qdē ne in motibꝰ excessiuis nimiũ calefierent: ⁊ sicca vt essent solide ⁊ dure ⁊ attritioni in motibꝰ resisterēt: ⁊ ne motus nimiũ eas exiccaret: nã ad eas portionē flegmatis direxit ad remolliendũ eã ⁊ humectandũ: vt patuit in sermone 5º caº de flãte. Cõplexio aũt eaꝝ 3º mõ sumptaꝝ ad paruã declinat frigiditatē ⁊ siccitatē: ⁊ cũ hac cõplexione sunt pl'ime earũ remote a fonte caloris innati: q̃re ⁊ debiles oẽs facte sunt: quapp prone facte sunt ⁊ ad in se ipsas mãs cõgerēdas supfluas ⁊ ad influētes ab alijs membris suscipiēdas: ad qõ adiuuat viarũ q̃ ad ipsas sunt largitas ⁊ ipsarũ vacuitas ⁊ concauitas in q̃ facil'r cõgregant' ⁊ multo amplius vt dictũ est nã ad eas pp finē dictuz flãticas dirigit supfluitates: q̃ in eis freq̃nter supfluunt ⁊ ledũt. q̃re passibiles valde reddunt': ⁊ rursum ipse exposite sunt ledi a causis extrinsecis. Quapp egritudines oium modoꝝ pati pñt ⁊ simplices ⁊ cõpositas ⁊ ꝓprias ⁊ accomodatas ꝑ cõitatē ab alijs ⁊ ipsarũ accidētia oia maxie debilitatē ad oẽs opõnes suas maxie ad motiones ⁊ dolorē: oibus tñ earuz egritudibꝰ hic postpositis solũ de dolore tractabit'. ℭ Dolor quoqꝫ iuncturarũ: sicut ⁊ alioꝝ mēbrorũ duobꝰ põt sumi modis. s. ꝓpe ⁊ ꝓut est sensatio mala in mēbro: ⁊ vt sic est merũ accidēs. Et põt aliqñ tm̃ intendi ꝙ dirigit ad se curaz curatione egritudinũ que seq̃t' ꝑtermissa. Alio mõ iproprie ꝓ egritudinibus quas seq̃t' que vt patuit in sermone 3º sũt mala cõpl'o diuersa: aut sol'o cõtinuitatis mēbri aut vtraqꝫ sil': ⁊ vtroqꝫ modo sumit' in hoc tractatu. Et põt sic diffiniri dolor iuncturarum est mala sensatio earum ex mala cõpl'one: aut continuitatis sol'one eis accidente ꝓueniens.

Dolor iũcturaꝝ pt sil' dupl'r.

Diuiditur aũt in spēs dolor iuncturarũ bifarie. s. ꝺm quēdã modũ magis essentialē: ⁊ ꝺm modũ accidētalē. ⁊ q̃uis dolor absolute ꝺm modũ magis eẽntialē in. xv. gñia siue spēs ꝑmi 1ª ab Aui. diuidat'. de illis tñ gñibꝰ siue spēbꝰ dolori iuncturarũ solũ attribuunt' extēsiuꝰ dolor ⁊ ꝯpressiuꝰ ⁊ frãgitiuꝰ ⁊ stupefactiuꝰ ⁊ pulsatiuꝰ fatigatiuꝰ ⁊ mordicatiuꝰ siue corrosiuꝰ.

Doloꝝ iũcturarum due sunt spēs: essentiales. s. ⁊ accñtales

ℭ Et tũc dicet' in eis fore dolorē extensiuũ qñ hũor aliqs aut grossa vētositas inclusa neruũ vel musculũ aut chordã supra iuncturã vel in eiꝰ circuitu positũ ꝺm aliquã sui ptē extendit. ℭ Et tũc dicet' in eis fore dolorē cõpressiuuz qñ humor aliqs grossus aut grossa vētositas musculũ circũdãtē iuncturã cõprimit vel in loco orto coangustat. ℭ Et tũc dicet' in eis fore dolorē frãgitiuũ qñ mã aliqua hũoralis vel vētosa igredit' inter ossa ipsaꝝ ⁊ pãniculũ tegētē ipsa ⁊ sepantē inter ea ⁊ musculũ suppositũ ⁊ tũc appet patiēti: qõ ista frangunt' vel debeãt frãgi. ℭ Et tũc dicet' in eis fore dolorē stupefactiuũ qñ in mēbro circundante iuncturã erit mala ꝯpl'o frida valde: q̃ cũ hoc ꝙ dolorē facit sensuz tñ in mēbro obtũdit cuiꝰ obtusiõe dolor ꝑcipit' remissiꝰ cũ quodã remisso mõ stuporis: aut qñ fuerit in ipso mēbro aliq̃ mala cõpl'o vel sol'o ꝯtinuitatis faciēs dolorē: sed tñ via trãsitꝰ spũs sensibilis ad ipsuz oppilationē patiet': qua ꝓhibet' trãsitꝰ sufficiētis q̃ntitatis ipsiꝰ spũs req̃site ad bonã sensationē eiꝰ: q̃re nõ ꝑcipiet' dolor in illo nisi cũ remissione multa. ℭ Et dolor pulsatiuus tũc dicet' iesse iuncturis: qñ cuz dolore sil' eger pulsationē ꝑcipit: qõ iõ fit qñ mã multa carnē in circuitu iuncture exñtē replet ⁊ coartat. vñ coangustant' arterie in ea exñtes: q̃ coangustate pulsare cogũt': vt ꝑ pulsationē satisfaciãt necessitati euētatiõis eaꝝ. ℭ Et tũc dr̃ in iũcturis iesse dolorē fatigatiuuz cũ eger mēbra sua potissime i locis iũcturaꝝ fatigata sētit aut ꝑ nimietate laboris corꝑei aut pp hũorē extēdētē vl' mordicãtē aut vētoˢᵉᵐ iflãtē. ℭ Et tũc dicet' eis eē dolorē mordicatiuũ qñ hũor acutꝰ mēbra sensitiua iũcturis supposita ledit mordicãdo vl' corrodēdo: q̃re patiēs putat hũorē illũ ꝑ ipa mēbra incedē mordiᵈᵒ ⁊ corrodēdo. ℭ Diuidit' ẽt dolor ꝺz moduz magis eẽntialē penes cãs medˢᵃˢ ipsiꝰ q̃ sũt cãe imediatarũ cãꝝ suaꝝ: de qbꝰ i seq̃nti caº dicet'.

De spēbꝰ doloꝝ accidentalibus in iũcturis.

ℭ Diuisio ãt doloris iũcturaꝝ ꝺz moᵐ accñtalē: maxie penes duo attēdit'. s. penes diuerˢᵉᵐ locoꝝ: ⁊ ẽt modoꝝ ipsaꝝ iũcturaꝝ: ⁊ penes moᵐ ꝓuētꝰ eiꝰ ꝺz loca iũcturaꝝ. Joãnitiꝰ diuidit eũ i tres spēs. nã aut occupat iũcturas supiores: ⁊ vocat' chiragra: aut ifeʳᵉˢ: ⁊ vocat' podagra: aut medias: ⁊ vocat' dolor dorsi siue dorsalis. ℭ Multi tñ sũt q hũc dolorē ꝺz hũc moᵐ diuidũt i tot spēs quot sũt corꝑis iũcture: ⁊ singulis singl'a iponũt noia: vñ vocãt collagrã hũectagrã cubitagrã chiragrã dorsagrã sciaticã gēuagrã, ⁊ podagrã. Et ẽt ꝺz loca diudit' dolor iũcturaꝝ: qr aliꝰ occupat gñal'r oẽs iũcturas supiores medias ⁊ ifeʳᵉˢ sil': aut successiue vnã pꝰ aliã añq̃z teriet' aut saltē pl'es eaꝝ. Et vocat' tũc dolor iste artetica ⁊ gutta artetica qdē: qr in arˡⁱˢ accidit a qbꝰ artetica dr̃iuat'. Dix. n. Gal'. 10. meimir in oibꝰ eueniēs arˡⁱˢ dr̃: ⁊ est artetica. h ãt q i vno ē si qdē ꝺz sciaz sciaᶜᵃ: ⁊ ꝺz pedē podagrica. sup. ⁊ ꝯsil'r i alijs: ⁊ gutta qr cãt' a mã in iũcturaꝝ vacuiᵗᵉˢ guttatiz i moᵐ reumᵐⁱ dscēdēte: ⁊ vt sic gutta solũ a mã iſluēte fieret: artetica do sine ab iſluēte siue a ꝯgestatiue. Repit' q̊q̃z podagra 2ʳ sumi: vnoº ꝓpe ꝓ dolore iũcturaꝝ pedũ. Alioº large ꝓ artetica siue gutta: siue q̊uis dolore iũcturaꝝ: ⁊ hũc largũ moᵐ. 5º aff.

in pluribꝰ afflo. vt infra patebit ab Hyp. ſumit̃. ¶ Scḋʒ vo modū iūcturaꝝ: in qbꝰ fit: diuidit̃: qꝛ aliꝰ euenit in iūcturis magnā cōcauitatē hn̄tibꝰ ⁊ magis ꝓfūdis. Et aliꝰ in iūcturis eꝯ͂ ſe hn̄tibꝰ: ⁊ ſm hūc moᵐ auctores pl'ri ꝓceſſerūt facietes caᵐ de podagra. ¶ Scōm ṽo moᵐ ꝓuētꝰ eiꝰ diuidit̃ dolor iūcturaꝝ in dolorē ꝑiodicū ⁊ nō ꝑiodicū veꝝ ꝑiodicꝰ eſt ſʒ pl'm. ¶ Et Hilib. dix. ꝙ aliꝰ eſt vagatiuꝰ aliꝰ qeſcens aliꝰ nodoſus aliꝰ inoſſatꝰ. Et vagatiuꝰ fit ex hūoribꝰ fluidis liqdis ⁊ ſubtilibꝰ aut vētoˢ ſubtili: q̄re ꝓpterea facit acceſſionē mō in vna iunctura mō in alia: ſicut mō in vno pede mō in alio: ⁊ qeſcēs dr̃ q nō vagat̃: ſʒ fixus ſtat in mēbro: qḋ inuadit nō trāſiēs de vno in aliud: ⁊ hoc iō qꝛ mā ipʒ cāns eſt groſſa aut viſcoſa aut in ipſo ibibita. ¶ Et nodoſus dr̃ qn̄ hūor ipʒ cauſans igroſſat̃ intm̄ vt membrū ēt poſt doloris amotionē a bona flexione ſiue cōplicatione: ⁊ ſil'r a debita reflexiōe ſiue extēſiōe ꝓhibeat. ¶ Et ioſſatus dr̃ qn̄ mā ingipſat̃ ⁊ ex toto iūcturā ab oī motiōe ꝓhibet. ¶ Et ex diuiſione modoꝝ ſūptiōis doloris pʒ eiꝰ alia diuiſio. ſ. ꝙ dolor iuncturaꝝ qn̄qꝫ eſt morbꝰ qn̄qʒ eſt accidens morbi ⁊ qn̄qꝫ eſt cā morbi. ipē. n. qn̄qʒ añcedit morbū ⁊ fit cā eiꝰ: ⁊ qn̄qꝫ ē accn̄s: qm̄ comitatur morbuʒ ⁊ incipit cum ipſo: ⁊ qn̄qꝫ ſuperuenit ei: ⁊ eſt hoc vtplurimum.

¶ De cauſis dolorum iuncturarum. Cap. ij.

De cauſis extriſecis.

Alexander lib. ꝑmo. inqt ꝙ dolor a cacartico vicina. i. a cā exteriori aut ſenecticio ⁊ a cā itrinſeca fit. ¶ Et de cauſis extriſecis ſunt caſus ⁊ ꝑcuſſio ſiue obuiatio incidēs vel cōtūdēs ſiue cōterēs ⁊ oē malū regimē. in. 6. rebꝰ nō nālibꝰ vel aliq̄ ſiue aliqbꝰ eaꝝ ſic ſi obuiauerit corpꝰ aeri in aliq̄ q̄litatū diſtēꝑato: vn̄ fiat ꝑ ſuā frigiditatē malā cōpl'onē frigidā gn̄ans ꝯgelās ⁊ idurās vel per ſuā caliditatē malā cāns ꝯpl'onē calidā rarificans ⁊ diſſoluēs: aut ꝑ ſuā ſiccitatē malā cōpl'onē ſiccā faciēs ⁊ exiccādo ꝯſuetū ſʒ nām fluxū flāticaꝝ hūiditatū ad iūcturā ꝓhibēs: aut ꝑ ſuā hūiditatē igroſſans ſupflue: ⁊ ſic repl'onē ⁊ relaxationē faciēs vel cāns. ¶ Aut ſi fuerit corpꝰ i exercitijs multis ⁊ laborioſis: ⁊ maxie ſupra repletionē cibalē aut hūoralē factis corpei ſ maxie: ſʒ ēt aialibꝰ. ¶ Aut ſi fuit in ſomnis multis: ⁊ maxie diurnis ⁊ qete ⁊ ocioſitate multa: maxie q̄ ſeq̄t̃ poſt exercitioꝝ mlt'oꝝ ⁊ fortiū ꝯſuetudinē. Aut fuerit in vigilijs multis debilitātibꝰ. ¶ Aut ſi fuerit vſus cibis ⁊ potibꝰ difficilis digōnis aut gnātiuis hūoꝝ fluidoꝝ: ⁊ ꝑcipue potu aceti: aut ēt vini maxie puri ſubtilis ⁊ potētis: ⁊ ꝑ̄cipue poſt cibū nōdū digeſtū bibiti: q eſt cā gn̄onis multoꝝ hūoꝝ crudoꝝ in epe ⁊ in mēbris: q poſtea defluūt ad iūcturas. ¶ Et nauſeatiua ſatietas: ⁊ oīs imoderata repl'o capula ⁊ ebrietas ⁊ venereoꝝ vſus imoderatꝰ ⁊ ipſiꝰ ēt freq̄nter ꝯſueti ſubita dimiſſio ſūt ex cauſis doloris: iūcturaꝝ. ¶ Et Hal. 8ᵒ practice. Cōcarhēnacoᵐ dolores ſepiꝰ: ⁊ maxime ex repl'onis aſſiduitate de cibis ⁊ potibꝰ: ⁊ ex frequētia ebrietatis ⁊ faſtidioſitatis eoꝝ q̄ vſu diurno ⁊ maxie in repl'one cibi ⁊ potꝰ cū ocio ⁊ qete exercitij ⁊ abiectiōe: ⁊ balneoꝝ: ⁊ ſil'ibꝰ his cāis: ex qbꝰ ſupfluitates in corꝑibꝰ multiplicant̃ fieri hʒ. ¶ Et ad iſtas cās reducit̃ retētio oīs ꝯſueti fluxus ſiue nālis ſiue ꝑ̄ter nāʒ: ſicut eſt retētio emorroydaꝝ ⁊ menſtruoꝝ ⁊ fluxꝰ ſanguis nariū vomitꝰ ⁊ vētris fluxꝰ aut vrine ſiue ſudatiōis multe. Et ſicut cū reſtringit̃ catarrus fluēs ad pectꝰ vel ad ſtōm cronicꝰ. Et ꝯſolidatio vlceris cronici antiq: ⁊ oīs ꝯſil'is fluxꝰ diurni cōſtrictio. Et in hoc exēplariter loq̄ns Raſ. 25. ꝯtin̄. poſuit can̄. ⁊ dixit. Albuc. patiebat̃ difficilē coriçā ⁊ vigilias: ita ꝙ nunq̄ʒ vidi difficiliorē morbū iſto: ⁊ maior ꝑs māe fluebat: ad pectꝰ ⁊ educebat̃ cū tuſſi ⁊ ſcreatu ⁊ multas vigilias. hēbat bn̄ mundificari ⁊ q̄lʒ die mūdificabat̃ in meridie ⁊ nihil ide ſentiebat mali in pectore: icurrit tn̄ dolorē iūcturaꝝ. Et h̄ fuit ꝓut narrat Gal'. qꝛ expulſio ſupfluitatū nō eſt aliqn̄ ꝑ manifeſtos meatꝰ: ſed ꝑ mēbroꝝ iūcturas: ſicut fuit i iſto caſu cū mā nō flueret ad pectus declinabat ad iūcturas ⁊ in illis dolorem cauſabat. ¶ Dictaꝝ cāꝝ ꝓcatarticaꝝ q̄dā ſunt imediate cāe cāꝝ imediataꝝ doloris iūcturaꝝ. ſicut caſus ꝑcuſſio ⁊ obuiatio cauſantes imediate ſol'onē ꝯtinuitatis in ipſis: ⁊ oīs alteratꝰ in vltiᵐ aer: ⁊ q̄cūqꝫ alia res de ꝑ̄dictis: ⁊ ſil'ibꝰ cauſis imediate ꝓducētibꝰ malā ꝯpl'onē in mēbris iūcturaꝝ. ¶ Et q̄daʒ ſūt meᵗᵉ cāe cāꝝ imediataꝝ doloris eaꝝ. Et de his dixit Serap. 4ᵒ breuiarij. cᵒ 23ᵒ. cāe q̄ gn̄ant ſupfluitates ſūt ſatietas ⁊ paucitas digōnis ⁊ trāq̄llitas lōga: ⁊ ocioſitas aſſidua: ⁊ coytus trāſiēs mēſurā ⁊ ebrietas ⁊ paucitas eūonū: cū qbꝰ ꝯcurrit ꝯſuetudo. nā cū ꝓhibet̃ qḋ currebat ex eo replet̃ corpus. ⁊ motꝰ poſt cibū inordinatio: ⁊ balneatio admiſtrata ſm multitudinē illiꝰ. ſ. motꝰ. ſ. qꝛ fiat iordinata. Et oīs res gn̄ans malitiā digōnis ē iuuās ſup multiplicationē ſupfluitatū in doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ potꝰ vini multi ēt ⁊ puri añ cibū: qm̄ abſolute eſt nociuꝰ neruis ꝑꝑ velocitatē ſue penetrationis ad ipſos. Multū. n. ex eo ⁊ purū mutat cōpl'onē neruoꝝ velociter ⁊ ipſoꝝ minuit cal'itatē innatā. ¶ Et Aui 21ᵃ tertij. caᵒ de doloribꝰ iūcturaꝝ dixit. ꝙ de cāis cāꝝ efficientiū ſūt q̄dā cāe ꝑ̄terite: ⁊ ex eis ſunt catarri ⁊ coriçe. Et curatio colice ſʒ modū in q̊ ꝯfortant̃ iteſtina. ſ. ⁊ nō recipiūt poſtea māʒ q̄ faciebat colicā: ſʒ expellūt illā a ſe vn̄ expellit̃ ad extremitates. Et de cāis cāe efficiētis ſūt cibi gnāntes genꝰ illō māeꝝ ⁊ paucitas digōnis ⁊ trāq̄llitas ⁊ qes ⁊ dimiſſio exercitij ⁊ coytꝰ pl'imꝰ ⁊ freq̄ntia ebrietatis ⁊ retētio eūonū cōſuetaꝝ ſanguis mēſtrui ⁊ ani ⁊ alioꝝ de illis quoꝝ ꝯſuetudo iā icurrit aut flōia aut ſol'one vētris: q̄ iā dimiſſa eſt. ⁊ iteꝝ exercitiū ſupra repl'onē ⁊ cibū ⁊ coytꝰ ſuꝑ repl'onē ⁊ cibū ⁊ vinū pl'm in ieiunijs. ipm. n. ledit neruos. Et hūores crudi cū retinent̃ in corꝑe: deide nō euānt̃ ꝑ nāʒ in egōne vl' vrina. ſup. vel alia via vel ꝑ artē. Nō. n. eſt lōginquū qn faciāt euenire dolores iuncturaꝝ ſi expellant̃ ad eaꝝ ꝑtes: ⁊ ſi remāſerint putreſiāt. Et ſignū ꝙ nā expellit eos in egōne ⁊ vrina eſt qḋ tūc inuenis vrinā groſſaʒ nō ſubtilē crudā: q̄re tūc forſitā eſt ſecuritas ab eoꝝ malitia. Dixit aūt forſitā: qꝛ ſolū qn̄ ſufficiēti q̄ʒtitate expellunt̃ ⁊ ſubſeq̄t̃ boᵐ regimē: ⁊ iō illa vrina groſſa dʒ durare ꝑ pl'es dies ſ inuēta groſſa erit vnū eoꝝ q̄ diximꝰ. ſ. ꝙ vel expellent̃ ad iūcturas vel retinebunt̃ ⁊ putrefiēt: vn̄ fiēt febres vel alie ex eis ſuccedēt egritudies. Et ſubdit. A. ſi adinuenerint mās crudas ad h̄. ſ. ad iſluēdū ad iūcturas motꝰ earuʒ laborioſus. aut ꝑcuſſio ſeu caſus: aut addiderit in debilitate earū ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊ trahentes mās ad ipſas ⁊ fiant penetrātes ſua ꝓprietate dolores iuncturarum euenient.

De cauſis aūt intrinſecis dixit. A. ꝙ aliq̄ earuʒ eſt cā patiēs. ⁊ iſta eſt mēbrū ipʒ qḋ ſuſcipit alterationē ⁊ leſionē a cā efficiēte: ⁊ cū hoc dixit ipſe ipʒ mēbꝝ ſuſcipiēs eſt cā vt eueniāt in eo dolores. h̄ aūt eſt: aut ꝑꝑ debilitatē ſui. ſ. accn̄talē ꝓueniētē ꝑꝑ malitiā ꝯpl'onis ꝯfirmate in ipſo ⁊ ꝓprie fride: aut ꝑꝑ debilitatē eiꝰ. ſ. nālē ꝓueniētē ex creatiōe. ⁊ nō ex ꝑte ꝯpl'onis. ſ. nālis ſup. tm̄: nā preter pctm̄ ꝯpl'onis pōt mēbꝝ eē d̄bile ex alia cā ⁊ nō ex ꝯpl'onis ꝑte. ſ. accn̄talis eueniētis. nā mēbrū ſola d̄bilitate nāli abſqꝫ oī accn̄tali ꝯpl'one pōt eē cā euētꝰ doloris in ipſo. Aut hoc erit ꝑꝑ vehemētiā cal'itatis: ⁊ ꝓprie cū accidit in ipſo vehemēs cal'itas ꝑꝑ motū aut dolores aut alias cās extriſecas: lʒ iſta diuiſio. ſ. ꝓueniēs a dictis cāis extriſecis nō ſit lōginq̄ a diuiſiōe ꝑᵃ. ſ. ꝓueniēte a mala ꝯpl'one in h̄: iō qꝛ nō niſi mediāte cōpl'one iducta illud faciūt aut mēbrū ſuſcipiēs eſt cā: ꝙ dolores in ipſo eueniāt. Dixit Aui. rōne ſui ſitus vt qꝛ ſituatū eſt ſub alijs mēbris: ⁊ vbi ad ipʒ currūt māe ꝑ nām: aut ex aliq̄ cāꝝ extriſecaꝝ. ¶ Dixit. Aut cā eſt efficiēs ⁊ hꝰ gn̄is ſūt ꝯpl'ones. ſ. male ſimplices vel ꝯpoſite pure vel non pure. i. cū mā ⁊ māe male. ſua q̄litate vel q̄ʒtitate vel vtraqꝫ. Et mala qdeʒ ꝯpl'o cal'a vel frida vel ſicca pōt eē cā doloris ſimpl'r ⁊ cōpoſite pure ⁊ non pure. Mala ṽo ꝯpl'o ſimplex hūida ⁊ pura non pōt eſſe cā doloris: vt in ſermone patuit

tertio. cōposita v̄o nō rōne sui: ſ; rōne ſue ꝯplicate ⁊ ipſa simplex nō pura bn̄ pōt eē cā doloris. ¶ Et mala ꝯplō q̄dē pōt eſſe cā doloris inq̄ʒtū efficit ipʒ: ⁊ ēt inq̄ʒtū debilitat mēbꝝ: vn̄ paraf ad recipiēdū mās: ⁊ iteꝝ aliq̄ de malis ꝯplōnibꝰ: vt calida pōt eſſe cā attractionis ad mēbrū ⁊ ꝑpationis mäe ad fluxū meatꝰ dilatādo poros apiēdo ⁊ orificia. Et aliq̄ pt eē cā ꝯgregatiōis mäe in loco vt frigida ꝓhibēdo in ea bonā digōnē fieri ⁊ bonā maturationē ⁊ ſupfluitatū nutrimēti expulſionē. Ois p̄terea mala cōplō pōt eſſe cā debilitatis mēbri: ⁊ ſic mäeꝝ ſupfluaꝝ aggregatiōis in ipſo. Et mala ēt ꝯplō totiꝰ corpis aut alicuiꝰ mēbroꝝ ꝑncipaliuʒ: vt cordis cerebri: vel epatis pōt eē cā doloris iuncturaꝝ: ⁊ ꝓprie cuʒ ei admiſcef humiditas extranea quā diſſoluat mala cōplō cal'a vel ꝯſtringat ⁊ exprimat mala cōplō frigida vel ſicca.

¶ Et de cauſis efficientibꝰ eſt fortitudo in aliquo mēbrorū nobiliū in quo ꝯtinef ꝯgeſte vel ad ipʒ defluxe mäe exuberātis q̄ʒtitatis: aut male q̄litatis ledētis ipʒ. q̄re expellit eas. Et in hac expulſiōe pn̄t ad iūcturas deuenire. Et dixit Aui. ⁊ cā inſtr̄alis. ſ. eſt cā coadunatiōis mäe in mēbro: ⁊ iſta eſt cā dilatationis meatuū q ſunt ad ipʒ. Et eoꝝ dilatatio aut eſt accn̄talis aut ex creatione. ⁊ ex cauſis inſtr̄alibꝰ dixit ipſe eſt vacuitas ſiue ꝯcauitas exn̄s in mēbro ſicut eſt in iuncturis ⁊ raritas. i. laxitas mēbri accn̄talis: aut ex creatiōe ſicut in mēbris exiſtit ⁊ emūctorijs. ¶ Et cās Raſ. in li^{o} de iūcturis reduxit ad tres. Et ait cāe paſſionū iūcturaꝝ ſnut tres. ſ. aggre^{tio} hūoꝝ forti^{do} mēbroꝝ ꝑncipaliū ⁊ potētiū expellē ſupflua ⁊ dbilitas recipiētiū. ¶ Sera. v̄o r̄duxit eas ad duas ⁊ ait. in doloribꝰ iūcturaꝝ ſūt ⁊ in alijs mēbris p̄paratis vt in eis fiāt egri^{nes} neċio aggregant̄ eis iſte due cāe. ſ. multi^{do} hūoris fluētis ⁊ debilitas mēbri recipiētis: ⁊ nō ſufficit vna eaꝝ vt ſit cā egritudinis. nā ſi ponimꝰ ꝙ cā eius ſit debilitas tm̄: tūc opʒ ꝙ egritudo ſit in eo ſemꝑ dū ꝑmanet debilis. Et ſi dicamꝰ ꝙ cā egritudis ſit mä tm̄ tūc opʒ vt nō aggregef in iuncturis tm̄ egritudo: ſed eueniat etiā reliq̄s mēbris eq̄liter. Et ſubdit Serap̄. ꝑparatio mēbri ad recipiendū mäs q̄ effundunf: aut eſt ꝑꝑ raritatē ſub̄e viaꝝ in qbꝰ currunt ⁊ amplitudinē eaꝝ. Aut ꝑꝑ multitudinē attractiōis: aut ꝑꝑ locū nālē. Et q̄ de iſtis ſunt ex amplitudine viaꝝ ⁊ raritate earū ſub̄e: aut ſunt näles ſicut caro mollis ⁊ glādule q̄ ſunt in collo ⁊ titilicis inguinibꝰ: aut accn̄tales ſicut q ſunt in iuncturis exterioribꝰ. Effuſio aūt que appropriata eſt motui ⁊ multitudini attractionis fit aut a nā ſicut in carne: aut ꝑ accidēs ſicut in iuncturis. Et illud in eis eſt: aut ꝑꝑ dolorē vehemētē qui accidit in eis vel alio mēbro: ⁊ excitat mām ⁊ attrahit eā: aut ex motu laborioſo: ⁊ iſte due habitudines inueniunf in iuncturis: qm̄ ſunt multi motus imo ſunt inſtr̄a motuū. Cū g̊ accidit in eis egritudo q̄ moueat dolorē tūc attractio eaꝝ fit fortis ꝑꝑ locū ſuſcipiētis nālē qm̄ mēbra: q̊ꝝ ſitus eſt in inferioribꝰ: ſicut pedes facilia ſūt ad recipiēdum qd̄ effundit̄ ad ipſa: ⁊ ꝑꝑ illud ſm plm accidit podagra his q nō regunf regimine: qd̄ eſt neċiuʒ: qm̄ de ꝓprietate humiditatū eſt deſcēdere ad inferiora nā ⁊ ꝑ nām ſi nō reſiſtat eis in corꝑe mēbꝝ aliud vehemētiꝰ paratū ad recipiēdum eas.

¶ Materia aūt q̄ facit dolores iuncturaꝝ dixit Serap̄. fortaſſis eſt cal'a ſanguinea aut colerica ⁊ fortaſſis eſt frida: ſic̄ humor crudus: qn̄ nō digerif qn̄ aggregat̄ in iuncturis ⁊ in eſſentia ſua ſil'af ſaniei groſſe ⁊ cū manet in iunctura tp̄e lōgo nō ſolū ingroſſaf: ſed acq̄rit viſcoſitatē multā ſiccā ⁊ fortaſſe eſt cā eaꝝ humor melicus ēt. ¶ Et ſūt v̄ba Gal'. 10. miemir ca^{o} p̄. vbi aīt cōis cā eoꝝ eſt abūdātia hūoꝝ cōprehendēs patientē iuncturā qua ipleta ꝯtingit extenſionē fieri ad oēs neruoſas ꝑticulas circūſtantes: ⁊ ex his fieri dolorem. ¶ Et dixit. aliqn̄ is q ꝓuenit humor eſt ſanguineꝰ: vtplm aut flegmaticus vel ꝑmixtꝰ ex colera ⁊ flāte: ⁊ cū his q̄nq; ⁊ ſanguine. Diligentiꝰ aūt qs dicēs nō flāticū humorez: ſed noiatū ꝓprie crudū dicet noiari in artetica vtplm. eſt aūt ſimilis ſaniei in groſſitie. cū aūt in iuncturis moraf nō ſolum

De cauſa mālī dolorū iuncturarum.

groſſior: ſ; ēt viſcoſior fit: ⁊ iſta gn̄atio noiatoꝝ poroꝝ fit: ⁊ hec eſt diſpō petrificatiua: que poſtq̄ʒ facta fuerit nūq̄ʒ ſpes eſt. Dixit Gal'. ꝙ ad p̄riſtinū ſtatū certitudinal'r reuertat̄ iunctura. Nō dixit ạūt Gal'. de humore mel'ico q2 rariſſime ab eo fiunt Aui. aūt addidit ꝙ mä aliqn̄ eſt ventoſitas. ¶ Ait Raſ. in lib. de iuncturis dolores iuncturaꝝ ſunt ꝑ maiori ꝑte a flegmate ⁊ ſepe a ſanguine raro de colera ⁊ rarius de mel'ia. Et qn̄ cōponunf humores ꝑ maiori ꝑte cōiungif colera cū flegmate ſubtili: qm̄ dieta plurimoꝝ hoiuʒ eſt groſſa ꝑ quā hūores groſſi augenf: qui ad iuncturas diſcurrere nō pn̄t niſi ſubtilienf p̄^{o} aliquo calore vel exercitio vel vſu reꝝ calidaꝝ cū ipſi de nā ſui ſint cōpacti ⁊ inepti ad fluxū: ⁊ ꝑꝑ hoc videmꝰ in illis q dolorē patiunf ex crudis hūoribꝰ ipſas gētes inter duas acceſſiones breuiari cuʒ vigilant vel laborāt vel vtunf rebꝰ calidis. Alijs aūt fit ꝯ̄riū. Modo colera cū ꝑmiſcef flegmati illd̄ ſubtiliat ⁊ fluere facit. Et Aui. voluit ꝙ plm fiat a flegmate cū colera. deīde a flegmate crudo: deinde a ſanguine poſtea a colera ⁊ raro a mel'ia. ¶ Dicūt. inter hūores ſimplices fit plus a flegmate: q2 de ea plus in corpibꝰ abūdat ⁊ fluidū eſt rōne ſue humiditatis: ⁊ q2 nā ipſuʒ ad iuncturas mādat: vt ſupra patuit. Colera aūt q̄ʒuis ſit magis mobilis nihilominꝰ nō fluit ad iuncturas: ſ; magis diſpargif ⁊ euaporat. Sanguis v̄o me^{m} tʒ inter flegma ⁊ colerā. Et poſtea que eſt a flegmate cū colera frequētiꝰ fit a flegmatico ſanguine: ⁊ deinde a ſanguine colerico: a melācolia aūt cū groſſa ſit rariſſime ꝯtingit: q2 difficile eſt mobilis: ⁊ ſi aliqn̄ ex ea fiat tūc erit illud ſm plm ꝑ viā cōgōnis eius in iūcturis: qm̄ oſſa cartilagines ⁊ ligamēta nutriunf ſanguine groſſo mel'ico: cuius ſupfluū cū nō expellif ꝯgerif ⁊ ſapit nām humoris mel'ici. Materia. n. faciēs dolorē iuncturaꝝ aliqn̄ nō frequeter in ipſaꝝ vacuitatibꝰ ꝯgerif. veꝝ ſm plm per viā defluxus a toto vel a particulari mēbro fit Et iſte defluxus aliqn̄ fit: ⁊ vtpl'ʒ per meatus manifeſtos. ſ. venas ⁊ arterias: ⁊ aliqn̄ fit per meatus occultos: ita ꝙ aliqn̄ defluit humor ad eas in viā catarri ⁊ reumatiſmi. Ait. n. Gal'. vbi ſupra h9 paſſiones. ſ. dolores artetici ſunt germia reumatū deueniētiū ad regiones iuncturaꝝ: ⁊ defluxꝰ q̄dē humorū ad iuncturas aliqn̄ fit per viā expulſionis cretice. Dolor. n. iuncturarū frequēter eſt criſis febriū ⁊ aliarū egritudinū quarūdā: ⁊ maxie colice. ¶ Multiplicanf aūt dolores in iuncturis plus q̄ʒ in alijs mēbris: ſicut dixit Gal'. 2° ꝑnoſticoꝝ in ꝯmēto illiꝰ. Frāpate v̄o vel in veſica in pede ⁊c̄. Et ponif ab ipſo Aui. tertij. 21^{a}. nō multiplicanf dolores in iuncturis: niſi q2 ipſe ſūt magis vacue q̄ʒ reliq̄ mēbra ⁊ pluris motus ⁊ debilioris ꝯplōnis ⁊ frigidioris ⁊ ſitus earum eſt in extremitatibꝰ lōginq̄s a regimine ꝑmo. i. ꝑncipali qd̄ eſt in corde. al's. a regimine primi. ſ. mēbri. puta cordis: ac ēt q2 vt ſupradictū eſt: nā ad eas delegat hūores flegmaticos.

¶ Modus aūt gn̄onis doloris iuncturaꝝ eſt: qm̄ mä illos factura ſi fuerit per viaʒ paulatine cōgōnis in reſoluta ⁊ in expulſa poſt nutrimenti earū appoſitionē in ipſaꝝ ꝯcauitatibꝰ adunaf donec eas repleat ⁊ ꝯcauitatibꝰ repletis amplius aucta mēbra circūſtātia replendo extēdit ⁊ in tumorē eleuat. ¶ Eodē mō ⁊ mä per meatus occultos defluens facit que per meatꝰ defluit manifeſtos venas ⁊ arterias p̄^{o} ex eis magnas replet: deinde aucta replet minores ꝑueniens vſq; ad capillares: ideoq; viſui in circuitu apparēt replete q̄ tp̄e ſanitatis nō apparebāt: deinde per orificia ⁊ poros eaꝝ ad ꝯcauitates effluit iuncturaꝝ ⁊ miſcef humiditati flātice ad eas a nā delegate ⁊ illas replet. Amp̄. aūt adaucte ipellunt hincinde ꝯcatenationē oſſiuʒ querēs ipſoꝝ facere diſgregationē: ipellunt ēt pāniculū colligātē ea: ⁊ eū qui inter oſſa ⁊ muſculos ſepat ipellūtq; ⁊ muſculos in circuitu aſſiſtētes ⁊ eos replent: ⁊ ipſoꝝ extendendo ꝯtinuitatē ſoluūt: ac ipſoꝝ alterāt ꝯplōnē ad id qd̄ p̄ter nām eſt ⁊ ſic tumorez ⁊ dolorē cauſant. Quidā dixerunt. ꝙ predicte mäe neruos ſilr ⁊ chordas replent extendunt ⁊ ſoluunt: ⁊ in eis dolorē

De mō gn̄ationis doloꝝ iuncturarum

causant. ❡ Et Ras. 13° ꝯtinẽ. aucte Gal. dixit. apa. i. dolor ⁊ tumor in podagra fit ex supfluitate descẽdente ad articulos pedũ: ⁊ ex excessu supfluitatis in loco articuli seqꝛ necessario ꝙ extendanꝛ ligamẽta ꝯtinẽtia ipsos articulos extrinsecus: ſ3 nerui ⁊ chorde nõ inflanꝛ in laborante podagra: in eis tñ accidit dolor cũ extensiõe eoꝝ facta cũ articulis tãtũ. Et habeꝛ signatio sup hoc qḋ nulli podagrico in vltimo accidit spasmus: ⁊ spasmus maxie accidit penes apa accñs in neruis ⁊ chordis. Quidã tñ dicũt. ꝙ cõtingẽs est illã mãm neruos ⁊ chordas replere: ⁊ inde dolorẽ minimum causare quẽ sequiꝛ spasmus: verũtñ q̃uis tũc sit etiã dolor ibi arteticus: nõ tñ dꝛ egrũ dolorẽ pati arteticũ: sed solũ neruorum vel chordaꝝ: ⁊ hoc iõ: qꝛ dolor neruoꝝ ⁊ chordaꝝ dolorem arteticũ obũbrat sua intẽsiõe ⁊ malitia vehemẽti. Et vt notant mã replẽs ⁊ cãns dolorẽ iuncturaꝝ ſm plm nõ est apostemãs. dicũt qdã ita ꝙ cupũ faciat: ⁊ ad sanationẽ deducatur: imo in qbusdã appet aliqñ cupu3 fieri: in quo tñ sanies nõ cõtineꝛ. ❡ Ait Gal. sup sexto epidimiaꝝ. ⁊ poniꝛ a rabi in. 14° pticula ex hũiditate mucillaginosa in corpore aggregata: aliqñ circa iuncturas apata fiũt silĩa apatib⁹ patiẽtiũ ydropisi3: q̃ apata vacillare fecerũt aliquos medicoꝝ: adeo ꝙ appuerũt ea credentes in eis saniẽ esse: nec inuenerũt eã: ſ3 inuenerũt totã carnẽ circa iuncturas exñtẽ mucillagine plenã. Qñq3 tñ est ipsa mã apans vere: ſ3 hoc raro ꝯtingit. ❡ Dixit. Aui. multotiẽs induscanꝛ mãe iter iũcturas: ⁊ fiũt sicut gipsu3 ⁊ ꝓprie que ex eis sũt nude. Et dixit. multotiẽs oriꝛ sup iuncturas caro ꝓprie inter digitos: qñ cõliguantur digiti ⁊ cõstringunꝛ: ⁊ fit dolor fortis qñq3. Et plm huius nõ fit nisi hoib⁹ cõplexiones calidas habentib⁹. Et plm oritur caro cum materia est sanguinea.

❡ Ad sciendũ qb⁹ magis accidit dolor articuloꝝ. Cap. iij.

Uamuis hõ cuiusq3 sexus: cuiusq3 etatis: cuiusq3 complonis ⁊ habitudinis articuloꝝ dolorẽ possit incurrere: tñ ad eũ patiendum alter altero dispositus est magis. ❡ Scdm sexũ. n. vir multo magis est disposit⁹ ⁊ eo maxime: qꝛ inordinatioris est regiminis q̃3 mulier: ipsa eni3 sicut custoditiua domus mulier meliori regiꝛ regimie: ⁊ maxime eo qḋ est ſm motus corpeos ⁊ aiales ⁊ eo qḋ ſm coytũ. ❡ Amplius mulier expurgaꝛ ſm nãlẽ purgatione3 que p mẽstrua fit: stante. n. hac purgatione in ea ſm debita3 q̃titatẽ ⁊ tpe cõdecẽti nõ ꝯgreganꝛ in muliere supfluitates apte fluere ad iuncturas: ꝓinde dixit Hyp. 6° affo. mulier nõ podagriçat: nisi mẽstrua deficiãt ei: nõ intelligẽs defectũ eorũ ſm nãm: sicut post. 50^m annũ vel tpe ꝯceptionis seu lactationis: ſ3 defectu mẽstruoꝝ pter nãm: ipsis ẽt pter nãm deficientib⁹ cõgreganꝛ in muliere supfluitates apte fluere ad iũcturas ⁊ cãre dolorẽ in eis: ⁊ hoc maxie nisi regimine bono ⁊ bona puisione de eũone ⁊ alijs vsa fuerit. pñt insup mulieres mẽstruis stãtib⁹: sed paucioríb⁹ aut abundãtiorib⁹ incurrere dolorẽ iuncturaꝝ: imo ẽt stantib⁹ eis debite q̃titatis si malo regimine in sex nõ nãlibus reb⁹ reganꝛ. ❡ Scd3 etatẽ vo senes sũt magis dispositi ad dolorẽ iuncturaꝝ alijs etatib⁹. Ait. n. Hyp. affo. 6°. puer nõ podagriçat añ affrodisiam. i. añ spermatis emissionẽ. s. añ 14^m annũ. Jsta aũt ineptitudo pueris inest pp fortitudinẽ suaꝝ virtutũ nãliũ. Bene eni3 digerũt ⁊ superfluũ quãti in augmẽtũ trãsit eoꝝ: superfluũ vo qualis p debitas regiones expellũt. Juuenes vo mediũ in hoc tenẽt inter senes ⁊ pueros. ❡ Scd3 vo cõplones corpa flegmatica paratiora sunt ad hos dolores alijs: qm̃ multa in eis flegmata ad iuncturas mittũꝛ: ⁊ postea sũt corpa sanguinea: deinde colerica ⁊ vltio melica sunt ad hos minus parata. ❡ Scd3 habitudinẽ vo: qm̃ corpa pinguia magis apta sunt incurrere eos q̃3 macra ⁊ corpa dilatatoꝝ meatuũ ⁊ lataꝝ venaꝝ paratiora sunt ad eos q̃3 eꝯ° se habẽtia. ❡ Dixit Hyp. 6° affo. eunuchi nõ podagriçãt ⁊ assignatur cã: qꝛ nõ vtunꝛ coytu: ⁊ ppterea notant ꝙ vtentes coytu tẽperato minus incurrũt dolores iuncturaꝝ q̃3 eunuchi abstinẽtes a coytu oino: qm̃ in abstinẽtibus ⁊ eunucis multiplicanꝛ supfluitates apte defluere ad iuncturas ⁊ potissime in eunuchis: quoꝝ virtutes debilitanꝛ: ⁊ ipsi ẽt lassanꝛ ſm iuncturas vniuersu3 corpus. Jndebito aũt vtentibus coytu supfluitates ipse cõgrue expurganꝛ. Assignãt ẽt aliã cãm: ⁊ est ꝙ eunuchi tpe Hypocratis maxime deputabanꝛ ad seruitia nobilia dñaꝝ: vñ tpe suo debito vtebanꝛ regimine. sup cõmẽto aũt hui⁹ affo. dixit Gal. ꝙ patiẽtes dolores iuncturarũ tẽpore Hypocratis fuerunt viri ex regimento ⁊ bona dieta ⁊ ex cõtinẽtia: ſ3 qꝛ hoies nostri tẽporis ad delectationes fuerũt decliues: idcirco podagriçant seu podagrici fiũt inumeri: vtputa nimiũ exercitati ⁊ mãducãtes plusq̃3 digerere possint ⁊ vino inebriati: ⁊ qui forte vinũ. i. potens ieiuni bibũt ⁊ abũdãtes in coytu: ex cuius abũdãtia est ꝙ multo plures nõ eunuchi q̃3 eunuchi abstinẽtes a coytu vexanꝛ dolorib⁹ iuncturaꝝ. Et subdit Gal. ꝙ si hoies oĩa predicta peccata nõ incidãt. sed duo vel tria: fiũt tñ eis nociua. Quãuis ergo tẽpore Hypo. pauci podagriçarent nõ mulieres dbite mẽstruate nõ pueri ante aphrodisia3 nõ eunuchi. Hodie dixit Gordo. aliter vadit negociũ: qꝛ eunuchi ⁊ mulieres ⁊ oĩs sexus: ⁊ oĩs etas pp malũ regimen podagriçãt. ❡ Dixit Aui. de hñtib⁹ dolorẽ articuloꝝ. qdã sunt q eos superuenire faciũt pp malitiã sui regiminis: ⁊ sic pp dispõne3 accidẽtalẽ ⁊ extrinsecã. Et de eis sũt quos euenire facit corruptio forme mẽbroꝝ eoꝝ ⁊ dilatatio meatuũ venaꝝ eorũ: ⁊ gñatio maloꝝ humoꝝ in ipsis ꝓpter malitiã mẽbroꝝ radicaliũ: in qb⁹ mali generanꝛ humores: ⁊ si bono vtanꝛ regimine: ⁊ sic pp dispõnẽ nãlẽ ⁊ intrinsecã hꝯ ad dolores iuncturarũ parati sũt. ❡ Ampli⁹ vt ipse dixit pmi scda. doctrina pma. ca° 8°. dolor articuloꝝ est de egritudinib⁹ q̃ hereditanꝛ in semine. quare nati ex parentib⁹ podagricis parati sũt incurrere podagras. ❡ Dicũt qdã. cũ cõceptio facta fuerit tẽpore infestationis doloꝝ articuloꝝ. tunc talis ꝯceptus magis dispositus est incurrere illos dolores q̃3 ꝯceptus tpe interpolationis eoꝝ: ⁊ hinc est qḋ dicũt ꝙ aliqñ nullus genitus ex parẽtibus articulosis efficiꝛ articulosus. Et aliqñ Et aliquando omnes geniti efficiuntur articulosi. Et aliqñ qdã eoꝝ sic ⁊ qdã nõ. ❡ Dixit Gal. in cõmẽto dicti affo. eunuchi ⁊c. Ex hereditate ẽt podagra cõicaꝛ: sperma. n. qꝛ maculatũ fuerat nẽcio pedes filioꝝ debilitat. ❡ Et Sera. dixit 4° breuiarij. ca°. 23°. adiuuat sup euentũ egritudinis podagre hereditatio ex patre ⁊ auo: qꝛ hec egritudo mala: qm̃ effundiꝛ eũ spermate ponit ip3 ꝑpatũ ad recipiẽdũ eã valde: qm̃ vt dixit Aui. sperma est ſm ꝯplonẽ gñantis. ❡ Et dixit Aui. tertij. 22ª aptiores ad h̃ vt in eis multiplicenꝛ isti dolores sũt senes ⁊ hñtes egritudines cronicas ⁊ ꝯualescentes cũ nõ reganꝛ cũ rectificatiõe: ⁊ illud iõ qm̃ ꝟtutes eoꝝ debilitanꝛ a digõne bona. ❡ Dicũt qdã. intellexit Aui. de patiẽtibus ipsa3 egritudinẽ articulosa3 cronicã ꝯualescẽtib⁹ ex ea. s. nõ vere: ⁊ iõ subdit. ⁊ ꝓprie cũ sũt curati cũ sedatione. i. cũ dolorẽ mitigãtib⁹: ⁊ maxie vt dicũt qdã. cura blanditiua cũ stupefactione absq3 eũone sufficienti: ⁊ expulsiõe vltima: si tñ referaꝛ ad alias egritudines cronicas: tunc exponiꝛ cũ sedatione. i. cum alteratione absq3 expulsione ⁊ euacuatione materie facientis illas egritudines.

❡ Ad sciendum qb⁹ tpib⁹ dolor magis accidat. Cap. iiij.

Uamuis dolor articuloꝝ oĩ tpe anni: ⁊ omni aeris ꝯstitutiõe euenire possit. Dixit tñ Hyp. 6° affo. affo. 55°. ꝙ podagrica passio vere ⁊ autũno moueꝛ: vt in pluribus. i. ſm plurimũ. Et cã est: qꝛ illis tẽporibus reperiunꝛ in corpib⁹ mãe magis apte fluere ad iuncturas: ideoq3 3° affor. artetica inter egritudines vere aptas euenire enumerauit. Deinde dixit. in autũno est sciades. i. sciatica sumens sciaticã ꝓ quocũq3 dolore articuloꝝ. Jn hyeme vo humores ꝯgregati ⁊ quieti vere supueniẽte dissoluuntur ⁊

Ex pte sexus.

Ex parte etatis.

Ex parte cõplonis.

Ex parte hĩtudinis

Ex parte coyt⁹ ⁊ regiminis in sex reb⁹ nõ nãlibus.

Ex pte hereditatis in semine.

Ex parte egritudinum.

fluunt. In autūno vō virtutes sunt debilitate ⁊ vie amplificate tēpus est inordinatū humores sunt subtiliati: q2 aptitudinē hñt ad fluendū: ⁊ iō dixit Aui. ꝙ aptiora tēpora ad hō vt in eis eueniāt dolores iūcturaꝝ ⁊ podagre sūt ver ꝓp motū sanguinis ⁊ humoꝝ in eo. Et autūnus ꝓp malitiā hūoꝝ ⁊ digōnis: ⁊ añcessionē dilatationis poroꝝ in estate: ⁊ ex calore q fortis fit in die. Et. G. qdē in cōmēto affo. supra positi. s. eunuchi ⁊c̄. dixit. ꝙ apti ad hos dolores pᵐ fuerūt podagrici: deīde artetici. Et Aui. dixit. illi cui accidūt dolores iuncturaꝝ accidit podagra in pnis: ⁊ rō est q2 pedes ƀ3 pl'3 sunt magis in motu ⁊ sūt in loco īfimiori ⁊ remotiores a fōte caloris: q̄re ad eos magis hñt moueri sup̄fluitates. Et verificat' hoc dictū ƀm pl'm: nō semp: q2 in qbusdam incipit a manu: ⁊ in alijs a genu: ⁊ aliqua alia iūcturaꝝ. Et ƀ3 pl'3 cū incipit podagra a pede incipit a digitis eius ⁊ spāl'r a pollice: l3 qbusdā īcipiat a calcaneo. Et dixit Gal'. 10. miemir. caᵒ pmo. podagra incipit in articulo vno: ⁊ est veꝝ ƀm pl'm: q2 qñq3 incipit a duobꝰ vel pluribꝰ: sup. tu. ⁊ ad illū articulu3 redit cū ꝑoxismat: ⁊ qñq3 antiquat' in illo artiᵒ ꝑ lōgā morā. sup. vel reditū spissu3. dixit Gal'. tūc extēdit' in oibꝰ articl'is.

¶ De determinatione dolorum articulorum. Cap. v.

Dolor articuloꝝ est egritudo cronica ƀm reditus suoꝝ ꝑoxismoꝝ: ipse aūt postq̄3 plures trāsierit ꝑiodos adeo postea fit māsiuꝰ: vt ⁊ l3 multas hēat interpolationes: patiente3 tñ comitat' vsq3 ad finē vite ƀm pl'm. ¶ Particulares aūt ꝑoxismi: aliq sunt breues: aliq sūt longi: ⁊ aliq inter eos medij. Et sequunt' hāc diuisionē a diuersitate materie facīētis eos ƀm pl'm. Nā si mā eoꝝ fuerit subtilis calida ⁊ acuta ꝑoxismus terminabit' in 4ᵃ die vel ante illū: ⁊ de his loquēs Aui. tertij. 22ᵃ. ait. Attēde crises ⁊ que fit in die 4ᵒ ⁊ 7ᵒ: ⁊ in 11ᵒ. ⁊ hora crisis melior eis est. 14ᵒ. qm̄ vt apparuit in sermone 2ᵒ. 14. dies est terminꝰ morboꝝ absolute acutoꝝ: de quoꝝ nūero est dolor articuloꝝ a mā calida acuta: ⁊ raro talis dolor terminat' añ. 14ᵐ. q̄3uis qñq3: raro tñ ꝯtingat ipm pus terminari. Et iō Aui. dixit. Melior crisis eiꝰ est q in. 14ᵒ accidit. ¶ Si vō mā doloꝝ iuncturaꝝ non fuerit oīno calida acuta: sed media q2 mixta ex humore calido ⁊ frigido: ⁊ est illa q inuenit' vt pl'3: sicut dictū est in cᵒ. 2ᵒ tūc eiꝰ ꝑoxismus terminabit' in. 40ᵒ die: aut añ illū: ⁊ raro ꝑtransibit ip3: nisi aduenerit in curatione error. Mā. n. tali mō medio se hñs est mā morboꝝ ꝯuersiuoꝝ acutoꝝ: quoꝝ crisis est. 40. dies: ⁊ de his loquēs Hyp. 6ᵒ affo. dixit. Quibuscūq3 podagrice egritudies fiūt he in. 40. diebꝰ deferuescētes residēt. Et Ras. dixit. 9ᵒ ꝯti. auctoritate Gal'. ꝙ dispositio huiꝰ apatis nō trāsit. 40. dies: ⁊ in eis dissoluet' ⁊ sanabit' si medicus seqt' totā opōnē recte. ¶ Dicūt ƀm variā mixtionē humoris calidi cū frigido fit variatio dierū crisis eiꝰ infra. 40ᵐ diē. Nā q̄3to plus de hūore calido erit in mixtione tāto citior erit terminatio: ita vt terminet' in. 20. Et si humor calidus nō in tātū dñabit' supra fridū teriabit' in. 24. Et si adhuc minꝰ teriabit' in. 27. Et si eq̄bit' illi teriabit' in. 32. vel. 34. ⁊ si dñabit' humor frigidus supra calidū teriabit' in 37. vel. 40. ¶ Dicunt notāter. dixit Hyp. deferuescētes resident. pmo: vt ostēdat ꝙ nō loqt' de podagra ꝓueniēte a mā pure frigida: qm̄ talis podagra nō h3 residere deferuescēdo. scdō ad denotādū ꝙ talis podagra nō semꝑ in dicto termio cōpleto residet per totalē resol'onē māe facientis ipsa3: licet qñq3 sic terminet': veꝝ qñq3 determinabit' ꝑ solā deferuescētiā caliditatis ⁊ molestie: ⁊ hoc aut multū paucificata: vel total'r ꝯsumpta mā calida: aut resoluto subtili remanēte grosso infrigidato nō potēte calefacere: neq3 dolorem causare. ¶ Si aūt mā doloꝝ iuncturarū fuerit mā frigida: tūc crisis eius fiet post. 40ᵐ diē: ⁊ variabit' eius crisis ƀm qō eiꝰ mā fuerit magis vel minꝰ grossa ⁊ cōpacta: ita vt aliqñ extēdat' ad. 60ᵐ diē: aliqñ ad. 80ᵐ diē vel vltra. ¶ Egritudies quoq3 māles iuncturaꝝ terminant': aut ꝑ resol'onē insensibilem: ⁊ hic est melior modoꝝ resol'onis eiꝰ: aut ꝑ resol'onē subtilis remanēte grosso qō idurat' ⁊ scliroticat' i loco: ⁊ aliqñ petrificat' ⁊ ingipsat': aut q2 eaꝝ mā suppurat' ⁊ in saniē ꝯuertit': qō tñ raro ꝯtingit ꝓp debilitate3 caloris in iuncturis. Aut eaꝝ mā ꝑmutat': ⁊ tūc aut de vna iunctura in aliā iuncturā: aut de iunctura ad aliud mēbrū: ⁊ tūc si ꝑmutatio ipsa fuerit ad mēbrū ignobile ꝑmutatio illa erit laudabilis. Si vō ad mēbrū nobile erit illaudabilis ⁊ mala. ¶ Dixit Ras. 12ᵒ ꝯti. ex 2ᵒ libro de nā humana. vidimꝰ de pluribus hūoribꝰ manātibꝰ ad iūcturas: aut ad pedē in podagra ꝙ si trāsmutant' de eis ad aliqua mēbra nobilia moriet' patiēs: sꝑhera tur tñ ipsius sanatio in vno tātum. s. ꝙ attractio ipsoꝝ scdō fieri pōt ad articulū vbi erat. Aut terminat' eoꝝ mā per sensibilē euōnē spontaneā: vel artificialē vomitu vel fluxu ventris: vñ eodē. 12ᵒ ꝯti. ait Ras. dico ꝙ qdā amicus meꝰ expectādo digōnē cū euōne putabat: sicut multi imperiti faciunt ꝙ mā saniaret' ⁊ erūperet: ⁊ du3 esset in dolore vehementi valde ipsius nā in expellēdo mām illa3 assellauit. xx. sellas de colera excoriante intestina sua vehemēter: ex qbꝰ mitigatus est dolor statim ⁊ pulsatio penitꝰ: ⁊ sanata passio ipsiꝰ: nō in spatio longioris tp̄is alijs tēporibꝰ cōsuetis. ¶ Dixit quoq3 Ras. ibidē. deterior doloꝝ iuncturaꝝ erit qñ accidit in eo: cuius pr̄ aut auus illo laborauerūt. Et deterior est dolor eueniēs in inferioribꝰ: eo ꝙ ꝓp sitū plus fluūt sup̄fluitates ad inferiora: q̄re ⁊ magis diuturnat' ⁊ frequētiꝰ inuadit: chiragra aūt ⁊ superioꝝ articuloꝝ artetica cū curat' ⁊ eius eradicat' mā nō velociter redit: ⁊ nō nisi a cā magna ⁊ inordinato valde regimine. Sciatica vō ⁊ podagra ⁊ inferioru3 iuncturaꝝ dolor velociter redit ex qual3 cā: vt dicit Serap. ¶ Et. 12ᵒ ꝯtiñ. Et de doloribꝰ iuncturaꝝ inferioꝝ deterior est sciaticus: ⁊ post eū genuagricus: ⁊ vltiᵒ podagricꝰ. Hal'. tñ vr̄ dicere ꝙ podagricus sit intensior ⁊ molestior: ⁊ maxime cū mā ad pollicis iuncturā trahit: ⁊ Haly. assignat cām: q2 iunctura parua est: ⁊ nō sufficit capere multā sup̄fluitatē. Cū igit' multa sup̄fluitas fuerit illa vehemēter ꝯscēdit: ⁊ tūc dolor molestior fit. Et dixit Haly. Qꝛ si fuerit artetica in latere sinistro deterior est: vñ Filagorius vt ponit'. 12ᵃ ꝯti. sciatica difficilis est: si fuerit in ancha sinistra. dixit. A. in parte sinistra est difficilis: q2 sinistra est debilior dextra. ¶ Dixit Ras. in diuisionibꝰ si accidat in ancha sinistra est suꝑ egru3 vehemētior q̄3 sit cū est in dextra. Et dixit Aui. sciaticus est de vehemētioribꝰ doloribus iuncturaꝝ. Et Filagoriꝰ dixit. ꝙ eueniens in corpibꝰ humide cōplexionis: ⁊ eueniens in hyeme est difficilis. Dicūt. post eā est que accidit in autūno: ⁊ ꝓprie versus finem eius: deinde que accidit in vere: ⁊ vltimo minus difficilis est que euenit in estate.

¶ De signis dolorum iuncturarum. Cap. vj.

Signa generis: ⁊ signa specieꝝ distinctarū ƀm loca dolentia nota sunt ad sensū ⁊ habent' relatione infirmi vel astantiu3.

¶ Signa vō sp̄ēꝝ distinctaru3 ƀm causas sunt alia malitie complexionis pure sine mā: ⁊ alia non pure: ⁊ cum materia.

¶ Et signa pure sunt dolor absq3 tumore: ⁊ absq3 grauitate sensata in parte dolente: ⁊ absq3 ꝑmutatione coloris ab eo q est ƀm nām. Dixit Aui. dolor iuncturarū a mala cōpl'one pura raro accidit ⁊ parūper ⁊ dolor fit absq3 grauedine: ⁊ absq3 iflatiōe: ⁊ nō est i ea alteratio coloris: neq3 sigᵐ māei. Sig. male ꝯpl'onis sine mā.

¶ Signa aūt ꝙ cū mala cōpl'one sit mā grauatiua sūt sensus grauitatis in loco ⁊ apparitio tumoꝝ, tumor eni3 apparēs in loco semꝑ mām sigñat. verū ipsius absētia nō semꝑ significat ꝑuationē māe: pōt. n. mā in ꝓfundo vacuitatū iuncturarū retineri: ⁊ adhuc nō extēdere: nec in altū leuare ꝑtes extrinsecas. veꝝ grauitas semꝑ sigñat p̄sentiā māe hūoralis. Et de signis māeꝝ est coloris loci ꝑmutatio ⁊ ꝑmutatis doloribꝰ de loco ad locū sigñat mām ventosa3, aut humoralē Signa male ꝯpl'onis cū mā

¶ Signa vō ꝑticularē significantia mām ⁊ distinguentia in/ Signa ad cognoscēdū ma. [illegible] peccantem.

Paroxismi diuersificat' in lōgitudine ⁊ breuitate ex parte materie.

De mōdo terminationis doloꝝ iuncturaꝝ

ter eas multa sunt. De quoꝝ qbusdā dixit Gal. 10. miemir. ꝑ
ca⁹ facile dignoscibiles sunt tristātiū hūoꝝ dr̄ie ꝑ colores: ⁊
synthomata ⁊ ꝑ exꝑientiā farmacoꝝ que offerūt. Et digno
tio eoꝝ q̄ a colore oībus nota sunt: q̄ v̄o a synthomatib⁹: lꝫ
nō oib⁹: neqꝫ ꝓmpte sit euidēs: tn̄ nō est difficilis. Et subdit
ad cognitionē ēt tristātis humoris ꝯfert tibi ꝑcedēs dieta ꝑ
exercitiū: aut ēt ꝑ balneū supra cibos: aut an̄ cibos: queād^m
exercitioꝝ ⁊ ciboꝝ q̄ꝫtitas ⁊ q̄litas in hora anni ⁊ situs re
gionis: ⁊ sic ēt ⁊ etas ⁊ habitudo corꝑis. ¶ Et Sera. dixit.
significat̄ suꝑ mām ex causis que ꝑcesserunt: ⁊ ex eo qd̄ est:
⁊ ex eo qd̄ sequit̄ ipm. Ab eo qdem qd̄ ꝑcessit sit qn̄ tu que
ris de regimie ꝑcedēte. Ab eo v̄o qd̄ est ꝓpriū qn̄ tu exqui/
ris illud a ꝯplōne infirmi: ⁊ hora anni ⁊ etate ⁊ reliqs cāis:
ab eo aūt qd̄ seqt̄: vt ex iuuamētis ⁊ nocumētis ⁊ reb⁹ que
administrant̄ cū curatione ⁊ adiungaꝫ ad illud sigñonez ex
colore loci. Et addūt qdā sigñones sūptas ex pulsu ⁊ ex exe
untibus. Ampli⁹ qdā addūt ꝙ hūor q est in cā cognoscit̄ ex
hora doloris ⁊ doloris additione ex cibo vel repletione. Et
ex priuatione tumoris vel eius apparitione cita vel tarda.

Signa sanguinis.
¶ Mām itaqꝫ sanguineā fore dixit Aui. sigñat rubedo loci
si nō fuerit vehemētis ꝓfunditatis: vt in sciatica: q2 scia mul
tuꝫ distat a cute: ideoqꝫ aut nūq̄ꝫ rubet locus: aut nō nisi tar
de in ꝓcessu: vñ dixit Aui. aut nō est: aut nō appet adhuc. Et
dixit. sigñat ipsaꝫ intensio vehemēs. dicūt. min⁹ tn̄ q̄ꝫ in fle/
gmatica. ⁊ pulsatio ⁊ grauitas: que etiaꝫ est minus q̄ꝫ in fle
gmatica. ⁊ preteritū regimē generatiuū sanguinis: ⁊ totum
illud qd̄ scit̄ de dispōnib⁹ corporis sanguinei: ⁊ fortasse est
corpus grossuꝫ carnosuꝫ pingue. Et qdā addūt. ꝙ si tumor
fuerit in loco erit cū duritie mediocri. Tunc dixit Soꝛō. in
illo vrina est rubea spissa ⁊ pulsus plenus ⁊ magis affligit̄
in hora matutinali cōplexio est sanguinea ⁊ etas adolescen
tie ⁊ tp̄s vernale ⁊ regimen ꝑcessit gñatiuū sanguinis cū vi
ta suaui ⁊ retētiōe minutionis vel euōnis sanguinee ꝯsuete.
Et dicūt. dolor est satis intensus ⁊ caliditas ad tactū intēsa

Signa colere.
percipit̄. ¶ Mām v̄o colericā. dixit Auic. sigñat caliditas
vehemēs que ledit tactū cū ꝑuitate q̄ꝫtitatis in egritudie. s.
in inflātione: q2 tumor in ea est ꝑuus dicūt ſm plm̄. Aliqn̄
enim ꝓp colere subtilitatē ⁊ mobilitatē multū de ea subito
effundit̄: ⁊ tunc tumor fit magnus. Et est. dixit Aui. cū ꝑui
tate grauedinis ⁊ tensionis: ⁊ ꝑuitate rubedinis: nā rube/
do in ea est clara ⁊ ſm plm̄ color est citrinus: ⁊ est cū decli/
natione doloris ad id qd̄ appet de cute: qm̄ est suꝑficialis nō
ꝓfundās: ⁊ est cū trāquillitate doloris ex frigore: qm̄ medi
cine frigide actu ⁊ potētia remittunt dolorē a colera ꝓuenie
tē. Et dixit. ꝙ preterijt de regimine ⁊ dispō corꝑis colerici
sigñat illā. Quidā dicūt. ꝙ dolor est intēsus valde ⁊ mordi/
catiuus. Et dixit Soꝛō. vrina est colorata: q2 vt dixit Guills
est rubea clara: qñqꝫ tn̄ ēt apparet citrina ⁊ pulsus est ma/
gnus ⁊ velox cōplexio est colerica ⁊ etas iuuētutis ⁊ tēpus
estiuuꝫ ⁊ regimē colere generatiuū precessit in labore ⁊ fa/

Signa flatis.
stidijs: ⁊ affligit plus in horis colere. ¶ Mām aūt flegma/
ticaꝫ sigñat. dixit Aui. ꝙ nō alterat̄ color: aut alterat̄ ad plū
beitatē: ⁊ hoc est ſm plm̄: qñqꝫ. n. efficit̄ magis albus q̄ꝫ co
lor corꝑis: ⁊ sigñat flegma subtile: vt dixit Raſ. in diuisioni
bus. Aut dixit Aui. erit illic paꝝ inflāmatiōis: ⁊ hoc q2 do/
lor exacuit mās: ⁊ que ꝑus currūt ad locū sūt calide: ⁊ ideo
tūc erit color nō albus nec plūbeus: sꝫ aliqualr̄ declinabit
ad citrinū. Et dixit Aui. est cū adherētia doloris. Dolor. n.
est adherēs fere ſm vnā dispōnē. tn̄ dolor est remissiuus ⁊
grauatiu⁹. Adest in ea ꝑuatio signoꝝ sanguinis ⁊ colere. s.
rubee ⁊ nigre. Et dixit. fortis est intensio doloris in latus ⁊
extēdit̄ in circuitu ad plures ꝑtes: ⁊ corp⁹ est nō carnosum:
imo est adipe plenū. Et ad sunt alie sigñones hui⁹ cōplonis.
Et addat̄ ꝙ tumor est magn⁹: sed est cū mollitie in qua per
cipit̄ frigiditas ad tactū: aut saltē tēperātia. Et dixit Raſ. ꝙ
qn̄ eger sentit ꝙ mēbrū trahat̄ ⁊ spasmet̄ sigñat frigiditatē
māe vehemētē: ⁊ nō est calor in mēbro. Et dixit. dolor in fri
gido erit ſm q̄ꝫtitatē multitudinis māe ⁊ q̄ꝫtitatē tensionis
eius. Et apa ⁊ tumor erit ſm q̄ꝫtitatē multitudinis vel pau
citatis materie. ¶ Dixit Soꝛō. vrina est remissa in colore ⁊
spissa: aliqn̄ tn̄ rōne doloris pōt eē tincta: ⁊ maxie i sciatica:
⁊ egestio mucillaginosa ⁊ cōplexio flātica ⁊ etas senectutis
⁊ tp̄s hyemale ⁊ regimē preteritū multiplicatiuū flegmatis
⁊ indigōnis ⁊ affligit i horis eius: ¶ Et māꝫ melicā signifi/

Signa melācolie.
cant. dixit Aui. doloris occultatio: ⁊ hoc iō qm̄ est remissus.
⁊ q2 est ꝓfundus nō suꝑficialis. ⁊ paruitas tēsionis: qm̄ tu/
mor in ea est ꝑuus: sꝫ tn̄ cū sua paruitate est durus paucitas
iuuamēti: cū curatione ēt recta ⁊ regulari: qm̄ humor melā
colicus sua grossitie resistit ⁊ inobediēs est resoloni ⁊ ipres/
sioni medicinaꝝ ⁊ attenuatio loci: qm̄ subtiliat̄ ⁊ macrescit:
vel q2 nō multū eleuat̄ in tumorē: ⁊ in tumore nō est molli/
ties: que. s. est in flātica: ⁊ nō est in colore ei⁹ claritas: sꝫ qñqꝫ
tendit ad tenebrositatē. ¶ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. color
ꝯcliuis ad nigredinē nō significat simplr̄ ꝙ fit ex melia: qm̄
talis color aliqn̄ fit in fine apatū calidoꝝ. aliqn̄ fit ex suffo/
cato sanguine: sꝫ si cū nigro colore fuerit mēbrū frigidū. ⁊
nō ꝑcesserit ipꝫ calor. tūc ex melia est. Et sigñat eā. dix̄ Aui.
cōplo viri q̄ est melica: ⁊ dispō splenis ei⁹. qm̄ ſm plm̄ tume
scit: ⁊ indurat̄ ⁊ appetit⁹ suꝑflu⁹. qm̄ a splene multū melie
mittit̄ ad os stōi q̄ excitat appetitū ⁊ regimē preteritū. s. ge/
neratiuū hūoris melici ⁊ adsunt relique sigñones hui⁹ cō/
plonis. Et dixit Sor. vrina erit remissa tenuis ⁊ habitudo
extenuat̄ ⁊ tp̄s autūnale: ⁊ ꝑcessit regimē gñatiuū. als. mul
tiplicatiuū melie ⁊ affligit in horis ei⁹. ¶ Mām v̄o adustā

Sig^a materie aduste.
dixit Aui. sigñat caliditas vehemēs ꝑcepta ad tactuꝫ: ⁊ ēt a
patiēte q̄ est cū dispōne q̄ est q̄si prurit⁹. Et noc^m vehemēs a
reb⁹ calis ⁊ iuua^m vehemēs a frigidis cū qb⁹ est stipticitas
q̄dā. Et hec vt dicūt sunt ꝓprie signa māe colerice aduste: ⁊
posuit sig^a ei⁹ tm̄: q2 ex humorib⁹ adustis ista est q̄ frequē
tius facit dolorē iūcturarū. Si tn̄ aliqn̄ ꝯtingat ab alijs ma
terieb⁹ adustis ipꝫ fieri tūc illa signa erūt remissiora in cali/
ditate ⁊ pru[r]itu ⁊ perceptione iuuamenti ex frigidis.

Signa māe ꝑmixtarū.
¶ Mās v̄o ꝑmixtas. dixit Aui. sigñat tensio vehemēs qn̄
mā aut est multa: aut mā frigida: aut calida resoluit̄ in va/
porē q extēdit. Et paucitas iuuamēti cū curationib⁹ calis
⁊ frigidis. Et diuersitas horaꝝ in qb⁹ iuuat̄. Juuat̄ eniꝫ ali
qua medicina hora vna: ⁊ hora alia cuꝫ ea q̄ est illi ꝯria. Et
plm̄ accidit hoc corꝑib⁹ calide cōplonis: aut colice nāe que
vtunt̄ regimine infrigidāte ⁊ hūectāte gñatiuo flātis ⁊ hu/
moris crudi: ⁊ balneis ⁊ motib⁹ supra replonē, quare ꝑmi
scent̄ duo hūores ⁊ expellit̄ ad iuncturas qd̄ ex eis grossuꝫ
est, ꝓpterea qd̄ submergit ipꝫ subtile sanguineum ⁊ colicū. Et
hoꝝ qdē plm̄ iuuant̄ ⁊ qescūt dolores cū manib⁹ pluribus
cōpressionē. s. moderatā faciēdo, qm̄ humor resoluit̄ ⁊ ma/
turat̄ ꝑ eā. Et iuuant̄ cū inunctionib⁹ tēperate caliditas ⁊
cū qete, mot⁹. n. ꝓhibet a maturatione. ¶ Dicūt. post pre/
dicta corꝑa accidit artetica a mā ꝑmixta corꝑib⁹ flāticis vtē
tib⁹ regimine calefaciēte ⁊ desiccāte gñatiuo multe cole, aut
vtente regimine calefaciēte ⁊ humectāte gñatiuo multi san/
guinis. ¶ Dicūt. tumor cito apparēs mām subtilez sigñat,
tarde v̄o apparēs grossaꝫ. Et dixit Silib. tumor nō appens
mām grossaꝫ ⁊ durā sigñat, aut māe paucitatē dicnut. q̄ꝫti/
tas tumoris q̄ꝫtitatē māe sigñat. ¶ Et dixit Sili. asperitas
mēbri sigñat siccitatē māe, ⁊ ei⁹ lenitas humiditatē nisi ꝓ/
cesserit a cā extrinseca. v̄bi grā. asperitas a medicina stipti/
ca exasperatiua. Et lenitas ab iunctione cuꝫ oleo. ¶ Dixit
Raſ. in lib. de iuncturis ꝑcussio. i. pulsatio ⁊ pūctio sigñant
caliditatē. verū ꝑcussio sigñat mām calidā spissaꝫ ⁊ ꝓfundā
in carne, ⁊ iō sigñat sanguinē, sed punctio sigñat mām cali/
dā subtilē ⁊ nō ꝓfundā, ⁊ sic colerā. Et dixit. debem⁹ distin/
guere an colera seruet q̄litatez colere nālis, an si humor est
magis acutus ⁊ vehemētioris q̄litatis illo, vt v̄bi grā. ꝙ sit
adusta. sup. aut si fit minoris, vt q2 sit innālis ꝑ admixtionē
flātis, vt colera citrina vel vitellina. Et si qdē. dixit Raſ: sig^a

sunt colere ꝓprie scias ꝙ illud supfluū est colera nālis, sed si fuerit magn⁹ dolor: ⁊ calor fortꝭ ⁊ nō appuerit apatio: scias ꝙ illud supfluū est vehemētioris q̄litatis q̄ȝ colā nālis: q2 ē adusta: cui⁹ signa posita sunt supra. Et silr̄ est intelligenduȝ ꝙ si dolor ⁊ calor fuerint remissiores q̄ȝ in colera nāli ꝙ illō supfluū est remissioris q̄litatis: q2. s. erit colera innālis ꝑ admixtionē flātis: ⁊ eodē mō ingrendū est de flāte: an sit nāle: ⁊ si est inn̄āle ingrēdū est de spēb⁹ ei⁹ q̄ fuerit il a q̄ est in ea.

Signa p/mixtionis sanguinis cū colera. ¶ Signa māe pmixte ex sanguine ⁊ colera. dixit Raƀ. in lib° de iūcturis sūt apa cū calore forti ⁊ tactu sine extēsiōe ⁊ pulsatiōe ⁊ rubedine multa: sicut dȝ eē in pura sanguinea: imo dolor est aliqñ cū pulsatione: ⁊ aliqñ cū punctione.

Sig^a materie sola quātitate pec. ā. ls. ¶ Signa māe peccātis sola q̄ȝtitate ⁊ nō cū qualitate maliciosa sunt. Dixit Raƀ. ibidē qñ est ſm ꝓportioneȝ humoꝝ: tunc nō appet victoria multa alicui⁹ vel aliquoꝝ humorū: nec in colore nec in tactu. ¶ Dixit Gil. qñ mēbrū fuerit extēsuȝ ex vtraqȝ pte: ⁊ ꝑ circuitū ⁊ cū tangit̄ inuenit̄ tēperatū: cuꝭ tñ ē extēsa: tūc scias ꝙ mā eā faciēs peccat sola q̄ȝtitate ⁊ nō q̄litate: vñ scias ꝙ corp⁹ eius plenū est. Et aderūt sig^a repletionis corpis q̄ sūt magnitudo ⁊ raritas pulsus: ponderositas toti⁹ corpis ⁊ extēsio mēbroꝝ ⁊ pigritia ⁊ īpotētia ad motū nō ex debilitate: sȝ quasi portaret onus ⁊ appa ret sudor in facie ⁊ in oculis ⁊ faciei rubedo ⁊ grauitas frōtis ⁊ hebetudo ingeniꝭ ⁊ destructio appetitus ⁊ somn⁹ multus. Et regimē preteritū repletiuū ⁊ ociosuȝ ⁊ dimissio euacuationum consuetarum.

Sig^a materie aggregate ꝑ viā cōgestionis. ¶ Signa māe eius que ꝯgeritur in loco sunt ꝙ dolor incipit paruus ⁊ gradatim quotidie auget̄: sicut illius māei auget̄ cōgestio ⁊ non apparet tumor nisi post longum tempus ⁊ non appparent vene exterius replete.

Sig^a materie fluētis. ¶ Signa v° māei fluētis sunt ꝙ incipiūt vene in circuitu repleri ⁊ ꝓcedūt: donec vene parue manifestent̄. Et si q̄deȝ ex ea multa defluat subito dolor in ꝓn° apparet fortis: sȝ postea nō auget̄ ſȝ illud. Et si defluat paulatine dolor sentit̄ in ꝓn° paruus: sȝ in ꝓcessu gradatim auget̄ ſm additionē fluxus māe. Et distinguit̄ a dolore pp mām cōgestā per alia signa. Et siq̄dē mā reumatiçauerit ex capite aderūt signa catarri: ⁊ multiplicabunt̄ in nocte pp fumositatū ꝯclonem ex frigiditate noctis: ⁊ cōmouet̄ post somnū plusq̄ȝ post vigilias ⁊ multiplicat̄ in hyeme plus. Et frequēter est q̄ð percipit̄ mā reumatiçans in ore ⁊ discernit̄ que sit illa ꝑ saporē. Et ſm plm percipit patiēs ei⁹ descensuȝ: ⁊ ipsius lesionē ſȝ collū ⁊ spōdiles eius ⁊ descēdit qñqȝ iferi⁹ ad hūeros: imo ⁊ ad anchas ⁊ pedes defluens ab alijs mēbris cognoscit̄ ꝑ repletionē inuentam in eis ⁊ ipsoꝝ lesionem.

Signa māe ventose. ¶ Materiā aūt vētosaȝ. dixit Aui. significat tēsio vehemens absqȝ grauitate ⁊ pmutatio doloris. Et vt dicūt dolor est ex tēsiu⁹ ⁊ p̄cessit regimen vētositatis gnātiuū. ¶ Dixit Gilib. mēbrū tensuȝ differt a mēbro duro: sicut distat vter inflatus a lapide. Et tensio q̄dē mēbri ad tactū signat multitudinem humoris vel vaporis: humoris q̄dē si fuerit cū grauitate ⁊ vaporis: si fuerit absqȝ ea. ¶ Sciendū ꝙ in iudicādo ꝑ quedā de p̄dictis signis aliqñ cadere pōt error.

Canō ad euitāduȝ erroreȝ in signis. Et iō vt euitetur error. dixit Aui. cognoscit̄ gen⁹ māei ex eis qb⁹ iuuat̄: ⁊ cū qbus sedat̄ dolor. si nō errat extimatio: tūc. n. extimat. s. recte ꝙ ppea ꝙ frigida sunt cōueniētia ꝙ mā sit calā: ⁊ sic est nisi accidat extimationi error. Et non accidit ei vt erret: nisi pp additionē doloris apud infrigidationē inspissanteȝ extimans ꝙ mā inspissata sit frigida. sup. cum possit esse calida: aut errat pp sedationē doloris apud resolonē. s. que fit a medicinis calidis resoluētibus: ⁊ ꝑ hoc extimat ꝙ mā sit frigida cū possit esse calida q̄ resoluit̄: vñ sedat̄ dolor ei⁹. ¶ Pro his dixit Gorð. in cognitione doloꝝ iuncturaꝝ frequenter decipiunt̄: ⁊ maxie in iudicio sumpto ex iuuātib⁹ ⁊ nocentibus. Aliquādo in mā frigida administrant̄ frigida: ex qb⁹ sedat̄ dolor ⁊ percipit̄ iuua^m: ⁊ hoc q2 stupefaciūt sensum: ex quoꝝ iuuamēto credim⁹ ꝙ mā sit calida. Et aliqñ mā est calida ⁊ inde applicam⁹ calida: ⁊ dolor tñ remittit̄: ⁊ erit h̄ in corpore nō repleto pauce māei: quā calida applicata rectificādo ⁊ resoluēdo cosumūt. Et q2 calida iuuāt putamus ꝙ mā sit frigida. Et aliqñ ēt decipiunt̄: q2 mā flegmatica a ꝓncipio fluxus erit multa ⁊ cōdominās: tñ ei associabit̄ portio colere fluentis cū illa: aut q2 trahat̄ ad locū pp dolorē que cū sit leuis ⁊ calida leuigabit ad supficiē ⁊ doloreȝ intendet cutē calefaciet ⁊ citrinabit vel rubificabit: que signa q2 sunt magis manifesta ⁊ prius occurrētia faciunt cōiecturari totā mām calidā fore: cū ipsa a multo predominio sit frigida. pp hoc dicunt q̄dā. ꝙ ex signo sumpto a iuuantib⁹ ⁊ nocentibus nō pōt h̄ri rectū ⁊ certū iudicium de morbo ⁊ cā eius: q̄ȝuis sit sūptū a posteriori. s. ab effectu a quo ois actio comprobat̄: sed frequenter per ipsum cadit in iudicio error: nisi sciatur qualiter eueniat effectus illi. ¶ Pro quo sciēdū est. ꝙ in cognitione doloris iuncturaꝝ ⁊ cāe ei⁹ pōt accidere error ex pte duoꝝ. s. ex pte doloris ⁊ cāe ei⁹: ⁊ ex pte medicine applicate: ex parte doloris ⁊ cause eius: qm̄ cuȝ mā sit nālr̄ frigida erit cuȝ multa inflāmatione p̄ter ꝙ sufficienter resoluat̄ de cā ipsa. Et in h̄ casu frigida vident̄ iuuare extinguendo inflamationē ⁊ calida obesse. Aut erit cū multa iflāmatione faciente de ea sufficientē resolonē: q̄ȝuis mā sit calā: ⁊ tūc calida iuuāt ⁊ frigida obsunt. Ex parte v° medicine administrate pōt cadere error duplr̄. s. aut rōne ꝓprietatis sue: aut sue cōplonis: rōne sue ꝓprietatis sicut si nō fuerit ꝓpria speciei doloris cui approximat̄: aut mēbro dolēti: quare nō iprimit iuua^m: sed vel poti⁹ nocu^m pp ꝯtrarietateȝ que erit inter ipsaȝ ⁊ mēbꝝ cui approximat̄. Inest eniȝ vnicuiqȝ mēbro vt ab vna patiat̄ medicina: ⁊ nō ab alia: vel ⁊ si patiatur nocu^m: rōne v° ꝯplonis medicine. Et hoc aut q2 calida que attrahēdo ⁊ sic magis replēdo q̄ȝ resoluēdo auget in dolore: q̄ȝuis mā sit frigida: aut ēt q2 medicina calida māȝ frigidā in vētositatē cōuertit: que postea extēdēdo augeat dolorē: aut q2 sit frigida que stupefaciēdo sensuȝ minuat: aut tollat a mēbro: ⁊ sic dolorē eius minuat vel abscindat: vñ ꝯferre vr̄: q̄ȝuis mā sit frigida. Aut q2 medicina frigida ispissando poros vapores calidos int⁹ includat: ⁊ sic calorē augeat ⁊ dolorē: q̄ȝuis mā sit calida: pōt ēt hoc idē cōtingere ꝑ accidēs ex accidētali ipressione medicine vt pȝ de aqua frigida in his dolorib⁹ approximata: q̄ ꝯfert ēt si cā sit frigida vt inferius in cura patebit. ¶ Ad euitādū aūt errorē dixit. Aui. opȝ vt tu cōsideres in oib⁹ alijs signis sumptis ex colore loci ⁊ apate ⁊ cōtactu ⁊ ex dolore ⁊ accidētib⁹ doloris si sit cū inflamatione vehemēti ⁊ pulsatione aut cum inflāmatione eq̄li. i. moderata ⁊ extēsione: aut cū extēsione tm̄: ⁊ ex hora doloris ⁊ additione eius. aut est in vacuitate aut repletione, nā vt dicūt dolor frigidus aut acut⁹ in vacuitate stōi signat colerā, ⁊ in eius repletione flegma. Et in dispōne incipiente cū apate, aut tarditate ei⁹, aut ꝓuatione apatis oino, quare signat humores malos subtiles calidos, aut ꝯpositos, ⁊ sūt inter viscosuȝ ⁊ humorē crudū purū. Et ex dispōne grauitatis. s. subito vel paulatiȝ euenientis, grauitas. n. in materijs subtilib⁹ de qb⁹ est pole vt aggreget̄ plus vice vna est plus. sciliȝ eueniēs pp suā subtilitatē faciētē ad subitū fluxū, ⁊ tūc si grauitas fuerit cū alijs signis calidis significabit hūores calidos, maxime sanguinē colericū. Et si fuerit cū signis frigidis signat humorē flegmaticū fluidū, grauitas v° eueniēs paulatine signat humorē grossuȝ ſm plm. Et dixit Aui. qñqȝ cognoscit̄ in plurib⁹ horis ex vrinis illud q̄ð vincit supipȝ. Et egestione, an sit colerica, an sit mucosa. Et cognoscit̄ qñqȝ ex etate ⁊ ꝯsuetudine ⁊ regimine p̄cedente comestis ⁊ ebibitis ⁊ exercitio ⁊ requie ⁊ ꝯtrarijs eoꝝ. Et ex cōitate cōplexionis reliq corpis. ¶ Amplius. dixit Gili. Caue in cognitione ex calore ad tactū ne mēbrū sit caliduȝ ex aere vel balneo vel medicina calida vel in dormitione supra latus illud: aut nō sit infrigidatū ex his cōtrarijs. Et caue ne remāserit supra mēbruȝ color alicuius medicine. qñ vis iudicare

per colorē. Et ad iudicādū per cōtactū caueat tāgēs ne hēat manū infrigidatā. Cū ergo sic cautus tetigeris mēbrū ⁊ inueneris ipꝫ calidū ⁊ cōplexio: etas: ⁊ ɔsuetudo ⁊ tēpus aer ⁊ regio ⁊ ars cōueniant in caliditate ꝓbabilr̄ dici pōt ꝙ mā sit calida. Et ecōuerso. si mēbrū inuentū fuerit frigidū ⁊ particularia ɔueniūt in friditate.

De signis ab vrina sumptis.

¶ Dixit Sili. ꝙ vrina tenuis ⁊ alba cū resolutionibꝰ albis ⁊ rotūdis velut atomi arteticaꝫ sigñat. Et Egidius in versibꝰ dixit. ꝙ cuꝫ fuerit in vrina sedimen atomosum nō alioꝝ duoꝝ deerit. s. qn vel ɔceptus adsit vel languor ineptus. i. dolor articuloꝝ. Et dixit Silib. cū ṽtus mēbroꝝ iūcturaliū deficit in digerēdo: ⁊ humores ad articulos ɔ̄currūt: tūc apparēt in vrina resolōnes parue ⁊ albe: q2 ex flegmate vel q2 a mēbris spermaticis albis: rotunde ex cōtinua reuolutione quā hn̄t in descēsu. Et sedimē qdē atomosum sigñat guttā in supiori medio vel iferiori corporis s̄m sitū quē tꝫ in vrina supremū mem vel infimū. Quidaꝫ dicūt. ꝙ resolōnes atomose nō sūt semꝑ albe: sꝫ solū qñ mā est flegmatica. In alijs aūt māebꝰ retinēt colorē q mãe peccāti attestat̄. Et dixit Sili. vrina liuida spissa: cuiꝰ liuiditas est in supremo in artetica apparēs significat cām eiꝰ fore reumaticā. ¶ Dixit Raſ. 12° ɔti. auc̄te Gal̄. forte ꝑueniet

De accñtibꝰ ɔseqñtibꝰ ad dolores iuncturarum

doloris vehemētia in podagra ad tibias genu vesicā ⁊ stōm ⁊ in qbusdā longi fiunt testiculi. Et Sor dixit bursa testiculoꝝ ꝓlongat̄. Et dixit Gal̄. ꝓlongato isto morbo inflant̄ tibie ⁊ coxe. Et plures qdē doloꝝ articuloꝝ intēsiores sūt nō apparēte tumore: ⁊ tumore in eis accidēte remittūt̄: qm̄ mā que ɔcauitatē repleuerat ⁊ dolorē nimiū causabat extēdendo ad lacertos expulsa: ⁊ eos in tumorē eleuās nō sic extendit: vapor ēt eius inde euaporare magis est aptꝰ: vñ extēsio minuit̄: ⁊ sic dolor remittit̄. Aliqñ tñ apparet ɔtrariū: vt cū mā esset tāta ꝙ cōcauitatē silr̄ ⁊ lacertos extēdere sufficeret. ¶ Et Raſ. dixit. in diuisionibꝰ. ꝙ doloꝝ iuncturaꝝ ꝓpriū est ꝙ apa eoꝝ nō sit saniosuꝫ: ⁊ nō facit collectionē saniei: sicut alia apata. Et hoc intellexit Haly. in Viatico tñ dixit: ꝙ in podagra nō est tumor. s. cū cupo colligēs mām ad saniationē: sed aut resoluit̄: aut ingrossat̄: ⁊ fit lapis ⁊ rūpunt̄ ex eo digiti ⁊ egrediunt̄ ex eo res diuerse in sicco ⁊ humido. Qñqꝫ eniꝫ egredit̄ res in suba existēs: sicut sanies: ⁊ qñqꝫ res exsiccata, sicut gipsuꝫ ⁊ lapis. ¶ Et dolor qdē iuncturarū: qñqꝫ ꝑduxit ad dislocationē iuncture mediāte hūiditate in iunctura diutius retenta mollificāte ligamēta eius. Et accidit hoc vtplr̄m in sciatica. In hoc. n. differt sciatica ab alijs doloribꝰ iuncturaꝝ: ⁊ ēt differt in hoc ꝙ dolor eiꝰ nō stat fixus solūmō in iunctura: sꝫ expandit̄ maxie ꝑ partē siluestrē inferius per coxā vsqꝫ ad genu: ⁊ vsqꝫ ad pedes ⁊ digitos eorū: q̄ꝫuis hoc ēt insit dolori humeri: sꝫ nō fit sepe: qñqꝫ tñ extēdit̄ dolor ipse per ptē siluestrē vsqꝫ ad cubitū ⁊ manū ⁊ digitoꝝ extremitates. Cōtingit aūt hoc in dictis duabꝰ iūcturis ꝓpter sinū. als. situm eaꝝ ⁊ motū qbꝰ facilr̄ fit cōicatio doloris eaꝝ ad mēbra inferiora eis alligata ⁊ cōiuncta. Et qñꝫ ꝑducit dolor iūcturaꝝ ad dislocationē eaꝝ: qm̄ mā multa in eis coadunat̄ ⁊ exiccat̄ ⁊ indurat̄: ⁊ ingipsat̄ ⁊ separat vnū os ab alio: ⁊ qñqꝫ perducit ad ipotētiā cōtrahēdi iuncturaꝫ mediāte mā in ea cōgelata ⁊ innodata: quare ɔ̄cta remanet implicabilis ⁊ inextēsibilis. Et qñqꝫ perducit ad debilitatē: ⁊ lapsitudinē eaꝝ: ⁊ maxime in pedibꝰ: q̄re ⁊ q̄ꝫuis nō sit in eis dolor: neqꝫ tumor nō pn̄t in opōnes tolerādi corpus ⁊ ambulandi: sꝫ si surgere tēptant statiꝫ aut dolent: aut corpus nō tolerāt neqꝫ se super terram vel re solida firmare pn̄t. ex his accidētibus guttosus frequēter ꝑducit̄ ad hoc vt egeat cibante ipsuꝫ ⁊ deferente ⁊ pudēda abstergēte ⁊ similia faciente. De cuius silr̄ibus dixit Gal̄. ꝙ q mollis fuerit nãe oꝫ centies mori eligere q̄ꝫ tot incōmoda tolerare. ¶ Dixit Aui. qñqꝫ cōmouent̄ dolores iuncturaꝝ in febribꝰ ⁊ eorū eleuatio. i. incrementū: sicut ipsi qñqꝫ eueniūt in febribꝰ. De hꝰ humoribꝰ. dixit Raſ. 12° ɔtiñ. si in arteticosis accidit colica tollit dolorē articuloꝝ. Et Gal̄. dixit. polr̄ erit: qm̄ dolor vehemētior occultat miorē: q̄re nō sentit̄. Et ēt polr̄ erit ꝙ humor manans ad articulos deriuet̄ ad intestina. ¶ Dixit Aui. oē mēbrū in quo est dolor iuncture macrescit ⁊ extenuat̄. s. qñ dolor fit diuturnus in eo ꝓpter debilitatē quā inducit in ipsuꝫ: vñ nō bñ attrahit ad se nutrimētū: neqꝫ bene digerit: neqꝫ bene apponit ⁊ cōmutat. Et adiuuat ad macredinē mēbri ꝓhibitio eiꝰ a ɔsueto exercitio: sicut. n. apparuit in sermone scōo. derelinquētes exercitiū ethicā icurrūt. Et videmus plures quoꝝ iuncture indurate: ⁊ inodate fuerūt ⁊ facta velut arida. ¶ Dixit Aui. qñ apparēt varices in habentibꝰ dolores iūcturaꝝ ⁊ podagrā est eoꝝ sanatio. ¶ In doloribꝰ iuncturaꝝ vrina superueniens multa ⁊ spissa: ⁊ velut subiugaliū solōnē eoꝝ sigñat. ¶ Et dr̄ in 5° dinamidiorū. vrina rubea ⁊ nubilosa doloꝝ cessationē sigñat: sꝫ arteticoꝝ. vrina sanguinea ⁊ tenuis: ⁊ intēperata acriorē doloreꝫ iuncturarū nunciat. ¶ Dixit Guilľs. qñ cū dolore articulorū vehemēti incipiunt apparere tremor cordis ⁊ anhelitus malus significāt mortē subitaneā. Si xo alienatio mētis: ⁊ turbatio eius: ⁊ tremor cordis supuenerint paralysim futurā significāt: aut subitā mortē. Et artetica frigida si cōsuescat redire in hoie se multū cibis replēte repētinā eius mortē indicat. ¶ In quodā libro de ꝓnosticatiōe attributo Rasi dr̄. qui piger est ad motum ꝓnostica in eo dolorē iuncturarū. Ibidem dolor iuncturarum in iuuentute eueniens breuem fore vitam significat: ⁊ sic in pluribus vidi.

¶ De vl̄i cura iuncturarum per dietam. Cap. vij.

Alexander inquit. ꝙ podagra morbus laboriosus est: cuius curaꝫ medici nequeūt inuenire: ⁊ hꝫ hoc verū quādo inueteratur. Et Gal̄. testat̄ difficilē esse curationē eoꝝ qbꝰ hec passio roborata est vino fructibus ⁊ coytu. Et intelligens de inueterata rabi posuit eā inter morbos qui nō sanant̄ vt posuit Raſ. 12° ɔtiñ. ¶ Dixit Haly. dolor arteticus grauis est duabꝰ de causis: vna ꝑꝑ vehemētiā sensus neruoꝝ ⁊ musculoꝝ loci alia: q2 postq̄ꝫ supfluitas in foueā ceciderit que intra disgregationē est nō cito dissoluit̄ ꝓpter duritiē mēbroꝝ: neqꝫ superfluitati illi est locus ad quē tendit: neqꝫ ad quē trāsferat̄: sicut in mollibꝰ est mēbris. Et addunt. de causis fore iuncturarū ꝓfunditatē ⁊ eaꝝ frigiditatē: ac ēt remotionē eaꝝ a fonte caloris: ⁊ ab approximatione medicinaꝝ siue intus: siue extra approximēt̄: qm̄ eaꝝ debilitāt ṽtutes añq̄ꝫ ad locū faciētiū eū ꝑueniāt.

Cura aūt doloris iuncturarū tam ea que est polr̄s q̄ꝫ ēt ea que refrenat ⁊ ꝓhibet augm in eo triplici ꝑficit̄ medicinali instr̄o. s. dieta potione: ⁊ chirurgia: in hoc auteꝫ caplo solū de cura eius per dietā indicetur. ¶ Qr̄ aūt cura per dietā sit necessaria apparet ex Serapione cū dixit. Non opꝫ vt sis cōtentus s̄m prudentiā in regimine medicinaruꝫ tantū: imo opꝫ vt administres silr̄ eius in eis que comeduntur ⁊ bibunt̄: ⁊ vlr̄ in reliquis regiminibꝰ. ¶ In ordine aūt diete prius ponent̄ nocētia vt vitent̄. Et 2° afferent̄ iuuātia vt approximent̄. ⁊ p̄mo in generali. 2° in spāli.

¶ De nocētibus itaqꝫ sunt aer grossus ⁊ humidus qualis q circa lacunas ⁊ stagna: qm̄ relaxat iuncturas: ⁊ eas paratas reddit ad supfluitates recipiendas. Et etiā aer q̄ꝫtūcūqꝫ subtilis si ad intensaꝫ aliquā q̄litatē alteret̄ calidā vel frigidaꝫ. Sicca aūt aeris qualitas q̄ꝫuis possit esse doloris īmālis effectiua īmāli semꝑ que in cōseruādo ⁊ preseruādo: ⁊ etiam in curādo nō nocet. ¶ Et ex nocentibus est ira ⁊ furor: ⁊ ēt longa ⁊ fortis tristitia: ⁊ oē insuꝑ accidēs aīe ad indigñonem faciens. ¶ Et ex eis est labor ⁊ exercitiū ⁊ oīs fricatio fortis iuncture dolētis ⁊ ꝓprie facta post cibū: ⁊ in p̄nº añ euacuationē: sꝫ cōuenit tenere patientē iuncturā in oī tranquillitate: ⁊ quiete ⁊ ꝓprie vsqꝫ ad bonā declinationē: tuc. n. leuiter mouere ⁊ moderate eā fricare ɔuenit. ¶ Et dixit Aui. balneatio cū aquis calidis ⁊ humidis nocet eis ꝓpter illud qꝺ calefacit ⁊ dissoluit de hūoribꝰ ⁊ dilatat de poris. sup. ⁊

pro eo

pro eo ꝙ iuncturã relaxat: vñ fit cã defluxus multaꝝ mãeꝝ ad locũ. Et quidã ꝓhibẽt hanc balneationem oĩ tpe morbi mãlis. Quidã vͦ cõcedũt eã in declinatione maxime in colerica: sed vt dicũt nõ cõuenit indicatione sumpta a morbo ⁊ cã eius: indicatione aũt sumpta ab accidẽte: aliqñ põt ꝯuenire: vt cũ dolor fuerit valde fortis: tunc eniꝫ ꝯuenit inducẽdo deliciã: ⁊ sic mitigãdo dolorẽ: balneatio vͦ cũ aqs exiccantibus sulfureis marinis ⁊ silib⁹ in declinatione cõfert: ⁊ maxime qñ mã fuerit frigida. Et silr dixit. A. balneatiões sicce cũ fricatione cũ nitro ⁊ sale ⁊ sepiliri in arena calida. ¶ Et ex nocentibus est somnus diurnus: ⁊ maxime si precesserit nocturnus sufficiens. Et nõ minus nocet vigilia imoderata: que si aliquando intensa fuerit corrigenda est ⁊ somnuꝫ facientia danda sunt etiaꝫ in die. ¶ Et de nocentibus sunt omnes cibi ⁊ potus digõnis difficilis: aut multe q̃ꝫtitatis: ⁊ qui sunt ẽt multi nutrimẽti ⁊ multũ hũectantes. ¶ Dixit Aui. opꝫ vt deuitet caro in eo ꝙ factũ est ĩ hac egritudie .i. duꝫ infestat egritudo. Qꝫ si necesse fuerit vti carnea vt ꝓpter debilitatẽ vel aliã cãm: tunc det caro auis montane: vt ꝑdicis ⁊ aliaꝝ auicularũ bonaꝝ degentiũ in locis siccis ⁊ caro leporis ẽt gaçelis .i. caprioli ⁊ oĩs caro paucaꝝ sup̄fluitatũ. Et caro h̄ si digestiua fuerit potens melius cõcedit assa vel cocta in testiculis: aut pastillo q̃ꝫ elixa. Et si nõ fuerit qͦ ꝓhibeat cõdiat cũ puluere spẽꝝ iuuãtiũ digestionẽ ⁊ exiccantiũ: loco aũt carnis cõcedũt kist ordei ⁊ farris ⁊ panis decoctus ⁊ olus factũ ex bliti ⁊ spinachijs feniculo ⁊ petrosilino ⁊ boragine ⁊ silib⁹: ⁊ sit panis eius bñ fermẽtatus ⁊ coct⁹ ⁊ aliquãtulũ salis hñs: imo ⁊ oẽs cibi modicũ quid habeãt salis plus. Et de fructib⁹ cõcedunt passule ⁊ carice ⁊ amigdale: ⁊ si coquant cũ lacte eaꝝ cõuenit. ¶ Ait Ras. auctoritate Hyp. in 12ª ꝑticula. aq̃ decoctiõis cicerũ nigroꝝ cũ melle bibita trib⁹ dieb⁹ cõtinuis sanat forteꝫ dolorẽ podagre. Et hoc qdẽ p̄cipue cõfert in flãtica post euones: ⁊ cũ tp̄s ad est educẽdi mãm ꝑ vrinã. Est tñ ꝙ dixit qͦ cõtingit cũ proprietate. ¶ Et dixit Aui. opꝫ vt dimittat vinũ oĩo vsqꝫquo sanet ex eo sanatione integra ⁊ veniãt sup ipsuꝫ quatuor tẽpora .i. dum trãseãt ⁊ cõpleant quatuor tẽpora morbi: verũ tñ opꝫ vt dimittat vinũ cõsuet⁹ bibere ip̄m s̄m gradationeꝫ. hoc dictũ qdã intelligũt tẽpore afflictionis: ⁊ volũt ꝙ cũ cõsuetus bibere vinũ inceperit dolere ꝙ in p̄nͦ bibat vinũ verũ min⁹ q̃ꝫ añ: deinde bibat minus quotidie de vino: donec cũ venerit ad augᵐ vel vsqꝫ ad mediũ augmẽti s̄m diuersaꝫ cõsuetudinẽ in potãdo ip̄m: tũc aũt dimittat ip̄ꝫ in totũ vsqꝫ ad integrã sanitatẽ. Et dicũt vinũ posse ꝯcedi oĩ tẽpore morbi: si virtus debilis fuerit ⁊ vinũ exegerit. Quidã aũt illud dictũ intelligunt pro tp̄e preseruationis: qm̄ q voluerit se p̄seruare ab insultu doloꝝ iuncturaꝝ per dimissionẽ vini nõ dꝫ subito si cõsuetus est ipsuꝫ dimittere: sꝫ paulatim cũ gradatione. Et ad hunc intellectũ adducũt illi q a p̄ncipio insultus ꝓhibẽt vinũ ⁊ in declinatione ꝯcedũt: vñ dixit Gordo. corpore exñte plectorico .i. repleto nullo mõ cõpetit vinũ: qa mãm currere facit ad locũ. In declinatione aũt põt cõpetere corp̄e mũdificato: in parua tñ quãtitate: loco aũt vini. dixit Aui. assiduet aqua ordei vsquequo appareat maturatio. dicunt hoc hꝫ veritatẽ in mã calida: maxime in colica. Dicũt ex mõ loquẽdi Aui. innuit ꝙ postq̃ꝫ ap̄puit maturatio possit loco aque ordei ꝯcedi vinũ claꝝ debile ⁊ subtile. qͦ Gal. vocat pauciferuꝫ. in mã aũt frigida dicunt. vtat patiens aq̃ mellis. ¶ Et dixit Aui. cũ dimittit vinum vtat diureticis .s. electuarijs s̄m mãm peccãtẽ: vñ in mã calida cõferret decoctio capil. ve. ⁊ seminũ cõiuꝫ frigidoꝝ aqua lupuloꝝ alkekẽgi: ⁊ silium. Et in mã frigida cõferret aqua radicum quinqꝫ oĩum vel quarũdã: ⁊ ciceꝝ nigroꝝ vel rubeoꝝ ⁊ silium. Et de hac mã intellexit ipse Aui. cũ dixit. vinũ de melle ⁊ ydromel .i. aqua mellis cum diureticis ꝯfert eis.

Dieta in facto a sãguine.

¶ Specialius aũt loquẽtes de dieta auctores s̄m diuersitatẽ materierũ. Dixit Haly. ꝙ in sanguinea si febris affuerit ptisanã ꝓpina cum çuccaro: ⁊ vtriusqꝫ aqua granati .s. dulcis ⁊ muçi: ⁊ morbuꝫ illũ rege regimine acutoꝝ. Si vͦ fuerit sine febre: aut cũ parua valde. dixit Ras. in libro de iuncturis. in p̄ncipio. cibaria sint subtilia inspissantia sanguinẽ ex infrigidãtibus ⁊ declinẽt ad acria ⁊ stiptica. Et bibãt aquã frigidã clarã cũ oximelle acetoso: ⁊ per hoc ꝙ duplicauit intellexit de multũ acetoso: ⁊ intellexit de facto ex çuccaro nõ ex melle apũ: aut bibant aquã frigidã cũ rob de succis fructuũ macianoꝝ .i. acetosoꝝ: aut acumen pomi citrini .i. acetositate citri ⁊ agresta. sup. vel silibus: aut rob citranguloꝝ limonũ ribes granatoꝝ ⁊ berberoꝝ. Et in diuisionibus dixit. cibus sit omne acetosuꝫ stipticũ. sicut granata agresta ribena ⁊ spinachia. Et dixit Ras. de iuncturis caueant a carnibus ⁊ vino ⁊ reb⁹ dulcib⁹ ⁊ acutis ⁊ putrefactiuis: ⁊ dimittant balneũ ⁊ coytũ oĩo: donec cesset cursus humorũ: ⁊ cesset dolor: ⁊ tunc vtantur balneo ⁊ motu illius iuncture mediocriter. ¶ In colica aũt dixit Haly. patientẽ subtilibus pasce cibis: vt spinachijs blitis atriplicibus cucurbitis ⁊ silibus. Et si illic aliqua fuerit febris oportebit in refrigeratione addere ⁊ regimine febricitantiũ vti donec calor prohibeatur. ¶ Rasis quoqꝫ de iuncturis dixit. dieta sit frigida ⁊ hũida: sicut aqua ordei ⁊ cucurbita ⁊ cucumeres ⁊ atriplices ⁊ silia. Et caue a calidis oĩo. Et in diuisionib⁹. sit illud qͦ ingrossat sanguinẽ: sicut illud qͦ congelat .s. geladia sine spẽb⁹ ⁊ almosos cib⁹ ꝯgelat⁹ fact⁹ cũ sandalis ⁊ ataffa etiã est cibus cõgelatus fact⁹ cũ acetosa: ⁊ alkel ⁊ est cib⁹ factus silr cũ acetosis in qua ponit de croco. Et declinet cib⁹ eoꝝ ad illud qͦ humectat cũ infrigidatione: sicut cucurbita citrulli cucumeres ⁊ mellones indi ⁊ sauich cum çuccaro ⁊ aqua ordei. Dicunt qdã. ⁊ bene ꝙ ille textus: sicut illud. qͦ cõgelat ⁊c̃. vsqꝫ ad illam partẽ. ⁊ declinet ⁊c̃. est textus trãspositus: ⁊ est de textu diete cõueniẽtis in sanguinea. ⁊ bene dicitur. ¶ De dieta quoqꝫ doloris iuncturaꝝ a mã calida: siue sanguinea: siue colerica. dixit Alexãder nutrimẽtũ melius erit de oĩbus frigidis euitatis oĩbus acutis dulcib⁹ ⁊ vnctuosis ⁊ salsis. Et dent eis carnes auiuꝫ bonaꝝ. sup. in casu vbi reqrat caro ⁊ pisces parui. Et plures sunt qb⁹ cõferunt nutrimẽta grossa ⁊ frigida: sicut ventres vaccaꝝ .s. iuuenculaꝝ cũ aceto ⁊ ꝓprie si mã fuerit calida ex radice: ⁊ isti sũt in qb⁹ sanguis est subtilis ⁊ meat⁹ sũt lati ⁊ ampli ⁊ vͭ⁹ digestiua fortis qb⁹ multi ꝯcedũt cibaria facta de pedibus agnoꝝ edoꝝ ⁊ porcoꝝ iuuenũ. Et carnes lactantis vitule ⁊ edinas. Et subdit Alexãder. vtant piris dure carnositatis nõ vehemẽtis dulcedinis ⁊ persicis: ⁊ prunis: ⁊ granatis: ⁊ balneo vti debẽt ĩ aq̃ dulci post cibũ. qm̄ multiplicat flegma ⁊ mitigat colerã. Hoc tñ dictũ ď balneo vr̃ magis referri debere ad curã preseruatiuã. Et dixit. ĩfundere dꝫ articulos in aq̃ frida in balneo añ igressionẽ ei⁹ in media. conca .i. domo ei⁹. Et in igressu ei⁹ fiat effusio aq̃ fride sup eos ꝑ horã vnã bonã. Et bibat post exituꝫ balnei de aq̃ ordei ⁊ comedat de cibarijs dictis: ⁊ in medio suo cibo bibat de aqua frigida. ¶ Hec vͦba Alexãdri suscipiẽs Aui. dixit. in artetica calida opꝫ vt curent cũ eis q̃ infrigidãt ⁊ hũectãt ex olerib⁹ ⁊ carnib⁹: ⁊ cibis ⁊ fructibus ⁊ balneent in aq̃ dulci postq̃ꝫ effũdit super extremitates eoꝝ aq̃ frigida in domo p̄ma ⁊ administretur tina: deinde in aq̃ tepida semel ⁊ subito submergant ⁊ fundant sup pedes eoꝝ aq̃ frigida. Et dixit Aui. isti iuuant plm̃ a cibis frigidis ⁊ grossis: sicut q fit de lentibus cũ aceto ⁊ reliqs cibis infrigidãtib⁹ ⁊ ingrossantibus sanguinẽ: sicut qui fiũt de acetosa ⁊ vẽtres cũ aceto ⁊ acetosuꝫ carnis vaccine. Et qñqꝫ iuuant plm̃ cũ exsiccantib⁹ cibis: sicut cũ herbis. Alex. aũt dixit. nõ vtant siccis oĩo: qm̄ generãt colerã rubeã. dicunt ꝙ Aui. intellexit ꝑ exsiccãtibus cibos pauci nutrimẽti: qͦ pꝫ p̄ illͦ qͦ explicauit de herbis. Et dixit Aui. eis qdẽ ꝯcedit .s. ab Alexãdro. vt patuit vti piris ꝓprie ⁊ prunis ⁊ granatis ⁊ p̄sicis. Sed ego. dixit Aui. abhorreo eis ea q̃ sunt sicut p̄sica crisomilla ⁊ que replent

Dieta in facto a colera.

ſanguinē:aquoſitate plurima.Dicūt perſica in pua q̄ꝫtitate cōcedi pñt colericis:vel fortaſſe perſica in patria Alex.erāt minꝰ aquoſa.⁋Dixit Aui.nō opꝫ vt ieiunēt pl'm.ſup.imo cū appetitus excitat' cibet':vel ſaltē in horis cōſuetis.Et dixit Sera.ſi virtꝰ indiget cibatione multa tūc ſi ipſa eſt ſana incolumis demꝰ cibū vice vna:⁊ ſi virtus eſt debilis:tūc in multis vicibꝰ:in īfirmitate aūt paꝝ cibi eſt neciuꝫ.⁋Dixit Alex.nō ſupabūdātē ſequant' motū:neqꝫ faſtigiū oīno:q̄m nocēt:ſꝫ vtant' eis paulatim ſi ſolliciti fuerint.ſ.moueri ⁊ abſqꝫ labore oīno.q̄m motꝰ gñat col'aꝫ rubeā ⁊ eā attrahit ad articulos.Et Aui.dixit.exercitent' cū eq̄litate.Et intellexerunt p̄dicti de exercitio tpe declinatiōis:q̄m ante nō cōpetit eis exercitiū:ſi ēt fuerit tēpatū.⁋Pro declaratiōe dictoꝝ auctoꝝ de cibatione patiētiū dolores iūcturaꝝ a cā cal'a.notant ꝙ in ꝑnº regimē infrigidās ⁊ īſpiſſans cōuenit:⁊ quouſqꝫ ſedatꝰ ſit fluxꝰ.veꝝ in colica dꝫ eē magis īfrigidans ⁊ inſpiſſans q̄ꝫ in ſanguinea ſm̄ ꝙ colera eſt ſanguie calidior ⁊ ſubtilior.Et ſedato fluxu ⁊ in ꝓceſſu regimē dꝫ ab īſpiſſatione illa remitti multū:minꝰ tñ dꝫ remitti.ſ.in ſanguiea q̄ꝫ in colica:ſꝫ ab īfridatiōe dꝫ magis ēt remitti in ſanguiea q̄ꝫ in colica:ita ꝙ in mā ſanguinea in ꝓceſſu ⁊ fluxu ſedato regimē opꝫ eē declinās ad frigidū ⁊ ericcatiuū:in mā v̾o colerica dꝫ eē declinās ad frigidū ⁊ hūidū.Dixit Aui.balnea q̄ eis nocēt ſunt balnea calida:frigida v̾o q̄nqꝫ iuuant ⁊ ꝯfortāt ⁊ ſedāt dolorē.⁋Dieta v̾o in dolore iūcturaꝝ frigido.

Dieta in facto a flegmate.

dixit Hal.in flātica añ purgationē cibū minue ⁊ a fouētibꝰ.ideſt cibis ml'ti nutrimēti arce ⁊ ciceris aq̄ illū refice cū oleo loto.poſt purgationē v̾o.ſ.ſufficiētē patiētē carne refice frāquilinoꝝ ⁊ ſil'iuꝫ.⁋Dixit Raſ.in libº de iuncturis:in flegmatica dieta ſit ſubtilis:⁊ comedat vna:dicūt qdā ſemel:alij v̾o dicūt bis.ſ.in prādio ⁊ cena:⁊ altera die nō cibet':ſꝫ vtatur ſōno abſqꝫ cibo ⁊ nō dꝫ ſumere cibaria vſqꝫ ad repletionē neqꝫ vt ſatiſfaciat appetitui:ſꝫ famē tolerare:vt digerantur humores q remāſerūt in corpe:⁊ non dꝫ ſatiari in aq̄.i.potu qcūqꝫ fuerit ille.Aquā.n.purā bibere nō dꝫ:ſꝫ quotidie ⁊ tēperate bibat aquā mellis cū ſpēbꝰ q̄ dicent':vel ſimplicē maxie in ꝑnº.Et dixit.q̄ñ ceſſauerit fluxus:⁊ apa non ampliꝰ augmētat':⁊ corpꝰ eſt bñ mūdū ab hūoribꝰ:⁊ tunc vtat' exercitio:⁊ balneo calido ⁊ rebꝰ ꝓuocātibꝰ vrinaꝫ.Et dixit ſpāl'r.in ſciatica frigida.Caueat a cibis multā carnē generantibꝰ:ſꝫ patiat' famē q̄ꝫtū potuerit:⁊ ſumat cibū in tāta quātitate q̄ fiat minor reſtauratio q̄ꝫ facta ſit deꝑditio.Qꝛ ſi in fine v̾tꝰ fuerit debilis dabimꝰ cibaria multi nutrimenti pauce ſuꝑfluitatis ſicut erit panis calidus bñ fermētatus ⁊ bñ coctus:⁊ vitellus ouoꝝ ⁊ carnes auiū.ſ.bonaꝝ:⁊ vinuꝫ clarū tēꝑatū in q̄litatibꝰ.Et dixit.caueant ab ambulatione ⁊ eqtatione ⁊ balneo ⁊ retētione vrine:⁊ egōnis:vt nō declinent ſuꝑfluitates ad anchā.Dicūt panis ſit vt dictū eſt.Et ſi v̾tus fuerit fortis:tūc ꝯuenit panis de tota farina:aut panis furfuris hñs cōueniēter ſalitus.Et ex herbis ꝯueniūt feniculus:borago.petroſillinus:apiū:nepita:origanū:ſparagi:⁊ ſil'es.Et ex fructibꝰ carice:⁊ paſſule:⁊ dactili maturi ⁊ pinee:⁊ fiſtici:⁊ ſil'es.Et ex radicibꝰ radix q̄ comedit':⁊ porrū in pua q̄ꝫtitate:⁊ alia cocta:⁊ ꝯuenit mel.Et cū fuerit neceſſaria caro:tūc det' caro auiū bonaꝝ:⁊ caro caſtrati annualis:⁊ pipionū volare incipiētiū:⁊ querētiū cibos ꝑ ſeipſos:⁊ caro leporis ⁊ caprioli.Et cōdiant' cibaria cū ſpēbꝰ cal'is digōnē cōfortātibꝰ.Et potꝰ eoꝝ ſit aqua mellis ſimplex:vel facta cū ſpeciebꝰ:⁊ herbis ad hoc vtilibꝰ.⁋Et ſi mā fuerit

Dieta in facto a melācolia.

melica cōuertat' totū regimē ad calefactionē ⁊ humectationē.Et caueat' oē regimē exſiccatiuū:q̄m mām exſiccādo indurat:⁊ a reſol'ōne ꝓhibet.⁋Dixit qdam in oi arthetica in ꝑnº regimen dꝫ verti ad groſſitiē vt ꝓhibeat ne humor facile ad locū defluat:verūtñ in colerica dꝫ verti ad groſſitiē intenſiorē:deinde in ſanguiea:⁊ 3º in flegmatica:⁊ minꝰ oiuꝫ in melica.In nulla tñ dꝫ eē regimen tāte groſſitiei vt opilationeꝫ cruditatē vel indigeſtionē faciat.⁋Et dixit Raſ.de iuncturis.cū mā indurat' ex eis que mollificant eſt balneuꝫ intrare:⁊ cibis ſubtilibꝰ ⁊ mollibus vti.Et cauere ab eis q̄ inſpiſſant ſanguinē:⁊ vlterius ab oibus cibis viſcoſis ⁊ ſiccis:ſicut ordeo ⁊ lente ⁊ ſil'ibus.Et cauere ab eis que adurunt ſanguinē:ſicut alijs ſalſis ⁊ ſil'ibus:⁊ ab oibꝰ q̄ ſanguineꝫ inſpiſſant,ſicut vinū nouū:panis azimus:⁊ oua dura:ſufficiāt eis oēs aues parue ⁊ edi:⁊ arietis:⁊ oua mollia cū ſale mixta ⁊ panis fermentatus cū multo ſale ⁊ vinū ſubtile.Et nō ceſſet vti iſtis:dōec diſſoluat' apa.i.iflatio ⁊ tumor.

⁋De vl'i cura doloꝝ iūcturaꝝ ꝑ eūonē ⁊ diuerſionē.Ca.viij.

Dixit Aui.cū ſuccurrit' doloribꝰ iuncturaꝝ in ꝑmis cū appeꝑent:qꝛ in ꝑª vice.2ª ⁊ 3ª eoꝝ fit cura facilis ꝙ ſic ꝯfirment' aut ꝯſueſcāt ſcilꝫ pluribꝰ vicibꝰ reuertētes in qbuſcūqꝫ iuncturis hoc acciderit,ꝓprie illi q generati fuerūt ex humoribꝰ diuerſis nō curant'.ſ.qn redeant ēt q̄ꝫtūcūqꝫ bona vtant' patientes preuiſione:vel fortaſſe ēt non curant' ab ipſa inuaſiōe.ſ.ꝑfecte qn remaneat in iūctura dolor.aut debilitas:aut innodatio ꝓhibens eā a ſuis ꝯ̄bitis opōnibꝰ:⁊ tūc maxime cū ꝯfirmata fuerit ſolū cura blādiens cōpetit.⁋Et tam ꝑfecta cura q̄ꝫ blanditiua ꝑ inſtr'm potionis cōplet' ſcd̄m q̄nqꝫ intētiones:quaꝝ ꝑma cāꝫ imediatā doloris abijcit.2ª mām peccātē diuertit ⁊ eūat ꝓhibēdo eā a fluxu ad locū.3ª corpus totū vel ſpāle mēbꝝ mādās rectificat.4ª mēbrū ſuſcipiens cōfortat:⁊ fluentē mām repellit.vt nō recipiat.Et 5ª eradicat ⁊ ꝯſumit ꝙ in mēbro influxū eſt vel cōgeſtū.⁋Prima intētio reſpicit malā cōpl'onē ⁊ cōtinui ſo

Prima intētio d remotio male cō plexionis

lutionē:veꝝ de ſol'onis ꝯtinuitatis cura nō pertinet ad hūc tractatū:ſed de ea dicet' in ſequentibus.De cura aūt malitie cōpl'onis q̄ñ eſt pura vel cū mā hic dicet'.Et ad hāc potiſſime dirigit' cū fuerit pura prima intētio:nā q̄ñ ipſa fuerit cū mā ipſa tollit' per remotionē māe circa quā alie p̄dicte intētiones verſant'.Dixit ergo Aui.mala ꝯpl'o ſi fuerit pura facile eſt regimen ipſius:q̄m regimē ipſius eſt opponere ſe illi cū ꝯtrario:ſiue illud fuerit ꝯ̄riū ꝑ ſe:ſiue ꝑ accidēs.igit' ſi fuerit inflāmatio pura ſufficit ꝑmutatio ꝯpl'onis illiꝰ.ſ.cū frigidis:qꝛ alterant ipſaꝫ ꝑ ſe.Et ſubdit:maiꝰ quo indiget' in tali cura eſt eūatio colere ſil'r ⁊ ſanguis:ſed ēt ſemel colere ſi fuerit corpꝰ colicū.ſanguis ſi fuerit ſanguineū:alia l'ra hꝫ ſimul:⁊ hoc iō fit ne ꝑp inclinationē hoꝝ humoꝝ ad motum ipſi reumatizent ad locū dolentē.Et qꝛ he eūones īfrigidāt corpus ꝑ accidēs:inq̄ꝫtū in eis educit' hūor calidus:ad cuiꝰ eūationeꝫ ſequit' infrigidatio.⁋Et ſil'r dixit Aui.q̄ñqꝫ eſt cōgelatio ⁊ frigus dolorē faciēs:⁊ ſufficit in cura ꝑmutatio cōpl'onis.ſ.cū frigidis:⁊ maiꝰ quo indiget' eſt eūatio flegmatis.ſup.vel melie q̄nqꝫ.Et hoc vt calefiat ſanguis:q̄m euacuato humore frigido quo ſanguis reddebat' frigidior ipſe remanet minꝰ frigidus:⁊ ꝑ hoc dr̄ calefieri.⁋Et dixit.ſi cā fuerit ſiccitas exaſperās vel exſiccans vel ꝯtriſtans:tūc nec̄ia eſt hūectatio cū medicinis lenientibus ⁊ hūectātibꝰ.⁋De alijs aūt q̄tuor intētionibꝰ loquēs in gn̄ali Sera.4º breuiarij.c.25.dixit.opꝫ vt cōſideremꝰ in primis:an effūda

Canō in q̄tuor intētionib

tur ad mēbrū mā:an nō.Deinde cōſideremus qs humor eſt q effundit':⁊ vñ effundit':deinde cōſideremus curationē eiꝰ ſm̄ duos modos:quoꝝ vnꝰ eſt inciſio eiꝰ qd̄ currit:⁊ ipſiꝰ ꝓhibitio.Alter eſt ꝯfortatio mēbri recipiētis.Et ꝑmus horū modoꝝ cōplet' cū duabꝰ diſpōnibus.ſ.cuꝫ ꝓhibitione a cibis q faciūt accidere repletionē in corpe ⁊ ꝓprie a cibis generantibꝰ ſpēm illā humoris nocentis:⁊ cū eūone nocētis humoris:q eſt cā illius egritudinis.Et poſtea.vt admiſtres res que ꝯferūt illi humori ⁊ locis eiꝰ.Et Aui.dixit.cū in cā eſt mā:tūc opꝫ vt ꝓhibeat' qd̄ effundit' ꝑ attractionē ad cōtrariū ⁊ eiꝰ minorationē:⁊ ꝯfortet' mēbꝝ vt nō ſuſcipiat ⁊ reſoluat' qd̄ inuētū eſt.ſ.in loco ⁊ ꝑuet'.i.in totū eradicet' ⁊ ꝯſumat' ⁊ ꝑuet'.ſ.dolor:qꝛ ceſſet ꝑ illas curatiōes.Et ꝓ iplēdis dictis q̄tuor ītētiōibꝰ in gñali Aui.remiſit ad canones vl'es poſitos ꝑ¹ ꝑª:ac ēt tertij ꝑª.cº cū māꝫ eūare voluerimꝰ.

¶ In speciali aũt p̃mo icipiẽdũ est ab euõne. ait eniʒ Gal. 10. miemir. p̃nm cure sit tibi tristãtiũ humoꝝ euõ: deinde vt dix̃ Sera. ponim⁹ studiũ in mẽbro gnãnte mãm: donec rectifi/ cet malitia ɔplõnis peccãtis i eo: ⁊ gñantis mãʒ q̃ effũdit: deinde post illud redim⁹ ad ɔfortãdũ mẽbrũ lesuʒ cũ linimẽ tis ⁊ emplis: de quoꝝ ꝓprietate est vt ɔfortẽt ipʒ ⁊ incidãt supfluitates: ⁊ ita vt euet illud qd̃ collectũ est in eo. Et dixit curatio haꝝ egritudinũ per euõneʒ ẽm cõitatẽ est vt euõne humoris ledẽtis ex qbuscũqʒ modis sit. ẽm ꝓprietatẽ x̃o. dixit Gal. vbi supra. si plectoricũ fuerit corp⁹ cũ flõmia p̃⁹: deinde purgatione alioꝝ humoꝝ p ɔueniẽtia farmaca. sup. ⁊ si fuerit corpus kakochimũ p̃mo euãtio fiat hũoris kako/ chimiã facientis: deinde si necia fuerit flõmia fiat. ¶ Dixit. itaqʒ ẽm ꝓprietatẽ loquẽdo de euõne Serap̃. 4° breuiarij. caplo 2°. ab euõne sanguinis. si fuerit sanguis in cã. Et ad/ sint cãe quas ad euõnẽ sanguis te opʒ cõsiderare vt v̾tr⁹etas tẽpus ⁊ silia: tũc nõ opʒ vt tardet extractio sanguinis: sed flobotomemus ẽm sitũ mẽbri qd̃ est lesuʒ: ⁊ ponemus attra ctionẽ semp ad loca que opponunt ei vt declinet illd̃ qd̃ re/ mansit in corpore ex humore ledente post euõnẽ ad ɔtrariũ: vt qescat mẽbꝝ qd̃ est lesuʒ per illuʒ. Et Raſ. in libro de iun cturis dixit. incipimus minuere ex latere ɔtrario pp duo cõ moda: quoꝝ vnũ est declinare mãm a suo loco. ⁊ 2m est retar dare cursũ mãe ad locũ doloris. in podagra igit sanguinea. dixit Serap̃. flõmamus ex iunctura opposita pedi infirmo. ¶ Dixit Aui. si mã fuerit sanguinea. aut cũ dñio sanguinis oportebit: vt administres flõmiã ex latere ɔtrario. Et si fue/ rit dolor cõis iuncturis corpis: tũc ex vtrisqʒ partib⁹ simul flõmia fit. Dixit Alm. eger si dolet in dextro pede ex dextra manu est flõmãdus. Et ɔ° dicunt. fiat flõmia ex basilica in manu: qua nõ inuenta fiat ex mediana. Cephalice v̾o flõmia parũ cõfert. Et in pede fiat ex vena arterica q̃ est sub talo in latere siluestri pedis. ¶ Dixit Hyp. 6° affo. qbuscũqʒ dolo/ res ex dorso ad cubitũ transeũt flõmia soluit. Et Aui. dixit. si euenerit dolor in dorso ⁊ pmutat ad man⁹: tũc flõmia ex manu. s. ad quã trãsmutat dolor vt egrediat humor sangui ni pmixtus ex parte sue declinationis. Et dixit Raſ. in diui sionib⁹. nõ opʒ vt dimittat flõmia in calida: scilʒ sanguinea pp ꝓpinqtatẽ tpis flõmie. s. preterite: sʒ opʒ vt fiat cũ incipit ap̃a ⁊ dolor ⁊ pulsatio in iuncturis cũ caliditate: precipue si est ap̃a magne q̃ʒtitatis: ⁊ rubei coloris. In faciendo tñ fle/ botomiã ex latere ɔtrario opʒ duo cauere: p̃m est ne tractus mãe fiat super mẽbꝝ p̃ncipale: ait Raſ. de iuncturis: opʒ at tendere etiã in euõne: ne mã trahat super membrũ nobile: aut ꝙ non sequat inde lesio in alio mẽbro leso vel ap̃ato. 2m est: ne iunctura ap̃ata sit debilis. Ait eniʒ Raſ. ibidẽ. Cũ mi nuis de manu opposita vel pede opʒ cõsiderare: si in manu illa vel pede ɔsueuit eger dolere. Et si sic nõ flõmet inde: ne trahat inde mã illuc. Et dixit. hic semp opʒ seruari ⁊ cõside rari: donec fiat tunc flõmia ex alio loco in quo nõ ɔsueuerit esse dolor: q̃ʒuis nõ sit sic opposit⁹. Et si fuerit cõsuetus eger dolere ẽm oẽs iuncturas: tunc ɔsideret: ⁊ si fuerit locus op positus vilior fiat flõmia in ipso. Si v̾o nõ fuerit in corpore locus vilior loco patiente: tunc flõmia est dimittẽda ⁊ locus patiens alijs curet remedijs. Et dixit Raſ. opʒ ɔsiderare ẽt in euõne si cũ dolore iuncture cõiungit alius morbus: peri/ culosior ip̃o vt ap̃a in epate: qm̃ tunc opʒ: vt flõmia fiat ẽm exigentiaʒ morbi periculosioris. ¶ De quãtitate aũt flõmie fiende. dixit Raſ in diuisiõib⁹. in ap̃ate nõ magne quãtita/ tis: nec vehemẽtis rubedinis ⁊ caliditatis: tñ est cũ hoc ca/ lidũ necessaria est flõmia: sʒ opʒ ꝙ extrahat sanguis min⁹. s. q̃ʒ si fuerit ɔ°: vñ Gil. ait. minuere debem⁹ sanguinẽ ẽʒ ma gnitudinẽ doloris ⁊ vigorẽ v̾tutis ⁊ magnitudinẽ ap̃atis ⁊ pulsationis caloris tensionis ⁊ ruboris. Et facimus hoc in multis vicibus: qm̃ iam ꝓbaui hoc ⁊ inueni ipsuʒ pfectum in declinando mãm a loco: ⁊ attrahendo: qd̃ euenit ad ipʒ. Et dixit. q̃ñqʒ euenit ꝙ in trahendo mãm ad diuersuʒ acci/ dũt due operationes. v̾. g. in muliere deficiente mẽstruis pa tiente chiragrã facimus flõmiã d̃ pede q̃ diuertit ad oppom man⁹ ⁊ ꝓuocat mẽstrua. ¶ Dixit Sera. in cura sanguinee facta flõmia euãmus cũ medicamine solutiuo cõformi hũo/ ri vincenti in sanguine. Et q2 talis humor vincens ẽm plin est colera: ideo dicit Halya. post flõmiã in sanguinea exhibe cucurbite aquã ⁊ solatri ⁊ siliuʒ coctã ⁊ despumatã in q̃ʒtita te. ℥. iij. in q̃ cassiefi. ʒ. v. fricueris. s. ⁊ colaueris. sup. ⁊ si fue rit alius humor a colera illũ cõpetẽti medicina solue. ¶ Ꝙ si alius humor a sanguine peccauerit sil cũ eo sit qd̃ euacua tiuũ sit illius humoris: tũc dixit Ser. sup9° Almã. nõ incipi mus a flõmia: qm̃ subtiliat humores: ⁊ facit illos currere: sʒ p̃mo incipimus ab euõne illius humoris: siue vnus fuerit: siue plures: deinde si oportuerit flõmiã facim⁹. Et hʒ hoc ve rũ si hũor ille peccauerit in quali. secus si peccauerit in q̃ʒto sil cũ sanguine: maxime si victoria illius humoris nõ fuerit supra sanguinẽ vehemẽs. Ait eniʒ Raſ. de iuncturis. si mã fuerit ẽm ꝓportionẽ humoꝝ in corpore: ⁊ nõ appet victoria multa aliquoꝝ: nec in dolore: nec in colore: nec in tactu: tũc scias ꝙ dolor est ex plenitudine humoꝝ ⁊ multitudie: ⁊ tũc incipe curã cũ minutiõe sanguinis: ⁊ postea p fluxũ vẽtris: cũ medicinis que possunt euacuare diuersos humores: sicut pillule Gal. kochie. Et subdit Raſ. in hoc cañ. nõ d̃bes po/ nere sup mẽbrũ aliquã medicinã: donec purget corp⁹: sʒ de bes minuere d̃ cibarijs ei⁹: ⁊ facere cibũ paucũ ⁊ subtilẽ: ⁊ nõ indiget alio regimine preter istud. ¶ De euõne aũt mãe [De võitu] colerice ⁊ aliaꝝ opʒ scire ꝙ ipsa cõplet vomitu. ⁊ fluxu ven tris: ⁊ fluxu vrine: sed maxime p vomitum: ⁊ fluxũ ventris: Dixit Sera. si alius triũ reliquoꝝ humoꝝ a sanguine in cã fuerit: opʒ euacuemus ipsuʒ cũ reb⁹ cõueniẽtib⁹ illi. ⁊ ꝓprie per supius ⁊ inferi⁹. Et de vomitu. dixit Raſ. de iuncturis. vtentur vomitu: est enim valde bon⁹ cũ egritudo fuerit in iuncturis iferiorib⁹: aut in ancha. Et Aui. dixit. administra vomitũ. ⁊ ꝓprie qñ dolor est in inferiorib⁹: vomitus enim magis iuuatiuus est ei. s. dolenti in inferiorib⁹ q̃ʒ ventris so lutio. sup. ⁊ ecõuerso. vt ventris solutio magis iuuatiua est habenti dolorẽ in superiorib⁹ corpis q̃ʒ vomit⁹: ⁊ cã est: q2 vomitus magis diuertit ab inferiorib⁹: ⁊ est euãtio magis opposita illis ⁊ solutio vẽtris ecõuerso. ¶ Dicunt. ꝙ vomi/ tus in p̃n° intentionẽ hñdo ad diuertẽdum in minoratione mãe magis iuuat dolori inferioꝝ veꝝ in ꝓcessu: ⁊ cũ fuerit intentio ad eradicandũ plus cõfert dolori superioꝝ: ipse. n. vt patuit sermone qnto. ab inferiorib⁹ diuertit: ⁊ a supiori/ bus eradicat. Et ecõuerso. itelligẽdũ est de solone ventris. ¶ Dixit Guills. scire ɔuenit ꝙ nihil est meli⁹ in podagra ⁊ dolorib⁹ articuloꝝ q̃ʒ vomit⁹: siue sit medicinalis: siue spon taneus. veꝝ dictũ h̾ maxie verificat in cura p̄seruatiua non sic. Et iõ auctores post administrationẽ vomit⁹ docẽt ven/ trẽ soluere vt appebit. ¶ Et tã in vomitu q̃ʒ in solone ven/ [Canon in vomitu ⁊ solone ve͂tris in pn cipio.] tris auctores posuerunt cañ. ꝙ in p̃n° ⁊ añ maturitatẽ inci/ piendũ sit cũ leuiter ⁊ faciliter euãtib⁹. dixit Serap̃. inci/ piem⁹ ⁊ dem⁹ qd̃ moueat vomitũ quadã motiõe. i. facilr ⁊ qd̃ soluit mãm cũ facilitate: sicut sũt cassiefi. ⁊ tamarindi: ⁊ silia. Et post illud qñ incipiũt hũores vincẽtes digeri. tunc opʒ vt administrem⁹ illd̃ qd̃ facit duas ꝓprietates. s. vomi/ tũ ⁊ fluxũ vẽtris cũ v̾tute. s. potẽti: ⁊ nõ cũ facilitate: vt i p̃n cipio. ¶ Dixit Haly. cauẽdũ est ne medicinis vtaris q̃ forti ter laxant añq̃ʒ maturitatis signa appeant: qm̃ si sic faceres qd̃ subtile foret emitteres grosso supstite: vñ nec eius fieret maturatio. i. tp̃s plixi⁹. Et nõnũ q̃ʒ in habitudinẽ d̃fert res incurabilis fcã: eo ꝙ abinde hũor durescat: ⁊ q̃li lapis fiat. Et iõ dixit Sera. nõ opʒ vt faciam⁹ istd̃. s. exhibere solutiuũ forte: nisi post terminationẽ hore. s. digõnis mãe: ⁊ tũc fiat ẽm ꝙ opʒ cũ administratiõe q̃ʒtitatis: cui⁹ mẽsura ɔuenit: ⁊ ꝙ alia opʒ nos ɔsiderare: qd̃ est: q2 ois spẽs curationis p euõnẽ q̃ administrat ẽm aliã viã a p̃dicta aut ponũt egritu dinẽ difficilis sanationis: aut faciũt in eo ꝓuenire illud cui

[Marginalia, left column: "Scða intentio est euatio." beside lines 3–5; "De flo͂ia." beside "dixit Gal. vbi supra…"]

penitus nõ est sanatio:⁊ fortasse generãt egritudinẽ aliã ad
quã opꝫ studiũ ꝯuertere:donec remoueat̃:⁊ maxie dirigũt
p̃dicta ad euõnẽ hũoris frigidi. ¶ Alexãder aũt vr̃ aduersa
ri p̃dictis:dixit.n.vt ponit̃.12° ꝯtinẽtis.ꝙ si mã fuerit frigi
da laxatio fiat cũ eo qđ educit flegma cũ violẽtia. Et noli fa
cere illud qđ faciũt aliq̃ q̃ dãt in potu medicinas modice vir
tutis ad educẽdũ flegma:qm̃ talis mena calefaciet flegma:⁊
nõ educet illđ.⁊ auget ei nocm. ¶ Aui.aũt ꝯsiderãs sup̱ pre
dictis:⁊ vidẽs ꝙ inq̃ꝫtũ mã peccãs nõ eẽt inepta euõni:q̃ꝛ
ipsa multa esset:indicaret de cita ⁊ multa euõne. Et fortasse
aduertẽs ꝙ nõ sp̱ est mã flãtica sic inepta eductioni: quin
possit sufficiẽter euãri in p̃nº.ait.incipe a re forti:si nõ ꝓhi
bet ab eo priuatio maturitatis ⁊ grossitudo materiei.q.d.
ꝙ grossa sit ⁊ cruda:⁊ in hoc inuit ꝙ si mã esset flãtica sub
tilis fluida ꝙ ipsa euẽt̃ cũ medicina forti in principio:verũ
tñ raro inuenit̃:sed plm est grossa ⁊ viscosa ⁊ multa. Et iõ
Auic.subdit.ꝙ facilis solo: idest facta p̱ medicinas faciles
est incolumior:⁊ gradatio in euãtione.s.de facili ad fortẽ est
cõueniẽtior:⁊ ꝓinde sequẽdũ est cũ medicinis euãtibꝰ mũ
dificãtibus s̃m gradationẽ. ¶ Et subdit Auic. sunt de ho
minibus.s.auctoribꝰ medicie q̃ describũt.i.dicũt initiũ solo
nis esse fiẽdũ cũ facili post facile:q̃ꝛ nõ sunt ꝯtenti ꝙ vna so
la mũdificatio facilis p̃mittat̃ añ fortẽ:sed due ⁊ plures vna
post aliã:deinde sigillant.i.cõplent euãtionẽ cũ medicĩa for
ti:⁊ hoc post maturationẽ.s.cõpletã.isti nõ erant ꝯtẽti vna
facili euãtione:ꝑꝑ qđ mã s̃m plm est multa ad quã minorã
dam nõ sufficit vna facilis euãtio:iõ plures fore necessarias
dicebãt. Dicũt qdã.p̱ euãtionẽ facilẽ intellexerũt: aut vomi
tũ leuẽ:aut medicinã lenitiuã. Quidã vero dicũt. ꝙ intelle
xerũt medicamẽ forte debile:q̃ꝛ dicũt ipsi lenitiuũ nõ suffice
ret minorare mãꝫ crudã grossaꝫ ⁊ viscosaꝫ:in q̃ ꝓhibet̃ me
dicina fortis a p̃nº. Et alij dicũt.⁊ bñ initiũ dꝫ fieri a võitu
leui:vel a mena lenitiua:⁊ subseqũẽter deueniẽdũ est ad me
dicinã minoratiuã fortẽ debilẽ:⁊ hãc plies iterãdũ:qm̃ mã
flãtica multa est viscosa:in cuiꝰ p̱te cadit digõ in p̱uo tp̱e q̃
dꝫ expelli:⁊ iõ ples ⁊ frequẽtes debẽt fieri in ea tales mino
ratiue euõnes:⁊ h̃ hꝫ vitatẽ:nisi passio diuturna fiat:tũc.n.
est a frequẽti euõne cessandũ. ¶ Dixit.n. Haly.nõ dꝫ euõnẽ
fieri nimiũ frequẽter:⁊ maxie si morbi tp̱s diuturnũ fuerit:
qm̃ hoc debilitatẽ pareret mẽbroꝝ ⁊ morbi faceret maioreꝫ
morã:tñ ꝯtinua euõ q̃ subtilia sũt euãret grosso sup̱stite.vñ
in cõcatenatiõe hũor indurescit ⁊ dissolui deinceps nequit.

De euõne hũoris colerici tã p̱ vomitũ q̃ꝫ p̱ solonez ventris.

¶ Ponẽtes aũt menas sp̃ales appropriatas:p̃ circa vomitũ.
dixit Haly.si colica fuerit mã opꝫ p̃m patiẽtẽ vomitũ purga
re post repletionẽ ciboꝝ ⁊ potus:quoꝝ est colerã purgare:
vt atriplicis decoctio ⁊ ordei cũ aq̃ infusiõis rafani:⁊ sale ⁊
cũ pẽne ⁊ digitoꝝ intromissiõe olei sisamini ifusoꝝ:nec ali
qd dimittat cibi.s.illiꝰ quẽ sũpsit ꝓ vomitu fiendo faciatq̃ꝫ
hoc:donec hũores exeãt singulares sine aliqua admixtione
cibi:⁊ vtat̃ h̃ die p̃ 72°. Et postea dixit.euõne vtat̃.s.p̱ flu
xũ ventris dãdo oleꝝ aquã cũ cassiat̃. Et subdit.⁊ cũ trãsie
rint dies.14.p̃dictis adde feniculũ:⁊ cũ dies trãsierint.xx.
oleꝝ aq̃ adde yerepig.ʒ.j.xxx.ãt ꝯpletj diebꝰ:si adhuc mor
bi remãserint reliq̃e:post p̃dictã d̊cocnem da pillłas de aloe.
¶ Serap̃.aũt euõne hũoris colici dixit.incipimꝰ postq̃ꝫ hu
mectamꝰ ⁊ tẽp̱amꝰ acuitatẽ eiꝰ:⁊ ipsiꝰ mordicationẽ:⁊ euã
mus eã nõ vna vice:sꝫ vicibꝰ multis qñ indigemꝰ illo:dõec
mundificet̃ ex sup̱fluitatibꝰ ⁊ mã nam hoc seruat iuncturas
ꝙ nõ aggregat̃ in eis aliqd. ¶ Dixit Raſ.12.ꝯti.aucte Ga.
Cura hũoris colici:in p̃ dꝫ fieri cũ eo qđ laxat colerã:sic cuꝫ
suleb:⁊ scamonea:tñ cũ citonijs ꝯfecta maxie ꝯuenit. ¶ Di
xit Haly.si stõacꝰ fuerit debilis:⁊ docet facere diacitonitẽ so
lutiuũ:sic.sume citonia q̃nq̃ꝫ mediocria:⁊ g̃na ab eis remo
ue scamonee.ʒ.j.pone.⁊ frustruꝫ qđ p̱us cauasti.reduc.⁊ lo
co suo suppone:⁊ totũ postea cooperi.⁊ in tẽpato ignis ca
mino pone.donec p̱fecta eiꝰ fiat decoctio:deinde in lapideo
tere mortario:⁊ cuꝫ melle distẽpera despumato:⁊ in vase re

pone:⁊ cuꝫ opus fuerit dabis coclearia duo aut tria:iuxta
qđ in potione vna intelliges obulos duos aut tres diagri
dij eẽ ista esset nimis magna dosis. Et iõ subdit.iuxta patiẽ
tis vires:qm̃ p̱fecte est vtilitatis. ¶ Et de medicinis poda
gre calide sũt elłaria de succo rosaꝝ:⁊ trifera saracena:⁊ pil
lule de hermođ.minores. Et pillłe mihi in hoc experte q̃ sic
fiũt.℞.mac̃.spic.rosaꝝ ru.vio.yue maiorane.añ.ʒ.ʒ.sanda
loꝝ alboꝝ ⁊ ru.⁊ citrinoꝝ.mirabił.citrinoꝝ.añ.ʒ.j.diagri
dij elacterij.añ.ʒ.ij.reub.ʒ.j.ʒ.aloes epatici ad pondus oiuꝫ
ꝯficiant̃ cuꝫ succo yue.doſ.eaꝝ est a.ʒ.j.vsq̃ꝫ ad duas. Et cũ
volo vt educãt colerã adustã addo ad predicta sene.⁊ epithi
mi.añ.ʒ.j.tunc cõficiant̃ cum infusione ellebori nigri.
¶ De euõne humoris flãtici p̱ vomitũ qđ dixit Haly.si estas
fuerit patienti vomitũ ip̱era vel tẽpora cũ subtiliãtibꝰ:⁊ in
cidẽtibꝰ flegma:⁊ hoc post cibũ. Et sit vomitꝰ aneti aq̃ ⁊ ra
fani ⁊ mel ⁊ sq̃ngebi melleũ. Dixit aũt.si estas fuerit.sup.ẽt
in p̃nº autũni ⁊ fine veris:qm̃ flegma tẽporibꝰ frigidis dif
ficulter educit̃ p̱ vomituꝫ:⁊ maxie illud qđ fuerit in p̱tibus
remotis a stõ ⁊ fuerit patiẽs incõsuetus vomere:in q̱busdã
tñ ꝯsuetis:⁊ facile vomẽtibꝰ posset vomitꝰ cõcedi ẽt tẽpori
bus frigidis. Et põt addi ad vomitũ supradictum decoctio
sinapis.⁊ loco squingibin poni oximel compositũ:imo ⁊ in
multa flegmatis viscositate põt poni sq̃lliticũ. Et sunt q̃ ad
dunt in corporibꝰ robustis infusionẽ ellebori albi ligati in
petia:ita ꝙ sola virtꝰ ellebori albi sit in vomitiuo:⁊ nõ sub̃a
eiꝰ:huic eniꝫ vomitiuo in dolore sciatico nulluꝫ equat̃:ma
xime si fiat post repletionẽ stõi.ex cibis acutis incisiuis:⁊ in
potu vini subtilis acuti. Et decoctio radicũ q̃ comeduntur
in vomitu est mirabilis iuuamẽti. ¶ Serap̃.4° breuiarij.ca
pitulo.29.in vomitꝰ ꝓuocatione:patiẽti arteticaꝫ flãticã di
xit.administret̃ vomitꝰ in p̃mis post comestionẽ ciboꝝ mul
toꝝ ⁊ diuersoꝝ:⁊ potu vini dulcis. Et p̃cipimus infirmo vt
accipiat ex eis supra saturitatẽ ⁊ intromittat in os suuꝫ pe
nã:⁊ moueat eã donec euomat. Et si nõ sit vomitꝰ ei facilis
submergat pẽnã in oleo sisamino:⁊ intromittat in os digi
tos suos:⁊ euomat ⁊ faciat istud bis:aut ter:⁊ faciat in hoc
die:⁊ de die nõ.q.d.interponat diẽ inter vomitũ ⁊ vomitũ:
⁊ post istud moue vomitũ cum rafano infuso in secaniabin
facto cuꝫ aceto sq̃llitico:aut cũ elleboro. ¶ De euõne auteꝫ
per fluxũ vẽtris.dixit Haly.p̱us calengiabin opꝫ dare mel
leum cũ aq̃ in q̃ ciminũ coxeris. Deinde nãm mollifica cum
turbit ⁊ yera.añ.exagio vno distẽperatis cuꝫ melle. Deinde
vrinã intuere.⁊ si crudã inueneris radicũ ꝓpina aquã:⁊ po
stea purga. Et si post hanc euõnẽ adhuc vrina cruda fuerit
aquã da radicũ in qua sint calefaciẽtia ⁊ subtiliantia:iuxta
qđ opus fuerit ex mẽsura q̃ꝫtitatis frigoris:⁊ q̃ꝫtitatis hũo
ris grossi. Et vbi digestus fuerit humor pillłis vtere laxati
uis:⁊ yeris ⁊ magnis ⁊ ꝓprie hyera hermetis quã iam ma
xime laudauit Aaron.vt ponit̃ 12° ꝯtiñ. Dixit Sera.bibat
pillulas fetidas vel de hermodactilis.s.maiores ⁊ similia.
¶ Dixit Aui.cũ cõplet̃ maturitas:tunc euacua cũ hermo
dactilis ⁊ buçiden:⁊ pillłis eoꝝ. Et dixit.intẽde in hoc cum
facilitate:imo ⁊ caue ne potu des in p̃nº:nisi medicinã debi
leꝫ:qm̃ ipsa.s.medicina fortis:data in p̃nº mouet mãꝫ:⁊ nõ
faciat currere.i.euãri ex ea aliqd de quo sit curãdũ:imo for
tasse subtiliat mãs ꝯgelatas ⁊ alias:⁊ facit eas currere ad
mẽbrũ.s.dolẽs. ¶ De medicinis quoq̃ꝫ cõpositis approp̃a
tis in flãtica sũt pillłe p̃dicte ⁊ yera diacollogntidos ⁊ bñdi
cta. Et tragea siue medicamen de turbith:qđ sic fit.℞.tur
bith.electi.ʒ.j.hermodactił.ʒ.ʒ.çinçi.anisi.añ.℈.j.çuccari
albi.ʒ.j.ʒ.⁊ sunt dosis.j. Et ex eis est elłariũ indũ ⁊ alia mul
ta posita in antidotario. ¶ Pillłe experte q̱bꝰ vsus suꝫ mul
totiẽs ⁊ sunt ꝓficui magni sic fiũt.℞.collogn.diagridij,sera
pini hermođ.salisgẽme yue.añ.p̱tes eq̃les.aloes epatici ad
põdus oium ꝯficiant̃ cum succo ruthe vel cũ sirupo de sti
cados. Et sũt ꝯuenientes ẽt in mã mixta doſ.a.ʒ.ʒ.ad.ʒ.j.ʒ.
¶ De euõne v̊o in mã melica auctores nõ fecerunt mẽtionẽ

de vomitu. melia.n.difficulter nimis euāt pip; ꝙ si aliqñ in ea vomitu egueris recurre ad smonē 5m.c.de voītu. ¶ In euone vo ei⁹ p fluxū vētris dixit Sera.euam⁹ solutiuis factis ex epithimo polipodio ⁊ ellō nigro. Pille experte educētes hūorē melicū a mēbris remotis sic fiūt. ℞.epithi.sene lapidis lazuli loti.añ.3.j.camepit.camedreos seis feni.yue cimini ellī al.elacteri.añ.3.5.polip.stic.brionie salis idi agari ci kebul.⁊ idoꝝ.añ.ʒ.ij.gar.croci.añ.ʒ.5.ɔficiant cū gelenia bin in q̄ ifusus fuerit ellus niger.da a.3.5.vsq₃ ad.3.j.5.

¶ De euone āt māeꝝ ɔpo⁹ᵃ dix. A. si mā fuerit ɔpoᵗᵃ faciat solu⁹ᵃ sint ɔpoᵗᵃ:vt.s.educāt vtraq₃ mā₃.meli⁹ tñ ē dixi ipe vt blandō tractet i pn°.i.cū facili solone educat. Et dix.nō fiat flōia.s.si nō fuerit admixtio cū sāguie:qm̄ si nō ē admixtio cū sāguie flōia accrescē fac hūores:⁊ facit eos currere i corp⁹ q̄z euāt frenū eoꝝ ⁊ nō exhibit illō qd̄ nece ē vt exhaf sup.⁊ cu₃ h debilitat vtutē. Et subdit Aui. Et silr facit euo.s.fortis p⁹ blādā tractionē ei⁹ in pn° sicut dcm̄ est in euone hūoris simplicis. Et inuenit hic alia lra negⁿᵃ dicēs:⁊ silr nō fiat euo.s. eradicⁿᵃ vel forti ɔtiꝛ ei qd̄ dcm̄ est in euone hūoris simplicis. Et dicit.cū aūt declinare icipit.s.mā ad locu₃ egriⁿᵗⁱˢ:q₃ agitata a leui farmaco tūc nō declines.s.ad dictā leuem euonē:q₃ nō debes pseq euando cū farmaco leui:s₃ euā.s.cū fortiꝰ qm̄ fortasse mouebit hūores a locis suis ad egriⁿᶜᵐ.s.locū egriⁿᵗⁱˢ.s.ipsa leuis euo:⁊ sic additio fieret in egriⁿᶜ ⁊ cā ei⁹. vel expone vt dicūt alij cū declinare icipit.s.apa vel inflatio loci dolorosi ⁊ h sine euone debita pcedēte tūc nō dclines.i. nō desistas ab euone pp illud qd̄ credas mā₃ fore in declinatiōe s₃ euā qm̄ fortasse.s.declinādo.s.ab euone mouebit hūores a locis suis ad egriⁿᶜᵐ.⁊ s₃ hāc exponē subdit Aui. Attende crises ⁊ q̄ fit in die 4ᵃ:⁊ q in 7ᵃ vel xiᵃ ⁊ 14ᵃ.ad hoc.s. vt recte in euone pcedas. Et dixit.si poīe est vt cesses ab euone vsq₃ ad maturationē.sup.cessa ab ea ⁊ noli euare ⁊ h erit tibi poīe si attēdēs crisi₃ futurā in 4ᵃ:vel fortasse i 7ᵃ:⁊ mā nō fuerit in toto corpe multiplicata:vel ēt si pp aliq̄ alia cognoscēs posse cessare añ maturationē ab euone ⁊ fac hoc.s. cessa ab ea. Et dixit.si repletio exigit.dicūt qdā.s.intestinoꝝ vt fiat expulsio tūc fiat cū eo qd̄ facit assellare semel aut bis ex eis q̄ bibunt sicut cū aq̄ endiuie solatri cū cassiaf.⁊ h ɔpetit in mā cal'a.vt supra p baly patuit sic cū alijs q̄ cōpetūt in mā frida vt cū iure galli antiq cū polipodio ⁊ cartamo. Alij vo dicūt.si repletio exigit.s.totius vt fiat expulsio.s.quotidiana:tūc iterū vtere eo qd̄ dcm̄ est in pn°.s.euone q̄ ɔ₃ fieri cū medicamine facili. ¶ Ras.in liᵒ de iuncturis.meⁿᵉ q̄ trahūt flegma ⁊ colerā silr meliores sūt eis q̄ trahūt flegma tātū aut cola tm̄. Et hoc h₃ vitatē nō in mā mixta ex flāte ⁊ cola tm̄:vel ēt in māebus simplicib⁹. Attñ si colica fuerit egriᵈᵒ meⁿᵃ trahēs colerā ɔ₃ eē potēs valde supra trahētē₃ flegma:⁊ eo⁹. Et Aui.dixit.ɔp₃ vt in eis nō educat solone flegma solū eis.s.dolorib⁹ iuncturaꝝ a mā flāticā:imo cum cola.s.educat nā cū in eis flegma educit.s.solū iuuant statim:s₃ redit postea cola:⁊ facit currere ad mēbrū flegma vice alia cola redit ⁊ mouet:q₃ amotū fuit flegma frenū ipsi⁹:⁊ facit tūc currere flegma vice alia:q₃ ip₃ dissoluit ⁊ subtiliat ⁊ reddit ipsu₃ paratū fluxui. ¶ De euantib⁹ tā fortiter q̄ debiliter sil' ⁊ de diuertētib⁹ sūt clysteria:imo dixit Aui. in expulsiōe facili ꝙ ipsā sūt certiora.s.q̄₃ exhibitio farmaci p supi⁹:q₃ nō timet ex clysterib⁹ exagitatio māe:sicut est ebibitis fiāt ḡ clysteria ɔuenientia disponi ⁊ māe. Si.n.egenus replōnē itestinoꝝ expellere fiāt lenitiua:⁊ si egem⁹ replōnē toti⁹ expellere fiāt clysteria mediocria iter leuia ⁊ acuta cu₃ eis q̄ respiciūt replētē mā₃. Et in pmis fiāt mitiora ⁊ in pcessu acutiora. De qb⁹ auctorib⁹ loquēs. Sera.dixit.ēt euem⁹ inferi⁹ p clystere factū ex dcoctiōe cētaure e aristol'.baurach ⁊ nitro ⁊ oleo sisamio ⁊ melle collato. ꝙ si hūor ɔtēt⁹ in iūcturis est grossus viscosus:⁊ silr in reliq̄ corpe:ɔp₃ vt proijcias in clysteri cucumerē asininū ⁊ decoctionē collognтide. ¶ Inqt Theodosius:⁊ ponit.15.pti.q meⁿᵃˢ soluentes ad

tollēdū podagras in potu sumē nitit māne eas bibēdo nullā cōestionē faciat:nisi post 4ᵒʳ horas post ipsoꝝ bibitionē: deide comedat de pane cū vino ⁊ modica aq̄ aur.iiij.deinde post.vj.horas ingrediat balneū ad lauādū se cu₃ aq̄ cal'a. Et nutriat deinde cū carnib⁹ auinis ⁊ gallicellis. Et euitet totū illud in q̄ est ⁊ carnes venatiōis vsq₃ ad.16.dies nulla comedēdo nisi hūida modice. Et vitent fruct⁹ ⁊ olera oia tā hūida:q̄₃ sicca ēt cucumeres ⁊ melones capita auiū ⁊ ale ipsarū. Pro his dixit Aui.expedit ei q vult sumere meⁿᵃˢ.s.solutiuā i sūmo mane sumat:⁊ tardet cibū deide sumat.s.cibū post horas tres.dicūt qdā.nō ab assūptione meⁿᶜ:s₃ ab eius ɔpleta ɔpōne.xx.aur.panis cū vino ⁊ aq̄ pauca vt ɔfortet vt⁹:⁊ stous vt sit potēs itrare balneū. Dixit.n.ꝙ post sex horas:scil₃ ab assūptiōe dicti panis igrediat balneū.s.dulcis aq̄ ⁊ egrediat.s.velociter.q₃ nō balneet nisi ad lauādū:deinde cibet cū eo qd̄ cōueniēs est. ¶ De euone p vrinā sciēᵐ ꝙ ipsa nō ɔ₃ fieri in pn° neq₃ añ bonā minorationē. Et iō dixit Aui.deide sc₃ post euonē sufficiētē administra.s.puocationē vrine. Añ.n.dictā euonē diuretica nocēt adurēdo sanguinē ⁊ dissoluēdo mā₃ ⁊ faciēdo eā fluere ad locū doloris:sed sumptū post euonē dictā cōpetit desiccādo mām doloꝝ iuncturarū ⁊ eā cū vrina educēdo:qm̄ mā illoꝝ dolo⁹ est ex superfluitate epatis ⁊ venaꝝ q̄ pōt educi p vrinā:⁊ ꝓprie ɔpetit in mā cal'a:q₃ cū sit subtilior meli⁹ educit p vias strictas q̄les sūt vie vrine:verūtñ dixit Aui.plēs hñtiū dolores iūcturarū frigidos ⁊ ɔplones frigidas nō iuuāt cū solone plīma facta ⁊ potiōe.s.soluēte ⁊ clysteri.s.pfecte.q₃ nō ɔplere curā tur p ea ēt rōne approximata:⁊ cū medicant cū diureticis sanant. ¶ Debēt aūt diuretica eligi s₃ dispōnē māe in calitate ⁊ friditate ⁊ s₃ hītudinē corpis ⁊ s₃ pnᵐ exhibitiōis eoꝝ ⁊ pcessu₃ s₃ mām qdē:qm̄ mā cal'a educēda est p meⁿᵃˢ diureticas pue calitatis qb⁹ admixta sint aliq̄ diuretica frida. Et hō sūt sicut aq̄ feniculi.⁊ cētrigalli siluestris ⁊ portulace ⁊ capil.ve.alkekegi endiuie cicoree.⁊ seminū cōiu₃ fridoꝝ:⁊ vinū qdē album clarū subtile decoctio seiu₃ alkekengi est vehemētis iuuᵗⁱ. Scd₃ vo hūiditatē corpis dixit Gal.9°terapē.⁊ ponit.12.pti.sit vsus medicinaꝝ q̄ attenuāt in vltio ⁊ puocāt vrinā in vltio:vtēdū est in hñtib⁹ grossa corpa ⁊ copiosa.qm̄ plēs macilēti ⁊ mediocres.ēt illos sequētes passi sunt ex eis detrimētū:qm̄ sanguis in eis inde cōbust⁹ est: ⁊ eos secuti sūt q₃ viderūt aliquos illis vti qb⁹ sanatus est dolor articuloꝝ ignorātes ɔplonē illoꝝ q̄ erat solida ⁊ flegmatica. Qui ergo h₃ corp⁹ grossu₃ ⁊ pingue nō h₃ dubitare noc ipsoꝝ:⁊ dixit Gal.vt ibidē ponit in podagra cal'a opat cū seib⁹ puocātib⁹ vrinā nō calefaciētib⁹ abundāter: sicut.v.g.seiu₃ melonū ⁊ citruloꝝ hermod.al.radicis granati siluestris nasturtij.añ.p.j.se.apij qrtā ptē vni⁹:dosis.3. iiij:cu tātūdē çuccari.mitigat.n.dolorem ⁊ ɔferunt statim. ¶ Dixit Aui.de corpib⁹ extenuatis sūt q nō tolerāt solones ⁊ puocationē plīmā.⁊ p q₃ gñat ex ipsis in eis adustio sanguinis:⁊ ista sunt corpa multū colica. ¶ De puocātib⁹ aūt vrinā in mā frigida fit aq̄ radicū cū spica ⁊ medicamē Aui. qd̄ sic fit. ℞.camepitheos camedreos gētiane.añ.3.vij.foliorū ruthe sicce.3.viiij.cribellent.dos oi die coclear.i.in ieiunio post digōnē cibi pteriti cū.3.iij.aq̄ fride.⁊ alia plura dicta in ser.5.caᵒ de strāguria:⁊ remotiōe vrine. Scd₃ initiū vo exhibitionis diureticoꝝ ⁊ pcessu₃ est qm̄ in pn° incipim⁹ a debiliorib⁹:⁊ gradati₃ pcedim⁹ ad fortiora. ¶ Ampli⁹ diuertio māe a locis iūcturaꝝ pt fieri p appōnē vētosarū scarifⁿᵉ ⁊ siñ ea.⁊ sāguisᵘᵃ ⁊ puoⁿᵉ mēstruoꝝ ⁊ hemoroidaꝝ:⁊ cū fricaᵇ⁹ ⁊ ligaturis ⁊ ɔpⁱᵇ⁹ ⁊ alijs:de qb⁹ dicet in tractatu.5.ifra.de attractiōe māe apatū ad diuersu₃.

¶ De curatiōe doloꝝ iūcturaꝝ p alterātia iteri⁹ sūpta. Ca.ix.

Tertia 4ᵃ ⁊ 5ᵃ intētiones curatiue supradicte ɔplent p alterātia interi⁹ ⁊ exteri⁹ admistrata.veꝝ de 3ᵃ ⁊ 4ᵃ parū hic dicet⁹ qm̄ iferi⁹ in tractatu.5.plene dicet. ¶ Hic autē

Margin notes (left): Decctione māeꝝ cōpositaꝝ. — De euone hūoꝝ flāticoꝝ p vomitū ꝙ sol'ue vētrē. — Medicīe trahentes flā ⁊ colaꝝ sūt meliores sūt trahētib⁹ altera tātū. — De clysteribus. — De euone hūoꝝ melicoꝝ p vomitū ꝙ p fluxū ventris.

Margin notes (right): De puocatiōe vrine. — De diuertentibus materias. — Cōfortantia mēbra tā mādantia ꝙ recipientia ⁊ p hibentia gnōnem māe ab intus sūpta.

dōm est ꝑ vt dixit Sera.de podagra frida cū euāt corpꝰ ⁊
nō est in eo mā cuiꝰ cursus ad mēbrū īfirmū noceat opꝫ vt
solliciti simꝰ de mēbris ipsis lesis.cōiter ⁊ ꝓprie.cōiter qm̄
damꝰ ꝯfectiones ad hāc egritudinē vt sit per eas intētio no
stra cōfortatio mēbroꝝ q̄ debilitata sūt.⁊ facta sūt ꝑpata ad
recipiēdas supfluitates:⁊ vt faciamꝰ ea acqrere v̄tutē q̄ ex/
pellāt ipsas:⁊ vt ꝓhibeamꝰ vt hꝫ hūor gn̄et in corpe.Et iste
cōfectiones sunt sicut metridatum ⁊ hꝫ.¶ Dixit Haly.post
eūones exhibe electuaria calefaciētia metridatū tyriacaꝫ:⁊
silīa:oia ista el'aria sunt ꝯueniētia in artetica de mā frigida.
vn̄ Aui.dixit in frigidis ꝯuenit ⁊ ꝓprie post euonē.Ipsa.n.
mundificat religas māeꝝ cū facilitate ⁊ resoluit eas ⁊ ꝯfor/
tat oia mēbra:⁊ nō tm̄ post sufficientē euationē ꝑdicta ꝯue/
niunt:sꝫ ēt post bonā minorationē ipsius vn̄ Raſ.de iūctu
ris.in diebꝰ:in qbꝰ nō vtunť vomitu:neqꝫ potione damus
çinçiberatū.i.diaçinçi.⁊ diatrionpipereon ⁊ tyriacaꝫ de q̄/
tuor spēbꝰ:⁊ sirupū subtiliātē mām:verū in mā calida cōpe
teret rubea troc.fermētata ⁊ antiqua ⁊ reges:⁊ diarodon
abatis cū triasandalis ⁊ silīa.ꝓprie aūt debemꝰ esse solliciti
dixit Sera.qr opꝫ vt solliciti simꝰ de pedibꝰ sup.⁊ alijs iun
cturis cū emplīs:⁊ alijs linimētis ⁊ hꝫ.de quoꝝ ꝓprietate
est vt subtilient ⁊ resoluāt.s.tpe quo ꝯuenit resolo:de hoc tm̄
diceť in sequēti capitu.Debemꝰ ēt attēdere ⁊ considerare si
in corpe fuerit aliqđ mēbrū mādans ⁊ debemꝰ studere ipsiꝰ
rectificare ꝯplexionē ⁊ lesionē ab eo auferre ne ampliꝰ māꝫ
gn̄et supfluā quā expellere hēat ⁊ ad dolentē mittere iunctu
rā.¶ Et qr auctores ꝑsupponunt euationi premitti debere
digōnē maxie post medicinas leniētes.Et ipsa que mām di
gerūt sunt alterātia:⁊ ꝺm plīm per interiꝰ sumēda:iō ad hoc
caplīꝫ de eis dicere reseruaui.Et q̄uis talia digestiua multa
sint.hic tm̄ ponā quosdā sirupos appropriatos cuilibet māe
qui sunt experti ⁊ cōprobati.¶ Sirupus digestiuꝰ māe fle/
gmatice ꝯtēte in iuncturis:⁊ mēbris lōginqs ⁊ digerit mās
frigidas flāticas ledētes neruos sic fit.℞.polij sticados ara.
maiorane origani yue floꝝ rorismarini betonice calamenti
fluuialis ⁊ montani ysopi thimi saluie artetice herbe para/
lysis capilli ve.recētis.an̄.M.j.ruthe sicce acori secacul.ra/
dicū feniculi petrosolij ⁊ apij yreos aris.rotūde brionie.an̄.
ʒ.j.ss.seis leuistici siseleos granoꝝ ⁊ radicū peonie seis vrti/
ce saxifragie cassiel.seis iuniperi.an̄.ʒ.j.piretri cardamomi
an̄.ʒ.ss.passulaꝝ enucleataꝝ.ʒ.ij.infundanť hec oia in aqua
sufficiēti ꝑ diē ⁊ noctē.deīde dequoquanť q̄usqꝫ radices bn̄
cocte fuerint:deinde colenť ⁊ in colatura ponať mellis q̄tū
sufficit ⁊ clarificeť ⁊ decoquanť ad ꝑfectionē aromatiçādo
ipꝫ cū nucemus.cubebis ⁊ cinamomo.Et Sera.sup.9.Alm.
digestiuū māe frigide dꝫ esse calīm stipticū dū mā fluit:sꝫ in
mā fluxa dꝫ eē subtiliatiuū incisiuū.Sunt q addūt aceti sql/
litici.ʒ.ij.Acetū v̄o simplex nō dꝫ addi digestiuis māeꝝ con
tentaꝝ in iūcturis:qm̄ ꝺm plīm ledit iūcturas.vn̄ dixit Aui.
oximel.al's.sirupꝰ acetosus ꝑꝑ sui acetositatē nō est magni
iuuamēti.Dixit Gili.si mā est reumatica ⁊ si est in fluxu oxi/
mel acetosuꝫ nocet:sed si nō est reumatica nō.¶ Sirupꝰ aliꝰ
digestiuus māeꝝ melīcaꝝ ꝯtentaꝝ in iūcturis sic fit.℞.thi/
mi camedreos scolopēdrie citrach radicis peonie brionie.
an̄.ʒ.ss.maiorane buglosse floris rorismarini calamēti polij
cuscute.an̄.ʒ.j:radicū feniculi petro.brusci sparagi apij bu/
glose gariofilate.an̄.ʒ.j.ss.polipodij.ʒ.ij.decoquanť post in
fusionē eoꝝ die ⁊ nocte in aq̄ sufficiēti:⁊ fiat sirupus cū mel
le ⁊ acetoseť cū aceto sqllitico ⁊ aromatiçeť vt supior addito
croco.¶ Sirupus digestiuus in mā colīca cōtēta in iunctu
ris sic fit.℞.capil.ve.pollitrici diātos endiuie cicoree lactu
ce scariole.an̄.M.j.violaꝝ floꝝ nenufaris ros.rub.an̄.ʒ.iij.
seminū cōiuꝫ frigidoꝝ ordei excorticati.an̄.ʒ.j.ligr.abrase.
ʒ.ss.infundanť vt supiꝰ ⁊ decoquanť:⁊ sirupus fiat cū çuc/
caro albo ⁊ nō acetoseť:sꝫ pōt aromatiçari cū sandalis ⁊ cā/
phora.Et si dolor fuerit vehemēs addanť ꝑdictis in deco/
ctione semen papaueris albi:imo ēt nigri si oportuerit ⁊ ra/
dix mandragore ⁊ silīa.Or si mā fuerit multe acuitatis ⁊ sb
tilitatis addanť ꝑdictis portulaca solatrū sempuiua ⁊ lenti
cula aque.¶ Sirupus ꝯueniēs ad mām adustā contentā in
iuncturis ⁊ mēbris remotis sic fit.℞.fumiterre scabiose la/
patij acetose capil.vene.dianthos pollitrici citrach cicoree
endiuie.an̄.M.j.floꝝ boraginis buglose violaꝝ rorismari
ni cuscute.an̄.ʒ.iij.radicis yringi rapicis buglose ⁊ fenicu/
li apij.an̄.ʒ.j.ss.⁊ fiat syrupus ꝺm supiorē doctrinā cū çucca
ro albo solido ⁊ n̄ acetoseť.Et si mā adusta fuerit col'a addā
tur ꝑdictis seia cōia frigida ⁊ semen papaueris albi ⁊ silīa.
¶ Sirupus digestiuus in mā ꝑmixta ex colera ⁊ flāte cōpo
ni dꝫ ex sirupis ambobꝰ supradictis cōpositis equalr ⁊ ine/
qualr ꝺm q̄ māe ipse fuerint equalr vel inequalr cōposite.
Inquit Sera.si humor fuerit ꝯpositꝰ ꝑmixtꝰ opꝫ vt fiat cu
ratio silr.Et vlr dixit ipse qn̄ vincit mā frigida:opꝫ q̄ appo
nanť ea que calefaciant ⁊ resoluāt.s.vincant sup infrigidā/
tia ⁊ hūectātia.Et si mā nociua ⁊ qualitas eiꝰ fuerit calida
curemus cū eo qđ infrigidat ⁊ extinguit.s.faciēdo ipꝫ vin/
cere sup id qđ calefacit.¶ Sirupus appropriatꝰ permixtis
morbis ex colera ⁊ flāte vincēte flāte in mixtione sic fit.℞.
yue origani polij calamēti beto.ysopi thimi camepitheos
camedreos capil.ve.endi.cuscute cicoree scariole lactuce so
latri bora.⁊ buglose floꝝ dendrolibani ligr.an̄.ʒ.ij.radicis
peonie acori yringoꝝ.an̄.ʒ.j.passul.enucl.ordei mundi se/
minū cōiuꝫ frigidoꝝ.an̄.ʒ.ij.infundanť ⁊ decoquanť ⁊ siru
pentur cū çuccaro albo solido ⁊ acetoseť cū pauco aceto ci/
tonioꝝ.dosis dictoꝝ siruporꝝ est.ʒ.ij.post ꝑfectā decoctionē
cuꝫ aqua simplici decocta vel cū aqs sublimatis ad māꝫ cō/
ferentibꝰ.¶ Sirupus.alius ꝯferēs in mā mixta ex colera
⁊ flegmate vincente col'a in mixtione sic fit.℞.radicū feni/
culi apij petrosilij endiuie cicoree ⁊ buglose ⁊ secacul.an̄.ʒ.
j.capil.vene.endiuie rostri porcini portu.scariole ⁊ lactuce.
an̄.M.j.lupuloꝝ saluie siluestris.an̄.M.ss.semis feniculi
ameos endiuie seminū cōiuꝫ ordei mundi.an̄.ʒ.j.infundan
tur ⁊ decoquanť:⁊ fiat sirupus cuꝫ çuccaro mō supradicto.
¶ Sirupus in mā mixta ex colera ⁊ melīa sic fit.℞.thimi.
mellisse boraginis buglose fumiterre lupuloꝝ scariole ro/
stri porcini endiuie lactuce camepitheos:⁊ camedreos sti/
cados polipodij.an̄.M.j.passul.ordei mundi seminū cōiuꝫ
frigidoꝝ.an̄.ʒ.j.floꝝ rorismarini floꝝ camomille viol.an̄.
ʒ.ij.ligr.peonie.an̄.ʒ.j.ss.fiat sirupꝰ mō supradcō cū çuccaro

¶ De curatiōe doloꝝ iuncturaꝝ ꝑ alterātia localia. Cap.x.

Medicina locis iūcturaꝝ dolētibꝰ exteriꝰ
applicāda maxime ex tribus di
uersificať.Prio ex diuersitate cāe faciētis dolo/
rē.Scđo ex diuersitate tempoꝝ ipsius doloris.
Tertio ex diuersitate ipsiꝰ in doloris vehemen
tia ⁊ remissione.¶ Ex diuersitate qdē cāe faciētis dolorem
variať medicina localis ꝺm q̄ dolor ꝓcesserit a mala cōplo
ne pura aut nō pura sed māli:⁊ si a mala cōplone pura ꝺm
q̄ est simplex vel cōposita.Et si a mala cōplone māli ꝺm q̄
est ex mā calida sanguinea vel colīca aut frigida flātica vel
melīca:aut ꝺm q̄ mā est ex illis mixta.¶ In approximatio
ne quoqꝫ medicinaꝝ localiū danť cañ.quoꝝ vnus est qđ ali
qn̄ nō egemꝰ auxilio taliū medicinaꝝ:⁊ tūc nō debemꝰ eis
vti.Et h̄ esse poterit cū cā faciens fuerit debilis ⁊ dolor fue
rit remissus:etiā si cā sit mālis.Dixit.n.Raſ.de iuncturis si
viderimus q̄ apa sit pauce māe ⁊ ꝺclināś ad supficiē corpo
ris dimittemus ipsuꝫ nature:qm̄ nā per se curabit ipsum.
¶ Alius est q̄ nulla eaꝝ actu frigida dolori iuncturaruꝫ est
applicāda.Ait.n.Hyp.5° affo.Frigidū est inimicuꝫ neruis
ossibus ⁊c.⁊ h̄ hꝫ veritatē nisi ad actualē frigiditateꝫ vocet
vehemētia inflāmationis aut doloris intensio:⁊ ēt intolera
bilitas eius:in quibus casibus vti possimus actu frigidis.
Ait.n.Hyp.5° affo.in.articulis tumores ⁊ dolores sine vl/
ceratione ⁊ podagra hoꝝ plurima frigida aqua multa sup/
infusa refrigerat ⁊ attenuat.s.tumores ⁊ doloreꝫ sedat.stu/

Sy.digestiui materierā.

poꝛ eniȝ mediocris doloꝛē minuit. Dixit aūt hyp. hoꝝ plu
rima qꝛ sedat doloꝛes a mala cōplōne calā inflāmata pura.
vel cū mā colica acuta aut sanguinea subtili actu fluēte. naȝ
in tali casu aqua frigida supinfusa refrigerat malā cōplōneȝ
calidā ⁊ eā destruit attenuat tumoꝛes māṁ calām ꝛeplēdo.
⁊ sic doloꝛē sedat ēt ⁊ stupefaciēdo. In mala aūt cōplōne fri
gida pura sp̄ noceret: sed in māli lȝ ꝑ se habeat nocere. tñ ꝑ
accñs iuuat interi⁹ reuocādo caloꝛē nālē: vñ vnit̄ ⁊ foꝛtifi
cat̄ ⁊ māṁ frigidā resoluit: vñ doloꝛ sedat̄ q̄ȝuis etiā doloꝛ
a cā frigida aliqñ per ipsaȝ sopiat̄ ⁊ sedet̄ mediāte stupefa
ctione ab ea inducta: hoc tñ fiendū non est nisi raro. ⁊ nisi in
3⁹ cañ. de approximādis añ euoné.
homie carnoso iuuene. ⁊ robusto ⁊ tp̄e estiuo. ¶ Si quoq̄ȝ
medicina localis sit approximanda ante coꝛpis euonē du^m
vr̄ ꝯm auctoꝝ dicta. Et ꝙ sic dicit Aui. si poꝛe est qō cesses
ab euone vsq̄ȝ ad maturationē sup. cessa. ⁊ sis ꝯtētus embꝛo
cis cū aqua frigida ⁊ calida ⁊ tepida ꝯȝ cañ. fac. ⁊ incipe ab
aqua frigida. Dicūt qdā vtendū est in dispōne calida. ⁊ calā
in frigida. ⁊ tepida in mixta vel tēperata. Et ꝙ iō dixit Aui.
epithimata calida ⁊ narcotica: idest frigida oia sunt nociua
calida qdē ꝓpter attractionē quā faciunt. Narcotica v̄o pp̄
cōgelationē vel retentionē ⁊ cruditatē. Epithimata. n. infri
gidantia grossuȝ faciunt crudū. i. māṁ frigidā ingrossant
⁊ moꝛtificant subtile. s. mēbꝛū: quāuis mā sit calida pꝛolon
gant egritudinē. Et aqua calida nociua est eis qñ hūectat.
idest mollificat iuncturas ⁊ reddit eas paratas ad recipien
duȝ. ¶ Dicunt nō est vtendū medicinis rep̄cussiuis neq̄ȝ re
solutiuis applicādis loco dolēti ante euonē: qm̄ vt ait Ras.
4⁹ cañ. de repcussiuis ante euonem.
emplā ⁊ vnguēta rep̄cussiua foꝛtasse addēt in doloꝛē: ⁊ hoc
erit qñ fuerint posita supꝛa mēbꝛum doloꝛosuȝ ⁊ mā fuerit
multū fluēs: quā repellere cū nō p̄nt a loco in eo ꝯstringunt
⁊ a resolōne ꝓhibēt. Et ꝓpterea dixit Ras. ponēdo canonē
debemus intueri qñ rep̄cussiua hoc faciūt ⁊ tūc statim aufe
ramus ea ⁊ nō ponamus ipsa sup̄ loco: sȝ supꝛa locū aliqua
liter distantē ex p̄te vñ fluit mā ad locū vt ipsius ꝓhibeāt flu
xuȝ ⁊ nō ꝓhibeāt dissolōnē ei⁹ qō ꝯtētū est. v̄. g. si doloꝛ fue
rit in genu nō ponemus medicinas sup̄ genu. sȝ paꝝ sup̄ co
xa: ita ꝙ finis medicie rep̄cussiue attingat p̄n^m loci doloꝛosi
exclusiue: ⁊ silr̄ in alijs fiat mēbꝛis. Si aūt doloꝛ nō crescit ꝑ
appositionē dictaꝝ medicinaꝝ. tūc ponēdo eas sup̄ loco ꝓ
sequemur ⁊ nō indigem⁹ apponere ea in loco superioꝛi ab
ipso. ¶ Et dicūt nō esse vtendū resolutiuis añ euonē timen
5⁹ cañ. de resolutiuis.
do attractionē: nisi coꝛpus fuerit mundū ⁊ mā in loco fue
rit pauca quā resoluere possint.
¶ Dixit Auic. nō opȝ vt approximēt ei resolutiua añ euonē
foꝛtia in p̄n° rei: qm̄ facient euenire mās plurimas: deinde
resoluent subtile eaꝝ ⁊ inspissabunt residuū ⁊ retinēt ipsuȝ.
⁊ subdit Aui. opȝ vt obseruet̄ istud ꝯȝ plm̄ iterū oi tp̄e moꝛ
bi ⁊ nō solū in p̄n° ⁊ ꝓpꝛie qñ mā est viscosa aut multa. Di
cunt tñ resolutiua māeꝝ collectaꝝ in iuncturis debere esse
foꝛtioꝛa resolutius māeꝝ locatarū in alijs mēbꝛis exterioꝛi
bus. Cū iuncture vt supꝛa dictum est sint ꝯplōnis frigide ⁊
cōpositionis solide ⁊ in ꝓfundo posite. Et qꝛ ꝯm plm̄ mate
ria que in iuncturis colligit̄ est grossa cōpacta difficulter in
vapoꝛē ꝯuertibilis hoc maxime attēdi debere dicūt in iūctu
ra scie: deinde genu. ⁊ 3° spatule: gradatiȝ tñ ꝓsequendū est
cū eis a leuioꝛib⁹ inchoando: ⁊ ꝓpter dictas cās dicunt re
percussiua frigida nō debere esse eque foꝛtia: sȝ min⁹ rep̄cus
siua que p̄nt approximari alijs mēbꝛis exterioꝛib⁹ q̄ȝuis in
rep̄cussione māe a iuncturis nō sit timoꝛ tantus quāt⁹ est in
repercussione māe ab emunctoꝛijs: eo ꝙ mā a iuncturis re
pulsa nō sic ad p̄ncipalia regurgitat sicut illa sed potius in
vicinis dispergat̄ mēbꝛis: ⁊ qdā dicūt a rep̄cussiuis abstinē
duȝ esse in doloꝛe spatule: qm̄ ꝓpter positionē ei⁹ supꝛa coꝛ
De repercussiuis iterum.
⁊ pulmonē nō descēdat: ⁊ sit cā moꝛtis aut grauioꝛis. moꝛ
bi. ¶ Dixit Sili. vti debem⁹ rep̄culsiuis donec cesset doloꝛ.
⁊ apatis pulsatio. ⁊ tūc cessabimus ab eis: qm̄ si vlteri⁹ vsi
fuerimus ingrossabit̄ mā. ⁊ indurabit̄ ⁊ reddet̄ dissolōnis
difficilis. ¶ Gal. quoq̄ȝ ꝓhibuit rep̄cussiua applicari scie.
vñ in miemir dixit. In manib⁹ ⁊ pedib⁹ rep̄cussiuis vtenti
bus nobis farmacis in iunctura q̄ ꝯm sciā cauentib⁹ nobis
illud facere: qꝛ eniȝ est in ꝓfundo compellit̄ sanguis q est in
ꝯtinētib⁹ vasis ⁊ musculis ad eā. Mitigatiuoꝝ igit̄ est op⁹
farmacoꝝ in doloꝛe scie in p̄n° ⁊ nō multū infrigidātiū aut
calefacientiū foꝛtiter qualiū indiget pes. ¶ Dixit Aui. rep
cussio māe a mēbꝛo: nō opȝ ꝙ fiat mā existēte foꝛtis effusio
nis plurime resūptionis. i. redditus: qm̄ illud facit duas res
malas. quaꝝ vna est ꝙ facit māṁ inobedienteȝ. s. resolōni
⁊ euationi ipsam cōgelando in loco. Est. n. ꝯtrarium motui
eius: quare accidit doloꝛ magn⁹. Cū ergo errasti. doloꝛ acci
dit inde maioꝛ tunc cessa. s. a rep̄cutiendo: ⁊ occupare cū le
nificantibus. ⁊ scd̄a res mala est qm̄ foꝛtasse ꝯuertit̄ mā ad
mēbꝛa p̄ncipalia ⁊ nobilia: quare accidit timoꝛ: sed cuȝ mā
nō erit plīma aut nō est taȝ magne restaurationis: qꝛ est par
ue q̄ȝtitatis ad restaurandū ⁊ ꝓsequēdū fluxū tunc non est
malū repellere eam in p̄mis cū est fluens: nisi in sciatica. naȝ
rep̄cussio in ea retinet māṁ in ꝓfundo: q̄re opȝ vt rep̄cussio
fiat paulatim ⁊ debiliter aut dimittat̄ in sciatica: ⁊ sit cū eua
tione occupatio. ¶ Dixit Haly. nō opȝ vt medicaminib⁹ ca 6⁹ cañ. de calefaciētib⁹ ⁊ subtiliātib⁹.
lefaciētib⁹ ⁊ subtiliantib⁹ nisi post digōnē ⁊ coꝛp̄is purga
tioneȝ: qm̄ si aliter fiat coꝛp̄is adurit̄ humoꝛ ⁊ indurescit ⁊
difficilis fit sanationis ⁊ dissolōnis. Cū v̄o humoꝛ matura
tus fuerit ⁊ subtiliatus ⁊ mēbꝛū rarificatum in quo humoꝛ
ꝯclusus est ⁊ coꝛp⁹ purgatū ⁊ humoꝛ in eo diminutus tūc
medicaminibus vtere calefacientib⁹: ⁊ electuarijs ꝯfoꝛtan
tibus ⁊ pꝛo his ꝯfoꝛtantib⁹ intellexit theriacā metridatū ⁊
silīa: qm̄ sic reliquias euacuabunt ⁊ ab eius malo securus
eris si tēpus etas ꝯplexio egri vsum dederit oppoꝛtunum.
Similr̄ aūt dixit Haly. nō expedit eoꝝ vsum imoderatū fie
ri: qm̄ idē facerent ⁊ mēbꝛa deficcarent ⁊ calefacerent ⁊ nō
nūq̄ȝ spasmum inducerent aut febꝛes acutas.

Post ꝯsiderationē aūt in oib⁹ pꝛedictis cañ. videnduȝ
est de p̄ticularibus remedijs variatis ꝯm tēpoꝛa
doloꝛis ⁊ diuersitatē cāe. Cū eniȝ cā doloꝛis fuerit mala cō
plexio pura sine mā simplex vel ꝯposita ipsa alterāda est cū
ꝯtrario applicato loco dolenti icipiēdo a leuioꝛi: nisi foꝛtio
ri vti cogaris pp̄ cās supꝛadictas. Dicūt tñ ꝯtrariū applicā
dū cuiuscūq̄ȝ qualitatis existat debere hr̄e ꝟtutē stipticā si
ue a se siue a re illi permixta qua ꝯfoꝛtet membꝛū ⁊ ꝓhibeat
ipsuȝ a receptiōe māeꝝ que faciliter possent trahi ad ipsuȝ
pp̄ doloꝛē p̄terq̄ȝ in iuncturis ꝓpinqs mēbꝛis p̄ncipalibus
vel nobilib⁹. Et opȝ ꝯtrariū istud fieri saltem in pluꝛib⁹ ap
positionib⁹ equatū gradui illius male ꝯplonis quā altera
re intendis. Curet̄ ergo mala ꝯplō calida cū frigidis notis
linimētis fomētationib⁹ emplīs ⁊ alijs dicēdis in cura do
loꝛis mālis calidi. Et mala ꝯplō frigida silr̄ curet̄ cū calidis
dicendis in cura doloꝛis mālis frigidi. Et silr̄ mala ꝯplexio
sicca cū humectātib⁹ curet̄ sicut cū embꝛocatione decoctio
nis humectātiū tepida ⁊ cū linimentis ⁊ emplastris ⁊ alijs
factis ex humectantibus.
Applicāda in mala ꝯplōne sine mā.
¶ Cū v̄o cā doloꝛis fuerit mala ꝯplō cū mā tunc in p̄n° vt ex
iam dictis hr̄i pōt aut intendēdū est ad repulsionē māe fluē
tis ⁊ q̄ iam in loco colligit̄ aut ad ꝓhibendū ne de materia
amplius fluat. Et si qdē ad expulsionē fuerit intētio tunc re
pellentia debēt sup̄ loco doloꝛis apponi. Si v̄o ad ꝓhibitio
nē tūc nō sup̄ loco: sed sup̄ loco sano supꝛa locum dolentē ex
parte fluxus existētē ꝓhibētia sunt apponēda. ¶ Et ꝓhibē
tia qdē a repellentib⁹ differūt in h̄ ꝙ ꝓhibentia debēt esse
pure stiptica. Ait Serar. sup. 9. emplm̄ ponēdū circa locum
dȝ esse totalr̄ stipticuȝ. Et posuit emplm̄ ad hoc vtile in mā
calida qō sic fit. ℞. sumach. mirtiloꝝ boli ar. añ. ʒ. 5. sandal.
alboꝝ ⁊ ru. acatie gallaꝝ psillij balaustiaꝝ. añ. ʒ. j. olei ros.
⁊ aque ros. ⁊ plantaginis. añ. ℥. iij. farine lentiū vel oꝛdei. ℥.
ij. ꝯficiantur adinuicē moꝛe emplastri. ¶ Emplm̄ aliud pꝛo
hibitiuū flux⁹ in mā frigida sic fit. ℞. gallaꝝ ⁊ folioꝝ cyp̄ssi
Applicāda in mala ꝯplōne cū mā in pꝛincipio.
De ꝓhibētibus q̄ dr̄nt a repellētib⁹.

myrrhe masticis thuris.añ.ʒ.iiij.gūmi arab.sandarace.añ. ʒ.ij.farine cicerū aut orobi.ʒ.ij.ꝯficiant cuȝ aq̄ ferrarij in q̄ decoquant sauina ⁊ folia mirti.¶ Tēpore aūt ꝓhibitionis interiȝ oȝ apponi sup loco in mā cal'a illud qȯ malā ꝯpl'onē alteret ⁊ dolorē mitiget sicut cū linimēto facto ex mucillagine psilij ⁊ altee ⁊ malue ⁊ oleo ro.⁊ vio.⁊ pinguedīe galline ⁊ pauco aceto.¶ Et in mā frida fiat linimētū ex mucillagine fenugreci ⁊ seīs lini ⁊ altee butyro sine sale oleo sisamino ⁊ masticino ⁊ nardino ⁊ anatis pinguedīe.Et qdā addūt p̄dictis cinereȝ radicū caulis:⁊ farinā oroboꝝ:⁊ cōponūt ex eis empl'ȝ.Sacellus plen⁹ seīe lini ⁊ florib⁹ camomille in aq̄ bulliat deinde sumat:⁊ fortiter exp̄mat ⁊ calid⁹ loco applicet.Et empl'm factū ex hermodactilis est ꝯueniēs. Ait Rabi in.12ª.ꝑticula hermod.sp̄ālitate quā hȝ dissoluit ap̄a podagrici empl'ata ex illo.fiat ergo empl'm ex puluere hermod.⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ supponat.¶ Qꝛ si mā fuerit cōposita fiāt empl'a ꝓhibitiua mixta ex supradictis.Dix̄ Raſ. ex supradictis de iuncturis fiat vngm̄ ex acatia ⁊ myrrha ꝑtes sumēdo eq̄les ⁊ aggregent cū aq̄ mirti aut folioꝝ cypssi ꝭm p̄dominātē māȝ.Aliud valēs silr̄.℞.aloes:myrrhe:masticis:litij:acatie:⁊ gallaꝝ.añ.ꝑtes eq̄les.Et si mā frigida vicerit in ꝯpl'one adde me^nas cal'as supra fridas ⁊ eꝯ°.si vicerit cal'a mā.Et interim dū per p̄dicta ꝓhibet fluxus sup loco ponit empl'm qȯ sic fit.℞.mucillagis:se.lini:fenugreci:altee:⁊ psilij:olei sisamini:roſ.pinguedīs anatis ⁊ galline añ.ʒ.j.farine ordei ⁊ farine orobi.añ.ʒ.ij.cōponant adinuicem decoquendo sicut conuenit.

De repellētib⁹ siue repcutiētibus.

¶ Qꝛ si intentio fuerit ad repcussionē māe ⁊ tādē ad ei⁹ resolutionē de loco patiēte.Dixit Raſ.in lib.de iūcturis. In p̄ncipio vtimur frigidis stipticis:⁊ postea.s.in fine mollificatiuis ⁊ dissolutiuis:⁊ in medio.s.in augmento ⁊ statu ex illis cōpositis q̄ȝuis diuersimode.⁊ eniȝ in augmēto debēt vincere repellētia supra resolutiua:⁊ q̄ȝto plus augm̄ appropinquat p̄n°.In status v°o p̄n° debēt equari ⁊ q̄ȝto plus precedit status tāto plus in resolutiuis fiat additio.veꝝ in gradu tam repellentiū q̄ȝ ēt resoluētiū oȝ fieri variatio ꝭm māȝ dolorē causantē:⁊ hoc tā in mā simplici q̄ȝ ꝯposita.Et.n.si mā col'ica fuerit repellētia in frigiditate debēt sumi intēsiora:in stipticitate ⁊ siccitate remissiora:⁊ adhuc remissiora in siccitate debēt sumi in mā mel'ica ⁊ cū hoc remissiora debēt esse in frigiditate:⁊ in mā sanguinea debēt esse frigida:sȝ nō sic in col'ica.Et in flātica debent eē remisse frigida:sed in siccitate tam in sanguinea q̄ȝ in flātica debent esse intensiora q̄ȝ in alijs.Et silr̄ variat gradus in mā mixta.Dixit Sera.opȝ.vt fiat ꝯpositio medicinaꝝ ꝭm q̄ȝtitatē illius sp̄ēi māe q̄ vincit dū cōponunt.Et si itaq̄ȝ vincēs de hūorib⁹ est sanguis opȝ vt eligant res infrigidātes plusq̄ȝ humectātes.Et si vincēs est colera citrina opȝ vt eligant ꝯtraria illaꝝ.s.hūectatione:qꝛ opȝ eas esse magis hūidas q̄ȝ in sanguinea.q̄ȝuis ēt magis infrigidātes ⁊ si vincēs est flegma aut mel'ia dixit Sera, tūc indigēt curationib⁹ calefaciētib⁹.⁊ minus infrigidātibus in p̄n°:sed nō opȝ vt sint desiccātes aut humectātes in forma vna:qꝛ mā flātica indiget medicina calefaciēte ⁊ desiccante:⁊ mel'ica hūectāte.nā res desiccātes desiccant mām mel'icā ⁊ indurāt vñ fit eius resolutio difficilis ⁊ ei⁹ eūatio etiā sed res humectātes faciūt acq̄rere velocitatē resol'onis ⁊ facilitatē eūonis.Et dixit si hūor faciēs egritudinē est permixtus ꝯpositus oȝ vt ꝯponas medicinas ꝭm q̄ȝtitatē ꝯpōnis humoꝝ.Si.n.fuerit adinuicē ineq̄les oȝ vt fiat multiplicatio medicine ꝯtrarie hūori.vincēti supple.Et ꝭm equales ꝯponāt equaliter.

In sāguinea.

¶ In principio itaq̄ȝ doloris iūcturarū ad repulsionē māe calide sanguīe.dixit Haly.cōcathenationē molesta sandalis cataplasma cū cucube aqua:⁊ coriādri:solatri:⁊ sempuiue:⁊ rasura cucurbite citrulli:⁊ silib⁹.⁊ dixit.lini pānū suppone in aqua īfusum roſ.⁊ vini aceto cū cāphora refrigeratis ⁊ quotiēs pānus exiccat⁹ fuerit imuta aut micā pānis cū lactuce aqua ⁊ sempuiue:⁊ ordei alfito idest farina cū oleo ro.pauco impasta:⁊ superpone.Et dix̄. si frigidā fuderis aquā sup mēbra:⁊ maxīe in podagre passione in p̄n° dolorē mitigat.¶ Dixit Raſ,in diuisionib⁹.in ap̄atib⁹ magne q̄ȝtitatis rubei coloris cū tale sit sanguineū in epithimate sit frigiditas ⁊ stipticitas.Itaq̄ȝ ꝯuenit epithima factū ex aqua rosaꝝ aqua plantaginis ⁊ oleo mirtino. Et si caliditas fuerit amplior addat aqua virge pastoris.⁊ semperuiue:⁊ camphora:⁊ modicū aceti vini.¶ Dixit Ale. illinitio cū solatro portul'.iusquiamo:⁊ zuccarā semperuiua aut iuscila ⁊ terat farina ordei cū aliquo succoꝝ dictaꝝ herbaꝝ.¶ Dixit Aui.embroca sedatiua iuuatiua exp̄ta sumat galla ⁊ ordeū ⁊ lactuca ⁊ coq̄nt cū aceto dōec discoq̄nt ⁊ dissoluant ⁊ fiat cū eis embrocatio.℞.seīs psilij itegri ⁊ in petia liga linea.⁊ in aceto bullire fac deinde pānū illo aceto infusuȝ:⁊ expressuȝ vel aliū loco dolenti suppone.⁊ sepe reitera qm̄ dolorē cito tollit si corpus eūatū fuerit.Alij mucillaginē psilij cū aceto vini miscent ⁊ illiniūt.Inq̄t Sera.4.breuiarij.c.7.q̄ȝuis stipticitatē facit acetū aut fex eius:tñ qñ ꝑmiscet cū psilio fit ex vtrisq̄ȝ empl'ȝ magni iuuamēti:qm̄ acetū ꝓꝑ vehementiā sue virtutis ⁊ sue subtilitatis non ꝓhibet ipsuȝ a penetratione vsq̄ȝ in ꝓfundū mēbri donec repcutiat ⁊ extinguat ⁊ exiccet.Et psiliū ꝓviscositatē suā ꝓhibet acetuȝ a mordicatione ꝓꝑ grossitudinē suā vt sit opatio ei⁹ fortiter q̄ȝ illud qȯ appet de corpe.Et dixit Sera.pol'e est vt inspisset acetū cū mucillagine altee donec ex eis fiat empl'm cōferēs podagre parue caliditatis.s.in p̄n°.Esset ēt hoc ꝯferēs in p̄ncipio augmēti podagre multe caliditatis ⁊ posuit Sera.empl'm de folijs vitis recētib⁹ cū farina sauich ordei. Et ego sum expert⁹ eo cū ipsa farina ordei:⁊ sumach:⁊ inueni iuuam̄ valde.Et si dolor sit fortis ⁊ ledat infirmū administramus qȯ infrigidat plus sicut v°ga pastoris foliū solatri ⁊ mucillago psilij.¶ Dixit Aui.cū tolerāt.s.patiētes infrigidantia ⁊ nō est aliqd.s.ꝯferēs sicut aqua endiuie ⁊ solatri ⁊ sempuiue ⁊ blitoꝝ ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ silia. Et mucillago psilij est fortis infrigidationis.Et dixit de expertis est succ⁹ canne hūide.i.recētis tenere ⁊ cū ex eo fit linimentū sedat dolor statim.¶ Dixit Guil.vngat cū oleo roſ. mirtino.vel de nenufare:⁊ epithimet cū succo solatri plantaginis ⁊ sempuiue.Et subdit.hoc fiat vsq̄ȝ ad cessationem vel mitigationē doloris:⁊ nō intellexit vltimatā:qm̄ eēt error tam diu cū predictis ꝓcedere.¶ Dixit Raſ.in diuisionibus.accidit iuncture disruptio ex supfluo studio infrigidādo ap̄ata calida:quare nō opȝ vt maximū studiū adhibeat in hoc ⁊ ꝓprie in eo qȯ est magni spacij ⁊ pauce caliditatis: sed dimitte infrigidationem eius cum videris ipsum iaȝ erigi ⁊ stare ⁊ non additur.

¶ In p̄n° aūt artetice colerice.dixit Alex.ꝓcedere debes regulariter sup infrigidationē loci:qm̄ si dimittis ip̄ȝ ita cal'm attrahit abundanter:oleū itaq̄ȝ rosatū ꝑcussuȝ cū albumine oui aut cū lacte valet.Ait Raſ.dico hoc mitigat dolorem: qm̄ est leuis obuiationis absq̄ȝ asperitate.¶ Et dixit in lib° de iuncturis in col'ica artetica apponim⁹ empl'm factuȝ qȯ attineat humiditati paꝝ vel cū eis que nō multū desiccant mām in iuncturis donec cesset vehementia doloris.Et dixit in diuisionibus.col'icū infrigides q̄ȝtū potes.nō eniȝ times ex eo dispōnē iuncture.Et dixit.in ap̄atib⁹ col'icis iuncturaruȝ vtere infrigidātib⁹ post eūonē colere ꝭm q̄ȝtitatē multitudinis māe ⁊ paucitatē ei⁹ ⁊ vehemētiā doloris ⁊ ꝭm q̄ȝtitatē magnitudinis ei⁹ ⁊ tēsionis ipsius absq̄ȝ re ꝭm q̄ȝtitatē qua sedat dolor integre.¶ Dixit Aui.scias ꝙ qñ linimēta ⁊ alia sunt frigida stiptica sicut sandali tūc fortasse ledunt.s. qñ mā est col'ica:qꝛ imo opȝ dixit vt sint scientia teporē.i.remittentia caliditatē ⁊ leniant.Qñ itaq̄ȝ calor nō fuerit in ea vehemēs cōuenit oleū violatū ⁊ nenufarinū mixta cū lacte mulieris nutrientis puellā.Et conuenit epithima ex aq̄s lactuce portulace malue ⁊ violarie.¶ Et dixit Hal'.⁊ ponit. 12.ꝯti.si in articulis fuerit ap̄a calidū cū rubedine vehemēti

cortices cucurbite recētis posite super illud mitigabūt ipsū vehemēter supple. ⁊ silr̄ cortices cucumeris ⁊ citrulli ⁊ melonis. ꝙ si calor intēsissim⁹ ⁊ igneus fuerit in loco tūc sume radicē mādragore ⁊ tere ipsā ⁊ misce cū aceto. ⁊ in eis pone ordei farinā ⁊ decoque ⁊ suppone. Est.n. vtile mirabilr̄ eijciens calorē illū ⁊ dolorē sedās. Idē faciūt folia eius ⁊ silr̄ a ꝑparata. Idē folia iusqami sub prunis leuibus decocta ⁊ superposita. sedāt.n. dolores calidos pulsatiuos. Et de vtilib⁹ est epithima ex succis sempuiue ⁊ vermicularis aut emplr̄m factū cū eis ⁊ farina ordei: ⁊ oleū rosatū: ⁊ silr̄ emplr̄m factū ex florib⁹ aut folijs aut ex mulsione seis papaueris albi vel nigri cū oleo ro. ⁊ farina ordei. ¶ Dixit Gal. in. 7. d̄ simplici medicina. ꝯsidero ꝙ portulaca valde ꝯfert doloribus articuloꝝ calidis ⁊ inflāmatis. valde cū qbus nō erit magnū apostema vnde fiducialiter procede cū ea in cura.

Inflātica ¶ De cura aūt flātice in ꝑn° dixit Raſ. in lib° de iuncturis. In flātica debem⁹ ꝯfortare mēbrū in ꝑn°: vt nō recipiat superflua multa: sꝫ cū medicis frigidis nō debem⁹ ꝯfortare oino. quidā exponūt nullo mō. Alij. exponūt ly oino cū ly medicinis frigidis. i. nō debem⁹ ꝯfortare iuncturas cū medicinis frigidis puris: sed dixit ipse aliquātulū calefaciem⁹ ſꝫ expositionē ꝑmā. dixit Raſ. ibidē ponem⁹ sup mēbra a ꝑn° vsqꝫ ad finē emplastra calefacientia: sed a ꝑn° sint desiccatiua. i. stiptica ⁊ in fine sint mollificatiua ⁊ desiccatiua fortiter: ſm expōnē ꝟo scdā Aui. innuit approbationē eius cōponens emplr̄m ꝯueniēs in ꝑn°: q̄ꝫuis ēt in augmēto ꝑmiscet acetū. Et puto ꝙ hoc sit veri⁹. Linimētū bo^m in ꝑn° artetice flātice ℞. olei. roſ. ⁊ masticini. añ. ℥. j. mumie olibani calami aromatici. añ. ℥. ß. farine ord̄. ℥. ij. vini. ru. pontici ⁊ succi mente. añ. q̄ꝫtū sufficit ad ꝯficiendū emplr̄m. ⁊ si nō volueris linimētū facere trahe farinam ord̄. ¶ Qr̄ si dolor fuerit fortis: tūc cōfert emplr̄m hoc. ⁊ est Raſ. in diuisionib⁹. Inquit. emplr̄a ipsū ex eis q̄ sunt lenis calefactionis: sicut sunt vitella ouorū ⁊ rob. ⁊ medulla panis de simula cū croco: ⁊ lacte dulci ⁊ silib⁹. ¶ Emplr̄m. Aui. qd̄ cōfert in ꝑn° ⁊ augmēto. in ꝑn° augmēti sumat̄ fenugrecū ⁊ ꝓijciat̄ in vase testeo ⁊ ꝓijciat̄ desup aceti ꝑmixti. s. cū aqua q̄ꝫtū sufficit ⁊ coquat̄ sup prunas vsquequo dissoluat̄ in decoctione: deinde ꝓijciat̄ desup mellis q̄ꝫtū sufficit ⁊ bulliat̄ 2°. ⁊ referuet̄. hoc emplr̄m de fenugreco ⁊ melle ponit̄. 12° ꝯti. auctoritate Gal̄. Et ait Raſ. fiendū est sic in ꝑn° negocij: linimentuꝫ aliud ex iunipero. ⁊ myrrha cū aqua decoctionis gallaꝝ: ⁊ est cōueniens.

In melācolica. ¶ In ꝑn° v̄o artetice melice tale ꝯuenit linimentum. ℞. aceti vini olei keirini ⁊ liliatici. añ. ℥. j. laudani cere. añ. ʒ. j.

In mā mixta. ¶ Qr̄ si mā mixta fuerit: tunc linimentū vtile in ꝑncipio si quidē fuerit humor calidus vincens ꝯferunt linimēta stiptica in qbus vincit frigiditas. Et ecōuerso si vincens fuerit hūor frigidus in qbus vincit caliditas: vincente igitur humore calido fiat linimentū: siue epithima ex oleo rosato myrtino ⁊ masticino in quibus dissoluatur myrrha litium ⁊ acatia. Et vincente humore frigido fiat cum oleo masticino abscintileo: ⁊ myrthino vel camomellino in quibus dissoluat̄ myrrha ⁊ aloes ⁊ crocus ⁊ acatia.

Applicāda in augmento. Cura ꝟo in tēpore augmēti in sanguineo qdeꝫ conuenit emplr̄m factum ex hermodactil̄. oleo roſ. ⁊ farina ordei. ¶ Aliud bonū. ℞. olei. ro. aceti. añ. ℥. ij. olei liliacei. ℥. j. vini rub. ℥. iij. croci. ʒ. j. farine ordei. ℥. ij. farine seis lini. ʒ. j. ¶ In colico v̄o ꝯuenit linimētū factū ex oleo viol̄. nenufarino. ⁊ de camomilla: ⁊ cera alba. Et d̄coctio qdē ranaꝝ decollatarū ⁊ euiscerataꝝ embrocata sup loco vtiliter approximatur in augmento doloris calidi: siue sanguinei: siue colerici. Et ꝯfert illinitio cū aqua sublimationis limatiarū. ¶ In doloris aūt flegmatici augmēto conuenit emplr̄m qd̄ sic fit. ℞. mucillaginē fenugreci: ⁊ seminis lini: oleum sisaminū: ⁊ rosatū ⁊ crocū: ⁊ cōcute bene adinuicē: donec ingrosset̄ ⁊ suppone: hoc eniꝫ mitigat dolorē. ¶ Aliud ēt cōueniēs. ℞. farinā ordei. ⁊ fenugreci: ⁊ oleū rolet de camomilla ⁊ crocū: ⁊ compone inde emplr̄m ⁊ suppone. Aliud qd̄ mirifice ꝓdest. ℞. artemisie ⁊ duo folia edere: ⁊ cū aceto ꝯtunde: donec emplastrū inde fiat: ⁊ suppone. ¶ Et Auicē. dixit. ꝙ vbi dolor nō est fortis. valet emplr̄m de caulibus ⁊ apio: ⁊ valet hoc in ꝓcessu augmēti. Et silr̄ cinis radicū caulis ꝯfect⁹ cū adipe. s. anatis vel anseris vel galline ⁊ ceroto facto cuꝫ oleo camamellino. ¶ Et de ꝯferentibus est fomētatio facta ex florib⁹ camomille: ⁊ melliloto aneto roſ. viol̄. fenugreco: semine lini decoctis in aqua sufficienti in qua ponat̄ modicuꝫ aceti. ¶ Et cū ꝓcesserit aug^m ⁊ appropinquat status. ℞. saluie: ⁊ mucillaginē seminis lini butyrū assungiā anatis oleū masticinū olibanū: ⁊ cerā: ⁊ simul bullire fac: donec fiant sicut vnguētū: ⁊ tūc supadde puluerē bacca. lauri. sauine: ⁊ rorismarini: est. n. vtile in fine augmēti: ⁊ in stat⁹ ꝑncipio. ¶ Et silr̄ emplr̄m Aui. qd̄ sic fit. ℞. picis de minera. lib. iij. fecis aceti sicce aduste lib. j. baurach. lib. j. gummi pini cere. ⁊ sulfuris adusti: ⁊ staphisagrie. añ. lib. j. piretri. lib. ß. cordumeni kist vnū. ¶ In augmēto aūt doloris melici duri ꝯuenit emplr̄m qd̄ sic fit. ℞. radicū euisci. lib. j. floꝝ camomille. seis aneti: ⁊ seminis lini. añ. ℥. ij. bulliant in lixiuio dulci: donec bene misceant̄: deide addant̄ dialtee. lib. j. ⁊ bn̄ misceant̄. ¶ Aliud ℞. ro. ⁊ lac caprinū nouiter emulctum ⁊ permisce cum mucillagine fenugreci in oleo sisamino: vitellis ouoꝝ ⁊ croco. ¶ In augmento ꝟo cū mā mixta fuerit fiat cōpositio remediorū cōuenientiū vtriqꝫ equalr̄ vel inequalr̄ ſm variā mixtionē māe. ¶ Linimentū bonū in mixtione māe calide cū frigida. ℞. adipē anatis ⁊ galline: oleū sisaminū: ⁊ ro. ⁊ laurinū adipis ardee: siue malinotte. al's marmote: butyruꝫ recens: ⁊ lac mulierū ⁊ optime misce. ⁊ line cū eo qm̄ vtile est.

Cūqꝫ dolor arteticus peruenerit ad statum si qdeꝫ mā sanguinea fuerit cōueniunt ea que sunt leuis resol'onis ꝑmixta cū paucis infrigidātibus: sicut est emplr̄m siue lenimentum factū cū mucillagine psilij altee seis lini fenugreci camomille ⁊ adipe galline ⁊ anatis. Applicāda in statu.

¶ Qr̄ si mā fuerit colica resolutiua in emplr̄is ⁊ linimentis debent esse plura ⁊ fortiora: sicut emplr̄m factū de farina ordei: cū mucillagine psilij ⁊ seis lini ⁊ altee ⁊ oleo vio. ⁊ adipe galline. ¶ Et si mā flātica fuerit ꝯuenit vng^m factū cum oleo sisamino laurino storace ⁊ mucillagine fenugreci ⁊ bdellio. ¶ Aliud qd̄ inueni vtile. ℞. olei anetini. ℥. ij. aque vitis. ℥. j. ⁊ aliquāndo loco aque vitis facio apponi de vino maluasie. ℥. ij. ⁊ duos vitellos ouoꝝ ⁊ croci. ʒ. ß. ⁊ ꝑmisce. ⁊ vtere. ¶ Si v̄o mā fuerit melica fiat illinitio ex armoniaco. ⁊ bdellio dissolutis in aceto: deinde ꝑmixtis cū mucillagine fenugreci. ⁊ medulla cruris vituli yssopo hūida ⁊ cera.

Cum vero affuerit declinatio: tūc si mā fuerit calida colerica. Dixit Rasis de iuncturis dimittemus tūc oia: qr nō est necesse tunc desuper ponere resolutiua. Materia enim ista non solet petrificari: neqꝫ indurari. Et dixit. declarans de qua mā colerica intellexerit si est ex colera pura istis. s. dissolutiuis nō indiget. Et dixit in diuisionibus. apa calidum pauce intēsionis colericū nō indiget post declinationeꝫ dissolutiuis: ⁊ si indiget: indiget eis que sunt parue resol'onis. ¶ Dixit Raſ. 17° ꝯtiñ. dico hec est illinitio ad fineꝫ podagre calide. s. colerice. ℞. cere albe: ⁊ olei roſ. añ. partem. j. ⁊ liquefac ea cum adipe anatis ⁊ cola. ⁊ inunge. qm̄ dissoluit ⁊ expandit. Applicāda in declinatiōe.

¶ Sed apa sanguineū indiget illis ſm q̄ꝫtitatē sue capacitatis. ⁊ magnitudinē vel paucitatē sue calitatis. Et ſꝫ iceptionē declinationis eius ad tumorositatē. al's. tenebrositatē ⁊ duritiem: ⁊ iō dixit ipse. sit tua operatio ſm illd̄. i. in resoluēdo ne remaneat durities in eo ex qua disrūpat̄ iūctura. Et dixit in libro de iūcturis. cū fuerit apa sanguineū in statu ⁊ calor fuerit aliquātulū fortis. ℞. sandalū rubeum ⁊ crocuꝫ. añ. ꝯfice cū succo coriandri viridis: vel. ℞. aloes bolū arm̄. crocū et myrrā: et ꝯfice cū aqua coriādri: in declinatiōe ꝟo vtere furfure bismalua ⁊ floribus camomille cū aqua furfu

ris:aut fenugreco ⁊ aneto cũ succo cauliũ. ¶ Empl'm Guil.
bonũ fit ex farina fenugreci:semine lini aneto maluauisco:
⁊ pinguedine anseris ⁊ galline:qm̃ dolorẽ sedat ⁊ mãm re/
soluit nõ trahẽdo. ¶ Dixit Aui. de eis que iuuãt in fine re/
siduoꝝ doloꝝ iuncturaꝝ calidoꝝ est vt sumant̃ aloes:⁊ cro
ci ⁊ myrrhe. an̄. ptes eq̃les:⁊ liniant̃ cũ aq̃ cauliũ:aut endi/
uie ꝭm q̃ztitatẽ caliditatis:qm̃ si est pauca liniant̃ cũ aq̃ cau
liuz. Et si multa cuz aqua endiuie:⁊ est hoc vtile ⁊ exptum.
¶ Et de vtilib⁹ est diaqlon dissolutũ cũ oleo camomellino.
Et q̃nq3 in hac hora:⁊ ẽt in statu applicant̃ loco sanguisu/
ge:donec ex eo educat̃ sanguis ꝭz qd̃ ꝯuenit q̃ztitati apatis.
¶ Si ṽo mã fuerit frigida. dixit Ras. in diuisionib⁹. cuz pue
nit ad statũ:⁊ incipit declinare. tũc incipe cũ resolõne. s. pura
⁊ stude in ea valde vt mã nõ fiat lapis:⁊ iõ nõ vna vice:stu/
deas resoluere subito:sed resolue ipsaz dũ nõ inuenis p reso
lutionẽ addere duritiẽ. Et in libro de iuncturis dixit. debes
cauere ne mã lapidet̃ in iuncturis:qm̃ ista mã est obediens
lapideitati:⁊ totũ hoc debes facere cuz multa cautela:non
sicut faciunt multi medicoꝝ qui ponũt medicinas fortes ad
dissoluẽdũ:vñ subtiles ptes dissoluunt̃ ⁊ remanent grossio/
res ⁊ petrificant̃:ita q̄ vix poterũt dissolui:⁊ sic destruit̃ in
firmus q̄ nõ poterit mouere mẽbrũ lesuz. Et iõ dixit ipse. de
bemus ponere vna vice mollificãtia. ⁊ alia vice dissolutiua.
sup. vel debemus ea pmiscere adinuicẽ. Et q̃n videm⁹. dixit
ipse. q̄ apa minuit̃ multũ respiciam⁹ vtꝝ durities pmaneat.
sicut ꝑus:⁊ si sic:tũc nõ ponem⁹ dissolutiua oĩno:sed poti⁹
mollificatiua:donec mã reddat̃ bñ mollis:⁊ postea appo/
nemus dissolutiua. ¶ Et dixit Ras. cũ cessauerit dolor ⁊ fue
rit in declinatione vtemur medicinis dissolutiuis:veꝝ si mã
fuerit grossa ⁊ dura:q̄ melica vtemur medicinis fortiorib⁹.
Et si mollis ⁊ subtilis:q̄ de flãte aquoso liq̄do vtemur de/
biliorib⁹. Et dixit. in debiliorib⁹:pcedẽdo in cura ꝭm dictũ
modũ poỉe est:vt non remaneat in loco aliq̄d qd̃ fiat lapis.
¶ De emplr̃is resolutiuis est empl'm Gal. ℞. aristo. lõg. bac
caꝝ lauri:gentiane ⁊ bituminis iudaici. an̄. ʒ. x. armoniaci
aloes myrrhe. an̄. ʒ. ij. ⁊ .ß. ⁊ tere diligẽter ⁊ cũ carnabi aq̃ di/
stẽpera ⁊ locũ emplastriça. Et cũ empl'm a mẽbro tolles la/
ua locũ cũ aqua in qua camomillã mellilotũ:anetũ centau/
reã:⁊ trifoliũ coxeris. Et subdit. si p̄dicta iacerrimo coxeris
aceto ⁊ cataplasmaueris cũ eis locũ pdest. ¶ Dixit Serap.
ꝯferũt empl'a facta de camomilla ⁊ melliloto. ⁊ fenugreco:
⁊ semine lini:folijs lauri:armel:folijs caulis radice:adiun/
gat gũmi albotim ⁊ oleo de spica. ¶ Linimẽtũ bonum. ℞.
myrrhe. ʒ. iij. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. j. folioꝝ lauri. ʒ. v. costi:aris.
rotũ. an̄. ʒ. iij. terant̃ ⁊ cribellent̃ ⁊ ꝯficiant̃ cũ careno ⁊ vi/
no. ¶ Empl'm ex caule trito posituz sup iuncturas lesas ex
flãte cõfert iuua^m manifestũ. ¶ Dixit Gal. 2° de simplici me
dicina:⁊ ponit̃ a Rabi in. 22ª particula. q̄ fimus colũbinus
tritus ⁊ cribellatus quo fricant̃ mẽbra diu egra calefactiõe
indigẽtia est eis bonus. Et silr̃ est bonus dolorib⁹ frigidis
diuturnis sicut est podagra emigranea soda. Et est bonus
dolorib⁹ vẽtris spine renũ ⁊ iuncturaꝝ. ¶ Et Aui. dixit q̄
empl'atio cũ stercore vaccino est fortis valde in dolorib⁹ iun
cturaruz ⁊ dorsi ⁊ genuum:⁊ est quasi de melioribus alijs.
¶ Siliber. dixit. q̄ sterc⁹ ciconie cũ adipe porci mixtum est
eis vtile. Ego aũt inueni vtile stercus pauonis solũ. ¶ Em/
plastrũ aliud. A. ℞. olei antiq. lib. j. ß. nitri alexandrini glu/
tinis albotim. an̄. lib. j. euforbij. ℥. j. yreos. ℥. ij. farine fenu/
greci. lib. j. ß. ⁊ fiat ex eis empl'm. ¶ Et iterũ euforbiũ terat̃
cũ oleo de lilio fiat illinitio cũ eo ⁊ empl'm de cinere ciclami
nis cum aceto ⁊ melle est mirabile valde:⁊ dixit. de oleis cõ/
uenientibus est oleũ de colloq̄ntida:oleũ de castoreo:oleum
de sinapi:oleũ de cherua:⁊ oleũ de costo est vltimũ ⁊ pprie
cũ storace:aut cũ assa. ⁊ oleũ in quo coq̄t̃ vipera:⁊ oleũ de
serpentibus est ex eis que sanant sanatione integra:⁊ ex eis
oleũ vespertilionũ:⁊ oleũ vulpinũ:⁊ ista olea ponent̃ in an
tidotario:⁊ de embrocis ꝯuenientib⁹. ¶ Dixit Aui. maio/

ranã anetũ ⁊ folia lauri:⁊ rutha ciminũ coquant̃. s. in aqua
vel lixiuio vel vino ꝭm necessitatẽ calefactionis ⁊ embroce/
tur cũ eo. ¶ Gord. posuit empl'm vtile qd̃ sic fit. ℞. armonia
ci oppoponaci galbani euforbij. an̄. ℥. ß. temperent̃ in aceto
fortissimo:⁊ adde postea cerã oleũ lilioꝝ ⁊ picem naualem.
¶ Empl'm fortiter resolutiuum. ℞. armoniaci oppoponaci
bdellij galbani nitri sinapis piretri sulfuris. an̄. ʒ. ij. litargi/
rij q̃ãtũ de oib⁹ ⁊ fiat sic. litargiriũ coquat̃ ĩ oleo antiquo
donec inspisset̃:deinde reliqua apponant̃ ⁊ bulliant:donec
fiat empl'm. ¶ Coquat̃ succ⁹ ebuli radicũ vel sambuci:do/
nec ĩspisset̃:deinde pmisceat̃ cũ adipe ⁊ medulla cerui:⁊ inũ
gat̃ cũ eis:⁊ q̄dã dicũt succũ bullire faciũt cũ sanguine por/
ci ⁊ liniunt cũ eo. ¶ Jnũctio facta cũ fellibus vaccinis bul
litis cũ tãtũdẽ vrine patiẽtis dr̃ multũ ꝯferre. ¶ Ung^m opti
mũ. ℞. oleũ de radicib⁹ cucu. asi. olei de serpẽtib⁹:olei de ve
spertilionib⁹:olei vulpini:olei de hedera:olei de laureola:
medulla cerui ⁊ vituli:fellis vaccini. an̄. ptes eq̃les:olei ter/
bentine. olei de laterib⁹. an̄. p. ß. aq̃ vitis. p. vni⁹ sextã miscea
tur oĩa ⁊ inũctio fiat cũ eis:⁊ põt apponi cũ eis cere q̃ztum
sufficit. h. n. mãs pfundas fridas ⁊ grossas optĩe resoluit.
¶ Ung^m optimũ. qd̃ dr̃ ab asclepio fuisse inuẽtũ sic fit. ℞.
sq̃lle ruthe agrimonie:radicis vrtice sauine absinthij:saluie
rorismarini:radicis ebuli. ⁊ altee oĩuz viridiũ rubee tincto/
rũ:⁊ fenugreci. an̄. ℥. j. olei veteris. lib. ij. aq̃ marine. lib. ij. co
coque ad aq̃ ꝯsũptionẽ:tũc cola. ⁊ exp̄me bñ torquẽdo:⁊ il/
li oleo exp̄sso adde cere. ℥. ij. ⁊ assũgie vulpis vel vrsi vel ana
tis. ℥. ij. nitri sulfuris ⁊ euforbij:⁊ baccaꝝ lauri:elli nigri ⁊
castorei. an̄. ʒ. ij. ⁊ agitãdo bñ cõmisce:deinde adde galbani
⁊ terbẽtine:armoniaci opopanaci serapini:gũmi edere mir
rhe. an̄. ʒ. ij. ⁊ bñ adinuicẽ ꝯtere. ¶ Dixit Ras. 12. ꝯtiñ. dico
audiui notũ ismaelẽ dicẽtẽ. q̄ dolor eius nõ mitigabat̃ nisi
cũ olo sambucino cũ sigia illinito sup eũ:⁊ mirabilr̃ agebat
in h ⁊ dolor ei⁹ erat fridus flãtic⁹. ¶ Dixit Serap. si ponis
empl'm subtiliatiuũ calefactiuũ ⁊ resolutiuũ:⁊ non inuenis
iuua^m sedatiõis doloris:cogeris tũc admĩstrare embrocam
subtiliatiuã resolutiuã ex ꝺcoc^ne albasi origani calamẽti fo
lioꝝ lauri camomille melliloti ⁊ siliuz:⁊ effũde ipsaz sup lo/
cũ nõ vna vice tm̃:sed multis si ĩdiges illo. ¶ De vtilib⁹ est
epithima ex vino ꝺcoctiõis brionie vel radicis cucu. asi. qd̃
opz apponi calz q̃ztũ pati poterit:⁊ ꝯferũt pãni ĩ calefacto
succo ruthe ĩfusi ⁊ suppositi. ¶ Dixit Ras. in li° ꝺ iũcturis.
medicamẽ dissoluẽs apa molle. ℞. cinerẽ vitis ⁊ q̃rc⁹ ⁊ po/
ne in aq̃ ⁊ dimitte die ac nocte:⁊ postea cola ⁊ mitte cũ tãtũ
dẽ aceti ⁊ inũge ⁊ pãnũ suppone:⁊ dixit. salgẽma molle ⁊ cõ
fice cũ olo ⁊ frica locũ ⁊ cretã:aut alumẽ ꝯfice cũ aceto ⁊ su
ppone. ¶ Alex. dixit. ad apa molle qd̃ ꝯcauũ reddat digit⁹
valet adhesio cũ allio:⁊ calefactio facta cũ sale ⁊ balneũ cale
factiuũ ⁊ ꝺsiccatiuũ ⁊ ꝯfert valde:si cutis post calefacta fue
rit cũ nitro trito ⁊ sale ⁊ alijs me^nis q̄ attrahũt hũiditatẽ ꝺ
poris:ait Ras. dico fex aceti ⁊ adeps vetustus:⁊ calx viua
in ẽplo posita ꝯferũt valde apati molli:⁊ magni iuua^ti erit:
si fuerit sup genu. ¶ Emplz ꝺ limacijs ꝯtusis cuz ostrachis
suis app^m optĩe ꝺsiccat:⁊ mãz ꝯsumit solũ vl' cũ faria ordei:
⁊ h ẽ medicamẽ pauli. ⁊ dix̃ q̄ ꝺbẽt eẽ crude ⁊ dimitti:dõec
p se remoueant̃:⁊ Gal. dix̃. difficilẽ hñt remotionẽ:eo q̄ de
siccãt violẽter:⁊ iõ ꝺbẽt dimitti dõec p se cadãt:⁊ ꝯfert eua/
poratio cũ aceto forti:in q̄ ꝺcocte sint me^ne cal'e ⁊ fomẽ^tio ex
vino cũ sale bullito vl' alumĩe. ¶ Or si mã melica fuerit. dix̃
Sera. tũc nõ oz. vt admĩstrent̃ me^ne:de pp̄etate q̃rũ ẽ vt ca
lefaciãt ⁊ exsiccẽt:vt nõ addat siccitatẽ supra siccitatẽ:⁊ fiet
difficilis resolõnis:⁊ nõ fit ei sanatio. Er ideo dixit. ipse nos
postq̃z effũdim⁹ sup locũ aquã calidã ponim⁹ de sup empl'a
ex medicinis q̄ calefaciũt cũ eq̃litate ⁊ leniũt locũ ⁊ resoluũt
sic ẽ atriplex siluestris ⁊ bdelliũ:⁊ cepe siluestre ⁊ de ꝯferẽti
bus ẽ radix narcisi cũ melle empl'ata ⁊ inũctio ex oleo ꝺ ra.
cucu. asini. ⁊ medulla cerui ⁊ vitelli. Si ṽo mã mixta fuerit
misceãt̃ ⁊ ĩ mã mixta dr̃:q̄ piguedo canis vl' catuli pui inũ/

cta mirabilr valet:ſ3 oꝫ ſic accipi canis abiectis capite ⁊ pedi
b⁹ ⁊ iteraneis viſcerib⁹ fruſtatiꝫ icidat᷑:⁊ vſq3 ad ſoloné ſue
ſube ꝯcoq̃t᷑ in aq̃:deide ꝑmittat᷑ ifrigidari.⁊ piguedo q̃ ſup/
natat colligat᷑:é.n. vtilis.⁊ ꝯferũt cortices radicũ vlmi i vio
bullite ⁊ cataplaſmate. vngu^m agrippa inũctũ ex balneo ꝺ/
coctiõis ruthe ſaluie roriſmarini praſſij calamiti ⁊ polij exeũ
te fumo é mirabile valde. ¶ Aliꝺ vtile. ℞. pullũ cicõie añq̃3
cõplete creſcat i pẽnis ⁊ depellatũ icide minutiſſime cũ cul/
tello ⁊ põe i vaſe nouo cũ lib. j. olei dulcis: vel ſiſamini: ⁊ ſu/
padde medullaꝫ vulturis: ⁊ medullã aſini maſculi ⁊ bullire
fac cõpletã decoc. poſtea cola ⁊ vtere. ¶ Linimẽtũ vtile exp/
tũ. ℞. olei laurini. ℥. ij. adipis vrſi anatj ⁊ galline. añ. ℥. j. bdel
lij armõiaci diſſolutoꝝ i aceto. añ. ℥. ß. yreos floꝝ keyri citri/
ni. añ. ℥. ij. miſceat᷑ optime. ¶ Sꝫ ego iueni medullã cerui cũ
ꝑmiſcet᷑ cũ oleo hyrino ⁊ laurino ⁊ croco ſufficiẽter ꝯferre.

De attra/hendo mãm ad exteriora. Quod ſi cõtingat curationẽ nõ ꝑfici ꝑ ea q̃ dicta ſũt: ⁊
maxie q: mã é groſſa cõpacta ⁊ ꝓfunda: tũc
oꝫ vt mã ſubtiliet᷑ ꝑ ãpli⁹: ⁊ icidat᷑: ⁊ ad exteriora trahat᷑.
Adhuc dixit Aui. i fine ei⁹ ſcꝫ factis ĩ remedijs ſupra dictis oꝫ
vt occuperis: ſi oꝫ cũ eis q̃ reſoluũt ⁊ ſubtiliãt ⁊ extrahunt
mãꝫ ex ꝓfũdo ad illꝺ qꝺ appet: q: ad cutẽ ⁊ ſuꝑficiẽ ſaltẽ cũ
vẽtoſis cũ iciſiõe. i. ſcarificatiõe: ⁊ h̄ cõpeteret i ſãguinea ⁊ in
mã cũ ſãguie mixta: ſic̃ ẽt. ſ. in ſil'i caſu cõpeteret ſãguiſugaꝝ
appoſitio: aut cũ vẽtoſis cũ ſuctiõe: q: cũ multo igne: vt bñ
exſuccãdo attrahãt ñ ſcarificãdo. ¶ Et cũ cauterio. ſ. actua/
li vel potẽtiali: ⁊ cũ rubificãtib⁹ ⁊ veſicãtib⁹ ꝑ q̃s. ſ. veſicas:
ſiue cauſticatões currũt ⁊ effluũt ad ex̃ mãe ſ3 ñ ꝯſolidẽt᷑ vſq3
ad tp̃s: verũtñ i h̄ capl'o ſolũ ꝑtinet de rubificãtib⁹ dicere in
q̃ꝝ approxi^ne ponẽs Aui. cañ. dixit. oꝫ vt adminiſtret᷑ cũ
abſterſiuo. i. rubificatiuo ⁊ veſicãte linitiuũ. i. mollificatiuũ.
Et ſi nõ. i. ꝑmiſcet᷑ ꝑducit. ſ. rubificatiuũ ⁊ veſicatiuũ nõ ꝑ/
mixtũ cũ mollificatiuo ad lapideitatẽ iũcturaꝝ. Et rõ eſt: q:
veſicatio. ſ. ⁊ rubificatio eſt ſicut reſol'o ꝑ id qꝺ timet᷑ de in
groſſatione. ſ. ꝑtis groſſe ſubtili reſoluta. Et dixit. ꝯferunt
veſicatis. i. veſicatiuis medicinis ſi miſceat᷑ de ingroſſatio/
ne. i. de medicis ingroſſantib⁹ eas. Et dixit. cõfert veſicãs
medicamẽ ſi miſceat᷑ cũ reſolutiuis ⁊ adipib⁹. Et deuitet ve
ſicatus frigus. ſ. pati in loco veſicato. ¶ Dixit Raſ. in libro
de iũcturis. vtunt᷑ medici vſtiuis medicis poſt purgationẽ
in egritudinib⁹ cronicis ⁊ magis in egritudib⁹ iũcturaruꝫ
ad attrahẽdũ qꝺ eſt in ꝓfundo eaꝝ ad ſuꝑficiẽ corpis ꝑꝑ ve
hemẽtiã aduſtionis iſtaꝝ medicīaꝝ attrahit᷑ mã ad ſuꝑficiẽ
cutis: ⁊ forte ampullat᷑ loc⁹: ⁊ in illis ampullis aggregat᷑ to
tũ venenũ: vñ forti⁹ attrahit᷑ mã: qñ q̃3to magis debilitat᷑
ꝑs ipſa plus ꝺclinat mã ad ipſaꝫ: ⁊ dixit ipſe: medicie ſũt val
de fortes: ⁊ iõ nõ debes eis vti niſi poſt plenã purgationeꝫ.
¶ Dixit Auic. de veſicãtib⁹ ſũt allia ⁊ cepe. ſup. ⁊ ꝓꝑe cepe
ſq̃le. Et nõ ẽ qꝺ ſic ſit ſic̃ mel anacar^m ⁊ p⁹ ipꝫ ẽ lac titimalli ⁊
lac fici. Et qdã veſicãt locũ cũ vrtica ad rubificãdũ. ⁊ veſi/
cãdũ. Rubificatiuũ vtile ẽ ſterc⁹ colũbaꝝ ſilueſtriũ cũ ſeie na
ſturtij tritũ ⁊ appoſitũ. ¶ Empl'm Raſ. in li° de iũcturis at
trahẽs ex ꝓfũdo iũcture ⁊ anche cõburẽs. ℞. naſturtiũ pire
trũ ⁊ radicẽ capparis. añ. ⁊ ꝯfice cũ aq̃ cineris ligni fic⁹ ⁊ po
ne ligatũ ſuꝑ loco donec cõburat᷑ poſtea ſolue. Et ſi non ni/
greſcit loc⁹ iterũ appone. Et ſi ampullauerit aꝑiant᷑ ampul
le ⁊ laua locũ cũ aq̃ calida vt ceſſet dolor ⁊ vnge locũ cũ bu
tyro: ⁊ nõ ꝯſolident᷑ vulnera: q: q̃3to diuti⁹ fuerit apta tãto
meli⁹ erit. ¶ Aliud vtile vnge eũ locũ melle anacardino do
nec ãpullet᷑. ¶ Dixit Alex. ⁊ ponit᷑. 12° ꝯti. ego vidi dolores
frigidos mitigari celeriter cũ ceroto ꝯfecto cuꝫ euforbio ⁊
nitro eo ꝙ attrahit ⁊ diſpergit dolores vehemẽtes. Et vidi
ipſas mitigari cũ empl'o ſinapis ⁊ ficus mirabil'r poſito eo
frequẽter ſuꝑ loco donec rubeſcet. Et meli⁹ erit qñ cum eo
fiũt ampulle ⁊ emanat ad modũ aq̃: hoc tñ faciũt empl'a ru
bificatiua in q̃b⁹ ponunt᷑ ſinapis ⁊ cãtarides dixit. allia ſil'r
ſi in empl'o ponant᷑. Et dixit. ego nõ laudo hanc curã q̃3uis
dolorẽ mitiget: qñ diſſoluẽdo ꝑtẽ ſubtilẽ reſiduã reddit ſo/
lidiorẽ faciẽs hoc ad modũ ignis: ⁊ nõ ſicut faciũt cal'a ⁊ le
uia q̃ maturãt ⁊ digerũt. ¶ Et dixit. ꝙ q i cura podagre his
ſolis vtit᷑ abſq3 alijs lenitiuis appoſitis cũ eis podagricum
redit in fine vite ipſi⁹ ad foraꝫ ꝑnatoꝝ^s hoiuꝫ q nõ ꝑñt ſur/
gere. Q2 ſi ex violẽtia doloris cura oĩno fieri oporteat cũ eis
ꝯpone ea cũ lenificatiuis ad ꝯuertẽdũ articulos ad nãꝫ ipo
rũ. ¶ Et dixit. ꝙ poni ꝑñt loco medĩciaꝝ rubificatiuaꝝ: vt
nõ iferãt malũ veſtigiũ empl'a fcã cũ oleo vetuſto euforbio
armoniaco bdellio galbano caſtoreo nitro: ⁊ adipe anatio.
Dixit Oribaſi⁹. ego vtor empl'o rubificatiuo ſuꝑ podagra:
ſi ibi nõ fit putrificatio. Et dixit. ℞. oleũ vetuſtũ ⁊ coque il/
lud donec igroſſet᷑ ⁊ miſce cũ eo vitrũ ⁊ ſuppone articulis.
¶ Jnq̃t Sera. in ãpate iũcturaꝝ ſanguieo ſit emplꝫ i eſtate
fridũ: in hyeme tepidũ: ⁊ ſil'r in colico. ſup. in ãpate frido oi
tp̃e ponit᷑ calꝫ: plus tñ i hyeme q̃3 in eſtate. Et in ãpate eaꝝ
mixtio ſit eſtate tepidũ: hyeme ṽo calꝫ. Et dixit. ſi nõ tolerat
ĩfirm⁹ emplꝫ qꝺ grauat mẽbrũ leſuꝫ: tũc fiãt curatiões alie:
ſic̃ linimẽtũ ⁊ ſilia. Et fiat i cal'o ãpate linimẽtũ. dixit Guil.
bis aut ter in die cũ pẽna nõ fricãdo: neq3 tãgẽdo locũ cum
manu. ſup. ſ3 in frido ꝑmittat᷑ linimẽto lenis fricatio cũ ma
nu vl' pãno blãde tractãdo locũ. Q2 ſi dolor a vẽto^re ꝓceſſe/
rit ſupponat᷑ ẽplꝫ ꝙ ſic fit. ℞. ſalis cõis triti cimini baccaꝝ
lauri: ſeis ruthe ⁊ armoniaci. añ. ℥. j. terant᷑ ⁊ ꝯficiãt᷑ adiui
cẽ. Dixit Raſ. 12° ꝯtĩn. ꝙ ſarach dixit. quẽ ꝑnatũ reddit vẽ
toſitas ⁊ ſurgere nõ ꝑt iduat pellẽ ouis hora ſue excoriatio/
nis iuoluẽdo ſe cũ ea vnã ſumẽdo poſt aliaꝫ: ⁊ ſic ꝑlies: qñ
ꝯferet. ¶ Pul. hermodactiloꝝ. Et dixit. ℞. hermoꝺ. ʒ. v. ma
iorane ſicce. ꝗuccari. añ. ʒ. x. terant᷑ ⁊ ſumat ex h̄ puluere pa/
tiens. ʒ. iij. ſuꝑ ieiunum ſtomacũ ⁊ vltime vtilitatis erit. Et
dixit Raſ. ꝙ Symeon dixit. ſedeat patiens in fouea calefa/
cta ad ſedandum in ea ⁊ liberabitur.

¶ De curatione dolorum iuncturarum per medicinas confe
rentes a ꝓprietate. Cap. xj.

Sia humana vſta vt ponit᷑. 12. ꝯti. ꝯferunt
laborãti artetica. Dixit Aui. extimaue
runt qdã. ꝙ de exꝑtis q̃ non diuerſificant᷑ oĩno
eſt: vt in potu dẽtur oſſa hois cõbuſta. Et iam
vſi fuerũt eis qdã de ꝓſumptuoſis ⁊ ſanati ſunt
cũ eis ex podagra ⁊ dolorib⁹ iũcturaꝝ oĩno. ¶ Jnq̃t kira/
nus: ſi qs accipit iuuenẽ ranã in noie dolẽtis: qñ nec ſol nec
luna fuerit ſuꝑ terrã: ⁊ cũ forfice duos poſte^res pedes abſci/
derit ⁊ ligauerit in pelle ceruina ⁊ dextrũ ꝺxtro pedi: ⁊ ſini/
ſtrũ ſiniſtro alligaueris podagricos ſanabit ſine dubio. Et
dixit Raſ. in li° de iuncturis. Q2 doctor dixit hic de rana vi
ridi eſt ꝙ curabit᷑ ꝑ tres dies: ⁊ idẽ dixit de pede teſtudinis.
¶ Dixit Gil. ꝙ ſola yua herba ꝯfert arteticis oib⁹ ẽt vicib⁹
⁊ recẽs ⁊ ſicca: ⁊ hoc vt dicũt. facit cũ ꝓprietate quã hꝫ ad
iũcturas: q̃3uis ẽt cum q̃litate manifeſta ſit ꝯueniẽs artetice
frigide flãtice. ¶ Dixit Dioſ. ⁊ ponit᷑. 12. ꝯti. ꝙ ſi v. it᷑ bellu/
le. i. muſtela ſilueſtris: ſicut eſt ⁊ cũ cinere ipſi⁹ ⁊ aceto fiat il
linitio ſuꝑ podagrã ꝯfert valde. ¶ Dicũt qdam. ꝙ ſi veſica
apri cũ vrĩa i ea ꝯtẽta tollat᷑ ⁊ ſiccet᷑: deide cũ vrĩa q̃ remãſit
in ea igroſſata ⁊ i mo^m vng^ti reducta ſuꝑ iũcturã hora ꝺcli/
natiõis doloris illiniat᷑ ꝙ dolorẽ tollit ⁊ mãm i loco igroſ
ſari ⁊ lapidificari nõ ꝑmittit: ſ3 mẽbꝝ poſt dolorẽ i ſua nãli Unguẽtũ de ranis.
diſpõne dimittit. ¶ Ung^m ꝺ ranis vlt^m. ℞. ranaꝝ fluuialiũ
euiſcerataꝝ ⁊ excorticataꝝ qꝺ volueris ⁊ laua eas nouies in
aq̃ dulci ⁊ in olla lapidea i ſolo oleo ſufficiẽti coquat᷑ vſq3 ad
ꝯſũptionẽ vel diſſol'onẽ carniũ eaꝝ: poſtea colent᷑ ꝑ pãnuꝫ
raꝝ fortiter manib⁹ exꝓmẽdo carnes eaꝝ: h̄. n. olꝫ pedib⁹
inũctũ ⁊ iũcturis optĩe ꝯfert ẽt locis cãcroſis inũctũ. ¶ Di
xit Figine⁹ q ꝯpoſuit lib^m ꝺ lapidib⁹: ꝙ ſi magnes liget᷑ in
pede podagrici curat᷑. Et qdã dix̃. cũ iura^to ꝙ ſi accipiãt᷑ cal
canei aq̃le ⁊ ponat᷑ dexter ſuꝑ dextrũ: ⁊ ſiniſter ſuꝑ ſiniſtruꝫ
pedẽ podagrici curat᷑. ¶ Dixit Apulegi⁹ in lib°. 31. herbaꝝ
maſculinaꝝ: ꝙ ꝑs radicis peonie. ſ. maſculi alligata circa re
nes cũ filo lineo eſt res ſaluberrima: ⁊ aliq exꝑti ſũt eã i ſcia

tica:⁊ dicũt eẽ ꝓ̃uissimũ qñ vna radicula accingit̃ iuxta lũbũ: ita ꝙ radicula iaceat ex loco doloris:⁊ ꝙ sanat i tribꝰ vł 4ᵒʳ diebꝰ:⁊ ꝙ est exptũ ⁊ mirabile in multis absq̧ alio auxilio. ❡Dixit Oribasiꝰ:⁊ ponit̃.12.ↄti.ego video ꝙ laborãtes do lore articuloꝝ comedũt caulẽs:qm̃ hñt ꝓprietatẽ in ↄ̃prietate huiꝰ morbi.puto ꝙ maxie ↄueniũt in ꝓ̃nᵒ:⁊ donec mã ẽ in fluxu. Ait Ras.ibidẽ.dico ꝙ lẽtes ⁊ caules ⁊ acetositas citroꝝ ⁊ oẽs meⁿᵉ ↄ̃rie ebrietati ⁊ igrossantes sanguiẽ vtiles sũt doloribꝰ articuloꝝ:qm̃ ꝓhibẽt catarra ⁊ nõ expellũt humorẽ.s.mẽbra. ❡Dixit Dios.ꝙ radix mr̃icarie comesta cũ melle tã cito dolorẽ podagricũ sanat:vt nõ credi possit eã tã tã hr̃e ꝟtutẽ. Quidã dixerũt.ꝙ oȝ comedi post cenã:⁊ qdã ꝙ sumat̃ in sero loco cene:⁊ h̃ est meliꝰ. Dios.dixit.de sciatica in simplicibꝰ suis.caᵒ de artemiña.cuiꝰ tria ponit gña:⁊ est 3ᵃ spẽs q̃ noiat̃ tegetes. Dixit aũt sic.dolorẽ pedũ grauiter vexatis radices eiꝰ da cũ melle manducare:⁊ ita cenato purgabit̃ vt vix credi possit eã tantã virtutem habere.

❡De cura dolorũ iũcturaꝝ in spãli ⁊ ꝓprie sciatici. Ca.xij.

Cia grece dr̃ ãcha:ãcha quoq; 2ʳ sumi reperit̃:vno mõ large ꝓ toto qđ est de nate ⁊ ↄphẽdit iũcturã ⁊ coxã. Alioᵒ stricte ꝓ sola iunctura cõposita ex osse anche ⁊ osse coxe:nã in osse anche ẽ pixis in q̃ extremitas supior ossis coxe q̃ ꝟtebrũ dr̃ igredit̃:⁊ i ea voluit̃. Et ipsa qdẽ sũpta large ꝓ priꝰ dr̃ ãcha:sic̃ sũpta stricte dicimꝰ scia.⁊ ꝺ̃z h̃ volũt qdã ꝙ scia differat ab ancha:⁊ sił̃r dolor sciaticꝰ differat a dolore anche:ab auctoribꝰ ãt vt frequẽtiꝰ ãcha ponit̃ ꝓ scia ⁊ eↄᵒ.

❡Dixit Sera.4ᵒ breuiarij.caᵒ.26.dolor ãchaꝝ q noiat̃ sciatica est de gñe doloꝝ iũcturaꝝ.⁊ nõ ẽ nisi in reuolutiõe duarũ anchaꝝ in locis ꝓpinqs duobꝰ emũctorijs ⁊ duobꝰ iguinibꝰ ⁊ radicibꝰ coxaꝝ. Et fortasse extẽdit̃ vsq̧ ad genua ⁊ terios pedũ. ❡Et Ras.dix̃ i liᵒ ð iũcturis.ꝙ hec ĩfirmitas est dolor fortȷ̃ i lõgiⁿᵉ pedis ex ancha vsq̧ ad extremitates digitoꝝ pedis sił̃is chorde extẽse. Et forsã nõ ꝑuenit ad pedẽ. ſ; teriat̃ ad iũcturã chaub.i.calcanei:aut in meᵒ cruris:aut apud genu. ❡Dixit. A.sciatica est de sũma doloris iũcturarũ ⁊ ẽ dolor q icipit a iũctura ãche ⁊ ð̃scẽdit retro ad coxã:⁊ qñq; extẽdit̃ vsq̧ ad genu ⁊ ad calcaneũ.⁊ qñq̧ extẽdit̃ vsq; ad digitos pedis. ❡Dixit Cõstã.⁊ ponit̃.12.ↄti.sciatica in sui ꝓ̃nᵒ nõ ↄtinuat̃ cũ genu ⁊ tibia:deide ↄtĩuabit̃:q̃ nisi ↄtinuet̃ cũ ĩfeᵇꝰ mã eiꝰ erit modica:aut erit i suo ꝓ̃nᵒ:ſ; qñ ꝑticipat cũ ĩferioribꝰ mã erit supabũdãs. Et dixit Aui.q̃zto plus ꝓlõgat̃ spatiũ eiꝰ tãto addit̃ eiꝰ descẽsio ad ĩferiora ⁊ ꝺ̃m mãm in paucitate ⁊ multiⁿᵉ sua.s.si diuersificatiua.s.addat̃ ⁊ minorat̃ eiꝰ descẽsio:qm̃ q̃zto mã fuerit ãplior tãto ad plẽs ꝑtes ⁊ magis remotas extẽdit̃ ⁊ eↄᵒ:⁊ vt dicũt q̃zuis extẽdat̃:sꝑ tñ dolor fixꝰ remanet in scia:neq̧ ꝑꝑ suã extẽsionẽ ab ea ð̃scẽdit. Si tñ ab ea descẽdere ↄtingat ⁊ descedat boᵐ erit sigñs declinationẽ:⁊ ꝙ mã ↄsũpta est in loco scie.

Sciatica qd sit.

❡Ait.n. Ras:dico cogscit̃ dispsio supfluitatis in ancha si insepabilis fuerit dolor in ea ⁊ nõ regescet penitꝰ. ❡Distinguẽtes dolorẽ sciaticũ a dolore ãche dicũt.ꝙ cũ dolor fixꝰ ꝑmanet in loco iũcture siluestri vel posteriori descẽdit ꝑ coxã ⁊ ad genu ⁊ ĩferiꝰ:tũc ipse ẽ dolor sciaticꝰ. Ipse.n.icipit a loco bracherij:⁊ vadit descẽdẽdo ꝑ coxã ad modũ vniꝰ linee: ſ; qñ dolor est fixus in iunctura anche:siue in ꝑte exteriori: siue in iteriori ex latere inguinũ ⁊ nõ descendit ꝑ ꝑtẽ domesticã:neq̧ ꝑ siluestrẽ ad inferiora:tunc ipse dr̃ dolor anche. Ait Rasis in diuisionibꝰ.cũ dolor est in ancha ⁊ nõ remouetur ab ea:donec extẽdit̃ ad coxã:tũc ipse est dolor anche purus. Et qñ extendit̃ vsq; ad coxã ⁊ lacertũ cruris ⁊ pedis: tũc ẽ sciãtica. ❡Dixit. A.dolor anche ẽt est ille in q̃ ẽ dolor fixus in ancha q nõ descẽdit:nisi cũ ꝑmutat̃ ad sciaticam.

Sciatica differt a dolore anche.

Cause sciatice sunt ille eedẽ q̃ sũt cãe artetice q̃ supra sũt posite:⁊ sũt aut mala ↄpłõ pura:aut cũ mã:⁊ mã aut est cał̃a sanguinea vel cołica:aut mã est frigida flãtica vł melica. Scðm plm̃ mã doloris anche est flãtica:deinde sanguinea:rãro aũt est cołica ⁊ rarissime est mełica. ❡Et cause defluxꝰ mãeꝝ ad anchã:⁊ frequẽter est debilitas ipsiꝰ. Dix̃ Ras.⁊ ponit̃.12.ↄti.excitat sciaticã sessio facta sup res duras ⁊ supabũdãtia coytꝰ:⁊ iõ nõ accidit infantibꝰ.ſ; iuuenibus ⁊ decrepitis. ❡Et Rabi.dixit.dolor anchaꝝ fit ex supabũdãtia more in sole.sup.aut in alijs locis multũ calis:vñ exsiccãt̃ hũiditates anchaꝝ. ❡Dixit Aui.qñq̧ accidit.aut ex debilitate ↄñte anchã cã sessionis sup duro:⁊ cã ꝑcussionis ↄñte eã ⁊ cã assiduationis eqtãdi. ❡Dixit Ras.in libro de iũcturis.hec ĩfirmitas fit ex repletione vene veniẽtis ad vtrũq̧ pedẽ ex ꝑte ĩferiori duarũ ꝑtium venientiũ a gibbo epatis. Et forte repletio erit eius ex sanguie puro:sicut aliꝰ sanguis q est in corꝑe. Et forte erit ex sanguie grosso nigro. Et forte erit ex hũoribꝰ descẽdẽtibꝰ ad inferiora corpis. Et primus modus.s.ex sanguine puro accidit corꝑibꝰ multi sãguinis qñ vtunt̃ ablutione.i.balneo ⁊ inqetatione.⁊ carnibus ⁊ vino ⁊ alijs rebꝰ dulcibꝰ.sup.⁊ oi regie sanguis gñatiuo. Et innuit ibi ꝙ scðs modus accidit corꝑibꝰ vtẽtibꝰ regimine ingrossante sanguinẽ ⁊ replẽte ip̃z hũore mełico ⁊ corꝑibꝰ in qbꝰ restricte sũt hemorroides ↄsuete sanguineȝ emittere grossuȝ mełicũ:⁊ sił̃r mulieribꝰ qbꝰ restricta sunt mẽstrua ꝑ̃ter nãm. De 3ᵒ ãt mõ dixit.ꝙ sepe ↄtingit ⁊ inuit ꝙ accidit corꝑibꝰ vtẽtibꝰ regie multi flãtis crudi gñatiuo: aut multe cołe rubee. ❡Dixit.n. Tabri.ꝙ multotiẽs fit ex corruptiõe cołe rubee:aut regie gñatiuo hũoꝝ diuersoꝝ calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ. ❡Dixit Aui.qñq̧ fit a materijs calis ⁊ ꝑmixtis:⁊ a repletione venaꝝ anche ex sanguie. Et ab apatibus intrinsecis in ꝓfũditate locoꝝ:verũtñ nõ appent ꝑꝑ ꝓfunditatẽ scie.s.iũcte anche sicut appent reliquaꝝ iũcturaꝝ apata:q̃ nõ sũt sic ꝓfunde:vt possint sensui occultari. Dixit Aui.⁊ multotiẽs ꝑmutat̃.i.ꝑmutatio fit ad dolorẽ ãche doloribꝰ mr̃icis remanẽtibꝰ tꝑe lõgo:ita vt sint decẽ mẽses:⁊ sũt v̊ba Gał.i ꝑ̃ expõnis sexti epidimiaꝝ.inuit ibi:vt ponit̃. 12ᵒ ↄtinẽtis.q̃dã spẽs doloris ãche mulieribꝰ ex dolore mr̃icis si passio eiꝰ diuturna erit trãseũdo ꝑ.x.menses. ❡Dixit Aui.mã sciatice plm̃ est in iunctura ⁊ ꝓcedit ex ea in neruo lato.i.ligamẽto aut ꝓcedit in vena magna:vt dixit Ras.in iuncturis. Et qñq̧ accidit vt non sit mã in iunctura:imo in neruo lato.sup.aut vena magna. Et dixit Aui.cũ dolet ancha preparat̃ ex eo effusio materieꝝ ex toto corꝑe desuꝑ ad ipsam preter materias coartatas in ꝓ̃ncipio rei.

Signa gñis nota sũt ex rełõne egrotãtis ⁊ narratione astantiũ. Et sigᵃ spẽꝝ diuersificataꝝ ꝺ̃z mãs.dixit Ras.in libᵒ de iũcturis. Signa mãeꝝ in ista iũctura nõ sunt diuersa a signis mãeꝝ aliaꝝ iuncturaꝝ:ſ; in mõ cogscẽdi ⁊ cura est ẽt aliq̃ diuersitas. Et ꝑꝑ h̃ de ea locutꝰ suȝ sepatim:⁊ dico ꝙ ista iũctura ẽ ꝓfũda coopta multitudine carnis.vñ medicus nõ põt bñ cognoscere mãm ex calore:neq̧ ex colore loci. Si aũt appuerit in eo aliqđ sigum manifeste sigñat̃ ꝙ maior est in duplo q̃z appeat ꝑꝑ ꝓfũditatẽ istiꝰ iuncture:ſ; ꝓ maiori ꝑte nõ mãifestat̃:neq̧ ĩ colore:neq̧ in tactu: Et dixit.ꝑticulariꝰ qđ ĩ ꝑ̃ mõ sciatice sentit ĩfirmꝰ calorẽ itẽsuȝ cũ extẽsiõe doloris. Et forte sentiũt calorẽ in loco ꝑ quẽ extẽdit̃ ipsa vena q̃re ↄculcat̃ sãguis ⁊ spũs ⁊ fit putrefactio. Et de 2ᵒ lȝ nõ scripserit sigᵃ possumꝰ dicere ꝙ in loco calor q sentit̃ aut ꝑcipit̃ tactꝰ sit remissus. Et dolor si appet ꝑmutatꝰ ẽ ð̃clinãs ad fuscedinẽ. Et signa tertij modi sũt. Dixit Ras.ꝙ sentit mordicationẽ vel frigus ĩ pede.mordicationẽ sẽtit si passio fuerit a cołã:frigꝰ ꝟo si fuerit a flãte. Et allegãs.dix̃ Ras.fame siti motu ⁊ sudore ⁊ augmẽtat̃.ałs aggrauat̃ mł̃to cibo ⁊ nimia potaⁿᵉ aq̃ ⁊ vino lymphato. Dixit Ga.i liᵒ signoꝝ ⁊ põit̃.12.ↄti. Accidit laborãti sciatica dolor in ancha põderositas ⁊ tarditas motꝰ ⁊ tactꝰ ð̃bilis puꝰ ⁊ ↄdẽsus valde. Et forte accidet ei febris ⁊ nõ poterit iuersari sup latꝰ.s.neq̧ sup dolẽs:neq̧ sup sanũ. Et forte ꝑuenit dolor ð ancha ad genu:⁊ forte ad calcaneũ:⁊ forte nõ descẽdit in iguie. Et dix̃.si diuturnꝰ efficit̃ morbꝰ iste extenuabit̃ illđ

mēbꝛū vehemēter cū doloꝛe ⁊ molestia vehemēti ⁊ resoluet
vēter ⁊ vehemētioꝛ efficit̄ solō in pn° passiōis. Et dixit. qñ
cōꝑmit̄ sup loco iuenit ifirmꝰ abūdātē qetē. Et qdā eoꝝ am
bulāt sup capita extremitatū digitoꝝ: qꝛ ide iueniūt alleuia
tionē ⁊ extēdēdo doꝛsū ⁊ spinale nō poterūt icuruari: ⁊ in/
curuati ābulāt nō potētes rectū tenere coꝛpꝰ. Et h̄ fit dixit
ipse ex duritie exn̄te in musculis coxe spinalis ⁊ inguinū: ⁊
h̄ tāgēs. dixit. A. extenuant̄ ex eo pedes ⁊ coxa: ⁊ in fine eiꝰ
delectat̄ ꝯpssiōe ⁊ deābulaⁿᵉ pauca sup extreᵗᵉ digitoꝝ suo/
rū: ⁊ fit ei difficilis icuruatio ⁊ eq̄tio erectiōis: ⁊ qñq3 soluit̄
in eo nā ⁊ iuuat̄ ꝑ illō: Ait Raſ. ibidē, dico si doloꝛ accidit ꝺ
ancha ad pedē ad modū ꝯge extēse vena āche est repleta sā/
guine: sȝ doloꝛes q̄ꝝ latiᵈᵒ est maioꝛ lōgitudie ex hūoꝛibus
grossis ⁊ flāticis erūt. Et doloꝛes ex qbꝰ oppoꝛtunū erit fieri
icuruationē ex a̅pate erūt duro. Et q erūt ex violētia erectio
nis doꝛsi ⁊ extēsiōis eiꝰ ex duritie q̄ ē in musc̄lis q sūt supꝛa:
Prono°. lȝ nō possit patiēs erigere doꝛsū ex cā doloꝛis. ¶ 12° ꝯti. ex li
bꝛo de moꝛte veloci in quo fuerit doloꝛ anche ⁊ appuerit in
coxa rubedo vehemēs i modū triū digitoꝝ absq3 doloꝛe in
ea cū pꝛuritu vehemēti: ⁊ cū h̄ fuerit appetitꝰ comedēdi ole
ra elixa moꝛiet̄ in. 25° die. hoc aūt adduxit Aui. dixit Raſ.
12° ꝯti. dico ꝙ doloꝛ sciatice acutioꝛ est aliȷs. Et Auic. dixit.
ꝙ sciatica est ex vehemētioꝛibꝰ doloꝛibꝰ iūcturaꝝ. Dixit Al
legoꝛius, ⁊ ponit̄ 12° ꝯtin. sciatica difficilis est cura eiꝰ: si ac
cidat in hyeme: aut in coꝛꝑibꝰ hūide ꝯplōnis: ⁊ in ancha si
nistra. ¶ Dixit Hyp. 6° affo. qbuscūq3 a sciatica molestatis
resilit vertebꝛū ⁊ rursuȝ resilit in locū suū his mucillagines
fiūt. i. facte sūt q̄. s. relaxāt ⁊ mollificāt ligamenta vertebꝛi.
¶ Dixit Raſ. in lib° de iūcturis illud qđ decurrit ad istā iū
cturā sūt hūoꝛes flātici. s. ꝺm plm ⁊ qñq3 claudunt̄ ibi choꝛ
de diuoluunt̄: quapp relaxant̄ multotiēs ligamēta istiꝰ iun
cture ꝑꝑ hūiditatē in tm̄ ꝙ v̄tebꝛū resilit a scia: ⁊ h̄ est maiꝰ
malū qđ possit accidere in hac egritudie. ¶ Dixit. A. mul/
totiēs multiplicat̄ hūiditas viscosa in pixide: q̄re mollificat̄
ligamētū qđ est iter additamētū. i. v̄tebꝛ ⁊ pixidē. quāobꝛē
dilatat̄. i. dislocat̄ ancha ⁊ añ illō accidit dispō iter firmitu/
dinē ⁊ dislocationē: ⁊ ista dispō est vt sit v̄tebꝛū velocis exitꝰ
a pixide: ⁊ velocis reditꝰ in ipsaȝ ⁊ sic fit ingeta valde. Et di
xit. qñq3 ꝓducit̄ ad dislocationē. s. vltimā extremitatis coxe
eiꝰ: ⁊ est ꝗemenetū ꝺȝ v̄itatē. i. pnᵃ gressus vt dicit lr̄a extra.
¶ Dixit Raſ. in libꝛo de iūcturis lapiditas nō efficiet̄ vnq̄3
in hac iunctura: q̄re nec ego vidi: nec aliquē magr̄m vidisse
audiui. Mā in hac iunctura nō lapidescit ꝑꝑ ipsiꝰ situs ꝓfū
ditatē ⁊ eiꝰ amplitudinē: ⁊ post hāc in iūctura spatule ⁊ post
illā in iunctura genu. In oibꝰ aūt aliȷs frequenter repit̄ mā
petrificari ⁊ ꝑ̄cipue in iuncturis digitoꝝ manuū ⁊ pedū.

Curatio sciatice est difficilioꝛ curatione doloꝛis oium
aliaꝝ iuncturarū ꝑꝑ sui ꝓfunditatē ⁊ ampli/
tudinē: ⁊ post hāc genuagre ꝑꝑ sui ꝓfūditatē cū sit posita ſb
patella ⁊ sit cū h̄ satis remota a pn° caloꝛis inati. Et pꝰ ipaȝ
curatio spatulage ēt: qꝛ satis ꝓfunda: ⁊ cū h̄ ipsa est ꝺterioꝛ
ꝑꝑ ꝓpinqtatē eiꝰ ad pnᵐ vite: Et post hāc difficilioꝛ est cura
tio podagre ⁊ eiꝰ q̄ in talo: ⁊ post eā q̄ in cubito: ⁊ vlt° minꝰ
difficilis ē q̄ i manu. Et dicūt qdā. difficultat̄ ēt curatio scia
tice ꝑꝑ sitū eiꝰ ꝑꝑ quē sepe reumatiꝗāt mãe ad ipsaȝ. ¶ Dix
Aui. fit difficilis curatio sciaticoꝝ in frigoꝛe ⁊ in regiōe fri/
gida: ⁊ in t̄pe frido: ⁊ i pigui coꝛꝑe: ⁊ i ꝑte sinistra ē difficilis.
¶ Dixit Aui. cura sciatice ⁊ doloꝛis āche ⁊ genuū dr̄t a cu/
ra alioꝝ doloꝝ iūcturaꝝ: nā repcussio qñq3 nocet eis i pn° fa
cto nocuᵗᵒ vehemēti: qm̄ mā ꝓfūda ē ⁊ repcussio retinet eā
illic: ⁊ ponit eā talē ꝙ difficilis fit resolō eiꝰ: ⁊ ꝑ̄pat eā ad h̄:
vt dislocet iūcturas absq3 repcussiōe silr̄. ⁊ cā est: qꝛ ꝑꝑ ꝓfun
dū suū mãe meⁿᵃ repcussiua nō pōt ꝑuenire ad eā cū virtute
que possit eā a loco repellere: q̄re eā ꝯstrigit ⁊ ꝯculcat i loco
⁊ ingrossat eā ⁊ māȝ ad resoluēdū eā claudit ⁊ opilat ⁊ calo
rē loci minuit nālē: q̄re oȝ. dixit Aui. vt fiat paulatiȝ ⁊ ꝺbilr̄
aut dimittat̄: imo dixit Aui. oȝ vt si volueris sedationē i pn°

Sciatica et doloꝛ āche ⁊ genu in cura dr̄nt ab aliȷs dolo ribꝰ iūcturarum.

doloꝛis vt sedes eū cū mollificatiuis ⁊ lenificātibꝰ. sup. ⁊ nō
repcutiētibꝰ: nisi accidat vt sit mā ſbtilis valde: qꝛ. s. tc̄ oȝ vt
sedes doloꝛē cū eūantibꝰ. ¶ Dixit. A. qñq3. ⁊ exponit̄: imo
ꝺȝ pl̄ȝ: si tm̄ ꝑ̄dicti doloꝛes fuerint de mā colica ſbtili i coꝛꝑe
colīco macro: ⁊ i regiōe ⁊ t̄pe calīs tūc repcussio pōt ꝯueni/
re: q̄3uis ēt sit tūc fiēda cū cautela paulatiȝ icipiēdo a ꝺbilio
ribꝰ. ¶ Inqt Gal. 10. miemir. ca° 2°. tāq3 ad curā hn̄tē i hac
passiōe maximā v̄tutē in eūone: icipiēdū ē ⁊ ē h̄ veꝝ regulr̄:
si tm̄ doloꝛ exegerit vt sedaret̄ possumꝰ vti sedatiuis eiꝰ ēt añ
eūonē veꝝ nulla meⁿᵃ calīa cū attractiōe añ eūonē apponē/
da est loco. ait. n. Ga. ibidē. in oi sciatica maxie in ea q̄ fit ꝑꝑ
multitudinē: si añq3 aliqs eūet totū coꝛpꝰ vtat̄ acribꝰ: acut̄
farmacis difficilē curabilē oꝑabit̄ dispōnē: eo ꝙ icuneat̄ ibi
multitudo ⁊ difficile fit solubilis: Inter alia. n. ⁊ ingrossat̄ ⁊
viscosa fit calītate ⁊ sicci. acriū farmacoꝝ patiēs assatiōi qđ
silē. ¶ Curatio itaq3 sciatice ꝑficit̄ ꝺȝ itētiōes dictas in cap°
curatiōis doloꝛis articuloꝝ. Et ipse qdē dirigūt aut ad cām
añtē: aut ad ꝯiūctā. Et q̄ ad cām añtē maxie ꝯueniūt eūo ⁊
diuersio: ⁊ eūatio qdē variat̄ ꝺm varietatē mãe peccantis.
¶ Si. n. mā sanguinea fuerit sanguis exhēdus est nō solū a
cruribꝰ: sȝ ēt a bꝛachio. Dixit Raſ. in lib° de iuncturis pmi
modi sciatice q est ille q fit a sanguine puro. Cura est minue/
re sanguinē ex vena anche vbicūq3 appuerit in ꝑte siluestri
cruris: si v̄o nō appuerit minue aliquē ex ramis q sūt supꝛa
doꝛsuȝ pedis in ꝑte extrinseca. s. in ꝑte auricularis ⁊ ꝑte meᵃ
digitoꝝ pedis: qm̄ rami q sūt in ista ꝑte ramificāt̄ ab illa ve
na: ⁊ meliꝰ est minuere ex hac vena: aut ex ramis eiꝰ q̄3 ex sa
phena q̄3uis ambe diuidant̄ ab vna vena q̄ in genu ē ꝑꝑ h̄
medici vtunt̄ minutiōe istiꝰ vene ꝑꝑ expiētiā: ⁊ nos ꝯsidera
uimꝰ ⁊ ex̄pti sumꝰ multotiēs ⁊ iuenimꝰ eē: sic diximꝰ ⁊ labo
rauimꝰ multū in iueniēdo rōnē in ipso ⁊ credimꝰ ꝙ iā iuē/
ta est: sȝ nō ē dicēda hic. Et dixit. debemꝰ minuere ex ista ve
na post minutionē ex basilica ⁊ ex manu oppʳᵃ pedi: ⁊ maxᵉ
qñ coꝛpꝰ fuerit plenū: ⁊ postea ſbtiliabimꝰ dietā ⁊ ꝓhibebi
mus motū ⁊ eqtationē: ⁊ nō idiget cura alia. ¶ Dixit Aui.
in sciatica sanguiea de rebꝰ magis ꝯferētibꝰ est flōia ⁊ iuuat̄
in dispōne. i. statiȝ ꝑ flōiaȝ i pꝛimis ex manu: deide ex pede ⁊
nō idiget flōia ex pede: nisi pꝰ flōᵃᵐ ex manu: ⁊ scias. dixit ip̄e
ꝙ flōia vene sciatice magis ē iuuaᵘᵃ i sciatica q̄3 flōia saphe
ne pl̄ȝ: nisi sit doloꝛ leuioꝛ extēsus i siluestri: q tm̄ ꝺscēdit v̄suꝰ
domesticū: imo ⁊ ꝙ sit purꝰ rubeꝰ. i. sāguieꝰ cuiꝰ extēsio fit
ex domestico: ⁊ ad domesticū: q̄re erit vt saphena magis ꝯfe
rēs ei q̄3 sciatica: q̄3uis ipse ābe sint duo rami vene vniꝰ veꝝ
dixit Aui. Ga. rememoꝛat̄ saphene ⁊ vene curuature popli/
tis tm̄. Et flōia vene curuature poplitis magis iuuaᵘᵃ est q̄3
vene sciatice ⁊ saphene silr̄: qꝛ ē añ ꝓpinqoꝛ: ⁊ ē grossioꝛ plus
eūat ab ancha: lȝ nō tm̄ diuertat. Et dixit Aui. ꝙ ex venis q̄
flōmant̄. s. in hac passiōe ē vena q̄ ē iter minimū ⁊ 2ᵐ digitū
pedis: ⁊ flōmet̄ post ipsaȝ vena sciatica. Et dr̄. s. a Rasi. vt. s:
ꝙ hec vena magis iuuaᵘᵃ ē q̄3 sciatica saltē i diuertēdo: qꝛ ē
remotioꝛ sic̄ saluatella ē magis iuuᵘᵃ q̄3 basilica i egriᵗᵒꝰ epis
⁊ splenis. ¶ Dix. A. ꝺ bono regie ē vt ieiunet duobꝰ diebꝰ:
deide flōmet̄. ¶ Dixit Ga. ⁊. xi° ꝯti. ponit̄. vidi doloꝛes exci
tari in coxa ⁊ tibia cū calītate iuēta in tactu ipsoꝝ locoꝝ: ⁊
h̄ accidit i ꝯualescētibꝰ magis: ⁊ ꝯfert illis si fuerint iterio/
res. i. in ꝑte domestica minutio saphene. Et si fuerint exterio
res. i. in ꝑte siluestri minutio sciatice. Et dixit, 10. miemir ⁊
ponit̄ a Rabi. in. 12: ꝑtiᵃ. cū egritudīs sciatice cā est sanguis
multꝰ noli ichoare cū aliquo añ sāguis eūonē: neq3 ēt sis cō
tētꝰ eūone sāguis a pede: sȝ ex iterioꝛibꝰ bꝛachij eūa illū. Et
dixit in li° de flōia. ⁊ ponit̄ a Rabi. ibidē extracto sanguie a
pede die ꝑ̄ ꝑ minutionē vene saphene vel eiꝰ q̄ est i genu scio
sciaticā curatā fuisse. Et ait Rabi. hoc sanū est cū egritudis
ipsiꝰ cā est repletio: nō tm̄ cōfert ei scarificatio q̄ fit ibi. ¶ Cō
uenit ēt flōia q̄3uis sanguis i cā nō sit purꝰ: sȝ hēat ꝑmixtio/
nē alicuiꝰ alioꝝ hūoꝝ. veꝝ si sāguis dn̄iuȝ habuerit: tūc ici/
piēdū est a flōia ⁊ seq oȝ eūo hūoꝛis cū eo peccātis. ¶ Dixit

Cura sanguinee.

Aduerte diligenter qlr̄ nō est facienda flōᵃ pedis in sciatico doloꝛe: nisi precedat eūo basilice manus

Sera.ſi cã ſciaticę ē multi[do] ſãguis feculēti aduſti:tūc oz vt pperet īfirmus cū flōia.ſup.ꝛ poſt flōiaȝ ſeqˀ eūo fecis vel aduſtiōis ſãguis:ꝛ ſilˀr itelligēdū ē ſi aliꝰ hūoꝛ fuerit pmixtꝰ ſanguini. ¶ Dixit Sera.ꝛ ponitˀ.12.ↄti.ſi fuerit ex ſãguine groſſo ſanabitˀ cū minutiōe vene ſciatice. Et hˀ iuua[m] p iſtã venã magis q̄ȝ p ſaphenã:qm̄ hec vena ſubmerſa ē ꝛ ↄcaua: ꝛ ſilˀr hec mã ſubmerſa ē ꝛ ↄcaua:ꝛ dixit.ↄſidera ſi ſuſtinet patiēs abſtinentiam cibi:ꝛ fiat per biduū ſaltē per vnū diē: deinde fiat minutio in ipſa vena:qm̄ erit magnū iuuamentum valdē ꝛ mitigabitur doloꝛ ſtatim.

Cura ſanguiꝰ cui aliȷ̄ hūores pmiſcentur. ¶ Si vō aliꝰ hūoꝛ:in pmixtiōe cū ſãguie dn̄iuȝ habuerit tūc īcipiēdū eſt ab eūone illiꝰ hūoꝛis:deinde fiēda eſt flōia:ꝛ hic eſt modꝰ curatiōis ſcđi modi ſciatice ẜȝ Raſim.hūoꝛ aūt pdn̄ans eūetˀ ſicut mō dˀ:ꝛ eſt modꝰ cure tertij modi ſciatice. ẜȝ Aui. ¶ Eūetˀ aūt hūoꝛ ſolˀone vētris vomitu ꝛ ꝓuocatione eiꝰ p vꝛinã. Veꝝ dixit Galˀ.10.miemir.ꝙ vomitus iuuat ſciaticū magis q̄ȝ eūo.p iferioꝛē ptē ↄſtipãs hūoꝛē qui repit ad īferiꝰ:ꝛ iō vt dicūt a vomitu icipiēdū ē. Ait.n.Raſ.in liº de iūcturis.modicū icipiemꝰ curare cū vomitu:deide eūabimus cū laxãtibꝰ.ſ.iūcturã. ¶ Dixit Aui.iuua[m] fit i eis p vomitū:vētris ãt ſolˀo qn̄qȝ in eis vſqȝ ad finē poſtponitˀ:ꝛ eſt ſufficiētia cū vomitu forti:vt nō trahat ſolˀo vētris mãm ad inferioꝛa niſi ſciatˀ ꝙ ſit pūa. ¶ Dicūt.ꝙ vomitꝰ iuuãtioꝛ eſt in ſciatica q̄ȝ vētris ſolˀo:qꝛ vētris ſolˀo mouet mãȝ ad locū doloꝛis:ſȝ vomitꝰ mouet mãȝ ab illo. ¶ Dixit Coſtã.vomitus ↄfert ei cū ꝓꝑetate.dixit Ga.x.miemir.faciēdū ē eos mouere poſt cibū.ſ.in pmis:poſtea vō p farmaca vomitiua icipiēdo a moderatioꝛibꝰ.h̄ dicta Galˀ.afferēs Rabi i 9ª pticula dixit.in doloꝛe ſcie magis ↄfert vomitꝰ q̄ȝ ſeceſſus:qꝛ trahit hūoꝛes ad ſupioꝛes:ꝛ ſp eo vtē poſt cibū:ꝛ ad ꝓuocationē vomitꝰ p̄ ꝓpina me[nas] vomitiuas molles ꝛ leuioꝛes. Eligãtˀ tn̄ tã vōitiua q̄ȝ ſeceſ[ua] farmaca ea q̄ ↄnēiūt peccãti mãe.

Cura colerice. ¶ Si itaqȝ mã fuerit colica.ſiue ſola:ſiue cū ſãguie dn̄ans ei fiat vomitꝰ cū ð̄coc[ne] ſe.atriplicis cōmixtū ei additˀ ſirupus acetoſus ſimplex ꝛ eūo fiat eiꝰ poſt ↄtinuatiōnē vomitꝰ cū electuario de ſucco roſ. Et cōuenit electuariū Alex.qð ſic fit ℞.ſucci ro.ru.lib.ij.mellis vel çuccari.lib.iiij.ſcamonee aſſe in citonio.ʒ.j.cuius doſis eſt a.ȝ.ij.vſqȝ ad.iij.

Cura flãtice. ¶ Si vō mã fuerit flãtica ↄtinuetˀ vomitꝰ cū ð̄coc[ne] rafani in q̄ baurach ponatˀ ꝛ acetū:aut detˀ ð̄coctio ſe.radicū q̄ comeduntˀ cū aq̄ in q̄ modicū ſalis ponatˀ ꝛ aceti aut oximellˀ cōpoſiti vel ſqllitici:ꝛ poſt huiꝰ vomitꝰ freq̄ntatiōnē eūetˀ mã p ſeceſſuȝ cū educētibꝰ flegma:ꝛ ð̄ appꝛopꝛiatꝫ ad h̄ dix. A. ſūt pillˀe ð̄ hermoð̄.ꝛ pillˀe iuuamēti q̄s ð̄ſcribit in 5º cañ.ꝛ pillˀe fetide:ꝛ pillˀe de ptaſſia.veꝝ pillˀe iuua[ti] ſūt melioꝛes:ꝛ de bn̄ ↄfer[b]ꝰ ſūt pillˀe de ſarcocola:ꝛ maxie q̄ ſic fiūt. ℞.ſarcocolle.ȝ.iij.turbit.ȝ.j.collog.ȝ.j.ȝ.ſaliſgēme.ȝ.j.ſarcocolla ꝛ collognti da cū olˀo nucū vlˀ amig.liniãtˀ.Deide pillˀe ↄficiãtur doſ.a.ȝ.ȝ.vſqȝ ad.j.ȝ.Et qdã miſtrãtˀ cū eis aloē ad pondus oīuȝ:ꝛ ſūt tūc ſecurioꝛes.veꝝ in dcã doſi eſt addēdū.

Cura melãcolice. ¶ Et ſi mã fuerit melica.dixit Raſ.in liº ð̄ iūcturis.da me[nas] laxatiuas:ſic̄ epithimū polipo[m].mirabola.nigros agaricū ꝛ hmōi.Oꝛ ſi materia fuerit aduſta cum ſene fumoterre agarico ꝛ epithimo.ꝛ ſimilibus euacuatio fiet.

Cura ſcđe a mã mixta. ¶ Si vō mã mixta fuerit eūetˀ cū pillˀis q̄ ſic fiūt. ℞.mirab. citrinoꝝ.ȝ.iij.reubarb.ȝ.j.hermod.agarici turbit.añ.ȝ.j.ȝ. diagredij maſtic.garioſ.añ.ȝ.ȝ.ↄficiãtˀ cū ſucco ro.ꝛ maxie cōueniunt vincēte colˀa. ¶ Alia q̄ cōueniūt vincēte flãte. ℞. mirab.citrinoꝝ ꝛ emblicoꝝ turbit.añ.ȝ.iij.roſ.çuccari.çiç. aniſ.hermoð̄.añ.ȝ.j.pipis lō.ſtica.añ.ȝ.ȝ.gar.croci.añ.℈. ȝ.diagridij.℈.j.aloes.ȝ.j.ȝ.ↄficiantˀ cū ſucco vue ꝛ roſ.

De clyſteribus. ¶ Dixit Haly.vomitū ꝛ purg[nes] reiterare opȝ.ſ.plˀies ꝛ pluries ſi nō ↄtulerint nec ēplˀa tūc clyſteribꝰ vtere. Dixit Raſ. in liº ð̄ iūcturis.poſt eūonē maioꝛ cura ſūt criſteria foꝛtia q̄ trahūt mãȝ tali attractiōe ꝙ vulnerãt iteſtina ꝛ exire faciūt ſãguinē:ꝛ tūc ceſſat doloꝛ eadē die ꝙ ego vidi pluſq̄ȝ in mille hoibꝰ:ꝛ nūq̄ȝ vidi aliquē q vteretˀ eis qn ex toto ſanaretˀ vlˀ ex eis alleuiaretˀ:niſi ita eēt foꝛtis ꝙ egeret vſtiōe. ¶ Dixit Aui.cū accidit mūdificatio p ſolˀonē vētris ꝛ vomitū ꝛ ꝓlōgatˀ egri[do]:tūc tibi ↄuenit vti ſuppoſitoꝛijs.ſ.ꝛ criſterijs ex me[nis] faciētibꝰ excoꝛiatiōnē ꝛ ſolˀone educētibꝰ ſãguinē:ſic̄ eſt ð̄coctio cucu.aſi.ꝛ collogn.ꝛ fel vaccinū:ꝛ piretrū ꝛ centaurea ꝛ naſturtiū:ꝛ ptaſſia ꝛ elixatura piſciū ſalſoꝝ:qm̄ h̄ oia ſūt iuuatiua eis in hac hoꝛa bone eūonis coꝛpis ꝛ foꝛtaſſe ſanãt. Et ſubdit.multotiens aduenit excoꝛiatio p ſe abſqȝ opōne medicie:ꝛ euenit cū ea ſanitas. Et dixit.qn̄qȝ ponitˀ i criſteribꝰ eufoꝛbiū:ſȝ dˀ ꝙ illð̄ ē nociuū valde ꝓhibēs a reliqs ↄuerſiōibꝰ. In fine vō ē iuuatiuū ꝛ ꝓꝑe qn̄ ſeqˀ veſicatio. ¶ Criſtere Gil.ad ſciaticã. ℞.radicū hyreos.lib.ȝ.ꝛ tūde ꝛ in tribꝰ lib.aq̄ ð̄coq̄ donec ad vnã redeat ꝛ cola ex ea ſume. ʒ.iiij.ꝛ olˀi çebã.ʒ.ij.ꝛ mellˀ.ʒ.i:ȝ.ꝛ gario.ʒ.ȝ.ꝛ criſteriça tepidū. Et dix.criſtere cū ð̄coc[ne] ſe.naſturtij:fece colata:ꝛ olˀo oliue modico ſtō valȝ ꝛ doloꝛi lūboꝝ. ¶ Criſtē Raſ. ℞.coꝛticū radicū capparis ꝛ coꝛticis collogn.ꝛ cētauree mioꝛis ꝛ cucumē.aſi.ꝛ coꝛticū agarici.añ.ȝ.v.coq̄ in tribꝰ libꝛis aq̄ donec remaneãt due ʒ[e]:tūc cola ꝛ appone mel ꝛ oleuȝ ꝛ fac criſtere qð toleret q̄ȝto magis poterit. ¶ Aliō. ℞.naſturtiū ꝛ aniſū ꝛ mitte in aq̄ vna nocte ꝛ die:poſtea calefac:ꝛ cū ea fac criſtere ꝛ ē optimū. ¶ Et Gil.dix. A.decoquãtˀ collogn. ꝛ naſturtiū ꝛ cucu.aſini.ꝛ cētaurea.ꝛ radix capparis ꝛ tapſia ꝛ rubea.ſ.tinctoꝝ:ꝛ fiat criſtē cū aq̄ ð̄coc[nis] ipſoꝝ:ꝛ cū fece emplˀetˀ ancha. ¶ Criſtere fit vtile cū ð̄coc[ne] piſciculoꝝ ſalitoꝝ nō lotoꝝ:fit ēt ex aq̄ marina:aut ex aq̄ ſulfurea:ꝛ qdã faciūt criſtere ex decoctiōe alioꝝ.dixit Galˀ.vt ponitˀ.12. ↄtiñ.Criſteria debēt fieri violēta ꝛ acuta ꝛ ſcđō criſteri calefiat anus ad retinēdū criſtere p hoꝛã lōgã:qm̄ ſi emitterētˀ p illð̄ hūoꝛes groſſi mucillagioſi ſãguinolēti dabūt maximuȝ iuua[m] ipſo die. ¶ Pro criſteri ãt fiēdo debēt ð̄coq̄ cētaurea naſturtiuȝ:ſuccꝰ cucu.aſi.in aq̄ ſalſa q̄ colatˀ a piſcibꝰ ſalitis: ꝛ aq̄ oliuaꝝ ↄditaꝝ cuȝ ſale:Dixit Raſ.12.ↄti. aliqn̄ criſtē violētuȝ oȝ fieri criſtē ad lauãdū iteſtina ð̄ ſuba.ſ. feniculi. ¶ Dixit Raſ.in liº ð̄ iūcturis.ð̄bes iterponē aliq̄s dies iter purga[nem] ꝛ purg[nem].ſ.ſiue fiat vōitu:ſiue fluxu vētris:ſiue ēt p criſteria acuta:vt qeſcat iteriȝ coꝛpꝰ ꝛ reſumatˀ ꝛ ꝓꝑetˀ reſiduū mãe ad eūonē:ꝛ maxie i fine hꝰ egri[nis]:qm̄ tunc oȝ iterponi ſpatiū lōgiº:qꝛ tūc vtꝰ ē ð̄bilis. Et de eūantibꝰ eliges foꝛtioꝛes:aut ð̄bilioꝛes ẜȝ foꝛ[nem] vlˀ ð̄bilitatē mãe. Et.n in calˀa ð̄bēt eligi ð̄bilioꝛes.ꝛ ifrida foꝛtioꝛes.ꝛ q̄ȝto mã fuerit groſſioꝛ ꝛ ↄpactioꝛ tãto me[na] oȝ eē foꝛtioꝛ:ꝛ ex dictis apparet ꝙ añ eūonē oȝ mã digeri ꝛ ꝓpari vt valeat ſine multa moleſtia educi:fiat ãt digº cū eis q̄ dcã ſˀ ſupꝛa gn̄ali pur[ne]. Et tpe iterpolationū ab eūonibꝰ ↄueniūt criſteria lenitiua ꝛ ſuppoſitoꝛia ꝛ añ criſteria acuta ꝑmittēdū ē criſtē lenitiuū. ¶ Dix. A.admiſtretˀ poſt eūonē ex diureticis ebibitꝫ ð̄ qbꝰ eſt medicamē hermetis ꝓꝑe:nã eſt mirabile valde:qð ſic fit. ℞.camedreos ꝛ gētiane.añ.ȝ.ix.ari.ro.ij.ſeis ruthe.lib.j.terantˀ ꝛ cribellētˀ ſubtilˀr.doſ eiꝰ ē coclearīū vnū cū vino ſubtili. ¶ Aliō vtile qð multū ꝓuocat p vꝛinã. ℞.folioꝝ oçimi gariofilati ſiccoꝝ.añ.ȝ.j.pipis myrrhe.añ.ȝ.ȝ.doſ eſt.ȝ.ij. cū vino ſubtili. ¶ Dixit Raſ.15.ↄti.ꝙ ſanctꝰ ð̄ magnatibꝰ baldach patiebatˀ doloꝛē ſciaticū.ꝛ medicꝰ ſuus exhibuit ſibi pillˀas fetidas ꝛ ſcitaragij:qꝛ vꝛina eiꝰ erat alba ꝛ coꝛpus plectoꝛicū ꝛ vſus fuerat groſſo regie. Et hac cura augmētatus ē moꝛbꝰ ꝛ foꝛtificatꝰ:ita ꝙ nō poterat ſedē nec mouere ſe. Et fuit criſteriçatꝰ:ꝛ ex h̄ additū fuit ad moꝛbi malitiaȝ: tūc me ↄſuluit ꝛ ꝓuocaui ei vōitū plˀies pꝰ purg[nem]. Et poſt hoc emplˀaui ſciaticã eiꝰ cū ſinapi vſqȝ quo locꝰ fuit ampullatus ꝛ ex hoc doloꝛ fuit mitigatus ꝛ alleuiatus:deinde criſteriçaui cum criſterijs acutis vſquequo ad diſinteriam deuenerit ꝛ liberatus eſt. ¶ Et dixit iterum.ꝙ ſatoꝛ patiebabatˀ doloꝛē anche ꝛ vene ſciatice:ꝛ querebat ſumere medicinã ſolutiuã:ꝛ ego feci criſteriçari cū aqua piſciuȝ:ꝛ ob hoc ꝓuocata eſt diſinteria ꝛ liberatꝰ eſt. ¶ Dixit Sera.ſi infirmo accidat poſt criſteriçatiōnē iſlãmatio ex acuitate eoꝝ cri

sterī ca iterū in successione cū cristeri leni extinguente postq̃ tu euaporas anū euaporatione calefaciēte: donec remaneat intꝰ crisez. Dixit Hal. si ex cristeri acuto subseq̄t ardor ⁊ icē diū: cristeri sbseq̄re leni ex ꝺcocᵗⁱᵉ iuiubaꝝ sebestē. diacos. i. capil. ve. viol. siccarū ordei thuris altee ⁊ sil'uz cū oleo viol.

De localibus. ¶ De medicinis aūt localibꝰ ⁊ maxie respicientibꝰ cām ꝯiunctā dicūt oportere obseruare tēpora ⁊ euonē. Dixit Raſ. in libᵒ de iūcturis. nō ponas sup anchā empl'm: neqȝ vngᵐ an̄ nimiā euonē corpis. i. sufficiētē. veꝝ si dolor augmentet' aliquātulū ante purgationē ponemus medicinas hn̄tes calorē tēperatū q̄ habēt sedare dolorē ⁊ nō attrahere māz vt camomillā semē lini ⁊ sil'ia: ⁊ inungemꝰ cū oleo de alkāna vel aneto. Alia aūt epithimata ⁊ empl'a. s. que sūt cal'itatis attrahētis qn̄ corpus fuerit repletū multis hūoribꝰ attrahūt humores ad iuncturā ⁊ nocent multū: qm̄ magis attrahūt q̃ dissoluunt. ¶ Et dixit. empl'is frigidis nō indigemus in passione huius iuncture: q̃uis cōburat' ex calore: qm̄ nulla medicina est tā fortis ꝙ possit expellere māz a suo loco: sed inducit maiꝰ malū: q2 claudit poros ⁊ retinet mām ⁊ facit maiorē accidere dolorē: ⁊ sollicitudo nr̄a nō ꝺz eē: nisi circa attractionē eius: qꝺ est in ꝓfundo huiꝰ iūcture ad supficiez corpis. Et de hoc ēt supradictū est. ¶ Et Sera. dixit. postq̃ euāuerimꝰ totū corpus opz vt redeamꝰ ad iuuamēta ꝑticularia ex eis que comedunt' ⁊ bibunt': ⁊ ex qbꝰ fit empl'z. Et caueas cū cautela ab oībꝰ rebꝰ: de ꝓprietate q̄rū est vt desiccent humorē ꝯtētū iūcturis: ⁊ iste sūt res in qbꝰ sunt due virtutes. i. due q̄litates actiue in vltimo: qꝺ est: q2 res que calefaciunt in vltimo cū admistrant' ante horā in q̄ digerit' mā ⁊ corpꝰ est plectoricū aut administrant' supra mēsure eq̄litatē. aut in loco vbi nō cōueniūt: tūc ipse adurūt ⁊ incidūt humorē q fecit egritudinē donec ponāt eū difficilis resol'onis. Et ille que ifrigidāt ip̄z cū hoc ꝙ ipse ingrossant ⁊ ifrigidāt ip̄m acqrūt mēbro leso stuporē ⁊ difficultatē motꝰ ⁊ paucitatē sensus. Opz ergo dixit Sera. vt deuitet' ꝓprie administratio haꝝ reꝝ ad dolorē ancharū ⁊ sciatice: qꝺ est: q2 hūor nociuus in ꝓfundo mēbri indiget vt acq̄rat' ei facilitas cursus ⁊ subtilitas ⁊ velocitas resol'onis ⁊ nō acq̄rat' ei ꝯ̃rium istaꝝ: nā cū attenuat' humor subtiliat' ⁊ resoluit': cōmēsuratur tūc mēbrū in quo est retētus. ¶ Dicūt tamen ꝙ si adeo dolor fortis fuerit vt resoluat virtutem: ꝙ in hac iunctura ⁊ qualibet alia possumꝰ reꝑcussiua approximare: eligēdo ꝙ meliꝰ sit mām incrudari ⁊ cōdēsari q̃ sinere v̓tutē ꝓsterni. ⁊ dicūt. resoluētia in hac iunctura oportere esse fortiora in suba subtiliora q̃ in alijs q̄ req̄rit ipsiꝰ maior ꝓfunditas: ⁊ hoc vt valeāt ad ipsiꝰ ꝓfundū ꝑuenire. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ illi hūores q sunt flātici ex eis currūt cursu a ꝑatū grossorū in verificatione curatiōis: ⁊ ꝑꝑ h̄ nō opz vt sit p̄sūptio ad ministrādū resolutiua fortiora an̄ euonē: in empl'is. n. q̄ administrant' in hoc loco. dixit Auic. diligit'. i. exiget' acuitas ꝑꝑ duas intentiones: quaꝝ vna est resol'o ⁊ altera attractio ad exteriora: ⁊ aborret' acuitas ꝑꝑ quādā intētionē: ⁊ est ꝙ ipsa exsiccat mām ⁊ in lapideitatē ꝯuertit ⁊ dimittit eā non recipiētē medicationē: q̃zobrē opz vt nō dimittat' lenificatio: q2 īmo sil' cū resoluētibꝰ fortibꝰ administrari ꝺz: dicunt itaqȝ ꝙ an̄ euonē si dolor exigit sedationē sui ⁊ ad hoc cōueniunt calida ipsa debent eē talia que absqȝ attractione resoluant. ¶ Si itaqȝ mā cal'a fuerit. dixit Haly. aquā tēperati caloris distilla: ⁊ oleo inunge sisami. ⁊ in balneuz induc ꝑ hebdomadā aquā tēperati caloris infūdēs. Et post māe minorationē locū cū carnibo empl'abis trito mugato ⁊ oui vitello in passionis p̄ncipijs: ⁊ post cū lupinis tritis diligēter mixtis cū squingibin. Et cū declinauerit adhibe empl'm de melliloto roſ. floribꝰ camomille ⁊ sil'ibꝰ cū matabi aquam dissoluti distēperās: ⁊ cū empl'm ab eo tolles supinstillabis aquā cal'am in qua coxeris camomillā mellilotū centaureā radicē apij saturegiā helsen ⁊ similia. Et postea hec decocta cataplasmaueris manifeste ꝓderit. ¶ Empl'm qꝺ lenit sciaticū dolorē calidū. ℞. mucillagis altee ⁊ se. malue ⁊ psilij: ⁊ se. lini: ⁊ adipis galline ⁊ olei violacei: ⁊ aceti. an̄. ꝑtes eq̄les: ⁊ cōfice cū farina ordei: ⁊ si calor fuerit magnꝰ abluant' oleū ⁊ adeps. Et circa finē passiōis addant' in p̄dicto empl'o flores cāomille ⁊ mellilotū: semē aneti ⁊ fenugrecū. ¶ In sciatica xo de frida mā in p̄nᵒ an̄ euonē si dolor exigit mitiget' cū linimēto facto ex oleo aneti ⁊ camomille: ⁊ adipe anseris ⁊ mucillagine fenugreci ⁊ seīs lini. Inq̄t Asclipiades: ⁊ ponit' a Ga. 10. miemir. Epithima sciatice ⁊ artetice ꝯfestiz iuuans pones fenugrecū i vase figuli ⁊ ꝑmisce ⁊ esicca tm̄ q̃tū sufficit: ⁊ pone sup prunas ⁊ coq̄ vsqȝ ad dissol'onē. Cū āt dissolutū fuerit ⁊ iteꝝ coq̄: deīde aufer ab igne duc diligēter: ⁊ in pāno extēdens pone sup locū. ⁊ cū binda circūuoluēs dimitte: ⁊ h̄ fac duobꝰ vel tribꝰ diebꝰ. Cū aūt siccatū fuerit farmacū adde de liquore q̃tū sufficit qꝺ addet' tm̄ q̃tū vt cataplasma sit fortiꝰ. ¶ Cūqȝ p̄cesserit euo ⁊ dolor nō sedatꝰ fuerit: tūc vtēdū est resolutiuis fortioribꝰ. Qꝫ si nō ꝯtulerint accipiant' q̄ resoluunt cū attractiōe ad exteriora. Et his nō cōferētibꝰ apponant' ⁊ rubificatiua ⁊ vesicatiua. ¶ Et de resoluētibꝰ sil' ⁊ attrahētibꝰ ad exteriora vtilibꝰ est resina pini mixta cū pice ⁊ embrocet' cū vino ꝺcoctiōis thimi abrotani saturegie ⁊ ruthe. Et ex bonis est vt inūgat' locꝰ cū melle ⁊ supasꝑgat' puluis nasturtij ⁊ ex eis sūt folia enule ꝺcocta cū vino ⁊ empl'ata. ¶ Empl'm valde vtile sic fit. ℞. olei costini ⁊ hyrini. an̄. ℥. ij. olei terbētine yssopi hūide armoniaci. an̄. ℥. j. galbani piguedis castorei croci euforbij. an̄. ʒ. ij. centauree minoris piretri. an̄. ʒ. j. succi yue succi maiorane. an̄. ℥. ij. vini maluatici. ℥. viij. olea succi ⁊ vinū bulliāt adinuicē cuz aliqbꝰ herbis cal'is: vt calamēto saluia origano acoro assara polipodio ⁊ sil'ibꝰ vsqȝ ad vini ꝯsūptionē: postea colent' ⁊ ad ignē ponāt' ⁊ supaddat' armoniacū galbanū: ⁊ yssopꝰ hūida: ⁊ cū dissoluta fuerint addat' euforbiū: ⁊ qdā cum eo addūt de gūmi edere ad q̃titatē eiꝰ. Et post paululū ꝺponātur ab igne ⁊ addāt' oleū terbētine ⁊ castoreū: ⁊ postea oīa aq̄ diu agitādo icorpent'. Dr̄ ꝙ si litargiriū diu teret' cū vrina ⁊ melle ⁊ inungat' eo locꝰ ꝙ eadē die facit egrū de lecto surgere. ¶ Et dr̄ ꝙ spuma q̄ adheret cānis vel iuncis: aut alijs virgulis: siue herbis in aq̄ applicata loco multū ꝯfert. Et de ꝯferētibꝰ ē empl'z ꝺ radice: cucumeris asini. ꝺcocta i aceto. Et sacellatio loci cū herbis cal'is vt calamēto mētastro origano thimo serpilio ⁊ sil'ibꝰ. Et empl'z fcm̄ ꝺ farina lolij cū mellicrato. ¶ Dixit Raſ. 12. ꝯti. ℞. apiū dū fuerit recēs xe vel estate: qm̄ in hyeme erit debile ⁊ terat' illō subtil'r cū adipe cū sit difficile ad terēdū: ⁊ pone ip̄z sup pulpā anche ⁊ pedē totū ⁊ liga ⁊ dimitte ꝑ horas 4ᵒʳ vsqȝ ad. vj. Deīde intromitte in balneū: ⁊ cū hūectat' eiꝰ corpꝰ ex sudore igrediat' pilā: deīde remoto empl'o ab ācha ponat' sup eā lana ad cooperiēdū eā. Et h̄ medicamē sufficiēs erit ei absqȝ alia re. Qꝫ si aliq̄ ꝑs passiōis residua fuerit iteratio sil'is fiat in vice 2ᵃ tm̄: sed in maiori ꝑte nil remanebit de ea: neqȝ subuerteret': nisi post q̄tuor dies. sup. ⁊ si subuertit' reitera. Et vti debēt qete in media ꝑte ipsoꝝ. ¶ Dixit Gil. oleū a veteri cucurbita olearia cōburēdo ipsaz ad ignē trahat' ⁊ inūgat' eo: q2 optimū ū est. Et dixit. vrtica ꝯq̄ssata cū sale supponat': s3 si minꝰ ardor fuerit ponat' nō ꝯq̄ssata. Et dixit suffumiget' locꝰ cū vino decoctiōis bardane aut tapsi barbati: ⁊ eo empl'et' locꝰ. ¶ Dixit Aui. empl'z resoluēs māz ex ꝓfūdo ad illō qꝺ appet. ℞. seīs ruthe siluestris: baccaꝝ lauri aniudē nitri secha armeni cordumeni pulpe colloq̄ntide: ruthe recētis picis ⁊ cere armoniaci. an̄. ꝑ. viij. beçart au: v. opopanaci sulfuris qꝺ non tetigit ignis amborum. an̄. aur. iiij. ⁊ ponant' adinuicez. ¶ Andromacus. ⁊ ponitur a Gal'. 10. miemir. malagma forte calefactiuū ⁊ attractiuuz: ℞. seminis ruthe siluestris. an̄. ʒ. iiij. silfij. baccarum lau. affronitri: collogn. cordumeni ameos. an̄. ʒ. vij. ruthe recentis octauā partē mine vnius adipis tauri tātūdē galbani. ʒ. vj. opo. sulfuris viui. an̄. ʒ. iiij. Et vt fiat empl'm adde picem rasinam terbentinā cerā ⁊ armoniacuz.

Resoluētia sil' ⁊ attrahentia ad exteriora.

¶ Dixit Aui. administrent̃ etiã vaporationes ⁊ embroce resolutiue ⁊ aque termarꝫ. Et de cõferẽtibꝰ est oleũ petroleuz ⁊ albũ ⁊ nigrũ. Et de linimẽtis ꝯferẽtibꝰ sunt oleũ de lateribus oleũ euforbij: oleũ de piperibꝰ ⁊ de enula ⁊ de castoreo simplicia ⁊ cõposita ⁊ cũ cera ⁊ sine cera. Quod si ꝑ p̃dicta non remoueat̃ dolor afferat̃ medicina violẽter attractiua cũ rubificatione. ¶ Jnqt Gal. in de simplicibꝰ medicinis. enula valz ad rubificandũ anchã: sicut alie medicine rubificatiue: ⁊ valẽt ad h̃ folia eiꝰ ꝯtusa: ⁊ silr̃ radix ⁊ vidisti sandarũ piretri: mãsi in bina appõne radicũ enule liberatũ. Et apiũ risus suppositũ silr̃ operat̃. ¶ Dixit Ras. 12° ꝯti. dico ꝙ melior res quã deꝰ creauit ꝑ remedio in isto tẽpore subueniẽs loco vstionis est illinitio facta cũ melle anacardino sup anchaz: dũ inde fiãt ampulle q̃ pforari debẽt ⁊ ꝓhiberi a cõsolidatione: vt ex eis fluat hũiditas aquosa dũ mitigabit̃ dolor affligẽs in ancha: hoc. n. vicez vstionis gerit: vñ illinitio fiat supra cartã pergameni ⁊ supponat̃ loco spatio duarum horarꝫ dũ faciat ampullas: iterato fiat. ¶ Dixit Filagorius. ℞. tapsiã ⁊ coque in aq̃ dũ cõcipiat aqua v̾tutẽ ipsiꝰ ⁊ igrosset̃: deinde infunde lanã in ipsa aq̃ ⁊ suppone anche dũ fuerit calida dimittẽdo eã morari ibi per horã inquãtũ infrigidat̃ hic iterãdo dũ locus rubefiat: deinde suppone picẽ particule pergameni ad modũ anche factã ⁊ calefaciẽs eã super ignẽ suppone anche: ⁊ dimitte ꝑ horas qnq3: aut ꝑ hebdomadã: qm̃ sanabit eã: ꝙ si nõ sanauerit suppone sinapiũ dũ ampullas faciat. Et pix q̃dẽ apponi posset silr̃ post q̃cũq3 rubificatiuũ. Et dixit. vngm̃ fuscũ qd̃ vlcerat in hoc est melius alijs in faciẽdo ampullas: sed perforande sunt ampulle ⁊ supspargendũ est eis desiccatiuũ qd̃ nisi cõtulerit iteratio fiat. Et dixit Filagorius. iuro ꝑ deũ ꝙ nullus est curatꝰ per hoc medicamẽ qui nõ sanaret̃. ¶ Aaron dixit. cõferũt dolori ancharꝫ emplastra calida attractiua violẽta cõfecta cũ saturegia sinapi sulfure ⁊ silibꝰ de illis que ampullosuz faciũt corpus in balneo. ¶ Ait Ras. 12° ꝯtiñ. dico. hoc emplm̃ est violẽtũ ad anchã. ℞. picis liq̃de rotul. iij. fecis aceti. rotul. ij. baurach rufi rotul. i. 5. sulfuris stafisagrie. añ. rotul. i. piretri. rotul. 5. nasturtij. rotul. i. 5. cere qd̃ sufficit. liquefiant cera ⁊ pix ⁊ terant̃ allia ⁊ cribellent̃: ⁊ cũ illis ministrent̃: ⁊ dixit. emplz sufficiẽs sine alia cura fit ex sinapi ⁊ ptasia. ¶ Dixit Pau. illinitio stercoris caprini cũ aceto forti sup anchaz sciatice facit: sicut facit sinapis: sz erit melior. Et Aui. dix. si liniat̃ sciatica cũ stercore caprino ⁊ aceto forti: erit sicut medicamẽ de sinapi ⁊ meliꝰ eo: ⁊ maiꝰ iuuam̃ facit q̃z ip̃z. ¶ Dixit Gal. si iueterauerit passio sinapis sumat̃ ⁊ cũ fimo colũbino eiusdẽ q̃ztitatꝫ terat̃ ⁊ apoçimate ficuũ ꝯficiat̃ ⁊ coxe supponat̃: ⁊ tã diu dimittat̃: donec vesice aq̃ plene fiãt: q̃ scindant̃ vt exeat aq̃ q̃ in eis est ⁊ locꝰ pãno aq̃ cal̃a ĩfuso euaporet̃: ⁊ hoc fit vt dolor sedet̃. ¶ Dixit Sera. nasturtiũ sedat dolorẽ scie ⁊ q̃zlz egritudinẽ quã calefacere opz q̃n miscet̃ cũ sauic ordei ⁊ aceto: ⁊ fiat emplm̃ ⁊ q̃n aliqd̃ mẽbrũ patiat̃ dolorẽ antiquũ: sic̃ est dolor podagre ⁊ scie: ⁊ vngit̃ cũ melle ⁊ puluerizat̃ desup puluis nasturtij ꝯuenit ⁊ aufert dolorẽ. ¶ Dixit Gal. 10. miemir. in qbꝰ facta ẽ ĩcuruatio fortis ⁊ difficulter solubilis mã a medicis q̃ in ip̃a vsi sũt farmacijs acribꝰ. sup. vel alia de cã vẽtosa est maximũ auxiliũ. ¶ Dixit Haly. si nõ mitigat̃ passio. s. ꝑ curas dictas siciã cũ igne v̾tebro anche pone. ¶ Et dixit Gal. ⁊ ponit̃. 12° ꝯtiñ. ꝙ ponit̃ cũ scarificatione ⁊ sine. Et subdit Haly. yrundines applica loco qm̃ plm̃ ꝓsũt mãz trahẽtes a cõcatenatione ad anche extrema. dixit Aui. deĩde. s. factis euonibꝰ ⁊ alijs p̃dictis ⁊ nõ ꝯtulerint administrent̃ vẽtose sup anchã cũ incisione ⁊ sine ea.

De appõne vẽtosarũ in dolore sciatico.

De rubificãtibus ⁊ exiccãtibꝰ

Dolor humeri ꝯsilibꝰ signis ipsiꝰ spẽs dignoscit̃. Et cõsilr̃ curat̃. Notãt tñ ꝙ q̃n necẽia fuerit flõmia ꝑꝑ sanguis dñiuz soliꝰ vel mixti cuz alijs hũoribꝰ: ꝙ p̃ dz fieri flõmia ꝑ antipistasiz euans. s. ex opposito brachio: aut ex pede eiusdẽ lateris: ⁊ postea dz fieri ex saluatella eiusdem brachij in manu iter auricularẽ ⁊ annularẽ digitũ. ¶ Et de appropriatis huic dolori humeri si mã fuerit cal̃a: ⁊ in ꝑn°. est oleũ roseũ cõquassatũ cũ succo portulace: aut solatri sz non ꝯtinuet̃ nisi per diẽ vnũ: aut ꝑ duos ad plus: ⁊ nõ apponat̃ actu frigidũ. Et postea fiat linimẽtũ cũ oleo ros. ⁊ de mellíloto mixtis eq̃lr̃ vel ineq̃lr̃ ꝭm exigentiã. Et in fine fiat linimẽtũ cuz adipe anatis oleo camomel. ⁊ sambucino mixtis cũ cera pauca: ⁊ si cã fuerit frĩda in ꝑn° fiat linimẽtũ ex oleo masticino: absintileo: nardino: ⁊ silibꝰ simplr̃ vel cõposite. Et in ꝓcessu addant̃ eis resoluẽtia calida vt oleũ costinũ ruthaceũ ⁊ siliuz. Deinde deueniat̃ ad resoluentia pura. Et de appropriatis expertis est aq̃ nitri illinita sola: aut cum alijs mixta. Cũq3 nõ cõtulerint apponẽda sũt attrahẽtia rubificãtia ⁊ vesicãtia vẽtose ⁊ sãguisuge sic̃ in cura sciatice dcm̃ est.

Et dolor genu ⁊ tali cõsilis est p̃dictis in cãis ⁊ signis ⁊ mõ curationis. Quedã tñ in eis appropriauerunt auctores. Jnqt. Dios. folia ppl̃i arboris trita ⁊ supposita in emplo genibꝰ in qbꝰ est apa calm̃ ꝯferũt mirabilr̃ ⁊ alleuiãt ea. Et Ruffus dixit. ꝙ folia iusq̃ami ꝯferũt valde dolori cal̃o genu. ¶ De appropriatis dolori frĩdo genu, dixit Ras. 12. ꝯti. ex libro absq3 auctore inũctio cũ oleo costino bom̃ est ad dolorẽ genu de friditate ⁊ flãte semicrudo. Et fiat illinitio ex stercore vaccino cũ aceto: qm̃ hz v̾tutẽ mirabilẽ ad attrahendũ qd̃ est cõtentũ in articulis genuũ ad cutis superficiez. ¶ Et dixit Ras. ad apa genuũ. ℞. stercus ouiũ ⁊ farinã ordei: ⁊ tere ea cũ aceto: ⁊ fac illitionẽ cũ eis: qm̃ dissoluet id qd̃ in eis est. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit̃. 12. ꝯtinẽ. medicamen ꝯferẽs dolori genuũ ex frigiditate. ℞. bdellij. ʒ. j. opopanacis adipis liquefacti. añ. ʒ. 5. aggregent̃ ⁊ supponatur. ¶ Dixit Pau. ad dolorẽ genu. ℞. myrrhe aloes armoniaci ⁊ thuris. añ. ꝑtẽ. j. dissoluant̃ cũ vino cocto: ⁊ cũ eis fiat illinitio. Aaron. euforbiuz tritũ mixtũ cũ ceroto facto ex oleo narcissi: aut liliorꝫ ꝯfert dolori genuũ frigido. ¶ Jnqt Ras. dico ꝙ q̃dã laborãs dolore genu antiquo sũpsit medicinas in potu de stomaticon fere quuquagesies: ac cristeri vsus est cũ centaurea nõ solũ vna vice: cui cõsului ꝙ frequẽter acciperet medicinas attenuatiuas ex ꝓuocãtibꝰ vrinam: ⁊ eo ꝙ erat humide cõplexionis ⁊ frigide ꝯualuit ipsis frequẽter factis spacio longi tp̃is. ¶ Ad dolorẽ genu misce fel taurinũ cũ pice ⁊ melle ⁊ suppone. ¶ Gal. vt scribit̃. 12. ꝯti. fecit emplm̃ qd̃ ꝯfert dolori sciatico ⁊ oium articulorꝫ. ℞. fenugrecũ ⁊ coque eũ cũ aceto lymphato cũ aq̃: ⁊ bulliat dũ dissoluat̃: ⁊ suba tollat̃: ⁊ distemperet̃ cũ melle cũ modica ꝑte aque ⁊ supponat̃: ⁊ dimittẽda est sic vsq3 ad triduum. Et ait Ras. dico hoc dz fieri in ꝑncipio negocij.

¶ Amplius quedã sunt spãlia sumẽda interius cõueniẽtia cõmuniter in dolore articulorꝫ. Dixit Sera. ⁊ ponit̃. 12. ꝯtinẽ. ℞. succi portul. trite ⁊ oppresse. ℥. j. ⁊ misce quartã ꝑtẽ ipsiꝰ olei amig. cũ ea: ⁊ da in potu ꝑ hebdomadas: ⁊ sanabit̃ passio articulorꝫ oino. Jbidẽ ex li° absq3 auctore cõburat̃ panis porcinus: ⁊ cũ cinere eius fiat emplm̃ cũ aceto: aut detur in potu cũ aqua mellis: ⁊ est speciale ad sciaticã. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit̃ ibidẽ. medicamen cõfectum cũ keiri citrino pluries dissoluit apata dura accidẽtia in articulis: inquit Dios. hec est descriptio medicaminis keiri citrini qualr̃ dz fieri: ⁊ dz intelligi de flore eius: qui ẽt appellat̃ keiri ruffum ⁊ appellatur basad. ℞. reuse peonie mare spice: añ. ʒ. ij. folij idi. ʒ. j. gario. grana. xv. nũero floris keiri ruffi. ʒ. 5. vtriusq3 aristol. añ. ʒ. viij. dosis kirat sex. postq̃z digestũ fuerit bñ cibariũ ⁊ incipiendũ est in potu ipsius de equali tp̃e autũni: ⁊ sumi dz vsq3 ad. 50. deinde per. xv. dies sequẽtes nullus fiat de eo potus. Et talis cõditio dz sequi de potu eius semp. s. bibendo: postea etiã. 50. dies: ⁊ deinde iterũ desistendum per. xv. dies dum cõpleat annũ. 366. dierũ: sed nõ dz fieri sumptio ipsius in omnibus diebus canicularibꝰ: ⁊ dz hoc fieri euitatis carnibus grossis salitis piscibus salitis almuri blitis pastinacis mẽta cucumeribus ⁊ melonibus ⁊ sũmarie oibus generantibus humorẽ aqueum: ⁊ vino et proprie nigro cum superabundantia

Cõueniẽtia in dol. articulorꝫ ꝓprie

perabundantia. Et ad minus patiens balneari dꝫ qualibet die ⁊ exercitio vti motu ⁊ eqtatione: ac si mã eius fuerit sic/ca: ⁊ si regaẽ bñ regie ⁊ cautela non nocebit ei. ¶ Dixit Gal. theriaca viperaꝝ si qualꝫ die post digõnẽ cibi: ⁊ in estate nõ successiue: sed ꝑ interualla cessare faciet morbũ ⁊ cãm eiꝰ in illis.s. quoꝝ nã est frigida ⁊ hũiditates sũt abũdãtes: ⁊ di/xit in libro de theriaca ad cesarẽ, frequẽter operemur theria cam: qm̃ radicitus educit mãm ipsiꝰ cũ dissolõne ex corpo/re. Et dixit Ras. dico ꝙ faciũt ad podagrã cũ ꝓprietate sati rion hermodac. tassus barbassus: per corui: pastus colũba/rũ: centaurea ⁊ collogntide. ¶ Dixit Dios. cortex radic. cap paris bibitꝰ cũ aceto ⁊ melle cõuenit dolori anche: ⁊ forte fa cit descẽdere aliqua sanguinea: aut mingere sanguinẽ: vñ al leuiaẽ dolor statim. ¶ Bymmasui dixit. ꝓprietas sparagi est cõferre dolori frigido dorsi. Et qdã dicũt ꝙ confert ẽt oi dolori articuloꝝ assidue bibita. radix celidonie bibita cũ aq̃ in cã calida expellit mãm ꝑ vrinã: ⁊ magnũ ꝑbet effectũ. Et cardus asininus cõfert podagre frigide. Et dixit Bymma/sui ꝙ tassus barbassus ꝯfert laborãti podagra: ⁊ artetica: ⁊ illi cuiꝰ digiti ĩpediunẽ cũ ꝓprietate eius valde. Et dixit. ꝙ lignũ aloes nõ hꝫ silẽ ad cõferendũ in podagra: ⁊ vẽtositati bus grossis in dorso genu ⁊ silibꝰ. ¶ Albugerig. hermoda ctil. boni sunt dolori articuloꝝ dati in potu: aut apoçimate: qm̃ retinent reumata descẽdẽtia ad articulos in ꝑnº passio/nis. sed in tẽpore sue sup̲abũdantie petrifiãt sup̲fluitates: vñ qui eis vtiẽ sup̲abundãter ⁊ frequenter op̲ari dꝫ cũ sup̲abũ danti aqua calida oleo ⁊ lenitiuis effusione sup̲ articulos. Et Gal. dixit. ꝙ hermodactili boni sunt doloribꝰ articuloꝝ: tñ sunt stõaco mali generãtes angustiã: ⁊ appetitũ cibi deij/cientes: tñ educũt celeriter illũ humorẽ ⁊ cessare faciũt reu/ma ad minus post biduũ: ⁊ dolorẽ penitus: ita ꝙ patiẽs cõ/sequeẽ sua negocia: sed coquẽdi sunt: ⁊ apoçima eoꝝ dandũ est in potu cũ seminibꝰ ꝓuocãtibꝰ vrinã: ⁊ erũt vtiles absq̃ aliquo nocumẽto p̄dicto: ⁊ ꝯfortandus est stomacus cũ eo qd̃ hꝫ ipsũ ꝯfortare post op̲õnẽ ipsoꝝ: ⁊ calefieri dꝫ modi/cẽ: tñ pes corui est melior eis in hoc: ⁊ nõ nocet stõ. ¶ Dixit Aui. in hermodac. crediẽ plĩm esse iuuamẽti: ꝓpea ꝙ ipsi sol uunt statiꝫ humorẽ frigidũ: ⁊ in ipsis est res alia: qm̃ faciũt succedere solõni stipticitatẽ: ⁊ ꝯfortãt mẽbra: quare non est posẽ cũ eis vt redeãt sup̲fluitates liquefacte ꝑ medicinã: qbꝰ non accidit vt euacuenẽ ⁊ ꝓhibeãt illud iteꝝ qd̃ subtiliatũ est per v̄tutẽ medicine currere in meatꝰ: ⁊ hoc ex op̲õne hermo dactiloꝝ ꝯtrarium est reliqs resolutiuis ⁊ euacuatiuis calidis. Plurima. n. hoꝝ sunt q̃ dilatãt meatꝰ ⁊ dimittũt eos dilata tos: veꝝ hermodact. sunt stõ nociui: quare opꝫ vt misceanẽ cũ eis q̃ sunt. sicut piper ⁊. çiç. ⁊ ciminũ. Et qñq̃ administrã tur cũ eis que sũt: sicut aloes ⁊ scamonea: vt ꝯforteẽ eoꝝ so/lutio. Et dixit Aui. dixerũt qdã. ꝙ pedi coruino iest op̲atio hermodac. ⁊ nõ est ei nocere stomaco: dixerũt chuçci ꝙ tur/bith educit flegma crudũ d̄ genibꝰ. ¶ Ait Ras. dico pillas elchus q̃ bone sunt ꝑ annũ vnũ dolori dorsi: ⁊ genuũ antiq̊. ℞. pulpe collogn. ʒ. j. quartã turbith boni. ʒ. j. centauree mi noris. ʒ. ß. çiç. ʒ. iij. castorei. ʒ. j. quartã serapini dauich. ij. me dulle cartami. ʒ. j. tertias duas fiant pillule ꝑ annũ. ¶ Dixe runt Dios. ⁊ ẽt Gal. ꝙ gallus vetustus sicut est in caº. colice cuꝫ cartamo ⁊ polipodio confert dolori articuloꝝ qñ indu citur in vsu laxatio eiꝰ: qm̃ humorẽ educit crudũ ⁊ nigrum. Ait Ras. dico opꝫ poni in hoc in re aliqd qd̃ faciat ad hanc passionẽ: sicut hermodac. ⁊ pes corui. ¶ De libro hermetis si cũ adipe vulpis vngaẽ podagra sanabiẽ. Medicamẽ aliud de keiri citrino: ⁊ poniẽ a Rasi. 12. ꝯti. ℞. keiri citrini aur. j. ß. gar. ʒ. v. myrrhe peonie seis aneti. añ. ʒ. j. polij maioris. ʒ. ij. aris. ro. ⁊ lõ. añ. ʒ. ij. detur in potu cũ aqua mellis dos. ʒ. j. nulla facta comestione: postea vsq̃ ad nonã horã: ⁊ sumaẽ ꝑ 10. dies inseꝑabiles: qm̃ tollit vehemẽtes dolores. ¶ Et di/xit. hoc est medicamẽ de ossibus bibẽdũ in quolibet triduo semel per totũ annũ: ⁊ qñq̃ per cõtriduũ: ⁊ eradicabit do/lorẽ articuloꝝ humidoꝝ. ℞. camedreos. ʒ. j. arist. ʒ. vij. gen tiane. ʒ. ij. cẽtauree minoris. ʒ. j. apij. montani. ʒ. iiij. fu. bde/lij agarici. añ. ʒ. ij. meu. ʒ. j. teraẽ ⁊ distẽpereẽ cũ melle despu mato. dos. ʒ. j. vsq̃ ad. ij. iuxta modũ morbi: ⁊ si fiant ex eis pillẽ sumant cũ aqua mellis: sed nulla comestio dꝫ fieri po/stea per. 10. horas. ¶ Et de appropriatis est decoctio radi/cis papaueris cornuti decocta in aqua vsq̃ ad mediũ cũ bi bitur: ⁊ radix rubee tinctoꝝ bibita cũ mellicrate: ⁊ radix be tonice bibita in vino permixto. ¶ 12º ꝯtinẽtis. ypericon est ex ꝯferentibꝰ. Quidã dicũt. ꝙ flos ypericon cũ semine suo decoctũ in vino si bibiẽ. 40. diebꝰ sanat sciaticã: ⁊ aliqui ab solute dicunt de ypericon itelligẽtes de herba: ⁊ qdã dicũt. ꝙ flos ⁊ folia ⁊ fructus debẽt sumi cũ vino vel mellicrate: ⁊ similr̃ camepitheos bibitũ. 40. diebus: ⁊ decoctio assari: si/ue infusio eius ꝯuenit dolori articuloꝝ: ⁊ maxie scie bibita. ¶ Herba iusqami albi cũ stercore ouino contusa: ⁊ modico aceti tumorẽ genuũ ⁊ aliuꝫ locoꝝ tollit. ¶ Ait Gal. 10. ꝯti. de simplici medi. ego vsus sum in habẽte in genu cronicum dolorẽ: ⁊ difficile sanabilẽ farina ordeacea mixta cũ sterco/re caprino: ⁊ mirabilr̃ est hõ intus. Erat aũt rusticus: sed ẽt in oibꝰ cõsilibꝰ partibꝰ ⁊ cõsilibꝰ tumoribꝰ vsus sum eo cõ similiter ⁊ multiplr̃ profuit. Qd̃ accipiẽs Sera. dixit. stercꝰ capraꝝ est calidũ resolutiuũ: ⁊ cõuenit ap̲atibꝰ fraudulen/tis: sicut sunt ap̲ata genuũ ⁊ doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ scie qñ mi/sceẽ cũ farina ordei ⁊ cõficiẽ cũ aceto ⁊ poniẽ sup̲ locum: ⁊ maxime in corporibꝰ duris ⁊ solidis: sicut rusticoꝝ. Et qdã in emplo ponunt myrrham ⁊ est vtile conferens celeriter. ¶ Dixit kiranus. ℞. seis psilij ⁊ vue ⁊ extrahe ab eo mucil laginẽ decoquẽdo ipsuꝫ integrũ in duobꝰ rotu. aque: ⁊ per pãnũ ꝑme ⁊ feces abijce ⁊ mucillagini adde cere. ʒ. iij. olei. ʒ. vj. ⁊ ipsis dissolutis cõtere diutius in palma. Emplm̃ confe rẽs dolori iuncturaꝝ calido: ⁊ ꝓhibẽs fluxuꝫ humoꝝ ad lo cum cõficiẽ ex citonio in aceto cũ farina ordei: ⁊ cõuenit si/militer illinitio ex succo papaueris cũ lacte mulieris. ¶ Fo/mentatio q̃ vtilis est dolori iũcturaꝝ calido fit cũ aq̃ in qua decoquunẽ rane fluuiales euiscerate ⁊ decapitate quousq̃ dissoluanẽ. Et qdã vtiliter decoquũt cũ eis folia salicis: aut rasurã cucurbite. Adeps vrsi mixtus cuꝫ stercore caprino ⁊ croco ꝯuenit doloribꝰ iuncturaꝝ frigidis: ⁊ silr̃ senacũ con tusuꝫ appositũ. Et qdã dicũt. ꝙ tormẽtilla mixta cũ oleo ⁊ inũcta in triduo tollit dolorẽ fridũ iũcturaꝝ. Et ꝯfert emplꝫ factũ de cinere ficꝰ mixto cũ vitello oui aceto croco ⁊ cera.

Côuen/tia in d/dol. arti/culo/ꝓpria

flos ypicõ d̄coctꝰ cũ semĩe suo in vino si bibaẽ. 40. diebus sanat sciati/cam.

¶ De dolore spine ⁊ dorsi. Cap. xiij.

Dolor spine qñq̃ occupat: lꝫ raro totã spi/nã: ⁊ qñq̃ partẽ eius tm̃: ⁊ est hoc ꝟꝫ plm̃: ⁊ tũc aut occupat ꝑtes sup̲iores: ⁊ vocaẽ dolor colli: qñq̃ occupat ꝑtes spondiliuꝫ colli: aut occupat ꝑtes medias spine: ⁊ vocaẽ absolu te dolor dorsi: aut occupat ꝑtes spine inferiores: q̃ occupat ꝑtes. xj. spõdiliũ inferioꝝ vel q̃rũdã eaꝝ: ⁊ põt denoiari ab ipsis spondilibꝰ quas occupat. ¶ Dixit Gal. ꝓut poniẽ. 12º ꝯti. dolor dorsi in musculis intrinsecis ⁊ extrĩsecis ⁊ spõdili bus erit: ⁊ sumpsit dorsuꝫ large pro spina. Et. A. dixit. do/lor dorsi fit in lacertis ⁊ chordis itrinsecis ⁊ extrinsecis clau sis in dorso. ¶ Et q̃uis dolor dorsi nõ semꝑ eueniat cõcate/nationibꝰ spondiliũ: tñ q̃ vtplm̃ in eis accidit: iõ de eo au/ctores tractauerunt in tractatu de doloribus iuncturaruꝫ.

Et causa doloris dorsi: qñq̃ est intrinseca: ⁊ qñq̃ ex/trinseca: ⁊ que est intrinseca: aut est in dorso ꝓpria: aut est in mẽbro vel mẽbris cõicãtibꝰ ei: ⁊ q̃ est ꝓpa: aut est interclusa in cõcatenationibꝰ spondiliũ: aut in muscu lis intrinsecis: aut extrinsecis: aut in oibꝰ ipsius ꝑtibus vel pluribꝰ sil. Et q̃ñocũq̃ sit ꝓpria: aut erit mala ꝯplo diuersa calida frida vel sicca: aut nõ pura: sꝫ cũ mã. ¶ Et ꝟm plm̃ cã eius est mala ꝯplo frida mãlis. Ait. n. Ras. in diuisionibꝰ. fit vt plm̃ ex frigore ⁊ hũore crudo: ꝟꝫ plm̃ qdẽ humor flãti cus intercluditẽ in iuncturis spõdiliũ: ⁊ locis medijs eaꝝ: ⁊

cōicatᷣ lacertis ⁊ neruis in circuitu exn̄tibus. Et h̄ mā aliqn̄
est fluida liq̄da remolliēs mollificās ⁊ relaxās ligamēta spō
diliū: vn̄ accidit spondiles dislocari nō itegre: sꝫ aliq̄lr aliqn̄
interiꝰ: aliqn̄ exteriꝰ: aliqn̄ ad dextrū: aliqn̄ ad sinistrum: vn̄
aliqn̄ accidit gibbus: aut ↄcauitas aut arcꝰ ⁊ eleuatio ⁊ ali/
qn̄ torsio: ⁊ ego vidi torsionē magnā in quodā puero cū ma
gistro Christoforo georgij: ⁊ qn̄qꝫ est nō fluida: sꝫ grossa. Et
qn̄qꝫ cā eiꝰ est mā vētosa. ¶ Dixit Theodosiꝰ: dolor dorsi
est de gn̄e doloꝝ articuloꝝ: ⁊ ex eadē mā fit. Et Cōstant. dix̄.
ↄgregatᷣ in spinali ⁊ spondilibꝰ eius supfluitas ex satietati/
bus nauseatiuis excitās dolorē vehemētē: ⁊ forte gn̄at gib/
bū. ¶ Dixit Auic. ꝙ qualiscūqꝫ sit dolor dorsi ipse: aut acci
dit ꝓp frigus cōplonis. s. pure ⁊ flātis crudi: aut cū mā fleg/
matica cruda. s. ꝼm plm: vt dixit Ras. ⁊ qn̄qꝫ fit ꝓp cām fa/
cientē gibbositatē cū nōdū est ↄfirmata. ¶ Que v̄o est ꝑ cōi
tatē: aut est ꝑ cōitatē quorūdā visceꝝ: sicut fit ꝓp debilitatē:
⁊ maxie renū: ⁊ ꝓp replonē vene magne posite sup dorsum:
aut ꝓp vulnꝰ in cāna pulmonis. Et qn̄qꝫ fit ꝓp cōitatē mr̄i/
cis sicut fit cū accidit ꝓp apa in aliquo dictoꝝ locoꝝ faciens
cōicare dolorē dorso: aut alicui pti eiꝰ: ⁊ qn̄qꝫ fit ꝓp cōitatē
totius in crisi. ¶ Dixit Aui. dolor dorsi: qn̄qꝫ ē ex signis cri/
sis: vt accidit ꝓp mām declinātē ad venas dorsi vt euētᷣ ꝑ ve/
nā inferiorē. ¶ Cā v̄o extrinseca est. dixit Gal. vt ponitᷣ. 12°
ↄtinē. qn̄qꝫ accidit ex reflexione corpis sup foueas: ⁊ ex one
re pōderoso. s. delato sup caput vel sup spatulas eius eleuato
violenter. Et accidit. vt dixit Aui. ex multitudie coytus: aut
ex percussione: aut casu sup spina: vn̄ accidit spina in aliqua
suarum spondiliuꝫ dislocari: aut torqueri: aut accidit in par
tibꝰ eius apostema: aut ex similibus causis.

Signa generis sunt nota narratione infirmi ⁊ relatiōe
astantiū. Et dixit Gal. ipse q̄dē qn̄ fit accidit ꝙ
laborans eo nō pōt inclinari: neqꝫ bn̄ extēdere spinale ⁊ vt/
plm dolor iste est diuturnꝰ: ⁊ qn̄qꝫ nō est diuturnꝰ. ¶ Et si/
gna spēꝝ sunt ꝙ factꝰ a mala cōplone pura est absqꝫ graui/
tate sensata. Et cognoscitᷣ spēs male ↄplonis ꝓprijs signis:
⁊ maxime calida ex ꝑceptiōe caloris ⁊ frigida ex sensatiōe
frigoris. Et sicca ꝓprie cognoscitᷣ ex an̄cessione cāꝝ exiccan
tiū vt febres acute vel cronice fluxꝰ vētris cronici ieiuni la/
boris vigiliaꝝ coytꝰ supflui ⁊ siliuꝫ: ⁊ ex cita exiccatiōe olei
quo inungitᷣ locꝰ. ¶ Et si fuerit mala cōplo mālis percipitᷣ
grauitas manifesta: ⁊ q̄r vt in pluribꝰ mālis cōplo est cā hꝰ
doloris: iō vtplm dolor sensatꝰ est aggregatiuꝰ: ⁊ aliqn̄ cuꝫ
aliq̄li extēsiōe: ⁊ maxᵉ si mā fuerit flātica cruda. ¶ Dixit. A.
illū q̄ est ex frigore: ⁊ q̄ ē ex hūore crudo deābulatiuo: ⁊ exer
citiū sedāt ꝼꝫ plꝫ: qn̄qꝫ. n. excitāt ⁊ cōmouēt ipꝫ hūorē cru/
dū: vn̄ nō sedatᷣ dolor: sꝫ acuitᷣ ⁊ intēditᷣ: ⁊ est iceptio eiꝰ. dix̄
Aui. paulatim ⁊ nō subito. Et qn̄qꝫ sentitᷣ cū eo frigus. s. ab
infirmo ⁊ forte a tāgēte qn̄ mā eēt in mēbris exterioribus.
¶ Et dolorē q̄dē dorsi factū a cōitate nō iuenit tāgēs locuꝫ:
neqꝫ excitatᷣ ꝑ tactū aut ↄpssionē: ⁊ adsūt signa lesiōis in mē
bro cōicāte: sed eū q̄ est ꝓp ꝓprietateꝫ in dorso: qn̄qꝫ inuenit
tactꝰ: ⁊ maxie cū cōprimit super hoc: ⁊ qn̄qꝫ ēt nō inuenitᷣ.
Dixit Ga. si fuerit apa. i. cā doloris in musculo exteriori: scꝫ
extrinseco manifeste sentietᷣ dolor qn̄ tāgitᷣ dorsuꝫ. Et qn̄ est
in musculis occultis nō sentitᷣ: sꝫ sentitᷣ tactꝰ doloris interiꝰ
silis dolori renū. ¶ Dixit Aui. cū manꝰ inuenit dolorē: tūc
cā est in dorso. s. in exterioribꝰ dorsi. Et si nō inuenit: tūc cā
est in vētre. i. in pfūdo dorsi. s. intra spōdiles. Et cognoscuntᷣ
spēs facti ꝑ cōitatē. dixit Aui. qm̄ factꝰ cā renū est apud al/
katim. ⁊ debilitatᷣ cū eo desideriū coeūdi: ⁊ fit cū vna cāꝝ re
rū notaꝝ. ¶ Et factꝰ cā repletionis venaꝝ q̄ adherēt dorso
significatᷣ extēsione doloris in dorso fere toto. q̄r ꝼm exten/
suꝫ est ipsaꝝ venaꝝ que ascēdūt: ⁊ est cū caliditate ⁊ inflāma
tione ⁊ pulsatione ⁊ repletione corpis. ⁊ regimine preterito
repletiuo. ¶ Et factꝰ cōitate pulmonis significatᷣ ex lesiōe pce/
pta in ipso pulmōe. ¶ Et factꝰ cā mr̄icis signatᷣ ex ꝓpinq̄ta
te aduētꝰ poxisimi suffocatiōis eiꝰ: vel exitꝰ mēstrui vel par

Signa male cō/plonis pure.

Signa male cō/plonis cū materia.

tus. ¶ Et factꝰ cā gibbositatis signatᷣ ex eis q̄ dicentᷣ in caᵒ
eiꝰ. ¶ Et si mā faciēs dolorē dorsi fuerit apa sentietᷣ dolor
grauatiuus fixus in loco apatis: ⁊ cōicatio lesionis mēbris
intrinsecis sub eo exn̄tibꝰ: ⁊ qn̄qꝫ ad ipsuꝫ febris seqtᷣ: sed si
est nō apans dolor nō erit fixus: sicut nec grauis: sic neqꝫ cōi
cabit mēbris suppositis lesionē de qua sit curādū: ⁊ nō seqtᷣ
ad ipsuꝫ febris nisi leuis aut effimera. ¶ Et factꝰ cā ventosi
tatis erit extēsiuꝰ absqꝫ grauitate. ¶ Et factꝰ a cā extrinse
ca significatᷣ ex an̄cessione alicuiꝰ cāꝝ primitiuaꝝ: vt coytꝰ
laboris delationis, aut eleuationis oneris ꝑcussionis vel ca
sus. ¶ Dixit. A. dolores dorsi aut egēt incuruatiōe aut ere/
ctione. Et indigētes icuruatiōe sunt illi in q̄bꝰ est cā spasmꝰ
ex apate dorsi, aut alijs causis gibbositatis. Et indigētes ere
ctione sūt illi in q̄bꝰ nō est necessariū ꝙ diuersificet reductio
nē. i. reduplicationē anhelitus ⁊ ex incolumitatibꝰ lacertoꝝ
a reclinatione retro ⁊ incuruatione nō faciētibꝰ dolorē.

Cura doloris dorsi variatᷣ diuersitate suaꝝ cāꝝ. Et si q̄dē
fuerint extrinsece abijciantᷣ. Deinde si q̄d de ipres/
sione mala dimiserint corrigatᷣ ↄ̄riū ipressioni relicte auferē
do cū regimie bono in cibis ⁊ potibꝰ sedādo dolorē cū ano
dinis. ¶ Si v̄o cāe fuerint intrinsece, si q̄dē fuerint male cō
plexiones pure curentᷣ cū ↄ̄rijs calide cū frigidis, ⁊ fride cū
calidis, ⁊ sicce cū hūectātibꝰ. ¶ Si v̄o fuerint māles dixit
Guil. q̄ patitᷣ dolorē dorsi ꝓp māꝫ frigidā nō tardet eiꝰ cura
tionē. Et silr patiēs ipsuꝫ ꝓp replonē venaꝝ dictaꝝ q̄ si tar/
dauerit, aut incurret mortē subitaneā. aut paralysiꝫ apople
xiā in breui tp̄e forte in eadē die vel hora. ¶ Et cura q̄dē. di/
xit. A. est silis cure doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ cure gibbositatis ⁊
vētositatis faciētis gibbositatē. sup. ⁊ silr est silis cure alioꝝ
morboꝝ ad q̊s dictū est ipꝫ seq. Ois. n. dolor dorsi eueniēs
a cōitate hꝫ curari cura mēbri patiētis, cuiꝰ cōitate dolor ac
cidit in dorso, ⁊ cuꝫ hoc toto tēpore quo fit cura, ⁊ rectifica/
tio mēbri cōicantis. ¶ Locus doloris dorsi inungi debet vl
epithimari seu emplastrari cū sedātibꝰ dolorem anodinis.
¶ Mālis v̄o inde existēs ꝑ ꝓprietatē dorso, aut cā replonis
venaꝝ curatᷣ dieta potione ⁊ chyrurgia. Et dieta q̄dē eligen
da est ex his q̄ dicta sunt in caplo curationis iuncturaꝝ per
dietā, hic q̄dē alia spālia ponentᷣ. Spinachia nāqꝫ comesta,
⁊ ēt emplastrata ꝓprietatē hn̄t in dolore dorsi calido, ⁊ pro
prie sanguineo ⁊ sparagi in frigido. Ait Rabi in 4ᵃ ꝑticula
sparagi sua spālitate sunt vtiles dolori spine ex flāte ↄ̄ vēto/
sitate gn̄ato. Et brodiū ciceꝝ ꝓpe rubeoꝝ vel nigroꝝ ⁊ ma/
xime cū ↄ̄coquentᷣ cū eis radices feniculi petrosilij vel apij,
⁊ silr panis in quo ponuntᷣ seia anisi ⁊ fenugreci. Et ex car/
nibꝰ caro pipionū ⁊ passeꝝ in domibꝰ nidificantiū, ⁊ caro
ericij est eis ꝓpa, ⁊ ↄueniunt eis radices pastinache baucie
dauci ⁊ enule ⁊ vinū subtile potēs ac maluaticum paꝝ lym
phatū ↄfert ei, sic maxie nocet dolori dorsi calo in quo vita
ri dꝫ oē vinū, ⁊ maxie potēs ⁊ loco vini dꝫ bibere patiēs ipꝫ
aquā ordei, aut aquā ↄ̄coctā cū çuccaro, aut vinū ḡnatoꝝ,
aut iulep cū aq̄ frida. Et si appetit vinū bibat vinū albū pau
ciferū ⁊ aquosuꝫ. ¶ Et ↄferūt in frido deambulatio ⁊ exer/
citiū moderatū ⁊ morari in aere calo ⁊ accūbere in plumis,
sicut in calo ↄfert q̄es ⁊ mora in aere frido, in estate accubi/
tus in eo, ⁊ in hyeme in loco tēpato. Et vtatᷣ patiēs dolorē
dorsi fridū cū suis cibarijs spēbꝰ q̄ sic fiūt. ℞. gar. cinamo/
mi electi. çiç. albi. an̄. ʒ. iiij. cardamomi heil galange. an̄. ʒ. j.
croci macis. an̄. ʒ. ß. ⁊ q̄dā addūt çuccaꝝ ad pōdus oium.

Per instrm v̄o potiōis curatᷣ dolor dorsi mālis cū
euōne māe peccātis, ⁊ alteratiōe ab in
tus ⁊ ab extra. Et si q̄dē mā fuerit sanguinea, ⁊ ꝓprie replēs
venas p̄dictas, tūc necesse est vt fiat flōmia copiose, ⁊ ꝓprie
ex basilica, aut ex ambabus saphenis vel sciaticis ⁊ in pedi
bus, aut in curuatura genu, ipa. n. dixit. A. in dispōne sanat
egꝝ, aut fiat scarificatio multa in naticis ⁊ coxis ⁊ cruribꝰ.
Et ↄuenit hemoroidaꝝ ꝓuocatio, ac ēt mēstruoꝝ in mulie
re. ¶ Et si mā fuerit colica euēt cū eo q̄đ ↄuenit ex multo/

De alterā tibus.

De teria[…] de cura doloris dorsi a ma la ↄplone pura & ma teriali.

Dieta.

De e[…] tibus.

De mō ca[…] uteriz addi iunctura[…] anche.

tiens dictis p vomitū vel secessuȝ:ꝛ maxie p vtrūqȝ:ꝛ bibat alterātia frida:ꝛ inungaṫ loc⁹ vel epithimeṫ cum frigidis. ℭSi vo dolor fuerit frigidus.dixit.A.dolor fridus inq̄ȝtū fridus est oȝ vt cureṫ cū ebibitis ꝛ emplr̄is ꝛ vnctiōib⁹.s. ca lefaciētib⁹:ꝛ inq̄ȝtū est hūor crudus:oȝ vt fiat eūo.s.digōne pmissa cū eis q̄ sūt:sicut hyera hermetis:ꝛ est ꝯueniēs valde:qm̄ digerit ꝛ sbtiliat ꝛ euāt hūorē crudū. Et dixit.costa. ꝯferūt ei pill'e ꝭapini:ꝛ laxatio facta cū pulpa collogn.ꝛ oi eo qd laxat hūorē crudū:ꝛ fiat ei⁹ purgatio cū reiteratiōe: ꝛ reiteratione ꝭȝ necessitatē.Et ꝯferūt ei cristeria subtiliantia ꝛ carminātia ꝛ educētia fl'a.ꝛ pp̄e cū fuerit in pte iferiori lūboꝝ.ℭDe alterātib⁹ vo pprijs est semē sileris mōtani sūptū:ꝛ decoctio radicis ei⁹ bibita.Et d̄coctio radicū filipēdule:ꝛ d̄coctio radicis sparagi ꝛ seis ei⁹:ꝛ decoctio radicis acori.Et de potiōib⁹ exptis ad ip̄m est theriaca diateseron. Et ꝯfert ēt theriaca vipaꝝ ꝛ diatrion ꝛ diagalāga est ppriū. ℭDe alterātib⁹ vo ab ex̄ appropriatis.dixit Aui.est administratio olei de euforbio solius:ꝛ oleo de lilio.al's.bdellio est pprietas mirabilis:ꝛ ex eis ē oleū vrtice:oleū maiorane: ꝛ sepū vrsi.ℭUnctio vtilis valde.℞.olei laurini nardini ꝛ yrini.añ.ℨ.j.cere bdellij.añ.ℨ.ij.succi maiorane.ℨ.j.ſ.galāge ꝛ cimini.añ.ℨ.j.croci.℈.j.cōponanṫ adinuicē:ꝛ fiat vng^m^. ℭDixit Bymmasui ꝛ poniṫ.12.ꝯti.ponaṫ desup pix liq̄da cū carta isepabilr̄:ꝛ p dies deṫ in potu aq̄ cicerū nigrorum. ℭQꝫ si p dictā curā nō tollaṫ dolor rubificātia desup apponāṫ:aut vesicātia ad attrahēdū māȝ ad supficiē cutis. ℭEt Aui.q̄dē ponēdo cañ.in admistratiōe dixit.meli⁹ est vt calefiat dorsuȝ in p̄mis fricādo locū cū manu cal'a:aut pāno calefacto ad apiendū poros:deide inungēdo cōprimendo siue fortiter fricādo cū ipso vnguēto:qm̄ sic ꝯprimēdo vi⁹ vng^ti^ meli⁹ penetrat ad pfundū ꝛ melius fit māei resolō.ℭEt d̄ vtilib⁹ ꝛ laudatis ad dolorē dorsi humeri ꝛ musculoꝝ eueniētis ex frigiditate aut humiditate nō grossa est:vt permisceaṫ aliq̄d de oleis subtilis sube cū vino maluatico vel alio vino subtili ꝛ calefiant:ꝛ ex eis fiat lōga fricatio sup loco.

ℭDe curatione doloꝝ iuncturaꝝ p cauteriū. Cap.xiiij.

Cum non curaṫ dolor articuloꝝ p dietā: neqȝ per potionē:ita q̄ nō sufficiūt medicine:tūc si dolor ipse est a mā frigida pprie flātica necessaria est cauteriçatio.De bonitate.n.cauterij vt in sequētib⁹ tractatib⁹ dicetur:est vt curenṫ egritudies māles cronice cōsumēdo mās tales egritudines faciētes:ꝛ eas educēdo de loco maxiē cū teneṫ aptū tpe cōdecēti.ℭEt scias q̄ qñ mā cōseruās dolorē in iunctura aliqua est reumatiçās ad illā ex superioribus: tūc nec̄iuȝ est cauteriū supra locū p.vij.digitos vel circa ex pte qua reumatiçat mā.Et aliud sup loco iūcture vel infra eū paꝝ.Si vo mā nō sit reumatiçās:sȝ fixa in loco:tūc nō est necessariū cauteriū ponere supra locū:sȝ solū sup eo:aut ifra ip̄ȝ paꝝ.ℭSciendūqȝ q̄ cauteriū maxie nec̄iuȝ est qñ mā in iunctura cōtēta nō p indurationē ꝛ ingipsationē:sȝ p exuberātiā ei⁹ ꝛ remollitionē ligamētoꝝ dislocat iūcturā:vnde spāl'r loquēs Hyp.de sciatica.6° affo. dixit. Quibuscūqȝ a sciatica molestatis vertebrū foris resilit his tabescit crus ꝛ claudicāt si nō vranṫ.i.cauteriçenṫ.ℭDicūt aūt q̄ tabescit crus pp phibitionē a motu:ꝛ qꝛ d̄bilitaṫ ex dolore:ꝛ qꝛ mucillagines obtūdūt cal'in nāle ei⁹.Et qꝛ vt q̄dā dicūt claudiṫ p pte via transitus nutrimēti ad ip̄m cppressa a pte q̄ a suo nāli situ semota est.Claudicant aūt.qm̄ iunctura hec supra quā dȝ fieri mot⁹ deambulationis nō est firma:neqȝ figi bñ pōt ad bonitatē deambulationis.In oi.n.motu locali:vt dixit Alex.req̄riṫ aliqua pticula fixa sup quā fiat ipse motus. ℭEt qꝛ in hac iunctura frequētius occurriṫ:ꝛ magis necessariū est occurrere cū cauterio:id d̄ mō cauteriçādi ipāȝ ꝑus dicā.ℭDixit Raṡ.in li° de iuncturis in ancha.cauteriçatur multis modis:sȝ leuior eoꝝ est vt accipiaṫ instr̄ȝ ꝭm modū: coclearis ferri:ꝛ fiat diametrū ei⁹ sicut est palmi medietas ꝛ fiant in circuitu ei⁹ q̄nqȝ eminētie ad formā ossiuȝ dactiloꝝ:ꝛ mittaṫ in ignē donec rubeat:deide ponaṫ sup pixidē anche:ꝛ eger iaceat sup lat⁹ sanū:ꝛ cauteriçabiṫ q̄nqȝ cauterijs vnica appōne instr̄i.Et subdit.cū volueris ip̄ȝ cauteriçare debes egrū tali mō situare:vt appeat acumē anche:deide fac sup ip̄ȝ circulū.s.demōstrātē locū cauteriçādi:ꝛ deide cauteriça.ℭSera.4° breuiarij.ca.26.dixit.q̄ opȝ q̄ cauteriçeṫ sup ancha in trib⁹ locis aut q̄tuor:ꝛ hic mod⁹ cauteriçādi sufficit qñ dolor est firm⁹ in ancha:ꝛ nō extēdiṫ ad coxā crus vel pedē:nā qñ extēdiṫ nō solū cauterium fieri dȝ in ancha:sȝ ēt in locis ad q̄ dolor extēdiṫ.Et ad hūc dolorē intēdēs Raṡ.12° ꝯti.aucte Simeōis dixit.si nō mitigaṫ dolor cū medicinis vraṫ locus cū cauterio:ꝛ fiat vna vstio in ancha vbi sentiṫ dolor pp̄e in loco doloris:ꝛ in tibia fiat alia vstio in loco vbi sentiṫ in latere siluestri:ꝛ alia vstio fiat tenuis ꝛ pfunda in capite digiti pui:qm̄ sanabiṫ.ℭDixit Albuca.qñ accidit dolor in pixide anche:ꝛ sūt cā ipsi⁹ frig⁹ ꝛ hūiditates:ꝛ curaṫ patiēs cū eo qd diximus in diuisiōe:ꝛ nō ꝯfert curatio:ꝛ antiquaṫ dolor:tūc oȝ vt soluas infirmū ab hūorib⁹ grossis:deide cauteriça ip̄ȝ.Et modus cauterij i ea est ꝭȝ duos modos:aut cauterij cū medicis adurentib⁹:aut cū igne.Cauteriū aūt cū igne est ꝭm modos multos:vn⁹ est vt cauteriçes sup pixidē anche trib⁹ cauterijs triāgularib⁹ ꝛ cadētib⁹ ꝭm figurā triāguli ꝛ faciat ei⁹ triāgulatio pfundationē bonā vel magnā:ꝛ sit q̄ȝtitas spacij q̄ est iter oē cauteriū q̄ȝtitas grossitudinis digiti:ꝛ sit cauteriū oliuale.i.in forā grani oliue mediocris q̄ȝtitatis.Et qñqȝ fit cauterium 4^m^ in medio sup cap̄.anche ipsi⁹:ꝛ sic sūt q̄tuor cauteria:ꝛ si vis cauteriça cū circulo:cui⁹ p̄cessit forā in cauteriçatiōe dislocationis anche:ꝛ est vt sit circulus cōphēdēs anchā totā ꝛ cōbure spissitudinē cutis toti⁹:ꝛ iste est mod⁹ cauterij in sciatica qñ dolor est adherēs anche ipsi ꝛ nō extēdiṫ vsqȝ ad coxā ꝛ crus:si aūt extēdiṫ vsqȝ ad coxā ꝛ crus:tūc cauteriça duob⁹ cauterijs sup coxā sup locū ad quē inuit iste ifirmus in quo est dolor ꝛ cauterio vno sup cauiculā q̄tuor digitis ad ptē siluestrē parūp:ꝛ sit cauteriū cultellare:ꝛ sit profunditas cauterij ꝭm q̄ȝtitatē spissitudis cutis.q̄ si ifirm⁹ inuenit q̄ dolor extēdiṫ vsqȝ ppe digitos pedis:tūc cauteriça ip̄ȝ illic vbi inuit cū cauterio pūctis trib⁹ aut q̄tuor vl' pluribus si indiget:ꝛ si inuit dolorē eē sub genu v̄sus crus:tunc cauteriça ip̄ȝ illic cauterio vno cultellari.Et dixit.caue tibi in oi cauteriçatiōe tua vt nō vltimes cū cauterio ad hoc vt cōburas neruū:aut arteriā magnā:ꝛ accidat p illō sup ifirmū noc^m^ malū aut ꝯctio.ℭDicūt q̄dā.q̄ cauteriū in ancha nō dȝ puenire vsqȝ ad iūcturā.sȝ bñ vsqȝ ad ppe eā.ℭDeinde Albuc.narrat aliū modū q̄ est sil'is mō dicto Raṡ.sȝ est cū trib⁹ eminētijs tm̄.q̄ si dolor fuerit in vtraqȝ ancha cauteriçeṫ vtraqȝ.Deinde posuit modū cauteriçatiōis anche cū medicinis.ℭIn dolore āt dorsi ꝛ lūboꝝ.dixit Albuc.fiant sup dorsuȝ vbi est dolor tres linee ꝭȝ latitudinem almediaci ipsius postq̄ȝ signas cū encaustro in oi linea fac q̄nqȝ cauteriā:aut pl'a ꝭm q̄ȝtitatē tolerātie ifirmi ꝛ v̄tutē ei⁹:ꝛ fiat cauteriçatio cū cauterio pūctuali:ꝛ si vis cauteriça trib⁹ aut q̄tuor cauterijs cū cauterio clauali mediocri:q̄dā dicūt q̄ debent fieri tria cauteria sub loco doloris. ℭEt dicūt q̄dā.q̄ in dolore humeri dȝ apponi cauteriū tribus digitis iunctis inferi⁹ sub humero:ꝛ nō sup ipso ne spasmū vel ꝯctionē inducat.Et dicūt.q̄ si ꝯtingat vt dislloceṫ iunctura humeri pp humiditatē relaxationē faciētē:sicut ꝯtingit vt dictuȝ est in ancha:tūc fiat cauteriū cū instr̄o triāgulato:ita vt pforet cutē ad aliō lat⁹:ꝛ ponaṫ in foramine isto laque⁹:ꝑus tñ dislocatio ei⁹ reduci dȝ ꝛ reducta ꝯseruari:put meli⁹ fieri poterit.ℭDixit Albuc.in dolore podagre cauteriça in circuitu iuncture pedū cauterijs multis:ꝛ sit cauteriū oliuale:ꝛ si indiget vt punctes sup faciē pedis:tūc fac cū cauterio puncti. Et q̄dā dicūt.ꝯferre cauteriuȝ supra talum ex pte siluestri. ℭEt dixit Alb.in dolore genu cauteriçenṫ ip̄m trib⁹ cau/

De alterātibus.

De mō cauterizādi iuncturā anche.

Modus cauterizādi in dolore dorsi ꝛ lumboꝝ.

In dolore humeri

In dolore podagre.

In dolore genu.

In dolori bus manuum. terijs aut quatuoꝛ cū cauterio oliuali: ⁊ si necīa sunt tibi pūcta tūc fac: ⁊ dixit nō submergas manū tuā cū cauterio oliuali: imo sit circiter spissitudinē cutis tm̄. ℂ Quidā dicūt. ꝙ oꝫ fieri cauteriū trib⁹ digitis sub genu ex pte siluestri in fontanella q̄ ibi repit̄ inter duos musculos p quā vene inferius deferunt̄. ℂ In doloꝛib⁹ aūt manuū dixit Albuc. cauteriça in circuitu fociliū cauterio pūctuali: ⁊ si remanet ex doloribus in digitis: tūc pūcta eū sup oēm nodū ⁊ sup pectinē manus. Et si doloꝛ fuerit in cubito aut hūero cauteriça vtrūqꝫ ab oi pte. ℂ Dixit Sera. nō dimittant̄ cauteria ꝯsolidari velociter. sꝫ fricem⁹ ea dieb⁹ multis cū medicis apitiuis q̄ coꝛ*Canones in cauterizatione.*rodūt carnē donec currat tota sanies virulēta aggregata in iuncturis. ℂ Cōuenit. n. cauteriū in his doloꝛib⁹ articuloꝝ: qm̄ mām mucillaginosaꝫ in eis reclusaꝫ excludit ⁊ ꝯsumit total'r: aut saltē multū diminuit: ⁊ cū hoc facit vt mā añs si quą est ad fluxū in articulos diuertat̄ ad locū ipsi⁹ cauterij ⁊ eijciat̄: vn̄ fit vt v̄tus fortificata supꝛa māꝫ ꝯiunctā sic pacificatā ⁊ nō ampli⁹ ab añte cā ꝯseruatiua eā insensibil'r resoluat ⁊ ꝯsumat. ℂ Dixit Aui. de cauteriçatiōe bona sciaticis: ⁊ q̄ surgūt loco cauterij est: vt iaceat ifirm⁹ ꝑm figuram quā opꝫ ⁊ ꝓhibeat̄ ei mot⁹: ⁊ ꝯseruet̄ circuit⁹ doloꝛis. s. signādo ipꝫ ⁊ ipleat̄ meᵐ ei⁹ sale ⁊ ponat̄ desup pān̄us: ⁊ sint pn̄ia cauteria diuersa ⁊ igniāt̄ cauteria: ⁊ admistrēt̄ in ꝑmis tal'r vt nō sētiāt̄ cal'a: deide sētiāt̄ cū ea: deide fiāt foꝛtia donec nō possit tolerari. Cū ḡ ptransierint v̄tutē pfoꝛet̄ massa. s. d̄ pāno supposito. ⁊ dicat̄ ei vt inclinet̄ q̄tenus egrediant̄ sal ⁊ oleū: deide cooperiat̄ cū lana ⁊ liget̄. Et dixit. oꝫ vt tunc sit supꝛa cap̄ infirmi vas plenū aq̄ ro. cū q̄ abstergat̄ facies eius: ⁊ refrigeret̄ ⁊ refocilet̄ virtus eius vt valeat tolerare. Caueat̄ tm̄ ne caro adurat̄ ⁊ vlceret̄. Et dixit. si fuerit in ancha sanguis q moꝛet̄ in ea cauteriçet̄ illic cū auro rubente cauteriçatione vehemēti: vt currat sanguis ex ea. ℂ Dixit Gil'. incendant̄ tria grana olibani: ⁊ cū vino cauteriçet̄ vena que nobilioꝛ est supꝛa sciaꝫ ⁊c̄. ⁊ cum alijs duobus cauteriçentur alie due vene sub scia.

ℂ De sedatione doloꝛum iuncturarum ⁊ curatione accidentium superuenientium. Cap̄. xv.

Auicenna dicit. cū foꝛtes fiunt doloꝛes ⁊ nō tolerant̄ non est excusatio qn tribuant̄ sedatiua doloꝛis. s. etiam in ꝑnᵒ. ⁊ ante eūationē: sedant̄ aūt cū subtilitate resol'onis māe: aut cū stupefactione. Et tibi qdē inest tentare sedare ipm cū subtil'r resoluētib⁹ mām: ⁊ q̄uis non possit cōplete mām resoluere ⁊ doloꝛē sedare: tm̄ nō debetis cū narcoticis sedare doloꝛē: nisi in casu vehemētis doloꝛis. Ait. n. A. nō administres stupefaciēs: nisi apud necessitatē: vt cū doloꝛ est vehemēs valde iminēs periculū: aliqn̄ eni vt supꝛa patuit vehemēs doloꝛ articuloꝝ est cā moꝛtis subito. Et ideo Raſ. in libꝛo de iuncturis dixit. si doloꝛ augmētat̄ intātū ꝙ timeat̄ de egri defectu: tūc appone de sedātib⁹ doloꝛē. s. narcoticis: in appꝛoximatione tm̄ subtil'r resoluētiuꝫ in ꝑmis vtendū est sedatiuis doloꝝ cū ꝓpꝛietate: ipsa enim pꝛerogatiuā sup alia hn̄t: qm̄ nocᵐ nō inferūt ēt si in cognitione cāe fuerit erratū: neqꝫ timoꝛ in ipsoꝝ appꝛoximatione persistit de repulsione māe ad articulū: nisi in q̄litate fuerint excessiua. Que aūt sint hec habitū est supꝛa in suo caᵒ que si nō inueniant̄: aut nō sufficiāt appꝛoximāda sūt anodina tēperata vel paꝝ a tēperamēto recedētia: qm̄ ēt in eis nō existit timoꝛ: q̄cūqꝫ. n. hoꝝ sūt tēperata vel paꝝ ad caliditatem declinātia cōueniūt in mā frigida. ⁊ ēt calida: nisi calida nimis in gradu caliditatis excesserint: illa. n. malā cōpl'onē remittēt ꝯfoꝛtato p ipsa calido nāli pticule cui⁹ est: q̄ꝫcūqꝫ etiā mām sua tēperata cal'itate resoluūt: neqꝫ ad locū attrahūt: quare plura ēt eoꝝ mēbꝛi dolētis ptes leniūt ⁊ remolliūt ⁊ *Sedantia dolorem anodina.* dilatatiōi ⁊ extēsioni apparant: q̄re magis tractabiles facte mēbꝛi dolētis pticule extēsionē a mā doloꝛis pcedētē miti⁹ ⁊ benigni⁹ tolerāt ⁊ sic doloꝛē. ℂ Ex sedatiuis āt ꝑdictis q̄ in tēperamāto ꝯsistūt sunt fenugrecū cū aceto tritū ⁊ melle supaddito coctū de quo habitū est supꝛa post coagulationē supꝛa mēbꝛū empl'atū duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ sup eo dimissū. Attn̄ ne in toto illo tēpe exiccet̄: ⁊ nō ꝯferat exiccatū supinfūdēdū est aliquotiēs oleū rosaceū. Et ex eis est vitellus oui cū oleo ro. ⁊ floꝛib⁹ camomille: aut coꝛone regie ⁊ amidū dissolutū cū oleo yrino keirino vel alio sili ⁊ mica panis d̄ simila panis de simila cal'a ifusa in lacte mulieris asine vel capꝛe ⁊ oleo ro. addito oui vitello. ℂ Et ex sedatiuis doloꝛis q̄ ad caliditatē declināt ⁊ sūt ꝯferētia in doloꝛe frido sūt empl'm ꝯfectū de caulib⁹ ⁊ apio recētib⁹ ⁊ ꝯfectū ex farina fenugreci se. lini mellilolo aneto: ⁊ floꝛib⁹ camomille. Et si friditas fuerit maioꝛana folia lauri: ⁊ folia cauliū ⁊ ꝯfectū ex cinere tirsoꝝ cauliū cū oleo camomille ⁊ ꝯfectū ex farina fenugreci: seis lini ⁊ ciceꝝ cū oleo yrino vel alio sili. ℂ Et ex sedātibus doloꝛē declinātib⁹ ad friditatē paucā q̄ cōueniūt in mā cal'a sunt mucillago psilij cū oleo viol'. vel de cucurb. vel butyro recēti sine sale: ⁊ lac cal'm actu embꝛocatū vel ab vbere mulsuꝫ ⁊ supinfusuꝫ ⁊ oleū ro. vel vio. vel nenufarinū mixtū cū pinguedine pulli vel poꝛci recēte: ⁊ incoꝛpatū cū vitello oui ⁊ albumine ⁊ pauco sale. ℂ Ungᵐ mitigatiuū doloris articuloꝝ ⁊ alioꝝ ꝓuenientiuꝫ a caliditate sic fit. ℞. olei amigd̄. d. ⁊ camomille ⁊ aneti. an̄. ℥. j. mucillagis altee ⁊ se. lini ⁊ fenugre. an̄. ℥. ij. pinguedinis pulli: ⁊ anatis recētiū ⁊ butyri recētis ⁊ adipis poꝛci recētis ⁊ cere albe. an̄. ℥. j. conficiant̄. Quidā aūt in oi sūmo doloꝛe ⁊ maxie in cā cal'a sup apponūt pulmonē arietis cal'm: aut pullū galline vel colūbinū: aut catulū cāis scissuꝫ p doꝛsi mediū adhuc eo viuente: aut mēbꝛuꝫ in aiali nouiter occiso: adhuc tm̄ bn̄ cal'o exn̄te dū operit̄ ponunt: h̄ cū diafoꝛeticis faciūt tumoꝛē ⁊ nodositatē dissoluūt mēbꝛū ꝯfoꝛtāt ⁊ doloꝛē tollūt. ℂ Si quoqꝫ necīa fuerit doloꝛis sedatio p narcotica. dixit Sera. ꝙ administratio haꝝ medicinaꝝ est cōis istis egritudib⁹ apd̄ vehemētiā doloꝛis ⁊ cū ꝓuenit ifirm⁹ ad sincopiꝫ ⁊ timoꝛē: verūtm̄ opꝫ ꝙ ministrent̄ cū eq̄litate terminata ⁊ regie artificiali cū pꝛudētia: qd̄ est q2 in egriᵗᵉ fcā ex hūoꝛib⁹ calidis subtilibus q̄ꝫuis acuitate eoꝝ ifrigidātia ifrigidēt: tm̄ ipsa nocēt ex pte altera: q2 ingrossant qd̄ effundit̄ q̄re faciūt eos acqrere tarditatē in penetratione ⁊ diminutionē submersionis. Humoꝛib⁹ v̄o grossis nō acqrit̄ aliqd subtile ex istis medicis: ⁊ nō ꝯueniūt eis: nisi vno mō: q2 qn̄ stupefaciūt sensuꝫ sedat̄ illud qd̄ timebat̄ ex vehemētia doloꝛis. Et pp illd̄. dixit Serap̄. si pmisces cū eis ad istos doloꝛes cū medicis cal'is: ⁊ es ꝯtēt⁹ in eis illis q̄ faciūt ptrāsire v̄tutē eaꝝ q̄ minuāt de nocumēto illaꝝ. ℂ Dixit Raſ. in liᵒ d̄ iūcturis. si doloꝛ augmētat̄ intm̄ ꝙ timeat̄ de egri defectu appone de sedātib⁹ doloꝛē ⁊ vnge mēbꝛū cū moꝛtificatiuis: ⁊ h̄ fiat in ꝯpatib⁹ cal'is sine magno timoꝛe: ⁊ maxie in colico: in fridis aūt ⁊ mēbꝛis spissis fiat cū timoꝛe ⁊ cautela magna. ℂ Dixit Aui. mēsura illd̄ qd̄ sedat malitiā sūmā doloꝛis. i. ꝯsolare ⁊ coꝛrige ipꝫ nō. n. appꝛoximāda sūt sola sine pmixtiōe coꝛrigentiū ea. Et vtere eo cū audacia ⁊ timiditate plus. s. qn̄ ē coꝛrectū. al's. ⁊ mēsura illd̄ qd̄ sedat malitiā. s. doloꝛis sūma doloꝛis. i. cū q̄ꝫtitate doloꝛis: ⁊ h̄ pt itelligi siue illd̄ sedet subtil'r resoluēdo: siue stupefaciēdo: in nullo. n. oꝫ ptrāsiri mēsura ēt eq̄lis terminata: ⁊ maxie in stupefactiuo: vt dixit Sera. ⁊ dixit Aui. multotiēs ꝯfert stupefactiuū inq̄ꝫtū igrossat māꝫ pcedēteꝫ ⁊ fluētē: q̄re nō fluit: ⁊ sic tādē sedat̄ doloꝛ: h̄ tm̄ ꝓpꝛie facit ⁊ ꝯuenit in mā colica ⁊ subtili. ℂ Et rursuꝫ stupefactiuoꝝ administratio nō oꝫ diu ꝯtinuari: neqꝫ ab itra: neqꝫ ab extra. Inqt Alex. qn̄ coact⁹ fueris ex vehemētia doloꝛis vti potes narcoticis: tm̄ nō cū lōga opōne ipsoꝝ: sꝫ remotis ipsis d̄bes tūc trāsmutare ad leniētia velociter. Et Haly. dixit. si cōfoꝛtat̄ doloꝛ ⁊ oino tumultuat sup loco empl'a opꝫ ponere doꝛmitantia: nō tm̄ expedit cū frigidis ꝑsistere cataplasmatibus qm̄ humoꝛē refrigerāt ⁊ inspissant: vn̄ difficilis fit eius dissolutio ⁊ eūatio: ⁊ si apa illic fuerit duritieꝫ eius faciūt: ⁊ ꝓpꝛie

De na[…] ticū ad[…] nistrat[…]

Accn̄tiuz cōiectio.

Debilitas ⁊ laxitudo iuncturaruꝫ.

Durities mortuo ⁊ azemena.

dormitantia:ꝛ iõq3 intuẽdũ est:ꝛ cũ paꝝ acqeuisse aiaduerte/ris calorẽ ꝛ dolorẽ emplr̃is ipsis dissoluẽtia adiũge. ¶ De cõueniẽtibꝰ aũt narcoticis sũt q̃ posuit Raſ. 12° ꝯti. aucte Sa. ℞. opij croci. añ. aur̃. iij. terant̃ i lacte vaccino:ꝛ misceat̃ cũ eis mica panis albi dũ fuerit in liquore decẽti:ꝛ empl̃a cu3 eis:l3 vngere d3 ꝯficiẽs manũ cũ oleo ro. ꝛ ponere sup illud de folijs bletaꝝ vel lactucaꝝ ad ꝯseruãdũ illõ:qm̃ h̃ medicamen erit mirabile. ¶ A. aũt ponit de croco in h̃ ẽpl̃o aur̃. j. ꝛ dixit. ꝙ põt ꝯfici cũ croco absq3 medulla panis. ¶ Et cerotũ. dixit illic Raſ. fit de oleo ro. aut dixit Raſ. ℞. sigie. ij. aur̃. opij aur̃. j. ꝛ fac sil'r. Aut. ℞. se. iusqami aur̃. vj. opij croci. añ. aur̃. ij. 5. vini dulcis q̃ztũ sufficit ad distẽpandũ comisceant̃ cũ ceroto olei ro. ¶ Dixit Raſ. in li° de iũcturis. medicamẽ forte q̃ vti debes cũ magna fuerit nec̃itas. ℞. opij ꝛ corticũ mãdragore. añ. ℨ. v. mole ꝛ ꝯfice cũ aq̃ portulace vel lactuce vl' iusqami ꝛ i fora seia:siue grana:ꝛ cũ opꝰ fuerit solue cũ aq̃ portulace vel lactuce ꝛ illine. Et dixit. in dolore frigido vtemur meⁿ'ˢ sedãtibꝰ dolorẽ mixtis cũ illis meⁿ'ˢ q̃ alterãt ꝯditionẽ mordificatoꝝ. al's. mortificatiuoꝝ:vñ. ℞. opij ꝛ castorei. añ. ꝑtẽ. j. croci. ꝑ. 5. ꝛ aggrega cũ aq̃. Dix̃ Sil. puluericet̃. ʒ. j. opij cũ. ʒ. iij. croci ꝛ. iiij. aut. v. vitellis ouoꝝ ꝛ oleo ro. ꝛ fiat ẽpl'3:h̃. n. potẽter mitigat dolorẽ ꝛ repcutit. ¶ Dicũt qdã. ꝙ radix iusqami albi ꝯcocta sub cineribꝰ calidis pistata ꝛ mixta cũ oleo camomille pauco ẽ vtilis valde. ¶ Pill'e optie q̃ dant̃ in sedatiõe doloris articuloꝝ vehemẽter:ꝛ p̃cipue qñ mã reumatiçat. ℞. storacis liq̃de laudani masticis olibani ꝛ opij. añ. ꝑtes eq̃les:ꝯficiant̃ cũ succo plãtaginis:ꝛ exhibeant̃ sero cũ itur dormitũ cu3 vino rubeo: multũ ẽt valẽt in oĩ reumate descẽdẽte a capite ad spũalia. ¶ Dixit Alex. post ꝯueniẽtẽ vsu3 stupefactiuoꝝ ꝑmuta te ad lenitiua:sic̃ cãomillã maluauiscũ semen lini fenugrecũ ꝛ silia:ꝛ qdã dicũt ꝑmuta te ad mediocriter calefaciẽtia ꝛ viuificãtia:Et locũ empl'a cũ mica panis decocta additis vitellis ouoꝝ ꝛ ol'o cãomille. Et dicũt. si coactꝰ applicas loco dolẽti narcotica añ eũonẽ in ꝓn°:ita ꝙ timeat̃ ꝑ illa reditꝰ mãe ad ꝓnˡⁱᵃ vl' nobilia mẽbra:tũc illis appositi statim debes attẽdere diuersionibꝰ:vt mã repulsa nõ ad ꝓnˡⁱᵃ mẽbra vl' nobilia:sed ad vilia deriuet̃. ¶ Dixit Sera. si ex vsu narcoticoꝝ ꝯsequat̃ in mẽbro stupor:ꝛ difficultas motꝰ op3 vt administremus empl'm ex fellibꝰ dissolutis cũ oleo camomille:qm̃ istud acquirit iuuaᵐ ꝛ maturat ꝛ facit redire caliditate3 ad membrum quod infrigidatum est ex illo.

Accĩtiu3 cõiectio.

Accidentia quoq3 ꝛ dispõnes q̃ ista sequunt̃ post dolores iuncturaꝝ ꝓp̃e sũt dislocatio eaꝝ ꝛ cũ h̃ acciderit op3 recurrere ad ea q̃ dicent̃ in trac. seq. ꝑ3 ꝓpria capl'a dislocatiõis eaꝝ. ¶ Et est ꝯbilitas ꝛ laxitudo earũ:ꝛ succurrit̃ ei cũ rebꝰ ꝯfortãtibꝰ ab intꝰ ꝛ ab ex̃ approximatis. ab itꝰ cũ theriaca vel metridato ꝛ sil'ibꝰ:ab ex̃ v° cũ embrocatione vel balneatiõe cũ aq̃s alumiosis vel salsis:q̃ si nãl'r tales nõ hẽant̃ artificial'r cõponant̃ faciẽdo decoq i aq̃ alumẽ:ꝛ sal ꝛ herbe alie ꝯuenientes:vt yua saluia sticados artetica palytica iuniperus sauina ꝛ cyp̃ssus:ꝛ hec eadẽ pñt decoq in vino ru. ꝛ lixiuio:deide post ablutionẽ exiccent̃ ꝛ inungant̃ cũ oleo de sq̃nãto ꝛ masticino vel nardino:ꝛ aut abscintileo. Et p̃dicta fiãt si mã q̃ fecit dolorẽ fuerit frigida: si aũt fuerit cal'a det̃ rubea trociscata:ꝛ ablutio vel ẽbrocatio fiat cũ aq̃s eneis vel ferreis nãlibꝰ vel artificial'r factis ꝑ extinctionẽ eris vel ferri ignitoꝝ in aq̃ multotiẽs:vñ ꝯuenit aq̃ in q̃ fabri extinguũt sua ferramẽta ꝛ decoquant̃ ẽt talia in aq̃ ro. folia myrti ꝛ grana eiꝰ ꝛ folia rubi. ꝛ bacce anocisbaci:ꝛ grana myrti trita ꝛ empl'ata ꝯfortãt ꝛ ꝯstringunt iũcturas relaxatas ex cã cal'a:ꝛ sil'r illinitio fcã cũ oleo ros. vel myrtino i q̃° dissoluta sũt luta. s. sigillatũ ꝛ armenũ teneatur mẽbrũ ꝯbilitatũ in vino albo decoctiõis gallaꝝ ꝛ aluminis vel in aq̃ decocⁿ'ˢ alumis ꝛ ros. ¶ Et ex accñtibꝰ ipsis est durities motꝰ ꝛ açemena q° est gressus ꝓuatio ꝛ dormitatio ꝛ formicatio:siue stupor:ꝛ de duritie motꝰ iũcturaꝝ.

Debilitas ꝛ laxitudo iuncturarũ.

Durities motꝰ ꝛ açemena.

dixit Aui. 3ᵃ q̃rti. ꝙ qñq3 accidit i iũcturis durities ꝓhibẽs moueri iũcturas cũ facilitate ꝛ nõ ꝯstruit sensũ. s. vt pl'm:nã qñq3 destruit̃ ꝛ fit in eis stupor ꝛ dormitatio:ꝛ qñq3 nõ destruit̃ neq3 diminuit̃ de sensu:ꝛ cã eiꝰ. dixit Auic. qñq3 est neruus cũ q° est stupore q est cã ꝙ iũcture nõ moueant̃ cũ facilitate. Alia l'ra h3. ꝛ qñq3 ẽ in neruis. s. illa durities q̃ ẽ cã difficultatis motꝰ iũcture cũ aliq̃li stupore ꝛ diminutiõe sensus loci:ꝛ qñq3 est ipsa durities cã difficultatis motꝰ in iuncturis ipsis:ꝛ qñ3 ẽ carnosior. i. qñq3 ẽ in ꝑte magis carnosa, ꝛ sic inuit tres spẽs eiꝰ:vnã q est in iũctura. scdã3 q̃ est in neruis:ꝛ 3ᵃᵐ q̃ est in carne:ꝛ ista met durities cũ auget̃ põt eẽ cã açemena ꝛ ꝯctiõis mẽbri. ¶ Et cã dormitatiõis siue stuporis iũcturaꝝ:ꝑ3 vt pl'3 est opil'o eueniẽs i trãsitu spũs aialis ꝓhibẽs venire ip3 in sufficiẽti q̃ztitate ad iũcturã:ꝛ qñ3 est cã eiꝰ paucitas ipsiꝰ spũs ꝓueniẽs post eũonẽ fortẽ:aut abstinẽtiã nimiã:aut vehemẽtiã doloris cũ diuturnitate. in quodã li° de ꝓnosticatiõe q attribuit̃ Rasi dr̃. in cuiꝰ corꝑe accidit sepe dormitatio ꝓnosticare ip3 cito moriturũ ex paucitate spũu3 in corꝑe. succurrẽdũ est igit̃ duritiei ꝛ enodatitiõi eueniẽti:ꝛ post dolorẽ in iũcturis remanẽti cũ eis q̃ mollificãt ꝛ dissoluũt. ¶ Dixit Haly. sume vulpẽ viuã:ꝛ in oleo coq̃ onfacino:ꝛ patiẽtẽ in h̃ oleo statue tepido:qm̃ iũcturarũ ꝛ mẽbroꝝ dissoluit vẽtositatẽ. al's. nodositatẽ:ꝯcoctio ẽt vulpis mitigat̃ dolorẽ iuncturaꝝ:ꝛ fit ad h̃ ꝯcoctio eiꝰ ꝑm Pau. bulliat aq̃ vehemẽter valde dũ ꝑueniat ad meᵐ:ꝛ plus sc3 bulliat:deide ponat̃ in ea vulpis occisa cũ suo sanguie ꝛ coquat̃ dũ liq̃fiat ꝛ colet̃:ꝛ ipsa aq̃ misceat̃ cũ oleo:ꝛ põat̃ mẽbꝝ dolẽs in ea:aut sedeat in ea patiẽs:qm̃ disꝑget mã3 totã faciẽtẽ dolorẽ. ¶ Et dixit Haly. linias locũ cũ oleo catti atq3 galline ꝛ herbe ꝓpuma:ꝛ dixit. empl'm bonu3 ad h̃ fit cũ sisamino ꝛ seie lini tritis ꝛ cũ arietis cauda liquefacta distẽperatis:ꝛ sup nodositates applicatis:qm̃ eos emollit ꝛ dissoluit. ¶ Theodorus Prescianꝰ. ad noda soluẽda que in manibꝰ fiũt bitumẽ cũ oleo ro. trita:ita vt spissu3 fiat:ꝛ fricãdo illinias nodos:ꝛ suppone lanã siccatã:ꝛ linea fascia ligabis:ꝛ dixit:ferule radices in aq̃ ad 3ᵐ decoquas:ꝛ illam aquã cũ vino bibat:ꝛ oẽ3 nodũ dissoluet. ¶ Dixit Oribasiꝰ radicẽ keiri tritã cũ aceto supempl'amꝰ:ꝛ ꝯfert. cinis cauliũ cũ adipe vetusto:radix narcissi cũ melle vel oleo empl'amꝰ optie opat̃:ꝛ armoniacũ empl'm cũ pice ꝛ melle vl' cũ melle ꝛ oleo suppositũ eũ ꝓp̃e emollit ꝛ nodositates iũcturaꝝ dissoluit. ¶ Aliud vtile. ꝛ ẽ Bartolomei de varignana mollificãs durities iũcturaꝝ:ꝛ spãl'r nouas dissolue diaglõ cũ ol'o nard°:ꝛ cũ petijs suppone p̃missa ẽbrocatiõe cũ aq̃ ꝯcoⁿ'ˢ malue ꝛ altee cãomille ꝛ extremitatũ absinthij. ¶ Cura ꝯo açemena:ꝛ ꝯctiõis iũcturaꝝ. dix̃. A. ẽ q° oleũ ꝯ andachoca q° ipse describit in h̃ ca° potãdo ex eo ꝛ inũgẽdo cũ ipso est res magis ꝯferẽs ei. Et ex eis q̃ exꝑta sũt ad ꝯctũ est:vt sumat̃ pellis ouis hora q̃ excoriat̃ ꝛ pone sup ip3:ꝛ liniat̃ cũ lacte vaccino dulci. Et iuuat̃. dixit. A. cũ admistratiõe balnei sicci:ꝛ sudare in furno:aut in fouea cal'a iuuatiua sunt. ¶ Ungᵐ valde vtile ad iũcturas q̃ nõ pñt cõmode plicari extẽdi vel moueri. ℞. opop. serap. galb. añ. ʒ. 5. terbẽ. ʒ. j. rorismarini saluie m'ris silue. añ. M. 5. ꝯficiant̃ cũ carne vulpis subtil'r icisa:ꝛ ponat̃ totũ in ansere pingui ad assandũ:ꝛ illõ q° ex ansere cadit recolligat̃ ꝛ inũgat̃. ¶ Aliõ. ℞. pinguedinis vulpis marmote medulle cerui ꝛ vituli ꝛ vrsi ꝛ pinguedis galline ꝛ anatis ꝛ olei antiq:olei laurini. añ. ʒ. j. sera pini opopa. bdellij galb. armon. fellis vaccini terbẽ. añ. ʒ. ij. gũmi. edere resine aloes. añ. ʒ. j. 5. piguedis castorei. ʒ. j. ꝛ ꝯficiat̃ ex eis vngᵐ. Dixit. ꝙ stercꝰ porci ꝛ ꝓp̃e siluestris mixtũ in ceroti ꝯfert oĩbꝰ duritiebꝰ ꝛ ꝯtorsiõibꝰ neruoꝝ. ¶ Dormitatiõis aũt iũcture cura ẽ vt p̃missis eũonibꝰ fiãt fricationes mediocres sup corꝑe toto ꝛ extremitatibꝰ:ꝛ maxie sup extreᵗᵉ in q̃ remãserit dormitatio vel stupiditas cũ manu vl' pãno mediocriter aspero:deide lauent̃ mẽbra illa cũ lixiuio in quo ꝯcocta sint saluia betonica sticados origanũ calamẽ

Dormitatio iũcturarum.

tum mētastrū kalendula ⁊ silia. Et dū lauant fricent bn̄ mē
bra ipsa cū dictis herbis decoctis: deide bn̄ exiccent: ⁊ post
exiccationē inūgant cū oleo costino. ¶ Et si acciderit cū cōi
tate cerebri regat regie stuporis dicto in sermōe 3o cao d̄ stu
Tumor iūcturaꝝ post dolores. pore. ¶ Et ex accñtibꝰ illis est tumor remanēs pꝰ cessatiōeȝ
doloris: ⁊ tollūt eū fricatio cū oxirodio addito sale ⁊ spōgia
noua īfusa in aceto ⁊ expssa: aut vetꝰ abluta cuȝ lixiuio sale
nitro ⁊ modico aceti: farina v̄o ordei mixta cū carne citonij
⁊ aceto illū spargit. Et herba senatiō ꝯtusa cū assūgia vete/
ri. Et stercꝰ muris cū assūgia veteri tritū ⁊ malaxatū oēȝ tu
morē fridū soluit. Et silr stercus colūbinū decoctū in vino.
¶ Aliō vtile suffumiget mēbrū cū aceto ꝓiecto supra lapi/
dē molarē: deide lauet cū vino pōtico paꝝ lymphato in quo
bullierit cuscute cinis ostracoꝝ ⁊ cinis spōgie cōbuste Ras.
dixit. ℞. cere olei anetini pt. v. adipis anatis pt. ij. floꝝ camo
mille sbtilr pulueriçatoꝝ pt. j. ʒ. fiat vngm: deide teneat mē/
brū bn̄ calȝ donec rubeat: ⁊ tūc inūgat ⁊ dimittat. ꝑ. vj. ho
ras: tūc iteꝝ ponat in aq̄ cala dū rubeat: ⁊ iteꝝ inūgat: ⁊ sic
ꝓcedat de. vj. horis in. vj. horas. ¶ Et ꝯfert emplare locuȝ
cū puluere yreos mixto cū melle: aut cū folijs radicū ꝯtusis.
¶ Et ex accñtibꝰ remanētibꝰ sunt lapidatio ingipsatio seu
petrificatio māe in iūcturis: sȝ de h̄ dicet in sequēti caplo.

¶ De lapideitate iuncturarum ⁊ recitatione quorundam ca/
suum contingentium. Cap. xvj.

Etrificatio māe ⁊ ipsius ingipsatio in iuncturis vt dixit Aui. ac/
cidit hoibꝰ cōplones calas ⁊ mās hñtibꝰ ꝙ in
eis subtile qō est in mā cito resoluit ⁊ remanet
grossuȝ qō actione caloris petrificat ⁊ indura
tur. Et accidit silr qn̄ imoderate ⁊ incōgrue medicamina re
solutiua acute calitatis approximant. Et dixit Gal. 10. mie/
mir. quotiēs gñant in articlis lapides nulla spes fiet ꝙ ar/
ticuli ꝯuertant ad nāȝ suā. Et locꝰ qdē petri ficatꝰ qñqꝫ rū/
pit ⁊ vlcerat ⁊ egredit ex eo res lapidosa gipsea: ⁊ qñqꝫ ēt
egredit ide cū illa sanies virulēta. ¶ Dixit Ras. 12. ꝯti. ꝙ cō
Prohibētia lapideationē māe. gregationē apatū petrificatoꝝ ꝓhibet farina lupinoꝝ cū si/
rupo acetoso: aut cū aq̄ ⁊ aceto supposita ⁊ radices affodili
bone sunt. Et dixit. mitigatis doloribꝰ oino si restat apa: ⁊
dum fuerit ne petrificet ēplet cū bulbo dissoluto trito ⁊ mi
xto cū farre ⁊ aq̄. Et Aui. dixit. emplet cū bulbo dissoluto i
aq̄: ipsa ꝓhibet lapidationē. Et dixit Ras. epithima fiat cū
d̄cocne regie corone camomille maluauisci ⁊ cētauree. ¶ Qr
Resoluētia lapideari icipiēt māiu. si nō ꝓhibet: sȝ icipit mā ingrossari: tūc dixit Ras. in lio de
iūcturis vtere mollificatiōe ꝑȝ duritiē apatis: ⁊ tādiu donec
videris mollificari ⁊ rarefieri: ⁊ i latinem augeri: ⁊ tūc reuer
taris ad dissolutiua: ⁊ ex eis vtaris. Et ex̄ pn̄t ēt silr mollificā
tia ⁊ resoluētia apponi. ¶ Dixit Aui. oȝ vt isti nō resoluāt
sine lenificatiōe: imo opȝ vt leniant ⁊ resoluant silr. Et de vti
libꝰ ad h̄. ℞. serapini galbani terbētine aspalti castorei myr
rhe bdellij colofonie picis liqde: resine mūmie cere albe. añ.
bulliant adinuicē ⁊ fiat cerotū. ¶ Dixit Ras. ablue mēbruȝ
cū aq̄ cala dōec iflue t: postea vnge cū cera ⁊ ꝑmitte sic. x. ho
ris: ⁊ quotidie silr fac dōec appeat mollificatio: aut radices
maluauisci ⁊ cucu. asini. decoq̄ in olo: ⁊ fac vngm ⁊ vtere eo.
Aut. ℞. pinguedis galline nigre ⁊ anatis ⁊ medulle cruris
vitule ⁊ cere ⁊ olei. añ. ꝯueniētes ptes: ⁊ misce sicut oȝ ⁊ fac
vngm: ⁊ pone desup vna nocte ⁊ die: ⁊ postea ablue: ⁊ iterū
appone: ⁊ iteꝝ ablue: qm̄ fortificat ⁊ mollificat. ¶ Aliō qō
est fortius. bdelliū armoniacū ⁊ storacē liqdā misce cū oleo
yrino: ⁊ suppone. ¶ Aliō. ℞. cere. ʒ. v. medulle cruris vituli
armoniaci storacis liqde bdellij ⁊ galbani. añ. ʒ. x. dissoluā/
tur cū modico olei yrini: ⁊ cū ea oia alia ꝯficiant. ¶ Aliud
mollificās ⁊ dissoluēs. ℞. armōiaci bdellij ⁊ storacis liqde
⁊ galbāi. añ. ʒ. x. piretri ⁊ fenug. añ. ʒ. v. oli yrini. q̄ȝm suffic
ad mollificādū gumas: ⁊ postea ꝯficiāt cū ficubꝰ. ¶ Et dix̄
Mollentia māin lapideatā Ras. cura ꝓpa ad lapideitatē ablue cū aq̄ in q̄ cocte sūt radi
ces maluauisci anetū cāomilla dōec rubeat qō ē in circuitu
lapideitatis: qm̄ qn̄ est fortis lapideitas locus lapidatꝰ nō
ruber: deide ponēde sūt pinguedies ⁊ medulle vna die ac no
cte: postea accipe lapidē marchasite ⁊ pone in igne dōec ru/
beat: postea irrora eū cū aceto forti calo: ⁊ pone mēbꝝ desu
per ⁊ stet sup vaporē vna hora: postea laua cū aceto forti ca
lido: ⁊ fiat oino cura ista ꝑ. viij. dies: postea reitera ⁊ sic seq̄/
re donec resoluat. ¶ Quidā āt mollificāt duritiē q̄ dispon
tur vt petrificet: ⁊ eā q̄ est in circuitu igipsatiōis lauādo cū
d̄cocne altee ⁊ seis lini ⁊ absinthij: deide inūgēdo cū oleo de
amig. ⁊ butyro: ⁊ desup emplando cū altea mixta cū adipe
anseris anatis ⁊ galline: deide post mollificationē inūgāt cū
oleo de iunipero vel cū ēplo facto cū resina ⁊ oleo de eufor°
vel inūgūt cū olo d̄ lateribꝰ vl de terbēa post q̄ȝ fomētāt locū
Medicamina rūpētia iuncturas lapideatas vbi opȝ. cū vino d̄cocnis yue saluie ⁊ altee. ¶ Mollificatiuū bom cū
resolone tēpata. ℞. ysopi cerotū ⁊ assūgiā anseris vel anatȝ:
⁊ pone cū armonco ⁊ bdellio dissolutis i succo ruthe. ¶ Et
lapidationes qdē iūcturaꝝ cōplete nō pn̄t ꝑ menas mollifica
ri ⁊ dissolui: veꝝ qñqꝫ extēdēte mā petrificata rūpit cutis:
et qñqȝ ꝑ se nō rūpit: et qn̄ ꝑ se nō rūpit bom ē vt artificialr
rūpat. ¶ Ad h̄ aūt faciēdū. dixit Gal. xi. de simp. mena. Ca
seus vetꝰ terat: et cū aq̄ d̄cocnis cruriū porcoꝝ salitoꝝ pona
tur: et ex eo fiat sup nodositatibꝰ ⁊ duritiebꝰ iūcturaꝝ ēplȝ
nā rūpit ⁊ ex̄hibit illud qō est sile gipso sine ipedimēto: ⁊ dix̄.
exptꝰ sum eo: et fuit caseus vaccinꝰ pinguis et acris ꝑꝑ pin
guedinē et vetustatē. ¶ In lio āt de iūcturis Ras. addidit na
sturtiū. et ait dixit Gal. ꝙ accepit caseū antiquū lōgi tpis et
nasturtiū et pulueriçauit silr: et postea accepit pedes porci an
tiq et equoꝝ salsos: et decoxit in aq̄. miscuit nasturtiū et ca/
seū: et fecit emplm sup iūcturas lapidatas et rūpebat cutis
et exhibat hūorositas ois: et sic postea sanabat: et exptꝰ suȝ
illud sepe. Hoc idē medicamē posuit Ras. 12. ꝯti. et ait. dixit
Dios. ego distēpero caseū vetustū pluriuȝ annoꝝ hñtē in se
acuitatē vehemētē: et cū apoçimate pedū salitoꝝ et vetusto/
rū emplo cū eo articulos in qbꝰ erūt durities et petrificatio
nes: ac fixa cute exinde ipse petrificationes egrediunt absqꝫ
nocuio et labore. ¶ Ait Ras. dico. ℞. vltra posse caseū acu/
tiorē et vehemētioris acuitatis et vetustiorē: deide misce cū
adipe vetustiori vltra posse: et salito: et coquēdo eos cuȝ eis
emplamꝰ: et erit ꝑfectioris vtilitatis alio: qdā aūt dicunt ꝙ
antiquꝰ gratusarꝰ: et postea pistatꝰ et optie cū oleo cōi icor
poratꝰ dolores iūcturaꝝ cito lenit suppositꝰ: et durities ea/
rū. ¶ Dicūt. si ex loco rupto egredit mā gipsea supponēdꝰ
est puluis cyperi mixtus cum assungia anseris. Si v̄o egre/
ditur sanies virulenta mundificetur locus sicut conuenit: ⁊
sicut in tractatu vlcerū virulentoꝝ dicetur.

Rasis 12o ꝯti. posuit plures casus quos placuit mihi in/
Exempla quorūdā casuum. serere hic. ex qbꝰ vnꝰ est. vidi quēdā pati dolorem
articuloꝝ ac seq qetē magnā qn̄ antiq articuli erāt oppressi
cū tpe cū manu cala et leui: qm̄ passio eiꝰ erat ex inanitione
supabūdāti. s. hūoꝝ facta ad articulos pte exñte. sanguinea
et pte colica et pte flātica. ¶ Aliꝰ est. dico ꝙ excitatus est in
quodā vicino meo cuiꝰ cōplo erat colica dolor podagre in
pede: et facta minutiōe i manu altera mitigata est maior ps
doloris: et post biduū cōualuit ꝑfecte. ¶ Amplius est dixit
Ras. audiui notū ysmaelē dicentē ꝙ dolor eiꝰ nō mitigat:
nisi cū oleo sambacino cū sigia illinito sup eum: et mirabilr
agebat in hoc: et dolor eius erat frigidus flāticꝰ. ¶ Aliꝰ est.
dixit Ras. vidi quēdā laborantē podagra. et statim aduenie̅
te v̄e emittebat de pedibꝰ ptes sanguis coagulati et sicci ex/
pellēte eas nā: et sanabat ide ꝑ totā estatē: tn̄ subuertebat in
hyeme: maxe qn̄ ābulabat sup terrā hūectatā et fridā: et erat
ex vehemēti ꝯstrictiōe illata ei. ¶ Et dixit. dico ꝙ erat qdaȝ
corpulētꝰ freq̄ntis qetis et supabūdātis comestiōis q pas/
sus est ex motu dolorē articuloꝝ cui p̄cepi ꝙ in qbuslȝ no/
naginta diebꝰ faceret minutionē: et in qualȝ hebdoa laxa/
tionē leuē faciētē assellare q̄ter aut qnqes: et in qbuslȝ duo/
bus mēsibꝰ laxationē potētiorem faceret laxatiōe illa: et in

qualibet die hr̃et femina ꝓuocātia vrinā: ita tñ ꝙ nullo balneo vteret̃ oīno. ¶ Et dixit. ego vidi in q̃busdā ꝙ statim ꝙ corpꝰ eoꝝ rubefit ex vini potu: aut alia cā statiꝫ mitigabat̃. Et cura eoꝝ fit euitatis rebꝰ q̃ h̾ excitāt. ¶ Et dixit. in q̃dā factū fuit in coxa apā calꝫ pulsatiuū cui supposito empl̾o ꝓhibitiuo ⁊ lenitiuo mitigatꝰ ē dolor: ⁊ dissolutū ē apa. Sꝫ tñ ꝯsiderare d̾bes ꝙ si mitigat̃ iflatio: ⁊ dolor iminet ac mēbꝝ extēdit̃ ꝓcedē d̾bes i cura cū resolutiuis ⁊ lenitiuis. ¶ Et dixit. q̃dā abiaser chrianꝰ patiebat̃ dolorē dorsi cui p̃cepi vt vngeret ipꝫ cū oleo lilino post calefactionē dorsi cuꝫ igne ⁊ fricatiōe dormiēdo sup h̾ ꝑ vnā noctē ⁊ balneādo ipsaꝫ mane ⁊ sic faciēdo sanatꝰ ē ꝑ tres noctes. ¶ Dixit. podagre vehemētis pulsatiōis ꝯfert h̾. ℞. cimini ⁊ se. apij ⁊. çiç. ań. ʒ. j. pipis ⁊ masticis. ań. ʒ. ß. hermod. ʒ. ß. pulueriçent̃ ⁊ dos. sit aur̃. j. cū vino ⁊ aq̃ cal̾a ⁊ mitigabit̃ idē dolor. ¶ Et dix̃. dico ꝙ tortura digitoꝝ accidit hn̄tibꝰ ꝯpl̾ones vehemētis caliditatis: vñ q istoꝝ patit̃ podagrā digiti torq̃nt̃ ex itēsa exiccatiōe ipsiꝰ articuli: vñ freq̃nter d̾bemꝰ opari lenificatiuis in eis cū eis q̃ nō calefaciūt oio. aut cū tēperie calefaciāt. ¶ Et dix̃. si videris laborātes cal̾a podagra pati nocuᵐ ꝑ empl̾a frida: aut laborātes frida ꝑ ēpl̾a cal̾a h̾ erit ex tetano: vñ tūc supponā mollificᵃ: ⁊ ꝯueniūt eis vinū coctū: aut oleū ros. mixtū cū cera liq̃facta. ¶ Et dixit. vidi pl̾es pingues laborare artetica qbꝰ ipol̾e erat vti exercitio: ⁊ hi pn̄t custodiri de doloribꝰ articuloꝝ ꝑ laxaᵐ eis factā q̃lꝫ hebdomada: qui ergo ipsoꝝ h̾ vtit̃ nō patiet̃ dolorē iterato: qm̄ nō erit in corꝑe eius residuū qd̾ possit moueri ⁊ expelli ad articulos. ¶ Et dixit Filagoriꝰ q̃dā spēs podagre fit ex siccitate nerui cū hūiditate pauca mala tenui ⁊ pūgitiua: ⁊ sanatio huiꝰ fit ꝑ balneū frequēs. ¶ Quidā extenuatꝰ scabiosus passus est dolorē articl̾oꝝ: ⁊ fuit curatꝰ cū sirupo q sic fit. ℞. succi. buglosse lib. ij. succi endiuie ⁊ lupuloꝝ ⁊ boragis ⁊ feniculi ⁊ apij. ań. ℥. iiij. ⁊ sint oēs hi succi d̾purati ⁊ ifundāt̃ in eis folliculoꝝ sene. ʒ. iiij. polipodij seis anisi. ań. ʒ. ij. turbith. ʒ. j. cinamomi electi. ʒ. ß. ⁊ stēt ꝑ diē deide bulliāt vsqꝫ ad ꝯsūptionē medietatis succoꝝ: ⁊ si nimis ispissarent̃ succi addat̃ aq̃ buglosse lib. j. ⁊ postea siruꝑet̃ lib. j. çuccari albi dos. ℥. ij.

¶ De ꝯseruatione sanitatis iuncturarum. Cap. xvij.

Conseruatio sanitatis iuncturaꝝ maxime ꝯsistit in recto regimine. 6. reꝝ nō nāliū: aer nāqꝫ dꝫ ad calitateꝫ ⁊ aliqualē siccitatē declinare: ⁊ fugiendus est aer fridus ⁊ hūidus. Et si ꝯtingat in tali aere morāꝫ facere dꝫ vt ab ipso custodia fiat cū igne pānis ⁊ calciamētis ⁊ alijs ad hoc req̃sitis vt nō recipiāt ipressionē iūcture illiꝰ aeris. ¶ Et opꝫ vt custodiat̃ ab oibꝰ aie passiōibꝰ q̃ corpꝰ hn̄t extermiare ⁊ iūcturas exiccare. ¶ Et vt custodiātur a sup̾fluitate sōni ⁊ vigiliaꝝ. vtraqꝫ. n. imoderata iūcturas debilitat. ¶ Et custodiāt̃ ab imoderatiōe q̃etis: qm̄ iuncturas relaxat: ⁊ ad patiēdū parat. Et sil̾r ab oi imoderato exercitio. ipꝫ. n. iūcturas exiccat sup̾flue ⁊ d̾bilitat ⁊ ad ipas hūores attrahit. ⁊ maxie si factū fuerit sup̄ repl̾onē ⁊ cibū. ¶ Et custodiat̃ a sup̾fluis fricatiōibꝰ locoꝝ iūcturaꝝ: ⁊ ab vsu balneoꝝ hūectātiū: ac ēt nimiū siccātiū nullo mō exercitet̃ post repl̾onē: nec aliq̃ mō sumat cibū imediate post exercitiū maxie forte nisi ꝑus req̃escat anelitꝰ eiꝰ. Et sil̾r nō ilico post exercitiū forte q̃escat sꝫ paulatine ab eo desistat: neqꝫ ēt post exercitiū in loco req̃escat frido vel hūido: neqꝫ ilico dormiat. sꝫ i loco tēꝑato q̃escat. Inq̃t Hyp. cū ex motiōe corꝑis ceperit q̃s dolere req̃escē statiꝫ remediū ē. ¶ Oēs cibi difficilis digōnis vitari d̾bēt: ⁊ oēs igluuies nauseatiua satietas ⁊ ebrietas. Et nullo mō vtat̃ i fine mēseꝫ pꝰ cōestionē añ cibi digōnē cibis ⁊ potibꝰ seu meⁿⁱˢ s̾btilibꝰ apiētibꝰ vt non deportēt idigestū ad iūcturas: neqꝫ pꝰ digōnē cito dormiāt: neqꝫ d̾ die iuxta posse coytꝰ vitēt sup̾fluitatē: ⁊ oēs ēt fortes eūones: ampliꝰ ēt i seq̃n. c. ml̾ta ponēt̃ iuuaᵃ qbꝰ i ꝯs̾ⁿᵉ sanitatꝫ iūcturaꝝ vti dꝫ: ⁊ sil̾r multa nocitiua q̃ vitare ꝯuenit.

¶ De p̄seruatione a doloribus iuncturaꝝ. Cap. xviij.

Sapientes dixerūt ꝙ faciliꝰ est ꝓuidere ⁊ p̄seruare a doloribꝰ iuncturaꝝ q̄ꝫ iā ꝓductis subuenire: sic̄ faciliꝰ est cāꝫ solā auferre q̄ꝫ cām sil̾ morbū ⁊ accn̄s. ¶ Et dixerūt. maxie a doloribꝰ iūcturaꝝ sibi ꝓuidere debere ne eueniāt q̄cūqꝫ appropriati sūt ad illos ex hereditate vel alia q̄cūqꝫ de cā de qbꝰ dictū ē supra. Et sil̾r sibi ꝓuidere debēt q̄cūqꝫ iā eos icurrerūt ⁊ postea liberati sūt ne ad eos redeāt. ¶ Cōsistit aūt p̄seruatio in approximatiōe triū medicinaliū instr̾oꝝ. s. diete potiōis ⁊ chirurgie: ⁊ oia hec tria instrumēta ad duas dirigunt̃ intētiōes: quaꝝ vna est ꝯseruatio nālis ꝯpl̾onis ⁊ cōpōnis iūcturaꝝ. ꝯseruate. n. fortes ꝑdurāt ⁊ ꝯfortate q̄cūqꝫ nociua depellūt: ⁊ h̾ fieri dꝫ toto p̄seruatiōis tp̾e. ¶ Scd̄a intētio est ꝓhibitio cāꝝ iprimētiū in iuncturas: ⁊ extrinsecaꝝ ⁊ itrinsecaꝝ aut salteꝫ magnificatiōes eaꝝ sic vt in eas iprimere nō possint. ¶ Pria itaqꝫ itētio in instr̾o diete sic ꝑficit̃: q̄cūqꝫ sūt ꝯpl̾onis fride ⁊ hūide aerē sibi eligāt ad calitatē ⁊ siccitatē decliuū tā vl̾eꝫ q̄ꝫ ꝑticularē: ⁊ si talē vl̾eꝫ nō habuerint ad regionē cal̾am ⁊ siccā se trāsmutēt: ꝑticularis āt aer p̄t artificial̾r corrigi igne ⁊ alijs calefaciētibꝰ ⁊ desiccātibꝰ fumigatiōibꝰ ⁊ stramētis. Qui ꝟo ꝯpl̾onis sūt cal̾e ⁊ sicce aerē sibi eligāt tēꝑatū vel ad caliditatē paucā declinātē in hyeme. estate ꝟo ad paucā frigiditatē absqꝫ hūiditate maxie in loco sue ꝯuersiōis mortalis ac cubitꝰ. ¶ Et abstineāt oēs a tristitia ⁊ sollicitudīe multa ⁊ ab ira ⁊ furore: ⁊ maxᵉ cal̾as ⁊ siccas ꝯpl̾ones hn̄tes. ¶ Inq̃t Ruffus. nō ē eis res vtilior motu: veꝝ dꝫ gradatiꝫ eo vti paulatiꝫ: qm̄ nemo dꝫ subijci oneri subito qd̾ icōsuetū esset ei: sꝫ vti dꝫ eo gradatiꝫ paulatiꝫ: qm̄ ipꝫ onꝰ in vsuꝫ inductū sustinebit̃ lꝫ fuerit vehemēs. ⁊ h̾ est iuxta sn̄iaꝫ Hyp. i affo. Assueti assuetos ferre labores: ⁊ si ibecilles ⁊ senes fuerint iuuenibꝰ ⁊ fortibꝰ faciliꝰ ferūt. ¶ Dixit ḡ Ruffus laborantes dolore articuloꝝ si fastigiū sequunt̃ vehemēs inde extēdent̃ mēbra ipsoꝝ valde: ⁊ iducent̃ ad podagrā: manantqꝫ ad articulos sup̾fluitates si corpꝰ fuerit repletū si sustinuerit laborē magnū i motu: sꝫ h̾ dictū Ruffi Aui. dixit. vtat̃ exercitio tēꝑato ⁊ vectatione: ⁊ nō sup̾fluat in eis: qm̄ excitat podagrā ⁊ dolores: ⁊ nō adhibeat̃ illd̾. s. de exercitio ad qd̾ nō est ꝯsuetꝰ subito sine gradatiōe: ⁊ maxie nocet supra repl̾onē siue hūoꝝ siue ciboꝝ. ¶ Dixit Aui. deuitēt sup̾fluitateꝫ in labore ⁊ exercitio ⁊ ꝓp̄e sup̄ repl̾onē: ⁊ sil̾r exercitio nocent fricatiōes fortes in locis iūcturaꝝ ⁊ ipsaꝝ strictiōes siue cōpressiones nō dolorose sint sꝫ leues ⁊ moderate fricationes blādis manibꝰ facte iuuāt. ¶ Et dixit Ruffus cū cautela debēt vti balneo minerali saluo q̄ꝫ in tp̾e cal̾o: si tñ dolor arteticus fuerit acutꝰ balneū hēant de aq̃ dulci. ¶ Haly. āt multū cōmēdauit balneū siccū factū ad sepeliēdū in harena. ¶ Dixit Aui. minorent̃ in balneationibꝰ: qm̄ ipse liq̃faciūt hūores: ⁊ faciūt eos currere ad iūcturas: ⁊ itellexit de balneationibꝰ cū aq̄s dulcibꝰ: q̄ꝫuis ēt oia balnea noceāt eis facta supra repl̾onē. Et s̾bdit Aui. veꝝ aq̃ termaꝝ ꝯferūt illis in hora egriⁿⁱˢ. s. in declinatiōe: ⁊ oia p̄dicta nocētia de exercitio fricatiōe ⁊ balneo magis nocēt facta ꝓprie. al̾s. añ aduentū ꝑoxismi doloris. ¶ Dixit Ras. in diuisionibꝰ. ex eis q̃ nocēt oibꝰ hn̄tibꝰ dolorē iūcturaꝝ. i. ꝑatis ad ipꝫ sunt labor ꝓpinquꝰ ꝑoxismo: ⁊ calciamēta stricta. ⁊ subdit. caueāt a balneo añ horā ꝑoxismi. ¶ Et dixit. A. ⁊ ex illis q̃ ꝯferūt eis cū balneant̃: ⁊ ēt post expletioneꝫ balnei: imo in medio eiꝰ est effusio aq̃ fride sup iūcturas si nō est aliq̄s ꝙ ꝓhibeat ex debilitate neruoꝝ: ⁊ dixit deuitēt annihilationē. s. exercitij. i. q̃etē ⁊ ociū vltiᵐ. ¶ Et opꝫ dixit. A. vt nō dormiāt sup cibo oīno: qm̄ est ex rebꝰ nocibilioribꝰ eis: ⁊ intellexit de facto sup cibū imediate: vel ēt de ꝓpinquo añq̄ꝫ trāseāt hore tres vel ad minꝰ due. maxie nocet hic sōnꝰ sup cibū factꝰ flāticis: deinde sanguineis: sil̾r aūt debēt vitare imoderantiaꝫ vigiliaꝝ: ⁊ maxie ex eis q sunt col̾ici cibos ēt deuitēt q sunt

Regimē in sex rebꝰ nō nālibꝰ. De aere.

De accn̄tibus aie. De motu ⁊ quiete.

De balneo.

De sōno ⁊ vigilia.

difficilis digōnis:⁊ panis azimus ⁊ nō bñ coct⁹ ⁊ panis de
seib⁹ minutis:⁊ oīa cibaria de pasta ⁊ sil'a ⁊ risuꝫ:⁊ oīa gra
De cibis. na leguminū:⁊ de leguminib⁹ dixit Gal.in cōmēto affo.vbi
indigētia.ꝙ eleni cū pp indigētiā legumina comedebant se/
cuta est:eis pedū debilitatio.cū.n.a famelicis comedunt de
bilitant pedes eoꝝ q gn̄ant humorē grossuꝫ q vt digeratur
eget multo calore:⁊ qꝛ in famelicis nālis calor pedū est di/
minutus nō pōt regulare ptē nutrimēti leguminū trāsmis/
sam ad eos:vñ debilitant:⁊ aliqñ nō resoluta pte illa super/
fluitas in tumorē eleuat. ¶ Et carnes deuitēt grossas boui
nas hircinas capnas ceruinas aprinas porcinas ⁊ carnes
auiū degentiū in aquis ⁊ carnes multaꝝ hūidatū ⁊ supflui/
tatū ⁊ agninas ⁊ capita q̈drupeduꝫ ⁊ oīa viscera ⁊ iteriora
eoꝝ. ¶ Quidā aūt cōcedūt eis pedes aialiū dicētes ꝙ ꝯfor
tant mēbra illis silia:tñ lꝫ sic sit sunt tñ digōnis difficilis:vñ
meli⁹ est ab eis abstinere:⁊ si aliqñ comedēdi ea licētia dat
sit illud ⁊ sint adiuta cū vehemētia decoctiōis ipsoꝝ ⁊ con
dita cū iuuantib⁹ digōnē. Jnq̄t Ruffus carnes oēs nociue
sunt eis cū sint humide abūdātis nutrimenti:vñ in minori
q̄ꝫtitate eis vtendū est:⁊ siccioꝛib⁹ ipsaꝝ vtant:qm̄ ex nutri
mentis.s.ipsaꝝ carniū multiplicant ipsaꝝ supfluitates que
nō mutate ad sanguinē fiunt in mā quā expellunt mēbra ad
articulos ⁊ deuitēt copiā ouoꝝ sorbiliū ⁊ frixa nō sumant.
¶ Et deuitēt lac ⁊ caseū ⁊ oīa que ex lacte fiunt q̄ꝫuis pau/
co caseo in fine mēse vti possent. ¶ Et deuitēt pisces lacuna
les oēs ⁊ anguillas cācros ⁊ gūbetos:de piscib⁹ tñ paruis
squāmosis marinis vel de flumine petroso currēti raro ⁊ in
parua q̄ꝫtitate ꝯcedi pñt. ¶ Sic dixit Ruffus cauere debēt
nutrimēta hūida velocis corruptiōis. Et de his sūt oēs fru
ctus horarij sicut cerasa pruna mora persica grisomilla pi/
ra ⁊ mala vernalia vel estiua ⁊ vue ēt ⁊ ficus recētes vitāde
sunt ⁊ nucibus paꝝ est vtēdū:⁊ oēs fruct⁹ añ ipsā maturita
tē vitent. ¶ De fructib⁹ tñ cōcedunt frigidas cōplōnes ha
bētib⁹ dactili passule ⁊ carice:sꝫ tñ ⁊ carice dent in pua q̄ꝫti
tate:qm̄ mās deferūt ad extrema ⁊ iuncturas:⁊ concedunt
eis auellane optime masticate ⁊ pinee pistachia cū çuccaro.
¶ Filagori⁹ dixit pira bona sūt podagre:sꝫ alij fruct⁹ mali
sunt ei.calidas v̄o cōplōnes hñtib⁹ cōcedunt in pua q̄ꝫtita
te mala decocta ⁊ citonia decocta ⁊ amigdale ⁊ pauca pru/
na matura:⁊ cōcedunt eis in parua q̄ꝫtitate pepones citrul
li cucurbita ⁊ cucumeri ⁊ hi maxie dent colicis. ¶ Et ex ci/
bis humidis sūt herbe crude oēs:qm̄ humiditates generāt
putrescibiles:⁊ olera etiā oīa q̄ꝫuis cocta nō cōcedant frigi/
das hñtib⁹ cōplōnes.calidis v̄o cōcedunt lactuca blitis spi
nachia ⁊ silia:⁊ fridis cōcedunt maiorana saluia rosmari/
nus ysopus origanū ⁊ silia. Et melicis cōcedunt ꝓprie bu/
glossa borago ⁊ melissa ⁊ ꝓhibent pastinache ⁊ baucie ⁊ ra
pe ⁊ napones ⁊ caules:⁊ ꝓhibent oīno fungi ⁊ tubera.
Vitāda in vna q̄q3 cōplone. ¶ Ampli⁹ sanguini deuitent q̄cūq3 sanguinē multū gn̄ant:
⁊ q̄cūq3 calida sūt ⁊ hūida:⁊ colici deuitent colerā gn̄antia
⁊ exacuētia ⁊ ambo deuitēt oīa dulcia:⁊ flātici deuitēt que/
cūq3 flegma multiplicāt ⁊ q̄ frigida sunt ⁊ hūida. Et melici
cibaria deuitēt q̄ colām gnānt nigrā:⁊ q̄ frigida sūt ⁊ sicca.
¶ Pro p̄dictis dixit Ras.in li° de iūcturis.in colicis caue/
mus q̄ gn̄ant colerā ⁊ a reb⁹ dulcib⁹ ⁊ grossis sicut est vinū
coctū mel ⁊ çuccaꝝ butyrū oleū nuces ⁊ sil'es:⁊ dixit ꝙ pre
seruatio a sanguiea est abstinētia a cibis q gn̄ant multū san
guinē. Et si a mā fuerint frigida caueāt a cibis multe supflui
tatis a carnib⁹ arietinis ouinis lacte ⁊ vino nouo piscibus
⁊ fructib⁹ hūidis. ¶ Dixit Sera.opꝫ vt sit intētio nr̄a in to
Cōuenientia in vnaquaq3 cōplone ex cibis ⁊ potibus. to regie vt sint hūores q fiūt in eo tēperati sp laudabiles cū
cibo ⁊ regie sano:qꝛ p̄missio cautele ⁊ custodie ab egritudi/
nib⁹ factis a supfluitate ⁊ replōne nō est nisi sꝫ hāc dispōnē
tm̄:vt ergo tales hūores tēpati ⁊ laudabiles fiāt cibis ⁊ po
tib⁹ vtēdū est facilis digōnis boni nutrimēti gn̄atiui pauca
rū supfluitatū:⁊ sint electi ex eis q̄ cōueniūt sm varietatem
ꝯplōnū. Cōueniūt calidas ꝯplōnes hñtib⁹ carnes edine:⁊

interdū vituline lactātes:⁊ carnes pullaꝝ paruaꝝ auiū bo/
naꝝ ⁊ ꝑdicū ⁊ fasianoꝝ alaudaꝝ ⁊ aliaꝝ puaꝝ auiū bonaꝝ
p̄terq̄ꝫ passerū ⁊ oua in aqua ꝯcocta quousq3 icipiāt coagu
lari. Uerū in colicis alterent cibi cū reb⁹ frigidis ⁊ hūidis
⁊ p̄cipue cū seib⁹ cōib⁹ frigidis decoctis cū eis. Dieta.n.co
lericoꝝ dꝫ eē hūidior q̄ꝫ sanguineoꝝ:⁊ ꝯcedunt sanguineis
lētes cocte in aceto:⁊ vtant sanguinei cū cibarijs suis aceto
⁊ agresta ⁊ vino de piris ⁊ ꝯ herbis ⁊ acetositate citri limo
nū ⁊ citrāguloꝝ ⁊ granatoꝝ acetosoꝝ. Colicis v̄o dix̄ Ras.
de iuncturis ꝑmittim⁹ eos vti acrib⁹.i.austeris:⁊ sūt succi
p̄dicti:⁊ maxie ꝯuenit eis succ⁹ granatoꝝ muçoꝝ. q̄ꝫuis.n.
hꝫ acria dixit Ras.exiccēt tñ fumositatē colere ꝑmūt ⁊ mor
tificāt eius acumē tūc ꝯcedit ambobus ptisana ordeacea ⁊
far ⁊ panis de simila bon⁹ est eis. ¶ Frigidas v̄o ꝯplōnes
habentibus ꝯceduntur caro annualis castrati agni ⁊ caro
pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ fasianoꝝ ꝑdicū coturnicū pipionū vola
re incipiētiū turturū turdoꝝ ⁊ aliaꝝ auiū paruaꝝ ⁊ passeꝝ
in domib⁹ ⁊ agris cōmorātiū ⁊ caro capreoli:⁊ interdū le/
poris ⁊ caro ericij est eis bona:⁊ oua ꝯueniūt eis:⁊ maxie
melicis. Et his oīb⁹ vtant assis ⁊ raro elixis. Et cōdiant ci
baria ipsoꝝ cū bonis aromatib⁹ digōnē iuuātib⁹:⁊ vētosi
tatē dispgētib⁹.oī eniꝫ studio ꝓcurādū est ne cib⁹ corrūpat:
De vini aut indigest⁹ a stō egrediat sꝫ ꝑfecte digerat. ¶ De potu āt
vini dixit Ras.12.ꝯti.abstinētia pot⁹ vini sanat podagraꝫ.
Ego.n.dixit ipse:vidi plures patiētes relinquere potū vini
⁊ sanati sunt de podagra oīno:aut ad min⁹ debilitata est in
de passio valde bñ. Cōsidera tñ dixit ipse ꝙ si de retentione
potus vini patiēti nō euenerit detrimētū euitet ei⁹ potus
oī tp̄e vite ei⁹:ꝙ si nō poterit abstinētia potus vini fieri to/
to tp̄e vite sue saltē fiat ꝑ duos annos vt passio tollat:⁊ dei
de reuertat ad vsuꝫ eius paulatiꝫ:⁊ relicto potu vini vti de
bent ei⁹ loco decoctione seminū ꝯfortātiū stōm:⁊ hoc cōue/
nit frigidis ꝯplōnib⁹. Et cōiter dat eis loco vini aq̄ mellis
simplex:vel cū decoctione cinamomi solus:⁊ qdā decoquūt
in aq̄ saluiā rorēmarinū maiorana betonicā ⁊ sil'es herbas
simpl'r ⁊ cōposite:sꝫ in calidis ꝯplōnib⁹ loco vini dat aqua
ordei aq̄ cū çuccaro pauco:aut iulep cuꝫ multa aqua:ꝙ si a
vino abstinere nō possint:qꝛ nolint vel qꝛ ex ei⁹ abstinentia
detrimētū incurrūt debilitatē virtutis:aut debilitatē digō/
nis stōi ⁊ multiplicationis ventositatis aut debilitatis digō
nis epatis:⁊ cōuertant ad cacesiaꝫ tūc cōcedit eis vinū pau
cuꝫ ꝯueniēter adaquatū. ¶ Et Ras.in lib° de iūcturis ꝯce
dit vinū antiquū flāticis.melicis aūt concedit mediocre:⁊
bñ limphatū.calidis v̄o ꝯplōnib⁹ vinū pauciferū.deuitent
potare vinū pl'm ⁊ grossuꝫ:imo oē vinum. Et Ras.ꝓhibet
mustū.et acetū nō ꝯcedit eis:et maxie qñ appropinquat tē/
pus ꝑoxismi:alijs tñ tēporib⁹ ꝯcedit ex eis aliqñ pro cōdi/
mētis ciboꝝ. ¶ Dicūt.si in cōsuetudine habuerint malis ve
sci cibis:aut multo vino vti:aut alijs nocētib⁹ supradictis:
paulatine:et nō subito dꝫ a tali mala ꝯsuetudine remoueri:
et p̄cipue si multū appetat vinū:aut mala cibaria ꝯsueta. Et
dicūt nō bibāt ieiuno stō:neq3 in p̄n° mēse:sꝫ anteq̄ꝫ bibitio
incipiat p̄us satis comedat saltē quartā ptē sui cibi vel plus
si pōt. ¶ Dicūt ꝯcedit eis vinū in sapore amenū ad stiptici/
tatē quādā declinās in suba mediocre in colore aureū vel ru
beū clarū. ¶ Dꝫ ois cupiēs se ab articuloꝝ p̄seruare dolore
cibū suū diligēter masticare et eē vnico ꝯtēt⁹ cibario vl' duo
bus ad plus:et nō dꝫ in comedēdo ad multū tp̄s ꝓlōgare:
nec dꝫ cibū aut potū idigestū mittere. ¶ Dixerūt sapientes.
fugere debēt oēs copiā ciboꝝ et pot⁹ replōnē nauseatiuaꝫ
satietatē et ebrietatē:et si aliqñ errare ꝯtingat in supabūdā/
tia ciboꝝ et pot⁹ dixit Ras.ꝓuocet vomitū ꝙ si nō potuerit
vel noluerit statim ꝙ cib⁹ a stō descēdit cristere sibi suppo/
nat qō illū educat ꝙ si neq3 illuꝫ eduxerit:a comestiōe et po
De in[…] tiōe [in] plone. tu abstineat:exercitio vtat in balneo sudet vt tota ei⁹ sup/
fluitas exsoluat. ¶ Supfluitates p̄me et scōe digōnis omni
die deponāt:q̄ si spōte nō exeāt arte expellant suppositorio

vel cristeri:itaqꝫ in h̄ ꝓcedat̃ vt saltē cenā nō sumat nisi ꝑus
egōnis sufficiētis q̄ꝫtitatis ⁊ vrinā expulerit. ¶ Dixit Sera.
De coytu ⁊ ponit̃.12.ꝯti.coyt⁹ in oīb⁹ ꝯplōnib⁹ in qb⁹ accidit poda/
gra est malus valde:exiccat corp⁹ infrigidādo illō ⁊ replēdo
mēbra debilia ⁊ desiccādo residua.s.mēbroꝝ:tñ illis in qb⁹
accidit ex repletiōe.s.⁊ ex coyt⁹ ꝯsueti abstinētia nō nocet:
maioris tñ nocumēti erit in quo accidit podagra nouiter:⁊
maxie nocet coyt⁹ supra replōnē cibi:aut maloꝝ chimoꝝ.
¶ Inqt Judeus.coyt⁹ post refectionē gñat dolorē arteticū
qđ accidit ex eo qđ inde calefit corpus q̄re replet̃. Ait Ras.
dico ꝙ post ebrietatē est peior:⁊ coyt⁹ qdē melicis lōge de/
terior.2° colicis.3° flāticis.⁊ vlt° sanguineis. ¶ Dixit Ras.
in libro de iuncturis.coyt⁹ oīb⁹ patiētib⁹ in iūcturis est no
ciuus:⁊ si aliqñ fit añ cibū ⁊ potū. Et dicūt.in actu coytus
moueat̃ q̄ꝫ minime. ¶ Dixit Ras.in dicto li° cū adhibueri/
mus circa in firmū p̄dictā ꝯsiderationē.s.in regie.s.ꝑ dietā:
⁊ ipse fuerit obediēs nō aggregabunt̃ in corpe ei⁹ supflua.s.
qbus possit ꝑiodicare podagra:⁊ maxie si vtent̃ electarijs siue
ꝯfectionib⁹ q̄ hñt supflua ex alimēto relicta in digōne 3ª cō/
sumere:de qbus est theriaca ⁊ reliqua de qbus dicet̃ ⁊ ma/
xime si vsi fuerint circa loca iuncturaꝝ medicinis stipticis
Cōfortantia iūcturas ab ext. ne recipiāt supfluitates. cōfortantibus eas ne recipiant:sed qđ trāsmissuꝫ est a se re/
pellant. De qbus est dixit Ras.12.ꝯti.fricatio eoꝝ cū sale tri
to ⁊ oleo dixit Aui.nisi adsit siccitas vehemens.

Dixit alexander patiens sanatus a dolore vti dꝫ
cautela ꝑ illinitiones stipticas
positas sup articulū:⁊ illinitio h̄ est magni iuuamēti. ℞.aca
tie hypoqstidos memithe ⁊ litij.añ.fiat cuꝫ eis illinitio tpe
sanitatis ad corroborandū locū vt nō recipiat reumata faci
liter:abluant̃ iuncture ꝑ interualla nō lōga cū decoctiōe gal
laꝝ:q̄ꝛ de ꝓprietate eaꝝ est fortificare mēbra lassa ⁊ debilia:
⁊ stringere vias ductuū ⁊ sua siccitate desiccare fluētes ma/
terias:⁊ sic ꝓhibere oēꝫ egritudinem q̄ ꝑ defluxū fuerit dissoluto
rū humoꝝ. Et myrtus silr opat̃ ⁊ oleū myrtinū ⁊ cotaninū
ꝯueniūt in dispōnib⁹ ad arteticā calidā ⁊ masticinū nardinū
⁊ absinthileon in dispōne ad frigidā:⁊ oleū camomellinum
ēt:sꝫ est debilis ⁊ cōuenit eis ablutio cū vino pontico solo:
aut decoctiōis abrotani ⁊ nucū cypressi. ¶ Qꝛ si erratū fue/
Studēdū est in eductiōe mãe rū multiplicatarū in corpe. rit ⁊ multiplicate sint in corpe hūiditates supflue ad cōpre/
hendendū oī industria dꝫ medicus studere inspiciēdo sepe
exeuntia:⁊ p̄cipue vrinā:⁊ tāgendo eius pulsuꝫ:⁊ cū incur/
rerit aggregationē supfluoꝝ euacuet illa.s.flōmia solōne vē
tris vomitu ⁊ vrine ꝓuocatione ⁊ sudoris:⁊ añ euōnē eorū
ois medicina stiptica cōfortatiua iuncturaꝝ:⁊ repulsiua ma
terieꝝ cursaꝝ ad eas admoueri dꝫ:⁊ nullo mō eis est vtēdū
q̄ ꝓhibeāt hūorē ad eas descēdere. Ait.n. Gal.in li° de the/
riaca ad Cesarē.⁊ ponit̃ a Rabi in 9ª ꝑticª.oēs medicine q̄s
bibūt podagrici vt ꝓhibeāt fluxū hūoꝝ descendētiū ad pe/
des eoꝝ:⁊ ipse nō purgāt hūores in mēbris retētos sunt de
peiorib⁹ medicinis sibi:q̄ꝛ hūores q nō currūt ad locū cur/
runt supra totū corp⁹:⁊ forte faciūt suffocationē:⁊ hoc sepe
vidi:⁊ iō ꝯsulo patienti h⁹ dolores vt nullo mō bibat tales
medicinas sup.nec ad extra approximet. Et Aui.dixit mul
totiēs fit curatio doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ ꝯfortatio eaꝝ vt nō re
cipiāt:⁊ expulsio mãeꝝ ab eis cā ad pernitiē. Et maxie dixit
Ras.in suo li° de iūcturis.qñ corp⁹ fuerit plectoricū vel ca/
chochimū:qm̄ dixit Aui.ille supfluitates q̄ ꝯsuete sūt super
fluere ⁊ ꝓuenire ad iuncturas currūt alibi facientes cadere
hñtes eas in timorē.in tali.n.casu ⁊ oi sili dixit Ras.de iun
cturis fortitudo p̄ncipaliū mēbroꝝ nobiliū nō dꝫ ꝓsterni sꝫ
seruari in sua dispōne:⁊ debilitas iūcturaꝝ nō dꝫ curari nisi
forsitā post mundificationē corpis postq̄ꝫ fueris securus ꝙ
supfluū nō discurrat ad aliqđ mēbꝝ nobile:⁊ iō Aui.dixit.
cū accidit euō:si ꝑ q̄ꝛ iam facta est:tūc ex illis q̄ rectiora sūt
est cōfortatio membri iuncture cum stipticis vt non recipiat
supfluitates:⁊ ꝓprie cum:idest q̄ꝛ nō timet̃ cōuersio eaꝝ ad
mēbra p̄ncipalia cā añcessionis mūdificationis:⁊ ista sunt
sicut acatia balaustia ⁊ simila. ¶ Cautus ergo debes esse:di
In ṽe potissimum eūandi sūt vt ꝓseruētur ⁊ quō. xit Ras.12.ꝯti.ꝙ replō nō fit in corpe eūando hūorē:quo ex
citat̃ passio:⁊ maxie in vere.ꝯsidera g° dixit ipse in li° de iun
cturis.pulsuꝫ quotidie ⁊ colorē corpis ⁊ faciei.sup.⁊ alia si/
gna augmēti sanguis:⁊ si fuerit ꝑꝑ multitudinē cibi minui
mus ex eo:⁊ si fuerit ꝑꝑ q̄litatē cibi mutabim⁹ eū ad alium
cibū:⁊ si fuerit ex multo sōno ⁊ qete reuocabim⁹ eū ad mo/
tū ⁊ vigilias.⁊ dixit.12.ꝯti.si sit articulus dolor ex supabun
dātia sanguis minutio fiat:deinde regēdus est patiēs cū eo
ꝙ nō multiplicat sanguinē:⁊ multiplicāt ipꝫ carnes dulcia
vina ⁊ paucū exercitiū:ꝙ si possint hec oia euitari oīno bo/
nū erit:sin aūt aliqd min⁹ cauēda sūt in ṽe ⁊ in estate. ¶ Di/
xit Gorđ.q suspecti sūt ad hāc egritudinē debēt in vere face
re flōmiā ꝑ de basilica:⁊ postea si ꝑticularia coindicant de
vena artetica. ¶ Qꝛ si mã fuerit colica.dixit Ras.in diebus
qetis dabim⁹ q̄ alterāt ꝯplōnē sicut est sirup⁹ acetosus aq̄
ordei viscositas psilij succ⁹ granatoꝝ ⁊ ois dieta frida ⁊ hu
mida:⁊ strat⁹ in q̄ dormit sit frigidus ⁊ humidus:⁊ si fuerit
hyems coopiat caput ⁊ totū corp⁹:⁊ fugiat vigilias cogita
tionē ⁊ irā. Deinde purget̃ colā cū educētib⁹ eā. ¶ Et dixit.
si sit de mã flātica:⁊ viderim⁹ ꝙ multiplicat̃ eius supfluitas
eūabim⁹ eā:⁊ ꝓprie ꝓpe tp̄s accessiōis:⁊ silr si mã fuerit
melica ipsa q̄ multiplicat̃ eūanda erit:⁊ q̄lꝫ mã eūat̃ cuꝫ eo
ꝙ sibi ꝯuenit. ¶ Dixit Gal.in li° de flōmia.ego multis an/
nis iam trib⁹ vel q̈tuor curaui molestatos doloribus pedū:
vel purgās supabūdātē hūorē in p̄n° veris vel sanguinē au
ferēs. ¶ Et vt nō credāt inobediētes ⁊ errātes:q̄ꝫuis purgē
tur vel flōment̃ per illud sanari:qm̄ nō sanant̃ ꝓpter errorē
⁊ inobedientiā eoꝝ:ostēdit Gal.quales sunt illi qui sanati
sūt ⁊ sanarent̃. Et dixit ꝙ manifestū est ꝙ moderati sunt hi
tales quos curaui in tota dieta:q̄ꝛ intēꝑatos vini potato/
res ⁊ gulosos nullo iuuabis magno iuuamēto farmacans
vel flōmās:aceruāt.n.cibis multitudinē hūoꝝ crudoꝝ imo
derate dietari.hos.n.neqꝫ satagere opꝫ eūare.qcūqꝫ āt obe
diētes sunt iuuabis eos maxime s̄m p̄nm veris preeuacuās
qdē p̄mū:et deinceps ad exercitationē et dietam adducens:
maxime aūt eūatio necessaria est his qui errantes ꝓhibue/
runt materias fluētes:et fluere paratas descēdere ad iunctu
ras. ¶ Ait eniꝫ Ras in diuisionib⁹.cū accidūt dolores iun
cturaꝝ:deinde recedūt et nō veniūt:aut ꝑtranseūt terminuꝫ
ꝑoxismi preter ꝙ eueniat hoc ei malitia dispōnis ex diminu
tione cibi:aut supfluitate laboris et silib⁹ ex eis qb⁹ alleuia
tur corp⁹ in hora ꝑoxismi.s.qua solebat euenire euet̃ in ho
ra ꝑoxismi ex hūore q ꝯsuet⁹ est facere ꝑoxismū:et nō obli/
uiscaris huius:qm̄ qñqꝫ perducit ad mortē subitaneaꝫ aut
asma:et signū hui⁹ est ꝙ incipit tremor cordis aut strictura
anhelit⁹:et qñqꝫ facit incurrere paralysim aut appoplexiaꝫ
cuius signū est cū tremore cordis ꝑturbatio sensuū:et qñqꝫ
accidit subito:neqꝫ illi q dicto mō preseruāt̃.q̄ꝫuis ꝑ plures
annos steterint debēt postea errare:aut ab eūonib⁹ desiste/
re:ne iteꝝ recidiuēt. ¶ Dixit ēt Ras.loquēs in exēplo.ego
curabā hoieꝫ ex passione iūcturaꝝ calīa cui solebat accessio
euenire in fine veris:et p̄seruaui ipꝫ ab accessiōe trib⁹ ānis.
4° anno contigit eū iteꝝ aggredi:q̄re nō potuit sibi cauere a
ꝯrijs:et postea vidi ipꝫ:et dixi ei ꝙ si nō minueret veniret si
bi accessio:ipe āt credebat se sanū eē ab egritudine et nō curauit
et in nocte arripuit eū dolor fortis post paucos dies:et ma/
ne veniēs ad eū extraxi d̄ sanguie lib.5.et ꝑmisi eū sic q̈tuor
horis:et posui desup sandalos acetū et aquā rosaceā:et ex/
traxi iteꝝ de sanguie lib.5.et addidi in emplō p̄dicto balau/
stias:et nocte illa cessauit dolor ꝓ maiori ꝑte:et 2ª die extra
xi de sanguie lib.j.et oīno cessauit dolor. Et multotiēs dixit
Ras.silē huic mihi accidit. ¶ Dixit Aui.oīno opꝫ ꝙ si cā in
eo ꝙ accidit ei sit multitudo hūoris vt nō dimittat eos mul
tiplicari cū eo qđ euacuat:et qđ minorat̃ ex cibo,et cū eo qđ
administrat̃ ex exercitio bono:et si cā sit corruptio hūoꝝ op
ponat̃ illi cū eūone ei⁹ qđ dꝫ:et cū oppōne regis:et dꝫ vt añ

euōnē cū farmaco hūoꝛ digeraꝛ:colꝛa tñ ſi ſubtilis ⁊ acuta
fuerit pōt añ digōnē euari.¶ Jnqt.A.recti⁹ ē ſi mā ē ſbtilis
colica feſtinare euōnē cū vr̄ maturatio.ſ.incepta:q̄zuis non
ſit ꝯpleta:qm̄ ipſa ꝑꝑ ſui ſubtilitatē ⁊ mobilitatē eſt aptioꝛ
educi a farmaco q̄z ſit flꝛa vel melia:neq̄ʒ ēt tūc ſeqꝛ nocᵐ ex
euone colꝛe ſbtilis idigeſte ſic ex euone alioꝝ hūoꝝ idigeſto/
rū. Et ſubdit. A.ſi colꝛa fuerit groſſa nō ē malū ꝑmittere qđ
eā ſubtiliet ⁊ maturet ⁊ ꝑpet ad h̄ vt expellaꝛ ad ꝑtē euonis:
⁊ tu iteꝝ alleuia cū ſolōne ſbtili.i.facili.¶ Tu āt ex ſupꝛadi
ctis eligere potes ſirupos digeſtiuos cuiuſlʒ hūoꝛis:vnū tñ
h̄ notauit Guilꝛ.⁊ ē ꝙ ſi tp̄s future acceſſiōis appꝛopinq̄t tc̄
abſtinēdū ē ab aſſūpⁿᵉ oximellis vl̄ ſirupi aceto.qm̄ ſua ſbti
liatiōe icīſiōe ⁊ aptiōe māʒ excitat ⁊ cōmouet ⁊ ad iſluēdū in
iūcturas parat:vñ fit ꝙ frequēter poſt vſuʒ ei⁹ doloꝛ in iun
cturis excitaꝛ.Et digeſtiua ⁊ oīa alteratiua multū ſubtiliati
ua q̄zuis ꝯueniāt coꝛpib⁹ carnoſis:⁊ groſſis:nocēt tñ exte/
nuatis:vñ Galꝛ.in de reg.ſani.dixit.coꝛpa groſſa ⁊ repleta ſi
patianꝛ arteticā nō debēt opōnē medicinaꝝ attenuatiuaꝝ ti
mere:⁊ ſi fuerint macilēta eis vti nō debent ne ipſoꝝ coꝛpa
exīde d̄ſiccenꝛ:⁊ foꝛte icurrāt diſpōnē peioꝛē.¶ Quāuis ſu
pꝛa in caº vl̄is curatiōis doloꝛis articuloꝝ:⁊ ēt in.c.ſpālis
curatiōis eoꝝ multa ſint poſita medicamia euantia q̄ ēt in ꝑ
ſeruatiōe ſūt ꝯueniētia:h̄ tñ q̄dā alia afferā.¶ Dixit Aarō.
yera hermetis magᵐ iuuaᵐ dat i podagra ⁊ doloꝛe anchaꝝ
bibita:⁊ dixit:q bibit eā ꝑ dies ſi iceperit ſudare pedes ⁊ ar/
ticulos dolētes mirabilē vtilitatē hēbit in h̄. Ait Raſ.dico
ꝙ h̄ eſt medicamē ſubtile.i.debile valde ad laxādū:ſʒ tñ pur
gat coꝛp⁹ ꝑ vꝛinā:vñ ꝓcede firmiter cū eo.¶ Dixit Alex.in
doloꝛe colico ꝯſidera ꝙ nō laxeꝛ cū eo qđ ē calꝛʒ:ſʒ cū eo qđ
nō eſt calꝛʒ.ſ.cū elꝛario de ſucco roſ.qđ ſic fit.℞.ſucci roſ.ro/
tulꝛ.ij.mellis rotu.j.ʒuccari rotu.iiij.ſcamōee aſſe.ſ.in cito/
nio.ʒ.j.doſ.eſt.ʒ.ij.vſq̄ʒ ad.iij.⁊ poſſet acui cū reubar.valet
ēt ⁊ meli⁹ elꝛariū de ſucco roſ.cōe.¶ Puluis mirabilis effi
cacie ꝯ māʒ flāticā crudā induratā in iūctura.℞.eufoꝛbij.ʒ.
iiij.farine orđ.⁊ mucillagis dꝛagāti.añ.ʒ.ij.ꝯponanꝛ ⁊ cō/
miſceāꝛ ſilꝛ cū vino al.optio:⁊ fiat magdaleō ⁊ iuoluaꝛ paſta
⁊ coquaꝛ i furno vſq̄ʒ ad ꝑfectā decoc.paſte.deide exhaꝛ ⁊
pulueriʒeꝛ qđ interi⁹ eſt:cuius doſ.eſt ad q̄ztitatē.℈.ß.vſq̄ʒ
ad.℈.j.ad plus:⁊ h̄ puluis dʒ ſumi iuolut⁹ i nebula madefa
cta in vino in q̊ bullierit taſſus barbaſſus vel ſalteʒ in vino
cōi.¶ Pillꝛe ſalernitanoꝝ q̄ vocāꝛ pillꝛe artetice valētes i ar/
tetica frida:⁊ ēt i mixta ⁊ ſic fiūt.℞.hermod.⁊ turbith aga
rici.añ.ʒ.iiij.caſſief.nardi gar.carpobal.xilobal.macis.ʒiʒ.
galāge macis aſſe maratri aniſi ſaxifragie ſe.bꝛuſci ⁊ ſpagi
milij ſolꝛ yue ſaliſgēme.añ.ʒ.ij.aloes ad pōdus oīuʒ dictoꝛuʒ
diagridij.ʒ.j.ꝯficiāꝛ cū ſucco yue vel feniculi.¶ Dixit Raſ.
in liº de iūcturis.in mā frida flātica humida cruda ⁊ patiēs
fuerit debilis laxabim⁹ cū ſeīe vꝛtice aq̄ mellis ⁊ baurach:⁊
ſi fuerit foꝛtis laxabim⁹ cū collogntida cētaurea ⁊ ſilib⁹:⁊
eē debēt vices laxaⁿⁱˢ ſʒ q̄ztitatē māe.¶ Et dixit.ſirup⁹ la/
xatiuus flātic⁹ ꝯueniēs eis q odiūt meⁿᵃᵐ:℞.turbith lib.j.
⁊ mitte in trib⁹ lib.aq̄ fride ⁊ moꝛeꝛ trib⁹ dieb⁹ ad ſolē:dein
de cola ⁊ vide ſi amiſit ſapoꝛē:⁊ ſi ſic ꝓijce ⁊ aquā reſua:⁊ ſi
nō ēt reſerua aquā:ſʒ ēt ſuꝑ turbith iſūde aliā:⁊ iterū ad ſo
lē pone donec turbith amittat ſapoꝛē:poſtea aggreges am/
bas aq̄s:⁊ in ea mitte lib.j.ʒuccari ⁊ decoq̄ donec fiat iulep.
⁊ ſi volueris citi⁹ facere coq̄ ad ignē:qm̄ nō eſt debilioꝛ ꝑ:ſʒ
nō erit ita clar⁹.¶ Sirup⁹ ali⁹ ſolutiu⁹:⁊ ē Galꝛ.℞.kebulꝛ.
turbith.añ.ʒ.j.hermođ.ʒ.ij.agaꝛ.radicuʒ capparis.añ.ʒ.ß.
ʒiʒ.pipis lō.añ.ʒ.ij.ſpice.ʒ.j.ꝯterāꝛ ⁊ ponāꝛ in madefactiōe
aq̄ ſufficiētis ꝑ tres dies nāles:poſtea totū ponaꝛ in alēbico
⁊ diſtilleꝛ:⁊ diſtillatū ſirupeꝛ cū melle deſpumato.doſ.ē.ʒ.
ij.vſq̄ʒ ad.iiij.¶ Pillꝛe optie.℞.turbith hermođ.añ.ʒ.j.ß.
collogn.bdellij.añ.ʒ.ß.ʒiʒ.ſpice maſticis.añ.ʒ.j.ꝯficianꝛ cū
melle.¶ Pillꝛe alie.℞.turbith.ʒ.iij.ʒiʒ.maſticis.añ.ʒ.j.her
moda.mirabolꝛ.citrinoꝝ ⁊ kebuloꝝ.añ.ʒ.ij.aloes ad pōd⁹
oīum:laueꝛ aloes cū aq̄ dꝛagagāti ⁊ bdellij ⁊ iformeꝛ cū ſuc

Digeſtiua ⁊ euatiua in ꝑſeruatione.

co ſolatri.doſ eſt a.℈.ij.vſq̄ʒ ad.v.¶ Potio bona.℞.bñdi/
cte.℥.ß.turbith.hermođ.añ.ʒ.ß.ʒiʒ.℈.j.cuʒ vino lymphato
vl̄ cū bꝛodio pulli.Aut.℞.turbith.ʒ.j.hermođ.ʒiʒ.añ.℈.j.
ʒuccari ad pond⁹ oīuʒ ⁊ ſumaꝛ cū vino.¶ Elꝛariū ſolutiuū
bonū.℞.acoꝛi ſticados.añ.ʒ.ij.paſſulaꝝ radicuʒ feniculi ⁊
petroſilij.añ.ʒ.ß.fiat d̄coctio in lib.iij.aq̄ vſq̄ʒ ad meᵐ.coleꝛ
⁊ decoquanꝛ cū lib.j.mellis quouſq̄ʒ reducaꝛ ad foꝛmā elꝛa/
rij.⁊ tūc ſupponanꝛ he ſpēs.℞.turbith.ʒiʒ.añ.ʒ.j.ſpice.ʒ.ß.
⁊ fiat elꝛariū.¶ Sirupus ſolutiu⁹ hūoris melici.℞.mirab.
indoꝝ.ʒ.ij.ß.polipodij.ſtica.añ.ʒ.vj.ſene epithi.añ.ʒ.ij.ſpi
ce.ʒ.j.cinamo.ʒ.iiij.decoquanꝛ.in.iij.lib.aq̄ donec remāet
lib.j.ꝑter epithimū qđ dʒ poni in fine decocⁿⁱˢ:⁊ coleꝛ ⁊ cū
lib.j.ʒuccari ſirupeꝛ.¶ Pillꝛe alie in educēdo hūoꝛē colicū.
℞.aloes.ʒ.j.ſcamo.gra.iiij.roſ.rub.℈.ß.hermođ.ʒ.ß.⁊ ſūt
doſ.j.¶ Dix Sera.ſi replꝛo ē ex hūoꝛe colico acuto dʒ ꝯdeco
ctionē facias duoꝝ mirab.ſilꝛ.ſ.citrinoꝝ ⁊ indoꝝ ⁊ aquā de
coctionis abſinthij ⁊ fumiterre paſſulaꝝ pꝛunoꝝ tamarinꝛ
⁊ ſiliuʒ.¶ Cōfectio bona in euone colꝛe ⁊ flātis.℞.galange
gario.nuciſmuſ.añ.ʒ.j.cinamomi electi.ʒ.ß.elꝛarij de ſucco
roſ.ʒ.j.ʒuccari lib.j.fiat ꝯfectio ⁊ ponaꝛ i moꝛſellis.¶ Pil
lule ad idē optime ⁊ ſecure.℞.ſpēꝝ hyere hermetis.ʒ.j.ß.
coꝛticuʒ mirabolꝛ.citrinoꝝ ⁊ kebulꝛ.abſinthij agarici pulpe
collognti.añ.ʒ.ij.diagridij.℈.j.ꝯficiāꝛ cū ſucco citonioꝝ.ſ.
ſucco betonice.doſ.ʒ.ß.¶ Clyſtere optimū in oī artetica ⁊
ſciatica.℞.mercurialis ⁊ blitis.añ.M.j.furfuris fenugr.
ameos Carui cētauree minoꝛis folioꝝ camomille.añ.ꝑtem
vnā:decoquanꝛ in aqua:⁊ colenꝛ:⁊ in colatura ponanꝛ be
nedicte.℥.j.ſerapini.ʒ.j.ſaliſgēme.ʒ.ß.mellis.ʒ.ij.olei camo
mille.℥.ij.Suppoſitoꝛiū vtile fit cū pulpa collogntide ſarco
colle ⁊ poniꝛ.¶ Dixit Raſ.in liº de iuncturis.meⁿᵉ q̄ attra
hūt flegma ⁊ colꝛaʒ ſilꝛ melioꝛes ſūt eis q̄ attrahūt flꝛa tm̄:aut
colerā tm̄:⁊ hoc hʒ v̄itatē nō i mā mixta tm̄:verūetiā in mā
ſimplici:attamē ſi egritudo colica fuerit ⁊ medicina ſoluens
colꝛam dʒ eē potēs valde ſupꝛa ſoluentē flegma ⁊ eꝯº:⁊ per
hunc cañ.Raſ.⁊ Aui.in frigidis mēbꝛis:nō opʒ vt educaꝛ
flegma tm̄:imo cū colera.ſ.educaꝛ.nā cū in eis flegma edu/
ciꝛ.ſ.ſolū iuuāt ſtatim ſʒ redit colꝛa ⁊ facit currere ad mēbꝝ
vice alia.¶ Melioꝛ eoꝝ ꝑſeruatio eſt vomit⁹.ꝑ ipm̄.n.dix
Raſ.euaꝛ flegma ⁊ ꝯſumiꝛ:ſʒ tñ nō dʒ qs frequēter eo vti
ne ſtomacus debiliteꝛ.¶ Dixit Anathagoꝛius.⁊ poniꝛ.iꝛ.
ꝯti.diſſoluiꝛ doloꝛ arteticus ſi laboꝛāti eo hemoꝛroyde aut
varices aut fluxus ſanguinis vētris aut exitura in inferioꝛi
ꝑte euenerit:cōueniūt quoq̄ʒ inter euonē ⁊ euonē cōfectiōes
⁊ electuaria ⁊ medicine ꝯfoꝛtātes digōnē ⁊ oīa mēbꝛa ⁊ ma
teriā cōſumētes.¶ Galꝛ.in liº de theriaca ad ceſarē dixit:dʒ
ꝙ frequēter ꝯoperemur theriacā q̄ radicitus educit cāʒ ipſi⁹
cū diſſolutiōe ex coꝛpoꝛe.Et Cōſtā.theriaca viperaꝝ ſi quo/
libet die bibaꝛ in hyeme poſt digōnē ⁊ in eſtate:ſed nō ſuc/
ceſſiue ceſſare faciet moꝛbū ⁊ cām paſſionis illoꝝ valet illis
quoꝝ nā eſt frigida ⁊ ſuꝑfluitates abundātes.valet quoq̄ʒ
⁊ metridatū ⁊ diacoꝛus ⁊ pliris arcoticon ⁊ ſilia.¶ Et dix
Cōſtā.aſſaꝝ ꝯuenit ſciatice.Et Dioſ.dixit ſi ponunꝛ auꝛ.iiij.
de aſſaro in.C.viij.muſti ꝑ mēſes duos:⁊ poſtea coleꝛ:⁊ da
tur in potu ſanat ſiccitatē.Et dixit ypericon ſi bibiꝛ per.xl.
dies inſeꝑabiles ſanat ſciaticā.Dixit Judeus.dr̄ ꝙ ariſtolꝛ.
in quātitate.ʒ.ij.bibita cū.ʒ.ß.mellis ꝑ dies in menſe tollit
podagrā.⁊ Aui.dixit de ea qñ eſt ap̄a flegmaticum:⁊ bibit
hñs ipſuʒ.ʒ.ij.ariſtolꝛ.rotūde aliquotiens in vere ⁊ hyeme
tūc foꝛtaſſe ꝓhibeꝛ periodus eius.¶ Dixit Raſ.12.ꝯti.hec
eſt medicina laudata ad tollēdū penitus doloꝛes arteticos
⁊ ſciaticos ſi frequēter ſumiꝛ in potu per ſpaciū vni⁹ anni
ſtōm ꝯfoꝛtat:acuit viſuʒ:tollit obliuionē:emittit ſuꝑfluita/
tes ꝑ vꝛinam:mundat epar ⁊ ſplenem durum:ſed doloꝛem
arteticum diſſoluit omnino.℞.camedreos.ʒ.viiij.centau/
ree.ʒ.iiij.ariſtolꝛ.longe gentiane romane noue.añ.ʒ.vj.ype
ricon.ʒ.v.apij montani.ʒ.iiij.ſerapini.ʒ.iiij.agar.boni ⁊ al
bi.ʒ.ij.myrrhe.ʒ.j.debēt triturari ⁊ cribellari cū cindeto cū

cautela:et fiant inde trocisci.doſ.ʒ.j.post tres horas diei:et post ip̄z faciat motū modicū paulatim:sed nō sumat stante cibario in stōaco aut residuo cibarij ex ponderositate et nullam faciet comestionē nisi post horas tres du₃ liquefiat medicamē:postea cōedat cibū lau^lem euitata repl'one oīno. Et icipiat ip̄z bibere in hyeme:aut in fine autūni:⁊ estate hēat ip̄z vsu:qm̄ ātidosia₃ seminū in estate malū est valde eo q̄ liquefaciūt corp⁹ valde. Et medicine huius medicamīs ōbēt eē mōtane ⁊ noue vt sint fortiores. ❡ Dixit Theodosi⁹.statī₃ q̄ podagra pūgē icipit bibat h̄ medicamē hora sue dormitiōis in q̄ztitate.ʒ.iij.cū aq̄ cal'a:⁊ cessabit oīno. ℞.hermo dac.masticis ⁊ çuccari albi.an̄.ptes eq̄les. ❡ Or si patiens fuerit fride ꝯpl'onis adde ciminū ⁊ çiçi. ❡ Ego quoq3 ꝯposui duo medicamina:q̄ꝝ vnū est solutiuū māeꝝ flāticaꝝ crudaꝝ:⁊ aliud est digestiuū eaꝝ:⁊ adiuuās digōnē mēbroꝝ:⁊ ꝯsūptiuū supfluitatū ipsoꝝ ⁊ voco ea medicamina de yua:⁊ sic fiūt. ℞.yue recētis s̄btilissime īcise:⁊ cū melle reseruate:ō hac ꝯserua lib.j.ʒ.herbe palytice sil'r reseruate in melle decocta ꝯserua.℥.viiij.nardi gar.pipis lōgi nucismu.çiç.albi liqri.abrase.an̄.ʒ.j.herbe artetice camepitheos sticados ara.radicu₃ acori maiorane saluie floꝝ anthos.an̄.ʒ.ij.⁊ fiat ex eis el'ariū dosis ei⁹.ʒ.ʒ.mane ieiuno stō ⁊ nō comedat post ip̄z nisi trāsierint hore tres:de q̄ sumi pōt tpib⁹ frigidis singulis dieb⁹.tpib⁰ v̄o cal'is sel' in septimana:medijs āt tpib⁹ bis aut ter. Et h̄ est nō solutiuū:s₃ tn̄ p̄pat mās vt p solutiuū educant:qō sic fit. ℞.yue ⁊ palytice incisaꝝ ⁊ reseruataꝝ in melle:vt supra.de ipsis ꝯseruis.an̄.℥.vj.turbith electi.ʒ.vj.hermod.ʒ.iij.esule.ʒ.ij.diagredij.ʒ.j.çiç.albi nucismus.masticis.an̄.ʒ.j.radicū assari sticados maiorane artetice origani saluie camepitheos acori.an̄.ʒ.ʒ.fiat el'ariū.⁊ doſ ei⁹ sit a ʒ.iij.vsq3 ad.vj.⁊ det cū aq̄ yue aut cū vino limphato cal'o. ❡ Ait Raſ.12.ꝯti.dico vidi ſm accn̄s q̄ vrina supabūdans aut sanguiea ꝓuocata ptes ad hoc faciētes eradicat dolorē arteticū ⁊ anche:tn̄ h̄ opari debem⁹ q̄tiēs ꝯuenit.s.in calida ⁊ sicca extenuata. ❡ Dixerūt qdā.q̄ qn̄ patiēs vtit' assidue infusione genestre preseruat' ⁊ curatur a doloribus iuncturarum:q2 educit ab eis materias.

Medica mina de ua nicoli

❡ De dolore iliorum ⁊ laterum. Cap.xix.

Upra patuit q̄ iliū est ps lateralis inferior mirach sub ypocūdrio:hic tn̄ accipit' p tota laterali pte mirach dextra vel sinistra:ita q̄ ꝯphēdit ypocūdriū ⁊ ip̄z iliū ꝓprie sūptū. Lat⁹ v̄o intelligit' ps lateralis dextra vel sinistra pectoris ⁊ icipit a pte supiori titilici ⁊ descēdit vsq3 ad mirach vbi incipit ypocūdriū ⁊ est psi n qua sunt cutis ⁊ musculi laterales pectoris ⁊ pāniculus tegens costas ⁊ ipse coste ⁊ corrn̄det ei ab extrinsec⁹ pānicu lus dict⁹ pleura:⁊ tā illa q̄z latera pn̄t pati dolorē p ꝓprietatē ⁊ p cōitatē ⁊ ꝓprie ad mēbra intrinseca illis supposita.

Et cura doloris lateꝝ ⁊ ilioꝝ p cōitate₃ est cura mēbri cōicātis:sic dixit.A.Cū v̄o patiūt' p ꝓprietatē est aut pp solutā ꝯtinuitatē aut pp apa eueniēs i ipsis ptib⁹. Et cura est cura illoꝝ ꝓut in seq̄ntib⁹ dicet' tractatib⁹:aut pp malā cōpl'onē simplicē vel cōpositā purā vel cū mā hūorali:aut vētosa aut hūorali q̄ ꝯuertit' facil'r in vētositatem. ❡ Dixit eni₃.A.pl'm doloꝝ ilioꝝ.s.⁊ lateꝝ est vētosu₃ flāti cū ⁊ paꝝ fit dixit ipse pp malitiā ꝯpl'onis cal'e sicce pure aut cū mā nisi ſm semitā cōitatis mēbroꝝ vrine:⁊ intestinoru₃ sup.aut mēbroꝝ spūaliū:⁊ cāe eoꝝ sunt aut itrinsece:aut extrinsece. ❡ Et signa gn̄is v̄a habent' relatiōe egri ⁊ seruientiū. Et signa spēꝝ dixit Auic.nota sunt ex dictis ⁊ marie in trib⁹ sermonib⁹ p̄cedētib⁹. ❡ Et sil'r curatiōes dixit.A.manifeste sūt ex dictis:⁊ appropinquāt dixit ipse cure doloris dorsi:⁊ max' q̄ztū ad regimē p dietā ⁊ potiōe₃:⁊ ibi req̄rat'. ❡ De appropriatis tn̄ ad dolorē ilij dixit.A.est vt sumat' fenugreci:⁊ g̃noꝝ arased:⁊ seis apij:⁊ ameos çiç.⁊ cinamomi.an̄.ptes eq̄les:⁊ serapini q̄ztū oia:⁊ fiāt ex eis pill'e sicut auellane sine cortice ⁊ admistrent':vtilis in h̄ est inūctio cu₃ oleo in q̄ bullierit succus assodilloꝝ. ❡ Or si frigiditas fortis fuerit fomētet' loc⁹ bn̄ cū pānis calefactis:deinde fricet' cū pipere ⁊ pulegio sil' tritis:⁊ in potu det'.ʒ.ij.betonice cū mulsa. ❡ In dolore v̄o lateris appropriat' saccellatio sup loco q̄ sic fit. ℞.floꝝ camomille mellilloti rub.an̄.℥.ʒ.milij torrefacti.℥.iij.recludant' i sacculo ⁊ calefiat cū bono vino ⁊ superponat'. ❡ Guido dixit de aretio. ℞.pipis.ʒ.ij.costi.℥.j.fenugreci.℥.iij.terant' ⁊ in vino bulliāt:⁊ de illo vino bibat patiēs. ❡ Saccellatio alia ꝯferēs in dolore vētoso. ℞.floꝝ camomille ptē.j.furfuris ⁊ milij.an̄.ptē.ʒ.calefiat ⁊ ponat' sup loco. ❡ Dixit Auēçoar in hypocūdrijs accidit dolor q arabice vocat' caçaf.⁊ cā hui⁹ est mot⁹ vapoꝝ q mouentur motu violēto ⁊ forti q oriunt' a flāte subtili. Et cura ei⁹ est eūatio.s.illi⁹ hūoris a q̄ surgit vapor ille:⁊ da eis me^nas calidas ꝓuocātes vrinā:⁊ inunge locū cū oleo sisamio ⁊ pinguedie anatis. Et subtilia regimē ⁊ vtat' passeribus ⁊ puis auib⁹ degētib⁹ in arborib⁹ vel in agris patis in cassea ⁊ assatis in veru. ❡ Ung^m sedās dolorē mēbroꝝ neruosoꝝ spatulaꝝ renum vētris ⁊ matricis. ℞.butyri sine sale.lib.j.olei vio.lib.ʒ.assūgie galline anat⁊ anseris ⁊ asini ⁊ medulle cruris bouini oiu₃ recētiū.an̄.℥.j.cere qō sufficit. ❡ Or si dolor fuerit ex hūore frido loc⁹ q̄n p horā cū aq̄ tepida ⁊ oleo embrocet':deinde bene exiccetur ⁊ inungatur cum martiaton agrippa:⁊ oleo laurino:⁊ muscellino:deinde cu₃ stuppa vel lana carminata fascietur:⁊ sepe mutetur.

❡ De dolore ventoso musculorū ⁊ neruorum. Cap.xx.

Stc dolor accidere pōt in oib⁹ neruis ⁊ musculis vbicūq3 in corpore locatis veꝝ ſm pl'm aduenit in musculis ⁊ neruis existentibus in adiutorio ⁊ asseid ⁊ in musculis coxaru₃ ⁊ tibiarum.

Et causa eius est vel esse pōt mala ꝯpl'o simplex ⁊ ꝯposita pura ⁊ cū mā ⁊ sol'o ꝯtinui ⁊ apa:veꝝ de facto a sol'one cōtinui ⁊ apate in seq̄uētib⁹ dicet' q̄ aūt fit a mala cōpl'one ſm pl'm fit ab ea nō pura:s₃ cū mā vt pl'm est frigida vētosa:⁊ est illa de q̄ in h̄.ca⁰ ponit' cura,accidit etiā freq̄uēter a cā extrinseca:⁊ ꝓprie cū laborant supflue. ❡ Et accidit dolor in musculis qn̄q3 in supficie ꝯsus cutē:⁊ pcipit' tūc dolor ad tactū cū ꝯstringit':aut p̄mit' sup loco:⁊ qn̄₃ in musculis ꝓfundis. ❡ Dixit Gal'.2.ad Glauco.⁊ ponit'.8.ꝯti.locant' vētositates grosse ⁊ vaporose in mēbris post panniculos circūferētes ossa ⁊ musculos:⁊ inflat' musculus de h⁹ vētositate ⁊ si fuerint fride gn̄abūt dolorē vehemētē ex cōdensatione corpoꝝ q̄ pn̄t ⁊ ꝓhibēt ne resoluant' ipse ventositates sup.et si fuerit i musculis exteriorib⁹ dolor nō erit ita vehemēs:q2 hn̄t ipse vētositates viā paratam resol'oni. ❡ Et dixi scd̄o de interiorib⁹ sicut ponit' a Rabi in 12^a ptic.cū dolor est in pelliculis ossa circūdātib⁹ patiēs sentit sensū doloris in interiorib⁹ corpis et in ꝓfundo mēbri in quo est. Et imaginat' q̄ dolor sit in iteriorib⁹ ossiū suoꝝ:et plures iō vocāt pforatiōes ossiu₃ hūc dolorē:et ſm pl'm non pcipit' aug^m doloꝝ ex ꝯstrictiōe et cōp̄ssiōe facta sup loco:imo qn̄₃ ex moderata cōpressione sentiūt alleuiationē et nō pcipit' in loco cal'itas neq3 pmutat' color mēbri ab eo q ſm nā₃:qn̄q3 tn̄ pmutat' color et sentit' cal'itas ad tactū qn̄ fuerit a mala ꝯpl'one cal'a:vn̄ Gal'.et ponit'.12.ꝯti.ait.vidi dolores excitari in coxa et tibia cū cal'itate inuēta in tactu ipsoꝝ locoꝝ:et hoc accidit in ꝯualescētib⁹ magis. Et dixit Gal'.et ponit' a Rabi in 12^a ptic.q̄ qn̄ in mēbro est spālis dolor corpis arterie et vene v'r q̄ dolor ei⁹ sit dolor corpis tensi ſm lōgitudinē mēbri ad modū chorde et differt a dolore exn̄te in carne:q2 dolor carnis nimis lōga tensione nullatenus inuenit'.

Curatio hoꝝ dolorum variatur ſm causas suas.mala enim cōplexio alteranda est cū ꝯtrario:et mā euacuanda est cū eo q̄ cōuenit:et ꝓprie sicut dictū est supra in curatiōe doloris articuloꝝ. Et dixit Gal'.q̄ si fuerit a ma

la cōplōne calida cū dominio sanguinis vel colē mixte sanguini ꝯfert flōmia. Et si qdē dolor fuerit in musculis brachij post flōmiā factā in pte opposita fiat flōmia ex pte eadē. Et si qdē fuerit in brachio in musculis exterioribus flōmet in manu ramꝰ cephalice inter pollicē ⁊ indicē: ⁊ si fuerit in musculis in pte domestica flōmet vena saluatella inter auricularē ⁊ ānularē digitū. Et si dolor fuerit in coxa vel tibia: ⁊ fuerit in musculis ptis domestice flōia fiat de saphena. Et si fuerit in musculis ptis siluestris flōmet vena artetica. ¶ Si vō fuerit a mala cōplōne frigida ⁊ vētositate nullo mō fiat flōa sꝫ digerat ⁊ euēt ipse humor ꝓut superius dictū est in cura doloris articuloꝝ frigidi. ¶ Tunc facta euōne deueniēduꝫ est ad localia remedia. ¶ Dixit Gal. 2. ad Glauc. ⁊ ponit. 8. ꝯti. cū fiat ꝑ calefactionē ipsoꝝ musculoꝝ ⁊ attenuationem vētositatis ⁊ vterqꝫ actꝰ adiungit in calefactione cuꝫ suba tenui: ⁊ hoc fiat iuxta modū mēbroꝝ nāe. Et subdit. si fuerit dolor vehemēs medicina vētositatis fiat cū mitigatiuis. scilꝫ cū anodinis. Et de couenientibꝰ est vt vaporet locꝰ cuꝫ saccello furfuris solius: aut furfure ⁊ semine feniculi calefacto q loco pluries applicet: ⁊ si nō sufficit post admotioneꝫ saccelli vngat locꝰ cū olō laurino ⁊ anetino silr mixtis. ¶ Et de vtilibꝰ ē emplꝫ factū ex furfure cū caulibꝰ ⁊ apio bullitis in vino albo vl ex furfure paritaria ⁊ berbena: ⁊ ꝯfer saccellatio cū seīe feni. ⁊ sale aut cū pānis vel spongijs infusis in decoctione feniculi ⁊ folioꝝ lauri ⁊ cētauree minoris: ⁊ de mitigātibꝰ est radix altee cū assungia veteri emplāta. Farina quoqꝫ fabaꝝ cū oximelle cocta ⁊ cataplasmata neruoꝝ dolorē: ⁊ ꝯtractiones eoꝝ ⁊ ligamētoꝝ ex materijs in eis ꝯtētis sanat. ¶ Dixit Gal. in. 7. de medicina. ꝙ qdā dant succū cētauree minoris bibere patiētibꝰ in neruis eo ꝙ incessanter mouet ab eis māa. Et decoctio sticados bibita sanat dolores eoꝝ. ℞. resine pinguis. ʒ. iij. ⁊ picis liqde picis naualis ān. ʒ. j. castorei costi euforbij. ān. ʒ. ij. masticis ʒ. iiij. armoniaci bdellij dissolutoꝝ in vino. ān. ʒ. j. fiat emplm ⁊ extēdat super corio: hō. n. valet in mā valde frigida in decocne. ¶ Dixit kiranꝰ mustellaꝫ mortuā quā inueneris accipe ⁊ in oleo donec dissoluat ꝯcoque ⁊ cū oleo illo ⁊ cera vngm fac: ⁊ est medicamē magnū ad oēꝫ dolorē neruoꝝ ⁊ articuloꝝ: ⁊ ēt musculoꝝ. mrīcaria cataplasmata mirifice facit: ⁊ vt dicūt qdā radix eiꝰ: ⁊ ēt ipsa herba trita cū assūgia ⁊ aceto in triduo sanat dolorē musculoꝝ coxe supposita. ¶ Et de vtilibꝰ ad dolorē musculoꝝ cū fuerit fortis ē vt inūgat cū oleo camomillino ⁊ myrra ⁊ mastice. ⁊ paꝝ opij thebaici: qm̄ mirabilr sedat eū. ¶ Aliō vtile ad mitigādū dolorē musculoꝝ: ⁊ ꝓprie coxaꝝ ⁊ cruriū. ℞. succi aneti ⁊ succi cauliū ⁊ mucillaginis fenug. ⁊ seīs lini. ān. ʒ. ij. olei vio. ℥. iiij. cere. ℥. 5. ⁊ ꝯficiat ex eis vngm quo inūgi dꝫ locꝰ dolēs. ¶ Dolorē aūt ꝓueniētē in musculis ⁊ articulis. dixit. Filagoriꝰ: vt ponit. 12. ꝯtiñ. ꝙ oleū camomille inunctū mitigat eū. dixit Dio. mrīcaria cataplasmata dolores oīuꝫ mēbroꝝ neruosoꝝ mirifice sanat: ⁊ silr sanat eos betonica trita: ⁊ more ēpli supposita. ¶ Dixit Cōstā. ꝙ sal mixtū cū oleo dolores accñtes in neruis sanat ex labore. ¶ Dixerūt qdā. de vtilibꝰ eēt inūctio fcā cū saliua cū q̄ dissolutū fuerit aloes caballinū qñ inūgit cū ea locus musculoꝝ ⁊ articuloꝝ: sꝫ oꝫ ꝙ ille cuiꝰ saliua sumit ꝓus teneat in ore sal tm̄: ⁊ donec illa saliua bñ salita fiat ⁊ cū ipa distēpet aloes dcm̄: ⁊ dicūt ꝙ ꝑ vsū ꝯtinuum sanat dolores iūcturaꝝ. ¶ Dr ꝙ si qs secū portauerit arthemisiā nō sētiet itineris labores: ⁊ dr ꝙ vinū decoctiōis betonice bibitū ꝓhibet itinerātes ab excoriatiōe iter coxas. Et labori eueniēti ex itinere in pedibꝰ valet oleū anetinū cū ipso inūctū pedibus ⁊ oleū laurinū inūctū laxitudinē ex labore abijcit ⁊ idignationē neruoꝝ cōpescit ⁊ si pedes laxant ex itinere ⁊ tument supeponantur folia sambuci calefacta: ⁊ plantago cōtusa ⁊ cum aceto supposita vtiliter conuenit. Et dicit ꝙ si fatigatus ex itinere radicem arthemisie vespere biberit statim recedit fatigatio vt vix aliquis posset credere.

Localia applicanda.

Cōueniētia doloribus ex labore ⁊ itinere.

¶ Incipit tractatus tertius de dislocationibꝰ ⁊ cōtorsionibꝰ iuncturarum ⁊ quibusdam alijs egritudinibus.

Restante deo suffragiū icipiā tractatū tertiū huiꝰ sermōis septimi qui continet sūmas duas: in quarū ꝓma dicet de chirurgia in cōmuni ⁊ dislocatiōe iuncturaꝝ. nā postq̄ꝫ dictū fuit in tractatu ꝓcedēte de doloribꝰ eaꝝ rectuꝫ est vt in hoc de reliqs earū dispositionibus tractet. Et cōtinet hec sūma. c. 18. Sūma vō scda erit de pluribꝰ egritudinibus de quibus nō est dicta curatio in sermonibꝰ precedētibus per instrumētū chirurgie exceptis vulneribus ⁊ apatibus. Et cōtinet scda sūma capitula. 32. Et prima capla. 18. ⁊ sic erunt capla. 50. totius huius tertij tractatus.

¶ De chirurgia in generali. Cap. j.

Chirurgia dr a chiros grece qd latine est manus ⁊ ago latine qd ē operor siue facio: ⁊ ide chirurgia dr manualis operatio actio siue factio. Et chirurgia aliqñ dr chirologia a chiros ꝙ est manꝰ ⁊ logos ꝙ est sermo vel ratio q̄si rōnalis sermo de operatione manus: restrigūt tñ ista noia ad sermonē d manuali opōne ad sciaꝫ mene ptinētē. Et a chirurgia denoīatiue dscēdit chirurgicꝰ. Et a chirologia chirologus. i. medicꝰ rōnabilr agēs faciēs vel opans manibꝰ suis ad curādū egrines: in q̄ꝝ curatiōibꝰ necia est opō manualis: q̄ꝫuis g ꝓdicta noia de ꝟtute simonis iportēt rōnabilē opōnē manualē circa q̄ꝫcūqꝫ rē: nihilominus restricta sūt solū ad opōnē manualē rōnabilē in curationibꝰ quarūdā egritudinū. Et ꝑꝫ hoc ꝓmꝰ rōnalis inuētor huiꝰ māualis opōnis dictꝰ fuit chiron a q̄ rōnabilr operātes manibꝰ dicti sūt chirurgici: ⁊ h mō chirurgia ꝯsiderata posita est 3m instrm de instris quibus medicus operatur.

¶ Et ex dictis pꝫ falsitas eoꝝ q dicebāt oēm opantē manibus in curationibꝰ egritudinū fore chirurgicū. nō eniꝫ qlꝫ opator idiota vl muliercula: q̄ꝫuis secet apata aut suat vulnera: ⁊ silia faciat opera dꝫ vocari chirurgicꝰ: sꝫ ab hꝰ operationibus sunt eijciēdi vbiqꝫ terraꝝ: ⁊ a curis egroꝝ fugādi sūt cū erronee ⁊ idebite operent: ⁊ si aliqñ effectū sospitatis ꝯsequāt: nō est ex eoꝝ bñ meritis gestis sꝫ fortune: sꝫ vt plm vt dixit Almā. trac. 7. ca. ꝓ. ex eoꝝ stoliditate ⁊ stolida opōne multe egritudines in hoibus causant. Intentiones. n. ⁊ sūme que reqrunt ad hāc artē cū nō cōgrue obseruant pessimuꝫ accidit ⁊ fortissimū ifortuniū cui nemo succurrere pōt. Et dixit qui eas nō obseruāt egrū vehementer impediunt.

Chirurgia est de scia ⁊ non solū ars.

¶ Et hoꝝ idiotaꝝ ⁊ empericoꝝ opatoꝝ nostris diebus copia magna viget ⁊ nō solū diebus nr̄is: sed ēt tēpore Al. ⁊ Albu. ⁊ Auēçoar: vt pꝫ ex eoꝝ lib. ⁊ maxie in curādis solutionibus ꝯtinuitatis ossis vel ossiuꝫ ⁊ dislōonibꝰ iūcturarū. Ait. n. Al. pleriqꝫ eoꝝ q hāc artē exercēt: ⁊ dicunt restauratores nō bñ exercēt eā: neqꝫ sapiēter neqꝫ sub certa radice ad quā reditio fiat: imo maior ps eoꝝ casualr opat: ⁊ sicut ab alijs fuerūt edocti: ⁊ raro inuenies aliquē eoꝝ q huius artis libros legerit: aut qui eā a magistro qui nouerit litteras. i. sciam chirurgie didicerit: imo q eā maxie exercent sūt idiote ⁊ rustici ⁊ stolidi. ¶ Inqt Albuc. operatio cū manu prostrata est in regione nr̄a: ⁊ tpe nr̄o ꝓuata oīmodo donec fortasse perijt scia eiꝰ: ⁊ abscissuꝫ est vestigiū eiꝰ ⁊ nō remāserūt ex ea nisi descriptiōes ꝑue in libris antiquoꝝ: q̄s mutauerūt manus. s. scriptoꝝ: ⁊ accidit in eis error ⁊ hesitatio donec clause sūt itētiōes eiꝰ ⁊ elōgāta est ipsiꝰ scia: silr ⁊ Zoar ꝙ nō inuenit suo tpe chirologū q sciret recte opari. Ad hāc

Que oporteat chirurgicum cognoscē.

ergo operationē admittēdi sūt illi solū qui recte nouerūt intētiones eiꝰ: ⁊ maxie q habuerint ꝯditiones q̄ inferiꝰ describent. Et ad talē chirurgicū spectat hr̄e ministros idoneos q habiles sint manibꝰ exercere q̄ p̄cipit si voluerint ipsi manibꝰ opari. ¶ Dixit Zoar de cura fracture ossiū scias ꝙ oia pertinēt medico nobili ēt honorato. s. ad scire: sꝫ tñ manuū opōnē dimitto ministris medici sicut est flebotomia ⁊ cauteriū incisio palpebra𝔯 ⁊ eleuatio vena𝔯 que oriunt in albedine oculorū ⁊ ꝓstratio cataracte sicut ⁊ his silia h̄ omnia ptinēt seruitoribꝰ medici. Medico aūt honorato nihil aliō dicimꝰ ptinere nisi vt ꝯsiliū prestet solūmō cibi ⁊ medicinarū infirmis absqꝫ aliq̄ opōne manuū sicut nō ꝯuenit ei facere sirupos ⁊ el'aria manibꝰ suis nisi esset in magna necītate. Et pr̄ meꝰ dixit Zoar fuit ex illis q tēporibꝰ vite sue oibus pmāsit sic sine aliquā opōnē exercēdo ꝙ si voluisset aliqd facere sciuisset: sꝫ ego q̄uis essē in animo passibilis: amore tñ artis ⁊ desiderio qō habui in ipsa volui hec oia exercere: ⁊ p̄ didici facere sirupos electuaria: ⁊ volui ēt scire p experiētiā opōnes medicina𝔯 ⁊ ingem electionis ꝟtutū ea𝔯 ⁊ opōnis vniꝰ ea𝔯 ad alter𝔯: ⁊ tñ h̄ scire volui ⁊ nō solū scire: sꝫ ēt ꝓprijs manibꝰ exercere: ⁊ h̄ cū appetitu maxio ⁊ studio: ⁊ fui secutꝰ sp viā illā: q̄uis sit vilis: ⁊ cōtēpta apō medicū honoratū. Et q̄ rememoratꝰ sum de his feci cā ꝓmouēdi aliquē honoratū medicū ad exercēdū p̄dcā opa manibꝰ suis: sed si fuerit necesse in seipso vel i aliq̄ dignissima vel carissima psona ꝙ sciat facere ⁊ exercere: ⁊ ēt ex misericordia dei ⁊ pietate alicui pauperi. Tales aūt q̄lis fuit Zoar. q nō som scia: sed ēt manibꝰ opant ꝓprijs meo iudicio valde laudādi sūt. Illi eni veri sūt chirurgici q recte sciūt ⁊ ꝯgrue suis manibꝰ operant. ¶ Et q̄uis chirurgia sūpta mō supradcō solū hēat. x. intētiōes ⁊ canōes recte opōnis cū manu: nihilominꝰ auctores de ea tractātes nō solū eā sic tradiderūt: sꝫ cū ea sil' egritudines in qbꝰ ipsa ꝯuenit: docuerūt ēt alijs duobꝰ medicialibꝰ instr̄is dieta. s. ⁊ potiōe curare: qō iō maxie fecerūt: qa sepe ꝯtingit egritudinū pl'imas: in qbꝰ recta manualis opō exigit p alia duo dicta instr̄a: vel eo𝔯 alte𝔯 tolli ⁊ amoueri: ac ēt q̄ ⁊ si sic nō ꝯtingat saltē ꝯferūt ad alleuiationē ea𝔯: ⁊ p manualē rectā opōnē faciliꝰ ⁊ celeriꝰ curant. Dici tñ p̄t ꝙ chirurgicꝰ his oibꝰ vtēs instr̄is nō sit purus chirurgicꝰ: sꝫ ēt physicꝰ. Qr si nō fuerit tāte scie dꝫ purus chirurgicꝰ physicū ꝯuocare ad curā: ⁊ maxie in casibꝰ piculosis ⁊ fortibꝰ: ac ēt si tāte fuerit scie. ⁊ cū h̄ fuerit physico sociatꝰ dꝫ physicū dimittere ordiare de dieta ⁊ potiōe: ⁊ ipse se solū ad recte ⁊ cōgrue manibꝰ opandū ꝯponat. Et h̄ qdē chirurgicū istr̄ꝫ sicut reliq̄ duo circa theoricā ⁊ practicā medicine v̄sat ⁊ est v̄e scia ⁊ nō solū ars vt qdā putauerūt. sicut. n. dieta circa sex res nō nāles ꝟsat ⁊ eis ānexas ⁊ circa debitū modū administratiōis ea𝔯: ⁊ sicut potio circa medicina𝔯 cognitionē ⁊ ea𝔯 debitā applicationē ad corpꝰ: ita ⁊ chirurgia ꝟsat circa noticiā mēbro𝔯 circa q̄ manualis opō afferꝫ cogscēdo ipsa sꝫ anatoam. s. in p̄p̄o tractatu hꝰ s̄mōis p̄missaꝫ: ⁊ circa cōgruā ipsaꝫ opōnē: q̄pp subijcit theoce ⁊ practice mene sicut ⁊ alia duo. ¶ Que āt sūt egrines i qbꝰ māualis exigit opō: ⁊ q sit modus rectꝰ ipsiꝰ iferiꝰ in multis capl'is pticul'r appebit.

Que oportet chirurgicum cognoscē.

Conditiones aūt qbus dꝫ manualis opator vere chirurgicus vocari ⁊ recte opari desiderās insigniri sūt h̄. Nā p̄mo dꝫ mēbro𝔯 eo𝔯 maxie circa q̄ ꝯtingit ip̄ꝫ manual'r opari noscere cōpōnē: cōpl'onē: formā situ: colligātiā: opōnes: ⁊ iuuamēta: q̄𝔯 oiūꝫ noticiā poterit hr̄e pfecte p anatomiā quā nō solū ex libro𝔯 lectiōe: imo ēt: ⁊ visu: ⁊ nō tm̄ sel': sꝫ pl'ies videre dꝫ a valēti anatomista ostēdēte ei seriatiꝫ singula mēbra in corpe mortuo: sine scia cuiꝰ anatoe nō cōtingit ip̄ꝫ recte opari posse. vn̄ ait Albu. q nō ē sciēs anatoam nō euadet qn cadat in errorē q iterficit hoies. ¶ 2o dꝫ sciaꝫ hr̄e oiūꝫ canonū ⁊ regula𝔯 regulātiū ipsūꝫ in sua𝔯 manuū opus rectū ⁊ debitū q̄s scire dꝫ ex libris auctorū v̄e intellectis: ⁊ maxie sic in ꝓcessu patebūt seriatiꝫ in singulis egritum curatiōibꝰ ꝓcedēo. Inqt. n. Albu. 7. q ex chirurgicis hēbit sūmas ⁊ itētiōes curatiuas: ⁊ eas itētas medicatꝰ fuerit: ⁊ eis imixtꝰ fuerit maximū egris p̄bet iuuam cū deꝰ annuerit. ¶ 3o q̄ nō oia p̄nt pticul'r tradi in libris: sic Gal'. dixit. sꝫ oꝫ multa relinq discretiōi medici opantis ⁊ ipsius bone extenuatiōi: iō dꝫ chirurgicꝰ eē prudēs discretꝰ ⁊ sapiēs diligēs studiū freq̄ntare in libris aucto𝔯 ⁊ ꝓbo𝔯 vt illis multotiēs plectis ⁊ intellectis valeat singulas opōnes suas sine errore ꝓseq: ⁊ q̄ maxie anq̄ ad curatiōes ꝓcedat expedit ei adhesisse valēti chirurgico quē viderit nō som sel': sꝫ multotiēs opari in singula𝔯 egritum curis: ⁊ maxie i opōnibꝰ arduis difficilibꝰ: ⁊ timorosis: ⁊ ip̄e iterdū sub p̄ntia valētis magr̄i sui dꝫ suis manibꝰ opari: vtilis nāq̄ ē opō ⁊ visio īmo vt ita dicā necīa: qm̄ ois scia opatiua ex vsu circa pticularia gerēda maxie habituat ⁊ ꝯfir̄. Et ꝙ visio ⁊ opō frequētata pl'in valeat i hac pte māifestat ydiota manual'r eq̄ bn̄ opans sic sciētificꝰ nō exptꝰ: ⁊ maxie cū p visū ⁊ vsū assecuret in opando q̄ securitas necīa est chirurgico. nō. n. dꝫ eē timidꝰ ⁊ pusillanimis: sꝫ securꝰ ⁊ audax: nō tñ temerariꝰ siue p̄sūptuosus: sꝫ cū matura deliberatiōe ꝓcedēs: nō tardet: nō festinet: nec i eo qō necīuꝫ fuerit d̄ icisiōe vstiōe vel alijs opōnibꝰ. al's. opibꝰ desinat nec vltra necītatē ꝓrūpat. nō secet: nisi qō secādū est: nō vnū mēb𝔯 ꝓ alio: nec in locis timorosis ⁊ a sapiētibꝰ ꝓhibitis secare p̄sumet: sꝫ notet q̄ a sapiētibus tradita sūt. ¶ Inqt Albu. ego excitaui in oi loco mem bri mei in q̄ venit opō in q̄ est error ⁊ timor: q̄ necē est vobis vt caueatis illō ⁊ dimittatis ip̄ꝫ vt nō veniāt stolidi ad loq̄ndū ⁊ dehonestādū vos: ⁊ subdit. accipite aīas vestras cū oi sollicitudie ⁊ ꝓtectione ⁊ ifirmos vestros cū facilitate ⁊ firmitudine: ⁊ vtimini via meliori ⁊ ꝓducēte dei gr̄a ad salutē ⁊ successionē laudabilē. ¶ Dixit Haly. pract. 9. dico qm̄ chirurgie spēs scire volēti p̄m inest ⁊ maximū illi loca frequētare i qbꝰ periti sūt chirurgico𝔯 ⁊ eo𝔯 diligēter attēdat actiones ⁊ speculet opa ⁊ cognoscat opa ⁊ regl'as eo𝔯 ⁊ q̄lis sit eo𝔯 executio in q̄cūq̄ chirurgie spē: dehinc āt ipse cū illis floribꝰ. al's. p̄oribꝰ ⁊ peritis exerceat i oi spē chirurgie quēadmodū ituitꝰ est. ¶ 4o nō dꝫ chirurgicꝰ se in curationibꝰ mala𝔯 ⁊ incurabiliū egritum intromittere onꝰ curatiōis effectꝰ ne nomē subeat medici mali. ¶ 5o opꝫ chirurgicū esse manibꝰ expeditū potēs eas ducere q̄tū oꝫ: ⁊ figere vbi oꝫ. sit leuis in tactu ne ex difficili ⁊ graui tactu dolor emergat ⁊ grauet egrotꝰ. ¶ 6o cōuenit chirurgico vt sit morigeratꝰ. modestus. honestus. atq̄ pudicꝰ nō q̄rēs pudēda tāgere vl' videre nisi instāter req̄sitꝰ fuerit: secretaq̄ cūcta q̄ sibi reuelant i scrutinio cordis cōtineat nō reuelet. ¶ 7o oꝫ vt penes chirurgicū sit copia chirurgicaliū istr̄o𝔯 ad manuales opōnes eiꝰ exq̄sito𝔯: ⁊ sint ipsa istr̄a nō solū diuersa ⁊ varia spē forma siue figura: sꝫ ēt in q̄lꝫ ipso𝔯 spē sint varia q̄titate: ita vt i vnaq̄q̄ spe hēat: sic dixit Albu. hēat q̄ sint pua ⁊ q̄ sint magna: ⁊ q̄ iter ea media vt valeat i corpe seu mēbro ⁊ puo ⁊ magno ⁊ mediocri cū eis cōgrue opari. ¶ Et insup oꝫ eū multa ⁊ varia medicamēta hr̄e penes se sp pata empl'a vnguēta pl'a ⁊ alia hꝰ vt cū euenerit valeat sine dilatane egris indigētibꝰ subuenire. ¶ Atq̄ sic apte notat ex ꝓcessibꝰ aucto𝔯 de chirurgia loq̄ntiū: chirurgia potissime duo𝔯 morbo𝔯 gn̄a cōp̄hēdit. s. genꝰ egrinis cōis q dr̄ euenire i nā cōi q̄ est vnitas: q̄ egrido dr̄ sol'o cōtinuitatis siue vnitatis: ⁊ impāris dissol'o tūc genꝰ egrinis cōposite. s. eius q̄ est apa: ⁊ si aliqn̄ dictū repiat ꝙ chirurgia sit genꝰ egritum instr̄aliū ꝙ est in nā sitꝰ cōp̄hēdit hoc ideo dcm̄ est, q̄ egritudo sitꝰ potissime ad illa duo gn̄a seqt: q̄uis maxime ad genꝰ egritudinis cōis: idcirco in hoc sermone de chirurgia tradere volēs tradā exq̄site de vtrisq̄ dicto𝔯 duo𝔯 egritudis gene𝔯. Ue𝔯 q̄ egritudo cōis est egritudo simplex: ⁊ simplex p̄cedit cōpositū: ⁊ iō p̄us de cōtinuitatis sol'one tractabo: ⁊ subseq̄nter de egritudine cōposita q̄ est apa: q̄uis aliq auctores ⁊ Aui. potissime alijs respectibꝰ a traditione apatū inchoauerint.

Chirurgia est de scia ⁊ non solū ars.

Chirurgia duo𝔯 morborū genera cōp̄hēdit.

¶ De quiditate solutionis continuitatis. Cap.ij.

Quõ solõ ꝯtinui est morbus cõmunis.

Ontinuitatis solõ est morbꝰ simpˣ cõis, q̊ mẽbra corpis hũani ꝯtinuitẽm hñtia i ptes diuersas spẽ vł sal tiʒ nuõ sepanť, ⁊ ipẽ qdẽ morbꝰ ẽ, qꝛ imediate ledit opónes corpis seu mẽbri cui accidit ⁊ simplex est, qꝛ nõ est composita ex pluribus generibus morbo/rũ sicut apa, ⁊ est cõis, qꝛ accidẽs in nã cómuni cõsimilibꝰ ⁊ officialibꝰ mẽbris: verũtñ de cõitate eiꝰ dissenserũt abinuicẽ doctores: siue auctores. qdã. n. voluerũt: vt Gal. p̊ de accñti. solõnẽ ꝯtinuitatis eẽ morbũ cõeʒ: qꝛ accideret in nã cõi: in q̄ cõicãt ꝯsilia mẽbra ⁊ officialia: q̄ est q̄dã ꝯtinuitas cõnexio siue ꝯiũctio ipsoꝝ. Si itaqꝫ ꝯtinuitas ipsoꝝ mẽbroꝝ est cõis ꝯsilibꝰ ⁊ officialibꝰ mẽbris: tũc solõ ꝯtinuitatis eoꝝ erit ẽt cõis vtrisqꝫ. sunt eni gñã lapsuũ eadẽ his q̄ ṽtutẽ mẽbroruʒ cõplent: vt Gal. dixit in tegni. quoꝝ eniʒ tẽperies est sanitas eoꝝ intemperies erit egritudo: vt patuit in sermõe p̊. ꝙ aũt ꝯtinuitas mẽbroꝝ sit cõis eiʒ vtrisqꝫ appet: qꝛ vnũqõqꝫ mẽbrũ siue ꝯsilẽ sit siue officiale pficit vnã opónẽ inq̃ʒtũ vnũ ⁊ ꝯtinuũ ẽ. ⁊ dix̃ iterũ Gal. 4. de ige. sani. notũ ẽ ꝙ sepõ iũctu re q̄ ipĩcaꝫ dissolõ dr̃ ẽ morbꝰ vnicuiqꝫ mẽbro eueniẽs. oẽ. n. mẽbrũ est ꝯtinuitatẽ hñs q̄ separi ⁊ ꝯstrui põt: ⁊ ꝙ ita sit pʒ: qꝛ oẽ mẽbrũ põt apari: q̄re oẽ mẽbꝝ põt pati solõnẽ ꝯtinuitatis: cũ in oĩ apate vt suo loco dicet: repiať soluta ꝯtinuitas: ꝙ aũt apa ꝯsilibꝰ ⁊ organicis ꝯueniat mẽbris inferiꝰ tractatu. 5º q̄ est de apatibꝰ apparebit. ¶ Haly. ṽo theorice 6º. voluit ꝙ solõ ꝯtinuitatis iõ dicať morbꝰ cõis: qꝛ indifferẽter põt occurrere nũc mẽbris cõsilibꝰ: nũc officialibꝰ: ⁊ nũc oi/bus: nũc alicui: nũc aliqbꝰ ex eis: vñ aliqñ põt ꝯtigere sic in carne ꝯstitutiua alicꝰ officialis: ꝙ nõ in osse ligamẽto chorda vel neruo vel aliq̄ alia pticula de ꝯstituentibꝰ ipʒ mẽbrũ officiale: ⁊ aliqñ põt ꝯtingere pluribꝰ vel oibꝰ ipsis mẽbris ꝯsilibꝰ ꝯstitutiuis ipsius officialis: ⁊ aliqñ põt ꝯtingere ipsi toti mẽbro officiali vt cum abscindať tota manꝰ vel tibia. ¶ Aui. aũt scd̃a p̊mi. doctrina p̊ma. ca. 2. voluit ꝙ solõ ꝯti/nuitatis sit morbꝰ cõis. ⁊ hoc iõ: qꝛ põt ꝯtingere idifferẽter mẽbris ꝯsilibꝰ ⁊ officialibꝰ ait. n. ibi. genꝰ egritudinũ: q̄m est eaꝝ que mẽbris accidũt: quoꝝ ptes silanť: ⁊ accidũt etiã instr̃alibꝰ. ꝙ accidat cõsilibꝰ inq̃ʒtũ sunt ꝯsilia. A. nõ decla/rauit: qꝛ notũ reliquit: qꝛ sic eẽ oẽs affirmant: sed ꝙ accidat instr̃alibꝰ de quo duᵐ vr̃ ipse declarauit dicẽs ꝙ accidat in/strumẽtalibꝰ inq̃ʒtũ sũt instr̃alia: ita ꝙ nõ seqť eã instr̃alibꝰ accidere ppea ꝙ simplicibꝰ accidat. Nã solõ cõtinuitatis plerũqꝫ accidit iuncture ita ꝙ simplicibꝰ mẽbris accidat: ⁊ plerũqꝫ accidit iuncture: ita ꝙ simplicibꝰ mẽbris ex qbꝰ est cõ/posita iunctura nullo mõ accidat. ¶ Auero. aũt colliget. 3. dixit. nõ est solõ ꝯtinuitatis: vt dixerũt medici egritudo que cõicet mẽbris ꝯsilibꝰ ⁊ officialibꝰ: ⁊ stat rõ eiꝰ in hoc: qꝛ nõ est dare nãm q̄ sit sanitas cõis ꝯsilibꝰ ⁊ organicis. ergo non est dare morbũ illis cõeʒ: ⁊ hec est eiꝰ rõ directe opposita oi iprobãti opionẽ medicoꝝ supdictã. ꝓ tãto ẽ veꝝ: q̄m si aliq̄ nã eẽt illis ãbobꝰ cõis: tũc illa eẽt vnitas: cũ illa alia videať posse dari: sʒ vnitas nõ ẽ illis ãbobꝰ mẽbris cõis: qꝛ mẽbra ꝯsilia sũt ꝯtinua. organa ṽo nõ sũt ꝯtinua. sʒ ꝯtigua. ꝯtinuo ãt ⁊ ꝯtiguo nulla ẽ nã cõis: ⁊ iõ dix̃ Aue. ꝙ genꝰ egriⁿⁱˢ qd̃ est ꝯ̃riũ ꝯtinuitati nãli q̄ noiať ꝯtinuitatis solõ duobꝰ ẽ mo/dis: vnꝰ est solõ ꝯtinuitatis veracis vt cõtinuitatis ptis cuʒ pte in mẽbris ꝯsilibꝰ: ⁊ hoc genꝰ accidit magis in cõsilibus q̄ʒ officialibꝰ ppea ꝙ hꝯ cõtinuitatis solõ accidit mẽbris of/ficialibus prout sunt cõposita ex cõsilibꝰ: ⁊ nõ ex parte qua sunt officialia. Altera est solõ ꝯtinuitatis termini a termio: ⁊ hec solõ ꝯtinuitatis nõ veraciter appellať: qꝛ hec ꝯtinui/tas fit ꝑ modũ ꝯtigui. aut ꝑ modũ penetrationis mẽbri in mẽbrũ: vt appet in ꝯtiguitate seratili: aut per viã ligamẽti: ⁊ hoc genꝰ solõnis cõtinuitatis. dixit Aue. ponere possumꝰ in gñe egritudinũ officialiũ q̄ cõicat coniunctioni ⁊ sepóni. ¶ Pro cõcordia dissessiõis p̄dicte dixerũt qdã ꝙ ꝯtinuitas põt sumi duplr̃. vno mõ stricte ⁊ vere de q̄ locutꝰ est Auer. tanq̄ʒ phs q̄ solũ ꝯuenit ꝯsilibꝰ mẽbris: quoꝝ extrema sũt vnũ: alio mõ large ⁊ nõ sic vere ⁊ ꝓprie de q̄ loquũť medici: ⁊ talis ꝯtinuitas cõuenit ẽt mẽbris officialibꝰ: sʒ tñ meliꝰ ⁊ ꝓpriꝰ dr̃ ãnexio siue ãnodatio q̄dã ⁊ nõ ꝯtinuitas. ¶ Qui/dã ṽo alij dixerũt ꝙ lʒ officialia in seipsis cõsiderata vt iun/ctura eiꝰ rõne ossiuʒ eiꝰ sũt cõtigua: ipsa tñ reᵘ totiꝰ corpis sũt cõtinua: q̄m oia mẽbra corpis officialia colligant ⁊ cõti/nuant mediãte cute coopiẽte ⁊ mediãtibꝰ neruis chordis li/gamẽtis ⁊ alijs cõsilibꝰ: quã cõtinuitatẽ Gal. cõsiderauit. q̄ʒ uis. n. officialia vt iũcture q̄ʒtũ ad aliq̄s pticulas eas cõpo/nẽtes: vt q̄ʒtũ ad ossa cõtigua sint: ipsa tñ cõtinua sũt fʒ oẽs al's pticulas eas cõstituẽtes vt cutẽ carnẽ ⁊ silia. ¶ Alij ṽo dixerũt opionẽ Gal. ⁊ medicoꝝ verã fore. Auer. eis ꝯ̃riasse tãq̄ʒ aduersus medicos litigia suscitãs: ⁊ ꝓbãt ꝙ mẽbrũ or/ganicũ hẽat verã ꝯtinuitatẽ ex ṽbo Ari. 6º metaᶜᶜ vbi Ari. voluit ꝙ q̄cũqꝫ hñt vnũ motũ hñt vnitatẽ ⁊ cõtinuitatẽ: sed mẽbrũ organicũ puta oculus hʒ vnicũ motũ: qꝛ hʒ solũ vi/dere. g̊ hʒ cõtinuitatẽ ⁊ vnitatẽ. ¶ Et alij qdã dixerũt ꝙ de mẽte medicoꝝ fuit ꝙ solõ cõtinuitaꝫ sit moribꝰ cõis vtrisqꝫ mẽbris: sʒ nõ cõitate vniuocatiõis: neqꝫ equocatiõis: sʒ analogie: q̄m cõtinuitas ꝑ p̄us dr̃ de cõtinuitate ꝯsiliuʒ q̄ʒ de cõ/tinuitate officialiũ: q̄m cõsiliuʒ cõtinuitas est verax: officia/liũ ṽo nõ verax. ¶ Et qdã alij dixerũt ꝙ q̄ʒq̄ʒ solõ cõtinuitatis possit accidere officialibꝰ inq̃ʒtũ sũt officialia p̄ter qd̃ adueniat ꝯsilibꝰ vt dixit Aui. nõ tñ sic absolute dʒ itelligi sic ꝙ nil adueniat cõsilibꝰ: sʒ qd̃ nõ aduenit ex eiʒ illd̃ de q̄ sit timẽdũ. nã dicũt isti in officialibꝰ nõ põt cõtinuitatis solõ eueni/re: nisi p̄us cõtingat alicui cõsiliuʒ: q̄m sicut cõpõ inseqť cõ/plõnẽ: ita ẽt ⁊ qd debeť cõpóni inseqť p̄ncipalr̃ id qd̃ debeť cõplõni: sʒ nã cõis p̄ncipalr̃ debeť cõplõni. g̊ ⁊ morbꝰ in ea eueniẽs ⁊ cõfirmãt: q̄m sicut officialia hñt eẽ ꝑ cõsilia: ita ẽt ⁊ passio officialiũ ꝑ passionẽ cõsiliuʒ eẽ habebit. ¶ Quidã quoqꝫ dixerũt ꝙ solõ cõtinuitatis est cõis ambobus dictis mẽbris: qꝛ ꝑ ipsaʒ ledi põt vtrũqꝫ ipsoꝝ: ⁊ ꝙ d̃ ꝯsili possit le/di notũ est: ⁊ d̃ officiali d̃clarãt. nã si ligamẽtũ vel chorda vł aliud ꝯsilẽ colligãs iuncturã: vel aliud mẽbrũ organicũ si totũ abscindať tũc totũ illud mẽbrũ cuius illa pticula abscisa erat colligatrix cõtinuitatẽ ꝑdit: ⁊ fortasse sic accidit ꝙ non amplius vnũ remanet: sed duo efficiũť ex eo: ⁊ q̃uocũqꝫ ac/cidat in suas non poterit operationes.

¶ De diuisiõe solõnis ꝯtinuitaꝫ in suas dr̃ias gñales. Ca. iij.

Alenus primo de accñti. ⁊ Auic. 2ª p̊mi inuũt ꝙ solõ cõtinuitatis nõ hʒ ꝓprie spẽs. vñ 3º d̃ ingenio sani. Gal. ait ꝙ vulnera oia inq̃ʒtũ vulnera sunt eadẽ spẽ: ꝑꝑ q̄ notant ꝙ solõ cõtinuitatis nõ diuersificať in spẽs distinctas diuersitate nãꝝ: sicut diuersificanť egritudo cõplexionalis ⁊ cõpõnalis q̄ essentialr̃ distinguũť: cõplõ. n. ⁊ ꝯpõ in diuersas nãs diuidũť vt i sermõe p̊ patuit, neqꝫ hʒ ꝯtinuitatis solõ spẽs siue dr̃ias sũptas a cã a q̄ depẽdeat in eẽ ⁊ cõseruari cũ sit morbꝰ factꝰ depẽdẽs in eẽ a cã. q̄ʒtũcũqꝫ. n. cã eã efficiẽs amoueať, ipsa tñ remanet, verũtñ solõ cõtinuitatis diuersificať in spẽs iproprie sũptas, q̄ potiꝰ debẽt dici q̄/dã varietates siue modi qdã. Et Gal. loco dicto denoiatiões vocat, q̄ʒuis sint sũpte ab accñtibꝰ qbusdam, ⁊ hi modi siue denoiatiões vocati, q̄ʒuis sint accñtales. distincti tñ sũt in hͦ ꝙ alij sũt magis subalibꝰ adherẽtes, ⁊ alij magis accñtali/bus. ¶ Et modi magis appropinquãtes subalibꝰ sũt illi q sumũť penes diuersitatẽ mẽbroꝝ. Et hoc p̊ in cõi magis fʒ ꝙ vna ẽ solõ ꝯtinuitatis eueniẽs ꝯsilibꝰ mẽbris, ⁊ alia organicis ⁊ põt esse 3ᵐ membrum. s. qd̃ accidit vtrisqꝫ simul. Et scd̃o in cõmuni minus prout solutio cõtinuitatis alia acci/dit mẽbris itrinsecis ⁊ alia mẽbris extrinsecis, ⁊ alia vtrisqꝫ simul. Et 3º in particulari magis fm ꝙ solutio cõtinuitatis. Alia accidit mẽbris carniformibꝰ siue mollibꝰ cute carne ⁊ pinguedie: ⁊ alia mẽbris spmaticis siue duris: vt ossibꝰ car

tilagini ligamētis qbuſdā:⁊ alia q̄ accidit mēbꝛis ſpmatis
medijs tñ ī duritie ⁊ mollitie:vt arterijs:venis:neruis:choꝛ
dis pāniculis:⁊ qbuſdā ligamentis. vnicuiqꝫ.n.mēbꝛo ɔſili
euenire p̄t ɔtinuitatis ſolu̇:vt dixit Auer.coll̇ʒ.7.Et alia eſt
q̄ accidit oib⁹ vel qbuſdā ex eis ſil̇r.¶Et ſolu̇ ɔtinuatis eue
niēs mēbꝛis officialib⁹ ɔſil̇r diuidit̄ diuiſiōe ipſoꝝ:qm̄ alia
accidit in capite:alia in pectoꝛe:alia in mirach:⁊ alia in aliq̄
mēbꝛo officiali:⁊ alia eſt q̄ accidit plurib⁹ ſil̇r.¶Et ꝑm diſti
ctionē penes mēbꝛa ſeq̄t̄ ſolu̇onis ɔtinuitatis diuerſitas in p̄
cedēti ca° tacta:q̄ eſt ꝙ alia eſt vere ꝓpe dicta q̄ eſt illa que
mēbꝛis accidit ɔſil̇ib⁹ ⁊ alia nō ſic v̄a neqꝫ ꝓpꝛia:⁊ eſt iſta q̄
mēbꝛis accidit officialib⁹ q̄ ꝓpꝛie dici debēt diſgregatio cō
tinuitatis q̄ eſt duplex vna eſt q̄ diſgregat vnū ɔſil̇e ab alio
ɔſil̇i:diuerſa tñ ab eo in ſp̄e vt cutē a carne:neruū vel venaꝫ
a carne:⁊ ſic de alijs:⁊ alia eſt q̄ diſgregat vnū ɔſil̇e ab alio
eodē eiuſdē ſpēi vt os ab oſſe:⁊ ꝓpꝛie accidit iūcturis:⁊ hec
ſpēs ſpāli noīe diſlocatio noiat̄.¶Modi aūt min⁹ adherē
tes ſubalib⁹ ⁊ magis accn̄tales ſūt q ſumunt̄ ab ipſamet cō
tinuitatis ſolu̇one ɔſiderata inq̄ʒtū ſolu̇o eſt:⁊ nō inq̄ʒtū in ta/
li mēbꝛo eſt. Et iſti qdē multiplices ſūt:qm̄ a multiplicibus
ſumūt̄ reb⁹:⁊ ꝑmus modus ſiue ꝑma diuerſitas eſt:qm̄ ſo/
lutionis ɔtinuitatis:alia eſt ſimplex:alia ɔpoſita.⁊ Gal̇.di/
xit.3° de ingenio ſani.ꝙ moꝛb⁹ ſimplex a qbuſdā eſt dictus
ꝑmus:⁊ a qbuſdā ſingularis:⁊ nihil in hoc differt.qd̄.n.eſt
ſimplex eſt ꝑm̄:⁊ ē ſingulare:⁊ eɔ°.⁊ ſic ſolu̇o ɔtinuitatis ſim
plex pōt dici ꝑ̄ᵃ:⁊ pōt ſingularis dici:hāc diuerſitatē tāgēs
Aui.4ᵃ ꝑmi.ca°.18.dixit.⁊ dicem⁹ ꝙ oia vlcera ſumēs hic
vlcus ꝓ oi ſolu̇one ɔtinuitatis:aut ſūt ſimplicia aut ɔpoſita.
¶Que aūt ſit ɔtinuitatis ſolu̇o ſimplex pꝫ p Gal̇.eodē 3° di/
cētē.ſola.i.ſimplicia ē̄t vulnera dico cū qb⁹ nec moꝛb⁹ neqꝫ
accn̄s:nec cā cū eis eſt ſup.⁊ p oppᵐ illa eē ɔpoſita:dico cū
qb⁹ aliqs moꝛb⁹ vel aliqd̄ accidēs:vl̇ cā cū eis eſt.¶Dicūt
quecūqꝫ res ꝑter nām ponēs in numerū rerū ꝑter nāʒ ɔ̄ ɔti
nuitatis ſolu̇onē repta cū ipſa fuerit reddit eā ɔpoſitā:⁊ eɔ°
ſimplicē:ſi nulla talis res cū ea repta ſit:ita ꝙ q̄ʒuis alie diſ/
poſitiones vel ɔditiones ſiue res nō exn̄tes de nūero rerum
ꝑter nām cū ſolu̇one ɔtinuitatis repte fuerint.nō.n.iō ɔpoſi
ta dicet̄:ſed ſimplex erit.¶Alij v̄o dixerūt ꝙ p̄dicta habēt
v̄itatē.⁊ Gal̇.ſic intellexit qm̄ moꝛb⁹ ille cōplicat⁹ cū ſolu̇one
ɔtinuitatis ſeu actionis ſeu cāe talis ɔditiōis extiterit:ꝙ di/
uertit ad ſe curā ⁊ addat aliā ɔſiderationē curatiuā ſiue exi
git aliquā cām curatiuā ab ea q̄ intēdit̄ ſiue exigit̄ in cura/
tione ſolu̇onis ɔtinuitatis:inq̄ʒtū ſolu̇o ɔtinuitatis eſt:vt non
haberet ſecū aliā rē ꝑter nām cōplicatā. Et de nūero iſtoꝛuꝫ
ſunt q addūt nō ſolū hoc debere ſumi a re ꝑter nāʒ:ſꝫ ē̄t a re
nāli ⁊ nō nāli talis ɔditionis ꝙ adderet aliā intētionē cura/
tiuā.nā dicūt ipſi ꝙ a diuerſitate intētiōis curatiue ⁊ ipſius
idētitate ſumit̄ ſimplicitas ⁊ cōpoſitio ſolute ɔtinuitatis:⁊
ſic ꝑm iſtos nō quilibet moꝛb⁹ aut accidēs:aut cā reptus cū
ſolu̇one ɔtinuitatis reddit ipꝫ cōpoᵐ.nō.n.q̄lꝫ pua mala cō/
plexio neqꝫ carnis diminutio:neqꝫ paruus ſanguis fluxus:
neqꝫ q̄cūqꝫ pua hūiditas repta in ſolu̇one ɔtinuitatis:q̄ʒuis
ſint res ꝑter nām:reddūt eā cōpoſitā cū nō diuertāt ad ſe in/
tentionē medicaminū:ſꝫ ſola actione nāe tollant̄. Et maxie
hoc declarāt de diminutiōe carnis cū ſoluta ɔtinuitate ɔpli
cata:ex eo maxime q2 caro deperdita eadē cā curatiua vt me
dicina deſiccatiua hēat gn̄ari:q̄ ſil̇ ē̄t ɔſolidabit cōtinuitatē
ſolutā:ſed ſi p̄dicte res ꝑter nām magne fuerint reddēt ſolu
tam ɔtinuitatē ɔpoſitā pp cām aſſignatā. Et exēplificātes d̄
reb⁹ q̄ reddūt cām cōpoſitā de moꝛbo dixerūt ſicut mala cō
plexio aut carnis additio:aut ɔcuſſio:aut apa ⁊ de accidēte
dixerūt ſicut fluxus ſanguinis magn⁹ aut doloꝛ intenſus.
Et de cā dixerūt ſicut hūiditas mala:aut lōga expoſitio mē/
bꝛi ſoluti ad aerē vn̄ alteret̄. Et dixerūt de re nāli ſicut ſi ſo/
lute ɔtinuitati ſecte fuerunt cōplicata cōpl̇o nālis vel acqſi/
ta humida aut eɔ°. Et de re nō nāli dixerūt.ſicut ſi ſolute cō
tinuitati ſecte fuerit cōplicata diſpō aeris humida:aut eɔ°.

Que ſolu̇o ɔtinuita/tis ſit ſim/plex ⁊ que cōpoſita.

¶Patet ergo ex dictis iſtoꝝ ꝙ qn̄ ſoluta ɔtinuitas fuerit
cōiuncta cū aliqua re nāli:vel ꝑter nām variante:vel ꝑmutā
te modū curationis ipſi⁹ ſolute ɔtinuitatis ipſa eſt ɔpoſita.
Si v̄o ipſa eſt cōiuncta cū aliquo vel aliqua re nō variante
modū curationis ipſi⁹ ipſa eſt ſimplex.¶Sunt ergo accn̄/
tia cōia cū ſunt intēſa ea que reddūt ſolutā ɔtinuitatē cōpo
ſitā.accn̄tia aūt ꝓpꝛia q2 nō diuerſificāt intētionē:neqꝫ cām
curatiuā reddūt eā ſimplicē.¶Et ipſe res q̄ nō reddūt eā cō
poſitā ſed ſimplicē ſūt reducte ad ſenariū nūeꝝ.ſ.ad q̄ʒtitatē
foꝛmā ſiue figurā eq̄litatē ⁊ ineq̄litatē tēpus ſitū ⁊ locū:⁊ q
dā addunt ſeptimū.ſ.nūerū ꝑm eniꝫ iſtas ſeptē res ſolu̇o cōti
nuitatis diuerſificat̄.nā ꝑꝫ q̄ʒtitatē alia dr̄ pua alia magna:
⁊ alia mediocris. Et notāt ꝙ ſolu̇o ɔtinuitatis qbus accidit
mēbꝛis ⁊ nō accipit d̄ differētijs q̄ʒtitatis lineā aut ſupficiē:
ſed ſemp accipit coꝛpus ſiue ꝓfunditatē:pp qd̄ nulla eſt dif
ferētia ꝑm hāc ɔſiderationē linealis neqꝫ ſupficialis:ſꝫ ois
eſt coꝛpea ſiue ꝓfūda:lꝫ ꝑꝫ aliā ɔſiderationē aliqua dicat̄ ſu
perficialis:vt appebit.¶Scōm.n.figurā diuerſificat̄. Naꝫ
dixit Aui.4ᵃ q̄rti.c.3.de ſermōe vl̇i.in cura vulneꝝ.loquēs
in ſpāli de vulnere carnoſo.vulnus carnoſuꝫ nō eūat̄:qn ſit
aut ſectio plana recta.ſ.ducta ꝑm coꝛpis lōgitudinē:aut ſit
rotūda aut habēs latera.ſ.curua ſiue toꝛtuoſa:aut triangu/
laris ſiue quadrangularis vel quouis alio mō tranſuerſa.⁊
vulnus rotūdū hn̄s latera pp deperditionē carnis in eo ſiue
pp diſtātiā labioꝝ:ſub tñ figura erit.¶Differētia v̄o ſūpta
penes eq̄litatē ⁊ ineq̄litatē eſt.dixit Gal̇.3° de ingenio.ꝙ cō
cauitati vulneris.i.cōcauo vulneri ptinet ⁊ ꝑm hāc ɔſidera
tioneꝫ alia dr̄ ſupficialis:⁊ alia ꝓfunda ⁊ ſupficialis eſt illa
cuius fundus dicit̄ equalis.i.ꝓpe ſupficiē exn̄s:⁊ ꝓfunda
dicit̄ eɔ°. Et de ꝓfundis alia dr̄ penetrans ad vacuitatē vē/
triū.ſ.ſupioꝛis medij vel inferioꝛis.⁊ alia nō eſt penetrans ⁊
de nō penetrātib⁹ alia eſt hn̄s abſcōſiōes ⁊ cauernas:⁊ alia
nō hꝫ eas ē̄t de hn̄tib⁹ abſcōſiones ⁊ cauernas:alia eſt hn̄s
eas.occultas:⁊ alia manifeſtas ſenſui patētes:⁊ ꝑm h̄ dixit
Aui.vulnus carnoſuꝫ qn̄qꝫ eſt ꝓfundū penetrās ⁊ qn̄qꝫ eſt
diſcoopertū ⁊ aptuꝫ.¶Dr̄ia v̄o ſūpta a ſitu eſt:qm̄:v̄.g.ſi
vulnus fuerit in aliquo mēbꝛo:vt coxa pol̇e eſt vt ſupioꝛ ps
ipſi⁹ ſit magis cōcaua q̄ʒ inferioꝛ:q̄ erga genu eſt:aut eɔ°:⁊
cū h̄ aliqn̄ vulnerās aliq̄ʒtulū ſupficiē ſcindit:ſꝫ ſub cute toꝛ
quet̄:⁊ ītra carnē ⁊ cutē trāſit:vn̄ vuln⁹ ptiꝫ viſibile:⁊ ptiꝫ
inuiſibile reddit̄:⁊ aliqn̄ nō toꝛquet̄:ſꝫ recte ꝓcedit:⁊ totuꝫ
viſibile reddit̄:⁊ vuln⁹ qdē qn̄qꝫ ab iferioꝛi ad ſupioꝛa:⁊ ali
qn̄ eɔ° a ſupioꝛi ad iferioꝛa:⁊ aliqn̄ p latitudinē trāſit:⁊ ꝑm
hāc dr̄iaꝫ qdā dixerūt aliā eē ſolutā ɔtinuitatē lōgā:aliā cur
tā ⁊ bꝛeuē:aliā latā,aliā ſtrictā,aliā penetrātē,vſqꝫ ad ꝓfun
dū,aliā nō vltra ſupficiē,verūtñ Gal̇.vbi.ſ̈.hec oia dix̄ q̄ʒti
tati ptinere vꝛ.¶Dr̄ia v̄o ſūpta a tpe ē ꝑꝫ quā alia ɔtinui/
tatis ſolu̇o dr̄ eē recēs,⁊ alia antiq̄:⁊ alia media,⁊ d̄ recētib⁹
alia eſt adhuc cū ſāguie ſuo,alia nō,ſꝫ iā in ea aliq̄ gn̄ata eſt
ſanies.¶Et dr̄ia ſūpta a loco ē ꝑꝫ quē alia dr̄ in ſupioꝛib⁹
coꝛpis eē,⁊ alia in iferioꝛib⁹,⁊ alia in medijs,⁊ alia dr̄ eē in
vno mēbꝛo,⁊ alia in alio,⁊ tūc aut ꝑꝫ ptē,ſeu ptes alic⁹ mē
bꝛi,aut ꝑꝫ totū ipſi⁹,ſic̄ accidit in amputatiōe man⁹ vel pe/
dis ī mēbꝛis ī officialib⁹,vel alic⁹ toti⁹ oſſis vel nerui in mē
bꝛis ɔſil̇ib⁹.¶Dr̄ia v̄o ꝑꝫ nūeꝝ,qm̄ alia ē ſingularis,ſiue
vni⁹ nūeri,⁊ alia ē multiplex,ſiue pluris nūeri.¶Si acci/
derit mēbꝛis carnoſis,⁊ ꝓpe lacertj vocat̄ ɔtuſio,ſiue attri/
tio,iſta.n.noia ab auctoꝛib⁹ ſinonime accipiūt̄.q̄ʒuis Aui.
inuat ꝙ ɔtuſio ꝓpe dicat̄ qn̄ accidit in me° lacerti,⁊ attri/
tio qn̄ accidit in extremitatib⁹.¶Dixit.A.ꝑⁱ 2ᵃ.ca° d̄ ſolu̇o
ne ɔtinuitatis.ɔtuſio ē ſolu̇o ɔtinui accn̄s lacerto ꝑꝫ nūerū
ml̇tū:⁊ p h̄ dr̄t a vulnere qd̄ ē ſingul̇r ⁊ vnica ſolu̇o,⁊ ɔtuſio
qdē iō ē ſolu̇o multi nūeri,q2 nō ſit a re icidēte vel pfoꝛāte,ſic̄
ſit vuln⁹,ſꝫ ſit a re obtuſa ɔtūdēte q̄ ſoluit ɔtiᵗᵉᵐ mēbꝛi dila
cerādo ptes,ex cui⁹ dilaceratiōe accidit ſolu̇o nūeri,q2 multe
ptes ſoluūt̄ ī dilaceratōe.ſ.illa dicūt.ꝙ ɔtuſio large ſūpta p̄t
ē̄t accidē alijs mēbꝛis.ſ.ſpmaticis ⁊ medijs ⁊ duris,⁊ nō ſo

lū carniformibꝰ ⁊ mollibꝰ. ❡ Et vulnꝰ qdē simpˣ nō solū ꝫ vnā dictaꝝ rerū diuersificari pōt: ſʒ ēt ꝫ multas. Dix̄ Gal. 3º ō ingenio vulnꝰ qdē interiꝰ. i. qđ se ꝓfūdauerit necessario magnū erit: ⁊ si in carne multū penetrauerit: ⁊ in longitudinē tetēderit magnū duobus modis erit.

Solō cōtinuitatis cōposita pōt eē mltis modis

❡ Solutio quoqꝫ cōtinuitatis ꝯposita diuidi pōt. dixit Hal. practice 4º ꝯposita vlcera alia cū cāis: alia cū morbis: alia cū accidētibꝰ ꝯponūt. sup. ⁊ alia cū duobꝰ ex his: ⁊ alia cū oibus tribꝰ. ❡ Et que cū cāis hēc sūt ad q̄ māe influūt ⁊ superfluitates q̄ sunt vt cāe efficiētes: aut augētes: aut ꝯseruātes: dixit Gal. 4º de ingenio. si vulnus hēat malos hūores: aut ꝙ mā mala ad ipm defluat: aut hēat qd corrosiuū ostēditur cāꝫ morbi cū morbo cōponi. ❡ Et q̄ cū morbo cōponunt: aut cū morbo q est de mala cōplōne. s. cōicata toti corpi: vt in febribꝰ: aut ipsi soli mēbro vulnerato: aut cū mēbro organico: vt diminutione vel additione mēbri: aut cū sepatione cōtinuitatis: siue in osse: siue in neruis: siue in venis: vel arterijs: aut alijs fuerit. siue illa separatio fuerit singularis: siue multi numeri: vt cōtusio: aut cū morbo cōposito vt apate: ⁊ que cōponūt cū accidēte hoc accidēs est dolor grauis: aut aliud diuertēs ad se curā. ❡ Dixit Ga. 4º de ingenio sani. ꝙ eoꝝ que vulneri applicant. aliꝰ. cōpant q̄dā sūt q̄ vulneri cōparant: vt cā efficiēs: augēs vel ꝯseruās: ⁊ q̄dā ꝯparant ei: vt id sine cuiꝰ curatiōe vulnus curari nō pōt: vt mala cōplō: vel apa. supplēt: ⁊ alia cōpāt ei vt dispō maior ⁊ malignior: ⁊ ꝑ hec tria rectꝰ ordo curatiōis vulneris disturbat. ❡ Et dixit eodē 4º ꝙ q̄ cū vulnere cōponunt: aliqñ cū vulnere sil' cōtingūt: ⁊ incipiūt: ⁊ aliqñ vulneri iam facto supueniūt: ⁊ dixit Gal. ꝙ a p̄dictis rebꝰ sumunt dr̄ie vulneris cōpositi: ⁊ nō simplicis. Dixit. ꝙ res p̄dicte preter nām habitꝰ qdaꝫ sunt ꝑ se subsistētes: qcqd aūt ꝑ se subsistit nō pōt aliud: nisi seipsuꝫ denotare: vulnus. n. apa ⁊ putrefactio corruptio mēbri ⁊ hꝫ per se pn̄t eē: ⁊ iō seipsa denotāt: ⁊ nō solutā cōtinuitatē cui adiungunt: quare ipsaꝫ cōpositā reddūt: q̄ꝫtitas aūt ⁊ figura: ⁊ alia silia supradicta ꝑ se nō subsistūt: ſʒ sūt accidētia p̄ter nām supra ipsaꝫ: sed solū denotāt ipsaꝫ sub diuersis differētijs: siue modis denoiatiua: ⁊ iō nō reddūt ipsaꝫ cōpositā. ❡ Dicūt qdā. lꝫ simplex solutio ꝯtinuitatis nō hēat differētias specificas essentiales: cōposita tñ pōt dici hr̄e illas inq̄ꝫtū morbꝰ cā ⁊ accñs cū simplici cōtinuitatis solōne cōplicāda differūt specie. ❡ Rursū solō ꝯtinuitatis tā simplex q̄ꝫ cōposita nō dr̄ rōne sue malitie vel bonitatis. Et vt sic dr̄. ꝙ alia est mala siue pessima: ⁊ alia bona vel nō mala: ⁊ alia inter ea mediocris. Et mala siue pessima: aut est talis absolute sicut q̄cūqꝫ suspecta est ad mortem: siue suspecta sit rōne dignitatis lese actiōis: vt q̄ mēbro p̄ncipali vel nobili accidit: siue rōne lesiōis v̄tutis dispēsātis totū corpꝰ vt v̄tutis vitalis ad quā seqt lipothomia ⁊ sincopis: siue rōne sue magnitudinis: de q̄ nō spat ꝙ sanari possit. Aut nō est talis absolute: ſʒ cōpatiue ad talia vulnera: sicut dr̄ ꝙ solō ꝯtinuitatis rotūda mala est. s. in cōpōne ad rectā quadratā vel alterius figure: aut difficulter cōsolidat: vñ Gal. eodē 4º ait. vulnera q̄ quodā respectu curant diligenter: ⁊ nō sanant a medicis pessima vocari debēt. ❡ Et iteꝝ solō ꝯtinuitatis alia dr̄ fortis: alia debilis: siue nō fortis: ⁊ fortis dr̄ ad quā seqt accñs seuū vt dolor vehemēs: fluxꝰ sanguis ꝓsternēs v̄tutē: casus appetitꝰ alienatio sincopis ⁊ silia. Et ista sūt vulnera accñtia in mēbris p̄ncipalibꝰ: ⁊ nobilibꝰ. aut in membris multi sensus: sicut q̄ accidūt in lacertis ꝓprie in p̄ncipijs ⁊ finibꝰ eoꝝ: qm̄ sunt multe sensatiois ꝑꝑ chordas ⁊ neruos ibi multos exn̄tes: vñ ad illaꝝ ptiū vulnera seqt dolor itēsus: vñ ⁊ fortia valde sunt: solō v̄o ꝯtinuitatis debilis est forti opposita: ad quā nō seqt aliquod accidens forte aut timorosuꝫ. ❡ Vulnera insuꝑ ab Hypocrate alia vocata sunt laxa: alia cruda: ⁊ laxa dicuntur illa in quibus abundat sanies: ⁊ fluit ab eis: maxime si sanies extiterit laudabilis: ⁊ talia bona in affōrismo sunt dicta. ⁊ dicuntur laxa ad silitudinē vētris fluxibilis: q ⁊ laxus dr̄: cruda v̄o dn̄r a qbꝰ nihil emanat: aut paꝝ qd ⁊ dicunt cruda ad silitudinē crudoꝝ fructuū: quoꝝ hūidū est cōpactū ⁊ ꝑꝑ sui cōpactionē nō est fluxibile q̄ꝫuis exprimat. Dixit Hyp. in affōris. laxa bona: cruda mala: ⁊ reducunt cruda ad difficulter curabilia. ❡ Et rursuꝫ solō cōtinuitatis diuidi pōt ꝑ fientē factā ⁊ futurā fieri: ⁊ fiēs qdeꝫ hꝫ cām presentē q̄ efficit illā: vt gladiū actu incidentē sagittaꝫ actu ꝑforantē humorē acutū actu corrodentē: ⁊ similia. facta v̄o ⁊ futura fieri nō hn̄t cām pn̄tē: sed facta est illa solō ꝯtinuitatis: cuiꝰ cā efficiēs iaꝫ cessauit ab actu opandi: siue soluēdi. Et futura fieri dr̄ ꝙ q̄ꝫuis cā actu nō soluat: neqꝫ soluerit: est tñ p̄sto parata iā soluere. ❡ Dicūt. ꝙ solō ꝯtinuitatis fiēs: lꝫ dicat fiens ab actuali opōne cāe faciētis illā: ipsa tñ ꝫ medicū dr̄ fcā: qm̄ est idepēdēs a cā ⁊ nō cessat ꝑ amotionē eius. De predictis tñ differētijs solutionis ꝯtinuitatis in hoc tractatu solum de illa tractabo que nec rōne: neqꝫ ꝓprie continuitatis solutio dr̄. s. de dislocatione.

Dislocatio nō attribuit nisi iūcturis q̄ volūtarie mouētur

❡ De dislocatione in generali. Cap. iiij.

Dislocatio iuncture quandoqꝫ dr̄ disgregatio: siue euulsio: siue separatio iuncture q̄ꝫuis sepatio iuncture a Gal. qñqꝫ sumat ꝓ vera solōne ꝯtinuitatis: ⁊ qñqꝫ dr̄ disiunctio. ❡ Est aūt dislocatio. dicit Albu. exitus alicuiꝰ iūcturaꝝ a loco suo: q̄re ꝓhibet a motu suo: ⁊ fedat figura mēbri: ⁊ facit accidere suꝑ infirmū dolores: ⁊ lesiones vehemētes. Et Aui. dixit. dislocatio est egressio ossis. s. siti in iunctura ex loco suo: ⁊ situ suo q est ei ꝫm nām ad illud. i. ad illū locū vel situ vel ad illud. s. mēbrū qđ ei vicinū existit. Est. n. dislocatio discōtinuatio ossiū: ꝑ quā ossiū alterū cōtiguatoꝝ a nāli cōtiguatione cū altero sepat: ⁊ remouet. Dixit Haly. euulsio ossis est egressio a sua fouea in q̄ cōpositū est. ❡ Diuersificat aūt dislocatio in spēs siue modos ꝫm magis ⁊ minꝰ sic. nā alia est cōpleta ⁊ ītegra: ⁊ alia est incōpleta ⁊ nō integra: ſʒ partialis: ⁊ iteꝝ alia est q̄ est integra ꝫm locū ⁊ sitū: ⁊ alia q̄ est integra ꝫm locū: lꝫ nō ꝫ situꝫ. Et integra qdē ꝫm locū ⁊ sitū ab auctoribꝰ ꝓprie vocat dislocatio: ⁊ est illa cui ꝓprie ꝯuenit diffō dicta Aui. ex q̄ pꝫ ꝙ dislocatio duplr̄ dr̄: vnoº large ꝓut denotat oēꝫ dislocationē integrā ⁊ nō integrā: alio mō stricte ꝓut denotat solū egressionē ossis de loco ⁊ situ suo ītegrā: ⁊ ꝫm hāc denotationē erit sermo de ipa iferiꝰ in hꝫ tractatu. Egressio v̄o ossis integra de loco suo: lꝫ nō situ ab Aui. vocat guatui siue alguatui. Egressio v̄o ossis īperfecta: ⁊ nō ītegra. dixit Haly. nō vocat euulsio: ſʒ disgregationis sepatio: ⁊. 15. ꝯtinē. dr̄ ꝙ qñ os disiūgit īperfecte ⁊ modice appellat sepatio articuli: ab Aui. v̄o vocat torsio: ⁊ ꝫm hoc nomē erit sermo de ea inferiꝰ. Sūt ergo dislocatiōis tres spēs: dislocatio siue euulsio: torsio. ⁊ alguatui. Et. G. quoqꝫ dixit. ⁊ ponit. 15º ꝯti. arº accidit: aut declinatio. i. torsio: aut dislocatio. Et torsionē ibi diuisit in duas spēs ibi differētes ꝫm magis ⁊ minꝰ: ⁊ p̄ᵐ q̄dē distorturā vocat: ⁊ dixit ꝙ distortura dr̄ qñ mēbrū sepatur a suo loco in modica q̄ꝫtitate. i. nō ītegre. s. minori q̄ꝫ in dislocatione ꝑfecta: ⁊ scđaꝫ vocat disiunctionē ⁊ est qñ seqt mēbrū sepationē minꝰ q̄ꝫ distortura. ❡ Dixit Raf. in articulis. accidit dislocatio distortura: ⁊ disiūctio. Dixit Auicē. torsio est egressio ossis ad interiꝰ: aut ad exteriꝰ: ⁊ Aui. dix̄. ꝙ est ad ptē ꝓfundā. i. interiorē aut ꝓcedētē. i. exterioreꝫ: ⁊ subdit ꝙ ꝑs ad quā egressio fit cognoscit sensu. i. visu vel tactu vel vtroqꝫ. ❡ Dicūt qdā. ꝙ in torsiōe aliq̄ ꝑs ꝓfūdat ⁊ ꝯcauat. s. illa a qua fit egressio: ⁊ alia eminet ⁊ ꝓcedit siue ꝓtendit. s. illa ad quā fit egressio: siue ad quā os accidit. Alguatui v̄o est sepatio ꝯtinuitatis ossis integra ꝫm locū: ſʒ nō ꝫm sitū in qua nō fit egressio ad aliquā ꝑte interiorē vel exteriorē dextrā vel sinistrā: ſʒ solū egredit a suo nāli loco descendēdo ꝫm lōgitudinē mēbri: vñ accidit mēbrū elongari vltra suā longitudinē nāleꝫ tm̄: ⁊ nō declinare ad aliquam partē: quare nō euenit in ea cōcauitas: neqꝫ eminētia. Et ac

Quid sit dislocatio

De spēbꝰ dislocationis.

De cāis disponētibꝰ ad dislocatiōeꝫ

cidit alguatui ex elōgatiōe ligamēti ligātis ossa iūcture cui accidit ⁊ elōgatio ligamēti ꝓcedit ex ipsi⁹ humectatiōe sup̄flua. Ait enī Ras. 15° ꝯtiñ. dico forte mollis fiet ligatura articuloꝝ: ⁊ lōgū fiet mēbrū absq̄ dislocatiōe. al's declinatiōe aliq̄ ip̄ȝ remouēte a rectitudīe sua: ⁊ qñq̄ accidit qñ euenit ligamēto icisio totalis ꝭm latū. Et dixit Aui. cū ergo est lesio iūcture q̄ nō mouet os. s. a rectitudīe sua ad aliquā dictarū ꝑtiū: sȝ attrahit qđ ꝯtinet ip̄ȝ. s. ligamētū. s. elongat ligamētū: ac si foret violēter attractū ad iferi⁹: tūc ē alguati vel alguatui: ⁊ iō nō ē ex gñe torsiōis: i tali itaq̄ ossis semotiōe ad iferi⁹ os bñ dr̄ semotū a loco suo: ⁊ factū ē magis distās ab alio osse sibi ꝯtiguo: sȝ tñ nō dr̄ esse extra sitū suū: cū adhuc sit in directa oppōne ad illud os cū q̄ ꝯtiguabat᷑: nō ḡ est alguatui torsio aut dislocatio: sȝ bñ est dispō ꝑparatiua vt facil'r fiat ibi dislocatio. Et dixit Aui. ꝙ alguatui multotiēs accidit adiutorio ⁊ coxe: qm̄ iste due ꝑtes magis oib⁹ recipiūt elōgationē. ☞ Et dislocatio qdē nō attribuit᷑ oib⁹ iūcturis: sȝ solū nodatilib⁹ q̄ pñt moueri motu volūtario: Simplicib⁹ aūt: ⁊ alijs qb⁹ nō ē mot⁹ ꝭm iperiū volūtatis nō attribuit᷑: ⁊ ꝭm hoc appet ꝙ motio dētis in mādibulis ⁊ alia hmōi nō dñr ꝓprie dislocatiōes ꝭm iūcturas qb⁹ accidere pōt: nā alia accidit mādibule: alia spatule: alia scie. ⁊ sic de alijs vt appebit: ⁊ diuersificant᷑ ꝭm bōitatē ⁊ malitiā ꝑꝑ qđ notāt qđ dislocatio dr̄ prauior vel min⁹ praua: ⁊ rōe eminētis ꝑiculi: magni doloris. vl' mortis: sicut ē dislocatio spōdiliū: ⁊ ꝓprie eoꝝ q̄ sūt i collo: vt ifra suo cap° patebit: aut rōne sue difficultatis reductiōis ei⁹ i locū suū: sicut ē dislocatio cubiti: ⁊ digitoꝝ: aut rōe difficultatis ꝯseruationis eius reducte in locum suum: sicut est dislocatio scie: vt proprijs patebit capitulis.

Dislocatio nō attribuit᷑ nisi iūcturis q̄ volūtarie mouētur

Quid sit dislocatio

☞ De cāis dislocatiōis ⁊ facilitat[is] siue difficu[lt]atis ipi⁹. C. v.

De spe[cie] dislocationis.

CAusarū dislocatiōis alie sūt primitiue et extrinsece: ⁊ alie sunt intrinsece: ⁊ añtes: vel ꝯiūcte. ☞ Extrinsece qdē: siue ꝑmitiue sūt: sicut casus ⁊ ꝑcussio: ⁊ fortis distractio mēbri cū fune: vel alia re: sicut accidit patibulū funis sustinētib⁹ ⁊ silia: ⁊ ex extrinsecis causis est incisio siue fractura ligamēti ligātis in iūctura os cū osse. ☞ Intrinsece sūt humiditates plurime in corpore vel aliquo mēbro multiplicate: vel in ipso ꝯgeste: ⁊ ad locū iūcture defluxe q̄ ligamēta ipsi⁹ remolliūt: ⁊ relaxāt: q̄ relaxata nō pñt mēbrū qđ in ipsa iūctura mediāte suo osse collocat᷑ ꝯtinere: quare mēbrū sua grauitate nāliter iferi⁹ descēdēs a suo loco semouet᷑: ⁊ aliqñ ēt a situ suo dislocat᷑: aut q̄ humiditates sup̄radicte nō ad iūcturā fluētes: sȝ ad neruos ⁊ musculos eis iūcturis circūstātes q̄ iuuamētū ꝑbēt in sua retētione iūcture in eis q̄ remolliūt ⁊ relaxāt: ⁊ remolliti ⁊ extēsi nō pñt iuncture dictū retētionis ꝑbere iuuamētū: q̄re amoto iuuamēto ꝑdicta iūctura nō ꝯtinet᷑ i loco suo: sȝ dislocat᷑. ☞ Causarū qb⁹ hoīes reddunt᷑ dispositi vt facil'r icurrāt dislocationē in iūcturis suis sūt silr q̄dā intrinsece: ⁊ q̄dā extrīsece: ⁊ intrinsecaꝝ q̄dā se tenēt ex ꝑte ossiū iūcture: ⁊ q̄daȝ ex ꝑte ligamēti colligātis eā: ⁊ q̄dā se tenēt ex ꝑte ossiū ꝯtinentiū: sicut pixidū seu ꝯcauitatū in qbus ossa illis ꝯparia ꝯtinent᷑: ⁊ q̄dā se tenēt ex ꝑte ossiū ꝯtētoꝝ: sicut vertebroꝝ: siue rotūditatū q̄ in pixidibus sunt locate: ⁊ q̄dā se tenent ex ꝑte vtrorūq̄. s. ꝯtinētiū ⁊ ꝯtentoꝝ: ⁊ q̄ se tenēt ex ꝑte pixidū sunt: aut ipsi⁹ latitudo amplior q̄ȝ opȝ: aut ei⁹ ꝓfūditas minor q̄ȝ opȝ: vñ fit ipsius planities: siue sup̄ficies sita exterius maior q̄ȝ oporteat: aut ipsi⁹ eleuatio circūferentiarū: siue marginū minor q̄ȝ esse debeat ꝭm naturā: ⁊ q̄ se tenent ex ꝑte ossiū sunt: aut paruitas eius: q: nō est grossa vertebroꝝ: sicut opȝ: aut nō est lōga sicut opȝ: aut nō est eque in alijs figurata: ⁊ q̄ se tenēt ex ꝑte vtriusq̄: aut ē ipsoꝝ nimia leuitas vel torsio reddēs ea nimis polita in capitib⁹ eoruȝ. Et q̄ sunt ex ꝑte ligamēti sunt aut debilitas substātie eius sequēs raritatē texture ipsius: vñ efficit᷑ laxū nō firmiter ligans ossa: q̄ debilitas eius sequēs raritatē texture: ⁊ laxitas ligamēti: aut est ex creatiōe sua: aut est acq̄sita in t̄pe ex humiditatib⁹ sup̄fluis in iūctura ꝯgestis: aut ad ipsam trāsmissis q̄ subām ligamēti ibibūt: ⁊ īfundūt ⁊ relaxāt: vñ ligamētū: q̄ȝuis fuerit forte in creatiōe sua reddit᷑ laxū extēsibile: ⁊ plicabile non firmās ossa colligata adiuicē: ex q̄ fit vt os ꝯtentū a ꝯtinēte faciliter: ⁊ leui cā resiliat: ⁊ dislocet᷑ iūctura: aut est ipsi⁹ ligamēti sup̄flua lōgitudo: ꝑꝑ quā nō bñ herere pōt os ꝯtentū cū ꝯtinēte: sȝ a lōge stās faciliter egredit᷑. ☞ Cāe vero extrinsece sunt vel esse pñt q̄cūq̄ extremitates: siue circūferātias: seu margines pixidis: aut ⁊ rotunditatē vertebri: siue bucellā ossis ꝯtēti ꝭm totū: aut ꝭm ꝑtem frāgerēt: ⁊ amouerēt: ⁊ q̄cūq̄ ligamēta inciderēt: aut superflue humectarēt. ☞ De istis causis. dixit Gali. in de accidēti ⁊ morbo: ⁊ ponit᷑ sic. 15° ꝯtinē. si humiditates ꝑ t̄ps lōgū ꝯtinent᷑ in articulo humectāt ligamēta ipsius: ⁊ ea demoliunt: vñ articulus fit leuis separatiōis: ⁊ dislocationis valde: aut forte frangent᷑ pixides in qbus sunt capita ossium: vñ efficiunt᷑ postea leuis dislocatiōis valde: aut forte sūt ex creatione pixides vero ⁊ apti fiēt articuli: tunc ad dislocationē. ☞ Et Aui. dixit. de hoībus est qdā q̄ est ꝑparat⁹ ad dislocationē in iūcturis suis: qm̄ ꝯcauitates ossiū iūcturaꝝ suarū nō sunt ꝓfunde: ⁊ bucelle q̄ ingrediunt᷑ eas sunt non intrātes. s. in eos q̄ȝtū est necesse: q̄re nō retinēt eas: sed resiliunt ab eis: ⁊ ligamētū dixit Aui. qđ ordinatū est inter ea nō est firmū. i. solidū: imo est debile: ⁊ in creatiōe sua minutū. i. subtile: aut humidū suscipiēs extēsionē: aut iam effuse sunt ad ip̄m humiditates viscose lubricare facientes illud: aut fracte sunt margines ꝯcauitatū ossium in quas ingrediunt᷑ de ossib⁹ iūcturaꝝ: q̄re fiūt ꝯcauitates ꝓstrate ⁊ applātate sup̄ quas nō est distinctio. s. additamētoꝝ circūferētialiū q̄ ꝓhibeant os ꝯtentū ab egressione: sicut prius erat añ fractionē. Et dixit Aui. ꝙ ista est prauior oium causaꝝ: siue dislocationū. s. qñ abscindunt᷑ capita: siue additamēta illa q̄ cōglutināt: ⁊ firmiter tenēt os cū osse: ⁊ paꝝ est ꝙ reuertant᷑ ad dispōnē suā nālē: q: nō pñt regenerari: nisi i pueritia: ⁊ pl'm huius cāe fit in capite anche. i. i capite pixidis ossis eius: ⁊ deinde in capite adiutorij. i. pixidis in q̄ ꝯtinet᷑ bucella adiutorij: ⁊ in duob⁹ focilib⁹ duoꝝ pedū apud calcaneū: q: in iūctura tali. ☞ Notāt ꝙ vna eadēq̄ iūctura ꝑt esse facilis dislocationis ex ꝑte vnius dictaꝝ cārū. vt ex ꝑte ossiū ⁊ difficilis dislocationis ex alia cā: vt ex ꝑte ossiū facilis est dislocationis: ⁊ difficilis est dislocationis ex alia cā: vt ex ꝑte ligamēti: vel ecōuerso. ⁊ hinc accidit ꝙ de aliq̄ iūctura repet᷑ ꝙ ipsa est debilior ⁊ laxe ligata ⁊ cōiuncta: ⁊ ꝙ eadē est fortiter ligata ⁊ ꝯiūcta. ☞ Dixit Gal. 12° de vtili. parti. quotiēs abūdat humiditas in ꝑte anche: vel alicuius articuli ⁊ ligamentis ipsius dislocabit᷑ focile: sed quotiens dñabit᷑ sup̄ ligamenta siccitas vt sup̄ pixides difficilior erit motus ossis de loco suo. Et notāt. ꝙ cāe ꝑdictis ꝯtrarie sūt cāe difficultatis dislocationis ⁊ egressionis vertebroꝝ a pixidibus: ⁊ sunt ꝓfunditas pixidis: ⁊ ipsi⁹ arctitas vel strictura: ⁊ additamētoꝝ eius circūferentialiū altitudo ⁊ fortitudo: ⁊ v̄tebri: siue bucelle grossities ⁊ lōgitudo sufficiēs: ⁊ vtriusq̄ ossis asp̄itas ⁊ siccitas: ⁊ ligamēti fortitudo: ⁊ breuitas ⁊ humiditatū relaxātiū priuatio: siue iūcture exiccatio: ⁊ ipsaꝝ cāe medie sunt cāe dispōnis medie iter facilitatem dislocationis ⁊ ipsi⁹ difficultatē. ☞ Ampli⁹ iūcturaꝝ. dixit. A. q̄dā sunt facilis dislocatiōis: q̄dā praue. i. difficilis ⁊ q̄dā medie: ⁊ hoc erit ꝭm ꝙ ꝑticipant ꝑdictis causis itrinsecis. ☞ Dixit Hyp. in sua cyrurgia: vt ponit᷑. 15. cōtinētis: articulus genu exitū hȝ leuē. i. faciliter dislocat᷑. Et Aui. dixit. facilis dislocationis est iūctura poplitis ꝑꝑ lenitatē ligamēti ei⁹: nā vt patuit ꝓprio ca° ista iūctura fuit creata leuis ligamēti: ⁊ nō solidi ꝑꝑ iuuamēta q̄ sunt dicta ibi: ⁊ ꝑꝑ leuitatē sui ligamenti creata sūt. dixit. A. pila. i. rotula siue patella: vt sustētaret᷑ ꝑ eā ⁊ ꝓhiberet᷑ a dislocatiōe frequēti.

De cāis dispōnētib⁹ ad dislocatiōeȝ.

Junctura genu iter oēs facilius dislocatur.

Et hyp. dixit. articulꝰ genu factꝰ ē ex plano ligamētoꝝ ⁊ iō egredit̄ ex modica cā. q̄re supposita ei emplr̄a ad ꝓhibendū de exitu: ⁊ nisi h̄ eēt iā egrederet̄ de leui: sȝ qꝛ Aui. dixit pri mi pꝛia. in anatomia poplitis ꝙ hec iunctura ē ligata liga mētis fortibꝰ: iō qdā dixerūt. ꝙ ligamēta pn̄t esse fortia ad strigēdū: ⁊ leuia ad plicādū ⁊ flectēdū. ¶ Et dixit Auic. ꝙ iūctura hūeri est ꝓpinqua iūcture poplitis i facilitate dis locatiōis in corpibꝰ macilētis: sȝ nō in piguibꝰ: nā i macilē tis firmat̄ a modica carne nō potēte eā seruare: vel ꝓhibet̄ ab exitu: ad qȯ adiuuat ꝓpinquior occursus huiꝰ iuncture in macilētis ad cām extrīsecā obuiātē ei ad dislocādū: sȝ in carnosis q̊s Aui. itellexit ꝑ pigues est ecōuerso: ⁊ in eo non sit pata dislocari. ¶ Et dixit. vbi supra. ꝙ articulꝰ adiutorij s. a parte iferiori eiꝰ: qꝛ in iūctura cubiti nō pōt dislocari ꝑꝑ fortitudinē eiꝰ: ⁊ q̄tiēs dislocat̄ dubitādū ē de forti poᵃ li gamēti eiꝰ: sȝ articulꝰ digitoꝝ dixit hypo. nō dislocat̄: sed frāgit̄ an̄q̄ȝ disloceṫ: ⁊ hoc qdē non est ex pte fortis ⁊ firme coiūctiōis ossiū eoꝝ adinuicē: cū ossa eoꝝ debiliter ⁊ laxe cō iūgant̄ vt apte voluant̄: ⁊ moueant̄: sȝ est ex pte ligamētoꝝ ipsoꝝ q̄ sūt breuia ⁊ fortia valde. ¶ Dixit Aui. de iūcturis difficilis dislocatiōis sūt iūcture digitoꝝ: fortasse enim nō dislocant̄: imo frāgunt̄ an̄q̄ȝ dislocent̄. alr̄s strigant̄. s. adin uicē. s. ꝙ nō pn̄t dislocari. Et de difficilioribꝰ. dixit Aui. est iūctura cubiti. Medie v̊o inter p̄dictas. dixit Aui. sūt sicut iūctura anche: ipsa eniȝ hȝ vnā cāȝ ꝑ quā faciliter dislocat̄ s. rotūditatē vertebri: ⁊ largitatē pixidis: ⁊ aliā oppositā. s. fortitudinē ligamēti eiꝰ: ⁊ inter has medias nūerari pn̄t: q̄ cūq̄ȝ alie iūcture cōsimiles iūcture anche hn̄tes vnā cām fa cilitatē ipsaȝ: ⁊ silr̄ q̄cūq̄ȝ hȝ cās mediocres inter cās facili tatis dislocatiōis ⁊ cās difficultatis eiꝰ. ¶ Dixit hyp. vbi supra. quotiēs dislocatio articl̄i fuerit difficilior. difficilior erit restō eius cū sit firma ⁊ breuis ligamēti. ¶ Et Aui. di xit. ꝙ facilitas reditiōis iūcture in locū suū est ꝭm q̄ȝtitateȝ facilitatis dislocatiōis: ⁊ difficultatio reditiōis est ꝭm q̄ȝti tatē difficultatis eiꝰ: qm̄ qn̄cūq̄ȝ os faciliter resilit nō ipedit exire a pixide a ligamēto: ⁊ nō hȝ os pixidis arctū: sed am plū silr̄: ⁊ faciliter redibit nō iueniēs qȯ ꝓhibeat vel diffici liter ipsiꝰ reditū: cū ꝑ eadē reducat̄ loca ꝑ q̄ exiuit. ¶ Dixit itaq̄ȝ hyp. ꝙ articulꝰ cubiti non restitueṫ: nisi cū violētia ⁊ difficultate: sȝ articulꝰ genu reducit̄ faciliter: ⁊ nō est dubi tādū de debilitate ligamēti eiꝰ. Et Aui. dixit. ꝙ dislocatio poplitis est facilis reductiōis: sȝ reductio cubiti est praue. i. difficilis. ¶ Dixit Aui. qn̄q̄ȝ accidit vt fiat iūctura q̄ nō est facilis dislocatiōis vel medie facilis dislocatiōis ꝑꝑ aliquā cām faciētē ad facilitatē dislocatiōis supradictaꝝ: ⁊ cū hoc accidit ei vt sit ēt facilis reductiōis: sicut cū accidit vt fiat iū ctura anche facilis dislocatiōis: qn̄ replet̄ pixis eius humi ditate lubricāte ⁊ relaxāte: q̄re ⁊ tūc facilis fit reductionis: imo cuȝ multa fuerit lubricitas: ⁊ relaxatio sic facilitat̄ ad dislocādū ꝙ dislocat̄ oi hora: ⁊ redit ꝑ quēlibet laborē q̄ȝ tūcūq̄ȝ paruū q fiat in reducēdo ipsam: sȝ non ꝑmanet imo iteꝝ dislocat̄: ⁊ iteꝝ reducit̄ faciliter. Et ꝭm hāc ꝯsideratio nē. dixit Guil. ꝙ aliqn̄ dislocat̄ ancha ꝑ modū ꝙ in eternū nō pōt reduci. s. sic ꝙ reducta ꝑsistat in loco suo: ⁊ hoc idem potuit intelligere qn̄ dislocat̄ ꝑ incisionē ligamēti eius. Et ancha qdē est magis pata huic dislocationi oi hora iunctu ra ꝑꝑ maiorē capacitatē sue pixidis q̄ cōtinet multā humi ditatē lubricātē ⁊ relaxātē vltra oēs alias. Et post eā est iū ctura humeri: ⁊ ꝑpea magis accidit adiutorio ⁊ coxe ꝙ re cipiāt elōgationē magis oibus alijs: ⁊ iō iste due iuncture qn̄q̄ȝ a leui q̄cūq̄ȝ cā dislocantur ēt a ꝑuo motu: imo ⁊ mul totiēs nihil agēte hoie: sȝ iacēte aut q̄escēte dislocant̄: ⁊ an cha qdem magis pata est suscipe fracturā circūferentiarū pixidis eius ⁊ huic faciliter suscipe dislocationē magis irre parabilē q̄cūq̄ȝ alia: ⁊ illud iō qꝛ hȝ ipsas circūferētias ma gis eleuatas: ⁊ eminentes: ⁊ cum hoc est magis parata casi bus ⁊ percussionibus. ⁊ alijs casibus frangentibus.

Iūctura humeri se quit̄ iun cturā ge nu.

Que iun cture sint difficilis dislocatio nis.

Iūctura que facile dislocat̄ facile re ducit̄: et econtra.

¶ De signis dislocationis in generali. Capi. vj.

Signorū cōsiderādoꝝ i dislocationibꝰ: q̄dā denotāt dislocationē non fore in loco de q̊ dubitat̄: an sit in eo: ⁊ q̄dā de notāt reductionē eiꝰ: ⁊ q̄dā sūt signa ꝓnostica in ea ꝯsiderāda. ¶ Signū denotās iūcturā nō fore dislocatā est illud. dixit Gal. vt ponit̄. 15. ꝯtinē. ois arti culus motꝰ ad oēs ptes. s. ꝑ seipsum ad iperiū volūtatis ad q̄s solet moueri nāliter in se nō hȝ vitiū. s. dislocationis: tn̄ signū ꝯtrariū reptū solū nō denotat dislocationē fore neca rio: cū posset ꝯtigere articulū nō posse moueri ad oēs ptes ad q̄s nāliter moueṫ ꝑꝑ alias cās q̄ȝ ꝑꝑ dislocationē: vt ꝑꝑ spasmū vel ꝓpt̄ ꝯgelationē: vel intēsuȝ dolorē: ⁊ alia silr̄a: sed iūctū hoc signū cū alijs signis significātibꝰ dislocationē certificat ⁊ affirmat ipsam fore sic. ꝙ̊ hoc signū primuȝ. s. in ipso motu iūcture ad ptes ad q̄s nāliter moueṫ: ⁊ ꝭm ꝙ nā liter moueri dȝ. ¶ Alioꝝ āt signoꝝ: q̄daȝ significant dislo cationē integrā: vel non itegrā: ⁊ quedā significāt alguarui: ⁊ q̄ significāt dislocationem sunt duo: primum est ꝯcauitas apparēs in aliquo loco iūcture p̄ter solitū: ⁊ scōm est emi nētia silr̄ isolita apparēs in loco illi opposito. ¶ Dixit Bru nus significatio dislocationis vl̄is est ꝯcauitas isolita i vna pte: ⁊ ex alia pte eminētia: ⁊ fit cū hoc motus mēbri diffici lis. De dictis duobꝰ signis dixit Gal. vt ponit̄. 15. ꝯtinentis exitus articuli de loco suo erit māifestꝰ ad visuȝ ⁊ ad tactū: eteniȝ locꝰ ad quē declinabit erit gibbosus: ⁊ locꝰ de quo declinabit erit cōcauus. ¶ De oibꝰ dictis tribus signis di xit Aui. accidit in iūctura iclinatio: qm̄ inclinat̄: vt nō pos sit in opatiōes suas: ⁊ motus suos: ⁊ iō bn̄ dixit lr̄a extra. s. infirmatio: qꝛ ifirmat̄ ⁊ non pōt motus solitos exercere: ⁊ subdit. ⁊ accidit ꝓfūditas. i. ꝯcauitas insolita visa vel ad ta ctū reperta. s. in loco a quo secessit: ⁊ accidit ipsa ꝓfūditas ⁊ cōcauitas sicut accidēs. s. aliud accidit apparēs in magni tudine carnis: ⁊ in eleuatiōe eius: nā magnitudo eleuatiōis siue eminētia appet in carne i loco illo ad quē secessit os in egressione sua: ⁊ subleuauit ibi carnē cōpingēdo eam ⁊ ista eminētia nō in oibꝰ iūcturis equaliter appet: sed in mēbris carnosis ⁊ pinguibꝰ apparet minꝰ: ⁊ i macris apparet ma gis: ⁊ ob hāc cām dixit Aui. ꝙ eminētia ē magis apparēs in dislocatiōe spatule: ⁊ i dislocatōe iūcture pedis. s. iūcture tali. ¶ Et posuerūt auctores canones ad euitādū errorē di gnotiōis dislocatiōis ex signis p̄cedentibꝰ i mēbris ꝑibꝰ ⁊ duplicibꝰ: ⁊ est: qꝛ opȝ ꝯsiderare formā ⁊ sitū mēbri cōparis sani. nā ꝑ eiꝰ ꝯsiderationē dig̃sces. an iūctura mēbri: cꝰ q̄rit̄ dispō sit dislocata an nō. vn̄ dixit Aui. ꝙ ꝯpatio. s. mēbri sa ni ad suū cōparē est ex illis q̄ extrahūt illud extractiōe sana i. trita: ⁊ modus qdē ꝯparatiōis est: vt tu ꝯsideres iūcturaȝ infirmā cū sorore sua sana: ⁊ hoc nō est fiēdū i diuersis hoi bus: sed in eodē: ⁊ iō dixit Aui. cū sorore eiusdeȝ infirmi: ⁊ nō alterius. ⁊ hoc notāt. ꝙ hec ꝯparatio hȝ veꝝ iudiciū qn̄ iūctura sana. i. nō existēs dislocata fuerit ꝭm qȯ esse dȝ ꝭm nām in magnitudie figura ⁊ situ: nā si sic nō fuerit ꝯtingēs erit cadere fallaciā i iudicio: accidētali autē est ꝙ iūctura so ror nō dislocata sit ex principijs gn̄ationis: vel ex tꝑe mali situs: vel nō ꝯdecētis figure ⁊ magnitudis: ⁊ tunc cōpatio eius nō excluderet errorem. ¶ Predicta q̊ȝ signa ꝯsiderata ꝭm intentionē ⁊ remissionē distinguūt inter dislocationem integrā: ⁊ nō integra. Nā vt dixit Gal. ⁊ est positū. vbi su pra. quotiēs motꝰ articuloꝝ cessauerit oino dislocate sunt ꝑfecte: ⁊ si hoc accidit cū minori ꝯditione distortura erit. ⁊ Aui. dixit. cū videris iūcturā non moueri posse aliquo mōt tunc iudica ꝙ dislocata erit dislocatione integra: sicut qn̄ moueṫ motu suo. s. ꝙ inest illi ꝭm nām ad oēs ptes: ⁊ per uenit in motu illo ad oēs fines suos nō est in ea egritudo cū separatione. s. ossis de loco suo: ⁊ sic nō est dislocata: ⁊ ē ve rum sicut dictū est supra si principio motus eius nālis non fuerit ꝓpter alias cās supradictas ⁊ silēs eueniētes in ner

nis: ⁊ musculis: aut in ꝑncipio motꝰ. s. in cerebro: aut ãcha sz in dislocatiõe nõ integra: siue torsiõe aliqs motꝰ ē possibilis: ⁊ hoc pp ꝑtē ossis q̃ remãsit nõ dis locata integre: ⁊ hic motꝰ erit illi plꝰ vel minꝰ ſm ꝙ in torsiõe egressio ossis fuerit maior vel minor: ⁊ silr ꝯcauitas apparẽs in torsione minor erit ea q̃ appet in dislocatiõe integra: ⁊ ꝯsilr eminentia minor erit: ⁊ ꝯsilr ēt ꝯcauitas ⁊ eminentia appebit minor plus ⁊ magis ſm maiorē ⁊ minorē ossis egressionē. Dixit Auic. priuant sensu ēt augmēto. i. augmēto in sẽsu qȝ fuit sensatum ad interiora in huiusmodi. supple. ⁊ ad exteriora huiusmodi: qr in dislocatione integra.

Signa aũt alguatui ⁊ elõgationis membri posuit Ras. 15. ꝯtinẽtis. sub exẽplo tali. vidi. in qt puer quẽdã cuius cubitus erat q̃si suspensus: ⁊ eleuato brachio ad eũ cũ adiuuamento silr: et cubitus efficiebat ad modũ sile nãli forme: sz quotiẽs torquebat ad iuuamẽtuz extẽdebat cubitus et separabat in illũ digitus: et dixit. accidit ēt hmõi sile in ancha et longior erit pes: et accidit hoc ēt in manibꝰ in humeris. et lõgior erit manꝰ. ¶ Et Albucas. addidit signũ aliud: et dixit: ꝙ si fiat restauratio et ligatio ꝯuenienter. et soluat ligatura post. 7. dies et nõ firmet iũctura: et reducat emplrm et stricture sup ipsaz aliquotiens: et nõ firmet: sz cadat ad inferiora et nõ possit eleuare ipaz: et locutus est exẽplariter in iũctura humeri: tũc scias dixit ipse ꝙ nerui q sunt ad caput humeri iã incisi sunt: aut extẽsi: aut mollificati. ¶ De his signis. dixit Aui. signa eius sũt vt sit iũctura sicut suspẽsa. i. pars ꝯtẽta prius: et postea elongata sic: sicut si esset alteri ꝑti suspẽsa: et nõ si sit affixa et alligata stricte: et subdit: cũ cõpinxeris. s. partẽ illã suspẽsam ad superiora v̾sus os qȝ ꝯtinebat illã cũ ꝯprimit q̃n ipsius q̃rit reductio redit ad mẽsurã suã: et locũ suũ sine labore: et facilr: qr os semotuz nõ est a situ suo nãli: imo est directe in opposito pixidis: q̃re redit facilr in ipaz: maxime cũ in Alguatui nullũ sit ꝓhibẽs a reditu: q̃zuis. n. in pixide illa ꝯtineat humiditas viscosa: siue vẽtositas: nõ põt ꝓhibere reditũ illius ossis: eo ꝙ cedũt ei et cũ igressu in pixidẽ sua duritie ꝯprimit eã: verũtñ q̃zuis redeat in locũ suũ nãlẽ si dimiseris eã et nõ tenueris eã firmã in loco suo per ꝯpressionẽ: et ligationẽ reddit mẽsurã suã accidẽtalẽ: ⁊ iteꝝ egredit et cadit mẽbrũ: et elõgat: qr ligamẽtũ incisũ vel remollituz nõ ꝯtinet ipm in loco suo nãli: ad quẽ reductũ fuit per cõpssionẽ ad superiora: et accidit vt dixit Auic. ꝓfunditas. i. spatiũ in qȝ põt aliqd imitti: ac si ibi esset ꝓfundũ: et hoc inter ossa iũcture elõgata: q̃ ꝓfunditas: q̃nq̄ est parua: q̃nq̄ est magna: ita ꝙ fortasse in eã ingredit digitus maxime auricularis: vel index: aut aliqs ex reliqs qȝ erit ſm q̃ztitatez elõgationis: ⁊ hoc maxime ꝯtingit in iũctura in q̃ ē modica caro: qm̃ si esset in ea caro multa impediret digitus vel aliud ab ingressu inter illa a multitudine carnis. ¶ Ex dictis dicũt patere ꝙ nõ põt fieri dislocatio nisi fiat torsio: ⁊ alguatui nec nisi prius os de loco suo ſm partẽ exeat: ⁊ sit prius torsio: verũtñ alguatui ⁊ torsio p̄cedẽtes dislocatiõi nõ in omni dislocatione percipiunt: sicut in ea q̃ accidit repẽte in tpe breui: ⁊ hoc pp tpis breuitatẽ: in qbusdã tñ percipiunt. vt cũ prius sit alguatui post tps deducit ad torsionẽ: ⁊ tãdẽ ad dislocationẽ: tñ alguatui aliqñ p̄t fieri sine torsione: ⁊ aliqñ perducit ad ipsaz absq̄ ꝙ sequat dislocatio. potest enim tortura fieri sine dislocatione.

Signa aũt reductionis ossis in locũ suũ sunt ꝙ non remanet ꝯcauitas aliq̃: nec eminẽtia aliq̃ in loco iũcture: neq̄ põt digitꝰ vel aliud iponi inter ossa iũcture: ⁊ põt mẽbrũ moueri ad oẽs ꝑtes ad q̃s mouebat priꝰ ſz nãz. ¶ Et dixit Aui. multotiẽs ⁊ ſm plrm vel in plibꝰ reductionibus significat illud. s. reductionẽ ossis in locũ suuz vox. i. sonitꝰ q audit: ⁊ ab infirmo ⁊ ab astantibus: q sonitꝰ cãtur eo qr bucella q̃ ingredit ꝯfricat cũ ossuali circũferẽtia pixidis: sicut causat sonitꝰ ex ꝯfricatione duoꝝ corpoꝝ duroꝝ ⁊ siccoꝝ: ⁊ causat ēt ex ꝑcussione bucelle ad intrinsecã supficiẽ pixidis: q̃ ꝑcussio accidit ex violẽta ipulsione bucelle cũ cõpressiõe ad interiora pixidis: ⁊ ex tali ꝑcussiõe causat sonitus: sicut causat sonitꝰ ex collisiõe duoꝝ corpoꝝ siccoꝝ adinuicẽ: iste tñ sonitꝰ aliqñ ēt in bõa ⁊ pfecta reductiõe nõ cãtur: ⁊ hoc erit: aut cũ os reducendũ pfecte opponit pixidi: ita ꝙ nõ hz in igressu ꝯfricari cũ circũferẽtijs eiꝰ: ⁊ cuz põt introduci paulatine absq̄ ipetuosa ipulsiõe: q̃re cũ sic intromittit nõ allidit subito ⁊ fortiter ad circũferẽtiã pixidis: q̃re nõ causat in ꝑcussione sonitũ saltẽ ꝑceptibilẽ: ⁊ cũ in pixide est humiditas viscosa remolliẽs: ⁊ q̃si vnctuosaz reddẽs supficiẽ ⁊ circũferẽtiã pixidis: vñ ꝓhibet ꝙ bucella in igressu nõ ꝯfricet cũ corpe sicco duro: nec allidat in ipsum: quare non causatur sonitus: ⁊ propter istas causas est ꝙ in alguatui non percipitur sonitus cum fit ipsius reductio.

Signa aũt ꝓnostica sũt: qm̃ qñ caro: ⁊ mẽbra alia circũstãtia alicui iũcture remolliunt: ⁊ debilitant in sensu suo: ⁊ ꝑdurãt sic lõgo tpe: deinde incipit iũctura debilitari in suo motu: tũc ꝓnosticari potes futurum alguatui. ¶ Dixit Aui. dislocatio fit fedior ⁊ turpior ē ⁊ appet visui q̃z fractura ossis: cũ nec redit dislocatio: neq̄ restaurat fractura: ⁊ intellexit ſm plrm: aliqñ tñ fractura põt remanere fedior ⁊ turpior aspectu ꝓpter causas supuenire potẽtes: qdam aũt dicũt: ꝙ nõ intellexit fedior ad aspectũ: sed q̃ztum ad lesionẽ oponũ. nã in dislocatione leduntur operationes membri organici ⁊ consimilis simul: sed in fractura ledunt operationes membri consimilis tantum.

¶ De curatione dislocationis in generali. Cap. vij.

Dislocatio ꝑueniens ab incisione ligamẽti curationẽ nõ hz. Et dislocatio q̃ est cũ fractura ꝑtiũ circũferẽtialium pixidis est praua: ⁊ fortasse nõ restaurat sic ꝙ remaneat in loco suo: ⁊ dislocatio cũ lõgo tpe steterit nõ reducta fortasse nõ redit vnq̄: aut redit cuz difficultate mollificatiõe loci multa p̄missa: quapp satagẽdũ est: vt cito reducat: nisi fuerit ꝙ prius ꝓhibeat ipam a cita reductione statim in ꝑncipio: vt est qñ ei ꝯiũctũ fuerit vulnꝰ: aut apã: aut fractura ossis: aut dolor intẽsus valde: ꝑ cuius additionẽ ex reductione timeat supuẽtus spasmi: aut dissolutionis virtutis ⁊ mortis: qñ ergo nil hoꝝ fuerit stude cũ festina reductiõe eius. ¶ Dixit Albuꝰ qñ accidit alicui dislocatio: tũc opz statim vt ad reductionẽ eius intẽdat: neq̄ tardet eã oino: nã si tardat apat locus: ⁊ fortasse fit difficilis cũ eo reductio dislocatiõis: si aũt fuerit cũ ea ꝯiunctũ aliqȝ p̄dictoꝝ ipediẽtiũ: tũc oz vt ꝯsideret ſz hũc modũ. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit. 15. ꝯtiñ. firma sñia lata est ꝙ quotiẽs dislocatio fcã est cũ vulnere si articulus restituit ad locũ suuz erit spasmus: ⁊ hoc pp intẽsum dolorẽ q sequit: ⁊ intellexit qñ reductio erit valde difficilis: ⁊ iõ dixit Aui. ꝙ qñ dislocatio fuerit ꝯposita cũ vlcere vel cũ vulnere: tũ c opz vt tu ꝯsideres: nã si dislocatio ex illis fuerit q̃ redeũt cũ intẽsione mẽbri leui nõ faciẽte dolorẽ vel vlcus. i. ꝑtes vlceratas dolore vehemẽti q ꝑducat ad apã intolerabile. Et dicũt qdã: aut ad spasmũ. vt dixit Gal. ⁊ tũc fac redire dislocationẽ. s. priꝰ ⁊ postea cura vlcus. Qz si res fuerit ecõtrario. s. ꝙ nõ sit facilis reductiõis: imo nõ possit reduci: nisi cũ extẽsione forti inducẽte dolorẽ vehemẽtẽ: vñ possit supuenire: aut spasmꝰ: aut apã: aut aliud magnũ ⁊ timorosũ sinthoma: tunc dixit Aui. oz vt curet in p̄mis vlcus: siue vulnꝰ: ⁊ deĩde cura dislocationẽ: ⁊ ꝓpe in iũcturis ꝯstrictis: ⁊ difficilis reductionis dictis supra. Nã si volueris curare dislocationẽ reqrẽtẽ extẽsionẽ fortẽ in p̄mis: tũc fortasse ꝑducet ad spasmũ maximũ ſm plurimũ: ⁊ ꝓprie cũ dislocatio est in mẽbris q̃ sunt proxima principalibus propter lesionez que illis cõicatur. ¶ Si v̾o dislocatio fuerit ꝯposita cuz fractura ossis dixit. Aui. si fuerit tẽsio in ꝑte vna ꝑmittẽs regimẽ vtriusq̄ rei. s. dislocatiõis ⁊ fracture fieri fiat. s. reductio dislocatiõis: ⁊ re

alguatui ⁊ cõtorsio sp precedũt dislocationez.

De dislocatiõe cuz fractura ossis.

De dislocatiõe cuz apate.

ſtauratio fracture:ħ eſt ſi iſte due diſpōnes ſic ſe hūerint ꝙ cū vnica extēſiōe os diſlocatū reducat̄ ad locū ſuū:⁊ os fractū ſil'r:qđ maxie ꝯtigit qñ in fractura oſſa declināt ad eādē ꝑtē:ad quā declinat os diſlocatū:vt cuꝫ v̄bi gr̄a. vtrūqꝫ declinat ad ꝑtē dextrā vel ſiniſtrā:iferiorē vel ſuꝑiorē:tūc ſimul ⁊ ſemel curet̄ diſlocatio ⁊ fractura:qm̄ tūc cura fracture nō ipedit curā diſlocatiōis. Si āt res ſe hūerit ecōuerſo. tūc curet̄ fractura in primis: ⁊ ea curata curet̄ diſlocatio.

De diſlocatiōe ſimplici.

¶ Et ſi diſlocatio fuerit ꝯpoſita cū apate. dixit Aui. ꝙ ꝯſil'r eſt diſpō in apatibꝰ in qbꝰ eſt regimē.ſ.diuertēdū ad ipꝫ qđ erit:aut q2 ſit magnū valde:aut i mēbro multuꝫ ſubtili:aut ꝓpinquo ꝑncipalibꝰ:⁊ ꝓpe ſi apa illud fuerit calidū doloroſum:nā prio dꝫ curari apa:deide diſlocatio. ſi v̄o apa eēt de illis ad q nō expedit diuerti regimē:aut rōne ſiue puitatis:aut i doloroſitate:ſiue remiſſioris doloris ex ſua māvt ē apa vidimioſuꝫ:aut duꝝ flāticū:aut ex ꝑte mēbri i qͦ ē:vt q2 ſit obtuſi ſēſus:tūc i ꝑmis dꝫ curari diſlocatio:⁊ deide apa. nā dixit Aui. ſꝫ qđ nos expimur ſi res fuerit facilis.i.ſi apa fuerit facile ⁊ puū:⁊ nō ꝯmouet̄ ex ea dolor:neqꝫ reductio cū ea re ꝯiūcta ē difficilis:aut q2 ſit nō itegra:aut q2 eſt i iūcturis facilis reductiōis vel ſaltē medie reſtauramꝰ diſlocationē:⁊ nō curamꝰ.ſ.curare priꝰ apa. Et ſi dolor accidit.ſ. vehemēs:tūc opꝫ vt nō p̄ſumamꝰ.ſ.reſtaurare diſlocationē añ curationē apatis:⁊ ſi pur eā fecerimꝰ: tūc opꝫ vt deſtruamꝰ:aut amoueamꝰ ligaturā q poſt reductionē diſlocatiōis fit ſi illa fuerit doloroſa ad ħ vt nō fiat attractio ad locū:⁊ augeat̄ apa. ſꝫ ſi os diſlocatū igrediat̄ cū facilitate curabimꝰ.ſ.poſt reductionē diſlocātiōis apa iteꝝ ⁊ vlcus qđ cūqꝫ fuerit cū ea ꝯpoſitū. ¶ Auctores nō poſuerūt hic qūo hēat curari vlcus:ſiue fractura:ſiue apa:q2 relinquunt hec nota ex curis eoꝝ:⁊ ad illas redire oꝫ. Alb. tñ de apate aliqd tetigit:⁊ dixit. nō opꝫ vt moueat̄:neqꝫ extendat̄ mēbrū diſlocatū in hora apatis eiꝰ:qm̄ fortaſſe facit accidere ſpaſmū ⁊ dolores ledētes:veꝝ qñ accidit ilico:tūc opꝫ vt ꝓpeꝰ flōmiā ifirmi:deide dimittat̄ donec qeſcat apa: deinde embrocet̄ mēbrū cū aq̄ calida:⁊ oleo ſil' mixtis:deide reducat̄ diſlocatio cū facilitate:vides ḡ ꝙ i caſibꝰ diſlocationū ꝯpoſitaꝝ dꝫ hr̄i medicꝰ q ſit ſapiēs bone extimatiōis potēs eligere:an ſit diſlocatio reducēda in primis : an ſit tardanda. ¶ Jnqt Albu. qñ accidit vt ſit diſlocatio cū vulnere:aut cū fractura:aut cū vtriſqꝫ ſil' ſi conaris reductionē eiꝰ : ⁊ ipſiꝰ reſtaurationē multotiēs ſuccedit mors. ⁊ ꝑꝑ illud nō oꝫ vt p̄ſumat ſuꝑ curationē eiꝰ q ē hmōi:niſi q ē prudēs lōgi vſus miſericors:pius tardꝰ nō audax:nō p̄ſūptuoſus : ⁊ vtat̄ in iceptiōe cure medicis q ſedāt apa calm: ⁊ dimittat ifirmuꝫ diuio iudicio:niſi adſit cui ſpas ſalutē a ꝑditiōe cū leuitate egritudis in qͦ appet qdā ſpes. ¶ Et ad declarādū necīū fore in hmōi medicū ſapiētē Raſ. 15. ꝯti. adduxit qđdā exēplū ſūptū ex qdā liͦ attributo Gal. ⁊ ait. cadēte ſaxo ſuꝑ extremitatē hūeri cuiuſdā rupte ſt̄ cutꝭ ⁊ caro:ita ꝙ appebat extremitas adiuuamēti nuda:⁊ ⁊ diſlocatū eſt caꝑ furcule: qre qdā empici cyrurgici rectificādo os ⁊ reſtituēdo carnē:⁊ cutē ſuꝑ illud empl'a fecerūt:⁊ ligaturā ſuꝑ ilico:⁊ cū eēt in 3ͦ die fetebat caro. ⁊ vireſcebat os:ſꝫ cura ꝯueniens erat:ꝙ debebat tota caro icidi ⁊ cōburi cū oleo buliēti. ¶ Hoc idē exēplū afferēs Aui. dixit iqt ſapiēs ꝙ cecidit lapis ſuꝑ extremitatē hūeri hois:⁊ vulnerata ⁊ diſrupta ē cutis ⁊ caro dōec appeat extremitas lacerti nuda ēt diſlocatū erat ſbtuſ eā caput furcule. Tūc ḡ qdā ſtolidoꝝ expimētatoꝝ occupatus eſt in quaſſando. al's. eq̄ꝫdo os:⁊ reduxit ſuꝑ ipꝫ carnē: ⁊ cutē:⁊ empl'auit ⁊ ſtrinxit:qre accidit vt feteret caro : q2 corrupta fuit:⁊ ꝑꝑ ſuā vicinitatē corrupit os:⁊ fcm̄ eſt viride:⁊ nō ſciuit ille ſtolidꝰ ꝙ oꝫ vt hmōi caro.ſ.fetida abſcindat̄ ⁊ coquat̄ ille locꝰ olͦo feruēti:⁊ ħ ſibi accidit:q2 errauit ⁊ reduxit diſlocationē añ curationē vulneris ⁊ ꝯtuſionis: ⁊ q2 empl'auit cū empl'is ꝯſtrictiuis:⁊ ꝓhibitiuis qbꝰ eget̄ ifirmatiōe reducte iūcture:qre ꝓhibita fuit trāſpiratio i loco vlceris:vnde arrepta eſt caro a calore extraneo:⁊ putrefacta eſt ⁊ facta fetida.

Simplex itaqꝫ diſlocatio cū q nō eſt qđ ipſiꝰ ꝓhibeat reductionē exigit:vt medicꝰ ꝯſideret ⁊ ſciat ex p̄dictis os diſlocatū ſemotū motū eē a ſuo nāli loco:qre expedit vt conet̄ reducere ipm ad illū:⁊ ꝑ ad ſuū ſitū nālē: ⁊ ħ qdē faciet ſi mēbrū extēderit extēſiōe ſufficiēti ꝑ ſe : vel miſtrū aut miſtros eiꝰ ꝙ cū ſufficiēter extēderit dꝫ ꝯꝑmere ſuꝑ ipm ex ꝑte eminētie ibi apparētis:⁊ ipingere ipm v̄ſuꝫ cōcauitatē ⁊ ꝑtē a q declinauit. ¶ Jnqt ēt Gal. ⁊ poit̄. 15. cōti. ois articulꝰ extēdat̄ ⁊ eleuet̄.ſ.a loco i qͦ ē ad ꝑtē ꝯ̄riā ꝑti ad quā decliauit:ħ tñ ſapiēter agere dꝫ:ita vt cū deduxerit ipm ad ſitū ſuū:⁊ i directo pixidis tūc ſtet:⁊ nō vltra ipigat ſꝫ tūc oꝫ vt ipm ad ſuū locū reducat:qđ ſit ſola ipulſiōe ipiꝰ ad os pixidis:⁊ dōec igrediat̄ i ipa itegre. ⁊ vt dn̄t ad reductionē oſſis ad ſuū nālē ſitū:aliqñ ſufficit ſola extēſio:⁊ maxime i torſiōe:⁊ aliqñ ſil' cū extēſiōe necīa ē ꝯpulſio vt dcm̄ eſt. ¶ De hmōi ḡ curatiōe. dixit. A. diſlocatōis ſimplicis regimē.ſ.curatiuū reductiuū eiꝰ ē:vt tēdat̄ mēbrū ad ꝯ̄riū ꝑtis a q ſeꝑatū ē:donec opponat̄ extremitas oſſis.ſ.diſlocati extremitati oſſis alteriꝰ.ſ.pixidis:⁊ tunc dixit. A. reducat̄ ad locū vñ exiuit:qm̄ tūc redit fcā reductione. ¶ Dixit. A. deide liget̄.ſ.ligatura decēti:⁊ ꝑut i ꝓꝑo caͦ de ligatura in ſequēti tractatu dicet̄:⁊ auctores cōiter nō fecerūt mētionē in capl'is ḡnalibꝰ de [illegible]plaͭiōe loci:ſꝫ dāte deo de hmōi emplis iferiꝰ fiet capl'm ſpāle:ligatura āt in ħ loco dꝫ fieri vt ħ qđ reductū eſt firmū teneat̄ i loco:ne iteꝝ ex qlibet leui cā de pixide egrediat̄:⁊ iteꝝ deſcēdat ⁊ diſlocet̄. ¶ Et dꝫ fieri. dixit. A. q2 i ipſa ē ſecuritas ab apate.i.ꝙ nō eueniat i loco nō cū ligatura ſit ſm mēſurā ſuo loco dicēda:ipa.n. ꝓhibet ne deſcēdāt ſuꝑfluitates ad locū q poſſent apare locum ſeu mēbrū:⁊ ſi nō eſt in totū ſecuritas de apate:ē tñ dixit Aui. adiutoriū ne apet̄.ſ.apate magno multū leſiuo de q ſit curādū:ꝑꝑ qle nō erit deſiſtēdum a ligatura:niſi ſi accideret apa notabil'r magnū i q ligatura nō dꝫ fieri:⁊ ſi fcā foret dꝫ tolli vt ſupra dcm̄ fuit:qm̄ dixit. A. neceſſitas ad ꝓhibendum apa laborioſū eſt maior q̄ꝫ ſit neceſſitas firmādi mēbrū reductū:⁊ iō in tali apate nō dꝫ fieri. Fit ēt ligatura ꝑꝑ ꝯtinere empl'a ⁊ alia medicamīa in loco:ſicut ſuo caͦ dicet̄. ¶ Et q2 qdā ſtolidoꝝ poſt reductionē diſlocatiōis añ ligationem:⁊ poſtea ſupra ligaturā apponebat pānos calefactos ſuꝑ loco qđ poterat eſſe cā apationis loci:iō hoc facere ꝓhibuit. Raſ. 15. ꝯti. ⁊ ait. pāni ſicci carētes epithimate. ⁊ nō infuſi. ſupple. ⁊ calefacti ſuppoſiti loco calefaciūt mēbrū cui ſuper ponunt̄ admodū ignis:vñ augebūt caltatē:⁊ iflāmabunt illud:⁊ fiēt in cām ad adducēdū māꝫ ad illū:qm̄ cū iflāmatiōe illa trahūt māꝫ:⁊ apiūt eis vias:⁊ hec maior cā ad inducēdū apa. Et. A. dixit. fcā reductiōe nō debēt ſupponi pāni calefacti:imo ꝓhibet̄:qm̄ calefaciēdo addūt in apa:⁊ iō oꝫ vt ſint ifuſi i ceroto.ſ.fcō ex oleo ro. vel alio ſili ⁊ cera:⁊ hoc maxie in eſtate:vel i vino pōtico:⁊ hoc ꝓꝑe i hyeme:⁊ vtrūqꝫ dꝫ eē ifrigidatū. q2 dꝫ fridū ſuꝑ pōi:ſꝫ tñ plꝰ i eſtate: ⁊ dicta pānoꝝ ſuppoſitio iō fit vt mēbrū ꝯfortet̄ ꝑ eos: ⁊ nō ſuſcipiat fluētē māꝫ:ſꝫ magis iā fluxā repellat ⁊ trāſmutet : ⁊ ad dcm̄ finē. dixit. A. ꝙ i iceptiōe.ſ.curatiōis. vel i iceptiōe fluxꝰ māe ad locū idiget̄ embrocis. aut epithimatibꝰ ꝯfortātibꝰ:⁊ dixit meliꝰ ē vt admiſtrent̄ hmōi ſtiptica ꝯfortantia ſuꝑ ſtricturā ꝓculdubio.i. in loco in qͦ ligatura ſit magis arcta vel ſuꝑ ſtricturā.i.i loco q magis qrit̄ ꝯſtrigi. ⁊ eſt locus oſſis reducti q vltra p̄dicta iuuamēta adiuuat ad ꝯfortationē eiꝰ i loco ſuo. dn̄t. hāc embrocationē itellexit. A. debere fieri pꝰ ligaturā:niſi q2 velit ipaꝫ ſolui nō debere: qm̄ i ſol'one eiꝰ exiſtit timor iteratiōis diſlocatiōis:ſꝫ ſupra ipſaꝫ ligaturā q tādiu fieri dꝫ ꝙ penetret vſqꝫ ad ipm mēbrū:⁊ ħ maxie dꝫ fieri ſi ſub ligatura nō fuerit poſitū empl'm ſtipticū ꝯfortatiuū:aut ⁊ ſi poſitū fuerit foret exiccatū:vel vt dn̄t qdā ſuꝑ ſtricturā i mēbro ſupiꝰ v̄ſus corpꝰ a ꝑte a q poſſent

fluere mãe ſup ſtricturã.i.ꝑtẽ ſtrictã ⁊ ligatã.ſ.⁊ nõ ſup eaꝫ. Et oẽs iſte expõnes ſũt ad eũdẽ finẽ: vltia tñ ẽ melior: ⁊ qdã in eſtate embrocãt vel epithimãt cũ aq̃ frida: ⁊ in hyeme cũ vino põtico tepido. ꝑt ẽt fieri loco embrocatiõis inũctio cũ aliq̃ ex oleis ſtipticis. ⁊ dix. A. ꝙ eodẽ mõ ⁊ oibꝰ ſuꝑdic. cañ. curatio curat̃: ⁊ decl̃at̃ oſſis: ſiue tortura: ſiue diſtortura.

Alguatui võ curet̃. dixit Raſ. 15. ɔti. cũ ligatura eleuãte illud os ad locũ ſuũ ⁊ eget̃ ꝙ impellat illud in locũ ſuũ: cũ.n. alguatui os diſſolutũ ſit ĩ ſitu ſuo nãli non egetur extenſione membri: aut expreſſiõe que ĩpingat ipſum ad ſitum ſuum naturalẽ: ſꝫ ſolũ eget̃ ꝙ ĩpellat illð in locũ ſuũ.ſ.in pixidẽ: ſiue fiat h̃ ab ĩferiori ɔpingẽdo ipm ad ſupiꝰ: ⁊ ĩpellẽdo in pixidẽ: ſiue fiat ligãdo ipꝫ ab inferiori ⁊ trahẽdo ſupiꝰ v̾ſus pixidẽ: Et fcã reductiõe. dixit Raſ. curet̃ cũ rebꝰ ſtipticis cũ calitate: qm̃ eſiccãt mãm q̃ fecit relationẽ. ¶ Et dixit. A. oꝫ vt reducat̃ os mollificatũ.i.ꝑ mollificationẽ elõgatũ: ⁊ egreſſũ ſepatũ: ⁊ poſt reductionẽ eius empl̃et̃ cũ empl̃is ĩ qbꝰ eſt v̾tꝰ ſtiptica ɔmixtis cũ eis q̃ hñt v̾tutẽ calefactiuã: ſicut ſimiſceãt̃ galla: balauſtia: ⁊ acatia cũ aliquãtulo caſtorei croci ⁊ vſnee: ⁊ iteꝝ ſufficiat ad empl̃andũ ꝙ ẽ ſicut nux cypſſi: ⁊ iunipus ⁊ reliq̃ q̃ cadũt in empl̃is rupture.ſ.ſiphac. deinde dixit. A. ſtringat̃ ſic̃ caput.ſ. cũ ligatura tenẽte empl̃m: ⁊ os in locũ reductiõis firmũ: ne reſiliat: ꝙ ſi nõ ſupradicta cura pl̃ies iterata ɔtulerit: ſꝫ diſlocat̃ mẽbrũ ex oĩ motu. ⁊ quotiẽs redit iteꝝ diſlocat̃: ⁊ tũc dixit A. indiget cauterio: verũ qꝛ alguatui vt patuit pluries accidit adiutorio ⁊ coxe: ideo ĩ capitulis eoꝝ de cauterio q̃rat̃.

De dieta.

Et quãuis auctores ſub breuitate locuti ſũt de cura diſlocationũ ꝑinſtr̃a diete ⁊ potiõis: ipſa tñ nec̃ia ſũt in ea. Dieta eniꝫ ɔſiderari oꝫ in oĩ diſlocatiõe ⁊ ſil̃r potio: ⁊ maxĩe in alguatui. In diſlocatõe.n. ⁊ ɔtorſione oꝫ vt in ꝑ̃nᵒ eger ſubtil̃r dietet̃ cũ ꝓhibitiõe carnis: ⁊ vini: ⁊ oiuꝫ replẽtiũ corpꝰ nutrimẽto pl̃ð q̃ꝫtũ fuerit pol̃e: ⁊ ɔcedãt̃ ei cibaria ſubtilia: ⁊ pauci nutrimenti: ⁊ añ reductioneꝫ: ⁊ pꝰ q̊uſqꝫ ſecuritas fuerit de apãte: aut q̊uſqꝫ ſedatuꝫ fuerit apã ſi ꝑ̃fuerit: ⁊ fcã ſecuratõe ð apãte: tũc ẽ groſſioribꝰ dietãdus: ⁊ maxĩe ex eis cibis ⁊ potibꝰ ĩ qbꝰ ſit ſtipticitas: vt generet̃ ex eis nutrimẽtũ ſolidũ ɔferẽs in retẽtiõe ⁊ firmatiõe oſſis reducti. Et de dieta in hoc tp̃e loquẽs Aui. dixit. oꝫ vt ſit cibatio diſlocatiõis: ſeu in diſlocatis cũ eo qð ɔfortat cũ ſua ſtipticitate: nã illud eſt qð ɔfortat iũcturã: ⁊ ligat eã ꝫm firmitudinẽ nec̃itatis: ⁊ ĩ ſũma eſt ɔſil̃is diete dicẽde ĩ capl̃o fracture oſſiũ: ⁊ in alguatui oꝫ vt dieta tota v̾tat̃ ad ſubtiliationẽ ⁊ ꝓprie ſic̃ dcm̃ ẽ ĩ ꝫmõe 3ᵒ. in capitulo de paralyſi. ¶ Et potio ſil̃r hꝫ ɔſiderationẽ: ⁊ maxĩe ꝫꝫ q̈ttuor itẽtiões q̃ꝝ pꝛia ẽ ad euãndũ. 2ª võ ad diuertẽdũ. 3ª ad alterãdũ. ⁊ 4ª ad corrigẽdũ accidẽtia. ¶ Et ꝑ̃ª qdẽ itẽtio ĩ diſlocatiõe ⁊ torſiõe ɔplet̃ flõmia: ⁊ maxime ſi cã inducẽs eã fuerit fortis: et eger repletꝰ fuerit. ¶ Qꝫ ſi flõmia fieri nõ potuerit fiat ſcarificatio vel ſanguiſugaꝝ appoſitio: ⁊ totũ hoc fiat ꝫꝫ canones iteratos de fiẽda flõmia. Qꝫ ſi nec̃ia fuerit pꝰ flõmiam: alia euõ ꝑfarmaciã fiat. ¶ Et qdã dixer̃t. flõmiã fieri debere añq̃ꝫ reductio fiat: ſꝫ nõ ẽ hoc nec̃ariũ niſi in magnis caſibus: ⁊ cũ medicꝰ hꝫ inducias ad reducẽdũ: in alguatui vero fiat euõ hũiditatis remolliẽtis: ⁊ ꝓꝑ̃e ſicut dcm̃ ẽ in tractatu ꝑ̃cedẽte in cura ſciatice. ¶ Diuerſio võ cõplet̃ vbi nec̃ia fuerit cũ his q̃ in dicto tractatu dcã ſũt ⁊ ɔueniũt maxime clyſteria leuia: ⁊ ẽt acuta q̃ maxĩe nec̃ia ſũt ĩ alguatui. ¶ De alteratõe võ ꝑ localia vt dcm̃ ẽ: ⁊ dicet̃ in ꝑticularibꝰ capl̃is. ¶ De correctõe võ accidẽtiũ ẽ ſciẽdũ ꝙ aliqñ accidit in diſlocatõe dolor fortis: ⁊ oꝫ ꝙ mitiget̃ cũ eis q̃ dcã ſunt lenire dolorẽ iũcturaꝝ in dcõ tractatu ꝑ̃cedẽte: ⁊. 15. ɔti. ꝙ ad articulos ſepatos: ⁊ incidẽdũ dolorẽ accidẽtẽ in eis cepe narciſci miſceat̃ cũ melle: ⁊ ſupponat̃ ⁊ ꝙ terant̃ radices cãnaꝝ ⁊ folia eaꝝ: ⁊ miſceant̃ cũ ol̃o ſiſamĩo modico ⁊ ſupponãt̃: ⁊ cũ in diſlocatõe fuerit ɔtuſio: tũc tere carnẽ ɔculaꝝ: ⁊ oſſa eaꝝ: ⁊ ſuppõe ɔtuſiõi: ⁊ magnũ erit iuuamẽtũ eaꝝ: ⁊ piguedo vrſi ɔuenit valde diſlocatiõi: ⁊ torture: ⁊ nodul̃ diuturnis: ⁊ ɔtuſiõi neruoꝝ ⁊ ſubtiliat valde groſſitiẽ eoꝝ: ⁊ cũ ea fiat fricatio in ſole moderata ad leniẽdũ oſſa cũ ſit in vltima linitiõe: ⁊ dixit Gal. vt ibidẽ põit̃: ɔuẽit torture articuloꝝ: ⁊ ɔtuſioni lana ſuccida infuſa in oleo ſi ſuppõat̃ ei: aut ſi inũctio fiat cũ gera ⁊ oleo ro. ⁊ epithima fiat cũ aq̃ dulci tepida dũ mitiget̃ dolor ꝑ fricationẽ ⁊ ɔꝑ̃ſſionẽ. ¶ Et aliqñ remanet pꝰ ſanationẽ diſlocatiõis vel torſiõis groſſitudo iũcture ꝓhibẽs mẽbrũ ab ipſiꝰ extẽſiõe: ⁊ reflexiõe. de cꝰ cura dixit Raſ. 15. ɔti. ego ꝓcedo in ea ſic̃ eſt in capᵒ ſcliros.ſ. leniẽdo: ⁊ lenitiua ſũt hec. vꝫ. bdelliũ: armoniacũ ſigia: medulla vacce: piguedo thauri galbanũ: oleũ alkãne: oleũ lininũ: oppoponacũ pinguedo lane: cera citrina ɔtecirops mucilagines ſicut fenugreci: ⁊ ſe. lini ſub̃a ablutõi: ſub̃a granoꝝ pẽtadactali: ⁊ cauda.ſ. arietis: ⁊ pinguedo caude eiꝰ. Abũdãs aũt epithima cũ aq̃ calida: ⁊ oleo tepido: ⁊ motꝰ frequẽs mẽbri calefaciũt ꝑfecte: ⁊ extẽdũt neruũ. Et dixit. ſi vitiũ fuerit cronicũ fiat cura cũ marchaſita calefacta: ⁊ extincta cũ aceto: cꝰ fumigiũ ad locũ recipiat̃: ⁊ fiat linitio cũ linitiuis: qm̃ hec ẽ vltima cura eiꝰ. ¶ Dixit Alb. in capl̃o diſlocatiõis hũeri. ſi accidit pꝰ ſanationẽ grauitas in mẽbro ⁊ tarditas motꝰ eiꝰ vtat̃ tũc infirmꝰ balneo multotiẽs: dõec leniat̃ illa grauitas ⁊ redeat ad nãꝫ eiꝰ ꝑ̃mã: ⁊ Aui. dixit. qñ remanet poſt reditionẽ diſlocatiõi: aut ſepatiõi.i. torſiõi durities: ⁊ q̈ſi apã adminiſtra embrocas: ⁊ epithimata lenificãtia. ¶ Et qñ remanet mẽbꝝ ĩfridatũ: tũc dixit Raſ. vbi. ſ̈. ſuppõe ei ſerapinũ galbanũ: ⁊ caſtoreũ: qm̃ calefaciũt mẽbꝝ: ⁊ extẽdũt neruos.

¶ De diſlocatione mandibule. Cap. viij.

Auctores ꝑ̃cedẽtes ꝑticul̃r ĩ reſtauratione diſlocationũ inceperũt a iũcturis ſupioribꝰ: ⁊ eaꝝ ꝑ̃ª ⁊ ſupior eſt iunctura mãdibulaꝝ inferioꝝ de q̃ ſciẽdũ. vt. ſ̈. patuit ꝙ iũctura mãdibulaꝝ ẽ duplex: vna ẽ ſeratilis ⁊ ẽ ɔiũctio mãdibule dextre cũ ſiniſtra: ⁊ ecõuerſo in mẽto: ſiue in loco barbe: ⁊ in tali iũctura nõ ɔtingit eã diſlocari poſſe: ⁊ de tali iũctura itellexit Aui. cũ narrauit iũcturã mãdibularũ iter eas q̃ nõ pñt diſlocari: alia ẽ notabil̃ ꝫꝫ quã mãdibulaꝝ tã dextra q̃ꝫ ſiniſtra ɔiũgit̃ oſſi petroſo: ⁊ in hac iũctura ɔtingit mãdibulas diſlocari: ⁊ eiꝰ diſlocatio aut ẽ vniꝰ mãdibule tm̃.ſ. dextre vl̃ ſiniſtre: ⁊ qñqꝫ eſt ambaꝝ ſil̃: vñ Raſ. 15. ɔti. ait in diſlocatiõe qñqꝫ diſlocat̃ barba vna: ⁊ qñqꝫ diſlocat̃ vtraqꝫ. ⁊ tã in vna tm̃ q̃ꝫ in ambabꝰ ſil̃ raro ɔtingit diſlocationẽ euenire. Inqt eni Haly. ꝑ̃ctice 9ᵒ. raro accidit hec iũctura diſlocari: ⁊ rõ ẽ: qꝛ ſupioꝝ ꝑs illiꝰ ɔprimit capita: ⁊ ꝫm pl̃m: ſiue vna: ſiue ãbo diſlocent̃ diſlocatio eaꝝ ꝫm pl̃m erit nõ integra. ait.n. Haly. vbi. ſ̈. euulſio.i. integra diſlocatio paꝝ accidit: ⁊ ſiue in vna: ſiue in ãbabꝰ: ⁊ ſiue integre: ſiue nõ integre ɔtingat diſlocationẽ fieri ipſã: aut erit v̾ſus exteriꝰ ſiue añriꝰ: aut erit v̾ſus interiꝰ ſiue poſterius: auctores tñ de diſlocatiõe mãdibule loquẽtes ſolũ locuti ſunt de ea q̃ eſt ad interiꝰ ſiue exteriꝰ: qm̃ ipſa eſt q̃ ꝫm pl̃m accidit: ⁊ qꝛ eueniens ad interiora ſiue poſteriora raro valde ɔtingit: ꝓp qð ĩpediũt̃ ab oſſe petroſo oſſa mãdibulaꝝ ire v̾ſꝰ poſteriꝰ ið ð ea nõ fecer̃t mẽtionẽ: qdã tñ modernoꝝ de ea dixer̃t: vñ ait Aui. aliqñ diſlocat̃ ad interiora: ⁊ aliqñ ad exteriora ꝓ his dixit A. qñ cadit diſlocatio in latere vno: qð põt ɔtingere ꝓp cãm offendentem alteram mandibulaꝝ ꝑ̃ter alteraꝫ. ⁊ põt euenire qñqꝫ in dextra: ⁊ qñqꝫ in ſiniſtra. ſupple. ⁊ qñqꝫ põt euenire in vtraqꝫ: ⁊ dixit. accidit mãdibule inferiori: vt diſlocet̃ ab ordine ſuo.ſ.a ſuo loco ⁊ ſitu nãli.ſ. itegre q̃ꝫuis ſit illud de eis q̃ paꝝ fiũt: qꝛ raro ɔtingit mãdibulã diſlocari integre ꝓp qð forti nexu anodat̃ oſſi petroſo ẽt ꝑ ligamẽta: vt in anathomia eiꝰ patuit: ⁊ ꝓpea ẽt qꝛ mãdibula nõ mouet̃ ꝑ ſe motibꝰ violẽtis: nõ eniꝫ eſt motus eius: niſi ad maſticandum ⁊ loquendum ꝫm naturam ordinatus: ⁊ ſubdit Aui. et non accidit.ſ. diſlocatio mãdibule caſu completo.ſ. qñqꝫ. et in hoc innuit ꝙ quandoqꝫ non integre diſlocatur.

De potione quatuor hꝫ intẽtiones.

Et cāe dislocatiōis mādibule alie sūt extrīsece vt casus: ⁊ ꝑcussio: aut violēta distractio: ⁊ vehemēs oris aptio i oscitatiōe: ⁊ clamore: vel magni boli masticatiōe: ⁊ silibus: vt saltu sup pedes suos in q̊ ex vehemēti allisiōe peduꝫ ad terrā accidit: vt moueat̄ motu forti mādibule ossa: ⁊ dislocent̄. vn̄. A. dixit. ꝙ dislocatio accidit ei apud saltū. s. qn̄qꝫ: ⁊ silr̄ p̄t accidere apō scissionē violētā lapidū vel lignoꝝ cū violēter ꝑcutit̄ sup ea. ℭ Et alie cāe sūt intrinsece. s. relaxātes. s. hūiditates ligamta: ⁊ musculos: ⁊ neruos qb⁹ mādibula in suo nāli loco ꝯseruat̄. Intrinsecas āt et extrīsecas tāgēs sub breuitate Ras. 15. ꝯti. ait. dislocat̄ qn̄qꝫ ꝑfecte: et alia accidit ex lassitudine musculoꝝ penes masticationem abūdātē: aut penes aptionē oris. s. violētā: et vt plm̄ ꝓuēit a cā intrinseca. s. relaxāte ligamēta neruos et musculos hāc iūcturā ꝯstrigētes: q̄ mollificatio cū accidit facil̄r fit ei⁹ dislocatio. Ait. n. Haly. accidit hec dislocatio cā lacertoꝝ eaꝫ ꝯtinētiū mollitiei: cū eniꝫ accidit mollities ipsis lacertis facil̄r dislocat̄: et sic̄ facil̄r dislocat̄ ita facil̄r reducit̄. Ait. n. Ras. vbi supra ꝯuertit̄ ad dispōnē suā ꝑ seipsam absqꝫ cura alia: et subdit. dico. s. ꝙ si alia cura necessaria fuerit: tūc attrahatur barba. i. mentū ad p̄tē posteriorē: et cōstringat̄. s. ꝯpingendo ad p̄tē ꝯ̄riam declinationi eius: qm̄ restituetur.

De signis āt dislocatiōis alia sūt signa gn̄is. s. ipedimētū eueniēs in oꝑonib⁹: et maxīe in motu ei⁹: et ꝯcauitas apparēs: et. s. eminētia ꝫ ea q̄ dcā sūt in cap° gn̄ali signoꝝ. ℭ Et alia sr̄ signa sp̄ēr̄: ⁊ hoꝝ aliqn̄ signāt vtrāqꝫ mādibulā fore dislocatā: ⁊ aliqn̄ solū alterā. Et d̄ signis dislocatōis vtriusqꝫ. dixit Ras. 15. ꝯti. si dislocat̄ vtraqꝫ erit eminētia mādibule maior: ⁊ vehemētior: nec poterit patiēs apte claudere os ei⁹: sꝫ ibi erit vitiū magnū. s. si dislocatio itegra fuerit: sꝫ si n̄ fuerit itegra erit vitiū ꝑuū: qr ꝫ aliqd poterit claudē os suū: lꝫ nō itegre ⁊ dētes n̄ erūt oppositi. s. suꝑiores cū iferiorib⁹: ⁊ hoc i vtraqꝫ mādibula: sic̄ sr̄ i dislocatōe vni⁹ eaꝝ: qr qn̄qꝫ vna dislocat̄: lꝫ dētes illi⁹ lateris sibi opponūt̄. ℭ De his signi dix̄. A. remāet os aptū: ⁊ h̄ iō: qm̄ in dislocatiōe ista ossa egressa declināt ad an̄riora satis: vn̄ musculi tēdūt q h̄n̄t mādibulā ad suꝑi⁹ eleuare: q̄re nō p̄n̄t aliā ad suꝑi⁹ trahere q̊usqꝫ cū suꝑiori ꝯiūgat̄ ad clausionē oris. Et dixit. A. accidit i ea ista egressio. s. ossium mādibule ecōtrario ei⁹ ꝙ accidit apō mollificationē eius. s. ligamētoꝝ ⁊ lacertoꝝ ꝯtinētiū mādibulas: nā i mollificatiōe eoꝝ declinatio mādibulaꝝ nō fit ad an̄riora siue exteriora: sꝫ ad iferiora. ℭ Et ex his v̄bis accipit̄ distictio dislocatiōis ꝫ cās: nā qn̄ fuerit a cā itrinseca os remanet aptū cuꝫ declinatiōe mādibule iferioris ad iferiora: ⁊ vt appet ex p̄dictis ex reductiōe ei⁹ ad suꝑiora claudet̄ os: ⁊ fiet ei⁹ reductio facil̄r: sꝫ qn̄ fuerit cā extrinseca os remanet aptū cū declinatiōe mādibule iferioris ad an̄riora: neqꝫ erit ei⁹ reductio facilis: ⁊ q̄uis ꝯprimat̄ ad suꝑiora nō ꝑpea ꝯiūgit̄ mādibule suꝑiori. neqꝫ claudit̄ os: eteni dixit. A. applicatio vni⁹ ad alterā difficil̄: lꝫ nō ꝓuet̄. s. mandibula oino motu cū lacertis suis: q veniūt ei a posteriorib⁹ ꝑ q̊s aliq̄lit̄ adhuc ꝑticipat motu: lꝫ sit ꝓuata eo ex p̄te lacertoꝝ timporaliū. Et qdam putāt. ꝙ hoc sit signū torsiōis: siue dislocatiōis nō itegre in q̄ vt supra patuit in ca° signoꝝ dislocatiōis aliqs remāet motus: ⁊ dicūt. in torsiōe mādibule ē difficil̄ applicatio iferioris cū suꝑiori: sꝫ in dislocatiōe est ipossibil̄. ℭ Dixit Haly. euulsiōis ꝑfecte signū est: qm̄ videbis faucē inferiorē ad iferiora declinātē: ⁊ os ad posteriora declinat. s. q̄tū ad mādibulā suꝑiorē: nō qr ipsa ex̄n̄ter declinet ad posteriora cuꝫ sit imobilis: ⁊ nō possit moueri de loco suo: sꝫ solū apparenter ad posteriora declinat: qr cū iferior mandibula ad an̄riora declinet: ita ꝙ dētes ei⁹ an̄ponunt̄ dentib⁹ suꝑiorib⁹: ⁊ dentes suꝑiores postponunt̄ hinc ē ꝙ suꝑior mādibula appet ⁊ credit̄ ab aspiciētib⁹ ad posteriora declinasse: ⁊ dixit. videbis ossis extremū apparens in suꝑiori maxilla. i. videbis ꝙ cap̄ ossis mādibule dislocate appebit eminēs in suꝑiori maxilla. s. iuxta locū cui ꝯiūgit̄ in osse petroso: ⁊ erit ibi eminētia māifesta. Et vt dicūt qdā: ꝙ magis apparēter ꝯtingit in dislocatiōe mādibule ꝓueniēte a mollificatiōe ⁊ hoc iō ē: qr cū dislocat̄ ꝑꝑ mollificationē: vt dixit Alb. mādibula interior fit magis eminēs ad interiora. ⁊ magis descēdēs ad inferiora. Et cū sic fit accidit tūc ꝙ extremū ei⁹ suꝑi⁹ magis ꝓpellat ad exteriorē maxillā. i. carnē maxille suꝑior ē: ⁊ iō ibi maior appet eminētia. ℭ Dixit Albu. ⁊ currit saliua ex ore ei⁹: vt nō possit tenere eā. s. ⁊ fluit ꝑꝑ aptionē oris. Et dixit. iuoluit̄ ligua ei⁹ cū s̄mōe. i. nō recte ꝓfert s̄monē: ⁊ hoc iō: qr i eo labia ⁊ dētes q sūt duo de istr̄is faciētib⁹ ad rectā ꝓlationē s̄mōis sūt ex̄ locū suū nālē: ⁊ ipedita in motu ipsoꝝ: vn̄ nō p̄t vox bn̄ modulari. ℭ De signis āt dislocatiōis alterius mādibule soli⁹. dixit Ras. vbi. s̄. dētes ipsi⁹ p̄tis erunt torti: ⁊ eminebit mādibula ip̄a. Et. A. dixit. ꝙ for^a siue figura significās hāc dislocationē est declinatio. s. p̄tis mādibule dislocate ad anteriora cū trāsuersione. s. dentiū ipsi⁹ p̄tis a dētibus p̄tis alterius: ⁊ iō dixit Ra. eos esse tortos.

De cura dixit Ras. 5. ꝯti. fieri dꝫ velocior restō vtriusqꝫ barbe q̊tiēs dislocat̄: cū ip̄a fiat de leui melior. s. qn̄ cito fit: qm̄ si cū tarditate fit ex soliditate ⁊ robore iporū excitabit febres ꝯtinuas: ⁊ dolorē capitis ex violēta extēsiōe musculoꝝ. s. timporis: ex q̄. s. violēta extēsiōe dolor accidēs vehemēs: ad quē sequit̄ tract⁹ multaꝝ māeꝝ ad ipos musculos q ap̄abūt eos: ⁊ ide sequit̄ dolor capitis: ⁊ febris ꝯtinua: ⁊ subdit Ras. ⁊ qn̄qꝫ soluet̄ ei ex supfluitatib⁹ colericis absqꝫ aliq̄ ꝯmixtione fcā cū eis. s. ex alijs hūorib⁹: qm̄ ꝑꝑ dolorē ⁊ febrē ꝯtinuā exacuit̄ colera: ⁊ mouet̄: vn̄ furiose ⁊ smthomatice expellit̄: ⁊ subdit. ⁊ qn̄qꝫ patiēs morit̄ in decia die. ℭ Et. A. dcā v̄ba Ras. ponēs dixit. hec cura ē suma curaꝝ in qb⁹ est nece vt festinet̄: ⁊ si nō festinat̄ ad reducēdū eā p̄ducet ad egritudies ⁊ nocumēta: ⁊ cū hmōi reductio casus fiet praua. i. difficil̄: ⁊ magis dolorosa: egritudines āt ⁊ nocumenta ad q̄ ꝑducit sūt. dixit ipse. ꝙ indurat ⁊ ap̄at: ⁊ tēdit lacertos: ⁊ cōmouent̄ febres isepabiles: ⁊ dolor capitis st̄ās: ⁊ hic dolor erit ex cōitate ꝑꝑ illud qd̄ associat̄ ei de vehemētia tēsiōis lacertoꝝ: ⁊ subdit. ⁊ fortasse res praua fit dōec iterficiat in. 10^a die: aut an̄ illud: aut post illud paꝝ: qm̄ nā nō potuit tantā violētiā vlteri⁹ tolerare: ⁊ qn̄qꝫ fit vt soluat̄ ei vēter cū supfluitatib⁹ multis colericis puris: ⁊ ꝙ euomat sil̄es ei. ℭ Et Alb. dixit. ꝙ qn̄ dislocat̄ in hora aliq̄ ⁊ nō ꝯuertit̄ ad loca sua. s. festine tūc multotiēs accidūt inde febres: ⁊ soda assidua: ⁊ fortasse euomit colerā purā: cū g̊ vides tūc scias ꝙ est ꝑditio. s. mors futura i ꝓximo: ⁊ multotiēs morit̄ cui accidit istud in decē dieb⁹. Et nō intellexerūt p̄dicti de dislocatiōe ꝓueniēte a cā intrinseca mollificante: qm̄ in ista nō accidit dolor: aut pu⁹ valde: q non est cā attractionis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s: nec egritudinū ⁊ nocumentoꝝ. Opꝫ g̊ dixit Auic. vt festinet̄ ad curā eius: nā facilior ei⁹ reductio est illa q̄ est velocior. ℭ Cura g̊ eius ꝫ Ras. vbi supra. ē ꝙ aliq seruiētes teneāt caput infirmi: ⁊ chyrurgicus imponat pollices manus sue ori ifirmi: ⁊ cōmoueat barbā ad partes oēs sinistrorsū: ⁊ dextrorsū remissa mādibula: ⁊ dimissa per horā: deinde extēdat̄ barba subito: ⁊ ꝯuertat̄ ad locū suuꝫ ipsa expulsa ad p̄tē posteriorē. ꝙ si solidat̄. i. idurat̄ loc⁹: ⁊ difficilis fit reductio ei⁹ calefactio fiat ei: ⁊ epithima cuꝫ aq̄ calida ⁊ oleo: ⁊ balneetur affluēter dū mollefiat: deinde sedeat chirurgic⁹ p⁹ patiētē: ⁊ attrahat mādibulā ad iferi⁹. ℭ Haly. addidit. ꝙ cū chirurgic⁹ iposuerit pollicē in ore infirmi iperet ei ꝙ maxillā laxet ⁊ ꝑmittat vt illā cōcutiat. Et silr̄. dixit Alb. p̄cipe ifirmo vt mollificet mādibulas suas: ⁊ absoluat eas ad ambulādū ad oēs p̄tes. ⁊ dixit. mittat pollicē manus vnius si dislocatio fuerit i duab⁹ p̄tibus vsqꝫ ad radiceꝫ mandibule: ⁊ reliq digiti sint extra os: qbus equet mādibulā. ℭ Dixit. de hac cura. A, teneat caput egri vnus mister: deīde itromittat vnus restaurator pollicē suū in os: ⁊ ꝯuenit ifirmo mollificare mādibulā suā ex oi mō: ⁊ nō dꝫ

Signa dislocatiōis mādibule fcē a cāis intrīsecis ⁊ extrinsecis.

Signa reductionis bone ⁊ ꝑfecte mandibule.

De mō reductionis mādibule ꝫ Brunū ⁊ Rogerium.

volūtarie ptinere eā: z hoc iō vt valeat restaurator: bñ z suf
ficiēter ducere mādibulā: dōec reducat in tali deductione z
pcussiōe z inferius tractiōe reducere capita mādibule dislo
cata ad situ suū. Q. ō facē nō posset si infirm⁹ volūtarie ꝯhe/
ret. nā dixit. A. ibi sūt lacerti q trāsuersati sūt z tēsi pp vehe
mētiā dislocatiōis: q̄re nō sinerēt siue ꝓhiberēt z difficulta
rēt reductionē capitū mādibule ad locū suū maxie si infir/
mus ēt volūtarie tēderet eos: oz ḡ vt relaxet eos: z iuuamē
tū pstet p hoc oponib⁹ restauratoris q oz mouere z ptine/
re mādibulā ad dextrā: z sinistrā: deinde cū p talē pmotio/
nē deducta fuerint capita mādibule ad situ suū. dixit. A. ex
tēdat eā subito. s. trahēdo eā inferi⁹: nā p talē tractionez si
dislocatio fuerit incōpleta: q₂ torsio solū: redibit mādibula
ad locū suū: z vt dicūt qdā z bñ li. deide. in dcō Raſ. z. A.
nō tenet ordinarie. sz copulatiue: q₂ sil' z semel oz fieri cōtu
sio mādibule ad ptes: z ad inferius tractio inq̄ztū possibile
fuerit. Qz si dislocatio fuerit integra: tūc dcā opo soluz fiat
ad deducēdū capita mādibule ad situ suū: z rectā oponē ad
loca q igredi debēt: z ē tūc nečia alia opo. s. reductio eorūz
in loca sua: z hoc fac̄ restaurator ipellēdo ipsa. Et hoc vo/
luit Alb. cū dixit. medic⁹ equet mādibulā. i. deducat capita
ossiū ad rectā oponē ad pixides suas: z ipellat eā. s. tūc do/
nec redeat ad locū suū: z in tali ipulsiōe: imo ēt z in equatio
ne nō declinet trahēdo v̄sus exteriora: aut ipellēdo ad exte/
riora: imo ad posteriora: vt dix̄ Raſ. Opz vt dixit Alb. fau/
cē interiorē ad posteriora repellere. Et. A. dixit. ꝙ ipsa non
intrat ad locū suū a q̊ sepata est: nisi retro. i. in posteri⁹ ppul
sa: q₂ posterior est pixis ei⁹: q̄re oz vt restaurator extendat
mādibulā: ita vt equet ſm illā ppationē. s. q̄ ē ad posteri⁹:
vt cū suū fuerit ingressa locū claudat: z exire nō pmittatur.

Signa reductionis bone z pfecte mandibule.

¶ Et signū reductiōis bōe z pfecte mādibule est. dixit. A.
equatio q̄druploꝝ. s. dētiū: z clausio oris: nā sicut in disloca
tiōe dētes nō equabant: sz supponebant: z os stabat aptū:
ita reducta mādibula dētes equant: z os claudit z p opo/
nē q̄druploꝝ nō intellexit absolutā z oīmodā: sz talē q̄lem
hēbat patiēs tpe sanitatis: qdā enim in sanitate sua dentes
hñt suppositos: nā z fcā reductione. dixit. A. sustentet cum
puluillis in ceroto z cera z oleo ro. infusis z linitis ligatu/
ra decēti: z dimitte eā: qm̄ sanabit q̄zcitius fuerit possibi/
le: cito eniz sanat vt in duob⁹ dieb⁹ vel tribus: c⁹ cite sana/
tionis cā est strictura pixidū in qb⁹ voluunt capita mādibu
le: p̄dictū cerotū pglutinat z pstringit māz z repcutit z re/
pellit z dolorē sedat. Et Haly. huic ceroto addidit aquā fri/
gidā: z hoc ad forti⁹ pstringēdū z repcutiēdū. ¶ Si vero.
dixit. A. nō festine fiat reductio mādibule: sz tardet: z iam
accidit durities in loco: tūc oz vt incipias z lenias duritiē
cū embrocis cū aq̄ calida: oleo in balneo embrocatiōe pli/
ma. supple. z si nō sufficit hoc facere vna die fiat duob⁹ vel
plib⁹: donec lenias duritiē q̄ lenita sedeat restaurator post
infirmū: z trahat mādibulā eius ad posteriora: donec decē
ter locet: z decenter locata stringat puluillis: z ligatura: q̄
vt dixit Alb. fiat cū facilitate z ligamēt mollib⁹. i. lenib⁹.
Et fcā ligatura oz vt infirm⁹ resupinet sup puluinar: c⁹ iple
tio sit leuis: z de pluma: z teneat vnus minister caput eius
firmū sup puluinar: vt nō moueat: dōec ipleat eius sanatio:
aut fiat sicut dixit Alb. sit somn⁹ infirmi sup dorsum suū: z
caput ei⁹ sit stās inter duo puluinaria: vt nō moueat ipz ad
dextrā: nec ad sinistrā: z nō conet masticare aliqd: imo po
nat cibus eius sorbilis lenis donec remoueant dolores: z
nodet. i. bñ firmet mādibula: z tūc cōedat qd vult: sz tñ ad
ministret illud cū facilitate: z nō laboret sup aptionez oris
sui apud comestionē z potū: z oscitationē. supple. z alia vt
cantū z clamorē z silia: donec donet mādibula z sanet zc.

De mō reductionis mādibule sz Brunū z Rogerium.

¶ Brunus aūt de mō reductiōis mādibule dixit. duo capi/
ta mādibulaꝝ auriculis capiant: si in vtraqz pte fuerit dis/
locatio: aut vnūz caput accipiat tm̄: si in vna pte tm̄ fuerit
dislocatio. s. caput ptis ipsi⁹ dislocate: z debēt capi manib⁹:
deinde cū facilitate ad exteri⁹ ducant: donec reditio pleat
ſm nām suā: z sic vr̄ dissonare a mō auctoꝝ. ¶ Rogeri⁹ q̊z
cōsil'r Bruno dixit. z subdit: tunc accipiat fascia z eleuetur
sursuz. s. ducat a mēto ad caput superius: z iteꝝ cuz alia fa
scia a mento liget ad collum: ita tñ ꝙ dentes vtriusqz mole
ſm consuetudinem proportionaliter se habeāt.

¶ De dislocatione furcule. Cap. ix.

Sfurcule vt patuit in anatomia ex pte q̄ iūgit pectori absqz iūctura
nodatili ei iūgit: vñ Gal. vt ponit. 15. ptiñ. ait.
furcula nō dislocat ab osse pectoris cū ptinuat
cū eo absqz aliq̊ articulo mediante: sz si pcussio
vehemēs sup ea fiat separabit a pectore: z eleuabit ab eo.
Sil'r z Haly. dixit. furcula ab interiori. al'r z melius. ab ife/
riori. s. vbi iūgit pectori nō euellit: qm̄ pectori ptinuat nō
disgregata: iōqz ab hoc nō mouet latere: si aūt ab exteriori/
bus grauis fiet pcussio nō euellit. dixit. A. furcula nō dislo
cat a latere inferiore: qm̄ ipsa est ptinuata cuz pectore non
separat ab eo. Sil'r Raſ. 15. pti. z Alb. dixerūt: z nō intelle
xerūt ꝙ sit ptinuata cū pectore vera ptinuatiōe: sz sic dixe/
rūt: pp firmā ptiguationē quā hz cū eo: nā vt patuit in ana
tomia eius ipsa situata est in q̄dā fouea: siue pcauitate q̄ est
in supremo osse thoracis: z ita est in ea firmiter collocata ꝙ
separari ab ea non pōt neqz dislocari. ¶ Et cura eius. dixit
Gal. ꝙ oz supponi ei pallotula pluriū inuolutionū z liga/
ri: z Haly. dixit. cura eius est ac si frāgat. Sz tñ dixit. A. ac
cidit ei de foris pcussio fortis: z stringat tunc ipsa equat z
curat curatiōe q̄ curat si frāgat. ¶ Dixit Alb. qñ dislocat
ad exteriora qd̄ declarat sensui pp eleuationē suā pingen/
tem carnē z cutē v̄sus exteriora: tūc restauratio eius est vt
iaceat infirmus sup dorsuz suū: z extēdat brachia sua: dein
de coarcta locū cū palma tua coartatiōe forti: nā ipsa redi/
bit: deinde pōe sup ipsaz empl'm z puluillos z stringe eam.
Et Raſ. dixit. sit empl'm pstrictiuū: z fiat ppressio sup liga/
turā semp. ¶ Extremitas aūt furcule q̄ piūgit ad hūeꝝ dis
locari pt sz tñ dixit Gal. z pōit vbi. s̈. nō sepabit abūdāter:
s. plies: imo raro accidit ei vt dislocet cū ꝓhibeat ad dislo/
cationē eius caput spatule: ac ēt muscul⁹ hñs duo capita: nā
iste muscul⁹ sicut patuit in anatomia ei⁹ vnū capitū suorum
ascēdit ex furcula ad caput hūeri: z sic firmiter tz alligataz
extremitatē furcule ad spatulā. Et sil'r dixit Haly. z addidit
ipsa ēt nō dislocat multū: q₂ furcula nō mouet motu graui.
¶ Dixit. A. extremitas eius q̄ sequit humeꝝ z separat ab
eo nō dislocat pl'm: z vr̄ ex mō loquendi eius: q₂ p ly. pl'm.
nō intellexit plies siue sepe: sz intellexit multū: sz tñ vtroqz
mō hz veritatē: z assignādo cām. A. dixit. qm̄ lacert⁹ q hz
duo capita ꝓhibet ab hoc: z ꝓhibet iteꝝ eā caput spatule:
z nō mouet iteꝝ furcula motu vehemēti: qm̄ ipsa nō est po
sita: nisi vt supet pectus: z amplificet ipm: z adiuuat ad hāc
ꝓhibitionē os puū vocatū rostrū corui qd̄ etiā ligat eaz: z
firmiter tz. ¶ Si tñ dislocat aliqñ eius dislocatio est ad ex
teriora z cura eius est silis p̄dicte. ¶ Dixit Gal. debēt sup/
poni pallotule grosse z pstringi cū ligatura. ¶ Dixit Aui.
si accidat ei dislocatio ex luctamine: vel alia re sili huic: ipā
equat z redit ad locū suū cū manu: aut cū puluillis plimis
q ponunt sup eā cū ligatura: q̄ nečia est. s. ad cōprimenduz
fortiter puluillos: vt sic cōpressa furcula descēdat ab eleua/
tione sua: z ingrediat locū suū. ¶ Dixit Albu. iaceat infir/
mus sup dorsuz: z extēdat sua brachia. s. quātū pōt: si tñ p
se nō posset sufficiēter extendere oz brachiū lateris disloca
ti vehemēter a ministro trahi: vt p bonā aptionē brachioꝝ
iūctura furcule cū osse spatule bñ apiat. Et hoc fcō. Dixit
Alb. circūcirca locū. s. furculā sepatā cū manu tua oz ergo
fieri ligatura talis z tāta: q̄lis z quāta est ad bonā ppressio
nē furcule necessaria: variāda est enim in plus z minus ſm
q̄ztitatē sepatiōis spatule: z ſm dispōnē corpoꝝ patientiuz:
nā in pua sepatiōe: z in corporibus mollib⁹ oz ligatura le/

Textus tñ Haly. dicit ab interiori.

De dislocatione furcule ex parte humeri.

uior fieri: ⁊ ecōtrario in magna sepatiōe: ⁊ in corpibus duris dz fieri fortior. ⁊ strictior. ¶ Dicūt ex dictis patere: ⁊ ex his q̄ dcā sunt in anatomia furcule: ꝙ qꝛ furcula non ꝯtiguat̃ spatule mediāte articulo ipsa nō v̾e dislocat̃: sz potius remouet̃ de loco suo nāli: attñ auctores hāc sepatiōnē dislocatiōnē vocauerūt large sumētes dislocationez. ¶ Dixit Gal. vt ponit̃. 15. ꝯti. os puū positū sup cap̄ cubiti vel hūeri siue adiutorij: ⁊ est furcula si sepat̃ a loco suo ⁊ extimat chirurgicꝰ nō exercitatꝰ ꝙ adiutoriū sit dislocatū: qm̄ videbit̃ tūc caput furcule esse acutiꝰ: ⁊ locꝰ q est inferior eo esse ꝯcauꝰ: ⁊ qꝛ ex ista falsa extimatiōe curaret ipz cura dislocatiōis adiutorij: ⁊ esset nō rectū. subdit Gal. ꝙ curari dz ad modū cure furcule cū pallotul̃ ⁊ stricturis ⁊ ligaturis stringētibꝰ. ¶ Et. A. hūc errorē recitās. dixit illud q̄ ligant̃ furcula ⁊ hūerꝰ est os cartilaginosū: ⁊ ipm ingrossat̃ in macilētis. i. appet magis grossū in eis ꝑꝑ paucitatē carnis in loco illo: in pinguibꝰ āt nō sic appet ꝑꝑ mltā carnē: ⁊ qñ hoc os. s. furcula. dixit. A. remouet̃ a loco suo extimat ille cui nō est experientia ꝙ caput adiutorij sepatū sit vt exierit de loco suo: ⁊ sic iudicat ꝙ dislocatio sit in hūero: cū nō sit nisi in furcula: ⁊ cā hꝰ male extimationis est in eo qd̄ cap̄ spatule vr̃ tūc acutiꝰ. i. oblōgū cū subtilitate stricta. ⁊ nō rotūdū: vt dz appere in sanitate: ⁊ locꝰ q est inferior capite spatule vr̃ ꝯcauꝰ: ⁊ iste est locꝰ ad quē ꝯtiguabat̃ furcula: q̄ ab ea remota apparet ibi ꝯcauitas. Acuitas aūt capitis spatule iō appet: qꝛ furcula sepata caput spatule declinat inferiꝰ vñ supior ps ipsiꝰ appet acutior: vt nō interueniat error predictus. dixit. A. oz vt distinguat̃ inter dislocationē. s. adiutorij ⁊ eā q̄ furcule cū significationibꝰ. s. duabꝰ p̄dictis. s. cuz acuitate ossis spatule: ⁊ ꝯcauitate loci iferioris: qm̄ ista duo sūt signa dislocatiōis furcule: ⁊ signa dislocatiōis adiutorij dicent̃ in sequēti caplo. ¶ Dixit Tabri. ⁊ pōit̃. 15. ꝯti. si subuertat̃ cap̄ furcule: ⁊ ex ꝑte iuuamēti ꝯstrigat̃: sz dz fieri cū strictura erecta: ⁊ intērio cū strictura erecta est ꝙ cōstringat̃ adiuuamētū ad costas: qm̄ ꝑꝑ hoc adderet id subuersum hñ: sz quotiēs incidit̃ ꝑ mediū nō sic dz ꝯstrigi: qm̄ hoc inducit ꝙ emineat magis: sz qꝛ primū dictū Tabri est erroneū: iō dixit Raf. ibi. deinde ego extimo: ꝙ erecta strictura sit ad pctm̄: qm̄ erectio eleuat caput furcule: ⁊ illud emittit: ⁊ per remotionem adiuuamenti de costis applanabatur furcula: ⁊ hec applanatio est que ꝯfert in restituēdo furculā in locū suū: hūc ēt errorē remouēs. A. dixit. de curatione eius bona: est vt nullo modo applicet̃ ad costas.

¶ De dislocatione humeri siue adiutorij. Cap. x.

Quāuis auctores in caplis de dislocatione hūeri abutant̃ his noibꝰ. s. spatula hūerus adiutorio: siue adiuuamēto vnū ꝓ alio ponētes ƀm plr̃in: tñ hec noia singulariter sumunt̃. s. spatula ꝓ osse hōplate ⁊ adiuuamētū pro osse adiutorij: cꝰ supior extremitas ꝑ suū vertebrū igredit̃ pixidē q̄ est in osse homoplate. ⁊ humerꝰ sumat̃ ꝓ ipsa iūctura ossis homoplate: cū osse adiutorij. Duo tñ alia ossa veluti suffragiū exhibētia huic iūcture ꝯcurrūt: vt anatomia mōstrauit. s. os furcule: ⁊ rostrū corui: ⁊ qꝛ de osse furcule iā dictū est in hoc caplo de alijs tribꝰ dicet̃. ¶ Est aūt ƀm ꝙ spatula sūpta ꝓ osse homoplate nō dz dici ꝓprie dislocari: qm̄ q̄zuis deueniat ad ꝯpositionē iuncture humeri: vt dcm̄ est aduenit ad ipsaz tāq̄z ꝯtinēs: ⁊ nō tāq̄z ꝯtentuz: sed os qd̄ ꝯtinet̃ ē illud cui aduenit vt dislocet̃ vt supra patuit: ⁊ sic ēt est de mente Gal. q dixit in exēplo loquens: vt ponit̃. 15. ꝯti. quotiens dr̃ ꝙ distracta est coxa notādū est. ꝙ dislocatū est caput adiuuamēti de pixide spatule: dislocatione tñ nō vera: homoplata in ꝑte eius posteriori i qua est eius notabilis latitudo ēt nullo mō dislocat̃: de qua ꝑte intelligens Aui. dixit. ꝙ est de illis quoꝝ casus. s. in dislocationē nō est: nō enim accidit ei vt dislocet̃: siue vere: siue nō vere: ⁊ hoc ꝓpter fortē alligationē suā: ⁊ firmā oppositionē eius inter musculos: q nō sinunt eā a ꝓprio suo nāli loco secedere. q̄ztū vero ad ꝑtē eius strictiorē in qua est pixis ꝑ quā venit ad cōpositionē iūcture humeri ꝯtingit eaz interdū dislocari nō vere: q nō vera dislocatio est aliqualis eius remotio a nāli suo loco eueniēs ꝑꝑ fortē ꝑcussionem seu obuiationē ad rē durā: ⁊ ista separatio eius pōt euenire ab adiutorio tm̄: ⁊ a furcula tm̄: ⁊ ēt ab ambobꝰ. Et ista separatio spatule nō fuit clare cognita apud antiquos: vñ Raf. 15. ꝯti. recitat qd̄ Hypo. dixit. ꝙ nō dislocat̃: ⁊ similiter Gal. dixit. vt Aui. inuit ꝓpterea Aui dixit. de eis ꝙ minuunt̃ vel mirant̃ ex eo tales q̄les fuerūt Hyp. ⁊ Gal. idest diminuti fuerūt i hoc ꝙ nō asseruerūt de firmo ꝙ dislocet̃: aut nō mō dicto. Raf. vero asseruit firmiter hāc dislocationē spatule. 15. ꝯti. vbi ⁊ posuit curā eius. ¶ Sequēdo aūt de vtraq̄z dislocatiōe est sciendū hāc iūcturā posse tripliciter dislocari: vno mō osse adiutorij egrediēte de pixide homoplate: homoplata remanēte i suo nāli loco. secūdo osse homoplate egrediēte vel recedēte adiutorio remanente in suo nāli loco. tertio vtroq̄z osse semoto a nāli loco eoꝝ: dislocatione q̄z vera adiutoriū qñq̄z dislocat̃ integre: ⁊ qñq̄z nō integre: ⁊ qñ dislocat̃ integre nō dislocat̃: nisi ad partē inferiorē: sed qñ dislocat̃ nō integre pōt dislocari ad partē inferiorē: ⁊ ad ꝑtē domesticā ⁊ siluestrē: ⁊ sic ad tres partes ꝯtingens est hāc iūcturā dislocari. ¶ Dixit Gale. ⁊ ponit̃. 15. ꝯti. caput adiutorij nō dislocat̃ ad superiꝰ: qm̄ eminentia homoplate ipm ꝓhibet: neq̄z cū dislocat̃ ad ꝑtē supiorem dislocat̃ ad interius: cū musculus hñs duo capita prohibeat: ⁊ caput humeri sil̃r: sed dislocat̃ ad ꝑtē sinistram: ⁊ ad ꝑtē siluestrē. modice tñ: qꝛ nō nisi incōplete: ⁊ nō itegre ⁊ dislocat̃ ad partē ascelle inferius abūdanter. i. integre ⁊ ꝯplete. ¶ Et Alb. dixit hūerus nō dislocat̃ nisi ƀz tres modos. quoꝝ vnus est vt dislocet̃ ad ꝑtē pectoris titilici ad inferiora. 2ꝰ est vt dislocetur ad ꝑtē pectoris. i. ad ꝑtē domesticā. ⁊ 3ꝰ ē ꝙ fortasse dislocat̃ ad supiorē ꝑtē vel exteriorē ꝑtē hūeri: ⁊ exponit̃ ad ꝑtē siluestrē: ⁊ si lr̃a dicat ad partē superiorē intellexit de nō v̾a dislocatiōe hōplate q̄ est ad superiora. ⁊ subdit istud fit raro. ⁊ dixit nō dislocat̃ ad posteriora ꝑꝑ spatulā: nec ad añriora ꝑꝑ neruos. ¶ Et Aui. loquēs de dislocatiōe hūeri integra. dixit. ꝙ dislocatio eiꝰ est res q̄ nō cadit in eo ꝙ scimꝰ nisi ƀm vnā ꝑtē eiꝰ. s. cꝰ apparēs. s. sit plimꝰ. ipa eni nō dislocat̃ ad supiora: qm̄ eminentia hūeri ꝓhibet ipaz: neq̄z ad posteriora qm̄ spatula ꝓhibet ipaz: neq̄z ad ꝑtē vētris. s. ad partē domesticā: qm̄ lacertus duo hñs capita ab añriori nō ꝑmittit eā cū ꝓhibitione capitis hūeri: qm̄ caput hūeri sil̃ cū illo lacerto ꝓhibet ipsam dislocari v̾sus partē pectoris vel vētris. ad latꝰ aūt inferius titilici egredit̃ exitu plimo: qm̄ nō est qd̄ ꝓhibeat adiutoriū descēdere sicut est qd̄ ꝓhibet ipm ascēdere ⁊ decliare ad posteriora ⁊ añriora. ¶ De dislocatiōe aūt non itegra hūeri. dixit. A. veꝝ nō dislocat̃. s. dislocatiōe nō itegra nisi ad latꝰ domesticū aut siluestre: ⁊ sepat̃ ad illud sepatōe parua: qꝛ nō itegra. qdā tñ dixerūt. ꝙ hec iūctura ad hec dicta duo latera itegre p̄t dislocari: veꝝ raro: ⁊ difficulter: ⁊ tūc est talis dislocatio praua valde: ⁊ de hac itellexit Gal. cū dix̃ vt. 15. ꝯti. ponit̃ articulꝰ hūeri: eo ꝙ firmatꝰ est cū ligamēto firmo. i. cū re ꝓhibēte ipm ab egressiōe: vt iā dictū ē. nō egredit̃ cito ad aliquā dictaꝝ ꝑtiū: ⁊ si egredit̃ nō egredit̃ velociter: ⁊ iteꝝ dixit. vt ibidē ponit̃. quotiēs articulꝰ mouet̃ dislocat̃. s. ad dcā latera dubitādū est de vehemēti violētia ⁊ difficultate. ¶ Et dislocatio qdē nō vera q̄ est hōplate ⁊ q̄ est humeri v̾a: sz nō integra q̄ est ad partez nō titilici nō fit sepe nec facil̃r seu a leui cā: imo nō nisi raro: ⁊ difficulter ⁊ a magna cā: q̄ v̾o dislocatio est ad partē titilici tā integra q̄z nō integra sepe facil̃r ⁊ a leui cā ꝯtingit. ¶ Dixit. n. Gal. 12. de vtilitate ꝑticulaꝝ. ⁊ pōit̃. 15. ꝯti. sic articulꝰ spatule. i. hūeri dislocat̃ magis q̄z alij articuli: cū pixis eiꝰ nō sit rotūda. s. ad interiꝰ ꝯcaua. qꝛ nō hz ꝯcauitatē ꝓfūdā: ⁊

ligaméta ei⁹ sunt tenuia ꝛ leuia: ꝛ fcā sūt ad istā formaȝ ad ornamētū motuū: q̄re vertebrū adiutoꝛij facil'r resilit a pixide: ꝛ ↄcauitate nō ꝓfūda. Et p̄cipue dixit Albuc. in illis q̄ꝝ carnes sūt pauce. ¶ Et Aui. dixit ꝓpe accidit ei⁹ exit⁹ plimus extremitatis in maciléti. in istis enim: dixit ipse cadit dislocatio adiutoꝛij: ꝛ ei⁹ reditio ꝑ quālibet cām: qm̄ sicut faciliter accidit in extenuatis egressio adiutoꝛij a loco suo: ita faciliter fit eius restitutio in ip̄m. qm̄ non est in eis caro que pꝛohibeat: sed in pinguibus: dixit ipse: vtraq₃ res s. exitus plurimum ꝛ reditio facilis sunt parue valde: propterea ꝙ caro multa impedit. inuenitur littera que dicit. sunt praue valde: ꝛ etiam est vera in cōparatione etiam ad maciléntos: maxime qn̄ ꝓueniret dislocatio a cā extrinseca: qm̄ multitudo carnis ꝓhibet cām extrinsecā peruenire ad iuncturā cū foꝛtitudine: q̄re nō impellit' ab ea plm̄: ꝛ coadiuuat vt exitus nō sit plimus: q2 multa caro multuȝ replet de loco ad quē fit exitus: sed tū q̄₃uis exitus nō sit plimus: eius tñ cōstrictio in loco ad quē exit ꝛ in via exitus est plurima: ꝛ ꝓpter hāc cām difficulter ꝛ praue reducitur in locum suū: qm̄ nec sic cedit extensioni ꝛ ipulsioni. Si tamen dislocatio accideret a cā intrinseca remolliente ligamenta foꝛtasse facilius in pinguibus fieret exitus: ꝛ reditio qm̄ haberet ligamenta magis leuia: ꝛ humiditatem plurimam qua magis sunt pꝛeparata remollitioni ꝛ lubꝛicationi.

Et cause dislocatiōis tā intrinsece q̄₃ extrinsece sūt vel esse pñt q̄ dicte sunt sup. in. c. de causis dislocationis in gñali. veꝝ in sp̄ali ↄtingit hāc iūcturā: ꝛ sil'r iūcturā scie dislocari in ꝑtu difficili: aut ēt post partū t̄pe infantie: de quo loquit' Gal. 15. ↄti. vbi dixit. si dislocat' adiuuamētū penes ꝑtū: aut in t̄pe augmēti coꝛpoꝛis: ꝛ nō restituit' nō erit adiuuamētū longū vt d₃ s₃ bꝛeue. i. nullo adhibito ip̄edimēto in ipsius oponē: ꝛ subtiliabit' cubitus: ꝛ sil'r si dislocat' coxa mō dicto nō erit pes lōgus: vt o₃. ¶ Et dixit Aui. qñq₃ aduenit adiutoꝛio dislocatio in hoꝛa ꝑtus difficilis apud sectionē ad embꝛionē. s. in embꝛione nō in pariēte: ꝛ sil'r accidit vt dislocet' coxa eius qñq₃. n. ꝑtus fit difficilis ꝑꝑ exitū inālē fetus: aliqñ pꝛius exeūte manu aliqñ pede: q̄re o₃ vt obstetrix laboꝛet i reducēdo mēbꝛa illa ad interius: ꝛ qñq₃ i attrahēdo ea. Cū ergo fit hoꝝ mēbroꝝ violēta attractio: tūc ↄtingēs est adiutoꝛiū vel coxā dislocari ꝛ si nō reducit' velocit': s₃ tardat' ei⁹ additio: tūc dixit. Aui. nō crescit post illud in longitudine. s. adiutoꝛiū vel coxa: sed remanet cubitus: aut pes ꝑuus: q̄₃uis rectificet'. i. reducat' dislocatū. s. post lōgū t̄ps: qm̄. s. multū debilitata fuerint adiutoꝛiū vel coxa: ꝛ cā nō crescētie est opilatio viaruȝ nutrimēti ꝓcedēs ab osse: ꝛ alijs ꝑtibus q̄ sunt extra locuȝ suū: ꝛ opilat: q̄re nō pōt trāsire nutrimentū qđ sufficiat ad augmētū: ꝛ de causis ēt nō crescētie est debilitas v̄tutis nutritiue in ipsis mēbꝛis ꝓcedēs ex resolōne caloꝛis nālis sequēte ad doloꝛē loci: ꝛ ex suffocatione eius sub materijs q̄ ad illa mēbꝛa trāsmittunt' ꝛ fluūt ꝛ subdit Aui. ꝛ qñq₃ nō recipit ꝓculdubio in q̄busdā eoꝝ. s. ista dislocatio reductionē: imo remanet. s. puer bꝛeuis: cōminutus. i. bꝛeue ꝛ tenue hñs illud mēbꝛū: ꝛ hoc erit in eis in q̄bus pixis lōgitudie t̄pis replet'. ꝛ applanat': ꝛ in q̄bus ꝑtes ille inflant' ꝛ indurant'. Et subdit. in plibus ēt eoꝝ recipit reductionē. s. i eis in q̄bus nō erūt p̄dicte cāe ip̄ediētes reductionē: ꝛ fit hōe dispōnis in plibus eoꝝ. s. ad motus iūcture h⁹: s₃ tñ erit h₃ dispositioneȝ bꝛeue simile pedi mustelle. s. in bꝛeuitate sua.

Signoꝝ aūt q̄dā significāt dislocationē nō verā ossis spatule: ꝛ q̄dā significāt dislocationē adiutoꝛij ad inferioꝛa: ꝛ q̄dā significāt dislocationē rostri coꝛui: ꝛ q̄dā significant dislocationē a cā intrinseca ꝓueniētē: ꝛ q̄dā dislocationē integrā ꝛ q̄dā nō integrā. Dixit tñ. A. ꝙ in dislocatiōe spatule ambigit'. ꝛ hoc iō q2 nō sunt signa v̄e distiguētia it' dislocationē spatule: ꝛ dislocationē adiutoꝛij. dicūt tñ ꝙ signū ꝓpꝛiū dislocatiōis nō v̄e spatule pꝛeter ꝙ adiutoꝛiū sit dislocatū est ꝙ spatula eleuat' ꝛ v' fieri magis extra ꝛ magis supꝛa. ꝛ hoc significauit Aui. cū dixit. ꝙ magnificat'. apparet. n. magnificari: q2 eius eleuatio est maioꝛ ꝛ minoꝛ: ēt eius exitus est v̄sus exterius. supplēt: ꝛ sil'r ambigit' in dislocatione adiutoꝛij. ꝛ h̄ ambiguitas est in hoc q2 nō cito scit' certe q̄ ꝑs sit extra locū suū: an spatula: an adiutoꝛiū: an rostrū coꝛui. ꝛ hoc iō q2 q̄dā signoꝝ sunt cōia dislocationibus: q̄ cū apparent reddūt medicum dubiū in iudicādo qđ illoꝝ ossiū sit extra locū suū: ꝛ iō nō d₃ ꝑ illa statim certā ꝛ firmā sñiam ferre: s₃ d₃ sñiaȝ tenere suspensam donec ꝓpꝛia ꝑquirat signa ꝑ q̄ possit affirmare qđ illoꝝ ossiū dislocatū est. ꝛ Raſ. dixit. 15. ↄti. ꝙ medici rōnales pñt hoc signū cōp̄hendere celeriter: qm̄ ea celeriter capiunt ex nā eoꝝ neq₃ indigent extimatione sub dubio. ¶ Pꝛimū de signis cōibus ponit' ↄcauitas inuēta in hūero: de qua dixit Gal. p̄ catrion. vt ponit' loco dicto. ꝙ infirmitas ꝛ cōcauitas fcā in amphoꝛa spatule dat significationem dislocationis adiutoꝛij ꝛ vitu ossis parui qđ appellat' spatule: ꝛ ip̄m est rostrū coꝛui. ¶ Dixit Aui. q̄re v' ↄcauitas apud caput humeri p̄ter solitū ꝛ infirmatio est signum dislocationis humeri alia l'ra h₃ infirmatio. i. debilitas ad mot⁹. sed pꝛia l'ra est melioꝛ: ꝛ ↄcoꝛdat cū l'ra Gal. dcā. ꝛ de debilitate ad motus ponet' in alio signo. Et subdit. A. hoc signū nō est ꝓpꝛiū illi dislocationi: imo est iteꝝ ꝑ ↄuersionē. i. sep̄ationē de loco suo capitis spatule. i. rostri in vtriusq₃. n. sep̄atione de loco suo apparet ↄcauitas: q2 loc⁹ a quo secessit os remanet vacu⁹. Et q̄dā hoc signū extēdūt ēt ad dislocationē veꝝ ossis spatule. nā qñ eleuat' supi⁹ remanet sub eo vacuitas ꝛ ↄcauitas. Et foꝛtasse hoc ēt significauit Aui. cuȝ dixit. imo est etiā ꝓpter conuersionē capitis spatule. ¶ 2^m signū cōe est. dixit. Gal. ꝙ tu debes inspicere i capite spatule sane. ꝛ cognoscere modum eleuationis ipsius: deinde rōcinare modū membꝛi dolentis. i. dislocati: iuxta modū illius. s. spatule sane. ꝛ si inuenitur. s. spatula egra extra modum naturalem: ꝙ. s. sit magis depꝛessa q̄₃ sana. humerus enim sanus semꝑ est eminentioꝛ dislocato. per hoc tunc cognitio habet' suꝑ dislocationē: sed per ip̄m non fit certitudo: an sit dislocatio adiutoꝛij: an rostrum coꝛui: qm̄ in vtraq₃ ap̄pet eminentia in sano maioꝛ: ꝛ hoc h₃ veritatē si nō fuerit lesio in vtroq₃ humero: sed si fuerit aliter v̄e ꝛ nō solū apparēter sanus. ꝛ hoc signo dixit Auic. dicitur extremitas humeri alteri⁹. s. non dissoluti altioꝛ hac extremitate: ꝛ hoc si nō acciderit ei iterū separatio in seipso scil₃ adiutoꝛio eius: aut in osse qđ est caput eius. s. rostri coꝛui per offensionem. i. obuiationē ad aliqđ durū: aut per aliū vt per percussionem. ꝛ sic oēs auctoꝛes volunt ꝙ non solum in dislocatione huius iuncture: sed ēt in qualibet alia: qñ fit cōparatio dislocate ad aliā op₃ ꝙ illa alia sit sana nō dislocata: nec qūolibet aliter male cōpositionis siue figure. Et docuit Aui. in hoc euitare erroꝛē qui posset cōtingere: ꝛ est ꝙ qñ in humero qui apparet sanus est dislocatuȝ rostrū coꝛui: ꝛ qñ medicus q̄rit humeꝝ istū ꝓcedit cū manu cōpꝛimēdo. ꝛ qñq₃ sedat' cū curatiōe, i. cū cōp̄ssiōe ista q̄ est curatio eius lesio oci rostri coꝛui extimat medicinas per illud qđ non sit ibi lesio cum tñ sit: ꝛ ꝑ hoc male iudicat de humero dislocato vel alt'r: ꝛ melius. Aui. voluit ondere qđ aliqñ fit dislocatio rostri coꝛui simul cum adiutoꝛij dislocatione: vel sine illa ꝛ non perpenditur aliqñ a medico: ꝛ hoc ideo: q2 sedatur cum compꝛessione facta a medico cuȝ querit inuenire dislocationem. nam illa compꝛessio reducit rostrum coꝛui ad locum suum. ¶ Signū aūt ꝓpꝛium dislocationis adiutoꝛij integre est dixit. G. cuȝ caput adiutoꝛij efficiet' subiacens ascelle. maioꝛ. n. significatio ꝛ leuioꝛ suꝑ dislocationē adiutoꝛij habet' ꝑ cognitionē ꝛ inuentionem eminentie rotunde solide in ascella: qm̄ impossile est ꝙ illa fiat absq₃ dislocatione capitis adiutoꝛij ꝛ descēsione ei⁹ facta ad locū ascelle. Et notāter dixit ꝙ eminētia d₃ esse rotū

Facilius fit dislocatio hūeri in macilētis ꝙ ipiguib⁹ ecōuerso ipiguibus.

Iūctu[ra] humer[i] pt trip[li]citer [dis]locari.

Signum ꝓpriū dislocatiōis adiutoꝛij integre.

da solida.i.dura ꝛ firma:qm̄ qn̄qꝫ fit eminētia apatū i ascel
la:sꝫ aut nō erit rotūda:aut nō erit solida dura:ꝛ scrophula
nō erit firma.de hoc signo dixit.A.vr̄ capitis adiutorij dis/
locatio eminētia plīma in pte ascelle:ꝛ iō statiꝫ qn̄ medicus
suspicat̄ de dislocatōe adiutorij dꝫ ipōere digitos suos sub
titilico ꝛ q̄rere an iueniat eminētiā ibi mō dcō an nō. naꝫ si
dislocatū fuerit repiet ad tactū ibi eminētiā in magnitudie
parue pile vel oui ad iferiora descēdētē.ꝛ hoc qdē ē signuꝫ
qō sepat dislocationē a dislocatōe ossis spatule rostri corui.

Signa cōmunia dislocationi itegre ꝛ nō integre.

¶ Signoꝝ āt cōiū dislocatōi adiutorij integre ꝛ nō itegre.
Primū dixit Gal.vbi.s.ꝙ nō pōt ad iuuamētū appropinq̄
re costis:nisi cū dolore vehemēti.¶ Dixit hal.h⁹ man⁹ dis
locate cubit⁹ a costis remotus est:vt cū illū costis appropi/
quare volueris nō possis nisi cū difficultate ꝛ graui patien
tis dolore.Et.A.dixit.vr̄ caput adiutorij nō bn̄ ānexū late
ri.s.suo bonitate ānexionis man⁹ sane.i.sicut ānectit̄ man⁹
sana ad lat⁹ suū.¶ 2m signū cōe dislocatiōis adiutorij itegre
ꝛ nō integre.dixit Gal.est ꝙ nō poterit man⁹ eleuari ad ca/
put fꝫ rectitudinē ad ptē auris:nec tāgere eā sicut pōt cum
manu sana:ꝛ reddēs cām dixit.ꝙ qn̄ nos leuam⁹ man⁹ ad
caput egredit̄ caput adiuuamenti ex toto a pixide spatule.
Cū ḡ est egressū ab eo siue integre siue nō itegre:nō pt rein/
gredi nisi reducat̄ ꝑus:ꝛ iō man⁹ nō pt eleuari ad superi⁹.
Dixit.A.si desiderat eleuare manū suā ad supiora:ꝛ tāge/
re aurē suā nō ꝑpat̄ ei.¶ 3m signū cōe eis ambabus est dixit
Gal.ꝙ nō pt euenire adiuuamētū in oib⁹ eis motib⁹ cōsue/
tis.ꝛ.A.dixit.ꝙ oēs alij mot⁹ adiutorio ꝯsueti fiūt:ꝛ diffi/
ciles.¶ Uerūtn̄ in trib⁹ dictis signis nō est ꝯfidenduꝫ:ꝛ ꝑ

Significatio ex motu est fallax in cognitione dislocationis.

ea nō iudicet̄ de dislocatiōe adiutorij integra vel nō integra
qm̄ pn̄t ex alijs causis ꝓuenire:ꝛ nō ex dislocatiōe. Ait.n.
Gal.vbi supra.minor significatio h⁹ dislocatiōis sup. ꝛ nō
solū h⁹:sꝫ cuiuscūqꝫ alteri⁹ iūcture est illa q̄ inuenit̄ in mo/
tib⁹.s.in potētia vl̄ debilitate ipsoꝝ motuū:qm̄ accidit hoi
ꝙ nō pt eleuare adiutoriū ad caput sursuꝫ.sup. neqꝫ costis
adherere illud:neqꝫ alios mot⁹ ꝯsuetos exercere quotiens
accidit musculo q est ibi.s.hn̄ti mouere iūcturā hūeri:quo/
quo motu distēso:aut tetan⁹:aut apā:ꝛ quotiēs ꝯterit̄ aut
incidit̄ in fūdo musculi aliq̄ pticula neruosa ꝯtenta in eo:ꝛ
Alb.fortasse accidit qbusdā hoib⁹ ꝑcussio:aut casus:ꝛ apa
tur humer⁹ apate calido:ꝛ putat̄ ꝑꝑ illud ꝙ dislocatus sit
s.qr nō pōt in solitos mot⁹.ꝛ.A.dixit.ista signa iterū qn̄qꝫ
accidūt ꝑꝑ torsionē:aut apā:aut ꝑcussionē: quaꝑꝑ oꝫ vt me
dicus cū viderit p̄dicta signa:vt dixit Alb.expiat̄ ꝛ ingrat
diligēter doec stet sup certitudinē:an illud sit ꝑꝑ dislocatio/
nē:an ꝑꝑ apā.sup.an ꝑꝑ aliū morbū:ꝛ nō subito ꝑ illa iudi/
cet:ꝙ hec ē dislocatio sic icauti medici iudicāt.¶ Et ꝑ hec
ēt signa qn̄ ꝓcedūt ex dislocatōe adiutorij:ꝛ n̄ ex alijs mor
bis distiguit̄ dislocatio ipi⁹ a dislocatōe ossis spatule ꝛ ro/
stri corui:qm̄ dixit Gal.i eo i q̄ ē dislocatū os spatule aut ca
put ei⁹.s.rostrū corui remouebit̄ adiuuamētū ei⁹ a costis:
nꝫ difficil̄ erit eleuatio man⁹ ei⁹ ad caput. ꝛ circuitio ipsius
fm alios mot⁹.oia.tn̄ p̄dcā signa in dislocatōe adiutorii ad
īferi⁹ nō itegra erūt miora:qr cū miori difficultate adhēbit
adiuuam costis:ꝛ man⁹ eleuabit̄:ꝛ alios mot⁹ faciet.minor
ēt erit ꝯcauitas i hūero:ꝛ mior erit ei⁹ difficultas ab hūero
sano:ꝛ minor eminētia iueniet̄ in subascella:ꝛ min⁹ ad ife/

Signa dislocatiōis hūeri ad latera.

riora descēdēs.¶ De signis āt dislocatiōis ad latera itegre
vel nō integre.Dixit Alb.si dislocat̄ v̄sus pect⁹ aut sursū.s.
q̄tū ad os spatule sup.aut ad ptē siluestrē:tūc tu iuenis ma
nifestū tactū.s.inuenis eā māifestet̄ ꝑ tactū:ꝛ nō occultat̄
tāgēti.Et.A.dixit.eger nō pt sine labore vehemēti adherē
manū egrā ad sanā sicut pt tpe sanitatis. ꝛ si dislocatio fue/
rit ꝯpleta nō poterit manū egrā ad sanā adherere q̄tūcūqꝫ
laboret.ꝛ hoc dislocatio cū fuerit integra nō forte possibile
est in īfantib⁹ vt equet̄ caput adiutorij eoꝝ.s.restituat̄ sine
magna difficultate nō integra:aut in infantib⁹:ꝛ ēt in alijs:
dūmō recēs sit:vt dicūt qdā.reducit̄ celerit̄:ꝛ sine labore.si
gnū āt ꝙ dislocatio adiutorij ꝓcesserit a cā intriseca remol/
liēte ligam̄ta ē.dixit.Harō.vt pōit̄.15.ꝯti.si nō dolet iuua/
mētū dislocatū q̄tiēs tāgit̄.s.dolore notabili:ꝛ inuenit̄ lene
ꝛ molle:ꝛ ampli⁹ hūiditas in eo erit q̄ remolliuit: ꝛ fec̄ ipꝫ
egredi de loco suo:ꝛ ꝯfirmat̄ ista significatio si nō p̄cesserit
dislocationē aliq̄ cā ꝑmitiua:ꝛ tale adiuuamētū erit facilis
restōnis:sꝫ nō diu morat̄:qn ēt egrediat̄ ꝛ disloceт̄. Si v̄o
dixit Harō.adiuuamētū fuerit siccū duꝝ:ꝛ solidū difficilis
restōnis erit sup.sꝫ tn̄ restitutū nō postea egrediet̄ a suo lo/
co nisi a magna cā.¶ Pro ꝯsideratiōe dcōꝝ signoꝝ notādū

Primus modus reductionis humeri.

est exēplū:qō adduxit Ras.15.ꝯti.inqt cog̃sco viꝝ in q̄ se/
paratū ē os spatule de loco suo.deinde p⁹ tps lōgū disloca/
tū ē fm accidēs adiuuamētū ei⁹ de māu altera ipsi⁹.cūqꝫ vi
deret illū chirurgic⁹ in vtraqꝫ amphora vtriusqꝫ spatule eē
eq̄lē iudicauit ꝙ articul⁹ iuuamēti nullū vitiū ē secut⁹:sꝫ ꝙ
illud accn̄s erat ex ꝯtusiōe:ꝛ eo ꝙ dolor erat vngebat in eo
mēbrū cū oleo abūdāti ponēdo cū pila ꝛ p⁹ exitū ponebat
sup illud lanā infusā in ceroto liq̃do faciēdo eū iacere ꝛ vti
ocio.q̊ pacto cū dormisset vocat⁹ ad eū vidi locū eleuatiorē
eē in spatula ei⁹ q̄ dolebat:ꝛ vidi locū spatule in q̊ fcā erat i
spatula patiēte:ꝛ vid ꝙ iflatio spatule patientis augebat̄:
tūc inq̃siui spatulā quā extimabāt eē sanā cū studio magno
ꝛ vidi ꝙ os spatule ipsi⁹ sepatū fuerit ad supi⁹ ꝛ auxiliū su/
scepi de eo ꝙ pauca erat vtilitas in cura fcā ei ꝛ imponēdo
digitos ascelle ipsi⁹ spatule inflate tetigi ꝙ caput adiutorij
erat māifestū in ea:ꝛ ita toto studio posui digitos alteri as/
celle:ꝛ nō iueni ibi eminētiā.s.illi q̄ inuēta erat in illa:ꝛ di/
xi tūc ꝙ adiuuamētū erat dislocatū.ipe v̄o chirurgic⁹ qr ne
sciebat ꝙ cap̄ spatule erat sepatū d̄ māu alia mēsurabat spa
tulā dolētē admodū illi⁹ q̄ extimabat̄ eē sana:vn̄ dixi ei iter
roga iā patiētē si i p̄terito tpe ꝯtusionē sup cap̄ spatule ma/
n⁹ alti⁹ hūit:ꝛ ꝯfess⁹ ē p⁹ recordationē ꝙ ipe ceciderat d̄ iu
uamēto sup ipꝫ locū:ꝛ mitigat⁹ fuit ei dolor ꝑ lanā ifusā i olo

Cura dislocationis humeri.

Circa curā dislocatiōis hūeri siue integre siue nō:oꝫ ꝯsi
derare ꝑ̊ an ipa sit recēs an antiq̄.ꝛ 2° an sit in cor
porib⁹ lenib⁹ sic infantib⁹ pueris ꝛ mulierib⁹ ꝛ eunuchis:
ꝛ silib⁹:an corporib⁹ duris ꝛ si silr̄:an sit in macilētis:an in
pinguib⁹.nā q̄ fuerit recēs in qbuscūqꝫ corpib⁹: ꝛ q̄ fuerit
in corpib⁹ mollib⁹ aut in macilētis ē facil̄ reductiōis.q̄ v̄o ē
antiq̄ ꝛ in corporib⁹ mollib⁹ difficilis ē cū latitudie magna
in q̄ vna difficilioris curatiōis ē altera fm potētiā causarū
difficultātiū reductionē ossis dislocati.¶ Dixit Gal. vt po
nit̄.15.ꝯti.si accidat hmōi dislocatio in pueris:aut infātib⁹
ꝑuulis ꝛ hūidi corpis:ꝛ extēsis adiuuamētū ei⁹ occupādo
ascellā ei⁹ cū aliq̄ instr̄o:aut cū manu ꝯstrictis ꝛ occupatis
ipsi⁹ man⁹ digitis in pugnū ꝛ ipellis ꝑ articulū mem medij
digiti ipsi⁹ man⁹ ad modū ꝑcussiōis cū eo ingenio igrediet̄
articulus.s.adiutoriū ad locū suū: ꝛ iste mod⁹ reductionis
pōt.vt posuit.A.fieri duplr.vno mō cū duab⁹ manib⁹:cuꝫ
q̄rū vna medic⁹ eleuet brachiū ad supiora:deide manū aliā
iponat ascelle:ꝛ ipellat cū ea cap̄ adiutorij supi⁹ ad locū suū
ꝛ dū cū hac manu ipellit ip̄ m cū altera māu q̄ brachiū ere

Secūdus modus.

xit trahat adiutoriū inferi⁹ sic enim cū vna manu trahēdo
adiutoriū inferi⁹:ꝛ cū altera ipellēdo cap̄ adiutorii de sub
ascella ad supi⁹ redibit facile ad suū locū:ꝛ cū hūc modū sic
tetigit.A.extēdat̄ cū manu ꝛ intromittat̄ sub titilico apō
ꝓpinq̄tatē capitis adiutorij:deīde teneat illā ꝓpinq̄tatē:ꝛ
ipellat eū ad supiora:ꝛ man⁹ alt̄a extēdat adiutoriū ad ife/
riora.alio mō pt fieri cū vna sola māu:sꝫ tn̄ n̄ facile adiplet̄
nisi fortasse i infātib⁹ ꝛ valde mollib⁹ fortasse.n.dixit.A.ē

Tertius modus.

possibile i ifātib⁹ vt equet̄ cap̄ adiutorij cū digito medio.s.
vni⁹ man⁹ posito subascella ipigēdo cū cuspide ipsi⁹ medij
digiti adiutorij cap̄ ad supi⁹ ꝛ extēdēdo.s.adiutoriū ad infe
ri⁹ cū illa eadē māu:q̄ extēsio fit mediātib⁹ pollice ꝛ indice.
¶ Alb.q̄ꝫ tetigit aliū modū q fit mediāte adiutorio mini/
stri:ꝛ ait.reductio ei⁹ ē vt euellat.i.eleuet minister manū in
firmi ad supiora:deinde pōe tu pollices tuos sub titilico ei⁹

⁊ eleua iũcturã.i.adiutoꝛiũ cũ foꝛtitudie ad sursũ ad locũ eiꝰ ⁊ tũc mīster euellat ⁊ extẽdat manũ eiꝰ ad sursũ: ⁊ deide extẽdat ⁊ põat eã iferius: qm̃ sic redit facilr̃ velocit̃. Et coꝛrñdẽt hi tres mõi reductõis tribꝰ g̃dibꝰ reductõis focilr̃. nã p̃tiꝰ modꝰ ↄpetit ei q̃ iter faciles ẽ minꝰ facilr̃. ⁊ 2ꝰ ↄpetit ei q̃ ẽ facilioꝛ ceteris. ⁊ p̄mꝰ ↄpetit ei q̃ iter p̄dictas ẽ meª. Et silr̃ reductiõi hꝰ iũcture difficili penes diũsos gradꝰ siue difficultatis diũsi modi curationis seu reductionis ipsi coꝛrñdent.

Primus modus reductionis humeri.

¶ Et p̄mꝰ ⁊ facilioꝛ eoꝝ ẽ vt ↄsideret̃ an talis dislocatio sit recẽs: an cronica: ⁊ si qdẽ cronica fuerit vt ex q̃ accidit dislocatio sint dies multi: sicut dixit Alb. tũc dixit Gal. ⁊ põit̃. vbi supꝛa. balneatõe vtat̃ patiẽs: ⁊ embꝛocatõe abũdãti cũ aq̃ calida: aut decoctiõis radicis altee fenugreci: mellilotí: vt dixit Alb. ⁊ qdã apponũt pꝰ embꝛocationẽ emplr̃m mollificatiuũ sup eo. si v̄o nõ fuerit cronica: ꝫ recens difficilr̃ tñ ꝓp duritiẽ: aut piguedinẽ coꝛpis in q̃ ẽ tũc nõ eget̃ balneatiõe: ⁊ mollificatõe p̄dcã: ꝫ fcã mollificatiõe i cronica: ⁊ i recẽti q̃ p̄dcã si iudicauerit eã foꝛe nec̃iã rõnabilr̃ medicus: aut nõ fcã si nõ fuerit nec̃ia: tũc dixit Ga. iaceat ifirmus sup pedẽ suũ: ⁊ supponat medicꝰ ascelle eiꝰ dislocate pallotulã siue pilã de lana plenã bñ: vt bñ sit solida ⁊ dura vt nõ cedat cõpꝛessiõi sup eã fiẽde ⁊ sit coopta lana eius coꝛio aut pãno. ⁊ dixit Ga. sit eq̃lis modi vel in q̃litate: qꝛ lenis nõ aspa: ⁊ i q̃ꝫtitate: qꝛ neq̃ꝫ nimis magna neq̃ꝫ nimis ꝑua: ꝫ tãta vt decẽter coꝛrñdeat q̃ꝫtitati ascelle cui suppõit̃. dꝫ ẽt eẽ mediũ modi in duritie: ⁊ mollitie: vt dixit Alb. Et dixit. A. ista sit pila sicca si nõ fuerit i ascella ap̄a: ⁊ inũcta si fuerit i loco ap̄a: nõ intelligẽs de ap̄ate magno: ⁊ vehementer doloꝛoso: qd̃ diuerteret ad securã. nã si tale ap̄a fuerit ↄiũctũ cũ dislocatiõe reductio eius nõ dꝫ fieri nisi illo ap̄ate p̄us sedato: vt supꝛa patuit: ꝫ intellexit de ap̄ate ꝑuo pauci doloꝛis: siue de q̃dã inflatõe loci cũ q̃dã mala ↄplr̃one: q̃ frequẽter in dislocationibꝰ euenire solet: dꝫ inũctio pile fieri cũ aliq̃ ceroto adipe oleo illi ap̄ati cõueniẽti: pila tñ sicca magis adheret ⁊ firmius tenet̃ i n loco q̃ꝫ inũcta si tñ ibi esset ap̄a lederet locum aspitate sua ⁊ doloꝛẽ inferret: et pila iposita dixit Ga. sedeat chirurgicus coꝛã eo et declinet aliq̃lr̃ ad ꝑtẽ dolẽtẽ ponendo calcaneũ ipsius sup pollotulã: et extendat manibus suis adiuuamẽtũ dolẽs ad eũ: ⁊ ad ꝑtẽ pedis. s. egri: ⁊ ↄstringat calcaneũ cũ ascella: pꝛiꝰ tñ q̃ꝫ ↄstrīgat calcaneũ sedeat aliqs minister secꝰ cap̄ patiẽtis ad ipellẽdũ cap̄ ad ꝑtẽ diuersaꝫ. i. v̄sus ꝑtẽ sanã ne declinet cap̄ ad ꝑtẽ ad quã extẽdit chyrurgicus. teneat eniꝫ dixit Albu. cap̄ egri firmũ vt nõ moueat̃ ad iferioꝛa: qꝛ si moueret̃ ipediret̃ debita ↄpꝛessio calcanei: ⁊ nõ rediret adiutoꝛiũ ad locũ suũ. Et dixit. A. ꝙ restauratoꝛ foꝛtit̃ trahat manũ ifirmi: ac si vellet eradicare eã ex spatula: ⁊ in trahẽdo declinet manũ aliqualr̃ ad interioꝛa siue ad añrioꝛa v̄sus pectꝰ. nãq̃ꝫ sic faciẽdo adiutoꝛiũ redit statim in locũ suũ. voluit ẽt. A. ꝙ hic modꝰ reductiõis ẽt possit fieri aliqñ solo calcaneo iposito sub ascella absq̃ꝫ pila. ⁊ h̄ h̄ret locũ qñ reductio nõ esset multũ difficilr̃.

Cura dislocationis humeri.

Secundus modus.

¶ Oꝛ si ꝑ p̄mũ modũ dictũ adiutoꝛiũ nõ redeat in locũ suũ tũc deueniẽduꝫ est ad 2ᵐ aut ẽ ab h̄ 2º mõ icipiẽdũ si coguerit medicꝰ a p̄nº difficultatẽ reductiõis magnã foꝛe. Et iste scõs modus ꝫm Haly. ⁊. A. est vt q̃rat̃ vir foꝛtis lõgꝰ lõgioꝛ ifirmo q̃ ↄnuẽto fiat vt ipse itromittat hũeꝝ suũ sub ascella ifirmi dislocata: ⁊ eleuet infirmũ a terra suspẽsũ ab hũero suo: ⁊ iã extendat manũ egrã ad vẽtrẽ ipsius: vt i tali suspẽsione ex grauitate coꝛpis ifirmi supꝛa hũeꝝ viri illiꝰ hũeris eiꝰ ipiget adiutoriũ egri in locũ suũ. ꝙ si ifirmꝰ fuerit leuis põderis cꝰ coꝛpꝰ nõ grauet sup manũ. i. hũeꝝ eius viri tũc dixit. A. suspẽdat̃ egro ꝙ grauet ip̄m cũ eo: qꝛ si nõ grauaret nõ posset hũerꝰ illius ipigere adiutoꝛiũ in locũ suũ.

Tertius modus.

¶ 3ꝰ modꝰ est silis p̄dcõ: ⁊ silr̃ ↄferẽs: ⁊ nõ differt a 2º nisi ꝙ vbi in 2º mõ accipit̃ vir in isto mõ accipit̃ ligͫ tãte lõgitudis ꝙ suspẽdat ifirmũ a terra: ⁊ põit̃ ab Alb. ⁊. A. ⁊ dixert. figat̃ ligͫ in terra lõgũ: cꝰ cap̄ sit rotũdũ in figura sic mãicha moꝛtariȷ̃. i. sicut pistellũ qd̃ nõ sit grossũ neq̃ꝫ subtile deinde põat̃ hoc ligͫ sub infirmo. s. sub ascella dislocata: ⁊ hoc postq̃ꝫ ponũt̃ sup caput ligni pãni lenes vt nõ ledat ligͫ carnẽ ascelle infirmi: ⁊ inferius sit stãs. s. erectꝰ ꝫ lõgitudinẽ ligni: ⁊ suspẽdat̃ ifirmꝰ cũ eo a terra: vt stet i oꝑone loco viri lõgioꝛis: ⁊ cũ suspẽsus fuerit extẽdat̃ manꝰ eius ad iferioꝛa a ꝑte altera: ⁊ extẽdat̃ coꝛpꝰ eiꝰ ab altera ꝑte cũ foꝛtitudie. Et dixit. A. grauet medicus viꝝ. s. ifirͫ si nec̃iũ erit ei cũ põdere aliq̃. nã sic agẽdo iũctura ad locũ suũ redibit cũ velocitate.

Quartus modus.

¶ Quartꝰ aũt modus ponit̃ ab Alb. ⁊. A. ⁊ est ↄueniẽs qñ p̄dicti modi non sufficiũt ꝓp maioꝛẽ difficultatẽ in reductiõe dislocatiõis. vñ dixit. A. ꝙ qñ fit ꝑauũ. i. difficile valde reducere eã: ⁊ ꝓlõgat̃ tp̄s. s. in appꝛoximatiõe p̄moꝝ modoꝝ: ⁊ nõ ↄtulerũt: vel ꝓlõgatũ. s. ꝓlõgatũ ẽ tp̄s. s. q̃ fuit fcã dislocatio: ⁊ ꝓp diuturnitatẽ eis fit difficile: vt dcm̃ ẽ reducere ip̄aꝫ supple: aut ꝑ alias cãs difficultãtes reductionẽ: ⁊ maxie ꝓp multã carnẽ: ⁊ piguedinẽ tũc foꝛtasse dixit ipse idiges eo ꝙ ẽ foꝛtiꝰ. s. q̃ꝫ ea q̃ dcã sũt in tribꝰ modis p̄dictis: q̃ vtẽdũ ẽ pꝰ embꝛocatiões: ⁊ balneatiões. s. remolliẽtes duritiẽ i loco acq̄sitã aut ex lõga moꝛa adiutoꝛiȷ̃ ex̃ locũ suũ: ⁊ lõga fixione eiꝰ i loco nõ suo icuneatȷ̃ ↄdẽsatȷ̃ ⁊ iduratis. Et dixit. A. foꝛtasse ex q̃dã suo mõ loquẽdi ⁊ nõ vt inuat dubitationẽ: qm̃ i dcis casibus hoc sempꝫ ẽ nec̃iũ ⁊ modꝰ iste ẽ: qm̃ nec̃iũ ẽ istr̃ ꝫ silr̃ manubꝛio sarculi: ⁊ ẽ v̄ga bꝛeuis: cꝰ lõgitudo sit lõgitudo adiutoꝛiȷ̃: aut plꝰ: aut minꝰ: vt dixit Haly. ⁊ Alb. dꝫ eẽ lignũ: cꝰ lõgitudo sit duoꝝ bꝛachioꝝ ⁊ eiꝰ latitudo q̃ꝫtitas q̃ttuoꝛ digitoꝝ: cui sit cap̄ rotũdũ vt alleuiet̃ itroitꝰ eiꝰ i ꝓfũdũ titilici deide liget̃ sup cap̄ eiꝰ pãni lenes vt nõ ledat lignũ ifirmũ A. dixit. ꝙ sit sp̄a siue pila sup cap̄ eiꝰ: tõbẽt g̃ illi pãni reduci i modũ pile. deide ponat̃ sub titilico ifirmi: ⁊ extẽdat̃ manus aut bꝛachiũ sup lignũ vsq̃ꝫ ad iferioꝛa. ⁊ dixit. A. ipleat̃ cũ eo sp̄a. i. pila posita sub ascella: ⁊ cũ volũtas ẽ vt fiat reductio: tũc dꝫ vt ãnectat̃. s. illi ligno vir foꝛtis. s. vnꝰ aut duo: si nõ fuerit p̄ñs foꝛtȷ̃ vir: ⁊ ipellat siue extẽdat ip̄m ad supꝛioꝛa: ⁊ dꝫ ista ipulsio ad supꝛioꝛa ita eẽ violẽta dõec resistat restauratoꝛi extẽdẽti manũ eiꝰ. s. trahẽti eã ad iferioꝛa q̃ꝫtũ põt: ⁊ tũc qñ reductio fit ꝑ ipulsionẽ ligni a viro foꝛti: ⁊ ꝑ tractionẽ manꝰ ad iferioꝛa ꝑ medicũ restaurãtẽ dꝫ ꝙ teneat vir aliꝰ hũeꝝ ifirmi alteꝝ firmit̃ ↄpꝛimẽdo ad iferiꝰ vt nõ sepet̃ subito. s. eger p̄ doloꝛe: vt ñ possit fieri ex sepatiõe foꝛtis ipulsio: ⁊ cũ hac ẽt retẽtiõe humeri ⁊ ipulsiõe ad iferioꝛa iuuat̃ vir foꝛtis ad ipellẽdũ lignũ ad supꝛioꝛa: iuuat̃ ẽt ꝑ h̄ restauratoꝛ q trahit manũ ad iferioꝛa: qm̃ dꝫ trahẽ eã tã foꝛtit̃ ⁊ violẽter: ac si de volũtate eiꝰ sit vt separet eã a spatula eradicãdo. q. d. dꝫ trahere eã iferiꝰ cũ q̃ꝫta violẽtia p̄t: ⁊ ista tractio manꝰ ad iferioꝛa dꝫ parũꝑ d̃cliare ad añrioꝛa: v̄sus ventrẽ: sic fuit dcm̃ 2º mõ. ⁊ h̄ iõ qꝛ sitꝰ nãlr̃ adiutoꝛiȷ̃ ẽ parũꝑ declinãs plꝰ ad añterioꝛa q̃ꝫ ad posterioꝛa sic. n. faciẽdo adiutoꝛiũ cadit in iũcturã suã. ¶ Oꝛ si nõ h̄eat̃ vir foꝛtis ipellẽs tũc fiat: sic dixit Alb. s. vt fcã extẽsiõe bꝛachiȷ̃ sup ligno liget̃ lignũ sup adiutoꝛio. i. bꝛachio: ⁊ extremitate manꝰ: ⁊ sic in tribꝰ locis: deide põat̃ bꝛachiũ sic ligatũ cũ ligno sup gradũ scale ꝑ latitudinẽ ⁊ extẽdat̃ manꝰ ad iferioꝛa: ⁊ dimittat̃ reliquũ coꝛpꝰ suspẽsuꝫ a ꝑte altera ꝑ eretcionẽ scale. iũctura. n. tũc igredit̃ stati. Hũc ẽt modũ vel silẽꝫ reductiõis adiutoꝛiȷ̃ cũ scala. tetigit. A. ⁊ dixit. cũ qñq̃ꝫ medicat̃ cum scala ita vt põat̃ cap̄ adiutoꝛiȷ̃. s. qd̃ descendit sub titilico sup g̃dũ scale postq̃ꝫ g̃dꝰ iste lenificatꝰ ẽ ⁊ p̄paratꝰ cũ iuolutiõibꝰ. s. pãnorũ vel cooptoꝛioꝝ leuiũ vt nõ aspet g̃dꝰ ifirmũ: ⁊ fiat talis p̄paratio g̃dꝰ ꝫ foꝛmã ↄueniẽtẽ: qꝛ sic ꝙ remaneat gradꝰ mere rotũdꝰ ⁊ posito capite adiutoꝛiȷ̃ sup gradũ scale p̄paratũ ex vno latẽ scale suspẽdat̃ vir. s. ip̄e eger ꝑ erectionẽ scale: ita ꝙ nõ attigat adt̃ rã: ⁊ ex aº latẽ trahat̃ manꝰ ad iferiora cũ foꝛtitudie: qm̃ itrahit adiutoꝛiũ in locũ suũ: veꝝ tñ dixit. A. dꝫ ꝙ sit suspẽsio ⁊ g̃dus scale ꝓpe cap̄ adiutoꝛiȷ̃ imo directe sub eo q̃ꝫtũ poẽ fuerit: ⁊ h̄ vt ꝑ g̃dũ bõa fiat ipulsio eius ⁊ nõ frãgat̃ adiutoꝛiũ in suspẽsiõe. ⁊ tractiõe manus si

ꝫ aliã ꝑtẽ eius ꝗꝫ ꝫ caput fuerit positũ ſuꝑ gͣdũ: et fortaſſe
ꝑꝑ hãc cãm Alb. docuit ligare brachiũ ad ligᵐ: vt patuit in
ꝑcedẽti mõ. A. ãt ad euitãdũ hoc ꝙ nõ frãgatᷣ. dixit fortaſſe
poſitũ ẽ loco gradꝰ ſcale i loco vbi dꝫ põi ſb capite adiutorij
i. põi ⁊ ligari res glomerata ſpica. ſ. pila fcã de lana pãno vlᷣ
corio: vt. s. dcm̃ ẽ. ꝗ pila ſit firmitᷣ ligata ⁊ nõ moueatᷣ de lo
co ſuo qð iõ põitᷣ vt ea mediãte fiat ĩpulſio a gradu ſcale: ⁊
vt nõ imediate gradꝰ ſcale: lꝫ ꝑꝑatꝰ ſit attigat ad cap̃ adiuto
rij: ⁊ ꝫ hũc modũ fit ꝓhibitio ꝙ adiutoriũ nõ poſſit frãgi
ꝫ aliqͣ ꝑtẽ a gradu ſcale. ¶ Alij v̾o dicũt. A. inuiſſe ꝙ locꝰ
gradꝰ ſcale in ꝗ dꝫ ſituari titilicꝰ ſiue cap̃ adiutorij dꝫ dimit/
ti ꝑꝑatꝰ i meͦ gradꝰ: ⁊ extra illũ locũ ab ea ꝑte dꝫ annecti: ⁊
alligari res glomerate pẽdẽs. ſ. circularitᷣ ĩpi gradui vt ꝑ ta
lẽ rẽ ãbe ꝑtes gradꝰ ſint eleuatiores ꝑte eiꝰ i ꝗ dꝫ ſituari cap̃
adiutorij: ⁊ dꝫ res illa glomerata eẽ lenis vt nõ ledat ĩfirmũ
nã ꝑ hãc ꝑꝑationẽ gradꝰ ꝓhibetᷣ adiutoriũ moueri ad locũ
ſuũ. ſ. ipſiꝰ rei glomerate ab eo. ſ. loco i ꝗ erat poſitũ. nã cuꝫ
fit ſuſpẽſio poſſet facilᷣr moueri de loco ſuo ſi ñ fuerit ꝓhi/
bẽs i ꝗ remotõe poſſꝫ ꝯtigẽ adiutorio fractura. Et dixit. A.
ꝙ ẽt curatᷣ. i. curari ꝑt alijs mõis d̾riuatis ex iſtis ꝗͦs ꝑ-te po
tes ꝯſiderare. ¶ Et dixit. A. ꝙ melior modoꝝ dcõꝝ ẽ modꝰ
ꝓmꝰ: ⁊ ẽ rectior ⁊ leuior: rectior ẽ: qꝛ nõ ꝑt ex eo ꝓueĩre ĩfir/
mo icõmodũ magᵐ ſic ex alijs modis: ⁊ maxie de fractura ad
iutorij: ⁊ ẽ leuior: ⁊ apð medicũ ⁊ apð ĩfirmũ: apud medicũ:
qꝛ cito ⁊ facilᷣr ⁊ ſiñ mlᷣta exqͥſitõe ꝑt ꝫ modũ illũ oꝑari: apð
ĩfirmũ v̾o qꝛ cũ minori labore ⁊ dolore toleratᷣ ꝑt: ⁊ maxie qꝛ

De diſlo/
catione ad
latera.

eo iacẽte reſupio nõ ſic reſoluitᷣ nec ꝓſternitᷣ v̾tꝰ eiꝰ ſicut in
alijs modis. ¶ Diſlocatio ãt hũeri nõ ĩtegra v̾ſus aſcellã re
ducitᷣ facilᷣr ꝫm alteꝝ modoꝝ reductiõis facilis. ¶ Que v̾o
diſlocatio ẽ ad latera ſi ẽ integra eſt difficilᷣ valde: ⁊ ſi nõ eſt
integra reducitᷣ facilᷣr: ⁊ modꝰ reductionis eiꝰ. dixit Gal. vt
ponitᷣ. 15. ꝯti. eſt vt ꝯſideretᷣ ſi declinatio eiꝰ fuerit ad añriꝰ
firmetᷣ manꝰ ſuꝑ faciẽ eiꝰ ⁊ ſi ad poſteriꝰ firmetᷣ ſuꝑ dorſuꝫ
ipſiꝰ ſuꝑ ꝑ l e a medico: ⁊ ĩpellat cũ ea adiutoriũ ad ꝑtẽ op/
poſitã ei ad quã declinauit: ⁊ extẽdatᷣ ad iuuamẽtũ: ⁊ hũerꝰ
ex vtraqꝫ ꝑte diuerſa. ſ. ꝑ duos miſtros: quoꝝ vnus trahat
adiutoriũ ⁊ ſubleuet hũeꝝ ad ſupiꝰ ꝗꝫtũ ꝑñt dõec eleuetᷣ os:
deinde intromittatᷣ a medico manibꝰ ſuis equante: ⁊ cõpri/
mẽte. dixit. n. Jpo. ꝙ ſi extẽdatᷣ hũerꝰ ⁊ ad iuuamẽtũ vehe/
mẽter redibit os ad ꝓpriũ locũ ſuũ. ¶ Et Alb. dixit diſlo/

De diſlo/
catione ro
ſtri corui.

catiõis ꝗ fit v̾ſꝰ pectꝰ ⁊ mamillã aut ad poſteriora reductio
fit cũ ĩpulſiõe ⁊ extẽſiõe cũ mãibꝰ dõec redeat. Et dixit Alb.
ꝙ extremitas hũeri. ſ. oſſis ſpatule qñ ſeꝑatᷣ a loco ſuo redu
citᷣ: tñ cũ ꝑꝑatiõe ꝗ reducitᷣ furcula. ¶ Et ſilᷣr curatᷣ: ⁊ redu
citᷣ roſtrũ corui cũ egreditᷣ a loco ſuo de cꝰ reductiõe. dixit.
A. nõ dꝫ vt extẽdatᷣ tẽſiõe forti alᷣs. tẽſiõe fracti. i. ea tẽſione
ꝗ extẽditᷣ os fractũ cũ reſtauratiõe ſuꝑ. ſed valde minori: ⁊
coartetᷣ ⁊ ꝯſtringatᷣ cũ digitis: ⁊ inclinetᷣ ad locũ ſuũ: deide
ſtringatᷣ ſicut ſtringitᷣ furcula cũ puluillis. nã ipſa ligatura
ẽt qñqꝫ facit ĩpm redire in locũ ſuũ violenter: ⁊ nõ curatᷣ de
illo qð eſt de vehemẽtia illiꝰ ligature ⁊ ꝯſeruatiõe eiꝰ i eo:
ſicut curatᷣ de eo in furcula. q. d. nõ eſt nec̃ia in hoc ligatura
iſta ſtricta: neqꝫ tãto tꝑe ſeruata ſicut in furcula: in ꝗ opꝫ ꝙ
fiat ſtrictior ⁊ diu ſeruetᷣ. ¶ Et Ga. dixit. ⁊ ponitᷣ. 15. ꝯti. li/
gatura eiꝰ dꝫ fieri ꝙ ſupponatᷣ ei aſcella. ſ. fcã ꝫm formã lo/
ci: ⁊ ꝯſtringatᷣ dũ adhereat ⁊ nulla cura alia erit vtilis. i. ne
ceſſaria ei. i. neqꝫ ſtrictura ꝑter iſtũ modũ: ſꝫ eiꝰ ligatura fiat
ſuꝑ os. ſ. roſtri corui occupãs ſub cubito cũ vna ligatõe: ita
ꝙ mẽbrũ adherẽs ſit cũ latere: ⁊ ſi vis circuire potes euꝫ li/
gare vſqꝫ ad inferiorẽ ꝑtẽ alterius aſcelle: ⁊ ligatura fiat fir/
mior: ⁊ quotiẽs ligatura hec ſoluitᷣ dꝫ chirurgicꝰ ſuppone
re manũ ſuã ſuꝑ caput ſuũ ꝫirkã roſtri corui in loco in quo
ꝯtinuatᷣ extremitas eiꝰ cũ hũero: qm̃ niſi hoc inſtrm̃ fuerit

De regi/
mine poſt
reductio/
nẽ adiuto
rij in locũ
ſuum.

timẽdũ eſt ne excidat os: qm̃ ex ſtrictura non adherebit ad/
huc ⁊ eleuari poterit. Et dixit Gal. ꝙ hec ꝯditio erit obſer/
uãda in ꝗlitate ligature. ¶ Diſlocatio aũt hũeri ꝗ ꝓcedit
a cã intrinſeca remolliẽte ligamẽta eiꝰ curatᷣ ſicut i cura diſ/
locatiõis anche a ſili cã ꝓueniẽtis dicetᷣ. ¶ Dixit Alb. cuꝫ
ꝯpletᷣ introitꝰ adiutorij in locũ ſuũ ꝫ quẽcũqꝫ modũ: tunc
dꝫ vt ponatᷣ ſub titilico ſpera. i. pila eꝗlis ꝗꝫtitatis ex lana
fcã. ¶ Et. A. dixit. ⁊ ãnectatᷣ ſub titilico annexiõe forti. i. fir
miter ligetᷣ ſuſtẽtãdo caput adiutorij ad ſupiora: ⁊ hoc iõ
vt ꝓhibeat ne poſt reductionẽ iteꝝ egrediatᷣ aditoriũ de lo
co ſuo: ⁊ diſlocetᷣ: qm̃ vt patuit facilis diſlocatiõis ẽ: ⁊ ma/
xime eſt hoc nec̃iũ facere in mollitiõe ligamẽtoꝝ. Deinde di
xit Alb. põe deſuꝑ emplm̃ ꝑꝑaratũ ex puluere molẽdini oli
bano: ⁊ albumie oui: vel alið ſilᷣe: qð teneat ſuꝑ hũeꝝ totuꝫ
ſicut reuoluitᷣ deſuꝑ: deide ſtrige ſub titilico ſtrictura decẽti
⁊ reuoluatᷣ. ſ. ligatura ſuꝑ emplm̃ deſuꝑ. ¶ Dixit. A. melior
ligatura eſt vt ligetᷣ pila cũ hũero ligatura fcã cũ vittis latis
ꝓhibẽtibꝰ ſeꝑationẽ eiꝰ qð redijt. i. adiutorij reducti ⁊ qdã
dicũt. ꝙ iſta ligatura dꝫ venire ad modũ crucis ſuꝑ hũero:
⁊ ſuꝑ pila ad hũeꝝ aliũ. nã dꝫ dixit A. vt penetret vitta ſuꝑ
ipſaꝫ. ſ. humeꝝ: aut vitta alia: deſuꝑ ꝫm moduꝫ crucis vſqꝫ
ad hũeꝝ aliũ: ⁊ qñqꝫ cadit crux ſuꝑ humeꝝ ĩfirmũ: ⁊ dꝫ fie
ri ligatura hñs ꝯditiões ꝗ dicentᷣ in cap̃ gñali de ligatura.
⁊ cũ illis ꝯditiõibꝰ in hoc loco nõ dꝫ eẽ ligatura nimis mol
lis neqꝫ nimis ſtricta: ſꝫ mediocris ⁊ ꝯueniẽtis ſtature: vt te
neat oſſa reducta tenaciter firma. dixit. n. Jpo. vt ponitᷣ. 15.
ꝯti. ligatura mollis eſt vehemẽter mala ⁊ nulliꝰ vtilitatis:
ſꝫ ſi iflãmantᷣ ꝑtes vltie digitoꝝ modice ⁊ ſentitᷣ modicꝰ do
lor ꝑꝑ ligaturã. nã tũc ligatura erit moderata ⁊ bõa: ꝙ niſi
inflectᷣ vola manꝰ penitus noſcas ꝙ ligatura ẽ mollis: ⁊ nõ
ꝯfert. vñ diſſoluatᷣ ⁊ ſtringatᷣ plꝰ modice: tm̃ tñ ꝗꝫtũ ſuffice
re debeat ⁊ hꝰ ſtrictura ⁊ firmitudo ligature dꝫ fieri i ꝓnͦ te
nacior: ⁊ vſqꝫ ad 7ᵐ vel pꝰ paꝝ ex eo ꝙ iũctura nouitᷣ redu/
cta ſi nõ tenaciter ligaretᷣ ⁊ firmaretᷣ poſſet iterato diſlocari
⁊ ex eo ẽt ꝙ in ꝓnͦ iã mãe aliꝗ ad locũ fluxerũt: ⁊ aliꝗ iteꝝ
ſũt ꝑate fluere: ꝗꝑꝑ tunc firma ⁊ tenax ligatnra eſt nec̃ia: vt
fluxã repellat mãm: ⁊ fluẽtẽ ⁊ paratã fluere ꝯpeſcat. ¶ Fcã
itaqꝫ ꝯueniẽti ligatura. Dixit. Alb. annectatᷣ manus eiꝰ ad
collũ ipſiꝰ. Dixit. A. ligatᷣ adiutoriũ cũ latere. i. iuxta latus:
qꝛ hic ſitꝰ eſt ei magis nãlis: ⁊ ꝓ tãto minꝰ doloroſus ad in
feriora: ⁊ ligatᷣ cubitꝰ ⁊ extremitas manꝰ ad ſupiora: ex ꝑte
colli. ſ. cũ faſcia lata: aut caput purgio ꝯprehẽdẽte cubituꝫ
⁊ totã manũ ⁊ cubitus ſic ligatᷣ vt adiutoriũ: ſuſtentetᷣ: ⁊ ex
tremitas manꝰ. ſ. totũ qð ẽ a cubito vſqꝫ ad digitos: ⁊ ſic li
gatᷣ vt ſua grauedine nõ deſcẽdat: ⁊ trahat ſecũ adiutorium
inferiꝰ ne ex illa tractione iterato diſlocetᷣ. De iſta ſuſpẽſio
ne manus ad collũ. ¶ Dixit Gal. nõ dꝫ eſſe expãſa. ſ. nimis
v̾ſus mediũ pectoris: neqꝫ infima nimis. ſ. v̾ſus vẽtrẽ ne de

Cura diſ/
locationis
ad ante/
riora.

clinẽt ad eã mãe: neqꝫ eleuata valde ad thoracẽ: ne iõ doleat
ſꝫ aptetᷣ ꝯueniẽter vt declinet ad ꝯueniẽtẽ locum. ¶ Dixit
Alb. fcã ligatura: ⁊ aptatiõe manꝰ ad pectꝰ dimittatᷣ ſic nec
moueatᷣ manꝰ eius nec ſoluatᷣ. vij. diebꝰ ſupple: aut parum
plus: aut parũ minꝰ. ſ. ꝙ nꝫ manꝰ moueatᷣ neqꝫ ligatura ſol
uatᷣ: ⁊ rõ eſt: qꝛ nõ dꝫ ſolui niſi in tãto tꝑe in ꝗꝫto aliꝗlis cõ/
firmatio oſſis diſlocati reducti poſſit fieri: ꝙ ꝗꝫuis in diuer
ſis ſit diuerſũ ꝑꝑ diuerſitatẽ diſpõnum corpoꝝ: ⁊ diſlocatio
nũ: tñ cõiter extimauerũt auctores in ſeptẽ diebꝰ aliꝗlẽ ꝯfir
mationẽ oſſis adiutorij diſlocati factã fore: ⁊ iõ hic terminꝰ
nõ ẽ pũctualis: ſꝫ variatᷣ variatiõibꝰ ꝑdictis: ⁊ maxie ꝫm ꝙ
varia ẽ totalis ꝯfirmatio diſlocatiõis iſtiꝰ. De ꝗ dixit Gal.
vt ponitᷣ. 15. ꝯti. hũerꝰ refirmatᷣ in. 7. aut. 15. diebꝰ: aut forte
refirmabitᷣ in. 28. diebꝰ. iuxta modũ diuerſũ corpoꝝ. nã quo
tiẽs v̾tꝰ i corpe fuerit fortis: ⁊ ſãguis groſſus refirmatio eiꝰ
erit velocior: ⁊ tardꝰ erit in infantibꝰ ⁊ ſeneſcẽtibꝰ. Jn ſene/
ſcẽtibꝰ ex paucitate ſãguis eoꝝ: ⁊ in ĩfantibꝰ: eo ꝙ penetrat
ſuꝑabũdãter nutrimẽtũ in augmẽtũ ipſoꝝ. igitᷣ in qbꝰ refir
matio oſſiũ eſt breuis dꝫ ligatura dimitti paꝝ minꝰ ſeptem
diebꝰ: ⁊ in qbꝰ ẽ mediocris ſeptẽ diebꝰ. ¶ Dixit Alb. ſolu
ta ligatura in dcõ tꝑe ſi nõ mollificatᷣ ⁊ nõ deſcendit adiuto
riũ: tũc iam ſanatᷣ: ⁊ poſt dictũ tꝑs ꝯuenit vt paulatim liga
ture tenacitas minuatᷣ. ⁊ ſimiliter poſt tẽpus refirmationis

eius assuescat iũctura hec potui paulatĩ paulatĩ. ¶ Dixit Aaron. vidi puellã in qua remãsit chorda eius extensa post fracturã ⁊ nõ reflectebatᷣ cubitꝰ eiꝰ cui ꝑcepi vt suspenderet manũ eius in collo alicuiꝰ restringẽdo suspẽsionẽ paulatĩ paulatim donec restringatᷣ bñ: qm̃ si restringeretᷣ in primis ⁊ subito suspẽso efficeretur exinde dolor vehementior.

¶ De dislocatione cubiti. Cap. xj.

Rasis dixit. 15. ꝯti. aucte Gal. ꝙ articulꝰ cubiti difficilˀ dislocatiõis ⁊ difficilˀ restõnis est ex violẽta strictura ligamentoꝝ: ⁊ breuitate ipsoꝝ ⁊ pixidis ꝓfũditate. ⁊ Hal. dixit hꝰ exitꝰ tardꝰ ẽ ⁊ restauratio difficilˀ ꝑꝑ ꝯpositoꝝ spissitudinẽ. Et dixit Gal. iã dislocatᷣ modꝰ. i. ñ itegre ⁊ dislocatᷣ ꝑfecte: ⁊ h̃ ad oẽs ꝑtes. Et Albu. dixit ꝑcipue ad añriorẽ ⁊ posteriorẽ. ¶ Et Haly. dixit. in hoc nõ vnq̃ȝ totꝰ egreditur: acciditq̃ȝ illi sub plibꝰ figuris maxie q̃ ad añriora ẽ ⁊ posteriora. ¶ Dixit. A. plurima dislocatio cubiti nõ accidit nisi in focili inferiori: ⁊ ẽ turpior ⁊ fedior ꝑꝑ illud qð accidit de declinatiõe. alˀs de reditiõe. focili ãt sũpiori paruȝ accidit: ⁊ nõ est cũ feditate dislocatiõis focilis iferioris: qm̃ ipm ẽ vehemẽtioris ꝯtinuitatis cũ vola. s. manꝰ: ⁊ est lõginquus ad hoc vt moueatᷣ. ⁊ dixit nõ est possibile vt dislocetᷣ vnũ duorum focilũ nisi elongetur a secundo elõgatione aliqua.

De signis dixit Gal. noticia dislocatiõis eiꝰ leuis erit eo ꝙ attrahitᷣ vna ꝑtiũ: ⁊ ꝯcaua ꝑs residue mãifeste eẽt valde. Et Alb. dixit. ꝙ eiꝰ dislocatio nõ occultatᷣ: qm̃ ẽ cadẽs sub visu ⁊ sub tactu ƒȝ quãcũq̃ȝ figurã dislocetᷣ: ⁊ qñ ꝯiũgis cubitũ dislocatũ cũ sano declaratᷣ tibi illud manifeste. ꝯcauatᷣ enim iũctura: ⁊ nõ ꝑt duplicare brachium neq̃ȝ tangere cum eo humerum suum. ¶ Dixit Gal. cognoscitur per tactum ⁊ per eminentiam vbi esse non cõsueuit: ⁊ per prohibitionem motus illi iuncture cõsueti.

De cura dixit Gale. ꝙ oȝ curari statim añq̃ȝ accidat ei apa calˀm: qm̃ tũc si extenderetᷣ inde accideret vitiũ ꝑiculosũ ⁊ carebit sanatiõe. ⁊ Alb. dixit oȝ vt operes ⁊ reducas dislocationẽ statĩ añq̃ȝ accidat ei apa calidũ. nã si accidat ei difficilˀ fit eiꝰ reditio: ⁊ fortasse nõ sanatᷣ oino. ꝑcipue qñ est ad posteriora. ipa. n. deterior ẽ oibꝰ spẽbꝰ dislocatiõis eiꝰ ⁊ vehemẽtioris doloris: ⁊ multotiẽs descẽdit cũ ea mors: ⁊ est hoc veꝝ siue dislocatio ad posteriora sit integra siue nõ itegra ceteris ꝑibꝰ. Et dixit iteꝝ Alb. dislocatiõis cubiti ad posteriora curatio erit laboriosa: ⁊ i minori ꝑte fiet cũ ibi sint nerui: ⁊ vene ⁊ cartilagies: tũc accidũt ex declinatiõe ossis i eis vitia mlˀta. ¶ Dixit. A. si eiꝰ dislocatio ẽ ad añriora ẽ ei regimẽ vnũ: ⁊ si ẽ ad posteriora ẽ ei regimẽ aliõ. ¶ De regimie ad añriora. dixerˀt Haly. ⁊ Alb. ꝙ si sepatio cubiti fuerit modica extẽdi oȝ brachiũ modice: qm̃ puꝰ recessꝰ pua curatᷣ extẽsiõe. si võ integra sepatio ad añriora: tũc dixit Alb. extẽdatᷣ manꝰ. i. brachiũ totũ duabꝰ mãibꝰ. s. manu mistri trahẽtis adiutoriũ ad supiꝰ ⁊ mãu trahẽtis brachiũ ad iferiꝰ: ⁊ brachiũ sit expãsũ: ⁊ manꝰ medici sint vna sup cubitũ: ⁊ altera sub eo: ⁊ ipellat iũcturã ad locũ suũ cuȝ pollicibꝰ mãuũ suaꝝ silˀ: aut cũ radice palme sue dõec redeat ad locũ suũ. nã si dislocatio ẽ ad añriora: tũc redit ita vt duplicet manũ eiꝰ. s. egrã cũ mãu sua. s. sana dõec ꝑcutiat cũ radice palme sue hũeꝝ q ẽ i latere suo opposito. Et. A. dixit. illa q̃ ẽ ad añriora redit ad locũ suũ cũ ꝑcutiat vola suũ hũeꝝ q oppõitᷣ ei ꝑcussionibꝰ aliq̃bꝰ mãu iã ꝑpata. ⁊ adiuuatᷣ manu altera ⁊ igreditᷣ. ¶ Dixerˀt Brunꝰ ⁊ ep̃s cremensis, oȝ vt brachiũ a duobꝰ mistris extẽdatᷣ: deide duplicetᷣ manꝰ cuȝ mãu dõec hũerꝰ ꝑcutiatᷣ cũ palma. sic. n. eq̃bitᷣ statĩ. Idẽ ẽt ep̃s ⁊ Rolãdꝰ posuerˀt aliũ modũ: ⁊ ẽ: ꝙ medicꝰ sup plicaturã brachij fasciã vel vittã iponat: ⁊ ex ea tãq̃ȝ stafã pẽdẽtẽ faciat i quã pedẽ mittat: ⁊ ad iferiora trahat cũ pede duobus mistris brachiũ extẽdẽtibꝰ ⁊ medicꝰ cũ palma restauret: ⁊ manũ ⁊ brachiũ ad hũeꝝ eleuet: ⁊ sic os ad ꝓpriũ locũ reducat. Guil. q̃ȝ posuit aliũ modũ vtilẽ: ⁊ ẽ vt accipiat restaurator brachiũ egri circa rascetã cũ mãu dextra: ⁊ cũ sinistra regat: ⁊ ꝯphẽdat acuitatẽ cubiti h̃ fcõ moueat brachiũ qð tȝ cũ manu dextra añ ⁊ retro extẽdẽdo ipm: ⁊ plicãdo suauitᷣ: ⁊ hoc tãdiu ꝙ locatio eiꝰ fiat ꝯpleta.

Cura dislocatiõis ad anteriora.

¶ De regimie võ dislocatiõis cubiti ad posteriora. dixit. A. oȝ vt extẽdatᷣ brachiũ extẽsiõe vehemẽti: deide ꝑcutiat eã. i. ꝯꝑmat eã a posteriori ad añriꝰ: ⁊ si nõ obedit illõ teneãt adiutoriũ ⁊ brachiũ duo fortes viri: ⁊ liniat restaurator manũ suã cũ oleo: ⁊ incipiat abstergẽdo inũgẽ cubitũ cũ vehemẽtia dõec igrediatᷣ. ¶ Et Hal. retulit qð Ipo. dixit. ꝙ q̃ ẽ ad posteriora euulsio cũ forti extẽsiõe reducitᷣ: ⁊ graui q̃lˀr in fracto imperat Ipo. mẽbro. Alb. võ vr̃ inuere ꝙ q̃ritᷣ eiꝰ reductio sicut fit in dislocatõe adiutorij ad añriora: ⁊ ꝙ si nõ obedit ista aut illa dislocatio ꝑ illũ modũ ad reductionẽ: tũc dixit ipe admistra extẽsionẽ vehemẽtẽ fortẽ valde: ita vt extẽdãt duo mistri brachiũ ⁊ teneãt ipm. s. egrũ duo mistri ẽt vt nõ remoueatᷣ a loco suo apõ extẽsionẽ: deinde reuoluatᷣ brachiũ ad oẽm ꝑteȝ postq̃ȝ inuoluitᷣ sup manꝰ eiꝰ pãnꝰ duplicatꝰ lõgꝰ aut ligatũ latũ ⁊ qñ tãgit medicꝰ manu sua iũcturã ipaȝ cũ aliq̃ oleo vt sit illud ex eis q̃ adiuuãt in lubricitate iũcture cũ facilitate: deinde ipellat iũcturã ipulsiõe vehemẽti donec redeat. ¶ Et Rolãdꝰ i dislocatõe difficili posuit aliũ modũ: ⁊ dix̃. extẽdatᷣ brachiũ sup planã terrã: ⁊ cũ calcaneo iux̃ lesionẽ posito ꝑmo apphensa a medico manu reducatᷣ iunctura ad locum.

Cura dislocatiõis ad posteriora.

¶ Post reductionẽ eiꝰ. dixit Alb. oȝ põatᷣ sup ipm emplm in q̃ sit stipticitas ⁊ exiccatio. ⁊ Gui. docuit ponẽ s̃b emplis ꝯstrictiuis petiã ifusã in oleo ros. tepido: ⁊ sup emplm faldellas de stuppis plies: vt bñ ꝯphẽdãt locũ: deinde ligetᷣ ⁊ stringatᷣ strictura decẽti ⁊ suspẽdatᷣ brachiũ collo ifirmi de hac suspẽsiõe dixit Aui. põatᷣ brachio suspẽsoriũ dimittens cubitũ angulatũ ƒm q̃ȝtitatẽ quã tolerabit in pria hora: deinde nõ cesset ꝯstrigere suspẽsoriũ paulatim dõec ꝯstringatᷣ angulꝰ. His ꝯpletis dimittatᷣ ꝑ dies aliquos. s. quattuor aut q̃nq̃ȝ: deinde soluatᷣ. Si g̃ firmatᷣ. i. firmata ẽ iũctura in loco suo solue ligaturã ab ea: ⁊ dimitte ipam: ⁊ si vides iũcturã nõ bñ strigi: tũc itera ẽplˀȝ ⁊ ligaturã: ⁊ dimitte dõec strigatᷣ: deide solue ipsaȝ. ¶ Dixit Alb. si accidat ei grauitas pꝰ reductionẽ iũcture ⁊ dispõ grauitatis eiꝰ sit i motu: tũc administra hũectationẽ in balneo. s. i stuffa ⁊ fricationẽ subtilẽ: ⁊ ꝯpssionẽ dõec leniatᷣ: aut põe sup iũcturã pinguedinẽ illorũ arietis: ⁊ liga: ⁊ dimitte eã die ac nocte: deide aufer eã: ⁊ intromitte eũ in balneo. Cũ g̃ sudat tũc frica iũcturã fricatiõe ꝑpata: deide itera appõnẽ pinguedis vice alia vna ⁊ 2ª ⁊ 3ª cũ itroitu balnei ⁊ sit illud vaccinũ hũidũ. i. recẽs calefactũ cũ butyro: ⁊ strige sup ipȝ: ⁊ fac illud aliquotiẽs. iũctura nãq̃ȝ linitᷣ ⁊ redit ad dispõnẽ suã nãlẽ. ¶ Gui. docuit iũgẽ eaȝ cũ vngᵒ õ bdellio: ⁊ ẽ bonũ valõ si affuerit ibi signa frnitatꝫ.

Regimẽ post reductionem.

¶ De dislocatione rascete manus. Cap. xij.

Dislocatio rascete qñq̃ȝ accidit i ossibꝰ q̃ ꝯiũgũtᷣ ex brachio ad duo ossa de ossibꝰ rascete: ⁊ qñq̃ȝ accidit in ossibꝰ q̃ ꝯiũguntᷣ ad q̃ttuor ossa pectinis manꝰ: ⁊ hãc iũcturã vocat Alb. mahasã. i. almahesen. ⁊ dixit mahesen manꝰ multotiẽs dislocatᷣ: ⁊ reductio dislocatiõis eiꝰ ẽ facilˀ. Et Brunꝰ silˀr dixit: iũcture manꝰ dislocatio: ⁊ eiꝰ reductio facilˀ ẽ. ⁊ dixit Hal. ꝙ euulsiõis hoꝝ modoꝝ reductio ñ ẽ facilˀ. A. ãt dixit. ꝙ iũctura rascete ẽ facilˀ dislocatiõis: sȝ ẽ difficilis curationis. Et silˀr Guil. dixit. dislocatio rascete fit faciliter a q̃libet leui cã: sed cũ difficultate restauratᷣ: ⁊ hoc est ꝓpter ossa minuta rascete q̃ a medico tractari non pñt: ⁊ ẽt q: capita focilũ multum subtiliter ꝯtiguantᷣ cuȝ ossibus rascete: ⁊ cũ ossibus pectinis manus ego aũt puto ꝙ dislocatio focilium ab ossibus rascete sit facilis ⁊ reductio difficilis. ¶ Et vt videatᷣ q̃uo intellexerunt auctores. cum dixerunt. ꝙ iunctura rascete facilˀr dislocatᷣ. nota ꝙ dixit Gal. cõparãs inter hãc iũcturã: ⁊ iũcturã cubiti in facilitate dislocatiõis Dixit. n. 2º de vtilitate ꝑticulaꝝ. vt põitᷣ. 15. ꝯti. arti/

culꝰ rascete est fortiū ligamētoꝝ: ⁊ fortꝭ locatiōis. Et tñ his duobꝰ fit violēta dñatio cuiuslibet articuli: ⁊ iō accidit dis/ locatio in articulo cubiti magis. qm̄ articulus cubiti caret his duabꝰ ꝯditiōibꝰ. s. firma locatiōe: ⁊ soliditate fortiū li/ gamētoꝝ: ⁊ in rasceta minꝰ accidit: eo ꝙ sit firmioris crea/ tiōis: ⁊ iō nō dislocat̄ in maiori parte. i. nō dislocat̄ sepe ⁊c. ¶ Dixit Albu. oꝫ vt velocitas sit in reductiōe eius in hora in q̄ dislocat̄ anq̄ȝ apēt locꝰ aut accidat in eo apā calīm. Et A. dixit. eiꝰ bucellatio est praua: qm̄ qđ ꝯtinet ipaȝ de apati bus corpibꝰ apat̄: q̄re ꝓhibet bonitatem vnitionis eius.

De mōre ductiōis focilis dislocati.

¶ De reductiōe focilis dislocati. dixit Gal. vt pōit̄ ibi sup̄. eleuet̄ brachiū ꝑ viꝝ robustū ad attrahēdū ipm ad supio/ ra: ⁊ attrahat cyrurgicꝰ manū s̄m rectictudinē: deinde ele/ uet focile donec rectificet̄: deinde supponantur ei astelle: ⁊ empl̄a ꝯstrictiua: deinde extēdat digitos ipsiꝰ manꝰ vnū pꝰ aliū incipiēdo a pollice. Dixit tñ Haly. ꝙ oꝫ illa mēbra sine molestia extēdi ⁊ in sua reduci loca. dōec ipoꝝ reformetur figura. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ modus curationis eius est vt ex tēdat vir fortis focile ad posteriora: ⁊ extendat restaurator volā manus ad ꝯ̄riū illius ptis: imo ad interiora: ⁊ extēdat vnūquēq̄ȝ digitū: ⁊ incipiat a pollice: ⁊ ꝑueniat ad minimū nā eq̄tur ꝑ illud ꝯplete. ¶ Dixit Guil. hēat medicus mini/ strū q̄ teneat manū infirmi firmā ꝯprehēdēdo pectinē ma/ nus: ⁊ digitos firmiter: ⁊ aliū ministrū hēat: q̄ teneat bra/ chiū: ⁊ postea medicꝰ equet totū ꝯprimēdo ptes eminētes: ⁊ hoc sine dolore. ¶ Et Rolādꝰ dixit. si iūctura manus exie rit a ꝓprio loco brachiū cū vna manu: ⁊ cū alia medicꝰ ma nū infirmi accipiat: ⁊ leuiter ac suauiter ad ꝓpriū locuȝ os tanq̄ȝ a ꝯ̄rio loco reducat. hoc tñ facere esset difficile sine ad iutorio ministri vniꝰ: vt dixerūt Gal. ⁊ Auicē. vel duoꝝ: vt dixit Guil. nisi in torsione seu in dislocatione non integra.

De mōre ductionis ossium pectis manꝰ

¶ De reductiōe aūt ossiū pectinis manꝰ. dixit Alb. ponat̄ mahasen manꝰ infirme sup tabulā. s. planā ⁊ politā: ⁊ extē/ dat medicus manū eius ⁊ ponat palmā suā. s. radicē palme sue sup eminētiā iūcture: ⁊ impellat eā donec redeat: ꝯside/ ret̄ ergo ⁊ si recessit iūctura ad vētrē manus. s. v̄sus palmā tūc ponat dorsuȝ manus sup tabulā: ⁊ si dislocatio est ꝓce/ dēs ad dorsum manus: tūc fit positio ptis manꝰ intrinsece. s. vole sup tabulā vt cadat manꝰ apud reductionē sup emi/ nentiā iūcture. Cū ergo iā redit. dixit Albu. tūc pone super ipsaȝ empl̄ȝ ꝯstrictiuū dictū: ⁊ ꝯstringat̄: ⁊ dimittat̄ ⁊ exer citet̄ manus: puto tñ ꝙ meliꝰ sit iterare empl̄m ⁊ ligaturā. ¶ Gui. dixit. sub empl̄o pōatur petia infusa in oleo roſ. ⁊ post empl̄m faldelle in aq̄ infuse ⁊ exp̄sse ⁊ liget̄ cū ligatu/ ra: cuiꝰ lōgitudo sit triū digitoꝝ: ⁊ firmet̄ bñ cū acu: ⁊ filo. ¶ De hac aūt dislocatione. dixit. Aui. opꝫ vt in ea fiat qđ possibile est de eq̄tione ⁊ impulsione ōis declinatiōis: ⁊ emi nētie ad ꝯ̄riū ptiū illius ⁊ positione astellaꝝ ⁊ strictura eaꝝ desup: ⁊ vt dimittat loco astellaꝝ. s. qñ remoueret̄ plūbum sup eā eq̄tū sicut loco ꝯuenit ⁊ ꝯseruet locū cū grauitate sua veꝝ oꝫ vt anq̄ȝ ponat̄ desup astella vel plūbū empl̄es locuȝ

Correctio accidētiū post reductionem.

cū empl̄o ꝯfortatiuo ⁊ nō moueat̄. ¶ Dixit Albu. si ꝑ mo/ dū dictū nō redit ⁊ supuenit ei apa: tūc ipsam cuȝ empl̄o se/ dāte apa empl̄a ⁊ nō reiteres reductionem si nō tolerat nisi postq̄ȝ p̄terierint ei dies. ¶ Et dixit. si facta reductiōe ꝓuat̄ aut debilitat̄ motꝰ eiꝰ: ⁊ accidit in ea aliqđ grauitatis: tunc leni eā cū aq̄ calefcā: ⁊ cū fricatiōe aliquotiēs donec sanet̄. Et dixit cū iūctura remouet. s. tortuositatē suā: ⁊ non nocet infirmo aliqđ: q̄r. s. nō infert ei dolorē: sȝ mollificatur manꝰ ⁊ nō pñt stringere aliqđ: tunc scias ꝙ nerui sunt abscisi aut attriti: ⁊ nō est ingeniū in ea: nisi vt succurrat̄ cū cauterio ꝓ pe casuȝ eiꝰ fortasse nō ꝯfert illud aliqđ. s. qñ nerui sunt ab/ scisi. ¶ Dixit Ga. vt pōit̄ vbi supra. q̄dā restaurator habuit dislocationē rasete: ⁊ ifra. 15. dies apparuit tortuosa: vnde Ga. dixit. chirurgico qđ leniret eaȝ ꝑ dies: ⁊ lenitio fiebat ꝑ dactilū: ⁊ oleū sisaminū: ⁊ lenitiōe facta in ptedeclinationis eius postea facta fuit strictura cū astellis sup eā cū ꝯdomi/ nabili ligatura: dū declinatio facta fuit ad aliā partē. ⁊ resti tuta fuit forma eius ad venustatē remota turpitudie ipsius.

¶ De dislocatione digitorum manus. Ca. xiij.

Digiti manus dixit Ga. ⁊ ponit̄. 15. ꝯtinē. quotiēs dislocāt̄ in iteriorē ptē ma/ nus ingrediunt̄: qm̄ nō dislocant̄ ad supficieȝ manus: sȝ videbit capita ipsoꝝ i iteriori pte ma nus ⁊ ꝯcauitas erit i supficie ipsiꝰ: ⁊ sil̄r dixit. A. ꝙ qñ dislocant̄ digiti ad añriora appet eminētia in ite/ rioribus manus: ⁊ ꝯcauitas in dorso eius Albu. v̄o dixit. ꝙ qñq̄ȝ dislocant̄ ad oēm ptē. s. intrinsecā: ⁊ extrīsecā: ⁊ ad latera. Et dixit Gal. digiti parui quotiens ad partem inte/ riorem vole manus declinabunt breuiores fient. ¶ De re/ ductiōe āt dixit Gal. restō eaꝝ erit difficilis: ⁊ optia erit i eis violētia. ⁊. A. dixit. ꝙ i reductiōe eoꝝ est difficultas q̄dam. ¶ Dixit Gal. i reductiōe nō oꝫ fieri extēsio ꝑ rectitudinē: sȝ capiat̄ ⁊ eleuet̄ cū digito. 2° polici. s. cū modico q̄ erit sub ea qñ capit̄ quā si eleuent̄ de loco suo ad supiꝰ: qm̄ igredient̄ i locū ipsoꝝ cū voce ifirma ⁊ sonitu puo. ⁊ Aui. sil̄r dixit. nō oꝫ vt extēdant̄ digiti extēsiōe eq̄li: imo opꝫ vt expectes sup os: ⁊ eleues idicē in manu tua sub q̄ cadit radix eiꝰ. s. eminē tia dislocatiōis qñ strigis sup eā ad supiora. ac si tu eradices ipaȝ ex loco suo. q. d. cū fortitudie eleua ipam vt reducat̄: ⁊ tūc videbitis dislocationē. i. os dislocatū iā itrasse i locū suū ⁊ clamasse. i. sonū fecisse i igressiōe eiꝰ. ¶ Albu. āt dixit. qñ dislocat̄ digitꝰ ad dorsū palme ad vētrē eiꝰ: alia l̄ra hȝ a dor so palme ad vētrē eiꝰ: q̄ q̄ȝuis sit bōa nō tñ implet itētioneȝ eiꝰ: qm̄ vt patuit dixit. digitos posse dislocari ad dorsum. ⁊ ad vētrē tūc dixit ipse extēde digitū: ⁊ ipelle dislocationem digitis tuis dōec redeat. ⁊ sil̄r fac qñ dislocat̄ ad alias ptes. Deide dixit Albu. sustēta caput digiti. ⁊ suspēde ipm v̄sus ptē ad quā dislocat̄. ⁊ dimitte ipȝ duobꝰ diebꝰ. deide solue ipȝ ⁊ extēde eū dōec eq̄tur rectꝰ i ista die. cū ḡ fuerit vox li/ ga ipm s̄m narrationē dictā nō cesses ipȝ soluere die. ⁊ nō exercere cū motu. ⁊ iteꝝ ligare ipȝ i nocte: ⁊ sic fac diebꝰ ali quot donec strigat̄. ¶ Dixit Ga. vt pōit̄. 15. ꝯtiñ. ꝙ ipe p̄ce pit ꝙ nulla fiat extēsio i manibꝰ ⁊ pedibꝰ: neq̄ȝ restituat̄ ar ticulꝰ dislocatiōis ad locū eiꝰ vt ad 3m ⁊ 4m diē: ⁊ nō assigna uit al̄r rōnē: neq̄ȝ ego scio eā. ait Raſ. 15. ꝯti. dico erat i digi to cuiusdā amici mei i vltia pte articl̄i eiꝰ: ita ꝙ qñ volebat eū reflectere difficile erat sup eū postea ipsiꝰ extēsio: sȝ opus erat ei ꝙ ꝑ aliā manū eū extēderet cū sonitu ⁊ stridore in oi bus articulis oiumq̄ȝ digitoꝝ: sȝ ipe erat ꝯpl̄onis hūide ⁊ frige. tñ i articulis nulla grossitudo erat penitꝰ apparēs. vñ extimaui ꝙ empl̄m sinapis oꝫ ꝯferre huic vitio final̄r. sed oꝫ fieri lenitio loci añ illđ cū empl̄o violēte lenitiōis ad mo dū armoniaci bdellij sigie olei lilij piguedis tauri ⁊ leonis ꝙ nisi ꝯtulerit vtēdū est sinapi: ⁊ stercore colūbino. qm̄ ista pñt trahere illā humiditatē de profundo articuli.

Pronostica.

¶ De dislocatione spondilium. Cap. xiiij.

Spōdilibus accidit dislocatio qñq̄ȝ vni qñq̄ȝ plibꝰ ⁊ qñq̄ȝ su perioribꝰ sicut colli vel dorsi. ⁊ qñq̄ȝ iferioribꝰ sic renū ⁊ alhosos. ⁊ siue supioribꝰ siue iferioribꝰ accidat: siue vni siue plibꝰ: qñq̄ȝ dislocatio ē cō pleta. ⁊ qñq̄ȝ nō ⁊ q̄ ē ꝯpleta. q̄dā ē pua: ⁊ q̄dā est multa.

Et q̄cūq̄ȝ eaꝝ sit aut hȝ cām itrinsecā: aut extrīsecaȝ. ⁊ itrinseca q̄dē ē ōis cā dicta ifra in capl̄o gibbositatis. ⁊ cā extrīseca est ꝑcussio casus siue obuiatio. ⁊ p̄t fieri dislocatio spōdiliū ad q̄ttuor ptes scȝ ad dextrā vl̄ si nistrā: antrorsuȝ siue ab anteriꝰ ⁊ extrorsū siue ad posteriꝰ.

De signis dixit Gal. si dislocant̄ spōdiles ad anteriꝰ supple siue ad itrorsuȝ infimꝰ fiet ipse locꝰ ad modū illiꝰ i quo cathene. i. simenia frāgunt̄. ¶ Et Aui. dixit. signū dislocatiōis spōdilium est ꝙ vides illic aut emi/ nētiā aut arcuationē: ac si fractū sit simensū siue dislocatio ē ad exteriora siue ad posteriora: ⁊ vides arcuationē si dislo/

De...

catio fuerit ad latꝰ dextrū vel sinistrū. ¶ Dixit Ga. ⁊ poniť vbi supra. quotiēs accidit de prīa spōdili colli dislocatio ali q̄ mors sequiť statiʒ ex ꝓuatiōe anhelitꝰ. ¶ Dixit Hal. spōdilibꝰ si grauis acciderit euulsio mors subsequiť velox ꝓꝑ eā q̄ hac ī habitudīe nuce accidit cōpssionē ⁊ ex nuce cōpsiōe hoīs fit velox iteritꝰ ī tm̄ vt si ēt q ex nuca oriūť neruis cōpmi acciderit mors acceleret. ¶ Dixit Alb. qñ accidit alicui spōdiliū colli aut dorsi dislocatio ꝯpleta aut remoueņť spōdiles multe a locis suis: tūc nō ē ī ea curatio. qm̄ mors ꝓpat īfirmo ⁊ signū illiꝰ ē ꝙ egestio īfirmi egrediť absq̧ volūtate. ⁊ nō pt tenere eā: ⁊ mollificanť q̄dā mēbra eiꝰ multotiēs: aut duo crura. s. qñ dislocatio accidit spōdilibꝰ īferioribus īfra spondiles dorsi aut adiutoria. s. qñ dislocatio est in spōdilibꝰ colli: aut dorsi supiorībꝰ aut vnū ipsoꝝ. s. crurium vel adiutorioꝝ. ⁊ hoc erit ꝭm ptē ad quā dislocatio plꝰ ďclinat sup. ⁊ qñq̧ duo crura: ⁊ duo adiutoria vel vnuʒ crus ⁊ vnū adiutoriū qñ dislocatio eēt ī spōdilibꝰ colli. ¶ Auic. āt dixit. ꝙ qñ dislocať spōdilis dislocatiōe ꝯpleta īterficit proculdubio. Et nō ꝯpleta iteꝝ qñ remoueť remotōe plima: q̄ʒuis sit minꝰ q̄ʒ ꝯpleta: ē mortale: qm̄ ꝓculdubio coartat nucā coartatiōe forti si resistit ⁊ nō obedit. Et si ē spōdilis prīa colli ⁊ q̄ sequiť eā ꝓuat aīal anhelitu ⁊ moriť statiʒ: qm̄ nerui anhelitꝰ coartanť: q̄re nō faciūt oponē suā. Et si ē de spōdilibꝰ dorsi. ⁊ dislocať ad ptē iteriorē nō ē poſſe vt cureť ⁊ ē de illis q̄ īterficiūt velociť. Dixit. n. G. ⁊ pōiť. 15. ꝯti. sup 3ᵒ epidīmiaꝝ. ꝙ q̄tiēs dislocanť spōdiles spinalis ad īferiꝰ infestabūt vesicā ⁊ īferēt apā ī ea: ⁊ retētionē vrine. ⁊ apa ī itestino recto: ⁊ retētionē stercoris. Et subdit Aui. si morať ⁊ nō coartat nucā coartatōe vehemēti. aut coartat: sʒ nō apat aut sedať q̄ð ē cū ea de apate nō ē excusatio qn nocumētuʒ īgrediať nucā: ⁊ neruos q sūt sub illo loco. ⁊ facit supfluitates egredi īuolūtarie. oīs. n. dislocatio q̄ accidit spōdili aut ledit nucā: aut īpaʒ īfestat. vt ait Ga. ⁊ dixit. si sepať spōdiľ ad vētrē. i. ad īteriꝰ nō spať cura penitꝰ. dixit. A. si dislocatio ē ad ptē posteriorē. i. exteriorē tūc nocumētū q̄ð facit nuce ē minꝰ. veꝝ neciū ē nocumētū iteꝝ. s. seq: q̄ʒuis sit minꝰ. q̄re debilitat pedes: ⁊ ďbilitat ēt lacertos vesice ⁊ ani. ¶ Dixit Aui. dislocationē spōdiliū colli sequiť amissio vocis. ⁊ anhelitꝰ ⁊ collū īclinať ad dextrā vel sinistrā aut cadit añriꝰ vel posteriꝰ: q̄r ꝭʒ ptē illā ad quā fcā ē dislocatio. Et dixit. dislocationē spōdiliū dorsi sequiť anhelitꝰ puꝰ ⁊ frequēs: q̄r lesis neruis āhelitꝰ īpediť pulmo ī motu suo: ⁊ finaľr mors seqť. Et dixit. dislocationē q̄nq̧ spōdiliū renū seqť nocumētū in renibꝰ ⁊ vesica ⁊ dolor ī illis mēbris: ⁊ difficultas mīgēdi seu īpedimētū ī vijs vrinalibꝰ ⁊ apa in locis illis: ⁊ febris ⁊ mors. ¶ Notāt ꝙ q̄ʒto dislocatio ē ī magis supiori spōdili tāto nocumētū ē piculosiꝰ ⁊ viciniꝰ. ¶ Et notāt ꝙ cōpleta dislocatio penitꝰ ē mortalis: ⁊ īcōpleta ēt si ē multa si medicꝰ nō fuerit pn̄s aut nisi cito succurrat ⁊ reducat. siľr ē mortalis q̄ʒq̧ nō sic cito. si aūt pn̄s fuerit ⁊ cito succurrat fortasse ꝯtiget euasio. ¶ Dixit Gal. vt. 15. ꝯtiñ. poniť. forte frāguņť cathene dorsi. ⁊ ꝯcauū fiet spiale: ⁊ aliq extimāt ꝙ sit dislocatio spinalis ad īteriꝰ. ⁊ nō sic erit. mō ḡ ⁊ maxime ꝓꝑ ꝓnosticationē. nā dixit Gal. dislocaᵒ spōdiliū ad īteriꝰ piculosa ē: vt. s̈. dcm̄ ē: sʒ ī fractura cathēaꝝ spōdiliū ñ ē timor.

De cura

dixit Alb. ī ea q̄ accidit ad añriora ī pectore. i. v̄sus pectꝰ nō ē īgeniū: nʒ sanatio. ⁊ siľr ī ista q̄ ē ad duo latera: ⁊ ī dislocatiōe q̄ accidit a pueritia nō ē curatio nʒ ē sanatio o. o. ¶ Restat ḡ vt cura q̄ pōiť dislocationis spōdiliū sit eiꝰ q̄ ad posteriora siue exteriora. si fit ꝓuētꝰ eiꝰ a cā extrīseca casu ⁊ ꝑcussiōe: vt dixit Hal. Incipiēdo ḡ a cura dislocatiōis spōdiliū supioꝝ. ⁊ p̄ colli dixit Ga. vt pōiť 15. ꝯti. iaceat patiēs sup dorsū: deiñ extēdať caput eiꝰ ad supiꝰ moderate dōec rectificeť spōdilis ꝑ abstersionē: ⁊ fricationē: ⁊ oppressionē. deide suppōe ei empľʒ. s. ꝯfortatiuū supiꝰ dcm̄: ⁊ īpleať cū pānis. s. ī circuitu: ⁊ supponať ei strictura lōga de vltia pte occipitij vsq̧ ad vltias spōdiles colli: ⁊ fiat ligatura sup caput: ne cadat ligatura sup epiglotū: ⁊ dissoluať ī q̄libʒ triduo. ¶ Et. A. dixit oʒ vt resupieť īfirmus ⁊ extēdať cap̄ eiꝰ ad supiora cū facilitate: ⁊ eq̄tur spōdilis eiꝰ cū ꝯpssiōe ⁊ abstersiōe: ⁊ qñ eq̄ť pōať sup locū emplm̄ ꝯfortatiuū. ⁊ vela sup ip̄m cū pānis ⁊ strīge ďsup astellā cū mēsura colli ⁊ lōgitudīe eiꝰ ⁊ liga eā ad cap̄ ⁊ adiutoriū ne cadat ligamētū ad guttur. ⁊ dissoluať ī nūero dieꝝ. i. añ nūeꝝ dieꝝ q̄ oʒ tenere ligatura. ⁊ ponanť fila cuʒ q̄bus stringiť nō rotūda: sʒ ꝭm formā dictaꝝ ex marginibꝰ pānorum. ⁊ hec vt sint lata ⁊ fortia: qm̄ illa q̄ rotundanť ledūt.

De curatiōe

āt spōdiliū dorsi ⁊ alioꝝ īferioꝝ dislocatoꝝ ī gñali. dixit Gal. ꝙ īfestenť ad modū īfestatiōis balneatoꝝ: ita ꝙ suppōat medicꝰ gēu ī dorso patiētis ad īpellēdū emīnētiā ad īteriora cū vehemētia: ⁊ fortitudīne: deīde iaceat iteꝝ medicꝰ supra ip̄m palpando ⁊ ꝯmouēdo cū māu dōec reformeť. ¶ Dixit Aui. ꝙ īdiget ꝯpressiōe cū genubꝰ cū fortitudīe sicut ē opatio balneatoꝝ: ⁊ p̄mať sup eā cū fortitudine aut faciat ip̄m iacere sup ventrē suū: ⁊ stet sup eū cuʒ calcaneis suis. ¶ Qꝫ si sepanť ad aliquā ptē in pulsiōe eoꝝ ad inferiora. dixit Ga. suppōe stricturā in ipsa pte vt nō īpellať ad īpaʒ ptē: ⁊ meliꝰ ꝙ supponanť ei due stricture in vtraq̧ pte spōdiliū. ¶ Albu. tñ posuit modos in reductiōe hoꝝ spōdiliū. ⁊ p̄mꝰ est vt extēdať īfirmꝰ sup faciē suā sup podiū eq̄le. i. sup disco eq̄li. ⁊ ꝉ fit ꝓpe parietē aliquē vt extēdať sup podio vel disco stramentū humidū. i. leue vt nō ledať pectꝰ eiꝰ donec pōať lignū vnuʒ rectū fixū in fouea fcā in terra in extremitate podij siue disci ꝓpe caput īfirmi: ⁊ lignū aliud siľr fixū in fouea iuxta extremitatē aliā penes pedes infirmi: ⁊ sint ministri duo: quorū vnus teneat lignū vnū: ⁊ alter alteꝝ: deinde inuolue sup caput īfirmi: ⁊ sup tibias eiꝰ ligamtū leue ⁊ firmū ⁊ extēde extremitatē ligamēti ad lignū q̄ð ē ad eiꝰ caput: ⁊ liga ip̄m cū eo: deinde stringe ligamētū aliō sup anchas eiꝰ: ⁊ supra genua eiꝰ ⁊ apō cauiculas eiꝰ: deide aggrega hic ligamēta oīa: ⁊ liga ea ī ligno altero: q̄ð ē apō pedes diuisuʒ: deinde extēdāt ministri oēm ptē ligni. s. vterq̧ v̄sus suā ptē: sʒ non remoueāt ea ex foueis in q̄bꝰ nō debēt eē firmata. nā ꝑ istā extēsionē lignoꝝ extēdenť vtreq̧ ptes spōdiliū dislocatoꝝ: ⁊ tūc medicꝰ pōat palmas suas sup spōdilē dislocatā cū fortitudīe. s. p̄mēdo cū fortitudīe ⁊ violētia dōec redeat: aut ponat tūc si p̄ssio cū palmis nō sufficeret sup eā spōdilē tabulā s. lenē: ⁊ deinde ānectat sup tabulā pedes suos dōec redeat. ¶ Aui. q̄ʒ hūc modū posuit aliq̄ modificando. ⁊ dixit. ꝙ si res fuerit vehemētior illa. s. ita ꝙ ñ redeat ꝭʒ modū p̄ᵐ tūc si fuerit recēs Ipoc. p̄cipit vt sūať lignū. i. tabula siue discꝰ cꝰ lōgitudo ⁊ latitudo sint tāte q̄ʒtitatis ꝙ capiat infirmū: ⁊ termineť ita vt sit ꝭʒ hāc mēsurā positū ꝓpe ꝑietē extēsū ad latꝰ ꝑietis in lōgitudine parietis: ⁊ nō sit elōgatio eiꝰ a pariete plꝰs q̄ʒtitate vnius pedis: ⁊ ponať supra ipʒ stratꝰ planus. s. ⁊ lenis ad corpꝰ infirmi. s. tuēdū a lesiōe ligni: deinde balneeť. s. infirmꝰ ⁊ embroceť locꝰ dislocatiōis: ⁊ applaneť s. infirmꝰ supra ip̄m lignū: aut ip̄m podiale. s. discū sup faciē suā: deinde inuoluanť sup̄ pectꝰ eiꝰ ligature. i. fascie āple duabꝰ vicibꝰ. i. duabꝰ īuolutiōibꝰ: ⁊ eaꝝ extremitates egrediāť ď subascellis: ⁊ ligenť inter duas spatulas: ⁊ ligenť extremitates ligaturaꝝ. i. fasciaꝝ lataꝝ ad lignū lōgū siľe manubrio mortarij. i. pistelli: ⁊ eleueť ꝉ ligamē sup lignū dcm̄ positū ad podiale. i. discū. s. secꝰ ipʒ ⁊ deť ministro stāti apō cap̄ infirmi vt teneat ip̄m: ⁊ fiat extremitas inferior inuoluta ad aliq̄d: ⁊ ligenť iteꝝ pedes ābo siľ cū ligatura āpla: ⁊ alia sup genua: ⁊ alia sup duas coxas iteꝝ ligādo loca: q̄ eleuenť ex loco in quo aggregāť due coxe cū ligamēto alio ⁊ aggregēť extremitates hoꝝ ligamētoꝝ ⁊ ligēť ad ligᵐ aliō ēt siľe māubrio mortarij: sic ē lignū cꝰ p̄cessit narratio supple: ⁊ istud lignū sit ex altera pte disci eleuatū ꝭʒ eleuationē ligni p̄mi: ⁊ deť siľr hoc lignū ministro stāti iuxta pedes infirmi vt teneat ip̄m: ⁊ ꝉ vt extēdat vnusq̄sq̧ minister lignū

Pronostica.

Modus albucasis.

Modus Auicene q̄si idem.

suū cū opꝰ fuerit:deīde ꝑcipe mīstris vt extendāt cū hoc li/
gno.s.vterqʒ cū sua extēsiōe q̄ ē ad ꝯtriū. Et dixit. A.de hoi
bus sūt q faciūt hāc extēsionē cū īstrīs q̄ sūt sicut sagitte su
ꝑ lignū erectū apͦd extremitates huiꝰ ligni magni: aut.i.po
dialis siue disci.s.duas extremitates q̄ sequunt caput ⁊ pe
des:⁊ qñ reuoluunt iste sagitte iuoluunt cū eis ligature q̄
extēdūt.i.extēsionē faciūt spōdiliū ifirmi: ⁊ oʒ qñ fit exten
sio istiꝰ vt ipulsio fiat apud gibbositatē.i.eminētiā spōdilis
dislocate cū radice volaꝝ manuū. Et subdit.ꝙ si fuerit neče
nos sedere sup ipʒ.s.mediāte tabula:vt dixit Alb. faciemꝰ
Modus epi ⁊ theodorici.
illō:⁊ nō timebimꝰ. ¶ Eps qʒ cremēsis:⁊ Theodoricꝰ:po
suerūt vnū modū siľeʒ ꝑdictis:⁊ ē qͦd oʒ tali casu medicuʒ
pare duas astellas lōgas q̄ ꝓducāt:⁊ teneāt a spatulis vsqʒ
ad nates:⁊ sit latitudo eaꝝ q̈ttuor digitoꝝ: ⁊ sint firme sic̄
doge barilis:vt sint fortes:sʒ sint recte ⁊ nō curue: q̄ debēt
taľr adaptari.vʒ.vna ex vna ꝑte spie:⁊ altera ex alia: ⁊ sint
valde iuxta spinā siue spōdiles posite iter astellas spōdilibꝰ
in medio remanētibꝰ:⁊ añqʒ ꝑdicte apponant astelle fiat
puls siue empľm h̄ mō. ℞.stercꝰ vaccinū:⁊ cū bono vio po
nat i patella vel caldariola:⁊ sit tm̄ vini ꝙ possit bullire:⁊
cum bullierit apponat de sale bñ trito pugillꝰ vnꝰ. Theo.
tñ addidit ꝙ post ea addat cribratura furfuris i tāta q̄ʒtita
te ꝙ puls sit q̄si solida ⁊ postea addat mel i tāta q̄ʒtitate ꝙ
puls fiat media iter mollitiē ⁊ duritiē: ⁊ h̄ fcō extēdat sup
petia q̄ sit lōgior q̄ʒ sint astelle:⁊ lata sit i tāta q̄ʒtitate ꝙ pli/
cata ꝑ mediū extēdat puls sup ipʒ valde calida ꝑ totū:⁊ po
stea ꝑs petie q̄ iferiꝰ plicata ē reuoluat sup pultē ita ꝙ puls
iter duas petias remaneat q̄si i sacculo extēso:⁊ postq̄ʒ ꝑdi
cta fuerit bñ ꝑata in ꝓmptu ponat ifirmꝰ sup tabulā planā
facie v̄sa v̄sus tabulā:⁊ priꝰ sit ligatꝰ ifirmꝰ cū latis fascijs
in subascellis:⁊ i spatulis:⁊ iteriꝰ ꝑ coxas circa anchas: ⁊
extremitates fasciaꝝ ꝯueniāt i vnū ex ꝑte supiori ⁊ iferiori
⁊ trahant fortiť a duabꝰ ꝑtibꝰ. Et qͦd fuerit ex spōdilibus
eminēs pellat:⁊ capita extremitatū ligamētoꝝ dictorū li/
gent cū duobꝰ lignis vt bñ possint trahi fortiter a mistris:
⁊ qñ fit extēsio fiat ipulsio apud gibbositatē.i.eminentia.i.
sup eā cū radice duaꝝ manuū.⁊ cū calcaneis ⁊ ipellat emi/
nētia v̄sus iferiora donec redeat ad locū suū:⁊ si fuerit neče
sedere desup ifirmū fiat:⁊ nihil ex h̄ timet. ¶ Subdit Al
Aliꝰ modus albucasis.
bu.si nō redit ꝑ hūc modū dcm̄ tūc accipe tabulā cuiꝰ lōgi/
tudo sit circa tria brachia:⁊ ꝯcaua i pariete de q̄ dixímꝰ q ē
iuxta ifirmū locū:i quā ꝯcauitatē igrediat extremitas tabu
le deīde pone mediū tabule sup spōdilē eminētē ⁊ pōat me/
dicus pedes suos sup extremitatē alterā ⁊ strigat bñ donec
coartet spōdiľ ⁊ redeat ad locū suū. ¶ Hal.ponēs ēt hūc eū
dē modū dixit:hoc ē ēt fiēdū si patiēs fuerit cōpressionē to
lerās:⁊ ꝙ fouea siue ꝯcauitas q̄ fit i pariete sit altior spōdi
libꝰ patiētis:neqʒ demissior multū:⁊ sic ēt pūctualť di. A.
¶ Et subdit Alb.si vis opari cū turno qͦd voluit manu fac
Tertius modꝰ albucasis.
hoc mō:⁊ ē vt figas itra apud caput ifirmi i postremo po/
dij siue disci duo ligna q̄rū lōgitudo sit brachij vnius apud
pedes eiꝰ ēt i postremo podij ligna duo:⁊ sit lōgitudo q̄ est
inter oē lignū palmꝰ vnꝰ:⁊ iā factū in oī ligno foramē in q̄
currit turnū:⁊ firmet oē lignū i terra multū ne moueat: ⁊
itromittat lignū rotūdū: ⁊ ē cornu in q̄ reuoluit ligamētū
in duobꝰ foraminibꝰ duoꝝ lignoꝝ:⁊ i extremitate eiꝰ ē fo/
ramē in q̄ firmat lignū cuiꝰ lōgitudo est palmi cū eo qͦd re/
uoluit ⁊ i duobꝰ lignis alijs est siľe illiꝰ:deide strigat liga/
mēta q̄ strixisti i pectore ifirmi in turno qͦd ē apͦd caput eiꝰ:
⁊ ligamēta q̄ strixisti i cruribꝰ eiꝰ i turno qͦd ē apͦd pedes eiꝰ
deīde stet apͦd oē turnū mīster vnꝰ q torq̄at manū.s.suā cū li
cinio i q̄ reuoluit turnū:⁊ medicꝰ equet spōdilē ꝺm ꝙ dixi/
mus. ¶ Et ꝺʒ epʒ ⁊ theodoricū cū tabula ꝑt fieri reductio
cōꝑmēͦ cū ea v̄ꝰ spōdilē eminētē strigēdo ambas extremi/
tates tabule.nec expedit ꝙ altera extremitas tabule ponat
in muro vľ pariete:nisi qm̄ ē opꝰ ꝯpressiōe valde forti.dixe/
rūt Haly.⁊.A.⁊ Ipoc.dixit.ꝯpssionē solā hꝰ refrenare ⁊c.

De dislocatiōe

spōdiliū alhosos dixit. A.alhosos
qñ dislocat tūc illud scit ꝺm ma/
gnitudinē dislocatiōis:scies ꝑ sensū iteꝝ ⁊ qͦd eger nō expā
dit pedē neqʒ i loco dislocatiōis neqʒ apud genu:imo ⁊ pli
catio genu ē ei laboriosior. ¶ De cura huiꝰ dislocatōis di/
xit Gal.si ꝯcauū fuerit os kabal ad anteriꝰ itromitte digitū
tuū in ano ad ꝑmēdū ad extra ⁊ eleua eū violēter:⁊ rectifi/
cet ēt ꝑs exterioris mēbri. Et. A.dixit.cū vis eq̄re illud oʒ
vt tu itromittas digitū tuū in anū.s.mediū digitū vsqʒquo
opponat loco deide ꝑme cū eo ad supiora cū fortitudie: ⁊
obserua cū manu tua altera locū alhosos donec equas ipʒ.
¶ Dixerūt Albu.Ha.⁊.A.cū reduxerit spōdilis: ⁊ equat
locꝰ tūc oʒ vt ponas empľʒ exiccatiuū.i.stipticū cū albumi
ne oui:sicut ē empľʒ Guil.qͦd sic fit.℞.oľi.ro.ʒ.i.mumie ma
sticis boliar.dragagāti gūmi arab.mirtilloꝝ.añ.ʒ.ß.cribel
lata icorporent cū oleo ꝑdicto:⁊ ouoꝝ albumie tāto ꝙ em
pľm fiat valde liq̄dū currēs:⁊ ponat sup locū:deinde pone
stuppā:⁊ deide astellā:cuiꝰ latitudo sit triū digitoꝝ:aut cir/
ca eos:⁊ lōgitudo eiꝰ sit tāta ꝙ gibbū.i.locū dislocatū ꝯti/
neat:⁊ in q̄sdā alias trāseat spōdiles sanas ab oī ꝑte: ⁊ sup
ipʒ pone pānos lineos.s.i circuitu:aut stupas lenes ne for/
te dura sit.⁊ dixit Guil.astella sit lenis ⁊ plicabilis. ¶ Teo
do.vero ⁊ eps ꝑdictus dixerūt.ꝙ ponant astelle magne vt
barilis:deinde liget cū ligamēto qͦd est neciū. ¶ Fcā liga/
tiōe.dixit Guil.flōmet ꝺ vena ꝯtrie ꝑtis:aut fiat scarificatio:
⁊ Theodo.dixit:qͦd ēt 3ͦ die minutio fit vtiliter: ⁊ regatur
vsqʒ ad tres dies cibis subtilibꝰ:deinde cibis tēperatis ad
grossitudinē declinātibꝰ fiāt clysteria ⁊ suppositoria ꝺʒ exi/
gētiā. ¶ Dixit Albu.si remāserit q̄dā eminētia in fine sana
tiōis.i.curatiōis ꝑdicte:tūc opʒ vt admistrent medicine q̄
mollificēt ⁊ leniāt cū admistratiōe tabule quā narrauimus
ꝑte lōgo:aut administrent in illo lamia plūbi.idē ēt. A. di/
xit.ad leniēdū aūt eminētiā illā.dixit Rogeriꝰ.ꝙ vngat lo
cus cū dialtea ⁊ martiatō cū lana succida ⁊ fiāt oīum frica/
tiones.⁊ Guil.posuit empľʒ qͦd sic fit.℞.olei.ʒ.vi.cere.ʒ.i.
resine.ʒ.iii.botyri.ʒ.ij.farine fenugreci thuris bdellij op/
poponaci.añ.ʒ.ß.piguedinis anseris ⁊ galliē.añ.ʒ.ß.dissol
uant oia ad ignē.⁊ cū dissoluta fuerint colent ⁊ dimittant
infrigidari ⁊ vsui reseruent. ¶ Dixit. A.si dislocent spōdi/
les ad aliqͦd lateꝝ equet.⁊ astella vel astellis duabꝰ ꝯstrin/
gant. Dixit Albu.qñ accidit eminētia in postremo spōdiliū
dorsi ⁊ putat ꝑ eā dislocatio ⁊ illud est os qͦd iā eminet.s.ad
gibbositatē faciēdū:q̄re nō oʒ ꝙ ꝑsūptio fiat ei cū hac me/
dicina.i.cū curatiōe dislocationis ꝑdicta:cū nō sit disloca/
tio sanabilis:⁊ si fiet fortasse accidere facit mortem.

¶ De dislocatione anche. Ca.xv.

Anche dislocatio dixit Gal. vt ponit.15.cō
tiñ.aut fit ad anteriꝰ.vʒ.ad ꝑtē ven
tris aut ad posteriꝰ.vʒ ad ꝑtē dorsi:aut ad iteriꝰ
vʒ.ad ꝑtē vētris.aut ad exteriꝰ.vʒ.ad ꝑtē silu
strē. Et Alb. dixit iūctura anche dislocat ꝺʒ q̈t
tuor ꝑtes:qͦd ē q2 dislocat ad iteriora ⁊ ad exteriora ⁊ ad añ
riora ⁊ ad posteriora. Et siľr dixerūt Haly.⁊.A.h̄ ēt testant
oēs moderni de dislocatiōe tractātes Guil.excepto q dixit.
ꝙ ñ ꝑt accidere nisi tribꝰ mōis:qm̄ ad exteriora nllō mō ꝑt
dislocari ꝓpter os anche ⁊ ligamētū eius:⁊ nescio q̄d mo/
uerit Guil.ad hoc ponēdū:nisi q2 fortasse nō vidit. ¶ Dixit
Gal.⁊ ponit vbi supra.ancha magis dislocat ad exteriꝰ ⁊
minꝰ ad interiora. Et. A.dixit siľr.minorat eius dislocatio
ad iteriora:⁊ pľm eius dislocatiōis est ad exteriora. Theo.
tñ dixit.oppositū.s.ꝙ pľm eius fit ad iteriora:⁊ puto ꝙ tex
tus sit corruptus. Dixit Ipo.in lib.articu.⁊ ponit.15.ꝯtiñ.
ꝙ raro accidit ꝙ dislocet coxa ad ꝑtē posteriorē. Et siľr di/
xit Albu.ꝙ paꝝ dislocat ad posteriora: ⁊ puto ꝙ fortasse
sic occurrit ei i experiētia. Haly.quoqʒ dixit.ꝙ ad āteriora
trāsitus raro fit:non intelligens respectu transitus ad an/
teriora vel exteriora.

Caus

Causa dislocationis anche qn̄q₃ est extrinseca.s.humiditas multa delata ad hanc iuncturā₃:q̄ remolliuit ligamēta:vñ fiūt ꝓlongata debilia nō potētia cōtinere in loco ꝓprio pixidē anche:vñ resilit ⁊ ad loca nō ꝓpria transit. Et dixit.A.a cā extrinseca casu vel ꝑcussione. Et dixit ēt.A. ꝙ qn̄q₃ accidit in dispōne ꝑtus ⁊ strictura sup̱ embrionē ꝙ dislocat̄ illi pes:sicut ēt dictū fuit de adiutorio in.c.suo.⁊ dixit exterior lr̄a ꝙ in hoc loco pes sumit̄ ꝓ oibꝰ mēbris ambulationis q̄ sunt a coxa inclusiue vsq₃ ad digitos pedū.nā in quacūq₃ iunctura dictoꝝ mēbroꝝ pōt ex dispōne partus accidere dislocatio. Et qn̄ accidit dislocatio anche ex cā partus dixit.A.tūc facit crus habere minutū deficiens a delatione corpis q̄re debilitat̄ ⁊ nō corrūpit̄ ⁊ accidit h̄ ꝑꝑ cām ⁊ ƀ₃ modū dictū supra in dislocatiōe adiutorij a sili cā.

De signis signa generis nota sunt ex dictis.nā reperitur eminētia in ꝑte in qua nō o₃ reperiri ⁊ lesio in operatione gressus.

Signa facte ad posteriora. ¶ Signa v̊o spēꝝ sunt qm̄ eiꝰ que est ad posteriora:vt dixit Gal.6.de interio.⁊ ponit̄.15.ꝯti.fic.in q̄bus dislocat̄ caput coxe ad ꝑtem posteriorē nō pn̄t extendere pedē in loco dislocato.s.in ancha neq₃ in loco reflexiones genu:cū huiꝰ intensio fiat vehementis ipedimēti eis.nā dixit Gal.l₃ articulus genu nullā patiat̄ molestiā in se:nō tn̄ poterit extēdi ex cōicatione inguinis. ¶ Dixit qdā.signū dislocatiōis ad posteriora est ꝙ nō pōt extēdere tibiā neq₃ flectere nisi flectat̄ inguen modice:⁊ pes erit breuior alio:⁊ inguē molle erit ⁊ caput coxe in loco nō ꝓprie manifesto. Et Albuc.dixit.nō expandit genu neq₃ pōt duplicare genu nisi ꝑus duplicet inguen:⁊ iō crus eiꝰ breuius est altero:⁊ inguē est mollificatū ⁊ caput coxe est apud locū ilij. Et Haly.idē dixit.sed dixit ꝙ videbis manifeste cap̄ coxe inatū loco. ¶ Dixit Guil.ꝙ pes infirmi inclinat̄ ad anteriora ⁊ curtat̄ cū hoc crus:ita ꝙ calcaneū nō applanat̄ in terra:⁊ est eminētia māi festa in posteriori. Et qdā dicūt.ꝙ caput coxe decliue est ad obliquationē genu.

Signa facte ad anteriora. ¶ Eius aūt q̄ est ad anteriora signa sunt.dixit Albuc.ꝙ extra expādit crus suū ƀm cōplemētū suū:vñ nō duplicat ip₃ absq₃ dolore:q est in genu ⁊ si conat̄ ad ambulandū nō pōt sup̱ illō ad anteriora. Et silr̄ dixit Haly.cui anche euulsio est ad anteriora qde pōt extēdere ꝑfecte.duplicare aūt nō pōt:qm̄ accidit abinde genu dolor ⁊ lāguor:⁊ sic ambulare nō pōt sup̱ illud ad anteriora. Et silr̄ dixit Haly.cui anche euulsio est:ad anteriora qdē pōt extēdere ꝑfecte.duplicare aūt nō pōt:qm̄ accidit abinde genu dolor ⁊ languor:⁊ si ambulare voluerit nō pōt sup̱ illud ad an̄riora:⁊ qdā addūt ꝙ in iᵃ retinet̄ vrina ⁊ inflat̄ inguen.

Signa facte ad interiora. ¶ Eius v̊o q̄ ad iteriora dixit Gal.⁊ ponit̄ vbi supra.pes dislocatꝰ erit lōgior alio pede sano ⁊ genu erit eminēs magis q₃ aliud nec poterit patiēs pedē reflectere de loco inguinis:⁊ inguen erit inflatū ⁊ tumēs eo ꝙ caput coxe fixū est in eo. ¶ Et Albuc.dixit.qn̄ tu cōiūgis crus infirmi sanū cū infirmo infirmū est lōgiꝰ ⁊ est genu eminēs plus q₃ sanum:⁊ silr̄ dixit Ha.⁊.A.⁊ subdit Albu.nō pōt ifirmꝰ duplicare pedē suū apud inguen:⁊ est locꝰ q seq̄t̄ iguen ap̄atꝰ ap̄ate calo ꝑꝑ qō caput coxe iā ꝑuenit illuc ⁊ retinet̄ vrina eiꝰ ⁊ ap̄ant̄ inguina eiꝰ. Et silr̄ dixerūt Haly.⁊.A.⁊ addit Hal.⁊ videbis nates eius q̄si spasmo affectas.

Signa facte ad exteriora. ¶ Dislocationis v̊o q̄ est ad exteriꝰ signa ƀm Gal.vbi supra.qm̄ pes est breuior sano:⁊ inguen erit ꝯcauū:⁊ qō ꝓximū est ei de ꝑte exteriori erit iflatū ⁊ erit genu ꝯcauū ad interiꝰ. Dixerūt Alb.⁊ Haly.⁊ illa dislocatio signis denotat̄ ꝯrijs eis q̄ dicta sunt in dislocatione ad anteriora.dixit.A.si dislocat̄ ad exteriora breuiat̄ pes ⁊ apparet in inguine ꝓfunditas ⁊ accidit ei qō opponit̄ ei a posterioribꝰ eminētia ⁊ inflatio ⁊ genu eius est ac si ipsum sit submersu₃ ad interiora.

Prono^s. ¶ Dixit Gal.⁊ ponit̄ vbi supra.dislocatio ⁊ fractura si fiant in ancha euadere laboras non poterit eis ꝙ nō sit claudicās l₃ reformatio in eis fuerit bona:⁊ oino pes breuis erit:⁊ o₃ restaurari cū hoc vt notificetur:⁊ ꝓprie si senex fuerit aut infans. ¶ Dixit Gal.In quo accidit huiꝰ articuli dislocatio in infantia ꝑ tp̄s longū morans sic carebit cura.vñ o₃ fieri h̄ cura velociter. ¶ Et Hal. silr̄ dixit.si in pueris coxā euelli ꝯtigerit:⁊ sic aliquāto fuerit tp̄e ad locū nō redibit os suū.in oibꝰ aūt reliq̄s hoibꝰ si euulsio h̄ apud eos nō veterascēs s₃ cito curat̄ redit in locū suū ⁊ sanat̄.cū aūt diutiꝰ morat̄ nō redit ⁊ oino nō sanat̄. Festinādū est igit̄ in reductiōe dislocationis anche cuiuscūq₃ spēi fuerit dislocatio. ¶ Dixit eni.A.ad curandū sit festinatio.nā si nō redit velociter fortasse effundent̄ ad eā hūiditates ⁊ putrefient ⁊ ꝑducēt ad putrefactionē totiꝰ mēbri ⁊ sequet̄ illud de timore qō scis imo dixit Guil.ꝙ si h̄ os dislocatū fuerit lōgo tp̄e ⁊ induratū remāserit ⁊ nō restaurat̄:nō intromittere se in eiꝰ cura magis honorabile ⁊ ꝯueniēs mihi vr̄ q₃ itromittere. Et Albu.dixit.op₃ vt ꝯsideres si dislocatio est vetusta q̄ iam antiquat̄ cū h̄nte ipsa₃:⁊ deinde administra reductionē suā.⁊ remanet ƀm dispōnē suā.s.dislocatā nō est in ea curatio oino.nō ergo o₃ vt p̄sumptio fiat ei ꝓculdubio posita. ¶ Dixerūt Ro.⁊ Rolādus.si vertebꝝ casu vel ꝑcussione aliq̄ resilierit a scia vel ꝑꝑ hūorē illuc ꝺ̄scēdēte si neruus q ossa cōiūgit.i.ligamētū qō cōiūgit vertebru₃ cū pixide rūpat̄ in eternū fiet claudus neq₃ meliorari pōt:⁊ hoc idē est de incisione ligamēti adiutorij:⁊ cuiuscūq₃ alterius iuncture:qm̄ si incisu₃ fuerit nō est ampliꝰ ei spes cure.

Cura itaq₃ cōis q̄ oibꝰ cōpetit euulsiōis anche spēbꝰ.dixit Haly.ea est quā posuit Hyp.⁊ est h̄:vt coxa aprehēsa disgregationē.i.iuncturā dextrorsu₃ ⁊ sinistrorsu₃ cōcutias:⁊ sic vertebrū in foueas reducas.⁊ Albuc.dixit.in illa q̄ est recēs ⁊ est altera q̄tuor spēꝝ cuiꝰ ꝓpera vt voluas iuncturā ⁊ extēdas ipsa₃ ad iteriora ⁊ exteriora ⁊ moueas eā dextra ⁊ sinistra.fortasse.n.redibit ⁊ nō indigebit alia cura. — p^us modus cōmunis.

Si aūt nō redit h̄ mō.dixit Albu.tūc o₃ vt p̄pares ministrū fortē q extēdat crus eiꝰ a ꝑte inferiori aut cū manibus suis aut cū ligamēto q̊ ligat̄ supra crus eiꝰ ⁊ supra genu. Et nota ꝙ h̄ ligamētū o₃ eē latū:⁊ p̄pares ministrū aliū q extēdat manꝰ suas ꝺ̄supita vt itromittat manꝰ suas sub titilicis egri.⁊ p̄pares aliū ministrū q stringat cū ligamēto leui supra radicē coxe ⁊ teneat extremitatē eius ligamēti ⁊ extēdat cū eo. Et sit extēsio eiꝰ ab iteriori ꝑte inguinis ad ꝑtem furcule aut a posteriori a ꝑte dorsi:⁊ sit eoꝝ extēsio oiu₃ triū vna.s.silr̄ donec eleuet̄ ifirmꝰ cū corpe suo a terra ⁊ remaneat pendēs:⁊ medicꝰ tūc conet̄ ad reducᵗⁱᵒⁿᵉᵐ eiꝰ:⁊ idē in snīa dixit Hal.

Sc^d^s modus. ¶ Est ⁊ alia curatio cōis modernoꝝ:⁊ est vt minister fortis fortiter extēdat crus infirmi ad iferiora cū manibꝰ suis:aut cū ligamēto lineo amplo.s̈.genu eiꝰ posito:⁊ sit aliꝰ minister q corpꝰ infirmi fortiter teneat:deinde posito ꝺ̄subtus ligamēto alio siue fascia medicꝰ sit ex latere infirmo ⁊ teneat vnā extremitatē ipsiꝰ ligamēti siue fascie:⁊ sit aliꝰ minister ex alia ꝑte q teneat aliā extremitatē:⁊ sic ambo equal̄r extēdēdo stringāt iuncturā.medicꝰ v̊o sit sollicitus ex latere suo qō ipellat eā pedibꝰ ac manibꝰ suis donec ad locū ꝓpriū reducat̄.

3us modus. ¶ Rogeriꝰ aūt ⁊ Rolādus posuerunt aliā curationē:⁊ est qō p̄ iaceat supinꝰ infirmꝰ:⁊ medicꝰ sedēs ei oppositꝰ manibꝰ ⁊ pedibꝰ ꝯtra ip₃ iprimēdo inter vnā coxā ⁊ aliā extēdat crus infirmu₃:dū aliꝰ vir fortis teneat firmiter corpꝰ ad supiora:aut ip₃ attrahat:⁊ medicus manibus trahendo ⁊ pedibus premēdo vertebrum ad proprium locum ꝺ̄educat.

De speciali aūt mō reductionis anche ƀm spēs suas dixit Albuc.in reductione eiꝰ:qn̄ dislocat̄ ad interiora op₃ vt resupinet̄ ifirmꝰ sup̱ latꝰ suū:deide ponat̄ ligamētū supra radicē eiꝰ in eo loco q est inter caput coxe:⁊ locū q est sub iguine:deinde extēde ligamētū ad sursu₃ a ꝑte iguinis ad altiorē ꝑtē corpis ad ꝑtē furcule:deinde accipiat minister aliꝰ fortis tibiā:et brachiū:et moueat medicus locū grossu₃ coxe infirme:et extēdat ad exteriora extēsione vehemēti:ipsa.n.redit ad locū suū. ¶ Et dixit Albuc. — Reductio facte ad interiora.

ꝙ h̄ spēs curationis est facilior reliqs qbꝰ reducit̃ h̄ mēbꝝ. Et Haly. de hac spē dixit. opꝫ cū ad interiora fit euulsio ligamētoꝝ medicamē sup coxe ponē̄ radicē inter coxas vtrasq̄ loco qui sub inguinibus est ⁊ furculis ipsis: p̄cipiesq̄ viro forti p̄mere coxaꝝ locū grossuꝫ cū vtrisq̄ cubitꝭ .i. brachijs: ⁊ ad exteriora extēdas: qm̄ sic redibit disgregatio ad locuꝫ suū.

Aliꝰ modus.

Et subdit Albu. si aūt excusat̃ sup te: ⁊ nō obedit tibi ad introitū cū hac spē curationis oino: tūc oꝫ vt ligent̃ duo pedes ifirmi sil' cū ligamēto forti leni: ⁊ sup duos calcaneos ⁊ sup duo inguina: ⁊ sit lōgitudo cuiusq̄ cū cōpare suo q̄ztitas q̄tuor digitoꝝ ⁊ sit crus ifirmū extēsum altero q̄ztitate duoꝝ digitoꝝ: deide suspēdat̃ ifirmꝰ sup caput ligni qḋ sit in domo: ⁊ sit lōgidᵒ eiꝰ a terra q̄ztitas duoꝝ brachioꝝ: deinde p̄cipe iuueni forti: vt moueat cap̄ coxe: ⁊ suspēdat̃ cū ifirmo iuuenis aliꝰ mouēs coxā cū fortiᵗᵉ: nā iūctura redit i locū suū cū velocitate. De h̄ mō curatiōis. dix̄. A. est modꝰ aliꝰ cū q̊ igredit̃ caput coxe absq̄ extēsiōe ifirmi sup ligᵐ .i. sup tabulā: ⁊ est modꝰ quē laudauit Hyp. ⁊ ipse extimat: qḋ opꝫ vt ligent̃ manꝰ ifirmi sil' cū ligamēto forti ⁊ leni ⁊ lato: ⁊ ligent̃ pedes ifirmi ambo cū ligamēto lato forti ⁊ leni sup duos calcaneos: ⁊ sup duo genua: ⁊ sit lōgidᵒ cuiusqꝫ a ꝯpari suo q̄ztitas q̄tuor digitoꝝ: ⁊ sit crus ifirmū extēsū plus altero q̄ztitate duoꝝ digitoꝝ: ⁊ suspēdat̃ ifirmꝰ sup cap̄ ligni: ⁊ sit lōgitudo eiꝰ a terra q̄ztitas duoꝝ cubitoꝝ: deide currat adolescēs hn̄s adolescētiā .i. fortiⁿᵉᵐ. al's. expiētiā huiꝰ opōnis puber cū brachijs suis ⁊ attrahat coxā ifirmā i grossiori loco eiꝰ: vbi est caput coxe iteꝝ: ⁊ suspēdat̃ cū ifirmo subito: nā iūctura cū factū fuerit illḋ cū ea igrediet̃ ad locū suuꝫ cū q̊lꝫ studio: ⁊ iste modꝰ ē facilior alijs: qm̄ nō eget opōne plīma: verūtn̄ pl'es medicātiū nō bn̄ opant̃ i eo: qm̄ ipsi spernūt eū pp̄ suā facilitatē.

Aliꝰ modus.

Posuit ēt. A. aliū modū reductionis dislocatiōis: ⁊ ē vt extēdas pedē: deide fac eū redire cuꝫ violētia. al's. cū vehemētia .s. fortⁿⁱˢ tue: ⁊ h̄ postq̄ꝫ moueris eā dextra ⁊ sinistra: dōec opponat̃ ei ad qḋ redit̃: ⁊ pone pedi q̄sꝫ staphā. ⁊ strige d'sup.

Aliꝰ modus.

Dixit Guil. ordiet medicꝰ tres medicos ꝺꝫ modū dictū .s. in curatiōe cōi. ⁊ ifirmū sup tabulā latā ponat corpe supino: ⁊ ponat medicꝰ mātile inuolutū iter coxā ⁊ testiculos ⁊ sit medietas mātilis tracta v'sus spinā: ⁊ alia eiꝰ medietas v'sus vmbilicū i p̄te domestica: ⁊ meᵐ v'o ipsiꝰ mātilis sit locatū sup os cōtētū in loco: ⁊ h̄ fcō oꝫ restaurator p̊ p̄cipere ministro q tenet genu: ⁊ illi q regit crus violēter: vt cū minori tn̄ dolore q pōt fieri ꝺꝫ qḋ reqrit opō talis trahat̃ os coxe dislocatū ad iferiora ⁊ ipꝫ moueat: ⁊ cū restaurator sentit ꝙ motū fuerit os violēter cū mantili hora motionis trahat ipsuꝫ ad supiora ⁊ reducat ad locū suū. oꝫ hic suppleri ꝙ tertiꝰ minister firmiter teneat corpꝰ infirmi.

Reductō facte ad exteriora.

Dislocationis

aūt anche ad exteriora. dix̄ Albuc. ꝙ opꝫ vt iaceat ifirmus sup podio ꝺm ꝙ narrauimꝰ supra in hn̄te gibbositatē .i. eminētiā spondiliū: ⁊ stringat̃ ligamētū sup crus eiꝰ ifirmū ꝓprie ⁊ super pectꝰ eiꝰ: deinde ponant̃ ligna duo: vnū apud pedes eius: ⁊ alterū apud caput: deinde ligᵐ additū in meᵒ podij fixū bn̄ sup qḋ inuoluti sūt pāni hūidi .i. lenes vt nō ledāt ifirmū: ⁊ sit ligᵐ iter coxas eiꝰ vt nō attrahat̃ ad iferiora apḋ extēsionē: deinde extēdat ois minister ad p̄tē suā: ⁊ medicꝰ equet reductionē manu sua. si ḡ obedit ad reductionē bn̄ erit: ⁊ si nō pone sup ipsaꝫ tabulā: ⁊ p̄me ipsaꝫ. sic̄ diximꝰ in gibbositate eq̄l'r: verūtn̄ oꝫ vt iaceat ifirmꝰ sup locū suū sanū. Aui. aūt dixit. oꝫ ꝙ extēdat̃ ifirmꝰ ꝺꝫ qḋ diximꝰ cū ligatura q̄ est sup alkafagi inguinis: ⁊ furculā: deinde nec̄iuꝫ est medicāti: vt eleuet vertebrū de foris ad interiora postq̄ꝫ posuerit extremitatē tibie in aliq̄ p̄te fouee quā diximꝰ: vt stringat sup eā: ⁊ sint aliq ministroꝝ ex p̄te sane ipellētes iteꝝ: ⁊ opponatur ipulsioni medicātis: vt nō ipellat̃ pl'm.

Aliꝰ modus.

Et iteꝝ posuit Aui. aliū modū curatiōis huiꝰ dislocatiōis: ⁊ dixit. qn̄ dislocat̃ ad exteriora: opꝫ tūc vt restaurator affirmet extremitatē coxe q̄ est cap̄ genu: ⁊ moueat eā ꝯᵒ motꝰ p̄dicti: ⁊ sit alius tenēs ab extremitate alia mouēs eā ꝯ̄rio motꝰ p̄mi: ⁊ iā ligauit ad eā vittā aut funē. Dixit Raꝭ. 15ᵒ ꝯti. venit infans qdā ad marescā: cuiꝰ ancha dislocata erat ad exteriꝰ: ⁊ pes eiꝰ factꝰ est dolēs ⁊ breuior: vn̄ feci eū iacere sup latꝰ: ⁊ eleuaui caput genu ad p̄tē .i. versus p̄tē exteriorē: ⁊ posui manum sup locū in quo caput anche fuerat gibbosum impellere illud: ita ꝙ submersum est cum violenita.

Dislocationis

anche ad an̄riora curatio est. dixit Gal'. ⁊ ponit̃ vbi .s. vt extēdat̃ cū fune forti in radice vritidis p̄ fortē viꝝ eleuātē cū violētia ⁊ retinētē patiētē dū extēdit̃ pes ipsiꝰ ad exteriꝰ: ⁊ ipellere oꝫ chirurgicꝰ cū manu ipsiꝰ coxā penes genu ad interiꝰ cum violētia: qm̄ igrediet̃. Dixit Albu. opꝫ vt extendat̃ crus infirmi velociter ꝺꝫ eādē narrationē dictā sup podiū: ⁊ ponat medicꝰ palmā manꝰ sue d'xtre sup iguen ifirmū: deinde coartet ipꝫ cū manu altera: ⁊ cū coartatiōe illa ponat ipꝫ extēsuꝫ ad iferiora v'sus genu. Et Aui. dix̄. oꝫ vt extēdat̃ infirmꝰ. deinde ponat vir fortis radicē vole manꝰ sue dextre sup iguen ifirmū: ⁊ coartet ipꝫ cū manu altera: ⁊ s̄bdit. ⁊ ipe cū h̄ ponat coartationē extēsaꝫ ad iferiorē ad p̄tē genu. Et Haly. dixit. opꝫ crus duplicare fortiter: donec pes iteriꝰ tangat iguina: ⁊ sic os i foueā reduces. Et Aui. dixit. p̄cipiat̃ vt flectat genua: ⁊ teneat vir fortis eū ex p̄te emūctorij: ⁊ restaurator manu sua cap̄ coxe apḋ genu trahat ipsā ad iteriora: ita vt ipellat ad extreᵗᵉᵐ aliā ⁊ ipellat ipꝫ ipulsiōe tēdēte ad supiora ⁊ exteriora: ⁊ si adunat eū aliꝰ ab extreᵗᵉ alia ꝯ̄rio motꝰ eiꝰ: ⁊ iaꝫ ligauit eā cū vitta: aut cū fune erit bonū.

Dislocationis

v'o anche ad posteriora curatio ē. dixit Albu. opꝫ vt nō extēdat̃ infirmus ad infeʳᵃ cū est eleuatꝰ sup terrā Hyp. opꝫ vt sit positꝰ sup rē durā: sic̄ oꝫ eū cuiꝰ dislocat̃ ancha ad exteʳᵃ ꝺꝫ illḋ qḋ diximꝰ de accubitu eiꝰ sup duas anchas: ⁊ ēt sup faciem suā ⁊ ligamēta extēsa sint: sic̄ diximꝰ nup: ⁊ fiat ꝺꝫ ꝙ dcm̄ est in dislocatiōe ad exteʳᵃ: ⁊ oꝫ vt administret̃ ꝯp̄ssio cū tabula sup locū ad quē egredit̃ iūctura. Aui. quoq̄ꝫ dixit. nō oꝫ vt ifirmꝰ extēdat̃ ad ifeʳᵃ eleuatꝰ sup terrā Hyp' oꝫ vt sit positꝰ sup aliqḋ durū: sicut iteꝝ oꝫ ꝙ ancha eiꝰ dislocat̃ ad exteriora. oꝫ ḡ vt extēdat̃ iferiꝰ ifirmꝰ sup lignū: aut podiale sup faciē suā: ⁊ sint ligamēta stricta nō sup coxā Hyp. super crus: ⁊ oꝫ iteꝝ administrare ꝯp̄ssionē cū tabula sup alhafagi .i. ad locū ad quē egredit̃ iūctura. Et posuit iteꝝ. Aui. vnaꝫ curā cōeꝫ ꝯueniētē dislocationi anche ad an̄ ⁊ post. ⁊ dixit: in illa q̄ est ad an̄riora: aut posteriora strigat restaurator radicē coxe cū ligatura lata: ⁊ capiat sup hūeꝝ ad p̄tē quā oꝫ ꝺꝫ declōnē dislocatiōis: ⁊ accipiāt duo viri duas extremitates ligature āple: deide extēdāt eā oēs sil' extēsiōe q̄ extēdāt ifirmū in aere. ⁊ cū hꝰ ē pol'e vt redeāt modi p̄dicti ad rectificationē. Et sigᵐ reductiōis āche. dixit Albu. nō occultat̃ tibi: ⁊ ē vt extēdas duo crura ifirmi: ⁊ qn̄ vides ea eq̄lia ⁊ infirmꝰ strigit crus suū ⁊ expādit ipꝫ absq̄ excusaⁿᵉ: tūc scias ꝙ iā redijt mēbꝝ ꝺꝫ ꝙ opꝫ. Dixerūt Rog. ⁊ Rolādꝰ mēsurēt̃ pedes vt sciat̃ vtꝝ bn̄ stet: ⁊ v'tat̃ ēt ifirmꝰ vt medicꝰ nō decipiat̃ ⁊ mēsurent̃ calcanei: ⁊ si ābe nates eq̄l'r fuerint bn̄ erit. Dix̄ Albu. cū ḡ ꝯplet̃ reductio ꝺꝫ ꝙ oꝫ ꝯiūge duas coxas ⁊ pone empl'ꝫ ⁊ strige: ita vt nō moueat̃ ancha ad aliq̄ꝫ p̄tē: ⁊ adhereat ifirmꝰ qeti tribꝰ diebꝰ aut 4ᵒʳ: ⁊ qdaꝫ dixerūt. vsq̄ꝫ ad 5ᵐ diē vel 7ᵐ. deide solue ligaturā: ⁊ empl'ꝫ ⁊ cōpara crus cū altero: ⁊ si videbis ea eq̄lia i statu: tūc scias ꝙ iā dislocatio firmata ē. absolue ḡ ifirmū ad ābulādū: sꝫ si vides aliqd mollificatiōis tūc redi: ⁊ ēpl'a illḋ ⁊ strige illud ꝺꝫ stricturā tuā p̄mā ⁊ dimitte eā tribꝰ diebꝰ: deide solue illud ⁊ fac ipꝫ tardare i ābulatiōe sup vtrūq̄ꝫ crus donec ꝯfortet̃ bn̄. Dixit Raꝭ. 15. ꝯtin̄. ligari feci genua: ⁊ cū akab: ⁊ cū pollicibꝰ pedū sil'. Et. A. dixit. strige sup coxā ⁊ sup genu strictura q̄ ꝺuet eā. Et dixit iteꝝ Raꝭ. si dislocat̃ ancha ad exteriꝰ: iaceat patiēs sup p̄tē dislocaⁿⁱˢ: ⁊ sedeat sup vtrūq̄ꝫ cubitū: qm̄ h̄ subueit sup bonā reuersionē: ⁊ stabilitatē ipiꝰ

in loco ꝓprio ꝓhibẽdo ꝙ nõ egrediat̃ ab eo post ei⁹ restitutionẽ. ¶ Dixit Guil. fcã eq̃tiõe ponat̃ ẽpl'z ꝯstrictiuũ supius narratũ cũ petia ꝯphẽdẽte totã anchã ⁊ inguẽ: ⁊ nullo'' sup locũ lesũ põat̃ ol'z ro. nec p se: nec cũ petia: q̃zuis h̃ fiat i plurib⁹ alijs locis supra narratis: qm̃ h̃ mẽbꝝ magnitune sua ⁊ difficultate sue locatiõis idiget ꝯstrictiõe forti ⁊ durabili: ⁊ nõ mollificatiõe aliq̃. sup petia ẽo ẽpl'i ponant̃ faldelle õ stupa in mõ ꝯueniẽti vt tot⁹ loc⁹ cũ inguine ab ipsis ꝯphẽdat̃ ⁊ inuoluãt̃ faldelle ipse in ẽpl'o fcõ molli valde. ⁊ ipleat̃ loc⁹ inguinis cũ petia vl' stupa vt vacuitas loci nõ ipediat ligaturã: ⁊ liget p⁹ h̃ mẽbꝝ cũ binda cui⁹ latido sit plusq̃z palmũ vnũ. ⁊ reipleat̃ binda sub inguine: ⁊ sup nodũ ⁊ ꝯuertat̃ ad ptẽ sanã v̾sus vmbilicũ ⁊ spinã: ⁊ firmet̃ q̃lz reuolutio binde cũ filo: ⁊ acu ita vt possit durare p̃terq̃z moueat̃ aliq̃ reuolutio vsq̃z ad tp̃s 2e liganis: fcã ligne ⁊ bñ firmata vngat̃ locus circa bindã cũ defensiuo fcõ ex oleo ros. aceto bolo ar. ⁊ silib⁹: ⁊ locet̃ ad iacẽdũ corpe supino. ¶ Et dix̃ Guil. ꝙ si cũ dislocne anche fuerit vuln⁹ magnũ regrẽs ꝯducturã ptiũ iudica ipsaz dislocnem in tali loco eẽ incurabilẽ: tũ ꝑꝑ difficultatẽ locanis: tũ ꝑꝑ magnem mẽbri q̃ ipediret firmaiem. al's. sanationẽ loci cũ vulnere: ⁊ vulnus ipediret eq̃tionẽ ⁊ mollificaret locũ: ita ꝙ nõ posset firmari: s; tñ ꝑꝑ h̃ nõ d̃sistas ab opõne bona ⁊ laudabili: ⁊ facias ꝓ posse ꝙ mẽbꝝ p̃ reducatur ad locũ ⁊ liget̃ ⁊ ẽpl'et̃ cũ incisiõe petie: ⁊ ẽpl'i ad modũ vulneris: ⁊ cũ ligatiõe fcã fenestra: ita ꝙ vuln⁹ appeat: ⁊ postea suat̃ vuln⁹: ⁊ sup suturã ponat̃ puluis ꝯfuatiu⁹ suture: qõ sic fit. ℞. sanguis draco. masticis: ⁊ gũmi arabici. añ. ʒ. 5. ⁊ sup puluerẽ ponat̃ ẽpl'z mũdificatiuũ ⁊ curet̃ vuln⁹ ⁊ mũdificet̃ oi die. ¶ In h̃ casu sũt qdã medici q añ deductionez suunt locũ vulneris: ⁊ ꝓcedũt cum cura vulneris vsq̃z ad 3m diẽ: ⁊ 3a die equãt dislocnem: q2 tũc sãguis ꝯstrict⁹ ẽ: ⁊ labia sũt applicata q̃dãmõ: ⁊ tũc reducũt mẽbꝝ dislocatũ ad locũ suũ. ¶ Dixit Guil. h̃ mod⁹ cure q̃zuis possit aliqñ ꝯcedi: tñ sic nõ mihi placet: q2 timeo ne si sic dimittat̃ ꝙ ꝑꝑ dolorẽ q nõ cessaret ex ipfecta opõne intm̃ inflaret̃ loc⁹ ⁊ aparet̃ ꝑꝑ ꝯtinuũ cursũ hũoꝝ ⁊ restauratio postea nõ posset fieri: ⁊ sic infirm⁹ remaneret in infirmitate sua: ⁊ fieret incurabilis.

Cura dislocatiõis cũ vulnere.

In cura aũt dislocatiõis ꝓueniẽtis a cã itrinseca mollificãte sic ꝓcedẽdũ est vt reducat̃ os ad locũ suũ: ⁊ teneat̃ firmũ in loco cũ ligatura: ⁊ empl'o multe dislocationis: ⁊ notat̃ ꝯtinue regie exiccatiuo: fm ẽt sex reꝝ oia gñia nõ näliũ: ⁊ fiãt purgnes pl'es: ⁊ frequẽtes cũ menis educẽtib⁹ hũites flãticas a mẽbris remot[]: ⁊ ẽ sic ꝯtinuãdũ p mẽses oi mẽse soluẽdo ligaturã q̃ter vel qnqes: ⁊ ꝯsideret̃ tũc si iũctura d̃siccet̃: ⁊ mẽbrũ firmet̃ i loco suo: ⁊ sic ꝓcedat̃ tũc cũ h̃ regie vsq̃z ad finẽ cure. ¶ Si v̾o nõ d̃siccat̃ ⁊ nõ firmat̃ tũc neče ẽ vt loc⁹ vrat̃ siue cauteriçet̃. ¶ Ait. n. Hyp. 6o aff. qbuscũq̃z a sciatica molestatis resilit vertebrũ. ⁊ rursus incidit in locũ suũ his mucillagines fiũt. i. facte sũt q̃ remolliũt ligamẽtũ: ⁊ his tabescit crus: ⁊ claudicãt̃ si nõ vrant̃ ⁊ modus cauteriçatiõis fieri dz sic̃ dcm̃ ẽ in capo in sciatice cura.

Cura facte ab humiditate trinseca.

¶ Rursũ q̃rũcũq̃z v̾tebrũ p multũ tp̃s: aut p ãnũ ẽt si a cã ꝓuenerit extrinca cure onus nõ suscipe honorabili⁹ est: qm̃ raro euenit vti in suũ possit redire locũ: ita ꝙ firmet̃ in eo: cũ p̃dictiõe tñ cura suscipiẽda est: ⁊ loc⁹ p̃ balneis ⁊ ẽpl'is mollificãdus ẽ: deinde vt dcm̃ ẽ v̾tebꝝ ad ꝓpriũ locũ reducat̃ liget̃ ⁊ empl'et̃: sic̃ supradictũ est: ⁊ p̃dicto mõ curat̃ ois iunctura mollificata ⁊ elõgata: siue alguatui: õ cui⁹ cura dix̃ Ras. 15. ꝯti. curet̃ cũ ligatura eleuãte illõ ⁊ reb⁹ stipticis cũ caliditate. scz ẽpl'atis sup locũ. Et si chirurgic⁹ p̃cepit puero hñti cubitũ dislocatũ elõgatũ ad ꝯstrĩgẽdũ brachiũ ad supi⁹: ⁊ ad ipellẽdũ cap̃ adiuuati: vt nõ adhereat bñ cũ cubito. ¶ Dix̃ Aui. reducat̃ os mollificatũ. s. ⁊ ꝑꝑ mollificanem elõgatuz: ⁊ egressuz a suo loco näli ad inferiora illi⁹ in q̃ qescit. i. qescere dz s; näz: ⁊ a quo mollificatũ est. i. ꝑꝑ mollitiẽ egressuz est. Et post reducnem ei⁹. dixit Aui. empl'et̃ cũ ẽpl'is qb⁹ est v̾t⁹ stiptica cõmixtis cũ eis q̃ hñt v̾tutẽ calefactiuã: sic̃ si mini-

Cura dislocatiõis antique.

strant̃ galle: ⁊ balaustie ⁊ acatia ⁊ silia: cũ aliquãtulo castorei additi ⁊ vsnee: ⁊ iteꝝ subijciat qõ est sic̃ nux cypssi: ⁊ iunipi ⁊ reliq̃ q̃ cadũt in empl'is rupture. s. siphac: deinde stringat̃ sic̃ cap̃. s. cũ ligatura. ¶ Empl'm optimũ in h̃ sic fit. ℞. mirtilloꝝ gallaꝝ psidie balaustie: acatie sumach spodij: karabe thuri sauine cypi castorei capitꝫ rosaꝝ fruct⁹ tamarisci. añ. ʒ. 5. farine molẽdini ⁊ siliginis. añ. ʒ. 5. ꝯficiant̃ postq̃z cribellata sĩt cũ vio rubo stiptico ⁊ albumib⁹ ouoꝝ ⁊ supponãt̃.

¶ De dislocatione genu ⁊ rotule eius. Cap. xvj.

Genu dixit Gal'. vt ponit̃. 15. ꝯti. dislocat̃ ad diuersas ptes p̃terq̃z ad ptẽ añriorez: qm̃ oculus genu. i. rotula illud ꝓhibet tũc dixit declinabit ad interi⁹ in dislocatiõe: ⁊ ad exteri⁹ nõ: eo ꝙ ꝓhibet eũ capula ei⁹. ¶ Dixit Albuc. genu dislocat̃ s; tres modos. s. ad exteriora ⁊ ad interiora. i. ad ptẽ siluestrẽ ⁊ domesticã: ⁊ ad infera siue postera: ⁊ nõ dislocat̃ ad añriora. Et. A. silr dixit. ꝙ genu dislocat̃ ad oẽz ptẽ p̃ter q̃z ad añriorẽ ꝑꝑ rotulã: ⁊ adiutoriũ ei⁹. i. ligamẽtuz ei⁹. Dixit. A. genu est velocis dislocnis. s. ẽt a cã extrinseca. ¶ Dix̃ ẽt Gal'. ꝙ dislocat̃ penes lentũ motũ in aliq̃ dislocatione. ¶ Dixit Aui. fortasse sunt absq̃z cã preter deambulationẽ velocez: aut lubricat parũ: sicut carnalis. s. ꝑs vt dixit lr̃a extra. ⁊ multotiens dislocatur absq̃z cã preter saltum.

De signis

Dixit Albuc. signũ dislocationis eius est vt p̃cipias infirmo ꝙ applicet crus suũ ad coxã suã: ⁊ cum nõ adheret cũ coxa: tunc scias ꝙ genu est dislocatum.

De cura.

Dixerunt qdã ꝙ sicut dislocatio poplitis de facili fit: ita ⁊ facil'r restaurat̃: nã p se cũ hõ erigitur violẽter sup crus ⁊ sup genu redit ad locũ suũ p̃ter ꝙ medicus opet̃ aliqd. Si ãt nõ rediret sit vn⁹ minister q teneat crus egri fortiter: ⁊ medic⁹ ip̃e palpãdo genu in latũ ⁊ in lõgũ reducat ipsuz quo facto ponat̃ desup petia ĩfusa in oleo ros. ⁊ exp̃ssa: ⁊ desup ponant̃ faldelle de stupa in aqua p̃us infuse ⁊ bene expresse: ⁊ post expressionẽ intincte in empl'o cõstrictiuo: ⁊ liget̃ cũ fascia q̃tuor digitoꝝ lata. Et bñ firmet̃ ⁊ dimittat̃ sic vsq̃z ad 4m vel 5m diem. ¶ De reductione genu. dixit Gal'. ⁊ ponit̃ vbi supra. ꝙ curari dz per extensionem ⁊ mollitiẽ ⁊ restitutionẽ: ⁊ restituti cõstrictionẽ cũ ligatura q̃ nõ soluat̃ ad plures dies. Et dixit. quotiẽs restituere volueris articulũ genu sedeat patiens sup scamnũ. deinde eleuet̃ pes eius modice: deinde duo viri auxiliũ dent ad extendenduz manibus ipsoꝝ de pte supiori ⁊ inferiori violenter: deinde chyrurgicus intromittat articulũ in loco suo restituendo ipsuz ei: deinde liget̃ condurabil'r. al's. cõdominabiliter. ¶ Dixit Albuc. restitutio omniũ modoꝝ dislocationis genu est vt facias sedere infirmũ rectũ: ita vt iã extendat crus suũ sup illud: ⁊ adhere dorsuz tuũ ad faciez eius: ⁊ pone pedes ei⁹ inter pedes tuos: deinde adherere fac genu ei⁹ cum palmis ei⁹: et rectifica eũ inter digitos tuos. deinde applica cũ palma tua sub genu cũ fortitudine. et minister alius trahat pedem tuũ et extẽdat donec redeat genu ad locũ suum. ¶ Et Aui. dixit. sedeat sup sedẽ ꝓpinquã terre et eleuẽtur pedes ei⁹ parũper: deinde extẽdat vir fortis manũ suã d̃sup et desubtus extẽsione forti et reducat restaurator iuncturaz ad dispõnẽ suã et liget eã. ¶ Dix̃ Albuc. sigm reductiõis ei⁹ est vt adhereat cũ coxa in leuitate nõ laboriose: deinde emplastra ip̃z: et adherere fac crus suũ cum coxa: deinde fac ea sil' cũ vitta trib⁹ dieb⁹ stare aut q̃tuor: deinde solue ipsaz: et nõ vtat̃ infirm⁹ ambulatiõe aliqb⁹ dieb⁹ donec ꝯfortet̃. Si aũt excusat̃ tibi reductio ei⁹ p dictũ modũ: tũc dixit Albuc. administra extẽsionẽ fortẽ cũ ligamẽtis: quoꝝ p̃cessit narratio in reductiõe anche ⁊c̃. ¶ Et aliqñ dislocat̃ rotula genu. et dixit. A. opz tunc vt ponat̃ pes plane in terra: et reducat̃ rotula. deinde impleat̃ curuatura genu pãnis ꝓhibẽtibus a duplicatione: et ponant̃ desup astelle resistẽtes ei in pte ad quã declinat. cũq̃z stringit̃: et adheret et firmat̃ nõ duplicat̃ genu cũ festinatiõe. s; paulatiz donec alleuiet̃ ei duplicatio.

Signare ductiõis ⁊ regimẽ post ipsas

Reductiõ rotule.

¶De dislocatione iuncture tali ⁊ ossium pedis ac digitorum pedum. Cap.xvij.

Dislocatur qñqȝ iūctura tali apud calcaneū. ⁊ dixit Guil. ꝙ cum difficultate restituit̃ hec iunctura: ⁊ silr̃ iunctura rascete: ⁊ pectinis pedis: ⁊ difficultas restitutionis eius trahit̃ ex positione ossium rascete: ⁊ alioꝝ ossiuȝ puoꝝ pedis ⁊ dislocatio tali: qñȝ ē integra: ⁊ qñȝ nō integra. ¶Dixit Albu. dislocatio eiꝰ fit: aut ad interiora: aut ad exteriora: aut ad ptēȝ domesticā: aut ad ptē siluestrē.

Et signum dislocationis eiꝰ est. vt videas calcaneū inflatū ad partē ad quā dislocatur. sup. ⁊ in alia parte concauum.

Et cura eius est pxima cure dislocationis sui cōparis in manu. ¶Dixit Aui. si dislocat̃ calcaneꝰ indiget extēsione forti: ⁊ curatione. al's. coartatione ⁊ cōpressiōe vehemēti: ⁊ ipulsiōe cū fortine vt redeat: ⁊ h̄ qñ dislocatio ē itegra: deide oȝ vt dimittat deābulationē circiter. 40ª dies. vt nō disloceť 2°. Et dixit. inqunt antiq oȝ vt extendat̃ infirmꝰ sup dorsuȝ sup terra: ⁊ ab eo ꝙ est inter coxas eius ⁊ albafagi paxillus figat̃: aut resupinet̃ ifirmus sup dorsuȝ sup terra: ⁊ sic paxillus lōgus intrās pfūditatē terre nō permittēs corpꝰ eius moueri cū pcedit pes eiꝰ ad inferiora: ꝙ si pn̄s tibi fuerit lignū magnū in cuiꝰ medio diximꝰ eēt aliō lignū fixū: tūc opȝ vt sit minister tenēs coxā: ⁊ extēdēs eā: ⁊ minister aliꝰ extēdēs pedē: aut manꝰ: eiꝰ aut ligamētū fm ꝯtrariū extēsiōis pmi: ⁊ equet tūc medicꝰ manu sua sepōnē: ⁊ teneat minister alius pedē aliū ad iferiora. Et opȝ. dix̄. A. vt post eq̄tionē liget̃ ligamētis fortibꝰ: ⁊ vadat cū pte ligamēti ad pectinē pedis: ⁊ cū pte eiꝰ ad calcaneū: ⁊ liget̃ illic opȝ tñ vt caueat̃ ex neruis: ⁊ venis q̄ sunt sup cauillā posterius. ne sit sup eis strictura vehemēs: ⁊ vt phibeat̃ infirmꝰ ad ambulatiōe. 40ª diebꝰ. isti. n. si conant̃ ambulare añ non sanat̃ fm ꝯplemētū: ⁊ dissoluit̃ in eis mēbrū ⁊ corrūpitur curatio. Dixit tñ Guil. ꝙ extēsio fiat paulatine cū puo dolore fm ꝙ fuerit poss̄: ⁊ ꝙ facta restauratiōe ponat̃ sup loco petia in oleo rosaꝝ ⁊ expssa: ⁊ sup eo empl'm cōstrictiuū cum faldellis de stuppa ⁊ liget̃ nō nimis stricte: vt nō mortificet̃ locꝰ: ⁊ sup crus ponat̃ phibitiuū fluxꝰ hūoꝝ ad locū. ¶Et dixit. A. si separet̃ os tali ex saltu: nā illō accidit multotiēs: aut accidit huic mēbro apa cal'ȝ: opȝ tūc vt pparet̃ h̄ mēbꝝ cū resupinatione infirmi sup faciē suā: ⁊ extēdat̃ mēbrum: ⁊ equet̃: ⁊ cū embrocis q̄ sedāt apa cal'm embroceť: ⁊ administret̃ ligamētū forte: ⁊ qescat infirmꝰ ⁊ nō moueat̃: donec rectificet̃ mēbrū integre. Et dixit. ligatura oȝ vt sit ad digitos. i. v̄sus digitos ⁊ admittat̃ talus aptꝰ. Et dixit Auicē. ꝙ in sepōne tali pauca sufficit q̄lȝ extēsio q̄si debilis ad h̄ vt reducat̃. Albu. ēt posuit modū reductionis dislocationis tali queȝ poteris videre si volueris. ¶Dixit Gal'. vt ponit̃. 15° ꝯtiñ. vtrūqȝ calcaneum ⁊ ossa pua in manu ⁊ pede dislocata eleuent̃. i. deducant̃ sp ad ptē ꝯr̄iā ptis ad quā declinauerūt: ⁊ si fuerit eminētia in supficie manꝰ: aut pedis alicuius ptis noli dimittere eā sic: sȝ suppone ei plūbū ⁊ insepabilis ligatura fiat ei p duas hebdomadas: aut tres donec tollat̃ dino ⁊ strictura fiat subuersio eiꝰ. ¶Et iteꝝ. dixit Gal'. si disloceť aliqō os pedis ⁊ emineat ad sursuȝ qō fit quotiēs patiēs cadit sup pedē. surgat itaqȝ patiēs. i. erectꝰ stet, suppone ei pedē tuū ⁊ supponēdo pedi pānū duplicatū opprime dū intromittat̃. attrahant̃ digiti: sicut attrahūt̃ in manu ⁊ emplet̃. ¶Dixit Albu. oȝ vt equet̃ qō dislocat̃ ex eis cuȝ extēsione pauca absqȝ labore: ⁊ istud qdē nō est difficile: imo est facile: ⁊ istud dictū retulit ad dislocationē digitoꝝ pedis si dislocatio est in qbusdā nodis dorsi pedis: tūc oȝ vt facias sedere pedē suū sup locū eq̄lē terre aut tabulā: ⁊ est stans sicut ambulās. Deinde sta ⁊ pone pedē tuū sup id qō exiuit ex illis iuncturis: deinde calca illud cū pede tuo cū v̄tute. s. fortiter: donec redeat ⁊ videas ipȝ eq̄tū: ⁊ ꝙ nō appeat in loco eminentia: deinde pone sup ventrem pedis eius tabulam. i. astellam latā q̄ teneat totū pedē cui sint duo capita. s. vnū a pte calcanei: ⁊ aliud a pte digitoꝝ: deide strige ipȝ strictura decēti firma tribꝰ diebꝰ: deide solue ipsaȝ ⁊ fac eū qescere ab ambulatione diebꝰ multis: donec stringat̃ ⁊ vitet̃ a recidiuatione. ¶Et. A. dixit. ꝙ regimē dislocatiōis ossiū pectinis pedis ē pximū regimini dislocatiōis ossis calcanei: ⁊ fortasse suffic̄ vt eques: ita. s. vt calces cū pede tuo sup ipȝ pāno exn̄te iter eos donec equet̃: deide empl'a ⁊ stringe fm modū quē scis: digiti quoqȝ pedis eisdē modis dislocari pn̄t qbꝰ digiti manus, ⁊ silr̃ reductio eoꝝ est sic̄ reductio illoꝝ. Dixit Gal'. attrahant̃ digiti donec ꝯueniēter reducant̃ ossa ad locū suuȝ. ¶Dixit Guil. dislocatio digitoꝝ pedis nō reqrit nisi equationē ⁊ postea supponat̃ empl'm qō sic fit. ℞. farine cicercule, aut farris: aut auene seu siliginis. lib. 5, sanguis drac. masticis. dragagāti gūmi arabici. añ. ʒ. j. boli. armeni. mūmie. añ. ʒ. 5. pulueriçata icorpent̃ cū albumie ouoꝝ in tāta q̄ȝtitate ꝙ liqdū fiat, ⁊ sic liget̃ suauiter supra eq̄tionē. h̄. n. ēpl'm fortiter stringit p se modica ligatura addita, ⁊ oī die soluat̃.

Cura dislocatiōis ossiū pectis pedis ⁊ digitoꝝ eiꝰ.

¶De correctione quarūdam dispōnū malaꝝ que remanent post cōfirmationē reductionis dislocaliū. Cap.xviij.

Supra patuit ꝙ dislocatio qñqȝ est deducta in manꝰ medici stolidi: aut ignorantis: q̄re remanēt dispōnes q̄dā male in mēbris post reductionis ꝯfirnem, ⁊ maxie ēt remanēt qñ eger nō est obediēs ⁊ nō seruās q̄ seruāda sunt ēt si medicꝰ rōnabil'r pcesserit. ¶Et inter alias dispōnes maxie: ⁊ de q̄ est h̄ sermo est ḡuitas in mēbro ad motū. nā debilitat̃ ⁊ nō mouet: nisi motu debili aut tardo, ⁊ hec tarditas ad motū qñqȝ remanet nulla grossitudie in mēbro exn̄te: sed pcedit ex q̄dā duritie: siue spissine ꝯrelicta in neruis ⁊ lacertis ⁊ chordis hn̄tibꝰ illud mēbrū mouere: de q̄ dispōne dixit Albu. in ca° de dislocatione humeri ꝙ si accidat post sanationeȝ grauitas in mēbro ⁊ tarditas in motu eiꝰ: tūc vtat̃ ifirmꝰ balneo multotiēs: donec leniat̃ illa grauitas ⁊ redeat infirmꝰ ad dispōnē suā pmā ⁊ ꝯuenit in h̄ casu cū aq̄ decocnis floꝝ camomille mellilotí fenug. stica. floꝝ keyri citrini: ⁊ qñqȝ remanet in mēbro grossitudo phibēs ipm a debito ⁊ ꝯsueto motu. ¶Dixit Aui. qñ remanet post reditionē dislocatiōis seu sepōnis. i. torsiōis durities: ⁊ q̄si apa, administra embrocas ⁊ epithimata lenificātia. ¶Ait Raſ. 15. ꝯti. ego pcedo in cura articl'oꝝ difficilis extēsiōis ex grossitie remanēte in eis cū lenitiuis put ē in ca° scliros. Et dix̄. lenificatiua sūt h̄. vȝ. bdelliū armōiacū sigia medulla vaccet pinguedo tauri: galbanū oleū alcanne. oleū lilinū opopanacū pinguedo lane cera citrina ⁊ cetrops. i. sordities aluearij ⁊ mucillago fenugreci. ⁊ seis lini ⁊ suba albilbon. ⁊ suba granoꝝ pētadactile ⁊ cauda. i. pinguedo caude. s. arietis. Et dixit. he sube. i. mene calefaciūt pfecte ⁊ extēdūt neruū. s. epithima abūdās cū aq̄ calida ⁊ oleo tepido. ⁊ motꝰ iuncture frequēs. Qꝫ si vitiū sit cronicū fiat cura cū marcasita calefacta ⁊ extincta cū aceto: cuiꝰ. s. euaporatio recipiat̃ ad iūcturā induratā: ⁊ fiat illinitio eiꝰ cū lenitiuis hec. n. est vltia cura ipsiꝰ. Et posuit Raſ. vngm bonū ad iuncturā pfundā induratā: sic̄ est adiutoriū ⁊ anche: ⁊ maxie ad vitiū claudicatiōis ⁊ grossinis anche. Et quotiēs vitiū fuerit cronicū: ⁊ nō pn̄t articuli extēdi: ⁊ est violētū pfecte. ℞. olei veteris rotul'. ij. olei lilini rotul'. 5. cere citrine rotul'. 5. gūmi ḡnoꝝ viridiū. ʒ. ij. euforbij. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. iij. castorei piperis opopanaci. añ. ʒ. ij. medulle ossiuȝ. s. cerui vel vituli. ʒ. iiij. liq̄fiāt q̄ liq̄ fieri debēt: ⁊ cū eis misceant̃ sicca trita. ⁊ vtere eo. ¶Et dix̄ Raſ. si mēbꝝ fuerit infrigidatū suppone ei serapinū galbanū: ⁊ castoreū: qm̄ calefaciūt neruos ⁊ extēdūt mēbꝝ. ¶Dixit Aui. qñ accidit adiutorio fractura in latitudie sua. s. i capite ipsiꝰ qō ingredit̃ pixidē spatule: aut ppe ipȝ: deinde restaurat̃ os: si postea accidit ei dislocatio nō ē poss̄e reducere eā: nisi iteꝝ frāgat̃ restauratio: ⁊ hȝ h̄ veꝝ si fractura ei adue

De grauitatē mēbri ad motū post reductionem.

Metalla apta ad cauterizādū

Cauteriū actuale si, ne cū igne laudabiliꝰ est potētia i sue cuȝ medicina.

De reductione cū fractura

nerit post etatē tenerā postq̄ȝ nō pōt os restaurari fȝ viā p̄e intētiōis: sicut fit in etate tenera: ⁊ h⁹ silr̄e cōtingeret cuicūq̄ȝ alteri iūcture: ⁊ cā ē: q² post etatē tenerā nō p̄t fractū restaurari: nisi p̄ viā scōe itētiōis.s. mediāte poro sarcoide: q̄ porus sarcoides ingrossat p̄tē ossis in q̄ oritr̄ q̄ aūt igrossatū i capite ei⁹ nō pōt igredi pixidē: q̄re nō pōt reduci in locū suū: sed ad h̄ vt reducatr̄: opȝ vt denuo p̄s restaurata frāgatr̄: nā in tali fractiōe porus ille destruitr̄: vñ remota grossitudie ei⁹ a capite ossis: pōt tūc igredi pixidē: ⁊ reduci i locū suū nālē: imo scias vt dixit Ras.15.cōti. q̄ quotiēs fracture accidūt ppinque articulis nocebūt motu ipsoꝝ: eo q̄ inferūt in locu articuloꝝ grossitudieȝ quotiēs ibi ɔfirmatr̄ porus sarcoides: fractura aūt in loco dicto accidit plr̄ies adiutorio q̄ȝ ossibus alioꝝ mēbroꝝ. Et ait Ras. ibidē. q̄tiēs icidūtr̄.s. frangūtr̄ penes dislocationē capita p̄tiū p̄uaꝝ musculi adherētis cū musculo: ⁊ ossis adherētis cū osse nō reuertetr̄ illud penitus ad dispōnē suā nālē: sȝ h̄ magis accidit in ancha ⁊ capite adiutorij ⁊ in vtroq̄ȝ focili man⁹ ⁊ penes vtrūq̄ȝ calcaneū pedis.

De gen[...] ta[...] mēbr[...] ad mouē[...] post redu[...] ctionem.

¶ De cauterio in generali. Cap̄.xix.

Cauterium qñq̄ȝ sumitr̄ p̄ cauterizatione: sicut cū dr̄ cauteriū confert huic mēbro vel illi: ⁊ qñȝ sumitr̄ pro instrō quo ipsa cauterizatio p̄ficitr̄ siue illud instrȝ fuerit actualr̄ cōburēs: sicut ferrū ignitū: siue potentialr̄ sicut mena caustica. Duob⁹.n. modis cōtingit cauterizationē fieri.s. aut cuȝ aliquo metallo: aut ligno ignito: ⁊ vocatr̄ hoc cauteriū actuale: aut cū medicina hñte vim vstiuā: aut cōburentē: ⁊ vocatr̄ h̄ cauteriū potētiale. Et h̄ potētiale cauteriū a q̄ȝplr̄imis causticū siue ruptoriū noiatr̄. ¶ Metalla aūt apta vt cū eis cauterizatio fiat ponuntr̄ eē q̄tuor.s. aurū argētū: es siue auricalcū ⁊ ferrū. Et inter ista metalla est differētia in bonitate cauterizationis. ¶ Dxit. A. p̄i 4a. ca° 29° res q̄ cauteriū fit meli⁹ est aurū. dicūt q̄dā ⁊ post ipȝ est argētū: deide es: vltimo ferrū. dixit Albuc. aliq dixerunt q̄ cauteriū cū auro est meli⁹ q̄ȝ cū ferro: ⁊ nō dixerūt illud: nisi p̄p q̄litatē auri: ⁊ sublimitatē sue sub̄e: ⁊ p̄p eādē cāȝ dicūt seq in bonitate argētū post aurū: ⁊ post argentū es: verūtñ dixit Albu. q̄ȝuis ita sit q̄ aurū sit meli⁹: tñ qñ tu ignis cauteriū ex auro factū nō declaratr̄ tibi qñ ignitr̄ f̄m quātitatē.s. debitā p̄p rubedinē auri: ⁊ q̄m p̄perat ad ipȝ frigus. Et silr̄ dicūt. accidit de cauterio facto ex argēto: vel ex ere: ⁊ si addis supra ipȝ aurū in ignitiōe. dixit Albu. liquefit i igne: ⁊ cōuertitr̄ in laminas ⁊ silr̄e hui⁹ accidit de argēto ⁊ ere: q² cadit artifex.s. cauterizator in occupationē: ⁊ nō pōt op̄ari: ⁊ p̄p illud fit cauteriū cū ferro apud nos veloci⁹: ⁊ ppingus ex rectitudine ad op̄ōnē. ¶ Dixit Guil. p̄terq̄ȝ in cauterizatiōe palpebraꝝ inuersataꝝ calidaꝝ: ⁊ q̄dā ēt supplēt in angulis oculoꝝ: qb⁹ eligitr̄ aurū: aut aliq̄d dictoꝝ hoꝝ preter ferrū: ⁊ h̄ iō: q² in cauterizatiōe dictaꝝ p̄tium nō exq̄ritr̄: nisi paꝝ igneitatis inuicē: q̄m in his locis meli⁹ est iterata op̄ō q̄ȝ vnica exq̄sita p̄p notabilē sensibilitatē ⁊ teneritatē oculi: eligitr̄ ēt cauteriū cū auro in facie ⁊ locis in q̄bus queritr̄ vt magis decora remaneat cicatrix: q̄d ɔtingit p̄p leuiorē ipressionē quā efficit p̄p quā nō sic corrūpit ɔpōnē mēbri: sicut facit ferrū q̄ est multe ip̄ressionis. ¶ Et cōparās Albu. inter cauteriū actuale ⁊ potētiale. dixit. q̄ bonitas cauterij cum igne ad curādū supra cauteriū cū mena ɔburēte est: q̄m ignis est simplex: cui⁹ actio nō p̄uenit: nisi ad mēbꝝ q̄d cauterizatur: ⁊ nō nocet mēbro alteri ɔiuncto cū eo: nisi nocu^to p̄uo: mene v̄o ɔburētis actio p̄uenit ad illud ex mēbris q̄d elongatr̄ ⁊ fortasse facit accidere in mēbro egritudinem difficilis sanationis: ⁊ fortasse interficit: ignis aūt p̄ sublimitatē suā ⁊ bonitatē sub̄e sue nō facit illud nisi sup̄fluat. ¶ Sunt ēt ⁊ alie cāe p̄p quas cauteriū cū igne est meli⁹ cauterio cū mena: q̄m cū cauterio cū igne possum⁹ p̄cise p̄uenire vsq̄ȝ ad illā p̄ticulaȝ in longitudine latitudine: ⁊ p̄fūditate vsq̄ȝ ad quā volum⁹ p̄uenire: cū cauterio aūt cū mena nō sic possum⁹ op̄ari. ¶ Et cauteriū cū igne ad hoc vt iprimat minus tp̄is a multo requirit q̄ȝ cauteriū cū medicia: q̄re ⁊ min⁹ extēsuȝ dolorē causat q̄ȝ illud: vñ ⁊ min⁹ p̄sternitr̄ v̄tus: min⁹ ēt de sup̄fluitatib⁹ ad locū trāsmittitr̄: siue trahitr̄ q̄ȝ in cauterizatiōe cū medicina.

Metalla apta ad cauterizādū

Cauteriū actuale siue cū igne laudabili⁹ cū potētia siue cuȝ medicina.

De redu[...] ctione [...] fractura[...]

Due autem ponuntr̄ eē cāe mouētes medicū ad cauterizādū: quaꝝ vna est. nec̄ia: ⁊ altera vtilis. ¶ Et cā q̄dē nec̄ia est: q̄m qñ curas egritudinem aliquā cū recto regie ex p̄te diete: ⁊ potiōis: ⁊ nō ɔfert ei curatio tua: tūc deuenire debes ad vltimū instrȝ medici q̄d est chirurgia p̄cipue ad p̄tē ei⁹ q̄ est cauteriū: q̄m ipȝ est magis postremū: de cui⁹ postremitate nota q̄ dixit Albuc. cū dr̄ q̄ cauteriuȝ est postremū mene nō est alr̄ nisi q̄ qñ nos admistram⁹ modos curatiōis in aliq egritudine p̄ menas. sup. ⁊ ēt admistrato debito regie p̄ dietā: ⁊ nō ɔferunt ei ille mene: deinde in fine rei admistram⁹ cauteriū: ⁊ ɔfert ei: ⁊ tūc inde cadit q̄ cauteriū est postremū mene: ⁊ nō est postremū: sicut itelligit vulgus ⁊ stolidi medici q credūt q̄ nō est curatio q̄ ɔfert cū menis: nec cū alio vt dieta post casuȝ.i. admistrationē cauterij: q̄m nō ē ita: dñt. q̄ tūc nō sufficit dieta ⁊ potio ad curōnē q̄m mēbꝝ vel mēbra sūt adeo debilitata ⁊ male discrasiata: q̄m ɔtinue mām malā gñat: ⁊ ɔgerit ⁊ suscipit: aut multiplicat ēt bono obs̄uato regie: aut euatiuis factis cōmēsuratis: ⁊ multo magis h̄ erit qñ fastidit⁹ est stōus: neq̄ȝ pōt cōmode suscipe cibū: neq̄ȝ tolerare medicias: neq̄ȝ.n. ipȝ sufficit patiēs mēbꝝ māȝ in se collectā expellere vel resoluere: aut p̄re mēbri d̄bilitate: aut p̄re nimia multitudine. grossitudine vel viscositate seu incuneatione: ⁊ p̄cipue si mēbꝝ patiēs fuerit in p̄fundū positū: aut in sua cōpōne solidū. ¶ Cā v̄o vtilis est: q̄m cauteriū p̄seruat a futuris egrib⁹. ⁊ p̄seruat ab icōmodis: q̄ ad egritudines cōsequuntr̄: nā cauteriū suo calore mēbꝝ ɔfortat mām subtiliat: poros aperit: ⁊ māȝ resoluit ⁊ cōsumit. ¶ Volens itaq̄ȝ Aui. 4a p̄mi. ca° 29° declr̄are iuuamēta cauterij. dixit. cauteriū ē medicamē valde vtile iuuās ad p̄hibēdū ne corruptio scȝ eueniēs in aliq̄ mēbro spargatr̄.s. ad alia mēbra vicina: ⁊ hoc facit: q² corrugat cōstringit ⁊ ɔdēsat: ⁊ q² ɔfert ad cōfortādū mēbrū: cui⁹ ɔplr̄ōnē volum⁹ rectificare: ⁊ ad resoluendū mās corruptas in mēbro retētas: eo q̄ ɔsumit māȝ illā malā ɔplr̄ōnē manu tenētē iesse: ⁊ iuuat ad restrigēdū fluxū sanguis. ¶ Dixit Albu. cauteriū ɔuenit vlr̄ oi ɔplr̄oni.s. male q̄ est cū mā ⁊ absq̄ȝ mā exceptis duab⁹ ɔplr̄onib⁹ q̄ sūt cōplr̄o calr̄a ⁊ cōplr̄o sicca absq̄ȝ mā. sup. ⁊ mixta ex eis.s. calr̄a ⁊ sicca silr̄ absq̄ȝ mā. In ɔplr̄one aūt calr̄a ⁊ sicca.s. singulari vel cōposita ⁊ silr̄ cū mā calr̄a ⁊ sicca. Dixit Albu. dr̄nt: q̄daȝ.n. dixerūt q̄ cauteriū nō est vtile in ea: q̄m nō est ɔueniēs vt curetr̄ egritudo calr̄a ⁊ sicca cū calr̄o ⁊ sicco: nā calr̄m ⁊ siccuȝ mām calr̄am magis subtiliat inflāmat agitat ⁊ ad furiam deducit. Quidā v̄o dixerūt. q̄ p̄ cauteriū fit iuuamentum in oi egritudine calr̄a ⁊ sicca q̄ accidit in corp̄ib⁹ hoiuȝ: q̄m qñ tu cōparas corpus hois ⁊ hūiditates ipsi⁹ ad ɔplr̄ōnē ignis inuenis corp⁹ hominis frigidū.s. ⁊ hūidū. Et ego. dixit Albuc. affirmo sermonē istoꝝ: q² expimētū iaȝ detexit mihi illud aliquotiens: q̄cūq̄ȝ eniȝ mala ɔplr̄o fuerit in corp̄e hois cōposita cū mā recipit a cauterio iuuamentum: q² resoluit māȝ illā: que ipsaȝ inesse tenebat ⁊ ɔseruabat q̄ resoluta destruitr̄ illa mala ɔplr̄o q̄ ab illa mā depēdebat. Verūtñ dixit Guil. h̄ hȝ veritatē cū cauterio cū igne: ipȝ.n. resoluit māȝ fridā aut calr̄aȝ: non aūt hȝ veritatē de cauterio potētiali: ipȝ.n. nullo° est ɔueniēs: nisi in mā frigida ⁊ ɔplr̄one frida valde ⁊ hūida. Nā cauterium cū mena ex nā sue ɔplr̄onis ɔplr̄ōnē mēbri destruit: ⁊ ei⁹ ɔpōnē: nisi ɔ̄riū forte eueniat in corp̄e, vt est frigidū intēsuȝ: ⁊ p̄p hāc cāȝ nō dȝ fieri cauteriū cū medicia, nisi in corp̄e frido in quo est mā frida ⁊ hūida, ⁊ in hyeme cū corp̄e robusto, ⁊ in mēbro lōginq̄ a p̄nli, ⁊ hȝ h̄ dictū v̄itatē inq̄ȝtuȝ fuerit poss̄e curare egritudinem sine ipso, verūtñ plr̄imi egroꝝ pusillanimitate ⁊ timiditate ducti aioꝝ suoꝝ nō tolerāt vt eis approximetr̄ cauteriū actuale, q̄re in his ⁊ silib⁹ opȝ op̄ari cuȝ cauterio potētiali. ¶ Sūt āt m̄broꝝ q̄dā q̄ dȝ cauterizare: ⁊ q̄dā nō.

De causis mouenti bus medi cū ad cau terizādū.

De vtilita tib⁹ caute rij.

In qb⁹ cō plonibus cōueniat.

Que mē bra sint ca uterizāda ⁊ que nō.

¶ Aristo. q̄dē ꝑma ꝓbleumatū. ꝓbleumate.33. q̄siuit q̄ mē
bra opꝫ incidere aut vrere: ⁊ q̄ nō. Et rn̄det. ꝙ ea q̄ sūt sub
ascel. ⁊ pudibūda. i. inguinalia. al's. inguib⁹ talia opꝫ medi
camīnib⁹ curare nō incidere nec vrere: cui⁹ cā est multitudo
sensus ꝑtiū istaꝝ ꝑꝑ quē nō tolerāt vstionē neq̄ incisionē si
ne ꝑiculo spasmi: ⁊ debilitas quā inde ꝯseq̄t' mēbrū ꝑncipa
le: cui⁹ est emūctoriū ꝑ viā cōpassionis. in subascellis insuꝑ
est timor incisionis vel vstionis venaꝝ magnaꝝ arteriaꝝ: ⁊
neruoꝝ in loco subascellaꝝ penetrātiū: ex q̄ accipiat' docum
ꝙ nō solū in mēbris ꝑdictis: sꝫ ēt in q̄buscūq̄ alijs acuti sen
sus: aut multū ꝓpinq̄s ꝑncipalib⁹ ⁊ in mēbris in q̄b⁹ sunt
vene magne arterie: aut nerui: aut chorde: aut ligamēta ab
stinēdū est a cauterīçatione: ⁊ intelligit Arist. ⁊ sic intelligi
deberet regul'r: ⁊ inq̄ꝫtū poſſe fuerit alicui ipsoꝝ egritudies
curare: sin aūt nō fuerit illō poſſe tūc coacte possum⁹ ⁊ debe
mus ꝑdicta mēbra: ⁊ q̄cūq̄ alia cauterīçare. Et q̄dā dn̄t. eli
gi debere cauteriū actuale in oīb⁹ mēbris i q̄b⁹ debet' vstio
mēbroꝝ. al's neruoꝝ venaꝝ aut arteriaꝝ. ¶ Dixit Gal. suꝑ
6° epidi. ⁊ ponit' a Raſ. in 15ª ꝑti. cauterīçatio cū ferro cā
dēti: aut cū medicinis adurētib⁹ opꝫ fieri in locis in q̄b⁹ ad
sūt egritudies fortes ex fluxu hūoꝝ: aut ipsoꝝ malitia: quē
admodū sūt vlcera mala. suꝑ. ⁊ alie egritudines ex multitudie hu
moꝝ: aut ipsoꝝ malitia: siue defluxoꝝ, siue cōgestoꝝ. ¶ Et
dixit. G. suꝑ 2° medicinaꝝ: ⁊ ponit' a rabi ibidē. mēbrū ven
triculatū: ⁊ cōcauū cauterīçari nullaten⁹ ē necesse. Et in cor
pore nō est mēbrū aliq̄ð q̄ð nō sit ꝯcauū exceptis manib⁹ ⁊
pedibus ⁊ neruis. i. musculis. Et dixit Moyses huic dicto
nō ꝯdicit v̄bū ei⁹ q̄ð dixit suꝑ. 6° affo. de cauterio pectoris
in empimate: q̄r dixit ibi. nō debere fieri h̄ nisi cui est despe
ratio ex ipsis. ¶ Dixit Auic. cauterīçator sibi cauere dꝫ: ne
fortitudo cauterīçatiōis ipsius ad neruos ꝑueniat: neq̄ ad
chordas: neq̄ ad ligamēta. ¶ Et cauteriū q̄dē fit q̄ñq̄ suꝑ
mēbro egro: ⁊ q̄ñq̄ fit in mēbro sano ⁊ ꝓpinq̄: aut supra ad
ip̄m: aut ifra ad ip̄ꝫ: ⁊ q̄dē suꝑ mēbro egro fieri dꝫ q̄ñ mā fa
ciēs egritudinem est in ipso cōgesta: aut fluxa: ita ꝙ ampli⁹ non
fluit: dūmō sit sitū in loco apto eductioni illi⁹ māei: ⁊ nō se
quat' in ipso turpitudo in cicatrice: aut lesio in mēbro ꝑnci
pali vel nobili sibi ꝓpinquo: in mēbro v̄o sano supra ad egri
tudinē posito q̄ñ mā est i fluxu ad mēbꝝ egrū vel debile: nā
mā fluēte lꝫ cauteriū ponere suꝑ mēbra ꝑ q̄ fluit illa mā vt
tollat' illa via descēsus ad mēbrū egrū: imo ⁊ suꝑ mēbro mit
tēte si n̄ potuit al'r rectificari: ⁊ corrigi: ne trāsmittat. suꝑ mē
bro aūt sano ifra mēbrū exn̄te egrū: lꝫ ⁊ dꝫ cauteriū fieri q̄ñ
q̄rit' diuersio māe a mēbro egro: aut a mēbro mittēte: aut q̄ñ
mēbrū egrū nō est aptū euōni māe in eo exn̄tis: ⁊ mēbrū sb
eo exn̄s est aptū ad euōnē ei⁹: vel q̄ñ est vtile: ⁊ in loco suꝑ q̄
nō curat' de turpitudie cicatricis. ¶ Dicūt cauteriū q̄ñq̄ fit
sub cute tm̄: ⁊ q̄ñq̄ ꝑuenit ad carnē capiens de ipsa plus: ⁊
min⁹ s̄ꝫ sitū māe faciētis egritudinē suꝑficialē vel ꝓfūdā: ⁊
s̄m dispōnē mēbri in grossitie ⁊ subtilitate. Et q̄ð vrit cutē
tm̄ vocat' suꝑficiale: ⁊ q̄ð ꝑuēit ad carnē vocat' ꝓfūdū. ¶ Et
fortasse. dixit Aui. neciuꝫ erit tibi cū carne cauterīçare eos
q̄ð est sub ea supra ip̄ꝫ os morari. s. cū cauterio iprimēdo: do
nec tota ipsi⁹ destruat' corruptio. Et subdit Aui. ꝙ cū fuerit
os corruptū ꝙ eget cauterīçatiōe os q̄ð sit sic craneū: tūc sb
til'r. i. cū cautela: ⁊ ꝓuisione in ipso oꝑare vel subtil'r. i. cum
igne debili cū nō multū ignito cauterio: ita vt cerebrū non
ebulliat: neq̄ ipsi⁹ ꝓāniculi corrugent': ⁊ in alio osse ab ip̄o
scꝫ craneo nō cures ꝑgrere sic subtil'r. ¶ Dixit Aui. loc⁹ qui
cauterīçat' aut est manifestus: ⁊ ponit' suꝑ ip̄ꝫ cauteriū sen
sibil'r: aut est ꝓfūdus iteri⁹ in mēbro: sicut i naso aut ore aut
ano: ⁊ iste loc⁹ ꝓfūd⁹ idiget fora aliq̄ vt cānulla ferrea: vel
enea ꝑ quā sicut ꝑ canale ignitū imittat' q̄ sic paret'. i. ꝙ lo
cus cauterīçādus ei. s. cānule bucella fiat. q. d. ita ponat' suꝑ
ꝑte cauterīçāda: ⁊ ita ꝯp̄hēdat eā in circuitu: vt cauteriū ad
ipsaꝫ solā ꝑueniat ⁊ nō ad aliā ⁊ dixit ad h̄ vt cauteriū ad lo
cū ꝑueniat: ⁊ in circuitu nō ipediat si sit cauteriū subtili⁹ q̄ꝫ

Vide h̄ q̄ sunt mē
bra q̄ opꝫ
cauteriza
re: ⁊ q̄ nō
⁊ qual'r ti
mor est in
sbascellis
⁊ in igui
nib⁹ vrere
⁊ incidere

Q̄ñq̄ cau
terizat' lo
cus eger
q̄ñq̄ ꝓpe
ipsum.

Cauteriū
aliud est
suꝑficiale
aliud pro
fundum.

De modo
cauterizā
di in loco
ꝓfundo.

forme vacuitas ne laterib⁹ forme obuiet. ¶ De tp̄e ꝯueniē
ti ad cauteriū faciēdū. Dixit Albu. dissenserūt. s. q̄daꝫ a no
bis ponūt. n. meli⁹ tp̄s veris: nā dicebāt isti ver mouet hūo
res: ⁊ adiuuat cauteriū ad resoluēdū eos. Sed ego dico. di
xit Albu. ꝙ cauteriū ꝯfert oī tp̄e ꝑꝑ q̄ð nocum ꝙ accidit ꝑꝑ
tp̄s submergit' sub iuuamēto ꝙ attrahit' ex cauterio: ⁊ pre
cipue si cauteriū est neciuꝫ dolorib⁹. i. egrib⁹ fortib⁹ festinis
q̄ nō tolerāt tarditatē. i. nō dant inducias medico ad curan
dū, ⁊ expectādū tp̄s magis aptū q̄ꝫ illud ꝑꝑ q̄ð timet' ne ac
cidat ex illis egrib⁹ suꝑ patiēte malitia q̄ est maior q̄ꝫ ꝑuum
nocum intrās ꝑter tp̄s. dn̄t. si egritudo dat inducias: ⁊ tole
rat tarditatē: tūc ad cauterīçādū meli⁹ est tp̄s veris: ⁊ dein
de mem autūni. ¶ Et hora ꝑticl'aris melior est cū stōus nō ē
cibis ⁊ potib⁹ grauat⁹. neq̄ ēt inanit⁹ ⁊ aer diei magis tē
perat⁹: vt in estate de mane: ⁊ in hyeme d̄ sero. ¶ Et dn̄t. nō
fiat cauteriū añ 7m ānū: neq̄ ēt post 7m vsq̄ ad 14m nisi egri
tudo fuerit fortis valde: ⁊ tūc ēt nō fiat multū ꝓfūdū. ¶ Di
cūt regul'r cauteriū fiēdū nō eē: nisi ꝑmissa subtiliatione re
gimis ⁊ ꝯgrua euōne: ⁊ maxie h̄ attēdēdū est in cauterio po
tētiali: q̄m ip̄ꝫ est potēter attractiuū māeꝝ ad locū. ¶ Vlti
mū q̄ꝫ bonitatis ē vt cauteriū fiat sine dolore ꝑ posse: ideo q̄ ꝯce
dūt vsuꝫ narcoticoꝝ: aut ꝑiteri⁹ aut ꝑ exteri⁹ approxiatoꝝ:
vt sensus in mēbro cauterīçādo stupefiat: ⁊ maxie q̄ñ pluri
ma ꝑs mēbri cauterīçādi erit, ⁊ ip̄m cauteriū pl'ies iterādū.
¶ Hora aūt cauterīçatiōis situet' infirm⁹ s̄m illā figurā s̄m
quā cauteriū mēbro cauterīçando leuius ⁊ facilius appro
ximari possit, ⁊ tūc in circuitu mēbri, vt voluit Aui. ꝓhibi
tiuū apponat', sicut q̄ð fit ex magra vel boloar. cū aceto mix
to, aut cū pānis ifusis in aq̄ ros. vehementer ifrigidata, aut
alijs succis fridis. In circuitu q̄q̄ cauterij potentialis fiēda ē co
rona, de pasta aut de petijs in albumine ouoꝝ ifusis, vt nō
possit diffundi ad ꝑtes circūstātes, ⁊ desuꝑ ēt ponant' petie
in albumie ouoꝝ infuse ⁊ supliget', aut man⁹ supposita fir
miter teneat', vt de loco nō moueat', ⁊ tāto tp̄e in loco dimit
tat', donec ipressionē fecerit vsq̄ ad locū ad queꝫ attingere
dꝫ, h̄ aūt tp̄s est lōgi⁹ ⁊ breui⁹ s̄ꝫ poam, siue acuitatē medi
camis suppositi, dū aūt actu cauterīçatio fiat, siue cū igne,
siue cū medicina eger blādis v̄bis hortet', aq̄ ro. suꝑ ei⁹ faciē ir
roret' odorabile sibi delectabile narib⁹ applicet', ⁊ si neciuꝫ
fuerit bonis ꝯfectiōib⁹ cōfortet', vt tolerādū leuius toleret'.
¶ Cauterīçatiōe āt facta ⁊ ꝯpleta itētio remanet ad abijciē
dū escarā preinductā, h̄ āt fiat supponēdo eis in mane, ⁊ se
ro res vnctuosas, sicut assungiā, butyrū, ⁊ oleū ro. aut ēpl'ꝫ
factū ex malua vel e visco multa pinguedie mixta, ⁊ silia d̄ q
bus aliq̄ñ dicet' in ꝑticularib⁹ capl'is, cū istis. n. ꝓcedēdū ē
a ꝑo die vsq̄ ad totalē escare remotionē. ¶ Remota āt esca
ra. dn̄t q̄dā iponat' multū ei⁹ pila cerea grossa s̄m q̄ð exigit
magnitudo loci cauterīçati, ⁊ supponat' ei foliū edere, ⁊ h̄
fit vt nō cito claudat', sꝫ possit teneri loc⁹ aptus, donec tota
mā in loco retēta resoluat', ⁊ hoc maxie hꝫ v̄itatē q̄ñ caute
riuꝫ fit ad ꝑseruationē faciēdā: aut q̄ñ fit suꝑ mēbro sano in
circuitu mēbri egri ad diuersionē faciēdā, pōt ēt teneri aptū
medicinas supponēdo acutas, q̄ sui acuitate ꝓhibēt a ꝯsoli
datione. ¶ Alij aūt dixerūt. ꝙ nulla violētia fiat vlceri cum
ipōne pile ceree vel alicui⁹ medicine acute, sꝫ dimittat' ꝑ se ꝯsoli
dari. nullū tn̄ ꝯsolidatiuū vlceri apponēdo, q̄m opō cauterij
in ꝯsūptiōe māe est festina, si aūt lōgo tp̄e aptū teneret', locū
debilitaret, dolorē in loco iduceret, ⁊ sic mēbrū disponeret,
vt ad ip̄ꝫ māe fluerēt ⁊ fluētes recipet: ⁊ h̄ ꝑcipue hꝫ verita
tē q̄ñ cauteriū fit suꝑ mēbro egro mā tota ente fluxa ⁊ cau
teriū sufficiēter deuenerit ad ꝓfundū. ¶ Aꝝ. quoq̄ vbi: s.
ꝓbleumate. 35°. q̄rit ꝑꝑ q̄d adustiones siue cauteria citi⁹ sa
nant' in mēbris nutritiuis: intelligēs ꝑ ista mēbra carnosa.
dixit ꝙ citius sanant' in eis, q̄r in eis magis viget v̄t⁹ nutri
tiua q̄ꝫ in mēbris solidis. s. sꝑmaticis, q̄r ipsa rariora sunt ⁊
min⁹ corꝑea. i. min⁹ terrestria sicca, iō ꝯuis in eis citi⁹ ipri
mat' calor cauterij ēt cito ab eis exalat, cui⁹ oppositū est in

In quo
tēpe āni
in q̄ hora
diei: ⁊ cui
q̄ etate fiē
dū sit cau
terium.

Canō in
cauterizā
do.

Remotio
escare.

An tenē
dus sit lo
cus aptus
quō

mēbris solidis terrestrib⁹: vt.n. ipse dixit. 4° meta. rarꝫ cito recipit: ꝛ cito dimittit: spissū vō eꝫ. ¶ Dix Albu. ꝙ dixerūt qdā. s. antiquorꝫ ꝙ nō facit pus loc⁹ cauterij. Uerꝫ nō est illō absolute: qm̄ ego iaꝫ pbaui ꝛ inueni ꝙ nō facit illud: nisi in qbusdā corpib⁹ absqꝫ alijs: ꝛ in qbusdaꝫ nō facit pus: vt in ꝯplonib⁹ siccioꝛib⁹ ꝛ bn̄ mūdificatis ꝛ subtili regie vtētib⁹. Et in qbusdā facit pus ꝛ in corpib⁹ p̄dictis oppositis. ¶ Et dixit nō credat ꝙ credit vulgus ꝛ stolidi medici. s. ꝙ illi egritudini q̄ sanat p cauteriū nō est reditio: nā poe est ꝙ redeat egrido hora aliq̄ tpis ƀm ꝯplonē ifirmi ꝛ locationē egrnis ꝛ virtutē ifirmi: ꝛ ƀꝫ illō qō ppat in corpe ei⁹ de aggregatiōe supfluitatū: ꝛ ƀꝫ illud qō puenit ad ipsuꝫ. s. mēbꝫ ex aqsitione sua ex cibis ꝛ silib⁹ causis aut alijs reb⁹ nō nālib⁹: nisi sit egrido in q̄ admistrat cauteriū egrido subtilis ꝛ in membro paucarꝫ supfluitatū ꝛ humiditatum: sicut cauterium dentis pp̄ter dolorem ꝛ similium membrorum ei: possibile est enim vt redeat in eo ille dolor: sed istud fit in paucis.

Loc⁹ cauterizatus aliqñ facit pus.

Egritu° p cauterm sanata aliqñ recidiuat.

¶ De icisiōe mēbri corrupti siue scachilos ꝛ estiomeni. C. xx.

Corruptio de qua hic agit est putrefactio vitā tollēs a mēbro cui accidit nō p viā exiccatiōis mēbri: sꝫ p viā hūectationis ꝛ remollitiōis facte a calitate extnea: q̄ cū supuenit mēbro alicui potēs est seqstrare humidū a sicco: ꝛ etiam humidum ad superficiem trahere: quare linitur ꝛ mollescit membrū: q̄uis finalr illud hūidū exiccet ꝛ membꝫ icineret: oē. n. membrum qō hac putrefactiōe corrūpit p° reddit tactui mollificatū: lꝫ finalr icineretur. ¶ Et hꝫ ista putrefactio duos grad⁹: quorꝫ vn⁹ ē ipsefect⁹ ꝛ icōplet⁹: est tñ in via pa vt pficiat ꝛ ꝯpleat: nisi sibi sbueniat: alter vō est ꝯplet⁹ cui subueniri nō pōt. ¶ Uocat āt h corruptio anacra: tñ inuenit dici de tribus: p° de mortifinc sanguis in mēbro pp apa calm: aut aliā cāꝫ: ꝙ nisi ei subueniat: ꝛ inde de mēbro exhat sensibilr vel insensibilr disponit mēbrū in quo est ad corrupnem p̄dictā recipiēdū. 2° dr d mēbro qō occasiōe dicti sanguis: vel pp aliquā aliarꝫ cārꝫ putrefactiōis p̄dicte iā tēdit ad corrupnem: ꝛ iā acqsiuit pm gradū ipsi⁹: nōdū tñ est corruptū. 3° dr putrefactio p̄dicta. s. de mēbro iā corrupto ꝛ mortificato: vñ 3° aff. dix Gal. ꝙ morbus q appellat anacra erit quotiēs mortificat caro: ꝛ pficitur in eo corruptio: vñ insanabilis erit. ¶ Prim⁹ grad⁹ putrefactiōis p̄dicte hꝫ duas māsiōes. s. pmā q̄ est adhuc remissa icipiēs: ꝛ 2am q̄ ē pcedēs ꝛ ꝯtinue itēdit ꝛ magnificat: ꝛ iste pm⁹ mod⁹ putrenis: vocat cancrena: cui⁹ expō est quasi mortua caro. ¶ Scōs ēt grad⁹ putrefnis q grece dr ascachilos, ꝛ a qbusdā noiat crisis hꝫ duas spēs: quarꝫ vna ē putrefactio pambulās corrūpēdo ptes vicinas nō p viā corrosionis: sꝫ p viā corrupnis ꝯplonis mēbri ꝛ mortifinis spūs vitalis: ꝛ caloris inati: ꝛ dr ista spēs ab Aui. estiomen⁹. ¶ 2a vō spēs nō est ambulatiua: neqꝫ pcedit corrūpēdo ptes vicinas saltē ad tps: si. n. p multū tps staret absqꝫ dubio corrūpēdo pcederet: ꝛ ista spēs ab Auicē. dr ascachilos: ꝛ in vtraqꝫ spē mēbꝫ est vere putrefactū ꝛ mortificatū: q̄uis dicant qdā ꝙ in ascachilos in pn°. lꝫ mēbrū sit redditū insensibile ꝛ denigratū: adhuc tñ viuit ꝛ nō est mortuū: qm̄ q̄uis sit puatum spū aiali: ꝛ p ꝯñs vtute sensibili: nō tñ est puatū spū vitali q̄ adhuc viuit. ꝛ putātꝙ ista sit cā: q̄re ei⁹ putrefactio nō ē ambulatiua corrūpēdo mō p̄dicto: ꝛ ꝙ adhuc sibi possit subueniri ꝛ possit curari. ¶ Quilꝫ p̄dictorꝫ modorꝫ corruptionis pōt accidere alicui mēbro organico: ita ꝙ oib⁹ ꝯsilib⁹ ꝯponētib⁹ ipꝫ: ꝛ tūc marie accidit mēbris extremis: vt manib⁹ ꝛ pedib⁹ naso ꝛ silib⁹: ꝛ pōt accidere alicui: vel aliqb⁹ d mēbris ꝯsilib⁹ exñtibus in organico preter illa: vñ qñqꝫ accidit mēbris mollib⁹ vt carni: cuti: ꝛ silibus: ꝛ qñqꝫ accidit membris duris vt ossibus: ꝛ qñqꝫ medijs vt neruis: panniculis ꝛ similibus. Et ex ꝯsilibus ƀm plurimū accidit carni ꝛ cuti.

Putrefactio vitaꝫ tollēs: dr trib⁹ mōis

Causarū p̄dicte corruptionis: alia est imediata: ꝛ alia mediata: ꝛ imediata ei⁹ cā ponit esse triplex: alia simpx: ꝛ alia ꝯposita. Et simpx est 2x: q̄rꝫ vna ē corrup° ꝯplonis corpis: aut mēbri cū q̄ aia opat opōnes. Et 2a ē pbibitio aduētus spūs vitalis ad ipꝫ: siue pua° ipsi⁹ spūs vitalis in ipso: nā spū mediāte ꝯplo mēbri: actuat ad opandū: quecūqꝫ. n. dictarꝫ cārꝫ duarꝫ mēbro acciderit cū aia in ipso suas nō valeat opōnes exercere ab ipso diuertit. ꝛ ipꝫ a suo regie derelinqt: q̄re arripit a calitate extnea. q̄ est cā corruptiōis ꝛ putrefactionis ipsi⁹ mō supradicto: ꝛ cā cōposita est ex illis duab⁹ sil ꝯiunctis. ¶ Pro his dixit Aui. 4i 3a ca° de estiomeno. dico ꝙ mēbro accidit corruptio ꝛ putrefactio pp cāꝫ corrūpētē cōplonē ei⁹ ꝛ spūꝫ aialē. i. vitalē. Aui. nāqꝫ pi pa. vtutē aialē dixit p vitali: ꝛ sic ēt hic spm̄ aialē noiauit p vitali: vel vt exponūt qdā ꝛ bn̄ corrūpētē spm̄ aialeꝫ. i. ab aia pcedētem: aut eidē deseruiētē: ita ꝙ h supponit p quocūqꝫ spū, ꝛ nō p spū aiali, pp̄e sūpto, vt patuit in ƀmōe 4°. p° trac. h facit ad eē seu ad vitā mēbrorꝫ: sꝫ solū ad bn̄ eē: ꝛ hic ē ꝙ q̄uis mēbꝫ tali spū aiali puet, nō tñ iō corrūpit, nꝫ mortificatur vt pōt appere in stupidis ꝯgelatis: ꝛ mollificatis, aut accidit. dix. A. pp aliqō pbibēs spm̄ vēire ad mēbꝫ. s. vitalē: ꝛ ꝙ pbibet ipꝫ venire in mēbꝫ. ¶ Et cā vtrasqꝫ itētiōes cōplēs qñqꝫ ē eadē: ꝛ qñqꝫ ē alia ꝛ alia: sic. n. patuit i ƀmōe p: vita psistit in mēbro p pmanētiā sue ꝯplonis inate i nālitate sua: ꝛ p isluētiā ei factā a corde, de vtute vitali mediante spū vitali vnicuiqꝫ ab eo isluxu, q̄rꝫ si altera deerit vita nō psistet, ꝛ multo magis si vtraqꝫ dstructa erit vl corrupta nāli mēbri ꝯplone, ꝛ ei⁹ inato spū, aut pbibito aduētu spūs vitalis ad ipꝫ a corde, aut vtroqꝫ supueniēte mēbꝫ nō āpli⁹ viuet, sed corrūpet ꝛ psistet. ¶ Et vt dn̄t altera duarꝫ cārꝫ ad corruptionē mēbri suffic: dstructa nāqꝫ nāli ꝯplone mēbri mēbꝫ reddit ineptū ad suscipiēdū spm̄ vitalē a corde: ꝛ q̄uis cor illū supra ipꝫ isluat ibi: aut a corrupta ꝯplone corrūpit: aia aūt tādiu mēbꝫ ifoꝛat q̄diu pōt in eū debitas opōnes exercere: silr ꝛ si in aliq° inata ꝯplo mēbri nō corrūpat: tñ si puet isluxu spūs actuātis eā: cū illa ꝯplo nō sit p opōnib⁹ vite cōueniēs aīe instrꝫ: nisi actuet tūc ab aia relinquet ꝛ corrūpet ꝛ mortificabit. ¶ Cā āt mediata p̄dicte putrefnis q̄ ē mortificās spm̄ vitalē: aut pbibēs ipsi⁹ isluxū sup mēbꝫ: ꝛ dstruens inatā mēbri ꝯplonē. Dixit Alb. alia ē extrca: ꝛ alia itrinseca: ꝛ vtraqꝫ ē mixta: vñ de cā extrca loqns Alb. dix. ꝙ qñꝫ accidit a pcussiōe. i. morbi: vl pūctura aliq̄rꝫ venenosorꝫ aialiū: sic scorpionis marini. vipe rutele: ꝛ siliuꝫ: q̄rꝫ pp̄etas est mēbri ꝯplonē qō pcutiūt extneare totalr: ꝛ corrūpe. sup. aut a pcussiōe seu vulneratiōe alic⁹ instri venenati. ¶ Et ex cāis extrinsecis ē vehemētia frigoris aeris mortificās: ꝛ extinguēs calorē nālē in mēbro: sic accidit freqnter iter agētib⁹ ꝛ regiōib⁹ ꝛ tpib⁹ fridis: q̄rꝫ extrema corrūpūt: ꝛ mortificant maxe si pter solitū tale iter egerūt. ¶ Et ex eis ē ligatura fortis fcā in mēbro: q̄ pbibet trāsitū spūs vitalis ad ipm siue talis ligatura pbibēs fiat a re pōderosa supposita: siue manu stringēte: siue fune vl fili re illaqueāte ꝛ suffocationē faciēte ꝛ maxe d hac cā accidit corruptio: ꝛ mortificatio cuꝫ ad tps fortis pseuerat. ¶ Et ex eis ē error medici vel ifirmi in curōne vlcerꝫ cū diuti⁹ sup ea q̄ exiccanc idigēt admistrāt medicamia cala ꝛ hūida remolliētia: ꝛ putrenem inducētia aut supflue administrāt in repcussiōe ꝛ alterrie apatū medicamina frida ꝯstrigētia aut stupefaciētia destruētia ꝯplonem spūs vitalis in mēbro sup quo admistrant. ¶ Et ex cāis extrinsecis ē res ꝯtūdēs mēbrū: ex cui⁹ cōtusiōe sanguis in loco cōculcat ꝛ itrāspirat: ꝛ putrefacit mēbrū. ¶ De cā aūt intrinseca. dixit. A. pi. 4a. ꝙ accidit pp malitiā ꝯplonis cū materia: ꝛ sine mā. Et mala ꝯplo sine mā pōt eē simplex ꝛ ꝯposita: nā qlꝫ excessiua mala ꝯplo: siue simplex: siue ꝯposita pt esse. ꝛ est cā corruptionis ꝯplonis innate: ꝛ spūs in mēbro cōtēti cui ipsa accidit: cala ēt pōt eē cā dispositiua inq̄tū virtutē mēbri dbilitat spm̄ resoluēdo: ꝛ hūida pñt eē cā e dispositiue inq̄tū hūiditates mēbri disponūt ad recipiēdū putrefactionē. Et q̄uis qlꝫ dictarꝫ malarꝫ ꝯplonū possit eē cā pu/

De causis extrisecis.

De causis intrisecis

trefactionis cū fuerit excessiua mō dicto:nihilominꝰ q̄cūq̄ fuerit illa mala cōplo finalr̄ deducit mēbrū ad malā ꝯplonē dependētē ab hūiditate eius corrupta. ℂ Ex dictis aūt malis ꝯplonibꝰ putrefactionē inducētibꝰ ab intrinseco potissime ꝛ sepius occurrēs ē mala ꝯplō cal'a ꝛ hūida:maxie cū hūiditas supauerit caliditatē, mala aūt cōplo cum mā aut erit cū mā apante:aut opilāte sine apate:aut cū mā male q̄litatꝫ cū mā apante, sicut frequēter ꝯtingit in apatibꝰ magnis flāticis:aut flegmonicis q̄ multitudine māei suffocāt cal'z nāle mēbri:ꝛ vias transitus spūs coarctāt. A mā aūt opilāte cōtingere pōt:aut q: opilat sua multitudine vel viscositate:a mā aūt male q̄litatis:sicut sepe ꝯtingit sua vēnositate in antrace:ꝛ sua acuitate:ꝛ mala putredine in igne pſico:flegmone herisipilato:formica vlceratiua:cancro:lepra:ꝛ silibꝰ:ꝛ alijs vlceribꝰ putrefactiuis:ꝛ q̄nq̄ erit cā eius mā egressa a loco nāli inclusa in loco ꝓter nām:sicut q̄nq̄ ꝯtingit a sanguine venas egresso:ꝛ incluso ꝛ cōculcato in porositatibus mēbri ꝓfundis in qbus nō debite trāspirat̄:de q̄ dixit Gal'. in 3ª ad glauconē. Anacra fit ex supabūdātia sanguinis in mēbro inclusi expiratiōe carētis:ꝛ arterie mēbri nō pñt tūc extēdi pre angustia loci ꝛ infestatione ipsiꝰ qd̄ ipsas ifestat:ꝛ hoc fiat ex eo qd̄ remanet de ipso sanguie:eo q̄ nō pōt penetrare. ℂ De dictis q̄q̄ cāis tā itrincis q̄z extricis. dixit. A. 4ⁱ 3ª. q̄ sunt sicut venena cal'a vel frigida:vel opantia a tota suba ab ex̄ corpi vel mēbro occurrētia. Et sūt. dixit ipse sicut apa:ꝛ pustule male corrūpētes ꝯplonē ꝛ spm̄ cū excellentia q̄litatis sue:aut venenositate eiꝰ:ꝛ sicut vlcera mala ambulatiua venenose sube q̄ rōne sue venenositatꝫ corrūpūt:dato q̄ nō sit in eis excellens q̄litas:de quoꝝ nūero sūt vulnera illata a sagittis:aut alijs instr̄is venenatis:ꝛ sunt sicut apata ꝛ vlcera:q̄ lꝫ de se nō sint excellētis q̄litatꝫ:neq̄z venenose sube:efficiunt̄ tñ corruptiua ꝛ putrefactiua ꝑ errorē in curatione cōmissuz:sicut dixit. A. infūdēdo oleū in vlceribꝰ ꝓfundis.s. inordiate. q̄re putrefit caro ꝑ hūiditatē olei:caro. n. vlcerata ꝛ ꝑcipue ꝓfūda dꝫ exiccari. si ḡ hūectat̄ ꝑ indebitā approximationē olei putrefit:ꝛ sic errat̄. dixit ip̄e cū ifrida tiōe vehemēti sup apata cal'a:q̄re corrūpit̄ ꝯplō mēbri q̄ est in ipso:ꝛ igrossat̄ ꝛ ifrigat̄ spūs ꝛ opilant̄ vie trāsitꝰ ipsiꝰ:ꝛ dixit q̄ ex dictis cāis est opilatio q̄cūq̄ eueniēs in trāsitu spūs vitalis ad mēbꝝ:siue ipsa opil'o eueniat ab extrinseco:siue ab intriseco:ab extriseco. dixit. A. sic̄ est ꝯstrictio fortis quorūdā mēbroꝝ in radice sua:siue ꝯprimat̄ manu:siue re pōderosa:siue strigat̄ fune:nā q̄ñ talis ꝯstrictio ꝑseuerat corrūpit mēbrū ꝑ retētionē spūs aialis ab eo. aut ꝓ ꝛ vel ꝓ.i. retētionē v̄tutis.s. vitalis sparse ꝛ refulgētis sup ip̄z.s. spm̄ q̄ est in ipso q̄ expādit̄ a corde ad mēbra ex aia vel ex societate:retēto. n. spū retinet̄ ipsa v̄tꝰ vitalis sparsa ꝛ refulgens in ipso:nā ipsa v̄tꝰ mediāte spū spargit̄. i. defert̄ a corde ad mēbra:ꝛ mediāte ipso spū refulget. i. māifestat̄ in opōnibꝰ:q̄ꝑ spūs dr̄ a corde:siue aia ire ad mēbra cū societate.s. dicte v̄tutis vitalis. Si ḡ ꝓhibeat̄ trāsitꝰ ipsiꝰ v̄tutis illi sociate ꝛ nequaq̄z sine ipso trāsire potentis:neq̄z opari:aut vitā dare:q̄re corrūpit̄ mēbrū. Et ab intriseco v̄o dixit Auic. ꝓuenit opil'o sic̄ accidit apā cal'z malū fixū magnum grosse māe opilās meatū:ꝛ introitū anhelitꝰ. i. spūs:q̄. s. itroitu siue meatu ipse spūs idiget vt possit ire ad mēbra q̄re clauso meatu spūs nō vadit ad mēbrū:sꝫ retinet̄ vñ mēbꝝ corrūpitur ꝛ morit̄:de q̄ āt grossa mā. dixit Aui. itellexit, in trac. 5° huiꝰ s̄mōis. ca° de cācrena dicet̄. Et corruptio qdē ꝑdcā accidēs ab itrinco q̄zuis possit fieri incipiēdo s̄z pl'z:tñ fit seq̄ndo al's egrines vlcera mala ꝛ apata ꝑdcā. Et q̄ fit ab extrica pl'z fit a vehemēti friditate aeris:aut casu vel ꝑcussiōe. Et q̄cūq̄ fit ꝑ ꝑus ꝛ citiꝰ accidit mēbris mollibꝰ q̄z duris.

De causis tam extrinsecis q̄ intrinsecis.

Signa haꝝ corruptionū sūt:nā dicūt. q̄ corruptio. tūc dr̄ eē in ꝑn° q̄ñ in mēbro incipit deficere sensus acuitas:siue bonitas ꝛ remittit̄ ꝛ obtūdit̄ ꝛ mēbrum stupidū reddit̄:ꝛ q̄ñ corruptio seq̄t̄ ad apa ꝛ añcedit ip̄z apa magnū cū dolore vehemēti in q̄ nulla sigª maturatiōis appent:neq̄z acuit̄ in aliq̄ ꝑte eiꝰ vt sigm̄ exiture ostēdat. Et cū ꝓcedit mēbꝝ fit stupidū ꝛ minorat̄ dolor ꝛ pulsatio ꝑexñtes ꝛ incipit mēbrū ꝑmutari a colore suo nāli. siue a colore ꝑexñti ad colorē malū liuidū viridē:violaceū aut fuscū. siue nigrū:ꝛ incipit remitti tēsio q̄ in mēbro erat ex apate:q: incipit humectari ꝛ remolliri:ꝛ oīa ꝑdicta sūt cū ꝑ° gradu corruptionis:q̄ vocat̄ cācrena:cū v̄o mēbꝝ ꝑuat̄ sensu oino:ꝛ cū pūgit̄ nō sentit:siue sit cū colore nigro:siue nō:tūc est scd̄s gradus corruptiōis:ꝛ tūc si stat corruptio ꝛ nō ꝓcedit est dispō dicta ascachilos. Cū v̄o corrūpit̄ caro in circuitu eiꝰ. tūc est dispō eiꝰ que dr̄ estiomenꝰ. ℂ Et qdā dicūt. q̄ corrosio festina ꝛ ipetuosa ꝛ lata cū sanguinolēto ꝛ lōgo rubore cū feruore magno punctiōe ꝛ arsura. s. in mēbris circūstātibꝰ:vt penitus videant̄ ardere sūt sigª estiomeni. dñt aūt corrosio siue corruptio festina ꝛ ipetuosa ad dr̄iaꝫ illoꝝ vlcerū corrosiuorū ꝛ se comedētiū. quoꝝ corrosio ꝛ corruptio est paulatina ꝛ tarda nō impetuosa:neq̄z festina. ℂ De signis haꝝ corruptionū. dixit Gal'. 11ª ad glauconē. noīat cācrenas eas q̄ ꝑ magnitudinē flegmonis mortificationes nō iā mortificatas factas:sꝫ fiētes adhuc:ꝛ sic est corruptio in mēbro fiēs ꝛ nō facta:ꝛ ꝑpea nō dixit sensus in totū amissus est:ꝛ s̄bdit. Ga. finalr̄:aut multiplicata ꝑticula:aut pura velut incisa vel vsta insensibilis qdē existit eoꝝ q̄ patit̄ q̄ sic disposita est ꝑticula nigra fit. ℂ De signis scd̄i gradus corruptionis. dixit Alb. q̄ denigrat̄ mēbrū:donec putet̄ q̄ ignis cōbussit ip̄z:ꝛ ꝑuatur oino sensu. ꝛ nō amplꝰ viuit. Et Pau. dixit. in cōdñabili putrefactiōe nō sentit mēbꝝ oino:sꝫ denigrabit̄, ꝛ quotiēs deficit sensus in mēbro ꝑfecte mortificabit̄. ℂ Et Aui. dix̄ q̄ cancrena est ex dictis corruptiōibꝰ illd̄ qd̄ est in ꝑn° ꝛ nō corrūpit̄ cū ea sensus. s. mēbri sensibilis. ꝛ maxie est illd̄ ex eis qd̄ seq̄t̄ apa flegmonides. Et dicūt qdā. q̄ ꝑ flegmonez intellexit oē apa cal'm. Alij dicūt. q̄ itellexit oē apa magnū. q̄zuis s̄m pl'm seq̄t̄ apa cal'm ꝛ raro frigidū. Et dixit. q̄ cancrene aliq̄ñ sūt cā ascachilos. imo sūt vie ꝑme ad ip̄z. ꝛ dix̄ q̄ ex eis illud est ascachilos qd̄ sic est ꝯfirmatū. vt destruat̄ sensus in membro sensibili. ꝛ destruit̄ ꝛ corrūpit̄ caro ꝛ qd̄ ipsaꝫ seq̄t̄. s. de venis neruis arterijs ꝛ silib° vsq̄z ad os. s. inclusiue. q̄m̄ oīa ipsa mēbra mortificant̄. ꝛ sicut cancrena est in via in scachilos:ita scachilos est via in estiomenū. ℂ Et estiomenus de ꝑdictis corrupbꝰ est illud. dixit Aui. cuiꝰ corruptio cū incipit ꝑambulationē in mēbro apat̄ qd̄ est in circuitu corrupti:ꝛ fortasse ꝑducit ad corruptionē totiꝰ eiꝰ qd̄ est in circuitu corrupti:imo ꝑducit nisi succurrat̄ ꝛ siue corrūpat̄ siue nō:q: resistit̄ corruptiōi tota illa dispō dr̄ estiomenꝰ:nā dicit Aui. q̄ totū accñs sit. s. qd̄ corrūpit̄ in circuitu dr̄ estiomenꝰ, ꝛ dr̄ ēt dispō ꝑtis. i. dr̄ de dispone ꝑtis. s. q̄ iaꝫ mortificata est. dñt in ascachilos ꝛ estiomeno cū vlcerāt̄ est fetor intolerabilis ꝛ horribilis, sic̄ fetor cadaueꝝ. ℂ Signa aūt corruptiōis in osse dicent̄ in tractatu 4° ca° de fistulis. ℂ Et Aui. assignat cām ꝑ quā in ascachilos ꝛ estiomeno ꝑs corrupta ꝛ mortua nō sepat̄ a ꝑte viuēte, ꝛ cadit, ꝛ innuit q̄ cā est eiꝰ grossities māe, ꝛ ait. nisi esset ꝓpter grossitiē māe sue nō adhereret estiomenꝰ. i. ꝑs corrupta mortua mēbro, sed expelleret̄. s. a nā vel. i. caderet per seipsaꝫ tanq̄z nō amplius existēs particula corporis viuētis, sꝫ sui grossitie inuiscat̄, ꝛ tenaciter heret parti viuēti, vñ nō cadit.

Cauē. in abscisione ꝑticule faciēda.

Cura corruptionis incipiētis, ꝛ ēt ꝓcedētis cū ꝑmanētia sensus, ꝛ nō est ꝑfecta mortificatio mēbri. dix̄ Gal'. 2° ad Glauconē. mēbꝝ q̄ñ ꝑfectā sanationē nō patit̄ sanationē recipit, siue recipere pōt per minutionē. s. ꝑus factā ex ꝑte oppia, deide ex ꝑte ꝓꝑa si fuerit in eo aliq̄ vena nigra:ꝛ per scarificationē. s. factā sup loco ꝛ ꝑ medicias ꝓhibitiuas putrefactiōis. sup. tu. ꝛ oībꝰ alijs modis req̄sitis ad hāc curā de qua sufficiēter dicet̄ in trac. 5°. ca° de cācrena. ℂ Quod si per curā ipsaꝫ corruptio nō potuerit ꝓhiberi sꝫ ꝓcesserit, ꝛ vltimata fuerit. ꝛ iam mortificauerit membrū, tunc dixit

Docet quō diligēter debemꝰ attēdere circa incisionez mēbri vl'. q: ad ꝑtē sic faciēdū q̄ si cū cauterio pōt fieri melius est.

Gal.vbi.s.mortificato mēbro:⁊ eo carēte sensu oīno quotiēs pungeť incidi dꝫ celeriter. Et intellexit siue dispō fuerit scakilotica siue estiomenetica:⁊ cā q̄ mouet medicū ad incidendū aliqđ mēbꝝ organicū saltē est.dixit Albu.vt euadat infirmꝰ ꝑ illud a morte:aut a malitia q̄ est maior defectu mēbri.⁊ ista malitia maior est:qm̄ nisi incidať putrefaciet sibi vicinantē:putrefit.n.dixit Albu.post nigredinē donec incidat illa putredo vsq3 ad aliud mēbrū:qđ seqť ipꝫ:⁊ capit in totū corpꝰ corrūpēdo ptē post ptez:vt ergo hoc nō accidat eligať mēbri abscisio.dixit tñ Gal.ibidē.mēbꝝ putridū aut mortuū cū incidis h̄ facies tu cautela:⁊ timore:q̄ cautela cōsistit in hoc:ne incidať mēbrū:nisi fuerit ꝑfecte mortificatū:⁊ iō subdit opare ꝓus medicinas:nā sicut dixit Rabi in.15ª ꝑticula cū inspicis ṽba Gal.cognoscis ꝙ aliqbꝰ tꝑibꝰ curatio cū medicinis est vtilis ⁊ aliqbꝰ tꝑibꝰ curatio cū ferro est vtilis. ¶ Dixit Gal.14° terapētice.⁊ poniť a Rabi.15ª ꝑtiª. cū ꝓponis aliqđ incidere ex corꝑe ad tria attēdas.pᵐ est vt tua opō in minimo tꝑis cōpleať.q.d.in minori tꝑe ꝑm tuaz possitatē ablationē mēbri opare.2ᵐ ē vt nō sit ꝓñtia doloris. q.d.fiat illud absq3 dolore vt cū minimo dolore ꝑ posse:⁊ q: incisio vt patebit hꝫ ꝓuenire ad ptē sanā:ne illa magnuz patiať dolorē qdā stupefacientia approximāt:vt diceť. Tertiuz est vt sis securus ꝙ opus tuū habebit finē bonū:⁊ ista securitas boni in tribꝰ attēdiť.pº vt sis securus ꝙ opus tuū firmiter cōpleať.2° vt ⁊ si aliqua cā cōpleri nō possit saltē ab opōne tua nō accidat illi malo aliud malū ex loco altero:vt ꝗ̄pa in ꝑte sana.3° vt sis securus ꝙ ex opōne tua egritudo nō recidiuabit:⁊ hoc fiet nihil penitꝰ de ꝑte corrupta dimittendo. ¶ Dixit eniꝫ Pau.incide totū illud qđ mortificatum est vsq3 ad ptē sanā. ¶ Et Albu.dixit.incide vsq3 vbi ꝯseqť corruptio:⁊ hoc intelligiť maxīe de alijs mēbris ab osse:nā ⁊ si aliqñ verificeť de osse corrupto:tñ aliqñ est necesse abscindere os supra ptē corruptā in iunctura eiꝰ:vt appebit:fit autē partis corrupte abscisio aut incisiōe cū ferro:aut cauteriçatione cū igne:aut medicinis causticis:⁊ cōparās Aui.inter hos ꝑdictos duos modos abscindēdi mēbꝝ.dixit ꝑmi 4ª. ca° 27°.meliꝰ qdē est vt fiat incisio sine ferro:si posse fuerit: qm̄ plerūq3 ferruꝫ inueniť tunicas musculoꝝ.s.⁊ neruoꝝ ⁊ venaꝝ pulsatiliū ꝑiculose.s.ne incidať musculus aut neruus ex transuerso:aut ne incidať arteria:⁊ sequať fluxꝰ sanguis magnꝰ q̄ pericula nō sic cōtingunt in cauterio:multi ēt pre timore refugiūt incisionē cū ferro:⁊ tolerāt cauteriū saltē cū medicinis causticis. ¶ Dicūt ēt ꝙ cauteriū cū igne est meliꝰ q: nō sic repētinā ⁊ subitā mutationē efficit in mēbro sicut ⁊ ferrū:vñ ⁊ minor seqť dolor:expedit aūt aliqñ abscindē carnē cū mēbris seqntibꝰ eā:⁊ aliqñ os:⁊ aliqñ totū ipꝫ mēbꝝ organicū:cū ergo fuerit nec̄e abscidere carnē:tūc ꝓus tēpta de q̄ttitate eius abscindenda. ¶ Dixit Aui.ꝑmi 4ª.ca° allegato.cū īcidēdi.s.cutē aut carnē ⁊ mēbra sequētia ipsaz vsq3 ad os exclusiue volūtas affuerit:tēta ꝓus īmittēda erit in circuitu ossis illi carni suppositi voluēdo ipsaz donec ꝙ sane.s. carni tenta retineať ⁊ repiať:⁊ vbi est fortior dolor cuꝫ tēta īmittiť:qm̄ ibi est terminꝰ sanitatis. Et.n.vbicūq3 tēta inuenerit laxitatē:⁊ retētionis debilitatē totū illud erit ex collectione eius qđ est incidēdū:caro.n.corrupta nō sentit imissionē tente:⁊ tenta nō retineť in ipsa:aut valde debil'r retineť:ita ꝙ nō ꝓhibeť a penetratiōe ꝑ ipsaz:imo facil'r penetrat:aut cū ꝑua īpulsiōe ꝑꝑ mollificationē ⁊ discōtinuatiōez. ergo locꝰ vbi est terminꝰ sanitatis signādus est:⁊ vsq3 ad illud abscisio corrupti faciēda est. Cū g̊ dispō corrupti fuerit scakilotica:q: ad tꝑs dat inducias abscisionis:q: corrūpendo nō ꝓcedit q̄uis festinare in eiꝰ abscisiōe sit meliꝰ vt dcm̄ est:si tñ ꝑꝑ aliquā cām nō poterit festine fieri abscisio:tūc iterim medicine suppōnēde sūt fortis exiccatiōis vt ꝓhibeant putrefactionis malitiā augeri:neq3 añq3 abscisionē possit facere ꝯuertať in estiomenū:⁊ in hoc casu dixit Aui.tūc opꝫ vt pulueriçeť sup ipsuꝫ aristo.rotū.⁊ galla in eq̄li mēsura: donec desicceť locꝰ.⁊ sil'r dragantū ⁊ colcotar sunt bona ⁊ ꝓprie cū aceto ꝯfecta:⁊ ēt qñ fit linimentū cū eis dissolutis in vino ⁊ folia nucū.dixit Aui.ꝯueniūt:⁊ sil'r folia cucumeris asinini:⁊ succus eiꝰ epithimādo:⁊ dragantū rubeū ē pulueriçatio bona sup mollitiē ⁊ putrefacⁿᵉᵐ. ¶ Quidā tñ sūt q dicūt.ꝙ Aui.ꝑdicta dixit.ꝯuenire in dispōne q̄ est finis cācrene ⁊ ꝑnᵐ scachilos:⁊ est cū ꝑtrāsit dispōnem apatis:⁊ h̄ aut q: vlcereť:aut q: mollificeť nō sicut in sanatiōe:aut q: ꝑ transeat dispōnē corruptiōis coloris eius,⁊ est nihil dicere. Cūq3 poteris abscisionē facere,tūc dixit Auic.si ꝑs carnis. sup.aut mēbroꝝ ꝯñtiū eā incipit corrūpi incide eā,⁊ fac eaꝫ cadere cū medicis causticis q̄ sunt sic̄ trocisci andaron,⁊ ꝙ fortiꝰ eis est calcadion,⁊ nō exꝑssit hic de cauterio actuali, q: reliqt notū cū meliꝰ sit cauterio cū medicis.sꝫ exꝑssit de isto cauterio,q: est illđ qđ frequētiꝰ eligiť saltē ab īfirmo:⁊ ēt de hoc exꝑssit,q: loqť vt dcm̄ est in scakilos q̄ dat inducias ad opandū,qm̄ si nō daret īducias sicut nō dat estiomenus:tūc abscisio cū cauterio potētiali eēt icōueniēs,⁊ rō est, q: nō ꝑuenit ad finē corruptiōis in opōne vna vel in duabꝰ, imo īdigeret plibꝰ ⁊ plibꝰ,iō in dispōne scakilotica cū caustico potētiali debes sic ꝓcedere.s.ꝙ cū tu apposuisti medicamē causticū pª vice tu debes ꝓcedere ad remotionē escare ab eo īducte,⁊ cū feceris cadere ordinē vnū.i.ptē vnā carnis putrefacte,tūc succurre cū butyro ponēdo ipꝫ desuꝑ vel aliđ ei sil'e in retētiōe escare,donec facies cadere ordinē 2ᵐ.i. scđaꝫ ptē,⁊ sic deiceps ꝓcede donec deuenias ad finē putrefacti ⁊ ad ptē sanā. ¶ Q: si facis remotionez carnis corrupte cū incisione cū ferro:tūc dixit Aui.ꝑmi 4ª.necesse est, vt locꝰ incisiōis oleo feruente adurať.sup.aut alio medicamine caustico,sꝫ de oleo feruēte exꝑssit maxīe,q: est de causticis minꝰ horribilibꝰ ⁊ magis domesticis ⁊ faciliorib ꝰad tollerādū,⁊ cū h̄ ē penetratiuū ad ꝓfūdū,vt ꝑ ipꝫ oīs mala dispō q̄ eēt acquisita in ꝑte sana abijciať ⁊ tollať ab ea,⁊ ex hac causticatione dixit Auicē.ꝓuenit securitas ab acuitate malitie alie ipsiꝰ ne.s.vlteriꝰ trāseat,restringiť ēt.dixit Aui. ꝑ hoc sanguis exitꝰ,⁊ de hoc īferiꝰ magis diceť. Q: si dispō fuerit estiomenica:tūc nō ꝯuenit cauteᵐ potētiale,q: in hac dispōne putredo ambulādo ꝓcedit,q̄re añq3 vnū ordinē putrefacti cū cauterio potētiali remoueris putredo estiomenicā ꝑ multū ambulasset,⁊ iō dixit Auic.cū appet putredo.s. ambulatiua nō expellas cū incisiōe ⁊ cōsūptione.s.ꝑtis post ptē,sꝫ expelle totū mēbꝝ sil',siue ꝯsil'e fuerit,siue organicuꝫ illud qđ fuerit putrefactū,nō.n.dat dispō estiomenica inducias ad ambulationē corrupti ꝑꝑ ipsiꝰ festinū trāsitū de ꝑte ad ptē,qm̄ si cū incisiōe ⁊ ꝯsūptiōe ꝑtis post ptē ꝓcedereť in cura.dixit Aui.magnificareť malū.s.qm̄ plures essent ꝑtes q̄ putrefierēt q̄ꝫ ille q̄ ex putrefacto amouerenť:⁊ hec est vera intētio Auicē.in hoc loco,q̄uis alij alia somniauerint. ¶ Deinde Aui.remouet aliā falsaz opinionē quorūdā qui male vtebanť emplo sauich.s.ordei ꝯfecto cū succo iusqami albi,⁊ qdā supponebāt ipꝫ sup loco putrefacto,⁊ hoc dixit Aui.apud me nō est bonū ei,qm̄ nō dꝫ hoc nec ei sil'e repercussiuū in estiomeno supponi in loco putrefacto,q: magis adderet ad malitiā cōculcādo mām malā ⁊ caliditatem extraneā intus cōtinēdo opilādo poros,sꝫ dꝫ ⁊ pōt poni super ꝑte sana,vñ sciēdū est ꝙ in cancrena scakilos ⁊ estiomeno debēt apponi supra ptē egrā in circuitu.s.eius in ꝑte sana ea q̄ ꝓhibeāt ipaꝫ ptē sanā ab ipressiōe,⁊ receptiōe putrefactiōis,⁊ multi ꝯfitenť īuenisse in appōne ꝑdicti ēpl'i mō dicto efficaciā magnā in ꝓhibitiōe ambulationis putrefⁿⁱˢ.

De abscisione

aūt ossis est sciendū.ꝙ os aliqñ dꝫ abscindi,q: cū frangitur diuidiť in frustū vl' frusta,q̄ nō pñt i suo loco đbite poni.vt cū suis corporibꝰ vnianť,⁊ de talis ossis ablatiōe diceť ifra ca° đ gñali curatione fracture ossiū:⁊ qñq3 est necesse abscindi os:quia est corruptū ⁊ mortificatū:⁊ tūc si corruptio est ꝑua ⁊ sup̄ficialis:aliqñ remoueť cū medicis:⁊ aliqñ ꝑ fricationē cū fer

Cauē.in abscisione ꝑticule facienda.

Docet quō diligēter debemꝰ attēdere circa incisionez mēbri vsq3 ad ptē sanā faciēdū ꝙ si cū cauterio pōt fieri melius est.

ro:vt patebit in 5° trac.ca° de curatione vlcer̄ difficilis cu/
rationis. ¶ Si v̄o corruptio fuerit magna si nō fuerit i me°
eius:sed in extremitate ipsiꝰ:tūc dixit Albuc.añ oia detege
carnē ab oibꝰ ptibꝰ ossis corrupti totā ⁊ facta sepōne carnis
⁊ osse detecto:tūc deueniat̄ ad abscisionē totiꝰ ptis ossis cor
rupti:ita vt pueniat̄ ad ptē sanā:imo dixit Albuc.opz vt sit
serratura supra locū corruptū parūp.s.in parte sana vt non
sit in cōcauitate.i.pfūditate ossis corruptio.q nō appeat sen

De abscisione ossis corrupti cū ferro ⁊ fit duobꝰ modis.

sui ⁊ cogat postea ad serraturā sui vice alia. Ossis aūt corru/
pti abscisio qñq3 fit ferro:⁊ qñq3 cauterio ⁊ in abscisiōe eiꝰ
cū ferro:⁊ Aui.pmi 4ª innuit duos modos:q̊r̄ vnꝰ est cuz
pforatione eiꝰ circūquaq3:ita vt mediāte ista circa pforaⁿᵉᵐ
rūpat̄ p se:aut cū adiutorio medici cū raspatorio vel alio cō
uenieti instr̄o iter foramen ⁊ foramē icidētis ⁊ sepationē fa
ciētis vt factis ipsis sepōnibꝰ os corruptū de loco tollat̄:vñ
dixit Auic.qñq3 perforat̄ id qd̄ circūdat os.s.ps sana ad
quā nō puenit corruptio:ita vt foramia ip3 circūdēt.g̊ factis
ipsis foraminibꝰ in circuitu rūpet̄ p seip3 aut icidet̄:⁊ illa fo
ramia pñt ⁊ debēt fieri p trepanū. ¶ Aliꝰ modꝰ cū secatiōe
siue serratiōe cū serra. Et de isto dixit Auic.⁊ qñq3 serrat̄ ⁊
dictis ad serraturā seu serrationē dixit cū h̄ facere volueris
separa inter incidētē ⁊ pforātē:⁊ inter carnē vt non redeat.
Et modꝰ sepōnis s̄m Ga.vt ponit̄ ab Aui.qrti 4ª est vt ele/
uet̄ ab osse caro:ita vt ponat̄ in extremitate eiꝰ.s.carnis fi/
lū cū quo tēdat̄ ad supiora vite:⁊ extēdat̄ cū eo membrū:⁊
aliud.s.filū ponat̄ in 2ª extremitate:vt ex illo loco ad iferio/
ra trahat̄ vt nō associent̄ eis.s.extreᵇꝰ carnis dentes serre:⁊
tūc serra ip3. ¶ Albu.quoq3 istū modū clariꝰ tradēs dixit.
si puenerit corruptio:⁊ inficeret os modꝰ icidēdi aut serrā/
di ip3 est vt stringas ligamēto in iferiori loco quē vis icide
re ⁊ stringe ligaᵐ aliō supra locū:⁊ extēdat vnꝰ ligaᵐ iferiꝰ
ad iferiora:⁊ mitter aliꝰ ligaᵐ supius ad supiora:⁊ tūc sepa
carnē q̄ est iter duo ligamēta citiꝰ spatimatuli latu donec de
tegat̄ caro tota.i.ab osse remoueat̄:deide icidat̄ os vt serre/
tur. Et subdit Albu.oz ab oibꝰ ptibꝰ dicte icisionis carnis
ponere pānū lini vt nō tāgat serra locū sanū:⁊ eueniat inde
infirmo lesiōis additio:⁊ apa cal'z. ¶ Et dixit vbi.s̈.Aui.au
ctoritate Ga.si caro fuerit sup totā rotūditatē ossis discoop/
ta:tūc serra ip3:qm̄ nō orit̄ sup os qd̄ iā discooptū est ab oi
latere eiꝰ caro. Et dixit si ptes ossis corrupte fuerint ꝓxime
iūcture:tūc exhe ip3 totū ex iūctura. Et Alb.dixit.si corru/
ptio est in iūctura.s.in osse ꝯtēto nō in ꝯtinēte:tūc icide ipa3
iūcturā corruptam:⁊ serra os vbi cōtinuat̄ ex pte altera:⁊ si
corruptio est in ꝯtinuatiōe duar̄ iūcturar̄:q2 in vtroq3 osse
tūc nō est in ea igeniū nisi abrasio. ¶ Si aūt os s̄3 aliquam
ptē fuerit corruptū:⁊ nō ꝓcessit s̄m rotūditatē eiꝰ in circui/
tu:neq3 vsq3 ad oē3 ꝓfūditatē eiꝰ curari poterit cū fricatiōe
eiꝰ vsq3 ad ptē sanā eiꝰ. ¶ Dixit Albu.de cura fistular̄ si est
os magᵐ qd̄ recipit corruptionē:sic ē os adiutorij aut coxe:
⁊ qd̄ corruptū est ex eo est facies eiꝰ tm̄ tūc rade ip3 rasiōe
bona multa dōec auferat̄ tota nigredo ⁊ corruptio:⁊ sil'r fa
ciēdū est in osse puo. ¶ Si v̄o ex osse magno dixit Albu.ꝙ
corruptū est:est ps magna:⁊ corruptio iā secuta est medullā
eiꝰ:tūc nec̄iu3 est secare ip3 totū vsq3 ad locū vbi puenit cor
ruptio. ¶ Et dixit Alb.loq̄ns in pticulari.si corruptio ē in
pectine manꝰ:aut in pectine pedis:tūc res illa est difficilis
valde:ver̄ op3 vt ingras corruptionē q̄l'r appeat tibi ⁊ ab/
rade eā:⁊ mūda eā s̄m q̄3cūq3 dispōnē pot̄e est tibi qñ nō fe
cerit tibi ꝯrietatē vena:aut neruus. ¶ Et Auic.in pticulari
loquēs de serratione coste dixit.qñ est tibi nec̄e secare costa3
aut os sub quo est iūctura:aut aliqd̄ nobile mēbr̄ sicut est
tunica.i.panniculus costar̄ ⁊ nuca:tūc pone sub serra lami
nā.s.de ligno vel ere vel alia re q̄ ꝯseruet illud mēbrū nobile
⁊ nō ledat̄ a dētibꝰ serre. ¶ Abscisio aūt ossis cu3 cauterio
fit p ferrū ignitū positū sup ip̄m donec ꝯsequat̄ totā corru/
ptionē eiꝰ ad quā ꝯñdā si nec̄ia est iteratio fiat. ¶ Et scias
ꝙ cauterięatio p medicinas causticas in osse par̄ ꝓficit nisi

De abscisione ossis corrupti cū cauterio.

forte corruptio sit supficialis valde. ¶ Ampliꝰ de curatiōe
ossis corrupti:⁊ signis sufficiētis remotiōis eiꝰ dicet̄ in cu/
ra fistularum. ¶ Q̄r si curruptio perueniat ad oia ꝯsilia ali/
cuiꝰ organici sic pl3 ꝯtingit in estiomeno:tūc cura eiꝰ est illiꝰ
totius mēbri abscisio. ¶ Dixit Albuc.si corruptio erit in
extremitate digiti manꝰ:tūc incide digitū.s.festine:⁊ nō des
spaciū corruptioni:⁊ icidat in reliq3 manū ⁊ sil'r si corruptio
est in manu icide eā ex radice focilis ⁊ nō des spaciū corru/
ptioni donec capiat in focile brachij. Et si inuadit brachiu3:
tūc icide ip3 apd̄ cubitū.s.in adiutorio:tūc in illo ē mors in/
firmi. Et sil'r dixit Albu.fac in pede:qm̄ qñ accidit corrup°
in digito eiꝰ:⁊ tūc incide ip3 apud vnū nodor̄ ipsiꝰ.s.vltra
quē nō trāsiuit corruptio.⁊ si corruptio cadit in pectine pe/
dis:tūc scinde pedē totū:⁊ si ascēdit vsq3 ad genu:tūc incidē
crus a iūctura genu.ꝙ si corruptio iā puenit supra genu:tūc
nō ē ei ingeniū:nisi dimissio eiꝰ nāe ⁊ relinquere ifirmū mor
ti. ¶ Et Aui.dixit pmi 4ª.si os corruptū fuerit tale q̈le ē os
coxe.⁊ fuerit magnū.s.sicut est os adiutorij:⁊ fuerit neruis
aut arterijs.s.magnis ꝓpinquū.⁊ fuerit eiꝰ corruptio.s.de
qua sperat̄ qd̄ nō possit remoueri:nisi p abscissionē illiꝰ mē
bri:tūc debebit medicꝰ ab eo fugere:qm̄ nō sperat̄ ꝙ in ab/
scissione tā magni mēbri vita pmaneat:⁊ medicꝰ nō o3 ma/
lar̄ egritudinū onus cure suscipere:post abscissionē āt mē/
bri o3 ps sana remanēs cauterięari pp cās assignatas supra
in effusione olei feruentis:⁊ q2 vt ibidē. Dixit Auic.postea
remota escara cauterij nascit̄ sup incisiōis locū caro:⁊ supra
carnē cutis extranea.s.diuersa ab ea q̄ erat tpe sanitatis ⁊ nō
ꝓportionalis ei.s.oino:q2 cū cutis sit mēbr̄ spermaticū nō
pōt regñari.s3 illa cutis q̄ gñat̄ est res q̄ magis existit silis
carni.i.cuti propter suam duritiem:qm̄ loco cutis regñat̄
caro dura callosa q̄ gerit vicē illiꝰ.⁊ hec qdē cauterięatio:l3
possit fieri cū igne tñ sepiꝰ ⁊ intellorabilis fit cū medicinis
causticis:vñ dixit Gal'.2° ad Glauconē.cū incideris ipsā pu
trefactā ⁊ mortificatā pticula3 in fallacie gr̄a p̄dictis vtere
farmacijs.s.causticis de qbꝰ dixit:in q̊r̄ vsū.dixit Gal'.aspi
cere debes ad corpis nām sil':⁊ patiētis pticule:q̄dā eni3 pti
cule citissime putresiūt:⁊ indigēt causticis fortioribꝰ.⁊ dixit
attēde mente ad corpus laborātis.rustico caustico.n.exñte
eo:⁊ nā duro fortissimis idiget famacijs.in femineo aūt vl'
infantili:aut molli exñti corpe ibecillibꝰ:bis ēt causticis far
macijs aliqñ opus ē vti in ipso actu incisiōis mēbri maxᶜ si
fluxꝰ sanguis obstiterit. ¶ Ait Alb.si accidat fluxꝰ sanguis
interim dū oparis cauterięa locū velociter:aut appone sup
ip3 puluerē abscindētē sanguinē:deinde redi ad medicatio/
nē tuā donec ꝯpleat̄:post causticationē v̄o dixit Gal'.vtere
farmacijs faciētibꝰ cadere escarā:deinde cura locū curatio/
ne alior̄ vlcerū. ¶ Ad rectā aūt icisionē faciēdā ꝯgrua op3
h̄re instr̄a.⁊ iō dixit Albu.scias ꝙ icisoria ⁊ serre ad incidē/
dū ⁊ secādū ossa sūt multa ⁊ varia s̄m sitū ossiū ⁊ ꝓpōnē eo/
rū ⁊ ipsor̄ grossitiē ⁊ subtilitatē magnⁿᵉᵐ:⁊ puitatē.⁊ duri
tiē ipsar̄ ⁊ raritatē:quapp op3 vt p̄pares tibi in oi spē opō/
nis instr̄3 ꝯueniēs ad illā opōnē:⁊ scias ꝙ opōnes ipse signi
ficāt tibi sup spē3 instr̄i quo idiges qñ tecū est studiū lōgū.
⁊ cognitio hꝰ artis ⁊ testimoniū modor̄ egriᵘᵐ:tūc.n.iam
fueris p teipsu3 illō qd̄ ꝯuenit ex instr̄is ad oē3 infirmitatē.
¶ Et ꝓnoticia maiori adduxit Alb.exēᵐ tale.ego narro ti/
bi ꝙ accidit viro de nigredine cū adustione q̄ assilat̄ ꝯbustio
ni ignis:⁊ illa corruptio p̂ accidit in digito suo:donec cepit
pedē totū.⁊ p̄parauit vir ex seipso postq3 vidit corruptionē
illā icidē mēbr̄ cū vehemª eiꝰ qd̄ iuenit de dolore.⁊ ꝯbustio
nō eiꝰ ⁊ incidit ip3 iūcturā:⁊ sanatꝰ ē:⁊ postq3 p̄terijt ei tps
lōgū accidit ei illa eadē corruptio in digito indice manꝰ sue:
venit ergo ad me ⁊ conatus sum repercutere illā superflui/
tatē:cum eo ꝙ posui super manū ex medicinis post mūdifi/
cationē corpis eiꝰ ⁊ nō repcussa ē:⁊ cepit icidē in digitū aliū
donec icidit in manū:⁊ vocauit me icidē manū eiꝰ:⁊ nolui
sperās ex me repcussionē illiꝰ supfluitatis:⁊ timui ēt sup ip3

Cum incisione mēbri magni non stat vita.

Quibꝰ egritudibꝰ capitis cōuenit cauterium.

Locꝰ cauterizādus in ceruice quo inuenitur.

Exemplum

apud incisionē manꝰ eiꝰ mortē:qm̄ vtꝰ viri erat sup casuz: ⁊ postq̄z desperauit de me transiuit ad terrā suā:⁊ ꝑuenit postea ad me de eo q̄ ꝓparauit ⁊ incidit manū suā totā ⁊ sanatus est. Et dixit Albu. nō attuli hāc narrationē nisi vt sit adiutoriū sup illud qđ cadit de gn̄e huiꝰ egrinis:⁊ vt sit signatio q̄ significet:⁊ ſ3 quā agat. Quō stupefiat mēbrū vt dolorē nō ꝑcipiat in sermone seq̄nti de meinis narcoticis dicet.

¶ De curatione quarūdā egritudinum capitis per manualē operationem. Cap. xxj.

Quāuis q̄dā dicta sint in ꝓcedētibꝰ sermonibꝰ de curatione quarūdā egritudinū:ad quā cōplēdā qn̄q3 reqrit instrm chirurgie siue manualis opō in ꝑticularibꝰ capl'is ipsaꝝ egritudinū:visuz tn̄ fuit mihi cōgruū scire in hoc sermone:q ꝑncipaliꝰ de manuali opōne ꝑtractat: vt sermo cōpletꝰ fieret dato ꝙ hic ex illis dictis aliq̄ repetāt adiungēdo hic de curis q̄rūdā egritudinū ꝑ oīa mene instrā de qbꝰ curatio in ipsis ꝓcedētibꝰ ſmonibꝰ nō ꝓcessit:⁊ visū fuit mihi ꝯgruū fore ab egrium capitꝭ curōne ꝑ manualē opōnē ꝑnm facere ⁊ subseq̄nter ad eādē manualē curōnē egrium alioꝝ mēbroꝝ ꝓcedere:vsq3 ad egrines extremoꝝ:siue ipsa manualis opō ipleat cauterizādo siue icidēdo. ¶ Añ tn̄ oia sciēdū est manuali opōne vtēdū nō fore in eaꝝ curōne nisi cū ꝓcesserit eaꝝ curatio ꝑ dietā ⁊ potionē q̄ neqerit ꝑducere ad salutē. itaq3 q̄cūq3 ipsaꝝ egrium ꝓ curāda erit ꝑ regimē diete ⁊ potiōis:vel saltē potionis in qbusdā ꝑticularibꝰ egribꝰ:⁊ in qbusdā ꝑticularibꝰ casibꝰ:⁊ maxie regimē potiōis qđ impleť ꝑ curōnē. añ.n. manualē opōnē ꝓmitti d3 eūatio corpis siue ipsa egrido q̄ curari d3 ꝑ manualē opōne3 fuerit mālis: de q̄ nō d3 eē dum:siue imālis:⁊ h' iō:qm̄ mālis opō ꝑ cauteriū vel incisionē dolorē loco infert:q est cā defluxꝰ māeꝝ ad ip3:vn̄ posset in eo gn̄ari apa:nisi eūo ꝓcesserit hūoris parati ad locū defluere. ¶ Egritudies aūt capitis qbꝰ manualis opō ꝯfert, sūt q̄cūq3 sūt fride ⁊ hūide ⁊ ꝓcipue māles:⁊ maxime cū antiq̄te fuerint:⁊ manualis opōnis in ipsis ꝯferentia:cōsistit aut in cauterio facto supra caput in vno loco vel pluribꝰ:aut in incisione siue cauterizatione arteriaꝝ timporū:aut eaꝝ q̄ sūt post aures. ¶ Et cauteriū q̄dem sup caput qn̄ vnū in pluribꝰ sufficit:⁊ est illud qđ fit sup bregmo in loco fontanelle siue in loco vbi cōmissura coronalis iungiť sagittali. Et locus q̄dē iste cog̊sciť 2r. vnoo ꝑ appōnē radicis palme. vel manꝰ supra extremitatē nasi supiorē:⁊ q̄zuis q̄dā auctoꝝ videanť exprimere de manu medici. Ueritas tn̄ est ꝙ d3 in hoc expiri cū manu infirmi:⁊ modus est iste. Dixit Raſ. pone radicē palme tue supra radicē nasi sui inter oculos suos:⁊ vbicūq3 ꝑuenerit digitꝰ tuus mediꝰ ibi est locꝰ: signa ḡ ip3:⁊ mēsureť. Meſ. in de appropriatis silr dixit. capl'o de catarro. locꝰ cauterizatiōis est vbi teriať maior digitus manꝰ. s. mediꝰ postq̄z eger radicē manꝰ in extremo nariū posuit. Raſ. aūt ꝓ ꝯti. ca. 8. dixit inueniť locꝰ iste h' mō. pone extremū vole manꝰ. s. ex ꝑte rascete in extremo nasi. s. iuxta supcilia:⁊ mēsura cū tota manu extēdēdo eā i directo sup frontē ⁊ caput:⁊ vbi erit finis manꝰ addito osse digiti. s. maioris qđ addiť cū replicatiōe ꝓmi nodi sui. ibi est locꝰ. A. aūt tertij ꝓa. dixit. cauterij intētio. s. q̄ztū ad locū vbi ꝓncipalius d3 fieri ſm intētionē auctoꝝ de cauterizatione loquentiū est vt fiat sup capite vbi ꝑuenit index aut auricularis. al's ⁊ meliꝰ annularis. mēsurādo ab extremitate nasi. Et q2 aliq̄ discordia inter auctores vr̄ eē:vt p3 ex dictis eoꝝ in iuētiōe hꝰ loci:iōq3 dn̄t doctores. ꝙ talis discordia potuit ꝓcedē ex diuerte foraꝝ siue figuraꝝ capitꝭ i eadē regiōe, ſ3 maxꝭ apō regiōes diuersas. ⁊ iō dixerūt:ꝙ d3 medicū in h' bonā extimationē hr̄e sup fora siue figura capitis ⁊ sup q̄ztitate manꝰ. nā in capite cuiꝰ figura est oblōga ⁊ nasus curtus:⁊ manꝰ breuis inueniet locus iste cū replicatione digiti medij:vt dixit Raſ. Et in capite cuiꝰ figura est magis rotūda ⁊ nasus magnus ⁊ manꝰ lōga inueniet cū extremitate idicis vel annularis ⁊ cū dicta mēbra mediocria se habebūt:tūc inueniet cū extremitate digiti. vt dixit Meſ. ⁊ hūc modū cōiter practicātes obseruāt. ¶ Modus aūt aliꝰ iueniēdi locū ꝓdcm̄. dixit Aui. vbi. s̄. est:vbi ꝑuenit medietas lōginis fili cuiꝰ lōgitudo est ab aure ad aurē:de cuiꝰ fili mēsura dicūt. ꝙ filu3 ip3 d3 extēdi ab aure ad aurē ducēdo ip3 filū sup nasū:deinde d3 duplicari ip3:⁊ d3 extremitas eiꝰ poni in extremitate auris vniꝰ ⁊ duci sup caput directe v̊sus aliā ꝑtē auris:⁊ vbi teriať extretas eiꝰ alia est ibi locꝰ. ¶ Quidā aūt dicūt. ꝙ in mēsurādo cū filo filū d3 extēdi nō supra nasu3:ſ3 supra capꝭ de aure ad aurē:deinde d3 duplicari ⁊ deduci vt dcm̄ est. Et dn̄t. ꝙ sicut in mēsura cū digito est deuiatio:vt patuit:ita ⁊ ꝓꝑ easdē cās pōt eē deuiatio in mēsura cū filo:⁊ ꝓꝑ deuiationē in ipsis mēsuris aliqn̄ ꝯtingētē ꝓꝑ inaduertētiā medici: aut ꝓꝑ formā capitis multū a nāli deuiātē:euenit ꝙ aliq nō repiūť iuuari ex h' cauterio:q̄zuis ex nā sui ⁊ egrinis debeat ꝯferre:eo ꝙ nō ꝑuenit cauteriū ad cranei cōmissurā. Et dn̄t ꝙ modꝰ inuētiōis loci ꝓdicti ꝑ ambos dictos modos ē hitꝰ ꝑ expiētiā. nec ꝓt in h' aliq̄ assignari cā:⁊ iō dn̄t. ꝙ ad vtrāq3 expiētiā faciēdā op3 caput eē abrasu3 vt nō ipediant capilli iustitiā dictaꝝ mēsuraꝝ. ¶ Dn̄t. ꝙ cā iuuali cauterij hꝰ loci est eūo q̄ fit de mā sub craneo ꝯtēta mediāte illa cōmissura cū fuerit debite ꝯiūctiōis. nā in aliqbꝰ cōmissura ista est valde stricta ⁊ in talibꝰ iuuam hꝰ cauterij nō est multū. ¶ Raſ. tn̄ ꝓ ꝯti. adducit aliā cām iuuali huiꝰ cauterij dicēs. ꝙ in loco ꝓdicto est q̄dā vena iaſet q̄ in ipso cauterio cogť cuiꝰ cocture iuuam magnū sequeť. Juuamēta aūt huiꝰ cauterij. Dixit Meſ. cao de ꝓseruatione ab egribꝰ oculoꝝ sunt multa ⁊ sublimia:⁊ ꝓꝑe ad oēs egrines capitꝭ fridas ⁊ hūidas sic soda ⁊ duū:⁊ scotomia ⁊ v̊tigo:⁊ ḡuitas sōni ⁊ ḡuitas sensuū ⁊ ꝑalysis. ⁊ tortura ⁊ pluralitas catarri ⁊ corrize:⁊ lapsus eiꝰ ad oculos:⁊ nares ⁊ aures ⁊ vuulā ⁊ fauces ⁊ ad dolorē dentiū ⁊ gingiuaꝝ ⁊ dolorē gutturis. ⁊ ad oēm difficultatē catarri ⁊ sup pulmonē ⁊ ꝑtes pectoris ⁊ stōm ⁊ ꝑtes vicinas ⁊ gn̄al'r ad oēs egritudies catarri frigidas ⁊ hūidas.

¶ Et modus opōnis eiꝰ est. dixit Meſ. vt radať locꝰ ⁊ signeť ibi ⁊ cauterizeť cū cauterio ignito cuiꝰ forma sit sicut nucleus oliue maioris ⁊ ꝓcedat cauterizatio vsq3 ad superficiē cutis ossis. ¶ Albuc. de mō faciēdi hꝰ cauteriū. dixit ꝓcipias infirmo in ꝓmis ꝙ eūeť cū medicina solutiua mundificāte caput. s. ab hūore in eo peccāte tribꝰ vicibꝰ aut quatuor ſm ꝙ exigit vtꝰ infirmi ⁊ etas eiꝰ ⁊ ꝯsuetudo. sup. ⁊ ꝙ eūeť ēt totū corpꝰ:⁊ si fuerit in eo plenido:⁊ cōiter auctores ꝓsupponūt eūonē ꝯuenientē debere ꝓcedere:deide ꝓcipe ei vt radat caput suū cū nouacula. i. rasorio:deide fac eū sedere iter manꝰ tuas q̄dratū. i. bn̄ directū:nō obliquū ſ3 aliqđ lateꝝ:ꝯuersū ad te:⁊ pona3 manꝰ suas ad pectꝰ suū. sup. tu. ⁊ ligenť aut bn̄ teneāť a mistris:⁊ siga cū encaustro locū quē inuenisti ꝑ mom supradcm̄ deide igni cauteriū:⁊ pone ip3 supra locū signatū cū distēsiōe cū q̄ ꝯstrigať manꝰ tua paulati3 ⁊ reuoluať cū paulatina ꝯꝓssiōe. ꝓcede a supꝑficie cutis v̊sus ꝓfūdū eiꝰ. in hac paulatina ꝯꝓssiōe reuolue cauteriū circulariter:deide. s. cū putaueris cū eo sufficiēter d̊scēdisse eleua manū tuā velociter ⁊ aspice locū. ꝙ si videri3 iā tm̄ detegi ex osse cranei ꝙ sit sic extretas capitꝭ affoel. i. claui aut sic q̄ztitas grani eleua manū tuā ⁊ nō ꝓcedas vltra. Si v̊o nō:tūc itera manū tuā cū ferro ipso aut cū alio ab ipso si ifridať donec videať ex osse qđ diximꝰ:deide solue aliqd d̊ sale i aq̄ ⁊ ibibe in ipā d̊ coto ⁊ pone cotū sup locū ⁊ dimitte ip3 tribꝰ diebꝰ: deide ibibe cotū in butyro ⁊ pone sup locū ⁊ dimitte ip3 donec destruať escara ignis. ¶ Et dixit Alb. Quidā dixerūt. ꝙ cauterizeť cutis vsq3 ad os ⁊ teneať cauteriū sup eo dōec adurať qđdā spissinis ossis:deide radať illđ qđ ex eo ē ꝯbustū:⁊ alij dixerūt, d3 ꝙ ꝑueniať cū cauterio ad vltm dōec imprimat in os ipressionē fortē donec cadat os:qđ sit sic fora kirate, ⁊ extimāt isti, ꝙ expirāt ex h' loco vapores capitis ſ3 mihi vr̄. dixit Albu. ꝙ nō fiant he due spēs cauterij oino ni-

Quibꝰ egritudibꝰ capitis cōuenit cauterium.

Locꝰ cauterizādus in ceruice q̄ō inuenitur.

Exemp[...]

De iuuamētis cauterij i ceruice siue cōmissura coronali.

De modo cauterizādi in cōmissura coronali.

si in hoībꝰ qbusdā.s. valde robustis ⁊ multū indigētibꝰ aut forte hn̄tibꝰ cōmissurā valde strictā: ⁊ tūc ēt in eis fiat sm viā timoris: ⁊ dimittere ipsas sm me est meliꝰ: ⁊ p̄cipue qn̄ caput est d̄bile nā. ¶ Quidā aūt apponūt cauteriū potētiale: sz nō est eq̄ bonū ⁊ qūocūq3 fiat. dixit Mes. obseruet vt remaneat aptū vt emittat vsq3 ad tp̄s in quo māifestabit tibi ex toto pus diminui ⁊ egritudines catarrales tolli: deinde sanet.

De cauterio in dolore cronico totius capitis.

¶ Dixit Albuc. q̄ si in toto capite dolor fuerit cronicꝰ ⁊ p̄longat: ⁊ nō ꝯferūt ei eūones ⁊ p̄cipue si iā cauterizatꝰ est cauterio p̄dicto ⁊ ꝯuenit ei aliqd tūc cōsidera: ⁊ si caput ifirmi videris forte in curatiōe sua: ⁊ nō est debile ⁊ inuenit frigus vehemēs tūc cauteriza ip̄z cauterio alio sup illo paruū: deinde cauteriza ip̄z sup oē cornu capitis donec ptrāseat cutis ⁊ discooperiat de osse q̄ntitas orobi ⁊ cauteriza ip̄z cauterio vno in occipitio in loco in quo noiat vas: ⁊ est locꝰ in q̄ ponit vētosa ⁊ eleua manū tuā in h̄ ⁊ nō discooperias os. infirmꝰ enī inuenit p hoc cauteriū dolorē vehemētē diuersū a dolore reliquo⁊ cauterio⁊ oiū: ⁊ credo q̄ sit pp ortū nuce ⁊ neruo⁊ illic. ⁊ dixit. oz vt sit cauteriū quo cauterizāt cornua capitis ⁊ occiput eiꝰ subtiliꝰ cauterio q̄ cauterizat mediū eiꝰ.

De cauterio i dolore cronico ptis capitis tā cū medicina q̄ cū ferro.

¶ Et dixit Albu. qn̄ accidit in pte capitis dolor ⁊ soda ⁊ emigranea: aut extēdit dolor vsq3 ad oculū ⁊ nō valet alia curatio tūc cauterizatio in ea est sm duos modos.s. aut cū medicina acuta adurēte aut cū ferro. ¶ Et cauteriū cū medicina est vt accipias dentē vnū allij ⁊ excoria ip̄z ⁊ abscide extremitates eiꝰ ambas: deide scinde locū doloris cū flobotomo lato donec fiat locꝰ sub cute in q̄ dens allei capiat ⁊ intromitte ip̄z in eo sub cute occultet. Deinde stringe sup ip̄z cū puluillis ⁊ strictiōe decēti ⁊ dimitte ip̄z q̄ntitate. xx. horarū: deide solue ⁊ exe ip̄z ⁊ dimitte vulnꝰ duobꝰ diebꝰ aut tribus postea pone sup ip̄z cotū infusū in butyro donec locꝰ faciat pus: deide curet ⁊ sanet. Et si vis fac illō cū qbusdā alijs medicis cōburētibꝰ. ¶ Cauteriū vō cū ferro est sz hūc modū. igni cauteriū clauile cuiꝰ caput est sic fora claui in q̄ ē qddā curuitatis: ⁊ in eiꝰ meo est eminētia q̄dā pua ⁊ pone ip̄z sup locū doloris ⁊ retine manū tuā.s. a p̄sūdatiōe ⁊ reuolue cauteriū cū velocitate ⁊ sit q̄ntitas q̄ adurit ex spissitudine cutis sic medietas eiꝰ ⁊ eleua manū tuā vt nō aduraꝰ arteria q̄ est iferiꝰ ⁊ accidat fluxꝰ sanguis: deide ibibe cotū in aq̄ salis ⁊ ponat supra locū ⁊ dimitte tribꝰ diebꝰ: deide pone cotū cū butyro donec cadat escara: deinde curet ⁊ sanet. Et si vis cauteriza hanc emigraneam cū extremitate cauterij cultellaris ⁊ caue ne icidas arteriā ⁊ p̄pe in emigranea q̄ nō ē ātiq. q̄ si nō ꝯuēit ⁊ fuerit emigranea ātiq: tūc igni cauteriū cultellare postq̄ figa sup locū doloris cū lana: cuiꝰ lōgitudo sit sicut medietas digiti aut q̄si illud ⁊ depone manū tuā vice vna ⁊ stringe eā donec icidas arteriā ⁊ pueniās vsq3 ad os. Uerūtn̄ nece est tibi vt te caueas i cauterizādo a ꝯtinua mādibule q̄ mor apō masticationē ne aduraꝰ lacertꝰ: aut neruꝰ qui mouet ipsā ne accidat spasmꝰ. Et esto sup custodiā ⁊ cautelā a fluxu sanguis q̄ ibi subest: qm̄ in abscisiōe eiꝰ est timor. ⁊ p̄cipue apō eū q ignorat qō facit. ⁊ dix. q̄ cauterizatio cū cauterio hn̄te duos cultellos ē melior i h̄ loco: ⁊ q̄ si nō sufficit ēt h̄ cauteriū. fiat ēt cauteriū i meo capitis. dn̄t. in h̄ dolore emigraneo ꝯuenit scarificatio auris eiusdē ptis: ⁊ pforatio ipiꝰ.

De mō cauterizādi i apoplexia.

¶ Et dixit Alb. cū antiquat apoplexia: ⁊ curat cū eo qō ꝯuēit ⁊ nō ꝯualescit: ⁊ infirmꝰ nō h3 febrē tūc cauteriza ipm 4or cauterijs.s. sup oē cornu capitis sui vno: ⁊ vno in medio capitis: ⁊ vno in occipite: ēt cauterizat cauterio sup os stōi: ⁊ est magis vltimū.s. qn̄ esset per cōitatē ad stomacū.

De mō cauterizādi in epilepsia.

¶ Epilepticꝰ aūt nō cauterizat nisi ille: cuiꝰ epilepsia est pp flegma: ⁊ hoc post curōnes alias: ⁊ fiant cauteria quatuor sicut dcm̄ est in apoplexia: ⁊ si infirmꝰ fuerit fortis tolerās cauteriza ipm ēt sup spondilibꝰ colli ⁊ dorsi: ⁊ sit cauteriū oliuare: si tn̄ ifirmꝰ fuerit puer sit cauteriū sbtile.i. oliuare minꝰ.

De modo cauterizādi in obliuione.

¶ Et dixit. in obliuione post eūones pone sup caput rasū emplastrū de sinapi ⁊ itera ipsū multotiēs: ⁊ si nō cōtulerit fac ei cauteria tria in posteriori pte capitis vsq3 ad inferiorē partē coli: ⁊ pone inter oē cauteriū grossitudinē digiti.

De modo cauterizādi in melancolia.

¶ Et in melia ex humiditatibꝰ corruptis q̄ flāte grosso fiūt: tūc cauterizet sic dicet in palysi in seq̄nti. c. sz in melia cuius sugfluitas est decliuis ad meliā: ⁊ est corpꝰ ifirmi hūectatū tūc post eūonē ꝯueniētē rade caput ifirmi: deinde fac tortelam decēter factā ex lino in modum circuli: ⁊ pone ipā in medio capitis.s. sup. tu q̄ fontanella capitis sit in meo ipsiꝰ circuli: ⁊ ifirmꝰ sedēs q̄dratꝰ teneat ab oi pte: deide p̄n̄ta linimētū ex butyro ouiū antiquo ⁊ calefac. ip̄z sup ignē ⁊ calefactione tēpata cū mēsura quā tolerat digitꝰ qn̄ itromittit in ip̄z: deinde infūde ip̄z in meo capitis eiꝰ in circulo ⁊ dimitte ip̄z donec infrigidet: ⁊ fac illud cū ifirmo oī hebdomada semel cū reliq̄ regie eiꝰ bono donec sanet: ⁊ si vis cauteriza ip̄z faciēdo punctura pua sm plm eiꝰ.s. medij capitis: sz oz vt teneas manū cū cauterio.s. ⁊ nō p̄fūdes ip̄z: imo sic odorādo. q.d. sup. valde sugficiale. nā hec spēs cauterij hūectat cerebrū cū eq̄litate: deinde pone sup ip̄z totū ibibitū cū butyro cū adipe galline.

Cauterium i collo ad oēs egritudines capitis mālēs cōfert.

¶ Et scias q̄ qn̄q3 fit cauteriū i collo ⁊ ponit in eo filū nodosū qō oz duci oi tpe: ⁊ diu teneat apertū ⁊ ꝯuenit oibꝰ egribꝰ mālibꝰ capitis: ⁊ retrahet māās fluētes ad añriora capitis: ⁊ oculis ꝯuenit iuuamento manifesto. ¶ Et dix Sili. i dolore capitij iueterato facio duo cauteria sub cruribꝰ ⁊ qn̄q3 facio duodecim cauteria circa caput: dicuntq3 cā iuuamenti cauterij capitij egribꝰ p̄dictis: ⁊ maxie illi q dependēt ex reumatismo siue d̄ fluxu māei ad aliqō de mēbris supradictis: siue dependeat ab ipso in eē ⁊ ꝯsuari: vt q2 sint facte a mā reumatizāte ad mēb⁊ ⁊ ꝯsuet in pduratiōe ab eo p cōtinuā renouationē defluxꝰ ipsiꝰ siue dependeat ab ea in ꝯsuari lz nō i eē: vt q2 pcesserint a mā reumatizāte: sz postea mā nō reumatizās sit cā pseuerātie: ⁊ durabilitatis ea⁊ est eūatio illius māe reumatizātis si eiꝰ d̄fluxꝰ fuerit ab exneo. q2 vsq3 ad illū locū. oz cauteriū deuenire aut est diuersio eiꝰ si eiꝰ defluxꝰ fuerit ad itra craneū: ⁊ h̄ mediāte ꝯmissura ⁊ porosibꝰ.

Cauterium nō solū cōuenit in egritudinibꝰ fridis: sed ēt calidis.

¶ Et dicūt. q̄ q̄uis in egribꝰ fridis ⁊ de mā frida iuuamentum cauterij sit sp appēs ⁊ in p̄no ⁊ in pcessu nihilominꝰ iuuamentum eiꝰ: est ēt manifestum in egribꝰ mālibꝰ calis: vn̄ Aui. tertij pa dix. illō in quo hūo⁊ diuerse māe cōicāt.s. in recipiēdo iuuamentum est cauteriū verūtn̄ lz in egribꝰ de mā cala nō sic appeat in p̄no: in pcessu tn̄ appet iuuamentum eius: ēt fortasse plusq̄ in egribꝰ de mā frigida: ⁊ hoc iō q2 cala mā est facilioris retractiōis. ⁊ citioris diuersionis: q̄uis aliqn̄ in p̄no appareat in eis nocumentū ex quadā ignitione in loco sequente cauterium.

Cauterizatio venarum ⁊ arteriarum frontis timporum ⁊ post aures qbus egritudinibꝰ ꝯferat.

¶ Extractio vō siue incisio: ⁊ cauterizatio vena⁊ siue arteria⁊ q̄ sūt post aures: aut in timporibꝰ seu in fronte ꝯfert: vt innuit Albu. qn̄ catarri a capite fluūt ad oculos: aut ad pectus: aut qn̄ accidit emigranea antiq: aut catarri acuti pp lachrymales hūiditates in lacertis timpo⁊ aut soda antiq̄ vehemēs: ⁊ dicunt p̄cipue. ēt ꝯuenit in egribꝰ ex cōitate qn̄ ex māijs hūoralibꝰ vel vaporalibꝰ a corpe vel singulari mēbro p̄cipue stō ⁊ epate ascēdētibꝰ ad caput egritudines fiūt: ⁊ pseuerant in ipso: ⁊ h3 hoc veritatē qn̄ descēsus catarri siue ascensus māe fuerit p venas aut arterias exteriores: in qbꝰ poſſe est incisionē siue cauterizationē fieri, nō aūt qn̄ foret p venas ⁊ arterias interiores: qm̄ illas icidere aut cauterizare est impoſſe. ¶ Dicūt tn̄ q̄ incisio siue cauterizatio exterio⁊ qn̄ fluxus est p interiores per se nō ꝯfert: pōt tn̄ p accn̄s cōferre. ⁊ hoc duobꝰ modis. vno qn̄ locꝰ icisiōis vene vel arterie exterioris diu teneret aptus: qm̄ tūc ab intrinsecis ad extrinsecas fieret diuersio ⁊ mundificatio sil: ex q̄ sequeret in fluxu diminutio. ⁊ finalr egritudis sanatio: maxie qn̄ locꝰ icisiōis vene extrisece eēt valde p̄pinquꝰ mēbro cui reumatizat vt in reumatismo oculi: qm̄ tunc pp loci p̄pingtatē poſſe est q̄ fiat sufficiēs diuersio ⁊ mūdificatio: ⁊ h̄ qn̄q3 visū fuit i experientia māifestum. Alio: qm̄ p extrinsece vene icisionē sbtrahit d̄ nutrimento mēbro cui reumatizat saltē si p̄piquū fuerit: tc illō mēb⁊ cōuertit se. s. māā sib reumatizātē: ⁊ eā aut ꝯuertit i suū nutrimentum

Demō cid...

Ad icisionẽ arterie seqt incisio vene ⁊ nõ ecõtra.

aut resoluit ⁊ ꝯsumit: cõiter auctores mẽtionẽ fecerũt de icisiõe ⁊ cauteriçatiõe arteriaꝝ dictoꝝ locoꝝ. ¶ Et dicũt qdã ꝙ si q̃ de venis locuti sũt itellexerũt de pulsatilibꝰ: ⁊ sic dicũt: ꝙ itellexit Açaraui⁹. cũ dixit. incidant vene timpoꝝ: ⁊ silr. Ras. cũ illõ dixit. 20. ꝯti. Alij vo dñt. ꝙ h̃ ocm̃ pt itelligi de venis ⁊ pulsatilibꝰ: qm̃ p vtrasq̃ pt mã ꝯferri. Auctores verũtñ expresserũt de pulsatilibꝰ: maxie pp duas cãs q̃ꝝ vna est: q2 ad icisionẽ arterie seqt icisio vene: sꝫ ñ eꝯ⁹. ⁊ rõ ẽ: q2 ad q̃cũq̃ pticulã mittant arteriaꝝ rami mittunt ⁊ rami venaꝝ: sꝫ arteria ẽ subtilior: ⁊ situata in ꝓfũdo sub vena: q̃re nõ põt icisiõe sic distigui iter vnã ⁊ aliã: qn icisa arteria incidat vena: q̃uis eꝯ⁹ põt iteruenire pp tres cãs. pª est: q2 vt dictũ ẽ vena ẽ situata supra arteriã: ⁊ põt accipi sine illa. 2ª ẽ q2 maior est ⁊ magis appens sẽsui. 3ª est: q2 pl'es rami venarũ distribuũt in pticulas q̃ arteriaꝝ: vñ est ꝙ multis ramis venaꝝ nõ associant rami arteriaꝝ. ⁊ hi pñt icidi sine ramis arteriaꝝ. 2ª cã est magis ptinẽs ascẽsui mãeꝝ ad caput: ⁊ est ꝙ mãe ascẽdẽtes vt pl'ꝫ sũt cal'e: ⁊ calis vaporibꝰ mixte: ⁊ tales mãe cal'e apti⁹ fluũt p arterias q̃ p venas: pñt tñ ⁊ p venas ẽt ascendere: q̃uis p eas sꝫ pl'ꝫ influãt mãe frigide siue min⁹ calide: q̃re pp dictas cãs incisio qñq̃ ꝯuenit fieri in arterijs. ⁊ hoc vt pl'm: ⁊ qñq̃ in venis: ⁊ hoc vt rari⁹. ¶ Docuerũt aũt auctores cogscere ⁊ discernere qñ flux⁹ mãeꝝ est p venas itrinsecas vel extrinsecas: ⁊ h̃ q2 qñ posito sup venis vl' arterijs extrĩsecis ẽpl'o ꝯstrictiuo eoꝝ nõ seqt iuuam̃: tũc ꝯflux⁹ est p itrĩsecas. si ãt seqt iuuam̃ ⁊ iuuam̃ sit mltũ: tũc deflux⁹ est p extrĩsecas. si aũt sit puũ tũc aut est p vtrasq̃ sil' ⁊ docuerũt discernẽ vel distiguẽ. p quã venaꝝ vel arteriaꝝ locoꝝ dictoꝝ deflux⁹ fiat: vñ dixit Gal'. 13. terapẽ. Opꝫ radẽtẽ caput tãgere arterias q̃ posteri⁹ sm alterutraꝫ aut ⁊ q̃ in fronte ⁊ sꝫ timpora sũt: ⁊ q̃cũq̃ eaꝝ appuerint tibi calidiores eẽ ⁊ magis pulsare illas icide: q2 p illas fert mã: q2 itellexit de mã cal'a. Verũtñ q2 aliqñ fert p arterias mã frida: ⁊ tũc nõ posset cogsci arteria p quã fert p pdcã sigª: sꝫ oꝫ vt cogscat p pleniñcm̃ maiorẽ arterie: ⁊ p ipsi⁹ maiorẽ dilatañcm̃: ⁊ silr maior plenidº ⁊ maior dilatatio repta in aliq̃ venaruꝫ dictoꝝ locoꝝ idicãt ꝙ p ipsaꝫ defert mã ꝙ si tact⁹ illi⁹ iuenit calitatẽ tũc ipsa est frida. ¶ Ad icisionẽ aũt faciẽdã auctores notauerũt q̃sdã ꝯditiones eẽ obsuãdas. ¶ Pria est. ꝙ nõ fiat nisi p̃cedẽte curatiõe ꝯueniẽti ⁊ nõ ꝓfuerit. ¶ 2ª ẽ. vt nõ fiat icisio nisi corp⁹ sit sufficiẽter euatũ ne pp dolorẽ ⁊ cõmotionẽ mã pl'ima p alias venas trahat ad locũ: vñ dixit Ras. 2. ꝯti. ꝙ hec incisio venaꝝ dꝫ fieri post euonẽ toti⁹ corporis. ¶ 3ª est. ꝙ tũc nõ sit in capite soda fortis ne pp vtrũq̃ dolorẽ mãe plurime trahant ad caput: vñ. 2. ꝯti. ait Ras. cũ soda accidit fortis in morbis oculoꝝ nõ curet patiẽs cũ extractiõe venaꝝ timpoꝝ nisi mitiget soda: q2 iduceret ifirmo magnũ nocũm. ¶ Deinde intuendũ est. dixit Aui. qm̃ arteriaꝝ ⁊ venaꝝ que portãt mãm alie sũt magne ⁊ alie sũt pue ꝙ pueniat in icisiõe ad finẽ in ex̃ctiõe ei⁹ si est ex eis q̃ extirpant ⁊ tales sũt q̃ sũt pue. nã de puis põt fieri extirpatio eijciendo ẽt magnũ frustũ. si vo sũt magne nõ pñt extirpari: q2 q̃lꝫ magnaꝝ est pñm̃ alioꝝ mẽbroꝝ raroꝝ. q̃re ex ipsi⁹ incisione magnũ inferret capiti nocm̃ ꝓhibito sanguie ⁊ spũ arteriali ab illis ramis. Etiã q2 de magna vena nõ possit frustũ magnũ extirpari nisi cũ labore multo ⁊ magno dolore: sꝫ sufficit ꝙ incidat absq̃ extirpatiõe frusti.

Cautiões obseruande in cauterizatiõe ⁊ incisiõe dictaꝝ venaruꝫ.

Modus cognoscẽdi p q̃s venas mãe fluant.

¶ De mõ incidẽdi venas nõ pulsatiles puas: dixit Gal'. 13. terapẽ. q̃cũq̃ gete sũt ⁊ in cute. i. in supficie posite si q̃d eaꝝ incidẽs ptẽ vt in crurib⁹ in varicib⁹ sic meli⁹ opaberis: ⁊. A. hoc ẽt applicans ad arteriã puã dixit. in pua arteria sufficit vt in ꝓfũdo scarificet q̃tenus currat qd̃ in ea est ex sanguine. istud est. n. qñq̃ ꝓximũ iuuamẽto vẽtosarũ in nuca. i. collo cũ scarificatiõe ⁊ iuuatº sanguisugaꝝ sup frõte. ¶ Et Albu. hũc modũ vr̃ magis adaptare venis ⁊ arterijs q̃ sunt post aures ⁊ dans modũ dixit: opꝫ qñ vis incidere eas vt radat infirmus caput suũ: deinde frica locũ cũ pãno aspero vt appeant arterie deinde stringat infirm⁹ collũ suũ cũ quolꝫ pãno suo: deinde ꝯsidera vbi pulset vena: ⁊ nota vbi sũt arterie: sũt loca q̃ sunt post aures dep̃ssa ⁊ raro occultant nisi in q̃busdã hominib⁹ vt in valde pinguib⁹: deinde signa cũ incaustro: deinde incide sup eã cũ spatumuli vtrinq̃ acuto incisiõe pueniẽte ad os: ⁊ fiat illud p latitudinẽ capitis, ⁊ si vis itromitte spatumule sub arteria ⁊ incide tm̃ incisione ad supiora ⁊ sit lõgitudo incisiõis q̃si duo digiti iuncti, ⁊ põt hoc itelligi de incisione q̃ fit in cute: ⁊ ẽt de ea q̃ fit de extirpatiõe frusti arterie, ⁊ qñ incidit egredit sanguis egressione pulsatili cũ pulsu frequẽti. si aũt arteria nõ appet sensui, tũc dixit Albu. opꝫ vt mẽsures ab aure q̃titatẽ triũ digitoꝝ cũ incaustro, ⁊ finde vsq̃ ad os, ⁊ dixit, illud qd̃ opꝫ emittere de sanguie est sex vncie ⁊ fortasse emittẽs ex eo pl's vel minus ⁊ totũ h̃ sm q̃titatẽ q̃ appet tibi de v'tute ifirmi ⁊ repl'one arterie, ⁊ tũc cõsidera vuln⁹ ⁊ si remanet sup os ⁊ ex siphac. i. gingia aliq̃d, tũc incide illud vt nõ accidat ap̃a cal'm, deinde stringe vuln⁹ cũ licinijs ex pãno lini ⁊ cura ip̃ꝫ sicut opꝫ donec sanetur.

De mõ incidẽdi venas puas

¶ De incisiõe aũt vene magne aut arterie magne. dixit Gal'. 13. terapẽ. si appet tibi magnũ vas aut magne pulset in fallat⁹ ei hoc. s. erit broncũ. i. vinculũ vel ligamẽtũ imittẽte prius, ⁊ ita abscindere qd̃ medium. Et in his verbis innuit vinculũ debere fieri in duab⁹ ptib⁹ arterie magne vel vene magne deinde qd̃ incidat i medio duarũ ligaturaꝝ, ⁊ sic ẽt voluit Mes. debẽt aũt fieri hec vincula ex mã difficile putrescibili sicut de serico. nã facile putrescibilia cito defluũt a vasis. s. añ bonã ꝯsolidationẽ, ⁊ eẽt i illo timor de fluxu sanguinis nimio. nos aũt volum⁹ circũcuruatis vasis decidere vinculũ ⁊ nõ p̃us. nã tũc caro supiuncta incisis ptib⁹ vasoꝝ suppositio fit ⁊ claudit os eoꝝ, ita ꝙ nõ põt sanguis ab eis fluere ⁊ cũ puenit tp̃s hoc tũc vinculis est i periculose defluere. Aui. aũt dixit. qñ incidit vena sup timpus: oꝫ vt liget in p̃mis, deide abscindat, ⁊ oꝫ vt ante abscisionẽ stringat cuꝫ filo siricino, qd̃ est cũ ea inferi⁹ in longitudie, ⁊ dimittat ligatura in ipsa: deinde incidat qd̃ post ipsaꝫ est. s. versus mẽbrũ ad qd̃ portat mã ⁊ cõputrescit: lꝫ tũc aut auferat strictura: ⁊ sic innuit ꝙ fiat vna ligatura tm̃ ex pte trũci arterie: pp qd̃ notant qdã. ꝙ in arteria pua nõ est nec̃ia ligatura: sed ꝙ scarificando incidat. in arteria autẽ mediocri est necessaria vna ligatura ex pte trunci: vt dix̃ Aui. in arteria aũt magna est nec̃ia duplex ligatura: vt dixerũt Gal'. ⁊ Mes. ⁊ in oi ligatura oꝫ dimitti filũ longũ vt pendeat extra vuln⁹. ¶ Albucas. aũt de abscisione arteriaꝝ timpoꝝ. dixit. opꝫ vt radat infirm⁹ pilos q̃ sunt in timporib⁹. ipse nãq̃ ostẽdunt tibi ex pulsu suo: ⁊ raro occultant nisi in paucis hoib⁹ aut in vehemẽtia frigoris q̃ si occultant: tunc stringe caput. al's. collum suũ cũ q̃lꝫ panno: deinde frica loca cũ aq̃ cal'a donec appeat tibi arteria appitione manifesta deinde excoria cuteꝫ cũ spatumuli cuꝫ facilitate donec puenias ad arteriã: deinde ꝓijce in eaꝫ vncinũ ⁊ trahe eã ad supiora donec extrahas eã ex cute ⁊ facias eã euadere a tunicis q̃ sub ea sunt ex oi pte: ⁊ si arteria est subtilis tũc inuolue eã cũ extremitate vncini ⁊ incide ex ea ptẽ sm q̃titatẽ qua elongent extremitates ei⁹ ⁊ cõtrahant donec accidat fluxus sanguinis. nã si incidat ⁊ abscondit nõ abscindit sanguis penit⁹: deinde attrahe ex sanguine a trib⁹ vncijs: vsq̃ ad sex. ⁊ si arteria est magna: tunc opꝫ vt liges eã i duob⁹ locis cũ filo duplo forti ex sirico aut ex chordis alhohos vt nõ ꝓperet ad ipsaꝫ putrefactio añ cõsolidationẽ vulneris ⁊ accidat flux⁹ sanguis: deinde incide supfluitatẽ q̃ inter duo ligamẽta est ⁊ fac illd̃ in illa hora aut hora alia post illã: ⁊ opꝫ post attractionẽ arteriaꝝ vt ipleat vulnus coto antiquo ⁊ ponant sup illd̃ puluilli ꝯcẽter facti post sol'onẽ ⁊ curet cũ medicis faciẽtib⁹ nasci carnẽ. qdã aũt cauteriçãt has arterias post incisionẽ eaꝝ: ⁊ qdã post icisionem factã in cute tãtũ: ⁊ qdã nulla scissione p̃missa. ¶ Dixit Albu. si vis cauteriça eã cũ cauterio cultellari donec incidãtur extreta ei⁹ ⁊ stabit loco opõnis incisiõis eius: ẽt est me-

De mõ incidẽdi venam magnã ⁊ arteriam.

lius opus nisi infirmꝰ habuerit febrē: aut nisi sit calide ꝯplo
nis: qm̄ cauteriū est ex eis q̄ iuuāt ad finiēdas hūiditates. q̄
est meliꝰ i iuuamēto. Et meliꝰ est vt cauterizes eā cū cultello
hn̄te duos cultellos: quoꝝ acuitas sit minor multū acuita-
te cultelli: qm̄ si sint acuti sicut cultelli ꝓperat vtrisqꝫ fluxus
⁊ nō incidūt carnē cū velocitate: sꝫ cū in eis est aliquātuluꝫ
grossitudinis tenet in eis calor ignis ⁊ abscindit caro velo
citer: ⁊ iō hoc opus est meliꝰ ⁊ leuiꝰ oī tp̄e ⁊ faciliꝰ. ⁊ dixit. sit
spatiū qḋ est inter duos cultellos huiꝰ cauterij q̄ztitas gros
situdinis digiti postq̄ꝫ tu signas duo loca cū encaustro ⁊ de
pone vtrosqꝫ ignitos valde donec ꝑueniant ad os ⁊ incidāt
venā in duobꝰ locis ⁊ elonget qḋ est iter extremitates eiꝰ.
nā nō ꝯsolidāt. s. extremitates vene cū hoc cauterio penitꝰ.

¶ De cura egritudinum neruoꝝ ꝑ cauterizationē. Cap. xxij.

Egritudines neruoꝝ cū nō pn̄t sana
ri ꝑ regimen cū cibis ⁊
medicinis tūc curari debent ꝑ cauteriū: verūtn̄
dixit Albuc. ꝙ cura ꝑ cauteriū nō cōuenit nisi
illis que accidūt ex flegmate ⁊ deuitent in eis q̄
accidunt ex exiccatione.

In palysi ¶ Et dixit in paralysi cauteriza ip̄ꝫ in medio capitis ⁊ sup oē
cornu ⁊ sup posteriꝰ capitis ⁊ tribꝰ cauterijs sup spondiles
colli ⁊ stringe cauteriū donec cōburat de cute plīm eiꝰ: ⁊ nō
indiges pluribus cauterijs: q2 egritudo est fortis si infirmꝰ
est tolerās tūc cauteriza ip̄m q̄tuor cauterijs sup spondiles
dorsi. ⁊ dicūt qdā ꝙ ꝯuenit cauteriū factū. s. in fine spine sup
osse caude: ⁊ ꝙ in paralysi particulari alicuiꝰ mēbri ꝯuenit
cauteriū factū sup ipso mēbro in vno loco vel pluribꝰ ſꝫ dis
positionē ⁊ q̄ztitatē ipsius mēbri ⁊ egritudis vehemētiā: ⁊
maxime cōuenit in paralysi ꝑticulari cauteriū appositū sup
neruo a quo veniens ad illud membrū habet originem.

In spas- mo. ¶ Et in spasmo cōuenit cauterizatio sup mēbro capitis ⁊ in
posteriori eiꝰ: ⁊ qdā dicūt. ꝙ ꝯuenit ei sicut ⁊ palysi ⁊ in eis-
dē locis. ꝙ ergo dixit Albu. ꝙ deuitet in spasmo. dicūt qdā
ꝙ intellexit de spasmo imāli. ⁊ qdā dixerūt. ꝙ nō cōuenit in
presentia spasmi: sꝫ in p̄seruatiōe ab eo multū ꝯuenit: ⁊ ipse
innuit dixisse illud in tortura eueniente a spasmo.

¶ Et dicūt. ꝙ ꝯsilr cauteriū ꝯuenit in tremore. ⁊ Albu. dixit.
In tremo re. qn̄ accidit alicui tremor ex frigore in neruo: aut ex febre q̄r-
tana: aut alio: tūc opꝫ vt cauterizes ip̄ꝫ q̄tuor cauterijs: aut
qnqꝫ sup spōdiles dorsi inter oēm spōdilē cauterio vno ⁊ in
pectore alio cauterio: ⁊ alio sup stōm eiꝰ ⁊ cauterio oliuari.

In tortu- ra. ¶ Et in tortura dixit. opꝫ vt cauterizes ip̄ꝫ cū vno cauterio
apud radices auris ⁊ alio parū inferiꝰ a timpore suo: ⁊ alio
apud ꝯiūctionē duoꝝ labioꝝ: ⁊ dixit: pone cauteriū vnū tm̄
ex ꝯ̄rio ꝑtis infirme. s. quo appet īfirma: q2 oꝫ fieri i ꝑte que
appet sana: ⁊ qdā laudant ēt cauteriū sup collo. Et depone:
dixit Albu. manū tuā cū cauterio donec ꝯburat medietas
spissitudinis grossitiei cutis.

¶ Et dixit Albu. qn̄ stupet aliqḋ mēbrū ⁊ nō valet alia cura
In stupo re. tio: cauteriza ip̄ꝫ cū cauterio qḋ meret magnitudo mēbri:
aut ꝑuitas eius: ⁊ sit cauteriū tuū intrās spissitudineꝫ cutis
parūper. Et iā cauterizat qdaꝫ stupor ꝙ accidit manui aut
pedi in spōdilibꝰ dorsi apḋ exitū neruoꝝ q mouēt illḋ mem
brū ⁊ remouet stupor. veꝝ nō p̄sumat in h̄ nisi q est sapiens
in anatoª mēbroꝝ ⁊ ingressione neruoꝝ mouētiū corpus.

¶ De cura quarundam egritudinum oculoꝝ per manualē
operationem. Cap. xxiij.

In multis egritudinū oculoꝝ cadit cu
ratio ꝑ manualem opōneꝫ: ⁊
nos de ea dicemꝰ in hoc cap.
In aq̄ de scēdente ad oclos. ¶ In aq̄ descēdē
te ad oculū dixit Albu. cauteriza ipsuꝫ cū cau-
terio in medio capitis: ⁊ duobꝰ cauterijs super
duo timpora si inceptio descensus aque fuerit in ambobus
oculis sil: aut in vno timpore si in vno oculo tm̄: ⁊ abscinde
cū cauterio ipso oēs venas ⁊ arterias que sūt sub cute: sint
cauteria in eo longa in latitudine timporis. Et caue ex hoc
a fluxu sanguinis: ꝙ si videris eū abscinde ip̄ꝫ statiꝫ: ⁊ dixit:
qn̄qꝫ cauterizat in ceruice duobꝰ cauterijs vltimo ꝓductis.
¶ Qz si cū cauterijs his ⁊ alio regie bono curatio nō perfi-
cit ⁊ steterit aq̄ ⁊ descēderit tota ⁊ fuit parūper igrossata ⁊
facta obediēs dispōni eius cū instr̄o: qm̄ q̄. sb̄tilis ē valde aut
grossa valde nō obedit ei. Et signa sigīantia illud posita sūt
in ser. 3. tractatu 4° in ꝓprio ca°. Tūc dixit Albu. si volun-
tas fuerit vt deponas eā cū instr̄o oꝫ vt facias sedere infir-
mū inter manꝰ tuas quadratū oppositū lumini: ⁊ h̄ itellexit
Mes. cū dixit. locet in domo tēperati aeris iaceat supinꝰ ꝑ
pe solē nō in radijs solis. ¶ Dixit Aui. nō sit iuxta fenestraꝫ
neqꝫ in loco vehemētis luminis ⁊ liga oculū eiꝰ sanū ⁊ strin
ge eū valde: deinde eleua palpebrā oculi manu tua sinistra si
oculus in q̄ est aqua est oculus dexter aut manu tua dextra:
si oculus est sinister. deinde accipe manu tua dextra almag-
da. idest instr̄m aptum ad deponendū aquā ⁊ vocat acus: si
est oculus sinister: aut manu tua sinistra: si est oculus d̄xter.
Et tunc dixit Auicen. precipe infirmo aspicere ad lachryma
le domesticum ⁊ ad nasum ⁊ cōseruetur ſm illam figuram:
deinde pone extremitatē almagda in albedine oculi ⁊ a ꝑte
lachrymalis minoris: qdā tn̄ p̄cipiūt ꝙ medicꝰ masticet se-
men feniculi aut cimini ⁊ insufflet in oculuꝫ pluries: deinde
ponat instr̄ꝫ. Deinde dixit Albu. ipelle almagda cū v̄tute. i.
discretione cū reuoluis cū eo manū tuā. i. ip̄ꝫ cū manu tua:
q2 oꝫ ꝓcedere inter tunicā ⁊ tunicā cū leui reuolutione instr̄i
donec penetret totā albuginē oculi. Dixit Aui. corā forami
ne. s. pupille: ⁊ inuenit illic sicut spatiū ⁊ fumositas. i. dū sen
tias qḋ almagda iā ꝑuenit ad rē vacuā. Et dixit Aui. intro-
mittat ip̄ꝫ vsqꝫ ad terminū diffinitū. ¶ Dixit Albu. oꝫ vt sit
mēsura itineris almagda ad ꝓfundū mēsura spacij qḋ est a
pupilla vsqꝫ ad finē nigredinis in cornea oculi. videbis eniꝫ
in ipsa pupilla visione oculi ꝑp claritatē tunice. deinde pone
almagda vsqꝫ ad locū in quo est aq̄: deinde preme eaꝫ infe-
rius vna vice post aliā. Dixit Aui. nō cesset deponere aquaꝫ
donec clarificet locꝰ. si. n. descendit aq̄ statim ifirmꝰ videt il-
lud sup qḋ aperit oculū ⁊ almagda in oculo suo: deide qesce
paululū nō exhēdo almagda: ⁊ tūc si reascēdit aq̄ d̄pone eā.
2° dixit Mes. obseruet cū oī industria: ne qḋ d̄ponit ex aq̄
⁊ h̄ fit occultādo ⁊ sepeliēdo eā q̄ztū poſe est ne redeat tenē
do ꝑ spatiū almagda supra ipsaꝫ. Dixit Aui. ꝙ occultet post
corneā desubtꝰ: ⁊ s̄bdit. ꝙ si nō obedit aq̄ ⁊ nō currit ad ꝑtē
ad quā fecisti d̄scēdē tūc declina eā ad ꝑtē alterā ⁊ expelle eā
ad ꝑtē ad quā ipsa declinat ⁊ sepeli ipsaꝫ in ea. Et dixit Aui.
ꝙ si videris aquā redire in diebus in qbꝰ curas: vt 2ª vel 3ª
die: ⁊ añ ꝯsolidationē ꝑforationis ꝯiūctiue reduc instr̄ꝫ in il
lo eodē foramie. ip̄m. n. ꝑmanet ⁊ nō cōsolidat. s. in paucis
diebꝰ. ¶ Dixit Albu. cū videris aquā figi: ⁊ nō ascēdit tūc
extrahe almagda cū facilitate: ⁊ tu reuolue in extractione eius
manū tuā paulatiꝫ: deide dissolue in aq̄ aliqd ex claro salgē-
ma ⁊ ablue cū ea oculū intꝰ: deide pone ex̄ oculū cotum vel
stuppā aut lanā ifusaꝫ oleo ro. ⁊ albuᶜ oui: ⁊ liga oculū. Sꝫ
nos ⁊ q sūt nr̄i tp̄is ponimꝰ supra oculū ciminū tritū cū al-
bumie oui. ⁊ Mes. dixit vitellū oui cū oleo ro. appone. ⁊ di
xit. oꝫ vt opilet oculus sanꝰ vt nō remoueat. s. ad vidēdū ⁊
sequat eū oculus ifirmꝰ. s. in motu: ⁊ sic appet ꝙ qn̄ oꝫ fieri
opatio oculus sanꝰ oꝫ eē clausus ⁊ ꝯstrictꝰ: vt dixit Albu.
⁊ ēt dꝫ teneri sic post opōnē: vt dixit Auicē. ⁊ opꝫ vt nō seq̄t
in motu sanū oculū ifirmꝰ ⁊ accidat ex motu eiꝰ cōmotio in
d̄posita: ⁊ iteꝝ supascēdat: ⁊ iteꝝ vt nō ꝓhibeat ex motu ocl̄i
ꝯiūctiua a ꝯsolidatiōe ꝑforatiōis in ea facte ⁊ p̄pet ei dormi
tiuū decēter factū in q̄ dormiat sup dorsuꝫ suū in domo tene
brosa ⁊ ꝓhibeat ab oībꝰ motibꝰ ⁊ tussi ⁊ nō moueat caput
suū a dextra neqꝫ a sinistra oino: ⁊ sit ligamētū factū sup eū
ſm dispōnē suā vsqꝫ in diē 3m: deide solue ligam in illa domo
tenebrosa ⁊ expire visuꝫ ⁊ fac eū videre res: deinde reduc li-
gamētū vsqꝫ ad diē 7m: ⁊ nō oꝫ vt facias illḋ i hora curōnis
aut post icisionē statiꝫ: imo oꝫ vt alienes illḋ ꝑpea ꝙ aq̄ ascē

dit velociter pp aspectū vehemēter. ⁊ Aui. dixit fac eū dor/
mire. i. accūbere trib⁹ dieb⁹ sup collū in tenebris sup. deide
solue ligamētū. Et subdit. qñq3 necie sunt iterationes opō/
nis p̄time hui⁹ emplaīonis. s. cū vitello oui ⁊ oleo roŝ. ⁊ ob
seruationes hui⁹ p̄paramēti ⁊ resupinatiōis p vnā hebdo/
madā: ⁊ istud qdē est neciu3 qñ fuerit illic apā aut soda aut
aliud. s. accidēs regrēs qetē ⁊ obscuritatē: verūtñ apā supue
niēs facit neciu3 vt soluat ligatio fortis ⁊ mollificet vt non
fiat attractio mãe⁊ p ligaturā strictā fortē ⁊ augmētet apā:
⁊ penit⁹ meli⁹ est vt obseruet eger p̄pationē suā dictā vsq3/
quo remoueat dolor ⁊ nō soluat interim ligatura in oib⁹ tri
bus dieb⁹. ¶ Dixit Albuc. si accidat apā calīm: tūc op3 vt
soluas oculū añ 7^m diē: ⁊ rectifica cū eo qd sedat apā. ⁊ dix̄
Aui. op3. vt fiat vaporatio in tpe resolōnis ligature cu3 aq̈
cucurbite ⁊ virge pastoris: ⁊ silib⁹. ¶ Dixit Albuc. qñ seda
tur apā. s. aut dolor: tūc absolute visu3 eius sed pone sup fa/
ciē eius orale pānū coloris viridis aut nigri quo tegat vi/
sus ei⁹ sub eo dieb⁹ aliquot ipso exñte in illa domo tenebro
sa: deinde ingrediat a domo gradati3 ⁊ pseruet in cāis suis.
Dixit Meŝ. pferant ad locū hūc. s. si neciu3 fuerit ea q̄ dixi
mus de cura vulne⁊ oculo⁊. ¶ Dixit Albuc. q̄ ex hoibus
sunt quo⁊ oculus est valde durus si in eis non obediet tibi
almagda ad introitū: q2. s. nō potes cū eo pforare piūctiua3
pp sui duritiē: tūc op3 vt accipias spatumule qd noiat albo
rid: ⁊ est instrm acutū sicut acus cū qua suitur ⁊ pfora cū ea
cōiunctiuā tātū: ⁊ nō vltimes manū tuā in foramē: qm̄ non
fit hoc nisi vt facias viā ad almagda locū. s. subtile3: deinde
facta hac via intromitte almagda: ⁊ fac vt dictū est. Similr
⁊ Aui. dix̄ Albu. iam puenit ad nos de q̄dā medico ex illis
qui sunt de alaynerb. q dixit: q̄ facta fuit pforatio quo fun
dit aqua extra oculū: ve⁊ ego nō vidi aliquē in terra nostra
q fecerit illd ex libris antiquo⁊: ⁊ est poŝe vt sit aliqd nouū:
⁊ Aui. dixit hoies qdē hñt vias diuersas in exercēdo cura3
aqne que fit cū instro ita vt qdā eo⁊ sint q disrūpūt inferio
rē ptē cornee ⁊ extrahūt aquā p eā: ⁊ h̄ est in quo est timor:
qm̄ cum aqua qñ est grossa egredit ēt albugineus. ¶ Dixit
Albuc. almagda fiat ex ere pprio ⁊ sint extremitates ei⁹ cū
subtilitate triangulata ⁊ extremitate acuta.

Quid faciēdū i cō iunctiua valde dura.

¶ In cura lachryma⁊. dixit Albuc. qñ lachryme oculo⁊ sūt
antique assidue: ⁊ sunt pp venas ⁊ arterias q̄ sunt in mani/
festo capitis exteri⁹ ⁊ verificat q̄ illud est ex supfluitatibus
frigidis flegmaticis: tūc cauteriça ip3 cū cauterio in medio
capitis ⁊ duob⁹ cauterijs in ceruice sub duob⁹ ossib⁹ ⁊ duo
bus cauterijs sup duo timpora: ⁊ si indiget additione caute
rio⁊: tunc cauteriça ip3 in oi latere caude oculi sup extremi
tate supcilij cū cauterio puo. ¶ Et si nō cōfert ⁊ vides faciē
infirmi ideo rubere ⁊ sentit in fronte sua deambulationem
sicut est deambulatio formica⁊ ⁊ oculi sunt extenuati hūidi
ita q̄ iā corrosi sunt pili eo⁊ cū corrosiōe ⁊ calefacte sūt pal
pebre eo⁊ ex acuitate lachryma⁊. Dixit Albuc. antiqui in/
diguerūt in curatione ea⁊ opōne quā noiauerūt curationē
cū ense: ⁊ est vt p̄cipiat infirmo radere pilos q sunt in fronte
sua. deinde incide in fronte sua tres fixuras eq̄ distātes ŝ3 lō
gitudinē frontis: ⁊ sit lōgitudo fixure q̄si duo digiti: ⁊ fixu/
ra vna sit eq̄ distās longitudini nasi in medio frontis: ⁊ scda
ŝm longitudinē parūper a motu lacerto⁊ qui sūt in lachry/
mali remota: ⁊ 3^a in pte altera. Et caue ab incisiōe arteriarū
que sunt in duob⁹ lateribus ⁊ elōga manū tuā a ptinuatio/
ne dua⁊ mandibula⁊: ⁊ sit quātitas cuiusq3 incisionis quā/
titas triū digito⁊ piuncto⁊ ⁊ sit tibi frustū spongie p̄para/
tū aut panni sicci multi cū qb⁹ exicces sanguinē: deinde in
tromitte spatumule dua⁊ acuta⁊ extremitatū ab incisione
que est a pte timporis vsq3 ad incisionē scdam ⁊ excarna cū
eo totā cutē que est inter duas incisiones cū siphac: qd est su
per os: deinde fac illud etiā ab incisione media vsq3 ad inci/
sionē tertiā deinde extrahe hoc spatumule ⁊ intromitte in
incisionē p̄mā: ite⁊ instrm aliud qd noiat cultellare acutu3

In fluxu lachrymarum.

Regim[…] post depo[…] tionē ca[…] aracte.

ab vna pte ⁊ ab alia pte lene: ⁊ pone lat⁹ eius acutū versus
carnē annexā cū cute ⁊ latus eius leue v̄sus os ⁊ ipelle illud
donec pueniat ad fixurā mediā: ⁊ abscinde cū eo oia vasa q̄
descendūt a capite vsq3 ad oculos preterq3 cōtinuet incisio
vsq3 ad illud qd appet de cute deinde fac illud a fixura me/
dia vsq3 ad fixurā aliā. Et post q3 currit ex sanguine q̄3titas
equalis exprime loca a sanguine coagulato: deinde pone in
omnē fixurā lixiuiū ex coto veteri ⁊ pone desup puluillos
intinctos in vino ⁊ oleo aut aceto. ⁊ vide vt nō accidat apā
calidū ⁊ in die tertio solue ligamētū ⁊ administra infusionē
multā cū aqua tepida: deinde cura illud cū vnguento basili/
con ⁊ oleo roŝ. ⁊ reliqs qb⁹ curant vulnera donec sanent.
¶ Et dixit Albuc. qñ accidūt catarri acuti assidui ad oculos
⁊ vides eos extenuatos puos ⁊ iam debilitatus est aspect⁹
eo⁊ ⁊ palpebre vlcerate sunt ⁊ cadūt pili ex eis ⁊ in pfūdo
capitis est dolor acutus ledēs ⁊ sternutatio pñs: tunc scias
ex istis accidētib⁹ q̄ ille mãe ⁊ catarri nō veniūt nisi ex ve/
nis intrinsecis: ⁊ melior curatio eo⁊ est vt precipias ifirmo
radere frontē suā: deiude incide in ea fixurā vnam in medio
frontis aut alteri⁹ parū ŝm latitudinē: ⁊ incipe cum fixura
a timpore sinistro vsq3 ad dextrū ⁊ sit incisio vsq3 ad os. Et
elonga manū tuā a lacertis timpo⁊ q mouent apud masti/
cationē: ⁊ qñ detegit os ⁊ exiccas totū sanguinē tūc separa
inter duo labia fixure cū coto vteri aut ex licinijs de lino: ⁊
deinde stringe desup cū puluillis imbibitis in vino ⁊ oleo:
vt nō accidat apā calīm. Et dicūt qdā. sit oleū roŝ. in estate: ⁊
in hyeme oleū cōe: ⁊ cū tu soluis illd ⁊ vides q̄ apā cal3 iā
minuit: tūc op3 vt frices os donec incipiat in eo nasci caro:
deinde curet curatione vulneris.

In fluxu catarri ad oculos.

¶ De amotione aūt vngule p manualē opōnē. dixit Auic. q̄
tres sunt modi denudatiōis ei⁹ a tunicis: quo⁊ p̄m⁹ est le/
uior 2°: ⁊ 2⁹ 3°. ⁊ dixit de p̄: op3 vt eleuet cū vncinis: ita vt su
spēdat a piūctiua: q2 suspēsio ei⁹ incisionē eius facilē efficit:
imo ipsa suspēsio cū vncinis: qñq3 est sufficiēs ad denudatio
nē totalē ei⁹: ⁊ qñ nō est sufficiēs saltē p̄parat ad facilē inci/
sionē ei⁹ ⁊ dixit Aui. de 2° mō q̄ si phibet ei⁹ suspēsio ⁊ de
nudatio cū vncinis: ⁊ nō pōt eis denudari: tūc excoriet cum
capillo aut sirico penetrāte sub ea cū acu aut cū radice pēne
⁊ sit penna colūbi: vt dixit Hal. Innuit ergo Aui. q̄ accipia
tur acus aut pēna ⁊ cū altero eo⁊ fiat vt penetret sub vngu
la pilus aut filū d̄ sirico: ⁊ nō est neciu3: dixit ipse: vt hoc fiat
nisi in vno loco aut in duob⁹ ŝ3 q̄ videbit prudēti opatori.
⁊ sic cū filo vel pilo excoriet. Et dixit d̄ 3° mō: q̄ si istd nō suf
ficit: ⁊ nō pōt d̄nudari: tūc necia est excoriatio subtilis cum
ferro nō acuto: s3 obtuso vt nō abscindat q̄cq3 d̄ cornea vel
piūctiua: ⁊ iō qdā opatores illud faciūt cu3 denario paruo.
¶ Dixit Albuc. mod⁹ opandi incisionē est vt ponat ifirm⁹
caput suū i sinu tuo: deide aperi oculū ei⁹: ⁊ eleua palpebrā
manu tua: deide collige vngulā cū vncino pauce duplicatio
nis: ⁊ extēde eā ad supiora: deinde accipe acū ⁊ itromitte in
eā pilū d̄ pilis eq̄ vacce vel bouis: aut filū fortē: ⁊ duplica ex
tremitatē acus parūp fige eā in me⁹ vngule. s. a latere eius ⁊
penetra eā cū acu: ⁊ liga cū filo vngulā extēde eā ad exterio
ra: ⁊ excoria cū filo lat⁹ vngule: qd est v̄sus pupillā: ac si tu
ferres eā cū pilo vsq3 ad postremū ei⁹: ⁊ deinde incide resi/
duū ex pte lachrymali cū spatumuli sbtili: aut forficib⁹ puis:
⁊ dimitte carnē nālē: ⁊ nō accidat ei ex icisiōe ei⁹ cursus la/
chryma⁊ assiduus. Et qñq3 dix̄ Albuc. extēdit vngula cu3
vncino aut cū filo sic̄ diximus: ⁊ deinde excoriat cū spatumu
li leni ⁊ caue ne spatumule tāgat tunicā corneā ⁊ accidat i ea
ruptura ⁊ pforet pupilla. ¶ Dix̄. A. o3 vt eradicet vngula
q̄3tū poŝe ē p̄ter qd accidat carni lachry^lis noc^m d̄ icisione ⁊
miutiōe ei⁹: vt accidat lachry^ax cursus: ⁊ nō solū ē cauēdū ab
icisiōe carnis lachry^lis: s3 ēt pellicule ei⁹: ⁊ ob hāc cā3 tuti⁹ ē
qdē pa⁊ relinq vngule q3 exq̄sitissime eā icidere: ⁊ vt nō er/
res respice ad colorē carnis: nā dix̄. A. color distiguit iter vn
gulā ⁊ carnē lachrymalis: ⁊ suba ea⁊: ēt distinguit in eas.

In vngla

nam caro lachrymalis est magis lenis ⁊ magis rubea:⁊ vngula est magis dura ⁊ magis alba. Ait Jesus haly.vngula est dura alba neruosa:⁊ caro lachrymalis ē rubea lenis carnosa. ¶ Dixit Albu.post abscisionē vngule ꝓijce in oculū aliqd salis cōtriti.Et Mesu.dixit.⁊ silr Aui.ciminū masticatū cū sale aut sief factū ex ciniar:⁊ dimitte ipsū vsq̄ ad diē aliū.h aūt iō fit:q2 sal per se solū:aut ēt masticatū cū cimino:aut ēt ipm sief ꝓhibet adherētiā palpebre ad oculū cū residuo ei⁹:qđ remāsit de vngula:⁊ ipz ēt residuū ꝯsumit:si aūt nō distillaret aliqđ hoꝝ vel siſium in oculū adhereret palpebra cū residuo vngule:⁊ ꝑp hāc cām ēt ꝑcepit Auic.ꝙ eger moueat oculū suū oī hora.i.sepe.oz aūt ciminū ⁊ sal masticari.s.optie ⁊ nō triturari:q2 in masticatione fit eis q̄dā permixtio saluie qua salis acuitas obtūdit ⁊ qdā calor quo dolor mitigat:verūtñ ad maiorē mitigationē doloris ne supueniat oculo apa.dixit Mesu.cataplasma exteri⁹ cū vitello oui ⁊ oleo violato ⁊ rosato:vt qescat dolor.s.⁊ mordicatio inducta a sale.⁊ silr dixit Auic. ¶ Et q̄uis Gal.videat innuere ꝙ supposito cataplasmate ꝑdicto fiat ligatura ⁊ dimittatur vsq̄ ad tres dies. Nō intellexit ꝙ ꝑmaneat ligatum vsq̄ ad tres dies absq̄ solōne:qnimo oz vt oī die soluat. Ait enim haly.mane facto solue ligaturā. Et Jesus haly.dixit.in crastino dissolue eā:⁊ silr in die 3°.⁊ eni oz solui ligatura ne ꝑp ꝯtinuā ligationē oculus inflāmet vel cōturbet ⁊ apet:⁊ voluit Aui.dicere.ꝙ anq̄ aliqd innouet in cura expectet vsq̄ ad 3ᵐ diē ad min⁹:imo ⁊ plus.s.quousq̄ oculus sit qetatus ⁊ dolor qet⁹.hoc aūt plm est:⁊ in 3° die qetato oculo ⁊ sedato dolore aperiat oculus ⁊ ispiciat:⁊ si qd residuū vngule affuerit.dixit Aui.administrent collíria acuta:vt illud residuū extirpet. ¶ Dixit Albu.si vngula est neruosa ⁊ nō potest intromitti in eā acus nō figit in ea vncinus:tūc multotiēs curat cū medicinis ꝙ si vis incidere eā tūc aperi oculū ⁊ accipe spatumule subtile lene debilis acuitatis ⁊ rade vngulā desup rasione cū subtilitate:ꝙ si vides ꝙ ipsa rarificatur.s.in suba ⁊ ꝯstrīgit.i.minorat ⁊ iprimit in eā rasio:tūc distilla in oculū eius ex ore tuo ex sief de ciniar:aut ex sief rubeo:aut ex sale cōtrito ⁊ opila oculū vsq̄ ad diē aliū:⁊ deinde itera sup ipsā opōnē donec remoueat totū eius nisi contrariū sit tibi in oculo apa calīn:tūc dimitte ipm ⁊ cura apa donec mitiget.deinde itera opōnē sup ipsā cū rasione dōec sanet. ¶ Caro quoq̄ lachrymalis aliqñ excrescit ⁊ supeminet ⁊ si nō nocet oculo nocu^to magno dimittat.si aūt nocet nocu^to magno.Dixit Albucasis.suspendat cū vncino ⁊ incide ex ea ꝑtē eius ⁊ nō vltimes in ea incisionē vt nō accidat lachrymaꝝ cursus assiduus:deide distilla in lachrymale sief rubeum aut factum ex ciniar donec sanetur.

In excrescētia carnis lachrymalis.

¶ Jn cura aūt sebel.dixit Albu.nece est in ꝑmis vt cōsideret ꝙ si oculus in quo est sebel est fortis:⁊ nō est in eo egritudo alia nisi sebel tunc collige sebel ei⁹ sic.ꝑcipe infirmo vt ponat caput suū in sinu tuo:deinde subscinde illas venas cū vncino vno aut duob⁹ ꝯm prudentiā tuā:⁊ sit vncin⁹ nō subtilis duplicationis aut sint duo vncini q̄drati in corpe vno:deide collige cū forficib⁹ subtilib⁹ illas venas cū subtilitate:⁊ absterge sanguinē hora post horā donec videas venas illas remoueri ex oculo ⁊ ꝙ resoluat ⁊ caue ne ledas oculū cū extremitate spatumulis.⁊ dixit Albu.opō tua sit in meridie corā sole:⁊ tu sis firmus in opōne tua valde:vt nō icidas nisi illas venas. ¶ Aui.āt docuit collectionē venaꝝ fieri cū filis.s.de sirico vel cū pilis equinis sicut est in vngula ⁊ sint pili seu fila plurima q̄ penetrēt sub venis sebel:deinde oīa illa fila siue pili colligant in vnū ⁊ trabant supi⁹ vt eleuet sebel. Et dixit Aui.ꝙ ista est melior opō q̄z cū vncinis. Et dix. ꝙ incisio fiat cū murādi.i.cū forficib⁹ acuti capitis.s.⁊ subtilis:⁊ icidat sic ꝙ nō remaneat ex venis illis aliqd penit⁹. ¶ Dixit Albuca.cū tu cōpleueris opōnē tuā:tūc distilla in oculū sief rubeū aut viride. Et silr dixit Aui.⁊ h iō vt nō valeat adherere palpebra residuis illaꝝ venaꝝ:ac ēt vt iᵃ residua corrodant ⁊ ꝯsumant donec oculus ab eis totalr mundus remaneat. Et dixit Aui.ꝙ melior horaꝝ anni ad curationē sebel est ver ⁊ autūn⁹. ¶ Dixit Albuca.postea emplā oculū cū eo qđ sedat dolorē oculi.s.cū vitello oui ⁊ oleo ro. vt dictū est in vngula. Et silr ꝓsequēdū est in sebel sicut i vngula cū reiteratiōe si neciū fuerit. ¶ Dixit Alb.qñq̄ nascitur in qbusdā oculis hoīū caro rubea ꝯposita donec cooperiat pupillā aut appropiquet ei aut stringat sup palpebras:⁊ fortasse ꝯuertit palpebras ad exteriora ⁊ assilat rose balaustie:⁊ operatio in ea est vt ponat ifirm⁹ caput suum in sinu tuo deinde aperi oculū ei⁹ ⁊ collige illā in circuitu cū vncinis ꝯueniētib⁹ ad illud ⁊ tene illud cū forfice vno aut cū gesti:deinde incide carnē in ꝑmis donec incidat totū ei⁹ cū raso.io. Et caue ab oculo vt nō ledas ipz apud opōnē:⁊ sit incisio tua q̄ ipsā incidis aut cū spatumuli aut cū forficib⁹ paruis cū qb⁹ colligit sebel.cū ergo ꝯplet incisio tua ⁊ remouetur tota tūc iple oculū ex sale cōtrito aut distilla in eū puluerē rubeū vel silē ei ex medicinis corrosiuis ⁊ pone sup oculū deforis cotū cū albumine oui vt securet ab apate calo. Et si remanet ex guadenegi aliqd ⁊ tu times apa calīn tūc dimitte ipz ⁊ cura apa donec sedes ipz:deinde itera sup guardenegi opōnē donec sanet. Et dixit silr fac in carne addita q̄ accidat in oculis ex hac spē. ¶ Deinde Albu.posuit canonē in qb⁹ oculis opatio manualis debeat fieri.⁊ dixit.opz vt alienes curationē ois oculi debilis ex via nāli aut ex via accñtali in opando cū ferro ⁊ nō ītromittas manū tuā in aliq̄ barū opōnū donec videas illđ mēbꝝ.s.an oculus sit tolerans istā opōnē. ¶ Et dixit Albu. qñq̄ accidit eruptio in tunica vuea:deinde eminet ⁊ ꝓcedit de palpebris sicut granū vue ⁊ ledat forma oculi ꝑ illud:⁊ si vis incidere illud tūc intromitte acū in radicē vue ab īferiori vsq̄ ad supficialē ꝑtē:deinde intromitte acū aliā in q̄ sit filū duplū a ꝑte lachrymalis ⁊ fac eā penetrare.ēt dimitte acū ꝑ^am ꝯm dispōnē sua:deide incide locū fili dupli ⁊ liga cū ea ꝑtē vue in circuitu acus ⁊ stringe eū multū:deinde extrahe acū ⁊ pone sup locū lanam infusā in albumine oui:⁊ dimitte eū donec cadat filū cum vuea:deinde cura oculū cū eo qđ ꝯfortat ipz donec sanetur vuln⁹. ¶ Et dixit Albu.qñq̄ stringit ipz ab oī ꝑte cū circulo de pāno donec addat oculus eminētiā magnā:deinde ꝑforet cū spatumuli subtili qđ ꝑueniat ad ꝓfūdū oculi ⁊ currat hūiditas albuginea ⁊ descēdat oculus:⁊ tūc igredit statim.deide stringe eū donec sanet. ¶ Et dixit qñq̄ aggregatur sanies in oculo silis aq̄ dscēdēti:sz non est ipsa ⁊ modus opandi in ea est vt facias sedere infirmū sup sedē ꝑpatā:deinde accipe caput ei⁹ manib⁹ tuis a ꝑtib⁹ duab⁹ ⁊ moue ipz donec videas saniē ꝑuenire ad iferiora oculis tuis deide figat ⁊ nō dscēdat ampli⁹ ⁊ absoluat lumē ⁊ videat ifirm⁹ sic videbat. Dixit.si nō dscēdit iferi⁹ scias q2 est aq̄. Si aūt non ꝑparat dscēsus saniei cū eo qđ dixim⁹ tūc fac sedere ifirmū inter man⁹ tuas:⁊ deide accipe spatumule subtile ⁊ scinde cū eo sup corneā parūper apud ꝯtinuationē ꝯiūctiue cū cornea in corona donec egrediat sanies.cū ḡ egredit tūc distilla in oculū aquā calidā i q̄ miscuisti mel aut aquā in q̄ bullisti fenugrecū ⁊ mel deide roret cū reliq̄ curatiōe dōec sanet.

In sebel.

In cor... rubea ... ta in oculis.

In porro siue acrocordine.

Canon.

In sarnach.

In eruptione vuee.

De sanie in oculo.

¶ De curōne egri^m palpebraꝝ ꝑ māualē opōnē. Cap.xxiiij.

Alpebre qñq̄ accidit mollificatio ex humiditate:⁊ tūc dixit Albu.cauteriça palpebrā cauterio vno cū cauterio lunari:⁊ nō vltimes manū tuā:sz solū ꝯz q̄ztitatē ꝙ adurat 3ᵃ ꝑs palpebre.s.d spissitudine eius ⁊ si vis cauteriça ipz supra duo supcilia paꝝ duob⁹ cauterijs in oi ꝑte.s.si ambe palpebre fuerint mollificate ⁊ vna tm̄ super supcilio illius lateris fiat:⁊ sit lōgitudo ois cauterij lōgitudo supcilij:sz tñ elonget a duob⁹ tpib⁹. ¶ Si xo nod⁹ siue grando aut lapidositas accidat palpebre siue supiori siue inferiori.dixit Albu.opz vt ꝯsideres si est ꝓcedēs in eo qđ apparet de palpebra inter oēm ꝑtem:⁊ tūc res est facilis.fige

In mollificatione.

In grandine siue lapidositate.

g̃ sup eā fixura p lõgitudinē: deinde excoria ea ab oi pte cuз
facilitate donec euadat. i. extra exeat: deinde suspēde eā cuз
vncino ⁊ abscinde ipsaз: ⁊ si nõ pparat̃ tibi eius abscisio ni
si postq̄ȝ tu penetras palpebrā cū incisiõe parūp: tūc nõ no/
cet illud infirmo in aliq̊ φ si fixura fuerit magna: tūc aggre
ga labia cū sutura: deide cura vt oз. Qꝫ si fixura fuerit pua
nõ supuenit tibi ide malū in aliq̊ ⁊ linimētū rectificat illā: sȝ
si grādo sit decliuis ad añteriora oculi v̄sus supficiē palpe/
bre intrinsecā tūc inuersa palpebrā ⁊ suspēde eā cuз vncino
pter φ tu idigeas icisiõe ⁊ pme eā ab oi pte qñ exibit: dein
de ablue oculū cū aq̈ salsa ⁊ cura postea locū cū eo qð incar
nat. Guilielm⁹ aūt dixit: si vis eū extrahere ex pte iteriori sci
de palpebrā s̄m rogatiões itrinsecas ⁊ extrahe: ⁊ postea lo
cū liga cū albumie oui denuo ⁊ ꝯsolidabit̃ ⁊ iste mod⁹ ob/
seruat̃ a modernis. Dixit Alb. si post incisionē elõgat̃ pal/
pebra nõ nocet in aliq̊. ¶ Et qñq̄ȝ accidit palpebre alce siue
porꝝ vel acrocordines. Dixit Alb. in cura opз vt teneas cū
tenaculis aut cū vncinis ⁊ incidas eū cū spatumuli a radici
bus suis: deide pone sup locuз gezitricū: ⁊ si fluit ex eo san/
guis cauteriza eū cū cauterio lēticulari subtili: ⁊ cauteriza
re eū est meli⁹ post incisionē. multotiēs eni redit qñ remãet
de radicib⁹ suis aliqd: ⁊ qñ cauterizat̃ cū igne ⁊ cõburunt̃
ille radices nõ redit. ¶ Si āt accidit palpebre alsarnach. di/
xit Alb. põat ifirm⁹ caput suū i sinu tuo. Et. A. dixit. sedeat
sup scāno ⁊ iclinet caput ad posteriora: ⁊ teneat̃ a mistro sic
tractū ⁊ inclinatū ⁊ tendat̃ cutis frõtis añ oculum ⁊ supra
oculū v̄sus ciliū vt eleuet̃ palpebra multū ad supiora: qꝛ in
hac eleuatiõe est securitas a nocumēto oculi apud icisionē.
¶ Dixit Alb. ppara tibi liciniū ex pãno lini: ⁊ fac ex eo cir/
culū s̄m q̄ȝtitatē φ ꝯtineat asarnach i me° circuli. Et. A. di/
xit accipiat medic⁹ asarnach iter duos digitos idices p me^m
sui ⁊ cõpmat paꝝ: deide idicib⁹ suis ali q̄ȝtulū fricare adinui
cē sup asarnach v̄sus digitū me^m vni⁹ manuū suaꝝ: qꝛ sic fa/
ciēdo aggregabit̃ mā asarnach ad illð qð ē iter duos digi/
tos ⁊ faciet ibi eminētiā ⁊ sup illa eminētia q̄ appet iter ra
dices vel i circulo licinij oз fieri scissio. ¶ Dixit Alb. scidet
in mēbro illi⁹ cū spatumuli icidēte fixurā p latitudinē: ⁊ nõ
sit fixura maior fixura q̄ fit i flõmia in pfūdo āt opз vt scin/
das totā cutē neq̄ȝ puenias ad asarnach. nā i plib⁹ dispõni/
bus pcedit ⁊ egredit̃ asarnach ⁊ fixura s̄m formā frusti pi/
guedis albe. extrahe g̃ eā capiēdo ipaз cū pãno quē ppasti itra
digitos tuos ad exteriora: ⁊ tu dū trahis eā reuolue manuз
tuā ad dextrā ⁊ ad sinistrā donec dispgat̃: ⁊ si nõ appet tibi
asarnach in p^a fixura: tūc oз vt addas i fixura paꝝ cū facili/
tate dõec pcedat asarnach: ⁊ tūc trahe eā sicut dixim⁹. Ca/
ue tñ cū tu addis i fixuris ne puenias cū spatulis ad oculū
⁊ ledas ipз. Et. A. dixit. icidat medic⁹ sup cutē scissiõe suffi/
ciēti. subtili tñ nõ pfūda. ⁊ cautela in h̃ necia est ⁊ ē vt icisio
nē faciat p⁹ icisionē p°scidēdo paꝝ: deide si nõ sufficit iterū
paꝝ: ⁊ sic dõec sufficiat: ⁊ nõ trãscēdat metā in pfūdãdo ici
sionē. h̃ eni tuti⁹ est q̄ȝ audacter vnā subito faciēdo icisionē
si eni appeat asarnach in p^a icisiõe bonū ē ⁊ si nõ fiat additio
in icisiõe dõec appeat: ⁊ tūc si inuenerit eā sepatā sup manuз
suā iuoluat pãnū siricū sup digitos vt cū pãno possit eā me
lius cape ⁊ tenere ⁊ nõ defluat a digitis suis: ⁊ tūc trahat eā
suauiter a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ s̄m modū vt euellat̃ ⁊ separet̃
φ si remãserit aliqd ex ea põe salē ꝯtritū in ꝯcauitate fixure
vt liq̄fiat residuū qð remãsit ex illa: deinde põe sup locū pã/
nū infusū in aceto ⁊ hoc ad desiccãdū ⁊ ad phibēdū supuē/
tū apat̃. qð si euenerit seda ipaз dõec sedet̃: ⁊ sedato apate
cura ipm cū glutinatiuis. i. ꝯsolidatiuis in qb⁹ sit lutū ⁊ sief
memithe. ⁊ croc⁹. nā ista ꝯsolidāt ⁊ ꝯfortāt ⁊ dolorē sedāt.
Et dixit. asarnach si nõ obedit eductiõi cū pãno iuoluto ad
digitos: tūc medic⁹ pcedat incidēdo ⁊ detegēdo ⁊ excarnã
do suauiter cū ferro vel cū pēna: deinde capiat eā cū hamis
seu vncinis: ⁊ cū eis trahēdo moueat ipaз a dextra ⁊ a sini/
stra ⁊ sursū ⁊ deorsū donec separet̃: oз tñ vt adhibeat̃ cau/
tela magna in pfūdãdo: ita vt res cadat in pfundū. nā si sit
pcessus in pfūdãdo tãdiu dõec incidat̃ cutis pãniculi q est
sub asarnach nocet. nā si incipit appere adeps est labor ma
gnus in reponēdo ipm qñ ꝯprimit̃ digitis loc⁹ q ipm circū
dat ⁊ puenit inde dolor ēt: ⁊ qñq̄ȝ apa calidū: ⁊ remanēt re/
lige dure pfūde q̄ sūt deteriores q̄ȝ asarnach. nā in tali inci
siõe pfūda cū fit icarnatio ⁊ ꝯsolidat̃ remanet palpebra in/
durata i loco qꝛ ē ibi pãnicul⁹: q̄ iduratio ledit postea plus/
q̄ȝ faceret asarnach: ⁊ fortasse incidit̃ aliqd de lacerto mouē
te oculū. i. palpebrā ⁊ debilitat̃ ide palpebra ab opone hac.
Et nota hic pp suspitionē de incisiõe lacerti palpebre vt non
cadat error in incidēdo: qð Haly. 9. practice. dixit incisio dз
fieri p latitudinē palpebre. Et silr̃ dixit Ras. 2. ꝯti. ⁊ postmo
dū eodē libro. dixit Ras. φ dз fieri in lõgitudine corpis: pp
qð notat̃ φ latitudo palpebre p̄t duplr̃ sumi. vno mõ a la/
chrymali ad lachrymale: ⁊ sic nõ sumūt auctores. Alio° a pi
lis palpebre vsq̄ȝ ad aliū: ⁊ sic sumūt eā: ⁊ tunc ista latitudo
cõicat ad lõgitudinē corpis ⁊ s̄m talē lõgitudinē dз fieri inci
sio: qꝛ s̄m talē lõgitudinē sanat̃ muscul⁹ palpebre: ⁊ icisio dз
fieri s̄m sitū musculi alr̃ fieret in eo icisio p trãsuersū nociua.
¶ Et accidit oculo ⁊ palpebris passio vocata assacrati: ⁊ est
qñ palpebre in clausiõe nõ coopiūt oculū: ⁊ iõ vocat̃ lepori
na: ⁊ ē ppe curuitas palpebraꝝ: ⁊ p̄t decurtari palpebra su
perior absq̄ȝ iferiori ⁊ inferior absq̄ȝ supiori: ⁊ p̄t decurtari
vtraq̄ȝ sil̃. Et in q̄cūq̄ȝ palpebra acciderit. dixit Alb. φ aut
est nãlis aut est accñtalis: ⁊ dixit: φ accñtalis fit: aut ex ꝯso
lidatiõe vlceris aut sectiõis aut cauterij aut siliū. Et modus
oponis in palpebra supiori est vt icidas illā ꝯsolidatione: ⁊
vt separes. al's. secures labia ei⁹: ⁊ põe iter ea pãnū ex lino:
⁊ liges eā dõec sanet̃: ⁊ nõ oз vt vtaris in ꝯtinuatiõe ei⁹ re/
bus q̄ desiccāt ⁊ ꝯstrigūt. nā si tu feceris illð reddit̃ assacra
ti deterior q̄ȝ fuit: imo vtere in ea reb⁹ q̄ mollificāt sic fenū/
grecū: ⁊ embroca cū aq̈ in q̄ sunt altea ⁊ semen lini ⁊ vng^m
diakilõ qð dissolutū sit cū aliq̊ ex oleis ⁊ inuolue i eo liciniū
⁊ cura cū eo. ⁊ thesaur⁹ curatiõis tue est vt teneas vt inge/
nio nõ ꝯsolidet̃ s̄m formā q̄ fuit in pmis. Via aūt oponis in
palpebra inferiori ē. dixit Alb. vt accipias acū in q̄ sit filum
duplū ⁊ figas eā in carnē ⁊ facias eā penetrare a lachryma/
li sinistro vsq̄ȝ ad lachrymale dextrū dõec puenias filū i duo
bus extremitatib⁹ carnis: deide extēde carnē ad supiora cū
acu ⁊ icide eā cū spatumuli lato. Si g̃ redit figura palpebre
s̄m φ oз est bonū: ⁊ si nõ accipe radiū ⁊ pone eū in fixurā ⁊
ꝯuerte cū eo palpebrā ⁊ finde duas fixuras in latere interio
re palpebre: ⁊ sint extremitates duaꝝ fixuraꝝ a duob⁹ an/
gulis incisiõis quē incidisti dõec ꝯcutiāt ⁊ fiat ex eis angul⁹
donec qñ aggregant̃ fiat figura eorū figura λ littere grece.
deinde aufer illā carnē p q̄ȝtitatē qð latus acutū ē iferi⁹ ab
eo qð sequit̃ palpebraз: deinde aggrega ptes sepatas ⁊ sue
eas filo lane: deinde cura eos cū eo φ dixim⁹ de medicinis
mollificātib⁹ i licinijs dõec sanet̃: ⁊ si assacrati fuerit in pal
pebra iferiori ex futura sectiõe vel cauterio tunc opз vt scin/
das ⁊ facias vt dcm̃ est de supiori. Et dixit Alb. φ sūma ser
monis de curatiõe assacrati siue supioris siue inferioris est
vt redeat ad formā nãlē q̄ pri⁹ erat aut ppe ipsam ⁊ qꝛ in fi
gura nãli est penes oculos hoium diuersitas. Jõ pruden s
opator studiū suū põere dз in hoc quo fuerit ei magis poss̃.
¶ Et accidit palpebre vt ꝯglutinent̃ ⁊ inuiscent̃ iine diun
ctiõe q̄ aut est palpebre cū ipso oculo ⁊ cū oculo ꝯiungit̃ ⁊
ꝯglutinat̃ aut cū ꝯiūctiua aut cū cornea aut cuз vtraq̄ȝ aut
est ꝯiūctio ⁊ ꝯglutinatio vni⁹ palpebre cū altera: ⁊ hoc s̄m
plm̃ accidit in angulis oculi: qꝛ ibi palpebre adinuicē ma/
gis se ꝯtingūt: ⁊ maxime in angulo lachrymali. De pria cõ/
iūctiõe. ¶ Dixit Alb. qñq̄ȝ accidit multis hoib⁹ vt ꝯsolidet̃
palpebra supior cū albedie oculi ⁊ phibet eū a facilitate mo
tus ⁊ ab oponib⁹ suis nãlib⁹. Et. A. dixit. qñq̄ȝ accidit pal/
pebris vt ꝯglutinēt̃: ⁊ ista ꝯglutinatio aut est cū ꝯcauitate.
i. ex pte ꝯcauitatis. s. ex pte iteriori ipsi⁹ palpebre ⁊ cā huius

In assa/
crati ⁊ est
prohibita
clausio
palpebra/
rum.

In cõiun
ctiõe siue
iuiscatio/
ne palpe/
brarum.

adherētie: dixit ipse aut sūt vlcera accñtia in tunicis oculi.s.
ꝯiūctiua vel cornea aut itrinseca pte palpebre aut est ruptu/
ra.i.vulnꝰ vel solō ꝯtinuitatis faciētis alcosol.i. ꝓueniēs a
faciēte alcosol.s.medico oculista qñ detegit vngulā ab ocu/
lo aut qñ colligit sepe ⁊ errat i opone sua: aut ꝓueniens in
palpebra ab ipo medico qñ fricat scabiē eiꝰ: deīde nō caute
rizat eā cū vncino ⁊ alijs q̄ dicent̄ sicut dz: aut q2 nō ꝯside/
rat medicꝰ oī hora illud qd̄ opz ꝯsiderare in ipo.s. si ifirmꝰ
mouet oī hora oculū ⁊ palpebras sicut p̄cipit̄ i cura vlcerū
oculi ⁊ palpebraꝝ ⁊ scabiei eaꝝ: ⁊ pp p̄dcā accidit vt palpe
bra cū oculo ꝯglutinet̄. ¶ De scd̄a āt ꝯglutinatōe palpebra
rū. dixit. A. qñq3 fit i vno duoꝝ lateꝝ lachrymal: ⁊ qñq3 fit
ꝓueniēdo ad mediū eoꝝ: ⁊ qñq3 fit oīs.s. toti palpebre: ⁊ cā
hꝰ ꝯiūctiōis est eadē cū p̄dcā.s. vlcꝰ aut vulnꝰ eueniēs in ex
tremitatibꝰ palpebraꝝ aut altera eaꝝ cū nō curat̄ vt ꝯueīt.
¶ De cura ꝯiūctiōis palpebre cū oculo. dixit Albu. opz. vt
itromittas extremitatē radij sub palpebra ⁊ eleues eā sursū
aut extēdas eā in sursū cū vncino: deīde incide adherētiā cū
spatumuli subtili: qd̄ nō sit cū acuitate spatumuli cōi: imo sit
obtusū parū p vt nō iqetet̄ ifirmꝰ apud oponē ⁊ remoueat̄
spatumele ⁊ ledat oculū cū acuitate sua ⁊ sit icisio tua qñ tu
excorticas illā adherētiā cū facilitate dōec reddat palpebrā
scḋm formā suā nālē ⁊ cū sanat̄ adherētia.i.cū remota est iaȝ
tūc fūde in oculū aquā salsaȝ: ⁊ cū illa aq̄ ablue ipm aut fū
de in ipm ex sief fcō ex ziniar dissoluto in aq̄: deīde sepa iter
palpebrā ⁊ oculū cū licinio lini ⁊ pōe sup locū lanā ifusaȝ in
albumie: ⁊ postea vtere sief ꝯsolidatiuis vlceꝝ donec sanet̄.
¶ Et de cura p2ie ⁊ scd̄e. dixit Zoar. excarnet̄ palpebra vna
ab alia vel palpebra ab oculo suauit̄ valde cū ferro. idē etiā
voluit yh̄s Haly. Sȝ tñ dȝ in vtriusq3 cura pꝰ excarnationē
esse ablutio cū aq̄ salsa ⁊ alia. dixit Alb. Azarauiꝰ tñ voluit
ꝙ hec cura aliqñ p̄t fieri p medicinas: ⁊ maxie cura ꝯiūctio
nis palpebraꝝ adinuicē.s. vt supponant̄ oculo medicine dis
soluētes ⁊ remolliētes fcē cū mucillagine: se. altee: se. li. mal
ue: ⁊ silibꝰ. Nā qñ fuerit remollitū vinculū ꝯiūctiōis frāgit̄
⁊ eo fcō palpebra sepat̄ a ꝯiūctiōe illa: verūtñ opz vt pꝰ fri/
cationē eiꝰ sequat̄ cura cū aq̄ salsa: ⁊ silibꝰ ꝓhibeat̄ iterare
ꝯiūctio. ¶ Et accidit vt nascat̄ sup palpebrā q̄dam caro ru
bea cuiꝰ rubedo qñq3 est clara sicut ē rubedo fructꝰ celsi cuȝ
ꝓcedit ad maturitatē: nō tñ est p̄fecte maturꝰ: ⁊ ppter dictā
silitudinē vocat̄ celsus siue moꝝ: vocat̄ ēt sic: q2 eius figura
est: vt dixit yh̄s Halya. sicut figura mori. Et Azarauiꝰ voca
uit eā apa alcuchub.i. celsuȝ: ⁊ ista caro est relaxata pēdens
a palpebra sicut pēdet fructꝰ celsi ab arbore sua. ¶ Aui. di/
xit. ꝙ est caro pāniculosa addita in oculo.i. in palpebris: ⁊
scḋm plimū accidit in palpebra inferiori: q2 ē magis apta vt i
ea eueniat pp suā qetē: tñ aliqñ ēt ꝯtingit in superiori: ⁊ ista
caro qñ addit̄ palpebre a pte eius intrinseca: tūc adheret tu
nicis oculi: ⁊ vocat̄ tūc moꝝ oculi. Et dixit. A. ꝙ caro pā/
niculosa: aut q2 hȝ in sup̄ficie q̄si q̄sdā pustulas puas ꝓpter
corruptionē sanguinis in ea: aut q2 semp ab ea aliq̄ effluit
virulēta putredo siue sanguis. ¶ De cura eiꝰ q̄ adheret tu/
nicis oculoꝝ. dixit Aui. ꝙ est sicut cura vngule. Cura auteȝ
eius q̄ est in palpebra nō adherēs oculi tunicis. Dixit. A. ꝙ
p̄ōt aliqñ fieri cū medicinis fortis exiccatiōis q̄si corrosiuis
q̄ ꝯsumūt carnē illā sicut est alchol basilicō qd̄ ponit̄. 5. cañ.
⁊ p̄ōt ēt fieri cū ferro. ¶ Dixit Aui. si fuerit apud lachryma
lē. sup. ēt aut alibi in palpebra: ⁊ nō sit ab itus adherēs ocu
lo: tūc rectius est vt scindat̄.i. cū ferro amoueat̄: ⁊ deīde ad
hibeat̄ cura algarab.s. cū medicinis fortiter exiccatiuis in
algarab. ¶ Et accidit palpebris silac siue vt dixit Azarauiꝰ
ad silach ⁊ Aui. dixit. ꝙ est grossities palpebraꝝ ꝓueniens
a mā grossa male dispōnis nitrosa pp quā rubefiunt palpe/
bre ⁊ cadūt pili ⁊ adducit ad p̄tiū vlcerationē in qbꝰ fixi sūt
pili ⁊ sequeret̄ eā corruptio oculi.s. qñq3: ⁊ hoc forte cū illa
mala mā attingeret ad ꝯiūctiuā: ⁊ exasperaret vel vlceraret
illā. mā. n. vicissa ⁊ grossa est adustiua vlceratiua ⁊ attracti

In carne rubea orta super palpebra.

In silac.

ua materieꝝ calidaꝝ: vñ rubefiūt palpebre. vñ. 2. ꝯti. dr̄. ꝙ
silac est grossities palpebraꝝ cū vehemēti rubeitate ⁊ pruri
tu in angulis assiduo. dicūt ꝙ mā faciēs silac semp est gros/
sa. verūtñ grossities diuersificat̄ scḋm tpa eius: nā in pricipio
cū est recēs est minꝰ grossa. ⁊ q̄ȝto plus ꝓcedit tāto ampliꝰ
ingrossat̄: ⁊ rōne sue grossitiei igrossat palpebras. Et dicūt
hec materia p̄ōt eē sanguinea colerica flegmatica vel melan
colica q̄cūq3 aliquā acq̄sierit adustionē p cuius adustioneȝ
dr̄ nitrosa atq3 salsa: ⁊ inquātū est grossa cū adustiōe ⁊ acui
tate adurit corrodit ⁊ vlcerat: verūtñ ē ꝙ vt plīm cū ista mā
grossa p̄miscet̄ mā colica subtilis faciēs pruritū magnū in
loco: cura silac p manualē oponē est cū cauterio subtili i lo/
co. vbi est ipsa mā ⁊ qñq3 conuenit in ea cura scabiei.

¶ De euulsione pilorum palpebrarum ⁊ prohibitione ortus
eorum. Cap. xxv.

Accidit qñq3 vt pili palpebrarū inuersent̄ ⁊ ꝓcedāt v̄sus oculū ⁊ pūgāt ipm: vñ plures pñt ꝓuenire passiōes. dixit Albu. sic lachryme assidue ⁊ palpebre mollificatio ⁊ al/
bugo: ⁊ deinde fit istud cā destructiōis oculi ni/
si ꝓuideat̄ ⁊ vocāt hāc passionē carmir. Et cā inuersatiōis
pili palpebraꝝ. dixit. A. aut est obliq̄tas pori p quē exit q
porꝰ est obliquatꝰ v̄sus intra aut est ortꝰ pili sub alio pilo:
vñ ꝓhibet primꝰ 2m q orit̄ sub eo recte ꝓcedere: sȝ necessa/
rie obliquat̄ nō inueniēs trāsitū rectū. aut est dixit Aui. pp
pili magnitudinē.s. scḋm lōgū. sup. aut pp ipsius subtilitateȝ:
vñ plicat̄ ⁊ nō stat erectus: ⁊ accidit ei vt plicet̄ v̄sus oculū
⁊ cognoscit̄ inuersatio pili p visum ⁊ relōnē patiētis. Et cu
ra inuersationis pili. dixit. A. est scḋm qnq3 modos: quorum
vnus est inuiscatio siue adherētia pili iuersati cū alijs pilis:
⁊ ista pili inuiscatio est vtilis qñ pili inuersati sunt pauci et
erecti sunt multi potētes sustētare supra se pilos paucos in
uersos aliter est nociua: qm̄ esset cā inuersatiōis erectoꝝ: ⁊
ista inuiscatio fit. dixit. A. vt eleuent̄ pili inuersi ⁊ equent̄
cū erectis inuiscādo eos cū ipsis cū aliq̄ medicamie inuisca
tiuo tenēte eos sil̄ equatos. Medicine aūt inuiscatiue sunt
sicut mastix gūmi pini armoniacū viscꝰ glutinū qd̄ egredit̄
de vētribꝰ ostracoꝝ aloes sarcocolla thus: ⁊ silia. qñ singl̄r
vel ꝯposite dissoluunt̄ cū aliq̄ oleo vel albumie oui: qd̄ ē me
lius: ⁊ terebētina est vtilis ad inuiscādū. glutē aūt ostracoꝝ
sumit̄ qñ limacie cū stilo pungunt̄ in aliq̄bus locis: qm̄ tūc
ab eis emanat q̄dā viscositas de q̄ dixit Ras. ꝙ qñ ponit̄ in
loco pili inuersati rectificat locū eius: ⁊ facit ipm adherere
cū alijs ⁊ nō nocet oculis. Thus aūt qd̄ ad inuiscādū valet
est illud qd̄ est pingue nō antiquū nec multū siccū. ¶ Scd̄s
modꝰ huiꝰ cure. dixit Aui. ꝙ p̄ōt fieri cū cauterio: de q̄ dixit
Alb. ꝙ p̄ōt fieri cū igne aut cū medicina acuta. De mō cau/
terij cū igne. dixit. A. ꝙ fiat cū acu hñte caput curuatum: ⁊
igneat̄ ⁊ extēdat̄ palpebra ⁊ cauterizet̄ cū eo locꝰ pili ipso
tñ priꝰ euulso: ⁊ nō redibit penitꝰ: qm̄ p cauterizationē clau
dit̄ trāsitus vaporis q est mā pili: ⁊ maxime nō redit penitꝰ
qñ cauterizat̄ bis aut ter. post cauterizationē ponat̄ desup
bolus armenꝰ cū albumine oui mixtꝰ vsq3quo ꝯsolidet̄ lo/
cus. Cauterizatio āt loci: maxime pili vniꝰ difficilis valde: ⁊
iō meliꝰ est vt cū igne fiat. ¶ Tertiꝰ aūt modus est reducere
pilū inuersatū ad ordinē erectoꝝ cū acu: ⁊ est vt acus pene/
tret p̄forādo palpebrā ab interiori pte eius ad exterioreȝ in
loco vbi est pilus: deinde ponat̄ pilus inuersus in foramine
acus vt egrediat̄ pilꝰ ad latꝰ aliud: ⁊ tūc remanebit nō iuer
satus ad intra: veꝝ opz vt pilus tūc stringat̄ vt nō possit re
tro reuerti donec foramē factū ab acu sit sufficiēter constri/
ctū ꝙ si difficilis sit introitus pili in foramē acus: tunc fiat
hoc ingeniū.s. ꝙ ponat̄ extremitas capilli mulieris in fora
mine acus ⁊ extrahat̄ acus sil̄ cum illa extremitate capilli.
Deinde alia extremitas capilli dȝ reduci in circulū p modū
ꝙ possit nodari ⁊ stringi: q nodus ab. A. vocat̄ ansa: ⁊ in
illo circulo ponat̄ pilus inuersus ⁊ stringat̄ ⁊ nodet̄: deide

In pilo in auersatione.

extrahat̃ extremitas capilli extra educta cū acu donec pene/
tret pilꝰ ille filꝰ cū capillo ad extra: ꝛ qdā ad hoc faciēdū du/
plicāt capillū mulieris: ꝛ hūc modū accipit. A. ab Antali:
ꝛ pōit̃ scdo cti. vltio. ꝛ dixit. A. si necīa fuerit iteratio acus
aut ꝑꝑ lōgitudinē pili: aut q2 pilꝰ dū trahebat̃ nō transiuit:
aut si trāsiuit retro rediȷ̄t nō intromittat̃ acus ꝑ illudmet fo
ramē sed q̄rat̃ locꝰ aliꝰ illi ꝓpinquꝰ: qm̄ scdario ꝑforatiōis
acus dilatat foramē: ita ꝙ postea nō retineret pilū. ¶ Mo/
dus āt q̄rtꝰ. dixit. A. fit ꝑsectionē: ꝛ est vt abscidat̃ a palpe
bra origo eiꝰ. s. pili iuersi. Et dixit qdā ꝑcipiūt vt abscindat̃
locꝰ noiatꝰ egena. dixit lr̄a exterior. vas rotūdū quē locum
paulꝰ scutellā vocauit ꝛ est extremitas palpebre supioris ab
angulo ad angulū. i. a lachrymali maiori ad maiorē: q locꝰ
bn̄ ꝯsiderāti appet sicut medietas scutelle: ꝛ oꝫ hic locꝰ scin/
di cū pilo incipiēdo a lachrymali maiori ꝓcedendo vsq3 ad
minorē q̄si sub pilis priꝰ inuersata palpebra: sꝫ nō fiat icisio
multū ꝓfūda ꝛ fiat hmōi scisio: q2 iter labia scissure orit̃ ca/
ro q̄ erit cā ꝙ pili sursuꝫ v̄sant̃: p̄t ēt incisio fieri abscindēdo
ptē palpebre: maxie de cute exteriori. Nā cū ab exteriori de
curtat̃: tūc ps interior post ꝯsolidationē eleuat̃ in cuiuscūq3
eleuatiōe pilus inuersus erigit̃: ꝛ est modꝰ Haly. 9. practice.
¶ De mō āt ꝑ incisionē. dixit Alb. oꝫ vt ponas caput ifirmi
in sinu tuo: deinde ꝯuerte palpebrā manu tua sinistra: ꝛ si cō
uertat̃ bn̄ est: ꝛ si nō intromitte acū in eā in q̄ sit filū ab inte
riori pte palpebre: ꝛ fac penetrare acū cum filo desup: ꝛ fac
hoc ꝓpe illos pilos ꝛ trahi filū ad supiora cū palpebra ꝛ cō
uerte eā cū radio: deinde finde in interiori pte palpebre sub
pilis cū spatumuli incidēte a lachrymali maiore vsq3 ad mi
nus. Deinde extrahe filū ꝛ pone sub palpebra puluilluꝫ ex
coto aut pāno. Deide signa sup palpebrā cuꝫ encaustro: qō
sit sicut figura folij mirti. Uerūtn̄ oꝑꝫ vt sit figura ꝺm q̄ꝫti/
tatē quā vis eleuare de palpebra: qm̄ iā diuersificat̃ illud in
hoibꝰ. Ex eis eniꝫ est q indiget vt incidat̃ ex palpebra eius
quātitas magna: ꝛ ecōuerso: deinde finde cū spatumuli sup
duas lineas q̄s signasti a lachrymali maiori vsq3 ad minus
ꝛ fixura vna sit ꝓpe pilos nāles sicut est grossitudo radij: de
inde intromitte vncinū in vno duoꝝ anguloꝝ eiꝰ: ꝛ deinde
excoria ipsaꝫ totā: ꝛ deinde aggrega duo labia fixure cū su/
tura cū acu ꝛ filo lane subtili ꝛ absterge sanguinē: ꝛ fac ad/
herere qō supfluit ex filis sup duo supcilia cū qbꝰ rebus in
instātibꝰ si vis facere illud fac: ꝛ si nō: nō cures: deide dimit/
te suturā cū filo vsq3 ad tres dies vel q̄tuor: ꝛ postea cura il/
lud: ꝛ si vis dimitte vulnꝰ absq3 sutura ꝛ cura ipm cū eo qō
exiccat ꝛ ꝯstringit. nā palpebra eleuat̃ apō sigillationē vul/
neris ꝛ aggregationē eius: sꝫ sutura ē melior. ¶ Et subdit
Alb. est ēt modꝰ aliꝰ. s. vt signes sup palpebram figurā folij
mirti. Deinde eleua palpebrā cū tribꝰ vncinis sepatim. De/
inde icide qō supfluit cū forficibꝰ puis ꝺm hāc formā incisio
nis cū equalitate. Si āt nō est possibile tibi tenere vncinos
ꝛ nō equat̃: tūc accipe acū in q̄ sit filū ꝛ intromitte eā in me/
dio figure ꝛ intromitte filū aliud ꝓpe lachrymale maius: ꝛ
aliud ꝓpe lachrymale minꝰ: ꝛ aggrega inter digitos tuos fi
la cū equalitate. deinde eleua cū eis manū tuā eleuatione eq̄
li: ꝛ eleua cutē totā sup q̄ est signatū. Deide aggrega duo la/
bia vulneris ꝛ cura suturā ꝛ cura sicut oꝫ. ꝛ dixit. ꝙ hic mo
dus incisiōis ꝛ suture est magis artificialis in tamir. i. in pi/
lis inuersatis ꝯcauis. Et posuit Alb. ēt aliū modū abscisio/
nis siue decurtatiōis palpebre q fit cū cānis: ꝛ est vt ꝯuertas
palpebrā ꝛ findas fixurā q̄ est deintꝰ ꝺm ꝙ narrauimꝰ. dein
de arte fac duas cānas aut duo ligna subtilia: quoꝝ lōgitu/
do sit ꝺm lōgitudinē palpebre ꝛ latitudo eaꝝ sit minor lati/
tudine spatumuli: ꝛ tu iā incidisti in extremitatibꝰ vtriusq3
ab vtrisq3 ptibꝰ vbi tenes fila. deinde aggrega vtrāq3 extre/
mitatē cū subtilitate sup illud qō supfluit de palpebra ꝛ stri
ge duas cānas ab vtrisq3 ptibꝰ strictura forti: ꝛ dimitte eaꝫ
diebꝰ aliquot. cutis eniꝫ stricta morietur: ꝛ denigrabit̃: ꝛ tūc
incide eā cū forficibꝰ: deinde cura eā sicut oꝑꝫ donec sanet̃.

Cum eniꝫ ꝯsolidabit̃ eleuabit̃ palpebra. ¶ Et Guil. in hoc
posuit hūc modum ꝙ accipiant̃ due acus ꝛ intromittat̃ ab
vtroq3 latere vna ꝛ fortiter liget̃ palpebra ab vtroq3 capite:
ita ꝙ cutis cōprehēsa inter has denigret̃ ꝛ cadat. Nā hmōi
ligatio retrahit palpebrā: ꝛ sic remouet̃ inuersatio pili vsq3
ad dies q̄ttuor vel qnq3 i qbꝰ duobꝰ ꝯtinuat̃ pellis. ¶ Qu/
tus aūt modꝰ cure inuersatiōis piloꝝ est euulsio pili inuer
sati. ꝛ ꝓhibitio regn̄ationis eius ꝑ medicinas. ¶ Dixit. A.
euulsio est vt euellat̃ pilꝰ: ꝛ deinde ponat̃ sup locū medica/
men ex eis q̄ ꝓhibēt ortū piloꝝ. De qbus dicet̃ in cura mul
tiplicationis piloꝝ palpebraꝝ. nā qn̄q3 addunt̃ ꝺm numeꝝ
in palpebris pili: ꝛ cū multiplicant̃ in instr̄o sup numeꝝ eo
rum nālē deturpant palpebrā: ꝛ qn̄q3 fiūt cā inuersationis
eaꝝ. ¶ De cā multitudinis eoꝝ. dixit. A. ꝙ nascunt̃ ex mul
titudine hūiditatis putride aggregate in palpebris ꝛ nō in/
tellexit ꝙ sit putrida v̄a putredine q̄ acq̄siuerit acuitatem ꝛ
corrosionē: sed putredine improprie sūpta q̄ est in illa hūidi
tate q̄dā ingrossatio ꝛ terrestreitas: q̄re eūat̃ ab ea multitu/
do vaporis terrei grossi q ē cā multiplicatiōis piloꝝ. ¶ Et
cura hꝰ est rectificatio regimis ꝛ mūdificatio corpis ꝛ capi/
tis ꝛ oculi ab illa hūiditate ingrossata. ꝛ deinde dixit. A. ad
ministra alcohol acuta mūdificātia palpebrā a mā illa: quā
mūdificationē faciāt resoluēdo ꝛ exiccādo: ac ēt ꝯfortando
palpebrā ne ampliꝰ mām aliūde recipiat: de q̄rū colliriorꝫ
numero est colliriū basilicō. positum in. 5. cañ. ꝛ rascenū de
granatȷ̄ ꝛ rubeū acutū: ꝛ silia. q̄ cū sui acuitate nō solū attra
hūt mām: sed tractā ꝛ ꝑexn̄tē resoluūt ꝛ exiccāt ꝛ cōsumūt:
ēt ꝯuenit colliriū mirab. ꝛ istud ꝓprie ꝯuenit cū sua stiptici
tate: maxime qn̄ fuerint illic lachryme: aut aliqd accn̄tium
humoꝝ acciderit. s. ꝙ fluūt aut parati sunt fluere ad oculū.
ꝙ si p̄dicta cura nō sufficit dixit. A. curā adhibe euulsionis
eoꝝ. sup. ꝛ ꝓhibitionis regn̄atiōis ipsorꝫ. euellant̃ ergo ꝛ
ꝑꝑ euulsionē liniat̃ supra origine ipsoꝝ sanguis ericij vel fel
arietis ꝛ fel caprinū ꝛ fel vulturis. ꝛ vt dixit Judeus fel aq/
le ꝛ loco fellis capraꝝ: alia lr̄a hꝫ fel dāmaꝝ: ꝛ qn̄q3 permi/
scent̃ fella ista ꝛ sanguis p̄dictꝰ cū euforbio: ꝛ fiūt ex eis col
liria ꝑua sicut squāme piscis q̄ administrent̃ cum necessitas
fuerit dissolute cū saliua hois. verūtn̄ dixit Aui. q vtit̃ hoc
collirio media hora expectet sup ipm. s. añq̄ꝫ amoueat̃ vel
abstergat palpebrā ab eo vt bn̄ iprimat: ꝛ hoc iō q2 fortasse
ꝑua ipressio huiꝰ medicaminis eēt cā attractiōis māe piloꝝ:
ꝛ sic multiplicationis eius: aut fortasse nō sufficeret in ꝓhi/
bitione eoꝝ. ¶ Et ex curis bonis est vt sumat̃ fel ericij ꝛ fel
vulturis ꝛ castorei equalr̄ ꝛ aggregent̃ cū sanguine colūbe:
ꝛ fiant inde trocisci q dissolui debēt vt supra cū saliua hois.
Et ex eis q̄ narrant̃ bona est sanguis tinee ꝛ ꝓprie sanguis
tinee cunis: que tinea ē aīal paruū adherēs aīalibus vt eq̄s
ꝛ bobꝰ: sꝫ maxie canibꝰ qō corrodit ꝛ dilaniat coriū eoꝝ: ꝛ
hoc inuenit̃ narratū ab Haly. 5. practice. ꝛ Constan. 5. pāte
gni. qdā dicūt pilos nō vltra nasci si radice eoꝝ iaꝫ extracta
vngunt̃ loca sanguine testudinis vel cū lēdinibꝰ caninis: q̄
lēdines sunt tinee p̄dicte q̄ tineosaꝫ reddūt cutē canis. ꝛ de
narratis bonꝰ est sanguis ranaꝝ: verūtn̄ dixit. A. ꝙ de san/
guine ranaꝝ nō verificat̃ expimētum: hoc eniꝫ exptus fuit
Ga. ꝛ nō inuenit veꝝ. vn̄ ait. 10. de simplici medi. Qz aūt de
sanguine ꝑuaꝝ ranaꝝ q̄s qdā bresces vocāt dcm̄ ē ꝙ postq̄ꝫ
euulsi fuerint pili supcilioꝝ si eo fuerit loca inūcta nō āpliꝰ
eos oriri cū experiētie subdirecto inueni falsum. Et dixit. ru
bigo. i. limatura ferri eruginosi cū saliua hois est vltima q̄ꝫ
uis dolorē faciat: vn̄ yh̄s Haly. dixit pulueriçet̃ locꝰ. s. cū li
matura ferri: facit aūt dolorē ꝑꝑ sui acuitatē ꝛ exiccationeꝫ
multā: ꝛ de ꝓhibētibus ortū piloꝝ sunt medicine multe fri
giditatis stuporē faciētes in mēbro: nā cū stupefit ꝛ infrigi
dat̃ locus nō nascunt̃ ibi pili: nā stupefactiuū vapores q fo
rent mā pili repellit eos surgere ꝓhibet ꝓhibēdo calidū ab
actiōe in māꝫ euaporabilē: vias ēt eoꝝ trāsitꝰ ꝯstringit: q̄re
pili nō gn̄ant̃. ꝛ ex eis q̄ narrauit Haly. ꝛ pōit̃ ēt hic ab. A.

In multi plicatiōe superflua pilorum.

est medica^m^ fcm̄ ex spuma maris ꝯmixta cū mucillagīe psilij.
☞ Ampli⁹ de medicinis ꝓhibētib⁹ generationē pilorū dicetur in tracta.6.huius sermonis in capitulo primo.

☞ De curatiōe egritudinū auriū p manualē opōnē. Ca.xxvj.

Manualis opatio in egritudinib⁹ auris p̄cipue attēdit̄ in reb⁹ q̄ ab extra cadūt in aure ⁊ in vermib⁹ in ea gn̄atis ⁊ in opilatiōe auris natiua aut ex verruca ⁊ carne addita ꝓcedēte. ☞ De reb⁹ cadentib⁹ ab extra in aurē.

De cadētibus i aurem ab extra.

dixit Alb. oē qd̄ i aurē cadit est vna q̄ttuor spēꝝ.s.aut lapis mineralis: aut sil'e lapidi: aut vitiū aut est ex planta. sicut cicer ⁊ faba: aut est res fluxibilis sic̄ aq̄ ⁊ acetum ⁊ eis silia. aut est aīal. Qn̄ āt dixit Albu. cadit in aurē lapis: aut aliud reꝝ ex eis q̄ nō addunt̄: neq₃ crescūt in aure: tūc oppone aurem soli ⁊ si videris lapidē: tūc distilla i ea aliqd ex oleo violato aut sisamino. Deide admistra extractionē ei⁹: ⁊ fac sternutare eū cū ꝯdisi: ⁊ opila nares an̄ aduētu₃ sternutationis postq₃ tu posueris in circuitu auris frusta de pānis: aut lana ⁊ extēdis aurē ad supiora: nā multotiēs egredit̄ cū cura: si aūt nō egredit̄ sic: tūc admistra extractiōem eius cū gestis subtilib⁹.i.cū picikarolis seu tenaculis acutaꝝ extremitatū ⁊ si egredit̄ cū eis est bo^m^. ☞ Et si nō tūc administra extractionē ei⁹ cū vncino subtili pauce duplicatiōis: vt nō possit ledere aurē: ⁊ si nō egredit̄ ꝑillud tūc fac cannulā ex ere: ⁊ intromitte extremitatē cānule in foramie auris multū ⁊ opila qd̄ est in circuitu cānule cū cera mollificata cū oleo vt nō sit vētus in via cānule: deide extrahe cū vēto tuo extractiōe forti: ⁊ hoc fit sugēdo p cānulā suctione forti multa: multotiens eni₃ egredit̄ cū ea. ꝙ si sic nō egredit̄: tūc ꝓcuret̄ extractio ipsi⁹ cū reb⁹ inuiscatiuis. ℞.ḡ ex alimbat.i.terbentina aut visco ꝑparato cū quo capiunt̄ aues ⁊ pone ip̄₃ in extremitate radij postq₃ tu inuoluis sup eū cotū decēter positū: deinde itromitte ip̄₃ in foramē auris cū facilitate: postq₃ tu exiccasti aurē ab hūiditatib⁹: qm̄ in aure ꝓhiberet adhesionē visci ⁊ intromitte ip̄m: donec ꝑueniat ad lapidē: nā lapis adheret visco: ⁊ multotiēs egredit̄ cū eo. ⁊ si nō egredit̄ cu₃ oib⁹ narratis: tūc dixit Alb. ꝓpea ad incidēdū an̄q₃ accidat ap̄a calīn: vl' spasm⁹. ⁊ mod⁹ scindēdi est: vt flōmes i primis egrū de cefalica: ⁊ extrahe ei sanguinē fm̄ mēsurā v̄tutis ei⁹. Deinde fac sedere infirmū iter man⁹ tuas ⁊ ꝯuerte aurē eius ad supiora: ⁊ finde fixurā ꝑuā in radice auris apd̄ adipē ei⁹ in loco depssō: ipsi⁹: ⁊ sit fixura lunaris figure: ⁊ ꝓfunda cū ea donec ꝑuenias ad lapidē: ⁊ tūc extrahe cu₃ eo qd̄ est tibi possibile ex instr̄is: deinde sue fixurā ab hora tua cū velocitate: q₂ statim extracto lapide: ⁊ cura ipsam donec sanetur.
☞ Si aūt res q̄ ceciderit in aurē fuerit ex eis q̄ augent̄ ⁊ crescūt in aure: sicut sūt semina seu grana: tūc administra extractionē ei⁹ oib⁹ modis dictis: ⁊ si nō obedit ad exitū: tūc accipe spatumule subtile ⁊ administra cū eo scissionē illius grani. Sed nō facias hoc nisi qn̄ tu cogitas ꝙ illud granū sit iā mollificatū ꝑꝑ vaporē auris: donec ponas eū in frusta multa: deinde extrahe ea cū vncinis: aut cū gesti subtili: aut cu₃ suctiōe p cānulā ⁊ sic alleuiat̄ extractio ei⁹. ☞ Et si res q̄ ceciderit in aurē fuerit res fluida. dixit. A. ꝙ ipsa ledit aurē: ⁊ ꝙ qn̄q₃ ap̄at̄ ex hoc radix auris ⁊ vehemētē incurrit dolorem. Nā dixit ipse aq̄ imota in aure putrefit ⁊ putrefacta p̄t esse cā doloris ⁊ ap̄atis. De cura. dixit Alb. o₃ vt vtat̄ infirmus sternutatione cū ꝯdisi in p̄mis cū iā ipleuit aurē sua₃ coto vetusto: ⁊ cū est iacēs sup illa aure in qua est aq̄: si ergo egredit̄ ꝑillud bonū est: ⁊ si nō: tunc accipe lapides multos lōgitudinis digiti tenues lenes ⁊ calefac eos cū igne parūꝑ ⁊ intromittat ifirmus vnū ex eis in foramē auris sue ⁊ saliat sup pedē vnū ex illa pte.s.capite iclinato v̄sus illā ptē ⁊ ꝑcutiat cū lapide alio sup lapidē q est in aure ⁊ non cesset facere illud cū lapide post lapidē donec egrediat̄ tota aq̄. Et dixit ꝙ iā egredit̄ aq̄ hoc mō vt accipias ex papiro: aut iūco vnū intromitte in extremitate ei⁹ in aurē ⁊ accēde extremitate₃ aliā igne donec ꝯburat̄ plimū ei⁹.s. donec ꝑueniat ignis ꝓpe aurē. ⁊ deide itera iūcū vel papiꝝ aliū: ⁊ fac illud multotiēs donec egrediat̄ tota aq̄ p caliditatē eius attrahentem aquā: qdā tn̄ dn̄t: ꝙ medietas papiri ex vna pte d₃ imbibi oleo: ⁊ alia medietas d₃ remanere sicca: ⁊ ista ps sicca d₃ poni in aurē. ⁊ ps ibibita oleo d₃ remanere foris ⁊ d₃ accendi. Nā tūc attrahet aquā ⁊ ꝯsumet eā. Ingt. fundat̄ in aurē donec repleat: deinde iuerset̄ cū velocitate ⁊ excludet̄ tota. Et dixit. imittat̄ radi⁹ subtilis in aurē aure exn̄te inuersa ⁊ cōmoueat caput suū freq̄nter ⁊ descēdat p gradus velociter ⁊ tussiat ⁊ sternutet: qm̄ ista faciūt egressionē aq̄ facilē. Dixit Aui. qn̄q₃ excusat in ea q̄ est ꝑua effusio oleoꝝ: aut lactiū.s. capre vel ouis vel alteri⁹ aialis tepidoꝝ ꝯtinue ⁊ ꝓprie qn̄ remanet dolor remota cā: in ea āt q̄ multa est qn̄q₃ extrahit eā tussis aut sternutatio. dicūt qdā ꝙ in sternutatiōe fiat obtusio oris ⁊ nariū: ⁊ maxime qn̄ est eoꝝ motio fortis. Et dixit. A. ponat̄ in aure ebulia.i.cānula. vt dixit Alb. ⁊ sugat̄ ore ⁊ extrahat̄ subito: aut accipiat̄ lacunū seu lignū de aneto aut scissio.i.frustū papiri fm̄ quātitatē palmi vni⁹ sup cuius vnā extremitatē q̄₃tum est tertia sui inuoluat̄ de coto ⁊ submergat̄ in oleo ⁊ igeniose alia medietas in aurē mittat̄ ⁊ iaceat patiēs ⁊ extremitas in q̄ est cotū inflāmet̄ igne ⁊ dimittat̄ inflāmari vsq₃quo ꝑueniat caliditas ad interiora auris: ⁊ tūc extrahat̄ subito: qm̄ subito egrediet̄ cū ea qd̄ ē in aure de aq̄. Et qdā imittūt auri paꝝ spōgie ligate cum filo vsq₃ ad aquā ⁊ extrahūt eā totā. Et qn̄q₃ extrahit̄ cū cliçatorio qd̄ est instr̄m qd̄ pueri ponūt in aquā ⁊ attrahūt ipa₃ p instr̄m: deinde ꝓpellēdo expellunt ipsa₃. Et dixit. A. post extractionē aq̄ fundat̄ in aurē oleū dulciū amigdalarū. ⁊ si dolet vehemēter euaporet̄ auris cū corticib⁹ papaueris: ⁊ mellíloto ⁊ camomilla ⁊ violis ⁊ malua ⁊ se.li. ⁊ faria ordei cū lacte mulieris ꝯfectis in modū empl'i. ☞ Qꝛ si aīal aliqd̄ ab extra intrauerit aurē. dixit. A. accidit qn̄q₃ vehementia doloris aut anxietas ⁊ mot⁹ sentit̄ fm̄ q̄₃titatē aialis: in verme āt gn̄ato in aure sentit̄ agitatio. dixit Alb. si sit aīal magni corpis qd̄ appeat sensui cū aspicit̄ ꝙ intrauit aurē: tunc administra extractionē eius cū gessu subtili: aut cū vncinis. ⁊ sil'r fiat in verme gn̄ato in aure si apparet aliqd ex eo. ꝙ si nō appet ex aliq̊ illoꝝ sensui: tūc accipe cānulā: cuius forma est stricta inferi⁹ ⁊ ampla supi⁹ ⁊ intromitte extremitatem subtilē in aure fm̄ q̄₃titatē q̄ tolerat ifirm⁹: deinde suge cum ea suctiōe forti: ⁊ fac illud multotiens donec egrediant̄ oēs vermes: ⁊ si sic nō obediūt: tūc opila in circuitu cānule cum cera: sicut dcm̄ fuit i extractiōe lapidis: ꝙ ⁊ si sic nō egrediat̄ tūc administra distillationes interficiētes vermes: ⁊ distilla eas cū instr̄o stricto inferi⁹ ⁊ amplo supius in quo mittatur distillatio. Iuuetur q₃ ad ꝯdēdū in aurē cū coto inuoluto radio ⁊ intromisso instr̄o qn̄ ꝯprimis ip̄m manu tua ꝯpressione tpataꝛita ꝙ sentiat illā infirmus iam cadere in aure sic: ⁊ dixit ꝙ effūdit̄ in aurē calefactū ad ignē parūper: imo caue ne res q̄ distillat̄ in aurē sit frigida valde: auris enim nō tolerat illud: de reb⁹ aūt ad hoc ꝯueniētib⁹ sūt oleū amigdalarū amaraꝝ: aut nucleoꝝ ꝑsicoꝝ ⁊ oleū absinthij: ⁊ succus nepite: aut fumiterre ⁊ succ⁹ folioꝝ ꝑsici: aut absinthij: aut prassij: cētauree minoris: aut cucumeris asinini: aut ellebori albi: aut raphani: aut abrotani: aut sentonici ⁊ similiū: ⁊ semē iusquiami p embotū suffumigatū ⁊ saliua hois ieiuni intromissa occidit vermē ⁊ extrahit. Et sil'r vrina pueri bullita in cortice granati ⁊ fella oīa ⁊ ꝓprie cū aliqd hoꝝ calefit in ꝯcauitate granati cu₃ pulpa sua: vt dixit Aui. ⁊ ex eis est aloes cū aq̄ tepida: aut costū s.amaꝝ: aut piretrū: aut succus maratri.i.mellisse fm̄ Sal'.in lib. de secre. ⁊ sil'r que fluit ab assatura carnis vaccine. vn̄ dixit. A. ꝙ ex bonis est vt distillet̄ in aurē qd̄ fluit in carne vaccina assata: ⁊ de succis melioribus ad vermē est succus radicū capparis ⁊ radicū alfasardū: ⁊ succus folioꝝ alkok: ⁊ succus radicū. alb. folioꝝ prunoꝝ vel ferētiū moras: ⁊ de ꝯferētib⁹: dixit. A. est distillatio

Uide curā qn̄ aq̄ vel aliud sil'e ingredit̄ aure₃.

succi cucumeris asinini soliꝰ: aut ꝯmixti cũ scamonea: ⁊ ex
bõis est sulfur ⁊ aris. lõga ⁊ calcadis. Et ex bõis ẽ vt sumat
calx viua ⁊ sulfur ⁊ terant ⁊ fiãt ex eis trocisci cũ melle ⁊ di
stillet ex eis in aurẽ cũ aceto: qm̃ inest eis opo fortis in ne/
cãdo vmes. Et ex vtilibꝰ est iniectio aloes: aut agarici: aut
amboꝝ sil' cũ succo absinthij ⁊ oleo amigdalarũ amaraꝝ.

De opilatione foraminis auris naturali vel accidentali.

¶ Dixit Alb. qñqz egrediunt qdã infãtes ex vẽtribꝰ m̃rum
suaꝝ non pforati in auribꝰ. ¶ Et accidit in qbusdã hoĩbus
opl'o i auris meatu ex vulnere: aut carne nata i ea: ⁊ hec opi
latio qñqz fit in pfũdo eiꝰ quã nõ ꝯprehẽdit sensꝰ: ⁊ qñqz ac
cidit terminãs ad exteriora ⁊ ꝯsequit eã visꝰ. Dixit. A. qñqz
fit pp pãniculũ cãtuz sup foramẽ auris. s. a gñone: ⁊ qñqz fit
pp carnẽ ꝯgelatã. al's. ⁊ meliꝰ pp sanguinẽ ꝯgelatũ: sic dixit
Judeꝰ: ⁊ qñqz fit pp carnẽ additã vel verrucã. ¶ Dixit. Al.
illa q̃ accidit in pfũdo: quã nõ sequit visꝰ: siue fuerit natiua
siue acqsita in plibꝰ dispõnibꝰ est difficil' cure. Et. A. dixit. iª
q̃ est ex pãniculo: aut carne pfũda est difficil' cure. s. respectu
manifeste: ⁊ hoc q2 difficiliꝰ põt amoueri. ¶ De cura. dixit
Alb. in illa quã ꝯsequit visꝰ ponas aurẽ ĩfirmi in sole ⁊ aspi
cias in eã: ⁊ tũc si videas opl'onẽ appẽtẽ api eã cũ spatumu
li subtili: in cꝰ extremitate sit q̃dã latitudo pua. cꝰ q̃dã ps sit
acuta ⁊ reliquũ spatumule sit duoꝝ lateꝝ leniũ vt non ledat
aurẽ. Dixit. A. q in itrinsecã ⁊ pfũdã ingeniũ inuenit cum
instr̃o minuto. i. subtili secãte ipsaz. ¶ Si ãt dixit Alb. opi/
latio est a carne addita i auris meatu: tũc tene eã cũ vncino
subtili ⁊ ĩcide eã: cũ facilitate vehemẽti donec auferat tota.
caro. Qz si opl'o est in pfũdo auris: tũc accipe radiũ subtilẽ
lenẽ ⁊ calefac ip̃z cũ igne parũp: deide mitte eũ in meatũ au
ris. Si g̊ senseris opl'onẽ cũ q̃ inuenit ĩfirmus cũ grauitate
auditꝰ conare aptionẽ eiꝰ cũ facilitate. Et caue ne vulneres
neruos auris: deĩde pone in aure liciniũ ẽm q̃ztitatẽ ampli/
tudinis foraminis qd̃ iuoluisti in vngtõ egiptiaco: ⁊ fac illud
aliq̊t diebꝰ donec sis securꝰ de ꝯsolidatiõe vulneris. s. bona.
aut accipe liciniũ ⁊ ĩfũde ip̃m in aq̃ rosata ⁊ pulueriza ip̃m
tritũ ⁊ vtere ipso. Et. A. dixit. tenta aut bucella iponat sup
quã puluerizatũ sit sicut colcotar aut q̃ currũt cursuꝰ eiꝰ ex
eis q̃ phibẽt natiuitatẽ carnis. ¶ De succurrẽdo accñtibꝰ.
dixit Alb. si videris aurẽ iã apari. tũc oz vt extbas licinium
hoc. s. acutũ: qd̃ dcm̃ ẽ ⁊ pmuta ip̃z cũ licinio alio qd̃ inuol/
ues in ceroto fcõ ad sedãdũ apa q̊ sedato itera curã dõec pfe
cte sanet. ¶ Qz si accidat fluxꝰ sanguis ex opone tua: tũc ac
cipe spõgiã aut pãnũ ⁊ submerge in aquã frigidã ⁊ põe sup
aurẽ: ⁊ vtere ẽt reliq̃ curatiõe ex distillãtibꝰ curãtibꝰ fluxum
san. Et. A. dixit. in opl'one fcã pp carnẽ additã vel verrucaz
abluat auris in aq̃ cal'a ⁊ nitro ⁊ distillet i ea es vstũ ⁊ arse
nicum rubeum trita valde cum aceto. ita vt adurant carnẽ:
deinde cura vlcus.

¶ De cura egritudinũ nariũ p manualẽ oponẽ. Ca. xxvij.

In fetore narium.

Ex egritudinibus

nasi qbꝰ ꝯuẽit manualis opo est fetor nariũ capitis cã pcedẽs: de cꝰ cura. di/
xit Alb. si nõ ꝯfert alia curatio: tũc rade caput
ip̃m ⁊ cauteriza ip̃m i medio eiꝰ cũ cauterio oli
uari: deinde cauteriza ip̃m clauillis sup duo supcilia sub ca/
pillis paꝝ ⁊ in cauterizãdo custodi te ab arteria ne incidas
illã. ¶ Dixit. A. qnta tertij. tractatu scd̃o capl'o de cura feto
ris nariũ ex his q̃ expta sũt in cura eiꝰ: ⁊ pprie qñ est in cere
bro: aut in añriori pte eiꝰ putredo: sũt duo cauteria a dextra
pte calde: ⁊ sinistra eiꝰ corã auribꝰ q̃ sequunt ad ambo tipo
ra: aut cauteriũ vnũ sup mediũ capitis.

De emorroydibus cancro et polipo.

¶ Et ex eis est emor
roys nascẽs in naso ⁊ polipꝰ q ab. A. vocat alkarnabat pp
silitudinẽ quã hz ad vmẽ multoꝝ pedũ q qñ tãgit rotũdat
q vocat alkanabat: ⁊ tã emorroys q̃z polipꝰ est caro addita
in naso. dixit Alb. qñqz nascunt in naso. s. iteriꝰ carnes di/
uerse addite: ⁊ qñqz nascunt in vna nare: ⁊ qñqz in ambabꝰ
⁊ qñqz multũ in pfũdo nasi vsus supiꝰ: ⁊ qñqz nõ sũt in p/
fũdo: ⁊ qñqz excrescũt donec egrediant ex naso ⁊ pendeant
extra: ⁊ sũt ex eis q̃ hñt pedẽ in modũ sicꝰ q̃ est radix earũ: ⁊
qdã nõ hñt illũ: ⁊ sunt ex eis q̃ sũt multe inuolutiõis: ⁊ qdã
nõ sũt iuolute. Et dixit Alb. ex eis ẽ aliud qd̃ assimilat scor
piõi multoꝝ pedũ: ⁊ ex ea est q̃ est cãcrosa dura lapidea fu/
sci seu nigri coloris: ⁊ ex ea q̃ est leuis nõ fusci coloris: sz de
clinãs albedini ⁊ q̃ lenis est pprie vocat emorroys siue po/
lipꝰ: q̃ vero est dura est cãcer. ¶ Dixit. A. emorroydes sunt
carnes addite nascẽtes: ⁊ qñqz sũt carnes molles ⁊ nõ est in
eis dolor: ⁊ qñqz sũt rubee aut fusce vehementis doloris. s.
illatiue in nasum: ipsaꝝ ãt q̃dã sũt insensibiles: ⁊ qñqz est ex
eis illud qd̃ cãcer rũpẽs figurã nasi ⁊ dolorẽ faciẽs cũ extẽ/
sione sua vehemẽti: ⁊ est fusci coloris male gñonis valde in
pfũditate plima. veꝝ iter cãcrũ ⁊ emorroydas malas q̃ sũt
vehemẽtis doloris differt: qm̃ si est caro nata sic post egritu
dines in capite ⁊ catarros est emorroys: ⁊ si nõ est ẽm illud
imo accidit post claritatẽ nasi ⁊ priuationẽ cursus. s. hũidi/
tatũ ⁊ mucoꝝ ẽ cãcer ⁊ pprie si fuerint añ aduẽtũ eiꝰ i cere/
bro egritudies melãcolice: ⁊ fuerit pricipiũ eius: sicut cicer
aut auellana ⁊ incepit augmẽtari ⁊ i palato duricies accide
rit. ⁊ dixit. cãcer in plibꝰ nõ ẽ hñs saniẽ ⁊ cursuz hũiditatuz
ad palatũ: imo est siccꝰ durꝰ: qñqz tñ emanat ab eo virꝰ ni/
grũ aut viride: qd̃ forte caret fetore malo horribili. ¶ Dixit
Hal'. caro dura de gñe cãcri curã nõ suscipi nisi blãditiuam.
Dixit. A. cura eiꝰ ẽ blãdimẽtũ sine incisiõe ⁊ rasiõe. s. saltem
cũ ferro. q̃re nõ opz vt p̃sumas curare eũ. ¶ Et dixit Haly.
q̃ mollis est curat: cũ difficultate tñ ⁊ cuz cautela magna ⁊
maxie si pfũda est multũ. ⁊ intellexit de inferẽte dolorẽ ma/
gnũ: de q̃ dixit. A. q est difficil' cure p̃cipue cuz ex ea currit
sanies fetida. q̃ v̊o est sine dolore. dixit Aui. est facilis cure:
in cꝰ curatiõe qñqz sufficiũt medicine. ¶ Dixit. A. oẽs medi
cine q̃ ꝯferũt alkarnabat. i. emorroydibus malis dolorosis
ꝯferũt emorroydibꝰ. veꝝ qñqz est nec̃ariũ vt frãgat earuz
virꝰ. Et de medicis ꝯueniẽtibꝰ i ea est succus hedere nigre i
missus in naribꝰ: ꝯsumit eniz polipũ ⁊ valet vlceribꝰ nasi: ⁊
ex eis est granatũ acetosuz: qñ cũ sua totalitate pistat ⁊ ex/
hit succꝰ eius: deinde bullit succꝰ cũ melle vsqz ad spissitudi
nẽ vnguẽti ⁊ ĩmittit in nasuz: nã carnẽ supfluã sanat ⁊ poli
pũ: ⁊ ex eis est lana intincta in succo seminũ serpẽtarie ma/
ioris vel minoris naribꝰ imissa: polipũ eniz ⁊ corruptã car/
nẽ corrodit ⁊ attenuat: ⁊ valet ẽt puluis ipsoꝝ seminum: ⁊
oleũ ẽt decoctiõis radicis serpẽtarie ꝯuenit imissum. Dixit
Aui. iã dcm̃ est q semẽ serpẽtarie sanat emorroydas nasi: ⁊
si fuerint cãcrose: tũc exp̃mat vua q̃ est. s. extremitatẽ luf. i.
serpẽtarie: ⁊ est semẽ eiꝰ qd̃ est in modũ botroꝝ vue: ⁊ ibi/
bat i succo eiꝰ lana q̃ imissa lana destruet carnẽ additã ⁊ cã/
crũ: ⁊ dixit. xilocarate nabachie hũide. i. recẽtes iã experte
sũt: nã cũ ipse iplent lana ⁊ ĩtromittunt in nasum corrodũt
alkarnabat: sicut corrodũt verrucas. ¶ Qz si medicine non
sufficiũt ad curã: tũc dixit Aui. emorroydes q̃ st ex diuisiõe
p̃ª. s. q̃ sũt molles ⁊ albe sine dolore icidant cũ cultello puo
deide radat cũ rasorio multũ. s. q̊usqz tollunt: sz q̃ sunt ex di
uisiõe 2ª. s. q̃ sũt rubee vel fusce cũ putredie ⁊ dolore meliꝰ est
vt coquant: aut cũ medicis: aut cũ igne: aut cũ cauterio puo
subtili. s. pꝰ icisionẽ eiꝰ q̃ p̃t ĩcidi cũ rasorio extrahẽdo qd̃ in
naso ẽ: ⁊ ex additiõibꝰ ⁊ supfluitatibꝰ illiꝰ carnis ⁊ meliꝰ ra/
soriũ ad incidẽdũ eas ẽ illud qd̃ ẽ vt ebula. Deide pꝰ icisio/
nẽ effũdat in nares acetũ ⁊ aq̃. ¶ De mõ ãt incisionis. dixit
Alb. oz vt facias sedere ĩfirmũ iter manꝰ tuas oppoᵐ soli ⁊
api nares eiꝰ ⁊ pijce vncinũ i illas carnes: ⁊ extrahe eas ad
exteriora. s. ẽm totũ: aut ẽm ptẽ tibi possibilẽ: ⁊ qdã conant
eas extrahere capiẽdo eas cũ tenaculis acutis: deide incide
qd̃ ꝯprehẽdisti ex eis cũ spatumuli subtili acuto a pte vna: ⁊
reitera extractionẽ et incisionẽ dõec scias q caro illa tota iã
ablata est: q si remanet ex ea aliqd cꝰ abscissio nõ est polis:
tũc rade illud cũ aliq̃ istr̃oꝝ subtiliũ cũ facilitate: dõec nõ re
maneat ex ea aliqd. Nã si finẽ eiꝰ ꝯseq nõ potueris pp erro/
rẽ vel negligẽtiã vel ĩfiltrationẽ et pfũdationẽ eiꝰ: tũc scias

ꝙ egritudo redibit:si ğ obstat ad totalẽ icisionẽ fluxꝰ sãguis aut apa calĩm:tũc appõe de illis cũ eis q̃ restrigũt sãguinẽ ⁊ sedãt apa:deiñ itera opõnẽ:si tñ fuerit ex carnibꝰ malignis ⁊ accidat fluxꝰ sanguis:tũc ꝓpa ⁊ cauteriza: qm̃ cauterizatio restrigit sãguinẽ ⁊ aufert oẽs carnes illas malas. ¶ Dixit A. ⁊ qñq3 admistrat̃ i emorroydibꝰ istr̃3 icisiõis ⁊ abrasiõis ⁊ medicie corrosiue o3 vt sternutent̃ pꝰ illud: dõec destruat̃ ois putredo ⁊ serratura.i.oẽ qȯ remãsit putridũ pꝰ icisionẽ ⁊ serrationẽ. Et haꝝ medicinaꝝ q̃dã sunt leuiores ꝯferẽtes emorroydibꝰ albis sine dolore:⁊ sũt sicut tẽta fcã ex' cortice granati ꝯtrito cũ aq̃ dõec ꝯficiat̃.i. ꝯfici possit ex eo tẽta et admistret̃ sine cessatiõe:⁊.n. exꝑtũ ẽ:s3 ẽ tardi iuuamẽti:aut tẽta fcã cũ pulpa colloqntide seu nuce cyꝑssi cũ aliq̃3tulo si cuũ siccaꝝ ⁊ admistret̃ aliqbꝰ diebꝰ:aut tẽta infusa in succo ozimi solo:aut si pulueriçet̃ suꝑ ip3 siccũ eiꝰ.s. ozimũ siccũ: aut tritũ. Et de fortioribꝰ medicis ẽ isufflatio i nasũ ex arsenico ⁊ calcãto ꝯtritis cũ aceto:⁊ postea exiccatis. Et õ ꝯferẽtibꝰ ẽt cronice sũt tẽte ⁊ puluere s ⁊ vnguẽta fcã cũ eis q̃ st: sicut anetũ ⁊ myrrha ⁊ cortex eiꝰ ⁊ radix lilij albi ⁊ calcãtu3 colcotar ⁊ attramẽtũ ⁊ nitrũ cũ ꝯficiunt̃ cũ vino. aut succo ozimi:aut aq̃ ãboꝝ granatoꝝ.s. dulciũ ⁊ acetosoꝝ cu3 pulpis ⁊ corticibꝰ ꝯtritoꝝ:ex qbꝰ fiũt tẽte aut isufflatiões: ⁊ õ fert vngm viride ⁊ rubeũ egiptiacũ. ¶ Dixit. A. ꝓcedẽs ad medicinas fortiores. si nõ ꝯferũt ꝑdcã fiat tẽta i ꝑdictis aq̃s s. ozimi vl' duoꝝ granatoꝝ ifusa suꝑ quã pulueriçet̃ res pẽma õ calcadis ⁊ colcotar alkali:⁊ flore ẽt ⁊ atramẽto ⁊ alumine f3 eq̃litatẽ:⁊ si nõ ꝯuẽit admistrent̃ trocisci alkalidiõ q ponũt̃.9° Almã.ca° de cãcrenis gingiuaꝝ:⁊ ponunt̃ ẽt a Mes.cap° de polipo.s3 addit ad illos colcotar ⁊ florẽ eris. ¶ Dixit Alb. si pꝰ incisionẽ ⁊ mũdificationẽ dictã apiat̃ nasus ⁊ ꝓcedit hũiditas vsq3 ad palatũ:⁊ egredit̃ hũiditas attracta ꝑ nasũ ad os.sup.tu.⁊ melioratur ãhelitus:vt dixit. A. tũc remota ẽ opl'õ ⁊ bonũ ẽ:si võ nõ currit scias ꝙ remãserũt in ꝓfũdo reliq̃e in suꝑioribꝰ naris ossibꝰ ad q̃ nõ ꝑuenit cũ icisiõe instr̃3:⁊ ista caro ꝓꝑe remanet i foramĩbꝰ q̃ trãseũt a naribꝰ ad palatũ q̃ remanẽt opilata'.⁊ tũc oẽs in h̃ ꝯcordãt auctores ꝙ illa caro q̃ remãsit secet̃ ꝑ hũc modũ o3 vt itromittas i nasũ filũ lini:aut serici cui isit q̃dã grossitudo ⁊ noda in eo nodos ml'tos ⁊ põe iter oẽm nodũ q̃3titatẽ digiti aut minꝰ:⁊ vocat̃ h̃ filũ serra filosa. Et qdã faciũt eã õ capillis mlieꝝ:⁊ qdã de capillis caude eqne:⁊ ẽ meliꝰ:in qbꝰ ẽt ponũt nodos ml'tos:vt illis mediãtibꝰ possit serere:⁊ pꝰ emissionẽ hꝰ extremitatis hꝰ pili vel fili in nasũ igeniet infirmus ⁊ attrahat odoratũ suũ dõec ꝑueniat vsq3 ad canale: ⁊ egrediat̃ suꝑ gutt̃ suũ:⁊ ml'totiẽs faciũt sil'e huic actiõi pueri in scolis:⁊ res ẽ facil' ei q vult:⁊ si ꝑ hũc modũ nõ ꝑuenit filũ ad guttur itromittat̃ extremitas eiꝰ i foramie acꝰ plũbee curuate ⁊ itromittat̃ ꝑ narẽ dõec ꝑueniat ad palatũ: deinde põe duas extremitates fili vel pili sil'.s. extremitate3:q̃ remãsit in naso:⁊ eã q̃ trãsiuit ad palatũ ⁊ os. Deide serret̃ cũ eo illud residuũ carnis trahẽdo eã a duobꝰ lateribꝰ.s. ad suꝑiꝰ ⁊ inferiꝰ sic fit de serra:⁊ fac illȯ donec scias ꝙ carnes ille iã sũt secate cũ nodis fili:deiñ extrahe filũ ⁊ põe in nasũ pꝰ abstersionẽ sãguis liciniũ ibibitũ in vngᵒ egyptiaco:aut sic dixit. A. ℞. embulã ex plũbo aut pẽnã ⁊ volue suꝑ eã pãnũ ⁊ pulueriça suꝑ eũ medicinas emorroydaꝝ.s. corrosiuas ⁊ ꝓprie sic medicamẽ andarõ ⁊ intromittat in nasũ:⁊ fac h̃ diebꝰ aliq̃t donec sanet̃:⁊ remaneat locꝰ anhelitꝰ aptꝰ:⁊ si indiget curatiõe q̃ desiccet pꝰ illud vtere illa:vt ẽ tẽta infusa in vino decoctiõis myrrhe ⁊ nucũ cyꝑssi:⁊ qdã sũt q añ extractionẽ polipi vngũt nasũ tribꝰ diebꝰ ũ oleo ro.ca.⁊ iuuat i aꝑtiõe nariũ cũ itromissiõe tẽte de spõgia vel radice aristologie:cotũ ẽt ꝯueniẽs est. Et añ hmõi oꝑationẽ fiat corporis euõ ⁊ mũdificatio f3 ꝙ ꝯuenit patiẽti:⁊ sil'r sbtiliet̃ regimẽ.

De theil ⁊ est sicut porrus.

¶ Et ex eis ẽ theil nasi:⁊ ẽ sic porrꝰ vel verruca ⁊ magnificat̃ vel augmẽtat̃.9. diebꝰ dõec fiat fedꝰ aspectꝰ eiꝰ:⁊ ẽ ex eo duꝝ tactui fusci coloris:de cꝰ cura dixit Alb. ꝯsidera si ẽ lapideũ tactui fusci coloris pauci sẽsꝰ:⁊ tũc nõ tãgas ipm cu3 ferro:qm̃ est apa cãcerosũ : multotiẽs eni q icidit hmõi apa fac accidẽ maliciã supra illũ q ip3 custodit.s.ne augeat̃ ⁊ cura eũ cura blãditiua. Et ẽ ex eo qȯ est lenis tactꝰ nõ fusci coloris:⁊ tũc si vides ꝙ incisio possibilis sit in toto:tunc euacua infirmũ ⁊ minue ipsum:⁊ postea incide ipsum sine timore:⁊ sine pauore:deinde cura eorum est sicut aliorum vlceꝝ cum eo quod desiccat ⁊ constringit donec sanetur.

¶ De cura labioꝝ gigiuaꝝ ac dẽtiũ ꝑ mãualẽ oponẽ. Ca.28.

De nodo labij.

Ixit Alb. ml'tis hoibꝰ nascit̃ in iterioribꝰ labioꝝ suoꝝ apa duꝝ sil'e grano orobi:aut maiꝰ:aut minꝰ ⁊ vocat̃ nodꝰ labij : ⁊ fit aut ex flegmate grosso igipsato:aut ex melãcolia idurata:⁊ ex nodis labij ẽ q ꝯtinet̃ in foliculo:⁊ cedit tactui:⁊ ẽ q est ifiltratꝰ in carne : ⁊ nõ mouet̃ nisi cũ difficultate:⁊ eiꝰ attractio ꝑt fieri sic dcm̃ est in palpebre nodo a ꝑte exteriori ⁊ interiori.⁊ h̃ erit f3 ꝙ plꝰ declinat ad ꝑtẽ interiorẽ:⁊ iõ f̃m pl'm a ꝑte interiori extrahit̃. ¶ Dixit Alb. op3 vt ꝯuertas labiũ.s.⁊ capias nodũ total'r iter pollicẽ ⁊ indicẽ manꝰ sinistre:⁊ cõprime ipm ad exteriora:⁊ scinde ipa3 pellẽ cooꝑientẽ ip3 cũ rasorio : ⁊ cũ tibi apparuerit nodꝰ suspẽde cũ vncino ⁊ incidẽdo eradica ipm ex oĩ parte eiꝰ:deinde iple locũ ex gezi trito : dõec abscindat̃ sanguis: aut cũ alumine çuccarino mixto cũ albumĩe oui:ista.n. sanguinẽ ꝯstringũt ⁊ mũdificãt locũ a reliquijs ⁊ follicl'o si remãserit:deinde curet̃ locꝰ cũ eo in q̃ ẽ stipticitas ex eis que sanãt vulnera.

De fissuris labiorum.

¶ Et dixit. multotiẽs accidũt in labijs fixure q̃ vocant̃ pili:⁊ a qbusdã vocant̃ situle:⁊ precipue labijs pueroꝝ:⁊ cũ nõ valet i eis curatio cũ medicis:tũc igni cauteriũ cultellare subtile:⁊ sit subtilitas acuitatis eiꝰ f̃m subtilitatẽ cultelli. deinde põe ipm ignitũ festinãter donec ꝑueniet ad ꝓfũdũ ipsaꝝ:deinde curet̃ cũ ceroto donec sanetur.

De emoroidis labiorum. De fistula in ore.

¶ Et accidũt in labijs emorroydes ⁊ ipaꝝ curatio melior ẽ cũ incisiõe pꝰ quã sequat̃ cauteriçatio:⁊ qñq3 sufficit eis ligatura stricta:sicut dicet̃ in emorroydibꝰ ani. Et si in eis remanẽt reliq̃e medicinis corrosiuis finiant̃. ¶ Et dixit Alb. qñ accidit i radice vuulue:aut in palato:aut in radicibꝰ dẽtiũ apa qȯ fac pus:⁊ cꝰ ruptura postea antiquat̃ ⁊ currit ex ea pus ⁊ fit fistula ⁊ curas ipa3:⁊ nõ ꝯuenit curatio cũ medicinis:tũc o3 vt ignias cauteriũ f3 q̃3titatẽ ꝙ capiat̃ in fistula:deiñ mitte ipm ignitũ in foramĩe fistule ⁊ tene manu3 tuã dõec ꝑueniat ferꝝ ignitũ ad fistule ꝓfũdũ ⁊ vltimũ eiꝰ: ⁊ fac illud sel' aut bis : deide cura locũ sic o3. si ğ abscindat̃ sanies ⁊ curat̃ bonũ ẽ:si võ nõ. tũc necesse est detegere locũ ⁊ auferre os corruptũ.

De carne addita sup gingiuam.

¶ Et dixit Alb. ml'totiẽs nascit̃ suꝑ gingiua caro addita:quã antiq noiant albululim:⁊ cura est vt suspẽdas eã cũ vncino:aut teneas eã forficibꝰ: siue tenacolis:⁊ incide eã apud radicẽ suã ⁊ dimitte saniem currere aut sanguinẽ:deinde põe suꝑ locũ gezi tritũ:aut alios pulueres stipticos desiccatiuos:⁊ si redit illa caro pꝰ curationem tuã:q2 multotiẽs redit:tũc incide eã 2°.⁊ cauteriça ipsa3:nã nõ redit pꝰ cauteriũ.

De commotione dentium.

¶ Et dixit. ꝙ qñ mũdificat̃ gingiua ⁊ mouent̃ dẽtes:tũc cura aut fit cauterio:aut ligatiõe:cũ cauterio fit sic. ¶ Dixit Alb. põe caput ifirmi in sinu tuo ⁊ igni cauteriũ ⁊ põe cãnulã suꝑ dẽtẽ ⁊ itromitte in eã cauteriũ festinãter ⁊ tene manũ tuã parũp:dõec sentiat ifirmꝰ caliditatẽ ignis iã ꝑuẽisse ad radicẽ dẽtis dĩñ eleua manũ tuã:⁊ itera cauteriũ aliq̃tiẽs f3 ꝙ vis:deide ipleat ifirmꝰ os suũ aq̃ sal' ⁊ teneat ipsam hora vna ⁊ expuat eã:dẽs.n. motꝰ firmat̃ ⁊ gingiua mollificata stringit̃ ⁊ desiccat̃ hũiditas corrupta. ¶ Modꝰ ãt ligature maxĩe ꝯuenit qñ accidit dẽtibꝰ añrioribus ꝑcussio ⁊ cõmotio ex ꝑcussiõe vel casu:⁊ nõ ꝑt ifirmus strigere suꝑ eis illȯ qȯ comedit:vt nõ cadãt ⁊ cũ curasti eos cũ stipticis:⁊ nõ valuit curatio:tũc ingeniũ in eis ẽ vt stringat̃ cũ filo auri:qm̃ argẽtũ fit viride ⁊ putrescit pꝰ dies. sed auꝝ nũq3 mutat̃ ⁊ sit filũ mediũ in grossitie ⁊ subtilitate f3 q̃3titatẽ ꝙ capiat iter dẽtes:forma ãt retẽtiõis siue ligatiõis i

modū retis est vt capias filū ⁊ itromitte duplū eiꝰ iter duos
dētes. Deide texas cū duabꝰ extremitatibꝰ fili iter dētes mo
tos, si vnꝰ sit aut plēs: dōec ꝑueniat cū tela vsqȝ ad dētē sanū
alteriꝰ ꝑtis: deiñ itera texturā vsqȝ ad ꝑtē a q̃ icepisti ⁊ strige
manū tuā cū subtilitate ⁊ sapia: dōec nō moueatˀ ꝓrsus: ⁊ sit
ꝯstrictio tua q̃ strigas filū apud radicē dētiū vt nō inuadat.
s. filū a dētibꝰ. Deide icide supfluētes extremitates fili cum
forficibus ⁊ aggrega vtrāqȝ: ⁊ ꝯuerte eas cū geiti ⁊ occulta
eas iter dētē sanū ⁊ dētē motū vt nō ledāt liguā: deinde di/
mittatˀ ita stricta dū remaneat: si v̄o soluitˀ aut inciditˀ strin
ge eos cū filo alio ⁊ stabit cū eo tp̄e longo. ❡ Et dixit. qñ fit
De casu dētis
vt cadat dēs a loco suo artifex prudēs aptat aliqd ex ossibꝰ
vaccinis ⁊ faciet ex eo sic̄ foramē dētis ⁊ pōit ip̄m i loco i q̊
minutꝰ est dēs ⁊ strigit ip̄m cū filo ꝓut dictū ē: ⁊ sic remāet
De dolore dētis.
⁊ seruatˀ cū eo tp̄e lōgo. ❡ Et dixit Alb. qñ dolor dētis ē ꝓꝑ
friditatē: aut i ipso est frigꝰ aut neruis: ⁊ nō ꝓfert curatio cū
medicis: tūc cauteriū i ipso ē ꝭ duos modos: aut cū buty/
ro: aut cū igne. ⁊ cauteriū cū butyro est vt accipias butyruȝ
vaccinū ⁊ buli ipȝ in cocleari ferreo aut eneo. Deide accipe
cotū ⁊ iuolue ipȝ sup extremitatē dētis: deide submerge ipȝ
in butyro bullito ⁊ pōe ipȝ sup dēte doloroso festinanter: ⁊
tene ipȝ: dōec ꝑueniat v̄tꝰ ignis ad radicē dētis. A. hoc ip̄m
dixit de oleo bullito solo: aut cū medicinis resolutiuis: ⁊ dix
qñqȝ sumitˀ acus. i. stilū ⁊ ignitˀ ⁊ ignitū submergitˀ in ipso
oleo bullito: ⁊ fac vt penetret i vacuitatē embule. i. canule
igeniose sup dētē dolorosū dū ꝑueniat ad dentē ⁊ cauterizet
ip̄m: ⁊ qñqȝ ad securitatē dētiū circūstātiū ⁊ gingiue ponitˀ
in circuitu dētis cera: aut massa. s. pānꝰ aut aliud silˀe distin/
guēs inter ipȝ ⁊ alios: ⁊ pꝰ hoc distilletˀ ꝑ embulā oleū fer/
uēs sup dētē: ⁊ qñqȝ est neciū vt ꝑforetˀ dēs ꝑforatorio miu
to vt penetret in ipso v̄tꝰ cauterij. Et dixit. qñ nō valēt p̄dcā
cauterizetˀ dēs cū acu ignita: dōec ꝑueniatˀ ad vltimū in cau
terizatiōe eiꝰ. Fortasse eni sedabitˀ tibi dolor ⁊ frāgetˀ dēs ⁊
dixit. si vis submerge lanā aut cotū i butyro frigido: ⁊ pone
sup dētē dolētē ⁊ pone ipȝ ferꝝ ignitū: dōec ꝑueiat ignis ad
ꝓfūdū ꝯcauitatis dētis. ❡ Cauterizatio āt eiꝰ igne ē: vt ha
beat cānulā eris vel ferri: ⁊ sit in ea aliqd grossitudis vt nō
ꝑueniat acuitas ignis ad os ifirmi: deide igni cauteriū ⁊ po
ne ipȝ ꝑ cānulā sup dētē ⁊ tene manū: dōec infrigidetˀ caute
riū ⁊ fac illud aliq̄tiēs: nā dolor remouebitˀ: aut die eodem:
aut die alio: ⁊ oȝ pꝰ ipressionē cauterij: vt impleat ifirmꝰ os
De superfluitatibꝰ ⁊ malo colore dentium.
suū butyro bono ⁊ teneat ipȝ hora vna: deinde expuat ip̄m.
❡ Et dixit Alb. qñqȝ aggregantˀ in supficiebꝰ dētiū ab exte
riori ꝑte ⁊ iter gigiuas cortices aspi turpes: ⁊ qñqȝ ꝯnigrātˀ
dētes in circuitu: aut fiūt virides dōec ꝑuenit ex illis corru/
ptio ad gigiuā ⁊ sedi fiūt dētes ꝓꝑ illud ⁊ cura ē vt facias se
dere infirmū iter manꝰ tuas: ⁊ caput eiꝰ sit in sinu tuo ⁊ rade
molā ⁊ dētes in qbꝰ apparēt tibi cortices ⁊ silˀes res arene
dōec nō remaneat ex eis aliqd ⁊ silˀr fac nigredie ⁊ viriditate
⁊ citrinitate: ⁊ alijs dōec mūdētˀ. si itaqȝ auferuntˀ a pricipio
tersiōis bonū est: ⁊ si nō: tūc itera abrasionē sup eis die alio:
⁊ scdo ⁊ tertio: donec ad vltimū ꝑueniat studiū in eo qd̄ vis.
Et scias ꝙ dētes indigēt istr̄is diuersaꝝ formaꝝ ⁊ multarū
De extractione dētium.
figuraꝝ ꝭ ꝙ p̄ꝑatˀ opōni tue q̃ debēt esse apud te p̄parata.
❡ Et dixit Alb. oȝ vt cures dētē a dolore suo cū oī igenio:
⁊ tardes in eradicatōe eiꝰ: nā nō ē qd̄ vicē illiꝰ suppleat qñ
eradicatˀ: qñ g̊ nō est excusatio de eradicatiōe eiꝰ ⁊ cogitˀ ifir
mus eradicare ipȝ: tūc añ oīa oȝ vt firmetˀ ⁊ rectificetˀ apud
te dēs dolēs: multotiēs. n. decipit ifirmū dolor ⁊ putat ꝙ sit
in dēte sano: ⁊ eradicat ipȝ: deinde nō recedit dolor: donec
nō eradicatˀ dēs ifirmꝰ. Cū āt rectificatˀ apud te dēs dolens:
tūc oȝ vt rectifices i circuitu dētis cū spatumuli i q̊ sit qddā
v̄tutis dōec resoluatˀ gigiua ab oī ꝑte. ❡ Dȝ. n. eradicari. di
xit. A. pꝰ detectionē aut decorticationē eiꝰ ab eo qd̄ tenetˀ cū
radice eiꝰ. verūtñ oȝ vt attēdas añ eradicationē ⁊ ꝯsideres
an egritudo sit in ipso dēte: nā si nō sit in eo q̄ȝuis in eo dolo
res sentiantˀ: nō oportebit vt eradicetˀ ⁊ ñ eradicetˀ cū cā fue
rit i gingiua: aut fuerit in neruo q ē sub dente: istud. n. q̄ȝuis
parūꝑ alleuiet: ⁊ ꝓꝑ illud qd̄ resoluitˀ de mā in eradicatione
dētis: ⁊ ꝓꝑea ꝙ v̄tꝰ medicinaꝝ meliꝰ ꝑuenit ad locū materiei.
alˀs. nerui eradicato dēte: tñ dolorē eiꝰ ⁊ cām nō destruit oi/
no: imo redit dolor. ❡ Dixit Alb. fcā scarificatiōe moue dē
tē digitis tuis: aut cū forficibꝰ subtilibꝰ in primis paulatim
dōec ꝯcutias ipȝ: nā dixit. A. in eradicatiōe dētiū q nō ꝯmo
uentˀ ē timor ex qbusdā nocumētoꝝ ꝑlimoꝝ: qñqȝ. n. ꝯtegitˀ
a mādibula. i. cū mādibula: qñ. s. aliq̄ ꝑs mādibule cū dente
euellitˀ ⁊ putrefit ꝑs sbē eiꝰ: ⁊ qñqȝ excitat eradicatio dētis
q mouetˀ dolorē vehemētē: ⁊ qñqȝ excitat dolorē oculi ⁊ fe/
brē: cū itaqȝ scīueritis. dixit. A. ꝙ eradicatio dētis ē difficilˀ:
aut nō tolerat eā ifirmꝰ: tūc nō ē rectū vt moueatˀ: neqȝ era/
dicetˀ cū violētia: nā ē ex eis q̃ i dolore augmētū faciūt. cū g̊
egritudo ē i ipso: ⁊ ē facilˀ eradicatio eiꝰ: q2 ꝯmouetˀ. tūc era
dicatio ē ꝯueniēs. Loca g̊ in eo dixit Alb. forficē. i. coronaȝ
magnā locatiōe bōa: ⁊ caput ifirmi sit iter genua tua qd̄ iaȝ
bñ tenuisti: ita ꝙ nō moueatˀ. Deinde trahe dētē ꝭm rectitu/
dinē: vt nō frāgas ipȝ: si āt nō egreditˀ: tūc accipe instr̄m ali/
qd̄ ꝯueniēs: sic̄ ē qd̄ leue vocatˀ ⁊ itromitte ipȝ sub eo ex oī
ꝑte cū facilitate ⁊ conare motionē eiꝰ: sicut fecisti in primis.
❡ Si āt dēs eradicādꝰ ē ꝑforatꝰ aut corrosꝰ: tūc oȝ vt im/
pleas illud foramē pāno ⁊ strigas ipȝ i eo cū extremitate ra
dij subtilis vt nō frāgatˀ dēs in hora ꝯstrictiōis tue sup ip̄m
cū tenaculis: ⁊ cū dēs ē ꝑforatꝰ oȝ vt bñ exq̄site agas cū sca
rificatiōe in circuitu gingiue ab oī ꝑte multū ⁊ custodi forti
tudie tua vt nō frāgas ipȝ: ⁊ remaneat ꝑs eiꝰ ⁊ redeat sup fir
mā malicia magna q̃ ē maior dolore eiꝰ p̊. ❡ Et caue ne fa/
cias illud qd̄ ignorātes faciūt flobotomatores in festinātia
sua ⁊ audacia ipsoꝝ sup eradicationē eiꝰ p̄ter ꝙ admistrent
id qd̄ enarrauimꝰ: vñ multotiēs faciūt euenire sup ifirmuȝ
egritudines magnas: q̄re difficiliores sūt vt frāgantˀ ⁊ rema
neāt radices eiꝰ oēs: aut aliq̄ ex eis: aut attrahāt ipȝ cū ali/
qbꝰ ossibꝰ mādibule: sic̄ multotiēs testificati sumꝰ: deide pꝰ
eradicationē eiꝰ abluatˀ os cū vino aut aceto ⁊ sale: ꝙ si acci
dat fluxꝰ sanguis ex loco: sicut multotiēs accidere ꝯsueuit:
tūc tere aliqd ex gezi iple cū eo locū: ⁊ si nō ꝓfert tibi caute/
riza ipȝ. ❡ Et dixit Alb. qñ remanet pꝰ eradicationē dētis
q frāgitˀ aliqd: tūc oȝ vt ponas sup locū cotū cū butyro die
vno aut duobꝰ: donec mollificetˀ locꝰ: deinde intromitte ad
illū gezi aut tenaculas: q̄rū extremitates silˀantˀ ori ciconie:
⁊ sint extremitates eaꝝ fcē sic̄ luna deintꝰ ⁊ si nō obedit tibi
ad exitū cū istis tenaculis: tūc oȝ vt caueas sup radicē ⁊ de/
tegas carnē totā ⁊ itromittas instr̄m qd̄ noīatˀ armili qd̄ est
breuis extremitatis: sȝ grosse parūꝑ ⁊ nō sit ibibitū. i. nō sit
tꝑatū in aq̄ vt nō frāgatˀ. Si g̊ egreditˀ radix ꝑ illud est boᵐ:
⁊ si nō. iuua te cū istr̄is sic̄ oꝑo tua dictabit tibi. ❡ Si v̄o frā
gatˀ os mādibule: aut ex alijs ossibꝰ oris: aut puteat scrutare
sup ipȝ in loco suo vbi ē cū instr̄is cū eis q̄ ꝯueniūt ei ita vt
teneatˀ ⁊ strigatˀ os illud ⁊ nō euadat ab eo donec egrediatˀ.
Deinde restaura locū cū medicis ꝯueniētibꝰ ad illud: ⁊ si in
osse fuerit putredo ꝑua: tūc rade ipȝ a putredie sua ⁊ nigre/
dine sua: deinde cura dōec sanetˀ. ❡ Et qñqȝ accidit vt dicit
De eminētia dentium.
Alb. vt dētes emineāt ꝯ ꝭȝ cursū nālē: ⁊ feda fit ꝓꝑ illō forᵃ.
⁊ p̄cipue qñ accidit i mlˀierībꝰ ⁊ puellis: q̄re oȝ vt ꝯsideres:
⁊ si dēs ē natꝰ pꝰ dētē aliū ⁊ fractura eiꝰ vel limatura nō est
possˀs: tūc eradica ipȝ: ⁊ si ānexꝰ ē cū dēte alio: tūc incide ipȝ
cū instr̄o qd̄ ē silˀe rostro ꝑuo fcō ex ferro īdo. i. azario. i. acu
te extremitatis valde: ⁊ sit icisio tua q̃ ipȝ incidis nō selˀ: sed
in diebꝰ mltˀis ꝓꝑ duritiē dētis ⁊ nō ꝯmoueatˀ aliꝰ ex dētibꝰ.
❡ Si āt ē eminēs obediēs limature: tūc lima ipȝ cū lima ex
ferro indo tota q̃ sit multoꝝ pūctoꝝ: sic̄ lima cū q̃ fiūt acus
cū q̃ limetˀ dēs paulatiȝ in diebꝰ multis cū facilitate vt nō cō
moueatˀ ipse dēs: ⁊ cadat. deinde leni ip̄m in fine ⁊ rade cuȝ
qbusdā rasorijs ⁊ dixit. ꝙ si ex dēte. s. in limādo vel icidēdo
frāgatˀ aliq̄ ꝑs vt ledat linguā: tūc oȝ vt limetˀ dōec auferatˀ
aspitas illiꝰ fractiōis ⁊ equetˀ ⁊ applanetˀ ita vt nō ledat lin/

guā: nec corrūpat ſmonē. ¶ Et de egritudinibꝰ oris i qbꝰ exigiť manualis opō est ligamētū sub lingua qd ꝓhibet loq̄lā. De q̄ dixit Alb. qn̄qꝫ accidit ligaᵐ sub lingua: aut nāle cū q̄ nasciť hō aut accn̄tale a vulnē qd iaꝫ ꝯsolidatū ē. dixit. Aui. qn̄qꝫ accidit ꝯtinuatiōi ligamēti qd ē sub capite ligue ⁊ extremitati eiꝰ abbreuiatio ⁊ nō ꝑmittit linguā dilatari ⁊ ⁊ accidit qn̄qꝫ cā spasmi. dixit Alb. opō i cura eiꝰ ē vt apias os infirmi capite eiꝰ dephēso in sinu tuo ⁊ eleua linguā eiꝰ ⁊ icide illd ligamētū neruosū ꝑ latitudinē: dōec soluať ligua a retētiōe sua. Dixit. A. cura ē icisio illiꝰ ligamēti ex latē extremitatū eiꝰ parūp. ꝙ si in eo fuerit qddā duriciei ⁊ nodatiōis: ⁊ fuit illd ex ꝯsolidatōe vulneris: tūc ꝓijce in illud vncinū ⁊ finde illud ꝑ latitudinē dōec incidas ligamētū ⁊ soluať nodatio. Et caue ne sit fixura in ꝓfūdo carnis ⁊ icidas arteriā illic ⁊ accidat fluxꝰ sanguis: ⁊ iō colluať os i vestigio incisiōis. i. statiꝫ pꝰ incisionē cū aq̄ ro. aut cū aceto: aut cum aq̄ frida vt restringať sāguis. Et si nō suffič h̄: tūc succurre loco: vt dixit. A. cū dragāto. i. vitreolo vsto vt abscindat sāguinē ⁊ abscisso sāguine pōe sub ligua liciniū ex lino ꝙ teneat infirmꝰ oi nocte: vt nō ꝯsolideť scd̄o. ⁊ opꝫ dixit. A. vt eleuet sepe linguā ad supiora. ¶ Et ranula qdē est nodꝰ siue eminētia siue apatio q̄dā nascēs sub lingua apd dētes añriores. dixit. A. ꝙ ē silis glādule dure exn̄s sub lingua: ⁊ ē plim eminētia illa ꝑua silis rane ꝑue q̄ cū apiť os ⁊ eleuať lingua appet q̄si altera lingua. Et dixit. A. color eius est silis colori ꝯposito ex colore supficiei lingue ⁊ venaꝝ q̄ sūt in ea: ⁊ ꝓhibēt linguā ab oꝑone sua. Veꝝ dixit Albu. qn̄qꝫ magnificať adeo vt ipleat os: ⁊ tūc ifert dolorē in loco vehemētē ⁊ seqť febris ⁊ apať lingua ⁊ accidit cū ea timor de suffocatione ⁊ morte. ¶ De cā eiꝰ. dixit. A. ē hūiditas viscosa ꝯgesta vľ defluēs ad locū. ⁊ h̄ scd̄ꝫ plꝫ: ⁊ qn̄qꝫ ē eiꝰ mā melica mala: ⁊ est tūc vehemētis duriciei fusci coloris de gn̄e cācri ſꝫ plꝫ: ⁊ nō recipit curationē. Ait. n. Alb. ꝙ si vides ipam fusci coloris aut nigri durā cui nō inuenerit infirmꝰ sensū: tūc nō tangas ipꝫ: qm̄ ē cācer: q̄ v̊o nō ē talis ⁊ ē ꝑua: curatio eiꝰ pt fieri qn̄qꝫ ꝑ medicinas: ⁊ qn̄qꝫ ꝑ manualē oꝑonē. veꝝ a medicis ē inchoādū. Dixit. A. expianť in ipsa medicie corrosiue sine incisiōe resolutiue in qbꝰ ē supflua exiccatio: sič ē sal armōiacū ⁊ acetū ⁊ sal ⁊ fricatio eiꝰ cū flore eris ⁊ dragāto. i. vitreolo ⁊ attramētū vstū mixtū cū hꝰi applicatū ei ē medicamē vtile valde: ⁊ qn̄qꝫ misceť cū albumie oui ⁊ applicať ⁊ ꝯueniūt medicine acute. Et ex laudatꝭ dixit. A. ē vt sumať origanū ꝑsicū ⁊ cortex ḡnatoꝝ ⁊ sal ⁊ fricet cū eis ligua infantis patiētis ranulā: qm̄ sanať cū eis. In ea v̊o q̄ magna lingua ē opꝫ vt ꝑcedat eūo corpis cū flōmia ⁊ scarificatiōe in spatuľ ⁊ mūdificatiōe corpis ⁊ capitꝭ ab hūoribꝰ flāticis. Deiñ administreť medicine ꝑdcē q̄ si nō valuerit: tūc nō ē excusatio ab oꝑone manꝰ. Dixit Alb. si ē decliuis ad albedinē in q̄ est hūiditas: tūc ꝓijce. in ipaꝫ vncinū. s. ⁊ cape eā firmiť ⁊ incide ipaꝫ cū spatumuli ⁊ libera ipꝫ oi ꝑte: deiñ ꝑmitte aliq̄ꝫtulū sāguinis exire: deiñ ablue locū cū aceto ⁊ sale. Et sť q ponūt sup locū gezi tritū: aut alumē çuccarinū aut sal aliquot diebꝰ: deiñ curet cū aceto vľ vīo d̄coctiōis myrrhe aut olibani ad d̄siccādū residuū si qd remāserit. ¶ Dixit Alb. si i oꝑone tua dū icidis vicat te sāguis fluxꝰ pōe sup ipm gezi tritū: dōec abscindať: deinde itera oꝑonem tuam donec extrahas eam cum complemento sui.

¶ De cura egritudinū gutturis ꝑ manualē oꝑonē. Ca. xxix.

Operatio manualꝭ aliq̄n exigiť i apatibꝰ gutturis duaꝝ amigdalaruꝫ ⁊ vuee ⁊ in exctiōe infiroꝝ gutturi vľ meri. ¶ In apate gutturis. Dixit Alb. ꝙ antiq dixerūt. sectionē dře fieri in epigloto: ſꝫ nō vidi aliqueꝫ in terra nr̄a q eā fecerit: ⁊ hec ē snīa ſmōis eoꝝ in hn̄tibꝰ squināṫiā. alꝭ. sināṫiā opꝫ vt euiteť sectio epiglotis cuꝫ non fiat iuuamētū ꝑ illud ꝑꝑ qd oēs vene pulmōis sūt in fine. In illis v̊o q hn̄t apa calꝭm in ore: aut gutture: aut duabꝰ amigdalis qn̄ nō est egritudo in cānali. s. meri: opꝫ vti sectiōe epiglotis ad fugiēdū ꝑditionē q̄ fit ex ꝑforatiōe: opꝫ ergo qn̄ volumꝰ illud vt secemꝰ epiglotū sub tribꝰ circulis ex circulis epiglotis. i. cāne pulmōis: aut sub q̄tuor ꝯputādo a supiori sectiōe ꝑua ꝑ latitudinē in eo qd est inter duos circulos in q̄ꝫtitate ꝙ sit sectio in syphac. i. pāniculo cāne: ⁊ nō in cartilagine: ⁊ iste qdē locꝰ est ꝯueniēs sectioni: qm̄ est priuatꝰ carne ⁊ vasa sanguinis ab eo sūt lōginq̄ ꝙ si medicator fuerit timidus: opꝫ vt extēdat cutē gutturis dōec cū vncino ipsaꝫ capiat: deinde scindat cutē gutturis donec qn̄ venerit ad eq̄le deuitet vasa sanguinis si viderit ex eis aliqd: deinde secet syphac. vt dcm̄ est. ⁊ dixit. signať sup sectionē canalis ex flāte qd egrediť ex ea cum eo. s. instr̄o qd disrūpit ⁊ ex abscisione vocis. ¶ De hmōi sectiōe loquēs Raſ. ꝫ. ꝯti: dixit. dico vidi Abrusiū medicū graui cura vti ad sq̄nāṫiā. alꝭ. sināṫiā: q̄re non est vtēdū: nisi cū mors fuerit iudicata. Et. A. dixit. cū crediť ꝙ ꝑditio sit futura ⁊ cura dꝫ sic fieri. dixit Raſ. q̄r scindi dꝫ pāniculus exn̄s inter annulos canalꝭ pulmōis ad vsū anhelitꝰ: ⁊ possibile est ꝙ ide libereť patiēs hmōi cura dꝫ patiētis cura extēdi retrorsuꝫ: ⁊ tūc capiať cutis ⁊ extēdať ⁊ scindať post eiꝰ scissionē vna ꝑs cutis cū filo ibi posito extēdať sursum: ⁊ alia ꝑs cū alio filo extēdať deorsuꝫ: dōec apparuerit canale pulmōis. Deinde scindēdū ē inter duos ānulos cānalis pulmōis in medio pāniculi vt locū hēat sutor cū necesse fuerit suere ipm. ¶ Dicunt. ista cura est possibilis: ⁊ dꝫ fieri ſm rōnē in casu in q̊ curatio cū medicinis ⁊ eūonibꝰ nō sufficeret: ⁊ positꝰ est ꝑ hoc infirmꝰ in casu despatōis: q̄ꝫuis hec cura horribilis videať ꝑmo aspectu ⁊ maxime apud vulgū: ꝑꝑ qd dissuetudo faciēdi eā: eā reddit horribileꝫ: tn̄ ñ dꝫ fieri nisi postq̄ꝫ alia nō ꝯtulerint ⁊ ꝓtestatiōe ꝙ nō sit alia via salutis nisi hec. ¶ Et scias ꝙ incisio ꝑdicta ē tenēda apta ꝯtinue: vt ꝑ ipsaꝫ anhelet patiēs ⁊ nō suffoceť: verūtn̄ hec curatio nō valet si cōicatū fuerit apa ipsi cāne pulmōis: ⁊ ꝑcipue in loco incisiōis fiēde: qm̄ tūc ista scissio nō sufficeret ad sufficiētiā anhelitꝰ: ſꝫ cū tota scissura suffocareť: ꝑꝑ casū materieꝝ in pulmonē a quaꝝ casu ipsa scissura non excusaret. Vñ ad hāc intētioneꝫ dixit. A. q̄ꝫuis nō cadat. i. sufficiat ad hāc intētionē. s. ad quā facit scissura: ⁊ hoc iō: q̄r fcā scissiōe in cāna pulmōis adhuc suffocať infirmꝰ: maxime si apa fuerit magnū ⁊ cōicatū pāniculis ⁊ ligamētis ipsiꝰ cāne pulmonis. ¶ Dixit Alb. dimittať vulnꝰ aꝑtū tꝑe aliq̊. s. vt āhelet ꝑ eū: ⁊ hoc q̊usqꝫ interim fiāt medicamina qbꝰ apa ipm: aut cureť: aut multū diminuať vt valeat anhelare ꝑ os ⁊ nares: ⁊ remoueať cura in q̄ timeť ꝑfocatio: ⁊ tūc aggrega duo labia cutis ⁊ sue ipsaꝫ solā absqꝫ cartilaginibꝰ: deinde administra medicinā ꝯsolidatiuā vsqꝫ q̊ saneť. ¶ Inqt Albu. sūme huiꝰ sermōis expositio nō est nisi ꝙ qn̄ viderit ꝙ aliqd apatū hoꝝ gutturis iā opilauit guť infirmi ⁊ sublimať ifirmꝰ sup mortē: ⁊ vult inter secari anhelitꝰ eiꝰ: tūc vadūt ad scd̄m epiglotū vt respiret infirmꝰ ꝑ locū vulneris q̄rū respiratiōe salueť a morte. Et ꝑꝑ hoc ꝑceperʼt dimittere vulnꝰ aꝑtū: donec ꝯsumeť malitia egritudinis: ⁊ ē malitia eiꝰ tribꝰ diebus vel q̄si: ⁊ tūc ꝑceperūt suere vulnꝰ ⁊ curare ipꝫ. Itē dixerʼt in snīa scd̄o practice. Et. A. tertijᵃ. ¶ Dixit Alb. ꝑ ꝯfirmatione hꝰ curatiōis ē illd qd vidi ꝑ meipm ꝙ ancilla q̄dā cultellū accepit ⁊ misit in guť suū ⁊ incidit ꝑtē canalis pulmōis ⁊ vocatꝰ fui ad curationē ⁊ inueni eā murgire sicut ē murgitus mortui deteri ḡ vulnꝰ ⁊ inueni sanguineꝫ q egressꝰ fuerat ex vulnē paucū: q̄re ꝯsisꝰ sū ꝙ ipsa non inciderat venas: neqꝫ guideꝫ ⁊ vētꝰ egrediebať ex vulnē. suiqꝫ qdē vulnꝰ ⁊ curaui ipꝫ dōec curaui ipam ⁊ nō accidit ancille illi aliqd mali nisi raucedo in voce q̄ nō fuit abdita: ſꝫ redijt pꝰ dies ad meliorē dispōnē: ⁊ ꝯfirmat hāc curationē expimēto illiꝰ q credēs interficere inimicū suū iā desperatū de salute ꝑꝑ sq̄nanṫiā forte vulnerauit eū in gutture suo credēs interficere euꝫ ⁊ cecidit vulnꝰ inter ānulos cāne pulmōis: vñ habuit respirationē ⁊ tādē sanatꝰ est: q̄re dixit Alb. ꝙ in sectiōe epiglotꝭ

De ligamēto sub ligua ꝓhibente loquelam.

De ranula.

De apatibus gutturis.

De squinantia.

nō est timor: aū tñ hanc curationē ↄꝫpuenire igeniū in fra
ctione hꝰ apatis ⁊ apatū oiūꝫ q̄ eueniūt in mēbris gutturis
cū ferro aut cū alio instr̄o fcō ex ligno aut cornu vel osse vel
cū digitꝫ oblōgis seu vnguibꝰ ipsoꝝ digitorū q̄uocūqꝫ rūpi
possit: aut cū medicis rūpētibꝰ apata postq̄ꝫ fcē sūt exiture
pꝰ bonā maturationē. ❡ Dixit Plato. maturato apate apia
tur. qō fit aliqñ itromittēdo instr̄ꝫ ligneū bñ polituꝫ: aut ex
osse vel cornu fcm̄ ēt ferreū: cū cautela tñ ħ fiēdū ē. Et sub/
dit. in vehemēti suffocatiōe ⁊ loq̄le amissiōe nō expectet̄ ma
turatio ad apiēdū ⁊ scindēdū apa: sꝫ subito fiat. ❡ In spāli
De apatibꝰ amigdalaruꝫ. āt de cura apatꝫ amigō. dixit Albu. si apa est duꝝ fusci colo/
ris pauci sensꝰ: tūc nō tāgas ipꝫ ferro: ⁊ sil'r si ē rubei colo/
ris ⁊ radix eiꝰ est grossa: tūc nō tāgas eū ēt qm̄ timet̄ ide flu
xus sāguis imoderatꝰ: sꝫ dimitte eū dōec maturet̄: ⁊ tūc aut
pforabis ipꝫ: aut rūpet̄ p se. sꝫ si ē albi coloris r otūduꝫ ⁊ est
eiꝰ radix subtil': tūc istud ē qō oꝫ incidi ⁊ opo in eo ē vt cōsi/
deres si iā qeuit apa calīn: aut ē diminutū diminutiōe q̄daꝫ:
tc̄ fac sedē ifirmū corā sole: ⁊ cap eiꝰ sit i sinu tuo ⁊ api os eiꝰ
⁊ accedat huiēs it' manꝰ tuas ⁊ p̄mat liguā eiꝰ iferiꝰ cū istr̄o
ex argēto vl' ere qō sit subtile: sic̄ cultellꝰ: cū ḡ p̄mit cū eo lin
guā ⁊ oñdit̄ ibi apa ⁊ cap sup ipꝫ in amigdala ⁊ trahe eā ad
exteriora q̄ꝫtū p̄t p̄ter ꝙ trahas cuꝫ ea aliqd ex tunicis. i. ex
pāniculis illic in circuitu exñtibꝰ. Deiñ icide eā cū istr̄o cuiꝰ
forᵃ est silis forficibꝰ: verūtñ extremitates eiꝰ sūt curuate: ita
ꝙ orificiū cuiusqꝫ eaꝝ est in directo alteriꝰ acute valde qō fit
ex ferro indo. i. calibe ⁊ si nō fuerit p̄ñs hoc instr̄ꝫ: tūc icide
eā cū spatumuli acuto a p̄te vna ⁊ non acuto a p̄te altera: ⁊
postq̄ꝫ icidisti amigdalā vnā icide alterā si fuerit oportunū:
deiñ gargariçet ifirmꝰ cuꝫ aq̄ frida aut aceto ⁊ aq̄. Et dixit:
sil'r incidunt̄ alia apata q̄ nascuntur in locis gutturis alijs.

De incisione vuule. **In incisione** āt vuule oꝫ ↄsiderare vt tardet̄ eiꝰ in
cisio q̄ꝫtū possibile fuerit: ex incisione
eniꝫ eiꝰ p̄ueniūt nocumēta. vñ Gal'. 3. de accidēti icisio vuu/
laꝝ qñqꝫ est nocitiua trāsitui loq̄le: ⁊ deinde infrigidantur
pulmo ⁊ pectꝰ. ❡ Dixit Pau. qñ vuula extēdit̄ ⁊ igrossat̄
vel mollificat̄: ⁊ nō p̄t p medicinas reuerti ad locū suū: tunc
si lōga fuerit ⁊ subtil': aut cauda muris ⁊ p̄fuerit lingue: ⁊ nō
fuerit coloris rubei aut nigri: tūc incidi p̄t sine piculo. Sꝫ si
fuerit rotūda grossa coloris rubei: aut nigri icisio eiꝰ erit cū
piculo. Inqt enim Hypo. vuulā tumidā rubētē timēdū est in
cidere. Ait. n. Gal. si vuula fuerit rubea pforatū incisiōis est
fallax: qm̄ inde sequunt̄ apata nigra ⁊ inanitio sāguinis ni
mia: maxime āt accidūt apata qñ apa vuule q̄ incidit̄ nō fue
rit matuꝝ: qm̄ pre dolore ninio pp quē defluunt hūores ad
locū magnificātes apa p̄eristēs: aut aliud gñans: accidit ēt
inde timor ne materie fluētes ad pulmonē vel stōm descen/
dāt ⁊ causent in eis egritudines. ❡ Ex ipsiꝰ insup incisione
p̄dunt̄ oia iuuamēta pp q̄ creata fuit. dixitqꝫ. ex vuulis ē ag
gregata rotūda ⁊ nō est ei lōgitudo ⁊ est sanguinei vel fusci
coloris: aut nigri: ⁊ nō est ei sensꝰ deuita incisionē eiꝰ: qa in
ea ↄsistit mors: sꝫ si vides eā lōgā albā ⁊ gracilē in radice vsꝰ
palatū vel vrgētem ad aliq̄lē liuorē. Et iā signa maturitatis
apatis eiꝰ apparēt medicine nō p̄ualuerūt aduersꝰ eā: sed ti/
met̄ pp grossitiē eius in extremitate eiꝰ p̄dicte de suffocatio
ne: ⁊ eā qescit apa calidū: tūc ipsa est apta incisioni. Uerūtñ
vt dixit Gal'. bonū est vt priꝰ mūdificet̄ corpꝰ. ❡ Et modꝰ
incisionis eiꝰ est vt facias sedere infirmū coram sole ⁊ p̄mat
minister linguā eiꝰ. Tu vō p̄ijce vncinū in vuulā ⁊ trahe eā
inferiꝰ ⁊ incide eā cū vno duoꝝ instr̄oꝝ dictorū in incisione
amigō. verūtñ dixit Alb. opꝫ vt non incidas ex ea nisi illud
qō addit supra terminū nālē sine additiōe: nā si tu icidis ex
ea plꝰ ledis vocē ⁊ sermonē suū ⁊ sine diminutione: qm̄ si tu
abscinderes in p̄ua quātitate iuuamētū ⁊ post incisionē eiꝰ
fac vt dictū est in abscisiōe amigō. ⁊ i vtriusqꝫ incisiōe dixit.
patiēs teneat os aptū vt sanguis extra fluat ⁊ nō ad interio
ra: si tñ flueret ad pectus mundificet̄ p tussim: ⁊ si ad stōm p
vomitū. ❡ Sūt āt q̄dā q vuula apata post apatis eius ma/

turationē p̄cutiūt eā cū flebotomo in p̄te maioris matura/
tionis: vt inde sanies ⁊ sanguis fluat. Et sunt q cauteriçant
eā cū stilo ignito intromisso p cānulā donec p̄ueniat ad eam
cū iteratione imissionis eius donec cauteriçet̄. Et quidā fa
ciūt cānulā hñtē extremitatē cōcauam in q̄ pōt vuula capi.
Deinde intromittūt p cānulā instr̄ꝫ incidēs ignituꝫ vsqꝫ ad
vuulā ⁊ incidūt eā sil' ⁊ cauteriçāt: ⁊ nō sequit̄ tūc fluxꝰ san/
guinis: ⁊ vuula icisa recipit̄ in ↄcauitate cānule ⁊ extrahit̄.
❡ Dixit Alb. si teret̄ ifirmꝰ ab incisiōe eiꝰ. sup. ⁊ cauteriça/
tiōe cū ferro: tūc oꝫ vt vtaris ingenio in caussicatiōe eiꝰ cuꝫ
medicinis absqꝫ timore ⁊ pauore ⁊ modus nō est nisi cū aq̄
acuta ⁊ ē vt pōas caput infirmi in sinu tuo: deiñ p̄me liguā
eiꝰ: deide accipe de aq̄ acuta ⁊ ↄfice cū ea calcē nō extinctā:
⁊ pone eā nō spissam: neqꝫ subtilē fluidā ⁊ imple ex ea in cō
cauitatē instr̄i: cuius extremitas sit sicut ↄcauitas coclearis
radij: ⁊ pōe instr̄m cū hac medicina sup vuulā: ⁊ infirmꝰ sit
iacēs sup latꝰ suū vt currat saliua ex ore eiꝰ ⁊ nō descēdat ad
guttur ex ea aliqd qō ledat ipꝫ cū ex medicina ipsa ēt nō de
scēdat aliqd: deinde tene manū tuā cū medicina: ⁊ exp̄me eā
sup vuulā q̄ꝫtitate medietatis hore dōec videas eā iam deni/
gratā ⁊ sedatā mordicationē. Et dixit. si vis accipe cotū ⁊ in
uolue ipꝫ sup extremitatē radij: ⁊ infūde cotū in medicina:
⁊ intromitte radiū cū coto in cānulā: dōec adhereat cotū su/
p vuulā: ⁊ fac illud multotiēs donec cōsequaris illō qō vis
de cauteriçatiōe: ⁊ q̄dā sunt q applicāt cānule pillulā ↄfectā
ex assa fetida auripig. vitreolo sale ar. ⁊ alumie cū aceto sql
litico. ⁊ hec faciūt cū instr̄o apto ad tenēdū pillulā sup eam
p spatiū vniꝰ hore vel circa donec incipiat denigrari: postea
dixit Alb. dimitte eā qm̄ arescet post tres dies: aut q̄tuor: ⁊
post cām eiꝰ si indiges iterare medicinā itera ipsaꝫ pꝰ caute/
riçationē absterge in circuitu vuule cū coto imbibito in bu
tyro ⁊ mūdifica cū eo ꝙ est in circuitu eiꝰ ex medicina ⁊ col
luat os cū aq̄ frigida: deinde curet̄ exteriꝰ cū embrocis. s. in
frigidātibꝰ ⁊ interiꝰ cuꝫ gargarismis. Et post casuꝫ vuule ⁊
totiꝰ escare gargariçet cū vino decoctiōis myrrhe donec sa/
net̄. ❡ Dixit Gal'. 14. terapē. ⁊ pōit̄. 3. ↄti. ꝙ incisio eius cū
ferro melior est q̄ꝫ cū medicinis causticis. Alb. aūt dixit. ꝙ
spēs curatiōis cū cauterio ē saluior icisione ⁊ lōginqor a ti/
more: ⁊ intelligit de cauterio cū igne. Et dixit Albu. qm̄ cu
rat̄ vuula cū eo qō est subtiliꝰ. s. ⁊ meliꝰ q̄ꝫ cauteriū ⁊ icisio:
qr curat̄ cū suffumigatiōe f̄m hūc modū. sume calamētum
ysopū origanū ruthā sceba camomillā abrotanū ⁊ silia eis.
Et aggrega oia aut q̄dā ex eis in olla ⁊ submergāt̄ cū aceto
⁊ bulliāt i olla sigillata cū luto decēter ⁊ sit i medio olle fo/
ramē sup qō pōat̄ instr̄ꝫ ↄcauū ex argēto: aut ere ⁊ itromit/
tat̄ extremitas in q̄ ē ḡnatū i ore ifirmi: dōec ascēdat vapor
ad vuulā p cānulā dōec obfuscet̄ vuula multū: deiñ itera sup
ipaꝫ ml'totiēs dōec arescat: sꝫ caue ne facias hanc oponē in
p̄nᵒ aduētꝰ apatis. Plerūqꝫ. n. accidit i apate augmētū: imo
nō oꝫ vt facias illō nisi apud declinationem apatꝫ eiꝰ calidi.
Si āt nō ē p̄ñs tibi ħ istr̄ꝫ. accipe cānā ⁊ ↄpone in extremita
te eiꝰ corticē oui vt nō ↄburat̄ os ifirmi: qm̄ cortex oui p̄hi
bet vaporē ↄburē os ⁊ dixit. ꝙ ħ ē ex bōa curatōe cū salute.

De extractione infixorum gutturi. **De spina** i gutture retēta. Qñqꝫ figit̄ i gutture spina
piscis: aut frustū ligni vel ossis: aut bolꝰ ali/
qs nō masticatꝰ: aut os alicuiꝰ fructuū: aut aliud sil'e. opꝫ vt
ↄsideres si appet sensui ⁊ conare extrahere illud: aut trāspo
nere ipm ad inferiora. ❡ Dixit Alb. extrahas illud qō ap/
paret in gutture ⁊ sup qō cadit visꝰ tuꝰ postq̄ꝫ p̄mis liguā
cū instr̄o apō solē vt declaret̄ tibi qō ē in gutture. ❡ Dixit
Aui. si sensꝰ. s. visus cōp̄hēdit illud inspiciēdo i gutture de/
p̄ssa lingua: aut ↄp̄rehēdit ipm tactꝰ si esset in p̄tibꝰ supiori/
bus: aut mediāte pēna missa: aut ↄp̄hēdit ipꝫ curuitas car/
ꝫarā. i. cuiusdā istr̄i retorti apti vt imittat̄ in guttur: aut me
diāte acu tota dupla fcā de plūbo vel alia replicabili: tūc ex
pellat̄ cū illo ad inferiora: aut exħat̄ ⁊ extra ducat̄: rectior
tñ cura ē extractio cū vncino vel piçicarolis. ⁊ modus ex/

trabēdi dicet̃ iferi⁹ in de exctiōe sāguisugaꝝ: ꝙ si sens⁹ defi/
cit a ꝯprehēdēdo infixū ⁊ occl̃tū. al's occultatū tibi: tūc ige
niare in exctiōe vel in trāspiratiōe ei⁹. ❡ Et si qdē infixū fue
rit acus aut ferrū. dixit Ser. ꝙ magnes est bon⁹. s. retēt⁹ in
ore vel iuxta os donec ascēdat ferrum vel acus ad magnetē.
❡ Qꝫ si fuerit os aut nucle⁹ fructuū: aut bol⁹ nō masticat⁹
retētus in meri: tūc dixit Haly. collū suū fortiter ꝑcute: qñqꝫ
eni exibit. i. trāsibit iferi⁹: sivō fuerit spia aut frustū ifixū: oꝫ
vt p⁹ ipꝫ sorbeāt̃ sorbitōes viscose vt imisceat̃ spia cū ipis ⁊
descēdat cū eis. ꝙ si ñ valēt tūc excitēt̃ singult⁹ ⁊ vomit⁹ cū
digitꝭ vl̃ pēna ⁊ medicis. Et dixit Alb. fac vomē ifirmū añ/
q̈ꝫ digerat̃ cib⁹ i stō vt cū sua soliditate magꝭ ipellat ifixū: ⁊
ex eis q̄ exꝑta st̃ ad vomitū ꝓuocādū. dixit. A. ē vt bibat̃ oi
die. ʒ. j. nasturtij ꝯtriti cū aq̈ cal'a ⁊ euomat: illud. n. expellit
qḋ retiet̃. Singult⁹ ēt ⁊ ris⁹ ⁊ tussis pñt eē cā trāspositiōis
spine ꝑꝑ vehemētiā mot⁹ eoꝝ. ❡ Et ḋ remedijs exctiōis aut
trāspositiōis ifixi ē qḋ dixit Gal'. i suis secretꝭ. s. ꝙ deglutiat̃
frustū carnis bouie pelliculose ñ suꝑflue cocte ꝑus cū filo for
ti ⁊ lōgo ligate. Et ꝯstā. dixit. ꝙ sit caro assata: ⁊ p⁹ deglutio
nē sursū subito trahat̃: q̄ adhēbit ei ifixū. Et dix̃. idē opat̃
frustū spōgie. s. sicce ⁊ leuis. s. ligatū ⁊ deglutitū ⁊ attractū.
Idē dixit ēt Albu. de spōgia. Et. A. dixit. qñqꝫ ligat̃ cū filo
forti. s. aliqḋ deglutibile ⁊ igredit̃. s. ḋglutiēdo ipꝫ: deiñ ex/
hit̃ trahēdo ꝑ filū: ⁊ sic egredit̃ vl̃ trāspōit̃ ꝙ retētū ē i gut/
ture. Dicūt. ⁊ sil'r fac̃ fic⁹ sicca ligata cū filo qñ paululū ma/
sticat̃. Deiñ glutit̃ vt dixit Haly. ❡ Et de his q̄ cōfert. dixit
Haly. ē vt gargariçet eger aquā i q̄ fic⁹ siccas decoxeris cuꝫ
modico rob vini. i. sapa. Et. A. dixit. qñ fit gargarism⁹ cū
rob vuule i qb⁹ decocte sūt fic⁹ sicce: tūc illud qḋ retinet̃ aut
mouet̃ a loco suo: aut ex̃ expellit̃ aut iferi⁹ trāspōit̃. Et ꝯstā.
ad h̄ dixit. gargariçet aquā decoctiōis ficuū cū modico fer/
mēto. ❡ Qꝫ si p̄dcā ñ ꝯtulerint dixit Alb. tūc vtē instr̃o de
plūbo qḋ sit grossi⁹ radio parūꝑ ⁊ in extremitate ei⁹ sit sicut
curuitas q̈ꝫ itromittat. s. patiēs i gut̃ suū cū facilitate: ⁊ ipe
hēat caꝑ suū eleuatū sursū ⁊ caueat i trāsmissiōe ei⁹ a tactu
epigloti ne accidat ei tussis ⁊ ipellat cū eo os aut spinā: aut
qḋcūqꝫ fuerit infixū: aut intromittat ipꝫ instr̃ꝫ medic⁹ māu
sua. veꝝ ꝙ infirm⁹ itromittat ipꝫ ē meli⁹ ꝑꝑ sciaꝫ quā hꝫ de
loco rei ānexe: ⁊ ipellat ifirm⁹ siue medic⁹ instr̃ꝫ: ⁊ sil'r retra
hat manū suā ab eo ꝭꝫ q̈ꝫtitatē q̄ ꝑpat̃ dōec egrediat̃ qḋ est
ānexū. verūtñ loco dci instr̃i de meliorib⁹ reb⁹ ē vt accipiat̃
cādela cerea eq̈lis grossitiei ⁊ lōgitudis sufficiētꝭ ⁊ caleфiat ī
aq̈ calida vsqꝫ ad sufficientē mollificationē ⁊ intromittat̃ in
gut̃ ꝭꝫ modū suꝑ̄dicti instr̃i. ❡ Et de ꝯuēiētib⁹ i extractio
ne fixoꝝ st̃ q̄dā faciētia illḋ cū ꝓꝑetate: de qb⁹ ꝭꝫ ꝯstā. ē ster
cus gatte recēs ꝯtritū solū inūctū vl̃ illinitū faucib⁹: qm̄ siñ
difficl'tate exhit infixa gutturi. ❡ Dixit. A. ꝙ qñqꝫ appōit̃
empl'm gutturi in q̊ empl'o st̃ maturatio ⁊ aꝑtio subtilis: vt
aꝑiat̃ loc⁹ ⁊ egrediat̃ spina ⁊ q̄ cursu spine ꝓcedūt. Et h̄ tūc
oꝫ fieri qñ spia vl̃ aliqd sil'e sic ifigeret̃ gutturi ꝙ cuspis ei⁹
veniret vs⁹ cutē exteriorē: vñ ibi fieret aꝑa. nā tūc intēdēdū
eēt ad maturationē: vt ꝑ inde exheret̃ spia. Et de empl'is bo
nis ad illḋ. dixit. A. ē illḋ qḋ ꝯficit̃ ex faria ordei oleo ⁊ aq̈.

De extractiōe sanguisugarum.

Dixit Aui. qñqꝫ ꝯtingit vt sint q̄dā aq̈ hñtes sāguisugas
ꝑuas occultas: q̄rū occultatio difficile fac̃ cauē ab
ea: q̄re deglutiunt̃ a bibētib⁹ ⁊ sāguisuga qdē qñqꝫ adheret
⁊ pēdet i māifesto gutturis: ⁊ qñqꝫ suspēdit̃ in interiori ꝑte
meri: sꝫ qñqꝫ ꝑuenit ad stōm: ⁊ qñqꝫ ē ita ꝑua vt aspiciēs nō
videat suspēsionē ei⁹: sꝫ tñ cū ꝑmāserit suꝑ hora de q̄ curat̃
⁊ sugit ex sāguie q̈ꝫtitatē magnā crescit corp⁹ ei⁹: ⁊ tūc vr̃ q̄
est ei q̈ꝫtitas. ❡ Et signa suspēsiōis sāguisuge. dixit. A. qñqꝫ
accidit ei in q̊ suspēdit̃ tristitia ⁊ āgustia ⁊ ingetudo: q̄ qñ
sentit in loco pūcturā ⁊ igr̄at cāꝫ tristat̃ ⁊ āgustiat̃ maxime
cū alijs mēbris sentiat se sanū: ⁊ accidit sputū sāguinis: ⁊ h̄
maxie accideret post casū sāguisuge: q̈ꝫuis ēt aliqñ ꝯ tingat
ipsa adhuc stāte suspēsa: ⁊ tūc maxie ē sāguis subtil' aque⁹.
Cū igr̄ dixit. A. vides hoieꝫ sanū spuētē sanguinē subtilē si
ue ꝯtinue: siue interpolate: tūc ꝯsidera dispōnē gutturis: qm̄
fortasse ē in ea sāguisuga: ⁊ maxie si p̄cessit pot⁹ aq̈ de q̄ du/
bitet̃ ꝙ in ea fuerint sāguisuge. ❡ De cura ꝑ manualē oꝑo
nē. dixit Haly. si irūdo ore aꝑto vr̃ cū forficib⁹ educat̃. ꝙ si
sensui nō apꝑat: aut nō ē tibi possibile vt cū forficib⁹ eijcias
ipaꝫ: tūc dixit Alb. accipe cānulā ꝯcauā ⁊ intromitte eaꝫ in
gut̃ infirmi vsqꝫ ꝓpe gut̃. Deiñ intromitte cānule ferrum
ignituꝫ: ⁊ fac illud multotiēs: ⁊ abstineat infirm⁹ ab aq̈ to/
ta: deiñ accipiat vas vitreū plenū aq̈ frida: ⁊ aꝑiat os suū in
ea: colluat os suū cū ea: sꝫ nō deglutiat ex ea aliqd ⁊ moueat
aquā vna hora p⁹ aliā a naso suo: sāguisuga eniꝫ ilico cū sen
tit aquā cadit. supple tu ⁊ vēit ad aquā ex̃. ❡ Dixit. A. qñqꝫ
fit ei hoc ingeniū. s. vt submergat se patiēs cū aq̈ calida: aut
moret̃ in aere calido: ⁊ maxie p⁹ medicinas vtiles q̄s assum
pserit: ⁊ postq̈ꝫ diu steterit in colore illo ⁊ desinēter aquā fri
gidā infrigidatā in ore sumat hora p⁹ horā: donec descēdit
sāguisuga q̄ in ipso suspēsa est fugiēs a calore ⁊ declinās ad
ꝑtē frigoris: ⁊ si neciū fuerit: ⁊ expectet suꝑ illū calorē vsqꝫ q̊
teneat sincopim ⁊ expectet suꝑ illḋ: ē. n. regimē valde bonū
in exhēdo ipaꝫ. ❡ De medicinis āt ꝯueniētib⁹ in expulsiōe
sāguisuge. dixit Dio. osaliū gargarizatū excludit sāguisugā
medulla citri in aceto cocta ⁊ comesta in magna q̈ꝫtitate eā
exhit: ⁊ ꝯfert sal tritū deglutitū cū succo rute folia fic⁹ ma/
sticata ⁊ trāsglutita eā exhūt. ❡ Dixit. A. gargarisma cum
succo folioꝝ salicis inest ꝓꝑetas in exhēdo ipam. ❡ Dixit
Haly. acetū patiēti porrige acerrimū. dicūt ꝙ acetū cal'm bi
bitū exhit eā: nā illinitū in q̄cūqꝫ ꝑte fuerint sāguisuge ex/
hit illas si sal tritū pulurizet̃ in loco q̊ adherēt statim deci/
dūt. Dixit. A. qñ fuerit suspensa ꝓpe gut̃ qñqꝫ curat̃ cura/
tiōe gargarismatꝭ ⁊ ē ꝙ fit cū aceto: aut cū sinapi: aut cū du/
plo ei⁹ ex baurach: aut cū sinapi ⁊ nigella: aut cū aceto in q̊
decocta sint allia ⁊ schea ⁊ lupini ⁊ sil'es medicine amare vl̃
acute vel salite salse: qm̄ stimulāt sāguisugā ad exituꝫ. Dixit
Alb. suffumiga infirmū cū cimicib⁹: aut cū assa cū instr̃o di
cto in suffumigatōe vuulue: ⁊ fiat illḋ ml̃totiēs: qm̄ ipsa ca/
dit. ❡ Dixit. A. si fuerit ꝓpe nasū curat̃ cū caꝑpurgijs fa/
ctis cū aceto ⁊ nigella ⁊ succo cucu. asi. ⁊ elleboro ⁊ silib⁹: ⁊
si fuerit stās in ꝓfūdo: ⁊ i stō curat̃ vomitu ⁊ solone vētris:
⁊ cū eis q̄ educūt v̊mes: ḋ qb⁹ est h̄ medicamē. ℞. lupinoꝝ
sebe abrotani abscinthij nigelle costi nasturtij ⁊ mentastri.
añ. ꝑtes eq̈les sumant̃ ex eo cū aceto: ⁊ ex iuuātib⁹ ē succus
folioꝝ ebuli bibit⁹: qm̄ occidit eā ⁊ educit. Dixit Haly. pa/
tiēti allia porrige ⁊ comedat ea. dicūt. n. qdā ꝙ alliū crudū
comestū solū suffic̃: aut cū aceto: ⁊ comedat ēt cepas ⁊ por/
ros ⁊ mētastrū ⁊ sinapin cū aceto ⁊ oleo calido: ⁊ si p̄t post
ipꝫ euomat: ⁊ comedat ēt res salitas ⁊ acutas. Dixit. A. mo
dus q̊ꝫ accipiēdi sanguisugā. supp. aut aliud infixū gutturi
dū cadit sub aspectu visus ē vt stet ille q deglutit sāguisugā
in sole ⁊ aꝑiat os suū ⁊ p̄mat̃ lingua ei⁹ ad inferiora cuꝫ ex
tremitate istr̃i chirurgici ꝙ ē sic̃ coclear. i. cū spatula siue cū
extremitate lata pizicarolaꝝ cūqꝫ apꝑet sanguisuga ponat̃
instr̃ꝫ capiēdi. s. forfices vl̃ tenacule subtiles i radice colli sā
guisuge ⁊ ñ icidat̃ vt remaneat ꝑs ei⁹ ifixa: sꝫ itegra exhat̃.

❡ De curatiōe egritudinū mēbroꝝ spūaliuꝫ. Cap. xxx.

Dixit Alb. qñ vincūt hūiditates suꝑ cānale
pulmōis: ⁊ p̄cipue qñ istud ē cū frigi/
ditate ꝯpl'onis: tūc oꝫ vt eūes infirmū in ꝑmis.
Deinde cauteriza ipm in nuca apud radicē gut
turis in loco depsso. Et caue ne venias cū cau/
terio ad guttur ne cōburas ex cute nisi qḋdā ei⁹. Deiñ caute
riza ipm cauterio alio apḋ iūcturā colli in vltio spōdili eius
vltimando: ⁊ fiat cum cauterio clauili. ❡ Et dixit. qñ tussis
⁊ egritudo pulmonis est ex humoribus frigidis: ⁊ infirm⁹
non hꝫ febrem: neqꝫ tussis est antiquata: tunc cauteriza ip/
sum duobus cauterijs supra furculam in locis depressis le/
uibus vacuis ⁊ cauterio alio in medio pectoris inter duas
māmillas ⁊ sit cauterium clauile: ⁊ si vis fac vt cauterizatio

tua sit cum cauterio puncti pūctando ⁊ sint puncta vsq; ad xxx. ⁊ sit cauteriū pūcti habens tres ramos: ⁊ alleuiatur cū eo cauterizatio: qm̄ tu facis cū vno i vna vice tria cauteria.

In pleuresi.

¶ Dixit Alb. antiq dixerūt q ad pleuresim factā fiat cauteriū s̄z hūc modū. accipe ex radicibꝰ aristol'. lōg. sicce radicē vnā lōgiorē q̄ ex ea inuenit̄ ⁊ sit eiꝰ grossitudo sicut digiti. ¶ Deinde submerge eā in oleo ⁊ accēde eā igni deīde cauteriza cū ea cauterio vno in eo qd̄ ē inter ꝯtinuationē furcule collo ⁊ duobꝰ cauterijs in eo qd̄ ē inter q̄ntā costā ⁊ sextā declināntibꝰ ad posteriora parū ⁊ cauterio alio in medio pectoris: ⁊ alio sup stō ⁊ tribꝰ cauterijs a posterioribꝰ. s. vno i eo qd̄ ē inter duas spatulas ⁊ duobꝰ a duobꝰ lateribꝰ pectoris iferiꝰ sub cauterio qd̄ ē iter duas spatulas: ⁊ non opꝫ vt cōprimas manū tuā cū cauterio: imo sit in manifesto cutis odorādos. i. solū supficial'r crusticādo. ¶ Et iā dixerūt qdā antiq q ex hoibꝰ sunt q vtunt̄ cauterio ex ferro sili radio ⁊ igniūt ipm intromittūt ipm in eo qd̄ ē inter costas donec p ueniatur cum eo ad ipm apa: ⁊ egrediat̄ sanies sic̄ dicet̄ in apate epatis: verūtn̄ in hac opone de timore p̄sumit̄ qd̄ nō moriat̄ ifirmꝰ statiꝫ: aut accidat i loco fistula cui n̄ ē sanatio.

¶ De curatione egritudinū stomaci epatis ⁊ splenis per manualem operationem. Cap. xxxj.

In mala cōplexione hūida ⁊ frida stōi.

Uādo accidunt in stō frigus ⁊ hūiditates donec extrahūt ipm a ꝯplexiōe sua nāli ⁊ multiplicant̄ catarri ad ipꝫ: ⁊ tu assiduas curationē eiꝰ cū medicinis ⁊ nō ꝯfert: tunc opꝫ vt resupinet̄ infirmꝰ sup dorsū ⁊ extendat crura sua ⁊ manꝰ suas: deinde cauteriza ipm tribꝰ cauterijs. s. vno cauterio sub claui pectoris q̄ztitate vniꝰ digiti cū cauterio clauili ⁊ duobꝰ cauterijs inferiꝰ a duobꝰ lateribꝰ donec veniat figura cauterioꝝ triāgulata ⁊ elongata inter vtrūq; vt nō ꝯiūgant̄ qn̄ faciēt pus ⁊ sit ꝓfūditas cauterij q̄ztitas tertiaꝝ grossitudinis cutis. Et subdit. si vis cauteriza ipm sup medio stōi cauterio magno s̄z formā circuli ⁊ cauterizet̄ stōacꝰ pūctādo ei q teret̄ ex isto cauterio. s. circulari.

In dolore epatis.

¶ Et qn̄ accidit i epate dolor ex hūiditate ⁊ frigiditate aut vētositate grossa donec egrediat̄ a ꝯpl'one sua nāli egressiōe supflua ⁊ nō ꝯfert ei alia cura: tūc opꝫ vt resupinet̄ infirmꝰ sup ceruicē suā: ⁊ signa cū encaustro q̄tuor cauteria s̄m formā circuli sup epar inferiꝰ sub hypocūdrijs vbi peruenit cubitꝰ hoīs. s. supinꝰ ⁊ sit spaciū inter oē cauteriū s̄m lōgitudinē rectā corpis ⁊ cōprimas manum tuaꝫ cū cauterio multū. vt sit q̄ztitas q̄ vrit̄ ex cute quantitas mediocritatis eiꝰ nō addas: imo custodi te vt nō vltie ꝓcedas in cauterizatione ⁊ adurat̄ spissitudo cutis tota: q̄re adurat corpꝰ eius totū: ⁊ perueniat ad itestina: qm̄ cutis illic est subtilis. Scias ḡ illud.

In exitura epatis.

¶ Si āt accidat exitura in epate: ⁊ illa fatigauit medicos: ē ⁊ curatio: tūc opꝫ vt resupinet̄ infirmꝰ: deīde signa locū apatis cum encaustro. Deinde igni cauteriū qd̄ assilat̄ radio ⁊ cauteriza cū eo cauterio vno dōec cōburat̄ cutis tota ⁊ perueniat ad siphac. s. epatis ⁊ egrediat̄ sanies tota. Deinde cura ipm curatiōe exiture donec sanet̄: s̄ꝫ nō opꝫ vt hac spē cauterij vtat̄ nisi ille: cꝰ studiū in arte medicine ꝓlōgat̄ ⁊ p cꝰ manꝰ curate erūt egritudies iste cū expimēto aliq̄tiēs: ⁊ tūc audeat sup hāc opationē: verūtn̄ dimittere ipsam apud me est meliꝰ.

In egritudinibꝰ splenis.

¶ Et dixit Alb. cauteriū in splene est s̄m tres modos q oēs sūt recti: quoꝝ vnꝰ est vt tu facias tria cauteria aut q̄tuor lineādo s̄ꝫ lōgitudinē splenis s̄ꝫ figurā cauterioꝝ epis ⁊ sit iter oē cauteriū q̄ztitas grossitudinis digiti: aut plꝰ paꝝ: ⁊ sit modꝰ istiꝰ cauterij quē diximꝰ in cauterio epis equal'r ⁊ nō ꝯprimas manū tuā cū cauterio ⁊ sit infirmus supinꝰ sup dorsū suū. ¶ Et modꝰ aliꝰ est vt ignias cauteriū hn̄s duo verua s̄m qd̄ dcm̄ est in cauterio dislocatiōis hūeri ⁊ eleua cutē q̄ ē in directo splenis vbi peruenit cubitꝰ infirmi sinister: ⁊ sit eleuatio tua q̄ eleuas cutē s̄m latitudineꝫ corpis vt cadāt cauteria s̄m lōgitudinē corpis. Deinde itromitte duo verua ignita valde dōec cū eis penetres cutē a pte altera: deinde extrahe cauteriū ⁊ fient cauteria q̄tuor. Et si vis cauteriza cum cauterio habente tria verua: deinde cura circa cauterium postq̄ꝫ dimittis ipsum emittere pus diebꝰ multis: est. n. magis conferens q̄ꝫ relique curationes.

¶ De cura hydropisis. Cap. xxxij.

Icet dictū sit de manuali opone curatiōis hydropisis in sermone q̄nto tractatu de dispōnibꝰ epatis. placuit mihi hic afferre q̄ de hmōi cura dixit Alb. q̄ maxime ꝯuenit asclitī. Ipsa nāq; pficit̄ aut cauterio: aut icisiōe. ⁊ de cauterijs dixit. qn̄ nō ꝯfert alia curatio: tūc oꝫ vt cauterizes ipꝫ q̄tuor cauterijs in circuitu vmbilici ⁊ cauterio vno sp stōm: ⁊ cauterio vno sup epar ⁊ cauterio alio sup splenē ⁊ cauterijs duobꝰ pꝰ dorsuꝫ inter spondiles: vno in directo pectoris: ⁊ alio in directo stōi: ⁊ sit quātitas ꝓfūdationis cauterij ꝓpinq̄ spissitudini cutis: deinde dimitte cauteria apta dōec emittāt pus tpe lōgo: ⁊ nō oꝫ vt euacues infirmū a curatiōe pꝰ cauteriū cū eo qd̄ opꝫ vt aggregent̄ due intētiones ei ⁊ festinabit ad ipm sanatio cū auxilio dei. Et forma cauterij q̄ cauterizat̄ vēter sit clauilis ⁊ q̄ cauterizat̄ dorsuꝫ sit oliualis. ¶ Et dixit qn̄ apat̄ pes in hydropico ⁊ repellit̄ aq̄ citrina oꝫ vt cauterizes supra dorsum pedis in loco q est inter auricularē ⁊ annularē digitū: ⁊ eleua manū tuā: ⁊ nō iteres ipꝫ: resudat. n. aq̄ citrina: deīde fac sup crura duo cauteria i oī crure cū extremitate cauterij cultellaris: ⁊ fiat s̄m lōgitudinē cutis vnū sub genu: ⁊ aliud inferiꝰ circa mediū cruris ⁊ sup oēm coxā cauteriza duo cauteria: ⁊ dimitte cauteria apta sine curatiōe tpe lōgo ⁊ resudabit ex eo aliqd aq̄. ¶ De cura. dixit Alb. hydropisis q̄ curatur cū ferro nō est nisi asclites sola: ⁊ nō approximet̄ cū ferro spēi yposarche: neq; tympanitis penitꝰ: nā illud mortale est. ¶ In asclite āt medicāda cū ferro ꝯsidera: nā si infirmo ꝯsequuta est iā debilitas: aut ē cū ea ifirmitas alia p̄ter hydropisim: sic̄ si sit cū ea tussis: aut vētris sol'o ⁊ silia: tūc caue ne mediceris cū ferro: qm̄ illud est timorosū. Si āt vides infirmū exuberātis v̄tutꝫ: neq; est cū eo egritudo: nisi sola hydropisis: ⁊ nō ē puer: neq; senex: tūc modꝰ oponis in ea est: vt eleues infirmū stātē inter manꝰ tuas ⁊ minister post ipꝫ expmat vētrē eius manu sua ipellēdo aquā ad interiorē ptē pectinis ⁊ tūc accipe spatumule spinosū qd̄ sit duaꝝ ptium acutaꝝ lōgū ⁊ acute extremitatis: verūtn̄ sit in eo apd̄ opationē tuā vsq; ad intestinū ⁊ ledas ipꝫ: deinde ꝯsidera. Naꝫ si est gn̄atio hydropisis ex pte intestinoꝝ: tūc opꝫ vt elongeris cū sectiōe ab vmbilico quātitate triū digitoꝝ ad inferiora i directo eiꝰ supra pectinē. Si v̄o sit pp epar: tūc sit sectio tua sinistra ab vmbilico tribꝰ digitis. Et si fuerit pp splenē: tūc sit sectio tua ꝯsil'r in dextro latere: ⁊ non oꝫ iteꝝ vt sit sectio sup q̄ vult facere iacere infirmū vt nō currat humiditas ad illū locū debilē: deinde pfora cū instr̄o cutē totā: deinde intromitte in illā sectionē ⁊ eleua manū tuā cū spatumuli inter cutē ⁊ siphac: q̄si tu excories ipaꝫ ⁊ sit q̄ztitas q̄ excoriat̄ q̄ztitas vnguis vel circiter illud. Deinde pfora siphac donec perueniat spatumule ad locū vacuū ⁊ est locꝰ aq̄. Deīde extrahe ipm ⁊ intromitte in foramine sil'e cānule de argento: aut ere subtile lene ⁊ tersuꝫ cui in iferiori pte sua sit foramē puū vnū ab vna pte: ⁊ vnū a pte altera ⁊ facta sit extremitas eiꝰ incisa s̄m incisionē calami ⁊ in extremitate eiꝰ supiori sit armilla. Nā qn̄ h̄ instr̄m peruenit ad aquā tūc ipa statiꝫ ascēdit sup istr̄ꝫ. Eleua ḡ tūc ex aq̄ i hora q̄ztitatē mediā: qm̄ si euās ex ea plusq̄ꝫ oꝫ in hora fortasse morit̄ ifirmꝰ pp resol'onē sui spūs aialis: aut accidit ei sincopis q̄ appropiquat morti: verūtn̄ euā ex ea s̄ꝫ q̄ztitatē v̄tutis eiꝰ: ⁊ s̄ꝫ q significāt tibi dispōnes ifirmi ex v̄tute pulsus eiꝰ. deīde extrahe instr̄m ⁊ retine aquā: q̄ retinet̄ statiꝫ pp cutē q̄ remāsit ⁊ remanet sup foramē qd̄ est in siphac: deīde itera instr̄m die altera si videris infirmū tolerātē illud: ⁊ extrahe etiā ex aqua quātitatē paruam diebus aliquot. Et tu caue super timorem ⁊ custo/

di ab errore: donec nō remaneat ex aqua nisi parū. Si autē
tu timeres super infirmū ⁊ dimittis ī vētre ex aqua rē mul
tā tunc cura ipsum cum sepultura in arena calida ⁊ sudore
multo in balneo ⁊ sole ⁊ expectet super situm ⁊ cura ipsum
cū medicinis exiccatiuis donec sanetur. Et dixit. post attra/
ctionem aque cauteriza super stomacum ⁊ epar ⁊ splenem.
¶ De cura quarūdam egritudinum renum vesice ⁊ matri/
cis per manualem operationem. Cap.xxxiij.

In vētris dolore.

Albucasis qdē dixit. ꝙ qñ est resolutio
vētris ex frigore ex hūidita
tibꝰ donec ōbilitet ṽtutē retētiuā ⁊ digōnē q̄ sᷓ
ī stō ⁊ intestinis: ⁊ nō ꝓfert ei curatio ꝑ medici/
nas: tūc si vides īfirmū exuberātis ṽtutis tole/
rantem cauterium cauteriza ip̄z cauterio magno supra stōz
cū cauterio circuli q̄tuor alijs materijs in circuitu vmbilici
cū cauterio clauili subtili ⁊ cauterio vno sup alkatim ⁊ sup
alhosos magno: aut duobus cauterijs: ⁊ si vides humores
exhuberantes ⁊ infirmū tolerātē aliud: tunc cauteriza ip̄m
cautīo magno sup pectinē ⁊ cauterio sup oē iliū. Et fortasse
addes duo cauteria pua sup stōm prope cauterium magnū
dictum: est. n. hec curatio proficiēs: cuiꝰ iuuamētū nō errat.

In dolore renum.

¶ Et dixit. qñ accidit ī renibꝰ dolor ex frigore aut vētosita
te grossa: ⁊ minuit̄ ꝑꝑ illud coytꝰ īfirmi: tūc oꝫ vt cauterizes
cū cauterio oliuari sup oēm renez. Et fortasse cauterizabis
ip̄z scōo sup ip̄m almeidatu. i. in medio spōdilis ṽsus caudā
⁊ eueniēt cauteria triāgulata: ⁊ erūt magꝭ vltᵃ ī iuuāmēto.

In debilitate vesice

¶ Et qñ euenerit in vesica debilitas ⁊ mollificatio a frigo/
re: ⁊ ab humiditatibꝰ donec nō retineat infirmus vrinam:
tū cauteriza ip̄m in anteriori parte suminis supra vesicam:
vbi incipiunt pili pectinis ⁊ cauteriza vno cauterio a d̄xtra
ꝑte ⁊ alio a sinistra ipsius ⁊ sit lōgitudo cauterij oīs lateris
ꝑꝑ quātitatē nodi pollicis: ⁊ cauteriza ip̄m cauterio ī īferio
ri ꝑte dorsi: aut duobꝰ si indiges illo: ⁊ sit cauteriuz clauile.

In mala cōplexione matricis.

¶ Et dixit. qñ accidit ī matrice frigus ⁊ hūiditas ꝓhibet̄ ꝑ
illud imp̄gnatio ⁊ corrūpunt̄ mēstrua eius: ⁊ tardat̄ ꝓuo/
catio earū. Et qñ accidit apud aduētum dolor eorū: tūc opꝫ
vt cauterizes ipsam tribus cauterijs in circuitu vmbilici: si/
cut diximus ī curatione vesice. Et cauterio vno sup alkatim
inferius dorsi: aut duobus cauterijs: ⁊ sit cauteriū clauile.

In mollificatione cutis testiculorum.

¶ Et dixit: qñq3 mollificat̄ cutis testiculoꝝ. i. bursa ī qbusdā
hoibꝰ ꝑꝑ qd̄ mollificātur carnes q̄ sūt īteriꝰ ⁊ fedat̄ aspectꝰ
eiꝰ. Ergo necesse ē ei q cogat̄ ī curatiōe eiꝰ vt faciat iacerē in/
firmū sup dorsū suū: ⁊ incide totaz cutē q̄ mollificata est sup
cutē nālē: deinde aggrega duo labia eius cū sutura: ⁊ si vis
sue in p̄mis quātitatez cutis mollificate tribus suturis: aut
q̄tuor: ⁊ firma suturā: deīde īcide infra suturas. Et deīde cu/
ra curatiōe reliquoꝝ vulnerū vsq3 quo sanet̄ ⁊ cadāt fila.
¶ De castratiōe viroꝝ ⁊ hermafroditoꝝ. Cap.xxxiiij.

Elias dixit Albucasis. ꝙ castratio ī lege no
stra excōicata ē: ⁊ ꝑꝑ hoc liceret mihi
vt nō rememorarer eius ī hoc lib. ⁊ nō ē neccia
eiꝰ rememorartio nisi ꝑꝑ duos modos: quo/
rū vnꝰ ē vt illd̄ sit ī sciētia medici qñ īterrogat̄
de ea: vt sciat curationē eiꝰ cui accidit. Et modus scōs ē: q̄m
nos multotiēs īdigemꝰ castratiōe quorūdā aīaliū ꝑꝑ iuua/
mēta nr̄a: sicut arietū hircoꝝ ⁊ porcoꝝ ⁊ aliorū similium.
¶ Dixit ergo Albuca. ꝙ castratio fit ꝟm duos modos scꝫ
aut ꝑ attritionē: aut ꝑ figurationē ⁊ sectionez. In attritione
aūt via ē vt facias sedere aīal ī aq̄ cal'a: donec mollificēt̄ te/
sticuli eius: ⁊ leniātur ⁊ pēdeāt: deinde ꝯtere eos manu tua:
donec resoluant̄ ⁊ nō appareāt sub tactu. ¶ In castratione
aūt ꝑ sectionē oꝫ vt teneas aīal ⁊ p̄mas cutē testiculoꝝ cum
manu sinistra: deinde liga suspēsoriū ⁊ seca supra oē ouū z se
ctiōe vna donec extra ꝓcedūt duo oua: tūc incide ea. Postq̄3
excarnaueris vtrūq3 ī circuitu: ⁊ nō dimittas super ea ex si/
phac aliqd p̄ter siphac subtile: qd̄ ē sup vasa: ⁊ iste modus
castratiōis ē melior eo q fit ꝑ attritionē: q̄m attritio fortasse
relinquit aliquid de testiculis: quare desiderat postea aīal
coytum: deinde cura vulnus donec sanetur.

In hermofrodita.

¶ Et dixit Albu. hermafrodita ex viris est ꝟm duos mo/
dos: vnꝰ est qr appet in eo qd̄ sequit̄ spatiū: aut in cute testi
culoꝝ: aut in eo qd̄ ē īter duos testiculos signū quasi vulue
mulieris in qua sunt pili. Et quādoq3 currit vrina ex eo qd̄
est in cute testiculoꝝ. Et in mulieribus est spēs vna: ⁊ est vul
ua mulieris: ⁊ sup pectinē sicut testiculi viri parui oīno emi/
nētes ad exteriꝰ: quorū vnꝰ ē sicut priapus viri: ⁊ duo sicut
duo testiculi. Et qr curatio duarū specierū ex viris ⁊ speciei
in mulieribꝰ est: qr opꝫ vt incidas illas carnes aditas: dōec
fugiat impressio earū: deinde cura curatione reliquoꝝ vul/
nerū: in specie aūt que est in viris ex qua egreditur vrina q̄
est in cute testiculoꝝ nō est opatio: neq3 est curatio oīno.
¶ De infantibus in quibus nō est meatus vrine: ⁊ mulieri/
bus palleantibus meatum vulue. Cap.xxxv.

De foramine virge ifantum.

Ait Albucasis qñq3 egredit̄ aliqs in
fantum ex vētre ma/
tris sue: ⁊ caput mictionis eius nō ē ꝑforatuz:
vñ h3 vrinā emittere: aut est foramē strictū: aut
nō suo loco. Et oportet vt perforet̄ statim cū na
scit̄ cū spatumuli subtili valde: deinde pone in foramine cla
uum subtilē ex plūbo: ⁊ liga ip̄m tribus diebꝰ: aut q̄tuor: s3
qñ vult vrinam emittere remoueat̄ ⁊ mingat: deinde reduc
ipsuz. Et dixit. si tu nō ponis plūbū: iteꝝ poss'e est vt vrina q̄
īcedit sup locū nō ꝑmittat illud foramē claudi. ¶ Ille cuius
foramē ē strictū medicat̄ cū plūbo: sicut dc̄m ē diebꝰ multj:
donec amplificet̄ foramē. ¶ Illi aūt cuiꝰ ē foramē ī nō suo
loco qd̄ ē: qr ex eis est q nascit̄: ⁊ foramē est ei apud finē ca/
pitis virge: q̄re non pōt mingere ad anteriora donec eleuet
virgā manu sua ad supiora. Et dixit modus curationis ē vt
resupinet̄ infans sup dorsum: deinde extēde caput virge sue
manu tua sinistra extēsiōe vehemēti: deinde incide caput ca
pitj ṽge ex loco p̄api cū acumine aut spatumuli acuto: sicut
est incisio calami: aut sicut radas aliqd vt mediū eius veni/
at sil'e capiti virge vt cadat foramen in medio ꝟm ꝙ opꝫ. Et
dixit. caue tibi apud operationem tuā a fluxu sanguinis.

De foramine vulue puelle.

¶ Cognoui puellā. xv. annoꝝ aspectu pulchrā: cuius fora/
men vulue erat in q̄3titate vniꝰ parui denarij. Et dixit Al/
bu. altarca. i. velata ē vt sit vulua mulierū non ꝑforata: vt sit
ei foramē ꝑuū: Et ē aut nālis aut accn̄talis: ⁊ accn̄talis ē ex
egriⁿᵉ q̄ p̄cessit: ⁊ fit aut ex carne nata addita: aut ex siphac
subtili: aut spisso: hāc mulierē vocat Aui. clausam. Et dixit.
clausa est mulier sup os matricis cuius egredit̄ aliqd quod
ꝓhibet coytū ex re addita lacertosa. i. carnosa: aut pānicula
ri forti. i. dura ⁊ spissa. sup. aut tenui: aut ē incarnatio ab vl
cere: aut est excreatio. Et hoc fit dixit Albu. aut in ꝓfundo
matricis: aut in lateribus eius: aut ī supiori eius: aut in infe
riori eius: ⁊ ꝓhibet a coytu ⁊ imp̄gnatiōe: ⁊ fortasse ꝓhibet
mēstrua. Et Aui. dixit. ꝙ est aut iter os vulue: aut inter os
mr̄icis. ¶ Et dixit Au. ꝙ quocūq3 p̄dictoꝝ modoꝝ fuerit
aliqñ impedit impregnationē: ⁊ exitū mēstruoꝝ: ita vt acci
dat virgini cū incipit menstruari vt non inueniat menstrua
meatum ad exitū ꝑꝑ aliquā dictarū causarū. quare accidūt
ei dolores vehemētes ⁊ egritudo maxima. si ergo non inge
niet̄ vt currat sanguis eius mēstruus ⁊ effluat denigratur
mulier ⁊ prefocat̄ ⁊ moritur: ⁊ qñq3 accidit vt q̄ clausa est
retineat ꝑ accidens cōceptionē: ⁊ hoc quidē nō est possibile
nisi aut sit illud qd̄ opponitur ori matricis de clausura rare
texture aut habēs foramina plura: ita ꝙ possibile sit matri
ci attrahere de spmate aliquid. l3 enim paruū sit: tñ possibi/
le est vt ex illo fiat cōceptio si pars eius est veritas: ꝙ visum
est pho Ari. ⁊ pars eius qd̄ visū est Gal. medico: de quoruz
intētionibꝰ apparuit sufficiēter in sermone p̄cedēte. qui est
de dispōnibꝰ mēbroꝝ generationis. ¶ Et dixit Albuca. co
gnitio clausure fit per aspectuz obstetricis si opilatio est ap
parens propinqua: si autem non est apparens tunc que/

re eā digitis tuis: aut cū radio. ¶ Dixit. A. curatio clause ē
cū ferro nō cū alio. Si itaqꝫ dixit Alb. opl'o ē ex siphac sub
tili: ⁊ est ꝓpinq̄ duob⁹ labijs tūc ꝓpera ⁊ disrūpe ipa3: ⁊ di
stractio est vt ponas īter duo labia vulue puluillos: deinde
pones idices tuos duaꝝ manuū sil': ⁊ mulier sit sup̄ dorsum
expāsis crurib⁹ suis: deinde extēde duo labia cū fortitudine
donec disrūpat' siphac illud subtile ⁊ apiat' opl'o. Deinde ac
cipe lanā ⁊ ibibe eā cū oleo ⁊ pōe ipsa3 sup̄ locū ⁊ coeat mu
lier oī die vt nō ꝯsolidet' loc⁹ vice alia. ¶ Et. A. 21. tertij. tra
ctatu 3°. ca° p°. dixit. si clausura appet tūc mod⁹ est vt disrū/
pant' labia vulue: ita vt ponat' inter vnūqōqꝫ labioꝝ vulue
pila: ⁊ muniant' pollices man⁹ pāno: ⁊ tendant' cū eis inter
missis labia donec disrūpant' ab eo qð est inter ea. ¶ Dixit
Alb. si āt siphac claudēs est spissū ⁊ grossū: tūc op3 vt seces
ipm cū spatumuli lato sil' folio mirti. De hac loquēs Auic.
dixit. Juuate cū flobotomo obtuso ⁊ incide siphac: ⁊ dixit:
incide ēt carnē addita3 si est sup̄ ipm siphac paulatim ita vt
nō remaneat de ea addita aliqd: nec ēt sumas de carne radi/
cali aliqd: ⁊ fiat ista incisio cū instr'o de calibe fcō. Et dixit.
dr̄ia inter siphac ⁊ carnē est: q2 siphac nō sanguinat: s3 caro
sanguinat. Deinde pōe inter labia lanā infusam in oleo ⁊ vi
no: ⁊ dimittat' trib⁹ dieb⁹: deide administra sup̄ ea aquā mel
lis si ea indiges: ⁊ admistra vnguēta mordicātia cū cautela
a ꝯsolidatiōe ⁊ glutinatōe: ⁊ ꝓprie qde3 si illud qð incidisti
est caro. siphac eni3 paꝝ recipit ꝯsolidationē post scissuram
eius. ¶ Dixit Alb. si opl'o fuerit ex carne nata. s. ꝓfūda tūc
suspēde eā cū vncinis tuis: ⁊ incide eā: deinde administra cā
nulā ex plūbo latā vt nō ꝯsolidet' vuln⁹ velociter: ⁊ teneat eā
dieb⁹ aliquot: ⁊ administra liciniū ex lino sicco: deide curet'
aliq̄ curatiōe vulneru3 donec sanet'. Et. A. dixit. si clausura
fuerit ꝓfūda tūc p̄ueniat ad ipm vncin⁹: ⁊ si est siphac scin/
dat' scissione vna nō cū illa eq̄litate. s. in q̄ inuenis: s3 maiori.
nā fortasse coop̄it vesicā ⁊ alia. s. q̄ egēt discoop̄iri vel nō cu
ra illa eq̄litate. idest nō totū. Nā fortasse illud siphac coope/
rit vesicā ⁊ alia: ⁊ op3 vt caueant' ⁊ custodiant' ne ledantur.
Et dixit. incidat' sicut caro paulatim. s. vt sufficiēter incidat'
⁊ nō sup̄fluat incisio: deinde adhereat incisioni lana īfusa in
vino stiptico: ⁊ deīde post illud sedeat in aq̄s: in qb⁹ decocte
sunt res mollificatiue: ⁊ postea curet' cū vnguētis rectificāti
bus vlcera. s. exiccatiuis ⁊ mūdificatiuis: ⁊ deinde cū ꝯsoli/
datiuis. ⁊ cū appet sanitas op3 vt sup̄assiduet' coyt⁹. ¶ Et
dixit Aui. op3 vt caueant' apud hāc scissione3 ⁊ incisionem
due res. s. abbreuiatio ⁊ incidēdo ⁊ in findēdo q̄ztitatē addi
tā. nā si feceris oppositū ⁊ nō incideris totū qð est sup̄addi/
tū: tūc facies possibilitatē ꝯceptiōis ad coytū: sed facies dif/
ficultatē p̄tus: p̄parāsqꝫ fetū ⁊ p̄gnātē morti. Et caueat' etiā
ne p̄transeas vltra q̄ztitatē additā: ⁊ capiat de s'ba matricis
aliqd: q̄re ap̄et' matrix ⁊ doleat: ⁊ incurrat cuze3 ⁊ spasmū
⁊ egritudines p̄nitiosas. Cū igit' dixit Aui. feceris hoc: tūc
op3 vt absoluas eā a frigore: ⁊ nō approximes ei medicamē
frigidū. al's. medicinā frigidā actu oino: īmo op3 vt sint oēs
distillatiōes ⁊ iniectiones ⁊ suppositoria expoliata frigore.
¶ De mō āt faciēdi sectionē hāc. dixit Aui. p̄paret' mulieri
sedes corā lumine sup̄ q̄ sedeat cū pauco sustētaculo ad po/
steriora q̄si sit ꝓpinq̄ resupinatiōi. Cū ergo adequat' adhere
re fac crura sua coxis suis: ⁊ adiūgat ea vētri suo: ⁊ liga ma
nus suas sub curuatura poplitū suoꝝ: ⁊ liget' s3 hāc formā
fortit'. medic⁹ admistret scissionē siphac ⁊ icisionē carnis: ⁊
qñqꝫ idiget medic⁹ vt admistret speculū: ⁊ p̄p̄e in eo qð est
itra matricē. cū ergo extēdit' siphac cū radijs ⁊ vncinis ex/
tēsiōe cū q̄ non exprimit' matrix ⁊ collū vesice ⁊ siphac eius
cōp̄ssiōe nocēte his mēbris: i primis cū manu: scðo si nō ex/
cusat' ꝓcessio cū āabab⁹ māib⁹ dōec aduēiat ei de acumie fer
ri. Et speculū qdē te videre facit q̄ efficias arte inde: ⁊ facit
cognoscere illud qð associat' siphac subtili de mēbris dictis
vesica ⁊ alijs: ⁊ tunc fac scissionē in siphac ⁊ carne addita si
est ibi q̄ si sup̄fluit attractio tua siphac: tūc dixit Aui. dimit/
te illud donec redeat qð vehemēti⁹ est attractū eo q̄ est ne/
cessariū: deide subleua siphac clausure cū facilitate: deide sci
de ipm s'm obliq̄tatē vt nō ꝯsequat' vesicā: deinde ꝯsidera in
p̄n° cū scindis: ⁊ si inde egredit' sanguis pauc⁹ cū opone tua
penetra sine timore: ⁊ si accidit cursus sāguīs: tūc scide pau
latim vt non accidat sincopis ⁊ paucitas anhelit⁹. Et dixit.
qñqꝫ est nec̄iū vt dimittas instr'm cū q̊ incidis in ea vsqꝫ ma
ne inuolutū in lana ligata cū pāno. Et cū fuerit mane ꝯside
ra in v̄tute ei⁹: ⁊ si fuerit fortj cura eā curatiōe itegra. ⁊ si nō
dimitte eā vsqꝫ in diē tertiū: ⁊ remoue tunc instr'm ⁊ ꝯsidera
dispōnē scissure cū digitj ponēdo sub vmbilico eius vt signi
ficet' tibi mēsura siue sūma quā necesse est te incidere post: ⁊
cū soluit' mulier ab eo q̊ curat' op3 vt sedeat in aq̄ in q̄ deco
cta sūt lenitiua cū est cal'a: ⁊ ꝓprie si appet ap̄a ⁊ melius est
s. post quietē doloris ⁊ ap̄atis: ⁊ administrant' sup̄ eā vnguē
ta incisiua ꝓhibētia ꝯsolidationē ⁊ meli⁹ est id qð est ꝯcauū
hñs foramē vt egrediant' in eo sup̄fluitates ⁊ ventositates.
Et dixit Aui. q̄ qñ incisio accipit nāl'ē carnē: tūc fortasse ac
cidit cursus vrine q nō curat'. ¶ Dixit Alb. cū incisio tua ca
dit in carne: q2 multotiēs accidit inde flux⁹ sanguis multus
ꝓsternēs v̄tutē: aut ipediēs curationē: iō sint tecū medicine
q̄ ꝓhibēt fluxū sanguis sine inordinatōe sicut acatia ⁊ san/
guis dracōis ⁊ th⁹ ⁊ aggrega cū albumie oui ⁊ vtere vbi o3.

¶ De emorroydibus condilomatibus ficubus bothor mo/
ris eminētibus in vulua aut ano. Cap. xxxvj.

N matrice accidūt aliqñ. dixit. A. emor
roydes: ⁊ qñqꝫ accñt in ea
moꝝ: ⁊ spēs ēt bothor diuerse: quoꝝ q̄dā dicunt'
alasce: qm̄ sūt sil'ēs capitib⁹ alasce: ⁊ qñqꝫ fiunt
albe. sup. ⁊ qñqꝫ rubee vl' alteri⁹ coloris: et qñqꝫ
apparēt sup̄ eā bothor sic̄ veruce: aut claui successiōe raga/
diaꝝ et successiōe ap̄atū duroꝝ: ⁊ qñqꝫ accñt in ea fic⁹ et cō/
dilomata: hmōi ēt spēs egritudinū accidūt qñqꝫ in ano vi/
roꝝ et mulieꝝ. ¶ Et fic⁹ qdē est eminētia hñs pedē et figu/
rā in modū ficus et nō emittit sanguinē neqꝫ humiditatem.
Et ꝯdilomata sūt q̄dā tuberositates aliqñ dure: aliqñ mol/
les nō hñtes pedes a qb⁹ qñqꝫ emanat hūiditas subtilis siue
virus: ⁊ morus similat' fructui celsi i figura et colore. ¶ Et
emorroydes sunt eminētie euenietes in orificijs venarū ad
ipsa loca terminataꝝ. ¶ Dixit. A. qñqꝫ seq̄tur illā mulierē De emorroydibus ani.
c⁹ mēstrua retinent' aut multū minuunt' apparitio emorroy
daꝝ in ano suo et in eo qð appet de matrice sua: et sp̄at' q̄
aperiant' et mūdificent': et fiat cū eis securitas ab egritudi/
nib⁹ difficilib⁹: q̄s facit euenire menstruoꝝ retentio. ¶ Et
emorroydaꝝ tā eaꝝ q̄ sunt in ano q̄z ēt exñtiū in vulua q̄dā
sūt eminentes subleuate acute. Et quedam sunt late et pla/
ne ample. et que ex eis sunt ample late non debent curari p̄
manualem operationem. ¶ Dixit Aui. si fuerint emorroy/
des ample late tūc non labores in incidēdo eas: s3 curent'
p̄ medicinas ꝓut dcm̄ est in p̄cedētibus sermonibus. ¶ Et
eminentiū acutarū q̄dā sunt site in ꝓfūdo nō apparētes si/
tui vel sensui: et de his dixit Albuc. emorroydibus que sūt
in ꝓfundo matricis et nō apparēt sensui nō est curatio cum
ferro. Et Aui. dixit. nō est possibile vt sanētur emorroydes
vulue: nisi que ex eis sunt extra matricē. que vero in profun
do parū sanant': et simil'r emorroydibus q̄ sunt in ꝓfundo
ani non est possibilis curatio cū ferro nisi exterius trahāt'.
¶ Et cura emorroydarū per manualē opationē tripliciter
pōt perfici: vno mō per ligationem: alio modo per cauteri/
zationē: et tertio per incisionem: quomodo curetur si cōsue/
uerit ex eis fluere sanguis ex tempore multo et fuerint plu
res: tunc nunq̄z debent omnes curari totaliter. Ait enim
hypo. in affo. emorroydas sanari antiquas: nisi vna relicta
fuerit periculum est ydropem fieri aut maniam aut aliam
egritudinē mel'icam aut malarū et incurabilium. ¶ Dixit
Aui. 17. tertij. cap. de regimine incisionis emorroydarum.
cū sunt emorroydes plures numero: non oportet vt incidā/

De mōis extractionis emorroydarū.

tur oīa simul: imo opꝫ vt audiatᷣ pceptū ypo: ⁊ dimittatᷣ vna ex eis. Et rectiꝰ ē vt curentᷣ icidēdo vnā post vnā si toleratᷣ illō ab ifirmo ⁊ i fine rei dimittatᷣ vna vt currat ex ea sāguis corruptꝰ cꝰ exitꝰ ꝯsuetꝰ ē ei i nā. Et ꝯparās. A. iꝛ pdcōs modos curatōis eaꝝ dixit. rectiꝰ ē vt radix emorroyde ligetᷣ cū filo sirici vel lini vel pilo forti ex cauda eq vel bouis: ⁊ tūc si cadit ꝑ illud bene erit: ⁊ si nō expiatᷣ sup ea icisio cū medicinis icisiuis: ⁊ si nō ꝯferūt icidatᷣ cū ferro: aut cū cauterio. Cū itaqꝫ ꝓponis curare emorroydes ani: tūc siqdē fuerit i ꝓfūdo ani oꝫ vt ex̄ educantᷣ. ¶ Et modi extractiōis eaꝝ sūt multitꝫ de qbꝰ ē sicut Alb. vt ꝑcipias ifirmo vt assellet ⁊ exꝓmatᷣ dōec egrediatᷣ anus ⁊ appareāt. ¶ Et. A. dixit. extractio eaꝝ qn̄qꝫ fit cū istr̄o. sicut. n. fit vētosatio cū igne supra anū dōec egrediatᷣ: ⁊ egressa retineatᷣ foris cū aliq istr̄o. Et si timetᷣ velocitas reditiōis eiꝰ iteriꝰ dimittatᷣ vētosa vna hora dōec apetᷣ ⁊ infletᷣ locꝰ: ⁊ nō redeat ꝓhibēte ꝯponē reditu. Et qn̄qꝫ loco vētose ligantᷣ emorroyde velocitᷣ cū filo ligatiōe ꝓpante iflationē i loco faciēte ꝓꝑ defluxū hūoꝝ ad locū ꝓꝑ dolorē ligatiōis: ⁊ iō oꝫ eē ligatio ista valde stricta: vt dolorē faciat vt tumescāt ⁊ tumefacte exteriꝰ remaneāt. Et qn̄qꝫ fit extractio emorroydaꝝ cū medicis ex̄hētibꝰ sicut si sumatᷣ succꝰ cētauree ⁊ aneti hūidi. i. recētis: ⁊ staphisagria ⁊ ꝯficiantᷣ cū melle ⁊ liniatᷣ cū eis anus: qm̄ facit eas exire ꝓꝑ mordicationē quā iferūt ano: vn̄ conantᷣ ad exꝑssionem vehemētē: aut admīstratᷣ nitrū ⁊ fel thauri: aut nitrū ⁊ piꝑ cū aliq̊ liquore. ¶ Cūqꝫ foris fuerint ⁊ volueris ligare eas aut incidere aut cauterizare: oꝫ priꝰ mūdificationē corporis ꝓmisisse cū flōmia: ⁊ purgationē ꝫm ꝙ reqrit corꝑis dispō. ¶ Dixit. A. ex bōis. s. oponibꝰ in curatiōe ē flōmia basilice añ incisionē ⁊ curationē vt ꝓhibeatᷣ ꝑ eā apatio loci. ¶ Dixit. A. si itaqꝫ volueris vt cadāt emorroydes: tūc liga ꝑuaꝫ ex radice sui: ⁊ magnā ex medietate sui: aut liga magnā ꝫm diuisionē aliā. i. aut supra medietatē eiꝰ aut ifra ipiꝰ medietatē ⁊ liga: vt dixit Serap. cū filo sete aut lini fortꝭ ⁊ fiat ligatura stricta si tolerat infirmꝰ in vnica vice: ⁊ si nō tolerat augeatᷣ strictura vice pꝰ vicē: ⁊ dimittatᷣ donec arescat ⁊ cadat. Inqt Judeus. Et si ligaueris emorroydas ꝯsiderare velis ꝙ nā sit lenis: qm̄ siccitas eiꝰ gn̄at apa ⁊ dolorē vehemētē. ¶ De mō āt incisiōis eaꝝ. dixit Alb. cū apparuerint tibi emorroyde ꝓpera ⁊ suspēde eas cū vncinis: aut tene eas cū vngue tuo apud radices suas: ⁊ si nō retinerentᷣ in eis vncini ꝓꝑ humiditatē eaꝝ ⁊ ipsaꝝ mollificationē tūc cape eas cū pāno asꝑo aut cū coto ⁊ dispoloyde linea sūpto: ⁊ extrahe eas cū digitis tuis. Deīde incide eas ⁊ pꝰ incisionē pulueriza sup eas q̊sdam pulueres calidos. i. acutos vt stēt ei loco cauterij: aut cauteriza eas: deinde cura reliq curatione dōec sanentᷣ. ¶ Dixit. A. fcā incisiōe dimittatᷣ sanguis fluere vsqꝫ quo timeatᷣ debilitas: deinde retineatᷣ sanguis cū medicinis ꝯstrictiuis eiꝰ aut cū acutis vel cauterio: vt dixit Alb. Et si nō fluit sanguis sufficiēter ⁊ tolerat ifirmꝰ vt sanguis educatᷣ cū medicinis aperitiuis orificioꝝ venaꝝ fiat: qm̄ erit rectū: ⁊ si nō timetᷣ ꝙ cadat virtꝰ ex nimio dolore fiatᷣ vt fluat sanguis cū medicis acutis sicut cū succo cepe: qm̄ sufficit in hoc ꝙ si nō tolerat ifirmꝰ ⁊ nō fluit sanguis sufficiēter tunc multiplicetᷣ flōmia basilice. Dixit. A. fac incisionē cum acutiore re ⁊ penetrabiliore. i. cū instr̄o velociꝰ incidente: ⁊ fac incisionē ex radice eiꝰ ⁊ nō incidas aliqd ex eo qđ est ifra ipsum: qm̄ ꝓducis hoc ad nocumēta ⁊ apata magna: ⁊ qn̄qꝫ ꝓducit ad malitiā. i. corruptionē loci ⁊ difficultatem. s. curationis: aut fortasse retētiōis sanguis. ¶ Dixit Alb. si nō tolerat eger aut abhorret incisionē cū ferro: tūc opꝫ vt administres suturā eaꝝ ꝫm hūc modū. Accipe filū inuolutū. i. tortū: ⁊ intromitte ipm in acū. deinde trahe emorroydas ad superiora digitis vel vncino: ⁊ fac acū penetrare ꝑ eā in radice eiꝰ ex ꝑte altera: ⁊ inuolue has duas extremitates fili i inferiori ꝑte acus sup latitudinaliter: ⁊ stringe emorroydā strictura forti: deīde noda filū ⁊ extrahe acū: ⁊ fac hoc idē oibꝰ emorroydibꝰ vna dimissa: vt supra dcm̄ est. Deinde pone desup pānū ifusū in oleo ro. aut aceto: ⁊ ꝑcipe infirmo vt quiescat: ⁊ dimitte ipsum donec cadat: deinde cura donec sanetᷣ.

Incisio āt emorroydaꝝ mr̄icis sic oꝫ fieri. dixit Albu. intromitte mulierē in domū fridā ⁊ ibi fac icisionē: ⁊ cū volūtas fuerit incidēdi eas extēde eas ad exteriꝰ cū aliq instr̄o: aut cū pāno aspero: ⁊ incide eā vel eas ex radicibꝰ suis nō accipiēdo de carne ꝓpria: ⁊ qꝛ ad incisionem ꝯsueuerūt seq duo accidētia ad q̄ oꝫ intendere. s. fluxus sanguinis: ⁊ dolor itēsus ad ꝓhibēdū ne sup̄ueniat fluxus sanguinis supfluus. Dixerunt pulueriza sup locū puluerē incisiuū sanguis sine mordicatiōe. Dixit. A. pulueriza attramētū alumē ⁊ corticē thuris: ⁊ mulier tūc impellat pedes suos ad parieteꝫ aliqualiter subleuatos ⁊ sustentetᷣ sic vna hora aut duabꝰ: deinde fac eā sedere in aq̄ frigida aut fac adherere dorso suo pectini ⁊ mr̄ici pānos infusos i aqs stipticis i frigidatis in niue: ⁊ accipe dixit Alb. farinā ordei: ⁊ confice eā cū melle ⁊ aceto ⁊ fac adherere dorso eiꝰ: ⁊ si cū his absciditᷣ fluxus sanguis bn̄ est ⁊ si nō fac adherere dorso. i. diu vētosas sine scarificatiōe ⁊ māmillis ēt: deinde accipe lanam ⁊ submerge eā in succis stipticis ⁊ vino pōtico sicut in succo arnaglose corigiole millefolij ⁊ similiū. ⁊ fac eā adherere loco incisiōis: ⁊ rege eā oi alio regimine fluxꝰ sanguinis menstrui aut emorroydaꝝ supflui. si āt sup̄uenit dolor vehemēs incisioni emorroydaꝝ ani vel mr̄icis emplastretᷣ. Dixit Judeus cū porris ⁊ butyro. Rasis āt ⁊. A. dixerūt cū cepe aut porro elixato ꝯfecto cū butyro: ⁊ Judeꝰ ⁊ silr̄. A. suffumigetur cū bdellio ⁊ adipe gibbi cameli: aut suppone emplr̄m factū cū pane andache. i. de q̄dā ꝯra: aut alio pane similaceo ⁊ vitello oui ⁊ pauco oleo: ⁊ fiat ei encatisma in aqs in qbus decocta sunt semē lini ⁊ altea ⁊ semē eiꝰ ⁊ porroꝝ ⁊ similia his: pn̄t ēt fieri alia remedia dcā in sermōe. 5. ex his q̄ hn̄t sedare dolorē emorroydaꝝ: ꝙ si nō sedatᷣ dolor ⁊ vides hūores fluere ad locū: ⁊ times aduētū apatis: tūc fac eā sedere i aqs stipticis: ⁊ vtere repcussiuis ꝫm necessitatē curationum emorroydaꝝ tā ani q̄ꝫ matricis. Cū cauterio ꝑt fieri cū igne ⁊ ꝑt fieri medicis acutꝭ. ¶ De cauterio cū igne. dixit. Al. cū nō valet alia curatio tūc cauteriza tribꝰ cauterijs supra inferiorē spōdilē dorsi sub almeidā paꝝ cauterio triangulari: ⁊ vno cauterio sub vmbilico: q̄si duobꝰ digitis: ⁊ si cogitas ꝙ stomachꝰ eiꝰ infrigidatꝰ sit: ⁊ ꝙ cibꝰ eiꝰ non digeratᷣ ⁊ faciē eius vides apari tunc cauteriza ipm sup stomaco cauterio magno circulari: de quo supra dcm̄ est de cauterio stomaci: ⁊ silr̄ cauteriza ipm supra epar ⁊ supra splenē cauterio clauiculi: ⁊ dimitte cauteria apta tꝑe aliq: cauterizatᷣ ēt aliqn̄ ipa emorroys post incisionē de ea factā: vt supra dcm̄ fuit: ⁊ qn̄qꝫ cauteriza ꝑter ꝙ ꝑcedatᷣ incisio igni erga cauteriū ⁊ pōe sup ipsaꝫ ⁊ vltima manū tuā dōec ꝑueniat cauteriū ad orificiū vene ex q̄ fluit sanguis aut vsqꝫ ad radicē eiꝰ. ¶ De cauterio aūt cū medicinis sciēdū est ꝙ q̄dā sunt fortiores: ⁊ q̄dā debiliores. Dixit Raſ. 11. ꝯti. dico ad desiccādū emorroydes hec decoctio bōa erit. ℞. fructuū sauine corticis thuris extremitatū tamarisci panis porcini ciperi ⁊ cornu spine: id est fructꝰ rubi canini: ⁊ coque in aq̄. ⁊ fac ꝙ patiēs in apozimate hoc frequēter ingrediatᷣ ⁊ ipso egrediēte ab eo sparge sup eas de galla ⁊ sale armoniaco: ⁊ expectet tribꝰ horis: ⁊ ⁊ iteꝝ ingrediatᷣ apozima: ⁊ sic sequatᷣ dōec mortificabuntᷣ: ⁊ tūc tollantᷣ cū instr̄o scindēte: aut emplastretᷣ cū porro aut butyro: donec cadāt ꝑ se. ¶ De medicinis aūt fortibꝰ est calcidicon. dixit Aaron spargendum est pluries super emorroydas calchidion donec vrantur: ⁊ ipsis vstis mitigetur dolor earum cum sisamo vsto ⁊ illinitione olei roſ. Dixit Hor. abluatur locus ⁊ fomentetur cum aqua in qua decocti sint porri fermentum alumen: ⁊ calx viua: quoniam proculdubio facit eas cadere. ¶ Dixit. A. puluerizetᷣ sup emorroydā medicina acuta: qm̄ ipsa corrodit eam ⁊ mundificat ipsaꝫ ⁊ apparebit caro sana. s. post mundificationē: ⁊ dixit:

nō ſit medicamē acutū corrodēs niſi cū exiccatiōe.i. paratū in forma ſicca vt in puluere: q̄m eſt leuiꝰ.i. ſecuriꝰ q̄ȝ in forma hūida: ⁊ illud iō q̄r magis adheret ⁊ nō extēdit ad loca vicina: ⁊ de medicinis acutis eſt dabardich qđ fit ex bdellio ⁊ armoniaco diſſolutis ⁊ incorꝑatis cū flore eris: ⁊ ex eis ē alchalchidion factū de calcāto vel arſenico. In fine aūt oꝑationis medicamis acuti denigrat̄ res: ⁊ cadit: verūtñ q̄nq̄ȝ ſequit̄ ad eū dolor vehemēs attrahēs apa: q̄re opȝ vt ſedet̄ dolor ⁊ ꝓhibeat̄ apa. ¶ Dixit. A. ſi dolet ꝑꝑ illud ſedeat in aq̄s ſtipticis: ⁊ curet̄ illud añq̄ȝ doleat fortiter: ⁊ liniat̄ apa cū butyro plīmo poſito ſuꝑ loco: q̄nq̄ȝ tñ nō reſoluit̄.i. non ſedat̄ dolor abſq̄ȝ admiſtratiōe medicine acute.i. fortis ⁊ potētis in ſedādo dolorē ſic̄ eſt medicina ſtupefactiua: q̄re opȝ vt admiſtret̄ ſedato dolore: ⁊ ꝓhibito apate ſuꝑ locū denigratū. Dixit. A. elixet̄ ⁊ nō hr̄ qđ ſit elixādū: ſed oȝ intelligi de porro ⁊ oȝ elixari cū oleo ⁊ ſupponi ⁊ reiteret̄: q̄m ſedat dolorē ⁊ facit eas cadere. Deinde curet̄ locꝰ curatiōe alioꝝ vulneꝝ donec ſanet̄. Eiſdem etiam modis.ſ. ligatione inciſione ⁊ cauſticatione curant̄ ficus ⁊ mori ⁊ omne genus bothor que oriuntur in ano: aut vuluis mulierum.

¶ De ano non ꝑforato ⁊ ragadijs ani ⁊ vulue. Ca. xxxvij.

ulti pueri naſcunt̄ ⁊ ani eoꝝ nō ſunt ꝑforati q̄s opilat ſiphac ſubtile. Dixit Alb. cōuenit obſtetrici vt ꝑforet ip̄m digito ſuo: ⁊ ſi nō ꝑforet ipȝ cū ſpatumuli acuto: ⁊ caueat ne i ꝑforatiōe tāgat locū ani. Deinde pone ſuꝑ ip̄m lanā infuſam in vino ⁊ oleo. Deinde cura cū vnguētis dōec ſanet̄: ⁊ ſi times ne iteꝝ opilet̄ ⁊ ꝯſolidet̄ ſiphac: ⁊ tūc pone in foramine ſaginē de plūbo diebꝰ aliquot ſeu multis ſꝫ neceſſitatē ⁊ auferat̄ q̄ñ puer vult egerere. Et dixit. q̄ñ accidit opil̄o ani ex ꝯſolidatione vulneris aut apatis opȝ vt ſeret̄ illa ꝯſolidatio: deīde curet̄ cū cannula de plūbo: vt dc̄m̄ eſt. ¶ Ragadie vero ani ⁊ matricis tā exteriores q̄ȝ interiores curant̄ cū medicinis: vt dc̄m̄ eſt in ſermonibꝰ p̄cedētibꝰ: verūtñ q̄nq̄ȝ antiquat̄ ⁊ gn̄at̄ in fixuris ipſis cortex qdā ꝓhibens impſſionē medicinaꝝ in ipſas: ⁊ ipſaꝝ ꝯſolidationē: ⁊ in tali caſu dixit Alb. opȝ vt radas cū pūcta ſpatumuli: aut vnguēto donec auferat̄ cortex ille ſuppoſitꝰ eis q ꝓhibet a ꝯſolidatiōe: ⁊ fiant humide donec aliq̄ humiditas ab eis emanat in illa raſione. Deinde cura eas ſꝫm q̄ opȝ donec cōſolidentur. Si tñ non conſolidentur per hoc tunc itera ſuꝑ eas raſionem vehementiorē prima donec ſanguinent̄ multum ⁊ excorientur: ⁊ deinde cura eas donec ſanentur.

De ragadijs.

¶ De cura eminentie vmbilici. Cap. xxxviij.

uando accidit in mirach vētris inflatio: ⁊ tumor ſuꝑuēniēs q̄ q̄nq̄ȝ accidit vmbilico: ⁊ circa ip̄m: ⁊ q̄nq̄ȝ accidit in reliquo vētre vt hypocūdrijs ylijs ⁊ ſumie: ⁊ q̄ū ocūq̄ȝ in aliq̄ dictoꝝ locoꝝ euenerit ab auctoribꝰ vocat̄ eminētia ſiue augmentū ſiue acumē vmbilici: ⁊ q̄nq̄ȝ accidit in inguinibꝰ ambobꝰ vel altero eoꝝ: ⁊ vocat̄ ab eis eminētia: augmentū vel acumē inguinis: ⁊ hoc q̄nq̄ȝ eſt cū deſcēſu inflatiōis ad burſam teſticuloꝝ: ⁊ dicet̄ de ea in ſequēti capl̄o. ⁊ q̄nq̄ȝ eſt ſine deſcenſu aut ꝑuo deſcēſu: de quo dicet̄ in hoc caº. ¶ Et eminētia q̄dē vmbilici vel inguinis multas hꝫ ſpēs. Eſt enī ȝ q̄dā ex ea apoſtemoſa apate molli vel duro: ⁊ eiꝰ cura tradet̄ in tractacu. 5. huiꝰ ſermonis. cuȝ de alijs tractabit̄ apatibꝰ. ¶ Et ex ea eſt q̄ ē ex hūiditate aq̄ſa frigida ꝯgelata inter ſiphac ⁊ mirach: quēadmodū aquoſitas ꝯgregat̄ intra ſiphac in loco vacuo vētris in ydropiſi: q̄ hūiditas aquea q̄ȝuis ſui liq̄ditate ſit apta deſcēdere ad inferiora mirach. tñ aliq̄ñ cōpſſione fc̄a a mēbris nutritiuis in inferioribꝰ mirach appet eius ipreſſio in ſuꝑioribꝰ eius: q̄r in ſuꝑioribꝰ a cōpreſſiōe illoꝝ detinet̄. Et ego hāc eminētiam vidi luce: ⁊ ēt vidi eā hic in q̄dā dn̄a de pallaiconibus. ¶ Et ex ea eſt a carne addita intra in ipſo mirach: aut inter ſiphac ⁊ mirach in vlceribꝰ eius: aut ſine vlcere. ¶ Et ex ea eſt q̄ eſt ex vētoſitate coadunata inter ſiphac ⁊ mirach ipellēte ꝑtes mirach ⁊ in tumorē eleuāte. ¶ Et ex ea eſt q̄ accidit ex ruptura alicꝰ arterie ſiue vene magne in ꝑtibꝰ mirach abſq̄ȝ ruptura ſine ꝯtinuitatis ſol̄one eueniēte in cute ipſius mirach: quēadmodū in q̄buſdā alijs corꝑis locis aliq̄ñ contingit: ⁊ vocat̄ talis eminētia i q̄cūq̄ȝ ꝑte ꝯtigerit corporis emboriſma: ⁊ dicet̄ de eo in tractatu apatis. ¶ Et ex ea eſt q̄ ex ruptura accidit ſiphac: aut eiꝰ mollificatione ⁊ texture relaxatiōe: q̄re ingredit̄ ꝑ eā zirbꝰ: aut inteſtinum ⁊ ꝓpellit mirach: ⁊ in ipſo eminentiā facit: ⁊ iſta ſpēs q̄ȝuis in q̄libet ꝑte mirach euenire poſſit: potiſſime accidit in inguinibꝰ vltra alias ſpēs. ¶ Et his ſpēbꝰ: dixit Pau. aliq̄ñ rūpitur ſiphac i loco vmbilici ſuꝑ. aut relaxat̄ ⁊ igredit̄ rupturā eiꝰ ſuꝑ. aut relaxationē zirbꝰ aut iteſtinū. Et aliq̄ñ accidit abſq̄ȝ ruptura ſiphac ſuꝑ. ⁊ relaxatōe eiꝰ ex frida hūiditate ꝯgregata ibi ſic̄ ē diſpō ydropiſis: aut forte orit̄ ibi vētoſitas expellēs ſiphac.i. mirach: aut forte erit ex ruptura alicꝰ arterie vel vene magne a cꝰ ruptura egredit̄ ſāguis exiēs iter ꝑtes mirach: ex cꝰ exitu ꝑtes extriſece ꝓpellūt̄ extra ⁊ eminent. ¶ Et Alb. tres ſpēs eiꝰ tetigit.ſ. factā ex ruptura vene: ⁊ factā a vētoſitate cāta in mirach aut ſiphac. ¶ Dixit. A. q̄nq̄ȝ accidit ſꝫ ſemitā rupture note.ſ. ipſiꝰ ſiphac ꝑ quā egredit̄ zirbꝰ: aut iteſtinū: ⁊ q̄nq̄ȝ eſt ſꝫ ſemitā ydropiſis.ſ. aſclitis aut tympanitis: ita vt aggreget̄ in loco illiꝰ eminētie aquoſitas vel vētoſitas. Et q̄nq̄ȝ fit cā vene aut arterie.ſ. fracte in loco illo faciētis currere ad ipȝ ſanguinē ⁊ q̄nq̄ȝ fit cā apatȝ duri. ſuꝑ. aut nō duri: aut cā additionis carnis ſub cute mirach. ¶ Sūt ēt eminētie vmbilici ⁊ iguinis alie ſpēs magis accn̄tales dn̄r: quaꝝ aliq̄ ſūit̄ a q̄ȝtitate eiꝰ ſꝫ quā aliq̄ dr̄ ꝑua aliq̄ magna: ⁊ aliq̄ mediocris: ⁊ aliq̄ ſumit̄ a tp̄e eiꝰ ſꝫm quā aliq̄ dr̄ recēs: aliq̄ ātiq̄: ⁊ aliq̄ iter eas media: ⁊ aliq̄ ſumit̄ a ꝯpl̄one ⁊ ꝯpōne infirmi ſꝫ quā dr̄ q̄ aliq̄ euenit in corꝑibꝰ groſſis duris: ⁊ aliq̄ in corꝑibꝰ mollibꝰ teneris: ⁊ aliq̄ ſumit̄ ab etate patiētis ſꝫ quā alia dr̄ euenire infātibꝰ ⁊ pueris: ⁊ aliq̄ adoleſcētibꝰ ⁊ iuuenibꝰ ⁊ alia ſeneſcētibꝰ. ¶ Et ſꝫ oēs has diuerſitates diuerſificat̄ ipſa in facilitate ⁊ difficultate curationis ipſiꝰ. Etenī ȝ q̄ eſt ꝑua ⁊ recēs ⁊ in corꝑe tenero ⁊ etate puerili ⁊ facilis curatiōis: ita q̄ ēt curet̄ ꝑ medicinas abſq̄ȝ manuali oꝑone. Que v̄o eſt eꝯ magna ātiquata in corpore duro ⁊ etate ſenectutis nūq̄ȝ ꝑ medicinas curat̄: ⁊ forte vix ſanat̄ ꝑ manualē oꝑonē ⁊ nō ſine timore ⁊ ꝑicl̄o. Que v̄o eſt iter p̄dictas media mediocrit̄ ſe hꝫ: curabilis enī ē ꝑ manualē oꝑonē: lȝ nō ſine ꝑiculo. ꝑ medicinas v̄o raro aut nunq̄ȝ curat̄: niſi fortaſſe fuerit ex relaxatione ſiphac: ⁊ nō ex ipſiꝰ v̄a ruptiōe. De intētiōe enī ȝ auctoꝝ v̄a diſruptio ſiphac pꝰ etatē pueritie ꝑ medicinas ꝯſolidari nō p̄t. ¶ Inq̄t Halya. 8. practi. iteſtioꝝ eruptio q̄ eſt ſciſſura accidit ſiphac medicaminibꝰ curabilis nō ē. Et itelligūt auctores pꝰ etatē pueritie q̄ñ iā ſiphac ē induratū: q̄m ſiphac ē ſubtile nerueū nō carneū vel carnoſū ineptū fc̄m vniōi ⁊ ꝯſolidatiōi. Que āt ex dilatatiōe ſiphac ꝓuenit ⁊ meatus aut ex raritate ſube eiꝰ q̄ ex hūiditatibꝰ ꝓuenit. dixit Halybab. facile ꝑ medicamia ſanat̄ ſtrigētia.ſ. iteriꝰ ſūpta ⁊ empl̄ata.ſ. exteriꝰ appoſita: ⁊ freni.i. ligature aſtrictionē: ⁊ hanc curantes qdā cuȝ medicinis putant verā ſiphac diſruptionē curaſſe ⁊ errāt: ⁊ ex hoc errore procedunt affirmantes ſe cū medicinis oēȝ ſiphac rupturā curare poſſe. mentiētes in hoc: ⁊ in hunc errorē deueniunt: q̄r non pn̄t diſtinguere inter verā diſruptionem ſiphac ⁊ ipſiꝰ relaxationē ſiue ratificationē: maxīe cuȝ difficile ſit iter eas diſtinguere ꝑꝑ cōicantiā earuȝ in ſignis. ¶ Quidā tñ dixerunt. q̄ vera diſruptio ſiphac tā magna q̄ȝ parua in corporibus humidis ⁊ etatis puerilis añ affrodiſiam curari p̄ōt per medicinas: ⁊ maxime q̄ recēs eſt ⁊ nō diuturna: veꝝ q̄ȝtū eſt recētior ⁊ quāto fuerit in corꝑe magis hūido ⁊ tenero qđ in etate minꝰ ꝓceſſerit tanto eſt abilior ſuſceptiōi curatiōis: ſꝫ q̄cūq̄ȝ fuerit illa ſiue magna ſiue parua in corporibus multū duris ⁊ nō in etate puerili cura

De ſpēbꝰ eius

Que eminentia ſit curabilis ⁊ q̄ non.

tionē nō suscipit p medicinas: sȝ ad curationem eget opone manuali. ❡ Et ex his dicunt appet q̄ sit cā q̄re vna ruptura aliqñ curaṫ in ꝓuectis p medicinas: ⁊ alia ēt q̄ si minoꝛ sit i pueris nō sanaṫ: ⁊ q̄re vna pua nō sanaṫ in ꝓuectis: ⁊ magna sanaṫ in pueris. Et ppea dixerūt. ꝙ sapiēs medic⁹ añq̄ȝ cure onus p medicinā suscipiat dȝ ad oia p̄dicta aduertere: ⁊ cū his ꝯsiderare dȝ regimē patientis p̄teritū an fuerit humectatiuū: an desiccatiuū: ⁊ tp̄s. s. anni p̄ñs ⁊ ꝯstōnē eius: ⁊ hec oia in mente sua ꝯferat: ⁊ ex hoꝝ collatiōe iudicet qs patientiū sit curādus p medicinas: ⁊ qs sit relinquendus.

Signa eminentie zirbose ⁊ i quo dfṫ ab alijs.

Signa gñis nota sūt ex sensu visus ⁊ tactus ⁊ relatiōe patiētis. ❡ Signa aūt sp̄erū sunt. dixit Pau. si ipellēs. s. mirac ⁊ faciēs eminentiā: fuerit zirbus: tūc coloꝛ eius erit ad modū coloris corpis. s. q̄ȝtū ad ip̄m locū qui est silis colori q est in locis circūstātib⁹ eius: idē dixit Alb. ⁊ p hoc nō differt ab ea in q̄ egrediṫ intestinuȝ in q̄ ēt coloꝛ est silis colori corpis. Dixit eniȝ Aui. ꝙ in augmento qd̄ est cā egressionis zirbi aut intestini coloꝛ est sicut coloꝛ corporis ipsius: neq̄ȝ ēt p hoc differūt ambe a fcā a ventositate: in q̄ etiā coloꝛ ipsi⁹ nō pmutaṫ a colore ipsi⁹ corpis: sȝ p hoc signū differūt p̄dicte a fcā ex humiditate in q̄ coloꝛ corporis declinat ad albedinē magis ⁊ luciditatē q̄ luciditas maxie cōp̄hendiṫ cū aspiciṫ in ipsa lumine cādele: ⁊ differūt a fcā ex ruptura arterie vel vene in q̄ pp sanguinē ad lo. cū currē-tē. Dixit Pau. ꝙ coloꝛ loci est ꝺcliuis ad nigriorē. i. ad rubo rē obscuꝝ. Dixit. n. Auicē. ꝙ est sanguinei coloris ⁊ nigri. ❡ Et q̄ est ex zirbo est lenis tactui: ⁊ p hoc non differt a fcā ab intestino: q̄ ēt est lenis tactui: sȝ tñ min⁹ q̄ȝ in fcā ex zir-bo. Et silr̄ nō differt a fcā ex ruptura vene vel arterie aut ab hūiditate aut a carnositate. In his eniȝ oib⁹ repiṫ lenitas in tactu: sȝ aliqualr̄ differūt p̄dicte p hoc signū a fcā ex vētosi-tate in q̄ tact⁹ inuenit aliqualē resistētiā. ❡ Et dixit Pau. q̄ est ex zirbo est diuersi situs. i. in tactu. nā qñ tāgis longius inuenis diuersitatē in maiori leuitate ⁊ minori: ⁊ silr̄ in mi-nori eleuatiōe ⁊ maiori ꝭm ptes diuersas eminētie: ⁊ ꝭȝ hoc signū nō differt ab intestinali nisi q2 in intestinis diuersitas p̄dicta est maioris diuersitatis. ⁊. A. dicit. sit loc⁹ diuisus ꝓ p2ie in ruptura ex itestino. Et ambe p̄dcē differūt ab alijs in qb⁹ nō est diuersitas i situ ptiū. ❡ Et dixit Pau. q̄ est ex zir-bo est sine dolore: ⁊ p hoc signū differt ab itestinali: in q̄ vt dicit. A. vt plꝫ associaṫ doloꝛ qdā. ⁊ silr̄ in alijs sp̄eb⁹ aliq̄-lis doloꝛ repiṫ vt in apostemosa. ❡ Et dicit Pau. tumoꝛ in zirbali nō est multe rotūditatis: ⁊ silr̄ ē rotūditas tumoris in alijs. ❡ Et in fcā ex zirbo vel itestinis dixit Pau. accidit vt magnificeṫ penes itroitū balnei ⁊ fricationē. s. cū molli-ficatiuis: ⁊ hoc hȝ veritatē tā in v̄a disruptiōe siphac q̄ȝ in relaxatiōe ei⁹: veꝝ maioꝛ fit additio in itestinali q̄ȝ i zirbali. Et ppea auctores hoc signū in itestinali appropriauerunt. Et. A. addidit. ꝙ ēt mot⁹. s. corporei fortes addūt ei magni tudinē: p̄parāt. n. mollificatiua ⁊ balneū ad maiorē aptionē ⁊ relaxationē: ⁊ mot⁹ ad maiorē disruptionē: ⁊ p hoc signū differūt p̄dcē sp̄ēs ab oib⁹ alijs in qb⁹ p̄dcā nō faciūt aug-mētū. ❡ Et dixit Pau. cū p̄miṫ manu sup zirbalē redit zir-bus ad iteri⁹: ⁊ tolliṫ eminētia ⁊ ei⁹ redit⁹ est sine rugitu. ⁊ p hoc differt ab itestinali ⁊ vētosa in qb⁹ redit⁹ est cū aliq̄li rugitu: abscōsio tñ itestinalis nō erit semp. q2 aliqñ ꝓhibeṫ ipsi⁹ abscōsio pp replt̄ōnē itestialē. s. itestini ex fecib⁹ vl̄ alijs. Et iō dicit Pau. ꝙ cū p̄miṫ digitis forte absentabiṫ: p hoc signū distigunṫ p̄dcē sp̄ēs a fcā ex hūiditate ⁊ ap̄ate vel car ne orta q̄s cū digitis p̄ssio nō occultat. Fcā eni ex hūiditate nō occultat ꝯpressio nec eius q̄ȝtitatē altera cōpressio fcā cā occultatōis: q2 semp remanet apparēs. Et silr̄ dixit Pau. ꝙ q̄ est ex carne orta aut ap̄ate duro ē sequēs magnitudinē ⁊ formā certā. s. fixā nō pmutabilē. Et zirbalis cū reuertiṫ fa-cilr̄ absentaṫ. Intestinal' v̄o difficulter ⁊ tarde: vētosa v̄o fa ciliter ⁊ celeriter ēt si fuerit magne q̄ȝtitatis. ❡ Et in fcā ex ventositate. dicit Raẜ. ii. ꝯti. si pulsatio desuper facta fuerit audietur q̄si sonitus tympani cū fortitudīe. Dixit. A. ꝙ est ei sonitus tympani ⁊ vox: ⁊ dixit: ꝙ est leuioꝛ oibus alijs.

Cura [...] nose [...] hūoro[...]

Cura eius q̄ est ex carne addita aut hūiditate humorali vel aquea. dicit Alb. opȝ vt ꝯcaues. s. cū spatumu-li ap̄a. i. tumorē ⁊ extrahe carnē vel hūiditatē quā inuenis in eo: ⁊ silr̄ dixit Haly. 9. practice. si caro sup̱addita fuerit: aut hūiditas opȝ mediū ap̄atij ꝯcauare: ⁊ sic ꝙ extra siphac circūpositū est vmbilico educes. Deīde incarna ⁊ cōsolida. Quidā modernoꝝ carnē additā excoriāt i circuitu. ⁊ extra hūt ipsaȝ. ❡ Et in fcā ex hūiditate pforāt totū mirach vsq̄ȝ ad locū aq̄ ⁊ extrahunt eā. Ego aūt vidi hūc casuȝ ⁊ nō fcā aptione post tp̄s est fcā aptio spōte: ⁊ post dies plr̄es multa aqua egressa facta est cōsolidatio. Et inuentiones adduxit. A. ꝙ regimen eius est albezei. i. perforatio ⁊ incisio ⁊ suitio post illud. Et deide cōsolidatio ꝭm curationē alioꝝ vulneꝝ.

Medicie simplices ad ꝯtrin[...] gēdū ⁊ cō solidādū[...] locū.

Anteq̄ȝ aūt cura zirbalis. i. itestinalis ponaṫ sciënduȝ ꝙ ipsi⁹ sūt cāe intrinsece ⁊ extrinsece: ⁊ intrinse ce qdē sūt multa stomaci ⁊ intestinoꝝ replt̄ō ex cibarijs aut fecib⁹ aut vētositate q̄ rarificat ext̄ēdēdo siphac: ⁊ qñq̄ȝ frā gunt aut multa humiditas ad siphac: ⁊ ptes circūstātes de fluxa q̄ relaxat ⁊ mollificat ip̄m. Extrīsece sūt laboꝛ multus vociferatio clamoꝛ cāt⁹ risus mult⁹ flet⁹ casus vel percussio pōderis grauis eleuatio aut delatio vl̄ iactatio sicut lapidis vel ferri scissio lapidū vel lignoꝝ salt⁹ insuauis eq̄tatio mul ta exp̄ssio in emittēdo fecū egōnē aut vrinā multa sternuta-tio freq̄uēs tussis mult⁹ coitus multus ⁊ freq̄uēs vsus cibo rū vētosoꝝ multa anhelit⁹ retētio: ⁊ silia his vt vētus fortis cōpressio fcā ab hoīe violēter aut a re graui ⁊ subita ⁊ vehe mens cōmotio nutritiuoꝝ vt in patibulo sepe ꝯtingit ⁊ ma xime dixit Raẜ. ii. ꝯti. Accidit ruptura siphac qñ p̄dcē cāe occurrūt corpori post multā repletionē. tūc eniȝ accidit si-phac scissio sicut accidit vesice inflate ⁊ tēse qñ fit sup eā vio lenta cōpressio: ⁊ hec qdē passio plīmū accidit pueris ꝓpter multā humiditatē eoꝝ mollificantē ⁊ relaxātē ⁊ multā ven tositatē eoꝝ extēdētē: q̄ humiditas ⁊ vētositas in pueris ꝓ pter gulositatē multiplicaṫ ⁊ indigestionē ad qd̄ coadiuuat inordinat⁹ motus ipsoꝝ. ❡ Et cura hui⁹ egritudinis i gñā li triplici pficiṫ istr̄o. s. dieta potiōe chirurgia. ❡ Et dieta q dem ꝯsistit in abstinētia ab aere frigido vētoso: aut grosso ⁊ extremoꝝ frigiditate ⁊ ab oi forti motu aiali ⁊ corporeo: ⁊ maxime ab eis q dicti sunt in causis hui⁹ egritudinis ⁊ a balneis mollificatiuis. vt eniȝ supra patuit mollificātia oia augmētant hāc rupturā: ⁊ ab oib⁹ cibarijs digōnis diffici-lis: ⁊ his oibus qbus mollificaṫ vētositas aut humiditas ventosabilis aut nauseatiuā satietatē gñantibus: ⁊ a cibis multū vnctuosis relaxātibus mēbra: ⁊ a piscibus lacunali-bus ⁊ anguillis ⁊ a lacte ⁊ caseo: ⁊ quāuis dcā debeant esse humefactiua: hoc erit maxime cū fuerit ex cibarijs multi ⁊ boni nutrimēti. i. nō multe q̄ȝtitatis qm̄ oēm repletionē vi-tare opȝ ⁊ abstinere oino a potu aque ⁊ aceti: sȝ sit pot⁹ ei⁹ vinū rubeū clarū ad pōticitatē decliue parūper limphatū: ⁊ abstineat ab acutis ⁊ multū salsis ⁊ declinet ad pōtica ⁊ sti ptica nisi vētris ꝯstipatio affuerit: quā summo ope vitare oȝ: sint etiā cibaria parata assa in veru vel in testulis aut pastil la nisi natura ente stricta qm̄ elixa tūc ꝯueniūt magis. Coy tus ēt fugiaṫ q̄ȝtū possibile est. Et si aliqñ p lōga interualla ad eū accesserint nō sit illud supra cibi repletionē: ⁊ fiat a p̄ dictis oib⁹ custodia oīmoda: qm̄ si inducere p̄nt rupturam in nō ruptis q̄ȝto magis augere p̄nt iaȝ factā ⁊ a sanatione ꝓhibere. ❡ Cura v̄o p potionē qñq̄ȝ vertiṫ ad cām qñq̄ȝ ad morbū: ⁊ qñq̄ȝ ad accidēs. Et que vertiṫ ad cām extrinsecā qdē si affuerit abijcit ⁊ ꝓhibet. intrinsecā vero diuertit di-gerit ⁊ euacuat. Et ex diuertētibus simul ⁊ eūantib⁹ maxi-me vtilib⁹ est vomitus mediocris si nō cū multa difficulta-te ꝓuoceṫ. est enim vomitus multū difficilis vitandus pp agitationē ⁊ cōmotionē quā efficit: ⁊ ex diuertētibus simul ⁊ eūantib⁹ sunt clisteria q̄ in principio debēt fieri leuia: ⁊ in

De diet[a]

Medicie ꝯposite in[...] tus sumē[n]de.

De potio[...]ne.

processu

ꝓcessu acuta:⁊ ex diuertentib⁹ sunt fricationes supioꝝ extremitatū ⁊ appōnes ventosaꝝ in spatulis ⁊ dorso ⁊ naticis. ℭ Digerēs mā̄ʒ est sirupus potissime:q sic fit. ℞. camedreos serpilij ꝓprie montani ⁊ radicis celidonie cyperi ruthe menthe mellisse nepite giutarie quā nr̄o ydiomate herbā trencā dicim⁹ radicū serpētarie maioris vl' minoris. añ. M. j. decoquāt in aq̄ vsq3 ad medietatē ⁊ colent ⁊ ad oēs duas libras p̄dicte decoctionis ponat lib. j. mellis:aut çuccari ⁊ decoquat ad ꝑfectionē sirupi dosis ei⁹ est. ʒ. ij. cū totidē decoctiōis camedreos. ℭ Sirupo aūt ꝑ plures dies sumpto ⁊ digesta mā̄ euet ꝓprie cū el'ario indo qd̄ euat mās humidas ⁊ viscosas ⁊ vētosas a ꝑtib⁹ stōi ⁊ intestinoꝝ. Et reiteret ista euatio ſm necessitatē ⁊ in fine couenīūt diuretica medie acuitatis. ℭ Et post diminutā bn̄ mā̄ʒ in cōsūptione reliquiaꝝ ꝯueniūt opiata fermētata:⁊ maxie thiriaca ꝑ interualla sūpta cū vino rubeo aut cū vino decoctionis serpilij. Et scias ꝙ euatio maxie nec̄ia est in eminētis relaxationis. In eminētia v̄o disruptionis nō sic nec̄ia est nisi cū q̄rit in eminētia curatio ꝑ icisionē. ℭ Intētio v̄o q̄ respicit morbū aut ꝑtes sipbac relaxatas ꝯfortat ⁊ ꝯstringit aut partes ei⁹ solutas vnit ⁊ ꝯsolidat:⁊ iplet ista intētio cū medicis ⁊ interi⁹ sumptis ⁊ exteri⁹ applicatis:⁊ iste sunt simplices ⁊ cōposite. ℭ Et iste simplices medicie sūt sumēde ꝑ os. s. cōsolidata maior ⁊ minor ⁊ media ⁊ ꝓprie radix eaꝝ recēs ⁊ sicca cū comedit aut bibit:⁊ succus ei⁹ sil'r bibit⁹. ⁊ succus burse pastoris bibit⁹:⁊ puluis stipticus. al's. stipitū serpilij montani est multū vtilis:⁊ sil'r succus barbe hyrcine sūptus cū vino stiptico ⁊ acatia sil'r ⁊ fruct⁹ rubi canini in vino bullit⁹ cū bibit vinū illud ⁊ fruct⁹ corni ⁊ succus camedreos bibitur crudus sicut exprimitur:sil'r aq̄ decoctionis bibita.

Medicie simplices ad ꝯstringēdū ⁊ cōsolidādū loci.

ℭ Medicine simplices appropriate que couenīūt intus ⁊ extra sunt cauda eqna, q2 qn̄ folia ei⁹ bibunt cū aq̄:⁊ fit emplastrū cū eis curāt rupturā. Et sil'r succus ei⁹ ⁊ radix ipsi⁹ est melior ⁊ pilosella ⁊ nux cypressi viridis cū bibit pistata cū modico vino:⁊ empl'ata mixta cū succo ipsius cypressi: curat sil'r rupturā:⁊ nux ēt cypressi sicca ⁊ pulueriçata valet, ⁊ radix burse maioris valet bibita ⁊ empl'ata:⁊ radix sigilli salamonis, ⁊ radix iactee siue cordis porcini:⁊ radix ꝑice:⁊ herba gerens fragra ⁊ edera terrestris:⁊ sil'r radix sigilli sancte Marie:⁊ pili leporis incisi minutatim ⁊ ꝯfecti cū melle multū cocto ⁊ cū sumunt reducti in formā pillularū:⁊ ēt exteri⁹ applicant mirabil'r sanant rupturas. ℭ Et ex cōferentib⁹ interi⁹ ⁊ exteri⁹ sunt mumia ⁊ mastix:⁊ squinantū ⁊ galla imatura:⁊ gūmi arabicū:⁊ sanguis draconis: ⁊ bolus armen⁹:⁊ terra sigillata:⁊ lapis ematitis:⁊ alia similia istis. ℭ Et medicie simplices ꝯueniētes exteri⁹ approximate sūt cicuta. nā cū folia cicute fetide trita torrefacta super tegula cal'a ⁊ empl'ata spatio triū dieꝝ a. x. vsq3 ad. xx. curāt oēm rupturā. Et lumbrici terre. nā qn̄ cū eis fit empl'ʒ multis dieb⁹ sanāt eā:maxie si tūc sumant pill'e facte de pilis leporis suprapositē ⁊ celidonia. Nam dixit Ras. ꝙ qn̄ fit sessio in aq̄ decoctionis ei⁹ sanat exitū vmbilici. Et dicit radix cōburat lupini. s. amari cuʒ petijs pāni lini postea cinis ille sumat ⁊ cū vino rubeo stiptico misceat ⁊ sup stuppis ponat:⁊ sic loco applicet.

Medicie ꝯposite intus sumēde.

ℭ Medicine int⁹ sumēde cōposite multe ⁊ varie sūt. Dixit Dio. cōfice el'ariū ex stercore leporis cū melle multū cocto:⁊ da ex eo frequēter ad modū fabe. nā mirabil'r cōsolidat rupturā. ℭ Electuariū de anagalico silvestri multe vtilitatis sic fit. ℞. radicū ei⁹ bn̄ decoctaꝝ in vino austero:⁊ postea optime ꝯtritaꝝ ⁊ mellis dispumati. añ. lib. ij. ⁊ coquant lento igne vsq3 ad ꝑfectionē:⁊ tūc supponatur puluis:q sic fit. ℞. san. dra. ʒ. ʒ. masticis:⁊ piloꝝ leporis incisoꝝ. añ. ʒ. ij. ⁊ gūmi arabici. ʒ. ij, lapidis ematitis. ʒ. j. nucis cypressi. ʒ. ij. gar. macis cinamomi nucis mus. añ. ʒ. iiij. piperis çiçi. ⁊ croci. añ. ℈. j. ⁊ bn̄ incorporent. dos ei⁹ mane ⁊ sero. ʒ. ʒ. cū vino rub. ℭ Gentilis cōposuit pill'as quas dicit esse mirabiles i cōsolidatione inuiscatiōe ⁊ ꝯgregatiōe ꝑtiū disiunctarū que terminant curationē tanq3 exn̄te interi⁹ aliquo manuali opante q̄ sic fiūt. ℞. rasure vel limature ferri. scl3 calibis. ʒ. ʒ. piloꝝ leporis minutissime incisoꝝ. ʒ. iij. nucis cypressi mumie san. dra. ypoqstidos olibani acatie. añ. ʒ. ij. nasturtij dragagāti myrrhe ciperi. añ. ʒ. j. terant ⁊ cōficiant cū succo ꝯsolide maioris vel lecteo. al's. iactee nigre, ⁊ est cameleonta nigra:aut cū aq̄ fluente ex viridi ligno cerui cū adurit:q2 est p̄cipui iuuamēti. Dos. eaꝝ est a. ʒ. ij. vsq3 ad iiij. sumunt de sero sine cena:s3 oʒ vt in nocte q̄ sumunt tenere sup loco fracture magnetē sufficiētis magnitudis lenē ⁊ applanatā sup carne nuda nullo mediāte. nā ipse magnes superpositus ipso cōtactu spūs inficit fluētes ⁊ refluētes ꝑ mēbra adinuicē cōspirationē hn̄tia ⁊ cōtinuat ei⁹ vt⁹ attractiua ꝑ eos tanq3 ꝑ mediū vsq3 ad ferrū ꝙ in dictis pill'is cōtinet:q̄re inficit ip3:vn̄ mouet quocūq3 mō vt ꝯiungat magneti vt ꝑficiat ab ipso ⁊ comitant ip3 ferrū relique medicine ꝯpōnē ipsaꝝ pillulaꝝ igrediētes ex ꝯn̄tia bone mixtionis ipsaꝝ cū illo. Cūq3 ad locū ꝑueniūt solutū opant i eo solutā adherētiā, q̄ nec tā velociter nec tā ꝑfecte delegarent a nā ad locū ip3 sine a pēdiculo magnetis:⁊ his pill'is cū applicatione magnetis pluries vtendū est donec ꝑfecte curet loc⁹. ℭ Et dixit Gētilis pill'e valētiores predictis sic fiunt. ℞. limature ferri. ʒ. j. piloꝝ leporis pulueriçatoꝝ. ʒ. ʒ. nucū cyp̄ssi. ʒ. iij. mumie san. drac. olibani. añ. ʒ. j. ꝯficiant cū succo millefolij ⁊ approximent vt supradicte. ℭ Electuarium ſm Gentilē optimuʒ. ℞. gario. cinamomi çiç. macropipis. añ. ʒ. ʒ. thuris masticis sang. drac. nucis cyp̄ssi balaustie. añ. ʒ. ij. ꝯsolide maioris ⁊ medie iactee nigre sicce. añ. ʒ. ʒ. seis plātaginis lētiū mirti. añ. ʒ. j. cyperi. ʒ. ʒ. çuccari qd̄ sufficit dos. a. ʒ. ij. vsq3 ad. iiij. ℭ Aliud el'ariū boni saporis ⁊ multe operationis sic fit. ℞. radicis ꝯsolide maioris acori. añ. lib. j. radicis sigilli salamonis vel burse maioris ⁊ radicis caude eqne. añ. lib. ʒ. mellis lib. iij. sint radices decocte bn̄ in vino stiptico ⁊ ꝯtrite optie ⁊ cū melle decocte ⁊ in fine decoctionis misceāt cū eis spēs q̄ sic fiūt. ℞. nucū cyp̄ssi. ʒ. ij. piloꝝ leporis. ʒ. ʒ. masticis corallis. mumie. terre sigil. cinamomi. añ. ʒ. iij. gūmi nucis indie calami aroma. cassielig. añ. ʒ. ij. dos a. ʒ. ij. vsq3 ad. iiij. cū vino d̄coctiōis nucis cyp̄ssi. ℭ El'ariū vtile ⁊ exp̄tū. ℞. succoꝝ millefolij ꝯsolide maioris ⁊ medie corrigiole plantagis cameleōte nigre caude eqne pimpinelle volubilis minor. sigilli sancte Marie. añ. ʒ. iiij. mellis. lib. iiij. ʒ. decoquant succi p̄dicti depurati cū melle vsq3 fere ad succoꝝ ꝯsūptiōeʒ. postea d̄ponant ab igne ⁊ supimmisceat puluis:q sic fit. ℞. fauciū lucij piscis magni ꝯbustaꝝ san. dra. lapidis ematitis olibani masticis mumie piloꝝ leporis nucis cyp̄ssi boli ar. coralloꝝ sqnāti gar. macis. añ. ʒ. iij. cum vino pontico. ⁊ de ꝯferētib⁹ est puluis:q sic fit. ℞. radic. ꝯsolide maioris ⁊ minoris siccaꝝ ⁊ radicū sigilli sancte Marie siccaꝝ ⁊ radicū burse maioris siccaꝝ millefolij sicci pimpinelle sicce. añ. ʒ. ij. boli ar. piloꝝ leporis nucis cyp̄ssi ros. gūmi ar. dragagāti gar. macis. añ. ʒ. ij. masticis mumie cina^{mi}. añ. ʒ. ʒ. ⁊ dos ei⁹ est. ʒ. j. cū ouo sorbili aut cū vino pōtico vel cū aq̄ plantagis.

Medicie ꝯposite ex extra applicāde.

ℭ Medicie v̄o ꝯposite approximāde ab ex̄ multe valde sūt, s3 ego elegi ex eis q̄sdā mihi magis appropriatas. al's. appropriatas ex eis q̄ ꝑtes relaxatas ꝯstringūt ⁊ solutas ꝯglutināt ex qb⁹ est ēpl'ʒ qd̄ sic fit. ℞. gūmi ara. dragagāti masticis boli ar. san. dra. glutis pisciū. glutis de corijs boū. añ. ʒ. ij. thuris. ʒ. iij. picis grece. ʒ. j. picis naualis. ʒ. ij. mumie. ʒ. iij glutis carpētarioꝝ. ʒ. ʒ. liq̄fiāt pix naual' ⁊ greca ad ignē:⁊ cū liq̄facte fuerint addant glutina, ⁊ eis liq̄factis ⁊ incorpatis deponant ab igne ⁊ supponat puluis abarū reꝝ ⁊ bn̄ incorpent ⁊ cū ifridari ceperint fiat ex eis magdaleon manib⁹ ꝑus ol'. ro. iunctis ⁊ cū nec̄e fuerit extēdat ex eo sup corio vel pāno firmo tāte q̄ʒtitatis ꝙ ꝯtineat totuʒ locū ⁊ aliq̄ʒtulū salis in circuitu ipsi⁹. ℭ Aliud empl'ʒ sic fit ꝯtere semē psilij. ⁊ infūde ip3 in aq̄ pluuiali calefacta aut in aq̄ decoctionis caude eqne ⁊ ꝯsolide ⁊ dimittat in ea donec

ingrosset̃ ꝛ pinguescat: ꝛ cũ ingrossata fuerit aqua supadde puluerẽ squinãti gallaꝝ balaust. psidie ꝛ nucũ cypressi ꝛ emplastret̃ locus cũ eo. ℭ Aliud bonũ. ℞. armoniaci. ℥. ſ. sarcacolle. ℥. ʒ. gũmi ara. ʒ. iij. pigule albe rasine pini picis grece. añ. ʒ. ʒ. infundant̃ h̃ oĩa in aceto acerrimo ꝛ dimittant̃ p dies. iiij. postea dissoluant̃ ad ignẽ semꝑ cũ spatula miscẽdo ꝛ cũ dissoluta fuerint ab igne remoueant̃ ꝛ cũ spatula ducãtur vsqȝ ad infrigidationẽ. ℭ Aliđ. ℞. puluis ambrosie caude equine ꝯsolide domestice ꝛ siluestris. añ. par. iij. mumie thuris masticis. añ. par. iij. ꝯponãt̃ ꝛ emplent̃ cũ eo oĩ die vsqȝ ad. xv. vel. xx. dies ꝛ interim oĩ die mane ꝛ sero bibat ciatũ vnũ vini bulliti cũ puluẽ supradcãꝝ herbaꝝ. ℭ Aliđ emplr̃m bonũ ꝛ vtile. ℞. armoniaci galbani masticis terbentine gipsi litargirij gallaꝝ lũbricoꝝ terre picis naualis colofonie myrrhe olibani visci q̃rcini aloes aristol. lon. ꝛ rotũ. boli ar. ꝯsolide maioris psidie balaustie. añ. ℥. ʒ. vrine puerorũ lib. j. sepi yrcini lib. ij. pellis arietis recẽtis in aq̃ ꝛ aceto fortissimo decocte vsqȝ ad totalẽ liquefactionẽ lib. ij. cere rubee. lib. ʒ. dissoluẽda dissoluant̃ in vrina: ꝛ eis dissolutis addat̃ glutẽ pellis p̃dicte ꝛ misceant̃. postea ab igne deponantur ꝛ addat̃ puluis aliaꝝ reꝝ ꝛ malaxet̃ donec infrigident̃. ℭ Predicta empl̃a supponi debẽt tota pus çirbo vel intestino ad interi⁹ vẽtris intromisso ꝛ oȝ desuꝑ ligatura fieri firmiter illud tenẽs: ꝛ boᵐ ẽ interiȝ vt iaceat resupin⁹ vel saltẽ iaceat ocio ꝛ quieti iuxta posse. ℭ Ampli⁹ in sequẽti caᵒ ponent̃ empl̃a alia vtilia ad herniã intestinalẽ q̃ ad hũc locum pñt afferri: sicut q̃ in h̃ caᵒ posita sũt illi ẽt ꝯueniũt: ꝛ dicent̃ ẽt in sequẽti caᵒ, q̃ iplent intẽtionẽ curatiuã habendaȝ erga accidẽtia: qm̃ hec ꝛ illa in vnum cõmunicant.

Cura per incisionẽ.

ℭ Cura v̊o eminẽtie vmbilici ꝛ iguinalis per chirurgiã qñȝ implet̃ ꝑ incisionẽ: ꝛ qñqȝ per cauteriũ ꝛ modus incisionis eius est iste. Dixerũt sapiẽtes. Paulus Antilis Haly. Albu. ꝛ Aui. Precipe infirmo vt surgat ꝛ stet erectus ꝛ extẽdat totũ corp⁹ inclinãdo se retrorsuȝ q̃ȝtũ põt ꝛ retrahat anhelitũ ad se ꝛ cõtineat ip̃ȝ tãdiu donec appareat augmẽtũ siue eminentia qñqȝ iuxta dictã figurã meli⁹ manifestabit̃ totũ illđ: ꝛ cũ manifestũ fuerit tũc signa in vniuerso circuitu ei⁹ cum attramẽto siue encaustro. Deinde p̃cipe ei vt iaceat suꝑ dorsum suũ. s. suꝑ disco: ꝛ liga ip̃m aut habeas duos ministros fortes: quoꝝ vnus stet suꝑ crura sua ꝛ teneat ea firma: ꝛ alter stet suꝑ brachia ꝛ pectus vt nõ valeat se mouere cũ opõnẽ feceris. tũc incide cũ spatumuli lato flobotomo vel pilo mirach ꝑ totũ circuitũ signi qđ fecisti p̃ter ꝙ icidas aliqđ de siphac qđ est sub mirach. Deinde infige in meᵒ mirach illius in circuitu cui⁹ incidisti sarmata. i. musculũ vel vncinũ ꝛ infige ip̃ȝ suꝑ mirach solũ. quasi dicãt. nõ ꝓfundes in infixiõe vncini vt nõ accipias cũ eo qđ sub siphac est. s. nȝ çirbũ neqȝ ĩtestinũ. Deinde accipies duas ac⁹ magnas lõgas ꝭȝ q̃ȝtitatẽ ipsi⁹ ꝑtis mirach circũcisi ꝛ plus ꝛ itromitte i vnã quãqȝ acũ filũ duplicatũ ꝯtortũ forte aut cordulã de sirico: ꝛ intromitte acũ vnã in ipsuȝ mirach ex vna ꝑtiũ incisionis quã fecisti in circuitu ꝛ fac eã penetrare ꝭȝ rectitudinẽ ad aliã ꝑteȝ illi⁹ icisionis oppositã ꝑti in qua intromisisti acũ: deinde intromitte eodẽ mõ acũ aliã ex altero latere: ꝛ fac silr̃ penetrare vt obuient sibi acus siue fila ipsa ꝭȝ crucis figurã: ꝛ intromissio ipsaꝝ acuũ sit sub ipso mirach solũ cauendo ne acus obuiet alicui ꝯtento sub ipso mirach. s. neqȝ siphac neqȝ çirbo neqȝ intestino: ꝛ ad h̃ vt magis caute h̃ facere possis sub leua ꝑtẽ ipsi⁹ mirach circũcisaȝ trahẽdo eã supi⁹ cũ vncino quẽ in ipsã infigisti ꝛ extrahe acũ ꝛ dimitte q̈tuor extremitates fili vel cordule eq̃les. Deinde liga cũ eis in circuitu dimisse ꝑtis subleuate ligamẽto stricto. sit tñ nodus ligamẽti arcocati: vt dixit Haly. nodo currenti quẽ nr̃o ydiomate ad riscorsoriũ dicim⁹; ꝛ fac vt cadat ligatio ad lacertũ iuxta lacertũ q̃ȝto plus fuerit pol̃e: ꝛ hic nodus iõ fit vt si volũtas fuerit soluẽdi ip̃ȝ facilr̃ soluere possis. Facto nodo dicto incide ex vna parte illi⁹ ꝑtis mirach circũligate faciẽs fixurã tãte q̃ȝtitatis ꝙ ꝑ eã possis intromittere digitũ tuũ indicẽ ꝛ itromitte ip̃ȝ ꝑ eã ꝛ quere an inuenias çirbũ aut intestinũ cũ filo alligatis: ꝙ si inueneris illic intestinũ solue ligaturã: ꝛ repelle intestinũ ad interiora vẽtris: deinde stringe filuȝ nodo firmo. Si aũt inuenias çirbũ nõ repellas ip̃ȝ ĩteri⁹: sed liga ip̃ȝ ꝛ amputa qđ supeminet ex eo ꝛ siue q̃ ibi sũt vene magne aut arterie cauẽdo sãguis fluxũ ẽt cauteriçãdo si nec̃iuȝ fuerit: deinde dimitte locũ ligatũ stricte donec mũdificet̃ caro ipsa ligata ꝛ cadat per seipsaȝ aut incide ipsaȝ qñ subtiliat̃ ꝛ mortificat̃. Deinde cura locũ cum eo qđ opȝ ex vnguẽtis ꝛ alijs donec ꝯsolidet̃, caue tñ ne fiat ꝯsolidatio dum vulnus fuerit adhuc cõcauũ, ꝛ nõ sufficiẽter repletũ ne remaneat cicatrix ꝯcaue. silr̃ stude ne ꝯsolides añqȝ sic ꝓcedas ad exteriora ne fedũ remaneat silr̃ eminẽs reliquo vẽtri. ℭ Quidã aũt modernoꝝ dixerũt. ꝙ signato loco ꝛ ligato institis patiente aut a viris fortib⁹ retẽto ponat minister suũ digitũ super locũ rupture tenẽdo firmiter vt nõ exeat intestinũ, ꝛ tũc incide cũ spatumuli: vel pilo cuteȝ mirach suꝑ loco signato totũ eq̃lr̃ donec peruenias ad rupturã siphac: ꝛ ea inuenta sue siphac ꝓut dicet̃ in cura vulneꝝ mirach penetrantiuȝ: ꝛ postea cura eã cura illoꝝ. ℭ Qȝ si eminẽtia vel ruptura fuerit in inguinib⁹ p̃ter ꝙ descẽsus fiat in bursaȝ testiculoꝝ aut ꝑua valde: tunc mod⁹ curationis ei⁹ ꝑ icisionẽ ꝭȝ intẽtionẽ ipsoꝝ auctoꝝ est vt facias infirmũ ambulare, ꝛ si necesse est saltare vt tibi manifestet̃ bñ tot⁹ loc⁹ eminẽtie eius ꝛ signa locũ, deinde fac ifirmũ iacere suꝑ dorsum suũ inter manus tuas ꝛ p̃cipe vt liget̃ vel teneant̃ a ministris: deinde locum seca rupture eminẽtie sectione ꝑ latitudinẽ tẽdẽte ꝭm q̃ȝtitatẽ triũ digitoꝝ, deinde excoria mirach donec siphac vel didimus appeat: ꝛ tũc si aliqđ ex intestinis extra siphac fuerit reduc illud in locũ suũ, ꝛ si nihil ex eo ex̃ fuerit, aut si reduxisti ip̃ȝ sit pñs aliqs minister q iponat extremũ instr̃i radij siue in egessi vsqȝ suꝑ siphac vt intus cõtineas intestinũ ꝛ probibeat ipsuȝ ab exitu: deinde opȝ vt suas vtrũqȝ latus siphac siue didimi sutura firma: ꝛ h̃ facias tenẽte ministro ꝯtinue dictũ instr̃m, cũqȝ suisti tũc extrahe instr̃m ꝛ nõ incidas ex siphac aliqđ oĩo, deinde cura vulnus cura vulneꝝ mirach penetrantium. ꝯtrahetur enim tunc siphac ꝛ non addet̃ inguinis rupture, toto tamen tempore cure opȝ vt iaceat infirmus resupinus donec sit perfecte sanatus.

ℭ Cura v̊o eminẽtie vmbilici vel inguinis ꝑ cauteriũ actuale fit ꝭm hunc modũ. ℭ Dixerũt sapiẽtes. cũ accidit ruptura in vmbilico aut reliquo ventre: ꝛ est incipiẽs ꝛ vis vt nõ addat̃ tunc cauteriça rupturã cauterio rotundo ꝭm q̃ȝtitatẽ rupture: ꝛ sit illđ qđ adurit̃ ex cute mirach sicut tertia ꝑs eius. Deinde cura vulnus: sicut opȝ: quia nõ vltra addetur. Cura pe[r] cauteri[ũ]

ℭ Dixit Albuc. ꝙ iam dixerũt qdã ꝑmoꝝ auctoꝝ ꝙ cauteriçet̃ rupturã cauterio triangulato. signat̃ enim locus cum encaustro: ꝛ ponit̃ linea que est ꝭm latitudineȝ trianguli in latere supiori rupture ꝛ linea altera ad inferius, deinde d̃pone manũ tuã in medio cũ cauterio clauili, sed cauteriũ ꝑmũ est leuius ꝛ melius. Eodẽ mõ põt cauteriũ fieri suꝑ eminentia inguinis. Et dixit Albuc. ꝙ cura dictaꝝ eminentiaꝝ per dictũ cauteriũ est melius ꝛ securius ea que fit per incisionẽ. ℭ Qȝ si infirm⁹ ferrũ timuerit ꝛ ignẽ tũc cures eminẽtiam vmbilici cũ cauterio potẽtiali ꝑꝑato ꝭȝ formã circuli, vt dictũ est in actuali. ℭ De mõ aũt cauteriçationis eminẽtie vmbilici cũ cauterio potẽtiali dixerũt qdã. signa locũ cũ encaustro, d̃eide in loco vbi signasti sub ruptura pone, meⁿᵃᵐ cauteriçãtẽ dõec ꝯburat̃ cutis: deide ꝓcede cũ mollificãtib⁹ donec escara cadat, deide respice ꝛ si nec̃iuȝ ẽ itera medicamẽ: ꝛ h̃ totiẽs fiẽdũ ẽ dõec os pectinis ꝯseq̃ris, bonũ ẽ tñ vt q̃ȝdiu nec̃iuȝ fuerit iterare medicamẽ vt aliqđ d̃ pñti escara dimittat̃ ne cadat medicamẽ acutũ suꝑ carne viua penit⁹, ꝛ h̃ vt leui⁹ toleret̃, ꝛ escara vltima sublata totalr̃ cura vuln⁹ cũ carnẽ generãtib⁹ q̃ȝ citi⁹ illđ facere poteris, deide locũ cauteriça, interiȝ tñ ꝯtinue eger supin⁹ iaceat vt ẽt supradcm̃ est.

¶De curatione hernie siue ramicis. Cap. xxxix.

Ernia siue ramex: vt dicit Ga. in lib. d̄ apa tibꝰ ⁊ ponit̃ a Rabi. 23ª particula. a modernis appellat̃ oē apa siue ois tumor ⁊ infla tio accñs iuxta testiculos sup. s; nō recte. ⁊ ppea ab eis çirbalis ⁊ intestinalis descēsus in oseuz siue bursaȝ testiculoꝝ hernia vocat̃: ⁊ nos pcedamꝰ de her nia ꝑm hūc vsuȝ q saltē ad pñs cōis est oibꝰ. ¶Sciendū est igit̃ ꝙ septē ponūt̃ eē spēs ramicis siue hernie. s. çirbalis in testialis aq̄sa hūoral̃ siue saniosa vētosa carnosa ⁊ varicosa.

Septē sūt spēs ramicis siue hernie.

De zirbali ⁊ intestinali. dixit Auic. tertij. 22ª ruptura q̄ a qbusdā dr̃ crepatura fit per solonem pāniculi ⁊ didimi singularitate sua siue talis solo sit vā dis ruptio ꝯtinuitatis siue sit solo ip̄prie dicta q̄ est dilatatio ⁊ amplificatio meatꝰ ipsiꝰ didimi q d; esse strictꝰ ꝑ; nām. ⁊ ppea subdit Aui. ꝙ illa solo singul̃r didimi fit aut pp fixurā eiꝰ: quē. s. fixū ⁊ ruptū exñtē penetrat. i. ad penetrationē pa rat. vel quē. i. pp quē. s. meatū penetrat. i. descēdit corpꝰ qd̄ fuit cōp̄rehēsuȝ in eo. i. supra eū añ scissurā. s. çirbꝰ aut inte stinū: aut fit illa solo didimi pp dilatationē stricture in mea tu ipsiꝰ didimi aut solonē. i. relaxationē eiꝰ. ⁊ subdit. ꝙ qd̄ cūq; dictoꝝ modoꝝ penetratiōis sit çirbꝰ vel intestinū gue nit ad testiculos tūc noiat̃ ramex aut hernia. Qz aūt. s. de tu more burse testiculoꝝ aut stāte iuxta testiculū est p̄ter hoc. i. p̄ter dictū modū noiat̃ hernia. s. ramex noie cōitatis. i. cōi ter ⁊ gñal̃r hernia testiculi ⁊ varices eiꝰ ⁊ durities ipsiꝰ. ⁊ lo quēs Auic. de spēbꝰ hernie ⁊ cāis eaꝝ. dicit. ꝙ durities fol liculi. i. pāniculi testiculoꝝ: q dr̃ didimus cadit in çirbo. i. ac cidit pp descēsionē çirbi in ipsuȝ sup. aut intestini. naȝ qñq; accidit vt dilatent̃ duo foramina q̄ sunt in iferiori siphac in loco inguinū. sup. aut alterū tm̄ pp debilitateȝ ipsoꝝ locoꝝ aut vt disrūpant̃ ⁊ egrediat̃ qd̄ seqt̃ ea de hūiditate glutino sa aut hūorosa aut mollificatiua. s. q̄ facit ad dilatationeȝ ⁊ relaxationē ⁊ facilitatē descensus: aut accidit illud pp adiu toriū ex pcussione aut casu aut motu aut retētione sperma tis moti in coytu vel sine coytu ⁊ p̄hibiti ab expulsiōe: aut ab ascensione mulierū sup virū: aut labore anhelitus in coy tu ⁊ p̄prie sup repletionē ventositatis aut egestionis sicce in vētre in actu coytus. q̄re descēdit aut çirbꝰ aut velamen. i. si phac ⁊ intestina: ⁊ intestinū qd̄ maxie ⁊ frequētius descen dit est monoculū, qm̄ put apparet in anatomia eoruȝ ipsuȝ est solutum nō ligatum sicut alia intestina.

Cura per cauterium

Signa gñis haꝝ duaꝝ rupturaꝝ siue crepaturaꝝ sunt additio appens ad sensuȝ. s. tumor ⁊ inflatio re perta in bursa testiculoꝝ cū quadā duritie q̄ sentit̃ ⁊ pcipit̃ eē in ipsa bursa cū tangit̃ inter siphac eiꝰ intrinsecū ⁊ inter mirach ⁊ intrinsecā cutē eiꝰ burse ⁊ addit̃ eiꝰ appitio ⁊ ma gis manifestat̃ apud motū ⁊ ꝯp̄ssionē ⁊ tussim. Et dixerunt qdā. ꝙ ad cognoscēdū vtrū patiēs sit ruptus siue crepatus fiat vt ipse ieiunet p vnū: vl̃ duos dies: deinde fortiter tussiat tunc. n. si siphac fuerit ruptū statiȝ intestina descendunt.

Signa dilatationis ¶Signa v̄o spēꝝ sunt: qm̄ eius q̄ est pp dilatationē meatus sigm̄ est ꝙ appet paulatiȝ in oseo absq; motu laborioso voci feratiōe ⁊ alijs similibus causis ⁊ est ramex testiculi: q̄ ista magis est similis hernie ex alijs causis que vt apparuit dr̃ potius hernia testiculi q̄ȝ. s. intestinalis.

Signa zirbalis. ¶Et subdit Aui. ꝙ q̄ est ex çirbo pp illud qd̄ supra. s. illō qd̄ dictū est. s. qd̄ nō appet paulatiȝ: sed magis repente ⁊ absq; motu laborioso ⁊ vociferatione ⁊ alijs silibꝰ cāis: tunc ipsa est pp disruptionē ⁊ fixurā pculdubio. Alij dicūt. ⁊ bñ: ꝙ q̄ appet ⁊ euenit paulatiȝ absq; cāis extrinsecis fortibꝰ est pp dilatationē meatꝰ sed q̄ appet subito ēt post cās extrinsecas fortes est pp disruptionē pculdubio. Et dixit Aui. ꝙ nō cō uenit ei. s. q̄ est pp disruptionē exiccatio. s. cū me^{ntis} intꝰ ⁊ ex̄ approximatis: ⁊ tñ ista exiccatio ꝯfert in facta pp dilata^{ncm} p̄uenietē ex mollificatiōe facta ab hūiditatibꝰ relaxātibꝰ.

Signa intestinali ¶Dixerūt qdā. ꝙ çirbalis nō reuertit̃ dato ꝙ infirmꝰ iaceat resupinꝰ s; intestinalis egro iacēte resupino reuertit̃ satis fa cil̃r nisi in intestinum descēderit vētositas aut egestio sicca. ¶Dixit Aui. sigm̄ eiꝰ qd̄ est ex itestinis penetrātibꝰ in fixu rā est reductio eiꝰ cū velocitate qñ resupinat̃ ⁊ sensibilitas rugitꝰ p̄prie qñ cōp̄rimit̃ sup ea vt intromittat̃. ¶Et dixit Aui. ꝙ illa q̄ fit ex çirbo aut siphac sigñat aduētꝰ eiꝰ paula tim: ⁊ est ad p̄fundū cū eq̄litate in situ ⁊ nō sentit̃ in ista ra mice rugitꝰ: ⁊ ꝑm plm̄ est q̄ȝtitas pue in q̄ȝtitate p̄fundita tis: q̄ ꝑm plm̄ nō multū descēdit ad p̄funditatē osei: q̄ȝuis qñq; total̃r egrediat̃ çirbꝰ. i. ꝑm magnā ptē ⁊ h; p̄fūditatē magnā: q̄. s. multū descēdit ad p̄fundū osei: ⁊ nō est motus eiꝰ diuersus a tactu hernie intestini ⁊ vētositatis: ⁊ h̄ est: qa tactꝰ eiꝰ est eq̄lis sicut in illis. dixit. çirbalis ⁊ intestinalis: ⁊ maxime intestinalis auget̃ ex dolore qñ multiplicat̃ vētosi tas in ventre ⁊ qñ resoluit̃ vētositas dolor earū alleuiat̃. Signa vētose.

¶Et dixit Aui. ꝙ ambe p̄dicte differūt a vētosa: q̄ ambarū reditio est difficilior q̄ȝ vētose. Uētosa. n. redit absq; cōp̄res sione plurima ⁊ dolore: ita ꝙ qñq; redit in dispōne. i. statim ⁊ nō eget vt resupinet̃ eger ad hoc vt redeat. nā resupinatio nō facit eā velocioris reditus q̄ȝ hora alia. s. in qua nō ēst re supinus: sed ꝑm aliū sitū. iudiciū eniȝ in resupinatione ⁊ nō resupinatione sil̃e est cū nō sit grauitas ei neq; lubricitas: s; in ea q̄ est in intestinis: ⁊ ēt sup. in çirbali est hoc diuersum: qm̄ est apud resupinationē parū facilior: ⁊ qñq; accidūt ex intestinali maxiē dolores vehemētes p̄ter ꝙ extēdat oseuȝ: ⁊ qñq; cōp̄rimit testiculū: ⁊ inflatio ēt vētosa manifesta est ad tactū ⁊ cū percutitur desuper sonat vt tympanum.

¶Hernia v̄o aquosa. Dixit Aui. cognoscit̃ p tactū qñ cedit tactui ⁊ cognoscit̃ per tensionē osei: ⁊ ip; splendorē ⁊ leuio rē bonitatē: ⁊ qm̄ apostema, nō redit interius nec ingredit̃ per cōp̄ressionē: in quocūq; situ eger maneat. Signa aquose.

¶Et carnose sigm̄. dixit Aui. ꝙ est in ipso oseo ⁊ nō itra ip;: ⁊ est cū duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie. i. meatꝰ didimi: q̄ nō est durities illa ⁊ grossities in toto meatu. Et dicūt q dam. ꝙ in carnosa testiculus vr̃ augeri absq; dolore ⁊ absq; apate: testiculus tñ q̄ȝtū ad subam suā nō augetur. Signa carnose.

¶Uaricosa v̄o. dixit Aui. cognoscit̃ ex venis in oseo reple tis ⁊ ex torsione vueali. al̃s. mutali. h̄ est: q̄ appet in ea emi nētia ad modū botroꝝ vue: ⁊ vt dicūt qdā: varicalis est sic̄ virga oblōga dura: cuiꝰ grossitudo qñq; inuenit̃ ꝑm grossi tudinē digiti. Et Aui. dixit. ꝙ est cū mollificatione testiculo rū ⁊ p̄hibitione a cursibꝰ ⁊ motibus. i. ipsoꝝ: ⁊ q̄ repletio venaꝝ qñq; est pulsatiliū qñq; nō pulsatiliū. Dixit Aui. ꝙ il la q̄ est in arterijs tactu cū digitis ꝯp̄hēdit̃. sup. ⁊ distingui tur: sed eam que est in non pulsatilibus tactus non compre hendit ⁊ non distinguit. Signa varicose

¶De humorali siue saniosa nō fecerunt auctores mētioneȝ: aut q̄ raro euenit aut q̄ reposuerūt eā in caᵒ aquose. cū eo dē mō curet̃. Distinguit̃ tñ ab aquosa: q̄ eiꝰ mollities non est tāta sicut in aq̄sa: s; ipa est sine dolore ⁊ nō redit sicut illa. veꝝ saniosaȝ p̄cesserūt aut exitura in locis illis p̄pinqs aut vlcera: ex qbꝰ sanies fluēs fluxit in oseū. Et ego vidi hāc ac cidere in q̄dā q curabat̃ cū cauterio ex impitia ipsiꝰ medici. Signa humoralis siue saniose.

Cura hernie intestinalis vel çirbalis eisdeȝ p̄ficit̃ instr̃is eminētie vmbilici ex silibꝰ causis. ¶De dieta nāq; dixit Aui. ꝙ regimē est dimittere repletionē ⁊ motū plm̄ ⁊ saltū ⁊ incessuȝ subitū ⁊ coytū ⁊ oia his silia: ⁊ ꝙ deterior haꝝ dispōnū est illa q̄ est sup repletionē: ⁊ op; vt dimittat ci bos inflatiuos ⁊ nō multū vtat̃ potu aq̄: q̄ inflat ⁊ mollifi cat: ⁊ op; vt dimittat oēs res mollificātes: ita ꝙ ēt balnea: ⁊ op; ꝙ cū comederit resupinet̃ vt nō accidat tūc descensio vel nō augmētet̃: ⁊ pp eandē cām cū sedet sit ꝯstrictus. s. ꝑm coxas: q̄ o; sedere coxis strictis: et sit ꝯstrictꝰ apud coytuȝ p̄prie: et sit coytus eiꝰ ꝑ; lenitatē eius vētris et nō sup reple tionē. De dieta

¶Et potio in his duabꝰ hernijs sil̃r aut respicit cām et implet̃ put dictū est in eminētia vmbilici cuȝ diuersione māe ⁊ ipsiꝰ digōne et euone: aut respicit ipsam dispōnē siue De potione.

egritudinē, ⁊ tūc h̄z tres intētiones, quaꝝ p̄ª est in ea q̄ est ex disruptione ꝑtiū ruptaꝝ ꝯglutinatio ⁊ ꝯsolidatio: ⁊ in ea q̄ est ex relaxatione ꝑtiū laxarū ꝯfortatio ⁊ aggregatio. Qꝫ si p̄dicta p̄ª intētio nō fuerit poſſi͛s, tunc īsurgit ſcđa q̄ est ꝓhibitio augmētatiōis ipſi⁹, qđ est disruptū aut mollificatū. Et tertia est reductio ei⁹ qđ deſcēdit ex çirbo aut īteſtino in burſaꝫ teſticuloꝝ ad īteriora vētris: ⁊ iſta ītētio via executionis dꝫ eē p̄ª. nullo. n. mō dꝫ medic⁹ ītēdere ꝯſolidationi: niſi ꝓus reduxerit qđ deſcēdit.

De reductione zirbi vel inteſtini.

¶ Verꝝ reductio in hac ruptura ſiue ſit çirbi ſiue inteſtini: lꝫ ſit poſſi͛s, eſt tñ difficilis ſ͛ꝫ cōparationē reductiōis amboꝝ. ſ. çirbi vel inteſtini in ruptura q̄ eſt deſup. ſ. in vētre vel in inguib⁹: ⁊ ſpāl͛r in vētre. nā in ea q̄ eſt in vētre fit facil͛r reductio cū reſupinatiōe ⁊ aliq̄li ꝯpreſſione cū manu: ſꝫ in iſta nō eſt ſic: imo eget auxilio reducente. i. reſupināte ⁊ reſubleuatiōe ei⁹ qđ deſcendit ⁊ ſubleuati īpulſiōe: q̄ tñ dꝫ fieri cuꝫ facilitate ⁊ abſqꝫ dolore ꝓ poſſe: ⁊ fit iſta reductio vt in pl͛ib⁹ meli⁹ facili⁹ ⁊ citi⁹ ab ipſis patiētib⁹ q̄ꝫ a medicis. Qꝫ ſi difficilis fiat ei⁹ reductio: q2 multū eſt ꝙ deſcēdit, ⁊ via ſit apta: tūc dixit Raſ. xj° ꝯti. ſedeat patiēs in aq̄ cal͛a ⁊ empl͛et͛ donec lenificet͛: deinde ītromittatur. Et Aui. dixit: cū fit inobediēs aliq̄d ad redeūdū: tūc ſedeat patiēs in aq̄ cal͛a ⁊ empl͛et͛ loc⁹ rupture cū lenitiuis aut vaporet͛ cū pāno cal͛o tādiu donec redeat. Et qñqꝫ eſt neče qñ deſcēdēs eſt īteſtinū ⁊ deſcēdit in ipꝫ fex ⁊ exiccat͛: vt criſteriçet͛ patiēs donec fex illa ex̄hat͛ ⁊ iuuaᵐ fiat in ex̄ctiōe ei⁹ mollificādo fecē illā cū brodijs vnctuoſis ⁊ ſeſſione in aq̄s mollificātib⁹ ⁊ empl͛atiōe cū illis: ⁊ ſi fuerit inteſtinū repletū vētoſitate extēdēte ⁊ ꝓhibēte regreſſuꝫ reſoluat͛ vētoſitas illa ꝓut dicet͛ in hernia vētoſa. ¶ Et ſcias ꝙ qñ difficilis fuit egreſſus inteſtini nō dꝫ medic⁹ laborare vt violēter introducat illud niſi ꝓus remoueat ꝓhibēs. nā cū violēter attēptauerit illud facere ſeq͛t͛ inde dolor fortis ⁊ qñq̄ꝫ mors. ¶ Facta aūt intromiſſiōe çirbi vel inteſtini tūc ſi ruptura eſt curabilis ꝑ medicias dꝫ medic⁹ illas admiſtrare eligēdo ex eis ſ͛ꝫ q̄ꝫtitatē ⁊ diſpōnē rupture ⁊ corꝑis patiētis ðbiliores vel fortiores int⁹ vel ex̄ approximādas vel int⁹ ⁊ ex̄ ſil͛. Dix̄ Gēti. medic⁹ cū bona ꝓuidētia ꝓcedat in curis nō omittēs neč̄ia neq̄ꝫ trāſgrediēs in ſuꝑfluis inuanū: ꝑſtāti⁹ tñ eſt ⁊ ſecuri⁹ abūdare cautela ſuadēs in medicaminib⁹ ad exq̄ſitiſſimā ſanationē q̄ꝫ īſiſtere ignorātie lapſu vel inaduertētie ſeu feſtinatiōe p̄cipitio vel temeritate ꝯfidētie deficere. qñq̄ꝫ. n. credunt͛ rupture ꝑfecte curate q̄ adhuc fragiles cōpagines h̄ñtes derelinquēte medico ꝓſeq̄ vel ꝑꝑ ignorātiā vel negligentiā vel patiētiū laſſiuiā facile recidiuant͛, quapꝑꝑ meli⁹ eſt nō ſubtrahere remedia neq̄ꝫ ſoluere retinētia celeriter ⁊ iportune: imo nec p̄ñtib⁹ ēt manifeſte ꝯſolidatiōis indicijs ſꝫ ēt poſt h̄ ꝯtinuare remedia pauliſper dꝫ: qm̄ eſt ꝯferēs ad ꝯſtātiā ⁊ robur ꝑtiū ꝯnexarū ⁊ cōnexionis eaꝝ ⁊ ad cure certitudinē ⁊ tutelā: ⁊ nō ſolū h̄ fiendū eſt in cura hui⁹ rupture ꝑ medicias: imo ēt in ea q̄ fit ꝑ chirurgiā. Ait. n. Albuc. ꝙ qñ eger curat⁹ ꝑ cauteriū vult ſurgere poſt ſigillationē vlceris ſiue poſt. 40. dies: tūc admiſtra ligamētū decēter factū: ⁊ teneat ipꝫ. xl. dieb⁹ alijs. Et caueat͛ a labore, ⁊ alijs q̄ nocere ſūt dicta. nā qñ q̄s hoc regimine vtit͛ ſanat͛ ſanatiōe integra.

Medicie abītra approximande.

¶ De medicinis itaq̄ꝫ approximādis ab intra eſt el͛ariū qđ ſic fit: qđ dꝛ eē optimū ⁊ vtile valde. ℞. radicū cicute fetide radicis ꝯſolide domeſtice ⁊ ſilueſtris. añ. q̄ꝫtitatē quā vis: ⁊ eis abraſis ⁊ mūdis ⁊ lotis fac eas bullire in vino rubeo auſtero donec ꝑfecte coquant͛. poſtea mūda eas a ꝑte oī lignea ⁊ dura ⁊ incide eas minutatim. Deinde piſta ſubtil͛r: poſtea miſceas cū eis tm̄ de melle q̄ꝫtū ipſe ſūt in pondere ⁊ decoq̄ eas ad ꝑfectionē: deinde depone ab igne ⁊ ſuꝑmitte ſpēs: q̄ ſic ſiūt. ℞. cinamomi electi maſticis olibani mumie calami aromatici roſaꝝ coralloꝝ rubeoꝝ. añ. ꝑ. j. piloꝝ leporis minutatim inciſoꝝ nucū cyꝑſſi gallaꝝ cupulaꝝ glandiū caude eq̄ne ſanguinis dra. añ. par. ij. piſtētur ſubtiliſſime ⁊ ponantur ex eis ſpēb⁹ ad lib. mellis. ij. doſ. ʒ. j. vel min⁹ cū. ʒ. ij. aq̄ diſtillatiōis ꝯſolidaꝝ dictaꝝ. ¶ Et đe ꝯferētib⁹ eſt ſaçenea cū bibit͛ ex ea oī mane. ʒ. j. cū vino ſtiptico. ¶ Et ex ꝯferētibus eſt pot⁹ vini ſtiptici decoctionis nucis cyꝑſſi ⁊ gallaꝝ viridiū. ¶ Pentafilon: vt ponit͛ xi° ꝯtiñ. ꝯfert datū in potu ⁊ poſitū in empl͛o: ⁊ maxie valꝫ in ruptura ex dilatatiōe ꝑꝑ mollificationē. Ait. n. Gal͛. vt ponit͛. 2. ꝯti. ꝙ radix pentafilon deſiccat violēter abſq̄ꝫ putrefactiōe. ¶ Et ait Raſ. ex li° ſine auctore. ꝙ ſi pugillus vn⁹ arthemiſie coquat͛ in rotulo vno aq̄ ⁊ dimidio in olla petre bñ obturato capite ei⁹ in clibano ꝑ noctē vnā donec remaneat rotulus vn⁹ ⁊ bibat͛ mane ⁊ nō comedat patiens poſtea vſq̄ꝫ ad veſperas. ⁊ hoc fiat donec ꝯſtringat͛ ipſa ruptura ⁊ eminētia penit⁹ ac ſi nō eēt. ¶ Qꝫ ſi cū ruptura īteſtinali fuerit vētoſitas groſſa in ipſis inteſtinis tūc da in potu de nuce cyꝑſſi ⁊ ameos in aq̄ cal͛a, ⁊ naſturtiū q̄dē aſſuꝫ cū bibit͛ ꝯfert rupture ⁊ vētoſitati: ⁊ qñ ponit͛ ex naſturtio aſſo trito in lacte nutricis ⁊ dat͛ īfanti rupto ſanat ipꝫ. ¶ De medicis ꝟo ab ex̄ approximatis vel approximādis ſ͛ꝫ Gētilē p̄ᵐ ⁊ p̄cipuū empl͛ꝫ extollēdū ⁊ expertū ſuꝑ oīa alia eſt h̄ qđ ſic fit. ℞. picis naualis. ʒ. j. litargirij cere albe ⁊ rubee colofonie armoniaci galbani. añ. ʒ. v. ſ. viſci q̄rcini thuris myrrhe gipſi. añ. ʒ. ij. ʒ. iij. boli ar. nucis cypreſſi. añ. ʒ. j. ʒ. iij. aloes caballini ꝯſolide maioris ⁊ minoris maſticis. añ. ʒ. ſ. ℈. iij. ariſt. lon. ⁊ rotō. añ. ʒ. ij. ʒ. ij. ℈. ij. galle. ʒ. ij. ⁊. ℈. ij. terbētine cū aceto lote. ʒ. ij. ⁊. ℈. iiij. ſanguis hūani. ʒ. iiij. acatie ſanguis dra. mumie. añ. ʒ. ſ. ⁊ recipe ilia pellis arietine depilata ⁊ inciſa minutim: ⁊ fac ea bullire in aq̄ donec liqueſiāt ⁊ liq̄factis eis addant͛ glutinis carpētarioꝝ. i. cū quo ligna ꝯnectunt͛ adinuicē, ⁊ glutinis ſcriptoꝝ, glutinis piſcatoꝝ. i. colla ð piſcib⁹. ⁊ glutinis licodemonū. i. cū quo lapides ⁊ vrcei ꝯglutinant͛. añ. ʒ. j. ⁊ cū adinuicē liq̄facta fuerint addant͛ alia ſupradicta: ⁊ fiat ex eis empl͛m. de quo extēdat͛ ſuꝑ ſufficiēti ſyndone vel corio ſubtili ⁊ rupture applicet͛ ⁊ liget͛.

Medicie ab extra approximande.

In tractu debentia genitalis sic ... būtur dos ses.

¶ Aliud ſ͛ꝫ eū ſil͛e p̄dicto in ꝟtute h̄ꝫ tñ ſingularitatē ſuꝑ eminētias ⁊ rupturas h̄ñtes ſiḡiones vētoſitatū ⁊ gurgulationis aſſidue: qđ ſic fit. ℞. picis liq̄de cere colofonie ariſto. lon. ⁊ rotū. vermiū terre aloes. añ. ʒ. iiij. litargiri armoniaci galbani maſticis bdellij ſumac terbentine ſerapini ꝯſolide maioris ⁊ minoris. añ. ʒ. j. viſci quercini lapidis ematitis apolonici olibani gipſi myrrhe thuris. añ. ʒ. vj. ſan. dra. ʒ. vij. ſanguis humani lib. j. deinde accipe pellē arietis remotis pilis inciſam ⁊ in aq̄ bullire fac donec tota liq̄fiat poſtea ꝑmitte aquā ſpatio triū horaꝝ reſidere, deide accipe gūmas p̄dictas ⁊ ſpēs cribellatas ⁊ in fortiſſimo aceto ⁊ cū p̄dicto ſanguine ꝑmixtas ⁊ ꝑmiſce cū colatura aque pellis in cacabo: ⁊ fac vt bulliāt oīa donec ad ſpiſſitudinem deueniāt ⁊ nigredinem: deinde reſerua ⁊ vtere vt predicto.

Correctio accidentium.

¶ Aliud vtile: de q̊ dr͛ ꝙ ſanat rupturā ſpatio. xv. dieꝝ: ita vt nullū veſtigiū rupture remaneat: ſic fit. ℞. picis naualis cere albe. picis grece. añ. ʒ. iij. aloes caballini. ʒ. v. viſci q̄rcini. ʒ. iiij. armoniaci galbani litargirij maſticis. añ. ʒ. iij. boli armeni gipſi. añ. ʒ. v. radicis ariſt. lō. ⁊ rotū. ramoꝝ ⁊ foliorū mirti. añ. ʒ. vj. myrrhe thuris. añ. ʒ. v. radicis maratri ⁊ aniſi. añ. ʒ. ij. ſan. hūani recētis lib. j. dꝫ āt ſic ꝯfici. ℞. pelleꝫ arietinā cū pilis ⁊ coq̄ in aq̄ donec liquefiat, deide cola: ⁊ deinde adde ei viſcū ⁊ ad certā ꝑtē coq̄ paulatine mouēdo poſtea adde cerā ⁊ picē grecā in alio vaſe liquefactas: ⁊ iteruꝫ decoq̄ multū: deinde adde terbētinā: deinde litargiriū ⁊ fundit⁹ moueant͛ ne adhereat cacabo. Deinde maſticē thus ⁊ myrrā: ⁊ poſt paululū deponāt͛ ab igne ⁊ addant͛ ꝟmes bñ triti ⁊ gipſuꝫ ⁊ bolus armen⁹ ⁊ incorꝑent͛. poſtea reducantur ad ignē ⁊ addant͛ oīa alia p̄ter aloeꝫ qđ dꝫ poni in vlt°: et coquat͛ vſqꝫ ad ꝯſūptionē aq̄. ꝓbabis aūt vtrū ſit coctū vel nō ſic. pone guttā ex eo in vaſe et infrigidataꝫ malaxa: ⁊ qñ nō multū adheret eſt coctū.

Cura per incisionem.

¶ Et de ꝯferētib⁹ eſt empl͛ꝫ: qđ ſic fit. ℞. armōiaci galbani maſticis terbētine gipſi litargirij gallaꝝ lūbricoꝝ terre picis naualis colofonie myrrhe olibani viſci q̄rcini ariſ. lon. ⁊ rotū, boli ar. ſang. dra. pſidie

balaustie.aī.ʒ.j.vrine hoīs lib.j.sepi yrcini liquefacti lib.j.
pellis arietis recētis decocte in aqua ꝛ aceto fortissimo vsqꝫ
ad liquefactionē lib.ij.ꝛ misceant̄ cū lib.5.cere rub.itaqꝫ li/
quefacta vrina cera sepo ꝛ gūmi pulueres alioꝝ misceant̄:ꝛ
fiat empl'm:ꝛ si sit nimis liqdū addat̄ de pulueribꝰ semꝑ cō
tundendo ꝛ malaxādo.℄ Aliud de quo dr̄ ꝙ sanat ēt crepa
turas equoꝝ.℞.rasinā pini ꝛ armoniacuꝫ.aā.ꝛ infunde in
aceto forti die ꝛ nocte.ita ꝙ acetum supemineat eis vno di/
gito,postea abijciat̄ acetū q̄si totū:deinde coquat̄ in patela
ferrea supra ignē vsquequo cū tangit̄ cū digitis fortiter illis
adhereat.tūc extēdat̄ suꝑ petia lini tensa ꝛ dimittat̄ infrigi/
dari ꝛ ex ea in forma serici frustū scindat̄ ꝛ reductis intesti/
nis applicet̄ ꝛ lumbare superponat̄:ꝛ qdā addunt huic em
plastro pulueris gallaꝝ ꝛ nucū cypssi veꝝ h̄ vehemēter ad/
heret.cū ergo volueris eleuare ipꝫ suꝑpone ei petiā cū assū
gia porci ꝛ dimitte donec mollescat empl'm:ꝛ tūc remoue/
bit̄ sine dolore.℄ Dixit Aui.ꝙ de empl'is ꝯueniētibꝰ est il/
lud qđ fit ex sauina ꝛ nuce ꝛ folijs cypressi:qm̄ ista sunt em/
plastroꝝ radices suꝑ pl'm iuuamenti quoꝝ est ꝯueniētia.
℄ Apposito empl'o rupture dꝫ supponi brachale cū pluma
ceolo:aut dꝫ fieri ligatura ꝯseruās empl'm suꝑ locū ꝛ ꝓhi/
bens elongationē rupture siue dilatationeꝫ,ꝛ plumaceolus
nō dꝫ esse rotundus ne ingredi possit in locū rupture:sed dꝫ
esse triangularis habēs in cuspide corrigiā cū qua retro fir
miter alligent̄ ꝛ ligatura nō dꝫ habere inuolutiones spheri
cas ꝛ rotundas.dixit Aui.qm̄ ipse dilatāt rupturas:sꝫ fiat
strictura cū inuolutionibꝰ p̄patis ad aggregandū labia scis
sure.sup.ꝛ ad aggregādū ptes dilatatas,ꝛ dꝫ ligatura satis
stricta fieri:nō tn̄ sic vt causet dolorē,ꝛ dꝫ tal'r p̄pari vt non
impediat egōnē exire vt nō sit necesse soluere eā tpe surrectio
nis ad sellā.ꝛ dꝫ dimitti plus ꝛ minus ꝭm dispōnē empl'oꝝ.
ad minꝰ ꝟo nō dꝫ solui aū qntū diē nisi aū relaxaret̄.si eniꝫ
ante qntū diē relaxaret̄ debet iteꝝ cōstringi.

Correctio accidētiū ℄ Intētio aūt ad corrigēdū accidētia cōplet̄ ꝭm diuersitateꝫ
accidētiū ex qbus sūt remanētia ꝣirbi aut itestini in loco ru
pture cū qbꝰ nō pn̄t intromitti:ꝛ de hoc accn̄te dictū est su
pra.Uerūtn̄ cū supradicta nō ꝯtulerint ad reingressuꝫ tūc ꝓ
prie in intestinali accipe duas matassas filati de lino crudas
ꝛ coque eas in aq̄ cū cinere sicut fit qn̄ dꝫ albificari ꝛ cū co/
cte fuerint tūc situa infirmū ptibꝰ inferioribꝰ magis suble/
uatis supioribꝰ ꝛ applica ad locū vnā de p̄dictis matassis ca
lidā q̄ꝫtū tolerare possit ꝛ cū applicuisti cōprime paulatine
tuis manibꝰ intestinū ipellēdo ad interiꝰ:ꝛ cū ceperit infri
gidari aliā applica ꝛ reitera vnā post aliā donec ingrediat̄,
ꝛ qdā hoc faciūt cū spōgia infusa in decoctiōe mollificātiuꝫ
resolutiuoꝝ tn̄ pluries iterat̄.℄ De accn̄tibꝰ ipsis est dolor
cū fuerit vehemēs:qm̄ tūc opꝫ vt sedet̄.℄ Et ex eis est ꝯsti
patio vētris ꝛ venaꝝ opilatio meseraicaꝝ epatis ꝛ aliaꝝ q̄
sequent̄ ex vsu ꝯstringentiū ꝛ cōstipātiū iteriꝰ assūptoꝝ ma
xime in appropriatis.Et opꝫ vt vētris ꝯstipatio tollat̄ cum
molliētibꝰ cristeriꝣatis ꝛ bibitis ꝛ venaruꝫ opilatio aperia
tur cum aperientibus ꝭm exigentiam.

Cura per incisionē. ℄ Cura v̄o ꝑ chirurgiā aut fit ꝑ incisionē aut ꝑ cauteriū.De
ea aūt q̄ fit per incisionē.dixit Albu.in curatiōe spēꝝ huiꝰ
egritudis cū ferro est timor:q̄re opꝫ vt caueat̄ casus in ea.
cū g̊ volūtas curādi ipsaꝫ cū ferro affuerit duplex ponit̄ eē
modus.vnꝰ ab antiqs cū extractiōe testiculi ꝛ aliꝰ a qbusdā
modernis sine ex̄ctiōe eiꝰ.℄ Et modꝰ p̄mus dixit Albu.est
vt p̄cipias infirmo vt reducat intestina sua ad interiora ven
tris.sup.aut reducant̄ ꝑ medicū:ꝛ fit istud post eductionem
supfluitatū,ꝛ resupinet̄ inter manꝰ tuas ꝛ iter dorsuꝫ suū in
disco firmo:ꝛ eleua crura eiꝰ ꝛ liga ipsuꝫ aut teneat̄ a mini/
stris fortibꝰ:deinde extende cutē q̄ sequet̄ inguina siue q̄ in
guinibꝰ ꝯtinua est ad supiora,aut qđ meliꝰ est p̄cipe mini/
stro vt extēdat eā,deinde reduc testiculū illiꝰ lateris vsqꝫ ad
locū rupture ꝛ p̄cipe tūc ministro vt teneat manū vel digitū
suū supra locū rupture vt nō exeat intestinū:ꝛ tu seca cū pi/
lo cutē siue pellē ꝑ longitudinē corpis vsqꝫ ad pelliculā ꝯti/
nentē intestinū ꝛ sit sectio tanta ꝙ sit pol'e vt egrediat̄ ex ea
ouū.idest testiculus:ꝛ cū feceris sectionē infige in duobꝰ la/
bijs sectionis vncinos ꝭm ꝙ indiges vnū vel plures ad ape
riēdū sectionē digitis tuis facias:deinde excoria siphachia
q̄ sūt sub cute quā incidisti:ꝛ ꝣirbū ēt si inueneris:ꝛ hoc dix̄
Haly.fac cū obtuso nouaculo ꝛ plures modernoꝝ excoriāt
cū vnguibꝰ suis ꝛ excoriāt intm̄ donec qn̄ detegit̄ siphac al/
bū durū q̄ est didimꝰ ab oī ꝑte possis imittere digitū tuum
indicē in eo qđ seqt̄ testiculū.s.in posterioribꝰ eiꝰ ꝛ absolue
cū eo oēꝫ adherētiā q̄ est a posteriore ꝑte oui quāto plus po
teris:deīde moue cū manu tua dextra ad interiorē cutē inte/
stinoꝝ.ꝛ tūc extēde siphac albū.i.didimū ad sursuꝫ trahen/
do cū manu tua sinistra euellēdo sil'r testiculū cum siphac ad
ꝑtē.i.ad ꝑtē sectiōis quā fecisti,deinde pone hoc in manꝰ mi
nistri vt extēdat tātū ad sursuꝫ,ꝛ tūc tu solue siphacē ꝛ oēꝫ
adherentiā q̄ est a posteriore testiculi sol'one cōpleta vt non
ꝓhibeat̄ totalis eiꝰ extēsio ad supiora:ꝛ post hoc q̄re digi/
tis tuis locū didimi ꝛ duces circūquaqꝫ,ꝛ caueas ne illic ali
qd supsit intestini iplicitū ꝛ inuolutū in didimo:ꝛ si inuene/
ris in eo ex eo aliqd impelle illđ in vetrē iteriꝰ.Deinde acci/
pe acū in qua iposuisti filū grossuꝫ factū licineū ex decē filis
hoc est ꝙ sit grossuꝫ ꝛ duplicatū vel aspaltū forte,ꝛ acus sit
magna ꝛ q̄drata ꝛ itromitte ipsaꝫ apđ postremū siphac qđ
est sub cute testiculoꝝ q̄ sectionē seqt̄.i.in ꝑte siphac q̄ seqt̄
sectionē iuxta inguen ꝛ sue cū eo siphac.Deinde icide extre/
mitates q̄ eminēt ex filo donec sint q̄tuor fila.i.q̄tuor extre/
ma fili,deinde ꝯpone q̄dā ex eis nodādo suꝑ q̄dā figura q̄ sit
in mo^{m} crucis,ꝛ liga cū eis siphac ligamēto vehemēti,do/
nec nō possit aliqd ex vasis q̄ nutriūt eos mittere ad eos ali/
qd:vt nō accidat inde apā cal'm:ꝛ post h̄ pone iteꝝ liga^{m} 2^{m}
ex̄ liga^{m} p̄^{m} lōginquū ab eo minꝰ duobꝰ digitis,ꝛ post ista
dimitte ex siphac qđ est sub cute testiculoꝝ q̄ꝫtitatē mag^{nis}
digiti ꝛ icide reliquū totū ex didimo ꝭꝫ rotunditatē ꝛ aufer
ouū:p̄us tn̄ q̄ꝫ icidas appone tabulas latas q̄s qdā tanabas
vocāt,ꝛ strige cū eis.Deīde icide vt dcm̄ est,tūc ꝛ tūc cū fer/
ro lato bn̄ ignito vno vel pl'ibꝰ locꝰ cauteriꝣet̄.Et qdā mo/
dernoꝝ didimū icidūt cū p̄dicto ferro igneo,ꝛ nō minꝰ po/
stea ēt cauteriꝣāt cū alijs duobꝰ ferris optime ignitis cauē/
do ne icidat̄,aut ꝯburat̄ aliqd ex ligamēto fcō:ꝛ bis pactis
seca siue ꝑfora cū flobotomo in iferiori ꝑte burse testiculoꝝ
sectiōe siue ꝑforatōe ex q̄ currat.i.exire possit sāguis ꝛ sanies
q̄ gn̄abit̄ ꝛ nō retineat̄ in ea ꝛ faciat herniā saniosaꝫ:ꝛ lici/
niū illi sectiōi siue ꝑforatiōi iponas:vt nō claudat̄:sꝫ rema/
neat exitꝰ sanguini illi ꝛ saniei.Deinde tn̄ suppone vulneri
bus illis lanā ꝭꝫ necītatē imersaꝫ:aut in oleo solo ad mitigā
dū dolorē:aut in oleo ro.mixto cū albumie oui ad mitigan/
dū ꝛ ꝓhibēdū ꝛ fluxū sanguis cohibēdū.Deinde liga liga/
mēto ꝯuenīēti ꝛ dimitte extrema fili ex̄ pēdere,deīde solue
patiētē a liga^{tis} qbꝰ ligasti eū.Deīde portet̄ sic cadauer ife/
rioribꝰ sꝑ aliquātuluꝫ eleuatis:ꝛ ponat̄ in lecto molli ꝛ bn̄
parato:ita vt eo locato pedes sint aliq̄ꝫtulū capite altiores.
Deinde ꝯueniēter coopiat̄:ꝛ a frigore bn̄ custodiat̄:ꝛ ab oī
bus accn̄tibꝰ aie optime sibi caueat:ꝛ sic dicit.dimittat̄ do/
nec liga^{m} cadat ꝑ seipꝫ:interiꝫ ponēdo cibū suū lubricuꝫ,vt
nō egeat cōpssione in assellādo ꝙ si cū hoc egestio sicca fue/
rit mollificet̄ cū cassia ꝛ sil'ibꝰ ꝛc̄.℄ Dixit Haly.ꝙ h̄ tpe an
tiq patiētē in concha.i.tina oblōga sedere.i.iacere faciebāt
in qua erat aq̄ cal'a septē singulis diebꝰ bis:maxie aūt pue/
ros:ꝛ sic de hac via repellebāt apā cal'm:ꝛ h̄ qr mitigabant
dolorē:ꝛ ꝑ hocēt vincula.i.liga^{ta} cū astrictis ꝑ ea corpibus
citiꝰ cadebāt:hic aūt modus hodie nō est in vsu dicūt tn̄ mo
derni ꝙ si pꝰ.vij.vel.viij.dies escara ꝛ liga^{m} ꝑ se nō ceciderit:
ꝙ tūc lꝫ embrocare locū cuꝫ aq̄ cal'a ꝛ oleo,donec cadat qđ
rectū est:ꝛ vtimur interim quaqꝫ vice q̄ curat̄ vngant̄ ingui
na ꝛ loca circūstātia cū oleo simplici vel oleo ros̄.tepefacto.
Deinde post casuꝫ ligamēti ꝛ escare cura locū reliqua cura/

tione vulnerū donec sanet̄. Ex his hr̄ ꝙ q egrū post q̄tuor vel qnqȝ dies surgere ꝛ ambulare faciūt stulti sunt:ꝛ nō mi nus q se in manibꝰ eoꝝ cōmittūt. ¶ Scōs aūt modꝰ sine ex tractione testiculi. dicūt qdā modernoꝝ inter quos fuit Gui liel. ꝙ situato ifirmo sup disco:ꝛ cōueniēter ligato cruribꝰ aliquātulū eleuatis ꝛ aptis vt locꝰ bn̄ videat̄:tūc medicus accipiat cū manu sinistra pellē q̄ est sup locū infirmū ꝛ scin dat eā ̄bm rugationē loci:ꝛ ꝯsequat̄ cū incisione sua foramē ꝛ locū vn̄ exeūt intestina:post de foramine experiri si in hora incisionis eleuauerit minister testiculū illiꝰ partis vsqȝ ad lo cū q incidit̄:qꝛ per istā viā statim manifestabit̄ foramē:qꝛ ꝑ eandē viā descēdūt intestina ꝑ quā testiculus ad supiora ele uat̄:ꝛ cū certꝰ fueris de foramine dimittat tūc testiculū de scēdere ad suū locū:ꝛ nullo mō ꝑsumat testiculū extrahere: sicut stolidi ꝛ nihil sciētes faciūt:ȝ accipiat neruū.i. pānicu lū ꝛ viā per quā descēdūt intestina:ꝛ liget neruū ipsum vel viā cū filo blando subtili q̄druplicato in duobꝰ locis supiꝰ ꝛ inferiꝰ:ꝛ sit inter duas ligaturas distantia vnius digiti:ꝛ illud spatiū scindat̄ ꝑ mediū ex trāsuerso:ꝛ postea cauterize tur optime:postea ipleat̄ vulnus pul. sanguis dra. ꝛ albumi ne oui ꝛ firmet̄ bn̄ locꝰ ligādo cū plumaceolis ꝛ binda:ꝛ di mittat̄ sic per diē integrā ꝛ plus ꝛ sp̄ vsqȝ ad finē infirmita tis iaceat eger supino corpore. Et sepe clysterizet̄ ꝛ intestina sint sp̄ vacua a supfluitatibꝰ ꝛ vētositate: vt nō ipellat̄ ꝛ leda tur locꝰ. Et dixerūt, ꝙ puluis sang. drac. apponēdus in isto loco cū albumine oui sic fit. ℞. sang. dra. ℥.ß. masticis draga ganti. an̄. ʒ.ij. pistent̄ ꝛ cribellent̄, ꝛ cū firmatꝰ fuerit locus ꝛ mūdificatus ab escara ꝛ ligamētis incarnet̄ ꝛ ꝯsolidetur.

Cura per cauterium

¶ De cura aūt ꝑ cauteriū. dicūt ꝙ pōt fieri ꝑ cauteriū actua le cū igne:ꝛ per potētiale cū medicinis. De cauterio actuali. dixit Albu. qn̄ accidit ruptura in inguinibꝰ:ꝛ descēdit inte stinū aut zirbū ad testiculū:ꝛ est illud incipiēs ꝓpinquuȝ ꝛ nō antiquū:tūc opȝ vt p̄cipias infirmū dimittere comestio nē in die suo:ꝛ vt vtat̄ clysteribꝰ vt descēdat stercus de ven tre suo:deinde infirmꝰ resupinet̄ sup dorsum suū:ꝛ p̄cipe ei vt teneat anhelitū suū:donec egrediat̄ zirbū aut intestinuȝ. Deinde reduc ipȝ digitis tuis ꝛ signa cū encaustro sup ru ptura sup os pectinis cū signo, cuiꝰ extremitas sit silis me dietati circuli ad supiora corpis. Deinde habeas cauterium ignitū multū:donec proijciat scintillas:ꝛ reducto p̄us itesti no:aut zirbo ad ꝯcauitatē vētris:ꝛ posita postea manu mi nistri sup locū vt nō vltra egrediat̄ zirbū aut itestinū:ꝛ liga to infirmo:aut detento a ministris depone cauteriū sup sigm̄ ipsiꝰ cū manu tua te stante erecto ꝛ tene intus ipȝ:donec cō sequaris cū eo os:aut itera cū eo vice alia si nō fuisti ꝯsequu tus in p̄a vsqȝ ad os:ꝛ prudēter obserua ab exitu intestini in hora cauterizationis tue ne cōburas ipȝ:ꝛ eueniat ꝓp illud sup infirmū aut mors aut malitia magna. Et scias. Dixit Al buc. ꝙ qn̄ tu ꝯsequeris cū cauterio tuo os nō ꝯfert curatio tua:ꝛ opȝ vt sit cauteriū infantiū subtile ̄bm mēsurā eoꝝ.i. magnoꝝ:ꝛ opȝ vt sit infirmꝰ iacēs sup dorsuȝ. xl. diebꝰ:do nec sigilles vulnus:ꝛ opȝ vt ponat̄ nutrimētū eius ̄bm lon gitudinē tēporis curatiōis eiꝰ illud qd̄ leniat ventrē eius: vt nō exeat intestinū apud conamē ꝛ egestionē. ¶ Cura vō ꝑ cauteriū potētiale fit eodē precise mō qui dictus est in caplo precedēti de cura eminētie vmbilici ꝛ inguinis. Deinde cura locum cauterij ꝛ vulneris sicut oportet.

De hernia aquosa.

Hernia aquosa dixit Albu. nō est nisi aggregatio hūi ditatis aquee in siphac albo:qd̄ est sub cute te sticuloꝝ ꝯtinētie ouū.s. in didimo: veꝝ qn̄qȝ est aqua ꝯgre gata in quodā pānicło ꝓprio quē p̄parauit ei nā in pte oui: donec putet̄:qꝛ est ouū aliud: est tn̄ cutis testiculi iter siphac albū dictū:ꝛ nō inuenit̄ istud nisi raro. Et dixit. ꝙ gn̄atio ꝛ cā huiꝰ ramicis est ex debilitate q̄ accidit testiculis alteri vl' ambobus, q̄re effundit̄ ad eos mā aquosa:ꝛ maxime effun dit̄ in corpibꝰ caceticis. ꝛ in hydropicis asclitibꝰ:ꝛ qn̄ iam egredit̄ aqua multa in ventribꝰ eoꝝ:ꝛ qn̄qȝ accidit ex per cussione sup ipsos testiculos:aut cōpressiōe ipsoꝝ:ꝛ dicit ꝙ hꝰ humiditas est hn̄s colores multos. Nā aut est color eiꝰ decliuis ad citrinitatē:aut est sanguineus rubeus:aut fecu lentus niger:aut est aq̄sus albꝰ:ꝛ est illud qd̄ est ̄bm plus.

Signa

¶ Et eius gn̄is signa posita sūt supra:signa aūt spēꝝ sūt:qm̄ ea qbꝰ scit̄ vbi.i. in quo pāniculo ꝯtinet̄ aqua sūt ista:nā si est in siphac albo:tūc aq̄a est rotundū ad longitudinē parū per:sicut figura oui ꝛ nō appet ꝙ sit testiculus:qm̄ hūiditas ꝯtinet ouū ab oī pte. Et si est in pāniculo ꝓprio ibi:tūc aq̄a est rotundū cū pte:ꝛ ꝓp hoc extimat hō ꝙ est ouū aliud:ꝛ si humiditas est inter cutē testiculoꝝ ꝛ siphac albū:tūc cadit sub sensu. ¶ Qn̄ aūt vis cognitionē hr̄e coloꝝ hūiditatis il lius:tūc intromitte acuȝ q̄dratū vsqȝ ad locū, ꝛ extrahe. Et ̄bm id qd̄ egredit̄ iudica de illo qd̄ est intus.

Cura.

¶ Et cura eius ꝑ dietā ꝛ potionē est silis cure hydropisis asclitis. ¶ De ap propriatis tn̄ ad hūc locū resoluētibꝰ ꝛ ꝯsumētibꝰ humidi tatē est inunctio cū oleo de costo vel cū oleo de lateribꝰ:ꝛ suppositio empl'i qd̄ sic fit. ℞. baccaꝝ lauri. ʒ.v. nitri. ʒ.x. fi mi colūbini. ʒ.ij.ß. olei de lilio ꝛ cere rubee qd̄ sufficit ad in corporādū. Aliud. dixit Haly. ℞. calcē viuā:ꝛ in aqua forti ter ꝑcute, ꝛ excola aquā:deinde calcē cū oleo misce lilioꝝ, ꝛ cera rubea liquefacta:ꝛ suppone.

Cura p incisio

¶ De cura vō eiꝰ per chi rurgiā. dixit Albu. cū vocaris ad curationē eiꝰ cū ferro:tūc p̄cipe infirmo vt flebotomet̄ ꝛ eūet̄ si poſ̄e est illud ꝛ vides corpus eius plenū. Deinde resupinet̄ infirmus sup dorsum suū sup rē altā parūper:ꝛ pone sup eo pānos multos. Dein de sede tu apud sinistrā eiꝰ:ꝛ p̄cipe ministro vt sedeat a de xtra eiꝰ:ꝛ vt trahat virgā eius ꝛ extēdat ad vnū duoꝝ late rū cutis testiculoꝝ:ꝛ ad ptē mirach ventris. Deinde accipe spatumule latū ꝛ seca cutē testiculoꝝ ad ptē ex medio ꝑ lon

Cura her nie vētose

gitudinē vsqȝ ꝓpe pectinē:ꝛ fiat sectio ̄bȝ rectitudinē eq̄di stantē linee q̄ diuidit cutē testiculoꝝ, ita ꝙ nō fiat sup ipsa ȝ a latere:ꝛ fiat ꝓfunda donec ꝑueniat ad siphac albū, ꝛ si aq̄ est extra ipȝ ex̄he aquā totam:ꝛ si est intra ipm ꝑfora ipm ꝛ extrahe eā:ꝛ si est in pāniculo sibi excoria ipm ꝛ obserua in excoriatione ne seces ipȝ. Et sit excoriatio tua q̄ ipȝ excorias ex pte q̄ suspēdit̄ cū ouo plus:ꝛ subtil'r scrutare cū excoria tione ̄bm q̄ztitatē ̄bm quā tibi poſ̄e est:deinde ꝑfora siphac plenū aq̄ ꝑforatione ampla donec extrahas totā aquā. Dein de separa inter duo labia sectionis cū vncino:ꝛ extēde illuȝ pāniculū ad supiora cauēdo ne tāgas:aut cōprehēdas cutē testiculoꝝ:ꝛ incide ipȝ qual'rcūqȝ est tibi poſ̄e incidere ipȝ: aut cū totalitate sua:aut frustatim:ꝛ p̄cipue latus eiꝰ subti le:nā si tu nō exq̄site ꝑscrutaris incisionē eiꝰ nō fit securitas ꝙ aq̄ nō redeat. Qꝛ si testiculus ꝓcedat exteriꝰ a cute sua in hora opōnis tue:tūc qn̄ ꝯpleueris sectionē siphac reduc ipȝ ꝙ si inueneris testiculū corruptū:tūc opȝ vt liges vasa que sunt suspensoriū eiꝰ timēdo fluxū sanguis. Deinde abscinde testiculū cū suspēsorio:ꝛ extrahe testiculū:qdā aūt incidunt

De hernia varicosa.

suspēsoriū testiculi cū ferro ignito:ꝛ ex̄hūt ipȝ:nā si dimitti tur testiculus corruptꝰ egritudo patit̄ recidiuā. Deinde ag grega duo labia vulneris cū sutura ꝛ cura locū:sicut opȝ ꝙ si nō fuerit nec̄ia sutura intromitte in sectionē lanā intinctā in oleo ro. ꝛ pone lanā aliā de foris quā submersisti in vino ꝛ oleo:ꝛ expone ea sup duos testiculos:ꝛ sup mirach ven tris ꝛ sup eā puluillos ex pāno duplicato:ꝛ liga eos desup cū ligamēto qd̄ est hn̄s sex.s. capita. Deinde accipiant̄ duo pāni ꝛ suant̄ ꝛ impleant̄ lana carminata:aut coto ̄bm hanc silitudinē:ꝛ fiāt extremitates qbꝰ nectunt̄ ex coto aut ex la na humida ꝛ aggregent̄ cū strictura in lūbari brachaꝝ ꝛ vna extremitatū accipiat sup anū vsqȝ ad dorsuȝ. ꝛ alia acci piat ad ptē pectinis:ꝛ due extremitates alie sup duo ingui na ꝛ aggreget̄ strictura in lūbari brachaꝝ. Et dixit Albuc. ꝙ si aqua aggregata fuerit in duabus ptibꝰ simul, tūc scias ꝙ sunt duo ramices, seca ergo partē aliā ̄bm ꝙ fecisti in pri ma equal'r. ꝛ si potes fac vt opera tua vna sit.

De cura per cauterium.

¶ Et dixit. qn̄qȝ artificial'r medicat̄ h ramex cū cauterio loco

sectionis cū ferro. Et modus est vt accipias cauteriū cultel/lare subtile ꝛ igneū ꝛ seca cū eo cutē testiculoꝝ: donec qñ de tegis siphac albū ꝯtinēs aquā: tūc accipe cauterium sil'e lr̃e grece: ꝛ sit ignitū ꝛ pfora cū eo illud siphac, donec egrediat̃ humiditas tota: deinde extende siphac. s. ppriū sibi si affue/rit cū vncinis: ꝛ excoria eū cū cauterio subtili ignito, ꝛ inci/de ex eo qd̕ est pol'e tibi: donec eradices ipsuꝫ totū: ꝛ caue ne tangat ouū ignis: ꝛ apertio qdē cū cauterio est saluior ꝛ lon ginquior ne accidat fluxus sanguis: ꝛ melior q̃ꝫ opō cuꝫ se/ctione: verūtñ q₂ p̄dicte opōnes sunt difficiles ad tolerādū si infirm⁹ est timidus, ꝛ nō expectat sup eas pp horribilita/tē eaꝝ: tūc administra pforationē hoc mō. s. vt facias sedere eleuatā: deinde pfora inflationē in inferiori pte eius s̄m lon/gitudinē corpis apertione ampla: donec currat tota aq̄: dein de pone sup locū cotū: ꝛ dimitte ipm donec currat residuum aque, ꝛ ista est cura: quā moderni cōiter faciūt: deinde aqua tota egressa cura locū sicut opꝫ. ¶ Et dixit Albu. si ꝯrietas sit tibi de egressiōe aque in hora q̃ pforasti: ꝛ nō sit illud nisi pp ea ꝙ pāniculus albus ꝯtrarietatē facit stās in orificio vul neris ꝓhibēs exitū aque: tūc opꝫ vt intromittas in vulnus pēnā: aut instr̃m quo extrahit̃ aqua hydropicoꝝ. s. cānulā: aut adde in sectione parūper. ista tñ cura non est eq̄ bona vt supiores: ꝛ s̄m pl'm eā seqt̃ recidiua. ¶ Dixit Albu. scias ꝙ aqua redit ꝛ aggregat̃ post sex menses: aut circiter eos a die curationis p̄dicte, sꝫ cū aggregat̃: tūc pforet̃ s̄m eundē mo/dū. ꝛ sic pertrāsibit infirm⁹ dies suos: qdā tñ conat̃ ꝓhibe/re saltem ad tēpus recidiuationē eius ponēdo sup loco descē sus ipsi⁹ empl'a ꝯstrictina cū ligatura adherētiam faciente. ¶ Et eisdē modis curat̃ hernia humoralis: siue saniosa.

Cura hernie ventose

Hernie v̄o ventose cura per dietā ꝛ potionem est sil'is cure hydropisis timpanitis. Empl'm ꝯueniēs ei. ℞. cimini carmeni baccaꝝ lau. fimi colūbini castorei. añ. ꝯfice cū oleo rutaceo ꝛ cera ꝛ superpone. ¶ Aliud qd̕ ꝯfert in vētosa ꝛ aquosa. ℞. baccaꝝ lauri. ʒ. j. ruthe sicce. ʒ. ij. bdel lij. ʒ. ij. aggregent̃ oīa cū oleo laurino. ¶ Aliud ēt bonū. ℞. bdellij. ʒ. j. ȝ. ameos cimini carmeni baccaꝝ lau. añ. ʒ. iiij. ag gregent̃ sil'r cū oleo laurino: aut anetino, ꝛ qdam dissoluunt bdelliū cū saliua hoīs ieiuni: ꝛ ꝯficiūt cū allijs. ¶ Aliud bo nū in ventosa. ℞. pulueris baccaꝝ laur̃. lib. j. farine fenugre ci. ℥. j. ꝛ incorporent̃ cū vino qd̕ sufficit ꝛ modico aceto: dein bulliat̃ donec fiat puls: tunc supadde puluerē ameos amo/mi vel loco eius cimini dauci ciperi ꝛ leuistici: ꝛ adde sex vel octo spicas allij cocti bñ pistatas: ꝛ diu incorpa: ꝛ superpo/ne ex eo, qdā tñ addunt in curatione cū perforatione perue niente ad locū in quo ei⁹ vētositas ꝯtinet̃: deinde curant lo/cū ꝓut opꝫ: verūtñ s̄m pl'm recidiuāt. ¶ Dixit Albu. in hac spē nō vidi aliquē q ausus fuerit curationē ei⁹ cū ferro: qdā tñ antiquoꝝ dixerunt ꝙ cura ei⁹ fit sicut in hernia varicosa.

De hernia varicosa.

Et hernia varicosa dicta vitis est inflatio eueniēs in pelle testiculoꝝ inuoluta inuolutiōe sil'i bo tro vue cū mollificatione testiculoꝝ: ꝛ fit difficilis super in/firmū motus ꝛ exercitium ꝛ deambulatio.

¶ Et cura eius per dietā ꝛ medicinā est sil'is cure varicū cru/riū. s. vt dixit Haly. cū medicamine laxante colerā nigram, ꝛ vomitu. s. euāante colerā nigrā: h̄ frequēter faciēdo: ꝛ facies minutiones de vena basilica: ꝛ postea emplastrabis infirmū cū empl'is mollientib⁹ ꝛ dissoluētibus: ꝛ ipꝫ a cibis colerā nigrā gñantib⁹ arte temperatis aut refice calidis ꝛ hūidis.

¶ Cura aūt ei⁹ p chirurgiā s̄m antiquos. dixit Albuc. est vt facias sedere infirmū sup sedē eleuatā: deinde ipelle suspēso/riū testiculoꝝ ad inferiora, deinde tene cutē testiculoꝝ cū di/gitis tuis cū vasis q̄ sunt ꝓpinqua v̄ge: ꝛ teneat ea minister ali⁹, ꝛ extēdat ea extēsione vehemēti, deinde incide cū spatu muli lato acuto sectiōe trāsuersa i directo: vasoꝝ donec dete gant̃ vasa, deinde excoria ea ex oi pte, sicut excoriant̃ arterie temporis cū debēt extirpari: ꝛ postea fige in eis acuꝫ in qua sit filū duplū: ꝛ liga cū eo in ꝓprio loco in quo accidit varix siue vitis. Deinde liga iterū inferi⁹ in altero loco vltimo ea/rū: deinde seca ea in medio sectione recta s̄m lōgitudinē cor poris: ꝛ extrahe qd̕ aggregatū est in eis ex humiditatib⁹ fe culentis corruptis: deinde cura vuln⁹: sicut fit in vulnerib⁹ in qbus vis generari saniēꝫ vt cadant vasa que nutriūt vnū testiculum: nō enim est malum. si vitis fuerit in oibus vasis: tunc opꝫ vt extrahant̃ testiculi nutrimenti ex incisione vaso rum: q̄re tabescūt ꝛ arescunt ꝛ nō remanet iuuamētū in eis.

De hernia carnosa.

Hernia v̄o carnosa. dixit Albu. fit ex supfluitate que descēdit ad testiculos. s. que ibi manēs cōuer/tit̃ in mām durā carnosaꝫ: cui⁹ cā qñq₃ est ēt pcussio vel at/tritio accidēs de foris, ꝛ est inflatio ista s̄m colorē alterius corpis: ꝛ est dura grauis cui nō est dolor: ꝛ ex multo tpe p/uenit, ꝛ cū digitis tangit̃ mouet̃ totū qd̕ est inter testiculuꝫ: ꝛ nullo mō minuit̃: ꝛ dicit Albu. fortasse est apa h̄ lapideū: cuius color est fuscus, ꝛ nō est ei sensus, ꝛ qñq₃ fit ex noda tione venarum ꝛ inflatione ipsarum.

¶ Et ꝙ fit ex nodatione arteriaꝝ cognoscit̃ p dispōnē apatis qñ cōprimis ipꝫ digitis tuis ꝛ qd̕ fit ex nodatione venarū nō dispargit̃ ex eo aliqd apud cōpressionem cum digitis.

¶ Et cura ei⁹ p dietā ꝛ potionē. dixit Haly. est sil'is cure apa/tis duri testiculoꝝ. ¶ De cura eius p incisionē. dixit Albu. scias ꝙ in sectiōe sup hāc ramicē est ex timore pducente ad pnitiē in plurib⁹ dispōnib⁹: ꝛ cū hoc ēt nō fit nisi cū difficul tate: quapp dixit ipse inde vr̃ ꝙ dimissio huius cure est me/lior. ꝛ dixit. factā denodationē arteriaꝝ non opꝫ vt tangas prorsus: sup alias aūt spēs pol'e est vt fiat sectio. Et modus sectionis est vt seces cutē testiculoꝝ: deinde extēde testiculū in sursuꝫ ad locū sectionis: ꝛ extrahe ipꝫ ex didimo ꝛ libera suspēsoriū ex vasis, ꝛ liga vasa ꝛ incide suspēsoriū postq̃ꝫ tu liberas ipꝫ ex oi pte ex ptib⁹ ei⁹: ꝛ si ouū ꝯsolidatū est cū il/lis carnib⁹ natis: tūc opꝫ vt ex̄has ouuꝫ ꝛ incidas ipm, ꝛ si adherētiā aliquā haberet iter ipꝫ ꝛ siphac aut ꝙ est inter va sa: tūc opꝫ vt liberes totā illā adherētiā: ꝛ incide ipꝫ incisio ne rotūda. Si aūt est adherētia natiuitatis carnis in loco q̄ est retro: opꝫ vt incidas totū ꝛ ex̄has ouum sicut dictū est.

¶ Quidā aūt modernoꝝ dixerūt cū volūtas fuerit operādi mollifica ꝑus carnositatē illā ꝓ posse cuꝫ dyaqlon dissoluto in oleo nardino ꝛ sil'ib⁹: ꝛ corp⁹ euā cū flōia ꝛ sol'one vētris vel vomitu s̄m necessitatē, deinde incide cutē testiculoꝝ cuꝫ pilo: donec inuenias carnositatē, q̄ inuēta libera ouū ab ea quāto facili⁹ poteris, ꝛ si testiculus est solidus nō lesus di/mitte ipꝫ: ꝛ si fuerit lesus ex̄he eū cū illa carnositate tota: nā si dimitteret̃ corrūperet in ꝓcessu tpis aliū. deinde si necesse est suere vuln⁹ fac illō, ꝛ si nō: suppone lanā infusaꝫ in oleo ro. ꝛ vino calefactis: deinde ꝓsequere curam sicut opꝫ.

¶ De gibbositate. Cap. xl.

Gibbus siue gibbositas est remotio spon diliū dorsi vni⁹ vel pl'm ex̄ locuꝫ nālē: ꝛ ista remotio aut fit ad ptē exteriorē: aut ad interiorem: aut ad latera, qñq₃ ad dextrum. ¶ Dixit Gal'. 4° de interiorib⁹. si disiūctio spō diliū fit ad exteri⁹ vocat̃ gibbus exterior: q̄ si fit ad interius vocat̃ gibbus interior. sup. ꝛ si fit ad latera dr̃ lateralis: nō ꝓprie dr̃ gibb⁹: qm̃ gibb⁹ p̄supponit tumorē siue eminētiā: mō qñ spōdiles trahunt̃ ad latera nō appet tumor: sꝫ bñ di/storquet̃ spinale exinde: ꝛ ego vidi hāc distorsionē ad latera in puero quē mihi ꝛ pl'ib⁹ alijs ondit magr̃ Christofor⁹ geor gij q̄ valde notabilis erat, ꝛ vocat̃ hec attractio spōdiliū ad latera ꝯtorsio. De hac aūt ꝯtorsione nō determinauerūt au/ctores in capl'o de gibbositate: sꝫ pōt reduci ad ca^m de dislo catione spōdiliū: de exteriori igit̃ ꝛ interiori hic ꝓsequēduꝫ est. ¶ Dixit Gal'. vbi supra. ꝛ ponit̃ 2° ꝯti. sic gibb⁹ est attra ctio spondilis ad interius aut exteri⁹: vñ quotiēscūq₃ attra/hit̃ spondilis vna ꝛ spondiles alie nō ꝯsequunt̃ manifesta/bit̃ tunc gibbus. Inqt Aaron. gibb⁹ aūt aut fit in dorso aut in pectore: ꝛ q fit in dorso absolute vocat̃ gibbus: ꝛ q fit in

Quid sit gibbus.

pectore vocat̄ struma. Ait Raſ.2° ꝯti. dico gibbi oēs sunt qñ ps spōdiliū in rotūda for^a fiat: ⁊ in pte media aliq̄ pars eoꝝ manet illesa. ¶ Dixit Aui.22° tertij. gibbositas est remotio spōdiliū ad interiora dorsi. s. v̄sus pect⁹ aut ꝑ. i. ad interiorē ptē: aut ad exteriora dorsi ⁊ ē gibbositas posterioris partis, aut ad latera: ⁊ dr̄ incōtorsio: ⁊ est gibbositas anterioris ptis quā qdā noiant arcuationē, cū eniz accidit cum cōitate ossiuz cassi. i. pectoris vocat̄ cōcauatio ⁊ arcuatio.

De causis

Causarum gibbositatis alie sūt ex natiuitate: q̄zuis enim gibbositas nō numeret̄ inter egritudines que hereditant̄ in semine, tñ bñ cōsiderādo successores gibbosoꝝ numerari posset: ego nāq̄z in plurib⁹ ꝯsiderarui ⁊ vidi ex gibboso auo vel patre vel patruo nasci gibbosū filiū vel nepotē, ⁊ alie sūt ex tēpore acq̄site: ⁊ que sunt ex tpe alie sunt extrinsece ꝓmitiue, ⁊ alie intrinsece añtes ⁊ cōiuncte: ꝓmitiue q̄dē sunt, sicut mala plasmatio in ꝓn° natiuitatis, aut mala ligatio facta de infante vel ab obstetrice vel nutrice: aut casus vel ꝑcussio: aut delatio ponderis grauis vel ipsius eleuatio. ¶ Dixit Auic. cāe ei⁹ ꝓmitiue sunt ꝑcussio: aut casus, ⁊ q currūt cursu eoꝝ: ⁊ que ꝓprie sunt cā ei⁹ q̄ fit ad anteriora v̄sus pect⁹, aut est delatio pōderis grauis, aut ipsi⁹ eleuatio. ¶ Cāe aūt intrinsece siue corporee sūt: aut ex humiditate aquosa salsa lubricatiua q̄ mollificat ligamenta spondiliū: qb⁹ mollificatis ⁊ relaxatis sepant̄ a suo loco versus aliquā dictaꝝ ptiū: aut fit ab hūiditate limosa. i. grossa q̄ sua grossitie cū multiplicat̄ ipellit spōdiles. Gal'. nāq̄z 3° de vtilita. partic. voluit ꝙ inter iuncturas spine cū adinuicē separant̄ inuenit̄ q̄dā hūiditas alba viscosa nāl'r ad ipsas trāsmissa: sicut ad alias trāsmittit̄ iuncturas ꝑꝑ remollire eas ne nimiū exiccent̄ in motu ⁊ ꝯfricatione: cū aūt spōdilibus vltra quātitatē ꝯueniētē ex hūiditate supinfundit̄ si fuerit subtilis aquosa mollificat ipsoꝝ ligamēta, ⁊ si fuerit grossa extēdēdo ipellit eos. Aut dixit Aui. fit ꝑꝑ apā. s. magnū extēdēs tunicas. i. pāniculos: ⁊ ꝓinde ipellens spondiles: aut mollificās eos mediāte mā ab eo resudāte: ⁊ ista apata addūt in interiorib⁹ pectoris: ⁊ qñq̄z in interiorib⁹ vētris: de his dicit Aui. ꝙ qñq̄z declarant̄ h⁹ apata per sanguinē vel saniē egredientē cū sol'one vētris significātē maturationem apatis: ⁊ ipsius eruptionē. ¶ Et qñq̄z fit gibbositas ꝑꝑ vētositatē aliquā ꝑcutiētē. i. ipellētē spōdiles. ¶ Dixit Aarō. ꝙ hūiditas ⁊ vētositas ꝭm pl'm cōsequunt̄ cibaria q̄ nō digerunt̄. Et Aui. dicit. ꝙ in ifantib⁹ accidit gibbositas ⁊ vētositas. i. ꝑꝑ vētositatē qñ cibant̄ añ horā: ⁊ hoc in infantibus ꝯtingit qñ nimis cito remouent̄ a lactatiōe: ⁊ cibantur alijs cibarijs: aut qñ sumunt cū lacte alia cibaria añ ip̄z tempus, ⁊ in pueris fit qñ comedūt añ horā, ⁊ ponunt cibū supra indigestū cibū.

Pronostica.

¶ Dixit Simon. ꝙ gibb⁹ qñq̄z fit ex vi spasmi: aut siccitate musculi. Et Aui. dixit. qñq̄z fit ꝑꝑ spasmū ligamētoꝝ. i. neruoꝝ lacertoꝝ: ⁊ itelligūt de spasmo ex siccitate: ⁊ ꝑpea dixit Aui. ꝙ est pauci casus. i. rari euentus, s̄z cū euenit est velocis interfectionis, sicut spasmus ipse siccus velociter interficit, ⁊ si ꝯfirmat̄ nō sanat̄. ¶ Dixit Hyp. 6° affo. qbuscūq̄z. s. infantib⁹ gibbi fiunt ex asmate: aut tussi añ iuuentutē pereunt. i. nō multo tpe viuunt. Et Raſ. 11° cōtinē. hūc affori. afferēs dicit: qbuscūq̄z fiūt gibbi ex asmate aut tussi añ ortū piloꝝ in pectine pereunt: qm̄ dixit Raſ. qñ gibbi fiunt absq̄z ꝑcussione vel cā manifesta erunt ex nascentia interiori expellēte spōdiles spinalis q̄ nascētia si fuerit ex vltima grossitudie hūoꝝ indigestibilis erit oino: ⁊ iō interficit in tali cōditiōe: qm̄ accñs in ꝑdicto tpe non ꝑmittit pectus extēdi ⁊ dilatari, vt quātitas oportuna aeris frigida ⁊ pulmoni ⁊ cordi ꝯsequat̄: ⁊ ex hac anhelitus necessitate ⁊ strictura interficiet: ⁊ l̄z ipsa nascētia maturet̄: tñ credit̄ tpe sue maturationis ⁊ ruptiōis: siue emanationis saniei interficere patientē cū magna sit, ⁊ sunt verba Gal'. in cōmēto dicti affo. ⁊ ait Raſ. ꝙ sūma verboꝝ Gal'. in ipso cōmēto. hec est. qbus fit: aut ex ꝑcussiōe: ⁊ eius silī: aut exitura intra spinale dura ⁊ grossa extrahente ad se spondiles. Et Aui'. adducens ꝑdictū affo. dixit. cui accidit gibbositas ex asmate: aut tussi añq̄z expuat. s. mām asma siue tussim facientē ipse moritur. Et illud est qm̄ sigñat māei faciētis asma: aut tussim permutationē ad spodiles: ⁊ facit in eis accidere exiturā fortez apparētē euenientē a mā grossa: nā si nō eēt ei⁹ grossitudo nō accideret gibbositas ab ea: q̄r si esset subtilis poti⁹ resolueretur q̄z gibbositatē faceret. ¶ Dicūt. ⁊ pōt sil'r fieri ali⁹ affo. i. ꝙ si i iuuenib⁹ ex dictj causis fiat gibbositas ꝙ añ senectutē vel saltē añ seniū pereunt, q̄r nō multo tēpore viuunt: ⁊ vt dicunt affo. iste verificat̄ de gibbositate interiori. Nā dicit. A. cū ita fit nō fit ꝑparatio pectori, vt dilatet̄ pulmoni sufficiēter, quare retinet̄ anhelit⁹. i. retrahit̄ a bonitate sua: imo apparet vt malus fiat ⁊ ꝑducat ad ꝑditionē: ⁊ ex hoc maxime pereūt illi qb⁹ ex attractione spondiliū ad intra nō cōicatur nocu^m ossib⁹ pectoris: ita ꝙ nō preeminēt anteri⁹: q̄r tunc anhelit⁹ ꝯstrictio est magna ⁊ ꝑua est ꝑparatio pectoris vt dilatet̄ pulmo sufficiēter: cū aūt cōicaret̄ noc^m ossib⁹ pectoris: ita ꝙ exteri⁹ ꝓeminuerint: tūc pectori remanet ꝯcauitas sufficiens ad dilatationē pulmonis, nec accideret cito inde mors: sicut neq̄z accidit cito in gibbo posteriori: vt experientia declarat. ¶ Dixit. A. totū illud. s. qd̄ dictuz est de causis gibbositatis: aut est cā. s. remotiōis cōicantis spōdilib⁹ plurib⁹ nūero: aut duob⁹ vel trib⁹ vel plurib⁹ ꝭz gradationē. s. ꝙ nō oēs eq̄ separant̄ a loco suo: aut nō est ita. s. ꝙ nō cōicat̄ plurib⁹: sed vni tm̄. ¶ Dixit Gal'. in cōmēto dicti affo. exitura accñs in infantib⁹ dū attrahit spōdiles ipedit pect⁹ ⁊ costas ꝙ nō augeant̄: vñ strictura fiet pulmonis ⁊ cordis celeriter cū strictura anhelit⁹. ¶ Dixit Sera. in ꝓmo breuiarij. hec egritudo pl'm accidit infantib⁹: ⁊ cū accidit in ifantib⁹. dixit. A. ꝓhibet penit⁹ incedere in dilatationē, ⁊ amplificationē sui: quare diuersificāt mēbra anhelit⁹ nocumēta ꝯstringētia sup anhelitū. ⁊ dixit. gibbositas ꝓprie ea q̄ est ad interiora ꝯstringit locū sup pulmonē: q̄re facit accidere malitiā anhelit⁹: q̄r pulmo ꝯstrictus nō pōt sufficiēter dilatari. vnde accidit vt fiat in eo anhelitus paruus velox ⁊ spissus.

Signa gñis nota sūt ad sensuz. Et dicit Aui. subtiliant̄ crura habētis gibbositatē ꝑꝑ illud qd̄ facit gibbositas de opil'one quorūdā meatuū. i. venaꝝ siue viarū in quib⁹ penetrat cib⁹: q̄re nō penetrat de nutrimēto sufficienter ad crura: vñ gracillant̄ ⁊ signa repl'onis eius in pueris. dixit Albu. sunt ꝙ accidit sup eū strictura in anhelitu apud eleuationē ⁊ motū. Et inuenis in vltima spōdiliū dorsi ⁊ nodis eius ꝙ inde cepit eminere sup alias spōdiles. Signa specieꝝ. dixit Aui. signa facte a cāis ꝓmitiuis sūt casus eaꝝ. s. q̄r ꝑcessit aliqua eaꝝ: ⁊ signū facte ab hūiditate. dixit. A. est signū forme a qualitate corpoꝝ. s. ⁊ habitudinis. s. molis: ⁊ signū tact⁹: qm̄ tact⁹ iudicat corp⁹ ⁊ loca spōdiliū humida mollia relaxata: ⁊ ꝙ loc⁹ paꝝ exiccat oleuz quo inungit̄: ⁊ tarditas ei⁹ in exiccādo ip̄z: ⁊ ꝙ ꝑcesserit regimē humectatiuū. ¶ Et signū facte ab apate est tactus loci: q̄r cū tangit̄ dolet si ꝑuenit̄ ad exteriora, ⁊ est tact⁹ eius tactus apatis: ⁊ dolor eius est ꝓprie in paniculis, ⁊ accidūt ei febres sequētes illud apa. ¶ Et signū facte a siccitate est sigñatio siccitatis toti⁹ corpis: ⁊ ꝑcesserūt cāe exiccātes, sicut tolerātia febriū acutaꝝ. s. sup. aut valde cronicaꝝ: ⁊ tolerātia euōnū ⁊ similiū: ⁊ cū fit inunctio sup loco ex oleo velociter ⁊ multum exiccat̄. ¶ Et signa facte a vētositate sunt signa vētositatis significatiua multiplicantia in partibus pectoris ⁊ vētris.

Curatio ⁊ precessio regis gñantis vētositatē. facte ab humiditate: ⁊ facte a siccitate. dixit Auicē. est curatio paralysis ⁊ spasmi humidi. s. q̄ztū ad factā ex humiditate. Et curatio spasmi sicci. s. quātū ad factā ex siccitate, ⁊ hoc q̄ztū ad dietā: ⁊ q̄ztū ad potionē in necessitate euōuis: ⁊ in humida dimissionis ⁊ egestionis in sicca: ⁊ in qualitate administrādi emplastra ⁊ embrocas: ⁊ alia. s. vt sint exiccantia in humida: ⁊ humectantia in sicca: ⁊ q̄r gibbositas raro

fit a siccitate: ꝛ ideo auctores non ꝓcesserunt pticulr de cura eius: ꝛ facte ab apate cura est cura apatis dictoꝝ locoꝝ maxime apatis difficilis ad resoluēdū seu maturādū ꝛ rūpēdū: ꝛ qꝛ plm fit ab hūiditate mollificāte ꝓcesserūt spālr auctores in cura eiꝰ.

Cura fcē ab humiditate.

¶ Dixit Aui. cañ. medicinaꝝ in ea q̄ non est cū siccitate est vt sint stiptice. s. exiccatiue vt exiccent ꝛ stringant ligamēta q̄ mollificata sūt, ꝙobrē. s. ꝑꝑ quā mollificationē inclinate sūt spōdiles: ꝛ sint calefactiue vt ꝯfortēt ea. s. ligamēta: ꝛ sint ēt resolutiue ꝛ cōsūptiue illiꝰ hūiditatis: vt stringant. i. exiccent hūiditates tā mollificātes q̄ꝫ adiuuantes ad mollificādū. i. ꝛ fluētes ꝛ fluxe: ꝛ maxie fluētes stringant. i. ꝓhibeant a fluxu, nā dixit ipse. cū cadit sufficiētia super stiptica. s. ꝛ calida resolutiua pole est vt ꝯfortent ligamēta: ꝛ exiccent: ꝛ nō inclinent ad intus vel ex̄ ꝛ tollat gibbositas. ¶ Et dixit Aui. cū nō resoluit ꝛ exiccat illa mā humida in locis spondiliū manēs ꝑtrāsit vt ꝑmutet ad mēbrum aliud. ꝛ plm permutat ad mēbra inferiora. s. ad pedes: ꝛ facit in eis accidere paralysim: ꝛ siles egritudies ſm nāꝫ ipsiꝰ humiditatis in subtilitate ꝛ grossitudine sua: ꝛ ſm moduꝫ ꝑmutationis eius ex imbibitione eiꝰ: aut infusiōe paulatim facta, nā si est subtilis ꝛ ibibit inducit paralysiꝫ, ꝛ si est grossa ꝛ infundit pōt inducere spasmū aut tetanū aut stuporeꝫ. ¶ Et posuit. A. cañ. in tpe vsus stipticoꝝ: ꝛ dicit: cū āncessit mūdificatio ꝛ purgatio corpis nō est malū, imo est bonū vti tunc stipticis. s. exiccatiuis calefactiuis ꝛ resolutiuis: ꝛ iste tres qualitates qñqꝫ reperiunt in vna medicina singulari, sicut in nuce cypressi ꝛ folijs eiꝰ: ꝛ folijs lauri ꝛ calamo aromatico ꝛ alusmati ꝛ enula, ꝛ qñqꝫ sunt necessarie medicine cōposite in qbꝰ sit stipticitas: ꝛ hec erit iuncta aut cū frigiditate sicut in rosꝭ. ꝛ acatia ꝛ balaustijs: ꝛ silibꝰ: ꝛ qñqꝫ cū caliditate in p̄dictis, ꝛ qñqꝫ est neciuꝫ vt cōponant medicine stiptice frigide cū calefaciētibꝰ vt p̄dicte: ꝛ siles cū folijs lauri castorei: folijs oleandri ꝛ acoro ꝛ silibꝰ: ꝛ hec necessitas foret qñ talis gibbositas foret in corpe cōplonis nālr calide: aut cū illi humiditati quoquo mō esset coniuncta caliditas. ¶ Dixit Aui. olea ꝯferētia gibbositati humide. s. sine caliditate sūt olea rerū stipticaꝝ calidaꝝ: sicut oleū rute: ꝛ oleū cypressi, ꝛ oleū de castoreo ꝛ piretro ꝛ euforbio: ꝛ qñqꝫ fiunt cuꝫ dictis oleis vel aliquo eoꝝ empla qñ miscent medicine fortis resolonis, sicut folia oleandri ꝛ castorei ꝛ rute ꝛ silia. ¶ Emplm bonū ad humidā sumant acoruꝫ ꝛ enula: ꝛ decoquant in aqua cypressi, ꝛ emplastret cum eis locus.

Cura fcē a vētositate.

¶ Facte v̊o a vētositate curatio est curatio vētositatis ꝛ inflationis vētris quo ad dietā ꝛ potionē: ꝛ adducant spondilibus ꝛ pectori medicine localis vētositatē resoluētes: ꝛ de appropriatis in hoc loco ſm. A. est emplm q̄ꝺ sic fit. ℞. storacis liq̄de ꝛ costi ꝛ sauine ꝛ calami aromatici. añ. ℥. j. euforbij. ʒ. j. olei nardini quātū necesse est. ¶ Emplm ꝯueniēs ad humidā ꝛ vētosaꝫ sil. ℞. sauinā ꝛ seca, ꝛ armoniacū ꝛ nuceꝫ cypressi ꝛ piretrū ꝛ sansucū ꝛ cordumenū ꝛ squinātū ꝛ cassiaꝫ. s. ligneā: ꝛ decoquant cū aqua decoctiōe optima. i. multa ꝛ ordinata ꝛ effundat desup de oleo quātuꝫ est aque medietas ꝛ decoquat ꝛ iteret in hoc multotiēs: postea ꝓijciat in illo oleo castoreū ꝛ euforbiū ꝛ sauina ꝯtrita ꝛ administretur: nā in ipso est carminatio vētositatis ꝛ resolo humiditatū extraneaꝝ grossaꝝ.

Cura per cauterium.

¶ Aliud cōferēs vtriqꝫ sumant enula ꝛ sauina ꝛ acorus: ꝛ decoquant in vino donec dissoluantur: postea dissoluat cū eis bdelliū donec fiat sicut vnguētū ꝛ administret. ¶ Dixit Aui. qñ nō valēt curationes cū eis que bibunt cū emplis, ꝛ alijs, tūc administret cauterium ꝛ remoueat mollificatio ꝛ induret ꝛ exiccet locus. ¶ Scias tñ ꝙ sicut medicatio cū medicinis non valet in inueterata ꝛ ꝯfirmata gibbositate, imo nō valet nisi in incipiente ꝛ recen te: ita neqꝫ medicatio cū cauterio. ¶ Et modus cauterizandi in p̄nº gibbositatis. dixit Albu. est vt cauterizes illud cū cauterio q̄ꝺ sit circulus vt capiat cauteriū sup oēm ꝑtē spondilis equalr: ꝛ si vis cauteriza in circuitu spondilis cū cauterio puncti duas lineas aut tres, ꝛ sint puncta propinqua ad inuicē: caue tñ ne administres cauterium in gibbositate que fit ex spasmo nerui: qm̄ vt patuit talis spasmus est ex siccitate facto cauterio: ꝛ ad tp̄s retento apto curet sic opꝫ. Cauteriū nāqꝫ cū reliqua curōne: aut sanat: aut ꝓhibet augm eius.

¶ De manuali opōne in egritudinibus vesice. Cap. xlj.

Operatio manualis in egritudinibꝰ vesice qñqꝫ req̄rit in extractiōe lapidis: ꝛ dicet de ea in sequēti caº ꝛ qñqꝫ req̄rit in curatione retentionis vrine ꝛ curatione scabiei excoriatiōis ꝛ vlceꝝ eius, ꝛ dr̄ ista opō siringatio siue clystericatio vesice que fit cum intromissione alicuius instroꝝ dicēdoꝝ ꝑ foramen virge quousqꝫ ꝑueniat ad vesicā.

Stante apate in vesica aut meatibus eius si est siringādū

¶ Ista tñ manualis opō nō est fiēda stāte apate in vesica collo eius vel virga ꝑtibꝰ adiacētibꝰ vesice. Ait enim Ras. xº ꝯtiñ. qñ affuerit apatio vesice aut ani nolo iponere instrm vrinatiuū: qm̄ adderet in apate ꝛ dolore. Et Aui. dixit. caue ne administres ea. s. instra vrinatiua qñ apa est in vesica: aut in coartatione ani ꝓxime: nā intromissio eoꝝ augmentat apat. i. apa augmētat ꝛ addit in dolore: sed ꝓcedo dixit Ras. ꝑus ad sedādū dolores cū oleo ꝛ aqua calida ꝛ curo ꝑus apa. ¶ Quidā ēt ꝓhibēt administrationē eoꝝ stātibꝰ vlceribꝰ in meatu virge q̄ est ad vesicā maxie si vlcera illa fuerint dolorosa: qm̄ addendo in dolorem ꝓuocāt apa: ꝛ neqꝫ est deueniendū ad hāc opōnē nisi postq̄ꝫ ꝓcesserit administratio medicinaꝝ ꝛ auxilioꝝ dicēdoꝝ ꝛ nō cōtulerint.

Instra vrinatiua sūt quatuor.

¶ Dixit Aui. qñ nō ꝯferūt medicine nō est excusatio alteriꝰ ingenij ꝛ administrationis alkakatir. i. instri ꝑ q̄ꝺ attrahit aer aut aqua ꝛ administrationis instri quo mingit. ¶ Ut potui aūt cōprehēdere ex dictis: ꝛ in intētionibꝰ auctorum instra qbꝰ medicꝰ vti hꝫ quatuor sunt: que oia gñalr vocantur vrinatiua, ꝛ vocant siringa: siringa tñ qñ accipit ꝓprie solū accipit ꝓ altero eoꝝ vt patebit. ¶ Primū eoꝝ est quo vti opꝫ in retētione vrine qñ cā retētionis eius fuerit aliq̄d opilās stans in meatu vrine ꝓprie in collo vesice: siue fuerit lapis: siue sanguis coagulatus, siue pus, aut hūor grossus vel viscosus, ꝛ tale instrm dꝫ eē sicut stilus: nec est necesse vt sit cōcauus: qm̄ nō est ad ex̄hendū ex vesica: neqꝫ ad iponendū aliq̄d in ea: quāuis ista opō ēt ipleri posset si esset ꝯcauū, nō tñ dꝫ medicus deuenire ad operādū cū eo nisi ꝑus p̄misérit hec duo ingenia: p̄m est. dixit Ras. 4º ꝯti. si fuerit retētio vrine cā lapidis in collo vesice p̄cipe patiēti ꝙ iaceat sup dorsuꝫ suū: ꝛ eleua pedes eiꝰ ꝛ crura dū fuerint bene eminētes: ꝛ tūc cōmoue ipꝫ diuersimode ad ꝑtes. i. dextrā ꝛ sinistram multis vicibꝰ, deinde p̄cipe ei ꝙ studeat ad mingēdū: ꝙ nisi minxerit iterato fac illud: ꝛ pluries qñ ꝯsueuit lapis ex hoc descēdere i vesicā, vñ remouet opilo ꝛ vrina egrediet. ¶ 2m ingeniū est. dixit Albu. si vides retētionē vrine fieri ex lapide q̄ iaꝫ ingressus est collū vesice: tūc opꝫ vt infirmꝰ stet sup genua sua: deinde cōponant pedes eiꝰ sup dorsuꝫ eiꝰ: ꝛ extēdat vētrē suū a supiori ꝑte dorsi eiꝰ: ꝛ ꝯstringat ifirmꝰ anhelitū suū q̄ꝫtū pole est, nā cogit tūc collū vesice ad expulsionē lapidis ad posteriora. s. ad ꝓfundū vesice, ꝛ silr ista duo ingenia qñqꝫ ꝯferunt in remotione sanguis coagulati puris vel humoris grossi: eteniꝫ facta expulsiōe illiꝰ absoluit vrina, sꝫ sic nō absoluit sed vehemēs fit res sup infirmū: tunc opꝫ vt administres ex̄ctionē eiꝰ de loco illo cum instro vrinatiuo. ¶ 2m instrꝫ est quo ore sugit postq̄ꝫ intromissuꝫ est vsqꝫ ad vesicā: vt mediāte ista suctiōe attrahat vrina ad os: ꝛ attracta expuat: ꝛ ista suctio dꝫ fieri ab aliq̄ vili ꝑsoª, ꝛ istō istrꝫ dꝫ eē ꝯcauū hñs in fundo vnū foramen: aut ēt plura in circuitu ꝓfūdi: ꝛ de hoc instro ꝛ mō ex̄ctiōis vrine. dixit Aui. 19º tertij. adiuuet ad vrinādū cū exufflatiōe facta cū rachatir in v̾ga posita ꝛ exsufflat nō aerē emittēdo: sꝫ attrahēdo ad se: nā cū trahit aer ne detur vacuum: sequit vrina ꝛ euātur. ¶ 3m instrm est intus cōcauū vnū solū habens in fundo foramen directū: q̄ꝺ quidem foramen directe claudit: cum re

tamen que possit per supiorē eiꝰ partē extrahi, nā cū trahit̄ ad superiꝰ, seqt̄ ipsuꝫ vrina ne det̄ vacuū: ⁊ istud implens si ue claudēs foramē instrī: aut est stilus ꝑ supiꝰ orificiū instrī imissus perpendicul'r vsqꝫ ad foramen inferiꝰ q dꝫ hr̄e ex su periori pte eiꝰ manubriū quo possit capi ⁊ trahi ad supius de quo dixit Aui. ꝙ illud qđ iplet vacuitatē illius instrī: aut est stilus ꝑpendiculare penetrans in eo hn̄s suspensiones.i. additamētū sup ipꝫ: quasi manica cū qua possit cōprehēdi: ⁊ cū qua remouet̄.i.extrahat̄: aut iplens foramen instrī est lana aut cotū: qđ qdē ligari dꝫ cū filo duplicato ⁊ forti ꝯpo sito ex pluribꝰ ordinatis filis factis de lana: aut de serico cū quo filo forti extenso.i.plicato medio.i.per mediū ipsiꝰ to/ tius liget̄ firmiter illa lana vel cotū: ita vt cū volūtas fuerit attrahere filū: attrahat̄ cū eo simul illa lana vel cotū ⁊ nō re maneat in meatu: dꝫ aūt filū esse ita oblongū: vt cum ligata fuerit lana vel cotū in medio ipsius ambe ipsius extremita/ tes excedant quātitatē longitudinis instrī palmo vno aut plus: ⁊ cū volūtas fuerit opari cū ipso per foramē fūdi mit tant̄ ille ambe ipsius extremitates donec exeant ꝑ foramen supius: ⁊ trahat̄ quousqꝫ lana illa ligata vel cotū ingredia tur foramen fundi instrumēti: ⁊ si qdē ex ea extra remanse/ rit forficibꝰ incidat̄: postea instr̄m intromittat̄ vsqꝫ ad locū vrine. Deinde trahant̄ superius extremitates fili equal'r: vt trahat̄ cū eis lana vel cotū vt trahat̄ illud qđ seqt̄.i.seq dꝫ ex vrina vel alio vt sanguine pure vel humiditate: ⁊ est hoc instr̄m simile instrō quo vtunt̄ pueri ad proijciendū aquaꝫ ad longinquū: qđ nostro ydiomate vocat̄ schiçatorium qđ pueri cū ponūt in aquā ꝯm ꝓfundū eiꝰ: ⁊ attrahūt ad se pa/ rūper stilū aqua insequens stilū ingredit̄ instr̄m deinde ele/ uant instr̄m ex aqua: ⁊ cū volūt aquā illā attractā proijcere impellunt inferius stilū: cuius impulsione aq̄ violentata cū fortitudine exit ex instrō: ⁊ ideo hoc instr̄m etiā esset cōue/ niēs cū vellet medicus ponere in vesica aliquē liquorē cum violentia ⁊ fortitudine: nā inijcit̄ liquor in instr̄m. Deinde impellit̄ cū stilo in vesicā: cū aūt vrina vel alia humiditas in sequit̄ lanā attractā: extrahe tūc eā ⁊ dimitte vrinā currere. Deinde si necesse est itera instr̄m: donec tota vrina euacuet̄. Et scias ꝙ stilus est melior iplens vacuitatem instrī q̄ꝫ lana vel cotū: qm̄ cū necessariū fuerit iterare instr̄m nō est neces/ sariū ipsuꝫ extrahere ex virga: ⁊ iterū intromittere sicut est necessariū cū implet̄ ex lana vel coto. hoc instr̄m assimilat Albucasis clepsedere cum qua ꝓijcit̄ nata in prelijs maris. ¶ Quartū instr̄m est illud qđ ꝓprie vocat̄ siringa qđ est in terius cōcauū hn̄s fundū obtusuꝫ nō ꝑforatū, sed in circuitu fundi sunt foramina plura. Et Albuca. dixit: tria ex vna pte duo ex alia vnū: ⁊ ista pluralitas foraminū: iō fit. dixit Aui. vt cū retinet eoꝝ aliqđ: ⁊ ꝓhibet ab ingressu liquoris in ve/ sicam aliqd arene: aut sanguinis aut humoris grossi fit ei ꝙ vertit̄ de medicina: aut ꝓuocat̄ de vrina penetratio alia: ⁊ nō egeat extractione ⁊ intromissione frequēti: ⁊ sup hoc in/ strumētū qđ p̄parat̄ ad hoc: vt cū eo clysteriçatio fiat ⁊ inie ctio liquoris in vesicā fit eminētia lata aperta rotunda ali/ quātulū alta in qua sit sicut funis in qua liget̄ aliqd qđ sit sicut vagina siue bursa cōfirmata ei: ⁊ cōfirmata ligamento forti: ⁊ sit facta ꝓprie ex vesica arietis: aut ex aliquo corio le ni subtili: aut ex pergameno: ita ꝙ sit similis canelle cū qua inijcit̄ enema in qua infundit̄ liquor inijciendus: liquor aūt dꝫ aliqual'r calefieri sup ignē: ⁊ sic calefactus poni in vesicā: deinde stringe manū tuā sup vesicā ⁊ liquorē in ea cōtētum strictura decēti: ⁊ impelle liquorē sicut liquor enematis: do nec sentiat infirmꝰ ꝙ illa humiditas iam ꝑuenit ad vesicaꝫ suā: ⁊ hꝰ instrō cōiter vtunt̄ medici ad remouendū opilatio nes ad extrahendū vrinā sugēdo: aut attrahendo in vacuuꝫ stilo intromisso: ⁊ ad clysteriçādū siue inijciendū medicamē aliqđ liqdū in vesicā: verū hoc instr̄m dꝫ haberi multiplex diuersuꝫ in grossitie eius vt sit apud medicū instr̄m ꝯueniēs oi hoi ꝯm virgā eius: ⁊ ꝯm ipsius amplitudinem ⁊ strictu/ ram. ¶ Dixit. A. meliꝰ hoꝝ instroꝝ est illud qđ est ex lenio ribus corporibꝰ: ⁊ magis susceptibilibus flexionis: ⁊ iam inueniunt̄ q̄dā aialia marina: ⁊ q̄dā coria aialiū siluestriuꝫ: q̄ cū aliquo mō preparant̄ noto apud preparatores. Deide sumit̄ ex eis aliqd.s. ⁊ reducit̄ ꝯm formas predictas: ⁊ ꝯglu tinant̄ glutino casti in hoc cōferunt ꝑꝑ lenitatē ⁊ flexibilita tē suā: ⁊ qn̄ fit instr̄m ex plumbo vel stanno ⁊ est bonuꝫ: ⁊ si fuerit plumbū lenitatis.i.multe flexibilitatis fiat forte cum aliqua re ꝓiecta sup ip̄m ex massacumia. ⁊ marchasita: aut cū multitudine liquefactionis ⁊ infusionis: ⁊ ꝓiectionis su per ipsuꝫ sanguis yrcini: nā yrcinus sanguis est fortis in ꝓ/ uocatione vrine: ⁊ cū hoc stringit plumbū vt sit supflue pli/ cabile: cōiter ista instr̄a fiunt ex auricalco. ¶ Et modus ipo nēdi siringā quā pauci chirurgici sciunt q modus est. Auic. in 3°. Et modus iponēdi hꝰ instr̄a ꝑ foramē v̄ge ⁊ vesicam est: vt cū ꝑuenias in mollificādo vesicā vel v̄gā cū balneis: ⁊ tinis embrocis ⁊ vnctionibꝰ ⁊ vnguētis maxīe factis ex eis que ꝯueniūt ad intētionē tuaꝫ. Deinde p̄cipe vt sedeat eger sup sedē sup extremitatē caude sue ⁊ cōprimat anū sustētatꝰ retro ab aliquo ministro: ⁊ eleuet genua sua paꝝ vsqꝫ sup inguina sua cū apertione inter ipsa. Deinde intinge instr̄m cū oleo: aut butyro cum albumine oui mixto: aut ex aliquo oleo vel ceroto ex ꝓportionalibus ad intētionē tuā: deide intromitte ipꝫ ꝑ foramē v̄ge cū facilitate: ⁊ tarditate sine do lore ne excoriationē facias cū eo, donec ꝑueniat ad radiceꝫ v̄ge nō qdē ad collū vesice: sꝫ ad radicē q̄ est iuxta supiorem ptē burse testiculoꝝ q̄ est q̄si medietas v̄ge. ⁊ cū ꝑuenit illuc instr̄m: tūc p̄pet̄ v̄ga eq̄lis sic stās cū inclinatiōe ad sumē.i. ad ptē vmbilici ducēdo v̄gā supiꝰ: deinde subtiliet̄.i.subtil'r ingeniet̄ medicꝰ in expulsiōe instrī in meatū vesice quātitate vniꝰ nodi.i.digiti, aut duoꝝ: ⁊ donec ꝑueniat ad vacuitatē vesice ⁊ sentiat eā infirmꝰ iā ꝑuenisse ad rē vacuā: ⁊ sentiat ꝑ eā ꝙ sedat̄ dolor: aut minorat̄ q an̄ erat: aut ꝙ iaꝫ ꝑuenit ad remouēdū aliqd opilās de loco: ⁊ nō fit hoc. dixit Albu. ꝯm hūc ordinē: nisi q2 meatꝰ virge in q̄ vadit instr̄m est meatus in quo est tortuositas in radice v̄ge p̄dita: ad vlti^m v̄o cū pe/ netratio eiꝰ in vesicā est sensata: tūc reduc v̄gā ad ptē inferio rē ad suā p̄mā dispōnē in p̄paratione tua cū intromisisti in/ strumētū: aut vehemētiꝰ iferiꝰ: cū ergo feceris illud: tūc ex/ trahe ex vesica aliqd si vis: aut ipelle aliqd in ipsam si vis: ⁊ q2 meatꝰ virge vsqꝫ ad ꝯcauitatē vesice est satis lōgus: ⁊ cō/ uenit vt ꝑs instrī extra maneat: iō dixit Albu. ꝙ lōgitudo si/ ringe sit sicut lōgitudo palme vniꝰ ⁊ medij: sūt aūt qdā falsi siringatores ignorātes modū imissionis instrī cū ꝑuenit ad radicē virge: q vt ostēdāt totā siringā introisse accipiūt pel/ lē virge ⁊ trahūt ipsaꝫ vsqꝫ ad extremū siringe: quēad^m vidi sti Frāc^m siringatorē facē: ⁊ dn̄t sufficiēter iposuisse siringā.

Et qbꝰ cu… ra fiat faci… lio: aut diffic. lio…

De modo iponendi hmoi instr̄a ꝑ foramē virge in vesicā.

¶ De curatione lapidis viroꝝ per incisionē. Cap. xlij.

Dixit Serap. 4° breuiarij. cap. 12° lapideꝫ q est in renibꝰ qdā antiquoꝝ sapientuꝫ extraxerūt cū ferro ꝑforationē facientes retro sup latꝰ duoꝝ ilioꝝ in loco renuꝫ.s. sup latere renis patiētis lapidē: sꝫ ego dixi Serap. video ꝙ hec est audacia difficilis vehemēs sublimis sup mortē in firmi ꝑ administrationē huius curationis: ⁊ iō huiꝰ curatio est penitus dimitiēda. ¶ Dixit Aui. sunt qdā q laborāt ex/ trahere ipsuꝫ per incisionē ylij: ⁊ ꝑ dorsuꝫ: sed est timor in eo magnus: ⁊ est h̄ opō eius q rōnē nō hꝫ: sꝫ in lapide vesice q̄ꝫ/ uis sit timor: tn̄ si nos administramꝰ curationē eius cum in cisione nō est in opone ista. Dixit Sera. vehemētia timoris similis illi: qm̄ euadūt qdā: imo plurimi si nō ceciderit error in cura ex eis ex qbꝰ extrahitur lapis ex vesica: ex eis enim sunt in qbus nō cōsolidat̄: sed remanet in loco ex quo ꝯtra/ hit̄ lapis via ex qua exit vrina semp: qđ est: q2 illi qbꝰ aperi tur locus iste absqꝫ hoc qđ sequat̄ apa magnū euadūt ⁊ cō/ solidant̄ vulnera eoꝝ. Reliq v̄o.s. qbus non cōsolidant̄ vul/ nera illa indigēt eo quo calescāt.s. ⁊ indurent̄ labia vulneꝝ

Ex qbꝰ cu ra fiat facilior: aut diffic. lior.

⁊ nō ledant̄ ex effusione vrine sup ea. ¶ Et facilitas qdem ⁊ difficultas curationis ex lapide per incisionē dependet: aut ex cōditionibꝰ patientis ex ipsius cōplexione etate cōpositione, ⁊ cōsuetudine patiēdi a lapide. ¶ Ex cōplōne qdē: qm̄ q fuerit calide ⁊ humide cōplōnis radicalis facil'r sanant̄: ⁊ eꝯ q fuerint frigide ⁊ sicce, qm̄ in hꝫ cōplōnibꝰ vulnera difficulter ꝯsolidant̄. ¶ Ex etate v̄o dixit Sera. pueri sanant̄ cū facilitate ꝑꝑ hūiditatē corpoꝝ suoꝝ ⁊ facilitatē ꝯsolidationis vulneꝝ eoꝝ: ⁊ ꝓprie in eo ex pueris: cuiꝰ etas est. 14. annoꝝ, q̄ toleratio eaꝝ est ꝑꝑ v̄tutes ipsoꝝ. Et Pau. dixit. lenis est sanatio infantiū: dū erunt in eta. xiiij. annoꝝ ex leuitate corpoꝝ ipsoꝝ. Uerūtm̄ pueri nō in qualꝫ etatis pte sūt equales in facilitate curationis istius: sed vt dixit Ras. 4° ꝯtiñ. cōueniētiores ad illud sunt q vltra etatē quatuor annorū sunt ⁊ vltra vsqꝫ ꝓpe annos. 20. ⁊ q sunt in medio dictorū annoꝝ sicut sunt q sunt. 14. annoꝝ vt dixerūt cōiter oēs auctores ꝯueniētiores sunt oibꝰ alijs. Infantes v̄o pui dixit Ras. ibidē valde moriunt̄ si in eis fixura facta fuerit ꝓ lapide ex debilitate v̄tutis ipsoꝝ: decrepiti vero, quoꝝ iam caliditas diminuta est: ⁊ sil'r sanguis eoꝝ iam diminutus est, sūt difficilioris sanationis: qm̄ vulnera eoꝝ nō corrñdēt ad cōsolidationē. ¶ Dixit Pau. difficilis est sanatio in seniorıbꝰ ex siccitate corpoꝝ ipsoꝝ, sed in iuuenibꝰ ⁊ illis q sūt in p̄ma etate senectutis facilior est sanatio q̄ȝ in d̄crepitis: qm̄ adhuc hñt multitudinē sanguis, qm̄ cōplōnes eoꝝ sūt adhuc cal'e: aut ꝓpinque cal'is. De p̄mis senibꝰ dixit Ras. ibidē. ꝙ sanant̄ cū velocitate. s. respectu decrepitoꝝ ⁊ iuuenū: qm̄ in fixura nō accidit eis ap̄a cal'm qm̄ nō sūt multe cal'itatis, neqꝫ multi sanguis, neqꝫ ipsoꝝ corpa sunt frigida tātū inq̄ȝtū nō ꝯsolident̄ vulnera ipsoꝝ. ¶ Dixit Pau. sanatio illoꝝ q sūt mediocres inter etates pueroꝝ ⁊ decrepitoꝝ iuxta modū illoꝝ erit. s. ꝙ quāto plus appropinquāt etati pueroꝝ: tanto facilꝰ recipiūt sanationē: ⁊ quāto magis appropinquāt etati senū: tāto erit difficilior eoꝝ sanatio. ¶ Dñt qdā. ꝙ q̄ȝuis iuuenes sunt facilioris digōnis vulneꝝ suoꝝ q̄ȝ p̄mi senes: in ipsis tm̄ verēda est magis curatio lapidis ꝑ icisionē, vt q̄ dixit Ras. 4° ꝯti. ipsi moriunt̄ ꝑꝑ ap̄ata cal'a q̄ eos sequūt̄ pre dolore incisionis. ¶ Ex cōpōne v̄o ⁊ corpis habitudine: qm̄ pingues difficilꝰ incidunt̄ gracilibꝰ. meatꝰ ēt vesice in eis arctus est: ⁊ nō deducit̄ in ip̄m lapis cōditione sufficiēti ad incisionē faciēdā in eo: carnosi tm̄ ⁊ medie habitudis cōuenientiores sūt alijs lapidis incisioni. ¶ Ex ꝯsuetudie v̄o patiēdi a lapide. dicit Sera. illi in qbꝰ fit lapis asper magis sūt tolerātes dolorē accidētē ex incisione ferri ad ex̄hendūꝫ lapidē: ⁊ ꝑꝑ illud fit facilis eoꝝ sanatio: qd̄ est: qm̄ ꝯsueti sūt tolerare illos dolores ⁊ ap̄ata: ⁊ illi in qbus fit lapis lenior sunt s̄m ꝯtrariū illiꝰ: qd̄ est, q̄ isti dolores ⁊ ap̄ata nō accidūt eis multū: iōqꝫ nō expectant. i. nō tolerāt dolores q fiūt in icisiōe. ¶ Cōditiones v̄o ex pte lapidis sūpte sūt ex q̄ȝtitate eiꝰ ꝯtinua ⁊ discreta ⁊ figura eiꝰ: ex q̄ȝtitate qdē ꝯtinua. Dixit Sera. q ex lapidibꝰ magnꝰ est fit difficilis ⁊ ipsiꝰ retētio, ⁊ ipsius extractio. Ait Pau. in quo fuerit lapis magnꝰ: ⁊ accidētia magna erūt. Sed parui lapidis. dixit Sera. difficilis fit sensus. i. ipsiꝰ inuētio. sꝫ fit facilis ipsiꝰ extractio qñ sentit̄ locꝰ eiꝰ. i. qñ inuenit̄. ⁊ deducit̄ ad locū incisiōis: ⁊ dicit. equalis in magnitudine ⁊ puitate est medius inter illos duos: q̄ȝtitate vero discreta, qm̄ qñqꝫ sunt in vesica duo vel tres: ⁊ qñqꝫ plures vt patuit in sermōe qnto, ⁊ q̄ȝto plures tanto sūt difficilioris curatiōis. Ex figura vero: qm̄ dicit Serap̄. rotūdus est facilis egressiōis, sꝫ seratilis. i. ramosus est ꝯ̄rio illi: qm̄ vt dicit Pau. ex aspitate. i. ramositate lapidis accidūt dolores: ⁊ celeriter accidūt ap̄ata ꝓ dolore: ⁊ oblonginquū est eiꝰ itroitꝰ in collū vesice. egressio est cū facilitate.

De modo ponendi hoĩ in stra p fora mē virga in vesicā

Signa lapidis vesice multa sunt. dixit Ras. in diuisionibus. signa eiꝰ sunt albedo vrine ⁊ subtilitas eiꝰ: ⁊ fex arenosa post cōturbationeꝫ eius. Dixit Gal. p̄ de interioribꝰ. habebit vrinā clarā ⁊ aquosaꝫ q̄ p̄us fuerat arenosa, ⁊ dicit Serap̄. cognoscimꝰ hoc ex eūone vrine aquose, ⁊ sedimine arenoso qd̄ est in ea. Aui. dixit vrina est decliuis ad albedinē: ⁊ sedimē. s. arenosuꝫ: qd̄ subsistit in ea nō ē rubeū: sꝫ ad albedinē tendēs, aut cinereitatē, alia l'ra hꝫ citrinitatē, ⁊ nō est bona nisi ꝑ citrinitatē intelligat albedinē nō oimodā. Ueꝝ dixit Aui. qñqꝫ est vrina grossa oleaginee fecis. i. grosse: ⁊ mucillaginose hypostasis, ⁊ hoc eēt qñ nō ꝯuerteret̄ in augᵐ lapidis, ⁊ nō eēt in collo vesice opilatio, veꝝ q̄ pl'm collū in his patiētibus opilat̄ ab illa mā: aut ab eo qd̄ iā factū est de lapide. Uñ vrina q̄si distillādo egredit̄: ⁊ non penetrat nisi qd̄ de aquositate est subtile: iō dicit Aui. ꝙ s̄m pl'm est subtilis: ⁊ ꝓprie in p̄n°. s. qñ detinet̄ mā feculēta q̄ cōuertit̄ in lapidem aut ꝓprie in p̄n° qñ lapis est puus: qm̄ magis opilat q̄ȝ magnꝰ. ¶ Et scias ꝙ qñ vrīa appet aquea, ⁊ residet in eius fundo arena sigñat ꝙ lapis gñat̄: aut gñaturus est, ⁊ in tp̄e gñonis eiꝰ aliqñ emittit̄ vrina aquea cuꝫ sedimine arenoso, ⁊ aliqñ grossa absqꝫ sedimine arene, cum v̄o ꝯfirmat̄ lapis ⁊ gñatꝰ est: tunc vrina est vehemētis claritatis, ⁊ nō residet in eiꝰ ꝓfundo arena: aut si residet est qd paruū valde. ¶ Et dixit Bimasuy. si laborās lapide mingit arenā sigñat ꝙ lapis est mollis dissolubilis ꝑ medicinas interiꝰ: ⁊ exteriꝰ approximatas: sꝫ si est vehemētis claritatis valde significat sup lapidē ꝯfirmatū durū: ⁊ incōueniētē dissolutioni cū medicinis. ¶ Et post q̄ȝ minxerūt appetūt mingere. Dixit Antilis. q̄ vesica excitat̄ ad expellendū id qd̄ in ea est. s. lapidē. q̄si volēdo ipꝫ trāsmittere cū vrina multa: ⁊ fortasse post mictū mingent sil'r. Dixit Aui. quotiēs eūat̄ ex vrina quā mingit desiderat iteꝝ mingere statīꝫ: ⁊ agēs illud est lapis expellēs. i. cogēs v̄tutē ad expellēdū ipꝫ expulsiōe vrine aggregate. i. cum vrina aggregata ⁊ multa. ¶ Dixit Pau. sigñat̄ sup lapidē vesice ꝑ difficultatē exitꝰ vrine. s. qñꝫ eueniētē. Dixit Aui. qñqꝫ ꝑducit ad difficultateꝫ. s. vrine vt dicit l'ra extra: cū hoc ꝙ illud qd̄ egredit̄. s. de vrina egredit̄ cū fortitudine ꝑꝑ cōpressionē suā. i. cū fortitudie exp̄ssiōis. s. facte a v̄tute mediātibꝰ musculis latitudinalibꝰ vētris: aut facte ab ĩfirmo vel medico cū manu: aut alia re sup mirach in loco vesice attrita: tūc. i. relaxato orificio vesice ab ĩpellēte post ipꝫ vñ qñqꝫ mingit patiēs in fine eiꝰ. s. fortis exp̄ssiōis vrinā quā vult. Accidit aūt illa difficultas mingēdi s̄ꝫ plīn. ꝑꝑea ꝙ lapis opilat meatū vrine nō ꝑfecte: ⁊ qñqꝫ accidit ꝓprie ꝙ vesica supflue replet̄ vrina añ q̄ȝ expellat̄: vñ eget cōpressione sup ipsā ad expellēdū ipsaꝫ. ¶ Dixit Ras. in diuisionibꝰ de signis eiꝰ est retētio vrine. s. interdū: ⁊ difficultas exitꝰ eiꝰ. ¶ Et dixit Aui. qñqꝫ est cū arenositate exeūte a lapide vesice in vrinā fex furfurea. s. hypostasis hñs ptes furfureas: q exeūt a vesica ꝑꝑ abrasionē eiꝰ factā a lapide abstergēte: ⁊ abradēte supficiē eiꝰ intrinsecā. ¶ Et multotiēs dix̄ Aui. mingit̄ sanguis ꝑꝑ rascationē lapidis. i. factā a lapide maxime in meatu colli vesice. Et ꝓprie dixit Auic. qñ lapis est magnꝰ asper. dixit Antilis. si lapis fuerit lōgus. i. ramosus: aut magnꝰ multotiēs mingit laborās eo sanguineꝫ: ex puo v̄o ⁊ a plano nō minget sanguinē. Et dixit difficultas mingēdi erit cū puo lapide plus q̄ȝ cuꝫ magno: qm̄ pos'e est ꝙ cadat puus sup os vesice. s. sup meatū colli eiꝰ. ¶ Et dixit Antilis: in pl'ibꝰ laborātibꝰ lapide vesice egredit̄ anus eoꝝ. Et Aui. dixit. qñqꝫ ꝑducit lapis ad exitū ani: maxᵉ cū est magnus ꝯprimēs intestinū rectū cū vicinitate eiꝰ: vñ ꝯpressus descēdit ⁊ egredit̄. Ras. tm̄ 4° ꝯti. ait dico ꝙ exptꝰ sum: ⁊ vt ex̄ctores lapidū dicūt. ꝙ ꝓpria sigñatio lapidis in vesica erit ꝑꝑ egressuꝫ ani. ¶ Et qñqꝫ dixit Aui. ꝑducit lapis vesice ad retētionē. s. egōnis vt dicit l'ra ex: ⁊ hoc erit: aut ꝑꝑ coartationē factā in intestino recto: aut q̄ nā refugit ab exp̄ssione in emissiōe fecis vitādo augᵐ doloris. Etenim in lapide vesice q̄uocūqꝫ sit ē dolor cū sit mēbrū neruosū cito patiēs a lapide: verūtm̄ dolor iste est puus reᵘ doloris q est in lapide renū. Dixit. n. Aui. ꝙ nō est dolor lapidis vesice: sic̄ dolor lapidis renū: qm̄ lapis vesice tenet̄ in spatio. s. magno respectu illius

⁊ ꝓꝓ eius puitatē. dixit Pau. lapis vesice nō excitat dolorē: nisi qñ retinet in ore veretri iteriori: ⁊ retinēt vrinā. Et Aui. dixit. nisi cū lapis retinet vrinā: qm̄ tūc eius dolor vehemēs fit: qm̄ tūc ingredit collū ⁊ soluit ꝯtinuū. ipsa. n. vrina retēta sua q̄ꝫtitate extēdēdo soluit vesice ꝯtinuū: vñ fit dolor ⁊ ꝓꝓ ei⁹ puitatē iteꝝ. ¶ Dixit Antilis. qñ mouet laborās lapide vesice ambulādo: ⁊ laborādo vehemētior fit dolor ei⁹: ⁊ cū regescet dolor alleuiabit: qm̄ nō adheret lapis cum vesica. ¶ Et dixit Antilis. dolebit veretrū cū pruritu in eo ex cōica tione vesice in eo sicut dolet vnguis. i. extrema ps digiti cuꝫ affligit digitus. Et Aui. dixit. qñqꝫ est cū lapide vesice assi/ duatio pruritus ⁊ doloris in virga, ⁊ in radice eius: ⁊ in pe ctine cōitate virge ad vesicā. Et dixit Pau. ꝙ est pruritus ēt in loculo testiculoꝝ: ⁊ ꝓꝓ pruritū illū puer patiens: vt dixit Raſ. in diuisiōib⁹. plīm scalpit virgā, ⁊ laborat cū ea ꝓꝓ qḋ extēdit veretrū. Dixit Pau. ⁊ erigit: deīde deficit ab erectio ne. Dixit Serap̄. sunt prurit⁹ ꝯtinuus in canali virge: ⁊ ere/ ctio ei⁹: ⁊ mollificatio ipsi⁹ supra mēsurā. Et Aui. dixit hñs lapidē vesice multiplicat cōtractionē ꝟge sue: ⁊ ꝓprie cū est puer ⁊ assidua fit eius erectio. Pro his oīb⁹ signis. dixit Al māsor, cū eger sepe virgā fricat: ⁊ manu tractat, ipsa quoqꝫ erigit frequēter: ⁊ subito, ⁊ arescit ⁊ vrina difficulter: ⁊ cum dolore egredit in qua egritudine lōgo tp̄e qñqꝫ extiterit la/ pis in vesica esse signāt. ¶ Dixit. Gal. p̄ de interiorib⁹. si in firmus puer est: ⁊ habebit vrinā clarā ⁊ aquosaꝫ: ⁊ ꝑus erat arenosa: ⁊ pectē sic scalpit: ⁊ virga sine cā erigit ⁊ inclinat: ⁊ tandē vrina ꝯstringit dico nō moueri a veritate dicenteꝫ in collo vesice ei⁹ lapidē hr̄i. ¶ Et multotiēs qdē descēdit la/ pis ex renib⁹ in vesicā: ⁊ nō expulsus: neqꝫ emissus remanet ibi: deinde magnificat: ⁊ sigm̄ huius est ꝙ p̄cesserit dolor in renib⁹ ⁊ inflatio: q post descensuꝫ lapidis sedat⁹ est ⁊ sequū tur: deide p̄dicta signa lapidis vesice q̄ ꝑus nō aderāt. ¶ Si gnū āt qḋ p̄dicta signa ꝯfirmat ⁊ rectificat ⁊ certificat est in uentio ei⁹ ꝑ sensuꝫ tact⁹. Et ipse qdē qñ ꝯtinet in collo vesi/ ce: qñqꝫ repit ꝑ tactū factū exteri⁹ suꝑ loco q est inter anum ⁊ bursaꝫ testiculoꝝ. qñ v̄o est in ꝯcauitate vesice: opꝫ vt inq rat cū digito intromisso in anū infirmi: ⁊ modus ingrēdi ſꝫ Pau. est vt iacet patiēs suꝑ dorsuꝫ suū: deinde vngat digit⁹ index si fuerit puer vel paruus: aut digit⁹ medi⁹ si fuerit iu uenis aut magn⁹ oleo vel butyro vel aliquo cerotc seu mu/ cillagine: ⁊ intromittat in ano infirmi: ⁊ ipellat medic⁹ cum eo intestinū versus vesicā, ⁊ inqrat de lapide: an sit vnus vel plures, ⁊ si sic nō inuenerit expellat cū digito intestinū v̄sus collū vesice, donec eminētia in loco illo exteri⁹ appeat, ⁊ tūc tāgat cū manu altera eminētiā illā vt mediāte tactu interio/ rū ⁊ manus exterioꝝ certificet de lapide: an sit: an nō. Hanc tñ inqsitionē oꝫ p̄cedere clystere lenitiuū: vt totā egōnē ex/ pellat ⁊ ꝓprie dixit Paulus. si sentis ꝙ in intestinis eius sit stercus siccū: qm̄ nisi expellat forsan ipediret tactū lapidis: sed eūatis intestinis ab eo qḋ in eis fuit facilis fiet tact⁹ ei⁹. Et dicit. pꝫ ꝙ inqsitio de lapide nō oꝫ fieri patiēte stante ere cto: aut sedēte, qm̄ sic stando extendunt. dicit Pau. musculi cū vesica: ⁊ vnctionē faciūt inter inqrentē ⁊ lapidē: sed patiē te iacente super dorsuꝫ suū musculi nō extendunt cum vesi/ ca: ⁊ non impeditur inde tactus lapidis.

De cura lapidis vesice ꝑ medicinas ⁊ ꝑ dietā dictū est in sermone q̄nto: ca⁰ de cura lapidis renū: ⁊ si/ milr̄ ibi dictū est de ingenijs ad remouēdū lapideꝫ de collo vesice: ⁊ meatu vrine, q̄ꝫuis ēt d̄ hoc dictū sit in p̄cedēti. ca⁰. Nūc aūt dōm est de extractione lapidis ꝑ incisionē. Sciēdū tñ ꝑus est ꝙ lapis ex̄hendus ꝑ incisionē est ille suꝑ quē non potuit p̄ualere regimē ꝑ medicinas: ⁊ talis lapis ꝑ incisio/ nē extrahēdus: aut ꝯtinet in ꝯcauitate vesice, vel ei⁹ collo, aut ꝯtinet in meatu v̄ge: si ergo ꝯtinet in cōcauitate vesice: opꝫ vt deducat ad collū ei⁹. ⁊ si cōtinet in collo opꝫ vt in eo ꝯtineat: done incisio fiat ⁊ ex̄hat, cōtentus aūt in cōcauita/ te vesice, ⁊ maxie in ꝑte suprema eius ad collū vesice descen dens fit ꝯcussione ⁊ saltu: cōcussione qdē, naꝫ si ꝑuus fuerit egrotās p̄cipe ministro ꝙ amplexet eū accipiēs eū sub bra/ chijs suis ⁊ suspēdat ipꝫ a terra ⁊ cōmoueat eū vehemēter, ⁊ ꝯcutiat dextra ⁊ sinistra, ꝙ si fuerit magn⁹ iaceat supiori/ bus eleuatis: ⁊ inferiorib⁹ decliuib⁹: ⁊ tūc capiat pedibus suis: ⁊ ꝯcutiat: ⁊ moueat: ⁊ vehemēter teneat: tñ tūc ab ali quo ministro captus subascellis ne in cōmotione ⁊ ꝯcussiōe pedes ad terrā descēdāt. Saltu v̄o qm̄ p̄cipere debes egrotā ti vt saltū pluries faciat de loco alto ad locū depressuꝫ. ⁊ tūc digitū suū indicē vel mediū: vt. s. dcm̄ est ⁊ inunctū manus tue sinistre in anū mitte: ⁊ qdē si lapidē in ꝯcauitate vesice in ueneris ad collū ei⁹ reduces: ⁊ si i collo ei⁹ iueneris eū in eo loco ipꝫ firmiter tene: in reducēdo tñ ipꝫ de ꝯcauitate ad lo cū aliqñ necesse est, vt extrema digiti tui flectas: qm̄ cū tali flexiōe meli⁹ ⁊ facili⁹ deduces eū: opꝫ aūt ad hoc faciēdū: vt si qdē ꝑuus fuerit egrotās, aut puer vt facias sedere vnum quēdā viꝝ suꝑ scānū, ita ꝙ eq̄lia sint in altitudine genua sua inguinib⁹. Deinde sedeat patiēs suꝑ genua illi⁹. Si v̂o fue/ rit magn⁹ debēt suꝑ scāno sedere duo viri restringēdo ipso/ rū anchas ne separent adinuicē: deinde sedeat patiēs super genua ipsoꝝ. cūqꝫ sic sederit patiēs ponat vn⁹ minister bra/ chia patiētis sub genib⁹ ipsi⁹ retinēdo manus suas vnā su/ pra aliā. ¶ Dixit Aui. preparet sedes ⁊ sedeat eger suꝑ eaꝫ ⁊ si puer est retineat ipꝫ vnus minister: ac sedeat suꝑ coxas suas: deinde intromittat minister ali⁹ man⁹ suas sub genib⁹ eius sub renib⁹. sꝫ ista lr̄a nō est bona, ⁊ opꝫ vt sint alij duo ministri: vn⁹ a dextris: ⁊ alius a sinistris: q teneāt eū eleua/ tū ⁊ firmū: vt nō moueat hora opōnis tue, ⁊ opꝫ vt añqꝫ de liberes opōnē tuā attenues regimē egroti: ⁊ eūet flōmia far macia: aut vomitu vel saltē cū clysterijs ſm exigētiā v̄tutis, ⁊ plenitudis infirmi. Nā nihil est qḋ ita assecuret ab euentu a͞patis ex incisione: sicut attenuatio cibi ⁊ eūatio corpis: ⁊ opꝫ vt cena p̄cedēs opōnē tuā minoret: ⁊ clysterizet añ: vt nō ipediat egestio opōnē: ⁊ opꝫ vt ante intromissionē digiti in anū infirmi calefacias vesicā ei⁹: ⁊ circuitū ipsi⁹ cū pānis calefactis, ⁊ inungas cū oleis mollificatiuis calidis: et scias ꝙ aliqñ nec̄iuꝫ est: vt post intromissionē vnius digiti intro mittas ēt aliū ad meliorē inqsitionē de lapide: ⁊ ad meliorē deductionē eius ad collū vesice: ⁊ p̄cipue ad firmiorē reten/ tionē eius in ipso dū incisionē feceris suꝑ eo. ¶ Dixit Pau. deducat lapis ad collū vesice, ⁊ expellat digito in ipso dōec expelli nō pōt plus vltra: ⁊ toto studio retine ip̄m firmū: vt non transgrediat ⁊ exeat qñ scindis ꝓ eo ⁊ nō habeas que rere ꝓ lapide post scissionē. veꝝ qñqꝫ dicit. Pau. detinet la/ pis pre magnitudine sua in loco nō bono ad scindēdū super eo: vt qñ nō bñ intrat in collū vesice: ⁊ opꝫ vt ꝯsideres hoc, ⁊ nō facias fixurā ibi. Cū ergo vis lapidē firmiter tenere ex pelle eū cū fortitudine ad exteri⁹ vt bñ adhereat cuti exterio ri colli vesice: cūqꝫ sic firmiter tenueris lapidē precipe mini/ stro: vt cū sua manu dextra teneat testiculos eius remotos a ꝑte in qua vis incisionē facere: subleua tñ eos v̄sus supiora ad ꝑtē pectinis: ⁊ cū sua manu altera remoueat cutē que est sub testiculis ad ꝑtē diuersaꝫ ei: ⁊ in qua vis sectionē facere, ⁊ p̄cipe alteri ministro vt p̄mat vesicā manu sua p̄mēdo cuꝫ ea suꝑ femur ei⁹ ad iferiora: ⁊ tūc tu cū manu dextra scinde suꝑ lapidē cū instr̄o amoydin. i. cū rasorio: vel spatumuli op time incidēti scindēdo cū cuspide ei⁹ in eo qḋ est inter anū ⁊ testiculoꝝ bursaꝫ: nō qdē suꝑ medio siue grassura: sed ad latus natis sinistre. Inqt. n. sared. caue ne scindas suꝑ derē: qm̄ erit malū: sꝫ fiat fixura in ꝑte sinistra derē remota ab ea ad modū vni⁹ grani ordei: qm̄ si in derē eēt pernecabis: ⁊ si fieret in ꝑte dextra esset peior. s. q̄ꝫ qñ in sinistra. Et Aui. dix stude vt expellas lapidem ad collum vesice taliter vt remo/ ueat a commissura quātitate vnius pili. i. q̄ꝫtitate grossitiei ꝑtis pili obtuse in qua nō incidit, ⁊ caue ne findat suꝑ cōmis surā: qm̄ est malū: cōmissura. n. ſm necessitatē est loc⁹ mor/ talis ad incidēdum: ⁊ ego puto ꝙ hoc sit ꝓꝓ vasa ⁊ neruos

qui veniūt illuc: ⁊ fac. dicit Aui. sup locū ipꝫ scissurā tenden
tē ad trāsuersuꝫ parūper: oꝫ eniꝫ fieri incisio aliquātulū ob/
liqua: qꝛ tūc fit ꝓm rugatiōes loci illiꝰ: ⁊ fac eā. dixit Auic.
bono igenio vt nō cōtingas neruū: studēdo ēt vt cadat icisio
in collo vesice tm̄. Nā si accideret in corpe vesice nō ꝯsolida/
bit̄ oīno: ⁊ fac scissurā ꝓm q̄ꝫtitatē lapidis ex̄hēdi, nisi fuerit
magnus valde. Inqt Pau. scinde ꝑ lapide ꝑuo equali. s. sup.
scissura: ⁊ pro mediocri. s. eq̄li scissura. Magnus v̄o indiget
scissura ampla: dūmō nō transcēdat ter^m^ colli vesice: qm̄ di/
xit ipse est lapis magnꝰ valde: q̄re nō est poē vt scindat̄ ꝓm
magnitudinē suā ⁊ eo maxie: qꝛ nō pōt deduci ad locū bonū
ad scindēdū. Dixit. n. Pau. si lapis fuerit magnꝰ valde incō
gruū est scindere cū fixura magna: ne excitet̄ inde dissuria: ⁊
nō ꝯsolidat̄ oīno: sꝫ tūc expelle cū digito vel digitis cū egre/
diat̄ aliqua ꝑs ipsiꝰ ꝑ locū fixū: ⁊ tūc tene eū firmiter cū di/
gitis dū frangant̄: ⁊ egrediant̄ ꝑtes eiꝰ. ¶ De mō aūt fran/
gendi ipsuꝫ. dixit Aui. opꝫ vt cōprehendat̄ cū tenalijs: ⁊ rū
pat̄ paulatim. Et Albuc. dixit. opꝫ vt ingenies sup ipꝫ, aut
vt stringas sup ipꝫ cū gesti decenter: cuius extremitas sit de
kana. i. tenalia q̄ stringit sup lapidē: vt nō euadat ab ea: aut
vt intromittas subito instr̄m subtile curuate extremitatis: ⁊
extrahe cū eo: ⁊ si sic nō poteris sup eū tūc amplifica foramē
parūper: q̄dā eniꝫ eligūt potiꝰ pati dissuriaꝫ ⁊ fluxū vrine su
per incisione illa q̄ꝫ dolores ⁊ angustias lapidis remanētis.
Et siłe opꝫ fieri. dixit Albu. in lapide cui sunt anguli ⁊ mar
gines: ⁊ fit ꝑꝑ eos difficilis exitus eiꝰ ex fixura parūper de/
centi: qm̄ opꝫ vt frangat̄ aut vt addas in fixura parumper.
Cūq̄ꝫ frangis lapidē. dixit Aui. assumat̄ qd̄ frāgit̄ ⁊ extra/
hat̄: ⁊ nō remaneat ex eo in vesica aliq̄d: nā si remāserit ma/
gnificabit̄ ⁊ fiet magnꝰ. Dixit Albu. si pars minima fuerit q̄
remāsit: ⁊ fac vt fixura tua quā facis sit ampla exteriꝰ ⁊ stri
cta interiꝰ: donec ꝑueniat sup lapidē: ⁊ tūc impelle lapidem
digitis tuis: nā si ꝑuus fuerit egrediet̄ sic ꝑ fixurā. Qꝫ si ꝑ im
pulsionē tuā egredi nō pōt: tūc intromitte instr̄m qd̄ vocat̄
vncus: qd̄ dꝫ eē subtile nō acutū: neq̄ꝫ incidēs: sꝫ hic hn̄s in
cuspide q̄ꝫdā curuitatē ⁊ situa eū iter lapidē ⁊ digitos tuos
⁊ trahe cū eo lapidē exteriꝰ. ¶ Dixit Aui. lapis magnꝰ for
tasse indiget instr̄o. s. extrahēte qd̄ ipꝫ trahat. Dixit Auic. si
qn̄ lapis exteriꝰ expellit̄ cū videris fixurā nō penetrātē: tūc
ꝑfora. s. vel amplifica: ⁊ hoc fac. dicit ipse si opō hꝰ q̄ꝫtitatis
nō ꝑducit ad dolorē vehemētē: ⁊ ꝑuenerit inde patiēs ad cō
torsionē colli: ⁊ casuꝫ ꝟtutis: ⁊ destructionē motꝰ: ⁊ sermo/
nis ꝯstrictionē ⁊ depositionē palpebraꝝ ⁊ oculi. nā si ꝑdu/
xerit nō ad illud: tūc ꝑfores: nā si ꝑforaueris ipsuꝫ ⁊ amplifi
caueris vulnꝰ moriet̄ statiꝫ. ¶ Dixit Pau. si lapideꝫ fuerint
vltra vnū expelle maiorē prius ad vesicā. i. ad collū vesice: ⁊
scinde sup eū ⁊ extrahe eū: ⁊ deinde expelle aliū: ⁊ aliū post
aliū: donec oēs extraxeris: ⁊ liberaueris ex eis vesicā: ⁊ oēꝫ
hāc opōnē studiose accelera: ⁊ nō tardes iuxta posse tuum.
Ait eniꝫ Pau. stude ad restringēdū lapidē ad locū icisiōis. s.
⁊ ad incidendū ipꝫ: nā si remissus fueris opō tua erit inanis.
¶ Et Aui. dixit opꝫ vt cadat in expulsione lapidis abbreuia
tio. i. festinatio. alia litera est negatiua: ⁊ dixit vt nō cadat ab
breuiatio. i. pigritia ⁊ remissio. Et iō dixit Pau. si h̄ erit diffi
cile ꝑ̄cipue seruiēti qd̄ infestet pectinē: ⁊ eū opprimat: ⁊ pre/
cipe alteri qd̄ extendat veretruꝫ ad sursum eleuādo illud cū
hoc ad partem diuersaꝫ fixure vt supra dictum est.

De extractione

lapidis ꝯtēti in meatu v̄ge. dixit
Aui. multotiēs accidit vt ꝑueniat
lapis ad collū vesice: ⁊ cōsequat̄ virgā: ⁊ figit̄ in ea: ⁊ ꝓhi/
bet exitū vrine: tūc dixit Albu. cura ipꝫ cū eo qd̄ narro an̄q̄ꝫ
deuenias ad sectionē: multotiēs eniꝫ excusaris ꝑ hāc cura/
tionē a sectione: iam. n. ꝓbaui illud ⁊ est vt accipias ꝑforato
riū ex ferro triāgulato extremitatiꝫ acutū qd̄ sit fixū ī ligno:
deinde accipe filū: ⁊ liga virgā sub lapide. s. ex ꝑte radiciꝫ vir
ge: vt nō redeat lapis ad vesicā: deinde itromitte ferrū illud
ꝑforans in virgā cū facilitate: donec ꝑueniat ꝑforatoriū ma
nu tua in ipso lapide paulatim ⁊ conare ꝑforationē eiꝰ dōec
facias ipꝫ penetrare a ꝑte altera: vrina nāq̄ꝫ absoluit̄ statim
deinde preme manū tuā sup illud qd̄ remāsit in interiori ꝑte
v̄ge: ipse eniꝫ frangit̄ statim ⁊ egredit̄ cū vrina ⁊ sanat̄ infir/
mus. ¶ Qꝫ si nō ꝑꝑet̄ tibi hec curatio ꝑꝑ aliq̄d qd̄ ipediat:
tūc expedit vt secet̄: scias tm̄ ꝙ an̄ dictā opōnē: ⁊ an̄ sectionē
ingeniandū est vt trāseat ꝑ foramē ad caput virge: ⁊ egre/
diat̄ vel extrahat̄ inde. Et modus huiꝰ ingenij est: vt dixit
Aui. incessanter inungat̄ pecten: ⁊ vnge ēt cū oleis mollifi
catiuis calidis ⁊ fiat cōpressio in virga supra lapidē ipingen
do eū ad interiora ligādo ꝑ̄us ante lapidē cū filo: vt redeat
ad vesicaꝫ, ⁊ si sic penetrat ad locuꝫ ꝓpinquū virge. s. capite
eiꝰ ⁊ si pōt extrahi cū facilitate ex̄hat̄: sin aūt nō opꝫ vt labo
ret̄ ad ex̄hēdū ipꝫ ex illo loco illico ⁊ violēter. Nā si feceris:
fortasse faciet accidere in loco vulnꝰ qd̄ nō ꝯsolidabit̄: imo
opꝫ tūc vt vtaris mō ꝑ̄dicto ab Albucasi. aut vt liges super
lapide: vt dictū est ne retro redeat: ⁊ postea extēde cutē v̄ge
ad anteriꝰ ⁊ liga eā an̄ lapidē vt stet sic tensa: ⁊ tracta ad an̄
riora: nisi vt postq̄ꝫ extraxeris lapidē soluas illā ligaturā: vt
redeat cutis ad locū suū ⁊ coopiat vulnꝰ, ⁊ factis dictis liga
turis seca sup lapidē in ipsa v̄ga ex ꝑte iferiori eiꝰ inter duas
ligaturas: ⁊ ex̄he ipꝫ: deinde solue ligaturas ⁊ mūdifica lo/
cū a sanguine cōgelato q̄ fuerit supra vulnꝰ. ¶ Cū ergo cō/
pleueris opōnē tuā: ⁊ nō fuerit sequutū aliqd̄ malū accidēs:
tūc dixit Albu. imple vulnus thure: ⁊ aloe: ⁊ sanguine drac.
mixtis stringe sup ipꝫ: ⁊ pone desup pānū infusuꝫ in oleo ⁊
vino ⁊ oleo ro. ⁊ aq̄ frigida vt sedet̄ ap̄a. Quidā aūt iponūt
puluerē masticiꝫ boliar. ⁊ dragagāti mixtū cū albumie oui:
⁊ q̄dā suūt vulnꝰ si fuerit magnū ponēdo in me^o^ pūctū vnū:
deinde dixit Albu. resupina infirmū sup dorsuꝫ suū: ⁊ nō sol
uas ligaturā vsq̄ꝫ ad diē tertiū. Dixit Aui. ille cuiꝰ scissura: ⁊
vulnus nō ita. i. nō multū dolere faciunt vt inde curet soluit̄
in die 3^a^. ⁊ cū solueriꝫ ipꝫ embroca locū cū aq̄ ⁊ oleo multo.
Deinde cura donec sanet̄ cū vnguēto basilicon. ꝙ si nō cōso
lidat̄ vulnus suppone ei puluerē factū de mastice ⁊ munia:
ipse eniꝫ appropriatꝰ est ꝯsolidatiuus vulneꝝ huiꝰ loci. Et
dixit Gal̄. vt ponit̄. 4° ꝯti. si vulnꝰ nō ꝯsolidat̄: qꝛ vulnꝰ fa
ctū est strictū in ꝑte ipsius exteriori: ⁊ interiori remanet am/
plū: tūc dilata ꝑtē exteriorē: ⁊ si opus fuerit fac illud bis, ⁊
ter. al̄s. post mēseꝫ vnū: ⁊ sanatus est: stude tm̄ inq̄ꝫtū potes
in ꝯsolidādo vulnꝰ: ⁊ si interim appetit mingere nō surgat:
⁊ nō obliuiscaris oī vice qn̄ mingit ponat manū suaꝫ supra
vulnus ⁊ impingat medicinas ⁊ plumaceolos: vt nō obsol/
uant̄: ⁊ nō egrediat̄ vrina per vulnꝰ: vrina nāq̄ꝫ ledit valde
ꝑforatos ⁊ ꝑꝑ hāc cām toto ipso tꝑe dꝫ patiēs vti dieta tem
perata cū ꝑuo potu vtēdo vino stiptico: ⁊ nō albo subtili: ⁊
abstinēdo ab oībus diureticis. ⁊ opꝫ. dixit Albuc. in horis
curationis totiꝰ vt liges duas coxas ad inuicē ad melioreꝫ
retētionē medicinis. ¶ Si v̄o aliquod malū accn̄s supuene
rit inspice ꝙ sit illd̄: ⁊ oppone ei cū eo qd̄ ꝯuenit. Accidit. n. — Correctio accidētiū.
dixit Gal̄. ⁊ ponit̄ 4° ꝯti. ex scissione lapidis ꝯ̄ debitū facta
aliqn̄ fluxꝰ sāguis supfluꝰ: vt qn̄ fuerit fcā icisio sup arteria:
aut fluxꝰ vrine frequēter: qm̄ icisio q̄ ꝑuenerit ad ꝑtē neruo
saꝫ vesice nō adheret ⁊ nō ꝯsolidabit̄: ⁊ aliqn̄ ōficit ide gn̄o:
et maxie qn̄ scissio fuerit facta sup vasa spmatica. Et ꝓm Al
buca. et Aui. aliqn̄ seqt̄ dolor vehemēs et ap̄a et aliqn̄ fluit
ex sanguie in vesicā: et ꝯgelat̄ in ea: et aliqn̄ accidit in vulne
re corrosio: et aliqn̄ mortificat̄ caro in circuitu eiꝰ. ¶ Et dix̄ — Contra ap̄e.
Aui. cū feceris in lapide oīa q̄ sūt de illo dicta et extraxeris
eū fortasse accidit exꝑ̄ssione vētris cū fortitudine: et ex dolo
re scisionis ap̄a: et est tūc res timorosa: ex eis aūt q̄ nō ꝑmit/
tūt euenire ap̄a dixit ipe sūt vt clysteriꝫes egrū et ex̄has fecē
eiꝰ. s. an̄ curōnē et scissionē: et post illico. s. post opōnē des ei
in potu aliq̄d leniēs nāꝫ: et nō cibes eū nisi re ꝑua: et nāꝫ le/
nificāte et si idigueris flōia: qꝛ sit ī pectore plectoria vt alle/
uiet̄ ex minoratioe. i. cū minoratiōe fac eā, et fbdit ꝙ si volueriꝫ
vt vehemētiꝰ alleuiet̄: et ꝑ qꝛ appuerint signa ap̄atis. et do/

lor fit vehemẽtior valde: tunc ad sedandũ dolorẽ vt nõ trahant̃ mãe ad locũ: ⁊ apostement: opꝫ vt sedeat eger in tina plena aq̃ in qua decocta sũt lenificãtia: sicut malochia idest altea vel malua: ⁊ semẽ lini ⁊ furfur: ⁊ silia: ⁊ cũ illa aqua sit mixtũ oleũ pl'm bñ cõquassatũ cũ ea: ⁊ sit actu tepida cũq̃ extraxeris eũ de tina inunges partes virget: ⁊ in circuitu cũ oleis mollificantibꝰ vt camomellino: ⁊ anetino ⁊ silibus: ⁊ pones sup̱ vulnus butyrũ tepidũ: ⁊ funde ex eo in ipsum: ⁊ pone sup̱ ipsuꝫ cotũ infusuꝫ in oleo rosato, ⁊ pauco aceto: ⁊ si cũ his magnificat̃ apa fac ipꝫ assidue sedere in tina p̃dcã: aut in decoctione fenugreci ⁊ semi. lini. ⁊ si adhuc dolor fiat fortior fac ipꝫ sedere scdo ⁊ tertio in aqua ⁊ oleo tepidis: ⁊ opꝫ vt assiduet calefactionẽ vesice cũ oleo de rutha. Cũ. n. calefit fit rectioris dispõnis, ⁊ minoris doloris ⁊ paucioris

Cõtra diminutũ sanguinis fluxum.

vrine. ¶ Amplius dixit Auicẽ. nõ põt esse qn in incisione: aut currat de sanguine. s. sup̱fluo: ⁊ accidit fluxus sanguinis: aut nõ currat de sanguine quãtitas q̃ necia est, ⁊ est tunc timor apatis ⁊ corruptionis mẽbri: cuiꝰ signũ est quod alterat̃ color eiꝰ a rubedine. s. versus liuiditatẽ vel nigredinẽ: ⁊ in hoc casu viso signo p̃dicto incidat̃. i. scalpellet̃ vel scarificet̃ locus illico: vt currat sanguis sufficienter: ⁊ desup̱ ponat̃ emplastrũ ex aceto ⁊ sale in pãno lini tãdiu donec ꝓhibeat corruptioneꝫ: ⁊ in sũma regat̃ regimine cancrene. Et si accidat vulneri corrosio regat̃ regie vlceris corrosiui. ¶ Qr si sup̱

Cõtra superfluum sanguinis fluxum.

fluat fluxus sanguis. dixit Aui. rectiꝰ est: vt sedeat in aqs stipticis: ⁊ pone sup̱ locũ thus: ⁊ atramentũ: ⁊ sup̱ ipsa pone cotũ infusum in aceto ⁊ aq̃: ⁊ si scîueris ꝙ vena magna: aut arteria sit incisa adde in curatione eiꝰ cõstrictionẽ: ⁊ sit sanguis inobediẽs ꝯstrictioni: ⁊ nõ cessat ⁊ nõ sanat̃: tũc fac eũ sedere in aceto forti, ⁊ fortasse indiges vt flobotomes eum vt attrahat̃. s. sanguis ad diuersũ, ⁊ fortasse neciuꝫ est vt ponas sup̱ pectẽ: ⁊ inguina narcotica. ¶ Et fortasse dixit Aui. accidit vt currat frustũ sanguis ad vesicã, cuiꝰ sig^m^ est ꝙ min

Cõtra sanguinẽ coagulatũ.

git vrinã sanguinolentã, ⁊ coagulet̃ sup̱ orificio: ⁊ collo vesice ⁊ ꝓhibeat vrinã: ⁊ tũc neciuꝫ est vt intromittat̃ digitus in foramine vulneris, ⁊ auferat̃ qd̃ est ibi coagulatum.

¶ Defectui aũt gñonis nõ est igeniũ curatiuũ. ¶ Dixit Aui.

Pronostica.

signa mala que cũ venerint in incisione vel post eã expectat medicus mortẽ egri sunt vt fortis fiat dolor sub vmbilico: ⁊ infrigident̃ extrema ⁊ acuat̃ febris: ⁊ accidãt rigores. s. incidẽtes ⁊ casus virtutis: cũq̃ addit̃ vehemẽtia doloris loci perforati: ⁊ accidit singultus ⁊ mouet̃ venter motu ex̃neo sintomatico: tũc iã appropinquat mors. ¶ Signa v̾o indicantia salutẽ sunt salus rõnis ⁊ sanitas appetitus. ⁊ vt sint colores corp̾is, ⁊ forma sicut sani valde ⁊c̃.

¶ De extractione lapidis mulierum. Cap̃. xliij.

Albucasis paꝝ generat̃ lapis in mulieribus. s. in vesicis eaꝝ, si aũt accidit alicui eaꝝ, tũc difficilis est eiꝰ curatio: ⁊ ꝓhibet̃ ꝑꝑ modos multos, ⁊ vnꝰ eoꝝ est qa fortasse mulier est virgo, ⁊ alius est: qr tu nõ inuenis mulierẽ q̃ detegat seipsam medico qñ est casta, aut ex hñtibꝰ maritos: ⁊ tertiꝰ est, qr nõ inuenis mulierẽ sciẽtẽ bñ hãc artẽ p̾cipue opõnẽ cũ manu, ⁊ quartꝰ est qr locꝰ sectiõis in lapide in mulieribꝰ est longinquus a loco lapidis, quare indiget sectione ꝓfũda ⁊ in illa est timor. ¶ Qr si necessitas ꝓuocat te ad illud, tũc opꝫ vt accipias mulierez medicã bñ scientẽ, ⁊ talis paꝝ inuenit̃, si v̾o tu ꝓuaris ea tũc quere medicũ castũ subtilẽ: aut mulierẽ obstetricẽ bñ doctã in re mulieris, aut mulierẽ q̃ in hac arte innuit p̱tẽ artis, ⁊ fac eã presentẽ: ⁊ p̾cipe ei ꝙ faciat totũ ꝙ mandaueris ei ex inq̃sitiõe in ꝓmis sup̱ lapidẽ vt aspiciat si mulier est v̾go. Nã si est virgo opꝫ vt imittat digitũ suũ in anũ eiꝰ ⁊ querat lapidẽ, ⁊ cũ inuenit ipꝫ coartet eũ sub digito suo, ⁊ p̾cipe ei vt secet sup̱ eũ. Si v̾o nõ est virgo tũc p̾cipe ei vt intromittat digitũ suũ in vuluã eiꝰ ⁊ ingrat sitũ suũ in vuluã eiꝰ ⁊ ingrat sup̱ lapidẽ postq̃ ponit manũ suã sinistrã sup̱ vesicã, ⁊ cõprimat eaꝫ cõpressione bona. Si ergo inuenit euꝫ tũc opꝫ vt gradatim moueat eũ ab orificio vesice ad interiora eiꝰ cũ sũma v̾tutis sue, donec p̱ueniat cũ eo ad radicẽ coxe: deinde secet sup̱ euꝫ apud oppõnẽ medietatis vulue apud radicẽ coxe: in q̃cũq̃ p̱te p̾pat̃ ei vt sentit lapidẽ ĩ illa p̱te: ⁊ digitꝰ eiꝰ nõ remoueatur a lapide sub eo coartato: ⁊ sit sectio in ꝓmis p̱ua: deinde intromittat radiũ sup̱ illã sectionẽ ꝺm q̃ꝫtitatẽ ꝙ lapis egrediat̃ ex ea. ¶ Et dixit Alb. si in opõne tua vincit te sanguis tũc pone sup̱ locũ ꝫegi tritũ ⁊ tene ipꝫ hora vna dõec abscindat̃: deinde redi ad opõnẽ tuã donec egrediat̃ lapis: ⁊ si vincit te fluxus sanguinis ex arteria incisa tũc pone puluerẽ super locũ, ⁊ stringe eũ cũ puluillis strictura decẽti ⁊ dimitte lapidẽ: ⁊ nõ extrahas ipm̃. fortasse. n. moreret̃ infirma. cum aũt sedat̃ acuitas sanguis post dies ⁊ putrefit. i. saniat̃ locꝰ: tũc reddi ad opõnẽ tuã donec egrediat̃ lapis.

¶ De egritu. bouina siue verme gñato sub cute. Cap̃. xliiij.

Egritudo Albu. hec egri^do^ apud nos noiat̃ egritudo bouina ꝑꝑea ꝙ multotiẽs accidit bobus, ⁊ est vermis p̱uus vnꝰ q nascit̃ iter carnẽ ⁊ cutẽ ⁊ vadit in corp̱e toto ascẽdẽdo, ⁊ descendẽdo. ⁊ ostẽdit̃ sensui ac si eẽt serpẽs q mouet̃ sub cute sicut vermes ⁊ serpentes. i. ascarides ⁊ lũbrici in vẽtre: ⁊ timet̃ ex malitia eiꝰ, qr qñq̃ ipse vadit in corp̱e ⁊ ascendit ad caput: ⁊ cũ p̱uenit ad oculũ tũc fortasse aperit in eo, ⁊ egredit̃ ex eo ⁊ destruit oculũ, ⁊ accidit iã illud multotiẽs. ¶ Si g̾ vis curare eũ tũc nõ põt fieri illud nisi apud ambulationẽ eiꝰ: ⁊ apparitionẽ eiꝰ sensui: opꝫ ergo tũc vt stringas ꝙ est supra: ⁊ infra eũ vt nõ possit vltra aut citra ire, ⁊ liga ꝯstrictione forti: deinde seca supra ipꝫ, ⁊ ex̃he eũ: ⁊ qd̃ putridũ ibi inueneris. ꝙ si ꝓfundat̃ in carne, ⁊ nõ inuenis ipꝫ tũc pone sup̱ cauteriũ cũ igne donec moriat̃. ¶ Quidã etiã vtunt̃ cauterio potẽtiali cũ medicamine acuto, vel oleo feruẽti: sꝫ actuale est melius. Deinde cura locũ donec sanetur.

¶ Dixit Albu. si x̾o vides eũ iã p̱uenisse in capite ꝓpe oculũ: tũc stringe sub eo supra sup̱ciliũ strictura bona, deinde seca supra ipꝫ ⁊ ex̃he ipm̃. ⁊ dixit. opꝫ ad p̾seruationẽ vt vtat̃ eger mũdificatiõe sui corp̾is cũ medicinis soluẽtibꝰ hũores putridos malos. cõpeteret ẽt flõmia: si corpus eiꝰ fuerit plectoricũ: ⁊ caueat sibi a cibis gñantibꝰ putrefactionẽ.

¶ De egri^nc^ vel dolore q p̱mutat̃ d̃ mẽbro ad mẽbꝝ. C. xlv.

Egritudo hec noiat̃, dicit Alb. naker: ⁊ est dolor q accidit in qbusdã mẽbris. deinde p̱mutat̃ de mẽbro ad mẽbꝝ: ⁊ ego vtor in ipso ꝺm ꝙ narro tibi. Uocatꝰ fui ad mulierem infirmã in qbusdã villis q̃ detexit brachiũ suũ ⁊ vidi iflationẽ quãdã icedere sicut icedit v̾mis ascẽdẽdo ad hũeꝝ velociꝰ q̃ꝫ eẽ põt vt sit sic̃ argẽtũ viuũ qñ currit de loco ad locũ ⁊ recessit dolor de illo loco ⁊ fixus est in hũero. Deide sedi hora vna ⁊ currit in reliquũ corpꝰ donec p̱uenit ad brachiũ aliud. Deinde narrauit mihi ꝙ reuoluebat̃ in toto corp̱e suo ꝺꝫ illd̃ qd̃ vidi ⁊ miratꝰ suꝫ de velocitate p̱mutatiõis eiꝰ de mẽbro ad mẽbꝝ: ⁊ añ illd̃ nõ viderat oculus meꝰ hãc egritudinẽ ꝺꝫ hunc modũ. Uerũtñ vidi multotiẽs q iueniũt dolorẽ p̱mutari de mẽbro ad mẽbꝝ: ⁊ ego nõ cogito illd̃ fecisse in illa muliere: nisi ꝑꝑea ꝙ mulier illa fuit ex illis q̃ sũt i villis sicci corp̾is d̃tectaꝝ venaꝝ: q̃re apparuit sẽsui illa vẽtositas p̱mutari: ⁊ ẽ nec̃e vt nõ appeat ꝺꝫ hãc rõnẽ i illis q sũt d̃litiosi cũ carnibꝰ hũidis venaꝝ occultaꝝ. ¶ Dñt. ꝙ hic dolor cãt̃ ex fumis eleuatis ex mãebꝰ malis venenosis q̃ currũt ꝑ venas de mẽbro ad mẽbꝝ i mo^m^ vẽti: ⁊ efficiũt i mẽbro i q̃ figũt̃ dolorẽ vehemẽtẽ cũ calore ⁊ ardore i eo. Cũ g̾ vis curõnẽ eiꝰ: ⁊ patiẽs sẽtit illd̃: tũc si ẽ apparẽs tibi ocl'o strige. s̃. ipꝫ: ⁊ ifra ipꝫ velociter strictura forti ⁊ seca supra ipꝫ iter oẽs ligaturas donec egrediat̃ fumꝰ siue vẽtositas illa coartata: ⁊ cauteriça locũ post sectionẽ: ⁊ qdã cauteriçãt tm̃: ⁊ dicũt. ꝙ est via melior. si ãt nõ vides ipꝫ oculis tuis: tũc cura ipꝫ cũ eṽone corp̾is cũ eo qd̃ expellit ven

tositates: ꝛ carminat eas sicut cū pillulis fetidis: ꝛ pillulis de serapino: ꝛ similibus: ꝛ abstineat a cibis corruptibilibꝰ: ꝛ generatiuis maloꝝ humoꝝ venenosorum.

¶ De extractione fetus mortui. Cap. xlvj.

Uando est necesse vti opōne cū manu in extractione fetus mortui: tūc dicit Albu. opꝫ vt cōsideres si mulier est sane virtutis: ꝛ nō est cū aliquo ex accñtibꝰ ex qbꝰ timetur sup eā pditio: qm̄ si sic est dimittere eam est melius. Sin aūt opꝫ vt resupinet mulier sup lecto sup dorsū suū: ita ꝙ caput eius sit inclinatū inferiꝰ: ꝛ crura eiꝰ sint eleuata: ꝛ opꝫ vt teneat a ministris seu obstetricibus fortibꝰ: aut vt liget sup pectꝰ eiꝰ ad lectū sup quo est cū ligamentis fortibꝰ: vt nō attrahat corpus eiꝰ apud extēsionē fetus. Deinde humecta os matricis eiꝰ ex oleis humectātibꝰ mixtis cū mucillaginibꝰ sicut altee fenugreci: ꝛ seis lini. Deinde accipiat obstetrix cū dextra manu collū mr̄icis: ꝛ inungat cuꝫ dictis oleis manū sinistrā totā: ꝛ itromittat eā in os mr̄icis cū facilitate digitis oībus manus aggregatis sil' in vnū ſm eū longitudinē ꝓtensis vt dilatet ipꝫ fundendo ēt sup ipꝫ de oleis ipsis: ꝛ eo dilatato impingat manū in mr̄icē: ꝛ qrat cū ea locū: ex fetu in quo figat vncinos ꝛ loca ꝑpata ad illud. Ad cognoscēdū aūt illa loca opꝫ vt ꝯsideres si fetus est preparatus vt descēdat sup caput suū: ꝛ si sic tūc figat vncinos in oculis eius aut in collo eiꝰ aut in ore ipsiꝰ: aut in palato: aut sub barba eiꝰ: aut in furcula eiꝰ aut in locis ꝓpinqs costis aut sub hypocūdrijs eius. Si aūt descensus est sup pedes eius: tūc figat eos in pectine ꝛ costis medijs: ꝛ furcula inferiori. Et opꝫ vt obstetrix teneat vncinū cū manu sua dextra a parte nō curua. ꝛ extremitatē eius curuā ponat inter digitos sue sinistre manus. ꝛ cū facilitate intromittat hanc extremitatē curuā cū ipsa manu in mr̄icē ꝛ infigat eā in aliquo locoꝝ dictoꝝ donec ꝑueniat ad rē vacuā. Deinde figat in oppōnē eius vncinū alterū. vt sit attractio eq̄lis ꝛ nō declinet ad ꝑtē aliquā: ꝛ si indiges infige: ꝛ tertiū. Deinde extēdant extēsione equali trahēdo ipꝫ cū illis vncinis: nō tn̄ sit extēsio ſm rectitudinē tm̄: imo moueat ꝛ trahat ad oēꝫ ꝑtē vt alleuiet exitus eiꝰ sicut fit cū dente apud eradicationem eius: ꝛ opꝫ vt in eo qꝺ est inter illud: ꝛ dū extēdit ꝛ trahit fetus vt mollificet extēsio. i. nō violēte: ꝛ ꝯtinue extēdat sed paulatine: ꝛ si dum trahit retinet ꝑs eius: tunc opꝫ vt inungat obstetrix quosdā digitos suos ex oleo ꝛ itromittat eos in mr̄icē ex ꝑte inter matricē: ꝛ partē q̄ retinet: vt moueat ꝛ reuoluat cū eis illā partē: cū ergo egredit fetꝰ ſm ꝑtē eiꝰ: ꝛ sequit exitus eius: tūc opꝫ vt ꝑmutent vncinia vnus post aliū ad locū altiorē fetꝰ ex eis que dicta sunt: ꝛ tūc ēt extendēdo mō dicto trahe ipꝫ. Deinde iterū ꝑmuta eos: ꝛ extēde donec egrediat fetꝰ totus. ¶ Si aūt egrediat manꝰ vna añ aliā ꝛ nō est poſſe reducere eā intus ꝑꝑ coartationē: tūc opꝫ vt inuoluat supra eā pānus vt nō lubricet ꝛ trahat tādiu donec egredit tota. incide eā in spatula si potes: aut in iunctura cubiti aut plāte: ꝛ ita opꝫ vt facias in manu altera si ambe egrediunt: ꝛ nō seqt os fetꝰ tūc incidant in inguibꝰ aut genibꝰ. ¶ Si aūt caput fetꝰ est. s. magnū: aut accidit ei coartatio in exitu: aut est in capite eiꝰ aq̄ aggregata: tūc opꝫ vt intromittas inter digitos tuos spatumule spinosuꝫ. i. pilū vel cultellū spinosuꝫ. i. acutū bñ incidētē: ꝛ findas cū eo caput ꝛ extrahas aquā vt detumescat: aut disrūpe ipꝫ caput si non est ibi aq̄ cū instr̄o apto ad illud: ꝛ si est necessariū extrahat cerebrū eiꝰ. Deinde ossa: ꝛ sil'r si fetus est magni capitis fac vt feces ipꝫ: ꝛ extrahe ossa eiꝰ cū tenalijs. ¶ Qr̄ si egrediat caput: ꝛ postea coartet fetꝰ apud furculā ꝛ pectus: tūc finde loca q̄ sunt apud furculam donec ꝑuenias ad loca vacua vt effundat hūiditas q̄ est in pectore. si aūt nō cōplicat ꝑ h̄, ꝛ nō obedit ad exitū tūc incide caput frustatim: ſm ꝙ poſſe est tibi: deinde abscindat ꝛ auferat furcula. nā cuꝫ aufertur obedit postea. ¶ Qr̄ si fuerit iferiꝰ vētris aposuꝫ. aut est in eo hydropisis: tūc oꝫ vt ꝑfores ipꝫ vt currat hūiditas ex eo ꝛ si necesse est euet qꝺ est in ꝯcauitate eiꝰ. ¶ Si aūt est fetꝰ sup pedes suos tūc attractio est facilis ꝛ directio eiꝰ ad os mr̄icis est leuis ꝙ si egressis pedibꝰ coartet apud vētrē vel pectus: tūc opꝫ vt attrahas ipꝫ cū pāno quē inuoluisti sup manū tuā: ꝛ findas vētrē aut pectꝰ vt egrediat qꝺ ē in eis. ¶ Si aūt reliqua mēbra absoluant: ꝛ exeat caput: aut retineat tunc intromittat obstetrix manū suā sinistrā si inuenit os mr̄icis aptū intromittat eā vsqꝫ ad ꝓfundū mr̄icis: ꝛ q̄rat caput cū eo ꝛ attrahat ipꝫ cū digitis vsqꝫ ad os mr̄icis: deinde itromittat in eo vncinū vnū aut duos, ꝛ attrahe ipꝫ cuꝫ illis. ¶ Qr̄ si os mr̄icis in q̄cūqꝫ dictaꝝ opōnū coartatū fuerit ꝑꝑ apa cal'm qꝺ accidit ei: tūc nō opꝫ vt laboret sup illud. s. attrahendū fetū vel ꝑtē eiꝰ ꝑ opōnē manualē ꝑdictā: imo intēdēdū est ad apa. opꝫ g̊ tūc vt admistres effusiōes rerū hūidaꝝ pinguiū: ꝛ admistra empl'a mollificātia: ꝛ sessionē in tina decoctiōe reꝝ hūectātiū: ꝛ cū sedat apa ꝛ apit os mr̄icis tūc redi ad opōnē tuā. ¶ Qr̄ si fetꝰ est sup latꝰ suum tūc si poſſe est equet ꝛ dirigat ad exitū aut sup pedes: aut super caput. ꝙ si nō fuerit illꝺ poſſe tūc incidat frustatiꝫ ꝛ extrahat. ¶ Cūqꝫ cōpleueris opōnē tuā: opꝫ vt tūc admistres ea q̇ ꝯueniūt in ꝓhibēdo aut sedādo apa cal'ꝫ ex eis q̄ dr̄ in caᵒ apatis mr̄icis: ꝛ si accidat fluxꝰ sanguis curet cuꝫ eo ꝙ dictū est in caᵒ suo. ¶ Albu. dixit. ego iaꝫ vidi mulierem in cuius vētre mortuꝰ erat fetꝰ: deinde iꝑregnata est sup ipꝫ vice alia: ꝛ postea mortuus est fetꝰ aliꝰ. accidit g̊ ei post longū tp̄s apa in vmbilico suo: ꝛ inflatū est donec aptū est ꝛ cepit emittere pus ꝛ vocatꝰ fui ad curōneꝫ eiꝰ: ꝛ medicatꝰ sum ei tpe lōgo: ꝛ nō ꝯsolidatū est vlcus. Posui g̊ sup ipꝫ ex qbusdā empl'e fortis attractiōis: ꝛ exiuit ex loco illo os ꝛ inde ꝑterierūt ei dies aliquot ꝛ exiuit aliud os. Miratꝰ g̊ suꝫ inde cū in vētre nō sit os. Cognoui g̊ qr̄ erat ex ossibꝰ fetꝰ mortui: ꝛ tūc inqsiui vulnꝰ: ꝛ extraxi ex eo ossa multa muliere existēte in melioribꝰ dispōnibꝰ suis: ꝛ iam vixit mulier tal'r tēpore longo: ꝛ emitit ex loco pus parū. ¶ Ego quoqꝫ a fide digno audiui ꝙ sil'is casus euenit florētie in q̄dā muliere cuius fetꝰ fuit in vētre eiꝰ: ꝛ detumuit tūc vēter eius emissis pluribꝰ suꝑfluitatibꝰ fetu remanēte interiꝰ ex q̊ extimauit se nō fuisse ꝑgnātē: ꝛ inde ad m̄ēses facta est aꝑtio in vētre eius, ꝛ extracta sunt ossa fetus: ꝛ remāsit sana. Dixit Albu. ego nō affirmaui h̄ extraneū: nisi qr̄ in eo est scia: ꝛ adiutoriū ad illud qꝺ admistrat medicus ex opōne cū manu.

¶ De varicibus. Cap. xlvij.

Arices a Galeno farso vocant: ꝛ dicunt vitis ꝑꝑ tortuositatē eaꝝ in qua similant viti. Et Zoar dixit. ꝙ similant radicibus arboꝝ ꝛ sunt vene q̄ dilatant: ꝛ ingrossantur: ꝛ extra ꝑeminent. Dixit Aui. hec egritudo est dilatatio venaꝝ in crure: ꝛ pede sumēdo pedē etiam pro tibia. Et Raſ. dixit. 12. ꝯti. ꝙ in maiori parte accidunt varices in tibijs: ꝛ accidunt etiam in ventre.

Et causa eaꝝ est multitudo eius qꝺ descēdit ad eas ex sanguine. ꝛ sanguis qdē qui descendit ad eas qñqꝫ ē nālis. dic̄. G. ꝛ pōit. 12. ꝯti. in qbusdā abūdās fit sanguis bonꝰ: ꝛ sanꝰ ex q̊ fiūt varices i eoꝝ cruribꝰ ꝛ vētre: eo ꝙ ipse vene sūt ꝺbiliores alijs ꝑ nāꝫ. Et Raſ. dix ibidē. ꝙ sepe āplificāt he vene, ꝛ ad eas nō manabit sāguis niger: sꝫ ruffus. s. nālis: qꝺ fit ex ꝺbilitate ꝛ largitate ipsaꝝ: verūtn̄ ſm pl'm sāguis manās ad eas ē inālis. s. melīcꝰ vel flāticꝰ. Pl'm tn̄ sāguis decurrētis ad eas. Dix. A. ē melīcꝰ: ꝛ qñꝫ ē sāguis mūdꝰ. ꝛ qñꝫ ē grossus flāticꝰ. Uerūtn̄ q̄cūqꝫ mō sit ille sanguis ē in q nō ē putrefactio ſꝫ pl'm. Si. n. in eo eēt putrefactio nō saluarent ab eis pes: ꝛ crus. s. ꝛ vēter ab vlceratiōe: ꝛ apatibꝰ malignis: qñqꝫ tn̄ putrefit illꝺ qꝺ est in eis de sanguie: ꝛ tūc ꝑducit ad vlcerationē illoꝝ locoꝝ. ¶ Et cā qdeꝫ ꝑdicte manatiōis sanguis añs est repletio sanguis nālis vł inālis in corpe toto quē expellit nā aliqñ cretice: ꝛ aliqñ sin/

thomatice cretice qdẽ: qm̃ dixit Aui. mľtotiẽs accidũt post egritudies cronicas ꝛ melicas in fine eaꝝ, ꝛ ꝓprie in fine earũ egritudinũ melicaꝝ ꝛ spãľr melie aut egritudinũ splenis. Ait Raſ. 12. ꝯti. Dico ꝓut vidi epilia in q̃ fuit splen copiosus. i. grossus plen⁹ sanguie melico accidũt varices aut elephãtia, aut bolachia q̃ ẽ spẽs sanguis mortui. i. egritudis ꝓuenientis a sanguie mortificato. Et Aui. dixit. multotiẽs accidũt habẽtib⁹ splenẽ. s. grossũ mortificatũ magnificatũ, ꝛ cũ sic accidũt cretice sunt sig[m] bonũ: ꝛ cã curõnis dictaꝝ egritudinũ: sicut dixit Hyp. ꝛ tũc cũ sic veniũt dñr fieri sequẽdo. verũ. dixit Aui. multotiẽs accidũt incipiẽdo sic accidũt qñqꝫ dolores iũcturaꝝ incipiẽdo cũ ꝑcedẽte aliq̃ egri[ne]: cui⁹ ipse sint crisis: ꝛ tũc dñr sintho[ce] euenire, maxie si emanatio multa ꝛ subita fuerit. ¶ Cã v̊o exterior siue ꝑmitiua est assidu⁹ vsus nauseatiue satietatis: ꝛ indigõnis: ꝛ plĩm⁹ vsus cibarioꝝ grossoꝝ ꝛ melicoꝝ, ꝛ vini nigri: ꝛ lõga statio corpe erecto: ꝛ mot⁹ mult⁹ ꝓprie deãbulatiuus: ꝛ delatio põderũ grauiũ. Et ꝑpea dixit Aui. ꝙ plĩm accidit cursorib⁹: ꝛ multũ itinerãtib⁹: ꝛ onera portantib⁹: ꝛ corã regib⁹ ꝛ ꝑncipib⁹ assistẽtib⁹ ꝑꝑ morã longã quã ꝯhũt corã eis corpe erecto.

Signa giñs nota sunt ex sensu. dixit Gal. ꝛ ponit vbi supra. varix ex sanguie bono cogñscit ꝑ colorẽ corporis bonũ: ꝛ colorẽ varicũ. s. tendentẽ ad rubeũ. sup. ꝛ per minorẽ grauitatẽ tybiaꝝ. ¶ Et facta ex sanguie flãtico cognoscit: q: habitudo corpis tota est flãtica: ꝛ color varicum tẽdit ad hũiditatẽ. ¶ Et fcã a sanguie melico cogñscit ex hitudine melico: ꝛ colore varicũ nigro: ꝛ plĩma ꝗuitate. Dix. G. ꝛ põit vbi. s. si lõg⁹ fit hic morb⁹ nigrescit cutis ipsaꝝ venaꝝ.

Cura varicũ triplici ꝑficit instrõ. s. dieta, ꝛ potione ꝛ chirurgia. ¶ Et dieta qdẽ cõsistit in abstinẽtia dictaꝝ cãꝝ ꝑmitiuaꝝ cũ diminutione ẽt ciboꝝ: ꝛ bonoꝝ potuuꝫ: ꝛ deuitatione motuũ maxie post ciboꝝ assũptionẽ. dixit Aui. rectificet regimẽ: ꝛ deuitet oẽ ingrossatiuũ. ¶ Regimen v̊o ꝑ potionẽ est: qm̃ ait Raſ. 12. ꝯti. dico ꝙ varices rubee: ꝛ laudabiles. i. de sanguie laudabili cũ minutione curant: ꝛ diminutione nutrimẽti. Et dixit. Relatũ fuit mihi ꝙ sanate sunt ꝑ flõmiã solũ vna vice: factã tñ post flõmiã opꝫ vt aperiat ꝛ flõmet vena ipsa varicis in loco ꝓpiquo loco flõmie saphene ꝛ extrahat totũ qδ in ea est. Et post hoc fcã ꝯtabescẽtia in vena ipsa dꝫ patiẽs abstinere a motu ꝛ vti qete oino ꝛ dꝫ vitare repľonẽ ꝛ cibos multi sanguis gñatiuos: ꝛ si aliqñ repletionẽ sensit flõmet ex basilica. ¶ Qꝫ si varices q̃ sunt ex sanguie laudabili ꝑ hãc viã nõ curant tũc veniẽdũ est ad chirurgiã. Et scias ꝙ in cura eaꝝ ꝑ incisionẽ: dixit Gal. nõ accidit melia, i. egritudo melica. Et Aui. dixit. ꝙ sanguis mũd⁹ est cã varicũ tũc: ꝛ si eradicent ꝛ auferant nõ timet tũc ꝙ accidat melia. Ex eis aũt q̃ sũt melice cũ incidũt ꝛ ꝓhibent a defluxu hũoꝝ melicoꝝ in eis accidũt egri[nes] melice: ꝛ melia ꝓprie. Et silr ex incisiõe flegmaticaꝝ accidũt egri[nes] flãtice: ꝛ hoc hꝫ veritatẽ nisi subsequat regimẽ ꝯueniẽs ꝛ euõ corporis frequẽs ab illis hũorib⁹. ¶ Cura vere melicaꝝ ꝛ flegmaticaꝝ ꝑ potionẽ est vt ꝑcedat flõia de basilica ꝛ in melica ꝓprie de sinistra. Deinde fiat euõ corpis ab hũore peccãte ꝑ farmacũ ꝯueniẽs ei: ꝛ fiat ista euõ pluries iterata, ꝛ silr flõia ſm corpis dispõnẽ ꝛ ꝟtutis tenorem. ¶ Dixit Aui. opꝫ vt euet corp⁹ ex venis man⁹. s. ex basilica ꝛ saluatella: qm̃ euacuant ꝛ diuertũt: ꝛ euent hũores grossi: ꝛ melici. s. ꝛ flãtici ſm indigentiã: deinde dixit ꝑueni ad ipsas venas varicales: ꝛ flõma eas in fine saphene ꝛ exhe totũ qδ in ipsis est de sãguie grosso melico vel flegmatico: ꝛ postqꝫ euaueris eas ab eo. dixit Raſ. vbi supra. ipsis deniqꝫ ꝯtabescẽtib⁹ suspẽdat pes ꝑ dies plures ita vt sit altior reliquo corpore ipso iacente: ꝛ iterũ postea cũ voluerit surgere vtat. dixit Aui. ligatura institis sup pedes: ꝛ tibias incipiẽdo ab inferiori pte. s. a calcaneo: ꝛ ꝓcedẽdo ad supiorẽ. s. vsqꝫ ad genu: vel ẽt supra genu si appuerũt varices in coxa: vt sit ligatura sufficienter stricta vt ꝓhibeat dilatari eas ꝛ suscipi hũorẽ: si qs descenderit ꝛ sub ligatura administra epithimata stiptica. Et dixit Raſ. frequẽter exhat sanguis de manu: ꝛ purget corp⁹: ꝛ subdit ipsis purgatis subuertẽtib⁹ iterata fiat cura: ꝛ sic per mẽses ꝓcedat cũ iteratiõe donec sanent: ꝛ firma fiat ipsoꝝ sanatio ꝙ nisi ꝯtulerit ad chirurgiã deueniẽdũ: ꝛ maxime si fuerint post splenẽ. ait. n. de ipsis Aui. ꝙ ipse nõ curant. s. ꝑ dietã ꝛ potionẽ absqꝫ chirurgia. qdã tñ referũt h̃ dictũ ad oẽs varices eueniẽtes post egri[nes] q̃scũqꝫ melicas: ꝛ exponũt. nõ curant. i. nõ curari debẽt. s. ꝑ chirurgiã. ꝛ hoc vt non redeãt aut nõ de nouo accidãt egri[nes] melice: vt supra patuit. Ait. n. Raſ. vbi supra post scissurã varicũ vsualr dꝫ euãri humor melicus in qualꝫ modico tpe: sin aũt dubiũ erit ex ipsis morbis fieri melancolicos. Et Gal. dixit in lib. de colera nigra. ꝙ qbusdã incise sunt varices: ꝛ passi sunt inde meliam.

¶ Modus aũt curatiõis eaꝝ ꝑ chirurgiã est duplex: quorũ vnus est incisio eaꝝ ſm longitudinẽ tm̃: de quo dixit Aui. incide carnẽ. i. pellẽ supra varicẽ ꝛ fac incisionẽ tuã appere vitẽ. i. venã ipsaꝫ varicalẽ: ꝛ scinde eã ſm longitudinẽ suam. Ante tñ q̃ꝫ scindas cutẽ debes signare sup ipsã cũ encaustro ſm decursuꝫ suũ varicis ipsi⁹ vt nõ possis errare: ꝛ ꝯtingat eã icidi latitudialr: ꝛ ꝑpea dixit Aui. caue ne scindas eã latitudialr aut ex transuerso ne fugiat. i. ne ꝯtrahant extremitates eius ꝛ noceat ꝑ illud ipsa scissura: q: ex illa ꝯctione nõ poteris bñ ꝓcedere in euõne ei⁹ qδ in ea ꝯtinet q̃re posset postea derelictũ a regie nõ putrefieri, aut fortasse posset seq fluxus sanguis imoderatus. de quãtitate aũt ꝛ loco scissiõis varicũ ſꝫ lõgitudinẽ. dixerũt qdã. ꝙ ista icisio dꝫ fieri in pte supiori cruris: ꝛ dꝫ protẽdi vsqꝫ ad inferi⁹ per totũ crus: ꝛ ista incisio esset satis difficilis. Ex istis alij dixerũt. Excarnetur deinde ipsa vena tota q̃ scissa est ſm longũ, ꝛ incidat desup per trãsuersuꝫ ꝛ ꝯtrahat tota ꝛ abijciat. Quidã v̊o dixerũt. ꝙ ꝑdicta incisio dꝫ tm̃ fieri in pte varicis inferiori spatio quatuor digitoꝝ: aut paꝝ plus: ꝛ post scissioneꝫ dꝫ fieri ꝯpressio sup eã desup ꝓcedẽdo in ꝯpressione ad inferi⁹ quousqꝫ totũ qδ in ea ꝯtinet egrediat ꝑ scissurã illã. ¶ Et modus scδs est incisio eaꝝ ſm latitudinẽ ꝑ trãsuersuꝫ: ꝛ ista incisio põt fieri aut cũ ferro icidẽte vt cũ pilo aut cũ cauterio. Et. A. dic. ꝙ meli⁹ ẽ caute[m] q̃ꝫ ferrũ incidẽs: caute[m] tñ dꝫ fieri cũ ferro obtuso incidẽte: ita vt semp acriorẽ faciat in tota vena per ipsius latitudinẽ: ꝛ hec incisio qũocũqꝫ fiat dꝫ fieri in supiori pte ipsius varicis: ꝛ sub genu si fuerit solũ in tibia: aut in coxa si varix fuerit in ea: dũmõ nõ fuerit multum ꝓfunda. nã in coxa aliqñ ꝓfundat: ꝛ tũc ista dꝫ dimitti ꝛ nõ incidi, ꝛ modus faciẽdi incisionẽ hãc est vt signes sup ea cũ encaustro q̃ꝫtitate quatuor digitoꝝ: deide cutis manu capiatur in medio signi: ꝛ trahat ad supius q̃ꝫtũ poľe est eã subleuare. Deinde tu cape cũ manu tua sinistra cutẽ illam ex vna parte signi qδ fecisti: ꝛ minister capiat eã ex pte altera: ita ꝙ signũ in medio remaneat: ꝛ tũc ſm sñiaꝫ Gal. in de accidẽti ꝛ morbo. scinde cutẽ illã sup ipso signo donec appareat varix: ꝛ si qd sup eã aut in circuitu ei⁹ remãserit excarnãdũ excarna: deinde mitte sub ea castũ siue hãmũ. i. vncinũ obtuse extremitatis ꝛ subleua eã cũ eo: ꝛ si qdẽ ex pte supiori ei⁹ remansit excarnandũ excarna. cũqꝫ bñ ꝛ vndiqꝫ sepata fuerit a carne trahe eã cũ vncino illo: vel cũ digito tuo sub ea intromisso ad supiora quãtũ potes: deinde liga eã in pte supiori: ꝛ ẽt inferiori cuꝫ filo forti: ꝛ sit in medio ligaturaꝝ q̃ꝫtitas digiti ꝛ plus: ꝛ tũc incide venã ꝛ cauteriça eã in medio spacij illius donec tota recidat ꝛ claude vulnus: ꝛ demitte ipꝫ sic. In crastinũ v̊o solue ligaturã inferiorẽ: ꝛ si incidisti exprime varicẽ ab iferiori ad supius donec totus ille sanguis ꝯtẽtus egrediat: ꝛ si multus fuerit extrahe ipꝫ in plures vices, qdã tñ faciũt flõmiã latã in inferiori pte varicis: ꝛ ꝯprimendo ad inferiora extrahũt sanguinẽ: ꝛ hec est via melior ꝛ facilior: ꝛ maxie si cauterio scidisti eã: vt nõ habeas expectare casum escare cauterij. Antilis tñ dixit. añ opõnẽ mẽbꝝ esse balneãdũ: deinde dꝫ supra locũ vbi vis facere icisionẽ ligari

vt varix

Uide qñ varices accidunt habentibus splenem grossum: ꝛ vsq p⁹ egritudines melicas.

Dieta.

Cura melancolica ꝛ flatiuum.

Cura p incisione

vt varix vehemẽter appareat. ℭ Dicũt scissio ꝑ longitudinẽ melior est: eo ꝙ ꝑ eã nõ cõtabescit crus: ⁊ est verũ si nõ exhibit varix: tota in incisione aũt ꝑ lõgitudinẽ. Dixit Gal. extenuatur mẽbrũ eo ꝙ remanet remotũ a meatib⁹ nutrimẽti: verũ tñ cũ curat̃ cũ incisione ꝑ latitudinẽ varix nõ redit. Cũ autẽ curat̃ ꝑ scissionẽ in longitudine frequenter recidiuat, ⁊ eget iterata curatione nisi vtat̃ patiẽs qete: ⁊ suspẽsione pedis: ⁊ ligatione cũ institutis: ⁊ regie bono: ⁊ euõne frequẽti. ꝙ aũt dixerũt auctores, ꝙ qñ incidunt̃ penitus ꝑ trãsuersuz: opz vt eradicent̃ ⁊ extrahant̃: nõ intellexerũt de suba earũ: vt qdã putauerũt: qui auferũt eas de tybijs: sed intellexerũt de eis pro cõtento in eis: qm̃ opz vt extrahant̃ ⁊ eradicent̃ penitus: ⁊ si sic nõ fiet nocebũt, qm̃ putrefiet ⁊ putrefaciet mẽbrũ. Cũqz incisionẽ eaz feceris cura vulnus sicut opz. ℭ Et scias ꝙ si accidat vlcus ꝓpe varicez illud vlcus ẜm plm̃ est difficilis ꝯsolidationis ꝓpter illud qđ resudat ex ea ad ipsuz ex humiditatib⁹ malis: ita ꝙ ad sanationẽ ei⁹: qñqz necessariũ est vt incidat̃ ⁊ euacuet̃ qđ in ea est: ⁊ post illud vulnus consolidat̃ de leui. ℭ Et dixit Gal. in li° de colera nigra. ⁊ ponitur. 12. cõtinẽtis. a quodã extracte sũt varices: cuius vulnus difficilis ꝯsolidationis factũ est ꝑ annũ vnũ cũ medicinis cõsolidatiuis: ⁊ postq̃z venit ad cõsiliũ meũ ipsuz minui feci: ⁊ postqz emisit abundãtiã sanguis in p̃ 2° 3° ⁊ 4° die cũ apertione vene basilice oĩ die: ⁊ laxaui eũ ter cũ eo qđ educit colerã nigrã curata est vlceratio cũ modico ꝯsilio. Et Aui. dixit. qñqz accidit vt nõ sanet̃ vlcus per incisionẽ varicũ nisi ad vltimũ ꝑueniat̃ in mundificatione. ℭ Dixit Zoar. loquẽs de hoc cura passionis ꝑ medicinã. Scias ꝙ hec passio est difficilis curationis: cũ tñ magna ac longa sollicitudine cõtinua: ⁊ cura poterit ad meliorationẽ ⁊ curationẽ deuenire, ⁊ ꝓpter hoc nõ est salus ꝓmittenda infirmo: nec spes cite liberationis exhibẽda est ei. ꝙ si feceris ꝓ certo deciperis. ℭ Dicũt qdã. ꝙ varices cõfirmate nõ recipiũt curã per medicinas. nõ confirmate v̊o recipiũt curã: hoc mõ: ꝙ post euõnẽ corꝑis sufficiẽtez emplet̃ locus sub genu per q̈tuor digitos: aut tres cũ emplastro ꝯstrictiuo facto ex gũma arabica: dragaganto aloe mumia bolo ar. ⁊ terra sigillata pulueriçatis: ⁊ icorporatis cũ albumine ouorũ: de quo extẽso sup petia circũdet̃ totum ipz crus in dicto loco spatio quatuor digitorũ: ⁊ dimittat̃ ꝑ aliquot dies: ⁊ postea flõmet̃ vena ipsa flõmia lata in loco qui est supra talũ pedis ꝑ tres vel q̈tuor digitos: ⁊ inde sanguis exire ꝑmittat̃ premẽdo a suꝑiori supra venã vt bñ tot⁹ euet̃: quo euato liget̃ supra vulnus flõmie: ⁊ totũ crus ab inde supra vsqz ad genu cũ p̃dicto emplastro: ⁊ fiat vt tũc iaceat infirmus vsqz ad duos vel tres dies supra dorsum suũ pedibus ⁊ cruribus eleuatis.

ℭ De elephantia. Cap. xlviij.

Dixit Auençoar. accidit pedibus grossitudo preter nãm que dicit̃ elephantia ⁊ hoc ideo, q: similat̃ crurib⁹ elephãtis in grossitudine. Et dixit Auicẽ. ꝙ elephãtia est additio in pedib⁹ ⁊ ingrossat̃ inde pes cũ qualitate idest equalitate sua: q: vndiqz ẜm oẽs ꝑtes eũ ingrossat.

Et causa eius. dixit Zoar. est exuberãtia humoris grossi multa grossitudine q descendit ad pedem ꝓpter pondus ipsius. Et intellexit ẜm plm̃. dixit Aui. ꝙ fit ẜz modũ q accidit in venis varicũ: q: qñqz fit ꝓpter humorẽ melãcolicũ, ⁊ hoc est ẜm plm̃: ⁊ qñqz ꝓpter humorẽ grossuz flegmaticũ: ⁊ qñqz fit ex sanguine bono cũ plurimũ descendit ad pedẽ ⁊ nutrit̃ eo pes nutrimẽto aliquo. ℭ Et de causis accidẽtib⁹ est vehemẽtia replẽonis: ⁊ debilitas mẽbri ⁊ vehemẽs caliditas in mẽbro: ⁊ inflãmatio ei⁹: q̈re est cã vehementis attractionis ad ip̃m. ℭ Et cãe ꝑmitiue sunt que sũt cãe varicũ. ℭ Dixit Aui. adiuuãt ad illud dispõnes adiuuãtes ad varices: ⁊ ꝓpter hãc cãm dispositi ad elephãtiã: ⁊ qbus ꝓprie ⁊ magis accidit sunt qui sũt dispositi ad varices: ⁊ humor melĩcus q est cã elephãtie qñqz est cõiunctus cuz caliditate ⁊ qñqz nõ. ℭ Et elephãtia qdẽ qñqz est incipiẽs nõ ꝯfirmata: ⁊ qñqz est ꝯfirmata. Et oĩs elephãtia ꝯfirmata est maligna: de qua dixit Zoar. ꝙ q̈si est ipossibilis sanationis. Et Auicẽ. dixit. ꝙ maligna parũ sanat̃ ⁊ parũ sperat̃ ꝙ ꝓhibeat̃. s. augm̃ eius. Et de incipientib⁹ nõ ꝯfirmatis: de qbus sperat̃ ꝙ ꝓhibeant̃. i. remoueant̃: ⁊ curent̃ aut ꝙ ꝓhibeantur. i. ab additione, magis incolumis. Dixit Aui. est sanguinea rubea. s. q: magis q̃z fl̃a: ⁊ magis q̃z nigra. Et nigra ẽt nõ ꝯfirmata. dixit Gal. in li° de colera nigra. non est intense malitie nisi cũ ea sit caliditas. que eniz est cũ caliditate. dixit Aui. festinat ad scissionẽ, vlcerationẽ: alie aũt non. Pronostica.

Signa generis sunt. dixit Gal. in libro dicto elephãtie ex humore declinãte ad colerã nigrã color in ꝑncipio eius est declinans ad rubedinẽ: sed tñ si antiquatur nigrescit color eius. Facte aũt ex sanguine laudabili color est vehemẽtius rubeus: ⁊ cũ antiquat̃: nõ tñ denigrat̃: ⁊ flãtice in ꝑn° color declinat ad albedinẽ: ⁊ cũ antiquat̃ fit plumbeus color eius. Et melĩca tendit ad duritiem: ⁊ flãtica ad lenitatẽ: ⁊ sanguinea est inter eas in hoc mediocris: ⁊ ceteris paribus in melãcolica est grauitas maior: deinde in flãtica: ⁊ sanguinea est illis grauis minus. ℭ Nõ opz vt intromittas te in cura elephãtie ꝯfirmate: sed dimittat̃: dixit ipse. A. cũ dispõne sua si non addit̃. si aũt videris eã augeri stude in ꝓhibẽdo augm̃ ei⁹. Cõfirmata ẽt difficillime curat̃: ⁊ nõ nisi cũ tꝑis diuturnitate. dixit Zoar. nõ mireris de ꝓlongatione alleuiationis hui⁹ egritudinis: qm̃ in tꝑe lõgo ẽt cũ optima curatione nõ ꝑcipit̃ melioratio: ⁊ iõ non est ꝓmittenda spes de cita liberatione infirmo: ⁊ si illud feceris decipieris.

Et cura eius duplici perficit̃ instr̃o. s. dieta ⁊ potione. Dieta. Dixit Gal. 11° ad Glauconez: ⁊ ponit̃ a Rabi in 9ª ꝑticª. sic elephãtia in initio põt curari ꝑ frequẽtẽ euacuationẽ: ⁊ ꝑ dietã sanguinẽ laudabilẽ generantẽ: ⁊ dieta in hoc egritudine est qđ melius operat̃. Nã inuenimus elephãtiã in terra egypti inuadere sup plures hoies ꝓpter malã dietã ⁊ calorẽ regionis dominãtẽ: ⁊ inuenimus eam in alamania plures occupare ꝓpter salsamẽta qbus vtunt̃. minus tñ q̃z in terra egypti. in persia aũt ⁊ in qbusdã ꝓuincijs: in qbus lac est cibus nulluz detentũ ab hac egritudine inuenimus: attñ fit a sanguine laudabili multo cura est tibi ẽt laudabilis diminutio: ⁊ qñ fit ex humore flegmatico cura est flegma generantiũ ciborũ euitatio: ⁊ oĩs indigẽonis ⁊ nauseatiue satietatis. Et qñ fit ex humore melĩco cura est ciborũ meliaz generantiũ custodia. Et dixit Gal. vt vbi supra ponit̃ a Rabi. cibi patientiũ melicã elephãtiã ẜm magis sint farina ordei, ⁊ aqua casei ex herbis malua attriplex blitis: ⁊ cucurbita: ⁊ ex piscib⁹ hi q pascunt̃ circa lapides: ⁊ oẽs aues p̃ter degẽtes in aqs, ⁊ dicit comestio carniũ tyrorũ patientib⁹ elephantiã est mirabilis medicina: sz opz vt comedãt eos abscisis capitib⁹: ⁊ caudis ⁊ mũdificatis vẽtrib⁹ eorũ excoriatos ⁊ coctos cũ multa aqua ⁊ modico oleo: ⁊ cũ anetis ⁊ porris vsquequo incipiant eliquari.

ℭ Et cura ꝑ potionẽ cõsistit in digõne ⁊ euõne mãerũ ꝑ flebotomiã vomitũ vel secessum ⁊ in resolõne mãei locate in ꝑte ⁊ in correctione accidẽtiũ. De digõne ⁊ euõne. ℭ De euõne. dixit Ansel. vt ponit̃ 12° ꝯtiñ. laborantib⁹ vitio elephantie cõuenit minutio vtriusqz saphene. Ras. tñ in diuisionibus. dicit. dico ꝙ si fit in pedibus minuat̃ basilica: ⁊ fiat flõmia ex manu: ⁊ ista dz fieri si elephãtia fuerit in ꝑncipio. sz si passio fuerit antiqua dixit Ras. vtraqz saphena minuat̃. Et flõmia qdẽ sola ex basilica in ꝑmis: ⁊ deinde ex nigra: ⁊ vltimo de saphenis sanat elephãtiã factã ex sanguine supabũdãti laudabili. cõfert etiã in facta ex alijs humoribus cũ ibi fuerint sanguini mixti: ⁊ maxime in corpore nãliter sanguineo. ℭ De cura aũt in facta ex alijs humorib⁹. dixit Zoar. laudabilior in curatione eius: aut ꝓhibitione additionis ipsius est euacuare corpus cũ medicinis educẽtib⁹ humorẽ peccãtẽ melicũ vel flãticũ: ⁊ ista euatio põt fieri per vomitũ ⁊ per secessum. Dixit Ras.

vbi supra fiat frequēs vomitus ad euādū corpus:⁊ si morbus fuerit ꝓximi tēporis ⁊ color corpis fuerit albus significans dominiū flegmatis in corpe laxatio fiat,qñ q3 cū eo ꝙ emittit flegma violētia.Et si color corpis fuerit fuscus laxatio fiat cū eo qđ emittit colerā nigrā cum violētia.℃Dixit Gal'.laxatio corpis frequēs de colera nigra tollit augm̄ vitij elephantis.Dixit Ansel.tollit elephātia frequēs euātio corporis cū eo ꝙ educit colerā nigrā:⁊ aufert valde si de yerapigra def' quol3 die in potu aur.5.⁊ marie de yerapigra ruffini in melica:⁊ de yeralogodion in flegmatica.Et dixit Sa. aqua casei ꝯuenit ad laxandū cū ea laborātes vitio elephantie q nō tolerāt euōnē cū medicinis acutis:⁊ debēt infundi in ea medicine euacuantes humorē peccantē ⁊ ipsa ēt per se sola est coueniēs l3 sit debilis.℃Dixit.A.cū succurrit' ei in ꝑn° pōle est vt ꝓhibeat'.i.remoueat' ⁊ curet' vel ꝓhibeat'.s. augm̄ ipsius cū euōnib⁹:⁊ ꝓprie cū vomitu laborioso:vt facto cū elleboro nigro in melica:⁊ albo in flegmatica:⁊ cū eo qđ extrahit flegma vel melia3 ſm peccātes humores:⁊ hoc per secessu3 ⁊ cū flōmia si indiget ea.℃Dixit Zoar.fiat corporis euō postq̄ subtiliaueris humorē,⁊ incideris ipm ita vt semp digō humoris ꝓcedat euōnē ipsius.Ista aūt digestiua ⁊ euātiua sumant' ex his que dicta sunt in precedētib⁹ sermonibus.℃De resolōne aūt māe locate.dixit Zoar fac de/sup emplm̄ resolutiuū ⁊ ꝯsumptiuū:⁊ cū remouebis empl3 cū alleuiatione cruris.al's.ad alleuiandū crus inunge crus

De localibus. cū oleo camomillino ⁊ ros.equalr̄ mixtis.Dixit Anselm⁹. ponat' sup loco pix cocta cū aceto,⁊ cinere cauliū frequēter: aut inungat' pes cū oleo.s.cōi ⁊ aspergat' desup cinis tamarisci:aut aspergat' sup ipsu3 decoctio lupinoꝝ frequēter:⁊ si morb⁹ fuerit antiquus illinitio fiat cū dissolutiuis vna hora post aliā.℃Dixit Aui.scias ꝙ sūma curationis ei⁹ in q̄ sperat' ꝙ ꝓhibeat' est assiduatio resoluētiū fortiū.Et de ꝯferentib⁹ est emplm̄ de cinere cauliū.s.factū cū pice ⁊ aceto:⁊ inunctio cū oleo de oliuis mixto cū puluere tamarisci:⁊ decoctio lupinoꝝ valet embrocādo ⁊ epithi^do^ cū eoꝝ farina fenugreci ⁊ fim⁹ capraꝝ:⁊ semē raffani:⁊ semē eruce sūt de gñe ꝯferētiū.Et dixit.dr̄.s.a dio.qđ alkitran ꝯfert ei inuiscatū ⁊ linitū.Dixit Gal'.⁊ ponit.12.cōtinētis.ꝙ plantago posita in empl'is ꝯfert ei.℃Dixit Dio.folia mentastri danda sunt in potu cū aq̄ casei per dies inseꝑabilr̄:⁊ caro ericij salita sumpta in potu cū sirupo acetoso couenit:⁊ sil'r fel eius bibitū ⁊ caro mergi siccata ⁊ sūpta sanat incipientē ꝓcipue si bibat patiēs vrinā infantiū assidue.Et dixit.fel hyrcinū sup positum tollit augm̄ eius.De intentione ad accñtia.℃Dixit Aui.si ꝯuenit vlceratio ⁊ timet' in ea corrosio nō est aliud ingeniū nisi vt incidat' radicitus si fuerit illud pōle.al'r aūt nō o3 fieri cura elephantie cū ferro.Et dixit.fortasse assimilant' nodis hi ꝓprie q vocant' napte elephantie quare erratur in eis:⁊ iō op3 vt bene distinguat' inter eos.nā nodi tangunt.i.curant' siue curari possunt cū ferro incidendo,⁊ eradicando eos vt dicet' in ꝓprio ca° eoꝝ.elephantia aūt nō curatur cū ferro:l3 solum per modū qui dictus est.

℃De vena ciuili siue medena. Cap.xlix.

Vena ciuilis etiā dr̄ vena medena:dr̄ vena: q2 est corpus oblongum ad similitudinē vene,aut q2 vt dr̄ 12° ꝯti.hoc vitiū nascit' in ꝯcauitate venaꝝ,⁊ dr̄ medena a noie regionis siue ciuitatis in qua pl'm inuenit',vñ dicit Aui. 3ª q̄rti.trac.2°.cap° p°.multiplicat' in medena ciuitate.s.vel regione ꝓpterea ꝓportionat' ei.s.hoc nomē medena:⁊ q2 in ciuitate pl'm accidit ⁊ dr̄ ciuilis,⁊ multiplicat' etiā in corescen:⁊ in terris egypti ⁊ in alijs ꝓuincijs.12.ꝯtiñ.generat' in regionib⁹ calidis.Et Paulus dixit.in regionib⁹ indie ⁊ in supiorib⁹ egypti.℃Dixit Aui.vena medena est vt accidat supra partē aliquā corpis pustula qđā inflans p̄mo illā partē,deinde vesicās ipsa3:⁊ postea egredit' ex illa vesica qđā rubeū ad nigredinē decliue:⁊ nō cessat' ꝓlongari donec prolongando magnificet' ⁊ extendat' ſm longitudinē ad modū vene.℃Et dixit Albu.ꝙ in qbusdā in tm̄ ꝓlongat':vt egrediat' in longitudine.5.palmoꝝ:aut q̄tuor,⁊ iam ꝑuenit ad ipm vir ex quo egrediebat' in lōgitudie.xxx.palmoꝝ.℃Dixit Paulus.ꝙ hoc vitiū fit in membris musculosis sicut in brachijs ⁊ coxis,⁊ in pueris fit in laterib⁹.Et Auicē.dixit pl'm accidit in crurib⁹.Et ego dixit ipse vidi eā sup manus ⁊ sup lat⁹:⁊ multiplicat' in infantibus sup vtrūq3 latus.Dixit Gymmasin.vidi ꝙ hoc vitiū nō fit in corpib⁹ humide carnositatis:sed in macilētis.Sed ꝯtā.dixit.ꝙ fit ēt in corporib⁹ humidis delicatis.si trāsferunt' ad regionē calida3, ⁊ habitāt in ea:⁊ ideo multiplicat' in corpib⁹ humidis delicatis habitantib⁹ in meccha.℃Dixit Paulus.loc⁹ in quo eminet extremitas haꝝ venaꝝ inflat':⁊ ꝑforat' pellis:de qua egredit' extremitas ⁊ in vno corpe:imo ⁊ in vno mēbro qñ q3 multe vene medene fiunt.℃Dixit Alb.ꝙ hec vena qñq3 h3 multos ramos ꝓcipue qñ appet in iunctura pedis,aut in pede ipso,⁊ accidūt ei orificia multa:⁊ egredit' ex oi orificio ramus.℃Et Aui.dixit.qñq3 accidit hec vena in vno corpe in ꝗ̄busdā locis multis q̄si.40.vel.50.℃Dixit Paul⁹.vene iste mouent' manifeste habētes sub pelle motū.Dixit Aui.fortasse est huic vene motus volūtarius sub cute:ac si esset mot⁹ voluntarius animalis,⁊ quasi in veritate fit vermis.

De causa. Dixit Albu.ꝙ generat' sub cute ex putrefactiōe sicut generant' in corpe serpētes:⁊ ascarides ⁊ vermes alij q generant' inter cutē ⁊ carnē:⁊ h3 formā ⁊ figurā vermiū: quare qdā extimāt ꝙ sit aial ꝙ gñat' ⁊ ꝙ sit aial vermicula re:verū ſm veritatē nō est aial,l3 aiali silet' nec est mot⁹ ei⁹ volūtari⁹:l3 appeat moueri.℃Quidā aūt extimauerūt ꝙ sit ramus villi nerui:⁊ hoc ꝑp vehemētiā grossitudinis.i.spissitudinis:⁊ duritiei ei⁹,veꝝ nō est ramus nerui:qm̄ esset coloris albi:⁊ cū colore inueterasceret ei,⁊ ipsa est coloris rubei declinātis ad nigredinē:vt supra patuit 12° ꝯti.ex li°.de interiorib⁹.dixit.Gal'.nō habeo de hoc vitio sentētiā firma3.i.certā,qm̄ nunq̄ vidi ipsu3,ita et ait Aui.Gal.dixit. ꝙ nō est cōprehēsu3.s.apud ipm ex esse ei⁹ aliqđ manifestū sup qđ sit initēdū.Uerūtñ q2 Sa.inuenerat de eo scriptū in libris quorūdā antiquoꝝ:iō subdit.vt recitat hoc Aui.ꝙ ipsa est:tūc cā mālis ꝓpinqua est sanguis calidus malus melancolicus:aut fl'a adustū adunatū.i.ꝯdensatū ⁊ inspissatu3 cū vehemētia.i.ꝑp vehemētiā siccitatis cōplonis.℃Et de cā māli ei⁹ remota.dixit.ꝙ fortasse gñant eā quedā aque:⁊ quedā olera a ꝓprietate eoꝝ:quā hñt ad generādū illū humorē malū.De cibis tn̄ qui magis gñant eā est q siccus est ⁊ calidus.12° ꝯti.fit ex sanguine grosso viscoso agēte in ipsum caliditate extensa.al's.intensa:⁊ ex nutrimētis siccis ⁊ modicis sicut est nutrimētū milij ⁊ sil'u3,⁊ fit ex potu aq̄ cal'e male:⁊ fit ex flegmate ꝯgelato.i.ingrossato a calitate:⁊ ꝑpter dictas cās dixit Aui.ꝙ euētus eius minorat' in corpib⁹ humidis ⁊ assuetis balneationib⁹ humectātib⁹ ⁊ vino cū mensura.s.limpbato.sup.nutrimētis huectātib⁹.℃Dixit Paulus.si extēdunt' multū inde accidūt dolores vehementiores. in ꝑn° enim est dolor ꝑuus:⁊ marie dixit Paulus.si incidatur.Dixit Aui.qñq3 extēdit' ⁊ post extensionē aliqñ abscinditur.s.per seipsam aut inciditur:scil3 ab alio ⁊ multiplicatur tunc post incisionem labor:⁊ dolor:⁊ quāto malitia fuerit ex qua fit acutior tanto erit dolor fortior.

De extractione huius vene. Signa vo vene medicine future añq̄ appeat sunt inuētio pruritus ⁊ ardoris in loco deinde succedit eis inflatio aliqualis postq̄ fit vesica in loco illo inflatio cuiq3 aperitur vesica tunc iam egredit'.Egressuu3 aūt signa habētur ex dictis supra.℃Preseruatio ab hac egritudine fit maxime per mutationē aeris de regione in qua ꝯsueuit euenire ad regionē alterā:⁊ cū euitatione aque grosse male.Q2 si nō fuerit possibile regimen mutare:tūc preseruatio ab ea.dixit Aui.fit cū solitudine euōnis sanguinis mali melici cu3 flōia basilice vel saphene ſm locū.i.ꝑte3 corpis,in qua inueniat'

ꝙ talis sanguis generet̃. ⁊ cū mundificatione sanguinis ab humore grosso melico vel flātico adusto: ⁊ cū regie hūectāte ex cibis ⁊ balneis qete delitijs: ⁊ cū euitatione oium causarū ꝑmitiuaꝝ dictaꝝ ex eis q̄ generāt hāc infirmitatē.

Curatio v̊o ipsius diuersificat̃ ꝺm tēpora eius. naʒ in ꝑnᵒ huiꝰ vitij. s. añ vesicationē ⁊ egressioneʒ eius. Dixit Paulus locus emplr̃ari dʒ toto studio cū infrigidatiuis extinguētibꝰ leuitatē sanguinis ⁊ humoris ⁊ ꝓhibētibꝰ exitū eiꝰ sicut cū sandalis ⁊ cāphora: ⁊ siꝉibꝰ illiniendo cū eis aut emplr̃ando: vt dixit Bimmasuay cuʒ farina ordei portulaca ⁊ oleo ro. solatro ⁊ coriādro aut sandalis camphora psilio. s. mucillagine eiꝰ myrre ⁊ lacte recēti. ¶ De cura in hoc tp̄e. dixit Aui. rectū est vt administret̃ regimē mēbri cū emplr̃is infrigidātibꝰ ⁊ hūectātibꝰ notis: ⁊ cū epithimatibꝰ ⁊ siꝉibꝰ. ⁊ alijs modis administratiōis eoꝝ: ⁊ hoꝝ q̄dē localiū remedioꝝ admistrationē ꝓcedere dʒ eūo sanguis ⁊ hūoris peccātis cū flōmia ⁊ farmacijs: vt dictū est in preseruatione, quā eūonē sequet̃ eūo ꝓpria ex mēbro facta cuʒ supappositione in eo sanguisugaꝝ extrahētiū sanguinē malū ex loco ipso: ⁊ dictoꝝ localiū admistratio maxie cōuenit fieri tp̄e estus: ⁊ cū humor fuerit calidus multū. tp̄e v̊o hyemis: ⁊ siꝉr si fuerit hūor flāticus. ¶ Dixit Bimmasuay fiat illinitio cū aloe ⁊ cāphora: ⁊ toto isto tp̄e ꝑnᵐ sūmopere fiat vt vēter lenificet̃ ⁊ cōuenit frequēs potꝰ mirab. citri. kebu. vel indoꝝ ꝺʒ dispōnē māe. ¶ Qz si ꝑ curā ꝑdictā nō potuerit ꝓhiberi: sed incipit locꝰ vesicari ⁊ disponit̃ ad egrediendū: tūc dixit Joānitius. si ampullosus sit locus huiꝰ vitij ⁊ incipit emanare da in potu de aloe ꝑ die. ʒ. s. ⁊ in 2ª die. ʒ. j. ⁊ in 3ª. ʒ. j. s. ⁊ liniri dʒ locus cū viscositate aloes recētis, q̄re scindat̃ foliū arboris aloe: ⁊ cōtundat̃ ⁊ cū viscositate eius interiori cū succo eiꝰ illinitio fiat. nā sic mortificabit̃: ⁊ deficiet nocuᵐ eiꝰ. ¶ Dixit Georgiꝰ. retulit mihi filiꝰ Bimmasis. ꝙ ipse patiebat̃ venā ciuilē quā aꝑiri fecit nō solū vna vice cū ferro. Deinde docuit eū q̄dā ꝙ ip̄e biberet. ʒ. j. aloe q̄lʒ die ꝑ triduū, ⁊ secuto cōsilio illius defecit malitia illius ⁊ in ipso tp̄e nō est submersa ipsa passio neq̄ʒ in futuro. ¶ De cura in hoc tp̄e. Dixit Aui. si incipit cadere. i. si incipit vesicare q̄ est via vt cadat: ⁊ exeat ex vena fortasse ꝓhibet ⁊ aufert eā ⁊ alleuiat laborē in ea si bibit patiēs eā ꝺm ꝯtinuitatē tribꝰ diebꝰ oi die. ʒ. j. aloe, aut bibat ex eo vna die. ʒ. s. ⁊ in 2ª die. ʒ. j. ⁊ in 3ª die. ʒ. j. s. ⁊ sꝑ orificiū eius liniat̃ succo aloe hūidi viscosi. ¶ Et si adhuc cura ꝑdicta nō ꝓhibet egressuʒ eius: sed egredit̃ ex vesica ista: tūc dicit Aui. rectū est vt extrahat̃. extractio dʒ fieri cū facilitate ⁊ oī studio leui ne abscindatur aut incidat̃: ⁊ modi extractionis ipsiꝰ facilis sunt plures, ex q̄bꝰ vnꝰ est vt extremitati egresse applicet̃ frustū plumbi vt attrahat̃ paulatim exteriꝰ ꝑ ponderositatē plūbi, ⁊ dʒ omni die ꝑs eius que egredit̃ reuolui sup ipsuʒ plūbū, ⁊ sic ꝓcedi donec tota sit egressa. De hoc mō dixit Auic. opʒ vt ꝑpares ei qd̄ stringat eā siue sup qd̄ ipsa stringat̃, ⁊ sup qd̄ reuoluat̃ cū facilitate paulatiʒ donec egrediat̃ vsq̄ʒ ad finē sui absq̄ʒ incisione: sed solū faciliter attrahēdo: ⁊ meliꝰ qd̄ supinuoluitur est plūbū: q̄m ip̄ʒ cū dimittit̃ inuolutū sup eaʒ pendens sua grauitate facilr̃ extrahit eā. Et iō dixit Aui. opʒ vt ꝙ sit sufficientia. s. in plūbo vt sit ꝯueniēs ⁊ ꝓportionatū sup grauitatē eiꝰ. nō eniʒ dʒ esse superflue q̄ʒtitatis ne ꝓpter nimiū pondus cōtrahat ipsaʒ subito: ⁊ sequat̃ ad illud dolor ꝓp extensionē: aut in radice rūpat̃: ⁊ fiat vlcus pessimuʒ. neq̄ʒ dʒ esse parue quātitatis vt nō sufficiat extrahere illā: sed dʒ esse talis quātitatis vt sufficiat illā attrahere paulatim. sic enim nō seq̄t̃ dolor neq̄ʒ rumpit̃ vena. Dixit Albu. sit pondꝰ. ʒ. j. ⁊ Albu dicit. sit quātitas ponderis eiꝰ ex tribꝰ keil. i. ab vna ʒ. vsq̄ʒ ad. iij. Quidā aūt attrahunt eā digitis cū facilitate oi die aliquotiēs, ⁊ inuoluunt qd̄ attrahit̃ super lamina ligni. Dixit Aui. sit studiū tuū in alleuiatione ⁊ facilitatione egressionis eius vt incipias ⁊ extenues mēbrū ⁊ rarifices ipsum: ⁊ hoc embroçādo ip̄ʒ cū aqua calida ⁊ cū mucillaginibꝰ infrigidantibꝰ ⁊ siccis frigidis subtilis caliditatis actualis vt facilis fiat exitus eiꝰ, ⁊ subdit. si nō fit facilis per hoc egressio eius: tunc indiget̃ eis que sunt sicut linimētū ex oleo keirino sambucino vel de ben. Et de emplr̃is bonis est qd̄ fit ex farina ord. mucillagine psilij ⁊ maluauisci ⁊ oꝉ. vio. ⁊ nenufarino ad lenificandū musculū: ⁊ si fuerit hyems dixit Bimmasui supponat̃ ei emplr̃m de fermēto ⁊ butyro: ⁊ vltimuʒ in extrahendo ipsaʒ est emplr̃m de pice. ¶ Et de adiuuantibus ad extractionē eius. dixit Paulus. ꝙ debet cōprimi mēbrū paulatiʒ cū digitis supra orificiū egressionis eius expellendo eam paulatim cū digitis inungēdo oi vice cū oleo donec egrediat̃. Et de adiuuantibus est: vt ponitur 12ᵒ ꝯtiñ. si posterior ꝑs loci ex quo egredit̃ fricet̃ cū sale paulatim, q̄m cū frequēti fricatione ⁊ extēsione egredit̃ in toto. ¶ Dicūt quidā. si vena in egressione eius fuerit multū elongata: tunc ab extremitate ⁊ portio incidat̃ ⁊ dimittat̃ ad inuoluendū eam. sup. portioneʒ ꝙ si intensione ⁊ attractione eius vena ipsa fuerit trūcata: ⁊ fracta: aut vt dixit Aui. si extimatio tua facit necessariū: vt perforet̃. s. ⁊ incidat̃ eo ꝙ nō valʒ curatio predicta in extractione eius: tūc vt extrahat̃ cum totalitate sua, opʒ vt ꝑforet̃ ⁊ incidat̃ si nō fuerit qd̄ ꝓhibeat. ¶ Dixit Paulus. si incidat̃ ⁊ nō egrediat̃ totus aperiat̃ locus cum ferro dū inueniat̃ vena si locus fuerit ꝯueniēs aꝑtioni absq̄ʒ nocumento, sin aūt nulla fiat aꝑtio: ne inde gn̄et̃ aꝑa vel putrefactio in mēbro: aut aliud maluʒ supueniat accidēs. Et de ꝓhibētibꝰ ab apertione cū ferro posset esse neruus: aut arteria: aut vena magna: ⁊ vbi nō sit ꝓhibens non timeas de aꝑtione, neq̄ʒ ēt incisione huius vene si nō poterit alr̃ extrahi. Ait eniʒ Raꝭ. 12. ꝯti. dico ego vidi in corascen. ꝙ incise fuerunt vene iste: quare fecimus aperiri locū cū ferro nulla cura adhibita ad inueniēdū ipsas venas: vulnus tn̄ fecimꝰ fieri largū ⁊ sanauimꝰ eas ꝑfecte: ⁊ ista sectio dʒ fieri ꝺm lōgitudinē supra ꝑtē ex qua ꝓcedit vena ista: ⁊ ipsa inuēta dʒ faciliter excarnari: ⁊ sub ea poni dʒ castus siue aliqd̄ instr̃ʒ ad subleuandū eam: ⁊ tunc dʒ siꝉi mō cū facilitate attrahi: ⁊ ex̄ propelli donec tota egrediat̃. ¶ Qz si incisio fieri nō poterit tunc necessariū est vt sup loco ponant̃ medicine ipsaʒ putrefacientes ꝑcipue butyrū qd̄ ꝯtinuandū est donec tota putrescat: ⁊ in pus emittat̃. Dixit Auic. putrefac eā cū medicinis que putrefaciunt absq̄ʒ acuitate mortificante: sed cū vnctuositate remolliente, ⁊ cū butyro vel assungia: q̄m putrefiet tota. Et caue ne putrefacias eā cum medicinis calidis acutis mollificantibus: q̄m medicine acute acuunt hunc morbū, ⁊ conducunt ad corrosionem ⁊ ad estiomenum fortasse.

Margin notes: De extractione huius vene. — Cura per incisioneʒ — Cura per putrefactionem.

¶ De dolore remanente post percussionem vel casum ⁊ post laborem superfluum. Cap. l.

Casu vel ꝑcussione accidit in mēbro offenso dolor siue fuerit cum ꝯtusione siue sine ea: ⁊ opʒ vt curet̃ ꝯtusio curatione sua: ⁊ si fuerit dolor sine ꝯtusione curet̃ cura aꝑatū, hic tn̄ dolor q̄ñq̄ʒ ꝑseuerat tp̄e longo: ⁊ tunc de ꝯsuetudine eius est vt ꝑmutet̃ de mēbro in quo est ad mēbrū ꝓpinquū. Cū ergo ꝑseuerat extēsio tēpore: ⁊ nō ꝯfert in eo curatio cū medicinis: tūc dixit Albu. opʒ vt cauterizet̃ mēbꝝ cū cauterio puncti: ⁊ fiat cauteriū ois mēbri ꝺm magnitudinem ipsius ⁊ paruitatē: ⁊ ꝺm debilitatē eius ⁊ ipsius virtutem: ⁊ ꝺm lesionē torsionis doloris ex eo. Si ergo sanat̃ ex cauterio ꝑmo bonū est, ⁊ si nō itera sup ipsum cauteriū, ⁊ si permutet̃ dolor ad mēbꝝ aliud: tunc opʒ vt ꝯsequaris cum cauterio illud membrū: ⁊ sic ꝓcede donec sanetur infirmus. ¶ Dixit Zoar. fiunt dolores in corꝑe q̄ñq̄ʒ ꝓp fortē laborē: ⁊ fatigationeʒ. ex labore. n. q̄ñq̄ʒ calefiūt oia mēbra: et patit̃ ex illa mala cōplr̃one dolorē in oibꝰ mēbris sicut accidit nauigātibus cū remis assidue q̄ cū q̄escunt dolent vlr̃ in oibꝰ mēbris: sed tn̄ magis in manibus: sicut silr̃ supflue ambulātes dolent cōiter in omnibus membris suis: sʒ tn̄ magis in cruribus ⁊ pedibꝰ. Et cura est: q̄r debes his oibus subtilia/

re regimen dando eis pullos decoctos in trissea.al's.taffea cū aqua ꝛ aceto.ꝛ siles cibos.ꝛ si hyems fuerit inunge eos cū oleo anetino ꝛ ro.mixtis:ꝛ in estate cū oleo ros.sup.ꝛ in medijs tēporib⁹ oleū ro.superet anetum in mixtione ꝛc.

¶ Incipit tractatus quartus de solutione ꝯtinuitatis mēbrorū extrinsecoꝝ huius sermonis septimi ſm Nicolaum.

Expleto tractatu 3° ꝑ gratiam dei: ꝛ dñi nr̄i iesu christi saluatoris aiaꝝ ꝛ corpoꝝ nostroꝝ quartū icipiā tractatū huic septimo sermoni pertinētē, in quo de vera ꝛ propria cōtinuitatis solutione tractabo. Et diuidā hūc sermonē in duas sūmas. in quaꝝ prima tractabo de ipsa continuitatis solutione in generali procedēs per ipsius cās signa ꝛ curationes ḡnales ꝛ cōtinet h̄ ꝑma sūma capl'a numero.49. Et in sūma tractabo de ipsa solutione cōtinuitatis in speciali, put particularibus euenit membris. Et ꝯtinet ista sūma capl'a numero.41. ꝛ sunt capitula huius quarti tractatus numero.91.

¶ De nominibus vere solute continuitatis. Cap.1.

In precedenti tractatu patuit ꝙ solutio ꝯtinuitatis mēbroꝝ alia est vera ꝛ ꝓprie dicta ꝯtinuitatis solutio: ꝛ alia ipropria solo dicta que ꝓprius dr̄ ꝯtiguitatis q̄z ꝯtinuitatis solo. Et de hac ipropria solōne dictū est in eo sufficiēter, q̄re in hoc tractatu restat vt de v̄a ꝛ ꝓpria ꝯtinuitatis solōne dicat'. ¶ Dixit Gal. 4° de inge.sani.solo iparis nō vno vocabulo denotat'. naʒ si in carne ꝯtingit vulnus dr̄. si in ossib⁹ fractura: ꝛ si in neruo ꝯtusio, ꝛ silr̄ qñ i ligamēto fit aut venis: aut arterijs: aut lacertis.sup. Aut in alijs mēbris nō ꝓprio vocabulo nominatis, ſʒ fortassis vocabulo ḡnis ꝯtracto cū additiōe mēbri cui accidit vt solo ꝯtinuitatis ligamēti vene arterie vel lacerti: aut alteri⁹ mēbri. ¶ Aui. quoqʒ ꝑmi 2° doc.ꝑa.ca°.4° imponēs noīa spēb⁹ solōnis ꝯtinuitatis ſm diuersitatē membroꝝ qb⁹ eueniūt loquēs ꝑ in mēbris ꝯsilibus, ꝛ ꝑ in mollibus.dixit. Solutio ꝯtinuitatis accñs cuti.s.soli vocat' excoriatio: aut scarificatio: excoriatio qdeʒ qñ de cute sūpficiale qd amouetur vel qñ nō ꝓfundat'. scarificatio v̄o qñ de cute multū amouet': aut qñ ꝓfundat': ꝛ solo ꝯtinuitatis accidēs carnis cuti est ꝓpinqua quādiu nō fit in ea pus vocat' plaga, sed cū pus fit in ea vocat' vlcus. Et subdit Auic. ꝙ solo ꝯtinuitatis eueniens in cute absq; carne: qñq; ēt dr̄ plaga ꝛ vlcus plaga q̄diu nō fuerit sine sanie. ¶ Quidā v̄o dñt ꝙ vulnus est soluta ꝯtinuitas in mēbris mollib⁹ ex recēti tēpore facta: sed postq̄ antiquat' ꝛ emanat ex ea pus iaʒ nō ampli⁹ vulnus sed vlcus dr̄. Vlcus enim est plaga putrida, ꝛ vuln⁹ est plaga nō putrida, ꝛ sic plaga dr̄ de vtroq;. ¶ Et loquens scdo de mēbris simplicib⁹ duris.dixit.ꝙ que accidit ossi aut cartilagini: ꝛ ipm vel ipsaʒ in duas frangit partes vocat' fractura. Et loquēs 3° in mēbris simplicib⁹ medijs in duritie ꝛ mollitie. Dixit.ꝙ que accidit neruis ſm longitudinē: ꝛ eius numer⁹ nō fuerit mult⁹ vocat' fissura: ꝛ si eius numer⁹ fuerit multus ꝯtusio vocat' vbi notāt ꝙ ꝯtritio vel attritio est passio neruoꝝ filis ei ꝙ est ꝯtusio in carne, ꝛ est solo ꝯtinuitatis neruoꝝ multiplex siue multi numeri nō sensibiles. Et vt dicūt solo ꝯtinuitatis multiplex adueniēs chordis aut ligamētis: pōt ēt vocari attritio vel cōtritio. Et qñ solo continuitatis accidit neruis.sup.aut chordis vel ligamētis ſʒ latitudinē vocat' incisio: ꝛ dixit.ꝙ q̄ accidit in extremitate musculi vocat' attritio siue cadat in neruo ei⁹ siue in chorda, sed si fuerit ſm lattitudinē musculi vocat' sepatio: ꝛ si accidit ſʒ longitudinē musculi, ꝛ eius ꝯcauitas fuerit magna vocatur liquefactio, ꝛ si fuerint eius ptes multe ꝛ dilatet' ꝛ cōcauet' vocat' attritio vel dissolutio ꝛ est ēt cū dr̄ attritio: ꝛ dissolutio ꝛ liquefactio oē vuln⁹ q̄d in medio musculi accidit quocūq; mō ꝯtingat. ꝛ dixit. si in venis ꝛ arterijs acciderit vocatur aptio.s.si acciderit in orificia eaꝝ, sed si ſm latitudineʒ eaꝝ acciderit vocat' incisio ꝛ sepatio, ꝛ ſm eaꝝ lōgitudinem vocat' fixura. Et dixit: ēt cū ꝯtingit ſm modū aptionis orificioꝝ venaꝝ ꝛ arteriaꝝ vocat' ꝑforatio: ꝛ intellexit de aptiōe orificioꝝ eaꝝ magna. nā si ꝑua fuerit nō ꝯstituit morbū solutionis ipsaꝝ, sed morbū in nā ꝯpōnis.s.in via que dilatatio dr̄. Vñ Gal. 4° de inge.sani.dixit.ꝙ si ore paruaꝝ venarum apto vel ab eo sanguis q̄si quodā sudore emittat' hic morb⁹ nō est solo iparis. Et si arterie acciderit solo ꝯtinuitatis postea clausa nō fuerit ſʒ remāserit apta ꝛ ex ea sanguis ad receptaculū ꝙ ipsaʒ circūdat exierit donec receptaculuʒ illud impleat': ꝛ cōprimit' supipm aceruet sanguis ille ad arteriaʒ reuertit' vocat' mater sanguinis: q̄ꝛuis qdā oēm sanguis ab arterijs egressionē matrē sanguinis vocent. Et dixit Aui. si accidit solutio cōtinuitatis pāniculis vocat' ruptura. ¶ Et loquēs. Au. de solōne cōtinuitatis in mēbris organicis. dixit. si inter duas ptes mēbri cōpositi cadit opilatio. ꝛ vnam ab altera separat ita vt mēbro simplici nō accidat nocu^m ei⁹ separās cōtinuitatē vocat' sepatio: ꝛ dislocatio.s. ſm spēs: de qb⁹ dictū est in ꝑcedēti tractatu. ꝛ si acciderit neruo q̄ se a suo nāli loco remouit vocat' ruptura. ꝛ dixit. qñq; fit in foraminib⁹.s.cānalibus ꝛ meatibus solutio cōtinuitatis que facit ibi foramina q̄ ante nō fuerūt. ¶ At qm̄ auctores predictis noib⁹ sepe abutunt' vnū pro alio ponētes: ita ꝙ qñq; omnē solutionē ꝯtinuitatis vocat' vlcus: ꝛ qñq; vuln⁹ dñt ꝛ significant vlcus: ꝛ sic de alijs hinc est ꝙ apud ꝑbum chirurgicum de his noib⁹ nō est habenda multa sollicitudo.

¶ De causis solutionis in generali. Cap.ij.

Dixit Gal. 4° de inge.sani. ꝙ solutio continuitatis siue fit simplex siue cōposita: aut accidit a cā extrinseca vel intrinseca. extrinseca qdē vt a cōtusione.i.de cōtundēte casu motu nimio vt saltu: ꝛ in lacertis fit ex forti ictu. ¶ Et cā intrinseca aut est humor, aut vētositas. Et humor qdē est cā eius aut rōne sue sūpflue quātitatis qua extendit ꝛ extēdēdo cōtinuitatē soluit rōne sue qualitatis scdo: vt q̄z est pungitiue mordicatiue siue corrosiu. vētositas vero est cā eius aut rōne nimie extēsionis: aut rōne mot⁹ scindentis. ¶ Dixit Haly. theorice sexto. sepōnis iuncture cā aut est exterior aut interior. Exterior est sicut spate icilio, aut petre: aut casus ignis cōbustio. Interior vero est acutoꝝ chimoꝝ incisio: aut vētositas grossa aut putredo. ¶ Et Aui. ꝑmi.1ª doc. scōa. sūma scōa. ca°.16. ait ꝙ cause solutionis ꝯtinuitatis aut sunt ab intrinseco: aut ab extrinseco: ꝛ que sūt ab intrinseco sunt sicut humor comedens ꝛ adurens: aut humor pungēs. q̄z soluit ꝯtinuitatē mēbri sua acuitate ꝛ penetratione in ptes ipsius mēbri: aut est humor humectās ꝛ laxās ptes mēbri, quare est cā paccidēs, q̄z vna ps laxa separetur ab alia: vel q̄z sua hūiditate fit cā putrefactionis mēbri: aut est humor siccus findens sua siccitate crepaturas: ꝛ fixuras ingerens in mēbꝝ: aut humor frigidus ꝯstringēs: ꝛ trahēs sua frigiditate ptes in qua ꝯtractione separant' alie ab alijs: aut humor calidus rarefaciēs ꝛ dilatando soluēs: aut cā ei⁹ est humor multus sua multitudine extendēs: ꝛ extēdēdo separans ꝛ soluens aut est humor q̄ nō extēdēdo sed se ꝯstringēdo mouet. ꝛ ꝯstrictus grauat ptes mēbri petētes locum infimū a nō grauatis separant' ꝛ soluunt'. Aut est humor penetrans in partes membri forti motu: ꝛ fortitudine sui motus: ꝛ penetrationis: quasdā partes ipsius membri separat ab alijs: aut est ventositas extendens siue impingens partes mēbri quare separantur sub. Aut est aliqd acutū corrosiuū reducibile ad humorē vt sanies siue virus in extitura siue in

alia cõcauitate cõtẽtũ: ⁊ sicut vrina acuta, aut lachryma mordicatiua: ⁊ silia vt catarrus corrosiuus. ¶ Et subdit Auic. ex causis coadiuuãtibꝰ in solõne cõtinuitatis sunt motꝰ nãe fortes: nãe. s. virtutis expulsiue in expellẽdo nocitiuũ violẽto impetu: ⁊ nõ ƀm cursuz nãlez: ⁊ ex eis sunt motus corporei cũ fuerint fortes sup repletionẽ corporis grandẽ, ad tales. n. fortes motꝰ qñq; seqꝛ ruptura vene vel arterie, qñq; ruptura siphac causantiũ herniã itestinalẽ, aut eminẽtiã vmbilici. Et ad hos motꝰ corpeos fortes reducit vox fortꝭ ad quã plerũq; sequit ruptura vene in partibꝰ pectoris, ⁊ saltꝰ: ⁊ pulsus difficilis ⁊ silia. ¶ Et cãe extrinsece. dixit Aui. sunt sicut corpus extendẽs mẽbrũ donec separet eius cõtinuitas vt funis vel simile funi: aut res ponderosa cũ eleuat: aut mouet vel defert: aut res icidẽs sicut gladius: aut cõtundens sicut lapis vel claua: sicut lignũ cũ membrũ vacuum inuenit: aut scindens sicut repleta receptacula inueniunt: aut qđ pungit vt acus vel spina: aut qđ mordet vt canis: aut qđ pforat vt sagitta: aut qđ vrit vt ignis vel medicina caustica: ⁊ ad has causas põt reduci vermis sub cute gñatus vel in vlceribus: aut lumbricus in stomacho vel in intestinis existẽs. ¶ Ex quibus predictaꝝ causaꝝ potest esse causa solutionis simplicis cõtinuitatis vel cõposite: sed sunt cause qdã que solũ sũt cãe solõnis cõtinuitatis cõposite: ⁊ maxime cũ deperditione carnis. ¶ Dixit Aui. sicut apa qđ apit aut plaga que facit pus aut bothor q se comedũt. i. bothor corrosiua ambulatiua.

¶ De signis solute continuitatis in generali. ⁊ pprie in mẽmbris intrinsecis. Cap. iij.

Primuz

Pon narrauerunt auctores sigª solute ɔtinuitatis mẽbris extrinsecis accñtis: qm̃ dixit Aui. sensus eã declarat. ¶ Posuerunt aũt signa eius que mẽbris accidũt intrinsecis quatuor. quorũ pmũ est. dixit Aui. 2ª pmi. doc. 3ª sũma pª. caº 11º. qꝛ demõstrabit eã dolor pforatiuus: aut pungitiuus: aut corrosiuus siue pruritiuus q in interioribꝰ mẽbris reperit siue percipitur. Hoc tñ signũ nõ est cõmune oi spẽi solute continuitatis euenientis in qbusl; mẽbris intrinsecis sensibilibus: in solũta eniz cõtinuitate eueniente membris insensibilibꝰ siue intrinsecis siue extrinsecis dolor pceptus nõ necessario demõstrat ɔtinuitatis solõnẽ: qm̃ põt puenire a mala cõplõne diuersa absq; ɔtinuitatis solõne: ⁊ iõ dixit Aui. tũc magis siue maxime sigñat doloris pceptio ɔtinuitatis solõnẽ si nõ fuerit cũ dolore febris. sup. nec alia mala cõplõ diuersa. absente aũt mala cõplõne diuersa: tũc dolor reptus necessario significabit ɔtinuitatis solõnẽ fore in mẽbro in q̃ repit: ⁊ pcipue dicũt doctores. si dolor fuerit reptꝰ pforatiuꝰ: corrosiuꝰ: pungitiuus: siue pruritiuus; qꝛ vt dicũt hi dolores non pñt causari absq; ɔtinuitatis solõne. ¶ Scõm signũ est sũptum ab exeũte mutate. Dixit Aui. solõnẽ ɔtinuitatis. s. in membris intrinsecis fore multotiẽs comitat hũoris spissitudo. i. sanies grossa cũ sanguis exitu. sup. siue absq; eo descẽderet ad amplitudinẽ. s. ad locũ amplũ p quẽ h; exitũ ad ex: ⁊ silr multotiẽs cõicant purulẽte mãe. i. saniei subtilis egressio. s. cũ sanguine vel absq; eo. dixit Aui. notãter multotiẽs: ⁊ nõ semp: qm̃ illã sigñat cũ põst apa in aliquo mẽbroꝝ intrinsecoꝝ euenerit. cũ. n. pcesserint signa apatis intrinseci ⁊ ipsiꝰ maturatiõis vel rupture, vel successerit exitꝰ saniei cũ sanguine vel sine: tunc talis exitꝰ sigñat solõnẽ ɔtinuitatis in membris intrinsecis. Si ṽo nõ pcesserint signa apatis tũc exitus talis saniei nõ sigñat necessario solõnẽ cõtinuitatis in interioribꝰ. nã posse est q nã humorẽ aliquẽ grossuz vel virulentuz cũ sanguine: vel sine eo ad aliquã corpis cõcauitatem expellat in qua resideat ⁊ corrumpat: vel nõ corrũpat: ⁊ ex illa postea ad exteriora egrediat: sicut ẽt nã aliqñ sanguinẽ. s. expellit in venis existẽtẽ pter hoc q mẽbrũ ɔtinuitas i aliquo soluat. ¶ Signa aũt apis intrinseci: ⁊ pcipue rupture eius in sequẽti tractatu dicent in pprio caº. ¶ Dixit eniz Auic. multotiens ⁊ nõ semp: qꝛ aliqñ cõtingit solutionẽ in intrinsecis fore ⁊ apa intrinsecũ rumpi: ⁊ tñ nõ cõtingit egredi ad exteriora sanguinẽ grossuz vel virulentũ sicut cũ rumpitur apa epatis ad vacuitatẽ ventris inter çirbũ ⁊ intestina.

¶ Tertiũ signũ est sumptũ a situ vel alicuius mẽbroꝝ vel aliquoꝝ mẽbroꝝ intrinsecoꝝ in quo non est ƀm nãm. Et dixit Aui. ⁊ est cõtinuitatis solutio in mẽbris intrinsecis cognoscit ex mẽbri dislocatione a suis locis: ⁊ ex recessu mẽbri a suo loco quo dimittit a suo socio vel vicino: ẽt si nõ disloceт sicut rupturã in siphac fore cognoscimus p inuentionẽ intestinoꝝ vel çirbi in bursa testiculoꝝ: ⁊ h; hoc signũ veritatẽ in mẽbris q̃ sustentant sup ea q̃ soluunt: ⁊ nõ in alijs.

¶ Quartũ signũ est sumptũ a retẽtione alicuius supfluitatis solite euãri, de quo dixit Aui. q est solutio ipsa cõtinuitatis retẽtione eius qđ euacuari ɔsueuerat ex cãnalibus, qm̃ fortasse ad cãnales vel amplitudinẽ quã ipsa solutio fecit descẽdit ⁊ nõ ƀm nãlẽ separat viam: queadᵐ illi ɔtingit cui intestina rũpunt cũ egestio foras exire phibet. i. qꝛ descendit in vacuitatẽ ventris: ista tñ retẽtio supfluitatis solite exire nõ necessario sigñat solutionẽ cõtinuitatis: qm̃ põt pp alias cãs retineri ⁊ phiberi ab exitu: vt pp opilationẽ: ⁊ silia: ⁊ similr posse est q aliqđ mẽbrũ solõnẽ patiat, ⁊ egrediat supfluitas ƀm cursuz nãe: ⁊ sepe ɔtingit supfluitatẽ facilẽ aialis feculẽtaz sed per viã cõsuetã expelli. ¶ Multotiẽs aũt cõtingit q solutio ɔtinuitatis est in aliquo mẽbroꝝ intrinsecoꝝ: ⁊ non poterit certe ppendi, ppter hec signa predicta: ⁊ op; tũc vt ad signa deueniamꝰ pticularia significãtia solõnẽ ɔtinuitatis in determinato mẽbro intrinseco: de qbꝰ pticularibus signis: ⁊ si ẽt tãgat in pticularibꝰ caplis tñ hic succinte dicet.

¶ Solõnẽ eniz ɔtinuitatis cerebri ⁊ pãniculoꝝ eius postq̃ vulnus acciderit capiti seqꝛ soda ⁊ rõnis pmixtio ⁊ inflatio: ⁊ rubedo in oculis: ⁊ in lingua ⁊ vomitꝰ colere: ⁊ qñq; egreditur ex aure vel nare sanguis: ⁊ fortasse abscindit sermo ⁊ nõ loquit egrotãs: ⁊ qñq; egredit ex loco vulneris humiditas alba similis pulti: ⁊ hoc erit qñ puenit solõ ad subaz cerebri: ⁊ qñq; egredit res silis aquositati carnis recẽtis: ⁊ h erit cũ puenerit solõ ad pãniculos cerebri: ⁊ qñq; accidit scotoª spasmus: vel apoplexia: ⁊ h ƀm q plus ⁊ minus pcesserit lesio ad subãm cerebri, naz mortale fit ex toto tũc cũ predicta signa oia aut eoꝝ plima aderũt. Si ṽo inde non fuerit ex toto mortale solũ ex eis pauca. i. qdã ⁊ leuiora euenient. *Signa solutiõis cõtinuitatis i cerebro ⁊ pãniculis eius.*

¶ Solutionis ṽo ɔtinuitatis cordis sunt: qm̃ vulnus exteriꝰ accidit ppe mãmillã sinistrã ⁊ currit ex vulnere sanguis niger. ⁊ seqꝛ ipsuz frigiditas extremitatũ: ⁊ sudor frigidus ⁊ syncopis ⁊ si vulnꝰ fuerit ex sagitta q̃ figat in eo: tunc sentit apud tactũ sagitte quasi ipsa sit fixa in loco duro non in vacuo: ⁊ fortasse est motus sagitte similis motui pulsus, ⁊ erit hoc cum nõ peruẽnit sagitta ad ventriculos cordis: ita q nõ remanet cordi motus suus. *Signa eius in corde.*

¶ Et solõnẽ diafragmatis sigñt vulnꝰ accñs ppe costas mẽdosas post qđ anhelitꝰ fit magnꝰ ⁊ spissũ; cũ dolore vehemẽti, ⁊ accidit suspiriũ ⁊ cõmotio vtriusq; hũeri. s. ad iferiora. *Sigª eius in diafragmate.*

¶ Et significat solõnẽ cõtinuitatis stõi vulnus accñs ex loco eius, ⁊ q cibus idigestus ex vulnere emittit: ⁊ pcipue potꝰ ⁊ cibꝰ liqdus: ⁊ h si vulnus fuerit penetrãs ad cõcauitatem eius ⁊ accidũt nausea ⁊ singultus: ⁊ qñq; accidit ventris solutio: ⁊ oia pdicta intẽsiora fiũt cũ vulnꝰ euenerit in ore eiꝰ. *Sigª eius in stõcho.*

¶ Et significãt solutionẽ cõtinuitatis intestinoꝝ vulnꝰ accidens in loco situs eoꝝ: ⁊ si puenerit ad cõcauitatẽ intrinsecã eoꝝ egredit egestio ex vulnere ⁊ aliqñ seqꝛ ipm solõ vẽtris ppter debilitatẽ intestinoꝝ: ⁊ fortasse egredit ex vulnere intestinũ ⁊ cognoscit per sensum si fuerit vulneratum. *Sigª eius in intestinis.*

¶ Et significãt solutã esse ɔtinuitatẽ ⁊ solõnẽ epis exitꝰ sanguis multi: vulnꝰ eueniẽs in pte dextra mirach in loco epis. *Sigª eius in epate.*

¶ Et significat solõnẽ ɔtinuitatis in splene exitꝰ sanguis multi ex eo: ⁊ maxĩe si puenerit vulnꝰ cadẽs in pte sinistra ventris in loco splenis: ⁊ exitꝰ sanguinis grossi nigri ex eo. *Signa eius in splene.*

Sigᵃ eius in pulmone.

¶ Et signa vulneris pulmonis sunt vulnus accñs in supiori/bus pectoris: ⁊ thorace: ⁊ egredit̄ anhelitus: ꝑ vulnus ⁊ ex/pirāt cū violētia ⁊ fortitudine ſm vulneris amplitudinē: ⁊ exit ex vulnere sanguis spumosus, q declinat ad subalbedi/nē ⁊ citrinitatē siue rubedinē clarā: ⁊ anhelitus fit frequēs ⁊ spissus: imo inspirat patiēs anhelitū querēs attractionē aeris frigidi: ⁊ mutat̄ color patiētis. s. ad liuiditatē ⁊ vene q̄ sequunt̄ collū apostemant̄. i. inflant̄ ⁊ tument.

Sigᵃ eius in renib⁹.

¶ Et vulnus accidisse renib⁹ signat vuln⁹ eueniēs in poste/riori in loco alterius renū: ex quo egredit̄ hūiditas vrinalis sāguini ꝑmixta. est. n. sanguis q ex eo egredit̄ multū aq̊sus.

Sigᵃ eius in vesica.

¶ Et signa vulneris vesice sunt vulnus accñs in loco ei⁹ ex q̊ egredit̄ vrina: ⁊ qñq̄ mingit eger vrinā inuolūtarie.

¶ De signis ꝓnosticis bonis vel malis in vulnerib⁹. Ca. iiij.

Quelibet spēs spas/mi pōt in vulnerib⁹ supuēire.

Dixit Hypo. 6ᵃ affo. In vulnere spasmus su/perueniēs mortale. ¶ Et in 7ᵃ afforis. dixit: in vulnerib⁹ fortib⁹. s. ⁊ malis spasm⁹ aut tetanus supueniēs malū. sup qb⁹ ampli⁹ nota/tur ꝙ tā spasm⁹ q̄ tetanus vulneri supueniēs pōt esse de inanitione: ⁊ de repletione ⁊ nō ꝓportionatus ad mām. ¶ De inanitione q̄dē ꝑ multe māe euōnē mēbra sub/stātifice inaniētē: qđ vt dicūt duobus modis pōt multa euō facere. p̄. qm̄ euōnē multi sanguis ex venis seqt̄ vt hūidita/tes stantes in porositatib⁹ membroꝝ succedant illi fluxui, ⁊ fluant ex mēbris ad loca venaꝝ inanitarū: ⁊ egrediant̄ eas: q̄re remanēt mēbra exiccata: ⁊ inanita. scđo q: sanguie mul/to euāto accidit exacui calīm mēbroꝝ ꝑ sibi nō resisti ab hu/miditate sanguis: ⁊ exacuitū cōuertit̄ supra hūiditatē mem/broꝝ: ⁊ eā cito ꝯsumit. ⁊ iste scđs modus ab oīb⁹ approba/tur. Quidā. n. ꝑmū modū negāt dicētes nō fore extimandū ꝙ subalis hūiditas saltē mēbroꝝ multoꝝ: vt. v̄. g. cerebri in vulnerib⁹ fortib⁹ mēbroꝝ inferioꝝ euētus sequēs euōnem multi sanguis ex illis vulneribus. hoc tñ nō est ipoſſe: qm̄ in vulnerib⁹ fortib⁹ emorosagia multa supueniēte vene quoꝝ cūq̄ mēbroꝝ inaniunt̄: quoꝝ inanitionē pōt seq attractio siue defluxus humiditatū mēbroꝝ ne deſ vacuū. ¶ De re/pletione v̄o pōt cōtingere in vulnere spasm⁹ siue tetan⁹ qñ vulnus subito obturaret̄ vel opilaret̄ ꝑ aliquā cāꝝ opilō/nis: ⁊ ꝑinde materia que fluebat ad vulnus trāseat ad loca neruosa: ⁊ igrediat̄ neruos: ⁊ ipleat eos extēdēdo in latū vñ accidat in eos decurtari in lōgū ⁊ spasmari. ¶ Et spasmus nō ꝓportionat⁹ ad māā ad vuln⁹ sequi pōt: aut ꝑ vehemen/tiā doloris in eo aut ꝑ aliquā malā qualitatē in vulnere re/pertā: vt q: sit de vulnerib⁹ venenatis que cerebro cōicet̄ per viā neruoꝝ: ex qua accidat cerebrum ꝯtrahi: ⁊ spasmū fieri. Gal. tñ in cōmēto verificat dictos affo. de spasmo: ⁊ tetano de inanitione. Ipse enī vere est mortalis maxie si ꝯfirmet̄. Spasmi v̄o alij nō sūt necessario mortales in vulnere, ⁊ ma/xime q ꝑticulares existūt, q v̄o toti cōicarent̄ mortales effi/ciunt̄. ¶ Inqt in vulnerib⁹ fortibus desipientia: malū: qm̄ significat malā māā vel malā qualitatē cōicatā fore membro ꝑncipali. s. cerebro. ¶ Et dixit eodē hoc affor. Quibuscūq̄ tumores in vulnerib⁹ apparēt siue sint apostemosi nō valde spasmant̄: sic neq̄ aliā egritudinem neruoꝝ incurrunt neq̄ valde insaniunt sup. neq̄ aliā virtutū sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ incidūt lesionē. ¶ Aui. aūt quarti. 4ᵃ. ca° 2°. hunc affo. ad/ducēs ⁊ ostēdēs: de qbus vulneribus fortibus intelligatur. dixit. vulnus est in loco siue mēbro in quo opꝫ vt vehemēs fiat dolor. s. q: est multi sensus vt sunt mēbra neruosa: ⁊ ꝙ sequat̄ apostema. i. tumor in ꝑtibus circūstātibus vulneri: q: in labijs eius: ⁊ talia mēbra maxime sunt capita lacertoꝝ ⁊ posteriora. i. fines siue caude eoꝝ ⁊ eoꝝ ꝓprie lacertoꝝ: q sunt neruosi: etenī ad vulnus taliū mēbroꝝ dꝫ sequi apatio ⁊ tumor in circūferētijs eius ꝓpter mās acutas ad locū vio/lentia doloris: ⁊ talis apostematio ⁊ tumor nō sequit̄. i. nō aduenit. tunc istud. s. nō euenire apostema vel tumorē signi/ficat nocumentū intrinsecū. i. in mēbro intrinseco: ad qđ ꝯuer/tunt̄ ⁊ fluunt māe que debebāt trāsferri ⁊ fluere ad circun/stantia mēbroꝝ vulneratoꝝ: ⁊ inferre ibi apa siue tumorē: ⁊ possent materie ille trāsire ad neruos ⁊ inducere spasmū vel aliā egritudinē neruoꝝ: vel transire ad alia mēbra nobilia: ⁊ inducere lesionē magnā ⁊ mortē. Sed si accidat apostema ⁊ tumor: tūc nō significat nocumētū intrinsecū neq̄ duritia lo/co vulneris, ⁊ deriuari ad cerebrū seu neruos vel alia mēbra intrinseca. ¶ Dixit aūt in affo. notanter nō valde. i. nō fre/quēter quasi dixerit. ꝙ tumore apparēte in vulnerib⁹ raro ꝯtingit spasmū aut maniā supuenire, vel aliā egritudinē ma/gnā. Aliqñ. tñ posset accidere in magnis repletiōib⁹: vel ma/gnis debilitatib⁹ cerebri vel neruoꝝ vel alterius membri: ⁊ verificat̄ affo. tumore existente ⁊ ꝑseuerāte: ⁊ nō subito deli/tescente. nā sicut dixit. ꝙ tumoribus illis nō appentib⁹ re/pente. i. delitescētib⁹ subito qb⁹ vulnera retro. i. in posterio/ri ꝑte fuerint innascunt̄ spasmi vel tetani vel alia egritudo neruoꝝ vel posterioris ꝑtis cerebri, q: materie illoꝝ tumoꝝ in delitescētia eoꝝ deriuant̄ ad posteriorē partē cerebri vel ad neruos. Et silr dixit Hyp. Quib⁹ vulnera fuerint in prio/ri. i. in anteriori parte delitescētib⁹ tumorib⁹ eoꝝ innascitur mania siue alia lesio virtutū sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ mā illoꝝ cōuersa ad cerebrū aut accidit dolor lateris acutus. i. pleure/sis, aut empima mā cōuersa ad spiritualia: aut dissinteria: ⁊ ⁊ tumores fuerint rubei: q: ꝑ rubedinē significat̄ dominiū sanguinis in eis: qui sanguis cōuersus ad intestina si nō fue/rit colericus acutus faciet dissinteriā nō acutā: neq̄ verā: ⁊ si fuerit colericus acutus faciet eā verā. sup. ⁊ si tumores ꝯuer/terent̄ ad intestina possent inducere diarriā ſm humorē de/monstratū in illo tumore: ⁊ sup. ⁊ si in delitescētia tumoꝝ di/ctoꝝ siue añrioꝝ siue posterioꝝ humor cōuertat̄ ad aliquod aliud mēbꝝ causabit egritudinē in illo ſm qualitatē ipsius hūoris: ꝙ si in vulnerib⁹ magnis ⁊ fortib⁹ tumores nō appa/rēt, nec apparuerunt: ⁊ nō ꝑcesserit debita cā nō apparentie vt multa euātio: aut multa humoꝝ ad oppoᵐ diuersio: tūc dixit Hyp. est magnū malū: q: significat̄: vt dictū est ꝙ mala mā intus retinet̄ potens in mēbris nobilibus magnā face/re lesionē. Sed tumor apparēs in labijs vulnerū. ¶ Dixit Gal. in cōmēto affo. In vulnere spasmus ⁊c. est signū bonū. scilꝫ ꝙ ad ipsū tumorē nō sequit̄ exiccatio vulneris: aut ꝓ/hibitio gñonis saniei: vel generate egressio: ⁊ qdā ꝙ tumor veniēs in vulnere forti: aut euenerit intus tātū: ⁊ est illud qđ significat materias ad interi⁹ cōuerti: ⁊ ideo est malum: aut euenit extra tm̄: ⁊ est signū bonū assecurās a spasmo: ⁊ alijs egritudinibus intrinsecoꝝ, aut euenit intus ⁊ extra simul: ⁊ est signū nō bonū significās multitudiñē māe fluentis: ⁊ sua quātitate potētis apostemare exteriora ⁊ interiora. ¶ Et di/cunt. ꝙ in vulneribus paruis siue magnis: ⁊ nō fortib⁹ tu/mor no apparēs nō est magnū malū q: in paruis vulnerib⁹ nō fit tanta agitatio māeꝝ ꝙ inde habeat expectari tumor in labijs eoꝝ. i. aut habeat timere de fluxu humoꝝ fieri ad ꝑncipalia vel nobilia mēbra, imo dicunt ꝙ in vulnerib⁹ mē/broꝝ carnosoꝝ tumor eueniēs nō est bonus. cū nō oporteat in illis vulneribus causari dolorē fortē attrahētē materias que habeāt inducere tumorē. ⁊ tumor superueniēs impedit curationē regularē vulneris. ¶ Dixit Hyp. v̄. g. laxa vulne/ra bona fore. cruda v̄o mala. nā laxa significāt victoriā nāe digerentis ⁊ expellentis mām ad extra vulnus: quare nō ti/met̄ de cōuersione eius ad mēbra nobilia: ⁊ maxime q̄dem sunt bona si sanies laudabilis fuerit: tūc enim non timet̄ de spasmo neq̄ de alijs egritudinibus. Cruda v̄o. i. saniē non emittentia precipue laudabilē ecōuerso significant impoten/tiā virtutis digerētis ⁊ expellentis materiā ad vulnus: ⁊ ex̄ ipsum: ⁊ per cōsequēs denotant mām malā detineri q̄ posset ad nobilia deriuari, quare nō sunt a spasmo secura. Quidā tñ exponunt laxa secura bona: ⁊ cruda mala. i. medicamina laxum facientia vulnus sicut sūt que liquefaciūt ⁊ aperiūt: ⁊ māā ad vulnus ex vulnere trahūt sunt bona, ⁊ vulnerib⁹

cõuenientia. Que võ sunt frigida facientia vulnera cruda ⁊ cõcludentia, ⁊ mãm intus detinentia sunt mala, ⁊ vulnerib⁹ incõuenientia. ꝑma tñ expositio est que est ad mentẽ Hypo. ¶ Dixit quoqꝫ 7ª affo. in forti pulsu in vulnerib⁹ emorosagia. i. moderata bonũ, ⁊ per fortẽ pulsuꝫ intellexit fortẽ pulsationẽ arteriaꝝ in vulnerib⁹ cõtingenteꝫ ꝓpter sanguinis ebullitionẽ: in qua emorosagia tẽperata est bona ꝑ viam signi significans potentiã virtutis in expellendo, ⁊ est bona ꝑ viã cause inquãtũ euacuat̃ materia faciens illũ fortẽ pulsuꝫ. ¶ Dixit Aui. quarti. quarta. cursus sanguinis ex vulnerib⁹ in quãtitate tẽperata cõfert eis: ⁊ ꝓhibet apa opilõnẽ ⁊ febrẽ superuenire ⁊ virtutẽ nõ debilitat. superfluus aũt fluxus ipsius malus est, q᷑ virtutẽ ꝓsternit. In vulnerib⁹ quoqꝫ magnis ⁊ fortibus sanguinẽ nõ fluere aut modicũ est malũ: qm̃ in talibus vulneribus sanguis exagitatur: ꝗ si nõ ex̃ fluit ad mẽbra poterit ꝯuerti nobilia: ⁊ nocumenta inferre nõ ꝑua.

¶ Ad sciendũ que solutio cõtinuitatis sit deterior ⁊ in quib⁹ membris. Cap. v.

SOlutio cõtinuitatis que cõposita est ceteris paribus semꝑ est deterior simplici ⁊ quãto magis fuerit cõposita tãto deterior: ⁊ solutio cõtinuitatis magna deterior est parua: ⁊ cõcaua deterior est suꝑficiali, ⁊ solutio cõtinuitatis pluris numeri ceteris paribus deterior est singulari. ¶ Dixit Hyp. 6° affo. vesicã haberi incisaꝫ: aut cerebruꝫ, aut cor: aut diafragma: aut intestinoꝝ aliq̃d graciliuꝫ, aut ventrẽ: aut epar: aut renes mortale: ⁊ quidã addunt, aut pulmonẽ. Et Gal. verificauit hũc afforismũ in cõmẽto eius: ⁊ reddidit cãm oium eoꝝ. vesica incisa in parte eius carnosa vt in collo eius curari põt ⁊ cõsolidari. in ꝑte võ eius pelliculari sanari nõ põt neqꝫ cõsolidari: ⁊ ꝓpter ipsius duritieꝫ ⁊ subtilitatẽ: ⁊ ꝓpter vrine acuitatẽ per eã cõtinue defluẽtis. dicũt. ꝙ per cerebrũ dedit subintelligi nucã, que ab eo orit̃ ⁊ panniculos ipsuꝫ cooperiẽtes: ⁊ maxime piã matrẽ. ⁊ dicunt. ꝙ vulnus ꝑueniẽs ad vẽtriculos cerebri semꝑ est mortale. ꝙ aũt ꝑuenit ad substãtiã cerebri nõ descendẽs ad ventriculos, lꝫ sit mortale vtplĩm nõ tñ semꝑ neqꝫ necessario infert mortẽ: ⁊ simil̃r q̃d peruenit ad nucã vel ad radicẽ neruoruꝫ orientiũ a cerebro aut ad pãniculos cerebri, lꝫ ẜm plĩm interficiat. nõ tñ semꝑ neqꝫ necessario. ¶ Vulnus aũt cor attingens ẜm oẽm ei⁹ dispõnẽ ꝓculdubio est mortale. Dixit. n. Aui. 2ª ꝑmi. doc. ꝑª. ca°. 4° debes scire ꝙ nõ omne membrũ in ꝑtes solutionẽ tolerat. cor. n. nõ tolerat eã: qm̃ citius aduenit mors. ¶ Vulnus aũt ꝑueniens ad diafragma si in ꝑte ceciderit eius carnosa possibile est vt solidet̃ ⁊ sanet̃. q̃d võ in ꝑte eius neruosa ceciderit mortẽ cito inducit. ¶ Et vuln⁹ eueniẽs intestinis grossis curationẽ recipit. q̃d võ intestinis accidit gracilibus vix aut nunq̃ꝫ curat̃: ⁊ maxie q̃d accidit in ieiuno. ¶ Et q̃d accidit in stomacho si suꝑficiale fuerit nõ perueniẽs ad tunicã neruosaꝫ posse est vt sanet̃. q̃d võ ꝑuenerit ad tunicã neruosam vel ⁊ penetrauerit in cõcauitatem eius ẜꝫ plurimũ infert mortẽ: ⁊ maxime si in ore eius euenerit. Et dixit Auic. q̃rta q̃rti. ca° 2°. ꝙ plurimũ ille cui accidit vulnus in vẽtre suo cum accidit ei nausea: aut singultus: aut solutio ventris morit̃. ¶ Et vulnus q̃d accidit epati si suꝑficiale fuerit possibile est vt sanet̃. q̃d võ ꝓfũdat̃ ⁊ ꝑuenit ad disrumpendũ venas eius ꝓculdubio interficit: ⁊ cõsimil̃r dicunt de vulnere in renibus eueniente. ¶ Dixit Aui. quarti 4ª mẽbra in q̃bus cadit vulnus magnificat̃ eius nocumentum: ⁊ interficit ẜm plĩm: ⁊ fortasse nõ interficit raro: qm̃ ad vulnera eoꝝ mors fere semꝑ sequit̃: ⁊ est raro ꝙ fiat euasio ab eis q̃ꝫuis aliq̃n sanitas possit sequi: ⁊ sit possibile vt sanetur vulnus super ea eueniens: si est leue sicut sunt vesica: ⁊ cerebrũ: ⁊ renes: ⁊ intestina minuta ⁊ epar. ¶ Dixit auctor cõpendij: opꝫ intelligi, qm̃ si vulnus cõcauitati vẽtris eueniẽs penetrauerit siue cõcauitatẽ instr̃oꝝ spũs: siue cibi ducit̃ infirmus ad molestissimã desperationẽ: nõ tamen mortale est omnino. ¶ Et dixit. vulnus q̃d in cõcatenatione. i. in iũctura fit pessimũ est. ⁊ similiter sunt pessima que in venosis locis fiunt, ⁊ maxime arteriosis: ⁊ ꝓprie si arterie vel vene sũt magne, ⁊ hoc est ꝓpter emorosagiã superfluã q̃ seq̃t̃, ⁊ subdit. que in neruis: ⁊ eis vicinis locis simil̃r pessima sunt: ⁊ maxime que accidunt super extremitates lacertoꝝ: sicut sũt que accidunt tribus vncijs: siue digitis supra genu: vel ĩfra genu, vel supra iuncturã manus vel intra cubitũ ⁊ humerũ ẜm plurimũ sunt significantia mortẽ ⁊ fortasse raro accidit quin interficiant̃. ¶ Dixit Aui. ꝑmi 2ª. doc. 3ª ca° xj°. tu debes scire ꝙ apata ⁊ cõtinuitatis solutio que deteriora accidentia habẽt sunt que in mẽbris existunt neruosis, que sunt fortis sensus: ⁊ sil̃r que in vicinis neruis magnis eueniunt, qm̃ est cũ talia apostemata ⁊ solutiones ꝯtinuitatis sũt pernitiosa: ⁊ si nõ semper inferant pernitiem: sincopis tamen ⁊ spasmus semper ea concomitant̃. al's. sepe. sincopis q̃dem ꝓpter fortitudinem doloris exsoluentis virtutẽ: ⁊ spasmat̃ ꝓpter cãm dictã supra. ¶ Et post ista in malitia sunt vulnera que sũt super iuncturas: qm̃ tarde meliorationẽ recipiũt ꝓpter vehementem iuncture motũ: vñ iũcture attrahuntur ad ipsum: ⁊ ꝓpterea ꝙ amplitudo que est apud iuncturam est apta vt materia ad ipsam descendat, ⁊ in ea retineat̃: que impediat apostematis ⁊ solutionis cõtinuitatis meliorationẽ. notant. ꝙ omnis solutio cõtinuitatis: que in neruis accidit: seu aduenit neruosis est mala: ⁊ quãto mẽbra ipsa sunt vehemẽtioris sensus tanto est deterior. Et ꝙ omnis solutio cõtinuitatis que aduenerit iuncture est mala: ⁊ quãto iũctura fuerit maior: ⁊ maioris ⁊ frequentioris motus: tanto est deterior. ¶ Et cum superuenit spasmus vulneribus lacertorum nõ recipit curationẽ. Dixit aũt. nisi incidat̃ lacertus in latitudine, ⁊ si sic incidat̃: opꝫ vt illius mẽbri actio destruat̃: quare cum tale vulnus euenerit conare si poteris spasmum medicinis amouere. ꝙ si nõ poterit: tunc lacertum ẜm latitudinem incide. Melius enim est. dixit Gal. vt patiẽs sic se habeat q̃ꝫ vt spasmo moriat̃. ¶ Et dixit auctor cõpendij. ꝙ vulnera que magne cõcauitatis sunt, siue magnã habent ꝓfunditatẽ timorosa existũt. ¶ Notãt. ꝙ cum vulnera suspecta ⁊ timorosa cuꝫ malis ⁊ mortalibus signis apparuerint cura fugienda est a medico: ⁊ eger in desperatione ponẽdus est a medico. Si võ mortalia signa nõ apparuerint cura prosequenda erit semper protestatione premissa de vulneris suspitione. Quidã tamen dicũt in nullis vulneribus bonum esse a medicatione desistere: ꝓpterea ꝙ natura aliquãdo occulto ⁊ subtili ingenio ꝓcedit: ⁊ per se ad finẽ salutis perducit ad ea que medico impossibilia fore vident̃: ⁊ multo magis si iuncta fuerint a medico auxilia rõnabilia preparantia: ⁊ in his multa exẽpla scripta reperiũtur: ⁊ ab antiquis: modernis q̃dẽ similia diebus nostris practicantibus frequenter occurrunt. ¶ Inquit auctor compendij. Salubrius vulneruꝫ est q̃d fit in carnosis locis paucos neruos: paucas venas siue arterias atqꝫ pelliculas: aut pauca ligamenta habẽtibus, ⁊ ꝙ est remotum a magna concatenatione vel priuatum magna concauitate.

¶ De curatione solute continuitatis in generali. Cap. vj.

SErmo secundus monstrauit ꝙ indicationes curatiue morboꝝ sumũt̃ a tribus generibus rerũ ꝑ quas medicus cõsiderare debet. s. a rebus preter naturã: ⁊ ab his ꝑnci palius: ⁊ a rebus nãlibus: ⁊ ab his sc̃dario: ⁊ a rebus nõ naturalibus: ⁊ ab his tertio: ⁊ cõsequẽter a rebus q̃dẽ preter naturã sumit̃ ꝑncipalis indicatio curatiua, quia ipse sunt que auferri demonstrant: ⁊ que abijci debent a corpore. A re võ naturali sumit̃ indicatio sc̃do: q᷑ ipsa cõseruari hꝫ, ⁊ nõ permutari: ⁊ tertio sumit̃ a re nõ naturali inq̃ꝫtũ ipsa debite approximata est causa curatiua morbi: ⁊ ecõuerso indebite approximata est cã ei⁹ effectiua: vel augmẽtatiua: vel cõseruatiua: siue ꝓhibitiua: aut retardatiua curatio/

nis ipsius.¶ Et monstrauit sermo predictus ꝙ quāuis res
preter naturā sit triplex.s.morbus causa eius ⁊ accidēs que
indicant auferri: tamen indicatio curatiua ꝑncipalius sumi
tur a morbo.s.eius essentia: vt Gal.declarauit in tegni.ca°.
Ad manifestos vero egros ⁊c. quare cum ita sit erit ⁊ consilr
in soluta cōtinuitate indicatio curatiua a predictis tribus re
bus generalibus sumēda, ⁊ generalr ⁊ principaliter a re pre
ter naturā ꝑmo a morbo, scdo a causa: ⁊ tertio ab accidente:
⁊ scdo a rebus naturalibus: ⁊ harū ꝑncipalius a natura ⁊
virtute corporis seu mēbri: ⁊ tertio a rebus nō naturalibus:
⁊ harꝝ ꝑncipalius ab aere. ¶ In isto sexto caplo ponam ge
neralē curationē solute cōtinuitatis indicatione sumpta a
re preter naturā que est essentia ipsius morbi.s.solute conti
nuitatis. Et dico ꝙ ipsius generalissima curatiua intētio est
vnitio, cū cōtinuitatis solutio vt dictū est sit membrorꝝ sꝫ na
turā vnitorꝝ ⁊ cōtinuatorꝝ seu cōtiguatorꝝ separatio indicās
sempꝑ suū debere curari cōtrariū: manifestū est ꝙ ipsorꝝ mē
brorꝝ siue partiū solutarū adducens eas ad vnitatē cōtinuā
tem siue cōtiguantē que erat ipsarꝝ sanitas erit illius sepōnis
curatio, vñ ait Gal.in tegni.soluta ꝯtinuitate alicuius parti
cule seu membri ⁊ curationis, intentio est eius vnitio: verū
tñ nō.cuiuscūqꝫ solute ꝯtinuitatis vnitio est possibilis: sꝫ cu
iusdā sic: ⁊ cuiusdā nō. ¶ Propter qđ notant ꝙ solutio con

Solo cōti nuitatis in mēbris organicis est duplex

tinuitatis accidēs mēbris organicis: vt in precedēti tractatu
patuit duplex est: qđā aūt que eis accidit vt organica sunt q̄
fit preter vllā manifestā solutionem euenientē in aliquo: vel
aliquibus cōsimiliū partium ꝯponentiū ea: que dislocatio:
siue separatio iuncture dicit: ⁊ ista est possibilis curationis:
prout de ea determinatum est in tractatu precedenti: ⁊ qđaꝫ
est accidēs eis: nō vt organica tantū sunt.sed ꝑ manifestam
solutionem euenientē in aliqua vel aliquibus partiū consi
miliū cōponētiū illa, ⁊ ista est duplex: quedā in qua partes
sic solute sunt ꝙ non amplius remanent sub regimine natu
re: sicut in abscisione alicuius organici mēbri totali, aut quasi
totali cōtingit, ⁊ ista est impossibilis curationis: q: non pōt
pars organica abscisa regulari, neqꝫ si reponat vniri: de qua
loquēs Gal.dixit.vnitio in organicis est impossibilis, cum
enim abscindit vnū membrū organicū totū a corpore: im
possibile est vt ipsū amplius reuniat eidē: ⁊ causā reddēs
Haly.in cōmēto.dixit.qđ est ꝯpositio ipsius membri officia
lis ex partibus diuersarū substantiarꝝ: que duobus modis
prohibet regenerationē eius: ⁊ eius reunitionē: vno modo
ꝓpter indigentiā diuersarꝝ partiū quibus carebis: ⁊ si habemus
tale medicamē: tūc ⁊ si cōfert vni partiū noceret alteri ꝓpter
diuersitatē suarꝝ cōplexionū ⁊ compositionē: ⁊ alio: q: que
dam partiū membri officialis nō sunt vnibiles vt spermati
ce sicut patebit. ¶ Et tunc Haly.instat ꝯtra dicta: propterea
ꝙ cum a plantis soluit ramus iterato renascit: ⁊ reunitur:
⁊ ꝓpterea ꝙ caude serpentū ⁊ stellionū renascunt: ⁊ ꝓpterea
ꝙ dentes in pueris cadentes, ⁊ quādoqꝫ in senibus regene
rant. ¶ Et soluēs ad dictas instātias dixit.ꝙ ramus absci
sus a planta renascit: q: planta habet in se materiā cōiunctā
ex qua generata fuit: ⁊ ideo si auferat potest regenerari ra
mus in ea: licet hec causa sit vera: tamen nō est in oibus plan
tis vlr vera: qm̄ vt dicit: reperiunt quedam plante tante ꝑ
fectionis ꝙ si ab eis pars abscindat non amplius regenera
tur. Et dixit Haly.ꝙ causa quare in serpentibus ⁊ similibus
caude abscise regenerant est: q: caude in eis ex superfluitate
nutrimenti ipsorꝝ sunt generate ⁊ non ex materia membro
rum ipsorꝝ radicaliū: ita ꝙ de caudis earꝝ est simile: sicut de
cornibus ⁊ vnguibus ab aialibus abscisis que regenerantur:
omnis namqꝫ animalis pars que est superfluitas: ⁊ non ꝑs
essentialis abscisa regenerari pōt ex superfluitate nutrimenti
quotidiani. Quidā tamen dixerūt.ꝙ hoc dictū Haly.nō hꝫ
veritatem: eo ꝙ cauda in illis animalibus abscisa ad tempus
viuit ⁊ mouet: ⁊ propterea Cōmentator reddidit aliā cām
que est ꝙ in aialibus imperfectis in quibus anima nō est vna
vnitate essentiali ⁊ mālī.als.numerali si fit abscisio ꝑtis pōt
regenerari: sed in aialibus perfectis in quibus anima est vna
vnitate essentiali ⁊ materiali numerali nō pōt fieri regñatio
partis abscise: ⁊ inde est ꝙ ad generationē illius partis fo
ret necessaria sementa que fit per gñonē alterius anime a ꝓ
pria anima: ⁊ sic illud animal nō esset tunc vnū vnitate ma
teriali.als.numerali: sed essent tūc plura aialia: istud ēt dcm̄
Cōmētatoris pluribus nō videt verꝝ: qm̄ si pes vel aliud mē
brū ab animali imperfecto abscinderet nunq̄ȝ regeneraret
in eo vt experientia monstrat. ¶ Et dixit.ꝙ dentes re gene
rant in pueris ⁊ alijs ex materia reseruata spermatica: nam
natura ꝑmo generat dentes debiles: quos postea abijcit, ⁊
postea eos generat fortes. ¶ Quidā dixerūt.ꝙ causa supra
dicta quā assignauit Haly.ꝙ mēbrū officiale abscisū nō re
generat: neqꝫ vnitur: ꝓpterea ꝙ medicamen diuersum non
potest ei approximari: ꝓut sue partes diuerse exigunt: nō est
vera. ꝑmo q: vnio partiū solutiuarꝝ. scdo q: medicamen di
uersarꝝ naturarꝝ poterit ita huic morbo approximari: sicut
in morbis alijs diuersarꝝ complexionū: vt in emitriteo ⁊ silī
bus, qm̄ sicut in illis: ita ⁊ in isto natura erit potens separa
re inter virtutes medicaminis ⁊ afferre vnicuiqꝫ mēbro qđ
congruū erit. Alia est solutio in qua partes separate perma
nent sub regimine nature, aut nō accidit solutio cōtinuitatis
nisi in cōsimili membro tantū: ⁊ ista solutio potest vniri. Di
xit enim Gal.in tegni vnitio in omiomeris solutis nō est im
possibilis: imo possibilis: verūtamen vnitio mēbri omiome
ri soluti duplex est.quedā vera ⁊ ꝓpria: ⁊ que perfici dr via
ꝑme intentionis que est vt membrū solutū vere ⁊ certe vnia
tur seipso nullo extrinseco addito: vel interueniente ad vnio
nē partiū eius: quedā est vnio nō ita vera ⁊ ꝓpria que ꝑfici
dicit via scde intentionis que est quādo mēbrū solutū non
potest vniri seipso lꝫ vniat aliquo modo aliquo extrinseco
adueniente colligēte partes eius. assimilant vnionē partiū
membri solutarꝝ factā sm ꝑmā intentionē partibus calcis
solute: qm̄ mediante calce vniunt. ⁊ factā sm scdam inten
tionem assimilant lapidi soluto: qm̄ eius partes mediante
calce vniunt: prouenit aūt predicta diuersitas vnionis par
tium solutarum ex diuersitate membrorꝝ, ⁊ ꝓprie modi sub
stantie eorꝝ: quibus solutio accidit: membrorum enim que sūt
mollia vt sanguinea: sicut caro ⁊ pinguedo: ⁊ possibile est ea
vera ⁊ certa vnione vniri: qđ quidem accidit ꝑmo ꝓpter sub
stantie eorꝝ mollitiem glutinosā facientē ad ipsarꝝ adherē
tiam. scdo ꝓpter abundantiam materie nutriētis in eis que
est ꝑtis deperdite mā. tertio q: illa mā est conuertibilis faci
liter ⁊ presto in eam. ⁊ quarto propter fortitudinē agentem
illam cōuersionē, ⁊ illam vnionē.s.virtutis nutritiue: qđam
enim mēbra sunt dura, sicut os ⁊ cartilago: ⁊ aliqua ligamē
ta: q̄ mēbra Aui. ꝑmi 4ª. magna vocauit: ꝑcipue cū eis ossa
itelligēs: vt q: plm sūt corpulēta ⁊ magne mollitiei: aut ꝑꝑ
dignā opōnē ipsarꝝ quā hñt in sustētādo totū corpus de quibus
loquēs Gal.in tegni.ait solo ꝯtinuitatis in osse adueniens
insanabilis est sm ꝑmā ꝯsiderationē.i.sm viā ꝑme intētio
nis, qm̄ est impotēs fieri ꝓpter duritiē ossis, ꝓpterea ꝙ so
lidatio fit per ꝯglutinationē: ⁊ glutinatio fit ꝑ inuiscationē
labiorꝝ, siue partiū solutarꝝ: sed solū membra mollia habēt
talem materiam inuiscabilem ⁊ adherentiā faciētē: que ab
ipsarꝝ labijs: siue partibus solutis ꝓfluit ⁊ resudat: dura aūt
mēbra nō hñt eam. Nō enim pōt ab ipsarꝝ partibus solutis ta
lis mā inuiscabilis resudare. Sed dixit Gal.fractura ossis
est sm quedā modū qui sm cōsiderationē scdam: siue sꝫ viā
scde intentionis que est ꝙ partes eius fracte aliquo extrin
seco interueniēte ligant.s.porro sarcoyde in circuitu illius
fracture generato. Et dicēs Gal.mēbra dura nō posse ꝯglu
tinari ꝓpter duritiem eorum: innuit.ꝙ si aliqñ ipsa fuerint
mollia poterūt ꝯglutinari sm viā ꝑme intētiōis: qm̄ adhuc
habēt humiditatē inuiscabilē que pōt ab ipsorꝝ labijs resu
dare ⁊ adherētiam facere. Ideo dixit Gal.ꝙ molle ⁊ pueri

le eos ꝯglutinari possibile est mēbrū aut durū: iuxta. al's. pu
ta os tādiu dr̄, ⁊ est molle q̄ȝdiu est plicabile: ⁊ h̄ ꝫ quosdā
⁊ in tota augmastica etate maxīe in corporibꝰ calidis ⁊ hu
midis. Scōm autē alios est vsq; ad 14ᵐ annū, ⁊ ꝫm alios
vsq; ad vigesimū. Inuētū enim ossa quorundā puerorū: quo
rum etas erat decē annorū esse cōsolidata ꝫm intentionē pri
mā: quorū tñ os mollius fuerit tanto ꝯsolidabiliꝰ, siue illud
os tale fuerit ex ꝯplexione nāli siue etatiua. ℂ Et q̄ȝuis Ga.
Vide cās quare ossa vere nō ꝯglutinant. ⁊ silr̄ alij auctores solū assignauerint pro causa impossibilis
cōglutinationis vē ⁊ certe ossiū solutorū duritiem: ipsorū tñ
alie a probis medicis assignant̄ cause: quarū vna est defectꝰ
materie nutrimētalis superabūdātis in eis: ⁊ scđa est diffi
cultas cōuersionis ipsiꝰ cite māe: eo ꝙ solida sit: ⁊ tertia est
debilitas agentis. s. v̄tutis nutritiue q̄ debilis est in eis: ⁊ in
oibꝰ ēt mēbris exanguibꝰ: ⁊ q2 ossa mollia puerilia adhuc
hn̄t materiā nutrimētalē v̄tutē nutritiuā adhuc satis fortē:
ideo glutinari vē: ⁊ certe possunt. ℂ Ex dictis pȝ ꝙ quando
Gal. 2ᵒ de inge. sani. dixit causa apostematis ablata necesse
est vt firmet̄ os fractum cum ferula post cōductionē eius: ⁊
longo tempore dimittat̄: qm̄ consolidatio huius membri fit
ex cibo qui ei silis fit: aut in osse puerili: intellexit aūt conso
De ꝯsolidatiōe mēbrorū mediorū: an possit fieri lidationē nō verā ⁊ certā: sed incertā intelligi voluit. Que
dā. n. mēbra sunt media inter p̄dicta mollia ⁊ dura: de quo
rum numero sunt nerui chorde vene ⁊ arterie ⁊ pāniculi, ⁊
q̄dā ligamēta ⁊ cutis: ⁊ ad horū mēbrorū solōnē differūt q
dā a qbusdā: qdā eniȝ voluerūt ea posse vere ⁊ certe vniri: ⁊
qdā nō, ⁊ qdā dixerūt q̄dā ex eis posse vē ꝯglutinari si ꝯiun
gant̄ cū mēbro molli soluto: ꝑꝑ qđ ad cōglutinationē eorū
sufficit: ꝙ solū alterū extremū cōglutinādū sit de mēbris mol
An arteria possit vere cōsolidari. libus. ℂ Dixit Gal. 5ᵒ de ingen. sanita. vulnera que sunt in
pulsu. i. in vena pulsatili dcm̄ est a qbusdā medicis nō posse
cōsolidari: quorū qdā affirmāt h̄ experimēto: ⁊ qdā rōne tali
que est ꝙ vna ex pelliculis. i. tunicis pulsantiū venarū dura
est cartilaginosa: ⁊ durū corpus nō pōt cōsolidari eo qđ soli
datio nō fit nisi in teneris corporibꝰ, sed dixit Gal. ego vidi
venas pulsatiles vē ꝯsolidatas: ⁊ carnē circa eas gn̄atā: ⁊ vi
di hoc in vulneribꝰ in fronte ⁊ oculis ⁊ planta ⁊ rasceta ma
nus: ⁊ hoc ēt vidi in quodā iuuene flōmato q erat rusticus,
cuiꝰ arteriā flebotomator ꝑcussit errās credēs flōmasse ve
nā q ꝑip; flōmatus fuit. ℂ Et rōnē illorū soluēs Gal. ait. ꝙ
pelliculas vene pulsantis eē duras arguit eas esse difficiles
ad soluendū ⁊ ad ꝯsolidādū: nō tñ necessariū est ꝙ nō possint
cōsolidari: ⁊ ꝑꝑ hoc nō opȝ te desperare de ꝯsolidatione sui:
⁊ maxime si vulnus paruū est ⁊ corpꝰ molle nāliter, vidimꝰ
eniȝ multotiēs venas pulsantes incisas in pueris ⁊ mulieri
bus ꝑꝑ eorū mollitiē ꝯsolidari: lȝ difficilius q̄ȝ vene nō pul
santes. ℂ Dixit Aui. q̄rti 4ª caᵒ p̄. de solōne eueniēte in ner
uis ⁊ venis dixerūt qdā. ꝙ nō redeūt cōtinuitati sicut erant,
sed ꝯtiguitati sic ꝯglutināte. i. reglutinosa currente super os
⁊ seruāt cōtactū ⁊ cōtiguitatē ipsorū: ⁊ qdā dixerunt ꝙ solū
accidit in arterijs. Sȝ Gal. iaȝ ꝯdixit eis istud: ⁊ dixit ꝙ imo
q̄nq; incarnant̄ arterie: ⁊ hoc ꝑ testimoniū experientie: ⁊ ēt
cū cōcessione rōnis. testimonio qdē experientie: qm̄ nos iam
vidimus arteriaȝ que est sub basilica ⁊ caput arterie tempo
ris ⁊ cruris incarnari. cū ꝯcessiōe v̄o rōnis: qm̄ os est extre
mitas in duritie: ⁊ nō incarnat̄: sed vene ⁊ arterie sic ⁊ nerui
⁊ chorde: ⁊ alia hꝫ sunt media inter ossa ⁊ carnē: q̄re opȝ vt
earū dispositio sit media inter dispōnē ossiū: ⁊ dispōnē car
nis: q̄re sūt minꝰ recipiētes eā q̄ȝ ossa. Incarnat̄ ergo ⁊ ma
xime qn̄ sectio est minima aut ꝑua: ⁊ corpꝰ est hūidū ⁊ lene:
⁊ nō icarnāt̄ in diuersificato ab eo: q2 est magna earū sectio:
⁊ qn̄ est in corꝑe sicco ⁊ duro. ℂ Dicūt. vulnꝰ eueniēs me
dijs mēbris in corpore molli difficulter incarnat̄ ēt si paruū
sit, eueniēs v̄o in mēbris ipsis in corꝑe duro ipoīe est ꝙ in
carnet̄. Et cāe difficultatis siue ipoītatis incarnationis eorū
sunt ille eedē q̄ dicte sunt in vulnere mēbrorū durorū de duri
tie ⁊ paucitate nutrimēti ⁊ difficultate ꝯuersionis cito ipsiꝰ
⁊ debilitate v̄tutis nutritiue agētis icarnationē: ⁊ vltra eas
addit̄ cā alia. s. indebita reductio partiū ipsarū solutarū: ⁊ ip
sarū indebita cōseruatio indebita reductione, ⁊ hoc maxime
pȝ in neruis, quorū extrema ꝫm plm̄ indebite reducunt̄: eo
ꝙ eorū extrema ꝯtrahunt̄ indebite ēt: ⁊ si debite reducte fue
rint pn̄t ꝯseruari. Extrema ēt venarū ⁊ arteriarū ꝯtrahunt̄ ⁊
indebite reducunt̄. ℂ Dicūt qdā. mēbra media soluta ꝫ lō
gitudinē: aut ēt ꝫm latitudinē nō totalē icarnant̄ ⁊ vē vniū
tur. Soluta v̄o ꝫm latitudinē totalē nō incarnant̄: maxime
si pars aliqua quātitatiua abscisa fuerit. Inqt Hyp. 6ª affor.
quādo incisuȝ fuerit os aut cartilago: aut neruus: aut maxil
le tenues: aut preputiū. i. pellicula tegēs castaneā: siue caput
v̄ge, neq; crescunt. i. nō redeūt ad illā quātitatem quā ꝓmo
habebāt. neq; ꝯglutinant̄. i. nō ꝯsolidant̄ per viā ꝓme inten
tionis. ℂ Ex istis pȝ ꝙ mēbra nō ꝓhibentur ꝯsolidari per
viam prime intentionis: q2 sunt spermatica vt qdaȝ putaue
runt. qđ pȝ de osse molli qđ vt supra dictū est pōt v̄e ⁊ certe
ꝯsolidari, sȝ ideo nō cōsolidantur sic. q2 sunt dura aut habēt
aliquā causam de predictis que difficultant vel prohibent
ipsorum certam vnionem.

Et colligitur ex predictis ⁊ v̄bis auctorū ꝙ condi
tiones facientes ad facilitatē vel diffi
Cōditiones faciētes ad facilitatē vl difficultatē curationis vulnerum. cultatem curationis vulnerum sunt. 14. ℂ Prima est ipsius
simplicitas vel compositio. nam simplex vulnus faciliter cu
ratur: compoᵐ v̄o difficulter. ℂ Scđa est vulneris figura:
nā vulnus rotundū difficulter curatur: longum faciliter: la
terale mediocriter. ℂ Tertia est deꝑditio substantie vel eius
indeperditio: nam vulnus cū deperditione substātie curat̄
difficulter: sine perditione v̄o facilr̄. ℂ Quarta est totalis
abscisio membri vel nō totalis: nam membrū particulr̄ absci
suȝ faciliter curat̄, totalr̄ v̄o abscisuȝ nunq̄ȝ curat̄. ℂ Quin
ta est membri durities vel non totalis mollities: nam molle
facilr̄, durū v̄o difficulter curatur. ℂ Sexta est mēbri sangui
neitas vel exanguineitas, nā sanguineū facilr̄ curat̄ exāgue
v̄o difficulter. ℂ Septima est mēbri subtilitas ⁊ grossities:
siue mediocritas: nā subtilitas difficultatē vt pȝ in pānicu
lis: ⁊ aliqn̄ impossibilitatē curationis operat̄ vt pȝ in vesi
ca: ⁊ grossities facilitatē ⁊ mediocritas mediā dispōnē facit.
ℂ Octaua est nobilitas mēbri ⁊ ignobilitas: nā nobilitas
q̄nq; impossibilitatē operat̄ solidationis: vt pȝ in corde: ⁊
quandoq; difficultatem, vt pȝ in epate. ignobilitas v̄o ꝫm
plurimū facilitatē operat̄. ℂ Nona est motus mēbri ⁊ ipsiꝰ
quies, nā motus impossibilitatē vel difficultatē facit: vt pȝ
in corde pulmōe ⁊ arterijs, ⁊ ēt in diafragmate: qes v̄o faci
litatē: opȝ eniȝ. vt ait Gal. mēbrū vniri debens vt sit in qete.
ℂ Decima est incessus suꝑfluitatū suꝑ mēbrū: nā earū inces
sus difficultatē oꝑat̄: vt pȝ in meri stomacho intestinis vesi
ca m̄rice ⁊ v̄ga. ℂ Undecima est remotio mēbri ab approxi
matione medicine: ⁊ eius ꝓpinqtas: nā remotio difficulta
tē: ꝓpinqtas v̄o facilitatē facit: ꝑꝑea exteriorū vulnera faci
liter, interiorū v̄o difficulter curant̄, ⁊ difficiliꝰ eorū q̄cūq; a
stō magis remota fuerint. ℂ Duodecima est reꝑtio paucarū
Al's. i. cū kimis. suꝑfluitatū in corꝑe: ⁊ ipsarū multitudo: nā paucitas earū fa
cilitat curationē multitudo v̄o difficultat: vt pȝ in kakochi
mis cerebri: ⁊ in kakochimis: ⁊ ꝑꝑea dixit Hyp. ꝙ hydropi
cis vulnera q̄ nascunt̄ difficulter sanant̄. ℂ 13ª est situs mē
bri in alto ⁊ infimo corꝑis: nā vulnera que in mēbris supio
ribꝰ accidunt facilr̄ curant̄: q̄ v̄o in iferioribꝰ difficulter vt
pȝ in vulneribꝰ cruriū. ℂ 14ª est vulneris fūdamētū vel pri
uatio eiꝰ: nā qđ hȝ fūdamētū: ⁊ qđ hȝ orificiū exteriꝰ vel in
teriꝰ faciliꝰ curat̄: qđ v̄o hȝ orificiū intꝰ, ⁊ ex̄ sil' difficilius.
ℂ Cōplet̄ aūt vnio ꝑtiū solutarū triplici instr̄o. s. dieta potio
ne ⁊ chirurgia. ℂ Nota ꝙ in oi soluta ꝯtinuitate ad ipsius
vnionē: oia p̄dicta tria instr̄a nō sūt nec̄ia: sed in qbusdā par
uis solōnibꝰ sufficit dieta. In qbusdā v̄o exigit̄ cū ea potio:
⁊ in qbusdā cum ambobus illis perquiret̄ ⁊ tertiū. s. chirur
gia: de quibus per ordinem dicetur in generali.

¶ De curatione solute cōtinuitatis ꝑ dietā in gn̄ali. Ca.vij.

Uoniam quidem oīs soluta cōtinuitas in qualitate peccat ꝓpter du/plicē humiditatē que in qualibet soluta ꝯtinui tate reꝑit̄.s.subtili ⁊ grossa. ¶ Ait enim Haly. practice.4°.nō est vlcus in quo humiditas nō adunet̄ ⁊ sordities: qm̄ que in mēbro adunat̄ sugfluitas ꝑꝑ cibū eius a nā expulsuʒ ⁊ trāsmissuʒ ad mēbrū semꝑ: que du plex sugfluitas in quolibet mēbro vno reꝑit̄: ⁊ hoc ꝯtingit tam ex dispōne cibi: siue mãe nutrimētalis q̄ȝ ēt ex dispōne agentis in nutrimentū.s. v̄tutis nutritiue: eteniʒ v̄tus nutri tiua nō est infiniti vigoris in alterādo cibū: ⁊ in assimilando ipsius terminis: qlibet ēt cibus ꝑtes hʒ ineptas quasdā ad susceptionē forme mēbroꝝ, ⁊ itaq̄ȝ tam ex parte agentis de ficiētis in sua actiōe q̄ȝ ēt ex ꝑte ipsiꝰ cibi siue mãe est ꝙ nul/lus cibꝰ ē q q̄ȝtū ad suas ꝑtes oēs i mēbris ꝯuertat̄, sʒ rema nēt in mēbris ex eo q̄dā ꝑtes sugflue: q̄ ideo remanēt: aut q2 sunt nimis subtiles aquose: ⁊ nō potuerūt coagulari vt reci piant formā mēbroꝝ: aut q2 sunt nimis grosse terree: ⁊ non potuerūt bn̄ inuiscari cū alijs que susceperūt formā mēbro/rū. Uerꝝ dixit Haly. p̄dictaꝝ duaꝝ sugfluitatuʒ que subtilis est ⁊ vaporosa egressione exit in sensibili: que v̄o est grossa sordē facit q̄ sug cutē iuenit̄: ⁊ aliqn̄ que media est inter eas sudore expellit̄: sed in egris nō est sic: ⁊ ꝓprie in mēbris solu tis: ⁊ hoc iō q2 oīs soluta ꝯtinuitas mēbro adueniēs ipsum debilitat: q̄re nō pōt illas sugfluitates resoluere ⁊ expellere. ¶ Et adiuuat̄ ad sugfluitatū humiditatū multiplicationem ipsius mēbri debilitas duobus modis. Primo. q2 sicut forte ⁊ sanū pōt nutrimentū sibi delegatū digerere ⁊ cōuertere: ita debile nutrimētū sibi delegatū digerere nō pōt, imo ex ipso sugfluitates generant̄. 2°. q2 sugfluitates alioꝝ membroruʒ non pōt a se repellere. ¶ Ipse tn̄ due humiditates in soluta ꝯtinuitate reperte nō semꝑ extrahūt mēbrū solutū a sua nāli cōplexione ad cōplexionē humidā egritudinalē, sicut iam q dā putauerūt omne vulnus fuisse cōpositū cū mala cōplexio nē ⁊ frustra auctores diuisissent vulnus in simplex ⁊ cōposi tuʒ, sed ipsuʒ in sua nāli cōplexione dimittentes ipsius vnio nē impediūt: ⁊ humiditatē resudātē ab alijs vulneribꝰ inui/scatiuā, aut relaxant: aut subtiliāt liq̄diorē debito illā facien tes: aut ingrossant: vt igit̄ impedimētū vnionis tollat̄ ⁊ in/uiscent̄ labia vulneris necesse est p̄dictas humiditates aufer re ⁊ exiccare. Quare dixit Aui. q̄rti. 4ª scias ꝙ oīa vulnera indigēt exiccatione q̄dā: quapꝑ oēs auctores cōuenerunt in hoc ꝙ vulneris curatio est eius exiccatio: ⁊ est hec generalis intentio: nō q̄dē sumpta ab essentia morbi.s. ipsius solute cō tinuitatis recte, imo indirecte.s. ab eo qđ rectū ⁊ p̄mā inten tionem curatiuam vulneris.s. vnionem impedit, qđ est pre/dicta duplex hūiditas: ⁊ hꝯ intentio cōpetit tam vulneri sim plici q̄ȝ cōposito: sed in simplici ceteris paribus paucior hu/miditas multiplicat̄ q̄ȝ in cōposito: ⁊ maxime cōposito cum deꝑditione substātie: pʒ ergo ex dictis ꝙ oē vulnꝰ est hūidū: cū ergo auctores dicūt de aliquo vulnere ꝙ sit siccū nō abso lute ītelligūt: sʒ cōpatiue ad vulnꝰ hūidiꝰ illo: aut q2 cōpoᵐ sit cū aliquo morbo sicco: aut cū mala cōplexione sicca. eget ergo oē vulnꝰ inq̄ȝtū vulnus exiccatione ad hoc vt vniat̄. ⁊ siccū cōfert vulneri inq̄ȝtū vulnꝰ per se: lʒ per accn̄s hūiduʒ pōt ei cōferre vel competere, vt inferiꝰ apparebit in ꝓcessu: quapꝑ ⁊ dieta per se ꝯferens vulneri dʒ eē exiccatiua: ⁊ cū h̄ ꝓhibitiua ab oībus sex rebꝰ nō nālibꝰ qūolʒ ledere potenti bus ꝑtes solutas. ¶ Inq̄t Hyp. 5ª affor. Frigidū vlceribꝰ.i. oībꝰ solutis ꝯtinuitatibꝰ mordax ⁊ lesiuū doloꝝ inductiuū: intelligēs de actuali frigido siue aer: siue aq̄ fuerit: siue alter liquor: siue alia q̄cūq̄ȝ res actu frigida, ⁊ hoc iō ꝯtingit: q2 membra q̄ discooꝑta sunt ⁊ cute nudata: vt dixit Gal. 4° de simplici medicina: sunt valde lesibilia ab occurrentibꝰ ipri/mentibꝰ: q2 nō hn̄t cutē resistētē ipressiōiilloꝝ. frigidū ergo actu vulneribꝰ occurrēs facil̄r ea alterat infrigidādo: ⁊ etiā cōstringēdo addit in solōne ꝯtiū vulneris, q̄re mordet eas. ⁊ dolorē in eis cāt. ⁊ v̄ificat̄ affo. de frigido tā remisso q̄ȝ intē/so: lʒ remissuʒ minꝰ mordeat q̄ȝ itēsuʒ. ¶ Ex quo pʒ ꝙ actu frigidū ꝑ se nocet vulneribꝰ: q̄ȝuis ꝑ accn̄s posset quodāmō iuuare vt corrosiuū cū caliditate: vt patebit in ꝓcessu: calidū aūt actu moderatū in caliditate est vlceribꝰ ꝯueniēs. intēsū v̄o calidū ea mordet alterādo ꝑtes eoꝝ ad calitatē p̄ter nāʒ ⁊ nimiū rarificādo ⁊ dilatādo ꝑtes vlceꝝ soluēdo dolorē cau sat: ⁊ sic intēsuʒ calm̄ ꝑ se vlceribꝰ nocet: lʒ ꝑ accn̄s qn̄q̄ȝ cō/ferre possit: vt in processu patebit de cauterio ignito ꝯuenie/ti q̄busdā vlceribꝰ. ¶ Debʒ vnusq̄sq̄ȝ solōnē ꝯtinuitatis pa tiens angustias sollicitudines tristitiā ⁊ suspitionē abijcere: ⁊ gaudiū ⁊ leticiā q̄rere ꝓ posse: ⁊ dʒ somno ⁊ vigilia vti mo deratis. ¶ Et quāq̄ȝ mēbrū vulneratū debeat teneri q̄etū: re liqua tn̄ exercitio vti debēt: si quo poterit corpus exercitari stante mēbro vulnerato in q̄ete: sicut pōt in vulnere manus siue brachij qđ pōt teneri pectori applicatū: ⁊ in vulnere alio pluriū mēbroꝝ: tūc dʒ corpꝰ exercitari exercitio moderato: si v̄o nō poterit corpus exercitari mēbro vulnerato in quiete stante: sicut nō pōt in vulneribꝰ pedū ⁊ tibiaꝝ ⁊ pluriū alio rū mēbroꝝ: tūc loco exercitij reliq̄ mēbra fricāda erūt: vt ip soꝝ soluant̄ sugfluitates: ne retēte ⁊ multiplicate ad vulne/ratū mēbrū decidāt: possunt quoq̄ȝ sug mēbro vulnerato fri cationes leuissime fieri nullā faciētes attractionē ⁊ a motu abstineat. Gal. in li° de aūcte Hyp. dixit. ꝙ deambulatio ⁊ stare sug pedes erectos nocet vulneribꝰ multis modis ⁊ ꝓ/prie vlceribꝰ pedū: ⁊ hoc est ꝙ dix̄ Gal. ꝓꝑea ꝙ stādo erectꝰ ⁊ ambulādo nec̄io extēdunt̄ musculi q̄bꝰ sustētat̄ corpꝰ ⁊ a terra erigit̄: q̄es aūt ⁊ imobilitas ꝓdest. ¶ Balnea v̄o ⁊ lo tiones hūectātia oībꝰ vlceribus ꝑ se nocēt: q̄ȝuis ꝑ accn̄s q̄/busdā ꝯferre pn̄t: vt patebit. exiccātia v̄o ꝑ se ꝯueniūt: q̄ȝuis q̄busdā vt ostēdet̄ in ꝓcessu nocere valeāt. ¶ Libaria oīa ⁊ potꝰ idigestibilia ⁊ sugfluitatū gn̄atiua ⁊ putrescibilia vitēt. Inq̄t Gal. affo. 7° infirmo stolidi medici pultes ⁊ carnes du ras comedere p̄cipiūt: vn̄ apa malū ⁊ virus in vulnere acq̄/rit̄ lōgo durabit t̄pe ex q̄ fortasse mēbꝝ ad putrefactionem deducet̄ ⁊ ꝓprie in estate. Aui. a vino ḡ ⁊ replōne oīno custo diant̄. ¶ Dixit Ras. in diuisiōibꝰ. minora cibuʒ vulneratis in p̄mis diebꝰ: ⁊ p̄cipue si nō exierit a vulnere sanguis pluri mus. Et vtere in p̄mis diebꝰ ciboꝝ ⁊ potuū paucitate boni chimi gn̄atiuoꝝ: ⁊ isti pauci dies numerari debēt f̄ʒ magni tudinē vulneris, q2 in maximis vsq̄ȝ ad nouē dies. in nō sic magnis vsq̄ȝ ad septē dies: ⁊ i minoribꝰ vsq̄ȝ ad q̄nq̄ȝ: ⁊ i ꝑuis vsq̄ȝ ad tres. Nā in vulneribꝰ istis i dictis teris dieꝝ fit apa/tis assecuratio: ⁊ ipsiꝰ sedatio fieri ꝯsueuit f̄ʒ pl'm. Et debēt cibi in p̄mis diebꝰ declinare ad acetositatē maxie in magnis vulneribꝰ: sicut ait Ras. in diuisiōibꝰ. Post p̄dictos v̄o dies dixit Ras. ibidē. fac dilatationē sug īfirmū in cibo paulatiʒ: ⁊ sic gradatiʒ ad regimē q̄ vti ꝯsueuerat reuertat̄. ¶ Hugo aūt q fuit exꝑimētator magnꝰ nutriebat vulneratos suos a p̄n° gallinis capponibꝰ pullis ꝑdicibꝰ ⁊ phasianis ⁊ auibꝰ ꝑuis bonis ⁊ carnibꝰ edoꝝ ⁊ castratoꝝ iuuenū ⁊ brodio di ctaꝝ carniū ⁊ ouis sorbilibꝰ: ⁊ dabat eis bibere vinū meliꝰ ꝙ poterat iuenire sine aq̄ admixtiōe ⁊ vinū qđ nãe humane ipse asserebat eē amicabilissimū ē vinū albū subtile aromati cū suaue ad bibēdū: ⁊ dicebat ꝙ hꝯ vinū ē de q̄ sanguis: q̄si sine aliq̄ me° gn̄at̄ ⁊ ꝙ nā cū tali vino in vulneribꝰ optime oꝑat̄. Et multi medici sūt sequuti Hugonē ꝯfirmātes maxᵉ de exhibitiōe vini ex v̄bo Gal. in li° de ige. sa. vbi ait. vinum vulneratis nullo° subtrahēdū eē nisi supuenerit cal'ʒ apa: di cūt tn̄ ꝙ a p̄n° dcm̄ regimē dʒ in q̄ȝtitate tēꝑata admistrari: ⁊ donec a calō apate fuerit securꝰ. Ego tn̄ credo viā auctoꝝ eē meliorē. ¶ Unusq̄sq̄ȝ vulneratꝰ dʒ oi die suas expurgare sugfluitates q̄s si sponte nō emiserit iuuet̄ suppositorio vel clysteri. ¶ Insug qlʒ vulneratꝰ saltē vulnē magno a coytu abstinē dʒ: ⁊ p̄cipue si vulnꝰ fuerit i capite cū penetraⁿᵉ: nā si hic nō cauerit a coytu in spasᵐ celeriter ꝯducet̄ ⁊ in mortē.

Qūo oē vulnꝰ siue vlcꝰ indi/get exicca/tōe: ⁊ qūo aliqđ ipo/rū intelli/git̄ eē sic/cum.

¶ De curatiõe solute ꝯtinuitatis ꝑ potionẽ in gñali. Ca. viij.

Sicut vulneri inq̃ʒtũ vulnꝰ est ꝑ se dieta cõuenit exiccatiua: silr̃ eidẽ cõuenit potio q̃ desiccat. ¶ Jnq̃t Cõciliator pª ꝓbleumatũ. ꝓbleumate. 23º. Jn vulnere sanguineo. i. sanguinolẽto. i. recẽti cũ sanguine suo: siue adhuc a quo fluit sanguis: cataplasma. i. locale auxiliũ supponẽdũ sub q̃cũq; forma apponat̃ dʒ eẽ desiccatiuũ. sup. ⁊ silr̃ sumẽdũ interiꝰ ꝓ vulneribꝰ intrinsecis dʒ eẽ desiccatiuũ. ¶ Ait Haly. vbi. s. ex sup̃fluitate subtili in vulnere rubigo emittit̃: aut sordes ex grossa: ⁊ hac de cã vltima necessaria sũt medicamina q̃ desiccẽt ⁊ lauẽt silr̃. i. desiccẽt rubedinẽ. al's. rubiginẽ ⁊ eleuẽt ⁊ lauẽt sordẽ: ⁊ sũt v̾ba Gal'. 5º de inge. sani. egẽt oĩa vulnera exiccatiõe: ⁊ egẽt ẽt abstersione: qm̃ sicut subtilis humiditas rep̃ta in vulnere dʒ exiccari, ita grossa dʒ abstergi. Auic. aũt solũ exp̃ssit de exiccatione dicens vt patuit: q2 egẽt exiccatione q̃dã ⁊ nõ exp̃ssit de lauatione: siue abstersione. Dicũt qdã. ꝙ reliq̃t de abstersione notuʒ: sicut ẽt fecit Arꝭ. in ꝓbleumate dicto. ¶ Alij aũt dicũt. ꝙ Arꝭ. ⁊ Aui. ponẽtes hãc gñalissimã itẽtionẽ curatiuã nõ expresserũt de abstersione: q2 intẽtio abstersionis nõ est gñalis oibꝰ vulneribus, queadmodũ est intẽtio exiccatiõis: ⁊ rõnẽ assignant: q2 in oi vulnere rep̃it̃ actu hũiditas subtilis, que indicat de sui exiccatione: ſʒ nõ in oi vulnere rep̃it̃ actu hũiditas grossa indicãs de sui abstersione: ⁊ ꝓ ꝯfirmatione huiꝰ dicunt. ꝙ qñ auctores dixerũt. ꝙ in oi vulnere necessario rep̃it̃ p̃dicta duplex hũiditas: nõ intellexerũt actu, ſʒ aptitudine: q2 in oi vulnere est aptitudo vt dicta duplex humiditas gñet̃: non tñ in oi vulnere actu gñat̃ vtraq; hũiditas: in vulnere. n. simplici ⁊ singulari cũ p̃sto curat̃ ꝑ vnionẽ suoꝝ labioꝝ: ⁊ ꝯsolidat̃ ꝑ subitã exiccationẽ nõ gñat̃ humiditas grossa q̃ egeat abstersione: vt exp̃ientia declarat. Dicũt tñ ꝙ talis humiditas grossa gñat̃ in oi vulnere cũ dep̃ditione substãtie cũ nõ p̃sto solidat̃, nã i eo post tp̃s gñat̃ vtraq; hũiditas actu illa grossa q̃ eget abstersiõe: attñ q2 pauca sunt vulnera in qbꝰ hũiditas illa grossa nõ gñet̃ actu in cura gñali exp̃sserũt de intentione abstersionis. ¶ Et dixit Gal'. vbi. s. ꝙ oĩa vlcera egẽt exiccatione nõ qdẽ eq̃li: sed diuersificata: ⁊ iõ Aui. notanter dixit. ꝙ egẽt exiccatione q̃dã. i. nõ eq̃li: sed varia ⁊ diuersa: ⁊ ꝓcedit dicta varietas ⁊ diuersitas aliqñ ex ꝑte ipsius solute ꝯtinuitatis inq̃ʒtũ est simplex vel cõposita cũ dep̃ditione substãtie: ⁊ tam in simplici q̃ʒ cõposita ꝓcedit ex q̃ʒtitate humiditatis subtilis in ea rep̃te diuersimode: nã q̃ʒto maior q̃ʒtitas illius hũiditatis in ea aggregat̃ tanto exiccatio dʒ esse maior ⁊ eꝯº: ⁊ ꝓcedit ipsa diuersitas ex ꝑte rerũ nãliũ vt cõplexionis ⁊ etatis corporis ⁊ mẽbri soluti: qm̃ in corpore ⁊ mẽbro sicco maior expetit̃ exiccatio ⁊ eꝯº in hũido: ⁊ ꝓcedit ex ꝑte rerũ nõ nãliũ: nã q̃ʒto regimẽ p̃teritũ ⁊ p̃sens fuerit minoris sup̃fluitatis generatiuũ, tãto minori eget curatione ⁊ eꝯº: ⁊ silr̃ q̃ʒto regio ⁊ cõstitutio aeris p̃ns siccior fuerit tãto minori eget exiccatione ⁊ ecõuerso. Et silr̃ sunt alia plura diuersificãtia q̃ʒtitatẽ exiccationis: de qbꝰ in ꝓcessu ⁊
Als defe ctionem. spãlibꝰ capl'is apparebit. ¶ Et intellexerũt auctores exiccationẽ fieri debere in oi vulnere: nisi sit cõiunctũ cũ aliquo ꝓhibente exiccationẽ fieri, aut cũ aliquo indicãte de ipsius humectatiõe: vñ 14º ꝯti. ait Raſ. oẽ vulnus dʒ exiccari preter illud q̃ð fit cũ cõtusione ⁊ descẽsione in carne q̃ð dʒ hũectari ⁊ calefieri: vt putredinẽ in eo faciat mã velociter. sup. ⁊ p̃ter illud q̃ð est cũ mala ꝯpl'one sicca: aut cũ febre acuta: aut alijs de qbꝰ patebit in p̃ticularibꝰ capl'is, remotis tñ ꝓhibẽtibꝰ exiccationẽ fieri ad exiccãdũ ipsa vulnera redeũdũ est donec sanet̃: neq; qdẽ exiccatio cũ quocũq; farmaco fieri dʒ. Non eniʒ dʒ fieri cũ medicamine acuto mordicatiuo aut putrefactiuo ⁊ escarã gñante. Ait. n. Gal'. 2º ad Glauconẽ. vl'r te scire opʒ h̃ in oi vulnere: siue spõte: siue ex vulneribꝰ sit factuʒ: qm̃ exiccãti semp indigẽt farmaco: sicut Hyp. dixit. ¶ Dixit eniʒ Gal'. 6º affo. vulnera nõ sanant̃: nisi ꝑfecte exiccent̃ sui acumine nõ circũaffligẽte: neq; irritante vehemẽter: ⁊ hoc est inq̃ʒtũ vulnus est: in qbusdã tñ vlceribus acutis farmacijs eget̃: iõ subdit Gal'. nisi male morigeratũ, ⁊ cũ putrefactione vlcus fuerit: q̃ enim talia sunt acutissimoꝝ indigent farmacoꝝ. ¶ Ex qbꝰ pʒ ꝙ cũ Aristoteles in supradicto ꝓbleumate dixit. opʒ cataplasmata pl'm esse acuta: nõ intellexit de vera acuitate, sed de improprie sumpta: q̃ vocat̃ austeritas a Gal'. siue põticitas, aut vt meliꝰ stipticitas. Nã ⁊ medicamen exiccatiuũ in p̃nº vulnerũ dʒ esse stipticitatẽ habẽs nõ sup̃fluã: sed tantã qua mẽbꝝ vniẽdo ꝯfortet ⁊ cõfortatuʒ a se repellat mãm vias claudat ⁊ fluentẽ ingrosset mãm: ⁊ sic ip̃ʒ fluxũ ad locũ vulneratũ ꝓhibeat: ⁊ mãm nutrimẽtaleʒ nõ repellat: neq; ẽt dicit̃ exiccatiua esse caliditatis nãlis extinctiua vel stupefactiua vñ mandragora opiũ ⁊ silia, q̃ʒuis sint exiccatiua vlceribus nõ ꝯueniũt: nisi cõiuncta fuerint vlcera cũ vehemẽti dolore ⁊ stupefactione pre sui vehementia indicante. Et scias ꝙ vnionẽ partiũ solutarũ q̃ est p̃ncipalis intẽtio curatiua solute cõtinuitatis sũpta ab essentia eius a nã per se ꝑficit̃ si cõgruũ h̃ret instr̃m: ⁊ mãm idoneã: ⁊ non impedita fuerit: ⁊ iõ de ea plures auctoꝝ nullã mẽtionẽ fecerunt. Attñ q2 vt pl'm, aut caret instr̃o congruo: aut caret mã idonea: aut est q̃ũolibʒ impedita: q̃re eget auxilio artis: iõ ẽt de ista intentione qdam auctoꝝ aperte expresserũt. ¶ Dixit De flõia ⁊ vẽtris solutione ⁊ vomitu.
Haly. 7º. eger si repletus fuerit minuẽdus erit: ⁊ maxie flõia fienda erit si ex vulnere nõ multꝰ sanguis fluxerit: ⁊ p̃cipue si locũ videris rubere: ⁊ timueris ne in eo a͞pa cal'm fiat: tũc eniʒ ex ꝑte opposita minuenda est seu minutio fiẽda in qua de sanguine extrahat̃ f̃m ꝙ ꝯpl'o ⁊ habitudo: ⁊ etas: ⁊ alia p̃ticularia ꝯtrahẽtia ꝯsentiũt. ¶ Et subdit Haly. eger soluẽdus erit si longũ fuerit tp̃s: ex quo nõ fuerit solutꝰ ⁊ eũandꝰ est humor quẽ videris exuberare cũ farmaco illũ humoreʒ educẽte: ⁊ eũatio ista fieri põt per vomitũ ⁊ secessuʒ f̃ʒ dispõnẽ humoris, ⁊ vulneris locũ. Jn vulneribꝰ eniʒ sup̃ioꝝ mẽbroꝝ secessus ꝓuocet̃ ⁊ in vulneribꝰ inferioꝝ vomitꝰ si cõmode ꝓuocari poterit: ⁊ iste eũones ita erunt f̃m corp̃is repletionẽ ⁊ virtutẽ ⁊ vulneris magnitudinẽ ⁊ ipsius periclitatẽ: ⁊ si flõia fieri nõ poterit fiat loco eius sanguisugaꝝ appositio vel cũ vẽtosis scarificatio: ⁊ si nõ poterit corpus farmaco lenitiuo ⁊ cristerijs ⁊ suppositorijs fiant diuersiones ad loca apposita cũ fricatiõibꝰ ⁊ ligaturis ⁊ vẽtosaꝝ appõnibꝰ multotiẽs iteratis. Et fiẽde sũt hꝯ eũones in vulneribꝰ recentibꝰ a p̃nº q̃ʒto citius fieri poterit, in vulneribꝰ v̾o antiquatis fiẽde sunt quacũq; hora opportunũ eẽ ꝯspexeris.

¶ De cura solute continuitatis per chirurgiã siue manualeʒ operationem in generali. Cap. ix.

Operatio manualis in vulneribꝰ in pluribus casibꝰ necessaria existit: qñq; qdẽ ad partiũ solutaꝝ a se distantiũ cõiunctionẽ: vt vniri possint: nõ. n. vniunt̃ nec cõiungunt̃. Qñq; vero ad ꝯiũcturaꝝ sufficiẽtẽ ⁊ debitã retentionẽ: ⁊ ista retẽtio fit qñq; ligatura tm̃: qñq; ligatura ⁊ puluilloꝝ appositione: ⁊ qñq; fit cũ p̃tiũ sutura. Et qñq; necessaria est ad vulnerũ sectionẽ p̃cipue strictoꝝ ⁊ ꝓfundoꝝ: ⁊ qñq; ad sectionẽ penetrantiũ, ad hoc vt eis debita curatio possit adhiberi, quemadmodũ fit sectio in vulneribus capitis cum ossis extractio necessaria fuerit, aut cũ magnificatur vulnus mirach vt intestina possint intromitti: ⁊ qñq; est necessaria ad infixoꝝ extractionẽ, sicut sagittarum ⁊ astellarum vel spinarũ infixarum, ⁊ qñq; est necessaria ad vulnerum penetrantiũ ⁊ sinuũ ⁊ absconsionum ablutionẽ: vt a sanguine corrupto ⁊ virulẽtijs ⁊ sordibus mundent̃: ⁊ qñq; est necessaria ad carnis superaddite abscisionẽ vel ossis euulsionem corrupti: ⁊ qñq; est necessaria ad cicatrizationẽ vlcerũ malignoꝝ: aut vulneruʒ ex qbus sanguis fluens per medicinas nõ retinetur: ⁊ de his oibus opõnibus ⁊ modis eaꝝ inferius particulariter tractabitur: ⁊ de quibusdã earũ fient capitula singularia si deus voluerit.

De cura solute cōtinuitatis indicatione sūmpta a causa vel accidente. Cap.x.

Indicatio curatiua in vulnerib⁹ sumit a cā eius, qñqȝ qdē a cā eius efficiēte extrinseca vel itrinseca: ꝛ qñqȝ a causa eius agente vel cōseruante. Et de cā qdē extrinseca: siue, al's, ꝑmitiua Gal'. 4° de inge. sani: ingrēs an ab ea sūmat indicatio curatiua dixit ꝙ nō: ꝛ hoc ꝓbauit hac rōne que est ꝙ cū cā pzimitiua medico total'r sit ignota ab eo nō poterit sumi indicatio curatiua cuȝ curatio indicatiua nō sit aliud q̄ȝ recta cognitio operādi sūmpta ab essentia rei a medico cognita: sed cā pzimitiua ꝑm pl'm cū vocat medicus ad infirmū est iam amota ꝛ nō ꝑus: qz est ei incognita. Et cōfirmat ꝑdicta rō ꝑ hoc vt dū mozb⁹ curat a medico cā ꝑmitiua amota est: ꝛ nō ꝑus, mō medicus aut intendit curare qd̄ iaȝ factū est de mozbo ꝛ de eius curatione indicat ipse mozb⁹ nō cā eius: aut intēdit ꝓhibere qd̄ futurū est de mozbo ꝛ de eius ꝓhibitiōe indicat cā nō q̄ amota est; sicut est cā ꝑmitiua: cū post motionē nō ampli⁹ opet: sȝ cā q̄ ꝑus ꝛ ꝯtinue causans, sicut est cā itrinseca: q̄re pȝ ꝙ a causa ꝑmitiua nō sumit indicatiua. Et itellexit ipse: ꝛ alij auctores dictā sniaȝ affirmātes ꝙ cā ꝑmitiua nō idicat de curatiōne: neqȝ ꝯuenit in aliquo ad curā mozbi māifesti: ꝛ in ꝓpatulo exñtis q pōt cognosci per visuȝ ꝛ sensū ꝙ nō ꝯferat ad curam mozbi occulti, nā in tali mozbo occulto ꝯferentiā facit cognitio cāe pzimitiue: vt pȝ in cognoscēda sol'one ꝯtinuitatis cranei ꝓcedēte a cā pzimitiua: qm̄ eius cognitio maxime ꝓbet auxiliū in cognoscēdo illā: vt suo ca° patebit: ꝛ iō eodē 4° de inge. sani. dixit. ꝓpterea dico opȝ scire ꝑmitiua eo ꝙ aliqñ dant auxiliū in mozbo cognoscēdo: vñ 4° cōpendij rememozari de cā ꝑmitiua sepissima in multis locis curationē tibi ostēdit que aliqñ necessaria est: sicut mozsus canis rabidi: curatio eniȝ nobis ab eo declarat: qm̄ si cognouerim⁹ canē rabidū festinamus ad dilatandū vuln⁹: vt ab eo venenū excludam⁹: si aūt nō rabiosus fuerit: nō aliud nisi ad sanandū vulnus intendimus; ꝛ eodē mō pōt dici de quolibet vulnere venenato. Si. n. sciuerim⁹ vulnus ex scozpione fuisse, succurrim⁹ ei cū calefaciētib⁹. sup. ꝛ eꝯ⁹. si sciuerimus ꝙ fuerit ab aliquo calido māli. al's. aiali. Et nō solū a cā pzimitiua absente nō sumit mō dicto indicatio curatiua: sȝ neqȝ ēt vt Gal'. ibidē dixit. a cā intrinseca absente. v. g. si nā aliq̄s humozes expulerit extra cozp⁹ q vulnerauerint mēbzū per qd̄ transierūt ipsis complete expulsis nulla eoꝝ poztione remanēte: tūc in cura illius vulneris nulla indicatio sumit vel sumēda est ab illis humozibus cū nō amplius existāt in cozpoze sub fozma cāe añtis future facere vulnerationem: neqȝ sub fozma cāe cōiuncte ipm actu faciētis, qz q̄ȝuis aliqua cā cozpozalis vel intrinseca aliquā causauerit egritudinē, vt aliqui humozes mozdicatiui vlceratiui aliquā cōtinuitatis solutionē in aliquo mēbzo illis humozib⁹ dictis eiectis a cozpoze: aut ēt in cozpe remanētib⁹, nō tñ vltra vulnerantibus ab illa cā vel ab illis humozib⁹ de sol'one egritudinis illius: siue solute cōtinuitatis nulla sumit indicatio curatiua: nisi inq̄ȝtuȝ illā egritudinē: siue ꝯtinuitatis sol'onē possent ꝯseruare vel augēre: sȝ a cā intrinseca sumit indicatio solute cōtinuitatis in curatione inq̄ȝtū fuerit sub rōne cāe ꝯiuncte actu cōtinuū mēbzi soluēs, ꝛ hoc voluit Gal'. ibidē. q̄ȝuis dixerit ꝙ est intētio sumpta a cā augmentāte sol'onem ꝯtinuitatis. Dixit Gal'. ibidē. tractandū esse de cura eoꝝ qbus vuln⁹ augmētat ꝛ maius efficit. Et inuestigandū est quot ꝛ q̄ sint cāe vulneri supueniētia ipm augmētātia ꝛ innuit in sūma illa duo esse. s. maliciā cōpl'onis mēbzi ꝛ maliciā sanguinis: siue humozis siue māe nutrimētalis fluētis ad locū solutū. Et dixit Gal. ꝙ mala cōpl'o q̄ est cā augmēti solute ꝯtinuitatis duobus modis est: qz qñqȝ est ꝑm solā mutationem q̄litatis mēbzi soluti: ꝛ qñqȝ est ꝑm eā ꝯiunctā: cū q̄dā duritie ipsius mēbzi, ꝛ sil'r sanguis ad locum defluēs dupl'r pōt cōsiderari

Mala cōpl'o duobus mōis est cā solute cōtinuitatis.

malus: vno mō in q̄ȝtitate: alio mō in qualitate: ꝛ pōt addi tertius mod⁹. s. ꝙ sit malus in q̄ȝtitate ꝛ q̄litate sil': ꝛ iste due cāe numerant inter eas q̄ ꝓhibēt vulnus a cōsolidatione: ꝛ iste eedē cāe ꝓhibētes vulnera a cōsolidatiōe pñt dici: ꝛ sunt cāe cōseruatiue ei⁹: ꝛ de eis iferi⁹ dicet in ca° ꝓpzio: qd̄ erit de causis difficultatis sanationis vlcerū. Ab accñte autē sumit indicatio curatiua cū ipȝ tale fuerit ꝙ diuertat ad se curā: ꝛ ista accñtia maxime sunt doloz cū vehemēs fuerit ꝛ colozis loci ad malū colozē ꝑmutatio ꝛ vermium in vulnere gñatio, ꝛ sanguinis supflua eũatio: ꝛ fient ad ista accidentia capl'a spālia. Medicus. n. ꝓuidere dȝ quātū ei possibile fuerit ne mala accñtia supueniāt vulnerato: ꝛ si supuenerint errore vel alia q̄cūqȝ de cā ad ipsoꝝ seductionē dȝ esse sollicit⁹: qm̄ nisi sedent vuln⁹ curari nō poterit. Et scire debes ꝙ sol'one facta a cā extrinseca: aut ēt a cā itrinseca: q iā cessauit ꝛ ampli⁹ eā nō causat efficiēdo augēdo vel ꝯseruādo ab ipsius tpe nō sumit indicatio curatiua: cū talis sol'o ꝯtinuitatis sit egritudo facta nō ampli⁹ depēdēs in fieri aut cōseruari: neqȝ ab ea sensatā: mutationē sue eentie in subto recipiat: sed in sol'one cōtinuitatis facta a cā intrinseca agēte adhuc: aut cōseruāte bñ sumit a tpe ei⁹ indicatio curatiua, cū talis soluta cōtinuitas sit egritudo fiens ab illa cā depēdēs in fieri: aut cōseruari, ꝛ ab ea recipiat magnā ꝛ subitā mutationē sue essentie in subto: ꝛ sumit in ea a tpe medicatio. al's. indicatio curatiua, sicut ab eo in alijs faciētib⁹ sumit mozbus.

De cura solute continuitatis indicatione sumpta a re naturali. Cap.xj.

Galenus volēs ostēdere ad curationem solute cōtinuitatis necessariuȝ foze cognoscere ꝛ cōsiderare cozpozis ꝛ mēbzi soluti cōpl'onē ꝛ gradū ei⁹. 3° de inge. sa. dixit. nō solū logicē. i. rōnalis medici: veꝝ ēt methoyci pariter itelligūt oib⁹ naturis vnā medicinam necessario nō cōuenire cū teneris ꝛ mollibus cozpib⁹ minoza ꝛ remissioza. s. in siccitate cōueniunt: siccis v̄o austera. i. magis sicca. Dixit enim Gal. nullam nām eoꝝ que molliuȝ sunt cozpozū posse dura medicamina sustinere: sup. eam v̄o que siccoꝝ tolerare ea posse, q̄re palā est nām infirmi cozpozis. s. ꝛ mēbzi soluti esse inuestigandaȝ: ꝛ rō est, qz ad rectā curationem necesse est scire debitaȝ qualitatē ꝛ quātitatē auxiliozū: cū qbus curatio perficit: sed certa ꝛ debita qualitas ꝛ q̄ȝtitas eoꝝ nō pōt cognosci: nisi per cognitionē nālis cōpl'onis cozpozis patiētis ꝛ mēbzi ꝛ gradus ipsius. Nā lȝ de qualitate auxilioꝝ auferēdoꝝ indicet soliti mozbi essentia, de ipsorū tñ q̄ȝtitate indicat nō solū essentia mozbi. veꝝ etiaȝ cōpl'o nālis patiētis ꝛ cozpis ꝛ mēbzi: vt primi 4ª asseruit Aui. ꝛ nō solū nālē cōpl'onē patiētis cognoscere opȝ: veꝝ ēt ipsi⁹ ꝓprietates occultas qb⁹ cōuenit cū aliq̄ medicina vel discrepat, q̄ȝuis h̄ nō scientia: sȝ sola exꝑientia haberi possit. Ideo Gal. ibidē subdit. tertiā itētionē manifestabo. s. qz dȝ cognosci: ꝛ est: nā cū vnicuiqȝ nāe sit ꝓpzie qd̄dā qd̄ lingua nullatenus pōt explicari. sup. neqȝ calamo scribi: neqȝ ꝑm ꝙ est scia valet aliquo mō cōpzehēdi, cōstat peritissimū eē medicū curādoꝝ mozboꝝ ꝑticulaꝝ. i. vniuscuiusqȝ ꝑticulaꝝ idiuidui: qui pōt artis medicine ingenio ꝑpendere ꝑm notitiā eozum que nature humane ꝓpzia sunt: ꝓpzia vnicuiqȝ nature medicine constituens: simil'r opȝ cozpozis ꝛ mēbzi soluti v̄tutem attēdere: ꝛ cōtrariare ꝑm eius foztitudinē ꝛ debilitatē: nam fozti v̄tuti intēsioza: debili v̄o remissioza adhiberi dȝ. Cōsil'r aūt ꝛ mēbzi soluti ꝛ sensus acuitatē ꝛ ebetudinē: nā mēbzoꝝ acuti sensus remissioza: ebetis v̄o sensus intēsioza cōgrue afferunt. Dixit Gal. 4° de ige. sani. sensibilia mēbza dȝ curare cū eis que valde sunt remota ab accidēte dolozis: eis v̄o que grauis sensus possum⁹ fozte dare medicinā si mozbo cōueniāt. Cōsil'r quoqȝ mēbzi nobilitatē ꝛ ignobilitatē. dixit ibidē Gal'. mēbzoꝝ que nobilissima sunt vt v̄tutē custodiamus: opȝ ꝙ si mēbzū ignobile fuerit potius mollifi-

cata tribuere.ſ.abſq; cautela ⁊ pura quotiens volumꝰ ex eo
aliqd diſſoluere q̄ nõ pñt ſine mixtione ſtipticoꝝ nobilibus
preparari.¶ Et ꝯſilr in alijs reꝝ nãliũ ꝯſiderationibꝰ ⁊ cõ
ſuetudinũ ꝓcedere opʒ:⁊ nõ ſolũ mẽbroꝝ ꝯſiliũʒ nãlia ꝯſide
rare opʒ,veꝝ ẽt officialiũ.¶ Sigñones xo q̄ a cõſilibꝰ mẽ/
bris cõſideranť.dixit Gal.5° de inge.ſani.alie ſunt q̄ ab eis
de cõpoſitis cõꝓhẽdunť mẽbris:queadmodũ nã ꝯſiliũm
diuerſa eſt a nã officialiũ:⁊ in cõſideratiõe nãe ꝯſiliuʒ ꝙ ha/
beať ꝯſideratio de nã membri vulnerati oẽs ꝯcordãt:vñ ait
Aui.ꝯditiones mẽbri attẽdẽde ſũt:qm̄ ex eis habẽda eſt cõ
ſideratio.¶ Sʒ ꝯſideratio nãe totiꝰ corꝑis in curãda ſoluta
ꝯtinuitate alicuiꝰ mẽbri per inſtr̄m diete ſm ordinationem
ſex reꝝ nõ nãliũ:ſimilr ꝯcordãt oẽs:ꝙ vtilis rõnalis ſit rõ/
cinatio:⁊ hoc iõ:qꝛ iſte ſex res nõ nãles alterant vel ꝯſeruãt
totũ corꝑꝰ:⁊ nõ ſolũ mẽbꝝ vulneratũ.¶ Et ſilr cõcordant
oẽs in curatione ſolute ꝯtinuitatis ꝑ potionẽ ſm euãntia ⁊
alterãtia auxilia interiꝰ aſſumẽda in his:⁊ nõ ſufficit ꝯſide/
ratio nãe ſoliꝰ mẽbri ſoluti,ſʒ reqriť cũ ea ẽt ꝯſideratio totiꝰ
corꝑis.¶ Sʒ de ꝯſideratione totiꝰ in mẽbri curatione ſolu
te ꝯtinuitatis ꝑ auxilia localia nõ ꝯcordãt oẽs:ſʒ diſcrepant
qdã ab alijs:qdã.n.dixerũt nõ fore neceſſe ĩ hac curõne ꝯſide
rare nãʒ totiꝰ corꝑis:ſʒ ſufficit ꝯſiderare ſolũ nãm mẽbri ſo
luti:⁊ rõ eoꝝ eſt ꝙ ſoluta ꝯtinuitas alicuiꝰ mẽbri eſt ſpãlis
morbꝰ ipſiꝰ lędẽs oꝑõnes:q̄re ſoliꝰ ipſiꝰ erit ꝯſiderãda nã.
Alij dixerũt,ꝙ de intẽtiõe Gal.fuit ꝙ ẽt totiꝰ nã ꝯſiderari
debeat,⁊ rõ eſt:qꝛ ſicut oſtẽſuʒ fuit in ſermõe p̂.ꝙ de ſubto
medicie in quocũq; mẽbro:ſiue ſano:ſiue egro ſũt due ꝯpl'o
nes.vna inata q̄ eſt illi mẽbro ꝓpria ex actiõe q̄litatũ elĩto/
rũ cõponẽtiũ mẽbꝝ in eiꝰ gñone ꝓducta:⁊ ſm hãc ſumiť in
dicatio curatiua q̄ dr̄ ſũpta a cõpl'one:ſiue nã mẽbri:alia cõ/
plexio eſt iſluẽs q̄ cuilʒ a ꝑncipalibꝰ iſluit q̄ eſt illa q̄ actuat
cõpl'onẽ inatã mẽbri ad agẽdũ q̄ cõpl'o influẽs a ꝑncipalibꝰ
dr̄ eẽ ꝯpl'o totiꝰ corꝑis:⁊ ſm hãc ẽt ſumiť indicatio curati/
ua:q̄ dr̄ ſũpta a ꝯpl'one,ſiue nã totiꝰ:⁊ ꝙ ab vtraq; dicta cõ
pl'one ſit ſumẽda indicatio curatiua in curatiõe ſolute ꝯtinui
tatis ꝑ auxilia localia appet manifeſte:ꝙ q̄lʒ ipſarũ eſt ꝑnm
oꝑõnũ mẽbri.Et modꝰ ſumẽdi hãc idicationẽ ab vtraq; di/
cta ꝯpl'one vel nãlẽ ſm Gal.3° de inge.ſani.eſt:qm̄ aut q̄lʒ
dictaꝝ duaꝝ ꝯpl'onũ eſt tꝑata,aut vna ẽ tꝑata:⁊ alia diſtẽpe
rata:ꝙ ſi vtraq; fuerit diſtẽꝑata:tũc aut diſtẽperãtia ſili aut
diſſili.ſi ſili:tũc etiã indicatio ab eis ſũpta eadẽ:ſiue ſilis eſt.
ſi diſſimili:tũc aut ille diſtẽperãtie ſũt eq̄les aut ineq̄les,ſi eq̄
les:tũc indicatio ſumpta ab eis erit ſilis,ac ſi vtraq; fuerit
tẽperata:eo ꝙ vtraq; exñte in ꝯrijs q̄litatibꝰ eq̄li reſultabit
eq̄litas in mẽbro ⁊ in tẽꝑantia:ſi aũt fuerint ineq̄les,tũc in/
dicatio curatiua ſumẽda eſt a predominãte ſm gradũ domi
nij eius ſuꝑ reliquã.v̂.g.ſi vna fuerit tẽperata:⁊ alia diſtẽpe
rata:tũc indicatio ſumiť a diſtẽperata:⁊ a quacũq; dictaruʒ
cõpl'onũ indicatio ſumať indicat de ſui ꝯſeruatione:qm̄ qð
nãle eſt ꝯſeruari opʒ:dico enim dixit Gal.3° de inge.ſanita.
ſiccis ſicca:humidis hũida,⁊ calidis calida:⁊ frigida frigi/
dis cõuenire.Significatio.n.q̄ a nãlibꝰ oñdiť:⁊ ꝯtraria eſt
ei q̄ ab eis q̄ extra nãm:nãlia.n.cuſtodire ⁊ regere debemꝰ
ex ſilibus:que aũt ſũt extra nãʒ cũ ꝯtrarijs expellere.¶ A

Cõpõ cõ/
pl'onis mẽ/
bri cũ cõ/
pl'one to/
tiꝰ multi/
pl'r fieri
poteſt.

nã aũt membri officialis ſumiť ẽt indicatio:⁊ de diuerſitate
medicinaꝝ approximandarũ.Et etiam de modo approxi/
mationis eaꝝ.¶ Scias ꝙ ignorãtia electionis medicine ⁊
modi approximationis eius ĩpedit medicũ a recta ⁊ ꝯgrua
curatiõe:q̄uis ignorãtia modi approximationis medicine
ſit ꝑua ⁊ facilis reſpectu ignorãtie eligẽdi ꝯgruã medicinã.
¶ Ad ſcientiã aũt electionis ꝯgrue medicine opʒ ſciri in ꝑti
culari modos cõpl'onis mẽbri cũ cõpl'one totiꝰ.de qua dixit
Raſ.9° ꝯti.cõpoſitio ꝯpl'onis mẽbri cũ ꝯpl'one totiꝰ poteſt
multipl'r fieri.ꝑmo quotiẽs corpus fuerit humidũ ⁊ mẽbꝝ
humidũ.ſcðo quotiens corpus fuerit humidũ:⁊ mẽbrũ ſic/
cũ 3° quotiens corpus fuerit ſiccũ ⁊ mẽbrũ humidũ.4° quo
tiens corpus fuerit ſiccũ ⁊ mẽbrũ ſiccũ.5° quotiẽs corpus
fuerit equale ⁊ mẽbrũ eq̄le.6° quotiẽs corꝑꝰ fuerit equale
⁊ mẽbrũ ſiccũ.7° quotiẽs corꝑꝰ fuerit equale ⁊ mẽbrũ hu/
midũ.8° quotiẽs corꝑꝰ fuerit humidũ ⁊ mẽbrũ eq̄le.Et ſũt
v̂ba Gal.3° de inge.ſani.vbi ẽt.dixit Gal.ꝙ ꝯſimilr intelli/
gendũ eſt in caliditate ⁊ frigiditate:qꝛ poſſibile eſt corporis
ꝯpl'onẽ eſſe calidã:mẽbri v̂o frigidã.⁊ eꝯ°.poſſibile eſt mẽ/
bri cõplexionẽ eſſe equalẽ corꝑis v̂o calidaʒ vel frigidam.⁊
poſſibile eſt totius mẽbri ꝯplexionẽ in caliditate ⁊ frigidita
te eſſe equalẽ.¶ Et opʒ in ꝑticulari ſcire modũ electiõis me
dicine ſʒ illas de quo dixit Gal.ibidẽ.cõplexione mediocri.
ſcilʒ eq̄li exñte nõ opʒ medicinã aliquo reſpectu variari:qm̄
nã infirmi tẽperata eſt:ſed ſi cõpl'o totiꝰ vel mẽbri ſupra cõ/
plexionẽ alteriꝰ calidior ſiue frigidior.ſiccior ſiue humidior
fuerit q̄ʒ opʒ medicina in ea qualitate augẽda eſt ⁊ q̄ʒtitate
ſm quã illa mala cõpl'o nãlis extiterit.¶ Cõcedamꝰ igitur.
dixit Gal.ꝙ cõpl'o infirmi.ſ.totius ſit hũidior q̄ʒ opʒ:cuius
rei cã medicina parum exiccatiua ſit ei ꝯueniens,mẽbꝝ v̂o
infirmũ nãle ſit ſiccũ:vt qꝛ ſit eoꝝ q̄ paꝝ carnis hñt:ſicut di
giti ⁊ ꝯcatenationes ⁊ aures,⁊ nares:⁊ oculi:⁊ cetera alia
que hñt pl'm cartilaginis pelliculaꝝ ligamẽti oſſiuʒ vel ner/
uoꝝ vel alioꝝ q̄ reddũt mẽbra nãli ꝯpl'one ſicca:ita ꝙ mem
bri nã ꝯtraria ſit nãe:ſiue cõplexioni totius corꝑis:tũc opʒ
vt ingras ſi ſiccitas mẽbri ſit ex̄ tẽperamẽtũ eadem q̄ʒtitate
qua humiditas corporis vltra moderatũ exceſſerit:naʒ ſi h̄
eſſe cognoſcimus:nõ opʒ te medicine qualitateʒ augere vel
minuere:⁊ hoc iõ:qꝛ mẽbrũ eſt equale toti corpori.Et iõ ne/
ceſſario tali vulneri tẽperatã apponi ſi tẽperamento reqſito
ad curationẽ vulneris:ſi vulnus in tẽperato corꝑe:⁊ tempe
rato mẽbro foret.Si v̂o mẽbꝝ vulneratũ modũ tẽperamẽti
magis exceſſerit q̄ʒ humiditas corꝑis ſit neceſſe ꝙ medicina
adeo ſiccior efficiať ſm ꝙ ſiccitas illiꝰ mẽbri corꝑis hũidita
tẽ ꝓcellit.v̂.g.ſi ſiccitas mẽbri fuerit extra tẽperamẽtũ in 4°
numero ⁊ gradus vel mãſio gradus hũiditatis corꝑis in 3°
palã eſt medicinã ſiccaʒ in vno numero vulneri eiꝰ ꝯuenire:
qꝛ in vno numero illam excedit.ſu.⁊ ecõuerſo.⁊ cõſimiliter
in alijs qualitatibꝰ:hoc tñ.ſ.ſcire numeꝝ graduũ:ſiue man
ſionẽ ꝯplexionis corꝑis vel mẽbri.dixit Gal.nõ poſſumus
ſcire:ſʒ maximo ingenio ad veritatẽ eius approximamus:
naʒ ad illud qð certũ eſt de illo ꝑuenire nõ poſſumus.¶ De
predictis.dixit Aui.cũ corpus multe fuerit ſiccitatis:⁊ mẽ/
brũ ſol'onẽ ꝯtinuitatis patiẽs augmẽtatũ fuerit in humidi/
tate ex temperamẽto exiccandũ erit:ac ſi ſoluta continuitas
eſſet in membro ⁊ corpore tẽperatis:vel vt qdam dicũt:exic
candũ erit ex tẽperamento.i.cũ medicina vulneꝝ tẽperata:
⁊ cũ medicina vulnerũ ſit ſicca:tunc ipſa erit vel dʒ eſſe me/
dia inter medicinã pauce ſiccitatis:⁊ medicinã multe ſiccita
tis ex eis que vulneribus ꝯueniũt:⁊ ſilr dixit Auic.ſi fuerit
ecõuerſo.ſi corpus fuerit augmẽtatũ in humiditate etiã mẽ/
bruʒ patientis in ſiccitate,ſcire enim opʒ ꝙ membrũ humi
dum in corꝑe ſicco minoris eſt humiditatis q̄ʒ ſi eſſet in cor
pore humido:⁊ ſimilr membrũ ſiccum in corꝑe humido mi
noris eſt ſiccitatis q̄ʒ ſi eẽt in corpore temperato:⁊ adhuc mi
noris q̄ʒ ſi eſſet in corpore ſicco ꝙ ſi corpus ⁊ mẽbruʒ.dixit
Aui.ad augmentũ deuenerint.ſ.qꝛ ambo excedãt in ſiccita/
te vel humiditate:tunc ſi exceſſus amboꝝ fuerit ad humidi/
tatem ampliori exiccabiť ſiccitate:⁊ ſi ad ſiccitatẽ minori:⁊
ſic dʒ iacere textus:vt correſpõdeat textui Ga.⁊ textui Raſ.
9° ꝯtinẽ.Uerum textus iſte errore tranſlatoris fuit tranſpo
ſitus:⁊ vbi in textu diciť maiori:debet dici minori:⁊ econ/
uerſo.vbi diciť minori dʒ dici maiori,dicunt tamen quidaʒ
ꝙ textus vt iacet debet ſic ſaluari.ſcilʒ ꝙ Auic.in hoc textu
non fuerit locutus de ſiccitate vel humiditate totius corpo/
ris,aut membri naturalis:ſicut facit in precedenti:ſed de ac
cidentali:ſiue preter naturã:⁊ tunc textus nõ eget tranſpoſi
tione:ſed eſt verus prout iacet:qm̄ ſi corpus ⁊ mẽbrũ accidẽ
taliter fuerint humida egebit medicina ſicciori:⁊ cuʒ ea op/
ponať humiditati accidentali corporis ⁊ mẽbri ⁊ hũiditati

vulneris ⁊ ecõ. veꝝ q̄uis hoc sit veꝝ: nō tamen est ad intentionē Aui. in hoc loco: ⁊ ad cognoscēdū errorē q̄ possit ꝯtingere ex ꝯplōne nāli: ⁊ ex ꝯplōne accn̄tali corporis ⁊ mēbri. dixit Gal. vbi supra. nō debes ignorare que cōplexio corporis mala: siue mēbri sit nālis, ⁊ que preter nām.

Utrū in corpibꝰ ⁊ membris nālr̄ siccis sicciora requirant medicamina q̄ȝ in hūidis vulneratis.

℃ Ex dictis seq̄r ꝙ in curatione vulneris existentis in corpe nāliter ⁊ membro sicco sicciora requiruntur medicamina q̄ȝ in curatione vulneꝝ existentiū in corpore: siue mēbro naturaliter humido. Et ad ꝓbādū hoc Gal. 3. de inge. sani. adduxit plures rōnes: quaꝝ pⁱma est: q̄ꝛ vulnus factū in mēbro ⁊ corpore sicco est humidius facto in corpore vel mēbro hūido: q̄re eget medicamine sicciori. an̄cedens est notū: ex eo ꝙ cū vulnus sit morbus humidus si fuerit in corpore vel membro sicco erit lapsus eius cōtrarius ꝯplōni nāli: ⁊ qn̄ erit in corpe vel mēbro hūido erit lapsus illi sil'is: sed cōtrarius est maior simili. ⁊ ꝯn̄tia tenet: q̄ꝛ maiori lapsui maiora cōtraria cōueniunt. ℃ Scd̄a rō est ista. illi vulneri ꝑ se ꝯueniūt sicciora ad sui curā in quo de exhibitione siccoꝝ indicat ꝯplo nālis: ⁊ cōplo p̄ter nām q̄ȝ illi in quo de exhibitione siccoꝝ idicat solū ꝯplo p̄ter nāȝ, sȝ in vulnere exn̄te in corpe sicco indicat de exhibitione siccoꝝ ꝯplo p̄ter nāȝ. s. mala ꝯplo hūida vulneris vt curet̄ per exiccantia, ⁊ indicat ēt de exhibitione eoꝝ ꝯplo nālis corpis vel mēbri que sicca est, vt ꝑ ea ꝯseruetur: in vulnere aūt in corpe vel mēbro hūido nāliter indicat de exhibitione siccoꝝ sola hūiditas vulneꝝ: nō aūt cōplo nālis: q̄ cū sit hūida indicat ꝓ sui ꝯseruatione de exhibitiōe humidoꝝ: cū nālia ꝑ sil'ia ꝯseruent̄. ℃ Tertia rō eiꝰ est ꝑtinens vulneri cōposito cū deꝑditione sube: in quo ipsa suba regn̄ari hȝ q̄ dȝ regn̄ari talis q̄lis fuit ea q̄ deꝑdita est. mō in vulnere corpis sicci: siue mēbri sicci suba deꝑdita sicciot erat q̄ȝ in vulnere corpis hūidi vel mēbri: q̄re opȝ vt in vulnere corporis vel mēbri sicci sicciot regeneret̄ suba q̄ȝ in vulnere corporis humidi: sed vt regeneret̄ suba sicciot eget̄ medicamie sicciori. g̃ ⁊c. Bene ergo ꝯcludit Gal. ꝙ si duo vulnera inuenerimꝰ in hūiditate eq̄lia: quoꝝ vnū est in corpe sicco: ⁊ aliud in hūido, ꝙ opȝ illud qđ est in hūido cū paꝝ desiccatiuis iuuari. Et qđ est in sicco cuȝ magis desiccatiuis. Opȝ. n. dixit auctor ꝯpēdij te scienter medicinas vulneꝝ discere: ⁊ quāto magis nāe pātiētiū mēbroꝝ ꝓpinquores efficere poteris laborare. ℃ Et Aui. dixit ꝯditiones mēbri attēdēde sunt, qm̄ ex eis habēda est ꝯsideratio. Ex istis ꝯditionibꝰ est ꝯsideratio p̄ncipalis ꝯplōnis mēbri ⁊ ꝯplōnis ēt vlceris, qm̄ si mēbrū in sua cōplone multe fuerit hūiditatis: ⁊ vlcus nō fuerit multe hūiditatis: sufficit siccitas in pⁱmo gradu: qm̄ egritudo nō multū elongat̄ a nā mēbri: nō ergo req̄rit̄ multa siccitas ꝓ exiccatione hūiditatis vlceris cū sit pauca: neq̄ȝ ꝓ conseruatione ꝯplexiōis nāe vel mēbri cū nō sit sicca: sȝ si in mēbrū fuerit sicce ꝯplōnis vlcus multe humiditatis: tūc dixit Aui. neciuȝ erit illud qđ desiccet in 2º gradu ⁊ 3º: vt reducat ipȝ ad suā nālē ꝯplōnē: qm̄ medicina dȝ esse sicca: vt ꝯseruet nālem ꝯplōnē mēbri que sicca est, ⁊ vt opponat̄ egritudini que multū humida est. In tēperatis vero. s. inter hūiditateȝ ⁊ siccitatē dispositio. s. medicine equāda erit. ℃ Cōtra p̄dcā.

Scd̄a op.

dixerūt q̄dā ꝙ vulnus simplex in mēbro hūido ꝓ sua curatione: ⁊ incarnatione indiget siccioribꝰ q̄ȝ in mēbro sicco: ⁊ ꝯsil'r in vulnere cōposito cuȝ diminutione sube: ⁊ rō eoꝝ est: q̄ꝛ vulnus in mēbro hūido est hūidius q̄ȝ in sicco, ergo eget siccioribꝰ: ꝯn̄tia tenet: q̄ꝛ quātitas medicine dȝ eq̄ri q̄ȝtitati ꝯplōnis morbi: ⁊ an̄s dicūt notum esse ex eo ꝙ oīs discrasia auget̄ in subiecto sibi sil'i: cū ergo vulnus sit morbus hūidus augebit̄ in mēbro hūido plusq̄ȝ in sicco. ℃ 2ª rō eoꝝ est qm̄ in illo morbo siue vulnere in quo indicatur de medicina sicca ab eo: ⁊ ēt a re nāli exigit̄ medicina sicciot: sed sic est in vulnere in mēbro hūido: qm̄ in eo indicat de medicina sicca ad vulnus ipȝ inq̄ȝtū est morbꝰ hūidus: ⁊ indicat de eodem ipsa ꝯplo mēbri q̄ est hūida, cū. n. ipsa sit distēperata idicat de sui reductione: ac ēt indicat de sui ꝑseruatione: ne ampliꝰ labat̄ in hūiditatē, qm̄ facilis est trāsitus in q̄litatē symbolā, reductio aūt ⁊ ꝑseruatio fit ꝑ ꝯ̄ria. g̃ in ꝯplōne hūida fiet ꝑ sicca. ℃ Propter p̄dicta dixerūt. q̄dā ꝙ in quocūq̄ȝ corpe: siue mēbro vulnus est maiꝰ in illo idiget ad curōnē sicciori bus: ⁊ ecõ. vulnꝰ aūt in hūido corpe vel sicco eē maiꝰ q̄ȝtum ad p̄ns spectat pōt dupl'r intelligi: vnoº absolute nulla suppositiōe facta: ⁊ isto mō vulnꝰ in quocūq̄ȝ dictoꝝ corporum pōt eē maiꝰ ⁊ minꝰ idifferēter: alio mō nō absolute: sȝ cū aliqua suppōne. s. ꝙ ambo sint eq̄ in accn̄tibꝰ oībꝰ, ⁊ maxie tn̄ in abūdātia hūiditatis: ⁊ cū hac suppōne itellexerūt Gal. ⁊ Aui. ⁊ sic vulnꝰ in corpe sicco semꝑ est maiꝰ: q̄ꝛ dicta suppōne facta sꝑ lapsus ad oppositā q̄litatē est maior: q̄ꝛ magis distat a nāli ꝯplōne corpis. ⁊ sic dicūt. ꝙ nulli est dubiū ꝙ idem gradus hūiditatis reptꝰ in corpe sicco est maior eodē repto in corpe hūido: q̄ꝛ magis distās a nā corpis vel mēbri: ⁊ ꝯsimiliter ēt est in q̄buslȝ actiuis: vn̄ idē gradꝰ caloris reptꝰ in corpe frido magis distat a nā illiꝰ corpis q̄ȝ in corpe calidot ⁊ sic itelligēdo vulnꝰ in corpe sicco indiget sicciotibꝰ q̄ȝ ipm tale in corpe hūido: vt rōnes Ga. ꝓbāt. Dn̄t tn̄ p̄dicta hr̄e veritatē seruata eq̄litate in ceteris rebꝰ nālibus: nā eq̄litate in eis nō ꝟuata pol'e foret vulnꝰ egere ꝯ̄rio eiꝰ qđ dcm̄ est. v̄. g. si mēbrū hūidū fuerit in ꝟtute forte: ⁊ in suba densuȝ: ⁊ in ꝓfundo positū: mēbrū aūt siccū ecõ. fuerit debile raꝝ: ⁊ in superficie positū: tūc vulnꝰ eueniēs illi mēbro hūido exiget sicciora q̄ȝ eueniēs in mēbro sicco. ℃ Ad rōnes aūt supradictorū dn̄t. ꝙ vulnꝰ in corpe hūido eē hūidiꝰ nulla suppositione facta est pol'e: sȝ p̄dicta suppōne fcā nō: ⁊ dn̄t ꝙ ꝯplo hūida q̄ nālis ē nō idicat, vt ipsi dicūt de exhibitiōe siccoꝝ: imo humidoꝝ q̄bꝰ ꝯseruent̄. ⁊ ecõ nālis q̄uis sit distēꝑata tꝑe morbi nō dȝ reduci: neq̄ȝ ꝑseruari: nā reductio ⁊ ꝑseruatio dȝ fieri tꝑe sanitatis nō tꝑe egritudis: in curōne. n. no hȝ locuȝ.

Solutio

℃ De cura solute continuitatis indicatione sumpta a re non naturali. Cap. xij.

A Re non naturali sumit̄ indicatio in curatione solute cōtinuitatis hoc mō: nā si regimē ꝑ sex res nō nāles q̄litatis fuerit sil'is qualitati morbi: tunc medicina eligi dȝ que sit ꝯ̄ria qualitati morbi, ⁊ qualitati ipsius regiminis, q̄ ēt sit maioris q̄ȝtitatis. i. itēsioris gradꝰ: ⁊ ecõ. si q̄litas resultās ex regie sex reꝝ nō nāliū fuerit ꝯtraria q̄litati morbi: sȝ tn̄ minoris q̄ȝtitatis. i. remissioris gradꝰ: a regimine. n. in sex rebꝰ nō nālibꝰ sumit̄ idicatio nō solū de q̄litate mene: veꝝ ēt de q̄ȝtitate eiꝰ: de q̄litate notuȝ est, de q̄ȝtitate v̄o: qm̄ si regimē fuerit sil'e morbo in q̄litate: tūc idicat d̄ maiori q̄ȝtitate: q̄ꝛ dȝ sumere menam: itēsioris gradꝰ, vt valeat resistere morbo ⁊ augᵗᵒ eiꝰ qđ recipit in q̄litate regis: si v̄o q̄litas regis fuerit ꝯ̄ria q̄litati morbi: tūc mena dȝ eē remissioris gradꝰ. s. q̄ȝ exigat morbꝰ f̄m se: qm̄ q̄litas regis addit in v̄tutē mene ⁊ iuuat eā ad corrūpēdā q̄litatē morbi. ℃ Auctores tn̄ de sex rebꝰ nō nālibꝰ solū exp̄sserūt de aere ea q̄ dcā sūt. ⁊ hoc iō q̄ꝛ inter illas res aer magis alterat corpa nr̄a: ⁊ neciō corpibꝰ nr̄is magis appropinquat ꝯtinue. Un̄ Gal. dixit. 3º de inge. sani. inq̄rēda est aeris ꝯplo, q̄ꝛ inq̄rere dȝ q̄lis est regio q̄le est anni tp̄s ⁊ p̄ns aeris ꝯstitutio: eo ꝙ afficit corpꝰ sicut mena: ⁊ ꝓinde si calor aut frigiditas ei dn̄at̄ curationeȝ vulneꝝ ꝓhibet: vn̄ opȝ menam ꝯstitui q̄ sue ꝯplōni repugnet ⁊ sue ꝯplōnis corrigat itēsionē: vn̄ Hyp. sꝑ in frigidis tp̄ibꝰ calida: ⁊ in calidis frida oꝑabat̄, ⁊ eodē mō si ei siccitas: aut humiditas eius dn̄at̄: qm̄ siccitas auxiliū p̄bet in curatione solute ꝯtinuitatis: hūiditas v̄o ꝯtrariū oꝑat̄: ⁊ ꝓpea in humidis aeris ꝯstitutionibꝰ sicciora administrare opȝ, ⁊ eodē mō intelligi pōt de q̄libet alia re nō nāli. ℃ Ampliꝰ ꝓꝑ alterationē quā aer fac̄i vulnera q̄bꝰ obuiat nō solū penetrātia ad interres ꝯcates vētriū. Ueꝝ ēt i extrca nō penetrātia dȝ scire ꝙ aer inueniēs vulnꝰ discooptū tꝑe q̄ possit in ipȝ iprimere duobꝰ modis ei nocere pōt. Uno mō labiis eiꝰ alterādo f̄m q̄litatē suā: ⁊ ea desiccādo ⁊ recentiā sanguinis ⁊ hūiditatis

In cura solute cōtinuitatis inter res nō nāles maxie aer est cōsiderādus

viscose: siue apte inuiscari ingrossando: ⁊ ipsaȝ humiditateȝ
ꝯglutinationi labioꝝ ineptā reddēdo. Alio mō. q2 aer inter
labia siue intra cōcauitates eoꝝ recipit ⁊ inclusus retinet q
scōs modus maxīe repit in vulneribus ꝓfundis: sicut ꝑus
maxime in supficialibꝰ repit: ⁊ inclusus aer ipedit rectā vul
neris curationē: ⁊ h iō: q2 sicut dixit Aui. incarnatio ⁊ cōso
lidatio vulneris fit ꝑ vnionē ⁊ assimilationē currētis. s. san/
guinis vel humiditatis ꝑdicte: siue nutrimēti ad vtrūqȝ spa
tiū vulneꝝ: q2 ex vtroqȝ labio ad cōcauitatē: siue spatiosita/
teȝ inter mediam: vt in illa spaciositate defluēs illa humidi/
tas se cōtāgat: ita vt vnū cōpar alteri cōpari misceat. s. hūi/
ditas exiēs ex vno labio hūiditati exeūti ex altero cōmiscea
tur: ad hoc vt in carnē ꝯuertat q labia vniat: ⁊ in vnū cōdu
cat: sȝ aer interclusus sepans inter labia inter humiditatē ex
vtroqȝ labio ꝯcurrētē mediat: ⁊ cōmisceri ꝓhibet: ⁊ sic vnio
nē fieri nō ꝑmittit: ⁊ cū h insuꝑ nocet, q2 nutriᵐ: siue humidi
tas ipsa ex labijs ꝓcedēs ⁊ nō ꝑueniēs ad mixtionē ꝑdictaȝ
in locū cadit īnālē. s. in vacuitatē in qua est aer: ⁊ ibi dereli/
cta a regie nāe corrūpit: vñ necesse est vt tādē in saniē cōuer
tat: ꝙ iō vulnus simplex cōpoᵐ efficiat: ⁊ ꝑꝑ hoc necesse est
ꝯtra ꝑᵐ nocuᵐ vt vulnꝰ scarificet: vt sanguinolētū reddat:
⁊ tunc ꝯglutinet ⁊ incarnet: ⁊ cōtra 2ᵐ necesse est vt aer ex/
cludat q inclusus est: excludit aūt scarificationē in ꝓfundo
faciendo: vt sanguis ēt ex ꝓfundo effluēs aerē inclusuȝ secū
excludat: ⁊ tūc ꝯglutinet ⁊ ꝯsolidet. ꝙ si ꝑdicta curatio fie/
ri negerit: aut facta nō cōtulerit debet de cetero curari cura
contusionis. Cura enim contusionis vulnus quod ab aere
alteratum est rectificat ⁊ sanat.

¶ De cura solute continuitatis simplicis ⁊ singularis in ge/
nerali. Cap. xiij.

Ulli dubiū esse dr. ꝙ si cura vulneris simpli
cis nō mortalis ſm ꝙ existit ex ꝑte me
dici ⁊ infirmi ⁊ astātiū: ⁊ eoꝝ que extrinsecus
sūt ad curā requisitoꝝ facta fuerit vulneri ipsi
nullū morbū nullūqȝ accidēs suꝑuenire cōtin/
get. Si vō eꝯ erratū fuerit per oīa supradicta: aut aliqđ siue
aliqua eoꝝ: ⁊ morbus: ⁊ accidēs eiꝰ curā ipediēs suꝑuene/
rit ꝑꝑea cū ingenio ꝓcurandū est: ne error in curatione inci
dat: ne vulnꝰ qđ est simplex cōpositū efficiat: ꝓhibebit aūt
h vl'r dietā ꝯgruā ordināndo in debita q̄ɜtitate ⁊ q̄litate mās
diuertēdo ventrē solubilē reddēdo motꝰ vulnerati ꝓhiben
do medicinas acutas: ⁊ oē qđ dolorē inferat fugiendo: ⁊ ab
oībus vulnus alterātibꝰ: aut inter labia eiꝰ cadere potenti
bus ꝓhibēdo, ⁊ si qua ceciderint euellēdo ⁊ extrahendo ⁊
mēbra vulneri circūstātia ꝯfortādo: vt effluētia ad ipsa no/
ciua queqȝ repellāt. ¶ De ꝓhibitione aūt morbi ⁊ accñtiuȝ
suꝑuenire vulneri potētiū in capl'is ꝓprijs de vulnere cum
eis cōpositis dicet. Opȝ ergo tres intētiones attēdere: quas
Aui. tria ꝑnᵃ notauit: de qbꝰ 4ᵃ ꝑmi dixit. intentio in medi/
cādo solutionē ꝯtinuitatis que in mēbris accidit lenibus. i.
carniformibus. sup. ⁊ ēt in alijs mēbris. s. q̄ sol'o est simplex
est triū ꝑncipioꝝ curā hr̄e. ¶ Et ꝑᵐ est ad cām solute conti
nuitatis curatiōis ipeditiuā: qm̄ dixit ipse si cā eius est fixa. i.
magna que cā ſm eū est fluxus sanguinis: fluxus eniȝ san/
guinis duobus modis pōt ipedire curationē solute ꝯtinui/
tatis: vno mō fluendo ad particulā solutā nō ad extra ꝓce/
dendo ⁊ egrediendo eꝯᵒ. alio mō influendo ad particulas
non in ea remanēdo: sed extra ꝓcedendo ⁊ egrediēdo: ⁊ ma
nifestū est. dixit Aui. ꝙ opȝ retinere illud qđ fluit. s. ad ꝑticu
lā ne illā apostemet in ea remanens ⁊ ꝯstringere eius mām:
scilȝ si fuerit currēs ⁊ extra egrediēs suꝑflue ⁊ nō aliter: cuȝ
enim fluxus sanguis ex vulnere fuerit moderatꝰ nō est con/
stringēdus: queadᵐ multi stolidoꝝ faciunt ilico suꝑponen/
tes cōstringentia sanguinē: vñ fiunt in cā suꝑuentꝰ ap̄atis: ⁊
nō vt ꝓhibeat ap̄a suꝑuenire. Dixit Aui. si fluxus sanguinis
ex vulnere nō fuerit sufficiētis q̄ɜtitatis adiuuet cursus eiꝰ:
vt scarificādo partes vulneratas: si mēbrū fuerit carnosum.

Tres inten tiones ꝑn cipales: si ue tria ꝑn cipia i cu ra solute ꝯtinuita tis.

Fluxꝰ san guis duo bꝰ modis ipedire ꝑt curatiōnē so lute cōti nuitatis.

Si autē nō posset fieri scarificatio: vt q2 mēbrū sit neruosuȝ
vel alia de cā: tunc flōmia fiat ad diuersuȝ trahēs sanguinē:
⁊ alia etiā diuertētia: vt nō possit sanguis ad vulneratū mē/
brū fluere ⁊ apostemare ipsuȝ. De melioribꝰ eniȝ rebꝰ. dixit
Aui. qbꝰ intendimꝰ ad curationē vulneꝝ est: vt ꝓhibeamꝰ
ipsoꝝ ap̄ationē: qm̄ qñ nō accidit ap̄a pol'e est: vt vulneruȝ
fiat curatio. ¶ Scđȝ ꝑnᵐ dixit Aui. est fixura. i. labia fixa cō
solidare ⁊ vnire. ¶ Et qūo hoc habeat fieri in sequēti capl'o
dicet. ¶ Tertiū ꝑncipiū est putrefactionē ꝓhibere quanto
plus possibile fuerit: ⁊ intellexit de putrefactione sub̄e mem
bri vulnerati: in oī enim vulnere cauendū est ne sub̄a mēbri
putrefiat ⁊ corrūpatur: ac etiā intellexit ꝑ putrefactionem
saniei gn̄onē: ⁊ hoc solum fieri dȝ in vulnere simplici mēbri
carnosi: ipsuȝ eniȝ curandū est ꝑ viā ꝑme intentionis vt pa/
tebit: ⁊ nō dȝ deduci ad saniē: qm̄ si ad sanieȝ deducit fit vul
nus cōpositū: cū ergo dicit bonū esse sanieȝ in vulnere gene
rari: nō hȝ veritatē in vulnere simplici mēbri carnosi. ¶ Et
subdit Aui. cū ab vno dictoꝝ triuȝ ꝑncipioꝝ. s. a ꝑmo te ex/
cusaueris: tunc redi ad cogitandū de duobꝰ remanētibus:
quasi dicat. postq̄ȝ tu retinuisti qđ fluit: siue ad locuȝ vulne/
ris: siue ex eo: tūc redi ad ꝯsolidandū locū: siue auxiliū ꝑstā
dū nāe in ꝯsolidādo: q2 nāe est cōsolidare: ⁊ redi ad ꝓhiben
dū putrefactionē ⁊ purulētie gn̄onē. ¶ Sunt aūt ⁊ quedaȝ
accidentia in vulneribus cōplicata que ꝯsiderare opȝ: q2 ab
eis sumit indicatio curatiua: ⁊ ex illis accidētibus est quāti
tas vulneꝝ. de qua dixit Gal. si vulnus magnū aliqđ fuerit
necesse est medicinā magis siccā apponere: ⁊ quāto maius
vulnus fuerit tāto siccior medicina necessaria erit. Si auteȝ
vulnus paruū fuerit paꝝ desiccātia ei sufficiāt: qm̄ in pauco
vulnere pauca humiditas generat: in magno autē multa: q̄
de multa exiccatione indicat: sil'r si vulnus paruū fuerit sola
ligatura faciēs adherere labia eiꝰ sufficit. Si vō mediocris
fuerit quātitatis cū ligatura erit necessaria ⁊ sutura: ⁊ ex di
ctis accidētibꝰ est figura vulneris: de qua dixit Aui. cum se
ctio est plana ⁊ recta. i. oblonga. s. simplex: de qua nihil ceci
dit sufficit in curatione eius strictura ⁊ ligatura ⁊ ꝓhibitio
sanguineitatis ⁊ aquoseitatis in ea: ⁊ ꝓhibet ne aliqua reꝝ
cooperiat eā: neqȝ pilus, neqȝ aliud postq̄ȝ tu cōseruaueris
ꝯplexionē mēbri, ⁊ sollicitꝰ fueris ne attrahat ad ipm: nisi
sanguis nālis. Si vō nō fuerit oblōga: ⁊ ſȝ lōgitudinē: siue
ſm ꝓcessuȝ villoꝝ mēbri, sȝ fuerit ſm latitudinē: siue ſȝ trās
uersuȝ ipsius: tūc q2 in tali vulnere labia multū distant abin
uicē nō sufficit strictura cū ligatura: sed necessaria erit sutu/
ra: ⁊ ex illis accñtibꝰ est locus mēbri vulnerati: a loco enim
multiplex indicatio sumit. ¶ Dixit Gal'. 4ᵒ de inge. sani. lo
cus morbi de sex indicat: ꝑmo de loco approximationis me
dicinaꝝ. v. g. vulnus si fuerit in intestinis grossis pl'm cly/
steria fieri debēt ab inferiori: q2 hec itestina sunt vicina ano:
⁊ si in subtilioribꝰ ꝑ suꝑiora. dixit auctor cōpendij. potatio/
nes dāde sunt: ⁊ si in medijs ex vtraqȝ ꝑte curet. ¶ Scđo in
dicat. dixit Gal'. de medicine mā. si vulnꝰ fuerit in interiora
mēbra ostēdūt eā medicinā sibi cōuenire, q̄ sit ei sil'is ⁊ assue
ta: sȝ in exterioribꝰ possumꝰ afferre ea q̄ nō sunt consueta: ⁊
que cū eis nō habēt aliquā ꝯsuetudinē: vt erugo eris litargi
riū ⁊ sil'ia: que mēbris interioribꝰ nō cōueniunt: q2 nō sunt
eis assueta. Et auctor cōpendij dixit. vulnera vētris ⁊ maxi
me stomaci ⁊ subtiliū intestinoꝝ cū cibis ⁊ medicinis nullū
nocuᵐ facientibus curent. Que vō in inferioribus intesti/
nis sunt cū medicinis metallicis curare possumus: eo qđ ce
rusa ⁊ erugo eiꝰ ad stomacū veniētes mortē inferūt, ⁊ tñ ea
ad intestina multotiens dirigimus grossa ⁊ prosunt. ¶ 3ᵒ
indicat de forma medicinarū: que eniȝ interius mittunt ſm
pl'm liquida esse opȝ: que vō exterius ⁊ liquida ⁊ solida ad/
ministrare possumus. ¶ Quarto indicat de compositione
medicine: quoniā si vulnus fuerit in membro qđ sit via sicut
in meri, oportet vt medicinis eius administrent cōglutinā/
tia ⁊ inuiscātia: qbꝰ mediātibus medicine vulneri ꝯuenie/

Accñtia vulneribꝰ cōplicata a qbꝰ sūit indicatio curatiua.

Indicatōnes sumpte a loco morbi.

tes loco hereāt: vt cōsolidationē facere possint. ¶ Quinto indicat de quātitate medicine. dixit Gal. si vulnus fuerit in ventre medicina que infirmo dabit̄ insimul. s. tota recipiat̄: qm̄ venter receptaculū est, sed si vulnus fuerit in meri paulatim ꝛ ex diuersis tēporib⁹ sumat̄: meri eniȝ que via est nō iuuat̄: nisi in trāsitu medicine: ideoq̄ȝ docet vt dictū est medicinā eius fieri viscosam: vt ꝑpter causam dictā magis ꝛ melius operet̄. ¶ Sexto ēt indicat de situādo mēbro vulnerato. dixit Alb. 7° mēbrū tali positione est locādū vt vulnus sit inferius quo putredo ab eo flui possit. ¶ Dixit Auic. sapiēs sciliȝ Gal. 3° de ingenio sanitatis cū loquit̄ de cura vulneris ꝓfundi dixit. ꝙ sic esse oȝ orificio vulneris loc⁹: ex quo effundat̄ sordities semꝑ ꝑ nāni: ꝛ hoc erit qn̄ orificiū erit in inferiori, ꝛ fundus in supiori: tūc. n. pus effluit per seipsum ex orificio illo: qm̄ dixit sapiens Gal. opȝ vt cadat ꝑforatio illic. s. apud fundū: aut figures mēbrū cuȝ illa figura. s. tal̄r ꝙ orificiū sit inferius: ꝛ fundus superius: nā dixit Gal. ego curaui vulnus magnū. s. ꝓfundū, cuius fundus erat vbi est genu ꝛ ipsi⁹ orificiū in coxa preter qđ fecerim ei aliqđ orificium apud genu: eteniȝ preparaui coxā tali preparatione ꝙ fundus fuit supius: ꝛ orificiū inferi⁹: ꝛ sil̄r cōtingit posse fieri qn̄ vulnus fuerit in brachio qn̄ suspēdit̄ brachiū ꝛ manus: ꝛ tal̄r ꝙ orificiū semꝑ sit inferius: ꝛ sil̄r fiendū est vbicūq̄ȝ cōtingit posse sic situare membrū. Q si illud. dixit Almanso. fuerit impoſ͛e: tūc in die ꝑmo vel 3° vulnus erit intuendū: cuius ꝓfūditas si minui inceperit: nec virus: nec putredo multa ibi cōtineri inueniat̄ curatio nō erit mutāda. Si vo virus ab inferiori parte ad ipsius os cū cōpressis nō mādari ꝯspexeris cōuenientius est vt ipm inferius ꝑfores apō finē ꝓfunditatis vulneris: qđ ideo fit vt virus iter habeat: vn̄ manare possit. ¶ Gal. quoq̄ȝ de inge. sanita. ait eo quoq̄ȝ cōcauitatē subcutaneā: vtpote inuisibilē habente opȝ, vt inuestiges ꝛ ingras: an cōcauitas inferior fuerit: vt sanies possit deorsuȝ facile currere. nā si sic curabis ipȝ. sicut cetera vulnera: an inferius cōcauitate existente sanies clausa maneat aditum exeundi nō hn̄s: ꝛ si sic fuerit necesse est vt foramen quodā ingenio faciamus quo sanies possit exire: qđ duob⁹ modis est cōsiderādū, qm̄ aliqn̄ totā ꝯcauitatē opȝ incidere: ꝛ aliqn̄ solū in ꝑte inferiori necesse est foramē fieri: ꝛ si quis dixerit mihi quō ꝯtingat hoc fieri respondebo ei ꝙ nā loci ꝛ magnitudo vulneris mōstrabit qđ de dictis duobus fiendū est: nā si vulnus in tali loco fuerit ꝙ incisio sibi molesta fiat: ꝛ vulnus magnū fuerit vtile ei erit vt aliquā partē cōcauitatis incidas: ꝛ hoc inferius. Si aūt vulnus tale extiterit ꝙ incisio ei molesta nō sit tota concauitas incidat̄. Vn̄ dixit auctor cōpēdij. si sanies in vulneribus augmētat̄ cū medicamina desiccatiua nō sufficiant: opȝ foramē fieri de quo fluat: qđ aliqn̄ inferius possumus facere, ꝛ aliqn̄ nō: cūq̄ȝ inferius fieri nō pōt: tunc tota cōcauitas vlceris scindat̄: ꝙ si in me° vlceꝝ vena vel neruus fuerit illud facere ꝓhibēs, tūc inferius foramē facimus ꝛ custodimus ne aliquo mō claudat̄, quare illud cum bombicino oleo infuso opilamus: ꝛ vnoquoq̄ȝ die extracto bombicino eius latera premimus: vt sanies excludat̄, supius vo vulnus claudi ꝛ incarnari permittimus. ¶ Et Aui. dixit. dico ꝙ fortasse cadit vulnus taliter in mēbro ꝙ necessariū erit ꝯplere incidere ꝛ secare mēbrū. s. non solū in fine fundi eius: sed per totū ab orificio eius vsq̄ȝ ad ꝓfundū, vt totū vulnus detegat̄, ꝛ hoc erit qn̄ ꝯspexeris orificiū in fundo factuȝ vel fiēdū nō posse sufficere ad expurgationē eius: aut nō poterit fieri orificiū in fundo ꝑpter aliquā cām ꝓhibentē ipsuȝ fieri. aut oȝ fieri talis sectio ꝑ totū qn̄ suspitio foret ne circa mediū ꝓfunditatis vulneris aliqđ latitaret impediens cōsiderationē. al's cōsolidationē eius: sicut qn̄ accidit in fistulis absconsionibus ꝓfundis. ¶ Quidā sunt practicātes vulnera cauernosa nō incidentes: sed soluȝ quadā medicina attractiua ꝛ exiccatiua apud eos nota ea curant. Et dico ꝙ ꝗ nouit talē medicinā bn̄ operat̄. ¶ Et ex accidentibus ex qb⁹ sumit̄ indicatio est vulnerū recentia ꝛ vetustas que dicit̄ ex tēpore sumpta. ¶ Dixerunt qdā. ꝙ a tēpore vulneris nō sumit̄ indicatio curatiua: neq̄ȝ vulnera recentia: ꝛ vetusta ostendūt quō curari habeant, lȝ quidam hoc arbitrentur qui suo errore decepti sunt. Ait. n. Gal. vbi supra. ꝛ ponit̄. 14° ꝯtin̄. si vlcus ꝓximi tēporis ꝛ diuturni quotiens carens fuit alijs ꝯditionib⁹. s. permutantib⁹ ipsi⁹ curationē nō indiget: nisi vna cura que est ꝙ indiget glutinatione: ꝛ in hoc caplo nulla est diuersitas: ꝛ nihil acgritur ex tēpore. ¶ Quidā putauerūt a tēpore morbi indicationē sumi dicentes ꝙ sicut in alijs morbis aliter fit curatio in ꝑncipio: aliter in augmēto, ꝛ aliter in statu: ꝛ al'r in declinatione, ita sil̄r fiat diuersificatio de curatione in soluta ꝯtinuitate ꝭm diuersa tēpora eius. Quibus ab alijs rn̄det̄ ꝙ ipsi errant: eo ꝙ tēpora morbi indicātia diuersitatē curationis nō sunt oībus morbis attributa: sed eis solū in qbus tēpora distingui possunt, aut penes dispositiones māe morbi: aut penes dispositiones suoꝝ accidentiū: sed nullas tales dispositiones hȝ solutio cōtinuitatis: qꝛ nō est morbus mālis: neq̄ȝ hȝ subiectas mutationes faciētes varias ꝛ subiectas dispositiones in accidētibus. Et de hoc longū sermonē fecit Gal. 4° de ingenio sani. que lōgitudinis cā pretermitto. Ego aūt puto aliquā idicationē a tēpore sumi debere. Ait eniȝ Ras. post verba Gal. posita. 9. ꝯti. dico in hoc est cōsideratio: qm̄ vlcus diuturnū. i. nō recens cū sanguine suo oīno secut⁹ est desiccationē. s. in ꝑtibus extrinsecis suoꝝ labioꝝ ēt si saluetur de oībus alijs accn̄tib⁹ siue cōditionib⁹ predictis: ꝛ ideo glutinatio eius nō erit cōueniens. s. vt fiat vt fit in recenti, ꝛ ideo de eis sanguinē emittūt labia scarificādo ꝛ reducūt ipȝ ad vulnus sanguinolentū vt sic conglutinationem recipiat. Quidā aūt dixerunt, ꝙ diuturnitas tēporis in vulnere indicat malā mām ꝓhibentē eius curationē fieri: ꝛ sic in curatione vulneruȝ prebent auxiliū. ¶ Et ex accidentib⁹ predictis est vulneris simplicitas vel cōpositio, ꝛ fient de curatione eorū capitula spālia. ꝛ ꝑmo de curatione vulneris simplicis in membris carnosis euenientibus.

An a[...] vulner[...] sumat[...] catio [...] ratiua.

Nā vulnera pua p se glutinare pōt: magna vero nō.

¶ De cura solute continuitatis simplicis in membris carnosis in generali. Cap. xiiij.

Dixit Gal. 3. de ingenio sanitatis. vulnus si nullius hȝ cōmixtionē: qꝛ. s. sit simplex monstrat̄ solū solidari debere: sicut enim dixit Aue. colliget. 7. qn̄ cōtinuitatis solutio solum simplex existit absq̄ȝ alicuius alteri⁹ egritudis societate. sup. siue alterius ꝑmutationis ipsius curatio eget vna solū intētione q. s. vocat̄ cōsolidatio conglutinatio siue incarnatio. Ait Gal. 3. tegni. solo continuitatis eueniens in membris carnosis. s. simplicis: ꝯglutinatio partiū est ipsius sanatio: qm̄ in qbuscūq̄ȝ membris carnosis mēbri substātia nō deperdit̄ sola ꝯglutinatio restituit sanitatē: neq̄ȝ differūt. Gal. dixit. si cōsolidationē. sup. siue incarnationē noies. Est aūt cōglutinatio siue incarnatio extremitatum siue labioꝝ membri soluti inuiscatio ꝛ vnitio vt redeant in eo qđ prius erant. ¶ Ad hoc aūt ꝙ vulnus cōglutinet̄. dixit Gal. eodē. 3. tegni. intentiones quatuor exigunt̄. quaꝝ ꝑma est cōiungere labia vulneris vt se cōtangant, nisi enim cōtangāt se nō cōglutinabunt̄. ¶ Scđa est ipsa labia coniuncta in tactu, ꝛ ipsa cōiunctione tenere tempore sufficienti: in quo natura possit cōglutinationē facere ꝛ vnionē. ¶ Tertia est ꝓhibere ne ad locū supfluitatis defluant cōglutinationē impedientes, ꝛ vulnus qđ simplex est reddētes compositū: ꝛ ꝓhibere ne sup labia vulneris cadat aliqđ ꝓhibēs labioꝝ vulneris ꝑ cōtactū: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ipsoꝝ vnionē fieri: siue illud ꝓhibens ab intrinsecis veniat vt malus humor vel mala supfluitas: siue ab extrinsecis: vt pilus puluis. filuȝ. lignū. lapis. oleum. vel alia humiditas vel ēt aer ipm alterās vulnus aut aliud sil̄e. ¶ Quarta est ꝯseruare ꝑtes vulneri circūstātes sanas ꝛ in sui nāli cōplexione. ¶ Et dixit Gal. ꝙ predictā ꝑmā intentionem

Incarnatio qd [...] Quatuor itētiones exigūt̄ [...] hoc q[...] nus ꝑ[...]tinetur.

tionē.s.ꝯglutinationē labioꝝ p̄cedit siue vuln⁹ magnū siue
puū adductio distātiū pticulaꝝ ex plasmatiōis exn̄s gn̄e: vt
ita distātes particule adducant̄: ⁊ vna ps ſm debitū modū
supficiei eaꝝ attingat aliam sicut in p̄ plasmate attingebat.
Et dixit Gal̄.p̄cedit ēt glutinationē: vt scias ꝙ ille ptes con
ducte pmaneāt in plasmate ad qđ adducte sunt: ⁊ ab eo nō
separent̄: ⁊ iste due intētiones adimplent̄ p mediū: siue ad/
impleri debēt p̄terq̄ȝ.al's. postq̄ȝ mūdauerit a sanguine iter
labia ꝯgelato: ⁊ ab oī alia re q̄ adesse potuisset intra illa ca/
dere.ptib⁹ v̄o sic adductis: ⁊ in reductione ꝯseruatis. Dixit
Gal̄.id qđ sepata ꝯiūgit est nā: nō intelligēs de ꝯiūctione la
bioꝝ sepatoꝝ: nā nullū vulnus est hn̄s labia separata: qđ nā
possit p se illa adducere: q2 id facere vt est dictum: est medici
nō nāe: sed intelligēs p ꝯiūctionē separatoꝝ ipsoꝝ ꝯglutina
tionē: nā enim est q̄ distātia.s.ad veꝝ plasma iā adducta cō/
glutinat: ⁊ reddit eis tanq̄ȝ ex p̄ncipio habeāt vnionē. sicut
enim dixit Gal̄.nā est p se cā ꝙ caro in vulneribus reperit̄. — *Nā vul/ nera pua p se gluti nari pōt: magna vero nō.*
s.gn̄ata sit ab eodē vulnera solidari ⁊ ꝯiungi.i.vniri: cogno
scendū est aūt hoc dixit Gal̄.nā mēbri fac̄ aut sola aut aliud
i.p aliud adiuta: q2 mediante adiutorio medicine.dicunt.nā
illud p se facere pōt in vulneribus paruis mēbroꝝ mollium
carnosoꝝ: in vulneribus aūt magnis carnosoꝝ: ⁊ in oibus
vulneribus mēbroꝝ medioꝝ ⁊ duroꝝ facit illud p aliud.s.
mediāte auxilio medici. ¶ Dixit. A. quarta primi. simplicia
vulnera.i.simplices cōtinuitatis solutiones cū fuerint pue.
sup. ⁊ in mēbris carnosis: ⁊ nihil ex eaꝝ humiditate corro/
detur.i.nihil de mēbri substātia deperdit̄ indicatione sūpta
a nā vulneris curant̄ ꝯiungendo ipsoꝝ labia: ⁊ cōiuncta li/
gādo.i.tenēdo ⁊ ꝓhibēdo ne inter labia aliqd pulueris vel
olei cadat.ipsa enim cōsolidabunt̄ si parua fuerint sine alio
auxilio: eo ꝙ nā est potēs in talibus puis vulneribus pau/
cam humiditatē q̄ in eis gn̄atur exiccare: ⁊ labia vnire nul/
lo in eis extrinseco apposito.s.medicamine ꝯsolidatiuo. cuȝ
vero vulnus magnū fuerit: q2 nullū vulnus magnū pōt esse
sine aliq̄ carnis deperditione: q̄ȝuis possit esse cū pauca: qđ
nō dicet̄ ex illa ꝯpositū cū deperditione carnis: sed remane
bit simplex: tūc nō pōt esse qn aliqd puris in eo generet̄: tuȝ
cā doloris in magno vulnere ſm plīm fientis ⁊ mām ad lo/
cum trahētis: tum ēt cā debilitatis in magno vulnere seqn/
tis in ptibus solutis: pp qđ non pn̄t delegatū ei nutrimētuȝ
pfecte digerere: ⁊ ꝯuertere: vn̄ nō poterit tale vuln⁹ magnū
consolidari sine auxilio.s.ꝙ pus illud abstergat ⁊ exiccet: ⁊
carnē gn̄ari faciat ⁊ ꝯsolidet. si enim Dixit Gal.inter vtrasq̄ȝ
vulneris ptes aliquātulū eruginis maneat: aut aliqđ spatiū
inter eas plenū sit aere.s.⁊ vacuū a carne nulla ꝯiunctio ei⁹
⁊ glutinatio in eo pōt fieri.s.sine carnis generatione in loco
illo vacuo.s.⁊ sine eruginis abstersione: ēt q̄ȝuis ptes addu/
cte sint ⁊ retente. quare necesse est vt illa erugo exiccet̄: ⁊ ꝙ
nā carnē in illo spatio restituat: ⁊ q2 caro restituenda valde
pua est in vno die: aut ad multū in duob⁹ restitui poterit: ⁊
q2 in magno vulnere nā p se illud facere non sufficit: sȝ eget
auxilio medici: iō Gal̄.subdit. tūc desiccatiua vulneris ꝯue/
niunt. Et notanter dixit Gal̄.in verbis p̄dictis aliqd puris
⁊c. vt significet ꝙ sit de eo vulnere paꝝ. Nā si foret multum
nō remaneret vulnus siccū: sed esset ꝯpositū cū virulētia vel
sorditie: ⁊ sil'r notāter dixit. spatium aliqđ. vt significet illud
debere esse paruū cū valde parua carnis deperditiōe: qm̄ si
spatiū esset magnū: tūc vulnus nō esset simplex: sed ꝯpositū
cū carnis deperditiōe. ¶ Dixit Auerro. colliget. 7. in qbus/
dam vulneribus.s.simplicibus nō sufficit labiorū vulneris
aggregatio.s.in magnis: sed est nec̄iū vt suget saniē q̄ in pti
bus vulneris est locata: ⁊ hȝ hoc veritatē nō solum de vul/
nere magno ſm lōgitudinē eius: vel latitudinē: sed ēt de ma
gno ſm ꝓfunditatē: dūmodo sine carnis deperditiōe fuerit.
¶ Dixit Aui. sectio si ꝓfunda fuerit multotiēs strictura la/
bioꝝ adinuicē facit eā adherere ⁊ incarnari: i hoc tn̄ differt
a nō ꝓfunda: q2 nō est necesse detegere stricturā: ⁊ soluere li/
gaturā stringētes ⁊ discooperire vulnus sic sicut pōt fieri in
vulnere nō ꝓfundo: ⁊ hoc vsq̄ȝ ad dies plures.s. in qbus sit
facta incarnatio ⁊ ꝯsolidatio si possibile est illud.s. nō dete/
gere vulnus: ⁊ hoc dixit: q2 aliqn̄ nō est possibile: sȝ opȝ sol/
uere ligaturā ⁊ nō solū ligaturā: sed aliqn̄ opȝ soluere sutu/ — *De cāis cogētib⁹ dissolueī ligaturā ⁊ detegere vuln⁹.*
ram ⁊ discooperire vulnus: ⁊ hoc esset qn̄cūq̄ȝ vulnus sim/
plex trāsiret in ꝯpositū cū deperditiōe carnis vel cū multi
plicatiōe virulētie siue sordis pp aliq̄ȝ causaꝝ supueniētium
ex eis q̄ vulnus ꝓhibēt ꝯsolidari. tūc enim necesse est dete/
gere vulnus: aut ſm totū: aut ſm aliquā ptem: in qua sit vel
fiat orificiū sufficiēs expurgationi puris qđ generat̄ in eo.
¶ Dixit ēt Aui. qn̄ nō ꝯuenit strictura firmās sectionē siue
cum ligatura siue cuȝ strictura fuerit ēt quāuis sit bn̄ facta.
tūc.s.est necessitas detegēdi vulnus ⁊ soluēdi stricturam: ⁊
forte dixit ipse. est necessariū detegere sectioneȝ: ⁊ ꝓprie vbi
nō cadit strictura bona sup radicē ꝓfunditatis vulneris: vt
qn̄ p stricturam siue sit facta cū ligatura siue cum sutura nō
adherēt ptes ꝓfundi vulneris adinuicē bn̄ sicut opȝ: sed re/
maneret inter eas vacuitas: q̄re effundunt̄ ad vacuitatem
illam materie q̄ pp aliquā causaꝝ effluunt ad locū vulneris
que postea in illa vacuitate retēte cōuertunt̄ in pus. ⁊ est ne
cesse tūc ꝙ illi puri sit vel fiat orificiū p qđ ad exteriora exeat
ne mēbrū corrūpat: ⁊ qn̄q̄ȝ etiā nō sufficit vt vnum tm̄ fiat:
sed ⁊ duo ⁊ plura quotiens vnū nō fuerit sufficiēs expurga
tioni illius puris: ⁊ cū orificiū erit facere necessarium. dixit
Aui. tūc nō erit excusatio quin ponat̄ cotū.i.stuellū de coto
⁊ qđ currit cursu eius.s.cori vt de petia vel stuppa sup orifi
ciū vulneris exiccās ipsum pus: dȝ enim stuelluȝ poni intra
labia vulneris vt in se recipiat pus: ⁊ in eo imbibat̄ ⁊ exic/
cet vulnus: ac etiā vt teneat orificiū vulneris apertū vt p ip/
sum pus libentius exeat: ⁊ sic remaneat vulnus exiccatum.
¶ Et de causis ēt detegēdi vulnus. dixit Aui. est qn̄ vulne/
ri p̄paratio est talis ꝙ nō est possibile pus ⁊ malā mām de/
fluēteȝ ad ip̄m extra fundi: sicut qn̄ orificium vulneris est su
perius: ⁊ fundus inferius. ¶ Et de causis detectiōis vulne/
ris ēt est qn̄ in vulnere esset os.s.ꝙ egeret abrasione vel ex/
tractione: ⁊ de causis ēt est qn̄ vulnus iam esset cōcauatuȝ ⁊
est factum fistula. ⁊ sit in eo humiditas valde mala: etenim
in dictis casibus curatio nō currit cursu vulneꝝ simpliciuȝ:
sed cursu vlceꝝ. ¶ Dicūt. p̄dicta curatio vulneri cuiuscunq̄ȝ
speciei carnis ꝯuenit nō obstāte ꝙ q̄dam caro pticipet ner/
uis pāniculis vel ligamētis: qm̄ conglutinatio totius talis
vulneris fit rōne carnis ibi existētis: ⁊ fit cōsolidatio totius
partis solute cū tota pte soluta: ⁊ non ꝙ q̄libet pars soluta
cuilibet pti solute sibi correspōdēti siue cōsili necessario con/
glutinet̄. non enim ps neruosa in tali conglutinatione parti
neruose cui an̄ solōnē ꝯiūcta erat necessario ꝯiūgit̄: neq̄ȝ ps
pāniculoꝝ parti pānicular: ⁊ sic de alijs: sed sufficit ꝙ tota
pars soluta toti parti solute cōglutinet̄. ¶ Adimplent aūt — *Q̄uo implent̄ p̄dicte q̄tuor intentiones.*
medici primā dictaꝝ q̄tuor intētionū curatiuaꝝ manib⁹ la/
bia in primū plasma leuiter deducēdo vnū labiū v̄sus aliud
paulatine ꝯhendo ⁊ indolorose ſm ꝙ possibile fuerit ipin/
gēdo. ¶ Scđam vero iplent in vulnere puo sola ligatura. in
magno v̄o ligatura suppositis puluillis ad firmiter tenēdū
labia ꝯiūcta. In maximo v̄o ligatura ⁊ sutura. dixit Gal. in
tegni. ad hoc vt ptes adiūcte pmaneāt supligatio ꝯducens
distantiā suture vtilis est. Et dixit. 3. de ingenio sanitatis. qđ
ex mēbris separat̄.s.separatione magna non pōt teneri post
adunationē labioꝝ inuicē qn separet̄: nisi ligamē in vtraq̄ȝ
ptis extremitate ponat̄ vsq̄ȝ ad mediū vulneris descendēs:
aut nisi suat̄: aut nisi cultre.i.plumaceoli in eis apponātur:
q̄s Ipoc. Anacarō vocauit. Et Auer. 7. colliget: dixit q̄ȝ pli
ma vulnera sola ligatura curant̄: ⁊ aliq̄ ligatura: ⁊ alijs su/
stētationib⁹ vt plumaceolis: ⁊ q̄dā sutura indigēt. Dixit. A.
si vulnus magnū est dȝ ligari vt vtraq̄ȝ ps ei ꝯiungat̄ ⁊ ꝯso
lidet̄. Qr si maius fuerit illo an̄q̄ȝ liget̄ dȝ sui ne cā sue ma/
gnitudinis diuise remaneat. ¶ Tertiā aūt intentionē iple/

būt ꝓuidēdo ne in corpe multus aut malus gñeꝛ chimus: ⁊ si qs añ i corpore gñatus extiterit illū euādo: ⁊ ne ad locū vulneris defluat diuertēdo ⁊ ꝓuidēdo ne aliqd extraneū extrinsecus adducaꝛ ⁊ apponaꝛ vel causaliter inter labia vulneris incidat. ¶ Dixit Gal. 3. tegni. in adducēdo distantiam nihil extrinsecus cadere ꝑmittaꝛ sicut puluis: aut oleū aut hūiditas in medio ꝯstituta ꝯglutinādoꝝ ꝓhibēs vnionem hmōi enim interi⁹ cadētib⁹ ptes nō ꝯiūguntꝛ. vidim⁹ enim ꝑ quosdā flōatores suū instr̄m oleo inungi vt suaui⁹ ⁊ sine dolore vulnerēt: vñ fit ꝙ vuln⁹ illō tarde ꝯsolidaꝛ. ¶ Propter p̄dicta qdā stolidoꝝ qñ egēt in magnis vulneribus iuuare ad ꝯsolidādū cū medicamine ꝯsolidatiuo supra labia vulneris petiā subtilē apponūt ⁊ sup petiā puluerē ꝯsolidatiuū siue incarnatiuū aspergūt ne ex illo puluere aliqd inter labia vulneris ingrediaꝛ: ex quoꝝ opone nihil ꝓficui sequitꝛ: cum nō possit virt⁹ illi⁹ pulueris obstāte petia ad vulneratas ptes trāsire. ¶ Quidā vo alij puluerē incarnatiuum intra labia vulneris aspergūt vt ad ꝯsolidationē forti⁹ opeꝛ dicētes ex v̄bis Gal. ⁊ alioꝝ auctoꝝ nō debere sumi ꝓhiberi debere extrinsecū cadere vel opponi nisi solū ea q̄ vulneꝝ ꝓhibēt inuiscationē ⁊ vnionē: sꝫ ea poni posse ⁊ debere q̄ hūiditatem vulneꝝ exiccēt ⁊ labia inuiscēt ⁊ ꝯglutinēt: ēt dato ꝙ talis puluis nō sit in carne ꝯuertibilis neqꝫ labijs vulneris inuiscabilis: qm̄ ipse aut insensibiliter resoluiꝛ aut a nā extra expelliꝛ. ¶ Quidā ꝯpōnē pulueris ⁊ cuiuscūqꝫ medicine incarnatiue inter labia vulneꝝ vituperāt ⁊ fieri ꝓhibēt dicentes ꝙ lꝫ sua virtute adiuuet ad ꝯsolidādū: sua tñ corpulētia ꝯsolidationē impediūt: ⁊ sic lꝫ ꝑ se iuuent: ꝑ accidēs tñ nocent: ⁊ iō dicūt. ꝙ solū dꝫ aspergi in sup̄ficie orificij vulneris post q̄ꝫ iā reductū est ⁊ ꝯiūctū: nullo tñ mediāte qm̄ sic appositus sufficiēs est exiccare sup̄fluas hūiditates vulneꝝ ⁊ iuuamētū in ꝯsolidādo p̄stare nāe: neqꝫ poterit eā sua corpulētia impedire: ⁊ istoꝝ intētio vr̄ magis esse ꝓm mentē Auer. Dixit enim. A. nō oꝫ. vt opemur medicinas incarnatiuas nisi sup̄ficiebus amboꝝ labioꝝ vt faciāt adherere eas. s. labia: q̄ꝫuis qdā ꝯcedāt ꝙ asp̄sio pulueris inter labia vulneris in ꝑua q̄ꝫtitate ꝯueniat eo ꝙ iuuat ⁊ ipedire nō pōt pre sui paucitate. ¶ Quartā vo intētionē implebūt vt dixit Gal. in tegni. ꝙ s̄ba ptis sana seruabiꝛ ꝑ mediocriter exiccātia: ⁊ rō est: q: sicut iā dcm̄ est cū mēbrū vulneratū sit iā debilitatū: ⁊ mēbra alia fortia ad ip̄m trāsmittūt sup̄fluitates suas: ip̄m ēt debile fcm̄ nō pōt bñ aut nō integre ꝯuertere nutrimētū suū. q̄re humectaꝛ ⁊ labiꝛ ad hūiditatē p̄ter nām suā: vñ hñda ē preuisio de tali lapsu: ⁊ ꝯseruanda est nālis dispō mēbri: ⁊ hoc fiet vt notū est ꝑ mediocriter exiccātia temperata in actiuis aut declinātia ad q̄litatē ꝯplōnis mēbri. talis enim medicina poterit mēbrū ꝯseruare in sua nāli ꝯplone vt ea mediāte nā valeat ꝯsolidationē facere: ⁊ cū hoc poterit morbū q hu midus est destruere humiditatē p̄ter nāꝫ exiccādo. ¶ Dicūt tñ auctores. in cura solute ꝯtinuitatis nālē ꝯplonē membri debere ꝯseruari: nō de v̄a ⁊ ꝓpria ꝯseruatione intellexerunt q̄ hꝫ fieri ꝑ similia: sed de ꝯseruatiōe large sūpta q̄ potius dr̄ p̄seruatio ab interiori lapsu: q̄ tñ fieri non dꝫ cū medicina ꝯ̄ria ꝯploni nāli mēbri q̄ possit ipsam a sua nālitate alterare ⁊ extrahere. ¶ Notāt ꝙ de p̄dictis q̄tuor intētionib⁹ p̄me due magis sunt gñales scd̄is duab⁹: q: ꝯueniunt oī vulneri tam ꝑuo q̄ꝫ magno: sed secūde due ꝯueniūt solū vulneri magno. In ꝑuo enim vulnere nō fit tāta distantia labiorū vt multa hr̄i debeat solicitudo de casu rei extranee inter ea: neqꝫ etiaꝫ fit tāta alteratio nālis ꝯplonis ptiū mēbri solutaꝝ ꝙ de ipsius ꝯseruatione hēat medicus multū solicitari. eā enim conseruare nā ꝑ se sola suffic̄: nisi aūt ꝯplō mēbri in sui nālitate fuerit ꝯseruata neqꝫ carnis gñatio neqꝫ labiorūꝫ vnitio fieri poterit. Ait enim Gal. 3. de ingenio sanitatis. in regñatione carnis nā: scꝫ vt dr̄ de ꝯplone est q̄si artifex: ⁊ nō dixit absolute est artifex: sꝫ secūdarius ⁊ instr̄alis. principalis eniꝫ artifex est v̄tus nālis nutritiua: ꝯplō aūt est instr̄m sine q̄ v̄tus nutritiua illud agere nō pōt. Dixit eniꝫ Gal. in q̄rto. eiusdē. subterioris carnis. i. carnis q̄ in fundo ⁊ circuitu vulneris existit ꝯplō ē tale qd q̄ sine ea neqꝫ caro generari: neqꝫ vulneris labia ꝯglutinari pñt: qua de re ꝯgruū est eā in sua cōseruare nā: quatenus nostrū velle in sanādo vulnere ꝑfici valeat. Et subdit Gal. oꝫ ēt sanguinē ad mēbrū vulneratuꝫ defluētē. supple. ēt eē tēperatū in q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate. nā hec duo dix̄. vt video magꝭ nec̄aria sꝛ ceteris ad curā vulnerꝭ. sāguis enim corruptiōe ⁊ carnē gñari ⁊ vulnus ꝯsolidari ꝓhibeꝛ.

¶ De vulnere composito in generali. Cap. xv.

Dixit Gal. in tegni. ꝓm ꝯpositas vo. s. solutas cōtinuitates ꝯplexe. s. oꝫ adhibere cās curatiuas. quaꝝ vna vertaꝛ ad ipsam solutam ꝯtinuitatē: ⁊ alia ad dispōnē siue dispōnes cum ea cōplicatas. ¶ Dispōnū attamen p̄ter nām q̄ vulneri ꝯplicari pñt indicātiū aliā cām curatiuā ab ea q̄ sumiꝛ ab essentia ipsius vulneris alie sunt q̄ indicāt aliā nō tñ cōtrariā neqꝫ ꝑmutantē curationē: neqꝫ ordinē ⁊ modū eius ⁊ alie sunt q̄ indicāt aliā: ⁊ ꝯ̄riam ⁊ ꝑmutantē ordinē ⁊ modum curationis: ⁊ q̄ indicant ꝯ̄riā curationē semꝑ indicant se auferri debere ⁊ curari añq̄ꝫ cureꝛ ip̄m vulnus. q̄ vo indicant aliā intētionē nō tñ ꝯ̄riā. q̄dā sunt quoꝝ curatio sil̄ cuꝫ curatione vulneꝝ impleri pōt: q̄ꝫuis habeat fieri ꝑ alias medicinas q̄ꝫ ꝑ eas q̄ ꝯueniunt vulneri simplici. s. ꝑ medicinas hñtes diuersas v̄tutes potētes implere vtrāqꝫ intētionē curatiuā. v̄bi gr̄a. qñ cū vulnere ꝯplicaꝛ mala ꝯplō calida: tūc dꝫ administrari frigida medicina ⁊ sicca q̄ curat malā ꝯplonem calidam sua frigiditate: ⁊ curat vulnus sua exiccatiōe: ⁊ q̄dā sunt quaꝝ curatio nō p̄t simul fieri cū cura vulneris. sed opꝫ vt eaꝝ curatio ꝑmittaꝛ: ⁊ deide cureꝛ. i. vuln⁹. v. g. qñ cū vulnere ꝯponiꝛ defluxus malaꝝ humiditatū ad ip̄m prius opꝫ illū curare defluxū: ⁊ deinde curare vuln⁹. ¶ Et haꝝ dispōnū q̄dā sunt morbi q pñt esse cōplonales vel ꝯpositi: q̄dā sunt cāe ipsoꝝ: ⁊ q̄dā sunt accñtia. Et de his oībus dicēdū est: ⁊ primo de cura dispōnis cōposite nō ꝑmutantis ordinē curationis: ⁊ ista cōpositio est solute cōtinuitatis cuꝫ morbo in q̄ꝫtitate diminuta q̄ est solō cōtinuitatis cū deꝑditione s̄be: eā. n. Gal. 3. de igenio sanitatis. vocauit morbum cōpositū: ⁊ q̄ꝫuis. A. simplicē vocauerit siue sup̄ficialis sit siue ꝓfunda ꝑꝑ quorū dissonātiā. dicūt qdā. ꝙ eā esse morbū simplicē pōt itelligi dupl̄r. Uno mō absolute: ⁊ sic est falsū. nā est morbus cōpositus: vt dixit Gal. ⁊ nō solū cuꝫ morbo in q̄ꝫtitate diminuta: veꝝ ēt cū morbo in figura: vt notuꝫ est ⁊ cū morbo in situ ꝓ societate. Cutis. n. carni al̄r sotiaꝛ i eo q̄ꝫ debeat ⁊ q̄ꝫ prius sociabaꝛ. Alio mō nō absolute sꝫ cōparatiue ad seip̄am cōplicatā cū alia re p̄ter nām ꝑmutāte ordinē ⁊ modū curationis ipsius: ⁊ sic pōt dici simplex: q: sil̄ vterqꝫ morb⁹ curari pōt. curatio eniꝫ substātie deperdite: est etiā curatio vulneris. Et ꝑꝑ p̄dicta. dixit Gal. in tegni. ꝙ nō arbitranꝛ eā substātie deperditionem esse aliā dispōnē idest alium morbū: sed solū vlcerū dr̄iaꝫ. i. solute cōtinuitatis ꝓm quā vlcus. i. soluta cōtinuitas diuidiꝛ in id q̄ est equale. i. sup̄ficiale ⁊ id q̄ est cōcauū. i. ꝓfundū. vl̄ id q̄ est equale. i. sine substātie deperditione: ⁊ id q̄ est cōcauū. i. cū substātie deperditione. ⁊ fortasse de illis fuit. A. in v̄bis dictis qñ eā dixit esse morbuꝫ simplicē siue sup̄ficialis sit siue profunda. ¶ Et dixit Gal. ibi cōcauitas. i. substātie deꝑditio nō ē dr̄ia vlcerū solute cōtinuitatis: imo est quoddā genus toti⁹ egritudinis. s. distinctū a soluta cōtinuitate: qm̄ est morbus officialis in natura numeri ꝑ diminutionē: vt patuit: ⁊ ideo est morbus cōpositus diuersam exigens curatiuā intētionem. nam soluta cōtinuitas vnionē exigit. substātie vero deꝑditio deperditi regenerationē: ⁊ q̄ꝫuis ex natura eaꝝ indiceꝛ oportere prius deperditū restaurare: ⁊ deinde vnire ⁊ cōsolidare soluta: nō tñ hoc necessariū est in curationis exiccatione: qm̄ ambe p̄dicte intētiones eadē cā curatiua siue eadeꝫ medicina ꝑfici ⁊ ipleri pñt. ¶ Hāc solute cōtinuitatis com-

Q̄ñ itelligaꝛ cōplonē cōseruari debere i cura solute continuitatis.

positionem cū deperditiōe substātie Gal. primam esse dixit.
ait enim in tegni. in vlceribus iam solutis cōtinuitatibus.
prima cōpositio est ꝯcauitatis. i. substātie deperditio: non tñ
intellexit ꝙ sit prima absolute: qꝛ cōpositio morbi cū causa
eius est prior q̄ȝ sit compositio ipsius morbi cū alio morbo:
sed intellexit ꝙ sit prior: qꝛ manifestior: vel qꝛ frequēti⁹ eue/
niens: vel qꝛ sit prior oibus alijs morbis cū soluta ꝯtinuita
te cōplicabilibus. Nā prior est mala ꝯplōne ⁊ prior est apa/
te ⁊ morbo in nā numeri ꝑ supadditionē: cum prius accidat
in soluta ꝯtinuitate substātiā deꝑdi q̄ȝ malā ꝯplōnē vel sbe
supadditionem vt apa gñari. ¶ Et hanc quoqȝ ꝯtinuitatis
solōnē cū deperditione sube cōpositā Gal. vulnus cōcauum
noiauit: ⁊ cū euenerit in mēbris carnosis ꝓprie vlc⁹ vocat':
⁊ ego de vlcere ⁊ eius causis signis differētijs curationibus
prius tractabo ⁊ deiñ ad alias ꝯpōnes solute cōtinuitatis.

¶ De vlcere in generali. Cap. xvj.

Vlcus qñqȝ sumit' largissime ꝓ omni solō/
ne ꝯtinuitatis: vt supra patuit: q̄ȝuis
dicāt solū in mēbris carnosis ⁊ qñqȝ sumit' lar/
ge ꝑ omni solōne ꝯtinuitatis mēbroꝝ carnosoꝝ
cū deꝑditione substātie siue fuerit cū sanie siue si
ne sanie laudabili vel nō laudabili: ⁊ qñqȝ sumit' stricte ⁊ ꝓ
prie ꝓ vulnere sanioso sanie laudabili vel illaudabili. Et ſm
hanc tertiā assumptionē distinguit' vlcus a vulnere. dū eniȝ
nō fuerit in vulnere sanies gñata vulnus dr̄: sed postq̄ȝ in ea
reperta fuerit non amplius vulnus sed vlcus noiandum est.
¶ Causarū aūt gñationis puris in vlceribus alia est ꝑncipa
lis ⁊ alia coadiuuans. ⁊ principalis diuidit' in efficienteȝ ⁊
mālem ⁊ efficiēs est debilitas virtutis nutritiue mēbri in q̄
pus gñatur. ipsa enim est cā inuētionis ⁊ multiplicationis
humiditatis in ipso mēbro q̄ humiditas est cā mālis ipsius
puris. In oi enim vlcere cā debilitatis mēbri vlcerati multi/
plicat humiditas q̄ ꝯuertit' in pus: ⁊ debilitas mēbri ipsius
est cā multiplicationis puris in eo primo: qꝛ est cā ꝙ nutri/
mētū veniēs ad ipm mēbrū nō ſm se totū ꝯuertat' in ipm: ſȝ
remanet ps eius nō cōuersa: ⁊ alimētum attractū ⁊ nō incor
poratū in saniē ꝯuertit'. 2° qꝛ est cā ꝙ resoluat'. i. expellat' ad
mēbrū ⁊ attrahant' ad ipm supfluitates mēbroꝝ vicinātiū
ei. ⁊ tertio est cā ꝙ ipse supfluitates in mēbro ꝯgerant' ⁊ re/
tineant'. ¶ Pro ꝑdictis dixit Aui. primi 2ª. pus in solutiōe
continuitatis fit ꝑpea ꝙ humiditates in eā eūant'. s. ab alijs
mēbris eo ꝙ est debilis: scȝ v̄tus mēbri soluti: q̄re sui debili
tate nō resistit descēsui supfluitatū neqȝ repellit eas: ſȝ susci/
pit eas: q̄ suscepte cōuertunt' in pus: ⁊ ꝑpea ꝙ suū nutrimē
tum digerere nō valet: sed remanet ei indigestum superfluū.
¶ Et dixit. quarti 4ª. solō ꝯtinuitatis in carne nō facit pus
nisi ꝑpea ꝙ cibus q venerit ad eū cōuertit' ad corruptioneȝ
ꝑꝑ debilitatē. s. mēbri soluti: ⁊ qm̄ resoluunt' ⁊ attrahuntur
ad ipm superfluitates mēbrorū vicinantiū ei. Et est quarta
debilitas mēbri soluti cause coadiuuātis inq̄ȝtū est cā ꝙ hu
miditas illa in mēbro soluto retenta nō ꝑfecte regat' a nā ⁊
nō bñ gubernata a nā apprehendet' a calore extraneo q est
cā coadiuuans ꝙ nulla humiditas in saniē cōuertat'. ⁊ co/
adiuuat in hoc aliqñ cā extrinseca. s. medicina cal'a ⁊ humi/
da mēbro soluto exterius applicata. talis. n. medicina hūi/
ditatem retentā in mēbro soluto exterius applicata dispo/
nit' vt cōuertat' in pus. Gal. nāqȝ sup primo ꝓnosticoꝝ. vlti/
mo cōmēto. voluit ꝙ cāe saniem faciēti cōmisceat' cā extra/
nea ⁊ cā saniē faciens est calor nālis agens in humiditatem
vt eā reducat ad benignū ⁊ cōuertat in nutrimentū quaȝ cū
reducere nō pōt neqȝ ꝯuertere intus a calore extraneo ꝯuer/
tit eā in saniē ⁊ sic agēs in saniē principale est virtus mēbri
mediante calore nāli ⁊ coadiuuans est calor extraneus ⁊ sic
sanies fit a calore nāli ⁊ extraneo simul agentibus in māam.
¶ Et sanies qdē q̄ in vlceribus generat' qñqȝ est laudabilis
qñqȝ est illaudabilis. Et sanies laudabilis: sicut dixit Hypo.
primo ꝓnost. est ea que est alba ⁊ equalis ꝑ totū neqȝ in su/
perficie inequalis: qꝛ dȝ esse lenis ⁊ plana neqȝ mali odoris.
i. nō habētis odorē horribilem. q vero est huic cōtraria. di/
xit Ipoc. pessima est ⁊ illaudabilis: ⁊ ꝓcedit laudabilitas ⁊
illaudabilitas saniei qñqȝ ex ꝑte mālis cause ipsius: ⁊ qñqȝ
ex parte vtriusqȝ. si enim mā in mēbro soluto retenta fuerit
benigna ⁊ calor nālis agens in actione multum superauerit
calorē extraneū tūc sanies gñabit' laudabilis ſm predictas
cōditiones. Si v̄o materia fuerit mala aut calor ex̄neus su/
perauerit nālē in actione fit sanies illaudabilis ⁊ eius illau/
dabilitas erit aut in colore ipsius: qꝛ nō fuerit alba vera al/
bedine: aut qꝛ fuerit liuida aut citrina aut viridis aut nigra
aut alio malo colore infecta aut erit in mō substātie: qꝛ fue/
rit liq̄da fluens: aut grossa coagulata: aut erit in odore: qꝛ
horribilis fetida: aut erit in oibus dictis ꝯditionib⁹ illauda
bilis: ⁊ tūc est pessima in vltimo malitie: ⁊ ꝓcedit ista diuer/
sitas illaudabilitatis ſm diuersitatē malitie materie ꝑꝑ quā
cōtingit eam maxime variari in colore ⁊ modo substantie:
aut ꝑꝑ superationē actionis caloris extranei sup actionē ca
loris nālis ꝑꝑ quā ꝯtingit eam maxime diuersificari in colo
re. ¶ Dixit. A. qd̄ est de genere pus subtile vocat' vir⁹ siue
virulentia. ⁊ qd̄ est grossum vocat' sordities: ⁊ ista sordities
est res spissa coagulata alba: aut ad nigredinē decliuis: aut
facta sicut fex vini. ⁊ virus qdē differt a sorditie ex ꝑte māe
⁊ ex ꝑte efficiētis ⁊ ex ꝑte māe. dixit Aui. qm̄ virus nō gene
rat' nisi a subtilitate humorū aquosorū ⁊ sordities ex grossi
tie humorū. Ex parte vero efficiētis. dixit Aui. ꝙ virus ge/
neratur ex calitate humoꝝ. scȝ augmentata. nam ipsum fit
ex humoribus calis. sordities vero fit seu generat' ex dimi/
nuta caliditate. s. ex humoribus frigidis. Amplius de sanie
fit in tractatu sequēti capitulum speciale.

Et causa qdē vlceris est vel esse pōt qcūqȝ carnē vulne
rat cū deperditiōe substātie siue illa cā fuerit
intrinseca siue extrinseca: ⁊ qñqȝ sequit' ad vulnus simplex
nō bñ curatū: ⁊ qñqȝ sequit' ad exiturā. ¶ Dixit Aui. primi
scda. cause vlceꝝ sunt aut apa qd̄ aperit' aut plaga. s. cū deꝑ
ditione carnis: aut simplex que ꝑꝑ errorē saniat': aut sūt bo/
thor que se comedūt: sicut sunt formica ignis ꝑsicus pruna:
⁊ filia. ⁊ q̄rti 4ª. dixit. vlcera gñant' a vulnerib⁹ ⁊ ab exitu/
ris eruptis ⁊ a pustulis: ⁊ qñqȝ sequit' solōnē ꝯtinui cōposi
tam cum cōtusione carnis: qm̄ caro cōtusa ⁊ sanguis in lo/
co cōtentus in pus cōuertitur: vt suo loco patebit. ¶ Et ex
supradictis patet ꝙ vlcus secūdomodo sūptū pōt imediate
a cā primitiua solōnē cū deꝑditiōe sbe mēbri cui accidit ime
diate facere. sed vlcus tertio modo sumptū nō pōt a cā pri/
mitiua imediate fieri: qꝛ nō est possibile: vt in primo occursu
soluētis cōtinuitatē cāe primitiue sanies gñetur. Sed vlcus
quarto modo sumptū semꝑ gñatur imediate a cāis intrinse/
cis siue corporeis: ⁊ qñqȝ mediate a primitiuis ⁊ extrīsecis.

Signa vlcerum generalia sunt nota ex dictis. ⁊ haben/
tur per sensum.

Generalis aūt crura vlceꝝ ꝑ dietā est vt q̄ȝdiu vlcus
fuerit imūdū eger cibet' cibis exiccatiuis
pauce q̄ȝtitatis laudabilis nutrimēti q opponant' in q̄litati
bus actiuis qualitati vlceris. ita ꝙ si vlcus fuerit de genere
calidoꝝ cibi declinēt ad frigidū: ⁊ ecōuerso. si fuerit de gñe
frigidoꝝ declinēt ad cal'm. cūqȝ vlcus mūdū fuerit vel mun
dificatū: tūc addat' in eoꝝ q̄ȝtitate ⁊ minuat' de ipsoꝝ exic/
catione. ¶ Dixit. A. ꝙ oȝ vt cibet' eger q vult ꝙ nascat' ca/
ro in vulnere cito cibis laudabil' ⁊ bōi chimi. sup. ⁊ ꝯueniē
tis q̄ȝtitatis: qm̄ mā ex q̄ gñat' caro est sanguis tēperat⁹ in
q̄ȝtitate ⁊ q̄litate. Ait. n. Gal. 3. de ige. sani. in mēbro vulne/
rato nō posse carnē gñari nisi ex sanguine sibi mādato: ⁊ ad
sui nām ꝯuerso ⁊ assimilato. sanguinē āt malū ꝯueniētis q̄ȝ
titatis ⁊ q̄litatis nā mēbri ꝯuertere ⁊ assimilare nō pt. ¶ Et
scias. dixit. A. ꝑmi 4ª ca. 28. vlcera nutrimēto egēt nō inq̄ȝtū
vlcera qꝛ q̄ȝtum vlcera sunt īdicāt de subtilissima dieta q̄ est
nihil dare: ſȝ indigēt eo vt ꝯfortatio v̄tutis fiat: ⁊ egēt mino

De cāis gñatiōis puris siue saniei in vlceribus.

Sanies laudabilis ⁊ illaudabil' vn fiat. s. a q̄ causa.

De dicta

ratione nutrimenti vt saniei mã restringat̃: ⁊ inter hec duo
existit ꝯrietas.i.existit diuersitas:qm̃ sanies.s. mẽbra exiẽs
ab vlcere debilitat.q̃re ꝯfortare necesse est: sʒ ex hoc sanies
multiplicat̃.q̃re necesse est nutrimẽtũ ꝓhibere:medicus dʒ
esse sollicit⁹: ⁊ ista sollicitudo dʒ esse ꝙ attẽdat ad id qȯ ma
gis ifestat nõ totaliter derelinquẽdo reliquũ.id aũt qȯ ma/
gis ifestat est v̓tutis debilitas si multa fuerit.ipsa.n. ilico re
sumẽda est cibo laudabili ẽt si ex eo i viru vel sorde fiat aug
mẽtũ.si aũt nõ multũ debilis fuerit: ⁊ tũc illud qȯ magis in
festat est multitudo virus ⁊ sordis quã medicus exiccare dʒ
nutrimẽti minoratiõe. Indigẽt ẽt vlcera nutrimẽto ꝓ gñia/
tione sb̃e depdite:qm̃ caro ipsa regñat̃ in poris carnis exi/
stẽtis in supꝑficie labioꝝ ex nutrimẽto in eis ꝯuerso.cũ itaqȝ
in vulnere sanies gñat̃ laudabilis nõ supꝑflue q̃ztitatis caro
bona in ipso generabit̃.talis enim sanies significat cõplo/
nẽ carnis circũstãtis bonã ⁊ nãm fortẽ ⁊ sanguinẽ in q̃zti/
tate ⁊ q̃litate laudabilẽ q in bonã ꝯuertet̃ carnẽ:neqȝ ista sa
nies ipedit generationẽ eius.cũ v̓o in vulnere sanies gene/
rat̃ laudabilis: sʒ tñ supꝑflue q̃ztitatis tũc caro in eo nõ gñia/
bit̃ qꝛ ipediet̃ a multitudie saniei aut si gñabit̃: gñabit̃ ma
la: ⁊ silr̃ si in eo sanies generabit̃ illaudabilis siue multa si
ue pauca nõ poterit caro bõa generari: qm̃ significat malaʒ
ꝯplõnẽ carnis circũstãtis virtutẽ debilẽ ⁊ sanguinẽ delega
tũ illaudabilẽ ꝑꝑ quascũqȝ cãs nõ põt in eo caro bõa gene/
rari.caro enim bõa regenerata: vt dixit Gal. dʒ esse similis
carni deperdite qualis non põt generari ex sanguine illau/
dabili cũ virtute debili ⁊ instr̃o inepto.s.mala ꝯplõne:caro
tñ mala bñ poterit cũ talibus dispõnibus generari.caro ita
qȝ mala in vulnere crescens semꝑ significat nutritiue virtu/
tis debilitatẽ malam cõplexionẽ ⁊ sanguinis delegati mali
tiam: ⁊ cũ his insufficientis mũdificationis vlceris signũ ẽ.

De cura ꝑ potiões

¶ Per potionẽ vero cura generalis vlcerũ est vt añ oĩa ad
dispõnẽ corporis attendat̃: ⁊ deinde ad mẽbra sanguinis ge
neratiua: ⁊ ꝺm hoc medicus sollicitus esse dʒ in euãdo ple
nitudinẽ corpis ꝺm ꝙ ei ꝯuenit: ⁊ in ipsius rectificando cõ/
plexionẽ: si mala fuerit: ⁊ in rectificando epar vt bonũ gene
ret sanguinẽ: ⁊ silr̃ in corrigẽdo mẽbra epati deseruiẽtia: vt
stõm splenẽ fel ⁊ renes: ⁊ sit sollicitus ẽt q̃rendo si fit in cor/
pore mẽbrũ qȯ sit mãdãs malã mãm ipsi mẽbro vlcerato vt
illuʒ corrigat: deinde ad ipm mẽbrũ vlceratũ deueniat cum
localibus auxilijs: ꝑꝑ quoꝝ debitã administrationẽ sollici/
tus dʒ esse medicus in sciendo que sunt intentiones curatio
nis reqsite ad curationẽ vlceꝝ: deinde in sciẽdo q̃ sunt medi
cine siue materie auxilioꝝ que illas perficiunt intentiones.

Prĩa itẽtio ⁊ gñalis ĩ cura vlcerum.

¶ Pro q̄ scire dʒ qȯ Gal. dixit.3. de ingenio sanitatis.ꝙ prin
cipalissima intẽtio curatiua in vulnerib⁹ cõcauis cũ depdi/
tione carnis est regeneratio carnis depdite: ⁊ hic per carnẽ
intellexit ẽt cutem. Si ergo cutis est sola deperdita: tũc eius
solius fiat regeneratio. Si vero sit depdita caro ⁊ cutis: tũc
ambaꝝ fiat regeneratio: q̃zuis prius carnis: ⁊ sic in tali vul
nere insurgũt due intẽtiones: quaꝝ vna est ad regeneratio/
nẽ carnis ⁊ alia ad regenerationem cutis. ¶ Et ꝓ his dixit
Auer.7. colliget. in vulnere in q̊ sb̃e carnis fcã est depditio
tũc due accidũt intẽtiones: q̃rũ vna est diminute carnis re/
stitutio ⁊ alia cicatricis inductio: ⁊ hoc iõ est qꝛ in cura talis
vlceris duo intẽdunt̃.s.repletio ꝯcauitatis ⁊ solõnis vnitio
q̃ ambo ꝑ gñationẽ carnis fiũt. ¶ Dix̃ Gal. vbi supra.ꝙ q̃z/
uis vulnera ꝑdcã vnã generalissimã hẽant intẽtionẽ curati

Cutis q̄lis fuit regñari nõ põt sʒ caro idurata stat loco eius.

uã ꝑdictã.s.vt qȯ ablatũ est ⁊ diminutũ de sb̃a restituat̃: ipa
tñ differẽter implet̃ ꝺm ꝙ id qȯ deest de sb̃a in mẽbris mol/
libus an caro an cutis.carne enim aut piguedine ablata pos
sum⁹ ea restituere talia q̃lia fuerũt: vt supra patuit. cutẽ aũt
reddere nõ possum⁹ talẽ q̃lis fuit: ⁊ iõ dixit ipse. ingeniãduʒ
est qd loco cutis faciẽdũ sit ꝙ carnis regimẽ sicut cutis erat
existat ingeniũ ⁊ artificiũ qbus regimẽ vicẽ cutis gerẽs fie
ri possit.hoc est.dixit Gal.ꝙ intẽtio vna est vt cutẽ amissam
restaurem⁹: sʒ cũ hoc sit impossibile: iõ ipsa rõ cohibet nos
carnẽ que superficieten⁹ est imutare vt fiat quasi cutis. mu/
tari aũt nõ põt nisi actione q̃litatũ.cunqȝ cutis sicciorcarne
nãliter sit: possibile est vt carne indurata ⁊ cõglutinata ipsa
q̃si cutis efficiat̃. ¶ Et. A. dixit. si qȯ depditũ fuerit cutis tã
tũ tũc necessariũ est ad curã qȯ cicatricẽ inducit. nõ dixit cu
tẽ: qꝛ nõ v̓e põt: vt dcm̃ est regenerari: sʒ dixit cicatricẽ.i.illȯ
qȯ cicatricẽ reddit: ⁊ est q̃dã caro callosa dura que vicẽ cu/
tis reddit ⁊ gerit. Caro enim dixit Gal. q̃ solida fit vicẽ cu/
tis gerit.veꝝ tñ non reuertit̃ in spẽm pellis.i. cutis oĩno. ⁊
habet̃ significatio eius in hoc qm̃ supꝑ loco eius nõ regene/
rant̃ pili: qꝛ caro illa solidior est pelle. ¶ Dixit. A. qȯ facit
nasci cutẽ nõ facit eã nasci totalr̃ talẽ qualis erat cutis depꝺ/
dita: imo nõ facit nasci loco eius nisi carnẽ durã supra quaʒ
nõ nascit̃ pilus. qꝛ talis caro densa est ⁊ nõ porosa: ita ꝙ nõ
põt trãsire ꝑ eã materia pili: cũ vlcus fuerit cũ deperditione
cutis ⁊ carnis: tũc vt dictũ est carnẽ ⁊ cutẽ regenerare opʒ.
Ait enim Gal. vbi supra.ꝙ tale vlcus instruit nobis nõ mor

Cicatrizatio ... dʒ fieri ... si cõplet... carnis g... neratio...

bũ simplicẽ: sʒ duplicẽ fore. nõ enim cutẽ solũ: sed ẽt carnem
amisit ꝺm spacium suũ: quare duplex nostra intẽtio erit.s.vt
carne impleat̃: ⁊ vt supꝑficietenus cute operiat̃. verũtamẽ a
regeneratione cutis incipiẽdũ non est: imo q̄ tota cõcauitas
vlceris replẽda est carne vsqȝ ad locũ cutis: deinde cutis in
ducat̃.s.qȯ viceʒ eius tenere dʒ. ¶ Dixit.n. Gal. vbi supra.
quãuis caro q̊ regenerat̃ ꝯtinue vniat̃: nõ tñ ꝺm supꝑficiẽ.s.
generanda est: sed replendũ est vulnus cõcauũ prius ⁊ post
q̃z repletũ fuerit qȯ est cõcauũ: tunc alterã intẽtionẽ afferre
accidit que est cutẽ generare: qꝛ ꝺm nãm caro ibi coopta eẽ
dʒ. non ergo cutis anteq̃z vulnus carne repletũ sit generari
dʒ: vt nõ consolidetur vulnus exterius: ⁊ interius remaneat
cõcauum. ¶ Dixit Almã.7. si vulnus ꝓfũdũ ⁊ amplũ fue/
rit cauẽdum ne vnguẽtũ aut aliud medicamẽ qȯ orificium
eius cõtinet supponat̃. orificium naqȝ vulneris ꝓfunditate
nõdũ cõtinuata si cõtinuet̃ multum virus in eo aggregat̃:
vñ ipsum vt aperiat̃ oportebit ⁊ mẽbrũ fortasse iterum pu/
trefit ⁊ vlcus pessimũ ibi fiet. Quapꝑ in hmõi vulneris ore
cotũ erit ponẽdũ. ¶ Et Aui. dixit. si ꝙ deperditũ est nõ fue
rit sola cutis sʒ caro.s.simul cũ cute sicut in vulneribus eue
nit ꝓfundis tũc nõ est festinãdũ in cicatrizãdo ⁊ in cutẽ pro
ducẽdo: imo prius erit studẽdum vt in eo caro nascat̃. ⁊ iõ si
in hoc erratũ fuerit ⁊ videris tale vlcus ad situationẽ.i. cica
trizationẽ venire orificij sui. dixit Alb. butyro ⁊ oleo ipsuʒ
ifunde.s.circa orificiũ: qm̃ hec retardãt cicatriçationẽ ⁊ ꝯso
lidationeʒ eius humiditate eoꝝ: attñ qꝛ carnis generatio ⁊
cutis restõ fieri nõ põt nisi amoueat̃ ꝓhibẽs: ⁊ ponat̃ illud
qȯ in oĩ vlcere semꝑ reperit̃: qȯ est duplex supꝑfluitas subti/
lis ⁊ grossa.s.virus ⁊ sordes ex humiditate ad mẽbrũ vlce/
ratũ ꝑueniẽte: iõ nec̃iũ est illã humiditatẽ exiccare. vñ dixit
Aui. simplicia vlcera intelligẽdo ꝑ simplicia: vt dcm̃ fuit su
ꝑ ea quoꝝ solute ꝑtes nõ pñt adinuicẽ ꝯplicari: siue sint fixu
re siue ꝯcauitates: ⁊ siue sint supꝑficialia siue profunda: qꝛ de
sb̃a mẽbri nihil est deperditũ cura eoꝝ ẽ exiccatio sicut exic/
catio generalis curatio est vlceꝝ. ¶ Et dixit. ꝙ ex vlcerib⁹
mũdis est tãtummodo exiccare: ⁊ sufficit ad curã: q̃ exicca/
tio duobus fit modis. vno subtilẽ superfluitatẽ ꝑdictã exic/

P⁹ ꝑdictá itētionē primā aliē due tētiones

cãdo ⁊ alio grossam abstergẽdo: iõ post generalẽ intẽtioneʒ
predictã que est deperditi restõ due alie surgũt intẽtiones: q̃
rũ prima est humiditatis subtilis predicte supꝑflue exiccatio
vel exuccatio: ⁊ alia humiditatis alterius grosse mũdifica/
tio. ¶ Pro his dixit Gal. vbi supra. scire opʒ mẽbrũ vlcera/
tũ sanguinẽ.s.ibi delegatũ nõ posse sibi assimilare.s. ⁊ ex eo
carnẽ generare ꝑꝑ duplicẽ fecẽ.s.subtilem ⁊ grossam in eo
exñtes. subtilis eniʒ vulnus humefacit: ⁊ grossa ipm putre
facit. ꝑꝑea dico ꝙ nec̃io medicamina cõueniunt.s. desiccati/
ua in eo qȯ est humidũ mũdificãtia in eo qȯ est putriduʒ.i.
sordidũ. ¶ Et Auer. vbi supra dixit. qꝛ circa horaʒ finis di/
gestionis cuiqȝ mẽbro defluũt due supꝑfluitates. vna est sub/
tilis: ⁊ altera grossa. ⁊ cursus haꝝ supꝑfluitatũ semꝑ gñatiõs

carnis reſiſtit. ob hoc indiget nã auxilio medicinaꝝ ad illaꝫ
humiditatẽ exiccãdã ad hoc vt noua caro in vlcere nõ lique
fiat: ⁊ tales medicine dicunt̃ gñatiue carnis: nõ qꝛ carnẽ ge
nerẽt. qꝛ carnẽ gñare: vt ſupra dcm̃ ſoliꝰ eſt nãe: ſꝫ qꝛ remo/
uent ꝓhibẽs qd̃ dcm̃ eſt eã gñare: ⁊ ſũt p̃dcã medicamina oĩ
tp̃e curatiõis vlceris nec̃ia: eo ꝙ cũ nã. i. virtus nutritiua nõ
deficiat a ſua actiõe: inceſſanter oĩ tp̃e p̃dicto due ſupfluita/
tes in tali vlcere oriunt̃: ⁊ nõ p̃t fieri carnis gñatio niſi amo
ueat̃ 2º ꝓhibẽs extrinſecũ: iõ opꝫ ſcire ꝙ ad curationẽ vlce/
rũ auctores p̃ſuppoſuerũt tanq̃ꝫ notũ obſeruari debere intẽ
tiones curatiuas p̃dictas ſupra in cura generali ſolute cõti/
nuitatis: maxie ꝙ nõ cadat inter labia vlceris aliqd̃ ꝓhibẽs
vnionem: ac ẽt ꝙ oĩs alia cã ſiue extrinſeca ſiue intrinſeca ex
eis q̃ ꝓhibẽt vlceris curationẽ aut eã retardãt totalr̃ aufe/
rat̃: ⁊ ne adminiſtret̃ ab extra medicamẽ aliqd̃ putrefaciẽs
ſicut ſunt res vnctuoſe. opꝫ enim vt oẽ vlcus ab oĩ re putre/
faciẽte cuſtodiat̃: ⁊ qꝛ q̃rit̃ ipſius ſanatio: vñ Gal. vbi ſupra
ait. notũ eſt vlcera cõcaua oleo infuſa aut piguedine magna
poterit q̃ꝫ ab alio nocumentũ hr̃e: eo ꝙ putrefaciunt maxi/
me ſi eſtas eſt ⁊ corpus abũdet humoribus multis ad vlcus
fluentibus. nõ enim ſumus ſecuri cũ mẽbrũ putrefiat ⁊ mar
ceſcat: ⁊ ſilr̃ ex cera ꝯtingit maxime ſi liquefacta oleo fuerit
⁊ Almã. dixit. hi ſtolidi medici errauerũt q oleũ in vulneri/
bus: quoꝝ poſſibilis eſt vnitio poſuerũt. De ſcia aũt medici
narũ ſiue auxilioꝝ qbus predicte intentiões implent̃ ⁊ ſim/
plicibus ⁊ cõpoſitis particularia capitula inferius fient.

¶ De ſpeciebus vlcerum ⁊ cauſis ⁊ ſignis eorum. Cap. xvij.

Vlcus diuiſiõe eſſentiali magis diuidit̃ ſic
vulnus ꝯpoſitũ: diuiſione aũt acci/
dẽtali magis diuidit̃ multiplr̃: qñq̃ꝫ qdeꝫ a quã
titate ꝯtinua: qꝛ quedam ſunt parua q̃dam ma/
gna ⁊ q̃dam mediocria: qñq̃ꝫ a quãtitate diſcre/
ta: qꝛ quoddã eſt ſingulare ſiue vnicum quoddaꝫ multiplex
ſiue plurificatũ vt vlcus cum contuſione: qñq̃ꝫ a figura: qꝛ
quedam ſunt rotũda: quedã oblonga: quedam lata: quedaꝫ
ſtricta: quedam triangula: quedam quadrata. qñq̃ꝫ a ſitu ꝓ
loco: qꝛ quedam ſunt in loco corporis alto: quedam in infi/
mo: quedam in mẽbris intrinſecis: quedam in extrinſecis q̃
dam ſunt cum orificio ſuperius: ⁊ quedam ſunt cum eo infe
rius. qñq̃ꝫ a ſitu pro ſocietate: qꝛ quedam ſunt vicina aut ſo
ciata mẽbris nobilibus: quedam ignobilibus. qñq̃ꝫ a tp̃e:
qꝛ quedã ſunt recẽtia cum ſanguine ſuo aut nõdũ ſaniata: q̃
dam ſunt antiquata. Et dicunt qdaꝫ: ꝙ vlcus qd̃ non ſanat̃
infra ſpatiũ. xl. dieꝝ iam antiquat̃: ⁊ q̃dam ſunt inter ea me
dia. qñq̃ꝫ a modo ſitus ꝑtiũ vlcerataꝝ: qꝛ q̃daꝫ ſunt equalia
q̃dam inequalia. qñq̃ꝫ a ſubſtãtia deperdita: qꝛ qñq̃ꝫ deper/
ditur cutis tm̃ qñq̃ꝫ cutis ⁊ caro. ¶ Dixit Gal. ȝ. de ingenio
ſanitatis. vulnera cõpoſita cũ deꝑditione ſubſtãtie ſunt du/
plicia: qꝛ quedam ſunt concaua quedã non concaua: ⁊ dr̃ia
inter ea eſt: qꝛ concaua vulnera totã ſuperficiei cutem ⁊ plu
rimum carnis amiſerunt: non concaua niſi id qd̃ cutẽ tegit
⁊ tꝫ. ſ. cutem tantuꝫ: ⁊ iſta in qbuſdam dicunt̃ ſuperficialia.
Et Gal. aliter ſumpſit in hoc loco cõcauum vulneris: ⁊ ali/
ter ſuperius. nã ſuperius ſupponit pro omni vulnere cuꝫ de
perditione ſubſtãtie que q̃cunq̃ꝫ ſb̃a foret illa que deperdita
eſt: ⁊ hic ſupponit ſolũ pro vulnere in quo eſt facta deperdi/
tio carnis ſimul ⁊ cutis. ⁊ de tali dixit Auic. quarti quarta.
tractatu. ȝ. cap. primo. vlcera quedam ſunt apparentia nõ ꝓ
funda: qꝛ ſolũ in cute: ⁊ quedã ſunt habentia ꝓfunditatem:
¶ Et de vlcere qd̃ ꝓfunditatẽ hꝫ dixit. vlcus qd̃ ꝓfundita/
tem hꝫ nõ eũatur qn aut iam indurata ſit caro circundans
ip̃m ⁊ noiat̃ fiſtula que eſt ſicut cãna penetrans in mẽbruꝫ:
aut nõ indurat̃ aliquid: ⁊ nominatur abſcõſio vel cauerna.
¶ Quidam tñ dr̃iam ponunt inter abſcõſionem ⁊ cauernã:
⁊ nominãt abſcõſionem vulnus illud qd̃ elongatum eſt ſub
cute ⁊ ſeparatur ab eo cutis. ⁊ cauernam nominãt vulnus
quod inflectit̃ ſub carne ⁊ dilatat̃ in ea. ¶ Et de vlcere cu/
ius iam indurata eſt caro. dicũt. ꝙ duplex eſt qd̃dam in quo
indurata eſt ſolum caro circũdãs orificium eius: ⁊ nominãt
ipſum fiſtulã: ⁊ qd̃dam in quo indurata eſt nõ ſoluꝫ caro ex
terior circũdãs: ſed etiam interior ⁊ vſq̃ꝫ ad fũduꝫ eius: ⁊ no
minãt ipſum obſtracum noĩe deriuato ab oſtracis in armis
ouarũ teſtarũ. ⁊ dicunt. ꝙ vlcus obſtracinum nõ eſt profun
dum cauernoſum ſicut fiſtula: ⁊ de vlcere obſtracino dicunt
qdam. ꝙ qd̃dam eſt cauernoſum ⁊ qd̃dam nõ: ⁊ qdam mo/
dernoꝝ vlcera cãceroſa nominãt cãcros ꝑꝑ ſimilitudinem.
quam habẽt cum cãcroſo a p̃ate in rotũditatem ⁊ dicunt ꝙ
cãcer. i. vlcus cãceroſum eſt vlcus amplum cum rotũditate
cũ duritie ⁊ obſcuritate carnis ⁊ plerũq̃ꝫ eſt cum eminẽtia ⁊
liuiditate labiorũ eius. ¶ Et qñq̃ꝫ ſumit̃ dr̃ia vlcerũ a q̃lita
te eius actiua ⁊ dr̃ia ad calidũ ⁊ frigidum: ⁊ qñq̃ꝫ a calidita
te eius paſſiua: ⁊ dr̃ia ad ſiccũ ⁊ humidũ ⁊ ſiccum eſt in quo
reperit̃ humiditas aliqua aut pauca nõ tãta quãta in eo re/
periri dꝫ ſm̃ naturam ipſius vlceris: ⁊ in numero ſiccorum
reperitur vlcus qd̃ qdam modernorũ vocãt malũ mortuũ.
de quo dicũt. ꝙ malũ mortuũ eſt vlcus ſiccũ pauce ſaniei ge
neratiuum liuidum eueniẽs ſm̃ plĩm circa crura ⁊ brachia.
¶ Et vlcus humidũ aliqñ dr̃ humectatũ: ⁊ aliqñ dr̃ molle:
⁊ aliqñ tremulũ eſt illud in quo multa humiditas ꝓprie in
digeſta fluida reperit̃ vltra quãtitatem ipſi vlceri debitam.
¶ Et qñq̃ꝫ ſumitur dr̃ia vlcerũ a qualitate carnis ipſum cir
cũdantis bona vel mala. ⁊ Aui. dixit. ꝙ de vlceribus ſunt q̃
dam mollia q̃dam dura ⁊ mollia ſunt in quibus caro tẽdit
ad laſſitudinem ⁊ molliciem: ⁊ eſt ſqualida ſuperflua: ⁊ illa
vlcera proprie efficiũtur mollia: in quibus aggregat̃ multa
humiditas frigida: ⁊ iam incipit caro tẽdere in viam putre/
factionis. quecũq̃ꝫ enim tendũt in viam putrefactionis mol
leſiũt in primis: ⁊ de his dixit Aui. vlcera mollia ſũt ex illis
q̃ faciũt cadere pilos ab eo qd̃ ſequit̃ ea. i. partibus circũſtã
tibus: qꝛ ꝑꝑ humiditatem illam remollientem ⁊ radices pi/
lorũ corrũpẽtem vnde cadũt neq̃ꝫ poſtea regenerant̃ pili: qꝛ
nõ eſt ibi conueniens materia gñationi eoꝝ: ⁊ ſiqua portio
ibi etiam eſſet de conuenienti mã: qꝛ pori ab illa humiditate
clauſi ſunt opilati per illos egredi non poſſet. ¶ Et qñq̃ꝫ ſu
mitur dr̃ia vlcerum a quãtitate puris in eis inuẽti: ſm̃ quã
vlcus aliquod dr̃ mundum ⁊ aliquod imũdum: ⁊ munduꝫ
dr̃: nõ ideo quia prorſus careat omni ſupflua humiditate: ſꝫ
quia non in eo reperit̃ humiditas ſuperflua vltra quãtitatẽ
que ſibi conuenit. ⁊ in eo reperiri dꝫ inq̃ꝫtum vlcus eſt: ſiue
illa humiditas ſit ſanies laudabilis ſiue nõ: ⁊ econuerſo: im
mũdum dicit̃: nõ quia aliqua ſuperfluitas in eo reperit̃: ſed
quia in eo de ea reperit̃ pluſq̃ꝫ ſibi cõueniat ſm̃ naturã vlce
ris: ideſt inquãtum vlcus eſt: ſiue illa humiditas ſit talis q̃li
tatis ſiue nõ. ⁊ vlcus imundum diuiditur ſm̃ modum ſub/
ſtantie puris in eo reperti. nam illud pus aut eſt ſubtile qd̃
dicitur virus: ⁊ tale vocat̃ vlcus virulentuꝫ: aut eſt groſſuꝫ
qd̃ dicitur ſordes: ⁊ tale vocat̃ vlcus ſordidum: de cuius ge
nere ſunt vlcera dicta fauonia ⁊ vlcera dicta mellina: dicta
ſic quia ſordes ex eis egrediẽs eſt ſimilis melli vel fauo mel/
lis: ⁊ maxime in groſſitie ſubſtantie eius: ⁊ tam mũdoruꝫ q̃ꝫ
imundorum aliud dicit̃ putridum ſiue fetidum ſiue olidũ: ⁊
aliud non putridũ non fetidũ non olidũ: ⁊ hoc non dicitur
tale quia in ea nullus fetor ſit: qꝛ in omni vlcere aliquis eſt
fetor: vnde vlcus dicitur ab oleo oles qd̃ eſt fetere: ⁊ ideo dr̃
vlcus quaſi olens: ſed ſic dicit̃: qꝛ in eo nõ eſt fetor multꝰ ſi/
ue horribilis: ⁊ illud dicit̃ putridũ ſiue fetiduꝫ ꝙ eſt fetoris
multi ſiue horribilis. ¶ Et qñq̃ꝫ ſumitur dr̃ia vlcerũ a qua
litate puris in eis reperti que qualitas: aut eſt color eius ſꝫ
quem aliquod vlcus dicit̃ album. aut citrinũ: aut rubeum:
aut viride: aut liuidum: ⁊ aliud nigrum: quãuis hmõi dr̃ia
etiam ſumatur a colore labiorũ ſiue carnis circunſtantis la/
bijs vulneris. alia aũt qualitas ẽ qualitas puris mala mor
dicatiua aut putrefactiua ſm̃ ꝙ aliquod vlcus dicit̃ corro/
ſiuũ aliqd̃ putrefactiuũ: ⁊ vlcus corroſiuũ ⁊ putrefactiuum

differūt sicut corrosio ⁊ putrefactio: aut sicut corrodēs ⁊ putrefaciēs nā putrefaciēs dr̃ esse vlcus illud qd̃ corrūpit spm̄ vitalem in mēbro ex complexione humiditatis eius preter qd̃ resoluat aut cōsumat illam humiditatem: imo dimittit eam in mēbro sicut corruptam nō idoneam vt amplius sit pars mēbri: vt patet in estiomeno: sed corrodēs dr̃ esse vlc⁹ illud qd̃ propter acuitatem sui puris resoluit ⁊ cōsumit humiditatem mēbri: pro cuius resolutione ⁊ cōsumptione sequitur diminutio in substātia eius membri: ⁊ exinde sequit̃ vlceratio ipsius membri facta discōtinuitate inter ptes eius per cōsumptionem ⁊ absentiam illius humiditatis que ꝯtinuabat eas: ⁊ sic apparet quomodo vlcus corrosiuum ⁊ putrefactiuum differūt: qr̃ alia est dispositio que dicit̃ corrosiua ⁊ alia putrefactiua. Unde Aui. dixit. putrefactio est preter corrosionem: ⁊ tam vlcus corrosiuum q̃ȝ putrefactiuum dicitur vlcus ambulatiuum. ⁊ putrefactiuū est ambulatiuū per accidēs inquātum putrefacit partem sanam quaȝ attingit: ⁊ quādoqȝ cōiungūtur corrosio ⁊ putrefactio simul i eodem vlcere. ⁊ tūc illud est maxime ambulatiuū. Dixit Aui. putrefactio ⁊ corrosio si fuerint ambo simul sunt ambulatiue ratiōe ambarū: scȝ corrosionis ⁊ putrefactionis: ⁊ vlcus quidē corrosiuū dr̃ comedens: ⁊ dr̃ depascens. ⁊ dicitur sic: quia comedēdo siue depascendo: idest partes mēbri diminuendo ad vicina mēbra perambulant. ¶ Quidam tamen differētiam faciunt inter vlcus ambulatiuum propter acuitatem ⁊ multam subtilitatem sui virus perambulari mēbro faciētem in eo peruenire solutiones cōtinuitatis plures ipsius numeri ⁊ inordinati situs ex parte quātitatis in tātum ꝙ nulla earum est sensibilis singulariter: ⁊ ideo in eius ambulatione nō fit in mēbro aliqua solutio cōtinuitatis sensibilis ⁊ manifesta: sed solum insensibilis ⁊ occulta qualeȝ solutionem cōtinuitatis facit peruenire illud quod mordicat ⁊ facit pruritum. sed illud vlcus dr̃ corrosiuum qd̃ solutioneȝ cōtinuitatis efficit in mēbro sensibilem ⁊ manifestam. ⁊ dicunt. quādo virus est in vlcere mordicatiuum nō multe subtilitatis: tūc perambulat in mēbro corrodēdo: idest sensibilem partē mēbri vicini depascendo ⁊ abijciēdo: ita ꝙ sensibiliter mēbrū vicinū vlcerat. Unde dicūt. ꝙ corrosio est q̃daȝ solutio cōtinuitatis mēbri vna singularis parua vel plures parue solutiones cōtinuitatis nō facte per moduȝ punctionis siue pruritus absqȝ corrosione mēbri. Ex qbus apparet ꝙ ambulatio in plus se hȝ q̃ȝ corrosio ⁊ putrefactio: ⁊ est sicut genus ad illas. nā oē vlcus corrosiuū ⁊ oē putrefactiuū est ambulatiuū: sed nō cōuertit̃ ꝙ oē ambulatiuuȝ sit corrosiuū vel putrefactiuū: imo pōt ambulatio eē in mēbro absqȝ corrosione vel putrefactiōe. ¶ Dixit Aui. putrefactiuuȝ est cōpositū ex vlcere. i. soluta cōtinuitate ⁊ corrosione ⁊ vnicuiqȝ eoꝝ: scȝ vlceris putrefactiui ⁊ corrosiui est dispō: scȝ alia ⁊ alia in modo curationis. ¶ Dicūt qdam. ꝙ vlcus corrosiuū est illud in quo soluit̃ cōtinuitas mēbri in ptes paruas dato ꝙ nō perambulet corrodēdo partes mēbri in circuitu s. manifeste: ⁊ tūc erit idē qd̃ ambulatiuū. ¶ Dixit Auic. ꝙ Gal. noiauit vlcera corrosiua ignē psicū ⁊ formicā ambulatiuam. ⁊ qdā dicūt. ꝙ per vlcera corrodētia possumus intelligere etiā cācrenas ⁊ aschachilos. Gal. autē dixit sup tertio humoꝝ: ꝙ corrodēs vlcus dr̃ qd̃ corrodit interius: ⁊ messera dr̃ vlcus qd̃ corrodit exterius: ⁊ ad hmōi vlcera reducunt̃ ea que a qbusdā modernoꝝ vocant̃ noli me tāgere ⁊ lupus siue lupa. Et differūt noli me tāgere ⁊ lupus ꝑm eos solum ex loco in quo eueniūt. Nā qñ accidit a mēto superi⁹ dr̃ noli me tāgere: ⁊ qñ accidit a mēto inferi⁹ tūc dr̃ lupus siue lupa: q̃ȝuis ꝑm alios ēt differunt in cā: vt inferius apparebit. ¶ Et qñqȝ sumit̃ drĩa vlceꝝ a carne in eis gñata: q̄ qñqȝ est laudabilis ⁊ bōa: ⁊ qñqȝ illaudabilis ⁊ mala: ⁊ qñqȝ v̇o est superflua. ¶ Et quādoqȝ sumit̃ drĩa vlceruȝ ab eo qd̃ accidit in circuitu eoꝝ de vesicis ⁊ escaris. nā ex istis sunt. dixit Aui. ex qbus resudat virus citrinū. supple. vel nigrū calidū qd̃ fortasse est calidū cōburens qd̃ est in circuitu eius est malū mortificās: ⁊ ꝑm intēsiorē ⁊ remissiorē caliditatē eius vesicat vel cōburit ⁊ escarā facit ⁊ vocant̃ hmōi vlcera vesicosa vel escarosa. ¶ Et qñqȝ sumit̃ drĩa vlcerū a malitia vel bōitate siue periculositate: ⁊ impericulositate eoꝝ dicunt̃ q̃daȝ vlcera malitiosa fraudulēta periculosa: ⁊ sunt talia aut rōne mēbroꝝ: in quibus fiunt: in qbus cū accidūt sunt apta inducere accidētia mala de spasmo permixtione eoꝝ rōnis: ⁊ similibus: aut sunt talia in seipsis ex propria eoꝝ mala dispositione. Et ex genere malitiosorū ⁊ fraudulentoꝝ sunt oīa vlcera putrefactiua corrosiua ambulatiua cācerosa viscosa escarosa: ⁊ in summa omne vlcus suspitionem mortis aut pditionem mēbri in quo est faciēs: ⁊ dȝ dici malitiosum fraudulētū ⁊ oīa hmōi vlcera dñr male morigerata siue mali moris.

De cāis difficultatis cōsolidationis vlcerum.

¶ Dixit Aui. de vulcerib⁹ sunt q̄ sunt difficilis ꝯsolidatiōis sicut sunt oīa fraudulēta ⁊ oīa alia de qbuȝ apparebit i narratione causarum difficultatis consolidationis: ⁊ quedam sunt facilis cōsolidationis: ⁊ ista sunt in quibus sanies laudabilis in q̃litate ⁊ q̃ȝtitate: ⁊ similiter caro bona generat̃.

De cāis mūdicie vlceruȝ aliarum drīarū [...]rum.

Cause aūt vlcerū eorū que sunt munda sunt bonitas regiminis qd̃ processit ⁊ presens abstinētia ab vsu regiminis multorū vel malorū chimorū generatiui: ⁊ euātio superfluorū corporis: ⁊ ipsoꝝ a mēbro vlcerato diuersio vnde corpora ⁊ mēbra nobilia remanēt mūda superfluitatibus quāti ⁊ qualis. quare nō mittunt ad mēbrū vlceratum superfluitates: ⁊ parua debilitatio facta in mēbro ipso vlcerato: ⁊ situs vlceris in alto corporis cum positione congrua bone expurgationis: ⁊ de causis eorum est debilitas multa alicuius mēbrorum vicinantium: propter quam currūt ad ipsum superfluitates ⁊ nō defluunt ad mēbrum vlceratum. ¶ Et ex eis est prohibitio administrationis medicaminum calidorū ⁊ humidorū vnctuosorū putrefacientiū ⁊ cōtrarie cause sunt cause imundiciei vlceruȝ. ¶ Et cause vlcerū virulentorum sunt humorum subtilitas ⁊ acuitas ⁊ regimē generatiuū eoꝝ ⁊ admistratio medicamis acuti nō exiccatiui. ¶ Et cause vlceꝝ sordidoꝝ sunt humoꝝ grossities ⁊ frigiditas ⁊ regimē taliū humoꝝ generatiuum ⁊ administratio medicaminis saniatiui ⁊ nō mūdificatiui. ¶ De his duob⁹. dixit Aui. ꝙ cause eorū sunt debilitas virtutis: scȝ expulsiue mēbri vlcerati: quare recipit omnē materiam ⁊ nō repellit: ⁊ malitia cōplexionis ipsius mēbri: scȝ que est aut attractiua materieruȝ ad ipsum: aut debilitatiua virtutis nutritiue ipsius quare nō pōt etiā si materiam nutrimentalē idoneam habuerit bonam saniem: aut bonam carnē generare. Et ex causis eorum est malitia eius qd̃ aduenit mēbro de sanguine siue malitia eius fuerit ex pte qualitatis siue q̃ȝtitatis ipsius. iste enim cause sunt que corrumpūt vlcus: idest imundum faciunt virulentū vel sordidū. ¶ Et cause vlceꝝ corrosiuoꝝ ambulatiuoꝝ sunt humores acuti subtiles valde: q̄re sunt mordicatiui prurițiui. ¶ Dixit Gal. in lib. de apatibus. coadunant̃ in corpore ex corruptione multa vlceris humor malus vel niger: neqȝ facta p viā adustionis colere vel cola sicut viride eris quasi serpit ⁊ inuadit mēbra circa se existentia in tm̄ ꝙ corrūpit mēbrū sanū positū iuxta. ¶ Et cause vlcerū putrefactiuoꝝ sunt quecūqȝ corrūpunt ꝯplōnē mēbri: ⁊ ipsius humefaciunt humiditatem ⁊ putrefaciunt ipsam. ¶ Et cause humidoꝝ vlceꝝ sunt quecūqȝ cause humiditatē in eo multiplicant ex causis intrinsecis vel extrinsecis: ⁊ sic eoꝝ cause sunt priuatio nutrimēti ⁊ res quecūqȝ hȝ exiccare extrinsece vel intrinsece. ¶ Et cause calidoꝝ sunt cause calefaciētes sicut ⁊ frigidorum infrigidantes. ¶ Et cause vlceris vesicosi vel escarosi est medicina acuta adustiua valde sicca incinerans vel incrustans partes membri. Et cause escarosi dicentur in capitulo fistularum. ¶ Dixit Auicen. cause malignorum vlcerum sunt quādoqȝ vulnera obuiantia corpori in quo abundant humiditates maligne aut vtenti vel vso regimine corrupto: ⁊ quandoqȝ sunt sequētia pustulas

malas: quare fit ab eis festinantia ad vlcerationem post pu/
stulas ⁊ malū mortuū. ¶ Dicunt quidam modernoꝝ. aut
ex pura melancolia naturali sola aut mixta cum flāte salso.
¶ Amplius de causis malitiosoꝝ vlcerū. dicet̄ i tractatu se
quenti in capitulo de formica ⁊ de igne psico. i. pruna. ⁊ ca/
pitulo de cancrena ⁊ herpete estiomeno. ¶ Cause aūt diffi/
cultatis consolidationis vlcerū sunt oia que impediūt ipso/
rum curationem fieri vt quecūqꝫ ipsorum probibent conso
lidationem. omne enim vlcus cum quo est coniuncta dispo
sitio retardans ipsoruꝫ curationem aut dispositio probibēs
ipsorum consolidationem potest dici vlcus difficilis conso/
lidationis: generaliter sumendo vlcus difficilis consolida/
tionis. verum vlcus difficilis consolidationis aliquādo su/
mitur nō sic generaliter ⁊ large: sed magis specialiter ⁊ stri/
cte: vt sumitur ab Aui. quarti quarta. in speciali capitulo vl
cerum difficilis consolidationis. est oē vlcus in quo est cor/
rosio vel putrefactio vel cauernositas siue abscōsio sicut est
in fistulis: sed est cum eo alia dispositio ꝓhibēs ipsum a ꝯso
lidatione preter predictas. ex quibus verbis apparet ꝙ vl/
cus difficilis cōsolidationis est sicut genus ad oia vlcera: cū
quibus est cā probibens cōsolidationem coniuncta. de qui/
bus causis est corrosio ⁊ putrefactio ⁊ cauernositas fistula/
rum: ⁊ sic vlcus corrosiuū ⁊ putrefactiuū ⁊ fistula sunt vlce
ra difficilis ꝯsolidationis sed nō ipsa sola: vt qdā putauerūt.
imo alia vlcera multa sunt difficilis ꝯsolidationis: ideo nō
cōuertitur ꝙ omne vlcus difficilis ꝯsolidationis sit corro/
siuum vel putrefactiuum vel fistula. Scias ergo. dixit Aui.
ꝙ vlcera difficilis ꝯsolidationis absolute. i. gñal'r sunt vlce/
ra preter corrosiua ⁊ p̄ter putrida sicut est cōe preter ꝓpriuꝫ
i. sicut se hꝫ genus ad specieꝫ: vnde sicut homo comparatur
ad animal ꝙ omnis homo est animal: sed nō omne animal
est homo: ita omne vlcus corrosiuum vel putrefactiuum est
vlcus difficilis ꝯsolidationis: sed non omne vlcus difficilis
cōsolidationis est corrosiuum vel putrefactiuum. nam dixit
Aui. ambo ipsa vlcera: scꝫ corrosiua ⁊ putrefactiua sunt de
ambulatiua: sed de vlceribus difficilis ꝯsolidationis sūt ali/
qua quibus non est ambulatio: sed stant fm dispositionem
suam sine ambulatione per aliquod spatiū: ⁊ sil'r dixit Aui.
ista vlcera difficilis consolidationis sunt preter fistulas: qm̄
non opꝫ ꝙ ipsa sint scidentia: idest profundantia se in mem
bruꝫ ⁊ habentia ꝯcauitatem in ipso sicut habent fistule. lr̄a
tamē exterior hꝫ: qm̄ non opꝫ vt sint sudantia. i. non opꝫ ꝙ
quelibet vlcera difficilis ꝯsolidationis sint talia: ꝙ ab eis re
sudet viruletia sicut resudat ex fistulis: ⁊ ideo subdit Auer.
corrosiua ⁊ putrida ⁊ fistule sunt ex summa vlcerum diffici/
lis ꝯsolidationis absqꝫ conuersione. Et dixit Auic. de vlceri
bus difficilis consolidationis sunt algeromati: idest vlcera
que olim curabātur a quodā philosopho sic vocato, a quo
nomine nomē acceperunt que vlcera sunt vltima in corru/
ptione ⁊ elōgatione a consolidatione. sunt enim vlcera diffi
cilioris ꝯsolidationis omnium aliorum exceptis corrosiuis
putrefactiuis ⁊ fistulis: ⁊ hic per fistulas intellexit oia vlce/
ra ostracosa ⁊ cācrosa ⁊ escarosa siue vesicosa intellexit cor/
rosiua. ¶ De causis itaqꝫ retardatiōis ꝯsolidationis vlceꝝ.
tertio de ingenio sanitatis. Gal. tetigit duas. ⁊ dixit. ꝙ vul/
neꝝ sanatio tardat̄ aut propter malam cōplexionē carnis:
in qua existūt, aut ꝑꝑ sanguinem ad ea transmissum pro nu/
trimento. Et dixit Gal. ꝙ mala complexio carnis: in qua est
vulnus aliqñ est ex caliditate aliquādo ex frigiditate aut sic
citate. i. simplicibus aut cōpositis adinuicē. ¶ Dixit Rabi
23. particula. auctoritate Gal. primo ⁊ quarto catagenis. cū
mala complexio mēbri vlcerati non est stabilis vlcus cura/
tionis est difficilis ex humoribus cōfluētibus ad ipsuꝫ mul
tis vel acutis. ⁊ dr̄ vlcus hic vlcus indigestum: ⁊ tamen sta
bilis est mala complexio ipsius mēbri ⁊ dominatur suꝑ ipꝫ
mēbrum egritudo intantum ꝙ ex ipsius mala complexione
corrūpitur membrum. nominatur tunc vlcus malignum: ⁊
vlcus malignū qd̄ est malignitatis multe fortis vlcus fortis
simū noiat̄: ⁊ sanguis trāsmissus: aut peccat in qualitate si/
cut si fuerit calid⁹ acut⁹ corrosiuus mordicatiuus: aut fuerit
frigid⁹ ineptus nutricatiōi: aut fuerit subtilis vel grossus. in
q̄ztitate vō si fuerit maioris q̄ztitatis aut mioris q̄ꝫ oportet.
¶ Auerroys aūt septimo colliget. caplō de solutiōe ꝯtinui
tatis. ꝑdictis duab⁹ causis addidit tertiā. ⁊ dixit. scias ꝙ qñ
vlcera per adhibitas medicinas nō sanant̄ illud fit vna triū
rerum, vna est propter medicinas que complexioni illi⁹ mē
bri conuenientes nō sunt, secunda est q2 materia transmissa
non est conuenibilis. ⁊ tertia quia in mēbro complexio lesa
est preter naturam: ita ꝙ ibi vna species aut due male ꝯplō/
nis sunt. ¶ Almansor autem septimo posuit. vltra ꝑdictas
alias causas: scꝫ carnis duritiem vel malitiā vlceris ⁊ ossis
corruptionem. ⁊ ait. sanitas vulneris tardatur vel propter
sanguis penuriam que est in corpore vel propter eius mali/
tiam: aut q2 itus vel super ipsius labia caro dura existit. cui⁹
cā caro non nascitur: aut q2 ibi est caro mala: aut q2 os cor/
ruptum est in eis. ⁊ subdit. q2 putredo multa est in eis: q2 me
dicamē quo curat̄ non est adhibitum cōueniens: vel q2 vul
nus in seipso est profundū ⁊ saniosum ⁊ maluꝫ. ¶ Raſ. 14.
quoqꝫ ꝯtinētis. addidit venarum vlceri propiquarum am/
plitudinem in loco superiori vlcerum. ¶ Aui. quoqꝫ alias
addidit causas: ⁊ de oibus dixit. cause omnes que corrum/
punt siue imūdū faciunt vlcus sunt cause difficultatis sana/
tionis eius: ⁊ ex causis est paucitas sanguis boni in corpo/
re: vñ. 14. ꝯti. difficilis fit sanatio vlcerū corporū macilētoꝝ
valde ex paucitate materie. Aut dixit Aui. cā eius est pauci
tas sanguinis siue nutrimenti attracti ad mēbrum vlceratū.
vnde. 14. continē. Dixit Rasis. nil nociuum magis erit q̄ꝫ si
macrescit mēbrū ⁊ extenuatur in tempore generationis car
nis: ideo nō debet aliqd fieri qd̄ probibeat illo tempore ad/
uētū sanguinis ad locum sicut ligatio strictura: ⁊ silia, nā cū
priuatione nutrimēti nō iuenitur cum quo generetur caro.
¶ Et de causis eius. Dixit Aui. est malitia sanguis existen/
tis in corpore ⁊ descendentis ad locum vlceris. ⁊ plurimuꝫ
malitie sanguis est propter malitiam complexionis epatis
aut propter malitiam splenis: ⁊ sanguis malus peccans in
q̄litate preter hoc qd̄ ex eo non acgritur qd̄ cōuertatur i car
nem q2 caro vt patuit generatur ex sanguie laudabili: nocet
etiā propter illud quod ꝯuertitur ad illud ipm de superflui/
tatibus que. s. habēt impedire cōsolidationē. ¶ Aut causa
eius. dixit Aui. est propter corruptionē ossis qd̄ sub eo est:
⁊ qd̄ seqtur vlcus ex osse corrupto. si enim os qd̄ dꝫ esse fū/
damentum fabrice: ⁊ regenerationis carnis nō erit idoneuꝫ
ad illud: sed cōicabit continue humiditatem corruptam car/
ni vlceris ⁊ putrefaciet ipsam: nō cōsolidabitur vlcus. ¶ Et
de eius causis est ossis asperitas: quāuis nō sit putriduꝫ aut
ossis separatio i frusta: que carnem pungēdo dolorē iducūt:
⁊ dolorē iducēdo sunt cā attractionis humiditatū ad locuꝫ
que probibēt cōsolidationē eius. ¶ Et de causis dixit Aui.
est obstracositas. i. multa durities carnis parietū vlceris: ⁊
marginū siue labioꝝ eius: ⁊ sine caro ipsa obstracosa ⁊ du/
ra fuerit i circuitu labioꝝ siue i parietib⁹ vel i fūdo vlceris.
¶ Et de causis eius dixit Aui. est dilatatio venarum. i. aper
tio orificioꝝ eoꝝ vel rarificatio pororum ipsarum q̄ veniūt
ad membruꝫ vlceratum. s. cum sunt replete sanguie malo ⁊
corrupto: quare ieueniunt i vlceris concauitate sanguinē cor
ruptum ⁊ humiditates malas: sicut apparet i vlcerib⁹ cru/
rium positis iuxta varices replentes ipsum sanguie grosso
malo quo non potest fieri carnis generatio: sed iplent̄ vlce/
ra suꝑfluitatibus. ¶ Et de causis dixit Auicē. est corruptio
partiū vlceris aliarū ab osse ⁊ carne vt neruoꝝ chordarum:
pāniculoꝝ vel ligamentoꝝ: propter quarum partium corru
ptionē icipiūt vlcera in carne ipsorum: ⁊ sic icedere versus
tenebrositatem ⁊ viriditatem ⁊ nigredinem. ¶ Et de causis
eius dixit ipse est mēbrū qd̄ vicinatur membro vlcerato ha

De cāis difficultatis cōsoliдationis vlcerum.

Mūerat cās fm Auic. ꝑꝑ q̄s vlcera nō sanantur.

bens cõplexionē malam:⁊ per cõsequēs generans super/
fluitates malas:⁊ trãſmittens eas ipſi que ꝓhibent ipſius
ꝯſolidationē. ¶ Et de cauſis eius eſt malitia figure vlceris.
Dixit Aui. praue curationis.ſ.⁊ tarde ſũt vlcera rotũda : ⁊
eis ſilia vt quadrata. Et cauſa eſt multa elongatio labiorũ
ſiue partiũ vlceratorũ abinuicem in illis vlceribus plꝰ ma/
xime ꝙ̃ in alijs. Et curatio vlceris fit per vnionē labiorũ:⁊
carnis deperdite regenerationē:que in vlcere ſaltē rotundo
difficulter generaꝛ:cũ nõ habeat locũ ꝑcipuum in quo inci
piat ipſius regeneratio. ¶ Et ex cauſis eiꝰ eſt debilitas mē
bri vlcerati:⁊ ꝓpter hãc cãm dixit Ipo.6ª afforiſmo. ydro/
picis que naſcunꝛ vlcera in corpore nõ faciliter ſanãtur : qꝛ
in eis defecta eſt virtus:⁊ adiuuat ad hoc abũdãtia humidi
tatum preter nãm in corpore ydropicoꝝ.que prohibet vlce
rum eoꝝ cõſolidationē:⁊ propter defectũ virtutis vlcera q̃
ſunt in corporibꝰ ſeneſcentium maxime decrepitorũ : vt di/
xit Gal.ſup quarta afforiſmorũ.difficulter ſananꝛ : ⁊ finalr
vlcera que fiũt in corporibus cõualeſcētiũ ex egritudinibus
acutis vel cronicis:⁊ adiuuat ad hoc paucitas ſanguis de/
crepitorũ ⁊ cõualeſcētiũ dictoꝝ:⁊ in decrepitis etiam maxi
me adiuuat multitudo humiditatis crude indigeſte. ¶ Di/
xit Aui. in ſenibus:ſcꝫ ⁊ decrepitis ⁊ ydropicis curatio vlce
rũ eſt difficilis. ⁊ dixit. in pregnãtibus etiam vlcera ſũt diffi
cilis cõſolidationis:propter retētionē ſuperfluitatũ in eis:
eo ꝙ eaꝝ menſtrua retinētur:vnde ſupfluitates in eoꝝ mul
tiplicanꝛ corporibus:⁊ ꝓpterea vlcera pregnantiũ eaꝝ que
menſtruãtur non ſic difficulter curanꝛ. ¶ Ariſt. xª probleu/
matũ. probleumate. 42. querit propter quid eunuchi vlcero
ſa habēt crura ⁊ putrida. nã eorũ vlcera ſunt putridiora ꝙ̃
vlcera ſilia in alijs corporibꝰ. ¶ Et ſoluens reddit rationē
primo vnam cãm ſumptam a ſimili dicēs:ideo eſſe:qꝛ etiã
mulieres habēt crura vlcerata ⁊ putridiora viris : ⁊ maxie
hoc cõtingit mulieribus que non purganꝛ ſufficienter:mõ
eunuchi ſunt ſiles in natura mulieribus:quare cõſimiliter
habebũt crura vlcerata putrida vt mulieres ꝙ̃ maxime qñ
eunuchi fiunt ex tempore longo. poſtea aſſignauit cauſam:
quare hoc euenit in mulieribus ⁊ eunuchis. ⁊ dixit iõ eē qꝛ
caliditas in mulieribꝰ deorſum tendit cũ humiditatibus ex
traneis:qbus humiditatibus caliditas ipſa parat viã ad de
ſcēſum:⁊ ſignũ huius eſt euētus mēſtruoꝝ in mulieribus.
Propter qđ dixit Ariſto. neqꝫ mulieres neqꝫ eunuchi fiunt
calui. dixit. ꝓpter humiditates non ſunt eis vlcera putridio
ra ſm crura tñ:ſed etiam ꝓpter caliditatē. humiditas enim
mulieꝝ ⁊ eunuchoꝝ frigida eſt cõpacta:⁊ quieta per ſe non
potens penetrare vt deſcēdat ſed penetrat:aut deſcendit ꝓ/
pter caliditatē ipſam ſubtiliantem ⁊ mouentē ⁊ vias aperiē
tem:⁊ ſic eã penetrare facientē. ¶ Et dixit Ariſto. vlcera ca
pitis:ideſt ſuperioꝝ mēbrorũ in locis ſiccis: ⁊ ſubtilis aeris
difficulter ⁊ ꝑiculoſe ſanari:i locis paludoſis faciliter. ⁊ ecõ
uerſo dixit de vlceribus cruriũ ⁊ mēbrorũ inferiorũ. ¶ Di/
xit Aui. corpora ſuſceptibiliora curationis vlcerũ ſunt que
ſunt melioris cõplexiõis:⁊ paucioris humiditatis ſupflue:
cũ inuentione ſanguinis boni ⁊ ſufficiētis quãtitatis in eis.
nam in iſtis oēs cauſe que faciunt ad citam ⁊ bonã curatio/
nem in eis reperiunꝛ. ſupple virtꝰ nutritiua fortis: ⁊ inſtrm
ſibi cõueniens:⁊ copia ſufficientis humiditatis nutrimēta/
lis bone cõuertibilis in carnem:⁊ paucitas humiditatis ac
cidentalis impediētis cõſolidationē:que ſua paucitate fa/
ciliter exiccaꝛ ⁊ abſtergiꝛ. Illa vero corpora. dixit Aui. que
ſunt multe humiditatis ſuperflue aut ſiccitatis multe : ſunt
tarde recipientia rectificationem vlcerum propter cauſas ſu
pra aſſignatas. ⁊ dixit. corpora etatiue ſicut infantium ſunt
ſuſceptibiliora curationis vlceꝝ ꝙ̃ corpora ſicca: ſicut ſenũ.
¶ Dixit Aui. de vlceribus:in quibus naſcitur caro ſunt q̃/
dã in qbus naſciꝛ caro addita ſupfluica:⁊ quedam ſunt in q
bus fit feſtina naſcētia carnis añ mũdificationē ipſoꝝ. ſup.
⁊ añ ablationē ꝓhibētiũ ꝯſolidationē vel az:quare q̃ in eis

Propꝛ qđ eunuchi crura hñt vlcerosa.

Nõ eſt caro gñanda niſi pꝰ mundificationem vlcerum.

generaꝛ eſt mala mollis ſupflua:⁊ in illa in qbus nõ naſciꝛ
caro mala ſupflua:⁊ nõ illa in qbꝰ nõ feſtinat caro niſi poſt
mũdificationē eoꝝ ⁊ remotionē cõſolidationē prohibētiũ
facta in mũdificatione ⁊ amoto prohibēte conſolidationē
adminiſtrãde ſunt medicine generatiue carnis. ⁊ nõ añ. nã
ſi ante fit generatio carnis:dato ꝙ vlcꝰ ꝯſolideꝛ:poſtea ite/
rũ ſcindiꝛ ⁊ vlceraꝛ. ¶ Dixit Raſ. 14. ꝯtinē. vlcera que ꝯſo
lidanꝛ ⁊ quotiēs fricanꝛ aperiunꝛ hoc fit quotiēs ꝯſolidãꝛ
cũ in eis fuerit ſordities nulla fcã mũdificatione finali ante
gñationē carnis ⁊ cõſolidationē:vnde dꝫ fieri prius finalis
mũdificatio vlceris:ita ꝙ nõ dimittaꝛ vlcus cõſolidari niſi
prius mũdificatũ fuerit finaliter. ¶ Et Aui. dixit. qꝛ nõ fuit
facta gñatio carnis eius niſi añ mũdificationē ſufficientem
a ſordibus eoꝝ. qñ enim añ mũdificationē vlceris admini/
ſtrata fuerit medicina generatiua carnis ⁊ incarnatiua:ſor/
des interius retinenꝛ:⁊ iõ qñ tale vlcus videaꝛ incarnari ⁊
ꝯſolidari illa ꝯſolidatio nõ eſt recta nec ꝑdurabilis: qm̃ ſor/
des retēte corrũpent carnē que ibi regenerata fuerit ⁊ vul/
nerabiꝛ 2°:⁊ fortaſſe corrũpet carnē que primo ſana erat in
circuitu ⁊ facit vlcus nouũ. ¶ Et dixit Aui. accidit hoc i vl/
ceribꝰ fiſtuloſis.ſ. vt plm̃. qñqꝫ enim extimaꝛ a medico ꝙ fi/
ſtule ſũt ſanate:ꝓpterea ꝙ aduenit eis diſpõ exiccationis ⁊
retētionis ꝓhibētis reſpirationē.ſ. humiditatũ ꝯſuetaꝝ ve
nire ad fiſtulã:ſicut accidit qñ fiſtule approximanꝛ medica/
men multũ exiccatiuũ:quare labia fiſtule recludunꝛ ⁊ vniũ
tur:ſed tamē caro filtroſa ⁊ mala diſpoſitio interius reman
ſit:⁊ propter illud per quãlibet cãm etiam leuē ſuperuenien
tem vel etiam ſeipſis reſcinduntur ⁊ aperiuntur.

Signa bone carnis i vlceribus.

Signa vlcerũ plurimũ habenꝛ ex ſenſu. ¶ Signa vlce
ris ꝓpter malã cõplōnē calidã:dixit Gal. 3. de in
genio ſani. ſunt rubor ⁊ calor que percipiunꝛ in mēbro.ſ. in
labijs ⁊ i circuitu ⁊ nimia ſanies ⁊ ſubtilis: qꝛ caliditatis ē
ſubtiliare ⁊ liquefacere. Et. A. dixit. vlcera calida ad rube/
dinē ſunt decliuia ⁊ delectanꝛ in frigore. ⁊ rectificanꝛ ꝑ me
dicinas infrigidãtes. ¶ Et ſi vlcera fuerint cũ mala ꝯplōne
frigida. dixit Gal. ꝯtraria ſigna erũt:qꝛ dixit Auic. erunt al
ba.ſ. liuida vel pallida:⁊ erũt mollia ⁊ ſordida cũ ſanie groſ
ſa ⁊ multa ⁊ ēt qeſcētia ꝑꝑ medicinas calidas. a calidis enĩ
qeſcũt. i. rectificanꝛ ⁊ tactus nõ ꝑcipiat in loco caliditatem.
¶ Et ſi vlcera fuerint cũ mala ꝯplōne ſicca. dixit Gal. erit in
loco vlceris durities ⁊ aſꝑitas ⁊ erit cum ſanie pauca.ſ. ſiue
fuerit ſubtilis ſiue groſſa. ¶ Et ſi fuerint cum mala ꝯplōne
humida. dixit Gale. erit in vlcere mollities multa ⁊ ſanies
groſſa. ſup. ⁊ rectificabunꝛ ꝑ exiccãtia ſicut ſicca ꝑ humectã
tia ad tēperãtiã reducunꝛ. Et cognoſciꝛ vlcus ſiccũ ex pau/
citate ſanguinis defluētis ad ipm̃. ¶ Dixit Alb. ſi in circui/
tu eiꝰ rubor ꝑuus fuerit ⁊ ea q̃ in circuitu ſunt ab apate ſecu
ra:⁊ nõ eſſent inflata ⁊ ſicca ⁊ aliqꝫtulũ dura erũt ⁊ corpus
erit macrũ pauci ſanguinis: ſi tñ ſãguis erit bonꝰ lꝫ paucꝰ.
Dixit Raſis. 14. ꝯti. caro eiꝰ erit ſemꝑ ⁊ velociter efficiꝛ in
cicatricē. ¶ Dixit. A. cognoſciꝛ paucitas ſanguinis ꝙ ſit in
cã retardationis ꝯſolidatiõis vlceris.ſ. cũ ſanguis fuerit bo
nus:qꝛ vlcꝰ eſt claꝝ. i. boni coloris ⁊ eſt mũdũ. i. a viru ⁊ ſor
ditie:vel eſt mũdũ ⁊ ſiccũ:qꝛ eſt pauce ſaniei: ſꝫ tñ ſanies eſt
laudabilis ⁊ hoc eſt vlcus ꝓperãs ad eſcarã ⁊ cicatrizatio/
nē:ſed tñ nõ cicatriçaꝛ. de ſe enĩ eſt aptũ paratũ cicatrizari
ſed qꝛ ibi nõ eſt mã:de q̃ reſtaureꝛ deꝑditũ nõ cicatriçaꝛ. Si
aũt ſanguis eſſet paucꝰ ⁊ malꝰ vlcus nõ eſſet claꝝ ⁊ gñareꝛ
in eo pus malũ ꝙ̃uis paucũ. ¶ Et ſigna mali ſanguinis de
ſcēdētis ex corꝑe ad vlcus ſũt dixit. Almã. color corporum
malꝰ ⁊ ipſius ſilitudo. i. forma eſt mala:qꝛ eſt corpꝰ in cuius
eſt talis ſanguis i ſilitudine corꝑis kakochimi vl ⁊ cacetici.
¶ Dixit Auic. qñ ſanguis eſt malꝰ ꝑꝑ malitiã epatis color
corporis declinat ad albedinē plũbeã aut ad citrinitatē ſm
ꝙ malitia cõplexionis epatis eſt frigida vel calida. Et ſi fue
rit malus propter malitiam ſplenis color corporis eſt decli/
uis ad nigredinē ⁊ alterationē ⁊ lenuoſitatē: quare eſt cum

Signa vlcerũ calidorum frigidorum ſiccorum ⁊ humidorum.

Signa mali ſanguinis deſcendentis ex corꝑe ad vlcus.

Signa bone carnis i vlceribus.

eo malitia omnium humorum in corpore. ¶ Dixit Gale. ⁊ ponitur. 14. continentis. signa carnis regenerate bone sunt ꝙ ipsa est ruffa ⁊ solida siue bene adherens labijs vlceris ⁊ caro mala est grossa ⁊ mollis: ⁊ similatur carni pulmonis: ⁊ est non bñ adherẽs labijs vlceris. Et dixit, vt ibidem ponitur. vlcera quorũ difficilis est sanatio in corporibus albis ⁊ plũbeis sunt talia ex malitia sanguinis ipsorũ: ⁊ in corporibus albis sunt talia ex paucitate sanguis eorũ. Ait Ras. ibidẽ. dico in quadam iuuencula vlcus erat paruũ: ⁊ nõ generabat caro ante per duos annos penitus ⁊ color ipsius virulẽtie erat albꝰ: citrinus pauci sanguis: queadmoduꝫ in corruptione epatis ꝯtingit. ¶ Qñ vlceribus malis associat color corporis malus sicut albus plũbeus aut citrinus: tũc illud significat corruptionem sanguinis qui venit ad vlcus. cuius causa eius consolidatio retardat. qñ vero vlcus fuerit in corporibus albis ⁊ ruffis ipsius accelerat sanitas: qꝛ in illis corporibus sanguis bonꝰ ⁊ multus est. ¶ Et vlcus sordidum cognoscit. qꝛ preerunt ei humiditates cõgelate. i. grosse globate: ⁊ declinabit ad albedinem aut nigredinẽ ⁊ emittet de eo erugo mala ad modum fecis. ¶ Et vlcus recens. dixit Rasis. 14. ꝯti. cognoscit: qꝛ erit non inflatũ neqꝫ vehementis doloris: sed antiquum erit expansum grossi labij inflatum rubeum vel pallidũ: aut nigrum. ¶ Et significatur humor calidus faciens vlcera. Dixit Auicẽ. qñ vlcera quorũ radices. i. bases sunt acute in membro superfluitates s. humores a qbus fiunt sunt calidi nati. humores enim calidi acuti ⁊ subtiles apti sunt tendere versus superficieꝫ mẽbri ⁊ in ea pruritũ facere sed vlcera quoꝝ radices sunt albe late pauci pruritus ipsoꝝ sups̄fluitates sunt frigide. ¶ Dixit Auic. qñ ambulatio vlcerum fuerit a cã corrodẽte absqꝫ putrefactione nõ est cum eis febris. s. putrida: effymera tñ esse põt: sed qñ est a putrefactione multiplicat. s. febris putrida: aut nõ separat ab eo: qꝛ in vlceribus putrefactiuis remanet in mẽbro humiditas putrida: a qua surgit vł surgere potest vapor putridus ad cor quem sequitur febris putrida.

Signa cexp calo[...] frõruꝫ [...] coꝝ ⁊ hũ[...] dorum.

Signa medicaminis incõuenienter approximati vlceri sunt. Dixit Almans. qm̃ si fuerit calidius debito calorem ⁊ ruborem ⁊ flegmonis principiũ ei cũ augmento. s. ipsius vlceris adducit: ⁊ si frigidius fuerit q̃ꝫ debeat vlcus tũc viride aut liuidum aut nigrũ ⁊ frigidũ fit. Et si desiccat minus q̃ꝫ opꝫ vlcus ip̃m est molle ⁊ lassum multuꝫ hñs virus. ⁊ ecõuerso. si desiccat plus q̃ꝫ oꝫ. Et si minus mũdificat ⁊ abstergit q̃ꝫ oꝫ signa sunt multitudo putredinis: ⁊ carnes regenerate sunt molles q̃ male ei adheserũt. ¶ Pro cognitione quoqꝫ medicamis an sit ꝯueniẽs an inconueniens vlceri cui approximat. Dixit Aui. quarta quarti capº de curatione in generali. vlcerũ opꝫ vt audias sermonem cõem q est ꝙ est necessariũ ꝙ illud cũ quo fit cura vlceris aut fit cõueniens: aut incõueniens: cõueniens cognoscit: qꝛ lꝫ nõ cõferat in dispõne. i. statim vel in paruo tpe: tñ nõ associat sibi nocumentũ qꝛ non nocet. ex hoc enim infert ꝙ medicamen ip̃m ex quo nõ infert nocumẽtũ est cõueniens: sed nõ apparet eius iuuamẽtum manifeste in paruo tempore: aut qꝛ est debilis virtutis: aut qꝛ vlcus est magne malignitatis. Sed medicamen incõueniens. dixit Auic. diuersificat nam supple. aut est incõueniens: qꝛ inducit malas dispõnes in vlcere: aut est incõueniens in desiccatiõe ⁊ mũdificatiõe: si erit incõueniens in desiccatione ⁊ mũdificatione: tũc hoc erit aut qꝛ debilius q̃ꝫ opꝫ ⁊ significat per illud qd̃ est ꝯtrariũ ei qd̃ ex ipso expectatur de exiccatione ⁊ mũdificatiõe: qm̃ expectabat: medicꝰ ꝙ exiccaret virulẽtiã: ⁊ mũdificaret sordeꝫ ⁊ nõ fecit: imo ꝯtrariũ apparet. s. in vlcere multa virulentia ⁊ multa sordes: aut hoc erit: qꝛ supfluit in exiccatione ⁊ desiccat vlcus ⁊ mũdificat plus q̃ꝫ ꝯueniat ei. Si ãt est icõueniẽs: qꝛ inducat malas dispõnes: tunc hoc erit: qꝛ nimis calefacit vñ facit accidere in loco inflãmationẽ ⁊ rubedinẽ: aut qꝛ nimis ifrigidat ⁊ facit declinare locũ in obfuscationẽ ⁊ nigredinẽ: aut ẽ incõueniẽs qꝛ nimis mollificat ⁊ deducit ip̃m ad putrefactionẽ ⁊ relaxationẽ: aut icõueniẽs. qꝛ corrodit: ⁊ addit i vlcere cũ acuitate sua mordicatiua: ⁊ pruritiua: ⁊ oꝫ vt medicamen quod est debile fortificetur ⁊ quod est nimis remittat: ⁊ quod est calidius infrigidet: ⁊ qd̃ est frigidius calefiat: ⁊ quod est putrefactiuum stipticetur: ⁊ quod est corrosiuum refrangat ab acuitate sua.

Signa mali [...] ꝯ uisibi[...] dentis [...] corpe a[...] vlcus.

¶ De signis pronosticis bõis ⁊ malis in vlceribus. Ca. xviij.

Dixit Ipo. 5. affo. calꝫm saniẽ faciẽs i oĩ vulnere certe securitatis: ⁊. A. dixit. meliores sig̃natiõees significãtes salutẽ vlceꝝ ⁊ vulnerũ sũt cũ succedẽtia eoꝝ sũt decliuia ad salutẽ. i. ad salutarẽ ⁊ laudabilẽ saniẽ. cũ eniꝫ in vlcere sanies generatur laudabilis ⁊ succedit procedendo in laudabilitatem suam illud vlcus est salutare: ⁊ cito terminabile ad consolidationem bonam. Et dixit iterum. Auicen. ꝙ de melioribus significantibus sunt cum in successionibus vlcerum est sanies que prouenit a medicina faciente pus. ⁊ opatiõe nature. talis enim opatio nãe est s̄m cursum nãlem. nã dixit. A. nõ g̃nat sanies nisi a digestiõe scꝫ ex mã laudabili: ⁊ nõ intellexit. A. hoc ꝑ digõnẽ nãlẽ illã q̃ est simplr̃ nãlis qꝛ talis digestio nõ fit nisi in iuuatiuo ꝯuertibili in nutrimẽto: sꝫ intellexit de digõne nãli s̄m qd: q̃ est qñ idigõne nociui calor nãlis vincit opationẽ caloris exñei: sicut in saniei laudabilis g̃natiõe ꝯtigit: q̃ significat certã salutẽ: qꝛ significat virtutẽ nutritiuã fortẽ: ⁊ mãm cõgruã: ⁊ ꝙ cuꝫ vlcere nõ est cõplicatũ aliqd̃ preter nãm ꝓhibẽs: ꝙ si cũ vlcere affuisset vel adesset sanies nõ fuisset generata laudabilis. Et nõ itellexit Hyp. in oĩ vulnere absolute bonũ fore saniem laudabilẽ g̃nari: qꝛ nõ est bonum generari eã laudabilẽ in vulnere simplici: vt supra patuit: neqꝫ in vlcere pulmonis: neqꝫ in herisipila vlcerata: sꝫ intellexit in oĩ vulnere in quo cõpetit saniatio. ¶ Dixit Gal. in cõmẽto predicti afforismi: ꝙ in p̄dictis vulneribꝰ suspectis ad spasmũ ꝑꝑ cõculcationem materie: ⁊ in suspectis ad corruptionẽ mẽbri in ꝯtusionibꝰ: ⁊ generaliter in oĩbus vlceribus cũ mã nõ totaliter supabili a v̾tute saniem laudabilẽ fieri est maximũ signũ certitudinis salutis. ¶ Ait Ras. 14. ꝯti. dico summarie ꝙ modus putrefactiõis in vlceribꝰ est: sicut modus digõnis in febribus: ⁊ alijs morbis: ⁊ sicut post digestionẽ in alijs morbis nõ est dubiũ fieri diuersionẽ: neqꝫ aliqd̃ sinistrũ: ita pꝰ putredinẽ. i. saniẽ laudabilẽ in vlceribꝰ habet significatio sup securitatẽ firmam. ¶ Dixit Auic. qñ apparet in vlcere sanies laudabilis: ⁊ tumor siue apa in circuitu vulneris ẽ signũ bonũ: nã tumor est signũ ꝙ mã nõ ꝯclinat ad iteriora ⁊ nobilia mẽbra vt supra patuit. ¶ Dixit Gal. super 5ª afforis. ⁊ ponit. 14. ꝯti. sic. aq̃ calida putredinẽ facit in vlceribus saluis: ⁊ que carẽt malicia: ⁊ hoc est de melioribus significatiõibus firmitatẽ dans sup salutẽ exituraꝝ: ⁊ sup sanationem earũ ⁊ maliciã: qm̃ q̊ties vlcera fuerint putrefacta: aut fluũt ad ea superfluitates male nõ generabit in eis aqua calida putrefactionẽ. i. saniẽ laudabilẽ: sꝫ nocumẽtũ magnũ infert eis. Ait Ras. dico ꝙ quotiẽs aq̃ calida nõ fecerit putrefactionẽ. i. saniem laudabilem. s. in vlceribus dubiũ erit. ¶ Et dixit. quotiẽs g̃nant pili q ceciderũt in loco attinẽti vulneri designato meliorationem eius significãt: ⁊ quotiẽs vlcera mala fiẽt in rubigineꝫ corrigent. ¶ Ulcus q̃ꝫ prauũ esse multis modis cõp̄hẽdit. vno mõ signo ꝓuatiuo sũpto ex ipotẽtia incarnatiõis ipsius approximato ꝯgruo medicamĩe: de quo dixit Aui. ꝙ malignitatẽ vlceꝝ significat difficultas sanatiõis eius i seipso cũ rectificatiõe curatiõis exhibite ei. i. q̃ꝫuis curet recte sic oꝫ: qñ eniꝫ curat curatiõe cõgrua: tunc nõ procedit difficultas curatiõis eiꝰ ex errore: sꝫ ꝑꝑ aliquã causaꝝ dictarũ que retardat ꝯsolidationẽ eius: vlcera eniꝫ dixit ipse q̃ faciunt accidere spasmũ. supple. vel aliqd̃ aliud accidẽs prauũ: ⁊ vlcera putrefacta scrophulosa. i. dura ⁊ vlcera algeromati: vlcera scꝫ tremula mollia: ⁊ vlcera corrosiua ⁊ cãcrosa: ⁊ q̃ cursu eorũ

currūt sunt.s.suspecta ⁊ timorē afferentia: ⁊ vlcera oīa melā colica sunt praua: q2 nō sanant̄. dixit Aui. nisi ab eis auferat̄ tota eoꝝ corruptio vsq3 ad carnem ⁊ ossa sana. ¶ Et vlcera dura versus liuiditatem: aut nigredinem tendentia sunt ma la: ⁊ silr̄ q̄cunq3 pilos in circuitu deijciūt: mala sunt ⁊ vlcera gn̄ata successione egritudinū: ⁊ q̄ sunt cretica sunt mala: q2 natura expellit ad ea residuū corruptionis superfluitatum. ¶ Ait Hyp. 6a affor. circūfluentia vlcera: ⁊ vlcera a quorum circuitibus.s.labijs ⁊ alijs partibus nō multū ab eis distan tibus: sed propinquis fluunt ⁊ cadunt pili: que Auic. voca/ uit eijcientia pilos mala consuetudine malū: qm̄ sunt male ꝯsuetudis: siue mali moris: siue male morigerata: ⁊ sūt pra/ ua: ⁊ sunt proprie illa que sunt ꝯsueta ambulare corrodēdo aut putrefaciēdo. ¶ Dixit Hyp. in afforis. ⁊ ponit̄ .14. ꝯtiñ. sic. quotiens fit vlcus magnū ⁊ malignū nullo accidente ei apāte detrimentum eius erit magnum. Et Gal. dixit in cō/ mēto. ꝙ de malignis intellexit de eis que fiunt in capitibus ⁊ vltimis partibus musculi: ⁊ maxie in musculo cui ꝯdn̄ans erit neruus: qm̄ cū capitibus musculi cōtinuant̄ nerui: ⁊ de ꝑtibus ipi9 generant̄ chorde: ⁊ sicut Hyp. predicta culpauit apāta que dissoluunt̄ subito: silr̄ in hoc dicto culpauit ꝙ nō fiant cū hmōi ⁊ sili vulnere apāta oīno: qm̄ dubiū erit ꝙ ma le materie q̄ sunt cū malignitate vlceꝝ moueant̄ ad locū no biliorem: ⁊ hoc dixit Gal. maxime fit cū medici peccant ⁊ ei supponūt loco vulneris huius qđ ꝓhibet īfrigidat ⁊ restri/ git vehemēter. ¶ Dixit Aui. si apā apparēs in circuitu vul neris occultet̄ subito ⁊ redeat ad interiora: tūc nō resoluet̄ per pus ⁊ ei silia: q2 neq3 per saniē laudabilē: neq3 illaudabi lem: qm̄ materia q̄ debuisset in saniem ꝯuerti ad alia transi/ uit mēbra. ¶ Dixit Gal. in cōmento dicti afforis. quotiēs in aliquo fit vlcus: ⁊ ex cā ipsius accidit apā. nō p̄t pati exinde spasmū: aut desipientiam in maiori ꝑte: raro tm̄: ⁊ hoc si apā fuerit magne quātitatis: aut male qualitatis valde: ⁊ si ꝯtin gat ꝙ illud apā dissoluat̄ subito: tūc si vlcus illud fuerit in parte posteriori aderit spasmus aut tetanus in dorso: sed si fuerit in ꝑte anteriori laborans eo patiet̄ morbos: quos di/ xit Hyp. in ipso afforis. si pellis sit neruosa.i. ꝑti anteriori cō dominent̄ vene pulsiue ⁊ nō pulsiue: si ascēderit ipse humor q generauit apā de loco vlceris: tūc si illud vlcus fuerit ī lo/ cis neruosis ꝑtib9 posteriorib9 inde accidet spasm9 aut te/ tanus: s3 si fuerit in ꝑte anteriori corpis: si humor ascēdit ad cerebrū gn̄abit desipientiā: ⁊ si ad pectus gn̄abit dolorē la/ teris.s.pleuresim: ⁊ si ad intestina generabit fluxum ventris sanguineū: ⁊ de his ampli9 dcm̄ est in caplo 4° hui9 tracta. Et dixit Gal. ꝙ predictu3 verbū Hyp.s.in parte anteriori ⁊ posteriori est absolutū super totum corpus. Rasis vero 14° cōtinētis. post positionē dictorū v̄boꝝ Gal. ait. Sed ego di co ꝙ dictū verbum Hyp. nō sequitur ꝙ sit absolutū sup to/ tum corpus: qm̄ in anteriori parte est chorda q̄ tendit ad ge nu valde magna: ⁊ ex ea magis accidit spasmus q3 ex vulne re musculi locati in parte posteriori coxe in toto cōdominat̄ caro: ⁊ silr̄ est in manu: vnde dico ꝙ ipse dixit. ꝙ vlcera acci dentia in parte anteriori magis inducunt spasmū. ¶ Et p̄t cōprehēdi vlcus esse prauū signis positiuis sumptis: aut ex qualitate mutata: aut permutatione coloris vlcerū ad colo rem malū liuidū pallidū: plūbeum viridem vel nigrum qui significat mortificationē caloris innati. ¶ Ait Rasis. 14. cō tinen. oīa vlcera solida que viridis coloris aut nigri fiunt ꝑi culosa sunt: qm̄ significant ꝙ sanguis est transmutatus ad humorē nigrū: cū aūt ꝓpter putrefactione3 sanguinis: aut ꝑꝑ varices nigrescūt. al's. augescūt circūstantia vlceris: quia varices ei mām subministrāt vulnus illud nō sanabit̄: nisi prius ille curent̄. ¶ Aut signis positiuis sumptis ex exeūte mutato: siue illud exiēs fuerit subtile virulētū: siue grossum sordidū. ¶ Ait Ras. 14. cōti. vlcera mollia de q̄bus fit resu datio citrina: ⁊ calida vlcerās locū ad quem manat mala sūt ⁊ periculosa. ¶ Inq̄t Iudeus. si pus pungit̄: ⁊ de punctura egredit̄ vētositas cū humiditate ⁊ spuma post triduu3 mo/ riet̄. ¶ Aut signis positiuis sūptis ab actiōe lesa dixit. A. si gnificāt malignitatē vlceꝝ putrefactio ⁊ corrosio: ambula/ tio ⁊ corruptio ei9 q̄ est in eius circuitu. Et dixit: vlcera diffi cilis cōsolidatiōis sunt interficiētia infantes nō tolerantes vehemētiā doloris vlceꝝ ⁊ difficultatē curationis: ⁊ vlceꝝ prauitatē: etenim infantes de facili resolubiles sūt: q̄re ꝯtin git eos prius dissolui q3 illa mala vlcera ꝯsolident̄. ¶ In li bro de morte veloci. ⁊ ponit̄ .14. ꝯti. in quo apparentib9 vl ceribus de asaf. aut ex morsu aīalis fiunt quasi fistule: ⁊ cu/ ra eoꝝ fieri nō p̄t. ¶ Dixit Aui. vlcera vicinantia arterijs ⁊ venis magnis perducūt ad apostema illud ex membris qđ vicinatur eis ex carne molli: sicut in testiculis inguinib9 sub ascellis: ⁊ ꝙ est post aurem sic perducit scabies ⁊ eis silia: vt etiā dixit Gal. 3. de inge. sanita. ⁊ propter hanc cām inguina apāntur vlceribus in cruribus existētibus ⁊ apāntur ascel/ le vlceribus existētibus in brachijs: ⁊ proprie fit hoc quan/ do corpus est plenum mala superfluitate: ⁊ dolor vehemēs fit in vlcere: quare peruenit ad vlcus.s.materia pl'ima: q̄ cu3 descēdit retinetur in carnibus illis glandosis ⁊ apāt corp9: vel quādo fit vehemens dolor in loco apostematis dicti mē bri glandosi: ⁊ peruenit ad vlcus.s. ipsum apā vel ipsa mā apostemās: sed prima expositio est ad mentem Gal. ⁊ Auic. ¶ Et dixit enim Auic. ꝙ in libro mortis velocis dixit. cum sunt homini apostemata ⁊ vlcera lenia.i. que leniunt̄ ꝑꝑ de litescētiā eoꝝ: siue illa fuerint cretica: siue nō: ⁊ destruit̄ ei ra tio eius: tūc ille morit̄: ⁊ maxime verificat̄ hoc ī acute febri citātibus: significat̄ enim ꝙ mā illius apostematis vel vlce ris redijt interius ad cerebrū: aut aliud mēbrum nobile cōi/ cans ei. q̄re mortē in breui inferet. ¶ Et q̄dam dicūt. cu3 in hoie febricitāte acute apparēt apāta: ⁊ vlcera lenia.i. mollia squalida que mollificant̄ ex humiditate tendēte in putrefa/ ctionē: tūc destruit̄ eius ratio: ⁊ moritur: ⁊ causa ē: q2 talia apāta ⁊ vlcera apparentia in febricitante acute nō possunt euenire per viā vere crisis: sed eueniūt vi sinthomatis: ⁊ si/ gnificāt multitudinē materie putrefacte male in corpore a q̄ decisa est portio faciēs illa: cū ergo in tāta multitudie māe putrefacte destruit̄ rō significat̄ ex ea peruenisse lesionē ma gnā cerebro ex qua sequit̄ mors. ¶ Et dixit Auic. ꝙ vlcera generata successione egritudinū sunt mala etia3 que sunt ꝑ viam crisis: qm̄ nā expellit ad ea residuum corruptionis.

¶ De quibusdam canonibus obseruandis in curationibus vlcerum. Caput. xix.

Scias ꝙ tempus magis conueniens cura/ tioni vlcerum est t̄ps constitutionem siccam hn̄s: vnde sicut ponit̄ .14. ꝯti. Hypo. di/ xit. ꝙ canis cōfert vlceribus: dies enim canicu/ lares rōne siccitatis exiccātis magis ꝯueniētes sūt vt vlcera in eis sanationē recipiāt: s3 autūn9 ⁊ hyems nō laudant̄ ad gn̄ationē carnis: ꝑ frigiditate aeris. ¶ Et scias ꝙ vlcerib9 assignant̄ t̄pa: q̄ ꝯsiderare o3: qm̄ penes ea cura/ tio recipit diuersitatē. Dixit Gal. in libro de t̄pib9 v'lib9 mor bi. vlceꝝ tempora sunt: nam primo q̄dem icores aquosi ⁊ in digesti ⁊ subtiles fiūt ex ipsis deinde: deinceps pauciores q̄ dē ⁊ grossiores: ⁊ demū iā pus subtile: deinde paucū multi/ tudie hoc fit q3 grossius ⁊ albius. ¶ Decimoquarto quoq3 ꝯtinētis dr̄. ꝙ vlcera ꝓnm habēt ⁊ declinationē. supp. ⁊ t̄pa inter illa media: ⁊ iō curari debēt diuersimode. Aitq3 Rasis ibidē. dico ꝙ Gal. dixit in libro vtilitatū mēbroꝝ de vlceri/ bus dū ipsa sunt in ꝓn° emittit̄ erugo tenuis: s3 semꝑ post in grossat̄: dōec de eis egredit̄ sanies tenuis: deide ipsa sanies ꝓcedit ad ingrossandū: ⁊ minorat̄: ⁊ tunc erit t̄ps determi/ nationis: siue stat9: ⁊ postea quotiēs minorat̄ est t̄ps decli/ nationis eoꝝ: ⁊ subdit. impol'e est ꝙ sanet̄ aliq̄ exitura.i. vl/ ceratio: nisi trāseat ꝑ hec t̄pa: ⁊ q2 vulnera ⁊ vlcera nō termi nant̄ cretice: s3 solū s3 ꝓportionē v̄tutis ad res ꝑter nā3 in vulnē seu vlcere rep̄tas ⁊ abijciēdas: q̄ ꝓportiōes sūt illimi/

Vlcera hn̄t quattuor t̄pa

Canon i approxi/ matione medica/ minis di/ gestiui mūdifica tiui ⁊ car nis gene/ ratiui.

tate: iō nō p̄n̄t limitari tp̄a durationis vlceꝝ. ¶ Dixit Ras.
14. ꝯti. Dico hi sunt de canonibus bonis in curatione vlce/
rū. Prio enim scias ꝙ in vlcere est semꝑ residuū. s. hūiditatū
indigēs ꝙ putrefactionē faciat. i. ꝙ digerat: ⁊ in saniē ꝯuer
tat. Vn̄ cū vocatus fueris ad curationē vlceris: ⁊ illud non
inueneris ꝯplicatū cū dispōnibꝰ ꝓhibētibꝰ ipsius curatio/
nē: aut si inueneris ip̄z cū illis applicatū: ⁊ eas iā amouisti:
tūc an̄q̄z incipias carnē generare medicinas adhibe digesti
uas: vt putredinē faciāt ⁊ saniē. Dixit. n. Ras. vbi supra. vl/
cus nō erit idoneū ad gn̄ationē carnis: nisi post putredinez.
Cūq̄z saniē gn̄atā videris: digestiua oino ꝓhibe: nō. n. cū eis
vltra ꝓcedēdū est vt stolidi faciūt vsq̄z in finē digestiua sup/
ponētes: ⁊ sūt cā ꝙ vlcus sordidū fiat: ⁊ ꝙ carnis gn̄atio re
tardet: s̄z mūdificatiuis illiꝰ putrefactiōis: siue saniei insiste:
nisi enim post eiꝰ mūdificationē. dixit Ras. vlcꝰ ad gn̄atio/
nē carnis idoneū nō existit: vn̄ subdit. in primis curatio fiat
cū putrefactionē gn̄antibꝰ. Deide cū mūdificatiuis an̄ gn̄a
tionē carnis: qm̄ velocior ⁊ leuior fiet eiꝰ gn̄o. ¶ Et. A. di/
xit. op̄z vt remoueas. al's. nō amoueas cās ꝓhibētes vlcus
ad ꝯsolidationē: nā si tu nō curaueris eas in primis non erit
vacās ad curationē vlceris: sicut oz: imo nō erit possibile te
curare ip̄m. Cū ergo vlcꝰ fuerit separatū ab oībꝰ illis dispo/
sitionibꝰ: ⁊ vis intēdere ad curationē: tūc primū in quo oz
te ꝑparare: ⁊ in quo oz te sollicitū eē in curatiōe eius. dixit
Aui. est approximatio cū medicinis suis. i. ꝙ tu prepares ⁊
dispōas ip̄m ad ꝯsolidationē cū medicinis ip̄z ad illā dispo
nētibꝰ ⁊ tales medicine dicunt. Quedā sūt medicine digerē
tes vt dcm̄ est. ¶ Quidā tn̄ dicūt. ꝙ medicine digerētes nō
sūt necessarie: nisi in q̄tuor casibꝰ. Primꝰ est. qn̄ vulnus con
cauū cū carnis deꝑditiōe est de nouo illatū: qm̄ oz vt digera
tur: ⁊ fiat: vt in eo gn̄et. scd̄s ē. in q̊cūq̄z vulnere ꝯposito cū
ꝯtusiōe. tertiꝰ est. in q̊cūq̄z vulnere alterato ab aere. q̄rtꝰ est.
in vlcere sequēte exiturā: siue exitura ꝑ se apta fuerit: siue ꝑ
artē cū ferro aut medicina rūpēte exituras: hic aūt dicūt q/
dam ꝙ reperit vna lr̄a q̄ dicit. est aꝑtio cuz medicinis suis:
q. d. Aui. op̄z te esse sollicitū vt teneas orificiū vlceris aper/
tū ⁊ latū vt ꝑ illud possit mundificari: ꝓut op̄z: ⁊ hoc facies
cū medicinis suis. s. q̄ sūt dilatātes orificiū si fuerit strictuz:
aut que sunt ꝓhibētes ip̄m a cōsolidatione ⁊ constrictione.
Et dicūt aliȷ̈. ꝙ repit alia lr̄a q̄ dicit. est oꝑatio cū medicinis
suis. q. d. op̄z te hr̄e oēs intētiones eius curatiuas ⁊ dedu/
cere eas in oꝑationē cū medicinis suis: deinde dixit Aui. est
mūdificatio cū medicinis suis: deīde facta mūdificatiōe ē na

Vlcera hn̄t qua tuor tp̄a

scētia carnis: q2 tūc op̄z te esse sollicitum de gn̄atiōe eiꝰ ⁊ tā/
dē carne sufficiēter gn̄ata oz te esse sollicitū in ꝯsolidatione
eius. ¶ Sūt ergo q̄tuor intētiones curatiue: q̄rū pria est vl
cerū digestio: scd̄a est vlceris mūdificatio. tertia est vlceris
carnis repletio: ⁊ q̄rta est vlceris ꝯsolidatio. ¶ Et primū q/
dē iplent medicine digestiue: de qbꝰ sunt empl'm de medulla

Pria in/ tētio q̄ ē digestio.

panis similacei ꝯfecta cū succo apiȷ̈. Et vnguētū fcm̄ de vi/
tello oui ⁊ terbētina. Empl'm faciēs digestionē in vulneri/
bus ⁊ vlceribus. ℞. farine fenugreci. farine frumēti: ⁊ ordei
an̄. ℥. i. terbētine pinguedinis galline ⁊ anatis. an̄. ℥. i. succi
apiȷ̈. ℥. vȷ̈. ꝯficiant decoquēdo vsq̄z ad spissitudinem. ¶ Ad
bociū. ℞. farine fenugreci. ℥. iȷ̈. terbētie. ℥. iiȷ̈. vini albi. ℥. 5.
⁊ duos vitellos ouoꝝ: ⁊ sil' agitādo diu incorporent: debēt
aūt digestiua apponi suꝑ stuello ⁊ intromitti: ⁊ ēt debēt ex/

Scd̄a itē tio que ē mundifi/ catio.

tēdi suꝑ petia: ⁊ suꝑapponi ori vlceris in circuitibus in die.
¶ Et q2 digōnis ꝯplete notitia hr̄ ꝑ sensū: iō auctores nō po
suerūt signa eiꝰ: s̄z mūdificatiōis ꝯplete q̄zuis signa hr̄i pos/
sint in vlcere manifesti fūdi signa vlceris nō manifesti fundi
posuerūt. Dixit. n. Ras. vbi supra. scire debes ꝙ mūdificato
vlcere medicamē: sc̄z abstergēs ⁊ mūdificās pūgit ⁊ mordi/
cat illud qd̄ priꝰ an̄ mūdificationē nō pūgebat: neq̄z mordi/
cabat illud dū sordities erat in eo: ⁊ ex isto signo hr̄ can̄. ꝙ si
medicamē tuū an̄ ꝑfectā mūdificationē pūgit ⁊ mordicat. ꝙ
tu relicto illo ꝑmutes te ad medicamē minoris abstersiōis.

¶ Et Aui. posuit can̄. in hoc dicēs cū inueneris vlcus mun
dū equale. i. suꝑficiale qd̄ nō hz ꝓfūditatē: vel eq̄le. i. repletū
carne sufficiēter: ita ꝙ nō remāserit in eo ꝓfūditas: tūc ꝯsoli
datio. i. ꝑparatio ad ꝯsolidationē ꝑ mūdificatiua fiat cū eo
ꝙ nō hz mordicationē. In sordidis vlceribꝰ. i. non mūdis:
neq̄z eq̄libꝰ necessariū est abstergēs mordicās. i. mordicare
docēs vlcꝰ mūdū ⁊ eq̄le: q2 ipsa indigēt mūdificatōe maiori:
⁊ cū hoc ꝓhibēte sorditiē nō ꝑcipit ex illo mūdificatio. al's:
mordicatio: neq̄z pūctio. Iste āt textꝰ in vlceribꝰ sordidis ēt
inferiꝰ in caplo vlceꝝ sordidoꝝ adducet: ⁊ ibi ponent medi

Tertia in tētio q̄ est carnis ge neratio.

cine mūdificationē ⁊ abstersionē iplētes. ¶ Et i carnis gn̄a
tiōe posuerūt can̄. de qbꝰ est dixit Gal. in cathagenesis: ⁊ po
nit. 14. ꝯti. quotiēs ponis medicamē generās carnez super
vlcus inspicere debes die quolibet vtrū vlcus sit repletū hu
miditate: an sit mūdū siccū: qm̄ si fuerit siccū ispicere debes.
an inueniat patiēs sensū pūctionis in eo: ⁊ calefiat mēbrū ⁊
rubefiāt loca q̄ sunt secꝰ vlcus: an nō. ꝙ si videris sorditiē ⁊
humiditatē adde in via abstersiōis: ⁊ si videris sensum pun
ctionis ⁊ mēbrū calefieri fiant medicine minoris violentie.
¶ Et Ras. dixit in diuisionibꝰ: qn̄ suꝑ vlcus ponit vnguen
tū ⁊ calefacit ip̄m ⁊ rubeū facit: tūc ꝑmuta ip̄m cū frigidita
te: ⁊ qn̄ detumescere ip̄m facit: ⁊ fecit ip̄m albū: tūc cura ip̄z
cū vnguēto calidiore ip̄m paulatim: ⁊ cū vides suꝑ vlcꝰ pus
ad albedinē declinare: tūc adde in acuitate vnguenti. ¶ Et

Quarta itētio q̄ ē cōsolida/ tio.

dixit Gal. ⁊ ponit. 14. ꝯti. nō debes incipe ad ꝯsolidandum
vlcus: donec eq̄liter fiat caro regn̄ata in suꝑficie corpis: ne
augeat caro supra suꝑficiē eius: qm̄ si dimittit vlcus dū eq̄
le fiat suꝑficiei corpis: tūc ꝯsolidatio nō fiat. s. vt fiet s̄z auge
bit caro supra: iō fac an̄q̄z eq̄lis fiat caro: ⁊ duz adhuc in eo
fuerit aliq̄lis ꝯcauitas supponant ei medicine ꝯsolidatiue
liqde: ⁊ nō sicce: ⁊ facta hac cura vna vice adducant ⁊ super
ponant medicine sicce: ⁊ caue ne incipias an̄ sufficientē car/
nis regenerationē ꝯsolidātia applicare: eo ꝙ nimiū exiccan
do mām nutrimētalem ꝯsumūt ex qua carnis natiuitas ex
pectat. ¶ Dixit Auicē. cū ex vulnere abscindit caro plima:
ita. s. ꝙ ipsius eget regeneratione nō sufficit in cura illud qd̄
exiccat ⁊ ꝓhibet: exiccat. s. tantū ꝙ efficit ꝯsolidatiuū: ⁊ cū
sua exiccatiōe multa ꝓhibet mām nutrimētalē: imo dixit. ip
sa sūt necessaria q̄ carnē nasci faciāt. Iō dixit Gal. 3. de ige.
sanita. ⁊ ponit a Rabi. in. 15. ꝑticula. ꝙ vlcꝰ ꝓfundū ꝯcauū.
i. cū deperditione carnis semꝑ eget medicia creante carnē. s.
ante approximationē ꝯsolidatiuoꝝ. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ oz
variare medicinā intelligēs de siccātibus: ⁊ de carnē gn̄anti
bus: ac etiā ꝯsolidātibus s̄m varietatem corpoꝝ: nam vnuz
⁊ idē medicamē s̄m q̄dam corpora facit nasci carnē: ⁊ s̄m q̄
dam alia corpora est corrosiuum vehementis abstersionis.

Quare idē medi camē nō ꝯuenit in oi corpe: ⁊ i oi mē bro.

¶ Et Gal. dixit. 3. de ingenio. cām. q̄re medicina vna in vno
corpore: vel in vno mēbro generat carnem: ⁊ in alio nō: op̄z
inuestigare ex duobus. s. ex naturali: ⁊ ex eo qd̄ est ex̄ nām.
Nam naturale custodiendū est: ⁊ similia necessaria sunt ad
hoc: ꝙ autē est preter nām abiȷ̈ciendū est: ⁊ ad hoc cōtraria
illi cōueniunt: idcirco quanto magis vulnera humidissima
fuerint tanto siccissima oz apponi medicina: ⁊ nā corporis
vel mēbri inquātū humida extiterit tantum minus desicca/
tiuis magis adiuuat. v̄. g. si duo vulnera sint in humiditate
equalia. Aliud tamē in humido: ⁊ aliud in corpore sicco qd̄
in corpore sicco expetit vt siccioribus adiuuet: qd̄ āt in hūi/
do minus desiccatiuis: s̄z hoc ēt op̄z fieri s̄m diuersitatē sic/
citatis ⁊ humiditatis eoꝝ: qm̄ caro q̄ creatur in vulneribus
necesse est: vt sit similis ei quam amisit: ideoq̄z si sicca fuerit
expedit: vt sicca gn̄et ⁊ ecōuerso: ⁊ declarans p̄dicta Gal. in
exēplo dixit. cū itaq̄z nā thuris sit minꝰ desiccatiua s̄m cor/
poꝝ humidoꝝ nām: q2 natura eius est q̄si temperati corpo
ris: aliquātulū tn̄ siccior humidis corporibꝰ: ⁊ parū humi/
dior siccis fit cā ꝙ in aliqbꝰ vulneribus saniem faciat: ⁊ car
nē nō gn̄et: ⁊ in aliȷ̈s carnē faciat: vnde palam est videre ꝙ
thus in humidis corporibꝰ carnē facit: in siccis autē nō. Et

ĩn vulnerībꝰ paꝝ humidis carnem generat in humidissimis vero nō. Et declarās Aui. qđ dictū est in medicamine mundificatiuo ⁊ carnis gn̄atiuo. ait. aut erit idē medicamē ſm q̄dam corpora nō abstergēs: neqꝫ faciēs nasci carnē: ⁊ ꝓpter hoc eget illud medicamē vt tēperet᷑: ⁊ cōfortet᷑. v.g. si illud medicamē fuerit cōpositū tēperat᷑: aut frāgēdo cōmixtionē eius. i. remittēdo virtutē medicaminis qđ supat in cōmixtione: vn̄ illud medicamē cōpositū nō est ꝯueniēs: aut addēdo ipꝫ in ꝑmixtiōe alterius cū eo ꝙ magis tēperet: aut tēperet᷑: minuēdo eius virtuositatē: alia lr̄a hꝫ vnctuositatē. v.g. si in illo medicamie fuerit nimis de oleo minuat᷑ ne sua mltitudine exiccationē ⁊ abstersionē ꝓhibeat: ⁊ silr̄ dixit Auicē. erit correctio medicaminis oppositi. s. ꝓhibētis carnis generationem: qm̄ fiet aut minuēdo in cōpositione doses eius: aut addēdo in cōpositione que eius acuitatē remittat: sicut sunt stiptica ⁊ vnctuosa. Et dixit Aui. multotiēs nō cōuenit medicamē: ꝓpterea ꝙ ꝯplo mēbri infirmi est superflua i causa. al's. in caplo eius. i. est excedēs in aliq̄ q̄litatū supra intentionem que q̄rit᷑ in cura: q̄re remittit virtutē medicaminis: vn̄ reddit᷑ debile: ⁊ oꝫ tūc medicamē esse fortius in attrahendo ipm. s. mēbrū ad casum suū. i. deducēdo ipm. s. ad ꝯplonem debitam: aut nō ꝯuenit: ꝓpea ꝙ ꝯplo mēbri infirmi est debilis in caplo ꝯueniēte ei. i. infra intentionē que queritur in cura cū virtute illius medicaminis: vt cū medicamen est nimis excedēs in aliqua q̄litatū qn̄ opꝫ remittere: tūc apparet de excellentia eius: digniora tn̄ vlcera vt corrigat᷑ tēperet᷑ ⁊ cōfortet᷑ eoꝝ medicamē sunt vlcera difficilis cōsolidatiōis: cū enim vlcera difficulter ꝯsolident᷑ ꝓpter varias cās vt supra patuit: nō est possibile inuenire medicamē vnū habens sufficiētē actionē facere ꝯtra qđlibet eoꝝ: ideo opꝫ vt medicamē approximandū vlceribus difficilis cōsolidationis diuersimode temperet᷑: ⁊ corrigat᷑: ⁊ confortet᷑ addēdo vel minuendo: vel q̄dam de cōposito abijciēdo: ⁊ alia loco eoꝝ ponēdo: vt possit cōueniēter opponi cause cōsolidationis difficultatē faciēti: prout ipsa merebit᷑ ⁊ req̄ret. ¶ Et dixit. A. cū in mēbro nō est nisi vlcus. s. q᷑ nō hꝫ cōplicatum secū aliquā de dispōnibus impediētibus ipsius curationē: tūc si vlcus fuerit in sensibili mēbroꝝ. i. in mēbro multum insensibili caueat᷑ in curatione eius a doloratione cum medicamine forti ēt q̄ꝫuis sit necessitas administrationis ipsiꝰ medicaminis fortis: q᷑ maius esset nocumentū cōsequēs ad dolorem q̄ꝫ iuuamētū administrationis ipsiꝰ medicaminis: sed in mēbro parui sensus nō abstineat᷑ a medicamine forti si necessaria fuerit medicatio cū eo: ⁊ subdit. ꝙ mēbra intrinseca sublimia ⁊ p̄ciosa multi iuuamēti: ⁊ q̄ sunt suscipiētia nocumēta velociter sūt de caplo sensibilis mēbri: ⁊ in iudicio eiuꝫ in qbꝰ nō oꝫ fieri curatio cū medicamine forti: q᷑ de dissolutione virtutū eoꝝ timet᷑ ꝓp illud: ⁊ ꝓp hāc cām nō sustinēt vlcera intrinseca ea q̄ sūt sicut flos eris ⁊ silia. ⁊ ꝓprie dixit. A. ea q̄ bibunt᷑: q᷑ ea que bibunt᷑ ꝑueniūt ad stōm ⁊ epar: ⁊ mēbra sublimia: īmo vlcera intrinseca maxime per ea q̄ bibūtur indigent illis q̄ faciūt glutinationē plus sicut dragagantū ⁊ gūmi arabicū veꝝ vlcera intrinseca ī qbus ab extra cristeriçat᷑ medicamen: sicut aliqn̄ cristeriçant᷑ vlcera spūaliuꝫ ⁊ nutritiuoꝝ hn̄tium orificiū extrinsecus indigent eo qđ est medium inter duas res. s. inter medicamen forte: ⁊ medicamen debile: q᷑ non oꝫ esse ita debile: sicut illud qđ applicat᷑ exterius maxime in mēbris pauci sensus. Et dixit Aui. mēbra intrinseca cōtraria predictis. s. vilia sunt de capitulo insensibilium. i. mēbroꝝ parui sensus ⁊ iudicio eoꝝ: quasi dicat. deberent curari cum medicina forti cuꝫ indiguerint eo: q᷑ nō timet᷑ de dissolutione virtutis eoꝝ. ⁊ intelligēs de mēbris intrinsecis vilibus quibus nō approximātur medicamina per ebibita. ¶ Et dixit Aui. de illis que sunt necessaria in curatione vlcerū est vt dimittat᷑ medicamē super vlcꝰ tribus diebus: deinde dissoluatur: nam si ipsum tūc operationem suam nō fecerit nō operabitur postea. super quo canon̄. notāt ꝙ licet superius dictum sit de cognitione medicaminis cōueniētis ⁊ incōueniētis per viam ratiocinationis: tamē q᷑ cognitio eius certa per ratiocinationem haberi nō potest: ideo positus est ab Aui. hic canon. vt per experientiam habeat᷑: ⁊ nō intellexit Auic. ꝙ medicamē ꝑ triduum vlceri applicetur absqꝫ dissolutione eius ⁊ īnouatione: qm̄ q̄ꝫuis istud in q̄busdam casibus cōcedatur: posset tamē esse vehemēter nociuum: aut in multiplicādo sordes: aut in corrodēdo vel aliā lesionē faciēdo: sed intellexit ⁊ voluit ꝙ medicus cū medicamine experiat᷑ curādo cū eo tribꝰ diebꝰ: vt possit experiri ⁊ cognoscere oꝑationē eius: an sit excedens aut diminuta: in minori enim tp̄e. i. maxie de multis fortassis nō posset cognosci de sufficiēti: aut insufficiēti: siue de iuuatiua: aut nocitiua oꝑatōe eiꝰ: nisi medicamē fuerit vltime q̄litatis: nā in tali nō solū in tribꝰ diebꝰ: sꝫ oī die imo ⁊ vnica ꝯprehēdi approximatiōe p̄t: ⁊ iō nō semꝑ talis experiētia tribꝰ diebꝰ fiēda est cum possit sepe citius hr̄i: ⁊ iō terminꝰ trium dieꝝ nō est prefixus a ꝑte an̄: sed est prefixus a parte post: qm̄ si tūc nō oꝑatum fuerit nō sperat᷑: ꝙ in postremuꝫ operet᷑. ¶ Et ꝙ in aliquo casu medicamē oꝫ dimitti tribus diebus absqꝫ dissolutiōe pꝫ per Gal. cuius auctoritas in vlceribus malignis ponit᷑. 13. ꝯti. vbi dicit᷑ hoc est vnguētum ad vlcera maligna quod fieri oꝫ ex sarcocolla ⁊ ere vsto galla ziniar ⁊ aristologia que incorporētur cū visco vt sit in eo viscositas supersedēs ⁊ adhereat vlceri post mūdificationeꝫ vlceris: ⁊ nō oꝫ remoueri: nisi quolibet triduo: qm̄ quotiēs in illis vlceribus malignis lōgam moram super ea traxerit annihilabit᷑ actus eius ⁊ subdit: medici eniꝫ q̄ꝫplurimi peccatū secuti sūt in hoc credēdo ꝙ quotiēs mūdificat vlcus ⁊ dissoluit᷑ in die bis cura fit melior: sꝫ sic nō iacet veritas: qm̄ quotiēs medicamē lōgam trahit moram suꝑ vlcus cura melioris ꝯditionis erit: tn̄ vlcus ipm oꝫ curari in quolibet triduo: qm̄ hec medicamina que ipsi debent᷑ ex violētia pūctionis ipsoꝝ excitāt vlcus: vn̄ nō oꝫ carere mitigatione ⁊ mitigatio oꝫ fieri cū cera ⁊ visco: sed nō oꝫ fieri cū oleo aut cum melle. ¶ Notāt. ꝙ mutatio vlceꝝ a medicamie apposito vicibus plibus aut paucioribꝰ: siue frequētius: aut rarius maxime dependet ex tribꝰ. ¶ Primo ex nā mēbri in q̄ accidit. nā oē vlcus qđ est in neruo vel mēbris neruosis ⁊ musculosis ⁊ multi sensus: vt in capitibꝰ ⁊ caudis lacertoꝝ: aut accidēs in locis iūcturaꝝ vel ꝓpinquis ossi: aut qđ fuerit penetrās ad interiora: ⁊ maxime cerebri frequenter: vt ter in die nāli mutari opꝫ: in alijs āt mēbris raro vt semel aut ad plꝰ in diebꝰ mutare sufficit. ¶ Scđo ex dispōne saniei virus vel sorditiei in q̄ꝫtitate ⁊ q̄litate eius: nā vlcus in quo multa sanies aggregat᷑: aut in quo aggregat᷑ pus acutū corrosiuum frequētius mutari opꝫ: ⁊ ecōuerso. ¶ Tertio ex dispōne tēporis anni: ⁊ ꝯstōnis aeris vel regionis: nā i tp̄ibus calidis ⁊ ꝯstōnibus estiuis: aut pestilētialibus: ⁊ regiōibus calidis frequēter vlcus mutare oꝫ: ⁊ ecōuerso. ¶ Ex dictis colligi pōt ꝙ qn̄ omnes dispōnes predicte de frequenti mutatione cōcurrūt nō solum ter: sed ⁊ quater ⁊ pluries in die naturali vlcuꝫ mutari oꝫ. ¶ Dixit Gal. in cathageni. ⁊ ponit᷑. 14°. ꝯti. vidi in q̄busdā patiētibꝰ vlcera cōglutinari digitos adinuicē: ⁊ in q̄busdā labia: ⁊ in q̄busdā palpebras: ⁊ ego conglutinabā genā cū gigiua. Et ideo dixit Aui. opꝫ: vt timeat᷑ in vlceribus ꝙ cadāt ex vicinitate eoꝝ incarnatio inter duo mēbra vicinātia: sicut est adherētia que accidit inter palpebrā ⁊ oculū: ⁊ inter duas palpebras inter se: ⁊ inter duos digitos: ⁊ his silia. ¶ Et dixit Gal. ⁊ ponit᷑ eodē. 14. ꝯti. si vlcus fuerit magnū curari oꝫ cū medicinis vehemētioris exiccationis q̄ꝫ paꝝ: qm̄ erugo aggregat᷑ ex vlcere: iuxta modū magnitudinis ⁊ paruitatis eius. Vn̄ in paruo vlcere sufficiens erit cura cū medicamine modice exiccatiōis. Et Aui. dixit. q̄ꝫto plus est vlcus maius ⁊ ꝓfundius eget exiccatiōe vehemētiori. ¶ Et dixit Auic. de illis que recta sunt in curatiōe vlceꝝ est: vt quieta sint membra eorū: ⁊ nō moueant᷑:

In membris mlti sensus: ⁊ in intrinsecis non oꝫ applicari medicamen forte.

Medicamē ꝯtinuādū est tribꝰ diebꝰ ad plꝰ: vt cognoscat᷑ iuua

mētū … nocum… tuꝫ eius

Q̄ medicamē … est muta… dū oī d… in aliqu… casu.

Ulcꝰ ma… gnū cu… ri oꝫ cu… medici… vehem… tioris e… cationis q̄ꝫ vlcus paruum.

Mēbra vlcerata quiescere debent…

qm̄ vt supra dictū est motus impedit vnionem partiū solutap. Et si mot⁹ necessari⁹ fuerit. dixit. A. tūc si moueať mēbrū vlceratū in pͥncipio motu puo min⁹ nocumentū est q̄ȝ si moueať p⁹ principiū motu laborioso ⁊ ꝓpe in corpe malop hūop: ⁊ itellexit ꝑ hoc ꝙ meli⁹ ē vel min⁹ malū ꝙ i pͥncipio mēbrū assuefiat motui puo sic ꝯtinueť: dōec necessari⁹ fuerit q̄ȝ facere i pͥcipio qetē totalē: ⁊ postea in ꝓcessu motuȝ facere laboriosū: qa pu⁹ mot⁹ ꝑꝑ sui puitatē ⁊ assuefactionē nō sic nocet: sicut laboriosuȝ pͥo ꝓcessu ꝑꝑ sui fortitudinē ⁊ assuefactionē: q̄les aūt debeāt esse medicine mundificatiue carnis generatiue ⁊ ꝯsolidatiue: ⁊ q̄ sint ille tā simplices q̄ȝ composite inferius in proprijs capitulis describetur.

¶ De cura vlcep virulētop sordidop ⁊ saniosop. Cap. xx.

Pus siue fuerit grossum: siue subtile in vlceribus dupliciter pōt cōsiderari.

Pus siue grossum: siue subtile fuerit i vlcere repertū dupl'r cōsiderari pōt. Uno mō vt ipsuȝ ꝯsequiť ad debilitateȝ mēbri vlcerati procedentē ex cōplexione eius: ⁊ tūc est ⁊ esse diciť accidens cōsequens illā malam complexionem: ⁊ est exiens mutatum. Secundo modo ꝓut ip̄m pus est quid supfluum vulneri: ⁊ pōt esse supfluum: aut rōne sue male qualitatis: ⁊ sic potest esse causa morbi effectiua q morbus: aut erit in complexione: si ipsum fuerit calidū vel frigidum: aut erit in vnitate si fuerit corrosiuum: aut est supfluum ratione sue q̄ȝtitatis. vt cum de ipso reperitur in vlcere q̄ȝtitas maior q̄ȝ ꝯm nām ipsius vlceris debeat reperiri. ⁊ tunc dicitur ꝙ est morbus. s. in numero per additioneȝ: ⁊ sic pȝ ꝙ vlcus cōpositum cū pure potest dici compositum cum morbo cū causa morbi: ⁊ cū accidente. Est aūt vt supra patuit hoc pus subtile dcm̄ virus: aut grossum dictum sordes.

¶ Dixit itaq̄ȝ Gal. 4. de inge. sanita. si nimius pulsus. s. materie subtilis virulēte: siue vt dicūt qdam. si nimiū pus. s. subtile virulētū fuerit cū vulnere: vt desperes de eius sanitate. s. nisi illud virus auferať: tūc sine sanie indicauit nobis Hyp. eū curare. i. ꝙ nō cureť ꝑ generationē saniei in ipso: sicut curať vulnus ꝯiūctū cū ꝯtusione: de quo Gal. ante dicta v̄ba dixerat: imo curari dȝ cū mūdificātibuȝ ⁊ abstergentibus ⁊ exiccātibus ⁊ virus faciētib⁹. Ait eniȝ. A. virus eget exiccatione. s. maiori ea q̄ est necessaria in vlcere. vñ vlcus est: vir⁹ enim qꝛ prohibet carnis generationē ⁊ cōsolidationē nimia humectatiōe: iō. A. dixit. necessariū est in vulneribus virulētis ꝙ admistreť medicie exiccatiue: vt mūdificenť. s. ⁊ exiccet virus. Indigēt. n. dixit Gal. hmōi vlcera exiccatiōe i primis ⁊ ipsis exiccatis ⁊ mūdificatis indigēt carnis gn̄atiōe. Et. A. dixit. deīde fit occupatio in nascētia carnis: ⁊ subdit. ꝙ si mollia. i. leuia ⁊ humide ꝯpl'onis fuerint. s. corpora in qbus sunt ip̄a vlcera virulēta. i. tūc administrenť sup ipsa medicine ad faciēdū nasci carnē: ⁊ q̄tuȝ ad profundū: ⁊ quātum ad ipsop orificia ꝯm debilitatē illorū corporū ⁊ ꝯȝ can̄. vlis curationis apparuit ꝙ medicamē faciens nasci carneȝ in vlceribus corporū molliū humidorū dȝ esse minus siccū: sicut ⁊ ecōtra in vlceribus corpop siccop dȝ esse magis siccū: sed tñ opȝ ꝙ hmōi virus in qbuscunq̄ȝ corporib⁹ fuerit exicceť in primis. Et pro cognitiōe ꝯuenientis medicaminis exiccātis virus. Cum administraueris medicamē ⁊ nō inueneris virulentiam minui: aut videris eam augeri: tunc scias ꝙ medicamē illud ꝯm illud corpus nō est exiccatiuuȝ: q̄re adde in eius exiccatione: ⁊ adiuua ip̄m cum abstersione pauca: qm̄ i vlcere virulēto ꝯuenit ēt aliqualis abstersio nō rōne virus: sed rōne alicui⁹ sordis: a cui⁹ generatione virulentū vlcus nō euacuať: adiuua ergo in abstersione cum eis q̄ sunt sicut mel in confortatione ⁊ exiccatione cū stipticis: sicut sunt balaustie ⁊ alumē ⁊ amoue oleū a medicamine: vl' minora de virtute eius: si nō fuerit excusatio ab eo: ⁊ tūc qñ nō est excusatio ab eo pōe oleū in quo sit stipticitas: sicut est myrthinū masticinū ⁊ silia. Si vero videris ipȝ superfluere in exiccatione: tūc minue de v̄tutibus oībus. s. de exiccatiōe stipticitate ⁊ abstersiōe. Et subdit. serua hoc p̄ceptū in medicinis faciētib⁹ nasci carnē. ¶ Dixit Ras. in diuisionib⁹. qñ vides qd̄ currit ex vlcere virus cū mordicatione: tunc seda ex acuitate eius aliqd ⁊ ꝓhibe. al's. proijce subtilitatē eius. ¶ Dixit auctor cōpēdij. ignorātes medici vidētes vulnera multā saniē hr̄e accipiēdo saniē pro virulētia in errorē quādoq̄ȝ incidūt: qꝛ ponūt medicinā ad mundificādū saniem. i. exiccādū virulētiā q̄ amplius mūdificat q̄ȝ ipsi vlceri conueniat: vñ necessario caro liquefit ⁊ sanies. i. virulētia augeť: ⁊ miserrimus medicus vidēs multitudinē saniei putat suam medicinā debilē esse: ⁊ adaptat medicinā ꝑ amplius mundificatiuā: cui⁹ opatione vulnus ad peius dilabiť. Sed dr̄ia q̄ est inter mundificationem que fit ꝑꝑ fortem medicinā ⁊ eaȝ que fit ꝓpter debileȝ hec est: cum enim videris vulnus magis solito cōcauatū esse: ⁊ circa illud ruborem duritiem ⁊ calorē ⁊ scias medicinā vltra modū mūdificatiuū eē. Si vero vlcus fauosum fuerit scias medicinā debilem esse. Et dixit. ꝑ saniei ēt essentiā poterit illud ꝑpēdere: si enim grossa est ⁊ viscosa nō est ex forti medicina. Si v̄o subtilitati ⁊ rubori ꝑtineat mōstrať esse ex liquefactione tenere carnis ex acumine medicine: ⁊ maxime si patiēs calorē ⁊ dolorē se pati manifestauerit. ¶ Et Aui. dixit etiā: in administratione abstergentiū non faciat te errare hoc. s. ꝙ administras medicinas abstersiuas magis q̄ȝ opȝ: vñ corrodit mēbrū ⁊ resoluit carnositatē eiuȝ ad humiditatē fluidā currentē quā tu extimas virus. Uñ tu putas ꝙ medicamē non sit sufficienter abstersiuū: quare tu addis in virtute abstersiōis: qñ opȝ te minuere. Sȝ ad hoc vt tu discernas illud. dixit Auic. scias ꝙ predictū medicamē ponit ⁊ facit vlcus ꝓfundius ꝓpter carnē quā minuit ⁊ facit ipsum calidius ⁊ magis sil'e apostemoso ⁊ sentit infirmus mordicationē manifestiorē. ¶ De medicinis aūt exiccātibus vlcera virulēta: q̄dā sunt simplices: ⁊ q̄dam cōposite. ⁊ simplices multe sunt: de quop numero ē psidia ⁊ balaustia ⁊ galla ⁊ alumē ⁊ cortex thuris ⁊ flos papaueris ruffi litargiriū antimoniū es vstū farina ordei fabap ⁊ orobi: ⁊ aq̄ cicep: ⁊ aq̄ aluminosa: ⁊ aqua maria: ⁊ multa silia. ¶ Dixit Oribasius. folia cypressi recētia ⁊ nuces eius sicut sunt si teruně in vino ⁊ superponunť desiccāt humiditates vlcep absq̄ȝ nocumēto. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ empl'm de folijs nucis: aut ex nuce: sicut ē ꝯfert valde ⁊ exiccat hūores absq̄ȝ nocumēto. Et de dictis medicinis. dixit Aui. sunt rutha ⁊ folia arboris culicū. al's. cunicū de qua dicunt qdam ꝙ est vlmus: ⁊ qdā qd̄ est fraxinus: ⁊ qdā est sp̄es salicis. Et dixit. aqua in qua decocta sūt cyperi est bōa ad exiccationē. Et ex eis est decoctio mirabolanop quorūcūq̄ȝ maxime bellericop ⁊ emplicop ⁊ decoctio azederach: ⁊ folia asedit sūt bōa in illo. ¶ Et de medicinis cōpositis est vnguētum vtile valde in quo ꝯuenit Aui. cū Al. qd̄ sic fit. ℞. litargip valde pulueriçatū: ⁊ cū aceto: ⁊ oleo vicissiȝ ibibať. quia vna vice cū aceto ⁊ alia cū oleo: ⁊ hoc totiens fiat donec albescat: deinde sumanť antimonij ⁊ eris vsti ⁊ balaustie ⁊ cucumer siue venap. i. celidonie vel venap. i. vermiuȝ terre ⁊ gallarū ⁊ sanguinis draconis: ⁊ aluminis ⁊ climie argēti. an̄. sextā ei⁹ qd̄ sūptū est de litargyrio albificato i mortario diu icorporādo cū pistello. ¶ Medicamē in hoc bonū est, vinū stipticuȝ in q̄ decocta sunt alumen cortex thuris: nux cyp̄ssi cyperi ⁊ sauina. ¶ Et dixit. A. qd̄ p̄dictap medicinap exiccantiū vlcera virulēta: imo ⁊ q̄cūq̄ȝ alia quedā cum desiccatione sua sūt vehemētis ifrigidationis: sicut hyusquyam⁹ albus opiū radix mādragore. supple. ⁊ q̄dā sunt minoris infrigidatiōis: ⁊ his vtēdū est cū vlcus fuerit virulētū cōpositū cū caliditate ꝯm suos gradus: ⁊ q̄dā sunt vehemētis calefactionis: sicut resina ⁊ pix. supple. ⁊ quedā sunt minoris calefactiōis: ⁊ his vtendū est cum vlcus fuerit virulētum cōpositū cū frigiditate: ⁊ hoc ꝯȝ suos grad⁹. Et dixit Aui. ⁊ tibi inest vt tēperes vnā cum alia ꝯm oppositionē alicuius cōplexionum particulariū: oēs tñ predicte medicine. dixit Auic. nocent si cū vlcere virulēto fuerit apostema: qm̄ a pa diget mollifica

Dr̄ia iter mūdificationē maiorē ⁊ minorem q̄ȝ oportet.

Medicine exiccātes vlcera virulēta.

De admi nistratiõe medicinarũ abster gentium.

tione nõ exiccatiõe. ¶ Si võ in vlcere sordes plĩma adunat̃ curari ꝺꝫ cũ medicinis abstergẽtib⁹. Dixit. n. Gal. in tegni. si vlcus in putredinẽ vtat̃ hoc est: qꝛ fiat sordidũ: tũc intẽtio curatiua in eo est expurgare qꝺ est sordidũ: cui⁹ expurgatio cõplet̃ p medicinã stipticã. i. abstersiuã. medicamẽ enim stipticũ est tali vlceri salubꝛe. i. est cã salubꝛis faciẽs illã expurgationẽ. Et. A. ꝺixit. sordities eget abstergẽte. s. fortioꝛi eo qꝺ ꝺebet̃ vlceri inqꝫtũ vlc⁹ est. vt eniꝫ supꝛa patuit: oẽ vlcus aliq̃li eget abstersiõe saniei: ⁊ nisi abstergat̃ adheret: ⁊ ꝯglutiat̃ oꝛificijs poꝛoꝝ ⁊ labioꝝ vlceꝝ: ⁊ sic ipsi⁹ ꝓhibet ꝯsolidationẽ. ¶ Dixit. A. qñ nõ mũdificant̃ vlcera a sorde nõ est possibile vt obuiet eiꝫ medicamẽ puꝝ. s. gñatiuũ carnis vsqꝫ ad coꝛp⁹ eoꝝ. i. vsqꝫ ad carnẽ labioꝝ: qꝛ ipedit̃ a carne q̃ mediat inter medicamẽ ⁊ ipsaꝫ carnẽ: aut q̃ miscet̃ cũ medicamine ⁊ ꝓpꝛie pulueres. i. medicine sicce q̃ nõ sic pñt penetrare: sicut liquide: ⁊ nõ solũ ꝓhibet sordes peruenire substantiam medicinaꝝ ad carnẽ: sed ẽt ipsoꝝ virtutẽ cũ sufficientia; qꝺ ergo ex vlceribus mũduꝫ fuerit. s. a sorde tãtũmodo exiccet̃ ⁊ sufficit ad curã: sed vlcus imunduꝫ a sorde eget re abstergente illã. Et ꝺꝫ medicamen abstergens eligi magis vel minus abstersiuũ ꝭm quãtitatẽ sordis maioꝛẽ vel minorem: ⁊ ꝭm gradũ grossitiei eius ⁊ ipsius viscositatẽ. Nam q̃ nõ fuerit valde plĩma: ⁊ nõ fuerit vehemẽter grossa ⁊ viscosa indiget abstergẽte nobilioꝛi: ita ꝙ foꝛsitan mũdificat̃ cuꝫ melle ⁊ vnguẽtis. s. ꝺebilis abstersionis: si vero fuerit plĩma grossa vl' viscosa indiget abstergẽte fortioꝛi: ꝺe qbus intellexit Aui. in vlceribus sordidis necessariũ est abstergẽs moꝛdicans. Cũqꝫ vlcera soꝛdida indigent abstergẽte moꝛdicãte: tũc indigent in pꝛimis mũdificatiõe. s. maioꝛe q̃ꝫ in ꝓcessu: qm̃ in pꝛimis ꝓpter multã soꝛditiẽ sensus mẽbꝛi vlcerati nõ inuenit moꝛdicationẽ illius: ⁊ si sentit moꝛdicationẽ illius: tunc illud medicamẽ est nimis moꝛdicatiuũ. Signũ autem habet̃ ex illo qꝺ nõ solũ peruenit ad abstersionẽ soꝛdiũ veꝝ humiditatum ipsius mẽbꝛi bonarum: ⁊ ideo statim tũc ꝺꝫ amoueri ⁊ appꝛoximare ꝺebes abstergẽs minus moꝛdicãs: ꝺonec gradatim ꝑueniat̃ ad illud qꝺ est minus moꝛdicans vsqꝫquo sentiat̃. i. cõpꝛehendat̃ a medico ꝙ sit hoꝛa nascẽtie carnis: in qua hoꝛa opꝫ: vt medicamẽ sit pꝛiuatũ oĩ moꝛdicatione: qꝛ omne moꝛdicatiuũ est gñationis carnis ꝓhibitiuũ. Et cã gradati pꝛocessus ꝺe foꝛtioꝛi moꝛdicatiuo ad minus est: qꝛ cõtinue: a pꝛincipio vsqꝫ in finẽ gradatim ꝓcedit̃ in minoꝛatione soꝛdis si non acciderit in curatione erroꝛ: ⁊ quãuis in pꝛimis sit necessariũ moꝛdicãs foꝛtius: tñ ⁊ tunc ⁊ postea in tota curatiõe nõ ꝺꝫ medicamẽ ita moꝛdicãs existere ꝙ ꝺoloꝛẽ inferat. ꝺixit. n. Aui. caue in oibus illis gradationibus ne ꝺoloꝛẽ facias q̃ꝫtũ potes: ⁊ ꝓpꝛie qñ est illic caliditas ⁊ inflãmatio: qm̃ ꝺoloꝛ erit cã attractionis materierũ additionis caliditatis ⁊ inflãmationis: ⁊ sic ambo fiẽt cã attractionis materieꝝ ⁊ apationis mẽbꝛi.

Medicine abster gentes vl cera soꝛdida.

¶ Medicinarum aũt abstergẽtibus: q̃dã sunt simplices: q̃dã cõposite: ⁊ ꝺe simplicibus est mel: aqua enim sufficit ad munꝺificandũ vlcus si fuerit simplex: ⁊ ipsum mel mixtũ cũ medicinis que mũdificãt vlcera mũdificabit ea a soꝛditie: ⁊ ex eis est yreos ⁊ opoponacũ ⁊ coꝛtex eius. ¶ Dixit Sera. ꝙ papauer rubeũ mũdificat vlcera soꝛdida ⁊ curat egritudineꝫ cũ qua eleuatur cutis: ⁊ puluis folioꝝ ypericon ꝯuenit eis ⁊ ex eis est cyperus. ¶ Ait Jude. cyperus ꝺesiccat vlcera valde: si enim coquat̃ in aqua bñ: ⁊ colet̃: ⁊ cũ eoꝛũ apoꝫimate lauent̃ vlcera soꝛdida mollia mirabilis erit ad mundificandũ ⁊ ꝺesiccãdum ea. ¶ Ait Oꝛibasius. cinis cõbuste coꝛticis arboꝛis ꝑpli supaspersus mũdat ⁊ cõsolidat vlcera mollia inflata ⁊ soꝛdida: ⁊ silr̃ faciunt folia eius contusa ⁊ mixta cum melle. ¶ Dixit Almã. puluis folioꝝ mellisse suppositus vlceri qꝺ indiget foꝛti mũdificatiõe ipsuꝫ mũdificat ⁊ sanat. Et ꝺixit: ⁊ ex bonis sunt folia cypꝛessi cũ melle mixta: aut succ⁹ eoꝝ cũ melle mixtus: qm̃ sanat vlcera in qbus sanies abũdat superflua. ¶ Dixit Gal. quod vꝛina ꝺesiccat ⁊ abstergit vlcera soꝛde plena: ⁊ cõuenit vlceribus putridis ⁊ aqua casei ẽ vtilis ad lauandũ vlcera in qb⁹ est erugo calida: ⁊ oleũ yrinũ mũdificat vlcera: ⁊ ideo ꝺꝫ poni in vnguẽtis cũ qbuꝫ querit̃ abstersio. Et ex bonis sunt folia hedere ĩ vino ꝺecocta ⁊ suppoꝫita: ⁊ yreos cũ melle abstergit foꝛtiter ⁊ aristologia cum melle ⁊ aceto. ¶ Et ꝺe cõpositis bonis est vng^m aploꝛuꝫ: ⁊ vnguentum viride est mirabile. Et oia vnguenta facta cum floꝛe eris: ⁊ emplastra facta cũ sale ⁊ rebus salitis vt carnibus vel piscibus salitis capparibus vel oliuis cõditis cum sale. ¶ Et ex vtilibus valꝺe est hoc vnguentũ. ℞. fecis oleiro. aceti ⁊ mellis puri. añ. ʒ. i. aristol'. lõge: aluminis iameni yreos cerusse. añ. ʒ. i. viridis eris. ʒ. iij. misceant̃ optime ⁊ incoꝛpoꝛent̃. ¶ Dixit Sarach ⁊ ponit̃. 14. ꝯti. si videris vlc⁹ ꝺiuerse collocationis abũdantis saniei ⁊ vehemẽtis ꝺoloꝛis scias ꝙ indiget lauatiõe. ¶ Et vlceribus quoqꝫ mellinis siue fauonicis conferũt ficus imaturi triti: ⁊ cũ melle mixti: ⁊ si superaddis cũ eis sal foꝛtius opabunt̃. Et cõuenit empl'm factũ ꝺe radicibus vel folijs sicle: ⁊ succo rute imissus: aut succus feniculi mixtus cũ puluere folioꝝ rute ⁊ rubus cuꝫ nitro mixtus sanat vlcera fauonia capitis ⁊ lotio frequens cũ vino stiptico in quo ꝺecoctum fuerit semen lini sanat vlcera mellina que sunt in coꝛpoꝛibus teneris vt pueroꝛum. ¶ Facta aũt abstersione sufficienti fiat: ꝺeinde curatio cum generantibus carnem: ⁊ ꝺemum cum consolidantibus.

¶ De cura vlceꝝ cũ ꝺefluxu maloꝛũ humoꝛũ. Cap. xxj.

Humoꝛ ad mẽbꝛũ vlceratum ꝺefluit: aut ex plenitudine existente i coꝛpoꝛe toto: aut ex aliquo membꝛo nobili ⁊ foꝛti plenitudine habente: aut attrahitur humoꝛ ad ipsum ex vehemẽtia ꝺoloꝛis: aut caloꝛis ipsiuꝫ: aut eius motu supfluo seu calida ⁊ attractiua medicina ei superposita. Et humoꝛ ipse q ꝺefluit ad ipm mẽbꝛũ qñqꝫ peccat in quãto: qñqꝫ in quali: qñqꝫ in vtrisqꝫ: ⁊ qñqꝫ est quãtitatis pauce qñqꝫ multe: ⁊ qũocũqꝫ fuerit impedit curationẽ ipsius vlceris: verũ si multus ⁊ male qualitatis extiterit reddit vlcus malignũ pessimum: qm̃ virulentũ vel soꝛdidum: ⁊ qñqꝫ ambulatiuum coꝛrosiuum putrefactiuuꝫ: ⁊ quandoqꝫ fistulosum cancerosum ⁊ obstracosum vel escarosum: aut alterius pessime ꝺispositionis. ¶ Et cura talium vlcerum in generali habet tres intentiones: quaruꝫ pꝛima vertitur ad auferendum fluxum ipsius humoꝛis: ⁊ secunda ad coꝛrigendum malam ꝺispositionem ab eo ꝺerelictam in vlcere: ⁊ tertia ad curationem ipsius vlceris. De quibus ꝺixit Gale. 4. ꝺe ingenio sanitatis. in curatiõe vlceꝝ pessimoꝛuꝫ indicatio curatiua sumit̃ a cã eoꝝ: ⁊ est remotio coꝛruptionis ⁊ male ꝺispõnis existentis in eis: ⁊ qꝛ ista coꝛruptio ⁊ mala ꝺispõ fit in eis ex malis humoꝛibus cõtentis in toto coꝛpoꝛe vel aliq̃ particula. i. particulari mẽbꝛo q expellũt̃ ⁊ attrahunt̃ ad ipm mẽbꝛũ: ideo surgit intẽtio ad abijciendũ illos ꝺiuertẽdo vel euacuãdo resoluendo vel cõsumendo eos vel ꝓhibẽdo ipsoꝝ ꝺefluxũ. Nã amotis illis tollit̃ coꝛruptio ⁊ mala ꝺispõ vlceꝝ: ⁊ postea curãdũ erit curatione sua ꝓpꝛia i. que est ꝺebita vlceri inquãtũ vlcus est. ¶ De pꝛima intentione ꝺixit Gal. in tegni. ita. no. ⁊ si influat aliqꝺ vlceri ꝭꝫ influentium. s. ꝺispositiones curationes erunt fiende. Et. 4. ꝺe ingenio sanitatis. materia aut fluit adhuc: aut iã fluxit: ⁊ si adhuc fluit: tũc ꝺꝫ euacuari. supple. vel ꝺiuerti per partẽ oppositã plus vel minus ꝺistantẽ a loco vlceris ꝭm multitudinem vel paucitatẽ plenitudinis coꝛpoꝛis: ⁊. n. si magna fuerit ex loco ꝺistãtioꝛe fiat: ⁊ si parua ex loco fiat nõ sic ꝺistante: ⁊ ꝭm ꝺispositionẽ mẽbꝛi mãdãtis: ⁊ si repletũ fuerit siml' cũ totius repletione fiat ꝺistãtioꝛ. Si vero sine repletiõe vel plenitudine toti⁹: tũc ex loco illi ꝓpinquo. ¶ Et ꝺixit eodẽ 4. si sanguis. supple. vel alius hu. ad mẽbꝛũ vulneratum ꝺefluens tẽperatũ parũ in quantitate egredit̃: opꝫ vt ei repugnes: vt ad tẽperamẽtũ reducat̃. cõstringat̃ ergo ⁊ refrigeret̃ superioꝛ pars mẽbꝛi vulnerati. s. ex pte ex qua fluit ma-

teria: ⁊ hoc fiat cū supappositiōe medicinaꝝ frigidaꝝ stipticaꝝ mām fluētē ingrossantiū: ⁊ vias ⁊ ductus ꝑ quos fluit cōstringētiū: necnō ⁊ ꝯfortātiū mēbrū: vt a se fluētē mām depellat ⁊ non recipiat. Et ligatura fiat. Dixit Gal. incipiēs a vulnere vsqꝫ ad sanū locū tēdēs: oꝫ enim mēbrū ligari ligatura ꝓhibēte fluxū: put dicet̄ in capitulo ð ligatura. Et ista duo sufficiūt in ꝑuo fluxu. ¶ Si vero fluxus fuerit magnꝰ cui medicina p̄dicta: neqꝫ ligatura sufficiat fluxui repugnare. dixit Gal. iuestiget̄ q̄liter afferri possit auferēs ip̄m ꝑ remotionē cause: cā aūt dixit ipse magni fluxus: aut est debilitas mēbri vulnerati: aut est magna totius corpis: aut alicuius ꝑticule vulnerato mēbro cōicātis plenitudo: sed defectio mēbri. dixit ipse nō est nisi mala ꝯplō alteret̄ cū ꝯrio. supp. ⁊ si alia cā fuerit ipsiꝰ debilitas corrigat̄. ¶ Si aūt cā defluxus fuerit plenitudo: tūc primitꝰ mēbrū a quo fluxus fit de malis hūoribus eūari opꝫ: aut totū corpꝰ si a toto fluxꝰ manauerit: ⁊ ꝑꝑ hoc dixit ipse si in mēbro existēte supra mēbrū vulneratū vene grosse: aut varices fuerint primū vene curētur: ⁊ sil'r si splen ifirmus sit. s. ⁊ sit iō cā defluxus ad vulnus curet̄. supple. ⁊ silr̄ curet̄ q̄dcūqꝫ alioꝝ mēbroꝝ in cā defluxus extiterit. ¶ Dixit auctor cōpēdij. multū valet farmacia ⁊ vomitus ad maligna ⁊ pessima ⁊ putrida vlcera: corpore enim a malis hūoribus purgato mā vulneꝝ de loco ad locū mouet̄: sed tñ q̄bus vulnus est inferius dabis vomitiuū: q̄bus nō. catarticū dabis. Et maxime si vlcus mouet̄ de loco ad locū: aut diuturnū fuerit. Quibꝰ sepe ꝓuocatis si materiā totā fore purgatā cognoueris: vulnus cū saniē generātibus oꝫ curare: vt eo maturato hūores eius valeāt penitus effluere: ⁊ ex loco educi. ¶ Et. A. dixit. cū separat̄ vlcꝰ. s. iā separatū est a dispōnibus malis impediētibꝰ ipsius curationē: aut inuenis vlcꝰ puꝝ. s. sine alijs malis dispōnibus: tūc opꝫ vt obserues in primis: an ex corpore. s. toto sit: an ex aliquo vno particulari mēbro vel plibꝰ aliq̄d ad vlcꝰ effundat̄: an nō: imo iā sit abscissum: ⁊ si nihil effundit̄ ad ipsuꝫ: tūc sit intētio tua in medicādo vlcus cura vlcerū ꝓpria: sꝫ si aliq̄d effundit̄ ad ip̄m sis solicitus in eo q̄ð effundit̄ ad ip̄m cū flōia: aut laxatiōe vētris: aut vomitu: q̄m ꝯuenit in hoc sicut Hyp. testatus fuit. Hoc aūt totū fit: vt mā fluens eūet̄ ⁊ diuertat̄: cū amplius nō fluat ad ip̄m: opꝫ insuꝑ oēm cām q̄ esset cā attractionis humoꝝ ad locū vlceꝝ amouere: siue intrinseca fuerit: siue extrinseca dolorē sedare opꝫ: caliditatem extinguere quietē iniūgere nullūqꝫ attrahēs: sed potius cōstringens applicare. ¶ Secūda aūt intentio adimplet̄ oēm malā dispōnē ꝯiūctam cū vlcere auferēdo: siue illa añ fluxuꝫ affuerit ⁊ fuerit cā eius: siue ad fluxū sit secuta: amouebitur aūt cū eis q̄ in ꝓprijs capitulis cuiuscūqꝫ eaꝝ dicunt̄. ¶ Et tertia intētio adimplet̄ cū exiccatiuis carnē gñantibus: ⁊ tādem cicatricē inducētibus. Scire tñ cōuenit in his vlceribꝰ exiccātia fortiora necessaria fore: q̄m ad ipsa vocat vlcus in se: ⁊ ēt humiditas derelicta in eo ꝑꝑ fluxū. Et de ꝯueniētibꝰ in dispōne frigida est abrotanū vstū: ⁊ in dispositiōe calida est galla ꝯtrita ⁊ vtiliter approximant̄ eis virga pastoris cōtusa ⁊ imposita: ⁊ vnguentum ex oleo myrtino ⁊ cera alba.

¶ De cura vlceꝝ ꝓfūdoꝝ cauernaꝝ ⁊ abscōsionū. Cap. xxij.

Sinus ⁊ vlcera profunda qñqꝫ hñt cauernas ⁊ abscōsiones: ⁊ qñqꝫ non: ⁊ accidunt qñqꝫ a cā extrinseca ꝑforāte vel ꝓfundante se in carne q̄ res ꝑforans est talis ꝙ causat in vulnere ꝑ eā illato cauernas ⁊ absconsiones: quāuis raro hoc ꝯtingat. imo vtplurimū cauerne ⁊ absconsiones sequunt̄ ad vulnus ꝓfundū factū a cā extrinseca ignorātia medici ⁊ malitia curationis: aut sequunt̄ ad fluxum humoꝝ maloꝝ ad ip̄m qui sua malitia corrodunt: aut putrefaciūt carnem que est in circuitu fundi illius vulneris: ⁊ qñqꝫ accidunt a cā intrinseca ab humoribus malis ad vlcus defluētibꝰ: ⁊ ꝭm plm̄ sequunt̄ exituras. ¶ Dixit Alb. qñ accidit apostema in q̄busdā locis carnosis ⁊ ꝓlongatur spatium eius: donec collectioneꝫ facit: deinde rumpitur aut perforatur ⁊ egreditur quod ex eo est ex sanie: ⁊ remanet locus vacuus: quasi sit vas ⁊ cutis que est super ipsuꝫ est: sicut pannus qui iam subtiliatus est: ⁊ nō peruenit ad vltimum in corruptione sua: neqꝫ impressit in os: neqꝫ in ligamētum: neqꝫ in neruum: vt nomiet̄ sinus ⁊ nō fistula. Et dixit Alb. cura sinus hñtis cutem subtiliatam est: vt incidas illam totam sic vt renoueturː ⁊ precipue qñ subtiliata est ⁊ facta sicut pānus: ⁊ cōfidis ꝙ nō adhereat in loco ꝑꝑ corruptionē suam. Ait Ras. 14. cōti. quotiēs pellis fuerit tenuis similis pāno aut violacea nō adherebit: si autem speras ꝙ cutis adhereat: ⁊ nō sequitur cum ea illa corruptio vltima. sed est in cute illa spissitudo escare: tūc dixit Alb. dimitte eam ⁊ cura vlcus. ¶ Et vlceris profundissimi cauernam vel abscōsionē habētis ex ipsa causa nō diuersificatur a curatiōe ipsiꝰ vlceris si nō haberet sinum cauernam vel absconsionem: nisi in modo administrationis medicinarum ⁊ ingeniādo q̄uo valeat mūdificari ⁊ incarnari. ¶ De forma aūt administrationis medicinarū in eis. Dixit Aui. scias ꝙ vlcera fortasse indigēt in suis curationibus administratione medicinaꝝ: q̄rum q̄dā sunt currētes. i. liquide penetrātes q̄ inijciunt̄ ꝓfunditates. i. vsqꝫ in ꝓfūdū ꝑueniūt: ⁊ talia vlcera maxime sunt p̄dicta: vlcera enim ꝓfunda absconsiones ⁊ cauernas. dixit. A. nō mūdificāt medicine mūdificatione vltima: neqꝫ faciūt in eis nasci carnē: nisi fiāt currētes. i. liquide in substantia earū vt lauātes.

Medicine administrāde debēt eē in forma liquida.

Medicine enim sicce nō possunt cōgrue ꝑuenire ad loca abscōsa ⁊ cauernosa: in q̄bus sunt vie obliq̄: ⁊ ideo est necesse vt fiant vnguēta ⁊ similia eis liquida ex lotionibus ⁊ iniectionibus. In potētia tñ ipse medicine debēt esse exiccatiue mundificatiue: in hoc enim vlcere necessarie sunt medicine vehementis exiccatiōis ⁊ mūdificationis sil': ideo est necesse. dixit Aui. vt sit illud q̄ð apparet. s. de essentia medicinarū humidū liquidum currēs: ⁊ sit illud q̄ð occultū est de esse eaꝝ siccū. s. vt sint ꝭm potētiā ⁊ virtutē ipsarū desiccatiue. s. mūdificatiue: vt exiccēt humiditatē ⁊ lauēt ⁊ abstergāt saniē: ab humiditate enim sordida p̄dicta vlcera nō euacuātur: ⁊ maxime sūt necessarie medicine in forma liquida: qñ eoꝝ taliū vlcerū figura nō est figura in mūdificatione. s. prestās iuuamētū: quoꝝ sufficiat preparatio. s. cum orificio iferius: ⁊ modice fūdo superius: ⁊ quorum sufficiat expressio. alꝰ. expulsio. s. facta supra vlcus cū manu vel ligatura: opꝫ enim. dixit Aui. vt sit situs horū vlceꝝ talis: ne in eis retineat̄ virus: imo currat: ⁊ si iueneris hūc sitū ꝯueniētem: ⁊ est in eo radix vlceris mēbri ad superiora: ⁊ orificiuꝫ eius ad iferiora: tūc illud est. s. situs cōueniēs. ꝙ si fuerit diuersum illius de situ orificij ⁊ radicis: tūc si est possibile homini patiēti vt alteret ⁊ ꝑmutet sitū ipsius vlceris cū eo q̄ð pōt facere de p̄paratiōe mēbri alteratione naturali faciat. s. ⁊ situet ipꝫ mēbrū sic q̄ð radix vlceris sit superior ⁊ orificiū inferius: ꝓut iā supradictū est. Et dixit Aui. qñqꝫ est necessarium: vt medicine horū vlcerum: siue inijciantur: siue applicent̄ orificijs eoꝝ misceant̄: cū eo q̄ð currit: vt cū vino lixiuio vel aliquo sicco ⁊ silibus: vt currāt cū eo: ⁊ qñqꝫ est necessarium vt fiāt adherētes. s. cum ꝑmixtione olei ⁊ cere vel terbētine vel alterius medicine viscose cōueniētis ⁊ reducātur in formam vnguēti. ¶ Modus autem administratiōis medicinaꝝ in his vlceribus est: vt inijciātur per cānulam siue sirigam itromissam in orificium vlceris cum impulsiōe ⁊ expressiōe vesice ipsius cānule: naꝫ quādo medicina liquida sic impellitur ad lōginquius: ⁊ per vias obliquas meliꝰ mādat̄.

De mō̄ inijciēdi siue sirigādi medicinas.

¶ Qꝫ si orificiū vlceris fuerit strictum. Dixit Alb. tūc amplifica ip̄m cum ferro parūper: aut impōe in ip̄m liciniū inuolutū in vnguēto egyptiaco: aut alio sili dōec amplief̄: ⁊ dilatet orificiū vlcerum spōgia noua intromissa in modum licinij ⁊ medulla saginalis: ⁊ medulla ramoꝝ nouoꝝ sambuci in vmbra exiccata cū itromittit̄ facto licinio ex vlcere earū: ⁊ si orificiū est nimis amplū: vt exeat ꝑ ipsum illud q̄ð

De medicinis inijciẽdis ad lauandũ ⁊ exiccandum.

inijcit̃ in hora iniectionis: tũc aggrega labia eius cũ sutura. supple. vel alio ingenio dimittẽdo ex eo qḋ sufficit ad igressum canule: debes ãt incipe lauare sinus ⁊ abstergere ⁊ exiccare cũ medicinis illa faciẽtibꝰ electis ex eis remissioribꝰ ⁊ fortioribus vel mediocribus ẜm necessitatẽ exigẽtie eiꝰ non selꝫ tm̃ inijciẽdo eas: ſꝫ pluries: ⁊ donec ꝯsidas sinũ esse mũdificatũ ⁊ exiccatũ: ⁊ tũc inijciẽda sunt ea q̃ faciunt nasci carnẽ. Est aũt necessariꝰ modus medicatiõis ꝑdictus: qñ tu nõ potes cũ licinijs ꝯtẽꝫ mũdificare vlcꝰ vsqꝫ in ꝓfũdũ eiꝰ: aut nõ potes imittere medicinas carnis gñatiuas ad loca cõcaua vlcerũ: ⁊ qñ vlcus egeret sectione: ⁊ non põt eam facere. ¶ Dixit. A. si aliqñ nõ fuerit possibile vt incidas: aut vt orificiũ vlceri facias: tũc recurrẽdũ est ad curã ꝑ medicinas: ⁊ administra ablutionẽ vlceris prius: ⁊ post vlceris mũdificationẽ administra tẽtas faciẽtes nasci. s. carnẽ ⁊ mũdificãtes i. inijce medicinas mũdificatiuas ⁊ carnis gñatiuas: veruꝫ administra mũdificationẽ cũ tẽperamẽto: caue. n. dixit. A. ne mundificatio tua destruat natiuitatẽ carnis ꝑꝑ virtutem duaꝝ reꝝ in eis. s. exiccationis ⁊ abstersionis sup̃flue: ita ꝙ habeat ꝓhibere carnis natiuitatẽ: aut iam nataꝫ destruere. ¶ Medicine aũt ꝯueniẽtes in exiccãdo ⁊ lauãdo sũt ml'te. Et de optimis est mel solũ: ⁊ ꝓprie cũ vino mixtũ ⁊ fortius opabit̃ si eis sal admisceat̃. ¶ Dixit Gal'. sup. 6º epidimiaꝝ. ⁊ ponit̃ a Rabi in. 15ª ꝑticula. fac crystere de vino ⁊ melle: aq̃ tñ mellis mũdificat illo magis: ſꝫ cũ egritudo ẽ maligna ⁊ fortis fac crystere cũ aq̃ cineris ⁊ aq̃ mellis: ⁊ quãto egritudo est debilior tãto minus appone de melle ⁊ crysteriza. ¶ Dixit Alb. opꝫ vt ꝯsideres ad sinũ: nã si est magnꝰ ⁊ pus: qḋ eijciet̃ ex eo est fetidi odoris: tũc administra ipꝫ cũ vngᵗᵒ egyptiaco: de q̊ accipe debes quãtũ tibi necesse est: dissolue ip̃m cũ aq̃ ⁊ melle: ⁊ cristeriza cũ eo sinũ ⁊ stringe postea orificiũ vlceris: ⁊ non exeat ex eo medicina: sed dimitte eã in ea quãtitate. xij. horaꝝ: deinde ex̃he eã cũ exꝑssione: ita vt non remaneat ex ea: neqꝫ ex sanie aliq̃d in eo: ⁊ fac illud diebus tot donec mundificet̃ sinus ⁊ remittat̃ fetor. Et dixit. qñqꝫ crysterizat̃ cũ aq̃ cineris qñ nõ est ꝑsens medicamẽ dictũ: ⁊ hec aq̃ fit qñ accipit̃ cinis lignoruꝫ ficus vel vitis vel ilicis: aut quercus vel cerri ⁊ ꝓijcit̃ sup̃ eaꝫ aq̃: deinde colat̃ ⁊ crysterizet̃ cuꝫ ea: ipsa enim ⁊ aq̃ maris: ⁊ aq̃ salsa sunt fortiter ablutiue. i. quas nõ tolerãt vlcera pauce sorditiei. Et aq̃ aluminis cũ hoc ꝙ exiccat ⁊ mũdificat: reꝑcutit ẽt illud qḋ ad vlcus defluit. ¶ Dixit Alb. si infirmo nõ est tolerãtia super medicamẽ egyptiacũ: neqꝫ sup̃ aquã cineris: tunc crysteriza cũ aq̃ ⁊ melle cui iam ꝑmixtũ est aliq̃d ex ziniar cõtrito: aut cũ melle ⁊ vino ꝑmixtũ: qm̃ de ꝓprietate mellis est vt mũdificet ⁊ abluat. ⁊ vinũ efficit̃ abstersiuũ: ꝑcipue qñ in vino est sup̃fluitas stipticitatis ⁊ siccitatis. ¶ Et. A. dixit. nos iam exꝑti sumus empl'm ap̃licũ. i. apl'oꝝ: ⁊ fuit bonũ vltimũ ꝯferens: qm̃ est mũdificatiuũ ⁊ exiccatiuum. Et dixit. cẽtaurea qñ ex ea implet̃ vlcus est mirabilis valde: deinde soffrigõ. i. affodili: ⁊ postea yreos: deinde farina orobi. ¶ Dia q̃ꝫ vlcera sordida ⁊ antiquata q̃ꝫtũcũqꝫ ꝯcaua mũdificat desiccat ⁊ sanat vngᵐ factum de cerusa ⁊ argẽto sublimato: albumine oui multũ agitatis: ⁊ aq̃ ⁊ vino albo factũ in mortario cum lõga agitatione. ¶ Q; si vlcus ꝓfundũ poterit curari ꝑ viaꝫ dictam bñ est: sed si nõ est possibile hoc facere: tũc non est excusatio q̃n secet̃ vlcꝰ vsqꝫ ad radicẽ suã sectiõe exq̃sitissima: vt nõ relinquat cauernã: aut q̃n fiat vt accidat cursus. s. virus ex vlcere: siue cauerna si q̃ remãserit: ⁊ hoc qñ nõ p̃t fieri ita exquisitissima sectio: aut q̃n fiat meatꝰ. i. orificiũ aliud in radice sua p̃ter eius orificiũ: ⁊ fiat meatꝰ iste talis: vt recipiat salutẽ. s. ꝑꝑ pus qḋ inde egrediet̃. alia lr̃a hꝫ. vt recipiat saniẽ ⁊ egrediat̃ ꝑ ip̃m: ⁊ nõ remaneat in fundo eius: dꝫ. n. vlcus ẜm oẽm sui ꝓfunditatẽ ⁊ q̃ꝫlibet cauernositatẽ secari si illud fieri erit possibile: ⁊ si nõ dꝫ secari in tm̃ ꝙ ois eius cauernositas ꝑ sectionẽ illã valeat mũdificari ⁊ expurgari: ⁊ si neutrũ hoꝝ potuerit fieri: tũc saltẽ fiat orificiũ aliqḋ in infima ꝑte fundi ipsiꝰ vlceris: ꝑ qḋ ois eius cauernositas expurget̃. ¶ In sectione tñ fienda vel orificio. dixit. A. opꝫ vt obseruet̃ dispõ mẽbri de venis magnis arterijs ⁊ neruis ne incidant̃: vt nõ accidat patiẽti timor ex illo. s. de spasmo vel fluxu sanguinis multo vel deperditione opõnis membri ad qḋ neruus ille dirigebat̃. ¶ Et dixit Gal'. 2ª ad glauconeꝫ. cũ ap̃ueris aliquẽ locum ⁊ eũaueris qḋ est ibi de sanie: caue tunc ⁊ semp̃ ne apponas sup̃ ip̃m oleũ: aut aquã: ſꝫ cũ eges lauacro plagas laua cũ aq̃ mellis vel aceto tẽperato vel vino solo: vel cũ vino mixto cũ melle: cũ aũt locus mũdificatꝰ fuerit ⁊ corruptio iã remota: tunc dixit Gal'. vt posuit supra Rabi. fac clystere vel laua vlcus cũ vino saltẽ: ⁊ deinde vnguentum appone loco vtile: ⁊ supra vnguentum spongiam nouam vino madefactã: ⁊ liga eam super. Et Alb. dixit. crysteriza cũ eo qḋ facit nasci carnẽ: ⁊ est: vt accipias de empl'o dyafacon ⁊ dissoluas ipsum cum oleo roẜ. ⁊ vino stiptico: aut cristeriza cum alijs medicinis conuenientibus ad hoc.

¶ De curatione vlcerum ambulantium corrosiuorum cãcrosorum ⁊ escarosorum. Cap. xxiij.

Dixit Gal'. ⁊ ponit̃. 13. ꝯti. sic. vlcera ꝓcedentia. s. ꝑ modũ corrosionis tria sunt que his noibus nũcupant̃. s. ignis sacer corrosio ⁊ formica. ¶ Si. n. vlcus in superficie tm̃ ꝓcedit: ⁊ in pelle de gñe est formice. ¶ Et vlcus qḋ appellat̃ ignis sacer est illud qḋ hꝫ cicatricẽ. i. escarã secũ ⁊ inflãmationẽ vehemẽtẽ in locis attinẽtibus: ⁊ vocat̃ hoc vlcus escarosum. ¶ Et corrosio noiat̃ vlcus qḋ ꝓcedit in carne ⁊ non in pelle tm̃ ⁊ corrũpit. al's. corrodit eã. Et dixit. ꝙ corrosio est morbus cõpositus ex vlcere corrosiuo ꝓcedẽte: ⁊ ex ap̃ate circũstante eidẽ. s. qñqꝫ nõ semp̃: ⁊ de gñe corrosionis est vlcus vocatũ a modernis lupus: ⁊ noli me tangere. ⁊ dicet̃ de eis in seq̃ẽti capº. ¶ Et vlceris q̃dẽ dicti formica mã est acuta subtilis: cuiꝰ signuꝫ est ꝙ tm̃ in pelle ꝓcedit corrodẽdo ꝑ acuitatẽ suam cũ subtilitate substãtie eius. ¶ Sed corrosio. dixit Gal'. fit ex humore acuto grosso: ⁊ testat̃ super acuitatẽ eiꝰ ꝙ vlcꝰ ꝓcedit ⁊ corrodit mẽbra sana attinentia mẽbro dolẽti. i. vlcerato ⁊ attestat̃ sup̃ grossitiem mãe qḋ non erit in pelle: sed in carne. ¶ Et vlcus escarosuꝫ fit ex mã multe acuitatis tenẽte modum. al's. mediũ in modo substãtie mãe faciẽtis ipꝫ iter mãꝫ corrosiõis ⁊ formice.

De cura vlceꝝ corrosiuoꝝ. dixit. A. ꝙ fiat absqꝫ tarditate. i. dilatione. s. quãto citius fieri poterit: nã dilatio curatiõis est ex eis q̃ addũt in malitia horũ vlcerũ ⁊ humoꝝ corrosiuoꝝ: imo qñqꝫ facit necessarium ambulatio corrosionis cũ additione in malitia eius: vt scindat̃ mẽbrũ in quo est corrosio ⁊ abscindat̃ a corpore: ⁊ talis necessitas maxime incũbit: qñ a principio vel ex tarditate curationis malitia in mẽbro in tm̃ imp̃ssa est ꝙ ꝑ artẽ rectificari nõ p̃t: tũc enim ꝑ̃eligit̃ ꝙ mẽbrũ illud potiꝰ abscindat̃ q̃ꝫ ꝙ corrosio ꝓcedat ⁊ ꝑueniat ad alia. ¶ Dixit Raẜ. 13. ꝯti. dico ꝙ de ꝓposito Gal'. fuit ꝙ in vlceribus malignis ⁊ difficilibus: de quoꝝ numero sunt corrosiua oĩ ingenio ⁊ studio cura fieri dꝫ: vt educat̃ q̃ dñans fuerit in corp̃e ex humoribꝰ ꝑ eũationem sepe factã: dato ẽt nutrimẽto cõtrario ipsi hũori. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ vl'is canon in curatiõe vlceꝝ corrosiuoꝝ fraudulẽtoꝝ est vt mũdificet̃ corpꝰ. s. ab hũore corrosiuo ⁊ mũdificet̃ mẽbrũ. s. cũ corpus iã mũdũ fuerit cũ vẽtosis. s. cum scarificatione: ⁊ sup̃ ip̃m sanguisugaꝝ imissiõe: nã eũatione corporis vel ꝑticularis mẽbri mittẽtis humorẽ acutũ remouet̃ cã añcedẽs: ⁊ eũatiõe mẽbri vlcerati remouet̃ cã ꝯiũcta faciẽs corrosionẽ: ⁊ est insup̃ cañ. dixit. A. in ꝑmutatiõe cõpl'onis eiꝰ. s. corp̃is vel mẽbri mittẽtis: ſꝫ maxie eiꝰ mẽbri i q̊ est vlcus corrosiuũ: vt bõa ꝯpl'o in toto ⁊ mẽbro mandãte inducat̃: ne ampliꝰ mã acuta mala regñet̃ trãsmissura ad locũ vlceris: ⁊ ꝯpl'o ẽt in ipso mẽbro vlcerato rectificet̃: vt fiat nãe idoneũ instr̃m ad carnis regñationẽ ⁊ ꝯsolidationeꝫ: ⁊ rectificãdũ est regimẽ vt sanguis bonꝰ ⁊ idoneꝰ carnis gñationi fiat:

tioni fiat:ꝛ q꜒ cõplõ totius vel mẽbri illã mãm generantis
est calida supflue cõplõ ẽt in mẽbro vlcerato:silr ex acuitate
humoris ad eũ defluxi acqsita est calida:ideo regimẽ tã per
potionẽ q̃ȝ per dietã dȝ declinare ad frigiditatẽ tantã q̃ȝtã
reqrit supfluitas ꝛ caliditas:cibi eniȝ debẽt ad grossitiẽ de/
clinare vt opponat̃ ẽt subtilitati humoris acuti corrosiui.
De medicinis localibus. ¶ Ex dictis ergo pȝ ꝙ medicine locales ꝯueniẽtes vlcerib⁹
corrosiuis debẽt esse exiccatiue vt humorẽ corrodẽtẽ consu
mant ꝛ debẽt eẽ infrigidatiue ꝛ inspissatiue:vt quãtitatẽ:ꝛ
ẽt substãtiã ipsius hũoris corrodẽtis alterẽt:ꝛ debent ꝑtici/
pare stipticitate:vt subaȝ humoris ingrossent:ꝛ mẽbrũ con/
fortent ꝛ descensuȝ hũoris ipsius ad mẽbrũ ꝓhibeãt. Et pro
tanto.dixit Aui.ꝙ melior curatio eoꝝ.s.corrosiuoꝝ est ad/
ministratio stipticoꝝ exiccãtiũ ꝛ infrigidãtiũ:sicut sunt cor/
tices granatoꝝ ꝛ lẽtes,ꝛ folia arboris masticis:ꝛ semen ro
saꝝ:ꝛ spina egyptiaca:ꝛ grana myrthi. Ista.n.ꝯueniũt em/
plastrata ꝛ embroce ipsoꝝ cõferũt:ꝛ maxime si cõfortant̃ cũ
alumine:ꝛ cõuenit emplãtio cũ folijs acetose ꝛ radicib⁹ ei⁹
bullitis cũ vino.s.stiptico:ꝛ emplãtio cũ bolo arme.ꝯfecto
cũ aceto aut sirupo acetoso ꝛ cucurbita sicca adusta:ꝛ arno/
glosa cũ sauich aut folijs oliuaꝝ emplãta. Et dicũt.ꝙ cero/
tũ factũ ex oleo roꝭ.vel myrtino ꝛ cera,ꝛ succo plantaginis
Ignis sacer corrosio formica. sanat vlcera corrosiua. ¶ Dixit Pau.ꝙ succ⁹ granatoꝝ aci/
doꝝ coctus cuȝ melle ꝯfert vlceribus malignis corrosiuis.
¶ Gal.dixit.ꝙ portulaca mixta cũ farina ordei supposita
vlcerib⁹ calefactiuis que dubia sunt:ne fiant maligna ꝛ pro
cedẽtia ꝯfert:ꝛ silr sempuiua ꝛ ꝟga pastoris ꝯfert vlcerib⁹
inflãmatis calidis ꝛ herisipile ꝓcedẽti:ꝛ sumach cũ aceto su
perpositũ ꝓhibet ꝓcessuȝ vlceꝝ malignoꝝ:ꝛ solatruȝ silue/
stre inferens iuuamen cõuenit vlcerib⁹ ꝓcedẽtib⁹:ꝛ ea cohi
bet:ꝛ folia oliue agrestis:siue sicca sint:siue viridia cũ melle
mixta ꝛ cataplasmata vlcera comedentia:siue depascentia sa
nant:ꝛ idẽ opat̃ cinis ramoꝝ ei⁹,ꝛ cinis ossiuȝ oliuaꝝ eius
superaspersus,ꝛ cinis sarmentoꝝ vitis aceto infusus postea
exiccatus cito cõsumit mãȝ corrodentẽ:ẽt si corrosio neruis
fuerit cõicata:ꝛ vtilis valde vlcerib⁹ corrosiuis est radix brio
nie trita cũ sale ꝛ supposita:ꝛ est silr vtile emplastrũ factum
de capillo veneris ꝛ capraria. ¶ Dixit Aui.cõfert vlcerib⁹
corrosiuis cũ qb⁹ nõ est putrefactio embrocatio facta cũ aq̃
frigida.s.in circuitu vlceris facta nõ abintus,q꜒ eẽt eis mor
dax ꝛ maxime cõpeteret qñ in mẽbro foret intẽsa caliditas.
Cura istorũ vlcerũ dȝ esse velox absq̃ tarditate. Et notanter dixit Aui.si nõ fuerit cũ eis putrefactio:q꜒ si cũ
corrosione esset putrefactio aq̃ frigida noceret sui humidita
te augẽs putrefactionẽ. Et silr dixit Aui.cõuenit eis aq̃ myr
ti ꝛ aq̃ roꝭ.ꝛ aq̃ ꝟge pastoris:ꝛ embrocatio cũ vino stiptico
si nõ fuerit calitas intẽsa:ꝛ cũ aceto ꝑmixto cũ aq̃ rosaꝝ.

¶ De lupo ꝛ noli me tangere. Cap.xxiiij.

Oli me tangere ꝛ lupus sunt ex vlceri/
bus corrosiuis depascẽtibus:ꝛ
ꝟm plm eueniunt a cã intrinseca ex mã colerica
mala acuta venenosa qñq̃ȝ adusta:ꝛ qñq̃ȝ non
adusta subtilis substantie:ꝛ qdã asserunt ꝙ fit
qñq̃ȝ lȝ raro a melia adusta:ꝛ qñq̃ȝ lȝ raro a flãte salso:ꝛ qñ
fit a colera tale apa est vehemẽti⁹ dolorosuȝ:ꝛ magis corro
dens:vñ ꝛ maiorẽ occupat locũ:ꝛ qñ fit a melia est minoris
doloris:ꝛ minoris corrosionis ꝛ occupationis minoris lo/
ci:ꝛ qñ fit a flegmate salso tenet mediũ inter ꝑdicta in dictis
dispõnib⁹:ꝛ colericũ participat rubore claro:maxime iuxta
radicẽ eius:ꝛ melicũ participat nigredinẽ maxime circa cus
pidẽ ei⁹:ꝛ factũ a flegmate salso participat liuedine:oia tñ
h⁹ vlcera cũ antiquant̃ liuescunt:vel nigrescunt ꝛ induran/
tur ꝛ obstracant̃,ꝛ qñq̃ȝ eueniunt h⁹ vlcera post vulnera ꝛ
vlcera alia:cũ male curant̃ ꝛ defluunt ad ea humores mali.
¶ Et noli me tangere a qbusdam fornax vocat̃. Et differt
a lupo respectu mẽbri cui accidit:nã noli me tangere dr̃ qñ
accidit a mẽto supius in facie vt ore naso ꝛ genis. ¶ Et lu/
pus dr̃ qñ accidit a mento inferius:frequẽtius tñ accidit in
tibijs:ꝛ differũt ẽt ꝟm quosdã in mã.nã lupus fit ex mã ma
gis acuta ignita q̃ȝ noli me tangere:ꝛ iõ vehemẽtius:vñ cõi
ter lupus plus corrodit in vno die q̃ȝ noli me tãgere in vno
mense:ꝛ inde est ꝙ noli me tangere qñq̃ȝ ꝑmanet ꝟm disposi
tionẽ vnã ꝑ menses plures:lente.n.crescit:ꝛ ꝟm plm incipit
vt pustula parua:ꝛ fere per annũ in sua ꝑuitate ꝑmanebit.

Cura hoꝝ vlcerũ ꝑmo verti dȝ ad cam vt abscindat̃:di/
gerat̃ itaq̃ȝ mã per plures dies:deinde euacuetur
cum medicina educente humorẽ peccantẽ:ꝛ reiteret̃ pluries
digestio:ꝛ euãtio ꝟm necessitatẽ:ꝛ si videris necessariaȝ fore
flõmiã fac eam in lupo de basilica vel nigra. Et in noli me tã
gere de saphena. ¶ Et factis euacuationib⁹ exhibe pluries
medicinas fermentatas:vt tyriacã vel mitridatũ. Et q꜒ reꝑ/
tum est per experiẽtiã ꝙ herba linaria ꝟm oẽm modũ admi
nistrationis eius cõfert his vlcerib⁹,iõ quidã exhibẽt opia/
tas cũ vino decoctionis eius:vt rectificet̃ cõplõ totius ꝛ mẽ
bri mandantis si qȯ est membrũ mandans mãm. ¶ Et die/
ta sit ꝓut dcm̃ est in ca° precedẽte:ꝛ deinde volũt qdã ꝙ lo/
cus scarificet̃:ꝛ sanguisuge supponant̃ ei,veꝝ quidã alij ꝓ/
hibent scarificationẽ fieri in noli me taugere dicẽtes experi
entiaȝ docere ipm nõ esse ferro tangẽdũ. ¶ Et dictis cura/
tionibus ꝑactis deueniẽdũ est ad curã vlceris:ꝛ cauteriũ q/
dẽ cũ igne est melior medicina ipsius.ꝙ si abhorruerit ipm
patiens:aut fuerit in loco ꝙ nõ possit cauteriçari:tũc si qdẽ
vlcus escarosum fuerit:sicut vt plm est noli me tangere re/
moueat̃ escara siue crusta ab eo cũ pilo vel alio quouis mõ:
ꝛ supponat̃ ei medicamen causticũ,ꝛ dimittat̃ donec suffi/
cienter ipressit,deinde escara inducta tollat̃:ꝛ si causticũ to/
tam carnẽ corruptã ꝛ alteratã amouerit bene est:ꝛ si nõ:ite/
retur donec tota remoueat̃:deinde curet̃ cũ linaria trita:ꝛ
superposita. ¶ Quidã dicũt.supponat̃ crusta amota rupto
riũ qȯ sic fit.in lixiuio facto de cineribus nucũ vltime siccaꝝ
misceat̃:ꝛ incorꝑet̃ puluis q sic fit. ℞.salgema ꝛ cinerẽ vitiũ
antiquarũ bñ siccaꝝ:ꝛ atramẽtũ ꝛ calcẽ viuã ꝛ tartaꝝ opti/
me pulueriçatũ ꝟm ꝑtes eq̃les:de quo in lixiuio tm̃ appona
tur ꝙ fiat mediocriter spissuȝ:ꝛ tota nocte dimittat̃ sup loco
facta inunctione cũ populeon in circuitu.mane remoueat̃.
Et si fuerit illic aliq̃ escara siue pellicula cũ rasorio tollat̃:ꝛ
tũc distẽperet̃ salgẽma tritũ cũ succo plãtaginis:ꝛ fiat me/
diocriter spissuȝ ꝛ supponat̃:ꝛ tũc sup illo folia plãtaginis
trita ꝛ modicũ exꝑssa supponant̃:ꝛ ad vltimũ supponat̃ fo/
liũ plãtaginis integrũ:ꝑus tñ locus lauet̃ cũ predicto lixi/
uio:ꝛ exiccet̃ cũ pãno lineo veteri rarefacto,ꝛ ita fac per.9.
dies mortificato aũt totalr vlcere apparebit tibi caro rubea
sine aliq̃ ifectiõe infundẽs guttas sanguineas:ꝛ tũc appo/
nat̃ linaria trita cũ toto succo:ꝛ die sequẽti lauet̃ loc⁹ cum
predicto lixiuio:ꝛ exiccato loco supaspgat̃ puluis factus de
roꝭ.thure,ꝛ mastice:donec carne repleat̃,deinde ꝯsolidet̃.
¶ Quidã dicũt se curasse h⁹ vlcera liniẽdo:ꝛ ifrigidãdo lo/
cũ frequẽter in die cũ succo caulis rubei:ꝛ dicũt alij.ꝙ si vl
cus liniat̃ sanguine alicui⁹ hois q passus fuerit sile vlcus:ꝛ
postea sanat⁹ fuerit ab eo sanabit̃ cũ ꝓprietate ineffabili q̃
est in eo:ꝛ aliqñ asserũt succũ linarie ꝛ plãtaginis frequẽter
supinfusuȝ suppositis ipsis herbis ꝯtritis sanare h⁹ vlcera
cũ ꝓprietate mirabili. ¶ Alij dicũt mirabile eẽ expimẽtũ qȯ
fit sic. ℞.cinerẽ cerri,ꝛ decoq̃ ipȝ in bono vino albo vsq̃ȝ ad
ꝯsũptionẽ tertie partis:ꝛ de isto vino fiat lotio mane ꝛ sero
vsq̃ȝ ad ꝑfectã curationẽ:ꝛ facta lotiõe mane ꝛ sero supasp/
gat̃ puluis ossis hois ꝯbusti,ita tñ ꝙ sit ȯ osse opposito mẽ
bro patiẽti.v.g.si sit vlcus in crure dextro fiat puluis ȯ osse
cruris sinistri cõbusto,arsenicũ sublimatũ ꝑ° die quo appo/
nit̃ occidit fistulas ꝛ vlcera cãcerosa,noli me tangere:ꝛ silia
vlcera:veꝝ si h⁹ vlcus fuerit in mẽbro neruoso vel alio in q̊
verendũ sit de medicamine multũ acuto:tũc misceat̃ arseni/
cum tritũ cũ dyaltea:qm̃ ipsa frãgit acuitatẽ ei⁹:ꝛ põt tũc se
curi⁹ apponi dictꝭ mẽbris añ q̃ȝ ꝑueniat lesio ex eo ad neruos
vl arterias:oportebit tñ reiterati õẽs facẽ ꝟȝ vlceꝝ exigẽtiã.

¶ De cura vlcerꝫ putridoꝝ ambulantium. Cap.xxv.

Vlcus putridũ putrefactuȝ siue putrefa/
ctiuũ. vt supra patuit. est de vlceri
bus ambulatiuis, ⁊ est aliqñ purũ: ⁊ aliqñ mi/
xtũ cũ corrosione. ¶ Et reperit᷑ vlcus putrefa/
ctiuũ sub duplici dispõne: qm̃ hꝰ vlcus nondũ
est putrefactũ: sed est in dispõne vt putrescat: aut ẽt tendit in
viã putrefactionis: ⁊ cognoscit᷑ ꝑ alteratioñe coloris carnis
circũstãtis ad colorẽ malũ liuidũ viridẽ vel nigrũ: ⁊ diminu
tioñe sensus eius: ita ꝙ ea q̃ dolorẽ iferre solebãt ei nũc nul/
lũ aut valde remissuȝ dolorẽ afferũt: ⁊ qñq₃ est hꝰ vlcus iam
putrefactũ: ⁊ iam incipit eius putredo ambulare: ⁊ ꝓcedere
corrũpẽdo carnẽ circũstãtẽ: ⁊ tũc aut putrefactio eiꝰ est ad/
huc ꝑua ⁊ paꝝ ꝓcedẽs: aut multa, ⁊ auget᷑ ⁊ ꝓcedit ⁊ dilata
tur ⁊ cognoscit᷑: q₂ color carnis circũstãtis iaȝ factꝰ est ma/
lus ⁊ ꝑuata est sensu oĩno: ita ꝙ nõ ꝑcipit dolorẽ si pungat᷑:
aut incidat᷑ ⁊ quotidie dilatat᷑ ad ꝑtes circũstãtes ei. ¶ Et
dixit Gal. ⁊ ponit᷑. 14° ꝯtiñ. Natura vlcerꝫ putrefactoꝝ nõ
est ꝭm nãm vlcerũ difficilis ꝯsolidationis: qm̃ vlcera putre
facta incedũt, s₃ q̃ sunt difficilis ꝯsolidationis non trãseunt
terminũ ipsoꝝ, ⁊ vt ponit᷑. 13° ꝯti. dixit Gal. vlcus qȝ appel
latur putrefactũ nõ est de spẽ ꝓprie vlceris: sed est passio cõ/
posita de vlcere ⁊ putrefactione. Scire. n. debes ꝙ putrefa/
ctio absq₃ vlcere accidit in pluribꝰ mẽbris, ⁊ subdit. attesta/
tur suꝑ corruptioñe vlceris putrefactiui fetor inseꝑabilis ei.

Et cura huius vlceris nõ opȝ vt differat᷑ aut dilatet᷑:
qm̃ addit᷑ quotidie ad malitiã. Si ergo tale vl
cus fuerit adhuc solũ in via putrefactionis: tunc corꝑe mun
dificato: aut mẽbro mandante curet᷑ mẽbrũ in quo est vlcus
cũ scarificatione: ⁊ cũ sanguisugis: ⁊ rectificatione cõplonis
eius cũ epithimatibus ⁊ alijs, ⁊ cũ administratione regimi
nis boni: ⁊ attẽde oĩ igenio ad abscisioñe cause. Ait. n. Hyp.
in libro suo de vlceribꝰ: quotiẽs nigrescit locus attinens vl/
ceri ex cã putrefactionis sanguinis, aut ex cã venaꝝ que am
pliate sunt desuper: vñ fluunt ad ipm mãe patiens hꝰ nõ sa/
nabit᷑: nisi prius curent᷑ ipsa loca que sunt circa vlcus. s. que
sunt cã nigredinis ⁊ putrefactionis vlceris. ¶ Ait Ras. 13°
ꝯtiñ. dico vitanda sunt mollificantia in vlcere ꝓprio putri/
do ⁊ ꝓꝑe in mẽbro calido. Scias eniȝ dixit Gal. suꝑ 3° libri
humoꝝ ꝙ cõditio vlcerꝫ putrefactoꝝ peiorat᷑ penes aerem
calidũ ⁊ humidũ: ⁊ penes flatũ venti meridionalis: eo ꝙ in
de corpus aptat᷑ ad illud. s. ad putrefieri. Ideoq₃ locãdus est
patiẽs hꝰ vlcera in loco frigido ⁊ sicco: ⁊ quẽ perflat septẽ/
trio, ⁊ dũ vlcus fuerit in via putrefactionis: opȝ vt defenda/
tur: ⁊ ꝓhibeat᷑ putrefactio cũ rebꝰ frigidis ⁊ siccis q̃ hñt vir
tutẽ ꝓhibendi eã. Et ex cõferẽtibꝰ in hoc casu. dixit Gal. 2°
ad Glauconẽ est farina ordei cũ aceto mixta ⁊ farina sagine
mixta cũ melle, ⁊ farina fabaꝝ cuȝ aceto ⁊ melle: aut sirupo
acetoso, ⁊ ex eis sunt aliqui trocis. desiccãtes: ⁊ sal: ⁊ ꝭ₃ Gal.
flos barbe yrcine. als. fungus herbe. s. yrcine. s. Ipoqstidos
cõuenit vlceribꝰ putrefactis: eo ꝙ virtus eiꝰ est desiccatiua.
Et ait Gal. auricula muris. s. anagallus ꝯfert mẽbris putre/
factis ⁊ ꝓhibet putrefactioñe eo ꝙ desiccat sine punctione
per se tãtũ supposita: aut cũ vino trita ⁊ nitro ⁊ melle. Et di/
xit Gal. ⁊ silr̃ dixit ꝙ ypericon h₃ desiccare oẽ vlcus: ⁊ iõ tri
tus ⁊ suppositus vlceribus putrefactis mollibus ⁊ inflatis
sanat ea. ¶ Dixit Gal. vt ponit᷑ a Rabi. in. 15ª particula. cuȝ
mẽbrũ egrotãs virescit liuescit, aut nigrescit scarificamus ⁊
extrahimus inde sanguinẽ, ⁊ apponimus supra locũ spon/
giã siccã, ⁊ illud cũ medicinis exiccãtibꝰ medicamur: ⁊ si ne
cessariũ fuerit extrahimus sanguinẽ iterato. s. scarificãdo: ⁊
nõ solũ iterato: sed ⁊ pluries ꝭ₃ necessitatẽ. ¶ Et Aui. dixit.
qñ corrũpit᷑. i. in corruptioñe tendit qȝ est in circuitu vlce/
ris: qȝ est qñ viridescit ⁊ nigrescit: tunc cura illud cũ scalpel
latione ⁊ extractione sanguinis ex loco: ita ꝙ ẽt cũ vẽtosis:
deide adhere ei spõgias siccas: ⁊ deide medicias exiccãtes.
¶ Or si nõ potuisset mẽbrũ defendi a putrefactione, ⁊ iam
incipit putrefactio, tũc medicine predicte sunt debiles: s₃ opȝ
vt remouẽtibꝰ ꝙ iam putridũ est: ⁊ ꝓhibẽtibus ipsius per/
ambulatioñe curetur. ¶ Dixit Ras. in diuisionibus. in vlce
ribus que sunt putride carnis est necessariũ: vt curatio fiat
cum vnguẽto viridi: vt corrodat qȝ iam est putridũ, medici
na enim cõposita ex flore eris, ⁊ cera ⁊ oleo. dixit Auicẽ. est
bona: qm̃ mundificat. s. carnẽ iam putridã: ⁊ ꝓhibent mor/
dicationis superfluitatẽ cera ⁊ oleũ. ⁊ ideo in hac re ista me
dicina existit tẽperata: ꝙ si per hoc qȝ putridũ est nõ remo/
uetur vtẽdũ est fortioribꝰ: vt vnguẽto egyptiaco: ⁊ similibꝰ.
¶ Or si hꝰ vlcera serpentia ⁊ dilatantia facta fuerint: dixit
Gal. 5° cathagenis ⁊ ponit᷑ a Ras. 15ª particula. indigent cu
rari fortissimis medicinis: ⁊ multotiens h̾ vlcera nõ curant᷑
nisi cauterio ignis. ¶ Dixit Albu. si videris vlcus ꝙ peram
bulet de vno ad alium transiens locũ: ⁊ corrumpat carnem
cito ei succurrere incidendo: aut cõburendo carnem anteq̃₃
multuȝ dilatet᷑. ¶ Ras. in diuisionibus dixit. qñ fient vehe/
mentioris putrefactionis: tunc cura cum medicinis acutis.
¶ Et Aui. dixit. cũ hꝰ vlcera suꝑfluunt in corruptione fit ne
cessariũ, vt cõburant᷑ cũ cauterio cum igne: aut cum medica
mine acuto: aut cũ incisione: vt nõ remaneat nisi caro sana.
Simile itaq₃ dixit ipse ꝙ putridũ est medicamen mittat᷑ acu
tum sicut calcantũ: ⁊ alderes. i. colcotar: ⁊ arsenicũ ⁊ calx: q̃
si nõ suffecerint ad curã: necessariũ est vt cũ igne fiat. ¶ Di/
xit Ras. 13° ꝯti. cũ putrefactio fuerit fortis ⁊ magna: tũc ne
cessariũ erit desiccatiuũ forte: s₃ nõ erit aliqd fortis desicca/
tionis: nisi fuerit calidũ sicut sunt calide medicine: quoniam
hec ꝓhibent de eis putrefactionem mirabiliter ⁊ valde, de
quibus medicinis est aqua pisciuȝ salitoꝝ ⁊ decoctio pino/
rũ. Et dixit Dios. ꝙ semẽ radicũ positũ in emplo cum aceto
euellet vlcus putrefactũ. i. carnẽ putrefactã vehemẽter: ⁊ fo
lia porri ꝓprie nõ trãsplantati trita cũ sale: ⁊ supposita subi
to exiccant vlcera sicut cauteriũ: ⁊ fel taurinũ mixtũ cũ mel/
le cõfert eis. ¶ Dixit Ga. 2. ad Glauconẽ. vlcera fortissima: i
qbus est putredo indigẽt fortissimis medicinis: quaꝝ virtꝰ
adeo fortis sit: sicut v̾tus ignis: sicut est terra francigena vi/
treolũ vtrũlibet auripigmẽtũ ⁊ calx: ⁊ his vlceribꝰ pluries
adhibemus ignẽ cũ ipse medicine deficiũt ab opõnibꝰ suis
vires suas in ipsis vlceribus amittẽtes. ¶ Dicũt. si caro cor
rupta nõ fuerit tota sil' ferro abijciat᷑: si v̾tus patiẽtis fortis
fuerit. si ℞o debitis in pluribꝰ vicibꝰ tollat᷑. Si aũt multuȝ
fuerit auferat᷑ nõ tota sil', s₃ patiat᷑ in plures vices: ẽt si virtꝰ
cõstãs fuerit: ⁊ hoc siue ferro fiat siue medicinis: siue ꝑtiȝ fer
ro ⁊ ꝑtim medicinis siue cũ igne. ¶ Dixit Gal. si mutatio co
loris que ostẽdit corruptioñe fore multã intrinsecus pene/
trauerit: q₂ multa sit caro q̃ corrupta est, opȝ vt ꝯstãs sis. s. ⁊
nõ festines: sed in gras an debes. s. totã abscindere sil'. sin aũt
curabis eã in longo tẽpore: q₂ in pluribꝰ vicibus ferro, aut
medicamine acuto. hoc tñ. s. cũ ferro vel medicamine. dixit
Gal. ꝭm voluntatẽ infirmi faciendũ est. s. ꝭm ꝙ ipse elegerit
fiendã ferro: aut medicina. Quidã cũ ferro pati nolẽtes ma
lunt longo tꝑe cũ medicina curari. ⁊ qdã ecõuerso. incisionẽ
cũ ferro libẽtius eligũt. ¶ Dixit Aui. fortasse fit nẽciuȝ in/
cidere mẽbꝝ vt saluet᷑. s. residuũ a corruptiõe sua ⁊ quoties
incidas totũ mẽbꝝ qȝ putrefit. dixit Gal. 5. de inge. sani. fiat
pro cautela vt coquat᷑ cũ igne in radice eiꝰ: aut curet᷑ cũ me
dicinis incẽsiuis. ¶ Dixit Aui. ꝙ si putrefactio fuerit ꝯiun
cta cũ corrosione: tũc aqua maris cõpetit frequẽter supinfu/
sa aut cũ mẽbrũ retinet᷑ in ea, ⁊ capitellũ confert silr̃: ⁊ caro
piscis cõtrita ⁊ salita cũ ꝑua q̃₃titate mice panis. ¶ Empl'm
vtile valde vlceribꝰ putrefactis. ℞. Atramẽti rubei. ℥. xxx.
aluminis ⁊ corticũ granatoꝝ. añ. ℥. xvj. thuris ⁊ gallaꝝ. añ.
℥. xxxij. cere ⁊ olei antiq q̃₃tũ sufficit. ¶ Et dixit Aui. ꝙ con
ueniunt embroce cũ aq̃s exiccatiuis ꝓdictis: ⁊ tũc maxime
conueniũt embrocatis vel cristeriȝatis qñ cũ dictis vlceribꝰ
essent cauerne vel abscõsiones. ¶ Et dixit. cũ suꝑ ista vlcera
et alia silia administrant᷑ medicine opȝ vt dimittant᷑ diebus

aliquot: q2 vsq3 ad 3am diē: vt supra patuit, q̄ non soluant̄ vt magis ipximere possint 7 ɔsicare 7 putrefactionē ꝓhibere.

C De cura vlcer̄ difficilis ɔsolidationis. Cap. xxvj.

Dixit Aui. scias ꝙ vlcera difficilis ɔsolidationis absolute supta sūt ꝑter corrosiua 7 putrida: q2 sūt sup. alia ab vlcerib9 corrodētib9 7 putrefactiuis: sicut est cōe ꝑter ꝓpriū: q2 sicut supra patuit: q̄uis putrefacta 7 corrosiua sint vlcera difficilis ɔsolidationis: nō tñ ɔuertit̄ ꝙ oia vlcera difficilis ɔsolidationis fiāt corrosiua vel putrefactiua. ambo eni3 ista sūt ambulatiua: s3 cū vlcerib9 difficilis ɔsolidationis: q̄nq3 nō est ambulatio: s3 sūt f3 dispōnē suā per aliqđ spatiū: 7 iter̄ dixit Aui. vlcera difficilis ɔsolidatiōis: q̄m nō op3 vt ipsa sint incedētia, al's sudātia. i. ꝓfunda 7 virulēta, sūt. n. fistule vlcera difficilis ɔsolidationis absq3 conuersione, 7 omnia vlcera maligna 7 fraudulenta sunt de genere vlcerum difficilis cōsolidationis.

Et cura vlcer̄ difficilis ɔsolidationis tribus cōplet̄ generalib9 intētionib9, 7 ꝓma ear̄ est ad abscindendā cām ipsius difficultatis: 7 tu iam sciuisti eas. 2a est ad replendū ea carne. 7 3a est ad ɔsolidandū ea. C De impletione ꝓme intētiōis. dixit Aui. cañ. in curatione hor̄ vlcer̄ est vt si cā ei9 fuerit malitia cōplōnis rectificet̄: siq̄dē fuerit imālis sicut dicet̄ in ca° de cura vlcer̄ cōpositor̄ cū mala cōplōne: 7 si fuerit mālis euet̄ mā peccās. C Dixit Hyp. 7 ponit̄. 14. ɔtiū. laxatio facta cū medicinis ɔuenit maiori parti vlcerū in capite 7 vētre 7 articulis: 7 vlcer̄ que dubia sūt ne corrumpāt 7 corrodāt: 7 q̄ incedūt 7 extēdunt̄: 7 vlcer̄ q̄ lōga3 durabilitatē faciūt: 7 vlcer̄ q̄ extimat medic9 relinquere pp difficultatem 7 diuturnitatē curationis: q̄m h oia 7 eis silia medicinant̄ p laxationē 7 vomitu3. 7 Gal. dixit. docuit nos Hyp. in his vbis ꝙ laxatio vētris. 7 vomit9 ɔuenit oib9 vlcerib9 crudelitatis vehemētis. C Et Ras. dixit in diuisiōib9. in vlcerib9 difficilis curationis: 7 malis indiget bñs ea flōia 7 solōne vētris, 7 si fuerit cā difficultatis malitia sanguinis flōmet̄ 7 mūdificet̄ cū mūdificātib9 7 clarificātib9 sanguinē. C Et dixit Aui. ponat̄ eor̄ cib9 q gñet sanguinē bonū ɔtrariū illi in q̄litate reddēte ipm malū: 7 cū fuerit paucitas sanguinis fiat multiplicatio ei9 cū dilatatione in cibo bono: o3 ēt sumi cib9 bon9 vt bon9 gñet sanguis, 7 in tāta quātitate qua tātū de sanguine gñet̄ ꝙ sufficiat gñoni carnis pro replōne vlceris. C Et si cā fuerit mollificatio. i. virulentia: 7 sordidatio vlceris curet̄ curationem mollitiei 7 sorditiei. In vlcerib9. n. malis. dixit Gal. 7 ponit̄. 13. ɔti. ꝙ vt sit hūiditas mala 7 plures erit. cū eo sordities supabūdās. posuit Ras. ibidē f̄m Gal. in administratione puluer̄ exiccātiū 7 abstergentiū in his vlcerib9. Et dixit. quotiēs abstergere voluerimus aliquem puluerē. debem9 attēdere cū ipsor̄ mūdificatione 7 ꝑparatione 7 abstersione cū pāno leni: deinde repleta ei9 cōcauitate cū medicamine supponat̄ ei vng m: vt al's. 7 supra vng m ponamus pannū f̄m modū eius: 7 supra pānu3 ponam9 spōgiā infusa3 in vino 7 aqua, 7 postea et infundimus de aq̄ frigida nō ꝙ dissoluat̄ ligatura: ligaturā tñ facie mus dignā. s. put ɔuenit expurgationi vlceris: 7 quol3 triduo eā dissoluem9, 7 facta dissolutione nō mittat̄ aliq̄ aq̄ in ea: sed solū abstergam9 vlcus cū panno iā dicto ad mundificandū ip3 de erugine si ibi fuerit. Deinde reiterādū est medicamen f3 opportunitatē. C Inq̄t Judeus. vlcera sordida humida que nō pñt desiccari 7 mūdificari curat myrrha aloes thus san. dra. sarcocolla balaustia aristo. 7 yreos cū puluerisant̄ 7 puluis ille supaspergit̄ mane 7 sero. C Unguentum vtile q̄ mūdificat vlcera 7 replet ea carne. ℞. yreos 7 arist. añ. 3. iij. terant̄ optime 7 misceant̄ cū tanta q̄titate mellis ꝙ ea glutinet 7 informā vnguēti adducat. C Et si cā fuerit. dixit Aui. malitia dispōnis accidētis ei qđ ɔtinet cū eo de carne. vt q2 sit in via corruptionis aut iā inceperit corrumpi 7 ꝓcedat corruptio, tūc curet̄ sicut dictū est in. c. vlcer̄ putrefactor̄. dixit Ras. 14. ɔti. hoc est medicamen ad sanādū vlcera: in qb9 nō potuerūt alie medicie. ℞. vitreoli rubei. 3. xxx. aluminis. 3. xij. calcis viue. 3. xv. pſidie. 3. xv. thuris. 3. xxxij. gallar̄. 3. v. cere. 3. c. xx. olei. 3. c. xviij. pinguedinis vitulor̄. 3. c. xx. incorporent̄ more vnguēti. Et silr̄ si fuerit cā ei9 corrosio cura fiat sicut dictū est in caplo vlcer̄ corrosiuorum.

C Dixit. dixi alumen mixtū cū fece aceti 7 galla partibus equalib9 corrosionē curat 7 ꝓhibet eā. C Paulus ad corrosionē cū caliditate 7 ꝓfert māmillis 7 gigiuis 7 aurib9 si in eis accidāt vlcera maligna. ℞. vini pōtici rotu. xxx. sumach ɔciator̄ pelliū rotul. i. nucis cypressi rotulis. i. galle imature 7 cassiel. añ. rotul. 5. infundant̄ in vino illo p. x. dies: deinde decoquant̄ tādiu donec fiat ad modum mellis 7 reseruet̄: 7 vtendū est eo in istis vlcerib9: 7 quotiēs exiccat̄ humectet̄ cū vino. Et Ras. dixit. aut cū aceto. C Et dixit Aui. si cā fuerit vitis ambulatiua. s. varix icide eā 7 fac currere sanguinē eius. et cura eā sicut in suo caplo dictū est: q̄m hoc faciendo multotiēs facit q̄escere illud. s. vlcus difficilis ɔsolidatiōis: vnde curat̄ 7 sanat̄. C Et si cā fuerit repletio eius vitis siue varicis: tūc incipe cū flōmia 7 euone ipsius hūoris melici si affuerit: deinde obuia viti 7 fac currere sanguinē ex ea q̄tū tibi possibile est: 7 nō retineas ip3 vt nō accidat ex obuiatione sua ad sanguinē qđ deteri9 est vlcere ꝑmo: qđ aliq̄n accidit si sanguis malus in varice 7 remaneat 7 euato sanguine vitis. 7 eo curato curet̄ vlcus qđ erat difficilis curationis. C Et si cā fuerit obstracositas aut fistula cura ip3 sicut in caplo fistule dicet̄. C Et si cā fuerit corruptio ossis qđ sequit̄ ip3 incidem9 7 detegemus ab osse. s. illud qđ supra ip3 est ex carne vel pāniculis vel alio, 7 si fuerit possibile auferre illud cū fricatione faciem9 7 subtilr̄ ingremus 7 si nō fuerit illud poss̄e tū incidem9 7 faciem9 qđ in ca° corruptionis ossis dicet̄. C Et si cā fuerit supadditio carnis abijciat̄ qđ ex ea est supfluū: 7 sit quecunq3 fuerit cā difficultatis ɔsolidationis alia ipsi opponat̄ cū eo qđ abijcit eā. C Dixit Aui. ꝙ Gal. dixit. ꝙ q̄n putrefiūt vene et antiquat̄ ista putrefactio: tunc de eo qđ certū est. s. et rectu3 in cura est vt currat sanguis ex ea f̄m q̄titatē que licita est in eis. Dñt. ꝙ cursus sanguinis o3 esse multus: q2 ex antiq̄tate putrefactus ille extimat̄ qđ corruptio et alteratio ɔuenerit vsq3 ad multitudinē sanguinis existētis circa loca vlceris 7 totus o3 euāri ne remanēs f̄m ꝑtē: iter̄ augeat̄ in eo corruptio et ipediat ɔsolidationē vlceris: ille tñ multus sanguis o3 extrahi subito vel paulatinē f̄m licētiā sumptā a ꝑticularib9. s. v̄tute et alijs. C Et Aui. posuit multas medicinas simplices et ɔpositas ɔferētes vlceribus. difficilis ɔsolidationis f̄m plures dispōnes eoru3: maxime f̄m magis ɔducētes et eas q̄ f̄m plim eueniūt: quarū q̄dā sunt multe abstersiue: et quedā sunt corrosiue supflue carnis et humiditatū corruptarū, et tu eligere debes ex eis illas que in dispōne tui vlceris ɔueniunt. C Dixit ergo Aui. ꝙ medicine ꝑparate ad difficultatē ɔsolidatiōis in dominantibus dispōnib9 sunt sicut scoria eris: et flos eris adustus et nō adustus: et scoria ascebratā et scorie relique ferri, et glutinatio auri, et fiāt ex eis cerota et colcotar et dragantū: et que sunt eis similia cū reb9 ꝓhibētib9 attractione3 ad membrū si fuerit sicut sūt alumē et galle et radix draguntee magnū subsidium est vlceribus malitiosis magnis cū ɔtusa vel puluerisata superapponit̄, nā purgat et mūdificat ea fortiter: et folia tassi barbassi aureosi. i. ꝓferētis flores aureos maligna vlcera ad sanitatē ꝑducunt q̄n coquunt̄ in vino: et deinde additur mel et fit ablutio eor̄: cū ipso vino et cataplasmatio cū ipsis folijs, et folia hedere ɔtusa ꝑus i vino ausē ro decocta et supposita vltima sūt vlceribus malignis magnis, et folia herbe paganē: que herba rotūda nostro ydiomate vocat̄: ɔtrita et supposita ɔferūt vlcerib9 malignis et antiq̄s: et succus eor̄ iniectus est fortius ɔferēs: dixit Gal. ꝙ plumbū vstū est de melioribus medicinis ad sanandū vlcera difficilia. Et Filagorius dixit. ꝙ ip3 bonū est vlceribus

Si fuerit pp malas cōplōnes.

Si fuerit pp malitiā sāguis

Si fuerit pp virulētiā 7 sordiciem.

Si fuerit pp corruptionem aut corrosionem.

Si fuerit pp varicem.

Si fuerit pp obstracositat m aut fistulā aut corruptionem ossis.

Si fuerit pp additionē carnis.

Medicie ɔuēiētes.

cancerosis appellatis girabia: ꝛ oib⁹ vlcerib⁹ difficilibus Et Oribasius dixit. ꝙ lutū sigillatū ꝯfert vlcerib⁹ malignis difficilis ꝯsolidationis cronicis putridis ꝛ humidis vehementer. ꝙ si vlc⁹ fuerit infectū fetēs ꝛ abūdātis hūiditatis admisceat̄ cū aceto poteti. sin aūt dissolue ip̄z in vino aut aq̄ aut sirupo mellis sufficiēter. ¶ Pau. dix̄. ꝙ cētaurea minor sanat vlcera maligna. ¶ Et Dios. dixit. ꝙ herba colūbaris. scꝫ berbena ꝓhibet incessuꝫ vlceꝝ malignoꝝ. Et Hyp. dixit in epy ͣ. ꝙ si vlcera mala larga fiāt: tūc ꝯbure cortices granatoꝝ ꝛ puluerē sparge sup̲ ea: aut puluerē alumis vsti. Et. G. dixit. ꝙ cicera nigra cocta ꝛ supposita ꝯferūt vlcerib⁹ ꝓcedētib⁹ ꝛ malignis: folia ypericon ꝯsolidāt vlcera maligna: ꝛ cinabriū: ꝛ sil'r miniū gn̄at in eis carnē ꝛ ꝯsolidat ea: ꝛ nux cypressi gn̄at in eis carnē: ꝛ ꝯsolidat ea: ꝛ maxie in corp̲ib⁹ duris ꝛ borax q̄ est ꝯglutinatio auri tā artificialis q̄ꝫ mineralis. Dixit Ga. cōburit vlcera maligna: ꝛ iō vtendū est ea: q̄m magnū medicamē est ꝛ vtile ad vlcera difficilis ꝯsolidatiōis. Et dixit. ꝙ indicū tinctoꝝ ꝯsolidat oīa vlcera maligna ꝛ putrefacta ꝛ corrosiua mirabil'r ꝛ vehemēter. ¶ Dixit Oribasius. ꝙ aristo. s. radix ei⁹ cōbusta ꝛ puluericata: ꝛ sup̲aspsa sanat vlcera difficilia: p̲p̲ sordē ꝛ succus folioꝝ lilij cū melle mixtus ꝛ coct⁹ in vase eneo vel terreo nouo: ꝛ imissus sanat vlcera antiq̄ difficilis ꝯsolidatiōis: ꝛ sauina puluericata exiccat vlcera virulēta, ꝛ mixta cū melle mundat vlcera sordida. Vinū decoctiōis agrimonie sepe sup̲infusuꝫ ꝯfert vlceribus antiqs: ꝛ forti⁹ eo op̲at̄ succ⁹ ei⁹: ꝛ lixiuiū cineris ficus tercolat⁹ ꝯuenit vlcerib⁹ malignis: ꝛ carice ꝯtrite: ꝛ mixte cuꝫ calcāto aut modico ciniar multū exiccāt ꝛ sanāt vlcera maligna difficilis ꝯsolidatiōis ꝛ ꝓp̄e tybiaꝝ ꝛ fic⁹ imature cum melle mixte sil'r: op̲ant̄: ꝛ sterc⁹ ꝯbustū vtil'r eis apponit̄, ꝛ poliū min⁹ puluericatū sup̲ vlcera mali moris sanat ea. Et rutha sil'r sanat ea sup̲ ea apposita: ꝛ ꝓp̄ie in corp̲ib⁹ duris. ¶ Et dixit Gal'. ꝙ folia bletaꝝ supposita ꝯferūt vlcerib⁹ malignis: ꝛ spōgia infusa in lixiuio facto cū cinere ramoꝝ ficus sepe apposita curat vlcera cancerosa: ꝛ si vlcera fraudulēta ꝛ carnē corruptā ꝛ malā mūdat ab vlcerib⁹ corrodēdo ip̄saꝫ: ꝛ cū sepe ea lauant̄ vlcera sordida ꝛ antiq̄ difficilis ꝯsolidationis: deide facta exiccatiōe eoꝝ cū pāno lineo leni: ꝛ sup̲apponit̄ puluis fact⁹ ex cinere obstracoꝝ p̲tib⁹ duab⁹. ꝛ aloes. p̲t. j. vtil'r curat ea. ¶ Vng^m^ Joānitij ꝯferēs vlcerib⁹ malignis difficilis curōnis ꝛ faciēs nasci carnē in eis. ℞. aris. ro. yreos sāguis dra. thuris masculi: ꝛ farine orobi aloes cegi: ꝛ vitreoli. an̄. p̲tes eq̄les terant̄: ꝛ cū eis fiat curatio: ꝙ misceant̄ cū cera ꝛ oleo masticino: ꝛ fiat vng^m^. ¶ Farina cicerculaꝝ albaꝝ in aq̄ infundat̄: ꝛ postea exiccet̄: deinde terat̄ ꝛ cū melle misceat̄. cōuenit eniꝫ vlcerib⁹ cancerosis ꝛ fraudulentis: ꝛ cōuenit eis loliū cū radice vrtice in aq̄ coctū vel vino superpositū: ꝛ ꝯuenit eis cortex glandiū: scꝫ exterior ꝛ interior: ꝛ ēt cupule eaꝝ puluericate, ꝛ cū sale paꝝ mixte ꝛ incorporate cū veteri assungia porci ꝛ melle. Et Auicē. posuit plura medicamina cōposita vtilia: ꝛ vide ab eo.

¶ De cura fistulaꝝ ꝛ vlcerum ostracosorum ꝛ habentium labia indurata. Cap. xxvij.

Fistula reperit̄ tripl'r sumi. Uno mō large pro qualibet cauerna vel abscōsiōe in qua est corruptio aliquaꝝ p̲tiū. Vn̄ fit difficilis curatio ip̄sius siue cutis sit rupta siue non: ꝛ sic exitura hn̄s p̄dictas ꝯditiones ēt an̄ rupturam pōt vocari fistula. ¶ Scd̄o mō ꝓp̄ie ꝑ vlcere cū ruptura cutis hn̄te ꝓfunditatē ꝛ corruptionē p̲tiū. vn̄ reddit̄ difficilis curōnis ꝛ antiquat̄. Vn̄ dixit Haly. qn̄cūq̄ꝫ vlcus transit. xl. dies antiquat̄ ꝛ fit fistula. Et Albu. dixit scias ꝙ oē vlcus qd̄ inueterascit ꝛ nō ꝯsolidat̄: ꝛ emittit pus sp̲, ꝛ nō abscindit̄ noiat̄ in quocūq̄ꝫ mēbro fuerit fistula, ꝛ nos noiam⁹ ip̄m cuchumē. ¶ Tertio mō sumit̄ ꝓprijssime ꝑ vlcere profundo: cui⁹ labia sūt idurata: siue ip̄ressit in os neruū vel ligamētū: siue nō: licet Albu. inuerit ꝙ si nō ip̄ressit in aliq̄ꝫ predictoꝝ mēbroꝝ nō sit fistula, sꝫ sinus. qdā tn̄ dicūt. ꝙ fistula est de gn̄e sinus vlceꝝ ꝓfūdoꝝ cauernaꝝ ꝛ absconsionū: differēs ab eis sicut spēs a gn̄e. nā sin⁹ est sicut gen⁹ ꝛ fistula sicut spēs: sꝫ nō ꝯuertit̄ ꝙ nō ois sin⁹ sit fistula. ¶ Ait Gal'. 7. ad Glauconē. ꝛ ponit̄ sic a Rabi. in 23 ͣ p̲ticula cutis subtiliata valde q̄ diu in subtilitate ip̄sa p̲manet in qua est corruptio, ꝛ non ꝯsolidat se carni dr̄ egritudo ista fistula, ꝛ forte dr̄ res abscōsa. ¶ Et qdaꝫ dn̄t. ꝙ fistula ₰m pl'm est de nūero cauernaꝝ ꝛ abscōsionū, lꝫ aliqn̄ sit fistula p̄ter ꝙ hēat abscōsiones vel cauernas. ¶ Et iteꝝ fistula ₰ꝫ pl'm est de numero antiquoꝝ vlceꝝ. Vulnera. n. annua ꝛ antiq̄ ₰ꝫ pl'ꝫ sūt fistulosa hn̄tia ꝓfunditatē cū abscōsionib⁹ ꝛ cauernis: nō tn̄ est neciuꝫ ꝙ oē vlcus antiquuꝫ sit fistula. ¶ Et iteꝝ fistula est d̄ nūero vlceꝝ iduratoꝝ orificioꝝ, lꝫ nō oē vlc⁹ hn̄s labia ꝛ orificia idurata sit fistula: imo ꝑ vlc⁹ indurati orificij itelligit̄ vlc⁹ cui labioꝝ caro icipit idurari duritie remissa nō obstracosa: ita ꝙ est poſe ei⁹ duritiē leniri cuꝫ medicis: est tn̄ in dispōne ꝛ via vt fiat fistula. ¶ Et iteꝝ fistula est de nūero vlcerū obstracosoꝝ, ꝛ iā posita est supra dr̄ia inter fistulā ꝛ vlcus obstracosuꝫ: ꝛ vlcera cācerosa q̄ a qbusdā cācri vocant̄. p̲p̲ silitudinē quā hn̄t in rotūditate ad cācrū ap̄a sūt vlcera hn̄tia ꝯsil'r fistulis obstracositatē ꝛ duritiē carnis: veꝝ orificiū istoꝝ nō est strictū sicut orificiū fistulaꝝ: ꝛ sūt vlcera reantiquata: ꝛ quoꝝ retardata est curatio. eteniꝫ oē vlc⁹ postq̄ꝫ antiquat̄ ₰m pl'm idurat̄ ꝛ fit obstrachinū vel fistulosuꝫ vel cācerosuꝫ: nō tn̄ neciuꝫ est ꝙ oē vlc⁹ postq̄ꝫ antiquat̄ ₰ꝫ pl'ꝫ induret̄: ꝛ fiat obstrachinū vel fistulosuꝫ vel cācerosuꝫ: vt iā multi putauerūt. ¶ Dixit Gal'. in li° de ap̄atibus. ꝛ ponit̄ a Rabi. in 23 ͣ p̲ti ͣ. sic. Fistula est vacuitas stricta q̄ in lōgū ꝓtēsa coadunat: ꝛ descēsui sup̲fluitatū ad ip̄m postmodū p̲pat̄. Et Albu. dixit. fistula ₰ꝫ vitatē est nodatio filtrata dura: cuꝫ qua nō est dolor cui ꝯcauitas est sicut ꝯcauitas penne auis: ꝛ p̲p̲ h̄ noiant eā qdā risariū vel risati. i. pennā ꝯcauā. Et qdā dicūt. ꝙ fistula dr̄ ad silitudinē instr̄i musici hn̄tis os strictū: ꝛ fundū amplū qd̄ fistula vocat̄. Et Aui. dixit. ꝙ fistula est vlcus ꝓfūdū ꝯcauū cū nodositate carnis ip̄ꝫ circūdātis, ꝛ fistula sp̲ est cū mā frida q̄ est flātica vt pl'm: ꝛ aliqn̄ est melācolica in quā egit calor intēsus. ¶ Ulcera x̄o obstracosa sil'r sūt cum p̄dicta mā veꝝ vt pl'm melīca: ꝛ vlcera cācerosa sūt aut cū mā melīca aut cū col'a adusta: in q̄ calor agēs posuit venenosaꝫ acuitatē: ꝛ qn̄q̄ꝫ fiūt fistule ꝛ vlcera p̄dicta ex vlcerib⁹ male curatis. ¶ Dixit. n. Pau. fistule ꝛ p̄dicta vlcera nigra sūt quotiēs nō fit cōditional'r. i. ₰m ꝯditionē debitā curatio exiture aut quotiēs nō ap̲it̄ cū ferro in loco ꝯgruo. ꝛ subdit. in maiori p̲te accidūt fistule in vulnerib⁹ quotiēs appropinquāt ꝯsolidatiōi si tardauerit chirurgicus in cura eius. Et sic ap̲p̲et ꝙ fistule: ꝛ p̄dicta vlcera pn̄t aliqn̄ fieri incipiēdo: lꝫ raro: ꝛ aliqn̄ pn̄t fieri sequēdo exituras vel vulnera: ꝛ est h̄ vt pl'm: ꝛ caro q̄ est in inferiori. i. in an̄riori p̲te fistule ꝛ vlceꝝ obstracoꝝ est, aut dura arida, alba carens sensu: ꝛ est sic vt pl'm: aut forte erit hūida grossa ꝛ mollis.

¶ Et fistulaꝝ dixit Aui. ꝙ q̄dā est eq̄lis. i. incedēs recto diametro: siue incedat in lōgū: siue in latū siue in ꝓfūdū ꝛc̄. non hn̄s abscōsiones: siue cauernositates visibiles, ꝛ q̄dā est obliqua: siue tortuosa siue hn̄s abscōsiones nō ap̲p̲entes sensui ꝛ fistula siue recta. siue tortuosa: qn̄q̄ꝫ est simplex siue vna, qn̄q̄ꝫ est multiplex duplex vel triplex: ꝛ simplex qn̄q̄ꝫ hꝫ orificiuꝫ vnū ꝛ qn̄q̄ꝫ plura. multiplex sp̲ hꝫ orificia plura. ¶ Dixit. A. multotiēs sūt fistule orificia plura hn̄tes ꝛc̄. tūc ambigit̄ vtrum sit fistula vna vel plures: ꝛ fistula siue tortuosa siue recta. siue simplex siue mltiplex: qn̄q̄ꝫ est recēs: qn̄q̄ꝫ antiqua: ꝛ recēs. dicūt qdā. est illa sup̲ quā nōdū occurrerunt q̈tuor t̄pa anni. i. q̄ nō trāsiuit circuitū anni vni⁹: ꝛ antiq̄ dr̄ illa sil'r quā p̲trāsiuit ān̄us. Et sumūt auctores ꝙ fistula alia est in cute ꝛ carne sola: ꝛ in ip̄sa terminat̄: alia vltra carneꝫ ꝓcedit ꝛ terminat̄ aut ad os aut ad cartilaginē: aut ad ligamētū aut ad siphac: aut ad venas vel arterias aut ad neruū

vel chordã, siue alia terminat in mẽbris mollibꝰ: ⁊ alia i duris ⁊ alia in medijs. ¶ Dixit Albu. scias ꝙ fistula accidere põt oibꝰ mẽbris corporis. ex eis eniꝫ sunt fistule que perueniunt ad venas magnas ⁊ neruos aut ad siphac: aut intestinũ aut vesicã aut aliq̃ꝫ ex costis aut aliquã ex spõdilibꝰ dorsi aut ad aliquã iũcturaꝝ cõpositaꝝ sicut manus ⁊ pedes ⁊ ex eis que terminant ad intrinseca ⁊ sũt in eis ⁊ ex eis sũt que tendunt ad vicinitatem membri p̃ncipalis vel nobilis: ⁊ q̃dam ad vicinitatem membri ignobilis.

Signa gñis p̃nt hr̃i ex p̃dictis. etenim caro circundãs ipsuꝫ est indurata obstracosa: ⁊ que est interius est ad albedinẽ decliuis: ⁊ s̃ꝫ plꝫ est sine dolore aut cũ dolore paruo ⁊ orificiũ eiꝰ est strictũ, ⁊ eiꝰ cõcauitas est dilatatior eo ⁊ pus eiꝰ est indigestũ aliqñ sine fetore aliqñ cũ horribilitate fetoris ⁊ plm̃ est ps eiꝰ virulẽta fluida ⁊ ps sordida grossa ⁊ virus qd̃ emanat est aquosũ fluidũ mali coloris sil'e aq̊sitati cerasoꝝ: ⁊ qñqꝫ est pus exiẽs multũ: qñq̃ꝫ paucũ: imo qñq̃ꝫ total'r exiccat fistula maxie in corpibus sicce cõplonis mũdis ⁊ regie exiccatiuo vtẽtibꝰ. ¶ Dixit Albuc. in horis aliqbꝰ est hũida q̃ emittit pus ⁊ fortasse abscindit in qbusdã alijs horis. Et dixit Pau. forte hũiditas manabit d̃ ea sp: ⁊ forte obturat orificiũ eiꝰ ⁊ coadunabit intus sanies eruginosa, deinde apiet os eiꝰ iterꝝ: ⁊ qñq̃ꝫ p̃manet os eiꝰ tp̃e lõgo siccũ nihil emittẽs, ipo tñ aperto ⁊ nõ clauso exñte. ¶ Dixit Siliber. qdã p̃bãt vtrũ sit fistula vel nõ ⁊ accipiũt lac coagulatũ ⁊ desup ponũt de sero ⁊ si mane illud lac iuenerint p̃foratũ fistulã esse dicũt. ⁊ si nõ: nõ. ¶ Dixit Albu. exq̃site pq̃re s̃m oẽm modũ tibi pol'em vt cognoscas si illic est os aut neruus. s. lesus ⁊ an ꝯcauitas fistule sit illi ꝓpinqua an longinqua ⁊ an sit fistula vna an sint orificia multa an plura super totũ illud pq̃re cũ sũma fortitudinis tue ⁊ cũ interrogatione infirmi ⁊ inuẽtione doloris apud cõpressionẽ tuã cum manu sup locũ ⁊ sil'ibꝰ significationibꝰ ⁊ causis ⁊ accñtibꝰ.

Signa p̃uenientis ad neruũ.

¶ Signa itaq̃ꝫ p̃ueniẽtis ad neruũ sunt dolor vehemẽs cum tangit ⁊ ꝓprie dolet qñ cũ aliquo instr̃o perq̃rit de ꝓfunditate eiꝰ ⁊ emanatio humiditatis subtilis vsq̃ꝫ ad os venit. ¶ Dixit Antilis. mẽbrũ ad qd̃ ꝓcedit ille neruus est lesuꝫ ⁊ sentit p̃ tactũ si attinget neruũ vehemẽs dolor: ⁊ hũiditas q̃ eũat ex ea erit tenuis subtilis ad mo^m illiꝰ eruginis eũate ex osse. ¶ Et Aui. dixit. patiẽs dolẽs in hora vehemẽter ꝓprie qñ tãgit iferiꝰ fistula cũ tẽta: ⁊ fortasse difficilis fit opõ ipsiꝰ mẽbri. s. ad qd̃ neruꝰ ille dirigit hũiditas p̃ orificiũ eiꝰ egredit subtilis tenuis: sicut egredit ex fistula q̃ p̃uenit ad hos. verꝝ hũi^tas q̃ p̃uẽit ab osse ẽ s̃btilior: ⁊ d̃cliuior ad citrinitatẽ.

Signa p̃uenientis ad os.

¶ Signa eniꝫ p̃ueniẽtis ad os: q̄r manabit hũiditas tenuis citrina: ⁊ est cũ ea paucitas doloris aut vt nõ doleat oino etiã apud cõpressionẽ: ⁊ inquisitionẽ cũ instrumento.

Signa p̃uenientis ad venã.

¶ Signa p̃ueniẽtis ad venã. s. arteriã absq̃ꝫ corruptione vel corrosione sube eiꝰ sunt egressio fecis ex ea. ¶ Dixit Auic. multotiẽs egredit fex eo ꝙ sanguis p̃ poros vene vel arterie resudãs. p̃miscet hũiditati vlceris, ⁊ exinde appet totuꝫ qd̃ egredit sicut fex: s̃ꝫ si p̃uenerit ad subam vene ⁊ arterie ⁊ corruperit vel corroserit eã egredit qñq̃ꝫ sanguis plurimus: ⁊ si qdẽ ex arteria erit sanguis splẽdidus exiẽs cũ saltu ⁊ titillatione: ⁊ si ex vena erit sanguis magis grossus ⁊ obscurus ⁊ hũiditas ex ea exiẽs p̃ter sanguinẽ erit tenuis, sed nõ sicut in tẽdẽte ad os ⁊ neruũ ⁊ nõ erit in ea sensus vehemẽtis doloris apud inq̃sitionẽ: ⁊ p̄ssionẽ sicut in tendente ad neruuꝫ: neq̃ꝫ oino sine dolore, sicut in tendente ad os.

Fistula multi modi.

Signa p̃uenientis ad ligamentũ.

¶ Et illa q̃ p̃uenit ad ligamẽtũ. Dixit Aui. hũiditas exiẽs ex ea est ꝓpinq̃ exeũti ex osse ⁊ neruo: verꝝ i ea dolor nõ magnificat: imo nõ p̃cipit apud ꝯp̄ssionẽ ⁊ inq̃sitionẽ cũ tenta.

Signa nõ trãseũtis carnem.

¶ Et si finis fistule tẽdit ad carnẽ solã. dixit Antilis. humiditas eũata ab ea erit grossa viscosa turbida ⁊ vnctuosa oino. Et Aui. dixit: egredit humiditas viscosa grossa silis feci: q̄r caro est laxe texture poros hñs latiores mẽbris spermaticis supradictis, vñ põt ex ea hũiditas fluere grossior. ex illis aũt effundit subtilis p̃p densitatẽ texture eoꝝ ⁊ poroꝝ eoꝝ stricturã. Et q̄r ossa inter oia illa sũt magis stricte texture: ideo hũiditas ex eis manãs est magis tenuis: ⁊ ad h̄ dicũt qdaꝫ. adiuuat ꝙ v̊tꝰ digestiua illoꝝ mẽbroꝝ existẽs debilior q̃ꝫ in carne minꝰ elaborat in nutrimẽto eoꝝ: vñ minus ingrossat ipꝫ: ⁊ ei sil'r in minori grossitie attestat humiditati q̃ supfluit ex eo, in carne aũt est eꝯ. ¶ Silibe. aũt dixit. fistula que tm̃ carnẽ corrũpit putredinẽ emittit vt est aqua alba. Si v̊o os infectũ fuerit putredo erit nigra: ⁊ magis fetida.

Sig^a hũo rũ descendentiũ ad fistulam.

¶ Dicũt qdã. si materia fluẽs ad fistulã erit fl̃atica sicut vt plꝫ est: locus erit albꝰ ⁊ mollis: ⁊ putredo q̃ emanat est aliq̃ꝫ tulũ alba grossa multe quãtitatis. Si v̊o fuerit mel'ica locꝰ tẽdit ad fuscedinẽ cũ duritie maiori. Et si fuerit col'ica color loci erit decliuis ad citrinitatẽ, ⁊ putredo exiens sil'r declinat ad eã ⁊ sentient in loco arsure ⁊ pũcture: ⁊ si fuerit sanguiea locꝰ rubet sine arsura ⁊ pũctura ⁊ putre^o sãguiolẽta d̃currit.

Sig^a an fistula sit vna vel plures: an profunda an tortuosa.

¶ Dixit Albu. fistula habẽs orificia multa nõ est tibi pol'e vt significes sup ea cũ tenta. s. an sit vna vel plures: sed cristeriça vnũ ex orificijs eius. nã hũiditas q̃ cristeriçaꝫ currit per orificia sua. s. oia: ⁊ exit ex eis si fuerit vna. sup. ⁊ si nõ currit ex oibꝰ nõ est vna, sed plures. ¶ Dixit Aui. distinguit an sit vna vel plures p̃ hoc ꝙ multotiẽs effundit in vnũ orificioꝝ eius hũiditas habẽs ticturã, ⁊ tũc si fuerit fistula vna ex orificijs alijs oibꝰ apparebit color illiꝰ tincture: ⁊ si fuerit fistula multiplex nõ egredit p̃ illa oia orificia color tincture illiꝰ. ¶ Et dixit Albu. p̃quiri dꝫ de ꝓfunditate sua cum tenta de ferro aut ere: s̃ꝫ tortuosa dꝫ inuestigari cũ tẽta de plũbo subtili: q̄m plũbũ cũ lenitate sui corpis alleuiat, ⁊ curuat circa tortuositatẽ. Quidã ãt p̃q̃rũt de ea cũ tẽta cerea ⁊ cũ cãdela.

Pronostica.

¶ Dixit Aui. fistula mala est illa q̃ nõ sentit: ⁊ s̃m q̃ꝫtitateꝫ elongationis eiꝰ a sensu erit eius malitia maior vel minor. ¶ Dixit Antilis. fistula quãto magis cronica erit ⁊ supabũdantis duritiei tãto peior erit: q̄m hec signãt sup multitudinẽ carniũ corruptaꝝ imundaꝝ in ea. ¶ Dixit Sal'. sup lib^o humoꝝ ⁊ ponit. 14. ꝯti. fistule sanãt morbos plures. s. de repletione ex mũdificatiõe corpis de eo qd̃ extrahũt. ¶ Et qdã dixerũt. nõ debẽt sanari fistule antiquate multis ãnis: ex qbꝰ quotidie currit hũiditas plurima, q̄m si sanant faciũt hereditare morbos de repl'one s̃m plm̃: ꝙ si sanate fuerint ⁊ morbi acciderint fiat in loco in quo fuerat aptio: ⁊ diu teneatur apta: ⁊ hoc dicũt ipsi nisi fistula fuerit in loco ꝓpinquo mẽbro p̃ncipali vel nobili cui timeat ex ipsa nocu^m magnũ. ¶ Inq̃t Sal'. sup 6° epidimiaꝝ. ⁊ ponit a Rabi. in 15^a p̃tic^a. fistula ex qua lõgo tp̃e defluxꝰ fuit: ⁊ postea ab ea s̃m ꝯsuetudinẽ nõ emanat. s. aperire eã tũc tibi nec̃e erit. ¶ Dixit Albuc. ꝙ curatio fistulaꝝ variat varietate mẽbroꝝ ad q̃ terminat. que. n. ex fistulis p̃uenit ad venas magnas. sup. vel arterias, aut ad neruos. s. magnos aut siphac. coopiẽs. s. costas intrinsecas vt pleurã vel diafragma: aut siphac cooperiens nutritiua aut intestinũ: vel vesicã vel cũ penetratione ad interius eoꝝ aut ad aliquã ex costis siue spondilibꝰ dorsi. s. cũ ipressione corruptionis in eis: aut ad aliquã iuncturaꝝ ꝯpositaꝝ. s. pluriũ cõcathenationũ: vt q̃ sunt manus ⁊ pedis: q̃s qdẽ ossa nodosa vocãt, aut que est ꝓpinqua mẽbris p̃ncipalibus ⁊ nobilibꝰ cũ egritudinibus difficilis sanationis: ⁊ ꝓinde nõ recipit curationẽ: ⁊ occupatio cũ ea est labor ⁊ ignorãtia: ⁊ vt dicũt qdã. dimittere curã taliũ fistulaꝝ meliꝰ est ⁊ magis laudabile s̃ꝫ monimẽta Sal'. q vt Mes̃. recitat. dixit. Nolite malaꝝ egritudinũ cure onus suscipere: ne nomẽ subeatis medici mali. nã medicꝰ nõ põt ex cura ipsoꝝ cõsequi honorẽ: neq̃ꝫ lucrũ iustũ neq̃ꝫ amicoꝝ copiã: tum p̃p cure lõgitudinẽ: tum p̃p finẽ illaudabilẽ s̃m plm̃ cõsequẽteꝫ. ⁊ hoc nisi multũ rogatus fueris precibus ⁊ ꝓtestatione premissa. tunc enim meliꝰ est: vt dixit Sal'. facere qd ⁊ piclitari ifirmũ cũ spe benigna q̃ꝫ sinere eũ sine spe perire certissime. cuꝫ hoc etiã aliqñ succedit sanitas insperata vt appebit: ⁊ tũc ẽt cura eũ s̃m cõsiliũ pauli q dixit. fistula q̃ tendit ad neruũ magnuꝫ

aut ad siphac subsistēs costis: aut ad aliqḋ mēbꝝ nobile nō dꝫ curari cū ferro oio: aut si curat̃ cū eo cura eā studio ⁊ cautela. ℭ Dicūt. q̄ ꝑuenit ad neruū magnū venas vel arterias magnas incisionē: ⁊ cauterişationē nō tolerat: ⁊ fistula q̄ peruenit ad ꝑncipale vel nobile nō tolerat acuitatē medicinaruꝫ q̄ necessarie sunt in curatione eius: qm̄ nocuᵐ qḋ ex eis ꝑuenit ad ꝑncipale vel nobile maiꝰ est iuuamēto qḋ ex eis ꝯsequtur fistula. ⁊ aliaꝝ ēt fistulaꝝ que ad alia terminant̃ mēbra cura lꝫ sit poss̃is nō est tn̄ facilis nisi ipsa recens sit ⁊ in carne tm̄ terminet̃. hec. n. ꝑm Auic. est facilis curatiōis. Antique vō fistule. dixit ipse. quaꝝ ꝯcauitates iam ꝓfundate sunt in carne vehemēter sunt difficilis curationis, ⁊ cā difficultatis curationis eaꝝ est: qꝛ in curatione earuꝫ est necessaria acceptio ⁊ amotio totius cōcauitatis eiꝰ infiltrate ⁊ indurate cū incisione eradicāte ex laterībꝰ ⁊ circūquaqꝫ cū nouacula vel rasorio seu alijs instr̄is: aut cū cauterio cū igne aut cū medicamine acuto: ⁊ istud est prauū ⁊ inquietū: qꝛ quocūqꝫ dictorū modoꝝ fiat est molestum ⁊ suspectum.

Et cura fistulaꝝ duplex est vera ⁊ recta, ⁊ est illa mediāte qua accipit̃ ⁊ amouetur tota ꝑs corrupta: vel infecta carnis vel ossis, ⁊ ista ꝯuenit tam antique q̄ꝫ recēti. Et alia curatio est mendosa qua mediante exiccat̃ fistula interius: ⁊ cōsolidatur exterius: lꝫ nō cōsolidet̃ interius: ⁊ illa conuenit antiquis fistulis. Et dixit Auicē. fortasse sūt quidā qui eligūt mēdosam: ⁊ sunt decliuiores ad hoc vt remaneat fistula cū eis: ⁊ tolerāt nocumenta eius potius q̄ꝫ vt patiant̃ eius curā. ℭ De cura recta. dixit Albuc. cū steterit statione vera sup cognitione fistule: ꝙ est de recipientibus curationē: ⁊ ꝙ est in loco saluo longinquo a iunctura a neruo vena ⁊ arteria: ⁊ alijs que dicta sunt: tunc perge ad curationem eius. Et curatio eius triplici perficitur instrumento: scilicet dieta potione ⁊ chirurgia.

Dieta. ℭ Et dieta qdē cōsistit in euitatione omniū humectātiū, ⁊ generantiū humorē ad locū fistule defluentē. maxime autēꝫ vitanda sunt omnia cibaria flegmatica, dura ⁊ idigestibilia ⁊ maloꝝ chimoꝝ generatiua ⁊ cōsistit in vsu ciboꝝ ⁊ potuuꝫ euchimoꝝ qui laudabileꝫ generant sanguinē: ⁊ qui sūt pauce q̄ꝫtitatis donec fistula mortificata fuerit. post aūt eiꝰ mortificationē: ⁊ cū iam tēpus regeneratiōis carnis aduenerit, tūc ipsoꝝ ciboꝝ quātitas augeat̃: moderate tn̄ donec carne repleta fuerit ⁊ exinde ad dietam redeat consuetam.

Potio. ℭ Potio vō duas hꝫ gn̄ales intētiones, quaꝝ vna est ad corpus totū siue ad mēbrū mandans si qḋ affuerit. ℭ Et 2ª est ad mēbꝝ patiēs fistulosuꝫ. ⁊ ꝑma qdem cōpletur cū euōne corporis ex humiditatibus malis ⁊ eductione oīs humoris defluentis ad membrū patiens ⁊ ipsius diuersione in quocunqꝫ mēbro corpis ꝯtētus fuerit: ⁊ in rectificatione mēbrorū nutritiuoꝝ. ⁊ ꝓprie epatis vt bonus sanguis generet̃.

ℭ Tertia vō intētio gn̄alis in quatuor partit̃ intētiones: qꝝ ꝑma cōsistit in cōfortatione mēbri patiētis vt nō recipiat, sꝫ repellat mās fluentes ad ipsuꝫ. ℭ 2ª cōplet̃ in eradicatione totius corrupti ⁊ infiltrati ⁊ indurati taꝫ ab orificio eiꝰ q̄ꝫ a ꝓfūdo. ℭ Et 3ª ꝯsistit i repl̄one loci ꝯcaui mūdificati carne.

Cōfortatio mēbri a receptione mãꝝ. ℭ Et 4ª in eius ꝯsolidatione ⁊ cicatrişatione. ℭ Et prima qdem toto processu cure fieri ⁊ impleri pōt. 3ª vero ⁊ 4ª non nisi post ꝑfectā impletionē scōe. ℭ Et ꝑma qdē complet̃ cū panno infuso in vino rubeo stiptico in quo decocte sunt nuces cypressi aut folia eius in circuitu loci fistulati apposito: ⁊ sepius renouato aut inungendo in circuitu loci ipsius cū vnguēto facto ex bolo armeno terra sigillata ⁊ vino stiptico: aut cū eisdē lutis ꝑmixtis cū ol̃o ro. ⁊ masticino. ℭ 2ª vō

Eradicatio corrupti ⁊ idurati in fistula. implet̃ cū desiccātibꝰ virus ⁊ abstergētibꝰ sordē a fistulis in ꝑmis: ⁊ postea cū medicis acutis corrodētibꝰ qḋ est in fistula ex carne mala: ⁊ tā de exiccātibꝰ ⁊ abstergētibus q̄ꝫ ēt de acutis corrodētibꝰ debēt eligi medicine fortiores ⁊ debiliores ꝑm recētiā ⁊ antiqtatē fistule. etenim in antiq̄ exigunt̃ q̄ fortiores. ⁊ in recēti sufficiūt q̄ debiliores existūt: nā in antiquis ipressio in carne facta est magis: ⁊ inde est magis indurata ⁊ obstracata ⁊ in oibus ipsis medicis ingeniāduꝫ est vt perueniāt vsqꝫ ad fundū fistule intromittēdo eas in fistulaꝫ rectā cū tēta, in obliquā vō ⁊ cauernosaꝫ cū clysterişatione ꝑm ꝙ dcm̄ est, in caᵒ sinuū ⁊ abscōsionū: ⁊ tu qdē scis medicinas exiccātes virus ⁊ abstergētes sordes ex capᵒ vlceꝝ virulentoꝝ ⁊ sordidoꝝ. ℭ Et de exiccātibꝰ couenietibꝰ ad fistulas dixerūt Gal̃. ⁊ Dio. est plātago: ꝯsolidat. n. fistulas ⁊ oīa vlcera antiq̄ ⁊ hūida, ⁊ est in h̄ melior oībꝰ alijs medicinis: qm̄ hꝫ in se siccitatē nō pūgētē q̄ desiccat sine mordicatione. ⁊ hꝫ friditatē nō ꝑuenientē ad viā stuporis qua repellit fluētes mās: ⁊ expiētia cognoui eiꝰ opōnē vtilē in fistula nō antiq̄: ⁊ qdā dn̄t. ꝙ succus plātagis minoris imissus fistulis est vtilis valde ⁊ in paucis diebꝰ mirabil̃r opat̃. ℭ Et ꝺ vtil̃r opantibꝰ est lixiuiū factū in cinere ramoꝝ ficꝰ vel q̄rcꝰ aut folioꝝ eiꝰ ⁊ radix filicis, ⁊ ꝓprie illiꝰ q̄ multū est rubea cū pulueriçat̃ ⁊ intꝰ ponit̃ vtil̃r opat̃. ℭ Dixit Rabi aucte cōpulti. ℞. gūmi oliuaꝝ ⁊ ꝑcipue siluestriū: ⁊ aloes succotrini. an̄. ptes eq̄les: ⁊ subtil̃r q̄ꝫtū poss̃e est cōtere: ⁊ cū succo foli oꝝ ꝑsici ⁊ sumitatū eiꝰ optie incorpa ⁊ terendo sil̃ in mortario ⁊ mortariū si eēt plūbeū eēt meliꝰ: ⁊ fistule imittunt̃: qm̄ ꝯfert. ℭ Dixit Ras. 13. ꝯti. hoc est medicamē qḋ desiccat fistulas ⁊ vlcera mollia. ℞. cinerē corticū ouoꝝ ⁊ vitrioluꝫ ⁊ cortices granatoꝝ: ⁊ bn̄ ea tere ⁊ oleo labia fistule perūge: ⁊ puluerē ꝑdictū supaspge mane ⁊ sero. ℭ De approximatione aūt abstergētiū, dixit Ras. ibidē aucte Gal. nō debent separi a fistulis medicie cal̃e cū fricatiōe labioꝝ eaꝝ cum eis dū videbit̃ in interiori fistule aliq̄ ꝑs alba, aut videas eā modice sensibilitatis, ⁊ hoc secuto iponat̃ ei vngᵐ hn̄s vim abstergēdi sorditiē iuxta q̄ꝫtitatē ipsiꝰ ⁊ modū difficultatis sensibilitatis eiꝰ. Et dixit. ſꝑ dꝫ fricari intrinsecus fistulaꝝ optime cū tasto iuoluto pāno aspero, deinde succus cornoꝝ immaturoꝝ cōpressoꝝ iponat̃ eis: qm̄ desiccat ⁊ ꝯtabescere facit eas, dū fiāt ad modū sanitatis, qm̄ corrodet carnē malaꝫ ipsaꝝ. ℭ Dixit. Dios. ꝙ folia malue masticata cū sale mixta et supposita: et sint cruda mūdificāt fistulas: et post mūdificationē suppone ea sine sale et ꝯsolidat eas. ℭ Quida dicūt exptissimā fore radicē laureole desiccatā et pulueriçatā cū replet̃ orificiū fistule illo puluere: aut cū miscet̃ cuꝫ melle, et in modū licinij intromittit̃. ℭ Et alij dn̄t. exptissimā fore radicē cāne sume eā et mūda et exicca: et siccā in supficie rade: et deinde egrū stare fac donec ptes fistulate bn̄ calefiāt. Deide foramē fistule illa rasura reple: et suppone folia ebuli calefacta et dimitte eū vsqꝫ ad. x. dies: et tūc laua fistulā cū vino et exicca cū pāno: et iterū calefac ad ignē: et rasura predicta reple et folia ebuli suppone calefacta: et sic muta de. x. diebus in. x. dies. ℭ Et Gal. qdē dixit, et ponit̃ 14ᵒ ꝯti. ꝙ acetū ol̃ꝫ et litargiriū sanant vlcera difficilis ꝯsolidationis: et fistulas oēs magnas cōcauas, in quaꝝ viscerībꝰ nulla sit caro sordida: et ꝙ sūmarie sanāt oīa vlcera magna et pua. Et Ait Ras. ego cū eis sanaui vlcera grossa et fistulas et sanata sūt per ea in tpe in quo despabat̃ sanatio eaꝝ fieri: et cōponunt̃ sic. ℞. aceti. vini electi fortissimi ptes. iij. olei vetustissimi ptes. iij. litargirij ptē. j. ferat̃ litargiriū in mortario cū aceto donec dissoluat̃, deinde ponant̃ cū oleo in olla et coquant̃ ꝑ totā diē integrā donec ingrossescat: et fiant ad modū picis viscosum nigrū et relucēs: et tūc reseruet̃ in vsuꝫ: et pn̄t ex eis fieri tente: et intromitti: et pōt extēdi sup petia et supponi vlceribus exteriꝰ et Guili. hoc posuit in caᵒ ꝺ fistula lachrymali. ℭ Et lotio qdē fistulaꝝ mirabil̃r exiccat fistulas et vlcera tepefacta cū aq̄ vitis sola: aut in qua infuse fuerint medicine exiccātes. ℭ Et dicūt qdā. mirabile videbis si cōtinuabis puluerē centauree minoris in fistulā mittere lōgo tpe. ℭ Et dicūt expertū fore in sanatione fistulaꝝ supponere eis ab ex̄ sine tenta empl̃m factū de folijs sambuci tepefactū. ℭ Et dicūt: expertū fore fistulā vsqꝫ ad fundū eius infundi vino veteri in quo decocte sint radices celidonie contuse donec remaneat

pars 3ª. ¶ Et dicũt vtilr̃ infundi in fistulã quotidie vsqꝫ ad
fundũ eius succũ pimpinelle ⁊ ipsaꝫ herbã sic ꝯtritã desuꝑ
apponere. ¶ Et dicũt. in fistulis recẽtibꝰ exꝑtũ foꝛe sepe mit
tere i fistulas succũ vĝe auree ⁊ rapistrelli mixtos ⁊ herbas
ipsas tritas desuꝑ ponere. Aq̃ açulea hñs coloꝛẽ saphyri mi
rabilr̃ valẽs in exiccatione fistulaꝝ cũ ex ea intus infundiť:
amputat ẽt oẽꝫ pꝛuritũ a fistulis ⁊ alijs vlceribꝰ oibꝰ: ⁊ satiꝫ
tolerabilis est moꝛdicatio eiꝰ: ita vt vtať ipsa qdaꝫ in remo/
tione sebel ⁊ pannoꝝ ab oculo. ℞. calcis viue. ℥. ij. pistenť ⁊
incoꝛpoꝛenť cũ lib. iij. aq̃ clare: ⁊ ponať in bacili in quo cũ
baculo fere ꝑ hoꝛã bñ agiteť ⁊ circũducať: deinde dimitte eã
residere donec clarificeť: ⁊ tũc. ℞. aquã illã clarificatã ⁊ imit
te in eã viridis eris optime pulueriçati. ℥. iij. deinde. ℞. salis
armoniaci frustũ vnũ itegrũ qđ sit põderis circa. ℥. j. ʒ. ⁊ duc
ipꝫ manu fricãdo in bacili mũdo. añ. paꝝ. ipsiꝰ aq̃ infũden/
do: ⁊ sic dõec totã illã aquã suꝑinfũderis. fiet. n. coloꝛis açu
lei valde pulchꝛi. pone ergo tũc eã in vase vitreo ⁊ vsui reser
ua. ¶ Silib. dixit. ꝙ puluis cicadaꝝ imissus fistulis semel in
hebdõa exiccat eas. ¶ Dixerũt. ex oleis ꝯferẽtibꝰ fistulis est
oleũ de vitellis ouoꝝ: ⁊ oleũ fraxini est multũ ꝯferẽs: ⁊ affir
mãt qdã medicamẽ h̃ eẽ mirabile. ℞. armoniacũ ⁊ funde in
aceto foꝛtissimo, deinde optime tere in moꝛtario: deide adde
ei çiniar pulueriçatũ subtilr̃: ⁊ incoꝛpa dõec deueniãt ad foꝛ
mã ꝙ ex eis possint fieri tẽte oblõge: ⁊ intromittanť oꝛificijs
fistule: qm̃ adherebũt carni vehemẽter neqꝫ educenť ⁊ non
remouebunť ab ea donec carnẽ durã infiltratã secũ educãt ⁊
extrahãt. ¶ Et alij dicũt. miraberis si anabulã i vino coxeris:
⁊ bñ coctã pistaueris: ⁊ supꝛa fistulã emplaueris bis in die
fistula tñ pus lota cũ vino decoctionis eiꝰ. ¶ Dixit Raſ. ꝙ
ossa hũana cõbusta donec fiãt cinis teranť ⁊ cõponanť cuꝫ
aloe trito, ⁊ ex eis fistula repleať: qm̃ vbicũqꝫ fuerit sanabi/
tur. Et stercus hois vstũ ⁊ pulueriçatũ: ⁊ cũ pipere mixtuꝫ
suꝑ oia alia fistulã ⁊ cancrũ occidit appositũ. ¶ Dixerũt. q/
dã. si fistula multa foꝛamia hẽat ⁊ toꝛta: ita ꝙ ꝑ ipsa medica
men imissuꝫ nõ trãseat tũc nil meliꝰ est q̃ꝫ suꝑponere ei exte/
rius stercus capꝛaꝝ cũ melle tepidũ qꝛ oẽꝫ tumoꝛẽ soluit pu
tredinẽ extrahit ⁊ curat, ⁊ qñ curať fistula cũ medicis q̃ inijciũ
tur fac vt ꝑueniãt ad loca ꝓfunda ⁊ abscõsa. ¶ Dixit Aui.
opꝫ vt siccitas oꝛificioꝝ eiꝰ. s. fistule. i. opꝫ vt siccitas medici
ne q̃ admistrať suꝑ oꝛificiũ fistule sit vincẽs hũiditatẽ subſe
eius vehemẽter. i. valde: qm̃ subſa medicine q̃ inijciť in ꝓfun
dũ fistule dꝫ eẽ liqda: sꝫ subſa eiꝰ q̃ administrať circa oꝛificiũ
dꝫ eẽ sicca. ¶ Et dixit Dio. ꝙ quotiẽs vngᵐ in fistulis admi
nistrãdũ erit sicciꝰ erit efficaciꝰ ⁊ meliꝰ. ¶ Dixit Aui. exꝑta
est radix scolopẽdrie. nã cũ ea ipleta est fistula sanat ipsaꝫ: ⁊
silr̃ cũ impleť elleboꝛo, ⁊ dimittiť ꝑ triduũ tollit carnẽ soli/
dã ab ea ⁊ eã mũdificat: ⁊ ꝓpꝛie frustũ elleboꝛi nigri. Et silr̃
ꝯuenit dixit Aui. succꝰ cucumeris asinini: ⁊ glutinũ albotiꝫ:
⁊ posuit medicamẽ quo vtunť illi de Alexãdria. ℞. opopa/
naci ⁊ dꝛagãti assati ⁊ colcotar ⁊ floꝛis eris ⁊ aluminis. añ.
ptẽ. j. ⁊ cantaridaꝝ ptẽ. ʒ. teranť: ⁊ ex puluere eaꝝ mittať in
fistulã. ¶ Ꝯ si ꝑ p̃dicta fistula mũdificata fuerit a viru ⁊ soꝛ
de ⁊ carne obstracosa ifiltrata. i. tñ erit caro bona. si nõ: tũc
satagẽdũ circa ipsiꝰ ablationẽ cũ medicis acutis eã coꝛrodẽ
tibus: ⁊ q̃ tenẽt locũ cauterij. quaꝝ oium arsenicũ sublima/
tũ tꝫ p̃ncipatũ. ipꝫ. n. est mirabile i oi fistula ⁊ cancro herpe
te estiomeno ⁊ oi vlcere fraudulento. ⁊ he medicie imitti de/
bent oꝛificijs fistule illinite licinijs. Et si illud nõ fuerit possi
bile ꝑꝑ ꝓfunditatẽ eiꝰ magnã, aut toꝛtuositatẽ vnã vel plu/
res: tũc expedit ꝙ medicamen acutuꝫ in aceto dissoluať, ita
vt fiat currẽs ⁊ inijciať ꝑ clystere donec ad fundũ ⁊ oẽm eiꝰ
cõcauitatẽ ⁊ toꝛtuositatẽ deuenerit: ⁊ si videris ꝙ ꝑ alia oꝛi/
ficia medicamen iniectũ egrediať obtura ea: ⁊ cũ repleta fue
rit medicamine tota fistule cõcauitas obtura oꝛificiũ per qđ
iniecisti: ⁊ p̃para mẽbꝛũ tali situ ꝙ medicamẽ maneat intus
hoꝛis. xij. deinde extrahať totalr̃ cũ expꝛessione decẽti: ⁊ reitera
iniectionẽ eius totiẽs dõec videris carnẽ moꝛtificatã nigrã
escarosaꝫ factã: ⁊ tũc stude cũ butyro ⁊ mollificantibꝰ in re
motione eius ⁊ ea amota cõsidera si sufficiẽter fistula ab oi
illa carne mũdificata sit si nõ reitera medicamen acutũ quo/
usqꝫ totalr̃ abscindať. ¶ Et signũ ꝯplete mũdificationis fi/
stule est qñ sanies que pus egrediebať indigesta egrediť di/
gesta: ⁊ minoꝛať quãtitas eius: ⁊ appet coloꝛ carnis bonus
⁊ sanguinolẽtať. ¶ Dixit Pau. cũ indiget fistulã replere me
dicinis acutis ⁊ coꝛrodant ptẽ malã tunc pars eius exterioꝛ
illiniri dꝫ cũ extinctiuis flãme ne i ea exciteť apa pꝛe doloꝛe.
¶ Ꝯ si medicamen acutũ in remotione carnis infiltrare nõ *De manuali opõne vbi medicamia nõ sufficiãt.*
suffecerit: aut noluerit illud patiẽs tolerare, aut timeť ne eiꝰ
nocuᵐ ad mẽbꝛũ p̃ncipale deueniat: aut nõ potuit in ꝓfũdũ
⁊ loca absconsa ꝑuenire, tũc ad instr̃m chirurgie recurrẽdũ
erit. ¶ Et manualis opõ in ea duplex est. s. aut incisio cũ fer
ro: aut cauteriçatio cũ igne aut vtroqꝫ. Ad manualẽ tñ opõ
nẽ deueniẽdũ nõ est nisi locꝰ ꝯcauitatis fistule liber sit ab ar
teria ⁊ vena magna aut neruo magno ⁊ ligamẽtis iunctu/
raꝝ. Si itaqꝫ locꝰ ab illis liber fuerit ⁊ nõ fuerit fistula mul
tũ ꝓfunda: tunc intromitte tẽtã ꝑ oꝛificiũ eiꝰ vsqꝫ ad fundũ
ipsius: ⁊ seca suꝑ eã cũ rasoꝛio ab oꝛificio vsqꝫ ad sũmũ eius
donec ex sectione tua tẽta intromissa libere egrediať totalr̃:
⁊ facta sectione si emoꝛosagia: vel aliud te nõ ipedierit aufer
totũ cũ nouacula qđ est in ea de carne filtrata: sed si te impe/
dierit libera te pus ab illo ꝓhibente. ¶ Si vo fistula fuerit
longinque ꝓfunditatis ad quã deuenire nõ potes cũ sectiõe
tua: tũc dixit Albu. opꝫ vt seces eã in ꝓfũdo q̃tuꝫ tibi poſſe
est, deinde mũdifica ipsaꝫ ex oibꝰ carnibꝰ eius coꝛruptis: ⁊
deinde ministra licinia inuoluta in medicinis acutis, ⁊ intro
mitte ea vsqꝫ ad ꝯcauitatẽ fistule quã cõpꝛehẽdisti: ⁊ fac illđ
aliquotiẽs donec medicina coꝛrodat totũ qđ remãsit in con
cauitate illa de coꝛruptione. Et subdit. si sic nõ mũdificatur
tũc cauteriça ipsam sm̃ ꝙ opꝫ. ¶ Dixit Antillis. si nõ pote/
ris incidere aut aperire fistulã absqꝫ lesione alicuiꝰ vene noli
ipsaꝫ aperire cũ ferro: sꝫ cura ipsaꝫ cũ medicamie acuto: põt
tñ fieri incisio vsqꝫ ad locũ q est sine lesione: ⁊ incisio ꝓpꝛie
dꝫ dimitti in fistulis q̃ fiunt in vtroqꝫ inguine: aut in indice
vtriusqꝫ vole manus aut pedis ⁊ vtriusqꝫ plice genu. suꝑ. ⁊
cubiti: qm̃ ꝯtinuãť cũ musculis. ¶ Dixit Pau. si caro filtro/
sa fuerit male ꝯditionis: ⁊ valde grossa ⁊ nõ responderit me
dicamini acuto nõ p̃cedẽte sectione cũ ferro seu ea p̃cedente:
tũc fiat cõbustio cũ igne donec cadat caro illa: ⁊ qꝛ talis ca/
ro in fistulis recẽtibus sm̃ plm̃ reperiť, iõ in illis cauterium
sm̃ plm̃ est neciuꝫ. Iõ dixit Aui. ꝙ ex curatione eradicatio/
nis carnis infiltrate ⁊ euulsione eiꝰ cuꝫ ipso. s. cauterio cum
igne cũ est fistula fraudulẽta putrida antiqua ⁊ nõ est in ea
medicamen nisi abscisio cũ adustiõe. ¶ Si aũt fistula termi/
neť ad os: tũc inquire eã cũ tenta ⁊ seca ipsaꝫ si nõ fuerit pꝛo *De ossis corruptione in fistula.*
hibẽs, ⁊ si deteginť tibi os, ⁊ est in eo qd coꝛruptionis ⁊ ni/
gredinis: tũc abꝛade ipꝫ donec moueať coꝛruptio eiꝰ tota:
deinde cura vulnus, qđ si nõ sanať adhibitis incarnatiuis:
tũc scias ꝙ nõ ꝑuenisti ad totã eradicationem coꝛruptionis
eius: detege g̃ suꝑ illđ 2° ⁊ exq̃site fac abꝛasionẽ ⁊ mũdifica/
tionẽ eiꝰ cuꝫ vltima foꝛtitudine tua. si ergo sanať bñ est: ⁊ si
nõ scias ꝙ coꝛruptio est in ꝓfunditate longinq̃ coꝛꝑis quaꝫ
nõ fuisti ꝯsecutꝰ: nõ est g̃ tibi ingeniũ nisi dimittere eaꝫ näe.
¶ Et subiungit Alb. si os qđ coꝛruptũ est: est puũ: ⁊ est pos
sibile tibi attrahere ipm̃: tũc attrahe cũ foꝛficibꝰ seu tenacu
lis subtilibꝰ q̃ ꝯueniãt ad illud: ⁊ si sunt ossa multa coꝛrupta:
tũc exq̃site fac extractionem eoꝝ oium neqꝫ dimittas ex eis
aliqd cũ tua foꝛtitudie: ⁊ si tibi ꝯ̃rie facit in extractione eoꝝ ali
qd ex hũiditatibꝰ vel carnibꝰ: ⁊ nõ est in incisiõe eaꝝ timoꝛ
neqꝫ erroꝛ: tũc incide illas hũiditates ⁊ carnes q̃ sũt illic: ⁊
libera ossa ⁊ extrahe ea. Si aũt nõ est tibi p̃patio auferẽdi ossa
ex hoꝛa tua: tũc pone suꝑ vulnꝰ qđ putrefacit illđ: ⁊ dimitte
donec putrefiat qđ est in circuitu ossiuꝫ ex carnibꝰ ⁊ hũidi/
tatibꝰ ⁊ amoto putrefacto custodi vulnꝰ ne ꝯstringať ⁊ ꝯso
lideť. s. quousqꝫ ossa exeãt: ⁊ si times ꝯstrictionẽ eiꝰ ⁊ ꝯsoli/

dationē:tūc ponas super ipm cotū submersuz in sulfure vi/
uo aut vnguēto egiptiaco vel viridi.nā qñ putrefiūt carnes
ille ⁊ humiditates ⁊ sepant ab eis ossa alleuiat attractio eo
rū ⁊ ipsoꝝ ablatio.¶ Emplm q̄ď dr̄ bonuz ad vlcera antiq̄
cū corruptione ossis.℞.ruthe siluestris ⁊ radicuz buglose.
añ.pt.j.radicū raffani.añ.ptis vnius tertiā:pistent sic cruda
⁊ recētia,deinde incorporent cū eis vitelli ouoꝝ ⁊ mel:⁊ su
perponat.¶ Et qdā dicūt.℞.sal tostū tartaꝝ ⁊ agaricuz ⁊
pulueriça ⁊ puluerē ipsoꝝ cōfice cū melle:⁊ ex eo inunge tē/
taz ⁊ ipone orificio fistule:qm̄ ossa fracta ⁊ corrupta exhit:
malā carnē corrodit ⁊ fistulam sanat.¶ Qꝛ si os fuerit ma/
gnū sicut est os coxe vel cruris:⁊ siliuz:⁊ q̄ď corruptū est ex
eo est facies ei⁹ tm̄.Dixit Albu.tūc rade ipz abrasione mul
ta bona donec abscindat illa nigredo ⁊ corruptio.Si autez
q̄ď ex eo est corruptū est ps magna ⁊ corruptio iā secuta est
medullā ipsi⁹:tūc nec̄e est secare ipz ⁊ incidere ipz totū vsq̄
ad locū cui puenit corruptio.¶ Quidā expimentator dixit.
℞.buffonē ⁊ euiscera eū ⁊ iple eū butyro:⁊ sue ipz:deide as
sa eū igni ⁊ pinguedinē exeuntē in vase vitreo reserua:dein/
de buffo tm̄ asset ꝙ possit pulueriçari ⁊ pulueriçet:⁊ dein/
de.℞.tentā ⁊ inunge eā illa pinguedine:⁊ sic inunctā inuol/
ue illo puluere ⁊ ꝯcauitati fistule imitte.naz os corruptū in
paucis dieb⁹ extrahit ⁊ carnē corruptā amouet dōec sāgui/
net:postea vt alia vlcera curet.¶ Dixit Ras.14.ꝯti.dico
ꝙ si fistula multiplex fuerit nō sanabit nisi apiant oēs.¶ Re

3a intētio q̄ est gn̄o carnis.

mota aūt corruptione tota acute ⁊ carne sine osse remotiōe
pfecta:tūc 3a repleat itētio q̄ est carnis regn̄atio cū his q̄ ip
saz gn̄are adiuuāt.ōqb⁹ est radix aris.ro.Ipsa.n.purgatā fi
stulā ad sanitatē pducit.¶ Dixit Apulegi⁹.in purgata fistu
la sine arist.medici nihil faciūt ⁊ cētaurea minor sicca ⁊ pul/
ueriçata nata est curare fistulas ⁊ durities antiquas mollifi
cat ⁊ male morigerata vlcera sanat:⁊ pprie valet radix eius
iposita cū vino ⁊ melle:aut cū aliquo vngto.Vngm mirabi/
le glutinās fistulas ⁊ gn̄ans in eis carnē valde.℞.sarcocol/
le.ʒ.iiij.armoniaci.ʒ.ij.thuris galbani resine.añ.ʒ.j.geçi.ʒ.
ʒ.terant ⁊ administrent dissoluta ⁊ mixta.Et regn̄at.dixit
Gal.dispō fistule oi die iuxta mom gn̄onis carnis vt videat
an d̄beat corroborari abstersio ei⁹ an nō repleri fistula a car

4a intētio

ne.¶ 4a ipleat intētio vt ꝯsolidet cū cicatriçātib⁹.Et hec ē
cura fistulaꝝ recta ƀz quā ꝯsilr curāt vlcera obstracosa oia
⁊ cācerosa ⁊ cācri.Et de simplicib⁹ ꝯueniētib⁹ his vlcerib⁹
sūt trifoliū tritū ⁊ cū melle mixtuz appom.Et Macer dixit.
ꝙ caulis trit⁹ bis i die apposit⁹ ꝯuēit eis,ƥus tm̄ cū vino lo
t⁹:⁊ ex eis ē cinis aneti posit⁹ ⁊ loliū tritū cū raffano ⁊ mo
dico sale,⁊ sterc⁹ hūanū vstū cū melle mixtū ⁊ pipere ⁊ saui
na mixta cū melle:⁊ ex oleis ꝯueniētib⁹ eis est oleuz phoꝝ.
¶ Et dr̄ ꝙ scabiosa cū assūgia trita ⁊ supposita cācro est ex/
pertissima medicia ⁊ agrimonia trita ⁊ apposita vlceribus
cācerosis purgat ⁊ sanat ea ꝙ si fistula vrēs curōnib⁹ p̄dictis
sanata nō fuerit aut cura aliq̄ fieri phibēte negerit:tūc aut di
mittat regimē nāe aut curet cura mēdosa aut expiant i ipso

De cura mēdosa.

medicie q̄ dn̄r fistulā cū pprietate sanare.¶ De cura mēdo/
sa.dixit Gal.9.de simpli.medicina.c.de luto ar.fistule si mū/
dificant de mala carne interiori eaꝝ.deinde replent medici/
nis exiccatiuis desiccabunt ⁊ ꝯstrigent ad modū sanaꝝ spa
cio lōgo.¶ Dixit Aui.fortasse est poē vt exiccet ⁊ corroda
tur caro fistule vnctuosa fraudulēta intra ipsaz exiccet resi/
duū carnis ei⁹ mortue ⁊ ꝯsolidet.s.orificiū exteri⁹ ⁊ rema/
neat qeta spacio tpis lōgo p̄ter ꝙ sit adhuc ꝯsolidata itegre.
Et q vult illud.s.curari mēdose vel curā mēdosaz facere opz
vt mūdificet fistulā a carne frauduleta vnctuosa q̄ est in ea.s.
iuxta posse.Deinde ipleat eā medicinis exiccatiuis ⁊ eā di/
mittat cū dispōne exiccatiōis ei⁹,qm̄ ipsa remanet sic,verū/
tm̄ cadit timor ne iteruz aperiat ⁊ redeat.Et iste timor dixit
Aui.ē in replōne.i.in regie repletiuo replēte corp⁹ supfluis
hūiditatib⁹,aut est timor iste in hūiditate ꝯplōnis.in ꝯplō/
nib⁹ hūidis ⁊ corpib⁹ leuib⁹:aut aduētu aq̄.s.hūectantis ⁊
remolliētis supra mēbꝝ fistulosuz ex balneo vel pluuia ⁊ si/
milib⁹,aut situ iacēdi sup eū doloroso aut offēsiōe.s.illi⁹ mē
bri ad rē durā,aut verberatiōe ipsi⁹ mēbri casu vel pcussiōe:
aut tussi.s.lōga ⁊ forti ifestante aut tremore.s.accidente illi
mēbro.sup.aut sternutatiōe frequēti:aut aliq̄ cā ex eis qb⁹
vlcus ꝯsolidatū aliqñ redditr:⁊ ista talia vlcera pprie sūt ha/
bētia sinus abscōsiones vel cauernas.¶ Dixit Auic.ab ab/
scōsionib⁹ qñ nō succurrit.s.cura debita nō adheret cutis.s.
cū carne cōglutinatiōe bona ⁊ pfecta:sꝫ tm̄ poē est vt exicce
tur cutis,ita vt ꝯglutinet ꝯglutinatiōe silr sane,qꝛ illa ꝯglu
tinatio nō est v̄ariō postea rescindit,⁊ redit vlc⁹ ƀm plm de/
teri⁹:⁊ opz tūc ad verā curōnē redire cū amotiōe cāe q̄ latuit
int⁹ in ꝯsolidatiōe pma q̄ fuit postea cā recidiuatiōis vlceris:
nā nisi auferat ēt si 2o ꝯsolidaret disrumperet iteꝝ.¶ Dixit
Aui.cura eoꝝ est vt post disruptionē accipiat.i.amoueat ca
ro mala:⁊ os q̄ď seqt eā.s.in corruptiōe q̄ fuerūt cā ꝙ vlcus
nō fuit vere ꝯsolidatū:⁊ dixit Aui.exhētia ossa fortasse.sunt
ex medicis attractiuis sicut sunt folia papaueris nigri em/
plāta cū folijs ficus:aut sauich,aut semē iusqami albi ⁊ cal/
cadis eqs ptib⁹ emplāta,deide fiat curatio cū exiccatiuis:⁊
carnem gnātib⁹:⁊ sigillātib⁹.Et scias ꝙ curatio mēdosa
multotiēs est suspecta:⁊ ppe in corpib⁹ kakochimis.¶ Di
xit Aui.2a pmi.scias ꝙ vulnera q̄ eueniūt in corpib⁹ imun/
dis ⁊ male ꝯplōnatis qñ fiūt stricta.s.ƀz orificiū tm̄.sup.aut
ꝯsolidant tūc puenit ex eis estiomenus ⁊ corrūpit mēbrū ⁊
tendit ad mortē:qm̄ sanies in pfundo vlceris retenta mala
existēs corrūpit mēbrū ⁊ iducit estiomenū aut de dispōnib⁹
prauis:quare fit necesse talia vlcera mēdose ꝯsolidata aperi
re ⁊ rescindere ferro aut cauterio ⁊ dr̄ ꝙ senectio trit⁹ ⁊ op
posit⁹ aperit vlcera clausa:⁊ ꝙ plicaturam costaꝝ reducit.
¶ Medicine aūt de qb⁹ dr̄ ꝙ a pprietate sanāt fistulas sūt
gētiana:ipsa.n.pota curat fistulas.Et radix aristrologie ro
tūde,nā cū pulueriçat ⁊ bibit ex ea quolz die ter.s.mane me
ridie ⁊ sero q̄ztum capi pōt digitis trib⁹ cū vino vel alio li/
quore:aut fiūt ex eis pillule:⁊ silr sumunt educit mām fistu
larū p secessuz:⁊ mirabilr curat:⁊ iā dcm̄ est a fidedigno.ac
cipe radicē agrimonie dicēdo dn̄icā orōnē:⁊ liga eā ad col/
lū infirmi:qm̄ sicut desiccabit radix desiccabit fistula.¶ Et
qdā dixerūt.ꝙ folia agrimonie collo patiētis suspendant:
qm̄ duz siccata fuerint fistula sicca erit:dūmō nō fuerit i ner/
uo aut in osse ꝯfirmata.Et alij dixerunt.ꝙ agrimonia valet
in cancro vlcerato ⁊ fistulis si iponat succ⁹ siue puluis ei⁹:
⁊ idē dixerūt de carpobalsamo.Et alij dixerūt.ꝙ agrimōia
vel tormētilla ꝯtusa de sero infundat in sero calido ⁊ mane
bulliat ⁊ colet:⁊ colatura dulcoret cū çuccaro ⁊ more sirupi
bibat.¶ Et qdā expimētatores dixerūt.accipiant rane aq̄
tice ⁊ arboree ⁊ scisse ƀz vētrē cū oib⁹ iferiorib⁹ vna sup fi/
stulā ponat ⁊ dimittat p sex vel septē horas ⁊ donec malitia
fistule ranā q̄si putrefacere faciat:⁊ tūc illa amoueat ⁊ alia
silr supponat:⁊ sic sup vlcera donec sanent alia post aliā po
nat.Et alij dixerūt.exiccent rane aut ꝯburant ⁊ pulueriçē/
tur:⁊ puluis eaꝝ supaspgat:qm̄ sanat eā.Et qdā hoc idem
dicūt de puluere buffonis ꝯbusti.Et dn̄t nō eē timēdū de ve
nenositate ei⁹:qm̄ ꝯbustio ab ea aufert venenositatē sicut au
fert in scorpionib⁹.¶ Et Sili.dixit.ꝙ ranūculus puus viri
dis accipiat ⁊ occidat:⁊ ei⁹ cor lauet in vino ⁊ absinthio:⁊
det ad comedēdū caute itra micā panis vel alr.Et Plato h̄
idē asserit:sꝫ dixit.ꝙ oz exhiberi vltio die iouis lune decre/
scētis:⁊ dn̄r ēt alia q̄ p̄termisi.¶ Duritiē aūt labioꝝ vlceris
nō fistulosam.s.remissiorē illa q̄ pprie est q̄dā callositas vti/
liter remouet assa fetida mixta cū aliquo vnguēto mollifica
tiuo ⁊ supposita:⁊ ꝯuenit cinis fic⁹ cū aliq̄ pinguedie mixt⁹
⁊ supposit⁹:⁊ farina orobi cum melle mixta ⁊ supposita,Et
Dio.dixit.ꝙ lēticula cū melle decocta ⁊ superposita duritiē
vulneris purgat et depascentia vlcera a deambulatione pre
seruat.Ait Ras.ꝙ çiniar mixtū cū armoniaco in modū lici
nij intromissū callositates vlceꝝ et duritiē ēt fistulaꝝ soluit.

¶ Et Serap. dixit. ꝙ cū vlcera lauant̄ ſepe cū lixiuio facto ex cinere ramoꝝ fic⁹: diſſoluit duritiē ⁊ calloſitatē eoꝝ. Ait Gal. 4° de inge. ſani. cū caro dura extra nām fuerit in vulnere opꝫ vt ꝑmitus eā cures. Et ſꝫm Dio. in hoc valet radix elebori nigri intromiſſa ⁊ dieb⁹ trib⁹ dimiſſa: ⁊ 4° die extracta. Ueꝝ opꝫ aliqñ vt reiteret̄ 2° ⁊ 3° ⁊ vltra.

¶ De cura vlceris cū ſupadditione carnis. Cap. xxviij.

Irit Gal. 3. de inge. ſani. Hec paſſio. ſ. vlcus cū ſupadditione carnis a quibuſdā medicis ſupflua caro vocat̄: ⁊ eſt morbus ꝯpoſit⁹ ex morbo in nā mutat⁹ ⁊ morbo in numero addito: ⁊ eſt de ꝑmutātib⁹ ordinē curationis vulneris. Nā niſi illa ſupflua caro abijciat̄, ſi q̄dē mala fuerit vlcus ꝯſolidari nō pōt: ⁊ ſi ꝯſolidabit̄ nō erit eius ꝯſolidatio vera: ſed mēdoſa: ⁊ in ꝓceſſu tēporis diſrūpet̄. Et ſi caro illa ſupflua bona fuerit nō ꝯſolidabit̄ vlcus in cicatricē ꝯgruā, ſed in turpē eleuatā. qñq₃ enī₃ poſſe eſt dixit Auic. vt naſcat̄ in vulnere de carne plus q̄₃ opꝫ: ⁊ niſi auferat̄ remanet cicatrix ſupeminēs. ſupflua aūt caro bona in vulnerib⁹ ex nimio ſanguine bono ad vlc⁹ delegato gñat̄: maxīe cū non debito tpe medicamē ꝯſolidatiuū approximat̄. Supflua v̄o caro in vlcerib⁹ hūidis putridis ⁊ nō mūdificatꝭ vt ꝯuenit nigreſcit. ¶ Dixit ⁊ Ga. cū nō mūdificat̄ vlcus vt ꝙ ⁊ caro in eo gñet̄ necio carnē ſupfluā habebit, q₂ nō pōt in eo gñari caro bona. Et ſubdit. vulnus qḋ opportune mūdificat̄ ſi caro in eo ſupflue gñat̄ nō ſanabit̄ niſi ſiccius efficiat̄. ¶ Et caro q̄dē mala in vlcere reperit̄ aliqñ putrefacta liuida vel nigra ⁊ dictū eſt de ea in ca° vlceꝝ putrefactoꝝ: ⁊ qñq₃ eſt mollis ſqualida ad ſubalbedinē decliuis: ⁊ de tali eſt ſermo in h̄ caplo.

In huius ergo vulneris curatione ꝑma intētio curatiua vertit̄ ad illius carnis ſupflue ablationē: q̄uāuis ſatagendū ſit ꝑus ne caro ſupflua ſiue bona ſiue mala in eo generet̄. ¶ Dixit Gal. ꝑa intētio in huius morbi curatione oſtēdit ꝙ extra nām in corpore ſunt ſupflua ab eo fore auferēda. hoc aūt. ſ. auferre illā carnē ſupfluā. dixit ipſe: ſolis medicinis fit. ſup. aut his que in hoc vicē medicine tenent: vt. ſ. ferro ſcindēte vel cōburēte illā. nā enim cū fuerit de ꝑ ſe illius carnis addite generate nunq̄₃ illam deſtrueret: ſed ꝓ poſſe ꝯſeruaret: ⁊ ꝓpterea dicūt. ꝙ q̄₃uis in gñone carnis ⁊ incarnatione ſit neceſſariū ſumere indicationē a cōplexione mēbri: q₂ actio nāe eſt que cū ꝯueniēti ⁊ nāli cōplone operat̄. ¶ In abijcienda tñ carne ſupflua cū nō ſit actio nature: ſed ſola arte impleat̄ nō eſt neceſſariū a cōplexione mēbri ſumere indicationē. ¶ Ait auctor cōpēdij. ſcim⁹ ꝙ actio nāe in auferenda carne ſupflua vel pinguedine nata in vulnerib⁹ nihil opat̄, qm̄ actio nāe eſt creare carnē ⁊ pinguedinē₃. quare neceſſariū eſt eā artificialr̄ amputare. ¶ Notant ex his que innuūt auctores. ꝙ in remotione carnis bone, ſiue ēt ſube mēbri, ſiue carnis male: triplex gen⁹ medicinarū operat̄. ſ. corroſiua putrefactiua ⁊ cauſtica. Et differunt he medicine adinuicē q̄₃tū ad p̄ſens ſpectat: q₂ medicina corroſiua dicit̄ illa que h₃ ꝓprietatē ꝙ ꝑ acuitatē quā h₃ diſſoluit ⁊ cōſumit humidū mēbri ſic ꝙ ꝑꝑ eius reſolōnē ⁊ ꝯſumptionē minuit de ſubſtātia carnis. ¶ Medicina aūt putrefactiua eſt illa que ſui obuiatione ad mēbrū corrumpit ſpiritum exiſtentē in illo mēbro ⁊ humiditatē ipſius, ita ꝙ caro que ꝯtinuat̄ ab illo humido nō eſt amplius ꝯueniēs vt ſit pars illius membri: nō tñ ad hoc peruenit illa medicina in opōne ſua vt illā humiditatē reſoluat ⁊ ꝯſumat: ſed remanet ⁊ attēditur in ea calor extraneus ⁊ putreſcit. ¶ S₃ medicina cauſtica eſt que proprietatē h₃ vt ſua vehemēti caliditate carnē ⁊ cutem adurat: ⁊ faciat ipſam eſcara₃. habet enim caliditatem intenſam in groſſa ſubſtātia ſicut carbo ignis: ꝓpterea cū obuiat mēbrū ei inflāmatur ⁊ deſiccat̄ ⁊ cōſumit̄ humidum eius ſubtile: ⁊ remanet groſſum eius vſtū ad modum eſcare quā facit ignis: ⁊ q̄₃uis ſit vſta exterius vbi obuiauit medicine, nō tamen eſt vſta intrinſecus vbi obuiat parti ſane nō vſte quin adhuc remaneat in eo de humido ꝯtinuante eā cum humido partis ſane, ⁊ ꝓpter hanc ꝯtinuationē eſt ꝙ facta aduſtione non pōt illud ſeparari. ſ. ꝑs vſta a ꝑte ſana: ſed remaneat cōtinuata cū ea ad tēpus. ſ. quouſq₃ illud humidū ꝯtinuās totaliter ſit ꝯſumptū nō valēs amplius ꝯtinuationē facere. ¶ Dicūt medicinis corroſiuis in auferēda carne ſupflua eſſe vtēdū: ⁊ vocat eas Gal. 7. de ſimplici medicina. putrefactiuas. ſ. large ſumēdo putrefactiuas. Et dixit. ꝙ medicine putrefactiue corrodunt carnē groſſa₃, ⁊ inflatā, ſ₃ nō poſſunt corrodere ſanā pre ſoliditate eius. Et in tali medicina d₃ eſſe deſiccatio multa ⁊ abſterſio fortis. Ait enim Gal. 3° de inge. ſani. ꝙ caro generata ſupflua in vlcerib⁹ eget medicina plurimū deſiccatiua ſicut viride es vt ipſa₃ mundificet ⁊ corrodat. Et dixit. diminutio carnis fit cū eo qḋ deſiccat velociter, qm̄ ꝯſumit illud qḋ ꝯgregat nā, ⁊ hoc ꝓximū eſt in virtute ei qḋ abſtergit violēter: ⁊ cōſolidatiuis, ita ꝙ q̄dā peccant ⁊ vtunt̄ diminuentib⁹ carnē in cōſolidatione. Et iſtos fecit errare id qḋ vident de deſiccatione minuentiū carnē: ſed diminuentia carnē ſunt fortiora in deſiccatione ꝯſolidationis: ⁊ deſiccatio eoꝝ d₃ eſſe cū abſterſione violēta valde. ¶ Dixit Auicē. fortaſſe orit̄ aut iam orta eſt caro mala in vlcere que impedit ꝯſolidationem eius. quare neceſſe eſt vt corrodat̄ cū medicamine acuto. Dicunt. ⁊ ſi medicine corroſiue nō ſuffecerint vtendū eſſe cauſticis: putrefactiuis aute₃ nunq̄₃. ¶ Prohibētia aūt naſci carnē in vlceribus ⁊ ſupflue ſunt diminutio nutrimenti ⁊ corporis eūatio: ⁊ ꝓprie cum flōmia. Et adminiſtratio medicaminis exiccantis. ¶ Dixit Gal. in catageneſis: quotiēs videris carnē gnātā in vlcere fore humidā vltra debitū adde in deſiccatiōe medicaminis: ⁊ ꝓprie quotiens vlcus appropinquat conſolidationi, qm̄ tūc temporis medicamen debet fieri ſiccius.

De medicinis aūt carnem ſuperfluam ab vlcerib⁹ remouētibus ſimplicibus ſunt lana aduſta: de qua dixit Gal. xj. de ſimplici medicina. ꝙ ipſa remouet carnem ſuperfluam ab vlceribus: ⁊ incarnat ⁊ cōſolidat ea: ⁊ ex eis eſt caro porci macra ſalita: quoniā carne₃ ſuperfluam eliquat ſuppoſita. ¶ Dixit Paulus. ſi infundis pānū lini in aqua ⁊ ſale: ⁊ ſuperponis ipm carni addite liquefaciet eā bñ: ⁊ ſilr̄ ſi infundis pannū in aqua in cuius rotulo. i. diſſoluta ſit. ℥. j. aluminis. ¶ Dioſ. dixit. ꝙ cinis fic⁹ ⁊ cinis quercus ⁊ cinis titimalli ⁊ borax corrodit carnē additā cu₃ modica punctione tollit carnem additam. Et litargiriu₃ in vlceribus. ¶ Dixit Raſ. 14. ꝯti. ꝙ de ꝓhibētib⁹ ꝙ nō ꝯglutinent̄ vlcera eſt ſal diſtēperatū cū melle aut nux ſal ⁊ mel, ⁊ cepe cū melle ⁊ nuclei dactiloꝝ vſti ꝓhibēt additionē carnis fieri in vlceribus. ¶ Et dixit. ꝙ ſemen vrtice ponitur in medicinis corrodētib⁹: ⁊ similr̄ radix vitis albe ⁊ cinis vitis. ¶ Dixit Aui. 4ª quarti tractatu 3°. caplo de carne addita ſup vlcera in hac opōne medicamen qḋ groſſius ⁊ ſiccioris virtutis eſt magis iuuatiuū in hoc caplo nō ex ꝑte virtutis, quoniam fortaſſe ſubtilius eſt fortius, ſed ꝓpterea ꝙ paſſio eius ex aere ⁊ humoribus cōmixtis. i. que medicine cōmiſcētur eſt minor. Et fixio eius cū diſpoſitiōe ſua eſt maior: ⁊ iſte medicine ſunt ſicut cortex eris ⁊ obſtraca aduſta: ⁊ due ſpēs ericioꝝ. ſ. terreni ⁊ marini aduſtoꝝ cū carnibus ſuis, verum ericij remanēt ⁊ cōſtringūt carnē plus q̄₃ opꝫ: ⁊ fortius de illis que numerauimus eſt flos lapidis aſius. aufert. n. carne₃ ſupfluā: que eſt ſimilis fungis in vlcerib⁹. eliquat enim carnem ſine mordicatione. Et fortius. ¶ Et dixit Aui. eſt ſcoria ⁊ glutinū auri ⁊ colcotar ⁊ dragātū aduſtū minorat virtutē eoꝝ ⁊ mordicationē ſilr̄: ⁊ addit eis ſubtiliationē: ⁊ flos eris eſt fortis, ⁊ nō eſt ſicut ꝯiniar: ⁊ ꝓprie factū ex corticib⁹ eris. ¶ Dixit Aui. iā laudate ſunt ad hoc feces aceti ⁊ nō reperi a quo laudate fuerint, ſed feces vini vſtas laudauit Serap. Et dixit. ꝙ debēt admiſtrari cito: qm̄ cito reſoluit̄ virt⁹ earum: ⁊ q₂ vtplm̄ medicine he reſeruant̄ tempore longo: ſic de eis Aui. intellexit, ſubdit illud apud me nō eſt ſanum.

Medic[…] a ꝓpri[…] te valer[…] in fiſtul[…]

Medicia cauſtica corroſiua ⁊ putrefactiua differunt.

Prohib[…]tia carne[…] naſci in v[…]ceribus.

Medici[…] remouentes carnē ſupfluā

idest nō est sufficiēs:qꝛ virtus eaꝝ iam soluta est ⁊ debilita/
ta,⁊ nō facerēt opōnes:de qbus esset curandum. Si tñ cito
post vstionē approximarent̄ sufficerēt ꝙ si foret expediens
vt reseruent̄:tūc melius est vt fiāt trocisci in vase vitreo. Et
subdit Auic.ꝙ veꝝ dr̄,ꝙ opꝫ vt ībibant̄ aq̄ calida:⁊ de ar/
senico ⁊ alijs.s.silib⁹ forte ad hoc vt ↄseruenter vel addant̄
virtuti eaꝝ.sup.nō est sic:imo p̄parat ea ad resol'onē v̄tutis:
⁊ adiuuat aerē corrumpentē eas.¶ Quidā vō exponūt.⁊ il
lud apd̄ me nō est sanū vti fece aceti ad diminutionē carnis,
qꝛ nimis mordicaret:⁊ maxīe in vlcerib⁹ mēbroꝝ neruoso/
rū ⁊ multi sensus.supplent:sed fex vini cōpetit:sed opꝫ ꝙ re
seruent̄ sub forma trocis.¶ Et dixit Aui.ꝙ de ↄueniētibus
cōpositis in diminutione carnis sūt trocisci:vt trocisc⁹ cali/
dicon Almā. Et trocisci.dixit Aui.nō ↄferūt in eo qd̄ ex car
ne addita est antiquū:sed in recēti sic:⁊ cām assignāt qdam.
q̄re nō ↄferūt in antiqua carne.⁊ dicūt.ꝙ q̄zuis sint ex medi
cinis acutis,tñ qñ reseruāt̄ in forma trociscoꝝ alterant̄ ab
aere ⁊ debilitant̄ fortiter,ita ꝙ nō pōt sup̱ carnē ex longo tē
pore induratā:⁊ ob hāc cāꝫ dicūt ꝙ Aui.subdit.ꝙ si ex ea.s.
medicina diminutiua carnis cōposita in forma trociscorum
fuerit necessariū aliqd,tūc oportebit in faciēdo trociscos sit
obseruatio:⁊ ponant̄ in loco ꝙ nō corrūpat eos aer:⁊ me/
lior qdē locus ad seruandū eos est vas vitreū vel vitreatuꝫ
bene obturatū:qꝛ minus penetrat̄ ab aere corrūpente:⁊ cū
hoc opꝫ vt vas illud in loco sicco recondat̄.¶ Et de cōposi
tis que corrodunt carnē est vt sumant̄ alkali ⁊ calx nō extin
cta,⁊ dimittant̄ in sexcuplo sui aque in sole.vij.dieb⁹:⁊ mo/
ueant̄ oi hora donec ingrossent̄ ⁊ fiant sicut lutū:⁊ tūc fiant
ex eis troc.⁊ administrent̄.¶ Et Gili.dixit.℞.calcē viuā ⁊
mel ⁊ sil' malaxa bñ:⁊ fac magdaleō:inuolue ip̄ꝫ in pasta:⁊
sic in furno coque,postea pastaꝫ abijce ⁊ residuū pulueriça.
nā hic puluis carnē corrodit ⁊ cancrū interficit.¶ Aut.℞.
calcis viue.ʒ.iij.auripigmēti.ʒ.j.⁊ cum aq̄ calida cōmisce ⁊
bullire fac,postea desicca ad solē ⁊ desiccata tere ⁊ vtere. Et
qnidā faciūt puluerē corrosiuū leuē ⁊ securū,ita ꝙ ēt supra
gingiuas vlceratas apponit̄ ⁊ desiccat ⁊ remouet p̄tes cor
ruptas ab eis.℞.aluminis çuccarini thuris ⁊ arsenici.añ.ʒ.
ij.calcis viue.ʒ.vj.pulueriçent̄ optime:⁊ ponant̄ in vno sac
culo:⁊ sacculus suspendat̄ in medio olle aqua plene:deinde
fac bullire donec aq̄ deficiat ad mediū sacculi vel plus paꝝ:
⁊ tūc iteꝝ oia ipleant̄ aq̄ frigida vel tepida:⁊ iterum bulliat
vsq̄ ad dictā mensurā,⁊ deinde iterū silr̄ impleat̄:⁊ silr̄ bul
liat:⁊ sic fac vsq̄ decies:postea extrahe sacculū ⁊ expone eū
soli donec exiccet̄ ⁊ induret̄:⁊ sic reseruet̄. Et cū necesse fue
rit iterat̄ ex eo:⁊ sup̱ carnē mollē squallidā nō multū indura
taꝫ ponat̄:qm̄ mirabilr̄ corrodit eā.¶ Et de ↄuenientibus
est puluis hermodactiloꝝ ⁊ puluis q fit ex hermodactilis.⁊
arist.ro.⁊ flore eris. Amplius multa sunt posita in p̄cedenti
cap°. Dixit Gal.debiliora ex eis ↄueniūt vt cū eis diminua/
tur caro in corpibus humidis sicut est vitreolū ⁊ colcotar.
qm̄ hec pñt poni in ↄsolidatione:sed opꝫ vt tūc ponant̄ pau
latim:⁊ in diminutione carnis ponant̄ abūdātius.¶ Dixit
Aui.ꝙ cū necesse est vt diminuat̄ caro cū medicamine acu/
to liniat̄ exterius cū infrigidantibus:sicut in precedenti.c.
fuit dictū. Et dixit.ꝙ medicine diminutiue carnis quāto sūt
minoris mordicationis tanto sunt meliores,eo ꝙ minorem
dolorem ⁊ magis tolerabilem molestiam inferunt.

¶ De cura vlceꝝ cōpositoꝝ cū mala ↄpl'one. Cap.xxix.

Uodcūq̄ vlcus cōponi pōt cū quali/
bet cōpl'one mala ⁊ simplici
⁊ ↄposita ⁊ māli ⁊ immāli.¶ Et mala ↄplexio
quecūq̄ sit illa qñq̄ preexistit in mēbro añ vul
nerationē eius:⁊ qñq̄ sequit̄ post vulnus. Uñ
Gal.3.de inge.sani.ait.dico ꝙ si caro vulneris:⁊ que vulne
ri circūstat calidior aut frigidior est q̄ꝫ opꝫ.sup.vel hūidior
aut siccior:necessario hoc aut in mēbro vulnere nō exñte iaꝫ
aut iam orto ↄtingit:⁊ qdā p̱ ↄpl'onē p̄existētē intelligere vo
lunt ↄpl'onē nālē lapsam:⁊ per supueniente malā ↄpl'onem
p̄ter nām,vt sit sensus ꝙ vulnus pōt esse in mēbro p̄ter nām
discrasiato:⁊ iam sciuisti signa cuiuscūq̄ ↄpl'onis.in curatio
ne itaq̄ vulneris ↄpositi cū mala ↄpl'one siue querat̄ carnis
gñatio siue incarnatio nō sufficit indicationē solū sumere ab
ipso vulnere.s.vt medicina apponat̄ desiccatiua sicut vuln⁹
reqrit.sꝫ dꝫ etiā esse destructiua male ↄpl'onis illi⁹:qm̄ vt su
pra patuit:mala ↄpl'o curā vulneris ipedit:qm̄ nō pōt nā car
nē bonā gñare aut incarnationē certā facere:instr̄o eius qd̄
est ↄpl'o nō habente se b̄m nām. Ideoq̄ dixit Gal.in tegni si
discrasia aliq̄ sit b̄m locū vlceratū:opꝫ te prius ire ad discra/
sie curationē,qm̄ mala ↄpl'o p̱hibet carnis gñoneꝫ ⁊ ↄsoli/
dationē.¶ Ampli° qꝛ mala ↄpl'o in mēbro vulnerato aliqñ
est ita intensa ꝙ nisi amoueat̄ nedum caro in vulnere gñari
possit:sed preexistens caro sana corrumpit̄ ⁊ putrescit:⁊ iō
dixit Gal.de inge.sani.nō sufficit vt medicina solūmodo sit
exiccatiua vt vulnus requirit:sꝫ dꝫ etiā esse destructiua male
ↄpl'onis exñtis.quare dꝫ esse opposite qualitatis qualitati
illius male ↄpl'onis. Nō enim dixit Gal.dicimus inuanum
ꝙ hoc.s.carnis gñatio ⁊ incarnatio fuerit actione nāe:⁊ nā
nō operat̄ nisi cū ↄgruo instrumēto qd̄ est ↄpl'o nālis. Idq̄
subdit.opꝫ te studiose b̄m tuū posse in vulneribus curaꝫ in
ducere vt dum carnē siue cicatricē in membro generare vo/
lueris qd̄ tēperate sit ↄplexionis b̄m sui nām.naꝫ semp̱ opꝫ
te custodire nāe cursum dum est.s.in suo nāli esse:⁊ dū nō est
restaurare:sed cursus nāe custodiri nō poterit nisi ↄpl'o mē
bri b̄m ꝙ nece est.al's.b̄ꝫ ꝙ nāle est māserit.¶ Dixit Auer.
colliget.7.ꝙ si mala ↄplexio associata est vulneri curari nō
poterit nisi amoueat̄,sicut accidit qñ vulneri aduenit ap̄a
opꝫ ergo te rectificare malā ↄpl'onē.nā dix̄ Aui.multotiēs
rectificata mala ↄpl'one mēbri in rectificatione vlceris suffi/
cit. Sicut ergo dixit Gal.eodē.3.de inge.sani.medicina vul/
nerū desiccatiua dꝫ eē calida vel frigida:⁊ sī inuestigāda est
q̄ꝫtitas.i.gradus qualitatis ipsius vt p̱uideat̄ ne sit intēsior
aut remissior q̄ꝫ opꝫ:⁊ iō silr̄ nos opꝫ cauere iusquiamū mā
dragorā ⁊ opium:qꝛ ⁊ si opportune vulnera desiccant:ea tñ
vltra modū infrigidāt:⁊ silr̄ nos opꝫ cauere retinū.i.resinā
pini picē ⁊ vinū.s.antiquū potēs:eo ꝙ calidiora sunt q̄ꝫ dꝫ:
⁊ ideo p̄dicte medicine simplr̄ nō ponant̄ in vulneribus nisi
cū alijs eas rectificātibus misceant̄.¶ Et auctor ↄpēdij di/
xit.opꝫ.te cauere medicinā que in vltimo fuerit frigoris vel
caloris nisi cū mēbꝝ vulneratuꝫ in calore vel frigore vltime
preter nām fuerit alteratū:⁊ tunc etiam de eis nō simplr̄:sed
de eis miscendū est in medicinis:quas oparis in inuestigabi
li igenio.¶ Supra aūt patuit ꝙ absolute auctores dixerūt.
debere p̄us curari malā ↄpl'onē cū vulnere ↄplicatā q̄ꝫ ip̄m
vulnus:nō tñ absolute intelligēdū est dictū eoꝝ:in quadam
enim mala ↄpl'one ↄplicata cū vulnere pōt cura vtriusq̄ effi
ci:vt pꝫ de mala ↄpl'one humida cui ↄuenit exiccatio:que ēt
ↄuenit vulneri:⁊ sicut ēt supra patuit de mala ↄpl'one calida
aliqñ:⁊ vt qdā dñt ēt in frigida.¶ Quare pꝫ ꝙ hec ↄsidera
tio maxime habenda est in mala ↄplexione sicca,qꝛ ista dire
cte indicat de curatione ↄtraria curationi vlceris:⁊ qꝛ mem
bri exiccatio pōt induci a mala ↄpl'one exiccāte:⁊ pōt iduci
priuatione substātifice humiditatis ipsius mēbri:⁊ iō in p̄ma
siccitate ↄueniūt humectātia ⁊ in sc̄da ↄuenit multitudo nu
trimēti restaurātis humiditatē deperditā:⁊ attractio nutri/
menti ad ip̄ꝫ mēbꝝ.¶ Dixit Albu.cū cā difficultatis sana/
tionis vlceris fuerit sanguis penuria.s.in loco vlceris repta
loc⁹ ipse multotiēs pāno ifuso in aq̄ cal'a est quotidie ifūdē/
dus donec rube⁹ fiat,⁊ egroti regimē ē igrossandū.i.āplian
dū ⁊ multiplicādū:⁊ vuln⁹ ip̄ꝫ cū vng^to nigro est curādū:⁊
ipsius circuit⁹ ex ipso fricet̄. Et.14.ↄtiñ.dixit Raꝫ.dico ꝙ
sp̄es vlceꝝ alboꝝ q̄ carēt sanguie indigēt fricatiōe vehemē/
ti ⁊ vnguētis:cū qbus erit attractio sanguis.¶ Et de cura
tione ↄueniēti vtriq̄ siccitati.dixit Gal.4.de inge.sanitatis
fomentet̄ particula cū aqua calida temperata.s.in caliditate

donec rubeũ fiat et itumescere icipiat:et tũc fomẽtatio dimittatur. nam si amplius fomentetᷣ. dixit Gal. magis eo qđ coadunatũ est.i.attractũ est ad ipsaʒ particulã ꝑ caliditatẽ fomẽtationis dissoluetᷣ.⁊ sic esset ad augᵐ siccitatis non diminutionis aut destructionis eius:⁊ ꝯfert p̄dicta fomentatio in vtraqꝫ specie siccitatis p̄dicte:qꝛ talis fomẽtatio rõne actualis caliditatis attrahit ab alijs mẽbris humiditatẽ ⁊ nutrimẽtũ ad ꝑticulã que fomẽtatᷣ:⁊ p̄pat ad ipsaʒ defluxũ apiendo ⁊ dilatãdo poros q in circuitu eiꝰ sunt:⁊ cũ hoc ẽt cũ potẽtiali hũiditate ad quã finalr̃ deducitᷣ exiccãte q̃litatẽ destruit:⁊ hoc facit si prout ibidẽ dixit Gal. aq̃ fuerit in caliditate tẽperata:⁊ debito tp̄e administrata.s. donec in tumoreʒ eleuetᷣ ꝑticula ⁊ rubeat. ❡ De hꝰ cura: dixit. A. si cã difficultatis ꝯsolidationis fuerit exiccatio sup̄flua:⁊ nõ fuerint fistule adhuc tũc cũ humectatione eq̃li,⁊ notãter dixit:⁊ nõ sũt fistule adhuc:qꝛ caro qñ est ita idurata ⁊ exiccata sicut est in fistulis:vel ꝙ vlcus deuenerit ad fistulã siue obstracositateʒ: tũc illud vlcus nõ pōt per humectãtẽ medicinã rectificari:sʒ eget cura fistularũ. De eo aũt qđ bonũ est illi qđ nonduʒ est fistula. dixit. A. est vt facias eũ sudare.i.calefieri calefactiõe appropinquãte ad sudorẽ. sudor.n.nõ cõpetit:qꝛ resol̃õnẽ efficit,⁊ hoc facit cũ aq̃ cal̃a:ita vt sudet.i.sudatiõi appropinquet:qꝛ.s.calefiat ⁊ inflétᷣ ⁊ rubeat:deinde abstineat a sudatione.i.calefactione ⁊ nõ ꝑtrãseas q̃ʒtitatẽ dictã:qm̃ sic faciẽdo tu attrahes mãm plurimã:⁊ p̃m nutrimẽtuʒ ad mẽbrũ. ❡ Quidã aũt dicũt ꝙ. A. per sudorẽ intellexit vaporationẽ aq̃ cal̃e qñ mẽbꝝ tenetᷣ supra vaporẽ eiꝰ cooꝑtũ d̃sup in qua stufatione mẽbꝝ roridũ efficitᷣ ex vapore aq̃:ac si sudaret:⁊ de fomẽtatione postea. A. dixit. Et fortasse ꝯfert supponere mẽbro pãnos infusos in aq̃ tepida.i.tẽperate cal̃a.⁊ subdit Aui. fortasse ꝑ attractionẽ hũiditatis ⁊ nutrimẽti.s.qñ sufficit euaporatio fit neciuʒ fricare vlcus.i.mẽbrũ vlceratum ⁊ administrare sup ip̄ʒ empl̃a attractiua pura.i.sine resol̃one. Remota aũt mala cõpl̃one sicca tũc intẽtio curatiua dʒ verti ad vlcus.⁊ dʒ ꝑfici cũ exiccatiuis. Uerũtñ exiccatiua debẽt eẽ remissiora q̃ʒ si mẽbrũ nõ fuisset p̄us discrasiatũ a discrasia sicca:ne per medicinã exiccatiuã disponatᷣ mẽbrũ ad iterũ exiccari. Et ideo Gal. dixit vbi supra. ꝙ amota siccitate loco ꝯuenit apponere medicinã hũidiorẽ.i.minꝰ siccã ea q̃ apponeretᷣ in sana cõpl̃one.i.in vulnere cũ quo nõ fuisset mala cõplexio sicca cõputata. Et Aui. dixit. fac vt medicamen post illud sit minoris exiccatiõis. ❡ Si aũt mala cõpl̃o cũ vlcere cõplicata fuerit humida tũc cura ipsiꝰ ⁊ vlceris poterit sil̃r ⁊ cũ eisdẽ medicinis ꝑfici.s.cũ exiccatiuis:qꝛ de eaꝝ administratione indicat vlcus:⁊ ẽt ipsa cõplexio mala verũtñ medicina dʒ esse pluris exiccationis q̃ʒ idicaret vlcus inq̃ʒtũ vlcꝰ est.s. nõ cõiunctũ cũ mala cõpl̃one hũida. ait.n. Gal. vbi supra. si caro hũidior nãli fuerit siccior medicina:⁊ h̃ dʒ ĩtelligi si humiditas carnis vlcerate ex q̃litate hũectãte ꝑuenerit. Si v̊o per potionẽ alicuiꝰ hũiditatis siue sub̃e hũide:tũc meⁿᵃ non dʒ eẽ pure exiccatiua, sed cũ exiccatiõe dʒ h̃re v̊tuteʒ lauatiuã aliq̃l̃r abstersiuã ⁊ remota mala ꝯpl̃one hũida vel mãli siue imãli vlcꝰ cũ exiccatiuis curari dʒ, intẽsioris tñ exiccationis q̃ʒ regreret vlcꝰ inq̃ʒtũ vlcꝰ.i.si nõ fuisset cũ mala ꝯpl̃one hũida cõplicatũ p̄us sil̃r dixit Gal. ibidẽ si calidior fuerit caro refrigeretᷣ. Et folia q̃dẽ mali arboris ꝯtrita ⁊ supposita tollunt a mẽbro vlcerato inflãmationẽ,⁊ sil̃r faciũt folia solatri ⁊ nenufaris ⁊ fortiora eis sũt folia mãdragore ⁊ iusquiami. ❡ Ait Ras. 14. ꝯti. dico ꝟm ꝙ vidi in megategni. si mẽbꝝ in quo fuerit vlcus ⁊ caro iminens iuxta vlcus fuerũt calefacta litargirũ cribelletᷣ ⁊ teratᷣ. Et deinde teratᷣ cũ aceto donec dissoluatᷣ ⁊ misceatᷣ cũ oleo rosaceo ⁊ cõcutiatᷣ donec fiat in modũ vnguẽti:deinde misceatᷣ cuʒ modico ceruse plumbi ⁊ modica cãphora ⁊ reseruetᷣ ad vsum. ❡ Dixit auctor cõpẽdij: si aliquo tp̄e carnẽ vulneris calidiorẽ esse ꝑpenderis. de medicinis frigidioribꝰ q̃ ꝯueniẽtes sunt appone:⁊ aliq̃ñ q̃dẽ mala cõplexio cã est ꝙ caro mala oriatᷣ in vlcere: vñ dixit Aui. multotiẽs est vlcꝰ molle sup qđ oritᷣ caro mala que est in se ad rubedinẽ ⁊ calefactionẽ decliuis:qꝛ illa caro rubea est ⁊ cal̃a q̃ in illo vlcere gñatᷣ ꝑp malã cõpl̃onẽ calidã:quare curari dʒ cũ epithimatibꝰ infrigidãtibꝰ carnẽ circũstantẽ ipsi:sicut solatri cũ bolo ar.⁊ acero aut cũ sandalis ⁊ cãphora infrigidatis cuʒ niue:qm̃ qñ sic curatᷣ non cessat sic cõsolidari vlcus ⁊ cõstringi. ❡ Et dixit Auicẽ. si frigidior fuerit caro vlceris calefiat. Ait Ras. 14. ꝯti. sʒ v̊o vlceri cuiꝰ caro frigida fuerit talis illinitio fiat. ℞. aloes litij aristo. nucis cyp̄ssi fructꝰ sauine ⁊ ciperi. añ. terantᷣ ⁊ incorporentᷣ cũ vino vel oleo:⁊ cũ eis fiat illinitio:⁊ dixit. litargirũ cuʒ oleo coquatᷣ donec dissoluatᷣ ⁊ ingrossetᷣ:deinde misceatᷣ cũ galbano pice ⁊ rasina donec insil̃ liquefiant:⁊ ex eis supponatᷣ. ❡ Dixit. A. q̈rti 4ª. opʒ vt obserues illud ad qđ ꝯuertitᷣ dispositio ap̄atis. al̃s.⁊ meliꝰ vlceris. nã si declinat ad aliquaʒ malã cõpl̃onẽ.s.siue simplicẽ siue cõpositã cura illã cuʒ ꝯ̃rio eiꝰ:⁊ hoc fac siue illa mala cõpl̃o euenit ex cã intrinseca siue extrinseca:⁊ maxime ex medicinis sup̄appositis. ꝟ.g. dixit Aui. si tu approximaueris siue admistraueris vngᵐ nigruʒ qđ est cal̃m:⁊ videris ruborẽ nigrũ fieri in vulnere ⁊ vesicare ꝑp calitatẽ vnguẽti declina ad infrigidationẽ:⁊ vngᵐ albũ qđ est fridũ. sup. eꝯᵒ.⁊ sil̃r dixit. si videris ip̄ʒ mollificari aut indurari.s.eo ꝙ administrasti vnguentũ mollificatiuũ vel exiccatiuum administra ea que exiccent si fuerit mollificatum aut mollificent si fuerit exiccatum.

❡ De vlcere composito cum apostemate. Cap. xxx.

Medicus sollicitꝰ esse debet ne vlceri sibi cõmisso sup̄ueniat ap̄a maxime si vulnus in mẽbro sensibili fuerit ⁊ dolorẽ induxerit fortẽ. eteniʒ si ap̄a ei sup̄uenerit vulneris curatio ipedietᷣ:⁊ nisi ap̄a abijciatᷣ vulnus curari nõ poterit:cũ sit curatio vulneris aduersa ap̄ati ⁊ nociua ⁊ insup si ap̄a sup̄ueniẽs ꝯfirmatᷣ ⁊ sanies in eo gñabitᷣ: cuius gñonẽ sequetᷣ febris,⁊ mõ q̃cũqꝫ vulneratus ap̄a patitur ⁊ febrẽ mortis suspitionẽ nõ effugit:maxime si in membro fuerit nobili:aut si febris perseuerat ⁊ nõ tollitᷣ:aut saltẽ nõ minuitᷣ facta sanie. ❡ Prohibetᷣ aũt ap̄a cuʒ subtiliatiõe regiminis ⁊ ꝓhibitione vini ⁊ carniũ,⁊ oĩs cibi ⁊ potꝰ gñatiui multi sanguis:quoꝝ q̃ʒtitas dʒ eẽ diminuta valde:ꝯsiderato tñ s̄p robore patiẽtis. ❡ Et dʒ cibꝰ ⁊ potꝰ declinare ad ingrossationẽ sanguis nõ ad ipsius subtiliationẽ. Ingrossatio.n. mãe parate fluere est de maxie ꝓhibẽtibus ap̄a. ❡ Et ꝓhibetᷣ ap̄a sup̄uenire vulneri cũ eũone ex fl̃õnia ꝑtis opposite et solutione ventris et vomitu ꝟm exigẽtiam mãe et loci vulnerati et eductione oĩ die sup̄fluitatũ p̄me digõnis cũ cristeri vel suppositorio si sponte nõ educerentᷣ:et oĩ alio mõ diuersionis ex vẽtosis et fricationibus et cõprehẽsionibꝰ et ligaturis et alijs:et cũ oĩmoda q̃ete mẽbri vulnerati eiusqꝫ suspensiõe:et cũ ꝯstrictiõe viaꝝ et ductuũ ꝑ quos mã possit deferri et defluí ad locũ vulneris, q̃ ꝯstrictio optime fit supponendo loco in circuitu vulneris petias ifusas in aq̃ rosacea succo plãtagis et aceto pauco:cũ q̃bus admixtus sit puluis boli ar. qm̃ ꝓhibetᷣ sic ad locũ humorẽ defluere:aut supponatᷣ loco empl̃ʒ de malis et citonijs et piris decoctis in aq̃ et vino:postea ꝯtritis et icorpatis cũ puluere myrti:aut supponatᷣ empl̃m de granato dulci qđ ĩfra ponetᷣ. ❡ Qꝛ si nõ fuerit pol̃e tibi vt ꝓhibeas ap̄a:sʒ sup̄uenit:aut forte inuenisti vulneratũ mẽbꝝ iã ap̄atũ:aut forte ap̄a p̄us erat i mẽbro:et postea accidit ip̄ʒ vulnerari:tũc dix. A. occupatꝰ sis cũ ap̄ate et cura ip̄ʒ qđcũqꝫ ap̄a fuerit:siue magnũ:siue ꝑuũ cũ obſuatiõe ipsiꝰ vlceris.i.cũ dimissiõe et suspẽsiõe cura ipsiꝰ vlceris vsqꝫ q̊ seperis ex curõne ap̄aꝝ.s. vsqꝫ q̊ curatuʒ fuerit ap̄a vel cũ obſuatiõe ipsiꝰ vlceris.s. ne i malã dispõnẽ trãseat:nõ eni ẽ total̃r obliuiscẽdũ cure eiꝰ:et cũ ap̄a curatũ fuerit:tũc fiat vlceꝝ cura. ❡ Inq̃t Gal. 4ᵒ de inge. sani. si flegmon:aut sclirosis.i.ap̄a melicũ vel durũ:aut tumor.i.ap̄a flãticũ. sup. aut ap̄a colicũ cũ vulnere fuerit curandũ est prius ap̄a illud.

¶ Et Aui.dixit.necessariũ est alleuiare ⁊ credere qđ vuln⁹ nõ curatᷣ:neqꝫ cõsolidatᷣ oino dũ apa nõ sedatᷣ. Et cã huius triplex assignatᷣ.pma:qꝛ cũ apate est mala ꝯplo:⁊ mala cõpositio:q̃re nõ est ibi idoneũ instr̃m virtuti carnez gñanti ⁊ ꝯsolidãti:⁊ cũ hoc est ẽt ipsa mala in apate reperta cã ꝙ sanguis ad mẽbrũ delegat⁹ ꝑ nutrimẽto alteratᷣ ad malã q̃litatẽ vt nõ sit postea idonea mã in gtẽ regñandã conuertibilis. ¶ 2ª cã est.qꝛ cũ apate est dolor,⁊ dolor est cã ꝙ ad locũ defluãt mãe sup̃flue q̃ ipediũt:vt supra patuit carnis gñonẽ ⁊ cõsolidationẽ. ¶ 3ª cã est.qꝛ vt vuln⁹ ꝯsolidetᷣ opꝫ labia a se distantia adducere in inuicẽ ⁊ adducta seruare:hec aũt fieri nõ pñt stãte apate,siue p̃cedat apa vuln⁹:siue sequatᷣ ꝑꝑ qđ apparet error dicẽtiũ ꝙ si apa est cã vlceris:tũc opꝫ p̃us curare apa:sed si vlcus est cã apatis:tũc opꝫ p̃us curare vlcus:eo ꝙ vt Gal.dixit in tegni.in morbis dependẽtib⁹ a cã:opꝫ p̃us abscindere cãm:isti.n.nõ nouerũt ꝙ Gal.intellexit solũ de morbis depẽdẽtib⁹ a cã in ꝯseruari:nõ aũt in depẽdẽtib⁹ a cã in fieri,⁊ iõ sꝑ opꝫ p̃us curare apa:⁊ iõ 3° de inge.sani. dixit.si calidũ apa fuerit.sup.aut frigidũ:sꝫ exp̃ssit de calido:qꝛ est illud qđ frequẽtᷣ⁹ ad vuln⁹ sequitᷣ:nã apa ꝟꝫ plm seqᷣ ad vulnus ꝑꝑ defluxũ humoꝝ.humor aũt defluẽs ad vuln⁹ ꝟm plm est calidus:qꝛ est magis aptus fluere. Nullus medicus carnẽ:siue cicatricẽ.i.ꝯsolidationẽ gñare valebit:nisi primitus apa curare inceperit:imo vt dicũt qdã,⁊ nisi ꝑfecte curauerit:⁊ hꝫ hoꝝ dictũ veritatẽ de apate sequẽte vuln⁹quousqꝫ nõ ꝑuenerit ad exiturã,nõ aũt de p̃cedẽte vuln⁹:neqꝫ de sequẽte ipꝫ ꝑueniẽte ad exiturã:qm̃ in talib⁹ vt appebit curatio vulneris ꝟꝫ ptẽ fieri põt añ perfectã sanationẽ apatis, imo ẽt si bñ ꝯsideras põt fieri cura vulneris sil̃ cũ cura apatis secũ cõpositi:añ tñ q̃ꝫ exitura fiat saltẽ quo ad aliqua tpa sil̃ꝯcurrere ⁊ conuenire.v̇.g.in p̃n° apatis ꝯuenit medicina stiptica:⁊ talis est desiccatiua q̃ cõuenit vulneri,⁊ sil̃r in declinatione apatis ꝯuenit medicina resolutiua:⁊ talis est d̃siccatiua:⁊ desiccatiua cõueniũt vulneri. Et dicũt ergo p̃dicti. ꝙ cũ auctores dixerũt.ꝙ oportet apostema sedare prius anteq̃ꝫ curetᷣ vulnus intellexerũt quãdo nõ põt cõuenire cura apostematis cum cura vulneris:⁊ dicũt.nõ esse necesse expectare semꝑ perfectã curationẽ apatis anteq̃ꝫ fiat curatio vulneris:⁊ ideo notanter dixit Gal.in verbo p̃allegato:nisi p̃us apostema curare inceperit:⁊ nõ dixit.nisi prius curam perfecerit.verũ est tamen ꝙ cura vulneris q̃ꝫuis possit inchoari ante perfectã curationẽ apostematis,nũq̃ꝫ tamen põt certe perfici:nisi cura apostematis iaꝫ ꝑfecte sit cõpleta. Et apa qdẽ curari dꝫ cura sui generis:⁊ ꝑut dicetᷣ in sequẽti tractatu. Et Gal.de spãli cura huius apatis in hoc loco nõ exp̃ssit:eo ꝙ derelinquit eã notã. ¶ Aui.aũt q̃rti 4ª apposuit.⁊ ait. illud.s.sedatio apatis nõ cõpletur:nisi cũ eo in quo est exiccatio.i.stipticitas ⁊ infrigidatio in p̃n° rei.i.in p̃ncipio euẽtus apatis,⁊ hoc vt repcutiatᷣ mã eius ⁊ repellatᷣ. Sciendũ tñ ꝙ in apate cõposito cũ vulnere repcussiua ꝓhibẽda sunt in oi casu in quo ipsa vetantᷣ approximari in sequẽti trac.in cura apatũ ꝑ repulsionẽ. ¶ Et de implẽtib⁹ aũt hãc intẽtionẽ nisi ipsa nõ ꝓhibetᷣ vtile ⁊ appropriatũ cũ cõitate sua in oi mẽbro carnoso a capite vsqꝫ ad pedes. Dixit Aui.est vt sumatur granatũ dulce.s.itegrũ sicut est cũ cortice suo:⁊ decoquatᷣ cũ vino põtico.sup.deinde bñ teratᷣ totũ ⁊ empletᷣ cuꝫ eo:istud.n.emplm cõpetit ad ꝓhibẽdũ apa ne sup̃ueniat appositũ añ ei⁹ aduentũ vt supra dictũ est,⁊ si sup̃uenerit cõpetit ei in p̃n°:qꝛ repercutit ⁊ repellit:⁊ ꝯpetit ẽt vulneri,qꝛ desiccat ipꝫ,tñ maxie cõpetit in p̃n° flegmonis:⁊ de flegmone Aui.itellexit:qꝛ flegmon est qđ vt dictũ est ꝟm plꝫ sup̃uenit vulneri. Si aut apa vulneri sup̃ueniẽs eẽt aliud a flegmõe:tũc supponatᷣ ei illud qđ ꝟm spẽꝫ ei⁹ dicetᷣ in loco suo ꝯuenire ei in p̃n°. ¶ Gal.aũt 7° de simplici medicina dixit.ꝙ emplastrũ de farina fabaꝝ mixtũ cũ tota farina frumẽti remouet apa sup̃ueniẽs vulneri:⁊ hoc cõpeteret ꝓprie in fine augmẽti ⁊ stat⁹,⁊ remouet ẽt apa sup̃ueniẽs ꝑcussiõi.i.ꝯtusioni:⁊ hoc in p̃n°. ¶ Emplm aũt vtile valde in p̃n° apatis supraueniẽtis vulneri fit de sola farina fabaꝝ:aut mixta cũ farina ordei:⁊ de vtilib⁹ est emplm qđ sic fit. ℞.folia maluarũ abiectis stipitib⁹ eaꝝ,⁊ laua ea ⁊ decoque mũda:deinde accipe ea ⁊ dimitte ea excolari ab aq̃ ⁊ refrigerari:deinde incide ea minutis ⁊ ꝯtere ea:sicut ꝯteritᷣ salsamẽtũ:⁊ tũc sup̃mitte eis vinũ põticũ:donec sup̃natet ⁊ bulliant:tũc sil̃ sꝑ mouendo:deinde sup̃immitte de cribratura furfuris frumẽti q̃ꝫtitatẽ q̃ fiat decẽter spissum:⁊ extẽde ex eo sup̃ petia ⁊ mediocriter calidũ appone:ita vt cõprehẽdat vulnus ⁊ ptes circũstãtes ei ẽt longinquas,⁊ sup̃ id ponatᷣ plumaceolus de stupa madefactus in vino:hꝫ.n.emplꝫ sedat apa cuiuscũqꝫ gñis cõiunctũ cũ vulnere:⁊ ipꝫ dispgit ⁊ sanat,⁊ de vtil̃r valẽtibus apatib⁹ magnis cũ vulnere in p̃n° est emplm factũ de lẽtib⁹ resina ⁊ cortice granatoꝝ decoctis in vino stiptico ⁊ ꝯtusis sup̃appositũ. Et subdit Aui.opꝫ vt admĩstretᷣ mollificatio.i. resolõ scđo.i.in ꝓcessu.s.in augmẽto ⁊ statu mixta cũ stipticitate ⁊ in fine ⁊ declinatione puta:dꝫ.n.curari hoc qđcũqꝫ apa fuerit cura apatis ꝟꝫ oẽ tp̃s ei⁹. Ad apa quoqꝫ antiq̊ꝝ vulneꝝ ꝯfert valde puluis yerobolani ⁊ incorpat⁹ cũ vino põtico ⁊ sup̃emplat⁹ vel epithimat⁹. ¶ Sciẽdũ est ꝙ dum agitᷣ cura apatis,siue ipsa sit ꝯferẽs vulneri:siue nõ,vulnus vt dictũ est nõ dꝫ interim derelinq:imo quotidie curadũ est cũ vnguẽto fcõ ex glutino albotiꝫ ⁊ farina ordei:⁊ melle ro. colato:dꝫ medicus sollicite studere:ne apa cũ vulnere cõiunctum exitura fiat.ꝙ si illud nõ fuerit poẽ:qꝛ neqꝫ repcutitᷣ, neqꝫ resoluitᷣ:sꝫ fit exitura,tũc maturatiuis appositis iuuãda est sanatio.al's.saniatio ei⁹:⁊ de maturatiuis ꝓprie in hͦ casu est emplꝫ qđ sic fit. ℞.farine ordei,⁊ seis lini ⁊ fenug. añ.ʒ.ij.maluauisci ꝑpati.ʒ.iiij.seis malue ⁊ aneti floꝝ camomille.añ.ʒ.ij.⁊ assungie porci recẽtis q̃ꝫtuꝫ sufficit. ¶ Et fcã sanie.dixit Ga.vbi supra.si ad ꝑuissimũ qdẽ apa redeat:⁊ in saniẽ ꝯuertatᷣ:tũc medicinã facim⁹ acutã.i.auctã in calitate ⁊ siccitate:vt ꝑ eã illa mã saniosa purgetᷣ ⁊ resoluatᷣ. ¶ Et dixit.in cathagenesio,⁊ ponitᷣ.14° ꝯti.si cutis illius loci fuerit sbtilis,⁊ velim⁹ festinare in sanãdo ifirmũ icidatᷣ:⁊ in icisione dꝫ medic⁹ studẽ si poẽ fuerit vt sanies ad orificiũ vulneris deducatᷣ:vt ꝑ ip̃m fluat ⁊ exeat.ꝙ si cutis grossa fuerit:tũc ꝓcedatᷣ in cura:sicut in sequẽti tractatu de sectiõe apatũ dicetᷣ. ¶ Qꝫ si emissa sanie remanet de apate sec⁹ vlcus:tũc dixit Gal.ibidẽ.vngatᷣ cũ oleo rosaceo:aut cũ medulla ossiũ ⁊ pinguedine:⁊ alijs vnguẽtis ꝯfectis cũ lenitiuis verumꝫ nõ debẽt lenitiua eẽ pura:vt nõ noceãt vulneri maxie ea q̃ illiniuntᷣ labijs eis. ¶ Ait Ras.ibidẽ dico hoc est vng^m^ quo illinitio fieri dꝫ sup̃ labijs vlceris q̃ solida fuerint ⁊ remanet in eis apa:aut aliqua soliditas. ℞.vnguẽti ceruse ⁊ medulle tibiaꝝ vacce ⁊ adipis anatis ⁊ galline.añ.ptes equales liq̃fiant:⁊ fiat cũ eis illinitio si fuerit soliditas vehemẽs.alia litera hꝫ.caliditas valida,⁊ est melior:sed si nõ fuerit calitas valida nec acuta misce cũ eis armoniacũ ⁊ bdelliũ:⁊ oia medicamina violẽte lenitionis. Et dixit.laudanũ bo^m^ est:qꝛ cõgregat in se lenitionẽ ⁊ ꝓhibitionẽ:⁊ iõ lenit labia vulneꝝ ⁊ ꝓhibet ꝙ nõ recipiãt aliqd sup̃ueniẽs ad eã:hꝫ.n.cũ lenitione stipticitatẽ. ¶ Emplm vtile mũdificãs vlc⁹ post factã apꝑtionẽ ac relictã mãm in circuitu labioꝝ vlceris ad saniẽ adducit. ℞.farine frumẽti mũde a furfure.ʒ.iij.assũgie porci: olei cõis ⁊ mellis.añ.ʒ.ij.bulliãt donec incorpentᷣ:⁊ in fine addatᷣ.ʒ.j.croci ⁊ ex eo ponatᷣ sup̃ vlcera:⁊ i circuitu eoꝝ:⁊ fcã dissolõne apatꝫ ⁊ lenitõe soliditatꝫ curetᷣ cura alioꝝ vlceꝝ. Dix̃ auctor ꝯpẽdij.si variole.sup.vl'alie pustule male in mẽbro sup̃ mẽbꝝ vulneratũ fiãt stude illas purgare ⁊ expellẽ.

¶ De contusione ⁊ vlcere cuꝫ ea composito. Cap.xxxj.

Contusio quassatio attritio ideꝫ importãt. Dixit Aui.alphase ad eo aliqñ sumitᷣ ꝓ ꝯtusiõe,vt pꝫ cũ dixit p̃mi 4ª ca°. 28.si saniesmultiplicatᷣ.s.in vulnere sine multiplicatione nutrimẽti.sup.vel sine appositione

medicine saniē ꝓducētis: tūc est illud alphase .i. ꝯtusio ⁊ aliqñ sumit̃ ab eo alphase ꝓ pūctura vel scarificatione: vt cū dixit alphase si magna fuerit ⁊c̃. i. pūctura vel scarificatiōe. ¶ Et cōtusio qdē qñqꝫ accidit carni. ⁊ tūc vocat̃ cōtusio: siue quassatio ⁊ qñqꝫ accidit ossi: ⁊ tūc ꝓprie vocat̃ attritio, ⁊ qñqꝫ accidit neruo: ⁊ tūc ꝓprie vocat̃ cōtritio. Attamen ista noīa i abusuꝫ venerūt: ita vt vnūqdqꝫ eoꝝ pro multiplici solutione ꝯtinuitatis sumat̃ in quocūqꝫ dictoꝝ euenerit membroꝝ: est. n. cōtusio multiplex sol'o cōtinuitatis, siue est sol'o multi numeri cuiuscūqꝫ: siue qbuscūqꝫ mēbroꝝ eueniens: ⁊ sic qñqꝫ accidit mēbris mollib⁹ qñqꝫ duris: ⁊ qñqꝫ medijs: ⁊ qñqꝫ accidit mēbris extrinsecis ⁊ intrinsecis qñqꝫ: vt qdā dicūt: lꝫ raro, ⁊ qñqꝫ ītrinsecis ⁊ extrinsecis: ⁊ in qbuscūqꝫ mēbris eueniat, qñqꝫ est cum vulnere manifesto, ⁊ qñqꝫ sine manifesto vulnere: ⁊ ꝙ sic accidat mēbris extrinsecis sensus declarat: sed ꝙ sic accidat mēbris intrinsecis declarat Auic. cū dixit. fortasse excoriatio manifesta. i. vulnus manifestuꝫ: sumpsit eniꝫ h̄ spēꝫ ꝓ genere. s. excoriationē q̄ est vna de speciēb⁹ vulneris ꝓ vulnere in genere. sequit̃. casuꝫ. s. offensionē ad quē casuꝫ: siue offensionem sequit̃ ꝯtusio: siue attritio vulneris interius cū lesiōe ipsoꝝ interioꝝ q̄ ꝯtritio seu ꝯtusio interioꝝ ab Aui. ꝓprie vocat̃ casus ⁊ offensio: est. n. ꝺm eū casus ⁊ offensio ꝓprie ꝯtusio ꝑueniēs ad mēbra intrinseca, ⁊ fiet ei post illud capl'm spāle: veꝝ est tñ ꝙ casus ⁊ offensio reperiunt̃ aliqñ sumi large ꝓ oī cōtusiōe: siue intrinseca: siue extrinseca, ⁊ oīs ꝯtusio, aut est ꝓfunda: aut sup̄ficialis: ⁊ de ea q̄ est in neruis dicet̃ infra in vulnerib⁹ neruoꝝ: ⁊ de ea q̄ est in osse dicet̃ in de fractura ossiuꝫ. De ea aūt q̄ est in carne dicet̃ nūc in hoc ca°. ¶ Sciendū tñ ꝙ ꝯtusio in osse nota est sensui visus ⁊ tact⁹: sꝫ loc⁹ carnosus ꝯtusus a neruoso discernit̃. Dixit Aui. qm̄ cū locus nō rubet: tūc loc⁹ est neruosus: si aūt rubet est carnosus: qm̄ rubedo cātur ex sanguine existēte in mēbro offenso: mō loca neruosa sūt exanguia: vñ nō rubēt, q2 sanguinē nō hñt: imo ⁊ ad mēbꝝ carnosum ex alijs mēbris effūdit̃ sanguis q est aliqñ pauc⁹: ⁊ aliqñ multus. ¶ Dixit Aui. qñqꝫ effundit̃ ad locū ꝯtusuꝫ sanguis plurim⁹ q pōt effundi, aut q2 in loco ꝯtuso rūpat̃ aliqua vena vel arteria: aut q2 ꝑꝑ dolorē vehemētē in loco ꝯtusiōis cātū ex mēbris vicinis ad ipm sanguis defluit, Et q2 in mēbro cōtuso ex multiplici nūero sol'onū ꝯtinuitatis seq̄t̃ dolor vehemēs respectu eueniētis in vulnere simplici: hoc est ꝙ ꝺꝫ pl'm ad locū ꝯtusuꝫ multus defluit sanguis respectu defluētis ad vulnus simplex: ⁊ est hec cā: q̄re in ꝯtusiōe citi⁹ ⁊ mai⁹ euenit apa q̄ꝫ in vulnere simplici. ¶ Et cōtusio qdem accidit ex obuiatione violēta ad rē durā obtusaꝫ nō incidentē: neqꝫ ꝑforātē: sicut ad lignū lapidē ⁊ silia: qñqꝫ tñ cōtingit ꝙ res cōtundēs: cū hoc ēt est incidēs aut ꝑforās. ¶ Dixit Aui. qñ cū vulnere fuerit apa. i. tumor aut attritio, aut ꝯtusio aggregat̃ in vacuitate eius. s. mēbri in quo fuerit cū vulnere sanguis q vult fieri apa aut pus. i. q aut faciet apa, aut ꝯuertet̃ in saniē. pauciores. n. dixit ipse sunt dispōnes, imo sūt valde pauce ꝯtusionū in qb⁹ aggregat̃ sanguis ad ipꝫ mēbꝝ ꝯtusuꝫ, siue ex ruptura vene in ipso: siue ex alijs defluētibus mēbris, ⁊ nō putrefiat: nā in plurib⁹ putrefit: ⁊ hoc iō est: qm̄ ꝺꝫ pl'ꝫ resol'o eius ꝑ poros separat̃. i. nō fit: qm̄ sūt ꝯstricti ꝯstrictione ꝑcedente a re q̄ facit ꝯtusionē q̄ ꝯculcat ⁊ cōdensat poros carnis ⁊ cutis, eos ipellēdo inuicē: ⁊ ēt sunt cōstricti cōstrictione accidente eis ab apate interi⁹. i. intra carnē accidente: nā apa opilat poros mediāte mā eius replēte ⁊ ipellēte: ⁊ h̄ manifestū est in oī cōtusione: cū qua nō est vulnus manifem: ⁊ in ea ēt que est cū vulnere hoc idē ꝺm plurimū accidit: qm̄ ꝺm pl'm de sanguine fluxo ad ꝯtusionē cū vulnere retinetur portio in vacuitatibus mēbroꝝ circūstātiū vulneri: ⁊ nō totus exit per ipm. ¶ Sanguis aūt in cōtusione retētus putrefit: sicut dixit Hyp. in afforis. si sanguis in vētreꝫ preter nāꝫ effuderit necesse est ipꝫ putrefieri: sicut extra ꝓpriū locū existens, ⁊ a nature regimine derelictus. Caro etiā ipsa ꝯtusa ⁊ lacerata a regimine nāe: derelicta ēt putrefit ⁊ in saniē ꝯuertit̃ ⁊ discernit̃ sanies in loco ꝯtuso facta: an sit sanguinis: an carnis ex verbo Serapionis. Ait. n. Serap. mā eniꝫ saniei est dupl'r. s. caro ⁊ sanguis: ⁊ si qdeꝫ sanguis multiplicat̃ in vulnere sine multiplicatione nutrimēti nō erit: ⁊ tūc ex sanguine: sꝫ ex carne ꝯtusa. sup. ⁊ si multiplicat̃ cū multiplicatione nutrimēti erit, tūc ex sanguine ⁊ nō ex carne ꝯtusa ꝺm pl'm: q2 pol'e est ꝙ aliqñ fit ex vtroqꝫ. s. carne ⁊ sanguie, necessario ergo dixit Gal'. oē ꝯtusuꝫ in saniē ꝯuertit̃. s. si nō cōtingat māꝫ effusaꝫ insensibil'r posse resolui. Si. n. dixit Aui. nō succurrit̃ ei cū medicinis resoluētib⁹: ⁊ al'r ꝯueniētibus ꝑducit ad corruptionē mēbri, ⁊ ꝑꝑ sanguinē ad locū cōtusuꝫ fluentē sempaccidit in loco ꝯtuso tumor ⁊ inflat̃: ⁊ maxime si vulnus manifestū in eo non fuerit ⁊ tumor maior ⁊ minor erit ꝺm sanguinis effusi q̄ꝫtitatē. ¶ Et accidit in loco ꝯtusionis sꝑ liuiditas manifesta. ⁊ h⁹ liuiditatis cām q̄rens Aris. 9° ꝓbleumatū. ꝓbleumate. 14° dixit. ꝙ cā ei⁹ est: q2 hūidis. s. sanguineis defluxis ad locū vulneris replētib⁹ venas ⁊ spōgiositates mēbroꝝ simpliciū exalat ab eis calor nālis regulās ea hūida sanguinea: vñ cōgelant̃ ⁊ cōglutinant̃ ⁊ nāꝫ ꝑdentia colorē acq̄rūt coloris corꝑis mortificati: quaꝑꝑ membra curatura sup illa existētia in liuidū vertunt̃ colorē, ⁊ iō dixit Aꝝ. si ꝯtingat ꝙ hoc ꝑ manifestā fracturā in cute aut vene scissurā hūidū sanguineū ad locū defluēs exteri⁹ fluat: ⁊ nō cōdenset̃ neqꝫ cōgelet̃ interi⁹ sub cute nō accidit in vulnerib⁹ liuor neqꝫ tumor. ¶ Dicūt. ꝙ ꝯtusio dupl'r pōt ꝯsiderari: vno mō vt est q̄dā ꝯtinuitatis sol'o: ⁊ vt sit cōplicata cuꝫ vulnere nō reddit vuln⁹ cōpositū: sꝫ est vuln⁹ multiplex siue vulnera plura: quoꝝ vnū vel plura sunt sensui manifesta: ⁊ alia occulta: alio mō pōt ꝯsiderari sub rōne q̄ ei annectit̃ ꝺm pl'm vt dictū est: que dispositio est sanguinis: aut carnis: aut vtriusqꝫ corruptio ⁊ putrefactio actu vel potētia exn̄s talis: ⁊ vt sic ꝯsiderata reddit vuln⁹ cōpositū: ⁊ vt sic est de dispōnib⁹ ꝑmutātibus ordinē curationis vulneris: qua nō remota nō pōt curari vuln⁹. Inq̄t. n. Gal'. in tegni si fuerit cū vlcere quassatatio opꝫ curare ꝑ̄us quassationē: ad curationē āt eius nō est ponēda iducia. Ait. n. Aui. opꝫ vt ꝓperet̃ ad curationē eius: vt nō cācrenet̃. i. nō fiat in mēbro ꝯtuso cācrena: mēbra. n. ꝯtusa cito cancrenant̃ ꝑꝑ putrefactionē sāguis ꝯculcati si nō cito ei succurat̃ cū curatione ꝯueniēti.

Quare liuor accidit in loco cōtusionis

Cōtusio dupl'r pōt cōsiderari

Cura aūt ꝯueniēs ei qnqꝫ ꝯplet̃ intētionib⁹: quaꝝ ꝑ̄ma est mām fluentē ad locū ꝓhibere fluere ⁊ fluxā repellere: scd̄a est dolorē ⁊ apa ꝓhibere ⁊ sedare: tertia est sanguinē effusuꝫ ex loco eūare. s. si pol'e fuerit resoluere: ⁊ si nō ipꝫ ex loco cū scalpellatione educere: ⁊ si nō ipꝫ atqꝫ carnem ꝯtusaꝫ cito in sanieꝫ cōuertere laudabilē añq̄ꝫ ad malā putredinē ꝯuertat̃: 4ª est vlcus saniatū mundificare. Et qnta est carnē deperditā regñare ⁊ cōsolidare: q̄ꝫuis. n. ista intētio sit ꝑ̄ª via intētiōis, est tñ vltima via executiōis: nō. n. pōt vuln⁹ vniri ⁊ cōsolidari, nisi ꝑ̄us caro regñata fuerit, ⁊ nō pōt regñari: nisi ꝑ̄us vuln⁹ mūdificatū ⁊ exiccatū fuerit: ⁊ nō pōt mūdificari ⁊ exiccari: nisi ꝑ̄us caro ꝯtusa: ⁊ sanguis in saniē ꝯuersa fuerit: ⁊ sanguis in saniē ꝯuerti nō oꝫ nisi resolui nō potuerit. ¶ Ergo ꝓhibito fluxu ⁊ sedato apate ⁊ dolore a resol'one sanguinis incipiēdū est: ⁊ si nō fuerit possibilis ei⁹ resolutio, tunc ad eius saniationē deueniendū est. ¶ Sciendum est tñ ꝙ sanguinis resolutio pol'is est qñ cōtusio ad carnem nō peruenerit: ⁊ nō se in carne ꝓfundauerit: ⁊ nō fuerit valde multus. Si aūt sanguis ad locuꝫ contusum defluxus fuerit multus, ⁊ cōtusio fuerit multū ꝓfunda: ⁊ ea subiecta lacerata fuerit: tūc non erit possibilis eius resolutio: sed opꝫ vt ꝯtusuꝫ ad saniē cōuertat̃. Et in hoc casu dixit Aui. nō oꝫ vt administratio fiat. s. cura cōmunis iu attritione ⁊ cōtusione carnis cum reductione cōtinuitatis villoꝝ carnis incisorū: ⁊ cū ipsoꝝ ꝯsolidatione, qm̄ in tali ꝯtusione est cōplicatū ꝓhibēs a cōsolidatione inchoare: ⁊ tale ꝓhibēs est sanguis extra venas retentus nō aptus resolui ⁊ caro secū ꝯtusa.

An oīno sedatis fluxu ⁊ apate tēptāda est resolutio.

Signa ad cognoscēdū qñ cōtusio est in carne. aut in neruo.

Prima intentio. De phibētib⁹ fluxui māe

¶ Prima aūt de ꝑdictis intētionib⁹ cōplet cū his q̄ ad diuer
suz trahūt mām fluentē ꝛ fluxā repellūt ꝛ trāsmittūt cū sub/
tiliatione regiminis. Jngt.n. Aui.in his oib⁹ dispōnibus cō
tentis cū vlcere q̄ accidūt a casu ꝛ ꝑcussione:siue obuiatione
necessaria est flōmia ex parte diuersa:ꝛ sbtiliādo est regimē.
Et dixit.in medicando ꝯtusionē leuē.s.illā in qua sanguinis
resolō est possibilis fortasse sufficit flōmia q̄ diuertēdo ꝓhi/
beat fluxū:ꝛ per ꝯn̄s augmētū tumoris in loco:vn̄ nā per se
potēs fiet resoluere illō modicū qō in loco fuerit.sup.iuxta
bn̄ficio medicine. Et in ꝯfusione magna ꝛ ꝓfunda qn̄qꝫ nō
sufficit flōmia sola:imo opꝫ vt attrahat.s.illō qō fluxit post
flōmiā:s.ad locū ꝯtusioni ꝓpinquū cū fortitudine.s.per ven
tosas:ꝛ alia diuertentia fortia:vel vt dicit alia lr̄a.opꝫ vt ex/
trahat cū fortitudine.s.ꝑ vētosas ꝛ alia diuertentia fortia:
vel vt dicit alia littera:opꝫ vt extrahat cū fortitudiē.s.facta
atractione ad diuersuꝫ ex parte ipsa in qua ꝯtinet cū vētosis
ꝛ scalpellatione ꝛ sanguisugis ꝛ silib⁹. Et dixit iteꝝ de flōia
Aui.nō inuenit in ꝓlurib⁹ haꝝ dispositionū excusatio a flō
mia:imo opifices artis.s.medici practicātes ꝓperāt ad ipsaꝫ
ꝛ faciunt eā festinātes,q̄ꝫuis corpus sit mundū. Jn corpore
eniꝫ repleto flōmia aptū fluere sanguinē euat:ꝛ in nō reple/
to sanguinē fluentē ad ꝑtē deriuat oppositā. ¶ Fit etiā ꝓhi/
bitio fluxus māe ad locū cōtusuꝫ cū appositione repulsū fa/
cientiū ꝛ trāsmissuꝫ:ꝛ possunt hec repcussiua simul cū dolo
rē sedātib⁹ ꝛ saniē generātib⁹ applicari. Uerūtn̄ nō in eodē
loco:imo repcussiua apponi debēt in ꝑtib⁹ cōtusioni circun
stantib⁹ maxime ex ea ꝑte a qua ꝯtingit fieri deflux⁹. ¶ Do
lorē ꝟo sedantia ꝛ saniantia applicari debēt sup partib⁹ ꝯtu
sis nō in circuitu:errant aūt q repcussiua sup loco cōtusionis
apponūt. Ait.n. Aui.qn̄ fit flōmia vel facta est ꝛ festinat ad
empla ꝓhibētia ꝛ opilātia qualia sunt q̄ fiunt ex frigidis sti
pticis.s.ꝛ apponunt super loco in circuitu nō accidit ex eis
illud qō est necessariū ad curationē que multū ꝯuenit.s.reso
lutio sanguinis ad locū defluxi vel eius ꝛ carnis cōtuse sa/
niatio ꝛ doloris sedatio.sup.sꝫ accidit potius oppositū eius
qō ꝯuenit.s.ꝯculcatio sanguinis ꝛ ipsius ꝯuersio ad malaꝫ
putredinē:ꝛ qn̄qꝫ doloris augmētatio. Sꝫ dixit Aui.cū tar
dat fieri qō est rectū:ꝛ qō dꝫ fieri in curatione hui⁹ dispōnis
cōtuse ꝓperat sanguis ad dispōnē solōnis.s.ꝯtinuitatis mē
bri,qꝛ putrefit ꝛ putrefact⁹ soluit ꝯtinuitatē:q̄re necessariū
est tūc extrahere sanguinē illū iā putrefactū vel añq̄ꝫ putre/
fiat:vt nō redeat apud ꝯtinuationē.i.longā morā eius in lo/
co ad dispōnē eius.s.malā:quā ex mora illa longa acqret.s.
putrefactionē,putrefit.n.sanguis retentus in longa mora a
quacūqꝫ cā ꝯtingat sanguinem effusum extra vasa detineri.
¶ Prohibet etiā fluxus māe ad loca ꝯtusionis cuꝫ frigidis
stipticis mām ingrossantibus ꝛ vias ꝛ ductus per quos trā
sit vel transitura est claudētibus ꝛ ꝯstringētib⁹:sicut cuꝫ fa/
rina ordei mixta cum oleo rosaꝝ ꝛ aq̄ rosaꝝ. Et sicut succus
sūmitatū rubi aut corrigiole cū bōbace appositus. Et de vti
libus in hoc casu est vt inungat locus q incipit tumefieri cū
oleo rosaceo calefacto sup quo aspgat puluis granoꝝ myr/
ti. Et de repcussiuis bonis est vinū ponticū:ipꝫ.n.cōpetit cō/
tusionibus in ꝑncipio.

2ª intētio. De sedātibus dolorem.

¶ Scōa aūt intentio que est ad dolorē sedandū cōplet cū me
dicinis delitiā causantibus calidis ꝛ humidis tēperate:sicut
cū fomentatione cū aqua calida simplici pluries iterata:aut
cum decoctione altee ꝛ floꝝ camomille ꝛ silibus. ¶ Notāt
ꝙ qn̄ in cōtusione dolor est leuis nō multū molestās:tūc in/
tentio fit ad dolorē ꝑfici sil̄ cū tertia intētiōe supradicta q̄ est
ad resoluendū sanguinē:aut saniē generandā. Si aūt dolor
intensus fuerit:tūc intētio que est ad sedādū dolorē dꝫ imple
ri anteq̄ꝫ intendat resolutioni vel saniationi. ¶ Dixit enim
Aui.si alphase.i.cōtusio fuerit in ꝑmis cū ꝑcussione.i.cū do
lore ꝑus medicāda est ꝑcussio.i.dolor medicaminibus ꝑcus/
sioni.i.dolori aptis:donec sit possibile medicari alphase.i.
contusionē. Et de cōuenientib⁹ in sedatione huius doloris
intensi est ysopi humide cerotū inunctū per se:aut fomenta
tione precedente:littera tn̄ extra exponit dictū ꝟbū Auicē.si
alphase fuerit cū percussione.i.excoriatione cutis:tūc medi/
canda est ꝑus ꝑcussio.i.excoriatio cū medicaminibus aptis
ꝑcussioni.i.excoriationi. Jsta tn̄ expositio a ꝑlib⁹ damnat.

3ª intētio. De extrahētib⁹ sanguinē effusum in loco.

¶ Tertia aūt intētio que est ad extrahendū sanguinē in loco
effusum:est.n.eius euatio necessaria:sicut dixit Gal.4° de in
genio sani.ois sanguis de ꝓprio loco egressus,ꝛ infra cutē
coadunatus indicat vt purget ꝛ euet. Fit aūt euatio ei⁹ aut
insensibilr̄ aut sensibilr̄. Jnsensibilr̄ aūt euando ipsuꝫ imple
tur.s.ipsa 3ª intētio cū medicis resoluētib⁹:sensibilr̄ aūt eua
cuādo ipꝫ duplr̄ iplet.s.aut educēdo ipꝫ sub forma sanguis,
aut saniat⁹ deduct⁹ ad formā puris. Et euō qdē insensibilis
ꝑ dꝫ ꝑcedere euōnē sensibilē in oi casu in q̄ debeat ꝛ possit
sperari sanguinē effusuꝫ posse resolui,neqꝫ ad euōnē sensibi/
lē deueniendū est:nisi resolutio deficiat:ꝛ maxīe resolutiuis
vtēdū est vbi ꝯtusio sine manifesto vulnere fuerit:ꝛ sine car/
nis ꝯtusiōe:ꝛ sanguis effusus nō fuerit valde mult⁹:in ap/
proximatione tn̄ medicamīs resolutiui ꝯsideranda est dispō
ꝯtusiōis ꝑꝫ supꝑficialitatē vel ꝓfūditatē suā:nā q̄ supꝑficialis
fuerit leuiori eget resolutiuo:q̄ ꝟo ꝓfūda fortiori. Dixit eniꝫ
Gal.4° de ige.sani.ꝙ loc⁹ q est cētrū vel fūdū lacerti indicat
de fortiori medicia q̄ꝫ loc⁹ supꝑficialis:nā fortiora ꝯueniunt
vulnerib⁹ interiorib⁹.i.ꝓfūdis q̄ꝫ eis q̄ extrinsec⁹ sūt in supꝑ
ficie vel nō ꝓfunda:ne meⁿᵃ ꝓfūdoꝝ ꝯficiat añq̄ꝫ ad ea ꝑue/
niat,vn̄ debem⁹ eā adeo ꝯfortare ꝙ nō resoluat ꝟt⁹ eius in
via. ¶ Dixit. A.ꝑmi 4ª.dicim⁹:qm̄ ꝓpea ꝙ alphase.i.ꝯtu/
sio est ꝯtinuitatis solō aliqn̄ ifra cutē ꝓfūdā:manifeᵐ est:qa
opꝫ ꝙ ei⁹ medicamia sint fortiora q̄ꝫ ei⁹ qō discooꝑtū est in
supꝑficie positū ꝛ approximatione resolutiui:ꝯsiderāda est ēt
q̄ꝫtitas sanguis effusi. Nā si pauc⁹ fuerit leuiori eget resolu
tiuo. Si ꝟo mult⁹ fortiori.ꝙ si fuerit paucus sil̄ ꝛ in supꝑficie
posit⁹ leuissimis eget resolutiuis:ꝛ eꝯ° si fuerit mult⁹ sil̄ ꝛ
ꝓfūd⁹.ꝙ si fuerit mult⁹ ꝛ in supꝑficie posit⁹:aut pauc⁹ ꝛ po/
sit⁹ in ꝓfūdo mediocrib⁹ resolutiuis eget:in nullo tn̄ casuū
ꝑdictoꝝ medicamē resolutiuū dꝫ eē itēse calitatis:aut siccita
tis:vt nō resoluat subtile ꝛ remaneat spissuꝫ. Jō dixit Gal.
vbi.s.ꝙ meⁿᵃ ꝯueniēs ad resolōnē dꝫ eē calefactiua:ꝛ parū
desiccatiua. Calefactio tn̄ ei⁹ nō dꝫ eē multa veꝝ ipsi⁹ desic/
catio dꝫ eē minor calefactiōe ei⁹:nā si multū sit desiccatiua:ꝛ
ab initio approximet. Dixit Gal.magis desiccabit q̄ꝫ sit ne/
cesse:q̄re ꝑs vulneris idurabit ꝛ petrificabit. Et Aui.dixit.
si fuerit talr̄.i.dispō ꝯtusiōis ꝛ sanguis flux⁹ ꝙ sit poē vt re
soluat ꝑꝑ raritatē locoꝝ cū embrocis aq̄ꝝ calidaꝝ ꝛ silib⁹,
ꝛ iterū cū medicis carminātib⁹ sāguinē coagulatū mortuū:
ꝛ oleis soluētib⁹ lassiⁿᶜᵐ q̄ sūt olea anodina tēpate calitalis.
Et ad vltiᵐ dixit Aui.illō qō ꝯpetit in cura hꝫ ꝯtusionis est
illō cui est mollificatio cū calitate subtili resoluēte ꝛ resolō/
ne subtili ꝛ remissa:nā ea q̄ sūt vehemētis exiccatiōis cū ad/
ministrant ipressiōe eoꝝ resoluūt subtile ꝛ ispissant spissū cū
exiccatiōe sua.i.exiccādo ipꝫ spissuꝫ:ꝛ opilāt poros iteꝝ cū
exiccaⁿᵉ sua:ꝛ maxīe veꝝ ē h̄ in ꝯtusiōe supꝑficiali. ¶ Prete/
rea dixit. A.fortasse hec mēsura.i.resolōnis dicte,siue reruꝫ
calefaciētiū exiccātiū cū dicta mēsura excusat sollicitudineꝫ
in eo:cui⁹ ꝯtinuitas soluit ꝓpe cutē.i.supꝑficialr̄ nō ꝓfūde.
sollicitudo quā excusat est de euōne illius māe sensibilis. Et
subdit Aui.fortasse istō idē admistrat sup ꝟberatos ō illis q̄
dixim⁹ ꝛ dicet ifra:vbi dn̄t qdā.vr̄ Aui.inuere ꝙ embroca/
tio aq̄ꝝ calaꝝ ꝛ siliuꝫ:de qb⁹ iā dixerat:ꝯueniat ꝟberatis.i.
eis in qb⁹ ꝑtes extrinsece lese sūt:ꝛ ꝑꝫ alios Aui.in ꝟbis ꝑ/
dictis īuit ꝙ illō de meⁿⁱˢ q̄ admistrāt sup ꝟberatos ex eis
q̄ dicent in cura eoꝝ fortasse admistrat in hac ꝯtusiōe poli
curari ꝑ resolutiuū. Dn̄t tn̄ ꝙ Aui.notāter dixit fortasse:qa
nō ois medicina que cōpetit ꝟberatis cōpetit ꝯtusioni huic
neqꝫ eꝯ°.s.ꝙ neqꝫ ois medicina q̄ cōpetit huic cōtusioni cō/
petit verberatis:sꝫ solū medicia illi⁹ q̄ ꝯpetit ꝟberatis.s.illi
q̄ silat ꝯtusiōi facte a ꝟberib⁹. ¶ Qꝛ āt resolutiuū ōbeat esse

De medicinis ad resolōnē facientib⁹ cū intus q̄ꝫ extra applicandis.

alsa.coopērantia.

in cõtusione remissuz in caliditate:⁊ nõ solũ resolutiuum:sʒ
ẽt cõuersiuũ sanguinis vel carnis in pus p₃:dixit.n.Aui.ꝙ
cõuersio ꝯtusiõis in pus ⁊ resolõ sanguis in vacuitatib⁹ cõ/
tusionis recẽtis cũ oi calido medicamine leui.i.remisse calĩ/
tatis dʒ fieri:inuenit̃ tñ alia lr̃a q̃ dicit.cũ oi calõ medicami
ne leui.i.mollificatiuo:calida.n.tẽperate ⁊ mollificationem
faciẽtia sũt q̃ ꝯueniũt.Dixit.n.Gal.vbi.s̃.ꝙ medicina q̃ ca/
lefacit ⁊ humefacit q̃ mollificatiua vocat̃:⁊ ẽt q̃ calefacit ⁊
modicũ attinet siccitati medicat̃ sanguinẽ de loco illo egre/
dientẽ ⁊ īfra cutẽ remanẽtẽ:ſm tñ ꝙ loc⁹ remot⁹ est ꝯforta/
bis eas. Notãt qdã ꝙ.A.notãter dixit ꝙ cõtusio dʒ medica
ri cũ medicamine calõ leui referẽs se ad sedationẽ doloris re
solutionẽ ⁊ saniationẽ:vt ostẽderet ꝙ dolorẽ sedãtia ⁊ saniã
tia mollificãtia ꝑ dictas intẽtiões administrãda nõ debẽt eẽ
multe intẽsionis, vt nõ oino noceat vlceri:sed vt sit nocuᵐ ꝑ
ea illatũ vlceri q̃ʒ min⁹ eẽ poterit ꝑ mollificationẽ eoꝝ:⁊ ħ
si cũ ꝯtusiõe vlcus manifestũ fuerit ꝑpea isti rephẽderũt eos
q dicũt medicamina talia doloꝝ sedatiua resolutiua vel sa/
niantia.alĩs.saniatiua eẽ in aq̃ simplici decoquẽda:sʒ dicunt
illa debere decoq in aq̃ mellis lixiuio vel vino vt non minus
emolliant.¶ Medicine aũt resolõnẽ iplẽtes q̃dã approxi/
mant̃ interi⁹:⁊ q̃dã applicant̃ exteri⁹.De approximandis — *De medicinis ad resolõnẽ facientib⁹ tã int⁹ q̃ʒ extra applicandis.*
interi⁹.dixit Sera.ꝙ galbanũ bibitũ ad q̃ʒtitatẽ fabe ꝯue/
nit attritionib⁹ lacertoꝝ ⁊ assa inuoluta cũ cera ⁊ sũpta silr̃
valʒ ⁊ silr̃ aq̃ cineris bibita.Et Aui.dixit.ꝙ decoctio came
dreos valʒ:⁊ silr̃ decoctio calamẽti:⁊ silr̃ cost⁹ bibit⁹ cũ ab/
sinthio ⁊ vino.Et qdã dicũt.ꝙ radix aristo.ro.bibita cũ aq̃
plus oi alia medicina ꝯfert attritiõib⁹ q̃ in capitib⁹ eueniũt
musculoꝝ ⁊ neruis:⁊ silr̃ decoctio origani,⁊ ipʒ ẽt sũptũ in
cibis medet̃ in dolorib⁹ ipsoꝝ.¶ De approximãdis aũt ex/
teri⁹ dixit Aui.ꝙ sunt sicut bdelliũ iudaicũ ⁊ cost⁹:⁊ cẽtau
rea minor.alĩs.maior cũ sirupo acetoso q adiuuat ad illõ cũ
incisiõe.Et dixit.medicine carminãtes sanguinẽ mortuũ sũt
farina ordei ⁊ ysopus hũida ꝯfecta cũ aq̃ ⁊ fortasse est cala/
mentũ mõtanũ cũ sauich ⁊ ꝑprie qñ cadit ꝯtusio in capite.
¶ Dixit Gal.xjᵒ de simplici medici.vellera q̃ sordida sunt.i.
lana succida nõ lota vtilr̃ recipiunt̃ suꝑ infusiones q̃ fiũt cõ/ — *alĩs.cooperantia.*
tusis ⁊ vulneratis ꝑticulis cooperiẽtia ad vtilitatẽ q̃ ꝑuenit
per ysopũ.s.humidã.i.ꝑ ipsius lane sorditiem. ¶ De vtili/
bus aũt ad cõtusiões extrinsecas est vt accipias oleũ rosaceũ
⁊ camomillinũ:⁊ cũ cera tãta liq̃fac ꝙ nõ sit liqdum:⁊ adde
postea puluerẽ cimini ⁊ malaxa ⁊ suppone ꝑmissa inũctione
loci cũ dictis oleis:dolorẽ.n.tollit ⁊ carnẽ ꝯtusaʒ ꝯsolidat.s.
eã que ꝯsolidari põt.¶ Et qdã apponũt ⁊ ciminũ masticatũ
cũ sale melle ⁊ passulis.Et qdã dicũt.si accipiant̃ cimini ⁊ sa
lis.añ.ʒ.j.⁊ mellis.℥.iiij.⁊ paꝝ decoquant̃ ad ignẽ ⁊ suppo
nat̃ ꝙ est mirabile,⁊ herba agrimonia ꝯtrita,⁊ cũ assungia
mixta ⁊ supposita mirabilr̃ dolorẽ ⁊ laxationẽ ẽt ꝯtusioneʒ
tollit:⁊ succus absinthij cũ melle inunct⁹:⁊ maiorana sicca
trita,⁊ cũ melle mixta ⁊ inũcta ⁊ supposita ꝯuenit.Et qdaʒ
dicũt.℞.succũ maiorane ⁊ arsenicũ citrinũ oleũ camomille
⁊ cerã:⁊ ex his cõfice vngᵐ:qm̃ est mirabile.Et folia radi/
cis q̃ comedunt̃ ꝯtusa ⁊ supposita sanguinẽ mortuũ a loco
ꝯtuso resoluũt:⁊ folia caude eqne ꝯtusa ⁊ supposita ꝯtusio/
nib⁹ recẽtib⁹ sanãt eas.¶ De eis aũt q̃ ꝯueniũt interi⁹ ⁊ ex
teri⁹ approximata est bulbus ipse coctus cũ vino ⁊ melle co
mestus:⁊ ẽt emplat⁹ cõfert ꝯtusioni neruoꝝ ⁊ attritioni la/
certoꝝ.Et radix enule decocta ⁊ comesta cũ melle,aut deco
cta cũ vino ⁊ melle ⁊ emplata silr̃ cõuenit.¶ Emplm̃ vtile
ꝯtusionib⁹ cũ vulnere ⁊ sine vulnere:⁊ mitigat dolorẽ ⁊ san
guinẽ resoluit mortuum sic fit.℞.folioꝝ absinthij ⁊ malue.
añ.ꝑtes eq̃les.in aq̃ ea decoq̃:postea bñ ab aq̃ exprime ⁊ ex
pressa ꝯtere:donec sic vngᵐ reducãt̃:⁊ tũc repone ea in aq̃ in
qua decoxisti,⁊ tũc adde farinã ordei ⁊ fenugreci:⁊ seis lini:
flores camomille et furfures tritici ⁊ oleũ camomillinum:⁊
decoque vsq̃ʒ ad ꝑfectionẽ emplĩ:⁊ oxicroceũ est de resoluẽ/
tibus sanguinẽ mortuũ.¶ Emplm̃ qd̃ dicit̃ ꝯuenire ad oẽs
quassationes.℞.colofonie lib̃.j.picis naualis.ʒ.iij.galbani
serapini armoniaci thuris masticis terbentine.añ.ʒ.ij.aceti.
ʒ.iij.cere.ʒ.j.ß.dissoluant̃ gũme in aceto ⁊ bulliant donec li
quefiãt:deinde addant̃ reliqua:⁊ fiat emplm̃ malaxãdo ma
nibus inunctis cũ oleo laurino.¶ Aliud ad idẽ.℞.armo/
niaci.ʒ.vj.cere.ʒ.j.ß.picis naualis.℥.j.mastic.℥.ß.absinthij
camomille fenugreci.añ.ʒ.j.succi vitriole ⁊ aceti.añ.ʒ.j.ß.in
fundat̃ arsenicũ in aceto ⁊ succo ꝑdicto per dieʒ ⁊ noctẽ ma
ne ponat̃ ad ignẽ cũ oibus alijs liquefiendis ⁊ bulliãt vsq̃ʒ
ad cõsumptionẽ succi ⁊ aceti:postea suꝑaddant̃ pulueres ⁊
remotũ ab igne malaxet̃ cũ oleo laurino.ꝑꝑ qd̃ si ꝑꝑ aliquã
cãꝝ tumor fuerit antq̃t⁹ ⁊ inspissat⁹ ⁊ indurat⁹:tũc loc⁹ ꝑus
dʒ lauari cũ lixiuio in quo decocta sint camomilla mellilotũ
⁊ fenugrecũ:deinde.℞.stercus colũbinũ ⁊ in aq̃ decoq̃:⁊ co
lato puluerẽ subtilissimũ calcis nõ extincte imisce ⁊ loco su
perpone.Et sũmarie sanguinẽ mortuũ sub cute ꝑfundũ re/
soluũt medicine calefactiue.i.liptomeris sub̃e:cum qua pñt
penetrare ad ꝑfundũ.¶ Dixit Aui.fortasse resoluũt mãm
aggregatã in fundo medicine aperiẽtes absq̃ʒ saniositate.i.
ꝑter hoc ꝙ cõuertãt eã in saniẽ,nã medicine saniem faciẽtes
debent esse glutinose opilatiue nõ apitiue ⁊ ꝑprie resoluunt
mãm dictã qñ adiuuat eas caliditas inata ⁊ pori sũt aperti.
¶ Sensibilr̃ aũt euat̃ sanguis effusus ex ipso loco sub for/
ma sanguis cũ scalpellationib⁹ ⁊ vẽtosis cũ scarificatione ⁊
sanguisugis appositis suꝑ loco.¶ Dixit Gal.vbi supra.ven
tosa iuuat in ħ loco:nã medici vẽtosas ad ħ iuenerũt:vt sint
instrm̃ extrahẽdi ea q̃ nõ pñt educi nisi cũ q̃dã ṽtute ⁊ violẽ
tia:ista tñ euatio in suꝑficiali ꝯtusiõe nõ est necessaria:sʒ solũ
mõ ꝑfunda,vt dixit Aui.si nõ fuerit ꝯtusio:ita vt est dcm̃.s.
q: nõ suꝑficialis:sed fuerit in ea solõnes multe ꝑfũde ⁊ lon/
ginque ab eo qd̃ appet.s.acute:nõ erit tunc excusatio a scal/
pellatione:vt ꝑ eã exhat̃ sanguis in ꝑfũdo:⁊ dixit.resoluat̃
ẽt cũ hoc quo resoluit̃.s.ipse sanguis ꝯstrict⁹ supponẽdo lo
cis scalpellatis ventosas attrahẽtes illũ:⁊ medicinas ẽt for
titer resolutiuas.Dispositio.n.hui⁹ ꝯtusionis ꝑfunde nõ est
sicut dispositio ṽberatoꝝ:nã in ṽberatis sanguis ⁊ mã tra/
hit̃ ad cutẽ:⁊ cutis est q̃ in eis est in via vlcerationis:⁊ idõ le
uiter resolutiua q̃ ꝯueniũt in ista ꝯtusione suꝑficiali:⁊ in ver
beratis nõ ꝯueniũt in ista ꝯtusione ꝑfũda.Nõ ẽt dixit Aui.
sperat̃ in ꝑfunda illud.s.curatio ⁊ resolõ ꝑ resolutiua leuia:
imo est necessariũ administrare in ꝑfunda attrahẽtia cũ for
titudine ⁊ vẽtosas scalpellatiões,vt trahat̃ mã ad exteriora
⁊ nõ cõculcet̃ in profundo ⁊ putrefiat ibi.¶ De saniationẽ
autẽ materie effuse oẽs concordãt.De saniatione aũt carnis
contuse.dixit Gal.4ᵒ de inge.sanita.si ictus carnem contu/
lerit:opʒ vt saniem festinanter faciamus:nam saniem celeri
ter generãdo tumor erit:necessarium.n.est vt caro ꝯtusa pu
trefiat:⁊ in sanieʒ cõuertat̃ ⁊ dissoluat̃.¶ Saniationẽ autẽ
⁊ ꝯuersionẽ materie in ꝯtusiõe aggregate in pus duplr̃ con/
tingit fieri aliqñ ad saniẽ laudabilẽ:aliqñ ad saniẽ malaʒ il/ — *4ᵃ intẽtio De faciẽtib⁹ saniẽ in ꝯtusiõe*
laudabilem:⁊ sanies quidẽ laudabilis,aliqñ fit vi nature so
lius,⁊ aliqñ iuxta a medicina maturatiua.Et de auxiliãtib⁹
eis est ptisana facta ex farina tritici vel ordei:⁊ oleo cõi:⁊
aq̃:⁊ ois alia medicina q̃ in sequenti tractatu de maturatio
ne exiture dicet̃.Et ſm plin ad saniẽ laudabilem deducitur
mã effusa ⁊ caro cõtusa cũ non multa fuerit:⁊ nõ multũ cõ/
culcata ⁊ intrãspirata.¶ Et in tali saniatione laudabile ex/
pectandũ est apertionẽ facere:donec fuerit mã perfecte sa/
niata:nisi ꝯtusio in mẽbris:aut ꝯditionib⁹ fuerit:in qbus in
exituris aperiẽdis dicet̃ nõ fore vsq̃ʒ ad ꝑfectã mãe matura
tionẽ expectandũ.Sanies ṽo mala illaudabilis tũc in cõtu
sionibus generat̃ qñ materia effusa a calore extraneo arri/
pitur calore naturali deuicto:qd̃ maxime ꝯtingit fieri quan
do mã effusa multa fuerit ꝯculcata:⁊ intrãspirata.¶ Dixit
Aui.qñq̃ʒ in hac cõtusione erit res maxima.s.materie que
effundit̃ ad ipsaʒ:et fiet.s.illa mã maxima cã ad apationem
magnam exterius:et aggregabit.s.mãm in sinu et fiet exi/

tura ꝛ dubellet.s.in qua aggregabit non sanies laudabilis: imo mā que eet cā ad putrefactionē mēbri. Cū ergo ita erit. Dixit Aui. opꝫ vt festinet ad aperiendū ipsam: nō enim oꝫ ex pectari maturatio pfecta: sed añ ipsaꝫ oꝫ fieri aptio. ne prius putrefiat mēbrū: aptio aūt cōtusionis huius saniate oꝫ fieri: put in caplo aptionis exiturarū dicet. vel opꝫ vt festinet.s. ad resoluēdū illud qd aggregat.s. malā saniē intus aggrega tam: nā eā resoluere qñqꝫ est poss: vt de cura exiturarū patebit. Si ergo videris hoc fore posse festina ad resolōnē eius: ꝛ hoc.s. aperire vel resoluere. dixit Aui. fiat vt sedet dolor cuꝫ eo.s. apate exīs. qd.s. apa facit pus: ꝛ nō intellexit Aui. vt q dā iā male exposuerūt ꝙ dolor sedet cū eo qd facit pus.s.cū medicamine saniatiuo: nā tale medicamē in tali casu nō ppe tit: qꝛ adderet ad putrefactionem, sed intellexit vt sedet cum apertione vel resolōne, illud enim est fm dispōnē apparentē. Et subdit Aui. ꝙ ex eis aperit velocius cuꝫ auxilio eūnis est securi⁹. ¶ Et facta extractione saniei ꝛ quecūqꝫ sit illa. si ue laudabilis: siue illaudabilis: tūc implenda est quarta intē tio que est ad vlcus mūdificandū: quo aūt hec intentio im pleat dictū est in cura vlcerꝫ. ¶ Deinde facta mundificatiōe deueniendū est ad intentionē implendā.s. qntā, iplet aūt cuꝫ exiccatiuis: pmo ad gñonē predicte carnis cōuenietib⁹. ꝛ se cūdo cū ɔuenientib⁹ ad ɔsolidationē. ¶ Dixit Gal. vbi.s. cū sanguis extra cutē existēs dissoluet.i. dissolut⁹ fuerit sen sibilr iam: siue insensibilr: tūc necesse est cōtusionē.i. vulnus cum quo fiat cōtusio: vel etiā vulnus factū in scalpellatione vel apertione cōtusionis cū fortibus medicinis desiccari. Da bis ergo ꝛ administrabis oia que scis esse cōsolidatiua ꝛ ci catriçatiua: ꝛ dixit Gal. si sanguis ille cito resoluitur vulnus cito curabit. ¶ Anteqꝫ cōsolidatiuū medicamen approxi mandū sit, opꝫ diligēter attēdere ꝛ inuestigare: ne in aliqua cōcauitatū cōtusionis sanies remanserit: que ibi in consoli datione cōstringat. Dixit.n. Aui. cū ex resolutione.i. solutio ne carnis contuse ꝛ sanguinis in sanie perfecerimus illō qd nobis necesse est debemus apponere cōsolidatiuū: nisi sit sa nies in cōcauitate aliqua detenta que exire nō valeat: ꝛ fiat lapis.i. igrossēt ꝛ inspissēt, ꝛ postea qualꝫ cā putrefiat: ꝛ re cidiuet ꝛ redeat ɔtinuitatis solō.s. de nouo vlceret mebrū.

5ᵃ intētio De mūdificatib⁹ ꝛ carnē generātib⁹.

¶ De vulnere composito cum dolore: aut vermibus: aut pru ritu. Cap. xxxij.

Uoniam aūt dolor: ꝛ maxime qui inten sus est cā ɔstrationis virtutis totius corporis: ꝛ maxime mēbri in quo est: ꝛ est causa excitationis reumatis ꝛ defluxus hu morꝫ ad ipsuꝫ: idcirco sollicitari oꝫ medicus ꝛ conari in oibus ɔponib⁹ suis sic pcedere, vt non excitet per ipsas dolor in mēbro in quo agit. ¶ Dixit ad hoc Ras. 14. ɔtiñ. in oi curatione labiorꝫ vulneris ꝛ ligatione oꝫ caute pro cedi: ita ꝙ nō fiat ad cām excitationis vehemētis: ꝛ ēt in su tura, ꝛ silibus vtendo ɔtrario cause doloris ad mitigationem ipsius: ꝛ ppe cautela est adhibēda si corpus patiētis fuerit calefactū aut repletū malis humoribus: qm dolor erit tunc cā apatis calidi ꝛ difficultatis sanatiōis vlceris. ¶ Et si me dicus vlcus inuenerit cū intēso dolore oꝫ ad sedationē ipsi⁹ doloris festinare cum eis que dicta sunt in sermone tertio de cura doloris in generali. Et de vtilibus in isto casu sedanti bus doloreꝫ est vitellū oui cū oleo rosarꝫ mixtū superpositū. Dicūt ꝙ radix yreos elixata in aqua: deinde contusa super posita dolorē vulneris tollit. ¶ Remissa aūt intensione dolo ris est ilico ab emollientibus qbus dolor sedat cessandum: qm ipsorꝫ appropinatio est ɔtra curationē vulneris. ¶ Uer mes qñqꝫ in vlcerib⁹ generant: ꝛ maxime in immundis sor didis: quorꝫ generatio in eis est sicut generatio aliorꝫ vmiū: ꝛ fit tamen ad generationē eorꝫ negligentia mundificatiōis ꝛ abstersionis vlcerū. Eos aūt interficiunt: vt dixit Ras. 13º cōtinē. folia persicorꝫ ꝛ folia capparis.s. succus eorꝫ imissus vel ipsamet folia cōtusa ꝛ superposita. ¶ Dixit Aui. 4ª qrti.

De vermibus.

de rebus cōferentibus ad istud est succus calamenti fluuia lis.s. itromissus. Dixit.n. Oribasius. ꝙ succus mentastri oꝫ imitti vlceri: ꝛ nō oꝫ superponi more emplastri: si calamētū ꝛ pulegiū cū modico sale cōtriueris: ꝛ vlceri superposueris vermes extrahet de vlceribus hoiuꝫ ꝛ brutorꝫ etiā. ¶ Dixit Constātinus superpone vlceri emplm de pice liquida cerus sa ꝛ polio: vermes enim occidit ꝛ vlcera sanat, ꝛ cōferūt alia amara: ꝛ ea que dicta sunt in sermone tertio cōferre ad ver mes auriū. ¶ Quidā ponūt experimētū expertissimū ꝛ vti lissimū.s. ꝙ miliū solis puluerizet ꝛ exhibeat in potu cū aq vel vino albo lymphato: nam vermes statim expellit ab oi vlcere hoiuꝫ: ꝛ ēt brutorꝫ si violēter eis in os iniectū fuerit. ¶ Prurītū aūt euenientē in vulnere abijcit vnguentū factū de terbentina ꝛ oleo ꝛ melle mixtis.

¶ De vulnere composito cū fluxu sanguinis. Cap. xxxiij.

Ermo quartus ostendit ꝙ sanguinis exi tus ex quacūqꝫ parte corporis exie rit puenire nō pōt, nisi aut ex venis nō pulsanti bus, aut ex pulsantibus. In nulla enim pte alia corpis a venis dictis preterqꝫ in corde sanguis stans sub forma sanguinis repit. ¶ Si itaqꝫ dixit Gal. 5º de inge. sani. scindat vena pulsuꝫ habēs, siue nō habens pulsū necessario multū fluit sanguinis. Scindit aūt vena vt ex ea sanguis fluat dupler.s. aut ex solutione in continuitate eius eueniente: aut ex relaxatione pororū ꝛ orificiorꝫ: ideo Gal. vbi supra de ipsis ꝛ de modo solutionis ɔtinuitatis venelo quens dixit. sanguis de venis ꝛ arterijs egredit tribus mo dis.s. qꝛ aut extremitates.i. ora earum aperiunt: aut qꝛ pel licule ꝛ tunice earꝫ findunt.i. soluunt, aut qꝛ resudāt sangui nem p poros earꝫ: ꝛ he sunt imediate cause fluxus sanguinis ex venis: ꝛ qꝫuis ɔsideratio modi relaxationis pororꝫ ꝛ ori ficiorꝫ earꝫ ptineat ad partem habitaꝫ magis cū nō sint de ge nere solutionis cōtinuitatis: ꝛ sic de eis dictū est in sermone 4º. in caplo dicto: qꝛ tamen cū cura diuꝫ modorꝫ fluxus san guinis cōicat in multis putaui bonū fore hic iterum de eis repetere. ¶ Habēt aūt predicte cause fluxus sanguinis ime diate alias causas que dicunt esse mediate flux⁹ sanguinis. De quib⁹ exequēs Gal. vbi supra dixit. ora sua extrema ve narū aperiunt: vel pp venarꝫ defectionē: vel qꝛ multus san guis ad eas subito manauit: qꝛ extendēdo aperiat earꝫ orifi cia, aut qꝛ aliqd acutū ea exterius tetigerit.s. intrando ora ꝛ aperiendo ea. ¶ Sāguis aūt a venis per resudatione emit tit.s. resudās a poris earꝫ, aut pp raritatē suarꝫ pelliculꝫ.s. in textura pororū suorꝫ, ꝛ sanguis in venis cōtentus est sub tilis ꝛ sua subtilitate per eos egredit: aut qꝛ ora venarꝫ par uarꝫ subtiliūꝫ siue capillarū aperiunt: que ora qꝛ nimia sunt egredit ex eis sanguis sicut desudatio: ꝛ sicut per poros egre ditur: de his dixit Ras. 1º cōtinē. ꝙ sanguis ex extremitati bus venarum emittit: aut causa debilitatis earum: aut eo ꝙ sanguis erit superabundans declinās ad partē earū inferio rem.i. extremā subito: aut eo ꝙ res calide extrinsecus eis su perposite sunt extremitatibus earuꝫ: aut emittit per poros eorꝫ in desudatione: ꝛ desudatio fit penes raritatē ꝛ debili tatē pāniculi.i. tunice venarꝫ ꝛ subtilitatē sanguinis earum: aut fit qñqꝫ: qꝛ aperiunt orificia venarꝫ paruarꝫ. ¶ De cau sis quoqꝫ solutionis cōtinuitatis venarꝫ excipiēs vbi supra Gal. dixit. ꝙ pāniculi ꝛ tunice venarꝫ scindunt vel pp incisio nem: vel pter fracturā: vel pter rasuraꝫ.s. factā ab aliquo humore vel alia re corrodente. Et declarās Gal. ibidē. cau sas causarꝫ dictarꝫ que sunt cause solutionis cōtinuitatis ve narꝫ dixit. cām punctionis.i. vulneris venarū a punctura p cedētis esse aliquid acutū.s. pforans ꝛ causas cōtusionis ea rum esse aliqd durū ponderosuꝫ: ꝛ rupturā vene esse pter aliqd eā quasi extendēs: qd multis modis contingit.s. vt pp nimium ꝛ forte laborē: aut pter humorꝫ multitudinē venā vltra qꝫ pōt pati cōculcantiū: vel pter casum de alto loco. vel pter aliquod corpus graue ꝛ durum per venā irruēs nam

Uena pl's fluit: ea flua guis. Cā ei diatefl xus sa nis de ex n̄is sunt tres que als cause mediate habeat.

Dolo sti nuitatis arterie difficilio ris ē cura ɔtionis ꝙ vene.

Fluxꝫ san guis ma gis vl'ni nus est ex ɔtusione fm diuer sitatē me brorꝫ a quo fluit.

nam si hoc gñe duꝝ super venas minutas: aut parũ sangui/ nis ⁊ spũs habẽtes ceciderit frãget. i. cõtundet eas: ⁊ si vene plene extiterint scindunt priusq̃ȝ contusio in eis fiat. Ois q̃ȝ fortis opatio siue motus fracturã vene causat: vnde subdit Gal. qbus vena in pulmone ex magna alta vocis emissione rũpat nõ fit ꝑpter aliud: nisi q2 fortẽ operationẽ operatus est: ⁊ silr si aliqd pondus graue in collo ferat: aut graue qd dam a terra leuat: aut si flatus diu retineat: aut si fortis fiet ascensus: aut aliud simile fiat vena causa horum necessario scindatur: his enim oibus monstratur nimiã in venis extẽ sionẽ: sicut accidit cum a fune extẽdatur aliquis nimis. Ve/ na quoq̃ȝ que amplius capere nõ põt necessario crepat: ma xime. i. si cũ humore vẽtositas fuerit: sicut videmꝰ fieri i vtre q musto plenus existit: vter vero nimiuȝ vndiq̃ȝ extẽsus bu liẽte musto: q2 amplius extẽdi non põt crepat. ¶ Ex dictis apparet ꝙ causaꝝ exitus sanguis a venis alie sũt extrinsece primitiue: ⁊ alie sũt itrinsece añcedẽtes vel ꝯiũcte. De qbus q̃rta q̃rti. trac. 2. capꝰ de fluxu sanguis. dixit Aui. disruptio venaꝝ ⁊ eaꝝ incisio accidit ꝑꝑ cãm primitiuã incidẽtẽ. sup. vel pforantẽ vel cõtundẽtem: vel quolibet aliter disrũpẽtem pãniculũ ⁊ corpus vene: ⁊ pãniculũ eius: aut accidit ꝑpter vehementiam motus cum repletione. i. supra repletionem venaꝝ factis. Et dixit apertio venarũ. s. orificioꝝ earuȝ fit: aut ꝑpter debilitatem in venis. ⁊ maxime ipsaꝝ ṽtutis retẽ tiue: quare relaxant earum ora: ⁊ aperiunt dilatata: ⁊ exit ex eis sanguis: aut ꝑꝑ vehemẽtiaȝ repletiõis extẽdẽtis: ⁊ ex tẽdẽdo aperiẽtis orificia earũ: aut accidit ꝑpter motum for tem vsq̃ȝ ad vocẽ ⁊ saltum: ⁊ similes motus: aut ꝑpter vapo rẽ veniẽtẽ de foris pũgitiuũ ⁊ apitiuũ: sicut ẽ fumꝰ sulfuris ⁊ similiũ. sup. aut ꝑꝑ aliqd acutũ pũgẽs ab extra: ⁊ aperiẽs orificiuȝ vene. Et resudatio sanguis a venis fit. dixit. A. ꝑꝑ raritatẽ accidẽtẽ corpori venaꝝ ⁊ pãniculo eaꝝ. sup. aut ꝑꝑ subtilitatẽ sanguinis multã ⁊ resudationẽ corporis. Auer. colliget. 7º stillationeȝ vocauit. ¶ Et patet ex dictis ꝙ inci sio põt in vena cõtingere aliquãdo ita vt scindatur ꝭm longi tudinem: aliquãdo ita vt scindatur ꝭm latitudinẽ: ⁊ tũc aut totalẽ: ita vt oino secet vna pars ab alia: aut non totalẽ: aut accidit vt pforetur cum aliquo acuto vt flobotomo. Et cor rosio qñq̃ȝ accidit vene in orificio eius ⁊ qñq̃ȝ in alia parte corporis ipsius: ⁊ oẽs predicti modi exitus ipsiꝰ sanguinis possunt accidere vene tam pulsatili q̃ȝ nõ pulsatili: pulsatilis tñ minus parata est de se: vt ex ea exeat sanguis q̃ȝ nõ pulsa/ tilis: qm̃ vt patuit in anatomia eaꝝ pulsatilis est composita ex duabus tunicis: ⁊ est dẽsioris texture ⁊ strictoruȝ orificio rum: quare plus resistit causis supradictis tã intrinsecis q̃ȝ extrinsecis. ¶ Et sanguis siue venalis: siue arterialis diuer/ sificat in q̃ȝtitate in hoc ꝙ est multus vel paucus q fluẽs ex venis ꝑuis vel arterijs minutis ꝭm plm̃ est paucus: ⁊ econ uerso fluẽs ex grossis est multꝰ. Et fluẽs ex arterijs deterior est ⁊ minus susceptibilis curatiõis fluẽte ex venis. Dixit Ga le. vbi supra. si vulnus in vena nõ pulsatili fiat difficile sana/ bitur. Si aũt in pulsante ꝭm quosdã antiquoꝝ nõ solũ diffi culter. sed etiã incurabile erit. Ipsoruȝ tñ opinio ꝭm Gal. fal sa est. vt supra patuit: sed veritas est ꝙ solutio continuitatis in arteria est difficilioris curationis q̃ȝ in vena propter alte/ ram tunicarũ arterie. s. interiorẽ esse cartilaginosam duram. ¶ Cum ergo Auer. 7º colliget. capº de solꝯone cõtinuitatis venaꝝ dixit. dicimus ꝙ solꝯo ꝯtinuitatis in venis facilis est ꝯsolidationis, intellexit in ꝯparatiõe ad solutionẽ ꝯtinuita tis arterie: de qua ipse dixit. ꝙ difficilis est exceptis in corpo ribus pueroꝝ. ¶ Et in hoc ꝙ est exire sanguinẽ multuȝ vel paucũ cadit diuersitas ꝭm diuersa mẽbra a qbus fluit i hoc ꝙ est exitũ eius esse timorosum vel nõ: nã sanguis multus a quibusdã mẽbris fluens est timorosus: ⁊ a qbusdam nõ. Et Aui. quidem quarta quarti. tetigit q̃dã mẽbra a quibꝰ san/ guis fluẽs est timorosus etiã si sit paucus ⁊ sũt: sicut matrix ⁊ renes. Nã dixit ipe ab istis mẽbris nõ emanat sãguis mul

Solo ꝯti nuitatis arterie difficilio ris ẽ cura tionis q̃ȝ vene.

Fluxꝰ san guis ma/ gis vl' mi nus est ti morosus ꝭm diuer sitatẽ mẽ broꝝ a q/ bus fluit.

tus valde sũmatim: ⁊ subito ⁊ simul: imo qñq̃ȝ multiplicat cũ spacij tpis lõgitudine: ⁊ tunc prouenit ad successiones il/ laudabiles: sicut vlcera in ꝓprijs mẽbris hydropisim ⁊ simi lia. Ad vlcera quidẽ cũ erit eis permixtus humor mordica/ tiuus corrosiuus acutus. Ad hydropisim vero cũ sua longi tudine ꝓstrauerit virtutẽ digestiuam que est in epate. San/ guis tñ ab ipsis mẽbris dictis fluẽs: ⁊ nõ pdurans nõ est ti/ morosus: imo bñ ⁊ faciliter curat: ⁊ aliq̃ sunt mẽbra a qbus sanguis fluẽs: siue multus: siue paucus: ⁊ siue perducet: siue nõ est timorosus de qbꝰ est pulmo: sicut de eo patuit i sermo ne q̃rto. In exitu. n. sanguis ex eo: siue multꝰ fuerit: siue pau cus est timor. Et dixit. A. diuersificat fluxus sanguis quan tũ ad esse magis vel minꝰ timorosus ꝭȝ diuersitatẽ mẽbroꝝ a quoꝝ venis vel arterijs fluit. Dicamꝰ enim ꝙ dispositio ꝓ cessionis sanguinis a mẽbris diuersificat cũ disrũpunt ꝭm diuersitatem ipsoꝝ mẽbroꝝ. v. g. sicut epatis ⁊ pulmonis: ⁊ aliorũ etiam visceꝝ: imo etiam mẽbroꝝ exterioꝝ: q2 de istis mẽbris sunt a qbus parũ procedit sanguinis. supp. ⁊ de eis sunt a qbus multus potest fluere sanguis: ⁊ in vnaquaq̃ȝ di spositionũ suaꝝ. s. pauci exitus: ⁊ multi sunt mẽbra que sũt timorosa. s. cũ fluit ab eis: siue multus: siue paucus: ⁊ q̃dam sunt absq̃ȝ timore: siue paucus fluat: siue multꝰ. Et dixit. ab vtrisq̃ȝ. s. mẽbris predictis vt pulmone ⁊ epate est timor cuȝ emanat sanguis plurimus. Et q2 Auic. nõ expressit de exitu sanguis pauci ex epate: sumunt qdam ꝙ in paruo exitu san guinis ex epate nõ est timor saltem magnus. ¶ Et sanguis exiens ex arteria cũ hoc qd est plimus: est etiam piculosior ⁊ difficilioris curatiõis. Et periculosior quidẽ est: q2 q in ar teria est sanguis magis est necessarius corpori hñs secũ mul titudinẽ vitaliũ spirituũ: quapꝑ in euatione eius ṽtutes oẽs corporis maxime prosternũtur. Est etiã difficilioris curatio nis: q2 sicut dixit Aui. si cõtingat in vtrisq̃ȝ. s. vena ⁊ arteria fractura: ita vt inueniat sanguis in eis contentus viã ad exi tum: tũc cõueniẽtior est arteria ad hoc vt currat qd in ea est q̃ȝ vena. Et causa est. dixit Aui. q2 corpuȝ arterie est mobile: ⁊ ꝯtinue mouet motu dilatatiuo ⁊ cõstrictiuo q motus ipe dit ipsiꝰ ꝯsolidationẽ: ⁊ sic remanet via parata exitui sangui nis ex ea: est etiã secũda cã dixit ipse: q2 qd cõtinet i arteria: scȝ sanguis spũosus qñq̃ȝ ꝯtrahitur: qñq̃ȝ expandit: ꝯtrahit n. qñq̃ȝ versus cor: ⁊ expandit: qñq̃ȝ versus mẽbra: modo in tali expãsiõe: q2 expellitur forti motu fortius ⁊ magis exit ꝑ locum fracture eius: ⁊ hec est cã quare egredit cuȝ quodam saltu: ⁊ velut impulsus. Assignatur ẽt tertia cã. s. ꝙ sanguis in arteria ꝯtentus est subtilior. Et propter cõtrarias causas sanguis exiens ex vena facilius cõstringit: nõ enim mouet vena motu predicto: neq̃ȝ sanguis eius impetuose mouetur: neq̃ȝ cũ impulsu: ⁊ est grossior. Et dixit Auic. diuersificatur fluxus sanguinis ex arterijs inter se: quoniam fit in qbusdã eaꝝ difficilis valde ⁊ timorosus. sicut cũ fluit ex arterijs ma gnis: vt eis que sunt sup manus ⁊ pedes: qui nõ retinet: sed interficit ꝭm plurimum. Et in quibusdã fit facilis curatio/ nis: ⁊ sufficit eis ad curã cõstrictio sola: sicut in arterijs par/ uis: imo qñq̃ȝ currit ex paruis sanguis: ⁊ retinet ꝑ seipsum: ⁊ similis potest assignari causa in fluxu sanguinis ex venis.

Signa significantia fluxum sanguis nota sunt sensui: ⁊ per relationẽ possunt haberi. Signa aũt eiꝰ spe cieꝝ distinctaꝝ ꝭm cãs sũt: qm̃ factus a cã primitiua cogno scit per inuẽtionem alicuius causaꝝ primitiuarũ dictarum: aut similiũ illis. Et factus ꝭm viã resudationis ꝑ poros est paucus ⁊ subtilis: factus ṽo ꝭm apertioneȝ ⁊ dilatationem poroꝝ: silr est paucus: est tñ amplior facto ꝭm resudationẽ: ⁊ illo grossior: ⁊ hoꝝ qlibet faciliter ꝯstringit ꝑ medicinas stipticas: factus vero ꝑꝑ corrosionẽ. dixit Gal. 5. de inge. sa. in quocũq̃ȝ mẽbro fiat non erit fortis: sed ꝑuus ⁊ paulatim exiens. ¶ Et auctor cõpẽdij dixit. si sanguis paulatim ema/ nauerit ⁊ color ⁊ dolor eiꝰ nõ veluti sani sanguis sit certũ est nõ extẽsiõe: sȝ ruptura ex vulnere in corrosiõe esse: ex incisiõe

Signa.

aūt factus est subito multus. ¶ Et sanguis arterialis discernit a venali. Dixit. A. qm̄ arterialis exit cū saltu ⁊ impulsione: ⁊ iō apparet ꝙ egrediat nūc: ⁊ nūc abscindit: ⁊ est vehemētioris purpureitatis. i. citrinitatis q̄ȝ venalis: neqȝ declinat ad nigredinē: sicut sanguis vene: ac ēt eiꝰ essentie. i. solū mō dispō facit eū differre: qm̄ sba sanguinis arterialis ē subtilis respectu sbe sanguinis vene ⁊ tactus insup iuenit sanguinē arterialem calidiorē venali. ¶ Dixit Gal. de. 6. caplo

Signa pnostica.

opionis Hyp. ꝙ sanguis procedēs ab arteria in maiori pte dȝ esse tenuior ⁊ vehemētioris rubedinis: aut erit forte raro grossior ⁊ vehemētioris nigredinis: sȝ tn̄ in oibꝰ dispōnibꝰ est vehemētioris caliditatis q̄ȝ sanguis q est in venis. ¶ Dixit Hyp. 7. affo. in sanguis fluxu desipiētia malū. Et. A. dixit alienatio ⁊ pmixtio rōnis malū: ⁊ i fluxu sanguis sūt male ⁊ vificat dcm̄ eoꝝ qn̄ accidit alienatio ex cā ipsius fluxus vt qr multꝰ fuerit cū multa spūs eductiōe: q̄re sequat diminutio spūs aialis in cerebro: ⁊ inde alienatio. ¶ Et Gal. in cōmēto. dicti affo. voluit ꝙ spasmꝰ supueniēs in fluxu sāguinis est malꝰ. Et Raſ. 13. ꝯti. dixit. ꝙ quotiēs effusionē sanguinis de corpore supabundātē sequit spasmus mortale signū ostēdit: qr ille spasmus est ex inanitione. Et Auic. dixit spasmꝰ accidēs ei cui accidit eūatio ⁊ ꝓpe sanguinea: ⁊ proprie ex arteria ⁊ supflui est malū: qm̄ indicat ꝙ sit ex inanitiōe q si nō fuerit ꝯfirmatꝰ difficillime curat: ⁊ si ꝯfirmatus īpossibilis erit curatiōis. Et inuit Gal. in dicto cōmēto. ꝙ si supflue eūationi sanguinee alienatio sit cū spasmo supraueniet signū est mortis: alienatio nāqȝ p se tm̄ est mala: ⁊ spasmus maioris malitie ē q̄ȝ ipsa: q̄ȝto ergo magis si sit ꝯpositꝰ spasmꝰ cū alienatiōe mētis. ¶ Dixit Judeꝰ. si emittit ab aliquo sanguis supabūdās de naribꝰ: aut eūatiōe vene alicuiꝰ ⁊ sequit ipȝ sincopis cū singltu patiēs moriet velociter. Et dixit ēt. si nō accidat sincopis: sȝ patiat vomitū ⁊ fluxū ventris: ⁊ cū eis erit singultꝰ moriet silr. Dixit. A. si accidat patiēti fluxū sanguinis singultꝰ est mortalis: qm̄ significat ipm esse de inanitōe. Et dixit Aui. si accidat ei sincopis cū singultu: siue sincopis icipiat cū singultu: siue subsequat, tūc mors est festina: qm̄ indicat ꝙ exquo ille singultꝰ est ex inanitione silr illa sincopis erit ex inanitiōe: ⁊ fere totali eūatione spūs vitalis: q̄re mors tūc venire festinabit. ¶ Dicūt qdā i dictis inuit ꝙ sincopis supueniens sine singultu nō est semp mortale: imo aliqn̄ pōt esse bona cā: p quā fluxus sanguis restrigit vt patebit in cura. ¶ Dixit Gal. 3. de vtilitatibꝰ mēbroꝝ ⁊ ponit. 13. ꝯti. q̊tiēs ab aliquo emittit sāguis de venis pulsiuis q̄ sunt in coxa vel pede: ⁊ eiꝰ foramē fuerit magnum ⁊ largū impole erit ꝙ possit laborās eo viuere. sup. ⁊ silr erit in vulnere magno arteriaꝝ alioꝝ mēbroꝝ. Et dixit Raſ. ibidem. si scindit guadegi. i. guideȝ q̄ est in gula: aut magna i ea fiat fixura fallax erit añq̄ȝ ad curā fluxus sanguis deueniat. ¶ Scire oȝ ꝙ Gal. sup. 1. hūoꝝ: vt q̄rto pōit ꝯti. maior ps vulneꝝ recētiū humidoꝝ vtilitatē sequitur per emissionem sanguis: ⁊ ꝓprie si corpus fuerit repletū: qm̄ tūc q̄ȝto maior fuerit sanguis euacuatio tāto maior erit vtilitas ⁊ securior ab apate: nā quotiens in silī huius dispōnis nō fuerit inanitio sanguis abūdans accidet maius apa. Et dixit Raſ. ibidem. ait Gal. ⁊ Hyp. dixit. ꝙ oē vlcus recens p̄ter vlcus ventris curari dȝ ꝙ emittat ex eo sanguis: aut in modica quātitate: aut in abūdāti: qm̄ ipso sanguie emisso de vulnere inflatio in circuitu erit modica. Jdeoqȝ dixit Gal. si cessat manatio eius de se in strictis vulneribꝰ faciat ꝙ emittat. Dicunt ergo si q̄ȝtitas sanguis de vulnere fluēs fuerit q̄ȝtitati vulneris ⁊ dispōni mēbri vulnerati: ⁊ corporis in quo fuerit vulnus ꝯueniens sistendū est. Si vero fuerit pauca augeat: aut salteȝ a loco diuertatur. Si vero fuerit amplior debito: tunc constringatur.

Cura

In constrictione aūt sanguis. dixit Aui. oȝ cōsiderare vt scias: an vena sit: an arteria illa que fracta est ⁊ sis sollicitus in agēdo curam arterie plus q̄ȝ sollicite ris ⁊ q̄ȝ agas in cura vene: qr periculosior est ⁊ difficilioris curationis: vt dcm̄ est: fluxus arterialis q̄ȝ venalis. ¶ Et scias ꝙ in q̊cūqȝ fluxu sanguis due res p̄ter nāȝ ꝯiungunt necessario. s. vene vel arterie solutio: aut relaxatio ⁊ apertio: ⁊ hoc est morbꝰ ⁊ ipse sanguis fluxus q est illiꝰ vene accidēs. Ergo necio in cura eius due isurgunt intētiōes: vna ꝯ̄ morbū: ⁊ alia ꝯsiderat accidēs: opȝ ergo aptionē vene claudere ⁊ sāguinē fluētē ꝓhibere. Ait. n. Gal. 5. de inge. sani. Dico vene sanguinē non posse ꝯstringi. nisi mā ad eā veniēs cesset: ⁊ fissura vene claudat. Et ex his duabus intētionibꝰ nascit aliqn̄ vna intētio ꝯposita ex his ambabꝰ: ⁊ qr vt dixit Gal. ibidē. illud vulnꝰ: siue iste morbꝰ est ꝯpositus cū accidēte ꝓsternēte virtutē. s. cū fluxu sanguis multo: iō oȝ vt inceptio in cura fiat a restringēdo fluxū sanguis: deinde vulnꝰ ꝯsolidet. Et Auic. dixit. in curatiōe fluxꝰ opȝ: vt incipiat ⁊ retineat fluxꝰ. ⁊ deinde curet vulnꝰ. i. solō ꝯtinuitatis si affuerit: ⁊ sic loquutꝰ fuit Aui. qr aliq̄ ex retinētibus fluxū: curant ēt solōnē ꝯtinuitatis vt apparet: ita ꝙ aliqn̄ restricto fluxu solō ꝯtinuitatis sit ꝯsolidata: ⁊ non remaneat. ¶ Uerūtn̄ cū p̄dictis duabꝰ rebus p̄ter nām: aliqn̄ reperit ⁊ tertia. s. cā morbi ipsiꝰ: q̄ aliqn̄ est efficiēs ipsum: aliqn̄ augens vel seruās. Efficiēs cā cuȝ nō semp pn̄s est: sed discessit sicut cā primitiua nō pmanēs: ⁊ qn̄qȝ pn̄s est ⁊ manēs: sicut repletio vel humor acutꝰ corrosiuus. ⁊ silr est de cā agēte ⁊ ꝯseruāte: de qbus est dolor ⁊ motꝰ ⁊ iclinatio mēbri ad inferius: ⁊ mēbri vulnerati calefactio ⁊ silia. Cū ergo aliq̄ causarum ipsaꝝ pn̄s fuerit: tūc ad curationē fluxus exigit itentio curatiua tertia: q̄ est ad cām ipsam abijciēdū: iō dixit auctor cōpendij cām fluxus si existit amputa. Et amota cā ad fluxū te ꝯuerte: ⁊ cū pn̄s est cā: tūc principalis itētio erit ad ipsius amotionē. ¶ De cā aūt efficiente. dixit Gale. vbi supra. si pp plenitudinē fuerit: possibile est: vt donec plenitudo fuerit crepatura vene fiat si nō cesset. Uñ festināđū est in purgāda sanguinis repletiōe: deide fluxū sanguis ⁊ vulnus medicemur. ¶ Et Aui. dixit. si fluxus sanguis ꝓcesserit ex corrosiōe vene ⁊ silibꝰ causis manētibꝰ: tūc nō est tibi pole incipere a retētione fluxꝰ: nisi cā auferat priꝰ. ¶ Et dixit Aui. de cā agēte ⁊ ꝯseruāte: opȝ vt p̄paratio. i. curatio sit aggregans duas res: quarū vna est defectꝰ doloris. i. sedatio eius si adest: vel euitatio vt nō eueniat. supple. ⁊ silr esse attēdēdū ad alias dictas cās: vt abijciant pn̄tes ⁊ euitent future. ⁊ altera est refrenatio cursus sanguis. i. ꝯstrictio ⁊ retētio fluxꝰ. ¶ Et hȝ p̄dicta via curatiōis: vt icipiat a cā veritatē regulr opando: tn̄ coacte a vehemētia fluxꝰ sanguis oȝ incipe a curatiōe eiꝰ ⁊ dimittere cām. Jdeo dixit Aui. si dispō fluxꝰ nō tolerat: vt auferat cā eius pp suā vehemētiā: tūc necessariuȝ est vt retineat fluxus cū retinētibꝰ ipm: ⁊ dimittat intētio ad cām: donec fluxus sit sedatꝰ: ⁊ sedato fluxu opȝ redire ad abijciēdū cām vt nō recidiuent ⁊ redeat fluxus deterior: ⁊ hoc si cā remāserit: qn̄qȝ. n. sedato fluxu nō remanet cā. qm̄ cū sedantibus fluxū: qn̄qȝ aufert ⁊ cā. Sūt enim de causis restringentibus fluxū. Dixit Aui. q̄dā q̄ etiā auferūt cām sicut cauteriū: qō aufert corrosionē: siue humorē corrosiuum: ⁊ retinet fluxū. ¶ Perficit aūt curatio fluxus sanguis dieta potione ⁊ chirurgia. ¶ Et dieta qdē ꝯsistit in debita administratiōe sex reꝝ nō nāliū: oȝ ergo vt morā trahat patiēs in aerē frigidū: ⁊ aerē calidū oino deuitet: ⁊ vt fugiat irā: furorē: verecūdiā: ⁊ stet in quiete ⁊ otio penitus ab oi motu abstinens: ita ꝙ ēt a locutiōe: ⁊ ꝓhibeat strepitꝰ ⁊ murmur ⁊ abstinentia multoꝝ cū eo: ⁊ opȝ vt mēbrū: ex q̄ fluit sanguis situet altū: ⁊ nullo mō fricet vel fortiter cōprimat: nec ipetuose manu tractet: ⁊ ꝓhibeat infirmo aspectꝰ reꝝ rubeaꝝ ⁊ similiū: ⁊ maxie ne aspiciat: imo ⁊ si est possibile ne possit aspicere sanguinē suū fluētē: in p̄dicando ei ꝙ ampliꝰ nō fluit: ⁊ ꝙ si adhuc aliquātulū flueret rediret ad cōmoditatē eius: effugiat vigilias ⁊ dormiat ꝑ posse ⁊ sit accubitus eius super latere opposito vel saltē supinꝰ: ⁊ nō dormiat in loco molli vel de

Cura per potionem.

Cura per dietam.

plumis vt non ſupercaleſiat in eo ſanguis. Expedit tñ vt dū patiens dormit ſemꝑ ei aſſiſtat q ſanguini ꝓuideat fluenti: ⁊ ne ſuꝑ locum vulneratum patiens reuoluat̄ dum dormit. ¶ Et euitet oēs cibos ſanguis gñatiuos oua ſorbilia ⁊ vinū: ⁊ ſilia: niſi virtus valde ꝓſtrata fuerit. Sꝫ vtat̄ cibis īfrigidātibꝰ ⁊ ſanguinē īgroſſantibꝰ ſicut lactuca ſcariola endiuia portulaca faba fracta amidū ⁊ riſuꝫ kiſt ordei lentis lac acetoſū cucurbita melō citrullꝰ ⁊ cucumer caſeus recēs ſine ſale. Et qdā ꝯcedūt cibaria de paſta cū caſeo pigui paꝝ ſalis hñte. Et ꝯcedūt extrema aīaliū roſtra ⁊ pedes ⁊ vētres ēt. Et ex fructibꝰ cōcedunt pira mala citonia ſorba neſpila corna granatū arācia limones berberin. i. pruna cereſa mora ꝑſica prunella: ⁊ his ſilia. ¶ Et potꝰ eoꝝ ſit aq̄ frigida acetū lymphatū vinū granatoꝝ aq̄ ordei iulep roſaꝝ vel violaruꝫ vel nenufarinū: aut de ribes vel limonū: ⁊ ſilia. ¶ Et ſi v̄tus incipit debilitari ꝯcedunt̄ piſces ꝑui ſquāmoſi de bōis aqs ſūpti cū agreſta ꝯditi: ⁊ ꝯcedunt̄ in caſu v̄tutis carnes auiū ſilueſtriū ſicut faſianoꝝ ꝑdicū turtuꝝ alaudaꝝ: ⁊ aliaꝝ laudabiliū auiculaꝝ ꝑuaꝝ ⁊ ale: ⁊ extrema pulloꝝ: ⁊ tūc ꝯdiūt̄ carnes iſte cū agreſta vl' alio ſucco ſtiptico frigido ⁊ ſumach cū eis decoctū eſt vtile: ⁊ ſm hūanā cōmoditatē ꝯcedūt̄ carnes edine ⁊ annualis agni ⁊ vitule lactātis: ⁊ ſiliū: ⁊ aq̄ cuꝫ qua extinguit̄ ferrū multotiēs ꝯuenit eis ad decoquēdū cibaria eoꝝ ꝯcedit̄ tūc vinū ſtipticū aromaticū. ꝯuenit enim tale vinū ſtipticū aromaticū emoroſagiā paſſiꝫ magnā: ⁊ oꝫ vt eiꝰ cibi ⁊ potꝰ exhibeant̄ actu frigidi: ⁊ oꝫ vt ſit q̄ꝫtitas ciboꝝ pauca vt bñ valeāt digeri. eoꝝ. n. q̄ꝫtitas mēſurāda eſt ſm robur v̄tutis: additio tñ in nūero cibationū melior ē q̄ꝫ in q̄ꝫtitate ipſoꝝ. ¶ Et oꝫ vt patiens fluxū ſanguis a coytu abſtineat ſic̄ ab inimico. ¶ Omni die ſuꝑfluitates ciboꝝ expurgent̄: ⁊ oꝫ vt totū regimē vertat̄ ad infrigidādū ⁊ igroſſandū plꝰ ⁊ minꝰ ſm diuerſitatē cāꝝ fluxꝰ: etenim ſi cā eius fuerit multa ſanguis ſubtilitas: aut eius acuitas: regimē oꝫ eſſe vltime infrigidatiuū ⁊ ingroſſatiuū: ⁊ ſilr oꝫ vt q̄ꝫtitas cibi diuerſificet̄ ſm diuerſitatē cāꝝ eiꝰ. Etenim cā ſi fuerit multa repletio q̄ꝫtitas cibi: in vltimo ſubtilitatis ſiue diminutionis poni oꝫ. Et ſcias ꝙ poſt ſanguis ſedationē reſtaurāda eſt virtꝰ cibo ſm q̄ꝫtitatē ſue ꝓſtratiōis: ⁊ ſm potētiā virtutis eius digeſtiue: nā nutrimētū nō reſtaurat v̄tutē niſi digerat̄. ¶ Dixit Gal. in lib. affo. ⁊ ponit̄ ſic. 13. ꝯti. quotiens de corpore ſanguiꝫ emittit̄ ſuꝑabūdāꝫ in dādo ei nutrimēto cautela adhibēda eſt. tēperate etenim dādū eſt: donec reſtituat̄ ei virtꝰ digeſtiua vt oꝫ: ⁊ deinde nutrimētū det̄ ei in q̄ꝫtitate cōſueta: qm̄ ſi det̄ ei nutrimētū: in primis vltra debitū añ ſanationē eius ꝑfecte leniet̄ nā eius ex debilitate caliditatis innate ⁊ corrūpetur eius digeſtio. ¶ Amplius in ſermone tertio de cura fluxus ſanguinis nariū de dieta patientiuꝫ fluxū ſanguinis dictū eſt ad quas curas recurrere oportet.

Cura per potionē.

¶ De cura aūt fluxus ſanguis per potionē ſciendum eſt ꝙ de ꝓueniēte a venis intrinſecis: ⁊ ſine manifeſto vulnere extrinſeco in ſermonibꝰ p̄cedētibꝰ ſufficiēter dictuꝫ eſt. Reſtat ergo in hoc ſermone de ꝓueniēte a venis extrinſecis ſermo fiat: ⁊ huiꝰ cura ꝑ potionē: alia eſt gñalis ꝯueniens oibꝰ ſpeciebꝰ eius: ⁊ alia eſt ſpālis diuerſificata ſm ſpēs eiꝰ diſtictas diſtinctiōe cauſaꝝ ⁊ q̄ꝫtitatis fluxus ⁊ membri a quo fluit. Pro his ꝯſequēdis in ſpāli dixit Gal. 5. de inge. ſani. ſemꝑ. ſ. ante aciē mētis tue paſſiōis cognitionē habeas: oꝫ enim te q̄ꝫtitatē fluxꝰ cōſiderare: ⁊ totā paſſionē ingrere. ſ. ſm cās ⁊ mēbra a qbus fluit: naꝫ ſi fluxꝰ ſit ex fiſſura magne vene neceſſe eſt vt curet̄ medicinis ſtipticis fortibꝰ: ſi v̄o de ꝑua ſufficiūt debiles. Et cura qdē gñalis fluxꝰ ſanguis p̄fert̄ eius cure ſpāli. ¶ De gñali aūt cura Gal. 5. de inge. ſani. loquēs tribus intētionibꝰ eā īpleri dixit. ait. n. ſanguis retinet̄ ſi ingeniabimꝰ qualiter crepatura ⁊ vene aꝑtio opilet̄: ⁊ qualr extrema. i. labia vulneris ꝯiūgāt̄: ⁊ q̄liter ſanguis ab eo ad loca alia ꝯuertit̄. Silr alij auctores ⁊ Auicē. curā ad has tres intētiones gñales reduxerunt: ⁊ prima qdē que eſt opilatio aꝑtionis vene ꝯplet̄ ꝑ cās quaſcūq̄ꝫ opilātes. Opilatio aūt in loco triplr pōt fieri. ſ. aut coartatione q̄ fit cū q̄cūq̄ꝫ re vulnus vel apertionē vene claudēte: aut attenuatorie ſicut cum clauditur ligatura: aut manu: aut digito: vel ſtuello vel plumaceolo: aut carnoſe: ſicut cū gñatione carnis ſupra locum apertū: aut inductione eſcare. Et opilatio qdē carnoſa q̄ ꝓprie ex carne regñata fit: a Gal. reducit̄ ad opilationē coartatoriā. Dixit. n. vbi. s̈. claudit̄ fiſſura de opilatione coartatoria q̄ fit per rem cadentē in medio vulneris: q̄ res ī medio cadens: aut eſt de ſanguine ipſo fluēte q coagulat̄ ī loco: aut eſt caro ibi gñata: aut medicina ſtiptica vel glutinoſa: vñ dixit Gal. opilat̄ fiſſura aut de re iteriori: ſicut ſanguine in ore eius coagulato: aut exteriori: ſic̄ vellere leporino licinio ſpōgia vel corticibꝰ ſuꝑ loco exiſtētibꝰ: aut medicina viſcoſa ⁊ glutinatiua: ⁊ aliqñ opilat̄ ex parte ſui mēbri. ſ. q̄ regeneratur. ¶ Et de opilatōe attenuatoria. Dixit Gal. fiſſura opilat̄ aut ꝑ ſe cū ꝑtes eiꝰ ꝯſtringunt̄ cadente vna ſuꝑ aliā egreſſo de vulnere multo ſanguine ⁊ vacuitate in eo cāta decidunt ꝑtes ꝑ ſeipſas: ⁊ fiſſura corrugat̄ ⁊ coadunat̄. ſup. ſi ꝑ ſe hoc nō fit: imo meliꝰ eſt nō expectare: dōec ꝑ ſe fiat: tūc fiat iſta attenuatoria opilatio extrema vulneris ꝯiūgēdo ſine medio: ita ꝙ ꝑ ſeipſa nō remaneat ſpaciū ꝑ qō poſſit fluere ſanguis qō qdeꝫ fit: aut ligatura: aut ſutura; ⁊ ligatura fit aliqñ ſuꝑ toto mēbro: ⁊ aliqñ in ſolo loco fiſſure: aut opilat̄ attenuatorie. Dixit Gal. a re īfrigidāte loco ſuppoſita cōdēſante ſua frigiditate ⁊ corrugāte ꝑtes inuicē: q̄ꝫuis illa frida iuuent: ⁊ inq̄ꝫtū vias claudūt ⁊ ſanguinē igroſſant: ⁊ a motu ꝓhibēt. ¶ Et ſcias ꝓ p̄dictis opilatiōibꝰ adimplēdis ꝙ opilatio attenuatoria maxime ꝯuenit vulneri ſine deꝑditiōe ſbe. In tali. n. vulnere q̄ꝫcitiꝰ fieri p̄t labia īuicē adducant̄: ⁊ adducta teneant̄ cū ligatura ⁊ ſutura ſi nec̈ia fuerit: ⁊ opilatio coartatoria maxime ꝯuenit in vulnere cū quo eſt ſbe deꝑditio: in tali. n. vulnere ſtuellū cū ꝯueniēti medicamine ē apponēdū: deīde ad gñationē carnis eſt ſtudēdū ⁊ ꝯſolidādum: ⁊ qñq̄ꝫ nec̈ia ē vtraq̄ꝫ opilatio coartatoria ⁊ attenuatoria. ¶ De facientibꝰ aūt p̄dictas opilatiōes ſūt: ſicut dixit Gal. vbi. s̈. Uulnus eniꝫ opilat̄ cū groſſo ſanguie dū in eo coagulat̄ ꝑ qōlibet ſuꝑ orificiū appoſitū vel inductū: ſicut eſt caro q̄ ē ſub cute ⁊ cutis ⁊ liciniū ⁊ medicina groſſa viſcoſa: ⁊ iteꝝ ingeniādū eſt vt eſcare in vulnere fiāt: aut cū itētiōe ignis: aut cū aliq̊ eiuſdē v̄tutis: vt cū medicamine cauſtico. ¶ Et. A. de eis dixit. cā retinēs ſanguinē in loco eſt cā opilāꝫ locū exitꝰ: ſiue opilet eū ex ligatura: ſiue cū repulſiōe: q̄ repulſio: aut fit cuꝫ bucellatiōe: aut ſine bucellatiōe: aut cū eſcara fcā a cauterio: ſiue medicīa cauterīzāte: aut opilet cū ꝯgelatiōe rei retente: aut cū iuiſcatiōe: aut cū exiccatiōe. i. ſtipticitate: aut incarnatiōe: aut opilet coartatiōe carnis circūſtātis venā fractā: q̄re opilat ipſam ⁊ claudit opilatiōe vehemēti. In qbꝰ v̄bis. A. vr̄ reducere cām retinētē ſanguinē ad nouē cās: quaꝝ qnq̄ꝫ ſūt vere opilatiue. ſ. īpletio orificij cū bucellatiōe: īpletio eiꝰ ſine bucellatiōe: īpletio eiꝰ ꝑ ꝯgelationē ſanguis: īpletio eius ꝑ carnē circūdātē ⁊ īductio eſcare: ⁊ alie q̄tuor nō ſunt ſic v̄e cāe opilatiue q̄ꝫuis ad opilationē attenuatoriā reducant̄: ⁊ ſūt ligatura. ſ. ⁊ ſutura iuiſcatio ⁊ exiccatio: ſiue ſtipticatio ⁊ īcarnatio ſiue ꝯſolidatio. ¶ Pro debita aūt approximatione dictaꝝ cauſaꝝ: ⁊ ꝓ ſcia cui fluxui q̄ cā ꝯueniat oꝫ ꝯſiderare q̄ vena ſit: vtrū pulſiua vel nō pulſiua. Et q̄ꝫta ſit vtrū magna vel ꝑua q̄ꝫtū eiꝰ orificiū ſit: an magnū: an ꝑuū: ⁊ an vena ſit ſuꝑficialis: an ꝓfunda. ¶ Eteniꝫ ſi vena fuerit nō pulſiua ⁊ nō fuerit magna valde: ⁊ orificiū vulneris eiꝰ nō latū valde: ⁊ nō fuerit poſita in ꝓfūdo: tūc maxie valet: vt dixit Gal. vbi. s̈. ſ. ꝙ digitꝰ p̄mo in loco fiſſure pōat̄: deīde paulatim vena digitꝫ ꝯſtrigat̄: ita tñ vt nihil doloris īferat̄. Dixit Auer. 7. colliget. digito vena opilet̄. ſup. ſi ꝑua fuerit. Ait auctor ꝯpēdij. ſi fuerit fluxꝰ ſanguis ꝑꝑ pūctionē vel flegmonē fuerit. ſ. ſit orificiū vene ꝑuū priꝰ leuiter ponēdus eſt digitꝰ ſuꝑ foramē ⁊ paulatim: ⁊ ſuauiter illud digito p̄mēdū ē: hoc. n.

Digitꝰ appoſitꝰ ſuꝑ orificium vulneris qñ ꝯferat: ⁊ qñ nō: ⁊ quō ⁊c.

duplr̄ iuuat: vno mō qꝛ sanguinē fluere ꝓhibet ⁊ sanguinis fluxu ꝓhibito sanies coadunat̄ i loco: neqꝫ vt⁹ īfirmi ōficit: alio mō: qꝛ forsitā ɔtigit ꝙ aliq̄ gutta sanguis supra foramē ei⁹ coagulat̄ q̄ sanguinē fluere ꝓhibet: multotiēs.n. hoc euenit cū foramē est angustū: ⁊ nō fuerit in arteria: nā i foramine arterie rarissime ɔtigit sāguinē coagulari ꝑꝑ cal'atē ⁊ subtilitatē ei⁹: ⁊ motū sui ⁊ arterie: nisi arteria illa fuerit de minimis: in qbus fortasse ꝑ appositionē digiti coagulabit̄ sanguis. Et hic mod⁹ cure ꝑ impositionē digiti reducit̄ ad decimū. al's. q̄rtū modū opilatiōis ſm Aui. dixit eniꝫ ꝙ ipletio cure cū refrenatiuis ꝓuenit cū strictura iplēte. s. orificiū vulneris cū digito: dʒ eniꝫ digit⁹ totū coopire vuln⁹: ⁊ fiat. dixit Aui. cū digito alteri⁹ manuū nō cessante retinere. s. imponēte digitū donec ɔgelet̄ sanguis ⁊ fiat ipletio. s. intētionis ꝑdicte q̄ est ꝙ ɔgelet̄ sanguis ⁊ ipleat̄ vuln⁹ eo ɔgelato: ⁊ ꝓhibeat̄ fluere: ⁊ hoc fit cōiter in spacio hore vni⁹: in q̊ spacio nō dʒ digit⁹ a loco amoueri: postq̄ꝫ aūt ɔphēdit̄ ꝙ sanguis sit ɔgelat⁹: tūc digit⁹ suauiter amoueat̄ ⁊ dimittat̄ sanguis ɔgelat⁹ in loco tā diu stare donec cadat ꝑ seipsuꝫ. Et scias ꝙ opilatio cū digito nō ɔuenit nisi qn̄ solū vna vena fuerit apta. Si aūt pl'es fuerint apte: tūc opilatio cū digito nō ē sufficiēs eas opilare: q̄re ad alios modos curatiōis recurrēduꝫ est. ¶ Qꝫ si ꝑdicta curatio nō suffecerit: aut fuerit arteria siue vena: ⁊ orificiū mai⁹ q̄ꝫ qđ cū digito possit opilari: aut fuerit posita in ꝓfundo: tūc opilatio fieri dʒ cū medicina sāguinē ɔstringēte q̄ apud medicū: vt Gal. ꝑcepit semꝑ dʒ eē parata: ⁊ talis medicina ē: q̄ est glutinatiua aut stiptica exiccatiua ⁊ carnis ḡnatiua ⁊ ɔsolidatiua: ⁊ tal' medicīa ſꝫ Auic. vulneri apponi p̄t duob⁹ modis: vno mō bucellatiōe, ⁊ iste mod⁹ est qn̄ medicia dcā iter foramē vene imittit̄ ꝑ se, vel cū licinio ea iuoluto, vel aspso q mod⁹ dixit Aui. nō ē possibil', nisi in arterijs. sup. ⁊ venis magnis in qb⁹ orificiū fcm̄ ē magnū: ita ꝙ itra ipm pōt pōi liciniū siue stuelluꝫ, sicut bucella q̄dā. Dixit Aui. fine bucellatiōe, ⁊ iste mod⁹ dixit ipse qn̄ illa res, ⁊ illa medicia, siue ꝑ se, siue cū licinio i vulnere ponit̄ ꝑter qđ velut bucella mittat̄ intra orificiuꝫ vene vel arterie ⁊ sicut stuellū vel liciniū apponēdū intra orificiū vene vel arterie, ita ꝙ illud possit itrare: ⁊ tn̄ totū opilet orificiū: ita medicamē apponēdum sine bucellatiōe dʒ eē ſm q̄ꝫtitatē vulneris: vt totū vulnus opilet: ⁊ hoc itellexit Gal. cuꝫ loco dicto dixit. ꝙ dʒ esse multe q̄ꝫtitatis: qꝛ. s. q̄ꝫtitatis opilātis totuꝫ vulnus: siue magnū fuerit: siue ꝑuū: ⁊ sicut in vulnē magno magna de eo exigit̄ q̄ꝫtitas: ⁊ in ꝑuo ꝑua: vt dixit. Aui. q̄rta q̄rti. de flōmia. dʒ itaqꝫ hoc medicamē intus in vulnere pōi: dūmō vulnus tm̄ sit ꝙ itus imitti possit. Si aūt esset vuln⁹ tam ꝑuū ꝙ medicamē itus poni nō valeret: tūc dixit Gal. ꝙ dʒ apponi supra vuln⁹: ⁊ tā in paruo q̄ꝫ in magno vulnere medicamē capere dʒ ēt ꝑtes in circuitu eius. ¶ Qꝫ si medicus ad īfirmū vocatus viderit ꝑꝑ emorrosagiā magnā virtutem dissolui: ilico dixit. A. dʒ digit⁹ vnius manuuꝫ intra vulnus mittere: ⁊ cū alia manu medicamē parare: ⁊ statim digito extracto cū alia manu medicamen apponere: pōt ēt hoc fieri ꝑ astātē. Et loquēs Aui. de hoc in exēplo exituraꝝ in fracturā guideꝫ venaꝝ colli. dixit. strige. i. opila vulnus cū digitis vni⁹ duaꝝ manuū ante. s. se. i. qm̄ ɔtrahit̄ ꝑ talē opilationē: sꝫ sanguis: nisi ɔtrahat̄ sup se apud principiū suū: qđ principiū: qꝛ est ifra fracturā guideꝫ: qꝛ eius pricipiuꝫ est epar. Jō Aui. dixit an̄ se: qꝛ ex ꝑte epatis sicut ecōuerso oporteret fieri post se. i. supra locū vulneris versus epar: qm̄ cōtrahit̄. i. retrahit̄ sanguis ad suū pricipiū: vbi. i. postq̄ꝫ coartat̄ digitus vt dcm̄ est: ⁊ deinde admistrantur medicine ei ⁊ puluilli apud orificiū eius cū manu altera. ¶ Et in hora appositionis medicamis dicti dixit. vbi supra. dʒ vt festines ad dictā medicinā supponēdū: scꝫ vulneri sicut stolidi medici faciūt: hi enim sanguine adhuc fortiter fluēte medicamē suꝑimponunt: ⁊ tūc sanguis exiēs delet medicamē de loco ⁊ impellit ipm: vt nō possit labijs adherere: ⁊ humectat ipm medicamen ⁊ liquidū reddit faciens ipm labere: ⁊ eius ꝓhibēs iuiscationē: sed dixit Gal. primitus digito vulneri imisso cōprimat̄: ⁊ aliqualiter stringat̄: vt supra dcm̄ est: digito mediāte aliqd sanguis i loco coaguletur: ⁊ tunc medicamē paratum habitū remoto digito ilico superponat̄. ¶ Et iposito medicamie vulneri. dixit Gal. liga medicamē qđ icipit superius: ⁊ tēdit iferius vsqꝫ ad locum foramis illud ducēs. Et Aui. dixit i dicto capl'o de flōia. ꝙ medicamen dʒ ligari ligatura firma ⁊ tenaci: vt non labat̄ medicamen a vulnere: ⁊ vt per ligaturā fluxus sanguis refrenet̄. Et ob hāc dixit Gal. ꝙ fascia dʒ quater vel quinquies circūuolui: ⁊ dʒ ligatura supra orificium vulneris hr̄e pricipium: ⁊ ibi dʒ esse magis stricta ⁊ dʒ ide ꝓcedere versus pricipiū vene semꝑ gradatim min⁹ stringendo: nam talis est ligatura q̄ vt patebit iferi⁹ suo capitulo: medicamē firmum in loco retineat: ⁊ fluxū humorū ad locū vulneris ꝓhibeat. Cū ergo dixit Gal. liga a superiori descēdens versus iferius: ⁊ nō ecōuerso ab iferiori versus superius: itellexit qn̄ vulnus fuerit in vena ascēdēte ⁊ clausa methodo ꝑ corpus: ⁊ qn̄ vulnus est in ꝑte vene supioris: naꝫ in tali casu opꝫ vt ligatura ꝓcedat a supiori ad iferius: qꝛ sic ligādo ꝓcedit̄ versus ꝑncipiū vene: v̄sus qđ dʒ duci: vt ꝓhibeat̄ fluxus sanguis: q' ab iferiori vulneris. s. a ꝑncipio vene ad superius. s. ad ipm vulnus curret. ¶ Dixit Gal. fiat ligatura a supiori ad iferius ⁊ nō ecōuerso. sicut facimus in manibus ⁊ pedibus. s. qn̄ ligauimus manus ⁊ pedes ligatura dolorosa gr̄a diuertēdi a cētro corporis ad extrema: qm̄ tūc icipimus ligare manus ab humeris: ⁊ pedes ab anchis descēdēdo versus eoꝝ extremitates: vel expone: vt dicūt qdā: ⁊ ēt bn̄ fiat ligatura a superiori ad iferius. s. in vulnere vene supioris: ⁊ nō ecōuerso. s. ab iferiori ad superi⁹ facim⁹ ligaturam in manib⁹ ⁊ pedibus. i. in vulnere venaꝝ manuū ⁊ pedū. sup. ⁊ venis oibus alijs que sub ꝑncipio suo sūt: in qb⁹ ad hoc vt ligatura ꝓcedat versus ꝑncipiū vene icipimus ligare ab iferiori ⁊ tēdimus ad superius. Et dixit Gal. ꝙ ꝑdicta ligatura pōt fieri in oī mēbro ꝑter q̄ꝫ in panniculis cerebri: ⁊ cā est: qꝛ ꝑꝑ craneū nō attigat ad ipsos strictura ligature caput ēt nō hꝫ lōgitudinē quā illa ligatura reqrit. Dicūt. ⁊ ꝓpter nō attingere ad mēbrū vulneratū stricturā ligature. ipsa ēt fieri nequit in venis mēbroꝝ itrinsecoꝝ spūaliū obstātibus costis ⁊ thorace. ¶ Et de predicto mō curationis. dixit. A. q̄rti q̄rta opꝫ vt hec medicia ligatura retineat̄ cuꝫ puluillis appositis: ⁊ ꝓprie factis de spōgia: ⁊ cū vittis fortis stricture strigētibus ipm. s. ꝑter hoc ꝙ strictura sit talis ⁊ tāta: ꝙ iō sit de attrahētibus humores ad locū: imo sicut dixit Aui. cū ɔuersione eius q̄ est attrahēs. i. facto conuerso mō illi. nā ista dʒ esse ꝓhibēs hūorē ad locū fluere. fiat ergo strictura talis vt sit ꝓpe orificiū. sup. ⁊ sup orificio. i. stricta. deide inuoluat̄ vadēs retro. i. versus ꝑncipiū ⁊ locuꝫ vnde fluit sanguis: siue vadat versus supiora siue versus iferiora: ⁊ solue. i. relaxa siue minora stricturā gradatim. dʒ enim ligatura sup orificio ⁊ ꝓpe ipm esse stricta: ⁊ quāto magis ꝓcedit in elōgādo se ab orificio tāto dʒ esse min⁹ stricta. ¶ Et q̄ꝫuis ligatura debeat esse mō dicto stricta: nō tn̄ dʒ esse dolorosa. Jdeo dixit Aui. nō opꝫ vt ꝑueniat̄ cū strictura dolorosa: imo ꝓhibitio flux⁹ fiat cū strictura q̄ sit ifra dolorē: ⁊ hoc dixit ipse fiat nisi illud. s. facere stricturā dolorosaꝫ sit necīuꝫ facere in ꝑmis. i. in ꝑncipio. hoc aūt necīū foret qn̄ flux⁹ sanguinis esset vehemēs: in quo casu eēt necessaria strictura fortis vt fortiter faciat adherere aut labia vulneris aut medicamen appositū: ⁊ non curat̄ tūc de aliq̄li dolore. verūtn̄ talis strictura nō esset ɔtinuāda: qm̄ finaliter nocumētū eius esset maius iuuamēto ips̄i⁹: ideo cū ꝑ ipsaꝫ minoratus fuit flux⁹: tūc dʒ deduci ad stricturā ɔueniētē non dolorosam. Jō dixit Aui. deinde mollifica eā. i. fac eam magis laxam paulatim. ¶ Et qꝛ aliqn̄ vehemētia fluxus nō sufficit ligatura facta in ꝑncipio dolorosa: ideo dixit Aui. multotiens est necīa sutura fixure carnis: ⁊ vt colligas labia eius ⁊ vittis tegas. Et

Medicina sāguinis cōstrictiua q̄s cōditiōes hr̄e dʒ.

Digito apposito orificio vulneris paret̄ medicamen ⁊c.

Medicamē apponi dʒ orificio vulneris sedato aliq̄liter fluxu sanguis.

Ligatura vulneris q̄liter fieri dēat

Ligatura non dʒ esse dolorosa nisi forte in vehementi fluxu

fubdit.multotiēs sufficit collectio labioꝝ ⁊ positio puluillo
rū.s.absq̧ sutura vene ꝑue: ⁊ hoc dcm̄.A.pōt ⁊ dʒ reduci ꝓ
impletione scd̄e intētionis gn̄alis supradicte: de qua dicet̃.
¶ Cūq̧ ligaturā cōpleueris.dixit Gal.vbi.s̈. mēbrū adeo
situetur vt vulnus semꝑ sit superius: ⁊ non decliue iferius:
ita tñ vt dolor nō generet̃ ex illo situ: qm̄ vt ait auctor cōpē
dij.nulla res nocibilior ⁊ sanguis ꝓuocatior est q̄ȝ dolor ⁊ in
clinatio mēbri. Et Aui.dixit.sit ꝑparatio tua quā facis mē-
bro ƀm ꝙ opʒ: ⁊ est vt sit orificiū eius magis ymū q̄ȝ princi
piū.s.vene: ita vt qñ est.v.g.in inferioribus intestinis vl̄ ma
trice ⁊ sīlibus: tunc sternat̃ stratum aliqđ qđ eleuet iferiora
⁊ deponat superiora: istud tñ fiat ƀm maiorē elongationē q̄
est ex dolore.i.fiat ita vt vel non doleat oīno vel remisse mul
tū: ⁊ hūc modū administra vsq̧quo eleuat̃.i.restrictꝰ sit san
guis. Almā.dixit.mēbrū sursuȝ.i.v̄sus ꝑncipiū vene est eri-
gēdū ⁊ taliter locādū ne in eo dolor sentiat̃. ¶ Et facta loca
tione mēbri ⁊ eius debita situatīōe supra ligaturā: vt dicūt.
manus ponēda est ⁊ leuiter supra vittas ꝑmēda ⁊ ɔ̄sideran
dum est an sanguinis fluxus ꝓsequat̃ an nō: ⁊ siquidē ꝓse-
quit̃ fluxus: ligatura soluēda ⁊ medicamē reapponēduȝ est
supra illud qđ erat ⁊ ī circuitu eius: deinde iteꝝ liga. Si v̄o
sanguinē fluere nō videris aut paruissimū qd: de quo nō sit
curādū ligaturā dimitte. Quidā aūt dicūt.manū apponen-
dā esse supra medicamē anteq̄ȝ ligatio fiat: ⁊ ɔ̄siderādū ē de
fluxu: ⁊ dicūt.si medicamen prius appositū ꝑꝑ sanguinē re-
mollitū sit ⁊ nō adheret neq̧ iuiscet̃ loco amouēdū est ⁊ ili-
co supra vulnꝰ digitus vel manꝰ apponēdus est donec aliud
medicamē paratū possit supponi. Cūq̧ videris fluxū restri-
ctū amoue manū ⁊ liga: vt dictū est. ¶ Dixit Gal.ibidem ꝙ
dimittat̃ fata ɔ̄ueniēs ligatura: ⁊ post tres dies soluat̃: qm̄
dʒ tandiu morari donec de carne tm̄ generet̃ ꝙ sufficiat ad
opilādū venā: ⁊ ideo ante tres dies non debet solui: qm̄ nō
putat̃ ante istud tempus nām fecisse sufficienteȝ generatio-
nem carnis neq̧ incarnationem in loco.post tres āt dies dʒ
solui, eo ꝙ aliquādo in tanto spatio medicamē appositum
iam exiccatur: ⁊ in quādam quasi crustam conuertitur que
quādoq̧ nimia ariditate in partes multas separat̃ ⁊ sepata
⁊ scissa in ꝑtes non cōuenienter opilat, ⁊ qñq̧ etiā ledit sua
siccitate. Soluta āt ligatura.dixit Gal.si medicamē videris
esse cōglutinatū.i.bene adherēs, nō amoueas etiā si tibi ap-
pareat exiccatū, sȝ de eodē medicamine supiduces supra pri
mū ⁊ in circuitū, qm̄ supinductū illud qđ ɔ̄glutinatū ē exic-
catū humefaciet. ¶ Dixit Aui.super cōgelatione stringe li-
gaturā strictura adherēte que non separet̃ donec incarnet̃.
¶ Et q̄ multis nō apparebat ꝙ vulnꝰ possit incarnari stā-
te stuello ⁊ medicamine intra ip̄m, ⁊ per ɔ̄ñs ꝙ ligatura dʒ
solui ⁊ stuellū cū medicamīe amoueri ad finē vt icarnet̃. A.
vidēs.ꝙ hoc nō est nec̄iū dedit modū ƀȝ quē vulnꝰ pōt ɔ̄so-
lidari nō soluta ligatura ⁊ nō amoto stuello, ⁊ modꝰ est, ꝙ ē
licinij nā regit in ex̄ctione ipsius paulatim ab iteriori incar-
nata, ita vt sicut gradatim ꝓcedit incarnatio, ita ⁊ gradatiȝ
ꝓcedit licinij ad exteriora expulsio, ⁊ sic cū totalis fuerit fcā
vene vel arterie īcarnatio silr̄ ⁊ licinij fcā erit total̃ expulsio.
Ait Raß.13.ɔ̄ti.dico ꝙ nō est nec̄iū iponere liciniū loco alte
rius ne ꝓhibeat glutiationē. qm̄ caro q̄ gn̄at̃ semꝑ expellit
liciniū paulatim paulatim: quotiēs gn̄at̃ ⁊ crescit: neq̧ hoc:
vt dicūt.est minꝰ possibile nāe q̄ȝ sit frusta ossiū: ⁊ alia silia:
ꝑ vulnꝰ ex̄ expelleret sic̄ multotiēs ip̄a facit. ¶ Si v̄o soluta
ligatura post tertiuȝ diem medicamē ꝑ seip̄m ceciderit.dixit
Gal.ingre tūc cū digito vtrū de medicamine intꝰ aliqd remā
serit. ⁊ si sic dimitte: attñ supra illud cuȝ eodem medicamine
adde. ¶ Dixit.A.stringe supra medicinas restrictiuas pul-
uerizatas raro: ita nō sepe: q̄ sepe ñ dʒ solui ligatura ⁊ amo
ueri medicina apposita: vt alia apponat̃. Uoluit ergo Gal. ⁊
silr̄ alij volūt.ꝙ siue ceciderit medicamē siue nō siue remāse
rit de eo siue nō tꝑe solōnis ligature: esse iteꝝ de medicamie
apponēdū ⁊ hoc tādiu faciēdū esse q̄ȝdiu caro gn̄et̃ tāta ꝙ

Situatio mēbri a q̄ fluit sanguis q̄lis ɔ̄ esse.

vulnꝰ vene vel arterie ea coopiat̃.post illud curādū ē vulnꝰ
carnis: vt cetera vulnera. ¶ Et medicine q̄dē sanguinē con
stringētes: q̄dā sūt simplices: ⁊ q̄dā ɔ̄posite. Et ex ɔ̄glutinā
tibus simplicibꝰ.dixit.A.q̄rti q̄rta est gipsuȝ ablutuȝ: de q̊
dixit Raß.13.ɔ̄ti.dico ꝙ gipsuȝ cū albumie oui adheret cor
pori: ita ꝙ nō pōt remoueri ab eo nisi cū lima. A.aūt subdit
⁊ glutinū decoctū.i.viscꝰ decoctꝰ vel glutē de corijs bonum
decoctū cū aq̄. Et subdit.A. ⁊ amilū ⁊ puluis molēdini siue
farina volatilis ⁊ gūme.s.gūmi arabicū ⁊ dragagātū ⁊ thꝰ
pingue ⁊ rasina ⁊ terra stremꝰ.i.terra stelle: pro qua ponit̃
gipsum. Et de ɔ̄ferētibꝰ valde est terra sigillata. glutinat.n.
⁊ fluētē sanguinē sistit. Et dixit Aui.ꝙ rane ƀm ꝙ dr̄ sūt hu
ius gn̄is.s.puluis eaꝝ exiccataꝝ. ¶ Et de medicinis exicca
tiuis q̄ ɔ̄ueniūt ēt in gn̄atiōe carnis ⁊ ɔ̄solidatiōe carnis.di
xit.A.sunt aloes ⁊ cortex thuris ⁊ grana passulaꝝ valde cō
trita ⁊ galle cū oleo cōbuste: ita ꝙ qñ ɔ̄plet̃ earū inflāmatio
extinguant̃ ⁊ papirꝰ adustꝰ resina.s.sicca ⁊ scoria ferri ⁊ ster
cus eq ⁊ stercꝰ asini adustū ⁊ cinis ossiū nō ablutoꝝ: qm̄ ab-
luta ꝓhibēt glutinationē.s.labioꝝ separatoꝝ ⁊ spōgia no-
ua submersa in oleo aut vino adusta ⁊ pili adusti dr̄.n.ꝙ pi
li vsti suppositi loco: de q̊ emittit̃ sanguis icidūt cuȝ oīno. ⁊
de ɔ̄ferētibꝰ vtilr̄ est cinis ossiū cruris bouis ɔ̄bustoꝝ: ⁊ ci-
nis ligni q̄rcus vel mirti: ⁊ cinabriū cū pilis leporis ⁊ albu-
mine oui: ⁊ galle incēse vt fiāt sic̄ carbo ⁊ in aceto extincte: ⁊
coriādrū torrefactū ⁊ vulneri suppositū est vtile. ¶ Medici
ne āt ɔ̄posite pn̄t mlt̄e fieri ex medicinis glutinatiuis ⁊ eaꝝ
silibꝰ. Et silr̄ pn̄t fieri multe ex dictis medicis exiccatiuis: ⁊
eaꝝ silibꝰ. ⁊ silr̄ ex medicis glutinatiuis ⁊ exiccatiuis sil̃ ad-
inuicē mixtis. De q̄bꝰ dixit Gal.5.de inge.sa.ꝙ laudabilior
eaꝝ.s.ɔ̄positaꝝ est illa quā ipse opabat̃ in restringēdo san-
guinē de pelliculis cerebri fluētē: ⁊ est thus alicuiꝰ pōderis
qđcūq̧ sit illud ⁊ aloes medij pōderis puluerizatꝰ ⁊ cū albu
mine oui tēperatꝰ donec ad mellis spissitudinē veniant: ⁊ in
vellere leporino.i.in pilis velleris inducta suꝑ vulnꝰ vene vl̄
arterie posita. Et dixit Gal.meliorē.n.medicinaꝝ hac nulla
tenus inuenire potui: ⁊ miror si meliorē aliqs iueniat q̄ȝ sit
illa. thus pinguosū in restrictione sanguis opat̃ duplr̄.s.sua
viscosa sb̄a orificiū vene obturante ⁊ sua moderata siccitate
aliq̄ȝtulū in vulnere carnē gn̄ante. aloes v̄o vno mō opat̃.s.
multa sua siccitate ꝑtes solutas incarnādo ⁊ soluēdo. multa
enim siccitate eget̃ ad incarnādū mēbra que nō sunt mollia
q̄lia sunt vene. Et q̄ thus duplr̄ ɔ̄uenit: iō de eo pōit̃ duplū
ad aloes qđ tm̄ vno mō ɔ̄uenit. Et fortasse ēt pōdꝰ aloes di-
midiat̃ ad pōdꝰ thuris ne fortasse sua nimia siccitate carnis
impediret gn̄ationē: ⁊ sub his pōderibꝰ auctor ɔ̄pēdij etiaȝ
hāc posuit medicinā Gal. cū subsequēter hac medicina sub
diuersis tꝑibꝰ medicauerit. Et ait.hāc medicinā diuersimo-
de facio. nā aliqñ pono duas ꝑtes thuris: ⁊ vnā aloes: vt di
ctum est: ⁊ aliqñ pono de eis equalr̄: ⁊ aliqñ pono de aloes
plus q̄ȝ de thure: ⁊ hec diuersitas ɔ̄pōnis eiꝰ pōt ɔ̄tingere ex
duobꝰ ꝑmo ex intētione sūpta a vulnere: ⁊ eius accn̄te.s.ip̄o
fluxu. nā si intētio fuerit magis ad ip̄m fluxū ɔ̄stringēdum:
tūc ponit̃ plus de thure. Et si intētio fuerit maior ad incar-
nādū tunc ponit̃ plus de aloe: ⁊ si intētiones ꝑdicte fuerint
eq̄les: tūc ponit̃ de eis equalr̄. Scd̄o ɔ̄tigit dicta diuersitas
ex diuersitate corpoꝝ vel mēbroꝝ in ɔ̄plōne ipsoꝝ. nā dixit
Gal.in corporibꝰ durioribus maior q̄ȝtitas aloes ponat̃. in
mollioribꝰ v̄o maior q̄ȝtitas thuris.sup. ⁊ in tēperatis pōat̃
de eis equalr̄. ⁊ pn̄t predicta duo diuersificātia adinuicē cō-
poni sicut si fuerit maior intētio ad incarnādū ⁊ fuerit corpꝰ
vel mēbrū siccū duꝝ: tunc adhuc amplꝰ dʒ apponi de aloe:
⁊ si fuerit ecōuerso amplius de thure. Et dixit Gal. aliqñ lo
co thuris pono puluerē eius.s. minutum ⁊ thus ⁊ cortices
eius: ⁊ hoc erat qñ intētio ad incarnādū erat fortis: ⁊ intē-
tio ad sistēdū fluxū debilis i corpore ⁊ mēbro duro: qm̄ pul-
uis ⁊ cortex durꝰ sicciores sūt potētiores ad incarnādū. Cuȝ
ergo vis medicamē viscosū ⁊ opilatiuū facē. dixit Gal. elige

Medicine simplices sāguinem ɔ̄stringentes.

Medicine ɔ̄posite sanguinē ɔ̄stringentes.

thus gũmosũ ⁊ albũ qđ nõ frãgit̃ cũ dẽtibus cuꝫ cõprimit̃ sed glutinari vr̃ sicut mastix. Almã.tñ in septimo p̃dicto medicamini addit sanguinẽ draconis:q sua viscositate incarnet vt aloes. Et dicunt.medicamen hoc Alm̃.est optimũ:⁊ qñ q̃rit̃:incarnatio plusq̃ꝫ ꝯglutinatio ẽ meli⁹ eo qđ posuit Ga. medicamen tñ Gal.est meli⁹ eo qñ amplior q̃rit̃ glutinatio. Et Raſ.in diuisionibus.p̃dicto medicamini Alm̃. addidit sarcocollã:q2 ꝯfert ꝯglutinãdo ⁊ incarnãdo. Quidã detrahunt ab hoc medicamine olibanũ. ℂ Et de vtilib⁹ i hoc casu est medicamẽ factuꝫ ex gũmi arabico ⁊ aloes.añ. ptẽ.i.⁊ thure pinguioso.p.ij.qm̃ ꝯstringit sanguinẽ fluẽtẽ.ẽt ex arteria incisa cũ puluerizant̃ subtilissime ⁊ supponunt̃. Et qdã affirmãt solũ puluerẽ gũmi arab.sãguinẽ ex arteria fluẽtẽ sistere. ℂ Dixit Raſ.vbi.s̃. ꝙ medicine dictoꝝ medicaminũ debent esse trite sicut puluis ⁊ subtilissime sicut terunt̃ q̃ ponunt̃ in alcohol:⁊ hoc vt meli⁹ adinuicẽ misceant̃ ⁊ melius hereãt vulneri.⁊ qdã eis vtunt̃ i ꝑmixtis albugini oui ⁊ suꝑ aspgẽtes eas. Alij aũt volũt. ꝙ debeãt cum albumine oui tẽperari vt melius ꝑ ipm̃ incorporent̃:⁊ iuuent̃ ad inuiscãdũ cũ glutinosa sũt:⁊ tũc debẽt tẽperari vt ad s̃bam mellis deueniant:qm̃ si nimis essent liquide añ t̃pus laberent̃ a vulnere ⁊ si nimis essent spisse nõ bñ adhererẽt ei:⁊ i tali medicamine dꝫ inuolui ꝓm Gal.stuellũ de pilis leporis.qm̃ pili leporis hñt quãdã viscositatẽ q̃ iuuãt in ꝯglutinãdo. ⁊ hñt siccitatẽ qua iuuãt in incarnãdo. Et Raſ.dixit.vbi.s̃.ꝙ sumant̃ pili leporis:aut gazel:aut tela aranea: aut vt dixit Alman.sumant̃ fila ex lino subtilia minutatim incisa ⁊ melior eis est rasura pãni linei vetustissimi. Et. A.dixit. ꝙ fiat liciniũ de pilis leporis:aut tela aranee:aut subtili coto: aut pãno lini veteri. Quidã dicũt.plus oib⁹ valere lanuginẽ adherentẽ cortici castaneaꝝ grosso ex ꝑte interiori eius cuꝫ ex ea ⁊ medicaminib⁹ supradictis fit sicut liciniũ ⁊ iponit̃ vulneri:qm̃ q2 multũ inuiscat ⁊ ꝯsolidat mirabilr̃ fluxuꝫ sanguis stringit. Et alij dicũt.ꝙ ꝯsilr̃ valet lanugo accepta ꝑ abrasionẽ ab intrinseca ꝑte corioꝝ siue corrigiaꝝ. ℂ Medicamen qđ ꝯglutinat ⁊ incarnat.℞.olibani masti.⁊ san.dra.añ.ʒ.ß. boliar.ʒ.i.radicis ꝯsolide maioris ⁊ roſ.añ.℈.i.colofonie.ʒ.iij.puluerizent̃ subtilissime. ℂ Aliđ qđ ẽ peroptimũ.℞. gallaꝝ torrefactaꝝ boli ar.añ.ʒ.i.olibani aloes masticis sãguinis drag.piloꝝ leporis minutatim icisoꝝ.añ.℈.i. fiat ex eis puluis subtilissim⁹. ℂ Qꝫ si ꝑ curationẽ dictã cũ glutinatiuis ⁊ incarnatiuis flux⁹ nõ restringit̃:tũc ꝯuenit vt cũ medicinis dictis misceant̃ aliq̃ ex medicis causticis. Et de ꝯuenientib⁹ ad hoc est medicamẽ Gal.4.catagenis.℞.balaustiarũ.ʒ.iij.alumi.ʒ.i.cuparose.ʒ.ß.puluerizent̃ optime ⁊ suꝑaspergant̃. ℂ Dixit. A.de medicinis exptis pl̃i iuuamẽti ex illis q̃ narrauit Gal.est vt sumant̃ colcotar.ʒ.xx.thuris minuti.ʒ.xvj.aloes ⁊ glutini sicci.añ.ʒ.viij.arsenici.ʒ.iiij.gipsi vehemẽter triti vt atomi.ʒ.xx. misceant̃ ⁊ puluerizent̃ suꝑ liciniũ ⁊ suꝑ locũ:qm̃ ẽ mirabile. ℂ Dixit Alb.noiatio medicine fortis ad hoc.℞.calcis viue calcãt.sãgui.drag. aloes gipsi ypoquistidos tritoꝝ vt alcohol.añ.p.eq̃les:deinde fila incisa in albumine oui mixta in p̃dicta medicina inuoluant̃ ex qb⁹ vuln⁹ ipleat̃:⁊ ea q̃ sunt in ipsi⁹ circuitu p̃dicto puluere aspgant̃ ⁊ ad vltimũ loc⁹ liget̃. ℂ Medicamẽ Albu.bonũ.℞.thuris.p.i.san.dra.p.i.ß.calcis viue. p.i.tertiã. ℂ Et Aui.ꝑmi 4ª cap⁰ de flõia posuit ad hoc medicamẽ optimuꝫ qđ fit ex thure aloe sang.dra.myrra. vitriolo plumbo vsto. ℂ Et qdã inter hec medicamina noiant puluerẽ reupontici ꝯfectũ cũ succo raphani asserentes ꝙ sistit fluxũ sanguinis. ℂ Et qñqꝫ est necessarium ꝯmixtiõi causticoꝝ cũ stipticis ⁊ glutinatiuis ꝑmiscere narcotica. Et ex hmõi ẽ medicamẽ qđ scribit̃.13.ꝯti.℞.alo.corticũ.thu.añ.p.i.vitrioli.par.vnius tertiã.carte cõbuste tãtũdẽ luti sigillati.p.vni⁹ tertias duas. opij.p.ß.terant̃ ⁊ iponant̃ vulneri:⁊ supponat̃ tela aranea: deinde inuoluant̃ pili leporis in albumine oui ⁊ supponant̃ deinde ligatio suꝑ eos fiat firma:⁊ nõ dꝫ solui iuxta posse ꝓ

Medicine caustice qñqꝫ sũt necie vt cũ glutinatiuis ⁊ stipticis misceantur.

Medicine narcotice qñqꝫ sũt necessarie vt alijs misceantur.

prie in hyeme:in estate nõ dꝫ tm̃ tardari ipsius dissolutio ex violẽtia caliditatis. ℂ Qꝫ si nec ꝑ hãc viã restringit̃ fluxus sanguis nec̃iũ est deuenire ad medicinas causticas puras q̃ escarã suꝑ locũ inducũt q̃ mediãte sistunt sanguineꝫ. Gal.tñ cõparãs inter istas medicinas ꝯglutinatiuas ⁊ icarnatiuas. dixit.meli⁹ est vt apponat̃ medicamẽ opilãs ⁊ inuiscans q̃ꝫ qđ corticẽ siue escarã gñat:eo ꝙ medicamẽ opilans ⁊ inuiscans cito carnẽ in vulnere gñat ⁊ opat̃ p̃ter vllã molestiam ⁊ caro ꝑ eam gñata securitatẽ facit de nõ redeũdo fluxũ sanguinis:q2 firmiter ⁊ ꝑfecte orificiũ claudit:sꝫ medicina incẽsiua caustica nõ opat̃ absqꝫ molestia:imo molestiã ⁊ dolorẽ inducit:sanguinẽ tñ sistit:sꝫ nõ assecurat a reditu flux⁹:q2 cũ nullã carnẽ in loco gñet:sꝫ solũ corticẽ:cũ cortex ille ceciderit fluxus redibit:imo ⁊ timorẽ inducit de reditu fluxus intẽsioris eo q ꝑius erat:⁊ hoc idẽ q2 medicina escare iductiua de carne p̃existẽte diminuit q̃ꝫtitatẽ illã ꝯuertẽdo in escarã. q̃re amota escara vulnus ⁊ vene orificiũ maius remanet q̃ꝫ ante foret.q̃re elargato vulnere flux⁹ succedit amplior ꝑmo: ⁊ aliqñ incessabilis ⁊ icurabilis sequit̃: suspitio ergo hr̃ nõ ꝑua in restringẽdo sanguinẽ cũ hmõi medicina. Quare bñ dixit Gal.ꝙ q vult artificialr̃ opari flux⁹ sanguis restrictionẽ primitus oĩa fluxũ sanguis restringẽtia ingrat ⁊ eligat ex eis illa q̃ secure ⁊ p̃ter vllã molestiã sanguinẽ stringũt:⁊ cuꝫ istis opat̃.cũ his v̊o q̃ cũ timore ꝯstrigũt nõ opet̃ nisi necessitate coactus:⁊ cũ alia nõ ꝯtulerint. Et ego dixit Gal. ignoro locũ in quo coacti rẽ incẽsiuã vel igneꝫ apponamus:nisi dũ sanguis exierit ꝑꝑ rasurã ab humorib⁹ corrosiuis inductã:vel ꝑꝑ putrefactionẽ.sup.vel ꝑꝑ hũiditatẽ malã.i his.n. casibus ad ꝯsumẽdũ illos humores corrosiuos siue carnem putrefactã vel humiditatẽ malã possum⁹ vti medicinis causticis. ℂ Dixit. A.strictura.i.restrictio sanguis cũ escara fit qñ magnificat̃ timor qm̃ escara est velocis eradicationis ex se:⁊ ex quolibet resistẽte ⁊ eruptiõe sanguis:⁊ q̃libet aliarũ causaꝝ:vñ qñ cadit escara redit timor nou⁹ de maiori fluxu sang.qm̃ cauteriũ carnẽ diminuit ⁊ orificiũ elargat. Ueꝝ vt dixit auctor ꝯpẽdij.medicina incẽsiua possibile est vt citius sanguinẽ stringat medicia glutinatiua vel exiccatiua. q2 corticẽ nebulosũ cito desuꝑ facit. ℂ Propter dicta notãduꝫ est ꝙ a medicinis incẽsiuis desistendũ est quousqꝫ fuerit excusatio ab eis:⁊ cũ nõ fuerit excusatio:qn administrent̃:tũc administrent̃ primitus ꝑmixte cũ glutinatiuis ⁊ exiccatiuis q̃ꝫ pure.⁊ siue pure administrent̃ siue ꝑmixte vt non velociter escara decidat nec̃ia est cauterizatio fortis:⁊ p̃cipue in fluxu san.arteriali vt grossa ⁊ firma causet̃ in loco vt diutius suꝑ loco ꝑmaneat:⁊ hoc idẽ faciẽdũ est cũ curatio fluxus sang. fit ꝑ cauteriuꝫ actuale.⁊ ꝑꝑ illud dixit. A. p̃ceperunt medici vt fiat cauteriũ cũ ferro vehementer ignito ⁊ ꝓfunde: ita vt faciat escarã ꝓfundã ⁊ grossam cui casus nõ sit facilis: sꝫ cadat in t̃pe lõgo in quo verisilr̃ sit ꝙ iã sub ea caro gñata sit. nõ ergo dꝫ fieri:vt ibi dixit Aui.cauteriũ suꝑficiale ⁊ debile: qm̃ ex debili ꝓueniũt escare debiles q̃ cadunt ex q̃libet cã:⁊ cũ hoc facit accidere saniẽ ⁊ calefacit vehementer: q̃re est cã attractionis mãeꝝ ad locũ. Cauteriũ v̊o forte implet cũ escaris fortib⁹ ⁊ remouet rupturã ⁊ detumescere eã facit ⁊ extrahit eã:⁊ cõsilr̃ debẽt esse escare facte a medicina incensiua.s. grosse ⁊ ꝓfunde.ꝑꝑ qđ dixit Gal.vbi.s̃.ꝙ medicina incensiua nõ solũ dꝫ esse calĩa vstiua absolute:sed bonuꝫ est vt sit stiptica.i.sicca vt ꝑ calĩatẽ vrat carnẽ:⁊ hoc sua caliditate:⁊ ꝑ siccitatẽ suã inspisset eã ⁊ faciat eã adherere vt herẽs diuti⁹ iuuet̃. ℂ Et auctor cõpẽdij dixit.cũ opari volueris medicinã incẽsiuã sic est calx viua sandaraca erugo eris arsenicum sulphur:⁊ silĩa.misce cũ ea stiptica sicut gallã aut elige ex incẽsiuis ista q̃ hec nãlr̃ faciũt:sꝫ cũ incẽdũt cũ stipticitate siue ꝑmixtiõe alioꝝ sicut vitriolũ calcãtũ:⁊ silĩa. q̃ enim medicina incẽsiua mixta ẽ cũ stipticis aut ꝑ se stiptica ẽ cortex quẽ gñat ad cadẽdã morat̃ ꝙ magnũ faciat adiutoriũ: q2 ꝑiusq̃ꝫ cortex cadat caro gñat̃ sub ea ⁊ vulnus solidatur.ergo lꝫ

Medi... ne cau... ce pu... qñqꝫ... necess... tñ nõ... tũ ciui...

Venenaut arterie in cise sui nõ debent.

corticē grossū gn̄aueris nō festines. dixit Gal. cortices aufer
re dubiū ē ne ip̄is añ tp̄s ablatis fluxꝰ redeat. ¶ Mediciaꝝ
causticaꝝ: q̄dā sūt simplices: ⁊ q̄dā ꝯposite: ⁊ haꝝ ambarū:
q̄dā sūt debiles: ⁊ q̄dā fortes: ⁊ q̄dā sūt stiptice: ⁊ q̄dam nō.
¶ De medicinis nō multū fortibꝰ. dixit Gal. sūt calcadis vi
triolū ⁊ calcātū q̄ oīa sunt sp̄es attramēti. ⁊ dixit. hec aliq̄n
incēdunt ⁊ corrosiūt siue vrunt: ⁊ aliq̄n nō: ⁊ hoc ꝫm diuer/
sas intētiones. nā nō vsta sūt magis acuta. vsta v̄o minꝰ. ita
ꝙ ꝫm diuersas nās: ⁊ ꝫ diuersas dispōnes vulneris vtunt
eis vstis vel nō vstis. Et dicūt q̄dā siliť. q̄nq̄ꝫ lauant: ⁊ q̄nq̄ꝫ
nō: ⁊ nō lota sūt acutiora. lota v̄o minꝰ acuta. Et dixit Gal.
medicamē qđ fit de calce viua fortiꝰ est ceteris incēsiuis: sed
nō est stipticuꝫ: ⁊ iō cortices quos gn̄at sup vulnera cito ca/
dūt. calx eniꝫ dixit Aui. est cauteriū in quo nō est stipticitas
de q̄ sit curādū. ⁊ dixit. illud qđ gn̄at escaras cū cauterio ha
bēte stipticitatē est lōgioris fixionis ⁊ ꝓfūdioris. ⁊ dixit. ꝙ
fimus asininꝰ: cuiꝰ succꝰ est sb̄a stercoris eius sunt de illis q̄
aggregāt ad cauteriū acuitatē ⁊ glutinationē. ¶ De medici
nis aūt causticātibꝰ tēperatis boni regiminis est vt sumatur
albumē oui ⁊ aggregeť cū calce nō extincta ⁊ inuoluanť cū
eis pili leporis aut ei siliā: ⁊ ponanť sup locū ⁊ stringantur:
⁊ est hoc medicamē Raſ. 13. ꝯti. ⁊ dixit Auer. de bonis ꝑue
niētibꝰ ad vltimū est vt sumanť ciminū ⁊ calx ⁊ ponanť sup
locum ⁊ stringať: ⁊ q̄nq̄ꝫ superadditur eis colcotar ⁊ grana
draganti in hoc loco sunt hn̄tia stipticitatem cum cauterio.
¶ Scđa āt intētio ꝑncipalis est ꝯiūctio ꝑtiū solutarū. dixit
Gal. vbi. s. iplet q̄n extrema. i. labia ꝯiūgunť cū manu aut
ligamēto manifesto. si ī manifesto fuerit. i. extrinsecꝰ aut cuꝫ
stiptica ⁊ frida medicina. ⁊ hoc siue fuerit itrinsecꝰ siue extri
secus. ¶ Nō āt sunt ꝯiūgēda extrema vene vel arterie cū su
tura: vt q̄dā iā dixerūt. nā dixit Gal. qđ aduenit i arteria vel
vena nō ꝑt sui. Et cā huiꝰ duplex est. vna est ꝓpria vene: ⁊ est
ꝙ tunica vene est subtilis ⁊ frāgibilis: ⁊ iō si suanť extrema
eius ꝑ fili suturā frāgunť: ⁊ mōstrať q̄ inde vulnꝰ eius non
minuiť. ¶ Scđa cā est cōis vene ⁊ arterie lꝫ magis appro/
prieť arterie: ⁊ ē q̄m ꝑ suturā ꝯiūgūť extrema vene ⁊ arte/
rie cum illa extrema sint dura ⁊ ligamēta sint tenuia ⁊ exan/
guia est ꝙ ipsa adinuicē nō pn̄t icarnari: sꝫ remanēt disiun/
cta: q̄uis sint fcā vicina: iōq̄ꝫ si tp̄e ꝓcedēte soluať ligatura
remanēt statim extrema disiūcta ⁊ redeūt ad ꝑstinā distātiā:
⁊ hoc maxime ꝯtingeret in arterijs cū sint magis dure ⁊ mi
nus incarnabiles. De mō āt ꝯiūctiōis labioꝝ vulneris dcm̄
est supra sufficiēter. ¶ Tertia aūt intētio ꝑncipalis q̄ est ad
diuertēdū sanguinē ad alia loca ꝯpleť tractu situationis ad
alia pulsu ⁊ transmissu a loco: vn̄ fluit. De mō tractus. dixit
Gal. vbi. s. ꝙ fluxꝰ sanguis a loco duobꝰ modis deriuať ad
alia: quoꝝ vnꝰ dr̄ methasis. i. mutatio purgatiōis. est. n. di/
uersio alicꝰ mãe fluētis ad ꝑtē aliā vicinā ex q̄ euētur. q̄n. n.
mā euať a ꝑte vicina mā q̄ ꝑus euabať ex ꝑte eius restrictio
q̄re ꝑ viā cuiusdā sequele diuertiť ab ea ad partē vicinā. q̄re
nō fluit postea ad eā: ⁊ sic dr̄ esse. alꝭ. recte q̄dā imutatio euo
nis. ¶ Alter modꝰ dicit Gal. antipaſ. dr̄. i. ꝑ oppositā ꝑtem
purgatio. hi. n. duo modi vlꝛ oi fluxui vndecūq̄ꝫ fluat subue
nire videnť. Primꝰ tn̄ modus fit ducēdo ad vicina loca sicut
q̄n sanguis ex ore fluēs mutať ad nares. Et sicut dixit Aui.
de vesica ad matricē vel ecōuerso. alter fit ducēdo ad opposi
ta ⁊ lōginq̄: sic cū mutať sanguis fluxꝰ ex supioribꝰ ad iferio
ra vel ecōuerso. ¶ Et dixit Gal. ꝙ iplētia ꝑdictos modos sṫ
flōmia vētosatio ligatio dolorosa: ⁊ siliā. A. v̄o dixit. diuer/
sio q̄nq̄ꝫ fit cū attractiōe ad ꝯriū ꝑter ꝙ fiat sanguis exitus
alius sicut cū ponunť vētose supra epar ⁊ remoueť fluxꝰ san
guinis ex nare dextra aut fit ei aliꝰ exitꝰ: sicut cū flōmať pa/
tiēs fluxū sanguinis nariū ex manu ꝑtinēte nari a q̄ fluit sā/
guis vel ex opposita ꝫm plenitudinē corporis: flōmia tn̄ q̄nq̄ꝫ
fieri dꝫ stricta. i. cū ꝑuo orificio vt ꝯseruet sp̄ūs ⁊ nō resolua
tur virtus. dꝫ esse stricta q̄ ꝑua: q̄ paꝝ sanguis est ex̄hēduꝫ
in vice: ⁊ si necesse est dꝫ ꝑtiri ad multas vices extrahēdo de

Venēaut arterie in cilesui nō debent.

sanguine antea paꝝ q̄si ad q̄ꝫtitateꝫ vnius cifi q̄n plenitudo
magna esset in corpore ⁊ flōmia fieret in ꝑnͦ: in q̄ casu posset
fieri flōmia copiosior. Illud qđ ꝓhibet motū sanguis ⁊ ipiꝰ
penetrationē ad locū vn̄ fluit retinēs ip̄m sine alio exitu. di/
xit Aui. est illud qđ diuertit ad oppositū ⁊ fit ista talis diuer
sio sine alio exitu aut ꝑꝑ cām ignietē. i. ꝑꝑ rē calefaciētē pro/
prie fortiter applicatā ꝑti opposite ꝑti a q̄ fluit: q̄lis est medi
cina rubificatiua vesiccatiua vel caustica illi ꝑti opposite ex/
terius applicata: nā rōne caꝉatis eiꝰ est attrahere: ⁊ rōne do
loris quē infert sanguis diuertiť ad ꝑtē illā. ⁊ desinit fluere
ad ꝑtē vulneris vene: ⁊ ad hāc cām calefaciētē reducunť vē/
tosatio sine scarificatiōe: fricatio fortis: positio illius ꝑtis in
aqua valde caꝉa: ꝯꝑssio dolorosa: ⁊ ligatio dolorosa. De liga
tione dixit Raſ. 14. ꝯti. dico iuxta ꝙ vidi ꝙ ꝑceperunt aliq
antiq medici ꝙ ligatio fiat de vola manꝰ vsq̄ꝫ ad asellā ⁊ de
vola pedis vsq̄ꝫ ad inguen: silꝛ iuxta ꝙ intellexerūt moder/
ni est pctm̄ magnū: q̄m totū ꝓpositū qđ in hoc ⁊ in ista liga
tura est vt retineať sanguis suꝑabūdās in his venis: vn̄ si li/
ganť oēs iste augmētabiť fluxus sanguis q̄n infestať totus
sanguis ad locū strictū: sꝫ dꝫ ligatio fieri penes ascellā ⁊ di/
mittať totū adiutoriū cū toto brachio absq̄ꝫ ligatione: q̄m ꝑ
ligationē factā in tali ꝯditione vene replebunť de sanguine
superabundāti ⁊ durabiliter ⁊ diminueť fluxus sanguinis
exinde necessario. Aut sicut dixit Aui. ꝑ cām stupefacienteꝫ
⁊ multū infrigidātē que cā stupefaciens aut est medicina. s.
multū frigide sūpta interius aut applicāda exterius nō sup
loco fluxus sed supra illū in circuitu maxime ex ꝑte a q̄ fluit
q̄ ingrossando sanguinē ⁊ ꝯstringēdo venas ꝓhibent ipsuꝫ
trāsire ad locum vulneris ⁊ exire. Sicut dixit Ipo. 5. affo. in
his dꝫ vti frido: vn̄ sanguis manare futurus ē nō supra ea:
sꝫ circa ea ex q̄bus v̄bis maxime accipiť ꝙ talia frigida ap/
posita in circuitu ꝯueniūt: maxime añq̄ꝫ sanguis erūpat: vel
q̄n añ fluxerit ⁊ cessauerit ⁊ timeať ne redeat. cōuenirent ēt
stāte fluxu ꝑmissa dimissiōe sufficiēti. Et ista hmōi frida ēt sā
guis fluxū restringūt posita sup loco: vn̄ fluit: ⁊ talis modꝰ
reduciť ad que. s. cū frigiditate haberēt stipticitatē oꝑarenť
ēt trāsmissum: veꝝ q̄ actu frida vulneri sunt mordētia non
debēt absq̄ꝫ medio supponi: q̄re implēdū ē vulnꝰ coto vel te
la aranea vel filis: ⁊ deinde supponēda sūt frida. ¶ Dixit āt
Aui. cā stupefaciēs est dispō corporis sicut sincopis: q̄ eniꝫ in
sincopi sic fit diuersio sp̄ūs ⁊ sanguis ad cor retineť fluxus
sanguis: ⁊ marie q̄ fluit ab exterioribus mēbris eo qđ in sin
copi: accidit ēt ip̄sa mēbra intrinseca infridari. ¶ De diuer/
sione fluxus ꝑ infrigidātia. dixit Gal. in eodē. 5. de ing. sani.
fluxus sanguis cessat cū totū corpꝰ refrigerať: ⁊ maxime mē
brū fixurā patiēs: vn̄ ꝫm hāc rōnē sanguis aque fride pota/
tione restringiť: ⁊ silꝛ si coto mixto aq̄ frigida fixure locus
infrigideť. ¶ Dixit auctor ꝯpēdij. aliq̄n subitanea aq̄ fride
potatio. alꝭ. bibitio sanguis fluxū restringit. Et dixit. vidi i
quodā minuto sāguinē fluere cui ꝑcepi vt niuē sibi appone/
ret ⁊ liberatꝰ est. ¶ Dixit Raſ. 14. ꝯtin̄. relatū est mihi ꝙ in
q̄dā muliere incisa est vena labij q̄ curata est vt abscindereť
sanguis ⁊ nō cessauit. Vn̄ q̄dā portādo secū niuē dabat sibi
ꝑticulā vnā post aliā: donec stupefactū est os eius: ⁊ retenta
est ex inde manatio sanguis: vn̄ vtendū est ea in oibus locis
ad supponēdū eā in oi mēbro ⁊ vena: de qua emanat sāguis
q̄m corroborat ⁊ ꝯdēsat: ⁊ subdit: ꝙ dꝫ infrigidari mēbrū:
donec virescat ⁊ stupefiat. Et subdit ēt. i fluxu sanguinis ve
hementi dꝫ applicari gn̄aliter nix collo ⁊ capiti ⁊ fieri dꝫ in/
gressio in aquā niuis. donec virescat totū corpus: eo ꝙ inci/
dit emissionē sanguis valde. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ diuersio ꝑ
rē infrigidantē valde fit vt in potu denť stupefaciētia. i. val/
de infrigidātia q̄ exponūt corpꝰ frigori. i. effectui frigoris q̄
sunt sanguinē ingrossare motū ipsius ꝓhibere vias ꝯstrige
re ⁊ sanguinē retrocedere facere: ⁊ hmōi siliā q̄bus sanguis
retineť. ¶ Notāt ꝙ in vulneribꝰ extrinsecis frigida appro/
ximata interius ⁊ exterius sup loco: ⁊ in circuitu eiꝰ iuuant

Stupefacientia ⁊ actu ffa supra locū vulneris nō āt sup locuꝫ cōferūt. ⁊ ēt intus sumpta.

in retẽtiõe sang. fluẽtis ex eis. In fluxu võ sãguis ex venis intrinsecis ꝯueniũt frĩda iteriꝰ sũpta approximata võ exteriꝰ nõ semꝑ ꝯueniũt: imo aliqñ ipm augmẽtãt: vt dixit Gal. eodẽ .5. de ige. sani. Uñ dixit auctor ꝯpẽdij. aliqñ ꝑꝑ friditatez extrinsecoꝝ frigidoꝝ appositoꝝ vene iteriores implẽtur repulso sanguie ad iteriora: ad quaꝝ ipletionẽ seqtur fluxꝰ sanguis. s. acutus: q̃re dixit ipse: opꝫ te hãc rõnẽ bñ ꝑscrutari vt cũ fluxũ frigidis ex approximatis augmẽtari videris ilico frĩda auferas: vidi eniꝫ plĩm fluxũ de pulmõe manãtẽ infrigidato pectore augmẽtari: ⁊ qbusdã sanguinẽ multũ fluere vidi: q̃ stõ eoꝝ frĩda appõebant̃: ⁊ alijs vidi illud idẽ ꝑ nares fridis capiti appositis: q̃re dixit ipse. oꝫ mẽbra de qbꝰ fluit sanguis mĩme infrigidari: nisi p̃cedẽte flõmia ⁊ fricatiõe manuũ ⁊ pedũ ⁊ mẽbri. s. apposita ligatiõe ⁊ vẽtosa in vẽtre vl' ceruice opposita. his enim prius factis mẽbra vt caput ⁊ stomacus infrigident̃. ¶ Et notãt ꝙ cura fluxus sanguis ꝑ infrigidãtia maxime cõpetit qñ fluxus sanguinis a caliditate ꝓuenit: aut fuerit cũ caliditate ꝯiũctus. Ait eniꝫ Aui. 7. colliget. aliqñ ponimus frĩda repercussiua suꝑ mẽbrũ qñ fluxꝰ fuerit ex cal'ate. vbi eniꝫ caliditas ebullitionẽ in sanguinẽ fecerit nõ cessabit fluxus donec ebullitio sedet̃. ¶ Dicũt quidã. opꝫ ꝓcurare vt in vena a q̃ sanguis fluit ebullitio sanguinis penitus extinguat̃ cũ rebus frigidissimis appositis suꝑ loco: ⁊ cũ infrĩdatione ẽt totius corporis ita ꝙ ẽt balneatione in aqua veri frigoris. Et si post cessationẽ ebullitionis risus in vena a patiẽte sentiat̃ ilico succurrẽdũ est cũ supinfusione aq̃ frĩdissime suꝑ locũ: q̃ tã diu effundẽda donec ebullitio cessauerit ⁊ eger affirmet se neqꝫ ebullitionẽ: neqꝫ calorẽ sentire: ⁊ tũc plumaceoli de stupa vel coto in succis frigidis infusi ⁊ aliquãtulum exꝑssi loco superponant̃: ⁊ anteqꝫ calefiant remouent̃. ⁊ sic multotiẽs iteret̃. Succi aũt ad hoc cõueniẽtes sunt succus solatri nenufaris iusq̃ami lactuce plantaginis mãdragore semꝑuiue ⁊ siliũm ⁊ põt ex dictis succis fieri embrocatio epitima vel emplĩn. ⁊ hoc emplĩm dr̃ eẽ bonũ. ℞. folia solatri ⁊ folia iusq̃ami ana. M. i. ꝯterant̃ optie ⁊ incorporent̃ cũ farina ordei ⁊ aceto ⁊ duobꝰ vitellis ouorũ ⁊ actu frigidũ supponat̃. ¶ Dixit Auicẽ. fortasse accidit

Syncopis cõfert fluxui sãguinis.

sincopis. dicũt qdã. s. ex vsu nimio fridoꝝ. alij dicũt ex nimio fluxu sanguis. alij dicũt ex timore ⁊ cogitatiõe ad periculuꝫ seq̃ẽs ad fluxũ: ⁊ a q̃cũqꝫ cã fuerit retinet̃ ꝑ eã fluxus sanguinis: qm̃ in sincopi fit retractio sanguis ad cor ⁊ nõ descẽdit ad locũ vulneris vñ fluit. Quidã dicũt ꝙ ex nimio fluxu sanguis facies ifirmi dealbat̃ ⁊ exanguis apparet. deide sequit̃ sincopis cessante sincopi infirmo cibato. rursus regñatur: cũqꝫ regenerat̃ in aliqua notabili quãtitate ad venã ex qua fluere ꝯsueuerat fluxerit excitato calore: iteꝝ in ea ebullit vñ ⁊ fluxus redit imoderatus vñ ⁊ sincopiꝫat. ⁊ sic aliqñ ita succedit vt fluxus iste ꝑiodicus fiat. ⁊ tũc periodicꝰ effectus nõ nisi cũ magna difficultate curat̃. Et melior cura eiꝰ est cũ ligatura cõprimẽte que diu suꝑ loco dimittat̃. ⁊ cũ ad cõsũptionẽ fridoꝝ ebullitionẽ in sanguie fieri prohibentiũ.

al's cũ appositiõe.

¶ Per transmissum insuꝑ sanguis pellit̃ ad diuersum: de q̃ dixit Gal. vbi. s̃. ꝙ fluxus sanguis cessat vino põtico ⁊ oibꝰ stipticis medicis: qm̃ sunt que mẽbrũ cõfortãt cõfortatũ aũt ad se fluẽtẽ repellit mãm. ¶ De diuersiõe aũt sanguis ad oppositũ sine alio exitu. dixit Aui. ꝙ facere talẽ diuersionẽ est nocere membro. s. ad qõ fit diuersio: q̃ siue attractio fiat ad ipm cũ fricatione seu ligatione seu strictura. i. cõpressiõe seu vẽtosis siue medicis multũ calidis infert̃ ei nocumẽtũ ⁊ alteratiõis ⁊ doloris. ¶ Et sciẽdũ est ꝙ attractio ad diuersuꝫ nõ oꝫ fieri ad qõcũqꝫ mẽbrũ: q̃ꝫuis sit oppositum: sꝫ solũ ad mẽbrũ cõicantiã ⁊ colligantiã hñs cũ mẽbro a quo q̃rit̃ diuersio: ⁊ cũ hoc ẽt nõ ad qõcũqꝫ tale: sꝫ ad id cũ hoc qõ hẽat cõicationẽ ⁊ colligantiã cũ eo est situatũ in opposito illius sꝫ vnã diametrũ tm̃. Uñ dixit Aui. opꝫ vt sit mẽbrũ cõicãs. al's. sicut mẽbꝝ cõicari positũ ex mẽbro cognito. i. ex mẽbro a q̃ fluit sanguis suꝑ extremitatẽ linee vniꝰ ꝯtinuitatis inter

Diuersio sine exitu alio q̃ꝫtũ ꝯferat ⁊ a q̃ mẽbro icipi dẽat ꝓpinquo scꝫ. vel remoto.

ea ambo cũ lõgitudine ⁊ ꝓ vel latitudine. dixit. eligit̃ de diuersitate in situ lõgitudis ⁊ latitudis qõcũqꝫ mẽbrũ est longinquũ. s. magis dimittat̃ ꝙ est ꝓpinquũ. i. mẽbro a q̃ q̃rit̃ diuersio sicut fit. i. sicut dimittit̃ in duobꝰ lateribꝰ capitis. s. ꝙ qñ ex altero eoꝝ fluit sanguis nõ fiat diuersio ad alteꝝ q̃ꝫuis ibi oppositio i latitudine: ⁊ hoc iõ q̃ nimis est ꝓpinquũ ⁊ sic dimittit̃ in duobꝰ lateribꝰ manꝰ. s. vniꝰ: vt q̃ fit attractio ad manũ fluẽte sanguie ex adiutorio: q̃ q̃ꝫuis opponat̃ ei ꝫm lõgitudinẽ oppositã est nimis ꝓpinq̃: ⁊ est ꝓpinquior illa ex q̃ oꝫ timeri nocumẽtũ ꝯpletũ. s. maioris attractionis ad locũ a q̃ q̃rit̃ diuersio q̃ꝫ sit illud qõ diuertit̃. ¶ Et docẽs Aui. facere q̃sdã modos diuersionũ. dixit. opꝫ vt fiat extẽsio ⁊ fricatio ⁊ alia silia diuertẽtia assidue ex eo ꝙ est ꝓpiquius mẽbro scdõ: deide descẽdat̃ ab eo qõ dcm̃ dinꝰ exposuit sic. fiãt ex eo ⁊ in eo mẽbro qõ est ꝓpiquiꝰ mẽbro scdõ a mẽbro valde distanti a mẽbro a q̃ fluit sanguis dispõne vniꝰ diametri. ⁊ hoc in p̃nº diuersiõis. i. post p̃nm diuersiõis descẽdat ab eo. s. ad mẽbrũ qõ est ꝓpinquiꝰ mẽbro a q̃ fluit sãguis q̃ꝫ sit illud in quo icepisti diuersionẽ facẽ: ita ꝙ fiat i mẽbro nõ sic remoto: ⁊ sic gradatiꝫ descẽdat̃ ad aliud. s. adhuc minꝰ ab illo remotũ: ita ꝙ Dinꝰ voluit ꝙ in diuertẽdo ꝑ fricationẽ ⁊ alia silia debeamꝰ icipere a mẽbro magis distãti ⁊ gradatim tẽdere ad minꝰ distãs: quã expõnẽ multi dãnãt: eo ꝙ intẽtio auctoꝝ est ꝙ diuersio icipiat a supiori ⁊ ꝓcedat descẽdendo ad iferiꝰ. v. g. si volumꝰ diuertere a capite ad pedẽ priꝰ ponemus diuertẽs in natibꝰ postea in coxa: deide in crure ⁊ vltimo in pede. ⁊ silr̃ si volumꝰ a capite ad manũ priꝰ ponemus diuertẽs in humero: deide i adiutorio: ⁊ deide in brachio ⁊ tãdẽ in manu. Et sic isti volũt ꝙ ꝑ mẽbrũ ꝫm Aui. intellexit de mẽbris ad q̃ oꝫ fieri diuersio: id qõ est minꝰ remotũ a mẽbro a q̃ q̃ret̃ diuersio vbi voluit oppm. ¶ Notãt ꝙ stãte plectoria magna diuersio ad vnã diametrũ nõ ẽ ꝯueniẽs i p̃nº: imo opꝫ ꝙ fiat ad duas diametros: deide deueniat̃ ad vnã: alr̃ diuersio paꝝ ꝓficeret mẽbro: a q̃ q̃rit̃ ipsa nã stãte plenitudine multa in p̃nº diuersio oꝫ fieri ad lõginq̃: in ꝓcessu võ plenitudie diminuta fieri p̃t ad ꝓpinq̃. ¶ Et scias ꝙ diuersio sine exitu in fluxu sanguis ꝑuo ⁊ de venis ꝑuis. In magno võ ⁊ de venis magnis nõ est sufficiẽs: sed req̃rit̃ diuersio tũc cũ exitu. vñ dixit. A. nõ opꝫ vt expectet̃ in disruptiõibus arteriaꝝ: ⁊ eis siliũ: ⁊ venaꝝ magnaꝝ dcm̃ artificiũ sufficiẽs ⁊ adiuuãs in retinẽdo fluxũ sanguis: imo suꝑ. st̃ nec̃ia alia remedia ⁊ p̃cipue diuersio cũ exitu: q̃ꝫuis hoc artificium sit adiuuãs: ⁊ iõ qdã exponũt nõ oꝫ ꝙ hoc artificiũ sit sufficiẽs: ⁊ ꝓ sꝫ est adiuuãs. ¶ De mõ aũt diuersiõis cũ alio exitu de flõmia: ⁊ sibi silibꝰ vt scarificatiõe scalpellatiõe sanguisugaꝝ appositiõe medicinaꝝ siue emorroydaꝝ ꝓuocatione factis ex latere cõicãte lõginquo. dixit. A. sil'e est iudiciuꝫ. s. oꝫ ꝯsilr̃ fieri diuersiõi q̃ fit sine alio exitu: ⁊ est ẽt sil'e q̃ non semꝑ est sufficiẽs in fluxu sanguis ex arterijs vel alijs venis magnis absqꝫ alijs auxilijs: q̃ꝫuis semꝑ sit adiuuãs. Ampliꝰ de diuersiõe dcm̃ est i sermõe 3º. in p̃º capº. ¶ Ampliꝰ fluxꝰ sanguis aliqñ restringit̃ medicis illud opantibꝰ cũ ꝓprietate: de qbꝰ est cũ sumit̃ vna apes viuẽs ⁊ inuoluat̃ linteo ⁊ ligat̃ supra mẽbrũ ex q̃ fluit sanguis. Et ex eis est lapis dictꝰ diasper retẽtus in manu eiusdẽ lateris a q̃ fluit sanguis aut suspensus supra ipm mẽbrũ ex q̃ emanat. ⁊ ex eis est aq̃ siue succꝰ ozimi maioris. ⁊ aq̃ siue succꝰ mente: succꝰ stercoris asini siue porci siue eq̃ cuꝫ altero eoꝝ infundit̃ locꝰ a quo fluit sanguis. ⁊ dicunt̃ ẽt alia vt sũt p̃cãtatiões ⁊ caracteres ⁊ designatiões cũ ꝓꝓo sãguie factas i restrictiõe fluxꝰ eiꝰ ꝯferre. ¶ Cũqꝫ cura ꝑ istr̃ꝫ potiõis nõ suffecerit ad istr̃ꝫ chyrurgicũ recurrẽdũ ẽ. Opat̃ ãt chyrurgicꝰ i restrictiõe sang. tribꝰ modis. s. venã vel arteriã torquẽdo vel ligãdo ipsaꝫ icidẽdo vel vrẽdo: ⁊ iste opatiões maxie nec̃ie sũt in fluxu arterie vel vene magne. ⁊ ꝓpe q̃ ꝓfunda fuerit nõ supficialis ⁊ oẽs isti modi ad opilationẽ orificij reducunt̃. ¶ De ipletiõe torsionis vene. dixit Gal. vbi supra eleua venã vl' arteriã de ꝓfũdo

Uene vel arterie ligatio.

Uene vel arterie incisio.

Medicine sãguinẽ strĩgẽtes a ꝓprietate.

Cura per chirurgiam.

Uene vel arterie torsio.

ad sup̄ficiẽ cũ vncino trahẽdo ipsaȝ ⁊ tracta torqueat̃ paulu lũ.i.paꝝ: ⁊ si sanguis ꝑ vene torturã restringi videat̃ ⁊ vena nõ sit ex pulsantib⁹.sup. vel nõ ex pulsãtib⁹ magnis poterit sãguinẽ absq̧ ligamie retinere cũ q̄busdã medicis sãguineȝ restringẽtib⁹ q̄b⁹ laudabilior est: q̄ ẽ viscosa ⁊ colatiua.i.cõglutinatiua. Si võ dixit Gal. vena fuerit de pulsãtib⁹.supp. aut de nõ pulsantib⁹ magnis: qñq̧ dixit ipse. aliqñ cohibemur ligare venã: lȝ nõ sit pulsans si magna sit: tũc sãguis nõ

Uene vel arterie ligatio. poterit restrigi nisi duob⁹ modis.s.aut forti ligamẽto: aut ligamẽto cũ icisiõe venã ꝑ mediũ sepante. ❡ De mõ ãt ligãdi eã.dixit ipse.liget̃ vena in duob⁹ locis aliq̄ð spatiũ iter se habẽtib⁹ in quo spatio sit foramẽ ꝑ qð fluit sanguis vt mediãte ligatura stringẽte ad orificiũ illð sanguis fluere nequeat. ❡ Dixit. A. in ligatiõe vene oȝ vt obseruet̃ capᵐ vnũ.i.canõ vn⁹ ꝯsistit in ꝯsideratiõe ligãde ꝼȝ ꝙ ad ipsaȝ ꝑuenit sanguis a ꝑ̄nᵒ suo.s.corde vł epe: an ab ipso ꝑ̄nᵒ: ⁊ ẽt ab alio ramo q̄ igredit̃ ipsaȝ ⁊ portat sibi sãguinẽ. nã si solũ a ꝑ̄nᵒ suo: tũc sufficit ligatura vna.s.ꝓhibẽs eis sãguinẽ aduenire ex ꝑ̄nᵒ suo: ⁊ oȝ fieri sup orificiũ vene aptũ ex ꝑte q̄ ẽ v̄sus ꝑ̄nᵐ. Si autẽ a ꝑ̄nᵒ ⁊ alio ramo: tũc neĉie sũt ligature due.s.vna ex ꝑte ꝑ̄ncipij: ⁊ alia ex ꝑte rami: vt ꝓhibeat̃ ex oĩ ꝑte sãguis aduẽt⁹: itaq̧ dixit. A. obserua qm̄ fortasse arteria nõ est vena duarũ q̄ ꝯtinuant̃ cordi.i.q̄ sũt ꝓpe cor ita vt cũ strixeris eã inueneris ipsaȝ firmã: imo ẽ artia duoꝝ lateꝝ.s.recipiẽs sãguinẽ a duob⁹ laterib⁹.s.a ꝑ̄nᵒ suo: ⁊ ẽt ramo alterius arterie cõtinuato: ⁊ ei adducẽte ad eã sanguinẽ ꝑter viã.i.ꝑ aliã viã quã descripsisti. al's. strixisti.s.ꝑ stricturã ⁊ ligaturã tuã quã fecisti ex ꝑte ꝑ̄ncipij ei⁹. q̄re idiges tũc duab⁹ stricturis.i.duab⁹ ligaturis stringentib⁹: ⁊ dixit iteꝝ. A. añq̄ȝ liges ⁊ stringas opȝ vt cognoscas ꝑtẽ vene q̄ est v̄sus ꝑ̄nᵐ eius. ⁊ hoc iõ qm̄ in q̄busdã locis corꝑis ꝑ̄ncipiũ vene est iferi⁹ sicut in collo ⁊ oĩb⁹ ꝑtib⁹ supra cor ⁊ epar ⁊ in q̄busdã locis est supior sicut in coxa ⁊ pede ⁊ brachio ⁊ manu ⁊ oĩb⁹ ẽt ꝑtib⁹ q̄ sunt sub corde ⁊ epe. ⁊ postq̄ȝ tu cognoueris ꝑtẽ vene: tunc admistra in ea ligaturã ⁊ stringe. ligat̃ ãt cũ filo de sirico acu mediãte sub vena mittat̃ ⁊ ex alia ꝑte deducit̃: ⁊ tũc duab⁹ extremitatib⁹ fili decẽter nodat̃ ⁊ fcã ligatura decẽti medicia carnis gñatiua supponat̃ vt caro sup orificium vene gñet̃. ❡ Or si

Uene vel arterie incisio. neq̧ ligatura suffecerit ⁊ sãguis ꝯñter fluat aut timeat̃ ꝙ ñ sufficit. tũc vena incidẽda ẽ. Ait Raꝭ.13.ꝯti. dico ꝙ quotiẽs dubiũ fuerit in fluxu sanguis statim fcã ligatiõe vena icidat̃ ait.n.dixit ipse Gal.8.ca.artis anatomie incisio vene facta ꝑ latitudinẽ icidit fluxũ sang. oĩno si loc⁹ fuerit carnos⁹ abũdãtis sanguis: qm̄ vena recolligit̃ ⁊ illa caro tũc ꝯiũcta cũ vna ei⁹ ꝑte ⁊ cũ ꝑte altera erit i cooꝑtoriũ ad defẽdẽdũ ne sãguis fluat. Sȝ si loc⁹ fuerit nud⁹ de carne vtilitas in eo erit modica. ❡ Et dixit Gal. in eodẽ.5.de ige.sani.ꝼm plm ꝑ latitudinẽ venã inc dim⁹: imo semꝑ si ꝑ hãc viã volum⁹ sistere sanguinẽ: ⁊ hoc facim⁹ dixit ipse cũ vena nõ pulsans.sup. q̄ aut

Medicine sãguinẽ strigẽtes a proprietate. pulsans ab iferiori recto tramite ascẽdit ⁊ maxie ꝑ loca stricta aut nobilissimo mẽbro i q̄b⁹ v̄bis. G. inuit tres ꝯditiões attẽdẽdas in vena q̄ oȝ icidi. Pria est ꝙ illa ꝓcedat ꝼȝ rectitudinẽ corꝑis ⁊ nõ ꝑ obliquũ qm̄ qñ vena ꝑ rectũ icẽdit. tũc est apta vt ab ipa egrediat̃ supabũdãter sãguis ⁊ oĩs liquor liberi⁹ exit ⁊ forti⁹ cũ fluit ꝑ venã rectã q̄ȝ ꝑ obliquã. vt ergo illi sup̄fluo fluxui succurrat̃ vena incidẽda erit. Scð a ꝯditio ꝙ vena trãseat ꝑ loca stricta.s.vt sit appodiata carni ad hoc vt eã incisa nõ hñte q̄ opilet̃ flux⁹ vehemẽtior seq̄ret̃. Tertia ꝯditio vt illa vena sit in mẽbro nobili. nã nobilitas mẽbri in

Cura per chirurgiam. dicat de eius incisiõe ꝑꝑ suspitionẽ q̄ hr̃ ex sup̄fluo sanguis fluxu de mẽbro nobili. Et reddẽs Gal. cãm. q̄re vena in tali fluxu incidẽda est dixit: qm̄ si ꝑ mediũ incidat̃ vna q̄q̧ pars incisa corrugat̃ ⁊ ericcat̃ ⁊ a corꝑe qð sup eas.s. ꝑtes icisas est.s.a carne circunstãte cooperiet̃ ⁊ sic fluxus restringitur.

Uene vel arterie torsio. ❡ Deide dixit Gal. ꝙ ad incisionẽ vene faciẽdũ bonuȝ esset vt ꝑtes incise.i.incidẽde vena certe fixa liget̃ hoc mõ.s.vt liget̃ in duob⁹ locis aliq̄ð spaciũ inter se hñtib⁹. Et deide inter illud spaciũ abscindat̃. Et subdit hec.s.ligatio ⁊ abscisio faciẽda sunt in fundamẽto vene q̄ ꝑȝ ꝑ illud qð ipse subdit indicãs qð intellexit ꝑ fundamẽtũ vene: q̄ lr̃a culpa trãslatoris nõ est bõa: qm̄ oȝ esse medicina.s.nõ sũt faciẽde in fundamẽto vene q̄ ꝼm epar ⁊ cor est.s.venã chilis vel arteriã adorti: ⁊ manifestũ est nullã haꝝ duaꝝ esse incidẽdã: qm̄ ad cuiuscũq̧ eaꝝ incisionẽ sequeret̃ mors velociter: sȝ dixit ipse in superiori ꝑte manuũ ⁊ pedũ ⁊ in ceteris locis corporis illis silibus faciendũ est. ❡ Dixit. A. de regimine incisionis vene est vt ꝑuenias ad extrahendũ venaȝ de ꝓfundo ad superficiem cũ vncino: ⁊ ẽt cũ incisione pauce carnis q̄ velat eã ⁊ occultat ipsam: ⁊ postquã extraxeris oȝ fieri incisio. Deinde dixit Aui. inuolue eam dicũt quidã.i.circũuolue ei pãnos lineos ⁊ postea administra medicinas sanguinẽ restringẽtes. Alij dicũt inuolue.i.torque eã: vt supra dictũ est. Et deinde administra ei medicinas restringẽtes. Et si hoc sufficit bene. si nõ. tũc.sup. liga eã. multotiẽs.n. ligatura sufficit: ⁊ nõ est necessaria incisio vene. ❡ Dixit. A. si fuerit vena pulsatilis.s.parua aut nõ pulsatilis tũc meli⁹ erit vt veles eã.i.liges cuȝ filis lini. Uerũtñ pro q2 multotiẽs eleuat̃ sanguis eius.i.remouet̃ flux⁹ eius absq̧ hoc ꝙ fiat icisio eius: ⁊ cũ feceris illud s.ligaturã vene ⁊ annexeris ei medicinas.s.restringẽtes: tũc dimitte ligaturã vsq̧ ad tertiũ diem ⁊ quartũ: ꝙ si tunc cum solueris videris medicinã glutinationẽ faciẽtẽ quã sup posuisti ⁊ adherẽtẽ loco eius: tũc nõ eradices eaȝ oĩo: sȝ pone in circuitu ipsius de gñe eius aliq̄d qð madefaciat ipm parũper: ꝙ si accidat fluxus sanguinis ex seipsa qñ tu aufers illud qð est sup ipȝ.s.ligaturã: tũc tene qð est in via itineris: ⁊ est.s.in ꝑte a qua fluit sanguis ⁊ preme pressiõe cuȝ qua sit securitas de sanguis saltu ⁊ eradica illud.i.restringe sanguinem illũ cũ alio.s.modo ponẽdo sup ipm medicamẽ restringens: ⁊ si nõ suffecerit cura ista: tũc incidat̃ vena in medio ligaturaꝝ. ❡ Dixit Auicẽ. fit restrictio sanguis qñq̧ ꝑꝑea ꝙ caro coartat locũ si incidat̃ in latitudine ⁊ suspẽdat̃ ⁊ retrahat̃ ad duo latera in prima vice: q̄re claudit sup ea caro ex latere ex quo currit. Uerũtñ dixit Auic. nõ fit hoc nisi in loco carnoso. ⁊ dixit. multotiẽs necessariũ est incidere ramum extremitatis vene vt sit introitus.i.retractio in ꝓfũditate eius vehementior: deinde ponant̃ desup medicie. ❡ Dixit Aue. 4.colliget. aliqñ predicta oĩa remedia esse vident̃ insufficiẽtia: ⁊ maxime ꝯtingit hoc in ruptura arterie. quare arteriã tunc necessariũ est incidere finaliter. al's. silr̃ arteriã. habita tñ prius cautela vt prius liges stringẽdo fortiter caput arterie vel vene q̄ est versus cor ⁊ post incide. ❡ Dixit Auctor cõpẽdij. si superior cura nõ suffecerit incide venã: maxime si magna est vel arteria: ⁊ ad hoc faciendũ si vulnus magnum nõ est cũ ferro dilata ⁊ extrahe venã ⁊ arteriam cũ vno vncino ⁊ totã carnẽ super eã existentẽ excoria: deinde bis vel ter cũ manu tua eã torque. ꝙ si hoc ad sistendũ sanguinẽ sufficere videris pone desuper medicinã eã ligans. si vero hoc op⁹ nõ sufficiat liga vtrãq̧ extremitatẽ cũ tenuissimo filo sirico: ⁊ maxime extremitatẽ cordi vel epati ꝑtinenteȝ. aliqñ enim sufficit vt illa sola ligetur: deinde pone desuper medicinam. ꝙ si nec hoc ꝓficuũ faciat venã incide. ❡ Dixit Raꝭ.13.ꝯti. vena incisa velociter ꝓcede ad gñationem carnis in vulnere anteq̄ȝ cadat ligatio de vena: qm̄ nisi velociter gñet̃ caro circa locũ rasure vene pulsiue remanebit penes rupturã illam spaciositas vacua ⁊ accidit in loco morbus qui appellatur emborisma: que est eminẽtia sanguinis leuis tactus habens in se sanguinẽ imixtum cũ sanguine vene pulsiue: qð vitium appellãt aliqui matrẽ sanguinis cui fiet capitulum speciale. ❡ Dixit Gal.9.ca.artis anatomie: ⁊ ponit̃.13.ꝯtiñ. sanguis emittit̃ ex aliqua incisione facta in arterijs partis exterioris cranei capitis inciditur ⁊ restringitur leui adiutorio si liget̃. Et Raꝭ. ait. dico silr̃. Et dixit Rasis. dico si videris venã nõ pulsiuã postq̄ȝ ligata est cum filo qð cũ superponit̃ ei manus ex ꝑte cordis pulsum reddere noscas: qð cõtinuatur

cū ea arteria ex ꝑte ſupiori. Vñ liga ipſaꝫ ex vtraqꝫ ꝑte. ꝙ ſi mitigat̄ pulſus ex vna ligatiōe fcā ex ꝑte cordiſ illa ſola ſuffi ciat curationi. ¶ De cōbuſtione aūt vene. dixit Ariſt. primo ꝓbleumatū. ꝓbleumate.13. vrere opꝫ vt cadat. i. ſupueniat eſcara in loco fluxuſ ſanguis vt rōne eſcare in loco gñate flu xus retineat̄. ¶ Dixit Alb. ſi medicine nō ꝯtulerūt aut inci dere venā nō fuerat poſſibile: locus cōburat̄: opꝫ tñ vt cau teriū quo fit cōbuſtio ſit valde ignitū ⁊ vehemēter rubeū: ⁊ hoc iō vt eſcarā groſſam ⁊ ꝓfundā faciat ne cito cadat: ſicut etiā dictuꝫ eſt ſupra de eſcara a medicina cauſtica gñata. Et dixit Alb. ſūmo ope cauendū eſt ne ſupra neruum ponatur. ¶ Dixit Auctor cōpēdij. ignē deſup pone: hoc tñ nō niſi qñ ſupiora nō ꝯtulerint opare. venā enim extrahere ligare ⁊ in cidere ſecurius eſt qꝫ ignē ponere: qꝛ vena inciſa vtraqꝫ eius extremitas corrugat̄ ⁊ in medio: qꝛ vitiū reſtat ne caro gñe tur: vñ ſanguis ꝓhibetur abſqꝫ vlla moleſtatione. ¶ Dixit Alb. in inciſione arterie ꝓpera cū manu tua ⁊ pone ſup orifi ciū arterie digitū tuū indicē ⁊ ſtringe eū multū donec obſeſ ſus ſit ſanguis ſub digito tuo ⁊ nō egrediat̄ ex eo aliqđ: dei de pone in igne cauteria plura oliuaria magna ⁊ parua do nec igneant̄ valde. Deinde accipe ex eis vnū magnū vel puū ſm vulnus ⁊ locū in quo diſrupta eſt arteria ⁊ pone ipſum ſup ipſam: ⁊ poſtqꝫ tu remoues digitū tuū feſtinātēr ⁊ tene cauteriū donec abſcindat̄ ſanguis. ꝙ ſi expellat̄ ſanguis qñ tu eleuas digitū ⁊ extinguat cauteriū: tūc accipe cauterium aliud feſtinātēr ⁊ appone ⁊ nō ceſſes facere illud vnū ponen do poſt aliud donec abſcindat̄ ſanguis: tñ caue ne cōburas neruū q eſt illic ⁊ cadat ſup infirmū malitia alia. ¶ Dixit tñ Auer. vbi. ſ. nō laudat̄ cauteriū: niſi qñ fluxus ſanguis fue rit ꝑꝑ corroſionē vene: qꝛ tūc cauteriū ſuppoſitū eſt loco rei q cām remouet corroſionē faciētē. ¶ Or ſi cū vulnere cum quo ꝯiūctus eſt fluxus ſanguinis ſuperfluus ꝯiūgat̄ ēt apa tūc cura fluxus ſanguinis ꝑꝑ apa in multis īpedit̄. ¶ Dixit Auic. opꝫ vt ſcias ꝙ qñ aſſociat̄ vulneri apa cū qꝫtitate plu rima ſanguis: nō eſt poſſibile ligare. ſ. venā cū filis: vel etiaꝫ ligare locū cū filis. i. faſcijs ligatura ꝓhibēte fluxū: neqꝫ eſt poſſibile intromittere licinia neqꝫ ſtrictoria facere laborioſa etenim ſi curatio fiat ex ſtrictura aut fixura. i. ligatura ligāte venā fixā: aut ꝓpinquitate medicine. ſ. faciētis dolorē ē ma la valde: ⁊ hoc qꝛ dolor exacuit humorē ⁊ auget apa ⁊ fluxū īmo dixit ipſe. nō eſt poſſibile tūc niſi adminiſtrare glutina tionē ⁊ ſtipticitatē ⁊ ſtupefactionē. i. infrigidationē ⁊ iſpiſſa tionē ſanguis. q̄re dixit ipſe. in p̄dicto caſu nō iuuant̄ cū ap pēſione ⁊ ſuſpēſione. ſ. vene que fit qñ vt dcm̄ eſt volumꝰ eā torquere ligare vel incidere: ⁊ hoc erit ſcꝫ appēſione ⁊ ſuſpē ſione nō iuuat̄ in diſpōne epatis. al's. apatis ⁊ doloris: ſꝫ fit ex eis facilis ꝓceſſio ſanguis ad locū ⁊ exterius exitus eiuſ. ¶ Et dixit Aui. cuꝫ ꝓhibent̄ due intētiones appenſionis ⁊ ſuſpēſionis vene ꝑꝑ apa ⁊ dolorē: tunc declina ad leuiorem ſ. modū aliarū curationū fluxus ſanguinis: cū qua nō fit ad ditio in apate vel dolore: ⁊ fiat talis curatio leuior ſm illud qđ pñs eſt ⁊ ꝓpinquius ad tolerādum: qꝛ oꝫ fieri ita leuiter vt faciliter tolerari poſſit: vel ſi prohibent̄ intētiones. ſ. gña les curatiue fluxus ſanguinis: que vt ſupra patuit ſecunduꝫ Aui. ſunt ſedatio doloris ⁊ ipſius ꝓhibitio ⁊ retētio fluxus ſ. fieri ſimul: qꝛ vna impedit aliā. tūc declinet̄ ad leuiorē eaꝝ ſm illud qđ pñs eſt ⁊ ꝓpinquius ad tolerandū in diſpōne ⁊ illa cura leuior ⁊ melior erit ad retinēdū fluxū cum nō indu cētibus dolorē ſicut cōglutinātibus ⁊ ſtipticātibus ſupradi ctis. ¶ De cura fluxus ſanguinis ex venis vel arterijs mem broꝝ intrinſecoꝝ in p̄cedētibus ſermonibꝰ ſm ꝓpria loca ſufficiētēr dcm̄ eſt: curat̄ ēt eiſdē gñalibus intētionibꝰ qbus fluxus exterior. ſ. cū ceſſatiōe ſanguinis a loco ⁊ opilatione fixure: ſꝫ pria. ſ. ceſſatio ſanguinis ad locum eodē mō fieri ⁊ impleri pōt vt in exteriori fluxu eſt dcm̄: ſed opilatio fixure nō pōt ipleri niſi vnico mō. ſ. cū medicinis q ſunt infrigidan tes glutinātes ⁊ ſtipticātes. Dixit. n. Gal. 5. de inge. ſani. ſan guini exteriori vena manāti: qꝛ nō poſſumus aliquo ſupra dictoruꝫ modoꝝ. imo nec aliquibus ſubuenire: ideo oꝫ ſan guinē vel ad oppoſita loca vel de loco ad locum. ſ. ꝓpinquū ſemouere ⁊ adducere: ⁊ opꝫ medicis ſtipticis ⁊ refrigerati uis ꝯſtringere: ⁊ hoc interius ſūptis. ſubdit. tñ nō laudo ꝙ apponat̄ exterius ſup mēbrū de refrigeratiuis vel ſtipticis ꝑꝑ ſiſtere fluxum ſanguinis ex vena interiori ſicut medici ce teri faciunt errantes: eo ꝙ ſanguinem ad interiora corporis remittunt: vnde interiora venarū replent: vnde additur ad fluxum: qꝛ agitur ꝯtra intentionē gñalem primam dictaꝫ q eſt ſanguinē a loco ſemouere: vñ addit ad fluxum. noui eniꝫ dixit ipſe. quoſdā ſanguinē ex pulmone ſcreantes qui cum eorū pectora frigidis infrigidarentur nimiuꝫ leſionis incur rerunt: ⁊ ſilr̄ qdam alij in ſtomaco refrigerati nimis leſi: ſic etiam ſanguine de naribus fluente caput refrigerare multo tiens nocet. vidi enim duos qui patiebantur fluxum ſangui nis de naribus nocumētū paſſos fuiſſe ex infrigidatione fa cta in capite. Et ideo dixit Gal. predico tibi ne abſolute ifri gides circūſtātia fluxū ſanguis. neqꝫ ēt infinite: neqꝫ in oi tē pore: ſed factis diuerſionibꝰ ⁊ mutato iā ſanguie de loco ad aliū locū. Et dixit Gal. opꝫ inueſtigare diuerſoꝝ mēbrorum intrinſecoꝝ a qbꝰ fluit ꝓprietatē ⁊ ꝯpoſitionē: qm̄ ſm hanc rōnē alia fiēda ſūt auxilia in vulua alia in groſſis inteſtinis alia in veſica. Et ſic de alijs mēbris. Et iō dixit ipſe ⁊ ponit̄. 13. ꝯti. Medicus ſupſedere oꝫ ⁊ inſpicere oꝫ in ſili huius lo ci q cura erit ſalubrior ⁊ remotior a fallacia ⁊ opari illā que opportūa erit ⁊ melior. ¶ Notāt tñ qdā, ꝙ in admiſtratiōe medicinaꝝ ſtipticaꝝ opꝫ ꝯſiderare diſpōnes mēbroꝝ ne eis ledant̄: quapꝑ ſanguiſ cū reſtrictꝰ fuerit ab eis eſt deſiſtēdū. Scias itaqꝫ ꝙ vēter ſtipticus ⁊ viſcera opilata vel inflata ⁊ ſpūalia mēbra arida ⁊ totius corporis ſiccitas ⁊ macredo ꝓhibēt exhibitionē medicinaꝝ ſtipticaꝝ. ¶ Or ſi contingat ſanguinē ex vulnere interiori nō extra fluere ſuccus nepite egro ad bibēdū det̄: qm̄ ſanguinē ꝑ vulnus excludit. ꝙ ſi cō tingat ſanguinē interiꝰ coagulari fiāt remedia ad ſanguineꝫ coagulatū diſſoluēdū: q dicta ſunt in ſermonibꝰ p̄cedētibꝰ. Et de diſſoluētibus ſanguinē coagulatū in corpore eſt bdel liū ſūptū cū acori ⁊ ciminū pulueriꝫatū ⁊ bibita cum aqua decoctionis ſemis apij ſanguinē coagulatum diſſoluit ⁊ per vrinā educit. ¶ Dixit Alb. ſi accidat alicui illud. ſ. ruptura arterie vel vene magne: ⁊ nō ſit ibi medicus pñs neqꝫ medi cina. ſup. aut ſi ſit pñs medicus: ſꝫ nō medicina: tūc incipias cū poſitiōe digiti indicis ſup orificiū eius. Et cum cōſtrictio ne eius valde donec obſeſſus ſanguinis a ſuperiori ꝑte vul neris ⁊ digitus nō remoueat̄: ſed fundat̄ deſuper ipm aqua frigida vehemētēr. Et facias ſemꝑ donec cōgelet̄ ſanguis ⁊ inſpiſſet̄ ⁊ abſcindat̄. interiꝫ ꝯſidera de eis qbus indigetur ex cauterio vel medicina. Ex dictis pꝫ que ſit ſpālis cura flu xus ſanguis ſequētis ad rupturā vene vel ad corroſionem. ¶ De cura aūt fluxꝰ eius ꝑ ſudationē. Dixit Gal. eodem. 5. de inge. ſani. paſſio que dicit̄ deſudatio ſanguinis palā itel ligimus ꝙ frigidis ⁊ ſtipticis medicinis indigeat. ¶ Au ctor cōpēdij. ſanguis deſudatio curet̄ cū refrigeratiuis ⁊ ſti pticis ⁊ oībus ingroſſantibꝰ ſanguinem cibis vel medicis ſtipticis vel viſcoſis. ⁊ dixit. multos ſudores i toto corꝑe pa ti: quoꝝ corpora ſanguineū ſudorē emittebāt: qs defectio ⁊ anguſtia ſequebant̄, neqꝫ cū alio curati ſunt niſi cū potu aq frigide ⁊ ſuctione in ea. Et ſi cū hoꝝ fluxu fuerit ſubtilitas ſanguinis: tūc dixit Gal. vbi. ſ. curet̄ cū ingroſſantibꝰ ipm. ¶ Dixit Gale. in de ſimplici medicina. 5. ꝙ fabe excorticate diuiſe per mediū ipſaꝝ: qꝛ ſm lōgitudinē earū ⁊ pars medis ſup loco de quo remouet̄ ſanguiſuga incidit fluxuꝫ ſanguis factū per ea. Et Raſ. in diuiſionibus hoc idem affirmat di cens. fluxus ſanguinis qui eſt ex ſanguiſugis abſcindit̄ cū ſup ipm inuiſcat̄ fabe medietas: ipſa tñ cum digito vel liga tura tādiu tenenda donec inuiſcetur ⁊ hereat ⁊ ꝑ ſe firmiter ſtet. Et nō oꝫ amoueri donec ꝑ ſe cadat: ⁊ ſit ſecuritas ꝙ non

Vene vel arterie cōbuſtio cū cauterio actuali.

Cura qñ cū vulnere a quo fluit ſanguis ꝯiūgit apa.

Cura fluxus ſanguis ex venis vel arterijs intrinſecis.

Medici ne ... lētes ... diſſoluentes ſāgui neꝫ ... retētū ... vulnere.

Cura fluxus ſāguinis ex vulnere vbi ... ōficiat medicus aut medicina.

Cura fluxus ſang. ꝑ deſudationē ...

Cura fluxus ſā... facti a ſā guiſuga.

fluat. aut dixit Raẜ. pulueriȝet desup puluis molẽdini. aut i frigidet cũ niue. Et de restringẽtibꝰ ipm est albũ oui mixtũ cũ subtilissimo puluere boli ar. vel terre sigillate ꝛ supponit cũ tela aranea: qꝛ fcã est mẽtio de incisiõe vene ꝑ latitudinẽ. Quidã iã negauerũt illud fieri: eo ꝙ mẽbrũ ad qȝ arteria incisa nõ poterit venire cũ nõ ꝯsolidet extrema eius: nõ poterit ad illud mẽbrũ deferri a corde spũs vitalis: q est delator vite ad ipm: ꝛ silr incisa vena cũ nõ ꝯsolidet nõ poterit mẽbrũ ad qȝ illa vena dirigebat nutriri cũ nõ possit ei deferri sanguis ꝛ spũs nãlis ab epate. Uerũtñ incisa vena vel arteria ꝑ mediũ ẜm latitudinẽ ꝛ nõ ꝯglutinata mẽbrũ ad quod dirigitur potest viuere ꝛ nutriri: ꝛ hoc mediantibus ramis aliarum venarum ꝛ arteriarum delatis ad ipsum.

¶ De solutione continuitatis in venis ꝛ arterijs propter vlcera corrodentia. Ca. xxxiiij.

A Liquando accidũt in cute vel carne vlcera: ꝛ ꝓprie corrosiua que corrodẽdo perueniunt ad hoc vt disrũpãt ꝯtinuitatẽ venarũ vl' arteriarũ: quare emanat ab eis sanguis paulatim: de quarũ cura locutꝰ est Gal. 5. de ing. sani. ꝛ dixit. si vulnera sint in venis exterioribus nõ pulsantibus: necesse est vt curent cũ medicinis que vulneribus q̃ in carne sunt prosunt: ꝛ ratio est: qꝛ iste vene cõicant cum carne in modo substãtie: qꝛ sunt satis molles ꝛ cõicant in modo ꝯpl'onis: qꝛ declinant ad calidũ ꝛ humidũ. Uerum qꝛ in modo sbe sunt aliqualiter sicciores carne: ꝛ in modo ꝯpl'onis declinant versus siccitateȝ: ideo dicũt. ꝙ medicine curãtes vlcera harum venaꝝ intantũ debẽt esse sicciores medicinis vlceꝝ carnis inquãtũ iste vene excedũt carnẽ in siccitate. in alijs ãt curant sicut illa siue sint simplicia siue cõposita. ¶ Et loquẽs Gal. in speciali de cura vulneris venarũ cõpositi. Dixit. ꝙ si fuerit cõpositũ cũ carne eius. s. cuȝ humoribꝰ rasurã faciẽtibus: tũc ea curat cũ eis q̃ dicta sunt superius valere in vulneribus q̃ sunt a sili cã in carne. Si vo fuerit cõpositũ cũ morbo diminutiõis. s. cum deꝑditione sbe venaꝝ eodẽ mõ silr curat. dixit Gal. sicut vulnus cũ diminutione sbe carnis in ipsa eueniẽs. ꝛ dixit. ꝙ ꝯsilr eisdẽ medicinis curant vlcera arteriaꝝ. Medicine. n. oium venaꝝ. s. pulsiuarũ ꝛ nõ pulsiuaꝝ eiusdẽ spẽi sũt: ꝛ nõ differũt: nisi qꝛ medicinã arteriaꝝ fortiorẽ esse opȝ intantum inquãtuȝ arterie non pulsantibus venis sicciores ꝛ duriores sunt.

¶ De vulneribus neruoꝝ ꝛ chordaꝝ in generali. Ca. xxxv.

N Eruis ꝛ tenantibus siue chordis accidit qñq; solutio continuitatis q̃ qñq; est simplex: scȝ vnius numeri: qñq; est cõposita que est multiplex solutio: ꝛ q̃ est simplex tribus modis euenire põt. Uno modo ẜm longitudinem ꝛ vocat fixura. Scðo modo ẜm latitudinẽ ꝛ vocat incisio siue separatio: ꝛ est duplex vna que totum neruum vel tenantẽ separat ꝛ incidit: ꝛ altera que non totũ separat: sed partem: puta quadrãtẽ vel trientẽ vel medietatem aut plus. Tertio ẜm ꝓfunditatem ꝛ vocat punctura. ¶ Pro his modis. dixit Aui. oẽ vulnus: scȝ simplex qȝ fit in neruis aut est pũctura aut scisio. Et scisio aut fit in lõgitudine aut latitudine: ꝛ qñq; accidit solutio continuitatis cõposita: scȝ multiplex que vocat attritio siue ꝯtusio neruoꝝ vel chordarũ: in qua multe cõiungunt cõtinuitatis solutiones. ¶ Et scissura qdem. i. vulnus eueniens neruo siue chorde. Dixit. A. aut est cũ detectione ipsius: ita ꝙ manifeste apparet visui cõprehendi Dixit Gal. 2º. catagenis. ꝛ ponitur. 13. ꝯtiñ. maior pars horũ vulnerũ accidit in vola vtriusq; manus. ¶ Notant ꝙ q̃uis solutio ꝯtinuitatis dicatur cõposita esse eo ꝙ diuersas habeat intẽtiones curatiuas a solutiõe carnis simplici cum curatio solutionis ossis fiat per pori sarcoidis generationem ꝛ per ꝓpriam ossis sbam. Et curatio solutionis carnis fiat per carnis generationem: tamen vulnera in neruis ꝛ chordis euenientia dicuntur esse simplicia etiaȝ q̃uis non possint vulnerari absq; vulnere carnis illis superposite: ꝛ hoc ideo qꝛ intẽtiones curatiue nõ diuersificant: tã. n. carnis solute q̃ȝ nerui: q̃ȝ etiam chorde intentio curatiua est vnitio per ꝓpriam sbam. etenim neruus ꝛ chorda vnibiles sunt per ꝓpriam sbam de se. cũ enim os qȝ in corpore molle sit vnibile per ꝓpriã sbam: ꝛ tñ in ipso corpore sit multo durius neruo ꝛ chorda: multomagis ꝛ ipse erunt vnibiles. Et q̃uis neruus ẜm locũ in totũ incisus ẜm plm non vniatur non est hoc ex defectu sbe nerui q̃ de se non sit vnibilis: ſȝ qꝛ ambo extrema eius retrahunt ꝛ a seinuicẽ elongant: iõ ẜm plm nõ vniunt: qꝛ ad hoc vt vnitio fiat: vt supra patuit: opȝ extrema ꝯiũcta seruari: mõ q̃ȝq̃ȝ extrema nerui ꝛ chorde sit possibile ꝯiũgi: tñ ea ꝯiuncta seruari: aut est impossibile aut valde difficile: quare raro valde ꝯtingit neruũ ꝑ latũ ẜm totũ incisum ẜm primã intẽtionẽ vniri ꝛ solidari: ſȝ ẜm scðaȝ itẽtionẽ. s. mediãte carne iter extrema orta solidãt ꝛ vniunt.

¶ Accñtia subsequẽtia vulnera neruoꝝ: q̃dã sunt difficilia valde: ꝛ q̃dã minꝰ. Et difficilia valde sũt spasmꝰ ꝑmixtio rõnis dolor vehemẽs ꝛ pulsatio. ¶ Dixit. A. q̃rti q̃rta neruis accidit ꝑꝑ vehemẽtiã sensus eoꝝ ꝛ ꝯtinuationẽ suã cũ cerebro ex vulneribꝰ dolores vehemẽtes valde ꝛ lesiones valde magne: sicͭ spasmꝰ ꝛ ꝑmixtio rõnis. Et subdit. multotiens ꝑducũt vulnera eoꝝ ad spasmũ absq; añcessiõe lesiõis praue i. doloris vehemẽtis seu a͞pãtis. ¶ Et Gal. dixit. 6. de ige. sani. ad pũcturã nerui sequũt dolor vehemẽs. i. pulsatio q̃dã tumor a͞posus ꝛ spasmꝰ ꝯñs. a͞pa. ꝛ assignãs cãs haꝝ inuit eas fore duas in gñe. s. fortẽ sensum nerui ꝛ plenitudinẽ corporis in q̃ȝto vel q̃li vel vtroq;: ꝑꝑ nimiũ eniȝ sensum nerui vulnerati seq̃tur in loco dolor vehemẽs valde: ꝛ ad vehemẽtẽ dolorẽ trahit mã ad locũ: ꝛ maxime i corꝑe repleto ꝛ mã tracta ad locũ a͞pat ipm ꝛ replet: ꝛ ad a͞pa ꝛ repletionẽ nerui sequit spasmꝰ: q̃uis vt dixit. Aui. aliqñ sequat spasmus absq; vehemẽti dolore ꝛ absq; a͞pate. Notãt. n. spasmũ i vulneribus neruoꝝ duplicẽ seq posse ꝓportionatũ ad mãm: ꝛ nõ ꝓportionatũ ad ipsaȝ. Et ꝓportionatꝰ qdẽ ad ipsã mãȝ: tũc cãtur qñ mã ad locũ defluẽs neruũ ingredit ꝛ replet ipȝ opilãdo vel a͞pando: ꝛ tunc aut talis repletio nerui aduenit apta adhuc cute vel carne supra ipsaȝ exñte ꝛ nõ dũ ꝯsolidata: ꝛ tũc spasmꝰ ad talẽ repletionẽ supueniẽs ẜm plm est ꝑticularis illi neruo ꝛ lacerto ad quẽ dirigit: q spasmus fit mã ista replẽte ꝛ extẽdẽte neruũ in latitudĩe: vñ accidit vt decurtet eius lõgitudo aut talis repletio accidit nõ apta cute: sed iã ꝯsolidata vel q̃uolibet orificio vulneris nerui obcecato ꝛ clauso. Et Gal. dixit i tegni. ꝙ spasmꝰ maxime accidit ex obturata cute. sup. vel orificio vulneris nerui ꝛ raro aliter. mã n. i neruo ꝯtẽta nõ hñs ꝑꝑ clausionẽ orificij trãspirationem ad exteriꝰ intrãspirata manẽs corrũpit ꝛ in eruginẽ malam mutat ꝛ corrupta ꝛ malignata effecta mediante cõtinuitate nerui ꝑ ipȝ cerebro cõicat aut cũ ꝓpa sba aut cũ malo vapore aut eiꝰ mala q̃litate: q̃re ledit cerebrũ vehementer. ꝑcepta ãt lesiõe magna cerebruȝ in se ꝯhit vt ab ea fugiat ꝛ vt lesim expellat ad cuiꝰ ꝯctionẽ seq̃tur ꝯctio in oibꝰ neruis: cũ oẽs oriant a cerebro imediate vel mediate: ꝛ sic spasmꝰ eueniẽs eẽt cõis toti. posset isup mã replẽs dcã esse cã spasmi vl'is vel plm neruoꝝ vel ꝑticulariũ: q̃uis cerebro non fuerit cõicata mã aut vapor malꝰ aut q̃litas mala maxime in corꝑe repleto: ꝛ hoc duobꝰ modis. Uno mõ qñ accideret i corꝑe dissolui mãȝ multã: vel ꝑꝑ vehemẽtiã doloris: vel febrẽ supueniẽtẽ liq̃facientẽ mãs in corꝑe: q̃ dissolute fluerẽt ad neruos ꝺbilitatos ex dolore vel vulnere: ꝛ si tũc fluẽt ad ꝑnm neruoꝝ accidet spasmꝰ vl'is. ꝛ si ad ꝑnm nuce accidet spasmꝰ a facie iferius: ꝛ si ad aliã ꝑtẽ nuce vl' ad ꝑncipia aliquoꝝ neruoꝝ accidet spasmꝰ sub illo loco nuce vel i neruis illis ad q̃ꝝ ꝑnm fluxerit. 2º qñ ꝯtingeret mãȝ a͞pantẽ neruũ vulneratũ subito vl' paulatiȝ ꝑmutari ad originẽ oiuȝ neruoꝝ vl' aliq̃ꝝ plꝫ: ꝛ ibi collocari ꝛ collocata replere ꝛ replentẽ repletã extẽdere in latũ ꝛ decurtare in longũ: ꝛ sic cãre spasmũ: sicut aliqñ

Accñtia ꝯñ a vulnera ꝛ puncturas neruorum.

Spasmꝰ duplex ꝓportionatus ad materiã ꝛ nõ ꝓportionatus ad materiã.

ꝯtigit tumore vulneris subito delitescẽte: vł ẽt paulatine stã te tñ vulneris tumore nõ ꝯtigit ꝑ talẽ modũ fieri. ait. n. Ipo. in affo. Quibuscũq; tumores in vulneribꝰ appareãt nõ valde spasmant̃: q2 nõ sepe. ¶ Et spasmꝰ ẽt nõ ꝓportionatꝰ ad mãz cãtur i neruoꝝ vulneribꝰ ꝑꝑ vehemẽtiã doloris neruo se ꝯhẽte vt refugiat ab eo ⁊ repellat qd̃ ledit: ⁊ hic spasmꝰ ẽt ꝺz pl'm est ꝑticularis: q̃zuis aliqñ possit eẽ vlis ꝯpatiẽte ei cerebro. ¶ Et ex dictis pz q̄ nõ solũ p̄t ꝑuenire spasmꝰ absq; añcessiõe lesiõis praue. sz ẽt pᵒ cessationẽ eiꝰ si adesset. s. aut cõicatõe mãei aut vaporis aut male q̃litatꝫ ad cerebrũ aut ꝑmutatõe mãe aut defluẽte mã ex repleto corꝑe ad neruos vł eoꝝ originẽ. Dixit. n. A. ñ fit i eis. s. qbꝰ accidit spasmꝰ. s. añcessiõe lesiõis p̄ue: qn illic. s. in loco vulneris sit ap̄a magnũ. i. repletio magna: ⁊ q̃ sui ꝑmutatiõe vel aliq̊ d coꝝ modoꝝ faciet spasmũ absq; lesiõe p̄ua doloris vł ap̄atꝫ. ¶ Et notãt q̄ q̃zuis auctores nõ faciãt mẽtionẽ de supuẽtu ꝑalysis ad vulnera neruoꝝ: qd̃ iõ fecerũt: q2 raro ꝯtigit: ⁊ q2 ẽ debił ꝑiculi respectu ꝑiculi spasmi: intm̃ q̄ si aliqñ ꝯtingat eã subseq dz iter accñtia minꝰ difficilia nũerari: ip̄a tñ aliqñ supuenit̃ p̄t ⁊ ꝑticularis ⁊ vlis. ⁊ ꝑticularis qdẽ tribꝰ mõis. Unoᵒ qñ acciderent vt neruꝰ ꝑlatũ ꝺz totũ icideret̃. tũc eni ẽt mẽbra ad q̃ ille neruꝰ dirigebat̃ paliticabũt̃. Alioᵒ qñ mã intrãs neruũ sic repleat eũ ⁊ opilet vt in totũ ꝓhibeat trãsitũ sp̄us aialis ad mẽbra illi iferiora: vñ paliticata remanebũt. Tertioᵒ qñ intrãs neruũ ibibit̃ i ipso ⁊ mollificat ip̄z ⁊ reddit ip̄z incõueniẽs instr̃z ad sensũ ⁊ motũ: vñ remanebũt mẽbra ad q̃ ille neruꝰ dirigebat̃ sẽsu ⁊ motu p̄uata. Ulis ãt ꝑalysis ꝯtingere p̄t aut ex defluxu mãe dissolute i corꝑe ad originẽ neruoꝝ ⁊ silr̃ opilãte in totũ vł mollificãte: ⁊ p̄t supuenire paralisis pliũ neruoꝝ siue pluriũ ꝑticulaꝝ imo vt dicũt. p̄t supuenire spasmꝰ vel ꝑalisis vniꝰ lateris tm̃ reliq̊ nõ exñte leso: imo p̄t supuenire in vno latere ꝑalisis: ⁊ i alio spasmꝰ ꝺm diuersos modos defluxꝰ mãe ⁊ replõnis ipsiꝰ. ¶ Permixtio rõis vulneri nerui subsequit̃ cõicata cerebro ꝑ ꝯtinuitatem nerui ad ip̄m mala mã vaporosa siue fumosa calida ⁊ acuta eruginosa calefaciẽte ⁊ desiccãte cerebrũ ⁊ ꝑturbãte sp̄m aialẽ in eo: ⁊ tũc maxime sequit̃ vulnera neruoꝝ ꝑmixtio rõnis qñ ad ipsa ꝑꝑ febrẽ ap̄a vel dolorem consequet̃ vigilia superflua. ¶ Accñtia v̊o minus difficilia ꝯñtia vulnera neruoꝝ. dixit A. sũt febres ⁊ ap̄ata mł'ta eueniẽtia in mẽbris vicinis ⁊ circũstãtibꝰ extrinsecꝰ ⁊ vigilie ⁊ sitis: ⁊ desiccatio ligue. ¶ Et febris qdẽ facilr̃ seq̃tur ad dolorẽ: ac ẽt ad ap̄a supueniẽs illi vulneri ⁊ ipsa qdẽ ẽ significatũ mala sigñans aut vehemẽtẽ dolorẽ aut ap̄a magnũ. ¶ Ad q̃rũ vlceꝝ timet̃ de supuentu spasmi: q si supueniret: erũt tũc duo accñtia seua ꝯiũcta ⁊ sibinuicẽ i curatõe aduersãtia ꝺz pl'm. ¶ Attñ q2 Ipo. i affo. inuit oppositũ. s. bonũ esse febrẽ in spasmo fieri. Iõ notãt q̄ febris in vulnere nerui p̄t ꝑuenire aut ex cã doloris ⁊ eoꝝ q̃ ip̄z vulnꝰ comitant̃: aut ex cãis alijs: aut ꝑꝑ aliquã mãm in alijs corꝑis ꝑtibꝰ putrefactã: ⁊ si ex cãis alijs: tũc eiꝰ supuentus p̄t eẽ ad bonũ: q2 mãz spasmũ faciẽtẽ vel facturã digerit resoluit ⁊ ꝯsumit: ⁊ sic a iã fcõ spasmo liberat ⁊ a futuro p̄seruat. Si v̊o ex cã vulneris ⁊ comitãtiũ ip̄z tũc eiꝰ supuẽtꝰ est malꝰ ꝑꝑ dictas cãs. dz ĝ itelligi affo. inuẽs bonũ eẽ fieri febrẽ in spasmo qñ febris ⁊ spasmꝰ nõ ꝯseq̃t vnã ⁊ eãdẽ egritudinẽ magnã ⁊ suspectã: q2 si sic ꝯseq̃ret̃ eẽt malũ. Et i tali casu A. febrẽ nũerauit iter accñtia mala ꝯñtia vulnꝰ neruoꝝ. Si ãt febris ⁊ spasmꝰ nõ ꝯseq̃rent̃ eãdẽ cãm ⁊ radicẽ: tũc febris p̄t eẽ ad bonũ: vt inuit p̄fatꝰ. ¶ Ap̄ata v̊o multa i circuitu vulneris fiũt qñ mã multa ꝑꝑ dolorẽ vel cãz aliã vt vehemẽtẽ cał'atẽ ad locũ vulneris flueret q̃ occuparet ẽt ꝑtes vicinas ⁊ ap̄aret illas: q̃ si ap̄auerit ꝑtes extrinsecas sigñat̃ v̊tus inde potẽtior: ita vt expellat mãz ad exteriora. ¶ Sitis ãt ⁊ desiccatio ligue ⁊ vigilie ꝓp̄e accidũt qñ vulneris neruoꝝ supuenerit feb. ⁊ ista accñtia intm̃ sũt mala iq̃ztũ febris quã ip̄a comitãt̃ ẽ mala: iõ ð eoꝝ malitia iudicãdũ ẽ: sic ð feb. dcm̃ ẽ. ¶ Et q2 accñtia difficilia supradicta maxie sequũt̃ p̄ucturã nerui vł corde ꝑꝑ stricturã eiꝰ ꝑꝑ quã mã in neruo p̄ucto aggregata nõ p̄t libere trãspirari neq; mã eruginosa i eo collecta libere expurgari: sic̃ i alijs vulneribꝰ nerui: iõ ip̄a ẽ deterior ⁊ ꝑiculosior. Iõ i p̄uctura nerui auctores ꝓp̄e: ⁊ maxie dixerũt. spasmũ ⁊ alia seua accñtia supuenire. Uñ ait Gal. in tegni nerui v̊o ⁊ tenõtis p̄uctura ꝑꝑ nimiũ: ⁊ q2 cõicatiua ẽ ad p̄mã ꝑticulã. s. cerebrũ: ꝑata ẽ ꝓuocare spasmũ. ¶ Pᵒ p̄ucturã molestior ⁊ ꝑiculosior ẽ icisio aduenieñs neruo ꝺz latũ icõpleta ñ i totũ. Ip̄a. n. pᵒ p̄ucturã. dixit Ga. i teg. molestior est ⁊ cito pᵒ illã spasmũ adducẽs: qm̃ ꝑs mẽbri icisa dolorez patit̃: qm̃ ad neruũ trahit̃ ⁊ cõicat̃ ꝑti nerui nõ icise nõ iduc̃ẽs in ea accidẽtia supradcã: vñ ap̄ant̃: ⁊ illa ꝑte nõ icisa mediãte p̄t lesio cerebro cõicari ⁊ spasmũ sicut ⁊ alia accidẽtia difficilia seq. Ideo dixit Gal. q̄ tumor ⁊ ap̄a incisũ ⁊ nõ incisum ꝯtinet locũ qd̃ cã spasmi est. ¶ Post incisionẽ nerui ꝺm locũ nõ totalẽ in ꝑiculositate seq̃tur fixura nerui. i. icisio adueniẽs ei ꝺm lõgũ. ipsa eni cã est minoris doloris ⁊ minoris attractiõis mãe: tñ cũ attrahit̃ p̄t ab ea fieri cõicatio cerebro ꝺz oẽs villos nerui ⁊ multo minꝰ ꝑiculosa ẽ incisio nerui adueniẽs ei ꝺz latitudinẽ ꝑ totũ: q2 tũc nõ remanet i ea locꝰ: in q̊ possit mã ꝯtineri: ⁊ si q̃ ad ip̄m attrahit̃ hz viã liberã per quã p̄t libere expurgari. Uñ nõ ꝯculcat̃ neq; putrescit neq; est ei cõicatio ad cerebrũ ꝺz pl'm. Uerũtñ quo ad mẽbruz ad qd̃ neruꝰ ille dirigebat̃ est magis alijs ꝑiculosa: qm̃ necessario mẽbrũ illð amittit sensũ ⁊ motũ. ¶ Dixit Auer. colliget 7. si neruꝰ ex trãsuerso nõ est ex toto incisus: tũc vulnus ꝑiculosius est q̃z si nerui incisio in lõgitudine traheret̃. hic eni s. in incisiõe trãsuersa nõ totali est timor spasmi. supp. ibi: aut nõ sic. ¶ Dixit Aui. vulnera cadẽtia ꝺz lõgitudinẽ i neruis saluiora sunt cadẽtibus ꝺz latitudinẽ incõplete: eo q̄ villꝰ sanus ledit̃ vicinitate incisi ⁊ nocet̃ ꝑ ipsuz: ⁊ noect cerebro ⁊ facit accidere spasmũ ⁊ egritudines magnas. Et iõ qñ timet̃ de spasmo ⁊ egritudinibꝰ magnis: aut iã supuenerint: tunc dixit. A. fit nec̃iũ abscindere neruũ vulneratũ vel punctũ cũ totalitate: sz ꝺz latitudinẽ totalẽ suã. eteni ex ista totali icisione ꝓuenit q̃es ⁊ separant̃ vel sedant̃ accñtia mala. ¶ Dixit Aui. q̄ ꝯsilr̃ sic vulneri neruoꝝ est dispõ: ⁊ idẽ iudiciũ i vulneribꝰ chordaꝝ ⁊ lacertoꝝ ⁊ ꝓp̄ie in latere eoꝝ. s. lacertoꝝ: ⁊ in extremitatibꝰ ipsoꝝ eueniẽte vulnere. Nã si vulnꝰ accidit in extremitate lacerti v̊sus p̄ncipiuz: q̃ dr̃ caput lacerti: tũc illud vulnꝰ similat̃ in accñtibꝰ ⁊ difficilibꝰ ⁊ nõ difficilibus vulneri nerui: ⁊ silr̃ in oibꝰ alijs dispõnibꝰ. Et si accidit in extremitate alia q̃ dr̃ finis lacerti siue cauda eius: tunc q2 inde orit̃ chorda vulnꝰ illud in dispõnibꝰ ⁊ accidẽtibꝰ silat̃ vulneri chordaꝝ. Ista tñ silitudo vt dicunt: non est oino stricta: imo satis larga: q2 quãuis ad vulnera chordaꝝ ⁊ lacertoꝝ sit aptitudo ⁊ ꝓueniunt ex eis accidẽtia supradicta: nõ tñ tanta nec tam velociter nec tã sepe: quãta velociter ⁊ quã sepe sequunt̃ ad vulnera neruoꝝ: qm̃ nerui sunt magis sensibiles q̃z chorde ⁊ lacerti: q̃zuis habeãt chorde in ꝯpositiõe sua mixtionẽ villoꝝ ligamentoꝝ ⁊ lacerti mixtionẽ villoruz carnis: vt patuit in anatomia ipsoꝝ. ¶ Et cõparans Auic. inter vulnera chordaꝝ ⁊ pãniculorum dixit: vulnera q̃ accidunt in panniculis sunt leuiora eis que sunt in chordis aut neruis. sup. aut extremitatibꝰ lacertoꝝ. Et nõ intellexit. A. de vulneribꝰ omniũ pãniculoꝝ. sũt eniz pãniculi qdã. quoꝝ vulnera sũt pessima: ⁊ ꝺm pl'm mortalia: vt q cordis ⁊ q cerebri ⁊ pãniculꝰ diaphragma ⁊ mediastina ⁊ vesica: ⁊ silia mẽbra pãniculosa. ⁊ ideo solum intellexit de pãniculis velantibus lacertos. ipsoꝝ enim vulnera nõ sunt ꝑiculosa: sz salua: qm̃ q̃zuis habeãt in cõpositiõe sua mixtionẽ villoꝝ neruorũ villi illi sũt in eis situati ꝺm trãsuersuz non ꝺz lõgũ: sicut in chordis ⁊ lacertis: ⁊ iõ nõ p̄ot illis mediantibꝰ fieri cõicatio malitie cerebro: ⁊ est bonũ vt medicus discernat inter chordas ⁊ pãniculos vt nõ erret in iudicio suo ⁊ curatiõe sua: pãniculꝰ. n. vulneratꝰ. dixit Aui. suffert suturaz. chorda ãt dñt nõ suffert eã. ¶ Dixit Raꝫ. 13. ꝯti. dico quotiẽs diuidat̃ ali-

Paralisis ꝯseq p̄ot vulnera neruoꝝ ⁊ q̃ñ.

Permixtio rõnis q̃ñ ꝯsequtur vulnera neruorum.

Febrẽ in spasmo eẽ bonã q̃ñ intelr̃.

Accñtia difficilia accidũt i punctura nerui: deinde in icisiõe ꝺm latus pᵒ modũ in fixura ⁊c.

q̄d hꝫ significatio ꝙ ibi sit pãniculꝰ aut chorda aut neruus scire debes ꝙ si bñ poteris ĩspicere inuenies ĩ chorda villos eius esse ꝑ lõgitudinẽ: ⁊ nõ erit ei ꝯtextio ad modũ pãniculi: qm̃ pãniculꝰ est eq̄liũ ꝑtiũ in oibꝰ dispõnibꝰ suis chorda v̄o dꝫ hr̃e in se meatꝰ villoꝝ: ⁊ pãniculꝰ ẽt si pũgat̃ nõ hꝫ sensũ chorde: ⁊ ẽt chorda est vehemẽtioris duritiei q̃ꝫ pãniculus: ⁊ si extẽdis pãniculũ nõ accidet tñ res nociua. Et iõ quotiẽs pãniculꝰ fuerit incisus nõ erit ĩcisio eiꝰ nociua: neq̃ꝫ ẽt ipsius putrefactio: ⁊ ꝯsilr̃ vulneri pãniculoꝝ est dispõ vulneris accidẽtis in carne simplici: q̃ꝫuis veniãt ad mixtionẽ illiꝰ villi neruoꝝ. ¶ Dixit Ipoc. ĩ affo. Si in vulneribꝰ magnis ⁊ fortibꝰ sanies nõ apparuerit malũ ⁊ ꝑ vulnera magna ⁊ fortia maxime ĩtellexit vulnera neruoꝝ. ad ipsa enim ꝑl'm hũores acuti defluũt inobediẽtes vt ꝯuertant̃ in saniẽ. cũ ergo ĩ ipsis vulneribꝰ sanies nõ appꝫat significat̃ mala mã ad locum defluxa q̄ erit cã magne lesiõis ⁊ maloꝝ accñtiũ: ⁊ eꝯ. si ĩ vulneribꝰ neruoꝝ sanies emittit̃: tũc illa vulnera salua erunt ⁊ nõ succedẽt accidẽtia timorosa: nisi in posteꝝ nouꝰ error cõmittat̃: ⁊ maxime salua essent si apparente sanie dolor q̄euerit. Et scias ꝙ vehemẽtia doloris magis accidit ĩcisiõe nerui siue ꝑ lõgũ siue ꝑ latũ fuerit: sꝫ retẽtio erugis ⁊ ĩpiꝰ ĩcarceratio magꝭ accidit ĩ pũctura: ⁊ magꝭ q̃ꝫto ꝓfũdior neruꝰ fuerit.

Cura vulneꝝ neruoꝝ. duplex ẽ. vna gñalis alia sp̃alis. ⁊ de gñali dicet̃ ĩ hoc capꝰ. ⁊ ipsa triplici ꝑficit̃ ĩstr̃o. s. dieta potõe ⁊ chirurgia. ⁊ dieta q̄dẽ ꝯsistit in euitatiõe aeris frigidi ⁊ oĩs rei actu frigide ne ꝑueniat ad neruũ lesũ. ait eni Ipo. q̃rta affo. frigidũ inimicũ ẽ neruis. Iõ dixit Gal. 3. de ige. sani. inhibeo suꝑ oĩa vt nihil fridũ fixure nerui approxpinquet cũ mẽbrũ infirmũ. s. ipse neruꝰ sentibilissimũ sit. mõ q̃ꝫto mẽbrũ est magis sensibile tãto plꝰ indicat de ꝓhibitõe q̄litatis nociue. q̄litas ãt magis nociua neruis ẽ actual'frigiditas cuiuscũq̃ꝫ rei siue sit frida potẽtia siue actu: qm̃ actual' friditas sb̃aꝫ neruoꝝ ꝯgelat ⁊ ĩspissat ⁊ poros eoꝝ: ⁊ circunstãtiũ ẽt mẽbroꝝ claudit ⁊ opilat: ⁊ si aliq̄ mã ad neruũ fluxit illã ĩgrossat ⁊ ꝯculcat: q̄ postea põt esse cã difficiliũ accñtiũ maxime spasmi. Dixit eniꝫ Ipo. vbi. s̈. frigidũ. s. actuale spasmos ⁊ thetanos facit. ⁊. Aui. dixit. qñ apant̃ nerui: ⁊ q̄ sũt eis siliã vt chorde ⁊ extremitates lacertoꝝ ⁊ aduenit eis friditas spasmant̃. Et dixit Gal. ꝙ actuale frigidũ a neruis ẽt ẽ ꝓhibẽdũ: q̄r neruꝰ iũctꝰ est ⁊ colligatꝰ nobilissimo mẽbro: q̄d est fũdamẽtũ ⁊ initiũ a q̄ multa corpora dirigunt̃: ⁊ tale est cerebrũ: q̄re nerui nocumẽtũ facil'r cerebro cõicabit̃: ⁊ maxie ꝑꝑ dictã cãm ꝓhibẽdũ est frigidũ cũ cerebrũ ⁊ nerui fridi sint ꝯpl'onis ĩnate apta pati ab actuali friditate maxime cũ fuerit in dispõne nãlis ꝯpl'onis. si eniꝫ forẽt in mala discrasia calida: tũc actuale fridũ nõ noceret. Ait eniꝫ vbi. s̈. Gal. ꝯpl'o nerui frigidior est alijs. ꝑꝑ hoc friditas agit ĩ eis. q̄ actio ducit cerebrum: ⁊ sequit̃ ex dictis ꝙ q̃ꝫto neruus dictus lesus cerebro fiat ꝓpinquiꝰ tãto velociꝰ eius nocumentũ cõicabit̃ cerebro: ⁊ tãto velociꝰ difficilia suꝑueniẽt accidẽtia. ¶ Quidã ãt dixerunt. ꝙ actualis cal'itas magis ẽ inimica neruis q̃ꝫ actualis friditas. q̄r cal'itas magis aduersat̃ ꝯpl'oni nerui q̄ vt est dcm̃ frida est. dcm̃ tñ istoꝝ nõ ꝯtinet v̄itatẽ: q̄r q̃ꝫuis neruꝰ sit frigide ꝯpl'onis ĩnate: q̄r tñ ꝯtinue recipit cal'atẽ influentẽ ꝯtinue est actu calidus: q̄ actio influẽs actuat eiꝰ ꝯpl'onẽ ĩnatã: ꝑ quã sic actuatũ sentit ⁊ nõ ꝑ innatã tm̃. cal'itas itaq̃ꝫ occurrẽs neruo nõ occurrit ei actu frigido: sꝫ actu calido: q̄re ei nõ nocet nisi fuerit excessiua. ĩmo cõfert ei eius ꝯpl'õnẽ ꝯfortãdo ⁊ eius ꝯpl'onẽ innatã ẽt a casu in lapsum similẽ ꝓhibẽdo actualis ẽt caliditas nõ excessiua neruis vlceratis ꝯfert: sedãdo dolorẽ ⁊ mãs ad eos d̄fluxas resoluẽdo: vt infra dicet̃. Et dicũt. ꝙ actualis caliditas cõpetit oi tꝑe vulneribꝰ neruoꝝ: maxime tñ in p̄nꝰ: dꝫ tñ esse mitis nõ acuta aut mordax vt patebit. nõ ergo dꝫ approximari liciniũ vel tẽta: vel q̄duis aliud nisi actu cal'm fuerit. ¶ Dixit Aui. vulneribꝰ a q̄bus est necesse elõgare aquã. s. fridaꝫ est vulnus nerui: ⁊ silr̃ frigus. s. aeris vel cuiuscunq̃ꝫ rei neruo approximãde: q̃ꝫuis minoret̃. i. q̃ꝫuis parũ sit frigꝰ illud: est tñ de rebus nocibilioribꝰ ei: ideoq̃ꝫ bñ dicũt. ꝙ cũ discooperit̃ vulnus nerui dꝫ illud fieri in p̄ñtia ignis aut tegule calefacte: aut alterius calefaciẽtis aerẽ in circuitu precipue si neruus fuerit discoopertus a cute vel carne denudatus. ¶ Et dꝫ vitare hñs vulnus in neruis ⁊ sibi silibus iraꝫ furorem ⁊ tristitiã sollicitudinẽ clamorem locutionẽ nimiũ strepitum murmur multoꝝ visitationẽ ⁊ luminis splendoreꝫ ⁊ silia. ¶ Et dꝫ esse in quiete mẽtis ⁊ corporis abstinẽs ab oi motu: ⁊ maxime membri vulnerati. ip̄m enim situari dꝫ s̄m quẽcũq̃ꝫ modũ magis remotũ sit a dolore: ⁊ dꝫ vitare somnũ ⁊ vigilias ĩmoderatas plus tñ vigilias q̃ꝫ somnũ. Dixit Gal. vbi. s̈. nimiã quietẽ sustineant ⁊ iaceant in molli ⁊ plana culcitra. Et Aui. dixit. dꝫ vt sit stratus eius humidus. i. lenis. ¶ Et dixit Gale. subtilibus dietet̃. s. cibis ⁊ potibus paucas gñantibꝰ suꝑfluitates ⁊ paucũ nutrimẽtũ: ita ꝙ sint subtiles ĩ q̃ꝫtitate ⁊ q̄litate: ⁊ hoc vt nõ multiplicet̃ mã apta ad locũ fluere doloris: ⁊ fiat corpꝰ auaꝝ desiderãs in retinẽdo nõ in expellẽdo. Dixit. A. opꝫ vt sit regimen vulnerati in neruis subtile: ita vt sit in vltima subtiliatiõe. ⁊ hoc ĩ vulnere simplici: tac ẽt in ꝯposito: ⁊ maxime cuꝫ apate. Dixit enim Aui. cũ dolor facit accidere apa: tũc necessariũ est ẽt dare cibũ. s. subtilẽ: vt est p̄dictũ: ⁊ maxime qñ vulnera sunt in latitudine. ¶ Et dꝫ vitare patiens vulnus neruoꝝ retẽtionem superfluitatum: sed excitari dꝫ ad ipsarũ purgationẽ quotidianã: ⁊ debet vitare coytum omnino: ⁊ oẽm cogitationẽ ⁊ conspectum mouentem ad coytum ne eueniat ei pollutio.

Cura per potionẽ generalis: vt innuit Gal. in tegni duas hꝫ intẽtiones: quaꝝ prima est sumpta a morbo: scꝫ ipso vulnere nerui: ⁊ ista est ipsiꝰ vnitio ⁊ ꝯsolidatio. ⁊ alia ẽ sumpta a rebꝰ preter nãm cũ hmõi vulnere complicatis vel possibilibus complicari: ⁊ horuꝫ quedã sunt ad q̄s s̄m plurimũ mala sequunt̃ accidentia: vt sunt dolor apa ⁊ incarceratio mãe: siue retẽtio erugis in ipso neruo vulnerato: ⁊ iõ ista intẽtio diuidit̃ ĩ duas: vna est q̄ ẽ ad dictas res: ⁊ altera q̄ est ad dicta accidẽtia ꝓhibẽda vel corrigẽda: ⁊ tu q̄dẽ iaꝫ sciuisti in p̄cedẽtibꝰ ꝙ qñ dolor: aut apa: aut retentio eruginis. aut ꝯtusio: aut attricio: siue putrefactũ cũ vulnere cõponitur impediũt curã ꝓpriã ipsius vulneris: ita ꝙ nõ põt curari: nisi prius curet̃ illud secũ ꝯiũctũ. Ideo a cura vulneris est desistendũ: dõec curet̃ illud: ꝓpterea dixit Gal. vbi supra bonũ est fissuram. i. vulnus neruoꝝ q̄dcũq̃ꝫ fuerit dimittere s. curare ip̄m studiũ inducẽdo: ne q̃uolibet glutinet̃ vel claudat̃. Et Aui. dixit. qñ accidũt vulnera ĩ neruis: tũc nõ dꝫ vt ꝓperẽt ad incarnationẽ: sed dꝫ vt incipiat̃ a sedatione doloris: ⁊ silr̃ sit tua intẽtio in sedatione apatis si acciderit. sup. ⁊ silr̃ in sedatiõe alioꝝ p̄dictoꝝ sine quoꝝ cura curari non potest. Et curatio hoꝝ q̃ñq̃ꝫ est preuisio ne accidant: ⁊ q̃ñq̃ꝫ est sanatio postq̃ꝫ acciderint. Et p̄uisio q̄dem perficit̃ cũ diuertentibus ad oppositum vel diuersum cum re diuertente cuꝫ exitu: siue sine exitu cũ exitu cum flõia: ⁊ sanguisugaꝝ appositione: ⁊ ventosarũ cum scarificatione. solutiõe vẽtris ⁊ vomitu ⁊ silibus: ⁊ maxime cũ eductiõe humoris acuti Ait. n. Gal. mũdificet̃ totũ corpus ex humoribus ingeniãdo ne locus in tumorẽ deueniat. Et Aui. dixit. si mali in corpore fuerint humores cũ farmaco euacuent̃: sine exitu v̄o sicut cum fricatiõe forti ⁊ cõpssiõe: ⁊ ligatura dolorosa ⁊ silibꝰ factis ĩ mẽbro opposito vel lõginquo. Et dixit Gale. añ oĩa tñ ⁊ festinãter hec fiẽda sũt. ¶ Dixerũt q̄dã. fiat flõia p̄ia die vulneris si possibile fuerit: aut saltẽ in scd̃a ⁊ q̃ꝫcitius fieri poterit possent in circuitu in loco remoto a vulnere appõi q̄ reꝑcutiũt ⁊ vias stringunt: q̄si sint hmõi a loco vulneris ꝓrsus euitãda. ¶ Pro sedãdo ãt dolore. dixit Gal. ex oleo fomẽta: ⁊ voluit Ga. ⁊ silr̃ alij auctores ꝙ olea ĩ h̄ ꝯueniẽtia sũt subtilioris sb̃e: ⁊ q̄r talia sũt v̄tual'r calida: iõ Gal. innuit ipsa. s. olea debere ẽẽ actu ⁊ potẽtia calida: vt rõne actualis caliditatis dolorẽ mitigẽt ⁊ rõne potentialis poros aperiant ⁊ cali-

Dieta siue admistratio serrerum nõ nãliuꝫ in cura ⁊c.

ginosum vaporē ⁊ oēm eruginē resoluāt ⁊ ex̄ ferāt.i.debent
esse subtilis sb̄e:vt in cōpactā ⁊ spissam sb̄am neruoꝝ:⁊ in ꝓ
fūdo positā valeāt ꝑuenire ⁊ penetrare. Et sic vr̄ velle Ga.ꝙ
olea stiptica ⁊ grosse sb̄e nō ꝯueniāt:imo noceāt:verūtn̄ si in
oleo stipticitas fuerit pauca nō nocet:imo ꝯferre pōt. Et iō
dixit. A. vapora cū oleis calefactis:⁊ cū oleo onfacino ꝓp̄e:
qm̄ in ipso est stipticas q̄dā.i.ꝑua. Et iō dicūt ꝙ onfacinum
ꝯueniēs nō dz eē sūptū ex oliuis oīno imaturis:q2 tale ē ni/
mie stipticitatis:oleū.n. nimie stipticitatis est oīno euitādū.
Vn̄ de tali. A. itellexit cū dixit.caueat̄ in hoc vulnere stipti/
cū ⁊ ꝓp̄e in p̄nº.i.nō solū in ꝓcessu:ſ3 ēt i p̄ncipio i q̄ magis
ꝯuenire vr̄:ꝓpterea ꝙ forte stipticū in p̄ncipijs vulneꝝ alio
rū mēbroꝝ cōiter administrat̄:ſ3 oleū onfacinū ꝯueniēs dz
eē sūptū ex oliuis nō ꝑfecte maturis:siue medijs inter acer/
bitatē ⁊ maturitatē:q2 in tali oleo est caliditas aliq̄ mitigati
ua doloꝝ:⁊ est in eo stipticitas pauca q̄ nō pōt ledere: ⁊ pōt
ꝯferre maxime in p̄ncipio fluxū materieꝝ ad locū vulneru3
aliq̄lr̄ cohibēdo:neq3 ꝓhibet̄ ꝑ talē ꝑuā stipticitatē a pene/
tratiōe:⁊ tūc dicūt.dz tale eē oleū administrādu3 in vulnere
nerui discooꝑti:vt nō ꝑducat oleū priuatū stipticitate neruū
ad putrefactionē. ¶ Dixit.n. Gal. vbi.ſ.locꝰ huiꝰ fissure nō
dz ifundi oleo.ſ.oīno priuato stipticitate:qm̄ oleū ꝯ2iū ē:ei
cuiꝰ est exiccare cū sit humectatiuu3 ⁊ sua cal̄e ⁊ humiditate
h3 neruū putrefacē. Et. A. dixit oleū iteꝝ nocet neruis:⁊ nō
est necessariū:nisi apud sedationē doloꝝ. ¶ Cū ergo dixit.
⁊ nō sedes dolores eoꝝ cū aq̄ calida oīno:imo cū oleo subti
liū ꝑtiū in quo nō ē stipticitas itelligas.ſ.ml̄ta:aut itelligas
in neruo carne cooꝑto. ¶ Dixit.n. Gal. ꝙ oleum aliud facit
in neruo cooꝑto:⁊ aliud in discooꝑto:qm̄ in cooꝑto oleū nō
sic attingit ad sb̄am nerui:vt possit dissoluere ⁊ putrefacere:
non.n.ꝑuenit ad neruum actualiter ſ3 solu3 virtualr̄. Et iō
dixit Gal. ꝙ in punctura nerui oleum calidū conuenit q2 in
pūtura vtplurimū neruus remanet cooꝑtus:ſ3 in discooper
to ꝑuenit ad sb̄am eius absq3 medio, quare eā dissoluit ⁊ pu
trefacere facit. Et iō Auer.7.colliget.ait.res q̄ dolorē miti/
gat nō existēte neruo discooꝑto ē oleū oliue calidū. ꝓpea q2
resistit oībus passionibus nerui. ¶ Et Auicen. postq3 dixit
multū stipticū nō ꝯuenit in dolore ⁊ passionibꝰ neruoꝝ:ex/
ceptuādo dixit:nisi sit stipticitas medicaminis cū abstersiōe
ꝯiūcta:sicut ē es vstū ⁊ scoria eris:in qbꝰ aggregat̄ stiptici/
tas ⁊ abstersio ꝑ3 diuersas ꝑtes eaꝝ:qm̄ tale medicamē pōt
approximari vulneribus neruoꝝ qm̄ nocumētū stipticita/
tis eius tollit̄ ꝑ ipsa3 abstersionē. Et dicūt.nō solu3 in p2inº
dz sedari dolor cū oleis calefactiuis:ſ3 ēt i posteꝝ si affuerit.
¶ Dixit. A. multotiēs ꝯtingit ꝙ vulnꝰ appropinquat sani/
tati ⁊ nocet ei frigꝰ suꝑueniēs:⁊ fit inde vehemēs dolor ⁊ re
dit lesio. ¶ Et de oleis ꝯueniētibꝰ in sedatiōe doloris vulne
ris neruoꝝ:dixit Gal. ꝙ ē oleū sapiū siue sapinū: ⁊ est oleu3
colletū in q̄dā regione dicta sapia vel sapia i q̄ oleū colligit̄
subtiliꝰ ⁊ calidiꝰ oleis aliaꝝ regionū:inuenit̄ tn̄ alia lr̄a que
h3 oleū sepiū siue sepinū: ⁊ tale oleū sic dr̄.q2 apparenter est
in sb̄a grossum ad modū sb̄e sepi:existēter tn̄ est subtile ⁊ pe
netratiuū:qd̄ tale oleū tetigit. A. cū posuit medicamē ꝯposi
tū Gal. ꝯfectū cū oleo grosso ⁊ alijs qd̄ iferiꝰ ponet̄. ¶ Et
dicūt q̄dā. ꝙ oleū pōt esse tale duplr̄. Vno mō rōne antiq̄ta/
tis:qm̄ in tp̄is lōgo spatio apparēter ingrossat̄ vt notū est.
Et dicūt q̄dā efficit̄ calidius. ⁊ dicūt ꝑꝑ hāc cām. dixit Gal.
bonū est vt hoc oleū:⁊ silr̄ oīa olea ꝯuenientia sint duoꝝ vel
triū annoꝝ eo ꝙ est magis resolutiuū q3 recēs āni ipsius: ⁊
q3to vetustiꝰ tāto magis resolitiuū q3uis dolorē adeo nō mi
tiget. In qbꝰ v̄bis inuit̄ ꝙ qn̄ intētio est magis ad sedandū
dolorē:tūc dz sumi oleū recēs:⁊ qn̄ magis ad resoluēdū:tūc
oleū qd̄ est antiquū:q2 magis calidū. ¶ Huic tn̄ s̄nie q̄dam
aduersant̄ dicētes ꝙ oleū spatio tp̄is ingrossat̄ ꝑ exclusionē
ꝑtiū subtiliū calidaꝝ:q2 remanet oleū antiquū frigidiꝰ recē
ti:oppositū tn̄ huiꝰ expiētia demonstrat:qm̄ antiquū magis
penetrat:⁊ magis calefacit. Alio mō ꝑt oleū esse grossu3 ap

Oleū al̄r ꝯuenit in neruo co/ oꝑto:⁊ al̄r i discooꝑ/ to.

parēter: ⁊ tn̄ penetratiuum calidū rōne decoctionis de ipso
facte:nā decoctio acq̄rit ei caliditatē ⁊ siccitatē ⁊ grossitiē ⁊
iō decoquit̄ donec deueniat ad sb̄am mellis. dixit. A. sedat̄
ēt dolor cū adipibꝰ calidis:⁊ de istis dz intelligi ꝯsilr̄ vt dcm̄
est de oleis. Et dixit.sedat̄ ēt cū pānis calidis.ſ.cal̄ate tēpe/
rata ⁊ isti maxie ꝯueniūt in neruo discooꝑto. ¶ Dixit Gal.
ꝙ in sedādo dolorē in vulneribꝰ neruoꝝ vitāda est aq̄ calida
q3uis ipsa sedet dolorē oīs aꝑatis:eo ꝙ sb̄a nerui est frigida
de mā hūida a frigido ꝯgesta:⁊ talis sb̄a ⁊ sil̄es ei dissoluūt̄
⁊ putresiūt ex calidis ⁊ hūidis approximatī ⁊ magis ex aq̄
calida:qm̄ ipsiꝰ humiditas est multa:⁊ eius caliditas ē acci
dētalis. Et nocet ēt neruis aq̄ calida alia de cā que est ꝙ q3/
uis actualē habeat caliditatē:illa3 tn̄ in ꝓcessu dimittit ⁊ ad
ꝓpriam redit friditatē:quā habebat in actu que actualis fri
giditas:vt supra patuit est neruis inimica. ¶ Et Aui. de his
dixit.nō sedes dolorē neruoꝝ vulneratoꝝ cū aqua calida oī
no:imo cū aliquo oleoꝝ subtiliū ꝑtiū in quo nō est stiptici/
tas.ſ.ml̄ta vt supra dcm̄ ē. Nā dixit. A. si accidit neruo pu/
trefactio.i.res putrefaciēs.ſ.calida ⁊ humida:sicut ē aq̄ ca/
lida:corrūpit̄. Nā putrefactio festinat ad neruū:qm̄ ſt̄ crea/
ti ex hūiditate quā ꝯgelauit ⁊ coagulauit frigꝰ. Et ad hmōi
ꝑparat putrefactio ex hūiditate ⁊ cal̄ate hūida:⁊ ex humi/
ditate sola:⁊ ex cal̄ate ꝯiūcta cū humiditate. nā cū decoqui/
tur.i.ebulit in eo humiditas:siue sola:siue ꝯiūcta cu3 cal̄ate
inducit̄ in neruo caliditas extranea q̄ est cā putrefactionis
eius:quod.n.est congelatum a frido dissoluitur a calido ex/
traneo:⁊ iō nō solū est ꝓhibēda aqua calida:ſ3 oē mollifica
tiuū:vt puls de farina tritici ⁊ silia:vt oleū vt supra patuit.
Verūtn̄ oleū q3uis sit putrefactiuū:ip̄m tn̄ dixit. Aui. qn̄q3
est necessariū ꝑꝑ sedare dolore3 vt dcm̄ est: aut ꝑꝑ subtiliare
medicinas:vt faciat eas currere.i.faciat eas penetrare ad ꝓ
fundū que forte de se nō penetrarēt:aut ꝑꝑ remittere acuita
tē ⁊ mordicationē medicinaꝝ:vt nō pūgāt ⁊ noceāt neruis.
¶ Dixit.n. A. ꝙ medicīe pūgētes sole qn̄q3 ꝑficiūt hāc oꝑa
tionē.ſ.pūctionē in neruis:⁊ iō qn̄ sūt necessarie nō debent
admistrari sole:ſ3 cū oleo. Verūtn̄ qn̄ est necessariū admini/
strare oleū ꝑꝑ aliquā dictaꝝ causaꝝ, est necessariū admisce/
re ei medicinas q̄ resistūt eius humectatiōi:vt ea mediāte nō
putrefiat neruus. Et iō dixit. A. ꝙ medicine resistētes qua/
litati humectāti olei ꝯueniūt. Et de his medicis resistētibus
sunt medicine acute:⁊ fortasse hoc itellexit. A. cū dixit. ⁊ me
dicine pūgētes sole fortasse ꝑficiūt hanc oꝑationē:⁊ hāc re/
sistētiā humectationi olei:⁊ ꝑm hoc apparet ꝙ medicamen
acutū ex medicis acutis ⁊ oleo sit ꝯueniēs neruis:qm̄ tollit
ab eis punctionē:⁊ ipse tollunt ab eo humiditate3 putrefa/
ctiuā reddētes ip̄m exiccatiuū. ¶ Propter p̄dicta dicūt. ꝙ
si aliq̄n ad sedationē doloris necessariū sit oleū:tūc possumꝰ
eo vti si neruus fuerit discooꝑtus solū in circuitu vulneris
nō itus in vulnere. Si v̄o neruus fuerit carne cooꝑtꝰ possu
mus eo vti in circuitu ⁊ itus in vulnere. Dixit. A. si nō fue/
rit excusatio.ſ.ab admistratiōe olei ꝑꝑ cās supradictas maxi
me i neruis discooꝑtis:tūc admistretur vt dcm̄ est.ſ. non in
vulnere:ſ3 in circuitu vel mixtū cū medicis ꝓhibētibꝰ ab eo
putrefactionē. Et dixit. qn̄ eget aliq̄ egritudinū solr̄onis ꝯti/
nuitatis neruoꝝ. vt supra ip̄m ponat̄ ⁊ ꝓprie eius q discoo/
ꝑtus est oleū.ſ.nō mixtum alteri medicine:op3 tūc vt tran/
seat prius suꝑ ip̄m neruū vinū coctum:⁊ deide oleū. ¶ Em
plastrū ꝯferēs dolori neruoꝝ vulneratoꝝ. ℞. lūbricos terre
stres:⁊ radices porroꝝ ꝯtritas:⁊ i oleo frige:⁊ cal̄3 suppōe.
¶ Pro sedatiōe aūt aꝑatis dixit Gal. igenia ne locus in tu/
morē deueniat.sup. ⁊ si deuenerit cura priꝰ ip̄m aꝑa. Et. A.
dixit. sit tua intētio in sedatiōe aꝑatis si acciderit.sup. ⁊ ꝓhi
be eiꝰ aduētū:⁊ iā fcm̄ augumētū q3tū poteris. ¶ Prohibe
tur āt euētꝰ eius modis diuertētibꝰ dictis supra:⁊ sedādo do
lorē ⁊ remittēdo caliditatē si q̄ fuerit in loco abijciēdo oēm
cām attrahētē:vt nō trahatur materia ad locum vulneris.
Emplr̄m fcm̄ cū tota farina frumēti ⁊ succo folioꝝ iusq̄ami

In seda do dolorē vulneru3 neruoꝝ vi tāda ē aq̄ calida.

In ꝯpare calido.

In ꝯpare frigido.

De mūdi ficatiōe et abstersiōe vulneru3 neruoꝝ.

De seda tiōe aꝑatis in vulne ribus ner uorum.

sibi tepidū suppositū ꝓhibet defluxū materieꝝ ad locū ⁊ tumorē iā fcm̄ sanat. Si ergo cū apate ꝯiūctus fuerit dolor fortis: tūc sedes dolorē q̄ztū poteris. ¶ Dixit. A. qn̄q3 cōuenit administrare illud qd̄ ē leue. i. lenitiuū doloris: ⁊ maxie dicūt erit hoc in fissura nerui: q2 in ea ꝯsueuit dolor vt pl'in fortis accidere: alia tn̄ lr̄a h3 illud qd̄ est leue. i. remissū. s. in cal'ate: q2 calidū modicū est mitigatiuū doloris. Si v̄o non affuerit cū apate dolor fortis icipe a cura apatis. Et tūc de illis q̄ administrant' sūt: dixit. A. empl'a fcā cū sirupo acetoso ⁊ aq̄ cineris cū farina fabaꝝ ⁊ orobi ⁊ ciceꝝ ⁊ lupinoꝝ amaroꝝ ⁊ sauich ordei: ⁊ cū silib⁹ his: qm̄ ista sūt exiccatiua mäe apatꝫ ⁊ aliq̄lr ꝓhibitiua flux⁹: ⁊ maxie ꝯueniūt i augmēto apatꝫ. ¶ Et de ꝯueniētib⁹ ēt in pricipio fine p̄ncipij: ⁊ p̄ncipio augmēti in sedatiōe apatis ē. dixit. A. vt administret' ꝯgelatum vue. i. sapa cū vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū q̄ztitate ꝯueniente: ⁊ caleñat cū eq̄litate: ⁊ submergat' in ipsis lana sordida ⁊ ponat' desup. ¶ Qn̄ v̄o apa ꝓlongatū ē. s. qn̄ est in declinatiōe ꝯfert medicamē fcm̄ cū aq̄ cineris: ⁊ ꝙ fit cū sorditie balnei. Et i medijs tp̄ib⁹ ꝯuenit faria ordei orobi: ⁊ faria fabaꝝ ⁊ iteꝝ faria orobi. s. sola cū iā decocte fuerit. s. dicte farine in aq̄ cineris: aut in aq̄ pura in q̄ fit v̄t⁹ serapini. ¶ Et scias qd̄

In apate calido. curatio apatis supueniētis vulneri neruoꝝ: diuersificat' ēt ſm ꝙ apa est calidū vel frigidū. Nā si fuerit cal'm. dixit. A. tūc auc̄te Gal. in libro cathagenis cū accidit i vulnerib⁹ neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ neruosoꝝ flegmō fortis inflāmatiōis valde: tūc op3 vt administrent' in curatiōe ei⁹ medicine fride al's. facte cū aceto ⁊ lapidib⁹ mineralib⁹: q̄s posuit Gal. p̄cipue in. 3. dicti libri: de q̄b⁹ vna est hec. ℞. calcadis. ʒ. i. ⁊ quartu3 dragāti. ʒ. ij. ß. ⁊ corticū thuris. ʒ. i. ß. ⁊ bezard. ʒ. i. ⁊ cere. ʒ. vij. ⁊ olei. ℥. ix. ⁊ aceti fortis. lib. ij. terant' medicine sicce: ⁊ infundant' in aceto decē dieb⁹ ⁊ dissoluāt'. deide misceant' oia in olla ⁊ moueant' motu exq̄sitissimo: donec equent' : ⁊ op3 vt distillet' ex eis sup mēbrū ifirmū bis ⁊ ter i die. Istud medicamē vt dicūt nō d3 poni int⁹ in vulnere: s3 in circuitu ne positū intus mordicaret neruū acuitate sua: ⁊ cū ponit' hoc medicamē desup op3 vt pōat' sup ip̄m de foris lana infusa in

In apate frigido. aceto ⁊ oleo calefactis eq̄li cal'āte ⁊ nō frigidis. ¶ Si vero apa fuerit frigidū ꝓueniēs ab hūiditate apante ⁊ remolliēte neruū: tūc dixit. A. si necessariū erit empl'are locū i dispō ne apostemosa p̄dicta cū empl'o fcō ex aceto melle ⁊ cinere: q2 h3 abstergere ⁊ desiccare illā humiditatē: tūc o3 vt empl'3 nō solū sit pmixtū ⁊ incorporatū ex dictis reb⁹ s3 ⁊ ꝙ sit decoctū: q2 auget' ⁊ vigorat' eius abstersio ⁊ desiccatio p decoctionē ⁊ melius deducit' eius mixtio ad vnā formā: ⁊ sit farina cū aq̄ ꝯficit' empl'm farina orobi: q̄ si nō fuerit p̄ñs tollat' farina fabaꝝ: aut ordei. sup. aut ciceꝝ: aut lupinoꝝ amarorū: nā tale empl'm desiccat humiditatē illā apantē: ⁊ ꝓhibet putrefactionē: ⁊ tollit mollificationē ⁊ relaxationē a membro. Ad tumorē ⁊ inflationē neruoꝝ ⁊ chordaꝝ: siue acciderit ex vulnere: siue nō. Dixit Mes. oleū de nucibus ꝯfert: ⁊

De mūdificatiōe et abstersiōe vulneru3 neruorū. mellilotū cū mulsa coctū silr̄ valet. ¶ Pro mūdificatiōe aūt vulneꝝ neruoꝝ ⁊ abstersiōe ⁊ exiccatiōe ois eruginis in neruo collecte dixit Gal. o3 mūdare neruū ex sua sanie: siue putrefactiōe ⁊ siccari decēter cū lana stillo ipōsita: ⁊ si vis eā infūdere: eo ꝙ ei⁹ asperitas nō possit tolerari: infundēda ē in sapa tepida: aut vino dulci ab oī pūctione remoto ⁊ tepido. ¶ Dixit Gal. ꝓ abstersiōe purā aquā q̄zto magis poteris fuge in curādis neruis vulneratis quouis vulnere. ¶ Et. A. dixit. nō abluat' vuln⁹: neq3 cū aq̄: neq3 cū oleo: imo sollicitus sis vt abstergas cū pānis cū lana in fine bōitatis. i. vsq3 ad p̄fectā mūdificationē. al's. in fine leuitatis. s. vt sit lana vl' pān⁹. sup. aut cū coto. Et subdit. Mesue ēt abluat' cū vino cocto: nisi sis secur⁹ a nocumēto humiditatis ei⁹. Eris aūt a nocumēto ei⁹ securi⁹ si in eo bulliāt alique medicine exiccatiue. ¶ Et dixit Gal. fuge a vulnere neruoꝝ emplastra mollificatiua. Ait eni3 ip̄e ⁊ recitat Aui. ꝙ accidit cuidā hoī pūctura cū ferro minuti capitis: ⁊ disrupta est cutis ⁊ ꝯtinuata est q̄busdā neruis man⁹ eius ⁊ medic⁹ apposuit ei empl'm qd̄ iā exp̄tus fuerat in icarnatiōe vulneꝝ magnoꝝ in carne: q̄re apat⁹ est loc⁹ ⁊ postq̄3 apat⁹ est loc⁹ posuit desup empl'3 mollificatiuū fcm̄ de farina tritici aq̄ ⁊ oleo: q̄re putrefacta est man⁹ ei⁹ ⁊ mortu⁹ est. ¶ Dixit auctor cōpēdij. si vuln⁹ lauare volueris terge pri⁹ saniē cū bōbacino vel vellere. i. lana ⁊ infunde bōbacinū in sapa vel mellicrato vel vino dulci vel pōtico. Et ad meliorē erugis expurgationē. vt supra patuit vuln⁹ dimittendū est ap̄tū ⁊ ꝓhibēdū a clausione. ¶ Pro ꝓ-

De ꝓhibitiōe putrefactionis neruorum. hibitiōe aūt putrefactiōis: ne accidat neruo ꝓcedēdū est vt dcm̄ est supra deuitādo oia mollificatiua: ⁊ omne multe humiditatis putrefactiōis inductiuū ⁊ mundificādo quotidie vulnus ab omni humiditate ⁊ omni sordicie p quā putrefactio posset neruo accidere. Si aūt ꝓhibere non pōt: aut iam acciderit in vulnerib⁹ neruoꝝ putrefactio: tunc dixit Auic. serapinū appositū est bonū: qm̄ abstergit ⁊ desiccat: ⁊ sic putrefactionem remouet. Et dixit. ꝙ farina orobi silr̄ est bōa: ⁊ dixit Aui. quādoq3 accidit frustis neruorum corruptio: ⁊ est necesse vt extrahantur ſm modū ſm quē extrahit' vena ciuilis cum nouaculis de qua dicetur in sequenti tractatu.

De cura accidētiū ¶ De cura aūt accidentium. supueniētiū vel possibiliū superuenire vulneri neruoꝝ. dixit. A. qn̄ ꝓperat res. s. euent⁹ accidētium maloꝝ supra dictoꝝ: eo ꝙ apatur neruus vel replet' humiditatibus malis ⁊ times ex hoc putrefactionem superuenire neruo. supp. aut spasmū: ⁊ alia accidentia: tunc succurre quātū est tibi possibile remouēdo apa ⁊ repletionē resoluēdo: vt nō sequant' accidētia: ⁊ maxime spasm⁹. Ait. n. Auer. coll'3. 7. regimē totaliter est adhibendū: vt prouidus sis in resistēdo spasmo. ¶ Ait Ras. 13. ꝯti. dico ꝙ quotiens videris in vulnerib⁹ neruoꝝ. aut ꝯtusione eoꝝ dolorē incipere p lōgitudinē corporis ⁊ occupare ascēsum ad p̄tes capitis opari debes epithimata ⁊ inūctiōes āteq̄uā accidat spasm⁹: hoc aūt fiet inungēdo mēbra superiora mēbro vulnerato versus caput cum oleo oliuaꝝ vel camamillino ⁊ similib⁹ calidis. ¶ Dixit Gal. 6. de inge. sani. loquens in exēplo cuiusdā iuuenis vulnerati i neruo ꝙ iposito medicamie vulneri cepit ifundere alā. i. ascellā. s. eiusdē lateris cu3 toto brachio ⁊ spatula ⁊ collo ⁊ capite cū oleo calido: qm̄ oleum calidū neruos ꝯfortat materias malas ⁊ vaporosas ab eis resoluit ⁊ ipsos lenit: vn̄ indispositos eos reddit ꝯtractiōi ⁊ spasmo: ⁊ dolorē ēt mitigat: ⁊ dixit Gal. ala ⁊ collū oleo calido ifundant' si vulnus in manu fuerit. Si v̄o fuerit i pede infundant' inguina cu3 multo oleo cal'o vsq3 ad ossa dorsi ⁊ collū ⁊ caput. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ tu obserues mēbra ꝓpinqua vulnerib⁹ neruoꝝ cū inūctōe. s. cū oleo cal'o ⁊ silr̄ caput ⁊ collū ei⁹ ⁊ subascelle ipsi⁹ si fuerit vuln⁹ in supiorib⁹: ⁊ silr̄ pectē ⁊ inguina ⁊ ꝓp̄e si fuerit vuln⁹ i iferiorib⁹ vt in crure. ¶ Dicūt i vulnere neruoꝝ cuiuscūq3 p̄tis cruris fuerit ꝯuenit inungere caput ⁊ collū cū tota regiōe spōdiliū cū oleo rosaꝝ cōi. i. facto de oleo cōi: ⁊ nō de onfacino bn̄ calido multotiēs in die ⁊ nocte. ¶ Dixit Alb. si spasm⁹ ex vulnere i neruo alicui egro accidit cito succurre ⁊ chorda3 q̄ ꝯbi incepit inunge ⁊ spōdiles ēt inūge ex oleo palpādo ⁊ cōprimendo: sit āt vnguētū ⁊ oleū relaxās ⁊ tepidū. ¶ Dixit Gal. ⁊ pōit' 13. ꝯti. quotiēs patit' musculus aut neru⁹: aut pānicul⁹ proximus ossi aliq̄d vuln⁹: ⁊ post quartū diē in loco eius accidit dolor ꝯtinu⁹ cū inflatione ⁊ febre ⁊ accidētib⁹ malignis videl3. vigilia supflua alienatione mētis siti ariditate lingue augēte caliditatē q̄libet die: ac emanante ab eo erugine turbata ⁊ spissa ad modū fecis existēte colore eius ruffo. ac loco attenuāte: ⁊ spasmato extēso vel expanso cura eius d3 fieri cum medicinis lenitiuis ad superponēdū ei: cum autem a dolore ⁊ retentione eruginis apostemate ⁊ putrefactione securus fueris: tunc ad curam vulneris nerui transire debes.

De medicis ꝯuenientib⁹ vulneri neruoꝝ ¶ De qualitate aūt medicaminis cōuenientis huic vulneri dixit Gal. vbi supra studēdū ē vt medicamē subtiliatiuū. i. cū subtilitate penetratiuū ⁊ tēperatū in calore ⁊ siccitate p̄stās

sine dolore. Medicamē.n.vlcerꝝ neruoꝝ oꝫ esse calidū pp̄ dictas cās supra: ⁊ maxime vt sit resolutiuū illaꝝ materierū: sꝫ oꝫ esse calidū tēperate: ne mordicet ⁊ dolorē iferat: ⁊ oꝫ eē subtilis sbe pp̄ cās suprapositas ⁊ oꝫ esse p̄stās siccitatē: q2 oꝫ esse nō multū siccū. Unde dixit Rabi.13.ꝑticula ex verbo Gal.3.cathagenis. ꝙ melior medicina plage nerui est q̄ desiccat: ⁊ hꝫ paꝝ caliditatis: vel cuiꝰ est calitas abscōsa: ⁊ cum hoc desiccat. ℂ Et Auer.colliget.7.dixit.necesse ē ꝙ medicine q̄ neruo superponunt̄ sint calide ⁊ sicce: iō q2 hoc membrū pro maiori ꝑte ledit̄ a frigido. ℂ Dixit. A. medicamen vulneꝝ neruoꝝ oꝫ esse tēperate caliditatis nō in cōparatione ad corpꝰ tēperatū: q2 oꝫ vt sit resolutiuū ⁊ attractiuū humiditatis. Dixit.n.Rabi.vbi supra oīa q̄ attrahūt humiditatē ab interioribꝰ ad exteriora sūt vtilia plage nerui mō calīm tēperate in cōparatiōe ad corpꝰ tēperatū nō sufficeret eruginē resoluere ⁊ ad exteriora trahere: sꝫ oꝫ esse tēperate calīm i cōparatiōe ad ꝯplōnē nerui q̄ frigida est. Et ꝙ sic debeat esse apparet: q2 Gal.exēplificādo de mā talis medicaminis noiauit terbētinā euforbiū serapinū: ⁊ silia: q̄ respectu corporis tēperati sunt intēse calida. Et iō dicūt.cū Gal.dixit.ꝙ medicamē sit tēperate calīm intellexit.i.ꝙ cuꝫ tēperata caliditate ad neruū deueniat: q2 neruꝰ est positꝰ in ꝓfundū.oꝫ esse multū calīn respectu corpis tēperati. Et ꝙ sic debeat intelligi apparet: q2 illa multū calida vt apparebit nō conueniūt: nisi in neruo cooperto.in neruo.n.detecto nō ꝯueniūt: imo nocēt: ⁊ iō cū vulnꝰ est amplū ⁊ neruꝰ discoopertꝰ nō suffert aliqd valde calīm: sicut euforbiū sulphur ⁊ silia.pp̄ quā causam.s. pp̄ aliquā dispōnē p̄ntem vel futurā in neruo discoopto vel cooperto fuerit necessaria caliditas fortis: sicut ꝓpterea ꝙ neruus est ꝓfundus: ⁊ pp̄ facere penetrare res exiccatiuas vel pp̄ cōtēperare res virtualr̄ frigidas que aliqñ in cura requirunt̄ illa nō oꝫ sic approximari ꝙ cū sua fortitudine pueniat ad neruū. Dixit.n.Auic.cū necessaria fuerit calītas fortis: qm̄ tūc necessariū est: vt nō sit ꝓfundās tm̄.s.ꝙ pueniat ad neruū cū gradu calītatis fortis: sꝫ opꝫ vt frangat̄ ⁊ decline̅t ab ea ex eo qđ ei admiscet̄ in trāsitu ad eq̄litatē. Et calefaciat cū mēsura ip̄m neruū: qm̄ nō opꝫ ēt vt medicina pueniat ad neruū cū caliditate diminuta. Et iō bñ dixit Aui. oꝫ vt obserues in medicinis vulneꝝ neruoꝝ: ne calefaciāt vltra q̄ꝫ sit necessariū: neqꝫ abbreuient̄ in calefactiōe necessaria. ꝙ si aliqñ ꝯtigat medicinas fortis caliditatis administrari debere: tūc oꝫ vt remittētibꝰ fortitudinē calītatis eaꝝ misceantur q̄ administrari habeāt in linimētis ⁊ cerotis. Tūc dixit Aui.opꝫ vt sit oleū qđ administrat̄ in eis.sicut oleū rosarū vel myrthinū: vt sint desiccatiua cū pauca calītate ⁊ stipticitate ne ꝓhibeat resolōnē ⁊ abstersionē virulētie. Et dixit.oꝫ vt nō tetigerit ea.s.olea.sup.vel aliā piguedinē si administraret̄ sal: qm̄ sal mordicat: imo oꝫ vt a medicis ipsis ois mordicatio tollat̄. Et pp̄ hāc cām vt patebit lauant̄ medicie: vt approximent̄ vulneribꝰ neruoꝝ, est illud qđ cū caliditate est siccaꝝ ꝑtiū: ita vt sit eius exiccatio vehemēs valde ⁊ sit subtiliū ꝑtiū: vt sit cū attractiōe ad exteriora ⁊ nō cū stipticitate oīno.i.forti. ℂ Et oꝫ.dixit Aui.vt obserues in abstersiōe ⁊ exiccatione silr̄: ⁊ silr̄ in cōtrario vtriusqꝫ.s.vt medicine non superfluāt: nec ēt abbreuient̄. Tale enim existēs medicamē neruo ꝯuenit, mām eruginosaꝫ subtiliat ⁊ resoluit, attrahit ad exteriora ⁊ ꝯsumit sine dolore ⁊ angustia: imo substātiā neruoꝝ ꝯfortat: ⁊ putrefactioni eiꝰ resistit. ℂ Notant ꝙ lꝫ medicamē vulneꝝ neruoꝝ debeat habere ꝯditiōes p̄dictas non tñ oꝫ habere eas sub eodē mō: sed oꝫ in eis diuersificatio fieri ꝓm varietatē reꝝ p̄ter nām cū vulnere repertarū: ⁊ ꝓm varietatē reꝝ nō nāliū maxie tp̄e anni ⁊ dispōnis aeris. ℂ Et notāt.ꝙ in ordinatione medicinaꝝ opꝫ medicū sollicite attendere ⁊ cōsiderare dispōnes oēs supradictas: ⁊ si viderit timorē ex vehemētia doloris plus incūbere q̄ꝫ ex retētione eruginis oꝫ medicamē magis sedatiuū doloris facere: ⁊ ecōtra: si viderit timorē ex retentione eruginis p̄ualere oꝫ medicamen attractiuum ⁊ exiccatiuum magis facere: ⁊ silr̄ cōsideret tumorem ꝯpatis ⁊ putrefactionis: ⁊ silr̄ si viderit ꝙ iam supercalefactū est mēbrū: tunc infrigidet cū mēsura: ⁊ minuat ꝓm additionē caliditatis ab eo ꝙ fiat necessariū: ⁊ ecōuerso si viderit eū desuper infrigidatū: ⁊ consimiliter cōsiderandū est in humectatione ⁊ exiccatione: ⁊ vt sciat medicus sufficiēter alterare ad calidū frigidū: siccū ⁊ humidū: ⁊ nō superflue nec diminute: ideo Auic.posuit canonem talē: ⁊ dixit ꝙ qñqꝫ experiunt̄ medici cerota facta cū euforbio ⁊ silibus sup crus hois sani silis infirmo in cōplexione sua: ⁊ ipsius forma ⁊ habitudine: ⁊ cōsiderāt: an calefaciant sup̄flue: an nō calefaciant ipsum in aliquo de quo sit curandum.an calefaciant ipsuꝫ calefactione tēperata: ⁊ postea ꝓꝫ illam quātitatē administrent ea sup infirmū: ⁊ quidā experiunt̄ ea sup ipsum infirmū. Uerūtamen vt experiat̄ ea sup aliū est melius: si fuerit ex illis qui similant̄ ei vt nō sit necessariū in experiētia eoꝝ sup ip̄m. ℂ Dixit auctor compendij. Medicine vulneꝝ neruoꝝ subtilis sbe ⁊ multū desiccatiue esse debēt. Calefaciēde aūt vel infrigidāde sunt ꝓm ꝙ nā mēbri tibi oñdit.v.g.cū ponis medicamē sup mēbrum: ⁊ neqꝫ patiēs ex eo tepidū sentit calorē scias illud minoris q̄ꝫ opꝫ caloris esse. Si vero nimiū calorē senserit nimij caloris est. ℂ De medicinis aūt particulariter simplicibus.dixit Gale. vbi supra.ꝙ prima medicina quā reperit cōueniētē neruoꝝ vulneri fuit terbētina administrās eam qñqꝫ solā: vt in mulieribus ⁊ pueris ⁊ tenera corpora hñtibus: ⁊ aliqñ administrans eā mixtā cum pauco euforbij in corporibus siccis ⁊ duris. Et de terbētina dixit. A. glutinū albotim est de medicinis melioribus vulneribꝰ neruoꝝ: q2 ipsa est subtilis sbe calefactiua nō fortiter: ⁊ ē exiccatiua ⁊ attractiua. Et dicūt. ipsa est sicut medicina cōis oibꝰ vulneribꝰ neruoꝝ qūocūqꝫ sint. Et sicut dixit Aui.illis q sunt sicut infantes ⁊ mulieres quoꝝ ꝯplō est nō vehemētis caliditatis sufficit ip̄m solum puluerizatum ⁊ mixtū ⁊ multū incorporatū cuꝫ pauco oleo qđ ipsum leniat ⁊ viscosum faciat: ⁊ si fuerit siccū.s.corpus: resina.s.curādū erit: que.s.ponat̄ cuꝫ glutino albotim loco eius.s.olei: q2 arbitrant̄ Auic.voluisse ꝙ in corporibꝰ huiꝰdis sufficit terbētina q̄ si nō habeat̄: tūc sumat̄ glutinuꝫ siccū.i.resina: ⁊ ponat̄ pulueriꝫata loco terbētine cum pauco oleo: vt ip̄m leniat: cū.n.resina sit siccior q̄ꝫ terbētina: lꝫ non multū: ⁊ ideo si cū eo misceat̄ paꝝ olei reducet̄ ad virtutem terbētine. ℂ Et subdit Aui.ꝙ in corpore sicciori opꝫ ꝙ cuꝫ glutino albotim administret̄ euforbiū: ⁊ qđ est ei silē vt serapinū ⁊ opoponacū aut assa: ⁊ sit euforbiū: aut recēs: aut vetus: aut paꝝ: aut multū ꝓm ꝯplōnē corpis ⁊ calefactionē ipsius: ⁊ oꝫ poni in ceroto de euforbio recēti ⁊ forti duodecima ps eius.s.glutini. ⁊ dixit Aui.qñqꝫ misceat̄ ei p̄ter euforbiū de lacte titimali: qm̄ est mirabile: ⁊ de assa: ⁊ de serapino opoponaco: ⁊ qđ est debiliꝰ ipsis est baurach ⁊ spuma eiꝰ. Et dixit Gal.rōne oñdit̄.ꝙ sulphur nō infectū ex igne: neqꝫ ex gñe lapidis existēs subtilissime tritū vulneribꝰ nerui prodest. ℂ Dixit Rabi.13.ꝑticu.plagis corporis nerui apponimus sulphur qđ nō est coctū igne mixtū cū oleo tādiu vt sit spissuꝫ: sicut lutū balnei. Et Aui.dixit. sulphur calefactū cū oleo ꝓm q̄ꝫtitatē sorditiei balnei iuuatiuum est. ℂ Et dixit Gal.feci silr̄ ex fece mellis.s.sorditie aluearioꝝ apū q̄ oꝛ mū sicut de terbētina. Et Aui.dixit.multotiēs iuuant̄ cū sorditie vasoꝝ apū cū nō est p̄ns euforbiū. ℂ Et dixit Gale. calx nō extincta cū oleo tēperata iuuat: ⁊ melior erit: si aq̄ maria lauet̄ in estiuo tp̄e.sup.vel loco aq̄ marine cū salita aq̄: qm̄ hmōi aq̄ addūt calci ad siccitatē: ⁊ iō si bis vel ter lauet̄ melius erit: ⁊ vt dicūt nō oꝫ calx mō dicto lota: postea misceri cū oleo. ℂ Et dixit.Aui.ꝯuenit flos lapidis asij ⁊ oē attractiuū humiditatis ad exteriora ⁊ dragātū iterū: ⁊ cinis purgationis eris ⁊ glutinatio auri. ℂ Et dixit.fortasse nō reperit̄ in principijs vulneꝝ neruoꝝ: nisi fermētū ⁊ administratur: ⁊ ꝯfert eis ⁊ attrahit ex ꝓfundo attractiōe bōa. ⁊ multotiens

De simplicibꝰ uenie[...]bus.

totiens iuuant̃ cũ farina lolij cũ aqua cineris emplastrata.
Verũtñ dixit Aui. inter oẽs medicinas dictas administratio
glutinis albotim est melior res cũ qua curant̃ vulnera ner/
uoꝝ in ꝑncipio: siue cũ qua incipit̃ in cura eoꝝ: ⁊ post ipm̃
est emplastrũ basilicon ꝯfortatũ cũ eo cũ quo opꝫ vt cõforte
tur de eis que dicta sũt. Et dixit. fortasse miscet̃ cũ cerotis. i.
glutinũ ipsuꝫ: velut dicũt aliq̃ ⁊ euforbiũ ⁊ calefacit ea. Et
dixit. ⁊ oꝫ vt sit ablutũ. s. ipsuꝫ glutinũ: ⁊ qđ ex eo est melius
est illud qđ est ablutũ cũ aq̃ maris in sole calido ⁊ q̃zto ab/
luit̃ plus fit magis iuuatiuũ. ¶ Dixit Gal. terbentinã nõ in
uenta mitte loco eius racinũ: verũtñ nõ ponat̃ racinum. nisi
corpus sit siccissimũ in teneris enim miisceri nõ dꝫ. ¶ Dixit
Aui. oleũ balsami cũ subtilitate sua nõ est multe calefactio/
nis: ⁊ hoc velociter resoluit ⁊ effluit caliditas. ¶ Dixit Aui
cũ medicamen est huiꝰ generis sub͡e. s. cuiꝰ est es vstuꝫ ⁊ sco
ria ferri de qbꝰ dixerat. s. q᷑ sit grosse sub͡e: tũc subtilia ipm̃
cũ trituratiõe eiꝰ in aceto in quo nõ sit stipticitas sicut est in
aceto pontici vini: ⁊ in aceto citonioꝝ ⁊ siĺibꝰ: sed sit acetuꝫ
vini albi: vt acq̃rat̃ medicamini s͡btilitas ⁊ penetratio. Q̃ñq̃ꝫ
eniꝫ dixit Aui. cõtinet̃ in aceto ex subtiliatione eiꝰ ꝓcessio
caliditatis subtilis. i. remisse in re spissa. s. in medicamĩe gros
se sub͡e vel in re spissa. s. in substãtia nerui que vt supra dcm̃
est spissa: quare efficit̃ virtus medicaminis illius penetrati/
ua in neruũ. ⁊ acq̃rit̃ illi medicamini caliditaꝫ illa faciẽs ipꝫ
penetrare ex aliqbꝰ partibꝰ subtilibꝰ calidis ⁊ acutis existẽ
tibꝰ in aceto: ⁊ ꝓprie in aceto acuto. alia lr̃a hꝫ: ⁊ quandoq̃ꝫ
timet̃ ex acto ⁊ subtiliatione eiꝰ ꝓcessio caliditatis subtilis.
idest acute mordicãtis i re spissa. i. in sub͡a nerui: ⁊ hic timor
maxime eueniret qñ neruus esset positus in sup̃ficie: vel etiã
si esset positus in ꝓfundo: sed ẽt discoopertus. ¶ Notãt eni
ꝙ in neruis detectis vel parũ coopertis acetũ est oĩo ꝓhi/
bendũ ꝓpter mordicationẽ suã: nec nõ in neruis coopertis ⁊
profundis vsus aceti. nõ est tutus: q᷑ timet̃ ne ꝑꝑ suã pene/
trationẽ perueniat ad neruũ cũ mordicatiõe sua ⁊ ledat ipꝫ
quaꝑꝑ suadet̃ ꝙ in vulneribꝰ neruoꝝ nũq̃ꝫ administretur: ⁊
si pur aliqñ eget̃ eo: vt det penetrationẽ medicine grosse sub
stãtie: tunc illa medicina acquisita ab eo subtiliatione ⁊ pe/
netratione dꝫ ab eo separari ⁊ exiccari: ⁊ postea iterũ teri: ⁊
sic administrari. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit̃. 13° ꝯtinẽ. vitari dꝫ in
neruis denudatio valida que si accidat ꝓcede tũc cũ eo in q̊
cõponit̃ stipticitas: ⁊ dominat̃ attractio: aut equalr̃. s. s͡ꝫ ꝙ
requirit̃ dispositio. ¶ Et dixit. quotiẽs videris neruũ nõ su
stinere medicinas superpositaꝫ ei vnge illũ postea cum pin/
guedine ad mitigãdũ dolorẽ ⁊ restituendũ ipsuꝫ ad disposi/
tionẽ nãlẽ. ¶ Et Gal. 3° de ingenio san. posuit medicamẽ cõ
positũ vtile vulneribꝰ neruoꝝ ꝙ. ℞. cere pt. j. terbẽtine picis
⁊ euforbij. añ. pt. 5. Et Aui. ponẽs hoc medicamen Gal. di/
xit. ꝙ est ꝯpositũ ex cera rasina euforbio pice ⁊ oleo grosso.
Et qdã cõponũt eũ sic. ℞. cere rasine picis ⁊ euforbij. añ. pt.
5. ⁊ olei pt. j. ¶ Dixit Aui. rectũ est in qualicũq̃ꝫ vulnere ner
ui: vt ponat̃ supra medicamen methabaçe in ꝑnº qñ querit̃
doloris sedatio quẽ mitigat ipsa lana, cũq̃ꝫ vulnera neruoꝝ
ad sanitatẽ deueniunt. dixit Gal. vbi supra. si vulnus ꝓpin/
quũ est ꝯsolidationi: tũc vinũ albũ subtilissimũ aque mixtio
nẽ nõ sustinẽs. nec vllius odoris existẽs ceteris meliꝰ est. Et
Aui. dixit. cũ videris vulnera neruoꝝ ad sanitatẽ peruenire
remoto ap̃ate ⁊ accidẽtibꝰ malis nõ timeas: tũc administra
re medicinas infusas in eo: deinde calefac ipsuꝫ ⁊ accipe ipꝫ
cũ pannis infusis in eo: ⁊ stringe ipsum desuper.

Cura v̊o vulnerũ neruoꝝ ꝑ chirurgiã est ꝙ si vulnus stri
ctũ fuerit qđ cõtinet carneꝫ vel cutẽ desuꝑ aperiat̃
cũ pilo cũ custodia: ne in incisione tua tangas neruũ. ¶ Di/
xit. A. qñ accidit spasmus ex vulneribꝰ neruoꝝ: tũc de eo ꝙ
necessariũ est: si iam ꝯstricta fuerit scissura cutis vt aperiat̃.
Et qdã dixerũt ꝙ si in vulnere neruoꝝ qđ fuerit ab hũeris
infra spasmus acciderit ponat̃ cauteriũ in loco spondilium
colli ⁊ ꝓfundet̃: qm̃ vt plr̃m a morte liberat: aut saltẽ aduen/
tum eius retardat, amplius in sequenti caº de spãli cura vul
nerũ neruoꝝ: de cura spãli per cauteriũ apparebit.

¶ De cura vulneꝝ neruoꝝ ⁊ chordaꝝ in spãli. Cap. xxxvj.

I incisio s͡m lõgitudinẽ occurrit neruo
⁊ neruus fuerit discoopertus:
tunc dixit Gal. 6° de inge. sanita. intentio tua sic
esse opꝫ vt medicamẽ tuum neruos discooꝑtos
exiccet sine dolore ⁊ punctura: sed raro inueni/
mus medicamen vulneꝝ detectoꝝ exiccatiuũ sine dolore ⁊
punctura: q̃re vt dicũt. opꝫ vt tollat̃ a medicamine qualitas
pungitiua: hoc aũt maxime fit cũ lotione illiꝰ medicaminis.
Quare dixit Gal. bonũ est si minium lotũ: ⁊ cũ oleo tẽpera
tum suꝑ vulnꝰ ducat̃: aut medicamen de tutia lota mixta cũ
oleo rosaꝝ: aut de alijs metallis lotis: ⁊ boᵐ est: vt calx mul
totiẽs cũ dulci aq̃ lauet̃: ⁊ silr̃ tutia ⁊ oẽ metallũ si desiccare
cum eis volumus neruos sine dolore ⁊ punctura supra do/
cuit lauare calcẽ cũ aqua maris, ⁊ illud ꝓprie dꝫ intelligi in
punctura nerui in qua eget̃ maiori exiccatione: ⁊ maxie qm̃
in punctura s͡m plr̃m neruus est discoopertꝰ. alr̃s. qm̃ in pun
ctura s͡m plr̃m neruuꝫ est coopertꝰ: sed in neruo discooperto
dꝫ lauari cũ aqua dulci: ⁊ dixit. bonuꝫ est ẽt medicamen qđ
fit cũ melle: si mel bonũ fuerit. Et dixit Gal. lauet̃ terbẽtina
⁊ alie gũme: qm̃ a medicinis que lauant̃ pungitiua eoꝝ eru
go expellit̃. ¶ Et notant. ꝙ predictis medicinis lotis maxi
me vtendũ est qñ neruus vulneratus fuerit discoopertus ⁊
virtus patientis fuerit debilis ⁊ corpus eius repletũ faciẽs
suspitionẽ de fluxu humoꝝ ad locũ. Si aũt v̊tus infirmi fue
rit fortis ⁊ corpus mundũ: tunc dixit Gal. fortiori medica/
mine poterit medicari siue curari: ⁊ in exẽplo cuiusdã iuue/
nis declarauit q in collo fissurã manus passus est: cui cõue/
niebant exiccatoria absq̃ꝫ timore attractionis ad locũ: quia
corpus eiꝰ mundũ erat: ⁊ absq̃ꝫ timore lesionis ex mordica/
tione: q᷑ v̊tꝰ eiꝰ fortis erat ⁊ vulnus indicabat de ipsis: ⁊ ẽt
locus vulneris q nã siccus est. Et sic ẽt voluit Auic. cũ dixit
si fuerit istis patiẽtibus virtus aliqua. s. tanta ꝙ sit fortitudi
nis tolerãtis: tũc nõ erit malũ si administres trociscos đ col/
cotar: ⁊ trociscos andromij qui sunt exiccatiua fortia. Et di
cunt qdã. ꝙ trocisci de colcotar sunt in virtute emplastri dia
palma: qdã ẽt exponũt textũ. A. sic. si fuerit virtus istis aliq̃
in curatione. s. que exigat medicamen exiccatiuũ vltra illam
que req̃rit̃ in exiccatione vulneris nerui inquãtũ vulnꝰ ner
ui est: qđ esset qñ vulnus esset in corꝑe vel mẽbro sicco: vt su
pra patuit ꝑ Gal. tunc nõ erit malũ si administras trociscos
de colcotar quos exigat vulnꝰ nerui inq̃ztũ vulnꝰ nerui est.

Et de cura fissure nerui in spãli. dixit Aui. si neruꝰ
discoopertus fuerit ⁊ incisio fuerit in lõ
gitudine, tunc stude vt cooperias ipsuꝫ carne: ⁊ hoc dꝫ fieri
cũ tp̃s iam fuerit incarnãdi sedato dolore ⁊ habita assecura
tione de ap̃ate: ⁊ ad cito cooperiendũ neruũ discoopertũ car
ne. dixit Aui. pone desuꝑ pungẽtes medicinas post amotio
nem punctionis ab eis ꝑ lotionẽ eaꝝ aut admixtionẽ rei le/
nientis vt olei cũ eis. Et fortasse ꝑ medicinas pũgẽtes intel/
lexit. A. medicinas multũ exiccãtes ⁊ stringe. dixit ipse suꝑ
ipsum. s. vulnus cũ pãnis longis. i. cuꝫ fascia longa strictu/
ra colligente ⁊ aggregante suꝑ rem. i. ꝑtem magnã loci sani.
scilꝫ ab vtraq̃ꝫ ꝑte vulneris. Et dixit Aui. ꝙ prassiũ coctum
cum vino cocto. s. sapa: aut oleo. s. oliue: aut cuꝫ aliquo oleo
subtili, vt sambucino, qđ plus oĩbus alijs conuenit vulneri
neruoꝝ: ⁊ ꝓprie cõuenit prassiuꝫ qñ eget̃ abstersiõe multa.
Et dixit ꝙ põt administrari thus ⁊ albotiꝫ ⁊ albuçariꝫ. i. gal/
banũ. ⁊ ista pñt ꝯuenire in neruo cooꝑto, ⁊ ẽt in discooꝑto. Cura fissure nerui.

Cura aũt incisionis nerui s͡m latitudinẽ si qdẽ fuerit in
cisio incõpleta. dixit Gal. ꝙ sicut si per longitudi/
nẽ esset curabit̃: his tamẽ sanguis preter nimiũ. i. nõ nimiũ:
neq̃ꝫ supflue minuatur. ¶ Et Aui. dixit. fiat flebotomia nõ
vltima, q᷑ virtus debilitata ex dolore nõ tolerat flebotomiã
magnã: neq̃ꝫ ẽt in istis est necessaria cum nõ fiat: nisi vt ꝓhi/ Cura incisiõis nerui

beat̃ cursus mãe ad locū vulneris neruoꝝ. Medicamen bonū in abstergēdo ⁊ mundificādo vulnera neruoꝝ. ℞. terbētine mellis rosati colati. añ. ℔. j. sarcocolle. ℥. j. quartā ⁊ cōponant̃ adinuicē, ⁊ qdā loco sarcocolle apponunt farinam lupinoꝝ. ¶ Si vͦo incisio fuerit nerui cōpleta, tūc dixit Ga. vbi supra nullā suspitionē vel timorē eger habeat: sed tñ mēbra q̄ mouebant̃ per ipsuȝ mēbꝝ motū amittēt. Et Aui dixit. nō timet̃ ex abscisione neruoꝝ id qꝺ timet̃ de ipsoꝝ conquassatione: ⁊ de ipsoꝝ incisione ꝭm ptē in latitudine: q̄ꝫuis mēbrū ꝯbat̃. ¶ Et dixit. si disrūpat̃ neruus in latitudine. s. ꝭm totū: tūc est necessariū suere ipȝ. Dicūt qdā. s. neruū. Vñ Guili. ait. Si neruus visibilis icisus fuerit in toto vel in pte nō displicet mihi vt ptes nerui incisi cū sutura cōducant̃: sic in vulnere cutis vel carnis fit, qꝛ cū inuenerit nã hāc conductionē factā meliꝰ ⁊ leuiꝰ ꝯtinuabit ptes nerui incisi ⁊ generabit ligamētū partiū eius nobiliori mō q̄ꝫ si nō cōducantur cū sutura: ⁊ fiet in mēbris cicatrix speciosior. ¶ Et si quis vellet opponere de dolore inducto ex punctura ꝑ suturam hoc nihil est: qꝛ per appositionē olei rosati calidi cuȝ vitello oui sup locū nerui statim remouebit̃. ¶ Et cōfirmationē huius rei cōtrahere potes ex cōtinuatione ossis fracti: nā qñ restaurator ꝯducit partes ossis fracti: ⁊ eas bñ cōtinuat ⁊ cōfirmat cū ligatura qꝺ est quasi idē qꝺ sutura in neruo soluto nā meliꝰ ⁊ citiꝰ porū sarcoydē gñat: ⁊ fit forma mēbri pulchrior. ¶ Et per hoc dixit Guil. apparet manifeste ꝙ sermo illoꝝ q dicunt. ꝙ si neruus ex trāsuerso incidat̃ ꝭm partem eius mediā ꝙ añq̄ꝫ ꝯtinuet̃ dꝫ incidi ꝭm totū: ⁊ postea debent eiꝰ ptes ꝯtinuari a medico est erroneus ⁊ p̄ter intētionē nãe, qui. n. hoc facit inducit in nã ⁊ in opōne medici difficiliorē ⁊ longiorē laborē ⁊ infirmū nō excusat a doloris multiplicatione: ⁊ preter hoc ponit̃ in mēbro ꝙ ps nerui nō ꝭm totū incisi que poterat ꝯtinuari gr̃a ptis sane que remanserat de neruo soluto ꝙ ampliꝰ nō cōtinuabit̃: ⁊ plus ꝙ loca que sunt a vulnere infra a neruo leso q̄ p̄us sensuȝ ⁊ motum recipiebāt gr̃a ptis sane sensuȝ ⁊ motū, nec ꝭm totū: nec ꝭm ptē hr̃e poterunt amplius. ¶ Et subdit Guil. ꝙ si sutura in neruo aut ꝭm totū, aut ꝭm ptē fieri nō poterit suant̃ mēbra neruo leso supposita. s. vͤsus ꝓfūdū ⁊ eoꝝ. s. nerui ēt ptes cōducant̃ ⁊ firment̃ ⁊ ꝯtinuent̃: prout melius poẽ fuerit, vt melius ⁊ leuiꝰ nã cū instr̃is medici restaurationē mēbri facere possit. ¶ Alij vͦo exponunt. est necessariuȝ suere ipsum nō quidē neruū, qꝛ puncturaȝ suture nō tolerat: sed ipsum. s. vulnus simplex in membro carnoso: ⁊ si nō suatur mō dicto nō cōglutinabitur. dixit Guil. s. neruus: sed alij dicunt. s. vulnus: eo ꝙ labia in tali vulnere multū distrahunt̃ abinuiceȝ. Est aūt suendū vulnus: qꝛ nō timet̃ de incisione nerui cōpleta: sicut de alijs nerui vulneribꝰ: ⁊ per talē suitionē extrema nerui ꝯducta meliꝰ vnita seruant̃: vt melius cōglutinari possint: siue ꝭm p̄mā intētionē: siue ꝭm scꝺaȝ. Quidā aūt dicūt. ꝙ in neruo ꝭm totū inciso ꝭm extremitates eiꝰ q̄ꝫto melius ⁊ decentius fieri poterit adinuicem cōiungi debere: ⁊ tunc si vulnus indiget sutura suant̃ labia vulneris absq̄ꝫ neruo, vt supra vtrāq̄ꝫ extremitatē fiat ligatura cū plumaceolis ⁊ comprimat̃: ita ꝙ quelibet extremitas habeat suā ligaturā ⁊ cōstringat̃ ex vtraq̄ꝫ parte: ita ꝙ labia nerui cōiūcta nullatenꝰ valeant separari, ⁊ sup illas duas ligaturas sit altera ligatura que sub se alias ambas ligaturas cōtineat: ⁊ ista ligatura vsq̄ꝫ ad 4^m vel 5^m diē: si vulnus absq̄ꝫ dolore fuerit nō soluatur, ⁊ sub ista ligatura tertia sint etiaȝ plumaceoli de stupis in vino infusi: qdā tñ de predictis dicūt. ꝙ ista tertia ligatura dꝫ solui oī die ⁊ debēt de nouo plumaceoli in vino infusi reapponi, ⁊ sic religari. ¶ Notāt. ꝙ cū incisio nerui ꝑ latum incōpleta nō est cum plurima suspitione spasmi. tūc vt dixit Guil. errat q eū ꝭm totū incidit ⁊ separat. Si aūt magnꝰ eēt timor ⁊ spasmꝰ: aut iam inceperit, tūc nō errat q eū cōplete incidit: imo dꝫ incidi ꝭm totū: qm̃ fit per cōpletā incisionem eius assecuratio eius a spasmo futuro ⁊ liberatio a iā ince-

An neruꝰ incisus sit suendꝰ vl̃ cōplete incidendus

Neruꝰ nō est cōplete incidēdꝰ: nisi spasmus inceperit.

pto: vt voluit Gal. 6ͦ de inge. sani. ⁊ Auer. colliget. 7ͦ. ⁊ silr̃ Aui. ⁊ alij. ¶ Oleū cōferens neruis incisis arterijs ⁊ cōtractis sic fit. ℞. oleū cōe ⁊ cū succo plantaginis eiusdeȝ q̄ꝫtitatis fac bullire: ⁊ cū aliquātulū bullierit superimmitte lūbricos in magna q̄ꝫtitate, ⁊ bullire fac: donec lūbrici optime cocti sint: postea cola ⁊ inunge locū. ¶ De punctura aūt inuit Gal. vbi supra. ꝙ ipsa est duplex: vna nō ꝓfunda q̄ solū peruenit ad cutē vel carnē preter neruum q̄ ꝭm plm̃ sanat̃ bñficio nature, aliquādo tamen exigit auxiliū artis: vt cuȝ euenerit in mēbro malā discrasiam patiēte, alia est ꝑueniēs ad neruū, ⁊ siue sanum: siue infirmuȝ semper eget auxilio medici ad sui curationem: que si ampla fuerit ab Aui. primi quarta. vocatur guerçi: si vero stricta vocatur garetricum.

Punctura nerui duplex.

De cura puncture nerui. dixit Gal. in tegni ꝙ est ꝭm duas intētiones: quaꝝ vna est aperire excecatā cutis vt possit mã expirare, punctura tñ nerui pōt esse excecata duobus modis. vno mō qñ caro desuper generata est, aut cutis cōsolidata ⁊ talē exiccationē opꝫ aperire scindēdo cū pilo reȝ excecantē, alio mō quando punctura est ita parua ꝙ per eā non potest fieri libera ⁊ cōpleta expiratio ⁊ expurgatio: ⁊ talem opꝫ aperire. i. dilatare ⁊ ampliare, vt sufficiat expirationi ⁊ expurgationi. ¶ Scꝺa intentio est exiccare mãm in neruo imbibitā, ⁊ hoc cū medicina habente leptomerem substātiā subtilem potentē ꝑuenire vsq̄ꝫ ad locuȝ puncture, ⁊ vt supra iam patuit talis medicina dꝫ esse siccissima ⁊ multū calida: sicut euforbiū ⁊ similia dicta supra. Caliditas tñ nō ꝑuenit ad locū cū excessu suo: qꝛ remittitur in via: sꝫ siccitas peruenit ad ipsuȝ intēsione sua: qꝺ quō fiat vere difficile est videre. ¶ Quidā tñ dicūt. ꝙ caliditas medicine est deferens siccitatē eius: ⁊ qꝛ siccitas est delata peruenit ad locū cū intensione sua, caliditas aūt nō: qꝛ deferat̃: sed deferat in via remittit̃. ¶ Et sic apparet ꝙ in pūctura, sicut in alijs vulneribꝰ neruoꝝ medicina debet esse actu ⁊ potentia calida ⁊ tali vtendū est vsq̄ꝫ ad ꝑfectā expurgationē vulneris. Cū aūt tēpus cōsolidandi aduenerit nō est necesse ꝙ medicina sit potentialiter calida: sed calida vel frigida ꝭm ꝙ regret dispō vulneris ⁊ mēbri. ¶ Ad p̄dicta dix̃. A. qñ est vulnus ⁊ pūctura. i. cū punctura: ⁊ nō est cū eo apa: tūc curatio eiꝰ est curatio localis. s. ea que dicta est incisionis neruis: sed opꝫ vt sit medicamen fortioris caliditatis ⁊ fortioris exiccationis opꝫ ꝙ illud qꝺ administrat̃ supra scissurā sit sine incisione nerui, qm̃ illud penetrat ad egritudinē. i. ad neruū egꝝ facilius q̄ꝫ in punctura. Et dixit. cū vulnera fuerint gariçatū idest punctura stricta ⁊ nō associat̃ ei apa: neq̄ꝫ putrefactio: tunc opꝫ vt administret̃ ei empl̄m de euforbio: aut de fimo colūbino. In corpore quidē subtiliore ponat̃ euforbiuȝ, ⁊ in spissiore fimus colūbinus. Et dixit. adde vel minue. s. de caliditate ⁊ siccitate in empl̄o ꝭm ꝙ videris de dispositione corporis ⁊ forma. i. habitudine eius: vel adde vel minue. s. de quātitate euforbij ⁊ fimi columbini ꝭm ꝙ videris ⁊c̃. Et dilata. dixit. A. puncturā si stricta fuerit: quāuis dilatatio debeat ēt fieri: vbi nec̈ia fuerit in alijs vulneribꝰ nerͦ ⁊. ¶ Dñt qdā. ꝙ dilatatio potest fieri cū sup imissione olei supcalefacti fortiter, nam oleū calefactū cum vnctuositate sua dilatat omne vulnus ⁊ caliditate sua actuali penetrat ad ꝓfundum ⁊ equalitate sue cōplexionis tēperate cōpl̄onem nerui ⁊ dolorē mitigat. Et quidā loco olei cōis apponūt oleū ros. silr̃ calefactū: qꝛ cū aromaticitate: ⁊ stipticitate quadā membra cōfortat ⁊ fluxū humorū inhibet: ⁊ sic in p̄ncipio melius est cōi ⁊ huius infusio olei: tūc valde confert qñ punctura non est obiecta per carnis generationem: aut cutis cōsolidationem. qm̃ si sic foret oporteret prius aperire locū pilo: deinde oleum ro. calefactū dꝫ superinfundi: donec totuȝ vulnus eo repleat̃: ⁊ supra vulnus ponat̃ terbētina supra petiā extensa, ⁊ circa vulnus totū membrū vngatur cuȝ oleo ros. mixto cū puluere boli ar. Et postea superponantur panni vel plumaceoli siue faldelle de stupis ⁊ eligentur cū facilitate absq̄ꝫ

Cura puncture nerui.

De ligatura quoties solui dꝫ in die.

De lūbricis terre q̄ꝫtuȝ sint vtiles.

doloꝛe oino. Et qdā dicūt. cū pꝛedicto oleo admiſceri debere medicinas exiccatiuas. ꝙ ſi cum vulnere fuerit apa fiat tūc inunctio cū oleis mitigatiuis ⁊ ſuperponaᷓ empl'm factum de farina oꝛobi vel fabaꝝ: ⁊ oꝛdei decoctis in lixiuio. ¶ Quidā aūt dixerūt. in punctura obcecata ⁊ doloꝛoſa tria eſſe fienda. pᵐ eſt. ꝙ ſuperponaᷓ loco eius empl'm qd̄ ſic fit. ℞. muſcū qui creſcit ſuper lapides ⁊ tere: ⁊ miſce cū furfure ⁊ calefac ipʒ cū vino ⁊ aceto ſuper tegula: ⁊ ſuperpone ⁊ dn̄t hoc eſſe mirabile in ſedando doloꝛē ⁊ reſoluēdo mām in neruo incarceratā: qd̄ ſi nō ꝯtulerit: tūc fiat. ſ. aperiaᷓ oꝛificiū extriſecus: ita tn̄ ꝙ nō tangaᷓ neruus: aut loco eius fiat tertiū. ſ. ꝙ igneaᷓ ferrū aut aurū: ⁊ cū eo cauteriçetur neruꝰ: ⁊ in loco puncture eius. ¶ Empl'm ſanans puncturas neruoꝝ ꝓfundas. ℞. picem naualē ⁊ cōpone eam cū oleo qd̄ inueneris antiquius: ⁊ adde eis quāta eſt pars ſexta raſine: ⁊ quāta eſt pars duodecima euforbij ⁊ loco applica: ⁊ ſi punctura cū tumefactione fuerit ſuperimmitte oleū terbētine cuʒ quo ſal aliquātulū bullire feceris. Et ſi punctura iam ſpaſmū induxerit cinerē calidū cū oleo in modū pultis cōfice: ⁊ ſuperpone actu calidū. ¶ Ad puncturā neruoꝝ valet oleū cū ſale bullitū ſuperinfuſuʒ: ⁊ ſtatim poſtea ſuperponaᷓ loco. frumentū maſticatū etiā eſt bonū per ſe ſumptū ſolum abſqꝫ infuſione olei pdicti: ⁊ mire ſanat doloꝛem eius. Quidā ſumunt ſalis partes. iij. terbentine ptē. j. ⁊ olei quātū ſufficit ad bonā liqfactionē ⁊ cōmixtionē eoꝝ agitādo ea ſimul vel bullire faciēdo. ¶ Ungᵐ valde vtile ſedās doloꝛē ilico: ⁊ pūcturā ſanās. ℞. diaglon. lib. j. armoniaci. lib. ſ. thuris maſticis. aā. ℥. j. cere citrine. ℥. ſ. ⁊ cōficianᷓ. ¶ Aliud medicamē vtile in omni punctura nerui cū apate vel ſine apate. ℞. folioꝝ ruthe. M. ſ. ⁊ incide ea fruſtatim: deinde fac ea bullire in. ℥. x. olei cōis: ⁊ cū. ℥. j. terbētine cōficianᷓ: ⁊ moꝛe emplaſtri puncture ſuppōnatur. ¶ Dixit Gal'. 13° cathagenis. ego curādo vulnera neruoꝝ ſoluebā vulnus bis aut ter in die, ⁊ effundebā ſuper illud oleū calefactū: ⁊ ſi nox erat lōga ſoluebā illud cōſimil'r in nocte: ⁊ hoc magis faciebā qn̄ medicine pungebant vulnera: ſed quādo patiēs nō ſentiebat pūcturā: necqꝫ toꝛturam. al's. tactū doloꝛoſum nō ſoluebam ipſum: niſi bis in die mane ⁊ ſero. Et dixit. qn̄qꝫ curabā cū medicinis humidis liquidis: qn̄qꝫ cū vnguētis ſuperponēdo vnguētū panno: ⁊ deſuper ponebā lanā nobilē vltime lenitatis infuſaʒ in oleo calido. ¶ Et dixit. xª de ſimplici medicina ⁊ ponitur a Rabi. in 15. pticula. vermes longi qui reperiunᷓ in terra cum foditur piſtati ⁊ appoſiti neruo inciſo iuuāt ipſa hoꝛa ſibi iuuamēto miraculoſo. Et Raſ. de eis dixit. 13° ꝯtin̄. Oēs medici cōuenerunt ꝙ lumbꝛici terre glutinant inciſionē neruoꝝ. ſ. ſi ſuppōnanᷓ cōtriti extremitatibus nerui cōductis in vnū: ⁊ cōtiguatis. quādo plus poſſibile fuerit ⁊ ſuperligenᷓ: debent tn̄ pꝛius eſſe loti: ⁊ ab omni terra mūdi. Et miſach de eis dixit. ꝙ cōtriti. ⁊ ſuperpoſiti neruis inciſis ſi nō ſoluūᷓ per triduū cōglutinabunt inciſionē ipſoꝝ: ⁊ dicūt ꝙ valent in inciſione cōpleta: ⁊ etiā in incōpleta. ¶ Et dixit Raſ. ibidēʒ ꝙ cauda equina cōglutinat vulnera neruoꝝ: ⁊ mēbꝛoꝝ neruoſoꝛum. Dixit Dio. ꝙ oleum nucū ex ſuperabundanti diſſolutione eius curat vulnera neruoꝝ. Et dixit. ꝙ radix lilij trita: ⁊ mixta cum ſale ⁊ melle ſanat inciſionem neruoꝝ: ⁊ pāniculi cerebꝛi ⁊ colli veſice. ſ. ad leniendū ⁊ remittenduʒ aſperitatem ipſoꝝ. ¶ Dixit Gal'. ⁊ poniᷓ. 13° ꝯti. ꝙ caro teſtudinis trita ⁊ cū puluere molendini mixta ſanauit plagā magnā que ad neruum peruenerat, ⁊ erat neruus attritus: ⁊ nō apatus eſt neruus. verū. in duro coꝛpoꝛe hoc fiat. ¶ Dicūt qdā. ꝙ per teſtudinē Gal'. intellexit limatiā. Etenim illud. Dixit Raſ. ꝙ limatie cū coꝛtice ſua cōtrite ⁊ mixte cū olibano: aut myrrha ⁊ puluere molendini iuuāt. Aui. ꝯo dixit. ꝙ ſole caro limatiaꝝ foꝛtiter ꝯtrita cōfert. Dixit Alber. ꝙ betonica ꝯtrita viridis ſi ſupponaᷓ vulneribꝰ neruoꝝ ꝯglutinat ea. ¶ Empl'ʒ vꝛtice cū ſale ſuppoſitū ꝯglutinat vulnera neruoꝝ: ⁊ fructus capparis confert inciſioni capitū: ⁊ caudaꝝ neruoꝝ.

Punctura nerui duplex.

Cura puncture nerui.

De ligatura quotiēs ſolui debz in die.

De lumbricis terre quātuz ſint vtiles.

¶ De contuſione ſiue attritione neruoꝛum, ⁊ ipſoꝛum contoꝛſione ⁊ duritie. Cap. xxxvij.

Ttritio ſiue cōtuſio neruoꝝ qn̄qꝫ accidit neruo ſoli: quādoqꝫ ſil'cū cōtuſiōe carnis: ⁊ qn̄qꝫ eſt cū vulnere manifeſto: ⁊ quādoqʒ nō, ⁊ ad attritionē neruoꝝ: qn̄qꝫ ſequiᷓ doloꝛ foꝛtis, ⁊ qn̄qꝫ non. ¶ Qꝛ ſi accidat doloꝛ foꝛtis: tūc opʒ: vt ſedeᷓ cum ſuperinfuſione: ⁊ leui fricatione facta cū oleis calidis, ⁊ ſedatiuis doloꝛū. In eſtate qdē cum camomellino anetino yrino: ⁊ ſil'ibꝰ: ⁊ in hyeme cū oleo de caſtoꝛeo: qd̄ eſt in hoc iuuamēti magni, cōueniunt ēt ſacellationes facte cū milio vel panico: ⁊ ſi non fuerit in cute vulnꝰ manifeſtū abluaᷓ mēbꝛū cū decoctiōe acoꝛi, ⁊ yreos: qm̄ ceſſato doloꝛe pꝛeſeruat ēt ne doloꝛ redeat. ¶ Dixit Rabi in 9ª particula. doloꝛē in cōtritione nerui eſt neceſſe curare cū emplaſtro cōfecto ex farina fabaꝝ melle ⁊ aceto ⁊ pice liqda decoctis pfecta decoctione appoſito ipſo calido ſupꝛa locū: ⁊ eſt hoc medicamen 6° de ingenio ſanitatis: qd̄ maxie cōuenit in attritione nerui mixta cu contuſione cutis. Ait. n. Gal'. ibi neruū cū cute cōtuſuʒ multotiens vidi: qm̄ hoc ſepe laboꝛātibꝰ cōtingit: ⁊ maxie athletis in qbus experimentatoꝛes cataplaſma apponunt ex farina fabaꝝ aceto ⁊ melle: qd̄ medicamen optimū eſſe dico: qm̄ rōne fabaꝝ ⁊ mellis hʒ ſiccitatē multā: ⁊ rōne aceti hʒ etiā ſiccitatē: ⁊ cū h̄ dat alijs penetrationē ad pfundū: acetū tn̄ in eo dʒ eſſe modicū, vt nō perueniat cuʒ ſua qualitate moꝛdicatiua ad neruos ⁊ ledat ipſos. Et dixit Gal'. ſi vis vt medicamē h̄ magis deſiccet ponaᷓ farina oꝛobi. Et dixit Gal'. ſi cū contuſione fuerit doloꝛ: adde in empl'o picē liquidā nimis capiens eum cū eis: eſt. n. temperata calida, ⁊ ideo ſedatiua doloꝛis. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ medicine ꝯuenientes ad hoc ſunt ſicut farina fabaꝝ ⁊ acetū ⁊ mel: eſt enim medicamen bonuʒ: ⁊ ſi vis vt ſit foꝛtioꝛis exiccationis pone in eo farinā oꝛobi: ⁊ ſi adhuc eſt volūtas: vt ſit foꝛtius in exiccādo pone radicē lilij. ſ. celeſtis. Et dixit. ſi fuerit cū vtriſqꝫ rebus doloꝛ clamoſus: tūc opʒ vt miſceatur cū meⁿⁱˢ ocis pix. ſ. naualis: ⁊ empl'eᷓ cuʒ ipſo calido. Et vt Aui. innuit cōuenit in ſedādo doloꝛē in vtraqꝫ ꝯtuſiōe. ſ. ſolius nerui, aut eius ⁊ etiā cutis ſedato doloꝛe: aut nō cute a pncipio ad curā cōtuſionis eſt redeundū. ¶ Dixit Gal'. eodē 6° de ingenio ſani. ſi vulnus fuerit cōtuſuʒ: ⁊ cū eo cutis ſit cōtuſa ⁊ vulnerata intētio noſtra erit: vt medicamen nr̄m ſit ſicciſſimū: ⁊ vt ptes diuiſe coniunganᷓ ⁊ cōſtringanᷓ. Et Aui. dixit. ꝙ neceſſaria ſunt illa in qbus eſt exiccatio foꝛtis ⁊ aggregatio. ſ. partiū ſeparataꝝ: ⁊ ſtrictura. ſ. cum ligatura vel ſutura etiaʒ neceſſaria eſt vt colliganᷓ partes, ⁊ collecte firmiter teneanᷓ: debet ergo medicamen contuſionis neruorum eē ſicciſſimū: ēt ſi cōiuncta fuerit cū cōtuſione cutis cui vt ſupꝛa paruit cōpetunt: mollitiua attritioni neruoꝝ vehemēter obſunt. ¶ Si aūt cōtuſio ſoli neruo ſit ſine carne ⁊ cute: tūc dixit Aui, opʒ neruū ſepius infundi ex oleo calido virtutē reſolutiuā habēte, ⁊ in coꝛpoꝛe. ſ. opʒ habere ꝯſiderationē in dietando ⁊ euacuādo ipſuʒ ⁊ mām ad oppoſita loca diuertendo: ⁊ opʒ vt oleū reſolutiuū adminiſtranduʒ: vt dixit auctoꝛ cōpendij ſit ſine ſtipticitate, ſi tn̄ opʒ vt deſiccet amplius farina oꝛobi: aut oꝛdei adiungaᷓ ſibi. Et de cōferētibus in attritione nerui ſolius: aut ēt cutis ⁊ ſunt vtilia folia vlmi in oleo impoſita. Et ſil'r betonica inſuper poſita. Et dixit. ꝙ cinis ſarmentoꝝ vitis diſtēperatus cū oleo: aut pinguedine: aut cū aceto cōuenit contuſioni neruoꝝ ⁊ muſculi. ¶ Qꝛ ſi cū attritione nerui fuerit apa cōiunctū dixit Auic. nō cures ipſuʒ. ſ. apa cuʒ eo qd̄ rumpit. i. foꝛtiter reſoluit: ⁊ deſiccat ſicut eſt aqua cineris ⁊ ſimilia: qm̄ hꝰ cura eſſet cauſa augēdi apa plus trahendo de mā ad locū qꝫ reſoluēdo ex ipſoꝛūmo cura ipſum cū ſedantibus doloꝛē, qm̄ pꝛincipalis intentio executioni mandanda in attritione neruoꝝ eſt doloꝛis ſedatio. Cura ēt ipſum cum ꝓhibentibus ipſum apa: ſicut in ſuperioꝛibus dictuʒ eſt. Et pꝛo ſedatione doloꝛis in

Cura doloꝛis i cōtuſione.

Cura ꝯtuſionis cuʒ vulnere cutis.

Medicamen cōtuſionis neruoꝝ dʒ eē ſicciſſimū ⁊ mollitiua vehemēter obſunt.

hꝫ loco.dixit Aui.opꝫ.vt embrocet̄ mēbrū cuꝫ oleo calefacto:in cuius virtute ſit mūdificatio reſolᵒ.alˀs.mollificatio ⁊ reſolutio. Et de oleis bonis ad hoc eſt oleū anetinuꝫ:⁊ de alacoen.i.de matricaria:⁊ de rutha. Et ſilr̄ fiāt emplaſtra cōueniētia ad illud:⁊ maluauiſcus coctꝰ:⁊ cōtritus poſitus ſuper neruis attritis eſt mirabilis. Et caro veneriaꝝ.i.limatiarū:⁊ vt alij dicūt.i.ſtincoꝝ eſt mirabilis:⁊ fortaſſe diſtēperatur cū cepe biſcoto.i.multū cocto:⁊ cōuenit cepe narciſci tritum cū melle:⁊ ſuperpoſitū. Et ex cōferētibus eſt empl̄m ex radice ciclaminis:aut factū ex ſale farina ⁊ melle:⁊ maiorana poſita in cerotis cōuenit attritioni neruoꝝ. ¶ Et ſunt ex medicinis multe que cōferūt attractioni neruoꝝ bibite vel aliter interius ſūpte:de qbꝰ eſt gentiana cū ſumit̄ ex ea:aut ſucco eiꝰ.ʒ.j.⁊ opopanacū cū ſumit̄ cū vino aut mellicrate:⁊ decoctio radicū acori bibita:⁊ ſcordeon ſiue alliū ſilueſtre bibitū ſanat cōtuſionē nerui ⁊ muſculi:⁊ agaricus datus in potu in pondere kirat.iij.ſanat ꝙ leſuꝫ eſt in neruis ſi fuerit ſine febre. Et dixit Gal̄.operatꝰ ſum farina fabaꝝ cocta cuꝫ melle:⁊ aqua in cōtuſione ⁊ inciſione neruoꝝ:⁊ armoniacū bibitū cū melle ꝯuenit:⁊ decoctio mentaſtri bibita:⁊ ſuꝑ embrocata ꝯuenit ꝯtuſioni muſculi. ¶ Et accidit aliqñ caſu ⁊ ꝑcuſſione ſiue obuiatione ad rē durā vt cōtorqueat̄ neruus ⁊ doleat:⁊ ipediat̄ mēbrū in opōnibꝰ ſuis motiuis. Et de cōferētibꝰ torſioni neruoꝝ eſt maluauiſcꝰ recēs coctꝰ ⁊ appoſitus:fructꝰ agni caſti ⁊ folia eiꝰ ſi ſuperponant̄ torture nerui emēdāt eā:⁊ folia maiorane ꝯtrita ⁊ diſtēperata cū aceto ⁊ ſuppoſita ſanāt eā:⁊ ſanat eā radix lilij trita cū melle ⁊ ſuperpoſita. ¶ Et accidit qūqꝫ neruis vt indurent̄ ⁊ tendant̄:⁊ ſic ꝯtrahant̄ ⁊ ꝓprie a caſu ⁊ ꝑcuſſione. Et dixit Auicē.ꝙ qñqꝫ accidit a verberatione:⁊ qñ deſuꝑ premit̄ ſentit̄ cuꝫ eo ſtupor ⁊ dixit.ꝙ cura eiꝰ ꝓxima eſt curationi apatū duroꝝ. Et de medicinis lenibꝰ exꝑtis dixit ipſe ſunt vt ſumant̄ bdellij iudaici.ʒ.iiij.⁊ infundant̄ in aqua ⁊ ſoluant̄ in ea:⁊ ꝯficiātur cū ea quātū ipſuꝫ eſt de radice maluauiſci cōtriti valde:⁊ ſilr̄ cōuenit valde radix lilij cōfecti cū ſapa:⁊ ꝯferunt bdelliū galbanū:⁊ euforbiū aggregata cū fece olei:⁊ cōfert diaglō cōfectū cuꝫ medietate ſui de ſtorace liqda. ¶ Et duritiei neruoꝝ cōuenit empl̄m qd̄ ſic fit. ℞.ſiſami excorticati.ʒ.xx.maiorane.ʒ.iiij.terant̄ ⁊ ſuperponant̄. ¶ Aliud ꝯferēs neruis duris ⁊ groſſitiei eoꝝ.℞.bdellij iudaici.ʒ.iiij.infundant̄ in aqua donec diſſoluantur:⁊ accipe de radice lilij ſubtiliſſime trita ⁊ incorpora eā cū eo:⁊ lenificet̄ cū vino cocto groſſo.ſ.cū ſapa:⁊ ſupponat̄. Et de oleis cōferentibꝰ duritiei neruorū ⁊ cōtritioni eſt oleū anetinū liliaceū ſolū vel cū adipe anatis mixtū:aut cū bdellio in eo diſſoluto:⁊ oleū de narciſco:⁊ oleū de ſeie lini:⁊ oleū in quo macerata fuerūt folia brāce vrſine ⁊ poſtea cū eis bullitū parūper ⁊ colatū cū cōpreſſiōe ſolū iniunctū:aut mixtū cū cera. Et de vtilibꝰ ſunt nuces antique ⁊ rancide cōtrite cū rutha, ⁊ mixte cū melle ⁊ ſuppoſite. ¶ Unguētū vtile duritiei ⁊ ꝯritioni neruoꝝ,remollit.n.⁊ extendit eos ſic fit.℞.medullā cruriū equi ⁊ bullire fac eā in vino:deinde dimitte eā infrigidari, ⁊ ꝙ de ea ſuꝑnatauerit collige:⁊ cū tantūdē crudi mellis ꝑmiſce, ⁊ ſuꝑmitte modicū ſalis vſti. Deinde cū eo calefacto locū ad ignē vel ad ſolem:aut in balneo inunge. ¶ Decoctio camedreos recentis bibita cōuenit leſionibꝰ neruoꝝ. ¶ Syrupus faciēs leuem motū neruoꝝ.℞.ʒ.iiij.yſopi cribellati:⁊ decoque cū rotul̄.4.aq̄ vſqꝫ ad rotulū vnū ⁊ colet̄ ⁊ ſyrupiçet̄ cū meᵒ rotulo çuccari. ¶ Et cura qdē vulneꝝ chordaꝝ.ſ.ꝯſil̄is eſt cure vulneꝝ neruoꝝ. Chorda tñ tolerat medicinas fortiores ⁊ acutiores q̄ꝫ neruus:ſicut de ſenſu minus hꝫ q̄ꝫ neruus.

Cura ꝯtuſionis neruorū.

Cura ꝯtuſionis cuꝫ tēſiōe ⁊ duritie neruorum.

¶ De vulneribus ligamentorum. Cap.xxxviij.

Igamento accidere pñt vulnera ſimplicia ⁊ cōpoſita ⁊ vnius māe ⁊ multiplicis:⁊ pōt accidere in eo vulnus ſm̄ longū ⁊ ſm̄ latū:aut ſm̄ totū:aut nō ſm̄ totū, ⁊ pōt ei accidere contorſio:ligamētum tñ vt patuit in anatomia eius:⁊ ponit̄ ēt a Gal̄.6ᵒ de inge.ſanita.eſt duplex.vnū qd̄ mediat inter oſſa ⁊ ligat ea:⁊ aliud eſt qd̄ ꝯiungit̄ cum lacerto:⁊ peruenit ad coniunctionem chorde. ¶ Modo vulnus in quocūqꝫ eoꝝ eueniat nō eſt ſuſpectū ꝙ ad ipſuꝫ ſequant̄ accidētia praua:ꝓpēa ꝙ caret ſenſu, ⁊ non hꝫ ꝯtinuationē cū cerebro, vulnus tñ qd̄ euenit lacerto coniuncto cū muſculo paꝝ qd infert timoris:vulnꝰ ꝟo eueniēs lacerto liganti oſſa ſm̄ longū ⁊ latū per totū diſlocationem incurabilē oſſiū q̄ ligat generat. ¶ Et qr vt patuit in anatomia ligamēti ipꝫ qñqꝫ ſimilat̄ chorde ⁊ neruo. Et iō qñ accidit vulnus in ligamēto:opꝫ ꝙ medicꝰ diſcernat ipꝫ a chorda:⁊ neruo:vt nō cadat error in curatione:⁊ approximet ligamēto medicinas cōueniētes neruo vel chorde:que nō ſūt ſufficiētes nec ꝯuenientes ligamēto. Nā ſicut ligamentū ſicciꝰ eſt neruo ⁊ chorda:ſicciora exigit medicamina. ¶ Et iterū:qr vt dictū eſt ligamētū caret ſenſu:iō ēt tolerat medicinas fortiores q̄ꝫ neruus ⁊ chorda:ſicut Gal̄.dixit.6ᵒ de ingenio ſani. Et Aui.dixit.ſicut neruꝰ diſcoopertꝰ eſt dignior:vt alleuiatio fiat in eo.ſ.a medicinis fortibꝰ:ſilr̄ ligamēta q̄ naſcuntur inter oſſa ſunt digniora, vt operent̄ medici ſuper eis medicamine forti. Sed ligamētū qd̄ cōtinuat̄ cū lacerto eſt inter vtraſqꝫ res media.qr tolerat medicamē forte pluſq̄ꝫ neruus diſcoopertus:⁊ minꝰ tolerat medicinas fortes q̄ꝫ ligamenta ligantia oſſa. ¶ Quidā dicūt.ꝙ neruus minꝰ tolerat medicinas fortes. Et poſt ipſuꝫ chorda diſcooperta:⁊ ſeqt̄ in hoc neruus coopertꝰ. Deinde muſculus iciſus, dein chorda coopta:⁊ poſtea pāniculus velās muſculum, ⁊ poſt ipſuꝫ ligamētū veniēs ad lacertū ⁊ vltimo magis dictis tolerat medicinas fortes ligamētū ligās oſſa. In oibus autēꝫ alijs curatio ligamētoꝝ ſimilis eſt curationi vulneꝝ nerui. ¶ De attritione aūt accidēte ligamētis.dixit Aui.ſi accidat hec leſio.ſ.attritio in iuncturis.ſ.in ligamētis ligantibꝰ oſſa iuncturaꝝ:tūc illic eſt melius vt ſedet̄ dolor nō qdē ligamētoꝝ:qr nō dolēt:ſed ꝑtiū circūſtantiū eis ſenſibiliū que a cā inducente attritionē in ligamētis receperūt cōtuſionem vel vulnera:⁊ ſedato dolore apponat̄ medicamē fortius.ſ.q̄ꝫ in attritione neruoꝝ vel chordaꝝ. Et dixit.ſit medicamen ꝯpoſitū eo ꝙ maturat ⁊ lenit:⁊ cū eo ꝙ reſoluit:⁊ ſic cū ſtipticitate vt opponat̄ ꝑid.ſ.ꝑ ſtipticitatē apati.ſ.repellendo māꝫ ⁊ nō addat in eo:⁊ i ſedādo dolorē huiꝰ attractionis aq̄ calida nō eſt incōueniens, imo multotiēs iunctura attrita ponit̄ in aqua calida ⁊ ſedat̄ dolor eius. ¶ Et de cura ꝯtorſionis ligamēti.dixit.A.opꝫ vt caueat̄ in torſione neruoꝝ ⁊ ligamentoꝝ:ne approximet̄ aqua, neqꝫ calida:neqꝫ frigida:nō calida:qr relaxat iuncturā:⁊ diſponit ligamētuꝫ mollitiei ⁊ elongationi:vt per hoc iunctura magis exeat de loco ſuo:⁊ diſlocet̄.nō frigida:qr nō eſt ſedatiua doloris:ſed potius augmentatiua eius:imo dixit Aui.adminiſtrent̄ olea in qbus ſit virtus aromaticoꝝ ſtipticoꝝ calefacta:⁊ ſilr̄ ſpecieꝝ in qbus eſt hec virtus. Nā dolorē ſedant ⁊ cōfortant ⁊ cōſtringunt partes iuncture cū ligamēto:⁊ talia olea ſunt maſticinū nardinū, ⁊ ſil̄ia. ¶ Et ſcias ꝙ in torſionibꝰ neruoꝝ chordaꝝ ⁊ ligamētoꝝ ⁊ ipſoꝝ duritie cōuenit ſtercus apri poſitum in empl̄is:⁊ ꝯuenit cinis ligamēti cū aceto ſuppoſitus:⁊ fomentatio cū ſpongia infuſa in decoctione matricarie.

Ligamē/ tū fortio/ res medi/ cinas to/ rat q̄ꝫ n/ uꝰ ⁊ cho/ da.

Humor os corro/ dēs:quō fit cū dolo ris incēſi.

¶ De egritudinibꝰ euenientibus in oſſibus:⁊ de eorum augmento preternaturali. Cap.xxxix.

Sſi accidere pōt oē genꝰ egritudinis ex mala cōplexione ⁊ ſolutione ꝯtinuitatis. ¶ Dixit Zoar ꝙ in quolꝫ oſſe pōt euenire egritudo ex mala cōplexione:⁊ egritudo ēt per cōiunctionē eoꝝ adinuicē vel ꝑ formā ipſoꝝ vel oppoſitionē ipſoꝝ vel mēſurā eoꝝ.ſ.in magnitudine vel ꝑuitate ⁊ groſſitie eoꝝ ⁊ ſubtilitate ⁊ additione ⁊ diminutione numeri eorum ⁊ corroſione ⁊ fractura. ¶ Dixit Aui.4ⁱ q̄rta oſſibꝰ accidunt egritudines ex corruptione ꝯplexionis eoꝝ, ⁊ ex ſolutiōe ſingularis ⁊ fractura ⁊

dislocatione: ꝛ putrefactione ꝛ vlceratione ꝛ excoriatione. sup. ꝛ gña malitie cōpositionis ēt accidunt eis: ꝛ cartilagini silr̄ accidere pñt egritudines p̄dicte ꝛ ꝓprie accidit ei fractura. i. torsio. Et malitia qdē cōplōnis eueniēs cartilagini vel loci q̄cūqꜫ sit illa: siue sit simplex: siue cōposita curatᷣ: ꝛ remouetᷣ suo cōtrario. s. calida cū frigidis ꝛ ecōuerso: ꝛ hūida cuꝫ siccis ꝛ eꝯ°: ꝛ si fuerit mala cōplō cū humoris vitio: tūc cura fiat cū eūatione humoris illius. ¶ Dixit Zoar. ingrossantur qñqꜫ ossa p̄ter nām ꝓpter grossuꝫ regimē inordinatū subito factū, ꝛ non successiue. Et subdit. audiui dicere a p̄re meo ꝙ iaꝫ dicit nasci caudā viro. s. os in suo dorso ad silr̄itudinem cornu: qđ tñ erat minoris duritiei ossis nālis, ꝛ ipse pr̄ meꝰ purgauit humores grossos in eo: ꝛ postea posuit medicinas exiccatiuas sup̱ os vnū supra dorsuꝫ manꝰ inferēs mihi dolorē: ꝛ purgaui me ab humoribꝰ grossis: ꝛ posui sup̱ ipsū resoluētia: ita ꝙ resolutū fuit ꝓ maiori p̱te: ꝛ illud modicū qđ remāsit nō īpediuit me in aliquo in opōnibꝰ exercēdis. ergo vbicūqꜫ inuenies silr̄ fac sicut dicit. Et dixit. cū purgas eos noli eos purgare cū virtutibꝰ medicinaꝝ, sed cū ipsis medicinis ꝓprijs. Et de melioribꝰ medicinis ad purgādū eos est lapis laçuli: ꝛ epithimū cretēse est ēt de melioribꝰ ꝛ fortioribus medicinis in hac passione. ¶ Forma mala eueniēs ossi in etate infantie meliorationē recipit si nō ꝓcesserit a fractura eius restaurata male. In ꝓuectis v̄o nullā patitᷣ curationē. De sequēte aūt fracturā ossis male restauratā infra dicetᷣ in ꝓprio caplō. ¶ Augmētū qdē ossis f̃m nām: ꝛ silr̄ eiꝰ diminutio īpossibilis est curationis. diminutio quoqꜫ eueniens ex t̄pe alicui ossi f̃m totū: aut f̃m p̱tē notabilē, si pars illa ceperit totā ꝓfunditatē ossis in circuitu eius restaurari nō poterit: quāuis caro inter p̱tes illas sep̱atas oriatᷣ. Si v̄o fuerit f̃m p̱teꝫ ossis: nō f̃ꝫ totā grossitiē eius restaurari poterit eo modo q dictus est in precedentibus.

¶ De corrosione ossis ꝛ ventositate spine. Cap. xl

Ossi accidit corrosio ab humore acuto mordicatiuo vel virulentia acuta ingrediente per poros subām ossis ꝛ imbibitᷣ in ea corrodit ipsā: ꝛ corrosio sic adueniēs ossi qñqꜫ est sup̱ficialis tm̄: ꝛ est hoc f̃m plm̄: ꝛ qñqꜫ fit ꝓfunda. ¶ Dixit Zoar. qñqꜫ corroduntᷣ ossa in sua sup̱ficie ab humoribꝰ mordicatiuis q infūduntᷣ in ipsis. aut a sanie grossa q̄ remāsit sup̱ ipsa: vñ corroduntᷣ ꝛ cōcauantur ꝛ quassantᷣ. ¶ Quidā tñ notauerūt humorē nō posse penetrare in subaꝫ ossis p̱p̱ eius duritiē ꝛ spissitudineꝫ. Ueꝝ auctores affirmāt hoc iā accidisse. Et Gal. retulit iaꝫ saniē porositatē ossis trāsisse: q̄ꝫuis ergo hūorē vel saniē imbibi in foraminibꝰ ossis sit difficile ꝛ raro ꝯtingēs: nō tñ est īpossibile.

Humor os corrodēs: qñ fit cā doloris intēsi.

¶ Et humor qdē corrodēs os, qñqꜫ est cā ꝙ os corrūpatur vt app̱ebit in sequēti ca°. ꝛ qñqꜫ est cā doloris intēsi in loco: q nō accidit rōne corrosionis ossis, s; rōne pūctionis ꝛ mordicationis quā efficit in pāniculo velāte os: ꝛ rōne male cōplexionis quā ip̄ꝫ efficit: ꝛ f̃m plm̄ accidit hoc in locis ꝓpinqs iuncturis: ꝛ cū accidit talis corrosio cū dolore a cā nō manifesta: q2 p̄ter ap̄a ꝛ vlcus: tūc vocatᷣ ista egritudo spina: siue vētositas spine. Et Ras. 16° ꝯti. dicit ꝙ vētositas spine est ad modū doloꝝ articuli, sed mā in dolore articuli est in carne ꝛ musculis: sed in vitio spine est mā in osse, ꝛ ex p̱te eius corroditᷣ ꝛ corrūpitᷣ caro vicina ei. Et dixit. ꝙ iuxta moduꝫ acuitatis ipsius mãe erit malitia ipsiꝰ ꝛ velocitas vlcerationis ipsiꝰ. ¶ Dixit Aui. vētositatis spine cā sunt hūores acutiꝰ penetrātes in os: ꝛ corrodentes ip̄ꝫ. Et dixit. incessus ventositatis spine est ince ssus doloris iuncturaꝝ: q2 f̃m plm̄ accidit in loco iuncturaꝝ ꝛ est silr̄is ei. Uerūtñ q2 mā in dolore iuncturaꝝ est in carne cōtēta: sed in vētositate spine est in osse. ꝛ subdit. ꝙ eius additio. i. eiꝰ ꝓlongatio corrūpit p̱tē ossis vnā post aliā. s. f̃m oēm diametrū. Et qđ subdit. spina f̃ꝫ quosdā est spasmus in toto corp̱e p̱p̱ vlcus qđ est in aliq̄ p̱te corp̱is. Sed dictio istoꝝ. dixit Aui. nō affirmatᷣ a medicis.

Cura aūt corrosionis ossis: ꝛ vētositatis spine cōpletur cū euitatione oium sex rerū nō nāliū. i. facientiuꝫ ad humoris gñationē acuti mordicatiui: ꝛ facientiū ad attractionē eius ad locū iuncturaꝝ: ꝛ maxime si iaꝫ inceperit corrosio eiꝰ in osse: ꝛ cū sedatione doloris existētis in loco pro posse. Et de cōueniētibus localibus est retētio membri illiꝰ in aqua tēperate caliditatis: in qua decocte sint rose ꝛ viole: ꝛ folia salicis, ꝛ folia vitis ꝛ similia, verū melior cura ipsius est cū eūone homoris acuti multotiens iterata quacūqꜫ vice digestionis p̄missa: digestiuū bonū eiꝰ humoris. ℞. iuiubarum. liquiri. munde violaꝝ floꝝ nenufaris. añ. ℥. j. nardi masticis. añ. ʒ. vj. sene epithimi floꝝ fumiterre lupuloꝝ. añ. ℥. ß. oium seminū frigidoꝝ mūdatoꝝ. ℥. j. ß. seminis endiuie: seis lactuce: ꝛ seis papaueris albi. añ. ʒ. iij. infundantᷣ postq̄ꝫ cōquassata sunt que sunt cōquassanda in lib. iiij. aque dulcis p̱ diē ꝛ noctē: postea bulliant lento igne vsqꜫ ad cōsumptionē medietatis: ꝛ coletᷣ: ꝛ in colatura ponantᷣ çuccari albi. lib. ij. ß. ꝛ sirupetᷣ, ꝛ de isto sirupo sumantᷣ oi mane. ℥. ij. cum aqua calida simplici: vel cū aqua fumiterre ꝛ endiuie ꝛ similium. ¶ Et post digestionē eūetur cum medicina que sic fit. ℞. medulle cassie. ℥. j. diacatolicon. ℥. ß. succi rosaꝝ solutiui ʒ. ij. aut plus: ꝛ distēperentᷣ cum decoctione violaꝝ floꝝ boraginis: bugloseiuiubaꝝ sticados: passulaꝝ: ꝛ semis feniculi: ꝛ detᷣ in matutinis. ¶ Fiant clysteria lenitiua sepe: ꝛ vomitus prouocatus frequenter cū educentibus hūores calidos est presentis iuuamēti. ¶ Facta aūt eūone sufficienti sup̱ loco fiat inunctio frequēter cū ceroto Gal. aut cū ceroto de sandalis: ꝛ in fine cum aliquo istoꝝ admisceatᷣ aliqđ resolutiuū donec tota mā sit cōsumpta. ¶ Si aūt corrosio ꝓcesserit a sanie cōtenta in aliquo ap̄ate, tunc cura eius est illius ap̄atis perforatio ꝛ eductio saniei: deinde curatio vlceris que dꝫ fieri cuꝫ eis que dicta sunt cōuenire vlceribus corrosiuis.

¶ De corruptione ossis: Cap. xlj

Corruptio in osse accidit: aliqñ a cā extrinseca, aliqñ ab itrinseca. ¶ Et cā qdē extrinseca est: qñqꜫ mala cōplō frigida aeris corrūpentis cutē ꝛ carnē ꝛ ossa: aut vehemēs caliditas resoluēs superflue spiritum vitalē a mēbro: quare nō hñs vitalis virtus sufficiēs instr̄m in mēbro pro opōne sua derelinquit mēbrū illud a ꝓprio regimine suo: ꝛ derelictum putrefit ꝛ corrūpitᷣ. Intrinseca v̄o cā qñqꜫ est humiditas mala superflua remolliēs subām ossis: vñ accipitᷣ os a corruptiōe ꝛ putrefactione: aut est vlcus prauū cū antiquatᷣ: tūc enim virulētia eius mala attingens longo t̄pe os qđ est sub eo corrūpit cōplōnē eiꝰ: ꝛ putrefacit ip̄ꝫ: qđ intellexit Hyp. dū dixit vulnera quecuqꜫ antiq̄ fiunt vel annua: aut longū t̄pus hñt: necesse est os emitti: cuiꝰ necessitas emissionis est: q2 corrumpitᷣ ꝛ putrefit a frequenti effusione virulentie vlceris sup̱ ip̄m, aut est humor acutus malus corrodēs os: ꝛ corrūpens cōplōnē eiꝰ, q̄re corrūpitᷣ ipsuꝫ os, ꝛ putrefit. Et corruptio qdē ossis qñqꜫ accipit solā p̱tē sup̱ficiei ipsiꝰ. Et qñqꜫ accipit suā ꝓfūditatē: ꝛ qñqꜫ ꝓcedit corrūpēdo p̱tē post p̱tē: donec corrūpatᷣ totū os.

De signis corruptionis ossis. dixit Auicē. tu vides carnē supra ipsum existentē mollescere: ꝛ mollē fieri eo ꝙ ꝓpter vicinitatē ad os corruptū incipit ap̄atēdere in putredineꝫ: ꝙ aūt putrefit mollescit in p̄mis, ꝛ qꝛ caro putrefit incipit currere ex ea virus: ꝛ tendit in viā fetoris: ꝛ q2 caro mollescit: iō tenta que in ipsam īmittitᷣ penetrat p̱ ipsaꝫ faciliter vsqꜫ ad os: cū aūt tēta peruenit ad os nō inuenit ip̄ꝫ lene, ita vt lubricet ab eo: īmo adheret ei parūp̱, ꝛ q̄si inuenit rē nō firmā: neqꜫ solidā in seipsa: qđ accidit p̱p̱ mollitiē q̄ fit in osse cū corrūpitᷣ. Uñ facilr̄ penetratᷣ nō hñs sup̱ficiē durā politā cui adherere nō possit tenta, neqꜫ p̱ ossit penetrare. Et iō cū sic nō inuenit: tūc inuenit fracturā aut putrefactioneꝫ. Et dixit fortasse destruitur. s. cōcauitas ossis p̱ intromissionē tēte: nō solū sup̱ficialr̄: sed ꝓfunde: et lenitᷣ. i.

ĩnuenitur os lene:⁊ molle in ꝓfundo:⁊ ꝓp̄rie qñ coꝛruptio nō est in ꝑncipio, sed iam ꝓcessit:qñꝗ in ꝑncipio nō inueni/tur istō cū tēta. Et qñꝗ dixit Aui.significauit lubꝛicitas eiꝰ. scꝫ tēte sup̱ os sup̱fluā coꝛruptionem ossis ex eo ꝙ qñ lubꝛi/cat in eo tēta in oī latere significāt pāniculū tegētē os sep̱atū ab eo:⁊ illud ꝑꝑ coꝛruptionē eiꝰ q̄ incipit:⁊ illa q̄ incipiet cū coꝛrūpit̄ caro sup̱ os. Et dixit.cuꝫ discooperueris carnē ab osse inuenies ipsuꝫ nigri coloꝛis. Et dixit iteꝝ Aui.qñꝗ an tecedit coꝛruptionē ossis ap̄a ⁊ coꝛruptio carnis ⁊ mēbꝛi ⁊ moꝛs.s.ipsiꝰ carnis ⁊ mēbꝛi:vt in estiomeno:deide venit ad ip̄ꝫ os,ita ꝙ coꝛruptio carnis qñꝗ añcedit:⁊ qñꝗ seq̄t̄ eā.

Cura coꝛruptionis ossis variat̄ ꝫ ꝙ ipsa acceperit p̱tes sup̱ficiales ossis vel ꝓfundas:⁊ ꝫ ꝙ acceperit p̱tē ipsiꝰ aut totū ipsiꝰ. Et coꝛruptio q̄dē ossis sup̱ficialis duobꝰ modis curari ⁊ remoueri poterit. Uno mō p̱ medicinas sup̱ appositas ei. Alio mō p̱ manualē op̱ōnē. Profunda vō solū vno mō.s.p̱ manualē op̱ōnē curari poterit. ¶ Et curatio per manualē op̱ōnē.dixit Aui.est aut fricatio ipsiꝰ:⁊ destructio eius.s.qđ est coꝛruptū de ipso:aut est ipsiꝰ abscisio:⁊ ipsius serratio:⁊ fricatio q̄dē ꝯuenit coꝛruptioni ossis sup̱ficiali nō multū ꝓfunde. Et sic dixit Aui.qꝛ necesse est fricare ip̄ꝫ cuꝫ instr̄o ad fricationē eiꝰ cōgruo:⁊ radēdo ꝓcedere donec p̱ue niat̄ ad vltimū coꝛruptionis ossis, ita vt cadāt ⁊ amoueant̄ ab eo oēs eiꝰ coꝛtices coꝛrupti:⁊ appareat os sanū vere:pōt ēt amoueri coꝛruptio sup̱ficialis p̱ cauteriū actuale cū igne donec p̱ueniat̄ ad p̱tē eius sanā. Et cauterizatio maxie oꝫ fieri qñ fricatio nō h̄ret locū ꝑꝑ stricturā loci vel aliā cāꝫ. Cu/ratio vō sup̱ficialis coꝛruptionis p̱ medicinas fit dixit Aui. qñꝗ.⁊ de istis medicinis est medicamē qđ sic fit. ℞.aris.ro/tūde,yreos myrrhe aloes coꝛticū plāte opopanacis:cambil vsti scoꝛie eris ⁊ coꝛticū pini.añ.p̱tes eq̄les aggreget̄,est.n. mirabile in faciendo cadere coꝛtices ossiuꝫ:⁊ faciendo nasci carnē bonā sup̱ ea. ¶ De curationē aūt coꝛruptionis ꝓfun de.dixit Aui.necesse est cōcauare os vsꝗ ad p̱tē sanā:⁊ hoc tñ oꝫ fieri cuꝫ instr̄o fricationis:aut cauterio, ⁊ si inueneris coꝛruptionē foꝛe ꝑsecutā vsꝗ ad medullā ossis:tūc dixit.A. nō est excusatio qn accipiat̄.s.amoueat̄ illud os cū medulla sua:ꝙ si coꝛruptio fuerit talis ⁊ tanta ꝙ nō sanat.al's.finiat ipsaꝫ nisi abscisio mēbꝛi ⁊ serratura totiꝰ ossis mēbꝛi illius: aut plurimi eius qđ circūdat ipsuꝫ:tūc scias locū in quo oꝫ vt incidat̄.ita vt reuoluat̄ tēta vsꝗ quo ꝯsequat̄ in quo oꝫ vt incidat̄:⁊ est locꝰ in quo inuenit tēta adherentiā ossis vl/timā.s.inueniat os firmū ⁊ solidū:⁊ nō perfoꝛabile ab ipsa: qm̄ illic est terminꝰ coꝛruptionis:⁊ locꝰ in quo oꝫ fieri absci sio. ¶ Dixit Albu.qñ nō p̱uenit coꝛruptio vsꝗ ad iuncturā: ita ꝙ nō sit eradicādū totū os:tūc opꝫ vt fiat serratura sup̱ locū coꝛruptū parūper ne foꝛte sit in cōcauitate ossis coꝛru/ptio que nō ap̱peat exteriꝰ sensui:⁊ cogat ad serraturā sui vi ce alia. Ad hoc aūt vt fiat serratura ossis coꝛrupti in medio eiꝰ:aut in p̱te ipsiꝰ opꝫ detegere carnē ab oībꝰ p̱tibꝰ totā:qđ cū feceris pone lignū inferius sub osse:⁊ deinde serra illud ex p̱te ꝑma, vbi est coꝛruptio:donec ꝯtinuet̄ serratura ex p̱te alia:⁊ fiat serratura ꝫm lougitudinē a coꝛruptione parūper vt dictū est:ꝙ si coꝛruptio est in iunctura incide ipsaꝫ iunctu raꝫ coꝛruptā:⁊ serra os vbi ꝯtinuat̄ ex p̱te altera:dicūt q̄dā ꝙ oꝫ q̄d modicuꝫ de osse altero amoueri ne foꝛte facta sit ei impꝛessio malitie:vñ h̄eat timeri a coꝛruptione ipsius. Si.n. coꝛruptio.dixit Albu.est in ꝯtinuatione duaꝝ iuncturaꝝ.i. amboꝝ ossiuꝫ iuncture, tūc nō est ingeniū in curatione:nisi abꝛasio.i.si fuerit poſ̄e vsꝗ ad locū sanū. Et subdit Albu.si coꝛruptio est in pectine manus:aut in pectine pedis:tūc res in illo est difficilis valde. Et hoc maxie ꝓpter ꝯstrictionem iuncturaꝝ haꝝ partiū adinuicē ꝓpter quā accidit ꝙ facil'r fit infectio transiens de vno ad aliā. Opꝫ tamen.dixit ipse vt inquiras coꝛruptionē qual'r appareat tibi:⁊ abꝛade eam:⁊ mūda eā ꝫm quācūꝗ dispōnē poſ̄e est tibi:⁊ cū quocūꝗ in/genio rectificat̄ tibi qñ nō fecit cōtrarietatē vena vel neruꝰ: ⁊ est hoc casu cōis circūquaꝗ coꝛruptio ossis, ⁊ nō solū pe/ctini manus aut pedis. ¶ Quidā antiquoꝝ:⁊ Aui.ēt dixit. qñ os est coꝛruptū ex capite coxe.s.superioꝛis, ⁊ anche:⁊ sic spondiliū doꝛsi:tūc fugere ab eiꝰ curatione est melius ꝑꝑ nu caꝫ:⁊ hoc in spondilibus doꝛsi:⁊ anche:⁊ capitis coxe opꝫ fugere ꝑꝑ magnitudinem eaꝝ quā nō est poſ̄e abijcere:nisi moꝛs sequat̄. ¶ Et dixit Aui.si timet̄ ne coꝛruptio ossis se quat̄ ad coꝛruptionē carnis:cuius casus accidit ꝑus:qa.s. facta ꝑus fuerit coꝛruptio in osse:tūc infrigidare.s.in p̱te sa/na circūdāte partē coꝛruptā:vel circūstantē ei cū epithimati bus frigidis ꝓhibentibꝰ coꝛruptionē pꝛocedere, ⁊ amoue/re carnē coꝛruptā est cura conueniēs ei:⁊ si appareret carne coꝛrupta remota aliq̄d ipꝛessuꝫ fuisse ossi abijciat̄ mō dicto sup̱ius. ¶ Propter amouere aūt coꝛruptionē ab osse p̱ ma/nualē op̱ōnē.dixit Albu.scias ꝙ incisoꝛia ⁊ serre.sup.⁊ alia instr̄a req̄sita ad incidendū:⁊ serrādū.sup.⁊ abꝛadēdū ossa sunt multa ⁊ varia ꝫm situm ossium:⁊ ꝑparationem eoꝝ:⁊ ꝫm grossitudinem ⁊ subtilitatem eoꝛum, ⁊ magnitudinem ⁊ paruitatem eoꝛum, ⁊ ꝫm duritiem ⁊ spissitudineꝫ eoꝛum: ⁊ ipsoꝛum raritatem, quap̱p̱ opꝫ vt pꝛepares tibi in omni specie op̱ōnis instr̄m cōueniēs ad illā op̱ōnē, ⁊ op̱ōnes ipse significabunt tibi sup̱ spēm instr̄i quo indiges:qñ eniꝫ tecū est studiū longū ⁊ cognitio huius artis ⁊ testimoniū modo/rū egritudinū:tunc iā fueris meditatus p̱ te ipsum illud qđ cōuenit ex instr̄is ad oēm infirmitatē. ¶ De amotione autē coꝛruptionis ab osse p̱ medicinas.dixit Gal'.⁊ ponit̄.13°cō/ Medici ne amou tes coꝛru ptionē o sis.
tinētis.ꝙ radix peucedani subtilissime puluerizata ⁊ super/imissa coꝛticē ossis citissime eleuat ⁊ incarnat. Et Aui.de ea dixit.ꝙ abꝛadit ossa coꝛrupta vehemētis exiccatiōis. Dixit Dios.ꝙ ex radice vitis albe cū vino fiat empl'm ⁊ supponat̄ ossi:qꝛ ossa fracta extrahit:⁊ est hoc vtile valde. Et dixit Se rap.ꝙ eufoꝛbiū puluerizatū ossi denudato a carne excoꝛiat ip̄m a coꝛruptis p̱tibꝰ ⁊ fragmenta in vna die sep̱at, verūtñ vt dicūt.caro circūstās muniēda est aliq̊ ceroto vel lini pan/no ne a caliditate eufoꝛbij cōburat̄ dixerūt q̄dā.ꝙ cinis lum bꝛicoꝛum terre superpositus vulneri omnia frusta ossium extrahit tam magna q̄ꝫ parua.

¶ De fractura ossis in generali. Cap.xlij.

Solutio cōtinuitatis ossi ⁊ cartilagini eue niens:vt supꝛa patuit.multas hꝫ dr̄ias:q̄dā euenit ossi ꝫm longitudinē eiꝰ:⁊ vo cat̄ fissura vel incisio.q̄ ꝫꝫ pl'm euenit a reinci/dēte sicut accidit in lignis qñ querit̄ scissio eo/ruꝫ:⁊ vt pl'm accipit p̱tē ossis:qñꝗ tñ accipit totū os in lon gitudine eiꝰ:⁊ hec scissura qñꝗ est sup̱ficialis:qñꝗ ꝓfūda: ⁊ qñꝗ penetrat ad alterā p̱tē ossis:ita ꝙ sep̱at os in duas p̱/tes ꝫꝫ lōgitudinē eiꝰ. Et q̄dā accidit ossi ꝫꝫ latitudinē.⁊ vo/cat̄ fractura:⁊ fractura qñꝗ est sup̱ficialis:⁊ qñꝗ ꝓfundat̄ ad p̱tes ossis:⁊ qñꝗ ad totū ip̄ꝫ:ita ꝙ separat ip̄m in duas p̱tes:⁊ qñꝗ p̱s ossis rupta mouet̄, ⁊ qñꝗ nō mouet̄ neꝗ p̱ se neꝗ ad actū tāgētis vel ip̱ellētis:⁊ q̄ mouet̄:qñꝗ mouet̄ anteriꝰ:qñꝗ posteriꝰ:aliqñ dextroꝛsū ⁊ aliqñ sinistroꝛsuꝫ: aliqñ vna p̱tiū sup̱eminet alteri ⁊ sup̱eq̄tat:⁊ tam scissura q̄ꝫ fractura qñꝗ est eq̄lis:⁊ qñꝫ est hñs dētes:⁊ qñꝫ nō ē hñs eos:⁊ q̄cūqꝫ eaꝝ fuerit, qñꝫ est vna qñꝫ est multiplex:⁊ que est multiplex.qñqꝫ est simplex:qñꝫ cōposita:⁊ maxie cū so/ Fissura si ue fractu ra ossis q ꝫ fit cum solōne cu tis ⁊ car nis: qñꝗ non.
luta ꝯtinuitate cutis vel carnis exñtis in circuitu eiꝰ. ¶ Et q̄dā putāt.ꝙ fissura nō ꝯtingat ossi absꝗ solōne ꝯtinuitatis cutis:vel ēt carnis. Fractura vō magis pōt ꝯtingere sine so/lutione cutis vel carnis:q̄ꝫuis sine ea nō sepe ꝯtingat. Dixit Gal'.6° de inge.sani.raro ꝯtigit vt hꝰ passiōis gñatio:loq̄ns de fractura ossis:sine passiōe circūstātiū fiat:⁊ sepissimū ē vt circūpositio musculi cū alijs coꝛpibꝰ:ēt circūstātibꝰ mēbꝛis: vt venis neruis choꝛdis ⁊ pāniculis patiant̄ fractis ossibꝰ: imo ipse ibi vr̄ inuere ꝙ nūq̄ꝫ ꝯtingat fractura in osse sine le sione, alicuiꝰ mēbꝛi circūstātis sp̄al'r carnis. Ait.n.in fractu ra ossis caro ꝑmit̄ ⁊ ꝯtūdit̄, ⁊ h̄ maxie hꝫ v̄itatē qñ fractura

ossis caro ꝑmit̃ ⁊ ꝯtūdit̃. ⁊ hoc maxie hꝫ ỽitatē qñ fractura accidit a cā extrinseca icidēte vel ꝯtūdēte casu vel ꝑcussione: vel obuiatiōe ad rē duraȝ: veꝝ qdā ꝯcedūt aliqñ lꝫ valde raro ꝯtingere posse h̃: sicut in obliquatis cruribꝰ si forti motu mouent̃: aut si qs oliquatꝰ manibꝰ vel pedibꝰ oneratus sup ipsas onere graui fortiter cōmoueret̃: aut si qs manu vl̃ crure fortiter strigeret̃ vel traheret̃: sicut accidit cuidā q surgēs de lecto iuolutꝰ crus suū linteamine lecti: cū voluit crus ipꝫ mouere cecidit sup lecto: ⁊ fractū est crus ipsiꝰ nulla lesione appente in cute vel musculis cruris sui. In his.n.casibꝰ ⁊ ꝯsilibꝰ ꝯcedūt illud euenire posse: ⁊ lesio eueniēs cuti ⁊ carni, qñqꝫ est simplex vulnere: sic plm est qñ fit a re icidēte vnico ictu: ⁊ qñqꝫ est multiplex: tūc aut est plura vulnera manifesta: aut est solo multi nūeri manifesta. al's imanifesta.s.ꝯtusio ⁊ cōcussio: ēt qñꝫ accidit ipsi ossi: vt qñqꝫ ꝯterit̃ re graui ꝯtundēte. ¶ Ad ꝑdicta dixit Aui. fractura est solo ꝯtinuitatis ꝓpria in ossibꝰ: ⁊ qñqꝫ accidit eq̃lis: ⁊ qñꝫ scissa, ⁊ eq̃lis qñqꝫ accidit in lōgitudie: ⁊ qñqꝫ in latitudie. cadēs in latitudie: qñqꝫ accidit diuisa, qñqꝫ nō diuisa: ⁊ cadēs in lōgitudine est diuisio ad alkasiꝫ siue talū. Et q̃ hꝫ dētes siue frusta: qñꝫ hꝫ frusta sepata ab osse: ⁊ qñqꝫ hꝫ frusta nō sepata ab osse: ⁊ de nō sepatis aliq̃ sūt polia reduci ad locū suū: ⁊ alia sūt eminētia nō polia reduci ad eoꝝ situ nālē: ⁊ siue hēat sepata siue nō illa frusta aliqñ sūt acuta pūgētia ptē cui obuiant de cute vel carne: ⁊ aliqñ nō sūt acuta: ⁊ q̃ nō hñt dētes vel frusta a qbusdā vocant̃ rotūda. ¶ Dixit. A. ꝙ qñ fractura cōplet̃.s. qñ accipit totū os nō ē pole vt remāeāt duo ossa ꝫ ꝙ necē est iter ea de oppōne ꝫm ꝑpōnē siue formā ꝯtinuitatis nālis, imo sepant̃ nečio ab oppōne: ⁊ ꝫ hāc sepōnē ē nečiuꝫ in restauratiōe ea reducere ad verā oppōnē. Et silr dixit. A. sepatio faciēs accidere pūcturas nečio in eo qđ ꝯtinet̃ đ velaminibꝰ ⁊ carne: q̃re est faciēs dolorē sequētē eā.s. nō remaneāt ossa ꝫ verā oppōnē. ¶ Et Alb. dixit. scias ꝙ fracture spēs sūt diuerse ꝫ diuersitatē mēbroꝝ: qm̃ fractura cruris est diuersa a fractura ossis capitis: ⁊ fractura ossis pectoris est diuersa a fractura ossis dorsi: ⁊ silr oīa alia mēbra diuersa sūt abinuicē. ⁊ diuersificat̃ ēt fractura ossis in seipso. Nā dixit Albu. qñqꝫ fit fractura eiꝰ actuata ꝑter ꝙ accidant in ea astelle.i. frusta: ⁊ qñqꝫ fit ꝫm lōgitudinē ossis ⁊ sūt fracture eiꝰ: ⁊ satagie additiōes ⁊ ꝓcedētes ⁊ nō ꝓcedētes ⁊ est fractura 2ª cū vulnere. sup. ⁊ est sine vulnere ⁊ disruptiōe: ⁊ est fissura parua. sup. ⁊ est magna, ēt est mediocris. Et qñqꝫ est fractura cōposita cū fluxu sanguinis supfluo aut cuꝫ dolore intenso aut cū apate aut cōtusione: ⁊ similibus.

Cause solonis ꝯtinuitatis ossiuꝫ ꝫm plm sūt ꝑmitiue res incidētes: aut pūgētes aut ꝯtūdētes ⁊ quassantes vel ꝯterētes res distrahētes ponderātes, ⁊ silēs his. qñqꝫ tñ cāe eiꝰ sūt itrinsece ⁊ humor acutꝰ corrosiuꝰ aut ventositas in cōcauitate ossis gñata in tm̃ extēdēs ipꝫ vt frāgat̃. ¶ De his dixit Zoar. qñqꝫ in fortibꝰ doloribꝰ ossa frāgūt̃. Et ego iā vidi. dixit ipse. ossa corrupta exire. ⁊ h̃ fractura accidit cā hūoris acuti infusi in loco. Et dixit pōt ēt fieri fractura ossis ex vapore seu vētositate inclausa i osse: vel in sua ꝯcauitate: nec est dixit ipse, putādū h̃ eē ipole: q᷑ videmꝰ qđ vasa terrea quādo vēto suspēdunt̃ ad aerem scindunt̃ ab ipsis.

Signa fracture ossis fracti a cā ꝑmitiua nota sunt ex eo ꝙ ꝑcessit aliq̃ eaꝝ ⁊ habent̃ relone ifirmi si magnus ⁊ ꝓuectꝰ fuerit. dixit. A. locꝰ fracture magnoꝝ.s. ꝓuectoꝝ scit̃ ꝑ dolorē ⁊ ꝑ casuꝫ: tūc fractura, q̃.s. ꝑcessit aut adest. Sꝫ locꝰ fracture pueroꝝ ꝑuoꝝ appet per dolorē ⁊ apa. ¶ Et de signis factis a cā intrinseca. dixit. opꝫ te cognoscere scissuras factas ab hūore vel a vētositate: qm̃ qñ videris carneꝫ corrosaꝫ in circuitu ossis cuꝫ dolore forti, ⁊ cū h̃ os fractū fuerit denigratū scias ꝓ certo ꝙ est ab hūore mordicatiuo acuto forti. sup. ⁊ si nō ꝑcessit cā ꝑmitiua nec adsūt signa hūoris mordicatiui ꝑdicta ⁊ os fractū fuerit: tūc est a ventositate. ¶ Scissura aūt eueniēs ꝫm lōgitudinē maxie scit̃ ꝯ ex forma cāe faciētis eā, ⁊ q᷑ vulnus est in cute ꝫ longitudinē eiꝰ ⁊ certificat̃: siue sit penetrās siue nō: ꝑ tactū cū digito vel tēta. Et fractura siue solo ossis ꝫm latitudinem si fuerit totalis ꝯpleta scit̃. dixit Albu. ex eo ꝙ cognoscit̃ fractura ossis.i. ꝯpleta est tortuositas mēbri.s. nō ꝯsueta q̃ accidit: q᷑ extrema ossis a recta oppōne sunt remota: ⁊ ex eis est apparitio eiꝰ sensui: ⁊ hoc si fuerit cū vulnere visus ⁊ tactꝰ ꝯphēdūt mēbꝝ cū exigit̃ plicari in loco fracture ⁊ sentit̃ sonitus qñ cōprimit̃ locꝰ manu extrēa ossis cū ipressiōe manꝰ sibiinuicē obuiāt sonū cāns sicut cātur sonꝰ ex ꝯfricatiōe frustoꝝ lapidis aut ligni. ¶ Dixit Dinꝰ necesse est restauratori vt ꝯsideret inclinationē ossis. qm̃ ipse inuenit ad ptē ad quā inclinat̃ ꝯcauitatē. Et medicꝰ plm itelligit h̃ sensu maxie tactu. Et illud iteꝝ scit̃: qm̃ dolor fit vehemēs in pte ad quā fit inclinatio. Et dixit crepitatio ēt.i. sonꝰ sigñt illđ. ¶ Et ad cognoscēdū fracturā. dixit Aui. necessariū est restauratori vt extēdat manū suā sup locū fracture in dispōne itineris eius.s. manꝰ ad supiora ⁊ iferiora cū facilitate ⁊ subtilitate donec si viderit.i. itellexerit de hac ductione manꝰ sepōnē aūt eiꝰ necessaria aut frusta cognoscat ipꝫ. sup. ⁊ restauret vt nō liget vice altera nō ꝫm ꝙ oꝫ: ⁊ caue ne decipiaris in indutione manus. ¶ Dixit Aui. nō oꝫ vt ꝯfidas in eq̃tione sensata ꝑ manū añ ꝯplemētū sanitatis nā multotiēs occultat.s. sensui per manū apa ꝯtusio ⁊ corrosio: q᷑ qñ tumor magnꝰ in loco factus est iā nō pōt manꝰ iuenire qd ibi fuerit de torsiōe fractura ⁊ frustis. Qñ ergo nō est in loco. dixit Albuc. tortuositas apparēs: neqꝫ sonitꝰ apud tactū suū: ⁊ cū tāgit̃ os cū agitatiōe nō iuenit ifirmꝰ magnū dolorē tūc nō est illic fractura.s. ꝯpleta: imo pole est vt sit tortuositas ⁊ plicatio i osse aut fractura ꝑua.i. nō ꝯpleta: q̃ fuerit cū vulnere in carne tactꝰ digiti aut tēte diiudicabūt ipsaꝫ. Et si fuerit sine vulnere sciet̃ cōiectura facta sup cāꝫ eiꝰ. ꝙ si fractura fuerit frustalis cognoscit̃ ex dolore pūgitiuo ꝓueniēte a frustis eiꝰ: maxie apđ agitationē mutationē aut cōpssionē mēbri. ¶ Et scias ꝙ qñqꝫ os remanet a carne nudū: ⁊ tūc si supueniat herisipilla: sicut dixit Hyp. 7ª affo. est mala. ⁊ Gal. dixit in ꝯ^{to}. ꝙ nō solū est malū: sꝫ ⁊ pessimū: ⁊ est malū ꝑ viā signi: q᷑ sigñt vehemētē putrefactionē: imo est ēt malū in osse nō denudato: ⁊ in quolibet ēt mēbro spmatico: est ēt malū ꝑ viā cāe: q᷑ ē cā augmētatiua putrefactionis: ⁊ ꝙ putredo illa fiat corrosiua ⁊ ambulatiua, ⁊ est cā ꝓhibitiua curatiōis ipsiꝰ ossis. Et qñqꝫ accidit ossi fracto: vt supra patuit corruptio. Et dixit Hypo. vt supra in osse egrotāte caro liuida malū ⁊ intellexit ꝑ egritudinē ossis ipsiꝰ corruptionē: ⁊ supra ēt dictū est in signis corruptionis ossis. ¶ Notāt tñ ꝙ ex pte carnis multis modis possumꝰ sigñare sup osse egrotāte: vno° ex pte coloris ipsiꝰ carnis maxie si fuerit liuidus. De liuiditate aūt notāt ꝙ liuedo multiplr reperit̃ supta in libris medicie: vñ aliqñ ꝓ nigredine. aliqñ ꝓ colore cineritio tēdēte in nigrū q̃lis est color albuginis oui aliq̃lr ab igne siue fumo đfumati: ⁊ aliqñ sumitur ꝓ colore viridi. Et oēs isti colores liuidi sūt mali: sꝫ tamē plus ⁊ minꝰ. ⁊ h̃ si a cā intrinseca ꝓcesserint ⁊ nō ab extrinseca vel cōtusione vel appōne alicuiꝰ medicaminis tingētis in liuidū ⁊ de oī colore liuido verificat̃ ille affo. siue ꝓuenerit defectu ossis: siue ēt defectu carnis circunstātis ei, q̃ꝫuis ꝓcedēs defectu carnis sit minꝰ mala q̃ꝫ ꝓcedēs defectu ossis. Procedēs ēt defectu carnis nō sigñat nečio corruptionē in osse: q̃ꝫuis si infirmū fuerit os ipsius ꝯseruet ⁊ augeat infirmitatē: ⁊ si sanū fuerit ipꝫ disponat ad egrotādū. ⁊ ꝯuenit vt medicus distinguat inter has liuidines. Si.n. cognouerit medicꝰ ante liuidinē carnis os egrotare, ⁊ carnē circūstantē sanā fore: deinde egritudine ab osse nō remota viderit carnē liuidā fieri ꝯiecturare merito pōt illā liuidinē defectu ossis ⁊ nō carnis fieri: ⁊ ex hac carne liuida sigñat̃ vere corruptio mala in osse ⁊ sigñat̃ cōgelatio ⁊ extrinctio caloris nālis in ipsa carne: ⁊ ois caro liuida ēt est qd malū per viā cause: inq̃ꝫtū fouet infirmitatē ossis ꝑsentē vel disponit ad futurā, ⁊

si fuerit ex infirmitate ossis ꝓcedēs tūc fouet illā. sicut qlibet effectus ꝯsilis sue cause suā cāz fouet vt ignis ignē. ¶ Scḋo mō significat̄ per carnē sup os per fetorē ei⁹ vel eius ꝓuatione ⁊ siue ꝑ fetoris intēsionē ⁊ remissionē. nā itēsus fetor magnā significat in osse corruptionē. ꝓuatio ṽo fetoris vel ipsi⁹ remissio signat sup absentiā corruptionis. ¶ Tertio mō per mollitiē ⁊ eius duritiē. Si eniȝ iposita tenta vel stilo carni in ipsa nimia mollities reperiat̄ vt stilus libere pertrāseat per carnē magna corruptio significat̄ in osse. mollities autē illa carnis sic causat̄. nā eius putrefactione dissoluunt̄ ptes carnis, ⁊ per extractionē hꝯ carnis a cētro ad circūferētiā dissoluit̄ continuitas carnis: ⁊ appet caro in supficie mollis ⁊ humida: ⁊ iteꝝ ex mollitie apprehēde sup os: ⁊ circa ipȝ cōprehēdit̄ sepatio pāniculi velātis os ab eo ⁊ putrefactio in supficie ossis vt os aliq̄lr cedat stilo vel tente. per debitā aūt carnis tenacitatē ⁊ resistētiā ossis sup absentia corruptiōis significat̄. ¶ Quarto significat̄ sup os per debitā sensationē carnis circūstātis vel indebitā diminutā vel ablatā. nam per bonā sensationē carnis bona dispō signat̄ sup os per sēsationē aūt ablatā vel diminutā significat̄ in osse mala corruptio: q̄ tm̄ ⁊ taliter ꝓcessit vt abstulerit vel diminuerit sensationē a carne. Itē ꝑ asperitatē signat̄ putrefactio in eo q̄ corrupit ⁊ exasperauit supficiem ei⁹. ¶ Deterior fracturaꝝ ossis dixit Aui. est vt declinet fractura ad exteriora: meli⁹ est: sicut dixit Hyp. q̄ȝ vt declinet ad iteriora: qm̄ illud quod occurrit de neruis illic est plus: q̄re ledit plus: ⁊ illa q̄ est cum frustis pūgētib⁹ ledit plusq̄ȝ nō hn̄s ea. si frusta ia reduci nō poterūt ad sitū suū nālē deterior erit. ¶ Et dixit Aui. qn̄ cadit fractura in osse apud iuncturā: ⁊ postea restaurat̄ remanet motus iūcture illi⁹ difficilis ꝑꝑ duritiē ⁊ arosbot qḋ fit ibi: ⁊ istud qdē accidit dispōne ossiuȝ puoꝝ. Et de istis ibi ēt illa est deterior q̄ accidit vbi est iūctura in creatione strictior sicut est iunctura cauille. ¶ Et dixit Aui. qn̄ est eq̄tio rotunda. i. fractura eq̄lis rotūda sine frustis: tūc cōuertit̄ mēbruȝ cū facilitate: q2 facil̄r reducit̄ ad sitū suū nālē: verūtn̄ vt ipse dixit fractura peioris incarnationis est illa q̄ est ſm rotūditatē. s. equalis sine frustis. Un̄ dixit auctor cōpendij. q̄ fractura dētes nō hȝ velut: que tn̄ seua facta est molestior. s. ad incarnādū: qm̄ postq̄ȝ sanabit̄ nō erit firma: sȝ ex pua occasione. sicut ꝓus disiungit̄. ¶ Et subdit Aui. qḋ post eā in difficultate incarnationis est illa q̄ declinat. s. ad interi⁹. nō. n. adheret ⁊ ꝯtinuat̄ nisi sup ipsaȝ ꝓlongent̄ ligamēta: hn̄s fabricationē mirabilē tpe longissimo ⁊ sumat ex cibis ⁊ medicinis ex eo qḋ mittit sanguinē ad illā partē. Et Albu. dixit. ꝙ restauratio fracture ossis nō hn̄tis satagias: ⁊ ipsi⁹ equatio difficilior est q̄ȝ ossis habētis eas. ¶ Dixit Aui. ꝙ ossa magis obediētia ad restaurationē faciēdū est adiutoriū: deinde brachiū ⁊ furcula qn̄ frangit̄ ad iferiora paꝝ fit ei⁹ cura: res aūt coxe ⁊ cruris est facilior: qm̄ restauratio non ꝓhibet ea dislocatione, ⁊ nō ꝓhibent̄ ossa coxe: ⁊ cruris a dilatatione ⁊ extēsione qn̄ restaurant̄. s. sicut ab ea ꝓhibent̄ ossa adiutorij brachij ꝑ arterias venas ⁊ neruos existere in adiutorio: ⁊ brachio magis supficiales. ¶ Et dixit Aui. qḋ fedior fractura in duob⁹ focilib⁹ est fractura focilis iferioris: sicut ēt dictū est in dislocatione ei⁹. ¶ Et dixit Aui. ꝙ dr̄ de incisiōe medulle ossiuȝ ꝙ interficit est intētio cui nō est vtilitas. Habet. n. medulla viscositatē ⁊ leuitatem ⁊ nō incidit̄. ¶ Dixit Zoar. ad rectā curationē in egritudinib⁹ ossiuȝ opȝ ꝯsiderare ꝓpriā cōplexionē eoꝝ inq̄ȝtū est patiēs iuuenis vel puer senex vel decrepit⁹: ⁊ insup opȝ ꝯsiderare carnē neruos ligamenta venas arterias villos ⁊ cutes. Qn̄ ista exeūt a sua cōplexione nāli trahunt sil̄r ⁊ alterant ossa a sua nāli cōplōne debita. In p̄cedētib⁹ aūt patuit ꝙ solō ꝯtinuitatis ꝯueniēs in mēbris duris est sanabilis ꝑ viā ꝓme intētiōis nisi in corporibus humidis mollib⁹ ⁊ teneris vt q̄ pueroꝝ: ⁊ eis silibus. Dixit. n. Gal. in tegni. ꝙ solō continuitatis in osse eueniens est fractura. i. noiat̄ fractura q̄ insanabilis est ſȝ ꝓmā cōsiderationē. i. ſm viam ꝓme intētionis. s. nisi in corpib⁹ dictis. Est tn̄ sanabilis ſm viā scḋe intētionis. s. mediāte poro sarcoyde gn̄ato ligante ambo extrema ossis tracti, ⁊ tenēte ea adinuicē colligata. ¶ Et Auic. 4i 5a trac. 2o cao po dixit. cū ossa fracta redeūt ad situs suos nāles: ⁊ est pol̄e in infantib⁹ ⁊ eis qui sunt eis ꝓximi vt restauret̄ villus v̄tutis ꝓme in eis. i. ſm nām in eis in qua ante fuerat q̄ dr̄ restauratio ſȝ viā ꝓme intētionis. In etate ṽo adolescētie. dixit Aui. ⁊ ea q̄ est post ipsaȝ villus. s. v̄tutis ꝓme nō restaurat̄: imo currit super ea incarnatio ex mā cartilaginosa. i. solida dura q̄ est porus sarcoydes: que cōiungit inter duo ossa. Et est de genere eius qḋ facit erarius currere ex duobus plumbis sup continuatione eris ⁊ alioꝝ metalloꝝ. ¶ Quidā iā dixerunt ꝙ in corporibus pueroꝝ restaurat̄ villus v̄tutis ꝓus: sed nō in oibus ossib⁹ eoꝝ. nā i osse coxe ꝑꝑ suā magnitudinē nō restauratur villus. Un̄ ait Zoar. fuerunt qdā medici q habebāt ꝑ ipol̄i curā ossis coxe. s. ſm viā ꝓme intētionis. Sȝ dixit ipse. ego vidi puerū qui liberat⁹ est de passione illa ⁊ ꝯsolidatum fuit os ei⁹. s. per restaurationē villi ꝓme v̄tutis: sed tn̄ nō sequet̄ ex hoc ꝙ qlibet debeat sic liberari ex eo qḋ cōplōnes ⁊ nāe ossiuȝ hoiuȝ nō sunt oēs eq̄les, qm̄ puto ꝙ liberatio dicti pueri fuerit ꝑꝑ mollitiē ⁊ hūiditatē sui ossis. quare nō seq̄t̄ sic ꝙ in oib⁹ debeat euenire. ¶ Et siue restauratio fracture fiat ſm ꝓme intētionis viā: siue ſm viam scḋe: nō tn̄ in oibus cōplet̄ in eodē tpe. imo dixit Gal. in expositione libri ciboꝝ: vt ponit̄ a Rabi in 15a ptica. quod separatio ossis nasi cōtinuat̄ ⁊ cōsolidatur in decē diebus: ⁊ maxille ⁊ furcule ⁊ ossis pectoris ⁊ frontis in dieb⁹ viginti: ⁊ humeri in diebus triginta. pedis ṽo. i. cruris ⁊ brachij in diebus q̄draginta: ⁊ coxe in dieb⁹ q̄nquaginta. ¶ Et. A. dixit. mēbra diuersificātur in spatio restaurationis veꝝ nasus restaurat̄ ſȝ ꝙ dr̄ in. x. ⁊ costat in. xx. ⁊ vlna ⁊ adiutoriū i eo qḋ approximat a. xxx. vsq̄ȝ ad quadraginta ⁊ coxa in q̄nquaginta: ⁊ forte extendit̄ vltra id donec restauret̄ coxa vsq̄ȝ ad tres menses: aut vsq̄ȝ ad quatuor: ⁊ qḋ est supra hoc. ¶ Diuersificat̄ ēt spatiū restaurationis ossium ſm etates. Un̄ dixit Gal. sup libo Hyp. de restauratione ossiuȝ, ⁊ ponit̄ a Rabi. supra ossa iuuenum cōsolidant̄ ꝓus q̄ȝ ossa pueroꝝ: q2 pueri indigēt cibo ꝓ augmētationib⁹ ⁊ reparationibus ei⁹ qḋ ex ipsis est dissolutuȝ: quare tardi⁹ in eis gn̄at̄ porus ligās. ¶ Dixit Auic. cāe ꝑꝑ quas nō restaurat̄ os sunt multitudo embrocationis aq̄. s. sup loco: q̄re mollificat̄ porus ⁊ mā eius: vn̄ nō est ꝯueniēs ad ligādū: ⁊ multitudo ligamētoꝝ solōnis ⁊ ligatiōis eoꝝ. quare est h cā ad discōtinuationē ossiuȝ ꝯiunctoꝝ: aut festinatio in motu: aut paucitas sanguinis viscosi in corpore. ⁊ ꝓpter illud morat̄ restauratio fracture colericoꝝ: q2 nō hn̄t sanguinē viscosuȝ, ⁊ cōualescentiū, q2 hn̄t paucitatē sanguinis absolute, ⁊ iō de signis que significāt restaurationē. s. fieri. dixit Aui. est apparitio sanguinis qui videt̄ quasi ipse sit supfluitas quaȝ expellit nā ex multitudine sua. s. sanguinis. al's. ex sollicitudine sua cū studio ad fracturas.

¶ De generali curatione fracture ossium. Cap. xliij.

Curatio fracturaꝝ ossiuȝ triplici ꝑficitur instr̄o: qb⁹ cōpletur ꝓncipalis intentio curatiua eoꝝ: que est vt in p̄cedētib⁹ patuit: sicut aliaꝝ solōnū ꝯtinuitatis in alijs membris. s. soluta ꝯiūgere ⁊ solidare. Iō dix̄ Gal. 6o. de inge. sani. ꝙ ꝓncipalis intentio curatiua solōnis ꝯtinuitatis ossiuȝ est vt cōiungam⁹ ea ⁊ cōsolidemus. ¶ Et dieta qdē necessaria est vt ꝓhibeant̄ nociua: ⁊ ea que possent facere superuenire impedientia restaurationē: ⁊ vt ministret materiā conuenientē ligationi solutoꝝ. ¶ Potio v̄o necessaria est sil̄r ꝓpter ꝓhibere nociua ⁊ ipediētia restaurationē fieri. ⁊ vt menistret medicinas faciētes ad facileȝ ⁊ citā restaurationē. Et q2 vt patuit vtplm̄ extrema ossiuȝ fractoꝝ nō sunt in suo situ nāli: ⁊ neq̄ȝ ꝯiuncta: ⁊ si aliqn̄ sic reperiat̄ non seruaret̄ in illa ꝯiūctiōe nālis sit⁹. Iō nec̄ia fuit opō manualis

que nō bn̄ ꝯiūcta ꝯiungat, ⁊ in debita ꝯiunctione custodiat.

De dieta

itaq̄ꝫ dixit Hyp. 5ª affo. i. affo. cal'm saniem faciens ⁊c̄. ꝙ calidū pl'm ꝯuenit in ossium fracturis magis ṽo denudatis. Et haꝝ maxie in capite vul/nera hn̄tibꝰ. Eteniꝫ actuale cal'm vt multotiēs dictū est do/lorē mitigat ⁊ disponit fracturā ad debitā restaurationē ca/lidū nāle partiū ꝯfortādo debitā mām restaurationis attra/hendo. maxie aūt confert fracturis discooptis, q̄ꝛ meliꝰ per/uenit ad eas. Vn̄ magis opat' in ipsis ⁊ precipue in fractura cranei: q̄ꝛ cōfortat craneū: ⁊ ēt cerebꝝ. ⁊ eꝯ°. frigidum actu pl'm obest fracturis ossiū extinguēdo ipsoꝝ cal'm innatuꝫ ⁊ maxie si fuerint ossa denudata: ⁊ p̄cipue in vulneribꝰ capitis Propterea expedit cum voluntas fuerit discooperire fractu/ras vt fiat illud iuxta ignē: aut in aere calefacto per prunas siue tegulas calefactas: ⁊ nō dimittant' ossa discoopta oino. Et si pro aliquo tēpore fuerit illō opportunū tegant' aliquo pāno calefacto. ℂ Caueat patiēs iraꝫ tristitiā ⁊ furorē: ⁊ ni/miā sollicitudinē: imo letet' ⁊ gaudeat pro posse. ℂ Dormiat moderate fugiēs sup̱fluas vigilias: ⁊ fugiat motū ⁊ reuolu/tionē de latere in latus imo quiescat oino ꝫm situ illū quem prudēs medicus sibi declarabit. ℂ Dixit Auic. cum incipit arosbot opꝫ vt ꝓhibeat' eger a motibus fortibus ꝓhibenti/bus. al's. ꝑmētibꝰ. vt coytu ⁊ ira ⁊ iracūdia: qm̄ adurūt san/guinē ⁊ fugit per hoc sanguis locū calidū ⁊ querit fridum. ℂ Dixit Alb. in p̄mis diebus fracture ꝯueniūt carnes auiū ⁊ edoꝝ: ⁊ ꝓhibe vinū ⁊ carnes grossas: ⁊ repleri ex cibis ⁊ omni cibo qui replet venas sanguine: ⁊ hoc tandiu donec se curus es de apate calido, ⁊ nō timeas effusionē materieruꝫ ad membrū: ita que dieta subtilis fiat salteꝫ donec humor ⁊ dolor ⁊ fluxus sedatus fuerit. Et tūc dixit Albuc. redeat ad regimē suū p̄ᵐ cum quo cuenit ꝯsuetudo eius. Cum ṽo inci/pit os fractū restaurari. tūc opꝫ vt cibet' infirmꝰ nutrientibꝰ nutrimento multo grosso in q̄bus sit viscositas. ℂ De ciba/tione in hoc tēpore. dixit Aui. opꝫ vt sit cibus restaurati ex eis q̄ generant sanguinē spissuꝫ ⁊ nō spissuꝫ siccū: imo spissū viscosuꝫ vt generet arosbot tenacē fortē nō siccū. al's. scissuꝫ ⁊ debilē tenuē. Et ista cibaria. dixit Albu. sunt sicut facta ex tritico cocto cū aqua ⁊ risi ⁊ capita ⁊ pedes ⁊ vētres vaccaꝝ ⁊ oua dura: ⁊ piscis recētes. s. maxime bestiales ⁊ carentes squāmis: ⁊ vinū grossuꝫ ⁊ silia istis. Et Aui. dixit ꝙ sunt sic̄ pedes, ⁊ frumētū coctū cū multa aqua donec fiat sicut puls. sup. ⁊ oēs pultes de farina: ⁊ simila: ⁊ oia cibaria de pasta: ⁊ sunt sicut ventres ⁊ capita ⁊ cutis edi ⁊ arietis decocta ⁊ si/milia eis. Et scias ꝙ de melioribus nutrimentis ad hoc sunt crura vaccina decocta cū sua cute depilata. ℂ Et dixit Aue. vinū vt sit stipticū grossuꝫ, ⁊ ex illis que dant' in scd̄a mensa sunt castanee ⁊ grana: in q̄bus nō est acuitas. Et dixit Aui. alienet oē q̄d subtiliat sanguinē: ⁊ calefacit ipsuꝫ: ⁊ elongat ipꝫ a coagulatione: sicut vinū subtile: ⁊ res ꝯfortātes valde. Et ad sūmū. dixit Aui. regimē suū sit ingrossatio nisi sit illic q̄d ꝓhibeat a regimine ingrossatiuo de vulnere regrente sub/tiliationē cibi sicut est vulnꝰ neruoꝝ: ⁊ silia, ꝫm illud q̄d est sup̱ ipsuꝫ de magnitudine vulneris ⁊ p̱uitate eiꝰ: ⁊ apud ti/morē aut dolorē lesionis magne. Qui ṽo securus est dilatet' in cibo ⁊ potu. Cum hoc enim regimine. dixit. fit coagula/tio fracture velocius ⁊ melius. hoc tn̄ regimen nō tm̄ ꝓcede/re dꝫ ꝙ etiā arosbot superflue ingrossaret' in loco ⁊ ꝓhibe/ret per illud leuē ⁊ facilem motū mēbri aut fedaret mēbruꝫ. Ideo dixit Aui. ꝙ qn̄qꝫ est necesse vt dimittat infirmus hoc regimen grossuꝫ, ⁊ hoc si superflueret arosbot in magnitu/dine. ℂ Procurent' aūt expurgationes superfluitatis p̱ ege/stionē: ⁊ vrinaꝫ per rarefactionē poroꝝ cū fricatione tenēte locum exercitij si exercitari nō potuerit. Notant ꝙ in corpo/ribus pueroꝝ paruoruꝫ: in q̄bus speratur vera cōsolidatio ꝫm viam p̄me intentionis nō requirit' in eis regimen gene/ratiuū boni sanguinis ⁊ multi qui sit eis in nutrimentum ⁊ augmētū ⁊ gn̄onē villoꝝ ossis habentiū p̄mā virtutem.

Admini/stratio sex/reꝝ nō nā/lium.

Fracture/cū debēt/discoopi/ri illō fie/ri dꝫ iux/ta ignem/aut in ae/re calefcō

Cibaria/cōuenien/tia porꝰ

Regimen

ṽo per potionē aliq̄n respicit ⁊ in p̄nᵒ ꝓhi/bitionē doloris ⁊ aduentu apatis ⁊ fluxꝰ humoris ad locū fracture ꝓhibentiū cōsolidationē, ⁊ p̄muꝫ quidē regimen cōplet' cuꝫ euone ⁊ diuersione. De quo dixit Alb. qn̄ accidit alicui fractura: aut dislocatio: aut torsio, aut casus. sup. aut alia res faciēs fracturā in aliquo ossiuꝫ suo/rū: opꝫ vt p̄pares ad flōmandū eū in p̄mis ⁊ soluendū ip̄m vel faciendū vtrūq̄ꝫ sil'. Et Aui. dixit. ꝙ q querit defensionē. scꝫ ab euentu doloris vel euentu apatis vtat' regimine subti/li: sicut si etiaꝫ oporteat vt flōmet' ⁊ soluatur venter eius. Et dixit. Hyp. precepit ei qui restauraf vt sugat aliq̄d de ellebo/ro in illa hora: ⁊ fuit intētio eius vt trahant' māe ad interio/ra vt nō fluant ad locū fracture. Sed Gal. ꝓhibet hoc ⁊ pre/cepit vt bibat' agaricus: ⁊ ꝙ si fuerit necessariū: tūc detur in potu aliq̄d de sirupo acetoſ. in quo sit virtus acuta. supp. ⁊ fiant etiā alie diuersiones. Et hoc fiat. dixit Albuc. si non ꝓ/bibeat aliq̄d ab eis sicut est debilitas virtutis, aut etas. quia sit puer aut decrepitus aut sit tp̄s vehementis frigoris val/de. Et cōplet' hoc regimen ꝓhibitiuū apatis cū repercutien/tibus appositis, nō q̄dē super loco fracture si fuerit cum vul/nere: sed supra locū ⁊ in circuitu eius cū eis que multotiens dicta sunt. ℂ Dixit Albu. sumat' lana succida ⁊ submergat' in aceto ⁊ oleo decocto: ⁊ ponat' super locum.

Potio.

Regimen

ṽo ꝓcurans cōsolidationē fracture admi/nistrat: qn̄q̄ꝫ medicinas extrinsecas: qn̄q̄ꝫ intrinsecas. Et de medicinis intrinsecis assumēdis est: vt ol' succus p̄mi floris. ipse. n. cū bibit' pluribꝰ diebꝰ in ieiuno fa/cit citā gn̄onē arosbot: ⁊ efficit ipꝫ firmū fortē: ita vt possit perambulare habēs crus fractū in. xx. die absq̄ꝫ lesiōe ⁊ pul/uis radicū agrimonie cū vino sūptꝰ velocitat gn̄onē arosbot ⁊ fortificat ipꝫ. Et Silib. dixit. ꝙ agrimonia bibita ꝯsolidat ossa fracta ⁊ valēt medicine stiptice iterius sūpte inter quas mirāna vtilis repit'. ℂ De medicinis ṽo extrinsecis ꝯueniē/tibꝰ. dixit Albu. modus empl'i cōis ꝯueniētis ad fracturam in pluribꝰ: ⁊ pluribꝰ p̄cipue mulieribꝰ ⁊ pueris, qm̄ ē ex eis sup̱ q̄d nō vincit calor. neq̄ꝫ frigus est vt accipias ex puluere molendini: ⁊ est medulla farine q̄ pēdet in parietibꝰ molēdi/ni apud motū molle: ⁊ ꝯficias ipaꝫ sicut est p̄ter ꝙ cribellas ipsaꝫ cū albumine oui: ⁊ pone ꝯfectionē eiꝰ nō spissam neq̄ꝫ subtilē, deinde vtere ea. Et dixit. Modus alteriꝰ empl'i con/ueniētis ad fracturā ⁊ dislocationē ⁊ torsionē iuncturaruꝫ. ℞. alchanos ⁊ laudani ⁊ acacie ⁊ enule ⁊ mugat ⁊ such. an̄. ʒ. iiij. myrrhe ⁊ al'es. an̄. ʒ. v. alkil. ʒ. xx. terāt' oia ⁊ cribellēt' ⁊ misceant' cū aq̄ alkil aut cū albumie oui si ꝯpl'o ifirmi fue/rit cal'a: ⁊ vtere h̄ empl'o. qm̄ ipꝫ est bone ꝯpl'onis: ⁊ restau/rat ossa fracta velociter, ⁊ ꝯuenit pluribus hoibꝰ. Et in his ṽbis inuit Albu. s. ꝯ illos q in oibꝰ egris apponūt idē ēpl'ꝫ ⁊ nō aduertūt ad ꝯpl'onē egri: neq̄ꝫ ad habitudinē: ⁊ alia ad q̄ aduertere est nec̄e. ℂ Dixit Aui. res ꝯueniētes ad indurā/dū arosbot sūt embroce stiptice ⁊ subtiles: ⁊ empl'a q̄ assimilan/tur eis sicut sūt decoctio mirti, ⁊ eiꝰ oleū ⁊ p̱p̱ lenire dolorē: ⁊ sil'r oleū alkāne ⁊ epithima cū aq̄ folioꝝ mirti ⁊ eiꝰ grano/rū. Et decoctio arboris alcori. ⁊ decoctio radicis adirdac: ⁊ decoctio folioꝝ eiusdē incarnatiua ⁊ induratiua: ⁊ empl'ꝫ fa/ctū ex mes ꝓprie qn̄ cū eo ponunt' crocus ⁊ myrrha: ⁊ cōfi/cit' cū vino odorifero est bonū valde. ℂ Empl'm vtile restau/rans ossa fracta velociter, ⁊ cōuenit pluribꝰ dispōnibꝰ ⁊ cō/pl'onibꝰ. ℞. boli ar. thuris myrrhe aloes: acacie: dragagāti: laudani: gallaꝝ cypsi. an̄. ꝯficiant' cū albumine oui: ⁊ adda/tur de farina volatili molēdini q̄ꝫtū sufficit ad debitā spissitu/dinē eoꝝ ⁊ extēdat' sup̱ pāno ⁊ loco fracto supponat'. ℂ Em/plastrū boᵐ ⁊ vtile. ℞. gallaꝝ carsarioꝝ pl'uericataꝝ. ʒ. iij. ⁊ decoquant' in vino albo ⁊ succo folioꝝ vitis albe vsq̄ꝫ ad cō/sūptionē duaꝝ p̱tiū: postea cū liquore illo fiat epithima vel embroca: postea cum fece eiꝰ fiat empl'm. ℂ Dixit Gal. 8. de simp. medi. ꝙ si fracture ossiuꝫ embrocent' cū egent poro sar/coyde cū decoctione radicū vlmi ꝙ ꝯuenit. Dixit Serap. de/

Medici/mina fra/ctu: ā ꝯ/lidātia/intrinsc/ca ⁊ extri/seca.

coctio radicū ⁊ folioꝝ fraxini ꝓijciat᷑.ſ.embrocādo ſuꝑ oſſa fracta, qm̄ ɔglutinat ea. Et qdā dicūt.ꝙ decoctio eoꝝ dȝ fieri in vino cū quo dȝ fieri embrocatio ⁊ cū fece dȝ fieri empl'ȝ. Sȝ tollat᷑ radix vitis albe recēs ⁊ tenera decoquat᷑ in oleo donec diſſoluat᷑: ⁊ ſupponat᷑ fracture: ⁊ empl'm h̄ eſt boᵐ ⁊ vtile ſi deꝰ voluerit. ¶ Dixit Sera.ꝙ mūmia ꝓprietatē hȝ ſedādi dolorē accidētē in fracturis oſſiū qn̄ ſumit᷑ in potu: ⁊ ēt qn̄ linit᷑ deſuꝑ cū ea. Et Aui.dixit ꝙ linitio cū ea dȝ fieri cū cōpreſſione, ⁊ ſil'r cōuenit oīs medicia ſolidatiua. ¶ Medicinā aūt ſolidatiuā.dixit Gal.de inge.ſani.eſſe dico qđ inuiſcat ⁊ ɔſtringit. Debet.n.iuiſcare coagulare ⁊ ɔſtringere, ɔſolidare magis tn̄ in ſpāli q̄ȝ de alijs v̄tutibꝰ: ⁊ tūc medicine dicte loquēs Gal.ꝙ ſi ꝑdicte medicie aliqd caloris inſit: tūc iuuabit in gn̄anda mā ligamēti oſſis.augmētabit.n.eā cū ſua tēperata cal'itate ad trahēdū eā. Un̄ dixit Alb.ꝙ Gal. viſūȝ eſt vt ponant᷑ ſupra mēbrū fractū apud reſtaurationē eiꝰ res: in qbꝰ eſt exiccatio cū modico cal'itatis ſicut eſt myrrha aloes olibanū, ⁊ ſil'ia. Et Aui.dixit iuuat᷑ cū empl'is fortiter ſtipticis: in qbꝰ eſt cal'itas q̄dā ⁊ ɔglutinatio: ⁊ ponantur in eis q̄ ſūt ſicut nux cyꝑſſi dragagātū ⁊ meⁿᶠ q̄ dicte ſūt ad rupturā ſiphac. Sȝ q̄ meⁿᵃ ſolidatiua eſt cū multa cal'itate, ita vt ſit diſſolutiua multū nō cōuenit q: minuet ligamēti oſſis ſubaȝ. ¶ Notāt ꝙ medicina ſolidatiua dȝ in cal'itate eſſe varia ƀm varias intētiones curatiuas reqſitas. Si.n.neceſſariū fuerit māȝ ligameti ad locū attrahere: tūc dȝ h̄re vt dictū eſt caliditate ſȝ tēperatā. Si aūt mā ligamēti ſuꝑflua aduenerit loco: ⁊ voluerimꝰ eā minuere tūc medicina ſolidatiua dȝ eſſe multū calida vt diſſoluat ⁊ cōſumat qđ ſuꝑfluit ex illa. Cū aūt neqꝫ minuere neqȝ augere volueris māȝ ligamenti oſſis: ſȝ cuſtodire eā ſicut eſt. Tūc dixit Gal. vbi ſupra ꝙ medicina cicatriꝫatiua vtilis erit: qm̄ ſua moderata exiccatione paulatim coagulauit mām ligamēti: ⁊ indurabit eaȝ. ¶ Quo aūt tꝑe debeant hꝰ ſolidatiua applicari, varia fuit opinio apud auctores. Quidā.n.dixerūt.ꝙ nō in ꝓnᵒ, imo ſolū poſt aſſecurationē ap̄atis: ⁊ de iſtis fuit Hyp. vn̄ auctor cōpēdij.dixit.nō debere poni quouſqꝫ ſecurus fueris ne gn̄etur ap̄a ⁊ tumor. Sȝ in h̄ mō ⁊ tꝑe dixit ipſe auctor.ſolidatiua ab initio apponimꝰ.nō.n.poſſumꝰ mēbꝝ ad ſuū locū cōuertere: imo ɔuerſū nō poſſumꝰ ɔſeruare, niſi ꝓᵃ die ſolidatiua ponimꝰ: veꝝ eſt tn̄.dixit ipe.ꝙ ſi mēbꝝ ceperit tumeſcere feſtinātēr: ⁊ nimiū pati ruborē: ⁊ dolorē ⁊ calorē: ꝙ tūc boᵐ eſt vt nihil ei faciamꝰ.ſ.de medicis ſolidatiuis: niſi qđ mām mutare debemꝰ.ſ.trahēdo ipſaȝ ad oppoſitā vel aliā ꝑtē. Et debemꝰ mēbꝝ refrigerare ſi locꝰ fuerit calꝰs. Si v̄o calꝰs nō fuerit: ſȝ eſt ibi dolor ꝑꝑ nimiā extēſionē cātā a mā fluēte ⁊ fluxa: tūc dolor cū ol'o ⁊ cera ⁊ alijs cataplaſmatibꝰ mollitiuiſ mitiget᷑. Et fortaſſe ad hāc itētionē dixerūt qdā vt theodoricꝰ ꝙ facta optīe replaſmatiōe oſſis fracti h̄eat medicus paratū ſāguinē optime abraſū ex ſāguie qđ ē ex ꝑte cutis: ⁊ cū eo totū mēbꝝ fractum vngat᷑ optīe, ⁊ ſil'i mō poſtea pelle inūgat᷑: deīde faſciet᷑. dn̄t qdā: ꝙ in abſētia doloris ⁊ ruboris boᵐ fore a ꝓnᵒ ſolidatiuis vti nō puris, ſȝ mixtis cū refrigerātibꝰ, ⁊ aliql'r reꝑcutiētibꝰ: ⁊ ꝙ cōiter diebꝰ nr̄is ꝓcedit᷑ cū iſtis ſic cū ēpl'o ɔfecto ex bolo ar.albuie oui: ⁊ vino rubeo ſtiptico, ⁊ ſil'ibꝰ. ¶ Quid āt ſit porus ſarcoydes ⁊ aroſdot. dicūt.ꝙ ē q̄dā caro dura viſcoſa calloſa: gn̄ata i loco fracture ɔꝑhēdēs vtrāqꝫ oſſis extreᵗᵉᵐ ⁊ ligās eā, ⁊ firmiter ligatā tenēs: ⁊ ꝓ maiori decl'atiōe qditatis eiꝰ, dicūt.ꝙ porꝰ iſte ſic alia entia hȝ q̄tuor cās.ſ.mālē formalē efficiētē ⁊ finalē. Et mālis qdē eſt mā nutrimētalis viſcoſa glutinoſa calloſa.generat᷑ aūt porꝰ tāqꝫ ex mā ex ſuꝑfluo quāti nutrimēti dſcendētis ad mēbꝝ fractū. ¶ Cā aūt efficiēs eiꝰ eſt v̄tꝰ nutritiua ipſiꝰ mēbri fracti tenēs locū v̄tutis gn̄atiue: vt patuit in ſermone ꝑcedēti.agēs in dictā mām ſuꝑfluētē, ⁊ ɔuertēs eā in ipȝ poꝝ debite ⁊ paulatine ipſaȝ ɔglutinādo: ⁊ ɔdenſando. gn̄at᷑.n.porus ſic: qm̄ v̄tꝰ nālis expulſiua expellit ad circūferētiā oſſis fracti ſuꝑfluū nutrimēti eiꝰ: ⁊ tūc v̄tꝰ nutritiua cū debito inſtr̄o agit in eā ⁊ ɔdēſat eā. Predictis duabꝰ cauſis.dixit Ga.in tegni.ꝙ gn̄o pori q̄ȝtū eſt ex mā.al's.nā.i.ex nāli v̄tute efficiēte q̄ eſt cōis ad alia q̄ gn̄ant᷑ vt ad carnē: qm̄ gn̄ant᷑ a v̄tute nutritiua ex ſuꝑfluitate nutimēti oſſis ſic caro gn̄at᷑ ex v̄tute nutritiua: mō dicto.lȝ nō h̄eat vim gn̄andi totū: hȝ tn̄ vim gn̄andi ꝑtē.mō porus pōt dici ꝑs oſſis reſpectu māe ex q̄ gn̄at᷑: ⁊ reſpectu v̄tutis gn̄antis ipȝ in tm̄ vt dixerūt qdā.poterit fore aiatū ⁊ nutriri: q̄ȝuis meliꝰ ſit dicere ipȝ nō fore aiatū: neqꝫ vere nutriri, neqꝫ ꝑticipare aliq̄ v̄tute nāli: cuiꝰ ſigᵐ eſt ꝙ nulli mēbroꝝ corꝑis eſt ɔtinuū: ſed reſtat dicere ipȝ ſuꝑfluitatē eē velut vngues ⁊ pili.eſt.n.eiꝰ gn̄atio ſil'is gn̄oni vnguiū: differūt tn̄ inq̄ȝtū vngues, ⁊ ſil'ia gn̄ant᷑ ex ſuꝑfluitate q̄lis nutrimēti oſſiū. ¶ Cā aūt formalis pori eſt debita forma, ei inducta in coagulatiōe māe ƀm ꝙ ɔuenit ipſi oſſi fracto. ¶ Et cā eiꝰ finalis ē vt ꝑ ipȝ ꝑtes ſolute oſſis inuiſcent᷑ ⁊ ligent᷑: ⁊ ligate ſeruent᷑, ſicut ꝑtes ſolute aſſiduȝ ⁊ lignoꝝ ꝑ collā carpētarioꝝ iuiſcate firme ƀuant᷑. ¶ Dixit Auer.colliget.7.ꝙ porus ſarcoydes latine dr̄ ſupra oſſa vl' fiſſura oſſis. ⁊ in tegni dr̄.ligatoriū oſſium fractoꝝ. ¶ Et h̄ qdē porus nō in oībꝰ naſcit᷑ oſſibꝰ.ſuꝑ oſſa.n.capitis, dixit Aui.nō naſcit᷑ aroſdot. ⁊ dixit.ꝙ magnitudīe eiꝰ diuerſificatur ƀȝ q̄ȝtitatē mēbri ⁊ fracture in magniⁿᵉ ſua ⁊ multiⁿᵉ eiꝰ aut ɔ̄rijs.ſ.ꝑuitate ⁊ paucitate. Huiꝰ tn̄ pori gn̄o q̄ri nō dȝ, niſi ꝓus oſſa fracta reducta fuerint ad nālē ſitū eoꝝ. Iſta aūt reductio ꝑ manualē ſit opōnē: ⁊ iō de ea nūc dōm.

In fractura aūt oſſiuȝ ante oīa reducēde ſūt ꝑtes ſolute ad locū ſuū: ⁊ equādū eſt mēbrū replaſmatū ƀȝ ſuū nāle plaſma, ita ꝙ oēs ꝑtes oſſis ſolute ƀm eoꝝ nālē ſitū ɔiūgāt᷑. Hoc āt dixit Ga.6ᵒ ɔ̄ inge.ſa.fiēdū eſt manibꝰ blande tractādo mēbrū: ⁊ palpando ⁊ extēdēdo extrema mēbri fracti: ſi nec̄ia fuerint extēſione. Dixit auctor ɔpēdij.ꝙ extēdē dȝ ꝑtes extremas aliqn̄ fortiter: ⁊ aliqn̄ debil'r nōnūqꝫ medioci iter ƀȝ magniⁿᵉᵐ ⁊ ꝑuitatē oſſiū. ⁊ ſuꝑ. ƀȝ ꝙ fractura nō hȝ dētes aut hȝ eos. Et ƀȝ nūeꝝ ⁊ magnitudinē eoꝝ, ⁊ ƀm ſeꝑōnē eoꝝ ab oſſe vel nō ƀȝ ſeꝑōnē. In nō h̄n̄te aūt dentes maxīe in ea q̄ rotūda eſt aliqn̄ nulla eſt extēſio nec̄ia. In alijs aūt eſt nec̄ia ƀm pl'm. Et ſic dixit auctor cōpēdij. ƀȝ pl'n neceſſaria eſt extēſio fortis. ¶ Reſtaurationis eniȝ baſis.dixit Auic.eſt extēſio mēbri.verūtn̄ dixit ipſe.dȝ eſſe facta cū q̄ȝtitate q̄ opȝ: ⁊ nō plus neqꝫ minꝰ.nā cū addit᷑ in extēſione in ifirmo ſpaſmū ⁊ leſionē facit: ⁊ ꝓueniūt ex ea febres: ⁊ qn̄qꝫ accidit ex ea mollificatio. Et dixit.qđ extēſio ſuꝑflua in corꝑibꝰ hūidis eſt minoris nocumēti ꝑꝑ obediētiā eoꝝ ad extēſionē ad quā nō ſic obediūt corꝑa ſicca ꝑꝑ eorū duritiē: vn̄ ex ea magis ledunt᷑. ¶ Dixit Albu.caue extēſionē vehemētē: ⁊ cōꝑſſionē fortē ſicut eā faciūt multi ſtolidoꝝ: q: multotiēs faciūt accidere ꝑ opōnē ſuā illis ap̄a cal'ȝ: aut ɔtractionē in mēbro ſicut iā vidimꝰ illud ex opōnibꝰ eorū multotiēs. ¶ Diminutio aūt extēſiōis.dixit Aui.ꝓhibet bonitatē ɔſolidatiōis ⁊ ordinis. qđ aūt de extēſione in diſlocatione ⁊ fractura eſt eq̄le ⁊ qđ extēdit᷑ ƀm modū ƀm quem opȝ vt ſit occupatio in ꝑꝑatione duoꝝ oſſiuȝ ƀm rectitudinē ⁊ opōnē donec reducant᷑ ad rectā oppōnē. ¶ Dixit Albu.conare ƀȝ fortitudinē tuā vt applices vnū duoꝝ oſſiuȝ cuȝ ſotio ſuo ƀm meliores formas. ¶ Et caue dixit Albu. ƀm fortitudinē tuā ne accidat ſuꝑ infirmū ex opōne tua dolor neqꝫ leſio. Et Aui.dixit.dȝ vt caueat᷑ doloratio fortis apud extēſionē: ⁊ apđ ſtricturā ēt ⁊ i fractura ⁊ in diſlocatiōe: qm̄ ſi accidat attrahit᷑ mā, ⁊ ap̄at᷑ locꝰ: ⁊ aliqn̄ apud vehemētē dolorē diſſoluit᷑ v̄tꝰ: ⁊ morit᷑ eger. ¶ Pro reductiōe tn̄ ꝑtiū oſſis ſolutaꝝ dȝ ɔſiderari ſi fractura h̄n̄s dētes h̄eat eos ſeꝑatos total'r ab oſſe an nō: ⁊ ſi ſic tūc ɔſidera an ceciderūt inter extrema oſſis ſoluti aut non ceciderunt inter ea: ſed ad locum alium tranſierint. cognoſcitur autem hoc per concauitatem in iunctura ad tactum in loco a quo abſciſi ⁊ ſemoti ſunt: ⁊ q̄ūocūqȝ fuerint ſituati opȝ attendere ad attractionē eorū, qm̄ que inter duo extrema ſiti ſunt prohibent debitam vici/

Medicia ſolidatiua q̄lis dȝ eſſe.

Medicina ſolidatiua quo tꝑe d̄beat admiſtrari.ſ.ab extra.

Porꝰ ſarcoydes ſiue aroſbot qd ſit ⁊ ꝙ hȝ cās 4. ſic alia entia.

Porꝰ ſarcoydes ſi eſt aiatus neqꝫ vere nutr.tur.

Manualis opō.

Dolor euendꝰ iuxta p... ſe in red... ctione ... ſium.

nitatē: ⁊ approximationē extremoꝝ. ¶ Dixit Auic. frustra q̄ nō decēter ꝯponūt̄ soluūt inter os ⁊ restaurationē qn̄ frā/git̄. al's ꝯstringit̄ graui: ⁊ q̄ remanēt iter duas fissuras ossis nō pmittūt vt adhereat vna eaꝝ alteri: sꝫ sepant̄: q̄re fit vlcꝰ in quo sp aggregat̄ virus. q̄re accidit vt ip̄ꝫ putrescat ⁊ pu/trefiat mēbꝝ. in loco aūt ꝯcauo vbi abscisi ⁊ semoti sūt sa/nies virulēta in pcessu tpis gn̄at̄: q̄ erit cā putrefactionis lo ci ⁊ totiꝰ mēbri. Si v̄o nō hꝫ dentes sepatos: sꝫ in pte cū osse ꝯiūctos: tūc dixit Gal'. 6° de inge. san. opꝫ ptes abscisas ossis extēdi: ita vt vna ab altera differat aliquo iteruallo: ⁊ tūc oꝫ vnūquēqꝫ dentē ad locū ppriū reducere: qd̄ nō pōt fieri nisi ambe pt. s abscise nimiū retrahant̄. opꝫ. n. tractionē earum esse tā magnā q nō solū trahant̄ ptes abscise ossis fracti tm̄ q̄ꝫtū trahūt̄ in fractura nō dentali: sꝫ ēt vltra ad locū magis distantē vt p illā distātiam possit vnusqsqꝫ dens fracture: in quacūqꝫ p̄tiū abscisaꝝ fuerit ꝯueniēter ⁊ sine difficultate re/duci ⁊ restituere pprie cōcauitati. ¶ Ad rōnē aūt mēbri siue extēsionē faciēdā medicꝰ velut istr̄is: aliqn̄ manibꝰ vtit̄: ali/qn̄ fune aliqn̄ istr̄o qd̄ fecit Hyp. qd̄ dr̄ fuisse sil'e torculari q̄ trahunt̄ baliste grosse vt tēdāt̄. dicūt. manꝰ sola sufficit qn̄ fractura est in osse puo: ⁊ manꝰ ⁊ funis simul ⁊ torcular qn̄ est in osse maiori: amplius funis: ⁊ torcular exigunt̄ in fractu ra dentali multoꝝ ⁊ diuersoꝝ: ⁊ vbi maior q̄rit̄ extēsio. Et dixit auctor cōpēdij. opꝫ te studiū hr̄e ne cā multe extēsiōis dens aliqs frāgat̄: ⁊ ibi remaneat. illo. n. ibi remanente caro nimiā sentiet pūcturā, qua de cā tumor gn̄at̄: ⁊ apa: ⁊ aliqn̄ spasmꝰ. ¶ Dixit Albu. necīa est extēsio mēbri fracti ex dua/bus ptibꝰ siue manꝰ sit: aut pes: aut cū manu tua: si mēbrum est puū, aut cū duabꝰ funibꝰ: aut cū fune ⁊ manu.

Signa re stauratio nis siue re plasma/tionis cō/ueniēter facte.

¶ Facta aūt replasmatione medicꝰ attēte ꝯsiderare oꝫ an re/plasmatio tm̄ fcā sit. Duo aūt signa maxie h̄ oñdūt. pm̄ est sū ptū a suo cōpari vel a suo sil'i: a suo cōpari sumit̄ in membris duplicibꝰ: sicut sūt brachia ⁊ crura: ⁊ sil'ia. cū. n. videris mē/brū fractū sil'e oīno existere in pōne ⁊ figura sua suo cōpari sano ⁊ crus fractū cruri sano: sil'r de alijs hn̄tibꝰ cōpar. Dix̄ Aui. in fractura q̄ est in osse: oꝫ vt duo ossa stēt̄ fꝫ rectitudi/nē siue q pot'is est obseruādo illud ex pte sitꝰ ptiū ossiū sano rū: q si mēbꝝ fractū nō habuerit cōpar: tūc sumit̄ indicatio a suo sil'i in alio corpe. Dixit Aui. cōsidera an sit oppō huiꝰ fracti ad suū ꝯpar ossis alteriꝰ: verūtn̄ ad hoc iudiciū dādū: opꝫ scire an mēbꝝ fractū tpe sanitatis fuerit fm nāle debitū sitū illi mēbro. multi. n. hn̄t aliq membroꝝ. sup. dissīa a situ nāli: ⁊ si ita fuerit: tūc opꝫ mēbꝝ illud reducere ad sitū queꝫ habebat tpe sanitatis: ⁊ nō sitū simil'ē mēbro hois alicuius: qd̄ ēt cōsiderādū est qn̄ fit cōpatio ad suū cōpar in eodē cor/pore. multi eniꝫ sunt q hn̄t alterū brachioꝝ vel cruriuꝫ tor/tuosuꝫ: ⁊ nō fm debitū sitū nālē. Cūqꝫ aliud corpꝰ ad cōpa/randū mēbrū fractū eligit̄ oꝫ eligi corpus qd̄ sit corpori pa/tienti sil'e in habitudine ⁊ etate q̄ꝫtū pol'e fuerit. ¶ Scōm si gnū est sūptū tactu ptitū: vt innuit Gal'. eodē. 6. de inge. san. Oꝫ eniꝫ medicus manꝰ suas ponere sup locū fractū: ⁊ eū du/cere blande ad supiꝰ ⁊ inferiꝰ nō solū semel sꝫ pluries, ⁊ in hoc tactu oꝫ ꝯsiderare duo p̄cipue. Primum est: an inueniat aliquā grossitiē: aut eleuationē, aut depressionē ⁊ cōcauita/tē. 2m est, an inueniat eger ex tactu illo dolorē: aut pūctionē, ⁊ si aliqd hoꝝ inuenerit replasmatio debite facta nō erit. q̄re tūc ꝯsiderandū est: ⁊ si nō fuerit ibi frustū ossiuꝫ pungēs: tūc iteꝝ distrahat̄ ⁊ extēdat̄ mēbrū ⁊ medicus q bn̄ cōsiderauit locū defectꝰ: in quo euenerit ꝯcauitatē vel eleuationē oꝫ co/nari toto studio ptes optime collocare vt total'r equet̄ mem bri reformatio, ⁊ si adhuc 2° nō debite reformatio facta fue rit oꝫ illud facere 3° ⁊ 4°: ⁊ donec debite sint restitute ptes oēs locis suis. ¶ Dixit Aui. si inuenis eminētiā rectifica eā cū manu. Et dixit. si fuerit cū fractura aliqd ex frustis ⁊ ossi bus paruis: tūc si fuerit ledēs faciēs dolorē: tūc vade ad illō cū retificatione. s. mō dicto. q si nō fuerit ledēs: tūc nō cures de ea neqꝫ apponas manum: q2 meliꝰ est egro sic remanere

In fractu ra cū vul/nere ⁊ si/ne vulne/re vbi fru sta pūgen tia remā/serit q̄uo sit pcedē/dū in ope ratione.

absqꝫ lesione q̄ꝫ iterato sustinere ptractionē ⁊ extēsionē. Et dixit. si nō redit frustū ad locū suū: sed fuit sepatū pungēs: ⁊ dolorē faciēs: tunc necessariū est scindere, ⁊ vti regimine ad extrahendū illud: ⁊ si fuerit hoc frustū in fractura cū vulne/re: tunc nō dilates disruptionē ⁊ vulnus pp remouere illud frustū: imo presens sis. s. cū diligēti studio vt videas mensu/rā qua indiget. s. de pforatione supra locuꝫ eius ⁊ pfora fm q̄ꝫtitatē qua egrediat̄ ex ea frustū ⁊ cōpone ipsuꝫ frustū leui ter sup qd̄ possit esse foramē spissuꝫ ⁊ penetrat frustū in ip̄ꝫ: ⁊ tūc preme sup ipsuꝫ cutem per manū ꝯpressione generāte eas ambas. s. manꝰ. debēt. n. vna poni sup aliā ad premēdū vel eas ambas. s. res. s. cutē ⁊ frustū, ⁊ tūc mediante illa pres sione pcedat os in foramen pcessione pcedēte a radicē vsqꝫ ad radicē suā. s. ossis donec serret̄ cū serra opōnis, ⁊ sit serra subtilis acuta sicut serra faciens pectines. Qñ. n. accidit in fractura ossis vt aliqd̄ frustū separet̄ nō fm totalitatē suā: sed cū altera extremitatū remaneat cōtinuū ⁊ cōiunctū cum osse ⁊ emineat: ⁊ nō possit reduci ad locū suū ita vt timeat̄: q2 nō pōt inuiscari ⁊ ligari per porū sarcoydē si derelinquat̄ a regimine nature ⁊ derelictū corrūpat̄ ⁊ corrūpat os: cuiꝰ est frustū, si qdē fractura fuerit cū vulnere: ⁊ nō fuerit frustū in loco vulneris, tūc fac vt dixit Aui. nō dilates vulnus pp puenire ad illud frustū: sed sup locū aperi cutē vsqꝫ ad ipsuꝫ frustū. s. in cuspide eius qua pungit: aut ppe ipsuꝫ donec re maneat cutis sup ip̄ꝫ subtilis, ⁊ sil'r faciēdū est vt multo ma gis in fractura siue vulnere: ⁊ tūc p̄me fortiter manibꝰ eius cutē illā donec pforet̄ a cuspide frusti illiꝰ: ⁊ egrediat̄ p fora men illud: ⁊ tm̄ p̄mere ōbes donec egrediat̄: ⁊ nō remaneat: ⁊ sil'r opꝫ vt secet̄: vel al'r abscindat̄ tale frustū repertū in lo co vulneris. ¶ De mō aūt abscisionis eiꝰ. dixit Albu. si emi nuerit os in aliquo loco corpis: ⁊ cū fractura fuerit: tūc est necesse vt seces ip̄ꝫ fm hunc modū: ⁊ est vt accipias ligamē tū ⁊ fasciaꝫ, ⁊ stringas ip̄ꝫ in extremitate ossis eminentis: ⁊ precipe tūc alicui ministro vt extēdat illud in sursuꝫ: ⁊ hoc vt os magis exteriꝰ trahat vt liberiꝰ magis possit secari: ⁊ pone ligamētū aliud ex lana grossius p̄mo ligamēto. ⁊ liga ip̄ꝫ sup carne q̄ est sub ipso osse supius cū p̄mo ligamēto at/tracto: ⁊ extēde extremitates ligamēti vt extēdas carnē a su pra inferius. ⁊ hoc oꝫ fieri vt elonget̄ caro ⁊ nō ledat̄ a ser/ra in actu secationis: ⁊ detege ēt carnē sup locū quē vis seca re vt nō ledas eā: ⁊ pone ēt lignū aut tabulā sub osse inferiꝰ: q̄m qn̄ facis illud nō phibet̄ serra qn secet ptē corruptā os/sis. Et Aui. p̄mi 4a ca° 27°. dixit. q si os qd̄ est necesse seca/re fuerit frustū eminēs: qd̄ nō possit aptari vt oꝫ nec sit in eiꝰ rectificatione fiducia ⁊ timeat̄ ne corrūpat̄ ⁊ corrūpat qd̄ ē corā ipso tūc subleuauimꝰ carnē ab eo: aut scindēdo ⁊ deci/dendo ipsaꝫ: deinde ligādo ad diuersaꝫ partē extēdendo aut alijs ingenijs q̄ sensus ministrat ⁊ demostrat: ⁊ separabimꝰ inter ip̄ꝫ ⁊ mēbꝝ nobile si ibi fuerit cū pānis: q ip̄m custo/diant ab eo: ⁊ postea incidemꝰ: ⁊ dixit q̄rti 5a fortasse pforat̄ radix ossis: cuiꝰ pforatio necessaria est cū trepano faciendo foramina ꝯtinua accipiēdo locū eius, cuiꝰ q̄rit̄ fractura: ⁊ il lud nō est auferēs timorē. i. iste modus abscisionis ossis non est absqꝫ timore in loco vbi post os est corpus nobile: licꝫ in alijs locis fortasse sit saluius. s. amouere os cum trepano q̄ꝫ facere illud per instr̄a mouētia motu suo: aut sollicitudine: aut collectione: aut incisione sua. Et dixit. fortasse ingeniat̄ vt ponat̄ trepanū sup latitudinē sub e vt lignū vel alteriꝰ rei nō pmittētis trepanū penetrare nisi fꝫ q̄ꝫtitatē ꝯueniētē: q̄re est tūc minoris nocumēti q̄ꝫ instr̄a mouētia vt sūt serra ra/spatoria: ⁊ sil'ia: ⁊ pp h̄ oꝫ vt sint apud restauratores trepa/noꝝ istoꝝ spēs plures ppate. Et dix̄. qn̄ fuerit illō qd̄ factuꝫ est illud cōminutū magnū ⁊ fuerit eius fractio ⁊ cōminutio plurima: tūc necesse erit vt ex̄hat̄ totū. Si aūt fractura non fuerit cū cōminutiōe, ⁊ fuerit dislocatio eiꝰ sepatio: ⁊ scissura capiēs locū pl'm tūc icide ifirmiorē locū: ⁊ dimitte reliquū: q̄m nō ē nocm̄ in eo: imo nocm̄ in abscindēdo totū ē magnū.

Quo in/genio se/cādum sit os supflu um infra cturis.

Restauratio fracture tardari nō dz nisi sit ꝓhibēs apa aut dolor vehemens.

¶ Nō aūt opz vt restauratio tardet. Dixit Aui. opz vt restau
rator festinet ad restaurādū illud qd̄ est fractū ⁊ restauret in
die suo. i. ea die qua accidit: qm̄ q̄zto plus elongat tāto est in
troitus ei⁹ difficilior. i. tāto magis difficulter reducunt ex/
trema ossiuz ⁊ frusta ad locū suū: ⁊ nocumēta in ipso eueniē
tia sūt plura ⁊ maxime in ossib⁹ q̄ circūdant lacerti ⁊ nerui
plures sicut coxa. Et dixit ad festinādū restauratione opz ꝙ
restaurator adiuuet se cū causis cōtrarijs oppositis p̄dictis:
q: cāis q̄ fecerūt fracturā: ⁊ cāis ꝓhibētib⁹ restaurationem
inq̄ztū poterit. ¶ De ꝓhibētibus aūt restauratione. al's. re/
staurationē fieri est apa: aut intēsus dolor loco p̄xn̄s, aut ac
cidēs in hora restauratiōis. apa. n. ꝓhibet inuentionē incli/
nationis ossis: ⁊ quācūqz partē inclinauerit ⁊ a qua p̄te ha/
beat restaurator incipere reductionē eius: amplius timetur
ne ꝓpter dolorē inducēdū in extensione mēbri: quā bn̄ fieri
ꝓhibet apa: apa ipsuz nō recipiat incremētū dolor: ⁊ ꝓster/
nit virtutē: ⁊ nō patit dolorosas p̄tes extēdi ⁊ tractari vt in
reductione ossiuz ꝯuenit. ⁊ nō solū hoc facit intensus dolor
p̄xn̄s: sed ēt accidēs in hora restaurationis. ¶ Dixit Albu.
opz vt incipias ab hora tua restaurationē an̄q̄z accidat apa
cal'm. qd̄ si iā accidit: tūc dimitte ip̄z dieb⁹ aliquot donec qe/
scat apa: deīde equa. Et iterū dixit. in fractura cū vulnere in
illa eadē die: ⁊ nō postponas illud si nō accidit apa calidum.
sup. aut dolor vehemēs. Si v̊o apa iam accidit tunc dimitte
restaurationē vsqz ad diē nonū donec sedet apa. Et nō ꝓpin
ques ei in die 3° ⁊ 4°. s. ad restaurādū sicut multi faciūt qui
nō expectāt vltra 4m diē. nā tu faceres ei accidere accidentia
mala. ¶ Et dixit Auic. cū volueris facere restaurationē: de/
inde dolet ⁊ inquietat: tūc recti⁹ est vt dimittas illud ⁊ extra
he. i. remoue qd̄ redire fecisti: fortasse eni remouebis īfirmū
per illud a dolorib⁹. Intētio g̊ in his casib⁹ est ad medicādū
apa in p̄mis ⁊ sedādū dolorē, deinde redeūdū est ad reducē
dū ossa fracta in locū suū. ¶ Cū ergo extēderis ⁊ reduxeris
ossa in locū suū auerte aduētum doloris sui post. Tūc dixit
Aui. cū inueneris opōnē. al's. oppōnē partiū ossiuz rectifica
tā vt mollifices extēsionē paulatim: ⁊ in mollificatione extē
sionis obserua vt nō declinet cū attractione ad aliquā p̄tem
⁊ obserua cū manu tua: ⁊ tenēdo eā sub loco fracture ad su/
stentādū cōpositionē eius qd̄ decenter cōposuisti. ¶ Et scias

Cū iceperis restaurationem compleas eā nisi fuerit prohibēs: ⁊ tūc dimitte.

ꝙ qn̄ incipis restaurationē facere: si nō sit ꝓhibēs opz vt cō/
pleas eā: ⁊ ꝑfecte reducas. Dixit Aui. cū restaurator perue
nit ad fracturā, ⁊ inuenit eā si nō exq̄site operat in eo detur/
pat mēbꝝ. sup. ⁊ nō pōt bn̄ in solitas opōnes. Si aūt fuerit
ꝓhibēs: ⁊ ipse exq̄site operat: perducit ad spasmū, ⁊ febrem
prauā. quare est tunc meli⁹ vt dimittat ⁊ nō tangat ip̄z. Cuz
eniz incipit peruenire ad restaurationē p̄tiū ossis: ⁊ nō pene
trat. s. p̄s in locū suū, nō opz vt faciat viz ⁊ molestationē ma
gnā ꝓ reductiōe ei⁹ ſm oēm dispōnē eius: qm̄ ingredit sup
infirmū ex accn̄tib⁹ qd̄ est mai⁹ ⁊ deteri⁹ q̄z vt remaneat os
nō equatū. ¶ Facta aūt replasmatiōe. dixit Aui. necessariū
est ligamētū cōseruās quietē suā. i. plasmationē suā infirmi/
tudine. Et de ligamēto q̄dē fiet capitulū speciale.

¶ De fractura ossis in speciali. Cap. xliiij.

Scissura ſm longitudinē ossi eueniēs. Di/
xit Auer. 7. colliget ligatura sola
cū bono regimie sanat. De ea tn̄ loquēs Gal'. 6.
de inge. sani. dixit. ꝙ pars ossis q̄ foris est egres
sa. idest que eminet versus p̄tē extrinsecā vt ꝯtin
gere pōt in scissura separante os ſm longitudinē in totū: ita
ꝙ vna pars sit ab alia separata est interius fortiter reducen
da. s. cū cōpressiōe fortiter desup: ⁊ facta ⁊ reducta forti liga/
mento est cōstringēda: ita ꝙ vt dicūt plus dz cōstringi q̄z. s.
fractura que fit ſm latitudinē. ¶ Dixit Aui. in fractura cuz
longitudine sufficit ꝙ mēbrū adhereat cum strictura forti: ⁊
vehemētiore q̄z in alijs in cuius cōpressiōe vltimatio fiat ad
interiora. s. si exterius eminuerit vt dictū est. fractura aūt eue
niens in latitudine nō totali: sed ſm p̄tē ossis sil'r nō eget nisi
ligatura ad sui curationem: ⁊ ligatura ēt in ea nō debet esse
multū arcta: imo minus q̄z in alijs. ¶ Cum vero accidit fra

Cura fracture cū vulnere ei⁹ accidētibus.

ctura in vulnere: tūc cura eius qn̄qz vertit ad fracturam: ⁊
qn̄qz ad vulnus: ⁊ vt patuit per Albuc. curatio fracture dz
precedere curā vulneris. Non enim impedit vulnus curam
fracture: sicut q̄dā putant: ⁊ sanant vulnus p̄us. Aui. v̊o di/
xit: ꝙ qn̄ cōgregant fractura ⁊ vulnera: tūc nō est possibile
vt differat restauratio vsqzquo sanent vulnera. Si. n. differt
os interius indurat, ⁊ nō recipit postea curationē nisi cum
prauitate ⁊ extensione vehementi: ⁊ accidentibus maximis:
⁊ hoc habet veritatē nisi vltra vulnus adsit aliquid de ꝓhi/
bentibus restaurationē predictis. ¶ Dixit eniz Aui. qn̄ ac/
cidit in fractura cū vulnere apostema ⁊ dolor: in q̄bus est ti/
mor. sup. dimittēda est restauratio. nā ꝙ accidat tortuositas
in mēbro melius est q̄z vt accidat ei timor magn⁹. opz ergo
vt rectificet de ea illud qd̄ cū facilitate restaurari potest. Et
nō opz dixit Aui. ꝙ in h⁹ fractura adueniat ad vltimū in re
stauratione. Cū ergo volueris fracturā cum vulnere restau/
rare ꝯsidera p̄us si fuerit cū vulnere cōtusio: ⁊ extrahe de cō
tusione sanguinē p̄us scalpellādo locū. ¶ Dixit Aui. qn̄ fue
rit in fractura attritio. s. cōtusio: est tunc timor de corrosiōe.
al's. de corruptione mēbri. i. ꝓpter ꝯculcationē sanguinis in
loco ꝯtuso: q̄re oz vt scalpellet loc⁹ ⁊ egrediat sanguis, qm̄
in ipso est timor. s. si retineat: ⁊ timor est ne corrumpat san/
guis: ⁊ moriat membrū. hoc idem ēt dz attendi in fractura
cū contusione absqz vulnere ⁊ cōsidera si sanguis ex vulnere
fluat: ⁊ si sic restringe ip̄z. ¶ Dixit Alb. si vulnus effluit san
guinē: tūc opz vt ꝓperes ad abscōsionē ei⁹, ita vt pulueriçet
sup ip̄z geçi tritū. Et Aui. dixit. si fluat sanguis vt retineat.
¶ Et ꝯsidera si os fractū est eminēs supra cutē detectū. Nā

Modus reducēdi os fractū.

si sic fuerit. dixit Albu. tunc opz vt coneris reducere ip̄m, ⁊
eq̄re ip̄z manib⁹ tuis cū facilitate ⁊ extēsione ꝑua. Si aūt nō
p̄parat extensio ei⁹: ⁊ ipsi⁹ eq̄tio manib⁹ tuis: tūc reduc ip̄z
cū instr̄o qd̄ sit ex ferro: cui⁹ lōgitudo sit q̄ztitas. 7. aut. 8. di
gitoꝝ: ⁊ ei⁹ latitudo sit ſm q̄ztitatē vulneris: ⁊ ꝑꝑ illud ne/
cesse est medico vt accipiat ex eis tria. vel quatuor ſm q̄ztita
tē qua indiget ad illud ex curatione in oi specie fracture, ⁊
sit rotundū. ⁊ sit grossitudo aliq̄ in eo vt nō duplet apud cō/
pressionē sup ip̄z in hora opōnis: ⁊ sit acute extremitatis cui
sit margo in extremitatib⁹ suis: ⁊ sit supi⁹ ei⁹ ad grossitudi/
nē ⁊ medietatē ei⁹ vsqz ad iferiora: ⁊ opz vt ponat acuitas
ei⁹ vsqz ad iferiora: ⁊ opz vt ponat acuitas ei⁹ curuata sup
extremitatē ossis eminētis, ⁊ impelle ip̄z cū eo vice vna do/
nec qn̄ redit os: ⁊ equat q̄dā eq̄tiōe. ⁊ conare eq̄re extremita
tes fracture adinuicē: ꝙ si extremitas ossis fracta est subti/
lis: ⁊ nō accipit eā instr̄z acceptiōe bona: tūc opz vt incidas
extremitatē illā donec instr̄z ei⁹ hēat p̄tātē. Si v̊o nō pote/
ris reducere os cū eo qd̄ ꝯuenit ex icisorijs: tūc serra ip̄z cuz
serra ſz ꝙ poss̄e est tibi. ¶ Deīde rade id qd̄ remanet in osse
ex aspitate ⁊ corticib⁹ minutis: deīde reduc eū ad locū suuz
nālē. Et sigm reducnis ei⁹ ē qn̄ p⁹ reducnem tuā īfirm⁹ nō iue/
nit dolorē vehemētē tēdētē. Cū v̊o ꝯphēderis nihil p̄dcōꝝ
ad ex̄, tūc reducē ōbes cū oi facilitate poss̄: ⁊ oi sb̄tilitate in/
genij tui p̄tes ossiū fractoꝝ ad locū suū ⁊ verā oppōnē eoꝝ.
Semp tn̄ an̄ ⁊ post reducnem req̄rere ōbes si in aliq̄ p̄te inue

De modo extrahēdi frusta ossium fractorum.

neris frusta aliq̄ ossis fracti: ⁊ si q̄dē aliq̄ sepata oīno ab osse
inueneris cū tenaculis vel piçicarolis ex̄here illa cū facilita/
te conaberis: qd̄ si facil'r ea ex̄here negeris: tūc dimitte illa
nāe. Meli⁹. n. est dixit Aui. vt nō festinet in ex̄ctione eoꝝ. s.
cū difficultate: imo dimittat nāe vt expellat ea veꝝ adiuuet
cū attractiōe ꝑua cū eis. s. instr̄is cōmodis ad ex̄hendū ea in
spatio nō festino. debēt. n. moueri leuiter cū instr̄o: ⁊ paula/
tine trahi. et h̄ vt nō iduret in loco et nō possit ea nā postea
mouere: et dz h̄ iterari multotiēs vt in multis et multis vici
bus sit auxiliū tuū sufficiens vt nā expellat ista. aut sup. aut
iuuet cū medicinis ex̄hentib⁹ infixa et ossa fracta, de q̄bus
dicet infra in ca° de extractiōe sagittaꝝ et infixoꝝ corpi: de

gbus est cinis lumbricoꝝ terre. cū eniȝ miscet̃ cū melle ⁊ su/perponit̃ vulneri ossa fracta extrahit. ¶ Dixit tñ Auic. non moueant̃ cū medicinis neqȝ cū opōne manus. s. violenter. nā qḋ extractū est violēter nō euacuat̃, quin faciat accidere vlcera fistulosa. Cū aūt incipit ea expellere nā ad cutē ⁊ inci piunt exire iā separata sunt, tunc extrahe ea. Et dixit Auic. sile est iudiciū in frustis ossiuȝ ⁊ pāniculis, de quoꝝ v̄tute est vt manifestent̃. s. ꝑ expulsionē eoꝝ a nā qualia sunt que tota liter sepata sunt. nā cū tu ꝓperas, ⁊ extrahis ea violēter tūc est in ea timor spasmi ⁊ ꝑmixtionis rōnis ⁊ febriū. ⁊ hoc ꝑꝑ dolorem quē infers in violenta extractione eoꝝ, ⁊ maxime añ digōnē plage. post digōnē aūt nō est timor tāt᷒. ¶ Dixit Aui. si fuerit saniosa. s. plaga nō est magnum eis nocuᵐ. s. in extrahēdo ea medicinis vel manib᷒. ¶ In hoc capᵒ posuit aliquas medicinas attrahētes frusta ossiuȝ. ⁊ ait. si vis scire medicinas illius. s. attractionis, tūc de illis est medicamen hꝯ, sumat̃ oleū vetus ⁊ cera citrina ⁊ sordities vasoꝝ. s. apū que vetera sunt. s. ipsa vasa ⁊ ista sordities vocat̃ mum: ⁊ sit vtraqȝ. s. cera ⁊ mum q̄ȝtū est oleū ⁊ soluant̃ oīa. Deinde su/mat̃ pars. i. euforbij: ⁊ ꝑtes. ij. lactis titimalli: ⁊ ꝑtes. iij. aris. scȝ lōge: ⁊ fiat ex eis cerotū. Et dixit. medicamen aliud suma tur armoniacū ⁊ bdelliū ⁊ soluant̃ cū oleo de lilio. Deinde aggregādo totū cū ꝯstrictione fiat emplm̄ ⁊ ponat̃ desup: h̄ eniȝ est de illis que extrahūt ossa cū facilitate. ¶ In hoc mō curationis quo dimittis frusta nature ad emittēdū ea si do/lor interim sit vehemēs intēdēdū est ad sedationē ei᷒ ⁊ ꝓhi bitionē defluxus māeꝝ ad locuȝ vulneris. si aūt frusta ossis in vulnere reperta nō fuerit separata: tūc fac ⁊ ꝓcede cū eis: vt dictū est in precedēti ca. ¶ Extractis aūt ⁊ reductis fru/stis ossiuȝ ad loca sua: tūc sit tua intētio ad sanādū vulnus. Et vt dixit Gal. eodē. 6. de inge. sani. huic vulneri ꝯueniunt sicca. Hyp. n. precepit huiusmodi vulnera esse desiccanda, ⁊ p̄cepit ꝙ medicine sint de genere eoꝝ q̄ cōsolidāt: ⁊ intellexit p̄missa vulneris mundificatione. p̄cipitqȝ ꝙ solidatiua non sint in initio infusa. s. in oleis, ⁊ cerotis vt nō sint in cā putre factionis mēbri. ¶ Dixit Albu. si preterierūt vulneri multi dies ⁊ nō ꝯsolidat̃ neqȝ abscindit̃ pus: tūc scias qḋ illic est satagio ossis praue, quare opȝ vt ingras vuln᷒ cū tenta: ⁊ si ossa illa sunt sepata remoue illa ⁊ extrahe ea. s. mō dicto: ⁊ q̄ ex eis nō sūt separata ⁊ pungunt mēbꝝ: ⁊ faciūt accidere do lorē conare abscindere ⁊ auferre ipsa oi mō quo posle est tibi sup. aut reducere ea ad locū suū. sup. aut tu scias ꝙ sup os or ta est humiditas mucillaginosa ꝓhibēs ortū carnis sup ip̄ȝ. tūc opȝ vt illa humiditas ab eo abstergat̃ ⁊ amoueat̃ cū me dicinis habētib᷒ abstersionē fortē. ¶ Dixit Aui. qñ accidit fracture vt nō restauret̃ restauratione, de qua curet̃: tūc fiat in ea qḋdā simile fricationi. s. cuȝ instr̃o fricatorio sicut fit in vlceribus que nō sanant̃ aut fiat fricatio cū pāno, aut sicut dixit. A. vtrisqȝ manibus donec auferat̃ viscositas villis de/bilis que est quasi ipsa nō sit aliud. i. nō appareat: quare acci dit vt eleuet̃ in locū ⁊ impellat̃ ad ipsuȝ sanguis nouus bo/nus ⁊ coaguleẗ super ipsuȝ arosbot forte: ⁊ multotiens qdē alteratur color ossis ⁊ egrediuntur res similes corticibus ⁊ squammis propter fricationem.

¶ De accidentibus consequentibus restaurationem ⁊ de fra ctura male restaurata. Cap. xlv.

De dolore.

E accidentibus que sequunt̃ ad fracturam, ⁊ ali quādo ad ipsaȝ restaurationem est dolor. dixit Auer. colliget. 7. ꝙ Hyp. p̄cipit ꝙ si dolor mē/bro sup̄uenerit ponant̃ super ip̄m medicine mi tigatiue doloris, vt tu iam multotiens sciuisti eas. ¶ Et ex eis est defluxus humoꝝ a͞patis vel nō a͞patis ⁊ tollit̃ flux᷒ ⁊ mitigat̃ a͞pa mō ꝯsilr̃ ei q dictus est in cura vulneris ner/uoꝝ cōpositi cū fluxu humoꝝ ⁊ a͞pate. ¶ Dicūt qdā. si hūo/res añ restaurationē fluxerūt ad locū: tūc dȝ apponi emplm̄ ex cōsolidātibus mixtis cū repercutientibus vincentib᷒ sup

De fluxu hūoꝝ ad locum.

cōsolidatiua ⁊ glutinatiua, ⁊ cū eis est ꝓcedendū quousqȝ se datus sit fluxus oino. sedato aūt fluxu tūc cū consolidatiuis opȝ resolutiua misceri vincētib᷒ resolutiuis in mixtione: ⁊ cum istis ꝓcedēdū donec a loco fracture ois tumor sit subla tus: ⁊ tūc puris ꝯsolidatiuis est vtēdū quousqȝ porus suffi/ciens gñat᷒ sit ⁊ fractura cōsolidata: deinde dicūt. ꝯfortādū esse mēbꝝ fractū fomētādo ip̄ȝ cū vino rub. in quo decocta sint absintiū mirtus calam᷒ aromaticus galla psidia sal ma stix ⁊ rosa: ⁊ facta fomētatione supponat̃ oxicroceū sup co/rio: aut emplm̄ qḋ sic fit. ℞. olei myrtini ⁊ mastici. añ. ℥. ij. ce re resine. añ. ℥. iij. masticis thuris colofonie. añ. ℥. vj. nucis cyp. ℥. iij. croci. ℥. ſ. ¶ Aliḋ quot cōuenit magis in tēporib᷒ calidis. ℞. olei ro. sepi arietini. añ. ℥. vj. cere. lib. j. boli arme/ni: sanguis drac. psidie pulueris molēdini, masticis thuris. añ. ℥. iij. ⁊ cū istis emplis: ⁊ silib᷒ cōfortandū est mēbrū. xv. diebus ⁊ plus ⁊ min᷒ ꝼm magnitudinē mēbri: post ꝯsolida tionem fracture eius. ¶ Et ex eis est pruritus, de quo dixit Auer. vbi supra. ꝙ embrocādus est locus cū aq̈ cal̃a: ⁊ de h̄ vt sup eo nō oriant̃ pustule: ꝙ si oriant̃ aut excoriatio aliqua leuis acciderit vnguēto ceruse in estate reꝑmant̃ aut vnguē to litargirij i hyeme: ⁊ qñqȝ miscent̃ vtraqȝ vngᵗᵃ in medijs tꝑib᷒. ¶ Et ex eis est putrefactio q̄ aliqñ ꝑꝑ idebitā strictu/rā ligature, aut sāguis in loco ꝯculcationē sup̄uenit mēbro: ꝯ q̄ȝ te opponere oȝ ꝼȝ ꝙ ꝯuenit. ⁊ maxie in p̄nᵒ cācrenatio nis mēbri cū scalpellatiōe ⁊ sāguisugaꝝ appōne: ⁊ alijs q̄ di cent̃: ⁊ dicta sūt in loco suo. ¶ Et ex eis est durities in mem bro remanēs ipediēs mēbꝝ a motu ⁊ debitis opōnib᷒ suis. Dixit Albu. qñqȝ accidit nodatio in vestigio sanatiōis fra/cture p̄cipue q̄ est ꝓpe iuncturā cū fedat̃ ex ea figura mēbri: ⁊ fortasse ꝓhibet mēbrū ab opōne nāli: ⁊ cā eius est duplex. vna est durities hūoralis: nō multū idurata: aut augᵐ pori vltra q̄ȝtitatē ꝯuenietē ossi fracto, ⁊ alia est hūor multū idu/rat᷒, ⁊ q̈si ꝯuersus in nāȝ carneā: ⁊ ista est ꝓprie q̄ facit dolo rē nodosoꝝ. ¶ Medic᷒ dȝ in q̄lȝ solone ligature reqrere lo cū fracture ⁊ ducere manū leuiter sup ip̄ȝ ⁊ ꝯsiderare poꝝ q gñat̃. ⁊ si qdē inuenerit eū min᷒ sbtilē debito: tūc addat in ci bo gñatiuo ei᷒ ⁊ ꝑꝑet ligaturā suā ꝼȝ forᵃᵐ q̄ dicet̃: q̄ apta ē ad attractionē nutrimēti ad locū. ⁊ eꝯ. si viderit poꝝ supra q̄ȝtitatē ꝯueniētē augeri dȝ cibū minuere, ⁊ ligaturā ꝑare ꝓ hibitiuā trāsmissiōis nutriⁱⁱ ad locū. ¶ Si itaqȝ durities ex hūore nō mltū exiccato i mēbro restaurato remāserit dȝ me dic᷒ conari illā mollificare duritiē. ēbrocet̃ ḡ locū cū aq̈ tꝑate calitatꝭ in estate, ⁊ i hyeme cū aq̈ d̄cocⁿⁱˢ radicū vlmi. ⁊ altee fenug. se. lini caricaꝝ ⁊ dactyloꝝ radicū acori: ⁊ cucu. añ. Et qdā oi tꝑe ēbrocāt locū cū d̄cocⁿᵉ pedū ⁊ capitū edoꝝ ⁊ arie tū: ⁊ fiat illa ēbrocatio cū lana succida ifusa ⁊ exp̄ssa sup lo/cū iduratū ⁊ ꝯtinuet̃ ꝑ horā ⁊ plus. postea dȝ medic᷒ mēbꝝ cū leni pāno exiccare: et statiȝ post inūgere locū leuiter fricā do cū manu spatio lōgo cū vnᵗᵒ mollificatiuo: qḋ sic fit. ℞. medulle cruris cerui ⁊ vituli assūgie marmote ⁊ anatis an/seris: ⁊ galline recētiū sine sale. añ. ℥. j. olei. ami. dul. et ama/raꝝ oli keyrini mucillagis fenug. se. lini ⁊ altee. añ. ℥. ſ. bdel lij storacis liqde ysopi hūide. añ. ℥. ſ. cere citrine. ℥. j. et sūt q addūt pinguedies volatiliū et q̈drupedū siluestriū: et si adest estas addūt mucillaginē psilij et semē citonioꝝ. Et si fuerit hyems addūt galbanū armōiacū et pigueⁿᵉᵐ castorei: ⁊ silr̃ faciūt in dispōnib᷒ calefactiuis vl ifridatiuis. ¶ Post inun ctionē āt p̄dictā supponē dȝ loco idurato ēplȝ de melliloto: aut ēplȝ qḋ sic fit. ℞. assūgie recētis porci. ℥. iiij. assūgie gal line ⁊ anseris ⁊ butyri recētis. añ. ℥. j. ſ. terbē. ℥. j. mucillagis altee. ℥. ij. oli keyrini. ℥. iiij. bdellij opopanacis armōiaci. añ. ℥. vj. dissoluāt̃ gūme i vio: ⁊ dissoᵗᵉ cū pingᵇ᷒ liq̄fiāt ad ignē: ⁊ liq̄factꝭ addat̃ farie fenug. ⁊ se. lini. añ. ℥. j. mastic̃. ⁊ olibāi. añ. ℥. iij. cere citrine. ℥. ſ. ⁊ ꝯficiat̃ ex eis ēplȝ. Hec āt remeᵃ ꝯti nuare dȝ medic᷒ lōgo tꝑe ad h̄ ꝙ ꝯseq̄t̃ effect᷒ mollificatiōis, qm̄ qḋ est exiccatū ⁊ iduratū: nō nisi in lōgo tꝑe mollificatio nē recipit ꝙ si fcā ꝯueniēti mollificⁿᵉ aliq̄ grossities i mēbro

De pruritu.

De putrefactiōe accidēte in loco.

De duritie mēbri post restauratiōnē.

Hic pōit medicam̄ mollificatiuū duritiei q̄ remāsit post fracturaȝ ꝯsolidatā.

remāserit leuiter dissoluētibus dissoluat᷑. ¶ Si vo nodatio
in mēbro fuerit: tūc dixit Albu. cōsidera ⁊ si nudatio est re/
cēs administra in ea medicinas q̄ stipticitatē hn̄t sicut aloes
olibanū myrrhā sarcocollā acaciā: ⁊ silr̄a eis: ita vt accipias
ex eis oēs: aut quasdā ex eis ⁊ cōfice eas cū vino stiptico: aut
cū albumine oui aut cū aceto. s. ſm varias dispōnes: ⁊ pone
eas sup nodationem in stuppa ⁊ stringe eā strictura bona ⁊
stricturā dimitte: neq̄ȝ soluas ipsam. s. nisi post dies multos:
⁊ postea itera aliā donec remoueat᷑ nodatio. Et dixit. A. stri
ge sup ipsaȝ laminā plūbeā decentē. plūbo. n. inest ꝓprietas
remouēdi oē qđ tumet ex mēbris. ¶ Si aūt nodatio iā con/
uersa est in lapidē ⁊ ꝓuocat necessitas ad auferēdū eā: tunc
funde sup eā ex superiori ꝑte eius ⁊ incide supfluitatē eminē/
tē aut incide eā cū qbusdā rasorijs ad hoc preparatis donec
tota remoueat᷑: ⁊ silr̄ opȝ aliqñ hoc idē fieri in poro sarcoy/
de magnificato ⁊ multū indurato, deinde curet᷑ vulnꝰ sicut
cōuenit. ¶ Et si accidit ex accidētibꝰ remanētibꝰ post restau
rationē mēbri restaurati subtilitas eius ⁊ gracilitas. Dixit
Albu. qñ restaurat᷑ fractura ossis ⁊ remanet mēbrū subtile
debile: tūc nō fit illud nisi ꝑꝑ alias cās multaꝝ: quaꝝ vna est
multitudo solr̄onis ligamēti ⁊ solr̄onis ligationis eiꝰ: nō ſm
ꝙ opȝ, aut ꝑꝑ supfluitatē stricture ligamenti donec ꝓhibeat
nutrimētū currere ad mēbrū: aut ꝑꝑ multitudinē embroca/
tionis supflue. s. mollificātis, aut nimium resoluētis: aut ꝑꝑ
motus supfluos nō in sua hora: aut ꝑꝑ paucitatē sanguinis
viscosi corꝑis infirmi ⁊ debilitatē eiꝰ. ¶ Curatio eiꝰ est. dix
Albu. cibare infirmū. s. cibarijs copiosis boni sanguis gña/
tiuis ⁊ teneꝝ facere corpꝰ eiꝰ donec multiplicet᷑ sanguis in
eo ⁊ administrare balneū ⁊ intromittere gaudiū ⁊ letitiā su/
per infirmū. Deinde pone picē supra locū vt attrahat pix nu
trimētū multū ad mēbꝝ ⁊ assiduet᷑ embrocatio cuȝ aq̄ cal'a
sup ipsuȝ donec currat ad ipsuȝ nutrimētū ⁊ redeat mēbruȝ
ad figurā suā nālē. Et in sūma regimē eiꝰ est regimē impin/
guādi corpꝰ aut mēbꝝ macrū. ¶ Mēbrū vo fractū aliqñ
indebite ⁊ in mala figura restaurat᷑: ⁊ nō ſm debitā opposi/
tionē partiū fractaꝝ, ⁊ hoc aut ꝓpter medici iperitiā siue ne
gligētiā aut inaduertētiā eiꝰ: aut ꝑꝑ inobediētiā infirmi: aut
⁊ ꝑꝑ indebitā ligationē ⁊ motꝰ indebitos, ⁊ qñq̄ȝ tꝑus aut
ꝓpter silr̄es cās: q̄re remanet tortuosuȝ ⁊ in figura sua fedū,
aut remanet nodatū: vel cū eminētia sup osse. Cūq̄ȝ sic remā
serit est ꝯsiderādū: ⁊ si nō ꝓhibet᷑ mēbrū ab opōne sua nāli:
tūc dixit Albu. nō opȝ vt accipias sermonē eiꝰ q extimat vt
frangat᷑ mēbꝝ de nouo: sicut iam fecerūt multi medicoꝝ sto
lidoꝝ. nā hʒ cura est vituperabilis ⁊ culpabilis ꝑducēs ad ti
morē magnū: cuiꝰ modi est mortale, ⁊ ꝑcipue si os magnuȝ
fuerit vt adiutorij ⁊ coxe. Si aūt opō mēbri per illō ipedita
fuerit: tūc ꝯsiderādū est an patiēs iuuenis sit ⁊ fortis an de/
bilis ⁊ senex ⁊ an nodatio ⁊ an ꝯsolidatio fracture recēs fue
rit an iam antiquata: ⁊ si quidē in corꝑe forti ⁊ recēs fuerit:
tūc cōuenit vt de nouo iteꝝ frangat᷑: ⁊ postea ad debitū sitū
in vā oppositione ꝑtes eiꝰ fracte restituant᷑. Ad hoc aūt fa/
ciendū opȝ sup os ꝑus mollificare ita vt facilr̄ obediat fra/
ctioni. ¶ Dixit Albu. embrocet᷑ cum aq̄ tepida in qua cocte
sint ille res mollificātes: ⁊ supponat᷑ postea emplr̄m mollifi/
catiuū. ℞. ficus ⁊ tere cū fimo colūbino ⁊ suppone. ¶ Em/
plastrū valde vtile faciēs ad facilē ⁊ sine dolore fracturā. ℞.
folia cicute ⁊ in aqua ꝑfecte decoque: ⁊ de ipsius decoctione
multotiēs in die mēbrū fomēta ⁊ embroca: ⁊ ex folijs dictis
cū assungia porci vel galline emplr̄m cōfice ⁊ suppone. Hoc
enim emplr̄m in spatio. xx. dieꝝ aut paulo plus generatum
arosbot sup osse mire mollificat: ita vt possit facilr̄ frangi.
Frangit᷑ aūt qñq̄ȝ cū fricatione assidua: q̄ fit cū manibꝰ hūi/
dis. i. leuibꝰ vel humidis. i. illinitis aliquo mollificatiuo cū
administratione motꝰ mēbri: ⁊ ad oēm ꝑtē in horis oibꝰ. se
cuta aūt fractura: tūc fiat ðbita replasmatio: ⁊ fiāt alia sicut
dcm̄ est supra. Si vo restauratio indebita iam est antiquata,
⁊ sit cōpacta ⁊ fortis cōsolidationis: tūc dimitte eā. honora/
tius. n. ⁊ saluius est sup infirmū maxie si senex fuerit. Si aūt
ꝓuocat ad curationē eiꝰ necessitas aut q2 cogat᷑ medicus a
patiente: tūc dixit Albu. opȝ vt secet᷑ ⁊ scindat᷑ sup eā ⁊ sol/
uat᷑ ꝯtinuatio ossis ⁊ secet᷑, qđ supfluit ex nodatiōe aut osse
cū incisorijs subtilibus: ⁊ administret᷑ facilitas in illo cū so
licitudine ⁊ studio. ¶ Cōtingit aūt qñq̄ȝ ex osse aliquo inci/
di ſm longū vel latū cū ense vel alio silr̄: aut perforari cū cul
tello vel sagitta ꝑter ꝙ frangat᷑, ⁊ tūc curatio eius est cū eis
que faciūt. sup os nasci carnē ⁊ q̄ ossa nuda carne vestiunt,
de qbꝰ dicet᷑ in curatione solr̄onis cōtinuitatis cranei.

De subtilitate supflua membri restaurati.

De mala figura mēbri restaurati.

De cura ꝑforationis ossis sine fractura.

¶ De modo ligandi solutas continuitates membrorum car/
nosorum. Cap. xlvj.

Ligatura est duplex. vna q̄ dr̄ simplex:
⁊ est illa que fit sola fascia vel
binda absq̄ȝ puluillis: siue plumaceolis vl̄ astel
lis. ⁊ alia que dr̄ composita q̄ fit cū puluillis ⁊
astellis: quecūq̄ȝ eaꝝ qñq̄ȝ fit in mēbris molli/
bus ⁊ duris. in hoc aūt caº. de ligatura dicet᷑ cōueniente mē
bris carnosis solutis in cōtinuitate eoꝝ. ¶ Sciendū itaq̄ȝ ꝙ
modus ligādi variat᷑ varietate mēbri. s. ligati: ⁊ rōne modi
solute ꝯtinuitatis ipsius ⁊ rōne finis: ꝑꝑ quē fit ligatura: ⁊
rōne morbi siue accn̄tis ꝯplicati cū soluta cōtinuitate. Rōne
qdē mēbri: ꝓut mēbrū varietatē recipit rōne sue quātitatis
magne vel ꝑue: ⁊ rōne sui situs ⁊ colligantie. Ratione vo so
lute ꝯtinuitatis prout ipsa variat᷑ in quātitate cōtinua ſʒ ꝙ
est magna vel parua: ⁊ ſm quātitatē discretam ſm ꝙ est vna
vel multiplex. Rōne vo finis: qm̄ finis ligādi vulnera in mē/
bris carnosis ponit᷑ esse triplex. vnus est ad vniendū ⁊ incar
nandū labia soluta. alius est ad exhēdū pus de ꝓfundo vul
neris. ⁊ 3ꝰ est ad cōtinēdū medicamēta. Rōne vo ꝯiunctoꝝ
cū vulnere maxie variat᷑ ligatura rōne q̄ȝtitatis eiꝰ sic. nam
mēbro ꝑuo ſʒ plr̄m simplex ligatura sufficit. in magno vo ſʒ
plr̄m cōposita exigit᷑ ligatura. Rōne vo situs mēbri: qm̄ opȝ
vt forma ligature talr̄ sit ꝯstituta vt seruet᷑ membruȝ in suo
nāli situ, ⁊ talr̄ fiat ne mēbris cū illo colligationē hn̄tibꝰ le
sio aliqua inferat᷑. rōne vo vulneꝝ diuersitatis sic variat᷑ li/
gatura. nā vulneri ꝑuo simplex sufficit ligatura. vulnus vo
mediocre exigit ligaturā cōpositā cū plumaceolis. magnuȝ
vo vulnus indiget ēt sutura: de qua infra dicet᷑. Dixit. n. G.
vbi supra qñ ligatura simplex nō est sufficiēs: tūc ingeniauit
Hyp. aliud ei inferre subsidiū apponēs plumaceola triangu
laris figure: ⁊ ea cū linamento iussit ligari: que plumaceola
debent ſm bases fracture adiacere ⁊ sup eadē fieri ligatura.
Variat᷑ ēt ligatura ſm situ vulneꝝ cadentiū in longitudine,
vel latitudine corꝑis sui mēbri. Dixit Raſ. 13. ꝯti. quotiens
accideret ꝑcussio ſm lōgitudinē soluēs: ligatio. s. simplex suf
ficiens erit ad ꝯstringēdū orificiū vulneris. sup. sed si fuerit
soluēs in latitudine nō erit sufficiēs ligatio simplex: sʒ exigi
tur cōposita. siue aūt exigat᷑ simplex siue cōposita de mō fiē/
di eiꝰ. Dixit Gal. 3. de inge. sani. si vis vt incarnet᷑ fissura ad/
here ei ligaturā incipiētē a duobꝰ capitibꝰ: ⁊ nō ad aliquaȝ
ligaturā vadas, q2 modus istiꝰ ligature ad incarnandū ma/
gis oibꝰ alijs opitulat᷑. ¶ Dixit enim Raſ. 14. ꝯti. si volue/
ris ꝙ cōglutinet᷑ fissura fiat ei ligatio incipiens de vtroq̄ȝ ca
pite. ligatura aūt cū duobꝰ capitibꝰ est illa: in qua medium
fascie siue binde ponitur supra vulnus. Deinde cum vno ca
pitum eius ꝓcedit᷑ versus extremitatem membri vulnerati:
ita ꝙ occupet de parte sana eius partem conuenientem: ⁊
cum altero ꝓceditur super alteram extremitatem similiter
capiendo de parte sana. Verūtamen in tali ligatura semper
debes incipere ligare cum capite fascie, qđ tendit versus ex/
tremitatem partis a qua poterit timeri vel suspicari de flu/
xu humorum ad locum vulneris. verbi grā. si vulnus fue/
rit in brachio debes incipere ligaturam cum capite qđ ten/
dit versus humerū: ⁊ si fuerit vulnus in crure cum eo qđ tē/
dit versus genu, ⁊ q̄ȝuis ista ligatura duoꝝ capitum possit
fieri cū vna binda ponēdo mediū: vt dictū est supra. vulnus:

Modi ligādi variat᷑ ꝑꝑ quasuo[...]

De puluillis ⁊ eo[rum] forma.

pōt ēt fieri cū duabꝰ bindis: seu fascijs. ⁊ hoc duobꝰ modis. vno mō vt incipiat ligatura fieri cū vna binda a pte sana superiori mēbri: ea. s. a qua timet defluxus humoꝝ ⁊ ꝓtēdat cū ea descēdēdo vsqꝫ ad vulnꝰ: deinde cū alia binda incipiat a pte sana inferioris mēbri: ⁊ ꝓcedat ascēdēdo vsqꝫ ad vulnus ibiqꝫ duo capita duabꝰ bindis conglutinent ⁊ suant ⁊ fortasse hic modus est facilior mō ligādi cū vna binda. Alio mō vt incipiat cū vna binda tāte lōgitudis vt possit accipere ambas extremitates mēbri, ⁊ ligare a pte timoris defluxꝰ humoꝝ: ⁊ ꝓcedat cū ea ligādo vsqꝫ ad vulnus: ⁊ vltra vsqꝫ ad aliā extremitatē mēbri sanā: ⁊ tūc caput illud det seruādū in manu ministri: deinde cuꝫ alia binda incipiat ligare a pte inferiori: ⁊ ꝓcedat vsqꝫ ad vulnus: ⁊ vltra vsqꝫ ad extremitatē in qua incepisti ligaturā: ⁊ tūc capita ambaꝝ fasciarū in sua extremitate decēter nodent vel suant. Semp tamē scias siue cū vna fascia siue cū duabus fiat ligatura sup loco vulneris decēter fiēda est cū vna plicatura fascie: vel duabꝰ seu pluribꝰ donec certus fueris ꝙ labia in vnū cōducta firma seruent. si eniꝫ sic factū fuerit erit magne ꝯferētie. ¶ Qr si fixura siue vulnus fuerit magnū: tūc dixit Aui. erit tibi necessarium vt adherere facias labijs vulneris puluillos siue plumaceolos triāgulatos: super quos ligamen trāsiēs melius vtraqꝫ labia cōprimat, ⁊ cōiungat: ⁊ cōiuncta meliꝰ ⁊ firmius teneat: vt fortius hereant: ⁊ incarnent. hos puluillos seu plumaceolos triāgulatos. Ras. 14. ꝯtiñ. vocat pallotulas. ꝙbēt fieri pallotule. dixit ipse. ad sustinēdū labia ꝯiūcta: ⁊ que fiūt ad modū triāguli sūt meliores oībus alijs qm̄ restringunt sup labia fissure tantū: ⁊ debet eaꝝ positio tali mō fieri ꝙ fissura ponat inter duas pallotulas: ⁊ vt vna ipsaruꝫ sit ex vna: ⁊ alia ex alia: ⁊ facta eoꝝ positione ligatio fiat de vtroqꝫ capite: ⁊ erit cōstrictio ligationis sup loca firmior, ⁊ vehemētior q̄ꝫ si essent pallotule facte in mo[m] quadrati: qm̄ incōueniēs esset sup eas ligatio ad cōstringendū vulnus fcā de vtroqꝫ capite. ¶ De forma puluilloꝝ. dixit. A. situs puluilloꝝ triāgulatoꝝ est ꝫm hoc exē[m]: siue figurā. s. vt linea recta existēs inter duos puluillos in figura sit fixura vulneris. ⁊ hoc siue vulnus fuerit ꝫm longitudinē: siue ꝫm latitudinē mēbri, ⁊ duoꝝ puluilloꝝ triāgulatoꝝ vnus sit. b. alter. g. cōpositi decenter. s. decēter applicati facti de stuppis: siue de pāno lineo leni: ⁊ dꝫ vnusqsqꝫ puluillus adherere suo labio cū duobꝰ capitibꝰ triāguli: ⁊ cū vno tātū ne ipellat totū labiū: ⁊ qm̄ si ipellat vna ps labij: ⁊ altera nō: non foret applicatio labioꝝ aliqualis ⁊ cōueniens ꝫm ea tota. 3ꝰ aūt triangulus puluilli dꝫ tendere v̄sus ptē sanā mēbri vt sup ipsuꝫ trāsiens ligatura premat equal'r cū cōstringit ambos alios angulos puluilli adherētes labijs vulneris. puluilli enim triāgulati. dixit Aui. in hoc meliores sunt in aggregādo labia vulneꝝ q̄ꝫ q̄drati: qm̄ triāgulati coartāt super fixurā tm̄. s. quātū cōuenit. nō aūt quadrati: eo ꝙ ligamētū trāsiēs sup puluillos quadratos nō eque bene ipellit labia vulneris inuiceꝫ neqꝫ eque bñ ea tenet iuncta sicut trāsiens sup triāgulatos: qm̄ in triangulatis ꝓcedit ligatura super vno angulo. in quadratis aūt super duobꝰ. mō impulsio procedēs ex vno angulo fortior est ꝓcedēte ex duobꝰ: q2 magis vnita est. Et ista ligatura ēt dixit Gal. eodē. 3° in tegni. ⁊ ponit. 3. compendij. sic. ligamētū qd̄ ꝯgruit fiat sic. s. ꝙ mediū linthei supra vulnus ponat ex trāsuerso: cuiꝰ vna medietas ascendat, ⁊ alia descēdat in modū crucis quousqꝫ ipsis ꝯiunctis vtraqꝫ ps vulneris cōiungat. Et subdit. aliqñ necessariū est vt plumaceolos apponamꝰ ibi: q sic sunt applicādi. s. vt vno ꝑus apposito in altera pte vulneris: ⁊ lintheo supra illū diutius iuoluto aliꝰ cū alia pte linthei: simil'r inuolutus apponat. al's. appositus inuoluat: vt meliꝰ vtreqꝫ ptes cutis cōiungant. Et ꝫm quosdaꝫ. Gal. idē voluit. ꝙ si vulnus sit ꝫm lōgitudinē mēbri ꝙ ligamētū sit vsqꝫ ad mediū vulneris descēdēs. ⁊ hoc fiat hoc mō: vt sumant due fascie: quaꝝ vna incipit ab vna extremitate vulneris: ⁊ altera cōsimil'r ab altera extremitate ducat ad mediuꝫ vulneris: ita ꝙ capita cōcurrant sibiinuicē in medio diagonaliter: qm̄ hec ligatura ꝫm hunc moduꝫ facta est cōuenientior ad retinēdū. ¶ Ligatura aūt que fit ꝓpter exprimere sorditiē ⁊ eijcere purulentiam a vulneribus solū cōuenit vulneribus habētibus cōcauitatē vel absconsiones in quibus virus retinet absconditū: aut nō aptū mūdificationi: cū manu: ⁊ talis ligatura dꝫ fortius stringi in loco vbi est ꝯcauitas siue ꝓfunditas vulneris, ⁊ latius in orificio eiꝰ. nā ꝑ stricturā factā supra fundū vulneris nō retinet sordities in eo: imo extra profluit ⁊ expurgat. ¶ Fit ēt talis ligatura in vulneribꝰ duoꝝ vel pluriū orificioꝝ oppositoꝝ ꝫm sursuꝫ ⁊ deorsum. nā in tali vulnere fortiꝰ dꝫ stringi ligatura sup orificio superiori vno vel pluribus ⁊ latius super inferiori. nā talis ligatura facit ad mundificationē partiū supioris vulneris, ⁊ eaꝝ citiorē incarnationē. ¶ Et dixit auctor cōpendij. ligamētū fortiꝰ, vel minus forte fieri dꝫ in loco ꝓfunditatis vulneris ꝫm cōcauitatis q̄ꝫtitatē eiꝰ maiorē vel minorē: ⁊ tu sup. in orificio vulneris supiori sil'r dꝫ ligatura strictior: vel minus sticta fieri ꝫm orificij q̄ꝫtitatē maiorē vel minorē distantiā orificij supioris ab inferiori in quoꝝ distātia siue spatio intermedio ligature strictura sp dꝫ ꝓcedere minorādo: q̄ꝫto orificio inferiori magis appropinquat. ¶ Ligatura eniꝫ q̄ fit ad cōtinēdū medicamēta recipit diuersitatem ꝫꝫ medica[tor] q̄ꝫtitatē: ⁊ eoꝝ fluxibi[lem] ⁊ dēsitatē: grossitiē ⁊ subtilitatē. nā in medicamēto maiori in subtiliori ⁊ influxibiliori ligatura dꝫ auctior fieri q̄ꝫ in eorū oppositis. ¶ Pro dictis dixit Aui. 4ª q̄rti. caº de curatione vlceꝝ. scias ꝙ vlcera indigēt ligaturis ⁊ strictura ꝑ tres modos quoꝝ vnꝰ est vt currat sordities ex eis: quare opꝫ vt sit fortitudo stricture eius a fine ipsiꝰ: ⁊ mollificatio stricture ipsiꝰ apd̄ orificiuꝫ eius: ⁊ vt incipiat strictura apud fundū vlceris vt exp̄ssio eiꝰ bona sit. Et scd̄s modus est vt seruet medicamen incarnatiuū sup vlcꝰ. sup. ⁊ qd̄lꝫ aliud medicamē appositū: ⁊ istud nō indiget strictura vehemēti. Et tertius modus est ad incarnationē labioꝝ, ⁊ opꝫ vt nō sit strictura in ipso mollis: ⁊ laxa apud duo labia: imo sit cōplicata ꝯplicatione ꝯueniēti vt meliꝰ ꝯiungant labia: verūtñ nō opꝫ ēt vt ista ligatura sit ita stricta ꝙ ꝑducat ad lesionē: ⁊ dolorē ita vt apostemet: imo opꝫ vt medicꝰ sit adiuuās ad ꝓhibendū apa. s. cū ligatura sua. s. vt nō faciat eā cū strictura forti inducēti dolorē: nec ēt ita laxā: vel paꝝ strictā ꝙ nō sit potēs exprimere hūiditates: ⁊ expellere eas a loco vulneris ad alias ptes: vt nō causent in loco eius apa. ¶ Dixit Gal. 6° de inge. sani. ligamentū si strictū fuerit. s. plus debito dolorem gñabit. Et si molle mēbꝝ a motione retinere nō valebit. sup. neqꝫ alias vtilitates facere ꝑ quas fit mediocre. ḡ ligamētū in strictura fiat: cuiꝰ mediocriter stricti mēsura. dixit auctor cōpēdij. tālis est vt aliquātulū doloris sentiat patiēs: ⁊ hec eadē mēsura attēdēda est ēt in ligatura facta, vel q̄ fit i mēbris duris. Et scias ꝙ cū tu ligaueris debes attēdere diligēter si alterū labioruꝫ fuerit depressius aut altius: qm̄ debes tūc cum fascia tua qd̄ decliue fuerit subleuare: ⁊ qd̄ supra eleuatū fuerit deprimere: ⁊ sic ea reducere ad sitū debituꝫ eis ꝫm nām. ¶ Rōne v̄o morbi seu accidētis cōplicati cū vulnere ligatio diuersificat: si. n. dolor fortis aderit expedit vt ligatura mollis fiat vt nō fiat aug[m] in dolore ⁊ trahant mãe. Si v̄o videris defluxuꝫ humoꝝ ad ptē vulneratā, ⁊ times ne apet fac ligaturā aptā repulsioni humoꝝ maxime ex pte ꝑ quā fit fluxus: ⁊ hec est ligatura mediocriter stricta: ⁊ conuenit in tali casu vt fascie sint ifuse in medicinis repcutiētibꝰ: aut albumine oui: vino pontico, aut oleo ros. ⁊ silibꝰ. ¶ Si aūt iā supuenerit apa: tūc opꝫ vt ligatura laxa fiat quousqꝫ sedatū fuerit apa.

De ligatura q̄ fit ꝑ exprimere sorditiem.

De ligatura q̄ fit ad cōtinēdū medicamenta. Ulcera indigent ligatura ꝓpter tria.

De diuersitate ligature ꝑ accidētia

¶ Tps aūt sol'onis ligature facte in mebris dictis variat rōne accñtiū: ⁊ rōne mēbri vulnerati: ⁊ rōne puris, ⁊ rōne tēporū āni: ⁊ regionū ⁊ siliuꝫ, ⁊ rōne putr[nis] ꝯiūcte cū vulnere. Rōne accñtiū max' fluxꝰ sāguis: ⁊ max' ꝯpl'onis seqnt: eteni si aderit fluxꝰ sāguis ñ dꝫ solui liga[ra] pꝰ eiꝰ restric[nem] dōec se

De tēpe soluendi ligaturā.

curitas habeatur ꝙ nō redeat:si vero affuerit mala cōplō ⁊
fuerit calida citius ⁊ frequētius soluēda est ligatura, ⁊ ecō/
uerso in frigida. ¶ Rōne ꝟo mēbri vulnerati: qm̄ ꝙ ligatur
in vulnere carnis citius solui ꝺꝫ q̄ꝫ in vulnere cutis tm̄: ⁊ vul
nere neruoꝝ adhuc citi⁹ ⁊ frequētius q̄ꝫ in vulnere carnis.
¶ Dixit Aui. de solōne ligature in vulnere neruoꝝ: opꝫ vt
soluat̄ ligatura sup̱ medicamen: ⁊ medicamen vt festinet̄ ex
alio, ⁊ soluitur in die ac nocte. i. in vna die nāli bis aut ter: ⁊
fortasse est neciuꝫ vt facias illud iteꝝ in nocte illius diei: aut
in die illi⁹ noctis si fuerit in longitudine. i. si dies lōga fuerit
aut nox: ⁊ totū h̄ ꝺꝫ fieri vt regrat̄ vuln⁹ frequēter: ⁊ abster
gat̄: ⁊ mūdet̄ ab [oī] erugine. Et ꝓprie dixit Aui. qm̄ illic erit
mordicatio ꝙ si nō erit. s. mordicatio: tūc necessitas illi⁹ erit
minor: ⁊ sufficiet bis facere illud in die. s. mane ⁊ vespere: ⁊
hoc idē intelligēdū est in vulnerib⁹ musculoꝝ ⁊ chordaruꝫ.
¶ Ratione ꝟo puris in vulnere gn̄ati diuersificat̄ solō liga
ture: ⁊ ex p̱te q̄litatis: qm̄ q̄ꝫto plus de pure in vulnere gn̄a/
tur: tanto citi⁹ ⁊ frequēti⁹ soluēda est ligatura vt mūdificet̄
ab illo. ¶ Ex p̱te ꝟo q̄litatis: qm̄ q̄ꝫto fuerit acuti⁹ ⁊ magis
mordicatiuū, tāto ēt citius ⁊ frequēti⁹ soluēda erit ligatu/
ra: vt mūdificet̄ ab illo. Ex p̱te ꝟo qualitatis: qm̄ q̄ꝫto fuerit
acuti⁹ ⁊ magis ⁊ mordicatiuū: tanto ēt citi⁹ ⁊ frequēti⁹ sol/
uēda erit. ¶ Rōne ꝟo tēpoꝝ ⁊ regionū, qm̄ in tēporib⁹ cali/
dis ⁊ regionib⁹ sil̄ib⁹ citius, ⁊ frequētius solui ꝺꝫ ligatura:
⁊ mūdificari: vt nō sup̱calefiat pus ⁊ mordicet labia vulne/
ris. ¶ Rōne aūt putrefactionis ꝯiūcte cū vulnere sciendum
est ꝙ in oī vulnere putrido siue putrefactiuo frequenter est
soluēda ligatura: vt nō sup̱calefiat: ⁊ fiat additio in putrefa/
ctione: sꝫ poti⁹ de putrefacto abijciat̄ quousqꝫ vulnus fue/
rit p̱fecte mūdatū. Debet aūt solui oīs ligatura q̄ꝫto suaui⁹
⁊ leuius fieri pōt firmiter sustētādo mēbꝝ vulneratū. ⁊ leui
ter ip̄ꝫ palpādo manu. ¶ Notāt ex dictis patere ꝙ tertius
modus ligationis q̄ fit ad ꝯtinenda medicamina oībus vul
neribus cōuenit: ⁊ ꝺꝫ fieri: ita ꝙ ēt in vulnere cū dolore apo/
stemāte. ¶ Alij ꝟo duo modi ligature nō oīb⁹ vulnerib⁹ cō
ueniūt. ¶ Primus eniꝫ modus nō exigit̄ in vulnerib⁹ in q̄/
bus est deperditio carnis, qm̄ tale vulnus nō eget ꝯiunctio
ne labioꝝ, imo ꝓhibitio ab eoꝝ vnitione cū interpositione
licinij siue stuelli: ⁊ hoc iō vt nō fiat ꝯsolidatio in sup̱ficie la/
bioꝝ: ⁊ remaneat fundū nō vnitū a quo aggreget̄ pus: ⁊ sit
ꝓpter illud neciuꝫ soluere ip̄m vice alia: neqꝫ ꝯuenit in vul/
neribus capitis maxime p̱ueniētib⁹ ad os: ⁊ potissime in q̄/
bus est necesse de osse remouere: qm̄ in talibus vulneribus:
neqꝫ ꝯuenit labioꝝ vnitio: sed ꝓhibitio vnionis eoꝝ inter/
positione licinij vel stuelli vt suo loco dicet̄. ¶ Scōs quoqꝫ
modus ligature nō ꝯuenit in vulnerib⁹ in qb⁹ nō retinet̄ sa
nies. ¶ Ligatura ꝟo que attendit̄ penes solōneꝫ cōtinuita/ De ligatura in cōtusionib⁹
tis multiplicē. s. penes cōtusionē diuersificat̄ a p̄mo ⁊ scōo
mō ligationis sup̱rapositis. Illi enim nō cōueniūt in ea: sicut
etiam nō cōueniunt in oībus alijs vulneribus in quibus sa/
nies hꝫ generari quandoqꝫ: qm̄ primus modus ligature in
talibus vulneribus nō cōuenit cū sit cōtrarius generationi
saniei: ⁊ expurgationi eius. ¶ Secundus etiā nō est necessa
rius: nisi quando sanies generata retinet̄ in ꝓfundo non va
lens cōmode expurgari: maxime aūt nō conuenit p̄mus mo
dus. dixit Auicē. ad hoc vt nō impediat̄ exitus saniei: sed ef
fluat ⁊ expurget̄ ⁊ penetrent cum ea reliqua que sunt illis
meliora: ⁊ velocis alterationis simul. s. ⁊ exeant cum sanie.
Et pro predictis melioribus. dixit Aui. duas humiditates
que vt supra patuit necessario in quolibet vulnere reperiun/
tur. s. subtilis ⁊ grossa. Ipse enim sunt meliores ⁊ magis al/
terabiles q̄ꝫ sit caro cōtusa: ⁊ sanguis in cōtusione inclusus
qui habet cōuerti in saniem ⁊ effluì ex vulnere. Cōuenit aūt
in vulnere ꝯtusiuo ⁊ quolibet alio in quo hꝫ sanies gnāri so
lus tertius modus ligature p̄dict⁹ q̄ est ad ꝯseruāda medica
mina sup̱ loco: qm̄ per bonā ⁊ firmā retētionē medicaminū
facientium sanationem saniei generatio festinatur.

¶ De modo ligandi solutionem continuitatis membrorū du
rorum. Cap. xlvij.

Igatura autē in membris duris diuer
sificatur multis modis. Prio
ꝺm ꝙ cadit solutio cōtinuitatis eoꝝ in longitu
dine: aut latitudine. 2° ꝺm ꝙ est cū vulnere: aut
sine vulnere. 3° ꝺm ꝙ est cū contusione: aut san/
guine incluso: aut sine. Et 4° ꝺm ꝙ est cū ap̄ate: aut sine eo.
¶ Cū enim os solutū fuerit in longitudine sua: tūc ligatura
strictissima ꝺꝫ fieri ad hoc vt partes solute melius adinuicē
cōiungant̄. Si ꝟo fractū fuerit os: aut cartilago ꝺm latitu/
dinem eius: tunc opꝫ iteꝝ vt cōsideret̄: an ad locum defluāt
humores: aut nutrimētū superflue: an sit necessariū ad locū
untrimentum attrahere. ¶ Fit enim ligatura in osse fracto
maxime ꝓpter tres vtilitates: quarum p̄ma est ad cōtinēdū Ligatu ra in os se fractu fit pp tr vtilitat
os fractum debite restitutū in sua debita plasmatione. scōa
est ad ꝓhibendū defluxum humoꝝ ad locuꝫ qō maxime hꝫ
fieri in p̄n°. ⁊ 3ª est ad attrahendū nutrimentū ad locū quo
porus sarcoydes generet̄ ⁊ mēbrū roboret̄. Ligatura autē
ꝓpter p̄mā vtilitatē facta ꝺꝫ esse mediocris inter multū stri/
ctam ⁊ laxā: cū declinatione tamen aliquali plus ad lat⁹ stri
cture q̄ꝫ laxitudinis: nō. n. ꝺꝫ esse multū stricta: sicut in solu/
tione cōtinuitatis cadēte in longitudine ossis ne p̱tes decēt
ter replasmatas a debito plasmate sepet ⁊ diuellat: stricta ēt
multum ligatura vt patuit dolorē cāt: fluxuꝫ humoꝝ cōmo/
uet: ⁊ ad ap̄ationē disponit: neqꝫ ꝺꝫ esse multū laxa: q² p̱tes
debite replasmatas ꝯseruare, in ꝟo plasmate nō valet: verū/
tamen diuersificat̄ ligatura q̄ꝫtum ad stricturā mediocrem
ꝺm ꝙ fractura fuerit cōpleta vel incōpleta: si enim fuerit cō/
pleta: tūc strictura ꝺꝫ fieri inequalis qn̄qꝫ strictior ⁊ fortior
ꝺꝫ fieri in p̱te in qua ē fractura q̄ꝫ in p̱te sana. ¶ Dixit Ga.
q² omne ligamētū qō in fractura fit: iō fit vt carnē nō cōpri/
mat ⁊ cōstringat sit necesse vt tal̄r in fractura inducat̄ quo
humores ab ea ad sūma loca eijciant̄. Quap̱p̱ ligamentū ab
infirmo loco fieri incipiat tendēs vsqꝫ ad sanū vt hūores li/
gamēto expressi ab infirmo loco ad sanū conducant̄, nam si
aliter: siue econuerso mō ligatura fiat necessario a sano loco
ad infirmū decurrent humores. ⁊ subdit. ꝙ istud ligamētuꝫ
duobus modis valet. vno q² ligamentū nocumentū non in
fert: ⁊ alio: q² locū infirmū tuet̄ ne ap̄a gn̄et̄ in eo in cuius
ꝓhibitione maxime studendū est, qm̄ nō sumus securi quin
mēbrū ex precedente extēsione in carne sua sit cōtusum, aut
ab ipsamet fractura primitus cuius extrema circūstantē cō/
tundunt carnē maxime si fractura cōpleta sit ⁊ separata sint
extrema abinuicē: cōtusio aūt causa ap̄atis est: ligamentum
ergo fiat a fracture loco incipiens bis vel ter sup̱ ipsa fascia
reuoluat̄ ꝺm magnitudinē fracture ⁊ mēbri, ⁊ sic vsqꝫ ad sa
nū locū ducat̄: sic enim sanguinē ad locū infirmū fluere non
dimittimus: ⁊ qd ex eo in loco coadunatū est ab eo repellit:
ꝙ si membrū fractū tale fuerit vt duas vltra fracturam ha/
beat extremitates ad quas humor possit expelli a loco fra/
cture: siue per quas possit ad locum defluere sicut est in bra/
chio: ⁊ crure ⁊ similibus, tunc dixit Gal̄. laudabilius est vt
ad superiorē partē ligent̄: qm̄ illic multa ⁊ magna membra
sunt. s. potētia mittere ⁊ recip̱e: extrema autē eoꝝ. s. inferiora
nec multū h̄nt qō mādēt: nec multū possint recip̱e: ⁊ q² pau
ca ⁊ p̱ua sunt. Et ob hanc cām dixit Gal̄. ꝙ Hypo. iussit fra/
cture euenienti in dictis mēbris vt manibus ⁊ pedibus duo
ligamenta cōuenire, vnū vt a loco fracture humor cōpellat̄
ad superiora: ⁊ ꝓhibeat̄ a superiore parte ad eū humorem
defluere: alterū ꝟo ligamentū etiā duo bona impendit: vnū
est q² reuolutiones fasciaꝝ que a loco fracture suauiter vsqꝫ
ad sanū locū inferius ducuntur aliquātulū exprimant hūo/
res eos inferius emittentes. Aliud est vt idem ligamentum
alia reuolutione, sicut Hyp. dixit ab inferiori ad superi⁹ re/
uertat̄ quatenus cū superiori ligamento liget̄. ¶ Hunc etiā
modū posuit Aui. in cap° de qualitate ligamentoꝝ ⁊ astel/
rum. ⁊

laꝝ.⁊ dixit.ꝙ accipiat̃ fascia stricta sufficiẽtis lõgitudinis:
⁊ apprehẽso medio eius põat̃ supra locũ fracture: ⁊ postea
vnũ extremũ ductũ inferius reducat̃ supius ⁊ ibi firmẽtur
ambo extrema fascie.nã dixit Gal.hʒ hec duo ligamẽta fra
cturã faciũt rectã ⁊ eã ꝯfirmãt.⁊ ꝓhibẽt apa:⁊ hoc hʒ vita/
tem si fit apud extremũ supius.P̃io ⁊ ẽt scõo ductũ strictu
ra artior fiat.Talis.n.est q̃ ꝓhibet fluxũ humoꝝ ad locũ:⁊
est illa q̃ ꝯuenit in pn°:⁊ quousq; fit fcã securitas de apatis
supuẽtu.In ꝓcessu eniʒ:⁊ cũ q̃rit̃ pori gñatio talis ligatura
cũ dicta strictura nõ cõpeteret:q̃ ipediret aduẽtũ regñatio/
nis pori ad locũ:⁊ iõ tũc ligatura a loco fracture superiꝰ dʒ
fieri laxior:vt valeat nutrimẽtũ trãsire ad locũ fracture in q̃ʒ
titate sufficiẽti ad pori gñationẽ.Si tñ cũ porus gñat̃ cõpre
henderis ip̃m grossiorẽ debito fieri:tũc ad ligaturã dictam
artiorẽ q̃ ꝓhibeat nutrimẽtũ supfluũ trãsire redeunduʒ est.
¶ Et scias ꝙ q̃ʒtitas stricture ligature in fracturis q̃ñq; re
cipit variationẽ.¶ Dixit Alb.eq̃litas stricture mẽbri fracti
est ꝺm ꝙ narro tibi.Scias.n.ꝙ mẽbra diuersificant̃ in par
uitate ⁊ magnitudine sua:⁊ ipsoꝝ forma:q̃ ergo ex eis sunt
pua:sicut digitꝰ:⁊ brachia ⁊ focilia:⁊ silia eis:tũc opʒ vt sit
inuolutio pãni.s.fascie mollis subtilis:⁊ nõ multũ arta:que
aũt ex eis sũt grossa sic̃ coxa ⁊ crus dʒ vt sit in eis inuolutio
pãni in loco dura:⁊ de pãno lato:siue cũ fascia lata cũ pãno
dep̃ssiori:⁊ sit stricta:qm̃ ligamẽtũ latuʒ ꝯtinet mẽbrũ ma/
gnũ:⁊ stringit ip̃m ex oĩ pte strictura eq̃li:ita ꝙ nõ igredit̃
ip̃m malitia.Et scias ꝙ modꝰ ligature p̃dicte simplr̃ factus
sine adiũcto:aut cũ additiõe puluilloꝝ sufficiẽs est in cura/
tiõe fracture ossis:icõplete:ac ẽt vt volũt qdã in fractura al/
terius fociliũ brachij vel cruris altero focili remanẽte sano.
In fractura aũt ꝯpleta ossis vniti:aut amboꝝ fociliũ nõ suf/
ficit ad pfectionẽ cure:sʒ semp necessarij sũt puluilli: ⁊ q̃ñq;
ẽt astelle:imo semp saltẽ ꝑ aliq̃ tpe cure:cũ ergo ossis extre
ma reducta fuerit ad debitũ plasma:opʒ vt desup manu le/
uiter fricet̃:vt si ibi aliqd sanguis sit reprimat̃: ⁊ a loco re/
pellat̃:⁊ tunc hẽant̃ puluilli siue plumaceoli:q̃s añ oĩa for/
masti diligẽter:⁊ de stupis lini leuibꝰ:aut de pãno lineo ve/
teri albo ⁊ fecisti eos magnos ꝺm grossitiẽ mẽbri:ita vt mẽ
brũ ex oĩ pte valeãt circũdare:⁊ latos vt ꝯprehẽdãt fracturã
ex vtraq; extremitate p tres digitos:aut plꝰ ⁊ ifudisti eos in
albumine oui optie ꝯquassato vt q̃si sit totũ in spumã ꝯuer/
sũ solo vel cũ admixtiõe boli ar.⁊ ponant̃ ex eis vnꝰ pꝰ aliũ:
⁊ supra aliũ vsq; ad q̃tuor vel q̃nq;:sũt q supra illos ponunt
aliq̃s ꝺm lõgitudinẽ mẽbri:⁊ debẽt oẽs isti puluilli colloca/
ri decẽter:ita vt nulla grossities vl' nodositas sub eis repiat̃
q sic positi ligãdi sũt cũ binda sufficiẽtis latitudinis: ⁊ lõgi/
tudinis mõ ⁊ forma iã dictis.⁊ sũt q añ appositionẽ puluil/
loꝝ in lõgũ aliq̃s inuolutiões faciũt cũ bĩda sup eos q in cir
cuitu sũt locati:deide apponũt alios in lõgũ:⁊ sequũt̃ ligan
do cũ fascia.¶ Dixit Alb.incipe inuoluere ligamẽtũ sup lo
cũ fracture tribꝰ iuolutiõibꝰ:aut q̃tuor ꝺʒ ꝙ meret̃ mẽbꝝ:⁊
strige manũ tuã parũper cũ ligamẽto.Deide vade cũ eo ad
ptẽ supiorẽ fracture:⁊ strige minꝰ q̃ʒ fuerit strictura tua quã
fecisti supra locũ fractũ:deide elõga te cũ iuolutiõe a loco fra
cture parũp ⁊ mollifica stricturã paulatim:dõec capias ex lo
co sano rẽ magnã:deide accipe vittã aliã:⁊ inuolue eã iterũ
sup loco fracto tribꝰ aut q̃ttuor iuolutionibꝰ:deide vade cũ
iuolutionibꝰ ad ptẽ iferiorẽ ad fracturaʒ:⁊ sit ẽt tũc opõ tua
in strictura:⁊ inuolutiõe ⁊ mollificatiõe eiꝰ ꝺm ꝙ dictuʒ est
inuolutiõe p̃ria supiore:deinde põe iuolutiones de stupa leui
cũ q̃ equat̃ tortuositas fracture mẽbri fracti:si fuerit ibi tor/
tuositas:⁊ si nõ ẽ nõ ponas aliqd:⁊ si appõis pone sup ip̃is
vittã aliã ⁊ eq̃ cũ ea illas iuolutiones de stupa vel pannofa/
ctas:⁊ si nõ est necessitas appõnis illaꝝ inuolutionũ:tũc ap
pone astellas:⁊ eq̃ eas cũ illa alia vitta sicut dicet̃:dʒ eniʒ vt
astella q̃ ponit̃ sup fracturã.i.sup locũ ad quẽ fractura ma/
gis declinabit̃ sit grossior ⁊ latior parũp q̃ʒ alie astelle: ⁊ in/
uolue sup eã vna inuolutiõe vel duabꝰ.Deinde appõe alias
astellas in circuitu fracture:⁊ strige sup eas cũ alia vitta ꝺm
modũ stricture quẽ fecisti añ appositionẽ astellaꝝ: ⁊ pꝰ ali/
q̃s inuolutiões cũ aliq̃ vitta pua ⁊ arta:vel cum filis de lino
fortibꝰ liga sup astellas vt firmiꝰ teneant̃:pp quã cãm qdaʒ
infũdũt eas in albumie oui vt firmiꝰ hereãt.Et dixit Albu. De tpe
nõ dʒ:vt sit inter astellã ⁊ astellã minꝰ q̃ʒ digitꝰ.¶ De tpe ãt appõnis
appõnis astellaꝝ voluerũt Hyp.⁊ Gal.ꝙ astelle añ diẽ septi astellarũ.
mũ nõ ponant̃:ne p eaꝝ appõnẽ dolor eueniat:⁊ sit cã attra
ctionis mãeꝝ apatiõis loci.Alb.ãt dixit.pone astellas statiʒ
si nõ est in loco inflãmatio:aut apa calidũ.Si ãt in loco est in
flãmatio:aut apa calidũ:tũc pone sup locũ fracture qδ sedat
illud apa:⁊ auferat iflãmationẽ:⁊ dimitte eã sic aliquot die/
bus.s.absq; astellis:deide astringe sup fracturã cuʒ astellis.
Et.A.dixit.hora q̃ exigit̃ vt ponant̃ astelle est post quinq;
dies ⁊ supra:vsq;q̃ fiat securitas a nocumẽtis.s.ab inflãma/
tione ⁊ apate:⁊ q̃ʒto plꝰ magnificat̃ timor nocumẽtoꝝ:tan
to magis dʒ vt tardet̃ positio astellaꝝ:multotiẽs enim attra
hit festinatio in eaꝝ appõne nocumẽta ex apate ⁊ pruritu ⁊
vesicis ⁊ silibꝰ.Uerũtñ cũ tardat̃ pp dictas cãs appõ astella
rũ:tũc dʒ vt sit illic qδ stet loco eaꝝ ex bõitate ligature cum
vitta:⁊ bonitate p̃paratiõis mẽbri.ꝙ si illud.s.timor nocu/
mẽtoꝝ nõ fuerit.dixit.A.tũc necessarie sũt astelle ẽt in prin/
cipio rei.¶ Notãt ꝙ tardatio appõnis astellaꝝ maxime p̃t
fieri in mẽbris magnis.¶ Dixit Alb.scias ꝙ nõ oẽ mẽbruʒ
fractũ dʒ ꝙ stringat̃ cũ astellis a p̃io die:qδ est: q̃ mẽbruʒ
qδ ẽ magnũ:nõ dʒ vt ponas sup ip̃m astellas:nisi post q̃nq;
aut septẽ dies:aut plꝰ ꝺm securitatẽ ab aduẽtu apatis calidi.
¶ Quidã aũt modernoꝝ in strictura cuiuscũq; mẽbri: siue
fuerit cũ dolore:siue cũ apate a p̃ia die apponũt astellas:vt
p eas ligamẽtũ ⁊ puluilli firmiꝰ teneant̃:⁊ vt mẽbrũ restau/
ratũ meliꝰ in sua plasmatiõe seruet̃.Uerũtñ nõ astringũt su/
pra astellas strictura faciẽte dolorẽ:⁊ ẽ hic modꝰ tolerabilis
⁊ laudãdꝰ.¶ Pro mã ãt fascie seu binde cũ q̃ dʒ fieri ligatu
ra dixit Gal.3.de ige.sani.ꝙ dʒ te studiũ hr̃e ne ligamẽtũ sit De mãfasciaꝝ ⁊ ea
ex veteri pãno ⁊ laxo.neq; ex aspero:⁊ valde ꝯstricto:vetus rũ lõgitu
n.⁊ laxus pãnus nõ bñ sustinet vulnꝰ ⁊ labia fracture bñ cõ dine ⁊ la
stricta ⁊ vnita:valde ṽo strictꝰ ⁊ asp cãt doloreʒ in loco q cã titudine.
apatis esse dʒ:moderatũ ergo esse dʒ inter p̃dictos ⁊ medio
crẽ.Et dicũt.dʒ ꝙ pãnus nõ sit multũ grossus ne grauet su/
p mẽbrũ.⁊ dʒ pãnus esse mũdꝰ ⁊ lotꝰ:imũdꝰ eniʒ nõ est con
grue plicabilis:⁊ dʒ ab eo abijci lẽbꝰ.i.extremitas ꝓcedẽs
ꝺm lõgitudinẽ:q̃ si remaneret prohiberet̃ eq̃lis strictura ex
oĩ pte fascie:⁊ dʒ esse sine suturis:⁊ plicaturis inquãtũ possi
bile fuerit:⁊ si nõ fuerit pol'e debẽt fieri suture subtiles non
grosse:⁊ debẽt applanari vt nullã grossitiẽ reddere possint:
⁊ si haberẽt fieri pl'es suture oẽs debẽt fieri ex eadẽ pte:⁊ dʒ
ligamẽtũ talr̃ pari vt nõ veniat grossities suturaꝝ ex pte mẽ
bri:sʒ ṽsa ad ptẽ extrĩsecã.¶ Et dʒ q̃ʒtitas fasciaꝝ ꝓportio/
nari mẽbro ligãdo ꝺm lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ eaꝝ:⁊ ꝺm fi/
nẽ pp quẽ fit ligatura mẽbro lato ⁊ grosso latior ⁊ lõgior cõ
uenit fascia.Si ṽo paruum ⁊ subtile breuior strictior:fascia
eniʒ lata in mẽbris puis nõ põt facere ligaturã equalẽ.in oĩ
bus tñ fasciãdis mẽbris melius est:vt fascia declinet plꝰ ad
amplitudinẽ q̃ʒ ad stricturã:qm̃ cũ ea melior ⁊ equalior põt
fieri ligatura:ꝙ si nõ habueris fasciã ꝯueniẽtẽ latã.tunc de/
bes strictã pl'ies iuoluere sup loco vt pluri inuolutiõe valeat
seruare locũ firmũ:⁊ suppleat vicẽ fascie late.¶ Dix̃ Gal.6.
de inge.sani.ligamẽtũ laudabiliꝰ est qδ fit ex lato pãno:qm̃
vtrãq; ptẽ ꝯtinebit:sʒ hoc in pectore poni põt.sup.tu:⁊ alijs
magnis mẽbris:in manibꝰ aũt ⁊ furculis subtilẽ pãnũ opʒ
inuolui inuolutionibꝰ multis.¶ Dixit.A.opʒ vt sint pãni
ligamẽtoꝝ mũdi:nã sordidus est durꝰ:⁊ facit dolorem: ⁊ sit
subtilis vt penetret p ip̃m vsq; ad mẽbrũ res inunctionuʒ si
linit̃ sup ip̃m:multotiẽs enim opʒ linire mẽbrũ p̃terq̃ʒ sol/
uat̃ ligatura:⁊ opʒ vt sit leuis vt nõ grauet sup mẽbrũ infir
mũ:⁊ dʒ vt ligamẽta capiãt de loco sano aliqd cui sit quãti/
tas:nã illud est magis tenẽs restauratas ptes q̃ʒ vt separet̃:

⁊ vt capiat de loco sano:nō tñ opꝫ vt sit sup̄fluitas in illo.
capiēdo de loco sano:qm̄ si sup̄fluit faciet vt mēbrū sic liga/
tum habeat meatus strictos ꝑꝑ qꝺ nō suscipiat nutrimētuꝫ
sufficiēs:⁊ iterꝫ illud qꝺ ammonuimus de strictura est ma/
gis exprimēs humiditatē effusaꝫ ⁊ delegatā ad mēbrū infir
mū expellēdo eā ad illud qꝺ est longinquū:⁊ est etiā magis
ꝓhibens illud qꝺ attrahit̄ ad ipm̄. Et dixit.ligamētū latum
est melius:qm̄ magis adheret:⁊ est plus dilatās.s.minꝯ cō/
stringens meatus:verū tñ fiat latū ꝫm ꝙ possibile est oi mē
bro:nā illud qꝺ possibile est ex hoc in pectore nō ē sicut illꝺ
qꝺ possibile est in manu:qñ eni lata sit vitta in manu ⁊ alijs
silibus mēbris nō fit bona eius ordīnatio sup̄ mēbrū ipsum
⁊ silē ipsi:imo fit feda. Quapꝑ opꝫ vt sis ꝯtētus in manu ⁊
silibus de vitta:cuius amplitudo est triū digitorꝫ vsq̄ ad q̄/
tuor ⁊ mēbra silia in manu sunt:sicut focile ⁊ furcula ⁊ istis
silia in his nō est possibile ligamētū latū:imo si nō ligant̄ cū
subtili.i.stricta vitta nō est possibile vt bona fiat ligatio. In
furcula.n.nō ꝯuenit lata.verū in ligando hm̄ōi mēbra par/
De q̄lita te puluil lorum. ua est necessariū multiplicare inuolutiones:vt stent loco li/
gature late.¶ De q̄litate aūt puluillorꝫ.dixit Aui.puluillo/
rum fortitudo q̄ñq̄ sit vehemēs cā in adiutorio ligamētorꝫ
ad faciendū adherētiā:verū tñ dixit ipse:puluillorꝫ sunt due
species:vna earū est in qua est intentio equare cōcauitatem
mēbri in quorꝫ suppositiōe dꝫ adhiberi studiū vt non cadat
in eo ambo.i inter puluillū ⁊ puluillū foramē:⁊ vt nō super
ponat̄ vnus alteri suppositione diuersa:sed equali:⁊ vt nō
bucellent̄.i.claudant̄ cū eis vlcera si affuerint. Et altera spe
cies est in qua est intētio:vt cooperiat̄ ligamētū ⁊ equet eq̄
tione scd̄a:⁊ reuoluat̄ ligamentū ⁊ adhereat:siue adherere
faciat ꝫm eq̄litatē:sic enim nō erit in ligatura locus strictior
loco:neq̄ locus melior loco:q̄re faciunt adherere ea astelle
adherētia bona:⁊ opꝫ vt sint margines puluillorꝫ:vbi possi
bile est:⁊ ēt sit numerꝯ eorꝫ ꝫm ꝙ quātitas fracture ⁊ mēbri
exigit. Et fortasse dixit Auic.est necīū admistrare puluillos
ꝑuos aliquos quos postea coopiat vnꝯ magnꝯ ꝗ eq̄lis po/
nat̄ sup̄ eos in lōgitudine ligamenti cadentis super locum.
De q̄lita te astella/ rū ⁊ earū lōgitudie ¶ De qualitate aūt astellarꝫ.dixit Alb.sint astelle de medie/
tatibꝯ cāne late in se formate sapiēter:aut fiāt de ligno:vnde
fiūt cribra que fiunt ex pino:aut germio parme aut calingi.
Ista.n.ligna hñt tenacitatē qua reddunt̄ astelle meliores ⁊
firmiores.Dixit Aui.opꝫ ꝙ sit sb̄a de qua fiunt astelle agg͛e
gans ad duritiē suā tenacitatē ⁊ lenitatē:sicut alcone.i.fagꝯ
vel abies.Dicūt.ꝙ est lignū de quo fiūt aste lancearꝫ ⁊ lignū
oleādri:⁊ lignū granati ⁊ eis silia. Et qdā dicūt.ꝙ astelle de
ferula sunt optime. Et dixit Aui.opꝫ ꝙ sit grossius qꝺ est in
astella locus ꝗ obueniat fracture a duobꝯ lateribus:nā opꝫ
vt sit grossius astellarꝫ primū eorꝫ qꝺ sequit̄ latus fracture:
aut vehemētiorē ꝑtē fracture:⁊ sint latera earū subtiliora q̄
sint plenarꝫ extremitatū ⁊ grossorꝫ vel alius plenarꝫ:ne ap/
ponat̄.al's.ne oppositionē faciant̄ in eis conglutinatio:imo
planū ligamēti.s.interueniat. Et dixit.si ponant̄ astelle a la/
teribus q̄ttuor:tūc erit magis defendēs.s.a remotione plas/
mationis facte.¶ Et de lōgitudine astellarꝫ.dixit. A. nō est
malū si est eis sup̄fluitas lōgitudinis:qm̄ nō est nocumētum
in hoc si capiunt ꝓpe iūcturā ꝑter ꝙ tegant iūcturā ipsaꝫ ⁊
lōgiꝯ laterꝫ eiꝯ.i.lōgior extremitas astelle fit ex latere ad qꝺ
est motus inclinatiōis mēbri:vt magis defendat latus illud
applicatione:cū hoc tñ ponat̄ taliter ꝙ nō grauet:neq̄ pre/
mat vehemēter rē:⁊ vt nō minuant̄ ab illa extremitate lon/
giori ligamēta diminutione plurima:qm̄ fierēt astelle cōpri
mētes:imo si videris aliqd ex hoc oppone te cū diminutiōe
eius qꝺ inueneris donec inuenias eq̄litatē. ¶ Et dixit non
opꝫ vt astelle obuiēt mēbro denudato:siue loco denudato su
ꝑ quē nō est caro:imo est locus neruosus ossuosus:imo vt q
dam dicūt plumaceoli sub eis locati superent longitudinem
astellarꝫ:vt nō obuiēt mēbro sine medio:ne mēbrū ab eoruꝫ
extremitatibus ledat̄:⁊ si plumaceoli nō potuerunt ꝑuenire
vsq̄ ad locū extremitatū astellarꝫ:tunc ad defensionē mēbri
ponant̄ duo plumaceoli de stuppis vel pāno lini veteris in
circuitu mēbri vbi extremitates astellarꝫ attingunt. Et reli/
deant sub eis:ne in alia ꝑte ab extremitatibꝯ astellarꝫ mēbrū
ledi possit.¶ De mō aūt ligatiōis fracture in processu. dixit
Gal.vbi.s̈.si in septimo die locū ab ap̄ate liberꝫ esse videris
De mō ligatiōis ꝓcessu. eius signū est:q꞉ minus carnosū est q̄ꝫ fuerit prius ꝫm nām
tūc appone fruitula.i.astellas de ferula vel palma bñ dola/
tas ⁊ politas:hoc aūt facere in principio nō erat ꝯueniens:
ne dū erat timor de ap̄ate cū astellis iprimeret̄ locꝯ:sed post
septimū diē:imo quocūq̄ tꝑe nō fuerit timor de ap̄ate cum
eius ablata ꝑ subtiliationē regiminis:⁊ ꝑ eūationē ⁊ diuer
sionis ꝑmissionē:eo ꝙ nihil aliꝺ:nisi sola fractura remanet
in ꝯsideratiōe medici:tūc decēs est vt firmet̄ plasma ⁊ ꝯser/
uet̄ qꝺ facit ligatura cū astellis.¶ Dixit Auer.coll'ꝫ.7.si pri
ma septimana securꝯ ab ap̄ate factꝯ erit:tūc nō solū sufficiūt
fasciezimo astelle cū eis adiūgēde erūt.Dixit Raſ.ꝗ medent̄
hoc nostro tꝑe fracturis prima septimana astellas nō appo/
nūt ⁊ ꝙ motu ap̄atis vetat hoc:⁊ q꞉ in prima septimana nō
timemus ꝙ mēbrū fiat tortū:sed bñ ap̄a timemus. Et dixit
Raſ.ꝙ fractis ossibus medici tꝑis nostri apponūt astellas
in principio in extremitatibus mēbrorꝫ q̄bus mēbra ligant̄
cū farina ordei:⁊ albumine oui:⁊ sic dimittūt donec ꝯuale/
scūt. Et mihi vr̄.dixit ipse ꝙ illi ꝗ sic curant̄ casualr̄ euadāt:
facta aūt ligatione conuenienti mēbrū locari dꝫ vt quiescat.
¶ Dixit Alb.post equationē ⁊ decētē oꝑationē ad hāc stri/
cturā illius mēbri.s.cū ligatura vt dictū est administra quie
tem ⁊ tranquillitatē ⁊ moue infirmū sup̄ hoc:⁊ fac ipsuꝫ ca/
uere:vt nō moueat mēbrū restauratū in hora suarꝫ vigiliarꝫ
⁊ somni sui:⁊ apud agitationē suā ⁊ reuolutionē suaꝫ apud
egestionē ⁊ oēs motus suos dicūt ꝙ quies valet tꝑe vigilia
rum ⁊ somni.¶ Dixit Gal.semꝑ ad hoc intende vt mēbruꝫ
quiescat:sed dū vigilat eger obediēs ad hoc erit: dū v̊o dor/
mit nullatenus illud obseruare valebit maxime si fuerit de
illis ꝗ in somno exercent actus vigiliarū:quapꝑ oportebit li
gamētū taliter aptari:vt q̄ꝫuis eger in somno se moueat mē
brū fractū a motione penitus obseruet̄.s.ne lesionē inde re
cipiat.¶ Dꝫ aūt mēbrū fractū vt quiescat sic situari: ne in si
tuatione sua dolorē patiat̄:situet̄ ergo sic.ꝙ in tali situ eger
De situatiōe mēbri, fracti post ligationem. possit illud diu tenere q̄tū.Dixit Alb.caueat ne sit in posi/
tiōe mēbri dolor:qꝺ est:q꞉ qñ sentit in dispōne penes mēbrꝫ
dolorē aut lesionē: tūc oꝫ vt ꝑmutes ipm̄ ad dispōnē aliā ab
illa cū qua nō sentiat dolorē:⁊ caue cuꝫ illo vt sit positio illa
alia equalis ⁊ recta:vt nō accidat in mēbro tortuositas.Di/
xit Gal.vt igit̄ in positione mēbri nullū dolorē hēat talr̄ si/
tuet̄ vt lacertus vena ⁊ arteria:⁊ q̄libet ꝑticula eius recta:⁊
ꝫm suos modos apte sint:⁊ sit q̄libet in nāli positiōe quā ha
bebat in sanitate:qm̄ si reducte fuerint he ꝑticule ad aliā fi/
gurā innālē:tūc medicꝯ aut ligaturā faciet laxā aut strictā.si
laxā:tūc ipsa nō seruabit plasmationē:⁊ maxie q꞉ lacertꝯ nō
in nālē positionē suā reductꝯ mouebit̄ vt ad nālē redeat. ⁊ i
tali motu replasmationē fracture destrueret. Si v̊o strictaꝫ:
tūc ēt lacerti mēbri fracti nō exñtes in nāli positiōe eorꝫ mo/
uebunt̄ vt ad nām redeāt:sꝫ ipediti a ligatura stricta patien
tur dolorē ⁊ lesionē resistētia.¶ Manus igit̄. dixit Gal.su
mēs manū ꝑ brachio ꝯueniēter situat̄ si suspēdat̄ ita ꝙ plā/
ta eius vētri adhereat:⁊ sustētaculo aliq̄ regat̄:hoc.n.sum/
ptū est a ꝯsuetudine:nā mēbrū sic situari dꝫ vt ꝯsueuit: ma/
nus aūt ꝯsueta est cū palma v̊ti ad pectus ⁊ nō ꝑte siluestrit
neq̄ ēt dꝫ eleuari ad supiꝯ v̊sus caput:cū de eius ꝯsuetudine
sit sic nō esse.iacēte itaq̄ plāta manꝯ adhereat vētri: sꝫ in se/
dēte ⁊ erecto dꝫ altiꝯ ad pectꝯ eleuari ⁊ sustētari ꝑ suspēsoriū
collo appositū:qꝺ suspēsoriū totū capiat brachiū ⁊ cubitū:
apposita eniꝫ manꝯ ventri in sedēte ⁊ erecto nimis maneret
decliuis:⁊ eēt cā defluxꝯ humorꝫ ad ipsaꝫ:vbicūq̄ ergo ma/
nus colloceṫ plāta eiꝯ dꝫ eē v̊sa vētri vel pectori ⁊ nō ad dor
sum eiꝯ.¶ Et dixit Gal.ꝙ pes rectus.i.crus fractū ēt vulnꝯ

situaᵗ:sed remaneat extēsū:sustētatū tñ sup aliqđ molle vt
sup culcitrā. Et dixit Gale.3.sui antidotarij.ꝛ ponitᵗ a Rabi
in.5.ꝑticu.cū vis manū vel pedē solidare fac instr̄m siᵗe illi
mēbro ītra qđ illud mēbrū ꝑmaneat:ꝛ sit instr̄m illud ꝑdi/
ctū:tñ paratū ꝓut ꝑsona ipsa tꝑe sanitatis incidere ꝯsueuit:
ꝛ hoc iō q: ex hoībus aliq forma lata:ꝛ aliq forma stricta se
quottidie calciāt ꝛ fractura pedis idiget forma tali vt ex mo
tu ipsiꝰ mēbꝝ nō allidaᵗ. ¶ De tꝑe aūt durationis ligature ꝛ
solōnis eiusdē Auic.q̄rti q̄nta.inuit ligaturā:siue in ꝑn°:si/
ue in ꝓcessu factā oportere soluere:qñq3 regulariter ꝛ electi
ue:ꝛ qñq3 coacte:ꝛ solō reglaris et electa est illa ad quā fa/
ciēdū nō incitāt aliq̄ accidētia molestātia:et hāc Aui.voca/
uit solōnē electiōis:et hoc ꝙ solō si fuerit fcā ligatura in ꝑn
cipio ꝑꝑ ꝓhibere fluxū humoꝝ tꝑe quo fluxꝰ cessauerit:qm̄
post cessationē fluxꝰ talis ligatura nō hꝫ amplius locū:et si
ampliꝰ teneretᵗ esset nociua:q̄re dꝫ solui et ꝑmutari ad liga/
turā:cū q̄ fit attractio nutrimēti:tꝑs aūt in q̄ sedaᵗ fluxus si
corpꝰ nō fuerit multū repletū et fuerit regulr̄ curatū est tꝑs
vij.dieꝝ:et qñq3 extēditᵗ vltra eos:qñq3 paꝝ:et qñq3 mltū:
ita vt qñq3 extēdaᵗ vsq3 ad.xxj.diē:cog̊scitᵗ aūt tꝑs dissolu
tiōis ligature ꝑdicte ex hoc ꝙ nullꝰ dolor tumor vel inflatio
manifesta in mēbro sentitᵗ:tūc.n.instat tꝑs gn̄atiōis pori sar
coydes:q̄re amouēda est ligatura pria et fiēda ē altera:cuiꝰ
ꝑs superior nō est arta:sꝫ aliq̄liter lata:vt possit nutrimētū
trāsire vsq3 ad locū fracture:q̄ ēt solui nō dꝫ:nisi post longū
spaciū. Dixit Aui.diu remaneat.dicūt q̄dā.s.vsq3 ad diē vi/
gesimū aut ꝓpe ipꝫ:nō a principio fracture:sꝫ a die fractiōis
ipsiꝰ ligature. ¶ Dixit Alb.ꝯsidera.si nō accidit dolor:neq3
pruritꝰ:neq3 mouetᵗ os fractū ex loco suo in q̄ fuit replasma
tū:tūc nō soluas ligaturā in diebꝰ multis. ¶ Solutio autē
ligature coacta est illa ad quā faciēdū incitāt accidētia aliq̄
molestātia supuenientia vel suspecta supuenire. De hmōi aūt
accidētibꝰ pōt esse dolor ex vehemētia stricture et prudor in
loco et suspitio de destructiōe replasmationis ꝑꝑ nimiā laxi
tatē ligature:et hoc maxime in pria ligatura:et supflua q̄ti
tas nutrimēti adueniēs mēbro fracto:aut ipsius q̄titas di/
minuta:ꝛ hoc maxime in scđa ligatura. ¶ De hac solōne li
gature loquēs Gal.6.de inge.sani.dixit ꝙ Hyp.ꝑcepit solui
ligamētū oī tertia die:q: non sumꝰ securi q̄n eger angustia ꝛ
ira cōmoueatᵗ:aut ꝑꝑ pruritū eueniētē:eo ꝙ coopertus non
hn̄s hoc in vsu:aut qm̄ ea q̄ illic clausa sūt sub ligatura non
hn̄t aditū exeūdi q̄bus remanētibꝰ pruritus oritᵗ nocens:ꝛ
aliq̄n sanies eoꝝ ossiū fractoꝝ corrodit cutē ꝛ vlcera gn̄at.
¶ Dixit Alb.si accidit ei in loco pruritus vehemēs:aut do
lor magnus ingetus:tunc ꝓpera ꝛ solue ligaturā in hora.i.
statim ꝛ aufer emplm̄ ab eo:siue epithima qđ cū plumaceo
lis posuisti.cūq3 solueris:accipe pānū leuē:aut spōgiā mari/
nam lenē humidā.i.nō asperā:ꝛ submerge eā in aq̄ tepida ꝛ
ablue cū ea locū:donec q̄escat pruritus ꝛ sedetᵗ dolor.sup.ꝛ
decoquantᵗ in ipsa res sedatiue doloris:deinde dimitte mē/
brū q̄escere hora vna:deinde pone sup ipsam lanā succidam
submersam in aceto ꝛ oleo:aut oleo rosaceo:ꝛ liga supra ip/
sum nocte vna:donec sis securꝰ ab a͞pate calido:ꝛ q̄escat in/
flāmatio mēbri ꝛ sedetᵗ dolor eiꝰ. Deīde itera ipm ad strictu
ram cū ligatura subtili ꝛ cū pāno subtili.i.nō multaꝝ inuo/
lutionū. Et emplm̄ sit ꝑuū ꝛ nō ꝯstringas ligaturā ꝯstrictio
ne tua prima minus:ꝛ hoc totū fit vt nō supercalefiat itera/
to mēbrū ꝛ redeat pruritus ꝛ dolor.ꝙ si fomentatio ꝑdicta
fuerit altera vice opportuna fiat illud in septima die:ꝙ si ex
sanie vel altera re vlceratio supueniat loco curetᵗ cura fractu
re cū plaga. ¶ Dixit Alb.si vides ꝙ a͞pa ꝛ rubor ꝛ inflatio
ꝛ dolor:ꝛ oīa accidētia iā remota sūt penitꝰ:ꝛ indiges ēplō
ꝛ strictura.s.maioribꝰ:tunc itera illud sicut fecisti in primis
eq̄lr̄.ꝙ si nō accidit mēbro aliq̄d eoꝝ q̄ diximꝰ:tūc non sol/
uas ipꝫ:nisi post tres dies:aut q̄tuor vl̄ q̄nq3 ꝛ septē:ꝛ qñq3
dimittitᵗ q̄draginta diebꝰ ſm ꝙ apparebit tibi:ꝛ ꝓcede:do/
nec q̄n adheret fractura et approximat coagulatio carnis

De solō/ne ligatu re q̄n fieri debeat.ꝰ

De situa/tiōe mem/bri fract/ post liga/tionem.

sup eā:adde tunc in strictura plusq3 fuerit strictura tua tota.
cūq3 tꝑe gn̄ationis pori timeres:ne supflua q̄titas nutrimē
ti veniret ad mēbrū:aut diminuta:si diminuta tūc dꝫ solui li
gatura. Et ſm Auer.vij.die.sup.aut citius:aut tardiꝰ ſm ꝙ
timor de illis incitat ad soluēdū:vt si mēbrū minus recipiat
de nutrimēto addatᵗ:ꝛ si minus diminuaᵗ. ¶ Dixit Alb. si
vides locū fracture iā extenuatū ꝛ exiccatū plusq3 opꝫ:tunc
scias ꝙ nutrimētū ꝓhibetᵗ venire ad ipm:embroca ergo ipꝫ
cū aq̄ tepida apud oēm vicē qua soluis ipm:ꝛ sit in oībꝰ tri/
bus diebꝰ:ꝛ alleuia tūc stricturā parūꝑ:fomētatio aūt ꝑdi/
cta dꝫ fieri cū aqua tēperate caliditatis tādiu quousq3 mem
brū rubere incipiat:ꝛ tūc ab ea desistat:ꝑ hanc enim oꝑatio
nem currit nutrimētū ad mēbrum:ꝛ sanatᵗ velociter:si vero
locū grossiorē debito inueneris scias ꝙ nutrimentū plusq̄3
cōueniat mēbro ꝓfluit:tūc fiat fomentatio diminuta nutri/
mēti:ꝛ hec est duplex:vna q̄ fit cū aqua paꝝ calida modico
tꝑe:ita ꝙ desistat ab ea anteq3 membrum rubere incipiat:sic
enim facta aliqualē humiditatē supficialē a mēbro resoluit:
qua resoluta ꝑtes supficiales iuuatiue attrahūt nutrimentū
a ꝑtibus ꝓfundis:in q̄bus est fractura:vñ minuitᵗ nutrimē
tum loco fracture:alia est q̄ fit cū aq̄ multū calida:ꝛ multo
tꝑe ēt postq3 mēbrū rubuerit que fomētatio q̄uis in primis
mām attrahat:vñ mēbrū rubet ꝛ inflaᵗ:tñ ꝯtinuata diutiꝰ
istā mām resoluit ꝛ ꝯsumit:vñ mēbrū rubuit ꝛ tumuit:ꝛ nō
solū illā:sed ēt mām nutrimētalē supficialē exiccat:ꝛ a ꝓfun
dis attrahit:vñ nutrimentū a loco fracture minuitᵗ. ¶ De
ꝑdictis dixit Gal.eodem.6.de inge.sani.si ossi nimia siccitas
euenerit:oī tertio vel q̄rto die semel fomentabis:donec locꝰ
inflatus ꝛ rubeus fiat. Cū vero opꝫ mēbrū desiccare ꝓpter
nimiā humiditatē quā hꝫ hoc fiat:aut cū ligamēto ꝓhiben
te influxū:aut si ligamēto nō obediat cū suaui vel forti fomē
to:sed suaue fomentū dꝫ cessare preterq3 fluat aliq̄d ad illud
qđ fomentaᵗ:nā dissoluta ꝑ ipm que extrinsecus est humi/
ditate q̄ intrinsecus latet paulatim dissoluetᵗ:ꝛ hmōi dissolu
tio est iuuatiua in eijciendo qđ cū ligamēto expellendū est.
q3 fortis vero fomētatio magis dissoluit q3 attrahat. Si q̊3
dixit Gal.cū ligamento mēbrū cōprimere volueris ꝛ attra/
here extrema ligaminis cōstringantᵗ. ¶ Si aūt ossis fractu/
ra cū vulnere carnis vel cutis:aut cū vlceratione fuerit:siue
ad fracturā successerit:tunc ad ligandū talē fracturam.dixit
Gal.vbi.s̈.ꝙ opꝫ pānū longū haberi.i.cū lōga fascia fascia
re:sicut ꝑcepit Hyp.ꝛ totū hoc vt tota ligatura bona possit
fieri. Sed tñ dixit ipse dꝫ vt pānus in vino pōtico nigro priꝰ
infundaᵗ:ꝛ ꝑcipue in estate:qm̄ si cerotū tunc tꝑis inducaᵗ
sup loco maxime vulneris cā putredinis fiet. ¶ Dixit Alb.
in fractura cū vulnere cōpletᵗ restauratio tua:tūc submerge
pānū in vino pōtico nigro:q: est magis stipticū ꝛ nō ponas
sup vulnus cerotū:neq3 aliq̄d in quo sit oleū.sup.aut pigue
do:ne faciat accidere putredinē ꝛ corruptionē. Et dixit.dꝫ
tñ vt taliter fascietᵗ ꝙ nō cooperiat orificiū vulneris carnis:
ꝛ si acciderit vt cooperiaᵗ ꝑꝑ bñ fasciare:tūc dixit Alb.opꝫ
vt incidas cū forficibꝰ foramen inuolutionis ſm q̄titatem
vulneris vt dimittas vulnus totū detectū. ¶ Dixit Auer.
colliget.7.si fractura cū vulnere carnis existat necesse est vt
orificiū vulneris remaneat apertū:etenim ligatura dꝫ lōgo
tꝑe dimitti:ne soluaᵗ:ꝛ interim opꝫ ad curā vulneris atten/
dere:qđ minime fieri posset ligatura ipm cooperiente:attū
ad hoc vt nō alteretᵗ vulnus ab aere dꝫ vt teneaᵗ cooꝑtū:si/
cut tenentᵗ alia vulnera cū aliq̄ fascia q̄ faciliter possit solui:
vt mediceᵗ vulnus. In mō aūt ligādi hmōi fracturam.dixit
Alb.caue oī cautela ne stringas vulnus cū fractura:multo/
tiens.n.faciūt illud stolidi ꝛ fecerūt incidere sup infirmos:
aut mortē:aut corrodentē.s.herpetē. Alij zuche nō.i.cancre
nā ꝛ silia.sꝫ sit strictura tua leuis mollis diuersa a strictura
aliaꝝ fracturaꝝ. Et dixit.ꝙ si vulnus est malū ꝛ magnum:
ꝛ times super ipm aliqua ex accidentibus malis:ꝛ inuenis
dolorē in loco suspensū:tūc nō opꝫ vt ponas sup locū astel/

De mō li/gādi fra/cturā fa/ctā cū vul/nere car/nis vl̄ cu/tis.

Caue ne stringas vulnꝰ fcm̄ cū fractu/ra:sicut fa/ciūt stoli/di medi/ci.

las:sed fac ei iuolutiões ex pānis duris loco astellaꝝ ⁊ stringe ipm cū eis. Cū aūt post vnū diē aut duos vides vulnꝰ incipere: vt in eo gñet̃ pus: tūc dixit ipse aufer desuꝑ eo pānū illum quē posuisti cum vino: deinde administra licinia ⁊ vnguenta cōuenientia: sicut tetrafarmacū ⁊ silia: tunc conuenit tibi vt soluas ligamētū.s. vulneris: ⁊ considera vulnus in oi die mane ⁊ vespere: donec ꝯsolidet̃ ⁊ sanet̃: ⁊ opꝫ vt ꝑparet̃ mēbrū taliter vt currat ex eo pus ad inferiora cū facilitate: dicunt. si aliqñ ligatura ad attrahēdū nutrimentū ad membrū tenue: qđ ipinguatōe eget ⁊ differt ab alijs ligaturis. dixit Aui. in.3. sui antidotarij: ⁊ pōit̃ a Rabi in.15. ꝑticu. in ruptura ⁊ plaga oꝫ egrū sentire ligaturā i loco egritudis magis ⁊ i extremitatibꝰ suis minꝰ: sꝫ i ligatura ꝑ quā volumꝰ mēbꝝ ipiguare: tūc dꝫ eē supra mēbꝝ tenue mollis ⁊ supra mēbra sana dura: vt sanguis possit ad mēbꝝ tenue ꝑuenire.

¶ De sutura vulnerum. Cap. xlviij.

Auctores duas cās adduxerunt propter quas debēt vulnera sui: vna est ꝑꝑ sanguinē fluentē restringēdū: ⁊ de hac dcm̃ est supra in caplõ fluxus sanguinis ex vulnere: alia est cā ꝑꝑ manutenere labia vulneꝝ reducta ad cōtiguitatē debitam in ipsa cōtiguitate vt melius ⁊ citius cōtinuent̃ ⁊ vniant̃. Quecūqꝫ itaqꝫ vulnera possunt in reductione bona labiorū seruari cū ligatura simplici: aut cum ea ⁊ adiutorio puluilloꝝ: nō debēt sui: eo ꝙ sutura nō pōt fieri sine inductiōe doloris ⁊ maiori feditate cicatricis remansure. Solum ergo eget̃ sutura in vulneribus quoꝝ labia non possunt aggregari sola ligatura vel ligatura ⁊ puluillis: ⁊ talia sunt vulnera magna: ⁊ maxime eaq̃ in latitudīe mēbri cadūt: q̃.n. cadūt in lōgitudine mēbri ꝭm pl'm non egent vt suant̃: nisi magna valde fuerint: aut nisi voluerit medicꝰ ea suere ad decorē cicatricis: vt qdā dicūt. ¶ Dixit Gal.3. de inge. sani. dico si vulnus in latitudine lacerti fuerit necio eius labia multū erūt remota: vñ ꝯuenit vt fortiter ea ꝯiūgamꝰ. Ideoqꝫ quedā vulnera oꝫ sui.s. predicta cū magna fuerint ⁊ deinde dꝫ annecti. al's. anactirō nō apponi. i. pānus triplicatus reductus in modū plumaceoli triāgularis figure. vulnꝰ ṽo qđ fit in lōgitudine lacerti si ligamētū incipiat ab vtroqꝫ capite: nō oꝫ sui: aut apponi anactiron aut paꝝ sui. ¶ Dixit Aui. si fuerit locꝰ decliuis in vulnere magno.s. q2 fuerint labia vehemēter declinātia a seinuicē distātia: tūc vltra ligaturā cū puluillis īdigebis sutura ēt: vulnus tñ cadēs in lōgitudine minꝰ eget illo.s. vt suat̃: cū.n. cadit vulnus in lōgitudie ꝭm sitū villoꝝ mēbri dixit ipse: tūc ligamē sufficit ⁊ aggregat ipm decēter: sꝫ qñ cadit in latitudine īdiget vt suat̃: qm̃ qñ cadit in latitudine villoꝝ mēbri: q2 cadit ꝭꝫ ꝯ̈riū sitꝰ eoꝝ labia magis abinuicē separant̃: q̈re ad hoc vt ꝯiūcta ꝑsistāt egēt fortiore q̈ꝫ sit ligatura: ⁊ talis est res sutura. Et iō scias dixit. A. ꝭm sūmā ꝙ vulnera q̃ cadūt in latitudine lacerti sūt digniora vt labia eoꝝ sint vehemētiꝰ elōgata: quaꝑꝑ sunt faciētia maiorē necessitatē ad ꝑscrutādū subtil'r in aggregādo labia: ⁊ ꝓꝑe si ceciderit in carne diminutio.s. aliq̃ ꝑua valde ⁊ q̈si imanifesta sensui: sicut aliqñ ꝯtingit in vulneribꝰ sanādis ꝭm ꝑmā intētionē vt supra patuit. Et rō est: q2 vbi ē aliq̃ diminutio carnis magis eget̃ retinēte labia vnita vt fiat incarnatio q̈ꝫ vbi nulla est fcā carnis diminutio. Et dixit. A. si sectio magna fuerit: ita vt nō currāt extremitates.i. ita vt nō obediāt extremitates eiꝰ reductiōi ad ꝯiūctionē: qm̃ sūt elōgata ⁊ fcā figure rotūde vel alteriꝰ figure diuerse ꝑꝑ elongationē a se inuicē: tūc eius cura est sutura. ¶ Ex dictis apparet ꝙ sutura ꝑ̃dicta nō est necessaria: nisi in vulneribꝰ q̃ debēt ⁊ pñt curari ꝑ viā prime intētiōis: qm̃ in alijs sutura predicta q̃ sit stricta sic vt labia adinuicē ꝯiūgant̃ in eis ēt nociua eēt: q2 ipediret debitā mūdificationē eoꝝ: ⁊ ipsa egēt mūdificatiōe ⁊ carnis gñatiōe nō incarnatiōe vt supra patuit: q̈ꝫuis aliqñ in hmōi vulneribꝰ ligatura fiat nō vt labia ꝯiūgantur: sꝫ vt labia multū elōgata aliquātulū adinuicē approximent̃ añq̈ꝫ suere incipiat ꝓinde ne aliqđ extraneū ꝑ̃ter nām̃ inter labia vulneris remaneat: priꝰ eniꝫ vulnꝰ mundifica ab oi extraneo: deinde labia eius adinuicē applica iuxta sitū nālem q̈ꝫtū possibile fuerit: ⁊ festina suere vulnꝰ q̈ꝫ citius poteris: ita vt suas ipm dū adhuc est sanguinolētū: ⁊ ab aere minime alteratū: ꝙ si in hoc erratuꝫ fuerit ⁊ nō fueris tūc tp̃is supuocatus ⁊ pñs necesse est vt ante suturā vulnus cum aliquo instr̃o aliqual'r scarifices ⁊ frices: donec sanguis ad ipꝫ defluat ⁊ renouet̃: ac si in principio recēs cuꝫ suo sanguine fuerit: ⁊ hoc iō vt mediāte illo sanguine labia vulneꝝ meliꝰ aggregent̃ ⁊ ꝯglutinent̃: q̈ꝫuis ꝯglutinatio eoꝝ: nec ita leuiter: nec eq̃ cito fiat in vulneribꝰ sic reuocatis: sicut in eis q̃ in sua recētia cum prio sanguie sūt: ⁊ iō q̈ꝫto vulnera recētiora suant̃ tāto citius ⁊ meliꝰ curabunt̃. Et scias ꝙ in vulnere renouādo si patiēs nō tolerauit eiꝰ renouationē: tūc nō sui: sꝫ curari dꝫ cura vlceꝝ. ¶ Cūqꝫ suere volueris. dixit auctor cōpēdij vide ne ignorāter suas: sicut qdā faciūt q totū vulnus cū vno filo suunt: nā cū in hmōi sutura filū in aliq̃ ꝑte rūpit̃ mox totū illo mollificato vulnꝰ dissuit̃. sꝫ tu hoc mō facias. prius vtrāqꝫ sues extremitatē nodū in eis faciens: postea ex vtraqꝫ extremitate dimisso vnius digiti spacio sue ⁊ nodos fac: deinde in medio sue ⁊ nodū fac: ⁊ hoc fit vt superiori vel inferiori extremitate enodata ⁊ dissoluta alie ꝑtes sute ꝑmaneant. ¶ Pro q̈ꝫtitate āt pūctoꝝ imittēdoꝝ sui dꝫ: ⁊ si qdeꝫ fuerit suēda ꝯsiderāda est vulneris magnitudo. siue proprie ipsius lōgitudo. Si.n. ipsiꝰ lōgitudo fuerit vniꝰ digiti transuersalis sui nō dꝫ: q2 ei sufficit ligatura. Si ṽo lōgitudo eius maior fuerit sui dꝫ: ⁊ siqdē fuerit lōgitudo eius duoꝝ digitorū trāsuersaliū: tūc sufficit ei vnū pūctū: ⁊ si fuerit triū digitoꝝ: tūc sufficiūt duo pūcta: ⁊ si q̈tuor digitoꝝ tria: ⁊ sic vlterius ꝭm dcm̃ modū. Et si qdē vnū pūctū solū necessariū fuerit dꝫ fieri in medio vulneris directe si non fuerit ꝓhibēs: vt neruus vena vel arteria: nō.n. dꝫ pūctum imitti si aliqđ ꝑ̃dictoꝝ mēbroꝝ affuerit: sed dꝫ ab illo aliqual'r elongari. Et si duo pūcta hñt fieri partiat̃ lōgitudo vulneris in tres ꝑtes: ⁊ si hñt fieri tria partiat̃ in q̈tuor ꝑtes ⁊ sic vlterius: ⁊ dicunt. qñ hñt fieri tria pūcta: tūc fiat primo pūctuꝫ in medio vulneris: deinde fiat in quolibet eius extremo vnū: ⁊ si hñt fieri q̈tuor: tūc fiāt primo duo media: ⁊ si hñt fieri qnqꝫ: tūc fiāt prius duo extrema: deinde punctum medij: deinde fiant alia duo ab vtraqꝫ extremitate medij vnū: ⁊ sil'r in quocūqꝫ vulnere hñt fieri plura pūcta q̈ꝫqnqꝫ fiāt prius duo extrema deinde fiat pūctū medij: deinde alia ex vtroqꝫ latere medij: nisi lōgitudo vulneris valde magna fuerit: qm̃ tūc ante punctū medij debēt fieri ab vtroqꝫ extremo duo pūcta vel plura ꝭm longitudinē vulneris anteq̈ꝫ fiat mediū: ⁊ mēsura spacij remanētis inter q̈libet duo pūcta dꝫ esse eq̈lis nō multū ampla: ⁊ nō ꝯtineat labia ꝯiūcta: neqꝫ ēt multū stricta vt nō accidat fissura in labijs. Cūqꝫ vis pūctum facere acum ex vna parte imitte: ⁊ q̈ꝫ citius poteris ꝑfora ambo labia vulneris. Et sunt ex hoibus q labiū vulneris oppositum ei ꝑ qđ acus imittit cū aliquo instr̃o infirmo cōcauo: firmo vt fortius iuuet ad ꝯstringēdū labia: ⁊ vt citius ⁊ facilius fiat ipsius ꝑforatio: ꝯcauo aūt vt ꝑ eius cōcauitatē trāseat acus: ac perforauerit. ¶ Dixit auctor cōpendij. sutura nō dꝫ esse multuꝫ fortis. i. stricta: nec multū debilis. i. laxa: si enim sic sit stricta: ꝑt dolorē gñet faciet cal'm ap̃a ⁊ tumores: si aūt multū sit debilis ꝑtes vulneris non bñ ꝯiūgere poterit: dꝫ ergo esse mediocriter stricta: vt ex ea quēdā paruū dolorē sentiat patiēs. Et oꝫ vt sutura fiat cū acu lōga subtili vel angulāte aciei fcā de calibe puro ⁊ mūdo: ⁊ fiat cū filo de sirico nō multuꝫ torto: q2 filū nimis tortū: q̈si cardosum adiuuat ad scindendū carnē: non tñ ēt dꝫ esse nimis molle ⁊ tenue: ne rūpat̃ cū sit eo mediāte reductio ⁊ cōiunctio labioꝝ: sed dꝫ esse mediocre in tortuositate ⁊ eius ꝯ̈trio: ⁊ non dꝫ esse nodosum: sed equale ꝑ totū: ⁊ dꝫ in fortitudine. siue grossitie ⁊ subtilitate esse ꝓportionale vulneri in magno ⁊ ꝓfundo fortius ⁊ grossius:

De q̈ti/te pūcto/tā ꝯiun/ꝗ; disc/ta.

De sol/ne sutu/fue pu/ctoꝝ e

De sut/re stric/ra ꝯp/ditate.

in sup̱ficiali v̊o ⁊ p̱uo tenuius. ⁊ q̄̃to magis labia fuerit elō gata ⁊ distincta tāto dꝫ esse forti⁹ ⁊ grossi⁹ ⁊ ecōuerso. Dꝫ āt acus imitti labijs ꝓfundi⁹ ⁊ min⁹ ꝓfunde ꝭm ꝓfunditatem vulneris maiorē vel minorē: ⁊ ꝭm locū vulneris ⁊ acceptionē ꝑsone. ¶ Dixit Raꝭ. 13. ꝯti. si accidat vuln⁹ in latitudine occupato itrinsec⁹: tūc in ꝓfūdo sui dꝫ: qm̄ nisi suat̃ ꝓfūde vt bn̄ ꝯiūgant̃ labia: sꝫ solū extremitates suant̃ nō ꝯglutinabit̃ in toto: qꝛ nō in ꝓfūdo: ⁊ iō sutura dꝫ fieri ꝓfūda. Et. A. dixit. ꝭm mēsurā ꝓfūditatis vulneris dꝫ esse ꝓfūditas suture. Et dixit. cū ipsa hꝫ fieri ꝓfūda: tūc ipsa erit cognitio i additione anotomie loci illi⁹: ⁊ digni⁹ ⁊ meli⁹ fiet si fiet ad eaꝫ fiendā additio in ꝯsideratiōe anotomie loci illi⁹. s. vt scias ex anotomia si in loco vbi hēs pūctū facere sit neru⁹ vel aliud īpediēs: vt nō cadat pūctuꝫ qd̄ facere vis sup̱ arteria vel vena magna neruo vel chorda: imo si fuerit opꝫ vt discedat a loco illo: ne ex pūctura illi⁹ sequat̃ morb⁹ deterior primo: ⁊ sutura faciei ⁊ alioꝝ mēbroꝝ q̄ se aspectui p̄rōp̱te repn̄tant dꝫ delicatius ⁊ subtili⁹ ⁊ magis sup̱ficieten⁹ fieri: ⁊ silr̃ p̱sonaꝝ nobiliū q̄ꝫ alioꝝ mēbroꝝ ⁊ rusticoꝝ. cū ergo pūctu feceris: tūc extremitatē fili inuicē duab⁹ inuolutionib⁹ necte: deinde scinde filū nō multū nodatiōi ei⁹ ꝓpe: nec multū a lōge: sꝫ q̄si q̄ꝫtitate duoꝝ vel triū digitoꝝ. deinde ꝯsilr̃ fac aliū mō dcō interposito i medio cuiusq̄ꝫ spatio vni⁹ cōis digiti indicis trāsuersalis. ¶ Fcā sutura decenter dꝫ ligari ligatura decēti appositis puluillis ad hoc vt pūcta ⁊ plumaceoli nullaten⁹ valeāt cōmoueri. Et dicūt. ligatura nō soluat̃ vsq̄ꝫ in tertiū diē si dolor n̄ sup̱uenerit loco. ¶ Et sutura absq̄ꝫ solōne ei⁹ dimittēda est si qdē p̱p̱ icarnationē fuerit fcā quousq̄ꝫ p̱fecta sit icarnatio: dimittit̃ aūt cōiter a dieb⁹ septē vsq̄ꝫ ad octo vel vltra: nisi ex aliq̊ errore sanies in ꝓfūdo vulneris sit gn̄ata: qm̄ tūc an̄ icarnationē soluēda est sutura vt possit sanies mūdificari: ⁊ deide vuln⁹ dꝫ curari cura vlceꝝ. Si autē sutura fuerit fcā p̱p̱ approximare labia vlceꝝ multū distātia tūc dꝫ dimitti q̊usq̄ꝫ labia fuerint in situ in q̊ reducta sūt gerata ⁊ firmata sic vt deiceps possit in ea sola ligatura ꝭuari: qd̄ cōiter fit spacio triū dieꝝ vel q̄tuor dieꝝ: ⁊ prope: in q̄ tp̱e sanies expurgāda gn̄abit̃: deide dꝫ solui sutura ⁊ cura dꝫ fieri sicut alioꝝ vlceꝝ. Si v̊o fuerit p̱p̱ fluxū sanguis arcēdū q̄ fit eo mō q̊ pelliparij suūt pelles dꝫ dimitti q̊usq̄ꝫ flux⁹ sanguis sit sedat⁹: ⁊ tunc dꝫ solui ⁊ more vlceꝝ curari. ¶ Et scias ꝙ in hac sutura fiēda nō curat̃ si aliqd̄ extraneū vt sanguis coagulat⁹ vel medicina ꝯstrictiua iter labia vulneꝝ remaneat: nā solutis pūctis p̄t illud extraneū amoueri ⁊ vlcus curari. ¶ Dicūt qdā. in sutura fcā p̱ icarnationē nō dꝫ stuellū i capite suture pōi: qm̄ est error magn⁹ deducēs vuln⁹ simplex ad ꝯpositū ⁊ ꝓlōgationē curatiōis ei⁹ ⁊ defedationē cicatricis. ¶ Dicūt. caue ne sup̱ suturā hūidū: siue mollificatiuū medicamē apponas: qm̄ dissolutionē vulneris op̱at̃. ¶ Cūq̄ꝫ dissoluēdi pūcta tp̄s aduenerit: tūc dꝫ forficib⁹ incidi filū iuxta nodū fcm̄: deide labia vulneris firmiter teneant̃ vel apodiētur. Deinde capiat̃ nod⁹ fili cū pizicarolis vel alio īstr̃o ⁊ ex̄hat̃. Et sic cōiter fiat de alijs pūctis: qdā āt īfigūt tastū p̱ foramē pūcti sub filo inter filū ⁊ vuln⁹: deide cū rasorio leuit̃ incidūt fila sup̱ tasto ⁊ cū pizicarolis extrahūt illud. ¶ Quidā āt modernoꝝ inuenerūt modū leuē ⁊ vtilē in reductione labioꝝ vulneris ad ꝯtiguitatē ⁊ ꝯseruationē ipsoꝝ in ꝯiunctiōe sua p̄terq̄ꝫ suant̃ eoꝝ labia. Et mod⁹ est iste: qꝛ accipiūt puluerē masticis ⁊ farinā molēdini ꝭꝫ p̱tes eq̄les ⁊ boli ar. ⁊ pulueris coralloꝝ. an̄. p̱tē octauā: ⁊ sang. draco. p̱tē vigesimā ⁊ subtilissime terant̃ ⁊ cribellent̃: ⁊ cū albumine oui vltime agitato sup̱ porphyrio vel marmore more vnguēti icorporent̃: ⁊ ex hoc toto duas petias lineas liniūt: q̄rū sūt latera solida nō laxa: tūc petias sup̱ labia vulneris collocāt vt linealiter q̄si illis hereāt: ⁊ tūc exiccāt̃ statim: ita vt nō possint amoueri: ⁊ tūc trahūt extrema petiaꝝ ad quaꝝ tractū labia vulneꝝ optime ꝯiungant̃ ⁊ suunt ea cum acu ⁊ dimittunt.

De solone suture siue punctoꝝ ei⁹.

¶ De cura vlcerum per secationem. Cap. xlix.

Lcera qn̄q̄ꝫ secare dꝫ: aut iō vt possit pus in eis ꝯtētū libere egredi: sicut maxime hoc dꝫ fieri: qn̄ vulnera sūt ꝓfunda ꝯcaua abscōsa ⁊ cauernosa: vt supra eoꝝ capl̄is patuit. De quoꝝ puris extraductiōe. dixit. A. tu facies illud p̱ effusiōes ⁊ extraductiōes ipsoꝝ vulneꝝ: siue ipsi⁹ puris: ⁊ hāc extrafusionē ⁊ puris eductionē tu facies p̄parādo viā exitui ei⁹ ex subdiuisiōe. i. ap̱tiōe orificij vulneris ⁊ ipsi⁹ dilatatiōe si orificiū vulneris nō fuerit sufficiēs bn̄ expurgatiōi illi⁹ aut facies illud ꝯ̄ria diuisiōe. i. p̱ ap̱tionē factā i ꝯ̄rio ⁊ opposito loco orificij vulneris: cū. n. in talib⁹ vulneribus fuerit orificiū sup̱i⁹: ⁊ nō pōt ip̄m cōueniēs expurgatio puris fieri: sꝫ retinet̃ in ꝓfūdo: tūc i opposito ei⁹. s. iferiori p̱te fūdi vulneris dꝫ fieri op̱atio ⁊ aliū orificiū: p̱ qd̄ pus valeat sufficiēter emitti. ¶ Dixit. A. cū fcm̄ fuerit illud orificiuꝫ in fūdo vlceris strīgat̃ vuln⁹ cū ligatura incipiēdo ab orificio ei⁹ p̄rio ⁊ sup̱iori ⁊ p̱ueniēdo ad fūdū ⁊ radicē a q̄ deiectio facta ē p̱ orificiū qd̄ fecisti. Et dixit. in p̄n° an̄q̄ꝫ feceris orificiū fiat ligatura a ꝯ̄rio illi⁹: qꝛ. s. dꝫ icip̱e a fūdo vlceris ⁊ tēdere sup̱i⁹ ad orificiū. Et dixit. A. ponat̃ strictura ligature in p̱te sup̱iori in duob⁹ modis sil̃. exponūt qdā. i. in p̱p̱iquo āboꝝ orificioꝝ ⁊ i medio eoꝝ: ⁊ hoc vt p̱ ambo illa orificia sanies a ligatura ꝯp̄rimēte expellat̃. Ista tm̄ expositio nō est ad mētē auctoꝝ q̄ volūt ꝙ orificiū p̄ri⁹ ⁊ sup̱i⁹ debeat ꝯsolidari: ⁊ iō stricte ligari: ⁊ iō exponūt alij ⁊ dicūt i duob⁹ modis sil̃. i. in ambab⁹ dispōnib⁹ ipsi⁹ vlceris. s. in ea in q̄ ē fcm̄ orificiū: ⁊ in ea in q̄ nōdū ē factū vel in ea in q̄ est sit⁹ nālis ꝯueniēs: ⁊ in ea in q̄ est fcm̄ orificiū. Verūtn̄ q̄ꝫuis strictura fieri dēat vt dcm̄ est: nō dꝫ vt in aliq̊ loco sic stringat̃ vt p̱ueniat̃ ex ea ad dolorē. Aut facies illud. dixit. A. figurā ap̄tā ad cedēdū qd̄ sic sanet̃ mēbrū patiēs tale vuln⁹: ⁊ in tali fissura qd̄ orificiū vulneris ponat̃ decliue sic ꝙ ex eo pus possit exire: aut dꝫ secare vuln⁹: iō qꝛ est strictū in orificio ⁊ amplū i ꝓfūdo: ⁊ tūc timet̃ si dimittit̃ ꝙ sic icarnet̃. orificiū ei⁹ ⁊ ꝓfundū remaneat nō incarnatū: sꝫ qd̄ ꝯgreget̃ in eo pus ⁊ faciat neč̃iū vt iterato disrūpat̃: ⁊ tūc eligit̃ vt orificiū ei⁹ amplict̃ vt incarnatio equalr̃ ꝓcedat in fūdo ⁊ orificio. ¶ De hoc mō. dixit. A. capl̄o de q̄litate ligādi. ingt Gal. qn̄ fuerit nobis necessariū vt addam⁹ in amplitudiē vulneris: qd̄ est strictuꝫ: ⁊ timuerim⁹ ꝙ p̱p̱ ꝓfūditatē ei⁹ icarnet̃ ei⁹ sup̱i⁹. s. orificiū: ⁊ nō icarnet̃ ei⁹ ꝓfūdū: tūc necessariū est vt findat̃ sectiōe ꝯueniēti: aut dꝫ secare vulu⁹. Dixit. A. ibidē. cū mēbrū vulneratū in hora vulneris fuerit ꝭꝫ figurā ꝙ qn̄ redierit ad eq̄litatē suā est nō possibile vt currat ex eo sanies: nec egrediant̃ ip̄m medicine: ⁊ vt redeat ad figurā suā. s. debitā ⁊ ap̄tā purgationi saniei cōmouet dolorē aliū. s. quē patiēs tolerare nō pōt: ⁊ tūc fieri ap̱tio in loco p̱ quē possit sanies effluere ⁊ medicina introire: ⁊ qn̄q̄ꝫ ē neč̃iū secare vuln⁹ vt possit mēbrū p̱ ipsuꝫ egressū reduci ad locū suū nālē: sicut aliqn̄ ꝯtigit i penetrāte vulnere mirach p̱ qd̄ egredit̃ intestinū vt dicet̃ suo cap°. fcā aūt sectiōe dꝫ ad curā vulneris redire. Dixit. A. ponant̃ sup̱ ip̄m q̄ desiccāt sine mordicatiōe nō qdē īmediate post factaꝫ sectionē: nā p̄ri⁹ dꝫ sanguinē sistere: dolorē īniectiōe sedātiuꝫ sedare: saniē retētā mūdificare: ⁊ mēbrū si qdē egressū fuerit reducere: ⁊ practicātes cōiter apponūt albumē oui qd̄ sanguinē sistit, dolorē mitigat ⁊ fluxuꝫ hūoꝝ ꝓhibet. ¶ Et fcā sectiōe. dixit. A. rectū est vt nō approximet̃ ei aq̄. s. dulcis et sola: qm̄ si calida fuerit addit in putredinē vulneris: ⁊ si frigida incrudat illud ⁊ mordicat: ⁊ si tepida mēbrū debilitat ⁊ relaxat: aq̄ tn̄ mixta aceto vel alijs medicinis acceptis ꝭꝫ exigētiā vulneris approximari p̄t. Aq̄ v̊o mineralis ꝯueniēter q̄busdā vulnerib⁹ vt supra patuit approximari pōt: ⁊ p̱p̱ predictā ꝓhibitionē factā de aq̄ dulci sola. ¶ Notāt. ꝙ si aliqn̄ p̱p̱ aliquā cām sit neč̃iū egrū in aq̄ dulci balneare: aut p̱p̱ cōsuetudinē noluerit a balneatiōe abstinere: tūc dꝫ vt mēbruꝫ vulneratū occultet̃ sub empl̄is coop̱tis cum pānis ifusis in oleis ꝭm modū coopture q̄ sep̱et inter aquā balnei ⁊ vuln⁹

Aduerte in q̊ loco vulneꝝ dꝫ fieri sectio ad hoc vt sanies libere possit egredi

aut fiat defensio eius ab eo quocūq3 alio ingenio:ne vulneri approximet aq̄ eius. ❡ Et dixit. A. nō op3 ei approximare oleū:siue piguedinē:aut aliqd̄ vnguētoꝝ remollitiuoꝝ:qm̄ hmōi sūt ꝯria curatiōi vulneris in q̊ eget̃ exiccatiōe:⁊ iō male opant̃ illi q fcā sectiōe apponūt emplm̄ mollificatiuū fcm̄ ex farina tritici vitello oui ⁊ oleo cōi vt rosaꝝ:aut aliud sile:qm̄ tale emplm̄ hūectat ⁊ putrefacit. h3 p̄dcā ꝓhibitio administratiōis ⁊ vnguēti mollitiui vbi nō fuerit cū vulnere cōplicatū accidēs vl' morbꝰ exigēs ex illa vt dolor ad hoc ꝑ ea sedet̃:aut durities labioꝝ ad hoc vt remolliat̃ ꝑ ipsa. ❡ Et notāt. ꝙ aliqñ in vulneribꝰ incidit̃ ꝑs carnis vl' cutis fm maiorē ꝑtē eiꝰ:ipsa tñ remanet applicata vt possit recipe nutrimētū a ꝑte nō incisa. Dicunt qdā. q2 sit medietas cōis digiti trāsuersalis:vel paꝝ plꝰ:vel paꝝ minꝰ:⁊ si sic fuerit ipsa nō est abscindēda:sicut stolidi faciūt q abscindūt eā:cū ex toto nō sit derelicta a regimine nāe:imo d3 sui si eget sutura:⁊ d3 curari vulnꝰ:si v̊o tā pauca fuerit ꝙ ñ possit recipe nutrimētū:tūc ē abscidēda cū ñ possit regi a nā:deide curari vulnꝰ.

❡ Incipit sūma 2a tracta. 4i hꝰ sermōis i q̄ determinat d̄ sol'one ꝯtinuitatis in spāli prout particularibus euenit mēbris.

❡ De sol'one ꝯtinuitatꝫ eueniēte vulneri capitꝫ i gñali. Cap. j.

INquit Aui. tertij. p̄ ca°. tracta. 3. de plaga ⁊ icisiōe. ꝙ sepatio. i. ꝯtinuitatis solutio eueniēs in capite:aut est in cute: aut in carne:aut in osse tm̄:ꝙ eni3 possit euenire sol'o ꝯtinuitatis in osse capitis p̄ter ꝙ accidat in cute vl' carne:vel ēt gingia mr̄e:⁊ qñq3 in oibꝰ p̄dictis sil' ⁊ i craneo declarat Aui. Et dixit. ꝙ sol'o eueniēs capiti: aut est manifesta itelligēs de ea q̄ ꝑuenit vsq3 ad os:⁊ dr̄ manifesta illa i q̄ os sensui manifestat̃. sup. aut est occulta. s. sine ossis manifestatiōe:⁊ siue accidat cuti:vel ēt carni vel ossi:aliqñ est singularis:aliqñ ml'tiplex:⁊ q̄ ē ml'tiplex:aut ē ꝯtusio carnis ⁊ cutis:aut ē ꝯtritio ossis:⁊ vocat̃ illa multiplex. sol'o ꝯtusiua ⁊ fractura q̄ ē cū ꝯtritiōe ē duplex:vna in q̄ contritio ē multa osse in multas ꝑtes ꝯminuto q̄ ex̄hēde sūt:alia nō est sic multa:nec ēt sic v̊a in q̄ os nō est ꝯminutū in ꝑtes sepatas q̄ non sūt ex̄hēde. ❡ Et dixit. A. eadē p̄ria tertij. itelligēs de sol'one ꝯtinuitatis cranei. ꝙ aut ē in istimachi. i. cū ꝯtritiōe. sup. aut nō est ita:⁊ aut ē ita:qd̄ ossa ex̄hēda sūt. sup. aut nō ē ita: aut est istimachi. exponit lr̄a ex̄. i. est sic ꝙ caro tenet̃ sub os fm ꝑtē. sup. aut nō est ita:aut est alphuturati. i. vulnꝰ cū fractura cranei:ex q̄ exuberat dura mr̄ ad ex̄ craneū:q2 apat̃ i pinguat̃ ⁊ ingrossat̃:⁊ fit sicut fucurati. i. fūgus:appet eni3 dura mr̄ in forma fūgi egrediētis ex terra. sup. aut nō ē ita: ⁊ nō apat̃ ⁊ nō exuberat: ⁊ ex fractura cranei ē q̄ ꝑuenit ad disrūpēdū durā matrē:aut ēt piā matrē:aut ēt ad medullam cerebri ⁊ vētriculos eiꝰ. Uñ dixit. A. ex eis est q̄ fit i matre. s. dura ⁊ q̄ fit in ꝯseruantia. s. cerebri:⁊ sic est pia mr̄:⁊ sic ex ea alia ē penetrās:⁊ alia accipit de osse ꝑtē pūā:ita ꝙ solū de prima tabella ⁊ alia a c̄cipit ꝑtē magna3 ⁊ ꝑuenit vsq3 ad tabellā secūdā vel tertiam:⁊ cū hoc ꝙ accidit sol'o ꝯtinuitatis craneo a ꝑte exteriori modis dictis est ēt cū accidit ei ex ꝑte interiori ꝑterq3 appareat exterius ⁊ accidit craneo sil'e ei qd̄ accidit ligno vel teste sicce dure q̄ qñ ꝑcutit̃ ab extra rūpit̃: ⁊ ex ista est q̄ intus ꝓpellit frusta acuta vel nō acuta:⁊ ex ea est in q̄ non ꝓpellunt̃. ❡ Dixit Pau. ⁊ silr̄ Haly. ꝙ fractura cranei manifesta h3 tres spēs:vna est in q̄ manifestū frustu3 ossis est amotū solū fm sup̄ficiē eius nō ex ꝓfūdo: ⁊ accidit semꝑ a re incidēte q̄ eo mō incidit q̊ ascia qñ cū ea frustū abijcit̃ a superficie ligni:⁊ ꝑꝑ hāc silitudinē ab Alb. vocat̃ ascialis. scd̄a est in q̄ ēt manifestū frustū abijcit̃ ab osse:non tñ sic sup̄ficialiter:s3 accipit magis a ꝑte ꝓfūda: non tñ sic ꝙ penetret:q̄ ēt fm plm̄ accidit a re incidēte: ⁊ tertia est fissura capitalis:q̄ l3 sit occulta visui ⁊ non possit discerni ꝑ sensum:nisi cū experimento liquoris nigri superimissi. Dr̄ tñ manifesta qñ est cū detectione ossis. ❡ Dixit Gale. 3. de inge. sani. dico fracturā q̄ est in testa capitis:aliqñ penetrare vsq3 in locū q est inter vtrasq3 ꝑtes cranei:vt iter tabellas: ⁊ aliqñ vsq3 ad iteriora capitis:⁊ dixit. nōnūq3 aliq̄ ꝑs ossis separat̃: ⁊ aliqñ sola in eo fit fractura ⁊ ꝯtusio:⁊ qūocūq3 sol'o ꝯtinuitatis acciderit ꝑtibꝰ dictis capitis:ipsa qñq3 est ꝑua qñq3 magna qñq3 medie q̄ntitatis diuersificata varietate figuraꝝ. aliqñ enim est oblōga aliqñ lata aliqñ triangularis vel q̄drangularis vel alterius figure. ❡ Diuersificatur ēt fractura fm cās p̄mitiuas a qbus fit:qñq3 accidit a re incidēte: qñq3 a re ꝑforāte:⁊ qñq3 a re ꝯtūdēte:⁊ qñq3 a re ꝑcutiēte:⁊ qñq3 a re cui obuiat̃:qūocūq3 illa res fuerit incidens ꝑforās vel cōtundens ⁊ quecunq3 earum fuerit aut erit simplex aut cōposita cum morbo vel accidente impediente curam eius.

De causis sol'onis huius ꝯtinuitatis extrinsecis iā p3 ex dictis. ❡ Et Alb. dixit ꝙ cause eius sūt distincte nā ex fractura est q̄ fit ab incisione cū ense: ⁊ hec ꝑcussio qñq3 aufert totū donec ꝑuenerit ad siphac: qd̄ est sub osse:aut ensis incidit qdā ossis ⁊ incidit faciē eius ⁊ nō penetrat incisio vsq3 ad vltimū eius:⁊ ex fractura est q̄ est ꝯtritio:⁊ cā eius est ꝑcussio cū lapide aut casus sup lapide3 aut eis silia ex rebus ꝯtūdētibꝰ ⁊ obuiātibꝰ:⁊ qñq3 cā solutiōis cōtinuitatis capitis est intrinseca. s. apa qd̄ ꝑuenit ad exiturā aut humor corrosiuus corrodēdo vlcerās cutē vel carne3 vel gingiā:⁊ qñq3 ēt ꝑuenit ad corrodēdū craneu3. Et scias ꝙ qñ accidit craneo sol'o ꝯtinuitatis a re incidēti vel ꝑforāte extrinseca nūq3 accidere pōt nisi cū manifesta sol'one cōtinuitatis accidēte cuti vel carni ⁊ gingie qñ autē accidit a re ꝯtūdēte pōt accidere sine manifesta sol'one cutis carnis vel gingie. vt supra dcm̄ est:⁊ rō est:q2 res ꝯtūdēs obuiās capiti soluit ꝯtinuitatē ꝯprimendo ꝑtes ad interius q̄s attingit. Cū ergo ꝑuenerit cōpressio eius ad craneū:⁊ inuenit ip3 durum non pōt ipm plicare:⁊ ad interius pellere:q̄re ꝑcussum ⁊ cōpressum scindit̃. Cutis aūt nō frangit̃: q2 mollis est cedēs cōpressioni illius:⁊ est hoc sil'e ei qd̄ accidit in ligno: lignū enim siccū:q2 nō est plicabile cū vehemēter cōprimitur vel plicat̃:q2 nō cedit frangit̃:⁊ ꝑꝑ dictā cām ꝯtingit ꝙ quāto os est siccius nāl'r vel etatiue tanto magis ⁊ citius ꝯtigit ipsum findi ex occursu cause ꝯtūdētis:ecōuerso:quanto minus est siccū:tāto minus ꝯtingit illud. Uerūtñ craneo molli:vt pueroꝝ ⁊ silium qñ accidit eis occursu cāe ꝯtūdētis vt plicet̃ ad interius absq3 ꝙ frangat̃:sicut accidit vasis eneis vel stāneis cū ꝑcutiunt̃ vel obuiant rei dure:⁊ ob dictā cām est qd̄ craneū iuuenū ⁊ senū sepius ⁊ magis ꝯtingit scindi vl' frangi q̄3 craneū pueroꝝ:sicut pueroꝝ craneum magis ⁊ sepius ꝯtingit plicari ad interius q̄3 craneū iuuenū ⁊ senum: ⁊ ꝑꝑ dictā cām eandē ꝯtingit aliqñ craneū siccū ab intra frāgi fm q̄dā frusta:q̄ tñ non erunt totaliter separata ab eo qd̄ tñ ab extra nō franget̃:sicut sepe in lignis siccis cu3 plicant̃ fieri videmus:⁊ cōtingens ēt est vt craneū a re cōtūdēte frāgatur nō solū in loco obuiationis illius:s3 ēt in locis ꝓpinquis illi:imo aliqñ non franget̃ in locis obuiationis: sed in alijs illi ꝓpinquis:craneo enim vt dr̄ aliqñ ꝯtingit vt in vasis vitreis:q̄ in alijs locis sepe frangunt̃ q̄3 in parte ꝑcussa: ⁊ hoc ꝑꝑ siccitatē eius:ꝑꝑ quā ēt ꝯtingēs est:l3 raro accidat ꝙ craneū frangat̃ in ꝑte opposita ꝑti cui obuiauerit res cōtundens:vt si obuiauerit ꝑti dextre frāgat̃ in sinistra: q̄3uis multi negent hoc dicētes ꝙ non est sil'e in craneo ⁊ vasis vitreis:qm̄ vasa vitrea sunt subtilia:⁊ in suis ꝑtibus ꝯtinua:⁊ ab intus existentia vacua: craneu3 vero satis est grossum:⁊ nō est ꝯtinuū:sed ꝯtiguū mediantibus cōmissuris ex plibus ossibus ꝯstitutū ⁊ ab intus plenū existit. Attñ p̄dicte rōnes eoꝝ nō ꝯcludunt impossibilitatē:qm̄ q̄3uis craneū sit grossum:est tñ siccū:⁊ ex siccitate facile frangibile:ēt q̄3uis nō sit vere cōtinuū:est tñ q̄si cōtinuū si ꝯsiderant̃ cōmissure eius ⁊ q̄3uis sit plenū:non tñ ita qn sit ibi vacuitas ꝑꝑ que illud raro contingit:⁊ fortasse illi non viderunt hoc per experiētiā. Ego autem vidi illud in filio masi flunamolli: qui cum percussus fuisset in dextro timpore cum claua graui cōtusione

Aliqñ accidit sol'o ꝯtinuitatis ossis absq3 sol'one cutis.

Cura ꝯtusiōis siue cū vulnere siue nō

...ue fractura fit magis pi... culosa: ⁊ ... minus.

⁊ vulnꝰ habuit in illo tpe: ⁊ fcā sectiōe ꝯueniēti: in cuius nō fuit repertū craneū in aliq̄ lesū: in vigesimo āt die supuenit ei rigor ⁊ secuta est febris: tūc pr̄ iussit iponi emplr̄ capitale: ⁊ in die. xxiij. appuit liuedo in opposito timpore ⁊ mortificata est ibi caro: ⁊ fcā amotōe illiꝰ carnis reptū est craneū fractū: ⁊ tādē mortuꝰ est. Et dico ꝙ ꝯtingēs est ēt ꝙ frāgat craneū sil'r in loco ꝑcussiōis: ⁊ in loco opposito ei. ¶ Deterior fracturaꝝ cranei est qñ penetrās ad anteriꝰ deterior ē nō penetrāte. Et de penetrātibꝰ deterior q̄ ꝑuenit ad cerebrū: qm̄ est ex eis q̄ nō sanat' nisi raro. Et de ꝑueniētibus ad cerebrū. dixit A. vbi. s. cū incisio nō ꝑuenit ad vētres cerebri: sȝ ad terminū velaminis subtilis ad ꝑtē cerebri supficialē positā sub velamine subtili imediate est magis icolumis: ⁊ est minꝰ piculosa q̄ȝ q̄ ꝑuenit ad ꝑtē medullarē cerebri ꝓfundaȝ ⁊ vētres eius: ⁊ ꝑ hoc inuit ex ꝑueniēte ad vētriculos de q̄ nō cōtigit sanari quēq̄ȝ: nisi nutu dei bn̄dicti. ¶ Dixit Rabi in. 24. ꝑti. audiui mirabile magnū positū a Gal. 8. de vtili. ꝑti. ⁊ est. vidi viꝝ quēdā: cuiꝰ vnꝰ ventriculoꝝ cerebri ꝑforatꝰ fuit: quē dn̄s deus postea eripuit ⁊ sanauit: ⁊ si vna hora ambo vētriculi prore cerebri ꝑforati fuissent nō vixisset patiēs vno pūcto. ¶ Quidā tn̄ exponūt textū. A. supradictū sic. cū incisio nō ꝑuenit ad vētres. i. ad cōmissuras cerebri: sȝ ad terminuȝ velaminis subtilis. i. pie mr̄is est magis incolumis: ⁊ alij dicūt, pie matris terminꝰ teneri inclusiue: veꝝ ambe iste expositiōes nō sūt ad mētē auctoꝝ: ⁊ sūt ꝯ experiētiā: q̄ȝuis scd̄a plus ꝯtineat v̄itatis q̄ȝ pria: inuit eniȝ ꝙ ex incisiōe sb̄e cerebri nō cōtingit euadere: sȝ bn̄ ex incisione pie matris: vbi prima inuit ꝙ ex incisione pie mr̄is nō cōtingit euadere: sed ex incisiōe dure matris bn̄: qm̄ vt dixit. A. est in eis timor: earū tn̄ deterior est q̄ ꝑuenit ad piā matrē q̄ȝ q̄ ꝑuenit ad durā tm̄ ⁊ q̄cūq̄ȝ penetrātiū ꝑuenit ad ꝑtē capitis anteriorē est minꝰ piculosa ea q̄ ꝑuenit ad ꝑtē capitis mediaȝ vel posteriorem. ¶ Dixit. A. ꝓpinqor ad incolumitatē est incisio q̄ cadit ad suturati duoꝝ anterioꝝ. i. interioris ventriculi cerebri: q vt patuit i anotomia cerebri diuidit' in duos: nā cū cito succurris eis ꝯtinuat'. i. sanant': ille v̄o q̄ in duobꝰ vētribꝰ posterioribus post anteriorē a ꝑte posteriori. s. in medio ⁊ posteriori sūt prauiores: illa tn̄ q̄ ꝑuenit ad mediū deterior est ea q̄ ꝑuenit ad posteriorē ⁊ remotior: vt redeat ad dispōnē suā nālem: nisi sit ꝑua valde ⁊ v̄ificant' ꝑdicta de q̄libet fractura penetrāte ad quācūq̄ȝ ꝑtē intrinsecaꝝ ꝑuenerit: ⁊ rō dictoꝝ ē: q̄r eueniēs in anteriori ꝑte capitis hȝ vias expurgationi saniei: ⁊ aliaꝝ supfluitatū q̄ sub craneo coadunari pn̄t. s. palatum nares oculos ⁊ aures: ⁊ hinc est ꝙ multe fracture non euenerūt ꝑtibus anterioribꝰ cranei q̄ q̄ȝuis apparuerunt ꝑcussiones: in mēse tn̄ reducte sunt ad sanitatē: iā. n. cōpertuȝ est fractū esse caput in supremo anterioris ꝑtis: ⁊ exiuit sanguinolētia ⁊ virulētia ꝑ nares ⁊ ꝑfecte sanatū ē: ⁊ sil'r cōpertū est fractū fuisse craneū in ꝑte laterali an̄riori: ⁊ egressa est virulētia ꝑ aurē eiusdē ꝑtis: ⁊ sanata est fractura ꝑfecte: assignat' ēt ꝓ cā ꝑdictoꝝ minor nobilitas ꝑtis an̄rioris cerebri: ⁊ q̄r vētriculꝰ medius est nobilior posteriore: iō fractura ad mediā ꝑtē capitis est piculosior ꝑueniēte ad posteriorē: assignat' huiꝰ alia cā q̄ est ꝙ sb̄a medullaris q̄ est supra medium vētriculū est minꝰ grossa existēte supra posteriorē: vn̄ ventriculus cerebri mediꝰ reddit' minꝰ ꝓfundꝰ: ⁊ ꝑ hoc facilius ⁊ ꝓ̄ptius susceptibilis nocumētoꝝ. In v̄bo aūt qd̄ Aui. dixit. volēs exceptuare nisi sit valde ꝑua. dicūt ꝙ ipse voluit innuere ꝑ illud ꝙ dcā ꝯꝑatio dȝ intelligi ceteris paribꝰ. Inuenit' aūt in hoc loco lr̄a q̄ dic̄. ꝓpiqor ad columitatē ē fractura q̄ cadit ad suturati. i. ad fūgalē q̄ est illa q̄ est penetrās os totū vsq̄ȝ ad durā matrē exclusiue: sȝ ipsa eleuat' v̄sus exterius: vt supra patuit. oīa q̄ȝ vulnera ꝑueniētia ad craneū: q̄ȝto minꝰ capiūt de ipso: tāto sūt incolumiora: q̄ tn̄ accidūt in capite in ꝯmissuris cerebri: aut iuxta eas sūt piculosiora eueniētibꝰ in remotione ꝯmissuraꝝ ꝑꝑ duas cās: quaꝝ vna est: q̄r dura mr̄ suspēdit' mediātibus ꝯmissuris: vn̄ facil'r pn̄t ei

Que fractura sit magis piculosa: ⁊ minus.

cōicari nocumēta. Scd̄a cā est: q̄r ꝑ eas pōt sanies ⁊ virulentia descēdere sup durā mr̄eȝ: ⁊ iferre ei lesionē: de egritudinibus tn̄ existētibꝰ sub craneo iudiciū est ecōuerso: qm̄ q̄ sunt ꝓpinque cōmissuris sūt minꝰ piculose: q̄r expurgatiōes recipere pn̄t ꝑ eas: ⁊ iuuamēta ēt remedioꝝ positoꝝ extrinsecꝰ. dixit Zoar. si fuerit ex ligno vel lapide vel alio sil'i ꝯtundente erit piculosior valde: eo ꝙ si os fractū esse repit' in directo cōtusiōis ipoi'e est qn in circuitu ꝯtusiōis fissure minute ⁊ ꝑue fiāt: q̄ fissure ꝑꝑ eaꝝ subtilitatē sensui occulte: ⁊ ēt qn pāniculus sub craneo reptꝰ. s. dura mr̄ corruptionē: ⁊ nocumentū nō habeat ex fortitudie ꝑcussiōis. Ex illis. n. qbꝰ accidit h̄ nocumētū pauci euadūt qn corruptionē ⁊ ꝑturbationē mētis ⁊ intellectꝰ patiant' cū tarditate ⁊ pigritia sensus ⁊ motꝰ eoꝝ: aut nūq̄ȝ a tali ꝑcussiōe aliq liberant': est eni imēsi piculi ⁊ timoris. ¶ De fractura cranei q̄ iterior ē ⁊ frustalis deterior ē exteriore: ⁊ q̄ ml'te ē ꝯmixtiōis deterior ē ea q̄ ē pauce: ⁊ in oībꝰ sol'onibꝰ capitis: q̄ maior est deterior ē minore excepta fractura cranei: qm̄ q̄ minor est vt rimula deterior est sua maiore: nisi fuerit magna valde: ⁊ q̄ accidit in primo ictu vel ꝑcussiōe vt abijciat' ossis q̄ȝtitas sufficiēs expurgatiōi incolumior est ea in q̄ nec̄ia est opō manualis ad abijciendum os. Et scias ꝙ frustalis deterior est nō frustali: ⁊ accidit qn̄q̄ȝ vt in ꝑcussione frustū ossis separetur: ⁊ transeat inter partes non fractas cranei: ⁊ duram matreȝ: ⁊ est etiam mala.

Signa sol'onis ꝯtinuitatis capitis venientis in cuti vel carne eiꝰ nota sūt ꝑ sensuȝ tactus ⁊ visus ⁊ relatiōe pn̄tiū. ¶ Et signa ꝑueniētis ad gingiā matrē sūt dolor intēsus q aliqn̄ extēdit' ad totū caput: q̄r vt dixit Gal. pāniculꝰ iste ꝯtinuat' toto capiti. Et dixit Zoar. si icisio penetrauerit vsq̄ȝ ad pāniculū q craneū tegit exteriꝰ: qn̄q̄ȝ dolorē fortē gn̄at: siue ꝓcreat. ¶ Signa ēt fracture cranei q̄ detecta est ⁊ fuerit cutis vel caro supposita corrupta habent' ꝑ illius carnis corrupte ablationē q̄ repn̄tat' sensui. ¶ Dixit Albu. cognoscamꝰ has spēs fracture ꝑ detectionē eaꝝ: ⁊ inq̄sitionem eaꝝ cū tētis ⁊ ablationē carniū icorruptaꝝ q̄ sūt sup eas: ꝙ si fractura fuerit capillaris q̄ se nō repn̄tat sensui ēt ⁊ si os sit detectū: neq̄ȝ repit' cū inq̄sitiōe tēte cognoscit'. Dixit Alb. q̄r detegit' os si nō est detectū: ⁊ abstergit' ⁊ linit' sup ipȝ cū encaustro: deīde abstergit' encaustrū: fractura. n. si fuerit appet nigra. fractura. n. aliqn̄ tā ꝑua ē ꝙ effugit visū ēt si aspiciat' in sole: sicut ꝯueniēs est facere ꝑꝑ maiorē certificationē: ⁊ ēt effugit tētā: qm̄ nō p̄t iter labia fractur' itrare sic vt adhereat ibi: ⁊ tūc cog̊scit' experimēto cū supifusiōe alicꝰ hūiditat̄ nigre: qm̄ si fuerit ibi fissura q̄ȝtūcūq̄ȝ ꝑua intrabit in eā aliqd ex illa hūiditate fluida nigra ⁊ remanebit in loco eiꝰ fissure nigredis illiꝰ vestigiū. ¶ Qr si fractura exteriꝰ apparuerit: ⁊ vis certificari: vtrū sit penetrās ad interiꝰ: tūc fac vt teneat ifirmꝰ os ⁊ nares suas vehemēter strictas: ⁊ tūc insufflet viriliter te inspiciēte fissurā: ⁊ si ꝑ rimulā illā videris aliqd exhalare scias ꝓ certo ꝙ fractura illa ad interiꝰ penetrat craneū: cognoscit' ēt ꝑ alia signa q̄ dicent'. ¶ Fractura āt cranei que nō est manifesta: ⁊ nō est cū vulnere manifesto in cute ⁊ carne nō p̄t certitudinal'r ꝯprehēdi: ꝯprehēdit' aūt ꝑ bonaȝ rectā ⁊ artificialē ꝯiecturā ꝑ quā satis de ꝓpinquo: ⁊ vt pl'm lȝ nō semp deuenit' sup veritatē: ⁊ certitudie illiꝰ: hāc āt ꝯiecturā bonā ⁊ rectā medicꝰ statiȝ a p̄nº cū supuocatus fuerit hr̄e conari dȝ vt nō erret in curatiōe sua: ⁊ curet ꝯtusionē quā videt in cute aut vulnꝰ qd̄ non ꝑuenerit vsq̄ȝ ad os: ⁊ dimittat curā fracture: ⁊ nō ꝑ̄pēdat de piculo eius: ⁊ sequant' sup ipȝ ifirmū accidētia mala: ⁊ qn̄q̄ȝ mors ⁊ sup ipȝ ifamia ⁊ ignominia: ⁊ culpatio de morte eiꝰ. ¶ Dixit. A. cū occupatio fit in curatiōe eius. i. aꝑatis ꝯtusiōi q̄ est in cute: ⁊ nō ꝑuenit' ad plagā. s. fracturā cranei. s. cū curatiōe sua ꝯueniēti: tūc forte accidit vt corrūpat' os desubtus: ⁊ accidūt an̄ sanitatē. al's: saniationē: aut post ipaȝ egritudines male ex febribus ⁊ tremore: ⁊ destructione rōnis: ⁊. al's. scȝ egritudinibꝰ ⁊ accidentibus malis ⁊ apoplexia scothomia destructiōe vocis para/

lysi spasmo sincopi vel dolore vehementi vomitu colerico ⁊ silibus que dicenť. Dixit aūt Aui. dubitanter fortasse ⁊c. ꝙ non semper est ibi fractura: sꝫ cōiectura tua de ea iudicauerit: ⁊ posito ꝙ sit: nō tñ ꝑdicte egritudines sequunť sempꝫ vtplurimū: corruptio. n. ossis q̄ procedit ab humiditate mala q̄ cecidit sup ipm ꝑ viaꝫ fracture: ⁊ putrefit sup ipso: ⁊ putrefacit ipm: aliqñ nō ꝑuenit: aut iō q2 illa humiditas est cōtenta in loco a quo cōmode pōt expurgari: sicut si est in loco ꝓpinquo nari vel auri: ⁊ maxime in ifirmo paucaꝝ supfluitatum: ⁊ boni regiminis: ⁊ sup quē ꝑmisse fuerūt diuersiones ⁊ euōnes sufficiētes: aut iō q2 humiditas resoluiť ⁊ consumiť ꝑ medicamina exterius applicata: ⁊ ꝑꝑ easdeꝫ causas ⁊ istis nl'es: aliqñ etiā non sequunť accidētia alia supradcā: que relata ad medicū sunt signa faciētia suspicari de fractura penetrāte cranei: ⁊ iō cōsidera ꝙ ꝑdicta signa pñt apparere: vt nouerit in craneo fracturā cū possint euenire ꝑꝑ alias cās positas in ꝓprijs capitulis eoꝝ. Sapiens tñ medic⁹ cū viderit ea oia vel plura: aut fortiora oꝫ ꝓcedere in cura: vt si esset ibi fractura vt certificeť de ea. ¶ Dixit Aui. necessariū est vt findať cutis sup loca donec ꝑueniant ad os: ⁊ detegať an sit ibi fractura: an nō. ¶ Signoꝝ aūt demonstrantiū fracturā cranei penetrantē: q̄daꝫ apparent siue eueniunt simul cū fractura vel paꝝ post: ⁊ q̄dā eueniunt post fracturā ꝑ notabile tp̄s. ¶ Euenientia cū fractura sunt quecūqꝫ ex cā propria ⁊ imediata ipsius fracture accidūt: vt dolor intēsus sensatus in ꝓfundo: maxime pūgitiuus. vt in intrinseca frustali: ⁊ sicut scothomia aut euenietia ex cōpassione vt sincopis: ⁊ alia silia de vomitu colerico: ⁊ rigore. ¶ Euenietia āt post fracturā sūt illa q̄ sequunť ad corruptionē ossis: vel carnis: vel mãe in loco fracture: vel sub eo retēte sicut febris spasmus: ⁊ silia q̄ euenire pñt citius ⁊ tardius ꝫm varias dispōnes cause faciētis: ⁊ mēbri recipientis: que eueniunt aliqñ ante sanitatē: ⁊ aliqñ postq̄ꝫ sanetur ⁊ consolidetur: ⁊ aliqñ postq̄ꝫ sanata fuerit caro cōtusa. Et q2 sanať non facta inquisitione de fractura: aut postq̄ꝫ sanata fuerit caro incisa. vt cū nō reperit medicus sub incisione fracturā: q2 non est ibi: tñ est ibi alio loco non detecto. ⁊ q2 non repñtať sensui medici ipse sanat incisionē: ⁊ accidūt postea accidētia. Saluať etiā lr̃a que dicit ante saniositateꝫ: ⁊ post sumendo saniositatem pro quacūqꝫ conuersione mēbri vel humiditatis retente ad corruptionē, ⁊ malitiā magnā. ¶ Dicūt. cū ꝑꝑ ictuꝫ vehementiā dura mr̃ ab osse separata fuerit, vel aliquo mō lesa ēt ille so craneo sciť: q2 cū dolore capitis lenta febris dieb⁹ singulis augeť: oculoꝝ anguli: vt si spasmari vellent aliquātulum distorquenť: gene rubēt: cutis aspera est: ⁊ sicca, pānus balneatus suppositus citius exiccať: ⁊ si os fuerit discoopertuꝫ color eius citius alterať: ⁊ liuet ⁊ cursus viruleti puris multiplicať in eo. ¶ Et scias ꝙ hmōi signa q̄ꝫuis ꝫm plurimuꝫ nō eueniāt cū fractura nec paꝝ post: pñt tñ aliqñ euenire vt cū fieret fractura cū frustis pūgentibus pāniculos cerebri aut qñ cū fractura fieret cōmotio magna in cerebro: ⁊ in spiritu eius: ⁊ febris qdē euenit in principio fracture ex dolore forti: aut agitatione spūs aialis in cerebro: ⁊ est ex febribus effimeris: ⁊ accidēs in ꝓcessu pōt ēt euenire ex dictis causis ⁊ silibus eis: ⁊ erit silr̃ effimera: ⁊ pōt euenire ex putrefactione materie ꝯculcate in loco nobili: cuius putrida fuligo cōicať cordi: ⁊ erit tūc de febribus putridis: ⁊ destructio rōnis accidit leso cerebro: ⁊ ꝑturbatis spiritib⁹ eius: ⁊ scothomia accidit ex cōmotiōe cerebri: ⁊ spūs aialis in eo: ⁊ apoplexia accidit ex opilatione causata in ventriculo cerebri: siue attenuatoria ꝓueniēte in eis cōpressione: siue coartatoria defluēte mã ad vētriculos: ⁊ replēte eos: sed illa nō sic subito accidit: sicut q̄ fit ab opilatiōe attenuatoria: ⁊ tremor ⁊ rigor accidūt ꝯtracto in se cerebro vt fugiat nocitiuū: ⁊ q2 debilitať virtus motiua. ¶ Ex dictis ēt causis accidit spasm⁹ ⁊ mot⁹ ꝯctiuus mēbroꝝ: ⁊ qñqꝫ accidit mota mã ad locū ⁊ neruos ⁊ spasm⁹ añ eos: ⁊ palysis ēt ꝑꝑ simileꝫ cām accidit: ⁊ pōt ēt ex ꝯsili cā venire tetanus ⁊ tortura. ⁊ stupor mēbroꝝ. Et sincopis accidit cōpassione cordis ad lesionē cerebri: ⁊ imobilitas cōpatientibus spūalibus: aut supueniēte apoplexia. Et accidit vomitus cōpatiēte stō cerebro. Uñ debilitať ⁊ fluūt materie ad ipm. spāliter accidit vomit⁹ colericus: q2 colera est magis ⁊ velocius mobilis: ⁊ accidit deiectio appetitus lesis neruis veniētib⁹ a cerebro ad os stōi ⁊ accidit vt male digerat cibū suū cū secutione debilitatis: qñqꝫ cōicať nocumētū virtuti expulsiue: ⁊ nō expellūť supfluitates prime ⁊ scōe digestiōis sufficiēter: aut nō in horis suis ⁊ ꝯsuetis. ¶ Et dixit Aui. multotiēs significat locū infirmus ipse: eo ꝙ tāgit ipm oi hora: hoc aūt facit, q2 nāle est in hoie ⁊ brutis vt manu vel silib⁹ mēbris currat ad locū in q̊ ꝑcipiť nocumentum maxime doloris intēsi: qd̄ ēt facit aliqñ infirmus cuꝫ nō pōt verbo manifestare locū lesum vť tangat ipm: ⁊ manu significet ipm: hoc tñ ēt nō est signū certū fracture cū possit illud ꝯtingere ex dolore ꝑcepto in cute nō existēte fractura ī osse. ¶ Et dicūt qdaꝫ: ꝙ fractura cranei aliqñ certe cōprehendiť qñ cutis cōtusa mollis remanet ⁊ subtilis: ⁊ medicus sup locū extremū in digitis suis supponit cū aliquali cōpressiōe: qm̄ aliqñ manifeste fracturā repit in osse: quā si nō manifeste inuenerit oꝫ hac illac ducere digitū ꝯsiderādo: si aliq̄ꝫ ineq̄litatē sub digito cōprehēderit: q̄ ꝑ cōpressionē digiti nō remoueať: qm̄ talis inequalitas procedit ex fractura in q̄ vna ꝑs ossis eleuať ab alia: tādē in osse nō discooꝑto ꝓ verificatione iudicij de fractura cranei oꝫ ꝯsiderare cām primitiuaꝫ ꝯtūdentē. ¶ Dixit Aui. illud cū quo declinať cū extimatione ad rectificationē iudicij fracture cranei est ꝯsiderare primo in cā primitiua ꝯtūdēte q̄ illi infirmo occurrit. s. ꝯsiderare in vltimatione virtutis eius. i. inq̄ꝫtū manet ei de potētia ad ledēdū: ⁊ hoc ꝯsiderabis in grauitate sua: aut sua magnitudine: aut sua fortitudine ꝓ q̄ fortitudine ꝯsiderāda oꝫ ꝯsiderare ipsam rē ꝯtūdentē: vtrū fuerit dēsa solida dura sicut ferrū: lapis lignū plūbū ⁊ silia: vel nō fuerit sic solida dēsa ⁊ dura: sicut terra cemētū ⁊ silia. Et opꝫ ꝯsiderare ꝑcutientem vtrū fuerit iuuenis vel senex: ⁊ vtrū ꝑcusserit a lōge vel ꝓpe: ⁊ an ex directo vel indirecto ab alto: vel de subtus: ⁊ an irato aio, vel iprouise: ⁊ imediate. Et silr̃ ꝯsiderādū in casu: vtꝝ ab alto vel deꝑsso loco fuerit: ⁊ an sup rē durā: vt lapideꝫ: ⁊ an sup rē cedentē: vt terrā mollē. Et an res cum q̄ fit ꝑcussio fuerit figure sperice vel plane triāgularis: vel alterius figure angulos acutos hñtis vel nō hñtis eos. ⁊ an cadēs fuerit a capite cooꝑtus vel nudus: ⁊ cui fuerit casus tp̄e vēti flātis: aut fuerit aer qetus. ⁊ an cadēs ceciderit a seipso mediate vľ imediate: an fuerit ꝓpulsus ab alio. Et ꝯsilr̃ oꝫ ꝯsiderare in obuiatiōe ad rē ꝯtūdētē q̄ ē min⁹ ledēs q̄ꝫ sit casus ⁊ ꝑcussio. Et silr̃ oꝫ ꝯsiderare ꝑsonā patiētis ⁊ dispōnis ei⁹ ad magis vel min⁹ recipiēdū: q̄ꝫto. n. grauior fuerit cadēs tāto grauius offendiť, ⁊ nō solū ꝑsonā, sꝫ ēt ꝑtes capitis eius oꝫ ꝯsiderare, eteniꝫ ꝑs posterior, q2 grossior est densior ⁊ min⁹ est parata ledi, añrior vō eꝫ. ⁊ oꝫ ꝯsiderare an res ꝑcutiēs ꝑ̊ illeserit patiētē, an ꝑ̊ aliaꝫ rē, deinde ꝯñr ipm. Et hic sumarie loquor oꝫ ꝯsiderare oēs dispōnes ⁊ ꝯditiōes rei cōtūdētis ⁊ ꝑsone cōtuse, nulli. n. dubiū est ꝙ a re magna grossa graui ⁊ solida: ⁊ a forti ipulsione ducta, ⁊ ex ꝓpiquo ⁊ irato aio fortius lediť q̄ꝫ q̄ fuerit cū ꝯditionibus ꝯ̈rijs. ⁊ cōsilr̃ dādū est iudiciū in alijs cōditionibus dictis. oꝫ aūt ꝑdicta cōditionū cōsideratio fieri. dixit Aui. vt ꝑ illud sciať vltimatio q̄ oꝫ eē ex fractura. cū. n. fit bona cōsideratio in ꝑdictis cōsiderationibus cū recto ⁊ rōnali discursu in oibus eis habeť extimatiuū iudiciū bonū, an sit fractura in craneo, an non, ⁊ ꝯsilr̃ est de magnitudine ⁊ fortitudine. ¶ Et opꝫ in fractura cuꝫ vulnere cutis vt cōsidereť q̄ꝫtitas fissure cutis. Dixit Auic. qñqꝫ signat dispōnē fracture cranei scissura cutis in multitudine sua. sup. ⁊ paucitate ⁊ in sua diuersitate, ⁊ ī suo casu ꝑꝑ rectitudinē vnā, lꝫ hec signatio sūpta a scissura cutis ī multitudine sua, sup, ⁊ paucitate ⁊ in sua diuersitate, ⁊ in suo casu

Signa fracture cranei penetrātis.

Alr. manet ei

ꝑrectitudinē vnā:lꝫ hec sigñatio supta a scissura cutis non
sit sigñatio significās oēm ptē.i.totā vnitatē vel oēm ptē.s.
fracture:qꝛ possibile ēst:vt supra patuit.ꝙ in loco scissure cu
tis sit fractura vna ⁊ in alio loco vbi nō est scissura sit fractu
ra alia:imo ēt possibile est ꝙ nō sit scissura in craneo vbi est
scissura cutis:cōsidera ğ bñ in hac scissura.dixit.A. qm̄ for/
tasse est fractura iterior plīn magna.s.in craneo ⁊ nō est sup
cutē scissā:aut est scissura pua:q̄re opꝫ tūc dixit. A. necio vt
cognoscat̃ dispō fracture cranei cū sigñationib⁹.s.alijs dcis
a maxie ex accñtib⁹.Dixit.n.A.accñs qñqꝫ sigñat fracturā
fore in craneo sicut apoplexia scothomia destructio vocis:⁊
alia supradicta.hmōi.n.accñtia cū sequunt̃ post ꝯtusionem
maxime ilico vl' paꝝ post.Et vt dicūt aliq post paucos dies
saltē añ septimū ꝫ plm faciūt extenuare fracturā.¶Repit̃
etiā alia lr̃a vbi supra.q̄ dicit.oꝫ vt sciat̃ dispō fractura cra/
nei cū instrr̄is:qb⁹ q̄rit̃ de fractura:⁊ pōt hr̄e itellectū qñ in
teri⁹.i.in craneo fractura est magna ⁊ exteri⁹ in cute est pua
opꝫ vt tūc cognoscat̃ dispō fracture cū istrr̄is:cū qb⁹ q̄rit̃ an
fractura sit in craneo an nō:⁊ inqsitio illa fit cū itromissione
tēte subtilis p fissurā cutis ꝑfūdādo ipsaꝫ vsqꝫ ad os:⁊ ducē
do eā hac illac ad dextrā ⁊ sinistrā:ad sursū:⁊ deorsum:⁊ ad
oē lat⁹ vulneris:⁊ nō solū semel:sꝫ plies si indicauerit tibi il/
lud extimatio tua.Et oꝫ q̄ri in hac inqsitiōe si in aliq̄ pte re/
perit̃ cutis a craneo sepata:nec nō:qm̄ si reperit̃ sepata suspi
tionē efficit de fractura:tūc q̄ri oꝫ an tēta adhereat i ductio
ne sua ossi ⁊ firmet̃:qm̄ sic suspitio statiꝫ hr̃ de fractura ossis
opꝫ tñ vt dicta inqsitio oi vice solēniter fiat ⁊ pqsite vt pos/
sit hr̄i per ipsam ꝯiectura ꝙ vt possit solēniter fieri.¶Dixit
Aui.firmet̃ mēbrū.s.caput patiētis si possibile est:vel firme
tur mēbrū.s.manus ingrētis.oꝫ.n.medicū in illa inquisitio
ne optime firmare.s.manū ⁊ eā firmā tenere:vt bñ firmet in
tentionē suā de dispōne cranei:an sit in eo fractura an non.
¶Quidā dicunt.si patiens nodū palee dētibus rūpere non
pōt fissura si appet est penetrās : ⁊ silr̃ si caput egri sicco ba/
culo leui pcutiat̃ ⁊ mite sonet:⁊ silr̃ si non pōt pati stridorēꝫ
ꝓuenientē ex filo cerato:cuius vna extremitas posita fuerit
inter dētes infirmi quā firmiter stringit ⁊ teneat:⁊ altera ex
tremitas teneat̃ a medico vel astante:ita vt sit tensum filum
sp̄m:deinde vngues alterius manus trahātur sup ipso filo
cū cōpressione quadā ita vt per illā cōpressionē filū strideat.
Et affirmant qdā ista signa esse certiora oibus alijs.¶Qui
dā enim sunt qui experiunt̃ de fissura cranei an sit penetrās
an non sit.nā accipiunt puluerē albissimi masticis ⁊ cū albu
mine oui distēperant donec deueniat ad spissitudinē mellis
⁊ extēdūt sup petia ⁊ imediate ponūt sup fissurā ⁊ dimittūt
a mane vsqꝫ ad sero:vel eꝰ.deinde remouent ⁊ ꝯsiderāt i ea:
⁊ si viderint ptē q̄ directe stetit sup fissurā magis alijs exicca
tam tūc iudicāt fissurā iterius penetrare.nā exiccatio illius
ptis ꝓuenit a calore ab interius p fissurā ascendēte.Si autē
illā ptē plusqꝫ alias nō viderint exiccatā iudicāt fissuram ad
interiora nō trāsisse.¶Dixit Aui.tertij pria tracta.3.cap.de
plaga ⁊ incisione cutis capitis.in vulneribus ꝓueniētibus
ad pāniculū cerebri accidit laxitas.i.palysis siue mollifica/
tio in latere vulneris ⁊ spasmus in opposito eius. ⁊ nō itel/
lexit ꝙ hec eueniāt in pn̄° vulneris:sꝫ in ꝓcessu qñ iā appa/
rēt signa mala.nā siue vulnus fiat in capite pueniēs ad pāni
culum siue fiat in nuca pars vulnerata vel pcussa mollifica/
tur:⁊ opposita spasmat̃ ⁊ hoꝝ cā dr̃ eē triplex.vna est qꝛ ps
ꝓpinqua parti pcusse magis debilitat̃. Minus v̓o ꝓpiqua
minus:modo ps magis debilitata nō pōt trahi supra mām:
sed potius sub ea relaxat̃:⁊ sic ps loci pcussi mollificat̃:sed
pars opposita minus debilitata contrahi pōt:⁊ sic cōtracta
spasmat̃.¶Secunda cā est:qꝛ ad partē percussam:⁊ sibi ꝓ/
pinquas ꝓfluit multa mā:q̄ vincens partem obturat in ea
vias transitus spūs aialis ad mēbra : vñ attrahit sensum et
motū ⁊ sic mollificant̃.ad ptes aūt oppositas ⁊ magis distā
tes nō ꝓfluit tanta mā:q̄re non sufficit opilare vias positas
sufficit tñ ledere illas.Unde ꝯtrahunt̃ vt expellāt nociuuꝫ.
¶Tertia cā est.qꝛ ad ptem propinquā percussam ⁊ propin
quas māe que ꝓfluunt sunt subtiles apte imbibi ⁊ imbibū/
tur nō expulse pp debilitatē illarū partiū ⁊ imbibite mollifi
cant eas.materie aūt grossiores remanent in partib⁹ lōgin/
quioribus que non sunt apte imbibi pp suā grossitiē:quare
nō mollificant sed spasmant:⁊ hꝫ illud dcm̄ Auic.predictuꝫ
veritatē ꝫm plm̄:qm̄ ꝯtingens est euenire oppositūꝫ.s.ꝙ ps
pcussa spasmet̃ ⁊ opposita mollificet̃ ꝓpter diuersitatē cau/
sarū occurrentiū:⁊ iterū ꝯtingens est alterā partiū mollifi/
cari ⁊ alteraꝫ non spasmari:⁊ econuerso alteram spasmari ⁊
alterā non mollificari.¶Dixit Alber. ꝙ qñ accidit pcussio
in dextro timpore fit lesio in oculo sinistro.⁊ econuerso.⁊ iō
facta percussione in altero timporū accidit vt amittat̃ visio
oculi oppositi.¶Dicunt ꝙ signa lesionis dure matris sunt
dolor capitis qui accidit ex sol'one ꝯtinuitatis ⁊ rubor in fa
cie ex spiritibus ⁊ vaporibus calidis eleuatis ad eos ⁊ alie/
natio cōpatiente cerebro ⁊ pturbatis spiritib⁹ eius ⁊ lingue
nigredo.¶Signa v̓o lesionis pie matris sunt defectio vir/
tutis ex nimia retractiōe spirituū ⁊ vocis ablatio cōicāte le/
so cerebro ⁊ spūalibus mēbris: ⁊ qñqꝫ apparēt in facie pu/
stule pue ex humoribus acutis ⁊ expulsis ad eā.⁊ qñqꝫ fluit
ab aurib⁹ sanguis aut sanies:⁊ silr̃ a narib⁹ ⁊ vēter ꝯstrigit̃
qꝛ nā intenta est circa mēbra supiora.Uñ obliuiscit̃ inferio
rum ⁊ riget corpus multotiens in die.qñ ꝯhunt̃ nerui v̓sus
cerebrū ⁊ calor nālis deserit ptes ex̄mas ēt est hoc signū cer
tū mortis.¶Et dixit.A.eadē pᵃ tertij.cuꝫ incisio puenit ad
cerebrū apparēt febres ⁊ vomit⁹ col̓e.Dicūt qdā ad talē ici
sionē seqt̃ apa:⁊ ad aꝑ a seqt̃ febris.⁊ vomit⁹ colere accidit.
qꝛ statim stomac⁹ ꝯpatit̃ cerebro:q̄re humores colerici : qꝛ
aptiores ad fluxū defluūt ad stōm.Uñ accidit vomit⁹ coleri
cus:vt supra qdē habitū est.ꝙ nō ois incisio pueniēs ad pā
niculos ⁊ cerebrū est mortalis:imo dixit Rabi.in pria ptic.
auc̄te Gal.in 2° anatomie viuoꝝ.ꝙ icilio pelliculaꝝ cerebrū
circūstātiū:⁊ siliter incisio alic⁹.s.ptis subtilis ex corpe cere/
bri nō nocet aiali in aliquo.s.lesiōe inferēte mortē:⁊ cū pue/
nit incisio ad vētriculos tūc amittit aial oēs volūtarios mo
tus.¶Et scias ꝙ in incisiōe pueniēte ad supficialē ptē sb̄e ce
rebri aliqñ emittit̃ p eā portio sb̄e eius:veꝝ aliqñ ꝯtingit sa
niem grossam ⁊ albā sup durā matrē ꝯgregari.cūqꝫ emittit̃
ex vulnere sanies illa stolidi iudicāt eaꝫ esse ex sb̄a cerebri.tu
v̓o discernere ōꝫbes inter eas.¶Dixit Raſ.14.ꝯti.ex libro
signoꝝ quotiēs vulnera pueniūt ad cerebrū inferunt appo/
plexiam:⁊ mortē velocē:sed si peruenerint in panniculis ex
citabunt ruborem oculorū apa alienationem mentis vomi
tum colericum spasmū ⁊ febrē:aut forte fiet ex eis laxitudo
i.paralysis ⁊ in maiori parte mortē dabunt ⁊ corrūpēt ossa
cranei.¶Et dixit.15.ꝯtinē.auc̄te Gal.quotiēs frāgit̃ os ca
pitis si incipit pāniculus indutus sup cerebrū pati apa vitiū
fiet in eo qđ appellant medici fungum:⁊ est quod eleuabit̃
ad superiora ⁊ intumescit donec egreditur p craneuꝫ in mo
dum fungi si est facta ossis amotio:⁊ quotiens frāgit̃ os ca
pitis ⁊ coartatus pāniculus indutus super cerebrum a chi/
rurgico ex errore vel inaduertentia accidit laboranti eo de/
fectus sensus ⁊ motus.Et ait Raſ.dico.ꝙ illud vitium erit
subtile nisi perforetur pāniculus ⁊ rūpatur vicina mater:qꝛ
tunc exprimetur materia locata:⁊ euaporabit ⁊ ōprimetur
panniculus.Et dixit.si percutitur aliquis super caput ⁊ ac/
cidit ei sincopis ⁊ vomitus:⁊ cessabit inde manatio sangui/
nis:⁊ non mitigabit̃ ex hoc sincopis moriet̃.¶Dixit Raſ.
ibidem.oꝫ dari signū fracture in qua remouetur pāniculus
grossus a craneo.De his dixit Paulus.debes scire disposi/
tionem siphac vtrum sit adherens ossi an non.si enim fuerit
adherēs ossi nō fiet in vulnere apostema calidū : ⁊ lꝫ accidit
modicū erit ⁊ erugo manabit de eo modica : ⁊ putredo erit
digesta:sed si siphac fuerit remotū ab osse vehemētiores sūt
dolores ⁊ febres:⁊ mutabit̃ color ossis:⁊ corrūpetur ⁊ ma/

Signa lesionis pāniculorū cerebri.

Signa fracture in q̄ pānicul⁹ grossus remouet̃ a craneo.

nabit putredo tenuis. Quibꝰ signis visis. dixit Pau. celerit̃ fiat incisio ossis: qm̃qꝫ nisi hoc fiat peiores ꝯditiones aderūt primis: vñ spasmꝰ vomitus colere eruginose: alteratio mentis sincopis ⁊ febris ꝯtinua fient. Cūqꝫ hec accidunt noli curare eū. Et dixit. ꝙ accidit pāniculo apā calidum aut ex osse acuto pūgēte ipm̃: aut ex pōderositate pānorū ⁊ ligature q̃ possunt ei aut ex frigore astringente: aut eo ꝙ attenuat̃ regimen vt supabūdet nutrimētū. Et si potus vini fiat supabundanter ⁊ panniculus iste apostemabit̃ forte ⁊ inflabitur donec ꝑerit craneo ⁊ sequet̃ ide spasmꝰ cū morte. ¶ Dixit Gal. in lib. de vtilitate anhelitꝰ. ⁊ ponit̃. 15. ꝯti. q̃tiēs tēdet vulnꝰ ad vētriculos cerebri apoplxiam ifert patiēti rūpēte os. Ait Ras. dico sil'r si nō rupit: sꝫ infestat ventriculos cerebri apoplexiā infert. ¶ Et dixit. rettulit mihi qdā. ꝙ vidit quēdam in quo erat pāniculꝰ grossus sup cerebrū: ⁊ lesus ⁊ quotiēs oppssio de lōge fiebat ei inferebat appoplexiā ⁊ dimissa illa oppssiōe reuertebat̃ ad dispōnē nālē: ⁊ tps tūc erat estiuū: ⁊ vbi hyems eēt statiꝫ ꝙ ifrigidaret̃ iferret appoplxiā cui nulla eēt cura. ¶ Et dixit Ras. dico vidi quēdā patiētē de corticibus ossis capitis de fractura ⁊ pꝰ annū sanari: sꝫ sanatio tardabat in eo: q2 defecerat q̃dā ꝑticula carnis vñ erugo hēbat declinationē ⁊ nō corrūpebat̃ siphac. ¶ Et dixit. vidi quendā in marestē: cuiꝰ capitis caro tota fetēs erat ⁊ emanabat de eo erugo: ⁊ sanies: ⁊ fcā fissura i iferiori ꝑte loci ipsiꝰ ⁊ ligatura isepabili sanatꝰ ē in spatio dierū. xx. ¶ Et dixit. vidi quēdā hñtē vulnꝰ i frōte ⁊ ꝑforatū fuit craneū i toto ⁊ sanatus ē: eo ꝙ erugo ex̃ manabat semꝑ. Et vidi siphac eiꝰ eē albū vñ noli timere de sil'i ꝯditiōe huic. ¶ Et dixit. dico qdam passꝰ est cū lapide frāgēte ꝑticulā vnā de craneo ipiꝰ ẜꝫ rotūditatē: ⁊ vidi grossitudinē cranei totā eē ruptā: ⁊ tastꝰ. i. tēta als. tactꝰ cadebat sup pāniculū solidū: ⁊ hoc erat i frōte eius ⁊ nō fuit inde illatū ei aliqđ malū: sꝫ ex̃cta fuerūt đ eo. s. ossa pꝰ spatiū tpis: ⁊ sanatꝰ ē ꝑfecte. ⁊ aliꝰ erat q passꝰ erat hoc sil'r sꝫ fractura erat i supiori loco ⁊ tastꝰ igrediebat̃ abūdātius: vñ alterata fuit mēs eiꝰ cū febre acuta ⁊ mortuꝰ ē celeriter: ⁊ ego vidi ꝙ erugo i ea manabat ad cerebꝝ: sꝫ p̃mꝰ sanatus est eo ꝙ ꝑcussio erat i iferiori loco ⁊ nō ꝑuenit erugo ad cerebrū: sꝫ erat ei meatꝰ vñ ex̃ manabat. ¶ Et dixit. qdaꝫ cecidit de iumēto ⁊ apta fuerūt sohō eiꝰ. i. cōmissure dōec apparuit pāniculꝰ grossꝰ: qđ vitiū fuit ꝯstrictū ⁊ ligamētū: ⁊ vixit postea ꝑ pl'es ānos: tñ forma capitꝭ corrupta fuit. Dixit Auic. auc̃te Ga. vidi cui accidit i capite suo fractura ⁊ ꝯcauatū est os capitis eiꝰ pꝰ annū ⁊ sanatꝰ est: ⁊ illud iō qm̃ fractura fuit i sui sincipite. ¶ Dixit Ipo. 5. affo. i ossis. s. capitis fractura si i vanū accepit. i. penetrauerit ad pāniculos desipiētia. i. ꝑmixtio rōnis supueniēs malū: q2 signat̃ ꝙ nocumētū cōicatū est pāniculis ⁊ cerebro. ¶ Et dixit i. 6ᵃ qbuscūqꝫ cerebꝝ i sursū ꝯuertit̃. i. vertit̃ siue mouet̃ ꝯ suā nām in q̃ motiōe agitat̃ ⁊ mouet̃ versus sursū ꝯ suā grauitatē q̃ agitatio ⁊ ꝯtusio accidit ei ꝑꝑ motū localē fortē ⁊ subitū euenientē, ⁊ ex ꝑcussione vel casu siue sequat̃ ad ipsaꝫ ruptura manifesta siue nō nec̃e est febrē ⁊ vomitū fellis. i. colere supuenire: ⁊ cā ē q2 cōtuso. i. agitato cerebro ꝑꝑ agitationē ⁊ colerā sequēteꝫ fluūt ad ipm̃ humores ꝑcipue colerici q sunt magis ꝑati fluere ⁊ cānt in ipso apā cal'm ad qđ ꝑꝑ cerebri dignitatē ⁊ colligantiā quā hñt cū corde sequit̃ nec̃io febris ⁊ vomitꝰ. febris accidit: q2 dolēte ⁊ ꝯpatiēte stō ad lesionē cerebri defluit ad ipꝫ colera ledens ipm̃ q̃ sua leuitate ascēdit ad os stōaci ⁊ inde est ꝙ expellit̃ vomitu ⁊ hoc est ẜm pl'in. ꝯtingens tñ esset vt expelleret̃ in secessum: ⁊ ꝯtingēs est ꝙ ad stōm defluat flegma maxie subtile fluidū ⁊ accidat inde vomitꝰ flātic vel secessus flāticꝰ. ¶ Et dixit Ipo. in. 7. affo. in plaga seu in percussione capitis. s. ad quā sequit̃ ꝯiunctio cerebri siue fuerit cū ruptura manifesta siue occulta siue vtraqꝫ siue nō stupor. sup. aut ꝯgelatio: aut desipiētia malū. ⁊ intellexit de stupore totiꝰ vel q̃si totiꝰ. Est. n. malū q2 significat lesionē cōicatā cerebro: ⁊ pōt dici ēt ꝙ sit mala cā inq̃ꝫtū nō sunt obiecta tractabilia ꝯprehēdere. desipiētia est mala: q2 signat sil'r lesionē cerebri. Et ꝑt dici ꝙ sit mala cū nō debite ꝓueniētibꝰ operationibus virtutū iferioꝝ subordinataꝝ virtuti cogitatiue q q2 lesa est nō debite iperat illis. Et dicūt qdā. ꝙ stupor vl's ⁊ desipiētia si magna fuerit ⁊ magna ꝑseuerauerit sūt signū mortis. ¶ Dicūt. ꝙ rigor in vulneribꝰ capitis siue fuerit cū fractura siue nō: ⁊ sil'r i vulneribꝰ neruoꝝ nobiliū eueniēs spasmū futuꝝ signat ⁊ mortē. nā rigor i his casibꝰ cātur ex mā q̃ fluxerit ad cerebrū ⁊ descēderit ꝑ neruos ⁊ fac̃ spasmū ⁊ tandē seq̃t̃ mors: ⁊ ꝯsil'r dicūt de ꝯctionibꝰ eueniētibus neruis. ¶ Et dicūt. ꝙ apata circa faciē eueniētia in vulneribꝰ capitꝭ signū ē malū multitudineꝫ māe ad caꝑ attracte significātia. cū eleuato osse repit̃ sub eo mā corrupta raro euadet patiēs quotiēs apparet nigredo i dura matre q̃ nō fuerit a cā extrinseca ⁊ nō remouet̃ sꝫ ꝯfirmat̃ est signū mortis liuedo vel nigredo q̃ appꝫet in osse: ⁊ nō est cā extrinseca est signū malū: ⁊ maxime si ꝑseuerat ⁊ ꝓfundat̃. ¶ Dixit Alb. cōsidera signa ⁊ si videris ex accñtibus q̃ signant signatione manifesta suꝑ timoreꝫ sicut vomitus colere ⁊ extēsio ⁊ amissio intellectus abscisio vocis ⁊ sincopis ⁊ febris acuta: ⁊ silia eis in ꝑl'ibus dispōnibꝰ ꝓculdubio nō sanat̃. Si vides accñtia nō terrētia te: vt q2 nō febriat nō intēsuꝫ patiat̃ dolorē nō grauedinē cū caput eleuauerit nec tūc patiat̃ scotomiam bñ dormiat bñ se hēat ad motiones corporis ⁊ bñ ꝯfortet̃ mente bñ appetat digerat ⁊ assellet: vñ tu sꝑas salutē tūc icipe cū curatiōe.

¶ Signa ossis plicati ad interiꝰ absqꝫ ruptura cutis vel cranei. Dicunt qdā sunt ꝙ patiēs sōniat hostes iuadere sup se: vñ surgit dormiēdo ⁊ fugit vel arma inuadit vt se defendat vel hostes fuget: ⁊ multa similia opat̃ dormiēs: ac si vigilās foret: ⁊ hoc facit q2 imaginatio eius est lesa: eo ꝙ cerebrum a craneo complicatur grauat̃ ⁊ a suo naturali motu impeditur: tu vero dic ꝙ si puer est qui percussus est ⁊ plicatura sit magna grauans supra panniculos ⁊ comprimens eos: tūc ẜꝫ plurimum apostematur pāniculus durus ⁊ fortasse cerebrum ⁊ sequuntur accidentia mala. Sign… plicatu… ossis ad… teriꝰ sin… ruptur… cutis v… cranei.

¶ De cura vulnerum capitis absqꝫ fractura. Cap. ij.

Cura vulnerū capitis nō ꝑuenientiū ad craneū variat̃ siue sint vulnera cū cōtusione vel sine ea: ⁊ ẜm ꝙ sunt magna vel parua. Dixit Alb. qñ vulnus est magnū ⁊ times sup infirmū euentū apatis calidi: tunc ꝓpera ⁊ flōma ex cephalica statim: ⁊ nō tardes ilico: ⁊ extrahe ei sanguinē ẜꝫ q̃ꝫtitatē virtutis eius si nō fuerit ꝓhibens aliquid a flōmia: ⁊ ꝑcipue si fuerit sanguis egressus ex vulnere paucus: ⁊ fiat flōmia ex ꝯ2io partis vulnerate. ¶ Dicunt quidam. si fuerit vulnus in medio sincipitis vel occipitꝭ fiat flōmia ex cephalica dextra. ¶ Et dixit Albu. caueat sibi infirmus a repletione ⁊ vino ⁊ cibis grossis. supp. si non possit flōmia fieri fiat appositio sanguisugarū vel ventosarū cum scarificatione: ⁊ alia etiā diuertentia adijciant̃. Et dixit Alb. tunc minuatur ex cibo: ⁊ nō appropinquet carnibus: neqꝫ vino. supp. neqꝫ cibis repletiuis: ⁊ si qdē videris ꝙ labia vulneris nō aggregentur ꝑ puluillos ⁊ ligaturā ⁊ fuerit simplex: tūc aggrega ea cū sutura. si āt fuerit cū deperditione carnis: tūc cura vulnus cū medicamine capitali: ⁊ in circuitu eius appone ꝓhibētia defluxū māeꝝ ad locū: sicut cotū infusum in oleo ro. solo vel mixtū cū vino stiptico. Dicūt attēdēdū est ēt ad euonē humoꝝ siqs supfluerit: ⁊ maxime col'e. ⁊ hoc pꝰ sanguis eductionē ⁊ ꝯñr vtēdū ē cristeribꝰ. ¶ Si v̊o vulnꝰ erit ꝑuuꝫ nō erūt nec̃ie dcē euones: maxie si dolor paruꝰ fuerit: sꝫ intēdat̃ icarnatiōi eiꝰ: ⁊ cōsolidatiōi ipsiꝰ. ¶ Dixit Gal. 3. cathagenis. ⁊ ponit̃. 15. cōti. Plaga modica i capite curat̃ cū myrrha ⁊ aloe bñ tritis licinio in eis inuoluto: qm̃ consolidabit eam: ⁊ secura fiet conditio apatis. ¶ Dixit Serap. si plaga fuerit cū excoriatione tm̃. i. cū vulnere in cute tm̃ superasꝑgatur ei yreos ⁊ sanabit̃. ꝙ si fuerit cōcaua. s. vsqꝫ ad os curetur cū myrrha ⁊ aloe ⁊ thure: ⁊ constringatur ⁊ non dis/

Cura cō… sionis sin… cū vuln… ⁊ siue n…

soluat nisi in qlibet qͣtriduo: q̄ si ꝑuenit plaga ad os ⁊ mani
festabit. s. ꝑ separatioñe ⁊ euulsioñe carnis ab osse: tunc vngat
qḋ euulsũ fuerit de carne a craneo cũ oleo ro. deinde restitue
illud craneo: q̄ꝛ dꝫ illud euulsũ carnis sic inũctũ reduci in lo
co suo sup craneo: ⁊ deīde supaspge ei puluerẽ ⁊ cõstringat.
¶ Dixit. A. 5ª. qͣrti. tract. 3. cap. de fractura cranei vulnerũ
capitis. q̄ ꝓcedũt vsqꝫ almocati. i. gingie matris. s. inclusiue
vel exclusiue: ⁊ nõ accipit de osse qcq̄ꝫ: cura ē cura vulnerũ
mẽbroꝝ neruosoꝝ: ⁊ ꝓprie factoꝝ in capite. Et si vuln⁹ fue
rit sine ꝯtusiõe: tũc dixit. A. qͣrta qͣrti. tracta. prio cap. de cu/
ratiõe vulneꝝ capitis. i. carnatiõi eoꝝ q̄ sunt extra eas: ⁊ ossa
q̄ sũt sine lesione ossis siue os sit detectũ siue nõ: sufficiũt qli/
bet medicine exiccatiue leues ⁊ nõ leues. i. debilis exiccatio/
nis absolute: cũ debeãt esse minus exiccatiue q̄ꝫ q̄ ꝯueniunt
vulnerib⁹ capitis cuꝫ lesiõe ossis. ⁊ hoc iõ: q̄ꝛ cutis capitis ⁊
gingia mr̄ sunt sicciores carnes: sꝫ leues in ꝯparatiõe ad me
dicinas q̄ ꝯueniũt in vulnerib⁹ capitis cũ lesione ossis in q/
bus ꝑꝑ ossis siccitatẽ ꝯueniũt medicine magis exiccatiue: ⁊
ꝑdicte medicine debent puluerizari ⁊ supaspgi illi vulneri: ⁊
de medicis ꝑdictis ꝯueniẽtib⁹ est medicina fcã ex aloe myr/
rha olibano ⁊ sanguie draconis: ⁊ silr̄ alie medicie exiccati/
ue leues. s. siles ꝑdictis. ¶ Puluis alius q̄ sanguinẽ sistit ⁊
ꝯsolidat. ℞. boli ar. radicũ anagallici. añ. ʒ. i. colofonie. ʒ. iij.
olibani masti. añ. ʒ. 5. aloe sang. dra. añ. ʒ. ij. terant optime ⁊
vocat iste puluis a qbusdã puluis rubeus: ⁊ scias q̄ p⁹ pul
ueris aspsioñe supponẽdũ ē foliũ plãtaginis aut aliqḋ vngm
ꝯueniẽs. ¶ Dixit Alb. si ista vulnera sũt ꝑua ⁊ simplicia: tũc
res eoꝝ facilis ⁊ leuis ē ita vt puluerizes sup ea hũc pulue/
rẽ: qm̄ ꝯsolidat ea añq̄ꝫ mutet ea aer. ℞. olibani. p. i. sanguis
dra. p. ij. calcis viue extincte ptes. iij. terant multũ ⁊ cribellẽt
⁊ impleat ex eo vulnus ⁊ ꝯstringat ꝯstrictione bona donec
adhereat sup ipꝫ bñ ⁊ coaguletur cũ sanguine: deinde stringe
ipm desup cũ puluillis ⁊ dimitte ipm neqꝫ soluas dũ ꝑma/
net: ita q̄ nõ apat. nã non eradicat ab eo medicina dõec sa/
net. Et qñqꝫ fac illud calx sola qñ non sunt ꝑñtia tibi oliba/
nũ ⁊ sanguis dra. ¶ Et subdit. q̄ hec medicina facit ẽt hanc
eãdẽ opõnez in vulnerib⁹ magnis: qñ hoc ꝯtingit vt ponat
sup ea: ⁊ strigat ⁊ sũt vulnera adhuc recẽtia cũ sangnie suo
q̄ nõ alterauit aer: q̄ si aer iã alterauerit ea qͣdã alteratõe ꝑci
pue qñ est in tꝑe estatis tũc nõ est appõni hui⁹ pulueris intẽ
tio: sꝫ cura ea cũ vnguẽtis digestiuis: aut suppõe pultẽ factã
ex farina ord. aq̄ ⁊ melle donec emittat pus. Deinde est cura
reliq̄ curatiõe vlceꝝ. ¶ Quidã hmõi vulnera alterata ab ae
re reddũt recẽtia cũ fricatiõe aspera fcã sup ea donec sangui/
nent: deinde curãt cũ puluerib⁹ dictis: ⁊ bñ faciũt si altera/
tio ab aere iducta non fuerit magna nimis. Quidã tñ hmõi
vulnera reductis i labijs inungũt cũ oleo ro. mixto cũ bolo
ar. ⁊ sup aspgũt puluerẽ mirti: deinde supponũt cerã nouaꝫ
malaxatã ⁊ ad ignẽ calefactã. ¶ Dixit Alb. si videris in cu/
te putrefactionẽ: ⁊ nõ adheret ossi tũc icide qḋ putrefactum
est totum: ⁊ ꝓijce ipm: deinde cura illud ⁊ si sanguis ex his
vulnerib⁹ fluxit nimis succurre ei: sicut dcm̄ est supra. ¶ Q̄
si vulnus cũ cõtusione fuerit siue fuerit contusio absqꝫ vulne
re tũc dixit Gal. 3. cathage. q̄ farina ordei posita i emplõ cũ
vnctuositate lane ꝯuenit ei mirabilr̄ cũ ꝓprietate ⁊ faria or
dei cũ mẽtastro mõtano. ¶ Dixit. A. si vulnus fuerit cũ ꝯtu
sione. s. sine lesione ossis tũc illud qḋ ꝓhibet egritudinẽ. i. sa
nat eã est emplm̄ cũ farina ordei. s. sola vel cum vnctuositate
lane: vt dixit Gal. ⁊ silia. s. q̄ dicta sunt in cura ꝯtusionis. als
silia. s. frumẽti ꝯfectis cũ ysopo hũida. Et silr̄ emplm̄ cũ sa/
nich ordei: ⁊ cũ calamẽto ꝯuenit attractiõi in capite eueniẽ/
tis in cute. ¶ Si aũt ꝯtusio magna fuerit vt suspitionem fa
ciat de decursu mãeꝝ ad locũ tũc debẽt ꝑmitti flõmia: ⁊ alia
diuertẽtia: vt dcm̄ est in vulnere magno capitis. ¶ Accidit
aliqñ in ꝯtusione vt cutis a craneo separet. Emplm̄ ad hoc
vtile est vt aspgas folia oliuaꝝ vino bono ⁊ ꝯtunde ea ⁊ ca/
piti ꝯtuso suppone. facit. n. adherere craneo cutim separatã

Sign... plicatur ossis ad... teri⁹ sine ruptura cutis vel cranei.

Cura ꝯtusiõis siue cũ vulnere siue nõ

ab eo. ¶ Dixit Zoar. si vuln⁹ vel ꝯtusio ꝑuenerit vsqꝫ ad pã
niculũ exteri⁹ tegentẽ os ꝯuenit in hoc casu corpus euãri cũ
flõmia cephalice. postea habeas lanã vel cottũ inunctũ oleo
ro. aromatico tepido: ⁊ suppones ⁊ ꝯtinuabis donec apa lo
ci remouebit. Et si dolor fortis extiterit: ⁊ ñ remouet ꝑ hoc
adde oleo ꝑdicto medietatẽ sui de oleo de vitellis ouoꝝ co/
gnoscẽdo q̄ vuln⁹ isti⁹ pãniculi nõ est paꝝ timẽdũ: eo q̄ ex
radice ⁊ ortu ipsi⁹ accidũt accidẽtia grauia ⁊ ꝑiculosa: ⁊ ꝑꝑ
hoc sollicite attẽdẽdũ est ne apa ꝓcreet. Et vt secur⁹ fueris
ab apate redi ad curã vulneꝝ: sꝫ ꝑꝑ siccitatẽ pãniculi opꝫ vt
decoquant in aq̄ cortices repte sup medullas glãdiũ vel cau
da eqna: ⁊ cũ eadẽ decotiõe fac aquã mellis cũ q̄ vuln⁹ ab/
luere debes: ⁊ desup pone vngm de palma ⁊ cõtinuabis hoc
medicamẽ donec sanet. ¶ Quidã in ꝯtusiõe capitis appo/
nũt stuppas madefactas in vino bullito cũ sale. ⁊ post ꝓces/
sum si dolor ⁊ tumor ꝑmanet apponũt emplm̄ fcm̄ in predi
cto vino cũ ipsi bulliẽti addit puluis baccaꝝ lauri ⁊ cimini
⁊ anisi torrefactoꝝ: ⁊ cũ aliq̄ꝫtulum bullierint addit puluis
masticis ⁊ thuris: ⁊ de cribraturis furfuris q̄ꝫtũ sufficit ad
ꝯficiendũ pultẽ: ⁊ apponũt eã calam extẽsam sup petia tenẽ
te totũ caput ⁊ sup petia apponũt stuppas: ⁊ sic ꝓcedũt do/
nec sanet. ¶ Et scias q̄ in omni vulnere ⁊ in oĩ ꝯtusione ca
pitis siue fuerit cũ fractura ossis siue nõ: añ oĩa mouẽdi sunt
a loco capilli primo cũ forficibus: scḋo cũ pilo premissa ante
abrasionẽ humectatione capilloꝝ cũ oleo rosarum mixto in
hyeme cum aqua calida: in estate cum frigida: aut cuꝫ vino
stiptico limphato: in hyeme calido: in estate frigido.

¶ De cura fracture cranei per dietam. Cap. lij.

Cura fracture cranei trib⁹ ꝑficit istr̄is. s. die/
ta potione: ⁊ chirurgia. ¶ Dieta qdem
eius ꝯsistit in euitatione aeris frigidi: ⁊ ꝓhibi/
tione ne approximet capiti patientis aliqd actu
frigidũ: maxie cũ os fuerit discoopertũ ⁊ fractu
ra penetrãs fuerit. frm̄. n. nocet ossib⁹ i pãniculis ⁊ cerebro.
dixit Aui. 5. qͣrti. tract. 3. cap. de fractura cranei. stude ne fri
gus adueniat velamini: qm̄ est malũ ⁊ timorosum ne prouo
cet apa in eo: ⁊ nõ solũ in hmõi dispõne. s. in q̄ fractura ē pe/
netrãs: ⁊ põt frigus ꝑ eũ aduenire velamini: imo in oĩ dispo
sitione in q̄ craneũ est detectũ siue sit absqꝫ fractura: ⁊ fissura
siue sit cũ ea penetrãte vel nõ penetrãte: opꝫ vt vehementer
caueat frigus: ⁊ nõ solũ in tꝑibus frigidis: veꝝ ẽt in estate:
qm̄ in eo est timor magnus. ⁊ eq̄. cals aer ⁊ oẽ calm̄ actuale
est ꝯferens in oĩb⁹ vulnerib⁹ capitis cũ detectiõe ossis. ¶ Di
xit ẽt Ipo. 5. affo. i affo. illo. calm̄ faciẽs saniẽ ⁊c. q̄ calm̄ cõ
fert in fracturis ossiũ. magis võ denudatis. ⁊ hoc maxime i
capite vulnera hñtibus. ꝯfortat. n. actu calm̄ cerebrũ ⁊ vela
mina eius ⁊ craneũ: ⁊ oẽm ꝑtẽ capitis vulneratã. Ideoqꝫ di
xit Gal. 2. de interiorib⁹. ⁊ ponit. 15. ꝯti. sic quotiens incidi/
mus craneũ ⁊ euellimus illud in fractura cura accñtis in eo
aer esse dꝫ calus: tunc in tꝑe cure. vñ euitet q̄ nõ infrigidet
pãniculus q̄ est sup cerebro qm̄ si infrigidabit sequet illud
dispõ mala. ⁊ subdit. effusio olei ro. calefacti dꝫ fieri sup illõ:
⁊ ꝑꝑ ꝑdicta prudẽtes chirurgici locãt patiẽtes i camera nõ
multũ magna vndiqꝫ clausis hostijs ⁊ fenestris ⁊ oĩ forami
ne ẽt ꝑuo: vt nõ possit illã ꝑflare vẽtus nec ingredi aer frigi/
dus ⁊ faciũt in ea accẽdi ignẽ magnũ vel ꝑuũ ꝓm dispõnẽ ae
ris: q̄ sit de lignis vltime siccis: aut de prunis accẽsis vt sit si
ne fumo: ⁊ ꝯstituũt ipꝫ a lõginq̄ vel ꝓpinq̄ ꝓꝫ necitatẽ. Cap
q̄ꝫ egrotantꝫ ãpli⁹ cũ biretis ⁊ capellis pileis tegat vt optie
a frigore defendat. Cũqꝫ discooperire voluerint faciũt veni
re sup caput eius laterẽ vl tegulã calefactã vt bñ calefiat aer
vt nõ egrediat sup ipm frigus quã tãdiu teneri faciũt donec
opõnẽ expleuerit ⁊ caput ligauerint ⁊ cooperuerint: ⁊ ꝑꝑ
dictã ẽt cãꝫ q̄cũqꝫ medicamia q̄ supapponũt pri⁹ calefaciũt.
imo ẽt calefaciũt ⁊ man⁹ ⁊ instr̄a qb⁹ opant ⁊ conant opo/
nẽ explere q̄ꝫto citius pñt. ¶ Dicũt qdam vitent in camera
prune de carbonib⁹ cerri: qm̄ qñ accẽse tenentur in aere clau

so cū ꝓprietate vel mala effumatione q̄ surgit ab ipsis ledit
cerebrū ita ꝙ aliqñ īducūt appoplexiam ⁊ morte͂. ¶ Preci/
piūt patiēti vt iracundiā odiū timore͂ furore͂ ⁊ tristitiā ⁊ ge/
stabilium curas a se abijciat: imo pro posse letet̃ ⁊ gaudeat.
¶ Et faciūt eū abstinere a motibꝫ corporeis: ⁊ maxie capitꝭ
⁊ ꝑtiū supioꝝ tenētes eū silētio cū ꝑua locutione cauētes ab
eo murmur ⁊ strepitum. ¶ Sicq̄ ꝑcipiūt a somno abstinere
diurno nisi multū habuerit hoc patiēs in ꝯsuetudie: aut nisi
male de nocte qeuerit: ⁊ ne dormiat post cibū nisi ꝑterierit
tp̄s circa horas duas vt nō repleat̃ caput effumatiōibꝫ cibi:
⁊ locāt ip̄m ad iacēdū supra latus ꝑtis vulnerate postq̄ȝ vul
nus māifestū fuerit vt valeat pus ad exteriora exire liberiꝰ.
¶ Dixit auctor ꝯpēdij. q̄etū esse infirmū ꝑcipe. non ergo dꝫ
se frequēter de latere i latꝰ reuoluere neq̄ȝ se de loco ad locū
ꝑcipitare. ¶ Dixit. A. subtilia regime͂ eiꝰ. s. in cibo ⁊ potu.
Et dixit administra iterim. s. añ discoopertione͂ vel eiꝰ abla/
tionem ⁊ post donec. s. sit securitas de apate regime͂ qꝺ reti/
neat inflāmatione͂, s. ne supueniat. i. vt nō arripiat eū febris.
debēt ergo cibi esse ꝑue q̄ȝtitatis ⁊ pauci nutrimēti nō sum/
pti ex difficulter digestibilibꝰ ⁊ tarde: neq̄ȝ ex euaporatiuis
⁊ caput replētibꝰ: imo cibi ⁊ potꝰ eoꝝ sint facilis digestiōis
paucaꝝ superfluitatū ⁊ repressiui vaporis infrigidatiui ⁊ ex
tinctiui caliditatis extranee. ¶ Dixit Alb. caueat sibi a reple
tione ⁊ vino ⁊ cibis grossis: ⁊ maxime euātiuo cū flōmia ⁊
alijs ⁊ nō fluxerit ex vulnere sanguis multꝰ ⁊ tali regimine
vtēdū est donec securꝰ fueris ꝙ sedati sint humores a fluxu
⁊ nō supueniat apa deinceps cibus paulatine augmētari dꝫ
in q̄litate ⁊ quātitate nutrimētali. ¶ Debēt ergo i ꝑmis die
bus ⁊ donec vtus tolerauerit vsq̄ȝ ad sedatione͂ vulneris ⁊
fluxꝰ vitare carnes oēs ⁊ oua sorbilia lac ⁊ pisces ⁊ vinū ⁊
oēs nucleos fructuū: ⁊ his silia: ⁊ aliq̄ q̄ pñt ꝯphendi ex di/
ctis. ⁊ sit ꝯtētus in cibis factis ex mica panis lota kist ordei
farre auena oleribꝰ mollibꝰ spinachijs attriplicibꝰ blitis la/
ctucis ⁊ cucurbitis ⁊ in scd̄a mēsa sit cōtentus malis coctis
piris ⁊ citonijs coctis granatis arācijs: ⁊ silibꝰ. ⁊ si esset sti/
pticus ꝭm vētre͂ posset sumere duo vel tria pruna recētia vł
sicca in ꝑncipio mense ꝙ si dicto tp̄e ꝯtigerit. al's. coegerit te
aliq̄d ad exhibitione͂ carniū tūc exhibe carnes auiculaꝝ bo/
naꝝ aut pullaꝝ ꝑuaꝝ vel pulloꝝ ꝑdicū fasianoꝝ alterata et
exhibe eas ꝯtritas potiꝰ q̄ȝ solidas: ⁊ sit in dcō tp̄e cōtentus
sumere in potu aquā ordei aquā decoctā cū zuccaro vinum
granatoꝝ vel berberoꝝ iulep ro. vel violatū ⁊ siles potus: ⁊
si coegerit te nec̄itas ad vini exhibitione͂: tūc ꝯcede vinū al/
bū clarū paucifeꝝ: ⁊ tñ bñ limphatum cum aqua decocta.
¶ Ait Ras. 15. ꝯti. dico in his qbꝰ cōmotū fuerit cerebrum
ex casu ⁊ ꝑcussione ꝯferūt cerebra gallinaꝝ data in potu. In
memoriali abdus. ꝑcussio si accidit i capite ⁊ exinde emittit̃
de cerebro sanguis dādū est ei in potu de ceruicibꝰ gallinaꝝ
assis. ⁊ ēt in cibo toto posse frequēter. al's. efficienter. ¶ Et
Aui. dixit. opꝫ vt cibet̃ hñs vulnera cū fluxu sanguis: ⁊ loq
tur de vulneribꝰ capitis: lꝫ sit ꝯueniēs ēt in alijs vulneribus
cū fluxu sanguis cerebellis gallinaꝝ assatis q̄ȝtum possibile
est ipsa. n. ꝭm ꝙ testificant̃ qdā cōfortant cerebrū ⁊ retinent
fluxum sanguinis: lꝫ sit in eis snīa alia. i. de alijs iuuamētis
eoꝝ: vel alia. i. alterius viri: ⁊ dꝫ patiēs abstinere a coytu oi/
no: ⁊ dꝫ ꝓcurare ventre͂ euāre a supfluitatibus omni die spō
te: vel cū auxilio cristeris lenitiui vel suppositorij: ⁊ si posset
ante oēm cibatione͂ assellare melius foret: ⁊ ꝓcuret ēt vrinā
emittere in horis solitis: a vomitu autem oino abstineat.

¶ De cura fracture cranei per potionem. Cap. iiij.

Utrū fractura cranei possit curari absq̄ȝ amotione ossis.

Anteq̄ȝ cura ista ponat̃ sciēdū est ꝙ discor
dia iter artifices huius artis est an
fractura cranei penetrans possit curari absq̄ȝ a/
motione ossis. Gal. nāq̄ȝ. xj. de inge. sani. ⁊ Hal.
9. practi. ⁊ Alb. i scd̄a ꝑte opōnis manualis. Et
Aue. colliget. 7. ⁊ Aui. hoc q̄rto cap. de fractura cranei vna
ꝯuenire vident̃ ꝙ in fractura cranei penetrāte necessariū sit
de osse amouere nisi in ipsa fractura fuerit de eo amotū suffi
ciēter. Et Zoar dixit. si icisio vsq̄ȝ ad ꝓfundū cranei penetra
uerit tūc oino opus eiꝰ est chirologo ⁊ opone manus. Pro/
bat aūt hoc Gal. vbi. s. arguēs sic. ꝑsupponendo ꝙ ad fra/
cturā ex dolore ⁊ agitatione defluāt māe: ac ēt ꝙ in ipsa due
humiditates cōgerant̃: vt supra patuit in vulneribꝰ oibꝰ ꝙ
necessariū sit ꝓhibere fluētes ⁊ resoluere fluxas ⁊ cōgestas:
⁊ ꝙ ꝓhibitio fluētiū ⁊ resolutio aliaꝝ nō possit fieri nisi aut
cū ligatura vel cū medicinis vel ꝑ amotione͂ cranei: ⁊ tūc ar
guit. illa cura nō pōt fieri ꝑ ligaturā neq̄ȝ ꝑ medicinas. ergo
opꝫ fiat ꝑ amotione͂ ossis. ꝯña. tꝫ. a sufficiēti diuisiōe: ⁊ añs
ꝓbat. prio ꝙ nō pōt fieri per ligaturā ex eo ꝙ ligatura ꝯue
niens ad ꝑdictā fracturā ossium capitis nō pōt fieri sufficiēs
ad curā. nō enim pōt fieri ligatura q̄ fit in ꝑncipio ad ꝓhibē
dum defluxū humoꝝ ⁊ trāsmittendū ad alia iā fluxos: q̄m
talis ligatura opꝫ ꝙ sit cū maiori strictura ꝑtis fracte: vt su
pra patuit. cap. de ligatura fracture ossium: q̄r obstat figu/
ra cranei: ꝑꝑ quā nō pōt in eo fieri strictura sufficiens: ⁊ da/
to ꝙ posset fieri adhuc non sufficeret ad curā: q̄r non prohi/
beret nisi mām fluente͂ a ꝑtibus extrinsecis craneo mām vo
fluente͂ interioribus ⁊ ad interiora cranei ꝓhibere non va/
leret vt notū est: neq̄ȝ etiam iam fluxā ad interius cranei ad
alia loca transmittere valeret: neq̄ȝ etiam ligatura que fit in
processu fracturarū ossiū ad attrahendū nutrimentum pro
gñatione pori sarcoydes: aut pro cōseruatione plasmatis re
staurati ossis nec̄ia est primo q̄r ossa capitis fracta nō restau
rant̃ nec cōsolidant̃ ꝑ poꝝ sarcoydem: sicut alia ossa: ⁊ si q̄d
de carne gñanda loco ossis deperditi exigitur illud est parū
valde. plasma ēt cranei seipso cōseruat̃. Neq̄ȝ ēt pōt predicta
cura fieri ꝑ medicinas. prima non per repercutiētes vel trās
mittētes ad alia: q̄m dixit Gal. si medicamen hmōi actionis
ingrere voluerimus nullū qꝺ nobis sine ligamēto sufficiat
inueniemus: ⁊ ligamentū: vt dcm̄ est: sufficiens fieri non va
let. neq̄ȝ pōt fieri per medicinas resolutiuas obstante cranei
densitate: aut ēt timet̃ ne plus attrahant q̄ȝ resoluant. ¶ Et
ꝑꝑ ꝑdicta dixit auctor cōpendij. fracture in ossibꝰ capitis cu
ra a cura fracture aliorū ossium dissimilis est: q̄r ipoi'e ē cra
neum solidari neq̄ȝ vllum ligamētū fieri. s. debite factum qꝺ
non generet apa ⁊ tumore͂. ¶ Et assignās Aui. cās dissilitu
dinis curationis dictarū fracturarū. dixit. ꝙ vna de causis
est: q̄r nā super craneo fracto non restaurat arosbot fortem
quiꝰ hꝫ ligare ꝑtes eius solutas sicut in alijs restaurat ossibꝰ
imo restaurat ip̄m debile͂ ⁊ vile͂ respectu eius qui in alijs ge
nerat̃ ossibus. ⁊ cā huius duplex est. vna ex ꝑte māe. nā po
rus dꝫ gñari ꝓportionalr̃ ossi qꝺ dꝫ ligari. mō os cranei nō
est hñs grossitie͂ ⁊ densitate͂ duram ⁊ solidā sic̄ alia ossa ⁊ iō
non dꝫ hr̄e poꝝ ita durū ⁊ grossū. alia cā est sumpta ex ꝑte
finis q est ꝙ si porus hñs ligare craneū fuisset durꝰ ⁊ gros/
sus vt est q alia ligat ossa nimiū grauasset sup pāniculos ce/
rebri cū qua aggrauatione lesisset eas ⁊ ꝓhibuisset a motu
ipsorū. Os ēt cranei nō eguit poro ita duro ⁊ forti: vt alia
ossa: q̄r caput nō hꝫ moueri motibꝰ fortibꝰ: sicut mouentur
alia mēbra: quos fortes motus vt tolerare possent alia mē/
bra sine lesione eguerūt poro duro ⁊ forti. ¶ Scd̄a cā diuer
sitatis curationū ꝑdictarū. dixit Auic. est q̄r amotio cranei
fit vt pus effusum ad interiora cranei hēat exspirationem ⁊
egressione͂ ad exteriora vt nō retineat̃ ne sequant̃ accidentia
mala: ⁊ hec est cā: q̄re non querit̃ in fractura cranei vnitio ⁊
cōiunctio ꝑtiū solutaꝝ: sicut in alijs ossibꝰ: in quoꝝ vnitate
⁊ restauratiōe nō est timor ꝑdictus. ¶ Et tertia cā dixit. A.
q̄r ab alijs ossibus fractis ꝑter ossa capitis cōuertit ligame͂/
tū ⁊ additione͂. s. humorū fluentiū ad ipsa: ⁊ ēt in eis ꝯtētas
humiditates redit ad alia loca: sed tale ligamentū reddens
additione͂ ꝑdictā nō est possibile facere sup caput ꝑꝑ sitū eiꝰ
⁊ iō est nec̄iū accipere os ꝭm q̄ȝtitate͂ per quam egrediat̃ vi
rus vt est necessariū. ¶ Quarta cā est: vt dixit Aui. q̄r sic̄ in
alijs ossibꝰ hñtibꝰ medullā cū accidit ex ligatura exprimēte

Secūda opinio.

Curia fracture cranei dissimilis ...

Tertia opinio.

Quarta opinio ...

⁊ expellēte vt mā transeat ad medullā: tunc est nobis necīu discooperire ⁊ mūdificare virus vt non corrūpat medullā ⁊ corrūpatᷣ inde os ⁊ totū mēbrū. ita ⁊ multo magis erit hoc necīū in craneo cū ꝯtineat in se vel sub se membra nobiliora ꝙ̄ medulla. nō ergo dixit Auic. erit excusatio ꝑꝑ dictas cās de incisione ⁊ de detectione loci ⁊ ꝓhibitione icarnationis eius vsqꝫ quo securꝰ fis ꝙ mūdificatio sit ꝑfecte fcā. Et subdit Aui. et si timor nō sit de cursu virꝰ ad iteriora ossis qđ incidimus: adhuc hec cura dꝫ fieri: ⁊ rō assignatᷣ: qꝛ hic est modꝰ curationis tutior. in curatione supra modū suspectū est eligendū.

Secūda opinio. ¶ In oppositū aūt p̄dicte snīe auctoꝝ sunt due secte: quaꝝ vtraqꝫ approbat fracturā cranei penetrātē: et cute nō vulnerata posse curari absqꝫ icisiōe cutis ⁊ absqꝫ ossis amotione: veꝝ differēter: qꝛū vna eaꝝ approbat hāc curā posse fieri cū medicis simplicibꝰ ⁊ ꝯpositis ab extra capiti approximatis quaꝝ vtꝰ tāta est ꝙ sufficit attrahere exteriꝰ qđ sub craneo fuit collectū ⁊ subtiliare illud donec et ꝑ dictā rimulā trāseat ⁊ exeat ⁊ qđ de collecto nō fuerit aptū attractioni virtutis eaꝝ est illud euaporare ⁊ resoluere ⁊ ꝯsumere ⁊ tandē fracturā q̄ i osse ⁊ q̄ in cute fuerit ꝯsolidare: ⁊ ꝙ talis medicina repiatᷣ notū est. multe eniꝫ sunt medicine simplices ⁊ cōposite attractiue ⁊ resolutiue ⁊ ꝓfūde. ¶ Et ꝯfirmatᷣ auctoritate Serap. cap. d̄ soda fcā a cā ꝑmitiua. q dixit. ꝙ si appareat os fractū: tūc opꝫ vt ingenietᷣ in re eiꝰ: et ē vt calefacias oleū ro. ⁊ fūdas ipm sup loco eiꝰs. duo v̄o labia fissure q̄ est in cute vel pāniculo cōnectes adinuicē ⁊ sues cū filo sete grosse vel lini: ⁊ post suturā admistra puluerē quē posuit: ⁊ post stringe locū ꝯstrictiōe bona ⁊ soluatᷣ in oībꝰ duobus diebꝰ: ꝓsequereqꝫ illud donec resoluatᷣ ap̄a ⁊ conglutinetᷣ ꝑcussio. Et sic vides exp̄sse ꝙ Serap. affirmat fracturaꝫ cranei posse curari ⁊ sanari cū medicinis appositis absqꝫ amotiōe ossis. ¶ Et ꝯfirmāt hoc auc̄te Dio. q dixit. ꝙ qñ fractura est in osse capitis bethonica ꝯtusa sepe supponatᷣ loco ⁊ sepe emplm̄ ex eo fcm̄ inouetᷣ. eteniꝫ mira celeritate ꝯglutinat ⁊ tāta est eius virtꝰ: vt et ossa fracta exhat. ¶ Et Gal. in cathagenesio. dixit vngm̄ plage capitis ⁊ ꝓprie quotiēs rūpitᷣ aut ꝯtūditᷣ os dꝫ esse fortiꝰ alijs vnguētis attractius vt attrahat ossa fracta ꝑua ⁊ humores grossos ad exterius: et cōpositio eius dꝫ fieri de molliētibꝰ ⁊ calidis ad moduꝫ vnguēti basilicon: in quo cadat oppoponacū aristologia ⁊ modicū euforbij: ⁊ silia. ¶ Et cōfirmant hoc et auctoritate. A. tertij prima. tracta. 3° ca° de plaga ⁊ incisione. vbi ait. ꝙ principiū cure ꝯsistit in emplis: qm̄ cū eis erit rectificatio velox: ⁊ iteꝝ auc̄te eiusdē q̄rto huius. vbi inqt. In fractura v̄o vbi nō est nisi fissura. s. q̄ nō est cū ea attritio in osse neqꝫ separatio dure matris ab eo: neqꝫ lesio alia in ea: sed solū est in osse fissura penetrās: q̄zuis sit plurima. s. q̄ztitate discreta vel ꝯtinua ⁊ appareat cū ea illud inter qđ ⁊ os nō est nisi cortex. i. qđ appareat lesio in pāniculo corticali. i. tegēte os extrisecꝰ s. gingia matre multotiēs sufficiūt ad curationē strictura labioꝝ vulnerū. s. cū sutura vel sine ea ligamētū ⁊ emplm̄. s. attractiuū resolutiuū. ¶ Et ꝯfirmāt hāc curā esse veracem ꝑꝑ experiētias multas q̄s asserūt fecisse ⁊ vidisse nō solū semel: sꝫ frequēter: intm̄ ꝙ asserunt multo plures sanari ꝑ hāc curā q̄ꝫ per curā cū incisione cutis ⁊ amotione ossis.

Tertia opinio. ¶ Scd̄a v̄o secta dixit. curari posse fracturā cranei penetrātē siue cuꝫ lesione pāniculoꝝ siue nō: imo siue cū lesione cerebri non attingēte ad vētriculos eius siue fuerit cū vulnere siue cū ꝯtusione cutis siue nō: cū medicinis ebibitis: de quaꝝ ꝓprietate est mūdificare ⁊ abstergere ⁊ resoluere ⁊ cōsumere oēm sorditiē siue mām ꝯsolidationē ꝓhibentē ⁊ ꝑ ꝯñs hāc fracturā cōsolidare p̄dictā. Has aūt medicinas dicūt esse reperibiles ⁊ de facto apud eos reptas ⁊ experimentatas ab eis frequēter.

Quarta opio cōueniēs cum prima et solucō argumenta ꝛc. Et principalis huius secte ⁊ primus apud nos inuentor ⁊ opator fuit Hugo lucanus: ⁊ secutus est eū Theo. cū pluribus alijs famosis chirurgicis. ¶ Sciendū ꝙ plures opatorū huius artis nostris tꝑibus sequuntᷣ curā fracture penetrātes ꝑ chirurgicū instrm̄: qm̄ putant hmōi fracturā nullo mō curare posse emplis ⁊ potionibꝰ. ⁊ dicūt. ꝙ nō lꝫ assimilare hāc fracturā fracturis alioꝝ ossium ꝑꝑ cās a Gale. ⁊ ab Aui. superius assignatas. Et asserūt nullū medicorū remedioꝝ sufficientiā ꝑstare posse ad excollationē mūdificationē seu resolutionē virus sub osse collecti p̄ter ablationem ossis ꝓut auctores posuerūt. ¶ Et ad vtentes emplis ⁊ medicis exterioribꝰ dicūt. medicinas quas eis iponūt tales oporteret eē violēte calitatis: in quaꝝ approximatiōe timor eēt de maiori attractiōe māeꝝ ad locum q̄ꝫ sit illud qđ de materijs collectis ibi resolueret. vñ potius ꝯpatiōis q̄ꝫ sanationis cā foret. ¶ Ad auc̄tē aūt Ser. quā allegāt. dicūt. ꝙ nō itellexit illud in oī fractura. sic isti modi fracture approximāt emplꝫ sꝫ intellexit in fractura in q̄ sufficiēs q̄ztitas ossis ablata fuerit ꝑ quā possit expurgatio ⁊ resolō fieri. nō aūt in ea in qua nulla portio ossis est amota sicut in capillari: ⁊ silibꝰ. Quidā āt et eoꝝ. dicūt. ꝙ totꝰ ille sermo Ser. referᷣ ad solōneꝫ capitis factā sine fractura cranei penetrāte. ¶ Et ad auc̄tem Aui. quā allegāt. tertij p̄a. ꝙ initiū cūonis ꝯsistit in emplis. dicūt. ꝙ ipse intētionē habuit solū ad curā vulneris inq̄ztū vulnꝰ est cuiꝰ ꝑncipalis intētio curatiua est exiccare ⁊ ꝯsolidare: q̄ qꝛ ꝑncipalis est ⁊ pria intēta a medico ꝑnm̄ curatiōis dici pōt. Verūtm̄ ista pn̄t dici intētio curatiua. a ꝑn° v̄o intentio curatiua nō pōt in oībꝰ vulneribꝰ ⁊ fieri ⁊ adimpleri: maxime in qbꝰ timetᷣ de fluxu māe ad locū: aut i qbꝰ mā i loco collecta ē: de qbꝰ sūt p̄cipue vulnera capitis cū fractura cranei penetrāte: i qbꝰ vt patebit: oꝫ isistere in ꝑn° ad ꝓhibitionē fluxꝰ māe ad locū ⁊ ad mūdificatiōeꝫ māe collerice: ꝑꝑ cuius mūdificationē. dicūt. necīa ē ablatio ossis quā auctores p̄cepert. ¶ Et ad auc̄tē. A. q̄rti. 5. dicūt. ꝙ itellexit d̄ emplō desiccatiuo ⁊ ꝯsolidatiuo. ¶ Deridēt aūt isti ⁊ subsanāt eos de scd̄a secta q asserūt fracturā cranei penetrātē posse potionibus curari: ⁊ maxime potiōe q̄ vtuntᷣ q̄ est ex vehementer calis medicinis ⁊ ipsi exhibēt eā in ꝑn°: vñ sūt cā subtiliationis humoꝝ ⁊ facilioris ⁊ velocioris defluxꝰ humoꝝ ad locū dolētē ⁊ debilitatū ex ꝑcussiōe: ⁊ silr sūt cā subleuationis vapoꝝ ad caput: ⁊ sic sūt cā ꝯpatiōis loci ⁊ iteritꝰ ifirmi. Negātqꝫ auc̄tē Hugonis ⁊ Theodorici ⁊ sequaciū: ⁊ expiētias q̄s ipsi asserūt se fecisse ꝑꝑ p̄dicta: ⁊ ꝑ expientiā q̄ qñqꝫ denūciauit fracturā cranei penetrantē cū empli appōne sanatam fuisse. ¶ Dicūt qdā. ꝙ q̄zuis cura cū emplis sit possibilis: ipsa tñ nō est eligēda: qꝛ ipa ē fallax nisi i casu in q̄ cura ꝑ amotionē ossis nō posset fieri: aut qꝛ nō fuerit ydoneus opator: aut qꝛ patiēs oīno: renuerit opationē chirurgici: aut qꝛ fuerit multū debilitatꝰ nō valēs illā tolerare. ¶ Et alij dixerūt. ꝙ si in osse fuerit ꝯtritio. i. cōminutio i frusta sepata tūc cura cū emplis est oīno renuēda: qm̄ si os cōminutū intus remanebit necīo putrefiet ⁊ corrūpetᷣ tāqꝫ a nāe regimine derelictū. Et dixerunt. ꝙ in fractura stricta siue capillari arta cum emplis silr fugiēda est: qm̄ nō posset emplm̄ q̄ztūcūqꝫ attractiuū sorditiē desubtus ex attrahere obstātibꝰ fractura fissure ⁊ ossis dēsitate. Et iō dicūt. in p̄dictis duobꝰ casibꝰ nō decipiantᷣ egri vt eligāt curā cū emplis: qꝛ eēt interitus eoruꝫ. ¶ Et dixit Gal. als. Gētil. illud qđ decipit vulgares ⁊ ignorātes est qđ in magnis ꝑcussionibꝰ capitis: in qbꝰ fractura in osse magna fit ⁊ multū apta siue fiāt cū re incidēte siue cū re ꝯtūdēte ꝑcussione casu vel obuiatiōe: ita vt manifeste pāniculꝰ videatᷣ viderūt ꝑ appositionē empli liberari patiēteꝫ ⁊ ex fractura parua vel capillari osse per incisionem rōnaleꝫ amoto mori. Vñ arguunt hoc patiens ꝑ appositionē empli liberatus est ⁊ patiebatᷣ fracturā tā magnā. ille aūt q tā paruā fracturā patiebatᷣ mortuus est per ossis amotionē. ergo cura per appositionē empli melior est ⁊ securior illa: ⁊ illi extimant ꝙ si ille qui mortuus est ex parua fractura fuisset curatus cū emplō ꝙ nō fuisset mortuus: sed vixisset ex quo cū emplō liberatus est patiens fracturā magnā: hoc itaqꝫ extimantes vulgares glorificant emplastrū ⁊ collaudant opera

tionē cū eo ⁊ vituperant amotionē ossis: ⁊ oēs qui se tali cu rationi cōmittunt. ¶ Verū mihi assignauerunt quidam ex

ꝙ emplm̄ sit melius amotiōe ossis.

opantibus cū emplo quasdā cās pp quas renuenda est ma gis opatio manualis ꝙ̄ appositio empli ⁊ eaꝝ prima est do lor qui sequit̃ ad incisionem cutis ⁊ eius excarnationē ⁊ se parationē gingie mr̄is ab osse. Et dolor tam magn⁹ est val de ꝓsternens virtutem ⁊ attrahens reuma ad locū: qd̄ virt⁹ debilitata ex prima percussione ⁊ ex illo dolore repellere ad alias ptes nō valet: sed illud suscipit i p̄iudiciū sui. ¶ Scd̄a est: qꝛ in tali incisione fit magna emorrosagia ex loco ex quo fieri non dꝫ que frequēter debilitat virtutē multū: frequēter ēt est cā maioris attractionis ad locū ꝙ̄ extractionis ex loco in p̄iudiciū patiētis. ¶ Tertia cā est agitatio ⁊ cōmotio ce rebri q̄ sequit̃ ad incisionē ossis cū per instr̄a raspatoria siue brustatoria siue abrasoria remouet̃ q̄ cerebri cōmotio est cā debilitationis eius ⁊ fluxus mãeꝝ ad locū. Et vt dicunt nō pōt caput patiētis tā bn̄ firmare sup aliqua re solida nec sic ab astāte teneri ꝙ effugere possint illā cōmotionē. ¶ Quar ta cā est vt inductio suspitionis ⁊ timoris magni periculi ⁊ mortis sup patientē cū audiuerit ⁊ intellexerit amotionem ossis fore necessariā: vn̄ nō ꝯfortabit̃ mēte sic pri⁹ hortabat̃ ⁊ sperabat de salute: ⁊ qn̄ꝫ ex illa diffidit de salute sua: ⁊ est hoc in oī egritudine malū. ¶ Quinta cā est ignorātia chy rurgicoꝝ ignorātiū ⁊ opantiū in his casibus quā cōfirmat aucte Zoar: q dixit. ꝙ in hoc nostro tpe pauci iueniunt̃ qui facere hoc sciant ⁊ spālr̄ q sciant hanc artē expientia: ⁊ rōne qꝛ ipossibile est tale opus solū v̄bis exercere. Et tibi erit dif ficile inuenire hoiem pfectū in hac arte q sit ex illis q habēt intellectū ⁊ ꝯsuetudinē in ea ⁊ qui ex nā sui ⁊ cōplōne habi lis sit huic arti ⁊ in ea expertus fuerit lōgo tpe: qm̄ nō dꝫ re cipi aliquis ad hoc exercēdū nisi longo tpe fuerit discipulus cū magistro optimo ⁊ pfecto: ⁊ ipse ēt psemet fuerit lōgo tpe practicatus: ⁊ tales sunt inexercitati in hac arte ⁊ exercitio recte cognitionis: ⁊ maxime in rebus arduis q̄ eueniunt in fracturis cranei. Appet qꝛ multi in eorū manibus moriunt̃ qui si haberent rōnabilē experientiā in ossis amotione cura rent ⁊ sanarent eos. Subdit. n. Zoar. nō vidimus neqꝫ audi uim⁹ aliquē chirologū hoc nostro tpe qui sit pfectus in hac arte: qꝛ si quis esset pfectus nemo ex fractura cranei solum moreret̃. ⁊ si ex gr̄a dei esse cognoscit̃ illi cui pfectus in tali necessitate vel sil̄i medicus adueniēs q ipm̄ liberet. Et silr̄ ex snīa diuina dr̄ esse qn̄ alicui imperitus aduenerit ⁊ inde mo riatur. ¶ Dixit Lafrancus noui lōgo experimēto ꝙ multo plr̄es curant̃ p medicinas ꝙ̄ p amotionē ossis: ⁊ ego nō vtor instr̄is ad amouēdū os nisi in duob⁹ casib⁹. vnus est qn̄ cra neū fractū fuerit ꝙ ps fracta subintrauit ptem sanā. scd̄s est ossis aliqd̄ frustū a craneo sepatū pūgat durā matrē: ⁊ hoc iō ne dura mater cōpressa in casu primo ⁊ pūcta in casu scd̄o dolorē patiat̃ q sit cā attractionis humoꝝ ⁊ apationis ei⁹. ¶ Et dixit. si mihi obijcit̃ quō pōt sine ossis amotione san guis ⁊ sanies exiccari abstergi ⁊ exsuccari q p rimulā descen dit ⁊ supra durā matrē cecidit. Rn̄deo ꝙ p eandē viā: imo ⁊ melius pōt p illā viā exalare: ⁊ maxime dū sanguis ⁊ sanies illa non sit in dura matre collecta: sicut in apate orta ⁊ incu neata: q̄re melius actiōi nãe ⁊ medicine obedit: ⁊ qūo nō: cū ēt frequēter mã frenesis ⁊ litargie p empl̄a exterius apposi ta resoluat̃ vbi nō est cranei fissura nec vuln⁹ in cute. ¶ At tn̄ nō obstātibus p̄dictis v̄bis eoꝝ. dixit Gētil. ꝙ lꝫ ꝯtingat qd̄ raꝝ est pua fractura p amotionē ossis mori ꝯtingit illud pp ossis ablationē: sꝫ qꝛ pcussio: quāuis fecerit puā fracturā

Alia opi nio.

fuit cū praua ⁊ maloꝝ accn̄tiū inducta vel in corpore male disposito: ita ꝙ si cū emplo vl̄ aliter qūocūqꝫ tales sic pcussi curarent̃ adhuc morerent̃. ¶ Quidā aūt alij moti expiētia qua viderūt iā multos p empli appōnē liberari. dicūt. pole esse curā fracture cranei penetrantis fieri p empli appōnem. Veꝝ nō in oī oibus corporibus sꝫ in eis solū: in qbus inue niunt̃ he ꝯditiōes. s. ꝙ corp⁹ patiētis nō sit plectoricuꝫ neqꝫ cakokimū: sꝫ sit bonoꝝ ⁊ tēpatoꝝ humoꝝ ex bono regimi ne qd̄ p̄cessit ⁊ nō sit ꝯsuetū pati egritudines capitis q̄ acci dunt pp influxū humoꝝ ad ipm̄: ⁊ ꝙ fractura ossis sit mani festa ⁊ apta. Et ꝙ̄to aptior fuerit ⁊ plus erit abiectū de osse vsqꝫ ad notabilē ꝙ̄titatē tāto ista ꝯditio est melior: ⁊ ꝙ fra ctura sit apte nō solū in osse: sꝫ ēt in cute: ita ꝙ sit ꝯdecenter amplo orificio cutis supposite fracture: ⁊ ꝙ sit fractura sine ossis ꝯtritiōe ⁊ cōminutione: ⁊ ꝙ in dcō corpe satis a pn̄° fra cture fuerint p̄misse eūones ⁊ diuersiōes sufficiētes ⁊ sit pa tiēs adhuc cū bona fortitudine v̄tutis: ⁊ maxie expulsiue ce rebri ⁊ pāniculoꝝ ei⁹. Stātibus enim ꝯditionibus p̄dictis pole ē curationē fracture penetrātis fieri ⁊ pfici: ⁊ in corpe hn̄te ꝯditiōes p̄dictas nō timet̃ de fluxu humoꝝ ad locuꝫ: ⁊ nō timet̃ de retētiōe virus sub craneo: qm̄ hꝫ in eo vir⁹ viaꝫ vn̄ trāspiret̃ ⁊ ex ea ⁊ p quaꝫ attrahat̃ ab emplo attractiuo coopante ēt in hac v̄tute expulsiua forti ⁊ mūdificabit̃ loc⁹ pfecte ⁊ ꝯsolidabit̃ fractura ⁊ liberabit̃ egrotās. illud. n. qd̄ mouit auctores supradictos ad amotionē ossis fuit vir⁹ sub eo collecti expurgatio ne retētū pāniculos corrūperet ⁊ cere brū. Vn̄ Aue. colliget. 7. ait. aut si fractura sit in osse cranei vt penetret vsqꝫ ad telaꝫ necesse est vt circa fracturā os amo ueatur vt mundificari possit a sanie tela: ne tela corrumpat̃ ⁊ si sic non fieret sanari non posset. ¶ Multi alij dicētes sūt

Alia opi nio.

curationē cū emplis esse magis eligendam ꝙ̄ per ossis amo tionē pp rōnes superi⁹ assignatas pp qd̄ arguunt maius pi culū iminere in cura p ossis amotionē ꝙ̄ p empli appositōeꝫ ⁊ de duobus piculis minus piculū eligendū est. ¶ Excipiūt tn̄ ab hoc tres casus: quorū vnus est in fractura cranei sine vulnere in cute in quo casu dicūt an̄ empli appositioneꝫ esse cutē sufficienter scindendā. ¶ Scd̄s casus est. in ossis cōmi nutione in qua ꝯtingat frustū ab osse totaliter separi siue ab intra siue ab extra vnuꝫ vel plura: qm̄ expedit ingeniare ad illius frusti amotionē quā emplm̄ facere non posset saltēꝫ si magnū fuerit etiā si in coniunctione ossis cōtingat ad intra frustū posse fieri non ab eo separatū qd̄ pāniculuꝫ pungat: ⁊ vulneret ⁊ ꝙ amouendū est oino: ꝙ amoueri non pōt nisi per amotionē ossis. ¶ Tertius casus est qn̄ simul cum fra ctura etiā esset in pte illa plicatura q̄ grauaret ⁊ cōprimeret pāniculum: qm̄ opꝫ talē ptem plicatam amoueri: sicut etiaꝫ hoc necesse in plicatura cranei siue fractura si cōpressërit pā niculū: vt silr̄ os amoueat̃: fatentur tn̄ ꝙ nostris tpib⁹ oēs illi qui curant fracturā cranei cū emplo sunt ydiote imperi ti ignorātes qūo ⁊ qn̄ ⁊ quo emplo vti debeant: quapp ma gnū piculum est ponere se in manibus eoꝝ. Sed si reperitur vir ꝓbus ⁊ in arte bn̄ instructus qui sciret debite ⁊ rōnabi liter vti emplo ipse etiā magis eligendus ꝙ̄ manualis opa tor. ¶ De opōne aūt scd̄e secte vtētis potionib⁹ nō vltra ꝓse quor: qꝛ nostris tpibus paꝝ est in vsu: attn̄ retulit mihi chi rurgicus qdam fidedignus ꝙ vsus fuit aliqn̄ potionib⁹ illo rum ⁊ inuenit in eis effectū veracē pp quā cām ⁊ sūmā inuē torū haꝝ potionū in hoc ca° ꝓsequar ⁊ tāgā oēꝫ modū cura tionis p instr̄m potionis. ¶ Aui. recitans ibi verba q̄ sunt scripta a Ga. scd̄o miemir. dixit. tertij. prima. sup. si sine pla

Intentiones. 3. in cura vulneris. cū fractura cranei h...

ga fuerit percussio cura est due res. ⁊ si est cum plaga ē tres res. s. prime due ⁊ tertia que est ad plagā. De primis aūt dua bus. dixit. opꝫ vt tua intentio sit vt dolores sedes ꝙ̄tum po tes. ⁊ hec est prima intentio. scd̄a est vt elonges mãm ꝙ̄tuꝫ potes a loco leso omnimodo. s. euacuatione ⁊ diuersione ad oppositum. ⁊ he ambe intentiones exiguntur vt prohibeat̃ apostema maxime a cerebro ⁊ pāniculis eius. sedatur. n. do lor vt trahat̃ mã ad locū ⁊ euacuat̃ ⁊ diuertitur materia vt fluat ad ipsuꝫ vn̄ in quacūqꝫ pcussiōe. in qua dolor est fortis est cā attractiōis humorū maxime in corpe repleto: in q̄ hu mores parati sunt fluere ad locū pcussionis ⁊ doloris p̄dcē due intentiones iplende sunt. in oibus aūt alijs corporibus in quibus nō sunt humores mali: neqꝫ superflui: neqꝫ ad p cussionē sequit̃ dolor fortis attrahēs ipletio eaꝝ nō ē neces

faria. ¶ De 3ª aūt intētione q̄ ē ad plagā si hȝ īpleri ꝑ cirur/
gicū istr̄m dr̄ i sequētica°. Si āt dȝ ipleri ꝑ instr̄m potionis
dr̄ de ea i isto. ¶ Intēdēs āt Gal. 2° miemir. ad ꝑdictas duas
primas intētiōes: maxie ad scdāȝ dixit. optimū i his si neqȝ
ea q̄ etatis sūt ꝓhibēt: neqȝ vitalis virt⁹ infirma videat̃ ⁊ de
bilis ꝑn^m sanationis a flōmia facere: ⁊ intellexit maxime si ꝑ
cussio fuerit sine plaga vel cū plaga: ex qua paucū fluxerit sā
guinis. Si aūt dixit Gal. ꝓhibeam⁹ flōmiā facere. supple. tu
⁊ alia q̄ supplēt vicē eius vt sanguisugaꝝ appositionē ⁊ sca
rificationē. tunc euacuabimus ventrem ꝑ cristere: ⁊ ꝯsidera
eūanda ea q̄ in ventrē sunt: sed adhuc magis ꝯsidera antipa
sios. i. diuersionē ad oppositū q̄ȝ ꝯsueuerūt ad patientes. s. ⁊
dolētes ꝑticulas ferri. dicūt hoc. cū statim post ꝑcussionē ad
patiētē veneris ꝯsidera adhuc si cibum indigestū in stō ha/
buerit. ⁊ si sic vomitū ꝓuoca illius. Si vero a stō descenderit
cristere lenitiuū impera: deinde flebotoma ⁊ sequere: vt di/
xit Gal. ¶ Scias tñ ꝙ cristere exequēdū post illud lenitiuū
q̄ᵒ dcm̄ est: non dȝ eē lenitiuū vt cōiter opantes ꝑcipiūt. imo
in casu in quo nō possit fieri flōmia: aut non pōt fieri copio/
sa. ⁊ in quocūqȝ corꝑe multū repleto quousqȝ querit̃ eūatio
⁊ diuersio ꝑ cristere ipsum dȝ fieri mediocre aut acutū: lȝ nō
in summo acuitatis: vt patebit auc̃te Raſ. Et subintellexit
Gal. ēt alias eūationes ꝑ farmacū solutiuū. ⁊ diureticum: ⁊
alias ēt diuersiones: vñ fiende sunt fricatiōes in brachijs ⁊
tibijs ⁊ ventosaꝝ appōnes in pulpis cruriuȝ in naticis sub
spatulis. ⁊ in spatulis prout dictabit medico maior ⁊ minor
diuertendi necessitas. ¶ Dixit Paulus. flōmia sit eadē hora
q̄ ꝑcussus fuerit inuēs ꝑ hoc ꝙ q̄ȝto citius sit tāto meli⁹ est.
¶ Dixit Haly. accelerādū prius est ad cephalice flōmiā: san/
guis quoqȝ iuxta ꝙ opus est extrahit̃ ⁊ virtus ꝯsuluit. ꝙ si
ꝑꝑ etatē virtutēqȝ: aut tp̄s minutio sanguinis prohibeatur
cristeri vtatur acuto si nulla febris aderit. Sin aūt vtat̃ cri/
steri molli. i. nō sic acuto: māmqȝ trahe ad inferiora ne forte
in locū influat patientē. ¶ Dixit Raſ. i. ꝯti. flōmet̃ vena ce
phalica vt extrahat̃ modicū sanguinis: ⁊ fiat hoc quater in
duob⁹ dieb⁹ vel tribus: ⁊ intellexit hoc in debilibus etate vl̃
in virtute ⁊ in ꝯsuetis sepe flebotomari: ⁊ in his q̄b⁹ a vul/
nere multū sanguis fluxit. In alijs aūt subdit. qñ accidit ca/
piti fortis ꝑcussio valde laudabile est ꝙ fiat i primis flōmia.
scdō ꝓuocet̃ fluxus cū cristerijs calīs si nō multū febricitat
patiens ⁊ si febrierit cristerizet̃ cū cristeribus lenib⁹ ⁊ dent̃
pillule cochie si nō febricitat. Et dixit. scire debes: q̄r ꝓuoca
tio flux⁹ est valde nec̃ia in hoc morbo. Et subdit. si forte pa/
rū calefit. s. ꝑ farmacū vel clystere ꝓuocans fluxū non nocet
q̄r purgatio reddit caput leue ⁊ nō ꝑmittit vulnus vel ꝑtes
vulneratas apari. ¶ Et Aui. prima tertij. cap° de cura sode
facte ex ꝑcussione: diuinos sermones. Raſ. dixit. primuȝ q̄ᵒ
opȝ facere est flōmia cephalice: aut nigre: cephalice. s. ꝙ qñ ē
in capite ⁊ ꝑtibus superiorib⁹ acciderit repletio ⁊ nō in toto
nigra v̄o qñ est repletio in tota magna: ⁊ tūc fit primo de ni
gra scdō de cephalica. prio aliqñ sit de basilica vl̃ venis capi
ti lōgiorib⁹ ſm ꝯsideratione in q̄ȝtitate plenitudinis totius:
qm̄ quāto maior fuerit plenitudo tāto ex vena lōginquiore
sanguis educēd⁹ est. ¶ Et notāt ꝙ flōmia est in hoc casu fiē
da ēt si in corꝑe fuerit dn̄iū alteri⁹ humoris a sanguie: eo ꝙ
ꝗcūqȝ sit humor dn̄ans si fluere dȝ ad caput sil̃ cuȝ sanguine
necesse est ipm̄ fluere. flōmia ergo q̄r eūat ⁊ diuertit ipm̄ ꝓhi
bet fluxū illi⁹. ¶ Et facta flōmia. dixit Aui. si illic est reple/
tio alioꝝ humoꝝ a sanguie oȝ vt vtaris cristeribus: ⁊ hoc
maxime si humores illi fuerint ꝯtēti in stō vel intestinis vel
primis venis q̄ cristeria acuta. dixit. Auic. fac si nō fuerit fe/
bris vt nō addāt ad inflāmationē. Si. n. febris fuerit tūc cri
steria equabis: ⁊ hoc vel vtēdo lenib⁹ vel miscēdo lenia cuȝ
acutis ſm necessitatē. ¶ Cristere lenitiuū in ꝑcussione capi/
tis cuȝ febre forti. ℞. blitis malue violarie lactuce scariole.
añ. M. i. decoquant̃ ⁊ in decoctione dissoluant̃ medulle cas
siefistule mellis violati vel zuccari violati. añ. ℥. i. ⁊ supimit/
tātur. ℥. ij. olei violati ⁊ parū salis. ¶ Et si feb. remissior fue
rit abijciant̃ a decoctione ꝑdicta lactuca ⁊ scariola ⁊ addat̃
sticados arabicū ⁊ paritaria ⁊ in dissoluētia addant̃ yera/
pigra ⁊ zuccaꝝ rubeū. añ. ℥. 5. ⁊ fiat additamētū in sale, va/
let enim agric. in decoctiōe ⁊ valet puluerizat⁹ ⁊ supimmis/
sus cristeri ⁊ dissoluant̃ in decoctiōe yerepigre electuarium
diafiniconis ⁊ medulle cassiefistu. suꝑadditis oleo ⁊ sale. Si
v̄o fuerit sine febre tūc fiāt cristeria cuȝ pulpa collogntide ⁊
alioꝝ acutoꝝ. Si v̄o humores nō fuerint in stō intestinis vl̃
primis venis locati: ita. s. dixit Aui. ꝙ cristere nō ꝯuenit: q̄r
non pōt educere nec diuertere illos tūc opȝ vt educant̃ cum
alio farmaco: vt cū cochijs si febrē nō habuerit: vt supra pa
tuit. Aut ēt si hūerit febreȝ remissam: qm̄ in his casib⁹ pill̃e
cochie ꝯueniūt: qm̄ educunt humores illos. supp. ⁊ si fuerit
feb. nō vtaris cochijs: sȝ alijs nō iflāmātib⁹ farmacis vel mi
nus calefaciētib⁹ q̄ȝ cochie. ¶ Factis itaqȝ eūonib⁹ ⁊ diuer/ De repellētibus ⁊ resoluētibus ⁊ locū ꝯfortātibus.
sionib⁹ ꝯueniētib⁹ corꝑi patiētis ⁊ q̄litati ꝑcussiōis: tūc ꝯsi/
derādū est an adhuc aliq̄d de mā repat ad locū an nō adhuc
aliq̄d repat ⁊ aliq̄d iā repserit ⁊ iā sit in loco collectū. Si. n.
adhuc repit ⁊ nōdū est ex ea collectū in loco tūc ꝯfortātibus
ꝓhibētib⁹ ascēsū vapoꝝ ⁊ defluxū humoꝝ ad locū ⁊ repellē
tibus fluētes insistēdū est. Si aūt nō ampli⁹ ifluit loco ex hu
morib⁹ tñ portio ex eis collecta est in loco tūc resolutiuis tē
perate calītatis vt sint sine attractiōe vtēdū est. Si v̄o adhuc
ꝑs fluit ⁊ ꝑs collecta est q̄ᵒ vt vtpl̃m ꝯtingit inuenire tunc
vtrisqȝ vtēdū est. Et q̄dā ātiquoꝝ auctoꝝ vtunt̃ eis singilla
tim ꝯfortātib⁹ ⁊ repellētib⁹ ⁊ resoluētib⁹. Et q̄dā vtunt̃ eis
mixtim toto tp̄e cure hui⁹. ¶ De singilata approximatione
eoꝝ. dixit Ga. 2° miemir ꝙ appollonius. ait. rodino ⁊ aceto
vnge caput ⁊ cataplasma rosa. siccis tritis coctis vel infusis
in aq̄ dulci vel mellicrato ⁊ lana molli in aceto ⁊ rodina in/
fusa supponat̃. Et Raſ. dixit. i. ꝯtiñ. si cognoscis ꝙ cutis sit
salua ponat̃ desuꝑ oleū roſ. ⁊ acetū ⁊ emplastret̃ caput fo/
lijs salicis ⁊ mirti ⁊ solatro ⁊ croco ⁊ sandalis. Et dixit i di/
uisionib⁹. ꝙ post flōmiā ꝯuenit effusio aq̄ frigide suꝑ caput
⁊ facere empl̃m capiti ex folijs mirti ⁊ pauco ramich ⁊ aca/
cia ⁊ aq̄ citonioꝝ. Et Haly. dixit p⁹ eūonē loco aq̄ instilet̃ in
q̄ mirtū ⁊ cypssi nuces decoxeris. ¶ Et Meſ. dixit. inq̄t fi/
lius Serap. si supra ꝑcussionē i capite nullū ꝑterierit tp̄s. s.
aut pāū valde tūc admistrem⁹ i ꝑn° q̄ repellūt ⁊ nō ꝑmittūt
māȝ reumatizātē ad locū recipi ⁊ figi in ipso sicut recte ad/
ministrāt frīda stiptica cū aq̄s ⁊ exp̄ssionib⁹ frīdis sicut ē ra
mich cū aq̄ frīda ml̃te friditatis ⁊ ꝯprimere vehemēter suꝑ
locū cū eis: ⁊ ex eis sūt roſ. ⁊ sādali ⁊ faufel ⁊ sief memite ⁊
acacia ⁊ bolū ar. ⁊ chimolea ⁊ lens nō excorticata ⁊ liciuȝ ⁊
singul̃r ⁊ ꝯiūctim cū miscent̃ cū succo solatri aut v̄ge pasto
ris aut plātagis aut coriādri humidi aut cū oib⁹ vel q̄busdā
aut cū aq̄ rosata ⁊ infrigidant̃ suꝑ niue aut cū exp̄ssiōe por/
tulace. Et scias ꝙ in corpore in q̄ᵒ nō fuerit repl̃o ml̃ta valde
his ꝯfortātib⁹ ⁊ repellētib⁹ vti poteris ēt añ diuersionem ⁊
eūonem: ⁊ multo magis in tp̄e in quo actu fiūt. Si āt repl̃o
fuerit magna nimis tūc approximare ea nō dēs añq̄ȝ ꝑmise
ris eūonē vt habeat mā q̄ repellit̃ locū ad quē fluere possit.
¶ Si aūt supra ꝑcussionē. dixit Mesue. ꝑtrāsierit tp̄s ⁊ mā
reumatizauit ⁊ collecta est. sup. ⁊ nō amplius fluit tunc me/
dicamē resolutiuū. s. purū est apponēdū sic est illud q̄ᵒ fit ex
camōilla melliloto fenug. radice lilij: ⁊ silib⁹. Et in h̄ mani^m
est ꝙ ꝯuenit cura ꝑ empl̃ȝ: de q̄ dcm̄ ē supra. Si aūt iā. dixit
Meſ. reumatizauit mā ⁊ ꝑtim reumatizat ⁊ partiȝ collecta
⁊ ꝑtim colligēda vtraqȝ cura indiget. s. ⁊ q̄ repellat reumati
zādū: ⁊ q̄ resoluat collectū reumatizatum. In quo casu dixit
Gal. vbi supra. his que ad flōmationes vtemur auxilijs: in
q̄ᵒ casu dixit Serap. inūge caput cū oleo camomillino ⁊ vio/
lato si fuerint vigilie: vel ro. si nō fuerit vigilie. Et dixit. opȝ
vt misceas ꝑdicta. s. resolutiua ⁊ repellētia ſm diuersos mo
dos multotiēs ⁊ sig̃natur suꝑ q̄ȝtitatē ꝑtiū ꝑmixtiōis ex ma
gnitudine apatis. s. iam incepti vel facti vel futuri fieri: dato

q̄ nō apauerit. Cui⁹ exēplū. dixit ipse. q2 qn̄ apa est magnū
velocis additiōis. sup. vel qn̄ flux⁹ est magn⁹ ꝛ cito additur
tūc scias q̄ cal'itas est fortis ꝛ mā ē multa. sup. ꝛ vie ēt sunt
apte dilatate ꝛ ptes pcussi debilitate ꝛ relaxate ergo addes i
ol'o frido ꝛ minues ex cal'o. ꝛ eꝯ. ꝛ signat ēt sup ꝯgruitatē
ipoꝝ ex ꝯpl'one ifirmi ꝛ etate ei⁹: q2 qn̄ ꝯpl'o ifirmi ē calida
minues ex calido. Et sil'r si etas patiētis est etas iuuētutis mi/
nues ex calido: ꝛ sil'r erit opandū existētib⁹ alijs ptib⁹ ꝯside
rādis in tpe āni regiōe ꝛc. calidis: ꝛ ecōuerso. existētib⁹ pdi/
ctis frigidis ꝛc. ¶ De approximatōe hoꝝ medicaminū ꝯiū
ctim. dixit. A. ponūt empl'a capiti q̄ꝝ pmixtiōes sūt ex eis i
qb⁹ ē stipticitas subtil'. i. fūdata i sb̄a subtili vt cū subtilitate
penetret ꝛ resol'o pauca. s. debilis: q2 nō debēt sumi resoluti/
ua fortia. ꝛ exēplificās dixit. sic sī rose mellilotū calam⁹ aro
matic⁹ ꝛ camōilla ꝛ bol⁹ ar. ꝛ alumē iameni cū vīo odorife/
ro. Et dixit. A. recte fac q vtit medicis dictis. s. siue sigillatī
siue ꝯiūctī actu tepidis vel remisse cal'is. nā hic ē rect⁹ mo/
dus admistratiōis eo q̄ꝛ eo q̄ tūc magis pfūdant magis ēt
sedāt dolorē q seq̄t ad pcussionē: veꝝ tn̄ dixit ipse. dolor ꝛ ti
mor apatꝫ qn̄qꝫ fac neciū vt parū p ifridentꝫ: vt qn̄ dolor eēt
magn⁹ ꝛ cal'atas i loco itēsa. ¶ Et scias q̄ i toto pcessu cu/
re tu debes pcedē cū medicis ebibitꝫ alterātib⁹ ꝛ digerētib⁹
ꝫ discrasiā ꝛ hūorē peccātē: ꝛ cū phibētib⁹ vaporē ascēdēt
ꝛ ascēdētes reprimētib⁹: ꝛ cū zuccaro ro. veteri cū coriādro
pparato ꝯdito cū granatꝫ citonijs: ꝛ silib⁹: q̄ si p pdictā cu/
rā nō euaseris euētū apatꝫ pāniculi dur mr̄is tūc ꝯsidera māꝫ
ei⁹ ꝛ cura ipꝫ cura curabili. ¶ In medicis tn̄ ab ex approxi/
mādis ꝯsidera. dixit Sera. ꝛ si nō fuerit velamē. s. dura mat
detecta ꝛ algēgēmati. i. gigia mr̄ fuerit sana ꝛ nō fuerit i cu/
te apa ad oleū ro. q̄ inungēd⁹ est loc⁹ addem⁹ paꝝ aceti. Si
aūt fuerit apa vel in cute vel in gigia aut velamē detectū re/
cedem⁹ ab aceto: ꝛ tūc excusat olꝫ rosaꝝ solū tepidū aut olꝫ
sisaminū. ¶ Sil'r dixit Halya. 5. prac. si cerebrū opimēto ex
casu vel pcussiōe apa inatū fuerit: opꝫ capiti olꝫ istillare ro.
tepidū ꝛ vini acetū. q̄ si os ꝯfractū ē ꝛ opimtū cerebri disco
optū: ꝛ comittat hic dolor grauis oleo ro. acetū nō imisceas
eo q̄ acetū vehemēter ipedit pāniculū: sꝫ oleū ro. puꝝ istilla
tepidū aut camomillinū. s. ro. mixtū: ꝛ ppe i pcessu. Et sub/
dit Hal. sciēdū ē tibi oleo ro. acetū imiscere cerebri ꝛ opimē/
ti ei⁹ apatib⁹ q̄ oleū ro. ad cranei penetret iteriora ꝛ p acetū
igrediat ipsi⁹ subtilitate ꝛ nō q̄ acetū apati psit: cū neqꝫ mi
tiget neqꝫ dissoluat neqꝫ in calidis neqꝫ i fridis apatib⁹. ace/
tū ēt si cū sua sb̄a puenit ad pāniculos cerebri aut ledit eos
mordicatiōe sua: vn̄ Serap. voluit maxie cū isti pāniculi sint
multi sensus. Et. A. dixit. si loc⁹ sine vulnere existēs. s. extrin
secus icipit apari tūc necesse est admistrare fortib⁹ stipticis
ꝛ fortib⁹ ifrigidatiuis sicut sūt cortex granati ꝛ lētes ꝛ ro.
ꝛ balaustie ꝛ hmōi embrocādo caput cū aqs. s. decoctionis
dictaꝝ reꝝ ꝛ faciēdo empl'a ex fece ipaꝝ. Deinde. s. aduenie/
tis apatis augmēto fiat pmutatio ad illud in quo cū hoc. s.
q̄ sit stipticū ifrigidatiuū sit subtiliatio. sic ē cypssus mirica
citoniū ꝛ olibanū. sup. ꝛ pcedēte apate misceas cū eis reso/
lutiua magis. Et cū fuerit in declinatiōe dixit Raſ. 1. ꝯti. sup
ponant olea mollificātia: ꝛ si apa fuerit duꝝ decoquant cū
eis mētastrū absinthiū: ꝛ silia. ꝛ sūmarie curād⁹ est curatiōe
apatū. ¶ Ampli⁹ de medicis qb⁹ vtendū cū manualis opō
q̄rit dicet in sequenti cap. vbi de dicta opatione tractatur.
¶ Nūc aūt deueniēdū est ad curā q̄ fractura penetrās cra/
nei cū medicina absqꝫ opatiōe manuali curat. ¶ Dicūt opa
tores huius cure. an̄ oia caput totū abradēdū esse. s. pri⁹ cuꝫ
forficib⁹ abradendo capillos: deinde mollificādo residuum
eoꝝ cū aq̄ ꝛ aceto mixtis frigidis in estate ꝛ calidis in hye/
me: ꝛ cū mollificati fuerint rasorio radant: caueat tn̄ ne qd
aque ꝛ aceti illius orificiū vulneris subintret: deinde calefiat
caput tēperate ꝛ fricet cum pāno leuiter vt aperiant pori ꝛ
excludat q̄ acqsita fuerit in abrasione frigiditas: deinde ex/
tendat empl'm siue vnguentū sup petia rotūda ad q̄ꝫtitatem

De cura cuꝫ icipit vulnus apari.

De cura fracture cranei absqꝫ manuali opone.

capitis magna ꝛ fiant in petia post extensionē empl'i sup ea
incisiones plures vt transpiret mā in vaporē vi empl'i ꝯuer
sa p illas ꝛ sic capiti toti supponat ꝛ sup petiam hanc appo/
nunt aliquē pānū leuē moderate calefactū ꝛ sup illā appo/
nūt capellinū hn̄tē caliditatē ꝫm egri ꝯsuetudinē vel paruꝫ
plus. ligāt aūt ligatura nō stricta. ꝛ dicūt. sufficere si semel i
die mutet ꝛ nō innouetur. ¶ Precipiūt q ex eis sunt sapien
tes hoc nō apponi nisi premissa eūatione ꝛ diuersione: ꝛ nō
aliter vt multi faciūt stolidi q nō solū in hoc errant: sed etiaꝫ
maxime in dietādo. exhibēt. n. a pncipio carnes ꝛ vinum: ꝛ
alia cibaria multi nutrimēti: que tn̄ cibaria vetāt sapientes
ex eis: ꝛ pcipiūt dietā tenuē put in pcedēte cap⁹ dictum est.
¶ Et dicūt q ex eis sūt sapiētes modū curatiōis p empl'm:
maxime valere in fracturis q̄ accidūt i ꝯmissuris cranei aut
ppe eas ꝛ psertiꝫ in fracturis in qbus de osse bona q̄ꝫtitas
amota est: ꝛ eis q̄ sūt cū plaga in cute: q2 i pdictis fracturis
meli⁹ pt p empl'm attrahi ꝛ resolui oē pus sub craneo ꝯtētū
ꝛ pp hāc cāꝫ si cutis exteri⁹ plagā hūerit nō iponūt in ea lici
niū siue stuellū: ꝛ tn̄ manifesta fractura in osse fuerit iponūt
sup eā modicū bōbacis carminati ad defensionē aeris exte/
rioris. ¶ Et mod⁹ ꝯpōnis isti⁹ empl'i multiplex reperit: q̄ꝝ
vnus est Cōciliatoris: ꝛ sic fit. ℞. gūmi elemi. ʒ. ij. rasine pi/
nee. ʒ. iiij. cere. ʒ. vj. olei ro. ʒ. iij. ʒ. armoniaci. ʒ. ij. terbēti. ʒ.
iij. ꝛ succi betonice. ʒ. v. ꝛ fiat ex eis vng^m. ¶ Aliud eiusdeꝫ
predicto sil'e. ℞. gūmi elemi. ʒ. ij. oppo. ʒ. ij. bdellij. ʒ. ʒ. resine
pini. ʒ. i. cere q̄ꝫtū sufficit. ꝛ dixit. q̄ hoc vng^m est laudatum
nō solū in fractura apta: sꝫ ēt in capillari: ꝛ valet in pn⁹ restri
cta omorosagia qn̄ adhuc vt⁹ est fortis potēs expellere sup/
fluitates p vias artas. ℞. Aliud empl'm siue vng^m qd dicit
esse mirabile ad fracturā cranei q̄ꝫcūqꝫ. ℞. cere terbenti. an̄.
ʒ. ij. ʒ. ꝛ liquefac ad ignē ꝛ liquefacte mitte i aceto: ꝛ tūc. ℞.
cētauree maioris ꝛ pue p q̄ qdā ponūt mr̄is siluā. an̄. ʒ. ij. ʒ.
ꝛ sint recētes ꝛ pone eas in vino albo ad calefaciendum ad
ignē: ꝛ tūc bn̄ cōmisceas eas adinuicē: ꝛ accipe stamē ꝛ cola
ꝛ postea pone eas in aceto ꝛ sil'r facias. deinde cola ꝛ exhe
succū ex eis bn̄ exprimēdo: deinde pdictā cerā ꝛ terbētinaꝫ:
iterum liquefac ꝛ cola in lacte mulieris vel vacce: ꝛ tunc liq
fac iteꝝ ꝛ incorpora cum succo pdicto ꝛ pone ad ignē ꝛ sup
imitte olei benedicti. ʒ. iiij. ꝛ cōfice vng^m ꝛ vtere. Dixit cōpo
sitor ei⁹. si vis efficaciā ei⁹ experiri pfora cap edi vel galline
ꝛ suppone de hoc vnguento q̄ m̄ liberabit. ¶ Unguentum
aliud laudatuꝫ ad fracturā cranei ꝛ vulnera capitis. ℞. ter/
bentine. ʒ. iij. cere albe. ʒ. ij. aceti optimi ꝛ olei ro. an̄. ʒ. i. ʒ. la
ctis mulieris vel asine. ʒ. ij. ʒ. succi betonice. ʒ. v. liquefiat ce/
ra cum oleo: ꝛ postea addant terbentina lac ꝛ acetū ꝛ bul/
liant aliquātulū: ꝛ postea addatur succus ꝛ bulliat: ꝛ simili
ter bene agitādo: deinde remoueatur ab igne ꝛ cum spatula
tādiu ducat donec ifrigidet ꝛ vsui reseruet. ¶ Dixit Auic.
ibi empl'aret locus ex eo qd locū cōfortet sicut sunt empl'a
quoꝝ aque sunt sicut aqua mirti ꝛ salicis: ꝛ quoruꝫ olea sūt
sicut oleū mirtinū ꝛ lininū ꝛ ro. ꝛ eoꝝ pmixtiones sunt in q
bus est stipticitas subtilis ꝛ resolutio pauca sicut rosa melli
lotū ꝛ calamus aromaticus ꝛ camomilla ꝛ bolus armenus
ꝛ alumē iameni cū vino odorifero. ¶ Dixerūt qdā. ex expe/
rimētatoribus prudētib⁹ q̄ si aliqd addat ad empl'm positū
ab Aui. tertij pria. cap. de soda ex pcussiōe de bethonica ad
pōdus oium ꝛ cū cera ꝛ oleo ro. fiat vng^m vel cum cera sola
fiat empl'm bn̄ malaxatū: aut fiat empl'm cuꝫ farina ordei q̄
ipsum sanat omnē ꝯtusionē capitis etiā cū fractura cranei:
dūmodo fractura nō perueniat ad durā matreꝫ. ¶ Empl'm
aliud quorūdā experimentatoꝝ dicentiū ipm surgere ꝛ con
sumere qd necessariū est frangere ꝛ extrahere ossa corrupta
ꝛ forūculos ꝛ tela ꝛ spinas ꝛ alia infixa: mollificatiuis tamē
premissis. Et dicūt. q̄ facit ad sigillationē vlceꝝ ꝛ torsioneꝫ
mēbroꝝ. Et dicūt ipm esse mirabile in fractura cranei cum
cōtusione cutis: ita tn̄ q̄ si in loco ꝯtuso nō fuerit apertio ꝛ
solutio manifesta q̄rat locus maioris ꝯtusiōis: ꝛ in loco fiat
cum

cum nouacula: incisio ꝓfunda vt ꝑ ipsaȝ possit euaporari ⁊ egredi qđ ꝑ emplm̄ attractuȝ fuerit sic fit. ℞. baccaꝝ lauri ⁊ baurach rub. salis armoniaci aristo. ro. radicū cucu. asinini glutinis albotim xilobal. añ. aur. x. lactis arboris mori. aur. xx. cere. aur. xxx. adipis capre. aur. xv. fecis olei de lilio q̄ȝtū sufficit ad cōglutinādum medicinas terant̄ medicine sicce ⁊ cribellent̄ ⁊ fricent̄ manibꝰ cum dicta fece olei de lilio. Aut ꝟo dissoluant̄ ⁊ cū dissoluta fuerint oīa simr̄ bn̄ misceant̄ ⁊ reseruet̄ ad vsuȝ. Et sūt q̄ addūt p̄dictis ossis brachij ⁊ cruris hois mortui. aur. x. ⁊ scabiose. aur. viiij. ⁊ presertiȝ in fractura cranei. Modus aūt vtēdi eo est, vt dixerunt. ponat̄ inter duas petias ⁊ applicet̄ toti capiti p̄us eo abraso. ¶ Aliud emplm̄ qđ vocat̄ emplm̄ bouini quo cōiter vtunt̄ opatores nostri sic fit. ℞. mr̄is silue recētis vel passe, vel ēt sicce ad libitum ⁊ decoque in optimo vino albo donec minuat̄ tertia ꝑs ipsius: deinde colet̄ ⁊ tūc habeas terbentine ⁊ cere citrine. añ. ℥. iiij. olei rosati. ℥. ij. liquefiant ⁊ colent̄ supra dictū vinū: deinde tādiu cū ipso vino ducant̄ cū spatula donec infrigidatū fuerit: ⁊ tūc collige ⁊ vtere. ¶ Emplm̄ aliud optimum ⁊ fuit apportatū de cipro sic fit. ℞. succi p̄mi floris ⁊ succi betonice succi sacanunde. al's. sanamūde. i. gariofilate, ⁊ s̄m q̄sdā leporis pes ⁊ galosel. i. succi matris silue succi pimpinelle. añ. ℥. ij. terbētine. ℥. iiij. bdellij. ℥. ß. cere citrine. ℥. j. vini albi optimi. ℥. j. lactis vaccini. ℥. iij. oīa p̄dicta bulliant lento igne vsq; ad cōsumptionē succoꝝ ⁊ colent̄: ⁊ tūc supponat̄ pulvis aristo. ro. betonice. añ. ℥. iiij. ⁊ incorporent̄ agitando donec frigescāt. ¶ Quidā dixerūt. rem mirabilē expertā apud eos qñ ꝯtingit craneū ꝑcussuȝ ad interiꝰ cōprimi ⁊ plicari ⁊ siphacia cerebri ledi: vñ patiens loquelā amittit tūc violas contere ⁊ cū vino patienti da bibere: deinde cōsidera: ⁊ si dextra pars cranei fuerit q̄ lesa est violas cōtritas liga sub plāta pedis sinistri: ⁊ si ꝑs sinistra lesa fuerit pone eas sub plāta dextra. statim. n. miraculose os resiliet ⁊ loquela redibit.

¶ Curant ēt q̄dā fracturā cranei bn̄ penetrantē sine pāniculorū ⁊ cerebri lesione os nō amouēdo: sed in fissurā oleū rosaꝝ infundēdo: ⁊ postea supponūt pānos infusos in melle rosato colato ⁊ oleo ro. mixtis ad mūdificādū: ⁊ desuper ponūt pānū cū oleo ros. incorporato cū vitello oui: ⁊ cū pus facere inceperit loco vitelli ⁊ olei ro. ponūt mundificatiuū factū ex farina ordei cū melle ro. colato, ⁊ sic ꝓcedūt donec vidēt ligamētū ossa cōiungēs: ⁊ tūc ponūt mundificatiuū sup̄ fila sicca, deinde ꝓcedūt cū puluere capitali ⁊ vnguēto attractiuo vsq; ad cōsolidationē. Et si eis obijciat̄ qđ nō dȝ oleum vel aliqđ vnctuosuȝ ꝑmitti intrare ad interiꝰ cranei. rñdēt p̄o auctē Aui. q̄ dixit. recte agere q̄ oleis vtunt̄ tepidis. 2° ꝙ tale oleū dȝ esse ex oleo onfacino: q2 tale nō est vnctuosum: sed exiccatiuū de se: ⁊ ēt ꝟtute rosaꝝ: ⁊ hȝ aromaticitatē ꝑ quaȝ cerebꝝ ⁊ spūȝ eius ꝯfortat dolorē sedat sanguinēq; ꝯgelatū suo mō sube subtiliat: ⁊ ad expulsionē penetrat. al's. p̄parat ꝑ cranei fissurā. ¶ Qui ꝟo ponūt curam fracture cranei per potionē. dicūt. eā nō solū valere in fractura cranei penetrante: sed ēt in oībꝰ vulneribꝰ cassalibꝰ ab vmbilico superiꝰ eueniētibꝰ. asserūt. n. ea de se oībꝰ dictis vulneribꝰ ꝯuenire ad salutem: q̄ȝuis per accñs sit ꝙ aliqñ nō implet̄ intētio eius. q̄re monēt sequētes hāc curā ꝙ attente cōsiderent tēpus anni ⁊ tēpus vulneris qđ p̄cessit ⁊ dispōnē curatiōis habite ⁊ facte circa ip̄ȝ vulnꝰ per ip̄m tp̄s. etenim si occurrit tibi vulnus recēs cū sanguine suo secure recipias cure ipsius onus: qm̄ pro certo sanabit̄. Si ꝟo nō occurrat tūc: sed postea ad tēpus: tūc dicūt: ꝙ si tēpus fuerit frigiduȝ ⁊ vulnus steterit clausuȝ nō tentatū digitis vel alijs instr̄is neq; repletū stuellis: tūc vsq; ad q̄tuor dies pōt accipi cura eius. Si ꝟo vulnꝰ steterit apertū tētatū ⁊ stuellatū nō dȝ vltra vnū dieȝ accipi cura eius. Si ꝟo tēpus fuerit calidū ⁊ vulnꝰ clausuȝ nō tentatū: neq; stuellatū tūc vltra duos dies nō sumat̄ onus cure eiꝰ. Et dicūt. ꝙ quecūq; vulnera trāsierint terminos dictos nō debēt subijci huic cure. Quecūq; ꝟo nō trāsierint quāto recentiora ⁊ minꝰ alterata fuerint tanto magis ⁊ citius per ipsaȝ curant̄. Quidā tñ fidedignus dixit mihi se sanasse vulnus cassale fistulosuȝ cū hac cura: ⁊ ꝙ quocūq; tp̄e poterit fieri cura ista etiā quocūq; mō vulnꝰ fuerit per te detentatū.

¶ Si vulnus itaq; recens ad te ꝑuenerit curandū nō debes digito vel instr̄o tentare: neq; aliquo mō egrū inquietare: ⁊ maxime cū re q̄ ad interius cranei vel pectoris penetret: debes tñ remouere vel auferre q̄cūq; inter labia vulneris fuerint preter nām: ⁊ quocūq; frustula ossa ibi fuerint sepata ⁊ fluentia que leuiter ⁊ sine dolore extrahi pñt: ⁊ statim qm̄ in extractione dictoꝝ frustuloꝝ ossis nō debes diu laborare: deinde debes labia vulneris optime cōiungere vel salteȝ appropinquare quanto magis poteris ⁊ debes suere q̄ sutura egent ⁊ sui possent: ⁊ postea debes ab extra vulnꝰ tepido vino lauare. Si ꝟo occurrit tibi vulnꝰ nō recēs neq; sanguinolentū: simr̄ debēs qđcūq; extraneū. inter vulneris labia exñs abijcere ⁊ labia: deinde appropinquare vnire suere simil'r, ⁊ postea lauare ⁊ si necessariū fuerit vulnꝰ a sorde mūdare nō fiat illud cū vino neq; cū alio liq̄do qđ possit ad interius descendere: sȝ cū coto vel pāno lineo subtili ⁊ mundo: ⁊ post h̄ curādū est vulnꝰ: sicut cetera vulnera carnosoꝝ, ab intra ꝟo exhibēda est ei potio īfrascripta cui dñs bn̄dixit mō quo dicet̄. ¶ Potio aūt ipsa sic cōficit̄. ℞. cinamomi opti. ℥. j. çuccari albi solidi. ℥. ij. granoruȝ paradixi galange cardamomi maioris piperis long. añ. ℥. j. gariofiloꝝ electoꝝ nūero. xij. terant̄ ⁊ cribellent̄: ⁊ ex alia p̄te. ℞. mellis optimi libr. j. vini optimi subrubei ⁊ subtilis: nō nimis potētis. lib. ß. in cuius vini pauca p̄te bulliat totū mel. donec dispumet̄: ⁊ deponat̄ tūc ab igne ⁊ tepefiat ne pulueres sup̄immittēdi cōburant̄, ⁊ cū eo incorporet̄ fere totus puluis: ⁊ tūc addat̄ vinum qđ remāserit ⁊ cōmisceant̄. ei tūc tenta ad gustū. Et si est nimis forte addat̄ de vino donec sit delectabile ad bibendū ⁊ boni saporis si fuerit nimis debile addat̄ de puluere donec sufficiat: ⁊ tūc distillet̄ ꝑ colatorium pluries sic̄ distillat̄ lixiuiū siue nectar ⁊ cuilibet vulneri debent dari nouē ciati paruissimi: quoꝝ cuilibet ciato debēt admisceri tribꝰ vicibꝰ q̄ȝtum tribus digitis capi pōt de puluere qui sic fit. ℞. folioꝝ pimpinelle sanamūde valeriane radicū gentiane. añ. par. eq̄les: ⁊ pilloselle q̄ȝtū de p̄dictis oībus aut duobꝰ ⁊ quelibȝ dictaꝝ cōmixtionū triū de dictis. 9. vicibꝰ pulueris p̄dicti sup̄ quēlibet ciatū pigmenti p̄dicti fiat spargēdo in moduȝ crucis ⁊ dicēdo in q̄libet vice. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄us sancti amē. Dextera dñi fecit virtutē dextra dñi exaltauit me: dextra dñi fecit virtutē nō moriar: sed viuā in eternuȝ ⁊ narrabo opera dñi. Castigās castigauit me dñs, ⁊ ista cōiuratione sic ꝑfecta fiat deuota oratio ad deū: vt per eū vulneratꝰ curet̄. ¶ Quidā aūt puluerē imittēdo sic in vinū. ℞. radicū peonie valeriane gariofilate ⁊ gētiane folioꝝ pimpinelle. añ. p̄tes eq̄les preterq̄ȝ de gētiana: in qua ponunt̄ p̄tes due aut q̄ȝtū de oībus ⁊ sint herbe ⁊ radices sicce. ¶ Modus aūt exhbēdi est talis: qm̄ parato vulnere, vt dictū est infirmꝰ dȝ vsq; in crastinuȝ abstinere: ⁊ sic in mane añq̄ȝ potū sumat postq̄ȝ inceperit comedere p̄m de dictis vini siue pigmēti cū puluē mixti sumat. ⁊ 2m dabis in meridie. 3m in cena: ⁊ sic per tres dies dabis: qualȝ die tres ciatos mō p̄dicto. exhibito aūt potu hoc p̄ma vice si nō euomit sperādū est đ salute eiꝰ. Si ꝟo euomerit soluat̄ vulnꝰ ⁊ diligēter ꝯsideret̄ ⁊ p̄tes ei adiacētes si aliq̄d noui appuerit. ⁊ s̄m illđ ꝓcede. Et dicūt ex istis q̄dā. ꝙ si reijcit ip̄m ter tūc desperet̄ de salute eiꝰ ꝑ hoc auxiliū: ⁊ tūc ad aliđ auxiliū est recurrēdū. Si aūt reijciat ip̄ȝ semel aut bis nō est de eo desperādū sȝ ꝓsequēdū. Et dicūt. ꝙ nulli dȝ dari p̄a die vulnerationis: sȝ scđa: aut amplius cuȝ infirmus comedere aut bibere voluerit. ¶ Inueni aūt cōponētes potionē sic. ℞. aque vitis vel vite lib. j. ⁊ pone in ea. ℥. j. roris marini. ⁊. ℥. ß. saluie minutim incise: ⁊ çuccari. ℥. j. ⁊ dant ex ea in potu de mane duo vel tria coclearia. Et dicūt cōsimil'r. si patiens eaȝ retinet ⁊ nō euomit liberabit̄. si āt euomuerit morief: ⁊ pre-

Alius modus.

De modo curandi vulnera ꝑ potationes.

Potio ad vulnera cū ꝯiuration..

Alia potio.

cipue laudãt hãc potionẽ in vulnere cassali mẽbroꝝ spũaliũ. ¶ Theodorus aũt dixit. in fractura cranei cũ cõtusiõe ⁊ sine vulnere cutis fiat abrasio capitis ⁊ fiãt tres plactelle de stuppa talr̃ ordinate ꝙ ꝑma sit minor ⁊ teneat totã cõtusionez ⁊ scõa sit maior ꝑma circũcirca ꝑ duos digitos. ⁊ 3ª sit maior scõa bñ cõprehẽdẽs alias: ⁊ iste tres plactelle in vino calido ponant̃ in quo salis modicũ sit admixtũ: ⁊ cõprimant̃ equaliter ⁊ extendant̃, deinde minor plactella inuoluat̃ in melle calefacto tñ de vna parte in quo melle sit mixtuz de sale bñ trito in bona q̃ꝫtitate ⁊ cal'a sup̃ cõtusione ponat̃ scõa ⁊ tertia super ambas ⁊ sup̃ oẽs ponat̃ stuppa sicca q̃ ceteras superat ⁊ cũ linciolo ligef̃ quo stuppe ⁊ plactelle nõ valeãt remoueri ⁊ sic vsq̃ ad 5^{m} vel 7^{m} diem. deinde soluant̃ nisi ibi fuerit magnꝰ dolor. Et qñ dissolutũ fuerit iterũ religet̃ eodẽ mõ eundẽ modũ seruando per oĩa qui in ꝑma fuit ligatione seruatus: ⁊ sic etiã dimittat̃ ad diẽ 5^{m} vel 7^{m}: ⁊ iterũ soluat̃: ⁊ iterũ eodẽ mõ religet̃ quousq̃ cutis cũ craneo fuerit ꝯiuncta ⁊ plenissime subtiliata ad maiorẽ tñ cautelã ⁊ sanitatẽ citius recuperãdã scõa die post cõtusionẽ det̃ puluis supradictus cũ pigmẽto ⁊c̃. ¶ Alij. aũt cõponũt potionẽ quã dicũt esse mirabilẽ. q2 oĩa vulnera in. 9. diebus sanat dũmõ nõ sint mortalia ⁊ oẽm imunditiã abstergit ⁊ oĩa ossa fracta expellit que sic fit. ℞. caulis rubei feniculi petrosilij abrotani tanaceti fragarie folioꝝ rubi maioris herbe roberti plantaginis arnoglose apij folioꝝ canabis, ⁊ nucis muscate. añ. cõquassata oĩa simul: ⁊ in vino albo puro coque ⁊ adde mel, ⁊ bibatur ex eo mane ⁊ sero: ⁊ vngat̃ vulnus exterius de dicta potione qñ biberit ⁊ sup̃ ponat̃ foliũ caulis rubei ⁊ sit ibi sꝑ.

Cura fracture cranei cũ cõtusione ꝭꝫ theodoꝝ.

Alia potio.

¶ De cura fracture cranei per chirurgicũ instr̃m. Cap. liiij.

Cura fracture cranei per chirurgicũ instr̃z: siue manualẽ opõnẽ exigit ante oĩa: vt medicuz de ea sit certus maxime si põt per significationes p̃dictas. ꝙ si nõ fuerit in cute vulnꝰ quo mediante possit de ea cutis ingrere ⁊ certificari: viderit tñ signa facientia ꝯiecturari de ipsa: tũc opz vt certificet seipz ⁊ nõ ꝑsistat in errore: nã ex errore põt ꝑuenire ꝙ eger multis submittat̃ ꝑiculis. Vbi grã. si medicꝰ nõ hñs certã noticiã de fractura cranei vidẽs in cute solã cõtusionẽ curauerit egrũ cura cõtusionis cũ mollitiuis: ⁊ nõ peruenit ad certificandũ seipsuz de fractura. accidet. dixit Aui. fortasse vt corrũpat̃ os desubtus. i. sub cute vel subtus. i. os desubtus. s. a parte interiori eius: ⁊ hoc iõ cõtingit: q2 sanies ⁊ virulẽtia sub cute sup̃ os gñata corrũpet ip̃m ibi manens: aut ꝑ fissurã descendẽs ⁊ coadiuuat ad eius putrefactionem virulẽtia que ex ipsis venis existẽtibꝰ in pãniculis resudat, que a nã pellitur versus os ⁊ ibi putrefit: ⁊ putrefacit os: ⁊ coadiuuat etiã quo ad ipsius putrefactionẽ illiꝰ empl'i mollitiui appositione. ¶ Dixit. n. Aui. tertij. ꝑma. ex ignorãtia q̃ accidit de fractura cranei accidit error quo añ saluationẽ: aut post ipsaz accidũt egritudines male. alia lr̃a hꝫ. ante sanitatẽ: aut post ipsaz. i. ante cõpletã curationẽ cõtusiõis, aut post ipsaz accidũt egritudines male que dixit Auic. tunc ex febribus ⁊ tremore ⁊ destructione rõnis ⁊ alijs. ¶ Vt ergo error iste fugiat̃ ⁊ certificãdo fiat. Dixit Haly. ꝑmo ⁊ añ oĩa caput radere opz: ⁊ raso capite ad fugiendũ errorẽ ⁊ certificandũ de fractura. dixit Gal'. 5° de inge. sani. opz locũ fracture ab oibꝰ que sup̃ os sunt discopire vt solũ os remaneat. Et Aui. dixit q̃rti 5ª. supradictis sigñonibꝰ apparentibꝰ opz te icidere cutẽ vsq̃ ad os ⁊ discoopire, donec appareat os dubitatũ totũ de quo per significatiões illas põt dubitari ꝙ sit in eo fractura: oz enim incisio tanta in eo fieri ꝙ ea facta possit manifeste videri totũ os super quo dubitat medicꝰ de fractura. Et dicũt. melius est ꝙ incisio peccet ad quãtitatẽ maiorẽ q̃ꝫ ad minorẽ: nisi sit ꝓhibens: ꝙ ideo fieri oz vt visu ⁊ tactu cũ digito ⁊ instr̃is: ac etiam tinctura nigra possit certificatio haberi: an sit fractũ os: an nõ. Et ꝭꝫ ꝙ dixit Gal'. ozẽt ista icisio fieri q̃tenꝰ putredo q̃ sub cute gñat̃ mũdificari possit ⁊ siccari donec sit securitas ꝙ os nõ putrescat: neq̃ ap̃a generet̃. ¶ Dixit Alb. opz vt radas caput vulnerati ⁊ detegas sup̃ os ꝭm quẽ modũ pol'e est tibi, ⁊ ꝭꝫ figurã vulneris ⁊ ꝭm qõ magis leue est ꝭm ifirmũ, ⁊ nõ solũ est incisio cutis fienda qñ cutis est nõ soluta, sed nõ sufficienter ad certificationẽ habendã de fractura: ⁊ q2 in tali incisione ꝯsueuit multus fluxus sanguinis euenire: aut ap̃a calidũ oppone ei cum eo qõ opz, ⁊ est vt impleas locũ cũ pãnis infusis in vino. s. stiptico ⁊ oleo ros. ⁊ facias quiescere vulnus: donec sedetur ap̃a: ⁊ sis securus de fluxu sanguinis. Et Auic. dixit. si accidit fluxus sanguinis ipleat̃ qõ discoopertũ est pãnis siccis: panni vt dicũt debent apponi sicci nõ infusi in aliquo si non fuerit dubitatio de ap̃ate: neq̃ fluxꝰ fuerit multũ exuberãs. Si aũt fuerit suspitio de ap̃ate ⁊ fluxus fuerit magnus, tũc melius est infundere eos in sedantibꝰ ⁊ ꝯstringẽtibus: sicut dixit Albu' ⁊ qdã addũt vino ⁊ oleo ros. albumen oui: ⁊ infundunt in eis fila pãni veteris: aut stuppã leuez reductã in formã licinioꝝ siue stuelloꝝ: prout vulnuz reqrit: ⁊ dimittũt sic vsquequo ꝑtranseat nãlis dies: in tanto eniz tp̃e ap̃a sedauisse ⁊ sedari fluxũ, ⁊ hoc si nõ coegerit te necessitas ad accelerandũ sol'õnẽ eius. Cum ergo solueris, tũc aspice, an sit in osse fractura: an nõ. ¶ Qualiter ista incisio sit fienda. dixit Aui. ꝙ in primis auctores dixerũt ꝙ debẽt fieri due fissure secantes se ortogonal'r ita ꝙ vna secet alterã ꝭm modũ crucis: ⁊ opz vt sit vna illatũ sectionũ sectio ꝑma. s. illa que fuit facta in ꝑcussione si vulnus tũc illatũ fuerit: ⁊ si sectio illa ꝑª fuerit sufficiẽtis q̃ꝫtitatis: si aũt nulla fuerit sectio opz ꝙ de nouo fiat, ⁊ si affuerit: sed insufficiens opz ꝙ magnificetur versus ambos angulos: aut versus alterũ tantũ ꝭm ꝙ medicus viderit expedire. ¶ Dixit Haly. fac duas sectiones ortogonaliter se secantes a rectis angulis, sit tamen sectio ꝑma in fissura que ex vulnere facta est. ¶ Dixit Aui. opz vt excarnetur sub angulis quatuor: ita vt discooperiat̃ os totũ: cuiꝰ cõcauatio oz fieri in qua excarnatione opz vt denudet̃ totũ os illud a gingia matre. ¶ Dixit Ras. 15° ꝯti. fiant due fissure: vna fissura cadẽte sup̃ aliã sup̃ angulũ perpẽdicularem ad modũ crucis: sed vna fissura eaꝝ erit que vulneribꝰ inest: ⁊ si opus fuerit ad ampliãdũ eã fiat, sꝫ discooperiat̃ pars q̃ est in sub angulis, donec discooperiat̃ os in circuitu qõ incidendũ est in toto. ¶ Dicũt qdã. ꝙ q̃ꝫuis auctores dixerunt incisionẽ ꝭm crucẽ fiendã fore, ꝭm tñ experiẽtiã inuentũ est: ꝙ si fiat ꝭm formã trianguli: ipsa est melior: ⁊ tũc ꝑma ꝑcussio: siue solutio sit vna linea triãgularis: deinde a medio eius dirigat̃ alia linea q̃ triãgulũ cõponat. Et si qõ vulnꝰ illatuz fuerit a sagitta: tũc extrahat̃ ꝭm ꝙ in capº de extractione sagittaꝝ dicet̃. Cõiter oꝑantes implent vulnꝰ stillis de stuppa infusis in aceto: aut in albumine oui apponẽtes in toto vulnere illos: maxie ãt sub angulis excarnatis ponũt illos violenter subleuantes eos quãtũ pol'e est ⁊ implent ex eis totũ vulnus apponẽtes qõ capere põt ⁊ totũ hoc. vt tãtũ vulnꝰ remaneat apertũ. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit̃. 14° cõtiñ. quotiens incidimus pellẽ capitis debemus iponere labijs ad implendũ ea: ne forte restringat̃ pellis labij ad ꝑtẽ interiorẽ vulneris: vnde opus est ꝙ fiat ligatio per instr̃m, vt attrahat̃ ad partẽ interiorẽ. ¶ Notãt. ꝙ incisio ⁊ excarnatio p̃dicta fienda est pro cognitione fracture occulte preter q̃ꝫ in duobꝰ casibus. vnus est. dixit Auic. vbi securus fueris de additione. al's. de redditione ap̃atis pãniculoꝝ vel cerebri sui: ⁊ de additione alioꝝ accidẽtiũ. Si eniz fueris securus ꝙ neq̃ ap̃a: neq̃ aliqõ nouũ accidẽs malũ sup̃ueniat: vt futurũ: tunc cura fiat absq̃ incisione cutis. Quo aũt ⁊ qñ possit p̃dicta securitas sciri rñdet per ꝯsiderationẽ in leuitate cãe ꝑ successionẽ bonoꝝ signoꝝ ⁊ ꝓuationẽ maloꝝ, ⁊ maxie in duobꝰ casibus: quoꝝ vnus est qñ fissura ita parua foret ⁊ stricta ꝙ per eã virulẽtia descẽdere non posset ad interius cranei. scõs est qñ corpus fuerit bonoꝝ humoꝝ nõ superfluoruz: cuius virtus expulsiua sit fortis potens expellere superfluitates ad

De mõ ciendi ctiões fracturis ossis.

exteriora:ꝛ marie ſi in cute fuerit aliqua ſolutio q̃uis par/
ua per quã mã poſſit tranſpirare:ꝛ cũ his medicus ꝓceſſe/
rit in cura ſua eũando ꝛ diuertẽdo:ꝛ deinde attrahẽdo ma/
teriã ad exteriora ꝛ reſoluendo eam:ꝛ nõ ſolũ nõ dꝫ fieri inci
ſio:ſed neqꝫ ẽt violẽta de ea inquiſitio cũ iſtrĩs:ait.n.Gal.in
libro ſignoꝝ:ꝛ ponit̃.15° ↄtiñ.ſic quotiens nõ fuerit cũ fra/
ctura capitis dolor vehemẽs nec accidens malum ꝓcede ad
cõglutinandũ vulnus:ꝛ procede ipſũ inquirere ſicut faciũt
quidã imperiti:qm̃ in hoc erit nocu^m:multi.n.ſunt preſum/
ptuoſi vel maliuoli qui ad inquirendũ ſubito ad incidere fe
ſtinant nulla moti rõnali ↄiectura.¶ Ali⁹ caſus in quo nõ
eſt neceſſarium inciſionez facere.dixit Auicẽ.qñ inuenis ꝙ
apa qd̃ factũ eſt erit in cute ruptum:ita ꝙ appareat fractura
vna.ſup.vel plures:qꝛ tũc certus eris vel vna.i.tota vel quã
tũ ſufficit ad remouẽdũ de oſſe quãtũ fuerit expediẽs:qm̃ ſi
ſic nõ apparuerit magnificãda erit ruptura apatis.Et ſimil'r
eſſet fiẽda inciſio:qñ fractura apatis nõ ꝑueniret vſqꝫ ad os:
ꝛ nõ appareret per illaz fractura in craneo:aut etſi ſuſpitio/
nẽ haberes per ſigna ꝙ fractura nõ perueniſſet ad aliaz ꝑtẽ
cranei q̃ꝫ in illa in qua apoſtema ruptũ fuerit.Mane autez
cũ ſolueris vulnus ꝛ amouiſti ſtuellos omnes:tũc aſpice ſi
nullam videris fiſſurã in oſſe:tũc cura vulnus curatione vul
neꝝ mẽbroꝝ carnoſoꝝ vt dictũ eſt ſupra.¶ Ait.n.Raſ.15°
ↄti.dico ꝙ myrrha pulueriçata ſuperpoſita plage capitis:ꝛ
excoriationi eius glutinat ꝛ ſanat eã.¶ Si aũt fractura in
oſſe detecto apparuerit:ſiue magna fuerit:ſiue parua:tunc
ꝑmo pronoſticationẽ facias.cõſidera angulos ꝛ labia vulne
ris:ꝛ ſi que tumefacta ꝛ augmẽtata videris ſignũ bo^m erit.
ait.n.Hyp.in oſſe qbuſcũqꝫ tumores apparẽt in vulnere nõ
valde ſpaſmant̃.Si aũt ei diminuta ꝛ ſubtiliata videris ſi/
gnũ malũ erit:materia enim raptum hꝫ ad interiora,per diſ
poſitionẽ aũt fracture cõſidera in fractura que apparet ſi ſit
manifeſte penetrans:an nõ,an ſit magna vel parua,an ſit cũ
cõminutione in oſſe ꝛ fruſtis:an nõ.Et ſi qdez fractura non
fuerit magna,neqꝫ manifeſte penetrans fuerit:ſicut fiſſura
capillaris parua ꝛ ſtricta,tũc quãuis ſic ſit ſtricta ꝛ parua:
tñ qꝛ poſſibile eſt ad interius cranei penetrare perſcrutandũ
eſt:an penetret:an nõ:ꝛ in hoc maxime cõſideranda eſt cau/
ſa eius.ſ.an fuerit res incidẽs:an cõtundens qũocũqꝫ fuerit
neceſſaria eſt oſſis abraſio vſqꝫ ad locũ ad quẽ peruenit.Di/
xit enim Gal.ꝛ ponit̃.15° ↄtin.In fractura que nõ peruenit
ad totũ os ſpiſſuz fractio oſſis dꝫ fieri vſqꝫ ad locuz:qm̃ niſi
ſic fiat colligit̃ ibi erugo ꝛ corrumpet̃ ibi os ꝛ facta abraſio
ne curetur cum medicinis capitalibus.¶ Et Aui.dixit.ma
gis rectũ eſt in curatione eius.ſ.fracture nõ ꝓuenietis ad
interius cranei vt frices os cũ inſtrĩs cõuenientibus.ſ.cum
fractorijs:quoniã perforantia in hac fiſſura nõ cõueniunt ꝛ
ſequere fricando vſqꝫquo nõ remaneat de fractura aliquid.
Cognoſces ergo neruũ vſqꝫ ad quẽ procedere debes frican
do quãdo perueneris ad locum in quo nõ remanſerit veſti/
gium tincture nigre ſuperaſperſe.Ad hoc enim vt nõ cadat
in fricãdo error debes oſſi ſuperaſpergere tincturã nigraꝫ ꝛ
ꝓſequi debes cũ fricatione quouſqꝫ inueneris eã:cunqꝫ am
plius nõ apparet tibi veſtigiũ nigredinis illius:tũc deſiſte ꝛ
nõ ꝓcedas vlteri⁹ cũ nõ ſit expediẽs.¶ Quidã tñ ad maio/
rẽ certificationẽ denuo ꝛ denuo ſuperinfundunt tincturam
nigrã:vt ſi qd fiſſure fuerit occultũ eluceſcat.Nam dixit.A.
in fiſſuris ſiue vulneribus q̃ fiũt a re incidẽte nõ cõtundente
in qbus nõ eſt niſi fiſſura.ſ.non penetrans ad os:ꝛ q̃uis ſit
magna ꝛ appareat in ea id inter qd̃ ꝛ os nõ eſt niſi cortex.i.
pãniculus tegens os exterius multotiens ſufficiunt ad cura
tionẽ ſtrictura ꝛ ligamentũ ꝛ emplaſtrũ ꝛ infrigidãtia:vt iã
ſupradictũ eſt.Cũqꝫ fiſſura apparuerit frica vſqꝫ ad terminũ
eius.Et tunc dixit Gal.medicinã apppone eã.ſ.que cõponi/
tur de yreos farina orobi thure ꝛ ariſtologia.Et oĩs medici
na que ſine dolore mundificat ↄuenit vt caro in loco genere
tur:ꝛ predicte medicine auxiliant̃ in generatione carnis,ꝛ
in adherẽtia eius ad os:opꝫ eniꝫ carnẽ in loco a quo abſci/
ſuꝫ eſt os generari vt repleat locum eius:ꝛ neceſſe eſt facere
adherere eã oſſi:ꝛ calloſaꝫ eã reddere vt ſuppleat vicẽ cutis.
Inquit Gal.infirm⁹ iſte adiutorio nõ indiget:niſi vt caro oſ
ſibus cõglutinet̃:ꝛ cõſolidet̃:qd̃ nõ põt fieri:niſi locus con/
glutinandus carne repleat̃.Et Auic.dixit adminiſtra medi
cinam capitalem:ꝛ ſufficit tibi ad curationem,qm̃ iſte medi/
cine capitales carnẽ generãt in vulneribus capitis:ꝛ conſo
lidant ea:ꝛ medicine capitales iſte ſũt,ſicut yreos farina oro
bi minutũ thus ariſtologia cortex radicis capparum radix
opopana.myrrha ſarcocolla ſanguis dra.ꝛ oĩs medicina de
ſiccatiua ſine mordicatione.¶ Si võ fractura fuerit pene/
trans tũc cõſidera:ꝛ ſi fuerit cum cõtritione partiũ oſſis:q̃ꝝ
alique ſunt abſciſe ſeparate mobiles ꝛ vacillantes tunc oẽs
ille extrahende ſunt:imo ꝛ hoc a ꝑncipio faciendum eſt.Si
vulnus adeo amplum fuerit ꝙ hoc fieri poſſit:niſi impediat
emorroſagia:aut virtutis debilitas.Si aũt alique partes oſ
ſis ibi fuerint:nõ tamen totaliter ſeparate,ſed tñ ſic ſe habue
rint ꝙ ſperas eas corrumpi ſi nõ amoueant̃,tũc illas abſcin
dere debes,ꝛ extrahere.¶ Dixit auctor cõpendij oſſa q̃ ſũt
expellenda cũ magno timore ꝛ cautela extrahant̃.Et dicere
nequimus.ſ.ſufficienter qualiter extrahi debẽt in fiſſura vbi
nõ ſunt partes oſſis abinuicẽ ſeparate:ꝛ ideo opꝫ medicum
eſſe acuti ingenij in eligẽdo modũ ꝛ viam ac inſtrumenta q̃
magis cõuenientia ſint ad illa extrahẽda:ꝛ ſubdit.extrahat
totũ os qd̃ eſt cõtritũ:imo ꝛ totũ illud qd̃ nõ põt remanere
quin corrumpatur.veꝝ dixit ipſe:totum os cõtritũ abſcin/
dere quãdoqꝫ moleſtiſſimũ eſt:qꝛ neceſſe eſt cerebruꝫ cõmo/
ueri.Notant.ꝙ os qd̃ eſt in circuitu fracture:aut eſt totũ cõ
tritũ:aut nõ:ſed pars cõtrita abſcindat̃ tota:ſufficit autez ſi
fuerit tante quãtitatis vt ſufficiat bone mũdificationi viru/
lentie generate ꝛ generãde,ſin aũt abſcidatur de parte nõ cõ
trita:donec ſufficiant mundificationi.¶ Dixit.n.Gal.ſi os
fractũ ſit neceſſe eſt vt totũ auferat̃:ꝑ fractũ intelligẽs cõtri
tum:ꝛ iteꝝ dixit.ſi aliqd ſit de oſſe cõtrito,tũc illud auferat̃.
Et ſubdit.ſi nõ ſit fractũ:ꝛ nõ cõtuſum nõ totuꝫ auferat̃,ſed
illud qd̃ ſcis eſſe nociuũ:ꝛ nõ poſſe manere:ꝛ nõ dꝫ totũ qd̃
cõtritũ eſt abſcindi:ꝛ ẽt ſi fuerit ſuꝑficiale ꝛ non penetrans.
¶ Si võ vlla cõtuſio fuerit in oſſe circa fiſſurã:tunc opꝫ vt
de ſano oſſe in circuitu fiſſure tantũ abijciat̃ vt qd̃ ſub oſſe ge
neratũ fuerit de viru aut generãdũ eſſet in futuruꝫ poſſe cõ/
mode mundificari.¶ Ablatio aũt oſſis.dixit Auicẽ.fit ſm̃
duos modos:vnus eſt vt incidas os cũ inciſorio ſtricte aciei
nõ adminiſtra inciſoriũ aliud poſt illud latius eo paꝝ.Dein
de adminiſtra ẽt inciſoriũ aliud latius q̃ꝫ ſm̃.Et modus ſe/
cundus eſt vt ſit apud te numerus inciſorioꝝ:quoꝝ q̃dam
ſint latiora qbuſdã:ꝛ q̃dã breuiora.i.ſtrictiora qbuſdã:ꝛ ſint
in vltimo acuitatis extremitatum ſuaꝝ:ꝛ ſint ex ferro nudo
aut febid.i.calibe.ꝛ iſti duo modi ↄueniũt in oſſe nõ nimis
ſolido ꝛ duro:ita ꝙ ex eo poſſint inciſoria abijcere cum faci/
litate.¶ Si aũt os eſt forte durũ:tũc dixit Albu.opꝫ vt ꝑfo
res in circuitu os anteq̃ꝫ adminiſtrent̃ inciſoria:ꝛ hoc cũ te/
rebellis q̃ vocant̃ terebra ſiue trepana nõ ꝓfundãtia:ꝛ non
noiant̃ ita:niſi qm̃ ipſa nõ ꝑtrãſeũt terminũ oſſis cranei ad
illd̃ qd̃ eſt poſt ipꝫ.ſ.ad pãniculũ durã matrẽ ꝑꝑ qd̃ cerebro
eſt extremitas ſupra illud rotunda qd̃ eſt ſub capite ei⁹ acu/
to ſil'is margini:ꝛ circulus ꝑuus ꝓhibet ſubmergi:ꝛ trãſire
ſpiſſitudinem.i.groſſitiez oſſis.Et conuenit tibi vt accipias
ex ipſis terebris numeꝝ multũ:vt vnũqdq̃ꝫ ↄueniat q̃ꝫtita/
te ſpiſſitudinis cranei:donec preſens ſit tibi oĩ craneo tere/
brũ:cui⁹ extremitatis acute q̃ꝫtitas in longitudine ꝛ breuita
te ſit ſm̃ q̃ꝫtitatẽ groſſitiei illius cranei.¶ Dixit Auic.ſi os
fuerit debile ex nã ſui,aut ex fractura q̃ accidit ei oportebit:
vt auferas ipm̃ cũ inciſorijs:ponẽdo q̃dã ↄtra alia.ſ.qꝛ q̃dã
ſint maiora:q̃dã minora,ꝛ q̃dã media.Sꝫ ſi caput ꝛ craneũ
fuerit forte,tunc dixit.oportebit in ꝑmis vt auferat̃ cũ tre/
panis que vocant̃ nõ ꝓfundantia:ꝛ ſint ꝑforatoria qbus ſit

De oſſe extrahendo ꝛ mõ extractionis.

Extractio oſſis fit ſꝫ duos modos.

eminẽtia parua interius ex locis acutis eaꝝ:vt iª eminẽtia
ꝓhibeat ea ꝓfundari ꝛ ꝑuenire ad siphac.s.ad durã matrẽ.
Ablatio eniꝫ ossis.dixit Aui.qñqꝫ fit cũ serra subtili cũ qua
fit abrasio remouẽdo partẽ ossis post ꝑtem:ꝛ qñqꝫ fit ita vt
fiant foramina parua similia foraminibus que fiunt ab acu
bus cũ qbus sosessa suuntur que foramina fiant in diuersis
locis:vbi opꝫ vt cadant ex eis. Et dixit.ista foramina fiant
cũ trepanis,sed in eis existit timor:qm̃ fortasse penetrant su
bito vsqꝫ ad pãniculũ ꝛ pungũt,aut ꝑforãt ipꝫ:nisi ingenieť
cũ instrõ qδ diximꝰ.s.qδ fiat cũ trepanis habẽtibꝰ eminen-
tiã ꝓhibẽtẽ ipsa a ꝓhibitione:qm̃ hoc est saluius. Quidam
dicũt.cũ instrõ qδ diximꝰ.s.incisorio subtili:qm̃ est saluius.
sup.qꝫ trepanũ qꝫuis sit difficiliꝰ.¶ Uerũtamen auctor cõ-
pendij.vr̃ velle ꝙ cũ trepanis tutius ꝛ meliꝰ fiat ablatio os-
sis cuiuscũqꝫ firmi solidi ꝛ nõ separati:sicut est in fractura,
siue cõtusione ossis.¶ Notãt ideo qdã ꝙ trepana sunt du-
Trepana sũt duplicia. plicia:quedã cõia q̃ sunt penetrãtia siue ꝓfundãtia:ꝛ horuꝫ
approximatio qꝫuis in alijs ossibus nõ sit suspecta:in ꝑfora
tione tñ cranei est timorosa:sicut dixit Aui.ꝛ iõ nõ sunt eligẽ
da:ꝛ si nõ poterit fieri excusatio ab eis:tũc oꝫ vt cũ eis ope-
ratio fiat cũ magna cautela ꝛ paulatine:ꝛ implens vices cõ-
tinue sustentãdo trepana bñ ne possint ꝓcedere ꝑforãdo vl-
tra necessitateꝫ:q̃dã ꝟo sunt trepana nõ ꝓfundãtia habẽtia
eminẽtiã rotundã ad modũ paruule pile tãtũ distantẽ a cus-
pide quãtũ est grossitudo ossis ꝑforãdi:ꝛ tale trepanũ nõ est
timorosuꝫ:imo eligẽdũ:qm̃ nõ accidit in opõne cũ eo cõmo
tio in cerebro:sicut accidit in opõne cuꝫ incisorijs:ꝛ si qs ti-
mor adest in operatiõe cũ trepanis põt sic tolli.s.vt accipiat
ꝑmo trepanũ minus oĩum alioꝝ:ꝛ fiat cũ eo foramẽ ꝛ aspi-
ce si penetrat totũ qδ apparet:qꝛ bñ est:ꝛ si nõ totũ mittať
per idẽ foramen aliud trepanũ longius illo paꝝ,et si penetra
uerit sufficit hoc:ꝛ si nõ perueniať ad aliud longiꝰ donec pe
netret:ꝛ sic cũ illo fiãt oĩa alia foramina q̃ exiguntť.¶ Raſ.
aũt.15ª ↄti.dixit.si fuerit in osse soliditas:ꝛ opportuna fue-
rit ꝑforatio,fiat cũ instrumẽto apto vt ꝑforet craneũ:ꝛ non
rumpat siphac,qm̃ sequereť mors:tñ ad securitatẽ melius
est:ꝙ discooperiať aliqua pars de osse:deinde intromittať
sub eo aliqd ad cõseruãdũ siphac:deinde sequať operatio cũ
trepanis.¶ Cũ ergo os abscindere volueris.dixit Aui.opꝫ
vt facias sedere infirmũ ꝛ precipias ei:vt resupineť ꝯm figu
rã que cõuenit fracture:vt qꝛ superposito latere sinistro si fra
ctura fuerit in dextro ꝛ eꝯº:ꝛ si fuerit in anteriori accumbat
supinus:ꝛ si in posteriori accumbat ꝓnus:ita vt remaneat
fractura in manifesto:deide opila aures:sicut dixit Raſ.15º
ↄti.cũ lana aut cotone:ne noceant ei voces malleoꝝ.i.soni-
tus qui causať in abrasione seu perforatione ossis ex allisio-
ne instrõꝝ ad ipsuꝫ:ꝛ solue ligamentum vulneris ꝛ precipe
duobus ministris:vt teneant cũ eis quatuor angulos cutis
ꝛ extendãt eã:cõferunt eniꝫ hec in cõseruatiõe aꝑtionis vul-
neris:vt melius possit fieri oꝑatio:ꝛ ẽt defendũt cutem ab
ictibus instrõꝝ q̃ aliqñ cadũt suꝑ cutẽ. Quidã aũt extendũt
manibus cutem sine pãno:ꝛ precipe eis:vt bene firment ca-
put ifirmi:ꝛ firmũ ipꝫ ꝛ affixũ suꝑ puluinari duro nõ molli:
ꝛ maxime si abradere os volueris:ꝛ tũc accipe instrã apta
abrasioni que sunt duplicia:q̃dã.n.incisoria:ꝛ sunt q̃ nostro
ydiomate vocanť bruscha,ꝛ alia sũt que vocanť raspatoria:
ꝛ ista pro parte sunt meliora incisorijs:qꝛ in opõne cũ eis nõ
sic cõmoueť cerebrũ:ꝛ in parte sunt minus bona:qꝛ in lon-
giori mora cõpleť oꝑatio cũ eis:ꝛ cũ qbuscũqꝫ tamen inci-
pias debes incidere cũ latiori:abiectus eniꝫ est modus illo-
rũ qui incipiũt cũ strictiori ẽt in fissura capillari ꝛ stricta.Di
xit.nãqꝫ Gal.cũ vis cũ eis curã incipere opꝫ ꝙ incipias cum
lato.i.a latiori ꝛ a maiori:donec ad sbtilẽ.i.ad minimũ ex eis
peruenias,gradatiꝫ tñ ꝓcedẽdo de maiori ad minus,donec
peruenias ad minimũ ipsoꝝ. Et silr̃.dixit Albu.opꝫ vt ad-
ministres in incisione tua qua imprimis radios latius illoꝝ
rasoriũ:deinde vtere post illud subtilioribꝰ.i.strictioribꝰ:ꝛ

nõ cesses facere illud ꝯm cõtinuitatẽ:donec venias ad admi
nistrãdũ minꝰ ꝛ subtiliꝰ eoꝝ.¶ Et Aui.dixit.administra in
ꝑnº opõnis tue fricatoria magis lata,ꝛ deinde successiue q̃
sequunť illa:donec deuenias ad ꝑua:ꝛ cã hꝰ opõnis est,qm̃
cuiuscũqꝫ vulneris orificiũ latius eẽ dꝫ:fundus ꝟo ipsiꝰ mi-
nus latus:ꝛ maxime in quocũqꝫ vulnere timeť de putrefa-
ctione:ꝛ hoc ideo vt sanies ꝛ oĩs virulẽtia possit ab eo fluere
liberiꝰ ꝛ expurgari meliꝰ,ac ẽt meⁿᶜ vt meliꝰ inijci ꝛ apponi
ꝛ stuella imitti:ꝛ abradẽdo ꝑtẽ ossis post ꝑtẽ ꝓsequere:do-
nec totã eiꝰ attigeris grossitiẽ fere.¶ Cumqꝫ putas ꝑuenisse
te ad vltimũ grossitiei in circuitu totiꝰ cõcauationis tue:tũc
ꝓsequere cũ oĩ lẽuitate ꝛ cautela ꝯm vnã ꝑtẽ tãtũ:donec per
ueneris ad discooperiẽdũ pãniculũ,ꝛ tũc per illã ꝑtẽ cũ cau
tela imitte instrm̃ vocatũ leuatoriũ inter pãniculũ ꝛ os:ꝛ ele
ua cũ eo ꝑtẽ residuã ossis donec frangať in circuitu ꝯm illδ
qδ cõcauasti eleuãdo ꝑtẽ post ꝑtẽ,qm̃ rũpeť isto instrõ me-
diante. Et si ꝯꝫ aliquã ꝑtẽ nõ fuerit facta sufficiẽs cõcauatio
cõple illã vt obuiat fractiõi ꝛ subtiliⁿ¹ instri,caue tñ sũmoꝑe
ne instrm̃ aggregãs suꝑ pãniculũ vt nõ ledas. Opꝫ aũt deue
nire ad vltimũ sicut dictũ est in cõcauatione ossis,nã si sic nõ
feceris amouere nõ poteris.¶ Dixit Aui.si extimaueris ꝙ
fissura sit penetrãs vsqꝫ ad latus aliud:tũc fricatio dicta cuꝫ
fricatorio.s.in fissura nõ penetrãte nõ finit eã vsqꝫ ad elonga
tionẽ.i.ꝓcessuꝫ fricationis vsqꝫ ad vltimũ fissure. Et tũc dix
Aui.caue ne multũ ꝓcedas in fricatione.s.ne ledas duram
matrẽ:imo dixit ipse ꝓcedas cũ ea nisi iaꝫ sequutus fueris.s.
in fricatione tãtũ ꝙ cognoneris dispõnẽ velaminis:vt appa
reat tibi.s.ꝯm aliquã partẽ vt dcm̃ est:ꝛ sic vt cognoscas de
ipso:an sit seruãs sitũ suũ nãlẽ:tũc dixit Aui.nocᵐ.s.qδ pro
cessit ex ꝑcussione est minus:qꝛ significať ꝑ illud qδ nocuᵐ
nõ ꝑuenerit ad pãniculos cerebri:imo nõ ꝑtrãsiuit craneuꝫ:
qδ est,qꝛ nõ est facta disruptio aliqua in ligamẽtis sustentã
tibꝰ pãniculũ durã matrẽ ad craneũ:si.n.fuisset in eis disru-
ptio:tũc dura mater nõ seruaret sitũ suũ,sed separata foret a
craneo descẽdẽs ad piaꝫ matrẽ versus cerebrũ:qδ qñ cõtin-
git:tũc nocuᵐ est maius,ꝛ ibi dura mater sernat sitũ suũ:di
xit Aui.res magis apparet.s.ad saluteꝫ ꝓnosticãdũ:etenim
euẽtus aꝑatis:tũc minorať:ꝛ est saluior ꝛ paruior ꝛ appari
tio saniei in ea est velocior ꝛ magis cõpleta ꝛ ꝑfecta. Si autẽ
iaꝫ separauerit ꝑcussio velamen ab osse:tunc illud est in quo
est timor plus ꝛ dolor ꝛ febris:ꝛ que sequunť eã alia accidẽ
tia plus.s.eueniũt vel plus.s.sũt intẽsa ꝛ sustentatio ab osse
alterationis coloris ꝛ velocior.s.ad corruptionem ꝛ cursus
puris virulẽti simile est plus.s.qꝫ saniei bone:ꝛ silr̃ est velo-
cior:ꝛ qδ accidit ex doloribꝰ ꝛ febribus ꝛ sincopi ꝛ tetano
ꝛ destructione rõnis ꝓpter dissolõnẽ curationis.s.non facte
tẽpore ↄueniẽti in eo appareret plus.¶ De mõ aũt auferen
di os per ꝑforationẽ cũ trepanis.dixit Alb.qualitas ꝑforã-
di in circuitu ossis fracti vt ponas terebruꝫ suꝑ osse:ꝛ reuo-
luas ipꝫ digitis tuis:donec scias ꝙ os iam penetratũ est:de
inde ꝑmuta terebrũ ad locũ aliuꝫ ꝛ pone qδ est inter omne
foramen quãtitatẽ grossitudinis radij:aut circa illud:deinde
incide cũ incisorijs qδ est intra oẽ foramẽ ex osse:ꝛ fac illud
subtilius quo possumꝰ suꝑ illud ex fine leuitatis:donec era
dices os,aut manu tua:aut cũ aliquo instrõ alio ex qbusdã
instris que ꝑparasti ad illud:sicut sũt tenalie:ꝛ forfices sub-
tiles:ꝛ opꝫ vt caueas oĩ cautela ne tangat terebrũ:aut inciso
rium qδ extrahat:ꝛ qꝛ craneũ nõ est in oĩ loco equalis gros
situdinis:sꝫ variať in plus ꝛ minus:nõ est ẽt equalis grossi
tiei in mare ꝛ femina:neqꝫ in puero ꝛ iuuene:ideo oꝫ vt est
dictũ ꝙ sint apud oꝑatorẽ trepana tẽperata plura diuersifi-
cata in plus ꝛ minus lõgitudis cuspidis:siue distãtie eiꝰ ab
eminẽtia rotũda supradicta donec sint quatuor,aut qnqꝫ:vt
circa craneũ subtiliꝰ agať vel vtať leuiori:ꝛ circa grossiꝰ lõ
giori:ꝛ circa mediocre mediocri.¶ Gal.quoqꝫ.6º de inge.
sani.cõpõnẽ faciẽs inter ꝑforãtia ꝛ incisoria instrã dixit.di-
co molestũ esse,vt hic locꝰ ꝑforeť.s.cũ trepano ꝓfundante:

q̄ꝛ aliquando ſubito vt ſupꝛa patuit penetrat ad durã mr̃eʒ:
ſʒ inſtr̃m q̃d dr̃ coloſiſos, lʒ minus cerebꝛo ſit moleſtũ q̃ʒ tre
panũ ꝓfundãs: nõ eſt tñ liberꝝ a ſuſpitione: cũ aliq̃n craneuʒ
capitis ab eo moueatᷣ: ⁊ caput tũc tp̃is neceſſe eſt q̃etũ eſſe:
⁊ ꝑ hec v̾ba vr̃ innuere ꝙ per coloſiſos intelligat inſtr̃m in/
ciſoꝛium. Et deinde. dixit Gal̃. ſi fractura multas habuerit
ptes ⁊ moueantᷣ laudo ſubueniri cũ coloſiſos. exponũt q̃dã.
ideſt cũ inſtr̃o lenitiuo: de quo dicetᷣ: qm̃ ſi initio opõnis tue
fiat cũ eo opõ dabit locũ inſtr̃o inciſiuo. Si v̾o fractura fir/
ma ⁊ dura ſit ꝑus ꝑfoꝛetᷣ. verꝝ q̃dã medici ꝓꝑ ſuſpitionẽ foꝛa
minis. ſ. facti cũ trepano ꝓfundãte talia fecerũt inſtr̃a. ſ. ꝑfo
rantia: que nõ niſi ſolũ oſſis ꝯtinuitatẽ penetrẽt: nullũ. n. me
dicamẽ. dixit Gal̃. in oſſibꝰ capitis hoc cognoſco. ſ. trepano
nõ ꝑfoꝛante. ¶ Inſtr̃ʒ lenitiuũ ſicut dcm̃ eſt fit, q̄ꝛ in fine cuſ
pidis ſue hʒ quãdã planitiẽ ⁊ rotunditatẽ latã ad modũ gra
ni lentis, ⁊ illud q̃d ſupꝛa iſtã rotũditatẽ latã hʒ vnaʒ aciem
optime incidẽtẽ ab vna p̃te: ⁊ ab alia nõ incidit: de quo iſtr̃o
vbi ſupꝛa locutꝰ eſt: ⁊ ꝑ ceteris extollit ip̃ʒ. ¶ Et Albu. reci/
Modus extractionis oſſiuʒ laudatus ſm̃ Alb. — tat verba Gal̃. de eo: ⁊ dixit. modus aliꝰ opõnis eſt facilis ꝓ
ceſſus ⁊ longinqoꝛ a timoꝛe quẽ dixit Gal̃. ⁊ laudauit ip̃m
laude magna: ⁊ hic eſt ſermo eius, neceſſe eſt tibi vt incipias
in ꝑmis detegere oſſis p̃tes a loco in quo fractura eſt vehe/
mentioꝛ ⁊ manifeſtioꝛ: donec q̃n detexeris illã p̃tẽ, ⁊ poſue/
ris ſub eo extremitatẽ huiꝰ inciſoꝛij lenticularis: cuiꝰ pars
lenticularis eſt leuis nõ incidẽs aliq̃d: ⁊ p̃s eiꝰ acuta in duo
bus lateribꝰ eius vadẽs in longitudine: vt ſit pars lenticula
ris eius ex p̃te ſiphac, ⁊ facies eius acuta incidẽs in oſſe: de/
inde ꝑcute ſuꝑ inciſoꝛiũ. ſ. hoc a p̃te vna cũ malleolo paruo,
donec incidas totũ cũ facilitate: ⁊ tu ſis ſecurus ex pãniculo
q̃d nõ accidat in eo accidens quo timeatᷣ ſpaſmus. Et dixit.
ſi medicus eſſet ſtultioꝛ hoĩum: ⁊ magis ignarus: certe: ⁊ ſi
eſſet doꝛmiẽs nõ remoueret aliq̃d annexũ oſſi ex panniculo
in q̃buſcũq̃ʒ locis oſſis incideret eũ cuʒ extremitate inciſoꝛij
lenticularis ⁊ liberaret ipſuʒ ab eo cũ facilitate: liberaret. n.
ab eo abſq̃ʒ nocumẽto: ⁊ abſq̃ʒ timoꝛe. Et Aui. dixit. ꝙ tãta
eſt ſecuritas appꝛoximationis eiꝰ ꝙ medicꝰ toꝛpidus ⁊ doꝛ
miens cũ ipſo nõ errat. Ego aũt nullũ vidi vtentẽ hꝰ inſtr̃o.
¶ Cũ itaq̃ʒ os: ſiue incidẽdo: ſiue ꝑfoꝛãdo amoueris: tũc oʒ
Extracto oſſe reſiduũ equari debet ⁊ quõ. — vt digitis inquiras ſi aliq̃d extraneũ: ſiue eminẽs: ſiue aſpe/
rũ inueneris: ⁊ ſi ſic opʒ vt illud abijcias ⁊ eques aſperitatẽ
eius. ¶ Dixit Albu. opʒ vt radas ⁊ eques eiꝰ aſperitatẽ: q̃d
remanet in oſſe. ſit ſubtiliꝰ ſtrictius ⁊ tenuius q̃ʒ reliq̃ inci/
ſoꝛia. ꝙ ſi remaneat aliq̃d de oſſibus ꝑuis ⁊ ſattagis: tũc ac/
cipe ea cũ facilitate cũ eo q̃d eſt apõ te iſtr̃is. ¶ Et Aui. dix̃.
cũ ꝯcauaueris os: ⁊ amoueris ip̃ʒ tũc oʒ vt eques aſperitatẽ
eius q̃ fit ex inciſione ⁊ cõcauatione ⁊ equabis eã cũ noua/
cula: aut cũ aliquo iciſoꝛioꝝ que ſimilantᷣ aciei enſis: poſtq̃ʒ
tu ſuppoſueris inſtr̃m q̃d cooperiat ſiphac. ſ. durã matrem:
⁊ ſeruet ipſaʒ ne ledatᷣ ab inciſoꝛio vel nouacula: ⁊ q̃dã appo
nunt tũc ſuꝑ durã matrẽ fruſtũ ſindonis vel panni linei ſub
tilis: aut fruſtũ auri vel argẽti foliati: ⁊ iſta equatio optime
põt fieri cũ inſtr̃o lenticulari: ⁊ oʒ fieri modicuʒ ſi aſperitas
in oſſe inuẽta fuerit: ſiue ab opõne tua: ſiue a ꝑma ꝑcuſſione.
Et ſubdit Aui. ſi remãſit aliq̃d de oſſibꝰ paruis aut fruſtis:
tũc opoꝛtebit vt accipiatᷣ cũ facilitate: hoc aũt inuit ꝙ ſi nõ
potuerit accipi cũ facilitate: tũc ſi fuerit total̃r ſeparatũ, tũc
opʒ vt amoueas plus de oſſe, donec poſſit illud extrahere
velociter: debent. n. hꝰ fruſta amoueri, ⁊ oʒ inequalitas oſ/
ſis eq̃ri ne pãniculus illis allidat dũ mouetᷣ ⁊ ledatᷣ, ⁊ vt ca/
ro ſuꝑ os meliꝰ ⁊ citius oꝛiatᷣ: ⁊ adhereat: ſi oſſis eniʒ ineq̃/
litas carnis g̃ñonẽ inceperit eius ſibi adherentiam ꝓhibet.
¶ Et hoc facto cõſideret medicus, an ſuper panniculo aliq̃
humiditas: ſiue ſanies: ſiue virulentia ſit collecta, ſiue cecide
rit ſuꝑ ip̃ʒ aliq̃d ex currẽtibꝰ coꝛticibus in abꝛaſione: ⁊ ſi ſic:
tũc coto vel ſubtiliſſimo pãno circũcirca diligẽter abſterge:
eodẽ quoq̃ʒ mõ oʒ abſtergi ⁊ fieri amotio oſſis, q̃n os ex ꝑ/
cuſſione fuerit plicatũ plicatura grauante ⁊ ledẽte durã ma
trẽ: qm̃ oʒ in circuitu plicature fieri abꝛaſio ſiue inciſio vel
ꝑfoꝛatio: donec totũ q̃d plicatũ eſt auferatᷣ. ¶ Et ſil̃r mõ oʒ
fieri inciſio vel ꝑfoꝛatio q̃n contingeret os ab intra frangi:
⁊ fruſtũ emittere pungẽs pãniculũ dato ꝙ ab extra neq̃ʒ ſit
plicatũ, neq̃ʒ fractũ: qm̃ oʒ in circuitu loci in quo patiens pũ
cturã ſenſerit: ſil̃r abꝛadi incidi vel perfoꝛari, donec os cum
fruſto vel fruſtis educatᷣ, ⁊ cõſil̃r ſi contingat in percuſſione
aliquã oſſis p̃teʒ total̃r ſeparari: ⁊ ſub parte oſſis ſani inter
ipſam ⁊ durã mr̃eʒ introire, ⁊ q̃dã dicũt. cõſideretᷣ ſi p̃s iſta
depꝛeſſa ⁊ ſeꝑata fuerit maioꝛ aut minoꝛ fractura cranei: ⁊ ſi
q̃dẽ minoꝛ tũc mollifica eã cũ ſuꝑinfuſione olei roſaꝝ: ⁊ cuʒ
mollificata fuerit extrahatᷣ illud cũ facilitate: ⁊ ſine dolore ſi
fieri põt: ſi v̾o non maioꝛ fuerit ipſa fractura: tũc de oſſe ſano
ſufficienter amoueatᷣ: vt poſtq̃ʒ mollificata fuerit cũ oleo ro
ſarum faciliter poſſit extrahi.

In faciendo aũt opõnem hanc chirurgicã in qua — Que ſint ꝯſiderãda circa extractionẽ oſſis.
amoueatᷣ os cõſiderãda ſunt plura. ſ.
q̃ʒtitas amouẽdi oſſis: locus cranei in quo debeat fieri foꝛti
tudo ⁊ debilitas patientis: ⁊ q̃d fiendũ eſt poſt ablationem
eius. ¶ De q̃ʒtitate oſſis amouendi. dico ꝙ Pau. inq̃t: ⁊ ſil̃r — De quãtitate oſſis extrahẽdi
Gal̃. dixit illud. nõ opʒ vt incidatᷣ ex oſſe: niſi illud q̃d eſt in/
firmũ: nã ex eo illud q̃d eſt cõminutũ vehemẽter opʒ vt aufe
ratᷣ totũ: in illo aũt in quo extenduntᷣ fiſſure extenſione plu/
rima: nã q̃ñq̃ʒ accidit: nõ opʒ vt cõſequaris fiſſuras vſq̃ʒ ad
finẽ eaꝝ: nã opʒ vt ſcias ꝙ nõ accidit ꝓꝑ hãc cãʒ res nociua,
qm̃ in reliq̃s opõnibꝰ quas opʒ te facere eſt ſʒ ꝙ opʒ. Et di
xit. auctoꝛitate ſua. nõ queritᷣ in oĩ fiſſura ⁊ fractura, vt acci/
piat medicus totũ os fractũ ⁊ ſciſſuʒ: qm̃ hoc nõ eſt poſ̃e in
oĩ oſſe. i. in oĩ fractura cranei: eo ꝙ aliq̃n eſt ita magna: ⁊ ad
tantã diſtãtiã ꝓcedẽs ꝙ velle illud ꝓſequi ẽẽt detegere pan/
niculos cerebꝛi ſʒ magnã q̃ʒtitatẽ: magna aũt eoꝝ detectio
nõ exiſtit abſq̃ʒ timoꝛe magno, qm̃ tũc parantᷣ leſiõibꝰ a cãis
extrinſecis: ⁊ cũ hoc nõ eſt illud neceſſariũ, qm̃ eleuatio oſſis
nõ fit niſi vt bñ poſſit mũdificari ⁊ expurgari humiditas re
ſidens ſub oſſe. ergo tãtũ oʒ accipi de oſſe tm̃ q̃d ſufficiat bo
ne mũdificationi ⁊ expurgationi illiꝰ ⁊ nõ plus: verũtñ dix̃
Aui. recoꝛdare eius. ſ. q̃d dictũ eſt in caᵒ vbi de fractura ⁊ re
ſtauratione, ꝙ q̃n fuerit illud q̃d fractũ eſt cõminutũ ⁊ ma/
gnũ fueritq̃ʒ fractura ⁊ cõminutio plurima: tũc neceſſarium
erit vt extrahatᷣ cõminutuʒ: ſʒ in fractura ſine cõminutione
nõ opʒ auferre totũ illud q̃d eſt fractũ: ⁊ nõ opʒ timere totũ
os cõminutũ auferre, q̄ꝛ multi hoĩes. dixit Aui. accipiũt os.
ſcʒ cõminutũ ex capitibꝰ eiꝰ incidẽdo: vt dcm̃ eſt: ⁊ creuerũt
caro ⁊ cutis ſuꝑ vulnꝰ ⁊ euaſerũt. ¶ Dixit Auctoꝛ cõpẽdij.
q̃dã errauerũt totã fiſſurã ꝯbere auferri putãtes: ſʒ Gal̃. quẽ
dã curãs de oſſe expulit q̃ʒtũ ſaniei expurgãde ꝑputauit: reli
quũ v̾o ſolidauit: ⁊ ſub oſſiuʒ expellẽdoꝝ locũ verã carnem
creauit: q̃n tñ dura mater ab oſſe ſeꝑata fuerit maioꝛ aꝑtura
neceſſaria erit: q̄ꝛ maioꝛ fit puris collectio ſuꝑ ea. ꝙ ſi nõ fue/
rit ſeꝑata nõ mľtũ ꝓcedas i fractiõe faciẽdo aꝑturã magnã. — De loco cranei trapanando.
¶ Pꝛo eligẽdo ãt locũ vbi in craneo aꝑtio ⁊ oſſis amotio dʒ
fieri. notãt ꝙ tres ſũt intẽtiões q̃ determinãt locũ fiẽde inci/
ſionis cranei in fractura eiꝰ: vna eſt ſitꝰ loci: nã oʒ fieri in lo
co decliuioꝛe: q̄ꝛ tũc ꝑ ip̃ʒ meliꝰ expurgantᷣ ſuꝑflua: ⁊ meliꝰ
mũdificatᷣ fractura. Scõa eſt oſſis groſſities: ⁊ ꝓꝑ hanc cãm
q̃ʒuis ex p̃te ſitꝰ loci ꝯueniret inciſionẽ fieri ex p̃te timpoꝛis:
q̄ꝛ tñ ibi eſt os valde groſſoʒ nõ facimꝰ inciſionẽ ibi, ſʒ ſupiꝰ
vbi eſt os tenue: imo dixit auctoꝛ cõpẽdij: ſi aliq̃s locꝰ cranei
groſſioꝛ fuerit leſus: ⁊ tũc poteris ſaniẽ in aliquo ſubtilioꝛi
loco mutare meliꝰ erit: minꝰ. n. nocuᵐ inde cerebꝛo inferetᷣ.
Tertia eſt oꝛigo neruoꝝ ex craneo: ⁊ extra craneũ: vel oꝛigo
neruoꝝ ex cerebꝛo ſub loco fracture: ⁊ hoc ne cadat inciſio
in loco timpoꝛis: qm̃ ibi multi nerui oꝛiuntᷣ ex cerebꝛo. Di/
xit. n. Gal̃. 6ᵒ de inge. ſani. recoꝛdatꝰ ſum qm̃ ſi latũ foꝛamẽ
fieret in oſſibꝰ capitis lateralibꝰ exñtibꝰ cã huiꝰ cerebꝛum
deſcẽderet ⁊ foꝛas exiret. Iteʒ multe furcule ex nobili nũero
cerebꝛo in loco illo ſũt expãſe. Et ꝓꝑ hãc ẽt cãm q̃dã ꝓhibẽ/

tes fieri incisionẽ ossis in loco cõmissuraꝝ si fuerit ꝯtinuata
cũ aliq̃ eaꝝ fissura: vel ẽt si fuerit ꝓpe eam: q̃ꝛ per cõmissuras
egrediunt̃ multi nerui hñtes ortum ex neruis cerebri: q̃re si
aliq̃ñ talis fractura ꝯtigerit nõ est p̃sumẽdũ in abscindendo
os appropinquare ad cõmissurã: sed dimittẽda est ps cõmis/
sure ꝓpinqua ⁊ fiat abscisio de osse sano cõtinuato cũ osse le
so longe a cõmissura. Et dixit Gal̃. ibidez. de supiori aũt pte
cerebri nullus neruus orit̃, quapp nõ ꝓhibent̃ illa loca ab/
scindi, inferiꝰ aũt cranei nõ. ¶ Et Aui. dixit. opꝫ ꝙ sit incisio
ex loco ꝯueniẽti, ⁊ cõueniẽtior locꝰ est ille: quẽ extimas ꝙ vi
rus currat ex eo meliꝰ: ⁊ vbi ẽ os facilioris icisiõis: ⁊ facilior
incisio fit vbi est craneũ tenuius: ⁊ paucioris necessitatis ad/
hoc vt moueat̃ ⁊ ostẽdat̃ scđo. i. ne facies incisionem in quo
nõ habes iterare eã: aut facere eã duabꝰ vicibꝰ si ṽtꝰ ꝯsentit
vt fiat in vna. ¶ Et qdã dicũt se nec aduenisse nec vidisse ali
quẽ q euaserit in quo amotio ossis in pte posteriori fcã fue/
rit: ⁊ ẽt cũ hoc longinqor a neruis ⁊ eoꝝ origine sicut est sin
ciput: nã mediũ eiꝰ nõ obuiat origini neruoꝝ, vt possit acci/
dere ex detectiõe ossis in origine neruoꝝ nocu^m: ⁊ iõ securiꝰ
fit incisio in sincipite q̃ꝫ a lateribꝰ: q̃ꝛ a lateribꝰ multi fundũ
tur nerui. Et pp dictã ẽt cãꝫ qdã dixerũt verendũ esse incisio
nẽ in craneo factã posteriꝰ iuxta locũ originis nuce. ¶ Et di
xit Raš. 15° ꝯti. ꝙ cura dꝫ fieri celeriter: ⁊ in loco tepido ne
infrigidet̃ siphac cerebri: qđ nisi hoc posset fieri, supponunt̃
ei semp panni infusi in oleo ro. tepido. ¶ De eligẽdo aũt tpe
in quo cõueniẽter possit abscisio ossis fieri notant ꝙ nõ põt
absolute dici: an sit fiẽda ossis amotio anteq̃ꝫ appareãt acci/
dẽtia an nõ: q̃ꝛ in qbusdã casibꝰ: lꝫ ⁊ debent expectari: ⁊ in q
busdã nõ: qđ cõtingit ex varia dispõne vulneꝝ capitis: nã in
oĩbꝰ fracturis in qbus suspicat̃ de lesione pãniculoꝝ ⁊ cere
bri: sicut est in fracturis magnis: ⁊ pl̃ibꝰ illatis a re pforãte
vt sagitta vel cuspide gladij, ac ẽt fracturis cũ frustis intrin/
secis pũgẽtibꝰ pãniculũ: ⁊ in plicaturis cranei magnis gra
uamen inferẽtibꝰ pãniculo ⁊ cerebro: ⁊ in alijs sil̃ibꝰ casibꝰ
in qbꝰ satis clare hr̃i põt ꝙ qñ accñtia mala supueniant festi
nandũ est ad auferẽdũ os statiꝫ: ⁊ nõ est expectãdũ supuẽtũ
ipsoꝝ: qm̃ vt dixit Gal̃. si supuenerint accidentia mala relin/
quẽda est cura. ¶ Dixit Aui. cũ verificat̃ extẽdẽdi. i. fricãdi
os: ⁊ extrahẽdi ipꝫ tũc festinet̃ ⁊ nõ expectet̃ cõplemẽtũ ge/
nerationis puris. s. in fractura vel sub osse: qm̃ pus cũ ꝯplet̃
ibi est cã euẽtꝰ accñtiũ maloꝝ: ⁊ nõ tolerat̃ expectatio. s. amo
tionis ossis vbi pãniculus pia mr̃ fuerit coartatꝰ ⁊ opp̃ssus
ab osse dep̃sso aut pũcto ab aliquo frusto ossis: qm̃ pũctura
illiꝰ pãniculi facit euenire in dispõne. i. statu ap̃a ⁊ spasmum
pp cõicationẽ ad cerebꝝ: ⁊ fortasse pducit apopl̃iaꝫ: q̃re opꝫ
vt extrahat̃ illđ statiꝫ vt redeat sensus. s. ⁊ motꝰ: si fuerit apo
plexia statiꝫ. Et dixit. si aũt fuerit foramẽ in pãniculo factũ:
⁊ nõ solũ pũctat̃: tũc res erit vehemẽtioris festinationis: ⁊
amoueat̃ os: qm̃ tũc eẽt cã maioris ⁊ citioris nocumenti: ⁊
cõicatiõis eius ad piã mr̃eꝫ ⁊ ad cerebꝝ. Et dixit. qñ frãgit̃
craneũ ex discooptura vel aliq̃ alia cã infrigidat̃ velamen ⁊
ap̃at̃. s. ex illa ifrigidatiõe: vel ex alia cã, noiat̃ tũc talis dispõ
futura ad incisionem: si tñ in dictis casibꝰ ⁊ sil̃ibꝰ fuerit ne/
cessaria expectatio pp aliquã cãm vt debilitatis ṽtutis: emor
rosagiã vel aliud prauũ accñs: tũc sic vsq̃ꝫ ad duos dies aut
tres, in plurimo tñ rei vbi nõ est nec̃ia expectatio. opꝫ vt cu/
ret̃ in die scđo, ¶ Dixit Gal̃. ⁊ ponit̃. 15° ꝯti. qđ dꝫ serrari đ
craneo capitis cũ celeritate serret̃, ⁊ nõ expectet̃: vt accidat
de eo ꝙ descendat ad mr̃eꝫ cerebri erugo: sicut faciebãt qdã
expectãtes hoc vt cõpleret̃ putredo: ⁊ separet̃ mr̃ dura a cra
neo: nã si pũgit̃ mr̃ dura ab aliquo osse fracto nõ poterit fie/
ri expectatio putredinis: sꝫ moderate, ita vt nõ ptrãseat diẽ
tertiũ: sꝫ maior ps dꝫ curari in die. 2° a quo accidit pũctio ⁊
infestatio, ⁊ incidat̃ os in p^a hora passionis: aut in ipsa die.
Qꝫ si nõ incidat̃ in toto eleuet̃ aliq̃ ps illiꝰ pũgẽs valde: sed
in fracturis leuibꝰ, in qbꝰ: aut nõ putat̃ de penetratione eiꝰ
ad interiꝰ cranei: aut putat̃ ꝙ nõ puenerit incisio ad duram
matrẽ: ⁊ putamꝰ ꝙ ipsa sit seruãs sitũ suũ, ⁊ sil̃r in fracturis
cranei magnis factis a re incidẽte: vt ense cũ magna ⁊ mani/
festa apõne p quã bñ ⁊ sufficiẽter põt virꝰ sub craneo expur
gari: aut ĩ vulnere penetrãte facto a sagitta maxie in pte frõ
tis qua sagitta ex̃cta fuit sine malis accñtibꝰ ⁊ sil̃ibꝰ casibꝰ
licitũ est expectare, ⁊ certe putãdũ est ꝙ incisio ossis fieri nõ
debeat: nisi nec̃itas cogat te: ⁊ ista nec̃itas đteriat̃ ex iceptiõe
apparitiõis alicꝰ accñtiũ maloꝝ dictoꝝ. cũ. n. in dictis casibꝰ
ceperit aliqd appere de accñtibꝰ malis dictis dꝫ medicꝰ ilico
ad incisionẽ deuenire: ⁊ non dꝫ expectare donec magnificet̃
aut succedant alia. Et si dispõ media fuerit in consideratione
vulneris ⁊ cãꝝ eiꝰ, aut parua, aut magna suspitione, tũc nõ
est opportunũ festinare incisionem: neq̃ꝫ ẽt multũ tardare.
¶ Dixit Gal̃. vt ponit̃. 15° ꝯti. stude ad incidẽduꝫ os in hye/
me añ decimũq̃rtũ diẽ. ⁊ in estate añ septimũ, añq̃ꝫ accidãt
accñtia mala: dꝫ. n. fieri icisio citius in estate q̃ꝫ in hyeme, q̃ꝛ
tpe estatis citiꝰ accidit hũiditatibꝰ ebullitio ⁊ putrefactio: ⁊
in hyeme ꝯ̃o tardiꝰ. ¶ Et Albu. dixit. si. venit ad te vulne/
ratꝰ in p̃mis cũ vulnerat̃: ⁊ fuerit illud in diebꝰ hyemis: tũc
opꝫ vt studeas in abscisione ossis añ diẽ 14^m. š̃m oẽm dispo
sitionẽ: ⁊ si in diebꝰ estatis añ septimũ añq̃ꝫ corrũpat̃ qđ est
sub osse ex pãniculo. ⁊ accidãt accidẽtia mala. Et Aui. dixit.
in osse fracto q̃rit̃ detectio ⁊ amotio ossis: ⁊ nõ dꝫ vt tardet̃
in estate vltra septimũ: ⁊ in hyeme vltra decimũ. Et quãto
incisio ⁊ amotio ossis fuerit facta velocius: tãto erit melius
⁊ longinqus ad hoc vt eueniãt nocumẽta magna.

De ṽtute patientis ꝯsiderãda

¶ Jn ꝯsideratiõe aũt debilitatis ṽtutis vel fortitudĩs ṽtutis
vel patientis opꝫ attendere cõplexionẽ nãlem virtutem eta/
teꝫ: ⁊ regimen p̃teritũ: nã si p̃cesserit regimen debilitatiuuꝫ,
aut precesserit euacuatio plurima sanguinis: vñ fuerit ṽtus
debilis: aut fuerit patiens puer: aut decrepitus: tũc operatio
dꝫ fieri suauiter paulatine: successiue vt in pluribus horis: ⁊
eꝯ° in forti iuuene, ⁊ in quo nõ precesserit multa euacuatio.

Cõpleta extractiõe ossis qd fiedũ

¶ Quid sit fiendũ post totã opõnẽ dictã notãt. ꝙ aut opõ fa/
cta est nõ expectatis accñtibus malis: ⁊ stante adhuc timore
fluxus mãeꝝ ad locũ: tũ ex p̃ma pcussione: tum ex agitatio/
ne ꝓueniẽte ex opõne: aut est facta in ꝓcessu sedato iaꝫ fluxu.
Si ergo sit facta añ sedationẽ fluxꝰ, tũc statim facta opõne
apponẽda sunt ea q̃ mẽbrũ ꝯfortẽt ⁊ fluxũ ꝓhibeant. Et ad
hãc intẽtionẽ. dixit Gal̃. ⁊ ponit̃. 15° ꝯti. adhibita opõne sup
pone siphac pãnũ infusũꝫ in oleo ro. ⁊ vino. Et Albu. dixit:
accipiat pãnũ lini š̃m q̃ꝫtitatem vulneꝝ, ⁊ submerge ipm in
oleo roš. ⁊ pone ipꝫ sup orificiũ vulneris, deinde accipe pan
nũ aliũ duplicatũ vel triplicatuꝫ, ⁊ submerge in vino ⁊ oleo
ro. ⁊ pone ipꝫ sup pãnũ p^m ⁊ fac istud q̃ꝫto faciliꝰ põt super
illud, vt nõ grauet̃ siphac. ¶ Et Auic. sil̃r dixit. opꝫ vt acci/
pias pãnũ lini extẽsuꝫ š̃m q̃ꝫtitatẽ vulneris ossis extracti ⁊
amoti: ⁊ ifũde ipꝫ in oleũ rosaꝝ, ⁊ coopi cũ eo os vulneris,
deinde accipe pãnũ lini aliũ duplicatũ vel triplicatũ, ⁊ infun
de ipꝫ in vino ⁊ oleo ro. s. mixto. Guilielmus aũt cũ pluribꝰ
alijs voluerũt, ꝙ accipias pãnos mũdos lineos, ⁊ infũdas
eos in oleo ro. ⁊ melle ro. mixtis: ⁊ ponas eos š̃m figuram
debitã inter os cranei, ⁊ durã mr̃em leuiter ⁊ suauiter, ita ꝙ
nõ patiat̃ dura mr̃, neq̃ꝫ sic cerebꝝ ex cõpressiõe, ⁊ ponas pe
tiã supra petiã, donec foramẽ cranei ex ipsis petijs repleat̃:
⁊ postea ex plumaceolis: siue stuellis iuolutis sil̃ in oleo roš.
infusis totũ vulnꝰ cutis qđ est supra craneũ repleat̃. ¶ Bo/
ni opatores facta ossis amotione, ⁊ eiꝰ eq̃tione decẽti acci/
piũt frustũ sindonis tincti in grana vel loco eius alteriꝰ sin/
donis, ⁊ in defectũ sindonis accipiũt frustũ panni lini vete
ris lenis ⁊ mũdi qđ sit š̃m q̃ꝫtitatẽ vulneris cranei, ⁊ infun/
dunt ipꝫ si est estas, aut timor adest de fluxu magno in oleo
ro. solo: ⁊ si fuerit hyems ⁊ timor puus de fluxu pmiscẽt cũ
oleo ro. paꝝ vini rubei pontici qđ sit actu moderate cal̃m, ⁊
si viderint necessitatẽ mũdificationis addunt supradictis de
melle ro. colato, ⁊ supponũt sumẽtes ipm cũ picicarolis cũ
oi suauitate dure mr̃is, deinde post illud replent ꝯcauitateꝫ

cranei filis panni linei lenis filr̄ infusis:deinde replent totū
vulnus:⁊ vltimo apponūt de coto carminato:⁊ superinfun
dūt filr̄ oleū ro.solū aut mixtū cū vinis ipsis coto ẜm circui
tū vulneris. Quidā aūt inungunt in circuitu vulneris oleo
ro.cōquassato cū aceto. Et qdā ꝑmiscēt ipsi oleo ro.bolū ar.
⁊ filr̄a:deinde ligāt ligatura nō inducēte dolorē:⁊ superpo/
nunt capiti infulā vel capellū. Et dixit Guil.dimittat̄ ligatu
ra vsq₃ ad tres dies:sed infundat̄ sup̱ eā oleū ro.q̄si oi hora:
⁊ hoc si nō vocauerit te necessitas ꝑꝑ aliqd̄ accidens sup̱ue/
niens ad soluēdū eū ꝓus. ¶ Cūq₃ solueris abstergat̄ ⁊ mū/
dificet̄:⁊ si qd de osse applanādū remāserit applanet̄:si ēt re
māserit ossis frustū extrahat̄:⁊ q₂ cōiter qñ fit opō cōmouet̄
caput:⁊ inducit̄ dolor:vñ parat̄ fluxui humoꝝ ad ip̄m.⁊ sic
euentui a̅patis,⁊ maxime q₂ ẜm plurimū corꝑa sunt repleta
īmunda:vtunt̄ tali cura vsq₃ ad tres dies,⁊ ēt post eos tam/
diu:donec assecuratio fiat de sup̱uētu a̅patis per sedationez
fluxus:sed trāsacto die tertio. Albu.dixit.ꝙ d₃ dimitti cum
ꝓma cura die vna,aut duobꝰ:donec sit securus de a̅pate ca/
lido. Dicūt.d₃ solui die tertio a die incisionis cutis:que fuit
vna dies.2ª fuit in qua fuit facta ossis abrasio. Deinde tertia
die.s.sequēti post amotionē ossis d₃ solui:⁊ ideo deinde sol/
ue ip̄z:⁊ administra post illud medicinas cū q̄bus nō est sup̱
flua siccitas q̄les sunt medicine capitales,⁊ op₃ vt facias ex
istis medicinis puluerē qui pulnerizet̄ sup̱ vulnus sicut sūt:
⁊ siccet̄,⁊ vlr̄ administra oē₃ medicinā:de cuiꝰ ꝓprietate est
vt abstergat ⁊ nō mordicet. ¶ Puluis capitalis bonꝰ sic fit.
℞.sarcocolle.sang.dra.añ.ʒ.ij.rosͣ.olibani arist.myrrhe yre
os:⁊ corticis radicis opopanacis:⁊ farine orobi.añ.ʒ.j.te/
rant̄ ⁊ cribellent̄. ¶ Si v̄o ossis amotio fiat in presenti pro
cessu sedato fluxu ⁊ habita securitate de a̅pate:tūc nō d₃ ap
poni oleū rosatū:neq₃ solū:neq₃ mixtū maxie in corpore mū
do,nā per vsu₃ olei rosati qñ nō cōuenit ꝓuenit in dura mr̄e
putrefactio. Oia aūt olea ⁊ vnguēta ⁊ reliqua putrefactiua
cauēda sūt. ¶ Alius puluis capitalis sic fit. ℞.nucis cypr̄ssi
thuris ciperi,myrrhe myrtilloꝝ.añ.ʒ.5.orobi.ʒ.ij.miscean/
tur. ¶ Ait.n. Albu.caue ẜm tuā virtutē vt vulnus in cura/
tione tua sit lympidū,neq₃ sit sordes in eo vnguēti:s₃ incipiē
dū est in cura cū medicinis capitalibꝰ. Et Aui.tertij ꝓma re
citat v̄ba Gal.q̄ sunt.6° de inge.sani.⁊ dixit.ꝙ postq₃ extra
ctū fuerit os hn̄t medici duas intētiones.s.diuersas:nā intē
tio quorūdā est ad apponēdū medicinas sedatiuas q̄bus se/
dant:⁊ quiescere faciūt dolorē vehemētē.sup.⁊ rep̱cussiuas
mā̈eꝝ ⁊ sedatiuas fluxus eaꝝ. Et quorūdā alioꝝ intētio est
ad apponēdū medicinas vehemētis exiccationis:⁊ hi qde₃
administrāt post incisionē ⁊ amotionē fracti ossis medicias
attractiuas.s.mā̈eꝝ malaꝝ interiꝰ sub craneo cōtētaꝝ ad ex
teriora apponētes eas in vnguētis vel emplr̄is vel alijs mo
dis:siue formis medicaminū,⁊ sic isti apponunt medicinas
vehemētis exiccationis habētes silr̄ cū hoc virtutē attracti/
uā. Et hoc faciūt.dixit Auic.exteriꝰ facto sup̱ loco epithima
te ex aceto ⁊ melle.s.qd̄ epithima ponūt supra medicamen
predictū vt p̱ acetū ꝓhibeāt fluxū ⁊ a̅pationē:⁊ p̱ mel amo/
ueant mordicationē ab aceto. Et dixit Aui.ꝙ p̱ manꝰ istorū
posterioꝝ q vtunt̄ medicamine exiccatiuo ⁊ attractiuo p̱ue/
nit maior incolumitas q₃ p̱ manꝰ primoꝝ q vtunt̄ sedatiuis
doloris,qm̄ plures sanant̄ p̱ manus illoꝝ. Et dixit Aui.nō
est hoc mirādū:nā Gal.dixit.ꝙ cōplr̄o ossis ⁊ pāniculi est sic/
ca:⁊ indiget cōseruari. ¶ Dixit.n. Gal.ꝙ foramen auris ad
qd̄ auditꝰ penetrat nō solū ad durā pelliculā cerebri:sed etiā
ad neruū ferentē ad ip̄z auditū a cerebro oriri sustinet medi
cinā fortē in exiccādo:ergo etiā ipsa dura mater ablato esse:
q₂ suba eiꝰ est sicca forte medicamen exiccatiuū nō refugiet:
sed tolerabit si magnū nō habeat a̅pa. ¶ Et cōpēdiu₃ dixit.
ꝙ qdā medicꝰ cū hec ossa radebat assuetus erat stipticā sup̱
durā mr̄e₃ apponere medicinā:⁊ multos hoc mō sanauit:s₃
Gal.hoc timuit facere ne ob hāc rē infirmus in spasmū ca/
deret,s₃ vt medicaminis auriu₃ recordatus est:⁊ sciuit ver/
me₃ in aure existentē cerebro esse ꝓpinquissimū ⁊ nullu₃ ex
medicaminibus auriū cerebro nocere:credidit illud medica
men optimū esse a̅pate absente. Istaꝝ eni₃ pellicularū suba
siccissima est vnde medicamen nimis exiccatiuū ei ꝯgruit:q₂
eā ꝯfortat:⁊ sanie₃ ḡnari ꝓhibet:⁊ qd̄ creatū est ex ea exiccā
do cōsumit. ¶ Notāt.ꝙ qñ auctores p̄dicti voluerūt ꝙ plu
res sanant̄ in manibꝰ eoꝝ q vtunt̄ medicamine exiccatiuo
⁊ attractiuo q₃ eoꝝ qui vtunt̄ oleo ro.intellexerūt de medi
cis indiscrete vtentibꝰ oleo roẜ.cum eo:vñ dicunt nō debe/
mus eo vti longo tēpore,sed circa tres dies a die amotionis
ossis:si eni₃ qs eo lōgo tēpore vteret̄ perduceret cū mollifica
tione sua ad putrefactionē:sicut tēpore Gal.medici vteban
tur indiscrete:⁊ iō plures moriebant̄ in manibꝰ eoꝝ. ¶ Di/
cunt iterū qdā.medicinis ꝓhibitiuis fluxꝰ,⁊ sedatiuis dolo
ris ⁊ mollificatiuis esse vtendū:sed nō in loco vulneris,sed
in circuitu eius:⁊ hoc quousq₃ sedet̄ ⁊ dolor ⁊ fluxꝰ. Auic.
quoq₃ dixit.line vulnus totū oleo roẜ.s.intus ⁊ in circuitu
vt ꝓhibeat̄ fluxus humoꝝ ad locū ⁊ a̅pa,deinde impone pā
nū sup̱ ip̄z quāto leuiꝰ poteris:vt nō grauet̄ siphac,deinde
administra desup̱ ligamētū latū:⁊ nō stringas ipsu₃:nisi cū
q₃titate qua retineat appositas tātū:⁊ postea humecta vela
men:⁊ ligamentū dictū desup̱ cu₃ oleo ro.oi hora.i.sepe:ita
tñ ꝙ p̱ueniat humectatio ipsa olei vsq₃ ad durā matre₃. D₃
aūt hec infusio olei rosati fieri:vt ꝓhibeat̄ fluxus humoꝝ,
⁊ sedet̄ dolor:⁊ vt nō exiccent̄ pāni ibi appositi:qm̄ exiccati
⁊ indurati essent cā doloris:⁊ ingelationis infirmi.supplēt.
⁊ nō est soluendū vnus vsq₃ in die₃ tertiū,⁊ hoc ꝑꝑ cōmotio
nē factā ⁊ ebullitionē humoꝝ vt interim q̄escāt. Tertia aūt
die d₃ solui vt abstergat̄ pāniculus ⁊ vulnus totū ab oi hu/
miditate ibi aggregata:vt nō putrescat:⁊ si tunc videris ali
quā suspitionē de vlteriori fluxu ꝓcede cū cura p̄dicta:⁊ sic
vsq₃ in septimū diē,vel vsq₃ ad sedationē fluxus,die autem
tertio vel alio quocūq₃ fluxū videris sedatū.tūc cura ip̄z cu/
ra alioꝝ vulneꝝ capitis. ¶ Dixit Zoar.vulnus carnis oi die
ablui d₃ cū aqua mellis quousq₃ de a̅pate dubiū remoueat̄:
⁊ postea curabis vulnꝰ qd̄ est in carne emplr̄o de palma ẜm
ꝙ tibi videbit̄. ¶ Dixit Gal.postq₃ sumus securi ꝙ a̅pa nō
ḡnet̄,⁊ locus cōuenienter exiccari ⁊ q̄escere ceperit:tūc inci/
piamꝰ vel cicatricē vel carnē generare. Et Auicē.dixit.cura
deinde cicatricē que curat carnē:⁊ que sedat inflāmatione₃:
ergo pulueriça sup̱ siphac puluerē capitalē,⁊ cura cū reliq̄s
medicinis curatione vulneꝝ. ¶ Dicūt tñ qdā.ꝙ l₃ dicto mō
tēpore nō ꝯueniat infusio olei sup̱ vulnus:⁊ in vulnere. In
circuitu tamē nihil ꝓhibet ipsa₃ fieri ad maiorē securitate₃
defluxus. Et dicūt.pone sub angulis vulneris licinia tenen/
tia ea subleuata:donec locus cōcauatꝰ osse vel carne replea/
tur,osse aūt repleto paulatim anguli reducant̄:⁊ ad locum
suū redire dimittant̄ ⁊ cogant̄ post tertiū die₃. Et dicunt.si
estas fuerit bis vl' ter in die nāli vulnus īmutet̄:⁊ in hyeme
semel aut bis ẜm necessitatē:⁊ oi vice qua mutat̄ infirmꝰ d₃
fortiter insufflare:q₂ p̱ insufflationē sanies de subtus craneo
melius expurgat̄. ¶ Cōponit̄ aūt fractura cranei penetrās
cū a̅pate:⁊ alijs dispōnibꝰ ad quas op₃ attendere:⁊ p̄cipue
post ossis amotione₃. ¶ Inq̄t Paulus.15° ꝯti. Et Aui.etiā
recitat h̄ qd̄ multotiēs accidit in siphac post opōnē cū ferro
a̅pa calidū:cuiꝰ signa sunt ꝙ velamē sup̱eminet spissitudini
ossis,imo in tm̄ magnificat̄ ꝙ sup̱eminet nō solū ossi:s₃ etiā
spissitudini cutis:⁊ est grauitas in capite:⁊ ꝓhibitio nālis
motꝰ ipsiꝰ:quare aut non mouet̄ oino:aut mouet̄ debilr̄ ⁊
difficulter,⁊ ista ꝓhibitio motꝰ eiꝰ ꝓuenit a mā a̅pante gra
uante ip̄z.i.coartāte arterias eiꝰ:vñ nō pn̄t moueri motu di
latatiuo ⁊ ꝯstrictiuo,⁊ multotiēs accidit ei extēsio.i.tetanꝰ
vel spasmꝰ ⁊ alia accn̄tia mala supradicta:⁊ seq̄t̄ eas mors:
⁊ cāe quare accidit a̅pa in pāniculo dicte sunt supra. ¶ Aui.
tñ dixit.ꝙ nō accidit nisi ꝑꝑ os manēs sub craneo qd̄ p̱ūgit
ip̄z:⁊ dolorē efficit:aut ꝑꝑ grauitatē tentarū aut liciniorū:
aut ꝑꝑ frigus:aut ꝑꝑ multitudinē vini:aut ꝑꝑ aliā cā₃ occul

De a̅pate in fractura penetrante.

tam.i.intrinſecā, vt corpis repletionē, aut alteriꝰ mēbri capi
ti cōmunicātis repleti fortitudinē. vñ expellit ⁊ debilitatē ip
ſius pāniculi inde recipit. ¶ Et cura huiꝰ apoſtematis ē cu
ra karabiti. Auicē. tñ in pticulari dixit. ſi cā eiꝰ fuerit mani/
feſta opꝫ: vt abſcindas illā cām velociter. Et ſi fuerit intrinſe
ca. ſtude ēt in ſeparatiōe eiꝰ velociter: ⁊ adminiſtra regimen
apoſtematis calidi. ſ. in pncipio embrocādo cū oleo ro. actu
calido: aut cuꝫ aq̄ in qua bulita ſit altea ⁊ fenugrecū ⁊ ſemē
lini, camomilla ⁊ ſimilia. ¶ Dñt. ꝙ iſta cōueniūt in fine ſta/
tus ⁊ declinatiōis: in augmento autē ⁊ principio ſtatus nō
ɔueniūt qñ vocat neceſſitas ad mitigādum dolorem: ⁊ cōue
nit emplaſtrū factum cū farina ordei ⁊ ſemine lini, ⁊ aq̄ ca/
lida in aliquo oleo. ſ. mitigatiuo doloris vl' ꝓhibitiuo fluxꝰ:
vel aliq̄liter reſolutiuo ſm ꝙ exigit diſpoſitio. Et dixit Aui.
adminiſtra adipē galline in lana ⁊ humecta vel inungendo
cū ea caput ceruicē ⁊ ſpondiles. ſ. colli: ⁊ diſtilla in aures ali
qd ex oleis que ſedāt caliditatem: ſicut oleum violaꝝ: ⁊ ſimi
lia: quoniā ſedant ebullitionem humoruꝫ capitis. Et dixit.
fac ſedere infirmū in aq̄ calida in domo: ⁊ hoc ad ſedādū in
flāmationē in toto corpore: ⁊ poſt ſeſſionē predictā inūgere
ipſuꝫ cū oleis que ſedāt inflammationē: ſi pur apoſtema ca/
lidū perſeuerat, tūc dixit Auicē. ſi non eſt aliquid qꝺ prohi
beat infirmū ſumere medicamē ſolutiuū ſoluens ſemel. i. de
biliter ⁊ parū: vel ſemel: ⁊ vna vice tantū exhibitū non rei/
teratū exhibe ipſum: debet autem hoc medicamen ſolutiuū
eſſe eductiuū colere, qm̄ tale apoſtema calidū fit ꝺ ſanguine
De pāniculi denigratiōe. ſubtili cui ē admixta colera: ⁊ iō facta flebotomia reſtat: vt
educat̄ colera ſi remanet apoſtema. ¶ Et quandoqꝫ accidit
in tali fractura: vt denigretur pāniculus: ⁊ aliquando etiaꝫ
ipſum craneū: ⁊ ſi quidē ſtatim poſt factam oſſis amotionē
tibi occurrit nigredo ipſa: tūc ſcis ꝙ nō ꝓuenit a medicinis:
ſed a cā extrinſeca. Si autem appareat in proceſſu: tunc pōt
ꝓuenire a cauſa extrinſeca: ⁊ a cauſa medicinarū ſuperpoſi
tarū: de quarū ꝓprietate eſt denigrare craneū: ⁊ panniculū.
¶ Dixit Auicē. ſi apparet ſup velamē nigredo apparens in
eo qꝺ apparet de ipſa: ⁊ in ſuperficie eius: q̈re nō eſt nocēs
nocumēto notabili fortaſſe cauſe eius ſunt medicine. ſ. habē
tes illā tincturaꝫ inducere: vel qꝛ certificatio facta fuit de fiſ
ſura per humiditatē nigram aliqd cecidit ex ea per fiſſuram
ſup velamē: vel alio quocunqꝫ modo approximatio facta ſit
medicinaꝝ: ſiue rerū denigrantiū. ſupple. aut cauſa eius erit
ſanguis ɔgelatꝰ ibi ⁊ denigratus ē: tūc inq̄t Paulus. opꝫ vt
ſumas ex melle ⁊ oleo roſato: qꝺ ſit triplū mellis ⁊ appone:
donec remoueat̄: ⁊ ea amota proſequere curā vt ſupradictū
ē. ¶ Et dixit Paulꝰ. ſi accidit in ſiphac nigredo ex ſeipſo ⁊
peruenerit vſqꝫ ad oculū: ita ꝙ etiā oculi denigrant̄: tunc ſi
cū alijs ſignis malis affuerit: opꝫ vt deſperes de ſalute eiꝰ:
quoniā eſt ſignū conſumptionis caliditatis innate: ⁊ deſtru
ctiōis eiꝰ. ¶ Et Albucaſ. dixit. ſi accidit i ſiphac capitis cū
mūdificatur ab eo os: ⁊ pcipue quādo negligitur cura eius
nigredo in ſupficie eius: cōſidera tunc ꝙ ſi accidunt infirmo
accidentia mala q̄ diximus ſcias: qꝛ pernitioſum ē ꝓculdu/
bio: ſed ſi nigredo accidit ex medicina que ponit̄ ſup ipſuꝫ:
⁊ eſt in ꝟtute illius medicie: vt faciat illā nigredinē, tūc opꝫ
vt accipias de melle ptē vnā, ⁊ de oleo ro. ptes tres: ⁊ linias
cū eis pannum lineū: aut lenē, aut ſindonē: ⁊ pone ipſum ſu
per ſiphac. Et Auic. dixit. ſi nigredo fuerit ɔfirmata ⁊ ꝓfun
da, tūc fuge: qꝛ illa procedit ex mortificatiōe caloris innati:
⁊ eſt ſignū mortis. ¶ Et notant. ꝙ quandoqꝫ cōmunicatur
nigredo oculis natura expellēte ſanguinē ad exteriora v̈ſus
oculos, ⁊ tūc nō adſunt talia ſigna mala: ⁊ nō eſt ſignū mor
De carne mala ſup dura mr̄e tis. ¶ Et quādoqꝫ oritur ſuper dura matre caro mala q̄ in/
dicat ad ſui amotionē: verūtamē non debet amoueri cū me
dicinis acutis mordicatiuis, ſed vt dñt quidā ſpongia leni ⁊
bñ lota vt tollat̄ ab ea corroſio, ⁊ mordicatio ipſiꝰ, ⁊ poſtea
exiccatiua deſup ponant̄: ⁊ dimittat̄ paruo tēpore ne poſſit
corrodendo panniculū ledere. ¶ Si aūt mala caro in vul/
nere oriatur ante oſſis reſtaurationē nō eſt amouēda cū me
dicamine acuto, ne cōtingat ex eo qd cadere ſuper pāniculū
ſed cū ſpongia mō dicto. Si autē oriatur poſt oſſis reſtaura
tionē ipſa amouenda erit, ſicut in alijs vulneribꝰ, ad cuius
amotionē ɔfert puluis hermodactiloꝝ ſupaſperſus. ¶ Cū De cōmotiōe cerebri ex pcuſſiōe ſine fractura cranei.
aūt accidit ex caſu ⁊ percuſſiōe cōmotio in cerebro abſqꝫ fra
ctura in craneo, ⁊ abſqꝫ vulnere in cute, tūc ſi ſupuenit patiē
ti tortura q̄ ante non erat, ⁊ ſtramboſitas in altero oculorū
⁊ ꝑmixtio ratiōis, ⁊ mollificātur mēbra, tunc nō morietur.
¶ Dixit Oribaſius, ⁊ ponit̄. 15° cōtinentis. in quo cōmotū
fuerit cerebrū ex caſu, aut pcuſſione dāduꝫ eſt in potu de aq̄
mellis cū ſticados. Cōfert eni ei valde, qꝛ cū eo fiet ſanatio
eius. ¶ Ait Raſis ibidē. dico ɔferūt huic cerebra gallinaꝝ
data in potu affluēter. Et dicunt quidā. ɔferunt ei etiam ce/
rebra aliarū bonarū auiū: dicūt tamē ꝙ in pricipio talis pa
tiēs tenuiſſima dieta debet vti, deīde paulatine igroſſari, ⁊
deuenire ad exhibitionē dictoruꝫ cerebroꝝ fiant diuerſiōes
omni modo. Et dicunt quidā. ꝙ abraſo capite fiat inunctio
ſup toto eo cū oleo roſarū permixto cū quarta parte ſui de
aceto actu calidis, ⁊ facta inūctiōe ſupaſpergat̄ puluis mir
tillorū, ⁊ ſupra puluerē ponatur pannus lini oleo ro. ⁊ ace/
to infuſus aliquantulū aſperſus: ⁊ ſuper pānuꝫ ſtupa: dein
de faſſia lata lente ligetur ⁊ ligature ſupponat̄ capellina de
pelle agni: ⁊ ſic mane ⁊ ſero mutetur omni vice colli ⁊ dorſi
ſpondiles inungendo cum oleo camomille calefacto.

¶ De vulneribus accidentibus in facie ⁊ oculis. Cap. lv.

In hoc loco preter curationē vulneruꝫ in
facie accidentiuꝫ opꝫ conſiderare
duo. Primo ꝙ facies eſt membrum declinans
in naturali cōplexione ſua ad ſiccationē: quare
oportet ꝙ medicine cū qbꝰ curant̄ vulnera eiꝰ
ſint ſicciores, vt poſſit vulnus a ſuperfluitatibus exiccari, ⁊
naturalem eius cōplexionem conſeruare, licet medicinaruꝫ
ipſarum ſiccitas in plus ⁊ magis varietur ſm varietatē par
tium faciei in cōplexione plus vel minus ſicca. ¶ Secundū
cōſiderandū eſt faciei decor. facies eniꝫ eſt mēbrū diſcooper
tū in ꝓpatulo aſpiciētiū oium. Et ꝓpter hāc cāꝫ opꝫ vt ſub
tili induſtria ingeniet̄ vt taliter eius vulnera cōglutinēt̄, vt
nō deturpet̄ decor eius cicatrice enormi. ¶ Dꝫ ergo medi/
cus reducere labia vulneris ad locū nālē ſuū q̄ꝫto magis po
terit, ⁊ ipſa i eadē ɔſeruare ligatura, aut ēt ſutura ſi neceſſa/
ria fuerit. Verū in ſuēdo hꝰ vulnera dꝫ eligere medicꝰ acuꝫ
tenuiorē quē iuenerit, ⁊ filo ſubtili de ſirico nō multū torto
dꝫ ſuere ñ ꝓfūdādo acū, imo ſupficierenus q̄ꝫtū poterit acū
infigat ſolū tātū accipiēdo quātū ſufficit ad retētionē ⁊ du
rationē, pūctaqꝫ nō mlt'a abinuicē nō multa ſepata ſegrega
ta faciei ſup ſuturā. ¶ Dñt qdā. puluis rubeus aſpergatur.
Puluis aliꝰ q incarnat ⁊ carnē regenerat depditā in vulneri
bus faciei. ℞. myrrhe maſticis thuris dragagāti: gūmi ara
bici: fenugreci. añ. ptes eq̄les, decētiꝰ tñ ⁊ cū maiori decore
labia vulnerū faciei ⁊ oium partiū eius in ꝓpriū ſitū ſuū re
ducunt̄ cū medicamine quorūdā modernoꝝ ſuprapoſito in
capitulo de ſutura. ¶ Q. ſi vulnus fuerit paruū nō egens
ſutura: aut ſi fuerit magnū, ſꝫ cū emiſſiōe alicuiꝰ q̄ꝫtitatis oſ
ſis, tūc ſi vulnꝰ eget mūdificatiōe mūdificet̄ cuꝫ vnguēto fa
cto de terbētina melle roſato colato, ⁊ ordei farina, ⁊ facta
mūdificatiōe curet̄ cū vnguēto, qꝺ ſic fit. ℞. reſine. ʒ. iij. olei
cōis. ℥. xij. cere. ʒ. 15. fenug. ʒ. i. myrre thuris. añ. ʒ. iiij. Hoc
eni vnguētū carnē generat ⁊ ɔſolidat, ⁊ cicatricē decorā effi
cit. ¶ Notāt. ꝙ in vulneribus faciei ſtudendū eſt, ne aliqꝺ
fruſtū oſſis ab oſſe ſano ſeparatū remaneat, immo etiā non
ſeparatū ſi tale fuerit ꝙ nō poſſit cōſtringi ⁊ ɔiūgi, cū parte
ſana oſſis incidēdū eſt ⁊ abijciēdū: vt nō remaneat cicatrix
ſupereminentiā habens ⁊ ſit faciem deturpans. ¶ Dicūt.
qm̄ ſutura ſupficialis dꝫ fieri in partibꝰ faciei nō dꝫ ſolui li/
gatura vſqꝫ in tertiū diē: niſi aliquod accidēs coegerit, ⁊ cū
ſoluitur opꝫ ꝙ cū omni facilitate ſoluat̄, ⁊ ſi quidē pluma/

cꝫoli superpositi exiccati ⁊ applicati fuerint labijs vulneris: opꝫ vt cū vino calido tādiu balneenť quousqꝫ mollificenť: ⁊ faciliter remoueri possint: ne cōtingat ex subita ⁊ violenta amotione eoꝝ puncta suture solui ⁊ labia elargari: faciē deturpari: precipue quoqꝫ dicunt sutura egere vulnera cadentia in fronte ẜm longitudinem ipsius frontis, ⁊ hoc est vt ꝓhibeatur descensus supercilij ad inferiora.

¶ Oculū aūt raro cōtingit vulnerari: nisi a re perforante sagitta vel gladio vel alio simili: omnia hꝫ vulnera sunt suspecta de penetratione earū ad interius cranei: ⁊ sunt iteꝝ quelibet eaꝝ suspecta d̄ amissiōe visus maxīe q̄ cadūt in cornea. ¶ Et cura vulneꝝ oculi exigit: vt a pͥn° ꝓhibeať flux⁹ sanguinis: ex eo cū reb⁹ restringentib⁹ ipsum positis suꝑ oculo: ⁊ cū reb⁹ ꝓhibentibus fluxū materierum ad ipsuꝫ positis. supple. in circuitu eius, ⁊ fronte: ⁊ timpore sequente ipꝫ: ponať ergo in oculo aqua rosa: sola: aut mixta cum puluere gūmi arabici: ⁊ boli arme. ⁊ sang. drac. ⁊ suꝑ oculo ab extra ponať cotū infusuꝫ in succo coriandri albumine oui: ⁊ oleo ro. silř mixtis: ⁊ silř pōt poni in circuitu ei⁹. ¶ Aliud bonuꝫ sic fit. ℞. succi plantagis: aut solatri vel semperuiue. ℥. ij. aq̄ ro. ℥. ß. pulueris dragaganti, gūmi arabici: sang. drac. terre sigillate boli ar. aā. ℥. ij. misceanť ⁊ extendanť suꝑ coto vel petia, ⁊ superponať in circuitu oculi. ¶ Aliud vtile ponendū suꝑ oculū. ℞. olei ro. ℥. iij. ⁊ duo albumina ouoꝝ: ⁊ conquassa ea adinuicē cū oleo: ⁊ postea cū eis incorpa puluereꝫ rosaꝝ sandaloꝝ: ⁊ boli arme. ⁊ sanguinis drac. ⁊ extēde suꝑ petiā ⁊ suppone oculo: ⁊ partibus circūstantib⁹. ¶ Et scias ꝙ restricto fluxu sanguis: ⁊ sedato fluxu materieꝝ emplřm factum de solis folijs betonice in omni percussione oculi cū vulnere ⁊ sine vulnere est conferens ⁊ vtile.

¶ Vulnera quoqꝫ palpebraruꝫ egentia suitione subtilissime sui debēt: ⁊ que in naso: ⁊ auribus vulnera eueniūt egēt medicinis sicciorib⁹ supra oīa vulnera aliaꝝ partiū faciei vulneraqꝫ nasi nō sunt suspecta de penetratione ad ītra craneū: nisi euenerint in suꝑiori parte eius a re perforante: tūc etiā suspitionē faciunt de odoratus suspitione ⁊ amissione. Sed que in aure eueniūt sunt magis suspecta de penetratiōe: ⁊ audit⁹ amissione que sequitur ad nerui auditus vulnerationem.

¶ De alijs aūt egritudinib⁹ q̄ eueniunt in oculis palpebris auribus, ⁊ partib⁹ oris que exigūt manualē opōneꝫ sufficit qđ dictū est in sermone tertio ad quē recurrere debes. ¶ Et scias ꝙ si aliqua pars auris: aut naris incidať: aut in eis coctura fiat in cauterio nō regenerať illa ꝑs postea: qm̄ cartilagines nō ꝯuertunť: neqꝫ restauranť: nisi in corꝑib⁹ hūidis.

¶ De vulnere cōueniente in naso. Cap. lvj.

Naso quādoqꝫ accidit vulnus comprehēdēs oēs cartilagines eius: ⁊ qn̄qꝫ accidit in altera earū tātū: ⁊ qn̄qꝫ in duob⁹ euenit: aut ẜm lōgitudinē ei⁹: aut ẜm latitudinē: siue per transuersuꝫ ipsius: ⁊ qn̄qꝫ euenit in ꝑte eius inferiori: vel superiori magis carnosa. ¶ Vulnus quoqꝫ ẜm longitudinē eius eueniens est facilis curationis nō egens: nisi vt labia eius reducanť in situm suum nālem: ⁊ in eo cōseruetť, siue istud fiat cum sutura, siue cum medicamine supradicto, nam si nō ꝯseruenť supradicta reducta nō adherent firmiter ꝓpter dilatationē que narib⁹ sepe cōtingit apud exufflationē fortē: ⁊ apud sternutationeꝫ ⁊ ꝓpter defluxuꝫ humiditatis ad ipsuꝫ ex capite remollientium labia vulneris: verum qn̄ vis reductionē facere ipsoꝝ labioꝝ. Dixit Albu. opꝫ vt cōsideres si vulnus est recens cū sanguine suo: an nō: ⁊ si est recēs: tunc aggrega labia vulneris. deinde cura ipsuꝫ donec saneť, ⁊ si labia vtraqꝫ per se facta sunt sana. alřs. sicca: ⁊ per se destructa: tūc opꝫ vt excories omnē partē. s. omneꝫ extremitatem vtriusqꝫ labij a cute sua donec sanguineť: deinde aggrega ea: ⁊ cōstringendo in aggregatione conserua ⁊ pulueriça super ipsam sanguinē dra. ⁊ olibanū trita. quidā addunt predicto pulueri calcem viuā. Et dixit Albu. pone suꝑ puluerē frustū emplastri diafinicō: aut alterius emplastri ex emplastris cōsolidatiuis: ⁊ quidaꝫ loco emplastri cōsolidatiui apponunt pannū lineum lenem infusuꝫ in albumine oui ⁊ oleo ro. mixtis ⁊ in corporatis: ⁊ aliquantulū conquassatis ⁊ agitatis cum bolo arme. ⁊ hoc apponere in principio est melius. Et qdā apponunt puluillos infusos in vino stiptico calido. ¶ Et similiter curari dꝫ vulnus eueniens naso ẜm transuersum: verū ipsuꝫ est difficilioris curationis altera, qm̄ labia eius non sic faciliter reducuntur: nec reducta conseruantur in situ suo. ¶ Et opꝫ vt in vulnere eueniente in parte carnosiori nasi consideretť si sit necesse in inferiori parte eius dimittere meatū per queꝫ possit putredo liberi⁹ expurgari: ⁊ si videbiť opportunū dimittať. Partes aūt ei⁹ cartilaginose nō egent tali meatu. ¶ Et obseruatis predictis omnib⁹: tūc ad ligaturā deueniendūꝫ est: ita ꝙ si. s. vulnus ẜm longitudinē euenerit appositis duob⁹ puluillis ex omni latere nasi: vna tunc habeatur fascia: ⁊ posito medio eius super naso ⁊ puluillis deducanť extremitates fascie ipsius supra aures ad occipitiū capitis: ⁊ ibi decenter debēt annodari ⁊ stringi: ⁊ sic dimitti. Quidā tamē post annodationē extremitatū fascie predictā reducunt eas iterū super nasuꝫ: ⁊ ibi eas firmiter suūt: vt per hec labia vulneris ⁊ puluilli firmi⁹ teneanť ⁊ hereāt. Si v̄o vulnus ẜm latum: siue transuersum euenerit: tūc necessaria est ligatura duplex: vna ⁊ ꝑma sit cōprehendēs cū medio fascie extremitatē eius inferiorē: ⁊ cū vtraqꝫ extremitate eius dꝫ porrendi ad mediū capitis: ⁊ ibi dꝫ annodari vel sui: ⁊ fit ista ligatura vt teneat extremitatē nasi solutā eleuatā versus caput: vt firmitatem habeat cum labio eius superiori: ⁊ illa ligatura debꝫ fieri vt mediū fascie ponať super naso: ⁊ tendant extremitates eius supra aures ad occipitiū capitis. vbi annodeť vt dictuꝫ fuit in vulnere longitudinali, ⁊ fit ista ligatura vt firmiter teneat puluillos ex oī latere nasi appositos: ⁊ vt ēt firmā teneat primā ligaturā: vt nō possit nasus ad aliquā ꝑtē extra nālē sitū declinare. Et de hoīb⁹ sūt q ante ligaturā apponūt in vtraqꝫ nare si vulnus vtrāqꝫ resoluit vel in altera tātū: si tātū vna soluta fuerit: tentā: siue formulā factā de cera malaxata ẜm formā ⁊ quātitatē naris attingat longā. ita vt supra vulnus si fuerit possibile: ⁊ hoc faciūt vt remaneāt nares in magaitudine ⁊ nāli situ meli⁹ ⁊ decori⁹ facta ligatura. ¶ Dixit Alb. dimitte eā duob⁹ dieb⁹ ligatā, aut tribus: deinde solue ipsaꝫ ⁊ permuta medicinā: ⁊ permitte eam sic procedendo: donec abscindatur filum per se si sutura facta fuerit aut donec appareat firmitas adherentie labioruꝫ eius: deinde curetur cū consolidatiuis: sicut cetera vulnera.

¶ De vulnere eueniente in collo ⁊ gula. Cap. lvij.

De collo inferuntur vulnera, aut perueniunt ad soluendum cutem tm̄ vel cutē ⁊ carnē, de quoꝝ cura dixit Alb. ꝙ nō est differētia inter curā eoꝝ, ⁊ curā vulnerū capitis simpliciū: sed curari debent, sicut illa. aut perueniunt vsqꝫ ad os cum amssione particule, vel cum scissione eius, ⁊ debent curari, sicut dictum est in cura solutiōis cōtinuitatis ossis: aut perueniūt ad nucam vel neruū: ⁊ suspecta sunt valde de superuētu accidentiū maloꝝ ⁊ mortis, ⁊ si euenerint cum lesione nuce: tunc cōsiderandū est in lesione mēbroꝝ que sunt infra partē lesam, nā si nuca per trāsuersum tota incisa fuerit necessario mot⁹ ⁊ sensus auferenť ab oibus mēbris que sub vulnere sunt in corpore. Si aūt ꝑ trāsuersuꝫ incisa fuerit ẜm vnā medietatē suā tātū, tūc sensus ⁊ mot⁹ auferenť ab oib⁹ mēbris q̄ sūt sub vulnere ex ꝑte illa in qua acciderit lesio nuce. Uerūtn̄ q̄uis si nuca tota in latitudine sit incisa mēbra supposita nūq̄ pn̄t habere sensum ⁊ motū ēt si viuat patiēs, ⁊ cōsolidetur vulnus, tn̄ si nuca incidať ẜm vnā medietatē tm̄. Dicūt qdā. ꝙ membra supposita pn̄t restitui ad opōnes sensus ⁊ motus, q2 dicūt ipsaꝫ posse vniri ⁊ ꝯsolidari, sicut dixerūt de neruo inciso ꝑ latū ẜꝫ ali/

Quō ex incisione nuce mēbra supposita patiātur in sensu ⁊ motu

quā ptē vt in suo loco patuit. Quidā tñ hoc negāt posse fie/
ri: ꝯcedūt tñ: ꝙ si nuca ꝑm aliquā ꝑuā ptē: ⁊ sup̄ficialē solua
tur: aut accidet ei incisio ꝑm lōgum qđ cōglutinari poterit: ⁊
mēbra supposita passa fuerint lesionē in sensu ⁊ motu ꝙ po
terunt restitui in dispōnē pristinā. Et cōsilr̄ intelligendū esse
dicūt de quocūqꝫ vulnere nuce euenīēti in quacūqꝫ pte ei⁹, ⁊
si vuln⁹ ꝑuenerit ad neruū aliquē ex nuca egrediētē ꝯsilr̄ in/
telligēdū est, sicut dictū est in ca° vulnerū. ¶ Si ĝ ad neruū
vel nucā ꝑuenit īclusiue: ita ꝙ attingat subaꝫ nuce vel nerui:
tūc dixit Albu. nō est in eo ingeniū: nisi vt curet̄ curatiōe cū
eo qđ facit stipticitatē vehemētē: sicut çiniar ⁊ geçi ⁊ eis si/
milia: qm̄ nocēt neruis, ⁊ ꝯtrahūt eos. sup. ⁊ silr̄ nocent nu/
ce: ⁊ nō ponas supra vuln⁹ frigidū aliqđ oīno: qm̄ suba ner
uoꝝ. sup. ⁊ silr̄ nuce est frigida: ⁊ cōtinuatio eoꝝ est cū cere/
bro qđ sublimi⁹ est. al's. frigidi⁹ mēbroꝝ: sed illud succurrē
dū est cū intromissione olei roꝭ. vel masticini calefacti infun
dēdo cū eo totū vuln⁹, ⁊ in circuitu vt roboret̄ v̄tus nuce ⁊
nerui: ⁊ ꝓhibeat̄ deflux⁹ humoꝝ: tūc postea statim inungat̄
tota regio posterior a loco vulneris posterius cū dicto oleo,
vel cū oleo cōi calefacto: ⁊ supra vulnus ponat̄ empl'ꝫ factū
de vitello oui: ⁊ oleo dicto ⁊ modico vini albi: ⁊ mitiget̄ per
ip̄ꝫ dolor: ⁊ cū hac cura ꝓcedendū est quousqꝫ securitas fiat
ab accn̄tib⁹ malis: ⁊ saniet̄ vuln⁹: deinde curet̄ cū mūdifica
tione eius facta per medicinā oi carentē mordicatione ⁊ pū/
ctione: ⁊ facta mūdificatiōe curet̄ cura vulneris neruoꝝ. Di
xit Alb. sit illud cū quo curat̄ ex medicis lenib⁹ sicut est calx
abluta cū aqua dulci aliquotiēs: ⁊ infusa cū oleo roꝭ. aut cū
oleo cōi: ⁊ tutia ēt cōuenit qñ abluit̄ cum aq̄ dulci: ⁊ silr̄ alij
minerales lapides abluti ꝯueniūt. ¶ Qꝛ si vulnus ꝑuenerit
ad nucā vel neruū exclusiue: ita ꝙ nō fuerit facta lesio in eis:
vel lesio fuerit ꝑua: ita ꝙ nō fuerint mot⁹ ⁊ sensus a mebris
suppositis amoti: tūc curādū erit vuln⁹ curatiōe nerui disco
operti, ⁊ oīno erit festinādū in curatione vulneris sed ꝓcedē
dū erit vsqꝫ ad septimū diē cū cōfortātib⁹ nucaꝫ ⁊ neruos ⁊
mundificātib⁹ ip̄ꝫ vuln⁹: sicut ꝓprie ꝯuenit empl'ꝫ qđ sic fit.
℞. mellis ro. colati: ⁊ olei masticini. añ. ʒ. ij. farine fenugre.
ʒ. j. terbētine lote cū vino rubeo. ʒ. ß. misceantur, naꝫ hoc nu
cam ⁊ neruos cōfortat, dolorē sedat: ⁊ vulnus mundificat:
deinde curetur curatione aliorum vulnerum.

Vulnera v̄o que in gula eueniūt suspecta sunt ꝓpter
venas guidem ⁊ arterias iuueniles: ⁊ tra/
cheā arteriā meri ⁊ neruos descendētes ex cerebro: ⁊ reuer/
siuos q̄ oia gule subsistūt. ¶ Si. n. incisa fuerit guidē aut ar
teria iuuenilis timet̄ inde mors subita ꝓꝑ affinitatē quā ha
bent cū corde ⁊ epate ⁊ effusionē multi sanguinis ex eis: ⁊
sp̄us vitalis exhalationē: ⁊ si incisa fuerit trachea arteria ti/
metur inde lesio in anhelitu, ⁊ timet̄ inde ne mult⁹ sanguis
defluat ad pulmonē ad pect⁹ ⁊ cor ⁊ suffocet: ⁊ si tota ꝑ trās/
uersuꝫ incisa fuerit ꝑm pl'm mors sequit̄. quāuis aliqñ ꝯtin/
gat euadere: qđ ꝑ raꝝ est. ¶ Et si incisuꝫ fuerit meri ꝑ trans/
uersuꝫ ꝑ totū timet̄ defluxus multi sanguis ad stōm: vñ mul
tis ledet̄ stōcus in opōnib⁹ suis: ⁊ timet̄ lesio in deglutione:
si tñ accidat vuln⁹ trachee arterie vel meri nō ꝑm totum per
trāsuersuꝫ: lꝫ sit difficilis curatiōis: pol's tñ est euasio ab eo.
Et silr̄ si accidat alteri eoꝝ vulnus in longitudine eius. ¶ Et
si peruenerit vulnus neruo descēdēti in latitudine ei⁹ ꝑm to
tū timet̄ ablatio appetitus statim: ⁊ raucedo vocis ꝯtinua.
Et si accidat neruo reuersiuo cōsilr̄ ꝯtinua cōsequet̄ raucedo
q̄ꝫuis ꝯtingat euadere ex vulnere taliū neruoꝝ: sicut ēt ꝯtin
git euadere ex vulnere guidē vel arterie iuuenilis: si in longi
tudinē ceciderit ⁊ paruū fuerit. Ex vulnere aūt veniente di/
ctis neruis in longitudine eoꝝ ꝯtingit euadere ēt sine lesiōe
dictaꝝ opōnū. ¶ Narrāt qdā. ꝙ iam fuit qui ꝑ desperatio/
nē secauit sibi cannā pulmonis ⁊ meri, sed nō tetigit guideꝫ:
neqꝫ arterias iuueniles ⁊ exhibat aer ꝑ vulnus manifeste: ⁊
cibus ēt ⁊ potus hora comestiōis: ⁊ postea reductis labijs
vulneris decēter ⁊ bñ firmatis cū puluillis ⁊ fascijs cōsoli/
datū est vulnus ⁊ vixit. ¶ Et iam visus est alius q ꝑcussus
fuit cū sagitta ī gula, iuxta guidē sinistrā ⁊ ꝑforauit tracheā
arteriā ⁊ totā gulā vsqꝫ ad spatulā dextrā: nō tñ vulnerauit
guideꝫ: neqꝫ arteriā iuuenilē ⁊ extracta sagitta curat⁹ fuit ꝑ/
fecte ⁊ vixit. ¶ In oib⁹. n. casib⁹ dictis debēt aggregari la/
bia vulneris ⁊ reduci in locū suuꝫ nālē: aut debēt cōseruari
in situ suo cū ligatura decenter stricta puluillis appositis: ⁊
dꝫ dimitti ligatura vsqꝫ ad qnqꝫ vel ad sex dies: si nō sup̄ue/
nerit ꝓhibens: ⁊ deinceps dꝫ curari cura alioꝝ vulnerum.
¶ Scias tñ ꝙ vuln⁹ qđ ꝑuenit ad tracheā arteriā iter anulū
⁊ anulū est facilis curationis. Si aūt tāgat anulū ⁊ separet
ip̄m in totū vel in pteꝫ dꝫ extrahi ⁊ amoueri. Si v̄o nō sepa
ret ip̄ꝫ dꝫ figurari figura sua nāli: deinde curari dꝫ vulnus.
¶ Et scias. ꝙ si vulnus ex pte colli vel gule ꝑuenerit ad os:
tūc perquirēdū est vulnus: ⁊ si ibi inuenta sunt fragmēta se/
parata ossis debēt oia. extrahi iuxta posse. Si tñ aliqđ sepa/
ratū nō pōt extrahi dimittendū erit donec saniet̄ vulnus: ⁊
tunc aut per se egrediet̄: aut alleuiabit̄ extractio eius: ꝙ si ali
qđ fragmētoꝝ ossis nō in totū sep̄atū fuerit, sed se cū osse te
nuerit reducendū est ad locū suū: ⁊ in eo cōstringendū si fue
rit possibile: ⁊ si nō secandū vel incidendū est ⁊ extrahendū,
deinde curandū est vulnus cum regenerātibus carnem ⁊ cō
solidantibus ꝑm ꝙ oportet.

¶ De vulneribus euenientibus pectori. Cap. lviij.

Pectus ꝯtingit vulnerari a pte anteriori: si
ue ex pte thoracis: aut ab vtroqꝫ la
tere dextro ⁊ sinistro in ptibus costarū: ⁊ a pte
posteriori inter spatulas: ⁊ in dorso ꝑm totam
regionē spondiliū dorsi: ⁊ pōt ꝯtingere in qua/
cūqꝫ dictaꝝ partiū vuln⁹ ⁊ in longitudine: ⁊ in latitudine, ⁊
ꝓfunditate, ⁊ qđ euenit in lōgitudine vel latitudine ꝑm pl'm
euenit ab instr̄o incidēte vt ense: ⁊ sil'ib⁹: sed qđ accidit ꝑꝫ ꝓ
funditatē ꝑꝫ pl'm ꝓuenit a re ꝑforāte, vt lancea gladio sagit
ta ⁊ sil'ib⁹: ⁊ q̄ꝫqꝫ vuln⁹ eueniēs ꝑm lōgitudinē ⁊ latitudinē
possit eē penetrās ad interi⁹ pectoris, hoc tñ raro ꝯtingit, ſꝫ
qđ ad interi⁹ penetrat ꝑm pl'm est illud qđ accidit ꝑꝫ ꝓfūdi/
tatē in ea re ꝑforāte: pōt tñ ēt cōtingere interiorib⁹ pectoris
a re cōtūdēte casu vel ꝑcussione, ⁊ tūc aliqñ erit cuꝫ vulnere
exteriori penetrāte vel nō penetrāte: ⁊ aliqñ erit absqꝫ aliquo
vulnere in exteriorib⁹ apparēte. ¶ Et vulnera qdē euenien
tia a tergo in ptib⁹ dorsi sūt timorosiora ⁊ magis suspecta il
lis q̄ eueniūt ab anteriori vel a laterib⁹: ⁊ hoc iō est: qꝛ a pte
dorsi est nuca a qua multi oriūt̄ nerui. Si aūt ꝑuenit lesio ex
vulnere ad nucaꝫ vel neruos facile cōicat̄ nocu^m ex cerebro
eoꝝ: ⁊ sequunt̄ ip̄ꝫ accn̄tia terroris: ⁊ qñqꝫ mors, ꝙ si vulne
ra a pte dorsi fuerint penetrātia: sūt ēt magis suspecta pene/
trātib⁹ ab añriori vel a lateribus: ⁊ h̄ iō est: qꝛ a pte dorsi est
nuca a q̄ multi oriūt̄ nerui. Si āt ꝑuenit lesio ex vulnere ad
nucam vel neruos facile cōicat̄ nocu^m eoꝝ cerebro: ⁊ sequū
tur ip̄ꝫ accn̄tia terroris: ⁊ qñqꝫ mors. ¶ Qꝛ si vulnera a pte
dorsi fuerint penetrātia: sūt ēt magis suspecta penetrātibus
ab añriori vel laterib⁹: ⁊ h̄ iō qꝛ oia mēbra exn̄tia in ꝯcauita
te pectoris cōicantiā hn̄t magnā cū dorso: ⁊ sūt ei pl'm alli/
gata: quapꝑ ex q̄lꝫ ꝑua penetra^{nc} a pte dorsi p̄t magna lesio
illis mēbris accidere: ⁊ ligamētis eoꝝ, nō aūt sic ab añriori
bus: ⁊ neqꝫ a laterib⁹. ¶ Est ēt sciēdū. ꝙ vulnerib⁹ eueniē/
tib⁹ a pte dorsi ex oi leui cā ēt exteriori sup̄uenit ap̄a addens
in suspitionē ei⁹: ⁊ ipsi⁹ ꝓhibēs ⁊ ꝓlōgās curōnē. Et vulne
ra ad ꝯcauitatē pectoris ꝑueniētia sūt illa q̄ ꝓprie cassalia vo
cant̄: qꝛ in cassū pectoris trāseūt. ⁊ ista qñqꝫ ꝑtingūt ad cor:
⁊ morit̄ patiēs: qñqꝫ ad cassulā cordis ⁊ interficiunt nō post
multū spatiū: aut ꝑueniūt ad diafragma: ⁊ si ꝑueniūt ad ptē
eius carnosaꝫ pn̄t curari si nō fuerint penetrantia: ⁊ fuerint
simplicia ⁊ nō ꝯposita cū apostemate: neqꝫ vlcerata ⁊ sanio
sa facta. ¶ Dixit enim Gal'. 5. de inge. sanita. vulnera q̄ eue/
niūt in diafragmate faciliter: nisi interius penetrauerint, cu
rantur maxime si tumefiant ⁊ apostement̄ ipsis ne dū ꝯsoli/

datis.sup.ꝛ si saniem fecerint nō solidantur:eo ꝙ sanies ab eis nō pōt cōueniēter expurgari,sed remanēs vulnus quotidie ampliabit ꝛ ꝓfundabit:donec illud penetrare faciat:ꝛ interficiat qm̄ diafragmate in quacūqꝫ eiꝰ pte pforato seqꝛ anhelitus ablatio ꝛ mors.Si vō ad ptē eius neruosaꝫ non recipiūt curationē.¶Dixit Gal.ꝙ vulnera neruosa eiꝰ pte qua fiūt incurrabilia sunt:qꝛ pars eius neruosa est exāguis ꝛ tenuis valde ꝛ dura pāniculosa,ꝛ in motu existit cōtinua: ita ꝙ quāuis nō penetrēt curari nō pn̄t:ꝛ silr q̄ pueniunt ad mediastinū.¶De vulneribꝰ aūt que pueniūt ad pulmonē.

Utrū vulnera pulmōis sint sanabilia.

dixit 5° de inge.sani.Innuit ea posse curari sꝫ expressit ꝙ difficiliꝰ alijs vulneribꝰ curanꝛ:siue in carne:siue in cānulis ꝛ venis vel arterijs euenerint.Attamē qꝛ Gal.in hoc de vulneribꝰ mēbroꝝ spūaliū loquebaꝛ:puto ꝙ de vulneribꝰ maxie intellexit.¶Attn̄ lꝫ sit sic.ꝙ ꝫm rei veritatē vulnera pulmonis ꝛ venaꝝ eius sint sanabilia difficulter fuerunt q dixerūt ea nō solū fore difficilia ad sanandū:sed nullo mō sanari posse:qđ affirmāt rōne ꝛ experimēto.Rōne qdē:qm̄ eiꝰ vulnus si est curādū dꝫ quiescere:ꝛ quiescere magis a motu dilatationis ꝛ ꝯstrictionis ad hoc vt ptes solute nō ꝯtinue abinuicem separenꝛ:sed possint adherere ꝛ inuiscari ꝛ vniri. Mō pulmo ꝑꝑ anhelitū est in motu ꝯtinuo:ꝛ motꝰ eiꝰ est dilatatiuus ꝛ ꝯstrictiuus:quaꝑꝑ partes solute eiꝰ adherere nō possunt:neqꝫ glutinari.Experimēto vō affirmāt,qm̄ ipsi nō viderunt:nec aliqs expimētatorū aliquē a talibꝰ vulneribꝰ euasisse:qbꝰ Gal.respondēs dixit.expimēto in hoc nō est stādū: qm̄ nō pōt haberi ꝑ expientiā ꝙ vulnera sint in pulmone,qꝛ expimēto non pōt sciri:an ipsa sint curabilia,an nō:nō enim pōt certe iudicari de curabilitate ꝛ incurabilitate alicuiꝰ passionis ignote:ꝙ aūt nō pōt sciri vulnera in pulmone fore experimēto pꝫ:qm̄ si posset sciri ħ nō foret:nisi expimēto sputi sanguinis.s.ex sputo sanguinis egrediēte cū tussi:sꝫ tale sputum egrediꝛ qn̄qꝫ ex pectore:qn̄qꝫ ex polmone:ꝛ lꝫ mō habeanꝛ signa distinctiua sputi sanguinis puenietis ex pectore ab eo q ꝓuenit ex pulmone:tn̄ tpe illoꝝ sic firmantiuꝫ nō erant nota:quare illud scire nō poterāt:ꝛ sic rō Gal.cōcludebat aduersus eos:imo expimēto ignotū est vulnera pulmonis sanari posse.¶Quare dixit auctor cōpēdij.non debent medici desperare de curatione eoꝝ:maxime si sint recentia. Nos.n.dixit ipse multos curauimꝰ neqꝫ decepti fuimꝰ.debent aūt curari in ꝑnᵒ festine:ita vt ꝯsolidatio fiat anteqꝫ ad vlcus ꝛ saniei gn̄onē ꝯuertanꝛ:ꝛ maxie sananꝛ ex eis illa q̄ sūt parua,ꝛ sunt eueniētia in ptibꝰ pulmonis q̄ minꝰ mouētur.Et ista sūt adhuc difficilis sanationis.¶Ait.n.Rab.4. ꝯti.si fissura vel vulnus fiat in venis pulmōis aut carne eiꝰ: difficilis fit cura eius ex multis ꝯditiōibꝰ.s.eo ꝙ vene ipsiꝰ sunt magne,ꝛ caro ipsius pauca ꝛ mollis:ꝛ cartilagies eiꝰ sunt multe:ꝛ pulmo est in motu.ꝛ medicine faciētes ad curā hn̄t trāsire per loca plura:quare debiles perueniūt ad locū. ¶Vulnera vō q̄ fiunt penetrantia solā pleurā p̄ter ꝙ lesionē inferāt alijs mēbris curabilia sunt ꝫm plurimū.¶Amplius de his vlceribus partiū pectoris sufficientius dictum est in sermone 4°.ca°.de vlceribus pectoris ꝛ pulmonis.

Signa.

Cum ergo viderit medicus aliquē vulneratū vel ꝑcussū in ptibꝰ pectoris illud inquirere dꝫ an sit penetrās: an nō,cognosciꝛ aūt vulnꝰ penetrās per intromissionē radij siue tēte siue candele:ꝛ per exitū aeris siue vētositatis ex orificio vulneris qn̄ anhelat īfirmꝰ:ꝛ maxie si obturenꝛ nares ꝛ os eiꝰ.¶Dixit Rab.14.ꝯti.auc̄te Gal.ꝙ in quodā egrediebaꝛ ex vulnere vētositas:quare cognouit ꝙ ruptus erat panniculus indutus super costas.s.ab intrinseco q dr̄ pleura,ꝙ si fuerit penetrās:cōsidera an lesa sint mēbra ītrinseca: an nō.¶Signa aūt solute ꝯtinuitatis ei vel alteri eoꝝ eueniētis posita sūt supra ꝛ cōpꝫēdiꝛ per lesionē ꝛ opꝫōnē ipsiꝰ mēbri lesi sequētē post vulnus.¶Or si ꝑ tente intromissionē ꝛ aeris exitū nō poterit medicus certificari de eius penetratione ꝑꝑ ipsius paruitatē vel occultationē vel situs trāsuersionē:tūc opꝫ vt cōsideret medicꝰ in alijs accidētibꝰ:vt si supra diafragma senserit pondus sine grauedine si expuerit sanguinē cū tussi:si supuenerit febris si accidāt vigilie:ꝛ deijciatur appetitus,ꝛ ingeteꝛ infirmꝰ ꝛ angustieꝛ anhelitꝰ eiꝰ: qm̄ certificant ista de penetratione vulneris,ꝛ silr sūt signa ꝙ mēbra spūalia sūt lesa si eueniāt post casuꝫ vel obuiationē vel ꝑcussionē:sicut dictoꝝ accn̄tiū ꝓuatio sign̄at ipsoꝝ sanitatē ꝛ lesionis ꝓuationē.¶Dixit Albu.si vulnera trāseūtia ad cōcauitatē pectoris trāsierint tres dies aut plures:ꝛ non accidat spasmꝰ aut tremor cordis neqꝫ ꝯstrictio in anhelitu. ꝛ videris reliqua signa bona scias illa salua esse.ꝛ eꝯ°. Ista enim accn̄tia si nō affuerint neqꝫ lipothomia:neqꝫ cordis tremor:maxie postq̄ꝫ trāsierint q̄tuor dies aut vsqꝫ ad septē:tūc sign̄aꝛ ꝙ vtꝰ fortis est:ꝛ ꝙ vulnꝰ est saluū:maxime qn̄ eger al's dispōnes bonas hꝫ:ꝙ si appuerint:ꝛ infirmꝰ fuerit debilis:ꝛ nō tolerat egriⁿᵉᵐ:tūc illđ vulnꝰ iudicādū ē mortale.

Cura nō penetrantis.

Cura vulnerū dorsi ꝛ pectoris:ꝛ que per latuꝫ:ꝛ que per longū eueniūt nō ꝓfūdātia est sicut cura alioꝝ vulneꝝ cū reductione labioꝝ ꝛ ꝯseruatione reductoꝝ:ꝛ cōsolidatione si fuerint simplicia:ꝛ si fuerint cū deꝑditione carnis fiat regn̄atio illius:deinde ꝯsolidatio.Veꝝ est tn̄ ꝙ vulnera ꝓfundātia ēt si simplicia:ꝛ sine carnis deꝑditiōe fuerint non debēt curari cū reductiōe labioꝝ:qm̄ cū nō possit in ꝓfūdo eoꝝ bona fieri reductio ꝛ cōiunctio sequereꝛ ꝙ in eo remanebit cōcauitas in qua ꝯgregabiꝛ putredo:q̄ nō hn̄s exituꝫ poterit corrodēdo ꝑuenire ad nucā vel neruos:ꝛ ledere eos: aut trāsire ad iteriꝰ pectoris ꝛ interficere patiētem.¶Cura igiꝛ talis vulneris ꝓfundi dꝫ fieri cū medicina q̄ cum hoc ꝙ carnē gn̄et in ꝓfūdo vulneris sit ēt mūdificatiua ꝛ attractiua puris ad exteriora,ꝛ de hꝰ medicinis optimū est vngᵐ fuscū,qđ sic fit.℞.olei cōis ꝛ sepi arietini.an̄.lib.j.picis naualis.lib.ʒ.picis grece.ʒ.iij.si fueit estas:aut.ʒ.j.si fueit hyems masticis olibani galbani armoniaci opopanaci serapini cere.an̄.ʒ.ʒ.ꝯficianꝛ sic oleū ꝛ sepū ꝛ pix naualis ꝛ gūme que nō pn̄t teri ad ignē liquefiāt:ꝛ eis liquefactis puluis aliarū reꝝ supmittaꝛ agitādo cū spatula:ꝛ signuꝫ coctionis est qn̄ gutta posita sup marmore adheret digito ꝛ non dissoluiꝛ:ꝛ tūc ab igne deponaꝛ ꝛ addanꝛ.ʒ.ij.terbētine ꝛ bn̄ incorporenꝛ ꝛ vsui reseruenꝛ.Solue vulnꝰ oī die bis ꝛ mūdifica ipꝫ cū filis vel coto vetusto carmiato:ꝛ fac vt eger iaceat supinꝰ sup vulnꝰ vt currat putredo ex eo velociꝰ ꝛ faciliꝰ:ꝛ nō retineaꝛ in ꝓfundo,ꝛ cū ceperit exiccari ꝛ carne repleri:tunc cura ipꝫ alioꝝ vulneꝝ cura.Et scias ꝙ cū tardaꝛ ꝯuertiꝛ in fistulā:q̄re ꝓperādū est in curatiōe eiꝰ.¶Or si vulnꝰ ex pte dorsi ꝓfundū ꝑuenerit ad discooperiēdū nucā vel neruū vel ad lesionem eoꝝ curandum erit,sicut dictum est in capitulo precedente.ꝛ in capitulo vulnerum neruorum.

De administratiōe sex rerum nō nālīū.

Cura vulnerū penetrātiū triplici ꝑficiꝛ instr̄o.s.dieta potione ꝛ chirurgia.Dieta aūt dꝫ esse talis loceꝛ eger in aere sicco tēpato in caliditate ꝛ frigiditate:ꝛ nō ꝓlongeꝛ tp̄s cū inq̄sitio fit de vulneris penetratiōe,neqꝫ cuꝫ curaꝛ:ꝛ neqꝫ ꝑmittaꝛ vulnꝰ expirare ꝓ posse:qm̄ aliqn̄ expirādo fit tāta exalatio spūs vt deducaꝛ eger ad sincopim:ꝛ aliqn̄ ad mortē:ꝛ aliqn̄ ad ethicā trāsit aer ēt q ꝑ vulnꝰ egrediꝛ lenit mēbrū ꝛ vulneris labia alterat:vn̄ ꝓlongaꝛ curatio eiꝰ.nō ergo ꝓlongeꝛ spatiū in curatiōe nisi q̄ꝫtū exigiꝛ expurgationi virus ꝛ mūdificationi ꝛ iposítioni stuelli:ꝛ si aliqn̄ fuerit dilatio nec̄ia claudaꝛ interim orificiū vulneris.Et dixit Ga. 5° de inge.sani.precipe infirmo ne fortē anhelitū emittat,sꝫ quiescat ꝛ sileat.Ideoqꝫ egro precipienduꝫ est ne aliqd agat: ne anhelitꝰ magnificari vel velocitari aut inspissari habeat, aut ipetuose fieri:qm̄ anhelitus ipetuose factus vulnꝰ elargat ꝛ cōstringit:nō premat:quiescat:ꝛ pro posse dormiat accumbēs sup latꝰ vulneris.Et leteꝛ pro posse fugiens omnē irā ꝛ furorē ꝛ appetitū vindicte.¶Et subtiliceꝛ dieta eius sicut in ruptura cranei dictū est.cum deuiatione carnis ꝛ vini ꝛ maxie in ꝑnᵒ quousqꝫ fuerit assecuratio ab euētu accn̄tiū

maloꝝ:sed interim dentur cibi facilis digōnis pauce q̄ztitatis ⁊ leuis nutrimenti:deinde dentur cibi glutinatiui stipticitatē habētes:quoꝝ q̄ztitas augeat̄ ſm ꝙ virtus exegerit. Et potus in ṗnᵒ sit aqua ordei cū çuccaro vel penidijs:⁊ in ꝓcessu ꝺcoquat̄ in ea radix liquiritie ⁊ radix feniculi vel petrosellini ⁊ ysopi:⁊ ꝓcuret̄ oi die expurgatio sup̄fluitatū prime ⁊ scđe digōnis. ¶ Dixit Gal'.5ᵒ de inge.san.ꝓhibe patiētē ab oi cibo si est fortꝫ. Si v̇o nō da solū ius.i.brodiū carniū ꝓut sufficit. Prohibet̄ aūt cibꝰ ṗma die ne sumptus repleat venas ⁊ sanguinē manare faciat:ideoq̄ꝫ si nō poterit tolerare sine cibo detur paucus:dꝫ ēt esse liquidus in vulnere carnis pulmonis ne trāsiens p̄ meri sua grossitie cōprimat ea ⁊ ledat. ¶ Et dicūt qdā.dieta vtat̄ tenui vsq̄ꝫ in nonū diēꝫ.vel vt dicunt alij.vsq̄ꝫ in septimū ꝓhibēdo eos a carnibꝰ vino:⁊ silibꝰ.⁊ h̄ iō ne sup̄ueniat ap̄a.post septimū diē aūt vel q̄n iam facta est securitas de ap̄ate dieta aliq̄ztulū ingrosset̄. Et ꝓut innuit Gal'.dandi sunt cibi medicinales diuersificati ſꝫ diuersa tēpora ⁊ ſm diuersas dispōnes vulneris. Ait.n.vbi supra cū est tēpus mundificandi dent̄ ea que sunt excolatiua:⁊ cū est tēpus cōsolidandi dent̄ cibaria ⁊ pocula stiptica.

¶ Cura v̇o eaꝝ per potionē ſm intentionē auctoꝝ est vt cōsideret medicus si viderit accidētia mala ⁊ infirmū nō bn̄ tolerantē:tūc facta ꝓtestatione nihil in cura faciat nisi mundificatione vulneris:⁊ imissionēꝫ stuelli:⁊ hꝰ similia cōmunia.

De flōia ⁊ diuersionibus.

Si v̇o viderit egrū absq̄ꝫ accidētibꝰ malis:⁊ bene tolerātē: tunc vt dixit Gal'.vbi supra.minuat sanguinē de basilica:⁊ si nō fuerit sufficiens q̄ztitas eius egressa ex vulnere:⁊ q̄ztitas minuendi sanguinē metiri dꝫ ſm tenorē virtutis. Verūtn̄ q2 ſm plurimū virtus nō est in his vulneribꝰ potens tolerare magnā q̄ztitatē:ideo dixit Gal'.minue in duabus vel tribus apoforesibus.i.vicibus:q̄m iteratio minus ꝓsternit virtutē q̄ꝫ vna euacuatio quātitatē sufficientē educens. Et dixit.si ṗᵒ die paruꝫ sanguinis extraxeris. In scđo iterū extrahe simil'r si virtus p̄miserit:⁊ facta flebotomia vel aliquo tenente vicē eius vbi nō possit fieri vt appositione sanguisugaꝝ vel scarificatione:⁊ maxime in natibus:fiant etiā alie diuersiones.dixit Gal'.fricādo corpus ⁊ pedes ⁊ ligādo a sup̄ioribꝰ ad inferiora.similiter alia que ad diuertendū cōueniūt.⁊ hꝰ diuersiones maxime necessarie sunt ⁊ iterāde multotiens quando flebotomia ei fuerit necessaria,⁊ nō potuerit fieri ꝓpter aliquā causarū.

De dissoluētibꝰ sāguinē coagulatuꝫ dādis per os.

¶ Et q2 aliquando de sanguine fluente portio retinet̄ ⁊ coagulat̄ interius:ideo dixit Gal'.cū talia feceris: scꝫ minutionē ⁊ diuersionēꝫ da egro ad bibendū acetū multe aque cōmixtuꝫ,vt si forte sanguis sit coagulatus liquefiat ⁊ egrediat̄:qđ bis vel ter dari opꝫ triū horarū interuallo interposito inter vnam dationē ⁊ aliā:⁊ quidam huiusmodi aceti cōmixti dationem cōtinuant vsq̄ꝫ ad tertiū diem:aliq̄n exclusiue:aliquando exclusiue:ſm ꝙ vident oportere.acetuꝫ enim sanguinē coagulatū liquefacit:vnde faciliter expuitur ⁊ aqua ei miscetur vt refrenet acuitatē aceti vt non mordicet ⁊ tussim inducat que solutionē auget continuitatis venaꝝ: ⁊ ſm aceti acuitatē debes plus ⁊ minus de aqua miscere.exhibetur aūt bis vel ter:⁊ aliq̄n pluries:q2 vt plurimuꝫ sanguis coagulatus non totus vna vice educitur:⁊ q2 vt plurimum nō solum colligit̄ in loco semel:sed aliq̄n pluries:⁊ iō dato ꝙ sanguis mō coagulatus per assumptionem aceti mō eliquefactus educat̄:q2 pōt alia ⁊ alia vice colligi dꝫ iterari exhibitio eius. ¶ Quidā aūt aceti mordicationēꝫ timentes exhibent in potu succū calamēti:q̄m vt dicunt sanguinem.

De ꝯglutinatiuis ⁊ viscosis p̄ os exhibendis.

¶ In quacūq̄ꝫ corporis parte vulnus acciderit vel peruenerit necesse sunt medicine cōglutinatiue viscose stiptice exhibende in potu. ¶ Dixit Gal'.da ei ad bibēdū medicinā viscosam ꝯglutinatiuā ⁊ stipticā qualis est mastix dragagantum gūmi arabicū radix consolide maioris trocis.stelle:⁊ similia his. Et dixit Gal'.da huiusmodi medicinā ṗᵒ cuꝫ aceto multum cū aqua mixto:aut cuꝫ apoçimate coctanoꝝ vel mirtilloꝝ ⁊ similiū. Et qdā exponūt aut pro inde q2 ṗmo debet dari cum aceto mixto vt si qd sanguinis coagulati adhuc affuerit liquefiat ⁊ educat̄:deinde dꝫ dari cum apoçimate stipticoꝝ ad consolidationēꝫ faciendam. Et dicūt qdā.ꝙ hꝰ medicina cum aceto mixto pōt ⁊ dꝫ dari etiam a ṗncipio maxime vbi multus affluxerit sanguis:⁊ cū adhuc timet̄ ne si sanguis coagulatus ab orificio vulneris eductus fuerit effluat: deinde sanguis sup̄fluat:⁊ dꝫ exhiberi hꝰ medicina cū quocūq̄ꝫ sit exhibendo mane ieiuno stomaco:⁊ vespere sil'r post digestionē prandij ante cenam:⁊ dꝫ paulatine deglutiri,⁊ iō precipit̄ vt diu in ore teneat̄ vt lambendo descendat,q̄m in tali descensu resoluit̄ aliqd ex ea ad partes pectoris:q̄zuis redeat iterum per loca venarū ad pectus:sed cū virtute debili.vt supra dictū est.

De apponēdis ab extra in ṗnciᵒ ⁊ de reliq̄s ꝓximādis ab extra.

¶ Et nō dꝫ cura vulneris ꝓpria in ṗnᵒ fieri ne sanguis fluens interius possit retineri ⁊ cōgelari:quapropter dixit Albu.nō opꝫ vt ponas in ṗma hora puluerem qui stringit ⁊ sanguinem refrenat,vt nō retineat̄ sanguis in cōcauitate pectoris:⁊ reuertatur ad cor.i.versus cor.⁊ cōgeletur ⁊ interficiat infirmū suffocādo ipꝫ:q̄m nō retētio sanguinis in ṗncipio querit̄:sed ipsius eductio etiā reclināndo ⁊ situādo egrū ea forma ⁊ situ quo melius sanguis ex vulnere exeat:⁊ in orificio vulneris.dixit Albu.ponat̄ intus vnguētum attractiuū qđ mūdificet ⁊ attrahat sanguinē retentū ⁊ congelatum interius:sicut qđ fit ex glutino albotin:⁊ melle vel altero ipsoꝝ. Et si hoc vnguentū vel aliud simile nō fuerit presens:tunc dixit ipse.pone super ip̄m imo ⁊ intra ip̄m cotū vetustum vel liciniū.i.ex filis panni lini stuppa vel filtro aut carpia:⁊ sugant qđ egreditur ex vulnere de humiditatibus:⁊ postea deueniēdū est ad curā vulneris per exteriora. ¶ Et mundificato eo a sanguine inijciēdus est puluis cōstrictiuus subtilissime cribratus si nō timueris sanguinē intus retentū fore vel sub forma sanguinis:aut in saniem conuersus:aut nisi videris ipsuꝫ multarū humiditatū:in qbꝰ casibus ante dicti pulueris iniectionem vel insufflationē dꝫ pectus abstergi. In abstersione tamē ⁊ vulneris lotione caue ſm v̇tutē tuā vt nō mūdifices ip̄m cū medicamine acuto vt est flos eris q̄m vt ait Gal'.patiens moreret̄.fit aūt eiꝰ abstersio p̄ iniectionēꝫ ex loco vulneris cū algallia aque ordei mixte cū çuccaro rubeo in estate:⁊ in alijs temporibus aq̄ mellis facte ex melle mundissimo ⁊ claro:⁊ si vulnus fuerit multe sordis ⁊ humiditatis inijciat̄ vinū albū in quo bullierint medicine abstersiue ⁊ cōsolidatiue:quales sunt mel rosatum myrrha,thus farina lupinoꝝ:⁊ similia.⁊ post iniectionem debet eger reuolui in diuersa latera vt melior fiat mūdificatio,⁊ cū fecerit illud ⁊ aliquo spatio sic steterit fiat vt eger reuoluat̄ supra latus vulneris vt totū qđ infectum est extra effluat:qđ si sic nō exierit:tūc vt dixit Aui.necessariū est vt fiat egredi sanies cū instrumēto extrahēdi sanguinē vel saniēꝫ, sicut est cānula per quā sugitur sanguis vel sanies. Et dixit. postq̄ꝫ pluribus vicibus mūdificaueris:tūc opus est vt cuꝫ mundificatiuis misceant̄ que desiccant sicut est decoctio ysopi yreos aristol'.⁊ similibꝰ. Et si eger tolerare poterit iteret̄ hec iniectio pluribus vicibus eadē die donec clara exeat,ꝙ si nō poterit tolerare ꝓpter debilitatē eius tunc fiat iteratio eius per dies ſm ꝙ ydoneo videbit̄ curatori,⁊ q̄zdiu mūdificatio necessaria fuerit ponat̄ in orificio vulneris stuellum cum aliquo vnguēto mūdificatiuo,de quo etiam petia supponat̄ in circuitu orificij vulneris. ¶ Et de mundificatiuis bonis est istud qđ sic fit. ℞.mellis rosa.colati lib.j.myrrhe thuris sarcocolle.an̄.ʒ.ß.terbētine.ʒ.iij.⁊ farine orobi q̄ztū sufficit. ¶ Habeant̄ aūt stuella siue licinia que in hꝰ vulneribus imittūt suspēsoria ex filo,que qdē pendeāt extra orificiū ⁊ cum voluntas fuerit possint extrahi,vel habeāt capita exteriora grossa grossiora q̄ꝫ sit orificiuꝫ vulneris latū ne ex cōpressione ligature vel alia de cā possint ad ꝯcauitatē intrinsecaꝫ introire ne ad interius ingressa sint cā putrefactionis ⁊ mortis. ¶ Facta mūdificatiōe tūc ḡnatiuis carnis si necessaria fuerit ḡnatio eius,⁊ cōsolidatiuis est insistenduꝫ:in quo

tēpoꝛe dixit Gal. vnge etiā pectus cū oleo citonioꝝ vel ros. vel alio simili in estate ⁊ cū nardino, ⁊ similibus in hyeme: ⁊ cōmixtis ex his tēpoꝛibꝰ medijs. Et si vis curare cū empl'is similibꝰ potes: in quoꝝ ⁊ alioꝝ cōpositione. Dixit Gal. attē denda est nā infirmi: an sit mollis vt puer vel mulier, ⁊ eꝯ. vt dura ⁊ solida: ⁊ cōpone ea ꝫ qđ exegerit natura eius.

Festinandum est cō/solidatio vulneris pulmonis ne fiat fistula ¶ Et scias ꝙ in oibus vulneribus cassalibꝰ festinenda est cō/solidatio eoꝝ hꝰ eniꝫ vulnera cū ꝓlongat̃ spatiū super cura tione ipsoꝝ malā dispōnē recipiunt per quā facile cōuertun tur ad fistulā. ¶ Dixit Albu. si talia vulnera ꝓlongant̃ ad sanandū, ⁊ semꝑ aperiunt̃: tunc scias ꝙ iam facte sunt fistu/le, ⁊ tūc debēt curari cura fistulaꝝ, q̄uis raro recipiant sana tionē ⁊ ꝯsolidationē p̄cipue eoꝝ que perueniūt ad pulmo

De apponēdis ab extra in pncipio q̄ religāt pximā dis ab extra. nē ⁊ diafragma. ¶ Inquit auctoꝛ cōpendij. in vulneribꝰ pul monis ac diafragmatis: ⁊ in interioꝛibus siphac. i. in pleu/ra opꝫ studere vt quāto magis fieri poterit exiccent̃ siue cuꝫ empl'is extra positis. Et eundē sermonē dixit Gal. siue cū bi bitis ab intra. de vulneribꝰ diafragmatis: opꝫ te studiose ea desiccare siue de exterioꝛibꝰ oppositis siue de in interioꝛibus ex eis q̄ bibunt̃ cū aqua vel tenui vino. laudabilioꝛ tñ est in ter alias q̄ bibunt̃ ea medicina q̄ a medicis diaspermaton vocat̃: ⁊ est electuariū de seminibꝰ. ⁊ dicūt. ꝙ ista lr̃a nō est bona: q̄uis sic ēt habeat auctoꝛ cōpēdij. qm̄ tale electuariū nō est cōsolidatiuū: ⁊ etiā incarnatiuū vulneꝝ. Et iō dicūt. ꝙ reperit̃ alia lr̃a. que dicit diapaton. ⁊ est electuariū cōpositū ex istis stipticis cū aliquibꝰ stupefactiuis: qđ cōuenit in fra/ctura cuiusꝫ vene. nā rōne sue stipticitatis stringit fluxū san guinis ⁊ incarnat: ⁊ rōne sue stupefactionis reddit sangui/nē fluxui ineptū ipsuꝫ ingrossando vias etiā ꝯstringēdo ⁊ sō nuꝫ p̄stādo q ꝯfoꝛtat virtutē ⁊ sanguinis fluxū sistit: ⁊ ad

De vulneribus pul. incarnandū iuuat. ¶ Huiusmodi ēt cōueniūt in vulnere pul monis: de quo ēt Gal. ꝑticul'r loquēs. dixit. id qđ est magis necessariū in hac cura ⁊ ante oculos habendū semꝑ est vt fe stines fissurā vene semꝑ solidare ⁊ cicatriçare cū suo sangui/ne priusq̄ꝫ tumefieri ⁊ apari incipiat vena. s. que in pulmone soluta est: imo ēt alie que in alis ꝑtibus pectoꝛis essent solu/te. nā si vulnus transiret: ⁊ maxime in pulmone cura eius ꝓ/lixa efficeret̃. ⁊ foꝛtasse sine spe curationis fieret: ⁊ cā est: qꝛ pl'm talia vulnera cu apate iuncta vlcera squāmosa fiunt: ⁊ cessato tumoꝛe necesse est vulnus mūdificari a sanie ⁊ putre/dine. ⁊ hoc facere in pulmone īpossibile est ꝑ se sicut per se la uari ⁊ mūdificari pñt vlcera alioꝝ mēbroꝝ intrinsecoꝛuꝫ vt matricis vesice: ⁊ similiū: imo nō pōt vlcus pulmonis lauari ⁊ mundificari: nisi cū screatibus tussi mediante emittendis: sed tussis est foꝛtis motus dilatatione ⁊ ꝯstrictiōe cōpositꝰ: qui q̄uis faciat ad screatū: īpedit tñ vlceris ꝯsolidationem: quare dixit Gal. nō spero vlcera pulmonis restaurari ⁊ soli dari in ipsis tussiētibꝰ. Et subdit Gal. ꝙ anhelitꝰ ⁊ motꝰ pul monis nō sūt cā īpediēdi cōsoliⁿᶜᵐ vlceꝝ eiꝰ ītelligēs cū mo tus ⁊ anhelitꝰ fuerint parui: sꝫ cā īpedimēti curationis eoꝝ est: qꝛ vlcera pulmonis nō pñt mūdificari. s. cū motu ⁊ anhe litu puis, sꝫ reqrunt̃ magni motꝰ ⁊ anhelitꝰ ⁊ magni nocēt,

Cura vulnerum pectoris facilior est ea q̄ pulmonis. vt dictū est. ¶ De cura vulnerū alioꝝ partiū pectoꝛis: ⁊ ve/naꝝ earū. dixit Gal. vbi supra. ꝙ est eadē cuꝫ p̄dicta: ⁊ ꝫm easdē intentiones ipleꝝ: verūtñ dixit Gal. ꝙ fissura que fit in venis vel arterijs pectoꝛis est facilioris cure ea que est in ve nis ⁊ arterijs pulmonis tribꝰ rōnibus. Una qꝛ vene pecto/ris paruioꝛes sunt eis que sunt in pulmone. Scđa qꝛ sanies vulneꝝ pectoꝛis fluit ad ꝯcauitatē pectoꝛis: ⁊ nō remanet in eis: sed sanies pulmonis remanet in ipso nisi per screatum exeat. Et 3ª est qꝛ pectus carnosius est pulmone, qm̄ pulmo multas diuisiones hꝫ cannaliū: qm̄ subā est sicca dura non carnosa: in qbꝰ aliqñ fissura cōtingit simul cū venis: ⁊ aliqñ accidit in venis absq̄ꝫ cannalibus. ¶ Et dixit Gal. ꝙ signa quādo vena pulmonis est fissa absqꝫ substātia cānaliū sunt: qꝛ sanguis ex fissura solius vene exiens in diuisiones pene/trat pulmonis, ⁊ nō in cānales eiꝰ: ⁊ ꝑꝑ hoc sanguis q emit/titur cū screatu nō est rubeus neqꝫ calidus neqꝫ multꝰ non rubeus clarus ꝑꝑ moꝛā quā facit anteq̄ꝫ spuat̃ in qua moꝛa obfuscat̃, ⁊ ꝑꝑ dictā cāꝫ etiā nō est calidus, qꝛ nō subito emit tit̃, ⁊ nō est multus: qꝛ magna pars eius spargit̃ per subam pulmonis: ⁊ nō peruenit ad annulos: ⁊ cānales. ¶ Et quia eadē sunt signa sanguinis exeuntis ex vena pectoꝛis: iō dan dum est signū distinctiuū inter eos: ⁊ huius signuꝫ est doloꝛ ⁊ nō in ruptura vene pulmōis, qñ aūt sanguis exit ex ruptu ra vene pulmonis sil' cū ruptura cānaliū exit rubeus clarus calidus multus ⁊ multū spumosus. Et dixit Gal. ꝙ p̄dicta signa euenientia in fissura vene pulmonis absq̄ꝫ fissura can/naliū monstratur nō esse periculū in ea. s. sicut monstrat̃ esse in ea que est cū fissura cannaliū saltē in ꝑnº. nō enim medicꝰ neqꝫ infirmus timoꝛē habebit: eo ꝙ sanguis exiens non est multe q̄ꝫtitatis. Sed ego dico. dixit Gal. istā. s. que est absq̄ꝫ fissura cannaliū esse deterioꝛē ⁊ molestioꝛem illa, qm̄ incisio istius nō solidat̃ ꝑꝑ sanguinē q est in ea ⁊ coagulat̃ ibi, quia nō inuenit largā viā per quā ad cannales pulmonis trāseat: ⁊ egrediat̃ cū tussi, quare ibi remanēs spatio tēpoꝛis coꝛrū/pitur ⁊ coꝛruptus vlcerat pulmonē: ⁊ cura vlceris pulmōis aut est difficillima aut est īpossibilis. ¶ Emperici v̄o qui sūt

de secta Ugonis sic curant vlcera cassalia quecūqꝫ: ⁊ qūo/cūq̄ꝫ ⁊ in quacūqꝫ parte lata. nā ilico labia vulneris ad nā/lem situm eoꝝ reducūt ⁊ reducta cōiungunt: ⁊ cōiuncta reti nent etiā cū sutura si necessaria fuerit: ⁊ sic coniuncta tenent vt caloꝛ. s. nālis ⁊ spūs ꝑ inde exire nequeāt: neq̄ꝫ aer ingredi exterioꝛ. deinde supponūt plumaceolos de stuppis balnea/tos in vino calefactoꝛ ⁊ exp̄ssos: ⁊ suꝑ eos ponunt pluma/celos de stuppa sicca: ⁊ cumulata fascia supligāt ⁊ dimittūt sic vsqꝫ in 5ᵐ vel 7ᵐ diē: nisi doloꝛ vel aliud accñs supuene/rit. si aūt doloꝛ supuenerit, soluūt tñ añ dictū tꝑs: vt siqd sa/niei in loco gñatū fuerit exp̄imāt ⁊ mūdificent, deinde ite/rato puluillos mō dicto apponūt, ⁊ sil'r fasciant. ⁊ iterum sic dimittunt vsq̄ꝫ in dictū tēpus, deinde soluūt: ⁊ sic sil'r faciūt de 3º in 3ᵐ diem donec eger fuerit liberatus. Uerūtñ ad ma ioꝛē cautelā exhibent infirmo puluerē cū pigmēto qui posi tus est in cura fracture cranei ex inuentione Ugonis mō di cto ibi cura. ¶ Cura v̄o ꝑ chirurgiā est vt si quidē vulnus fuerit strictū nō sufficiēs bone expurgatiōi sanguis retenti: ⁊ saniei gñande tunc ante omnia vulnus erit dilatandū ꝫm sufficientiā. De hominibus eniꝫ fuerūt qui in omni vulnere cassali eueniente suꝑ costas mendosas adælioꝛē mūdifica tionē faciebāt vnū, aliud oꝛificiū suꝑ diafragma inter costaꝫ tertiā ⁊ quartā: vel inter quartā ⁊ q̄ntā: ⁊ hoc vt liberius ⁊ melius possent mundificare omne extraneū intus cōtentuꝫ. Uerūtamen modernoꝝ plures hoc vituperant: qꝛ cum vul/nus possit sufficiēter mūdificari per modū sup̄adictum nō est opus alio oꝛificio: imo īpm facere nō est nisi egrum debi/litare, doloꝛē inducere: ⁊ defluxū mæꝝ parare. dicūt tamen ꝙ si ob aliquā cām medicus haberet facere tale oꝛificium: tūc oꝫ fieri ex eodē latere: ⁊ meliꝰ fit inter quartā ⁊ quintaꝫ costā mēdosaꝫ q̄ꝫ inter quartā ⁊ tertiā, qꝛ diafragma in sui cōtiguatione cū spina ⁊ costis reflectitur vsqꝫ ad tertiam co stam ⁊ plus. que reflexio īpediret exitū saniei collecte, ⁊ non posset bene mūdificari si oꝛificiū fieret sic iuxta reflexioneꝫ: imo remaneret sanies iuxta diafragma. in flexionē eiꝰ posset ēt cadere in faciendo illud oꝛificiū erroꝛ ne ꝑueniret reflexio ad diafragma in incisione fienda. Et dicūt. ꝙ oꝫ fieri oꝛificiū penes longitudinē costaꝝ versus spinā aliq̄ꝫtulū: tñ elonga tū ab ea: vt per duos vel tres digitos: ꝙ si cōtingat vulnus duo vel plura hr̄e oꝛificia ex eodē latere tūc illud qđ inferiꝰ est tenendū est apertum: vt per ipꝫ mundificatio fiat: ⁊ festi/nādū est in cōsolidatione superioꝛis. Si aūt cōtingat hoiem vulnerari ex vtroq̄ꝫ latere: tunc vtrūq̄ꝫ tenendū est apertuꝫ: ⁊ per vtrūq̄ꝫ fiēda est mūdificatio: quoniā nō posset mūdifi/cari latus dextrum per oꝛificium sinistrum p̄hibente me/diastino. ¶ Amplius de cura vulnerum venarum partium

Cura ꝫm vgoneꝫ ⁊ euꝫ sequētes.

pectoris dictuꝫ est in sermone 4°.ca° de sputo sanguinis.

¶De vulnere eueniente in stomaco epe ⁊ splene. Cap.lix.

Ulnus accidit stomaco qñqꝫ a pte posteriori a spondilibus dorsi infra ꝑ tres vel quatuor spōdiles:vel latere dextro aut sinistro:⁊ qñqꝫ a pte anteriori vt cū euenerit in pte furcule vel sub ea per quatuor vel qnqꝫ digitos,veꝝ qđ a pte anteriori aduenit:q̄ꝫuis interius penetret, qñqꝫ nō peruenit ad aliqđ mēbroꝝ intrinsecoꝝ:⁊ qñqꝫ ꝑuenit ad ꝣirbū sup stomacū ex̄ntē.Et qñqꝫ perforat intestinuꝫ vocatū colon in pte qua superequitat stomacū:⁊ qñqꝫ ꝑuenit ad substātiā stomaci solū sup̄ficial̄r:vel q̄ꝫtum ad extrinsecam tunicā tm̄:⁊ qñqꝫ penetrat vsqꝫ ad ꝯcauitatē eius:⁊ ꝯsimiliter est de vulnere a posteriori ꝑueniente ad subaꝫ stōaci: aut peruenit ad ptē eius sup̄iorē ⁊ os eius:aut ad inferioreꝫ ⁊ fundū eius:aut ad ptes medias ipsius.¶Dixit Hypo.in affoꝛis.vesicā hr̄e incisaꝫ ⁊ habere stomacū incisum est mortale.Sed Gal.dixit in cōmēto ipsius affoꝛismi.ꝙ plaga eueniens stomaco nō semꝑ est mortalis:sed possibile est ex ea liberari:⁊ in hoc omnes auctores cōueniunt.Nam cū stomaco plaga accidit nō penetrās in cōcauitatē eiꝰ ꝺm plm̄ ad sanationē perducit᷑.Si v̄o fuerit plaga penetrans ꝺm plm̄ nō deducit᷑ ad sanitatē:sed ꝺm plm̄ ad mortē inducit᷑.¶Dixit Auer.xª tertij.quoꝝ stomacus disrumpit᷑.s.ꝺm ambas tunicas fortasse nō euadūt nisi pauci,⁊ hi a plaga parua.

¶Dicūt,plaga stomaci si euenerit in ore stomaci:⁊ sup̄ioribus eius ꝺm plm̄ accidit vt nō euadat plagatus ꝓpter nobilitatē huius ptis ⁊ neruositatē eiꝰ:⁊ sensibilitatē ipsiꝰ:⁊ magnā colligantiā ipsius cū crebro:quapropter ad ptem hanc plagatā seqt᷑ dolor vehemēs:⁊ multus defluxus materieꝝ ad ipsaꝫ:⁊ accidētia mala sequunt᷑ de spasmo,⁊ similibꝰ:⁊ destructione appetitus:qui in hac pte causat᷑ necessariꝰ pro toto corpore:ad cuiꝰ destructionē mors final̄r seqt᷑:ampliꝰ neruositas huiꝰ ptis:⁊ ipsius soliditas retardat ipsiꝰ plage cōsolidationē:vñ in ea erugo aggregat᷑ ⁊ vlcerat᷑.Et huius ptis vlcera difficilime valde curant᷑,vt patuit in ser.5.ca° de vlceribus stomaci.Si v̄o euenerit plaga in fundo ⁊ inferioribus stomaci ꝺm plm̄ accidit:vt inde liberet᷑ plagatus ꝑꝑ oppositas causas p̄dictas:⁊ maxime qꝛ carnosa est ⁊ maxime solidabilis:vñ si cito curabit᷑ sicut opꝫ curabitur.Si v̄o euenerit plaga in medijs partibꝰ stomaci erit iudiciū eius in p̄dictis mediocre.¶Dicūt.in omni vulnere stomaci cuiuscūqꝫ partis eius fuerit si euenerint signa mala ꝺm plm̄ patiens morier᷑.¶Dixit Ras.14.ꝯtiñ.ex libro signoꝝ.quotiens fit vulnus in ore stomaci,⁊ cū eo fit sudor superabundans ⁊ anhelitus paruus ⁊ sincopis ⁊ ifrigidatio corꝑis vomitus abundans:⁊ difficultas deglutiēdi mors sequer᷑ velociter in maiori parte.¶Jnqt Aui.4ⁱ 4ª.ille cui accidit vulnus in ventre suo cū accidit ei nausea:aut singultus:aut solutio ventris moritur:⁊ per oppositū ille cui nō superueniūt accidētia mala,⁊ maxime si habuerit alias dispositiones bonas euadit a vulneribus stomaci.

De signis ¶Signa vulneris stomaci penetrātis sunt ꝙ cibꝰ ⁊ potꝰ aliqñ per vulnus egredit᷑ qui aliqñ erit nō mutatus:⁊ aliquando egredit᷑ bonus:⁊ aliquando etiā egredit᷑ per ipsum sanguis:⁊ maxime exeūt per vulnus p̄dicta quādo eger voluerit se sup̄latus vulneris,⁊ steterit sup̄ ipso:⁊ aliqñ egreditur per vulnus stercus,⁊ est signū vulneris accidētis in pte intestini superequitātis stomacū.¶Or si acciderit plaga in ore stomaci,dolor percipier᷑ in sup̄ioribꝰ mirach apud furculā ex pte anteriori,⁊ apud.xij.spōdilē a parte posteriori:⁊ erit dolor vehemēs valde plm̄ ꝓpter sensuꝫ eius:⁊ cuꝫ deglutiūtur res mordicatiue sentit᷑ augmentū doloris statim cuꝫ deglutiunt ⁊ etiā omnia accidētia in eo erunt intensiora.Seqt᷑ eniꝫ ipsaꝫ defectio ⁊ sincopis ⁊ sudor frigidus frigiditas extremitatū malitia anhelitus:⁊ aliquādo spasmus:⁊ similia.

¶Si v̄o fuerit plaga in fundo eius dolor percipier᷑ inferiꝰ sup̄ vmbilicū per quinqꝫ vel sex digitos:⁊ erit remissus:⁊ nō percipitur illico post assumptionē mordicantiū,sed post tēpus:⁊ omnia etiā alia accidentia erunt remissiora.¶Amplius in vulneribus stomaci sanguis aliqñ emittit᷑ in sputo cū saliua:⁊ aliqñ in vomitu:⁊ maxime qñ vulnꝰ est in sup̄ioribus stomaci,⁊ qñqꝫ emittit᷑ in secessu:⁊ maxime qñ erit in fundo eius.Uerūtñ sanguis exiens in secessu nō est ita ꝓprium signū vulnerū stomaci:sicut exiens in vomitu:qꝛ pōt ex vulnere intestinorum procedere.

¶Cura vulnerū stomaci triplici ꝑficit᷑ instr̄o dieta potione ⁊ chirurgia.¶Et dieta quidē eius dꝫ esse talis vt locet᷑ patiēs in aere sicco temperato in actiuis qualitatibus:aut aliqual̄r ad caliditatē declinante:nō tñ ventoso in quo cū amicis ⁊ dilectis dantibus ei bonā spem de cita liberatione letet᷑ ⁊ gaudeat.¶Fugiat tñ motū.locutionē.clamorē ⁊ vigiliam.imo qescat ⁊ dormiat qm̄ somnus plus ei cōfert q̄ꝫ vigilia.¶Cibos aūt oēs mordicationē habētes deuitet:⁊ hos q̄ sunt difficilis digestionis:⁊ mali chimi:⁊ specialiter deuitet cibos humidos:⁊ humectātes actu ⁊ potentia:⁊ vtat᷑ cibis siccis actu ⁊ potius stipticitatē habētibus:facilis tamen digōnis ⁊ chimi boni,pauci tamen nutrimēti:⁊ pauce q̄ꝫtitatis saltem quousqꝫ septem pertrāseant dies,⁊ sint interim cibi sui panis de simula assus igni:⁊ auicule parue assate:⁊ pulla ꝑua assa ⁊ caro edina assa:carnes tamen iste sint pauce q̄ꝫtitatis.¶Quidā tñ cōcedūt kist ordei:⁊ pannicū pilatū ⁊ panē de spelta ordeo vel auena:⁊ cōcedunt᷑ passule ⁊ iuiube ⁊ grana mirti ⁊ citonia ⁊ pira cocta:⁊ sorba ⁊ nespila:⁊ si aliqñ fuerit necesse vti cibis elixis decoquant᷑ in aqua extinctiōis alibis:⁊ dictā aquā bibat patiēs vsqꝫ ad septimū diem solū vel cū ꝣuccaro rosa.veteri:aut cum sirupo mirtino vel miua simplici,aut cū vino rubeo stiptico debili si nō fuerit excusatio a vino.Et posset exhiberi sibi loco vini vinū granatorū dulciū ⁊ muꝣoꝝ,⁊ post septimū diem paulatine ⁊ gradatim ingrossetur dieta:⁊ ꝓcuret omni die sup̄fluitatū expurgationē spōte vel cū auxilio suppositorij vel cristeris.¶Cura v̄o per potionē est vt cōsideret᷑ ante oia si plenitudo in corpore fuerit toto vel aliquo particulari membro qđ posset materiā ad stomacū mandare.⁊ si fuerit ilico euacuatio fiat cū flebotomia ex basilica vel cum re tenente locuꝫ flebotomie si ipsa fieri nō poterit:⁊ maxime si copiosus sanguis ex vulnere nō effluxerit,euacuet᷑ totum corpus:⁊ membruꝫ etiā mandās cum medicina humorē peccantē educente.Uerūtamen medicina debet esse ex illis que euacuant comprimēdo sicut est aloes lotum ⁊ reubarbarū assatū ⁊ mirabolani:⁊ ex cōpositis optima est micleta cū aqua plantaginis:⁊ nulla porsus detur medicina solutiua acuitatē habens:⁊ nulla mollitiua cum mollificatiua,qm̄ nocumentū ex eis ꝓueniret vulneri.

¶Et vomitus oino ꝓpter motū eiꝰ difficilē:⁊ qꝛ parat stomacū ad recipiendū māꝫ ab alijs vitandus erit,etiā si ad vlcus ⁊ saniei generationeꝫ deuenerit.Jnquit enim Gal.5° de inge.sani.nō mūdifices saniē per vomitū sicut mūdificamꝰ ipꝫ a flegmate viscoso cū oximelle de radicibꝰ:qꝛ esset actio tua inutilis ⁊ molesta.nō eniꝫ sumus securi qn futuro ꝑ talē vomitus ꝓuocationē malū eueniat:sicut dolor ⁊ tractus materie ad stomacuꝫ:⁊ vulneris elargatio ⁊ appetitus deiectio:⁊ alia similia.Unde peiora fient vulnera.¶Et opꝫ vt corrigat᷑ membꝝ mandans si affuerit:⁊ diuertantur materie omni modo ne ad stomacum defluant.¶Deinde post flebotomiam ⁊ euacuationē ⁊ diuersionem considerandū est: ⁊ si fuerit in stomaco vel partibus ei ꝓpinquis:aut etiam in concauitate ventris sanguis coagulatus ilico dandum est aliquid eoꝝ que sanguinem coagulatum liquefaciunt ⁊ exire cohibent.Exhibeatur ergo in potu acetuꝫ multe aque cōmixtum bis vel ter:⁊ pluries ꝺꝫ necessitatē:aut succus nepite q̄ sanguinē retētū ex omni vulnere exire cohibet.¶Et facta mundificatiōe sanguis coagulati deueniēdū est ad curā vulneꝝ cū interiꝰ ⁊ exteriꝰ approximatis q̄ debēt esse exic/

Margin notes: Pronostici. — De cura. Administratio rerū nō naturalium. — De di/sione. — De vulneribus epatis ⁊ splenis. — De dissolutione sanguinis coagulati. — Cura vulneris.

catiue medicine cũ stipticitate ⁊ glutinatione. ¶ Dixit Aui. plaga recens in stomaco opꝫ vt cureť cũ medicinis stipticis de qbus sunt mirtus psidia balaustia sumach, hypoqistidos galla plantago cauda equina sang. drac. rosa. ⁊ similia. he. n. sunt stiptice pure: ⁊ stiptice cũ glutinatione sunt sicut mastix terra sigillata olibanũ bolũ armenũ: gũmi arabicũ, dragagãtũ: ⁊ similia: ⁊ ex p̄dictis possunt componi pulueres: ⁊ inijci vel insufflari in vulnꝰ. ¶ Et possunt fieri vnguẽta ⁊ emplastra applicari exterius: ⁊ possunt ex eis fieri electuaria ⁊ sirupi ⁊ cõfectiones ⁊ exhiberi abintus. ¶ Sirupus potandus vtilis sic fit. ℞. succi agreste lib. iij. ⁊ decoquať ad perfectionẽ aromatiçando ipꝫ cũ spodio sandalis karabe: ⁊ modica camphora. Et põt reduci ad formã electuarij superimittendo puluerẽ rosaꝝ sumach mirti karabe spodij: ⁊ similiũ. ¶ Et opꝫ vt festineť in incarnatione ⁊ cicatriçatione horuꝫ vulneꝝ q̃to citius fieri poterit: verũtñ ad hoc faciendũ qñ vulnus fuerit in superiorib' stomaci medicine stiptice intus sumẽde debẽt esse cõmixte cũ glutinatiuis retinentibꝰ eas ⁊ in superioribus: ⁊ ibi eas adherere faciẽtibꝰ vt nõ labantur a loco vulneris ⁊ ibi retente solidationẽ citius operenť. Si v̾o vulnus fuerit in fundo stõi medicine possunt esse sole stiptice absq̃ glutinatione. ¶ Et scias in impositione stuelli in orificiũ vulneris est sollicite attendendũ vt nõ ꝓfundetur quousqꝫ hẽat ingredi in orificiũ stomaci: marie si fuerit vulnus in supiorib' eius: qm̃ dolorẽ inferret vehementẽ ⁊ citaꝫ cõsolidationẽ impediret. ¶ Cura v̾o vulneris ꝑueniẽtis ad intestinuꝫ qd̃ superequitat stomaco est sicut cura vulnerum alioꝝ intestinoꝝ. ¶ Et scias ꝙ vulnus perueniens ad cõcauitatẽ stomaci nõ eget vt fiat in ipsuꝫ iniectio per vulnus ad mundificãdũ ipm: qm̃ mũdificatio eius melius perficiť cum mundificantibus ab intra sumptis: veꝝ si vulnus in hac pte fuerit penetrans: sed nõ perforãs stomacũ põt ablui ⁊ mundificari per orificiuꝫ vulneris: sicut dictuꝫ est in vulneribus pectoris. ¶ Cura v̾o huius vulneris per chirurgiam est vt si orificiũ strictũ fuerit elargetur ꝫm necessitateꝫ. Et scias ꝙ vulnera que in hac parte eueniunt siue ab anteriori siue a posteriori debẽt curari sicut alia vulnera istis similia in alijs partibus euenientia. ex faciliter ea incarnantibus est puluis factus ex mastice thure ⁊ mumia.

De vulneribus epatis ⁊ splenis.

De epate

aũt si accidunt ei vulnera aliqñ in parte gibbosa eius: ⁊ de vulneribus epatis potissime intellexit Hyppo. cũ dixit. in affori̇smo. epar habere incisum esse mortale: ⁊ hoc p̄cipue magnaꝝ venaꝝ in hac parte epatis existentiũ: ⁊ q: maxime pars ista poniť esse sedes virtutis nãlis que est vna ex virtutibꝰ corpus gubernãtibus. Et qñqꝫ aduenit in pte eius ꝯcaua: ⁊ ꝯcordati sunt auctores ꝙ pars ista soluta solidari põt. Ait eniꝫ Gal'. arbitror verũ dicens posse sanari cũ incisio inter ꝯcaua fit. Quidã tñ veꝝ dicunt esse si cito succurriť: ⁊ anteq̃ꝫ sanieť solideť: qm̃ si ad saniẽ deuenerit vulnus in sima epatis incurabile reddiť: qdã tamen alij negant posse sanari vulnus epatis siue in sima: siue in gibbo euenerit. ¶ Signa vulneris epatis sunt ꝙ accidat in hypocũdrio dextro ⁊ egrediať ex eo sanguis rubeus grossus quẽ seqť ꝯfectꝰ appetitus ⁊ digõnis in stõ ⁊ in ipso epate. ¶ Vulnus v̾o eueniens spleni minoris est periculi: eo ꝙ accidit in epate in tantũ ꝙ vt dicunt ꝫm plĩm est sanabile. ¶ Et signa eius sunt ꝙ accidit in ypocundrio sinistro: ⁊ ꝙ egrediť ex eo sanguis grossus paucus ad fuscedinẽ tendẽs. Et cura vulnerũ epatis est sicut cura vulnerũ stomaci penetrantiũ in eo: tñ ꝙ epatis opꝫ festinare exhibitione ciboꝝ stipticoꝝ cõglutinatiuoꝝ ⁊ sil'r potuũ ⁊ medicinaꝝ. ¶ Et ab extra approximenť medicine stiptice in emplastris vnguentis ⁊ pulueribꝰ ꝫm ꝙ exigiť in ipso vulnere: ⁊ in circuitu eiꝰ: si tñ epar aut splen ex vulnere exierit: qd̃ qñqꝫ ꝯtingit: maxime ꝫm ptẽ tũc ingeniũ sit in reductione eius ad interiora: ⁊ non studeas sicut multi stolidi faciunt in suendo vulnera eiꝰ sed dimitte ea opationi nãe sequendo ea que dicta sunt.

¶ De vulneribus mirach. Cap. lx.

Irach multis modis vulnerari contingit qñq̃ enim cũ re incidente vt ense ⁊ similibus: ⁊ qñqꝫ cum re perforãte vt lancea vel gladio sagitta: ⁊ similibus: ⁊ vulnus in eo cadens: qñq̃ accidit in añrioribus eius ⁊ qñq̃ in lateribus vt in ypocũdrijs vel ylijs: ⁊ qñq̃ in dextra pte ⁊ qñqꝫ in sinistra: ⁊ qñqꝫ in superioribus mirach ⁊ qñq̃ in inferioribus: ⁊ qñqꝫ in ptibus medijs. Et qũocũq̃ vel quibuscũqꝫ ptibus mirach vulnus euenerit: aut erit penetrans ad interiora: aut nõ penetrans. ⁊ nõ penetrans ad interiora diciť esse illud in quo siphac positũ sub mirach nõ disrũpiť sed remanet integrũ siue disrumpať totũ mirach siue ps eiꝰ. ecõuerso. penetrans diciť esse in quo disruptuꝫ erit mirach totũ simul ⁊ siphac. ¶ Et eius penetratio qñq̃ esse põt sine lesione alicuius mẽbroꝝ intrinsecoꝝ cõtentoꝝ sub siphac: ⁊ ⁊ qñq̃ cũ lesione alicuius vnius vel pluriũ eoꝝ. puta çirbi stomaci: intestinoꝝ epatis splenis vesice aut matricis. Et lesio ad dicta mẽbra ꝑueniẽs: qñq̃ est supficialis qñq̃ ꝓfunda: ⁊ vsq̃ ad cõcauitatẽ eiꝰ: ⁊ vulnꝰ mirach qñq̃ est magnũ: qñq̃ puũ: ⁊ ex vulnere penetrante qñq̃ egrediť çirbus: aut intestinũ: aut aliqd̃ mẽbroꝝ intrinsecoꝝ dictoꝝ.

Et discernitur

nõ penetrans a penetrãte per inq̄sitionẽ cum tenta vel candela: ⁊ discernunť penetrantia vnum ab alio ꝑ id qd̃ ex vulnere egreditur. Nam fex egrediens sigñat vulnus ꝑuenisse ad cõcauitatẽ intestini: ⁊ si cibus aut chilus sigñatur vulnus ꝑuenisse ad cõcauitatẽ stomaci, ⁊ si sanguis multus rubeus sigñať vulnus ꝑuenisse ad epatis gibbũ: ⁊ si sanguis grossus niger sigñať ipꝫ ꝑuenisse ad splenẽ: ⁊ si colera rubea sigñať vulnꝰ ꝑuenisse ad fel. ¶ Dixit Ras. 14. cti. auctẽ Gal'. ꝙ qdã ꝑcussus fuit gladio ⁊ exiuit ꝑ vulnus colera rub. q̄re cognoui ꝙ ꝑcussio ꝑuenerat ad meatꝰ colere rub. ⁊ si vrina sigñať ꝙ vulnus ꝑuenit ad cõcauitatem vesice. ¶ Omne vulnus mirach penetrans suspectum est: ⁊ non absoluiť a timore ⁊ si fuerit cũ lesione intrinsecoꝝ ꝫm plĩm est mortale: ⁊ maxime si lesio magna fuerit. ex parua. n. ipsoꝝ lesione plures cõtingit euadere. ¶ Dixit Gal'. 6. de inge. sani. si locus ventris ⁊ mirach dextra ⁊ sinistra vulnerenť securiora sunt q̃ꝫ mediũ ventris: ⁊ rõ p̄a est, q: loca dextra ⁊ sinistra nullã extremitatẽ lacerti neruosi hñt, sed sũt carnosa. 2a rõ est. q: mediũ vẽtris difficilis est ad suendũ molestissimũ respectu ptiũ lateraliũ ⁊ hoc ideo q: multa q̃ꝫtitas itestinoꝝ a vulnere medij mirach egrediť q̄ difficiliꝰ sũt intus redigi: qm̃ ea qbus retinebanť carnosi lacerti erãt q a pectore ad pectinis ossa descẽdunt: iõ q: cũ hic locus vulnerať necc̃io egrediunť ea q̄ post ipm sunt. nã ab vtrisqꝫ lacertis. s. latitudinalibus ⁊ trãsuersalibus coguntť egredi: ⁊ nullus fortis lacertus in medio ventris est ꝑ quẽ exitus ꝓhibeať: maxime si vulnus magnum sit.

De signis

Pronostici.

Cura

vulnerũ mirach nõ penetrãtiũ similis ẽ cure alioꝝ vulnerũ. Cura v̾o penetrantiũ difficilis est: ⁊ ideo ad eoꝝ curationẽ. dixit Alman. medicus sapiens ⁊ suauiter operans necessarius est. Si quidẽ intestinũ vel aliud membrum foras egressuꝫ fuerit Gal'. vbi supra. posuit q̃tuor intentiones si intestinũ: vel aliud mẽbꝝ lesum nõ fuerit. Et similiter posuit eas Aui. auctoritate Gal'. ¶ Et p̄ma est. vt dixit Gal'. vt intestinũ ad locũ ꝓpriũ reducať vel aliud membrum: qm̃ nisi illud fiat nõ poterunt ꝯiungi labia vulneris. ¶ Scd̃a est. vt vulnus suať qm̃ cũ vulnus magnũ sit expedit vt labia inuicẽ adducanť ⁊ adducta in simul teneantur ⁊ ꝯseruenť: qd̃ qdẽ in loco hoc precipue fieri non posset nisi ꝑ suturã. ¶ Tertia est. vt medicamina ꝯuenientia super vulnus sutũ apponanť, qm̃ vulnera magna solo nature beneficio cõsolidari nõ possunt: sed indigemus vt natura iuuetur medicine cõpetentis auxilio. ¶ Quarta est. vt studiũ in p̄ncipalibus mẽbris ponať ne ꝓpter cõicationẽ quã habẽt cũ mirach ⁊ mẽbris sub eo ꝯtẽtis nocumẽta recipiãt vel incur

Quatuor intẽtiões qñ intestinũ vl' aliũ ex mẽbris intrinsecis egreditur.

rant. Sunt enim in hoc vētre arterie ꝛ vene ꝛ nerui:qbꝰme diātibus pōt cōicatio fieri cordi epati ꝛ cerebꝛo. Dixit Aui. sit sollicitudo ne pueniat alicui mēbꝛoꝝ nobiliū timoꝛ. Et q dā dixit. ꝙ timoꝛ pōt pncipalibꝰ ꝛ nobilibꝰ puenire ex ꝯge/ latione sanguinis interius:quare oī studio cauendū est ne cō geleꝭ ꝛ si ꝯgelatus fuerit vt dissoluaꝭ ꝛ educaꝭ:ꝛ pōt dici ꝙ ista 4ª intētio respiciat accidētia que subsequi possent.

De pᵃ intētione q est reductio mēbri egredientis. ¶ Prima intētio semꝑ est difficilis ipleri:ꝛ qñqꝫ ipleri nequit ꝑpter ipedimēta occurrētia. nā si nō fuerit intestinū post egres sionē eius ilico introductū frigiditate aeris debilitaꝭ,ꝛ ven/ tositate repleꝭ ꝛ inflatur ꝛ inflatum nō pōt per vulnꝰ intro/ mitti. Uñ ꝛ dixit Auer. colliget. 7. aliqñ inflātur itestina pp frigiditatēꝫ aeris:ita ꝙ intus reuerti nō possunt. sup. nisi ma gnificeꝭ vulnus. Pro quo notauit Hal. vbi. s. ꝛ ēt Albuc. ꝛ alij. ꝙ disruptio. i. vulnꝰ aut est magnū:aut est paruū, aut est mediocre, ꝛ magnū qdē difficilē reddit reditū intestinoꝛuꝫ, pp qō qñqꝫ egrediꝭ ex eo intestinū vnū:ꝛ qñqꝫ numerus in testinoꝝ. i. intestina plura:qre rōne magne qꝫtitatis intestini egressi difficilis fit eius intꝰ ꝯuersio ꝛ paruo existēte vulnere dure siue difficulter fit quodāmō intestini reductio. s. n. cito intus nō reducaꝭ intestinū inflatione ꝛ tumoꝛē habebit pp ventositatem in eo generatā:ꝛ iō per strictū aditū intrare nō poterit. ¶ Dixit Albu. qñ vulnꝰ est pūū fit difficile reducere intestinū ꝑpter duas causas. s. aut pp paruitatē disruptiōis: aut qm intestino adest inflatio per frigus aeris. Uñ magni/ ficaꝭ ꝛ extendiꝭ vltra magnitudinē vulneris:qre opꝫ vt ista impedimēta tollanꝭ. ¶ Dixit Hal. si vulnus adeo strictuꝫ sit vt per ipꝫ intestina iaꝫ inflata intrare nō possint:tūc opꝫ alte rū duoꝝ facere:qm aut vētositas ea inflans est dissoluenda aut locus vulneris est dilatandus:sꝫ pmū facere. dixit Hal. laudo. s. ventositatē ꝛ cām inflationis auferre vbi possibile sit. ¶ Dixit tñ auctoꝛ cōpendij:pus. opꝫ te scire an possis ea intus ꝯuertere ꝛ ad hanc sciam habendā scias ꝙ faciliorlo cus ꝛ minus molestus ad cōuertēdū intus intestina si egres sa fuerint extra est si in inferioꝛibꝰ hypocūdrijs vulnus fue rit:qꝛ in hoc loco nulle extremitates neruose lacertoꝝ habē tur. in medio aūt vētris intestina multū egrediunꝭ:qꝛ nō est ibi fortis lacertus quo cōstringaꝭ:ꝛ ꝑpter hoc in illo loco difficilisme intus cōuertuntur. ¶ Ad resoluendū aūt ven tositatē dixit Hal. si cā eius fuerit frigidus aer:opꝫ ea calefie ri. vñ debēt ea extra existētia fomētari cū spongia in aq̄ cali da infusa ꝛ manibus expressa ꝛ optime tēperata est suppo nenda. Similr ꝛ Aui. dixit. ꝛ subdit Hal. aut spongia in vi no pontico calꝺo qō meliꝰ est aqua infundaꝭ:qm vinū intesti na calefacit ꝛ cōfortat. ¶ Dixit Aui. vinū stipticū qñ cale/ fit, est ēt iuuatiuū in hoc loco ad vapoꝛādū cuꝫ eo:ꝛ illud iō qm calefacit plusqꝫ sit calefactio aque. ꝛ subdit. Aui. ꝙ Ha. inqt. intestina qñqꝫ nō ingrediunꝭ:ꝛ tūc affer vinuꝫ nigrum forte. i. austerū:ꝛ calefac ipm ꝛ submergaꝭ in eo lana ꝛ po/ naꝭ ꝛ desup, qm dispergit inflationē eoꝝ ꝛ detumescere eaꝫ facit:ꝛ si tale vinū nō fuerit presens:tunc administra quasdā aquas stipticas fortiter calefactas:ꝛ si dicte aque nō fuerint presentes tunc vapoꝛa cū aqua calida donec detumescant. ¶ Dixit Albu. opꝫ. vt calefacias ipm ita vt subiungas spon giā:aut pānū hūidū. i. lenem in aqua tepida sola aut in qua decocta fuerint squinantū ciperus ꝛ spica ꝛ embꝛoces cū ea intestinū donec resoluaꝭ:ꝛ qñqꝫ facit illud vinuꝫ in quo est stipticitas:qꝛ melius est qꝫ aqua sola in resolutione ventosi/ tatis, ꝛ qdā in aqua vel vino pdictis bullire faciūt flores ca momille ameos anisum squinantū ꝛ ciperū:ꝛ si nō cōfert fo mentatio pdicta:tūc qdā accipiunt catulum aut pullum ma gnum:vel aliud simile animal vt pꝛocellum:ꝛ viuū per doꝛ/ sum scindunt ꝛ aperiunt, ꝛ ilico calidū apponūt super inte/ stinum ꝛ dimittunt quousqꝫ calefiant intestina ꝛ mollescāt. ¶ Dixit auctoꝛ cōpendij. quidā dissoluunt ventositatem in/ testini cum latere calido:vel cum lacte calido oleo millinoꝛꝛ sale:ꝛ similibus in balneo calefaciendo. ¶ Dixit Ras. 14. ptiñ. dico. ꝙ passus est qdam puncturā in ventrē magnam penetrante mirach ꝛ extra egressa intestina inflata sunt ex apostemate:ꝛ nō potuerunt intromitti:vnde pꝛecepit medi/ cus ꝙ superponerentur ei pulmones calidi vnde supposito vno pulmone calido post alium intestina disinflata fuerunt ꝛ attenuata intromissa resoluta ventositate. ¶ Et detumefa ctis intestinis intromittanꝭ cum omni facilitate ꝛ ad facili tandū ingressuꝫ eoꝝ. dixit auctoꝛ cōpendij. ꝙ Hal. voluit 6º ingenij. ꝙ vētositate resoluta tu suspendas egruꝫ per qtuoꝛ eius extremitates. s. duas manus ꝛ duos pedes ꝛ globbato doꝛso venter cōcaueꝭ:deinde intestina ꝛ zirbus intus mittā tur, qꝛ sic cōcauato ventre intestina melius ꝛ facilius intro/ mittunꝭ cedentibus eis alijs visceribus. ¶ Ait Ras. vbi su/ pꝛa. dico. Quidā aūt cuius intestina erāt egressa in vulnereꝫ nō ingrediebanꝭ dum iacebat supine super doꝛsuꝫ:quare q/ daꝫ pꝛecepit ꝙ eleuareꝭ cum manibꝰ ꝛ pedibus eis ꝛ incur uato eius ventre ingressa sunt intestina:ꝛ maxime cōuenit h fieri qñ vulnus est in medio ventris:ꝙ qñ fuerit in altero latere:opꝫ vt super latus oppositū situeꝭ. ¶ Dixit Auicē. ꝙ rectioꝛ figuraꝝ ꝛ melioꝛ pꝛeparatio infirmo. s. ad intromit/ tendū intus intestina est vt si fuerit vulnus. s. ledens ad ꝑteꝫ inferioꝛem. i. si sit vulnus in parte inferioꝛi ventris sit figu/ ra ꝛ pꝛeparatio infirmi ad partē oppositā. s. superioꝛē ꝛ eꝯ. qm opꝫ vt sit intētio tua quā intēdis in vtrisqꝫ rebus simul. idest in vtrisqꝫ dictis vulneribꝰ. s. inferioꝛi ꝛ superioꝛi vt nō cadant intestina. s. alia que sunt intus supꝛa intestinum cui inferius appeꝭ. i. qō est grossuꝫ:ꝛ nō impediat ingressuꝫ. Si ergo dixit Aui. cū tu posueris hanc esse intentionē tuā scias ꝙ si vulnus fuerit in parte dextra, opꝫ vt facias egrū decli/ nare ad sinistram ꝛ si fuerit in sinistra ad dextram. ¶ Dixit Hal. ꝙ si per dictā fomentationē vētositas nō resoluaꝭ ab in testinis:sed inflata remāserint, ꝛ intromitti nō possint:tunc finiēdū est 2ᵐ. s. dilatare vulnus intātū ꝙ intromitti possint. ¶ Dixit Albu. si nō alleuiaꝭ intestinoꝝ introitus:tūc fien/ de in disruptione cū instꝛo:in dilatādo tamen vulnus sit tua intentio semꝑ ne intestinuꝫ incidas aut ledas:ꝛ iō dixit Aui. dilateꝭ cum instrumēto ad hoc magis cōgruo. Et cōuenien tius instꝛoꝝ ad hoc est instrumentū qō cognosciꭉ esse cōue/ niens ad amplificādas fistulas. s. ani. ꝛ tale instꝛm ꝫ Alb. est instꝛm curuatuꝫ cum pars interioꝛ sit incidens valde ꝑs vō exterioꝛ nō sit incidens:ꝛ sit in modū falcis. Uerūtamen eius extremitas nō oꝫ esse multū subtilis acuta perfoꝛatiua: sed oꝫ esse aliquātulū obtusa, ꝛ est instꝛm qō vocatur gamā vel simile ei. cultelli autē acuti. i. incidētes a duabus parti/ bus ad caput. s. acutū deducti. dixit Aui. caueant hic:qm ꝑs que adheret intestino nō oꝫ esse incidens vt nō vulneret ipꝫ: ꝛ facta incisione competenti intromittanꝭ intestina. ¶ Et scias ꝙ facilitas in intromissione fit linitione cum mucilla/ ginibus:vnde dixit Albuc. humecta intestinū sub aqua de/ coctionis altee vel malue. nam per illud alleuiaꝭ ei introitꝰ. ¶ Si vō magnū fuerit vulnus:ꝛ intestina egressa nō potue rit intromitti ꝑpter eoꝝ magnitudinē ꝛ inflationem predi ctis duobus modis:ꝛ cōsimilr curatur:verum qꝛ vulnus vt pluries sola fomētatione resoluta vētositate intromittunꭉ. ꝛ maxime cū bñ linita fuerint cū mucillagine altee ꝛ seis li/ ni. ꝛ raro est vt egeaꝭ elargatione vulneris. Ex dictis appa/ ret ꝙ vt dixit Albu. vulnus qō obtinet mediū in egritudine ꝛ magnitudine ꝛ paruitate est minus maluꝫ. qꝛ magis aptū intromissioni intestinoꝝ. Uerꝫ si aliqñ difficulteꭉ in eo ipso/ rum intromissio cōsimilr altero dictoꝝ duoꝝ modoꝝ cura tio fieri debet. ¶ Intromissis aūt intestinis dixit Hal. sic si/ tueꭉ infirmus:vt si vulnus fit in superioꝛi venter eius infe/ rius emineat:ꝛ eꝯ ne ab intestinis cōpꝛimaꭉ ꝛ cōpꝛessuꝫ in testinū iterū foꝛas exeat, ꝛ si in dextra. s. fuerit vulnus erga sinistrā moueaꭉ infirmus ꝛ ecōuerso. ꝛ semꝑ stude vt locus vulneris altioꝛ sit. Et. A. dixit. sit intentio tua vt ponas ꝑteꝫ in qua est vulnus altius ꝑte altera. h. n. est. res que est cōis

omnibus

De scda intētiōe q est vulnꝰ sutur.

Primus modꝰ sue di in intrado cuꝫ siphac

oībus istis vulneribꝰ:ꝛ iō qñ vulnus est in medio vētris.di
xit auctoꝛ ꝯpēdij.ingenia sibi lectū facere p qō extremitates
sint suspēse.ꝛ vēter subiaceat.Ista tñ intētio soluz hñda ē in
vulneribus magnis ꝛ medijs:vñ dixit qñ disruptio est ma/
gna in inferiori pte vētris:tūc pone caput eius ꝛ pectus al/
tioꝛa q̄z inferioꝛa:ꝛ silr̄ si sit disruptio in vna duaꝝ ptiū ven
tris tūc pone intētionē tuā in hoc vt pars:in qua est vulnus
sit altioꝛ altera:ꝛ hoc fiat.dixit ipse.in vulneribus magnis
ꝛ medijs.In paruis vero pone ipsuz ßm ꝙ pꝛeparatur tibi.
De scda intētōe q est vulnꝰ suere.
¶ Intromissis aūt intestinis ꝛ debite situato coꝛpe:opꝫ ad
iplēdū qō medico necīū est hr̄e ministrum q ipsum adiuuet.
Et dixit Gal.vbi.s.ꝙ opꝫ vt seruiēs sit studiosus ꝛ potens
ꝛ foꝛtis nō debilis vel.i.magnꝰ nō puer:q sit edoctꝰ in hoc
magisterio et viderit plies opari:et maxie qñ vulnꝰ magnū
fuerit.teneat ḡ mīster siue discipulꝰ iste totū vulnꝰ manu sua
vna postq̄z bñ aggregata fuerit labia vulneris:deīde paula/
tim detegat vulnꝰ icipiēs vnā extremitatē eiꝰ discoopire me
dico suēti et medicꝰ suere dꝫ mō ifra dicēdo:ꝛ cū posuerit pū
ctū pmuz tūc mīster de vulnere discooperiat tñ qō sufficiat
pūcto 2° et sic successiue ꝓcedat detegēdo vulnꝰ q̄tū vni pū/
cto sufficit donec totū vulnꝰ fuerit sutū:veꝝ minister cū alte
ra manu tenere dꝫ et stringere totū qō iā sutū est de vulnere
vt nō relaxet̄ et elarget̄ sutū.¶ Pro hñdo aūt debitū suēdi
modū Gal.6.ingenij.inuit q̄tuoꝛ eē ꝯsiderāda.s.oꝛdo ptium
suendaꝝ q̄ztitas distātia pūctoꝝ instr̄m ꝯueniens huic sui/
tioni et q̄ztitas assūptiōis partiū suendaꝝ.¶ De pꝛimo ꝯsi/
Primus modꝰ suēdi in mirach cuz siphac
derādo dixit Gal.ꝙ cū intētio i suitioni ista sit iūgere et vni/
re mirach cū siphac silr̄:qm̄ dixit Ras.14.ꝯti.auctē Gal.in q̊
nō adherebit mirach cū siphac i cura vulneris vētris patiet̄
in mirach inflationē in modū rupture:et ista inflatio dicitur
eminētia vmbilici:iō opꝫ dixit Gal.vt icipias cutē suere vul
nus labioꝝ vulneris vētris mittēs acū ab exteriori pte cu/
tis ad interiꝰ vsq̄z q̊ oēs ptes istiꝰ lateris mirach penetrētur
dimisso siphac.et tūc mittit̄ acus i alio labio icipiēdo ab in
teriori pte siphac alteriꝰ labij vsq̄z ad exteriorē cutem:ꝛ tunc
tracto filo liget̄ et sit vnū pūctū.Et dixit Alb.ꝙ pꝛimū pun
ctū dꝫ figi lōge ab extremitate vulneris q̄ medico suenti dis/
cooperit̄ p q̄ntitatem digiti auricularis:postea faciēdo scdꝫ pun
ctū figat̄ acus in exteriori cute pmi labij a q̊ incepisti donec
acus penetret ipm totū mirach:ac ēt siphac ipsiꝰ lateris.De
inde dimittat̄ siphac alteriꝰ labij siue lateris sꝫ infigat̄ acus
solū in mirach eiusdē lateris icipiēdo ab iteriori eiꝰ q̊usq̄z p
ueniat ad exteriorē cutē:et tūc trahat̄ filuz et liget:ꝛ sit hoc
2m pūctū:et tūc iteꝝ figat̄ acus in extremitate pmi labij et pe
netret oēs ptes mirach dimisso siphac sic̄ i p̊ pūcto dimissū
fuit:et tūc infigat̄ acus in siphac scdi lateris ab iteriori ipiꝰ
et penetret totū mirach vsq̄z ad exteriorē cutē eiꝰ:et tūc iteꝝ
trahas filū:et liget̄ et sit pūctū tertiū.Deinde si plura pūcta
fuerint necīa fiat 4m eo mō q̊ fuit fcm̄ 2m:et sic eūdū est ad fa
ciēdū alia pūcta si necīa fuerit oꝛdine pꝛioꝛi:et coꝛrñdeat 5m
3° et 6m 4° et sic vltra q̊usq̄z totū vulnꝰ fuerit sutū:et hic mo/
dus suture est melioꝛ sutionis vulneꝝ vētris.Et iō dixit.A.
narro tibi id qō meliꝰ de sutura est vētris.eteniz ppea ꝙ res
q̄ necīa est in ea ē vt ꝯpꝛehēdat̄ id qō inter mirach ꝛ siphac:
iō necīū est tibi vt incipias ꝛ intromittas sibi acū in cutē de
foris ad iteriorē ptē.cū ergo penetrauerit acus i cutē ꝛ lacer
tū eūdē ßm rectitudinē in lōgitudine vētris totius dimitte
marginē siphac in h̄ latere.s.ꝛ nō pfores ipm cū acu:sed fac
penetrare acū in marginē siphac aliū.i.alteriꝰ lateris de intꝰ
ad exterioꝛa:ꝛ deinde fac ēt penetrare ab intꝰ ad exterioꝛa i
margine alio mirach.sup.ꝛ sit pūctū 5m ꝛ feceris siphac ipm
penetrare 2° in hāc eādē marginē de foris ad interioꝛa:ꝛ di/
mitte marginē siphac q̄ est in hoc latere:ꝛ post fac penetra/
re acū in latꝰ aliud de intꝰ ad exterioꝛa:ꝛ fac eū penetrare cū
tua penetratiōe in siphac in margīe mirach:q̄ est i pte eius.s.
in siphac donec facias penetrare acū totā:deīde icipe iterū ab
hoc codeꝫ latere ꝛ sine ipm.s.absq̄z siphac sui lateris:sꝫ cum
margine siphac q̄ ē i latere.alio.Extrahe ḡ acū ex cute.s.mi
rach q̄z penetrauit ꝛ reduc eā in aliā cutē ꝛ sue marginem si
phac q̄ est in latere cū alio margine mirach.ꝛ ex̄he acū ex cu
te q̄ est in pte eiusdē mirach.Et sic deiceps fac illud vna vice
post aliā donec suas vulnꝰ totuz ßm istud exēplar:ꝛ sic vides
ꝙ iste modꝰ.A.in idē redit cū mō Gal.q̄zuis differat ab eo
in hoc ꝙ Gal.semp icipit infigere acū ab vno eodēq̄z latere.
A.v̊o icipit ifigere acū ad sequēs pūctū faciēdū ab illo late
re ex q̊ exp̄ssit acū vltio in pūcto p̄cedēte.Et modꝰ iste ē mo
dus pꝛimꝰ suturaꝝ ꝓpꝛiaꝝ eaꝝ:q̄s descripsit Alb.Et sūma
modi hꝰ suture est vt suas sutura pelliparioꝝ q suunt pelles
ita.¶ Et ad declarādū q̄uō hic modꝰ suitiōis sit melioꝛ oibꝰ
alijs q dicent̄.A.dixit ingt Gal.pone intētionē tuā in suen/
do vētrē coherentiā siphac cū mirach foꝛtasse.n.sic suēdo ꝛ
coherēdo adherebit ꝛ icarnabit̄.s.siphac cū mirach.Et qm̄
est neruosū.s.siphac:iō si vna margo eiꝰ cū alia margie suat̄:
q̄zuis coherēt suēdo eas adinuicē foꝛtasse nō icarnabit̄:qm̄
siphac est mēbꝛū subtile ꝛ exāgue.q̄re sue ptes lꝫ iuicē ꝯiun
gant̄ ßm modū suitionis p̄dictū incarnabit̄:qm̄ in ista sui/
tiōe pānicul ꝰ siphac:q pp dictas cās est difficilis ꝯsolidatio
nis ꝯiūgit̄ ꝛ heret cū pāniculo.s.mirach:q est facilis ꝯsoli/
datiōis:ꝛ i tali adherētia ꝛ ꝯiūctiōe siphac recipit a mirach
inuiscationē qua semp inuiscat̄ vnit̄ ꝛ ꝯsolidat̄.¶ Et Alb.
narrauit aliū modū suitiōis ꝓpꝛiū quez vt dixit.narrauit ēt Secūdꝰ modus suendi.
Gal.ꝛ est vt suat eā ßm silitudinē q̄ suunt q̄dā medicātiū qui
aggregāt oēm suā ptē ꝯuenientē ei p nām:ꝛ sic applicāt ex/
tremitatē siphac ad extremitatē aliā eiusdē.s.siphac:ꝛ extre
mitatē mirach ad extremitatē eiusdē mirach ꝓpiquā ab ex/
teriori pte:ꝛ faciūt eā penetrare ad interiorē in eo loco solo.
eo dimitte duas extremitates siphac:deinde reuolue vtrasq̄z
etiam ꝛ fac penetrare vtrasq̄z ab interioꝛe vsq̄z ad exterio/
rem in duas extremitates mirach alias que sunt in latere
opposito.Et dixit Albucas.ꝙ modus iste suture est melioꝛ
suturatione facili:de quo dicetur:ꝛ voluit Albucas.in ver
bis dictis:vt in pꝛimo puncto sumatur mirach cuz mirach
tm̄ dimisso siphac vtriusq̄z marginis:ꝛ in scdo puncto acci/
piat̄ mirach cū siphac cū vtraq̄z pte:ꝛ sic ßm istū modū ꝓce Tertius modus suendi.
dat̄ quousq̄z totū vulnus suat̄:ꝛ istum modum non tetigit.
¶ Et posuit Alb.duos alios modos cōes suitionis q ꝯue/
niunt istis vulneribus:ꝛ alijs.ꝛ q2 isti duo modi nō differūt
in modo suendi:q2 eodē mō suunt̄:sed differūt solūmodo in
hoc:q2 in pꝛimo mō dimittunt̄ acus solū infixe:ꝛ eis mediā
tibus ꝯiūgunt̄ labia vulneris ꝛ in mō scdo non dimittuntur
acus infixe:sꝫ ꝯiungunt̄ labia mediāte filo:ita ꝙ ambo pñt
duci ad vnū modū:ꝛ modus iste est idē cū mō posito ab.A.
ßm quē modū.dixit ipse.suunt̄ ambo margines pāniculoꝝ
s.mirach ꝛ siphac ex vtraq̄z pte in vno pūcto,imittere.n.si/
phac acus in mirach:ꝛ siphac ex vna pte ꝛ penetrat̄ cuz ea
siphac ꝛ mirach alteriꝰ ptis:ita ꝙ ibi nō fiat aliq̄ destructio
labioꝝ siue marginum pāniculoꝝ vulneris:sicut ēt nō fit in
alijs vulneribus:ꝛ tūc ista suitione aut dimittit̄ acus infixa
ꝓ pꝛio p̄ſicto:ꝛ deinde in scdo pūcto fit illud idē cū alia acu:
ꝛ sic in tertio ꝛ q̄rto ꝛ donec totū vulnus suat̄ aut nō dimit
tit̄ acus infixa:sed fit cōiunctio marginū cū filo ligādo filuz
ßm qōlibet pūctū:ꝛ hūc moduz cōiter moderni sequunt̄:iō
dictos modos ßm textū Alb.ptermisi.cū aūt cōparationez
faciēs Aui.inter dictos modos.dixit.ꝙ iste modꝰ suēdi est
melioꝛ suitione cōi.s.ea q̄ cōpꝛehēdit q̄tuoꝛ margines in pū/
ctione vna:vt dcm̄ est:intellexit de pꝛimo mō ꝓpꝛio supꝛadi Quartus modus suendi.
cto facto ßm intentionē Gal.¶ Et posuit Aui.quēdā aliuz
modū suitionis ßm quosdā antiquos q suebāt solū mirach
ex vna pte:ꝛ ex alia pte accipiebant mirach ꝛ siphac simul.
Et alij sunt qui accipiunt ex vna pte vulneris tm̄ mirach:ꝛ
ex alia pte tm̄ siphac:ꝛ faciunt vnum punctū:postea in scdo
pūcto ex opposito accipiūt tm̄ mirach:ꝛ ex alia parte tm̄ si/
phac:ꝛ ßm istū modū ꝓcedūt vsq̄z ad suitionē totius vulne
ris.¶ Et dixit Alb.q̄dā dixerunt.ꝙ rectificat̄ sutura vētris

cũ duabus acubus:⁊ oꝫ vt intromittas in eis vtriſq̃ filum vnũ:⁊ incipe cũ intromiſſione acus ex eo latere qḋ eſt apud te ⁊ fac eã penetrare vſq̃ ad lat⁹ aliud ſm ſuitioneꝫ eoꝝ qui ſuunt coria equalr̃.ſ.mõ quo ſuunt ſotulares. ¶ Et ſcias ꝙ qñ diſruptio eſt in medio vẽtris:tunc ſutura eius eſt difficilioꝛ q̃ʒ reliquoꝝ lateꝝ vẽtris. ¶ De ſcḋo ãt ꝯſiderãdo in ſuitiõe vulneꝝ vẽtris.ſ.de ſpatio diſtãtie pũctoꝝ.dixit Ga.vbi ẽ.ſpatiũ pũctoꝝ ſuture ſit bꝛeuiſſimũ ꝙ ꝑ ipa mẽbꝛa diſtantia iũgere ⁊ ꝯſtringere volum⁹.Si itaq̃ multũ diſtarẽt non bñ ꝑ ea ꝯſtringerenť:ſʒ tñ nõ ẽt debẽt eẽ multũ bꝛeuia:ne nimia ipſoꝝ vicinitate mẽbꝛa frãganť:oꝫ ḡ fieri ſpatiũ mediocre:qḋ in oĩb⁹ vulnerib⁹ ſutura ĩdigẽtib⁹ ꝯſiderãdũ ẽ. ¶ Et Aui.dixit.in mẽſura q̃ eſt iter duo puncta teneať ſuꝑfluitas in amplitudine ⁊ ſtrictura:qm̃ amplitudo nõ tʒ ſm ꝙ opꝫ ⁊ ſtrictura adiuuat.ſ.labia:ſʒ diſrũpit:ſcʒ ea. Et Alb.inuit.ꝙ mẽſura inter puncta ſit groſſitudo digiti auricularis. ¶ De tertio võ ꝯſiderãdo.dixit Gal.filũ non oꝫ eſſe nimis aſperũ duꝝ vel nodoſum:qm̃ ſi tale fuerit cutẽ rũpit:neq̃ʒ nimium molle ⁊ ſubtile ne frangať anteq̃ʒ labia ꝯiunganť. Et Aui. dixit.filũ nõ ſit coꝛdoſum:qꝛ adiuuat ad diſrũpendum:neq̃ʒ molle:qꝛ abſcinditur:ſʒ eligať qḋ eſt lene ⁊ durũ.i.nõ aſperum nodoſum:ſed lene ſolidũ. Et dicunt quidã.acus oꝫ eſſe ſubtilis oblõga ſufficienter acuta ⁊ triangularis in ſummo eius. ¶ De q̃rto aũt ꝯſiderando.dixit Gal.acus in extremo cutis nõ mittať ne cutis rũpať:⁊ nõ teneat filũ:neq̃ʒ ẽt multũ oꝫ accipere de tute:qꝛ tunc ꝑtes nõ bene incarnarenť:ſed mediuꝫ inter hec eligatur. Et Aui.dixit.ſi ꝓfundaueris pũcturã in cute.ſ.iuxta marginẽ eius.ſ.abſcidetur ſicut abſcinditur filum molle.nam ꝓ:ſed ſi fuerit longinqua.ſ.margo cutis a punctura ⁊ remanſerit de vacuitate inter ipſam ⁊ extra eam:tunc non incarnatur:quare ſeruare debes equalitatem illic.i.in aſſumptione quantitatis cutis ſuende. ¶ Pro implẽdo aũt tertiã intẽtionẽ gñalẽ huius vulneris ⁊ ſuperponẽdo medicamẽ ꝯueniẽs.dixit Gal.vbi ſupꝛa medicamẽ hoꝝ vulneꝝ.ſ.ſolidatiuis:vt ligamẽtũ eſt eis neciuꝫ. Et A. dixit.ꝙ Gal.inq̃t.ꝙ deinde poſt ſuitionẽ ponať ſuꝑ ipꝫ vulnus ſutũ de medicinis incarnatiuis:⁊ ꝙ neceſſitas ad ligãdũ in his vulneribus eſt vehemẽtioꝛ q̃ʒ in alijs:⁊ hoc vt bñ ſuſtentenť inteſtina ⁊ ꝓhibeať vulnus a diſruptiõe ꝑꝑ compreſſionẽ inteſtinoꝝ. ¶ Dixit Alb.inditiũ medicatiõis vulneris vẽtris eſt ſicut indiciũ alioꝝ vulneꝝ:qḋ eſt qꝛ qñ tu cõſequeris vulnus vẽtris recẽs cũ ſanguine ſuo anteq̃ʒ alteret ipm̃ aer ⁊ reducis inteſtinũ ⁊ ſuis vuln⁹:⁊ aptas ipm̃ decenter:tunc pone ſuꝑ ipm̃ vngm̃ digeſtiuum donec faciat pus ⁊ cadant fila ⁊ ꝯſolideť ſiphac ⁊ mirach:deinde cura ipm̃ curatione alioꝝ vel reliquoꝝ vulneꝝ.ſ.cũ medicinis ꝯſolidatiuis. Et ſubdit.ꝙ ſi nõ ſint tibi pñtes medicine:tũc põe ſupꝛa vulnus coꝛiũ vetus:⁊ ꝑmuta ipm̃ bis in die.nã tu nõ ĩdiges medicamine alio in pl̃ibus diſpõnibus qñ vulnera ſunt ſimplicia. ¶ Pro iplẽda aũt q̃rta intẽtione curatiua vulnerum vẽtris Gal.ſolũ exẽplificauit qualr̃ ꝓhibeať nocumentum cõicari cerebꝛo ꝑ neruos. Et modus hui⁹ curatiõis eſt vt cõſilr̃ agať hoc ſicut in alijs vulneribus neruoꝝ:⁊ muſculoꝝ infundendo vulnus oleo tepido:⁊ circa alas ⁊ inguina. Et Alb.dixit.ſit in hyeme oleũ cõe.ſup.aut alijs oleũ anetinũ:⁊ in eſtate ſit roſatũ. Et Auic.dixit.madefac lanã malaxatã.ſ.ſuccidã.lr̃a tñ extra hʒ.i.capꝛe:ſed non vr̃ veritas:cũ oleo calido paꝝ:⁊ inuolue ſuꝑ alibien.dixit lr̃a extra titillicũ. Et alij dicũt.i.ilia ⁊ alibton.i.inguina.ſup.⁊ in ꝑtibus circunſtantibus vulneri.⁊ hoc ſit vt ſit doloꝛ ⁊ attractio materieꝝ ad vulnus:⁊ pꝛohibeať cõicatio leſionis ſiue rei ledentis cerebꝛo. ¶ Reliquerunt ergo auctoꝛes notũ modũ ꝓhibitionis nocumenti cõicandi coꝛdi ⁊ epati.nã maxime hʒ fieri talis ꝓhibitio ꝑ diuertentia ad ꝑtes oppoſitas cũ euõne:⁊ ſine euõne:q̃ fieri oꝫ ꝓut pꝫ ex curatione gñali niſi ſit ꝓhibẽs vnũ tñ tm̃ tetigerunt cõe oĩbus mẽbꝛis nobilibus ⁊ eſt euacuatio ꝑ criſtere. Vñ dixit Gal.bonuꝫ eſt vt criſterizeť infirmus.ſ.criſteri mollitiuo. ¶ Dixit Albu.ſi ſentit infirm⁹ doloꝛẽ aut punctionẽ in inteſtinis ſuis.naꝫ multotiens accidit illud tunc criſteriza ipm̃. ¶ Dicunt qdã criſteri lenitiuo.nã vt dicũt criſtere lenitiuũ non ſolũ oꝫ fieri vt ꝓhibeať nocumentũ cõicari nobilibus mẽbꝛis:ſed ẽt ad ſedandũ doloꝛem pungitiuũ.⁊ ad excludendũ feces ⁊ ventoſitates ne pꝛo ipſis emittendis cogať eger ad exꝑſſionem:qm̃ talis expꝛeſſio poſſet ſuturã rũpere:⁊ vulnus ampliare:⁊ ſic inteſtina iteꝝ:⁊ plura egredi facere.ſup.aut criſteriza ipm̃.dixit Alb.cum vino ſtiptico nigro tepido p̃cipue ſi putredo iã ꝑuenit in inteſtino ⁊ facta eſt exitura ꝑpenetrans vſq̃ʒ ad cõcauitatẽ eius:⁊ hoc tñ pluries euenit qñ cũ vulnere leſum fuerit inteſtinuꝫ:ꝙ ſi videris ſanguinẽ in ventre cõgelatũ ⁊ times inde accidẽtia mala ſequi feſtina in diſſolutione eius ⁊ ipſius eductiõe cũ eis q̃ ſuperius ſuo loco dicta ſunt. ¶ Si võ vulnus ventris fuerit cũ leſione ⁊ diſruptione inteſtini:tũc dixit Ipo.in affo.ꝙ hr̃e inteſtinoꝝ aliqḋ graciliuꝫ inciſum eſt moꝛtale:⁊ verificať hoc maxime de ieiuno. Dixit Gal.6.de inge.ſanita. groſſa inteſtina facilius ſubtilib⁹ ſananť:ieiunũ tñ incurabile eſt ꝑꝑ multas ⁊ magnas venas in eo exñtes ⁊ ꝑꝑ ſubtilitatem ſue ſb̃e:⁊ ꝑꝑ vicinitatẽ eius ad nãm nerui:qñ magis eſt neruoſum ceteris alijs inteſtinis:⁊ ꝑꝑ purã colerã q̃ ad ipm̃ fluit ex felle:⁊ qꝛ vicinitas eſt epati oĩb⁹ alijs:qꝛ.n. vene in ipſo multe ſunt ⁊ magne ipſis inciſis multũ fluit ſanguis:q̃ eſt cã moꝛtis egri:⁊ qꝛ eſt ſubtilis ſb̃e nõ eſt bñ inuiſcabilis:⁊ nunq̃ʒ vel raro valde ꝯſolidať:⁊ qꝛ eſt neruoſum ⁊ exangue eſt difficilis incarnationis:⁊ qꝛ colera ꝑ ipm̃ trãſit pura:⁊ ꝯtinue ꝓhibeť eius ꝯſolidatio:qꝛ abꝛadit ⁊ moꝛdicat ipm̃:⁊ qꝛ vicinũ eſt epati cõicat ei nocumẽtũ magnuꝫ nimis etiã ab ep̃e caleſit qḋ hʒ eius ꝓhibere ꝯſolidationem:⁊ poſt ieiunũ difficilioꝛis ꝯſolidationis eſt duodenũ:⁊ poſt duodenũ yleon:ſed inferioꝛa inteſtina groſſa.dixit Gale.qꝛ ſunt de gñe carnis ſecuri ſumus:qꝛ pñt ſanari ⁊ nõ ſolũ ex hoc:ſed eſt qꝛ medicine pñt in eis manere. Silr̃ dixit Aui.inteſtinuꝫ minutũ ieiunũ nõ ſanať oĩno ex vulnere qḋ in ipſo accidit:⁊ hoc ꝑꝑ ſubtilitatẽ ſui coꝛpoꝛis:⁊ ꝑꝑ multitudinẽ eius qḋ eſt in eo de venis:⁊ ꝑꝑ ꝓpinquitatẽ ſuã ad nãm neruoꝝ ⁊ multitudinẽ effuſionis colere ad ipm̃:ꝑꝑ multitudinem caliditatis eius:qm̃ eſt magis ꝓpinquũ epati q̃ʒ alia. Sed inteſtina groſſa inferioꝛa qꝛ ſunt de nã carnis iõ ſis de eoꝝ medicatione ꝯfidens:qm̃ ipſa incarnabunť. Et ſilr̃ dixit Alb. qḋcũq̃ʒ inteſtinũ vulneratũ fuerit ſuſpectũ ad moꝛtẽ dñium ſuũ reddit:qḋ ſi aliqḋ eoꝝ ex trãſuerſo totalr̃ reſciſſum fuerit oĩno moꝛtale erit ⁊ nullo mõ curationẽ recipit. Si võ ſm longuꝫ in parte vulnus inteſtini ceciderit facilioꝛis curationis erit q̃ʒ ſi ſm trãſuerſum euenerit:⁊ p̃cipue in ſubtilitatibus inteſtinis. Q̃uocũq̃ʒ aũt vulnus inteſtino ſm ꝑteꝫ euenerit ſiue in ſubtili ſiue in groſſo nõ erit a curatione deſiſtendũ:⁊ maxime ſi paruũ fuerit:qm̃ aliqñ inuẽtũ eſt vt ſaneť in q̃buſdã quocũq̃ʒ euenerit inteſtino. Dixit enim Alb. qñ accidit diſruptio in inteſtinis:⁊ eſt ꝑua:tũc poſſibile eſt:vt reſtaureť in q̃buſdã hoĩbus:ꝓpꝑea ꝙ ego vidi viꝝ qui fuit vulneratus in vẽtre ſuo cũ ꝑcuſſione lancee ⁊ erat vulnus ad extra ſtomaci:⁊ antiquatũ eſt vulnus ⁊ factum eſt fiſtula:⁊ exiuit ex eo egeſtio ⁊ vẽtoſitas:⁊ poſui curationẽ eius ſm ꝙ ego ſuꝫ cõfiſus in ſanatione eius:nec ceſſaui ſubtiliare meipm̃ donec ſanatus ⁊ ꝯſolidatus eſt locus:⁊ qñ vidi locũ iã cõſolidatuꝫ timui ſuꝑ infirmũ ꝙ accideret ei accidẽs malũ:ſed remanſit in melioꝛibus diſpõnibus ſuis:⁊ exercitatus eſt i factis ſuis. ¶ Satagendũ igiť eſt vulnera inteſtinoꝝ ſanare:circa q̃rũ ſanationẽ q̃druplex ſurgit intẽtio.q̃rũ p̃a eſt vt labia vulneris inuicẽ ꝯiunganť. Scḋa eſt vt facta eoꝝ ꝯiũctione inteſtinũ ad locũ ſuũ ſuauiter reducať. Tertia vt ꝓhibeať ipſuꝫ a ſuſceptione nocumẽti qḋ infert fex ꝑ ipm̃ trãſiens:qm̃ aliqñ ꝓhibet ipſi⁹ ꝯſolidationẽ.⁊ aliqñ nõ ſolũ hoc facit:ſʒ ẽt ipꝫ coꝛrũpit ⁊ putrefacit. Et q̃rta ẽ ſanitas exterioꝛis vulneris. ¶ Prima ãt intẽtio cõpleť duobus modis ſm Albu. vnus

De diſtãtia pũctorũ in ſuitione.

De acu ⁊ filo q̃lia debẽt eẽ.

De ꝓfundatione pũctorũ.

De tertia intẽtõe q̃ eſt applicatio medicaminum ꝯuenientiũ.

De q̃rta intẽtione q̃ reſpicit accñtia.

Qñ cum vulnere ventris inteſtina ſunt vulnerata.

Cura vulneris inteſtinorũ p̃ q̃tuor intentiones. Prima intẽtio q̃ eſt vt labia vulneris ꝯiũgant.

est qui fit cū filo intromisso in acū: vel cū acu ſm cōez modū suendi vulnera q modus est qualis est quē seruāt pelliparij qm̄ talis sutura melior est qm̄ magis durās ꝛ natura iō ma lus tp̄s hz in gn̄atiōe ligatiōis labiorꝫ adinuicē. Dixit itaqꝫ Alb. iam possibile est vt ligetur intestinum cū filo subtili qđ assumptū est ex intestino aialis. ¶ Secundus modus est vt accipias extremitatez huius fili ex intestino: ꝛ excarnet̄ .s. ꝛ subtilieſ multū: deinde liga in extremitate eius filū lini subtile inuolutū .s. cū eo deinde itromitte istud filū in acū: ꝛ sue cū eo intestinū. ¶ Quidā aūt hāc suitionē faciunt solū cum filo lini leni: ꝛ nullo mō nodoso: ꝛ qdā melius eā faciunt cū muliebri filo de sirico. Et qdā anodant qđlibet punctum p se. Et qdā sic: ꝛ qūocūqꝫ fiat de filo tm̄ est dimittendū in longitudine eius: vt cū intromissum fuerit intestinū extremitatem fili extra vulnus mirach pēdeat vt illis mediātib⁹ cū intestini incarnatio facta fuerit filū extrahi possit. ¶ Ali⁹ modus q fit cū capitib⁹ magnarꝫ formicarꝫ: q q̄zuis nō sit sufficiēs in ꝯiūctione labiorꝫ vulneris magni: pōt tn̄ sufficere in ꝯiūgēdo vulnus puū. Dixit itaqꝫ Alb. iā dixerūt qdā expimētatores: ꝙ qñ intestino accidit vuln⁹: ꝛ est parꝫ tūc oꝫ vt ligeſ ſm hūc modū q est vt accipias formicas magnorꝫ capitū: deinde aggrega duo labia vulneris: ꝛ pone formicam vnā q̄ hēat os aptū sup duo labia vulneris. cū ergo capit supea: ꝛ stringit os suum abscinde caput eis adherēs .s. ꝛ reliquū corp⁹ formice pijce. cū aūt adheret nō soluiſ: vt adhereat formica os suū opꝫ vt manib⁹ aliq̄ztulū p̄maſ: deinde cū labia ore suo cepit a p̄ssiōe ei⁹ desistaſ ꝛ forficib⁹ caput ei⁹ abscindaſ: ꝛ opꝫ vt mister sit q teneat labia vulnerꝫ ꝯiūcta: ꝛ medic⁹ opator p̄paret ꝛ apponat formicas: deinde apposita vna formica apponaſ ꝯsilr̄ alia ꝓpe p̄mā .s. breui iterposito spatio: ꝛ sic nō cesset facere opator illud cum formica post formicā ſm q̄ztitatē toti⁹ vulneris ista .n. capita remanēt annexa intestino donec inuisceſ intestinū ꝛ saneſ: ꝛ nō accidit tn̄ infirmo nocumētū penit⁹. Et iste mod⁹ dixit Alb. nō est nisi ſm fiduciā ꝛ spē. q. d. nō approbo hūc modū: tn̄ fac hūc modū si speras ꝙ illa capl'a sint sufficiētia ad tenēdū ꝯiūcta vulneris labia. ¶ Dicūt. in hoc mō ꝯfidentia nō est habenda: eo ꝙ rō psuadet oppositū: cū illa capita post mortē formicarꝫ vim nō hēant ꝯstringendi: sic ēt de facili amobilia ēt ex cōfricatiōe nimia intestini: q̄re nō est credendū ꝙ sit sufficiētia: ꝛ si sufficiētia in eis aliqñ inueniref tūc illud esset in puo tp̄e gracilis intestini. ¶ Or si intestinū vulneratū ex̄ vulnus nō fuerit egressū ad hoc vt si possit cū cautela exhi maxime exhendū erit: ꝛ in suitiōe facienda nō facias ſm stoliditatez quorūdā q anteq̄z incipiant suere intestinū per orificiū vulneris intestini imittūt tabellā vel cānulā quādā ligneam factā de ligno abietis vel sambuci ſm mēsurā vulneris itestini vt sint fortiora in tolerādo pūctiōes acus ꝛ nō disrūpanſ dicētes: ꝙ post ꝯsolidationē labiorꝫ ꝛ ex̄ctionem fili tabella illa postea emittiſ in secessu cū fecib⁹: qm̄ hoc est falsū: qm̄ i intestinis supiorib⁹ ꝛ mediis eo ꝙ sūt minutarꝫ iuolutionuꝫ nō pp̄ quas nō posset illa tabella siue cānula a nā extra expelli: ſꝫ remaneret ꝛ eēt cā retētionis supfluitatis in loco vbi occurreret: ꝛ sic apaꝫ intestini ꝛ mortis. finalr̄. Quidā tn̄ ꝯcedunt loco hui⁹ tabule vel cānule iponi posse portionē itestini: alic⁹ aialis pp̄ sustētationē portionū in suitione: ꝛ hoc q̄zuis nō sit nec̄iū esset magis supportabile q̄z iponere aliqđ ligneū vel asseū: vel aliud silr̄e: ꝛ facta docēt insuitione intestini ip̄m abluēdū est cū vino pōtico tepido: ꝛ eo exiccato cuꝫ pāno leni tepido ilico est aspergēdū sup loco suture ꝛ in circuitu puluerē glutinosū q adiuuet: in adhesionē labiorꝫ eius deinde intromittaſ ꝛ reducaſ in locū suū. ¶ Medicine aūt qbus hoies vtunſ ad aspergēdū vulnera intestinorꝫ: ꝛ non nocet. dixit Raſ. 14. ꝯti. sūt barba hyrcina balaustia cuppula .s. glādiū cortex granatorꝫ lutū sigillatū galla: ꝛ silia .s. stiptica ꝛ glutinatiua: ꝛ dixit. ꝛ aq̄ ro. ꝛ sumach: ꝛ misceanſ ēt eis gūmi arabicū ꝛ dragagātū: ꝛ pn̄t iste medicine applicari simplr̄ ꝛ ꝯposite: ꝛ pn̄t misceri cū aqua rosata: aut cū decoctione citoniorꝫ ꝛ arboris masticis: ꝛ mirti aut cum vino stiptico. Uerūtn̄ vitandū est vinū quotiens cuꝫ vulnere fuerit apa caliu. ¶ Et de ꝯpositis bonis est puluis q sic fit. ℞. masticis gummi arabici dragagāti. añ. ʒ. ij. sang. draco. ʒ. i. ꝛ de isto puluere appōaſ in q̄ztitate magna. Pn̄t ēt postea hmōi medicine exhiberi p os ꝛ poni in cristerib⁹: ſm ꝙ reqrit intestinū qđ vulneratū fuerit. ¶ Dixit. A. post regimē p̄dictū oꝫ vt cristerizeſ patiēs cū vino nigro stiptico. supp. solo vel decoctiōis p̄dictarꝫ rerꝫ vel alio silī: qm̄ dixit Aui. ꝯfortat intestina ꝛ iuuat ad incarnādū ꝛ ꝯsolidationē. Et ꝓprie ꝛ dixit Aui. cristerizādū est cū vino p̄dicto si vulnus appropinquauerit ad minuta intestina: qm̄ sūt difficilioris icarnationis q̄z grossa: q̄zuis vt patuit in sermōe 5°. illa q̄ sumunſ per os plus valeāt in vulnerib⁹ intestiorꝫ q̄z imissa p cristere: debēt ēt in hoc casu exhiberi cibi stiptici ꝛ ꝯglutinatiui: ꝛ vitari debēt acuti abstersiui mordicatiui: ꝛ vētositatum gn̄atiui. ¶ Dixit Alber. ꝙ si caput capre cū pilis eius: in aq̄ coquaſ deide teraſ ꝛ supponaſ intestino iciso ꝙ ꝯsolidat ip̄ꝫ. ¶ Secūda āt intētio ꝯpleſ cū itromissiōe intestini suti ꝛ aſpſi. cuꝫ oi facilitate ad locū suū. ¶ Et tertia ꝯpleſ cū medicinis ꝛ cibis qbus mediātibus ꝓhibeſ fex ab exiccatione ꝛ acuitate. ¶ Dixit auctor cōpendij. cristere facere in hoc loco bonū ē. est .n. bonū vt fex q̄ est in intestinis excludaſ: ac ēt si ex vulnere aliqđ intestinū putrefactū ē .i. est putrefactioni paratū pp̄ vulnus qđ in ipso accidit: alia lr̄a hꝫ. si aliqđ intestinum pūctū est .i. vulneratū nō facimus existere acutū: q2 mordicaret ꝛ maxime loca vulneris ꝛ sic vuln⁹ magnificaret: ꝛ esset cā attractionis materierꝫ ad locū. sup. neqꝫ ēt fiat cristere mollitiuū: qm̄ putrefacit ꝛ ꝓhibet ꝯsolidationē. ¶ De q̄rta autē intētione iplēda .s. de curatōe vulneris exterioris mirach: diuersificati sunt qdā a qbusdā. qdā enim voluerūt vt Brun⁹: ꝛ alij multi ꝙ vuln⁹ mirach dꝫ teneri apertū quousqꝫ intestinū fuerit ꝯsolidatū ꝛ filū extractū fuerit: ꝛ ꝙ oi die totū intestinum dꝫ aspergi puluere supradicto. ¶ Dinus aūt ꝛ alij multi voluerūt ꝙ vulnus mirach nō deberet teneri aptū: sed statim intromissis intus intestinis debeat sui mō supradcō: ꝛ hoc pp̄ plura picula q̄ possent inde seq: de qb⁹ est: qm̄ si remanet apt⁹ qñ vuln⁹ solueſ ꝛ mutabiſ subintrabit aer ad intestinū ꝛ ledet ip̄m ꝛ gn̄abit in eo vētositatē tā ad torsionem q̄z ad dolorē: ad quē seq pn̄t accn̄tia praua: ꝛ ē q2 ex illo vulnere aperto possent iterꝫ egredi intestina: ꝛ q̄zuis vtraqꝫ via possit teneri: ꝛ ꝑꝫ vtrāqꝫ curari vuln⁹. scđa tn̄ via melior ē ꝛ tutior ꝛ magis ad mētē Aui. cū dixit. ꝙ post suitionē itestini regimē dꝫ esse illud qđ dixim⁹: ſꝫ ipsi dixerūt. intestinū dēre itromitti ꝛ suitionē vulneris mirach fieri: verꝫ ēt ꝙ hoc dcm̄ hꝫ veritatē si cura fcā fuerit añq̄z vuln⁹ alteratū fuerit ab aere: ꝛ tūc ēt loc⁹ dꝫ dimitti filo q̄ intestinū sutum fuerit vt ex̄ pēdeat. ¶ Si vo iā ab aere imutatuꝫ fuerit tūc curari dꝫ nō p suitionē vt vuln⁹: ſꝫ cura vlceris: aut vulneriꝫ ab aere imutati. ¶ Or si ex vulnere mirach penetrāte zirb⁹ foras exierit tūc dixit Ypo. 6. affo. si omētū .i. zirb⁹ eruperit .i. p rupturaꝫ ex̄ mirach exierit: necesse est putrefieri: ꝛ hūc afforiſ. tangēs Aui. dixit. inqt Ypo. cū egrediſ zirbus vētris in vulnere tūc necesse ē vt putrefiat qđ de ipso egrediſ: q̄zuis moreſ paruo tp̄e est .n. zirbus in hoc .s. ad recipiēdū putrefactionē p⁹ eius egressum foras vehemētius .s. apatus q̄z itestina: ꝛ extremitates epis si nō remanēt ex̄ spatio lōgo donec infrigidenſ vehemēter cū reingrediunſ vētrē ꝛ incarnaſ vulnus eoruꝫ redeūt ad nām suā. zirb⁹ eniꝫ si moraref tp̄e puo tūc nece ē vt qđ ex eo apparet extra si reingrediſ vētrē putrefiat: ꝛ pp̄ illud dixit Aui. ꝓperant medici ad incidendū ip̄m .s. illud totū qđ extra apparuit: ꝛ nō intromittunt illud qđ ex eo extra apparet in ventrē: qm̄ fortasse nō inueniſ in zirbo egresso ꝯriū eius qđ dcm̄ est .s. ꝙ non putrefiat si fuerit intromissum ꝛ si inueniaſ illud est valde paruꝫ. ¶ Causa āt quare zirbus egressus nō defendiſ a putrefactione nisi tp̄e valde puo ꝛ q̄si

Cura qñ p vulnus zirbus egrediſ.

insensibili est:q̃ faciliter ⁊ cito ab aere alterat᷑ in suo calido
nālī:⁊ hoc ꝓpter mollitiē raritatē ⁊ discōtinuitatē sue sbē. si
ergo sic alteratus itromittat᷑ cū sit debilitatus putret multū
vaporibus multis ad ipm eleuatis ab intestinis ⁊ fece i eis
cōtēta:imo vt dicūt citius putret q̄z si ex extra remaneret. in
testina aūt ⁊ alia viscera nō sic putrent:qm̄ ipsoꝝ sba est ma
gis ꝯpacta:quare nō sic patiunt᷑ ab aere:⁊ nō obstat qd̄ qui
dam in ꝯriuz adducūt.s. ꝙ zirbus ab aiali mortuo extract⁹
diu seruat᷑ icorruptus:q̃ illud est:q̃ nō occurrit zirb⁹ siue
intus in aiali mortuo maneat siue extra vaporib⁹ malis cor
rūpētibus ipm. ¶ Si ergo vocatus fueris ad vulneratum
in mirach cū egressione zirbi. dixit auctor cōpēdij. oꝫ te hr̄e
signa qbus cognoscas an sit corruptus an nō:⁊ signa corru
pti sunt frigiditas eius ad tactū:⁊ alteratio coloris eius ad
liuidū viride vel nigrū. ¶ Dixit Gal. 14. terapētice. ꝙ si zir/
bus egredit᷑ nisi niger:aut liuidus efficiat᷑ restitui pōt ad lo
cū suuz. Si vero viridis vel niger factus fuerit ⁊ infrigidet᷑
nō intromittat᷑:q̃ desperādū est de curatione eius si talis in
tromittat᷑ ne itromissus corrumpat᷑ ⁊ putrescat:sed oꝑ qd̄
corruptū est ex eo incidat᷑ ⁊ abijciat᷑:⁊ nō est timēdū de inci
sione eius:q̃ vt dixit Auer. 7. colliget. nō est necessariū mē
brū:sꝫ iuuatiuū. ¶ Dixit Alb. si illud qd̄ ꝓcedit ex vulnere
est zirbus ⁊ ꝯsequeris ipm recentē:⁊ recēs intelligit᷑ esse qñ
nō est alteratū in colore:⁊ est album sicut est qñ erat intus ⁊
sit calīm nō infrigidatū:tūc reduc ipm sicut reducis itestinū
equalr̄. si v̄o p̄terierit eius spatiū ⁊ iā factū est viride aut ni/
grū:tūc dixit Gal. vbi. s̄. fiat firma ligatio in loco q p̄est lo/
co corrupto. s. viridi liuido vel nigro vt nullus sit defluxus
sanguis:qm̄ in eo sunt vene pulsiue ⁊ nō pulsiue a qbus ici/
sis ⁊ nō ligatis posset fluere sanguis sup̄fluus:deīde incide
qd̄ sub ligatione fuerit apatū vl᷑ corruptū de eo:qm̄ vtilitas
zirbi in corpore nō est cara ⁊ sequēs in vite durabilitate. Et
dixit Gal. ꝙ vtraqꝫ extremitas fili cū quo facta ē ligatio oꝫ
exire extra ptē inferiorem vulneris qd̄ suitur vt possit extra/
hi de leui quotiēs cadit ⁊ putredinē facit vlcus. Et idē dixit
sexto de inge. sani. vbi ⁊ subdit filū extrahimus cū saniē fece
rit vuln⁹ zirbi ⁊ ꝯsolidatū sit:q̄re non timemus amplius de
fluxu sanguinis cuius timore ligatura fcā sit. Silr̄ Auicē. ⁊
Alb. dixerūt. oꝑ. s. vt stringas ipm cū filo supra locum qui
denigratus est ex eo vt nō accidat fluxus sanguis. Deīde ici
de qd̄ est p̄ter illud ligamētum:⁊ pone duas extremitates fi
li pēdētes ex iferiori parte vulneris extra ipm vt alleuietur
super te attractio eius ⁊ extractio ipsius apud casuz zirbi ⁊
emissionē puris vulneris. Quidā. n. zirbū nō ligāt:sꝫ sup̄fi/
cialiter ⁊ leuiter cauterizāt cū ferro ignito a qua corruptum
est ablatū:⁊ hoc vt bono cauterio restrictis orificijs venarū
⁊ arteriaꝝ nō effluat sanguis:⁊ hoc cū fecerint qd̄ sanuz est
intromittūt. ¶ Qȝ si vulnus euenerit mirach in pte suminis
⁊ pectinis vel partiū adiacētiū:tūc si est penetrās cōsideran
dum est vtrū vesica sit vulnerata siue nō cognoscit᷑ aūt vul/
nus vesice p̄ exitū vrine ex eo. ipsa enim pp̄ subtilitatē suam
nō vulnerat᷑ sup̄ficialiter quin penetret vulnus ad cōcauita/
tem eius nisi raro valde si sic fuerit tale vlcus ƀm sciam Ypo.
in affo. iudicādū est mortale. Dixit enim vesicam habere in/
cisam. s. vulneratā vulnere penetrāte ad ꝯcauitatē ei⁹ ē mor/
tale:qm̄ cōsolidationē nō recipit pp̄ sue tunice subtilitatez ⁊
neruositatē:⁊ q̃ vrina ad eā descēdēs sua acuitate corrosio/
nem efficit in loco vulneris semp:medicus tn̄ vocatus ad cu
ram talis vulneris post prolatū iudiciū desistere nō oꝫ a cu/
ratione eius:⁊ maxime cū instāter rogatus fuerit ab ami/
cis ⁊ cōsanguineis patiētis. Et curā facere oꝫ cuz incarnati/
uis superius dictis extra approximatis:⁊ ab itus ebibitis:
ac etiā per siringam in vesicā iniectis. ¶ Et de ꝯueniētibus
ad inijciēdū in vesicā:⁊ etiā ab extra epithimādum est incar
natiuum qd̄ sic fit. ℞. dragagāti masticis thuris. aā. ʒ. ʒ. tri/
turent᷑ ⁊ cribellētur ⁊ misceant᷑ cū geleniabin colato. ¶ Qȝ
si vulnus mulieri illatum in tali loco fuerit ⁊ matrix eius p̄/
forata:qd̄ cognoscitur p̄ intromissionem tēte:⁊ egressionē
sanguinis ex vulua eius qui ƀm plm̄ egredit᷑ purus ⁊ gros/
sus:⁊ maxime in pricipio:⁊ aliqñ egredit᷑ alijs humiditati/
bus p̄mixtus:⁊ cura huius vulneris ꝯsilr̄ fieri oꝫ cū incar/
natiuis ab extra approximatis ⁊ iniectis in pessarijs:⁊ sup/
positis in nastalibus ⁊ sessionibus in aquis stipticis. ¶ Et
de ꝯueniētibus ad epithimādum ⁊ pessarizādum est medi/
camē qd̄ sic fit. ℞. draga. thuris sarcocolle sanguinis draco.
aā. ʒ. ʒ. tere ⁊ cribella:⁊ cū aqua plātaginis ⁊ virge pastoris
misce ⁊ pēsariza:⁊ etiā lanā eis infūde ⁊ suppone. Et qdam
vulnus mirach aptum tenēt:donec cōsolidet᷑ matrix. ¶ Di/
cūt. oia vulnera predictaꝝ partiuz si nō cōsolidātur cito:vel
ab aere alterātur manifeste curāda sunt deinceps cura alio/
rum vulnerū. ¶ Et dicūt. si cōtingat in dictis vulneribus ꝙ
sanguis vel sanies aliqua cā itus inter zirbū:siue itestina:⁊
siphac remaneat q p̄ vulnus extrinsecū nō possit mūdificari
maxime post suturā factā in eo:cuius signū est ꝙ patiēs p̄ci
pit motū eius:tn̄ cū ipse mouet᷑ de latere in latus:⁊ p̄cipitur
gurgulatio cū premit᷑ sup ipm:⁊ vētris tumorē:tūc intēden
dum est in resolōne eius maxime cū eis q dicētur resoluere
saniem in tractatu sequēti:ꝙ si sic resolui nō poterit ƀm plm̄
descēdet ad loca iguinū:⁊ in eis inflationē ⁊ apationē matu
rabit quā generare necesse erit:⁊ post maturationem icidere
ēt mūdificare ⁊ curare cura alioꝝ vlceꝝ:si āt neqꝫ pp̄ virtu/
tis debilitatē resoluet᷑:aut nō descēdit ad inguina:tūc iudi/
cādum erit in hydropē trāsire:aut ēt ad mortem peruenire.

¶ De vulneribus partium posteriorum correspōdētium mē/
bris nutritiuis. Cap lxj.

Vlnerum illatorū parti posteriori ifra
spōdiles dorsi q nō penetrant
ad cōcauitatem mēbroꝝ naturaliū iudiciū est cō
simile iudicio sibi cōsimiliū illatorū in partibus
dorsi:⁊ eadē curatiōe curātur:q̄ vero ex eis sunt
penetrātia:aut sūt cū lesiōe mēbrorum itrinsecoꝝ vel sine:⁊
qñocūqꝫ fuerint ipsa sunt timorosiora magis suspecta eis q
eueniūt in mirach qd̄ est pp̄ cōicationem quam faciūt ad nu
cam ⁊ neruos:que aūt eueniūt sine lesione nuce ⁊ neruoꝝ:⁊
sine lesione intrinsecorū curari debēt:sicut vulnera cassalia
illata absqꝫ lesione alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Que vero fuerint cuz
lesione intrinsecorū si sint cū disruptiōe vene magne:aut ar/
terie magne descēdētis mortem in breui inferūt spatio:⁊ q
perueniūt ad vulnerādum itestinū:aut epar:aut splenē:aut
stōm:⁊ est iudicium eorum:sicut iudiciū illatorū ab anterio
ri:⁊ aliquādo iferi᷑ vulnus posterius iferius cum lesione ve
sice:⁊ cognoscitur per exitum vrine:⁊ aliquando cum lesiōe
itestini recti:⁊ vesice simul:⁊ tūc exit. dixit Raƀ. 14. ꝯti. vri/
na per anum:⁊ aliqñ ifert᷑ vulnus posterius ī partibus re/
num:vñ vulneratur ren ⁊ egreditur sanguis in vrina:⁊ oīa
hmōi vulnera curāda sūt cū īcarnatiuis bibitis:⁊ etiaz exte
rius emplastratis ex eis q dicta sūt in capitulis p̄cedētibus.
¶ Dixit Aui. q̄rti quarta. si accidāt vlcera. i. vulnera in mē/
bris neruosis ⁊ lacertosis:quoꝝ plꝫ est in aūte extēsiōis cor
poris ƀm totū terminuz mēbroꝝ spūaliuz ⁊ nāliū timet᷑ ide
cursus sanguinis. Dicūt quidaz. s. p̄ vomitum vel secessum:
alij vero dicūt ꝙ timet᷑ inde cursus:q̃ exitus sanguinis ex
tali vulnere non est bonus:q̃ significat vulnus p̄uenisse ad
aliquā venarū intrinsecaꝝ magnaꝝ:vñ dicūt isti ꝙ modera
tus exitus sanguinis in oī vulnere est bonus ⁊ laudabilis
exceptis vulneribus mirach. ¶ Et si vulnus. dixit Aui. ceci
derit in medietate extēsionis superioris. s. in parte mēbrorū
spiritualiū timet᷑ inde qñqꝫ p̄mixtio rōnis. Permixtio tamē
rōnis pōt etiam sequi aliqñ ad vulnera nutritiuorū:⁊ maxi
me ēt stomaci:⁊ timet᷑ casus in pleuresim:vt qñ mā inde de
riuaret ad pleuram:⁊ timetur saniositas post ipsam. s. pleu/
resim:⁊ qñqꝫ apa pleureticū terminaret᷑ ad suppurationem
vel timet᷑ saniositas. s. collectio saniei in cōcauitate pectoris
⁊ hoc vel post pleuresim suppuratam ⁊ eruptam:vel ex mā

Cura qñ vesica est vl'nerata.

Cura qñ matrix est vl'nerata.

derivata ad ɔcauitatē pectoris: ⁊ in ea ɔuersa ad saniez: aut ex sanie gn̄ata in loco vulneris: ⁊ ex eo breuiata ad cōcauitatem pectoris: aut timet̄ qđ eueniat sputum sanguinis. ¶ Et dixit Aui. ꝙ vulnera euenientia mēbris neruosis exteriorib⁹ sicut sunt vulnera dorsalia q̄ sunt in vicinitate nuce: ⁊ vlcera q̄ cadūt in anteriori parte coxe ⁊ genu sunt difficilis cure ⁊ timorosa: qm̄ ipsa sunt sicut lacerti neruosi in qb⁹ res ɔuertitur ad spasmū ⁊ ꝑmixtionē rōnis. sup. ⁊ silr̄ conuertit̄ res in vulneribus adiutorij ⁊ cubiti propter eandem causam.

¶ De vulneribus adiutorij cubiti brachij ⁊ manus. Ca. lxij.

Ulnera que manui inferuntur sumendo manum large pro oībus mēbris que sūt a iūctura humeri vsq̄ȝ ad extrema digitorū: aut cadūt in adiutorio. aut in cubito: ⁊ circa ipm̄: aut in brachio: aut in rasceta: ⁊ alijs ꝑtibus manus ꝓprie sumpte: ⁊ in quacūq̄ȝ haꝝ ꝑtium vulnus cadat: aut cadit ꝯm lōgū: aut ꝯm latū vel trāsuersum: ⁊ vnū- Pronostica. quodq̄ȝ eoꝝ: aut est ꝓfundū: aut sup̄ficiale: aut simplex: aut cū diminutione sb̄e. ¶ Et vulnus qđē his partibus illatuȝ ꝯm longum nō est suspectum ꝙ superueniant ei accidētia mala: neq̄ȝ ꝙ deperdat̄ in mēbro inferiori sensus: aut motus: nisi error magnus ex parte medici vel infirmi superueniat: in eo aūt qđ ꝯm transuersum est timor: si fuerit profundus: nā in eo qđ sic cadit in adiutorio ꝯm plurimū inciditur musculus vñ pars inferior que ꝑ illuȝ musculū moueri debebat nō poterit moueri ⁊ ꝑdet motū suū: aut incidit̄ in tali vulnere neruus sensum ⁊ motū deferēs: ⁊ si qđē ꝯm totū recidat̄ ꝑditur sensus ⁊ mot⁹ in mēbris: ad que neruus ille deferebat̄: si tn̄ non incidat̄ ꝯm totū: tūc lȝ ꝯm plurimū sensus ⁊ mot⁹ ꝑ illū neruū deferēdū nō amittit̄ in totū: ⁊ si pro aliquo tempore amittat̄: ⁊ possit recuperari: tn̄ debilitat̄ sensus ⁊ mot⁹ in illis mēbris. ¶ In eo vero qđ cadit ꝯm cubitū: si qdeȝ ex ꝑte extrinseca: siue siluestri euenerit timor cadit de destructiōe concatenationis iūcture quē si destrui ɔtingit nō de facili reducit̄ ad figurā suā. Cadit. n. timor de incisiōe neruoꝝ: ⁊ ligamētoꝝ huius iūcture: ⁊ si cadat vuln⁹ in ꝑte intrinseca: siue domestica cubiti cadit timor de incisione venaꝝ ⁊ arteriaꝝ: ac ēt neruoꝝ hui⁹ loci: qm̄ si vene vel arterie hui⁹ loci icidantur: eo ꝙ magne sint timet̄ de sup̄fluo fluxu sanguinis q̄ fortasse restringi nō poterit: ⁊ si cadat vuln⁹ in brachio erit ī eo timor ei silis q̄ est in vulnere adiutorij: ⁊ si cadat in ꝑte rascete hȝ de timore illud qđ hȝ vuln⁹ cubiti. ¶ Ampli⁹: q2 oēs dicte partes sunt lacertose: ⁊ hn̄tes neruos ⁊ chordas plēs fit in vulnere eaꝝ timor de dolore intēso: ⁊ apostematiōe loci ⁊ ꝓprie rascete manus: q̄ q2 polita est in decliui ꝑatior est Cura apationi. Est insuper timor in dictis vulnerib⁹ de spasmo ⁊ alijs accidētibus malis que euenire ɔsueuerūt in vulnerib⁹ musculoꝝ ⁊ neruoꝝ. ¶ Et cura oium vulneꝝ hoꝝ locoꝝ ē: sicut cura vulneꝝ neruoꝝ si in eo aliquis neruus sensibilis vulneratus fuerit: dicit tn̄ qdā ꝙ in ligatura vulnerū ꝑtium cubiti attendendū est: ꝙ si vulnus fuerit a ꝑte eius intrinseca ligatura fiat cum plicatione cubiti versus pectus: si fuerit vulnus in parte extrinseca ligatura fiat brachio extenso: nā per istum modū ligationis ⁊ locationis mēbri: facilior ⁊ citior fit cōsolidatio vulneris. Et notant. ꝙ ad vulnus cadens in aliqua dictarum partium si pro cōiunctione labiorum sutura egemus ipsa fienda est: sicut in alijs fit membris.

¶ De vulneribus coxarum crurium genuum ⁊ pedum: ⁊ de vlceribus tibiarum. Cap. lxiij.

Ue vero in pede eueniunt vulnera consimilr̄: aut eueniunt in ancha: Pronostica. aut in coxa: aut in genu: aut in tibia: aut ī pede. ¶ Et q̄ accidūt in eisdē partibus ꝯm longum: aut ēt ꝯm trāsuersum suspecta sunt consilr̄ vulneribus eueniētibus in manu: verū vulnera euenientia in genu maxime supra rotulā: ⁊ infra eā ꝑ quatuor digitos in ꝑte añriori: vtplr̄m sunt mortalia. qm̄ sunt ista loca valde sensibilia: quoꝝ vulneratione sequit̄ spasmus ex dolore vehemēti: ⁊ q̄nq̄ȝ mors. ¶ Et vulnera quarūcūq̄ȝ haꝝ partium curantur: sicut vulnera istis silia euenientia in manu: ⁊ tā in his q̄ȝ ī Cura illis p̄cipue intendēdū est sedationi doloris si euenerit: ⁊ prohibitioni eius ne eueniat. ¶ Et scias. ꝙ vulnera euenientia in crure q̄ nō cito sanant̄ trāseūt in vlcera difficilis ɔsolidationis. ⁊ cā difficultatis sanationis vulneꝝ cruriū dicta ē supra in prima sūma hui⁹ tractatus: ⁊ egēt sollicitudine: ⁊ cautela multa in mūdificatione totius corpis ac maxime pedis. ¶ Dixit Raſ. 14. ɔti. auc̄te Gal. dico ad vlcera pedū necesse est quiete vti: ita ꝙ nō moueat̄ laborās: ⁊ si vti voluerit motu motū faciat a principio passiōis paulatim paulatiȝ: ⁊ melius erit ei q̄ȝ si ipse nullū motū fecerit ꝑ dies: deide moueat̄ subito vehemēter: maxime si vlcera magna fuerint: ⁊ frequēter ꝑducūt ad corruptionē ossis: ⁊ ego sum adducēs ad hoc casum quēdaȝ. ¶ Medicamina simplicia ⁊ cōposita q̄ istis vlceribus magis appropriant̄: ⁊ ex simplicib⁹ qđē sunt grana myrthi si ɔtūdant̄: ⁊ in vino stiptico decoquant̄: ⁊ superemplastrent̄: aut si puluerizentur ⁊ superaspergantur: ⁊ Serapio qdem maxime approbat ea vlceribus euenientib⁹ in plantis pedum: ⁊ volis manuum. ¶ Et ex eis est stercus canis comedētis ossa exiccatū ⁊ puluerizatum: ⁊ sup̄aspersuȝ: ⁊ stercus bouinum recens sup̄aspersum: attamen opȝ vt cōsideretur pars que ex vlcere consolidatur ⁊ sup̄ ea parte fiat inunctio cum vnguēto ex sarcocolla myrrha ⁊ thure incorporatis cum oleo myrthino: ⁊ cardus benedictus cōtritus: ⁊ cū assungia porci nō saliti mixtus vtiliter imponit̄ vlceribus tibiaꝝ: q2 optime desiccat ⁊ sanat ea. Si accipias terraȝ mūdā ab omni sorde: ⁊ eā malaxabis donec fiat sicut terra: de q̄ fiunt lateres ⁊ vasa figuli: ⁊ supposueris: optīe curabis vlcera oīa difficilis consolidationis. ¶ Item decoque lac caprinum vel vaccinū cū ferro ignito: aut lapidib⁹ ignitis: deinde misce cū eo stercus canis puluerizatum: donec fiat ad formam vnguenti: ⁊ superpone vlceribus tibiaruȝ cancerosis: ⁊ difficilis curationis: ⁊ sanabis ea perfecte: premittēdo tn̄ appositioni eius lotionem vlceris cū aqua vel vino decoctionis radicū ciclaminis. ¶ Si lauat̄ vlcus cum vino decoctionis prassij multotiens superinfundendo vinum ipsum: deinde exiccat̄ vlcus cum panno lineo lini: ⁊ statim sup̄aspergitur pulu⁹ rosarū subtilissime tritus ⁊ cribratus sanabit̄ in breui spatio. ¶ Et quidam sanant vlcera tibiaꝝ difficilis consolidationis hoc modo: nā componunt puluerem ex decem partibus aluminis de rocho vsti: ⁊ vna parte tartari de vino albo: ⁊ ex eo ponūt in vlcere: ⁊ superponunt fila sicca ⁊ sup̄ fila ponunt petiam cuȝ vnguento greco minori: ⁊ super istam petiam emplr̄m factum de farina ordei: ⁊ butyro decoctis in aqua in qua bullierint folia blitis violarie ⁊ sambuci reductis postea ipsis folijs contritis in ipsam aquā. ¶ Crura inflata vlcerata marcida difficilis ɔsolidationis sanat vnguentum factum de libra. i. vnguenti populeon: ⁊. ȝ. iii. minij optime puluerizati simul mixtis ⁊ aliq̄ȝtulum lento igni decoctis cuȝ extenditur sup̄ corio ceruino reducto ad modū calige cingentis crus ⁊ superponat̄ ⁊ suat̄ ⁊ incipiatur suere ab inferiori ⁊ gradatim procedēdo ad superiora: ⁊ dimittatur super loco quinq̄ȝ aut sex diebus: deinde mutetur ⁊ diminuatur de largitate corij predicti ꝯm q̄ȝtitateȝ diminutionis cruris: ⁊ sic procedatur mutando ipsum de tp̄e in tēpus ꝯm dies predictos: qualibet enim vice inuenietur crus multum detumescere: ⁊ vlcus consolidari. ¶ Notant tn̄ ꝙ quādo in coxa fuerit aliqua vena per quam mā descendit ad vlcus cruris opȝ illam venā laqueari vel incidi aliter cura tarde ⁊ difficulter fieret. ¶ Dixit Raſ. 14. ɔti. auctoritate Gal. in libro de colera nigra. in tibia cuiusdam erat vlcus cronicuȝ ⁊ preerat vlceri vna vena varicalis: extracta illa vena sanatum est vlcus celeriter: sed locus vene extracte nō fuit sanatus per annum vnū. Cūq̄ȝ iuerit patiens ad magistrū meū fecit eum minui ⁊ videndo ip̄m esse melicuȝ ꝑmisit humidi/

tatem ex sanguine fieri exitũ ẽt taliter operando in die secũdo tertio ⁊ quarto, ⁊ deinde laxauit ipm cum farmaco educente humorem melicum, ⁊ nutriuit ipm nutrimentis boni kimi, ⁊ deinde facta cura vlceris vlcus sanatuʒ est celeriter. Et cõsimile huic ponit Rabi.15.parti. Et dixit Raƀ. ibideʒ. auctoritate Hip. ꝙ in principio cure vlcerũ antiquorum dʒ emitti sanguis de loco remoto ab eis, ⁊ postea de loco proximo eis, ⁊ in fine de mẽbro ipso, ⁊ dʒ fieri eũatio ꝑdominantis humoris. ℭ Et in vlceribus qdem tibiarũ cõferunt que cũqʒ sanant vlcera antiqua cronica ⁊ ecõuerso. ℭ Medicamẽ sanãs vlcera antiqua ⁊ fraudulenta ⁊ fistulas. ℞. armoniaci vel loco eius opoponacis infusi in vino subtili pt.i. rasure pãni linei antiq p.5. aloes litargirij myrrhe sarcocolle. añ. ptẽ quartã, ⁊ ponant̃ in mortario ⁊ agitent̃ cuʒ pistello superinfundẽdo olei ro. ⁊ mellis. añ. p. equales misce, donec ad sbam vnguenti deducta fuerint. ℭ Aliud valens vtiliter ℞. opoponacis. ℥.5. armoniaci ⁊ galbani. aña. ʒ.i. terbẽtine ⁊ cere albe. añ. ʒ.ij. olibani. ʒ.i. masticis. ʒ.iiij. olei roƀ. ʒ.vi. soluant̃ oia ad ignẽ: ⁊ soluta ꝓijciant̃ in acetũ vini albi, deinde manibus malaxent̃. ℭ Dixit Raƀ. vbi. s̃. vidi quẽdam pati vlcus bubalinũ ⁊ facta in eo coctura diuersa valde nõ sentiebat oino, sed erat in extremitatibus eius in carne sana debilis valde, iõ iussi ꝙ fieret coctura ⁊ rasura excarnãs do nec mũdificaret̃, ⁊ donec in carne sana ꝑcipiatur sensus vehemẽs, nõ enim sanaret̃ si coctura ⁊ rasura non fieret in tali dispõne, dico enim ꝙ talia vlcera bubulina nõ sanant̃ quãuis in eis generetur caro: ideo cum instrumento chirurgico iuxta posse debet radi: ita ꝙ nõ remaneat de mala carne ꝑs aliqua residua facta coctura, ⁊ postea iterata rasura excarnãte pluries, donec appareat caro sana, ⁊ signum eius erit superabuudantia sanguinis, ⁊ bonitas eius.

ℭ De bugantijs. Cap.lxiiij.

Sermo a multis muga bugãtia dr̃, ⁊ est vlcus, siue fissura eueniẽs in manibꝰ ⁊ pedibus ꝑcipue in digitis, ⁊ calcaneo ⁊ ꝓprie puerorũ ⁊ adolescentulorũ ex complexione frigida ⁊ sicca, ⁊ ꝑcipue euenit in hyeme, ⁊ in ingẽti gelu, ⁊ anteqʒ vlceretur locus ſm plm̃ precedit tumor in loco cum duritie quadam, postea scindit̃ locus ⁊ vlceratur nulla preueniẽte saniei gñatione, sed ⁊ caro sub tumore isto aliqñ corrũpit̃, ⁊ appet postea i vlceratiõe. ℭ Et cura eiꝰ est duplex. s. ꝑuisiua ⁊ curatiua. Qui itaqʒ timet ne sibi adueñiat: primo dʒ custodire sua extrema a frigore gestando in manibus chirotecas pelliceas: ⁊ in pedibus calciamenta duplicata pellea vel lanea nõ stricta: sʒ larga. lauẽt sepe manus in aq̃ decoctiõis fenugreci altee, floꝝ camomille, ⁊ melliloti, ⁊ teneat eas in ea lõgo spatio, postea bñ exiccet eas cũ pãno lineo calido ⁊ inũgat eas cũ oleo masticino vel nardino actu bñ calido, aut infundat pãnũ in oleo camomellino bñ calefacto, ⁊ expssum supponat, aut inungat omni sero extremitates ipsas cũ vnguẽto qd̃ defendit mẽbra ipsa a frigore, ⁊ ab vlceratione qd̃ sic fit. ℞. armonia. ʒ.i. rasine. ʒ.ij. ⁊ dissoluantur ad ignẽ, ⁊ cũ dissoluta fuerit supmitte olei cõis. ʒ.vi. ⁊ cere. ʒ.5. ⁊ cera dissoluta colent̃, deinde supmitte. ʒ.i. farie fenugreci ⁊ masticis ⁊ thuris optime tritoꝝ. añ. ʒ.ij. ⁊ bñ incorporent̃ ⁊ reseruent̃ vsui. ℭ Qr̃ si manus ⁊ pedes inflant̃ añqʒ vlcerent̃ lauent̃ cũ aq̃ maris aut salsa: ⁊ vngant̃ cũ oľo ro. bulito in rapa ꝯcauata: aut oleo veteri decocto in radice ciclaminis: aut lauent̃ cũ aq̃ decoctiõis blitis ⁊ radicũ eius. Aut sicut dixit Dio. cũ vino decoctõis folioꝝ serpẽtarie: qm̃ est vtile: ⁊ folia sic decocta vtiľr supponunt̃. ℭ Et ablutio ⁊ fomẽtatio ex elixatura rapaꝝ tollit frigꝰ manuũ ⁊ peduʒ: ⁊ siľr ipsa rapa cocta ⁊ emplr̃ata ⁊ furfur in vino decoctũ vtiľr supponit̃ tumoribꝰ ⁊ duritiebꝰ eueniẽtibꝰ ꝑp frigus: ⁊ armoniacũ extẽsũ sup durities ipsas resoluit eas. ℭ Si aũt vlcerent̃ mũdificent̃ si necesse fuerit cũ aliq̃ mũdificatiuo leui: vľ cũ vnguẽto aploꝝ: deinde ꝯsolident̃ supaspgẽdo puluerem myrrhe: masticis: thuris: ⁊ supponant̃ lamine de stupa in vino madefacte: ⁊ thus eliquatũ cũ assũgia porci sanat hmõi vlcera. ℭ Et qdã decoquũt psidiã ⁊ gallã puluerizatas i aceto: ⁊ ifundũt stupã canabinã in eo: ⁊ expssam supponunt: ⁊ hoc faciũt: donec desiccent̃ vlcera. ⁊ postea curãt ea cuʒ vnguẽto facto ex cera sepo arietino oleo roƀ. vel onfacino sarcocolla mastice ⁊ thure. ℭ Et qdã faciũt tenere ipsa vlcera in aq̃ calida donec bene mollificent̃. Deinde optime exiccãt ea: postea supapponũt vngm̃ fcm̃ de sepo arietino ⁊ subtilissimo: puluere gallaꝝ: qm̃ mũdificãt ⁊ ꝯsolidãt ea: ⁊ qdaʒ supapponũt fel porci ⁊ nõ dʒ remoueri donec sanant̃. Et de expertis vtilibꝰ sunt pelles pedũ caponũ vel gallinaꝝ supposite. sanãt enim ea cito. ℭ Dixit Zoar. multotiẽs accidũt fissure in manibus ⁊ pedibus ex ꝯfricatiõe ꝑ terrã: eo ꝙ acqrũt siccitatẽ. ⁊ hoc oimodã hẽmꝰ certitudinẽ. s. ꝙ qñ res humide exiccant̃ findunt̃: sicut appet in trabibꝰ ⁊ lignis: ꝙ qñ desiccatus fuerit eoꝝ humor fiũt in eis fissure multe: ⁊ ẽt in terra mãifestat̃ hoc: ꝙ qñ fuerit a pluuia humectata: ⁊ postea successerit vẽtus ⁊ sol replet̃ fissuris. Et cura eiꝰ. Dixit Zoar. indiget humectatiõe: verũtñ dʒ eẽ ꝯposita ex abstersiuo: ⁊ humiditatẽ multã hñte: sicut est alcãna madefacta cum butyro recẽti vel cũ oleo amig. dul. vel cũ oleo oliuaꝝ dulciũ tenendo hoc medicamẽ ꝑ noctẽ integrã desup. Et abluere siue madefacere mẽbrũ scissuʒ ꝯfert valde. Et dixit. laudabilior via q̃ possit hñi in fissuris pedis est nõ põere pedes in terra aliq̃ mõ. ℭ Et i fissuris manuũ ⁊ pedũ ⁊ vnguiũ. dicũt qdam ꝙ vngere locũ cũ melle calido: ⁊ statiʒ supaspgere puluereʒ factũ de setis equoꝝ ꝯbustis sanat fissuras manuũ ⁊ labiorũ.

ℭ De differentia. De fissuris manuum ⁊ pedũ ex cõfricatiõe ꝑ terram.

ℭ De punctura. Cap.lxv.

Punctura qñqʒ accidit neruo vel chorde ⁊ dcm̃ est de ea in ꝑcedẽtibus: ⁊ qñqʒ accidit in cute vel carne ⁊ est duplex: scʒ magna ⁊ pua: ⁊ magna dr̃ disruptio: ⁊ pua proprie vocat̃ punctura. ℭ Dixit Aui. punctura ⁊ disruptio vicine sunt ⁊ ꝯuenientiam habent ex hoc ꝙ vnaqueqʒ earum est penetratio corporis acuti duri vt spinaruʒ acus: ⁊ similium in corpore: sed diuersificantur in q̃ʒtitate illius corporis duri penetrantis: nam punctura est cũ paruitate penetrationis significãs magnitudinem penetranteʒ respectu pũcture: ⁊ est ita ꝙ pertransit cutẽ ⁊ peruenit ad carnem: sicut est punctura facta ab vnguibꝰ auiũ: aut ab vncis veprium ⁊ similibus. ℭ Et punctura qdem est leuis ⁊ parui nocumenti etiã si nõ cõmoueatur. i. non curetur: nam qñ dimittit̃ sine cura rectificat̃ per se: nõ solum in hoie bñ complexionato ⁊ nõ repleto: sed hoc ẽt dato ꝙ inueniat malitiã carnis. i. corpus male cõplexionatum ⁊ repletum: nisi malitia istius corporis fuerit vehemens: fortassis. n. in tali corpore apatur locus puncture: ⁊ accidit ei pulsatio: ⁊ siľr quãdo apatur locus in disruptione in tali corpore kachokimo: ⁊ ꝓprie qñ est illa disruptio ⁊ punctura vehementior: ⁊ ꝑueniẽs vsqʒ ad carnem: ⁊ ex dictis verbis innuit Auic. ꝙ punctura ⁊ disruptio qñqʒ nõ inducit apa: ⁊ qñqʒ inducit: ⁊ hoc est raro: quam raritatem indicauit cum dixit fortasse: ⁊ innuit ꝙ ad disruptionem plus ⁊ sepius accidit apa q̃ʒ ad pũcturam. ℭ Dixit Aui. primum qd̃ est necessarium in cura. s. pũcture ⁊ disruptionis est intẽdere ad corpus pũgens vel disrũpens vt si remanserit in loco extrahat̃: ⁊ eo abstracto plurimum medicationis est si sedet̃ dolor ⁊ apa: ⁊ nõ idiget medicatione vulneris: qm̃ per se sanatur propter paruitatem suaʒ: sed disruptio cum hoc ꝙ eget regimine doloris ⁊ apatis: idiget etiam medicatione vulneris. ℭ Et dixit Aui. primi quarta. in alphase que est punctura vel scarificatio si magna fuerit medicabitur cum siccantibus: sed si fuerit parua vt punctura citius dimittatur cura eius ipsi nature si punctura nõ fuerit dolorosa perdens. i. perducens ad apostemationẽ aut nisi tetigerit neruum: ⁊ timeatur inde apatis generatio ⁊ pulsatio: quoniam in his casibus indiget medicatione.

¶De excoriatione cutis. Cap.lxvi.

Excoriatio cutis.dixit Aui.est eruptio.i.soluta cōtinuitas que accidit in superficie cutis pp tactū laboriosum scilz ad lapidē vel ferrum:vel lignū:vel sotularē:vel pānū:vel manuz:aut pedem in fricationibus ꝛ scalpeiationibus fortibus:vel fricatione ad q̄cūqȝ aliā rez duram ꝛ asperam.sup.Et qn̄qȝ accidit a cā ān̄te ꝛ cōiuncta stante in cutis superficie:vt in humore mordicatiuo: ꝛ sup.qn̄qȝ accidit ex suppositione medicaminis excoriatiui:ꝛ qn̄qȝ ex lōgo accubitu sup vno latere:ꝛ euenit excoriatio:qn̄qȝ in mēbris intrinsecis:vt ore meri stō intestinis vesica ꝛ similibus:ꝛ dictū est de ea in sermonibus q̄ pterierūt. Hic autē dicendum est de ea que mēbris accidit extrinsecis:de q̄ dixit Auic.q̄rta quarti.tracta.2° ꝙ qn̄qȝ accidit cum apate loci: ꝛ qn̄qȝ sine eo.sup.ꝛ qn̄qȝ est cum mala ꝯplone: ꝛ qn̄qȝ sine ea.Et quecūqȝ fuerit cū apate vel mala ꝯplone nō curatᷣ nisi prius apate remoto:et mala ꝯplone ablata vt in p̄cedētib⁹ patuit.¶Et iterū ista excoriatio extrinseca aliqn̄ accidit cuti ea totalr̄ a mēbro abscisa:ꝛ qn̄qȝ nō totaliter:sed solū ƀm quasdā partes:et ƀm quasdā alias adheret:et sic remanet pēdens:et quecūqȝ sit aut illa est leuis:et est illa in qua nō solū subtile cutis abiectū est:sȝ ēt egressuz:ita ꝙ ēt aliqn̄ tota cutis vsqȝ ad carnē:et q̄cūqȝ sit qn̄qȝ hȝ secū ꝯplicatas fissuras in circuitu eius:ꝛ maxime q̄ grauis est:et qn̄qȝ nō hȝ eas.

De cura excoriatiōis.Dixit Aui.in ea q̄ nō est in totuz abscisa:sed est pēdens est necessariuz inuiscare eā sup locū:et apteᷣ cū inuiscatiōe dcā in caplo vulnerū.s.cū ligatura q̄ fit ad incarnādū vulnera simplicia reducēdo p̄us totā cutē abscisam:et pēdentē in locum suū:et nō incidas et abijcias ptē pendētē:sicut multi stolidi faciūt:imo dilatatio sup eā fiat si foret inuoluta in aliq̄ pte sui et dilatata et extensa sup ptē excoriatā:sicut prius stabat an̄ abscisionē decēter apteᷣ ēt si multotiens fiat.i.inter multas vices fieri debeat: qm̄ inuiscatᷣ in fine rei.Et hoc hȝ veritatē si abscisio rei fuerit recētis tpis:et cuȝ sanguine suo nō alterata ab aere:et sit ꝯditionis put dcm̄ fuit in vulneribus simplicibus ꝙ valeat inuiscari cū ligatura decēti:et si non sufficit ligatura supponanᷣ emplastra cōueniētia.¶Si aūt cutis in totū fuerit abscisa:tūc melius est.dixit Aui.vt administretᷣ desup medicina absqȝ ligatura:vt si nō fuerit poƚe.s.tenere desup medicinaz absqȝ ligatura:in quo casu ligatura dȝ fieri qualis fit ad cōseruādū sup locū medicinas.Dicūt.rō q̄re melius est non ligare est:q2 medicina nō facta ligatura in exiccando recipit ab aere adiutoriū,q2 aer exiccat.Uoluit tn̄ Raƀ.16.ꝯti.ꝙ lana succida ponatᷣ super locū excoriatū.Et dixit Raƀ.ꝙ medicina dȝ esse ꝯsolidatiua vt ꝯsolideᷣ supficies carnis:ꝛ reddatᷣ in pellē:ꝛ dȝ esse in exiccatione intēsior vel remissior ƀȝ ꝙ excoriatio erit leuis vel grauis.Dixit.n.Aui.ꝙ i excoriatione leui ꝯueniūt medicine sigillatiue incarnatiue in q̄bus est stipticitas leuis:sicut est acacia galla ꝓprie adusta:ꝛ dixit de medicinis bonis excoriationi leui ꝛ ꝓprie ei que accidit ex calciamētis est vt accipiatᷣ pulmo ꝛ ꝓprie arietis:ꝛ ministretur desup:qm̄ sanat ipsam.¶Et Raƀ.dixit.vbi.s̄.ꝙ vitellū oui tritū cū pulmone ꝛ illinitū sup excoriationē calciamēti sanabit ꝛ mitigabit dolorē eius statiȝ.Et dixit Auic.si nō fuerit cū eo apa:tūc ꝯfert pān⁹ infusus in oleū rosatū cū arsenico rubeo:ꝛ hoc ēt ponitᷣ a Raƀ.vbi.s̄.ꝛ dixit Aui.cucurbita adusta est valde mirabilis cū q̄ hr̄ fiducia:ꝛ proprie in excoriatione calciamēti.Et sumach est exiccans excoriationē leuē:ꝛ ꝓhibet apa:ꝛ qn̄qȝ sufficit vng^m albū:est.n.necessariū vt ꝓhibeatᷣ apa:ꝛ hoc cū eis in q̄bus est exiccatio ꝛ sigillatio.i.stipticatio fortis:ꝛ hoc in excoriatione graui vt ꝓhibeāt ꝛ repellāt mām apare potētē:q2 cū hac ēt ꝯferunt excoriationi graui q̄ ē difficilioris curationis q̄ȝ leuis ꝛ eget exiccatiōe fortiori.¶Emplm̄ ꝯueniēs.℞.ro.gallarū vstarū sumach.an̄.ʒ.5.farine lētiū ꝛ ordei ꝛ fabarū.an̄.ʒ.i.decoquātur oia cū oleo roƀ.ꝛ myrthino.ꝛ Ga.dixit.vt scribit Raƀ.vbi.s̄.ꝙ balaustia ꝯfert excoriationi valde:nā si supponatᷣ puluis eius loco excoriato sanabit eaȝ velociter.¶Et dixit Raƀ.ad vlcera ꝛ carbūculos.i.pustulas q̄ accidūt ex lesione calciamēti teranᷣ cepe.s.decocte cū sulphure ꝛ adipe ouino ꝛ supapponatᷣ.¶Et dixit Gal.in cathagenesio.litargiriuz ꝯfert excoriatiōi accn̄ti in vtraqȝ coxa:vƚ altera earū ex itinere vel eq̄tatiōe:eo ꝙ desiccat modice.Et dicūt q̄dā.ꝙ litargiriū ablutū solutū ꝯfert in corpib⁹ duris:ꝛ mixtuȝ cū oleo in corporib⁹ mollib⁹.Et dixit Gal.ꝛ ēt Dio.ꝙ puluis solearū antiquarū vstarū est vtilis excoriatiōi ex itinere ꝛ calciamentis:ꝛ alijs.Etiā q̄dā dicūt.ꝙ puluis cōis terre corporib⁹ duris supaspsus sanat excoriatiōes in eis:ꝛ sanat eas cepe tritū cū adipe galline:ꝛ silr̄ stercus galline recēs suppositū ꝛ oleū masticinū valet inūctū:ꝛ pix humida cū cera mixta: ꝛ sepū caprinū incorporatū cū puluere gallarū:ꝛ silr̄ sandaraca mixta cū oleo ro.ꝛ mel coctū supappositū:ꝛ de reb⁹ vtilibus est lotio loci excoriati cū decoctiōe radicum polipodij: aut inunctio cū oleo decoctiōis eiusdē.¶Et si cū excoriatione fuerit mala ꝯplo caƚa:tūc vt dixit Alb.balneetᷣ mēbrum excoriatū cū aq̄ frida:donec eius caƚitas sedetᷣ:ꝛ deinceps curetᷣ petijs in aq̄ ro.madefactis exp̄ssis ꝛ suppositis: ꝛ valet inunctio cū oleo myrthino:vel ro.simplicib⁹ vel mixtis cuȝ cera alba ꝛ silƚ lotis.ꝛ vng^m de cerusa cū aq̄ ro.ꝛ cāphora sanat eā:ꝛ farina fabarū supaspsa excoriatiōes infantium ꝓueniētes ex caƚitate aut acuitate vrine ꝛ silr̄ farine ordei ꝛ lentiū.Et dixit Aui.ꝙ si cū excoriatiōe fuerint fissure cōpetūt vel ꝯferūt tūc embroce:ꝛ ꝓprie q̄ fiūt cū lētibus decoctis:ꝛ puluis foliorū glādiū grādiferarū arborū cū melle mixt⁹ vtiliter ꝛ mirifice sanat oēs scissuras:ꝛ maxime q̄ sunt in pedibus cū vlcerib⁹ vel excoriatiōe.¶Dixit Aturiscus ꝛ ponitᷣ 15.ꝯti.ꝙ si suspēdatᷣ os aq̄le aut vulturis sup aliquē in quo fuerit excoriatio denudata carne tollit dolorē eius.¶Dixit Aui.qn̄ accidit alcāna in loco in quo sunt supiores extremitates ancharū.sup.ꝛ locis circūstātib⁹:vt rubeat in primis: deinde scindatᷣ aut vlceretᷣ:siue excorietᷣ pp multitudinē resupinationis sup locis illis vel accubitus sup eis ꝛ ꝓprie in egris.s.cronicis:q̄re opȝ vt cū incipit rubor dimittatᷣ resupinatio ꝛ accubit⁹ ille ꝛ administrentᷣ desup repcussiua: sicut succus plātaginis vel semꝑuiue cū oleo ro.aut folia vitis pistata ꝛ supposita:ꝛ fiat strat⁹ egrorū ex eis q̄ sunt sicut folia salicis a virgis ablata:ꝛ sicut milia.i.plima:ꝛ pone ꝛ totuz illud.Et fiat iplendo stratū sicut pēnas leues.¶Si autē excorietᷣ locus ꝛ vlceretᷣ:tūc ꝯuenit vng^m de cerussa:aut vng^m de lilio q̄d dicetᷣ in tractatu decoriationis.¶Qr̄ si aliqn̄ excoriatio ꝓcesserit a cā intrinseca excoriāte:vt humore colerico intēso:aut flegmate salso intēso:aut ex hūore melācolico malo:sic dixit Zoar.q a nā expellitᷣ ad cutē:ꝛ cū nā conatur ipm expellere ad extra cutē ꝛ resoluere:ꝛ nō pōt:retētus in ea excoriat ipsaȝ:ꝛ cura est mūdificare corp⁹ ab illo hūore ꝛ rectificare regimē.Deinde deuenire ad curā excoriationis.¶Et in fcō ab hūore melico.dixit Zoar.cura est mūdificare corp⁹ ab humore illo malo cū medicamie illo hn̄te ipm educere:ꝛ da ei bibere de q̄nto in q̄ntū de tyriaca.cū.ʒ.i.de succo liq̄ritie mixto cū triplo sui de aq̄ ꝛ tardet comestionē per octo horas:ꝛ postea comedat panē bn̄ fermētatū in brodio galline:vt pȝ in caphea ꝛ bibat de brodio galline.Et epithima cutim cū seminibus mellonis excorticatis:ꝛ floribus camomille:quorū ptes sunt equales pistatis ꝛ malaxatis cum aqua dulci:ꝛ tene desuper omni die mutādo ipsum.

Ad excoriationes ex calciamento.

Ad excoriationes ex itinere

Ad excoriationez ex resupinatione.

Ad excoriationez ex hūore.

¶De combustione ignis vel rei ardentis aque feruentis vel olei ꝛ similium. Cap.lxvij.

Combustio ignis aq̄ ꝛ siliuȝ est soƚo ꝯtinuitatis in cute accn̄tis cū mala ꝯplone ꝯposita iflāmāte locuȝ:cui accidit cōbustio:ꝛ qn̄qȝ accidit hoc in ptib⁹ oris pp sūptionē boli calidissimi.¶Et cōbustio qn̄qȝ ve/

fiat:qn̄qꝫ vlcerat ⁊ ꝓuenit eis vlceratio:qn̄qꝫ vſqꝫ ad carnē cum ꝓfundatᷣ:⁊ qn̄qꝫ remanet ſola mala diſcraſia cal'a preter hoc ꝙ veſiceᷣ locus aut vlcereᷣ:⁊ maxime qn̄ in principio ſuccurriᷣ cū rebus ꝓhibentibus veſicationē fieri:⁊ iſta mala diſcraſia eſt cū rubore loci ⁊ inflāmatione:⁊ dolore:⁊ qn̄qꝫ ꝯtingit ꝙ cōbuſtio ab ipſo p̄n° veſicat:⁊ qn̄qꝫ ēt vlcerat:⁊ ꝑtē diſponit ad veſicādū vel ad vlcerādū:⁊ qn̄qꝫ locuꝫ vrit:ita ꝙ eſcaram facit. ℭ Dixit Ariſt. prima ꝓbleumatū. ꝓbleumate.55.cal'm ignis facit vſta ꝯſumēda:⁊ deſiccando humidū p̄exiſtēs:⁊ ampule in cōbuſtiōe fiūt. ℭ Dixit Raſ. 14.ꝯti.q2 locus exaſperaᷣ valde:nā inflāmatur ⁊ dolet:vn̄ declinant ad eum humiditates abundantes vt diſſoluātur que cum non pn̄t diſſolui ꝑꝑ nimiam cōdēſitatem loci illius eleuant ip̄m ſupra cutem ⁊ cōgregantur ſubtus eum ⁊ fiunt veſice:⁊ ideo qn̄ crepantur emanāt ab eis humiditates ille. ⁊ ſcias ꝙ qn̄qꝫ cōbuſtio eſt parua:⁊ quandoqꝫ magna.

Et cura cōbuſtionis ignis aque vel olei vel alterius ſimilis eadē eſt:⁊ cū eiſdem medicinis ipleᷣ:qꝫuis auctores aliqn̄ videanᷣ appropriare aliquas earū cōbuſtioni ignis ⁊ aliqs combuſtioni aq̄ vel olei. Et hꝫ hoc circa dicta Aui. intētiones duas:q̄rū vna eſt ad ꝓhibendū veſicationē ⁊ vlcerationeꝫ q̄ dꝫ approximari anteq̄ꝫ fiat veſicatio. Et ſecūda eſt rectificare qđ cōbuſtū.ſ.veſicatū vlceratum vel eſcaratū eſt:qn̄qꝫ tn̄ adinuicem ꝯiunguntᷣ ambe intētiones predicte:vn̄ qn̄ ſolum mala diſcraſia inducitᷣ prima intentio cōuenit que eſt ad ꝓhibendū veſicationem:⁊ qn̄ veſicat vel vlcerat:aut eſcaram facit:tunc cōuenit ſcđa. ℭ Et prima quidē intētio ipleri dꝫ ilico poſt cocturam anteq̄ꝫ humiditates trahanᷣ:⁊ ipſa qdē ipleᷣ cū alterātibus malā diſcraſiā cal'aꝫ ⁊ cū dolorē ſedātibus:⁊ cū cōfortātibus ⁊ exiccātibus ⁊ ſolidātibus locū cōbuſtionis:ne poſſit in altū eleuari. Impleᷣ ergo intētio iſta cū infrigidātibus ⁊ exiccātibus ſigillatim vel cōiunctim approximatis. ℭ Et qn̄qꝫ neceſſaria eſt attractio humiditatū ad diuerſum ⁊ ꝓprie qn̄ cōbuſtio ē magna. Dixit enim Alman. ſi combuſtio ignis eſt magna flōmetur eger ex ꝑte ꝯtraria vt deriuenᷣ māe ad oppm:⁊ nō fluāt ad locū cōbuſtionis. Et ſil'r Raſ. in diuiſionibꝰ. ⁊ qdam dicūt in corꝑe colerico eſſe neciū educere colerā ꝑ vomitū vel ſeceſſum ſm ꝙ locū cōbuſtionis indicat. Et dixit. aliqn̄ in magna regimen ſubtiliandū eſt:⁊ vt dicūt dꝫ declinare ad infrigidationē ⁊ ingroſſationē. ℭ In approximatione aūt infrigidantiū daᷣ regula q̄ eſt ꝙ in p̄n° principiāte ⁊ ſubito ante diuerſionē māeꝝ eliganᷣ frigida intenſa:ſed remota ab oī mordicatiōe ⁊ pūctione:vn̄ dixit Raſ.14.ꝯti. Dico ꝙ prohibet fieri ampulationes cura facta cū rebus q̄ infrigidāt valde:⁊ nō pungūt q̄ exequēda eſt in p̄n° paſſiōis:⁊ Aui. dixit. ſunt neceſſarie medicine infridātes p̄ter qđ aſſocieᷣ eis mordicatio:ſꝫ poſt diuerſionē factā:⁊ qn̄cūqꝫ hūiditas maxime aliq̄ iam collecta eſt ſub cute ēt ſi nō ampulet ifrigidātia fortia debēt vitari:ne poros nimiū ꝯſtrigāt:⁊ mām illā ꝯculcēt ⁊ ſint cā additionis doloris:⁊ inflāmatiōis ⁊ curſus hūiditatū:ſꝫ eliganᷣ infridātia debilia:⁊ maxime cū lenificatiōe multa. Et ꝑꝑea dixit Almā. ſi ceciderit cōbuſtio ab igne:tūc ſtatim porteᷣ pānus ifuſus in aq̄ frida vel ro. ſꝫ ſi dolor augmēteᷣ inde fiatqꝫ fortiſſimus:⁊ nō ceſſet ꝑ talia infridantia fortiter:tūc apponanᷣ vitelli ouoꝝ agitati in oleo ro. naꝫ h̄ medicamē ē tēperate frigiditatis hn̄s vim alicuiꝰ rarificationis ⁊ reſol'onis:⁊ ē mirabile ⁊ exꝑtū in ſedādo dolorē vehemētē accidētē ex ꝯbuſtiōe ignis. Et ex his pꝫ error eoꝝ qui ſemꝑ ponūt infrigidātia fortia in cōbuſtiōe ignis:imo vt dictū eſt qn̄ iam repſerit mā ſiue veſicauerit:⁊ ſiue vlcerauerit:ſiue nō dolor eſt fortis mitigādus eſt dolor in p̄mis:⁊ maxime cū vitello oui ⁊ oleo ro. vt dcm̄ eſt. ℭ Sciēdū tn̄ ē. ꝙ aliqn̄ dolor ē adeo fortis ꝙ exigit narcotica:⁊ de ꝯueniētibus in hoc caſu eſt vngm qđ ſic fit. ℞. ſieᷣ albi facti cū oleo.ʒ.ij. diſtēpera cū.ʒ.iij. aq̄ ro. ⁊.ʒ.i. ſemꝑuiue:⁊ petia infuſa i eis ſuperponaᷣ ⁊ nō ꝑmittaᷣ exiccari:ſed frequenter renouetur.

De prīa intētione q̄ eſt ꝓhibere veſicationeꝫ.

ℭ Et Aui. dixit. ꝙ q̄ ſunt ſicut thus ⁊ glutinū pinguia non ꝯueniūt ad illud:⁊ ſil'r olea nō ꝯueniūt i ꝯbuſtiōe ignis ſi adminiſtrāᷣ ſola:imo vt dicūt qdā ſi aliqđ oleū i aliqbꝰ medicis ponaᷣ meliꝰ ē vt p̄us laueᷣ:⁊ vulgꝰ cōiter i p̄n° appōit oleū oliuaꝝ vel ro. multotiēs lotū. Dixit ģ Gal. vbi.ſ̈. cōbuſture ꝯuenit id qđ d̄ſiccat abſqꝫ mordicatiōe ⁊ abſqꝫ vnctuoſitate. ℭ Et de medicinis exiccātibꝰ ꝯueniētibꝰ ad ꝓhibitionem ampulatiōis. dixit Pau. eſt illinitio cū ouo trito in coto duꝫ fiat ad modū vnguēti:qm̄ exiccabit abſqꝫ mordicatōe:⁊.G. dixit. ꝙ ꝯfert albugo ſola ſuꝑ lanā appoſita:⁊ ſil'r vitellꝰ ſolus ſuꝑ lanā. Et dixit Pau. fiat emplm̄. cū lēticulis coctis in aq̄ ⁊ aceto ⁊ ſuꝑpōaᷣ:aut fiat illinitio cū aq̄ oliuaꝝ ſalitaꝝ:⁊ emplꝫ ex ipſis oliuis tritis cū farre ordeo:aut tere ſumach cū aceto ⁊ empl'a cū eo:aut miſce cinerē quē nō extinxerit aq̄ cū oleo:⁊ cera ⁊ ſuppone ei. ℭ Et dixit Gal. vbi.ſ̈. ꝙ pelles veteres q̄s eijciūt coriarij de ſoleis:⁊ alijs ſi ꝯburanᷣ ⁊ terātur ꝯbuſture ignis ſanāt eā:⁊ Pau. de eis dixit. ꝙ ꝯferūt cōbuſture ignis veraciᷣ. dixit Iſaac ꝯuenit kimolea ſoluta cuꝫ aceto bn̄ lymphato. Et Dio. dixit. ꝙ glutē de coriis vaccaꝝ diſſolutū in aq̄ ꝓhibet āpulas fieri ſuꝑpoſita. Dixit Raſ.14.ꝯti. ille cꝰ corpꝰ fuerit cōbuſtū ſi voluerit ꝙ nulla āpula fiat terat gallā ad modū collirij:⁊ ſeꝑet eā cū aq̄ ⁊ an̄ q̄ꝫ ampule fiāt:fiat illinimētū cū ea:⁊ dixit. ꝯbure folia myrthi ⁊ cinerē ipſiꝰ ꝯmiſce cū ouo cocto ⁊ ꝓhibebis āpulatōes fieri:qm̄ locū ifrigidāt ⁊ deſiccāt abſqꝫ pūctiōe. ℭ Et ſic vidē potes iter p̄dictas medicinas ſūt aliq̄ ſil' diſcraſiā alterātes cal'am ⁊ deſiccātes mā꞉:⁊ de iſtis ſūt poma cocta in aq̄:⁊ cū aq̄ ro. mixta ⁊ ſuꝑpoſita:⁊ vidi mulierē q̄ ſuꝑpōebat corrupta poma ⁊ ꝯtulerūt māifeſte:⁊ ex eis ē illinitio fcā cū oleo ro. ⁊ aq̄ ro. ⁊ albumine oui cū modica cāphora. Et qdā addūt modicū ceruſe:ſi mēbrū ꝯbuſtū ponaᷣ ſtatim in vino tepido nō ꝓfundaᷣ aduſtio:⁊ in ꝯbuſtiōe aq̄ cal'e vel olei ſuꝑpōe pilos leporis minutim inciſos ſuꝑaſꝑſos:⁊ valēt ēt ſi ſint vſti ⁊ ſuperaſperſi:⁊ mire ſanāt:⁊ in hac ꝯbuſtiōe ē ſal tritū cū oleo bullitū:aut nō bullitū:⁊ ſuꝑ illinitū:⁊ nō ſinit veſicari locū:⁊ de vtilibꝰ i ꝯbuſtiōe ignis ē ſtercꝰ colūbinū in pāno lineo ligatū:⁊ deide vſtū:⁊ cū oleo ro. mixtū ⁊ inūctū:⁊ miniū cū ol'o ro. appoſitū nō ſinit locū veſicari:⁊ veſicatū ēt locum ſanat. ℭ Qꝫ ſi locꝰ veſicauerit:aut vlceratꝰ fuerit:tūc dixit Pau. indigeᷣ medicis modice abſterſiōis q̄ nō calefaciāt:neqꝫ ifrigidēt violētia:⁊ ſil'r dixit Oriba. ⁊. A. dixit. idigeᷣ medicis i qbus ē abſterſio qdā:q2 modica cū exiccatiōe q̄dā nō magna p̄ter q̄ꝫ mordicēt:⁊ cū hoc dꝫ ꝙ ſint tēperate in cal'itate ⁊ frigiditate. Dicūt. debēt eē pauce abſterſiōis ⁊ exiccatiōis:vt n̄ ſint mordicatiue:⁊ ſufficiāt abſtergere hūiditateꝫ ⁊ ſordē:⁊ exiccare virulētiā:⁊ debēt eē tēperate i cal'itate ⁊ nō augeāt diſcraſiā ⁊ tēperate i friditate potētiali:⁊ ēt actuali vt nō ledāt vlcꝰ. ℭ Et de iplētibꝰ intētionē p̄dictā. dixit. A. ſᷣ kimolea ⁊ lutoꝝ gn̄a exiccatiua:⁊ lētes decocte:⁊ icauſtrū induꝫ exponūt qdā.i. aq̄ decoctiōis ſumach:dōec denigreᷣ ad modū icauſtri:cui poſtea adiūgiᷣ alumē:naꝫ ſic ꝑꝑata denigrat pilos ⁊ coria. ℭ Dixit Pau. veſice in qbꝰ ꝯtineᷣ aq̄ icidanᷣ:⁊ emittaᷣ hūiditas ab eis. Quidā tn̄ modernoꝝ ꝓhibēt iciſionem eaꝝ. Ueſicis iciſis ⁊ aq̄ ab eis abiecta ⁊ eiecta. Dixit Pau. fiat vngm cū aq̄ ro. ⁊ oleo ro. calce lota kimolea ⁊ albumine oui ⁊ mirabile erit:⁊ p̄t pōi loco kimolee ceruſa. ℭ Dixit Raſ.14.ꝯti. dico. vngm albū meliꝰ eſt alijs:qm̄ iſtđ vngm iuxta rōnē ē ſtipticū dulce ⁊ vnctuoſū lenis ſbe ⁊ vehemētis exiccatiōis abſqꝫ pūctiōe. Ungm albū ſic fit. ℞. olei ro.ʒ.iiij. cere.ʒ.ij. ceruſe q̄ꝫtū ſufficit ad icorꝑādū ⁊ iſpiſſandū:⁊ in fine addanᷣ duo albumina ouoꝝ. ℭ Dixit Gal. vbi.ſ̈. ſi vlcus fiat nihil ꝯuēit ei magis q̄ꝫ vngm calcis. Et. A. dixit: maior reꝝ ad illud eſt vngm calcis. Et Almā. ca° de cōbuſtione ignis ponit vngm de ceruſa:⁊ dixit ip̄m valere in ampulatione:⁊ deſcripſit vngm de calce ⁊ laudat ip̄m ad vlcerationeꝫ. ℭ Ungm de calce qđ eſt vtile. ℞. calcis albe nō extincte. li.i. ⁊ abluaᷣ cū aq̄ veri frigoris ꝑ multas vices:dōec tota calcis

De ſcđa intētione q̄ ē locū veſicatū vel vlceratū rectificare.

acuitas amoueaẽ: pósteaĩ corporeẽ cũ .ʒ.iiij. olei ro. ⁊ .ʒ.iij.
populeon. ⁊ .ʒ.ij. aque ro. ⁊ liniaẽ ex eo petia: ⁊ supponaẽ:
nam sanat vehementer: ⁊ escaram etiã si ipsa affuerit remo/
uet. ¶ Ait Ras. 14. ɔti. dico radix lilij optime cõfert cõbu/
sture aque bulliẽtis: qm̃ silis cõbustura idiget medicamine
colligẽte in se absterlionẽ ⁊ ericcationẽ tẽperatã. ¶ In vlce
ribus vero factis ex cõbustura. dixit Ras. vbi. s. emplastrũ
fiat de porris tritis: aut tere portulacam cum farre. s. ordei ⁊
empl'a cum eis. Et Aui. dixit. locis vlceratis ɔferunt porri
elixati: ⁊ hoc est verũ si nõ fuerit in loco inflãmatio. aut por
tulaca cũ farre. s. ordei: qm̃ far qñ ꝓferẽ absolute suppõit
pro farre ordei: ⁊ hoc si locus inflammatus fuerit. ¶ Dixit
Ras. ibidẽ. volue sup stercus colũbinũ pãnũ: ⁊ cõbure illũ:
deinde tere cinerẽ illũ cum oleo ⁊ illine cum eo: qm̃ est mira
bile valde. Et Aui. dixit. cõburaẽ fimus colũbinus in lineo
pãno: donec accendaẽ ⁊ lineatur cũ oleo quod est mirabile.
¶ Et dixit Ras. ibidez. cinis tamarisci desiccat omnia vlce
ra difficilia ⁊ proprie accidẽtia a cõbustione ignis. ¶ Dixit
De vtra/ qz intẽtio ne simul exequẽda — Aui. qñ res indiget vtroqz regimine sil'. s. ꝓhibitione vesica
tionis ⁊ curatiõe cõbusti: vt qñ pars fuerit cõbusta: ⁊ ps nõ
vel vtroqz regimine. s. infrigidationis ⁊ ericcationis: qr in/
tẽtio est ad malã discrasiã: ⁊ ad partẽ cõbustã: tunc regaẽ cũ
infrigidatiuis prius: deinde si indiget scõa intẽtiõe fiat: qm̃
prius oz amoueri mala compl'o qz fiat ampulatio ⁊ curatio
vlceris: nõ. n. põt ista cura ꝑfici: nisi mala cõpl'o abijciatur in
primis: sunt tñ q̃dam que ɔueniunt vtriqz. Vñ dixit Dio. ꝙ
succus cauliũ mixtus cũ albumine ouorũ suppositus sanat:
ɔuenit ẽt hoc añ ampulationem: qm̃ alterat dolorẽ mitigat
⁊ ꝓhibet gñari vesicationem. ¶ Dixit Ras. 14. ɔti. auctori
tate Sal. antimoniũ mixtũ cũ aliq̃ pinguedine recẽti ⁊ sup/
positũ cõbusture ignis ꝓhibet vllã fieri in loco cicatricem: ⁊
si misceaẽ cũ cera ⁊ modica parte ceruse plumbi cõsolidat to
tum vlcus qꝺ fit ex cõbustura ignis. Si cicatrix ĩ loco remã
serit. dixit Ras. antimoniũ mixtũ cum ceroto ⁊ oleo ⁊ cera
remouebit cicatricẽ. s. pulchrificabit eam. Dicunt. ꝙ cicatrix
ex cõbustura remanens indiget emollientibus tm̃: ⁊ ideo bu
tyrũ ⁊ oleum sisaminũ inuncta meliora sunt alijs ad remo/
Propter quid cali dũ curat vsta ab igne. — uendum vestigia cocture. ¶ Si ex combustione facta fuerit
escara in loco abijciatur cum eis q̃ escarã cauterij remouẽt:
deinde ɔsolideẽ vlcus. ¶ Aristo. autẽ prima ꝓbleumatum.
ꝓbleumate. 55. querit pp quid calidũ soluit. i. curat vsta ab
igne: et soluẽs dixit. cãm esse: qr calidum ignis facit vsta de
desiccãda: et ɔsumendo humidũ ꝑexistens in mẽbro: et cali/
dũ iterũ curat illud vstũ desiccatum liquefaciẽdo paulatine
humidũ: qꝺ in te fugit in vstione: ⁊ ip̃m vel aliud humiduz
mẽbroꝝ circũstãtiũ ad locũ vstionis trahit quo siccum vstũ
humectaẽ: vñ curaẽ, Et ex hoc ṽbo Arꝝ. qdã dicũt. ꝙ si cau
terizatus appropinquet mẽbrum cauterizatũ igni leui inde
recipere iuuamentum: ⁊ sic etiam experientia approbat.

¶ De vulneribus venenatis. Cap. lxviij.

Ulnera venenata qñqz inferunẽ ab aiali/
bus venenosis pungẽdo vel mor
lendo: vt dictũ est de eis sufficienter in sermone
quarto tracta. de venenis. vbi ẽt dictuz est de cu
ra vulnerum ex morsu aialium non venenatoꝝ:
aut puncturis auium ꝓuenientium: ⁊ ad illum tractatum ꝓ
ipsoꝝ cura recurrendũ est: ⁊ qñqz inferunẽ ab aliquo instr̃o
incidẽte vel ꝑforãte: vel qñolibet soluẽte ɔtinuũ: ⁊ speciali/
ter a sagitta qꝺ est: qr de ɔsuetudine maloꝝ est maxime ue/
nenare sagittas. Et qñqz sunt vulnera illata ab instr̃o nõ ve
nenato: sed postea maliuolus hõ supimittit venenum. ¶ Et
signa vulneris venenati sumunẽ ex accidẽtibꝰ malis que se/
quunẽ de ꝓstratione virtutis: tremore cordis: ⁊ defectione:
⁊ debilitate membri in quo fuerit: ⁊ sumuntur ex eis que ap
parent in ipso vulnere ⁊ circuitu eius de liuore ⁊ denigratio
ne: est enim caro venenata mali coloris fusca ⁊ quasi sit ca/
ro maligna.

Et cura eius est duplex regimen. s. vl'e ⁊ particulare: ⁊
vl'e existit in resistendo venenositati ⁊ ꝓhiben
do cor ⁊ membra nobilia a receptione nocumenti eius que
cõpletur cum eis que dicta sunt supra allegato tractatu de
venenis. Et Auicẽ. dixit. ꝙ galbanum est tiriaca venenis q̃
imbibunt sagittas qñ bibiẽ cum vino. Et Ser. dixit. ꝙ assa
qñ bibiẽ: ⁊ cũ ea ẽt liniẽ ɔfert vulneribus q̃ fiunt cũ sagittis
venenatis: qr ex ꝓfundo attrahit ad exteriora venenũ. Et cõ
stan. dixit. ꝙ lapis magnes est optimus his q venenato fer
ro sunt sauciati. Et Sera. dixit. de hoc lapide qñ qs vulnera
tur ferro venenato teraẽ lapis magnes: ⁊ detur de puluere
eius in potu: qr facit exire venenũ ꝑ secessum ⁊ egestionẽ. Et
cõstã. dixit. ꝙ deẽ ex eo exagiũ. 5. cũ vino. Et Alber. magnꝰ
dixit. detur ex eo a. ʒ. i. vsqz ad. ij. cũ vino: ⁊ nõ plus: qr inter
ficeret. Et qdam dñt. deẽ cuz mellicrato. ¶ Ualet ẽt pulmo
ouis mixtus cũ aliqbus vnguẽtis ⁊ supappositus vulneri:
valet etiã supaspersus ei absqz vnguentis. ¶ Particulare ãt
regimen versaẽ circa ip̃m vulnus: ⁊ opz vt festineẽ in extra/
ctione sagitte: vel alterius: cuius vis instr̃i venenati q̃ztum
possibile est: ita ẽt vt non dimittaẽ ẽt vno momẽto si fuerit
pol'e illud: qr mora eius in mẽbro est cã mortis: ⁊ instr̃o ex/
tracto: ⁊ dum vulnus in venenatione sua est recẽs: ⁊ adhuc
cũ sanguine suo: opz vt incipiaẽ ⁊ trahaẽ venenũ ex loco q̃z
tum pol'e est suctione vulnerũ ex ore alicuius vilis ꝑsone cũ
ꝓuisione q̃ ɔuenit sugenti: aut cũ supappositione ani alicuiꝰ
pulli vel colũbini vel ꝑ mediũ scissi: aut cũ suctione facta cũ
ventosis: aut cũ suppositione medicinarũ attrahentiũ: sicut
dictũ est in tractatu superius allegato: ⁊ si vulnus sic nõ fue
rit recens scarpelleẽ ⁊ sanguificeẽ: ⁊ fiat vt currat ex eo san/
guis plurimus post cuius cursum apponanẽ medicine vene
num ad se trahentes. ⁊ nõ dimittaẽ venenũ ꝓfundari iuxta
posse. ¶ Deinde his factis. dixit Albuc. opz vt cõcaues car
nem totam in qua est venenum si est tibi possibile illud. Et
Aui. dixit. opz vt concaueẽ ⁊ separetur caro venenosa ex al/
teratione sua. i. tota q̃ztitas eius q̃ est alterata veneno: ⁊ se/
pareẽ tota a carne sana: ⁊ hoc inq̃ztũ est pol'e: ⁊ vbi possibile
est illud: in vulneribus. n. que penetrãt ad mẽbra intrinseca
vel q̃ multum ꝓfundanẽ in intrinsecis: vel ex qbus non põt
extrahi sagitta non põt amoueri totũ qꝺ corruptum est a ve
neno: quapp hmõi vulnera ꝫm plurimum interficiunt: ⁊ ra/
ro fit euasio eius ab eis. ¶ Amoto aũt corrupto ⁊ venena/
to. dixit Albuc. cureẽ vulnus cũ eo qꝺ ɔuenit ad illud: qr cu
ra eius est: sicut cura aliorũ vulnerũ: verũtñ non est festinã/
dum in ɔsolidatione eius: sed diu teneaẽ apertum. Referũt
cõiter hoĩes ꝙ vulnus illatum a sagitta vel alio instr̃o vene
nato cũ veneno vocato medicamẽ sic dicto per antiphrasim:
qr medicamen nõ hz: necessario interficit: qdam tñ moder/
norum dicunt esse in nostris partibus arbustũ siluestre ha/
bentez folia similia folijs lauri: sed non sunt odorifera: ⁊ hz
ramusculos ⁊ virgultas tendẽtes ad rubedinẽ: ⁊ in nostris
partibus deferẽ cum alijs lignis ad ignẽ accendendũ ⁊ cale
faciendũ clibanos: ⁊ nr̃o idiomate vocaẽ ⁊ dicunt qꝺ pul/
uis foliorũ eius superaspersus dictis vulneribus: ac etiam
quibuscũqz alijs vulneribus venenatis sanat ea.

¶ De verberatis ⁊ percussis cum virgis ⁊ suspensis in pati/
bulo. Cap. lxix.

Uerberati siue flagellati ⁊ percussi in pa/
tibulo suspẽsi: ⁊ similes his si
post predicta remanserint cum dolore ⁊ ponde/
rositate stupore vel inhabilitate ad motum cura
ri debent cura contusionis siue attritionis lacer
torum. ¶ Et opz vt si res magne fuerint: vt sanguis minuaẽ
flõmia scarificatione vel sanguisugaꝝ appositiõe ex locis di
uertẽtibus: nã si predicta fuerint in mẽbris supioribus fiat
sanguinis minutio ex inferioribus ⁊ ecõuerso: ⁊ post sangui
nis euationẽ mũdificeẽ corpus cũ medicinis hñtibꝰ sangui
nẽ mũdificare, ꝓpe cũ cassiaf. mãna ⁊ reubarbaro. reubarba

rū.n. ꝓprietatē hꝫ in hoc casu: ⁊ oꝫ vt subtiliet̃ regimē eorū
⁊ ꝓhibeant̃ a carnib⁹ ⁊ vino ⁊ oib⁹ cibis multiplicātib⁹ san
guinē: sꝫ dixit. A. cib⁹ eoꝝ sit ex cicerib⁹ excorticatis ꝺcoctis
in aq̄: ⁊ qdā dixerūt. si decoquant̃ in iure pedū castratorum
alio iure viscoso aut vitulino: qm̄ cibi ⁊ medicine eoꝝ sumē/
de debēt hr̄e de viscositate. Et dixit. A. dent̃ eis in potu me/
dicine q̄ dant̃ his q offendūt se ad lapidē vel rē durā: aut q
ceciderūt ex loco alto ⁊c. Et ꝓprie dixit. A. bolū armenū. ⁊
qdā dicūt vtrāq̄ ꝯsolidā ꝯuenire. Et dixit. A. ꝙ reubarbaꝝ
⁊.ʒʒ. ꝯiūgant̃. s. equalr̄: ⁊ de ꝯiūctione ambaꝝ det̃ in potu.
ʒ.i.ʒ. cū aq̄ calida. Et qdā exhibēt puluerē q sic fit. ℞. reub:
myrrhe. añ. ꝑ. i. lacce mūdate: rubee tinctoꝝ boli ar. ⁊ terre
sigilla. añ. ꝑ. ʒ. dos est a. ʒ. ij. vsq̄ ad q̄tuor cū aq̄ infusionis ci
ceꝝ. ¶ De medicinis āt applicādis ab ex̄. dixit Ras. 14. ꝯti.
supponat̃ eis pellis ouina: aut arietina nouiter excoriata
adhuc calida: ⁊ erit eis melior alijs medicinis: qm̄ i vna die:
⁊ sola vna nocte ꝯsolidat vestigia ꝑcussionū ⁊ dissoluit san/
guinē mortificatū: ⁊ ē medicamē. G. 4. ꝺ simplici medici. Et
Aui. dixit. de eis q̄ supponunt̃ melior res ē vt sumat̃ pellis
ouis excoriate statim: ⁊ dū est calida ⁊ humida inuiscet̃ super
locū ⁊ dimittat̃ sup eo: ⁊ nō ide remoueat̃: fortasse. n. sanat
eū in die scdo: ⁊ qñq̄ dissoluit apa ⁊ ꝓhibet putrefactionē:
⁊ ꝓprie qñ puluerizat̃ sub excoriata aliq̄ztulū salis vehemē
ter triti. ¶ Et Ras. vbi. s. dixit. fiat lotio salis: aut fiat ꝺ pul
uere olibani: aut de vase figuli nouo ⁊ trito. Et. A. dixit. de
his q̄ pulueriзant̃ sunt nasturtiū tritū: ⁊ semē apij ⁊ silia. Et
dixit iteꝝ. sumant̃ merdasengi: ⁊ ceruse ꝑtes eq̄les: ⁊ fiat ex
eis cerotū cū oleo ro. ⁊ cera: q̄ fiat illinitio sup ꝑtes ꝑcussas:
aut fiat ꝺ dragagāto ⁊ ceroto ꝑtib⁹ eq̄lib⁹. ¶ Qñ vō vbera
vel ꝑcussiōes cadūt sup aliqꝺ vnū mēbrū. ℞. sulphuris ⁊ sa/
lis. añ. ꝑtes eq̄les ⁊ terant̃ ⁊ misceant̃ cuꝫ duplo mellis: aut
decoquant̃ cū eo: ⁊ est melius ⁊ supponat̃: est. n. valde vtile:
⁊ cōferens ēt attritionib⁹ neruoꝝ ⁊ lacertorū ꝑꝑ casum vel
obuiationē eueniētibus: ⁊ si tumor in mēbro ex flagellis ꝑ/
cussione vel casu acciderit vitellus oui sup lana extēsus sup/
ponat̃. ¶ Quidā aūt post flōmiā vngunt loca ꝑcussa a fla/
gellis cū oleo ro. mixto cū puluere boli ar. ⁊ myrrhe: nā mi
tigat dolorē: ⁊ locū ab apatione defendit: ⁊ trāsactis diebus
tribus vel q̄tuor inungunt cū oleo yrino: vel sambucino ca
lido: ⁊ postea in ꝓcessu cū vnguēto qꝺ sic fit. ℞. resine. ʒ. iij.
cere. ʒ. i. ʒ. ⁊ pone in cacabo ad ignē: ⁊ cū liquefacte fuerint:
adde terben. ʒ. iiij. ⁊ olei cōis. lib. i. fenugre. ⁊ thuris. añ. ʒ. ij.
⁊ bulliant aliquātulū: deinde cola ⁊ cū eo māe ⁊ vespere añ
cibū inunge. ¶ Quidā querūt nō sentire dolorē ex verberi/
bus ꝑcussionib⁹ vel flagellis: hoc aūt facere pn̄t narcotica
locis flagellādis preūcta vel emplata: donec sensus bn̄ stupe
fiat: ⁊ deinde suppone res stipticas cōsolidatiuas ⁊ indura
tiuas carnis vbera recipere debētis. ¶ Et q̄dā hoc dicunt̃
facere cum ꝓprietate: sicut est vt dicit macer erucha. Inqt. n.
mira loquor cū vino largius hausta indurare dicūt hāc ꝯtra
verbera sensum. ¶ Audiui a fidedignis ꝙ in cipro erat hō
qdam vilis q pro paucis denarijs tolerabat ꝑcussionē in pe
ctore suo cū lapide vel alia re graui ⁊ ꝯtūdēte ēt magis forti
ter ad volūtatē ꝑcutiētis pectore nudo. ¶ Dixit Auic. si re/
māserit vestigiū in loco verberato line ipm cū arsenico. i. au
ripigmēto ⁊ lapide piperis. s. mixti cū oleo ro. ⁊ si ē neċe re/
curre ad capl'ꝫ de sāguie mortificato i tractatu decorationis.

¶ De casu ⁊ offensione ⁊ vulnere intrinsecorū ex eis. Ca. lxx.

Casus ex loco alto ⁊ offēsio siue allisio ad
rē durā lapidē terrā lignū ⁊ simi
lia: aliqñ cōtingit cū lesione soluꝫ in mēbris ex/
trinsecis ⁊ curat̃ cura verberatorū ⁊ flagellato
rum. Si tm̄ fuerit cū vulnere ꝯtusiōe vel fractu
ra: tunc curari oꝫ sicut in ꝓprijs capitulis scriptū est. Et qñ
q̄ ꝯtingit cuꝫ lesione intrinsecoꝝ absq̄ manifesta lesione in
extrinsecis: lꝫ hoc raro accidat: ⁊ qñq̄ accidit cum lesione
vtrorūq̄: ⁊ est illud quod est hm̄i plsm. ¶ Dixit Aui. in casu
⁊ offensione timor est: ⁊ hoc ideo q: ledunt ⁊ impediūt cor/
pus cū cōtusione que inde. s. prouenerit extrinsecis mēbris
carnosis. ⁊ cum attritione. s. que inde prouenerit mēbris in/
trinsecis neruosis. sup. ⁊ cum fractura. s. que ide ꝓuenit mē/
bris duris ⁊ ossuosis: ⁊ in eis timor est ꝑꝑ solutionem conti
nuitatis accidentē ex ipsis in visceribus. s. carne eoꝝ: aut pā
niculis ipsoꝝ: aut neruis: aut venis magnis existentibus in
eis: ⁊ est in eis timor iteꝝ ꝑꝑ vehemētiā doloris eueniētis tā
intrinsecis q̄ꝫ extrinsecis: ne q: magnus est dissoluat aut fa/
ciat euenire apa. ⁊ iteꝝ accidūt aliqñ ex casu ⁊ offensione no
cumēta magna de incisione lateris cordis aut stōi ⁊ moritur
statim: ⁊ qñq̄ accidit vt retineat̃ vrina ⁊ egestio: aut egre/
diat̃ inuolūtarie: ⁊ qñq̄ accidit sanguinis vomitus. sup. aut
eius fluxus ꝑ secessum vel vrinam: ⁊ qñq̄ fluxus sanguinis
nariū vehemens ꝑꝑ incisionem vene in capite: aut epate: aut
splene: ⁊ qñq̄ accidit aptio vētris. s. alicuius termini vētriū
sed maxime vētris inferioris: ⁊ qñq̄ accidit strictura anhe/
litus: ⁊ abscisio vocis: ⁊ locutionis. sup. ⁊ qñq̄ accidit alie/
natio: vel obliuio: vel scotomia: vel tenebrositas: aut alia cō
similis lesio: ⁊ diuersitas in nocumētis ꝑ̄dictis prouenit pre
diuersitate mēbroꝝ intrinsecorum: q̄ ledi contingit in casu ⁊
offensione: ⁊ qñq̄ accidit in mēbris extrinsecis nodus in lo
co percussionis. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit̃. 15. ꝯti. pueri saluant̃
in casu magis q̄ꝫ viri ꝑꝑ paruitatē corpoꝝ ipsoꝝ. Et Auicē. Pronostica.
dixit. quāto corpus est maius tāto timor est in eo vehemen/
tior: ꝓpea q: est grauius: vn̄ in casu vehemētius allidit ad la
pidē vel ad aliā rem: ⁊ ex hoc ꝯtingit ꝙ nō accidit infantib⁹
in casibus eoꝝ de lesione. s. tm̄ q̄ztum accidit de ea pubescen
tibus ⁊ ꝓuectis. ¶ Notāt ⁊ bn̄. ꝙ qñ nocumētū ꝯtingit ex
hoc ꝙ corpus cadit: ⁊ allidit sup rē duram: tūc corpora ma/
iora: q: grauiora: magis leduntur q̄ꝫ minora: q: leuiora: ꝑꝑ
quā cām ēt contingit ꝙ in sil'i casu ⁊ allisiōe corpora piguia
magis ledunt̃ macris: ⁊ qñ nocumētū ꝯtingit ex hoc quod
corpus duꝝ cadit sup corpus ⁊ allidit ad ipm: tunc corpora
mollia tenera vt pueroꝝ ⁊ corpora macra minus ledunt̃: q:
minus resistūt rei cadēti ⁊ allidēti: ⁊ ex his habet̃ solutio ꝓ
bleumatis q° querit̃ q̄re infantes ⁊ pueri minus tolerāt ver/
bera q̄ꝫ prouecti. ¶ Dixit Oribasius. scire debes in eo q ca/
dit de loco alto dispōnes mēbrorūꝫ principalium ⁊ ingrere
eas: ⁊ dispō cerebri cognoscit̃ ꝑ effectus volūtarios ad mo/
tum ⁊ ꝑ alterationem mētis: ⁊ dispō cordis ꝑ pulsum si acci
dit apoplexia: priuat̃ tūc anhelitu: ⁊ patiet̃ tūc cor aut cere/
brū ⁊ dispositio epatis cognoscit̃ per vrinam ⁊ fluxum san/
guinis: ⁊ dispositio stōi ꝑ egestionem ⁊ vomitū. ¶ Dixit Iu
deus. Qui cadit aut ꝑcussus fuerit: aut punctus fuerit ⁊ pa
titur silentiū post illud inclināte capite ⁊ deficiēte anhelitu:
aut colore eius declināte ad citrinitatē: ⁊ frōte eius desudan
te ⁊ facie statim moriet̃: sed si vomuerit sanguinē cū cibario Dicta.
salubrioris ꝯditionis erit: ⁊ si de casu accidet vitium: vn̄ vi/
rescet facies ⁊ inclinabit̃ caput statim morietur ꝙ caput eri
getur. ¶ Et Auic. dixit. ille cui aduenit offensio: aut casus:
aut aliud: vt ꝑcussio vel pūctio ⁊ abscindit̃ sermo eius: ⁊ in/
clinat̃: siue flectitur caput eius: ⁊ arescit anhelitus eius ⁊ su
dat frons eius morit̃ statim. Et dixit Aui. qñ accidit ei: aut
pūctio: aut vberatio. supp. aut aliud ꝑcussiōe clamosa. i. ma/
gna faciēte sonitū in hora ꝑcussionis: ⁊ sequit̃ vomitus san
guinis in hora. i. statim post: ⁊ lenitas nature. i. flux⁹ vētris Cura per potionē.
morit̃: ⁊ meli⁹. i. min⁹ malū est: ⁊ si emanat illuꝫ sanguinē ꝑ/
mixtū ꝓprie cū cibo. ¶ Et dixit Iude⁹. si in cadēte fiat apa:
⁊ deide deficit apa: ⁊ mitigatur dolor eius: deinde emittitur
colera rubea ꝑ vomitū morit̃ statim. ¶ Et Aui. dixit. si illꝺ
qꝺ appet. s. mēbrū extrinsecū cui accidit casus vel offensio iā
apatū fuerit: deinde occultatur apostema post illud ⁊ delite
scit ⁊ post delitescentiā eius euomit sanguinē: aut saniē mo/
rit̃ statim. s. in paruo tpe subsequenti: qm̄ mā que fecit apa
exteri⁹ qꝺ delituit transiuit ad interiora ⁊ nobilia mēbra: ⁊
ibi fecit apa magnū: vel exiturā magnaꝫ q̄ postea sinthoma

te erupta vomitum causat sanguinis vel saniei: ⁊ mortem inducit: siue per viam suffocationis: siue per viam exhalationis spiritus. ¶ Et dixit Aui. ille q cadit super planitiem. i. ꝑ planũtita ꝙ totum corpus allidit ad terrã: ⁊ deinde ex eo currit sanguis plurimus: tũc necessariũ est: vt apetur ⁊ moriatur. ¶ Dixit Raſ. 15. ꝯti. si in casu vel offensione sup̄ spondilibus spinalis infestet nuca accidunt inde accidẽtia mala sed si hoc accidit in spõdilibus colli interficit. ¶ Dixit Hyp. 7. affo. Quibuscũq cerebrum cõmotũ fuerit ab aliqua occasione vt casu vel offensione necesse est sine voce fieri statim. ¶ Et Auic. dixit. ille qui cadit supra caput suum vel offendit ip̄m ad lapidem multotiẽs nõ loquit ꝓpter lesionem factam in cerebro: ad quã sequit lesio in sensu ⁊ motu volũtario: ⁊ cõicato nocumento neruis sensitiuis ⁊ motiuis: vnde stat talis offensio sic sine sensu ⁊ motu: sicut apopletic⁹: ⁊ cũ remanet iste offensus sic vsq ad tertiũ diem: neq minuitur: neq addit lesio eius: tũc laudat: ⁊ vt dicunt quidam bonuz signũ est: vel laudat melius: q2 nõ est in totũ signuz mortis: ⁊ tũc ad iudicandũ expectat vsq ad septimũ. ⁊ rõ est: q2 talis egritudo est peracuta: ⁊ iõ oz iudicari in septimo qui est terminus ꝑacutaꝝ: oz aũt de tali sic cadente vel offenso fieri iudiciũ hoc mõ: si non addit ad lesionem eius post tertium diem: sed potius minuit: tũc saluabit: vel cõualescet in septimo. Si võ addit lesio: tũc morietur in septimo. Et quõcũq res ꝓcedat. dixit Aui. nõ moueat hic ante illud. i. ante septimũ cũ aliquo. Dicũt qdam. nec interius: nec exterius approximato: nã nullũ medicamen ſm eos dz ei approximari: sed dz relinqui regimen nãe: alij tñ dicunt ꝙ Aui. solũ intellexit de medicamine solutiuo vel digestiuo: vel quõlibet incitatiuo nãe: ⁊ hoc vt nõ diuertat per illud nã a pugna quam hz cũ morbo: sed tñ iuuari põt nã diuertendo a capite flõmia: ⁊ alijs diuersionũ modis extrinsecus approximatis: ⁊ põt cõfortari caꝑ cũ applicatõe stipticoꝝ. ꝓpe cũ oleo ro. inũgẽdo. ⁊ totũ hoc fit vt ꝓhibeat flux⁹ mãeꝝ ad supiora ⁊ aꝑa cerebri. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit vbi supra. si post casum sup̄ locum egredit glandula. i. nodus ꝓprie: tunc noli tardare in curatione ipsius ne magna fiat: sed cura ipsum cum plũbo supra posito ei ⁊ emplastrato cũ ligatione ne magna fiat. Et Aui. dixit. ꝙ glandule multiplicant in casibus ⁊ offensionibus ⁊ verberationibus: ⁊ est necessariũ vt succurrat eis cũ eo qd̃ narrauimus loco suo. ¶ Ad cognoscẽdũ aũt an locus exterior offensus sit neruosus vel carnosus opz attẽdere ad colorem eius: nã dixit Aui. cũ locus casus illius qui cadit nõ rubet: tunc locus est neruosus. sup. ⁊ si rubet est carnosus.

Prono/stica.

Cura tam gñalis q̃ spãlis nocumẽtoꝝ eueniẽtiũ ex casu offensione ⁊ silibus duplici complet instr̃o. s. dieta ⁊ potione. ¶ Et dieta qdẽ ꝯsistit in ꝓhibitione vt nõ perueniat ad loca offensa aer frigid⁹ oino: nec ẽt intense calidus: ⁊ vt nõ moueat patiens ipsa loca iuxta posse: sed ea in quiete teneat: ⁊ vt dormiat sup̄ ea: ⁊ cibus ⁊ potus subtiliet multũ cũ ꝓhibitione vini ⁊ carnis ⁊ silium: ⁊ Aui. dixit. melior cibus ex ciset nis. i. pixa vel faseoli ⁊ cicer: q2 cum hoc ꝙ nutriunt cõstringunt ⁊ ꝯsolidant: ⁊ mũdificãt viscera. s. per vrinam educẽdo que astringunt. sup. ⁊ ois alius cibus hñs cõsimiles virtutes: qdã ꝯcedunt ptysanã ordeaceã factã i decoctione ꝯsolide: ⁊ expedit vt iuuet in expulsiõe sup̄fluitatis si expedierit cum crysteri lenitiuo subtili. i. parue q̃titatis sicut dixit Aui. ¶ Potio vero diuersas hz intẽtiones ſm diuersitatẽ nocumẽtoꝝ casui ⁊ offensui succedẽtiũ: primum ḡ ꝯsiderandũ si nocumentũ nõ apparuerit: nisi in extrinsecis: ⁊ si qdẽ in ipsis sola fuerit ꝯtusio: tũc dixit Auic. ponat sup̄ ip̄m ⁊ ꝯstringat ip̄m medicamẽ ꝯsolidatiuuz: ⁊ nõ intellexit ꝙ supponat puꝝ: q2 hoc iam ꝓhibuit in caplõ ꝯtusionum vt supra patuit: sz dz esse mixtũ cũ virtute resolutiua ⁊ mollificatiua vt ibi patuit: ⁊ si nocumẽtũ est vulnus absq cõtusiõe: aut esset ossis fractura: aut dislocatio: aut sanguinis fluxus: tũc vnũqdq curet cura sibi ꝓpria dicta in locis suis: ⁊

Dieta.

Cura per potionē.

cũ hoc modo curationis. dixit Aui. opz vt curãs hũc casuz. s. hãc ꝯtusionẽ vel hoc aliud nocumẽtũ extrinsecũ firmet. s. hanc curam in hoc donec videat ꝙ interius nõ est cã ⁊ lesio apparẽs. al's. ꝓperãs ad ꝑditionẽ ⁊ mortẽ egri sup. an appareat: ⁊ ſm illud qd̃ apparet de dispõne intrinsecoꝝ ꝓcedat: nã si appꝫt res ad ꝑditionẽ vel aliã quãcũq lesionẽ magnã. sup. siue a ꝓn° apparuerit: tũc oz vt ꝓperet medicus ad curationẽ ⁊ flõmet: ⁊ administret lene subtile: ⁊ oibus modis qbus p2io diuertat a loco offenso mãs fluẽtes ⁊ q̃ parate eẽnt fluere: ⁊ deinde festinet vt stringat locũ. s. intrinsecũ lesum. s. a ꝯtusione ⁊ opilet fissurã. s. si lesio fuerit cũ solõne ꝯtinuitatis: ⁊ hoc vt retineat fluxũ sanguis: ⁊ in his verbis suis properet ⁊ festinet Aui. excitauit medicũ vt oi mora ⁊ oib⁹ postpositis inducijs cũ oi industria ingenio ⁊ sollicitudine deueniãt ad curã nocumẽtoꝝ intrinsecoꝝ ex casu ⁊ offensione ꝓcedẽtiũ: ⁊ vt dicũt qdã nõ solũ qñ apparẽt in ꝓn° vel post: sz ẽt in oib⁹ casibus ⁊ offensiõib⁹ ⁊ ꝑcussiõib⁹ ⁊ saltib⁹ flagellationib⁹ suspitionẽ ꝑstãtib⁹ de intrisecorũ lesiõe. ¶ Curat ãt cõtusio intrinseca. dixit Aui. cũ medicinis opilãtib⁹ ꝯglutinãtibus incarnãtibus ⁊ mollificãtibus. sup. ⁊ resoluẽtibus ⁊ in hoc voluit ꝙ medicine ꝯtusiõis intrinsece habeãt easdẽ v̄tutes q̃s hñt medicine ꝯtusionis extrinsece ⁊ vltra eas habeãt opilationẽ ⁊ ꝯglutinationẽ ⁊ incarnationẽ: ⁊ hoc maxime hz veritatẽ qñ ꝯtusio intrinseca est cũ manifesta solõne ꝯtinui ⁊ fluxu sanguinis: opz vt ꝯsolident: ⁊ incarnent ⁊ fluxũ sanguis ꝯstringãt: ⁊ q2 in fluxu sanguis aliqñ portio eius cadit in ꝯcauitatẽ aliquã intrinsecã: in q̃ manẽs posset ꝯgelari: ⁊ incipit parua facere accñtia: iõ oz intẽdere ad ꝓhibitionẽ ꝯgelatiõis ipsius: ⁊ dissolõnẽ ꝯgelati. ¶ Et iste qdẽ intẽtiões cõplent cũ medicinis ab int⁹ ⁊ ab ex̃ approximatꝭ. ¶ De medicinis aũt ab ex̃ approximatis sup̄ loco offenso. dixit Aui. albecretẽ. i. medicine aromatice stiptice vt mastix xiloaloes calam⁹ aromatic⁹ myrrha gallia muscata: ⁊ silia: tales. n. medicinas laudauit Alman. lib. 6. caplõ de casu ⁊ ꝑcussione. qm̃ cũ stiptice sint ꝯstringũt ⁊ ꝯsolidãt ⁊ cũ aromaticitate ꝯfortãt mẽbrũ vt recipiat: ⁊ cũ sua calitate resoluũt. Et de euaporantibus bonis sunt folia cypressi decocta cum sambuco. s. in vino stiptico ⁊ folia alketil. i. tamarisci masculi: ⁊ alia lr̃a hz: ⁊ folia altee: ⁊ est ẽt bona: nã ipsa ꝯfert leniẽdo ⁊ resoluendo. Et dixit. de ꝯglutinãtibus bonis est sarcocolla: ⁊ dixit. vestimẽta. i. pãni de lino noui ⁊ mũdi: qm̃ decoquuntur in aceto. s. diu: ⁊ fit cũ eis exꝑssis cataplasma supra locũ cõferunt: q2 ꝯsolidant rõne siccitatis aceti ⁊ ꝓhibẽt sanguinẽ coagulari: imo ⁊ coagulatũ dissoluunt rõne aceti cuz incisione: ⁊ subtiliatione sua: ⁊ hoc ẽt mõ cõfert lac acetosũ. ¶ Dixit Raſ. 15. ꝯti. farina fabaꝝ cocta cũ farina ordei. s. in vino stiptico est vtilitatis perfecte aꝑati ex ꝑcussione accidẽti: ⁊ cõtusioni magne: ⁊ si ex casu ⁊ offensione accidat tortura in aliquo articulo. Dixit Aaron. coquat sumach i aqua: ⁊ decoctio eius embrocet sup̄ articulũ: ⁊ non faciet aꝑa. Et Cõstan. dixit. ꝙ lactuca trita ⁊ superposita loco torture dolorem statim tollit. Et de conuenientibus est vt sumãtur rose ⁊ nux cypressi: mastix acatia lota myrrha aloes ⁊ pulverizẽtur: ⁊ puluis eoꝝ cõponat cũ laudano: ⁊ puluis malorũ acetosorum coctorũ vino cocto: aut cum laudano ⁊ succo plantaginis: vel succo foliorũ cypressi: ⁊ oleo de lilio: ⁊ fiat emplastrũ qd̃ calĩn loco superponat. ¶ Dixit Aui. Amigar. i. bdellium qñ cum eo fit emplm̃ aut bibit inest ei proprietas bona in fractura ⁊ dislocatione ⁊ cõtorsione ⁊ verberatiõe ⁊ casu ⁊ offensione: ipsum enim sanat ⁊ incarnat velociter ⁊ sedat dolorem: ⁊ si fuit hñs vehementem fracturaz indurat eã: ⁊ fortẽ facit. ¶ Et de medicinis opilantibus ꝯueniẽtib⁹ in hoc casu acatia est mirabilis: ⁊ cõuenit intus ⁊ extra approximata: ⁊ silr̃ cõuenit mũmia de qua dixit Ser. ꝙ ꝯfert magnis quassationibus ⁊ fracturis que fiunt in interiorib⁹ corporis ⁊ exteriorib⁹: ⁊ hz ꝓprietatẽ sedandi ⁊ dolorem q fit in fracturis quando sumit in potu aut linit cuz ea. ¶ Et

Cura ꝯtusionis intrinsece.

Aui.dixit.de medicis melioꝛib⁹ ⁊ magis añcedētibus. al's. in bonitate est mūmia pura sūpta cū oleo sābucino ⁊ vino. Et dixit.alumē iamenū ē ex eis:quoꝝ iuuamētū ē maximū: ⁊ arsenico.i.auripigmēto est virt⁹ mirabilis in oīa q̄ sūt necessaria de incarnatiōe ⁊ resolutiōe sanguinis:⁊ ꝓhibitione nocumēti cū in potu sumit̄:⁊ lutū.s.bolū armenū ⁊ terra sigillata:⁊ silr̄ oīa iuuatiua sūt qñ sumunt̄ singulariter vel cōiunctim cū sirupo acetoso. ❡ Et de medicinis sumēdis ꝯueniētib⁹ interius.dixit Mesue est reubarbaꝝ:sanat enim rupturas intrīsecas:⁊ succ⁹ cōsolide bibit⁹ cū oximelle sanat eas quassatiōes intrīsecas:⁊ sanat eas.ʒ.i.pulueris folioꝛū betonice cū bibit̄ cū idromelle:⁊ valet puluis hui⁹. ℞. mūmie.ʒ.ij.reubarb.ʒ.i.rubie tinctoꝝ.ʒ.i.ß.dosis ei⁹ sit.añ.ʒ.i. vsq̄ ad.ij.cū vino stiptico aromatico. Et dixit.A. ꝙ gentiana sūpta cū vino stiptico iuuatiua ē eis. ❡ Dixit Dio.ꝙ aq̄ decoctiōis radicū altee bibita cū vino est remediū maximū cadētib⁹ ab alto:cinis de ligno fic⁹ cū aceto pauco:⁊ aq̄ calida bibitus sanguinē coagulatū dissoluit ⁊ nō coagulatū coagulari nō ꝑmittit. Et.A.dixit.illud ꝙ in potu sumit̄ cā fluxus sanguis est:sicut dauich.5.de semine iusquiami albi. Et ꝯueniūt in eo ea q̄ dicta sūt in cura sputi sanguis ⁊ exitus ꝑ secessū vel vrinā. ❡ Puluis vtilis cadentibus ⁊ offensis. ℞. myrre croci.añ.ʒ.ij.castoꝛei fenugreci.aña.ʒ.ß.boli ar.ʒ.iij. dos.ʒ.ij.cū vino ⁊ aq̄ mixto. ❡ Herba vocata nr̄o idiomate paleū q̄ est herba multū arida cū bibit̄ succ⁹ eius:aut sumit̄ cū vino stiptico sanat quassatiōes ⁊ rupturas itrīsecas:⁊ fluxū sanguis sistit. ❡ Et de ꝯueniētib⁹ ad ꝯsolidationē fracturaꝝ intrīsecaꝝ.dixit.A.ē vt det̄ in potu de cētaurea minoꝛe ʒ.i.⁊ de terra sigillata.s.tātūdē:⁊ h̄ cū vino stiptico:qm̄ cū h̄ medicamine ē exiccatio magna.s.ab exhibitiōe aliaꝝ medicinaꝝ:qꝛ ista ꝑ se sufficit ad curā. ❡ Ampli⁹ in p̄cedētibus sermonib⁹ dcm̄ est de casu ⁊ offensiōe capitis mēbꝛoꝝ spūalīū:⁊ mēbꝛoꝝ nutrimēti:⁊ de dissolōne sanguis coagulati i suis locis ad q̄ oꝫ recurrere. Dixit tñ Haly.ꝙ aq̄ ruthe ꝯfert casui ad quē sequit̄ v̄tigo si bibit̄ cū vino subtili:⁊ succ⁹ apij bibit⁹ ē ei vtilis:⁊ silr̄ alijs casib⁹ sup caput ⁊ offēsiōib⁹ ei⁹: ⁊ de cadētib⁹ vel offensis supꝛa vētrē ⁊ viscera dixit.A. ꝙ cibus eaꝝ sit oē lenitiuū ⁊ ifrigidatiuū:sic̄ volubilis ⁊ crisolocāna malua ⁊ silia.⁊ det̄ i potu iteꝝ in p̄n° de ꝯsuetis infrigidātib⁹ cū p̄missiōe lenificatiōis.s.vētris sic̄ ē exp̄ssio solatri: aut arnoglose:aut endiuie cū cassiaf. ❡ Et ex eis bonus est troc̄.q sic fit. ℞.karabe ꝑ.iiij.ro.ꝑ.5.acatie ablute ꝑ.iiij.spice ide ꝑ.6.⁊ mellilotiꝑ.4.⁊ mastic.⁊ coꝛticū thu.añ.ꝑ.4.boli ar.ꝑ.7.croci ꝑ.6.⁊ nucis cyp̄ssi ꝑ.8.fiāt trocis̄.cū aq̄ arnoglose.dn̄t aliq dent̄ in potu cū aq̄ plātaginis:nā ꝯuenit ꝓp̄e qñ egritudo trāsierit p̄n^m. ❡ Dixit Dios.ad doloꝛē i ventre ex casu ⁊ silib⁹ reubarbaꝝ datū in potu ꝓhibet apari locū: ⁊ silr̄ agaric⁹ dat⁹ i potu cū vino aut aq̄ si fuerit febꝛis:dixit Cōstā.q̊tiēs videris doloꝛē excitari sub hipocūdrio dextro ex casu vel saltu ⁊ silib⁹ noscas ꝙ additamētū magnū epatꝭ separatū ē de loco suo:⁊ hoc fit ex magnitudie eius ex creatione. Vñ surgat patiēs recte extēso totō coꝛꝑe recte cōmoueat̄ vehemēter:qm̄ reuertet̄ ad locū suum. ⁊ mitigabit̄ doloꝛ. ❡ Ad ꝑcussionē ⁊ casum sup epar.dixit Aaron. ℞.xilobalsami baccaꝝ lauri bdellij calami aromatici masticis cere:⁊ olei sambucini:⁊ misce ꝑtes ꝯueniētes:⁊ fiat ex eis emplm̄ ⁊ supponat̄ ⁊ inunctio fiat cū mūmia:⁊ oleo sambucino:⁊ mirabilr̄ faciet:ꝙ si in eo fuerit calitas:tūc cura fiat cū emplō citonioꝝ:⁊ dixit.vtēdū est in casu sup epar i p̄mis minutiōe:⁊ si videris calitatē esse vehemētē da infridātia cū vino:⁊ inūctio fiat cū emplis fridis. Si aūt fuerit absq̄ calitate:⁊ in fine negocij ꝑmāserit in loco sanguis moꝛtificat⁹ vtēdū est dissolutiuis. Dixit Dio.quotiens egredit̄ sanguis de cerebꝛo ex ꝑcussiōe sup ip̄m supponatur capiti virga pastoris cum oleo ros. dr̄ ꝙ si caput capꝛe cum pilis coquatur in aqua:⁊ siue bibat̄:siue comedat̄ oīa interioꝛa consolidat.

Ad casū super ventrem.

Ad casuꝫ sup epar.

❡ De regimine moꝛtificatoꝛum a frigoꝛe. Cap.lxxj.

Ui vero incurrit frig⁹:quq̄ ⁊ ꝓp̄ie i extremitatib⁹ suis icurrit stupoꝛē vel imobilitatē vel ipotētiā ad motū i ipsis mēbꝛis ifridatis. Et cura ē oē regimē calefaciēs ab itus:⁊ ab ex̄ admistratū. Cūq̄ admistraueris inunctiōes epithima vl' empl'a ꝑ quos poꝛos cutis rarifica cū fricatiōe ⁊ silib⁹:vt valeat ꝓfūdari v̄t⁹ eoꝝ. ꝙ si ipꝛessio iteri⁹ ⁊ vlteri⁹ ꝓcesserit:⁊ mēbꝛa moꝛtificatiōi appꝛopiquēt:tūc scalpellāda erūt:dixit.n.A.cū videris coloꝛē mēbꝛi ꝑmutatū:⁊ ē i via putrefactiōis:tūc oꝫ vt succurras cū eo qd̄ ꝓhibꝫ putrefactionē:sic̄ ex bolo ar.⁊ terra sigillata cū aceto:⁊ si istud putrefactiōi nō resistit excusationē nō hēs qn scalpellationē diuersoꝝ modoꝝ facias.s.lōgitudinalē latitudinalē ⁊ transuersalē:⁊ i oīb⁹ istis supꝑficialē:⁊ ꝓfūdā ex qb⁹ scalpellatiōibus sāguis egredi ꝑmittat̄.⁊ i aq̄ cal'a stēt. Dixit Ras. nam tūc mēbꝛū scalpellatū dꝫ in aq̄ cal'a poni ne sāguis i oꝛificijs venaꝝ ⁊ arteriaꝝ in ipsis scalpellationib⁹ coaguletur:⁊ iterū emplm̄ de bolo dcm̄ supponat̄ vt q̄ztū pol'e fuerit putrefactio ꝓhibeat̄. ❡ Si v̄o ꝑ p̄dicta putrefactiōi non resistat ad abscisionē mēbꝛi ꝯuenire oꝫ:qm̄ qd̄ coꝛruptū est aliud ad se trahit.i.qd̄ tāgit d̄ sano coꝛrūpit:⁊ magis verēdū ē coꝛpis toti⁹ iterit⁹ q̄z vni⁹ frigidi mēbꝛi abscisio. Inqt Ras. auxiliū vt cadat coꝛruptū p̄bendū est ꝙ velociter ꝯuenit ne vsq̄ ad sanā carnē ilico vicinā lesio ꝑueniat:ꝙ vtilius ē operari medicamine q̄z ferro:deinde vlcus sicut conuenit consolidetur.

❡ De restauratione fracture mādibule. Cap.lxxij.

Upꝛa dcm̄ est in gñali de cura solōnis ꝯtinuitatis ꝯtingētis in ossib⁹:nunc in sp̄ali s̄mo sequet̄ de cura fracture cuiuscūq̄ ꝑticularis ossis p̄ter craneū:de cui⁹ fractura i p̄cedētib⁹ sufficiēter ē dcm̄. ❡ Dixit itaq̄ Albu.de fractura mādibule iferioꝛis qñ disrūpit̄ mādibula ificit:⁊ si fractura ei⁹ nō ē cū vulnere ꝯspexer̄t si ē fractura ei⁹ de foꝛis tm̄:⁊ nō frāgit̄ i duo:sꝫ curuat̄ ad interioꝛa:curatio ei⁹ tūc est facilis. ❡ Dixit Ras.15.ꝯti.pōe pallotulā de pāno iter q̄druplices dētes.s.i ꝑte oꝛis opposita fracture:deīde itromitte digitū i os. Opꝫ ḡ si ē fractura i mādibula dextra:vt itromittas idicē man⁹ tue sinistre i os ifirmi:⁊ si fuerit i mādibula sinistra:tūc itromitte idicē man⁹ tue dextre:⁊ ipelle cū gibbositate fracture deit⁹ ad exterioꝛa cū facilitate:⁊ cū tua manu alt'a de foꝛis decēter eq̄ ipsā. Si v̄o ñ fuerit curuata:sꝫ fracta ⁊ seꝑata:tūc ei⁹ fractura qñq̄ euēit i vno loco tm̄:qñq̄ i duob⁹:⁊ si qdē i vno loco tm̄. Dixit.A.ꝙ sapiēs.s.G.iqt.si frāgit̄ mādibula dextra:tūc itromitte duos digitos manus tue sinistre.s.idicē ⁊ mediū i os ifirmi:⁊ si frāgit̄ mādibula: tūc itromitte dcōs duos digitos man⁹ tue dextre:⁊ eleua cū eis marginē fracture iteri⁹ ⁊ exteri⁹ vl' ab iterioꝛi ad exteri⁹: ⁊ appōe eas ābas adiuicē cū māu alt'a d̄ foꝛis:⁊ eq̄ eā sic̄ decet.i.s̄ꝫ ꝯtiuationē ei⁹ nālē:⁊ tu cog̊sces eq̄tionē ei⁹ ex eq̄tōe dētiū q s̄t i ea vl' iter ea vt s̄t s̄ꝫ foꝛmā nālē q̄ ē ꝙ dētes q s̄t i barba iferioꝛi ad iteri⁹ tēdūt:⁊ q s̄t i supioꝛi ad exteri⁹:vt dixit Ras.vbi.s̄.⁊ si fractura ei⁹ euenit i duob⁹ locis:tūc extēde eā i duo latera s̄ꝫ oppōnē suā mistro extēdēte eā ⁊ mistro retinēte ipsā s̄m ꝙ diximⁱ. ❡ Dixit Alb.si accidit i dētibus cōmotio:aut disruptio:aut toꝛsio:tūc strige illos de qb⁹ speras ꝙ remaneāt cū filo aureo:aut argēteo cū seta ligādo eos adiuicē ligatura firmit̄ retinēte ne ꝯcutiant̄. His factis. dix̄ Alb.pōe sup mādibulā fractā cerotū siue empl'ꝫ.s. ꝯueniēs fracture ⁊ sup cerotū pōe pānū duplicatū.s.q sit tāt⁹ ꝙ ꝯp̄hēdat totā mādibulā:qdā āt accipiūt puluillū ex pāno lineo q̄druplicato:⁊ ex ꝑte q̄ oꝫ adherere mādibule illiniūt ip̄m ex albumie oui mixto cū farina volatili molēdini ⁊ supponūt: deinde dixit Alb.astellā magnā decēter factā,aut frustū cutis sole equale in lōgitudine mandibule. Quidā autē modernoꝛū loco astelle vtunt̄ puluillis de stupa hoc mō.supponūt puluillos de panno quadruplicato ⁊ duos puluillos de stupa rotundos, ⁊ conuenienter grossos, vnus tñ sit grossioꝛ

Cura fracture mādibule cū vulnere.

Qñ vera ꝙ mandibula est fracta.

altero:⁊ īfūdūt eos in albumīe oui dispumato:⁊ ponūt grossiorē priꝰ exp̄ssuꝫ a p̄te gule:iuxta mādibulā fractā:ita ꝙ ↄtineat sub se viā extremitatē puluilli q̄druplicati prio apposi/ti:⁊ ponūt alteꝝ q est subtilior ex sup̄iori p̄te mādibule versus maxillā sic ꝙ ibi ↄtineat alterā extremitatē dicti puluilli quadruplicati:postea faciūt aliū puluillum tāte lōgitudinis ꝙ ↄtineat oēs puluillos dictos ⁊ aliq̄ꝫtulū plus : ⁊ vt meliꝰ possit p̄parari ligatura supra hūc iteꝝ ponūt aliū. ¶ Si vō fractura est cū vulnere:tūc ↄsidera si aliq̄ꝺ ex osse frustū:aut satagie separat̄:tūc subtiliare in hoc:aut auferas illas satagias cū eo q̄ꝺ ↄuenit tibi ex instr̄is ad extrahendū easꝫ:⁊ oīa frusta:⁊ si orificiū vulneris fuerit strictū nō sufficiēs extractioni eoꝝ:tūc amplifica ipsum cū flobotomo vel pilo ꝺm necessitatis tue q̄ꝫtitatē:cūq̄ꝫ oēs abstuleris : ⁊ nō remāserit ex eis aliq̄d:tūc si orificiū vulneris est amplū sue ipꝫ: ⁊ si nō pone sup̄ ipsum medicinas incarnatiuas sicut ↄuenit:deide equa fracturā vt dc̄m est. Deinde dixit Alb. liga ipsam desup ꝺm ꝙ meliꝰ p̄parat̄ tibi. Raſ. tñ. 15. ↄti. ponit modū ligature istius:⁊ recitat ip̄m ēt Aui. Jnq̄t. n. Gal. ligatura istius isto mō oꝫ fieri:fiat mediū fascie sup̄ ↄcauū occipitij. Et. A. dixit sup̄ nocrā colli. al's. sup̄ nucā:⁊ tēdat sup̄ vtraq̄ꝫ extremitate. ex vtraq̄ꝫ p̄te sup̄ aures vsq̄ꝫ ad extremitates barbe: deinde tēdat iteꝝ sil'r ad ↄcauū occipitij:siue ad nucā: vt dixit. A. ⁊ ex inde iteꝝ reducat̄ ad barbā sub mādibula:⁊ deinde tēdat ad ex̄ cutē. vel vt dixit. A. ad sinciput vadēs supra maxillas:⁊ deide ex illo loco iteꝝ vsq̄ꝫ ad locū q est sub gula:⁊ ibi firmet̄ ⁊ fiat ligatura:alia sup̄ frōtē ad p̄teꝫ tendens posteriorē capitis ad ↄstringēdū oēs volutiōes q̄ facte sūt:⁊ ⁊ supponat̄ strictura leuis. ¶ Dixit Alb. ↄuenit applicatio huiꝰ ligature:donec nō discurrat̄. Dñt q̄dā vsq̄ꝫ ad dies decē nō tāgat̄:nisi fuerit opportunū ex dolore vel ex extimatione vel certa cognitiōe ꝙ aliq̄d ex reductione fuerit amotuꝫ. Si eniꝫ extimas. dixit Alb. ꝙ aliq̄d figure fuerit amotum: tūc ꝓpera ⁊ solue ipsam in die tertio ⁊ rectifica si q̄d alteratū est:⁊ deinde redi ad empl'm ⁊ ligaturā sicut opꝫ. Et p̄cipe dixerūt q̄dā os infirmi vt sequat̄ ociū ⁊ silētiū ⁊ vtat̄ pulte. i. ponant̄ cibi eius sorbitiones vt ptysana facta. Dixit Raſ. cū aq̄ carniū ⁊ vino:⁊ ponat̄ in ore eius. ¶ Et multotiens ↄtingit ꝙ vtraq̄ꝫ mādibula sil'r frāgat̄. Et tūc dixerūt Raſ. ⁊ Aui. fiat extēsio vtriusq̄ꝫ cū vtraq̄ꝫ manu paulatim : deinde apponant̄ sicut decet:⁊ ↄiungant̄ extremitates vtriusq̄ꝫ fracture:⁊ inspiciat̄ in hoc ↄiūctio dentiū:⁊ liga dētes cuꝫ filo auri:ne sequestret̄ reformatio:⁊ fiat ligatio vt dictū est. ꝙ si interim ex aliqua cā accidat ap̄a calidū:tūc nō negligas vti embrocis ⁊ emplastris que cōueniunt ad illud ex eis que sedant. s. dolorem ⁊ resoluunt cum equalitate. Deinde redi ad curam fracture. ¶ Et Raſ. quidem ⁊ Aui. dixerunt os mādibule stringitur ⁊ roborat̄ valde ante tres hebdomadas: q2 est leue:⁊ in eo est medulla plurima replens ipsum.

Cura fracture mādibule cū vulnere.

Qñ vtraq̄ꝫ mandibula est fracta.

¶ De restauratione fracture nasi. Cap. lxxiij.

Nasi pars superior ossea ē ⁊ sūt duo ossa: ⁊ in hac parte ↄtingit ei fractura. Pars vero eius inferior cartilaginosa est:iōq̄ꝫ nō frāgit̄ sed plicat̄ ⁊ dilatat̄: ⁊ non accidit ei nisi attritio tortuositas ⁊ simitaꝫ. ¶ Et fractura q̄dē nasi:aut accidit in vna p̄te eius. s. in vno osse eiꝰ tm̄:aut in ambabꝰ eiꝰ p̄tibꝰ sil'r:⁊ siue i vna p̄te eiꝰ accidat fractura:siue i duabꝰ oꝫ vt festinet̄ i rep̄atiōe ⁊ restauratōe eiꝰ:⁊ si possibile ē fiat istō̄ i p̄ die:⁊ ñ p̄trāseāt q̄tuor. Dixit Pau. qm̄ ossa naris restaurāt̄ in. 9. diebꝰ. ¶ Dixit. A. si nō curat̄. s. cito p̄ducit ad casū. s. p̄tiū fractaꝝ supra alias:⁊ qñ idurat̄ remanet ꝺm tortuositatē suā:⁊ nō pōt ampliꝰ equari:nō ergo retardet̄ restauratio eius:⁊ nō p̄trāseat diē q̄rtū:tūc modꝰ restauratiōis eius est:vt si fuerit fractura in p̄te vna tm̄ : imittat̄ nari p̄tis illiꝰ tastū:siue radiꝰ:siue liciniū:siue stilꝰ lenis:⁊ decēter factus:sꝫ sit solidus ⁊ itromittat̄ vsq̄ꝫ ad p̄tē sup̄iorē : ita ꝙ p̄ueniat ad chaysim. Et postea teneat ip̄m restaurator firmit̄ cū manu vna:⁊ cū alia manu equet ip̄m ab exteriori donec reducat̄ ad formā suā nālē in q̄ priꝰ erat ⁊ facta reformatione extrahat̄ stilꝰ ⁊ itromittat̄ liciniū cui sit grossitudo tante q̄ꝫtitatis ꝙ repleat foramē nasi:vt ↄseruet nasum restauratū in eq̄tione sua:⁊ sit illud liciniuꝫ ex lino vel stupis lenibꝰ vel pāno lineo leni. ¶ Dixit Alb. q̄dā restaurātes dixerūt:ifundat̄ liciniū in butyro ⁊ p̄mutet̄ oi die:sꝫ dixit ipse hoc mihi nō plꝫ:īmo opꝫ vt infundat̄ liciniū in albumine oui ↄfecto cū puluere molēdini:⁊ cū farina volatili ⁊ ītromittat̄ ⁊ dimittat̄ dōec firmet̄ os:⁊ īduret̄ cartilago:⁊ sil'r op̄andū ē in duabꝰ naribꝰ si fractura ambo ossa tenuerit. ¶ Auic. tñ dixit. ꝙ stāte ēt fractura in p̄te vna tm̄ cautela ē vt itromittat̄ liciniū in vtraq̄ꝫ nare. Et qñq̄ꝫ dixit Alb. intromittit̄ loco licinij pēna anseris vel alteriꝰ auis grossa ex vtraq̄ꝫ p̄te apta postq̄ꝫ iuoluit̄ sup̄ ipsaꝫ pānꝰ lineꝰ lenis:aut stupa lenis:aut cotū carmiatū:⁊ fit hoc vt ipsa teneat fracturā nasi vehemētiꝰ firmā:⁊ cū h̄ nō ꝓhibet̄ ifirmꝰ a respiratiōe:⁊ de foris ponant̄ sup̄ nasū plumaceoli d̄ stupa lini d̄cēter formati: ⁊ tal'r ordinent̄ desup̄:⁊ i circuitu ꝙ nasū nō opprimāt nō dilatēt: nec ad aliquā p̄tē plicēt. ¶ Dixit. A. nō ponat̄ sup̄ nasū ligamētū:qm̄ fac̄ ipꝫ latū ⁊ applanatum:nisi i naso sit eminētia magna ⁊ timeat̄ ꝺꝫ eā distēsio. s. ne remaneat nasꝰ districtꝰ ⁊ eleuatꝰ:⁊ sil'r dixit Pau. ⁊ itellexer̄t de ligamēto q̄ꝺ fit i fracturis cū strictura sup̄ loco fracture:ligamētū. n. tenēs puluillos fieri p̄t ⁊ oꝫ. ¶ Si vō i fractura nasi accidat i osse attritio ⁊ ↄminutio:tūc dixit Alb. oꝫ vt scidas sup̄ eo si ñ fuerit cū vulnere:aut nō fuerit vulnꝰ sufficiēs ⁊ ex̄has oīa frusta ossiꝫ cū istr̄is q̄ ↄueniūt eis:deiñ sue fissurā:⁊ cura ipꝫ cū eo q̄ꝺ icarnat ⁊ ↄsolidat. Et si itra nasū vulnꝰ fuerit cura ip̄ꝫ cū licinijs:⁊ admistra cānulas de plūbo donec sanet̄. ¶ Si vō accidat p̄ti cartilaginose nasi vt plicet̄ ⁊ torqueat̄: tūc intromitte i nasū ambos digitos tuos auriculares:aut idices ⁊ eq̄ cū eis:aut ītromitte alteꝝ digitū tm̄ ꝺm ꝙ req̄rit dispōtua:⁊ eq̄ ab ex̄ cū police ⁊ idice alteriꝰ manꝰ:dōec redeat nasus ꝺꝫ figurā suā nālē:⁊ deiñ illiga eū. ¶ Dixit. A. ligatura ↄseruat ipꝫ ꝺꝫ figurā nālē:⁊ oꝫ sic fieri:pōe ligamētū extēsū ex latitudie ceruicis sup̄ quā ē iclinatio nasi ex eis q̄bꝰ fit facile ligamētū:⁊ bonū ē vt samas marginē pāni forꝫ: aut corrigiā cui sit latitudo vniꝰ digiti:⁊ line vnā extremitatē eiꝰ cū glutino corij vaccaꝝ:aut cū gūmi. s. arabico:aut cū alijs glutinationē faciētibꝰ. Et iuisca ip̄aꝫ supra extremitatē nasi ex latere sup̄ q̄ꝺ ē iclinatio:dōec exiccet̄ sup̄ ip̄m:⁊ reducat̄ cuꝫ ea nasꝰ ad sitū suū cū violētia. Deide extēde corrigiā aut pānū:dōec equet̄ cū eo:⁊ īclina ip̄ꝫ ad latꝰ diuersū iclinatōi prime:⁊ restaura ip̄ꝫ sup̄ collū:⁊ liga ip̄ꝫ ligamēto retinēte ip̄ꝫ ꝺꝫ illā formā ⁊ empl'a cū empl'is q̄ sūt nec̄ia. Et si interim sup̄uenerit ap̄a cal'm. Dixit Alb. empl'ā nasū cū ceroto infuso in oleo ro. ⁊ aceto aut modico dyaquilon. Dixit Aui. vngm̄ dyaquilon est bonū valde:qm̄ sedat apostema:⁊ ↄseruat iterum figuram equationis ⁊ confortat:⁊ similiter medicamē factum cum oleo ⁊ aceto ⁊ similia ⁊ minuto thure.

¶ De restauratione fracture furcule. Cap. lxxiiij.

Dixit Alb. furcula pl'm frāgit̄ ab iteriori p̄te ex p̄te humeri:⁊ fit eiꝰ fractura ꝺꝫ alterū triū modoꝝ:aut enim frāgit̄ ⁊ sep̄at̄ in duo p̄ter ꝙ accidūt in eo satagie siue cōminutiones ⁊ frusta : ⁊ ē hoc faciliꝰ ad restaurationē eius: aut accidūt in eo satagie:⁊ ē hoc difficiliꝰ:aut ē ita ꝙ est fractura cū vulnere. ¶ Et frangit̄ dixit Aui. aut p̄p p̄cussioneꝫ vehemētē:aut p̄p pōduꝫ graue delatū:⁊ qūocūq̄ꝫ sit cura eiꝰ est difficilis indigēs ingenio ⁊ subtilitate. ¶ Dixit Raſ. 15. ↄti. si furcula frangit̄ in duas p̄tes meliꝰ erit q̄ꝫ si frangat̄ in p̄ticulas p̄uas ⁊ cōminuat̄ ⁊ ↄterat̄:qm̄ p̄s q̄ frāgit̄ i duas p̄tes reuertet̄ ad figurā nālē cū extēsiōe ⁊ impulsiōe: sed oīa gn̄a fractionū in p̄uulas p̄ticulas difficilis cōpōnis existūt. ¶ Et scias vt q̄dam volunt. ꝙ furcula fracta raro ita bene restauratur quin in loco fracture remaneat nodatio ⁊ emi/

Furcula tribꝰ modis frangitur.

nẽtis: cuius cā est imꝑfecta reductio ꝑtiū fractaꝝ in situ suū.
nō.n.de leui fit ꝑfecta in nālẽ tortuositatem istius ossis: ⁊ ꝑp
incōueniẽtiā posse administrare cōmode instr̄a cōuenientia
restaurationi in loco eius. ¶ Et furcula qdẽ. dixit Raſ. vbi
ṽ. qñqꝫ frangit̃ ex ꝑte eius ꝙ attinet brachio: ⁊ tunc fracta
pars trahit secū adiutoriū: ⁊ laxa fiet ad iferius: ⁊ si frangit̃
in ꝑte eius q̄ magis attinet thoraci erit distensio capitis ad/
iutorij ad inferius minor. Et si fractura eius sit in duab⁹ ꝑti
bus cū particulis nō remotis distẽsio adiutorij erit minor.
Sed dolor erit vehemẽtior. si itaqꝫ fractura eius fuerit sine
vulnere: ⁊ sine satagio ⁊ frustis: fac egrū sedere sup scamno:
⁊ habeas duos ministros: ⁊ p̄cipe vni eoꝝ vt teneat adiuto
riū: q̄ꝫ sequit̃ furculā fractā ⁊ trahat ipm simul cū spatula ad
exteriora ⁊ ad supiora simul: ⁊ p̄cipe alteri vt trahat ⁊ exten
dat collū ⁊ humeꝝ oppositū tractione necessaria ad opatio
nẽ. alis. ad appōnẽ: ⁊ tūc cū digitis tuis equa locū impellen/
do qd̄ eminet: ⁊ qd̄ ꝯcauū fuerit foras trahe cōmouẽdo añ
⁊ retro donec eleuet̃ ad suū locū: ⁊ si in hoc indigueris extẽ
siōe plima: pone sub titillico q est in ꝑte fracture pilā magnā
factā de pāno: vel de pilis lane: ⁊ inclina tūc cubitū eius ife/
rius donec approximet costis: qm̄ sic extendet̃. ꝙ si sic nō ex
tẽdit̃ ⁊ nō eleuat̃: eo ꝙ sit ꝑticula fracta versus iferi⁹ in ꝓfū
dū submersa: tūc fac patiẽtẽ iacere resupine sup collū suū: ⁊
pone sub humero suo q est in latere fracture puluinar gib/
bosuꝫ: ⁊ demerge sup humeꝝ ipm inferi⁹ sup gibbo puluia/
ris donec extremitas furcule q̄ est inferius eleuet̃: ⁊ tunc eq̄
ipm sicut ꝯuenit ⁊ stringe ⁊ liga. Qꝫ si descẽdat caput adiu/
torij cū ꝑte furcule ad inferius suspẽdat̃ adiutoriū ad partẽ
colli cū fascia lata. Si ṽo ꝯtingat ꝑtẽ furcule in fractura ele
uari versus exteriora: q̄uis raro hoc ꝯtingat, tūc noli suspẽ
dere adiutoriū ad collū: sꝫ fac egrū iacere supine ⁊ reprime/
re illud. ¶ Qꝫ si in ducẽdo manū vel digitos sup locū fractu
re eger inuenit pūctionẽ: tūc scias ꝙ ibi est satagia vel frustū
pūgẽs: q̄re oꝫ vt scindas cutẽ vsqꝫ ad locū frusti ⁊ ex̄he ipm
si fuerit ab osse separatū: ⁊ si nō fuerit separatū: sed teneat se
cū osse tūc igenia in abscisiōe eius cū aliquo incisorio. Uerū
tñ prius pone sub furcula aliqd̄ instr̄m subtile ligneū vel fer
reū planū: cuius lōgitudo ⁊ latitudo sit f̃m ꝙ videris expe/
dire ad opōnẽ tuā: ⁊ hoc instr̄m ponat̃ sub furcula vt cōser/
uet siphac pectoris a lesione. Extracto frusto si vulnus fue/
rit amplū: ⁊ securus fueris de supuẽtu apatis calidi tūc sue
labia vulneris ⁊ desup pone incarnatiua. Si ṽo vulnus fue
rit puū aut times apa calm̄: tūc iple vuln⁹ cū filis vel puluil/
lis: ⁊ si accidat apa calm̄ tūc infunde pānū in oleo rosarum
aceto ⁊ vino ⁊ pone sup ipm ⁊ ꝓcede in cura apatis ⁊ vulne
ris: sicut dictum est supra in gñali curatiōe fracture ossium.
De mō li gandi. ¶ Modus aūt ligādi furcule fracturā sine vulnere est vt po
nas sup locū empl̄m factū de albumine oui mixto cū pulue/
re ꝯstrictiuo q sic fit. ℞. boli ar. ʒ.i. masticis mumie draga/
gāti gūmi arabici. añ. ʒ.ß. ⁊ extẽde ipm supra plumaceolos:
quoꝝ vnus grossior ponat̃ sup loco ex ꝑte gule: ⁊ alius mi/
nus grossus ex ꝑte pectoris: ⁊ alius ponat̃ maior cōprehen
dẽs totū locū ⁊ ambos puluillos p̄dictos: ⁊ sup eis qdā ap
ponunt frusta solearū: ⁊ qdā astellas vt cōprehendant totā
furculā intra se: tūc habeas fasciā siue bindam lōgam ⁊ liga
voluendo fasciā sup collū ⁊ sub titillico eius sano: ⁊ sub titil
lico infirmo reducẽdo eā sup oẽm ꝑtẽ ꝓut videbis cōuenire
stringẽdo strictura decẽti q̄ nō remoueat̃. Et sub titillico ei⁹
infirmo pone pilā paruā si indiges ea. Bonū tñ est vt saltem
de nocte teneat eā ⁊ liga brachiū ad collū eius: ⁊ fac ipꝫ dor
mire ⁊ iacere sup dorsum suū ⁊ subtilia regimẽ eius: ⁊ opꝫ
dixit Alb. vt aspicias infirmū omni die ⁊ require ligaturaꝫ
⁊ si mollificat̃ ⁊ vides astellas iam remoueri: tunc rectifica
ipsam ⁊ stringe eā. Si autem inuenis ligaturā firmā dimit/
te eam vsqꝫ ad tres dies. ⁊ Albu. dixit. nō soluas si non acci/
dit in loco accñs ex pruritu: aut apate vsqꝫ ad. xij. dies: tunc
muta empl̄m ⁊ stringe ligaturam ⁊ dimitte donec restaure/
tur. restauratur autẽ ⁊ confortat̃ f̃m pl̄m in. xxviij. diebus.
⁊ quādoqꝫ in quibusdam hominibus in spatio minore illo.

¶ De restauratione fracture spatule. Cap. lxxv.

Dixit Raſ. 15. ꝯtiñ. locus largus spatule non
frāgit̃. supp. nisi parū vel raro. vt dixit
Alb. sed accidit fractura eius in ex̄mis ꝑtibus
ipsius. nō enim frāgitur ex ea nisi margo ipsius
⁊ fortasse non frangit̃ nisi in extremis eius nisi
ꝑticula pua. ¶ Dixit Aui. qñ accidit cognoscit̃ tactu ⁊ per
illud qd̄ sequit̃ eā de pūctura. Uerūtñ pl̄m accidit in ea scis/
sura quam significat asperitas que cognoscitur tactu ⁊ do/
lore loci ⁊ erit in loco q̄ꝫ modica inequalitas. Rasis autem
de fractura eius dixit. qñ frāgitur ꝯcaua fit ad interius ⁊ co
gnoscit̃ ex rotūditate inuẽta sub tactu qñ manus extẽditur
sup eā ⁊ cognoscit̃ ex stupore accidẽte in mẽbro attinẽte ei:
⁊ qñqꝫ est cum frustis pūgẽtibus: ⁊ qñqꝫ nō. ¶ Et ad curā/
dum eam: opꝫ oī ingenio subtilitate ⁊ industria manibus ꝑ
tractare ea impellẽdo ab iterioribus ad exteriora vt equet̃:
⁊ quādoqꝫ nō pōt equatio eius manibus ꝑfici sed egem⁹ vẽ
tosis positis sup eam ad attrahẽdum qd̄ cōcauū est ad exte/
riora. ¶ Dixit Auic. cura eius est subtiliatio manus ⁊ boni
tas cōueniẽtis impulsionis ab interioribus ⁊ bonitas equa
tionis. Et fortasse indiget ventosis f̃m ꝙ existimo donec re/
ducat̃ ad superiora ⁊ equet̃ cū cautela a nocumẽto in aggre
gatione materiei. s. q̄ possit attrahi ad locum ex attractione
vẽtose: quare appōnem vẽtose p̄cedere dꝫ euatio ⁊ diuersio.
¶ Opatio aūt cum manu sic dꝫ fieri: opꝫ ꝙ medicus cū vna
manu fortiter cōprimat super partẽ eminẽtẽ: ⁊ cum alia ma
nu trahat caput humeri f̃m lōgitudinẽ vt pars depressa ad
locum redeat: ⁊ qñqꝫ est necium adiutoriū ministri qui tra/
hat humerū: vt dictū est. Et medicus ambabus manib⁹ cō/
primat eminẽtiā. Facta equatione ponat̃ sup locuꝫ aliqd̄ de
emplis dictis in p̄cedẽti cap°. vt ibi dcm̄ est. ⁊ sup emplo po
nat̃ astella lata fcā ex tabula subtili ex ligno salicis qui sit f̃ꝫ
q̄ꝫtitatẽ spatule totius aut amplior parū ⁊ sup astellā ponan
tur ẽt plumaceoli: deinde liget̃. ¶ Et dixit Alb. si sub astel/
la est cōcauitas aliqua in loco spatule: tūc equa illā cōcauita
tem cū stuppa lini donec descẽdat astella f̃m equalitatẽ: de/
inde stringe desup cū albunāti. i. fascia lōga strictura decẽti
pro firmitudine astelle donec nō remoueat̃ a loco suo. Et di
xit. cōsidera ligaturā oī die ⁊ ꝯstringe eā quotiẽscūqꝫ molli/
ficat̃: ⁊ silr̄ ꝯstringe astellam ⁊ equa ipsam si mouet̃ de loco
suo ⁊ iaceat infirmus sup latus suū tūc dixit spatula restau/
ratur in. xxv. diebus: aut in. xx. qñcūqꝫ ergo cōplet̃ iste nu/
merus solue ligamẽtum. Dixit Auic. frustula spatule si sint
inquietātia ⁊ pungẽtia ledẽtia: tūc est necessariuꝫ extrahere
ea scindẽdo super locum ⁊ extrahẽdo: sꝫ si ipsa frustula sint
quieta nō pūgẽtia ⁊ nō ledẽtia equẽtur ⁊ ligẽtur.

¶ De restauratiōe fracture ossis thoracis. Ca. lxxvj.

Dixit Aui. casso. i. thoraci vel pectori accidit
scissio: sic accidit ligno: ⁊ accidit ei fra/
ctura ad iteriora. Dixit Alb. qñqꝫ frāgit̃ in me
dio eius ⁊ raro accidit istud. extremitas ṽo ei⁹
pl̄m frangit̃ ⁊ cōminuit̃: ⁊ qñ frāgit̃ ei⁹ mediū
ex accñtibus eius ꝙ declinat ad inferiora ⁊ accidit ei dolor
vehemẽs ⁊ difficultas in anhelitu ⁊ tussis ⁊ fortasse euenit:
i. expuit sanguinem. ⁊ declaratur cōcauitas in osse fracto ⁊
nō occultatur sensui. Jmo. dixit Aui. cognoscitur per tactū
auditum sonitu sensato: ⁊ fortasse inuenis eam manifeste: cu
ius due partes sunt manifeste ⁊ cum extensione doloris. ⁊ il
la vltima signa quādo sunt sui declinatione ad interius f̃m
Rasim. 15. cōtinẽ. Et Aui. sunt signa fissure. qñ aūt est cū cō/
cauitate: ⁊ alijs signis malis dictis: tūc in eo est fractura. Et
dixit Rasis. fortasse peruenit ad dyafragma ⁊ corrumpitur.
Et Auic. dixit. quādoqꝫ generat̃ ex ea putrefactio velami/
nis. i. dyafragmatis. ¶ Et restauratio eius est vt resupinet̃
infirmus sup dorsum ⁊ pone super spatulas eius puluinar

deide ꝓme hũeros eiꝰ ⁊ aggrega costas cũ manibꝰ duabus lateribꝰ ⁊ subtiliare in eq̃tiõe eiꝰ ẽm oẽm modũ q̃ possibilis est tibi donec redeat figura ossis ẽm ꝙ oꝫ: deinde pone sup ipm emplm̃ ꝯstrictiuũ ⁊ stuppã siue puluillos ⁊ põe de sup astellã de bulla subtili de salice: aut caluigi: ⁊ eis sili in leuita te postq̃ꝫ tu inuoluis eã in pãno: deide subtiliare i ligãdo eã sup os fractũ vt nõ remoueat̃ ⁊ vade cũ ligatura ẽꝫ rotũdi/ taté ad dorsũ aliquotiés: ⁊ strige ipsaꝫ strictura decẽti: ⁊ ꝯsi dera ligaturã oi hora.i.sepe. ⁊ quotiés mollificat̃ strige eaꝫ ⁊ si neceitas ꝓuocat ad solõné eiꝰ apud corrosioné vl' doloré aut apa tũc ꝓpera ⁊ solue eã ⁊ eradica emplꝫ ⁊ rectifica qd̃ ꝓuenit ex illo oi mõ rectificatiõis: deiñ reduc emplꝫ ⁊ anne cte stricturã dõec sanet̃ ⁊ accidũt i plicatura eiꝰ accñtia fra/ cture: ſꝫ discernit̃ a fractura ꝑ tactũ. nã si audieris sonitũ vl' crepitationé qñ duxeris manũ tuã sup locũ ꝯprimẽdo tunc scias ꝙ in osse ẽ fractura. Si võ nõ crepitauerit neq̃ꝫ sonũ fe cerit: tũc ibi est plicatura nõ fractura ⁊ modꝰ reducẽdi plica turã est idẽ cũ modo reductionis fracture. veꝝ in plicatura opatio manualis auxilium recipit ex volũtaria ⁊ forti tussi. precipe ergo ei vt tussiat: ⁊ qñq̃ꝫ iuuatur cum emplis attra/ ctiuis superpositis ⁊ sic dicetur in capitulo sequenti.

De restauratione fracture costarum. Ca. lxxvij.

Ɑ Frit Raẽ. 15. ꝯti. coste posteriores. i. vltime ⁊ sũt ille q̃ sũt mẽdose nõ frãgunt̃ nisi i ꝑte q̃ attinet spõdilibꝰ eo ꝙ in loco illo sũt ossuo se dure tolerãtes ꝑcussioné ⁊ nõ cedẽtes ei: ſꝫ in alijs ꝑtibꝰ: q̃ sũt cartilaginose nõ tolerãt ꝑcus/ sioné ſꝫ cedũt ei. Jõq̃ꝫ nõ frãgũt̃: ⁊ silr̃ nõ plicant̃ sic plicãt̃ in loco in q̃ adherẽt dorso: ſꝫ coste magne q̃ sũt septẽ ex vtra q̃ꝫ ꝑte q̃ sũt in oibꝰ ꝑtibꝰ suis ossuose dure tolerãtes ꝑcussio né ⁊ nõ cedẽtes patiunt̃ fracturã: ⁊ silr̃ plicaturã i vtraq̃ꝫ ꝑte s. q̃ adheret spõdilibꝰ: ⁊ q̃ attiet thoraci: ⁊ silr̃ i meᵒ eaꝝ ⁊ ẽ facil' ⁊ ñ occl'tat̃ tactui apõ iq̃sitioné cũ digitĳ ꝑpillõ qd̃ sẽtit de aſpitate ⁊ motu i nõ suo loco: ⁊ fortasse audit̃ crepitatio apud cõpssioné ⁊ plicatura sꝑ ẽ ad iteriora: ſꝫ fractura: qñq̃ꝫ lꝫ raro ẽ ad exteriora ⁊ cog̃scit̃ ꝑ tactũ ⁊ visũ: qm̃ appet sup loco eiꝰ eminẽtia ſꝫ in ea q̃ est ad iteriora cũ hꝫ ꝙ ꝯphẽdit̃ fa ciliter: vt dcm̃ est sunt iteꝝ cũ ea accñtia pleuresis de dolore pũgitiuo ⁊ tussi sicca ⁊ angustia anhelitus: ꝑꝑ qd̃ ꝯstringit̃ velamen aut pleura: ⁊ fortasse est cum ea sputum sanguinis.

Cura tẽdẽtis ad exteriora ẽ facilis. equat̃. n. ꝑ cõpssioné cũ digitis ⁊ ꝑ ligaturã cũ appõne empli cõstrictiui ⁊ cũ supappõne astelle si idiges ea. tẽdẽtis võ ad iteriora cu/ ra ẽ difficilis: maxie eiꝰ q̃ ẽ magna ⁊ ꝓfũda ⁊ cuꝫ accñtibus malis dictis. Jõ dixit Aui. tũc nõ audent restauratores cura re ipsam cũ extẽsiõe ad exteriora ꝑꝑ defectũ igenĳ ad hoc fa ciẽdũ: ⁊ itellexit ꝑ opationé manualé: qm̃ istud dixit ipse. est difficile absq̃ꝫ vẽtosis: ⁊ ꝑꝑ difficultaté restauratiõis eius ꝑ opõné cũ manu. Dixit Alb. igeniati sũt antiq̃ i ea cũ inge nĳs multis: ex eis. n. sũt q̃ dicũt. opꝫ vt ponas cibos infirmi eos q̃ gñant inflationé ⁊ vẽtositaté vt iflet̃ vẽter ⁊ extẽdat̃ ⁊ ipellat costã fractã ad exteriora. nos ãt abhorremꝰ hoc vt nõ fiat apa cal'm velocit̃ si nõdũ accidit: ⁊ si iã accidit ne ad/ dat̃ in eo. ego ãt puto ꝙ iflatio ista vẽtris nullũ aut ꝑuũ val de possit facere iuuamẽtũ i fracturis costaꝝ veraꝝ: ⁊ iõ ex to to vitãda ẽ ista cura i eis. Jn fractura ãt mendosaꝝ fortasse ꝯferre ꝑt ⁊ ꝯcedi ꝑt: maxie pꝰ euõné ⁊ diuersionem: q̃ꝫuis ẽt sic nõ absoluat̃ a timore. ⁊ subdit Alb. ⁊ dixerũt q̃dã eorũ. Ponat̃ sup locũ vẽtosa: deide suge cũ fortitudine: ⁊ est hec si millima rõni q̃ꝫ dare cibos iflatiuos. veꝝ tñ timet̃ ne vẽtosa attrahat supfluitates ad locũ ꝑꝑ dispõnem debilitatis loci. Dicũt. vbi deficit opõ manualis i reducẽdo costã magnam fractã ad locũ suũ ꝯcedit̃ appositio vẽtose: veꝝ tñ nõ oꝫ per mitti in loco nisi paꝝ. ⁊ si reduxerit in pᵃ appõne bñ est: ⁊ si nõ iteꝝ apponat̃. nã sic faciẽdo minꝰ timet̃ de attractu sup/ fluitatũ q̃ꝫ si lõgo tꝑe dimittant̃ stare sup loco. Et subdit ite rũ Alb. Et dixerũt q̃dã eoꝝ opꝫ vt coopiat̃ locꝰ cũ lana q̃ iã infusa est in oleo cal'o ⁊ ponantur plumaceoli inter costas donec ipleant̃ vt sit ligatura eq̃lis qñ iuoluis eã ẽm rotũdi taté. Deide curet̃ ifirmꝰ curatõe pleuresis ex cibo ⁊ medicia. Quidã ãt modernoꝝ inuenerũt modũ in attractiõe coste fracte ⁊ iclinate iferiꝰ ad supiora cũ medicinis attrahẽtibus viscosis. Et modꝰ vsus eaꝝ est vt inũgat medicus vel mister manꝰ suas cũ terbẽtina melle ⁊ pice siue visco. ⁊ posito infir mo in stupha vel alio loco calido iprimat manꝰ sic inunctas vnã post aliã sup locũ fracture ⁊ subito eleuãdo vnã cũ alia iprimat: ⁊ sic frequẽtissime opet̃ donec costã ad debitũ locũ reduxit. Dixit Alb. si coartat infirmũ res vehemẽs quaꝫ nõ tolerat ⁊ pũgat velamen punctura ledẽte: ⁊ timet̃ sup in firmũ: tũc opꝫ vt findas super locũ ⁊ detegas costã fractaꝫ. Deinde pone sub ea instrm̃ qd̃ cõseruat siphac: vt dcm̃ fuit supra ⁊ incidas os qd̃ pungit cũ facilitate ⁊ extrahas ipsuꝫ: deinde stringe duo labia vulneris si est magnum cum sutu/ ra: ⁊ cura sicut opꝫ. ꝙ si accidat interim apa calidum prope ra ⁊ infunde puluillos in oleo rosarum ⁊ pone sup locuꝫ.

De restauratione fracture adiutorĳ. Ca. lxxviij.

Ractura adiutorĳ qñq̃ꝫ est ꝑueniẽs vsq̃ꝫ ad medullã: ⁊ qñq̃ꝫ non ꝑuenit ad eã. Et accidit qñq̃ꝫ i ꝑte supiori vsus ascellã ⁊ est difficilioris curatiõis in reductiõe eiꝰ. Dixit Aui. os adiutorĳ cũ frãgit̃ ẽm plm̃ nõ declinat nisi ad exteriora. Cognoscit̃ aũt ꝙ adiutoriũ est fractũ ꝑ hunc modũ, ꝑcipiat medicus ministro vt sustentent cubituꝫ cum brachio: ⁊ ipse apponat ambas manus suas sup adiu/ torio vnã desup: ⁊ aliam de sbtus ⁊ leuiter ꝑtractet totuꝫ ad iutorium cum eis. ⁊ si in tali leni seu suaui manuum pertra/ ctione percipiat medicus sonitum ossis fracti: aut senserit se parationem partium eius sciat ibi fracturam esse.

Et curatio q̃dẽ eiꝰ siue ꝑuenerit ad medullã siue nõ ẽ pois. ⁊ ñ ẽ audiẽdꝰ ẽmo dicẽtiũ: ꝙ si me/ dulla exierit ex osse ꝑ fracturã moriet̃ ifirmꝰ: qm̃ ẽmo eorũ est falsuꝫ eo ꝙ regñatio medulle cũ tꝑe ꝑt fieri ex supfluo vn ctuoso nutrimẽti delati ad os sic oi tꝑe ꝑt caro regñari ex sã guie. Uerũtñ eget cura diligẽtiori: ⁊ maxime in ligatiõe eius vt fiat ẽꝫ ꝙ oꝫ ad ꝓhibẽdũ defluxũ hũiditatũ siue supfluita tũ ad locũ: qm̃ si ꝯfluẽt ad ipꝫ medulla cũ sit facile putresci/ bilis facile icurret corruptioné. Dixit. G. 6. ige. sa. ⁊ põit̃. 16. ꝯti. si fractura adiutorĳ penetrat ad medullã: deide ligat̃ os ad modũ ligature alioꝝ ossiũ: ⁊ nõ sic oꝫ ꝯgregabit̃ eru/ go ⁊ corrũpet̃ medulla: deiñ os: deide corrũpet̃ caro dũ fiat in vlcere. i. dõec vlceret̃ locꝰ. Et ait Raẽ. dico. iuxta itẽtioné eiꝰ hr̃: ꝙ si ligat̃ vt oꝫ. vꝫ. i loco ꝑcussiõis ⁊ fracture vehemẽ tiꝰ ⁊ ligatura tẽdat ad latera. i. ad supiꝰ ⁊ inferius cũ minori violẽtia q̃ ꝓhibebit qd̃ nõ manabit aliq̃d supfluitatĳ ad eã ⁊ ꝯponet̃ fissura cũ osse ⁊ ꝑ sarcoyde ⁊ adherebũt cũ gluti/ natiõe eiꝰ. Modꝰ ãt reductiõis fracture adiutorĳ ad locũ debitũ. dixit. Alb. est duplex. quoꝝ vnꝰ est vt accipias lignũ planũ. i. lenitũ ⁊ pulitũ medie grossitudis ⁊ ligent̃ in duabꝰ extremitatibꝰ eiꝰ duo ligamẽta: deide suspẽdat̃. s. ipm lignũ ex loco eleuato: ⁊ infirmꝰ sedeat sup sedẽ ⁊ ꝓĳciat. i. appõat brachiũ suũ fractũ sup lignũ dõec ꝑueniat lignũ ad titillicũ eiꝰ in cuiꝰ medio sit ãnexa curuitas ligni: deipe suspẽde desu ꝑ ipm aliq̃d graue: aut extedat ipm mister ad iferiora: ⁊ tũc medicꝰ equet fracturã manibꝰ suis sil' dõec redeat ẽꝫ ꝙ opꝫ. Et silis modꝰ ẽ quẽ tetigit. A. de appodiatiõe brachĳ super gradũ scale ⁊ ꝯplet̃ iste modꝰ sicut fit in reductiõe dislocatio nis humeri: vt suo loco dcm̃ est. Et modꝰ alter. dixit Al/ bu. ẽ vt resupinet̃ ifirmꝰ sup cervicẽ ⁊ extẽde manũ eiꝰ a col lo ipiꝰ cũ ligamẽto: deide ꝑcipe duobꝰ mistris vt teneãt vnꝰ eoꝝ illõ qd̃ supra fracturã ẽ cũ manibꝰ suis ⁊ alter teneat ife rius eũ: ⁊ extẽdat vnusq̃sq̃ꝫ eoꝝ ad ꝑtẽ suã: ⁊ si vis vt extẽsio sit fortior tũc strige sub fractura ⁊ supra eã cũ ligamẽto ⁊ ex tẽdat cũ eo vnusq̃sq̃ꝫ eoꝝ ad ꝑtẽ suã. Ueꝝ tñ qñ fractura est ꝓpinqua extremitati humeri: opꝫ tũc vt põat vnũ ligamẽ/

Modus reductio nis fractu re adiuto rĳ ad lo/ cũ suũ est duplex.

tl sub titillico ⁊ alteꝝ sub fractura vſꝰ cubitū. ⁊ silr̄ si fractura ē ꝓpiqua cubito. vꝫ. vt ponat̄ vnū ligamētū sup̄a aliud cubitū suū ⁊ alteꝝ sup̄ fracturā vſus hūeꝝ: ⁊ decēti extēsiōe fcā eq̄ fracturā cū facilitate absq̧ labore donec equet̄ ſm q̄ equent̄ ⁊ applicent̄ ex̄ma eiꝰ applicatiōe bōā: ⁊ iste ē modꝰ reductiōis cui initi debemꝰ: ⁊ non debemꝰ a p̄ mō incipe nisi cū iste isufficiēs fuerit: ⁊ nec̄itas ad illū vocauerit: vt voluit Aui. ¶ Eq̄ta fractura. Dixit Alb. tūc cū ligatura strige eā si nō accidit ap̄a cal'm. Et si iā accidit tūc dimitte stricturā eius vsq̧ ad 7ᵐ diē aut dōec sedet̄ ap̄a ⁊ pōe sup ip̄am lanā succidā ibibitā in oleo ro. ⁊ aceto. ⁊ qñ qescit ap̄a tūc stringe eā. Si āt stringis eā āñq̧ icipiat ap̄a: tūc vt dicūt qdā ifūde peciā subtilē lineā in oleo ro. solo ꝑmixto cū aceto pauco hyeme actu calido ⁊ estate frido: q̄ sit lōgitudis adiutorij ⁊ latitudis dōec circuat ip̄ꝫ ⁊ pōe eā imediate sup adiutoriū. nā ꝓhibet supuētū ap̄aꝝ: nec sinit empl'm nimiū adherere ei neq̧ ligaturā ledere si nimis stricta fieret ⁊ sup hanc petiā ponat̄ empl'ꝫ ꝯstrictiuū extēsū sup petia ⁊ sup puluillis de stupa leui subtilibꝰ ⁊ sup hāc petiā vel puluillos ponant̄ alij puluilli in eodē empl'o iuoluti ⁊ sup hos puluillos ponant̄ astelle q̄ sint sex vel octo fcē de ligno tractabili vt de salice vel fago siue ligno qđ ponit̄ in vaginis ensiū: ⁊ sit vnaqueq̧ eaꝝ iuoluta in pāno lineo subtili ⁊ leni ⁊ sint puluilli ⁊ astelle lōgitudinis brachij siue adiutorij. Uel vt dixit Alb. sit lōgitudo eaꝝ ſm fracturā cū additiōe triū digitoꝝ ex oī ꝑte. supp. Sic. tñ qđ ex ꝑte supiori ñ trāscēdāt hūeꝝ nec ex iferiori cubitū. Et sit spaciū iter oēꝫ astellā latitudo digiti ⁊ sup astellas ponant̄ alij puluilli de stupa sicca sicut ē, aut madefacta ī aqua vel vino stiptico ⁊ exp̄ssa. Deide stringat̄ desup ea ligatura. Et ad stringēdū habeant̄ due binde vel fascie: q̄rū latitudo sit q̄tuor digitoꝝ ⁊ incipiat̄ cū vna eaꝝ ponēdo mediū eius in loco fracture ⁊ stringe sup hoc loco strictura fortiore. Deinde vadat cū vna extremitate fascie ad supiꝰ ⁊ cū altera ad inferiꝰ. Uerūtñ q̄ꝫto plus elōgat̄ ligatura a loco fracture tāto fiat eiꝰ strictura minor. ¶ Et dixit Aui. si fuerit fractura i medio adiutorij ponat̄ ligamētū in lōgitudine a duabꝰ extremitatibꝰ iuncture. s. a cubito vsq̧ ad hūeꝝ. Et si fractura fuerit ꝓpinquior ad aliqđ latus tūc pone ligamētū vehemētioris ꝓpinquitatis extremitati lōgique q̄ꝫ alteri. ¶ Dicūt qdā. si fuerit fractura ꝓpinqua humero. Tūc cū parte ligature q̄ ascēdēdo ꝓcedit ꝑueniat vsq̧quo ꝑtrāseat humeꝝ: ⁊ silr̄ si fuerit ꝓpinq̄ cubito ꝑueiat̄ cū ligatura descēdēte vsq̧ quo descēdat infra cubitū: ⁊ facta hac ligatura fiat sup ea ligatio cū scđa fascia incipiendo ligaturā ab inferiori. s. ex ꝑte cubiti ꝓcedēdo cū ea vsq̧ ad hūeꝝ sic tñ vt sicut cū prima fascia facta fuerit strictura fortior sup loco fracture descēdēdo semꝑ ab eo cū strictura debiliori: ita ꝯsilr̄ fiat in ligatura cū hac scđa fascia: ⁊ opꝫ vt vtrāq̧ ligaturā semꝑ firmes ſꝫ oēs inuolutiones eius cū sutionibus multis ſm q̄ videris expedire: ⁊ factis ligaturis ambabus liget̄ tertio sup eis cū quadā fasciola: cuius latitudo sit vnius digiti ⁊ lōgitudo sit tanta q̄ sufficiat ad ligationē totius ligature inuoluēdo eā desuꝑ. qdā alij faciunt tres fasciolas ⁊ cū vna ligant sup extremitate ligature superiori: ⁊ cū alia inferiori: ⁊ cū tertia sup mediū eius: ⁊ totū hoc fit ad cōseruanduꝫ ligaturas primas in robore suo. ¶ Dixit Alb. ꝯsidera ligamentū in oībus tribꝰ diebus vt nō accidat in loco pruritus aut inflāmatio aut ꝓhibeat̄ nutrimētū venire ad locū ꝑꝑ dispōnē superfluitatis stricture: ⁊ si aliqd hoꝝ acciderit rectifica illud ⁊ si es super fiducia vt nō accidat aliqd ex ipsis: tunc non soluas ligamētum nisi post tres dies aut plus. Auic. dixit. non soluas nisi vsq̧ ad. 7. dies ⁊ q̄ est post eos vsq̧ ad q̄tuor: ⁊ interim circa spatulā aut humerū: ⁊ sub titillico fiat inunctio frequēter cū ꝓhibentibus defluxum humorū ad locū: suspendat̄ brachiū ad collum cū fascia lata cōprehendente totā manū cum brachio ⁊ cubito: ⁊ fac iacere infirmū sup dorsum suū super culcitra equalr̄ plena lana: ⁊ cōsidera oī hora ne soluat̄ aut mollificet̄ rectifica eā. ¶ Dicunt. cognoscit̄ equalis ligamēti strictura in hoc: qm̄ si in digitis accidat ex strictura tumor paruus: tūc strictura est ꝯueniens: ⁊ si non acciderit tumor aliqs tūc ipsa est nimis mollis ⁊ si tumor est magnus ⁊ dolor vehemēs: tūc ē nimis stricta. ⁊ pōe cibū ifirmi vt sit subtilis i p̄mis donec qñ accidit ⁊ icipit ꝯstrigi ⁊ vniri fractura ⁊ icipit fieri porꝰ sarcoydes: tūc oꝫ vt igrosset̄ cibꝰ eiꝰ. ¶ Dixit Alb. de ꝯsuetudine adiutorij ⁊ crucis eiꝰ est vt stringant̄ ⁊ roborent̄ in. xl. diebꝰ. tūc ergo oꝫ vt soluat̄ ⁊ admistretur balneū ⁊ medicinet̄ cū vnguētis q̄ rectificāt illud qđ in fractura remāserit fedū: ⁊ tñ tunc non soluas ab eo ligamentū ⁊ astellas vsq̧ ad. 50. dies ⁊ vsq̧ ad duos menses.

¶ De restau. fracture brachij siue focilium eius. Ca. lxxix.

Ocilia brachij qñq̧ plicant̄: ⁊ qñq̧ frāgūtur. Ueꝝ tñ plicatio magis accidit focili minori q̄ ē supius in brachio q̄ꝫ maiori ⁊ iferiori. Et hoc iō q̄ est leuius ⁊ subtilius eo: ⁊ scias q̄ in etate augmastica: ⁊ maxie in infantia ⁊ pueritia sepius ꝯtingit ossa plicari q̄ꝫ in alijs etatibus: q̄uis in eis aliqñ ꝯtingat plicatio vniꝰ. ¶ Fractura itaq̧ brachij. dixit Alb. qñq̧ ꝯtingit ſm focile ꝑuū qđ ē desup: ⁊ qñq̧ ſm focile magnū qđ est desubtꝰ: ⁊ qñq̧ ſm ambo silr̄. Et ꝯsilr̄ ēt pōt ꝯtingere plicatura. ⁊ qñ frangit̄ focile ꝑuū: tunc restauratio eius est facilis: ⁊ hoc iō dixit Raſ. 15. ꝯtiñ. q̄ est leuis ligatiōis: ⁊ qñ focile magnū frangit̄: tūc eius fractura est deterior. ¶ Dixit Aui. q̄ brachiū ip̄m est deferens: ⁊ est difficilioris curationis siue restaurationis: q̄ est fortioris ligationis: ⁊ cū hoc ē difficilioris ⁊ tardioris sanatiōis: q̄ est grossus ⁊ durus: ⁊ est eius restauratio turpior ⁊ magis manifesta: q̄ est nudū carne. vbi. s̄. focile minus est caro superabūdās tegēs turpitudinē eius: ⁊ adhuc deterior fracturarū est qñ frangunt̄ ambo silr̄. ¶ Cū ergo frāgit̄ focile ꝑuum solū: tūc ꝯuenit medico apud restaurationē eius vt extensionem paruā cū facilitate faciat donec equet ip̄m: sꝫ si frangit̄ focile magnū. opꝫ vt ponat extensionē magnā eius vehemētiorē: ⁊ si ambo frangunt̄: oꝫ vt ponat eā fortiorē valde. Sꝫ cū dixit Raſ. vbi. s̄. extensio semꝑ fiat plus ⁊ minus ſm modū lenitudinis corpoꝝ in lenibus minus ⁊ in duris plꝰ: qm̄ corpus infantis si extendet̄ cū violētia cōtorquebit̄: qm̄ mēbra ipsius sunt lenia: ⁊ opꝫ vt in reformatione fociliū medicus ponat figurā manꝰ apud extēsionē eius extensa sup puluinar: ita q̄ sit pollex manꝰ ad supiora altior oībꝰ digitꝭ ⁊ auricularis inferior oībꝰ digitis: ⁊ sit infirmꝰ sedēs q̄dratus suꝑ seip̄m: ⁊ sit puluinar corā eo in altitudine vt nō incurrat infirmꝰ laborē: ⁊ eo sic situato ⁊ sic situata manu extēdat vnus minister brachiū ab inferiori ꝑte cū manu sua aut cū ligamēto ⁊ extēdat minister alter brachiū ꝯsilr̄ a supiori ꝑte extensione hñte fortitudinē maiorē vel minorē ꝓut ꝯuenit fracture ſm modū dictū: ⁊ medicꝰ tūc equet os ſꝫ meliorē figurā suā nālē. Deinde strigat sup ea ligādo ꝓut dcm̄ est in fractura adiutorij. ¶ Et dixit Albu. si in fractura ossis sint satagie conare reducere eas in locū suū si nō fuerint sepate. Si vero fuerit aliqđ satagiatū siue frustū separatuꝫ ⁊ pungit cutē. ⁊ nō est tibi spes in restauratiōe eius tūc funde sup ip̄m ⁊ aufer ip̄m: ⁊ fac sicut dcm̄ est in alijs: ⁊ fcā restauratione suspēdat̄ cū fascia lata brachiū ad collū taliter q̄ non sit possibile infirmū mouere ip̄m ⁊ p̄cipe ei ne dilatet ip̄m distēsione vel dilatatione laboriosa. ⁊ signū q̄ strictura ligature erit si accidat in manu ⁊ digitis tumor paruus cū dolore leui. ¶ Q̄ si nullꝰ accidat tumor neq̧ dolor ligatura nimis mollis erit: ⁊ opꝫ vt fortificet̄. si v̄o tumor magnꝰ fuerit ⁊ dolor vehemēs tūc strictura nimis arcta erit: ⁊ oꝫ vt mollificet̄ ⁊ relaxetur. ¶ Et cū ligatura ꝯueniēs fuerit nisi aliđ acciderit cogēs ad soluēdū nō soluat̄. dixit Alb. nisi post. xx. dies aut circa eos ⁊ fac dormire egrū sup̄ dorsū suū. ¶ Et scias q̄ brachij fractura restaurat̄ in. xxx. diebꝰ: aut. xxvij. aut forsasse i. xxviij. ⁊ istud totū est ſm dispōnes cōplonum ⁊ dispōnes virtutis.

¶ De restauratione

¶ De restauratione ossium fracture manus. Cap. lxxx.

Dixit Albu. ⁊ alij ꝙ ossibꝰ pectinis manus siue rascete ⁊ silr ossibus digitoꝝ raro accidit fractura: qm̄ ista ossa sunt dura valde. multotiens tñ accidit ei attritio. si tñ aliqñ ꝯtingit in eis fractura siue attritio ⁊ sit in manu preter digitos, tūc sedeat infirmꝰ q̇dratus ⁊ corā ipso sit sedes ſm equalitatē, ⁊ ipse ponat manū sup sedē extēsaꝫ si fractura fuerit ab interiori manꝰ versus exteriora siue dorsuꝫ manus: ⁊ extēdat minister ossa fracta extēsiōe decēti ⁊ medicꝰ equet ea donec ꝯiungant̄ cōiūctione bona ⁊ desuperponat emplm̄ ⁊ puluillos ⁊ sup eos astellā ſm q̄ꝫtitatē loci. Jnuolutā tñ in pāno lini leni, ⁊ pōt ēt aliā astellā ex ꝑte vole vt sit manꝰ apta recta. Si aūt fractura fuerit ab exteriori manus ad interiꝰ v̄sus volā eiꝰ tūc fac pilā de pāno ⁊ precipe infirmo vt coartet sup eā vola sua fracta. Deinde appone emplꝫ cū puluillis ⁊ desup astellā de corio in quo sit lenitas vt applicet̄ coriū cū corpore vole: deinde stringe sicut opꝫ voluendo cū fascia sup manū ⁊ rotando cū ea inter digitos. ¶ Si v̄o cadat fractura siue attritio in aliquo vel in aliquibꝰ ex ossibꝰ digitoꝝ: tūc si est in pollice equet̄ sicut opꝫ: ⁊ supponat̄ emplm̄ cū puluillis ⁊ desup astella ⁊ liget̄ ꝑmo ꝑ se ipꝫ: ⁊ postea ēt cū vola manus sicut cadit eius cōpositio. ¶ Si v̄o cadat fractura super aliquo alioꝝ digitoꝝ: tunc fiat equatio ⁊ emplastri ⁊ astelle appositio: ſꝫ liget̄ cū digito qui sequitur ipm̄ aut ligent̄ omnes: ⁊ est hoc melius semper tamen prius liget̄ per se digitus lesus: ⁊ postea simul cū alijs.

¶ De restauratione fracture spondiliū. Cap. lxxxj.

Nequit Pau. spondilibꝰ colli ⁊ dorsi, qñqꝫ accidit attritio siue cōminutio sed fractura paꝝ accidit eis: ⁊ aliqñ seqt̄ eaꝫ nocumm mortale ꝓp lesionē ꝯtingentē in nuca ex īpulsione eiꝰ ad interiora. ¶ Et qñqꝫ accidit in spōdilibus colli ⁊ si vis scire an sanet̄ an nō, dixit Albu. tūc ꝯsidera manꝰ eiꝰ: ⁊ si vides eas iā mollificatas ⁊ stupefactas ⁊ velut mortuas ⁊ ñ posse mouē̄ easꝫ nꝫ extēdē̄ neqꝫ strigē̄ ⁊ cū strigis eas digitis tuis ⁊ pūgis eas cū acu ⁊ nō sentit illud ⁊ nō sentit dolorē in eis, tūc scias, q2 nō sanāt̄, ſꝫ in pluribꝰ dispōnibꝰ eiꝰ est mortalis: ſꝫ si mouet eas ⁊ sentit in eis cōstrictionē cū digitis ⁊ punctionē. tūc scias ꝙ nuca salua est ⁊ ꝙ infirmꝰ sanabit̄ cū curatione. ¶ Si aūt eueniat spondilibus dorsi. Et vis scire an sanat̄ an nō. tūc ꝯsidera pedes eiꝰ ⁊ si vides ꝙ iaꝫ mortificati sunt ⁊ accidit in eis illud qꝺ accidit in manibꝰ: deinde qñ iacet sup dorsuꝫ suū egredit̄ egestio ⁊ vētositas absqꝫ volūtate ⁊ qñ resupinat̄ sup ventrē suū ⁊ vult ⁊ mingere nō pōt scias tūc ꝙ est mortale: nō ergo labores in curatiōe eius. Si v̄o nō accidit ei aliqd ex illo res est leuior. ¶ Et restauratio eius est vt coneris sedationē apatis calidi ⁊ ponas sup spondilē apata oleuꝫ rosatū solū aut cū vitello oui assati ⁊ pone super ipꝫ hoc aliquotiēs in die donec sedetur apa calidū ⁊ sedato apate pone sup locū emplm̄ factum ex cōfortātibꝰ ⁊ exiccantibꝰ ⁊ stringe sup ipsuꝫ cū ligamēto ⁊ precipe infirmo vt nō dormiat ⁊ vtat̄ quiete ⁊ tranqllitate donec sanet̄. ¶ Et si accidat apud attritionē ossis satagina aut aliqꝺ frustū separatū ex eo pungens: tūc opꝫ vt seces super cutē ⁊ auferas illud. Deinde cura vulnus sicut opꝫ. Et Aui. dixit. si remanet aliqd ex ꝑtibꝰ eminētibꝰ spōdilis que sunt q̄ noiant̄ spine ⁊ illud cadit velociter sub digitis cū ducant̄ sup loco ⁊ volumꝰ diminutionē. i. amotionē eius qñ illud cōminutū mouet̄ ⁊ sepat̄ a loco suo: tūc opꝫ vt auferat̄ scindēdo cutē exteriꝰ deinde aggregent̄ labia vulneris ⁊ curet̄ sicut oportet. ¶ Ꝙr si frangitur os alkeil ⁊ est postremū ossis albosos ⁊ fiat concauum ad interius: tunc oportet vt intromittat̄ digitus index in anum qui sit sinistre manus ⁊ equetur os fractū cū eo ⁊ cū altera manu ab extra q̄ꝫtū possibile est: ⁊ si fuerit ibi os fractum pungens auferat̄ ⁊ in alijs fiat sicut dictū est in alijs fracturis.

¶ De restauratiōe fracture ossis anche. ⁊ pectinis. Ca. lxxxij.

Ossi lato ꝙ est os anche raro accidit fractura ꝓp dispōnē fortitudis sue: si tñ aliqñ accidat tūc illud est altero triū modoꝝ: qm̄ aut accidit ei cōminutio in extremitatibus eius aut accidit ei figura in latitudine eiꝰ. Dixit. A. aut in longitudine eiꝰ: vt dixit Albu. aut declinat ⁊ īpellit̄ ad interiora versus ventrē ⁊ accidit ex fractura eius dolor ⁊ punctura ⁊ stupor coxe ⁊ cruris, qꝺ sequit̄ latus qꝺ frangit̄ cōsilr ei qꝺ accidit adiutorio ex fractura hūeri. ¶ Dixit Aui. qñ frāgit̄. s. v̄sus interiꝰ aut findunt̄ latera eius vt ligna fit res difficilis in rectificatione eiꝰ. alij tñ dicūt solū rē difficilē fore in fractura eius. nā si fuerit solū scissura nō indiget nisi appōne empli ꝯstrictiui cū puluillis ⁊ ligatura. ⁊ dn̄t discernit̄ inter scissurā ⁊ fracturā: qm̄ scissura cōprehēdit̄ ꝑ tactuꝫ inuenientē separationē ossis ſm longitudinē eiꝰ: q2 sic est, ſꝫ plm̄ aut ſm latitudinē que ꝑtes sepate apud cōpressionē factā apud tactū sup ambabus ꝑtibus aut sup altera eaꝝ neqꝫ cedunt cōpressioni ei neqꝫ sonāt siue crepitāt. fractura autē ſm plm̄ cōprehēdit̄ apud tactū vt ꝓcedat ſꝫ obligtateꝫ siue ſm trāsuersuꝫ, ⁊ alij ſm latitudinē ⁊ apud cōpressionē ꝑ tactū ꝑcipit̄ cessio partiū ⁊ sonitus siue crepitatio ⁊ accidētia supradicta in coxa ⁊ crure eueniunt q̄ raro eueniunt in scissura. ¶ Jn restauratione aūt fracture eget medicꝰ tribꝰ ministris robustis ⁊ prudētibꝰ: ⁊ p̄cipiat duobꝰ ex eis vt egro iacente sup ventrē suū extēdant coxas eius vnusqsqꝫ suaꝫ ſꝫ cōuenietiā, ⁊ p̄cipiat tertio vt teneat manꝰ siue brachia sua positis manibꝰ suis sub titillicis: vt nō sinat corpus egri distrahi iferius v̄sus extēdētes coxas, ſꝫ teneat ipꝫ infirmū ⁊ facta extēsione sufficiēti medicꝰ hn̄s ꝯfotiūincipiat equare os fractū vnusqsqꝫ ꝯprimēdo anchā suā cū vehemētia ⁊ fortitudine donec equet̄. ⁊ redeat mēbꝝ ad figurā suā nālē: deinde supponat̄ emplm̄ cuꝫ puluillis ⁊ supponat̄ astella q̄ sit facta ſm figurā anche ⁊ liget̄. Et vt ligatura firmior ⁊ melior habeat̄ opꝫ iplere ꝯcauitatē ilioꝝ cum stuppa leni vt capiat eā strictura ligature ſm eq̄litatē. Deinde locet̄ infirmus ad iacēdū sup dorsuꝫ suū aut sup latꝰ sanū si fractura sit solū in altera anchaꝝ ⁊ supponat̄ anchis vel anche fracte aliqd rotundū solidū factū ex pāno in modū pile ad ipellēdū inferius quotiēs iacebit sup ipꝫ. ꝙ si accidat cōminutio in extremitatibus eius, tunc si non fuerit ibi frustum pungens rectificetur ⁊ curetur cum emplastris. vt dictum est. Si autē fuerit ibi frustū pungens extrahat̄. vt dictū est in alijs.

¶ De restauratione fracture coxe. Cap. lxxxiij.

Ossi cosse accidit fractura ⁊ cū acciderit non occultat̄ sensui Hip. cognoscit̄ ꝑ tactuꝫ ⁊ ꝑamissionē ꝓprie figure. ⁊ fractura qñqꝫ tēdit ad ꝑtē añriorē, ⁊ qñqꝫ ad posteriorē. Et frāgitur qñqꝫ in medio sui, ⁊ qñqꝫ in extremo eiꝰ superiori vbi attinet genu. ¶ Jn restauratione aūt eius habeat medicus ministros tres q oēs sustentent coxaꝫ. ⁊ medius eius sustentet eā in medio fracture: ⁊ alij duo extēdant ipsam vnusqsqꝫ versus suū extremū extēsione forti donec eq̄tio possit fieri. Si v̄o fractura fuerit in extremo eius supiori v̄sus anchā: tūc ponat minister supior ligamentū sub ancha tēdēs ad ꝑtē inguinis. Ut cū ipso possit trahere ⁊ extendere coxam sufficienter ministro iferiori trahēte eā absqꝫ ligamēto ⁊ sub ligamēto ponat lanā vt nō incidat carnē: ⁊ cōsimilr si fractura fuerit in extremo coxe inferiori versus genu ponat minister ligamētū supra genu vt cū eo possit trahere ⁊ extendere q̄ꝫtū fuerit opportunū, ⁊ fiat hoc cōsilr ei qꝺ dcm̄ est in extensione adiutorij. ¶ Et facta extensione decenti medicus conet̄ equare ⁊ coniungere adinuicē ambabus manibus suis extrema ossis fracti cōiunctione bona vt redeat ad figurā nālē quā hēbat in sanitate sua. nō ergo dixit Raſ. 15. ꝯtiñ. querat medicus reducere coxā ad figurā nālē: ſꝫ ad eā que est ei ſm nām in tempore sanitatis. Hip. enim vt sciret

Reductō fieri dꝫ ad formā mēbri i sanitate sua.

aptationē coxe ⁊ modū forme eius:⁊ ꝙ nō torqueat eā neqꝫ rectificet de tortuositate eius dixit.qdaꝫ enim habēt coxam nāliter rectā.Et Aui.dixit.equet̃ ſm formā nālē que eſt ei ⁊ eſt gibboſitas in ſilueſtri pte eiꝰ ⁊ cōcauitas pauca in domeſtica eius,⁊ ꝙ equet ſm deambulationē forme q̄ eſt ei in ſanitate.Dixit Raſ.vbi ſupra.extēde os coxe violēter:qꝛ magnū os eſt ⁊ noli timere de violētia extēſiōis. ¶Dixit Aui.equat̃ hoc mēbꝝ infirmo iacente ſup faciē ſuā ⁊ crure eius extenſo.⁊ dixit.nō dimittat̃ fractura coxe remota ⁊ ſeparata ꝑ longū tpˢ:qm̃ manabit id qd̄ erit in eris de hūiditatibꝰ ⁊ corrūpet̃ inde totū mēbꝝ.Facta equatione ſupponat̃ emplaſtrū ⁊ liget̃ ſtringēdo.Si vō fuerit ibi apoſtema calꝫ tūc
Ad phibēdū apa. dimittat̃ diebꝰ aliquod ⁊ intēdat̃ ad ſedationē eiꝰ. ¶Et qdā añ aduētū apatis,ad ꝓhibēdū ipm ponūt facta equatione ſup carne petiā lenē infuſaꝫ in oleo ro.⁊ bñ expreſſam vt nō remaneat in ea de oleo niſi virtus eius ⁊ ſup hāc petiam ponunt emplm̄ ⁊ ſtringūt cū faſcijs poſitis aſtellis ſex ꝯueniēter figuratis q̄ ſint longe ſm lōgitudinē coxe:ita tñ ꝙ nō poſſint ledere inguina nec genu:⁊ opꝫ vt aſtelle q̄ ponuntur ex pte ſilueſtri coxe ſint latiores ⁊ groſſiores eis q̄ ponunt̃ ex pte domeſtica:⁊ h̄ iō qꝛ hoc os añqꝫ liget̃ cū porro ſemp eſt paratū reſilire ad partē ſilueſtrē:⁊ pp carnoſitatē q̄ eſt in pte inferiori:eſt ēt paratū reſilire ad ptē ſupiorē ſiue anteriorē:⁊ pp hāc cām opꝫ ēt vt aſtelle que ſup hac pte ponunt̃ ſint latiores ⁊ groſſiores vt ſint fortiores in reſiſtēdo. Et ligatura in hac fractura fiat cōſimilis ei q̄ dicta eſt in fractura adiutorij:⁊ facta ligatione ſituēt infirmū ad iacēdū ſup dorſuꝫ ſuū coxa ⁊ crure extēſis:⁊ qꝛ neceſſe eſt vt coxa cuꝫ crure firma ꝑſiſtat ⁊ nullo mō moueat̃:qm̃ ſi mouebitur nō habebitur vtilitas que conſideratur ideo ingeniati ſunt ſapientes ad intentionē firmitatis eius.Quidā.n.vt dixit Aui.ꝑparāt tabulas in qbꝰ eſt q̄dā ꝯcauitas vt decēter opponant̃ ſup inuolutiones faſciaꝝ.Et ſint in longitudine vt capiant totā lōgitudinē pedis:qm̄ ſi erūt breuiores nō erit medicꝰ,neqꝫ infirmus expꝰ laboris ⁊ nō hēbit̃ inde vtilitas q̄ſita.Utilitas āt elōgationis eaꝝ eſt vt ꝓhibeant ptē ſanā pedis moueri cum fuerit motꝰ illius q̄ꝫtitatis nociuus fracture ⁊ ꝓprie in diſpōne dormitionibꝰ ⁊ ſōni neceſſitas aut hoꝝ inſtroꝝ nō eſt niſi in fractura magna valde.Et ſcias ꝙ nō eſt poſſe cū h̄ vti eis niſi añqꝫ apet̃ locꝰ,qm̄ apa nō tolerat hec. Et Albu.poſuit aliū modū quē dimitto pp difficultatē tolerādi ipſuꝫ. ¶Et qdē iuxta pedē figunt lignū aliqd̄ ſiue palū in terra ſiue ſolario vel cū clauis ad aliqd̄ lignū firmū ⁊ ad ipm ligant pedeꝫ firmiter,ita ꝙ moueri nō pōt,⁊ qdā cū puluinaribꝰ ⁊ pānis ꝑparationē faciūt ſm coxā,⁊ crus,⁊ pedē vt nō poſſit moueri q̄ꝫtū fuerit poſſe:⁊ hic modꝰ bonꝰ eſt valde ⁊ tolerabilis ⁊ ꝯferēs maxie in fracture nō magna valde.Et ſi nō fuerit poſſibile abſtinere a motu eſt cū ꝑpōne modꝰ facilis vt exhibeat̃ ei motꝰ ſuauis ⁊ leuis. ¶Dixit Aui.ponat̃ inter coxas eiꝰ pila de lino vl̄ pāno magno ad ꝯſuādū foraꝫ in q̄ eq̄ta eſt coxa:⁊ oꝫ vt nō ſoluat̃ ligatura vſqꝫ ad duos dies aut tres niſi accñs euenerit de pruritu vel punctiōe vel apate.Nā cū aliqd̄ hoꝝ euenerit d̄ prurītu pūctiōe vel apate,ꝓpter ſolue eā.
¶De remotiōe fruſtoꝝ pūgētiū ⁊ oibꝰ alijs fiat vt in alijs dictū eſt fracturis. ¶Et ſcias ꝙ fractura coxe repationē recipit in.50.diebꝰ.Et ſcias.dixit Aui.ꝙ ille cuiꝰ coxa aut ancha frāgit̃ paꝝ denudat̃ a claudicatiōe:imo ſꝫ plꝫ claudicat.

¶De reſtauratione rotule genu. Cap.lxxxiiij.

Dixerunt ꝙ rotula genu paꝝ ſiue rariꝰ frāgit̃:ſed ſm plm̄ cōterit̃:ꝙ ſi accidat ei fractura tūc nō erit.dixit Albu.niſi vt fiſſura aut foramē.i.ꝑforatio.dñt.ꝯtingit eā frangi,⁊ ſꝫ lōginem ⁊ ſꝫ latitunem:⁊ ſꝫ obliqtatem ⁊ ſtatur ſup cognitione eiꝰ cū ſenſu ⁊ tactu ⁊ viſu:⁊ etiā auditu ſonitus ⁊ crepationis:⁊ opꝫ in reſtauratione eius vt extendat̃ crus ⁊ equētur ptes eius fracte cum digitis donec reducant̃ ad formā ſuā nālē:deinde ſuperponat̃ emplꝫ ⁊ ſupra ipſuꝫ aſtella rotūda ſm magnitudinē rotule:⁊ liget̃:⁊ in omnibus alijs fiat ſicut dictum eſt in alijs fracturis.

¶De reſtauratione fracture cruris. Cap.lxxxv.

Inquit Albu.oſſibꝰ cruris accidit de fractura id qd̄ dcm̄ eſt accidere oſſibus brachij qm̄ qñqꝫ frangit̃ arundo maior:qñqꝫ minor:qñqꝫ ambe ſimul.dixit Auic.qñqꝫ frangit̃ minor eſt ſaluius q̄ꝫ qñ frangit̃ maior:⁊ adhuc deterius eſt qñ frangunt̃ ambe ſimul. Et dixit.qñ frangit̃ arundo parua q̄ eſt ſupior eſt inclinatio fracture ad exteriora ⁊ cute.Dixit Albu.cū frangit̃ os ſubtiliꝰ cōuertit̃ crus ad interiorē ptē ⁊ eſt ambulatio cū ea poſſ:ſed qñ frāgit̃ arundo maior q̄ eſt iferior ⁊ declinat crus ad exteriora,alˢ.interiora:⁊ ad ptē ſilueſtrē.Et dixit Albu.inuenis ipm inferiꝰ:⁊ eſt ex eis vt occultat̃ tibi:quare cognoſcit̃ per ſenſum:⁊ qñ vtraqꝫ frangunt̃ inclinatio eius eſt ad oēs ptes:⁊ reductio eius eſt ſilis reductioni fracture adiutorij. ¶Dixit Aui.ꝙ per adiutoriū intellexit brachiū:vt dixit Albu.veꝝ dixit ipſe.in crure eſt extra opōnes ſupra id qd̄ eſt in operatione fracture brachij:⁊ eſt qñ tu equaueris aſtellas ⁊ cōpleueris oēm opōnē tuā,tūc accipe duas faſcias,⁊ alias tabulas ex ligno pini qd̄ adminiſtrat̃ in fabricatione ſelarioꝝ:⁊ elige ex eis qbus eſt groſſitudo parua:⁊ ſit longitudo earū longitudo cruris a genu vſqꝫ inferiꝰ ad calcaneū:⁊ pone ex oī parte cruris vnā inuolutā ex oī pte pāno leni duabꝰ inuolutionibus.Deinde liga eas cū duabꝰ faſcijs in tribꝰ locis.ſ.in medio ⁊ in duabꝰ extremitatibꝰ.nā cū hac ſtrictura ꝓhibet̃ crus declinare ad dextrā vel ſiniſtrā:ſꝫ ſeruat̃ in ſtatiōe bona.⁊ alij ſunt q ad dictā intentionē adminiſtrāt cunabulū ſiue capſetā de ligno ſm longitudinem cruris:⁊ ponūt in ea crus vt cōſeruent ipꝫ a motu. ¶Et dixit Albuc.ꝙ plm̄ opꝫ vt fiat iſtud in fractura cū vulnere in reſtauratione cruris. ¶Dicūt qdā.opꝫ medicū hr̄e tres miniſtros. Et precipiat vni eoꝝ tenere genu cruris fracti extenſuꝫ ⁊ firmuꝫ:⁊ alteri vt teneat pedē ſilr̄ protenſum ⁊ firmū ⁊ ſint ambo iſti miniſtri prudētes in extēdēdo ⁊ relaxādo ſm imperiuꝫ medici ⁊ precipiat miniſtro tertio ambabus manibus ſuis ſuſtentare crus in medio eius vel in loco fracture:tunc medicus equet manibꝰ ſuis oſſa fracta equatione decenti. ¶Et ſcias ſicut dicit Aui.ꝙ nō eſt diſpō cruris in tortuoſitate q̄ accidit figure ſue nāli:ſicut diſpō adiutorij:imo crus eſt rectū:quare oꝫ vt ſit extenſio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinē poſt reductionē.dicūt qdā.fiat cura ſicut dcm̄ eſt in cura fracture coxe in ꝓhibitione apatis ⁊ amotione oſſis pungentis.

¶De reſtauratione fracture tali. Cap.lxxxvj.

Auicenna dixit.fractura tali praua eſt:⁊ eiꝰ curatio eſt difficilis.Et plm̄ frangit̃ cū cadit hō ex loco alto:qm̄ ꝯuertitur ſupra pedē.Et fortaſſe accidit cū eo attritio oſſis cū fluxu ſanguis ad vētres.dicūt qdā q̄ſdā abſcōſiones ſiue cauernas q̄ accidūt in carne ⁊ cute circūſtantes ex caſu.Et qdā dicūt.per ventres intellexit ſicut ſtomacū inteſtina vel veſicam ⁊ coagulat̃ ille ſanguis in eis:⁊ qñqꝫ ꝑducit ad egritudies magnas ex febre ⁊ permixtione rōnis ⁊ tremore ⁊ ſpaſmo pedis.ſ.totius vſqꝫ ad ancham. ¶Cuꝫ ḡ accidit in talo apa cōgelatū qd̄ nō appet ⁊ nō egredit̃ ⁊ nō proeminet ad exteriora.Et appet iaꝫ in colore eius tenebroſitas q̄ nō fuit ante tūc eſt ſigm malū ſignificās ꝙ eſt in via perditionis ⁊ putrefactionis. Si aūt eſt apa appens īpellēs manū tāgētis cōpreſſiōe:tūc illud eſt meliꝰ:⁊ fortaſſe ſit facilis eius eruptio.alˢ.eius curatio. ¶Dixit.A.qñ talus nō reſtaurat̃ ſicut opꝫ deſtruit̃ iuuam eiꝰ.ſ.reſtaurationis ⁊ nō fit deambulatio ſup ipm.auctores nō poſuerūt modū reſtaurationis eius:fortaſſe pp difficultatē eiꝰ,⁊ fortaſſe qꝛ reliquerunt eā notā ex modis reſtauratiōis aliaꝝ iuncturaꝝ:⁊ opꝫ medicū in hoc eſſe ingenioſum vt reducat fracturā tali ad ſitū ſuū nālē ſm ꝙ meliꝰ demōſtrabitur ſibi.

¶ De restauratione fracture calcanei. Cap. lxxxvij.

Avicenna inquit. calcaneus est excusatꝰ a fractura ꝓp duritiē suā: ⁊ ꝓp circūdationē defensionū. i. ptiū q̄ sunt in circuitu ossis eiꝰ. pl'ꝫ ergo nō accidit ei nisi dislocatio. Si aūt ei aliqñ accidit fractura, tunc accidit ei aut ſm longū aut ſm latū, ⁊ inuenit tactus inequalitateꝫ in loco ⁊ ptes fracture cedere cōpressioni, ⁊ nō requirit restauratio eius: nisi emplastrationem ⁊ ligaturam: ⁊ quidam addunt astellam similem figure calcanei.

¶ De restauratione fracture ossium pedis ⁊ digitorum eius. Cap. lxxxviij.

Dixit Albu. ossibꝰ pedis accidit qñqꝫ fractura. digitoꝝ v̄o ossibus raro accidit fractura: ⁊ nō accidit nisi attritio in pluribꝰ dispōnibꝰ. ꝙ si accidit ossibꝰ pedis fractura ⁊ vides illa ossa separi ſm se adinuicē: tūc ponat infirmus pedē suū sup terrā ꝑparatā sicut ambulans ⁊ tu statim pone pedē tuū sup illud ex ossibꝰ qd̄ euellit̄ ⁊ supeminet: ⁊ alijs calca illud cū eo ⁊ equa illud donec redeat in locū suū: deinde pone desup empl'm cū puluillis ⁊ sub vētre pedis pone tabulā puā cui sint duo capita plana ⁊ inuolue eā cū pannis: ⁊ alijs sicut indiget: deinde stringe eā cuꝫ pede strictura decēti. cū aūt p̄terierūt ei tres dies aut 4or: tūc solue ligam. nā tu inuenies ossa equata siue sint fracta siue dislocata. Si aūt frangunt̄ aliq digiti tūc restaura eos ⁊ equa ipsos sicut dictū est in digitis manꝰ. Deinde pone sub eo toto tabulā supradictā ⁊ stringe eā strictura decenti ⁊ si frangunt̄ ex digitis pedis duo aut plura tūc pone sup oēm digitū astellaꝫ sue q̄ꝫtitatis inuolutā in pāno leni: deinde stringe tabulā in inferiori pedis ⁊ sit stās sup vnū caput tabule extra vētrē pedis vt teneat retētiōe bona: ⁊ in oibꝰ alijs seq̄re, vt dcm̄ ē in his.

¶ De fractura ossis pectinis vulue ⁊ virge. Cap. lxxxix.

Fractura raro accidit in his mēbris si tñ aliqñ frangat̄ vulua mulieris. dixit Albu. fac ipsaꝫ sedere quadratam. deinde inclina eā ad ptē dorsi sui parumper ⁊ teneat̄ retro ⁊ ipleat obstetrix vuluā eiꝰ coto donec impleat eā fiat cū vulua ex ea sicut spera siue pila. Deinde cōcutiat̄ mulier: ⁊ eleua dorsuꝫ eiꝰ paulatiꝫ. egredit̄. n. illud cotū portā vulue sicut spera ⁊ os fractū redit: deinde pone puluillū sup dorsuꝫ eiꝰ. qñ ergo vult mingere remoueat cotū cū facilitate deinde mingat: ⁊ deinde reducat̄ cotū i vuluā ſꝫ modū ſm quē intromissuꝫ fuerit in ꝑmis: deinde redeat ad puluillū suū ꝑmū ⁊ faciat sic septē diebus aut circiter illos. ipsa eniꝫ restaurat̄. Et dixit. si vis accipe vnam vesicaꝫ ⁊ stringe sup foramē cannulā arūdinis ⁊ intromitte vesicā totā in vuluā: deinde insuffla cānulā cū v̄tute donec repleat̄ vesica vulue ⁊ fracta redit: deinde ex̄he vesicā ⁊ iple vuluā coto ⁊ stet: vt. s̄. dictū est aliquot diebꝰ donec sanet̄. ¶ Et dixit Albu. qñ frāgit̄ os pectinis viri aut mulieris: tūc administra in restauratione eiꝰ ⁊ ipsiꝰ curatione id qd̄ in osse dictū est. s. anche. nō. n. occultat̄ ei cui est studiū ⁊ intelligētia via ⁊ cā restaurationis in his fracturis. ¶ Et dixit. qñ frangit̄ v̄ga viri accipe guttur anseris ⁊ intromitte virgā in ipꝫ, deinde pone sup ipꝫ iuolutionē ex pāno ⁊ iuoluat̄ ⁊ dimittat̄ sic tribꝰ diebꝰ aut circiter eos ⁊ sanabit̄ si deꝰ voluerit. ¶ Dixit Sili. ꝙ agrimonia potata ꝯsolidat ossa fracta in breui tpe. ⁊ sil'e dr̄ de succo ꝯsolide mioris cū bibit̄ ex eo tribꝰ diebꝰ aut pluribꝰ oi die cyatꝰ vnꝰ. Debēt aūt h' exhiberi post bonā reductionē ⁊ emplastroꝝ appositionē ⁊ ligaturam.

Agrimonia ⁊ succus ꝯsolide ꝯsolidant ossa fracta si potent.

¶ De extractione sagittaꝝ ꝑ manualē opōnē. Cap. xc.

Avicenna inquit. q̄dā sapiētiuꝫ dixerūt. ꝙ ille q aufert sagittas opꝫ vt sciat añ illā sagittaꝝ spēꝫ. diuersificant̄. n. sagitte abinuicē valde ⁊ apud nos ⁊ apud alias nationes in figuris ⁊ formis varijs ipsaꝝ. ⁊ cā necessitatis cognitionis spēꝝ eaꝝ est: q2 pre diuersitate earum aliꝰ ⁊ aliꝰ modus ipsaꝝ ex̄ctiōis iudicat̄. Judicet̄ ergo medicus scire spēꝫ sagitte infixe quā ex̄here conet̄ extimatione sup his q in p̄ria vbi est frequētatū rōne infirmi ⁊ alioꝝ necnō ⁊ visu ⁊ tactu ⁊ vt meliꝰ de eis indagare possit medicꝰ auctores multas ⁊ varias eaꝝ spēs descripserūt. ¶ Inquit Albu. sagitte diuersificant̄ ſm spēs suas: qm̄ ex eis sūt q habēt cuspides magnas ⁊ q̄dā puas ⁊ ex eis sūt ꝯcaue ⁊ ex eis sunt surde. i. nō ꝯcaue: ⁊ ex eis sūt q̄ hñt tres angulos. sup. ⁊ ex eis sūt q̄ hñt duos sicut lanceas: ⁊ q̄dā q̄tuor sicut quadrelli. Et ex eis sūt lingue siue sūt barbule vel al's hñtes dispositiones, ⁊ ex eis qbꝰ fiūt astelle. ¶ Et Aui. loq̄ns de habētibꝰ astellas. dixit. q̄dā. s. astellaꝝ sūt ex ligno: q̄dā ex arūdine ⁊ loquēs de hñtibꝰ cuspidē. dixit. ſm eaꝝ figurā. cuspides q̄dā sunt hñtes tres angulos: ⁊ q̄dā quatuor: ⁊ q̄dā sunt sup qbꝰ addunt̄ ferra minuta. sup. ⁊ q̄dā sunt acute. Et loquēs de barbulatis. dixit de eis sunt hñtes linguā. sup. ⁊ earuꝫ: q̄dā habēt vnā, ⁊ q̄dā duas: ⁊ q̄dā plures. Et dixit. penetrātibꝰ. i. acutis, q̄dā hñt cuspidē magnā, ⁊ quedā paruā. Et rursuꝫ. dixit. A. q̄rūdā sagittaꝝ cuspis est fixa in hastula. habent. n. ex pte qua nō ꝑcutiūt ⁊ fortasse istas vocauit Albu. surdas ⁊ quarūdā cuspis hꝫ cānulā in qua egredit̄ hastula, ⁊ sunt que vocant̄ concaue ⁊ istaꝝ ambaꝝ q̄dā stringunt̄ ex ipsa cuspide ad hastulā. i. cū aliquo clauo vel alia re: ⁊ q̄dam nō stringunt̄ ad ipsaꝫ hastulā. ¶ Et haꝝ oiuꝫ sagittaꝝ quedā sunt male: ⁊ q̄dā nō sic, ⁊ de dispōnibꝰ malis sunt hñtes ꝯugi. i. cuspidē inclinatā retro eo ꝙ qñ tēdit̄, ⁊ trahit̄ vt extrahat̄ suspēdit̄ isto ꝯugi retorto cū carne ⁊ nō egredit̄: imo ab exitu ꝓhibet̄: ⁊ ex malis sunt hñtes rē annexā: q2 infigit̄ carni cū illa re qñ tendit̄ ⁊ trahit̄ ad exteriora. nā tūc dilatatur res eis annexa ⁊ infigit̄. vñ ab egressiōe ꝓhibet̄, ⁊ ex malis sūt hñtes ferra minuta addita ⁊ nō fixa firmata. nā cum trahunt̄ remanēt illa ferra in ꝓfundo, ⁊ ex malis sūt q̄ non clauate cū hasta egrediunt̄ ꝯugi. ⁊ ipꝫ ꝯugi remanet iterius: ⁊ ex malis sūt q̄ sunt barbulate: qm̄ cū suis barbulis herent ⁊ ꝓhibent̄ ab exitu. ¶ Et rursuꝫ cadit diuersitas in spēbus sagittaꝝ iudicās de diuersitate ex̄ctionis eaꝝ ſꝫ diuersū modū infixionis eaꝝ. nā q̄dā sic corpi infigunt̄ ꝙ altera eaꝝ extremitas extra apparet. s. ex pte hastule vel ex pte cuspidis: ⁊ q̄dā sunt interiꝰ ꝓfundate nō apparētes ex aliq̄ extremitate exterius. et q̄ sūt nō apparētes exteriꝰ sūt ex spēbꝰ malarū. et apparētiū exteriꝰ q̄dā sic appent ꝙ sufficiēter pñt capi vt ex̄hant̄: et q̄dā nō sufficiēter: et declināt iste v̄sus spēs malaꝝ. ¶ Et iteꝝ diuersificat̄ modus extractiōis eaꝝ penes diuersitatē mēbroꝝ qbꝰ infigunt̄. Et ex eis. n. q̄dā infiguntur mēbris ꝑncipalibꝰ nobilibꝰ: et q̄dā ignobilibꝰ: et sūt ex speciebꝰ malaꝝ, et q̄dā mēbris extrinsecis. q̄uocūqꝫ. n. figurate sagitte fuerint si infigunt̄ mēbris nobilibꝰ et intrinsecis fiūt de genere ꝑdētiū ſm pl'm. ꝓpterea dixit Albu. qñ sagitta cadit in aliquo mēbroꝝ ꝑncipaliū vel nobiliū et apparēt signa mala q̄ dicent̄: tūc opꝫ vt deuites ex̄ctionē illiꝰ sagitte. nam mors seq̄t̄ illū in quo est in pluribꝰ dispōnibꝰ. qñ aūt nō apparent ipsa signa mala et sagitta nō est abscōsa in ꝓfunditate mēbri tūc ex̄he ipsaꝫ et cura vulnꝰ. Et dixit. q̄ infiguntur mēbris sicut facies et reliqua extrinseca et nō nobilia et non profundant̄ soluant̄ sic sagittati ſm pl'm si nō inuenit sagitta arteriā magnā aut neruū magnū. sup. aut venā magnā et nisi fuerit venenata. ¶ Notāt et innūit hic Aui. ꝙ q̄dā ex sagittis debēt dimitti, et q̄dā extrahi. et dimitti debēt quecūqꝫ mēbris nobilibꝰ infixe sūt ꝑcipue apparētibꝰ signis malis et dicendis. nā honorabilius est medico in extractione ipsarū se nō ipedire ne infamiā incurrat vulgariū dicētiū, q2 fuerit cā mortis egri: et maxime si expectauerit medicꝰ in extractione eius fluxum sanguis impetuosuꝫ sequi. pauci. n. sunt qui sic mortē effugiunt, si tñ coactus aut diu rogatus fuerit medicus a cōsanguineis vicinis et amicis vulnerati: tūc ꝓtestatiōe facta et nō solū corā eis, sed et locis et multis expressa

De spēbꝰ sagittaꝝ.

Diuersificat̄ extractio sagittarū ſꝫ diuersū modū infixionis eaꝝ ⁊ ſm diuersitatē mēbroꝝ ⁊c.

Que ex sagittis nō sūt extrahēde sed dimittende.

postq̄ infirm⁹ dē aīa sua ⁊ bonis suis disposuerit plene ad ipsius extractionē se disponat ꝓut inferius dicet̄. ¶ Et est sciendū q̄ mā cuspidū sagittarū est multiplex. sunt enim sic̄ dixit Aui. ex ferro aut ere aut plumbo aut alkali. i. stanno siue auricalco aut ex cornib⁹ aut ex ossibus aut ex lapidib⁹.

Signa in fixiōis sagitte in membris ꝑncipalibus.

Signa aūt denotantia infixionē sagitte in mēbra nobilia diuersificant̄ diuersitate mēbroꝝ ipsorum. ¶ Dixit Alb. si sagitta penetrauerit craneū ⁊ ingressa sit in pāniculos cerebri, tūc accidit ex illo soda vehemēs ⁊ scotomia ⁊ vertigo ⁊ rubedo lingue ⁊ spasm⁹ ⁊ ꝑmixtio rōnis intellectus ⁊ vomit⁹ colere ⁊ fortasse egredit̄ sanguis ex naribus aut aurib⁹: ⁊ fortasse abscindit̄ sermo ⁊ destruit̄ vox ⁊ egredit̄ ex loco vulneris hūiditas grossa sil'is pulti ⁊ erit ex eo sil'is aquositati carnis: ⁊ sunt hec singula mala indicātia de abstinētia ab extractione eius. ¶ Qr̄ si sagitta infixa fuerit ꝓpe māmillā sinistrā: tūc signa q̄ sit infixa cordi sūt q̄ medicus tangens ⁊ experiēs de ipsa sentit, q̄r ipsa sit fixa in re dura nō in re vacua aut molli ⁊ fortasse sagitte est mot⁹ impulsiuus ad exteriora ⁊ retractiuus ad interiora ꝯsil'is motui pulsus: ⁊ currit ex vulnere sanguis niger ⁊ seq̄t̄ illū frig⁹ extremitatū ⁊ sudor frigidus ⁊ sincopis, q̄ sig^a cū apparuerint mors seq̄t̄ ꝓculdubio. ¶ Qr̄ si sagitta infixa fuerit partib⁹ pectoris: tūc signa q̄ꝺ sit infixa: in pulmone sunt exitus sanguis spumosi ex vulnere ⁊ vasa. s. vene ⁊ arterie q̄ sequūtur collū ap̄ant̄. s. replent̄ ⁊ inflātur ⁊ mutat̄ color infirmi ⁊ respirat spiritū altū magnū ⁊ querit attractionē aeris frigidi. Si v̄o fuerit infixa in diafragma ex perforatiōe ei⁹: iuxta costas paruas sciet̄ ⁊ fit anhelit⁹ magn⁹ cū dolore vehemēti ⁊ suspirio ⁊ mouent̄ oīa mēbra hūeroꝝ. ¶ Et si fuerit infixa stō accidūt nocumēta stomaci ⁊ fortasse egredit̄ ex vulnere aliq̄ꝺ indigestū ex cibo. ¶ Et si fuerit infixa alicui intestinoꝝ accidūt nocumēta in opōnib⁹ eoꝝ ⁊ fortasse egrediet̄ aliq̄d ex stercore. ¶ Et si fuerit infixa vesice egrediet̄ vrina, ⁊ fortasse ꝓcedet ex ea ad exteriora ꝑ viā vulneris: ⁊ fit dolor sup̄ infirmū vehemēs. ¶ Et ex lesione ꝓueniēte ex opōnib⁹ cuiussuis mēbri vulnerati a sagitta poteris scire infixionē in eo. ¶ Et scias q̄ sagitta q̄n̄ʒ cadit in hoieʒ armatū: ⁊ q̄n̄ʒ in nō armatū ⁊ in ex̄ctiōe sagittaꝝ neci⁹ est medic⁹ sollicit⁹ ⁊ ingeniosus diu ꝑmeditans sup̄ ex̄ctiōe ipsaꝝ ⁊ libēter audiēs ⁊ māsuete ascultans loquētes de hac mā. nā cū oī meditatione ⁊ inq̄sitione difficile est deuenire ad rectitudinē ex̄ctionis eaꝝ. Ampli⁹ negociū ex̄hēdi eas hʒ imēsitatē siue latitudinē grandē: ita q̄ rē doceri neq̄ʒ scribi sufficiēter poſſe est: maxime ex eo q̄ quotidie noui modi siue noue forme sagittaꝝ ⁊ teloꝝ ad offendēdū inueniunt̄. ¶ Et noua forma nouum modū req̄rit ex̄hendi.

Sagitte duob⁹ modis extrahuntur.

¶ De modis aūt ex̄ctionis sagitaꝝ in gn̄ali. dixit Albu. dico. q̄ sagitte nō egrediunt̄ ex mēbris in ꝑtib⁹ qb⁹ sunt fixe nisi ꝫm modos duos: aut ꝑ actionē earū ex loco in quē intrāt: aut eꝯ ꝑtis illius. i. per oppositā ꝑtē. ⁊ iō Aui. 4^a q̄rti. ca^o 10°. de pūctura ⁊ disruptione ⁊ ex̄ctione ei⁹ q̄ꝺ retinet̄ ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossib⁹. dixit. Sagitte ex̄hunt̄ ꝫm duos modos quoꝝ vnus est attractio. s. ꝑ ꝑtē per quā intrat sagitta. ⁊ ali⁹ est ipulsio. s. vt ex̄hat̄ per ꝑtē oppositā ei per quā intrauit. ꝓpellat̄ donec egrediat̄ ꝑ oppositā ꝑtē siue ꝑ ipsaʒ ꝑtē oppositā attrahat̄. Et modus q̄dē ipulsionis. dixit Aui. loco allegato. ꝯuenit q̄n̄ sagitta figitur in carne taliter q̄ ꝑ attractionē nō pōt euelli. ⁊ cū hoc in corporibus siue mēbris intermedijs siue locis ꝑ que hʒ impelli ⁊ in mēbris q̄ opponunt̄ parti introitus nō est aliq̄d q̄ꝺ ꝓhibeat absc̄isionē siue rupturā quā causat sagitta cū ipellit̄ neq̄ʒ est ibi neru⁹ neq̄ʒ os neq̄ʒ aliq̄d sil'e his vt arteria vel vena magna. si aūt id q̄ꝺ. i. ꝑ q̄ꝺ ex̄hēda est sagitta impellendo fuerit os tūc nō administram⁹ ex̄ctionē cū ipulsione: q̄r ꝑ ipulsionē nō ꝑforaret illud os: ⁊ ꝯsil'r nō opʒ q̄ cū nostra ipulsiōe incidamus neruū: aut arteriā, aut venā magnā. Et ꝯsil'r nō opʒ q̄ extrahat̄ ꝑ impulsionē si haberet in trāsitu ledere aliq̄ꝺ mēbrū nobile lesione magna. ¶ Notāt t̄n̄ q̄ si sagitta in introitu ⁊ perforatione sua in ꝓfundū iaʒ incisionē fecerit in aliquo dictoꝝ mēbroꝝ ꝓhibētiū impulsionē tūc nō ꝓhibet̄ impulsio: t̄n̄ in tali casu ꝯsiderādū est per quē moduʒ siue ꝑ quā viā melius possit ex̄hi. in hoc. n. casu ⁊ quolʒ alio. dixit Aui. s. loco allegato. opʒ vt inquirat̄ facilior via ad ex̄hēdū ipsa ⁊ illa eligat̄. ¶ Cū igit̄ sagitta fuerit penetrās a duob⁹ laterib⁹. s. a latere introitus ei⁹ ⁊ a latere opposito, tūc dilatet̄ locus q̄ est magis ꝯueniēs vt egrediat̄ ꝑ ipʒ. ¶ Et dixit Aui. loco allegato. ex̄ctio sagittaꝝ q̄n̄q̄ʒ fit cū inst̄r̄is ꝯueniētib⁹ sagitte ex̄hēde: ⁊ q̄n̄q̄ʒ fit cū expressione. s. manib⁹ facta sup̄ mēbra que sunt in circuitu sagitte. sup. ⁊ quassatione facta in sagitta cū manu: ⁊ deinde forti ex̄ctione ex̄hat̄, ⁊ q̄n̄q̄ʒ fit cū ꝓprietatib⁹ medicinaꝝ attrahētiū q̄ ex̄hūt illud a'cui⁹ ex̄ctione deficiunt manus ⁊ forfices ⁊ alia inst̄r̄a. Et q̄dā modernoꝝ addūt aut fit extractio sagitte cū precauatiōe. ¶ Et scias q̄ inst̄r̄a q̄bus sagitte ex̄huntur sunt multa ⁊ diuersa.

Inst̄r̄a q̄bus sagitte extrahunt̄ sunt multa ⁊ diuersa.

¶ Quedā. n. eoꝝ sūt turrini qb⁹ sagitta fortiter alligat̄ ⁊ reuoluēdo turrinū trahit̄. ¶ Et q̄dā sunt baliste. ⁊ dicūt q̄dā. q̄ attractio sagitte cū balista raro fallit: sed ꝫm plurimū extrahit eā, ⁊ maxie si sagitta sic apparēs fuerit q̄ possit firmiter ligari: ⁊ modus ex̄hēdi sagittā cū balista est, vt mēbrum in'quo est fix'a firmiter liget̄ ad trabē aliquā aut ad aliq̄ꝺ fixuʒ ⁊ bn̄ firmū vt esset ferrū in muro fixū: ⁊ tūc tendat̄ balista sicut fit ad sagittādū. ⁊ tūc sagitta cū chorda baliste firmiter liget̄ ⁊ annectat̄, ⁊ si tūc ipellat̄ chorda baliste secū trahit sagittā. ¶ Et q̄dā inst̄r̄oꝝ sagitte ex̄ctionis sunt tenacule siue forfices q̄ debēt esse fortes ⁊ de bono calibe fabricate ⁊ interi⁹ debēt eē dentate vt q̄ꝺ capiūt firmiter teneāt, ⁊ q̄daʒ sunt tortuose q̄ sunt tenacule hn̄tes in cuspide sua ꝯcauitatē que pōt recipi sagitta vel hastula ei⁹. ¶ Et q̄dā sunt terebella apta ad ꝑforandū hastā: si aliq̄n̄ remāserit in cuspide ⁊ fuerit absc̄issa ab ea iuxta ferrū: ⁊ alia ꝯsimilia. Et q̄n̄q̄ʒ educit̄ cū terebellis ferreis, q̄ʒuis nō sit in eo lignū. Et modus opꝰonis cū eis in hoc est vt intromittas directe terebellū q̄ꝺ sit ꝓportionale ꝯcauitati sagitte donec cōprehēdas ipʒ in ipsam cōcauitatē subintrasse: ⁊ tūc reuolue ipm leuiter: ac si velles cū eo ꝑforare: ⁊ de leui reuolutione ꝓcede gradatim ad fortiorē donec scias ipʒ firmiter ferro adherere: ⁊ tunc attrahe ipʒ, q̄m̄ si firmiter adherebit nō dimittet ipm donec trahat ipʒ exteri⁹. ¶ Et q̄dā sunt vncini apti ad infigēdū in re q̄ oʒ attrahi. ¶ Et alia ēt pn̄t inueniri inst̄r̄a cōmoda ex̄ctioni earū que medic⁹ sua industria excogitare oʒ prout ei casus indicabit, ⁊ opʒ vt ex oīb⁹ istis ⁊ ꝯsil'ib⁹ inst̄r̄is medicus copiā magnā apud se habeat diuersitatē hn̄tib⁹ in magnitudine ⁊ paruitate in acuitate ⁊ obtusione in grossitie ⁊ subtilitate in lōgitudine ⁊ breuitate ⁊ ꝯsil'ib⁹. ¶ Sint ergo ex oī specie eoꝝ: quedā mediocria: q̄dā acuta, q̄dā magis acuta: q̄dā acutissima, ⁊ consil'r in alijs dr̄ntijs: ⁊ eligat̄ ex eis illud q̄ꝺ est ꝓportionatuʒ q̄ʒtitati vulneris ⁊ q̄ʒtitati rei capiēde. tale eniʒ meli⁹ est ꝓportionat⁹. ¶ Dixit Aui. loco allegato. opʒ vt ex̄ctio sagittaꝝ fiat cū forficib⁹ hn̄tib⁹ capita vt lime serrate vt vehemēs sit eaꝝ retentio. ¶ Dixit Albuc. ego narro tibi modos q̄rūdā sagittaꝝ vt ponas illud in 2^am sign̄onem sup̄ illud q̄ꝺ nō dixi: q̄m̄ ꝑtes hui⁹ artis ⁊ distinctio eaꝝ nō cōprehēdit̄ ex narratiōe nec ꝯꝑhēdit eas liber: sʒ artifex prudēs cōparat cū pauco sup̄ multū: ⁊ cū eo q̄ꝺ est p̄n̄s sup̄ illō q̄ꝺ est absens ⁊ inuenerit vel inueniet opōnē nouam inst̄r̄m nouū apud descēsuʒ. i. euētū reꝝ ex̄hendaꝝ hui⁹ artis q̄n̄ accidūt ⁊ narraui plures casus q̄ dicent̄. ¶ Et scias q̄ quotiēs est tibi poſſe vt ex̄bas sagittā manib⁹ absq̄ʒ inst̄r̄is fac illud tūc: si v̄o nō est hoc tibi poſſe manib⁹: tūc vtere ist̄r̄is.

Primus can. obseruand⁹ in extractione sagittarum.

¶ Et opʒ vt in ex̄ctione sagittaꝝ obseruent̄ canones: quoꝝ vnus est, q̄ si sagitta est apparēs: tunc siue sit infixa carni siue ossi debes tēptare ipsius ex̄ctionē capiēdo siue manu siue inst̄r̄is sagittā iuxta corpus siue mēbrū in q̄ꝺ intrauit ⁊ nō ex lōginquo. ⁊ cū sic apta fuerit sagitta, tūc vt dixit Albuc. in attractione vt cōtorsione manus tue cū inst̄r̄o vel sine ad partes

omnes dextra ꝛ sinistra:sursuȝ ꝛ deorsuȝ:recte ꝛ oblique do
nec facias eā euadere:in fine aūt torsionis ꝛ ductionis eius
ad oēs ptes sagitta ad pmū sitū suū reducat:ꝛ tūc exbat.nā
sic faciendo sagitta facili⁹ ex loco diuellit,in captione tñ sa/
gitte:ꝛ maxie hastule eius ꝛ in torsione manus.dixit opȝ vt
caueat ꝯfractio eius qd capit,maxime cū instro,qm̄ si fran
git nō poterit postea facilr exbi:ꝛ maxie hastule eius. ¶ Et
in torsione man⁹.dixit.opȝ vt caueat ꝯfractio ei⁹:qd capit
maxie cū instro,qm̄ si frāgit nō poterit postea facilr exbi:ꝛ
maxime si hastula fuerit facilis exctionis.als.fractiōis sicut
si fuerit ex arūdine.nā.ligm arūdineū est facile frāgibile non
tolerās ꝯstrictionē fortē nec torsionē.Ingeniet aūt vt nō frā
gat qd instro cōphēdit:ꝛ est vt nō moueat motione subita.
scȝ ꝛ forti:imo cōprehendat sup ipȝ ꝛ cōmoueat cōmotione
qua sciat qȝtitas fixionis eius.s.an sit multa:an sit pauca ꝛ
cognita qȝtitate fixionis,tūc aut capiat ipȝ cū instro capien
di aut suspēdat in ipso.s.aliqd instrm quo possit illa res tra
hi vt vncinus,ꝛ qñqȝ vt qr sagitta careat hastula:ꝛ nō inue/
niat illa tūc accipiat alia q̄ sit pportiōalis illi:ꝛ ea cū facilita
te repleat ꝯcauitas sagitte hac illac trahēdo vt nō iferat sup
infirmū dolor vehemēs:qre torqueat paulatine man⁹ ꝛ cuȝ
facilitate. ¶ Scds cañ.est.dixit Albu.qr opȝ vt cum trahis
Scds cañ. sagittā vt facias q̄ ifirm⁹ sit situat⁹ ſm figurā ſm quā fuit qñ
fuit casus sagitte i ipȝ:qm̄ hoc est magis iuuatiuū:ꝛ si nō est
tibi pole illud:tunc administra ſm q̄ est tibi pole ex figuris.
Tertius cañ. ¶ Tertius cañ.est.dixit Aui.opȝ q̄ fiat q̄ via sit ampla suf
ficienter ad illud qd capi dȝ ꝛ auferri,ita vt nō phibeat bo
nitas politatis cōprehēdēdi ꝛ retinēdi ꝛ attrahēdi illud:cu
ius querit extractio quā bonitatē phibet via arta,ꝛ ideo si
arta fuerit siue ex pn° siue ex pcessu ante sagitte exctionē:qr
facta fuerit arta p carnis regionē,opȝ vt sufficiēter amplie
tur postea extrahat,ꝛ iō dixit Auicē.loco allegato.qñqȝ est
nobis necessariū in qbusdā horis vt incidat cutis qñ nō est
pole vt egrediat çugi ꝛ fixione pma.s.ea p quam intrauit:ꝛ
opȝ vt ista fissura sit iuxta introitū sagitte ex vna pte vel plu
ribus ſm exigētiā:ꝛ maxie reqrit fissure ꝛ ampliatiōis fra/
ctio si sagitta fuerit ex barbulatis siue allatis siue auricula/
tis,qm̄ sūt vehemēter difficilis exctionis,maxie qñ occultā
tur eoꝝ barbule siue ale:qm̄ si nō sunt occulte pñt ꝛ debent
exbi sicut nō hñtes eas.dixit itaqȝ Alb.si sagitte isūt aures
qbus teneat ꝛ phibeat obedire extractioni,aut scinde car/
nē fixā in eis ex oi pte oi ingenio quo potes ꝛ ingenia si po/
tes sup euasione carnis,aut fractura auriū ꝛ torsione earuȝ
donec euadas. Et Aui.loco allegato.dixit.si çugi habuerit
ramos diuersos ꝛ nō obedit nobis ad egressionē:tūc necesse
est nobis vt dilatem⁹ fissurā si nō fuerit ppe illū locū mēbꝝ
aliqd de quo timeam⁹ vt neruus vel arteria:ꝛ silia. Et scin/
dam⁹ adeo qñ detexerim⁹ illud çugi exhem⁹ ipȝ cū facilita
te. Si vo ppe locū fuerit mēbrū de quo timeam⁹,tūc de ho
minib⁹ sūt q ponūt ramos illos sagitte in cānā quā intro/
mittūt,ꝛ sic i cānulis attrahūt sagittā vt ñ egrediat caro,qm̄
si ñ traheret sagitta ramis ei⁹ politi i cānulis:sȝ siñ cānulis tc
cū eis egrederet caro cui illi rami adherēt in exitu:ꝛ in h ca
su expedit vt fissura tm̄ amplieт vt possit intromitti instrȝ ca
piēdi çugi:ꝛ cū eo ēt cānulle,in qb⁹ rami siue barbule eius
recipiant,ꝛ innuit Albu.in verbis suprapositis in hoc ca/
su de sagittis barbulatis:q̄ ampliatio fissure qñqȝ fit in bar
bulis illis:tūc cū forficib⁹ frangant ꝛ icident ꝛ incise exhē/
tur,aut si nō fuerit polis ipsaꝝ incisio saltē cū tenaculis tor/
Quartus cañ. queant ꝛ ad stipitē replicent. ¶ Quartus cañ.est.dixit Al
buc.q̄ si tu potēs nō es sup extractionē sagitte ex hora tua.
idest qñ tēptasti exctionē eius:tūc dimitte eā dieb⁹ aliqbus
donec putrefiāt que sunt in circuitu eius,deinde itera attra/
ctionē.alleuiabit.n.inde.ꝛ hoc intellexit de infixa carni. Et
silr dicūt.debere fieri in infixa ossi. Et Aui.loco allegato.di
xit.multotiēs est neciuȝ vt res infixa dimittat aliqbus die/
bus anteqȝ extrahat.ꝛ hoc est in casu q̄ nō obediat in pn°

actionis.ꝛ sunt qui adiuuant putrefactionē carnis cū intro
missione per vulnus rei mollificātis ꝛ putrefacientis vt olei
vel altri⁹ putrefactiui. Et dixit Albu.si sagitta infixa in osse
nō obedit tibi post dies.s.facta putrefactione in circuitu qd
erit qr sagitta vehemēter infixa erit qd cognoscit ex firmitu
dine sagitte in ipso osse ab oi pte.i.donec pforet totū os,ma
xime si fuerit grossum.ꝛ hoc cū terebello donec amplificet
sagitta ꝛ exhat. Et Aui.loco allato.dixit.aut incidam⁹ in p/
mis os:qm̄ ipulsionē nō tolerat nisi sagitta totū os ptrāsie/
rit.nā si ptrāsierit totum os:tūc polis est ipulsio siue sagitta
carnē post os penetrauerit ꝛ totū mēbrū pforauerit siue nō.
ꝛ dicūt.q̄ in tali casu sagitta os totū pforauit si vuln⁹ fuerit
ad inferi⁹ mēbri decliue impulsio sagitte cōueniētior est ꝛ eli
gibilior attractioni,qr in tali exctione p impulsionē vulnus
melius ppat expurgationi supfluitatū que in eo possent ag/
gregari:imo scias q̄ aliqñ sagitta sic infigit ossi,qȝuis non
perforauerit ipȝ qd p viā attractionis nullo igenio exhi pōt
ꝛ tūc si illud os fuerit ppinquū cuti ptis opposite,opȝ vt cu
tis incidat vsqȝ ad os:ꝛ q̄ os ex illa pte pforet trepanis vel
terebellis quousqȝ sagitta ipulsa p ipȝ possit exhi. ¶ In ex/
tractiōe aūt sagitte p ipulsionē.dixit Albu.sagitta q̄ egredit De extractione sagitte p impulsione.
ex ꝯrio ptis alteri⁹ sic est q̄ iā aut pcedit ex sagitta aliqd ad
exteriora aut facit gibbositatē extremitatis sagitte p sensum
ex supiori pte cutis ppinque. Si g vides eā eminētē seca sup
eā:ꝛ sit sectio ſm qȝtitatē q̄ capiant in ea forfices ꝛ capias eā
ꝛ attrahe ipsaȝ.nā sic fit facili⁹ ad exitū,si tñ sagitta retineat
in osse:tūc torque manū tuā ſm rectitudinez donec iprimat
sagitta ꝛ os ꝛ faciat sibi locū:deinde trahe ipsaȝ ꝛ si sic tra/
here nō poteris dimitte eā dieb⁹ aliquot vt dictū est supra:
oi tñ die cōmouēdo ipsaȝ.deide itera attractionē donec egre
diat.ꝛ dixit.si ligm sagitte est in ea tūc ipelle ipsaȝ cū eo. Si
aūt ligm cecidit ab ea ꝛ vis admistrare ipulsionē tūc si sagit/
ta fuerit ex eis q̄ cū cauda infigunt ligno intromitte in eam
instrm ꝯcauū vt in ꝯcauitatē eius ingrediat cauda sagitte:ꝛ
tūc ipsaȝ cū ea exhe. Si āt sagitta fuerit ex hñtib⁹ ꝯcauitatē
in quā ingredit lignū,tūc ipelle eā cū instro intrāte ꝯcauita
tē ei⁹,ꝛ ēt sagitta alleuiabit p illud. ¶ Et dicūt qdā.si lignū
in sagitta remāserit ꝛ fuerit ex eo adhuc extra locū p quem
itrauit multū ex ipso:tūc postqȝ senseris sagittā motā ꝛ ipul
pulsioni siue attractioni p ptē oppositā obediētē,tūc seca ex
illo ligno leuiter iuxta corp⁹ qȝtū pole fuerit vt citi⁹ p oppo
sitā ptē exeat. ¶ Auic.aūt dixit loco all.si sagitta puenit ad
oppōnē mēbri vulnerati:ꝛ nō est pole vt egrediat p ptē per
quā itrauit,tūc si.s.loca opposita sūt fixa ꝛ sufficiēter fixa a
penetrāte.s.ab ipsa sagitta bñ est,ꝛ si nō sūt fixa:aut nō suf/
ficiēter tūc dȝ vt dixit Aui.vt scindam⁹ illa loca q̄ opponūt
ei ꝛ exhat ex eis:aut p attractionē.s.capiēdo sagittā mani/
bus vel tenaculis vel alio instro ꝛ attrahēdo donec egredia
tur aut extrahat.s.p ipulsionē que ipulsio fit ex latere p qd
intrauit aut cū ligno vel hastula ipsius sagitte si nō acciderit
ab ea:aut si ciciderit p ipulsionē cū re alia intromissa p lat⁹
vulneris p qd intrauit ad ipellēdū ptingēte vsqȝ ad sagittaȝ
paulatine gradatiȝ.ꝛ cū facilitate pellat ad exteriora:aut ex
trahat ipellēdo silr ꝛ attrahēdo. Et instrm qd iponit in lat⁹
p qd intrauit ad ipellēdū dȝ eē diuersuȝ ſm diuersitatē sagit
te.eteniȝ si sagitte fuerit cauda tūc ipellam⁹ ipsaȝ.si vo sagit
te nō fuerit cauda sȝ cānula siue cōcauitas:tūc opȝ vt instrm
ipellēdi sit acutū vt possit ingredi cannā sagitte:ꝛ tūc impel
lamus ipsaȝ cū eo. ¶ Dixit Albu.si sagitta est cadēs in pe/
ctore,ant vētre,aut vesica.aut in latere.sup.aut aliquo alio/
rū mēbroꝝ nobiliū,tūc si est ppinqua cū eo q̄ tangit ppin/
qua.sup.ꝛ nō apparuerūt signa mala dicta supi⁹.aut si ap/
paruerint ꝛ rogat⁹ ꝛ coact⁹ fueris:ptestationē,vt.s.dictuȝ
est.premissa ne supueniat tibi loc⁹:sȝ motus stolidoꝝ si pole
est tibi seca sup ipsam cauendo tibi ab incisione vene arterie
vel nerui ꝛ extrahe ipsaȝ. Multotiēs.n.dixit Aui.loco alle/
gato saluat aliqs ex sic vulneratis mirabilr absqȝ spe.s.pre/

habita a medico vel astātibus de salute eiꝰ:⁊ si nos dimiseri mus sagittā in his mēbris ꝑncipalibꝰ ⁊ nobilibus accidet. dixit Aui. mors tñ ꝑm oēm dispōnē.i.ꝓculdubio,⁊ cū hoc ꝓportionabunt.s.a ꝑsona medici dimittētis ⁊ nō extrahen tis sagittā ex eis ad paucitatē misericordie. q̄re meliꝰ est ꝓce dere ad extractionē sagitte. Si.n. abstulerimꝰ eā fortasse sa nabit. qñq; ifirmꝰ. ḡ nō exhere est nō misereri sup ifirmū. Et multo meliꝰ est. dixit Gal.2° terapē. cū spe benigna faciētez qdē periclitari q̄z sine spe perire certissime. ¶ Qz si ꝯtingat sagittā nō appere, sz occultari ad ipsiꝰ inuētionē. dixit Aui. ꝙ Hip. ꝑcepit ꝙ si poſſe est vulnerato ponat ipsum ꝑm figu rā ꝑz quā fuit qñ fuit vulneratꝰ: qm̄ oz vt significet sup ipz sup sagittā in quā ꝑtē itrauit:⁊ si tūc nō fuerit ei poſſe: tūc oz vt resupinet ꝑm ꝙ poſſe est ei ex figura vt administret ingni tio.s. digito vel instr̄o ⁊ administret exp̄ssio.s. manibꝰ q̄ren do in quo loco fuerit sagitta. Multotiēs.n.ꝑ tactū cōprimē tē repit ⁊ ea repta ingeniādū est in extione eius ꝑm modos dictos: ꝙ si sic repta nō fuerit, aut fuerit repta ⁊ nō poterit exhi, aut pp sui ꝓfunditatē: aut pp sui infixionez vehemētē: aut pp p̄ñtiā alicuiꝰ ꝓhibētis vel ifirmi intolerātiā vel aliud tūc meliꝰ est vt dimittat. multi.n. iā retinuerūt eā:⁊ tñ cū ea multo tpe vixerūt ⁊ in multis iā nā post annū manifestauit eā deducēdo eā v̄sus cutē ⁊ egressa est sagitta facil'r ⁊ libera ti sunt. Et Guil. dixit. vidimꝰ sagittā occultā ꝑ annū ⁊ plus: cuidā in oculo, cuidā in naso: cuidā in coxa:⁊ postea manife stari ⁊ leuiter absq; molestia ꝑ se aut cū ꝑuo adiutorio egre di. ¶ Notāt. ꝙ añq̄z sagitta dimittēda sit ꝑus expiētia eē oz de extractione eiꝰ cū medicis ⁊ p̄cauatiōe ꝓut dicet. Et no tant ꝙ si sagitta ifixa fuerit neruo eodē mō extrahēda eē sic q̄ infixa est carni. curādū tñ postea est vulnus cura vulneris neruoꝝ. ¶ Et notāt. ꝙ si sagitta ꝑuenerit in mēbrū armatū ⁊ nō vulnerauerit nisi mēbra ignobilia in qbꝰ nō est timor de fluxu sāguis aut alio accñti malo: tūc poterit exhi armis nō remotis. Si v̄o ad mēbra nobilia ꝑuenerit:⁊ ad ea: i qbꝰ existit timor ð fluxu sāguis ipetuoso: tūc arma ꝑus iuxta pos se amoueri debēt: vt nō ipediat ꝑ ea medicꝰ a festino sue cur su fluēti sāguie vel aliȷ̄ accñti:⁊ ne forte post ea in extiōe ar moꝝ alia supueniat lesio. ¶ Et scias ꝙ ꝑz moᵐ dcm̄ exhi de bēt gladiȷ̄ ⁊ tela:⁊ q̄cūq; talia vt claui q̄ infixa in aliq̄ corpis ꝑte repient. ¶ Nūc v̄o adducā multos de vulneribꝰ sagitta rū casus quos sapiētes descripserūt supiorē ꝑtē capitis cū sa gitta vulnerari, lz raro ꝯtingit. al's āt capitis ꝑtes freq̄nter.

Si sagitta infixa fuerit capiti penetrans craneum.

Si itaq; aliq̄ ps capitis ꝑcussa fuerit q̄ craneū penetrauerit, tūc est in eiꝰ attractiōe ꝯsiderādū. nā vtpl'z egri eiꝰ extione moriunt. abradat ḡ caput ⁊ dilatet vulnꝰ vsq; ad os vt vi deat de cranei lesiōe:⁊ tūc p̄missa flōia ⁊ diuersiōibꝰ ⁊ molli ficatiōe loci cū vitello oui cōquassato cū oleo ro.⁊ p̄missa ēt appōne ꝓhibitiui in circuitu vt olei ro. cū bolo ar. expectan do cū tali ꝓcessu vsq; ad 3ᵐ diē, tūc dispō ifirmi si talis fuerit ꝙ possit tolerare siue spernere debilitātia extionis ad ipsaz exhēdū: tūc dispone cū oi leuitate tibi poſſi:⁊ cū minori capi tis cōmotiōe. nā si violēter eā extraxeris cōmotionē in cere bro pones.⁊ in pāniculis eiꝰ extēsionez ⁊ fortasse in craneo violētā disruptionē: vñ poterit apa in ꝑtibus cerebri gñari: aut multo spū exalato statiz mortē seq. ¶ Dixit Albu. si sa gitta est fixa in osse capitis ⁊ iā ꝓcessit in vnū vētriculū cere bri ⁊ apparēt ex ifirmo q̄dā illoꝝ accñtiū q̄ dcā sūt supra: tūc abstine ab extiōe sagitte ⁊ dimitte eā dōec equat post dies ⁊ si sagitta ꝑuenit ad siphac cerebri tūc mors nō ꝓlōgabit. Et si sagitta nō ꝑuenit nisi in corpe ossis tm̄:⁊ nō penetrat vsq; ad siphac ⁊ remanet ifirmꝰ aliquot diebꝰ ⁊ nō accidit ei ali qd̄ ex accñtibꝰ malis, tūc stude in extiōe sagitte ⁊ attractiōe eiꝰ. Si āt est ifixa valde ⁊ nō obedit tibi ad attractionē: tunc administra terebella ꝑforādo os in circuitu eiꝰ ⁊ exhe: deide curādū est vulnꝰ sic curant reliq̄ vulnera capitȷ̄ q̄ sūt cū amo tione cranei. ¶ Dicūt qdā. si sagitta vnā ꝑtē cranei ꝑcusserit ⁊ ꝑ aliā manifeste exiret ꝑtē vt qr ꝑcusserit ab añriori ⁊ exie rit posteriꝰ: aut eꝯ°. tūc ilico ligᵐ siue hastula euelli oz si fa cil'r fieri possit. ⁊ si nō poterit absq; difficultate abstrahi: tūc secet iuxta caput q̄ztū fieri poterit ⁊ fiāt fricatiōes ⁊ alie di uersiones ⁊ euōnes si tolerauerit eas v̄tꝰ. Et ꝓcede cū molli ficatiuo ⁊ ꝓhibitiuo ab vtraq; ꝑte:⁊ si accñtia mala vsq; ad aliq̄t dies nō supuenerint: tūc ab ea ꝑte a q̄ sagitta exiuit in cidat in modū crucis ⁊ cutis a craneo sepet. Deinde craneū ꝑforet vt meatꝰ sagitte ꝯueniēter elarget:⁊ tūc ferrū sagit te firmiter capiat ⁊ caute ⁊ cū oi facilitate poſſi attrahat. Si v̄o sagitta aliā ꝑtez cranei penetrauerit ⁊ signa mala nō ap paruerint: tūc ex ꝑte ꝑ quā itrauit cutis icidat ⁊ exhat a cra neo ⁊ ipz craneū mō supradicto ꝑforet ⁊ amoueat, deide sa gitta exhat. Et dñt. ꝙ ꝑforatio cranei in his ⁊ silibꝰ casibꝰ meliꝰ cū trepanis subtilibꝰ fit: qr cū eis nō fit in cerebro cō motio: neq; dolor sequet ex ꝯtactu sagitte sic ꝯtingit in abra sione cranei. ¶ Dixit Albu. cuidā viro accidit sagitta in la chrymali oculi eiꝰ ⁊ in radice nasi:⁊ extraxi ipsaz ex ꝑte alte ra sub adipe auris eiꝰ ⁊ sanatꝰ est, ⁊ nō accidit in oculo eius nocuᵐ. ¶ Et extraxi. dixit ipse. sagittā aliā iudeo q̄ cecidit in adipe oculi sui sub palpebra oculi sui iferiori ⁊ sagitta iā oc cultata erat ⁊ nō suz ꝯsecutꝰ ex ea nisi extremitatē eiꝰ paruā cū q̄ adherebat in ligno suo:⁊ erat sagitta magna ex sagittis arcuū turcoꝝ ex ferro leni in quo sūt aures ⁊ sanatꝰ est Iu deus:⁊ nō accidit ei in oculo accñs malū. ¶ Dicūt qdā. si sa gitta in aurē vel iuxta aurē ꝑcusserit: qñq; penetrat ad cere brū:⁊ accidūt tūc signa mala supradicta:⁊ qñq; nō penetrat ad cerebrū:⁊ nō sequūt tūc accñtia mala. q̄uocūq; ceciderit extrahenda est premissa mollificatione orificiȷ̄. ¶ Dixit Al buc. extraxi sagittā ex gutture chriani:⁊ erat sagitta arabi ca:⁊ est illa cui sūt aures. secui ḡ sup ipsaz iter duas guidez ⁊ iā submersa erat in gutture eiꝰ. subtiliatꝰ suz ḡ cum ea donec extraxi eā ⁊ sanatꝰ est chrianꝰ. ¶ Dicūt qdā. sagitta cadens in gulā, aliqñ vulnerat guidez, ⁊ aliqñ arteriā iuuenilē:⁊ est timor in ea magnꝰ:⁊ qñz nō ꝯfigit in ossibꝰ colli, ⁊ qñz sic. ⁊ h̄ est deteriꝰ ⁊ cū vulnerat venā vel arteriā, aliqñ detinet fluxꝰ sāguis magnꝰ q̄zdiu intꝰ remanet. cum v̄o exhit aliqñ ita magnꝰ fluxꝰ sanguis fit ꝙ mors venire nō tardat. cuz ḡ medicꝰ de tali fluxu timuerit oz se parare ad extionē eiꝰ lar ga ꝓtestatione p̄missa. faciat ḡ puluillos multos de stuppis satis latos: quoꝝ tres vel q̄tuor sint in medio ꝑforati tāta ꝑ foratiōe ꝙ possit ꝑ eā hastula sagitte ⁊ ferrū eiꝰ exhi si ex eo qd remāserit, ⁊ bñ balneet eos in albumine ouoꝝ mixto cū puluere sanguis ꝯstrictiuo. ⁊ aliȷ̄ nō sint ꝑforati: sz sint ꝯsil'r balneati in albuminibꝰ ouoꝝ absq; puluere: aut vino rubeo stiptico exp̄ssi:⁊ tūc iponat ꝑforatos vnū post aliū donec ac cipiāt bñ carnē in circuitu sagitte ⁊ minister eiꝰ ꝯprimat eos manibꝰ ⁊ firmos teneat, ⁊ tūc medicꝰ conet exhere sagittā q̄zto leuius poterit post cuiꝰ extionē illico foramē vulneris manu sua claudat ⁊ opilet firmiter tenēdo eā vsq; ad horaz vel plus quousq; sāguis ꝯglutinet ⁊ in loco iuiscet:⁊ tunc manu sua amota statiz supponat puluillos nō ꝑforatos bñ in circuitu apphēdētes, ⁊ tunc sup eis minister manū appo nat ⁊ leuiter teneat vsq; ad horas.ij. vel circiter illas: tūc ma nu ministri sublata medicꝰ suauiter ligaturā faciat cauendo ne de loco puluillos moueat ⁊ dimittat sic ligatura ⁊ nō sol uat vsq; in diē 7ᵐ: aut saltē 5ᵐ nisi accñs supuenerit exiens solōnē eiꝰ. Cūq; soluunt iteꝝ puluilli p̄dicto mō p̄pati ponā tur in illo stuello vulneri itromisso ⁊ sic vsq; in finē cure ꝓce dēdū erit. ⁊ dicūt. eādē p̄pationē ⁊ modū curationis fieri in quocūq; alio loco corpis a sagitta ꝑcusso: in cuiꝰ extione de supfluo fluxu sanguis timet. ¶ Dixit Albu. extraxi sagittā viro ex ꝑncipalibꝰ regis. q̄ ceciderat in medio nasi sui, ⁊ iam declinauerat ad ꝑtē dextraz parūper ⁊ occultata erat sagitta tota. Vocatus suz ego ad curationē illiꝰ post casum sagitte ad tres dies:⁊ inueni vulnꝰ sagitte strictū valde ⁊ inq̄siui eā cū tenta subtili ⁊ nō sensi eā, sed ipse inueniebat punctionē ⁊ dolorē sub aure sua dextra, ⁊ speraui ꝙ pūctio erat ex parte

De sagitta infixa lachrymali ⁊ ꝑtibꝰ oculi.

De sagitta infixa aurez vel iuxta ipsā.

De sagitta infixa gutturi ue gule.

De sagitta infixa naso.

extremitatis sagitte, ꝛ emplaui locū illū cū emplo in q̊ erat
v̊t⁹ attractiua ꝛ digestiua ꝯfidēs ex me ꝙ inde aparet loc⁹
ꝛ appareret mihi signa sagitte vt secarez sup eā ꝛ nō accidit
in loco accn̄s sign̄ans ꝙ sagitta ꝯsecuta sit locū. Assiduaui
aūt sup loco cū emplo multis dieb⁹ ꝛ nō accidit accn̄s ꝛ cō/
solidatū est vuln⁹ interiꝫ ꝛ remāsit ifirm⁹ absqꝫ ex̄ctione ei⁹
cū spatio dieꝝ donec sensit sagittā die quodā intra nasum, ꝛ
narrauit mihi illō. posui ḡ sup vuln⁹ medicinā acutā corrosi
uā aliqb⁹ diebus donec aptum est: ꝛ cū tēta temptaui ipm
vuln⁹: ꝛ sensi extremitatē sagitte subtilē q̄ adherebat ligno:
deinde addidi in aptionē vulneris p medicinā acutaꝫ donec
apparuit visibil̄r extremitas sagitte ꝛ preterijt mihi cuꝫ eo
spaciū tp̄is circiter q̄tuor mēses: deinde postq̄ꝫ amplificatuꝫ
est vuln⁹: ꝛ pol̄e fuit mihi intromittere forfices moui ipsam
ꝛ nō obediuit mihi ad exitū: ꝛ nō cessaui subtiliare ꝛ igenia
re sup eā die quodā cū forficibus decēter fc̄is donec extraxi
eā. Deinde restauraui vuln⁹. Et medici qdā iudicant ꝙ carti
lago nasi nō restaurat̄. restauraui ḡ ipsaꝫ ꝛ ꝯsolidatū est vul
nus ꝛ sanat⁹ est infirm⁹ sanitate integra neqꝫ nocuit ei aliqd
oino. ¶ Et extraxi. dixit Albu. sagittā viro q̄ cecidit in ven/
tre ei⁹ ꝛ cogitaui ꝙ moreret̄ ex ea: postq̄ꝫ aūt p̄terierunt ei.
xxx. dies ꝛ nō mutatū est aliqd ex dispōnib⁹ ei⁹ secaui super
sagittā ꝛ ingeniaui sup eā ꝛ extraxi eā ꝛ sanat⁹ est ꝛ nō ac/
cidit ei accn̄s malū. ¶ Et vidi virū cui accidit sagitta in dor/
so ei⁹ ꝛ ꝯsolidatū est vuln⁹ sup eū: ꝛ post septē annos exiuit
sagitta in radice coxe. ¶ Et vidi mulierē cui cecidit in vētre
suo sagitta ꝛ cōsolidatū est vuln⁹ sup eā ꝛ remāsit sagitta in/
tra ipsaꝫ ꝛ nō mutata est in dispōnib⁹ ꝛ nō inuenit mulier ex
ea noc^m ex opōnib⁹ suis nālib⁹. ¶ Et vidi virū aliū cui acci
dit sagitta in facie sua ꝛ cōsolidatū est vuln⁹ ꝛ remāsit ei nō
veniēs ei multū dolorē: ꝛ vidi silr̄a istis multa: ꝛ multi ēt ex
modernis plura silr̄a viderūt. ¶ Referūt. n. qdā. vidisse ho/
minē vulneratū eē cū sagitta in nuca colli. q statiꝫ amisit sen
suꝫ ꝛ motū abinde iferi⁹ ꝛ tādē liberatus fuit lꝫ nō habuerit
postea motū fortē in mēbris inferiorib⁹. ¶ Et dn̄t. vulnera
tū vidisse cū sagitta in crure supra focile min⁹ ꝛ pforauit vsqꝫ
ad ossis supficiē sine vlla lesiōe ossis ꝛ nō potuit defendi: qn
supueniret ei rigor ꝛ febris ꝛ mortuus est infra mēseꝫ. ¶ Et
nō referūt hꝰ stupēda vidisse ex vulneribus sagittaꝝ solum:
sꝫ ēt in vulnerib⁹ instroꝝ: ꝛ ēt ex vlceribus. Vn̄ referunt q/
dā vidisse hoīem vulneratū in capite cuꝫ ense ꝛ ꝓfundatum
fuisse vuln⁹ vsqꝫ ad subam cerebri. Et vuln⁹ erat supra ver/
ticē ab anteriori p̄te frontis vsqꝫ ad mediū capitis q sequēti
die post vulnerationē incurrit palysim vl̄eꝫ ꝛ emittebat sup
fluitatē p̄me ꝛ scd̄e digestionis insensibil̄r, ꝛ stetit sex dieb⁹
ꝙ nō comedit: bibit tn̄ aquā frigidā cū sirupo rosaꝝ ꝛ sexta
die petijt cibuꝫ ꝛ cibatus fuit ꝛ postea regul̄r rectus euasit.
¶ Et ego vidi vulneratū cū ense quēdā plurib⁹ ictib⁹ in ca/
pite suo oīb⁹ cū fractura cranei vsqꝫ ad pāniculos cū multa
emissione ossis, ꝛ cū hoc amputata fuit ei man⁹ sinistra cum
multa effusione sanguis ꝛ remāsit velut mortuus horis plu
ribus capite discooperto ꝛ erat sine sensu ꝛ motu ꝛ delatus
fuit ad ecclesiā vt sepeliret̄: ꝛ tūc cepit sentire ꝛ moueri, ꝛ cu
ratus postea euasit. ¶ Vidi aliū cū gladio acuto fuisse in la
tere dextro pforatū cassal̄r ꝛ dixerūt medici gladiū trāsisse
inter costā ꝛ costā nulla reperta lesione in aliqua eaꝝ ꝛ ipse
expuebat sanguinē q nō erat ex pulmone ꝛ nūq̄ꝫ cōsolidari
potuit p eos vuln⁹: sed emittebat p ipsuꝫ tātā saniei albe: licꝫ
subtilis q̄ꝫtitatē: ꝙ referre eā eēt incredibile nulla eius parte
p sputū exeūte ꝛ remāsit sic fact⁹ exiccat⁹ velut ethicus ānis
duob⁹: ꝛ tādē ꝯsolidatū est vlc⁹ ꝛ corpus eius impinguatū
fuit ꝛ vixit in optima sanitate annis plus. xxx. ¶ Et qdā re
ferūt ꝙ si accipiat̄ fiala vna vini maluatici: ꝛ in ipsa bulliat
croci. ʒ. j ꝛ modicū salis vsqꝫ ad cōsumptionē medietatis: ꝛ
ex eo lauet̄ fistula quecūqꝫ ēt inueterata: ꝛ ēt ani ꝛ lachryma
liū. quater i die nāli sanabit̄: sicut dicūt se fecisse. ¶ Vn̄ qdā
eoꝝ dicūt se sanasse in breui tp̄e fistulā ossuosaꝫ ꝛ difficilē cū

De sagitta infixa ventri.

De sagitta infixa dorso.

Mirabilia ex vulneribus.

lotione ipsius fistule q̄ter facta in die nāli cum vino optimo
maluatico ꝛ impositione post lotioneꝫ stuelli facti de radice
lapatij illi⁹. s. qō hꝫ radicē valde rubeā: ꝛ folia in sup̄mo ro
tūda eleuata: q̄ idiomate Bononiēsi vocat̄ patiētia: radēdo
radicē p̄us ꝛ inūgēdo eā cū vnguēto aploꝝ. ¶ Et si sagitta
pcusserit p̄tē inferiorē dorsi vel aliā partiū spōdiliū: tūc si nō
fuerit perueniēs ad nucā: aut ptransiens ad interiora extra/
hat̄ ꝛ curet̄: sicut dictū est in alijs cadētib⁹ in mēbra ignobi
lia ꝛ exteriora. Si v̊o puenerit ad nucā curet̄ post extractio
nē eius cura vulnerū neruoꝝ: ꝛ si penetrauerit ad interius
curet̄: sicut dictū est in sil̄ib⁹. ¶ Quidā referūt ꝙ alicui ter/
gū cū sagitta vulneratū fuit ꝛ transiuit sagitta ad stōm adeo
ꝙ extremitas siue cuspis sagitte sentiebat̄ ex p̄te an̄riori: qn̄
sup ea digitis premebat̄: ita ꝙ nō apparebat tangēti ꝙ inter
digitos suos ꝛ cuspidē sagitte mediaret: nisi pellis mirach q̄
est supra stōm: ꝛ cū mouebat̄ hasta sagitte q̄ remāsit a parte
tergi manifeste pcipiebat egrot⁹ sagittā fore intra stōm ꝛ ti/
muit medic⁹ vocat⁹ vehemēter in ex̄ctiōe ei⁹ pp lesionē stōi:
ꝛ qr sibi videbat̄ ꝙ hastula sagitte nō eēt ligata cū ferro: ꝛ ꝙ
in attractiōe ipsa egrederet̄: ferrū v̊o remaneret: p cui⁹ rema
nētiā mors oino sequeret̄: pauit ergo se medic⁹ ꝛ puluillos
plures de pāno lini multipl̄r multiplicatos cōposuit ꝛ vnū
ex eis ex p̄te āteriori vbi cuspis sagitte sentiebat̄ apposuit ꝛ
ministro p̄cepit: vt cū pollice suo sup puluillo in loco cuspi/
dis p̄meret, medic⁹ ipse tūc sup dorso in circuitu hastule ma
nib⁹ fortiter pressit: ꝛ hoc fecit si fortasse sagitta ꝛ ferrū ei⁹
p ipsas p̄ssiones retrogradaret̄ v̊sus foramē p qō fuerat in/
gressuꝫ: cūqꝫ p hoc vidisset hastulā moueri, ꝛ p pressionē in
p̄te anteriori pūctionē ꝛ dolorē nō augeri: sed potius minui
ministro alteri docto p̄cepit hastulā cū oī facilitate cōuerten
do ipsaꝫ ad multas p̄tes attraheret: ꝛ sic dāte deo ipsaꝫ cum
ferro attraxit. Dixit tn̄ medicus ꝙ si pciperet̄ ꝙ hastula sine
ferro egrederet̄ statim deꝫ reprimi hastula v̊sus ferrū vt rein
grediat̄ p ipm ꝛ minister anterior deꝫ forti⁹ cōprimere v̊sus
ferrū, vt meli⁹ ꝛ fortius hastula firmet̄ in ipso. Et refirmata
hastula iterū cū oī cautela igenio ꝛ facilitate queratur ipsi⁹
ꝛ ferri cū ea extractio: ꝛ postea curet̄ vuln⁹ sicut supradictū
est in cura vulneris p sagittā illati in gula cū lesione vene vel
arterie, ꝛ hoc mō oīa silr̄a vulnera: siue ab anteriori: siue a po
steriori curari debēt. Dixit tn̄ medicus ꝙ si ex vulnere predi
cto patiēs dolorē nimiū in stō sentiret sacellatio ipsi loco do
loris superponat̄ ꝛ vinū cū sale in patella bulliat, ꝛ cū bullie
rit furfur in tanta q̄ntitate supermittat̄ ꝙ empl̄m adeo ca
lidū fiat ꝙ vinū ex eo nō defluat: ꝛ hoc empl̄m in sacello po
nat̄: ꝛ loco doloris ꝛ in circuitu posita petia leni sup carne:
ita calidū apponat̄ ꝙ sentiat egrotus calorē eius optime ad
interius penetrasse: si tn̄ loc⁹ ille fasciat⁹ esset sup fascias ap
ponat̄ ꝛ totiens renouet̄: donec dolor sedatus fuerit. ¶ Et
ego vidi quēdā acuto cultello vulneratū ex anteriori parte
stōi ꝛ fixus est cultellus in ossibus dorsi: ꝛ qr sic firmiter eis
adherebat ꝙ nō sentiebat̄ mot⁹ eius p cōuenientē quassatio
nē cultelli iudicauerunt medici ipꝫ moriturū si violenter ex/
traheretur: tandem ab amicis rogati ingeniati sunt in extra
ctione eius: ꝛ eo extracto curauerunt vulnus ꝛ sanatus est
eger. Possent insuper alij multi ꝛ varij casus narrari quos
ꝓpter longitudinē dimitto cū predicti sufficiāt intelligēti.

Al's. siue ab iteriori: siue ab exteriori.

¶ De extractione sagittarum ꝛ alioꝝ infixorum corpori per
medicinas. Cap. xcj.

Sagitte quoqꝫ ꝛ tela ꝛ claui: ꝛ alia q̄cūqꝫ
ossea lignea lapidea vitrea fer/
rea ꝛ vngues: ꝛ oīa hꝰ que infixā alicui mēbro
rū reperirent̄ mullotiens medicinis euelli ꝛ ex
trahi possunt. ¶ Et de sumēdis interius dixe/
runt iā qdā ꝙ radix dictami ꝓprie cretici bibita cum vino:
aut comesta de corpe sumentis expellit sagittas. Et Albuc.
dixit. ꝙ magnes cū vino bibitus ꝓpellit exterius sagittā ve
nenatā. Et dixit ex verbo Sal. ꝙ magnes ex vulnere appli/

De simplicib⁹ tā interi⁹ sumēdis q̄ꝫ exterius applicandis

vatus, vel etiam intromissus attrahit ad se ferrū ⁊ educit ma
xime si magnes magnus fuerit. Et dixit Gal. xj. de simplici
medicina. ꝙ caro lacerte cōtrita: vt qdam scripserunt super
apposita educit stimulos. idest spinas iringias ⁊ clauos. Et
Sera. h dixit. de carne stellionis salita ⁊ veteri. Et Auic. di/
xit. ꝙ dꝫ cū oleo misceri: ⁊ dr̃ ꝙ coriū serpētis solū vel cū as/
sungia capre mixtū infixa euellit appositū: ⁊ sil'r fimus anse
ris appositus facit: ⁊ cancer fluuialis ꝯtritus ⁊ suppositus:
Et dixerunt Ras. ⁊ Cōstantinus ferrū ⁊ alia infixa educit, ⁊
fel bouinū cū melle mixtū ⁊ appositū ipsa extrahit: vt dixit
Alber, ⁊ puluis irundinū in olla bn̄ obturata sine aqua cū
pennis suis combustaꝝ impositus vulneri infixa extrahit.
¶ Dixit Gal. pmo de virtutib⁹ naturalibus ⁊ ponit 15° ꝯti.
qdā clauus ingressus est pedē cuiusdā infantis quē quesiui
extrahere toto ingenio: ⁊ nō potui ⁊ suppositis medicinis at
tractiuis egressus est velociter sine nocumento: ⁊ de medici/
nis simplicibus attractiuis infixoꝝ. vt ibi dixit Ras. est asfo
dilus tritus ⁊ suppositus ⁊ mum, siue cerops ⁊ bulbus nar
cisci solus vel cū farina boli emplastratus: ⁊ quidā hoc dn̄t
de bulbis que sūt calongia ⁊ anagalus superposita extrahit
ea ⁊ omnia coagula sunt attractiua infixoꝝ. Et caro ranun
cule: dixit. n. Isaac. vt ibidem ponitur. vidi quēdā qui pcus/
sus fuit cū sagitta in osse faciei eius: ⁊ per spaciū longū dura
uit ⁊ curatus fuit diuersimode: ⁊ nil cōtulit: donec superpo/
sita fuit ranūcula excoriata eiectis capite ⁊ extremitatib⁹
ipsius: ⁊ statim superposita ei extraxit eam in die vno: ⁊ no/
cte vna egressa est p se: ⁊ facta est caro mollis i ore vulneris.
Et Ras. dixit. ego credo ꝙ in ipsa est v̊tus pfecta in hoc: qm̄
ipsa euellit dentes. Dicūt quidā. intelligitur de ranuncula vi
ridi que degit in arboribus. ¶ Et ex simplicibus est radix
cāne emplastrata sola: vt dixit Serap. Sed Gal. dixit in 7°.
mixta cū bulbo: ⁊ ex eis vtilibus est anagalus ꝯtritus solus
⁊ appositus, ⁊ aristo. rotū. cōtrita apposita: ⁊ abrotanū solū
appositū vel cū melle emplastratū, ⁊ armoniacū solū vel cū
melle mixtū: ⁊ pix naualis ⁊ alij gūmi. Et de valde vtilibus
est myrrha: cū eniꝫ trita ponit᷑ super loco introitus extrahit
oīa infixa corpori. Et babinus vt ponit᷑. 15° ꝯtinē. dixit mē/
brū in quo spina ingredit᷑ in aqua calida ponatur per qua/
tuor horas egrediet᷑ spina cum facilitate absq; nocumento.

De cōpo/
sitis.

¶ De medicinis aūt compositis ad attrahēdū infixa ex cor
pore est medicamen qd̄ sic fit. ℞. radiceꝫ viticelle ⁊ decoque
cū vino: postea misce eā bene cum succo radicū cāne ⁊ mel/
le, aut superpone anagalicū cōtritū ⁊ mixtū cū succo radicū
cāne ⁊ melle, est enim vtile emplastrū bonū attractiuū sagit
tarū ⁊ spinarū ⁊ sil'ium. ¶ Aliud. ℞. mellis ⁊ fermēti. an̄. ℥.
ʒ. cepe narcissi ⁊ sepi vaccini. an̄. ʒ. j. assungie veteris sine sa/
le. ℥. ʒ. fimi anseris. ʒ. iij. ⁊ misceant᷑, ⁊ si infixū fuerit ferrū ad
datur magnetis puluericati. ʒ. j. ⁊ superponat᷑. ¶ Aliud. ℞.
armoniaci ⁊ radicū cāne cōtritarū ⁊ cepe narcissi. an̄. ʒ. j. ag
grega cū melle, aut fiat emplastrū de folijs dictami ⁊ folijs
blete simul mixtis ⁊ cōtritis. ¶ Aliud bonū ⁊ expertum. ℞.
fermēti ⁊ mellis. an̄. ʒ. vj. visci quercini. ʒ. j. armoniaci disso/
luti in aqua fenugreci. ʒ. ij. olei antiqui quantū sufficit, ⁊ ag/
gregentur oīa in mortario bene terendo ⁊ apponat᷑. ¶ Aut
℞. armoniaci ⁊ galbani dissolutoꝝ in aceto. an̄. ʒ. j. visci q̄r/
cini. ʒ. ʒ. fermenti. ℥. ʒ. ⁊ aggregent᷑. ¶ Aliud: ℞. cepe lilij co
ctum in mellicrate ⁊ medullā fermēti ⁊ mel ⁊ assungiā vete/
rem ⁊ aggrega simul: si tn̄ infixū fuerit ferrū adde puluerem
magnetis. ¶ Aliud. ℞. pulueris magnetis. ʒ. ʒ. oculoꝝ irū/
dinis. ʒ. iij. aristologie longe ⁊ rotunde, radicuꝫ polipodij ⁊
armoniaci. an̄. ʒ. j. cepe narcissi. ʒ. ʒ. spolij serpentis. ʒ. ʒ. capi
tum lacertaruꝫ. ʒ. j. mellis. ʒ. iij. ⁊ aggreget᷑ ex eis empl'm: ⁊
radix polipodij quercini contriti ⁊ optimi incorporata cum
vino maluatico vel alio vino albo ⁊ potenti superposita ex/
trahit sagittas ⁊ alia infixa corpori. ¶ Et Auic. addidit. ex
medicinis simplicibus sunt folia papaueris nigri: ⁊ folia ar
boris fici cū sauich mixta ⁊ semen iusquiami albi ⁊ ppri̇e cū
calcadis ⁊ keiri ⁊ spēs eius. ¶ Dixit Auic. post extractionē
sagitte. sup. ⁊ alioꝝ infixorum. sup. si vulneratus remāserit
quietus nō hn̄s calidū: tunc administra suturā. s. si indigue/
rit vulnus ea ⁊ cōple curationē tuā cū facientib⁹ nasci carnē
sm̄ exigētiā vulneris. Quidā dicūt. intromitte in orificium
vulneris stuellum de lardone, ⁊ si adeo fuerit vulnus pfun/
dū vt nō sufficiat stuellū de lardone attingere vsq; ad fundū
vulneris fiat stuellū de panno lini tante quātitatis ꝙ sit suffi
ciens ⁊ vngatur sanguine ⁊ intromittat᷑ ⁊ sic cū ea pcedat᷑
duob⁹ aut tribus diebus, deinde sicut cetera vulnera curet᷑.
Si v̊o accideret apa calidū vulneri, tūc regat᷑ regimīe dicto
supra in cura vulneris cōpositi cū apate. ¶ Dicūt quidam.
ꝙ incantatiōe sic extrahitur sagitta. extractor flexis genib⁹
dicat ter pater noster ⁊ illis dictis accipiat sagittā si manife/
sta ⁊ exterius fuerit ambabus manib⁹ suis sil'iunctis, ⁊ tūc
dicat. Nicodemus extraxit clauos de manibus ⁊ pedib⁹ dn̄i
⁊ attrahat tūc sagittā: qm̄ egrediet᷑ statiꝫ. Et dicunt si fuerit
sagitta occulta interius: tūc intromittat ambos idices quo
usq; cum eis tangat sagittā ⁊ dicat vt supra ⁊ trahat: qm̄ sa/
gitta sequet᷑ indices suos. Et dicunt. si nō poterit attingere
cum indicibus suis vsq; ad sagittā, tunc faciat ex cera vtriq;
indici capellum tante longitudinis ꝙ sufficiat peruenire ad
sagittam: ⁊ tunc capiat eam cuꝫ illis capellis ⁊ dicat ⁊ attra
hat cum eis vt dictum est supra.

Incanta/
tio ad ex/
trahēduꝫ
sagittas.

¶ Explicit tractatus quartus de sol'one cōtinuitatis mēbro/
rum extrinsecorum huius sermonis septimi sm̄ Nicolauꝫ.

¶ Tractatus quintus sermonis septimi.

Xpleto tracta. 4° au
xilio dei bene
dicti. incipiā eiusdeꝫ fultus
adiutorio tracta. 5m huius
sermonis septimi in quo de
apatibus terminat᷑ dictiōe
sufficienti. Continet autem
tractatus iste sūmas tres in
quaꝝ pma dicet᷑ de aposte/
matibus in generali ⁊ parti
culari cōsideratione habita
in eis inquātū apostemata
sunt: ⁊ in scd̄a dicet᷑ de eis
inquantū apata talis vel ta
lis mēbri sunt: ⁊ in tertia dicent᷑ potentie ⁊ virtutes medici/
narum pertinentium ad chirurgiam: ⁊ cum quibus chirur
gicus suas implet curatiuas intentiones.

¶ De quiditate apatis summe prime. Cap. j.

Apostema aliqn̄ nascentia vocat᷑, vt pꝫ
in libro de respiratiōe Aris.
Auer. tn̄ 7° colliget. nomen nascentie appro/
priat apati flegmatis qd̄ ad saniē nō deuenerit.
Ga. v̊o hoc nomē appropriat exiture. Vn̄ dixit
in libro de apatib⁹. ⁊ ponit᷑. 23a ptica suoꝝ affo. Cū humidi/
tates colerice corrodūt aliquā particulā carnis vel alterius
loci vbi putredo colligit᷑: dr̃ tunc nascentia, ⁊ reperit᷑ ꝙ apa
aliquādo vocat᷑ eminentia. Verꝝ Aui. dixit. ꝙ eminētia est
de gn̄e apatis, ⁊ est apa paruū: sicut apata sunt eminētie ma
gne, reperi etiā ꝙ apa antiquitus vocabatur idema: ⁊ ppri̇e
dicit᷑ de apate flegmatico molli. Aliqui dicunt. ꝙ apa dicit᷑
gipofonios qd̄ latine est aggregatiuuꝫ ppter aggregationē
in eo morboꝝ triū naturarū. ¶ Auctores dupl'r diffinierūt
apa. vno mō per subalia eius que est ppri̇e diffō. alio mō p
accidētalia que pprius dr̃ descriptio qꝫ diffō. ¶ Et diffō ei⁹
per subalia ponit᷑ ab Auicē. pmi scd̄a. que talis est. Apa est
egritudo cōposita ex plurib⁹ morbis, ex qb⁹ oīb⁹ cū cōiun/
guntur peruenit ex eis res que est egritudo vna, apa etenim
est egritudo, qr imediate ledit opōnes mēbri in quo est. Et
est cōposita vt per hanc differētiā differat ab oi egritudine
simplici: ⁊ est cōposita ex pluribus morbis, qr ex tribus. sic

Diffini/
tio apatis
p subalia

enim voluit Gal. primo de accidenti ꝛ morbo. ꝙ ad esse apatis requirat triplex morbus. s. cõplonis ꝛ cõponis ꝛ vnitatis. ppea dixerũt qdã. ꝙ apa est trine nature corporis essentialr ꝛ imediate ledẽs operationes: qm̃ vt dixit Gal. 13° terapen. Apostema est morbus mutans mẽbrũ: cui aduenit a sua naturali qualitate in ea que est extra naturã per qualitatẽ, hic intelligens omnem corporis nãm: naꝫ tres nature corporis aliqñ ab auctoribus qualitates vocant: ꝛ ppter esse apostema morbũ compositum ex tribus generibus morborũ predictis differt a morbo composito ex duobus tantũ vt cõplexionali ꝛ cõpositionali vel cõplexionali ꝛ vnitatis vel compositionali ꝛ vnitatis: ꝛ est apostema morbus compositus ex dictis tribus morbis: quãdo sic componunt ꝙ ex eis puenit egritudo vna: ꝛ per hoc differt ab omni egritudine cõposita ex oibus dictis tribus morbis: quando sic componũtur ꝙ ex eis non prouenit egritudo vna, sed distincti permanent in corpore vel mẽbro cui accidunt: ita ꝙ distincte vnusquisqꝫ curationẽ sui indicat: ꝛ potest vnusqsqꝫ curari per se: ꝛ talis egritudo nõ dicit pprie composita: sed rectius habetur egritudo permixta. Ait. n. Aui. primi scda. cum egritudines dicemus cõpositas nõ quaslibet egritudines coniunctas intelligi volumus: sed egritudines ex quibus omnibus cum cõiunguntur perueniet ex eis res vna que est egritudo vna. Et hoc quidem erit sicut apostema. In apostemate eniꝫ dixit ipse omnia genera egritudinũ reperiunt, s. malitia complexionis: nullũ enim accidit apostema, nisi ex cõplexionis malitia cum mã, ꝛ in ipso inuenit forme ꝛ cõpositionis malitia. Nulluꝫ enim fit apa, quin cũ eo fiat lesio in figura ꝛ in dimensionibus, plerũqꝫ etiã inuenit egritudo situs: ꝛ inuenitur in apostemate egritudo cõmunis que est solutio ꝯtinuitatis: nullũ enim accidit apostema nisi pculdubio ꝯtinuitas soluatur cũ in mẽbro apostemato materie euacuent ꝛ superfluitates superfluentes: ꝛ inter partes penetrent mẽbri ꝛ separationẽ inter venas faciunt, ꝛ alias partes ꝛ sibi loca capiunt: ꝛ nõ est dictoꝝ morboꝝ compositio in apate talis ꝙ ipsi in membro distincti maneant: sed deducũt se ad vnã formaꝫ egritudinalẽ que est vnus morbus: ita ꝙ nullus eorum indicat curã sui distinctã a cura alioꝝ: sed ipse morbus ex eis compositus indicat curam suã sic compositi. sic ꝙ eius cura distincta est a cura cuiuslibet ipsoꝝ triũ. Si quilibet ipsoruꝫ distinctus foret. ¶ Et qꝛ aliquãdo morbus ab auctoribus vocat simplex ab vnitate curationis. Ideo reperitur a quibusdã dictũ ꝙ apostema est morbus vnus simplex: qꝫuis ẽt sm alios possit dici vnus ꝛ simplex rõne cause cõiuncte: que est vna mã sic collocata. als. collecta. Est enim apostema repletio membroꝝ cõsimilium facta preter nãm. ¶ Auerrois enim voluit. ꝙ apa sit morbus cõpositus solum ex duobus cum dixit. in apate per influxũ ex quantitate eius qd̃ infunditur fit dilatatio in mẽbro sm omnes dimẽsiones eius. Et ppterea dixit. ꝙ helmiron ꝛ herisipila ꝛ silia sunt cõposita ex morbis cõsilibus ꝛ officialibus: ꝛ nõ expressit de morbo vnitatis: qꝛ vt dicũt qdaꝫ sm ipm. 2° colliget. solutio continuitatis est in mẽbris cõsimilib⁹. ꝛ est morbus pprius eis: ¶ Quãuis tñ oẽs tres morbi predicti in apate cõiungant, nõ tñ equo mõ: sed vt qdã dicunt in apate pncipalr peccat cõclusio. scdo vnitas. ꝛ tertio cõpositio. Dicũt. n. oẽm morbuꝫ cõpositũ radicalr: ꝛ pmo cõsistere pp malitiã ꝯplonis ꝛ cõsequenter pp malitiã siue delictũ in alijs naturis: sꝫ vt alij dñt in apate pncipalr peccat cõpositio, qm̃ sm peccatũ ꝯpõnis auctores distinxerũt tẽpora apatis vt inferi⁹ patebit: vel ẽt iõ qꝛ qꝫuis in mẽbro sit mala cõplo mãlis absqꝫ mala cõpõne, nõ tñ seqt apa fore: ꝛ silr si in mẽbro sit soluta ꝯtinuitas ab humore corrosiuo, non tñ necessario seqt in eo fore apa, neqꝫ ẽt si ambo predicti morbi duo ab humore pcedẽtes silr sunt in mẽbro. Nõ tñ necessario in eo erit apa, sed si in membro mala cõpositio fuerit ad mãlã cõpositionẽ a cã humorali necessario sequit apa: nã humores ipsi extendẽtes partes mẽbri separant inter eas: ꝛ si ipsius cõtinuitatẽ separant: ac etiam in eodẽ loco concalcati ẽt ꝛ si ante hoc in seipsis boni forent calefiunt inde ꝛ malã cõplexionẽ causant: ꝛ ad hoc sequit necessario apa. Et huius opinionis dicũt fuisse Gal. 7. terapẽti. cũ dixit. manifem est: qm̃ sꝫ magnitudinẽ deficiunt mẽbra apata ab eo qd̃ sm naturã in qbus verbis innuit ꝙ apa sit morb⁹ in magnitudine: ꝛ sic in nã cõplonalr. ¶ Dixerunt. ꝙ apa diuersis respectib⁹ põt dici morbus instralis ꝛ cõsimilis. Nã Gal. in 4° de accidẽti ꝛ morbo dixit. ꝙ apa est morbus organicus: ꝛ hoc ideo, qꝛ primũ peccatuꝫ qd̃ in apate apparet est in nã organica. s. in quãtitate: aut qꝛ in mẽbris organicis frequẽtius fit: vt cerebro pulmone ꝛ stõ ꝛ silibus; aut qꝛ lesio. per ipsuꝫ inducta in opõnib⁹ nature organice frequẽtius ꝛ magis ꝛ ppius manifestatur, sensui, ꝛ sic morbus dr officialis. Morbus aũt cõsilis dicit: qꝛ in ipso pncipalr ostendit. als offendit: seu est opatio nãe cõsimilis: ꝛ aliquãdo ẽt per prius sensui manifestat: ꝛ hoc intellexisse dicũt. A. qui tertij 4ª dixit. pulmoni accidunt apata mẽbris similiũ partiũ appropriata: ꝛ hoc iõ: qꝛ apa principaliter ꝛ subiectiue in mẽbro cõsimili haberet fieri, quare ꝛ ipsi⁹ operationẽ pncipali⁹ ledit. s. nutricationẽ, põt tñ dici quodãmõ morbus mẽbri organici inquãtũ totũ mẽbrũ organicũ ledit in opationibus sibi debitis Gal. nãqꝫ 4° de accidenti ꝛ morbo voluit, ꝙ apa sit egritudo membri officialis: qd̃ pꝫ. dixit ipse: qꝛ in apate oculi imediate ledit operatio ipsius oculi. s. visio. Uerũ pmo eiusdem Gal. ꝛ Aui. pmi scda. dicunt ꝙ est egritudo mẽbris cõsimilis, ꝛ rõnẽ hui⁹ innuit Gal. in tegni. qꝛ apostema essentialr fundat in mẽbro cõsimili, naꝫ nunqꝫ erit apa factum: nisi quando materia est locata in porositatibus mẽbri consimilis non solum magnis: sed paruis q̃ parue omnino sunt de natura membri consimilis.

¶ Diffinitio vero siue descriptio apostematis p accidentalia data est a Gal. 6° de accidenti ꝛ morbo, vbi dixit. ꝙ apa est tumor siue grossities preter nãm quo membra inde fiunt in magnitudine ab eo qd̃ est sm nãm. ¶ Et Constantinus in pantegni dixit. ꝙ apa est inflatio siue grossities accidẽs pp superfluos humores. suppl. vel vetositatẽ: pp quã aliquoties mẽbrũ patit. Dixit Gil. ꝙ Cõstantinus dixit. inflatio quantũ ad vẽtositatẽ ꝛ grossitudo quãtũ ad humores. ¶ Dicuntur autẽ dicte diffinitiones date a parte accidentis: qꝛ nõ dñt essentiã apatis: nã tumor ꝛ inflatio nõ sunt de essentia apatis: sed sunt accidens ꝯns morbũ in cõpositione cõponẽte apa scꝫ morbũ quãtitatis: neqꝫ etiã tumor semp est morbus: vnde Gal. eodẽ pmo de accidẽ. ꝛ morbo. ait. tumor facit deficere mẽbra ab eo qd̃ est sm nãm qñ in tãtã deuenerit magnitudinẽ ꝙ noceat alicui actui: pp cuius nocumẽtũ esset egritudo. Aliter autẽ sinthoma dr̃m est ꝛ passio solũ: quẽadmodũ ꝛ dolor: pp qd̃ etiã de regimine sanitatis. dixit. ꝙ tumor est accidẽs apatis calidi cõsecutiuuꝫ. ¶ Nec ẽt tumor semp sequtur ad apa: neqꝫ in omni apate apparet: vt apparet i apatibus mẽbroꝝ duroꝝ: ꝛ mẽbroꝝ mollium in qbus fit apa absqꝫ manifesto tumore: vt dicet inferius: neqꝫ ẽt oẽ apa in mẽbro carnoso eueniẽs illud eleuat in tumorẽ vt patebit infra. de herisipila q̃ nõ ipellit: et dñt Gal. notãter dixisse apa est tumor pter nãꝫ: qꝛ nõ oino tumor est apa: multi. n. tumores in mẽbris aliqbus: ꝛ aliquoꝝ sũt sm nãm: ꝛ ex pncipijs nãlibus vt multitudine mãe quã in principijs generationis virtus fortis informauit qui nõ sunt apata: tumor ẽt eueniens membro ex additione carnis in eo nõ est apostema: sicut neqꝫ etiã tumor appet in siphac ruptura ꝛ eminẽtia vmbilici, vñ dixit Aui. pmi qrta in apatib⁹. i. humorib⁹ occultis q̃ sub vẽtre existũt ꝛ ꝯtingit error: qm̃ qñqꝫ nõ sunt apata, sed rupture: ꝛ erit in pforãdo ea timor. Tumor ẽt apparens in dextro ypocundrio figure leuioris in apate gibbi epis non est apa: sed bñ accidẽs apatis. Nam de intentione auctoruꝫ est ꝙ tumor q est in apate ꝯsistat ex aliqua mã humorali vel reducibili ad humorem: aut ex mã ventosa, ꝛ nõ ex materia

Quo apa est morbus cõpositus ex oi gñe morborũ

Quo apa põt dicit morbus simplex.

Que nã pncipalr peccat in apate.

Apa põt dici morbus instrumẽtalis ꝛ cõsimilis.

Descriptio apatis p accidentalia.

Tumor nõ est de ecẽntia apostematis.

carnosa:nec in reducibili ad carnosã, vñ tumor apparẽs in
eminẽti cicatrice nõ est apa, neq; de essentia alicuius apatis:
qdã tñ sunt asserẽtes pdictas descriptiões datas de apate a
Gal. ⁊ Cõstãtino eẽ veras diffões: pp qð asserũt, lz false q
ois tumor est apa. Quidã aũt alij sunt dicẽtes, q vbicũq; est
tumor qð ibi sit apa: vt in varicib⁹ ⁊ multis alijs tumorib⁹
apparet q nõ sũt apa. Uerũtñ tumor q est in apate: aliqñ est
magnus sic q sensu manifeste apphẽdit, vt in flegmone mẽ
bri carnosi. Et aliqñ est paruus sic q paruitate sua sensui nõ
manifestat qualis est q i apatib⁹ membrorũ durorũ ⁊ mol-
liũ, imo herisipila q nõ ipellit existit. Et alij sunt dicentes, q
tumor nõ semp est dispositio egritudinalis. Immo aliqñ est
dispositio neutralis: ⁊ p tãto dicũt, q diffinitio de apate ab
Aui. data suprapposita nõ verificat ibi: nisi de apatibus ma-
gnis. ¶ De puis aũt hesitãt. Dicũt eniz q multa sunt apata
pua q nõ ipediũt opões: ⁊ nõ sunt egritudo. sz neutralis di-
spositio. ¶ Et scias q aliq sunt dicẽtes q sicut non in oibus
apatib⁹ appet tumor manifeste: silr nec in oib⁹ appet mani
feste mala 9plo: neq; solo cõtinuitatis: vt pz in apatib⁹ ossiũ
in qbus: neq; mala 9plo, neq; cõtinuitatis solo aliqñ sensui
manifestat. ¶ Sũt ⁊ insup alij dicẽtes, q in oi apate est ma-

Cõño in apate est mala cõplexio.

la cõplo sumẽdo malã 9plonẽ p iproportione 9plonis mãe
faciẽtis apa ad ipsi⁹ mẽbri 9plonẽ. Nã dicunt ipsi in quolz
apate mã ipz faciẽs 9tinet in mẽbro pter nãm: ⁊ nõ põt pre
ter nãm eẽ qn iproportionet cõploni mẽbri in quo est. Ue-
rũtñ nõ in quolz apate est mala cõplo excedẽs gradualr in
pmis qlitatib⁹ simplr vel cõposite: imo põe est q aliquo tẽ
pore ab inceptione apatis talẽ malã 9plonẽ gradualr exce-
dẽtẽ nõ repiri: vt in apate a sanguine veniẽte a 9trarijs eqlr
mixtis in apate frigido eueniẽte in mẽbro calido vel ec⁹. Di
cũt tñ q nõ diu stat apa in mẽbro qn talis gradualis cõplo
mala in eo fiat: qr ois mã in mẽbro cõtẽta preter nãm a regi
mine nãe relinqt ⁊ derelicta malã 9plonẽ gradualẽ acqrit
quã iprimit in mẽbrũ: ⁊ cũ hoc dico ẽt dicũt q predicta ma
la cõplo gradualis in mẽbro ipressa nõ semp est dispõ egra:
sed bñ est dispõ neutra: ⁊ hoc erit qñ erit tã remissa q nõ im-
pediat opões: ⁊ silr dicũt q solutio 9tinuitas sp est in apate
oi: verũtñ sp nõ est manifesta sensu pceptibilis: qm mã apa-
tis vt supradictũ est extẽdit mẽbri in quo est: in cui⁹ exten-
sione ipsius soluit cõtinuũ: sz tñ nõ semp sic q reddat sensui
manifesta: ⁊ qr solo ista 9tinuitatis cõtingit in apate: aliqñ
est sensui manifesta, ⁊ aliqñ nõ, p tãto dixit Gal. 4° de inge.
sani. q cancer aliqñ est cũ vulnere sm sensuz. ¶ Et dicũt, q

Dolor nõ est i omni apate.

qzuis in aliquo apate nõ sit dolor: tñ in eis est solo 9tinuita-
tis ⁊ mala cõplo modis dictis, nã nõ ad oẽm solonẽ 9tinui-
tatis: ⁊ oẽm malã cõplonẽ ẽt gradualẽ est necessariũ seq do
lorẽ, sz solũ ad eas que fiunt subito ⁊ repẽte: ⁊ qr in multis
apatib⁹ solo 9tinuitatis ⁊ mala cõplo qñq; fiũt paulatine:
vt in nodis ⁊ glãdulis: ideo in eis nõ est dolor stãtib⁹ in eo solu
tione 9tinuitatis ⁊ mala cõplone fiẽtibus, hoc tñ erit p acci
dens: sicut qñ mã faciens apa esset cã excedẽtis frigiditatis
qð stupere facit sensum mẽbri: aut qñ sic opilaret trãsitũ spi
ritus sensitiui q nõ posset ad mẽbrũ venire: patet autez hoc
in sephyros ⁊ alijs scliroticis apostematibus.

¶ De causis apostematum in generali. Cap. ij.

Apostemati sicut ⁊ oibus effectibus possunt assignari qtuor
cause. s. materialis formalis efficiens ⁊ finalis.
¶ Apa tñ cum sit morbus, ⁊ per 9ns qualitas
non hz mãm ex qua pprie sumptã. Uerũtñ hz

De causa mãli apatis.

duas cãs mãles improprie sumptas. vnã subiectiuã in qua
ipsuz eẽ est necesse, sicut ẽt qðlz accidẽs, ⁊ talis cã mãlis est
mẽbrũ viuẽs. Aliã hz cãm mãlẽ q pprie 9siderata est cã effi
ciens: ⁊ talis est humor aut reducibilis ad humorẽ: vt scðe
hũiditates ⁊ marie pª ⁊ 2ª ex qb⁹ 9cedit posse gñari apa ⁊
hũiditas aquosa ⁊ vẽtositas, ista. n. est ppe cã effectiua apa-
tis nõ mãlis nec mã, ex q fiat, nec in qua fiat: dr tñ cã mãlis
apatis: qr ista mã a qua puenit apa: ⁊ in ipso 9tinet. ¶ Cã
vo efficiẽs eius est triplex. s. pmitiua ans ⁊ 9iũcta, de qb⁹ di
cet. ¶ Cã aũt formalis apatis in mẽbris extẽsibilib⁹ impro

De cã formali.

prie est nãlis magnitudo ei⁹ sic vel sic figurata: in mẽbris vo
extẽsibilib⁹ est pprie ptiũ ei⁹ sit⁹ malus. ¶ Et cã finalis est

De cã finali.

vt ledat pprie opões mẽbri in quo est. ¶ Causas efficiẽtes

De cã efficiẽte q est multiplx.

vlẽs apatis. Haly. vj. theorice inuit esse sex. Et pª est fortitu
do mẽbri expellẽtis qð supfluũ est ex suo alimẽto in ipso. Et
scða est imbecillitas mẽbri recipiẽtis: qm vt dixit Gal. in liº
de flõmia. supfluitas sp expellit de fortiori mẽbro ad debilia
cuz mẽbrũ nõ habuerit posse expellẽdi illã ad aliqð. Et 3ª est
supflua qztitas mãe in corpe vel membro. Et 4ª est debilitas
digestiue mẽbri nõ valẽtis suũ nutrimẽtũ bñ digerere: vñ su
perfluitates 9gerunt in ipso. Et qnta est meatuũ largitas.
Et sexta est sit⁹ mẽbri in infima pte corpis. ¶ De cãis efficiẽ
tib⁹ pmi 2ª cãp est efficiẽtiũ apatis qdã sunt q sunt ex mã. s.
cãnte apa: ⁊ qdã sũt ex dispõne mẽbri, ⁊ q sũt ex pte mãe sũt
repletione ex reb⁹ pnoiatis. s. q sunt: aut repletio plectorica
ex hũorib⁹ in quãto peccãtib⁹, aut kakochima ex hũoribus
in quali peccãtibus: aut vtraq;. s. ex humorib⁹ peccãtib⁹ in
qzto ⁊ in qli: ⁊ sup. aut est repletio aquosa: aut ventosa. Et q
sũt ex pte dispõnis mẽbri. dixit Aui. sunt virtus mẽbri expel
lẽtis ⁊ debilitas mẽbri recipiẽtis. ¶ Dixit Aui. 4¹. 3ª. capº
de flegmone. debilitas mẽbri põt eẽ cã apatis, ⁊ qð in mem
bro 9currat mã faciens apa, lz nõ sit in corpe repletio: neq;
malitia humorũ, qr neq; sit plectorica: neq; kakochima. Dñt
qdã. s. multa. Nã dñt ipsi absq; aliquali replone nõ põt de-
bilitas mẽbri eẽ cã apatis actu, ⁊ qdã dñt. q Auic. in dictis
vbis inuit cãm gñonis flegmonis p viã 9gestionis: qzuis. n.
sanguis in mẽbro nõ 9gerat sicut alij hũores, põt tñ cõgeri
ex nutrimẽto multũ sanguineo supfluitas attestãs sanguini
ex qua apa factũ sanguineũ dicet. ¶ Et dixit. q mẽbrũ debi

Mẽbrũ debile ipartatũ recipe superfluitates.

De cãis pmitiuis.

le paratũ est ad mãs recipiẽdum, aut pp sue sbe nãm: qr sic
creatũ fuit a nã: vt supfluitates reciperet: sicut cutis, aut pp
suã laxitatẽ: siue raritatẽ: sicut caro lapsa q est in trib⁹ refle-
xionib⁹, siue emũctorijs, aut pp viarũ q ad ipz veniũt dilata
tionẽ: siue dilatatio talis sit nãlis: siue accñtalis: qm p vias
amplas supfluẽtes mãe facile incedũt: aut pp coãgustationẽ
viarũ q ab ipso tẽdũt ad alia mẽbra: vel ad extra corpus, si-
ue talis coangustatio sit nãlis: siue accñtalis ex qcũq; opila-
tione in eis eueniente: aut ppea q est positũ inferi⁹. Ideo fa-

De cãis [...]antibus.

ciliter pueniũt ad mẽbra inferiora: aut pp paruitatẽ ipsi⁹ mẽ
bri pp quã qztitatẽ cibi sibi ipsi delatã colligere ⁊ cape nõ po
terit: neq; in se 9uertere: qre colligit in ipso: aut pp debilita
tez sue digestiue qñ illud qð ad ipz ex cibo venit digerere nõ
põt, aut pp debilitatẽ sue vtutis expulsiue: qre supfluitatẽ sui
nutrimẽti a se repellere nõ põt nec valet. Et qdã dixerũt, aut
pp fortitudinẽ sue vtutis retẽtiue: qr retinet supfluitates, ⁊
nõ est dcm̃ borũ rectũ: nã dixit Auer. collz. 3ª. nõ recipit mã
expulsa in mẽbro sic qdã grossi dicũt pp fortitudinẽ vtutis
retẽtiue ei⁹: aut qr euãtio 9sueta illi mẽbro deficit ei ⁊ similr
exercitiũ vel balneũ resolutiuũ 9suetũ, qre qð resoluit ⁊ euã
ri solebat retinet in ipso, aut pp calorẽ supfluũ in ipso existẽ
⁊ mãz ad ipz trahẽtẽ: siue calor ipse fuerit nãlis: siue accidẽ
talis, caloris. n. ppe est attrahere: aut accidit pp pcussionez
vel casũ sup mẽbro q mãz in ipso retinet: ⁊ ẽ cã q retineat:
qr angustãt ide trãsit⁹ ei⁹ qð dz resolui vel educi ex ipso: aut
pp dolorẽ existẽ in mẽbro: q ẽ cã q mãe defluãt ad ipz. Assi

Dolor cã attractiõis pp tres cãs.

gnant cõiter tres cãe pp quas dolor est cã tractionis mãe ad
locũ ei⁹, pª est. qr nã nitit succurrere pti dolẽti, qre cũ cona-
tu mittit ad locũ dolẽtẽ sanguinẽ ⁊ spm̃ copiose: vt eis medi
antib⁹ cãz doloris expellãt: ⁊ pp hãc cãz dato q dolor sit cã
euõnis ab ipso loco, tñ est cã maioris repletiõis ipsi⁹: qr nã
cũ multo pluri sanguine succurrit qz sit ille q ab ipso euãt ⁊
marie in corpe repleto in quo est copia sanguis trãsmissibi-
lis. scða cã est sequẽs ad pdictã: nã membrũ dolẽs calefit pp
sanguinẽ ⁊ spm̃ ad eũ trãsmissum: ⁊ caliditas vt dictum est:

est cā attractiōis. tertia cā. qñ dolor debilitat mēbrū ī q̄ est, est. n. de maxie ꝯsternētib⁹ ꝟtutē, mēbrū aūt dbile nō resistit fluēti māe: neq̄ ꝯtrariare pōt mittētib⁹ ad mēbrū max̄ si for tia fuerint repleta multas supfluitates hñtia: q̄re mltas trās mittere pōt: vñ in loco doloris multe māe aggregate pñt eē cā ap̄atis ei⁹. p̄dictas itaq̄ cās innuit Gal. 13° terapēti. cap° ꝑmo. ⁊ in ꝯ¹° affo. q̄cūq̄ corrupture sūt fet⁹ ⁊c. ⁊ sic appet ꝙ nā querēs iuuam ꝑstare mēbro dolēti aliqñ est cā maioris nocumēti in eo: ⁊ hoc ei accidit: q̄r nō h̄z mētē: neq̄ vtit̄ ꝓui sione, si. n. vteret̄ ꝓuisiōe nō succurreret mēbro dolēti cū co/ pioso sanguine ⁊ spū: ⁊ nō foret cā ꝙ nocum eēt mai⁹ iuua¹°. ¶ Auer. āt 7° coll'z. dixit. ꝙ dolor est cā attractiōis, aut pp malā ꝯplōnē q̄ gñat ip̄z dolorē: aut pp malā ꝯplōnē q̄ fit pp supfluitatē mot⁹ ꝟtutis expulsiue cū supfluitates expellit. s. ad ip̄z membrū dolens: aut ex ipso mēbro: aut pp dictas cās duas sil'. ¶ Ex dictis p̄z ꝙ dolor p accñs est cā attractionis: q̄r mediātib⁹ cāis dictis: ⁊ nō est cā attractiōis p se cū nō at/ trahit p aliquā virtutē sibi annexā: neq̄ vi vacui, neq̄ vi cali ditatis sue: ⁊ sic p̄z ex dictis ꝙ ap̄a est cā sue augmētatiōis in quātū calorē ⁊ dolorē in loco ei⁹ ponit, qb⁹ mediātib⁹ ap̄a ad seipsū trahit: vt dixit Aui. ꝑmi q̄rta. cap̄. de flōia. ¶ Aut accidit ap̄a mēbro pp motū fortē vel supfluum ipsi⁹, ⁊ dixit Aui. ꝙ fractura mēbri ex ꝯquassatione ⁊ cōpressione ⁊ extē sione eius fit qñ os fractū restaurat̄. Prouenit ergo ap̄a pp aliquā ex causis p̄dictis. s. dolore calore debilitatione ⁊ sil'i/ bus. ¶ Dixit ꝙ dolor ⁊ calor mēbri sunt de cāis fortib⁹ ex q bus ꝓuenit ap̄a in mēbro doloroso vel calefacto ēt si nō fue rit in corpe repletio. aut si nō sit mēbrū natū in infimo. cūq̄ p̄dicte cāe oēs aut plures ex eis: aut fortiores ꝯiungūt̄ ⁊ cō currūt inuicem: tūc potissime ⁊ citissime vel festine cāt̄ ap̄a. Predicte cause reducunt̄ ad primitiuas āñtes ⁊ cōiunctas.

De cāis ꝑmitiuis.

¶ Et primitiue q̄dē sūt, sicut casus pcussio obuiatio ꝯtusio cōcussio cōquassatio cōpressio extēsio morsus pūctura fortis fricatio ligatura dolorosa mot⁹ supfluus vel fortis corpeus vel aialis vt furor applicatio rerū calefaciētiū ⁊ rubificātiū ⁊ vesicantiū balneū calidū ⁊ inordinatū oē regimē in cibo ⁊ potu. Et dicūt ꝙ ad cām ꝑmitiuā reducit̄ vlc⁹ in aliquo mē bro exñs qñ est cā ꝙ mā trahat̄ ad ip̄m, ⁊ mā ipsa remanet in via ⁊ apostemat mēbrū in ipsa via existēs, sicut cū ap̄ant̄ inguina pp vlcera cruriū. ¶ Cāe aūt āñtes sunt q̄tuor hūo/ res ⁊ aquositas ⁊ vētositas: ⁊ mala cōplexio in corpore toto vel in aliquo vel in aliquib⁹ mēbris exñs que est cā gñonis māe vel attractionis eius. Mala cōpositio in aliquo vel in aliq̄b⁹ mēbris existēs, vt multa meatuū largitas mēbri laxi tas ⁊ pororum raritas ⁊ meatuū qb⁹ supfluitas excernit̄ cō strictio situs mēbri infirmi: ⁊ suppositio ei⁹ mēbro forti for/ titudo mēbri repleti ⁊ debilitas ⁊ ignobilitas mēbri ⁊ egri/ tudines ille maxie q̄ sunt debilitātes: aut mām trahētes: aut vias dilatātes: ⁊ his sil'es q̄ possunt colligi ex p̄dictis. Dicūt ꝙ mā āñs est duplex: vna remota: ⁊ est mā cōtēta in corpore vel mēbro aliquo vel aliq̄b⁹ q̄ nondū tēdit ad venas ⁊ loca cōia mēbri ap̄andi: est tñ parata tēdere pp aliquā p̄dictarū cāꝝ: ⁊ maxie pp peccatū ei⁹ in quali. de quo dixit Aui. ꝑmi scōa. est cū causa mālis ex qua ap̄ata eminētia gñant̄. i. gña ri pñt est in alijs submersa humorib⁹ nō ꝟm suas ip̄edienti/ bus q̄litates. s. q̄r boni sunt ⁊ nō peccātes q̄litate, q̄re fit stās submersa nō fluit vel nō expellit̄: sed cū illi hūores boni in q bus illa mā est submersa: postea euābūt̄ aliquo euōnis mō: aut nāli, sicut mulierib⁹ accidit cū pariūt: aut nō nāli, sicut il lis accidit q vulnerant̄ cū egredit̄ sāguis bon⁹ remanet mā illa q̄ erat in eo submersa pura singulis mala ⁊ ip̄edit̄ tunc pp eā nā: q̄r nō h̄z qd refrenet eā: q̄re expellit ipsā nā cuius expulsio qñq̄ est ad cutē. sup. aut ad alia mēbra ⁊ facit in eis ap̄ata vel bothor. Et alia est cā antecedēs ꝓpinq̄ q̄ est apta cōuerti de ꝓximo in cōiunctā: sicut āñs remota est apta con uerti in āñtē ꝓpinquā. ⁊ ista ꝓprie stat in venis particulari/ bus mēbri ap̄andi, vt q̄dā dicūt in poris cōib⁹ ei⁹, nō tñ im/ bibita: nec adhuc trāsiuit in poris pticularib⁹ ipsi⁹. ¶ Cau sa aūt cōiuncta est ipsa mā collecta in ap̄ate actu faciēs ap̄a.

De cā cō/iuncta.

Et dr̄ mā fluxa collecta clausa ⁊ cōclusa in porositatib⁹ spō/ gie ⁊ est vel eē pōt alter q̄tuor hūoꝝ: ⁊ aquositas singul'r vel cōmixte. ¶ Et notāt ꝙ cāꝝ ꝑmitiuaꝝ quedā sunt ꝓpinque, vt ille q̄ dicte sunt supra ⁊ sil'es illis, ⁊ quedā sunt remote: si/ cut est restrictio alicui⁹ euōnis ꝯsuete, ociositas, siue dimis/ sio exercitij ꝯsueti: siue balneatiōis ꝯsuete ⁊ sil'iū: prolixitas sōni vel vigiliarū ⁊ oē malū regimen in quanto vel quali sex reb⁹ nō nālib⁹. ¶ Et dicūt ꝙ debilitas mēbri dolor calidi/ tas accidētalis vlcus ⁊ sil'ia diuersis respectibus pñt dici cā ꝑmitiua ⁊ cā āñs, debilitas. n. mēbri ꝓut seq̄t̄ cām ꝑmitiuā inter ꝑmitiuas numerat̄: ⁊ ꝓut seq̄t̄ cā̄z itrinsecā iter āñtes: ⁊ cōsil'r dolor cōsiderat⁹ in rōne eius cāe imediate q̄ est mala cōplexio vel sol'o continuitatis posit⁹ est inter cās āñtes: sed cōsideratus in rōne cāe mediate ipsi⁹ male ꝯplōnis vel sol'o/ nis ꝯtinuitatis, tūc si illa cā est itrinseca ponit̄ iter cās āñtes: ⁊ si est ꝑmitiua iter cās ꝑmitiuas: sil'r ⁊ caliditas accñtalis, q̄r pōt ꝓuenire in mēbro: ⁊ a causis intrinsecis ⁊ extrinsecis ꝟm eas nūerat̄ iter cās āñtes vel ꝑmitiuas. Et vlcus quāuis in se cōsideratū sit cā āñs: tñ q̄r pōt ꝓuenire a causis intrinse cis ⁊ extrinsecis. Ideo aliqñ inter cās āñtes: ⁊ aliqñ inter ꝑ/ mitiuas nūerat̄. Et pp dictas cās est ꝙ auctores aliqñ p̄dcā ⁊ eis sil'ia posuerunt alij inter cās ꝑmitiuas, ⁊ alij inter cās āñtes. ¶ De cāis ꝑmitiuis. dixit Aui. ꝑmi 4ª. ꝙ aliqñ acci/ dūt cū corpis repl'one. s. plectorica ⁊ kakochima vel vtraq̄: ⁊ qñ̄z accidūt corpi cum humoꝝ eq̄litate. s. in quāto ⁊ q̄li ⁊ ipsi corpi repleto occurrētes facil'r ꝯcitāt mām ad fluxū vt d̄ leui fiat ex ea ap̄a in mēbro cui obuiat: ⁊ hoc maxie: q̄r ip̄m debilitāt: aut ēt ī eo dolorē ⁊ calorē causant. Ueꝝ mā ꝯcita/ ta ad fluxum nō semp fluit quousq̄ ꝓueniat ad illud cui ille cause occurrūt. Sed alij vt supradictū est, ⁊ Aui. posuit. q̄rti tertia. cap° de flegmone. ipsa mā in via retinet̄ ⁊ apostemat mēbrū in via illa existens: occurrētes aūt corpi mūdo nō re pleto: quāuis ꝟm pl'm nō faciant semp ap̄a in mēbro cui ob/ uiant: tñ qñq̄ l̄z difficulter: concitant mām ⁊ faciunt illam fluere in membrum. Unde ap̄a in eo causabit̄: imo vt dicunt cause primitiue in membro cui obuiāt possunt causare apo/ stema in corpore mūdo nulla cōcitata mā, neq̄ fluēte ad ip̄z ⁊ hoc quidē facere possunt cōpingēdo ⁊ cōculcando in ipso mēbro humores in eo repertos: ita ꝙ nō euentabunt̄, vnde bullient ⁊ putrefient ⁊ ap̄abunt ip̄m, ⁊ hoc in cōtusionibus plerūq̄ est videre. Et sic dicūt apparet ꝙ cā ꝑmitiua lic̄z ali/ qñ possit cāre ap̄a absq̄ cā āñte: nūq̄ tñ pōt ip̄m cāre absq̄ cā cōiuncta. Cā ꝟo āñs pōt ip̄m cāre absq̄ oi cā ꝑmitiua, ⁊ cū ipsa trāsibit in cām cōiunctā. Cā ꝟo cōiuncta interdū pōt causare apostema absq̄ cā primitiua, ⁊ absq̄ āñte, vt patet in apostemate generato per viam congestionis.

Quedam pñt dici cā ꝑmiti/ua ⁊ cā an/tecedens.

¶ De modo generationis apostematis. Cap. iij.

Duplex modus gñonis ap̄atis assignatur: quoꝝ vnus dicit̄ p viā cōgestionis māe, ⁊ alter dicit̄ p viam defluxus: ⁊ vocat̄ iste modus reumatic⁹, siue catarrus. ¶ Hos duos modos gñonis ap̄atis tetigit Aristo. 9ª ꝓbleu matū. ꝓbleu. x°. in quo querit pp q̄d vulnera inflatiōes: siue tumores accipiunt. i. mām ⁊ apostemātur ⁊ soluens primo tetigit modū defluxus dicēs. ꝙ tumēt, q̄r ꝟm locum vulne/ ratum humida ꝓpinqua in circūadiacentibus partibus cō tenta cōtrahuntur. idest ad locum vulneratū defluunt ⁊ ibi aggregantur. Et scōo tetigit modū generationis eius p viā congestionis subdens: ꝙ etiam ipse partes vulnerate humi ditates in eis cōtentas resoluūt. i. dissoluunt ⁊ effundunt in ip̄m locū: humiditatibus aūt in ipso receptis necesse est ip̄z intumescere ⁊ extēdi cū plura corpora nō possit capere idem locus. ¶ Et Auer. 3° coll'z dixit ꝙ ap̄a generat̄ in membris duobus modis. Uno mō qñ expellit̄ vel defluit ad aliqd mē brū humor. Alio mō quādo mēbrum non potest digerere

nutrimētū qđ ei mandaẗ, nec ipsuꝫ permutare in quātitate: aut qualitate: nec ipsum potest expellere: ⁊ tūc mā augmētabiẗ in mēbro isto taliter ꝙ recipiet dilatationem in oēs tres dimēsiones: ⁊ tūc extinguiẗ eius calor eiusdē mēsuratus.s. calor eius nālis ⁊ generaẗ in eo calor putredinalis ꝓꝑ necessitatē māe extranee cōgeste: congestio itaqꝫ māe in mēbro fit qn̄ māe nutrimētalis mēbri supfluitas quāti vel qualis vel vtriusqꝫ in ipso remanet inexpulsa, ⁊ in eo paulatim ex nutrimēto post nutrimētū illi aduenies mēbro multiplicatur ⁊ cōgeriẗ ⁊ cōgestū apa causat. ¶ Nō cōcordāt aūt prudētes de mā que ꝯgeriẗ que ⁊ qualis sit.

An ex superfluitate cuiusꝫ humoris possit fieri apa ꝑ viā ꝯgestiōis.

Quidā.n. dicūt ꝙ i nulla cōgestione reperiẗ aliqua mā habēs formā humoralē neqꝫ duaꝝ humiditatū: sed oīs talis materia est superfluitas: reducibilis tn̄ ad humorē diuersificatū ƀm diuersitatē nutrimenti: cuius est superfluitas ƀm quā diuersitatē vna dr̄ colerica, qr sapit de nā colere: ⁊ est decisa đ nutrimēto magis colerico: alia sanguinea que sapit nām sanguinis: ⁊ est decisa a nutrimēto magis sanguineo: ⁊ alia flegmatica: qr sapit nām flegmatis: ⁊ est decisa ex nutrimēto flegmatico: ⁊ alia est melācolica que sapit nām melie: ⁊ est decisa a nutrimēto magis melico. Dixit.n. Aui. ꝙ oīs superfluitas attestaẗ ei cuiꝰ est superfluitas. ¶ Quidā.n. dixerū. ꝙ mā congesta est supfluitas alicuius triū humoꝝ.i. colerice ⁊ flegmatice ⁊ melice: ex sanguine aūt dicūt nō cōgeri supfluitatē: neqꝫ fieri apa sanguineū per viā ꝯgestionis: ⁊ hoc sentiēs Gal. ꝓprie hoc dixit.13° terapē. ꝙ oīs flegmon ⁊ apa sanguineū ꝑinfluxū sanguinis fit. Supradicti tn̄ dicūt ꝙ Gal. in dicto loco intellexit ƀm plurimū: qr ƀm pl'm apa sanguineū fiat per viā defluxus: ⁊ raro per viā ꝯgestionis. ¶ Sūt aūt ⁊ alij dicentes. ꝙ oīs mā ꝯgesta est superfluitas flātica: qm̄ vt diceẗ potissima cā ꝯgestionis māe est debilitas digestiue membri. debilitas aūt digōnis est cā multiplicationis flegmatis nō alioꝝ humoꝝ. ¶ Notant. ꝙ mā que digeriẗ in vacuitatibꝰ: siue cauernis: siue porositatibꝰ cōibꝰ adunaẗ, cūqꝫ tanta adunatio eius facta fuerit: vt ꝑ amplius ibi cōtineri nequeat, tunc ab eis exiens in porositates mēbri ꝑticulares ingreditur, ⁊ tūc actu causat apa. ¶ Defluxus aūt māe per venas ⁊ arterias

Modus quo fit apostema ꝑ viaꝫ defluxus.

fit ⁊ causat apa hoc mō: nā cū sanguis vel alius humor simplr̄ vel cōmixte ad aliquā particulā effundiẗ: tunc vene pulsatiles maiores ex illo humore replenẗ ꝓmo ⁊ extenduntur, deinde post eas replenẗ eo q̄ illic sunt minores eis. Deinde incessanter sic ꝓcediẗ, donec repleanẗ minime capillares, ⁊ que ꝓusqꝫ replerenẗ sensui nō manifestabanẗ: ⁊ nūc replete manifestanẗ ⁊ vn̄r, ⁊ ex haꝝ orificijs ⁊ poris humor ille replens: ⁊ in porositates mēbri ingrediẗ: ⁊ replet eas ꝓmo maiores ⁊ cōes, deīde minores ⁊ particulares: ⁊ sic apa causat. ¶ Hūc modū defluxus māe ⁊ gn̄onis apatis per viā defluxus māe. Gal. tangēs in tegni. in capᵒ de fluxu sanguinis ⁊ gn̄one apatis sanguinei dixit. subiaceat influere alicui parti multitudinē sanguinis vt distendaẗ.s. ad modū vtriusqꝫ ƀm partē vasis.s. vene ⁊ arterie nō solū vasa magna: sed etiā parua prius effugientia visionē: ex plenitudine v̄o tunc apparētia: quēadmodū in oculis videẗ manifeste: aliqn̄ ꝑ albedinē tunice eueniēs: imo ⁊ alia minor his que dicta sunt vasis descendi repleta: nōdū v̄o ea apparēte ꝓpter paruitatē: ⁊ tunc periculū est. dixit Gal. effundi aliquid resudans ex vasis in eas que in mēbro: mēbri sunt regestiones vacue.s. in porositates cōes ⁊ particulares: aut iaꝫ effusuꝫ esse aliqd ⁊ tūc est apostema. ¶ Et cā effusionis māe ex vasis in vacuitates mēbri est, qr vasa cū replenẗ multum extendunẗ ⁊ aperiuntur eoꝝ pori lateralr̄ in eis existētes: ⁊ hoc quātū ad vasa minima: ⁊ etiā magna. Et apertis orificijs ⁊ poris materia ex eis affluit, ⁊ hic est modus defluxus materie per meatus manifestos nobis. Aliqn̄ tn̄ fit defluxus eius ad membrū ꝑ meatus occultos nobis: quēadmodū ⁊ nutrimentū ad quedam membra per occultas vias delegaẗ: ⁊ sicut etiā materia aliqn̄ supflua per occultos meatꝰ expellitur. ⁊ cōcordāt oēs ⁊ omnis humor deflui pōt: ⁊ oīs humor dum fluit tenet locuꝫ cause antecedētis oīs apostematis qđ fiat per viā defluxus. post presupponit cām materialē antecedētē que materia antecedens nō cōcurrit: vt dictū est ad generationē apatis: qđ fit per viā cōgestionis: quāuis cōtingens sit vt in corpore: in cuius aliquo mēbro apa sit per viā cōgestionis reperiaẗ mā humoralis superfluens: q̄ tn̄ nō est cā añs eius: lꝫ ꝓꝑ occurrentes cās postea possit cōcurrere ad illius apatis additionē ⁊ augmētū. Et notāt ꝙ apa per viā defluxꝰ frequētiꝰ accidit q̄ꝫ per viā cōgestionis. Intellexit hoc Gal. in verbo superius allegato. cuꝫ dixit. ꝙ oīs flegmon.i. omne apa ꝑifluxionē sanguinis.i. humoris fit ƀm plurimū. ¶ De causis āt supradictis ꝯcurrētibꝰ: siue possibilibꝰ ꝯcurrere ad generationem quedā magis appropriant generationi apatis per viā cōgestionis: ⁊ quedā generatiōis eius per viā defluxus: cōgestioni.n. materie appropriaẗ debilitas mēbri cū suum nō pōt ꝯuertere nutrimētū ƀm totū vel ꝑteꝫ: nec qđ superest de nutrimēto eius expellere: ⁊ parui membri: ⁊ liqditas: siue subtilitas ⁊ superfluitas que in ipso generaẗ bn̄ imbibiẗ in ipso: ⁊ nō pōt expelli, quāuis expulsiua sit fortis: ⁊ ductuum a mēbro ꝓcedentiū vias coangustādo: per quas supꝫ supfluitates expellit ⁊ restrictio eūationis cōsuete ⁊ exercitij dimissio: ⁊ alioꝝ resoluētiū siue euacuantiū: ⁊ in nutrimēto additio ⁊ alijs similibꝰ his: defluxꝰ aūt appropriaẗ repletio corporis vel mēbri recipiētis ⁊ debilitas nālis vel accidentalis membri recipientis ⁊ vacuitas eius ⁊ viaꝝ que ad ipsuꝫ tēdit largitas ⁊ situs eius inferior ⁊ dolor ⁊ calor in eo exiēs ⁊ motus eius multus ⁊ similes. ¶ Et cā primitiua est vel eē pōt cōis ꝯgestioni ⁊ defluxui maxime casus percussio ⁊ obuiatio, nā possunt esse cause ꝙ materie trahanẗ ad membꝝ: ⁊ possunt esse cause qđ materie teneantur in ipso debilitādo ipsum vel coangustando vias eius.

¶ De speciebus apostematum in generali. Cap.iiij.

Postematū species: q̄dā enim sunt sumpte ƀm dr̄ias essentiales eius: ⁊ q̄dā ƀm accidētales ⁊ spēs q̄dem sumpte ƀm differētias essentiales nō sunt vere spēs: qr nō sunt vere sumpte ab essentia eiꝰ cuꝫ apa sit morbꝰ: ⁊ vt sic cū sit qđdā accidēs, cui nō ꝯpetit vere essentiā habere sed tamen dicunẗ essentiales, qr sunt sumpte a dr̄ia maxie accidēti ipsi: ⁊ in ipso reperta vel repibili. ⁊ sūt in genere due ƀm ꝙ duplex est mā que ipm causat: ⁊ in ipso apate reperiẗ: ⁊ vna eaꝝ est humor: aut qd reducibile ad humorē: ⁊ alia est vētositas, ⁊ ꝓma vocaẗ apa hūoꝝ vel hūoraliū: scđa vocaẗ apa vētosuꝫ vel inflatuꝫ. Et apa humoris in duas diuidiẗ spēs ƀꝫ ꝙ est duplex mā eius humoralis.s. aut humor verus, ⁊ hec spēs absolute vocatur apa nam de tali apostemate intelligiẗ cuꝫ apostema absolute profertur et diuidiẗ hec spēs in quatuor spēs ƀm ꝙ quatuor sunt veri humores causantes vel potentes causare apa. Et ƀm hoc aliud est sanguineū, aliud colericū: aliud flegmaticum, ⁊ aliud melācolicū. aut materia eius est non verus humor: ⁊ diuiditur hec spēs in duas: aut in apa cōgestione factū qđ factū est ex supfluitate nutrimēti cōgesta in mēbro: vt supra patuit: aut in apa factū ex mā q̄dā liqda aquosa in corpore vel in membro aliquo generata vel in epate simul: tamen cū alijs hūoribus veris. ex mā que nō potuit ꝯuerti in veꝝ hūorē: tamē ista materia ꝓꝑ silr̄itudinē est reducibilis ad hūoreꝫ, ⁊ vocaẗ hec spēs apa aquosuꝫ: siue limphaticuꝫ: siue absolute aqua. ¶ Dixit Gal. 14° terapē. ⁊ poniẗ. 13° cōtinē. sic. apostema fit iuxta modū humoris manātis ad mēbrū. sup. aut in ipso cōgesti: ꝙ si manās fuerit aliqd de mā vētositatis fiet in eo apa flegmaticū, ⁊ si euacuabiẗ ad ipsuꝫ sanguis generabit flegmonē pro apate omnino sanguineo, ⁊ si colera rubea generabit herisipillā: siue aliud ex apostematibꝰ colericis: ⁊ si fl'a generabit excitationē: siue ex apostematibus flegmatis: ⁊ si hūor grossus ⁊ viscosus.s. melācolia gn̄abit scliros.s. aliqd

ex apatibꝰ melancolicis.sup.ꝛ si aquositas generabit apo/
stema aquosuз.℄ Dixit Aui.apata diuersis differunt diffe/
rentijs.s.essentialibꝰ ꝛ accñtalibꝰ:sed q̄ magis sūt cōsideran
de sunt differētie que ꝑꝑ eoꝝ existunt cās.s.efficiētes imedia
tas q̄ qdē sunt mäe ex qbꝰ gñanť apata:ꝛ iste mäe ex qbus
fiunt apata sunt sex.s.quatuoꝛ humoꝛes aquositas ꝛ vētosi/
tas.℄ Et vnaqueqȝ eaꝝ sex spēꝝ diuidiť in spēs quatuoꝛ.

℄ Una est ꝑma diuisio sumpta ſm modum gñonis eius:qm̄
aliud est apa eueniēs per modū defluxus mäe:aliud est eue/
niens per modū cōgestionis mäe:vt in ꝑcedēti capͦ appuit.

℄ Et 2ª diuisio est ꝙ apa aut est moꝛbus:aut accidēs sequēs
aliū moꝛbū:aut est cā alterius moꝛbi:ꝛ pōt dici ꝙ hec diui/
sio sit sumpta a mō intētionis eiꝰ,ſm quē modū dici pōt ꝙ
aliud est eueniēs cretice,siue qꝺ est creticus,ꝛ aliud est eue/
niēs sintomatice:siue qꝺ est sintomaticū:aut nō creticum.

℄ Et 3ª diuisio eius est sumpta ſm modū sue manifestatiōis
ſm quē dicūt apatū aliud est veꝝ ꝛ certū.aliud est veꝝ:sȝ nō
certū.Uerū aūt apa ꝛ certū est illud qꝺ silr est cōpositū ex di
ctis quatuoꝛ gñibꝰ humoꝝ:sed nō certificat ipsuȝ manifestꝰ
tumoꝛ:quale est qꝺ in membꝛis duris aut mollibus accidit.

Apata vñ dicantur simplicia vel composita.

℄ Et 4ª eius diuisio est sūpta a puritate:siue simplicitate ma/
teriei causantis apa vel eius opposito ſm ꝙ dř ꝙ apa aliud
est simplex:aliud est cōpositū:cōpositū tñ apa multis modis
dici pōt.Uno mō large pꝛo quacūqȝ cōpositione eius cū alia
re pꝛeter nām,vt cū cōponiť cū alia egritudine:vt febꝛe vel
vlcere ꝛ silibꝰ:vel cū accidēti aliquo nō in sequente necessa/
rio apa.Alio mō stricte ꝓ cōpōne mäe faciētis ipsuȝ.Et sim
plex ēt dř dictis duobꝰ modis:ꝛ est illud qꝺ cōposito est op
positū:veꝝ cōpositio ꝛ simplicitas ꝓpꝛie attendiť penes cō/
positionē ꝛ simplicitatē mäe ꝑꝑ hūoꝛes simplices. Dixit.n.
Auer.3ͦ colliget noiant he egritudines simplices in eis do
minantes:ꝛ ꝯposite noiant qñ videnť in eis duo humoꝛes:
aut plures dñantes.℄ Dixit Gal.ꝑmo de accidē.ꝛ moꝛbo.
in maioꝛi pte apata sunt cōposita ꝛ in minoꝛi pte sunt simpli
cia:vt flegmon purū:aut herisipilla pura:ꝛ sic de alijs:sȝ in
maioꝛi parte flegmon īueniet cū herisipilla ꝛ flegmone:aut
flegmon cū vndimia:aut scliros:aut ecōuerso.Et Aui.dixit
quarti 3ª.scias ꝙ apata parū fiunt simplicia:sed plura sunt
cōposita.s.ex pluribꝰ mäebꝰ diuersis.Ueꝝ denoiatio eoꝛuȝ
fit a pꝛedominante in ipsa materia.

℄ Et 5ª eius diuisio est sumpta per subm mēbꝛū in quo acci/
dit.Dixit Auer.colliget 3ͦ apata vlř diuersificanť ſm diuer
sitatē mēbꝛoꝝ in qbꝰ fiunt:ipsa eniȝ qñqȝ accidunt in cōsimi
libus mēbꝛis:vt osse neruo carne ꝛ silibꝰ,ꝛ qñqȝ accidūt in
oꝛganicis vt cerebꝛo pulmone ꝛ silibus,ꝛ ſm hanc dñiam,
tūc spēs apatū tot sūt quot sunt spēs membꝛoꝝ que apari

An oē mēbrū possit apari.

possunt.℄ An eniȝ oē mēbꝛū possit apari visa est discoꝛdia
inter auctoꝛes.Sera.naqȝ ꝑmo bꝛeuiarij.caͦ.de charabito
dixit.nō scimus ꝙ in omni mēbꝛo in quo accidit apa fit intē
sio:sed nō in nä cerebꝛi est ꝙ recipiat tensioneȝ pꝛopterea ꝙ
est humidū currens:ꝛ silr nō est in nä ossis qꝺ recipiat ten/
sionē:ꝓpea ꝙ est frigidū siccū durū valde:est ergo accipere:
vt nō accidat tensio nisi in mēbꝛis q̄ sunt intra illud qꝺ est in
fine duriciei:ꝛ illud qꝺ est in fine lenitatis:sicut sūt pāniculi
ligamēta nerui lacerti ꝛ caro ꝛ q̄ sunt his silia:ꝛ sic Serap.
dicit.ꝙ mēbꝛa lenia ꝛ mēbꝛa dura apari nō pñt,ꝛ illud qꝺ
mouit eū ad sic dōm est ꝙ in talibꝰ mēbꝛis nō pōt fieri ꝑ mo
dū apationis soluta cōtinuitas que necessario reqriť ad esse
apatis:ꝛ ꝙ nō possit solui ꝯtinuū eoꝝ mō dicto apparet:qꝛ
talis nō fit nisi per extēsionē supflue factam a mä supfluente
subintrante poꝛositates mēbꝛi:sed ita est ꝙ mēbꝛa dura ꝛ le
nia nō pñt extēdi.dura:qꝛ resistunt,ꝛ lenia qꝛ cedūt,sed ſm
quosdā mouit Sera.ad hoc dōm.qꝛ in talibꝰ mēbꝛis ꝑ mo/
dū apationis nō pōt causari moꝛbꝰ in cōpositione:que vt di
ctuȝ est necessario reqriť ad esse apatis.ꝛ ꝙ nō possit causari
in eis moꝛbus in cōpositione apparet:qꝛ nō pōt in eis effici
tumoꝛ cū nō possint ꝑ causas supꝛadictas extēdi.℄ Auicē.
aūt ꝑmi 1ª dixit.ꝙ apa mēbꝛis accidit mollibus:ꝛ ēt ossibꝰ
accidit res q̄ apati silatur:per quā eius ingrossať cōcauitas
ꝛ augeť humiditas,neqȝ est mirū,vt si illud qꝺ nutrimenti
recipit augmētū supfluitatē eius recipiat cū in ipsuȝ penetra
uerit:qꝛ per quā viā pōt recipere nutrimētū pōt recipere su/
perfluitates:cū in ipso acciderit ꝑ ꝯgestionē.Et dixit Auic.
tertij ꝑma.caͦ de charabito.vbi recitat dictā opi. Serap.ꝛ
eā impugnat:ꝛ dixit oē mēbꝛū apari posse:nā oē membꝛuȝ
pōt distēdi ꝛ distrahi a mä ꝑter nām intrante illud ergo oē
mēbꝛū pōt apari:ꝯñtia tenet:qꝛ si pōt distendi:pōt ēt solui
cōtinuitas:ꝛ pōt ēt intumescere:ꝛ añs sic declarauit.oē mē/
bꝛū qꝺ nutriť augeť ꝛ extēdiť cū nutrimēto.ergo ꝛ cū sup/
fluitate,ꝛ talis extēsio cū superfluitate iuncta male cōplōni:
ꝛ añs est notū oibus:ꝛ ꝯña tenet,qꝛ ꝑ easdē vias:ꝛ ad eas/
dē partes ꝑ quas ꝛ ad quas venit nutrimētū:vñ extendūť:
per easdē ꝛ ad easdeȝ pōt venire superfluitas.vñ extendenť.
Ad illud aūt qꝺ Sera.dixerat.s.ꝙ mēbꝛū molle viscosuȝ q̄/
le est cerebꝛū pōt distendi:qꝛ eius viscositas ad extēsionē fa/
cit,diciť ꝙ partes eiꝰ nō sinit coincidere,ꝛ ꝙ molle ꝛ aquo/
sum nō pōt distendi,qꝛ partes eius coincidunt.Cōtra auteȝ
illud qꝺ dixit Sera.s.ꝙ durū sicut ossa nō pōt distēdi.Aui.
aūt adduxit auctoꝛitate Gal.quā nō habemus.Et idē dixit
tertij 7ª,ꝑmo caplo.℄ Pꝛopter pꝛedicta qdā dixerunt oia
mēbꝛa apari posse:per viaȝ etiā defluxus veꝝ diuersimode.
nā q̄dā ex venis in eis disseminatis ꝛ terminatis mäs apo/
stemantes possunt suscipere vt caro.Quedā ꝟo nō per eas
cū nō habeāt,sed per vias ꝑ quas recipiūt nutrimētū:ꝛ sunt
sicut plura mēbꝛa spermatica:vt ligamenta choꝛde nerui os
sa cerebꝛū ꝛ silia,nec est minoꝛ ratio de ossibus ꝛ cerebꝛo q̄ȝ
de ligamētis choꝛdis ꝛ neruis que Sera,ꝛ oēs alij auctoꝛes
apari posse cōcedūt per viā defluxus:dicunt tñ ꝙ lȝ pꝛedicta
mēbꝛa cerebꝛū ossa ligamēta choꝛde ꝛ nerui:ꝛ maxie cere/
bꝛū ꝛ ossa:ꝛ ꝑcipue ꝛ ossa lȝ apenť apate ꝟo ꝛ ꝓpꝛie sūpto:
nō tñ sic ēt apparenter vere vt alia mēbꝛa,volūt eniȝ ꝙ alia
membꝛa media inter dura ꝛ lenia possunt apari apate ꝟo ꝛ
certo ꝛ manifesto per tumoꝛē,qꝛ vt dictū est recipere possūt
mām supfluā ponere potentē in eis oia reqsita ad esse apo/
stematis.s.malā cōplōnē:malā cōpositionē ꝛ solōnē cōtinui
tatis,q̄ȝuis aūt nō eleuenť in tumoꝛē nō est vis:qꝛ tumoꝛ nō
est de essentia apatis vt supꝛa patuit,vñ idē Sera.dixit.si dē
tes in suo toto coꝛꝑe recipiāt humiditatē nō est mirandum
si consequatur eos quod simile apostemati existit:hanc etiā
nominationem posuit pꝛimi scōa.vt supꝛadictum est.

℄ Sexta aūt eiꝰ diuisio est sumpta ſm qualitatū diuersitatē:
ꝛ vt sic aut qualitatū tāgibiliū:ꝛ ſm hāc diuidiť in spēs du/
pliciter.Pꝛimo ſm qualitates actiuas:ꝛ ſm hāc aliqꝺ apa
dř calidū ꝛ aliud frigidū.Apa tñ caliduȝ duobꝰ modis pōt
dici calidū:vno mō qñ mä ipsum causans essentialř est calīa,
vt sanguis vel colera.Alio mō.qꝛ materia ipsuȝ faciēs acci/
dentaliter est calida:siue ipsa radicalř sit calida siue frigida
quā caliditatē accñtalř mä apans acqrit per sui cōculcatio/
nē in loco in quo manēs intrāspirata a caloꝛe appꝛehēditur
extraneo putredinali ꝛ calefit ꝛ putrefit.Factū tñ a mä radi
calř calida ꝛ cōculcata duobꝰ modis est calm̄.s.radicalř,ꝛ
accñtalř:sȝ factū a mä radicalř frida,disposita tñ a calitate
extranea solū vno mō est calidū.s.accñtalř:ꝛ sic pȝ ꝙ oē apa
humoꝛale pōt effici calidū.℄ Dixit Aui.ꝑmi scōa.apa.aut
erit calidū,aut nō erit calidū:ꝛ nō estimādū ꝙ apa calidū sit
illud qꝺ ex sanguine:aut ex colera gñať tātū.sȝ qꝺ ex q̄cūqȝ
mä:siue sit calida per sui essentiaȝ,siue accidat ei caliditas ꝑ
putrefactionē.Apa ꝟo frigidū:siue nō calm̄ est qꝺ ex humo
ribus frigidis eēntialř,aut aquositate vel vētositate fit. Di
xit Aui.vbi supꝛa nō calida apata sūt de mä melica aut fleg
matica,aut aquosa:aut ventosa.Quidaȝ tñ valde īpꝛopꝛie
dixerūt.ꝙ apata de mä radicaliter calida nō putrefacta sunt
frigida.Et quidā dixerūt esse aliqꝺ apa mediū tenens pꝛe/
dictas qualitates sicut esset apa compositū ex colera ꝛ fleg/

mate cõpositione equali. ¶ Scđo diuidit̃ apa ſm qualitates tãgibiles differẽtia sumpta a qualitatib⁹ passiuis, ⁊ ſm hãc aliqđ apa dr̃ hũidũ: siue molle: siue lene, ⁊ aliqđ siccum: aut durũ, ⁊ aliqđ dr̃ tenere mediũ inter dictas qualitates, ⁊ molle qdẽ apa dr̃ illud qđ faciliter cedit tactui cõprimẽtis nõ resistens cõpressioni eius, ⁊ est: aut humorosuꝫ, aut aquosum. ⁊ durꝫ hꝫ eꝯ° ꝙ nõ cedit ꝯprimẽti supra ipꝫ. verꝫ ei⁹ durities: siue ei⁹ nõ cedere tactui nõ semꝑ ꝓcedit ex dispõne hũoris: q2 sit siccũ grossuꝫ: vt qđ est ex humore melꝛ̃ico: verꝫ qñqꝫ ꝓcedit ex multitudie mãe: vñ vehemẽter extẽdit̃ mẽbꝝ ⁊ pretensione nõ põt cedere cõpressioni: ⁊ talis durities in flegmonib⁹ reperit̃ frequẽter: ⁊ qñqꝫ ꝓcedit ex mã vẽtosa nõ cedẽte cõpressioni: ⁊ silr̃ mollicies nõ semꝑ est ex mã hũorali liqda vel humida vel flegmatica: verꝫ aliqñ ex mã aquosa: ⁊ aliqñ ex mã apatis, que lꝫ de se nõ sit mollis: tñ mollificat̃ per digõnẽ vel aliã cãm, ⁊ talis mollities frequẽter in exituris ꝯtingit, aut diuidit̃ ſm qualitatũ visibiliũ diuersitatẽ ſm quã aliq diuiserũt apa in rubeũ citrinũ liuidũ nigruꝫ album vel alio colore coloratũ. aut ſm qualitatẽ audibileꝫ: ſm quã dr̃ ꝙ aliud est sonorꝫ, siue sonãs vt ventosuꝫ ex quo audit̃ son⁹ tipani cũ ꝑcutit̃: aliđ nõ sonãs vl̃ nõ sonorꝫ vt apa hũorale.

¶ 7ª aũt ei⁹ dr̃ia duplex est sumpta penes q̃ntitatẽ ſm quã aliqđ dr̃ magnũ aliqđ paruũ aliqđ mediocre: ⁊ magnũ qdẽ: ⁊ etiã mediocre absolute ab auctorib⁹ vocat̃ apa, paruũ võ abeis vocatũ est pustula: aut bothor.

¶ 8ª aũt dr̃ia apatis est sumpta ſm formã seu figurã eius ſm quã aliqđ dr̃ acutũ aliqđ latũ: aliqđ depressuꝫ: aliqđ longũ aliqđ rotundum vel latũ, vel alterius figure.

¶ 9ª dr̃ia est sumpta a situ ipsius apatis: ⁊ tũc lꝫ ꝓ loco sumẽdo sitũ aliqđ dr̃ extrinsecũ, qđ sensui subiacet: ⁊ aliqđ dr̃ intrinsecũ qđ sensui nõ subiacet, ⁊ silr̃ aliqđ dr̃ ꝓfũdũ ⁊ aliqđ supꝰficiale: ⁊ supꝰficiale: aliud est dure cutis: ⁊ aliud non dure, sꝫ lenis ⁊ sumẽdo sitũ ꝑ colligãtia: tũc aut sũt mẽbris ꝓncipalib⁹, siue mollib⁹ colligata: aut nõ colligata cũ eis. Dixit Aui. ꝑmi 4ª aut sunt in membris que ꝓncipalibus vicina sunt ⁊ sunt eis sicut emunctoria.

¶ 10ª dr̃ia est sumpta ab aptitudine curationis sue vel ineptitudine, ⁊ ſm hãc dr̃iaꝫ aliqđ apa dr̃ esse saluũ: ⁊ istud est illđ cũ quo nõ est aliqđ cõpo morb⁹ ꝓter nãm ipsius impediẽs curationẽ: neqꝫ cã: neqꝫ morb⁹: neqꝫ accidẽs, ⁊ est tale facilis curationis: ⁊ aliqđ dicit̃ eẽ nõ saluũ ⁊ est illud cũ quo ꝯpositũ est aliqđ ꝓter nãm, vt cã morb⁹ vel accidẽs ipsi⁹ ipediẽs curationẽ: ⁊ vocatur apostema difficilis curationis.

¶ 11ª dr̃ia est sumpta penes bonitatẽ ⁊ malitiã ipsius apatis: ⁊ ſm hanc differẽtiã aliqđ apostema dicit̃ esse salubre: ⁊ aliquod pestiferum pessimum: siue malignum.

¶ 12ª dr̃ia est sumpta penes diuersitateꝫ accidentiũ cum qb⁹ cõiungit̃ ſm q̃ꝫ aliquod dr̃ esse cõiunctũ cũ sincopi vel accidente forti, ⁊ aliqđ absqꝫ eo ⁊ aliqđ cõiunctũ cũ febre: ⁊ aliqđ esse absqꝫ febre. ¶ Dixit Aui. ꝑmi scđa. apatuꝫ alia sunt que febres efficiunt, hoc aũt ꝓpter eorꝫ malitiaꝫ ⁊ prauã q̃litatem: ⁊ alia sunt que febrem non efficiunt.

¶ 13ª dr̃ia est sumpta penes tp̃s eius, ⁊ ſꝫ hoc aliqđ dr̃ nouũ seu recẽs, ⁊ aliqđ antiquũ seu diuturnũ, aut ſm tp̃s sue maioris vel minoris afflictionis, ⁊ ſm hoc aliqđ dr̃ nocturnũ ⁊ aliqđ diurnũ, aliqđ matutinale: aliqđ serotinũ. Et ista differẽtia ꝓprie est sumpta ab humore causante ipsuꝫ, qm̃ vt patuit in sermone 2° aliqs humor mouet̃ vna hora diei: ⁊ ali⁹ alia, ⁊ in illa hora fortius affligit patiẽtẽ. Et ſm cõsimilẽ cõsiderationẽ aliqđ dr̃ hyemale, aliqđ estiuũ: aliqđ vernale: aliqđ autũnale: q2 factũ ab humore q in illo tp̃e habili⁹ mouetur ⁊ forti⁹ affligit patiẽtẽ: aut ſm tp̃s sui ꝓcessus ſm ꝙ aliqđ apa dr̃ fiens, ⁊ aliqđ factũ, ⁊ tã apa fiẽs q̃ꝫ factuꝫ duplr̃ dr̃: vno mõ vt illud apa dicat̃ factũ: qđ vt dixit Gal. 13° terapeutice, nullã recipere põt additionẽ a sua cã: ⁊ hoc erit qñ mã ꝯgesta in totũ cessauerit augeri, aut qñ mã fluẽs a fluxu oino cessauerit. Et apa fiens ſm dictã ꝯsiderationẽ est morbus iperfectus recipiẽs ꝯtinue additionẽ a sua cã: ita ꝙ ſm hoc apa tãdiu dr̃ fiens q̃ꝫdiu est in augmẽto, ita ꝙ apa fiẽs dicet̃: dum mã ipꝫ causans fluit, aut gñat̃, ⁊ in porositatib⁹ membri coadunat̃: ⁊ factũ dr̃ cuꝫ tota mã fluxerit vel gñata est: ⁊ est cõgesta vel collecta in illis vacuitatibus vel porositatibus. Alio mõ dr̃ apa fiens vel factũ ab actione cãe faciẽtis ipm̃. ⁊ ſm hũc modũ apa dr̃ factuꝫ qñ cã faciens ipsum oino cessauerit ab actione ⁊ eꝯ° fiens, ⁊ ſm hũc modum oẽ apa dr̃ fiẽs: ⁊ nullũ dicit̃ esse factum, q2 apa semper hꝫ secũ cãm replentẽ facientẽ ⁊ agentem: ſm tñ ꝑmũ modũ apa hꝫ aliquas partes fientes, ⁊ aliquas factas, ⁊ ſm has aliqñ dicitur esse in principio, ⁊ aliqñ in augmento: ⁊ aliquando in declinatione, vt in sequenti capl̃o apparebit.

¶ 14ª differẽtia eius est sumpta penes modũ determinatiõis apatis: oẽ. n. apa terminat̃ altero quatuor modorꝫ, qm̃ aut resoluit̃: aut maturat̃, aut delitescit: aut corrũpit̃ ⁊ putrefacit mẽbꝝ in quo est, nã eniꝫ agens in cãm apatis mãlẽ, aut totaliter preualet ⁊ dñat̃ ⁊ resoluit: ⁊ tũc cã insensibilr̃ perfecte ⁊ integre cõsumit̃: aut terminat̃ apa ad sanitateꝫ. al's. ad saniationẽ: ſm meliorẽ modum terminationis eius in quo nullus timor existit: aut nã total'r succumbit ⁊ vincit̃: ⁊ tũc apa terminat̃ ad corruptionẽ ⁊ mortẽ mẽbri. Et Aui. volẽs ostẽdere cãm q̃rti tertia. quare mẽbꝝ corrumpit̃. dixit. scias ꝙ cũ submergit nã mãm nõ ꝓuenit ex ea apa ⁊ respirat per ignẽ eius qđ apparet exteri⁹. i. dum mã nõ vincit ⁊ superat nãm total'r: sed potius eꝯ°, q2 nã vincit mãm total'r, tũc nõ ꝓuenit ex eo apa. i. collectio saniei, ⁊ ꝓ: sꝫ talis mã respirat. idest resoluit̃ per ignẽ. i. ꝑ caliditatẽ ei⁹ qđ apponit̃ exteri⁹. scꝫ ꝑ medicinas resolutiuas, q̃ sunt calide: imo ẽt aliqñ soluitur sine appositione medicaminis: ⁊ ſm hãc expõnẽ hoc vltimũ dictũ respirat ⁊c̃. nõ cõtinuat̃ cũ ꝑmo, sꝫ est redditio cãe resol'onis mãe vel dũ nõ submergit nã mãm. i. duꝫ nõ vincit eã: sꝫ vincit̃ total'r, ⁊ nõ ꝓuenit ex ea apa. i. collectio saniei sine exitura q̃ maturet̃. ⁊ pro: neqꝫ respirat. i. nõ resoluitur ꝑ ignẽ. i. caliditatẽ eius qđ apponit̃ exteri⁹. s. medicine resolutiue. sup. sed putrefit ⁊ ꝑducit ad corruptioneꝫ mẽbri vel vt dicũt alij, dum nõ submergat nã mãm. i. dum nõ ꝯculcat nã mãm: ⁊ expellit eã virtus expulsiua per porositates mẽbri nõ ꝓuenit ex ea apa aliud: q2 in quolibet apate vt supra dictũ est, opꝫ mãm esse extra venas: ⁊ ꝯculcari in porositatib⁹ mẽbri, nõ aũt cõculcat̃. dixit Aui. ⁊ pro, q2 respirat mã potius ꝑ ignẽ. i. poti⁹ per vacuitatẽ pororꝫ eius. s. cutis: ꝙ. i. q̃ appararet exteri⁹. Aut nã partim vincit, ⁊ partim vincit̃, ⁊ tunc aut plus vincit q̃ꝫ vincat̃: ⁊ tũc apa teriat̃ ad suppurationẽ ⁊ saniationẽ: ⁊ seqt̃ iste modus in bonitate post resolutionẽ: est eniꝫ melior oĩbus alijs: minus tamen bon⁹ q̃ꝫ resolutio: ⁊ nõ euadit a timore multiplici. s. de putrefactione: precipue in mẽbris paratis putrefieri: sicut est epar: ⁊ de subita morte que põt sequi, vt in pleuresi suppurata cũ subito erũpit, vñ põt subita suffocatio seq, ⁊ de ipol'itate vel difficultate curationis vlceris sequẽtis ad suppurationẽ: vt in herisipilla que suppurat̃: vñ Hip. 7° affo. dixit in herisipilla putredo. i. virus vel sanies illaudabilis: aut sanies. s. laudabilis malũ. est. n. malũ ꝑ viã cause, q2 sanies in herisipilla fit ex mã acuta calida: q2 acuitate ei⁹ ꝑticipat vñ efficit̃ corrosiua: quã seqt̃ vlcus malignũ corrosiuũ: ⁊ est malũ per viã signi: ꝑmo q2 sigñat impotentiã nãe q̃ nõ potuit resoluere mãꝫ herisipille q̃ de sui subtilitate erat apta resolui. scđo q2 sigñat mãm illius herisipille valde malã. Dixit. n. Gal. in cõmento ipsi⁹ affo. ꝙ in ipsa herisipilla nõ ꝓcedit putredo: aut sanies: nisi apa sit pessimum: ⁊ de mã mala nõ apta resolui: et est in suppuratiõe: aliqñ timor de ꝑditiõe opõnis mẽbri: vt in apate oculi cũ suppurat̃, et est timor in ea de multa spirit⁹ exalatione: quã aliqñ sequit̃ sincopis: et aliquãdo mors: sicut aliqñ contingit in apostemate magno saniatio cum rumpitur et euacuatur ex eo subito res plurima, in omnibus enim dictis casibus nõ debet medicina suppurationẽ inducere dum

Aliquod apa dicit̃ fiẽs ⁊ aliqđ factuꝫ duplr̃.

Apa quatuor modis terminatur.

Delitescẽtia apatis duplex.

poterit excusari ab ea: cū ergo Gal. dixit in libro de malitia cōplexionis diuerse ꝙ terminatio apatis ad sanationem est bona nō absolute intellexit: sꝫ cōpōne ad modos deteriores se. Aut nā plus vincit̄ ꝙ̄ vincat, ⁊ tūc apa terminat̄ ad duritiē: aut per ingrossationē totius vel maioris partis mãe in eo cōtente: aut per exclusionē ⁊ resolutionē partiū eius subtiliū ⁊ remanētiā grossaꝝ que indurant̄ ⁊ petrificant̄: ⁊ malicia huius terminationis est in ꝓlongatione apatis ⁊ difficultate: ⁊ aliqñ in pōitate curationis eius: ⁊ hic modus terminationis frequētius ⁊ magis euenit in apate sanguineo, deinde in flegmatico: ⁊ deinde in melācolico: ⁊ deinde in colerico ꝺ colera grossa: ⁊ vltimo in colico de colꝛa subtili, huic enꝫ rarissime accidit vt induret̄. Ait Aui. p̄mi scd̄a. in duritiē mittant̄ ꝓprie apata sanguinea: ⁊ eit cū accidit in flegmaticis: ⁊ nō fecit mentionē de alijs ꝓpter raritatē euētus indurationis in ipsis ⁊ induratio est deterior suppuratiōe vtplꝫ: minus tñ mala ꝙ̄ corruptio. Aut nā medio mō se hꝫ in vincere ⁊ vinci ꝙ mēbrū est cū aliquali latitudine nō prenotabile: ⁊ tūc apa terminat̄ ꝑ permutationeꝫ mãe eius de mēbro in quo est ad aliud mēbrū: aut de vna parte mēbri ad aliam ptē eiusdē, vt cū ꝑmutat̄ de partibꝰ eius centralibꝰ ad circūferentiales: aut ecōuerso: ⁊ pōt. ista terminatio esse ad bonū ⁊ ad malū: si nā declinauerit plus ad ptē victorie erit permutatio ad bonū: ⁊ si plus ad succubitus erit malū, ⁊ auctores hūc modū aliqñ vocāt delitescentiā ⁊ ꝺm plm intelligūt: qñ mã subito ⁊ festine permutat̄: ⁊ aliqñ vocant quiescentiam vel apparentiā. Et intelligunt ꝺm plm qñ ꝑmutatio paulatine fit. ¶ Notāt. ꝙ delitescētia apatis est duplex: vna rōnalis que per cās rōnales fit, ⁊ est talis ꝑmutatio ad bonū ꝺꝫ plꝫ. Cause aūt eiꝰ rōnales assignant̄ a Gal. 2° ꝓnostico. in cōmēto illius ptis. ꝙ si timor euenerit ⁊c̄. q̄ sunt quatuor. p̄ma est paucitas mãei ⁊ eius subtilitas. 2ª est mēbri raritas ⁊ viarū largitas. 3ª est materieꝝ delitescentiā facientiū apationē. 4ª est potētia v̄tutis expulsiue: ⁊ qdā addūt quintā que est caliditas mãe apantis: ⁊ etiā in ipsius mēbri apate: cū enꝫ inuēte fuerint predicte cause oēs vel plures: siue alique earū cum potētia virtutis expulsiue: tūc permutatio erit ad bonum ⁊ permutabit̄ mã digesta, ⁊ nō cruda de mēbro nobili ad ignobile de cētro ad circūferentiam de intrinsecis ad extrinseca: alia est delitescentia irrōnalis que per cās irrōnales fit: ⁊ est ꝺm plurimū ad malū: ⁊ iste cāe cōiter assignant̄ tres: vna est multitudo materiei vel eius viscositas vel grossities. 2ª est ipsius qualitas mala acuta corrosiua pūgitiua: siue mordicatiua: aut malitiosa venenosa: q̄ stimulat virtutē ad expellendū qūocūqꝫ. 3ª est impotentia virtutis regulātis expulsionē: cum enim predicte cāe affuerint vel altera earū cū impotentia virtutis: tūc ꝑmutatio fit materie indigeste inobediens ⁊ fit de mēbro ignobili ad nobile de circunferentia ad centruꝫ de extrinsecis ad intrinseca ⁊ iste ꝑmutationes sunt male: nā permutatio ad mēbrū nobilius ex mēbro ignobili est: sicut qñ permutat̄ mã apostematis pleuresis ad cor vel pulmonē semꝑ est mala: ⁊ silr̄ mala est si permutatur de circūferentia alicuius mēbri ad ipsius centrum ⁊ ꝓfundatur in ipso: ⁊ similiter est mala qñ de mēbro extrinseco permutat̄ ad intrinsecū sicut ꝑmutat̄ apostema musculoꝝ pectoris ad pleuram vel pulmonē: ⁊ permutationes istis ꝯtrarie semꝑ sūt bone. ¶ Inquit Hip. 6° affo. herisipillā extrinsecā. s. existentē intꝰ cōuerti malū. Intrinsecus v̄o existentē extra cōuerti bonuꝫ: ⁊ per herisipillā intellexit q̄dlibet apa, ⁊ intelligunt̄ predicte permutationes male qñ p̄dicte permutationes nō fiunt ꝺm semitā remanētie materie in ipsis mēbris nobilibus vel intrinsecis: nā si solū fieret per illam transitus mãei preter ꝙ remaneret in eis talis permutatio posset esse non mala: imo aliquādo bona ⁊ cum euentus inde ad extra corpus: aut ab illis diuerteret̄ ilico ad aliq̄d mēbrū ignobile: vel ꝙ esset trāsitus euonis ad extra. Et dicūt ꝙ permutatio apatis rōnalis pōt aliqñ a medico fieri ⁊ induci: sicut qñ trahit mãm apostematis pleure ad musculos extrinsecos: vt patuit in sermone q̄rto de pleuresi, mortalis semꝑ est a medico fugienda, ⁊ pro posse ꝓhibēda. ¶ De p̄dictis modis euonis apatū auctores: qñqꝫ solū tetigerūt tres: q̄ sunt illi qui vt frequētiꝰ eueniūt: ⁊ sunt resolutio suppuratio ⁊ induratio. Inqt Gal. in libro de malitia ꝯplōnis diuerse. Apa pōt triplr̄ terminari. s. aut ꝑ resolōnē, aut per sanationē: aut per sclirotications: ⁊ hi tres modi cōueniunt apatibus calidis precipue sanguineo q̄d declinat esse maxime ad resolutionē: aut ad puris collectionem: aut ad cōuertendū in duritiē: ⁊ qñqꝫ tetigerūt auctores de predictis modis quatuor: vnde Mes. de appropriatis dixit: apostema aut resoluit̄: aut supurat̄: aut induratur: aut permutat̄. ¶ Et notant ꝙ predicti qnqꝫ modi terminationis mãe apatū ꝓprie ꝯueniunt ⁊ reperiunt̄ in apatibus de mã humoral: q̄dam tñ cōuenire possunt in aquosis ⁊ ventosis: ⁊ maxime resolutio ⁊ permutatio.

Apa q̄tuor modis terminatur.

Delitescētia apatis duplx.

¶ Quibus corporibus: ⁊ quibus etatibus: ⁊ quibus temporibus apostemata eueniunt. Cap. v.

Corpora sanguinea vtentia regimine repletiuo pauci exercitij ⁊ paucarū euonum magis oibus alijs sunt disposita, vt eis accidāt apata: ⁊ maxime in tēpore veris ⁊ cōstitutionibus calidis ⁊ humidis, ⁊ precipue in etate pueritie ⁊ adolescētie, ⁊ que in eis apostemata plerūqꝫ eueniūt sūt sanguinea, postea sunt corꝑa flegmatica: silr̄ vtentia regimine repletiuo pauci exercitij: ⁊ paucarū euonū: ⁊ p̄cipue in hyeme ⁊ cōstitutionibus anni frigidis ⁊ humidis. Dixit enꝫ Aui. p̄mi scd̄a. ꝙ apostemata hyemis plerūqꝫ sūt flegmatica: ⁊ maxime hꝰ apata flegmaticis accidunt in etate senectutis ⁊ pueritie: ⁊ post flegmatica sequunt̄ corpora colerica p̄cipue ea que vtunt̄ regimine repletiuo cū paucitate exercitij ⁊ euonuꝫ. Istis enꝫ accidūt apata maxime colerica: precipue in estate ⁊ cōstitutionibus calidis ⁊ siccis: ⁊ in adolescentie etate ⁊ iuuentutis: ⁊ vltimo loco sunt corpora melēca silr̄ vtentia regimine repletiuo cū paucitate exercitij ⁊ euonū: istis enꝫ accidūt apostemata maxime melācolica: ⁊ precipue in autūno ⁊ cōstitutionibus frigidis ⁊ siccis ⁊ distemperatis: ⁊ precipue in etate senectutis. Sciendū tamen est. ꝙ in omnibus corporibus, ⁊ in oibus tpibꝰ ⁊ cōstitutionibus ⁊ etatibus omne genus apatis pōt euenire.

¶ De temporibus apostematum. Cap. vj.

Dixit Serap. 5° breuiarij. huic egritudini. scilꝫ apati sunt p̄n^m aug^m stat ꝰ ⁊ declinatio: sicut ⁊ reliqs egritudinibus. s. salubribꝰ: sicut enꝫ patuit in sermone 2°. ois egritudo naturalis salubris hꝫ p̄dicta quatuor tēpora. Ista tñ in apate triplr̄ distingui possunt: vno mō penes tumoreꝫ apparentē in apate diuersificatū in magnitudine ⁊ paruitate sui ꝺm q̄ntitatē: ⁊ iste modus solū in apatibꝰ mēbroꝝ extēsibiliū ꝯsiderari pōt: ⁊ precipue in mēbris extrinsecis: ⁊ penes hūc modū auctores p̄cipue posuerunt apa ꝑ dicta quatuor tēpora varia: ⁊ cōiter hoc in exēplo apatis calꝛi declarauerunt: dixit. n. Gal. in lib. de tēporibus vlꝛibus morbi. ponatur vtplurimū p̄n^m flegmonis ingri q̄s nō vtiqꝫ dicet eā dispositionē que est velut gñatio eius in ipso existere tpe ꝺꝫ ꝙ implet̄ ꝑticula sanguineosa suba, siue. n. in circūincidētia mēbra accidat hoc tale: siue in incuneatione oium vasoꝝ: siue in circūtēsione aliqua tumorū in poris: siue abūdātia aliqua sanguinis in ꝑticula existit fiente flegmone hoc vt p̄mū tēpus in quo replent̄ ꝑticulare iacens magnitudini passionis est. Dixit. n. vt ponit̄. 13° ꝯti. quotiēs manās erit ad mēbrū calidus sanguis supabūdās vltra ꝯsuetudineꝫ, tūc illud erit p̄n^m apatis calidi: tūc. n. illa mã īcipit mēbꝝ extēdē: ⁊ in tumorē eleuare, ⁊ dixit. qñ q̄d supfluit cessauerit: q̄d v̄o i flegminātē ꝑticª ꝯtinet̄ īcepit putrefieri calꝛitas q̄dā inascit̄ ꝑꝑ putredinē, ⁊ effusio supnatat ꝑꝑ calꝛitatē in q̄ sp̄us. i. vētositas gñatur, ⁊ ꝑꝑ hoc vtraqꝫ distendit̄ ⁊ magis ꝙ̄ particula

Tp̄a in apate triplr̄ p̄nt distingui.

prius: ꝛ si nihil insluat ſm hoc est tēpus augmētationis flegmonis: qñ vo iā ad pus ꝯuertit maxie tūc dolores cōprehēdunt ꝛ vocat tūc stat⁹ passionis tale tps: qñ vo iā suppurat ꝛ iā diaforat reuma ꝛ tumorē ꝛ extēsionē minorē ostendit declinationis pn^m. ¶ Dixit. A. apata cal'a hñt p^m in quo humor ad exteriora. s. venaꝝ egredit. s. ad vacuitatē membri trāsiēs: ita ꝙ apparet eius ꝯcauitas siue capacitas augeri incipit intumescere: deinde cū ei⁹ ꝯcauitas auget ꝛ extēdit extūc augmētatio ei⁹ in quo ꝯtinue ingrossat ꝛ tumescit: ꝛ tūc hꝫ apa statū cū grossitudo ad maiorē ꝑuenit terminū in quo eē dꝫ, ꝛ nō ampli⁹ auget: ꝛ postea hꝫ declinationē cū incipit minui ꝛ variant tpe ꝑdicto mō, siue apa teriet ꝑ resol'onē: siue ꝑ suppurationē: siue ꝑ maturationē. ¶ 2° mō pñt distigui tpa apatis penes actionē nāe in māꝫ ei⁹ cū illā q̄rat digerere: ꝛ vt sic tūc est ei⁹ pn^m qñ mā ē cruda idigesta: ꝛ nō recipit actionē nāe. Et ꝯuenit hec diffō pn° apatis: siue ipꝫ pncipiat exitura: siue nō. ꝛ tūc erit aug^m qñ recipit digōnē: aut ꝯrium digōni: sꝫ diminute ꝛ incōplete: ꝛ tūc erit stat⁹ qñ mā est ꝑfecte digesta: aut perfecte recipit contrariū digestionis. Et tūc erit declinatio quando materia digesta resoluitur ꝛ euacuatur. dixit Gal. ꝛ ponitur. 13° ꝯtinentis. quotiens aggregata sanies eūat: aut dispergitur mā absq̄ aggregatione incipiet mēbrū detumescere ꝛ minuet eius extēsio de eo in quo erat ante: ꝛ tūc illa dispō appellat declinatio. ¶ Tertio mō pñt distingui tēpora ista penes actionē māe in nām: ſm quā actionē eueniūt accñtia apatis: ꝛ vt sic tūc erit pn^m qñ accidētia sūt leuia, ꝛ tūc aug^m qñ intendunt: ꝛ tūc status qñ sūt vltimata ab eo qd̄ ꝑus erāt: ꝛ tūc declinatio qñ remittūtur. ¶ Dicūt ꝙ pma distinctio tēpoꝝ apatis est gñalior alijs, qꝛ cōpetit oī apati cuiuscūq̄ mēbri potētis extēdi ꝛ intumescere. scđa vo est min⁹ gnālis alijs, qꝛ cōpetit solū apatib⁹ que fiunt exiture: ꝛ tertia inter eas q̄si mediū tenet: ꝛ dicunt. tpa distincta ſm 2^m modū nō coincidūt ſm modū p^m. Nā cū est status ſm modū p^m in exituris q̄ nō fiūt incipiēdo ſꝫ modū 2^m esset aug^m: in exituris tñ que fiunt incipiēdo tēpora ſꝫ dictos duos modos coincidūt, ꝛ dicūt ꝙ tēpora disticta ſꝫ 2^m modū nō coincidūt cū eis distinctis ſm modum 3^m. qñ apa existens in pn° vel augmēto ſm modū 2^m esset in statu ſꝫ 3^m, qꝛ tūc esset in statu. s. accñtiū cū mā incipit saniari: sꝫ tūc accidētia augent ꝛ vltimant: ꝛ qñ ſꝫ modū 2^m esset in statu: tūc ſm tertiū esset in declinatione, qꝛ facta sanie accidētia remittunt, ꝛ sil'r dicūt ſm tertiū modū distincta nō cōcurrūt cū tēporib⁹ distinctis ſm pmū modū maxie in apatib⁹ magnis, ꝛ mēbroꝝ nobiliū: siue terminent per resol'onē siue ꝑ suppurationē: qꝛ qñ apa est in statu ſm pmū modū: tūc accidentia sunt in pn° vel augmēto: dicūt tñ ꝙ hoc nō est vl'r verū, quia pñt aliqñ coincidere: imo ſm quosdā in qbusdā accidētibus semꝑ coincidūt: vt in dolore: nā cū incipit tumor incipit dolor: ꝛ cū tumor est in vltimo augmēto ꝛ stat. sil'r ꝛ dolor: ꝛ cū minuit tumor declinat sil'r ꝛ remittit dolor. ¶ Apata insuꝑ ſm oēm distinctionē tēpoꝝ hñt ea longiora ꝛ breuiora citiora ꝛ tardiora, ſm varietatē māe faciētis ea, ꝛ ſm varietatez mēbroꝝ in qb⁹ fiūt, ꝛ ſm variā dispōnē ꝯtinētis nos. s. aeris vt tps anni ꝛ ꝯstitutionis ꝛ regionis, ꝛ ſm varietatē factam in regimine per cibū ꝛ potū ꝛ alias res nō nāles q̄ cū fiunt apata de mā calida vel subtili: ꝛ maxie q̄ in mēbris calidis ꝛ sanguineis fiunt: ꝛ in cōstitutionib⁹ ꝛ regionib⁹ calidis cita ꝛ breuia hñt tēpora. Que vo habent cōtrarias dispōnes lōga ꝛ tarda hñt tēpora: ꝛ ſm hoc quedā apata in. vij. dieb⁹: q̄dā in. 14. q̄dā in. 40ª ꝛ q̄dā in. 60ª vel ꝑ āpli⁹ tps termiant.

¶ De signis apostematum in gnāli. Cap. vij.

Actores nō descripserūt signa apostematis in genere suo generalissimo: q̄uis si euenerit in mēbris extrinsecis extensibilibus possit ipꝫ significare tumor cū quo saltē in pncipio est dolor remissus saltem ꝛ grauitas sensata in mēbro. Posuerunt aūt signa generū subalternoꝝ siue specierum subalternaꝝ ꝛ specialissimaꝝ. In hoc aūt ca° ponent signa geneꝝ subalternoꝝ imediate locatoꝝ sub gñe gñalissimo, ꝛ in subsequentib⁹ ꝑtibus vel capitulis ponent signa alioꝝ. ¶ Signa itaq̄ apatis facti ex mā hūorali vel reducibili ad humorē vt aquosa sunt ꝑuatio sonitus cū desuper percutit ꝛ perceptio grauitatis manifeste ꝛ qualitas mēbri tangibilis est mutata ab eo ꝙ ſm nām in aliqua quatuor qualitatū. s. caliditate frigiditate mollitie vel duritie. Et aliquando ēt mutat q̄litas visibilis vt color: maxime in calidis. ¶ Signa vo apatis vētosi sunt sonitus ꝑceptus apud ꝑcussionē desuper factā ꝛ priuatio grauitatis ꝛ resistētia fortis ipressioni tangētis. ¶ Signa aūt facti per viā ꝯgestionis sunt, qꝛ p̄cessit in mēbro cā debilitās ipm ꝛ cū incipit est parua valde ꝛ paulatiꝫ paulatim augmētando tendit ad statum ꝛ non tument vene in circuitu eius exñtes magne ꝛ mediocres minute ꝛ capillares bñ aliqñ apparēt q̄ nō apparebāt ꝑus ꝛ dolor in eo est ꝑuus ꝛ nō apparēt signa repletionis in toto vel alio mēbro supiori, eo situ vel dignitate. ꝛ ſm pl'm nō p̄cessit cā primitiua de ꝑpinquo saltē. ¶ Signa vo facti per viā defluxus sunt intēsio repletionis in corpore vel mēbro superiori. Et aliquādo precessit cā primitiua trahēs mām ad locū ꝛ saltē de ꝑpinquo: ꝛ cū incipit nō sic paulatinetimo velocius augēdo ꝓcedit ꝛ tument vene in circuitu ꝛ magne mediocres timo ꝛ vene capillares que ꝑus nō apparebāt manifestant. ꝛ dolor in isto est intēsior dolore in facto per cōgestionē, ꝛ per eūonē factā a toto vel mēbro mandāte fit apatis huius diminutio, ꝛ aliquādo totuꝫ cessat. Signa aūt apatis fiētis sūt apparitio tumoris: ꝛ doloris q̄ paulatine augēdo ꝓcedūt. ꝛ sil'r paulatine alioꝝ accidētiū incremētū. ¶ Signa vo facti apatis sunt ꝙ tumor ꝛ dolor: ꝛ alia accidentia nō ꝓcedūt augēdo interius: sed ꝑmanēt in esse suo ante: ꝛ post hoc remittunt. ¶ Apata quoq̄ extrinseca. dixit Aui. pmi 2ª. declarat sensus ꝛ pñtia: nā apata extrinseca oia sunt in mēbris extensibilib⁹ q̄ intumescunt: ita ꝙ cōprehendit ea sensus visus ꝛ tact⁹ ꝛ aliqñ auditus. ¶ Notant ꝙ lꝫ sensus cognoscat apa extrinseca in gñe vt per solū sensuꝫ arguat apa esse in loco: nō tñ cognoscit ea per suas spēs absq̄ renouatione ꝓcedēdo ꝑ cās. et idcirco dicūt Auic. dixisse ꝙ cognoscit ea sensus ꝛ presentia. quasi dicat. sensus solum cognoscit cuius spēi sit. ¶ Intrinseca vo apata cognoscunt ꝑ grauitatē sensatā in mēbro et extēsionē iflatiōē siue tumorē ꝯphēdēdū aliqñ ꝑueīt vel ꝯphēdit sēsus q̄uis nō imediate: sꝫ mediāte cute sic ꝯphendit ꝑ tumorē apa stōi epis et alioꝝ pluriū mēbroꝝ inerinsecoꝝ. et aliqñ sensus nō ꝑuenit ad cōphendēdū tumorem apatis intrinseci vt pꝫ in apate cerebri pulmonis pleure ꝛ siliuꝫ et adiuuat ad cōprehendēdū apata intrinseca lesio eueniēs in opōnibus mēbri apati: lesio enim opōnis mēbri aliqñ pmo et per se facit ad cognitionē dispōnū mēbri cuius sūt opōnes: sicut lesio opōnū nāliū facit primo et ꝑ se ad cognitionē dispōnū epatis. Et opōnū moraliū lesio pmo et per se facit ad cognitionē dispōnū cerebri et aliquādo nō facit hoc pmo, sed scđario: et tūc dr̄ nō facere: sed adiuuare ad cognitionē eaꝝ sicut est dispō in effectibus virtutū nāliū vt dispō vrine vel egestionis et similiū que adiuuant in cognitione apostematū oculoꝝ. cognoscunt apata occulta per lesionē opōnū mēbroꝝ mēbro apostemato cōicantium. Mēbrū. n. in quo est apa cognoscit pncipal'r per lesionē operationū mēbroꝝ illi cōicantiuꝫ et colligatoꝝ. Et cognoscit mēbꝝ apatū per illud qđ ab ipso resudat et extra egredit. Ait. n. Gal. 13° terapē. oē qñ flegmonat mēbrū nisi densam habuerit circūadiacentē cutē remittit aliqd subtiliorum liquoꝝ: et ꝓpterea ex his que ſm os et nares et faringā et stomacū et intestina et ventrē et viscera oia fluit qđ ad exterius. ita vo et ſm interiorē superficiem thoracis excernitur liquor. ¶ Et dixit 5° de interioribus. omne membruꝫ qđ habet apa nisi sclirum et grossum habeat vestimentum necesse est vt ab apate in principio subtile resudet. Et simil'r

scḋo pnosti. sup qnto sputuz sanguineũ ꝛc. Ex oibus enim mẽbris subtilis cutis apatis resudat ꝛ effluit aliq̃ hũiditas q̃ si extra effluat indicat apa in eo fore. magnitudinẽ vo apatis significat opõnũ lesio magna ꝛ grauitas multa sensata ꝛ alioꝝ accñtiũ intensio ꝛ indicat magnitudinẽ extrinsecoꝛuz sensus tãgẽtis ꝛ aspiciẽtis ea. puitatẽ vo significãt signa pdictis ꝯria: vt ꝙ parua nõ pmutãt pulsuz. magna vo pmutant ipm aut in toto corpore aut in mẽbris: in qb⁹ sunt ꝛ pmutãt apata pulsuz in toto corpore ƀz mutationẽ illi febri ppriã: de q̃ mutatiõe dcm̃ est in ƀmone scḋo. q est de febrib⁹. q̃ aũt sunt sine febre p se mutant tm̃ pulsum in mẽbro: in q̃ sunt lz per accñs possint mutare aliqñ actu mutant pulsum in toto corpore: ꝛ hoc faciet: maxime ex eo q2 dolorem efficit. ℭ Et dixit Auic. apa qḋ pulsum mutat aut mutat ipm p sui spẽm aut p sui tps aut p sui q̃ztitatẽ aut p mẽbrũ: in quo est: aut p aliqḋ accñs qḋ seqtur ꝛ ipm ꝯcomitat̃. Et qḋ p sui spẽz mutat pulsum est sicut apa calm̃ ex quo p sui spẽm puenit vt p mutet pulsum ad serinũ. i. duꝝ: ꝛ ad tremorẽ ꝛ horripilationẽ ꝛ velocitatẽ ꝛ spissitudinẽ: ita ꝙ efficit pulsum durũ tremulũ velocẽ ꝛ spissum: nisi eius ꝯria sit cã humectãs q̃ proprietatẽ serini. i. duri destruat ꝛ loco eius vndositatẽ mollitiẽ supplere faciat: verũtñ tremor ꝛ horripilatio ꝛ velocitas ꝛ spissitudo semp ipm cõcomitant̃. Et subdit Auic. quẽadmodũ cãrũ q̃dã sunt q̃ serini pprietatẽ phibẽt: silr̃ sunt q̃dã eaꝝ q̃ serini pprietatẽ augẽt ꝛ ipsaz apparere faciant. Apa enim. dixit ipse. molle pulsuz facit vndosum, ꝛ sic pprietatẽ serini destruit, ꝛ si fuerit molle ꝛ valde frigidũ faciet pulsuz tardũ ꝛ rarũ. Apa vo duꝝ pprietatẽ serini augmẽtat. Permutat q̊z pulsũ p sui q̃ztitatẽ, qm̃ apa magnũ facit vt pprietates in pulsu reperte sint maiores ꝛ paruũ efficit vt sint minores, ꝛ pmutat apa pulsuz ƀz mẽbrũ in quo est, qm̃ ex neruosis mẽbris puenit augmẽtũ in magnitudine sua ꝛ vehemẽtia, ꝛ diuersitas multa ꝛ p̃cipue si fuerint in ipso mẽbro arterie supantes. i. multe ꝛ magne sicut in splene ꝛ pulmone ꝛ nõ durabit magnitudo, nisi iq̃ztũ durauerit fortitudo v̇tutis. nã cũ fortitudo remittet̃ pmutabit̃ pulsus ƀm eã ad velocitatẽ ꝛ spissitudinẽ: sꝫ mẽbra humectata ꝛ lenia sicut cerebrũ ꝛ pulmo in apatibus eoꝝ pulsum vndosum faciunt. ꝛ p mutat apa pulsum mediãte accñte ꝯsequente ipm sicut apa pulmonis facit pulsum tremuluz: ꝛ apa epis facit ipm punctualẽ. i. paruũ ꝛ debilẽ. ꝛ apa renũ facit ipm strangutialem. i. mollẽ ꝛ aquosũ. ꝛ apa mollis sensus sicut oris stõaci ꝛ dyafragmatis facit ipm spasmosum ꝛ sincopizantem: ꝛ mutat apa sensum sensitiuũ ƀm tps: qm̃ dixit Aui. dũ apa calidum existat in augmẽto. Proprietates serini quecũqꝫ diximus de velocitate ꝛ spissitudine tremoꝝ ꝛ horripilatione sunt i augmẽto ꝛ crescũt ꝛ durities ipsi⁹ semp augmẽtat̃ pp extẽsionẽ q̃ auget̃ ꝛ in tremore. s. ẽt auget̃ pulsus: pp dolorẽ ẽt q augetur: hic tñ inuenitur vna lr̃a negatiua que dicit. nõ augetur in tremore: sed affirmatiua est melior: ꝛ dixit. cũ apa ad statum puenerit oia accñtia augent̃. i. oẽs dispõnes pulsus rep te p̃ter illud. i. illa dispositio que fortitudinẽ sequit̃ virtutis s. magnitudo pulsus: qm̃ pulsus debilitat̃. Verũtñ in velocitate ꝛ spissitudine augmentũ prebet̃ donec si plõgabit̃. s. debilitas virtutis: q2 in plongatione tpis augebitur debilitas ꝛ velocitas minuet̃. i. redeũdo. i. cuz spissitudine maiori fiet formicans. ℭ Et notãt sicut apa mẽbri intrinseci permutat pulsum in mẽbro in quo est ƀm dr̃ias dictas in illo. Verũtñ sunt remissiores ꝛ minus manifeste. ℭ Ampli⁹ de pulsu apatum dcm̃ est in sermone tertio. in sũma de signis sumptis de pulsu. ℭ Signa ẽt tempoꝝ apatis alia a pulsu hr̃i possunt per ea q̃ dicta sunt in cap° tẽpoꝝ eius. Et apa distinctuz ƀm situ vel figurã declarat sensus imediate vel mediante figura lunari i epatis apate: ꝛ mediãte figura sperica i apate vesice. ℭ Signa aũt spẽrũ terminationis apatũ sunt: qm̃ resolutionem significant accñtiũ gradata ꝛ paulatia remissio. Dolor enim grauitas ꝛ febris: ꝛ his similia paulatine diminuẽdo pcedunt ƀm graduz resolõnis ꝛ virtus totius regitiua siue mẽbri apati fortificabit̃ ꝛ inualescet ꝛ fiet pulsus: sicut dixit Auicẽ. vbi. s̈. fortis: q2 virt⁹ exonerat̃ a pondere ꝛ cessabit a pulsu tremor: ppterea ꝙ dolor extensius minuet̃ ꝛ tumor ꝛ inflatio tollit̃ paulatim ƀm ꝙ mã diminuitur vel amouetur pulsatio: ppterea ꝙ materia diminuta nõ coartat arteriam.

Quinqȝ mõis apa facit mutationem in pulsu.

ℭ Signa vo suppurationis sunt ꝙ cuz mã colligitur calor fortificatur in loco ꝛ pulsatio inualescit ꝛ assidua fit ꝛ nõ sedat neqꝫ phibet eam infrigidatio. Dicunt. ꝙ cum apostema resolutioni nõ obedit: q2 nõ minuitur inflatio nec grossities sed pseuerant ꝛ plongantur ꝛ accidentia non remittuntur: imo augentur ꝛ precipue dolor ꝛ febris ꝛ pulsatio: tũc suppuratio fit amplius. de hoc dicet̃ inferius in ca° de exituris.

Signa suppurationis.

ℭ Signa vero in durationis apatis generalis sunt ꝙ dolor ꝛ febris: ꝛ alia accidentia paulatim minuendo pcedunt donec cessant oĩno: apa vero in suo esse permanet: vnde ꝛ grauitas a membro non tollitur: quãuis aliquando minuatur: ꝛ materia in apostemate contenta paulatine induratur ab eo quod ante erat donec ad duritiem scliroticam deueniat.

Signa iduratiõis

ℭ Signa aũt pmutationis sunt ꝙ dolor ꝛ grauitas ꝛ pulsatio ꝛ tensio in mẽbro apato minuunt̃ aut paulatim: aut ꝛ aliqñ subito. Et cũ accidunt in alio mẽbro incipit pcipi paulatim: aut aliqñ repẽte ꝛ dolor ꝛ tensio ꝛ grauitas: ꝛ si qdez pmutatio de nobili mẽbro ad ignobile fiet alleuiabunt̃ accidentia de dolore febre: ꝛ silibus: ꝛ fortificabit̃ virtus. ꝛ ecõuerso. dilatabit̃ virtus ꝛ intendunt̃ accñtia si pmutatio fiat de ignobili ad nobile. ℭ Dixit Auicẽ. primi scḋa. mutatio apatũ oculoꝝ magnoꝝ ad superiora vel inferiora sigñationem hꝫ: ꝛ intellexit p superiora loca q̃ sunt supra diafragma ꝛ per inferiora intellexit loca nutritiuoꝝ. ℭ Si itaqꝫ apata ad loca declinabũt iferiora: tũc in hypocũdrijs apparebunt extẽsio ꝛ grauitas. s. in ambobus vel in altero eoꝝ: vt tñ ipe dixit. q̈rti scḋa. grauitas ꝛ tẽsio hypocũdrioꝝ nõ sunt per se tm̃ sigñatio pmutatiõis mãe ad ipsa cũ ꝯiungunt̃ cũ sigñationib⁹ alijs vt. v. g. cum qualitate mãe: vt q2 sit grossa: ꝛ ex hoc parata moueri ad inferiora: ꝛ silr̃ in alijs ꝯditionib⁹ ad descẽsum mãe versus inferius faciẽtib⁹ si pmutatio fiet de inferius ad supiora declarabit̃ p anhelit⁹ malitiã ꝛ eius coangustationẽ ꝛ difficultatẽ ꝛ pectoris ꝯstrictionẽ: ꝛ q2 addet̃ in pulsu debilitas ꝛ diuersitas ꝛ ardor sentiet̃ ab inferioribus incipiẽs ad supiora tendẽs: ꝛ silr̃ dolor pmutabit̃ de inferioribus ad supiora: ꝛ grauitas in pte furcule. s. superioris sentiet̃: ꝛ capitis dolor pp ascẽsum portionis mãe q̃ pmutat̃ ꝛ vapoꝝ eius ad caput. Et dixit ẽt cũ signũ huius pmutationis appet in asseid ꝛ adiutorio ꝛ maxime signũ doloris. Qꝫ si pmutatio fiat de apate cerebri vel sq̃nãtie ad ptes spũaliũ eadẽ signa p̃dicta aderunt in mẽbris spũalib⁹ ꝛ fiet alleuiatio partiũ capitis ꝛ gule ꝛ remissio accidẽtiũ ꝯñtiũ apa cerebri vel squinãticũ: sed si pmutatio fiet de apate spũalium vel nutritiuoꝝ ad cerebrũ: tunc aderit dolor capitis ꝛ pmixtio rõnis ꝛ vigilia: ꝛ aliqñ subeth ꝛ stupor ƀm diuersitatẽ mãe apatis ꝛ mẽbri qḋ apat̃: ꝛ ƀm has cõsiderationes sumendũ est iudiciuz in oibus alijs apostematum permutationibus.

Signa p mutationis.

ℭ Signa vo corruptionis ꝛ putrefactionis mẽbri sũt fetor malus virulẽtia ex eo egrediẽs: ꝛ ꝙ mẽbri sensus stupefit: ꝛ aliqñ aufert̃ ꝛ mẽbrũ liuescit virescit ꝛ nigrescit. hi enim colores in mẽbro pueniũt ab humorib⁹ malis coadunatis cuz debilitate sui caloris inati: ita ꝙ nõ p̃t mẽbrũ regere ꝛ defendere nec eius humidũ gubernare ꝛ derelictũ a nãe regimine putrefit.

Signa cõruptiõis mẽbri pp apa.

ℭ Signa bona ꝛ mala in apatibus. dixit Auic. primo ordine apa qḋ ad supiora declinat. s. capitis siue p viam defluxus siue p viã pmutationis si in cerebro fuerit fixuz est malũ ꝛ interficiens: sed si ad carnes laxas q̃ post aures sunt declinauerit euasionis fiducia in ipso aderit: ꝛ cõsimile est iudiciũ de quolibet apate pmutato ad aliqḋ alioꝝ pꝛĩcipaliũ. Qꝫ si in illo figet̃ malum est. Si vero nõ figet̃ in ipso: sed ad suũ emũctoriũ deriuauerit bõi spes habebit̃. Et dixit ibidẽ.

Signa bõa ꝛ mala in apatib⁹.

Signa terminationis apatum.

fluxus sanguis ex narib⁹ in apatib⁹ q̃ ad cerebrũ ꝑmutant:
⁊ in oib⁹ ēt apatib⁹ interioꝝ visceꝝ eueniēs est signũ bonũ.
veꝝ magis laudabile ē in apatib⁹ cerebri: deide spũaliũ ⁊ vl
timo nãliũ. ⁊ itellexit de apatib⁹ calidis: maxie sanguineis:
⁊ est bonũ signũ ꝑ viã cãe inq̃ʒtũ minorat̃ ⁊ eũat̃ de mã apa
tis: ⁊ ꝑt esse bonũ ꝑ viã signi iq̃ʒtũ signãt fortitudinē expul
siue. ideo q̇ʒ ad hoc vt sit laudabile: opʒ vt sit notabilis q̃ʒtitatis.
℄ Et dixit Auic. primi q̃rta. cui sintoma supuenit ꝑꝑ colle/
ctionē apatis iterioris cũ casu v̄tutis in timore mortis exi/
stit: qm̃ virt⁹ nõ sustentat̃ nisi nutrimēto: ⁊ nutrimētũ est ei
res magis timorosa. i. ipediēs ⁊ nociua ꝑꝑ additionē quam
efficit in apate. ℄ Et scias q̧ tumores apparētes in exterio/
rib⁹ absq̧ vulnere in repletiõe corꝑis bõi sunt nã ꝑ eos effu/
giunt̃ multa icõmoda mēbroꝝ itrinsecoꝝ. qb⁹ apata. s. non
magna pustule siue bothor in exteriorib⁹ apparēt nõ valde
spasmant̃ neq̧ incuruant̃. ℄ Dixit Gal. sup. 6. epidi. ⁊ põit̃
a Rabi in sexta ꝑticu. In apatib⁹ oib⁹ laudabile ē qd̃ appet
magis extrinsec⁹: ⁊ post hoc qd̃ magis acutuʒ hʒ caput. Et
deteri⁹ est qd̃ est huic nãe ꝯ̃riũ. ℄ Et Ipo. dixit. 6. affo. tumo
res circa vētrē. s. qcũq̧ exñtes supiores. i. extrinseci ⁊ supfi/
ciales leuiores sũt. s. ad ledendũ: ⁊ ēt ad curãdũ. nõ supiores
v̄o. i. q sũt magis intrinseci ⁊ cētrales fortiores sũt. s. ad no/
cēdũ: ⁊ ēt ad resistēdũ curationi. ℄ Dixit Auic. ꝑmi secũda
cap. de signis solõnis ꝯtinuitatis debes scire q̧ apata q̃ dete
riora hñt accidētia sũt illa q̃ in mēbris existũt neruosis for/
tis sensus: qm̃ cũ sũt ꝑnitiosa ⁊ sincopis ⁊ spasm⁹ ea semper
ꝯcomitant̃: sincopis ꝑꝑ doloris fortitudinē: ⁊ spasm⁹ ꝑꝑ mē
broꝝ neruositatē: deide deteriora sũt illa q̃ sũt sup iũcturas:
qm̃ tarde maturationē recipiũt ꝑꝑ vehemētē iũcture motũ:
⁊ ꝑpea q̧ amplitudo q̃ est apd̃ iũcturã est apta vt mã ad ipʒ
descēdat. ℄ Dixit Ras. 13. ꝯti. aucte Gale. apa qd̃ nõ aggre/
gat̃ neq̧ dispgit̃ mã ei⁹ dr̃ maligna mala: ⁊ vltima magnitu
do malitie ei⁹ erit qñ tēdit mēbrũ ad mortificationē ⁊ putre
factionē: qñ ꝑ multitudie mãe calm̃ inatũ mēbri: aut qñ ipʒ
calm̃ suffocat̃ sic q̧ multũ diminuat̃ ⁊ nõ possit gubernare
hũidũ mēbri: aut qñq̧ ipʒ calm̃ inatũ mēbri p̄re malitia ma
terie apatis extraneat̃ ⁊ recedit a nãlitate sua: vñ non regit
neq̧ gubernat hũiduʒ mēbri: aut p̄re grossitie mãe vel eius
multitudine opilat trãsitũ spũs vitalis ad ipm̃: vñ mortifi/
cat̃ mēbrũ nõ hñs influxũ vite: q̃re apparet q̧ apa nõ soluʒ
sua magnitudine ē cã mortificatiõis mēbri. sʒ ēt aliqñ ꝑuuʒ
Dixit Aui. illud qd̃ est ꝑuũ qñq̧ p̄re paucitate mãe non põt
calm̃ inatũ suffocare: q̃re restat q̧ cũ malitia sua corrumpat
ipm̃. Et dixit. caplõ de flegmõe malũ est illud qd̃ nõ declinat
i. resoluit̃: ⁊ nõ aggregat saniē malã: ⁊ ēt malũ ⁊ corrũpens
mēbrũ sicut corrũpũt ipm̃ vlcera parua virulētia. ℄ Omne
apa remotũ a mēbro ꝑncipali est salubrius illi propinquo.
℄ Apata eueniētia in ꝑte dextra corꝑis sũt deteriora eueniē
tib⁹ in sinistra: q̄ cũ v̄tus in dextra sit fortior oʒ q̧ cã faciēs
euenire i ea apa sit potētior. ℄ Dixit Gal. scd̃o ꝑno. ⁊ põit̃ a
Rabi in tertia ꝑti. cũ aggregant̃ hec oia sil̃. s. humoris subti
litas mēbri raritas aeris circũstãtis calitas ⁊ medicie dispē
satio bõa ⁊ vehemētia v̄tutis ifirmi cito resoluit̃ apa: ⁊ qñq̧
subito: ⁊ cũ aggregant̃ his ꝯ̃ria fit ꝯ̃riũ. ℄ Dicũt. oē apa de
mã subtili mala citi⁹ inducit effectũ suũ malũ q̃ʒ fcm̃ de mã
grossa mala. Uerũtñ malitia mãe grosse pluri tp̄e durat: q̄
magis resistit actiõi v̄tutis sicut malitia mãei subtilis citius
penetrat ad ledēdũ. Apa v̄o de mã grossa bõa: q̄ citi⁹ obe/
dit. actiõi v̄tutis sicut malitia mãei subtilis citi⁹ penetrat ad
ledēdũ. Apa v̄o de mã subtili bõa est melius q̃ʒ de mã gros/
sa bona: q̄ citius obedit actioni virtutis q̃ʒ illa. ⁊ intelligen
da sunt semper omnia supradicta ceteris parib⁹.

℄ De cura apatuʒ in gñali. Cap. viij.

Am dicte sunt in tractatu ꝑcedēte q̃ ⁊ qd̃ sũt
res a qb⁹ sumunt̃ idicatiões curatiue: ⁊
illas opʒ huc adducere: qm̃ sũt res nãles nõ nã/
les ⁊ res ꝑter nãm. Per has. n. ꝑcedēdũ ē in cu
ratione apatum: ⁊ quia principalior est indicatio sumpta a
mēbro: iõ ab ea incipiēdũ est ⁊ dicēdũ q̧ oē apa iquãtũ apa
est cũ sit morb⁹ repletionalis indicat curatione sui debere fie
ri ꝑ eũonē mãe replētis ⁊ faciētis ipm̃. Quecũq̧ eniʒ egri/
tudines a plenitudie cãnt̃ eũone curant̃: sicut dixit Ipo. s. tã
cã mãe accidētis influētis q̃ʒ ꝯiũcte ita q̧ refert̃ ista curatio
ad apa tã factũ ꝑ viã influx⁹ q̃ʒ ꝑ viã ꝯgestiõis. ℄ Dixit Gal.
in tegni. hui⁹ passiõis. i. morbi curationē hēbim⁹ fm̃ ꝯside/
rationē eũonis: ⁊ modificãs dcm̃ suũ de eũone. subdit. q̧ vt
manifesti⁹ dicam⁹. de q̃ eũone itelligim⁹ dicim⁹ de eũone q̃
ex ꝑte fit. s. in q̃ mã collecta est. ⁊ Aui. sequēs ipm̃ dixit i ca⁰
de cura flegmonis. q̧ curatio apatis inq̃ʒtũ est apa est extra
ctio mãe extranee. i. extraneate q̃ facit accidere apa: ⁊ q̃ʒtũ/
cũq̧ ita sit. nõ tñ in oib⁹ apatib⁹ eũatio hui⁹ mãe artificialr
fiēda est. Multa eniʒ apata nã sola eũare sufficit: ⁊ maxime
q̃ sũt ꝑuula vel nõ magna. vbi aũt ad eius eũonem ars necia
fuerit: tũc scias q̧ hmõi eũonē auctores diuersimode iusser̃t
fieri. ⁊ hoc ꝑ diuersitate apatũ supta fʒ tp̄a eius: ⁊ fʒ q̧ apa
dr̃ fiens vel fcm̃. cũ. n. iam fcm̃ fuerit soli⁹ ꝑtis apate eũone
curat̃. cũ v̄o iam adhuc fienʒ est: tũc eius curatio erit nõ sola
ꝑtis eũatio: sʒ mixta erit. dixit Gal. ꝑuisione ⁊ curatiõe: vt ꝑ
ꝑuisionē ꝑuideat̃ ne apa augeat̃ ⁊ ꝑduret: ꝑ curationē tota
liter auferat̃. ⁊ 13. terap. dixit. intētio in curatiõe apatis nõ/
dũ ꝑfecti est duplex. s. curare qd̃ est fcm̃: ⁊ ꝑhibere qd̃ est fu/
turũ: ꝑuisio tñ ⁊ ꝑhibitio futuri curationē facti p̄cedit. ꝑñs
eniʒ cã influens ꝑhibēda est ⁊ abscindēda: ⁊ deinde q̃ fluxa
est: est tollēda. ℄ Eũatio aũt mãe fluentis q̃ ꝑtinet ad ꝑuisio
nem: ⁊ eũatio mãe fluxe q̃ ꝑtinet ad curationē: vt dixit Gal. Eũatio tã fluētis mãe q̃ʒ flu xe fit duo b⁹ mõis.
in tegni duob⁹ fit modis. aut ꝑ recursuʒ aut ꝑ extractũ. ⁊ 13.
terap. dixit. eũatio est duplex. vna ē trãspositio eius qd̃ ꝯti/
net̃. s. in ꝑte apõsa ad alias regiones ista transpositio vocat̃
recursus vel ad aliã ꝑticulã siue extra corpus fiat siue non: ⁊
siue ad ꝑticulã fiat a q̃ mã fluxit siue ad aliam: ⁊ fit recursus
mõ opposito mõ influxus: qm̃ mãe eũatio ꝑ recursum fit qñ
mã collecta i porositatib⁹ ꝑꝑrijs mēbri ab eis trãsit ad cões
⁊ de cõibus ad venas minutas capillares ⁊ de capillaribus
ad ꝑuas ⁊ de ꝑuis ad maiores: ⁊ sic vltra donec materia illa
perueniat ad loca illa alia ⁊ apate particule opposita siue ꝑ
vnã dyametrum siue per plures ⁊ siue educat̃ extra corpus
siue nõ. Qr̃ ãt eũatio ꝑ recursum ꝯueniat apati fienti respe/
ctu ꝑtis materie q̃ adhuc influit nulli vnq̃ʒ dubiuʒ fuit: qm̃
materia influens adhuc in vasis ꝑ q̃ influit ꝯtēta est: vt nul/
li dubium est eam ꝑ ipsa vasa posse recurrere. Sed q̧ conue
niat apati fienti respectu ꝑtis fluxe ⁊ collecte in poris mēbri
apud auctores ⁊ viros sapiētes dubiũ fuit. ⁊ ꝑpea apd̃ eos
de hoc orta est discordia. putauerũt. n. qdam materiã iaʒ flu
xam nõ posse recurrere. Gal. hoc inuente in tegni. hoc ēt ma
nifeste exprimēte sup primo ꝑno. in fine. vbi dixit. q̧ humor
effusus ad loca vacua mēbri retroire nõ põt. Et Aui. quarti Utrũ eũa tio ꝑ recursũ cõ ueniat ma terie iam fluxe et col lecte in apate.
tertia cap. de flegmõe. vbi postq̃ʒ dixit qd̃ supradictũ est. di/
xit. q̧ curatio apatis inq̃ʒtuʒ apa est: est extractio materie fa
ciētis ipm̃. hoc aũt dixit. fit ꝑ mollitiua ⁊ resoluētia leuia, ta
lia. aũt ꝑ extractũ educũt materiã: nõ ꝑ recursum. ℄ Alij v̄o
putauerũt materiã collectam siue fuerit cõgesta siue influxa
posse eũari nõ solũ ꝑ extractũ: sʒ ēt ꝑ recursum ita q̧ plerũq̧
sicut eũatio ꝑ extractũ sufficit ad curationē: ita ⁊ eũatio per
recursum sola ad curationē sufficit. hoc dicunt voluisse Ga.
13. terap. sic dicentē. eũat̃ aũt q̧ plenũ nõ soluʒ dyaforeticis:
sed ⁊ stipticãtibus ⁊ infrigidãtibus medicis. ⁊ dixit. spãliter
in cura flegmonis infrigidatio in flegmõe inq̃ʒtum ei debet̃:
q̄ cal̃a est egritudo ꝯuenit ei duplr̃. s. ꝑseruãdo. q̄ prohibet
augmētationē eius nõ sinēdo cãm añcedentē trãsire in ꝯiũ/
ctam ⁊ remouendo calitatē ⁊ doloreʒ a loco q̃ erat cã attra/
ctionis ad ipsum ⁊ conuenit remouendo cãm cõiunctã eius:
qd̃ iam factũ est. est enim infrigidatiuuʒ expulsiuũ eius qd̃
continetur fm̃ mēbrum qd̃ flegmonat ad propinquas par/
ticulas. ℄ Moti sunt autem vagantes hic rationibus plu/

ribus: ⁊ primũ qm̃ cũ facilius sit mẽbrũ resistere receptioni ⁊ collectioni mãe ꝙ̃ receptã ⁊ collectã repellere ⁊ nõ potuerit ꝓhibere receptionẽ eius adhuc minꝰ debile existẽs multo minus poterit eã receptam repellere ꝑ amplius debilitatum. ¶ Scḋo qꝛ mẽbra circũstãtia mẽbro qḋ recipit cũ mẽbrũ mãdans influxerit mãm nõ receperũt eam a mẽbro fortiore se: q̃re ⁊ multo minus recipient eã a mẽbro qḋ iam recepit debiliorẽ se: ꝙ̃uis conetur expellere. ¶ Tertio qm̃ mã collecta: ⁊ si non ante collectionẽ subtilis extiterit vt sua subtilitate potuerit in vacuitates cões vel particulares ex vasis effluere: tñ post collectionez morã trahens in vacuitatibus mẽbri saltẽ in ꝑticularibus igrossat: ⁊ sic per poros ꝑ quos resudauerit nõ reingredi valebit. ¶ Quarto si mãe collecte posset euacuatio ꝑ recursum fieri: tunc illud aut fieret ꝑ tractum aut per trãsmissum aut ꝑ pulsum. hi enim sunt tres modi recurrẽdi mãm. sed per tractum qm̃ medicina tractũ faciens cũ habeat applicari parti opposite ei a qua dꝫ fieri recursus debilis ⁊ insufficiẽs erit: qꝛ ꝓpter loci distantiã dissoluet virtus eius in via anteꝙ̃ ad ptez ꝑueniat: ꝙ si diutius applicetur corrũpit mẽbrũ cui applicabit: ⁊ hoc nõ dꝫ queri in curatione regulari: imo vt dicunt. fortasse priusꝙ̃ virtꝰ eius ad particulã: in qua est mã collecta ꝑuenit forsitan morietur egrotãs. neqꝫ per trãsmissuz: qm̃ ⁊ similiter medicina ad trãsmissum faciẽs debilis ⁊ insufficiẽs erit in hoc qm̃ medicina hoc faciens facit mẽbrũ confortando ⁊ fortificando vt fortificatũ mãm quã recipit a se trãsmittat ad aliã: sꝫ medicina nõ põt illud mẽbrũ fortius reddere ꝙ̃ esset anteꝙ̃ illã materiã reciperet. Si ergo tunc nõ potuit obstare: qn recipe ret minꝰ poterit qḋ receptũ est: vt ẽt nõ potuit alas trãsmittere: neqꝫ ꝑ pulsum: qm̃ medicina repulsum faciens frigida est vel frigida ⁊ stiptica simul: sed talis medicina nõ faceret ad recursuz: imo potius recursui obstaret sui frigiditate materiã ingrossando poros opilando: ⁊ viarũ ductus constringendo: ac ẽt imobilitãdo virtutẽ debilitaret expulsiuam: ad qḋ ẽt adiuuaret fortitudo retentiue quã fortificat medicine stipticitas. ¶ Alij vͦo ꝗ recursum posse fieri approbant silr moti sũt rõnibus. Et primo ex actionibꝰ quas natura efficit fortis existẽs fortificata medicinis huic silibus: ⁊ nõ minoribus. expellit enim qñqꝫ materias saniosas: ⁊ ẽt materias flegmaticas in vacuitate pectoris contẽtas ꝑ poros pãniculi pulmõis vel alterius mẽbri: ⁊ exinde in cãnulas eius ꝑ poros ipsaꝝ ⁊ expellit mãm flãticã ꝯtẽtã sup renes ⁊ vẽtrez ad viã vrine ⁊ saniẽ ꝑ porositates expellit ossiũ: ꝓut per Gal. in sermonibꝰ ꝓcedẽtibus patuit. ¶ Et scḋo qm̃ materiã motu sintomatico ductã ꝑ strictiora loca transisse. dixit. ¶ Tertio qꝛ viderũt de ꝑmutatione apatuz de vno mẽbro ad aliud de qua ꝑmutatione vt oẽs ꝯcedunt auctores. cũ delitescit: apa recurrit siue permutat tam mã in mẽbro apato locata ꝙ̃ ad ipm influẽs ⁊ poros posse recurrere extra vͦo orificia ⁊ poros venaꝝ existẽte minime. ¶ Et sunt ꝗ dicunt mãz effusaz extra orificia ⁊ poros venaꝝ posse recurrere: sꝫ non oẽm materiã: imo subtilẽ i vacuitatibus ꝑticularibꝰ locatã minime. ¶ Et sunt ꝗ dicũt oẽm mãm in ꝗbuscũqꝫ vacuitatibꝰ locatam posse recurrere. dicunt tñ materiã subtilẽ citius ⁊ meliꝰ grossa ⁊ viscosa recursum facere: ⁊ materiã ꝙ̃cũqꝫ exñtẽ in poris ⁊ orificijs venaꝝ facilius ⁊ melius ꝙ̃ existẽtẽ in vacuitatibus cõibus mẽbroꝝ ⁊ locatã in porositatibus cõibꝰ adhuc facilius melius ꝙ̃ locatã in ꝑticularibꝰ ꝙ efficit maior ⁊ minor distãtia a vijs recursus. Et dicũt. ꝙ̃uis mã tã cõgesta ꝙ̃ fluxa recursuz patiat: facilius tñ citius ⁊ meliꝰ eũ patit fluxa ꝙ̃ cõgesta. ⁊ hoꝝ snie puto inherendũ esse. nõ. n. puto alicui dubiũ fore materias in porositatibꝰ mẽbroꝝ collectas ad cões posse recurrere ꝑ easdẽ vias ꝑ quas ex oibus in ꝑticulares ceciderunt: ⁊ de cõibus in venas capillares ꝑ ipsarũ orificia ⁊ poros: ⁊ deinceps in alias venas: ⁊ maxime ꝯsiderãti cõstrictionẽ ⁊ mẽbri ꝑtiũ coadunationẽ materiam ꝓpellentẽ ⁊ virtutẽ expulsiuã roboratã trãsmittentẽ atqꝫ medicine auxiliũ ab illis ꝑtibus trahẽtis ad alia ⁊ ꝯsiderãti caceticoꝝ mẽbra aliqñ hora vna fore vehemẽter inflata ita vt nulli dubiũ esse debeat portionẽ inflãtis mãe inter vacuitates eoꝝ esse locatã. ¶ Nõ ergo credendũ est ꝓhibẽtibus recursuz faciẽtia apponi debere apatibus rõne mãe locate in porositatibꝰ mẽbroꝝ ꝑticularibus aut cõibꝰ aut in mã cõgesta ꝙ̃cũqꝫ mã sit illa si debite applicent. non enim obstat qḋ adducit in oppositũ. s. ꝙ medicina recursum faciẽs materiã ingrossat ⁊ poros ⁊ vias ꝯstringit: qꝛ hoc nõ facit cũ nõ applicat sup vias transitus: ⁊ ex hoc pꝫ ꝙ male opant illi qui empl'a ⁊ hmõi frigida ⁊ stiptica in circuitu ex ꝓpinquo apati mẽbri apponũt: ꝙ̃uis ex lõginquo ꝯcedant apponi ad ꝓhibẽdũ defluxũ: sꝫ solũ ꝓp recursum faciendũ apponi debẽt sup ipso apate. ita ꝙ nihil ꝑticulaꝝ circunstãtiũ recipere debentiũ ꝯtangant: neqꝫ vt sic apposita mãm ingrossant: qm̃ ante recurrit ꝙ̃ sic ingrossetur vt ꝓhibeatur eius recursus. ¶ Et non obstat qḋ adducit. s. ꝙ mã locata in ꝑticularibus poris facta est glutinosa nõ obediẽs recursui: qm̃ añꝙ̃ talis fiat dꝫ mã repcuti dum recurrere põt: nec expectandũ est recursum facere donec inobediens fiat. mã. n. inobediẽs non solũ ex poris ꝑticularibus nõ patiet recursum imo neqꝫ ex venis ipsis. ꝓpea nõ ꝓ omni tꝑe morbi recursus ꝯcedit aut põt fieri: sed in principio tm̃ ⁊ añꝙ̃ mã inobediẽs fiat. itaqꝫ tam via ꝑuisiua ꝙ̃ curatiua apatis ꝑ recursum fit extractũ. Etenim recurrere faciẽdo materiã ⁊ dissoluẽdo vel extirpãdo curat ois aposa collectio: nõ tñ ad curationez cuiuscũqꝫ apose collectionis semꝑ necessarius est silr recursus ⁊ extrꝰ: sed aliqñ ꝓhibet recursus: ⁊ aliqñ ꝓhibet extractus: ⁊ aliqñ ambo necessarij sunt: ⁊ hoc est vtplm. Inquit Gal. 13. tera. ꝙ vtrisqꝫ vti est melius: attendendo tñ cũ intellectu ne alterius eoꝝ vsu ꝺm accñs aliqḋ sequat nocumẽtuz. ¶ Unaqueqꝫ ꝓterea. s. ꝑuisionis ⁊ curationis via siue intẽtio triplici ꝑficit instro. s. dieta potione ⁊ chirurgia: nõ qꝛ in oi apate oia hec tria instr̃a necessaria sint: imo plerũqꝫ sola dieta sufficit: ⁊ in ꝗbusdam qñqꝫ ipsa ⁊ potio simul exigitur: ⁊ in quibusdam cum ipsis qñqꝫ exigitur chirurgia. procedenduz est aũt de curatione apatum per dicta instr̃a prius in generali: ⁊ subsequenter in spãli. ⁊ primo per dietaz generalem.

¶ De generali curatione apatum per dietam. Cap. ix.

Generalis dieta apati ꝯueniens silis esse dꝫ diete aliorũ repletionaliuz morboꝝ: de qua sufficienter dcm̃ est in sermone scḋo. in tractatu de vli curatione morboꝝ. in eis enim oibus principalis intẽtio est vt materia replens minuat ⁊ vt supfluum eius penitus tollat. ¶ Aduertere quoqꝫ dꝫ medicus ad oẽs res nõ naturales: ⁊ alias cãs primitiuas q̃ possent apa augere vel ꝯseruare: ⁊ etiam ipsas que apatis effectũ dederint si adessent dꝫ prorsus abijcere vl emendare. ¶ A mẽbro itaqꝫ apa patiente elõgandus ẽ aer excedentis q̃litatis: maxime in calitate ⁊ frigiditate ne caliditate excedente ad ipm trahant materie aut eius subtile resoluat: ⁊ ne excedẽti frigiditate ꝑ pori cõstritionẽ dissolutio ꝓhibeat. Locari itaqꝫ dꝫ mẽbrũ apostemosum in aere tẽperato aut ad caliditatẽ vel frigiditatẽ decliui ꝺm diuersitatez materie facientis ipsum. nã si materia frigida fuerit declinet ad caliditatẽ: ⁊ sic calida ad frigiditatẽ ⁊ ꝺm tꝑa eius ⁊ ꝺm mẽbri cõplexionẽ ⁊ cõpositionem etatẽ quoqꝫ ⁊ tꝑs anni ⁊ regionẽ. Ait Ras. 13. ꝯtiñ. dico in estate infrigidet locus lectus dum morbus fuerit in principio: sed nõ in declinatiõe: ⁊ medio mõ se habeat in augmento ⁊ statu ⁊ ꝺm hoc exemplum eligendus est aer ꝺm omnes alias ꝯsiderationes: qui si non fuerit habitus naturaliter talis qualis exigitur talis artificialiter construatur. ¶ Et elonganda sunt omnia anime accidentia bonã digestionẽ fieri prohibentia aut materiam in corpore cõmouentia ⁊ parantia ad fluxum vt ira ⁊ furor: ⁊ inducatur gaudium moderatum ⁊ letitia spes bona ⁊ sanitatis firma fiducia. ¶ Et elõgandi sunt a patiente oẽs

De aere.

De accidentibus anime.

De motu ⁊ quiete.

motus corporei laboriosi:qm̄ parāt mām ad fluxū:7 potissime a mēbro apostemoso a quo etiā debiles motus elōgandi sunt:qm̄ ip̄m quiete indiget. 7 elōget a mēbro apostemoso ois fricatio fortis cōpressio vel cōstrictio vt ligatura dolorosa:7 maxime in corpore repleto. ait enim Ras.13. pti. aucte Gal.ex.14.tera.si corpus fuerit repletū diminuatur motus mēbri apostemosi:sed moueant mēbra opposita ei. ℭ Balneū quoq̧ corpore existēte repleto oino elongandū 7 nō eligendū est:7 maxime in āpatis principio vitandū est siue balneum fuerit vl'e siue particulare mēbro apostemoso: tn̄ cum mēbro opposito mēbro apostemoso balneū calefactiuū factū est ꝯueniens ad trahendū mām ad diuersum:7 ēt cuȝ in ꝓcessu querit māe dissolutio balneū resolutiuū 7 vl'e 7 particulare cōferre pōt. ℭ Dixit Gal. vbi supra. 7 ponit ibidē. balneū nō debemus opari nisi post eūonem corporis:7 post declinationē morbi.nā si in corpore fuerit mēbrū debile sicut in podagricis semp humor declinabit ad illud. 7 dixit. si corpus nō fuerit purgatū p balneū augebit āpa 7 augebit ide febris. ℭ Et ꝓhibeat somni 7 vigiliaꝝ supfluitas: 7 igeniādū est vt sm ꝯsuetudinē sue sanitatis fiāt.

De sōno 7 vigilia.

Uitādus est tamē quolibet tp̄e accubitus sup mēbro āposo vt nō cōprimat 7 doleat:7 ipsius situs decliuis:vt nō descēdāt ad ip̄m māe:q̄re locādus est eger sup latus oppositū nisi fuerit āpa in mēbro terribili ab āpate vt in mediastino vel diafragmate vel mirach:7 similibus:7 situs eius fiat eleuatus.

De cibo 7 potu.

ℭ Elongādi quoq̧ sunt cibi oēs 7 potus multi nutrimēti sicut sunt carnes sorbilia 7 vinū 7 precipue si āpa magnū fuerit aut i mēbro nobili aut corpore repleto : 7 maxime in principio eius nisi debilitas affuerit q̄ ipsos exigat 7 elōgari debent oēs cibi 7 potus maloꝝ chimoꝝ gn̄atiui:7 maxime q generatiui sunt humoꝝ facientium āpa aut defluentiū ad ip̄m. 7 cum his elōgent oēs cibi 7 potus dure 7 tarde digestionis 7 tardi descensus aut corruptibiles facile:7 intelligēdi sunt cibi 7 potus p̄dictis ꝯtrarij qui sunt pauci nutrimēti boni 7 laudabilis chimi facilis digestionis 7 citi descēsus 7 vertentes ad oppositā dispōnē quam hȝ humor faciens āpa in q̄litate prima 7 mō sbe:quoꝝ q̄ȝtitas valde minuenda est vt fiat totū corpus auarū 7 vnūq̄doq̧ mēbrū pre paucitate nutrimēti ad se veniētis habitā in se ꝯtineat māȝ 7 nō impellat ad mēbrū apostemosuȝ:sȝ potiꝰ ab eo attrahat. sit ergo subtile regimē q̄d fluētē mām 7 fluxā abscindit:7 aliqn̄ penitꝰ tollit. nisi enim cibi subtilitate nunq̄ȝ āposa collectio cōmode resoluet:in subtiliāda tn̄ dieta expedit dignitatē mēbri apostemosi ꝯsiderare ꝓut inuit Gal.14.terap. nā si āpa fuerit i mēbro nobili faciēte opationē pro toto vt ep̄e stō:7 similibus similis subtiliatio regimis dȝ esse vltima:qm̄ his mēbris apostemosis factis si dederis nutrimētū 7 nō bn̄ digneret patient inde nocumētū ipsa 7 alia corpis mēbra. Si āt fuerit in mēbris ignobilibꝰ poterit patiēs grossiꝰ refici inde cū facile digestionē reficiētibꝰ 7 si fuerit in mēbris medijs 7 regimē mediū tenere dȝ. q̄litas āt nutrimēti dȝ esse opposita q̄litati humoꝝ faciētiū āpa. ℭ Ois p̄terea supfluitas q̄cūq̧ die a corpore expurgāda erit bn̄ficio nāe vel artis.

De inanitione 7 repletione.

ℭ Pro p̄dictis dixit Aui. primi quarta. opȝ vt hn̄s occulta āpata a balneis:7 maxime in ꝓncipio 7 vino 7 motibꝰ corporeis 7 aialibꝰ supfluis sicut ira 7 sibi silibus caueat 7 ea hn̄ti nō est dandus cibus nisi subtilis 7 nō insit hora paroxismi si ibi fuerit paroxismus:neq̧ in ꝓnͦ sui. s. āpatis:nisi multa. s. debilitas:7 q̄ȝuis p̄dcm̄ regimē Aui. occultis appropriauerit āpatibꝰ :dȝ tn̄ 7 p̄t ad ea q̄ extrinsecus manifesta sunt extēdi 7 adaptari.

ℭ De cura gn̄ali āpatum per potionem. Cap. x.

Non omne apostema curationem p potionē exigit p ꝯsiderationeȝ in oibus rebus indicātibus p̄dictis. multa. n. sunt āpata:in quoꝝ curatiōe nō egemus nisi cōsideratione in re p̄ter nām:vn̄ Auer. collȝ.7. in āpatibus q̄ in carne simplici existūt:nō est necessaria intentio:nisi inq̄ȝtū sunt āpata. Et dixit. in multis āpatibus non indigemus cōsideratione:nisi in causis efficientibus ipsa sicut sunt apostemata facta in carne molli cā reꝝ extrinsecaꝝ. ℭ In hoc aūt capl'o dicet de cura āpatū:in q̄bus exigit cura per instr̄m potionis indicatione sumpta a re preter naturam in generali. hȝ aūt ista indicatio intentiones tres : sicut tres sunt ipse res preter naturā:quarum prima est ad causaȝ āpatis. scd̄a est ad ipsuȝ apostema. tertia est ad ip̄m accidēs. Et intentio que est ad cām aut est ad cām primitiuaȝ aut ad cām intrinsecā antecedentē vel ꝯiunctā. Et per cām primitiuam ad quā vertenda est intentio curatiua auctores proprie intellexerūt casum percussionē obuiationē verberationem: 7 similia:quāuis enim Gal. 4. de inge. sani. dixit. a cā primitiua nō sumi indicationē curationis. Ait enim. nihil primitiuum significationē curationis ostendere: qm̄ cā primitiua recessit. 7 nō enim adest q̄d est absens 7 pōt prebere indicationē in curādo:7 sic hoc verū est principaliter:cā tn̄ primitiua:secūdario 7 est ꝯn̄s de curatione indicat:7 q2 per eam indicatur diuersa dispō corporis patiētis 7 diuersa dispositio materie. āpatis diuersos modos existentie ipsius materie in āpate indicat. Nā si sciuero ꝙ āpa fuerit a cā primitiua sciaȝ ꝙ sm pl'm eius mā erit sanguis aut sanguini multū mixta: 7 ꝙ erit in illo āpate multum cōculcata. 7 magis q̄ȝ si fuerit euentus āpatis absq̧ cā primitiua conculcatur enim mā in āpate a cā primitiua factor:sicut cōculcatur in cōtusionibus: 7 indicat ꝯn̄r cā primitiua per id q̄d in mēbro apostemoso relinqt vltra id q̄d reliquit cū intrinseca:7 his est dolor amplior qui sui intensione aliter indicat q̄ȝ sui remissione: q2 tn̄ cā primitiua nō principaliter indicat de curatione hinc est ꝙ multi nō fecerunt de ea mentionē in curatione āpatis: q2 tn̄ indicat ex cōsequenti. Ideo Haly. 7 Auicē. de ea late expsserunt. 7 hinc de ea dicet in gn̄ali. 7 postea de ea latius dicet in cap. flegmonis. ℭ Cā itaq̧ primitiua diuersimode indicat a cā intrinseca maxime antecedēte p̄cipue ex tribus. primo p intentionē repletionis in corpore aut mūdificationis eiꝰ. Et enim si inuenerit corpus valde repletum:tunc indicat de eūatione silr 7 diuersione ad oppositū. si vero repletū sed nō valde indicat de diuersione duplici. s. de ea que fit cū aliquali eūone ad extra corpus sicut p scarificationē sanguisugas cristeria 7 hmōi:7 de ea q̄ fit absq̧ manifesta eūone 7 per scarificationē 7 ventosationē siue scarificationeȝ:7 similia. Si vero inuenerit mundum neq̧ de eūone indicat neq̧ de diuersione. nō enim indiget recursu p tractū cū corpus sit mūdū: 7 si aliqn̄ tractus reperiat ab auctoribus cōcessus dȝ eē paruus:7 tunc solū concedit qn̄ ꝓpter vehementiā dolorum timeret ꝙ nā repente 7 disrupte succurreret mēbro dolēti cū multitudine sanguinis 7 sp̄us. q̄ȝtūcunq̧ corpus est mūdū: neq̧ indigemus recursu p pulsum 7 trāsmissuȝ:qm̄ mā collocata in tali āpate:vt supra patuit conculcata existens non recurreret:7 si aliquando reperitur hic recursus concessus esset solū in principio principiante aut esset cum pp vehementiam dolorū aut alias causas attrahentes materie fluerent ad locū non obstante corporis mundicia. scd̄o per conculcationem māe in mēbro apostemoso maiorē ꝓpter quaȝ ꝓhibent repercussiua applicari āpati in principio ne cōstringendo amplius materiā cōculcaret in loco 7 fieret cā corruptionis sui 7 mēbri:7 p̄cipue dicunt q̄dā in flegmone: ꝙ vt pl'm: vt dictū est sequit cām primitiuā 7 in eo tēpus: in quo medicus occurrit pōt dici aliquis modus status: q2 subito in tali flegmone mā in parte conculcata est ꝓpter cām primitiuam q̄ non dȝ repercuti:sed festine resolui ne mā mortificata propter conculcationem corrūpat mēbruȝ:7 dato dicunt isti. ꝙ in omni tempore āpatis aliqua fluat materia ad membrum apostemosum adhuc illa nō dȝ repercuti:q2 adhuc valde magis esset nocumentum de constrictione materie conculcate q̄ȝ iuuamentuȝ de prohibitione fluxus ipsius materie cui resistit cū eūatione 7 diuersione:q̄re in principio in ipsis āpa-

ꝉibus administrãda sunt que emolliunt ⁊ resoluũt. ¶ Qui/
dã tñ alij dicunt. ꝙ si cã primitiua inuenit corpus mũdũ non
cõpetunt in aᵱate eius repercussiua. Ait eni Auic. primi qr/
ta. accidẽtia que accidũt ꝓpter causas primitiuas vbi nõ est
humoꝝ repletio medicari debẽt in pricipio rei cũ eis q̃ fluxa
faciũt ⁊ resoluũt. ⁊ dicũt in tali aᵱate repcussiua ꝓhiberi de
bere tã suꝑ aᵱate q̃ȝ in circuitu eius: sȝ si causa primitiua iue
nit corpus repletũ. dicũt repcussiua ꝓhiberi debere ne super
apostemate ponanꝰ: sed cõcedi põt: vt in circuitu eius ponã/
tur vt vias ⁊ meatus claudãt ne materia ad locũ fluere pos/
sit. ⁊ de tali approximatiõe repercussiuoꝝ intellexisse dicunt
auctores cõcedẽtes repercussiua approximari debere ⁊ pos/
se in aᵱate ꝓueniẽte a cã ᵽmitiua. sicut cũ Aui. dixit. cũ cor/
pus fuerit imũdũ cureꝰ cũ eo qȏ ᵽus medicatum ẽ. s. accñs a
cã añcedẽte cũ eũone ⁊ repcussione: ⁊ nullo mõ dñt in corꝑe
repleto. est. n. ex soluẽtibꝰ applicãdũ cũ nimia ad locum fiat
hũoꝝ attractio. Ait. n. Ga. 4° ad glauconẽ. nũq̃ȝ eis q̃ sunt
ad reumata. s. parata mollibus emplastris. s. ⁊ resolutiuis.
opȝ vti: sed approximãda sunt quecũqȝ exiccare simul ⁊ ex/
pellere possunt suꝑfluitatẽ sanguineã: ⁊ iõ dixit Auic. de fleg
mone in cura facti a cã primitiua: qȏ cũ ipsa iuenit corporis
repletionẽ: tũc oȝ vt nõ tãgas aᵱa cũ mollitiuis. tunc eni at/
traheret mã ad ipsum suꝑ id qȏ resolucreꝰ. Et subdit Auic.
⁊ eius curatio est ꝓxia curationi eius: cuius cã primitiua in
uenit corpus mũdũ: sȝ differt ab eo in hoc: qm̃ nõ idiget re/
percussiõe plurima in pricipio sicut ista: imo minus ea: ⁊ qa
in hmõi ṽbis Auic. vꝛ inuere ꝙ in apostemate sequẽte cãm
primitiuã inueniẽtẽ corpus mũdũ repcussiua remissa cõue/
niũt: nisi in verbis suꝑius allegatis exprimit: q̃re innuit re/
percussiua nõ cõpetere. iõ dicũt qdã. ꝙ in tali apostemate re/
percussiua valde debilia ⁊ nõ pura, sed mixta cũ resolutiuis
posse cõpetere: qꝛ talia mãm nõ cõculcant: sed mẽbrũ cõfor/
tant: ⁊ dicũt etiã in corpore repercussiua cõueniũt nõ solũ in
circuitu: sed etiã in loco aᵱatis: nõ qdẽ fortia: qꝛ materiã nõ
repellerẽt obstãte plenitudine ⁊ mãm in loco conculcarẽt ⁊
incunearẽt: sed debilia q̃ habẽt mẽbrũ cõfortare ne ampliꝰ
recipiat ⁊ aliqualꝛ fluxũ refrenare. ⁊ hoc dicũt voluit Aui.
ca° de flegmone a cã ᵽmitiua. cũ dixit. ꝙ nõ indiget ꝓcura/
tione repercussiõe plurima in pricipio. ⁊ aliquãdo amplius.
dñt. ꝙ in oĩ aᵱate facto a cã primitiua siue iuenit corpus mũ
dũ siue repletũ cõueniũt in principio repercussiua in corpo/
re qdẽ mũdo: qꝛ ꝓhibẽt aᵱatis augmẽtũ repellẽdo qȏ influ
xit: ⁊ ꝓhibẽdo futurũ fluere. Et in corpore repleto dicũt ea
⁊ ante eũonem ⁊ post ꝯuenire. ante eũonem quidẽ vt ꝓhibe
ant augmẽtũ aᵱatis. nã ⁊ si non repellãt qȏ iã influxit pleni/
tudine ꝓhibẽte receptionẽ influxui: tñ ꝓhibẽt vlteriorẽ flu/
xũ ⁊ ampliorẽ mãm in mẽbro recipi: ⁊ hoc dicũt fieri debe/
re ne ꝓpter aptitudinẽ receptiõis cã dibilitatis mẽbri ⁊ at/
tractionis ad mẽbrũ ipm sit cã intẽsiõis doloris eius: ⁊ post
euacuationẽ dñt in ea ꝯuenire: ⁊ maxie si repletio fuerit mul
ta ⁊ eũatio parua. qꝛ dubitaꝰ de vlteriori fluxu: q̃ȝuis etiam
cõueniãt si eũatio fuerit cõueniẽs ṽtuti. s. qꝛ nõ potuerit plus
tolerare de eũatione: nõ tñ sufficiẽs plenitudini: tunc qdem
post eã nõ sunt necessaria repcussiua: qꝛ tñ talis eũatio pleni
tudini sufficiẽs nõ põt bñ metiri. dicũt ẽt ꝙ post oẽm eũonẽ
securius foret approximare repcussiua ⁊ apponi debere sic̃
approximanꝰ corꝑe existẽte mũdo. Uerũtñ dicũt. ꝙ reper/
cussio in istis apostematibꝰ: qũocũqȝ dispositũ fuerit corpꝰ
dȝ eẽ festina ⁊ fieri q̃ȝ citius poterit: ita ꝙ in pricipio princi/
piãte si medicus tunc vocatus fuerit, ⁊ hoc iõ qꝛ in tali aᵱa/
te in breui spatio mã ingrossaꝰ glutinaꝰ ⁊ cõculcatur: ⁊ ꝑꝑ
mẽbri debilitatẽ. ⁊ ꝓpter fluxus multitudinẽ: ⁊ maxime in
corꝑe pleno: in quẽ repercussiua postea agere nõ possunt: ⁊
nõ amplius cõueniũt: ⁊ medicus ẜm plĩm nõ vocaꝰ in ᵽnci°
pricipiãte ⁊ nõ occurrit ei cito. Ideo a pluribꝰ auctoribꝰ nõ
fuit mãdatũ medico de appositiõe repercussiuoꝝ: sed solũ de
appositiõe molliẽtiũ ⁊ resolutiuoꝝ debiliũ. vt supra dictũ ẽ.

Ait eni Aui. de cura flegmõis. ꝙ si cã ᵽmitiua obuiat mũdo
corꝑi nõ est necessaria: nisi eũatio mãe extranee q̃ fecit accidẽ
aᵱa ⁊ illud fit ꝑ mollificãtia ⁊ resoluẽtia leuia: ⁊ ibidẽ loq̃ns
de cura huius aᵱatis post eũonẽ in corꝑe pleno. dixit. cura
eius ꝓxima est curatiõi eius: cuius causa ᵽmitiua iuenit mũ
dificationẽ corꝑis. Dixit eni. qñ fit flõmia. i. eũatio sufficiens
plenitudini ⁊ nõ festinaꝰ. alꝭ ⁊ festinaꝰ post eaȝ. s. ad emplꝭa
ꝓhibẽtia ⁊ opilãtia: quoꝝ ꝓhibitio est cũ ifrigidatiõe ⁊ stip
ticitate aut cũ vna earũ: tũc nõ accidit ex eis illud qȏ est ne/
cessariũ ad curationẽ q̃ multũ cõuenit. ¶ Differt tñ cã primi
tiua q̃ inuenit corpus mũdũ ab ea q̃ inuenit plenũ ante eua
cuationẽ: ⁊ post in hoc qȏ nõ indiget in curatiõe cũ plĩma re
percussiõe in pricipio sicut indiget corpus plenũ: imo minꝰ
illa: qꝛ in ipsa respectu illius ẽ paruus fluxus. ¶ Dico ergo. — In principio principiante aᵱatis a causa primitiua repercussiua semper cõueniũt.
ꝙ si medicus vocatꝰ fuerit ad curã aᵱatis facti a cã primiti/
ua in pricipio pricipiãte. s. añq̃ȝ cõglutineꝰ ⁊ conculcetur in
loco licitũ est ei approximare repercussiua suꝑ loco aposte/
matis siue corpori mũdo occurrerit: qȏ tũc diceꝰ esse recte:
qm̃ ad locũ ꝑcussionis nõ fluit mã multa neqȝ repente ⁊ di/
srupte siue occurrerit corpori repleto: qȏ tunc dꝛ esse qñ ad
locũ percussionis materia multa repẽte ⁊ disrupte fluit siue
añ euacuationẽ siue post: sed qꝛ materia in tali apostemate fe
stine cõculcaꝰ: iõ cũ eis nõ est diu ꝓcedendũ. Si ṽo medicus
vocatus fuerit postq̃ȝ mã in loco glutinosa effecta fuerit ⁊
conculcata nullo mõ repercussiua approximare dȝ suꝑ loco
aᵱatis: põt tñ ea approximare in circuitu eius. Suꝑ loco au
tẽ ipso molliẽtia resoluentia leuia approximare dȝ. Et de vti
libus in hoc est pellis ouina vel arietina nouiter excorticata
superposita. Ait eni Arist. de ea partic[a] 9[a]. ꝓbleumatũ. pro/
bleumate ᵽ° ꝙ tumores ⁊ inflatiões apostematũ: maxie ac/
cñtiũ ex casu ⁊ ꝑcussione ꝓhibẽt augeri pelles arietũ noui/
ter excorticate. s. suꝑposite. Ideȝ etiã de eis dixerunt Dio. ⁊
Gal. qm̃ mãm cõculcatã resoluunt ⁊ dolorẽ sedãt. ¶ 3° aũt
indicat cã primitiua de curatione diuersimode a cã itrinseca
rõne amplioris doloris in tali aᵱate reperti: qm̃. n. in cura/
tiõe aᵱatis cõiuncti cũ dolore intenso a sedatiõe doloris cu/
ratio incipere dȝ: vt patebit inferius hinc est ꝙ in curatiõe
aᵱatis ꝓueniẽtis a cã primitiua ᵽceperũt incipiẽdum esse a
mollitiuis: qꝛ mitigatiua doloris: sed in curatiõe aᵱatis ꝓ/
uenientis a cã intrinseca: maxime antecedẽte semꝑ incipien/
dũ est ab eũone mãe aᵱatis: ⁊ hoc si cã efficiẽs apostematis
fuerit mãlis. si enim foret nõ mãlis: qȏ perparũ est: tunc in/
cipiendũ est ab alteratione eius neqȝ ꝑ alterationẽ: vt quidã
dicunt, desistẽdũ est ab eũone, qm̃ materia in apostemate lo
cata qualiscũqȝ q̃ȝtitatis existat: ⁊ quacũqȝ qualitate ꝓcesse/
rit eius intẽtio semꝑ de eũatione indicat. ¶ Euacuatio aũt
eius: vt dictũ est in ᵽcedẽti ca° põt fieri duplꝛ: ⁊ ꝑ recursum
⁊ ꝑ extractũ. recursus tñ vt dñt potest accipi duplꝛ. Uno mõ
large pro quacũqȝ ꝑmutatione mãe quomõlibȝ reperte in
mẽbro ad alias partes: ⁊ sic cõuenit tam mãe cõgeste q̃ȝ in/
fluxe. Aliud stricte pro permutatione solius mãe influentis
vel influxe: ⁊ vt sic cõuenit materie antecedenti ⁊ cõiuncte: ⁊
vterqȝ dictoꝝ duoꝝ modoꝝ euacuationis: vt dixit Gal. 13.
terapẽ. duplꝛ fit aut fit expellentibus flegmonantibus par/
ticulis: aut circũdantibus particulis trahẽtibus qȏ influ/
xit. Et primus modus duplꝛ fit. s. aut pellendo aut transmit
tendo. Tribus ergo modis: vt ipse dixit in tegni recursus
pleri potest. s. pulsu transmissu ⁊ tractu. ¶ Est autem pul/ — Recursus tribꝰ modis impleri põt pulsu. trãsmissu ⁊ tractu.
sus materie repercussio proprie sumendo repercussionem.
Est autem repercussio proprie sumpta materie alicuius a lo
co in quo continetur ad alia per medicinas repercussiuas
impulsio: q̃ȝuis repercussio aliquando reperiatur large sum
pta pro recursu mãe quomodocunqȝ facto. ¶ Transmissus
vero est mãe alicuius de membro in quo continetur ad alia
in alicuius rei attrahentis retroiectio. sunt autem aliquan/
do isti tres modi recursus ad curationeȝ apostematis neces/
sarij: ⁊ aliquando duo ex eis aut alter eorum ad curationẽ

sufficit ⁊ ꝓcedit hoc ex varijs dispositionibus mãe ⁊ mēbri
in quo cōtinet ⁊ vias per quas habet fieri recursus. Cū.n.
mã fuerit pauca ⁊ subtilis ⁊ vie transitus late:⁊ mēbrū ra/
rū ⁊ forte solo altero dictoꝝ triū cōplebit ⁊ si res ecōuerso.
fuerit oēs tres erūt necessarij:⁊ si res medio mō se habebit
duo ex eis ad curationē sufficient. ¶ Et pulsus qdē ꝯpletur
administratione medicinaꝝ infrigidãtiū puraꝝ vel cū stipti
citate cōiunctaꝝ. Tales.n.mēbrū cui applicant infrigidant
⁊ stipticāt ⁊ infrigidādo ⁊ stipticādo cōstringunt ⁊ cōstrin/
gēdo mãm in illo mēbro cōstricto exprimūt ⁊ exprimēdo eã
ab ipso ad alia ꝓpellūt. Inquit Gal.in tegni. repellemus ex
patiente particula mãm si infrigidemꝰ ⁊ stiptica approxima
mus:frigide etiã medicine. vt dicunt. mēbro applicate mãm
ad locū currere ꝓhibēt eã ingrossando ⁊ caliditatē in eo exi
stentē que mãm subtiliabat ⁊ mobilē reddebat ⁊ vias ape/
riebat ⁊ attrahebat extinguit:q̄re attractiōe a caliditate ꝓ/
ueniente remota ⁊ vijs ad nãlē dispōnē reductis ⁊ mã qeta
ta:ipsa nō amplius ad locū defluit. ¶ Transmissus vo:vt ēt
dixit Gal.in tegni. per cōfortãtia partē ad quã influxus fit ꝑ
ficit ipsi particule applicata. transmittūt aūt a se mãm vasa.
idest mēbra cōfortata stipticis farmacijs:⁊ qr frigiditas vni
endo ptes mēbri:ipsuꝫ ēt roborant ⁊ cōfortant:ideo quidaꝫ
dixerunt. ꝙ Gal. intellexit de farmacijs stipticis puris que
oēs:vt dixit ipse 4° de simplici medicina. sūt frigide ⁊ sicce:
⁊ hoc ideo:qr mēbra roborata per stiptica vnita per frigidi
tatē fortius ⁊ melius a se repellūt mãm. verū tñ Gal.in hoc
loco docens solū transmissuꝫ facere intellexit de stipticis ab
solute siue cū caliditate fuerint siue cū frigiditate cōiuncte:⁊
hoc ideo qr stiptica nō solū vniendo mēbri substantiam ipꝫ
cōfortãt:sed ēt ipsius rectificãdo ꝯplexionē que cū aliqñ pec
cet per calidū aliqñ per frigidū. Ideo stiptica:aliqñ debent
esse calīa:⁊ aliqñ frigida. ¶ Tractus vo duplr fit. Uno mō
eūando ad partē ad quã volumus tractuꝫ fieri:de quo dixit
Gal.in tegni. tractus fit per eūonē ptis ad quã volumꝰ mãꝫ
recurrere:qm̄ mēbra inanita per eūonē ad seipsa qđ repellit
⁊ trãnsmittit trahunt. fit etiaꝫ istud vi vacui ⁊ per modū cu
iusdã sequele. 2° mō fit tractus applicando parti ad quã vo/
lumus trahere mãm ea que sint cã attractionis ad ipsum:⁊
ista sunt calefacientia illaꝫ partē:aut in ipsa dolorē inducen
tia aut vtrūqꝫ facientia. ⁊ pm tractus moduꝫ implent flōmia
ex pte ad quã trahere volumus facta ⁊ sanguisugaꝝ appo/
sitio in ipsa facta:⁊ his silia. 2m vo modū perficiunt q̄ mēbꝝ
calefaciunt vt medicina calida ei applicata ⁊ ipsius in aqua
multū calida positio:⁊ que in eo dolorē cãnt vt fortis ligatu
ra dolorosa cōpressio:⁊ silia:⁊ q̄ calefaciunt:⁊ sil dolorē idu
cunt:vt fortis ⁊ aspera fricatio ⁊ cauterizatio ⁊ vesicatio ꝑ
medicinas:⁊ silia:⁊ ventosatio que dolorē efficit:mēbrū ca
lefacit:⁊ ēt vi vacui attrahit. Et quedã sunt vtrūqꝫ modū im
plentia vt vētosatio cū scarificatione siue scalpellatio cū ven
tosatione. ¶ Notant qdaꝫ:vt patere pōt ex dictis:pulsus ⁊
tractus sūt motus mãe ad recurrēdū inductio bñficio artis.
veꝝ ꝙ pulsus est motus mãe a pte mēbri in quo cōtinet in/
cipiēs ꝓcedēs ex opōne medicine repcutiētis:sed tractus est
motus mãei a pte inchoantis loci ad quē fit recursus ꝓce/
dens ex rebꝰ attrahētibꝰ. ¶ Transmissus vo est motꝰ mãei
ad recurrendū ꝓcedēs solū vtute mēbri inchoantis a pte in
qua cōtinet:q̄ꝫuis vtus hoc faciat vigorata stipticis farma
cijs. ¶ Et q̄ꝫuis oēs tres modi p̄dicti ꝯueniãt tã mãe fluēti
q̄ꝫ fluxe. qdã tñ pulsuꝫ ⁊ tractū magis appropriauerūt mãe
fluxe. s. ei que iam exiuit in vacuas regiones mēbri. trãsmis/
suꝫ vo mãe fluenti ei. s. q̄ adhuc in venis est. ¶ Extractꝰ vo.
idest eūatio ꝑ ptē apostaꝫ. Dixit Gal. 13. terap. duobꝰ fit mo
dis. s. aut sensibilibus fluxionibꝰ aut insensibilibꝰ cōtēplabi
libus cū rōne. ⁊ dixit. ꝙ sensibilis eūatio est aut per ipsam q̄
flegmonat particulã aut ꝑ eas q̄ cooperiūt eã. sup. q̄ cōicant
ei ex vicino ⁊ eūant ex ipsa:sicut dixit Auer. collꝫ. 7. minuit
ex vena lingue in squinantia facta. Insensibilis vo eūatio fit

Tractatꝰ duplr fit.

Extractꝰ quid sit ⁊ quot modis fiat.

diaforando siue resolōnē faciendo per ipsum apostaꝫ parteꝫ
de mã in ipso cōtēta. Et dixit Gal.in tegni. ꝙ extractꝰ iplet
⁊ fit per scarificationes. als. carassationes appositiones:⁊
alias siles res:simul etiã ⁊ ꝑ farmaca diaforetica siue resolu
tiua. nō qdē simul:qr in eodē tpe debemꝰ scarificare ⁊ diafo
retica apponere in eodē apate. nã hec sil fieri nequeunt, sꝫ sil
hic significat integritatem causarum facientium extractum:
qm̄ fit aut per carassationem:⁊ simila. aut diaforesim aut ꝑ
vtrunqꝫ simul:sed in diuersis horis.

¶ De debita administratione recursus ⁊ extractus. Cap.xj.

Redictis duabꝰ administratis euacua/
tionibꝰ. s. que per recursuꝫ:⁊
que per extractuꝫ fiunt cū oibus siue in oibus
modis eaꝝ:tūc debite iplebunt cū i ipsaꝝ admi
nistratione attendet debitꝰ ordo debita q̄ꝫtitas
debita qualitas debitū tps suba mãe dispō cãe efficiētis dis
positio accidentiū dispō corporis ⁊ mēbri mandãtis. tps an
ni regio ⁊ regimen p̄teritū. ⁊ qdē de dispōne cãe efficientis
superius dictū. ¶ Debitus vo ordo administrationis dicta
ruꝫ eūonū, tunc diet cū ante oia cōsideratio:⁊ cã fiet in cor/
poris replōne. Sic eniꝫ Gal. volēs i tegni. asseq recte dictas
eūones añ oia fieri. dixit. nullã eaꝝ debere fieri stante multa
corpis replōne ⁊ plectoria ⁊ kakochimia:⁊ p̄ declat h̄ d̄ eūo
ne ex̄ctꝰ:⁊ si.n. fuerit totū corpꝰ plectoricū. i. repletū siue re
plōne q̄ti siue replōne q̄lis siue vtriusqꝫ:q̄ꝫuis dicãt qdã. ꝙ
in hoc loco solū de plectoria locutꝰ fuerit. ⁊ 13° terap. ca°. p̄
de kakochimia. sed de hoc non est vis neqꝫ loqui opꝫ. Dixit
Gal. ꝑ ex̄ctū ꝑ ipsaꝫ. s. patientē ptē eūare:qm̄ si carassationi/
bus vel incisionibꝰ sensibilr eūauerimꝰ dolentes. s. reddemꝰ
patiēti dolorē causantes in ipsa pticula:⁊ exinde attrahemꝰ
ad ipsaꝫ pp dolorē amplius q̄ꝫ eūauerimꝰ ex ipsa diaforesim
calefaciētibꝰ faciētes trahemꝰ pp calorē ampliꝰ in ptem q̄ꝫ
diaforesim faciamꝰ. Ideoqꝫ. 13. terap. dixit. memento ꝙ me/
dicina resolutiua cōparata ad medelã mēbri alicuiꝰ repleto
corpore magis attrahit ad mēbrū ⁊ replet q̄ꝫ euacuet, ⁊ de/
clarans de eūone recursus. dixit. neqꝫ ēt opꝫ per recursuꝫ cu
rare stante dicta plenitudine:qm̄ qđ influxuꝫ est nō recipiet
plenū corpꝰ:aut etiã ꝓpter dictã cãꝫ attrahere nō poterimꝰ
ad alias regiones qđ influxit patiēti pticule. ¶ Dixit Auer.
colliget. 7. eūatio q̄ fit ex mēbro aposo corpore ente pleno
est ex rebꝰ ledentibꝰ multū. Uñ si effugere volumꝰ hoc pec
catū opꝫ nos p̄us totū eūare corpꝰ:⁊ postea redire ad eūan
dū ipsuꝫ mēbꝝ. Dixit.n. Gal. eodē. 13. terap. cū medicaueris
apata calida ⁊ reliqua nō cōfidas in dispensatione resoluti/
uoꝝ nisi p̄us eūaueris totū corpus. bñ ergo dixit Gal.in te
gni. eūandū est totū corpus in p̄mis:aut ecōuerso. i. trahere
oino ad alias regiones qđ influxit pticule vt recipere possit
repulsaꝫ mãm. i. recurrentē ⁊ vt possit nō amplius influere
particule q̄ꝫ sit illud qđ ex̄het ex ea. Hoc idē Sera. p̄ breuia/
rij. ⁊ Aui. p̄mi q̄rta. ⁊ oēs voluerunt auctores:q̄ꝫuis Gal. lo
cutus fuerit ꝑ hãc dictioneꝫ disiunctiuã aut:non tñ voluit ꝙ
stante replōne multa corpis possit aliqñ fieri diuersio ante
eūonē, qm̄ ⁊ ois ordo est vt incipiat ab eūone:⁊ postea fiat
diuersio:⁊ ista dictio aut:in dicto verbo nō tenet disiūctiue:
sed ordinē in curatiōe ostēdit. s. p̄us euacuari dꝫ totū corpꝰ
aut pro deinde fieri diuersio. Dicūt tñ ꝙ ista differentia aut.
pōt aliqñ teneri disiūctiue:vt cū me^nis plenitudo solū in mē
bro mediante, in qbꝰ casibꝰ posset medicus ichoare a diuer
sione, q̄ꝫuis meliꝰ ⁊ rectius sit semꝑ inchoare ab eūone:⁊ p̄/
cipue ꝑ oppositaꝫ ptē si ps illa opposita cōmunicationē ha/
buerit cū apostemosa pticula, quēadmodū nã quã medicus
sequi dꝫ facit:vt dixit Auer. eodē. 7. qñ creticat apa epatis
per fluxum sanguis nariū. ex nare dextro:qm̄ ista eūatio cō
tinet eūonē ⁊ cōmunicationē. ¶ Premissis aūt eūone ⁊ di/
uersione deueniēdū est ad eūonē partis apostemose ⁊ rectior
ordo istius eūonis est vt si recursus ⁊ extractꝰ necessarij fue
rint sꝑ a recursu incipiēdū erit. Subdit eniꝫ Gal. vbi supra:

postea factis euōne ⁊ diuersione expellere opꝫ prius aperte
mām influentē: ⁊ deinde diaforesim aggredi facere. Et ratio
est. dixit Gal. qꝛ ipsa. s. euō paratior est q̄to fit per maiora si
ue latiora vasa. ⁊ sic innuit ꝙ euatio per recursum fit per la/
tiora vasa. que vō per extractū fit per strictiora. etenīꝫ extra
ctus qui fit per poros cutis diaforesim faciendo fit per vias
strictas. recursus vō fit ꝑ venas q̄ sunt vie late respectu po/
rorū cutis, ⁊ si diceret faciā extractū ꝑ carassationē vel inci/
sionē: qbus faciā viā latā. dōm est ꝙ a tali mō nō est incipiē/
dū ꝑpter aliā cām. s. ꝑpter dolorē quē carassationes inferūt.
Haly. tñ in cōmēto huiꝰ passus Gal. vr̄ voluisse assignare cāꝫ
ꝑpter quā euō totius ⁊ deriuatio ꝑ ptē oppositā debeat pre
cedere euōnē ptis: qm̄ qñ facta est euō totiꝰ ⁊ deriuatio, tūc
vie sunt latiores ꝑꝑ quā cām mā que influit ⁊ que locata re/
mansit faciliꝰ recurrit. facilius. n. ꝑ ptē exhibet. ⁊ vtraqꝫ expo
sitio hꝫ veritatē. ¶ Qr aūt nō fiat recursus repleto corpore
añ euōnē ⁊ diuersionē multi absolute intellexerūt affirman
tes nullā repcussionē fieri añ euōnē ⁊ diuersionē. Ga. tñ. 14.
terap. de cura cancri oppositū illoꝝ dixit. ꝼm ꝑncipia ⁊ tem
pora purgationis: ⁊ añ ipsaꝫ expellere licere dicēs, ꝑꝑ q̄ qui
dā dixerunt. ꝙ stante replōne corporis pōt medicꝰ qñqꝫ eua
cuationē ⁊ diuersionē facere, ⁊ interim dum fuerit ⁊ cōple/
tur aliqbꝰ diuersionibꝰ vti: in qbꝰ fit alteratio ⁊ cōfortatio
mēbri. ⁊ vt qdā eoꝝ dicūt. aletratio dꝫ esse parua ⁊ cōforta/
tio amplior: qm̄ ⁊ si per ea nō repellat mā obstante plenitu/
dine: ꝓhibet tñ membrū a tali approximatione a multa re/
ceptione māe: ⁊ de his dicūt. itellexit Gal. in ḃbis allegatis.
De fortibꝰ aūt repellētibꝰ. dicūt intellexisse auctores cū re/
pulsuꝫ añ euōnē ⁊ diuersionē ꝓhibuerūt: ⁊ hoc videt fuisse
de intētione Aui. in caᵒ de flegmōe. cū dixit. scias ꝙ approxi
matio eoꝝ q̄ fortiter repcutiunt in ꝑmis in ꝑnᵒ añ euōneꝫ ⁊
diuersionē est magis mala: ⁊ sic loquēs vr̄ cōcedere debilia
repcussiua approximari posse. sic ergo appet in recursu māe
inter alios modos recursus ꝑmittēdus est tractꝰ: qm̄ tractꝰ
est euō vl'is respectu pulsus: ⁊ ēt trāsmissus: ⁊ ēt respectu ex/
ctus. vl'is aūt euatio pticularē regulr̄ ꝑcedit. ⁊ dicūt. manifᵐ
fore ꝙ euō totiꝰ ⁊ diuersio ad ptē oppositā nō imediate eua
cuat māꝫ apantē, sꝫ mediate per modū sequele: ꝑparāt tñ ad
euōnē eiꝰ: vt supra patuit: recursus aūt ⁊ extctus illā imedia/
te euāt. Et ꝓut auctores in ḃbis supra positis innuūt: exctꝰ
aut recursus in oī apate est necessariꝰ euō aūt ex toto aut di
uersio nō oī necīa est apati: sꝫ solū illi qō cōiūctū repit cū ple
nitudine totiꝰ corpis aut alicuiꝰ mēbri: ⁊ iō qñ apa fieret in
aliquo mēbro nō existēte plenitudine totiꝰ vel mēbri māda
re potētis nulla fienda est euō totiꝰ vel diuersio ad oppoᵐ:
sꝫ incipiendū est ab euōne per ptē q̄ pōt fieri per recursuꝫ vl'
per extractū. Verūtñ si vterqꝫ. s. recursus ⁊ exctꝰ necessarius
fuerit premittēdus est recursus extractui si alia indicatio vl'
cōsideratio cōtraheret: sicut est in apate a cā primitiua: vt su
pra dictū est. Verū modus recursus ꝑ extractū: nō cōsilr alijs
modis ꝓhibet etiā in cā primitiua, qm̄ euatio recursus per
tractū: maxime cū extra corpus euantibꝰ, ⁊ ꝓprie flōmia ⁊
ventris solōne mām aliqñ totā ⁊ añtē ⁊ cōiunctā euat ⁊ ex/
tirpat: ita vt illa euōne cōpleta illud cesset apa: neqꝫ sit dein/
ceps aliqua alia euō necessaria ꝑ alios modos recursus neqꝫ
per exctū. ꝑmittēdus itaqꝫ est recursus exctui: vt dixit Gal.
in teg. si oē itaqꝫ illud ex tota mā recurret: qꝛ frequēter recur
rit tota: bñ hēbit neqꝫ egebit euōne ꝑ extractū. relicto autē
reliquio māe in pte aposa: qꝛ nō potuerit tota recurrere de/
bitis approxiatis modis recursus: tūc dixꝫ Ga. dꝫ signari il/
lud relictū glutinosū aut viscosū eē aut grossuꝫ ⁊ spissū, ⁊ ꝙ
nō potuerit recurrere ꝑꝑ viscositatē sui aut grossitiē q̄ mā re
licta si talis nō fuerit. s. viscosa vel grossa sꝫ sbtilis: tūc q̄uis
sit apta ex suo mō subē recurrere. nō tñ recurrit ꝑꝑ eā fuisse
effusaꝫ in medias regiōes mēbri. pōt. n. dixit ipse. nō exñs ta
le: scilꝫ viscosuꝫ ⁊ grossuꝫ in medias regiones mēbri effūdi.
sup. ⁊ ꝑpterea nō recurrere. Et per medias has regiōes mē/
bri Gal. intellexit, eas q̄ sunt ꝓfunde: ⁊ a loco venaꝝ ⁊ arte
riaꝝ distātes in quas cū effusa fuerit mā dr̄ ꝓpe ꝙ est in mē
bro ībibita que sua ībibitione, ⁊ prestātia ab orificijs ⁊ po/
ris venaꝝ nunqꝫ recurrere valꝫ. ⁊ errauerunt illi: q dixerunt
ꝙ Gal. per medias regiones itellexerit pticulares porosita/
tes mēbri, quascūqꝫ. s. ꝓpinquas venis siue remotas ex quo
inferūt ꝙ mā collecta in porositatibꝰ mēbri pticularibꝰ siue
ꝓpinqs siue remotis a venis ⁊ arterijs recursuꝫ nō patitur.
qm̄ h intellectꝰ est cōtra sniam ipsius Gal. que est ꝙ vt parū
ante patuit apostema aliqñ solo recursu curat nulla māe pte
relicta: ⁊ nō est dubiū ꝙ in apate portio māe in porositatibꝰ
pticularibꝰ saltē ꝓpinquis vasis collecta est, cū igit ita fuerit
ꝙ portio māe relicta sit ⁊ nō recurrit iaꝫ tp̄s est. dixit Ga. ad
euacuādū illud relictū perpatientem particulaꝫ extrahēdo.
¶ Cū ergo 2ᵒ regis acutoꝝ in cura pleuresis vti docuit cale/
factorijs in ꝑnᵒ añ euōnē nō docuit illō fieri cura ordinaria
⁊ regulari: sed tēptatiua ad sciendū an dolor lateris sit ven/
tosus an aposus. vt 4ᵒ ser. patuit. caᵒ de pleuresi. ⁊ cū Gal.
13. terap. in cura flegmonis. dixit incipiendū fore a calefaciē
tibꝰ humectantibꝰ tēperate. cōsilr dixit nō indicationē sumē
do a flegmone inq̄tū flegmon est: sed indicationē sumendo
ab accñte, vt apparebit qꝛ in multo dolore q vt per calefaciē
tia ⁊ humectātia tēperate sui mitigationē indicat. ¶ Cūqꝫ A quo incipiēdum sit qñ necessarij fuerint tractꝰ pulsus ⁊ trāsmissus.
ad recursuꝫ faciendū necessarij sit fuerint tractus ⁊ pulsus
⁊ transmissus a tractu hꝫ pl'm incipiendū erit: maxie si apa
ꝑ influxū factū fuerit: qm̄ ꝑcedēte tractu mā minorata ⁊ du
cta ad oppositū medicine pulsiue fortiꝰ ⁊ meliꝰ ꝓpellūt. vtꝰ
aūt mēbri faciliꝰ ⁊ magis trāsmittit. Et post tractū subsequi
dꝫ pulsus ⁊ vltimo trāsmissus. Verūtñ hodie cōiter opantes
eis oibꝰ sil' vtunt ꝑcipue in apate facto ꝑ influxū: ⁊ lꝫ in plu
ribꝰ meliꝰ sit vti eis sigillatim: vt dictū est. aliqñ tñ lꝫ eis vti
cōiunctiꝫ, vñ Auer. colliget. 7. aliqñ intētioni euandi. s. diuer
tendi. alia iungit intētio q̄ est fortificare mēbrū cuꝫ frigidis
stipticis vt supfluitates nō recipiat. sup. sed receptā ⁊ recepti
bilē a se repellat. In apate aūt cōgestionis lꝫ inq̄tum apa est
cōueniat recursus. ipse tñ vitādus est in eo q̄tū possibile fue
rit, ⁊ cā est: qꝛ apa cōgestionis siue cōgestuꝫ: vt supra dictuꝫ
est: vt pl'm generat ex impotētia virtutis digestiue ⁊ expulsi
ue mēbri in quo est: quare vt pl'm ipsa flātica est grossa ⁊ vi/
scosa. ⁊ ꝑꝑ morā glutinosa, est ēt in medijs regiōibꝰ mēbri,
ēt a venis remotis contēta, q̄re difficilis valde recursus: aut
ipossibilis erit: ⁊ maxime vitādus est pulsus: qm̄ pulsuꝫ fa/
cientia digestiuā mēbri sui frigiditate magis debilitarent ⁊
debilitādo adderent in cām indigōnis: ⁊ fit cā maioris cōge/
stionis māe ⁊ augmēti apatis: ⁊ maxie vitandus est pulsus
cū apa magnū cōgestū fuerit. naꝫ in eo ⁊ si portio māe ꝓpel/
lat ista parua erit ⁊ fiet in residuo ingrossatio ⁊ incuneatio
⁊ ad extractū indisponet ⁊ erit nocuᵐ longe iuuamēto maiꝰ
⁊ post pulsuꝫ, maxie vitādus est tractꝰ, ipse eniꝫ ꝼm pl'm nō
est necessarius: qꝛ vt patuit apa cōgestionis, vt pl'm fit ex so/
la mala dispōne mēbri in quo cōiungit, quare tractꝰ ꝼm plꝫ
mouere nō pōt. Transmissus vō nō adeo vitandus est, imo
multi in ꝑnᵒ ipꝫ necessario fore. dicūt. eo ꝙ oē mēbꝝ in quo
mā cōgerit debile est ⁊ laxū in sua subā. hanc aūt vnire opꝫ
vt vigoret mēbꝝ. Viniunt aūt ipsa stiptica: ⁊ ista sunt q̄ trās/
missuꝫ faciūt. mēbrū aūt fortificatū nō vltra mām cōgerit, sꝫ
digesta pro posse alijs transmittit. ¶ In tribus tñ casibꝰ in
apate cōgestionis notant recursuꝫ fieri posse. ꝑmus qñ medi In apate cōgōnis recursus fieri pōt in tribus casibus.
cus esset securus ꝙ mā congesta deriuaret ad mēbra viliora.
scōs est qñ in corpore nō esset plenitudo neqꝫ in mēbro cōicā
te pti apose ⁊ apa cōgestū fuerit paruū: qꝛ tūc in repulsione
eius nō cadit timor de quo sit curādum. tertius casus est qñ
mā congesta esset subtilis ⁊ calida: ⁊ fuerit cā cōgestionis eiꝰ
mala cōplō calida: q̄uis hoc parū cōtingat, qm̄ in hoc casu
pulsus, ⁊ transmissus cōuenire possunt: ⁊ maxime si materia
pauca fuerit. nā talē mām repellere possunt: ⁊ nō est in ipsiꝰ
repulsu timor ꝓpter ipsius paucitatē: ac ēt malā cōplexionē

calidã ɔtinuã que erat causa ɔgestionis mãe. Et qdã addũt 4ᵐ casuȝ.ſ.qñ eſt in corpe vel mẽbro cõicante plenitudo: ꝓꝓ quã iaȝ eẽt cõplicatꝰ aliqs mãe influxus ad mãm ɔgeſtam: vel eſſet timor de cõplicatione talis influxus.in hoc eniȝ casu lȝ vti tractu.lȝ etiã vti trãſmiſſu. Et qdã ɔcedũt etiaȝ pulſum. verũtñ melius eſt in hoc caſu nõ fieri pulſuȝ ꝑ appõneȝ repellentiũ ſuꝑ mẽbro apoſo, maxĩe ſi apa magnũ fuerit. cõcedi tñ põt ea apponi ſupra ĩpm mẽbrũ ſupra vias trãſitus mãe: 7 tũc ẽt talia repellẽtia debẽt eſſe ɔiuncta, cũ ſtipticitate ẽt forti vt vias illas magis claudãt 7 obturẽt. ¶ Recurſus quoqȝ aliqñ fieri nõ põt: 7 aliqñ lȝ poſſet fieri ꝓhibet᷑. nõ põt aũt fieri vt iaȝ patuit: qñ mã eſt viſcoſa groſſa aut multũ incuneata. Ait eniȝ Gal.13.terap. cũ facta fuerit incuneatio in hꝫ mã reſiſtit imo dicũt qdã. niſi calidus vel ſaltẽ mediuȝ tenẽs in caliditate 7 frigiditate: aut ſubtilis humor nõ fluxerit: repcuſſio fit nociua, 7 ꝓpterea recurſus ꝓhibet᷑ in nodis glandulis, 7 ſimilibꝰ apatibꝰ duris aut plenis mã glutinõſa, vt ſunt apata ſanioſa 7 ſiĺia, neqȝ põt fieri: vt iaȝ dictũ eſt qñ mã effuſa fuerit in medias mẽbri regiones remotas: venis ẽt ſi in ſe ſubtilis extiterit: qꝛ ſui ĩbibitione 7 elongatione a vaſis recurrere nõ obedit 7 nõ põt fieri ſtãte plenitudĩe corpis vel mẽbri ad qḋ fieri dȝ recurſus: qꝛ nõ põt cõſtrictis exñtibꝰ vijs 7 cõſtipatis: per quas recurſus hȝ fieri. Et non põt fieri recurſus in apatibꝰ mẽbroꝝ duroꝝ aut oſſiũ, maxime ꝑ pulſuȝ 7 trãſmiſſuȝ: qꝛ ꝓꝓ denſitatẽ 7 duritiẽ ſubẽ eorũ nõ pñt cõprimi ſupra mãm eoꝝ: vt exprimẽdo eã repellant. ſũt ẽt hꝫ mẽbro vtplĩm poſita in ꝓfũdo ad q̃ vtꝰ medicaminũ nõ põt ꝑuenire niſi ðbilitata. 7 nõ põt fieri mẽbro apoſo valde debili exñte. qm̃ mẽbro debili exiſtente, 7 ſiĺia ɔ̃ria ſunt 7 nociua: 7 itelĺigit᷑ de ðbilitate reſoĺonis. 7 nõ põt fieri ſi apa cõiunctũ fuerit cũ corruptione mẽbri, qm̃ corruptioni cõuenit amotio 7 abſciſſio nõ recurſus: 7 nõ põt fieri ſi apa cõiunctuȝ fuerit cũ vehemẽti dolore: in quo caſu, vt iam patuit incipiendũ eſt a mitigatiõe doloris nõ a recurſu: imo recurſus eſt cã augmẽtationis doloris ꝓꝓ ſuffocationẽ mãe 7 ſoliditatẽ mẽbri: maxĩe factꝰ ꝑ pulſuȝ. Ait eniȝ Aui. de cura flegmonis ex refrenatione: qñqȝ accidit vehemẽtia doloris ꝓꝓ ſuffocationẽ mãe 7 ſoliditatẽ mẽbri: 7 nõ etiã aliqñ recurſus 7 per tractũ dȝ fieri rõne debilitatis mẽbri aut doloris eius, ad qḋ tractus dȝ fieri ꝓꝓ nocuᵐ qḋ ĩpȝ mẽbrũ cõſequeret᷑ ſicut ꝓhibetur in articuloſis mãm trahi ad loca iuncturaruȝ. Et dicũt qdã. nõ põt fieri recurſus ſaltẽ per pulſuȝ 7 trãſmiſſum qñ mã apoſtemãs fuerit multa valde. in apate enim magno ẽt de mã ſubtili nõ imbibita nõ põt per pulſuȝ 7 trãſmiſſum fieri recurſus obſtãte mãe multitudine, ſed potius pulſuȝ 7 trãſmiſſuȝ faciẽtibꝰ appoſitis ĩgroſſabit᷑ 7 cõculcabit᷑ in trãſpirata reddet᷑: vñ facile corrumpi poterit 7 putrefieri: 7 mẽbrũ corrumpere 7 putrefacere eius ſuffocato nãli calore. ¶ Recurſus etiã poſ̃s fieri nõ in oĩbꝰ caſibꝰ eſt licitus: imo in multis eſt ꝓhibitꝰ 7 ab auctoribꝰ ꝑdictis regularis non eſt fiendus: lȝ aliqñ in qbuſdã ipſoꝝ caſuũ coacte fieri iubeatur. Et hoꝝ caſuũ aliqs eſt ſumptus ex ꝑte mẽbri ad qḋ fieret recurſus: ſiue ẽt ex parte mẽbri ꝑ qḋ fieret: vt qꝛ fuerit ꝑncipale vel nobile reſpcũ mẽbri a quo dȝ recurſus fieri: 7 maxime in tali caſu ꝓhibet᷑ recurſus qñ ſuſpitio foret de remanentia mãe recurſus in mẽbro illo nobili. Dixit. A. q̃rti 3ª. in cura heriſipille caue ne mãȝ redire facias ad mẽbrũ intrinſecũ aut nobile: 7 ꝓpter hanc cãm ꝓhibitus eſt recurſus in apatibꝰ emũctorioꝝ. mã eniȝ in emũctorio cõtenta facile ad ꝑncipale ſuũ recurrit, 7 ſi ꝑncipale illḋ forte fuerit 7 nõ aptũ recipere mãm recurrentẽ ab emũctorijs: tunc illud ad aliqḋ aliud nobile mẽbrũ recurreret, qḋ ſaltẽ erit nobilius emunctorio. Dixit eniȝ Aui. ꝑmi 4ª. ca.25. ſi membrũ apoſtemoſum fuerit emũctoriũ mẽbri ꝑncipalis nullo mõ applicãduȝ erit ei aliqd qḋ refrenet. 7 hoc nõ ideo ſic dixit Auic. qꝛ hoc nõ ſit eoꝝ medicamentũ. ſ. approximare refrenantia ſit cura apatis eoꝝ in ꝑnᵒ. Q uinimo approximare ea eſt eoꝝ medicamentũ. ſ. in q̃tũ apata ſunt. Jnuenit᷑ ẽt hic alia lr̃a que eſt negatiua q̃ dicit nõ: qꝛ hoc nõ ſit eoꝝ medicamẽtũ. ſ. approximare refrenãtia. Sȝ iõ dixit Aui. nõ dȝ approximari: quia nolimus medicari apata eoꝝ: imo volumꝰ ſtudiũ ipẽdere in hoc vt ea augmẽtemus, indeqȝ ad ipſa trahamꝰ 7 nõ curamus ſi malitia in mẽbro. ſ. emũctorio augmẽtata ſit. non. n. curamus niſi de eo qḋ mẽbro ꝑncipali eſt meliꝰ: 7 qꝛ timemus ꝙ ſi mãm refrenauerimꝰ redibit ad mẽbꝝ ꝑncipale 7 ꝑuenit mã ad illud qḋ emendare nõ poterimꝰ: quapꝓꝓ volumus vt malitia in mẽbꝝ cadat ignobile cũ ꝑncipali ɔtulerit mẽbro: ita ꝙ ſtudiũ impendamꝰ in trahẽdo mãm ad mẽbꝝ ignobile 7 facere vt ipȝ apoſtemet᷑. Et ſi nõ cũ alijs. ſ. attrahentibꝰ ſaltẽ cũ vẽtoſis 7 empl̃is attractiuis 7 acutis: 7 hiſ ſiĺibꝰ: vt ſanguiſugis. ¶ Hoc idẽ voluit Auer. colliget. 7. dicens. nihil repcuſſiuũ vel refrigeratiuuȝ ponat᷑ ſuꝑ apata q̃ fiunt in mẽbris ꝑncipaliũ purgatis, qm̃ qñ mã refrigerabit᷑ in iſtis locis timendũ eſt ne mã ad membrũ ꝑncipale redeat quẽadmodũ ſit poſt aurẽ ad cerebruȝ qḋ ſupſcellis ad cor 7 qḋ in inguinibꝰ ad epar. nõ videt᷑ eniȝ eſſe incõueniẽs mãm nõ malignã neqȝ venenoſam a mẽbris ignobilibꝰ que non ſũt emũctoria que ſolũ dicũt᷑ ignobilia, qꝛ impfectiuaꝝ operationũ factiua: nõ tñ ſubalternata alijs ad ipſaꝝ recipiẽdũ ſuꝑfluitates repellere ad ꝑtes nobiliores in nobilitate multa: pꝛemiſſa tñ eũone totius, 7 maxime ſi cõſtet medico ꝑ debitã cõiecturã nõ inde poſſe ꝑuenire illis nobilibus mẽbris notabile nocumentũ. Malignã aũt mãm ab ignobilibꝰ ad nobilia nõ eſt licitũ, vt patebit ꝓpter dictã ẽt cãm ꝓhibitus eſt recurſus qñ apa eſſet in mẽbro vicino mẽbro ꝑncipali: qꝛ tũc timet᷑ ẽt ne mã recurrat ad mẽbrũ ꝑncipale: 7 in iſtis caſibus, qꝛ aliqñ reperit᷑ repercuſſio cõceſſa intelligendũ eſt ꝙ fiat in ꝑncipio ꝑncipiante 7 parua 7 debilis. Dixit Aui. ꝑuatur ꝙ abſqȝ nimia ſuꝑfluitate repercutit: 7 hoc iõ ſiue apa fuerit in mẽbro ꝑncipali, q̃uis nobili 7 redundet ſuꝑ ꝑncipaliori, 7 ꝓprie dixit Aui. ſi in mẽbro fuerit qḋ ſit ſicut epar aut ſtomacus: qm̃ ꝓꝓ colligãtiã magnã 7 ꝓpinquitatẽ quaȝ hȝ ad cor timet᷑ cordi nocuᵐ ſequi: 7 ꝓpter hanc cãm ꝓhibetur recurſus in pleureſi: 7 ꝓprie ſiniſtri lateris 7 in apatibꝰ auriũ: 7 ſimilibus: vt patuit in illoꝝ capitulis. Dixit Auer. vbi ſupra. refugimus repcuſſionẽ apatis pulmonis qm̃ vicinus cordi exiſtit. ¶ Et aliqs dictoꝝ caſuũ eſt ſũptus ex parte mãe recurrẽde, vt qꝛ mã ſit maligna venenoſa. mã. n. venenoſa ſtans in extrinſecis 7 ſuꝑficialibꝰ ꝑtibꝰ horrẽda infert nocumẽta q̃to magis ſi recurreret intrinſecus: 7 ꝓpter hãc cãm ꝓhibet᷑ refrenatio in antrace carbunculis malignis 7 oĩbꝰ apatibꝰ peſtilentialibus 7 in oĩ mã ꝓuenienti ex morſu aut pũctura reptiliũ venenoſoꝝ. Jnqt. n. Ga. 13. terap. 7 ponit᷑. 13. cõpendij. ſi cã apatis fuerit morſus reptiliũ venenoſorũ ſit ꝑma noſtra intẽtio venenũ illud repellere vel in totum vel inq̃tũ poſſumus. poſtea ꝟo reliquias eius in bonũ mutare, expellit᷑ aũt cuȝ medicina fortiter attractiua inciſiua 7 abſterſiua, qꝛ nulla medicina repcuſſiua his apatibꝰ eſt applicãda: aut qꝛ fuerit mã cretica expulſa. in apatibꝰ enĩ oĩbꝰ creticis ꝓhibet᷑ recurſus: qꝛ recurſus agit cõtra opõnẽ nãe expellentis paruam materiã cõtra cuiꝰ actionẽ agere nõ debemus neqȝ eam a ſua actione ꝓhibere: qꝛ natura in cretica expulſione recte 7 regulariter opat᷑: quare in hoc ſi expedit iuuanda eſt 7 nõ ꝓhibenda. Dixit Auer. vbi ſupra. maximẽ in apatibus q̃ cauſant᷑ per viã criſis oĩno ab infrigidatione abſtinere debemus, eo ꝙ ꝓpter has curationes mãe redire pñt ad ꝑncipalia. Et ad hunc modũ expulſiones cretice reducant᷑ puſtule 7 bothor euenientes in cute totius corporis ſicut ſunt variole 7 morbilli lepra 7 ſcabies 7 inflationes extremitatũ euenẽtes in ydropiſi 7 phtiſi 7 lõgis egritudinibus. Jn his oĩbus 7 ſimilibus nõ cõuenit repcuſſio tum ꝓꝓ materiei multitudinẽ tum ꝓꝓ ipſius peſſimitatẽ. Dicunt. in apate facto per viã criſis virtute ente forti 7 expellente ſufficienter mãm morbi 7 nõ cadente in epulſione eius cura non

Recurſus aliqñ fieri non põt: 7 aliqñ ꝓhibetur.

Jn apatibus emũctorioꝝ nõ ɔuenit recurſus.

Jn apatibus decrepitoꝝ 7 debilium recurſus nõ ꝑuenit

Extractꝰ qñ ſit neceſſariꝰ.

debet fieri per repercussiua. Ait.n. Aui.quarti 3ª.caº de iu/dicijs exiturarꝫ exiture minoris malitie sunt cū membrū ad qḋ declināt est infirmū ignobile ampli loci capientis totam māam.naꝫ si capit eaꝫ accidit ex reditu scḋo ad loca in qbus penetrauerat illḋ qḋ accidit eis ⁊ illud redire facit medicus stolidus cū infrigidatione ⁊ refrenatione ad locū a quo ve/nit ꝓpter qḋ ipedit' nā in sua victoria:ꝙ si natura totā ⁊ sufficienter nō expellit māam:sꝫ pre debilitate vel aliter ipedita partē expellit partēqꝫ inexpulsaꝫ relinqt repercussio prorsus fugienda est:imo attractio derelicti fieri dꝫ cū vētosis ⁊ alijs ad locū trahētibꝰ iuuari dꝫ. Qr si nā in expulsione supfluat nō vtens cōsilio in cuius supfluitate timeat' ne simul resolua tur virtus ⁊ morbus ex multa trāsmissione sanguis ⁊ spūs a pncipalibꝰ ad mēbra ad que mā delegat':tūc necessaria est cura cū ingrossatiuis ⁊ repcussiuis:ac ēt cū trahētibꝰ ad op positū fluxus vt retineat' sanguis ⁊ spūs in pncipijs vt non deficiant in eis ⁊ si oportuerit sanguinē ⁊ spm̄ a mēbris ad que mā delegat' vētosis ⁊ alijs ad principia trahere faciat il lud.amplius de his patuit in sermone 2º tractatu de crisi. aut qr mā fuerit tā pauca valde ꝙ pre paucitate māe recursu nō egeat'. ¶ Et aliqs dictorꝫ casuū sumptus est a cōsideratio ne etatis ⁊ vͦtutis patiētis.nā decrepitorꝫ apata repcutienda nō sunt. Ait.n.Damas.in suis affo.apata senū.s.decrepitorꝫ nō retrorsuꝫ medicatione redire cogant' ne deficiat nā ad dis pergendū illud qḋ expulsione totas suas vices ꝯsumpsit:sꝫ extrahēdū est:nō tm̄ forti medicina:⁊ silr attendenduꝫ est in apatibꝰ que in debilibꝰ vt cōualescētibꝰ accidūt. Cum ergo dixit Gal.13º terapē.ꝙ apata oia per se egent repcussiōe.bn̄ dixit.nā medicationē sumēdo ab apate inq̄ꝫtū apa est:oibus repercussio cōuenit. Uerūtm̄ per accn̄s fit ꝙ q̄dā apata rep/cussione nō egēt vt q̄ dicta sunt:⁊ illud ꝑ accidēs erit sumen do indicationē ab alijs indicationē facientibus ⁊ cuꝫ apate cōplicatis. ¶ Extractꝰ eniꝫ nō semꝑ necessariꝰ est:sed tūc so lū cū recursus insufficiēs ad curatiōis apatis ꝑfectionē fue/rit aut nociuus siue ꝓhibitꝰ:⁊ ipse qdē ex loco fieri dꝫ cum plenitudo in corpore toto nō fuerit vel mēbro aliquo cōicā/te:ita ꝙ nō timeat' de māe attractiōe ad locū. ¶ Dixit Auer. colliget.7.euōnē ex loco tūc facere poterimꝰ cū mēbrū.s.spi ritū apostemosuꝫ euōne indiget ⁊ nō totū corpꝰ.s.nec aliqḋ mēbrū cōicās ipsi apostemoso mēbro. Et Ga.dixit in tegni. ꝙ extractū maxime cōuenit fieri si ẜm medias regiones si/gnificet' ꝯtineri aliqd.s.extrahēdū post administrationē re/cursus:qm̄ mā in illis medijs regionibꝰ cōtēta porositatibꝰ cutis ꝓpinqua apertius ꝑ extractuꝫ educit'.fit aūt vt supra patuit aut per diaforesim:aut per carassationem:⁊ eis silia. diaforesis tm̄ semꝑ ⁊ per se requirit'.attamē aliqn̄ sufficiens est ⁊ aliqn̄ fieri nequit. Un̄ carassatio necessaria est:⁊ resolṫo qdē nō semꝑ precedit cā carassatione ⁊ resolutione:sed qn̄qꝫ p̄cedit carassatio.vt qn̄ apa ꝓfūdū fuerit:in quo necesse erit locū scarificare.ēt qn̄qꝫ post scarificationē loco ventosam su perponere vt trahat' mā apatis ad superficiē:⁊ cū hoc etiā minoret' talis carassatio p̄parat ad resolṫonē.nam minorata mā ⁊ ad supficiē tracta facilꝰ resoluit':⁊ qn̄qꝫ resolṫo prece/dit carassationē:⁊ h in oibꝰ apatibꝰ nō ꝓfundis. Hoc.n.tē tādū ē pus resoluere ⁊ si resolṫo isufficiēs fuerit carassari dꝫ.

In apatibus decrepitorum ⁊ debilium recursus nō ꝯuenit

Extractꝰ qn̄ fit necessariꝰ.

¶ De his que implent recursum ⁊ extractum in gnāli ⁊ debita cōsideratione in qualitate eorꝫ. Cap.xij.

Supra patuit recursuꝫ fieri tractu pulsu ⁊ transmissu:⁊ tractum fieri dictū est per ea que māam fluentē ⁊ fluxā diuertunt solū nō extra corpus:⁊ ꝙ solū diuertētia sūt fricatio fortis ligatio ⁊ cōpressio dolorosa emplastrorū attrahentiū applicatio extremitatuꝫ ꝓprie appositarꝫ in aq̄ feruenti ⁊ rei grauanti parti opposite suspensio:⁊ his silia. ¶ Et ꝙ diuertētia simul ⁊ extra corpus euacuātia sunt fle/botomia fluxus sanguinis narium ⁊ emoroidarꝫ vel men/struorꝫ ꝓuocatio:sanguisugarꝫ appositio carassatio siue vē/tosatio cū scarificatione fluxus ventris vel vomitꝰ vrine ꝓ/uocatio vel sudorꝫ cristericatio suppositoriorꝫ imissio. ¶ Et patuit ꝙ qn̄ vterqꝫ tactus est necessarius ab eo qui extra cor pus euacuat incipiendū est:⁊ partes quidē ad quas tractus fieri dꝫ aliquādo sunt longinque ⁊ opposite:aliqn̄ ꝓpinque: ⁊ ordo tractꝰ est vt stante plenitudine multa tractus fiat ad partes longinquas ⁊ oppositas prius:⁊ qn̄ parua fuerit po test fieri ad propinquas:⁊ qn̄qꝫ exigitur tractus ad vtrasqꝫ partes in plenitudine vehemēti:⁊ tunc tractus ad longinq̄s partes precedere dꝫ tractum ad ꝓpinquas.quo premisso ⁊ non sufficiente:tunc tractus etiaꝫ ad ꝓpinquas fiat partes. ¶ Plenitudo qdeꝫ aut est in toto corpore aut in aliquo par ticulari membro a quo mā mandat':⁊ aut est plenitudo san guinis:aut aliorꝫ humorꝫ. Et hi humores aut sunt mixti san guini aut nō mixti.⁊ siqdē sunt mixti:aut in mixtione neces saria erit tunc flōmia:⁊ ad ipsam faciendū eligi dꝫ locus op positus loco apatis:oppositio tm̄ eius vniꝰ sit diametri ⁊ nō pluriuꝫ. ¶ Dixit Auer.vbi supra.dimensiones opposite in corpore sex sunt.s.due latitudinales que sunt dextrū ⁊ sini/struꝫ.⁊ due longitudinales que sunt superius ⁊ inferius:⁊ due ꝓfunditatis que sunt ante ⁊ retro. Et Haly.docens flō/miā in ꝑte opposita diuisit corpus in tres partes:quarū su/perior est pars capitis durans vsqꝫ ad furculam superioreꝫ pectoris:⁊ pars scḋa ⁊ media durat a dicta furcula vsqꝫ ad furculam pectoris inferiorē.⁊ pars 3ª ⁊ inferior durat a di/cta furcula inferiori vsqꝫ ad pedes. Et postea dixit.ꝙ in flō/mia apatū partiū capitis dꝫ apiri cephalica:in flōmia apatū partis medie dꝫ aperiri vena cōis. Et in flōmia apatū partis inferioris dꝫ aperiri basilica:ita tm̄ ꝙ predicte flōmie fiāt ex vena distante a parte apostematis per vnā diametrū sicut si fuerit apa in parte dextra fiat in sinistra.⁊ ecōuerso.vel sicut si apa fuerit sursuꝫ fiat flōmia deorsum nō ẜm duas diame/tros.sed ẜm vnā tm̄ sicut si fuerit apa sursuꝫ in parte dextra fiat flōmia deorsum in eadeꝫ ꝑte dextra ⁊ nō sinistra. Inquit Aui.caue ne ꝓlongationē facias ẜm duas diametros.sꝫ suf ficiat facere eā per vnā tm̄:⁊ h idem modus seruandus est si flōmia aliqua causarꝫ fieri nō posset in his que locū supplēt flōmie vt in carassatione ⁊ sanguisuge appositione ⁊ ꝓuoca tione aliorꝫ fluxuū sanguinis sicut per nares emoroidas ⁊ menstrua. ¶ Dicūt eniꝫ de eis qdam.ꝙ ipsi maxime in duo/bus casibus ꝓuocādi sunt.⁊ pmus ⁊ pncipalior qn̄ post re/strictionē alicuius dictarꝫ euacuationū accidit,qm̄ tūc cura illius apatis:maxime per recursuꝫ est illius euōnis restricte ꝓuocatio,⁊ ꝓprie si iam tēptauerit nā ante illam euacuatio nem mouere:sicut si aliqua gutta sanguinis per aliquā illa/rum emiserit non solū semel:sed pluries,iudicatur tūc ꝙ nā illam temptat euacuationē regulariter facere:quā si perfice/re nequiuerit iuuanda est per arteꝫ. Scḋs casus est qn̄ non posset fieri flōmia:neqꝫ sanguisugarū appositio:neqꝫ carassa tio,qm̄ tūc ad aliquā istarꝫ euōnū recurrendū erit. ¶ Si vͦo alius peccet humor a sanguine:tunc ille euacuandus est per medicinas illius eductiuas aliquo dictorꝫ modorꝫ.verꝫ flu/xus ventris maxime cōuenit in apatibus superiorꝫ partiuꝫ: ⁊ vomitus in apatibus partium inferiorꝫ. Un̄ Gal.13º tera pen.dixit.cōsiderasti quosdaꝫ eorum qui inceperunt flegmo nare oculos ipsos solutos per inferiorem ventrē die vno cu ratos. Est etiā attendēdus situs apatis ipsius.apostemosis eteniꝫ existentibus intestinis nullo mō medicina ventris so lutiua dāda erit:neqꝫ apostemoso ente meri vomitiua:neqꝫ apate existente in vijs vrine danda erit medicina vrine prouo catiua:neqꝫ in euenietibꝰ in superficie corpis danda erit me/dicina sudoris eductiua. Et insuper attendendus locus qui aptus est ipsi euōni:sicut si fuerit apa in gibbo epatis hꝫ lo/cū aptū euōni ex vijs vrine ⁊ silr alijs.dixit Auer.vbi supra. est necesse vt ista euātio fiat per attractionē materie ad ꝑtem oppositā per vias apati ꝓpinquas.i.colligatas sicut incede ret nā si euāret si est apa vtplm̄ fluxu sanguinis nariū creti/

De flōia in apatibus.

Quō ⁊ ꝑ quā regionē euō fieri debeat in apatibus.

ca:nã illa equidez via est intelligenda in eũone humoꝝ.s.ꝑ
arte. Qꝫ si plenitudo fuerit in aliquo vno mēbro ꝑter pleni/
tudinē totius:tūc flōmia ꝺꝫ fieri ex ipso membro:aut ex alio
cōicāte sibi ⁊ euacuāte ab ipso:⁊ ꝑ viā sibi cōueniētē:hꝫ eniꝫ
vnūqꝺqꝫ mēbrū pro maiori parte. Dixit Auer. ꝓprias vias
ꝑ quas purgationes recipere pōt:per easdē igit̃ qñ indigue
rit ipꝫ eũare debem⁹. Si vo plenitudo fuerit in aliquo mem
bro mandāte iuncta plenitudine totius:tūc ab eũone totius
incipiēdū erit:⁊ nō ab eũone illius ꝑticule mēbri ꝑ ipꝫ vel ꝑ
suas ꝓprias vias. v.g. cerebro ente repleto sil'r ⁊ corpore to/
to, q̃zuis cerebꝝ sit mādans mām apantē:vt vbi gr̃a. oculo
causando ophthalmiā debem⁹ incipere eũare a toto ⁊ nō a
cerebro:qm̃ si feceris illud. s. ꝙ a cerebri eũone incipias:⁊ vt
dixit Auer. lesionē ide habebit ifirm⁹:eo ꝙ plus erit qꝺ tra
het̃ ad cerebrū vi vacui ⁊ sequele q̃z sit illud qꝺ ex ipso cere/
bro euacuabit̃. ⁊ cōsil'r eēt in alijs mēbris ꝑmissa eũone per
partē longinquā:tūc deueniendū erit ad faciendū eũonē per
partē ꝓpinquā, si ipsa necessaria fuerit, aut ab ipsa incipien
dū si eũatio ꝑ ꝑtē lōginquā nō fuerit necessaria. ¶ Et ꝙ tra/
ctus possit fieri ad ꝑtes ꝓpinquas:⁊ ꝑ eũones ad extra cor/
pus fiat pꝫ inspicienti curas auctoꝝ dicentiū in apatib⁹ ocu/
loꝝ flōmare venas q̃ in angulis eoꝝ sunt ⁊ venas q̃ sub lin/
gua sunt in squinātia:⁊ scarificare collum in litargia ⁊ alijs
multis sil'r. Itē tract⁹ ꝑ attractionē mãe ad opposita nō eua
cuando eā extra corpus sil'r pōt fieri ad ꝑtes longinquas ⁊
ad ꝓpinquas. In longinqs qdē si corpus fuerit repletū. Vñ
in tali casu extrema fricant̃ ꝑm̃ ⁊ ligant̃ ⁊ ventosant̃, ⁊ alia
sil'ia in eis fiunt ꝑꝑ que mã a toto deriuet̃ ad ipsa. Qꝫ si ple/
nitudo fuerit in aliquo mēbro vno mādante ꝺꝫ tractus fieri
ad extremū illi cōicans vel ad aliud mēbꝝ vile cōicās ei vel
ad emunctoriū mēbri ꝑncipalis si ꝑncipale fuerit mandans.
¶ Cōsiderādū ēt sil'r in isto tractu. vt ⁊ fiat ſm vnā diame/
trū ⁊ nō plures. Et loquēs. A. ꝑticul'r de tractu per rē pōde/
rosaꝫ opposite parti applicatā. dixit ꝑmi quarta. est cū fit at/
tractio ad illud qꝺ in latere diuerso est positū ꝑꝑ rē pōdero/
sam superipꝫ delectatā ꝫpans ei⁹ mã trahit̃ exteri⁹ ex ma/
nu vna qñqꝫ cū manu alia res pōderosa defert̃ ⁊ tenet̃ hora
vna. ¶ Tract⁹ ad ꝑtes ꝓpinquas nō ꝺꝫ fieri:nisi cū corpus
mūdū fuerit, ⁊ tūc maxie fiet cū apa qꝺ est ꝓfunduꝫ trahere
opꝫ ad supficiē. Dixit Aui. ꝑmi. 4ª ꝙ multotiens hoc neces
sariū est vt melius curari possit:aut vt euitet̃ maius ꝑiculū:
sicut qñqꝫ trahit̃ apa pleure ad musculos suppositos ei. Et
dixit. A. si nō pōt trahi cū alio saltē trahat̃ cū vētosis igni/
tis. i. cū multo igne appositis vt fortius trahat̃:h tñ tract⁹
de ꝓfundo ad supficiē nullo mō fiendus est in ꝑn°. Ait enim
Gal'. 13. tera. Sicia nō est vtēdū ſm ꝑncipia in ꝑtiª flōmāte:sꝫ
cū totū corpus eũaueris ⁊ opus tibi fuerit euaporare. i. eua
cuare vel euellere aliqd eoꝝ qꝺ cōtinet̃ in particula patiēte.
scꝫ in ꝓfundo ⁊ nō extra ducere. i. ad supficiē cutis:incipien
tib⁹ aūt ⁊ fiētib⁹ adhuc passionib⁹ nequaq̃z apponenda est
sicia sup ꝑtiª, sed ꝯtinuis ⁊ vicinis ſm colligātiam ꝯiunctis
imitte siciā gr̃a antipaseos euulsionis. i. gr̃a diuertēdi ad cō
trariū. Et caue in oī tractu ne trāseat mã tracta sup ꝑncipa/
le. Et si h nō fuerit possibile, caue ne in ipso remaneat:neqꝫ
ēt in aliquo alio mēbro nobili iuxta potētiā tuā. De remanē
tia tñ eius in ꝑncipali vel nobili magis dubitādū est in tra/
ctu q fit ab eũone. s. extra corpus, ⁊ ideo in eo magis ꝓuidē
dū erit. ¶ Et q̃zuis dictū sit plenitudine modis dictis eua/
cuari ⁊ diuerti:nō tñ oēs illi modi sꝑ sunt necessarij:neqꝫ est
in oib⁹ fiendū. Ait Gal'. 13° terapē. ꝙ plectoria eũat̃ ꝑ eũa/
tionē sanguinis ⁊ balnea ⁊ ampliora exercitia ⁊ purgatiōes
⁊ farmaca purgantia ⁊ ieiunia. sup. ⁊ alijs modis dictis:at/
tēdere tñ opꝫ:quoꝝ hoꝝ auxilioꝝ melius sit vti:⁊ ista atten
tio ꝺꝫ fieri ꝑ ꝯsiderationē in alijs reb⁹ indicantib⁹. Et ideo
subdit Gal'. ꝙ febriente patiēte apa iam, neqꝫ exercitijs pol'e
est eũare eū:neqꝫ calefacientibus farmacijs:neqꝫ fricatione
multa:neqꝫ balneis:sed ablatione sanguinis ⁊ ieiunio, sꝫ q̃

Eũatio a toto ꝑcedere debꝫ eũonez a parte.

Als de lata.

Que eũonis spēs sit cōuenientior in apatibus.

kakochima ꝑ purgationē supfluētis hũoris eũat̃ pol'e est iā
febriētē multa purgatiōe eũari. Et dixit. nōdū aūt febriētes
oib⁹ ꝑdictis vti pñt semꝑ q̃ztū est indicatiōe sūpta a febre:sꝫ
si alia idicatio ab alia egritudie sūpta:vel alia re ꝯtrariū idi/
caret nō posset illis oib⁹ vti. arteticū. n. dolorē patiēs frica/
tiōib⁹ ⁊ his sil'ib⁹ nō pōt:⁊ sic ꝺ alijs. Et subdit Gal'. qꝺ g̊ ex
ꝑdictis ad pñtia meli⁹ est eligēdū illꝺ. Manifestū est. n. ꝙ in
apate cruris nō ꝯuenit ꝑambulationē:neqꝫ cursuꝫ exercita/
re:sꝫ stare sedētē ei meli⁹ est, ⁊ ꝑ motū exercitari ⁊ vti frica/
tione, flegmonāti vo supiori ꝑticula ꝑ deambulationē vl' cur
suꝫ motio vtilis est, ita ēt fricatio crurīū. In ꝯriū āt euulsio,
idest hũoꝝ ductio ⁊ tract⁹ cōis intētio est vniuersis apatib⁹.
Et ꝑꝑ hāc cām:dixit ipse:est ꝙ si ſꝫ anū vel ꝓximā ei ꝑticu/
lā ꝑnm̃ flegmonis fiat nō vētrē mouebis:quemadm̃ si ſꝫ ve/
sicā vel pudēdū. i. vgā vel renes flegmon fuerit diuretica da
bis:neqꝫ in muliere si ſꝫ mr̃icē vel pudēdū apa fuerit men/
strua ꝓuocabis:sꝫ ad lōgissima antipasiꝫ sꝑ facies. Et sbdit
Gal'. ad electionē auxilij attēdēs magnitudinē apatis ⁊ dis/
pōnē toti⁹ corꝑis:nā q̃z multa exñte plenitudie, neqꝫ exerci/
tijs:neqꝫ balneis ipericulosuꝫ est vti, multi. n. repleti nō sine
periculo vtūt̃ balneis ⁊ exercitijs ꝑꝑ cōmotionē ⁊ agitatio/
nē multā quā i hũorib⁹ faciūt ⁊ resoluere nō pñt, sꝫ breui. i.
ꝑua exñte multiⁿᵉ:lꝫ ꝑ balnea ⁊ exercitia eũare. Et sil'r est ꝯsi
deratio alioꝝ auxilioꝝ in alijs indicātib⁹. ¶ Que aūt iplēt
pulsū ⁊ trāsmissuꝫ cā in supradictis in gñali pꝫ, qm̃ sūt q̃ sūt
frida:⁊ q̃ sūt stiptica:⁊ q̃ sūt frida ⁊ stiptica sil':verūtñ dixit
Aui. ꝑmi 4ª. oꝫ vt frida ꝯstrictiua reꝑcussiua pure fride cō/
plexionis existāt si apata fuerint acuta vel calida:sꝫ si apata
frigida fuerint:opꝫ. vt ēt iā dcm̃ est supra:ꝙ alicui meⁿᵉ. s. fri
gide sit mixta medicia in q̃ vt⁹ existat cal'a cū retētiōe. i. stipti
citate sicut sūt sgnātū ⁊ blacte biçātie ⁊ sil'ia. ¶ Extractū āt
iplent q̃cūqꝫ mām locatā q̃ recurrere nō potuit ꝑ ꝑtē eũant
sensibil'r vel isensibil'r ⁊ ex̃ctū ꝑ sensibilē eũonē multipl'r pōt
fieri:fit. n. carassatio vel incisio qñqꝫ simplex. i. vna:siue fiat
ſꝫ lōgū, siue ſꝫ latū:siue ſm trāsuersuꝫ. ⁊ qñqꝫ fit multiplex
carassationē vel icisionē faciēdo sup pl'ib⁹ ꝑtib⁹ mēbri aposi:
siue fiāt ſm vnā diametrū:siue ſm dimēsiones oēs:siue ſm
pl'es:⁊ siue simplex fiat, siue multiplex:qñqꝫ fit supficialis,
qñqꝫ ꝓfūda de qb⁹ ꝯpōnē faciēs. dixit Gal'. 14° terap. ⁊ po/
nit̃ a Rabi 15ª ꝑtiª sicut in apatib⁹ nō scarificationē ꝓfūdaꝫ
reꝑiri ꝑuā hr̃e vtilitatē ⁊ modicā bonitatē:scarificatio vo ꝓ
funda ⁊ in lōgū ꝓducta q̃ purgat purgatiōe multa in tm̃ ꝙ
dño suo syncopim affert q̃ scarificatio cura eget nō est bona
sꝫ scarificatio iter has duas meⁿª libera est ab ambab⁹ pesti
bus. s. paucitate ⁊ supfluitate:⁊ iō ipsaꝫ oꝑandū eē isꝑexi in
oib⁹ apatib⁹ exceptis illis:quoꝝ digō ⁊ dissol'o est tarda q
bus ꝯpetit scarificatio ꝓfunda. sup. nō vltima:sꝫ tñ aliq̃ztulū
amplior q̃z mediocris. sup. idē itelligēdū eē de incisiōe:sꝫ de
ea ampli⁹ dicet̃ inferi⁹ in aptione exituraꝝ. ¶ Et oīs caras
satio qñqꝫ fit cū supappositione vētose vni⁹ vel pluriū cum
reiteratiōe:⁊ qñqꝫ fit absqꝫ vētose supappositione. ¶ Et in/
cisio qñqꝫ fit absqꝫ amotione alicui⁹ ꝑtis mēbri sup quo fit
vt qñ nulla ꝑs in eo corrupta repit̃:⁊ qñqꝫ fit cū ꝑtis ei⁹ ab
latione:vt qñ aliq̃ ꝑs ei⁹ corrupta ⁊ putrefacta inuenta fue
rit. Dꝫ. n. qꝺ putrefactū est abijcere:q̃ absqꝫ ei⁹ ablatione
salus mēbro esse non pōt. Ac ēt ne putrefaciat ꝑtē sanā sibi
vicinā. Ait eniꝫ Gal'. qꝺ tangit̃ a putrido putrefit. ¶ Et ca/
rassatio qdē pōt cōpetere in apate nō perueniēte ad exiturā:
⁊ ēt in ꝑueniente, ⁊ dū est in fieri exitura:⁊ ēt in facto eē ve/
rūtñ añ ꝑfectā sanationē ei⁹. dixit. n. Aui. in ca° flegmonis:
qñqꝫ excusat. i. alleuiat scarificatio laborē. s. medici:vel. i. diu
turnitatē cure q̃ nec̃ia est in cura q̃ fit ꝑ resol'onē:qm̃ cura/
tio ꝑ resolutiua paulatine fit:⁊ iō in tꝑe longo:sꝫ scarificatio
aꝑiēdo viā cito exhibit mām:⁊ sic medic⁹ nō hꝫ longo tꝑe la/
borare in curatiōe:⁊ maxᵉ dixit Aui. qñ apa est multe mãe:
qm̃ multitudinē resolutiua resoluere nō possūt:nisi cū labo/
re ⁊ tꝑis lōgitudine:posset mã in mēbro corrūpi ⁊ corrūpe/

Digestio [...] apa[...] tis est du[...]plex.

Que im[...]plent p[...] suz q̃ tra[...]missum.

Que im[...]plent co[...] tractum.

pe mẽbrũ cũ mora eius: 7 q̃ʒuis Aui. videat᷑ hoc dcm̃ addu/cere ad curã apãtis ꝓuenĩetis a cã pmitiua: tñ põt ad oẽ apã generaliçari, 7 in dicto verbo Aui. innuit vt qdaʒ bñ dicũt: ꝙ qñ apã est paruũ sola resolutiuoꝝ approximatio ad curaʒ sufficiens est absq̃ʒ scarificatione, q2 potentia sunt resoluere mãm paucã. Cũ v̊o apã magnũ fuerit vtilis est: imo 7 nec̃ia tũc scarificatio, qm̃ cũ hoc ꝙ partem mãe extrahit vias amplas efficit: 7 sic preparat ingressui supponẽde medicine resolutiue 7 mãe exitui: exiture aũt exñti ꝑfecte saniate: q̃ʒuis qñq̃ʒ 7 perpaꝝ resol'o sufficere possit vt suo loco patebit: attñ apertio ꝑse vel secãdo vel incidẽdo: siue per medicinas eã faciendo ƀm pl'm necessaria erit. ¶ Dicunt. añ oẽʒ extractuʒ regul'r dʒ premitti digestio mãe: digestio tñ apud eos dupl'x est: vna q̃ deseruit euõni insensibili q̃ est mãe mollificatio 7 aptio poroꝝ: 7 est nec̃ia ista digestio vt resol'o in oẽs mãe partes ꝓcedat equal'r ƀm ꝙ plus possibile est: 7 hec digestio toto tẽpore quo q̃rit᷑ resolutiuõ fieri põt. Et alia est digestio q̃ deseruit euõni apãtis sensibili q̃ nõ solũ euõni q̃ fit per extractũ ꝑparat, sed ẽt ei q̃ fit ꝑ tractũ. Et ista q̃ tractui deseruit est humoris viscosi icisio 7 grossi subtiliatio 7 viaꝝ ꝑ q̃s hʒ tractus fieri aptio. Ex quo pʒ ꝙ nõ sꝑ ista digestio est necessaria q2 nõ nisi vbi humor trahẽdus subtilis 7 via tract⁹ apta: q̃ v̊o deseruit extractui sensibili est mãe maturatio 7 saniatio dʒ fieri ad hoc vt equal'r maturatio in oẽs ꝑtes ꝓcedat hũoruʒ: 7 ista nõ semꝑ est nec̃ia: vt ꝑ artẽ fiat: multa. n. apãta eq̃/iter digerere 7 maturare sola nã sufficit. Ista. n. digestio siue maturatio q̃ʒuis de se regul'r vtilis existat: 7 tñ cũ hoc est inutilis: fieri nõ dʒ: qm̃ per ipsaʒ qñq̃ʒ ad magnũ deuenit᷑ nocumentũ nõ solũ in apãtib⁹ intrinsecoꝝ: quoꝝ maturatio non dʒ queri. sʒ ꝓhiberi, sed ẽt in apãtib⁹ extrinsecoꝝ p̃cipue in apãtib⁹ iuncturaꝝ 7 ossib⁹ ꝓpinquis: vt pãniculis positis in ꝓfundo: qm̃ timet᷑ dictis mẽbris ex saniatione, ac ẽt ex medicinaꝝ maturatiuaꝝ superpositiõe laxitas 7 corruptio. Et ẽt cũ ista maturatio fieri nõ põt: q̃ʒuis debeat 7 possit q̃ri: 7 d̊ se non sit nociua: 7 hoc esset qñ mã foret grossa viscosa sil'r 7 multa 7 calor nãlis debilis: 7 maturatio q̃ʒuis fieri possit ꝑ interius sumpta: 7 ꝑ exteri⁹ applicata: tñ de more chirurgicoꝝ est maturatiua solũ exteri⁹ applicare. ¶ Insuꝑ ad extractũ faciẽdũ iuuat refrenãtiũ appositio, dixit Gal'. in tegni deueniendũ est ad euãndũ qd̊ relictũ est ꝑ patiẽtẽ particulã supponẽtes patiẽtib⁹ periculis apocrusticas. i. repcussiuas influentiũ v̊tutes humoꝝ ad mẽbꝝ in quo est apã: 7 nõ intellexit Gal'. ꝙ apocrustica ponant᷑ suꝑ ꝑte mẽbri aposi in qua mã relicta ꝯtinet᷑: qm̃ sic apposita mãe augerẽt maliciã 7 extractũ ipedirẽt: sed voluit ꝙ apponant᷑ supra ad ip̃m mẽbrũ in circuitu: 7 maxie illã ꝑtẽ a qua influit hũor, qd̊ iõ fieri iussit: vt si qd ad hoc ꝑatũ fluere in corꝑe vel mẽbro ꝙ trãsmisit mãm fuerit relictũ nõ possit ad ꝑtẽ apãtis fluere, nec ad ipsaʒ attrahi caliditate farmaci diaforesim facientis, aut dolore carassationis vel incisionis, nam apocrustica ibi apposita vias 7 ductus cõstringunt vt influere nequeant.

Digestio mãe apãtis est duplex.

Que implent pus: q trãmissum.

Que implent extractum.

¶ De cõsideratione in quãtitate remediorum dictorum. s. recursus 7 extractus. Cap. xiij.

Quantitatem euacuationis 7 diuersionis q̃ʒtitatẽ designat repletio, si enim multa fuerit repletio 7 multa dʒ esse euãtio, ac ẽt eius diuersio, quã si cõsentiant virtus 7 alia ꝑticularia in fienda euõne cõsideranda ipsa vna vice est: si v̊o nõ cõsentiunt fiẽda nõ est. ¶ Dixit Gal'. 13° terapẽ. dʒ euãtio fieri illa q̃ videt᷑ magis cõuenire etati 7 nature laborãtis intuendo insuꝑ horã tẽporis anni: 7 regionẽ 7 cõsuetudinẽ egrotantis. sup. 7 alia particularia, Insuꝑ euãtio qñq̃ʒ necessaria est: q̃ʒuis nõ sit in corpore repletio: 7 hoc erit qñ apã erit vehemẽter magnum: vñ Gal. ibidẽ dixit. cuʒ sine vlcere flegmonat aliq̃ ꝑticula cogimur a toto euacuare nõ solũ in plectorica dispõne, sʒ ẽt ꝑꝑ magnitudinẽ passionis cũ moderatiõe humoꝝ existẽte in corpore toto, dolor. n. 7 calor flegmonãtis mẽbri reumatis cãe sunt ẽt si sine suꝑfluitate fuerit totũ corp⁹. ¶ Et Aui. dixit. ca° de flegmone. ꝙ necessitas euõnis est: aut q2 corp⁹ est imũdũ. i. plenũ: aut egritudo est magna, q̃re tũc nec̃io est euãtio 7 minoratio mãe 7 attractio ad ꝯ̃riũ, lʒ corpus nõ sit multaꝝ suꝑfluitatũ, tñ in mẽbro aduenit ꝙ ipʒ debilitat: vt dolor: aut caliditas resoluẽs: q̃re attrahunt᷑ ad ipʒ mãe ex corꝑe: lʒ nõ sit mãe suꝑfluitas: 7 hoc iõ, q2 vt supra dcm̃ est, nã succurrit ad locũ doloris cũ sanguine 7 spũ. Dixit tñ Gal'. ꝙ qñ in corꝑe nõ est mã suꝑfluitatis 7 euãtio est nec̃ia ꝑꝑ dictas cãs, tũc dʒ decẽtius euãre. i. i^a minori quãtitate dʒ eẽ parua facta poti⁹ grã diuersionis q̃ʒ euõnis quãtitatis. ¶ Insuꝑ pulsus 7 trãsmissus mẽsurãdus erit: mẽsurat᷑ aũt debite per ꝯsideratiõeʒ in gradũ medicinaꝝ pulsuʒ 7 transmissuʒ facientiũ: 7 in tempore approximationis eaꝝ 7 spacio continuationis: gradus enim tam infrigidationis q̃ʒ stipticitatis ꝓportionatus esse dʒ ƀm caliditatẽ mãe recurrende maiorẽ vel minorem eiusq̃ʒ substãtie subtilitatẽ vel grossitiẽ: 7 ƀʒ mẽsurã caliditatis mẽbri cui approximant᷑: 7 ƀm tẽpus in quo approximant᷑: 7 ƀʒ ꝙ apostema fuerit in p̃ncipio vel in ꝓcessu, 7 ƀm dispositionem corporis in repletione 7 mundicie, etenim quãto mã repellenda calidior 7 subtilior fuerit: tãto gradus medicine repulsiue itẽsior eẽ poterit: 7 ecõuerso, q̃ʒto mã fuerit in caliditate remissior: 7 in substantia viscosior 7 grossior: tanto gradus dicte medicine dʒ esse remissior 7 tenente malicia in dictis dispositionibus mediũ simil'r 7 gradus medicine medi⁹ esse dʒ. Insuper quãto mẽbrũ fuerit robustius 7 calidius: tãto frigidiorẽ medicinã pati poterit: 7 quãto fuerit mẽbrum siccius, tãto stipticitas medicine dʒ esse minor: 7 quãto magis fuerit exangue 7 paucioris caliditatis innate, tanto frigiditas medicine dʒ esse minor: cum ergo approximat᷑ medicina intẽsioris gradus conuenienter mala plura sequuntur. ¶ Dixit Gal'. 5° miemir. putant ꝙ illud qd̊ est valde stipticũ. sup. aut valde frigidũ sit oĩbus stipticis 7 oĩbus frigidis potentius in ꝯstrictione. i. in repulsione mãe. sup. sed nõ ita est. Naʒ dixit ipse. isti nõ intelligũt ꝙ quelʒ dictaꝝ virtutũ: q̃ʒto magis est fortior. s. debito: tãto ex eo causat᷑ fortior dolor in mẽbro aposo: nã ex frigido 7 stiptico gñat᷑ in mẽbro qd sil'e cõtusioni vel cõtritioni mẽbri substãtiã recolligẽdo 7 ꝯstringendo nimia cõstrictione. Et dixit Aui. in cura flegmonationis: quãdoq̃ʒ accidit ex refrenatione. s. indebita facta vehementia doloris ꝓpter suffocationẽ mãe 7 soliditatẽ mẽbri, quas. s. efficit repercussio indebita cõpingendo mãm in ꝓfundũ 7 cõstringẽdo poros mẽbri. ¶ Et tẽpus qdẽ approximationis repellentiũ: aut cõsiderat᷑ ƀm ꝙ apãta variant᷑ ꝑ quatuor diuersa tẽpora. 7 de hꝯ cõsideratione dicet᷑ in sequẽti capl'o. aut ƀm diuersitatẽ anni tẽpoꝝ 7 sibi sil'iuʒ. Eteniʒ tẽporibus cõstitutionibus 7 regionibus calidis gradus medicine repulsionẽ faciẽtis augẽdus est: in frigidis v̊o minuẽd⁹, eteniʒ si cõtra factũ fuerit sequet᷑ vt dictuʒ est: 7 doloris augmentũ. ¶ Spatiũ v̊o ꝯtinuationis sil'r repellẽtiũ ꝯsiderãdũ est: nã nõ dʒ ipsoꝝ approximatio diu cõtinuari ꝑꝑ supradictã cãm. Sequit᷑. n. ad debitã approximationẽ: eoꝝ dolor 7 alia nocumẽta. Dixit Aui. vbi supra. s. qñq̃ʒ mãe reditus ad p̃ncipalia mẽbra 7 nobilis: maxie qñ approximarent᷑ emunctorijs 7 extrinsecis 7 vilib⁹ mẽbris 7 vicinis p̃ncipalibus 7 nobilib⁹, 7 qñq̃ʒ accidit vt subito inspisset᷑ 7 congelet᷑ mã: 7 p̃cipue si nõ fuerit subtilis. Si. n. subtilis fuerit. dixit auctor cõpẽdij refrigeratiua 7 stiptica poni pñt, q2 sumus securi ꝙ ipsa in duriciẽ nõ vertet᷑ 7 ꝯ° ex ingrossatione 7 cõgelatiõe mãe. ¶ Dixit Aui. qñq̃ʒ accidit vt induret᷑ apã, 7 vt dicunt cã ꝓpter quã est ꝙ per nimiũ vsum refrenantiũ: aut nimiuʒ intẽsoꝝ idurat᷑ apã, aut q2 exprimũt 7 repellũt solũ qd̊ subtile est: aut q2 totã mãm ingrossant frigidũ ꝯgelãdo 7 stipticũ exiccãdo: aut q2 vtrũq̃ʒ faciũt. Et dixit Aui. qñ accidit vt icipiat mẽbꝝ, incedere ad viriditatẽ 7 nigredinẽ: 7 sic ad corruptionẽ ex diuturno vsu eoꝝ, 7 nimia itẽsiõe ꝓprie frigidoꝝ

De approximatiõe repellentiũ ƀʒ tẽpora ãni: 7 quãtuʒ sunt continuãda.

ꝛ appoſitione eoꝝ in tēpoꝛe incōuenienti. Et ꝓpꝛie dixit. A.
qn̄ medicaꝛ cū eis.ſ.puris in fine rei.i.augmenti ꝛ ꝓpe ſta/
tū in qb⁹ tēpoꝛib⁹ vt patebit repcuſſiua pura appꝛoximari
nō debēt, ꝛ ꝓpterea iterum dixit Aui.qn̄ cadit ſupfluitas in
infrigidatione foꝛtaſſe ꝓducit ad coꝛruptionē mēbꝛi ꝛ hūo/
ris ↄſtricti in apate.ꝛ ſignū hui⁹ erit ꝙ tendit apa.i.mēbꝛū
apoſtemoſuꝫ ad liuiditatē viriditatē nigredinē vel tenebꝛo
ſitatē ꝑꝑ ↄculcationē humoꝛis ꝛ extinctionē caloꝛis innati a
Repulſio māe dr̄ incōuenienter facta mltis modis. — nimia frigiditate. ℭ Et ex dictis in dicto ca°:ꝛ in p̄cedētib⁹
pꝫ ꝙ repulſio māe dr̄ incōueniēter facta multis modis. Ali
qn̄ rōne gradus ipſius:ſicut que facta eſt cū vehemēter fri/
gidis ꝛ ſtipticis:ꝛ aliqn̄ rōne continuationis eius ſupflue, ꝛ
maxime in mā groſſa frigida vel pauce q̄ꝫtitatis:ꝛ pꝛecipue
ſi ſupꝛa mēbꝛū exangue ꝛ remiſſe caliditatis innate vel in tē
poꝛib⁹ frigidis facta fuerit:aliqn̄ rōne loci:vt cū fuerit facta
in emunctoꝛijs ꝛ locis vicinis p̄ncipalibus ꝛ nobilibus. Et
aliqn̄ rōne qualitatis māe:vt qꝛ ſit groſſa viſcoſa,aut mali/
gna venenoſa:aut cretice expulſa:aut qꝛ ſit facta nō in debi/
to tēpoꝛe apatis:vt in fine augmenti ſtatu aut declinatione.
ℭ Repulſio v̄o materie debite facta multa iuuamēta affert:
Iuuamēta q̄ ſequūtur ex debita appꝛoximatione repcuſſiuoꝝ. — apa nāqꝫ minuit, ꝛ qn̄qꝫ totalr̄ tollit, doloꝛē mitigat malaꝫ
cōplexionē amputat:ꝛ ſanitatem inducit:neqꝫ timeꝛ de mā
debite repcuſſa, qm̄ coꝛpus inuenit mundū:ꝛ ad plures coꝛ
poꝛis partes diuidiꝛ, nā etiā partē eius in benignū deducit,
ꝛ partē eius reſoluit ꝛ ānnihilat, q̄re nō timeꝛ ꝙ ex ea gran
de ꝓueniat nocumētū. ℭ Silr̄ ēt quātitas extracta cōſiderā
Quot ſint cōſideranda circa extracta. — da eſt, ꝛ quo ad gradū reſoluentiū:ꝛ quo ad ſpatiū ↄtinua/
tionis eoꝝ:ꝛ quo ad tp̄s anni, ꝛ quo ad tp̄s apatis in quo
appꝛoximaꝛ:ꝛ quo ad diſpōnē materie q̄ extrahi dꝫ:extra/
ctus inſenſibilis ↄſilr̄ cōſiderādus erit. Uerꝫ de extractu ſen
ſibili pꝛo parte iam patuit:ꝛ pꝛo parte patebit in apertione
exituraꝝ. ℭ De quātitate v̄o reſolutionis gradus ex parte
gradus reſoluētiū. dixit Gal.5° miemir. putant qdā ꝙ illud
qđ eſt valde reſolutiuū ſit iuuatiuū ꝛ meli⁹ oīb⁹ reſolutiuis
qb⁹ indigeꝛ ad reſolōnē, ſed res nō eſt ita. Iſti nāqꝫ nō intel
lexerūt ꝙ a medicinis acutis que reſoluunt reſolōne maxia
generaꝛ in mēbꝛo qđ ſimile coꝛroſioni. Et ꝓpterea dixit in
tegni, cū diafoꝛandi tp̄us exiſtit deſiſtere opꝫ a dꝛigmis far/
macis, qꝛ ſilr̄ tendūt reliquias flegmonū, ꝛ rurſus flegmina
re cogunt paſſas ꝑticulas: Et Aui.ca° de flegmone. appꝛo/
ximatio eoꝝ que foꝛtiter diſſoluunt in fine qn̄ eſt tp̄s appꝛo
ximandi reſolutiua, ſicut in declinatiōe:ꝛ adhuc in ſtatu eſt
magis mala:ꝛ rō eſt:qm̄ q̄ꝫuis eſt in declōne nō attrahūt ꝑꝑ
coꝛpis mūdiciā:ꝛ neqꝫ ſit tibi ſolō ↄtinui, neqꝫ mala ↄplō ō
q̄ ſit curā^m ꝙ doloꝛē faciat, tn̄ ipſa ſic itē ſe appꝛoxiata doloꝛē
in mēbꝛo cāntꝫ eo ꝙ in mēbꝛo de nouo malā cōplōnē idūcūt
que eſt cā doloꝛis. Pꝛopterea Gal.cāꝫ ponēs in appꝛoxima
tione diafoꝛeticoꝝ ſubdit:qm̄ diafoꝛetica oia calida ſunt vir
Foꝛtiter reſoluentia vitanda ſunt. — tutib⁹.ſ.actualibus vel potentialibus vel vtriſqꝫ ꝛ hoꝝ ca/
lidoꝝ opus eſt moꝛdere, qn̄ imoderatius fiunt calida:quare
obſeruādū eſt in eis, ne oia ſint nimis calida, ꝛ maxime a ni/
miū calidis cauendū eſt:qn̄ in ſuperficie poſitū fuerit apa:qꝛ
mēbꝛū patiꝛ, qꝛ tūc ꝓpter ꝓpinquitatē maxie moꝛdicaretur
ab illa medicina. Si itaqꝫ talia nimis calida ꝛ moꝛdicantia
appꝛoximarenꝛ mēbꝛo apa patienti dolebit illud mēbꝝ nō
paꝝ:imo multū:qꝛ ſimul ꝛ patiꝛ ꝛ moꝛdeꝛ:itaqꝫ cū doloꝛeꝫ
tūc patiaꝛ ex apate, ꝛ ex moꝛdicatione auct⁹ fiet in eo doloꝛ.
ꝛ oīs doloꝛ dixit Gal. pꝛouocat reuma ꝛ pꝛouocando mām
multiplicat in loco:ex quo apa augeꝛ. Ergo dixit Gal.me/
diocriter calida.i.mitigatoꝛia in his eſt vtendum ꝛ anodina
ſunt que ſunt calida in p̄mo gradu:vt ipſe dixit qnto de ſim/
plici medici. Et hoc ideo vt relōnē equalē faciant, euapoꝛan
tia enīꝫ cū tēperata caliditate diafoꝛant ſine timoꝛe nocumē
ti oēm apoſtemoſaꝫ collectionē:ꝛ magis dixit Gal. eligēdū
eſt medicamen anodinū ſi humidū ſit:nō.n.dꝫ habere ſicci/
tatē notabilē:nam niſi caruerit notabili ſiccitate periculum
erit apa in ſclirofim cōuerti. ℭ De hꝫ diafoꝛeticis loquens

Ariſto.p̄ª ꝓbleumatū. ꝓbleumate. 30. dixit ꝙ v̄t⁹ cataplaſ/
matū:intelligens per cataplaſmata oia localia remedia reſo
lutiua, duas opōnes efficit:vna eſt qꝛ per id qđ cataplaſma
eſt reſolutiuū fit apertio poꝛoꝝ ꝛ euātio māe. ꝛ alia eſt:quia
reſoluit caliditatē extraneā a mēbꝛo apoſtemoſo:qua reſo/
luta mutaꝛ mēbꝛū ad cōplōnē nālē:vn̄ ꝓhibeꝛ ſaniē fieri ꝛ
non fit, ſed reſoluiꝛ mā.ſ. que cōuertenda erat in ſanieꝫ:aut
cōuertiꝛ ad benignū. Si v̄o dixit Arꝫ. mā per iſtā viā nō re/
ſolueretꝛ, aut nō cōuerteretꝛ ad benignū minime.ſ. ꝓhiberetꝛ
fieri ſaniē. ℭ Dicūt ꝙ medicina anodina dꝫ eſſe calida in p̄°
gradu nō abſolute, ſed in cōparatione ad calidū nāle coꝛpis
vel mēbꝛi cui appꝛoximaꝛ:ↄſideratio eſt. qm̄ nā reſoluit ma
teriā in mēbꝛo ↄtētā mediāte caloꝛe nāli ipſius membꝛi. cuꝫ
g̊ ei applicabiꝛ medicina in p̄mo gradu ipſius caloꝛis inna
ti addit in q̄ꝫtitatē ipſius caloꝛis:ipſius.ſ. caliditatē parūper
exacuendo:ꝛ tunc caloꝛ innatus in q̄ꝫto multiplicat⁹ ꝛ aliq̄/
liter exacuatus:ſiue qualitatiue factus intenſioꝛ mām ſubti
liat, ꝛ in vapoꝛem cōuertit:ꝛ ſic extra reſoluit. Et ſic innuit.
Gal. eodē. 5° de ſimpli. medi. ſed de hoc ampli⁹ cū de medici
na reſolutiua tractabiꝛ apparebit. ℭ Cōſideratio v̄o reſolu
tionis q̄ꝫtū ad ſpatiū cōtinuationis eſt vt nō diu cū reſoluti/
uis ꝓcedat:donec mēbꝛū cui appꝛoximanꝛ extenuet ꝛ exic/
cet:neqꝫ enīꝫ tam ſubito appꝛoximari dꝫ:vt qđ ſubtile eſt in
mā reſoluaꝛ:ꝛ groſſū i lapidē ↄuertaꝛ. ℭ Et cōſideratio ei⁹
ſm tp̄a anni eſt vt tēpoꝛib⁹ anni ꝛ hoꝛis, ꝛ cōſtitutionib⁹ ꝛ
regionib⁹ calidis eliganꝛ reſolutiua remiſſioꝛa ꝛ econuerſo
in frigidis. ℭ Et de cōſideratione ei⁹ ſꝫ tp̄a apatis diceꝛ in
ſequēti ca°. ℭ Et cōſideratio reſolōnis ſm diſpōnē māe eſt:
qm̄ qn̄ fuerit frigida groſſa vel viſcoſa in gradu reſoluētiū
addēdum erit ꝛ ecōuerſo in ſubtili ꝛ cal̄a. ℭ Et cōſideratio
reſolōnis ſm diſpōnē coꝛpoꝛis vel mēbꝛi eſt, naꝫ ſi coꝛpus
adhuc repletū fuerit ꝛ potens mandare mām reſolutiuoꝛū
valde minuendū erit. ℭ Dixit Oꝛiba. calefactio.ſ.reſoluti/
uoꝝ attenuat ſanguinē ꝛ eū diſſoluit:tn̄ nō dꝫ fieri dum coꝛ
pus fuerit repletum:qm̄ magis attrahit ad ſe q̄ꝫ diſſoluat. ꝛ
habeꝛ ſignū hui⁹ ꝙ augebit doloꝛē ꝛ apa, ſꝫ pōt reſolō fieri
dum ceſſauerit manatio ꝛ mitigatio inſultu humoꝛis. ℭ In
ſup dixit Gal. ꝙ ſm diſpōnes membꝛi:ēt ſumiꝛ indicatio de
q̄ꝫtitate reſolutionis ꝛ appoſitione ipſius, ꝛ a ſuba ei⁹ etiā.
De ſumpta ex appoſitiōe mēbꝛi. dixit Gal. in tegni. ꝙ ſi apa
fuerit poſitū in ſupficie coꝛpis ꝛ nō ꝓfundū ſufficiēs erit dia
foreſim facere farmacū:ꝛ ſi nō fuerit vehemēter diafoꝛeticū,
ſed debiliter:ꝛ ſic innuit ꝙ qn̄ mā reſoluēda eſt in ſupficie ſi/
tuata:ꝛ circa eā debem⁹ appꝛoximare reſolutiuuꝫ debile:ſi
v̄o mā ſit ſituata in ꝓfundo:tunc in hoc conſideratio cadit.
ℭ Dixit Gal. in ꝑticu. que in ſupficie ſupꝛa partē apoſaꝫ po
ſita fuerit ſine paſſione:qꝛ.ſ. ſit ſana:an nō vt ſi in adiutoꝛiū
vel crus apa fuerit poſitū iuxta os, an pars ſupficialis ipſi⁹
ſit ſana, an nō:ꝛ ſi qdē fuerit ſana:tūc dixit Gal. opꝫ intēde/
In augmento. — re ꝛ augere q̄ꝫtitatē ꝛ q̄litatē farmaci:nā ſi ſic nō fuerit fcm̄.
dixit Gal. euaneſcit v̄tus ei⁹ deficiēs anteq̄ꝫ ad locū ꝓfūdū
ꝑuenerit:ꝛ hoc ſecure fieri pōt, qm̄ q̄ꝫuis farmacū ſit acutū
in caliditate, nō tn̄ mēbꝛū ledet:qm̄ opponiꝛ parti ſane q̄ nō
patieꝛ ab eo, q̄re vtraqꝫ ꝑs accedit ad vſuꝫ calidoꝝ ꝛ acriuꝫ
farmacoꝝ.ſ. ꝑs in ſupficie poſita ſana q̄ pōt illa tolerare ſine
nocumento, ꝛ pars ꝓfunda q̄ illis idiget vt iuueꝛ in reſolō/
ne māe apatis ꝑ ea. Idē ēt voluit. 13° terapē. Et Aui. p̄mi 4ª
Si v̄o ꝑs ſupficialis nō fuerit ſana:debēt eligi debilia reſolu
tiua:vt nō ledāt partē ſanā:miſcendū tn̄ erit aliqđ ſubtilium
farmacoꝝ:vt ꝑuenire faciat v̄tutē illoꝝ ad ꝓfūdū. ℭ De in/
Nota q̄ ſm diuerſitatē mēbꝛoꝝ debem⁹ vti diuerſis reſolutiuis. — dicatione v̄o ſumpta a ſuba mēbꝛi. dixit Gal. in tegni. mem
bꝛoꝝ q̄ patiūꝛ apa, q̄dā ſūt laxa rara ꝛ mollia ſꝫ nāꝫ:ꝛ q̄dā
ſūt ſpiſſa dura ꝛ dēſa ſꝫ nāꝫ, ꝛ p̄ma mēbꝛa facilr̄ euānꝛ, ióqꝫ
egēt debilibus diafoꝛeticis. Alia v̄o difficulter:ideoqꝫ indi
gent acrioꝛibus ꝛ foꝛtioꝛis ſube, qm̄ per ſpiſſitudinē mēbꝛi
virt⁹ medicine difficulter ingrediꝛ ad ipſum, ꝛ difficulter ēt
mā egrediꝛ ex ipſo ꝑꝑ ei⁹ duriciē:qm̄ durū nō cedit introitui

In principio.

virtutis medicīe: neqꝫ mãe exitui. ¶ Et est cũ plerũqꝫ sumit̃ indicatio ab appōne membri: ⁊ a sb̃a eius sil'r. Et de hac dixit Gal. ꝙ si dcã mēbra stricta ⁊ dura fuerint posita ꝫ membri ꝓfunditatē adhuc magis egēt acutiori ⁊ subtiliori farmaco s. ꝗ3 si nō essent posita in ꝓfūdo. sup. ⁊ sil'r mēbra rara ⁊ laxa q̄ egent facili farmaco adhuc egēt faciliori si fuerit posita in sup̄ficie. ¶ Et sic p3 ꝙ Gal. in dictis v̄bis q̄tuor innuit cōbinatiōes. p̄ma ē mēbroꝝ facilis resol'onis ex pte sb̃e ⁊ positionis. scd̃a est ecōuerso mēbroꝝ difficilis resol'onis ex pte sb̃e: ⁊ difficilis ex pte positionis ⁊ sb̃e. tertia est mēbrorū3 facilis resol'onis ex pte sb̃e ⁊ difficilis ex pte positionis. q̄rta est ecōuerso facilis ex parte positionis: sed difficilis ex parte sb̃e.

¶ De curatione apãtum ſm diuersa tp̄a eorum. Cap. xiiij.

In principio.

INtentio quoqꝫ curatiua apãtum diuersitatē respicit ꝑ diuersitatē tēporꝝ eoꝝ. ¶ Nã in principio apãtis recursus maxime fieri d3 ⁊ pōt: nã hoc tp̄e mã ⁊ añs ⁊ cōiūcta faciliter recursum patit̃: de añcedente notũ est: ⁊ de cōiuncta p3: q2 nōdu3 est multũ refundata: neqꝫ ingrossata ⁊ incuneata. sunt itaqꝫ eo tp̄e quecũqꝫ tractũ faciunt adhibenda: ⁊ sil'r q̄ pulsum opant̃ ⁊ trãsmissum: ⁊ q̄3cũcũqꝫ hec oia toto tp̄e principij fieri possint ⁊ debeãt: nihilominus melius fiunt in principio principij: ⁊ sũmarie q̄3to citius tanto melius: sic ergo circa prinm principiũ fortiora ⁊ intēsiora approximari debēt: ⁊ q̄3to plus ꝓcedit̃ in p̄n° tãto remissiora: d3 ēt toto tp̄e principij maxime intētio ꝯuerti ad rectificãdũ totũ corpus: ⁊ oē mēbrũ qd̄ fuerit in eo mandãs materiã: ⁊ q̄3uis rectificatio corpis: aut mēbri oi tp̄e cōpetat: maxime tñ ⁊ melius in p̄n°: ⁊ hoc tp̄e nullo mō approximãda sunt q̄ dyaphoresim faciũt. Dixit. n. Gal. 13. terap̄. medicina resolutiua cũ opat̃: ⁊ in p̄n° resoluit id qd̄ cōtinet̃ in mēbro attrahit ad locũ plus mãe q̄3 resoluat. Et ideo Aui. dixit. cap° de flegmone. ꝙ humectatio. i. mollificatio cũ resolutiōe in p̄n° est timorosa: q2 ipse disponũt mãm ad fluxũ: vias elargant: mēbrũ laxant: ⁊ ad recipiendũ parãt: ⁊ ꝯsil'r repellentia post p̄nm puta approximata nō sunt approximãda: q2 mãm ꝯgelant ⁊ repellere non possunt. Dixit Gal. 13. terap̄. ⁊ incuneatione ⁊ in flegmonãte particula facta nō adhuc rep̄cussiuis vtimur: sed ad resol'one3 ire tp̄s est. Pro predictis. dixit. A. p̄mi 4ª. si apãta nō sũt in p̄ncipalibꝰ mēbris: aut q̄ sunt eis vicina: sicut emũctoria nullo mō de resoluētibꝰ est eis applicãdũ in p̄n°: imo mēbrũ expellēs est meliorandũ si ibi fuerit mēbrũ expellēs. aut totũ corpus melioret̃ si nō affuerit mēbrũ singulare expellēs: ⁊ ista meliorating d3 esse ꝑ rectificationē sue ꝯpl'onis: vt nō generet plenitudinem: ac ēt ꝑ euãtionē plenitudinis: adeo vt ad mēbra euãta ꝑueniat quicquid refrenat: ⁊ ad diuersum trahit ⁊ stipticũ efficit: ⁊ quicquid recurrerit recursu tractus vel trãsmissi.

In augmento.

¶ In augmēto aũt triplex intētio ꝯsurgit: vna ad id qd̄ est incuneatum ⁊ cōculcatũ: alia ad qd̄ fluit, vt ñ recurrat. itaqꝫ nō puris rep̄cussiuis sed mixtis aliq̄bus resolutiuis vtēdum est. In augmēto aũt portio mãe iã incuneata ⁊ ingrossata est: que ō sui extractu indicat non de recursu: ⁊ portio eius est non incuneata q̄ de recursu indicat nō de extractu: verũtñ q2 in toto tp̄e augmēti minus est incuneatũ q̄3 qd̄ nō est incuneatũ: ideo toto tp̄e augmēti rep̄cussiua debēt in mixtione resolutiuis p̄ualere. Attñ q2 quãto plus in augmēto ꝓcedit̃ plus de mã incuneatur: hinc est ꝙ in ꝓcessu augmēti rep̄cussiua cōtinue minus debent resolutiuis p̄ualere: ⁊ q2 ꝓcessus incuneationis mãe gradatim addit̃ sil'r gradatim excessus rep̄cussiuoꝝ supra resolutiua minui d3: sic ergo rep̄cussiua in p̄n° augmenti plus debēt excedere resolutiua q̄3 in medio eius: ⁊ plus in medio q̄3 in fine.

Nota q̄'r ſm diuersitatē mēbroꝝ debemꝰ vti diuersis resolutiuis.

¶ Dixit Aui. de cura fl'onis q̄3tũ flegmon ꝓcedit in augmēto tãtũ ꝓcedat̃ in additione mollificãtiũ paulati3. Et dixit p̄mi q̄rta. cũ maturare. i. resoluere. s. ſm qd in augmēto fieri debeat minus retētiuũ. i. rep̄cussiuũ: siue fuerit frigidũ: siue stipticũ: siue frigidũ ⁊ stipticum simul. Et non admiscebis ꝙ sit resolutiuũ: donec ad statũ ꝑueniat.

In statu ⁊ declinatione.

¶ Sic ĝ i statu. dixit Aui. p̄mi 4ª rep̄cussiua ⁊ resolutiua eq̄liter miscēda sũt: ⁊ h3 hoc veꝝ i p̄n° statꝰ: nã sicut i augmēto ꝓcedēdũ ē semꝑ addēdo i resolutiuis: donec cũ ad statũ ꝑuenietur sic mixtio eq̄lis vtrorũq3: quãto v̄o in statu ꝓcedit̃ plus tanto plus addēdũ ē in resolutiuis gradatim: ita vt cũ ad declinationē ꝑuenit̃: tũc pure resolutiua administrari debēt. Dix. n. Aui. p̄mi 4ª. cũ declinatio fuerit nō sit ibi. s. i localibꝰ remedijs: nisi illud qd̄ resoluit ⁊ laxũ efficit. i. mollificat: nã mollificatiōi resol'o iũcta meliꝰ i oēm p̄tē opat̃: ⁊ nō resoluit solũ qd̄ subtile ē. Uerũ ēt ⁊ grossum vt nō derelinquat̃ petrificatũ: q̄3to tñ plus ꝓcedit declinatio tãto plus addēdũ est in resol'one. Et dixit Auic. op3 ꝙ mãm fluxã resoluēs sit abstergēs ⁊ exiccãs: ⁊ hec qdē pl'm inuenit̃ in calidis. ¶ Dixit Gal. 13. terapē. cũ ebullitio sanguis cessauerit. i. cessauerit augmētatio, vt, influxꝰ: ⁊ hoc i statu: tũc a mitigatiuis. s. influxus. i. rep̄cussiuis se cedē o3: ⁊ ire ad dyaphoretica paulatim. ⁊ Hal. dixit. qñ i statu fuerit apã oportebit dissoluētia ⁊ ꝓhibētia eq̄lia eē i q̄3titate. i. ꝑ v̄tute. Cũ v̄o declinare iceperit: nō op3 refrenãtibꝰ vti quoquo mō: s3 mēbrũ dissoluētibꝰ emplastri3a. ¶ Et Serap̄. 5°. breuiarij dixit. in cura apãtis: op3 vt incipias administrare medicinas faciētes stipticitatē ⁊ repellētes: ⁊ hoc toto tp̄e p̄ncipij: sed i declinatiōe qñ alleuiat̃ caliditas ⁊ resoluit̃ id qd̄ ē i apãte subtili. i. qd̄ subtilitatũ est iã: ⁊ remanet res grossa. s. subtiliãda ⁊ resoluēda: curemus ip̄3 cũ medicinis resolutiuis. In duabꝰ v̄o horis alijs. s. in augmēto ⁊ statu administremꝰ medicinas cōpositas ex duabus spēbꝰ simul. s. resolutiuis ⁊ expulsiuis. Uerũtñ in p̄n° ⁊ augmēto multiplicabimꝰ ex medicinis facientibꝰ stipticitatē ⁊ repulsionē: ⁊ in statu ⁊ declinatiōe ex resolutiuis plus: ⁊ d3 intelligi mō supradicto.

Canones circa curationē apãtum.

¶ Amplius Aui. in curatione apãtũ occultoꝝ. i. in mēbris exñtiũ opationē faciētiũ cōem toti maxime stō: ⁊ ipse ꝑ resolutiua ponēs canonē. dixit p̄mi 4ª. ꝙ tp̄e resol'onis eaꝝ nō d̄bes obmittere qn stipticitas medicinas bonũ h̄ntes odorē cũ resolutiuis administres: vt ꝯfortētur ꝑ ea mēbra nobilia intrinseca ⁊ nō dissoluat̃ eoꝝ v̄tus ꝑ resolutiua pura. Et subdēs ponēdo aliũ canonē dixit. op3 vt mollificãtia subtilia. i. q̄ cũ subtiliãtibus ⁊ resoluētibꝰ admiscētur in cura hoꝝ apãtu3 occultoꝝ sint medicine in q̄bꝰ existit maturatio: ⁊ sint cũ hoc apãtibꝰ ipsis ꝯferētes. s. cu3 ꝓprietate: sicut solatrũ ⁊ cassiafi. in apãtibus occultis calidis. Solatrũ nãqꝫ h3 ꝓprietatē resoluēdi apãta calida que sũt occulta. Insuꝑ in approximatiōe resolutiuoꝝ canon dat̃ ꝙ ante appositionē eoꝝ p̄mittat̃ moderata fricatio suꝑ mēbro cui applicari debēt: siue mēbrũ apõsum extrinsecũ sit: siue intrinsecũ: ⁊ hoc vt iuuet in apertione poroꝝ ⁊ paret virtuti medicine introitũ ⁊ euaporãde materie exitũ. ¶ In p̄paratiōe vero medicine cōferētis in augmēto ⁊ statu dat̃ regula: q2 op3 vt medicina ex repellētibus ⁊ resoluētibus cōposita non sit antiqua: neqꝫ tãdiu reseruata: donec sit fermētata: ⁊ ad vnã formã reducta: s3 sit nouiter composita nō reducta ad formã vnã: vt nã possit iter v̄tutes dcãs segregare: ⁊ cu3 eis agere disticte ⁊ opponat mãe fluēti cũ virtute repulsiuorũ ⁊ fluxe iã collecte ⁊ incuneate cũ virtute resolutiuorũ: qd̄ qdē ante fermētationē facere pōt: ⁊ quousqꝫ vtrorũqꝫ virtꝰ disiuncta remanet in cōposito. ¶ Amplius canon est ꝑmutationē debere fieri cataplasmatũ: ⁊ alioꝝ remediorũ localiũ apponēdorum in curatione apãtũ nō solũ ſm diuersa tēpora eorũ: sed etiã in eodē tēpore ēt si fuerint debite approximata ⁊ nō intelligit̃ ꝙ fiat ꝑmutatio eoꝝ quo ad v̄tutũ nisi mō p̄dicto: sed quo ad mãm ⁊ formã administrationis eorũ. ⁊ hmōi ꝑmutationis cãm q̄rēs Aꝝ. p̄ria ꝓbleum. ꝓbleumate. 45. ⁊ soluēs. ait cãm esse vt fortius ⁊ magis sentiãt. s. infirmi eoꝝ impressionē ⁊ effectũ: eteni ꝑmutata nō fiũt cōsuetudinaria nãe: quare melius ⁊ magis imprimunt: cũ v̄o cōtinuant̃ fiũt cōsueta. Et cōsueta. dixit Aꝝ. non imprimũt effectum: sicut videmus in comestionibus ꝙ farmacie sum/

pte multo tpe incibis nō alterāt:sed fiūt nutrimētū. ¶ Amplius ad pdicta q̄siuit Ap. eadē particu. pbleumate.44.pp qd easdē opationes aliq medici infrigidātes sanāt τ aliq sanāt eas digerētes τ calefaciētes:τ q̄uis ista diuersitas possit pcedere pp diuersitatē curatiōis reqsite in diuersis tpib⁹ apationū. Tn̄ Ap. soluēs τ reddēs aliā cām dixit hoc pcedere posse ſm diuersas intētiones curatiuas q̄ sūt in mētib⁹ medicoꝝ:nā aliq curāt seu curare q̄rūt eas roborādo caliditatē in nā:τ ppea eā adiuuāt τ ꝯgregant̄ pfrigida suprapo sita:q̄ caliditas innata ptē mãe de loco apatis pellit ptēq̄ resoluit. Alij vo curare eas q̄rūt iducēdo circa ptē apōsam caliditatē extraneā qua adiuta exacuita inata caliditas materiā resoluit aut digerit:τ in saniem ꝯuertit. ¶ Dixit filius Zoar. τ ponit̄ a Rabi in.8.pti. oē q̄d vis mūdificatiuū esse. als. mollificatiuū.s. cū resolonetiue apponas. siue pponas sit tepidū:τ oē repcussiuū τ reprimitiuū sit frigidū:vt aq̄ puteoꝝ:τ oē apitiuū sit calefactiuū τ resolutiuū sit paꝝ magis mūdificatiuo calefactiuū. Et cū intēdis ad qetandū dolorez interius:aut exterius facias medicinā tepidā. ¶ Dixit Serap. qnto breuiarij. si grauedinē fecerit empl̄a sup mēbꝛū τ noceāt, facim⁹ ei linimētū cū medicina in q̄ē eadē vtus:τ remoue tūc emplm:τ dixit.oꝫ vt obserues linimētū humidū semp:τ mutes ipm mutatōe ꝯtinua.i. frequēti vna vice post aliā:nā semp anteq̄ exiccet̄ mutari oꝫ:τ non solū intelligit̄ hoc de linimēto:sed τ de emplo τ cataplasmate. ¶ Et sciās q̄ oēs pdicte intētiōes curatiue ꝯueniunt tam in apate congestionis q̄z in apate influxus: verūtn̄ cadit inter ea dr̄ia in plus τ minus. In apate enim cōgestionis recursus p tractuz pulsum.i. transmissum minus competit q̄z in apate influx⁹: τ ideo oꝫ in eo minus:τ cum remissioribus τ minoꝛi tempore fieri q̄z in illo:τ econuerso magis pertinet ad apa congestionis q̄z ad apata influxus:ideoq̄ maioꝛ τ pluri tempoꝛe: τ cum intensioꝛibus in isto potest fieri q̄z in illis.

¶ De curatione apostematum indicationem sumendo a moꝛbo secum complicato. Cap.xv.

Alti sunt moꝛbi qui pn̄t cōiungi cuz apate: ad quoꝝ curationē simul cū curatione apatū opꝫ attēdere:p quoꝝ curatione ad pꝛopꝛia capitula recurrendū erit. Auctores tn̄ pꝛopꝛie fecerunt mentionem de duobus: de febꝛe τ vlcere. ¶ Cū itaq̄ febꝛis cū apate ꝯiungit̄: siue ipsa pcedat apa:siue sequat̄:semp indicabit de subtilioꝛi τ frigidioꝛi dieta:τ de maioꝛi alteratiōe cū frigidis ipulsum faciendo τ maioꝛi appꝛorimatione stipticoꝝ in faciēdo trāsmissum:ac semper indicat de remissioꝛi appositione calidoꝝ ad resolutionē faciendū. ¶ Dixit Rab.13.pti. auctoꝛitate Gal. quotiēs fuerit apa calm ex replone coꝛpis cū febꝛe nō oꝫ fieri cura eius cū eo q̄d phibet. al's. q̄d cohibet ad ipellendū illud ad interius:ne ꝯuertat̄ sup mēbꝛa pꝛincipalia:sed fiat minutio τ superponant̄ mēbꝛo apoſo mollificātia τ mitigātia doloꝛem: sicut oleū camomille τ aneti. ¶ Si vo cū apate fuerit vlcus i. apa fuerit sequēs ad vlcus:tūc coꝛpoꝛe non exn̄te repleto: dixit Gal.13.terap. sanatio certissime facilis erit:nā intentionem habēdo ad apa:opꝫ.n. extroꝛsuz cataplasmare.s. apponimus farinā oꝛdeaceā:vel frumentaceā vel vtrāq̄ mixtam cū aq̄ habēte de oleo.s. cōi:τ in foꝛmā empli reductā:τ oꝫ in doloꝛosum facere vlcus calefactiuis τ humectatiuis appositis in circuitu vlceris τ tumoꝛe mitigato τ indoloꝛoso vlcere facto deueniendū est ad curā vlceꝝ tetrafarmacū apponēdo calm actu:repleto vo exn̄te coꝛpoꝛe cura tūc difscola.i. difficilis erit:τ opꝫ euare coꝛpus ſm humoꝛē peccantē multotiens:τ his auxilijs q̄scit apa:τ multotiēs: vel q̄ medicus tardat euātre:vel q̄ eger nō tolerat euātionez magnificatur apa τ ad suppuratione deuenit. ¶ Si vo vlc⁹ fuerit sequēs apa:τ fuerit illud pp exiturā q̄ apta est. Dicet̄ cura eius inferius caplo de exituris. Si vero fuerit ex malitia humoꝛis facientis apa:sicut aliq̄n in foꝛmica τ silibus apatibus ꝯtigit:

tūc dixit Aui. pꝛimi q̄rta. ex apatibus sunt q̄ sūt vlcerosa sicut foꝛmica:τ q̄uis intētione supra ab apate essent mollificanda:ipsa tn̄ sūt infrigidāda sicut flegmō τ nō sūt mollificanda ſz exiccāda:qm̄ accn̄s hoc.s. apa ē tale vt diuertat ad se curā τ eodē mō curāda sūt hmōi apata dato q̄ nōdū sint vlcerosa si timet̄ vt vlcerent̄ in pximo. Oꝛ si apa est ex malitia nãe τ ei⁹ ꝯstrictiōe:aut ex erroꝛe ꝯueniēte ex icōueniēti vsu frigidoꝝ:q̄uis.n. moderata ifrigidatio:vt dixit Gal.xj.terap. sit cā phibitiua coꝛruptiōis τ putrefactionis: imoderata tn̄ vt supra patuit calm moꝛtificādo nāle τ mãꝫ i mēbꝛo ꝯculcādo τ intranspiratā reddēdo est cā coꝛruptiōis mãe τ mēbꝛi:q̄re opꝫ vt ꝯ coꝛruptionē pcedat̄:ita vt phibeat̄ si timet̄ aduentus eius τ curet̄ si iā aduenerit. ¶ Dixit Gal.14.terap. τ ponit̄.13.ꝯti. anq̄ liuescat vel virescat mēbꝛū si timueris illud supuenire suppone emplm de farina oꝛdei. q̄ si fiat in eis viriditas vel nigredo vehemētioꝛ fiat scarificatio i pꝛimis:deinde supponat̄ ei emplꝫ:sc̄ꝫ dcm̄ de faria oꝛdei:τ fiat epithima cū aq̄ cal'a:τ q̄nq̄ fit cū aq̄ maris:aut cū aq̄ τ sale. ¶ Et Aui. dixit. si ex inconueniēti vsu repcussiuoꝝ timet̄ aliqd de coꝛruptōe mēbꝛi empl'a locū cū farina oꝛdei. τ volubili τ eo in q̄ ē mollificatio sicut fenugreco τ semie lini τ silib⁹:τ hoc fieri oꝫ:vt apiant̄ poꝛi τ transpiret̄ humoꝛ τ foꝛtificet̄ caloꝛ mēbꝛi inat⁹:q̄ si iā apparuerit aliqd de liuiditate τ nigredie τ moꝛtificatiōe mēbꝛi:tūc dixit. A. scarifica locum τ excoꝛia ipꝫ:τ nō expectes collectionē:neq̄ maturationē: qm̄ nō fieret maturatio:ſz mēbꝛi coꝛruptio:τ scarificatio qdē fiet τ excoꝛiatio vt egrediat̄ sanguis τ hūoꝛ mal⁹ cōstrict⁹:τ det̄ ei via trāspiratiōis τ exhalatōis:τ maxie scarificare oꝫ qn̄ mã est pl'ima:q̄ maioꝛi eget trāspiratiōe:τ min⁹ pt supra eā nā. Et dixit. A. q̄ de scarificatiōe ē aliq̄ q̄ est magis apparēs.i. in loco apparēte fcā.s. in supficie:τ aliq̄ est q̄ magis pfūda: τ illud ēt fiedū ē ſm locū τ dispōnē mēbꝛi. In mēbꝛo.n. neruoso scalpellatio oꝫ fieri magis supficialis. Et i carnoso magis pfūda:oꝫ ēt fieri magis supficialis vel magis pfūda ſz q̄ in mēbꝛo pl⁹ vel min⁹ de coꝛruptiōe existit. Cūq̄ scapellaueris:dixit. A. tūc embꝛoca cū aq̄ maris:aut cū aliis aqs salsis:q̄ desiccāt hūiditatē coꝛruptā:τ sic minuūt de coꝛruptione τ phibēt eā augere τ pcedere pambulādo τ post embꝛocationē pdictā. dixit Aui. empl'a cū eo in quo est mollificatio vt ꝯsistāt poꝛi apti τ bōa fiat trāspiratio. Et dixit. si tu nō indiges rarificatiōe τ embꝛocatiōe pdicta:vt q̄ nō sit adhuc coꝛruptio tanta q̄ illud exigat:tūc post scarificationem empl'a mollificātia appones. Sic ergo pꝫ ſm Auic. q̄ cura hec oꝛdinate τ gradatim pcedere oꝫ ſm gradum coꝛruptionis:amplius de hmōi cura τ mēbꝛi coꝛruptione cōpleta dicetur in capitulo de cancrena scakilos τ estiomeno.

¶ De cura indicatione sumpta ab accidente. Cap.xvj.

Ccidentia multa subseq pn̄t apata:verūtn̄ ex eis que diuertūt ad se curā auctores pꝛꝛie locuti fuerunt de doloꝛe doloꝛ enim intēsus si cum apate ꝯiunctus fuerit curam apati debitā puertit donec sedetur τ remittatur:q̄uis.n. vt patuit in pꝛincipio apatis repellentia exigant̄:tn̄ doloꝛis intensitas ab ipsis pꝛohibet:q̄ eoꝝ appositio doloꝛē intenderet pp cās supꝛadictas:q̄uis.n. vt patuit mollificantia resoluentia in pꝛincipio apatis sunt phibita:intensitas tn̄ doloꝛis ea administrari cohibet: τ causa q̄ doloꝛis intensitas cā magne attractionis mãe ad locū existit τ virtutis ꝯstratiōis:q̄re doloꝛ intēsus de sui sedatiōe indicat q̄ p resoluētia τ mollificātia leuia que sine attractione mollificēt tūc ꝯde quoꝝ numero ſꝫ oīa anodina ponant̄: tn̄ iter alia sūt oleū violatū:oleū de amig. dulcib⁹:oleū de liliis:oleū de keyri:butyꝝ recēs sine sale:piguedo puli τ anatis τ silia. Et Aui. de cura flegmonis sciās q̄ vehemētia doloꝛis fcā idiget medicinis mollificātib⁹ sine attractiōe qn̄ iuuamētū eaꝝ de sedādo doloꝛē τ phibēdo virtutē a pstratiōe magnū ē:nocumētū vo q̄d posset seq ex debili attra-

ctione eoꝝ est paꝝ:min⁹ nāq̄ꝫ ē valde id qđ p ea attrahit q̄ꝫ
fuerit id qđ ex vehemēti dolore attrahebat:siue attrahi pos
sit. Dixit tñ. A. si volueris regere in pn° ifirmū cū sedatione
doloris q te coegit ad ipsi⁹ sedationē nō approximes ei aquā
calidā:neq̄ꝫ olea mollificātia:neq̄ꝫ his filia:qđ dcm̄:q² vr̄ ad
uersari canoñ. supiori:iō notāt q̄ dolor ꝯsiderat duob⁹ mōis
in apate posse repiri. Uno mō vt est cātus i pn° a mala ꝯplo
ne ⁊ solone ꝯtinuitatis ꝯcurrētib⁹ ad gñationez apatꝫ. Alio
mō put ē in ꝓcessu cāt⁹ ex ꝯculcatiōe ⁊ ꝯstrictiōe mãe facte
a cā pmitiua:vel ex errore ꝯmisso ex vsu frigidoꝝ ⁊ quocūq̄ꝫ
mō fuerit cātus si fuerit vehemēs ipse ꝯuertit ad se curā:⁊ fa
cit necīū vt ab ipsi⁹ cura:icipiat apatis curatiōe post posita:
dolor eniꝫ vehemēs in mēbro exñs absq̄ꝫ apate ē cā q̄ ipm
apet:pp qđ Ga. pcepit. caue dolorē inq̄ꝫtū potes: qm̄ nō est
qđ sit cā apatꝫ sicut dolor:q̄pp in mēbro apa patiēte multo
magis cā erit q̄ apa i ipso augeat pp cās supi⁹ dictas. Itaq̄ꝫ
p sedatiōe doloris p mō cāti. dixit. A. de cura flonis. q̄ hu/
mectatio i pn° ē timorosa:q̄re i pn° fugiēda ē:q² dilatat vias
māꝫ attrahit:⁊ mēbrū laxat ⁊ debilitat:⁊ sic apatꝫ augmētū
fac:vñ ⁊ in dolore augmētū fac ⁊ nō minuit:sic g̃ ad hāc itē/
tionē in v̄bo supradicto dixit. si volueris i pn° regere ifirmū
cū sedatiōe doloris ñ approximes ei aquā calidā ⁊ olea mol
lificātia ⁊ empla ex hmōi medicis mollificātib⁹ fcā: sicut est
emplꝫ de faria frumēti aq̄ ⁊ oleo:nā sꝫ vehemēter ꝯ̄ria ei qđ
est necīū de ꝓhibitōe effusiōis hūoꝝ ad locū:sꝫ seda dolorē:
sic dcm̄ est cātū ex repcussiuis dicendis i pticularib⁹ caplis.
De vtilib⁹ tñ i sedatiōe h⁹ doloris ē bol⁹ ar. solut⁹ cū aq̄ frida
vel rosata vel cū oleo ro. ⁊ lētes decocte cū ros. ⁊ litargiriū i
mā frida solutū cū oleo ro. ⁋ In sedatione āt doloris 2° mō
cāti nō ꝯueniūt q̄cūq̄ꝫ ꝯstrigūt ꝯglutināt:⁊ māꝫ collectā cō/
culcāt ⁊ icuneāt vel idurāt: qm̄ mā ꝯculcata necīo ebullit ⁊
inflat arrepta a calore exñeo:⁊ sic pampli⁹ malā ꝯplonē au
get calaꝫ q̄ aucta dolor augeť ⁊ nō sedať: sꝫ ꝯueniūt mollifi
cātia:ea. s. q̄ cū hūiditate tēperatā hñt calitatē: p quā qddaꝫ
pñt resoluere. Attrahere v̄o nihil:vñ Gal. 13. terap. dixit. q̄
calefacē moderate q̄ñq̄ꝫ ꝫꝫ vtrosq̄ꝫ modos iuuat i ꝓcessu apa
tis dū ē tp̄s pseruatiōis ⁊ curatiōis sil':nā q̄ tales sūt poros
apiūt māꝫ trāspirāt ⁊ duriciē mollificādo mēbrū tractabile
reddūt:vñ feruorē ei⁹ obtūdūt:⁊ malā ꝯplonē calaꝫ remit/
tūt:⁊ sic dolorē mitigāt:⁊ ad hāc itētionē dixit Gal. 6. đ ige.
sani. aq̄ cala sedat dolorē ois apatꝫ. ⁋ Et. A. docēs remoue
re dolorē ex repcussiōe idebite fcā dixit. vt supra patuit admi
nistra olea ⁊ empla mollificātia:⁊ ēt postq̄ꝫ docuit mitigare
dolorē pmi mōi mō supradcō dixit. sꝫ ista ⁊ q̄ eoꝝ cursu cur/
rūt nō valēt:q². s. nō sedāt dolorē pmi modi fortasse:q² i pn°
illi⁹ apatis cui applicať mā ē iā ꝯculcata:aut q² fortasse apa
iā ꝓcessit:⁊ est in augmēto vel statu: tūc admistra volubilē:
qm̄ ipa ē vehemētis iuuamēti i pn°. s. augmēti ⁊ statu. s. ipi⁹
augmēti:vel ēt in statu ipsi⁹ apatꝫ:⁊ iō q² volubilis ē apitiua
⁊ mollificatiua:vt pꝫ suo ca°:⁊ silr ꝯueniūt alsirēgi. i. miniū
⁊ albasce ⁊ apiū ⁊ albedo gori ⁊ silia:q² apiūt ⁊ mollificāt:⁊
hͤ maxie ꝯueniūt q̄ñ replo nō fuerit i corpe:neq̄ꝫ i mēbro mā
dāte:ne fiat attractio maior resolone. Taliū tñ mollificātiū
sine attractiōe vsus nō iō i oi apate dꝫ eē pur⁹:imo dixit. A.
q̄ñq̄ꝫ erit fortasse cū eis ifridatio ñ ꝓhibēs mollificationeꝫ
necīā:nō ꝓhibet āt eā q̄ñ ifridatio fuerit remissa pauca:⁊ ta
lis ifridatiōis neeītas tūc eē posset cū mult⁹ mãe iflux⁹:aut
cū mala ꝯplo loci eēt multū calida:i qb⁹ casib⁹ ⁊ silib⁹ tolle/
renť cāe doloris p illa infrigidātia mixta magis q̄ꝫ sine eis.
⁋ Et de ꝯferētib⁹ ad mollificationē faciēduꝫ sine attractiōe
sūt dixit Gal. 2° ad glauco. ⁊ pōiť a Rabi i. 8. pti. sic getaŕ for
tē dolorē apatis corpis manifesti. i. extriseci sapa ⁊ oleū ro.
cū modica cera dissoluta ad ignē. s. sil' ⁊ posita cū lana pigui
i. succida nō lota frida in estate ⁊ calida i hyeme. sup. ⁊ me/
dijs tpib⁹ tepida curare ꝯsueuit: p q̄ dixit. A. multotiēs se/
dat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo ro. ⁊ hͤ ppe ē i augmēto
apatis ⁊ pn° stat⁹:⁊ q̄ñ maxie eēt necīa ifridatiōis admixtio

vinū dulce ē hūectatiuū cū aliq̄ resolone: sicut vinū austerū
est desiccatiuū. Et subdit. A. imo ꝯgelatū vue ⁊ sapa cū mo/
dico cere. supp. ⁊ oleo ro. mixta ⁊ extēsa sup lanā:aut lanam
ysopi. s. humide:⁊ est lana succida ifrigidata in estate ⁊ cale
facta in hyeme ꝯuenit:⁊ dixit. croc⁹ igrediť in sedatiōe dolo
ris:nā maturat ⁊ apit cū sua calitate:⁊ repellit mām ⁊ ꝯfor
tat mēbrū cū stipticitate sua. Iō q̄ꝫ maxie ꝯpellit i augmēto:
⁊ cū apa nō fuerit multe calitatꝫ. Et posuit. A. vnū remediū:
qđ q̄ꝫuis videať ex mō loquēdi sui poni ad sedādū dolorem
istius scđi modi:tñ re vera dꝫ reduci ad sedationem doloris
primi modi. Et dixit. spōgia āt ifusa in vino stiptico aut ace/
to:⁊ aq̄ frigida supposita ꝯfert. Ex dictis appet q̄ q̄ñ dolor
fit fortis pp appōnē repcussiuoꝝ dꝫ curari cū mollificatiuis
puris leuib⁹ si cū cā vehemētie doloris mā ad locum flueret
debēt pmisceri cū eis aliq̄ repcussiua pauca vl' remissa. ⁋ Di
cūt. qdā. dolor i pncipio apatis cātur ex mā fluēte ⁊ ipetuo/
se recepta i mēbro pp quā eius soluiť ꝯtinuū. ⁊ eius alterať
ꝯplo ⁊ dolor talis sedād⁹ ē cū repcussiuis. In statu v̄o cātur
dolor ex mā recepta q̄ sui multitudine extēdēdo soluit cōti/
nuū:⁊ talis dolor sedať cū mollificatiuis. In augmēto vero
cātur dolor ex ambabus causis dictis silr:⁊ iō dꝫ curari cum
mixtis ex resolutiuis ⁊ repcussiuis:in qb⁹ sil' sit resolo reper
cussio ⁊ mēbri ꝯfortatio. ⁋ De vtilib⁹ ꝯferētib⁹ in sedatiōe
doloris pmi modi cū iā aduenerit tp̄s augmēti sic fit. ℞. plā
taginis. M. i. lentiū. M. 5. ⁊ decoquanť in aq̄ optime: dein
de pistenť ⁊ optime incorporenť cuꝫ medulla panis optime
cōtrita paulatine supinfundendo de oleo ro. q̄ꝫtū sufficit. in
fine addať modicū croci ⁊ tepidū sup locū ponať. ⁋ Aliud
ad idē. ℞. folia malue ⁊ in aq̄ decoque ⁊ decocta pista:⁊ cuꝫ
eis in eadē aq̄ farinā ordei decoq̄ ⁊ adde oleū ro. q̄ꝫtū suffic.
⁋ In sedatiōe āt doloris scđi modi vtile est emplm̄ qđ sic fit
℞. radicū euisci mūdataꝝ a pte eoꝝ lignosa bñ mūdataꝝ ⁊
minutim incisaꝝ. ʒ. ij. ⁊ piste reponanť in eoꝝ decoctione sil'
cū. ʒ. i. fenugre. ⁊. ʒ. i. seminis lini ⁊ decoquanť supaddendo
de oleo camomillino ⁊ pinguedie anatis: ⁊ i fine supaddať
modicū croci ⁊ supponať calm̄. ⁋ Aliud valēs silr. ℞. fenu
greci. ʒ. ij. mellilotí. M. ij. ⁊ in aq̄ optime decoq̄. Deinde co/
la ⁊ supmitte farinā frumēti ⁊ oleū camomillinū ⁊ đcoq̄ ad
pfectionē. ⁋ Emplm̄ ꝯueniēs apatib⁹ in fine augmēti ⁊ sta
tu resoluēs sine attractōe. ℞. vini albi ⁊ aq̄. añ. ʒ. i. olei camo
millini. ʒ. i. 5. olei aneti. ʒ. i. farie miliꝫ:⁊ farie ordei. añ. ʒ. i. 5.
floꝝ camomille. ʒ. 5. ⁊ decoquanť ⁊ calm̄ supponať cū reno
uatiōe frequēti. ⁋ Dixit Gal. 13. terap. cū ex vētositate ⁊ dē
sitate pticule fact⁹ fuerit dolor:tūc ꝯuenit vsus calefaciētiuꝫ
moderate:sil'. n. rarificāt ꝓclusa corpis: ⁊ attenuāt vētosum
spm̄ ⁊ euaporāt qđ iā flegmōis fcm̄ ē. Si v̄o a frida discrasia
fiat dolor p calefaciētia curabiť sil' discrasia ⁊ flegmō. ⁋ Or
si mala complo cala apati supuenerit refrigeratiuis curāda
erit. Et dixit Gal. ibidē si videris q̄ñq̄ꝫ pp farmaci v̄ginitatē
passā pticulā irritā:ita vt durior vel rubior vel dolorosior fa
cta sit mitiga in medio cū fomētatiōe q̄ fit p spōgiā in aq̄ po
tabili sola vel paꝝ salis hñte fm̄ q̄ duriores flegmones fue
rint. ⁋ Dixit Apulegius. q̄ agrimonia cū assungia ꝯtrita ⁊
supposita mire subuenit tumoribus ⁊ doloribus. ⁋ Dixit
Serap. q̄ñ fit emplm̄ cū folijs lauri recētibus ⁊ sauich ⁊ pa
ne sedat pulsationē apatū calidoꝝ. ⁋ Dixit Cōstātinus. mi/
liū assum ⁊ in sacello positū exiccat ⁊ resoluit tumores sine
molestia ⁊ dolorē sedat. ⁋ Si ex incōuenienti vsu repcussi/
uoruꝫ mā redierit ad interiora v̄sus pncipalia ⁊ nobilia:vñ
timeť de lesione eorum:ilico dꝫ fieri euātio illius mãe reper
cusse:dꝫ insuper trahi ad diuersum mēbri cuius timeť lesio.
⁋ Dixit Aui. q̄ a reditu mãe ad pncipalia mēbra assecurat
euātio. s. mãe q̄ redit:⁊ maxime si añ repcussionē corpus fue
rit repletū ⁊ nō peuacuatū:nā euātio q̄ pcedit repercussionē
vt supra patuit assecurat q̄ principalia ⁊ nobilia non reci/
pient ex mā repercussa notabile nocumentuꝫ. ⁋ Or si ex in
conuenienti eoꝝ vsu apa transit ad duritiē vel timeť ne idu/

Cū in se/dādo do/lorē apa/tū sint ap/plicanda aq̄ cal'a ⁊ olea mol/lificātia.

Dolor di/uersimo. sedād⁹ est fm diuer/sa tpa in qbus fit.

Medica/mia cōpo/sita ad se/dādū do/lorē apa/tis.

Cura ac/cidētium ex incōue/niēti vsu repcussi/uorum

ret:tũc dixit Aui. administra mollificãtia:in qb⁹ est calefactio:scʒ eq̃lis ⁊ humectatio cũ fortitudie:nã medicine iste debẽt esse tẽperate calefactionis ⁊ multe humectatiõis. Si.n. essent multe calefactiõis qð subtile est in apate resolueret ⁊ grossũ relinqueret magis iduratũ:⁊ iõ istud dcm̃ cũ fortitudine solũ dʒ referri ad humectationẽ non ad calefactionez. Et de ɔuenientibus bonis est emplm̃ dyaquilon:⁊ emplm̃ qð sic fit. ℞. radicũ maluauisci pparatarũ:farine fenugreci: seminis lini ⁊ ordei. añ. ʒ. ij. decoquantur in decoctione euisci cum pinguedine pulli ⁊ anseris vel anatis cum oleo sisamino:⁊ de amigdalis dulcibus.

De curatiõe apatũ indicatiõe sumpta a re nãli. Cap. xvij.

Non sufficit in cura apatis considerare ipm q̃lis morbus sit:⁊ ex q̃li cã pcedat:sed ẽt nãm mẽbri in quo fit cõsiderare oʒ:nã q̃zuis apa p sui essentiã vel sui mãm: siue cãm vel suũ accñs varias indicat curatiões ⁊ cãs curatiuas:nihilominus nã mẽbri causaꝝ curatiuarũ determinat q̃ztitatẽ:⁊ ppriã eaꝝ spẽm:necnõ ⁊ ordinẽ curationis ⁊ debitũ vsum admĩstrationis eaꝝ ⁊ locum. Dixit Gal. 13. terap̃. de intẽtione sũpta a nã pticule sñtis: multiplex aũt nã mẽbri ɔsiderãda est. s. ipsius ɔuerso ⁊ ipsius cõpositio ⁊ ipsius sublimitas:⁊ ipsius sensibilitas:⁊ ipsius dignitas. Dixit Gal. vt ponit. 13. ɔti. negociũ curatiõis apatũ diuersificat iuxta modũ mẽbroꝝ:⁊ hic modus spãlr in pticularibus curationibus iã patuit in pcedẽtibus sermonibus. Et dixit. sumit indicatio ab omiomeris mẽbris:⁊ hoc q̃ztitatẽ calefaciẽdi infrigidãdi humectãdi ⁊ exiccãdi determinat. Et sumit indicatio ab organicis:⁊ hoc p locũ p quẽ dʒ eũari:⁊ adhuc modũ eũonis insinuat. Et subdit. triplex est indicatio sumpta a patiẽte pticula. s. ex nã organica ipi⁹:⁊ prima indicat de eũatione. scða de loco ⁊ mõ eũonis:⁊ tertia de q̃ztitate eũonis:⁊ subdit. ⁊ adhuc pticula q̃ patit indicat sui positionẽ ⁊ plasmationẽ q̃ sũt nãe organice. Et dixit. adsunt alie indicationes cões organicoꝝ ⁊ omiomerarũ ad quas oẽs volẽtes recte eũare. al's. ⁊ melius. curare. oʒ inspicere:sicut cũ pscrutant actus ⁊ opõnes ipsaꝝ pticulaꝝ. Et si rare sint vel dense:⁊ si sensibiles vel insensibiles vel difficile sensibiles vel facile insensibiles. Cõplo qdẽ mẽbri ɔsiderãda est:vt medicine ipsi ɔformes eligant:nã dixit Gal. scðo de inge. sani. mẽbrũ indiget medicina declinãte ad suã ɔplonem magis:vñ mẽbrũ cõplonis siccioris indiget medicina sicciori:⁊ econuerso. ⁊ silr est de humida ⁊ sicca. Et ob hanc cãm dixit Aui. de cura flegmonis tpe declonis caro minus indiget exiccatione q̃z neruus:qm̃ neruus nõ redit ad suam cõplonẽ cũ exiccatione parua. sup. sʒ caro sic:⁊ subdit. q pp hãc cãm caro q̃ hʒ arterias pauciores. sup. ⁊ neruos ẽt pauciores minoris necessitatis est. s. vt desiccet: q̃ q̃zto caro est humidior:tãto indiget exiccatiõe minori:⁊ ecõuerso. ⁊ ppea dicũt q in apate calido mẽbri ɔplonis calide leuiora conueniunt repcussiua:⁊ in eodẽ apate mẽbri ɔplonis frigide ecõuerso ɔueniũt repcussiua frigidiora:sʒ de resolutiuis ea que frigidiora sunt ɔueniũt in apate calido mẽbri ɔplonis calide. Sensibilitas q̃z mẽbri multa de leuioribus idicat remedijs ⁊ min⁹ pũgẽtib⁹ ⁊ mordẽtib⁹:⁊ q̃zto sensibilitas est maior:tãto de magis leuib⁹:⁊ oĩno imordacib⁹ indicat:isensibilitas võ de fortib⁹ ⁊ acrib⁹. Positio q̃z mẽbri supficialis vel pfũda ⁊ ei⁹ sba rara vel dẽsa:put supi⁹ dcm̃ ẽ idicãt. Receptaculũ võ ⁊ via si apta expulsiõi vel eũoni fuerit de leuiorib⁹ indicat auxilijs:⁊ ecõuerso si inepta fuerit. Nobilitas q̃z mẽbri de leuiori idicat auxilio. Ignobilitas võ fortiori. Nobilitas aũt de sui idicat ɔseruatiõe vtutis:p cuius ɔseruatiõe idicat vt stiptica suis auxilijs misceant. Dixit. n. Gal. 13. terap̃. oĩuʒ pncipaliũ ⁊ nobiliũ eẽ vtutẽ ɔseruandã. Et subdit loquẽs de ignobilib⁹. Coxa võ vł alio extremoꝝ patiẽte nõ idigem⁹ eius custodire robur. De cura q̃z apatis indicatiõe sũpta a re nõ nãli sufficiat qð dcm̃ est in pcedẽti tractatu. caplo de cura vliũ indicatiõe sũpta a re non nãli: q̃ ɔsilr in hac cura itelligẽdũ est. Et de oĩb⁹ his indicationibus ɔsideratio habebit in pticularib⁹ curis. Dixit Gal. 13. terap̃. Cũ incepit aliq̃ flegmonare pticula scrutãdũ ẽ siue pp calorẽ aliquẽ ptẽr nãm in ea fcm̃:siue pp dolorẽ:aut proprium:aut appropinquãtiũ ⁊ cõicantiũ venerit:⁊ post hoc an vniuersũ corp⁹ plectoricũ sit. Deide ɔsiderãda:an hmõi flegmõ de his vulnerib⁹ fuerit:an sit sine vlcere. supp. ⁊ ɔsilr est scrutãdũ i oĩb⁹ alijs reb⁹ ĩdicãtib⁹ supradictis. In qb⁹ oĩb⁹ expedit vt medic⁹ pmeditãdo aduertat:⁊ sine errore curã pseq noscat:⁊ maxie cũ q̃ gradu:⁊ in q̃ tpe illaʒ iplere debeat.

De apatibus in generali calidis. Cap. xviij.

Supra dcm̃ fuit q apatũ calidorũ:aliá sunt cal'a p essentiã:q̃ fcã de mã cal'a q̃ de sui nã est cal'a:⁊ de istis erit sermo in hoc caplo ⁊ alia sũt cal'a p accñs:q̃ p putrefactionẽ i eoꝝ mãm acq̃sitã de qb⁹ in caplõ exituraꝝ patebit. Dixit Gal. scðo ad glauco. ptes sũt spẽs:vna qdẽ sanguine ifluẽte:alia võ pauca col'a:⁊ tertia ambob⁹ sil' influẽtib⁹ s. sanguine ⁊ pauca colera:dixit Ras. in diuisionib⁹ apatum caloꝝ:alia st̃ sãguiea:alia colica. sup. ⁊ alia ex eis mixta. Et Aui. pmi 2ª. caº 5º. apata sʒ diuisionẽ vniuscuiusq̃ spẽi mãe diuidunt:⁊ vt sic calidoꝝ aliud est sanguineũ:aliud colericũ ⁊ aliud ex his mixtũ. Et dixit Aui. sanguineũ puꝝ flonẽ appellare ɔsueuerũt:⁊ qð est ex colera rubea herisipillaʒ:⁊ qð est ex eis ɔpositũ noie ɔposito appellabãt sʒ humores superãtes pponẽdo nomẽ:⁊ sic superãte sanguine flegmonẽ herisipillatũ:vel flegmonẽ herisipilliadẽ vocant:⁊ superãte colera herisipillã flegmonidem vocant:⁊ dicunt q Ras. tñ. 13. ɔti. dixit. q quotiens Gal. dixit. apa sanguineuʒ:ita q apa sanguineum absolute vocat calidum. Et quotiens dixit. herisipillam intelligit apostema colere rubee.

Causa mãlis ɔiuncta apatis calidi nota est ex dictis:qm̃ est:aut sanguis. aut colera rubea:aut sanguis ⁊ colera simul. Cã ãt cãe ɔiũcte. s. iuẽtiõis eius i loco apatis:aut est intrinseca:aut extriseca. ⁊ intrinseca aut est ex pte mãdãtis:⁊ est plenitudo toti⁹ corporis:aut alicui⁹ mẽbri mãdantis ex sanguine vel colera vel vtriusq̃ q sua fortitudine humorẽ illũ ad mẽbrũ aliqð debile delegat:aut est ex pte recipiẽtis qð recipit rõne sue debilitatis gñalis ei vel ex tpe acqsite pprie si laxe fuerint texture vel positũ in loco circũferẽtiali ad quẽ humor calidus facile mouet:⁊ pprie si fuerit in eo caliditas attrahẽs:aut dolor excitãs:aut qd aliud attrahens:aut mẽbruʒ debilitãs:aut est ex pte mẽbri intermedij qñ est amploꝝ vasoꝝ ⁊ lataꝝ viaꝝ. Cã võ extrinseca ẽ pprie regimẽ in sex reb⁹ nõ nãlibus multiplicãs humorẽ calidũ. Dixit Gal. in libro de flõmia. ⁊ ponit a Rabi. tertia pticula sic. cũ ad aliqð mẽbrũ:siue ex debilitate:siue ex alia causa aliqd defluit sanguinis. supp. aut colere:aut vtriusq̃: siue sit modicũ:siue multũ accidit in ipso apa calidũ ex ipso sanguine ⁊ colera:vel vtroq̃ ẽt si corp⁹ sit minime repletum. Et dixit scða ad glauco. sanguis cũ effundit ad ptes mẽbri vacuas gñat apa. sup. ⁊ silr facit colera. Sciẽdum tñ quãq̃z sanguis purus possit apa facere:illud tñ p rarũ est:siue sit sũptus p q̃rta sba humorali:siue p massa sanguinea:sʒ vtplm̃ ad apandũ ɔcurrit alius humor mixtus vni vel plib⁹:⁊ talis humor sm plm̃ est colericus:deide flegmatic⁹: ⁊ vltimo melicus:sanguine tñ multũ vincẽte in cõmixtiõe:dʒ. n. multũ aliũ humorẽ q secũ esset mixtus supare ad hoc vt apa dicat esse sanguineũ:si. n. nõ multũ viceret nõ appellaret apa sanguineũ: sʒ ɔpositũ. s. flegmõ herisipilliades:⁊ sʒ hoc apatũ sanguineoꝝ aliud hʒ fieri a sanguine puro:aut a sanguie colerico:aut flegmatico:aut melico. Dixit. A. q̃rti tertia. apa caliduʒ:aut est a sanguine:⁊ eo. i. aut eo qð currit cursu eius. i. aut est a sanguine nãli ⁊ laudabili:aut inãli ⁊ illaudabili:siue a sanguine võ vel nõ vero. i. ɔuerso ad extraneã q̃litatẽ venenosam:vel aut fit a sanguine. s. puro:⁊ impmixto

Rarissime fit apa ex puro sanguie.

alio vel

alio vel alijs humorib⁹: vel aut fit a sanguine: aut eo q͛ currit cursu eius: sicut esset fl'a näle amplius decoctū ꝛ factū. vt iaʒ suscipiat formā sanguinis: siue flegma dulce ẜm ꝑ admixtionē sanguis cū flegmate näli: currit enim cursu sanguis. ¶ Dixit Auer. 3° colliget. iste egritudines gñant̄ ꝑpter exitum sanguinis extra näm in quātitate vel qualitate. sup. vel vtroqꝫ: sed tñ exitus sanguinis in qualitate dꝫ esse paucus. s. si debēt egritudies ex eo gñate attribui sanguini: qm̄ si multus esset exitus eius. Dixit Auer. dꝫ egritudini attribui nomen humoris ad quē declinauerit: ꝛ qui dñat̄ manifeste: h̄ est. qꝛ qñ ifrigidat̄ nimis dꝫ attribui colere. s. nigre: ꝛ si sanguis q fluxit ad mēbꝝ fuerit distēperatus in caliditate: scilꝫ multū fit ex eo herisipilla flegmonides eo ꝙ tūc est coleric⁹. ¶ Et subdit Aui. aut apa calidū fit a colera: ꝛ pꝛo vt eo q͛ currit cursu eius: qꝛ aut fit a colera näli aut innäli. siue aut fit a colera pura nō ꝑmixta: siue ipsa sit nälis: siue inälis: aut fit ex ea nō pura. i. alij ꝑmixta humoꝛi colera multū vincente in cōmixtione ad hoc vt apa noie designet̄. Et qdam per id q͛ currit cursu eius intelligunt apa q͛ fit ex sanguine ꝯuerso in näm colere qui postea currit cursu colere. Sanguis. n. cum supercalefit ꝛ subtiliat̄ cōuertit̄ ẜm eius partem subtilem in näm colere: ꝛ currit sic cōuersus cursu colere: qꝛ mouet̄ de tertio in 3^m: ꝛ currit etiā cursu accidentiū alioꝝ colere: vt patuit in sermone de febꝛibus. sup. aut est ex sanguine ꝛ colera simul: aut q͛ currit cursu vtriusqꝫ simul. ¶ Dixit Gal'. 2° ad Glauconē. ꝛ ponit̄ a Rabi in 3ª particula. si sanguis egredit̄ ab equalitate sua näli multa egressione caloꝛ mēbꝛi innatus egredit̄ a nälitate sua egressione multa, vnde putrefit sanguis ille: sicut putrefit in coꝛpoꝛibus moꝛtuoꝝ: si tñ fuerit virtus eius caloꝛis innati membꝛi adhuc remanens: nec egressus fuerit egressiōe magna a nälitate sua foꝛtificat̄ supꝛa ipsuꝫ sanguinē ꝛ imutat ip̄m in saniē: ꝛ ẜm dispositionē hoꝝ duoꝝ statuū circa digestionē ꝛ putrefactionē saniei dispositio fit diuersa. Dixit Aui. q̄rti 3ª. qñ multiplicatur mä apatis calidi ꝛ magnificatur apa: tunc est de summa apatū attaumatū moꝛtificantiū. i. pestilētialiū ꝛ venenosoꝝ. Alia lr̄a hꝫ autūnaliuꝫ moꝛtificantiū, ꝛ hoc dixit Aui. quia cōuenientiā ꝛ similitudinē hn̄t cū illis: qꝛ sicut apata de mä venenosa mēbꝝ moꝛtificātia: ꝛ istud: naꝫ ꝑꝑ multitudinem sue mäe male calorē coꝛrūpit innatū ꝛ suffocat: vñ ille sanguis nō gubernatus ꝛ non rectus a nä membꝛi coꝛrumpit̄. ¶ Et dixit Aui. ꝙ de summa apatū calidoꝝ maloꝝ: quoꝝ mä multiplicat̄ est apa dictū baurachion sic dictū: qꝛ fit ab humoꝛe baurachio vsto vel a flegmate salso vsto: ꝛ hoc etiā dixit ꝑpter siliᵗudinē: qꝛ sicut illudⁱ ꝑpter cām dictam coꝛrūpit mēbꝛū: ita ꝛ istud baurachion coꝛrūpit ipsum ꝑpter suā qualitatē malā coꝛrosiuā: apa igitur calidū malū coꝛrumpit mēbꝛū cui aduenit, ꝛ hoc facit altero triū modoꝝ: aut quia eius mä est multa: ꝛ pꝛe multitudine vincit näm ꝛ suffocat caloꝛeꝫ naturalē: aut qꝛ eius materia est venenosa sua venenositate coꝛrumpens calorē innatuꝫ: aut qꝛ eius mä est mala coꝛrosiua coꝛrodens sub̄am mēbꝛi ꝛ coꝛrumpens ipsum. ¶ Et dixit Auic. ꝙ apostemata calida mala coꝛrumpentia membꝛū cui supueniunt: ꝛ que eis similant̄. s. in malitia ꝛ venenositate: ꝛ que eis similant̄: scilꝫ in coꝛrumpendo mēbꝛū, q̄ꝫuis nō sint calida: nā etiā superflue frigida possunt coꝛrūpere mēbꝛū: imo ꝛ vt multi dicunt ēt superflue humida: ꝛ superflue sicca, ꝛ omnia hꝰ coꝛrumpentia mēbꝛū multiplicantur in annis pestilentialibus. ¶ Et dixit. A. loquēs de malitia calidoꝛū ꝙ de apatibus calidis illa sunt mala que nō excitant̄ ad resol'onē que oino conuenit: qꝛ natura non potest superare materiam: sed superatur ab ea: ꝛ ideo ad putrefactionem peruenitur membꝛi: ꝛ hoc non contingit semper a multitudine materie: imo a sola malignitate eius.

Signa apatis calidi gñalia sunt coloꝛis membꝛi mutatio ad rubedinem vel citrinitatē: ista tñ mutatio coloꝛis diuersificat̄ in rubedine vel citrinitate ẜm plus ꝛ minus ꝑpter dispōnē aeris, nam dixit Aui. p̄mi 4ª. In hyeme apata que sunt calida sunt coloꝛis albi: nō qdē absolute. sed cōparatiue ad estatē: qꝛ sunt in hyeme remisse rubedinis vel remisse citrinitatis: sicut in estate sunt intēsioꝛis ꝛ inflāmatioꝛis ꝛ doloꝛ acutus ꝛ pulsatiuus, ꝛ qñqꝫ cōsequit̄ ip̄m febꝛis maxime si ꝑpinquū fuerit coꝛdi: aut in loco multaꝝ arteriaꝝ, ꝛ maxime si saniē colliget: ꝛ ista sunt signa apatis calidi extrinseci. ¶ Sed apatū calidoꝝ intrinsecoꝝ signa sūt: qm̄ demonstrat ea febꝛis cōicans eis, maxime ea que sunt ꝑpinqua coꝛdi: vt latius patuit in sermone 2° de febꝛib⁹ apatuꝫ ꝛ grauitas. s. sola si fuerit in membꝛo carente sensu: vt in epate pulmōe ꝛ similibus: ꝛ inflāmatio in loco percepta ab infirmo: ꝛ interdū ēt a medico ꝑꝑ appositionē manus exteteriori cuti tāgendo mēbꝛū apꝰsuꝫ, ꝛ si apa interius in neruis. i. neruosis mēbꝛis fuerit: vt ore stōi vesica ꝛ silib⁹ doloꝛ vehemens erit ꝛ febꝛes foꝛtes q̄ cito ad extensionē ꝛ ꝑturbationē intellectus ꝑducūt ꝛ in motibus dilatationis ꝛ cōstrictionis faciēt nocu^m. s. in motu anhelitus, ꝛ vt qdā dicūt ēt pulsus. Istud tñ signū pōt referri ꝛ ad apata calida ꝛ frigida: qm̄ ipsa ꝑmutant ꝛ anelitū ꝛ pulsuꝫ ẜm varietatē sub̄e ꝛ sensibilitatis mēbꝛi in quo fuerit. ¶ Frigida aūt apata p̄dictis accidentib⁹ sunt ꝑuata, imo eis opposita aderūt, ꝛ nō cōicant̄ eis. ¶ Dixit Aui. doloꝛ, scilꝫ magnus, imo paruus qui cōparatione intēsioꝛis doloꝛis apatis calidi pōt dici nullus: doloꝛ tñ aliqs erit cū eo semp: sicut cāe doloꝛis: ꝛ erit doloꝛ in frigido ẜꝫ pl'm aggrauatiu⁹ q nō ꝑcedit augmētādo, nisi parū valde. In calido ꝟo apate doloꝛ ẜm pl'm est acut⁹, q̄ꝫuis cū fuerit in mēbꝛo nō sentiente sit aggrauatiuus doloꝛ in calido agēdo ꝑcedit maxie q acutus est. ¶ Et dixit Aui. oia apata q̄ in viscerib⁹. s. vētris inferioꝛis eueniūt: ꝛ hoc siue sint calida: siue frigida in mirach tenuitatē ꝛ macredinē efficiunt, ꝛ qdā volūt ꝙ efficiāt ēt in oculis ꝯcauitatē. Et dixit Ras. 13° ꝯti. ex 2° libꝛo humoꝝ iuuabit̄ significatio sup apa visceꝝ quotiens aliqs locus in mirach vētris fuerit nudus durus ꝛ calidus: qm̄ possibile est ꝙ loc⁹ posterioꝛ eo ꝛ inferioꝛ ꝟsus partē posterioꝛē patiat̄ apa calidū remanente ipso myrach sano. i. sine apate: sed tñ ex caliditate ipsius loci locus in myrach efficiet̄ durus calidus ꝛ liuidus. ¶ Et dixit Aui. ꝙ signa vl'ia demonstrare apatis frigidi intrinseci. sup. imo ēt ꝛ calidi est difficile: qꝛ ꝛ si facilia facta fuerint necessario erunt tediosa: qm̄ vt dixit litera extra: hoc indicet verbis pꝛolixis: quare melius est vt sermo de eis ad dictiones particulares reseruetur ex quibus particularia apostemata intrinseca compꝛehendent̄, ꝛ de his omnibus particulariter dictum est in sermonibus pꝛecedentibus.

Signa apatis frigidi.

Pro cura gñali apatū calidoꝝ recta fienda. dixit auctoꝛ cōpendij. opꝫ te perquirere cū calida in aliquo mēbꝛo eueniunt apata: an calefiat illud mēbꝛū ex rebus exterioꝛib⁹, sicut ꝯtusione vulnere: aut doloꝛe, aut ex accidentib⁹ exn̄tib⁹ in aliquo mēbꝛo sibi vicino: aut cuꝫ eo colligātiā hn̄te: an ex mebꝛis sanguinē ei mandantib⁹: ꝛ an plenitudo sit in coꝛpoꝛe. sup. ꝛ inquirere: ꝛ de omni alia cā ꝛ opponere te in cura ẜm ꝙ cōuenit cā cognita. ¶ Dixit Ga. 13° terapē. In apate calido eo ꝙ ẜm dupliceꝫ modū ꝑcedit duobus modis faciēs deficere particulā in qua est ab eo q͛ est ẜm näm. s. ꝛ qꝛ plena est: ꝛ qꝛ calidioꝛ. Ideo intētio curationis est euacuare ꝛ infrigidare. In herisipilla tñ intentio infrigidationis pꝛoperat ante eūoneꝫ: ꝛ ecōuerso in flegmone intentio eūationis ꝑperat ante infrigidationē. Et de his in particularibus curis apparebit.

¶ De apate sanguineo siue de flegmone. Cap. xix.

Dixit Gal'. 14° terap. melius est a flegmone incipere: ꝛ qꝛ sepissime fit: ꝛ qꝛ febꝛes ꝛ alia sintomata operat̄ subtilissima. Et dixit 2° ad glauconē. a flegmone incipiendū esse ꝛ pluries hoc fit ꝛ plures hꝫ dr̄ias. Et ad oēs eas febꝛes nate sunt subsequi, qꝛ cōe oib⁹ eius dr̄ntijs imoderata

est caliditas ꝛ velut inflāmatio. Sunt tñ qdā dicentes ꝙ in
verbis dictis ꝑ flegmonē Gal'. intellexit apa calidū: ꝛ quo/
cūqꝫ intelligat' auctores cōiter oēs prius de apatibus cali/
dis q̄ꝫ de frigidis: ꝛ inter calida de flegmone q̄ꝫ de alijs de/

Flegmon vñ dr̄ ꝛ ꝙ qnqꝫ modis sumit'

terminant. Flegmon dr̄ a fleminādo: est aūt flegminare hūo/
rē transmitti vel influere a toto corpe vel aliquo vno mēbro
ad aliqd̄ vnū mēbrū in quo reperit': ꝛ vt sit flegmon largissi
me sumit' pro omni apate facto ꝑ viam defluxus. Flegmon
quoqꝫ vt dicūt qdā interpretat' ardēs, est eniꝫ hoc nomē ab
solutū super oēm mām incidētē ꝛ inflāmationē ingerenteꝫ:
ꝛ vt sic large sumptū dr̄ de oi apate calido, siue per se, siue ꝑ
accidēs. Vñ dixit Gal'. 2° ad Glauconē. antiq flegmonē eas
q̄ sūt velut inflāmationes collectiones noiabāt, veruꝫ aliqñ
reperit' stricte sūptū ꝓ oi apate sanguineo: vñ Gal'. ibidē sub
dit. iuniores nō oēs collectiones inflāmationi faciētes fleg/
monē appellāt: neqꝫ. n. herpetē: neqꝫ herisipillā: neqꝫ aliqd̄
taliū in flegmonibꝰ annumerāt, sꝫ vni soli calidaꝝ collectio
nū inferunt hoc nomē: qd̄ est cū tumore duro ꝛ dolore pul/
satili, ꝛ h̄ est sanguineū apa. ℭ Et Aui. dixit. q̄rti 3ª. Scias
ꝙ nomē flegmonis in lingua greca est absolutum sup̱ oē qd̄
est inflāmatū. s. siue essential'r: siue accn̄tal'r: q̄ꝫuis fuerit essen
tial'r frigidū. Deinde dr̄ de oi apate calido qd̄ est cū ꝓprieta/
te p̄dicta. s. de apate sanguineo: qd̄ nō caret inflāmatione ꝑꝑ
coartationē sanguinis ꝛ opilationē meatuū. s. ꝛ poroꝝ. Et
rursuꝫ reperit' hoc nomē sūptū strictissime ꝓ apate sangui/
neo facto tñ de sanguīe laudabili: siue subtili: siue grosso. Et
de flegmone hoc vltimo mō sūpto vident' auctores curā po/
nere in capl'o flegmonis. Ex qbus apparet ꝙ flegmon qnqꝫ
modis sumit'. p̊ largissime. 2° large. 3° minus large. 4° stricte.

Flegmon quid sit: ꝛ quō gn̄et'

5° strictissime. ℭ Dixit Gal'. 13° terapē. ꝛ ponit' a Raſ. 13° cō
tinē. Flegmon est apa calidū ex sanguine manāte ad mēbꝝ.
Ois. n. dixit Gal'. ibidē. per influxionē sanguis fit ꝛ ois est:
aut quātitate sola: aut q̄litate sola: aut vtraqꝫ simul. Et fit, di
xit ipse per influxionē sanguinis qbusdā moꝝ mollidi plusq̄ꝫ
ſm nāꝫ fuerit calida, ꝛ sic peccante q̄litate mala calida: fit ēt
qñ influit amplior q̄ꝫtitas q̄ꝫ indigeat ꝑticula ad quā influit
ex cuius influxu flegmon fit in ea. sup. Aut influit ex eo am/
plior q̄ꝫtitas sil'ēt ꝛ infecta mala q̄litate calida. Et hoc fit di/
xit Ga. vna vel pluribus particulis in flegmonātē ꝑticulam
mittētibꝰ sāguinē: ea v̊o suscipiēte, ꝛ qñqꝫ trahēte ad seipꝫ,
fit enim influxus iste per viā venaꝝ ꝛ arteriaꝝ. Cū eniꝫ vene
replent' tanto sanguine ꝙ eū capere nō pn̄t: neqꝫ locare ip̄m
in porositatibꝰ: cuius sunt mēbri euomunt ꝑipsaꝝ orificia.
Ipse eniꝫ vene pre multa extēsione rarificant' in textura po/
roꝝ suoꝝ, quare resudat ab eis sanguis ꝛ in porositates mē
bri illius: ꝛ sic flegmon gn̄at' in eo. ℭ Dixit Aui. q̄rti 3ª. fleg

De causis eius.

mon aut est a sanguine laudabili: aut a sanguine malo. Et di
cunt qdā per sanguinē laudabilē intelligit peccantē sola q̄ꝫti
tate: ꝛ per malā peccantē sola qualitate vel qualitate simul ꝛ
q̄ꝫtitate. Et cōcordat' iste intellectꝰ cū v̊bis Gal'. supradictis.
qdā dicūt per sanguinē laudabilē nō intellexit solū eū q ab/
solute est laudabilis q est eq̄lis sub̄e, sꝫ ēt qui paꝝ recedit ab
equalitate sub̄e, ꝛ ꝑ sanguinē malū intellexit eū qui ab equa
litate sub̄e multū recedit: nā dicunt ipsi sanguis laudabilis:
aut est laudabilis simpliciter q est oino eq̄lis sub̄e eq̄lis san/
guinis corporis tēperati: aut nō simpl'r, sed ſm qd, qꝛ aliq̄ꝫ/
tulū recedit a nālitate sub̄e in subtilitate vel grossitie q̄lis est
sanguis corporis sani nūc q in qbusdā est subtilis vt in cole
ricis: ꝛ in qbusdā grossus: vt in flegmaticis ꝛ melancolicis:
cū nō multū egredit' in eis ab equalitate sub̄e. Et sunt q dn̄t
ꝙ ꝑ sanguinē laudabilē nō itellexit simpl'r laudabilē: sed eū
qui est laudabilis cōpatus ad sanguinē adustū maligne q̄li/
tatis vel venenose: de quo Aui. intellexit cū dixit malū, ꝛ q
dā dicunt ꝙ per sanguinē laudabilē Aui. intellexit nō adu/
stuꝫ: ꝛ per malū intellexit adustū, ꝛ qdā dicūt ꝙ. A. ꝑ sangui
nē laudabilē intellexit nō peccātē in quanto nec in quali: ꝛ ꝑ
malū peccātē in quali vel in quāto vel in vtroqꝫ, pōt eniꝫ di/
cunt ipsi apa fieri a sanguine nō peccāte in quanto vel quali
vt cū fieret a cā primitiua in corpore mūdo ꝙ saltē erat tale
in suo fieri ꝛ ꝑnᵒ ꝑncipiāte: currit enim in tali corpe mundo
ad locum ꝑcussionis sanguis talis qualis erat in ipso: ꝛ ille
erat laudabilis in q̄ꝫto ꝛ quali cui supueniat alteratio nota/
bilis extraneans ipꝫ saltē pro aliquo tēpore: ꝛ pōt fieri apo/
stema ex sanguine nō peccante in quali q̄ꝫuis peccet in q̄ꝫto:
sicut cū fit apostema a cā ꝑmitiua in corpe plectorico nullaꝫ
habente kakochimiā: ꝛ pōt fieri a sanguine peccāte in quali:
sed nō in quāto sicut in corpe kakochimo pauci sanguinis,
ꝛ pōt fieri a sanguine peccante in quāto ꝛ quali: vt in corpe
plectorico simul ꝛ kakochimo in quo est multitudo sangui/
nis mali. ℭ Et dicūt ꝙ omne apa sanguineū in ꝓcessu semꝑ
est a sanguine malo peccante in quali ꝛ q̄ꝫto: in quāto, qꝛ est
in loco illo superfluus. In quali: qꝛ ilico cōculcat' ꝛ deriuet'
in loco preter nām alterat' a q̄litate sua nāli: sicut dixit Hip.
in affo. sanguis si in ventrē effuderit necesse est ipsuꝫ putre/
fieri. Et sic dn̄t ꝙ Aui. intellexit cū ꝑmi 2ª dixit. ꝙ nullū apa
fit sine malitia cōplexionis mālis. ℭ Dicunt quoqꝫ ex istis
quidā ꝙ sanguis faciēs apa vel cōparat' ad corpus, siue mē
brū, vñ exiuit: ꝛ sic qñqꝫ est bonꝰ ꝛ laudabilis, ꝛ qñqꝫ ma/
lus ꝛ illaudabilis, vel cōpat' ad mēbrū in quo cōtinet', ꝛ sic
semper est illaudabilis, tñ qñqꝫ magis: qñqꝫ minus: qñqꝫ in
quāto tātū: qñqꝫ in quali tm̄: qñqꝫ in quali ꝛ quanto simul.
ℭ Et sunt qui dicūt ꝙ ꝑ sanguinē laudabilē Auic. intelligit
sanguinē peccātē: sed tñ retinētē formā suā nō trāsmutatam
in aliā formā: ꝛ per sanguinē malū intellexit trāsmutatū in
aliā formā, vt eniꝫ apparuit in sermone de febribꝰ. Gal'. vo/
luit scd̄o de crisi ꝙ cū sanguis corrūpat'. s. sic ꝙ corrūpat' for
ma eius subtile eius trāsit in colerā: ꝛ grossum in meliam: ꝛ
hos humores in quos ꝯuersus est sanguis vocauit hic Aui.
sanguinē malū: noiauit aūt eos sanguinē: qꝛ vt in dicto ser/
mone patuit ipsi detinent aliquas proprietates sanguinis.
ℭ Fortasse illi q dixerūt. ꝙ Aui. intellexit per sanguinē lau/
dabilē sanguinē nō adustū, ꝛ ꝑ sanguinē malū sanguinē adu
stum plus vadūt ad mētē Aui. si bñ cōsideret' in eius decla/
ratione quā fecit de mēbris dicte distinctiōis. Dixit eniꝫ. A.
ꝙ factum a sanguine laudabili: aut fit a sanguine laudabili
subtili, aut fit a sanguine laudabili grosso, ꝛ subdit factum a
sanguine grosso est illud. scilicet flegmon quod accipit ꝛ te/
net cutem ꝛ carnem simul: quia sui grossitie profundat' ad
carnem: quia pōt sanguis grossus, ita expelli ad cutem sicut
subtilis: a quo. s. subtili apa factum est: de quo dixit. A. acci/
pit cutē solā. Et dixit solā: nō qꝛ nō accipiat ēt de carne: sꝫ qꝛ
accipit plus de cute ꝛ minꝰ de carne: cuius ꝯ̃riū facit apa fa
ctū a sanguine grosso: qd̄ accipit plus de carne ꝛ minꝰ de cu
te. Et Auer. 3° coll'ꝫ. dixit. ꝙ apata sanguinea diuersificant'
per maiorē profunditatē ꝛ minorē: ꝛ qd̄ est minoris ꝓfūdi/
tatis est leuius: ꝛ factū a sanguine leuiori ꝛ subtiliori: q̄ꝫuis
ēt possit dici leuius ꝑpea ꝙ leuiora accidētia facit saltem de
pulsatione ꝛ grauitate. Et dixit Aui. apa factuꝫ a sanguine
subtili est spina. i. inducit in mēbro punctiones sicut spina: q
dā exponunt est spina. i. herisipilla, ꝛ hoc per quādā sil'itudi
nē: qꝛ fit de mā subtili: ꝛ qꝛ extra pellit' versus superficieꝫ: ꝛ
qꝛ inducit punctiones similes punctionibꝰ herisipille: q̄ꝫuis
in herisipilla oia p̄dicta sunt plus. ℭ Et dixit Auicē. ꝙ hoc
apa a sanguine subtili est sine pulsatione: nō qd̄ē absolute: sꝫ
qꝛ pulsatio in eo est pauca q̄ ꝓprie respectu pulsationis apa
tis facti a sanguine grosso que est multa potest dici: qꝛ in fa/
cto a sanguine subtili modicū coartat' materia: in illo auteꝫ
multum. Dixerunt qdā. ꝙ Aui. ꝑ spinā hic intellexit apa cō
positū ex sanguine ꝛ colera, ꝛ bñ dixerunt: qꝛ huic magis si
milatur q̄ꝫ herisipille: vñ sciendū ꝙ herisipilla que facta est
a colera subtili magis capit partē superficiei: deinde que fa/
cta est a colera, deinde herisipilla flegmonides, ꝛ vltimo fleg
mon a sanguine subtili: ꝛ herisipilla non hꝫ pulsationem: ꝛ
herisipilla flegmonides hꝫ aliqñ pulsationē: tñ diminutam

valde:ꝛ flegmon herisipilliades hꝫ pulsationẽ:sꝫ tñ paruã:
ꝛ flegmon a sanguine subtili hꝫ pulsationẽ aliq̃ꝫtulũ maio/
rẽ:paruã tñ respectu pulsationis flõnis a sanguine grosso,ꝛ
ꝯsit͛r flegmõ factũ a sanguine malo aut est factũ a sanguine
grosso ꝛ subtili.¶Et ex grosso sanguine malo.dixit Auicẽ.
fiũt spẽs exiturarꝫ malarꝫ,ꝛ hic exiturã ꝑ a̅pate sumpsit:nã
fiũt ex eo a̅pata mala,nã si eius malitia vehemẽs fuerit ꝛ ip
sius adustio ꝓuenit inde herisipilla.s.mala:dicũt.n.qdaꝫ ꝙ
Aui.h sumpsit herisipillã ꝑ oi a̅pate colico malo:qd̃ fit ex
sanguine malo.s.eo q ꝯuersus est in colaꝫ q̃ putrefit ꝛ corrũ
pit͛ forma eius.Et aliq dicũt nõ intellexit de ṽa herisipilla:
neqꝫ de aliquo a̅pate colico:sꝫ a̅pate sanguineo malã hñte
sil͛itudinẽ ad herisipillã malã ꝑꝑ ei⁹ sil͛itudinẽ vocauit ipsuꝫ
harisipillã.Et dixit Auic.ꝓueniet inde cõbustio ꝛ crustula:
qꝛ tale a̅pa cõburit locũ:sicut ignis:vñ dimittit in loco post
cõbustionẽ escarã:sicut dimittit ignis ꝛ vt dicũt tale a̅pa est
carbo vel spẽs ei⁹.Et dixit Aui.ꝙ deterior ea scilꝫ herisipil/
la dicta est ignis ꝑsicus q̃ꝫuis malus vel ignis ꝑsic⁹:siue car
bo nõ verus:qꝛ a̅pa sanguineũ malũ gñat qd̃ nõ est ṽe ignis
ꝑsicus,sed assil͛at͛ ei qd̃ est deteri⁹ a̅pate sanguineo qd̃ sil͛at͛
herisipille.Et innuit Aui.in ṽbis dictis ꝙ sanguis grossus
hꝫ gradus in plus ꝛ minus in sua malitia ꝭꝫ qd̃ sua malitia
ꝛ adustio fuerit maior vel minor:ꝛ ꝭꝫ hoc sanguiꝭ malus cũ
corrũpit͛ forma ei⁹ trãsit in humorẽ colicũ maioris vel mi/
noris malitie:sed a sanguine malo subtili:dixit Auic.accidit
flegmon qd̃ declinat ad herisipillã.s.malã.Dicũt ꝙ declinat
ad eã plus q̃ꝫ factũ a sanguine grosso malo:ꝛ iõ declinãt ad
herisipillã malã cuꝫ malignitate ꝛ fraudulentia:ꝛ hoc ideo
est qꝛ sanguis subtilis cũ adurit͛ plus cõuertit͛ ad nãm cole
re q̃ꝫ sanguis grossus eo ꝙ magis ꝯuenit cũ eo:ꝛ in calidita
te cõpl͛onali ꝛ in subtilitate sub̃e.Et ꝑꝑ hanc cãm.dixit Aui.
accidit.s.ꝙ si sanguis fuerit subtilior erit herisipilla flegmo/
nides.s.mala:qꝛ q̃ꝫto sanguis fuerit subtilior ꝛ calidior tãto
plus de eo cõuertit͛ ad colerã malã:ita ꝙ in sanguine subtili
illud qd̃ cõuertit͛ ad nãm colere erit multũ in tm̃ ꝙ colera p̃/
dominabit͛,ꝛ proinde ex eius p̃dominio a̅pa causatuꝫ ex eo
dicet͛ herisipilla flegmonides.Et subdit Auic.ꝙ si adhuc sã
guis iste subtilior ꝓcedit in malitia.s.ꝛ adustione erit a̅pa ex
eo generatũ herisipilla habẽs inflãmationes ꝛ vesicas ꝛ cõ/
bustionẽ ꝛ crustã:ꝛ hoc ꝭm diuersos gradus combustionis
adustionis ꝛ malitie.sic itaqꝫ ex dictis pꝫ ꝙ ꝭm diuersas ex/
positiões ꝓductas p̃dicta a̅pata facta ex sanguine malo taꝫ
grosso q̃ꝫ subtili pñt reponi in ca° a̅patũ sanguineorꝫ.ꝛ repo
ni in ca° colicorꝫ.¶Dixit Gal͛.2° ad Glauconẽ.febris fit as/
sidue in oi a̅pate,maxime sanguineo ꝛ ꝑcussionib⁹ ꝛ euul/
sionib⁹ ꝛ rupturis ꝛ bubonib⁹:ꝛ dearticulationib⁹ ꝛ fra/
cturis ꝛ punctionib⁹ ꝛ vlcerib⁹ ꝛ absqꝫ his oib⁹ fit cuꝫ ad
ĩmoderatã repletionẽ humorꝫ peruenerint:tunc enim qd̃ su
perfluũ est effundunt ad aliquã particulã que vtiqꝫ potissi/
me fiunt tũc recipere:ꝛ hec particula oĩno erit vel imbecil/
lior vel cauernosior vl͛ ꝓmptior trahere vl͛ ignobilior.¶Et
dixit.13.terap.cũ ꝓpe arteriã magnã vel venã vlcus factum
fuerit citissime bubones insurgũt.sic itaqꝫ ꝑꝑ vlcus in digi/
to factũ manus vel pedis adenes.i.ꝑtes glandose que ꝭm a/
las.i.assellas ꝛ q̃ ꝭm bubones.i.inguina eleuant͛.i.tument
ꝛ flegmonant.i.recipiunt sanguinẽ qui defluit ꝭꝫ colla ꝛ cru
ra.¶Aui.quoqꝫ p̃dictas cãs reduxit ad añtes ꝛ ꝓmitiuas.
Et dixit.ꝙ ex eis sunt cãe añtes corꝑe.i.itrinsece ꝛ ex corꝑe
ꝓcedẽtes ꝛ nõ extrinsece,ꝛ iste sunt ex repl͛one.s.in q̃ꝫto aut
a malitia humorꝫ.i.a repl͛one qualis.sup.aut ab vtraqꝫ re/
pletione in corꝑe toto vel in aliquo mẽbro siue aliqb⁹ mem
bris:ẽt debilitas mẽbri recipiẽtis,ꝛ alias cãs añtes Aui.re
liqt notas.ꝛ dicte sunt supra in gñali cap° causarꝫ a̅patis.Et
alie cãe.dixit Aui.sunt extrinsece siue ꝓmitiue ꝛ sunt sicut cõ
tusio vel cõcussio aut incisio aut fractura:dislocatio aut vlce
ra que multiplicant͛ in mẽbro:quare declinat mã ad mẽbrꝫ
illud ꝓpter dolorẽ ꝛ debilitatẽ.sup.ꝛ his similia.¶Ex di/
ctis patere pñt spẽs a̅patis sanguinei ꝛ quot ꝛ que sunt,ꝛ
de eis sunt qbus sunt noia imposita:ꝛ dicet͛ de eis in capl͛is
illis ꝓprijs.Et quedã sunt qbus nõ sunt noia iposita.Et ꝑ
ipsarꝫ signis ꝛ cura recurrendũ est ad cap^m de signis ꝛ cura
flegmonis:ꝛ q̃dã sunt q̃ qbusdã precipue eueniunt mẽbris,
ꝛ dicet͛ de eis in sequẽti sũma hui⁹ tractat⁹.Dixit Aui.parꝫ
cõtingit ꝙ flegmon sit simplex,sꝫ ꝭm pl͛m associat͛ ei:aut he
risipilla:aut durities aut furiositas.Herisipilla qdẽ qñ san/
guini fluenti colera miscet͛ aut qñ subtile sanguis iam fluxi
ꝯuertit͛ in colerã.durities ṽo.s.q̃ est maior duritie ꝓpria fle
gmonis:tũc admiscet͛ ei qñ sanguine fluẽte admiscet͛ flegma
vel mel͛ia:vel qꝛ in se sanguis sit multũ grossus:vel qñ pars
grossa sanguis iam fluxui ꝯuertit͛ in mel͛iaꝫ.furiositas ṽo.i.
ignis ꝑsicus vel formica corrosiua ei tunc admiscet͛ qñ alius
humor subtilis adustus corrosiuus vel qñ ꝑs subtilis san/
guinis iam fluxit ꝭm qd adurit͛.¶Et Aui.cũ voluit decla/
rare flegmonẽ per sua tẽpora nõ fecit mẽtionem de ꝓn°:qm̃ De tꝑib⁹ flõis.
reliquit notũ:ꝙ tũc est ꝓn^m eius qñ in mẽbro incipit tumor
ꝛ tensio ꝛ tandiu durat q̃ꝫdiu permanet ꝭm illã dispõnẽ vel
nõ auget͛ notabil͛r.Augmẽtũ ṽo eius.dixit ipse.declaratur
notabili additione tumoris ꝛ tensionis:ꝛ tãdiu durat q̃ꝫdiu
augmẽtãdo ꝓcedit.Et status eius declarat͛ ꝑ fineꝫ augmẽti
eius.qñ nõ amplius auget͛:ꝛ durat q̃ꝫdiu stat in vltimitate
magnitudinis sue vel nõ minuitur notabil͛r ꝛ declinatio est
quãdo incipit pendere ad lenitatem ꝛ debilitatem.i.diminu
tionem tumoris ꝛ tensionis:vel etiã aliorꝫ accidentium.

¶De signis flegmonis. Cap.xx.

Signa flegmonis Gal͛.13° terap.posuit ẽẽ
quatuor.nã voluit ꝙ de flegmonis
rõne sit inflãmatio siue calor in loco ei⁹ intẽsus
ꝛ tensio ꝛ dolor.s.pulsatiuus siue pulsatio siue
saltus ꝛ rubor,rubor nãqꝫ ꝛ calor mãm peccan
tẽ significat.s.sanguinem.ꝛ tensio ṽo siue durities ꝛ tumor
pororꝫ indicant ipletionẽ ꝛ mãe q̃ꝫtitatem:ꝛ dolor siue pul
satio caliditatis indicat estuationẽ partiũ extensionẽ ꝛ cõti/
nuitatis sol͛onẽ.¶De ꝓmo signo.subdit Gal͛.noscas ꝙ in
mẽbro in quo erit a̅pa cal͛ꝫ.i.flegmon erit febris.i.caliditas
intẽsa sil͛is caliditati febrili.Et dixit.2° ad Glauconẽ.cali/
ditatẽ sentit ampliorẽ:ita vt cõburi putet ꝛ refrigerari cu/
piat patiens.caliditas illa est inflãmatiua:quã ẽt manus tã/
gentis.tolerare nequit ꝑcipit͛ eniꝫ caliditas eius nõ solum a
patiente:sed ẽt a tãgente ꝛ nõ solũ in loco flegmonis,sed ali
qñ in toto corpore ꝓpter febrẽ que qñqꝫ sequit͛ flegmonẽ ꝓ/
ꝑrie eũ q magnus est ꝛ in loco arterioso ꝛ cordi vicino ꝛ cãꝫ
huius caliditatis assignat auctor compẽdij dicens.ꝙ cã est:
qm̃ sanguis ad illud membrꝫ veniens nãl͛r calidior est:ꝛ in
eodem mẽbrꝫ calidius efficitur:eo ꝙ caret refrigeratiõe ꝑꝑ
multitudinẽ q̃ꝫtitatis eius in illo mẽbro exñtis:ꝛ qꝛ pori il/
lius mẽbri nõ sufficiũt in excludẽdo qcq̃ꝫ fumorꝫ:ideo in eo
generat͛.i.coadunat͛ ꝑꝑ eorꝫ multitudinẽ neqꝫ aerẽ exterius
põt sibi attrahere ꝑꝑ pressurã fumorꝫ in eis se cõculcantiuꝫ.
¶Scõm signũ Gal͛.reliquit notũ cũ.n.mẽbrꝫ extẽsibile re/
plet͛ saltẽ cõuenienter grosso notũ.s.humor est ꝙ in tumorẽ
eleuat͛ cui associat͛ tẽsio ꝛ aliq̃lis durities.¶De 3° signo.di
xit 2° ad Glauco.sanguine benigno ꝛ cõmẽsurate grossitiei
ad aliquã fluẽtẽ ꝑticulã repente sil͛ꝛ ꝑꝑ multitudinẽ icunea
tur dolor a vapore multo eleuato ad ꝑtes cutis iducet͛ in eã.
Cũ eniꝫ a̅pa resoluit͛ talis prurit⁹ si cute gñat͛ ꝛ minorat͛ si/
ue intẽdit͛:qm̃ quotidie cũ ꝓcedit resol͛o plus mã a̅patis in
vaporẽ eleuat͛ q̃ ꝓueniẽs ad cutẽ pruritũ illũ causat ꝛ inten
dit.Sunt aũt q dicũt.ꝙ pulsatio hic sumit͛ ꝓprie,sed nõ ꝑ
ambobus motib⁹ ei⁹:qꝛ nõ ꝑ diastole:qꝛ diastoles minuit͛
ꝑꝑ minoratã esse cãm necessitatis aerẽ attrahẽdi:ac ẽt coar/
tationẽ arterie:sed ꝭm sistolẽ ꝑ qua sola hic sumit͛ pulsatio
in resolutiõe mãe a̅patis auget͛:qꝛ auget͛ cã sistolãdi.s.mul
ta effumatio:qꝛ mã cõuertit͛ in vapores ꝛ fumos in nã ꝑ se
vel iuxta beneficio medicine.Et qdã exponũt pulsatio.idest

expulsio incipit intēsionē.i.intendi cuꝫ mā apatis rarificat:
qꝛ tūc incipit quasi extra resolui. ¶ Et ponēs Aui.signa ꝓ/
Signa ꝙ apa puenit ad exituram. uentus apatis ad exiturā.dixit.tu scis.i.cognoscis illud apa
qd̄ aggregat.i.in q̊ aggregat mā eiꝰ in cupuꝫ vt sanies ꝑ ad
ditionē pulsa^{nis} ⁊ calitatꝫ ⁊ fixionē vtriusqꝫ.sup.pulsa^{nis} ⁊ ca
liditatꝫ.sup. ⁊ addi^{nem} doloris ⁊ alioꝝ accñtiū vsqꝫ ad tps ꝑ/
fecte saniationis:sꝫ de h̄ ampliꝰ dicet in ca° de exituris. ¶ Et
dixit Aui.quāto in mēbro arterie erūt maiores ⁊ pulsatio ⁊
dolor maior tāto eiꝰ resolō:aut eius collectio erit velocior:
qꝛ iudicat de maiori caliditate māe:⁊ de maiori nocumēto ⁊
per maiorē caliditatē velocius mouet ad resolui vel aggre/
gari in cupū ⁊ pp maiꝰ nocu^{m} velocius ⁊ plus mouet a nā.
¶ Et ponēs signa terminationis apatis ad corruptionē mē
Signa terminatiōis apostematis. bri dixit.tu scis.i.cognoscis illud apa qd̄ putrefit ⁊ cōuertit
ad putrefactionē ꝓpter difficultatē digōnis:apa tñ calidꝫ
malū pōt corrūpere mēbrū altero triuꝫ modoꝝ:aut qꝛ eius
mā est multa ⁊ cū multitudine vincit ⁊ suffocat calorē nālē:
aut qꝛ eius mā est venenosa sua venenositate corrūpens ca/
lorē nālē:aut qꝛ eius mā est mala corrosiua corodēs sub̄am
mēbri ⁊ sic corodēs ipꝫ.Cū enī mā vincit nāꝫ aut sua multi
tudie aut sua malitia:ita ꝙ nō pōt nā eā resoluere nec sania/
re:tūc ipsa ꝯuersa in malā putrefactionē putrefaciet ⁊ corrū
pet mēbꝝ ⁊ cognosces ipꝫ.dixit Aui.per tenebrositatem.s.
sui coloris,qm̄ cū mēbꝝ mortificat ⁊ corrūpit color efficit
malus tenebrosus obscurus. Et dixit.cognosces ipꝫ per ve/
hemētiā tēsionis:que vehemēs tēsio seqt ad eleuationē mul
toꝝ vapoꝝ a mā apatis facta a calore extraneo putredinali:
q̄ꝫuis calor inatus mortificatꝰ existat q vapores nō potētes
resolui ⁊ excludi a mēbro inflant ⁊ tēdunt ipꝫ, multiplicat
ēt in tali mēbro multa hūiditas extranea q̄ inflat ⁊ tēdit ipꝫ.
¶ Et dixit.Aui.in hoc ca°.ꝙ si nā nō submergit māꝫ.i.nisi
repleat poros mēbri ex ea:ita ꝙ ex eis submergat ⁊ ibibat
nō fit apa:vel vt dixit.alia litera,nisi mā submergat nām.i.
nisi mā vincat nām:sic ꝙ non pōt eā repellere.vñ submergit
mā ⁊ occultat in poris mēbri:nō fit apa qꝛ vt patuit apa nō
fit de mā in venis stante,sꝫ de mā in poros effusa ⁊ in eis sub
mersa ⁊ incuneata:que pōt dici submergere nām mēbri reci
pientis eaꝫ:ex quo nō potuit sibi resistere. ¶ Sꝫ qꝛ ex dictis
pōt argui.ergo ois mā apati est putrida:ex quo est submersa
⁊ suffocata in poris:vñ nō est sufficienter trāspirata. ¶ Rñ/
dit Aui. ⁊ dixit:ꝙ hoc nō sequit:qꝛ talis mā respirat ⁊ aliq̄/
liter euentat:sꝫ male.talis respiratio:sꝫ nō oino multa est cā
ꝙ nō putrefit:⁊ talis respiratio fit ꝑ ignē eius qd̄ est exteriꝰ.
idest ꝑ vacuitatē poroꝝ cutis que est exteriꝰ. ⁊ ꝙ per ignem
intellexerit. A.vacuitatem poroꝝ cutis patere pōt:qꝛ ꝯsilr
vacuitatē talē Serap̄.4° breuiarij capitu.7°.igneā appella
uit:⁊ ponit hoc dictuꝫ Serap̄.ab.A.14° ca° de causis idro
pisis in cōmuni. Et hoc vocabulum in lingua arabica est cer
tum ꝙ significat vacuum.s.quandā maneriem eius.

¶ De curatione flegmonis. Cap̄.xxj

Supradictū est de curatione apatum tam intrinsecoꝝ q̄ꝫ extrin
secoꝝ in gñali:⁊ in p̄cedētibꝰ sermonibꝰ dictuꝫ
est de spāli curatiōe intrinsecoꝝ:q̄re restat vt in
hoc tractatu de spāli cura extrinsecoꝝ sermo se/
quat:⁊ pmo calidoꝝ:⁊ spālr ⁊ pncipalr flōnis:nō tñ putan
dū est ꝙ oē apa curationē ꝑ medicinas exqrat. Multa eniꝫ
apata nā se sola sanat.Silr Ras.13.dti.apa calm si paruum
fuerit dispget.i.curabit. Et qdā dicūt.dispget.i.sanabit. Et
qdā dicūt.disperget.idest sanabit per viaꝫ resolōnis absqꝫ
hoc ꝙ sanietur:sed si magnū fuerit nō disperget absqꝫ ema/
natione putredinis.s.ƀm plm ponenda est itaqꝫ primo cura
tio apostematum per viam resolutionis si ea resolui fuerit
posse.resolōnem enim eoꝝ ante oia medicus querere dꝫ cum
sit resolutio melior modoꝝ terminationis eoꝝ.

Cura vt soluatur. Dieta. Curantur itaqꝫ apata flōnica ꝑ viā resolōnis dupli/
ci instro.s.dieta ⁊ potiōe.dieta ergo sit ꝙ
in aere ad frigiditatem declināte qescat patiens toto tēpore
pncipij:⁊ post pn^{m} diminuat frigiditas eius:⁊ sic in eius di
minutione ꝓcedat donec cū apa ad declinationē deuenerit
seruet eger in aere tēperato vel ad remissaꝫ declinātē frigidi
tatē. Et sit aer in passiuis q̄litatibꝰ mediū tenēs. Si tñ flōn
ad colericitatē declinauerit dꝫ aer tēdere ad hūiditatē:sicut
ēt humidus eē dꝫ in apatibꝰ colericis. ¶ Et opꝫ vt patiens
letet ꝑ posse ⁊ dormiat moderate ⁊ qescat saltē ƀm mēbruꝫ
aposuꝫ:mēbra tñ illi opposita exercitio vti pñt ⁊ custodiat
ipꝫ mēbꝝ a fricatione ⁊ balneis calefaciētibus. ¶ Et dixit
Almā.lib°7°.ca° de apate calō regimen subtiliet ⁊ a carne
⁊ vinis ⁊ dulcibꝰ ⁊ vnctuosis necnō ⁊ acutis.sup. ⁊ amaris
⁊ salsis:⁊ p̄cipue ab oi regie sanguinē multiplicante ⁊ ipꝫ ca
lefaciente abstineat.Sꝫ acetosis cibarijs ⁊ his silibꝰ nutria
tur:⁊ maxie tali regimine vti dꝫ flōnē patiēs quousqꝫ vene/
rit ad declinationē.tūc.n.ipse paulatine ⁊ gradatim redire
poterit ad suā cōsuetudinē. Et si añ declōnē coegerit te vtu/
tis debilitas aut inobediētia patiētis aut accñs aliqd̄ qd̄ su
peruenerit ad exhibitionē carnis ⁊ vini dent carnes auicu/
larū paruaꝝ ⁊ pullaꝝ paruaꝝ alteratas cū rebus acetosis ⁊
aggresta ⁊ arancijs limonibꝰ:⁊ silibꝰ, ⁊ extremitates edoꝝ
⁊ castratoꝝ ꝯdite cū aceto:⁊ det vinū albū debile aut rubeū
ponticū adaquatū cum aqua decocta. ¶ Et oi die ꝓcuratio
fiat cū sollicitudine vt venter eius lubricus ꝑmaneat ꝑ se vel
beneficio suppositorij aut cristerij.
¶ Cura vō flōnis ꝑ potionē qñqꝫ vertit ad cām:qñqꝫ ad ipm
apa:⁊ ad accñs sequēs ipꝫ. Et lꝫ de his sit satis dictū in gña/ Potio
li ca° curationis apatū:tñ hic magis in spāli dicet.neqꝫ erit
malū si aliq̄ ex dictis reiterent.Diuersificat aūt cura flōnis
intētionē habēdo ad cām ꝓut cā eius fuerit cā pmitiua ex/
trinseca aut intrinseca:a quacūqꝫ tñ cā ꝓcedat intētio cura/
tiua cōplet ꝑ vlia q̄ sunt eūatio ⁊ diuersio cāe. Et cōplet per
spālia siue ꝑticularia q̄ medicamina localia noiant q̄ sūt re/
cursuꝫ aut extractū faciētia. ¶ Itaqꝫ iplēdo intētiones p̄di/
ctas.dixit Serap̄.5° breuiarij.ca° 23°.si flegmon fuerit a cā Cura cu a cā mitiua
pmitiua ⁊ nō fuerit in corꝑe replō:incipienduꝫ est ab eūone
hūoris cōtēti in apate cū medicinis mollificatiuis ⁊ resolu/
tiuis q̄ extractū cōplēt:sꝫ si est in corꝑe replō incipiamꝰ eūa
re ipꝫ:sꝫ si flōn est a cā añte q̄ currit ad mēbꝝ ex replōne cō/
tenta in corꝑe.sup.vel mēbro aliquo forti:tūc nō opꝫ vt inci
piamꝰ cū medicinis mollificatiuis:qm̄ attrahūt ad mēbruꝫ
supfluitatē multā plus illo qd̄ resoluit ex eo. ⁊ subdit.neqꝫ
ēt incipiamus cū illis q̄ refrenāt ⁊ ꝓhibēt ⁊ exiccant ⁊ stipti
cant:vt nō faciamus redire supfluitatē ad mēbꝝ pncipale:sꝫ
incipiamus cū extractione sanguis:⁊ hñt p̄dicta veritatem
siue cā añcedens fuerit mota ad apandū a cā intrinseca vel a
cā extrinseca. ¶ De predictis loquēs Aui.dixit.si cā pmiti/
ua obuiat corpori mūdo nō est necessariū nisi curatio apatis
que est ex̄ctio māe extranee q̄ fecit apa. Et vt ostēderet de q̄
extractione māe intelligeret.subdit.ꝙ est illa q̄ ꝑ mollifican
tia ⁊ resoluentia leuia fit.h̄ supplēt nō tm̄.nā ex̄ctio apatis
inq̄ꝫtū est apa pōt ēt fieri per recursuꝫ:⁊ maxie per tractū:
tractus euacuās ⁊ diuertēs ēt in tali apate q̄le est qd̄ est sup
positū q̄ aliqñ ꝯfert vt in ca° de gñali cura.ex verbo Gal.ibi
adducto.ex 13° terapen.cōpetit ⁊ maxie si apa malignū fue/
rit:qm̄ tūc rōne magnitudinis morbi cōpetit eūatio.vt Ga.
ibidē voluit.supplent ēt nō tm̄,qm̄ vt supra patuit eūa° que
per extractū fit nō solū per resoluentia pōt fieri,sed ⁊ per ca
rassationē ⁊ alios modos supra positos.Aui.tñ de his eūo
nibus hic nō expssit:qꝛ ex dictis in gñali curatione notuꝫ re
linquit:sed expssit de mō eūonis mollificātiū ⁊ resoluētiuꝫ:
qꝛ modus eūonis per ista est:qui maxie cōpetit in apate hoc
corꝑe ente mundo:⁊ qꝛ raro in tali apate est nec̄ia carassatio
vel aptio:qꝛ vt expientia declarat hoc tale apa ƀm plm ƀm
viā resolōnis curat.rarissime.n.tale apa saniat:si tñ alr cō/
tingeret ipm saniari,tūc apertio fienda esset.de his ampliꝰ
dcm̄ est supra in gñali curatione. ¶ Dixit Aui.notanter per

mollificantia ⁊ resoluētia leuia. per mollificātia. n. intellexit poros aperiētia dolorē sedātia ⁊ mām aperiētia resolōni vt cadat in ea resolutio. nā exiccantia nō sunt doloris sedatiua: neqȝ māe dispositiua equali resolōne: sed ꝯ̄rium potius sunt opantia: q₂ disponūt ad subtilis resolōnē ⁊ grossi indurationem ⁊ ꝑ resoluētia intellexit mām subtiliātia ⁊ in vaporē cōuertētia: q vapor postea extra excludit̄: sed addidit ꝙ debēt esse leuia nō fortia: ne nimia caliditate locū inflāment: particulā mordeāt ⁊ dolorē augeant: ⁊ ne cū velocitate sue actionis subtile resoluāt ⁊ grossum petrificent ⁊ ne sua caliditate mām trahant ēt si corpus mundū fuerit. ⁊ medicamina mollificātia ⁊ resoluētia leuia sunt. dixit. A. sicut emplm̄ de farina tritici cū aqua ⁊ olō: qȏ rōne olei ⁊ farine resoluit: ⁊ rōne olei ⁊ aque humectat ⁊ mollificat. ⁊ est eius resolō leuis. Et de isto emplō dicūt. ꝙ q̄ȝuis sit humectatiuū sufficienter est tn̄ resolutiuū debiliter ⁊ insufficiēter in tali apāte ꝑse ⁊ principaliter tn̄ per accn̄s ⁊ ex ꝯn̄ti reddit̄ sufficiēs: qȏ est q₂ dolorē mitigat ⁊ sic ꝓhibet tractū māe ad locū: ⁊ mām equali resolōni p̄parat: poros apit ⁊ calorē cōfuscat ⁊ auget nālē q roboratus mām preparataȝ poris apertis resoluere sufficit.

¶ Et dixit. A. si cā primitiua inductiua flōnis corpori obuiauerit corpori repleto: tūc opȝ vt nō tangas apā cū mollificatiuis. s. ⁊ cū resolutiuis dictis: qm̄ per ipsa trahet̄ ad ptē mā supra id qȏ resoluet̄ ab ea: imo dixit: opȝ ꝙ eūet̄ per flōmiā mā in p̄mis: ⁊ fortasse indiget eūone vētris. sup. vel vomitu ꝑ farmaciā: ⁊ cū alius humor eūone egens esset sanguini mixtus: ⁊ fortasse eget eūone ꝑ cristeria cū venter esset stipticus: vn̄ dixit Almāso. curatio eius a minutiōe incipiēda est. Et si flegmō in dextra pte fuerit de sinistra fiat flōmia: ⁊ ecōtra. ⁊ est de basilica vel mediana faciēda: ⁊ si basilica non fuerit inuēta tūc in vno eius ramoꝝ fiēda. Jn eo tn̄ ꝙ supra furculā ortū fuerit minutio fiat de cephalica: ⁊ hoc supplent: ⁊ in eo qȏ infra furculā ortū fuerit fiat de mediana: ⁊ vt dicūt hoc vltimū dictū Alm̄. veritatē hȝ si repletio corporis valde magna fuerit. vbi aūt nō fuerit sic magna sufficit ꝙ eūaᵒ fiat in opposito flegmonis ꝑ vnā diametrū. ¶ Et dicūt. si apostema magnū fuerit ⁊ dolor acutissimus flōmia magna fiēda ē. ¶ Dixit enī Gal. ꝙ in apāte maxio ⁊ dolore acutissimo nulla est melior medicina q̄ȝ flōmia ducēs ad sincopim q̄ dȝ fieri in vnica vice si patiētis virtus tolerauerit: ⁊ si nō fiet magna in plurimis vicibus paruū interponēdo spatiū. ¶ Et dicūt. si apāta fuerint plura: ita ꝙ simul in vtroqȝ latere oppōnē sumēdo q̄ est ꝑ inferius ⁊ supius: ⁊ hoc vt. simul vel paruū interponēdo spatiū. q̄dā tn̄ dicūt. esse incipiendū a flōmia lateris ꝙ oppositū est maiori apāti: ⁊ si ambo fuerint apāta eq̄lia tūc incipiendū est a flōmia lateris ꝯsueti si fuerit illi ꝯsuetudo flōmandi: ⁊ si nō fuerit ei ꝯsuetudo: tūc fiat ꝟm oppōnē inferioris ad supius: ꝙ si apāta plura fuerint ⁊ simul fiunt in dextris ⁊ sinistris ⁊ supioribus ⁊ inferioribus: tunc a flōmia inferioꝝ partiū vt saphene vel artetice incipiēdū erit. ¶ Dixit Aui. opȝ vt incipias cū eūone vt cōpleas cū eo qȏ meretur. s. dispositio māe ⁊ corporis ex flōmia ⁊ solōne ventris si indiget ea. s. solōne ventris: q₂ flōmie indigentia eūonis est: aut qm̄ corpus est imūdū: aut qm̄ egritudo est magna ⁊ amplius de his dictū est de curatione in gn̄ali: ⁊ cū feceris euacuationē administra mollificātia predicta. etenim post euacuationem. dixit. A. cura huius apātis est ꝓxima curationi apātis facti a cā primitiua inueniente corpus mundū: ⁊ ista proximitas curationis est in hoc ꝙ sicut in flegmone facto a cā primitiua in corpore mūdo apponi debēt mollificātia resoluētia leuia: ita ēt in hoc p̄missa eūone. Differūt tn̄ in hoc. dixit Aui. ꝙ curatio eius que obuiat corpori mūdo nō indiget repercussione plurima in principio sicut ista indiget que obuiat corpori repleto post eūoneȝ: imo indiget minus illa: eo ꝙ in corpore repleto: q̄ȝuis eūatio plus timet̄ de cōcursu humoꝝ ad locū ꝓpterea ꝙ ꝟm plm̄ eūatio nō fit exq̄sita: sed relinquit̄ portio humoꝝ qui possent fluere. insup ⁊ curatio cū fortiori repcussiuo in hoc corpore tutior est: pro eo ꝙ non pōt medicus esse securus: qm̄ post euacuationē remanserunt humorū reliq̄e. Et sic. A. innuit ꝙ in vtraqȝ dispōne cōuenit repcussio: sȝ minus qn̄ cā primitiua obuiat corpori mūdo q̄ȝ qn̄ obuiat corpi repleto: ⁊ minus qn̄ obuiat corpi replō an̄ eūonē q̄ȝ post eūonē: q₂ an̄ eūonē corpus nō recipet: vt supra patuit. ex Gal. in tegni. ¶ Notant tn̄ ꝙ Aui. ꝓprie nō intellexit hoc de repcussione ꝓprie sumpta: q₂ talis nō cōpetit in prinᵒ apātis facti a cā p̄mitiua obuiāte corpi mūdo: imo cōpetūt mollificātia ⁊ resolutiua: vt dictū est. sȝ intellexit de repercussione iproprie vel large sumpta q̄ est quedā ꝯfortatio mēbri facta in p̄nᵒ cū debilr̄ stipticis q̄lis esset q̄ fit solū ꝑ solum oleū roſ. ⁊ silia. qm̄ ista sunt doloris sedatiua. i. aliqualr̄ ꝓhibitiua fluxus siq̄s adesset: q₂ nō est incōueniēs tali ꝯfortatiuo vti in p̄nᵒ: paruo tn̄ tpe. ⁊ dicūt. ꝙ hoc dictū Aui. hoc est quasi modificatiuū dicti sui supra. qn̄ dixit mollificatiuis ⁊ resolutiuis eē vtendū in p̄nᵒ in corpe mūdo. quasi. d. Aui. q̄ȝuis supra dixerim sic vlr̄ loquēdo hic magis in spāli dico ꝙ mō dicto repcussio parua fieri pōt ante mollificatiua.

¶ Cura aūt flōnis facti ꝑ influxū a cā intrinseca variata ꝟm diuersa tpa eius: est vt attēdat̄ ad v̄ba Gal. 2ᵒ ad Glauco. dicētis opȝ maxie in his talibꝰ flōnibꝰ p̄nᵃ saluātiū benigna. i. bn̄ fcā eē, peccata. n. in eis dissanabiles ⁊ difariā insanabiles operant̄ dispōnes: ⁊ maxie peccatoꝝ hoꝝ duoꝝ sunt. s. neqȝ vllā totius corporis eūonē facere ⁊ calefacere ⁊ humectare particulaȝ. dogmaticoꝝ. n. medicoꝝ rō ⁊ expientia insinuat corpus eūari ꝯgruis eūonibꝰ ⁊ ipsam flōnātē pticulā embrocare ⁊ cataplasmare ⁊ repellere qȏ supfluat. potētia igr̄ mollificatiua ⁊ resoluētia in p̄nᵒ talis apātis sunt nociua. q̄ȝuis eni oi tpe dolorē mitigēt: ita ꝙ ēt in p̄nᵒ: nō tn̄ hic ꝯueniūt: q₂ q̄ȝuis ꝑse sint mitigatiua doloris: sunt tn̄ ꝑ accn̄s ipsius augmētatiua inq̄ȝtū malā discrasiaȝ calām augēt ⁊ mām ad locū trahūt: vn̄ apā augēt ⁊ fit vt nocumētū ipsarū sit longe maius iuuamēto: ⁊ maxime nisi dolor cā vehemēs fuerit vt trahat ad se curā. ¶ Dixit itaqȝ Gal. eodē 2ᵒ ad Glauco. Jn flōnibus q fiūt ꝑ influxū si nō vehemēter doleāt repcussiuis opȝ vti. i. cū v̂o minor dolor fuerit reumate incūbēte. i. fluxu durāte: nō opȝ neqȝ aquā calāȝ: neqȝ oleū calidū neqȝ ꝑ farinas frumētales afferre cataplasmata. Diuersa. n. sunt vniuersa q̄ talia reumaticis dispōnibus: q̄ȝuis videant̄ ꝯfestim mitigationē quādā facere: sȝ vt ipse dixit. 13. terap. dū apā calȝ est in p̄nᵒ vtēdū est in cura rebꝰ fridis ⁊ stipticis ⁊ non dissolutiuis: q̄tenꝰ mā aut in totū aut ꝟm magnā ptē recursum faciat. Vn̄ dixit Almā. ꝙ post eūonē epithimatibꝰ infridātibꝰ epithimet̄ locus. dȝ tn̄. subdit Ga. infridari infridatione opportuna ⁊ nō plus: q₂ dixit auctor cōpēdij. in repugnādo sanguis sufficiat fluxui. nā refrigerare calā apāta duobꝰ modis valet. Vno mō: q₂ ꝓhibēt mēbra sāguinē fluētē recipe. Alio mō: q₂ calorē eoꝝ refrigerādo q cā doloris ⁊ attractiōis sanguis ad mēbrū est. Jn oi. n. apāte calō in p̄nᵒ in corpe mūdo vel mūdificato spōte vel arte cōpetit repcussio ꝑ se vel, de se: q₂ mouet mām motiōe opposita fluxui: ⁊ hoc nisi ꝑ accidēs repcussio ꝓhibeat̄: vt supra patuit in curatiōe gn̄ali apātuȝ. ¶ Et de repcussiuis ꝯuenientibꝰ in hoc dixit Ga. vbi supra. sunt cataplasmare pticulā ꝑ sempuiuā ⁊ cortices granatorū coctas in vino. s. stiptico ⁊ sumach ⁊ farinā ordei. Etenim cōpositū hoc ad oīa q̄bꝰ egemꝰ in his talibꝰ potēs est, repcutit eni ꝙ supfluit ⁊ desiccat ꝙ cōtinet ⁊ robur p̄bet particule vt trāsmitti possit: optima. n. sunt q̄cūqȝ exiccare sil̄ ⁊ expellere pn̄t sup influentē sanguinē sine dolore: qm̄ q̄ tēdūt vehementer: ⁊ pp hoc dolorē inferūt plus ledūt doloribꝰ maioribꝰ q̄ȝ ꝓsint siccātia. tale igit̄ dixit ipse. opȝ eē farmacū q̄le est ꝙ cōsuetū est a nobis ꝑ calcidentē. i. cadimiā imissam oleo ro. Si vero ⁊ lanā purā. i. lotā vino madefeceris stipti. ⁊ supponis ꝑ ampliꝰ iuuabis. Et dixit 5ᵒ tera. Si ꝟm extremitatē aliquā flōneȝ incipit sufficit infridatio aliq̄ ⁊ stiptica supponere vt spōgiā ifusaȝ aq̄ frida sola vel cū modico aceti mixta vel cū

Cura facti a cā intrinseca ꝑ influxuȝ.

modico vino austero ⁊ aq̄ frida mixta. vt dcm̄ est melior: vt eni ipse dixit ibidē. modificādo hoc dictū: vitāda est aq̄ frida scʒ sola ne tarda fiat maturatio eius. ⁊ dixit Ga. ⁊ ponit̄. 13. pti. si coquant̄ folia mirte: deīde distēperent̄ in oleo ro. ⁊ sup ponant̄ apātibꝰ calis pferūt: ⁊ pprie eis q̄ fiūt in testiculis ⁊ herisipille ⁊ formice. ¶ Dixit Serap. 5° breuiarij. post sanguis exctionē ponimus sup mēbrū medicinas de pprietate quaꝝ est vt refrenēt ⁊ exiccēt ⁊ reducāt ipʒ ad eq̄litatē ⁊ phibeāt cū refrenatiōe sua mām pcurrere ⁊ cū exiccatiōe sua psumant qd̄ aggregatū est in mēbro: ⁊ cū eq̄litate quā faciūt extinguūt calitatē ⁊ fortificāt ipm mēbrū donec sit ei pos̄e mūdificare illud qd̄ aggregatuʒ est in ipso: phibere qd̄ fluit ad ipm sic est empl'm factū ex sempuiua ⁊ granatoꝝ corticibꝰ ⁊ sumach ⁊ farina siue sauich ordei: qn̄ est decoctū decoctione vltima cū vino aut aceto pmixto. s. cū aq̄ ⁊ vino qdē qn̄ indigemus pfortatiōe mēbri plus: aut qn̄ tps esset fridū. Cū aceto vō qn̄ volumus infrigidare plus aut qn̄ tps esset estiuuʒ. ¶ Dixit Rasis in diuisionibus. in apāte cal'o sanguineo fiat epithima cū eis q̄ infridāt ⁊ stipticitatē inducūt: sicut sūt dactili. s. imaturi rosa memithe cāphora aqua rosarū ⁊ acetū. ¶ Dixit Isaac. granatū dulce coctū in vino ⁊ suppositū mitigat dolorē apātū caloꝝ iuncturaꝝ pferens eis mirabil'r: ⁊ his q accidūt in capitibꝰ musculoꝝ. ¶ Dixit Dios. ⁊ Ga. q folia populi trita ⁊ supposita apātibꝰ calis accn̄tibꝰ in genibus pferūt mirabil'r. Et dixit Dios. cicer impatoris in oibꝰ spēbꝰ suis pfert ad phibēdū apā cal'm q nō fiat. Et dixit. trifula q̄ est lēticula q̄ fit sup lapidē de rore cadēte sup eos phibet gn̄ationē apātū caloꝝ. Et dixit. si capita papaueris terātur bn̄ ⁊ cū farina ordei mixta supponant̄ apātibus calis ⁊ herisipille pferūt eis. Et dixit. citruli ortenses suppositi cōferunt apātibus calidis in pn° ⁊ augmēto ipsoꝝ. dixit Ga. in de simplicibus. ⁊ ponit̄ 13°. pti. aceto nisi haberet in se punctionē ⁊ asperitatē nō vteremur nisi in apātibus calidis: qa infrigidat: sʒ ex eius tenuitate pūgit ⁊ excitat aliquātuluʒ: iō nō vtimur eo solo: sʒ aqua mixto: dixit Auic. q de pferētibꝰ est spōgia infusa in aqua frida ⁊ aceto. fortasse. n. excusat laborē. s. in aqua frigida excusat. i. phibet laborē. i. lesionē existentē in eo. s. aceto q̄ tollit pūctionē ab eo: q̄ʒuis etiā possit dici q fortasse excusat. s. ista fomētatio cū spōgia dicta laborem in eo. s. apāte: q̄ aliqn̄ totū repellit: ⁊ liberat patientē: ⁊ medicū a labore. ⁊ dixit. incipe cū repcussiuis sicut sunt succi herbarū frigidarū. sup. ⁊ stipticarū: corpora ēt ipsarū contrita ⁊ ipsa sunt sicut portulaca cucurbita endiuia virga pastoris ⁊ succus. i. mucillago psilij. ⁊ sili̇a: ⁊ de fortibꝰ sunt cortices granatoꝝ ⁊ sempuiua ⁊ sauich decoctū valde cū aceto cōmixto. s. cuʒ aqua. Et alia l'ra hʒ sumach loco sauich: ⁊ est melior ⁊ cōcordat cū Ga. ⁊ Serap. vt supra adducti sunt. Et dixit. tumbal est bonū valde. ⁊ si indigemus fortiore illo qd̄ esset pp maiorē caliditatē adde sandalū acaciā: ⁊ sili̇a. Et dixit Auic. de repcussiuis est cerotū cū aqua frida. ¶ Et p hoc cerotū intellexit cerotū Gal. positū 4° de simplici medicina. qd̄ adduxit Mesue in antidotario. ⁊ dixit. q est vltimum in infrigidādo. Et alkekēgi. dixit Aui. est forte. ⁊ herba apātū in pn° est valde bona. Et dn̄t q herba apātū est cimbalaria siue vmbilicus veneris. Et subdit. qn̄q̇ʒ iuuat̄ eius exiccatio ⁊ stipticitas cū croco. dicūt qdā eius. s. herbe apātū. Alij dicunt. ⁊ melius eius. s. medicaminis repcussiui qd̄cūq̇ʒ fuerit illud: q̄ crocus stipticitatē hʒ ⁊ desiccationē: q̄ʒuis sit cal'us iuuat cū stipticitate: sed ēt cū calitate sua qua facit penetrare medicinas repcussiuas: ⁊ sic fortius agere. reprimit ēt ⁊ phibet nocumēta friditatis eoꝝ: ⁊ cū his ēt dolorē mitigat. Et ppterea dicta iuuamēta dicūt. q crocus maxime cōuenit in fine pncipij ⁊ in augmēto. ¶ Repcussiuū optimū in apātibꝰ calidis q̄ sunt cum pulsatione ⁊ dolore vehemēti. ℞. folia ⁊ radices iusquiami albi: ⁊ cōquassa ea bn̄. Deinde inuolue ea in stuppis madefactis i aqua ⁊ expressis ⁊ pone sub prunis ad decoquēdū: cūq̇ʒ decoctū fuerit extrahe: ⁊ cū recēti assungia porci ptere: qm̄ caliditatē minuit ⁊ mām repellit ⁊ lenit dolorē: ⁊ puenit ēt in maturādo. ¶ Aliud bonū. ℞. farinaʒ ordei ⁊ in aceto ⁊ succo plātaginis bullire fac ⁊ superpone. ¶ Aliud. ℞. plantaginē epaticā lenticulā aque vmbilicū veneris ⁊ ptunde optime ⁊ suppone. vel succi extrahant̄ ⁊ epithimet̄ cū eis frequēter inouādo. ¶ Aut. ℞. olei ro. ⁊ aque ro. an̄. ʒ. iij. aceti. ʒ. i. Et aliqn̄ addit̄ cū eis succus solatri aut cimbalarie aut iusquiami ⁊ in vehemēti calitate ⁊ dolore est necessariū parū cāphore ⁊ apij: q si cū aqua ros. ⁊ oleo ro. ⁊ aceto addat̄ bolus armenus erit vtile ⁊ pueniēs. ¶ Ex pdictis itaq̇ʒ remedijs: ⁊ istis silibus eligēda sunt minus repercussiua ⁊ minus frida ⁊ plus śm varias pditiones corpis ⁊ mãe tēpoꝝ anni: ⁊ aliaꝝ indicantiū. Et dicūt. q sicut i flōne facto a cā pmitiua inueniēte corpus mundū cōpetunt in pn° minus repcussiua q̄ʒ in facto a cā an̄te in corpe repleto post euacuationeʒ eius. Et in flegmone a cā primitiua: ⁊ corpore mundo: ac etiā in corpore repleto post eūonem in principio cōpetit empl'm de farina ordei ⁊ oleo rosaꝝ: ⁊ pcedente pn° fiat de farina frumenti cuʒ oleo anetino vel keirino ⁊ aqua. ¶ In augmēto vō flōnis a cā an̄te: opʒ repcussiuis miscere resolutiua: vn̄ dixit Aui. deinde. s. post pnm fluēte adhuc mā: ⁊ pro pte cōculcante oppone te augmēto cum intromissione mollificatiuoꝝ humectātiū cū refrenatione: ⁊ ista mollificātia debēt esse resolutiua leuia q̄lia sunt anodina: de quoꝝ numero sunt malua maluauiscus mellilotuʒ camomilla semen lini fenugrecū semē aneti ⁊ eoꝝ olea: ⁊ oleū de lilio: ⁊ de keiri adeps anseris ⁊ anatis: ⁊ his silia: ⁊ debent resolutiua ista nō esse exiccātia in augmēto sicut in statu ⁊ declinatiōe: q̄ in augmēto nō ponunt̄ pp resol'onē faciēdā sicut apponunt̄ in statu ⁊ decl'one: ⁊ iō debēt eē mollificātia vt remolliāt mām flegmonis p appositionē repcussiuoꝝ in pn° aliqual'r induratā: ⁊ vt rarificēt ⁊ poros apiant ⁊ mām aliqual'r pculcatā dissoluāt ⁊ calorē nālē pfortent: ⁊ quādā delitiā mēbro inferant cū sint ei appropriata pformia ⁊ pueniētia: ⁊ sic dolorē mitigēt: ⁊ sic melius mām ad resol'onē disponūt: neq̇ʒ malaʒ cōpl'onē augēt imo potiꝰ remittūt cū sint ipsa remisse calitatꝭ respectu illiꝰ male cōpl'onis ⁊ mãe faciētis ipsaʒ: ⁊ sint cum hoc frida excedētia ipsaꝝ calitatē mixta. Et cū debeāt esse viscosa viscositate opilatiua ⁊ clausiua poroꝝ ne poris clausis sanguis ibi collectꝰ intrāspirabilis factꝰ inflāmet̄ ⁊ ebulliat ⁊ inflāmationē in mēbro augeat ipmq̇ʒ magis extendat. Et adhuc dolorē addat: ⁊ vt pʒ in ca° gn̄ali mollificātia resolutiua admiscēda repcussiuis debēt in pn° augmēti eē pauciora ⁊ remissiora q̄ʒ in medio eiꝰ: ⁊ in medio q̄ʒ in fine: ita q in pcessu augmēti nō sufficiētibꝰ resolutiuis pnoiatis ascēdendū sit ad volubilē apiū: ⁊ silia. ¶ Et de pueniētibus q̄ admisceant̄ in pn° augmēti: vt Ga. testat̄ in de simplici medicina. est oleuʒ ro. qm̄ mollificat ⁊ resoluit ex pte olei ⁊ refrenat ex pte ro. Et de pferētibꝰ est empl'm factū de farina ordei maluis oleo ro. ⁊ aq̄. Et sicut dixit Ga. in li. de tiriaca. pinguedo anatis eliquata: ⁊ cū oleo ros. mixta pfert apātibꝰ inflāmātibꝰ. s. in pn° augmēti: ⁊ si magna fuerit inflāmatio pmiscet̄ ei aqua ro. vel solatri: ⁊ pueniēter miscet̄ repcussiuis in pn° augmēti aq̄ decoctionis seis lini: sicut in fine augmēti cōueniēter pmiscet̄ eis aq̄ decoctionis fenugreci. eius. n. decoctio est resolutiua: lʒ minus q̄ʒ decoctio fenugreci: vt dixit Ga. 6° de regimine sanitatis. ¶ Qr si augmētū flōnis pcessit supponat̄ ei empl'm qd̄ sic fit. ℞. farine ordei. ʒ. ij. mucillaginis se. lini. ⁊ maluauisci olei ros. nenufarini camomillini ⁊ adipis anatis ⁊ galline. an̄. ʒ. 5. ⁊ circa finē augmēti addat̄ in empl'o pdicto mucillago fenugreci. ¶ Dixit Gal. q paritarie inest virtꝰ expurgatiua leuiter ⁊ stiptica cū hūitte: vn̄ sanat vniuersos flōnes in pn° ⁊ aug'to vsq̇ʒ ad statū. Et dix' in 6° de simpl'. medicina. q folia vngule caballine viridia mēbra flōnez patiētia cū difficultate digōnis catāplasmata iuuant per admixtionē aquose humiditatis q̄ oia viridia ⁊ tenera pticipant. ¶ Dixit Auic. apud finē ⁊ statū ⁊ vltimitatē magnitudis ⁊

[Right margin notes:] In aug° — In statu

⁊ additionē sue vltimitatis fac vincere mollificātia.s.resolu/
tiua ⁊ fac ea pura ⁊ nō itellexit apud finē.s.augmēti:vt qdā
iā dixerūt:qm̄ eo tp̄e resolutiua nō debēt vincere sup repcus/
siua:imo neqꝫ in p̄n° statꝰ:vt patuit in cap° gn̄ali.⁊ maxie in
apate calido.¶ Ait Raſ.in diuisiōibꝰ.cū stat apa ⁊ nō addi
tur sūt nec̄ia illa q̄ resoluūt cū facilitate de qbꝰ aliqd miscea
tur cū ifrigidātibꝰ ⁊ stipticātibꝰ.Et iō dōm ꝙ totū istud di/
ctū Aui.apud finē ⁊ statū vltimitatē magnitudis ⁊c̄.dꝫ re/
ferri ad diuersa tēpora statꝰ:sꝫ tn̄ culpa trāslatoris lr̄a Aui.
trāsposita est.Et dꝫ sic iacere.apud statū ⁊ finē eiꝰ:⁊ ꝓ.scilꝫ
apud vltimitatē magnitudis ⁊ additionē sue vltimitatis fac
vincere mollificātia.s.resolutiua.s.supra repcussiua.Et aliq
trāsponūt literā sic.apud statū:⁊ ꝓ.s.vltimitatē magnitudis
⁊ additionē sue vltimitatis fac vincere ⁊c̄.⁊ apō finē.s.statꝰ
fac ea.s.mollificātia resolutiua pura:nō fecit aūt mētionē de
p̄n° statꝰ:q: ex cañ.gn̄ali notū reliq̄rat resolutiua ⁊ repcussi
ua eq̄l̄r esse miscēda:ꝙ ēt approbat:q: in augmento dixerat
repcussiua debere vincere supra resolutiua:⁊ in medio statꝰ
resolutiua debere vincere supra repcussiua:q̄re relinq̄bat no
tū ꝙ in p̄n° statꝰ debebāt eē eq̄lia.¶ Et ex h̄ appet falsitas
dicentiū ꝙ in statu statꝰ debēt eq̄ri resolutiua repcussiuis:sꝫ
in p̄n° statꝰ augmēto eiꝰ repcussiua debēt excedere resoluti/
ua:q̄zuis in fine status resolutiua debēt vincere supra reper/
cussiua:q: nō est ita.vt patuit.Et notant fortibꝰ resolutiuis
in resoluēdo mām apatis calidi supra dcm̄ est resoluētia for
tia in mām ipetuose agētia subtile eius ab ipsius grosso se/
gregāt ⁊ grossū ampliꝰ exiccādo ineptū resol'oni ⁊ suppura/
tioni relinquūt:sꝫ ⁊ ad lapidis māꝫ deducūt:⁊ ad signāduꝫ
resolutiua in hꝯ dispōne nō debēt eē fortia.¶ Dixit.A.cum
apa flōnis puenerit ad statū tūc sunt nec̄ia anetū camomilla
maluauiscus semē lini:⁊ alia silia anodina q̄ sunt cal'a in p̄°
gradu aut saltē nō debēt trāscēdere gradū 2m.Dixit Gal.13.
terap.noli opari ꝯ residuū apatis calidi qō nō est purū cali/
das.s.medicinas multū.Et de medicis cōpositis ꝯferētibus
in statu.dixit Aui.sunt empl'm dcm̄ basilicon ⁊ empl'm dcm̄
diaglon:de quo dixit Dinus:ꝙ q: mollificat ⁊ resoluit:ma/
xime valet in flōne qō induratū fuerit p exclusionē ptis sub/
tilis:⁊ ꝙ maxie valꝫ in flōne saniato:⁊ iaꝫ erupto:de q° egre/
dit' sanies grossa sic̄ trūbꝰ cū q̈ ptes in circuitu sūt grosse du
re ⁊ nō pueniūt ad natiuitatē.¶ Et de ꝯuenietibꝰ in p̄n° sta
tus ē epithima factū ex succo vmbilici veneris:⁊ succo apij
equal'r mixtis.Empl'm factuꝫ ex furfure triticeo decocto in
aceto cū supponit' tepidū:ēt vt qdā dicūt.si furfur triticeum
decoquat' in vino pontico ⁊ supponat' apati frigido in p̄n°
status ꝯfert.Et qdā addūt ei absinthiū.Et si p̄dicto furfuri
in aceto decocto adderent' flores camomille ⁊ mellilotū cō/
peteret in augmēto statꝰ.Et si adderet' ei decoctio in vino cō
peteret in statu.¶ In declinatione flōnis vtēdū est resoluti/
uis:nō tn̄ eleuatis in gradu.Dixit Raſ.in diuisiōibꝰ.cū qe/
uerit pulsatio tota:⁊ dolor sil'r apponant' resolutiua.i.pura
nō mixta cū refrenātibꝰ.Et dixit.iueniant' ex eis q̄ resoluūt
ſm debilitatē ⁊ tp̄e eoꝝ.Debēt.n.sumi resolutiua ſꝫ q̄ztita/
tē cal'itatis apatis ⁊ māe eiꝰ ⁊ sui tp̄is.Et nō debēt resoluti
ua in declinatiōe eē mollificatiua:imo exiccatiua.Dixit eniꝫ
Aui.ꝙ exiccātia sūt q̄ sanāt in fine.i.in declinatiōe:q: resol/
uētia q̄ desiccāt totū ꝙ habilitatū est ⁊ resol'oni dispositū est
⁊ resoluunt,⁊ cū exiccatiōe ꝓhibēt ne portio māe in saniem
ꝯuertat'.Uerūtn̄ sicut resolutiua nō debēt excedere in calidi
tate:ita nec in siccitate:⁊ icipiēdū est in p̄n° a debilioribꝰ.Et
gradatim ꝓcedēdū est ad fortiora.nā ꝓcedēte declinatione
ſꝑ paulatine ⁊ gradatiꝫ ꝓcedendū est in resol'one:ꝙ si cōtin/
gat resolutiuū p̄dictū resoluere mām:sꝫ nō ad plenū:imo re
linquat ptē eiꝰ vel modicā:tūc resoluet illā.¶ Dixit Aui.re
solutiuū in quo est acuitas.i.resol'o fortis vt possit illā ptē ēt
si grossa fuerit attenuare ⁊ resoluere:⁊ no est in hoc casu ti/
mēdū de acuitate resolutiui pp māe paucitatē.resoluet eniꝫ
eā totā ⁊ nō subtile relinquēdo grossuꝫ.Et in hoc casu cōue
nit empl'ꝫ de mellilоto diaglon:diaplasma ⁊ silia.¶ Empl'ꝫ
ꝯueniēs in p̄n° decl'onis sic fit.℞.se.lini.ʒ.j.ʒ.fenug.ʒ.ʒ.flo
rū camomille ⁊ mellilоti añ.ʒ.ij.seis aneti ⁊ yreos.añ.ʒ.iij.
croci.ʒ.j.decoquant' in aq̄ ⁊ cōdiant' cū fece olei de lilio ⁊ de
camomilla ⁊ calidū supponat'.¶ Aliō bonū.℞.floꝝ camo
mille:seis aneti.añ.ʒ.j.yreos.ʒ.ʒ.decoquāt' in vino:deinde
terant' ⁊ incorpent' cū melle.⁊ addito pauco croco fiat ēpl'ꝫ. In decli natione.
¶ Uel.℞.caricas pingues ad libitū ⁊ decoque eas in vino.
Deinde tere eas cū ysopo ⁊ origano:⁊ hec oia incorpa cuꝫ
farina ordei ⁊ furfure tritici ⁊ cal'm suppone.¶ Dixit Aui.
ꝙ de cōuenietibꝰ in declinatione flegmonis est empl'ꝫ ꝺ col
cotar:⁊ est illud qō vocat Serap.in suo antidotario diaplas
ma.verūtn̄ dixit Aui.incōuenietior eēt eiꝰ administratio cū
inflāmatio esset flegmonis pp suā caliditatē:sꝫ est ꝯueniēs.s.
qn̄ nō est inflāmatio.Alij dicūt.est incōueniēs cū adest inflā
matio:vt in p̄n° augmēto ⁊ statu:sed est ꝯueniēs.s.in decli/
natione:⁊ est ēt cōueniēs qn̄ non timet' aggregatio saniei:⁊
simil'r esset incōueniēs oē medicamen exiccatiuū:q: qn̄ time
tur ꝙ flegmon fiat exitura nō cōueniūt exiccatiua:sed matu
ratiua.Et dixit.ꝙ meliꝰ est ꝙ ponas sup istud empl'm lanā
infusaꝫ in vino stiptico eo ꝙ iuuat ad exiccādū cū sua stipti/
citate.¶ Empl'm vtile in declinatione.℞.fenugrecū pulue/
rizatū decoque ipꝫ cū succo apij ⁊ melle ⁊ suppone.Et scias
ꝙ qn̄ necesse est vti resolutiuis siue status sit siue declinatio
attendere debes si pp aliquā cām mā flueret ad locū apatis
vt resistas illi fluxui.Dixit.n.Raſ.13.ꝯti.auc̄te Gal.vtendū
empl'o ⁊ epithimate.s.resolutiuo in declinatione morbi:vel
in alio tp̄e quo ꝯuenerit:cū multotiēs videris manationem
māe eē abūdātē vtere stipticis.s.repcussiuis abūdantiꝰ in q°
verbo reddit medicū sollicitū ⁊ attentū vt oī tp̄e ita ꝙ etiam
in statu ⁊ declinatione si viderit pp aliquā cām mām reuma
tizantē ad locū nō ꝓcedat tūc cū eis q̄ ſꝫ illud tp̄s ꝯuenirēt.
sed intēdat fluxui ⁊ opponat se illi.Intētionē tn̄ sūptā ab il/
lo tp̄e nō penitus p̄termittēdo.dicūt qdā.temptet medicus
si resistere posset illo tp̄e fluxui supponēdo i circuitu apatis
que ifrigidāt ⁊ stipticāt ⁊ resolutiua supponēdo apati:tn̄ re
missioris gradus.¶ Et dixit Raſ.ibidē.auc̄te Gal.post ces/
sationē insultus apatis vtendū est empl'is dissoluētibꝰ.At/
tn̄ si dispositio sit antiqua scarificatio pōt fieri ⁊ nec̄ia erit:⁊
ꝓprie quotiēs relicta fuerit in mēbro aliqua ps solida cū ni
gredine:tūc eniꝫ emittat' ex eo aliqua pars sanguinis.

¶ De ademul ⁊ forunculo spina siue clauo. Cap.xxij.

Ademul a qbusdā exponit' forunculus ⁊ nr̄o idiomate vocat' malignuꝫ.
al's.malozū.siue cicio.Quidā tn̄ inter ademul
⁊ forūculū dr̄iaꝫ faciunt sumptā a q̄ztitate.Nā
ademul dicūt.qō est magnū.forūculū v̄o qō est
paruū.Et ademul apud Almā.dr̄ carbūculus:⁊ cam intitu/
latū ab eo de carbūculo est ⁊ ademul.¶ Et dixit Raſ.in di
uisionibꝰ.ademul est genꝰ apatis calidi.s.sanguinei ꝙ mul
tiplicat' in eo q multū vtit' cibis multū sanguinē gn̄antibꝰ.
al's.nutriētibꝰ.Et Azara.dixit.ꝙ accidit post cōmestionem
plurimā carniū lactis mellis:⁊ potū vini grossi:⁊ similiuꝫ:
iōqꝫ multiplicat' in corporibꝰ repletis ⁊ degentibꝰ in delitijs.
Et Aui.dixit.ꝙ pl'm eiꝰ fit ex malitia regiminis ⁊ motibus
supra repletioneꝫ:⁊ que currunt cursu eoꝝ.⁊ dicunt.multi/
plicat' in cōsuetis euōni sanguinis que postea dimissa est.

Dixit Almā.carbūculi ex sanguine multo gn̄ant' ⁊ vexa
tione.i.cōturbatione,⁊ labore q post saturitatē su De causis
mit'.Dicūt.ademul qōcūqꝫ fit ex sanguine cōsistente grosso:
verūtn̄ sanguis grossus faciēs ademul:qn̄qꝫ est multū gros
sus ⁊ pmixtꝰ hūori melico ⁊ ad nāꝫ hūoris melici declināś:
⁊ qn̄qꝫ est pmixtꝰ colere ⁊ ad nām colere declināś.¶ Dixit
Azara.cā eiꝰ est sanguis corruptꝰ mixtus colere vel melie.
¶ Et scias ꝙ sanguis faciēs ademul:qn̄qꝫ est corruptꝰ cor/
ruptione pticipāte venenositatē.Et factū ex sanguine gros/
siori accipit de carne plus ⁊ ꝓfundatur.Qr autē fit ex san/

guine minus grosso accidit plus ad ptē cutis supficialeꝫ. Et tale ademul vocat̄ clauus: qꝛ aciem hꝫ subtilē ⁊ caput grossuꝫ ad modū claui: ⁊ vocat̄ ēt spina: qꝛ est cum dolore acuto pūgitiuo ad modū punctionis spine: ⁊ est hoc ademul superficiale vtplm̄ paruū: ⁊ est ꝓprie illud qđ vocat̄ forunculus. ¶ Dixit Raſ. 13. ꝯti. carbūculus fit ex sanguie grosso: ⁊ quotiens grossitudo erit minor ꝓximior erit pelli ⁊ erit eiꝰ horribilitas minor. Et quotiēs grossitudo erit maior magis adens in ꝯcauitatē corpis erit tūc crudelis ⁊ malus. ¶ Dixit Aui. deteriores ademul sunt q̄ sūt ꝓfundiores. ⁊ supficiales sūt minꝰ mali: ⁊ q̄ ex eis hn̄t corruptionē neruosaꝫ siue ꝓfūdi sint siue supficiales deteriores sunt alijs: ⁊ accedūt ad nāꝫ antracū: ⁊ cognoscunt̄ p colorē eoꝝ liuidū vel nigrū: de q̄bus magis intellexit Raſ. in diuisionibꝰ cū dixit. cui accidit post ademul plm̄a: aut post exiturā tremor in corde ⁊ nausea ⁊ sudor fridus: tūc illud est signū malū. ¶ Dixit Auicē. ademul sunt de genere exituraꝝ. nō qꝛ velit ꝙ incipiant exiture: ⁊ sic pseuerent: qꝛ hoc nō est veꝝ ꝙ incipiūt exiture: sꝫ sic dixit. qꝛ vtplm̄ cōuertunt̄ ad exituras. fiūt eniꝫ de mā calida grossa q̄ difficulter resoluit̄: sed vtplm̄ maturat̄: qꝛ mā grossa sua grauitate faciliter querit sibi cupum.

De cura. **Dixit** Raſ. in diuisionibus. Jlle in quo multiplicat̄ ademul minoret cibū: ⁊ ꝓprie carnes ⁊ ꝯfectiones de melle lac ⁊ vinū ⁊ oē regimē repletiuū. Et Aui. dixit. illuꝫ q̄ passus est multitudinē ademul liberat soluͦ vētris ⁊ rarificatio cutis cū balneis administratis ⁊ exercitio. Sꝫ balneū ⁊ exercitiū fit post soluͦnē vētris: imo vt dicunt. post flōmiā si necīa fuerit. ¶ Dixit Alm. carbūculus postq̄ꝫ acciderit non est negligēdus qn̄ ei succurat̄. fortasse eniꝫ tota eiꝰ mā i vno loco colligit̄ ex qua magna fiet exitura. Et Aui. dixit. nō oꝫ vt sit negligētia in curatione ademul. multotiens. n. ꝯuertit̄ ad exiturā magnā. ¶ Et dixit Alm. cibaria acetosa ⁊ stiptica: ⁊ ea q̄ has duas aggregāt q̄litates comedere dꝫ vt est caro cū succo vue acerbe: ⁊ cū ribes: ⁊ cū pomis: ⁊ cū suchabegi: ⁊ his silib̄ꝰ. Et si necīuꝫ fuerit ei bibere vinū defecatū illō ⁊ clarificatū sumere dꝫ. sup. ⁊ sapore poncticū vel austerum. Et Raſ. dixit in diuiſ. declinet cibus ad acetositatem.

¶ De cura p potionē intētionē habēdo ad cām añtem. Dixit Aui. cura eiꝰ est euaͦ ſm q̄ꝫtitatē necītatis flōmie ⁊ soluͦnis vētris. Dixit Alm. ex eis q̄ carbūculū gn̄ari nō pmittūt. sup. ⁊ gn̄atū curāt vel diminuūt sūt flōmia ⁊ vētosatio ⁊ soluͦ vētris ex mirab. attritis cū sene ⁊ fumoterre ⁊ prunoꝝ ⁊ iuiubaꝝ ⁊ tamarindoꝝ infusiōe. sup. ⁊ silū. quā sepe sumere dꝫ.

¶ De cura p localia. dixit Raſ. i diuisiōibꝰ. in pnͦ sue iceptionis regat̄ regimie apatis cali. Et Aui. dixit. circiter tres dies idest in pnͦ qđ est vnū de 4ᵒʳ temporibꝰ morbi curat̄ cura apatū calidoꝝ. s. recursū faciētibꝰ put dcm̄ est in pcedētibꝰ. Et de repcussiuis bonis in ademul est oleū rosaꝝ cū aceto ⁊ lacte mulieꝝ deinde post illud. s. pnᵐ: opꝫ vt sit occupatio in resoluēdo ⁊ ꝓ vt maturādo. fortasse eniꝫ resoluit̄. Veꝝ. s. ꝙ resoluat̄ est ſm minus qꝛ raro est ꝙ terminet̄ p resoluͦnem. Si tn̄ videas ꝙ nō appareāt signa exiture: tūc ꝓcede cū resolutiuis. Et de resoluētibꝰ bonis est emplm̄ factū ex passulis floribꝰ camomille ⁊ baurach cū melle. Et fortasse dixit Aui. maturabit̄. sup. Et hoc est ſm plus: imo est tm̄ ſm plus ꝙ fere: oēs alij auctores nō fecerūt mentionē nisi de maturatione eiꝰ. ¶ Jnqt Raſ. 13. ꝯti. ꝙ Pau. nō dixit in cura carbūculoꝝ nisi ad maturādū. tanq̄ꝫ igit̄ credēdo ꝙ oia maturari debēt: q̄re velociter fieri dꝫ maturatio. Et iō dixit Raſ. nō vidi carbūculū in vltima dispōne dissolui absq̄ꝫ maturatiōe: lꝫ paruus fuerit carbūculus purus hn̄s radiceꝫ ⁊ pulsationē. Et dixit. vidi ēt carbūculos fieri in quodaꝫ viro paruos quos credidi dissoluere ⁊ dispergere absq̄ꝫ putredine ⁊ non potui ⁊ nō fuerūt dissoluti: sꝫ pulsabāt donec putredo facta est in eis. Et iō cōsulo ꝙ maturatio toto posse fiat: ⁊ iō in diuisionibus dixit si ptranseunt tres dies. i. pnᵐ: ⁊ nō extenuātur. s. per repcussionē: sꝫ pmaneat ipsoꝝ pulsatio ⁊ febris. i.

Carbūculi nō resoluunt̄ sed maturādi sunt sēp.

caliditas eoꝝ tūc necīuꝫ est vt saniei collectionē faciāt: ⁊ opꝫ vt iuuent̄ ad illud vt velox sit eoꝝ maturatio ⁊ aptio. Et Almā. dixit. postq̄ꝫ aūt carbūculus accidit nō est necīuꝫ nisi vt in ipsius maturatione studiū ipedat̄. ¶ Dixit Aui. cū fuerit in ademul pulsatio ⁊ basis radicis. i. qꝛ sit de ꝓfundis: qꝛ fortasse ademul supficiale obediet resoluͦni tūc ē necessaria maturatio: qꝛ tūc signat̄ ꝙ mā collecta est in cupo. g̊ adiuuetur ad illud cū medicinis maturatiuis. De his dixit Alman. est vt de caricis viscosis in qbꝰ est multū mellis. i. pinguibus ⁊ multū carnositatis cōtritis fiat emplm̄: aut ex carne vue passe cū baurach panis. i. cū sale mixta: aut emplm̄ diaglon desup ponat̄: qꝛ est vtile. ¶ Dixit Pau. carbunculos maturat carnositas vuaꝝ passaꝝ trita cū sale. Et de maturātibꝰ vtilibus est emplm̄ factū ex caricis. i. passulis pmixtis cū melle ⁊ maturat furunculos puos frumētū masticatū suppositūꝫ. Amplius in regimine exituraꝝ plura maturatiua ponent̄. ¶ Dixit Almā. ꝙ si carbūculus ad maturandū durꝰ existat sinapis cū ficubꝰ ⁊ pauco oleo liliaceo cōterat̄ ⁊ desup ponat̄. ¶ Et Aui. dixit. cū ademul difficulter venit ad pus: ⁊ ē cū gete calitatis grauis tūc flōmia venā q̄ ibibit ipꝫ. Deinde vētosa locū. s. cū scarificatiōe vt exoneret̄ nā ⁊ possit sup digestionē residui. Et q̄dā apponūt in loco sanguisugas loco scarificationis ⁊ est vtile. Verūtn̄ dixit Aui. nō facias hoc in pnͦ: qm̄ egrederet̄ ex loco sanguis virulētꝰ. i. liq̄dus subtilis ⁊ remaneret grossus ⁊ fieret illic vlcꝰ durū. ¶ Dixit Almā. si eius aptio post maturationē tardat̄ pforet̄ ⁊ cōprimatur donec q̄cq̄d in eo ꝯtinet̄. s. maturū fluat. ¶ Dixit Auic. qn̄ maturat̄ ⁊ nō aperit̄. s. p se neq̄ꝫ p medicinas: tunc pfora ipꝫ. ¶ Et de rūpētibꝰ ademul. dixit Aui. est emplꝫ factū de seie lini ⁊ fimo colūbino ⁊ fermēto. ¶ Post aptionem. dixit Almāsor. ponat̄ in circuitu eius vnguētū de cerusa: qꝛ malā cōpluͦnē alterat derelictā: ⁊ sup ipꝫ ponat̄ vngᵐ cum melle. ¶ Vnguētū de melle qđ cōfert furūculis post apertionē eorū ⁊ mūdificat vlcera. ℞. sarcocolle ꝯtrite ⁊ mellis albi crudi. añ. ptes equales: ⁊ incorporentur contrite ⁊ mellis imponatur ⁊ incorporentur. Et sunt qui mel decoquunt donec inspisset̄: deinde sarcocollam cū eo permiscent.

¶ De curatione mori. Cap. xxiij.

Morum dr̄: qꝛ moro celsi similat̄: maxie in figura: ⁊ aliqn̄ ēt in colore. Et improprie dr̄ apa: qꝛ ipꝫ est additio q̄dam carnosa facta a sanguine exiccato ex̄ poros cutis. ponit̄ inter apata cal'a sanguinea: ⁊ est apa ad tactum molle: nō tn̄ flāticū vndimiosuꝫ: sꝫ factū ex carne molli gn̄ata per ꝯuersionē sanguis in ipsaꝫ in carne corpis rara: ⁊ propterea dixit Aui. ꝙ plꝫ eiꝰ fit i ano ⁊ vulua. Dicūt cū euenit in ano vocat̄ ficus: ⁊ cū euenit i vulua ꝯdiloma: ⁊ a q̄busdā dr̄ emorroys vulue. ¶ Dixit Raſ. 13. ꝯti. vidi modos mororū fieri diuersos valde: qm̄ q̄dā eoꝝ fiūt silia cācro: ⁊ q̄dam fieri ꝯcaua habētia ꝯcauitatē in corpe, ⁊ q̄dā hn̄tia carnem mollē similē carni pulmonis: ⁊ vidi moꝝ accidēs in lingua cuiusdā mulieris albū ad modū bombacis applanatum. Et vidi mora ad modū granoꝝ granatoꝝ nigra in diuersis figuris eminētia ⁊ ꝯcaua siue supficialia ⁊ ꝓfunda. Et gn̄alr̄ oia mora ampliant̄ ⁊ extēdunt̄ pter illa q̄ alba q̄ insepabilia fuerūt a loco eoꝝ p tp̄s. s. quo vidi illa. Deinde nō potui ea videre. tn̄. cōcaua ampliant̄ vehemētiꝰ ⁊ supabūdātiꝰ. ¶ Dixit Aui. moꝝ qn̄q̄ꝫ est saluū nō iferēs dolorē: ⁊ qn̄q̄ꝫ est malignū dolorosuꝫ: vt qn̄ est cū duritie fusci aut nigri coloris: ⁊ tūc attinet nāe cancri. ¶ Et dixit Raſ. vbi. s̈. vidi mora fieri de sanguine feculēto. Et curari debēt p minutionē prius: ⁊ postea plaxationē hūoris nigri pluries factā: deinde per positionē vnguēti calchidion sup ea si fuerint extensa aut cōcaua. Et ligāda sunt si fuerint eminētia: ⁊ ipsis incisis ponatur super locū vitriolū: ⁊ emplm̄ in circuitu ⁊ locis attinentibus: ⁊ cū butyro ne excitet̄ dolor: cū incisio de eis facta fuerit in mēbro neruoso. ¶ Et dixit. dico ad morū ⁊ verucas.

Medicine que attrahunt cuꝫ fortitudine ea incidunt ⁊ que
putrefiunt ea mortificant, si tñ appropriat̄ cure eoꝝ succus
cucumeris asinini cum sale positus sup̱ ea: aut ficus imature
cū aceto nitro ⁊ farina: ⁊ linitio cū lacte ficus aut cum lacte
titimalli. Ista tñ medicamina magis op̱ant̄ veruc. ⁊c. Aui.
aūt nō posuit curā mori p̱ medicinas: q2 vtpl'm dependet ex
manuali curatione facta p̱ ligationē vel incisionē vel caute/
rizationē. ¶ Ampli⁹ ficus ani: aliqñ aliter sumit̄ a q̄busdā.
Et dicet̄ de eo in sūma sequenti huius tractatus.

¶ De matre sanguis emburisis siue emborisma. Ca. xxiiij.

Mater sanguis emburisis ⁊ emborisma sūt
noia synonyma ⁊ iportant tumorez
siue apa gñatū ex vulnere accidēte in arteria vl'
vena magna qñ nō ꝯsolidat̄ ⁊ incarnat̄. Et ali/
qñ accidit istud vulnus in arteria vel vena cuꝫ
Quid sit emborisma ⁊ quō generet.
ruptura cutis ei supposite que postea cōsolidat̄, ꝑus q̄ꝫ ꝯsoli
det̄ ipsa arteria vel vena: ⁊ aliqñ absq̄ꝫ ruptura cutis ei sup/
posite. Et ꝙ gñet̄ ex vulnere arterie voluerūt oēs auctores.
¶ Dixit Haly. emborisma est apa qđ ex arteriaꝝ accidit ru/
ptura ⁊ scissura. Dixit auctor cōpēdij. cuꝫ sanguinis fluxus
igne cōstringitur nascit̄ caro sup̱ venā nondū cōsolidatā: q̄re
humidus tumor q̄si vix ibi gñat̄: q2 sanguine plen⁹ est: ⁊ p̱p̱
hoc infirm⁹ semp̱ est suspicax: qm̄ ex parua occasione tumor
rumpit̄ ⁊ sanguis sicut fluxerat ante fluit. Et Gal'. dixit 5° de
inge. sani. Cum incisionē feceris in arteria vel vena stude ci/
to ⁊ labora in gñanda carne in loco ꝑusq̄ꝫ ligamētū factū in
arteria vel vena acciderit aut añq̄ꝫ ligamētū remoueas. nam
nisi caro festinauerit nasci vt locū fluxus sanguis impediat.
al's. impleat, ⁊ nō finat exire quedaꝫ in loco illo inanitionis
spaciositate remanēte: q2 remanebit in loco illo q̄dam vacui
tas ⁊ fiet ibi emborisma vocata. ¶ Dixit Albu. qñ disrūpit̄
arteria ⁊ cōsolidat̄ cutis q̄ est sup̱ eā: tūc multotiens accidit
inde apa: ⁊ sil'r accidit vene. s. magne vt accidat in ea infla/
tio ⁊ apa ⁊c. Et Aui. dixit emborisma accidit ex vulnere car
nis ꝑueniēte ad incisionē arterie. s. transuersalē totalē. Et ſꝫ
sententiā Gal. ꝑuenit qñ arteria inciditur ꝓpter restringere
fluxū sanguinis qñ nō desup̱ coartat̄. i. nō gñat̄ caro ⁊ nō cō
solidat̄ ⁊ incarnat̄ locus solutionis arterie ⁊ inuenit vacui/
tatē. i. locū vacuū sub cute in quē posset effundi sanguis: tūc
peruenit res ad emburisiꝫ: qđ noiat̄ mater sanguinis. Mul
totiens eniꝫ nō incarnat̄ arteria: sed incarnat̄ illud qđ conti
net eam de cute, quare sanguis exiens ab ea nō potest facere
cursuꝫ sup̱fluū. i. ꝓcedentē extra corpus, imo egredit̄ aliq̄d
ex eo vsq̄ꝫ ad finē cutis ⁊ tm̄ ex eo egredit̄ q̄ꝫtū ille locus va/
cuus capere pōt. Et quādoq̄ꝫ accidit. dixit Aui. cum arteria
existens sub cute rumpit̄ nō rupta cute: ⁊ tunc si nō cōsolida
tur arteria sanguis fluit ex orificio ei⁹: ⁊ si inuenit ibi vacui/
tatē implet eā. Vñ tumor ⁊ apa apparet molle: ⁊ si nō est ibi
vacuitas ⁊ remanet arteria sola sub cute nō incarnata, tunc
nō accidit tumor: sed sentit̄ pulsus eius ⁊ successio sub cute.
¶ Sic igit̄ apparet: vt dixit Aui. ꝙ cā hui⁹ defluxiōis aliqñ
De causis
accidit deintus. i. a cā intrinseca: vt ab humore corrosiuo cor
rodente subaꝫ arterie vel vene, ꝑter qđ corrūpat ⁊ disrūpat
cutem: q̄ꝫuis posset eaꝫ disrumpere. Et aliqñ accidit ex ea cā
extrinseca vt ex flōmia vel alio vulnere eueniente arterie vel
vene cum disruptione arterie. Dicunt. vtpl'm euenit ex vul/
nere vene vel arterie sil' cū vulnere cutis, ⁊ a cā extrinseca, ⁊
ex ista cā vtpl'm accidit ex ruptura arterie q̄ꝫ vene: qm̄ arte/
ria est difficilioris curationis q̄ꝫ vena. Et qñ ꝑuenit a cā in/
trinseca magis ꝑuenit ex ruptura vene q̄ꝫ arteria: qm̄ vena
est facilioris corrosionis q̄ꝫ arteria. Humor etiaꝫ corrosiuus
pluries inuenit̄ in vena q̄ꝫ in arteria: q̄ꝫuis sanguis arterie
calidior sit sanguine vene, qm̄ nā sollicita est ne talis humor
ꝓ posse in arteria generet̄ aut t̄pe lōgo persistat. Dixit Aui.
4ª quarti. ca° de fluxu sanguinis. ꝙ multi medicoꝝ extimāt
ꝙ ois disruptio arterie p̱ducat ad matreꝫ sanguis, q2 incar/
nat̄ illud qđ est in circuitu arterie. ipsa v̄o nō incarnat̄ exti/
matio tñ eoꝝ est falsa, qm̄ arteria multotiēs incarnat̄: vt pa
tuit in tractatu p̄cedēte. ¶ Dixit Antil'. arterie rumpunt̄ in
collo inguine ⁊ in plica mēbroꝝ. Et Aui. dixit. multotiēs ac
cidit in collo ⁊ inguinibus: ⁊ in curuaturis vt subascellis ⁊
curuatura cubiti. ⁊ hoc ideo est: q2 in locis dictis loc⁹ vacu⁹
magis repit̄. ¶ Et dixit Paulus. ꝙ he rupture qñq̄ꝫ accidūt
in canali pulmonis. i. in gula ⁊ pectore ⁊ iuxta furculaꝫ su/
periorē. Bñ itaq̄ꝫ dixerūt. ꝙ mater sanguis est tumor mollis
sanguine plenus remanēs post rasurā vel incisionem arterie
vel vene magne qñ nō icarnat̄. Et eius signa. dixit Paulus.
per ingressum sanguinis. s. in arteriā vel venam ⁊ reuersio/
nem eius. s. in eundem locum vacuum. ¶ Dixit Auicē. em/
borisma occultat̄ cuꝫ cōpressione desuper facta vt manu vel De signis
alia re: ⁊ amoto cōprimente redit sicut accidit in ruptura si/
phac. Dixit Albu. qñ impellis tale apa digitis tuis: tūc sen/
tis quasi sit ei stride. i. sonit⁹. Dixit. n. auctor ꝯpendij. ꝙ q̄dā
dixit. sibi ꝙ seruus suus ꝓpter minutioneꝫ vene basilice ad
emborisma deuenerat: de cuius tumore rugitū ⁊ sonitū au/
diebat cū impellebat. Et Antil'. dixit. ꝙ hꝫ pulsum arterie.
¶ Dixit Albu. qñ emborisma fuerit ꝓpter arteriā: tūc est ob
longū ⁊ aggregatuꝫ in ꝓfundo corp̱is. s. mēbri: sed qñ est ex
vena est rotundū ⁊ in manifesto corp̱is: q2 magis sup̱ficiale
sicut vena sita est versus sup̱ficiē plusq̄ꝫ arteria. Et q2 tumor
iste plenus est sanguine qui pōt impelli ⁊ redire: ideo mater
sanguinis noiat̄, q2 sicut mater ꝯseruat filiū suū: ita ista dis/
ruptio vene vel arterie ꝯseruat tūc tumorē: ⁊ q2 tumor est cū
sanguine: iō de eo inter apostemata sanguinea tractat̄.

Cura dixit Albu. in ca° de flōmia. qñq̄ꝫ fit cū medicinis.
⁊ qñq̄ꝫ cū incisione cū medicis q̄dē eis in q̄b⁹ est
stipticitas. s. multa sicut est emplastro facto ex rosis ꝯcoctis
in aqua ⁊ vino stiptico: aut balaustijs ⁊ corticib⁹ granatoꝝ
mirto, aloe ⁊ sarcocolla ꝯfectis cuꝫ aqua rosa. vel albumine
oui, de qua ponat̄ sup̱ locū sup̱positis ei ⁊ plumaceolis de
stuppa ⁊ desup̱ fortiter stringat̄: ⁊ de 3° in 3m mutet̄: ⁊ hoc
fit vt locus induretur. Dixit auctor compendij. ꝙ quidaꝫ de
vulgo amicus serui illius supradicti precepit ei vt sepe niuē
super tumorem poneret, vnde sanus fact⁹ est. Medicine tñ
ſm plurimū non sufficiunt ad curam: ⁊ maxime quando dis
rupta est arteria. si enim aliquando sufficiunt tunc erit in dis
ruptione vene: ⁊ precipue quādo nō preterijt super eo tēpus
longum. ¶ Cura enim per sectioneꝫ in omni loco corporis.
dixit Albu. est timorosa precipue in disruptione arterie pro
pter superfluū fluxum sanguinis qui pōt sequi ad sectionem
super hoc apate, ⁊ nullo mō fieri dꝫ nisi premessa subtiliatio
ne dieta ⁊ corporis eu̅one ⁊ diuersione sufficient: ⁊ precipue
dixit Albu. timorosa est quādo fit in subascellis ⁊ inguini/
bus vel in collo: ⁊ similiter timorosa est in qualibet p̱te cor/
poris quādo fuerit apa magnū. In his enim dixit ipse. op꜠
vt euitet̄ curatio eius cum ferro q̄ꝫtū possibile fuerit. ¶ Di
xit Antil'. si acciderit in collo ⁊ subascellis ⁊ vtroq̄ꝫ inguine
horribile erit ⁊ fallacis curationis ex magnitudine arteria/
rum ipsoꝝ locoꝝ. ¶ Dixit Pau. in ruptura canalis pulmo/
nis intelligendo modo supradicto nulla dꝫ fieri curatio cuꝫ
ferro: qm̄ arterie pectoris dictoꝝ locoꝝ magne sunt ⁊ fortis
digestionis. i. caliditatis. In alijs aūt corporum partibus a
predictis ⁊ eis similibus curatio per sectionem curabilis est
nisi fuerit apostema magnū in quo casu: ⁊ in predictis dixit
Ras. 13° ꝯtiñ. Ego video. al's. iubeo. ꝙ nō fiat predicta cura
tio oino: sed tñ in scindendo has rupturas erit vt cōseruet̄ ⁊
euitet̄ in eis ruptura. ¶ Dixit Antil'. ꝙ accidit hoc in extre
mitatibus ⁊ in capite nos curauimus bene. nā dixit ipse. in
duobus locis debet discooperiri arteria siue vena. vꝫ. in par
te posteriori apostematis: ⁊ in anteriori, ⁊ extendatur pellis
fixa cum vncinis ferri donec discooperiatur panniculus ar/
terie ⁊ extendatur ad sursum ⁊ apponatur acus cum filo li/
ni: deinde incidatur filum dum habeat quatuor capita ⁊ fiat
ligatio vehemens ⁊ durabilis ad retinendū sanguinē: dein/

de scindat̃ apa cū flebotomo vt extra manet qđ intus ꝯti/ net̃ de sanguine ⁊ incidat̃ supflua pars pellis si fuerit super flua: deinde curet̃ cū vnguēto vt cetera vulnera. ❡ Albuc. aūt aliqual'r diuersificauit curā embozismatis facti ex arte/ ria ⁊ facti ex vena. Et dixit sup illud qđ factū est ex apertiōe orificij arterie scinde in cute sectione in longitudinē tēdēte: deinde aperi sectionē cū vncinis: postea eleua arteriā ⁊ libe/ ra eā a tunicis donec detegat̃: deinde itromitte sub ea acuȝ: ⁊ fac eā penetrare vsqȝ ad latꝰ aliud: ⁊ stringe arteriā in duo bus locis cū filo duplo: sicut fit in extractione arteriaꝝ de timporibus: deinde punge locū qui est inter duo ligamenta. cū spatumuli donec egrediat̃ sanguis q est in ea totꝰ ⁊ solua tur apa, deīde administra curationē que gñat pus donec ca dant ligamenta: deinde cura sicut opȝ. Sed si fuerit apa ꝑꝑ sectionē vene: tunc opȝ vt teneas manu qđ tibi possibile est ex apate cū cute. Deinde intromitte acū sub loco quē tenui/ sti manu tua ⁊ fac eā penetrare ⁊ sit in ea filū duplum donec extrahas ipm ex latere altero: ⁊ liga cū ipso apa ligamento bono ex duabus ꝑtibꝰ cū duabꝰ extremitatibꝰ fili. Si autē timeas ⁊ extrahat̃ filū tūc intromitte aliā acum cū filo alio sub apate toto apud incisionē acus ⁊ ꝓme ⁊ stringe fila tua in quatuor locis: deinde seca apa in medio sui donec totum egrediat̃ qđ est in eo: tūc icide supfluitatē cutis ⁊ dimitte qđ extra ligatū est: deīde pone supipȝ puluillā quā submersisti in vino. Deinde cura cū vnguētis ⁊ licinijs sicut opȝ.

❡ De apate colerico in generali. Cap. xxv.

Irit Auer. 3° colliget. ꝙ egritudines coleri ce locales. i. apata col'ica q̄ dñr egritu/ dines locales vocant̃ a Rabi Alnathet: ⁊ latine apata col'.ca: grece herisipilla. herisipilla quoqȝ interp̃tat̃ iflāmatio. Uerūtñ herisipilla dupl'r su mit̃. Uno° large ꝓ oī apate col'ico: vt patuit per Aue. Alio° ꝓprie ꝓ vno apate col'icoꝝ qđ a Ga. in pluribꝰ locis vocat̃ herpes, q2 herpēdo de vno loco trāsit occupando in circui/ tu. ❡ Dixit Ser. 5° breuiarij. ca° 23. ꝙ apa colericū vocatur almesyre siue missire: sȝ Ga. vocauit apa colericū spinā: quia punctionem infert vt spina. ❡ Herisipilla large sumpta pōt dici: vt. s. patuit. de oī apate col'ico. ⁊ dr̃ de herisipilla ꝓprie sumpta. de qua dicet̃ in sequēti ca°. ⁊ dr̃ de formica de igne ꝑsico ⁊ pruna ⁊ cācrena ⁊ herpete estiomeno ⁊ de essere. De qbꝰ oībꝰ fient caᵃ spālia. ❡ Pro quoꝝ apatū col'icoꝝ ⁊ ea/ rū speꝝ declaratione notāt ꝙ colera duplex est. s. laudabilis q̄ est col'a nālis ⁊ illaudabilis ⁊ mala q̄ dr̃ col'a inālis. A nā li aūt colera rarissime ꝯtingit fieri apa ipsa manēte in nālita te sua: ꝑpea ꝙ tā cito ꝙ excrescit sup q̄ȝtitatē eiꝰ nālē reddit̃ nāe odiosa: q̄re relinq̄t eā nā a regie ⁊ gubernatione sua: vñ ꝑdit nālitatē suā ⁊ trāsit in colerā inālē: ⁊ q2 raro euenit apa a colera fieri nāli: iō ꝯ eo mētionē nō fecerūt auctores. ❡ Co lera ꝟo inālis est multiplex. q̄dā est inālis ꝑ additionē suaꝝ q̄litatū soᵐ factā absqȝ ꝑmutatiōe sube sue vt q̄ magis intē/ dit̃ in cal'itate ⁊ siccitate: ⁊ q̄dā ꝑꝑ mutationē i mō sube sue: q̄ ꝑmutatio lȝ possit ꝯtingere absqȝ itēsione ⁊ remissiōe sua/ rū q̄litatū: vtpl'm tñ cū ipsaꝝ ꝑmutatiōe ꝯtingit: ⁊ huiꝰ q̄dā facta est talis ꝑ viā adustionis: ⁊ q̄dā ꝑ viā ꝑmixtionis cum alio hūore: ⁊ q̄dā est facta ex sanguine q putrefit: cuiꝰ subti/ le trāsit in colerā: ⁊ q̄liscūqȝ sit colera ipsa aut est in suba sua subtili aut grossa aut mediocri: ⁊ tā grossa q̄ȝ subtilis q̄ȝ me/ diocris aut putrefit aut nō putrefit. Dr̃ aūt non putrefieri vt hic sumit̃ qñ nō cōuertit̃ in saniē. Nā apata col'ica aliqñ trā seūt in exiturā ⁊ suppurant̃: lȝ raro h̄ cōtingat: ⁊ qñ ꝯtingit h̄ nō ꝯuertunt̃ in saniē laudabilē sȝ illaudabilē ⁊ malā: q̄ po tius dici pōt hūiditas sil'is sanici, ꝑꝑ qđ dixit Hip. in affo. he risipilla cū sanie malū. In quo dicto sigñat ꝙ herisipilla siue apa colericū nō pōt ꝯuerti in saniē laudabilē. nā si posset sup purari sanie laudabili tūc illđ eēt bonū nō malū: iō rarū est: vt dictū est. ꝙ suppuret̃. Et Gal'. dix. 2° ꝓnos. ꝯᵗᵒ. 9. ꝙ in egri tudinibꝰ q̄ sūt a col'a nō accidūt exiture nō itellexit ꝙ apata col'ica nō possint suppurari: sed voluit ꝙ febres ⁊ egritudi/ nes colerice nō creticant̃ ꝑ exiturā: q2 necesse est in euētu exi ture ꝑ crisim deriuatiōis ꝙ hūores sint idigesti crudi ⁊ gros si: sȝ egritudies col'ice sūt de hūoribꝰ subtilibꝰ qui sua subti litate obediūt expulsioni ad ex̄ corpꝰ. Et istud dictū Gal'. ve rificat̃ nō sp̄, sȝ ꝺ'ȝ pl'ȝ. Que aūt colera inālis nō putrefit tūc aut est fcā ꝑ viā adustionis sic ꝙ remouet̃ subtile moderate: aut sic ꝙ ingrossat̃: vnaqueqȝ tñ colera adusta aliq̄ȝtulū per adustionē ingrossat̃, sȝ tñ vna dr̃ subtilior altera cōꝑatiue: ⁊ q̄ȝuis vnaqueqȝ in adustione igrossat̃: tñ vnaqueqȝ remāet subtilis ꝯꝑata ad colerā inālē factā ꝑ viā admixtiōis, ⁊ etiā ꝯꝑata ad alios hūores. Et col'a inālis facta ꝑ viā cōmixtiōis vt multū fit ex cōmixtione ducente ad vnā formā: ⁊ hec cole ra q̄ȝuis sit grossa ꝯꝑata col'e ināli supradicte, tñ est subtilis ꝯꝑata ad alios hūores: cuȝ itaqȝ col'a cuiuscūqȝ speī sit subti lior alio hūore, accidit vt oē apa col'icū sit magis supficiale: ⁊ minꝰ ꝓfundū quolȝ alio apate a quouis alioꝝ hūoꝝ gñato. ❡ Differūt tñ apata iter se in h̄ ꝙ eē plus supficiale siue minꝰ ꝓfūdū: ⁊ minꝰ supficiale siue magis ꝓfūdū ꝺ'ȝ ꝙ dr̃nt spēs col'e ex qbꝰ fiunt in subtilitate maiori vel minori. nam quāto colera subtilior fuerit tanto magis ad cutem: ⁊ ꝟsus supficiē ꝓpellit̃, ⁊ quāto grossior fuerit: tanto minꝰ versus superficiē pellit̃ ⁊ magis accipit de carne in ꝓfundo.

Sciendū itaqȝ ꝙ ex col'a facta innāli ꝑ solā alteratio nē gñat̃ herisipilla absolute: ⁊ ex ea q̄ est ad usta ⁊ est subtilior gñat̃ formica ambulatiua sola. i. nō corro siua: ⁊ ex mediocriter subtili gñat̃ formica ambulatiua cor/ rosiua: ⁊ ex ꝑte subtiliori colere aduste grossioris gñat̃ etiaȝ formica ambulatiua corrosiua: ⁊ ꝺ'm quosdā miliaris corro siua: ⁊ ex hꝰ col'e ꝑte grossiori gñat̃ herisipilla mala corrosi ua vlceratiua. Ex colera ꝟo ināli facta ꝑ admixtionē col'e cū flāte gñat̃ formica miliaris absolute nō corrosiua: tñ si ista co lera adurat̃ gñat̃ ex ea formica miliaris corrosiua: vel vt di/ cūt qdā: gñabit̃ herisipilla mala. supradicta itaqȝ diligenter inspicienti clarificabunt̃ ꝟba auctoꝝ de ꝑdicta mā loquētiū. ❡ Dixit itaqȝ. A. ꝙ apa colericū aut est a colera subtili val/ de q̄ nō ꝯtinet̃ i eo qđ ē magis itꝰ q̄ȝ illđ qđ appet ꝯ cute, q2 tñ nō hēat grossitiē q̄ figat̃ in ꝓfūdo nō retinet̃: sȝ ꝑuenit ad supficiē cutis: ⁊ ista ē acuta, imo ē acutior alijs spēbꝰ col'e: ⁊ fit ex ea formica aut ambulatiua sola. i. sine corrosiōe: ⁊ tunc est subtilior: q2 q̄ȝtūcūqȝ illa col'a sit sbtilis: hȝ tñ ꝑtes sbtiles ⁊ minꝰ, ⁊ ista formica sola fit ꝯ ꝑtibꝰ sbtilioribꝰ eiꝰ aut fit for mica ābulatiua corrosiua: q2. s. nō fit ex ꝑtibꝰ col'e sic sbtilibꝰ vt ꝑdcā: sȝ ex ꝑtibꝰ hñtibꝰ aliquā grossitiē. Uñ fcā est corro/ dēs: ⁊ sic ē ꝯterior formica sola. aut fit. dixit. A. ex col'a gros siore illa: ⁊ loq̄t̃ ꝯ col'a grossiore ꝑ admixtionē flātis cū ea: ⁊ iō dix. ꝙ ipa ē mioris acuitatꝭ. s. q̄ȝ ꝑdicte, ⁊ ēt q̄ȝ alie eiꝰ spēs facte ꝑ adustionē: ⁊ ēt accipit aliq̄ȝtulū ꝯ mībro magis itꝰ ⁊ ē q̄si sit i ea fl'a. s. i g̃ssitie sua ⁊ remissiōe acuitatꝭ ⁊ i tarditate ēt receptiōis ⁊ sol'onis. Et si fuerit. dix. A. mā ista grossior, ⁊. s. fcā ꝑ viā adustiōis ē ꝯterior: ⁊ accidit ex ea formica corrosiua q̄ si trāsierit i grossitie sua vsqȝ ad grossitiē sāguis, ⁊ si fuerit mala. i. adusta accidet ex ea herisipilla mala. s. i vltᵒ malitie: q2 erit magis corrosiua q̄lȝ alia. ⁊ h̄ rōne maioris adustiōis q̄ fcā ē g̃ssior: ꝑ quā maiorē g̃ssitiē magis figit̃: vñ magis fit ꝓfūda ⁊ sic ꝓfūdiꝰ corrodit. ❡ Dix. Ga. 14. terap. Si colera cū sua cal'itate g̃ssissime fuerit cutē excoriat vsqȝ ad exteriora eiꝰ. ⁊ ꝙ ita sit appȝ. q2 fl'a salsū qđ grossiꝰ ē ꝑdictꝭ spēbꝰ col'e ꝓfūdiꝰ corrodit ⁊ vlcerat q̄ȝ aliq̄ col'a: qđ nō ē nisi rōne ma/ ioris grossitiei q̄ ꝓfūdiꝰ retinet̃: ⁊ sic nō expellit̃ ad supficiē ⁊ hāc vltimā speȝ herisipille itelligūt dicētes. herisipilla alio noīe ignis ꝑsicꝰ dr̃. ❡ Dixit Auic. q̄ȝuis dcm̄ sit ꝙ de colera alia est subtilis ⁊ alia grossa: scias tñ ꝙ oīs col'a ē subtilis, ⁊ ꝑꝑ sui sbtilitatē fit ꝙ expellit eā nā: ita ꝙ nō retinet̃ i aliqᵒ nisi in cute: ⁊ qđ approximat̃ ei, verūtñ i sua sbtilitate ē latitudo q2 vna est grossior siue minꝰ sbtilis alia. ⁊ q̄ minꝰ est subtilis respectu sbtilioris grossa vocat̃. ❡ Dixit Auic. egritudines

Herisipilla dupl'r sumit̃ lar ge ⁊ stri cte.

Col'a cuȝ sit duplex a nāli ra/ rissime fit apa.

Col'a inā lis ē mul/ tiplex.

De causa

que vocant᷑ herisipille.i.apāta colica sūt duaꝝ spēꝝ. Una q̄
dr̄ herisipillaruboris:eo ꝙ appet de ista spē ꝙ sit mixta cuȝ
multo sanguine ꝑꝑ rubedinē quā hȝ:⁊ nō facit in mēbro ma
gnū tumorē. Et dolor eiꝰ nō est acutus:⁊ ꝑ hāc spēȝ intelle
xit herisipillā ꝓprie sumptā. Alia eius spēs dicit᷑ herisipilla
formicularis ⁊ in ea plus dn̄at᷑ colera.s.vsta:⁊ ꝓpea inducit
pustulas ⁊ corrosiones:⁊ ꝑistā intellexit formicā corrosiuā.
Alias aūt spēs differētes ex ꝑte mãe Auer. dedit itelligere:
⁊ pȝ ex p̄dictis. ℭ Et ponēs Auer. distinctionē hoꝝ apātuȝ
ex ꝑte situs mãe dixit. Aliqn̄ herisipilla nō appet nisi in cute.
Et aliqn̄ est infixa in sub̄a mēbri.s.accipiēs de carne eius:⁊
est deterior ꝑma. ⁊ est ea deterior rōne maioris lesiōis:q: ma
gis corrosiua ⁊ vlceratiua ⁊ rōne deterioꝝ accidētiū ⁊ dolo
rū alioꝝ ⁊ rōne tardioris curationis. ℭ Ex predictis patere
pn̄t cāe an̄tes ⁊ cōiuncte apātū colericoꝝ. nā eoꝝ cā an̄s ꝓ
pinqua est multiplicatio colere in toto corpore vel in aliquo
mēbro forti mandāte ipȝ ad aliqḋ debile. Et eoꝝ cā an̄s re
mota est oē regimē faciēs ad colere gn̄onē ex cibis ⁊ potibꝰ
⁊ alijs. Et eoꝝ cā cōiuncta est ipsa colera tenta in porositati
bus membri. ℭ Et ex p̄dictis patere pōt ꝙ a cā ꝑmitiua ea.
scilȝ de qua vt supra patuit. maxime intelligūt auctores.s.ꝑ
cussione casu:⁊ similibus. raro cōtingit fieri apā colericū, ⁊
p̄cipue herisipillā:q: vt supra dictū est:ad talē cām ꝑmitiuaȝ
vtplīm currit sanguis. Sunt tñ alie cause primitiue:ꝑꝑ quas
citius ⁊ magis curret colera q̄ȝ sanguis ⁊ sunt fortis fricatio
De causis mēbri longa mora sub sole calido applicatio medicine rubi
ficatiue:⁊ his sil'es tñ q: iste cause raro occurrunt ad apātis
De signis qbꝰ distinguit apa colicuȝ a sanguieo gn̄onē hinc dictū ē. ꝙ apā colicū raro ꝓuenit a cā ꝑmitiua.

Signa apātis colerici possunt haberi ex dictis, ⁊ signa
speciēꝝ dicent᷑ in sequētibꝰ capitulis. Hic tamē
ponēda sūt signa que distinguunt apā colericū a sanguineo.
ℭ Dixit Raß.13° cōti. auctoritate Gal. ꝙ inter herisipillam:
idest apostema colericū ⁊ flegmonē distinctio fit. nā flegmō
est rubei coloris.s.obscuri. ⁊ herisipilla est citrini coloris ⁊
splendidi ⁊ minoris rubedis ⁊ vt sic dicā rubedinis clare si
milis coloris scarlati ⁊ dolor in flegmone est notabil'r intē
sior ⁊ ꝓfundior q̄ȝ in colerico:in quo ēt remissior ⁊ magis
in superficie, q: extra in pelle. nā dixit Raß. colera rubea ma
net in carne penetrādo ipsaȝ, q: rara est vsq̄ȝ ad pellem ⁊ ex
spissitudine ipsius pellis ibi remanet residens nisi sit tenuis
valde ad modū dispositionis in sudorē:qm̄ tūc nō retinet᷑ in
pelle etiā si exalat ⁊ resoluit᷑. Dixit auctor cōpendij. ꝙ apāta
colerica differunt a flōnibus:q: flegmones magis interiora
tenēt:⁊ exterioris loci maiorē q̄ȝtitatē ⁊ altitudinē siue eleua
tionē possident ⁊ rubicūdiores sunt, ⁊ magis pulsare vīr.
Colerica v̄o apāta minoris ruboris sunt:neq̄ȝ tm̄ interius:
neq̄ȝ ēt tm̄ exteriꝰ nec sic in altū spatiū amplectunt᷑. eiꝰ nāq̄ȝ
mã subtilior est. vn̄ cito de carne ad cutē penetrat, cūq̄ȝ cutis
spissitudine sua ad carnis cōparationē ꝓhibeat eā penetra
re. sup. ⁊ extra resolui in eo loco adunat᷑:⁊ facit apā:qḋ ali
qn̄ est sine pulsatione, q: nō multū interioꝝ partiū tenet. fleg
mones v̄o nūq̄ȝ sine pulsatione sunt, maxie si magni fuerint.
Et de his signis amplius dicetur in sequenti capl'o. cum po
nentur signa distinctiua herisipille a flegmone.

Cura apātū colericoꝝ triplici ꝑficit᷑ istr̄o.s. dieta potiōe
⁊ chirurgia. dieta quoq̄ȝ ꝯsistit in euitatiōe ois re
giminis calefaciētis ⁊ exiccantis ⁊ exhibitione ꝯrij.s.regis
infrigidātis ⁊ humectantis:in vnaquaq̄ȝ sex rerū nō n̄aliū.
ℭ Cura eoꝝ per potionē fit per alterationē mãe peccantis
ad cōtrariuȝ ⁊ ipsius eūationē. ℭ Cura v̄o per chirurgiam
est. dixit Raß.13. ꝯti. auctoritate Gal. in ꝑn° dȝ fieri infrigi
datio quotiens nō fuerit factū a cā primitiua:⁊ in hoc inuit.
ꝙ in facto a cā primitiua in ꝑn° nō cōueniunt infrigidantia
repercussiua, ⁊ ideo subdit ꝙ herisipille a cā ꝑmitiua nō no
cebit empl'm de farina ordei statim assecutū.i. positū ⁊ ꝓprie
si facta fuerit scarificatio in loco. ℭ Dixit Serap.5° breuia
rij. almesire si est a cā ꝑmitiua indiget in ꝑn° medicinis que
mollificant ⁊ eūant.i. resoluunt. sicut est empl'm de farina or
dei.s.qn̄ de ea cuȝ aq̄ ⁊ oleo fit empl'm. In apāte.n. colerico
facto a cā ꝑmitiua mollificātia resoluētia debēt esse leuiora
q̄ȝ in flegmone. A. tñ ꝑꝑ raro ꝓuenire apā colericū a cā pri
mitiua de eius cura nō fecit mentionē vel fortasse dereliquit
hanc curā notā ex cura flegmonis a sil'i cā ꝓueniētis, q: cuȝ
eo multū similat᷑:⁊ intelligunt p̄dicta de cā ꝑmitiua q̄ est ca
sus vel percussio ⁊ sil'e. nā cura facti ab alijs causis ꝑmitiuis
superius dictis est oino sil'is cure eius facti a cā an̄te. ℭ In
facto aūt a cā an̄te. dixit auctor cōpendij. Intentio nostra in
colericis apātibꝰ est auferre mãm.s. an̄tem, ⁊ cōiunctā. an
tecedentē cū purgatione. ⁊ cōiunctaȝ cū dissolutione.i. extra
ctione eius qḋ in loco coadunatuȝ. Dixit.n. Raß.13. ꝯti. au
ctoritate Gal. mēbra laborantia his apātibus quotiens eua
cuantur cōuertunt᷑ ad dispōnē n̄alē. Et dixit. cuȝ ista apāta
sint nociua cū qualitate sua.s. calida plusq̄ȝ cuȝ q̄ȝtitate.s. re
spectu flegmonis:iō ifrigidātia in eis sūt opportuna plusq̄ȝ
in flegmone, verūtñ dixit auc. ꝯpendij. sicut nō est vtilis fleg
monū cura cū repugnatione ⁊ ꝯfortatione.i. cū repcussione
⁊ an̄ flōmiā ne mã ad nobile mēbꝝ cōuertat᷑ sil'r in his.s. co
lericis apātibus neq̄ȝ repugnatiua neq̄ȝ refrigeratiua vtilia
sunt nisi precedēte colere rubee purgatione. purgatione aūt
precedente locū patientē tunc refrigeramus. In ꝑticularibꝰ
tñ capl'is sequētibꝰ appebit de mã auxilioꝝ ⁊ q̄ȝtitate eoꝝ:
⁊ simil'r apparebit de cura per chirurgici instrumētū.

ℭ De herisipilla. Cap. xxvj.

Herisipilla est apā colericū eueniens in
cute mēbri cui accidit:⁊ in
eo ꝙ cuti eius est vicinuȝ:⁊ est duplex.s. vera ⁊
nō vera. de vera dixit Raß.13. cōtin. auctoritate
Gal. ꝙ fit de colera rubea. Dicūt qdā.i. de cole
ra n̄ali ex acuta tñ qm̄:qn̄ dicit᷑ ꝙ apā aliqḋ colericuȝ fit de
colera n̄ali nō intelligunt ꝙ fiat de ea nullo mō alterata:sed
ꝙ fiat ab ea nō adusta neq̄ȝ alteri humori ꝑmixta. colera aūt
n̄alis ilico ꝙ a sanguine separat᷑ vt fiat apā exacuit᷑:⁊ altera
tur ad caliditatē intēsiorē sua n̄ali caliditate. herisipilla non
v̄a fit de col'a inn̄ali adusta ⁊ ingrossata. ℭ Et ex illa distōne
seq̄t᷑ alia distō.s. ꝙ herisipilla alia est vlcerosa:⁊ alia nō vlce
rosa:q̄ est v̄a est nō vlcerosa:⁊ vlcerosa est q̄ est nō v̄a. Et hāc
distōnē innuit Hip.5° affo. affor.23. Cū dixit. opȝ vti frigido
in herisipilla nisi sit vulnerata. Et herisipillā vulnerataȝ vo
cauit Gal. herpetē estiomenū, qdā herpetē mordacē, ⁊ qdaȝ
ignē sacrū vocant. qdā aūt volunt. ꝙ nō ois herisipilla non
vera sit vlcerata:q: in ꝑmis ⁊ anteq̄ȝ cōfirmet᷑ nō est vlcera
ta:sȝ postq̄ȝ cōfirmat᷑ efficit᷑ vlcerata. ℭ Quidā aūt putaue
runt. ꝙ ois herisipilla:imo oē apā colericū qn̄ fit cōparatio
eius ad apāta alioꝝ humoꝝ sit vlceratiuū:⁊ hoc ideo q: co
lera est magis penetratiua ⁊ rarefactiua q̄ȝ alij humores:⁊
iō maiorē cōtinuitatis solutionē efficit:veꝝ isti falsuȝ puta
uerūt:nec est illud necessariuȝ:qm̄ aliqn̄ plus facit extensio
ad soluēdū ꝯtinuitatē in flegmone q̄ȝ faciat penetratio ⁊ ra
refactio colere:⁊ rursuȝ herisipilla tā v̄a q̄ȝ nō v̄a, aut est pu
ra siue simplex nō cōposita aut cōposita. Et ꝯposita dr̄ qn̄ co
lera faciēs eā mixta est alteri hūori. ℭ Dixit Gal.14. terap. Herisipilla cōponitur tripl'r
ꝙ sic̄ herisipilla miscet᷑ cū flōne:ita ēt cū apāte molli.i. cū vn
dimia:⁊ vocat᷑ herisipilla mollis:⁊ sil'r dixit ipse. si ifrigidet᷑
⁊ induret᷑:⁊ miscet᷑ cū apāte duro melico, ⁊ vocat᷑ herisipilla
dura, sic̄ q̄ ꝯponit᷑ cū flōne vocat᷑ herisipilla flōnides. Et di
cūt qdā. ꝙ cū colera inflāmata aliqn̄ miscet᷑ aq̊sitas:⁊ tunc
gn̄at ampullas. ℭ Et qdā dicūt. ꝙ herisipilla pura ē dupl'x. Herisipilla pura ē duplex.
vna simplex:⁊ est illa q̄ fit a col'a supradcā solū:⁊ alia ē ꝯpo
sita:⁊ est illa q̄ miscet᷑ cū sāguie subtili pauco, q̄ ꝑꝑ eiꝰ pauci
tatē nō meret᷑ dici herisipilla flōnides, ⁊ mã herisipille qn̄ȝ
acq̄rit venenositatē:⁊ tūc iducit seua accn̄tia. ℭ Dixit Aue.
3° coll'ȝ. ꝙ pōt eē ꝙ fiat herisipilla formicalis i ꝯcauitate ali
cuiꝰ mēbri vt stōi vel itestinoꝝ:⁊ ledat ipsius opōnes absq̄ȝ
apāte mãifesto. ℭ Dixit Judeꝰ herisipilla in maiori ꝑte inci

pit in facie in capite nasi.s.supiori: ⁊ sentit hō pruritū ibi, deinde cū rubore ⁊ apate ascēdit ad faciē. Et Auic. dixit. plus accidit in facie. Et hoc iō est: qꝛ subtilitate caliditate ⁊ leuitate est apta petere supiora, q̄re leuigās defert ad caput: ⁊ proprie ad cutē faciei q̄ ē magis dēsa, ⁊ ista est ꝑs supior nasi. Et iō dixit ipse. ꝙ icipit a lepore nasi, ⁊ augmētat apa ⁊ extēdit in facie tota: imo ⁊ qn̄qꝫ i capite toto: aliqn̄ ēt i collo ⁊ gula.

Signa de herisipille i gn̄ali ⁊ in pticulari.

Signa gn̄is sunt color cutis citrinus clarus ⁊ sitꝰ eius est in cute ꝓcedēs versus imē: ⁊ est ambulatiua de pte ad ptē. Nā sua subtilitate nō figit in vno loco: sꝫ ꝓcedit cōprehēdēdo alias ptes: ⁊ nō appet in ea tumor notabilis. Et dolor in ea est remissus, ⁊ est absqꝫ pulsatione notabili ⁊ lesione: ⁊ destruit color eiꝰ cū desuꝑ ꝓmit digito, ⁊ albet locꝰ. ¶ Signa spēꝝ pure ⁊ vere ⁊ simplicis sunt ꝙ ipsa accipit cutē tm̄ ꝯsus imen: ⁊ si aliqn̄ accipit de carne illō est paruum valde: ⁊ est absqꝫ corrosione ⁊ vlcere saltē in ꝓnº. cutis enī in ea ꝓm pl̄m est salua: ⁊ color eius est magis purus: ⁊ magis destruit cū desupprēmit. ¶ Signa aūt nō vere sunt ꝙ accipit de carne: ⁊ nō tm̄ cutē, ⁊ incipit cū corrosione ⁊ vlcere: ⁊ color eiꝰ nō est purus, sꝫ declinās ad colorē humoris cū eo cōpositi: ⁊ sic destruit color eiꝰ cū supprēmitur. Et illi qui distingūt purā in spēs: dicūt. ꝙ in ꝓma specie color est citrinus: ⁊ in 2ª rubeꝰ clarus: ⁊ tn̄ color ambaꝝ destruit ꝑ ꝓssionē digiti suꝑ eas: qꝛ digitꝰ ꝓmēs separat a loco mām eiꝰ, nā ipsa sua subtilitate facil'r cedit ꝓssioni: ⁊ iō locꝰ ꝓssus albescit: sꝫ paꝝ durat albū ⁊ statim redit color ꝓmus: qꝛ sicut mā eiꝰ facil'r sepat a loco cū premit ꝓ subtilitate eiꝰ ita remota ꝓssione facil'r redit ad locū suū ꝓm. ¶ Aui. ponēs signa distinctiua herisipille a flegmone. ꝓm dixit. ꝙ herisipilla hꝫ magis apparentē rubedinē ⁊ puriorē, ⁊ magis supficialē: ⁊ magis clarā, sicut est color scarlati: sꝫ in flegmone rubedo est declinās ad nigredinē aut viriditatē. i. liuiditatem. Est. n. color rubeꝰ obscurus cū turbulētia nō clarus: ⁊ pl'ni coloris flegmonis est occultū in ꝓfundo. Cā aūt clarioris rubedinis in herisipilla est ipsius māe subtilitas ꝑ quā acqrit lucitudinē: sicut cā obscurioris rubedinis in flōne est sanguinis grossities ꝑꝑ quā nō illuminat, ⁊ cā supfluitatis. al's. superficietatis apparētie coloris in herisipilla est situatio māe eiꝰ in supficie: vn̄ bn̄ irradiat ⁊ irradiatio adiuuat ad claritatem coloris, ⁊ ꝯº. accidit in flegmone. ⁊ ideo dixit. A. ꝙ tu vides in herisipilla colorē citri. s. qn̄ est maturū: ⁊ nō vides illud in rubedine flōnis, imo vides eū tendētē ad obscurū. Et dixit. A. rubedo herisipille destruit per tactū desuꝑ factū statim, ⁊ albet locꝰ sub tactu. Uerūtn̄ redit color eiꝰ velociter: ⁊ cā dicta est supra: sꝫ nō est sil'is rubedo flōnis. s. in h̄ ꝙ ꝑ tactū destruit velociter: ⁊ albescit locꝰ: deinde velociter redeat qꝛ mā eius nō velociter ad tactū sepat ꝑꝑ grossitiē eiꝰ. ¶ Et ponēs. A. 2m sigm dixit. ꝙ apa herisipille nō fit nisi in eo qd̄ apparet de cute. sup. aut in eo ꝙ cute vicinat: vt supra dictū est, sꝫ flegmon ꝓfūdat in carne, ⁊ ꝑꝑ hāc cām tumor appens in herisipilla est supficialis nō eleuatꝰ: ⁊ nō cōprehēdit ipse tactꝰ ꝓfūditatē. in flōne v̄o tumor appet. ꝯº. ⁊ cāe dicte sūt. ¶ Et ponēs 3m sigm dixit. ꝙ herisipilla est pura, sꝫ flōn non est ita. Et nō voluit sigiare ꝑ hoc ꝙ ita sit semꝑ: qꝛ tā herisipilla q̄ꝫ flegmon repit simplex ⁊ cōposita: sꝫ voluit ꝙ herisipilla cōparata ad flōnē repit sepiꝰ simplex vbi flegmō repit sepiꝰ cōpositū. ¶ Et ponēs 4m sigm dixit. ꝙ ex caliditate herisipille qn̄qꝫ ꝓuenit ad h̄ vt cōburat cutē: ⁊ eiꝰ virulētia vesicat locū: ⁊ v̄ificat h̄ de herisipilla nō v̄a: vt supra patuit. ⁊ h̄ minorat in flōne. nā raro est vt cōburat cutē aut faciat ꝓuenire vesicas: ⁊ si aliqn̄ faciat vesicare locū illō est qn̄ sanguis retētus in loco adurit: ⁊ tūc nō ꝑducit ad tātā vesicationem ad quātā ꝑducit herisipilla: eo ꝙ sanguis sua hūiditate ⁊ liqditate resistit adustioni plusq̄ꝫ colera: vn̄ nō ꝓuenit ad tantā caliditatē: ⁊ adustionē ad q̄ꝫtā ꝓueniret colera: ⁊ iō ē ꝙ qn̄qꝫ cōsequit ex caliditate herisipille: vt cōburat cutis. s. nō solū supficial'r: ⁊ vesicādo: vt dcm̄ est: sꝫ ꝓfundius ita vt nō remaneat ampliꝰ herisipilla: sꝫ trāseat in prunā vel ignē persicū: ⁊ sic fit ꝙ alterat. i. ꝑmutat illud qd̄ vocat herisipilla: qꝛ permutat nomē herisipille: ⁊ vocat pruna: ⁊ nō est ita flegmon qꝛ nō tm̄ cōburit. Et si bn̄ ꝯsideret istud vltimū distinctiuū est herisipille nō vere a col'a adusta a flōne facto a sāguie adusto: ⁊ ex cal'itate itēsa herisipille fit qn̄ apa sepat a mēbro i q̊ erat cutis illiꝰ: nō aūt sic ꝯtigit in flōne. ¶ Et ponēs. A. 5m signū dixit. ꝙ herisipilla pura nō ipellit penitꝰ cutē. i. nō eleuat eā i tumorē: q sua sb̄tilitate spargit i supficiē cutis, ⁊ accipit de latiꝰ eiꝰ: ⁊ nō figit i loco vno quē posset eleuare, sꝫ flōn. s. puꝝ ipellit, qꝛ sāguis sua grossitie nō dilatat: sꝫ figit in vno loco: ⁊ illū ipellit ⁊ in tumorē eleuat. ¶ Et ponēs sextū sigm dixit. ꝙ dolor ⁊ pulsatio in herisipilla sūt minores. Dolor. n. in flōne est maior, qꝛ dolor fit ꝑ tēsionē quā flōn facit maiorē: ⁊ sic magis soluit ꝯtinuū: ad cuiꝰ maiorē sol'ōnē seqt maior dolor: ⁊ facit ad maioritatē doloris inflātio mala: quā efficit in mēbro, q̄re efficit ambas cās doloris, sꝫ in herisipilla fit dolor rōne male cōpl'ōnis: ⁊ lꝫ ēt soluat cōtinuū: qꝛ cū illa sol'o est pua cū nō ipellat: neqꝫ extēdat mēbrū: iō dolor in ea est minor: ⁊ pulsatio ēt in ea est pua: qꝛ ipsa est supficialis nō grauās suꝑ arteriā: neqꝫ cōprimēs eā. In flōne v̄o est ꝯº. Et dr̄nt dicūt dolor herisipille a dolore flōnis: qꝛ in herisipilla est pūgitiuus ⁊ in flōne extēsiuus. ¶ Et ponēs 7m signū dixit. ꝙ herisipilla attrahit febrē vehemētius q̄ꝫ flōn: sicut colera calidior est ⁊ magis iflāmās q̄ꝫ sanguis: ⁊ sic attrahit eā nō solū vehemētiꝰ: qꝛ velociꝰ, sed ēt vehemētiorē ⁊ intensiorē. Et ꝓm pl'm in ꝓnº sepōnis col'e: ⁊ ꝯsionis eiꝰ suꝑ mēbro ad qd̄ dirigit accidit rigor fortis nō solū in mēbro ipso: sꝫ ⁊ in corꝑe toto queꝫ seqt febris fortis satis intensa, q̄ꝫuis ipsa sit de gn̄e effimeraꝝ veraꝝ ꝓm pl'm: ⁊ durat duobꝰ diebꝰ vel parū plus, deinde mitigat. Et hoc nō accidit in ꝓnº fl'onis.

Signa pnostica.

¶ Ampliꝰ in loco herisipille ꝑcipit calor apud sensum patiētis: ac ēt tāgētis intēsior q̄ꝫ in loco fl'onis. ¶ Dixit Hipo. 7ª affo. In ossis denudatiōe herisipilla malū. Et Aui. dixit. qn̄ accidit herisipilla a fractura ossis sub cute malū est: ⁊ est malū ꝑ viā cāe: qꝛ cū talis herisipilla fiat de mā mala: de qua faciliter pōt ꝓuenire portio ad os poterit esse cā corruptiōis in eo cū inueniat ipm carne denudatū: ⁊ est malū per viā signi inq̄ꝫtū sigñat mās malas in mēbro illo detineri: ⁊ sigñat debilitatē illius mēbri: ⁊ illius ossis. Et dicūt. ꝙ in denudatione cranei est maius malū in tm̄ ꝙ pl'm ꝓnosticat mortē futurā: qd̄ ꝯtingit ꝑꝑ debilitatē cerebri ⁊ loci ipsiꝰ. Et dicūt. ꝙ de herisipilla nō v̄a ēt adhuc deterius: qꝛ ex deteriori mā: malū g̊ ꝓuenientis herisipille in osse denudato a carne erit maiꝰ vel minꝰ ꝓꝫ malitiā māe herisipille maiorē vel minorē: ⁊ ꝓꝫ nobilitatē vel vtilitatē ossis denudati cui supuenit.

De cura herisipille ꝑ dietā iam patuit: qꝛ opꝫ vt dieta vertat ad frigidū ⁊ humidū. Et dicūt qdā qn̄ magna fuerit col'e subtilitas, oꝫ vt dent cibi glutinosi igrossatiui ⁊ frigidi, ⁊ oꝫ vt locet i aere frido ⁊ hūido: ⁊ maxᵉ toto tpe ꝓncipij. In ꝓcessu v̄o oꝫ vt ad tēpatū ꝯclinet in ambabꝰ q̄litatibꝰ. ¶ Et oꝫ vt mēbꝝ in q̊ ē herisipilla oī qete vtat, ⁊ si fuerit ex mēbris iferioribꝰ suspēsū aliq̄l'r teneat: mēbra v̄o illi opposita exercitari ⁊ fricari ꝯuenit. ¶ Et oꝫ vt patiēs se ab oī ira ⁊ furore custodiat, ⁊ sōno vtat fugiēs a vigilijs multis. ¶ Cura v̄o eiꝰ ꝑ potionē qn̄ꝫ māꝫ eūat ⁊ diuertit: ⁊ qn̄ꝫ eā a nīō sube ⁊ eiꝰ iflāmatiōe igrossat ⁊ alterat. Et qn̄ꝫ est ꝙ eūo ⁊ diuersio ꝓcedūt alteratione māe: ⁊ qn̄qꝫ eꝯº alteratio eiꝰ ꝓcedit ipsiꝰ eūonē, ⁊ qn̄qꝫ eq̄liter dr̄ insil'fieri. Eūatio āt tūc ꝓcedere oꝫ, qn̄ mā aīs in corꝑe fuerit ml'ta ⁊ mā ꝯiūcta nō fuerit multa: aut qn̄ herisipilla eēt in mēbro ꝓpiquo mēbro ꝓncipali: vel nobili: aut alteratio tūc oꝫ ꝓcedere qn̄ i mēbro herisipillato eēt iflāmatio multa ꝯstruēs ꝯpl'onē mēbri. In h̄. n. casu oꝫ iflāmatio ifridari, ⁊ remitti ēt si nulla ꝓcesserit eūo: ⁊ maxie si corpꝰ nō fuerit repletū: ⁊ fuerit herisipilla in mēbro lōginq̊ a ꝓncipalibꝰ ⁊ nobilibꝰ: ⁊ ad hāc itētionē dixit Gal. 13º terap. intētio infrigidatiōis ꝓparat an̄ eūatio/

nē:sed ad intentionē supradictā.dixit in.14° eiusdē.ꝛ ponit
a Rabi in tertia ꝑticula sic.nō refrigeres herisipillā:nisi pur
gatū sit totū corpꝰ ꝑ solonē vētris cū medicina purgāte co/
lerā.sup.ꝛ ꝑ flōmiā si fuerit opportuna:qꝛ si ꝑus refrigera/
ueris fiet fortis expulsio colē ad mēbra nobilia. ¶ Dicunt
qdā in.oi herisipilla,maxīe in ea,cuiꝰ calītas fuerit multa:ꝛ
fuerit necesse ꝑꝑ aliquā cāꝫ tardare euonē pōt:ꝛ dꝫ locꝰ in/
frigidari añ euonē cū infrigidātibꝰ nō intensis:sed remissis
q̄ potius sint ꝓhibētia mām repēte attrahi ad locū:ꝛ attra/
cta intendi calītatē,q̄ꝫ sint repellentia ꝛ repcutiētia ipsaꝫ ꝑ
euone fienda. ¶ Dixit Gal.in libº medicinaꝝ laxatiuaꝝ:ꝛ
ponit.13° ꝯti.sic.nō inuenit cura melior herisipille laxatiōe
colere rubee:neqꝫ nocentior laxatione flegmatis. Et hꝫ hoc
veꝝ in herisipilla pura:nā in nō vera facta ex colera cōmixta
flegmati pōt sil' cū colera euari de flegmate vincente cum eo
farmaco colerā educēte. ¶ Dixit Serap.5° breuiarij. Si he
risipilla est ex cā añte opꝫ vt euet corpus cū medicamine sol
uente colerā citrinā,ꝛ si indiget flōmia premittimus eā ꝛ nō
tardamus ipsaꝫ. Et Hal.3° practice,innuit qñ est indigentia
flōmie:ꝛ qñ nō:ꝛ dixit:qñ herisipilla est sine tumore:tūc cō/
petit solutio vētris.s.ꝛ nō flōmia,ꝛ qñ est cū tumore tūc cō/
petit flōmia,ꝛ etiā solō ventris. ¶ Et Aui.volēs seq verba
Haly.dixit.opꝫ vt euacues corpus cū solutiuo colē.Et si in/
diges flōmia:flobotoma ēt verūtñ dico ꝙ flōmia nō multuꝫ
cōfert in herisipilla:ꝓpterea ꝙ qñqꝫ ꝑ eā ad colere ebullitio
nē deuenit,ꝛ ideo nō cōfert,nisi qñ mā est inter duas cutes:
si aūt ꝓfunda fuerit:tūc eius iuuamētū minorat:ꝛ fortasse
attrahit:ꝛ in dictis verbis Aui.voluit seq v̄bū Hal.vt supra
dr̄:ꝛ tūc ꝑ mām eē inter duas cutes nō intellexit mām subti
leꝫ colericā ꝓpulsaꝫ ad extremū cutis ꝛ ꝓfūdā nō intellexit
eā q̄ accepit de carne multū:qꝛ de tali nō intellexit Haly.nec
ēt dictū Aui.sic intellectū esset veꝝ,imo oppositū huiꝰ esset
veꝝ,sed ꝑ mām ꝓfundā intellexit sup̄ficialē nō eleuatā in tu
moreꝫ:ꝛ per mām esse inter duas cutes intellexit eā q̄ ꝓpul/
sa ad cutē eā intumescere facit:ꝛ vt sic vr̄ imen ab alia cute se
parari:ꝛ inter eas locari:ꝛ sic cōcordat cū dicto Hal. Cā aūt
quare flōmia cōpetit in herisipilla impellente erit:qꝛ fit a co
lera magis grossa cui ꝑmixta est portio sanguinis rōne,cuiꝰ
flōmia cōpetit. In alia autē herisipilla nō cōpetit:imo in ea
iuuamentū flōmie minorat,ꝛ fortasse attrahit.i.est cā ꝙ de
colera plus fluat ad locū:qꝛ detracto sanguine q erat frenū
colere,colā ebullit ꝛ furit:ꝛ ad locū ipetuose defluit. ¶ Sūt
aūt ꝛ alij modi expōnis dictoꝝ verboꝝ Aui. Quidam.n.di
cunt ꝙ Aui.ꝑ mām esse inter duas cutes intellexit coleram
paucā cui ꝑmixtū est aliqd sanguinis:ꝛ rōne illiꝰ cōpetit flō
mia:ꝛ ꝑ herisipillā ꝓfundā intellexit eā:cuiꝰ colera est mul
ta ꝛ putrefacta:q̄ sui multitudine ꝛ putrefactione nō potuit
expelli ad cutē,:ꝛ in hac nō ꝯpetit flōmia. ¶ Et alij dixerūt
ꝙ per mām eē inter duas cutes intellexit herisipillā de cole
ra miti nō de adusta vel forte miti ꝑ admixtionem pauci san
guinis secū qualis est herisipilla q̄ nō ipellit,ꝛ nō vulnerat.
Et in tali pōt cōpetere flōmia. Uñ Gilib.dixit.ꝙ si colligat
colera sine vulnere flōmia fit ꝛ per herisipillā ꝓfundā intel/
lexit factā de colera adusta grossa,de qua dcm̄ est.ꝙ si trāsie
rit in grossitieꝫ vsqꝫ ad subam sanguinis ꝙ accidit ei herisi/
pilla mala:ꝛ ista est ꝓfunda:qꝛ ꝑꝑ sui grossitiē nō potuit bñ
ꝓpelli ad cutē,ꝛ est ꝭm plm vlcerata,ꝛ in tali nō cōpetit flō/
mia,ꝛ eius iuuamētū neqꝫ in ea minorat:ꝛ fortasse attrahit
scꝫ augmētū malitie:qꝛ post flōmiā remoto freno colere illa
colera ꝑamplius adurit ꝛ malignat. ¶ Et alij dixerūt.ꝙ tūc
mā dr̄ esse inter duas cutes qñ mā fluit ꝛ nōdū est in mēbro
collecta:sed adhuc stat sub forma cāe añtis:ꝛ tūc cōpetit flō/
mia:qꝛ mā adhuc est in venis ꝛ sanguini mixta:ꝛ dr̄ esse ꝓ/
funda qñ mā locata est in porositatibꝰ:ita ꝙ exiuit venas ꝛ
tenet locū cause cōiuncte,ꝛ tūc nō cōpetit flōmia:qꝛ mā iam
separata est a sanguine ꝛ nō posset cū eo educi in flōmia. Et
in ea iuuamentū flōmie minorat,ꝛ fortasse attrahit.i.potest

esse cā ꝙ de nouo colera attrahat ad locū ꝑꝑ cās dictas. Et
ideo dicunt isti.in ꝓnº:ꝛ maxime ꝓncipiante flōmia cōpetit:
in ꝓcessu v̄o nocet. ¶ Et qdā dixerūt.ꝙ per herisipillā acci
dentē inter duas cutes. Aui.itellexit herisipillā flegmonidē:
qꝛ ipsa ꝑꝑ sanguinis mixtionē cutē ipellit ꝛ iflat:ꝛ in ea ꝯpe
tit flōmia. Et ꝑ ꝓfundā itellexit eā,cuiꝰ mā est ꝓfundās se ꝑ
poros carnis:ꝛ sic penetrans vsqꝫ ad cuteꝫ:in qua:qꝛ est de
colera pura nō cōpetit flōmia. ¶ Quidā sunt q cōpōnē faciē
do de flōmia iter herisipillā:ꝛ formicā ex vna ꝑte:ꝛ ignē ꝑsi
cum ꝛ antracē ex alia:dicūt flōmia in herisipilla ꝛ formica,
sicut docuerunt suis caplis. ¶ Qñ aūt flōmia in herisipilla
cōpetit,tūc est cōsiderandū:an colera sit in corpe multū inflā
mata ꝛ mobilis,ꝛ nō bene sanguini mixta:ꝛ tūc incipiendū
est ab euone colere:ꝛ ipsa postea minorata faciēda est flōia:
hoc tñ raro cōtingit. Et iō dixit Aui.incipiēdū esse a flōmia:
ꝛ deinde euare colerā cū solone ventris:ꝛ subdit.si indigue/
ris solone vētris post flōmiā fac illud ꝭm ꝙ calefit.s.locus a
duabꝰ materijs.s.colera grossa vel subtili:vel.s.colera ꝛ san
guine:ꝛ sic iam apparet,ꝙ aliqñ egemus solone ventris ex
colera,ante flōmiā ꝛ post,ꝛ aliqñ post flōmiā egemus solo/
ne ventris iterata semel:vel pluries ꝭm q̄ꝫtitatē colere peccā
tis. ¶ Et scias ꝙ q̄ꝫuis auctores nō expresserint h de euone
eius ꝑ vomitū:qō fortasse est:qꝛ vt patuit herisipilla vtplm
euenit in facie,ꝛ cū ita euenit:tūc euatio per secessuꝫ est vti/
lis. Per vomitū v̄o pōt eē nociua. Uerūtñ vomitꝰ ꝯueniēs
est in herisipilla mēbris iferioribus accidente. ¶ Et scias ꝙ
habere vētrē humidū sponte vel arte:ꝛ cū clysterijs leniti/
uis est vtile ꝛ cōueniens valde. Medicine aūt colerā educen
tes ꝛ sanguinē ab ea mundificātes note sunt ex multotiens
dictis in ꝓcedētibꝰ. ¶ Notāt.ꝙ cū herisipilla magna fuerit
ꝛ colera mobilis,ꝛ in loco ꝓpinquo ꝓncipali:tūc flōmia nō
hꝫ horā electā,ꝛ silr̄ neqꝫ euatio colere per farmacū:imo co
git medicus tūc flōmiā facere:ꝛ euonē quacūqꝫ hora ad in/
firmū venerit:cibo tñ pro tūc si in stōaco fuerit per vomituꝫ
prius educto. ¶ De cura v̄o ꝑ alterationē dixit Sera.ꝙ hu
mor faciens hāc egritudinē fortasse:nō tñ q̄ꝫtitate sua tantū:
imo cū qualitate sua ēt qñ accidit in ea iflāmatio vehemēs
que indiget extinctione,sꝫ tñ opꝫ vt ponat terminꝰ infrigi/ Infrigidatio ꝯuenit in ꝓnº ꝛ vsqꝫ ad quē term.
dationis eiꝰ:q est terminꝰ mutatiōis coloris eiꝰ. Et dixit au
ctor cōpēdij.determināda refrigeratio erit cū color eiꝰ in hu
morē mutabit:nec hūc terminū trāseamꝰ:nā si refrigerare
diu supra illā assuescimꝰ adeo vt in nigredinē ꝯuertat fit cā
vt iduret ꝛ in schrosim cōuertat. Et ꝑꝑ hoc opꝫ vt refrigere
mus ꝛ repugnemꝰ quousqꝫ colorē aꝑatis mutare videmꝰ:
neqꝫ vt ad nigredinē:aut viriditatē:aut minimū humorem
cōuertat.silr̄ ꝛ Gal.hoc idē voluit. Et Aui.postq̄ꝫ dixit esse
refrigerādū subdit.fac illud donec alteret color.s.q in loco
herisipille apꝑet ꝛ dꝫ alterari versus albedinē. Et sbdit.caue
iteꝝ ne denigret mēbrū,ꝛ fuscuꝫ fiat ꝛ tēdat in viā corrupº
nis ex inmoderata infrigidatiōe. ¶ Et vt supra patuit cura
flōnis vr̄ cōuenire ꝛ cōuenit in euone ꝛ infrigidatiōe cū ꝓdi/
cta cura herisipille. Ob hoc auctores dr̄iaꝫ inter dictas cu/
ras assignauerūt:vñ dixit Serap.5° breuiarij.capº.23.ꝙ in
herisipilla idiget extictiōe plusq̄ꝫ idigeat in flōne. Dixit. A.
infridet donec alteret color eiꝰ ꝛ remittat:nā herisipilla de
struit cū alteratiōe coloris ꝛ diminutiōe ipsiꝰ. Et subdit.ꝙ
ad vltim ꝛ infrigidatio vltima ꝛ itēsa est magis nec̄ia.s.q̄ꝫ in
flōne:qm̄ flāma.i.calītas iflāmās ꝛ dolor iflāmatiuꝰ.i.ꝓce/
dēs ex iflāmatiōe in herisipilla ē plus.s.q̄ꝫ in flōne.ꝛ itellexit
de dolore pūgitiuo. Est.n.ifridatio intēsa magis nec̄ia in he
risipilla ꝑꝑ eē in ea calītatē intēsaꝫ:ꝛ qꝛ repcussio in herisi/
pilla meliꝰ ꝛ tutiꝰ fit ꝑꝑ māe eiꝰ subtilitatē,q̄ reddit coleraꝫ
aptā recursui ꝑꝑ quā cāꝫ aliqñ ifrigidatio sola sufficit in de/
structiōe herisipille:sꝫ in flōne.dixit Aui.ē magis nec̄ia euo
q̄ꝫ in herisipilla,qꝛ in flōne ē pctm̄ eꝯº herisipille:qꝛ.s.pctm̄
flōnis est in q̄ꝫtitate plusq̄ꝫ in q̄litate:ꝛ in herisipilla ē eꝯº.s.
plus in q̄litate q̄ꝫ in q̄ꝫtitate,ꝛ iō euo in flōne est magis ne/

cessaria q̃z infrigidatio:sicut in herisipilla est magis necessa/
ria infrigidatio q̃z euatio:q̃zuis tñ in oi herisipilla infrigida
tio intēsa ꝯueniat:intēsioꝛ tñ dz eē in herisipilla pura ⁊ vera
q̃z in nō v̄a:intēsioꝛ in etate iuuētutis q̃z senectutis:intēsioꝛ
in tēpoꝛibꝰ calidis q̃z frigidis,intēsioꝛ in simplici q̃z in cōpo
sita cū flegmone. ¶ Dixit.n.Gal.si herisipilla nō est vera:sz
cū flegmone mixta approximato medicamine frigidioꝛi liui
da efficiet̃:⁊ ad nigredinē veniet:⁊ maxie in senibus,⁊ sicut
est de infrigidatione potētiali:ita ēt de actuali,nā ifrigidatio
actualis dz ēt eē intēsioꝛ in herisipilla pura ⁊ simplici:⁊ in
etate ⁊ tpe ⁊ regione calidis q̃z in oppositis. Et actualis qdē
infrigidatio in oi herisipilla nō vlcerata cōuenit. Dixit enim
Hip.5° affo.ꝙ opz vti frigido.s.actuali in herisipilla nisi vl/
cerata fuerit:qm̄ vlcerata ledit ⁊ moꝛdet. Dixit.n.ipse in eo/
Repcussiua frigida q̄lia debent esse.
dē 5°.ꝙ frigidū.s.actu est vlceribꝰ moꝛdax. ¶ De mā aūt au
xilioꝝ infrigidātiū in herisipilla:an debeat esse eoꝝ ifrigida/
tio cū tēperamēto passiuaꝝ:an ꝯiuncta cū siccitate:an cū hu
miditate vñr auctoꝛes discoꝛdare a se inuicē. Nā Ras.in di/
uisionibꝰ dixit.cura cū eis in qbꝰ est infrigidatio ⁊ hūecta/
tio,sicut psiliū cōquassatū cū aq̃ citrulloꝝ:⁊ sic rasura cucur
bite ⁊ citrulli:⁊ poꝛtulaca ꝯtrita:⁊ silia. Aui.aūt dixit.pmu
ta te ad infrigidādū cū infrigidatiuis foꝛtibꝰ:⁊ cū effusione
aque frigide,⁊ postea dixit.opz vt sit infrigidatio herisipille
in pn° foꝛtis stipticitatis adeo vt foꝛsitā augmentet̃ ipsiꝰ sti
pticitas supꝛa ipsiꝰ frigus:ita vt sit magis stiptica q̃z frigida.
Gal.v̄o vbi supꝛa,noians mās medicinas auxilioꝝ noiauit
aliq̃ stiptica ⁊ frigida:⁊ aliqua frigida ⁊ hūida:vñ dixit.in/
frigidatio fiat cū solatro:sempuiua:psilio:poꝛtulaca:iusqa/
mo:endiuia:trifaria aque.i.lēticula aq̃:⁊ ceroto facto cū aq̃
frigida. Silr̃ fecit Sera.⁊ dixit.ꝙ infrigidātia sūt sicut sola/
trū arnoglossa:poꝛtulaca,sempuiua berigi, lactuca:rasura:
cucurbite ⁊ althalate:⁊ cerotū factū cū aq̃ frigiditatis vehe/
mētis:ꝙ fit cera ⁊ oleo ros.facto ex oleo onfacino sine sale
qd̄ sit triplū aut quadruplū ad cerā:⁊ que sūt illis silia:sicut
opiū,mādragoꝛa ⁊ poma eius ⁊ iusqamus. ¶ Propter pꝛe
dicta dixerūt qdaz.ꝙ indicatione sumpta a mā herisipille q̄
cal'a est ⁊ sicca debēt approximari frigida ⁊ humida:sicut di
xit Ras.vt colere caliditatē ⁊ siccitatē ad tēperamētū redu/
cant:⁊ sic dicunt experientia foꝛe cōpertū herisipillaz frigi/
dis ⁊ humidis curari posse,vt ꝑ solius malue lactuce empl'i
appositionē:vel per psiliꝫ mucilaginē ⁊ silia:⁊ dicūt ꝙ sicut
in herisipilla medicina dz esse frigidioꝛ,q̃z in flōne:sicut cole
ra calidioꝛ est q̃z sanguis:ita dz eē humidioꝛ:sicut colera sic/
cioꝛ ēt est eo:imo in flegmone dz esse sicca:vt cōtrariet̃ humi
ditati sanguinis:sicut in herisipilla dz eē humida:vt cōtra/
riet̃ siccitati colere:sed indicatione sumpta a mō māe facien
tis herisipillā q modus est subtilitas eiꝰ:ꝑ quā ēt est apta re
cursui,⁊ est obediēs pulsui:⁊ trāsmissui:medicina dz esse fri
gida ⁊ stiptica,qꝛ per frigiditatē fit ꝯtrarietas sue caliditati:
⁊ per stipticitatē sue subtilitati,stiptica ēt cōstringēdo expꝛi
munt eā a loco in quē recepta est:⁊ cū repellunt eā cōfoꝛtan
tur ēt mēbꝛa per ipsa stiptica.vñ cōfoꝛtata colerā ꝑ se trans/
mittūt. ¶ Uerūtñ nō dz medicina esse stiptica absolute:ad
qd̄ significandū Aui.loquutus est dubitanter in v̄bo supe/
rius adducto dicēs.adeo vt foꝛsitā augmentet̃ eius stiptici
tas supꝛa eius frigus. Et iō dicūt.ꝙ medicina stiptica dz eē
mixta humide vt sit stipticitas cōiuncta humiditati. Dicunt
tñ ꝙ cū hoc ꝙ medicina nō dz esse in herisipilla stiptica ab/
solute,dz tamē esse magis stiptica q̃z in flegmone:⁊ hoc ꝓꝑ
tria.pmo qꝛ mā herisipille est apta fluere:vñ magis eget in/
grossari:⁊ vie ductus magis egēt claudi.2° qꝛ mā herisipil/
le est minꝰ apta cōstringi in mēbꝛo:⁊ sic potest faciliꝰ ⁊ meliꝰ
expꝛimi a stiptico:sanguis aūt nō est sic aptus fluere:⁊ reci/
pi in mēbꝛo,⁊ ēt magis in mēbꝛo constringi:⁊ ab eo minus
expꝛimi ⁊ repelli:⁊ tertio qꝛ mā flōnis sua multitudie ⁊ gros
sitie statim indicat aliquā resol'onē. Mā aūt herisipille non
indicat de ea statiz:imo ⁊ in ꝓcessu parū indicat de resol'one:
qꝛ sui subtilitate facile resoluit̃. Et ꝓpterea dixit Ras.in di/
uisionibus.ꝙ apata col'ica parū egēt resol'one,qm̄ parū per
seipsa resoluunt̃ post statū ipsoꝝ. Et iō ēt Auic.dixit.ꝙ euo
scz per extractū.i.resol'onē māe collecte in herisipilla est mi/
nus necessaria q̃z in flegmone. ¶ Dixerunt qdā.ꝙ in herisi/
pilla medicina dz esse frigida ⁊ stiptica in pn° ⁊ augmēto,⁊
foꝛtasse in pn° dz esse magis stiptica q̃z frigida,vt qñ colera
esset multū subtilis facil'r imobilis:⁊ non obediret recursui:
qm̄ in pn° plus pñt mēbꝛa stipticis ꝯfoꝛtari ⁊ cōfoꝛtata ma
teriā sic subtilē trāsmittere:⁊ ab imbibitiōe ꝓhibere q̃z pos/
sit medicina frigida eā a loco repellere:sed in augmēto non
dz esse plus stiptica q̃z frigida:imo eꝯ° plus frigida q̃z stipti
ca:eo ꝙ tūc mā multiplicata,⁊ aliqual'r ēt ingrossata nō sic
obedit transmissui:ēt per sui multiplicationē plus indicat d̄
extinctione sue inflāmationis:⁊ ex his dicūt pz ꝙ dz eē ma
gis stiptica q̃z frigida maxime in pn° pncipij ⁊ medio eiꝰ, In
fine aūt eiꝰ dz stipticitas equari frigiditati:⁊ in augmēti pn
cipio dz frigiditas vincere stipticitatē:⁊ dz vincendo ꝓcede
re vsq̃z ad finē eius,⁊ cū peruenit herisipilla ad statum:tunc
medicina sit stipticitate pꝛiuata ⁊ approximent frigida ⁊ hu
mida:vt dixit Ras. ¶ Sūt aūt alij dicētes ꝙ aliqñ intentio
curatiua vertit̃ plus ad iflāmationē q̃z ad colere subtilitatē:
⁊ tūc est vtēdū frigidis ⁊ hūidis:⁊ aliqñ vertit̃ plus ad co/
lere subtilitatē ꝑ quā multū ibibit̃ q̃z ad eiꝰ caliditatē:⁊ tūc
vtēdū est frigidis stipticis. Et sūt q dicūt.ꝙ Ras.intellexit
de herisipilla nō vlcerata in qua dicūt curā debere fieri ꝑ fri/
gida ⁊ hūida:vt dixit Ras.sed Aui.intellexit de herisipilla
vlcerata qd̄ declarāt ex v̄bo eiꝰ in cura foꝛmice:cū dixit:via
qua curat̃ foꝛmica est vt in ea q̄ est coꝛrosiua alienet̃ ab hūe
ctātibꝰ:q̄ iaz administrasti in herisipilla in qbꝰ v̄bis Aui.
manifeste innuit ꝙ frigida ⁊ humida debēt administrari in
herisipilla nō vlcerata:⁊ isti voluerūt ꝙ ⁊ si cōcedat̃ in pn°
herisipille vsq̃z ad mediū eiꝰ frigida ⁊ stiptica cōuenire:in fi/
ne tñ eiꝰ ⁊ deinceps ꝯueniūt frigida ⁊ hūida. ¶ Ga.itaq̃z ⁊
Serap.⁊ plures alioꝝ:qꝛ cōpꝛehēderūt aliqñ herisipillā sa/
nari ꝑ frigida stiptica:⁊ aliqñ ꝑ frida hūida,⁊ aliqñ ꝑ frida
hūida cū pauca stipticitate:sicut dixit Sera.ꝙ malua qñ co
quitur cū oleo:⁊ fit empl'm cū ea curat apata calida,⁊ sanat
ea:⁊ aliqñ ꝑ frigida stiptica cū pauca hūiditate,vt cū curat̃
per empl'm factū ex rosis ⁊ balaustia ⁊ lēticula aq̃ cuz succo
psilij.i.mucillagine eiꝰ mixtis,ideo narrauerūt mixtiz mul
tas medicinas auxilioꝝ dictaꝝ diuersaꝝ virtutū diuersoꝛuz
graduū:⁊ māsionū eoꝝ relinquētes discretioni medici,⁊ ex
illis vtit̃ qbꝰ magis vr̃ expedire. ¶ Bona aūt discretio me/
dici in hac electione ꝓcedit ex cōsideratione in q̃ztitate ⁊ q̄li
tate māe herisipille,⁊ in tēpoꝛibꝰ eiꝰ maxie. In quātitate q
dē:qm̄ qñ mā est pauca approximet frigida ⁊ humida:⁊ qñ
est multa frigida stiptica. In qualitate aūt:qm̄ qñ fuerit in/
tense caliditatis ⁊ siccitatis:vt qñ est adusta approximet fri
gida ⁊ hūida. Et cū nō fuerit sic intēse caliditatis ⁊ siccitatis
vt in col'a facta ex pmixtione flātis frida stiptica. Et si fuerit
grossa frigida hūida. In tēpoꝛibꝰ v̄o herisipille,qm̄ qñ erit
in pn° approximet frigida stiptica. In alijs v̄o tēpoꝛibꝰ fri/
gida humida. Et adhuc depēdet bonitas discretionis medi
ci in hac electione ex cōsideratione in pticularibus cōsiderā/
dis,vt cōplexione etate tēpoꝛe anni regione ⁊ alijs. ¶ Et ex
dictis patere pōt ꝙ cura herisipille:aliqñ fieri dz ꝑ frigida tē
perata in siccitate ⁊ hūiditate:vt qñ teneret mediū iter dispo
sitiōes p̄dictas. Sic ergo pz ꝙ cura herisipille cuiuscūq̃z hz
fieri ꝑ frigida,vñ Hip.5° affo. In his aūt opz frida vti ⁊c.ꝙ
frida apposita ad flegmones:⁊ iflāmatiōes.i.herisipillas in
rubeū:⁊ subsanguineū tēdētes ex recenti sanguie iuuāt,⁊ ꝑ
coloꝛē rubeū itellexit rubeū clarū:⁊ ꝑ sanguinē coloꝛē remis
sioꝛē coloꝛe sanguis. Uel meliꝰ retulit rubeū coloꝛē ad fleg/
mones intelligēs coloꝛē rubeū obscurū subsanguineū retu
lit ad inflāmationes itelligēs rubeū clarū. Et per recētē san/
guinē intellexit mām flegmonis vel herisipille fluētē adhuc

ꝛ nodũ collectã, incuneatã in loco: ꝛ sic voluit ꝙ in pn° fleg
monis ꝛ herisipille frigida ꝯueniãt. Et Aui. 4ª dixit. opꝫ vt
stiptica cõstrictiua retentiua repcussiue frigide cõplonis pu/
re existant si apata fuerint acuta calida intense. ℭ Dicunt
itaqꝫ ꝙ cura herisipille diuersificata bm tẽpora eius imple/
ri dꝫ, vt in pn° añ euationẽ si tardare nõ oportuit ꝛ fiat epi/
thima ex oleo ro. ꝛ viol. mixtis cũ pauca aqua ros. ꝛ pauco
succo plantaginis: ꝛ post euonẽ fiat emplm frigidius: vt fa/
ctũ ex succo plantaginis solatri lactuce ꝛ malue: aut factum
ex farina ordei mixta cũ succo semperuiue, solatri plantagi/
nis: portulace: vermicularis: ꝛ oleo nenufarino, ꝛ de vtilib⁹
est emplm Constantini factũ ex succo plantaginis: chimo/
lea, ꝛ cerusa, ꝛ oleo ro. ꝛ virga pastoris optime contrita est
vna de melioribus medicinis herisipille ambulantis. Et ace/
tũ. dixit Ras. 13° cõti. phibet reumatiçationẽ humoꝝ coleri
coꝝ ad mẽbrũ, ꝛ si effundat. s. embrocando super ipsuꝫ tol/
lit herisipillã inflãmatã: ꝛ reprimit ꝛ expellit humiditatem
acutã. Et si inflãmatio valde vehemẽs fuerit addant succis
frigidis supradictis: succus iusqami albi: ꝛ papaueris ꝛ mã/
dragore: ꝛ qñqꝫ est necesse addere paꝝ opij. ℭ Medicamen
Almã. qđ oib⁹ mẽbris in qb⁹ est apa calidũ. s. inflãmatum
valde cõuenit sic fit. ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ: sief memithe fau/
fel ceruse boli ar. añ. pt. equales, corticũ mãdragore opij. añ.
pt. 5. ꝛ ex his cũ aqua niuis cõtritis fiant auellanaꝝ silitudi/
nes, ꝛ exiccent: ex qbus cũ necessariuꝫ fuerit aliqd ex eis te/
rat: ꝛ ex eo cũ aqua ro. ꝛ modico aceto fiat epithima: ꝛ frigi
dũ superponat. ℭ Cũqꝫ accesserit ad augmẽtũ medulla pa/
nis mixta cũ rasura cortic. recentis cucurbite: ꝛ succo plãta/
ginis ꝯuenit valde. ꝛ vtiliter apponit emplastrũ de sola mal
ua cocta ꝛ cõtrita: ꝛ vtile est emplm de lentibus coctis ꝛ in/
corporatis cũ succo coriandri: ꝛ malue: ꝛ oleo rosa. ꝛ viola/
rũ, ꝛ aqua ro. ꝛ pauco aceto, ꝛ de expertis ad herisipillaꝫ su
peruenientẽ vulnerib⁹ est emplm factũ ex litargirio ꝛ ceru/
sa mixtis ꝛ optime incorporatis cũ succo solatri ꝛ oleo ros.
ℭ Et circa statũ dixit Aui. frigiditas medicaminis sit vehe
mentior stipticitate eius. supplent qdã. ꝛ misceat cũ resoluti
uis: nã dicũt ipsi nõ intellexit Aui. vt qdã putant ꝙ medica/
men in statu herisipille debeat esse pure frigidũ cũ stipticita/
te: sed hoc tacuit ꝙ cũ stipticitate ꝛ frigiditate debeat habe
re resolonẽ relinquẽs notũ esse ipꝫ: ꝛ sic debere esse ex cañ.
generali. Expressit aũt de stipticitate ꝛ frigiditate hui⁹ me
dicaminis ad tollendũ errorẽ q potuisset ꝯtingere ex dictis:
cũ eniꝫ ex cañ. generali curationis apatũ habitũ sit repcussi/
ua in statu eoꝝ misceri dbere cũ resolutiuis. Et iõ dix. A. re
percussiua in pncipio debere esse frigida cũ stipticitate vehe
menti excedente frigiditatẽ: ꝛ talia repercussiua nõ cõpetunt
in statu herisipille. Sed vt admisceant cũ resolutiuis, eo ꝙ
in statu herisipille intentio admiscẽdi repercussiua cũ resolu
tiuis est magis ad infrigidadũ qꝫ ad repellendũ: cuius oppo
situꝫ facerent frigida iuncta stipticitati excedenti: ꝛ ẽt eo ꝙ
h⁹ stiptica excedẽtia exiccãdo ꝛ ingrossando mãm ac etiaꝫ
poros multũ claudẽdo resolonẽ ipedirent, ad quã ẽt est eq/
lis intẽtio in statu herisipille expulsioni. Et iõ Aui. expressit
qualia debent esse ista repercussiua in statu herisipille miscẽ
da cũ resolutiuis dicens. ꝙ debẽt esse frigida cũ stipticitate
pauca: ita ꝙ frigiditas multũ superet stipticitatẽ: ꝛ dicũt nõ
est sumendũ ex dictis verbis Aui. vt qdã estimant vt reper/
cussiua miscenda cuꝫ resolutiuis in statu herisipille debeant
esse frigida intense: sicut in pn°: qnimo debent esse remissiora
ne resolonẽ ipediant. Unde dicunt. ꝛ bene: ꝙ Aui. in dictis
verbis nõ cõparauit medicinã repercussiuã in frigiditate in
statu herisipille ad eandem frigiditatẽ in pn°, imo cõparauit
frigiditatẽ eiusdẽ medicine ad eius stipticitateꝫ in statu ꝛ in
pn°. Et voluit ꝙ sicut in pn° stipticitas debeat superare fri/
giditatẽ: ita in statu eo°. frigiditas debeat superare stipticita
tẽ: eo ꝙ in statu plus querit amotio male cõplonis calide p
frigiditatem qꝫ repercussio materie per frigiditatem iunctã
stipticitati. eo ꝙ in statu nihil aut parum valde de materia
fluat: ꝛ que fluxa est nihil aut parum tunc patiatur de repul
sione: quare in statu dꝫ queri poti⁹ ei⁹ extract⁹ ex loco p re/
solutionẽ. ℭ Et dicũt. ꝛ bñ ꝙ quãto plus pcedit in statu, tã
to magis minorãda est medicine frigiditas: ꝛ ipsius stiptici/
tas. Ita vt circa finẽ status medicina sit cũ stipticitate puata.
Et sic bm istos medicamen Dyni ꝙ ipse laudat in statu heri
sipille nõ vulnerate nõ cõueniret in eo cũ stipticitas in eo su/
peret frigiditatẽ ꝛ resolonẽ: fit eniꝫ sic. ℞. rosarum ꝛ malue.
añ. M. j. decoquãt in aq̃: ꝛ cocta fortiter cõterant: ꝛ cõtrita
cũ ipsaꝝ decoctione incorporent ꝛ supaddat aceti. ℥. 5. olei
ros. ℥. ij. corticũ granatoꝝ vel lentiũ. ℥. ij. ꝛ simul decoquant
ad ignẽ, donec inspisset ad formã empli ꝛ dicũt cõuenire di/
ctũ medicamẽ in augmẽto ei⁹. ℭ Medicamen vtile in statu
herisipille fit ex pulte facta de farina ordei: cui misceat modi
cũ croci: ꝛ olei ro. sedat eniꝫ dolorẽ ꝛ resoluit sine attractiõe
ꝛ additione i caliditate: imo poti⁹ caliditatẽ diminuit: ꝛ si q̃
mã parata fluere est phibet. ℭ Et dicũt. ꝙ qꝫuis ex cañ. ge/
nerali curationis apatũ habitũ sit in statu herisipille equan
da esse repcussiua resolutiuis: nihilomin⁹ in statu herisipille
refrigeratiua debẽt supare resolutiua: nõ qr intẽtio in herisi
pilla nõ sit eq̃lis in statu ei⁹ q̃ est in statu alioꝝ apatũ qꝫtũ est
in h ꝙ eq̃lr dꝫ mã repcuti ꝛ resolui: sꝫ h est in statu herisipil
le pp duas cãs: qꝝ vna est, qr in statu herisipille opꝫ hre intẽ
tionẽ: ẽt ad malã cõplonẽ calidã que in eo intensior est qꝫ in
alijs apatib⁹ ẽt calidis. Et alia est qr in statu herisipille opꝫ
hre intẽtionẽ ad cobustionẽ: siue vesicationẽ: siue excoriatio
nẽ loci q̃ in statu herisipille puenit plusqꝫ in alijs apatib⁹ ẽt
calidis: ꝛ ei⁹ phibitio fit cũ frigidis, ꝛ ppea cõpationẽ faciẽ
do cure herisipille ad curã flonis. Dicũt: ꝙ sicut in pn° heri/
sipille intẽtio est ad ifrigidãdũ plusqꝫ in pn° flonis, ita ꝯsilr
est in statu ꝙ in statu herisipille infrigidatio dꝫ esse maior qꝫ
in statu flegmonis. ℭ Medicamẽ ꝯueniẽs in statu herisipil
le. ℞. succi plãtaginis: ꝛ malue. añ. ℥. vj. succi violarie: ꝛ vge
pastoris. añ. ℥. iij. aque vite. ℥. iiij. 5. misceant ꝛ epithimentur
cũ eis. credo ꝙ intelligat de aq̃ q̃ currit ex ligno vitis cũ adu
rit: qdã vtile fore dicũt emplm factũ ex folijs vel florib⁹ lilij
albi decoctis in vino: ꝛ postea ꝯtritis ꝛ mixtis cũ farina mo
lendini. Et deinde decoctis ad formã empli: ꝛ puto ꝙ fit vti
le in fine stat⁹: ꝛ pn° decl̃onis: resoluit. n. ꝛ desiccat absqꝫ ma
nifesta calefactione. ℭ Et dicũt grauiter errasse eos q dixe/
runt medicinã in statu herisipille debere eẽ desiccatiuã ꝛ cõ/
sũptiuã mãe ei⁹. Et dicũt h voluisse Aui. cũ dixit. curet cuꝫ
eo in quo est reso°lo ꝛ exiccatio fortis cũ infrigidatiõe: qꝫuis
dicãt ꝙ h⁹ maxie ꝯueniãt in fine stat⁹. ℭ Et dñt. A. nõ exp̃s
sisse de cura herisipille in declinatiõe: sꝫ dedit illã intelligi ex
cura stat⁹: nõ. n. est ita: nã. A. exp̃ssit de cura eius in declina/
tione: cũ supradicta vba q̃ ipsi adducũt ptulerint: nam talia
sũt q̃ ꝯueniũt in declinatiõe herisipille: nõ. n. ꝯueniũt q̃ reso/
luunt ꝛ exiccãt fortiter: cũ. n. pp malã ꝯplonẽ calidã nõ pos
sint applicari resoluẽtia fortia: oportuit vt eẽnt exiccãtia for
tia vt ꝯsumerẽt mãꝫ derelictã in decl̃one: neqꝫ timet tpe heri
sipille. sup. ꝙ mã p fortiter exiccãtia nimiũ exiccet ꝛ iduret:
qm̃ mã in decl̃one est putrefacta ꝛ subtilis apta pus resolui
ꝛ ꝯsumi qꝫ valeat p illa exiccãtia idurari: ꝛ i herisipilla ẽt in
decl̃one miscẽda sũt resolutiuis aliq̃ frida ad malã ꝯplonẽꝫ
calidã alterãdã: ꝛ phibẽdũ ei⁹ intẽsionẽ q̃ intẽderent p illa
resoluẽtia, ꝛ notũ est ꝙ illđ in q̃ est reso°lo ꝛ exiccatio fortis
nõ ꝯuenit in statu herisipille: ꝛ ẽ ꝯdictio in h vbo: ꝛ vbo su
periori ei⁹ in q̃ dixerat ꝙ stipticitas ꝛ exiccatio eẽt minor in
frigidatiõe. ℭ Ampli⁹ si ꝯsiderent medicamina q̃. A. post p
dicta vba posuit appebit ꝙ illa cura est ꝯueniẽs in decl̃one
nõ i statu, qm̃. A. referẽs sua medicamia ad herisipillã purã
dixit, si fuerit herisipilla sup cutẽ. p quã sigñauit herisipillaꝫ
purã de mã colica pura ẽ. vt patuit deuenire ad cutẽ: ꝛ stare
ꝛ detineri i ea, vñ dr stare sup cutẽ: tũc curet cuꝫ scoria ferri
plumbi cum vino pontico bullito prius cum folijs sicle: ꝛ

Medicamina conuenientia in pn°.

Medicamina in augmẽto conueniẽtia.

Medicamina i statu conuenientia.

Medicamina ꝯueniẽtia in decl̃one.

 ꝑscoriam plumbi pōt poni plumbum vstuꝫ optime puluerizatuꝫ. Et posuit medicamen aliud tale. ℞. lane veteris vste nō lote.ʒ.ij.ß.carbonis de cortice pini.i.de interiori ligno pini tantūdē, ⁊ cere.ʒ.ß.⁊ scorie plumbi.ʒ.x.⁊ sepi caprini veteris abluti cuꝫ aqua.ʒ.j.ß.olei myrthini.ʒ.v.⁊ fiat vnguentū. ¶ Medicamen aliud qđ Aui.dixit esse leuiꝰ alio ꝑdicto nō q̄deꝫ quo ad effectū:sed ad facilius cōponēdū. ℞. scoriā plumbi ⁊ cōpone eā cū succo ruthe oleo ro.⁊ cera. Et qꝛ ꝑdicta medicamina Aui.sunt ꝯueniētia ad curā herisipille vulnerate:ideo q̄dā dixerūt ꝙ qn̄.A.dixit.curet̄ cuꝫ eo in quo est resol̄o ⁊ siccatio fortis:incepit ponere curā herisipille vlcerate:⁊ hāc dicūt intellexit ꝑ herisipillā sup cutē, qꝛ ꝺm eos tūc dr̄ sup cutē, qn̄ vulnerat eaꝫ, ⁊ in tali herisipilla cōuenit medicina in qua, est resol̄o ⁊ exiccatio fortis cum infrigidatione:nā resol̄o cōuenit vlceri:⁊ infrigidatio male cōplexioni calide. Et si dicūt bn̄ cōsiderent̄ predicta medicamina Aui.inuenient̄ esse resolutiua cū exiccatione forti ⁊ infrigidatione aliquali. Si aūt timueris herisipillā vlcerari:tūc oppone ei cū emplastro qđ ipsiꝰ ꝓhibet vlcerationē qđ sic fit. ℞. malū granatū:⁊ scinde ipꝫ in ꝑtes:⁊ scissuꝫ decoque in aceto, deinde exprime ipꝫ ab eo:⁊ optime tere:⁊ tritū loco herisipillato suppone. ¶ Ad idē bonū ⁊ ꝯueniēs. ℞. stercus vaccinū:⁊ fac bullire in aceto, ⁊ bullitū fortiter exꝑmat̄:⁊ loco supponat̄:sal aūt optime tritū mixtū cū vitellis ouoꝝ:⁊ herisipille vlcerate superpositū confert valde. Et tu quideꝫ iam sciuisti ex affo. ꝙ herisipille vlcerate non debēt apponi actu frigida. Ideoq̄ꝫ tepida superponantur.

¶ De formica. Cap.xxvij.

Ormica Dixit.A.est de nūero bothor:siue pustulaꝝ:⁊ dr̄ formica:quia hꝫ sil̄itudinē cū formica aīali in tribus. ꝑmo ꝓꝑ sui paruitatē, qꝛ sicut formica inter aīalia est animal paruū ita formica pustula īter pustulas est parua. 2° ꝓꝑ ambulationē:nā formica pustula ad modū formice aīalis est deambulatiua transiens de parte ad partem, vn̄ dixit Haly. formica dr̄ ad sil̄itudinē formice huc ⁊ illuc discurrentis. 3° ꝓꝑ sensum punctionis:naꝫ in formica pustula sentitur punctio similis ei que sentitur ex formicarum morsibus. ¶ Dicunt. formica est apostema colericum paruum deambulatiuū vnā vl̄ plures simul pustulas in cute excitās. Vel formica est apā cutis col̄icū paruū incipiēs:sicut pustula vna vel plures ex mā adusta deambulatiuū:⁊ pūctionis inductiuū ad modū pūctiōis formicaꝝ:vnde nomen accepit.

De causa — Materia generās formicā est subtilissima ⁊ calidissima vn̄ aduritur vel iam adusta est. ¶ Dixit Raſ.13.ꝯti. ꝙ Ga.dixit. ꝙ humor agēs formicā est subtilior alijs humoribꝰ:⁊ dixit.14° terap. ꝙ morbꝰ q appellat̄ formica accidit ex humore colerico:de gn̄e herisipille:veꝝ humor iste qn̄ gn̄at formicā adurit̄:vel iaꝫ adustus est, ⁊ ꝙ ipse dixit. formica fit ex humore colerico tenui penetrāte pellem totā absq̄ꝫ īpedimēto dum perueniat ad superficieꝫ corꝑis:⁊ qꝛ materia eiꝰ cū sui subtilitate est acuta:iō est deambulatiua:trāsire enim pōt de parte ad partē. Iuuante ad hūc transitū expulsiua virtute mēbri pūctione eiꝰ sentiente:⁊ est ambulatio eius in plus ⁊ minus ꝺm subtilitatē ⁊ acuitatē eius maiorē vel minorē. ¶ Dixit Raſ. in diuisiōibꝰ. effluūt qn̄q̄ꝫ in corpore bothor vna vel plures numero parue:⁊ apat̄ locus apate paruo. ¶ De formica dixit. ꝙ ipsa est pustula, aut pustule:qꝛ qn̄q̄ꝫ est vna, qn̄q̄ꝫ plures:ꝺm pl̄m tn̄ sunt pl̄es:⁊ qn̄ sunt plures:⁊ sūt oēs in vno loco pariter coadunate:⁊ totū ex eis cōgregatū pōt dici formica vna:⁊ quelꝫ etiaꝫ pustula pōt dici formica:⁊ siue vna siue plures fuerint:faciunt apā paruū. al̄s. purū.i.de colera pura absolute, aut saltē cū magno predominio, vel purū.s.quātū ad mēbrū qđ occupat:qꝛ occupat cutē solā sine carne:⁊ ambulant iste pustule, scilꝫ preter ꝙ multū accipiāt de mēbro in latitudine:qꝛ stant collecte in vnū, ⁊ nō dilatant̄, sicut herisipilla:ꝓꝑ qđ subdit Aui. ꝙ oē apā in cute ambulatiuū qđ latitudinem nō hꝫ.s. multā est formica. ¶ Notant. ꝙ mā colerica vsta faciēs formicā nō est sic vsta ꝙ subtile eiꝰ sit exclusuꝫ, ⁊ remāserit grossuꝫ, qn̄ sic foret nō penetraret i cutē:⁊ remaneret in ea absq̄ꝫ eius remanētia ēt in carne:sed ipsuꝫ remanet ꝑmixtū grosso eius:vn̄ totū penetrat ad cutem. Et est iª mā vsta aliqn̄ pure colerica vt ꝑdictū est:⁊ aliqn̄ cū predominio multo, vt cum ꝑmiscet̄ ei ꝑua portio flātis:per cuius ꝑmixtionē suba eius aliquātulū reddit̄ grossior siue minus subtilis. Et reddit̄ minus acuta ꝺm hoc due fient spēs formice:quaꝝ vna absolute dr̄ formica:⁊ est illa:cuius mā est colerica pura absq̄ꝫ flegmatis ꝑmixtione:⁊ alia dr̄ formica miliaris:⁊ est illa:cuius mā hꝫ pauci flātis ꝑmixtionē, dr̄ miliaris ꝓꝑ sil̄itudinē quā hꝫ ad grana milij in quātitate ⁊ colore. Quidā tn̄ ꝯcedunt ꝙ formica miliaris pōt fieri ex colera cui permixta est portio parua mel̄e. Ois tn̄ formica potest dici miliaris:qꝛ in oī formica apparent grana sil̄a granis milij. Verūtn̄ illa que hꝫ ꝑmixtionē colere cū flegmate vel mel̄ia hꝫ maiorē sil̄itudinē cū granis milij:⁊ cū pluralitate pustularū:qꝛ est pluriū pustularū:⁊ in paruitate:⁊ in eleuatione eaꝝ:nā sunt minores ⁊ magis depresse:⁊ etiā in colore, qꝛ sunt magis albe. Ille aūt q̄ sunt ex colera pura sunt albe cū declinatione ad citrinitatē:⁊ ideo illa q̄ est ex ipsa colera ꝑmixta flegmati vel mel̄ie retinet sibi nomen formice miliaris:⁊ dr̄ formica miliaris absolute. Alia aūt dr̄ formica absolute ⁊ nō miliaris. ¶ Et notāt ꝙ subtilitas māe formice absolute hꝫ latitudinē in qua sūt gradus in plus ⁊ minus ꝺm quos aliqua eiꝰ mā dr̄ subtilis absolute:siue multū subtilis. Et alia dr̄ grossa nō absolute:sed cōparata ad ꝑdictā q̄ ꝯgruētiꝰ dꝫ dici minꝰ subtilis:⁊ sil̄r mā miliaris absolute hꝫ latitudinē ⁊ gradꝰ in ea maioris vel minoris admixtionis:⁊ sic subtilitatis maioris vel minoris. Et tā formica absolute q̄ꝫ miliaris diuiditur in ambulatiuā ⁊ nō ambulatiuā nō qꝛ oīs formica nō sit ambulatiua:īmo oīs ꝑambulat vt dictū est supra:sꝫ tn̄ q̄dā ambulat minꝰ vt formica miliaris:qꝛ est de colera ꝑmixta:⁊ ideo minꝰ subtilis:⁊ q̄dā ambulat plus vt formica absolute ꝓꝑ subtilitatē sue māe:hec est illa q̄ appropriauit sibi nomē formice ambulatiue, ⁊ dr̄ formica ambulatiua absolute:altera vō nō:qꝛ ꝓꝑ ꝑuitatē sue ambulatiōis cōparata ad ꝑdictā dr̄ nō ambulatiua:⁊ tā ambulatiue q̄ꝫ nō ambulatiue. siue tam formice absolute q̄ꝫ miliaris alia est corrosiua, siue vlceratiua, ⁊ alia nō:⁊ tā formica corrosiua q̄ꝫ nō:siue tā vlceratiua q̄ꝫ nō:vt supra patuit ꝑ Gal̄. fit a mā q̄ aduirt̄:aut iā adusta est, ꝓꝑ qđ dicūt, q̄dā ꝙ in adustione māe faciētis formicā est latitudo hn̄s gradus in plus ⁊ minꝰ:nā qn̄ adustio est ꝑua quā signauit Gal̄. cū dixit. q̄ adurit̄ tūc fit formica nō corrosiua nō vlceratiua:sed qn̄ adustio est maior aliquātulū q̄ꝫ ꝑdicta:tunc fit formica corrosiua vlceratiua. Et qꝛ in formica nō corrosiua adustio est ꝑua cōparata ad corrosiuaꝫ pōt dici ꝙ eiꝰ mā nō sit adusta:⁊ sic intellexerūt dicētes ꝙ nō corrosiua fit a colera nō adusta ⁊ corrosiua ab adusta:mā nāq̄ꝫ nō corrosiue est subtilior ⁊ minꝰ acuta, ⁊ iō nō corrodēdo ꝑambulat:sed mā corrosiue est subtilis:sꝫ nō tātū q̄ꝫtū nō corrosiue:qꝛ ꝑ adustionē quā recipit aliquātulū ingrossat̄:⁊ est calidior ⁊ acutior:⁊ ꝓpea ambulādo corrodit. ¶ Ex dictis sequit̄. ꝙ aliq̄ formica est vlcerata:⁊ aliqua nō:⁊ que est vlcerata magis perambulat:que vō nō est vlcerata dispōnē hꝫ:vt ꝑ acq̄sitionē vlterioris adustionis fiat vlcerata:⁊ illaꝫ dispositionē sign̄auit Gal̄. cuꝫ dixit. q̄ adurit̄. Vn̄ Al. bn̄ dixit. Caro vulnerata ⁊ cū vulnerata fuerit incipit ambulare ⁊ dilatari ad vicina loca.s. magis ⁊ magis manifestari cū maiori lesione q̄ꝫ faceret an̄ vlcerationē. ¶ Dixit Gal̄.14°. terapen. formica corrosiua pōt dupl̄r fieri. Vno mō incipiēdo:vt cū ab ipso ꝑn° fluit ad aliqđ mēbrū col̄a adusta aliq̄ꝫtulū minꝰ subtilis:plus tn̄ calida ⁊ acuta q̄ incipiet facere formicā incipiet corrodere, ⁊ qꝛ ista colera aliquātulum ingrossata est corrosiua ⁊ q̄ est ea subtilior:q̄ꝫuis forte aliqual̄r calida nō est:qꝛ

Formice due sunt species.

In sūma spēs formice sunt duodeciꝫ

Oēs spēs formice ad q̄tuor reducunt̄

De signis

est:q2 magis figit̃ ꝛ diutius manet in loco. Alio mõ põt fieri formica corrosiua nõ incipiẽdo:ſʒ sequẽdo ex ꝑmutatione nõ corrosiue ad corrosiuã:vt cum mã formice absolute:siue formice miliaris acqrit alteratiõẽ ꝛ gradũ adustionis ꝛ ingrossat̃ ꝛ acuit̃:verũtñ ista ꝑmutatio facilius ꝛ freq̃ẽtius fit ex mã formice absolute q̃ʒ ex mã miliaris:pro quãto mã miliaris est minoris caliditatis ꝛ acuitatis q̃ʒ mã formice absolute citius recipit adustiõẽ:ita ẽt recipit citius intẽsiõẽ q̃ʒ mã miliaris:vñ est ꝙ formica absolute facta corrosiua fortius ꝛ magis vlcerat:ꝛ ꝑambulat cũ maiori lesione q̃ʒ formica miliaris facta corrosiua:verũtñ formica miliaris:sicut nõ vlcerata est tardius recipiẽs vlceratiõẽ ꝛ curationeʒ q̃ʒ formica. ita ẽt post q̃ʒ facta est corrosiua est difficilioris resolutionis ꝛ tardioris curationis q̃ʒ formica absolute corrosiua:qd̃ ꝓcedit ex minori subtilitate sub̃e mãe ei⁹. ¶ Quidã distinguũt formicã vlceratã in duas:q2 quedam dr̃ vlcerata simpl'r:ꝛ q̃dã nõ simpl'r:sed est cõposita cũ corrosione:nõ.n. dicũt ipsi oĩs formica vlcerata est corrosiua:vnde sequit̃. hec formica est corrosiua:ergo est vlcerata:sed nõ cõuertit̃:est vlcerata ergo corrosiua. Et hoc dicũt esse de mẽte Auic. cũ dixit. qñ fit vlcus ꝛ putrefit appropriat̃ nomini putridi. idest vocat̃ vlcus putridũ:ꝛ sil'r vt putridũ ip̃m curat:ꝛ nõ vt corrosiuũ. ꝑmã spẽm dicunt isti perambulare:ꝛ scd̃am nõ:ꝛ nõ intellexerunt ꝙ nullo mõ perambulet:q2 nulla formica priuatur aliquali corrosione:sed q2 paꝝ nõ manifeste multuʒ ꝑambulat:ideo cõpantes eã ad aliã speciẽ que multũ ꝛ manifeste perambulat dixerũt eã nõ ambulare. ¶ Reducunt̃ aũt

In sũma spẽs formice sunt duodeciʒ

spẽs formice ad. 12. ꝑma spẽs est formica absoluta nõ ambulatiua. 2ª est formica absoluta ambulatiua. 3ª est formica miliaris nõ abulatiua. 4ª est formica miliaris ambulatiua. 5ª est formica absoluta nõ ambulatiua nõ corrosiua. 6ª est formica absoluta nõ ambulatiua:sed corrosiua. 7ª est formica absoluta ambulatiua non corrosiua. 8ª est formica absoluta ambulatiua nõ corrosiua. 9ª est formica mliaris nõ ambulatiua corrosiua. 10ª est formica miliaris nõ ambulatiua non corrosiua. xjª est formica miliaris ambulatiua corrosiua. 12ª est formica miliaris ambulatiua nõ corrosiua. ¶ Quidam

Oẽs spẽs formice ad q̃tuor reducunt̃

aũt reducunt eas ad quatuor que sunt formica ambulatiua soluʒ:formica corrosiua solũ:ambulatiua corrosiua:ꝛ miliaris. Et hi magis appropinquant dictis Aui. dixit Gal'. 14° terap̃. ꝛ ponit̃. 13° ꝯti. sic. vlcera que sunt ad modum panici nõ sunt de gñe ignis persici:sed sunt ex humore colerico mixto cũ flegmate:ꝛ sunt de gñe formice. Et dixit. sup̲ 6° affo. ꝛ ponit̃ a Rabi. 23. particula. qd̃cũq3 vlcus cutem non ꝑforat nominatur formica. s. absolute. Et quodcunq3 vlcus ꝑforat cutem ꝛ carnem:ꝛ serpit nominat̃ corrodens.

De signis

Signa generis in aliqb⁹ locis corporis sunt paruum apã ꝛ ꝓ. i. paruũ bothor. i. parua pustula:neq3 nõ ꝛ pruritus ꝛ feruor. s. percept⁹ ab infirmo:ꝛ in tactu calor magnus. s. ꝑceptus a tangente fieri cõsueuit. Et hoc tale bothor est formica. Et. A. dixit. color formice ad citrinitateʒ est decliuis:ꝛ est inflãmata cũ sub̃a embilice. i. verucalis vel poralis:nisi ẜm sil'itudinẽ quãtitatis ꝛ figure, q2 sicut veruca vel porus est eminentia ꝑua:ita ꝛ formica:ꝛ sicut veruca hʒ figurã attinentẽ longitudini ꝛ rotunditati ꝛ porus plus attinens latitudini maxime in extremitate exteriori:ita ẽt de formica est que circa extremitatẽ exteriorẽ plus attinet longitudini ꝛ rotunditati sil'is veruce:ꝛ alia plus latitudini similis poro. ¶ Notãt. ꝙ oĩs formica est vesicans:ꝛ ille vesice sunt sue pustule:ꝛ ẜm pl'm formica est verucalis. s. figure pinealis lata in radice ꝛ paulatine subtiliãdo ꝓcedẽs in sua elongatione:donec restringat̃ ꝛ ꝑueniat ad acutã cuspidem in qua vesicaʒ causat. Quedã tñ formica ꝛepit̃ esse eꝯ⁹. s. habere radicem strictã paruã ꝛ ꝓcedere elõgãdo in sua elongatione:donec perueniat ad cuspidẽ latiorẽ radice que vesicaʒ causat ꝛ est poralis. ¶ Dixit Aui. formica ẜm pl'm hʒ radicem lataʒ:nisi quedã spẽs eius que vocat̃ atrabor. i. poralis que est radicis parue:q̃si sic pendẽs. i. habẽs appendiculuʒ. ¶ Notãt. ꝙ color citrinus nõ est solũ in pustulis ipsis:ſʒ ẽt in cute mediãte inter eas ꝛ circũeunte ipsas ꝛ ꝙ in formica omni est dolor pungitiuus:nã patiens percipit in ea pũcturas paruas ẜm plures ꝑtes eius. ¶ Signa spẽꝝ formice absolute differũt a miliari in mã ꝛ in caliditate ꝛ acuitate maiori ꝛ acutiorib⁹ punctionib⁹:vt ex dictis pʒ, ꝛ est cũ paucioribus pustulis q̃ʒ miliaris ꝛ maioribus:Vñ miliaris cognoscit̃ ꝑ pũcta alba minuta ꝛ multiplicata:quasi sit miliũ sparsuʒ sup̲ ea. Et color formice absolute est decliuior ad citrinitatẽ intẽsiorẽ q̃ʒ color miliaris:q2 in miliari color citrin⁹ declinat ad aliqualẽ obscuritatẽ:vt in ea que est ex colera permixta cũ humore melico:precipue si est adustio. ¶ Et dicũt. citrinitas in formica absoluta ambulatiua nõ corrosiua declinat plus versus rubeuʒ q̃ʒ in corrosiua:q2 in ea remanet color magis similis colori colere nãlis q̃ʒ in illa:ita ꝙ in corrosiua color est magis citrinus. ¶ Dixit Ras. in diuisiõib⁹. In formica miliari egrediunt̃ botie parue sil'es milio:cũ quibus est mordicatio vehemẽs ꝛ apã. i. tumor ꝛ cursus virus. Et color bothor est albus nõ qdẽ absolute:ſʒ cõpat⁹ ad colorẽ bothor formice absolute in qua color est magis rube⁹, ꝛ ꝙ est sup̲ eas:ꝛ in circuitu eaꝝ de carne ẽ rubeũ. s. clarũ:formica v̾o ambulatiua soluʒ differt a corrosiua vlcerata:eo ꝙ vt patuit ambulatiua solũ trãsit de ꝑte ad ꝑtẽ ꝑter ꝙ locũ inter vnã ꝑtẽ ꝛ aliã exñtẽ corrodat vel vlceret:formica v̾o nõ ambulatiua corrosiua locũ mediũ iter ꝑtes ꝑ quas deambulat nõ vlcerat, ſʒ postea in loco in quo figit̃ aliquã vlcerationẽ efficit. Formica v̾o ambulatiua corrosiua ꝓcedit corrodẽdo oẽm locũ mediãtẽ inter ꝑtẽ a qua discedit, ꝛ ꝑtẽ ad quaʒ accedit. Et corrosiua absoluta differt a corrosiua miliari:q2 corrosiua absoluta facit vlcera sua magis in sup̲ficie ꝛ citius perambulat corrodẽdo ꝛ citius curat̃ q̃ʒ miliaris corrosiua:miliaris v̾o corrosiua sua vlcera facit magis in ꝓfundo:tardius tamen perambulat ꝛ tardiuſ curatur.

Cura v̾o formice ꝑ dietã est valde similis diete herisipille:ꝛ sil'r cura ei⁹ per potionẽ in intẽtionibus iuuatiuis sil'r valde sil'is existit. Cõplet̃ eniʒ cura eius eũone:ꝛ alteratione ꝛ ẜm plus eũatio dʒ p̃cedere alterationẽ:ꝛ alteratio qñq3 respicit apã:ꝛ qñq3 vlcus in ea que vlcerata est, vt cõsolidet̃ ꝛ in tali semp̲ intẽtio ad apã dʒ p̃cedere intentionẽ vlceris:vt pʒ ex cañ. gñali posito in tractatu p̃cedente. capᵒ de cura vlceris ꝯpositi cũ apate:q cañ. q̃ʒ q̃ʒ in oĩbus habeat impleri, precipue tñ qñ apã est cã vlceris:vt est in formica vlcerata:qm̃ ad cãm intẽdẽdũ est ꝑus. Quidaʒ tñ putauerunt auctores in cura formice vlcerate egisse ꝯ̃ dictũ cañ. q2 vt in eis apparuit ipsi dixerũt curã vlceris nõ apati. sed nõ est ita. nã ipsi curã apatis formice dereliquerũt notã ex cura herisipille tã in vlcerata q̃ʒ in nõ vlcerata:cũ sint iste cure:vt dictũ est:valde sil'es adinuicẽ. visi sũt aũt intẽdere vlceri plus tãq̃ʒ periculosiori:vlc⁹. n. formice maxĩe corrosiuũ qd̃ est tale ẜm pl'ʒ cũ fiat a mã vsta mala plus ꝑiculi portat q̃ʒ ipsa pustula formice:nõ tñ neglexerũt pustulã:nõ. n. ꝓhibuerũt hũectantia:ſʒ multũ hũectãtia. ¶ Ampli⁹ ipsi docuerũt curare formicã vlceratã ĩfridatiuis ꝛ exiccatiuis:ꝛ talia ꝯueniũt apati ꝛ vlceri:nã frigida sicca ꝯueniũt apati inq̃ʒtũ ꝓhibẽt mãm ad locũ fluere, ꝛ eã recurrere faciũt:ꝛ inquãtũ exiccãt cõueniũt vlceri:ꝛ inquãtũ infrigidãt amouẽt malã ꝯpl'õẽ calidã:ita ꝙ ꝑ idẽ mediũ. al's. medicamẽ curauerũt apã ꝛ vlcuſ, ꝛ malã cõpl'õẽ. ꝛ in cura morboꝝ ꝯpositoꝝ tale mediũ. al's medicamẽ qñ ꝛepit̃ eligi dʒ vt pʒ in sermone 2°. trac. ꝑmo. ¶ In cura aũt formice vlcerate alteratio dʒ p̃cedere ꝯsolidationẽ qñ nõ põt vtrũq3 fieri ꝑ idẽ medicamẽ:ꝛ eũatio dʒ p̃cedere alterationẽ ꝛ ꝯsolidationẽ. Dixit Gal'. 14. terap. ꝛ ponitur. 13. ꝯti. sic. cũ in formica aliqs ꝓcedit in cura cũ laxatiõe col'e rubee supponẽdo postea formice medicias repcussiuas sanabit formicã:ſʒ si ipse nõ purgauerit corp⁹, neq3 inhibuerit ꝙ nõ manet hũor ad locũ cũ repcussiuis:sed breuiter intẽ

dit ad ꝯsolidationẽ nõ curabit͛, sed excoriabit͛.s.z vlcerabit͛ locus alius ꝓxim⁹ illi insepabiliter: nisi euet͛ prius humor. ℭDixit Aui. cũ nõ incipis in ea cũ euõne hũoris ₚm ꝙ oꝫ: imo medicaris vlcus cũ eo qȯ sanat ipꝫ vlcus.s. cũ ꝯsolidari uis redit ex alio loco cũ nocumẽto: nã auget͛ z spãdit͛ z oc/cupat aliũ locuꝫ cui nocet: z sic ex loco ipso ₚmo fit additio nocumẽti z extẽdit͛ ad aliũ locum: z nõ cessat humor facere corrosionẽ post corrosionẽ de pte in ptẽ, ambulãs corroden/do: z cã est: q2 sanãtia vlcus sũt exiccatiua q̃ apposita añ eua cuationẽ z mãe minorationẽ nõ sunt potẽtia multã exiccare mãm: sed fiũt cã retẽtionis ei⁹ in ꝓfũdo: z sic sparsionis ei⁹ ad ptes circũstãtes. Si ergo curat͛ formica vlcerata ꝑ exiccã tia añ euationẽ: z si sanet͛ ꝑ ea: tñ postea redit cũ nocumento maiori vel in ipsa pte: vel in alia ꝓpinq̃ illi: sicut frequẽs ex/periẽtia demonstrat. ℭEuatio itaq3 in formica absoluta oꝫ fieri col'e ru. hñtis aliq̃lẽ vstionẽ: sicut cuꝫ aq̃ casei folliculis sene epithimo fumoterre diagredio z silib⁹. Dixit Alman. vẽter ex his q̃ colerã rubeã expellũt est soluẽdus vt sũt mira bolani citrini scamonea cũ aq̃ de fructib⁹.s. solubilib⁹: vt sũt pruna tamarindi z silia. ℭEuacuatiuũ bonuꝫ. decoq̃ in aq̃ lactis flores fumiterre: z viol'. folliculos sene epithimum z semen endiuie: deinde cola z in colatura distempera medulle cassiefis. ℥.j. aut mãne. ℥.j.ʒ. z iterꝫ cola z supmitte catolicon aut diasene z el'ariuꝫ de succo rosaꝝ. añ. ʒ.ij. z exbibe. ℭDixit Auic. scamonea cũ aq̃ casei iuuatiua est in euõne mãe formice z siliuꝫ ei. Cõficit͛ aũt sic. ℞. aq̃ casei. ℥.iiij. z distẽpera in ea de diagredio a gñis.v. vsq3 ad.10. z exbibeat͛. ℭAliȯ euatiuũ bonũ. ℞. reubarbari. ʒ.j. terat͛ z infũdat͛ in. ℥.ij. aq̃ endiuie ꝑ horas.6. deinde colet͛ cũ exp̃ssione z imisceat͛ cum medulla cassiefi. dissoluta cũ aq̃ fumiterre. z qñq3 est necesse vt medicamẽ acuat͛ cũ gra.ij. aut.iij. diagredij: z sũt q addũt in eo. ʒ.ʒ. cinnamomi electi: est.n. cõferẽs in formica absoluta. Et dixit Aui. ꝙ miliaris similat͛ formice.s. absolute in curatione. verꝫ melius est in sol'one eius: vt si in eius catartico sit virtus ei⁹: qȯ est sicut turbith cũ eo qȯ soluit coleraꝫ: z h̃ vt sil' cuꝫ colera euet͛ de flegmate ibi ꝑmixto: z si est ẽt ibi de epithimo est meli⁹ ꝓꝑ humorẽ mel'icũ qui aliq̃ñ admiscetur colere in formica miliari. Et scias. ꝙ in miliari agaric⁹ ẽ optimũ solutiuũ. ꝙ si fuerit euõnis iteratio tũc exhibeat͛. Dige/stiuũ bonũ in formica absoluta est permixtio sirupi de fumo terre: z sirupi de epithimo cũ sumit͛ cũ aq̃ endiuie z buglosse z in miliari digestiuũ bonũ est syrupus acetosus sumptus cum aqua endiuie fumiterre lupulorum z buglosse.

De alteratib⁹ cõuenietib⁹ in ₚn° nõ vlcerate.

ℭCura formice per alterationẽ: aut dirigit͛ ad curam formice nõ vlcerate: z tũc aut ad curationẽ eius: aut ad ꝓhibitionẽ: ne fiat vlcerata: aut dirigit͛ ad ipsaꝫ iaꝫ vlceratã: z q̃ dirigit͛ ad curationẽ nõdũ vlcerate q̃3uis indicatione sũpta a mã q̃ q2 cal'a z sicca exigit͛ frigida z hũida: tñ q2 in oi formica vt patuit est vlceratio aliq̃ ẽt in ₚn° q̃ indicat de exiccatione exigit frigida z sicca: z ambas istas duas indicationes innuit. Aui. cũ enumerãdo medicinas ꝯueniẽtes formice nõ vlcerate enũerauit q̃sdã fridas z hũidas: z q̃sdã frigidas z siccas: vñ dixit. admistra in ₚn° ei⁹: sicut lactucã z nenufarẽ z sẽpuiuã z tuelub.i. lẽticulã aque z portulacã z sil'ia, verũtñ indicatio sumpta ab vlcere ꝑualet in hac cura idicationẽ sumptã a mã: z iȯ nõ sunt administãda in cura formice frigida z humida, nisi indicatio sũpta a mã multũ ꝑualeat ꝓꝑ excellentem caliditatẽ z siccitatẽ suã, z tũc ẽt nõ sunt administrãda pura, sꝫ ꝑmixta exiccatiuis z maxie in ₚn° in quo dixit Gal'.14. terap. cura fieri oꝫ ad ꝓhibẽdũ hũorẽ fluentẽ ad mẽbrũ q̃ ꝓ/hibitio fit cũ frigidis stipticis nõ cũ humidis: z iȯ dixit. noli vti in empl'is h⁹ hũectatiõe: sicut in empl'is herisipille.s. non vlcerate: sꝫ erũt ei nec̃ie medicine infrigidatiue z exiccatiue. Et caue ne i hac passiõe cura fiat cũ lactucis nenufare psilio portulaca z silib⁹ hũidis. sup. saltẽ puris. Sꝫ dixit Gal'. supponat͛ ei sempuiua z spongia infusa in aq̃ frigida z solatro, q̃3uis.n. solatrũ modice desiccet: tñ est cõueniens desiccatio eius, z hoc aut q2 iuuat͛ eius exiccatio a frigiditate ipsi⁹: aut q2 cõfert cũ ꝓꝓrietate: aut ꝯfert desiccatio ei⁹ nõ recẽtis: sed sicci vt dixit Aui. Et dixit Gal'. supponant͛ ei in ₚn° folia vitis z rubi z plãtaginis. Et Aui. dixit. si fuerit nec̃iuꝫ. si ꝑ q2: q2 est nec̃iuꝫ.s. vtpl'm, z nisi indicatio sũpta a qualitatibus multũ ꝑualeat: tũc administra: sicut solatrũ z ꝓꝓrie siccũ trituꝫ: q̃m in ipso ẽ exiccatio, z sicut arnoglossa z rubrũ z lẽs.

Uidetur pl'z ꝙ maxime ẽ cõueniẽs in formica i qua dubitat͛ ne fiat corrosiua

ℭDicũt. fomẽtatio cũ aq̃ decoctionis rubri z cataplasma/tio cũ folijs ipsi⁹ ꝯfert in herisipilla z formica nõ multũ intẽse caliditatis z fomẽtatio, siue ablutio cũ aq̃ decoctionis so/latri, z cataplasmatio cũ folijs ei⁹ ꝯfert: vbi caliditas est in/tensa: cũ aũt ꝓꝑ mãm nec̃iuꝫ fuerit admiscere in cura aliqua humida: tũc cõfert fomẽtatio siue ablutio cuꝫ aq̃ decoctiõis cõsolide minoris z ros. malue violarie, z empl'm cum folijs ipsis. Qꝫ si timueris ne fiat corrosiua z vlceret manifeste: tũc ex ꝓhibẽtib⁹ eã a corrosione est empl'ꝫ factũ ex farina lupi/noꝝ, z farina ordei decoctis in aq̃, z empl'm de folijs oliua/rũ cõtritis vtil'r supponit͛ z nõ sinit eã augeri z empl'ꝫ de fa/rina ordei cocta in aq̃ maxie vbi caliditas fuerit ignita: z emplastrũ corticũ ĝnatoꝝ z lẽticulaꝝ. ℭDix. A. z post ipsã.s. qñ timet͛: ne corrodat z vlceret ꝯuenit sauich ordei z corti/ces granatoꝝ: z rami vitis.s. extremitates vitis tenere vel ꝑ puria ei⁹, z si timet͛ sup ipsaꝫ corrosio z vlcus.s. magis, tunc dixit Aui. administra cũ infrigidatiuis aliq̃d mellis z siliuꝫ. scilꝫ in qb⁹ est aliq̃ abstersio z administra farinã thuris cuꝫ aceto z aq̃ q̃ currit ex ligno vitis viridi: cũ adurit͛, z stercus ouiũ cũ aceto. ℭNotãt. ꝙ in cura formice absolute indiget͛ frigidiorib⁹ z stipticiorib⁹ q̃3 in cura herisipille, sed in miliari infrigidatio oꝫ esse minor q̃3 in herisipilla, z q̃3 in formica absoluta, sicut mã ei⁹ min⁹ cal'a est ꝓꝑ hũorẽ frigidũ colere admixtũ: sꝫ desiccatio z stipticitas oꝫ esse eq̃lis in miliari z absoluta: si miliaris habuerit mel'icũ admixtũ, aut aliq̃3tulũ maior si habuerit hũorẽ secũ flãticũ, z iȯ cũ auctores nõ fecerint exp̃ssaꝫ mẽtionẽ de cura miliaris ex permixtione mel'ic ꝓꝑ ipsius rarũ euẽtũ: sꝫ solũ ex ꝑmixtiõe flãtis. iȯ. A. in cura miliaris posuit medicinas multũ exiccatiuas. Dixit.n. sumãtur galle z fruct⁹ tamarisci. al's. cypressi z cortices granatorũ bolus ar. z aggregent͛ oia in aceto z aq̃ ros. tali mẽsura, ne mordicẽt.s. acuitate aceti z liniant͛ desup cũ pẽna. ℭEt de ꝓhibẽtibus absolutã z miliarẽ ambulare z curãtib⁹ eas de expertis est illinitio facta cũ succo extremitatuꝫ myrthi: aut folioꝝ cypressi, aut folioꝝ rubi z maxime cymini mixte cũ puluere facto de carbonibus salicis: cinis ẽt ligni salicis mixtus cuꝫ aliquo robub stiptico suppositus curat z sanat eos. ℭQꝫ ãt dixit. A. in cura miliaris ꝙ lac dulce est valde cõueniẽs curationi ei⁹: nõ itellexit de approximato ꝯsup ab extra: nã ne duꝫ ꝯueniret, sꝫ noceret, sꝫ intellexit de sũpto in potu, q̃m humores corpis adequat, posset tñ vt dicũt q̃dam ab extra approximari nõ solũ: sꝫ cũ multũ exiccãtib⁹ mixtũ.

In augmento z statu.

ℭIn augmẽto aũt z statu tã absolute q̃3 miliaris ꝓcedẽdũ est cũ additione gradata resolutiuoꝝ leuiũ: sicut dictũ est in herisipilla. Et de vtilib⁹ in fine ₚncipij z augmenti est, vt sumat͛ puluis olibani z misceat͛ cũ aceto z oleo cũ tali mensura, ne acetũ mordicet z illiniat͛ cũ eis: aufert.n. absolutam z miliarẽ. In declinatione autem procedendũ est: sicut in declinatione herisipille dictum est.

De cõueniẽtib⁹ in ₚncipio vlcerate.

ℭCura ṽo absolute vlcerate in ₚn° ₚm Gal'. vbi supra est: vt fiat illinitio sup loca cũ troc̃. andaracon z dissolutis cuꝫ vi/no stiptico: aut aceto cõmixto, aut administra eos cuꝫ succo cucu. asinini. Et dixit. administra sal z fel yrci.s. mixta. z ru/thã cũ melle z piper z piretrũ cũ vrina pueri. troc̃. andaracaron scribunt͛ ab Haly. 13° practice sic. ℞. galle viridis ima/ture z thuris. añ. ʒ.6. alumis scissi z myrrhe. añ. ʒ.iiij. vitrioli. ʒ.j. aris. lon. z ro. añ. ʒ.ij. cõficiant͛ cũ vino z exiccent͛, z cũ opus fuerit terant͛ z cribellent͛ z dissoluant͛ cũ aqua ro. aut cuꝫ predictis. ℭIn ₚn° aũt miliaris corrosiue vel vlcerate. Dicunt q̃dã ꝯueniũt medicine suprapo/ite ꝑ Aui. ad curam

miliaris nō vlcerate. q2 ꝑm eos Aui. ibi loq̄t de cura vlcerate: sed melius est: vt in vlcerata fiat additio illis medicinis de sexta pte vitrioli. ¶ Dicūt apparet de intentione auctoꝝ ꝙ in formica vlcerata admiscent exiccātia intēsa valde q2 intēsiora q̄3 in alijs vlcerib⁹: q̄ eni3 alia vlcera desiccāt in cura hui⁹ vlceris sunt debilia: ⁊ nō solū debilia: sed incōueniētia addentia in putrefactionē ei⁹. Et dicūt. apparet ēt de intētiōe eoꝝ ꝙ sicut in miliari nō vlcerata cōueniūt exiccantiora q̄3 in absoluta nō vlcerata ēt in miliari vlcerata exiccātia debēt eē intensiora q̄3 in absoluta nō vlcerata ꝓp cās ibi dictas: exiccatio tñ d3 eligi intēsior ⁊ remissior ꝑm nām mēbri in quo est: ac ēt ꝑm ꝙ vlcus est ꝓfundius: aut min⁹ ꝓfundū. Dixit eni3 Gal. vbi supra. ꝙ quotiēs formica erit in sup̄ficie pellis non indiget medicina vehemētis exiccationi3, sed deficiēs exiccatio. i. remissior erit sufficiens in ea. Et h3 dictū eius veritatē in oī formica. ¶ In ꝓcessu vo absolute vlcerate addendū est de resolutiuis leuib⁹ cū exiccantib⁹ fortiter mixtis: imo fortiorib⁹ q̄3 in p̄ncipio. Et de cōueniētib⁹ est nitrū cū succo mēte: aut cucumeris asinini: aut nitrū ⁊ piper cū illis succis. Et simil'r post p̄nm addendū est in miliari vlcerata ad exiccationē. Et Aui. posuit in cura eius tres medicinas fortiter exiccatiuas. Et incipiēs a debiliori eaꝝ dixit. qñ pertrāsit p̄ncim op3 vt curet cū eis que sunt sicut caput piscis saliti vstu3 cū vino pontico mixto postq̄3 pulueriçatū est ⁊ desuper leniat cu3 eo. Et fortior illo est qñ querit exiccatio vltima vt sumātur folia albederogi. i. basiliconis latoꝝ foliorū3: ⁊ cōponat cū eis calcadis ⁊ administrent. s. simul mixta ⁊ pulueriçata. Et adhuc fortior ista est vt sumat flos eris ⁊ sulphur citrinū vstū: ⁊ fiat ex eis linimētū cū vino. s. pontico: aut cū aqua ligni vitis que emanat ab eo qñ ɔburit. s. viride. Et auctores docuerūt ꝑmiscere fortiter exiccātib⁹ in vlcerata aliq̄d mellis. ⁊ hoc ad abstergēdū: ⁊ maxime qñ vlcus fuerit multaꝝ humiditatū ⁊ sordidaꝝ. Et intellexerūt ex canone gñali ꝙ p̄dicta exiccātia q̄ hñt infrigidare sint infrigidātia potētia nō actu ne noceāt vlceri. Q2 si supradicta nō suffecerint ad formicā vlceratā est tūc recurrendū ad capl'm vlceꝝ corrosiuorū. ¶ Et quāuis. A. p̄mi 3a posuerit curā bothor accñtis infantib⁹. Nihilominus hic incidenter aliq̄d de cura formice euenientis pueris tetigit. Et dixit. ꝙ illoꝝ formice eoꝝ qui sūt sic pueri ōstruūt cū mittūt i balneū nō i aerē cal'3 balnei: nā dixit ipse aer balnei nocet eis nimiū calefaciēdo ⁊ resoluēdo eos. Et ꝓp dictā cām nō debēt trahere longā mora3 ēt in balneo dulcis aque: imo dixit Aui. egrediant ex eo velociter: ⁊ post egressu3 inungat cū oleo ⁊ aqua ros. cōmixtis ad cōtēperandū caliditatē acq̄sitā ex balneo: ⁊ iō si dictū balneū fiat vniuersale toti corp̄i p̄dicta illinitio d3 fieri nō solu3 sup̄ locū formice: sed ēt sup̄ toto corpore. Notāt ꝙ p̄dicta cura p̄ balneū refert ad formicā nō vlceratā: si aūt fuerit vlcerata: tunc curari d3 cura ab eo posita vbi supra p̄mi 3a. Et notant. ꝙ aqua balnei nō d3 esse pura dulcis nisi raro: ⁊ h̄ vbi exiccatio mãe eēt tāta ꝙ sup̄indicaret de humectatione: ⁊ iō ꝑm pl'm d3 eē aq̄ decoctiōis reꝝ frigidaꝝ stipticaꝝ vt rosꝫ. myrthi psilij ⁊ siliu3. ¶ Gal. quoq3 vbi supra posuit curā formice verucalis que est formica nō vera: sed potius d3 dici verucaformicalis ꝓpter morsu3 q in ea sentit ad modū formice. Et recitauit curā ei⁹ Aui. ⁊ dixit. ꝙ Gal. dixit eē ɔueniēs. s. ad curā eius: vt sumat aliq̄d q̄d sit sicut embula extremitate alicui⁹ pēne: ei⁹. s. ꝑtes q̄ est cōcaua cū qua scribit vel alteri⁹ rei: cui⁹ extremitas sit acuta. i. incidēs, ⁊ sit tante amplitudinis ꝙ pos'e sit ei deglutire formicā totā: ⁊ cōprehēdere eā intra cōcauitatē suā: deinde appone eā formice: ⁊ fac ꝙ penetret eā in circuitu vsq3 ad ꝓfundū eius cū acuitate sua. i. cum extremitate sua incidēte: ⁊ tūc eradicet cū ea formica ex radiçe sua. i. cum tota radice sua. Dicūt. ꝙ de hac spē formice loquutus fuit. A. 2o cañ. cao de vite: cū dixit: ꝙ lachryma vitis valet super verucas: q̄dā aūt putauerūt errantes. ꝙ predicta cura cū embula cōpetat in formica vera: nō. n. formica vera possēt tal'r extirpari ꝓp radicē quā h3 ampula: neq3 hec cura ab auctore tradita rep̄it. Et q̄dā dicūt. ꝙ veruca formicalis est pustula dura, vt veruca: ⁊ est ambulatiua vt formica, ⁊ ꝙ ipsa vtiliter curat cum thure masculo: aut cortice eius cum dissoluitur cū oleo rosꝫ. ⁊ modico aceti ⁊ super illinitur.

In augmento et statu.

De formica puerorum.

De formica veruca li siue de verucaformicali.

¶ De igne persico pruna ⁊ carbone. Ca. xxviij.

HEc egritudo noiat ignis persicus: siue ignis sacer: ⁊ pruna: ⁊ carbo apud Gal. 14o terapē. ⁊ apud Ras. 13o ɔti. ⁊ apud Paulū: ⁊ apud Auer. coll'3. 7o. Et apud Haly. sup̄ tegni. ⁊ apud multos alios doctores carbunculus noiat. Et iō op3 medicū attente cōsiderare cū inuenit curā carbūculi, de quo habeat intelligere: nā vt supra patuit, carbūculus ēt dr̄ de apate paruo facto ō grosso sanguine ⁊c. vt supra patuit suo cao. vt nō erret in curatione eius. ¶ Et ignis p̄sicus, siue carbo rep̄it dupl'r sumptus. Uno mō cōiter ⁊ large ꝓ oī apate p̄uo siue pustula de mā vsta grossa ml'tū acuta ⁊ corrosiua, siue locū vesicet: siue nō: ad quē seq̄t escara in loco sicut ab igne accidit. Et vt sic herisipilla corrosiua mala ⁊ formica mala pñt dici ignis persicus. Et vt sic sil' determinat. 13. ɔti. de igne sacro corrosiōe ⁊ formica. Alio° rep̄it stricte ⁊ ꝓprie: ⁊ vt sic dr̄ de pustula inducente in loco escarā: siue p̄cedat vesicatio, siue nō. Escarā vo qñq3 p̄cedit vesica vna q̄ cū ap̄it statim ibi efficit escara. Et qñq3 p̄cedit vna pustula cū pluribus alijs pustulis in circuitu ei⁹ p̄uis sil'ib⁹ panico: qb⁹ aptis fiūt vlcera cū ascara. Et qñq3 añcedit pruritus q̄dā in loco ⁊ post pruritū. sequtur pustula vna vel plures qb⁹ aptis seq̄t vlcus cum escara. ¶ Quidā dicūt. ꝙ ignis p̄sic⁹ ⁊ ignis sacer sunt idē vt apud Haly. ⁊ ꝙ pruna ⁊ carbo ēt dr̄nt in q̄busdā ⁊ dicunt. ꝙ ista egritudo aliqñ absolute vocatur corrosiua: aliqñ herpes vel herpeta mordax: ⁊ a q̄busdā vocat herisipilla: vt a Siliber. sed nō recte ignis sacer: siue p̄sicus, siue carbo: siue pruna est pustula, siue apa p̄uū in p̄no sue app̄itiōis cū istis cōditionibus q̄ ponunt. 13o ɔti. s. ꝙ pustula sit corrosiua, siue comestiua sit adurens sit vesicās sit ambulās, sit aliquā emittēs hūiditatē virulētā fetidā sit pauce putrefactiōi3 ꝓp intensa3 siue mãe siccitatē sit hñs pustulas in circuitu sit declinās ad nigredinē: ⁊ sit escarā faciēs: ⁊ q̄dā ɔñt. ꝙ q2 de mã ei⁹ ꝓp suā spissitudinē parū defluit ad locū p̄ua est iflatio ei⁹, imo qñq3 nō extollit supra cutē. ¶ Dicūt. ꝙ ignis p̄sicus ⁊ pruna sub gñali acceptione cōicāt in duob⁹ sigñatis: q̄3uis magis ꝓp̄e in vno q̄3 in alio. Et p̄m ⁊ min⁹ ꝓpriū sigñatū cōe ambobus est. dixit Aui. qm̄ fortasse. al's. qñq3 ista duo noia sunt absoluta sup̄ oē3 pustulā corrosiuā vesicātē faciētē accidere escarā q̄lē facit accidere cōbustio ⁊ cauteriū ⁊ locus est cineritij coloris: aut nigri ⁊ qñq3 plūbei ꝑ3 ꝙ plus vel min⁹ ꝓcessit adustio in mã, ⁊ est in loco iflāmatio vehemēs, ꝑ3 sigñatū ⁊ magis ꝓpriū est. dixit Aui. ꝙ qñq3 vesicat. i. ꝙ qñq3 ignis p̄sicus ⁊ pruna dñr de pustula hñte vesicā: ex q̄ currit aliq̄d. s. virulētu3, q2 oīs talis pustula est vlcerosa, ex q̄ emanat aliq̄ hūiditas virulēta, sicut emanat ex cauterio cum igne: hec tñ hūiditas ex igne p̄sico in spāli sigñato sūpto sp̄ emanat, s3 a pruna in spāli sigñato sūpta nō sp̄ emanat, nā ex ea in p̄no nō emanat, vt patebit nisi q̄3tū est ex vesica cu3 ap̄it. ¶ Et ideo sciēdū est. ꝙ ignis p̄sic⁹ ⁊ pruna in spāli sigñato ipsoꝝ dr̄nt. ⁊ h̄ est. ꝙ dixit Aui. qm̄ nomē ignis p̄sici absoluit sup̄ illō. i. dr̄ de illo apate p̄uo: siue de illa pustula q̄ est de gñe formice comestiua adurēs vesicās in qua est aliq̄d ambulās, ⁊ humiditas col'ice mãe pauce nigredis ⁊ adustionis q̄3uis respcū formice sit multe nigredis ⁊ adustiōis, ⁊ est illa pustula cum plurimis pustulis. s. in circuitu alteratis: q2 iflāmatis, ⁊ q̄si sit illic hūor ⁊ fetor. i. hūor fetidus: ⁊ non voluit ꝙ sit verus humor, s3 est q̄dā hūiditas virulēta q̄ est fetida ꝓp ipsi⁹ putrefactionē. Mã nāq3 ⁊ maxie col'ica: qñ putrefit fetet vt colericoꝝ demōstrāt vrine, ⁊ est illa hūiditas plurime ebullitionis. al's. eleuatiōis. i. ipulsiōis ad extra ꝓp subtilitatē ⁊ cali/

Ignis persicus siue carbo dupliciter sumitur.

In quo differant ignis persicus et pruna.

ditatē sue mãe:⁊ intellexit respectu pꝛune. Et qꝛ ebullitio in illo humoꝛe est plurima:iō pl'es sunt ampule ⁊ pustule:⁊ ꝓꝑ hāc cām.dixit Aui.ꝙ erat de genere foꝛmice ꝓꝑ silitudinē in ampulis ⁊ pustulis plurimis ⁊ ꝓpꝛie similat' foꝛmice male: ipsa.n.herisipilla q̄ mala est:vt supꝛadictū est:pōt dici ignis persicus. Et dn̄t qdā:vt multotiēs appet in igne ꝑsico inenarrabilis multitudo pustulaꝝ paruaꝝ nigraꝝ:ex qbus exit virus:sȝ nomē pꝛune in spāli sign̄ato.dixit.A.absoluit' sup illud.i.dr̄ de illo ap̄ate ꝑuo qd̄ denigrat locū:⁊ facit mēbꝛum hr̄e coloꝛē carbonis.s.extincti:qꝛ reddit mēbꝛū multe nigredinis:⁊ ꝓpea carbo vocat' ⁊ facit ipm absqȝ humiditate ⁊ virulētia:qꝛ est ap̄a siccū a quo nihil emanat:nisi cū apit' vesica:⁊ est submersuȝ.s.respectu ignis ꝑsici:qꝛ occupat plus de carne:qꝛ minus ipellit:⁊ iō ei⁹ pustula est ꝑua:sicut foꝛmica: ⁊ vt dn̄t est ad magnitudinē lupini:⁊ ita paꝝ ipellit ꝙ.A.dixit.foꝛtasse nō erit illic pustula oīno:qꝛ aliqn̄ est ita submersuȝ in carne ꝙ in cute nō appet aliqs tumoꝛ pustulosus:imo incipit in ꝑmis ꝑª.s.ad modū carbonis accēsi cuȝ rubedine. Vn̄ pꝛuna dr̄ ⁊ totū illud.s.q̄libet pꝛuna:tā hn̄s pustulaȝ q̄ȝ nō hn̄s eā incipit cū pꝛuritu:sicut scabies q̄ scabies est mã colerica vsta sicca. Et icipit cū pꝛuritu q pꝛuritus est:qꝛ mã est submersa nō bn̄ transpirabilis ꝑ cutē. Cū aūt ꝓꝑ pꝛuritū patiēs se scalpit fiūt pustule in loco q̄ postea erupte fiūt ibi coꝛtices ⁊ eleuant'. ¶ Et tādē.A.dixit.tibi medico inest:vt nomines vnūqd̄qȝ eoꝝ ex intētione q̄ aggregat ambo. Deinde diuidas ꝯsil'r:qꝛ ali⁹ est magis col'icus:ali⁹ est magis mel'ic⁹. Et inest ēt tibi:vt des ēt vnicuiqȝ intētioni nomē ꝓpꝛiū ⁊ voces magis colericū ignē ꝑsicū:⁊ magis mel'icū pꝛunā. Noia ergo sicut vis:qꝛ in hoc non est dr̄ia plurima. ¶ Et scias.ꝙ ignis sacer ꝓut est nomē generis:qn̄qȝ vocat' ab auctoꝛibus vlcus:qn̄qȝ ap̄a:qn̄qȝ pustula. Ait enim Gal.5° cathaginis. ⁊ ponit' a Rabi.15ª particula:quedā vlcera carbones vocātur:⁊ carboneȝ vlcus:loco cuius accidit tanq̄ȝ vstio ignis:⁊ subdit.⁊ est apostema vndiqȝ circulatum malignum.

De causis dixit Auic.ꝙ vnūqd̄qȝ eoꝝ est de colera citrina adurente mixta mel'ie:⁊ ꝓꝑ illud accidit ex eis escara nigra:est tn̄ vt sit ignis ꝑsicus vehemēti⁹ colericus:⁊ pꝛuna vehemētius mel'ica:⁊ nō voluit ex h̄ ꝙ in aliquo eoꝝ sit mel'ia ꝑmixta col'e:qꝛ in vnoquoqȝ est mã col'ica pura adusta:sȝ qꝛ in adustione ipsa mã acq̄siuit dispōnem ⁊ mãm q̄si sil'eȝ nãe mel'ie. Jō dixit.ꝙ mã ei⁹ erat ꝑmixta mel'ie. Veꝝ est tn̄ ꝙ in igne ꝑsico mã nō ꝓcessit ad tantā vstionē ad quātā ꝓcessit in pꝛuna:⁊ ꝓpea dixit Aui.ꝙ est vt ignis ꝑsic⁹ sit vehemētius col'icus:qꝛ nō tm̄ acq̄siuit de dispōnib⁹:qꝛ de nã mel'ie:⁊ pꝛuna sit vehemētius mel'ica:qꝛ plus acq̄siuit de nã mel'ie. Vtrūqȝ tn̄ est colericū. Errauerūt g̊ dicētes.ꝙ pꝛuna fiat ex mel'ia vsta:aut ex col'a tm̄ vsta:qꝛ ꝑ exclusionē subtilis ipsi⁹ grossuȝ remanēs factū sit mel'ia innãlis:nã ex tali mã fit:vt patebit cancer non pꝛuna:in igne.n.ꝑsico ⁊ pꝛuna subtile mãe in adustione nō excludit':sȝ remanet in gn̄e col'e nãlis:⁊ nō trāsit in mel'iaȝ. ¶ Et dixit Aui.ꝙ pustule iste cū maligne fuerint:qn̄qȝ accidūt cā pestilētie.coꝛrūpētis ⁊ adurentis humoꝛes. Gal'.aūt ait in libꝛo de ap̄atibus:⁊ ponit' a Rabi in.23.ꝑticula sic.carbo est ap̄a cal'm:cui⁹ gn̄atio est ex sanguine cui accidit ebullitio adeo ꝙ cuteȝ cōburit. Et dixit pꝛio de febꝛib⁹.carbo est ex sanguine inclinato ad colerā nigrā valde cal'o. ¶ Propter p̄dicta dixerūt qdā.ꝙ cā an̄s harū pustulaꝝ est sanguis sup̄flue cal'us subtilis ⁊ col'icus q putrefit ⁊ in putrefactiōe ei⁹ subtile qd̄ multū est trāsit in col'aȝ: que col'a postea adurit' ⁊ in adustione ingrossat' mō dicto:⁊ postea sic ꝑ adustionē ingrossat' ⁊ ingrossata expellit' ad aliqd̄ mēbꝛū:⁊ in eo gn̄at pustulas supꝛadictas facta cā ꝯiūcta earū. ¶ Et qdā dicūt.ꝙ p̄dicte pustule aliqn̄:q̄ȝuis raro pn̄t fieri a cā ꝑmitiua:⁊ dicunt ꝙ iste pustule multiplicant' in regione calida ⁊ vēto meridionali:⁊ simil'r in estate ⁊ autūno. ¶ Ex dictis pȝ.ꝙ dr̄ie que assignant' inter ignē ꝑsicū ꝓpꝛie sumptū ⁊ pꝛunaȝ ꝓpꝛie sumptā ꝓcedunt ex diuersitate mãe eoꝛuȝ in maioꝛi vel minoꝛi subtilitate vel grossitie in maioꝛi vel minoꝛi adustione. Vnde dixit.A.pꝛuna est nigre radicis ignite.i.hȝ radicē nigrā inflāmatā:⁊ est ei splendoꝛ pꝛune.i. carbonis extincti:⁊ h̄ qꝛ mã ei⁹ est magis vsta:sȝ ignis ꝑsic⁹ hȝ radicē inflāmatā tēdētē ad aliqualē rubedinē:similat'.n. carboni nō extincto:qꝛ nō fuit in mã eius tanta adustio.

Ex predictis patere pn̄t signa generis:⁊ signa etiaȝ speꝝ. Dixit Almā.aliqn̄ in mēbꝛis feruoꝛ ⁊ pꝛuritus intolerabiles accidūt ⁊ succedēte tp̄e ampule aq̄ subtili plene gn̄ant' in eis. Dixit Gal.14° terapē.carbūculus pꝛo carbone:siue igne ꝑsico incipit q̄ȝ multuȝ ampula:⁊ qn̄qȝ nō incipit cū ea:sȝ sine ea:sȝ tn̄ scalpūt demuȝ oino ꝑticulā. Et deinde surgit ampula aliqua qua scissa vlcus kakocade.i.male moꝛigeratū citatinosum.i.escarosum generat':⁊ multotiēs nō vna ampula gn̄at' scalpētibus:sȝ multe parue queadmodū mel'ia ꝯspissantes ꝑticulā qbus abscisis sil'r vlcus gn̄at' escarosum.i.cicatrizosum. ¶ Dixit Auic.ꝙ ignis persicus est velocioꝛis apparitionis ⁊ motus v̄sus supꝼiciē: vn̄ in ea tumoꝛ magis appet:qꝛ ei⁹ mã est subtilioꝛ:sȝ pꝛuna est tardioꝛis.s.apparitionis ⁊ motus v̄sus exterius:⁊ iō min⁹ appet ⁊ minoꝛis est tumoꝛis:aut nullius ꝓꝑ mãe eius grossitieȝ. Et dixit.ꝙ mã pꝛune est sicut mã pustule ⁊ ipetiginis:⁊ est sicut mã pustule ipetiginose aspe plane:sȝ in igne ꝑsico est acutioꝛ.i.eleuatioꝛ:⁊ nō est in eo sicut aspitas q̄ est in ipetigine. q̄ȝuis.n.in aspitate pꝛune vna ps eleuet' supꝛa aliā. Vn̄ fit in ea vt nulla ps tm̄ eleuet':vt ꝑueniat ad eleuationē ⁊ eminētiam ignis ꝑsici. Est ēt pꝛuna asperioꝛ ⁊ sicciоꝛ ad tactū:⁊ est ꝓfundioꝛ:⁊ in coloꝛe nigrioꝛ:etiā est sicciоꝛ ⁊ minus hn̄s de humiditate q̄ ab ipso emanat:⁊ est in motu tardioꝛ:qꝛ min⁹ perambulās:sȝ est tardioꝛis resol'onis. Ex igne tn̄ persico ⁊ pꝛuna.dixit Aui.ꝙ ex eis accidit in carne.i.mēbꝛo carnoso: ⁊ est velocioꝛis resol'onis:⁊ ꝙ accidit in neruis.i.in mēbꝛo neruoso est tardioꝛis:qꝛ mēbꝛū carnosum calidius est ⁊ rarius ⁊ poꝛosius:neruosuȝ v̄o minus calidū ⁊ solidius ⁊ spissius. ¶ Dixit Gal.in libꝛo de ap̄atibus:⁊ scribit' a Rabi.in 23:ꝑticu. Seqtur hāc pustulā febꝛis acuta q̄ supꝛa patiētē celeriter dn̄at'. Et auctoꝛ cōpendij dixit.ꝙ seqtur eā magna febꝛis maioꝛ ea q̄ accidit in flōne ⁊ vera herisipilla. Et Aui.dixit qn̄qȝ sunt cū spēbus foꝛmice.i.absolute ⁊ miliaris male: ⁊ ignis ꝑsici ⁊ pꝛune q̄ vt supꝛadictuȝ est vocari pn̄t:⁊ aliqn̄ vocant' foꝛmica mala cui febꝛes vehementis caliditatis accidunt ꝑnitiose:q̄ febꝛes tūc in ea accidere pn̄t:qn̄ mã eoꝝ acq̄siuit vltimū malitie gradū quē hēre pn̄t in sua nã:⁊ tunc iste pustule appꝛopinquāt malignitati antracis. ¶ Et dixit.A. ꝙ iste pustule sic male:qn̄qȝ similant' flōni.s.in coloꝛe:qꝛ sunt cuȝ ruboꝛe tendēte ad nigredinē in ꝑn° ⁊ ꝓpꝛie etate illa exponunt qdā.i.in fine pꝛincipij:⁊ foꝛtasse in ꝑn° augmēti. Et quidā dicūt.⁊ ꝓpꝛie in etate illa.s.in qua col'a magis multiplicat' ⁊ dn̄at':⁊ magis pōt aduri ⁊ malignari:⁊ talis est etas iuuētutis in qua etate magis similant' he pustule flegmoni ⁊ magis inducūt vehemētes febꝛes ⁊ malas. ¶ Et dicūt qdā. ꝙ he pustule circūdant' a rubedine nō verificata:sȝ declinātе ad rubedinē:ita ꝙ locus in circuitu est rube⁹ obscurus:siue magis ꝑmixtus cū rubedine:⁊ foꝛtasse hoc intellexit Aui.cū dixit.ꝙ similat' flegmon in coloꝛe. ¶ Notant.ꝙ Gal.14° terapē.eodē cap°.ponit curā ignis ꝑsici pꝛune ⁊ antracis ⁊ inuuit ꝙ ignis ꝑsicus ⁊ pꝛuna cū antrace ꝯueniūt:⁊ ꝯueniētia est:qꝛ oēs fiunt ab eadē mã.lȝ diuersificata in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ maioꝛi vel minoꝛi adustione:⁊ maioꝛi vel minoꝛi malicia:⁊ sic in accn̄tibus:⁊ ēt in coloꝛe. Dixit itaqȝ Gal.2° ad Glauco.qn̄qȝ sup̄fluit sanguis sufficiēter.i.multū calidus ⁊ grossus ꝰm quā ꝑticulā.i.aliquā repēte sil' influxerit hanc cōburēs escarā.i.vlcus vel ap̄a escarose inopata est illud qd̄ in circuitu est in flōnē eleuās ebullientē ⁊ versute doloꝛosuȝ noiant' vlcus antrax ⁊ carbūculus:qn̄ vero supinfluens est sanguis niger ⁊ grossus ⁊ eruginosus ⁊ ebulliens:sicut qui predictus est fuerintqȝ sil' ⁊ liquoꝛes aliquos subtiles coleri-

De signis

cos mixtos habuerit:⁊ vesicas in superficie cutis erigit simi les eis qui ab igne qbus eruptis escarosum ab eis vlcus inuenit:⁊ ignis quidẽ persicus ꝓpꝛie que ex eis sunt maligna sunt valde moꝛigerata ⁊ venenosa ꝑducentia ad defectionez ⁊ sincopim:q̃uis in antrace accidẽtia oĩa sint vehemẽtioꝛa: ⁊ dicunt ignis ꝑsicus in coloꝛe similat̃ antraci rubeo ⁊ citrino:⁊ pꝛuna antraci nigro. Et dicunt.pꝛunam semꝑ pꝛecedit pꝛuritus in loco:sed antracẽ non semꝑ pꝛecedit pꝛuritus.

De sign…

Cura ignis persici ⁊ pꝛune per dietã similis est cure herisipille ⁊ foꝛmice:dꝫ tñ cura ista declinare ad frigiditatez ⁊ humiditatẽ intensioꝛes cũ abstinentia ab aere calido ⁊ sicco ira solicitudine motu balneis calẽfacientibus ⁊ exiccantibus ⁊ vigilijs:⁊ cũ custodia ab oĩbus acutis amaris ⁊ salsis ⁊ multũ dulcibus:⁊ ab oĩbus cibis multũ calefacientibus:aut multũ exiccantibus ꝓpter quã cãm qdam ꝓhibẽt acetosa stiptica:⁊ cõcedunt eis tẽperate dulcia ⁊ insipida ⁊ oĩa infrigidantia ⁊ humectantia que sint talia non solũ potentia:sed ẽt actu. ¶ Cura vero per potionẽ est:vt ab eũone incipiat̃.dixit Gal'.14° terapẽ.a flobotomia incipiendũ esse: ⁊ que ducit ad lipothomiã est magis iuuatiua:pꝛeterq̃z:nisi alioꝝ aliquid adsit qõ flobotomiã ꝓhibeat. Et Raß.dixit in diuisionibus.opꝫ vt extrahat̃ sanguis ex loco opposito eductione plurima:donec accidat syncopis. Et Serap.dixit.5° bꝛeuiarij.intentio curationis est euacuatio illius sanguinis grossi multi a quo generant̃.s.post conuersionẽ eius in coleram:que postea ingrossat̃ in adustione. ¶ Et iõ Auic.dixit. ꝙ necessaria est flobotomia:vt euacuet̃ sanguis colericus.i. sanguis cõuersus in colerã:qꝛ vt sic euacuat̃ cã antecedens. ¶ Quidã tñ dicunt.ꝙ Aui.ex suo mõ loquendi dedit intelligi ꝙ necessaria est flobotomia:qꝛ tunc qñ colera est permixta sanguini sic ꝙ cuꝫ eo simul possit educi in flobotomia ⁊ aliter non:qm̃ si fieret flobotomia colera a sanguine seꝑata: ⁊ sic ꝙ non educeret̃ in ea cũ eo:tunc illa flobotomia vehementer noceret euacuãdo sanguinẽ absq̃ꝫ colera:⁊ sic eũando illud qõ est frenuꝫ colere ⁊ ꝓhibens ipsam ebullitione ⁊ furiositate casu s:quare amplius flueret ⁊ fureret ⁊ ebulliret ⁊ magis adureret̃ ⁊ malignaret̃. ¶ Et quidã dicũt.ꝙ Aui. in mõ suo loquendi voluit ostendere ꝓpter quã cãm:flobotomia est necessaria in hoc apostemate:qꝛ ꝓpter cãm antecedentẽ que est sanguis ꝯuersus in colerã:⁊ non dꝫ fieri ꝓpter ipsam coleraꝫ que est causa cõiuncta:aut iam separata a sanguine:⁊ de ꝓximo cõuersura in colerã coniunctã:nam rõne eius flobotomia non cõpetit:imo noceret vt dictuꝫ est.ergo est necessaria flobotomia:vt euacuet̃ sanguis colericus.s.ille qui est dispositus cõuerti ad colerã:qm̃ eo euacuato non amplius generat̃ illa colera. ¶ Notant.ꝙ qꝛ Auic.non docuit flobotomiã fieri in herisipilla ⁊ foꝛmica:⁊ in hac egritudine sic duo innuit.ꝑm̃ est.ꝙ herisipilla ⁊ foꝛmica fiunt ex colera pura nõ sanguini mixta. Aliud est ꝙ mã faciens herisipillaꝫ ⁊ foꝛmicã est alia ⁊ diuersa a faciente ignẽ persicũ ⁊ pꝛunaꝫ: nam mã faciens herisipillã ⁊ foꝛmicã est colera nãlis vel facta innaturalis:sed faciens ignẽ persicũ ⁊ pꝛunam:nõ est colera nãlis stans nãlis:nec facta innaturalis:sed est colera facta ex subtili parte sanguinis foꝛma sanguinis nõ remanente:⁊ acq̃sita foꝛma colere:⁊ hinc est ꝙ ignis persicus ⁊ pꝛuna non sunt aꝑata sanguinea:sed colerica:⁊ inter colerica determinat̃. ¶ Et subdit Aui. ꝙ flobotomia in hac egritudine fienda:qñq̃ꝫ est necesse vt sit copiosa sic.ꝙ faciat appꝛopinquare sincopi:⁊ hoc esset ꝓpꝛie qñ esset inducens suspitionẽ ⁊ timoꝛeꝫ ꝓpter accidentia seua que sequerent̃:⁊ p̃cipue de intenso doloꝛe ⁊ intensa inflãmatione:nã in talibus accidentibus:vt voluit Gal'.in cõmento affo.que egerunt̃ ⁊c.lꝫ flobotomiã facere inducentẽ ad syncopim:vt extinguat̃ caliditas inflãmans:⁊ sedet̃ doloꝛis vehemẽtia:⁊ sunt qui dicunt ꝙ in tali egritudine colera stans sub rõne cause antecedẽtis nunq̃z reperit̃ a sanguine seꝑata:⁊ ꝙ concesso ꝙ reperiretur adhuc ꝓpter inflãmationis extinctionẽ ⁊ vehementie doloris sedationẽ cõpeteret flobotomia copiosa. ¶ Post illud.s. post flobotomiã.dixit Sera.vbi supꝛa opꝫ vt administretur curatio.s.per euacuationẽ cõpositam:qꝛ sanguinis mundificatiua ⁊ colere eductiua. Euacuandus est.n.humoꝛ colericus:⁊ ꝓpꝛie vstus:eius tñ digestione pꝛemissa.de qua dixit Raß.in diuisionibus.perueniat̃ ad infirmũ cum eis q̃ subtiliant sanguinem absq̃ꝫ acuitate:imo vel humectent ipsum:⁊ addant in aquositate eius:nam reddere sanguinẽ aquosum fluxibilẽ est ipsum subtiliare subtiliatione:de qua intellexit hic Raß.⁊ talis subtiliatio est digestio ipsius cuꝫ ipse peccet per siccitatẽ ⁊ spissitudinẽ substantie:⁊ iõ subdit nõ dent̃ in hac egritudine ea que sanguinẽ ingrossant penitus.s.nec q̃ exiccent ipsum:sanguis.n.in ea est grossus.s. ⁊ siccus in se ipso. Talem aũt digestionem facientia.dixit Raß.sunt sicut aqua oꝛdei:⁊ aqua melonis indi:⁊ aqua citrulli:⁊ cucurbite:⁊ mucillago psilij ⁊ siliã:ex qbus põt fieri syrupus ⁊ exhiberi. Medicine aũt in hac cura cõuenientes ad soluendũ eligende sunt ex eis que dicte sunt in cura foꝛmice. ¶ Dixit Alman.cito subueniat̃.s.cum eũatione:⁊ in hoc inuit euacuationẽ maxime que per flobotomiã fieri dꝫ in pꝛincipio:imo vt dicunt quidã in pꝛincipio pꝛincipiante si possibile fuerit. ¶ Et quidaꝫ dicunt.cito succurrat̃ anteq̃z locus vesicet̃ vel vlceret̃:ꝙ si non succurrat̃ anteq̃z ille pustule sint oꝛte:tunc ampule rũpende sunt:⁊ totũ virus qõ in eis continet̃ expellendũ est:non.n.sunt ampule dimittẽde:donec aliquo mõ in eis aqua coadunet̃. ¶ Et intẽtio habenda est ad cause ꝯiuncte ⁊ locate extractioneꝫ:de cuius extractione per scalpellationẽ in verbis Gal.reperit̃ cõtrarietas. Dixit enim scõo ad Glauc.⁊ ponit̃ a Rabi.in.15ª.particula.ꝙ in apostemate cognito per carbonẽ ignis declinante ad liuiditatẽ ⁊ viriditatem:vel nigredinẽ per scarificationẽ:⁊ maxime in pꝛincipio factã afferes dño eius magnã lesionẽ. Pꝛimo aũt catagenis: ⁊ ponitur.13° ꝯtiñ.dixit.quotiens nigrescit ignis sacer:aut liuescit coloꝛ eius:tunc effusio fiat suꝑ eum cũ aqua calida ⁊ scarificet̃. Amplius quidã laudant scarificationẽ fieri debere ꝓfundam:⁊ quidã eam vituperant. ¶ Aui.aũt in verbis suis locutus fuit cũ dubitatione:⁊ dixit.foꝛtasse est necessarium facere scalpellationẽ pꝛofundã:vt egrediatur sanguis malus ꝯstrictus qui est in nã veneni:in qbus verbis innuit. ꝙ aliqñ est necessaria scalpellatio:⁊ qñq̃ꝫ non est necessaria: necessaria aũt est qñ mã est maligna:aut multũ grossa:est.n. necessaria in mã maligna:qñ est in loco in quo non bñ transpiratur:vñ timet̃ de eius malignatione maioꝛi:⁊ est necessaria in mã grossa.maxime qñ est in loco in quo manens redit̃ inepta resolõni:sꝫ tũc mã non bñ trãspirat̃:⁊ inepta est resolõni:qñ est clausa in ꝓfundo.fit.n.scalpellatio vt mã maligna intrãspirata trãspiret̃:⁊ vt mã grossa inepta resolõni ꝑm ꝑtẽ eũet̃ vt possit eius residuũ facilius resolui.non nẽcia aũt est scalpellatio:qñ mã non est multũ maligna neq̃ꝫ ꝯstricta intrãspirata:aut nõ multa neq̃ꝫ multũ grossa inepta resolutioni:⁊ qꝛ in pꝛuna ꝑm plm̃ mã est magis maligna ⁊ magis grossa:⁊ qꝛ est magis ꝓfunda:vñ minus apta trãspirari ⁊ resolui. Jdeo in ꝑª ꝑꝫ plm̃ scalpellatio est nẽcia:⁊ q̃to mã est malignioꝛ ⁊ grossioꝛ ⁊ magis sita in ꝓfundo tãto scalpellatio est magis nẽcia:⁊ tanto ꝓfundioꝛ dꝫ fieri:⁊ qꝛ in igne persico est oppositũ eoꝝ q̃ dicta sunt eẽ in pꝛuna.qꝛ eius mã est minus maligna ⁊ minꝰ grossa ⁊ magis posita in suꝑficie: vñ est magis apta trãspirari ⁊ resolui:iõ in eo scalpellatio ꝑꝫ plm̃ non est nẽcia. Et ꝓpea dixit Aui.qñ mã est magis declinis ad colerã.i.hꝫ magis de nã colẽ qꝛ est subtilioꝛ:⁊ magis posita in suꝑficie:sicut ꝓpꝛie est in igne ꝑsico hñte pustulas plurimas ꝑuas siles panico:non fiat scalpellatio:qm̃ in tali igne ꝑsico nõ eget̃ ea cũ sit mã eius ꝑ se trãspirabilis satis ⁊ satis obediẽs resolõni rõne sue subtilitatis:⁊ sui situs.non g̃ fiat vt nõ iducat̃ suꝑ ifirmũ doloꝛ scalpellatiõis:⁊ sic ex ꝑdictis appet solõ ꝯrietatũ supꝛadictaꝝ. ¶ De cura aũt istaruꝫ pustulaꝝ debita mãe ꝯiuncte ꝑ medicinas locales eis appli

De flobotomia.

De digestione ⁊ solutione ventris.

De extractione cãe ꝯiuncte ꝑ eruptiõeꝫ ampulaꝝ aut scarificationem loci.

De localibus.

candas sciendū est ꝙ aliqñ intendendū est alterationi inflā/
mationis intēse in loco repte: ⁊ iplenda est eodē mō quo di/
cet in cura antracis: ⁊ aliqñ intendendū est apati: ⁊ aliqñ vl
ceri: ⁊ qꝛ ꝑm plus in eis apa est vlceri cōplicatū: iō opȝ vt cu
ra vtriusqȝ cōplicata fiat. sic tñ ꝙ intētio ad apa excedat eā q̄
est ad vlcus: cū nō possit vlcus curari remanete apate. Cuȝ ḡ
dixit Auic. opȝ vt sit cura earū sicut cura herisipille retulit se
ad herisipillā non vlceratā: ⁊ voluit ꝙ talis sit cura haꝝ pu/
stularū: si aliqñ repiant̄ sine vlcere qualis est cura herisipille
nō vlcerate: tūc retulit dictū suum vt sit distincta ꝑm diuersa
tpa eaꝝ sicut est distincta cura herisipille ꝑm diuersa tpa eius
⁊ nō intellexit vt cura eaꝝ fiat cū eisdē medicinis: vel eis sili/
bus in gradu ꝑm aliqđ tēpoꝝ eaꝝ: cuȝ qbus ⁊ eis silibus sit
cura herisipille. ¶ Dixit itaqȝ Gal. de cura ꝑncipij 14° tera.
Côueniē/tia in pn° nō esse repcutiendā mām ad interioꝛa cū fridis appositis su/
pꝛa ptē: ne humoꝛ supingrediat̄: ⁊ sui malitia iferat nocu^m.
Et Auer. collȝ. 7. dixit. hic nō sunt res repcussiue supponen
de ne mā reuertat̄ ad ꝑncipalia mēbꝛa: nec apitiue ne putre/
factionē inducāt. i. nec res calē q̄ hn̄t apire. s. ⁊ resoluē ne sua
calitate attrahētes mām apa augeāt: ⁊ ad putrefactionē pa
rent: sȝ exiccare opȝ. Et iō auctoꝛ cōpēdij auctē Gal. 14. tera.
dixit in pn° sup locū medicinā parū repugnantē. i. repcutiētē
⁊ mediocriter resoluētē supponamus. si. n. refrigerauerimꝰ:
sicut opȝ. s. ad mām repcutiendā grossities sanguinis. i. māe
collecte augebit̄ ⁊ dissolutio indurabit̄. Si vō repugnantiā
cōfoꝛtauerimus. s. cū stipticis eis admixtis doloꝛ inde auge/
bit̄ ꝯstricta magis mā: ⁊ apa ꝑinde nō cedet. ¶ Et Aui. di/
xit. nō opȝ vt in pn° apponat̄ linimētū: vel aliud medicamē
locale vehemētis infrigidationis sicut in herisipilla: qm̄ mā
harū pustulaꝝ ad grossitudinē est decliuis: ⁊ sui grossitie nō
obediret recursui: sȝ magis cōculcaret̄ ⁊ incunearet̄: ⁊ dato
ꝙ aliqd ex ea recurreret: illud nō deberet fieri: qm̄ mā earuȝ
est talis ꝙ nō tolerarer̄ vt redeat. s. ad interioꝛa ēt ex eo: qm̄
attinet venenositati. Et pp dictas cās. dixit ēt Aui. non lȝ vt
in pn° administrent̄ ea q̄ sunt vehemētis stipticitatis. Ac ēt
qꝛ vehemēter stiptica poꝛos opilāt: mām ingrossant ⁊ eius
resolōnē ꝓhibēt. ¶ Dicūt. ꝯsiderātibꝰ in dictis cāis appebit
manifeste ꝙ infridātia ⁊ stipticātia siue ꝑ pulsuȝ siue trāsmis
suȝ māe ibi sunt magis vitāda in pꝛuna q̄ȝ igne psico ꝓ q̄ȝto
mā pꝛune grossioꝛ est ꝓfundioꝛ ⁊ malignioꝛ. ⁊ subdit Auic.
ꝙ ēt in hac cura nō debēt apponi resolutiua. s. pura vel foꝛ/
tia neqȝ in pn° rei cū apparēt neqȝ apud qetē inflāmatiōis. s.
in statu vel in fine augmēti: imo ⁊ ꝑȝ quosdā neqȝ i declōne:
qm̄ addit̄ ꝑ ea in q̄litate māe. s. inflāmatiua adustiua: imo ēt
addēt ad q̄ȝtitatē māe: qm̄ mām amplioꝛē ad locū traherēt.
dicūt ḡ in pn° hoꝝ apponi debere frida mixta aliqbꝰ leuibꝰ
resolutiuis: nō tñ sup loco vesice escare siue vlceris: sȝ in loco
apatis q est in circuitu illius vesice: vel vlceris ab illis libere:
⁊ maxie sunt apponēde ex ea pte. ꝑ quā mā ꝓfluit: vt Gal. di
xit 5° catagenis. ⁊ ponit̄ a Rabi in 15ª pticula. sup locū apa/
ti ꝯiunctū supponat̄ emplm̄ qđ colligat cōpꝛimat ⁊ expellat
quicqd ab apate dissoluerit atqȝ fluxerit. Et Aui. dixit. oȝ vt
tu subuenias ei. s. de mēbꝛo sano qđ cōtinet locū ⁊ loca adu/
stionis. s. ptes apatis vlceratas. ⁊ hoc vt nō ꝑambulet coꝛro
sio ad ptem sanā: ⁊ hoc fiendū est cū bolo ar. aceto ⁊ aqua: ⁊
alijs q̄ repcutiūt infridando: vt nō ꝑueniat ad pteȝ sanā cali/
ditas ⁊ acuitas ex vlcere. Et dixit de ꝯueniētibus ad hoc est
lana ysopi: vel succida infusa in vino. s. austero. ¶ Supꝛa lo
cū aūt vesice escare siue vlceris apponēda sunt exiccātia. Di/
xit Raš. in diuisionibus. ponant̄ sup locū vlceris medicine
foꝛtis stipticitatis cuȝ aliquātulo acuitatis sicut sunt trocisci
andaracaron cuȝ ponit̄ in eis calcadis aut flos eris: aut hoc
medicamē qđ est ꝓpꝛiū huic egritudini. ℞. gallas imaturas
⁊ tere in aceto: ⁊ illine cū eis: aut illine cuȝ alumine ⁊ aceto:
aut cū alumine mixto cū decima pte sui de floꝛe eris. Dicunt
tñ qdā. ꝙ ꝑdicta acuta debēt amoueri qñ iste pustule sunt vl
cerate ne moꝛdicent̄ ab eis. Et dicūt. ꝙ plus ꝯueniūt ꝑdicta

medicamina in igne psico q̄ȝ in pꝛuna: qm̄ sunt magis exicca
tiua q̄ȝ resolutiua. ¶ Dixit Auer. vbi supꝛa. supponēde sunt
. s. vlceri oēs res q̄ sine moꝛdicatione exiccāt sic emplm̄ factū
ex farina oꝛdei indico: ⁊ plātagine. ⁊ dixit. ꝙ oia emplā que
supponunt̄ debēt ꝯstrui cū aqua ro. ¶ Auic. quoqȝ dixit. oȝ
vt administres medicinas exiccatiuas: in qbus est infridatio
⁊ resolō q̄dā. i. aliq̄lis. s. pua cū expulsione. Quidā referunt
dictū Aui. q̄dā. i. aliq̄lis: ⁊ pua solū ad resolōnē. quasi Aui.
voluerit ꝙ resolō fiat cū calitate tēperata nō intēsa. Et qdaȝ
referūt dictū illud ad resolōnē: ⁊ ad infridationē: qꝛ tā infri/
gidatio q̄ȝ resolō respectu exiccationis oȝ eē remissa. Et qdā
referūt dictū illud. s. ēt ad exiccationē quasi velit ꝙ exiccati/
ua debēt eē remissa. Et hȝ hec vltima expō veritatē: maxime
in pn°. nā medicina ꝯueniēs in pn° oȝ esse exiccatiua nō mul
tū: qꝛ oȝ solū desiccare quādaȝ humiditatē: q̄ in pn° a vesicis
gn̄atis ꝓfluit. ⁊ hȝ aliqd diminuere ⁊ ꝯsumare de mā. Et di
cūt eius ꝯsumatio oȝ esse cū stipticitate quadā vt ꝑ eā mēbꝛū
cōfoꝛtet̄ ⁊ nō recipiat vlterius de mā: nō tñ oȝ eē multū exic
catiua ne mām induret: nec multū stiptica ne poꝛos opilet. ⁊
oȝ esse nō multū infridatiua ne mām repcutiat: sȝ vt tm̄ malā
cōplōnē calaȝ remittat: ⁊ oȝ esse exiccatiua ⁊ infridatiua silr:
vt ꝓhibeat ambulationē coꝛrosionis ⁊ vlceris: ⁊ non oȝ esse
multuȝ resolutiua ne inflāmet ⁊ mām attrahat: sed tm̄ vt de
mā qd diminuat̄. ¶ Notāt tñ ꝙ q̄ȝuis oēs dicte qualitates
medicine debeāt eē remisse in pn°: tñ infridatio oȝ eē maioꝛ Emplā vnguētū in prin°.
exiccatione ⁊ resolōne: ⁊ exiccatio maioꝛ resolōne. ¶ De im
plentibus aūt intētiones ꝑdictas in pn° est emplm̄. qđ Gal.
14° tera. dixit. valere pꝛune ⁊ igni psico herisipille ⁊ foꝛmice
ambulatiue ⁊ miliari cū sint vlcerate. Et Aui. adducēs ipm
dixit. ꝙ fit de gallis arnoglosa ⁊ lētibus ⁊ pane plurimi fur
furis. est. n. optimū. nā in ipso est infridatio ⁊ exiccatio: ⁊ sti
pticitas ꝑ gallā arnoglossaȝ ⁊ lētes: ⁊ est in eo resolō ꝑ panē
plurimi furfuris. est. n. panis furfuraceꝰ subtilioꝛ ⁊ calidioꝛ
pane similaceo: seu de farina a furfure mūda. ⁊ cū hoc est in
eo ꝯueniētia a ꝓpꝛietate ꝑ arnoglosam: qm̄ ipsa spālitate sua
cōfert vlceribus fraudulētis. ¶ Et de cōueniētibus in pꝛin°
pꝛincipij est emplm̄ factū de coꝛrigiola lēticula aque solatro
sempuiua ⁊ paritaria. ¶ Dixit Alm̄. ꝙ fractis vesicis ⁊ edu
cto pure vnguentū de cerusa supponat̄ ꝙ qdā asserunt mira
bilr̄ ꝯferre: verūtñ dicūt alij: ꝙ qñ he pustule sunt cū multis
vesicis virus emittētibus nō oȝ supponi vnguentū de cerusa
vt stolidi faciūt: qꝛ claudēdo poꝛos mā ꝯcludit̄ vñ maligna/
tur: sȝ apponendū esse dicūt tūc emplm̄ vel linimentū factuȝ
ex bolo ar. aceto: ⁊ oleo rosaceo ⁊ si virus effluēs fuerit mul
tū supaddat̄ eis litargiriū. Aut in multitudine virus fiat li/
nimentū ex litargirio: ⁊ vitriolo vsto cū oleo rosato. vel mir
tino ⁊ aceto. ¶ Et dicūt. ꝙ si in pn° fuerit vlcus cācerosum
siccū aut pauci virus ad remotionē escare superponendū est
emplm̄ de farina tritici vel oꝛdei: ⁊ aq̄ ⁊ oleo: ⁊ postq̄ȝ escara
remollita fuerit ponat̄ cū farina oꝛdei ⁊ aqua loco olei mel.
qm̄ escarā cadere facit ⁊ totuȝ locū detumescere. Et scias ꝙ
doloꝛ aliqñ est ita vehemēs vt faciat necessariū administrare
narcotica. Et de ꝯueniētibus ad hoc est emplm̄ qđ sic fit. ℞.
acacie vitrioli opij coꝛticū granatoꝛū. añ. ʒ. ij. floꝛis eris. ʒ. i.
seminis iusquiami albi. ℈. i. ß. terant̄ ⁊ cōficiantur cuȝ vino.
¶ Dixit Gal. ꝙ cū febꝛis in herisipilla. i. igne psico vel pꝛu/
na est maligna. tūc. ℞. folia duplicis sempuiui ⁊ cōtundant̄
totalr̄: ⁊ coquant̄ in aceto ad aceti ꝯsumptionē: ⁊ supempla
strent̄: qm̄ hoc ignē cōpescit: ⁊ qđ vstū est in momēto sepat: Cōueniē/tia in augmento.
ita ꝙ nō indiget postea nisi cura apatis. ¶ Post pn^m aūt cū
aduenit aug^m opȝ vt additio fiat in exiccatione ⁊ resolōne: ⁊
diminutio in infridatione ⁊ stipticatiōe. Dȝ. n. cura tpe aug
mēti mediū tenere inter curā ꝑncipij: ⁊ curā status. oȝ. n. esse
plus desiccatiua ⁊ resolutiua q̄ȝ in pn°: ⁊ minus q̄ȝ in statu.
Et oȝ eē minus frida ⁊ stiptica q̄ȝ in pn°: sȝ plus q̄ȝ in statu.
Et de ꝯferētibus in hoc tpe est emplm̄ factū ex farina oꝛdei
⁊ lupinoꝝ. ⁊ debēt ꝯuenire i fine ꝑncipij: ⁊ in pn° augmēti:

emplm̄ factū ex folijs eius cū sauich ordei: ⁊ passulis ⁊ caricis eq̄libus portionib⁹ tritis: ⁊ ꝯfectis cū vino ⁊ oleo papaueris nigri. ℂ Dixit Dio. ꝙ matricaria collecta cū flore suo ꝯtusa ⁊ cataplasmata ignē ꝑsicū extinguit. Farina orobi mixta cū melle supposita igni ꝑsico eradicat ip̄m. Et folia caulis cruda ꝯtusa cū sale: ⁊ supposita idē faciūt. Et stercus ouinū cū aceto solū ⁊ illinitū ꝯfert. ℂ In tp̄e aūt stat⁹ exiccatio ⁊ resolr̄o oꝫ maior fieri: ⁊ maxime si vlceratio fuerit ꝓcedēs. De cura aūt huius apātis loquēs Gal. 5° catage. ⁊ ponit̄ a Rabi in 15ª ꝑticu. dixit. medicinā factā ex medicinis fortib⁹ in exiccādo supponere oꝫ. Et Aui. dixit. necium est illud qd̄ fortiter exiccat sicut medicamē andaracaron: ⁊ alia dicta in cura herisipille: ⁊ formice vlcerate. ℂ Et medicamē ꝯueniēs in h̄ casu, sic fit. ℞. psidie. ʒ. x. gallar̄ myrrhe ari. aā. ʒ. iiij. vitrioli viridis ⁊ citrini aā. ʒ. iij. terant̄ ⁊ ꝯficiant̄ cū vino cocto aut sapa. Et ꝯuenit emplm̄ de calce qd̄ sic fit. ℞. calcē viuaꝫ. ⁊ extingue eā in aqua: ⁊ laua eā bn̄, ac dimitte residere ⁊ aquā ꝓijce: deinde laua iter̄ cuꝫ alia aq̄: ⁊ dimitte residere ⁊ aquā ꝓijce: ⁊ sic fac vsq̄ septies: ⁊ tūc recipe ex ea parata. ʒ. iiij. ⁊ folior̄ sicle. ʒ. ij. ⁊ cere ablute. ʒ. iiij. ⁊ olei ro. ʒ. vi. conficiant̄ in mortario pistādo est vtile. ℂ Aui. quoq̄ posuit aliquas medicinas. q̄s dixit cōpetere in ꝑn°: ⁊ ꝓcessu: de q̄bus sunt vt scindant̄ granata acetosa: ⁊ decoquant̄ cū aceto donec liniant̄: deīde terant̄ ⁊ administrent̄ extēsa sup pānū. h̄. n. dixit ipse. est ꝯueniēs in oī hora: ⁊ eradicat hāc egritu^nem^ in prin°: ⁊ in statu. sup. ⁊ in aug^to^. Et tn̄ nō oꝫ poni sup locū vl ceratū: qm̄ mordicaret ip̄m. ℂ In declōne aūt nō cōpeteret: sed cōpetūt resolutiua cū exiccatiōe fortiori. Et qdā dicūt. ꝙ matricaria: vt supra apposita cōpetit in statu ⁊ declōne. Et quidā dicūt. ꝙ cōpetit oī tp̄e: lꝫ plus post ꝑn^m: q̄r cōpetit specialitate quā hꝫ ad hāc curā. ℂ Et q̄r tota cura hui⁹ egri^tu^dinis^ exigit exiccātia: vt dcm̄ est. Aui. n. in eor̄ approximatiōe attulit cañ. dixit. ⁊ nō administres exiccātia q̄ꝫtū potes: qd̄ dcm̄ quidā referūt ad intētionē exiccationis: q̄si dixerit nō administres vltime exiccātia: qm̄ ipsa addūt in egritudis malitiā. ⁊ hoc iō q̄r pūgūt ⁊ mordicāt ⁊ sup̄flue exiccant mām: ita ꝙ eā indurāt. Et qdā illud dcm̄ referūt ad extēsionē cure. quasi dixerit. nō administres exiccātia q̄ꝫtum potes. i. nō ꝯtinue in toto ꝓcessu cure: sꝫ solū in tp̄e ꝯueniēti: qd̄ erit q̄ꝫdiu vlcus humidū fuerit multū. tūc. n. fortiter exiccatiua ꝯueniunt. cū aūt fuerit siccū nō administres exiccātia. ⁊ si fuerit paucarū humiditatū admistres exiccātia remissiora. ℂ Et dixit Aui. ꝙ cū q̄escit inflāmatio. i. apā. ⁊ remanent vlcera curent̄ cum cura vlcerū corrosiuor̄. Et dixit. ꝙ nux antiqua oleaginosa est cōueniens igni ꝑsico in hac hora. s. qn̄ remāsit solū vlcus. cōfert. n. ipsa ⁊ oleū eius: ⁊ abstergēdo ⁊ exiccando. Dicūt. non dixit Aui. ꝙ ꝯferat igni ꝑsico ⁊ prune: q̄r ipsa nō est sufficientis opationis in pruna: q̄r indiget fortioribus.

Cōueniē/tia i statu.

Cōueniē/tia in de/clinatiōe.

ℂ De essere sere vel sire. Cap. xxix.

Essere sere vel sire sinonyme accipiuntur ⁊ idē importāt: ⁊ est pustula vna. ⁊ h̄ raro: sꝫ ꝑm plm̄ sunt pustule multe vaporose. i. vaporib⁹ plene: vel a vaporib⁹ eleuatis ad cuteꝫ facte. ℂ De q̄bus dixit Auic. ꝙ sere est pustula parua lata: sicut vesica. scilꝫ in magnitudine ⁊ latitudine ad aliquātulā tendēs rubedinē pruritū faciēs ⁊ angustiā: ⁊ subito eueniēs ꝑm plm̄: ⁊ est vehemēs in nocte ⁊ ei⁹ angustia ⁊ ei⁹ tristitia in nocte fit vehemētior: ⁊ qn̄q̄ accidit vt currat ex ea humiditas q̄ qn̄q̄ est. s. rubea. sup. ⁊ qn̄q̄ nō currit ex ea humiditas rubea: sꝫ aquea vel ad citrinitatē declinans: h̄ tn̄ raro ꝯtingit vt ex ea humiditas effluat: ⁊ est faciēs angustiā in exitu ei⁹ ad exteriora sicut accidit angustia in exitu variolar̄ cū mā ei⁹ mouet̄ de interioribus corpis ⁊ expellit̄ ad exteriora. hāc aūt passionē nr̄o idiomate vocam⁹ arteticā: q̄ vt dicūt qdā: est pustula siue pustule sil̄es eis q̄ accidūt ex intactu est pūcturis apū vel vesparū vel sil̄es eis q̄ accidunt ex tactu vel ꝯfricatione vrtice. ℂ Est aūt sere pustula sil̄is vesice: q̄r est parui tumoris ⁊ eleuationis: est tn̄ latior vesica ⁊ occupat de loco ꝑtē magnā: vbi vesica occupat ꝑtē paruā. Angustia aūt q̄ fit in sere fit vehemētior in nocte ꝓꝑ frigiditateꝫ noctis ꝯstringētis poros: ⁊ ꝓhibētis trāspirationē: ⁊ silr̄ fit vehemētior in hyeme: ⁊ regionib⁹ fridis. ℂ Euenit aūt ꝑm plm̄ subito q̄r ꝑm plm̄ vapor faciēs sere est a sanguine eleuatus subtilis cito potēs ad exteriora ꝑuenire: tn̄ aliqn̄ accidit nō subito: vt cū mā a qua vapor eleuatur est grossa ⁊ viscosa flātica: quare nō sic cito ⁊ subito pōt ad exteriora ꝑuenire: ⁊ per citū ⁊ subitū euentū sere differt a vesicis: que nō sic subito eueniūt ⁊ tendit sere ad aliqualē rubedinē ꝓꝑ caliditatem vaporis: verūtn̄ que ex ea est sanguinea est magis rubea.

Dixit ergo Aui. ꝙ cā eius est vapor calidus eleuat⁹ in corpore subito: aut a sanguine colerico aut flāte bauracho. In q̄bus v̄bis innuit. ꝙ cā añs sere est sanguis coleric⁹ vel flegma salsum: ⁊ eius cā ꝯiuncta est ipse vapor ab altero dictor̄ humor̄ eleuatus: ⁊ subito expulsus ad cuteꝫ: ⁊ in ea retētus subleuatus in tumorē. Et pōt aliqn̄ habere cām primitiuā facientē sanguinē ipsuꝫ vel flegma: deinde euaporare ⁊ trahere vaporē ad cuteꝫ. Et sic pꝫ. ꝙ due sunt sp̄es eius distincte ꝑm mām: q̄r vna est sanguinea: alia est flātica: ⁊ q̄cūq̄ fuerit aut ab ea aliqd ꝓfluit humiditatis aut nihil. De causis

Et signa tam generis q̄ꝫ sp̄er̄ nota sunt ex dictis. dr̄ in sinonymis Serap. ꝙ pustule sere cito redeūt ⁊ cito recedunt: ⁊ maxīe cū scalpunt̄: ⁊ oīs sere facit pruritū cū acuitate sua. Verūtn̄ sanguinea est intēsioris rubedinis: ⁊ calitatis citioris appitionis: ⁊ maioris eleuationis ad ex̄. Et ei⁹ angustia q̄ꝫuis sit sp̄ vehementior in nocte q̄ꝫ in die tn̄ est vehemētior in die q̄ꝫ sit in die in flātica ⁊ est minoris pruritus. ⁊ eꝯ° flātica est remissioris calitatis ⁊ rubedinis ⁊ tardioris egressiōis postq̄ꝫ incepit appere: ⁊ minoris eleuatiōis ad exteriora ꝓꝑ sui grossitiē: ⁊ ei⁹ angustia in nocte est maior q̄ꝫ sit in nocte i sanguiea: q̄r hūoris fridi ē in horis fridis moueri sic cali ē moueri in calis. friditas ēt noctis magis ꝓhibꝫ egressuꝫ hūoris flātici q̄ꝫ sanguinei: q̄r grossior ē ⁊ iō magis trāsire morat̄: est tn̄ in ea prurit⁹ intēsior ꝓꝑ bauracitatē suā. De cura.

Dixit A. qn̄q̄ sere occupat locū amplū in corpe: q̄r occupat multas ꝑtes in corpe ⁊ diuersa mēbra. tūc si nō fiat flōmia timet̄ febris tertiana. ⁊ h̄ iō: q̄r talis ꝑm plm̄ est sanguinea: ⁊ iō sigñat̄ ꝙ sanguis colic⁹ in corpe est mult⁹: ⁊ a q̄ si col̄a sepabit̄ ⁊ relinquet̄ a regimine nāe putrefiet: ⁊ faciet febrē tertianā ꝯtinuā vel interpolatā. sup. tu. ⁊ vel timet̄ alia egritudo colica. Fiēda est ḡ flōmia ne eueniat egritudo q̄ timet̄: ⁊ qn̄ fit flōmia. tūc dixit Aui. opꝫ vt fiat in spatio: qd̄ est inter illā. s. incipiētē: ⁊ inter statū: ⁊ sic voluit ꝙ fiat i augmēto qd̄ mediat inter ꝑn^m ⁊ statū. nō ḡ est fienda flōmia cuꝫ sere incipit. fortasse. n. erit ꝑua pauca occupās loca in q̄ non eget̄ flōmia: sꝫ cū sere incipit augeri ⁊ multiplicari ⁊ extendi ad multas corpis ꝑtes: tūc flōmia fiēda est: qm̄ mā est multa. ℂ In facta aūt a flāte salso non est flōmia fienda neccia nisi in casu in quo ip̄m flā eēt sanguini multū ꝑmixtū: ꝑ cuius ꝑmistionē posset ꝑ flōmiā sil̄ educi cū sanguine. Oportebit ḡ vt ꝑ ꝑueniat̄ ad flōmādū si sanguis fuerit vincēs: q̄r in sanguine: deinde ꝯñter det̄ solutiuū col̄e. ⁊ h̄ si tolerauerit virtus egri post flōmiā solutiuū ⁊ tolerauit ipsum: sicut dixit. A. ex duabus ꝑtibus mirab. s. citrinor̄: ⁊ vna ꝑte yere Gal. cui⁹ potio sit. ʒ. iij. in syrupo acetoso. ℂ Et seda eā. s. colerā vel essere. s. sere post eūonē: vel maxīe post flōmiā si non tolerauerit solutiuū a calitate ⁊ acuitate sua cū sumptis ab intra q̄ sunt sicut tamarindi: ⁊ aq̄ duor̄ granator̄ cū corticib⁹ suis. s. interiorib⁹: q̄r cū pulpis suis: sumunt̄. n. duo granata. s. dulce ⁊ acetosum ⁊ mūdant̄ a corticib⁹ exteriorib⁹: deinde pistant̄ cuꝫ pulpis ⁊ granis: ⁊ exꝑmunt̄: ⁊ qd̄ exꝑssuꝫ est colat̄. ⁊ h̄ colatū est qd̄ dr̄ aq̄ duor̄ granator̄. ⁊ illa aq̄ ponit̄ de sero ad aerē serenū in loco tn̄ coopto ꝑmixta cū zuccaro: ⁊ qdā ꝑmiscent cū aqua ⁊ cū ea aquā rosotā. ⁊ qdā vinū pōticū. ⁊ hoc ꝑm exigētiam ⁊ mane tribuat̄ in potu. est. n. boni saporis ⁊ Aqua granator̄.

laxat colerā sine molestia: qȯ facit ꝑ lenitatē granati dulcis: ⁊ apertionē granati acetosi: ⁊ cōpressionē suaꝝ pulpaꝝ. ⁊ cū hoc extinguit caliditatē ⁊ acuitatē colere. Et sunt qui hanc aquā ex duobus granatis muzis aut granatis acetosis solis cōpressis ɔsilr̄ faciunt aut deť infusio crisomilloꝝ: aut aqua lacti acetosi: ⁊ troč. de spodio cāphorati cū aqua granatoꝝ. ¶ Ex eis. n. que ɔferūt ēt dixit Aui. est lenire nām. s. cum lenietibus ebibitis aut suppositis in cristeri. Et dixit. de sedantibus eā est aqua infusionis sumach q̄ colata exhibeť: ⁊ dosis eius sit. ʒ. iij. Et Aui. dixit. dare in potu aquā calidam in die multotiēs est ex eis q̄ ɔferunt ei: hoc tñ fieri dʒ post euacuationē. nā ɔuenit tūc cū ꝓuocatione sudoris: ⁊ cōiter exhibeť aqua ordei calida de qua cū biberit eger q̄ʒtitatē sufficiētē locādus est in loco calo: ⁊ pānis coopiendus vt sudet. Et de extrinsecis sedātibus acuitatē est polenta ordei superposita. ¶ Et opʒ vt dieta sit ex fridis ⁊ siccis: ⁊ acetosis: ⁊ ex cibis cōgelatis: vt succo gelandine sine spēbus mirtito: romania: ⁊ silibus: ꝙ si humor fuerit baurachius eūeť corpus cū mirabol. s. citrinis ⁊ indis: ⁊ turbith: de q̊ ponať q̄ʒtū est medietas mirabo. ⁊ sit doś. ʒ. iij. Ista tñ est satis magna dosis. ⁊ nō minuēda nisi in rusticis ⁊ robustis: aut deť infirmo de nuce cypssi humida. i. recēti. ʒ. i. cū. ʒ. i. aloes: aut sumať croc⁹ hortulanus: ⁊ terať ⁊ ɔcutiať cū aceto acetoso: ⁊ sumať in potu aut deť in potu aq̄ magre: aut aq̄ vrcei noui. Dicūt qdā. i. aq̄ cū qua vitreanť vrcei. Et dixit Aui. ꝙ ad flāticā. i. in qua hʒ flā dn̄iū multū deť in potu cubebarū. ʒ. i. cuʒ. ʒ. iij. zuccari: ⁊ ʒ. iij. seis agnicasti cū lacte dulci. ¶ Et de applicādis exteri⁹. dixit Sera. ɔtūdanť folia cauliū bñ: ⁊ fiat ex eis solis emplʒ: aut mixtis cū sauich ordei. sanāt. n. sirē: ⁊ scabiē: ⁊ coriādrū cū melle ⁊ oleo mirtū. ¶ Dixit Aui. ɔfert sire: ⁊ ɔueniūt folia fraxini cataplasmata cū aceto. ¶ Dixit Aui. ex exptis in oi spē eius: est istud. ℞. calamēti. ʒ. ij. spodij. ʒ. ij. roś. ru. ʒ. ʒ. cāphore kirat. i. ⁊ deť in potu cū aqua granati acetosi: aut sumať in potu sauina cuʒ est ieiunus: ⁊ h̄ valet in dn̄io flātis: ⁊ debēt p̄dicta remedia exhiberi ⁊ fieri post eūones. ¶ Ex dictis pʒ error eoꝝ: q statim añ eūonē exhibent tyriacā in sire: q̄ʒuis post eūonē ipsa ɔueniat: ⁊ maxime in flātica. Qui aūt iubent in aptione sire: fricari ⁊ scalpi locū cū manu vel pāno aspero ad exclusionē vapoꝝ optime operantur.

¶ De vesicis. Cap. xxx.

Vesice ampulle ⁊ inflationes numeranť iter pustulas: ⁊ sunt de gn̄e earū. Et q̄ʒuis nō sint ex pustulis calidis colicis. Aui. tñ de eis tractauit inter apata cala: qr ex ebullitione humoꝝ gn̄anť: vel cuʒ ꝑmixtione humoris calidi. Dicūt. sunt ex eis alie supficiales magis: q̄ ꝓprie vocanť vesice vel ampulle: ⁊ sunt siles vesicis gn̄atis ex adustiōe ignis. Et aliq̄ sunt parū magis ꝓfunde: non sic supficiales q̄ ꝓprie vocanť inflationes: q̄nq̄ʒ tñ sinonyme accipiunť. Et sunt vesice aquea humiditate plene. dixit Rasis 14° ɔti. aucte Gal. in de accn̄ti ⁊ morbo. quotiēs multiplicať in aliquo mēbro aliqua supfluitas aquea: ex quali fit vitiū ydropisis: in eo generanť ampulle. ⁊ dixit in diuisionib⁹. exeūt in corpe vesice: inter q̄s est aq̄ subtilis liqda: q̄ sunt siles eis q̄ accidūt ex adustione ignis. ¶ Et Auic. dixit. inflationes ƀm duos modos fiunt: quoꝝ vnus est ꝑꝑ aquositatē q̄ expelliť ex ebullitione in humoribus: cū qua. i. ꝑꝑ quā ebullitionē eleuať mā subito ad illud qȯ est sub cute. s. ad carnē. sup. sʒ in carne nō retineť: qr pre sui subtilitate penetrat ꝑ raritatē carnis: ⁊ ꝑuenit ad cutē: ⁊ pre spissitudine cutis non exhalat extra: sʒ detineť in ea: ⁊ facit in ea inflationē aquosam: q̄ ꝓprie est vesica. Dicunt qdā. ꝙ in ebullitione humoꝝ: alique ptes sepanť subtiles ⁊ expellunť ad cutē. ⁊ alij dicūt. ꝙ in ebullitione humoꝝ vapores eleuanť ad cutē ⁊ in ea detēti: ⁊ in aqueā nām ɔuersi: cū calitate ⁊ acuitate quadā cutim subleuāt: ⁊ vesicas cānt. ¶ Scōs modus. dixit Aui. est vt sit loc⁹ aquositatis sanguinis. i. humor aliqs grossus. s. qui expelliť ad illud qȯ est sub

Inflationes duobus modis fiunt.

cute: ⁊ sua grossitie remanet in loco minus supficiali quasi sit in loco pus. i. quedā viruletia silis aq̄sitati sanguinee exiens de subtus cutē: qr de loco min⁹ supficiali: qr non penetrat sic ad supficieʒ ꝑꝑ grossitiē suā. ¶ Notāt ꝙ iste scōs modus nō fit ex ebullitione humoꝝ sicut p̄mus: sʒ de aquositate mixta sanguini in venis, de qua aliqñ portio expelliť de venis capillaribus ad carnē versus cutē: ⁊ causat inflationē. ⁊ h̄ inuit Aui. cū dixit. sanguis q expelliť. i. humiditas aq̄sa sanguis. ¶ Ex dictis pʒ. ꝙ cā añs vesicaꝝ est aquositas vel ps aquosior humoꝝ q̄ ab eis in ebullitiōe ipsarū sepať: siue in forma humiditatis siue vaporis: ⁊ cā ɔiuncta est ipsa aquositas ad cutē deducta: ⁊ in ipsa retēta ⁊ vesicis ⁊ inflationib⁹ in ea factis. ¶ Ex dictis pʒ. ꝙ de determinatione haꝝ pustularū potius fuisset dōm in de apatib⁹ aquosis. ¶ Ex dictis ēt pʒ. ꝙ duplex est haꝝ vesicaꝝ maneries. p̄ᵃ est ea q̄ gn̄anť ƀm p̄mū modū: ⁊ color earū exterius ⁊ ēt ɔtenti in eis declinat ad croceitatē: qr in hac manerie humor q ebullit est colicus plus: ⁊ aquositas in eis ɔtenta hʒ acuitatē, ꝑ quā mordicat: ita ꝙ aliqñ vlcerat ptes sub ea: ⁊ in circuitu. Et hanc manerie tetigit Raś. 14° ɔti. ⁊ dixit. ad mēbra aliquoꝝ supueniente mā acuta. s. aquea fiunt ampulle in eis: ⁊ extra manat ex eis erugo citrina. Et subdit quotiēs. s. peruenit ad mēbra dicta mā acuta aquea ⁊ nō fiunt in eis ampulle: aut si fiūt nō manabit erugo ab eis dolebūt mēbra ipsa sed facta vesicatione ⁊ manatione mitigabiť dolor ipse. Et ego vidi has ampullas in filio Bartholomei lorini: ⁊ fuerunt in eo diffuse quasi ad oia mēbra corpis quasi acute valde: ⁊ male febrē inducētes validam cū vigilijs ⁊ inqetudine multa. Scōa maneries est eaꝝ que fiūt ƀm modū dictū: ⁊ color eaꝝ exterius ⁊ ɔtētus in eis declinat ad rubedinē nō claraʒ: ⁊ qr nō cale acute: vt. s. dicte nō accidet eis dolor ⁊ mordicatio ⁊ inqetudo sicut ex p̄mis.

De causis

Nota q̄ nicol⁹ videbat vesicā de q̄b⁹ loquūtur auctores i filio bartholomei lorini.

Cura vesicaꝝ ⁊ inflationū prune mā est vt dieteť egrotās cura ɔuenienti apatibus colericis regať: de qua supradictū est. Et ꝙ eūeť. dixit Rasis in diuisionibus ꝑ flobomiā si corpus fuerit repletū. s. plectoricū. sup. ⁊ si nō eūeť per medicamen colere eductiuū. Egro quoq̄ʒ deť assidue. s. post euacuationē aqua prunoꝝ ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ: ⁊ oia que extinguūt sanguinē ab ebullitione. Et dixit. 13. ɔtiñ. In spē ampullationis in corpore. s. primi modi. als. ampullationis colerice dʒ fieri eūatio corporis de colera rubea cū vehementia vehementi absq̄ʒ aliqua calefactione. Et subdit. ⁊ dʒ fieri extinctio ⁊ desiccatio extrinsecus cū aceto agresta: ⁊ similibus. ¶ Qñ aūt iam accidit in mēbro pruritus: ⁊ caliditas ⁊ nōdū ampullať. Dixit Rasis. eodē. 13. ɔtinē. Cura. s. localis fiat cū corticibus granatoꝝ: ⁊ lēticulis coctis in aceto: ⁊ cōtritis ⁊ suppositis, ⁊ sic innuit. ꝙ cura fiat cū fortibus stipticis: vñ ꝙ ēt ɔuenit illinitio cū fece aceti. Et dixit. ꝙ nullo mō fiat cura humectatiua q̄ʒuis sit frida. Et ɔuenit hec cura in vesicis nō vlceratis, q̄ʒuis maxime in vlceratis ⁊ cōuenit ante ampullationē ⁊ post eā. Et Aui. adhuc dixit. ponať sup eis in primis cū apparēt. s. caliditas ⁊ pruritus: aut ēt in primis cū apparēt ampulle lētes cocte in aqua aut cortices granatoꝝ. s. cocte. ⁊ hoc post coctionē debēt cōteri donec leniātur. Et dʒ p̄dicta cura fieri in corpe multū repleto post euacuationē p̄dictā. posset tñ in corpore nō multū repleto fieri: etiā ante eūationē. Predicta tñ cura pruritū amputat: caliditatē extinguit: vlcerationē ꝓhibet: ⁊ locū nō ampullari: ⁊ si necessē fuerit p̄dicta cura itereť eūando infrigidando ⁊ exiccando. ¶ Ego curaui hanc egritudinē cuʒ vltima infrigidatione. s. iuncta stipticitati ⁊ freqūti corporis lassatione. s. ex colera. ¶ Qr si per eūonē ⁊ localia p̄dicta nō remoueanť caliditas ⁊ pruritus: tūc in hoc casu. dixit Raś. 13. ɔtinen. Ego cōsulo vt scarificeť locus vt emanet erugo velociter ⁊ nō ampulleť locus: qr melius erit. ¶ Qr si p̄dicta eūone ampullatio non ꝓhibeať: sʒ exeāt vesice: tūc dixit Rasis in diuisionibus. ampulle rūpanť ⁊ curat ex eis totū qȯ est intus ⁊ hoc nisi per seipsas rūpanť velociter: sicut ɔtingit velociter rūpi

eas:que maxime sunt suꝑficiales:⁊ ideo maxime rūpi debēt ille q̄ nō sunt sic suꝑficiales ex vesicis ꝓprie maneriei.de qb⁹ dixit Aui.ꝙ ille q̄ fiūt in grossiori cute.i.q̄ accipiunt plus de cute versus ꝓfundū:opꝫ ꝙ acub⁹ apianť:⁊ fiat ꝙ curať qꝺ in eis est:⁊ nō opꝫ vt tardeť in aꝑtione earū:qm̄ si tardatur aquositas eaꝝ exn̄s acuta vel facta acuta ex suꝑcalefactione in lōga mora corroderet ⁊ vlceraret:ꝙ si tu medice non ꝑue nisti an̄ ampullationē:tūc stati attēdere debes eūoni corpis:⁊ deinde statim eruptioni eaꝝ.vesicis aūt ruptis ⁊ mūdifica tis cū facili ⁊ paulatina exp̄ssione ab oi aquositate intus ꝯtē ta.Dixit Rasis.14.ꝯti.curenť cū vnguēto de cerusa cū cam phora abūdanti.i.multa:qm̄ bonū erit in hac hora.Et ꝯue nit vliter vnguētum ꝙ sic fit.℞.cere albe.ʒ.ij.olei ro.ʒ.i.⁊ li quefiat ad ignē liquefactis addanť ceruse.ʒ.ij.⁊ bn̄ incorpo renť ⁊ remoueanť ab igne:⁊ cuꝫ inceꝑint infridari suꝑmit tať albumē oui:⁊ sine intermissione agitenť quousq̄ totuꝫ fuerit inspissatū.¶ Qꝫ si sic nō sanenť sꝫ vlcerenť aut vlcera tas iuenisti:tūc ꝯuenit vnguētū Rasis in diuisionib⁹.qꝺ fit ex cerusa plūbi ⁊ litargirio nutrito cuꝫ aq̄ ro.⁊ aq̄ mirti hu midi recētis. Et Aui.dixit.cura cum vnguēto de cerusa vel merdasengi.i.litargirio:⁊ silibus: ⁊ ꝓprie qn̄ cadit.i.poniť in eis yreos ⁊ curenť cum medicinis herisipille siue formice ambulatiue corrosiue. Et posuit.A.vng^m^ vtile qꝺ desiccat humiditateſ putrefactas:⁊ ꝯsolidat vlcera difficilis ꝯsolida tionis:⁊ oēm suꝑfluā carnē ab eis abijcit qꝺ sic fit.℞.merda sengi lib.i.olei veteris lib.i.s.⁊ aliq ponunt olei vete.ʒ.vi.⁊ decoq̄ siľ donec merdasengi nō adhereat.s.vasi vel digito tā gētis:deinde fundať suꝑ ip̄m arsenicū ⁊ auripigmētū qꝺ.s. sit.ʒ.viij.⁊ optie incorpa cū illis ⁊ vtere.¶ Aliud eiusdē qꝺ adhuc magis desiccat:⁊ ꝓprie valet in mēbris q̄ egēt multa desiccatiōe sic sunt testiculi labia virga.⁊ silia.℞.colcotar ⁊ calcadis.an̄.ꝑtes.ij.teranť:⁊ cū aq̄ administrenť. Et siľr di xit Aui.fimus caprinus cū melle mixtus:⁊ h̄ ꝓprie valet:qn̄ egemus exiccatiōe ⁊ abstersione siľ:ꝙ si vlceratis accidat vt appareat caro corrupta ⁊ escara desuꝑ eaꝫ:tūc opꝫ vt fiat ꝙ escara illa cadat:⁊ caro illa corrupta abijciať. Et medicine faciētes cadere escarā alibi note sunt:de ꝯueniētibus tn̄ in h̄ loco est oleū alacoen.i.de matricaria:⁊ siľr abijciētes carneꝫ corruptā ab vlcerib⁹ in loco suo nota sunt:cūq̄ remota fue rit escara:⁊ ablata fuerit caro corrupta:⁊ apparuerit caro sana:tūc dixit Aui.cureť cura vlceꝝ planoꝝ.i.applanādoꝝ:vt iā factoꝝ planoꝝ.i.tardoꝝ ad curationē suscipiendū. Dꝫ enim curari cura vlceꝝ difficilis curationis:⁊ hoc approbat medicamē qꝺ Auic.subiūxit quo curanť vlcera difficilia qꝺ sic fit.℞.sarcocolle aloes olibani ceruse ⁊ ziniar.an̄.partes equales boli ar.ad pōdus oium.fiāt ex eis forme siľes auel lanis.quaꝝ ꝯfectio fiat cū aliquo robub desiccatiuo:vt cum aqua mirti vel ro.vel cū vino austero:⁊ cū opus fuerit dissol uať vna ex eis in aceto ⁊ aq̄ liniať cū eis locus ponēdo epi thima siue linitionē supra linitionē donec accidat in loco ꝯ ctio vehemens.i.exiccatio multa ⁊ fiat escara:⁊ tunc aut illa escara sic gn̄ata ꝑ se cadet qꝺ erit cū sub ea fuerit humiditas cōtenta:aut opꝫ vt ipsam abradas a loco:⁊ cadere facias:⁊ tūc itera medicamē si oportuerit:⁊ non cesses illud facere do nec cadat totū.s.tota escara vel totū.s.qꝺ auferendū esse vr̄.

¶ Cura vero vesicarū scd̄e maneriei fit cū dieta exiccatiua ⁊ eūone aquositatis cū eis que educūt aquā:⁊ ꝓprie cum tur bith nō exacuito per.ʒʒ.⁊ cū sumptione exiccantiū in actiuis qualitatibus tēperatoꝝ:⁊ cū appositione medicinarū vehe mentis exiccationis ⁊ in oibus medicinis localibus est siľis cure secundarū vesicaꝝ. In cura tn̄ istarum medicine locales debent esse magis exiccatiue q̄ꝫ in cura illarum.

¶ De cācrenis:scakilos ⁊ herpete estiomeno. Cap.xxxj.

De his dispositionibus dictū est in p̄cedentibus in tractatu 3°.cap° de corruptione ⁊ putrefactione mēbri.ad qꝺ ca^m^ recurrendum est pro completa notitia earum.

Et causa earū est pars grossa sanguinis.i.portio sanguinis que in putrefactione eius conuertiť ad melancoliā:que pars sic ad melancoliā conuersa aliquādo aduriť:⁊ de tali in hoc capľo non est sermo.⁊ aliquando putrefit:⁊ aliqn̄:nec aduriť:nec putrefit. Et hec melancolia ex putrefactione sanguinis sic generata hꝫ in grossitudine latitudinē ꝑm quā ex grossa magis vel minus siue aduratur:siue putrefiat:⁊ siue nō adurať siue non putrefiat:⁊ ꝑm has varias dispositiones varias causat egritudines.¶ Inqt enī Aui.ca° de lepra:melancolia aut expelliť ad mēbrum vnū, aut ad totū corpus:⁊ si ad totū corpus:aut putrefit:aut aduritur:aut ꝑmanet feculenta imputrefacta,⁊ inadusta:⁊ si putrefit accidit inde febris quartana:⁊ si aduriť accidit inde lepra:⁊ si ꝑmanet feculenta accidit inde morphea ⁊ albaras. Et si expelliť ad mēbrum:tunc cōsimiliter aut putrefit,⁊ tūc si fuerit subtilis.i.fuerit ex ea portio minus grossa accidit ex ea estiomenus.sup.scakilos vel cancrena:⁊ si aduriť accidit ex ea cancer:⁊ si permanet feculenta accidit ex ea sephyros. Qn̄ādo ergo Aui.in fine huius capituli.dixit de estiomeno ꝙ nisi esset ꝓpter grossitiē materie sue nō adhereret:sed expelleref,non intellexit per eius grossitiē ea que est magis vltima qualis est que est portionis melācolie grossioris:sꝫ intellexit partē eius minus grossam:⁊ que cōparata ad mām ignis persici ⁊ prune pōt vocari grossa. Cōparata tn̄ ad materiaꝫ facientē alias egritudines est subtilis. Ab hmōi ergo portione melācolie minus grossa fiunt cum ipsa putrefit dispositiones p̄dicte:que dicunť differre solū ꝑm maius ⁊ minus.nā cum talis portio melācolie est in putrefieri causatur ex ea cancrena.cuꝫ vero est in putrefacto esse ⁊ hꝫ acq̄sitam formā putrefactionis:sed tamē non adhuc oēs gradus eius causať ex ea ascakilos:⁊ cum fuerit acq̄sita formā putrefactionis:⁊ oēs gradus eius causatur ex ea estiomenus.¶ Et q̄ꝫuis egritudines iste sint de numero melācolicarū:q² facta est mā melācolica.Aui.tn̄ determinauit de eis in tractatu colericarum:q² dixit ipse sermo de his rebus est ꝓportionalis quodāmodo sermoni:de his rebus:quarū rememoratio iā precessit.s.ignis persici ⁊ prune:⁊ ista ꝓportionalitas est in hoc ꝙ tam iste egritudines q̄ꝫ ignis ꝑsicus ⁊ pruna fiunt originaliter ab eadē mā:q² in origine fuit mā sanguinea.Unde ista ꝓportionalitas non est oimoda:sed quodāmodo,qa vt patuit ex putrefactione sanguinis ꝑs eius subtilis transit in colerā.Unde fiunt ignis ꝑsicus ⁊ pruna:⁊ grossum in melācoliā ex cuius ꝑte minus grossa fiunt egritudines p̄dicte. Et postq̄ꝫ declarauerat de egritudinibus factis a mā generata ex subtili sanguine ꝯn̄s erat vt determiaret de facto ex grosso eius:⁊ maxime ex ꝑte minus grossa dicti grossi:q̄ cuꝫ mā gn̄ata ex ꝑte subtili sanguinis maiorē ꝓportionalitatē hꝫ.

Cura harum dispositionū variatur ꝑm ꝙ dispositio putrefactionis in plus vel minus p̄cessit. Duꝫ enim dixit Auic.dispositio in principio ꝑseuerat.i.non ꝑducit ad perditionē sensus ꝑm quā totam dispositionē vocatur cācrena:speratur ꝙ cureť.s.preter hoc ꝙ mēbrum cui accidit habeat cauterizari aut abscindi,sed cum cōfirmatur corruptio in carne:qꝺ est qn̄ in totum sensus deꝑditus est,⁊ vocať tūc scakilos si non ꝑambulat,aut estiomenus,si ꝑambulat:tunc non sperať curatio.s.absq̄ cauterizatione ⁊ abscisione:qm̄ oportet tunc vt abijciatur totum qꝺ corruptum est.

¶ Cura igitur harū dispositionū tres habet generales intentiones:quarū prima putrefactionē prohibet ne procedat,⁊ vltimetur:⁊ ista pertinet ad cancrenam:que tunc variationem recipit ꝑm diuersos gradus ipsius cancrene:⁊ secundo putrefactū iam abscindit ⁊ ꝑtinet ad scakilos:⁊ estiomenū:⁊ tertia ne putrefactio ꝓcedat ambulando ꝓuidet:⁊ ꝑtinet ad estiomenuꝫ. Et cura qūocunq̄ fuerit cōpletur triplici instrumento.s.dieta:potione:⁊ chirurgia. Et cura per dietam in omnibus istis dispositionibus cōpletur per regimen ꝓhibitiuum putrefactionis in oibus sex rebus nō naturalibus.

Cura cancrene.

¶ De cura aūt cancrene ꝑ potionē ⁊ chirurgiā. Dixit Ga.2°
ad Glauco. curātibus nobis q̄ztum poſ̄e eſt incuneatū pl̄m
ſm ꝑticulā.ſ.ſanguinē vel humorē:ꝑꝑ quē ⁊ mortificatio fit
nequeūtibus arterijs ab anguſtatione diaſchola fieri:⁊ dia
ſcholare vel dilatari. reliquas ergo tranſpirationes.ſ.ꝓbere
opʒ ergo vel totā cutim plurib⁹ incisionib⁹ ꝓfundis, deinde
opʒ incidētes ſil̄r eū ea ſubam vel multis fiſſuris ꝓfundis ſca
rificare. Et ſuꝑ 6° epidimiaꝝ. vt 13° poniť ꝯtinē. dixit. ſi acci
dat ī mēbro putrefacto.ſ. nō in termio ꝓcede ad aꝑiendū pel
lem ⁊ extractionē ſanguinis incluſi in ea:ita ꝙ rupture ſint
ꝓfunde ⁊ ꝯcaue in ea. ¶ Dixit Pau. cū diſpō in corꝑe eſt in
prin° q̄ tēdit ad corruptionē vbi cōprehendiť eius ſenſus:⁊
color eſt violaceus ⁊ ſanguis incluſus dʒ curari cū emiſſione
totius illi⁹ qđ in mēbro dolēti eſt:aut cū minutiōe ſi in loco
illo fuerit vena magna.ſ. apta flōmari:aut cuʒ ſcarificatione
totius pellis diuerſa ⁊ pluriū viarū. ¶ Dixit Aui. cuʒ vides
mēbri colorē alterari ſiue iā alteratū:⁊ eſt in via putrefactio
nis:⁊ nō pōt ꝑ applicata putrefactionū ꝓhibētia medicami
na putrefactionē ꝓhibere:tūc nō inuenis excuſationē quin
ſcalpellationē ꝓfundā diuerſoꝝ modoꝝ facias in locis. ⁊ in
telligūt auctores ꝑ ſcarificationē diuerſoꝝ modoꝝ eam q̄ fit
ſm diuerſos ſitus ſiue diametros:q2 dʒ fieri ⁊ ſm longuʒ:⁊
ſm latū:⁊ ſm trāſuerſuʒ:⁊ maxie ſm ꝙ ſitus venarū ipſius
mēbri ſcalpellādi indicat:⁊ eſt ſcalpellatio fiēda plus vel mi
nus ꝓfunda ſm ꝙ loca ipſa indicāt:in q̄bus ſcalpellatio hʒ
fieri:⁊ ſm ſitū mām ꝯculcantē magis vel minus hʒ ꝓfundū.
¶ Et dixit Aui. nō inuenis excuſationeʒ q̄n ſuꝑ ipſo ponas
ſanguiſugas duas vel pl̄es ſm nec̄itateʒ:⁊ maxie q̄n mā eſt
ꝓfunda ꝓprie q̄n refugeret infirmus ſcalpellationē:aut ꝑꝑ
alias cās non poſſet fieri:q̄zuis q̄nq3 cū res magna fuerit ſic
nec̄ia ſcalpellatio ſil̄r:⁊ ſanguiſugaꝝ appoſitio:⁊ dixit. nō in
uenis excuſationē q̄n flobotomes venas ꝑuas ei.ſ. loco can
crenato ꝓximas vt accipiať ⁊ extrahať ſanguis mult⁹:⁊ ſic
ex dictis pʒ ꝙ duplex flōmia ꝯuenit:vna vene magne exn̄tis
in loco cācrenato:vt dixit Pau. ⁊ alia venaꝝ ꝑuaꝝ in circui
tu exn̄tiū:vt dixit hic Aui. ⁊ maxie iſte flōmie vel earū altera
exiguntur q̄n ſcalpellatio ⁊ ſanguiſugarū appoſitio non ſuffi
ciūt:aut nō pn̄t fieri:q̄zuis diſpō ēt in re maxima flōmia cum
alijs ſupradictis nec̄ia ſit. ¶ Et ſcias ꝙ ante ꝑdictas ꝑticula
res euōnes ꝑmittēda eſt euātio vl̄is:⁊ maxie ꝑ flōmiā:⁊ ma
terieꝝ ad oppoſita loca diuerſio:q̄zuis ēt poſt ſcalpellationē
maxie ad ꝓhibēdū fluxū materierū ad locū q ꝯſueuit ſeq do
lorem ſcalpellationis ſi ꝯueniat. ¶ Dixit Gal. vbi.s. derelin
quētes poſt ſcalpellationē.ſuꝑ. ⁊ appoſitionē ſanguiſugaꝝ:
⁊ flōmiā ꝑuaꝝ venarū effluere ſanguinē.ſ. copioſe:poſtea
de farmacijs apponere oʒ ad putrefaciētia vtilib⁹ mēbra.ſ.
rectificāda aut farmaca h̄ q̄ ꝑ oximel ⁊ farinā orobi vel lolij
fuerit:⁊ ſic nō fuerint:tunc ꝑ farinā fabarū:vel ꝑ ipſum ſolū
oximel. Et ſubdit. ſi fortius vti volueris ſuperimitte ſal ꝑdi
ctis. Sil̄r ⁊ Pau. eadē poſuit. Et Auic. ēt ꝯſil̄r poſuit. dixit.
ponendū ēt ſuꝑ locū cancrenatū empl̄m factū ex his in q̄b⁹
eſt ꝓfundatio fortior:⁊ maior penetratio in ꝓfundū q̄z ſit in
empl̄o ponēdo in circuitu:de quo diceť:ſicut eſt farina oro
bi cū ſyrupo acetoſo aut farina ſabarū:⁊ ꝓprie ꝑmixta cum
ſale. nā medicamē ponendū ſuꝑ locū dʒ eē exiccatiuū multū:
qđ faciūt farine ꝑdicte:⁊ ſal ⁊ acetū:⁊ dʒ eſſe aperitiuū ꝓfun
datiuū:qđ facit oximel:⁊ dʒ eſſe abſterſiuū ⁊ reſolutiuū:qđ
faciūt farine ꝑdicte:⁊ maxie orobi:⁊ mel ⁊ ſal vbi multū de
humiditate affuerit. ꝙ ſi adhuc inueniť ipſa humiditas am
plior:tūc vt dixit Pau. ponanť troc̄. andaracarō. ¶ Et. A.
dixit. de illis q̄ ſuꝑilliniunť eſt.ſ. aſſa fetida ⁊ ſemen vrtice:⁊
ariſtol̄. ro. ⁊ ſucc⁹ folioꝝ acori cū de vnoquoq3 ſumiť ꝑs vna
⁊ floris eris. ʒ.5. ⁊ teranť cū aqua donec fiāt ad ſpiſſitudineʒ
mellis. Et de medicinis ꝓhibētibus corroſionē.i. ꝑambula
tionē. vel meli⁹:vt dixit l̄ra extra.i. eſtiomenū.i. ꝓhibētibus
ne cācrena deueniat ad ſcakilos ⁊ eſtiomenū eſt vt ſumatur
flos eris ⁊ aluminis. an̄. ꝑtes equales ⁊ liniať cum eis. ꝓhi
bet.n.ſ. putrefactionē ꝓcedere ⁊ facit cadere illud qđ eſt pu
trefactū:⁊ ſeruat.ſ. ꝑteʒ ſanā nō putrefactā a putrefactione.
¶ Dicūt. ꝙ cinis yrūdinū aduſtaꝝ cū melōgia mixtus:⁊ il
linitus cācrena ⁊ depaſcētia vlcera.i. corroſiua ⁊ ambulati
ua curat ⁊ ſanat. oī aūt tp̄e:⁊ an̄ ſcarificationē ⁊ in actu ſcari
ficationis. ⁊ poſt ſcarificationē vſq3 ad remotionē diſpōnis
cācrenoſe expedit vt defendať mēbrū ſanū in circuitu ne di
ſponať ad corruptionē recipiēdā ⁊ ne recipiat humoreʒ de
fluentē ad locū ꝑꝑ loci debilitatē aut ſcalpellationis dolorē.
¶ Dixit. n. Aui. cū vides mēbri colorē alterari ſiue iam alte
ratū. ⁊ eſt in via corruptionis:tūc opʒ vt ſuccurras liniēdo
ip̄m.ſ. in circuitu:cū eo qđ ꝓhibeat putrefactionē:ſic̄ cū ace
to in q° diſſolutū fuerit de bolo ar. aut terra ſigillata. q̄m exic
cādo hūitatē ⁊ extinguēdo calitatē ex̄neā a putrefactiōe ꝓhi
bet. dʒ tn̄ linimētū h̄ ⁊ qđcūq3 ſil̄e ſepi⁹ amoueri ⁊ innouari
ſiue ꝑmutari:⁊ nō dʒ in loco dimitti donec exicceť. nā exicca
tum poros loci opilat ⁊ debitā ꝓhibet trāſpirationē:⁊ ſic in
cām addit putrefactionis. ¶ Dicūt q̄dā. ꝙ empl̄m factū de
coriandro viridi ſiue de ſucco eius mixto cū melle ⁊ oleo ro.
vtil̄r adminiſtrať ſuꝑ loco cancrenato. ⁊ in circuitu empl̄m
vtile ſuꝑ loco cācrenato ſic fit. ℞. farine ordei orobi:⁊ faba
rū. an̄. ꝑtes eq̄leſ ariſtol̄. ro. myrrhe. an̄. ꝑ. ſeſtā. ſucci vrtice ⁊
ſucci coriādri. an̄. q̄ztū ſufficit ad icorꝑandū:⁊ ſi opus fuerit
adde aluminis ꝑtis vni⁹ ſeſtā. ¶ Q2 ſi ꝑdicta diſpō cācreno
ſa nō auferť neq3 ꝓhibeť ꝓcedere donec ꝑdať total̄r ſenſus
in mēbro ⁊ fiat aſcakilos ⁊ eſtiomenus:ſiue nō fuiſti vocat⁹
an̄q3 ꝑdereť total̄r ſenſus ⁊ ꝑtranſit diſpōnē aꝑatis ⁊ corru
ptionis coloris mēbri ⁊ icipit venire in mollitie ⁊ humectať
parūꝑ:q̄m eſt tūc iceptio ei⁹ in putrefactionē:tūc opʒ vt pul
uerizeť ſuꝑ ip̄m ariſto. ro. ⁊ galle eq̄li mēſura accepte donec
exicceť. dragantū iteꝝ ⁊ colcotar ad h̄ bona ſunt ⁊ ꝓprie cū
aceto ⁊ folia nucū ēt ſuppoſita ſunt bona:⁊ folia ēt cucume
ris aſinini aut ſuccus ei⁹ cū epithimať cū eo ⁊ ꝯuenit epithi
matio cū aq̄ maris aut cū aq̄ ⁊ ſale. Cūq3 ꝑs carnis icipit cor
rūpi:⁊ maxime iā corrupta eſt. dixit Aui. incide eā aut fac eā cade
re cū medicinis cauſticis:vt cū troc̄. andaracaron:aut cū cal
cadion qđ eſt forti⁹ illis:⁊ cū feciſti mortificationē vni⁹ ꝑtis
.i. vnius ꝑtis carnis ꝑdicte cū tua meᵃ cauſtica:tūc ſuccurre
ſupponēdo butyrū donec abijciať ⁊ amoueať totū illud qđ
fuit mortificatū cū tua meᵃ cauſtica:⁊ tunc iteꝝ ſuppone do
nec mortificeť ordo ſcđs.ſ. ꝑs carnis q̄ ſequiť ad ꝑtē iā amo
tā:⁊ ſic ꝓcedas donec ꝑuenias ad ꝑtē ſanā. Et ꝑdicta conue
niūt q̄zdiu ꝑſeueret diſpō ſcakiloſa ⁊ nō ꝑambulatur:verūtn̄
amotio carnis ſcakilotice meli⁹ fit cū cauterio actuali q̄z cuʒ
potētiali ⁊ meli⁹ eſt ꝙ fiat cauterizatio in loco q mediat iter
partē egraʒ ⁊ ſanā vt fiat ſeꝑatio ꝑtis corrupte a ꝑte ſana:ne
pars ſana a ꝑte corrupta tacta corrūpať:⁊ oʒ ꝙ cū cauterio
ꝓfundatio fiat donec nō ſolū apud ꝑtes extrinſecas fiat ſeꝑa
tio ꝑtis corrupte a ꝑte ſana. ¶ Q2 ſi aliq̄d de diſpōne praua
poſt cauterizationē remāſiſſe dubitaueris abluať oī die loc⁹
bis vel ter cū aceto acuto cal̄o ⁊ poſt ablutionē ſupponatur
empl̄ʒ:qđ ſic fit. ℞. farine ordei ⁊ mellis. an̄. ʒ. vi. myrrhe. ʒ.
x. ⁊ vitella ouoꝝ crudoꝝ nūero. iiij. ⁊ optie icorꝑenť de quo
ſupponēdū eſt donec optie mūdificeť loc⁹. Q2 ſi ſic vel ꝑ ſilia
non mūdificeť cū pilo abijciať totū qđ corruptū eſt:⁊ ſil̄r ſi
cauterio nō poterit bona ſeꝑatio ꝑtis corrupte a ꝑte ſana fie
ri fienda eſt cū inciſione cū pilo. ¶ Q2 ſi diſpō facta fuit ꝑam
bulās:tūc dixit Raſ. i diſionib⁹. nō ſit negligētia in ipſo:q̄m
occupabit locuʒ ex corꝑe pl̄m:⁊ maxie ſi acciderit ab vlcere
malo:aut bothor viridi:aut nigro:aut hn̄te colorē pauonis
incipiēs ambulare ⁊ dilatari velociter:ſʒ opʒ tūc vt feſtineť
ad cauterizādū ip̄m.ſ. inter ꝑtē corruptā ⁊ ſaniē:vt iaʒ dictū
eſt. Et cū denigrať ⁊ molleſcit caro cauterio denigrata:tunc
ponať ſuꝑ ipſaʒ ſulphur ꝯtritū ꝯfectū cū butyro ⁊ itereť vna
vice poſt aliā donec cadat caro mala tota:deiñ cureť curatiōe
vlceꝝ. ¶ Dixit Albuc. ſi vides herpeten corrodētē in loco q
tolerat cauteriū cū igne:tūc igneas clauilla multa ꝑua ⁊ ma

Cura aſcakilos ⁊ eſtiomeni

Cura herpetis ⁊ de abſciſiōe mēbri corrupti.

gna ẽm q̄ puenit loco: ⁊ deinde cauteriza ipm ab oi pte do/
nec eradices corruptionẽ totã ⁊ nõ remaneat ex ea aliqd pe/
nitus: deinde dimitte ipm trib⁹ dieb⁹ ponẽdo sup loca cau/
terizata sulphur tritũ cu3 oleo donec eradicent̃ escare ⁊ oĩs
corruptio. deinde cura cũ vngnẽtis gñantib⁹ carnẽ. Si g̃ vi/
deris q̄ post tres dies caro nascat̃ sana in q̃ nõ est corrup°:
bonũ est: ⁊ si nõ tũc itera cauteriũ sup illud qd̃ remãsit ex lo/
cis corruptĳ. Et subdit. qñq3 medicat̃ h⁹ herpes cũ meª acu
ta. nã ipsa surgit loco cauterĳ. Verũtñ cauteriũ cũ igne ẽ ve/
locioris iuuamẽti qdã tñ loco cauterĳ actualis vtunt̃ libẽti⁹
arsenico sublimato pulueri3ato: ⁊ qñq3 infigũt frusta ei⁹ in
pticula putrefacta dicẽtes iuenire p ip3 efficaciã ɔ̃ putredinẽ
ita vt ɔfirmatã ⁊ pambulãtẽ phibeat dilatari ⁊ pũctiões re/
moueat q̃s ipsa putredo in ptes vicinas sanas inducit q̃ cũ
presentiunt̃ signat pambulationẽ ⁊ nõ tument. al's. timent:
q̃uis pinde timeãt aut doleat locus. qm̃ cito trãsit: vt dicũt
tumor ipse ⁊ dolor. ¶ Qz si videris aliqñ mẽbrũ putrefactũ
⁊ mortificatũ totũ ⁊ si nõ totũ: tñ ẽ3 magnã ptẽ ⁊ videris ad
ptẽ ei⁹ sanã putrefactionẽ pperare: tũc festinãter debes inci/
dere ipm mẽbrũ in iũctura. si iũcturã hũerit: ⁊ si nõ affuerit
ei iũctura valet icidi iuxta ptẽ sanã: ⁊ si fuerit ibi os egẽs se/
ctiõe secet̃ cũ serra. Deĩde dixit Gal. 2° ad Glau. cũ excideris
ipsa3 putrefactã pticulã in fallacie gr̃a farmacis vtere causti
cis aspiciẽs ad corpis nãm sil'r ⁊ patiẽtis pticulã. Quedã. n.
pticule corpis citissime putrefiũt: ⁊ melius est in fallacie gr̃a
qñ abscidis aut circũcidis q̄ putridũ ⁊ ea3 q̃ velut radix est
copulatã pticulã in pusillis corpib⁹. i. puis mẽbris icidere q̃3
ipsis patientibus cauteria auferre: ⁊ qñq3 ipsis p̃sũmittere.
¶ Et Aui. dixit. cũ incidit̃ mẽbrũ ipm putrefactũ: tũc o3 vt
cauterizet̃ illud qd̃ ɔtinet ipm. s. mẽbrũ remanens cũ igne:
qm̃ illud. s. cauterizare cũ igne cautela est. i. est meli⁹ q̃3 caute
rizare cu3 medicinis causticis. vel cautela est. i. cauteriũ cum
igne. sup. vel medicinis. ⁊ cautela ei⁹ est: qr p ipm restringit̃
flux⁹ sang. sequẽs ab icisione: ⁊ p ipm ẽt ɔsumunt̃ humidita
tes male. si q̃ iã in pte sana fuerit aggregate q̃ possent putre/
fieri: ⁊ sic a futura putrefactiõe p̃seruet. ¶ Dixit Gal. vbi su/
pra post adustionẽ assueuim⁹ vti succo porri. s. epithimando
vel supinfundẽdo: ⁊ his pactis cũ appeat tibi cessare qd̃ pu/
trefit vt cadat cito escara cephalico vocato farmaco cũ melle
vtit̃: vt. s̃. ve3 meli⁹ est cataplasmare p idroleũ panẽ vel or/
dei farinã solã vel mixtã cũ triticea ɔficientes cũ ydromelle.
sil'r aũt ⁊ oĩa suppuratiua faciũt ad casu3 escare: ⁊ panis cũ
apio trit⁹ ⁊ basilicon. s. tritũ rũpit ⁊ sepat cõbustiões ab hũi/
dis. Quidã. dicũt q̄ mel cũ succo porri mixtũ multũ facit ad
casu3 escare: ⁊ sil'r radix yreos recẽs cũ melle mixta: ⁊ radix
arist. ro. vl' acori sil'r cũ melle. ɔ̃ istis tñ dispõnib⁹ p̃cedẽtib⁹:
vt. s̃. patuit dcm̃ est. ⁊ illuc p supplemẽto cure recurrẽdũ est.

¶ De antrace siue altoym. Cap. xxxij.

Quid sit antrax ⁊ vnd dr ⁊ q̄ sonit ẽt alia noia

Antrax ab antro dcm̃ est: eo q̄ intra ɔcaui/
tatẽ h3 abscõsa3. nã h3 radicẽ lata3
in ɔcauo mẽbri: vel dr̃ sic. qr pp spãlitatẽ sue ve/
nenositatis ɔcauitatẽ interio3 penetrat al's. pe/
tit. ⁊ maxie cor: ⁊ iõ merito dr̃ antrax. i. antrum
petens. s. cor positũ in corpe: sic in antro. Vocat̃ aũt. 13° ɔti.
althoym: ⁊ exponit̃ pestilẽtiale: eo q̄ maxie in tpib⁹ eueniat
pestilẽtialib⁹. ⁊ 4ⁱ 3°. c. de apatibus. in mẽbris glãdosis vo/
cat̃ attigatũ: ⁊ exponit̃ agẽs pestẽ. grece aũt vocat̃ carmata:
qd̃ interptat̃ carminatio: qr pp vehemẽtiã sue malitie patiẽ/
tis corpus totũ carminat. repit̃ ẽt ab Aui. vocari sephyros:
s3 in pprio cap° vocat ipm althoym. ẽ3 antiquos hẽbat tria
signata: ⁊ de p̃mis duob⁹ nõ est hic cura: ẽm 3ᵐ v̉o qd̃ est p/
priũ ei⁹ signatũ: ⁊ ẽm q̄ de ipso hic agit̃. Dixit Aui. q̄ dr̃ de
oi apate pnitioso pp ɔuersionẽ sube mãe ei⁹ ad subam vene/
nosa3: qd̃ corrũpit mẽbrũ ⁊ alterat ei⁹ colorẽ: ⁊ ẽt ei⁹ qd̃ seq/
tur. nã nõ solũ alterat colorẽ pticule in qua est: s3 ẽt pticula3
circũstãtiũ illi. Et innuit Aui. q̄ carmata ⁊ sephyros sunt mi
noris malitie q̃3 althoym: qd̃ interptat̃ trahẽs interi⁹. Qui/
dam v̉o nõ recte antracẽ vocãt carbũculũ. ⁊ qdã dicũt carbũ
culũ eẽ spẽ3 antracis. s. eã q̃ est minoris malitie. s. q fit ex san
guine: ⁊ h3 colorẽ rubeũ. Carbũculus tñ vt supra patuit ẽm
Gal. est pruna siue carbo. ¶ Antrax a qbusdã dr̃ morb⁹ scti
Blasĳ: vel scti Xp̃ophori: qr isti scti opitulant̃ patiẽtib⁹ ip3.
A qbusdã noiat̃ morb⁹ cymbalo3: qr cũ cymbalis corã pa/ Antrax quid sit ⁊ quot h3 noia.
tiẽtib⁹ pulsat̃. dr̃ aũt nr̃o idiomate mala bula. Sũt q antra/
cẽ sic diffiniũt vel describũt: antrax est apa puũ bothorale in
modũ pue pustule in p̃n° fraudulẽtũ venenosu3 corrũpens
particulã cui accidit ipsa3 vlcerãdo ⁊ calorẽ ei⁹ corrũpendo
in pcessu in tumorẽ eleuã3 ptẽ circũstantẽ aliqñ q̃3 maximũ.
putauerũt multi q̄ nõ posset in corpore sano siue simpl'r siue
nõ gñari aliqs humor venenosus: qn saltẽ subito lesionẽ sue
venenositatis oñderet: cui⁹ oppositu3 auctores sentiũt. Gal.
nãq3 sup 3° epid. ⁊ ponit̃ a Rabi in 3ª pticula sic ingt gñat̃
in corpe paulatim paulatim humor malus silis veneno mor
tifero: cui⁹ modica est actio in corpis mẽbra: s3 cũ puenit ad
perfectionẽ malitie appet subito actio ei⁹ ⁊ cito interficit. ⁊
qr actio in causis mortiferis est ipsa3 qualitas nõ q̃3titas cõ
prebẽdimus h̃ fore sil'e egritudinib⁹ furẽtibus q̃ cito interfi
ciũt: hãc ẽt sniã ɔfirmat Gal. 3° de interiorib⁹. ⁊ Aui. ẽt p̃ª
primi. cap° de humorib⁹. cũ dixit. colerã 3inariã aliqñ in cor
pore gñari. ⁊ sil'r Auer. coll'3. 3°. Est autẽ col'a 3inaria vene/
nosa. qd̃ p3: qr corrũpit formã caloris nãlis ⁊ spũs sicut ve/
nenũ. op3 g̃ ad gñationẽ humoris venenosi in corpe: vt in eo
sit peccatũ vni⁹ humoris vel pluriũ ⁊ ppea nõ gñat̃ in corpe
mũdo. Et p tãto. dixit Ga. 5° de regi. sani. ⁊ ponit̃ ẽt 13° ɔti.
In quo fuerit corpus mũdũ de vtraq3 spẽ corruptionis san/
guinis. s. ⁊ alio3 humo3. s. corruptionis q̃litatis ⁊ q̃3titatis
nõ poterit ɔ̃ eũ epidimia oino. sup. nec aliqd̃ apa venenosu3.
¶ Agẽs aũt apa venenosum nõ est aliqd̃ mẽbrũ corruptiõis
gñans ipm pre venenositate quã hẽat: qr nullũ est veneno/
sum: s3 aliqñ repit̃ in corpe aliqs humor malus ⁊ calor ex/
traneus putredinalis vel adustiu⁹ potẽs illũ humorẽ malũ
putrefacere vel adurere putrefactiõe vel adustione talis mo/
di q̄ efficiet̃ venenosus ⁊ potẽs inficere corpus sua venenosi
tate ⁊ pimere ipm. Et poterit illud agẽs putrefacere vel adu
rere illũ humorẽ aliqñ paulatine paulatine ptẽ post ptẽ: qui
cũ adeptus fuerit gradũ venenositatis ledẽtis vehemẽter su
bito expellet̃ a v̉tute de interiorib⁹ ad exteriora siue a princi
palib⁹ ad emũctoria vel alia mẽbra vilia. ¶ Et pp dicta ap/
paret q̄ nullũ tale apa vel bothor põt fieri p viã ɔgestionis Quomodo ⁊ quo humore fiat ãtrax.
in aliquo mẽbro. S3 semp p viã deflux⁹ subito facti: vñ ⁊ su/
bito appet. ¶ Qui aũt sit humor ille malus potẽs infici ife/
ctione venenosa: ⁊ cãre antracẽ discordãt qdã a qbusdã. qdã
eni dicũt. q̄ talis humor est ps grossior melie gñate ex gros/
sa pte sanguis cũ putrefit: qr ex pte ei⁹ min⁹ grossa fit prunar
vt. s̃. patuit. Et dicũt isti q̄ ista portio melie nõ facit antracẽ
qñ adurit̃: s3 solũ qñ putrefit: ⁊ q̄ nullus humor adust⁹ acq
rit venenositatẽ nec efficit̃ mã antracis cũ ẽm eos antrax ip
gñet̃ de mã putrefacta. ⁊ sic dicũt fuisse de intẽtione Aui. qd̃
declarãt p illud qd̃ dicit Aui. in cura ei⁹: q̄ op3 dare patiẽti/
bus ea q̃ eũant humorẽ putrefactũ. Et non dixit adustũ. Et
declarant h̃ ⁊ rõne: qm̃ ex illa mã d3 antrax gñari q̃ est dete/
rior ⁊ magis recipiẽs infectionẽ venenositatis: s3 mã putre/
facta est magis mala ⁊ magis inficiẽs q̃3 adusta: ⁊ pp hoc est
q̄ estiomenus q fit ex mã putrefacta est magis inficiens q̃3
cãcer qui gñat̃ ex mã adusta: ⁊ hoc ẽt iõ appet q̄ forma pu/
trefactionis magis ɔ̃riat̃ forme nostri corpis q̃3 forma adu/
stionis. ⁊ pro tãto nostra corpora qñ moriunt̃ non adurunt̃
s3 putrefiunt: qr forma putrefactionis magis cõtrariat̃ eis.
¶ Et dicũt. nõ obstare sñias eo3. s. q̄ putrefactio ⁊ adustio
fiant ab eodẽ agẽte vt calore extrinseco: ⁊ q̄ ad eundẽ termi/
num adducũt. s. ad incinerationẽ partiũ. ⁊ ẽm eundẽ modu3
qr per sequestrationẽ humidi a sicco ⁊ partiũ subtiliũ a gros Putrefactio ab adustiõe diuersificat̃.
sis: qr putrefactio diuersificatur in oĩbus predictis ab adu/
stione: ⁊ p̃° in agẽte: qr agẽs putrefactionẽ est debile ⁊ agẽs

aduſtionem eſt forte 2° in mõ:qm̃ in putrefactione ꝑꝑ debilitatem agentis tarde ſequeſtraꝛ humidũ a ſicco ſiue ſubtile a groſſo:⁊ tarde ẽt reſoluiꝛ ſubtile humidũ:ſ; in aduſtione ꝑꝑ fortitudinẽ agẽtis cito ⁊ in breui tp̃e ſubtile ſequeſtraꝛ a ſicco groſſo ⁊ cito reſoluiꝛ:⁊ ꝑꝑ hãc cãm aduſtio cito deducit ad incineratione:q2 citus maiorẽ exp̃ſſionẽ humidi facit in mã.

Minꝰ pt alterare cor ⁊ corpus res q̃ aduriꝛ q̃3 q̃ putrefit

Et ꝑꝑ hanc cãm.dicunt ẽt ꝙ minus põt alterare cor vel corpus res q̃ aduriꝛ q̃3 que putrefit:q2 pauci ſunt vapores: qui a re aduſta ſurgere pñt ⁊ petere cor. Et cu3 h̃ ẽt q2 pauci cito ꝯſumunꝛ:ſ3 in re putrida aut putrefacta eſt ecõuerſo:q2 ab ea multi vapores ſurgũt potẽtes petere cor.⁊ q2 pauci ex eis reſoluunꝛ.Jõ ſunt magis cõicabiles cordi.

Quaꝛ antrax ñ perambulat: eſtiomenꝰ aũt ſic.

¶ Et dicunt. ex dictis hic ⁊ dictis ſupra de cauſis eſtiomeni appet.quare antrax nõ ꝑambulat.eſtiomenus aũt ꝑambulat:qm̃ hoc eſt ꝑꝑ multã groſſitiẽ mãe antracis reſpectu mãe eſtiomeni. Et appet quare mã antracis magis inficit cor q̃3 mã eſtiomeni. nã hoc eſt ꝑꝑ intẽſiorẽ malitiã eius. Alij aũt ſunt dicẽtes ꝙ mã antracis eſt mã aduſta que in aduſtione acqſiuit venenoſam malitiã quã prius non hẽbat ex mõ ꝑmixtionis:⁊ h̃ declarant ex feruore loci ⁊ veſicatione ⁊ vſtione ⁊ corroſione q̃ ex acuitate rei vſte ꝓueniũt.Uerũtñ vſtio inducens in re venenoſitatẽ:cp3 ꝙ ſit multa. Et ꝑꝑ hanc cãm.dicũt quidã.ꝙ flegma nõ põt eſſe cã antracis:q2 cu3 obſtet aduſtioni ꝓpter duas qualitates.ſ.friditatẽ ⁊ humiditatẽ non põt deduci ad tantã vſtionẽ quãta reqriꝛ ad hoc ꝙ venenoſitatẽ acquirat niſi fuerit ex ea flegma ſalſum qõ fortaſſe põt vſtionẽ recipe ſufficientẽ. Sanguis aũt colera ⁊ melia pñt tanta3 recipere vſtione3 ꝙ venenoſitatẽ acqrerent. Et ꝓpterea quilibet dictoꝝ triũ humoꝝ põt effici mã antracis:q̃3uis ſint qui dicãt ꝙ ſolus ſanguis ſumẽdo ſanguinẽ pro maſſa humorali põt aduri aduſtione inducente in ipſum venenoſitatem.

De cãis.

Ex dictis ergo patent cauſe añtes ⁊ ꝯiuncte antracis. Na3 cã eius añs eſt humor in corpore exñs paratus vt diſpõnẽ venenoſam adipiſcaꝛ actione caloris extranei agẽtis in ipſum. Et cã eius cõiuncta eſt ipſe humor q iam acqſiuit diſpõnẽ venenoſam in loco collectus ad ipſa generandũ.⁊ iam ẽt ei attribuiꝛ cã primitiua q̃ eſt aer epidimicus q iã recepit diſpõnẽ malã ꝯtraria3 rei vite aut alteratus ad exciſſiuã caliditatẽ tm̃:vel caliditatẽ iniunctã cũ calitate:

alˀs cũ humiditate

vñ putrefacit. ¶ Et ſcias ꝙ iã putauerũt qdã mãm venenoſam expulſam ad extrinſeca ⁊ vilia mẽbra nõ poſſe ſua malitia venenoſa inficere:qm̃ ſi exñs in interioribꝰ ⁊ mẽbris mollibus cor nõ inficit,multo minus vr̃ hoc poſſe facere victa a nã:⁊ iã expulſa ad extrinſeca lõginqua ⁊ vilia. Et errauerũt: qm̃ expientia ⁊ ſapientũ auctoritates optime demõſtrat contrarium:⁊ rõ ẽt illud pſuadet:qm̃ ⁊ ſi mã venenoſa interius exñs ſparſa ⁊ diſſeminata nõ potuit inficere cor nũc in extrinſecis collecta ⁊ vnita ⁊ in vnione q̃ non potuit ip̃m ad extra corpus expellere:⁊ ſigñat eã debilẽ ex hoc ꝙ eã cretice ⁊ digeſtã nõ expulit:ſ3 ſinthomatice ẽt indigeſtã incitata a malitia eius ⁊ ſigñat eã ia3 in ipſa expulſione debilitatã:⁊ ꝑ ꝯñs impotentẽ reſiſtere eius malitie.

Quot ſint ſpẽs antracis.

¶ Antracis ſpẽs multiplr̃ diuerſificaꝛ:⁊ p̊ ſm colorẽ eius ſm que3 tres ſpẽs eius aſſignanꝛ ſm ꝙ Aui.tres colores antraci attribuit.ſ.citrinũ rubeũ ⁊ nigrũ. Et iſte tres ſpẽs ſm eos q dicũt ſolũ mãm putrefacta3 fore mãm antracis ſic diſtinguunꝛ.nã ipſa mã aut eſt in putrefieri:⁊ ſic gñat ꝑmã.ſ.rubeã:aut eſt in putrefacto eſſe:⁊ tũc aut ia3 acqſiuit oẽs gradus putrefactionis aut nõ: ſi nõ ⁊ ſic gñat ſcðam ſpẽm.ſ.citrina3.ſi ſic ⁊ ſic gñat tertiam ſpẽm.ſ.nigrã. S3 apud eos q ponũt tres humores vſtos eẽ cãm antracis ſic diſtinguunꝛ.nam que fit ex ſanguine rubea eſt.⁊ q̃ ex colera citrina:⁊ q̃ ex melancolia nigra.⁊ ſm eos q ſolũ ſanguinẽ vſtũ dicunt eſſe cãm antracis diſtinguunꝛ ſm diuerſos gradus vſtionis ipſius.q̃3uis.n.ſanguis ſm ꝙ diuerſos gradus venenoſitatis acqrit h3 diuerſos gradus dicte vſtionis eius. Cũ ergo acqſiuerit gradũ venenoſitatis adhuc retinet natiuũ colorẽ ⁊ facit antracẽ rubeũ:ſed cu3 vltra vriꝛ ⁊ ꝓuenit ad 2m gradũ vſtionis.⁊ per ꝯñs venenoſitate3 maiorẽ iam ꝑdit natiuũ colorẽ ⁊ facit antracẽ citrinũ:ſed cũ vltra adhuc magis vriꝛ ⁊ ꝓuenit ad 3m gradu3 vſtionis:⁊ ꝑ ꝯñs ad venenoſitatẽ maiorẽ ⁊ iam ꝑdidit natiuũ colore3 facit antracẽ nigrum. Et ſciendũ eſt ꝙ de ꝯſuetudine Aui.fuit ſub colore citrino cõprehendere colorẽ viridẽ:⁊ ꝑꝑ hoc qdã poſuerũt ſcðã3 ſpẽm diuerſificari in duas.ſ.citrinã ⁊ viridẽ: ⁊ cũ ſic faciunt quatuor ſurgũt ſpẽs antracis.ſ.rubea citrina viridis ⁊ nigra:⁊ viridis qde3 de aduſtione acqſiuit aliquãtulũ plus q̃3 citrina.verũ quidã diuerſificãtes ꝑdictas quatuor ſpẽs ſm diuerſitatẽ humoꝝ facientiũ eam:⁊ dicunt rubeũ generari ex ſanguine citrinu3 ex flegmate ſalſo viride ex colera ꝯinaria ⁊ nigru3 ex melãcolia.

Que ſpẽs ſit ſaluior ſiue minꝰ mortalis.

¶ Ex dictis patere põt ꝙ ſpẽs antracis diuerſificaꝛ ſm intenſionẽ ⁊ remiſſionẽ venenoſitatis ⁊ malitie ipſius.nã q̃3uis oẽs ſpẽs eius venenoſe ſint ⁊ ꝑimentes ſm plurimũ:tñ vna magis q̃3 alia. Et ſm hoc dicũt qdam ſpẽm minoris malitie que eſt rubea vocari carbunculũ:⁊ que ſeqtur ea3 in additione malitie:⁊ eſt citrina vocari ſaphyros:⁊ que vltra ꝓcedit i malitia:⁊ eſt viridis vocari carmata: ⁊ q̃ vltima eſt in malitia: ⁊ eſt nigra vocari althoym. ¶ Dixit Auic.ſaluius mortaliũ ſic loquẽs:q2 oẽs ſpẽs antracis ſm plurimũ inducunt mortẽ eſt rubeũ:⁊ hoc iõ:vel q2 ſm primos diſtinctores ſpecierũ antracis fit ex mã que eſt in putrefieri ⁊ nõ in putrefacto eſſe:vel q2 ſm ſcðos fit ex ſanguine q eſt benignior ſiue minoris malitie alijs humoribus.vel ſm tertios fit ex ſanguine q in aduſtione acqſiuit ꝑm ⁊ remiſſiorẽ gradũ. Deinde poſt rubeũ.dixit Auic.in malitia eſt citrinũ:⁊ hoc iõ:vel q2 ſm primos diſtinctores fit ex mã iam putrefacta necnõ cum hñte oẽs gradus putrefactionis:vel q2 ſm ſcðos fit ex colera que deterior exiſtens q̃3 ſanguis deteriorẽ acquiſiuit venenoſitatẽ:vel q2 ſm tertios acqſiuit ſanguis ſm gradũ vſtionis malitie:⁊ ſm diſtinguẽtes hãc ſpẽm in citrinã ⁊ viridẽ ponũt viridẽ in malitia poſt citrinam ſm ꝙ colera ꝯinaria in ſe deterior eſt q̃3 flegma ſalſum:deinde poſt citrinũ vel viridẽ eſt nigrũ. ¶ Dixit Auic. ex eo ꝙ declinat ad nigredinẽ non euadit aliqs:⁊ hoc iõ vel ſm primos diſtinctores fit ex mã putrefacta vel adepta oẽm gradũ putrefactionis:vel q2 ſm ſcðos fit ex melãcolia q̃ deterior eſt oĩbus alijs humoribus:quã deteriorẽ malitiã melancolia fortaſſe nõ h3 ſolum ex ſuis qualitatibus:qbus eſt magis cõtraria rei vite:ſed ẽt ex ſuo mõ ſubſtantie ſm quem groſſior eſt alijs.mõ mã que aduriꝛ quanto groſſior fuerit: tanto deterior efficiꝛ:q̃3uis ab hoc excipianꝛ ſanguis ⁊ flegma reſpectu colere qõ cõtingit in eis:q2 ſunt humores magis benigni ⁊ apud nãm magis dilecti:vel q2 ſm tertios ſanguis acqſiuit 3m ⁊ vltimũ gradu3 vſtionis ⁊ malitie.hoc tñ dictũ Aui.ꝙ ex eo qõ declinat ad nigredinẽ non euadit aliquis non d3 intelligi:niſi in quibuſda3 regionibus:maxime calidis ⁊ ſiccis:in qbus mã ꝓpter vehementẽ vſtionẽ tantũ gradũ venenoſitatis acqrit ꝙ oẽs interficit. Jn regionibus autẽ illis oppoſitis ⁊ in oĩbus regionibus italie non eſt ſic. imo multi euadũt ab antrace nigro.

Jn quibꝰ membris antrax ſit periculoſior.

¶ Dicunt etiã antrace3 diuerſificari abinuicẽ in maiori vel minori malitia ſm diuerſitatẽ membroꝝ:quibus aduenit.antrax.n.quodcũq3 euenerit in locis magis a principalibꝰ remotis:⁊ in quibus ſunt vene ⁊ arterie minores ⁊ pauciores tanto eſt magis ſaluũ.⁊ ecõuerſo.magis mortiferũ:quãto eſt in locis principalibus ꝓpinquioribus ⁊ locis multarũ ⁊ magnarũ venarũ ⁊ arteriarũ:q2 tunc magis põt ab eo ad principalia venenoſa fuligo ꝓuenire:⁊ ꝑꝑ hanc cãm eueniens in emũctorijs ſm plurimũ perimit patientẽ:⁊ maxime qui in eo emũctorio aduenit cordi. ¶ Dixit Aui.neceſſariũ eſt ſm plm̃ ꝙ althoim qõ euenerit in emũctorijs ſit deterius eo qõ in alijs aduenit locis ꝑꝑ vicinitatẽ eius ad mẽbra que ſunt vehementer principalia:⁊ in hoc iudicio ſunt oĩa apoſtemata venenoſa:⁊ etiã que in annis eueniunt peſtilentialibus.non obſtante ꝙ alia aꝑata nõ mala nõ venenoſa q̃ in emũctorijs accidũt ſunt mi

nus mala alijs sibi silib⁹ eueniētib⁹ in alijs locis corruptis. nā h⁹ apata in emūctorijs eueniētia significāt nature principaliū potētiā: ⁊ ēt alioꝶ mēbroꝶ. qm̄ mā expellit̄ ad membra a natura deputata ad receptionē superfluitatuꝫ. neqꝫ in h⁹ apatib⁹ dubitat̄ ꝙ ab eis apatib⁹ aliqua mala qualitas vel fuligo venenosa ad ꝑncipalia redundet. Que v̊o sūt mala venenosa in emunctorijs eueniētia significant nature ipotentiā. nō valētis mām venenosaꝫ ad extra corpus expellere, vel neqꝫ ad ꝑncipalia mēbra longinqua: quare talis materia remanēs in ꝓpinquitate ꝑncipalium pōt venenositatē suam illis cōicare: quā maxime ⁊ cōicant oēs spēs antracis in hoc indicio: qm̄ quicūqꝫ ex eis in emūctorio euenit alicui⁹ ꝑncipaliū est deterior. Uerūtn̄ saluior. i. min⁹ perimēs ex eueniētibus i emūctorijs est qui est rubeus: deinde citrinus. Ex nigro v̊o eueniente in emūctorijs fere nullus euadit. ℭ Dixit Raſ. in diuisionibus. antrax magis generatur in autūno ⁊ in fine estatis: ⁊ hoc est ꝑpter vstionē: que maxie fit i illis tēporib⁹. nā intellexit de ꝑncipio atūni ⁊ vsqꝫ ad mediū eius: vel hoc est q2 in dictis tēporib⁹ virtutes corporū sūt debiliores ꝑꝑ resolōnē multā que in eis fit: vn̄ nō debite regulant ⁊ gubernant humores, quare maxime illis tēporibus putrefiunt: vt declarat multiplicatio que fit in eis egritudinū putridarū. Et similr̄ dixit Raſ. multiplicat̄ antrax in regionibus calidis ⁊ siccis. Et Aui. dixit. ꝙ multiplicat̄ in pestilentia ⁊ in regiōe pestilētiali. i. in regione mali ⁊ morbosi aeris siue aer ille sit malus rōne vētoꝶ vel aquaꝶ vel plātaꝶ malarū vel habitatione animaliū venenosoꝶ. nā in talibus regionibus aer est ꝓportionalis aeri pestilētiali. Cuꝫ ergo tēpore pestilentiali: aut in dictis regionibus antrax venerit erit magis perimēs ⁊ pauci ex eo euadunt qui fuerit rubeus: ⁊ pauciores ex citrino vel viridi. Et ex nigro nō euadit aliqs.

In qbus ipsi⁹ magis gñet antrax.

Signa generis sūt bothor siue pustula siue paruū apa in ꝑncipio apparitionis in aliqua parte corporis eueniēs cū vesica permutante colorē loci ad aliquē dictoruꝫ quatuor colorum. Fit enim. dixit Raſ. in diuisionibus quot est in circuitu eius pustule nigrū aut viride. sup. aut citrinuꝫ vel viride. nam si pustula nigra fuerit denigret̄ qd̄ est in circuitu eius. ⁊ silr̄ si fuerit viridis pustula ipsa silr̄ fit viride qd̄ est in circuitu eius: ⁊ similr̄ est de alijs coloribus dictis. Uel voluit Raſ. ꝙ si pustula fuerit nigra cito denigret̄ qd̄ est in circuitu eius: ⁊ si fuerit citrina tarde. i. minus cito denigrabitur qd̄ est in circuitu eius: ⁊ adhuc tardius. i. minus velociter si rubea fuerit. Et subdit Raſ. ibidem. egredit̄ cū ea inflatio ⁊ tumor siue apa in circuitu: ⁊ hoc veꝶ est in ꝓcessu que inflatio fit vehemēs. i. valde magna ꝑtrāsiens mēsurā in inflatione, q2 cū pustula sit valde parua in ꝓcessu: tn̄ fit in circuitu eius tumor maximus: ⁊ est valde ledēs ꝑtrāsiēs ēt mēsurā, in h̄ ita ꝙ debilē ⁊ diuersuꝫ facit pulsuꝫ. ℭ Et Aui. dixit. ꝙ accidit ex eo pulsus cordis ⁊ sincopis. nā hoc apa per viā venaꝶ ⁊ arteriaꝶ qualitatē vel fuliginē malā venenosaꝫ transmittit ad cor. Causa aūt magni tumoris eueniētis in circuitu eius qd̄ pustula illa sua venenositate debilitat ea q̄ in circuitu eius sunt ⁊ debilitādo disponit ea ad recipiendū velociter ⁊ adiuuat ad hoc feruor q in loco pustule ꝭm plm̄ reperit̄ attrahēs ad locū materias ex corpore. ⁊ qn̄qꝫ adiuuat ad hoc iteꝶ dolor causatus in loco qui est cā defluxus materierū ad locū. Et dicūt qdā. ꝙ natura conatū magnū efficit in expulsione materie ad locū timens ne portio materie infecte intus remaneat. ℭ Sciendū est ꝙ qn̄ hoc apostema euenit in emunctorijs accidit vtplm̄ subito ⁊ cū dolore intenso ⁊ corporis horripillatione ⁊ febre: ⁊ ꝭm plurimū nō mutat coloreꝫ loci in ꝑncipio suo, sed eueniēs in alijs emunctorijs apparet subito cuꝫ quadā duritie: sꝫ absqꝫ dolore notabili. ⁊ aliqn̄ absqꝫ dolore oino: sed in mēbro in quo accidit ꝭm plurimū reperit̄ ponderositas quaꝫ ꝑcipit patiens ac si esset ibi plumbū applicatū. ℭ Et dicūt. ꝙ in ꝑncipio apparet parue qꝫtitatis ita ꝙ aliqn̄ ad qꝫtitatē parue lēticule h̄ñs in medio sui puncta fusci aut nigri coloris, ⁊ istud punctū est in sūmitate apatis: ⁊ locus ipse: in quo est punctus ille exprimit̄ versus interius. ac si fuisset filo aliquo supligato tractus ad interius: sed ꝑtes in circuitu puncti exn̄tes remanent subleuate. ℭ Dixit. A. qn̄qꝫ resudat sanguis aut virus aut silia his ex loco. sanguis qdē qn̄ ex nimia calitate pori loci ⁊ orificia venarū paruarū ibi existentiū in tantū rarificant̄ ⁊ dilatant̄ vt possit ꝓinde resudare sanguis. Uirus aūt qn̄ mā eius exn̄s corrosiua aliquaꝫ efficit vlcerationem ex qua resudet virus. ℭ Et antracē ꝭm plurimū sequit̄ febris putrida continua q̄ aliqn̄ est acuta cōturbatiua, ℭ Antrax aūt mediante vesica sua similitudinē h3 cū formica cuꝫ igne ꝑsico ⁊ pruna. Et p3 satis ex dictis dr̄ia inter ea ⁊ cōicationē h3 cum alijs vesicis cōibus, sed differt ab eis: q2 vesica antracis h3 radicē latam: ⁊ est male colorata, ⁊ humiditas in eis contenta est aquosa.

In quo differt antrax a formica igne persico et pruna.

ℭ Ois pustula que in sup̄ficie aduenit corpori si est cū febre: aut p̄cedente parū: aut parū post sequēte aut simul incidēte indicat se esse pestilentiatū: ⁊ est mala. ⁊ si quidē fuerit acuta est de spē mortaliū ꝭm plurimū. Si vero nō fuerit febris acuta est de genere saluarū ꝭm plurimū. ℭ Et ois antrax cui superuenit escara sicut escara facta ab igne ē malus valde. Et ꝭm plurimū interficit. ℭ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. cū superfluunt intētiones accidētiū dictoꝶ est mortiferū cito ꝭm plurimū. Et Aui. dixit. qn̄ accidētia eius. s. de vomitu pulsu cordis sincopi: ⁊ similibus fuerint vehementia interficit. significatur enim cordis impotētia ad resistenduꝫ: quare succūbet. ℭ Dixit Hippoc. ꝑmo ꝓnosticoꝶ. si in egro corpore fuerit antrax: aut vlcus malū, siue p̄cesserit siue successerit febrem: op3 attēdere signa q̄ sequunt̄. Qꝛ si locus exiccatus fuerit ⁊ colorē loci viridē seu citrinū aut liuidū pretulerit mortē ꝓximam dixit. Antrax aūt vt dicunt dr̄ exiccatus qn̄ ab eo non resudat virus aliqd̄. Aut dicunt quidā. cui non tument ꝑtes circūstantes sicut cōiter cōsueuit esse tumor. Siccitas enim virus significat incendiū forte: ⁊ ꝭm intensionē incendij erit eius exiccatio maior vel minor. Priuatio v̊o tumoris significat impotentiā virtutis non valentis mām ad locū antracē expellere. Cūqꝫ exiccatio antracis cū malo colore iungitur ⁊ alijs accidētibus malis dictis. tūc est oino ⁊ cito mortiferū. ℭ Omne apa existens venenosum ⁊ exterius si subito delitescat ⁊ ꝓfundet̄ interius mortē citam significat, qm̄ natura eius ex vehemētia venenose materie ⁊ sinthomatice petit interiora ⁊ mēbra nobilia. ℭ In antrace mortali ꝭm plurimū mā eius est minus maligna in ꝑncipio, sed in ꝓcessu ꝯtinue magis malignat̄, cuius oppositū ꝭm plurimuꝫ est in eo qd̄ tendit ad liberationeꝫ. ℭ Antrax sicut reliqua apata terminatur: aut per resolutionē, aut per suppurationē. ⁊ addit. altero hoꝶ duoꝶ modoꝶ terminatur ille qui ex eis est saluior scilicet rubeus aut terminat̄ ad indurationē l3 raro, nisi hoc accidat ex errore aut terminat̄ ad permutationē. ⁊ hoc etiā raro cōtingit. Si tn̄ ꝑmutatio est ad viliora vel remotiora a principalib⁹ talis ꝑmutatio esset ad bonū. Si v̊o fuerit ꝑmutatio ad nobiliora ⁊ viciniora principalibus mēbris: aut ad eoꝶ emūctoria: tūc illa ꝑmutatio esset ad malū, ⁊ deterior foret si fieret ꝑmutatio ad interiora corpis. ℭ Signū certe liberationis ex antrace ꝓcedente ad resolutionē est ꝙ nullus color malus remanet i loco. Significat̄. n. ꝑ illud fortitudo virtutis q̄ totā mām resoluere potuit. Cū v̊o remanet in loco color malus significat̄ ꝙ portio māe remāsit que nō potuit a virtute resolui: ⁊ per ꝯn̄s indicat recidiuā, q2 portio illa q̄ remansit insultum iterato faciet in naturam.

Pronostica.

Cura antracis triplici perficit̄ instrumēto. s. dieta potiōe ⁊ chirurgia. ℭ De dieta. dixit Aui. ad vltimū dico. ꝙ regat̄ regimine hn̄tiuꝫ aerē pestilentialē. i. febrē pestilentialē. ⁊ sequēs de aere ꝑticulari camere dixit. op3 vt roretur māsio infirmi cū aceto plurimo ⁊ folijs salicū ⁊ rosis violis ⁊ nenufare. ⁊ silibus. ⁊ mirto ⁊ folijs vitis ⁊ ramis ⁊ folijs arboꝶ frigidaꝶ odoriferaꝶ. ⁊ qdā in circuitu camere ⁊ lecti

De aere.

faciunt apponi cortinas vel pannos īfusos in aceto ⁊ aq̄ ro.
mixtis cū puluere sandaloꝝ. ¶ Quidā tn̄ discordāt a dcō ⁊
snīa Aui. dicētes. ꝙ aer camere dꝫ esse tēperate calidus. Cali
dus. n. esse dꝫ vt māꝫ traspirare faciat: tēperate tn̄ vt nō in/
flāmet neqꝫ ꝓhibeat refrigeratiōnē iteri⁹. Et ꝓpterea iubēt
accendi ignē ⁊ suffumigationē fieri ex aromaticis ꝓhibēti/
bus a putrefactiōe. ¶ Et alij dixerūt ⁊ meli⁹. ꝙ aer camere
dꝫ eē frigid⁹: sic docuit Aui. vt frigidus respiret: sꝫ aer q cir
cūstat corp⁹ patiētis dꝫ eē calidus ⁊ nō tēperate solū: sꝫ cuꝫ
aliq̄li excessu vt māꝫ ad exteriora trahat ⁊ tractā trāspirare
⁊ resolui faciat ⁊ defēdi. iō dꝫ corp⁹ a friditate aeris camere
cauere ne tāgat̄ ab eo. fiēt aūt hec cū appōne pānoꝝ ⁊ aliaꝝ
rerū calefactaꝝ ⁊ bona cooptura: ⁊ spālr custodiri mēbꝝ a
frigore in quo est antrax. Et iō iubēt ꝙ qn̄ loc⁹ antracis dꝫ
ꝑꝑ aliq̄ꝫ cāꝫ discoopiri afferat̄ ꝓpe ipꝫ tegula cū prunis vel
tegula calefacta ad calefaciēdū aerē: q est in circuitu eius: ⁊
nō tangat̄ a frigido, ⁊ q̄ꝫto antrax malignior fuerit: tāto di/
cta custodia plus est faciēda. Et ad hūc itellectū. dicūt Aui.
dixisse. cū illic fuerit febris q̄ est signū malignitatis māe tar/
dabis cū ifridatiōe. i. ꝓhibebis aerē frigidū attingere ad cor
pus: ⁊ max͏ͤ ad locū antracis ne reducas cū ifrigidatiōe ma
teriā retro. s. ad iteriora vel vt dicūt supiores tardabis cū in
frigidatione. i. differes camere ifrigidare aerē vt ꝓhibeat re
solōnē ⁊ faciat mām redire ad interiora. Iste tn̄ text⁹ alr in/
De accn̄tibus aīe. troducet̄ iferi⁹. ¶ Gaudium ⁊ leticia itroducat̄ egrotanti ⁊
spes bona a medicis astātib⁹ ⁊ amicis de cita ⁊ felici libera/
De motu ⁊ quiete. tione ei⁹. ¶ Opꝫ vt moueat̄ egrotās ⁊ non qescat vt ꝯtinue
mā ad exteriora ꝑfluat. ¶ Nō inueni ab auctorib⁹ exp̄ssum
De sōno ⁊ vigilia. de sōno ⁊ vigilia in hoc morbo. qdā tn̄ prudētiū dixerūt. vi/
gilet ⁊ nō dormiat: nisi paꝝ vt non reuocet̄ mā ad interiora.
Ait. n. Gal. sōn⁹ ⁊ vigilie reuocationē caloris cū hūorib⁹ in
teri⁹ ⁊ exteri⁹ faciūt: sōn⁹ qdē iteri⁹: vigilie aūt exterius. Et
hinc inuit̄ ꝙ vigilie cōferūt in antrace ⁊ sōn⁹ nocet: ⁊ ꝑpea
tota nocte vigilet ꝓ posse: ⁊ precipue in ꝑmordijs noctis qn̄
nā ad sōnū ꝓuocat: vel maxie in horis in qb⁹ erat ei ꝯsuetu/
do dormire tpe sanitatis. Ista tn̄ prohibitio fieri dꝫ strepitu
multoꝝ clamorib⁹ multis sono ⁊ cymbaloꝝ ⁊ alioꝝ instrō/
rū hn̄tiū sonos acutos ⁊ sono tube cornu vel tympani cantu
⁊ motu ⁊ ductu egri in tripudijs: ⁊ alijs cōsilibus: ⁊ tractu
aurīū ⁊ nasi ⁊ p̄ssionib⁹ extremoꝝ ꝯctionib⁹ digitoꝝ frica/
tionib⁹ ⁊ vētosaꝝ appōnib⁹: ⁊ alijs silib⁹: ⁊ saltem vigil te/
neat̄ vsqꝫ ad horā matutinalē. tūc. n. dimittēdus est dormi/
re: nisi in sōno ꝓfundet̄ siue ex aggrauatiōe ṽtutis sub mul/
ta mā siue ex resolōne ei⁹ nō potētis vigilare ⁊ extēdi cū ca/
lore ⁊ spiritu ad instrā sensuū. nullo. n. mō permittēdus est
eger in sōno ꝓfūdari ⁊ maxie qn̄ ꝓcedit ex aggrauatiōe nāe
sub mā. ¶ Et scias ꝙ q̄ꝫto mā malignior fuerit tāto plus est
ꝓhibēdus a somno ⁊ ꝓfūdationē in eo. In eo aūt qui est ex
saluiorib⁹ sōn⁹ pōt moderate cōcedi. Et scias ꝙ a sōno max͏ͤ
ꝓhibēd⁹ est egrotās q̄ꝫdiu morb⁹ fuerit in ꝑn° ⁊ augmēto:
in statu ṽo pōt moderate cōcedi: ⁊ adhuc plus in declinatio/
ne: ⁊ maxie resoluta existēte ṽtute ⁊ vigilare ipotēte. ¶ Di/
De cibo. xit Ras. in diuisionib⁹. ꝯfert eis illō ex cibis qō fit ex lenti/
bus excorticatis ⁊ aceto ⁊ cibis ꝯgelatis, imo congelatiuis:
⁊ oē qō igrossat sāguinē ⁊ ꝯfortat cor ⁊ extinguit supfluita/
tē caliditatis. ¶ Et Aui. dixit. cib⁹ sit sicut lētes cuꝫ aceto ⁊
sit cib⁹ valde acetosus fact⁹ ex carnib⁹ alkakengi ⁊ lactātis
vitule ⁊ edoꝝ. sup. ⁊ silium carniū siccaꝝ frigidaꝝ. q̄ tn̄ sint
boni chimi facilis digōnis: sꝫ nō facilis corruptionis. debēt
eniꝫ eē cibi eoꝝ medicinales sāguis infridatiui ⁊ igrossatiui
⁊ nō corruptibiles: ⁊ si nō habeāt̄ tales ꝟm nām rectificent̄
ꝑ artē sicut sūt carnes pullaꝝ paruaꝝ ⁊ auiculaꝝ paruaruꝫ
bonaꝝ p̄parate in sultio ⁊ geladina romana ⁊ mirtito: ⁊ sili
bus: ⁊ cū acetositate citri limonū arancioꝝ berberoꝝ agre/
ste ⁊ oib⁹ succis fructuū vel herbaꝝ vel ramoꝝ frigidoꝝ sti
pticoꝝ. q̄ꝫuis. n. rōne siccitatis māe cōpeterēt cibi subtiliati/
ui nō igrossatiui. tn̄ rōne venenositatis eius intentio oēs alē

p̄ualēt. cibi debēt eē fridi vt malā calāꝫ q̄litatē extinguant:
debēt eē exiccatiui ingrossatiui: qr ꝓhibēt malā effumatio/
nē surgere a mā ⁊ dirigi ꝑ mēbra vsqꝫ ad cor ⁊ ingrossando
sanguinē ꝓhibēt ipꝫ a receptiōe infectiōis ⁊ venenositatis. q
ergo ꝓhibent carnē vitellos ouoꝝ pisces ⁊ silēs cibos ꝓhi/
bēt eos cū exhibent̄ sicut sūt: sꝫ nō cū rectificant̄ ⁊ ꝯdiunt̄
modis p̄dictis. ¶ Et pot⁹ eoꝝ sit acetū vel agresta cū aq̄ fri De potu.
gida aut iulep rosatū vel rob de ribes vel de agresta vel de li
monib⁹ aut d̄ acetositate citri. ⁊ silēs his pot⁹. ¶ Uerūtn̄ cū
dubitat̄ de casu ṽtutis exhibeat̄ in potu vinū pauciferū aut
vinū ponticū limphatū cū aq̄ frigida. Ampli⁹ in ꝟmone 2°.
de cibis in p̄seruatiōe a pestilētia ⁊ in cibis patientiū febres
pestilētiales dictū est: ⁊ de cibis ꝯueniētib⁹ in antracib⁹ ⁊ in
oib⁹ apatib⁹ venenosis. ¶ Cib⁹ aūt ad multas vices partiē
dus est: sꝫ est eius cōtinua q̄ꝫtitas minuēda. ¶ Et ꝓcuretur
omni die expulsio supfluitatū ꝑme ⁊ scōe digestionis. De inanitione.
¶ Cura antracis aut dirigit̄ ad cām añtē aut ad cōiunctā aut Cura per potiones.
ad malā discrasiā alterādā aut ad accn̄tia corrigēdū. Et que De diuersione.
respicit cām añtē: aut eā diuertit aut digerit ⁊ euat. ¶ In di/
uersione tn̄ cauēduꝫ est ne tract⁹ fiat sup ꝑncipale siue ꝑ ip̄m
habeat trāsire tm̄ siue remanere: neqꝫ fiat sup mēbrū nobile
siue faciēs opōnē ꝓ toto: ⁊ hoc obseruato diuersio fieri dꝫ ꝑ
oēm modū possibilē ex his q̄ dicta sunt multotiēs: nō ꝙ mā
diuertat̄ ad oppositū. Sꝫ diuertat̄ ne ipsa aut ei⁹ venenosa
fuligo petat cor ⁊ mēbra ꝑncipalia ⁊ nobilia ⁊ itrinseca mē/
bra. hoc aūt fiet maxime ⁊ cōueniēter trahēdo mām ad locū
in quo fuerit antrax p̄cipue nisi antrax fuerit ꝓpinquus cor/
di vel ꝑncipalib⁹ aut in aliquo emūctorioꝝ eoꝝ: in qb⁹ casi
bus diuersio nō dꝫ fieri ad ipsa loca ne mā in eis vniat̄ ⁊ gra
uius inde petat ꝑncipale. Et ob hāc cām errāt q sup locis ꝓ
pinqs cordi ⁊ emūctorijs apponūt vētosas: ⁊ alia attrahen
tia in ꝑn° q̄ꝫuis in ꝓcessu illa attractio sit licita ⁊ ꝯcessa sed
in locis ꝓpinqs ꝑncipalib⁹ ⁊ emūctorijs eoꝝ cōuenit mām
diuerti a toto corpe ⁊ ꝑncipalib⁹: ⁊ ēt ipsis locis, ⁊ emūcto
rijs vicinis: sicut si fuerit antrax in capite vel emūctorio cere
bri cōuenit mām diuertēdo trahere ad colluꝫ vel spatulas ⁊
brachia: ⁊ si fuerit in ꝑtib⁹ pectoris ⁊ emūctorio cordis ꝯue
nit mām trahere ad brachia ⁊ man⁹, ⁊ si fuerit in mirach vl̄
in emūctorio epatis cōuenit mām trahere ad coxas ⁊ tibias
⁊ pedes. ¶ De euōne aūt māe añtis. dixit Auer. collꝫ. 7. car De euōne
bunculus ⁊ antrax: eo ꝙ ꝓ maiori ꝑte fit in aere pestilētiali Utrū flō/
in quo ebullit sanguis ⁊ putrefit: iō de necessitate inducit fe/ mia con/
bres pestilētiales: ⁊ dꝫ medicari cura febris pestilētialis cuꝫ ueniat.
duabus spēb⁹ euōnis: flōmia. s. ⁊ farmacia. Et ꝙ conueniat
flōmia in antrace. pꝫ per Ga. 14° tera. vbi flōmiā in carbone
iussit debere fieri: ēt ducentē vsqꝫ ad sincopim. Et in hoc in/
nuit ipse. in antrace ēt cōuenire ⁊ fieri debere: Et Aui. dixit.
necessaria est euatio: ⁊ hec qdē cū flōmia: ⁊ cuꝫ eo qō tolerat
hora. Ras. ṽo in diuisionib⁹ dixit oppositū. s. ꝙ non opꝫ vt
fiat flōmia in hac egritudie. ¶ Propter dictā cōtrouersiam
oēs cōcordant ꝙ rōne cāe cōiuncte hui⁹ egritudinis nō com
petit flōmia: qm̄ ipsa est venenosa valde, ⁊ existens expulsa
ad exteriora ⁊ ex̄ venas ⁊ nō dꝫ reduci ad interiora nec itra
venas ꝙ faceret flōmia inaniēdo venas ⁊ ꝯsequeret̄ mā illa
inanitionē eaꝝ: sꝫ q̄ꝫtū ad ipsaꝫ cām añtē tenētes māꝫ antra
cis esse māꝫ gn̄atā ex grossiori ꝑte sanguis qn̄ putrefit dicūt
flōmiā cōpetere. ⁊ similr dicūt illi qui tenent ꝙ mā antracis
est sanguis grossus adustus, qm̄ euato sanguine grosso qui
ꝟm eos stabat loco māe añtis mā cōiuncta nō ampli⁹ auge/
tur. Et dicūt oēs predicti flōmiaꝫ magis cōpetere in antrace
rubeo q̄ꝫ in citrino ⁊ in citrino magis q̄ꝫ in nigro. ¶ Sed q
tenēt ꝙ materia antracis añs sit vel esse possit sanguis cum
adurit̄ vel flegma salsuꝫ vel colera vel melīa post adustionē
eoꝝ. dicunt in sanguineo flōmiā cōpetere. In alijs autem ne/
quaq̄ꝫ, sed quādo competit flōmia: tunc maxime cōpetit qn̄
corpus fuerit plectoricū: vel ēt qn̄ fuerit cōsuetū flōmie quā
postea dimiserit: vel ēt qn̄ fuerit solitus hr̄e aliquā sanguis

euacuationẽ que postea restricta fuerit. Et dicũt. qñ flebotomia cõpetit: tũc dz fieri copiosa, qm̃ hoc apa[illegible]est acutissimũ. Et in hoc innuit Gal. vbi supra. in 5° et affo. que egerunt [illegible]. Ubi dixit. ꝙ flõia ducẽs ad defectionẽ in acutis morbis: sic in acutissimo apate ɔueñit, ꝛ dñt. ɔfert hec flõa i pn°, qd̃ innuit Aui. cũ dixit. cũ eo qd̃ tolerat hora. tolerat aũt in pn° cũ virtus adhuc est fortis: in quo et tẽpore mã stans in forma cãe añtis nõdũ multũ malignata est: cũ sit dispersa ꝛ mixta sanguini bono q eius refrenat maliciã: nec adhuc sit in totũ a regimine nãe derelicta, malitia. n. venenositatis in ea acgritur successiue gradus post gradũ: neqꝫ et adhuc in pn° timetur retractio mãe cõiuncte in venas, cũ eo tẽpore parũ sit qd̃ sit ex ea collectũ extra venas: q̃re potius illud paꝝ sine essumatione eius flebotomia diuertit a corde ꝛ pncipalibus alijs: ꝛ deducit eam versus alia mẽbra: ꝛ ꝓinde dici posset ꝙ flebotomia potius trahat eã de interiorib9 ad extra q̃z ecõuerso. Sed in ꝓcessu ꝛ mã iã pro magna parte collecta ꝛ multum malignata. Dicũt. flebotomiã nõ cõuenire: ꝛ maxime eã debilitata virtute: ꝛ precipue apparẽtib9 iaz signis malis: ꝛ de vomitu ꝛ pulsu cordis ꝛ sincopi ꝛ silibus, ex eis q̃ eueniunt iam succumbẽte virtute. ¶ Et ista dicunt fuit intẽtio Ras. in verbis supradictis. Ait eniz. ꝙ qñqꝫ superuenit cũ antrace vomitus pulsus cordis ꝛ sincopis. Et postea subdit. non fiat flebotomia cũ hac egritudine. s. quãdo est cũ dictis accidẽtib9. Jmmo eis apparẽtib9 dicũt qdã. ꝙ neqꝫ alia euacuatio per farmaca soluta fieri debeat, sed. sup. ante apparitionẽ dictoꝝ accidẽtiũ: in hac egritudine euacuant cũ flebotomia: ꝛ cũ farmacijs: ꝓut opz. ꝙ ista supplentia debeant fieri pz: q2 ipse nullã mentionẽ de euacuatione fecit in hac egritudine: ꝛ nulli dz esse dubiũ. ꝙ ipse sciuerit euacuationẽ in ea cõuenire. Et fortasse hoc etiã intellexit Aui. cũ vt dictuz est. dixit. fiat flebotomia cũ eo qd̃ tolerat hora: q2 ante aduentũ dictorum accidentiũ: in quoꝝ hora flebotomia non toleraẽ. ¶ Et ꝓpter dictã cãm flebotomia quãdo expedit dz q̃z citi9 potest fieri: ita ꝙ etiã in pncipio principiante: si possibile fuerit: dz autem fieri flebotomia ex latere opposito per vnã diametruz. ¶ Ad eligendum autẽ diametrum que in sursum ꝛ deorsum: siue que ẽm dextrum ꝛ sinistrũ, aut ante ꝛ retro: dz cõsiderare locũ mãe ꝛ attente cõsiderare: ne materia habeat transire per principale: neqꝫ ꝓpe ipsum. Uerũtñ aliquando plectoria est tam magna ꝙ egetur duabus flebotomijs. Et tunc pma dz fieri ex loco opposito per duas diametros: ꝛ secunda per vnã si tolerauerit eas ambas virtus, ꝛ patiẽs eis cõsenserit. Qz si nõ tolerauerit virtus ambas: aut nõ cõsenserit eis patiẽs: tũc fienda est vna copiosa ex vena magna ptis opposite: qm̃ ipsa euacuat ex toto corpore. ¶ Et sunt ex hoĩbus quidã qui post flebotomiaz ex parte opposita factã precipiũt fieri aliaz ex eodẽ latere: qm̃ sicut pma flebotomia cõfert ad euacuandũ mãm antecedẽtẽ dispersaz per corpus: ita hec secũda flebotomia cõuenit ad euacuanduz mãm locatam: ꝛ omnem aliam mãm repertam in circuitu ꝛ ꝓpinqtate materie locate ꝙ si erratũ fuerit facta in pncipio flebotomia ex latere opposito adhuc p̃cipiunt fieri debere in ꝓcessu flebotomiã ex eadẽ pte, imo et post appitionẽ accidẽtiũ maloꝝ si inuẽta fuerit virtus tolerãs ipsam. Cõiter aũt medici loco istius scõe flõmie vtuntur appositione sanguisugarum super loco vel scarificatione vel vtraqꝫ. ¶ Et scias. ꝙ flebotomia meli9 partiẽ ad plures in eadẽ die vel duob9 ꝛ meli9 toleraẽ q̃z vna sit copiosa. ꝛ laudabilior est flebotomia stricta q̃z ampla saltem ea que fit ad cãm añcedentẽ: vt ɔseruentur spiritus, ꝛ nõ sic exalent, in quoꝝ exalatione maius existit nocumentũ q̃z sit iuuamentũ eũationis peccantis materie in antrace ꝛ bubonibus: siue apatibus pestilentialibus. Et dico. vidi ꝛ audiui ab alijs flõmiam pluris numeri ꝛ strictaz posuisse: vnicã vo copiosam ꝛ amplam nocuisse.

Utrũ euõ ĩ farmaciam ɔueniat.

¶ De eũatione autẽ per farmaciã putauerunt iam quidaz in antrace ꝛ apatibus pestilentialibus nõ esse euacuanduz cuz farmacia: qm̃ farmacie est attrahere mãm venenosam de exterioribus ad interiora: ꝛ ꝓpterea dicunt. ꝓhibuerũt auctores flebotomiaz fieri in morsu canis rabidi: ꝛ morsib9 ꝛ pũcturis alioꝝ aialiũ venenosoꝝ. Et errauerunt. qm̃ auctores mandant in hꝫ apatib9 euacuationẽ debere fieri cũ farmacia: vt educatur humor stans sub rõne cause antecedentis: ne transeant in cõiunctam: ꝛ magnam cito inferat lesionẽ, neqꝫ est simile de veneno ab extrinseco eueniente ꝛ eueniente ab intrinseco. Nam in corpore venenato ab intrinseco sunt materie male corrupte multe: que nisi educanẽ periment patientẽ: ꝛ q̃uis aliqd̃ inferaẽ nocumentum de aliqua attractione alicuius portionis mãe iam expulse: ꝛ locate que tẽderet ad exteriora. Jstud tñ peccatũ est puũ respectu iuuamenti dicti: qm̃ maximũ est. Jn venenato aũt ab extrinseco non sunt ille mãe, sed solum est in eo venenũ exterius quod nõ dz cũ farmacia trahi interius: naz tũc nocumẽtũ esset magnũ: iuuamentũ nullũ: aut paruũ valde. ¶ Debet aũt eligi farmacum qd̃ sit sanguinis mundificatiuum, ꝛ cuz hoc aspectũ habeat ad oẽs humores: q̃uis pncipalius ad flegma salsuz: ꝛ coleram in antrace citrino: ꝛ principalius ad meliam in nigro. ¶ Dixit eniz Auer. colliget 7°. nõ sufficit medicina vnũ tm̃ purgãs humorem: sed medicina oẽs purgãs humores: qm̃ corpora taliuz recipiunt putrefactionem in oib9 hũorib9: ꝛ talia farmaca in hac egritudine vtilia multũ existunt. Dixit ipse sicut pillulle chochie: in qbus intrat sticados ꝛ mastix ꝛ scamonea p̃pata: ꝛ collogntida et preparata. ¶ Dicũt qdã. ꝙ nõ dz exhiberi farmacũ forte attrahẽs ab exteriorib9 ad interiora violenter: sed farmacũ solutiuum debilis attractionis: aut cuz lenitiuis mixtũ, ꝛ nõ inuento farmaco debilis attractionis lenitiuo: aut cũ lenitiuis mixtuz: tunc detur forte factũ debile. ¶ Mũdificatiuũ bonũ cõueniẽs post flebotomiaz sic fit. ℞. tamarindoꝝ. ʒ. 5. prunorũ sebesten ordei mũdi. añ. ʒ. iij. rosarũ violarũ: floꝝ boraginis buglosse ꝛ fumitere epithimi folliculoꝝ sene: ꝛ seminis endiuie. añ. ʒ. j. decoquanẽ in aqua ẽm debitũ modũ decoctionis vniuscuiusqꝫ: ꝛ post d̃coctionẽ colenẽ ꝛ in colatura dissoluaẽ medulle cassiefistu. ʒ. j. 5. ꝛ exhibeaẽ, ꝛ põt hec acui, cum agarico addito in substãtia vel infusione vel decoctione ẽm ꝙ videbiẽ medico cõuenire. ¶ Et scias ꝙ cũ sit necessaria fuerit flebotomia ꝛ euacuatio per farmaciaz incipiẽdũ est a flebotomia, p̃mittendo tamen ei clystere, si nõ fuerit inuentus venter lubric9. Cristeria quoqꝫ ꝛ post flebotomiaz ꝛ mundificationez cum farmacia vtilia valde sunt, qm̃ fiendũ est vt omni die venter bene assellet semel vel bis si poẽ est, mane cum cristeri ꝓpter superfluitates cene, ꝛ sero cũ suppositorio ꝓpter supfluitates prandij. ¶ Cura aũt antracis ꝓprie debita cause coniuncte est, si malignus inceperit nullo mõ repercussiua super loco ponenda sunt, ne materiaz malignatã interius repellant. Ait eniz Ras. in diuisionibus. nõ leniatur cũ epithimatib9 frigidis. ¶ Et Aui. dixit. cũ illic est febris que est signũ malignationis mãe tardabis cuz infrigidatione. i. nõ infrigidabis ne reducas mãm retro. s. ad interiora, vnde expellitur, ꝛ precipue conueniunt nõ repercussiua si fuerit antrax in emũctorio, aut ꝓpinquis cordi, ꝛ nõ solũ nõ cõueniunt super loco, sed nec in circuitu eius in pn° ꝛ ante totalẽ expulsionem materie venenose, ne ꝓhibeant defluxũ magis a pncipalib9 ꝛ nobilibus ad locuz antracis, ꝛ non remaneant in eis, qm̃ potius est iuuãdus ipsius defluxus ad locũ cũ attrahẽtibus moderate. Cũ aũt mã totalr̃ expulsa in loco collecta fuerit, cuius signũ est alleuiatio ꝛ accñtiũ remissio ꝛ bona ifirmi tolerãtia, vt ꝓhibeãt mãm malignã retrocedere, ꝛ ipsius euaporationẽ ad pncipalia trãsire, ꝛ hec potuisset fuisse intẽtio dicẽtiũ repcussiua ɔuenire. ¶ Et de ɔueniẽtiorib9 in circuitu est bolus arme. cũ olo ro. ꝛ aceto vel cũ aq̃ ro. ꝛ aceto. nã mẽbra circũstãtia a corruptiõe defendũt ꝛ ꝓhibẽt trãsitum vapoꝝ venenosoꝝ ad pncipalia, dz istoꝝ appositio fieri circũcirca antracẽ, si fuerit in mẽbro nõ emũctorio, nec ꝓpinq̃

De localib9 in pn° maligni.

principali.Si ꝟo fuerit in membro ꝓpinquo principali vel
emūctorio, tūc nō fiat eoꝝ appositio circūcirca:ſꝫ ſolum ex
ꝑte q̄ hꝫ ꝓpinquitatē cū ꝑncipali:ꝛ que eſt inter ꝑncipale ꝛ
emūctoriū:nā nō oꝫ tūc tolli vel ꝓhiberi effumatio:niſi a ꝑn
In ꝑn°nō maligni. cipali.¶Si ꝟo antrax nō inceperit malignus:ſꝫ ſaluus:vt
q̄ rubeus in quo pōt ſperari ſalus ꝓpter remiſſaꝫ eius ma/
litiā:tunc pn̄t cōuenire:ꝛ cōueniunt reꝑcuſſiua poſita ēt ſuꝑ
ipſa in ꝑncipio:ꝛ maxime ꝑncipiāte:ꝛ de hoc intellexit Aui.
cū dixit.curet̄ in ꝑncipio cū eis que cōſtringūt ꝛ infrigidāt:
ſicut cū ſpongia infuſa in aq̄ ꝛ aceto:aut oleo ro.aut de po/
mis:aut maſticino myrthino ꝛ ſilib⁹:ſed tn̄ nō eſt hoc fien/
dū,niſi euacuationib⁹ premiſſis:ꝛ cōfortatione cordis ꝛ ꝑn
cipaliū:nā his premiſſis fit aſſecuratio ꝙ nō ledet mā ad in/
teriora repercuſſa:precipue cū nō ſit eius malicia exceſſiua:
q̄ꝫuis tn̄ ſic ſit cōceſſuꝫ:hoc tn̄ cū cautela fiēdū eſt:vt nō ca/
dat in appoſitiōe eoꝝ error ꝛ nocumētū magnū.Et iō Raſ.
in diuiſionib⁹.docuit ponere mētē huic infrigidationi:ꝛ di/
xit.cū videris ꝙ accidat ex epithimate.ſ.reꝑcuſſiuo cū aqua
frigida pulſus cordis.ſup.vel aliō accidēs malū abijce ꝓꝫ.ſ.
reꝑcuſſiuū:qm̄ euētus mali accn̄tis eſt ſignū erroris:ꝛ ꝙ an
trax fuit in ꝑn° malign⁹:aut poſtea malignatus eſt.Et ad re
mouēdū dictū nocumētū dixit.incipe embrocare locū cū aq̄
calida.ſup.ꝛ alijs attrahētib⁹,ꝛ ꝓſequere cū cura maligni:
q̄ꝫuis de intentiōe auctoꝝ,ꝛ de licētia multoꝝ ſit cōceſſuꝫ in
antrace ſaluo maxie eo qō eſt rubeū cū pauca mā:ꝛ in loco
longinquo a ꝑncipalib⁹ accidēte cū premiſſione eūonū ꝛ cō
fortatione ꝑncipaliū ꝛ obſeruatione regiminis debiti in ꝑn
cipio approximare reꝑcuſſiua.Ea tn̄ approximare raro eſt
poſſibile:ꝛ ꝑmo q̄ oēs ꝑdicte ꝯditiones ſil̄r in antrace raro
reperiūt̄.2° tp̄s ꝑncipij antracis eſt valde breue:in quo eua
cuationes:ꝛ alia ſupradicta raro valde pn̄t ad plenū ꝑmitti.
ꝙ ꝛ ſi oīa premitti poſſent adhuc tutius eſt nō reꝑcutere:ſed
ꝓhibere ꝛ a reꝑcuſſione deſiſtere:qm̄ mā venenoſa q̄ in ꝑua
quātitate exiſtens in locis extremis aliqn̄ infert accn̄tia pra
ua:ꝛ aliqn̄ mortē:ꝛ frequēs experiētia demōſtrat ꝙ cū oīb⁹
auxilijs intus ꝛ extra approximatis antrax perimit patiētē,
quāto ergo magis ſi reꝑcuſſione peracta mā venenoſa ad in
tra tranſiret:cuius nō oꝑꝫ tolerare vt de ea qd parū reuerta
tur interius:vt ſupra de igne perſico patuit:q̄uo nō debent
oīno reꝑcuſſiua ꝓhiberi cuꝫ iaꝫ ꝓhibuerit Aui.ad locū aerē
frigidū peruenire.¶Sicut aūt reꝑcuſſiua ſunt ꝓhibēda pu
ra in ꝑnci°:ſil̄r ēt reſolutiua pura.Inqt.n.Auer.colliget.7°
hic nō ſunt res reꝑcuſſiue ſupponēde:nec aperitiue.ſ.cū reſo
lutione ꝛ attractione:ne mām nimiam ad locū trahāt ꝛ pu/
trefactionē inducant.Ex quo pꝫ error eoꝝ qui ſolū ſtudent
in ꝑncipio trahere mām ad locū antracis.Cōueniūt autē in
ꝑncipio antracis ꝛ eūone premiſſa ꝛ nō premiſſa reſolutiua
mixta cū aliqb⁹ frigidis:vincentibus tn̄ reſolutiuis in per/
mixtione:ꝛ ſic videt̄ eſſe de intentione Aui.qn̄ in cura ꝑmo
mandauit ſic agendū fore.Hic aūt accipit̄ ꝛ ſil̄r agendū eſſe
in antrace:ꝛ multo magis cū ſit ei⁹ mā per ampli⁹ veneno/
ſa.Frigida itaqꝫ ſic cū reſolutiuis ꝑmixta reꝑcutere nō pn̄t:ꝛ
tn̄ malā diſcraſiaꝫ cōtēperant ꝛ remittūt:neqꝫ reſolutiua ſic
permixta debent ſuꝑfluā trahere mām:neqꝫ malā diſcraſiaꝫ
calidā augere:ꝛ tn̄ de mā locata aliqd reſoluendo cōſumūt.
¶De emplaſtris itaqꝫ bonis apponēdis in ꝑncipio antra/
cis eſt furfur triticeū decoctū in aceto ꝛ oleo ro.aut empl̄m
factū de farina ordei cuꝫ ſucco betonice ſolius,aut ēt addito
eis ſucco cōſolide minoris:quecūqꝫ ēt curant antracem cuꝫ
ꝓprietate cōueniunt in ꝑncipio:imo ꝛ omni tempore.Et de
iſtis dr̄ eſſe ſcabioſa de qua dicit̄ ꝙ emplaſtrata foris necat
antracē tribus horis:ex eis eſt pes columbinus decoctus:q
ſuperemplaſtratus cito necat antracē,ꝛ ex eis eſt cauda eq/
na minor que ſtipitem ſubrubeū hꝫ,quā dicūt mirabil̄r ope
rari cōtra antracē,cū trita ſuperponit̄ ei.Et ex dictis eſt con
ſolida minor dicta a quibuſdā vince toſſicuꝫ.a nobis morel
la:ꝛ a qbuſdā dicit̄ herba venti vel ſancti Laurentij cum co
cta ꝛ cōtrita ſuperponit̄:aut vt dicūt quidā.cū cruda teritur
inter duos lapides fluuiales:ꝛ ſuperponit̄ antraci frequen/
ter diuino miraculo perimit ipm̄:deinde eſt neceſſe curare:
niſi vulnus.Et ex eis eſt betonica de qua dixit Dioſ.ꝙ trita
ꝛ bibita cū aq̄ calida,ꝛ ēt alia portio eius trita,ꝛ cū aſſūgia
porci mixta ꝛ ſuperpoſita antraci mirabil̄r cōfert ei:ꝛ dr̄ ꝙ
arnogloſſa:ſiue viridis:ſiue ſicca trita ſuppoſita ſanat ipm̄:
ꝛ idē dr̄ de radice agrimonie ꝙ trita bibita ꝛ ſuppoſita libe
rat ab ipſo:ꝛ dicit̄ ꝙ lapis ſaphyrus appoſitus ꝛ retētus in
circuitu antracis cōfert iuuamēto magno,ꝛ qdā dicūt.ſuꝑ/
ponat̄ antraci de tyriaca optima bis vel ter in die vſqꝫ ad ru
pturā ꝯuenit iuuamēto manifeſto.Et dn̄t qdā.ꝙ ſi tyriaca
fuerit bona ꝛ antrax verus ꝙ iª tyriaca cito exiccatur:ita ꝙ
poſſet puluerizari ſicut cinis:ꝛ alij dicunt.miſceant̄ cū tyria
ca aſſungia porcina ſcabioſa piſtata:ꝛ ponant̄ ſuꝑ antracē,
Apponēda in augmento. qm̄ nō inuenit̄ medicina q̄ ſit iſti par.¶Cūqꝫ antrax perue
nit ad augᵐ medicina apponat̄ q̄ ſit reſolutiua moderate ꝛ
ſine admixtione alicui⁹ rei frigide.De cōuenietib⁹ in hoc tē
pore eſt empl̄m factū de folijs apij vel betonice vel vtriuſqꝫ
vel farina orobi:vel factū ex dictis ſuccis ꝛ tyriaca ꝛ empl̄ꝫ
factū de ſucco roriſmarini:apij ꝛ ſcabioſe:ꝛ farina orobi.Et
qdā ſuppoſūt ſtercus humanū digeſtū tepidū,ꝛ dicunt eſſe
expertū in reſol̄one antracis ꝛ cōuenit ſuppoſitū ante ruptu
rā ꝛ poſt.Et cōuenit empl̄m de opopanaco cōtrito cū paſſu/
In ſtatu. lis enucleatis.¶Et cū ꝑuenerit ad ſtatum:tūc aſſa ꝛ ruta ꝛ
nitrū cōtritū cū melle miſceant̄:ꝛ ſit q̄ꝫtū ipſa ꝛ ſupponant̄.
Dixit.n.Dioſ.ꝙ hoc empl̄m oīb⁹ ſuſpectis a̅patib⁹ ꝯfert ꝑ
ſidiū ſingulare:q̄ velociter ꝯſumit mām ꝛ finit venenoſita/
tē ei⁹:ꝛ cinis cū oleo in lucerna bullit⁹ ꝛ ſuppoſit⁹ cito māꝫ
ꝯſumit,ꝛ aliqn̄ locū rūpit.Aliō.℞.ſucci ſcabioſe.ʒ.5.piꝑis.
gran̄.20.nūero,ſalgēme.ʒ.5.terb.ʒ.j.ꝛ vnū vitellū oui:ꝛ mi
ſceant̄ ꝛ ſuꝑapponat̄ ex eis antraci ꝛ oīb⁹ puſtulis malis:
qm̄ eaꝝ finit māꝫ:ꝛ qm̄ mortificat ipſaꝫ:ꝛ radicē ei⁹ exhit.
Et ꝯuenit empl̄ꝫ de vrtica in oleo cocta vel empl̄ꝫ ō ſinapi ꝛ
ficub⁹ ꝛ ſterc⁹ galli vel galline recēs:ꝛ cal̄ꝫ ſuppoſitū valet
multū:ꝛ valet affronitū cū terbētina mixtū ꝛ ſuꝑappoſitū.
¶Dicūt qdā.exiccet̄ fel porci in furno:deinde icidat̄ de eo
in tm̄ q̄ꝫtū tenet puſtula antracis ꝛ ſupponat̄:qm̄ ſi adheſe/
rit nō dimittet puſtulaꝫ,donec eradicet eā ꝛ extrahat.ſi ꝟo
nō adheſerit ſignū eſt mortis.Et dr̄.ꝙ de exꝑtis veris eſt vt
accipiat̄ cor buffonis ꝛ aſpergat̄ myrra:ꝛ ſic exiccet̄ in vm
bra:ꝛ ſiccū circūdet̄ ter antraci.q̄ ſtatim iterficit̄.Et ꝑdicta
oīa dicūt cōuenire antraci in declinatione ꝛ de ꝯuenientibus
eſt empl̄ꝫ de ſqlla ꝯtrita vel de alijs ꝯtritis ꝛ ꝑmixtis cū nu/
De maturātib⁹ antracē ꝛ rūpentibus cib⁹ rācidis.¶Qꝛ ſi ꝑm dictā viā curationis antrax nō reſol
uat̄:aut nō rūpat̄,ſꝫ tēdat in viā ſuppurationis:q̄ꝫuis h̄ raro
ꝯtingat ꝑꝑ malignitatē malicie ei⁹:ꝛ iō ſi aliqn̄ ꝯtingit ꝙ in
antrace nō multū malo:tūc oꝑꝫ vt auxiliū ꝑbeat̄ in matura
tiōe ei⁹ cū eis q̄ maturāt ꝛ ſil̄ ꝑparāt ad rūpēdū.Dixit.A.in
illo qō hꝫ ſbaꝫ exiture oꝫ vt admiſtret̄ apō ſtatū ei⁹:ꝛ circa
ſtatū cū aꝑtiōe.i.ad aꝑtionē poſtea fiēdā.Et ꝯueniēs in h̄ eſt
empl̄ꝫ Iſaac factū ō fermēto ol̄o ꝛ ſale trito:qm̄ maturat ꝛ
aꝑit.¶Empl̄ꝫ qō cito maturat ꝛ mortificat antracē.℞.vi/
tellū oui ꝛ ꝯfice ipꝫ cū ſale trito ꝛ extēde ipꝫ ſuꝑ.12.petiolas
rotūdas magnas ꝑꝫ q̄ꝫtitatē antracis:q̄ꝝ vna poſt aliā ſuc/
ceſſiue ſuꝑapponat̄ ei ꝛ dimittat̄ ibi morari ꝑ vnā horam.
Dixit Aui.ꝙ aꝑtio fit cū ēbroca ex aq̄ camomille ꝛ aneti ꝛ
ſiliuꝫ.ſ.aꝑiētiū ꝛ ſbtiliātiū:ꝛ alijs q̄ dicent̄ i de rūpētib⁹ exi
turas.¶Notāt.oīa maturatiua ꝓhiberi ōbere in oīb⁹ a̅pa
tib⁹ malis toto tp̄e q̄ nō vr̄ māifeſte trāſire i viā exiture:qm̄
putrefᵃᶜᵐ iducūt ꝛ iductā augēt ꝛ poros opilādo extrīſecos
ꝓhibēt exalationē vapoꝝ maloꝝ:ꝛ ſic cāꝫ exhibēt vt ꝯuer/
tant̄ ad iteriora ꝛ ledāt leſiōe magna.Errāt ḡ ſtolidi q ſtatiꝫ
in ꝑn° cū maturatiuis iſiſtūt.De laudatis āt in maturatiōe ꝛ
aꝑtiōe ē ſucc⁹ ſambuci ſol⁹,vl̄ cū farina frum̄ti mixt⁹ ꝛ ap/
poſit⁹:ꝛ ſil̄r ſucc⁹ ebuli decoct⁹.¶Qꝛ ſi ꝑ dictaꝫ viā antrax
maturat⁹ nō erupit ferro aꝑiend⁹ erit:ꝛ nō tardet̄ in h̄,neqꝫ

expectef pfectio ſanici. ¶ Aui. poſuit q̄dā empl'a ꝯueniētia i
carmata ⁊ ſephyros ⁊ oib⁹ ātracib⁹ nō mlt̄ū malignis: ⁊ p̄m
ſic fit. ℞. ca. veñ. ⁊ atriplicis ⁊ volubilis. ſ. maioris: ⁊ radicū
altee. añ. partes ꝯueniētes: ⁊ ponanf cū pauco gūmi pini: ⁊
iſtud maxie cōpetit in p̄n°: cōpeteret ēt cū fieret trāſitus i viā
exiture. ¶ Scōm. ſ. fit ex glutino albotin ⁊ gūmi pini ⁊ muꝫ
⁊ lupinis: ⁊ maxie cōpeteret in ſtatu ⁊ declinatiōe. ¶ Tertiū
fit de radice cucumeris aſinini cū glutino albotin ⁊ ꝓprie cō
peteret in augmēto. ¶ Et 4^m fit cū ficubus ⁊ nitro: aut cuꝫ
nitro fermētato: ⁊ maxie cōpeteret in declinatiōe ⁊ cū q̄reref
eruptio. ¶ Cura antracis intētionē dirigēdo ad malā diſcra
ſiā q̄ eſt febris: vt pl'm acuta de genere peſtilētialiū: naꝫ hmōi
Cura fe/bris in an/trace. apata ⁊ ſilia: vt dixit Auer. coll'ꝫ 7°. inducūt febres peſtilen/
tiales: pficif ſicut cura febris peſtilentialis q̄ poſita eſt in ſer
mone 2° in ꝓprio capl'o. ad qđ recurrēdū eſt. Hic tñ dōm. ꝙ
iſta cura maxie v̄tif ad alterādū ⁊ defendēdū ⁊ ꝯfortādū cor
cū infridatiōe: ⁊ ad iſtud ꝯferūt granata acetoſa ⁊ acetoſitas
citri: ⁊ odoramētū redolētiū fridoꝝ. Et ſubdit. ſubleua. pl'm
intētionis tue ad ꝯſeruadā virtutē ⁊ infridādum cor. nā loci
vbi eſt antrax nō eſt curatio poſſis: niſi poſt illud. Et Aui. di/
xit. deinde. oꝫ. ſ. poſt euōnē vt reuertaris ad cor cū defenſiōe
eius: ⁊ ꝯfortatiōe: defenſione q̄dē vt nō ledaf ab euaporatio/
ne venenoſa: ꝯfortatione aūt vt repellat a ſe leſiuū: ⁊ hoc fac
dixit ipſe: cū eis in q̄bus eſt infridatio ⁊ odoramētū. i. cū fri/
gidis odoriferis fridis: vt alterēt malā diſcraſiā cal'aꝫ ⁊ ſpūꝫ
vniāt: ⁊ ab exalatione defendāt: vapores ēt ingroſſent ⁊ reſi
ſtant putrefactioni. odoriferis v̄o: vt ꝯfortēt cor ⁊ ſpūs eius
multiplicēt q̄ frida ⁊ odorifera pñt ⁊ debēt adminiſtrari ab
intra ⁊ extra. Et ſint ſumpta. dixit Aui. ex eis q̄ ſunt ſicut ace
toſitas citri ⁊ mumie: ⁊ ſicut rob. pomoꝝ ⁊ cidonioꝝ: ⁊ gra/
natoꝝ acetoſoꝝ valde: ⁊ dicunt q̄dā. ꝙ iſta lr̄a mumie corru
pta eſt: ⁊ oꝫ dici miue: ſꝫ non vr̄: q2 miuā q̄ eſt rob. citoniorū
exp̄ſſit. Alij dñt. ꝙ oꝫ dicere lumie: ⁊ hoc eſt veriſile: q2 rob.
eoꝝ eſt valde vtile. Et q̄dā dñt ſaluari lr̄am eo ꝙ mumia cō/
petit: q2 a putrefactione p̄ſeruat: vñ oꝫ exhiberi in ꝑua q̄ꝫti/
tate: ⁊ cū acetoſitate citri calefaciat: ⁊ ſilr̄ dicunt illi. ꝙ lr̄a oꝫ
dicere mirre. ſup. cū ſupradicta ⁊ eis ſilia. Exhibenf ab intra
in forma ſyrupi vel iulep. vel ꝯfectionis ſiue electuarij. ¶ Et
ex dictis pꝫ error eoꝝ q̄ exhibēt tyriacā ⁊ alias ꝯfectiōes ca/
lidas: ⁊ maxie cū vino: q̄m ꝑ ea eger citius ducif ad ꝑditio/
nē. Et errauerūt iſti. puto grauius: q2 q̄ꝫuis indicatiōe ſum/
pta a mala cōpl'one calida: ⁊ ab euaporatione ſiue māe ſubti
litate ꝯueniāt frida: ſicut auctores p̄dicti dixerūt inde indica
tione ſumpta a venenoſitate māe antracis ⁊ euaporationis
eius oia bezabaralia ꝯueniūt: ſiue calida ſint: ſiue frida: q̄m
⁊ calidoꝝ iuuamētum qđ efficiūt ꝯ venenoſitatē: cui ſup oia
alia magis eſt reſiſtēdū: ⁊ rōne cuius antrax ⁊ alia peſtilētia/
lia apata mortifera dicunf lōge maius eſt nocumēto qđ effi
ciāt in itēſione diſcraſie calide: ⁊ eſt hoc de intētione auctoꝝ.
Ad hāc. n. itē. Gal. in libello de cōmoditatib⁹ tyriace in mor/
Vide hic ꝙ tyriaca mlt̄ū lau/dat̄ i mor/bis peſti/lētialib⁹: ſꝫ nō q̄ūo ⁊ qñ. bis peſtilētialib⁹ ꝯceſſit eā ⁊ ſecuti ſunt eū modernoꝝ q̄ꝫplu
rimi. Vñ Gal. dixit. exhibe ei de tyriaca in potu. ʒ. 5. Sent. di
xit. ꝙ vbi nō eſt inflātio multa eſt tyriaca optima ⁊ agit ꝯtra
venena. Dicunt ēt ꝙ expientia hoc declarat: ⁊ expientia vidi
luce in epidimia q̄ ibi fuit in antracib⁹ ⁊ bubonibus peſtilē/
tialibus ꝙ elliuꝫ bezabarale qđ ibi cōpoſui in quo p̄domina
banf cal'a fuit vltime opationis. Fateor tñ ꝙ vbi hērenf be/
zabaralia frida huic egritudini ꝙ ipſa melius ⁊ ſecurius ap/
proximarenf: ſꝫ q2 talia valida repiunf raro. Aut ſi repiunf
in eoꝝ abñtia vtendū eē calidis: in doſi tñ ⁊ gradu remiſſio/
ribus: aut exhibitis cū fridis remittentibus calitatē eoꝝ. Et
hoc indicauit Auer. coll'ꝫ 7°. in carbūculo q̄ apud eū ē ignis
perſicus. Dixit. n. dabis ēt ei aliq̄ꝫtulū de tyriaca magna: ⁊ ſi
cōceſſit eā in igne pſico multo magis ⁊ melius in antrace: re
mittunt. n. calitatē bezabalariū calidoꝝ tyriace metridati ⁊
ſiliuꝫ: ſucci fridi odoriferi ſupradicti ⁊ aqua cicoree: ⁊ aq̄ bu/
gloſe: ⁊ maxie bezabaralia calida debēt corrigi cū fridis cuꝫ
exhibenf in p̄n°: nā in ꝓceſſu: ⁊ cuꝫ iam q̄rif reſolutio pura
abſq3 frigidis pñt ſecurius exhiberi. Et fortaſſe ad hāc horā
ſe retulit magnus Bernardus, qñ in ꝯſilio ſuo ꝯtra epidimiā
deſcripſit electuariū intenſe caliditatis ⁊ iuſſit exhibendum.
¶ Sūt q̄dā q̄ aſſerūt ſuccū ſcabioſe bibitū ꝯferre cū ꝓprieta
te mirabili: ⁊ in antrace cū febre acuta exhibēt cū tyriaca vl'
metridato ⁊ aſſerunt ſe vidiſſe effectū mirabilē. ¶ In appro
ximandis aūt ſupradictis ab extra. dixit Aui. fiat olphatus
ſicut roſ. cāphore ⁊ ſandaloꝝ: ⁊ q̄dā cōponunt ex eis pomū
cū glutino dragagāti: ⁊ ſunt q̄ ex eis addunt modicū croci ⁊
muſci vel ambre ꝑꝑ cām ſupius dictam. ¶ Et dixit Aui. po/
nanf ſup cor epithimata infridantia ꝯfortātia facta ex eis q̄
cōueniūt hñtibus pulſuꝫ cordis: ⁊ hñtibus peſtilentiā: ⁊ ꝑꝑ
cām iā dictā q̄dā eis addūt de croco vel gariofi. muſco ⁊ ſili/
bus. Inq̄t. n. Meſue. ꝙ medicine cordis fride nō ſunt expo/
liāde ab aliq̄bus cordialib⁹ calis: quare ꝯueniēter admiſcef
eis crocus. ¶ Cura aūt antracis indicatione ſumpta ab acci Correctō accidētiū
dentib⁹ duas hꝫ ꝑticulares intētiones: quaꝝ vna eſt vt ꝓhi/
beanf anteq̄ꝫ fiant ⁊ cōplef ꝑ regimen ſupradictū: vt dieta ⁊
potione. 2ª eſt. vt poſtq̄ꝫ facta ⁊ inducta fuerint corriganf ⁊
emendenf ⁊ cōplent eā: q̄ ipſis accñtibus ꝯuenire dicta ſunt
in capl'is illis ad q̄ recurrere opꝫ. Tumori tñ in antracis cir/
cuitu eueniēti ꝯueniūt maxime in p̄n° que calitatē in loco ſe
dent: dolorē mitigēt, ⁊ ꝙ nō amplius augeaf ꝓuideāt: maxi
me cū iam de collecta in loco mā aliq̄d diminuere poſſint: ⁊
abſq3 attractione reſoluere. Et de laudatis in p̄n° ad hoc eſt
empl'm factū de medulla panis ſimile fermēti iſuſa in ſucco
lēticule aque plātaginis ⁊ aceto: qñq3 loco aceti ponif vinū
ponticū: p̄cipue qñ in loco nō fuerit inflāmatio vehemens: ⁊
locus fuerit vlceratus. Et in aug'° addif p̄dictis flos camo/
mille ⁊ mellilotū: ⁊ in ſtatu addif eis orob⁹ ⁊ loco aceti po/
nif vinū auſterū. Et in declinatione: amotis ſuccis p̄dictis: ⁊
vino auſtero vel aceto addif vinū nō pōticū. Sic. n. ꝓcedēdo
mā tumoris reſoluif ⁊ ꝯſumif: ⁊ ad interiora nō repellif.

Cura vero antracis ꝑ inſtrumētum cyrurgie ſic impleri
oꝫ. Dixit Raſ. in diuiſionibus. locū ſcalpella. ſ. ꝓ/
funde: vt ꝑueniaf ad radicē eius: ⁊ ablue ſanguinē eius cum
aqua cal'a: ne ꝯgelef ſanguis in loco ſcalpellationis: ⁊ nō cur
rat: ſiue nō fluat exterius: imo vt bñ effluat. dixit ipſe ſugaf
ſuctione leui. ſ. cū vētoſis appoſitis cū pauco igne vel ore alf
cuius vilis ꝑſone: vel ⁊ pluriū. Ueꝝ ſi ore ſugaf ſugēs regē/
dus eſt regimine dicto in ſermone 4°. in cura ſugentiū vene
na. ¶ Dicūt q̄dā. hoc maxie facere ꝯuenit in ſtatu. Vñ Aui.
loquēs de cura in ſtatu dixit. curef cū ſcalpellatione ſi poſſi/ Scalpel/lādus eſt loc⁹ ⁊ qñ.
bile eſt: ⁊ fiat ꝙ currat qđ eſt in ipſo ad extra. Quidaꝫ tñ di/
cunt, ⁊ bñ. ꝙ Aui. hic per ſtatū intellexit totū tēpus qđ eſt a
premiſſione euationū ⁊ diuerſionuꝫ vſq3 ad declinationē ex/
cluſiue. ita ꝙ volūt ꝙ p̄miſſis vl'ibus de euatione materie ⁊
diuerſiōe ſcalpellatio debeat fieri: ſiue in p̄ncipio: ſiue in aug
mento vel in ſtatu: imo ſciendum eſt ꝙ quāto citius ſanguis
malus de loco per ſcalpellationē extrahif p̄miſſis dictis vli/
bus tanto melius eſt ⁊ magis aſſecuraf locus: ne ſupueniat
ei corruptio ⁊ mors. Et fortaſſe ꝓpterea ſubdit Aui. non di
mittaf. ſ. diu ⁊ anteq̄ꝫ fiat ſcalpellatio ꝙ brunum fiat ⁊ deni/
greſcat locus: q̄m ſi ſic dimittif addif venenoſitas eius quo
tidie. Immo forſitan tunc addita eſt in tm̄ ꝙ ſcalpellatio: ⁊ ſi
fiat nō ꝓderit: ⁊ dixerūt quidā ⁊ bñ non dimittaf. ſ. ſcalpella/
tionis reiteratio ſi prima nō fuerit ſufficiens ꝙ ſcies ꝑ inten
ſionē accidētiū vel ſaltē per pſeuerantiā eoꝝ in intēſione ſua
a qua nō remittunf: tūc. n. non oꝫ dimitti reiteratio ſcalpel/
lationis tādiu vt locus brunus fiat: imo oꝫ fieri ne denigref
propter maliciā māe que remāſit poſt primā ſcalpellationē:
imo ⁊ ſi non ſufficit ſcđa ſcalpellatio fiat ⁊ tertia ⁊ quarta: ⁊
ſm̄ ꝙ rei malicia exegerit. Et dixit Aui. poſt ſcalpellationeꝫ
fac vt currat ex ea ſanguis plurimus: curret autē plurimus
ſi ſup loco ſcalpellato fricatio fiat cū petia infuſa in aqua ca/
lida: aut ſupponaf ventoſa cū pauco igne cōprehendēs totū

locum scalpellatū: cuius appositio reiteref: si necessariū fuerit. Et q2 multi scalpellationē refugiunt: ⁊ p̄cipue ꝓfundaȝ: opȝ in eis vt sanguisugaꝝ fiat appositio vnius vel pluriū: ⁊ cum reiteratione ſm ꝙ videbit oportere: ⁊ post earū casum permittat: vt de sanguine effluat plurimuȝ. ¶ Ego aūt vidi post scalpellationē vel sanguisugaꝝ appositionē ⁊ exitū sanguinis ꝙ appositio galletoꝝ vel pipionū: siue columboꝝ per mediū dorsi scissoꝝ vnus post alterū est singulare ⁊ vltimuȝ remediū: qm̄ venenū mirabilr̄ sic attrahit ⁊ mēbrū ꝯfortat dolor mitigat: ⁊ nullus nāe terror infert. ¶ Dicūt post scalpellationē ⁊ sanguinis extractionē per eā supponit loco scalpellationis de optima tyriaca ⁊ bn̄ fermētata mixta cū puluere gentiane: qm̄ oēm venenositatē ad se trahit ⁊ educit: ⁊ vulnus cōsolidari non ꝑmittit. Ipsum.n. tādiu tenēdum est aptuȝ. donec febris ⁊ oīa alia accn̄tia fuerint oīno deleta. Et dicūt, ꝓdictā tyriace appositionē debere fieri: si ante scalpellationē locus nō fuerit denigratus: aut ēt si fuerit: ⁊ post scalpellationē fuerit in eo nigredo remissa vel ablata. Si vero nigredo p̄existens nō fuerit amota per scalpellationē: aut fuerit aucta: aut de nouo aduenerit: tūc signū est malitie magne non auferēde per tyriacā: sed cauterizādus est locus. ¶ Dixit Raſ. vbi supra. si per scalpellationē non curat: sed ꝑambulat ⁊ addit nigredo eius: cauterizet: aut cū igne: aut cum medicina caustica supradicta: itaꝙ cura recta ē ⁊ bona: ⁊ ſm menteȝ auctoꝝ. Uerūtn̄ medici moderni nō seruant dictum ꝓcessum circa localia: imo statim cauterizant: q̄uis dicant quidā hoc fiendū esse ad euitandū infamiā vulgi q credit ꝙ hic morbus cauterio debeat perimi: ⁊ nō aliter posse curari: ⁊ ne si ꝑꝑ aliquā cām infirmus cōuerteret ad mortē: dicatur medico interfecisti hunc hoiem: q2 nō interfecisti morbum. Mihi aūt vr̄ rōnabilr̄ esse cauterizandū: nā sicut in curatione venenoꝝ ab extrinsecis corpori illatoꝝ cū morsu vel punctura cautio. al's. cauterizatio p̄sto facta cōpetit ad salutem: qm̄ cauteriū mām venenosam a principalibus diuertit: ⁊ de ꝓfundo corpe attrahit: ⁊ in loco adductā ⁊ ꝯtentaȝ dissipat ⁊ ꝯsumit: ⁊ silr̄ cōpetere dȝ in antrace ⁊ quolȝ alio a͞pate venenoso: qm̄ venenū in eo inuentū destruet ⁊ cōsumet: ⁊ ꝙ in ꝓfundo fuerit ad locū trahet ⁊ educet: cuius signuȝ ꝙ qn̄ꝙ ex loco cauterizato visa ē egredi venenosa humiditas nigra encaustro silis. Debet aūt causticatio p̄sto fieri: ⁊ dȝ accipere partē vesicatā ⁊ escaratā: ⁊ in circuitu vsꝙ ad ꝑteȝ sanā: ⁊ dȝ ꝓfundari: donec ꝑueniat vsꝙ ad radicē eius: ⁊ eam destruat totā. Cauteriū aūt supꝑficialiter factū ⁊ non ꝓfundatū longe magis nocet q̄ȝ ꝓferat: qm̄ venenū in loco existens non cōsumit: neꝙ qd̄ est in ꝓfundo ad locū trahit: sed cū duritie ⁊ testea soliditate escare supinducte: ⁊ sub ea remāsit venenosum ab exalatione ⁊ transpiratione debita ꝓhibet. Et ꝑꝑea apud me nō est recta opatio eoꝝ qui antracē cauterizant cū cera liquefacta supꝑflua accipiētes candelā cereā accēsam ⁊ effundentes de cera q̄ in circuitu licinij liquescit guttā post guttā: qm̄ tale cauteriū non ꝓfundat: sed solaȝ supꝑficiē accipit. Et silr̄ ꝑꝑ dictā cām non est apud me recta opatio eorū qui accipiunt bucellā panis ſm quātitatē antracis ⁊ infundūt eā in oleo feruētissimo ⁊ sup antracē apponūt: q̄uis istoꝝ opatio minus mala sit q̄ȝ opatio cum cera liquefacta: ⁊ maxime qn̄ pluries iterat. Debet itaꝙ medicus in cauterizatione antracis ⁊ silium cōsiderare tp̄s morbi in quo cauteriū facit: nā si facit ip̄m in p̄n°: ⁊ cū nōdū tota mā venenosa expulsa est ad locū: tūc post cauteriū non dȝ expectare casum escare: sed ilico dȝ eā cū pilo inq̄ȝtū poterit amouere: vt non ꝓhibeat per eam defluxus ad locū residui māe que in ꝓfundo remanserat: siue cauteriū fecerit ꝓfundū: siue nō. Sed tn̄ si errauerit ⁊ cauteriū non ꝓfundauerit: ⁊ ꝓfundare nō potuerit ꝑꝑter intolerantiā infirmi vel aliaȝ cām: vt in dispositione loci: tūc amota escara dȝ cauteriuȝ iterare: ⁊ hoc donec ꝓfundet: ⁊ si cauterij iteratio fieri non poterit: dȝ locus scalpellari vt fiat via materie expellende ⁊ exalationi eius: qdam tn̄ sunt qui post cauteriū non ꝓfundans loco vlterioris ꝓfundationis apponūt scabiosam ꝯtritā dicentes eam cū mirabili ꝓprietate ꝓferre: Si vero facit medicus cauteriū in ꝓcessu: ⁊ p̄cipue in statu: ⁊ cū iam tota mā vel quasi tota ad locū expulsa fuerit: tūc hȝ inducias ad casum escare p̄ter ꝙ eam cū pilo amoueat. ¶ De medicinis aūt vtilibus ad cauterizandū in antrace ⁊ silibus est: vt sumas calcē viuā ⁊ saponē gallicū ⁊ piper contritū: ⁊ cōmisce ea cū saliua: ⁊ suppone in noie creatoris cauendo: ne tangat partē sanā: mortificat.n. antracē cito. Et quidā cōficiunt dictū causticū sine pipere: ⁊ qdaȝ loco saliue apponūt capitellū vel lixiuiū: ⁊ qdaȝ acetū: ⁊ dicūt. ꝙ si calx facta fuerit de lapide spongioso ꝙ melior erit. ¶ Et de vtilibus ad mortificandū antracē est: vt sup eū ponat medicamē qd̄ sic fit. ℞. cantaridarū vstarū. al's. contritarū olei ⁊ saponis galici. an̄. partes equales: ⁊ dissoluant cuȝ capitello: qd̄ sic fit. ℞. cineris quercus: siue cerri quo vtunt tinctores partes. iiij. calcis viue partes. vj. ⁊ supercolet aqua: ⁊ opȝ vt cū superponit causticū superliget ligatura non ꝑmittente illud a loco antracis separi. Et vt qn̄ diu supertenet maxime qn̄ mā tota vel quasi tota expulsa fuerit ad locū in circuitu ꝓhibitiuum superponat materierū ad locuȝ fluere potentium. ¶ Post ꝑfectā causticationē intendendū est ad casum escare cum supꝑappositione butyri solius: aut mixti cū oleo vel aliqua assungia: aut cū suppositione empl̄i: qd̄ optimū reperit ad casum escare cauterij: qd̄ sic fit. ℞. brance vrsine ⁊ malue: radicuȝ altee mundatarū. an̄. M.i cōtundant optime ⁊ misceant cū assungia porci nō salita: ⁊ cū butyro antiquo ⁊ dimittant simul putrescere per tres dies: postea exprimātur ⁊ colent ⁊ colature addat parū cere ⁊ masticis ⁊ vsui reseruetur: aut superponat empl̄m ꝯfectū de malua vel maluauisco farina frumēti ⁊ fenugreci vel seminis lini ⁊ multo butyro. ¶ Cūꝙ locus antracis vlceratus fuerit ꝑꝑter corrosioneȝ incisionē vel scalpellationē vel causticationeȝ remota escara nullo mō de p̄dictis mollificantibus vel alijs silibus: vel de maturatiuis apponendū est vt putrefactionē faciant: aut factā augmētent: sȝ regendū est tūc tale vlcus regimine vlceris fraudulenti mali: cūꝙ mundificatū fuerit: ⁊ tp̄s fuerit: vt in eo caro generet: tunc dicunt quidā repleat vlcus folijs basiliconis: q2 non est eis par in generatione carnis.

Margin: De cauterizatione loci q̄ ēt i p̄n° cōuenit ⁊ qn̄o

Margin: Medicine cauterizatiue cōuenientes.

Margin: Facientia cadere escaram.

Margin: De cōsolidatiōe vlceris.

¶ De a͞patibus emūctorioꝝ: siue de bubonib⁹. Cap. xxxiij.

Supra in primo tractatu huius sermonis declaratū est: ꝙ quedaȝ sunt mēbra vocata glandosa: qm̄ eoꝝ cōpositio ex carne glādosa existit: ⁊ ista quedā sunt facientia opationē ⁊ iuuamentum: de quorū numero sunt testicul mamille ⁊ caro glandosa in collo vesice. de a͞patibus horuȝ mēbroꝝ non est sermo in hoc capl'o. sed dicet de eis in sūma sequēti huius tractatus: ⁊ quedā sunt mēbra que sunt glandule solū que operationē nō faciunt in corpore: sed iuuamētum tantū: a Gal'. adene vocate: ⁊ de a͞patibus hoꝝ inferius dicet in ꝓprio capl'o. ⁊ quedā sunt mēbra vocata glandosa: non q2 ex carne glādosa cōposita sint: neꝙ q2 sint glandule: sed q2 eoꝝ carnes lapse sunt ⁊ molles ad modū carnis glandose: ⁊ q2 in ipsoꝝ carne multe glādule siue adene reperiuntur ⁊ sunt: ⁊ talia mēbra sunt loca emūctoria: ⁊ quecūꝙ alia in qbus multe de dictis glādulis reꝑiri pn̄t. Et de a͞patibus hoꝝ mēbroꝝ agit in hoc capl'o. ¶ Et q2 hmōi a͞pata aliqn̄ vocant a͞pata glandulaꝝ. Ideo sciendū est. ꝙ a͞pata in glandulis eueniētia ab auctoribus triplr̄ reperiunt accepta. vno mō pro a͞pate flātico: cuius mā est separata in mēbro ⁊ collecta in pāniculo: siue folliculo. Et de his in capl'o de glādulis ⁊ scrophulis de qbus intellexit Aui. p̄mi 2ª cuȝ dixit. capl'o de egritudinibus cōpositis: glandule sunt sepate inuolute in coopꝑtorio. 2° mō pro a͞pate flātico. cuius mā ingrossata ⁊ indurata est in vnū aggregata: nō tn̄ sunt in folliculo: ⁊ vocantur nodi. Et Aui. in ca° de nodis vocauit eas glādulas: ⁊ dicet de eis in capl'o ꝓprio: 3° mō dī de a͞pate carnis mollis cō

Margin: Apata in glādulis eueniētia triplr̄ accipiunt.

tinentis glãdulas: ⁊ dicunt᷑ hm̄oi apostemata emũctorioꝝ: ⁊ vocantur cõiter bubones. ¶ Bubo tñ pro ap̄ate sumptus tripl'r reperit᷑ sumi: vno mõ ꝓprijssime pro solo apostemate inguinũ ꝓprijssime bubo: q2 inguina bubones vocantur: q2 latitant in corpore more bubonũ auium nocturnarũ: que in die latitant: ⁊ in nocte vagant᷑: vel dicit᷑ apostema inguinuꝫ bubo: q2 in eis formam oblongã hꝫ: sicut bubo auis: ⁊ hoc ap̄a nostro idiomate vocat᷑ anguix. scd̄o mõ sumitur ꝓprie pro apostemate cuiuscũqꝫ emunctorioꝝ. Et tertio mõ cõiter pro apostemate partiũ exterioꝝ maxime vniuersaliũ ⁊ proprie eius qd̄ ad exituraꝫ deducit᷑: vnde in diuisionibus. dixit Ras. cum perforat᷑ bubo. i. exitura: ⁊ isto tertio mõ sumitur ab Hipp. 4° affoꝛ. cum dixit. in bubonibus oẽs febres male sunt. ¶ Et Gal. 2° ad glauconẽ. posuit bubonis cõiter sumpti tres spẽs: quarũ vna retinet nomen generis: ⁊ dr̄ bubo. scd̄a sima. ⁊ fichende 3ª. ait enim ibi bubo. sima: ⁊ fichende adenarũ ⁊ carnium cõtinentiũ adenas passiones sunt: sꝫ bubones dicuntur oẽs flegmones in adenis. i. dictis carnibus euenientibus: ⁊ sima est ex eis illud qd̄ cito ad suppurationẽ prouenit vel ꝑperat vel fichende dicit᷑ flegmonosus herisipillas vel herisipillosus flegmon. ¶ Et bubones siue ap̄ata emunctorioꝝ valde raro fiunt per viam cõgestionis: sed ꝫm plurimũ: ⁊ cõiter semꝑ fiunt per viam defluxus. Ait. n. Ras. 13° ꝯtinen. aucto. Gal. ꝙ in carne molli. s. emunctorioꝝ sunt tres virtutes de quatuor virtutibus. s. nãlibus debiliores q̃ꝫ in oĩbus alijs mẽbris que sunt in corpore: ⁊ iste tres virtutes sunt attractiua retentiua ⁊ expulsiua: verũ virtus alteratiua vel digestiua in eis est fortis: sicut in mẽbris multis: ⁊ propter fortitudinẽ digestiue sue non cõgregant materias: sed ꝓpter debilitatẽ earum virtutũ. ¶ Dixit Gal. supueniũt ei supfluitates abũdantes: ⁊ q2 caro mollis non hꝫ ventriculos. i. cistes que sunt receptiue illarũ superfluitatũ vel nõ hꝫ ventriculos. i. mẽbra ad que expellat: ⁊ ex eis ad extra corpus: iõ remanent ille supfluitates intra ⁊ causant in ea apostemata. Et subdit in quo corpe fuerint pulmo cerebrũ: ⁊ reliqua viscera fortiora manatio guttarũ in eo erit ad glandulas. i. ad dictas carnes in q̄bus cõtinentur glandule. Etenim sciendũ est: ꝙ supfluitates predicte qñqꝫ expellunt᷑ ad eas ꝫꝫ semitã crisis: ⁊ hoc virtute expellentis eas de principalibus ⁊ nobilibus ad emũctoria ⁊ vilia: aut vi sinthomatis stimulatione illata ab eis mẽbris nobilibus: seu cũ quãtitate generate: seu cũ qualitate mala ledente q̃ꝫ stimulationẽ recipiens virtus expulsiua illoꝝ impotens expellere eas ad extra corpus: expellit irritata ad emũctoria ipsa: ⁊ alia ignobilia mẽbra: ⁊ qñqꝫ non expellunt᷑ ad ea ꝫm semitã crisis: neqꝫ nature cretice: neqꝫ sinthomatice: sed q2 cõgeste vel coadunate in nobilibus valde onerãtes deponunt᷑ ab eis excidũt ad emũctoria: ⁊ qñqꝫ non expellunt᷑: neqꝫ deponunt᷑: sed attrahunt᷑ ad ipsa ꝓpter dolorẽ vel vlcus vel scabieꝫ existentẽ in aliquo mẽbro ad qd̄ ipsa mẽbra emũctoria vel vilia sunt via transitus: sicut dixit Gal. p̄ de interioribus p̄dictis modis supuentus superfluitatũ ad emunctoria. ¶ Dixit Auic. apostemata glandosa que non incidũt in malagatũ. i. pestilentialiũ: qñqꝫ accidunt casu in crisibus. s. creticis vel sinthomaticis: ⁊ qñqꝫ accidunt casu expulsionis a mẽbris radicalibus. i. que sunt radices ⁊ minere virtutũ: siue nobilibus: ⁊ qñqꝫ dixit ipse attrahunt ea vlcera ⁊ ap̄ata alia suꝑ extrema existentia ad que currunt materie in vijs: quarũ incedũt. al's. sunt carnes ipse glandose: quare inuoluunt᷑ cum eis: ⁊ in tumorẽ eleuantur: sicut accidit inguini ⁊ subasselle in ap̄atibus amboꝝ in eo q̄ hꝫ scabiem: aut vlcera suꝑ pedes ⁊ manus: q̃ꝫuis eniꝫ vlcera ⁊ scabies sint cã ꝙ mã trahatur ad locũ in quo sunt: nihilominus mã fluens illuc ⁊ transiens suꝑ loca debilia ⁊ cauernosa lapsa ⁊ rara in eis irritatur ⁊ imbibit᷑ ⁊ retinet᷑ in eis. Et dixit Aui. de his modis in ap̄atibus que nõ incedunt via atagatũ q2 noluerit ꝙ incedentia via atagatũ sĩlibus modis generent᷑: imo voluit ꝙ etiã incedentia via atagatuꝫ sĩlibus modis generẽtur: ⁊ maxime primis tribus modis: sed sic dixit: q2 ap̄ata que in bubonibus eueniunt ꝫm plurimuꝫ non sunt de mã venenosa: qñqꝫ tñ fiunt de mã venenosa: ⁊ maxime pestilentialibus: vt p̄terite multe pestilentie monstrauerunt. ¶ Dixit Ras. 14° ꝯtinẽ. ex sũmis glau. ꝙ dr̄ thayni. i. pestilentiale accidit: qñqꝫ in carne molli ꝙ si accidat in radice auris ex supfluitatibus cerebri erit: ⁊ ideo erit frigidum ⁊ quiescens. s. si per accidens non efficiatur calidũ: ⁊ si accidat in assella crudele erit ⁊ acutuꝫ: eo ꝙ ex supfluitatibus cordis erit: ⁊ si accidit in inguine minoris acuitatis erit: eo ꝙ ex superfluitatibus erit epatis. ¶ Scienduꝫ est ẽt ꝙ quilibet humor põt expelli ⁊ influere emũctorijs ⁊ frigidus ⁊ calidus. Uerũtñ q2 magis parati sunt influere humores calidi q̃ꝫ frigidi, hinc ẽ ꝙ plurima ap̄ata eoꝝ sunt calida: ꝓpterea de eis determinatum in doctrina ap̄atum calidorũ: eoꝝ tñ que eueniunt ꝫm semitã expulsionis materie calidius est qd̄ accidit in subassellis. ⁊ post ipsum qd̄ aduenit inguinibus ⁊ vltimũ qd̄ accidit in emũctorio cerebri: ipsum. n. ꝫm plurimũ est frigidũ: vt dixit Ras. in diuisionibus, secus est de euenientibus in eis ꝫm semitã crisis: nã calidius eoꝝ est qd̄ accidit in emũctorio cerebri: ⁊ de his loquens Gal. super 2° ꝓnosticoꝝ. cõmento. 24. dixit. ꝙ euenientia in emunctorijs cerebri sunt de mã calidiori: ⁊ post hec sunt que in subassellis: ⁊ deinde q̄ in inguinibus. ħ idẽ voluit Aui. q̄rti 2ª de signis crisis exiture. ⁊ rõ eoꝝ sumit᷑ a caliditate subtilitate ⁊ leuitate mãe: cuius est ferri sursum. Et q̄dem ap̄a in emũctorijs fiat ꝫm semitaꝫ cõgestionis illud erit flegmaticũ: qm̄ caro mollis eoꝝ frigida est: ⁊ flãtico sanguine nutrit᷑: ⁊ ei eius supfluitas attestat᷑. ¶ Dixit Aui. ista ap̄ata qñqꝫ sunt cũ repletione corporis. i. multa: ⁊ qñqꝫ nõ est in corpore repletio plĩma. In oĩ tñ ap̄ate eoꝝ facto per viã defluxus repit᷑ in corpore vel mẽbro mediãte repletio: ⁊ ex dictis appere p̄nt quot ⁊ q̄ sunt spẽs eoꝝ.

Et signa generis nota sunt per sensum ⁊ relationem. ¶ Et signa specierũ distinctarũ ꝫm materias etiã nota sunt ex signis generalibꝰ suprapositis. ¶ Et signa venenosoꝝ sunt euẽtus accidentiũ maloꝝ ⁊ febris pestilentialis: ⁊ eueniũt in pestilẽtialibus regionibus malis: ⁊ maxime in vtẽtibus cibarijs corruptis ⁊ putrescibilibus: non venenosa aũt sunt sine accidẽtibus malis: ipsa tñ ꝯsequitur febris: qñqꝫ que erit aut putrida: aut effimera: de q̄ dixit Hip. in affo. supius adducto. ꝙ in bubonibꝰ oẽs febres sunt male exceptis effimeris: non innuens ex hoc ꝙ febris effimera sit bona: q2 oĩs effimera est mala ⁊ lesiua: sꝫ innuit cõparationẽ inter putridas ⁊ effimeras in p̄iculositate ⁊ suspitione: qd̄ ẽ: q2 oĩs febris putrida in bubonibus eueniens est p̄iculosa ⁊ suspecta: ⁊ effimera in bubonibus eueniens ꝫm plĩm est non vera. Cõcedũt aũt q̄dam. ꝙ aliq̄ñ põt esse vera. Dixit Gal. in com̄. dicti affoꝛ. ꝙ oĩs febris putrida ꝯiuncta buboni sequit᷑ ap̄a visceꝝ: quasi velit dicere. ꝙ febris eueniẽs putrida ap̄ate exñte in emũctorijs: vel in alñs mẽbris ignobilibus: tunc ipsa nõ sequit᷑ illud ap̄a: sꝫ aliud ap̄a qd̄ est ĩterius in aliquo visceꝝ. Et verificat᷑ hoc dictũ Gal. ꝫm plĩm. Aliq̄ñ. n. lꝫ raro ap̄a extrinsecũ non ꝯiunctũ cũ ap̄ate intrinseco põt seq: ⁊ sequit᷑ febris putrida: ⁊ ꝓprie cũ fuerit in mẽbro arterioso: aut cordi vicino: ⁊ maxie accidet febris putrida cũ illud ap̄a extrinsecũ suppurabit᷑ ꝓꝓ putridã fuliginẽ a mã illius ap̄atis: tũc surgentẽ: ⁊ sic febrẽ putridã causantẽ. ¶ Dicũt. ꝙ febris putrida in bubone mala est ⁊ suspecta: siue cũ eo ichoet: siue ad ip̄m sequat᷑: deterior tñ erit inchoans q̃ꝫ subsequẽs. Naꝫ cũ subsequit᷑ significat᷑ ꝙ ipsa depẽdet a putredine bubonis absqꝫ putredine intrinseca: vel saltẽ: si nõ dependet a putredine bubonis significat᷑ ꝙ putredo intrinseca a qua dependet nõ est tante malicie ꝙ in p̄n° potuerit causare febrẽ putridã. Febris aũt putrida inchoans cũ bubone significat ecõtrario illius. Et dicũt. deterius est febrẽ putridã seq ap̄ata emũctorioꝝ q̃ꝫ alia ap̄ata extrinseca saltẽ non multũ cordi vicina vl' alijs principalibus: ⁊ illud iõ est: q2 ab emunctorijs citius ⁊

Bubo sũ pᵒ ap̄a re sumit᷑ trib᷑ modis.

Bubõis tres sunt spẽs.

Quare de istis ap̄atibus tracteᷓ in sũma caloꝝ

Febris q̄ antecedit bubonem deterior ẽ q̃ꝫ sequit᷑ cum.

plus poteſt cõicari ⁊ cõicatur de putredine mẽbro principali
propter cõicationẽ quã h3 cũ principalibus:⁊ ſm hoc appa
ret ꝙ deterius eſt febrẽ putridã ſeq ad apa aſſellaꝝ q3 alioꝝ
emunctorioꝝ. ¶ Dixit Raſ. in diuiſionibus. multotiens ag
gregat̃ mã in ſubaſſellis:⁊ multotiẽs in inguinibus:⁊ illa q̃
erit ſub aſſellis eſt ſicca.i.acuta ledẽs:ſ3 illa q̃ eſt in inguini/
bus eſt magis qeta parũper. Et dicit. qñ nõ facit collectionẽ
ſaniei illa que eſt ſub aſſellis fortaſſe nõ eũatur a collectione.
¶ Dicũt. de bubonibus euenĩẽtibus ſm viã criſis:ꝙ bubo
ſic eueniens ante ſigna digõnis. ⁊ in die nõ cretica euenit ſin/
thomatice:⁊ eſt vehementer malus ſignificans malã mãm:
cuius maliciã nã non potuit tolerare:donec digeſſerit eã:ſed
eueniens poſt digeſtionẽ:⁊ in die cretica:q3uis nõ ſit ſimpl'r
bonus:eſt tñ bonus ſm qd ſignificans remiſſiorẽ mãe mali/
ciam ⁊ virtutis potentiã in expellendo a nobilibus ad vilia.
¶ Signa aũt ꝙ accidant cũ multitudine repletionis ſunt ꝙ
vtplurimũ eueniunt talia apata in pluribus mẽbris ſeu emũ
ctorijs:vt in duobus, inguinibus vel in duabus aſſellis:vel
poſt ambas aures:aut in diuerſis emunctorijs:aut in emun
ctorio ⁊ mẽbro non emũctorio:aut in pluribus mẽbris non
emunctorijs ⁊ ſignificat repletionẽ plurimã magnitudo ip/
ſorum ⁊ regimen ꝓcedens repletionez. Et ſigna repletionis
non plurime ſunt predictis oppoſita.

Cura venenoſoꝝ. Cura apatũ emũctorioꝝ:ſiue bubonũ eoꝝ que ſunt vene
noſa ſilis eſt cure antracis ⁊ aliarũ puſtularũ vene/
noſaꝝ. ¶ In diuertẽdo tñ ⁊ euacuãdo mãm antecedentẽ d3
cuſtodia haberi:ne mã venenoſa iam locata:aut ꝓpinqua ei
⁊ parata cito locari trahat̃ ſupra mẽbrũ principale. Ideoq3
notant. ꝙ in oĩbus eis non d3 fieri flobotomia:aut aliud di/
uertens ex pte vel ſupra partẽ buboni oppoſitã. verbi grã. ſi
bubo venenoſus fuerit in ſubaſſella dextra fieri non d3 flo/
botomia de brachio ſiniſtro:neq3 aliqd diuerſiuũ ſup ipſum
apponi:nec econuerſo:qm̃ eſſet cã reditus materie venenoſe
ſupra cor:⁊ ſi fuerit talis, bubo poſt aurẽ dextrã non d3 tra/
ctus fieri ad ſiniſtrã:ne fieret reditus materie male ſupra ce/
rebruz ⁊ ſilia:ſi fuerit in inguine dextro non d3 diuerſio ſiue
flõmia fieri ex baſilica ſiniſtra:ne fieret reditus materie male
ſup epar:ſed d3 oĩs conatus fieri vt mã ad ipſum emũctoriũ
apatuz trahat̃:⁊ ad extrema illi emũctorio ſuppoſita. verbi
grã. ſi fuerit in aſſella dextra fiat tractus ad ipſum ⁊ ad bra/
chium ⁊ ad manũ que ſequunt̃ illam:⁊ ſic d3 fieri flõmia ex
vena mediana eiuſdez brachij. Et ſil'r ſi fuerit in inguine fiat
ex ſaphena eiuſdẽ pedis. Aliqui tñ cõcedũt. ꝙ in apate ingui
nis põt fieri flõmia etiã ex ſaphena pedis oppoſiti:qm̃ hmõi
flõmia nõ trahit mãm ſup epar. Et p̃miſſa eũatione ⁊ diuer/
ſione cũ ventoſaꝝ appoſitiõe ⁊ ſcalpelloꝝ ⁊ ſanguiſugaꝝ ap
poſitione:⁊ fiat vt currat ex loco ſanguis plurimus:⁊ poſt
hoc ſuperponant̃ empl'a attractiua ei:⁊ nõ eſt cura ſi fiat in
ipſo loco tumor plurimus. ¶ Empl'm ꝓutile ad attrahendũ
⁊ reſoluendũ ⁊ dolorem mitigandũ fit ex radicibus narciſci
decoctis in oleo liliaceo poſtea contritis ⁊ mixtis cũ melle.
¶ Cura vero nõ venenoſoꝝ per dietã. dixit Aui. eſt minora/
Cura nõ venenoſorũ ꝑ dietã tio cibi ⁊ ſubtilitas eius. minoratio qdem q3tũ ad eius quã/
titatẽ ⁊ ſubtiliatio q3tũ ad eius qualitatẽ nutritiuã:q2 debet
eſſe minoris q3titatis ⁊ minoris nutrimenti:⁊ maxime cum
quo fuerit corporis repletio plurima. Et Raſis. dixit in diui/
ſionibus. nõ op3 vt approximet vinũ hñs exiturã.i. bubonẽ
vel apa in ſubaſſellis. ſup. vel in alijs emũctorijs:qm̃ timent̃
ex eo accñtia mala fortaſſe de ſupuentu febris ex calefactiõe
vini:aut de ꝑmutatione mãe ad mẽbra nobilia. Exp̃ſſit aũt
Raſ. ſolũ de bubone aſſellaꝝ:q2 in eo magis de vino timet̃:
in alijs aũt rebus nõ nãlibus ꝓſequet̃ vt in gñali dieta apa/
Cura per potionẽ. tum dictũ eſt. ¶ Cura aũt eoꝝ per potionẽ q3tũ reſpicit cãm
antecedentẽ:aut illã eũat vel diuertit:aut ſimul eũat ⁊ diuer/
tit. Et ſi qdem fuerit ſm ſemitã repl'onis corporis plurime.
Eũatio dixit Aui. eſt radix in curatione eius:eſt aũt neceſſa/
ria eũatio per flõmiã:aut ſol'onem vẽtris:aut per vtrãq3 ſm

diſpõnẽ materiei ⁊ corporis patientis. Et q2 plerunq3 bubo
ſola eũatione curat̃:ideo ab ea ĩcipiendũ eſt:⁊ ſi fuerit nec̃ia
flõmia q̃ ſil'r eũet:⁊ ad diuerſam trahat mãm:d3 ꝑ antiphra/
ſim fieri.i. per ꝑtẽ oppoſitã. Ad eligẽdũ. n. appoſitionẽ vni⁹
dyametri vel duaꝝ op3 indicationez ſumere a repl'onis cor/
poris multitudine. Etenĩ ſi fuerit p̃ima valde eligat̃ oppoſi
tio duaꝝ diametroꝝ:⁊ ſi valde plurima nõ fuerit vnius tñ. De flobotomia ⁊ ſol'one vẽtris.
¶ Dixit Raſ. in diuiſionibus. illi qd fit in ſubaſſellis ꝯuenit
in ꝑnº flõmia in ſaphena pedis oppoſiti:⁊ hoc erit ſtãte ple/
nitudine multa:aut in baſilica alterius manus. ſ. ſi nõ fuerit
ſic plenitudo multa:aut ambaꝝ. ſ. dictaꝝ venaꝝ:q2 pº ſaphe/
ne. ⁊ ſcđario baſilice. ⁊ h̔ ſi fuerit res. ſ. replẽs plurima valde.
In tali. n. repl'one flõmia duaꝝ dyametroꝝ ſm pl'm nõ ſuffi/
cit:q2 nõ põt ſic a lõginq̊ diuertere ſufficiẽter mãm:ita ꝙ re/
grit̃ poſt eã flõmia vni⁹ diametri. Et de flõmia vni⁹ diametri
ſubdit Raſ. ſi apa fuerit in inguine cõpetit ei flõmia baſilice
brachij oppoſiti. Et dicũt. ꝙ qñ repl'o eſt plurima nõ exigit̃
ſolũ flõmia duaꝝ diametroꝝ:ſ3 facta ſic flõmia vtriuſq3 dia/
metri:aliqñ poſt eã nec̃ia eſt flõmia vnius ptis de vena ꝓpin
qua ipſi apati poſt dictã flõmiã. In ſanguineo fiat mũdifica/
tio ſanguinis:⁊ ſi alter humor fuerit cũ eo mixtus:aut fuerit
apa humor alius a ſanguine digerat̃ ⁊ eũet̃ ſm ꝙ ꝯuenit:⁊
facta eũatione attendendũ eſt ſi remãſerit in corpore vel mẽ/
bro mãdante de mã añte que egeat diuerſione fiat. Ex dictis
p3. ꝙ eũatio ⁊ diuerſio in plus ⁊ minus diuerſificant̃ diuer/
ſitate repl'onis maiori vel minori. In facto aũt ſm ſemitam
criſis nõ eſt neceſſaria eũatio:neq3 diuerſio. ſil'r in facta cã vl/
ceris:niſi rõne ipſius vlceris exigat̃. ¶ Cura vero eoꝝ. ſup.
quãtuz ad cãm ꝯiunctã. dixit Aui. eſt diuerſa a cura alioꝝ. ſ. De adminiſtratiõe localiũ in ꝑnº i quo repercuſſiua non cõueniunt.
apatũ extrinſecoꝝ:⁊ hoc in ꝑnº cũ expulſione.i. repꝑcuſſione:
qm̃ non adminiſtrat̃ in eis aliqd. ſ. de repꝑcuſſiuis:ita ꝙ etiã
eſt diuerſa cura apatũ mẽbroꝝ glanduloſoꝝ facientiuz ope/
rationẽ. ¶ Dixit enim Aui. ꝙ qñ apa eſt in quãtitate ⁊ ſub/
ſtantia ſua molle.i. qñ apoſtema cum quacũq3 quãtitate:vel
cum quacũq3 ſubſtantia humoris eſt molle.i. eſt in carne glã
doſa que dr̃ mollis:tunc ſi fuerit in tali mẽbro glandoſo no/
bili:vt mãmillis teſticulis ⁊ ſilibus que faciunt operationez
que nobilia poſſunt vocari reſpectu non facientiũ operatio/
nem:tũc ſi non timet̃ ex ꝓhibitione.i. repercuſſione eius no
cumentũ.i. ꝓpter aliquã aliam cãm de ꝓhibentibus reper/
cuſſionẽ ſupradictis:tũc ꝓhibe.i. repercute ⁊ nõ cures ꝑ hoc
ꝙ apoſtema ſit in mẽbro glandoſo:q2 qñ prohibet̃ in mem
bro glandoſo repercuſſio nõ intelligit̃ de faciente operatio/
nem:ſed de nõ faciente. Et cã huius diuerſitatis eſt:q2 nõ fa
cientia operationẽ ſunt deputata a natura ad recipiendũ ſu/
perfluitates principaliũ ⁊ nobilium mẽbroꝝ. Et ideo nõ d3
repercuti materia ab eis:ne redeat ſup principalia:ſed facien
tia operationẽ non ſunt ad illud deputata:quare curant̃ eo/
rum apoſtemata cũ repercuſſione cõſimiliter apoſtematib⁹
alioꝝ membroꝝ. Non ergo adminiſtres. dixit Auicẽ. expul
ſiua.i. repꝑcuſſiua:ſed ea. ſ. curatione cũ repꝑcuſſiuis p̃termiſſa
alia curatio fienda eſt. ſ. per mollificãtia. Uerũtñ hec alia cu/
ratio etiã per mollificantia ꝓlongetur.i. differat̃. ſi poſſibile
eſt nullum locale mollificatiuũ applicando:⁊ tãdiu d3 differ
ri. dixit Aui. donec declaretur tibi diſpoſitio eius. ſ. an fuerit
ſm ſemitã criſis eueniẽs:an ꝓpter attractionẽ factam cã vl/
ceris vel doloris:an ſm ſemitam expulſionis materie:⁊ ſil'r
tibi declaret̃ diſpoſitio eius:an fuerit cũ repletione corporis
plurima:an nõ plurima:q2 ſm varietatẽ dictarũ diſpoſitio/
num curaꝝ varietatẽ recipit aliqualẽ. Et d3 fieri iſta dilatio:
niſi in loco dolor fuerit de ſedatione eius indicans:qm̃ ſi ſic
fuerit ſtatim ab eius ſedatione incipiendũ eſt:aut niſi ſupue/
nerit accidens aliqd indicãs de attractione materierũ ex cor
pore ad ipſum emũctoriũ:malis. n. accidentibus ſupuenien/
tibus ilico mollificãtia attrahẽtia ſunt apponẽda. Et ꝓpter
dictas duas cauſas. Dixit Auic. ꝙ curatio per mollificantia
differatur ſi poſſibile fuerit:non eſt autez poſſibile in dictis

duobus casibus. Dixit itaq̃ Aui. si hoc ap̄a fiat ſm semitam
crisis: aut expulsionis ex mēbro principali: tunc non opȝ vt
prohibeat̃. i. repercutiat̃ oīno cuȝ aliquo supra locū vel sup
loco apponendo: imo opȝ vt attrahat̃ mā ad mēbrum emū
ctoriū cū quacūq̃ attractione est possibile: etiā cuȝ ventosis
appositis. s. sup loco: ⁊ in circuitu ⁊ maxime qñ nā esset debi
lis vel pigra in expellendo. ¶ Si aūt fuerit ſm semitā reple
tionis: tūc euatione premissa administra mollificātia: ⁊ non
administres ea in hoc casu ante euationē: nisi in casibus su/
pradictis: q2 pro eoꝝ administratione non p̄missa euatione
fortasse supueniret sup mēbrum malū cum attractione mate
riei plurime: qm̄ tunc mollificātia magnificarent ap̄a attra/
hendo cū caliditate apiendo vias rarificando mēbrum ⁊ ip
sius laxando virtutē: fortasse ergo magnificaret̃ in tantū ꝙ
posset suffocare mēbruȝ vel nāle calidū illius: ⁊ sic posset pu
trefieri ⁊ corrūpi. Q. si errasti ⁊ administrasti mollificantia
ante euationē: aut tibi fuerit opportunū ꝓpter supradictas
causas administrare statim mollificātia: ⁊ tunc cā hoc. s. cuȝ
administratione mollificantiuȝ euacua ⁊ trahe mām ad di/
uersum: qm̄ in mollificatiuis. s. sine euatione ⁊ diuersione est
timor de attractione plurime materie ad locū ⁊ euatio ⁊ di/
uersio assecurant a nocumēto illoꝝ. ¶ Si vero bubo euene
rit ꝑꝑ vlcus ꝯsil'r nō est repellenda mā: qm̄ aut rediret ad vi/
scera: aut flueret ad locū vlceris: ⁊ fieret cā augmenti illius:
cuius augmentū deterius esset ipso bubone: ⁊ iō cura talis
bubonis dȝ a principio statim fieri cū mollificantibus inten
dendo curationi vlceris cū eis q̄ sibi ꝯueniūt. ¶ Itaq̃ cū vo
catus fueris ad curā bubonis noli repcutere: sed mollifica: ⁊
si qdē in loco fuerit dolor ⁊ nō fuerit in corpore humor ma/
lus: qm̄ corpus nō est repletū: aut ēt si fuerit repletū iam eua
cuasti ⁊ mūdificasti ip̄m: ita ꝙ remāserit in loco aliqua mala
cōplexio diuertens ad se curā. Dixit Ras. 13° ꝯtinē. suppone
mēbro illud qd̄ mitigat dolorē. s. lanaȝ infusam in oleo. s. cōi
nullo mixto in eo sale in p̄n° passionis: donec mitiget̃ in eo
dolor: aut alleuiet̃: sed si in corpore fuerit repletio: tunc dixit
ipse. dico bonū esse relinquere dictā curaȝ omnino. s. suppo/
nere lanam p̄dictā: ⁊ debeat euari corpus ab humore malo.
¶ Et Aui. dixit. qñ dolor fit fortior: tūc necesse est vt ipsum
sedes cū eis que sunt sicut lana infusa in oleo. s. calefacto tē/
perate. Nā cū caliditate tēperata infert̃ deliria ⁊ dolor seda/
tur: ⁊ valet hoc in p̄n° ⁊ augmēto: sed in fine. i. in statu ⁊ de/
clinatione: si dolor affuerit adde oleo sal donec sedet̃: sed nō
ponas sal in p̄n°: fortasse. n. in p̄n° sal appositū addit in do/
lorē: ⁊ hoc aut nimiū calefaciendo: aut nimiū exiccādo: ⁊ ma
xime adderet dolorē in bubone assellaꝝ: in quo cōiter est do
lor intēsior: ⁊ est magis siccū: vt supra patuit: sed in fine ꝯue/
nit sal vt desiccet ⁊ mām ꝯsumat. ¶ Et scias. ꝙ frequēter cō
tingit: vt facta euatione ⁊ sedato dolore cesset bubo in totuȝ
nulla requisita alia cura. Ait. n. Gal. 14° terap̄. ꝙ in tumore
carnis mollis ad curā: aliqñ oleū calidū sufficit. Et Rasis in
diuisionibus dixit. hoc de ap̄ate inguinis: ait. n. post flōmiaȝ
inungat̃ illud qd̄ in inguine est cū oleo tepido: nā resoluet̃ ⁊
delebit̃ ſm pl'm. Et Aui. dixit. multotiēs sanat ap̄ata glādu
laꝝ in p̄n° oleū calefactū: qd̄ infundat̃ sup ipsum solū. dicūt.
ꝙ hoc sufficeret maxime qñ ap̄a est paruū: cuius paruā māȝ
calitas olei resoluere sufficeret. Sufficeret ēt in ap̄ate facto
in emūctorijs per viam ꝯgestionis: ⁊ maxime addito oleo ⁊
sale in ꝓcessu eius. ¶ Et scias ꝙ curatio hoꝝ ap̄atū per mol
lificātia diuersificat̃ diuersitate materieꝝ ipsoꝝ: qm̄ qd̄ ex eis
fuerit calidū exigit mollificātia leuiora ⁊ remissiora: ⁊ qd̄ fue
rit frigidū exigit fortiora ⁊ intēsiora: ⁊ qd̄ fuerit colericū hu/
midiora: ⁊ qd̄ sanguineū bicciora: ⁊ qd̄ fuerit melicuȝ mollifi
cantiora. Et de ꝯueniētibus in omni bubone ēt calido. dixit
Gal. 14° terapē. ꝙ mitigata ebullitione ap̄atis calidi carnis
mollis. s. per euationē ⁊ diuersionē vtendū est empl'is miti/
gatiuis doloris mixtis cū resolutiuis. Et exēplificādo dixit.
vt est empl'm ꝯfectum ex farina frumenti cui misceat̃ aliqua

Mollificantia et in principio sūt applicanda ad sedanduȝ dolorem.

pars mell'. ⁊ in fine fiat cum farina ordei: nec est vtendū dixit
ipse dissolutiuis fortioribus: ne forte excitent ap̄a. 2°. s. attra
hendo mām caliditate forti. ¶ Et Auic. dixit. qñ corpus est
mundū: aut iam mūdificasti ipsum: tūc resolue ⁊ non cures
apponere resolutiua mollificātia: q2 non p̄nt in corpore tra/
here mām: ⁊ si ēt aliqual'r traheret de mā non cures. Et exē
plificans de valētibus in mollificādo ⁊ resoluēdo dixit. sicut
est empl'm qd̄ fit ex farina tritici. s. cum melle: vt dixit Gal. ⁊
aliq dicūt ex farina tritici cocta cū oleo cōi ⁊ aqua: ⁊ erraue/
runt: q2 istud cōuenit in via maturationis magis q̃ȝ resolu/
tionis: dicūt aūt qdā. ꝙ qñ cum p̄dicto empl'o addit̃ mel qd̄
ipsuȝ vtiliter imponit̃ oībus ap̄atibus carnis. Uerūtñ dixit.
siue subdit Auic. saluius est empl'm factū de farina ordei. s. ⁊
melle: q2 nō est tante calitatis: ⁊ iō est saluius in ꝓhibēdo ꝙ
ap̄a nō magnificet̃: q2 farina ordei est minus attractiua: ⁊ est
magis exiccatiua q̃ȝ tritici: ⁊ ꝑꝑ exiccationē maiorē Gal. di/
xit. ꝙ ꝯuenit in fine: farina aūt tritici cōuenit in p̄n°: q2 ma/
gis mollificatiua ⁊ mitigatiua doloris. ¶ Dixit Aui. fortas
se magnificat̃ ap̄a per resol'onē fortē. i. per appositionē for/
titer resoluentiū, qm̄ oia fortis resolutionis sunt fortis attra
ctionis: ⁊ iō non administrent̃ fortiter resoluētia: nisi qñ est
necessaria expulsio. i. sepatio māe a mēbris principalibus ⁊
nobilibus ⁊ attractio eius ad locū ap̄atis timēdo super illa
principalia ⁊ nobilia. s. si retineret̃ in eis mā illa: tūc. n. vten
dum est fortiter resolutiuis ⁊ attractiuis: ⁊ cū ventosis vt. s̈.
¶ Et dicūt qdā. ꝙ spergula bullita in vino lymphato: ⁊ po
stea ꝯtrita, ⁊ cū assungia porci mixta ⁊ supposita cū ꝓprieta
te ꝯuenit oībus ap̄atibus quibuscūq̃ euenerit emūctorijs.
¶ Diuersificat̃ ēt aliqual'r cura ap̄atū emūctorioꝝ diuersi/
tate ipsoꝝ emūctorioꝝ: eteni cū fuerit in subassellis magis ⁊
citius vtenduȝ est ad sedationē doloris q̃ȝ cū fuerit in alijs:
sp̄aliter tñ auctores locuti fuerūt de ap̄ate emūctorij cerebri
qd̄ Gal. 2° miemir vocauit fugile ⁊ sil'r. 13. ꝯti. Aui. aūt tertij
4ª. vocauit fugile. hoc ap̄a a grecis pacide vocatur. ¶ Dixit
Aui. quarti 3ª. fugile est de genere ap̄atū glādosoꝝ, ⁊ quasi
hoc noie appropriat̃ illud qd̄ est post aureȝ: ⁊ iō fugile dr̃ a
fugil qd̄ est radix. i. ap̄a radicis auris, a q̄busdā dictū nascen
tia auris. ¶ Dixit Aui. quarti 3ª. hoc ap̄a qñq̃ cōsequit̃: vt
ex vehemētia doloris interficiat: ⁊ maxime qñ mā cōicat in/
trinsecis ꝑtibus auris: ⁊ vbi est neruus. s. auditus expāsus:
⁊ tūc multotiens p̄cedit cōmixtio intellectus ꝑꝑ cōicationeȝ
ad cerebrū: hoc tñ ap̄a: ⁊ ēt factū in assaniat. i. in bucino au/
ris plus interficit adolescentes q̃ȝ senes: est. n. in senibus le/
uius: qm̄ adolescētes sunt calidioris cōplexionis q̃ȝ senes, ⁊
mā ap̄atū eoꝝ dolorosoꝝ est vehemētius acuta: ⁊ est eius cō
plexio vehemētius dolorosa. i. doloris ꝑceptiua. ⁊ iō ē min⁹
tolerans vsq̃quo collectionē faciant senes: q2 eoꝝ mā nō est
sic acuta: nec eoꝝ cōplexio sic sensitiua tolerat cuȝ eo vsq̃ ad
collectionē: attñ si iuuenis tolerat quousq̃ suppuret̃ ⁊ ape/
riat̃ facilius. Deinde curat̃ in eo quasi in sene: q2 hȝ virtutes
nāles fortiores. ¶ Et dixit Aui. ꝙ ap̄atuȝ sub origine auris
euenientiū illud est magis incolume qd̄ fit ſm semitaȝ crisis
bone: istud tñ qd̄ est a crisi cū qua nō est signū maturatiōis:
aut p̄cedit horā ꝯueniētis crisis est malū. Et supra patuit. ꝙ
hoc ap̄a pōt fieri a quocūq̃ humore. ¶ Et sanguineū. dixit
Aui. significat rubedo ⁊ grauitas. s. multa sensata ⁊ pulsatio
ante cōpressionē. i. repulsio apud cōpressionē: q2 cum sup eo
premit̃ resistit tactui ⁊ cōstrictio in meatibus. s. auris ꝑcipit̃
⁊ visu ⁊ tactu. sup. ⁊ apparent alia signa flegmonū. ¶ Cole/
ricum aūt ⁊ factū a sanguine subtili. s. calido significāt dolor
mordicatiuus fistulosus. i. corrosiuus absq̃ grauitate. s. mul
ta. sup. ⁊ alia signa herisipille: q2 cū inflāmatione multa: ⁊ h̄
ap̄a non cōstringit meatū. s. auris. s. multum notabil'r. ¶ Et
flegmaticū. dixit Aui. est cū tremulitate ⁊ leuitate: q2 mā est
mollis inūdans sub digitis: quasi motu tremulo: ⁊ est cum
paucitate rubedinis: ⁊ sic innuit ꝙ est in eo aliqua rubedo:
remissa tñ ⁊ illud q2 non fit absq̃ ꝑmixtione alicuius colere

De ap̄ate post aures i sp̄ali

Signa.

que sua leuitate petit cutē ⁊ rubificat eam:⁊ sunt alia signa
vndimie. ❡ Et melancolicū est cū duritie ⁊ paucitate dolo/
Cura. ris:⁊ allijs signis apatis melancolici. ❡ De cura·dixit Aui.
hoc apa est ex eis in qbus ſm plm opꝫ vt intēdat in infrigi/
datione:dicūt quidā.s.remissa vel pmixta cum caliditate:q2
plurimū sunt de mā multū calida inflāmata:vt remittat in/
flāmatio eius:non tñ dꝫ esse infrigidatio tanta ꝙ repcutiat
mām. ❡ Et dicūt.ꝙ plātago minor quā lanceolā vocamus
trita cū assungia veteri sine sale sanat eā. Et quidā dicunt.ꝙ
emplm factū de folijs absinthij ⁊ myrti equalr mixtis ⁊ cō/
tritis curat ea. Et ꝯsilr dicunt de emplo ⁊ de folijs lauri tene
ris:⁊ folijs solatri cōtritis equalr mixtis. Quidā aūt in apo
stemate inflāmato apponunt emplm factū ex vitello oui:la/
cte mulieris:succo cucurbite psilij.i.mucillagine oleo sisami
no ⁊ croco. Uerꝫ in loco lre que dicit.infrigidatione.reperit
alia lra que dicit.in suctione ⁊ attractione eius:⁊ non in ex/
pulsione ipsius cū sit mā effusa ad ipsum supfluitas membri
pricipalis.s.cerebri:⁊ pcipue in crisibus egritudinū eius:si/
cut illud qd accidit in crisi lytargie multotiens.nō opꝫ ergo
vt attēdas ad curaꝫ eius inqꝫtum exigit cura apostemosa.i.
apatuꝫ inqꝫtum apa est adhibendo stiptica ⁊ apocrustica in
prinº:deinde cōpositionē regiminis.s.repcussiui ⁊ resolutiui
simul:vt in augmēto ⁊ statu. Et deinde resolutionē puraꝫ.s.
in declinatione. Immo opꝫ.dixit Aui.vt incipias ⁊ proprie
cū accidit in febribus cū dolore capitis:vt adiuues ad attra
hendū mām ad apa cū oī ingenio ēt cū si nō fuerit velocitas
attractionis in loco cā attrahēs velociter:vt dolor fortis vel
inflatio:vel nisi fuerit velocitas attractionis:⁊ nisi p se attra
hat ⁊ expellat ad locū velociter. Nam si vehementis fuerit
attractionis:dimitte eos ſm nām suā ⁊ non ponas attracti/
ua fortia:vt nō facias euenire dolorē vehementē quo febris
duplicet:imo opꝫ vt sit ꝯtentus si fuerit ibi dolor vehemēs:
eo qd mollificat ⁊ sedat dolorē. ❡ Et si fuerit initiuꝫ huius
apatis cū dolore vehementi.dixit Aui.sis cōtentus euapo/
ratione.i.embrocatione vel infusione cū aqua frigida pura:
⁊ hoc dicūt qdam cōpetere in vehemēti dolore mordicatiuo
corrosiuo. Alij dicūt.ꝙ lra est corrupta:⁊ dꝫ dicere.vapora/
tione cū aqua calida pura:sed si dolor fuerit leuis sis cōten/
tus vaporatione cāmomille ⁊ medicine alacoen.i. matrica/
rie.i.cū aqua decoctionis earū:aut dyaglon ⁊ emplo memi/
the.als.meiten:⁊ est celidonia. Alia lra hꝫ.memithe:sed nō
est bona:q2 memithe est stipticū frigidū. Et de ꝯueniētibus
in mitigatione doloris leuis est mellilotū decoctū cū careno
⁊ emplm ⁊ altea decocta in vino:aut cruda cōtrita mixta cū
adipe anseris ⁊ galline. ❡ Dixit Gal.2º miemir. ⁊ ponit in
13º cōtinē.cinis ꝯculaꝝ si distēperet cū assungia cōtrita non
salita vetusta vtilior est alijs medicinis ad dissoluendū apo/
stemata antiqua:lꝫ generatio sit ipsoꝝ manante continue ad
locū in quo est apa ⁊ dissoluit:apa noīatum fugile de radice
auris. Aut dixit Gal.illiniat cum sanguine bellocule muste/
le.i.blaue:qm ipsum dissoluit. Et dixit.ꝙ in corporibus de/
licatis cinis bellocule misceat cū ceroto cōfecto cum oleo de
lilio:qm cum eo curant fugile si diuturnū sit solidū ⁊ diffici/
lis sit eius dissolutio:qm hoc dissoluit scrophulas mirabilr:
⁊ videt quibusdaꝫ ꝙ hec medicina cōueniat cum ꝓprietate.
❡ Et Aui.de dictis medicinis dixit.ex eis que cōueniunt ⁊
sunt ꝓprie isti:sicut est cinis limatiarū:⁊ putant qdā ꝙ intel/
ligat de cinere testarū:siue cōchilium earū:⁊ nō de carnibus
earū:qñ cōficitur cū adipe antiquo nō salito:⁊ huic medici/
ne nō est par. Et aliud est cinis mustele pmixto ei ceroto cuꝫ
oleo de lilio qd antiquat qd cōfert in scrophulis. Et qdā di/
cunt.ꝙ cinis limatiarū valet ēt bibitus cum mellicrato:⁊ ꝙ
viscositas limatiarū cum myrrha aloe ⁊ olibano ꝯquassata:
donec veniat ad spissitudinem mellis desiccat apata radicis
auris:⁊ si inuenit humiditatē ꝓfundā in eis extrahit eā ⁊ sa
nat. Et qdā dicūt.ꝙ sumi dꝫ caro earū cum testis suis ⁊ pmi
sceri cū eis:⁊ ꝙ valet ēt sine illis:sed ꝙ dimittat stare:donec
per se cadat. ❡ Et dixit Gal.vbi supra.tere piretrū cum ficu/
bus ⁊ suppone soliditatibus ⁊ fugili si cū eo nō fuerit calidi/
tas:aut misceat calx cū melle ⁊ supponat ei:⁊ silibus egritu
dinibus:qm si cū eis nō fuerit dolor eas dissoluet:folia ⁊ ra
dix lapacij decocta in vino ⁊ contrita cataplasmata : valent
apatibus radicis auris:vrtica decocta in aqua pluuiali ⁊ ca
taplasmata resoluit ea : ⁊ silr semen eius:⁊ emplm de cice/
ribus ⁊ melle. ❡ Et dixit Aui.ꝙ de ꝯueniētibus cum attra
ctione resolutione ⁊ a ꝓprietate est stercus caprinū cū adipe
anseris ⁊ galline:⁊ qdam hoc idē dñt de stercore ouino ⁊ fi/
cus decocte in aqua marina ⁊ emplate. Et qdam apponunt
emplm de caricis ⁊ yreos. ❡ Et qdam. ℞.yreos nitri ⁊ cal/
cis.añ.⁊ cū melle ⁊ ficubus duplū ad oīum decoctis in aqua
⁊ misceant diligēter cum pinguedine porci ⁊ superponatur.
❡ Et ꝯueniunt in hoc adeps vrsinus ⁊ vulpinus:⁊ singulr
⁊ cōmixti:⁊ coriū ouis calidū sicut excoriat appositūꝫ apati
qd tarde egredit in radice auris ꝯfert ⁊ trahit illud. Et supra
dicta est cura apatū emūctorioꝝ tendentiū in viā resolonis.
❡ Si vero tēdat ad suppurationē:q2 non fuerit vehemētis leuitatis:⁊ apparuerit ei caput qd est signū trāsitus in exitu Qñ suppurat.
ram:tūc dixit Aui.tertij 4ª.administra illud qd est inter glu
tinationē ⁊ carminationē.i.qd cuꝫ viscositate sua est resolu/
tiuū:vt resoluat vel maturet. Et qd est magis ꝯferens:⁊ ma
gis maturans in hoc est farina tritici cuꝫ syrupo mellis:aut
aqua feniculi malue ⁊ camomille. ❡ Et subdit Auic.si exti/
mat ꝙ non resoluat:imo suppurationē faciat.sup.imo iam
fecit:⁊ est in ipso pus ꝯtentū:tunc est necessariū:vt extrahat
pus ꝯtentū:aut cū resolone subtili.i.cū rebus resoluētibus
⁊ ꝯuertētibus eā in vaporē subtilē:si est posse:aut cū resolo/
ne laboriosa.i.extractione eius cū incisione ⁊ suctione.i.cuꝫ
ventosis:⁊ cū eis q̄ trahūt pus post sectionē ⁊ aptionē. Ista
enim extractio puris pōt vocari resolo laboriosa:⁊ cōuenit
in hac attractione vnguentū factum de storace liqda armo/
niaco bdellio pice liqda:⁊ medulla cerui. ❡ Et dixit Auicē. Qñ durescit.
qñ sentis declinationē huius apatis ad duriciem:tūc line.i.
mollifica vbicūqꝫ sit.i.in quocūqꝫ emūctorio sit sicut:⁊ vbi/
cūqꝫ.i.in quacūqꝫ pte sit apa qd declinet ad duriciē liniri dꝫ.

❡ De apatibus frigidis in generali. Cap.xxxiiij.

Apostemata frigida diuersa ſm mām cōstituentē ea:dixit Aui.
primi 2ª.sunt aut de mā flātica, aut melica:aut
aquosa:aut ventosa. Nā vt ipse dixit quarti 3ª.
humores fridi:⁊ q currūt cursu eoꝝ sunt causa
apatū frigidoꝝ:currūt aūt cursu eoꝝ aquositas ⁊ vētositas:
⁊ ꝙ aquositas currat cursu humoꝝ fridoꝝ notū est. ❡ Uē/
tositas currit cursu eoꝝ cū fiat ſm plm ex humoribus fridis De apata vētosa dñr frida ⁊ ventositas currit cursu hu. fridoꝝ.
puris:siue simplicibus:⁊ aliqñ eis adinuicē cōpositis cū ca
lidis vincētibus fridis in cōpositione:humores.n.fridi sunt
qui sunt parati vētositati cū supuenit caliditas debilis suffi/
ciens eos dissoluere in vaporē vētosum:nō aūt illū resoluere
⁊ ꝯsumere:dr aūt vētositas qd currit cursu humoꝝ fridoꝝ:
inqꝫtū effectus ꝓueniētes a vētositate ꝓportionat effectibꝰ
ꝓueniētibus ab humoribus fridis:⁊ dr ēt ꝙ currit cursu
fridoꝝ humoꝝ qꝫtū ad curationē egritudinū vētosarū:nam
ipse curant cum medicinis calis:sicut egritudines q̄ sunt ab
humoribꝰ fridis. ❡ Dixit itaqꝫ.A.ꝙ isti humores fridi sūt Apata frigida qñqꝫ cōponuntur adinuicem.
flā ⁊ melia:⁊ q currūt cursu eoꝝ est vētositas:de aqsitate aūt
nō expssit:q2 tanqꝫ notū reliqt:⁊ cōpoᵐ ex eis.s.flāte ⁊ melia
vel flāte ⁊ vētositate vel melia ⁊ vētositate vel flāte ⁊ aqsitate
vel aqsitate ⁊ vētositate:⁊ qñqꝫ cōponunt oibꝰ eis vel plibꝰ
eoꝝ:ita ꝙ aliqñ repit apa fridū factū ex flāte melia aqsitate
⁊ vētositate silr mixtis vel ex dictis tribꝰ fridis. ❡ Et sequēs De apatibus flāticis.
A.ꝓ¹ 2ª pticularis de apatibꝰ fridis incipiēs a flāticis dixit.
flāticoꝝ genꝰ in duas diuidit spēs.s.in apa lapsum ⁊ glādu/
las molles. Et dnt he due spēs in hꝫ ꝙ glādule sunt sepate ⁊
inuolute in cooptorio.i.pāniculo vel folliculo:sꝫ apa lapsuꝫ
est mixtū ⁊ nō sepatū:est.n.mixtum carni:q2 eius humor est

sparsus in poris carnis:ꝛ nō sepatus ab ea sicut glandula:ꝛ
subdit.sciēdū est tibi ꝙ apata flātica diuersificanť ꝫm diuer/
sitatē grossitiei flātis ꝛ mollitiei eiꝰ:ꝛ ꝫm eius subtilitatē ꝛ
laxitatē:siue liqditatē ꝛ duriciē ipsius ꝛ eius duricies aliqñ
tanta est:vt qñqȝ melicis sint siꝉia:ita vt videanť qñqȝ vēto/
sa.s.q̄ztū ad resistētiā cū sup eis p̄miť.Et ex eis diuersitatibꝰ
flātis diuerse fiunt spēs apatū flāticoꝝ:ꝛ oēs p̄nt quodāmō
reduci ad dictas duas spēs.s.ad apa lapsuȝ ꝛ ad glādulas vt
patebit.℃Dixit Auer.collˀꝫ 3°.apatū flāticoꝝ:quedā sunt a
subtili flāte:ꝛ q̄dā a flāte grosso:sicˀ apata noiata scrophule:
mā.n.in ea est grossa valde. Et dixit.ꝙ ex flāticis sunt q̄ fiūt
a vētositate.i.cū vētositate flāti ꝑmixta:sicˀ sunt illa q̄ fiunt in
extremitatibꝰ ydropicoꝝ.℃Dixit Rab.14.ꝯtiñ.aucte Gal.
flā quotiēs fuerit in ꝯtēto.i.suba eiꝰ tenue ꝛ modice viscosi/
tatis infert excitationē q̄ est apa molle albū in q̊ remanet ve
stigiū digiti carēs dolore:sȝ quotiēs fuerit grossum ꝛ visco/
sum infert apa solidum appellatū scliros colorē hñs album:
℃Pro notitia diuersaꝝ spēꝝ apatū flāticoꝝ notāt.ꝙ flā ali/
qñ alterať ad friditatē.i.qđ fit fridius flāte nāli:ꝛ aliqñ cor/
rūpiť:ꝛ si alterať ad friditatē:tunc aut est in suba subtile aut
grossuȝ:ꝛ si subtile:tunc aut ꝑmixtū vapori leui:aut nō:si est
permixtū:tūc aut sic ꝙ aut vapor p̄dñať flāti. ꝛ tunc accidit
ex eo apa qđ vocať ab.A.eleuatio:ꝛ est illud qđ fit cū aceto
sitate.al's.vētositate:ꝛ accidit in extremitatibꝰ ydropicoꝝ:ꝛ
reduciť ad apa vētosuȝ:vt infra suo cap°.si aūt sit flā subtile
non ꝑmixtū vapori:tūc ex eo accidit vndimia.Si v̄o sit grossum:ꝛ h̄ ꝑ resolōnē vel exp̄ssionē suaꝝ ꝑtiū subtiliū:tunc aut
cōtineť in mēbris duris:aut in carnibꝰ mollibꝰ glādosis.Si
in duris sic in curuaturis iūcturaꝝ manibꝰ pedibꝰ:aut frō/
te ꝛ silibꝰ tūc ex eo gñanť nodi.Si in mēbris glādosis:tūc si
illud flā fuerit valde grossuȝ ꝑꝑ maiorē resolōnē vel exp̄ssio/
neȝ ꝑtis subtilis gñanť ex eo scrophule. Si v̄o flā corrūpiť:
tūc aut aduriť aut putrefit:sȝ q̄ raro aduriť vt.s̄.dcm̄ est nō
fecerūt auctores de apatibꝰ ex eo ꝓueniētibꝰ mētionē.Si v̄o
putrefit gñanť ex eo nodi mellini fauosi ꝛ his siles dicti ab
Aui.dubeleth:de his spēbus 4ⁱ 3ª.Aui.dixit.apata flātica
aut sunt simplicia.i.pura,q̄ de puro ꝛ mero flāte:ꝛ noianť
ista apata mollia:sicˀ apa vocatū vndimia ꝛ reducunť ad apa
lapsum.Aut ḡ apata flātica sunt dubeleth in qbꝰ sunt:sicut
nodi leues:ꝛ ꝑ.i.glandule molles:ꝛ iste oēs spēs reducunť
ad apa lapsuȝ.Aut apata flātica sunt dura:sicˀ sunt scrophu/
le ꝛ nodi duri.sup.ꝛ glādule dure. Et sunt quasi medie inter
glādulas molles ꝛ scrophulas:q̄ nō sunt in vltio dure:sicut
scrophule:ꝛ tñ sunt dure reᷓ molliū.℃Melicoꝝ v̄o apatū.
dixit.A.p̄ⁱ 2ª.tria sunt gña.s.duricies q̄ scliros:siue apa scli
roticū:siue durū dr̄:ꝛ cācer ꝛ glādulaꝝ genꝰ ex qbꝰ sunt scro
phule ꝛ nodi.4ⁱ tñ 3ª.nō tetigit nisi duo gña.s.scliros ꝛ can
crū.Et 3ᵐ genꝰ derelinqt notū ex dictis ibi.Et dixit.ꝙ inter
genus glādulaꝝ:ꝛ illa alia duo gña est dr̄ia:eo ꝙ gña glādu
laꝝ sunt sepata ab eo in q̊ sunt:sicˀ glādule dure:aut supficiei
eius:cuiꝰ sunt retēte adherētes tm̄:sicˀ scrophule:sȝ alia duo
gña sunt mixta ꝛ īfusa in suba mēbri in q̊ sunt. Et īter cācrū
ꝛ duriciē est dr̄ia:qm̄ duricies est apa q̄etū sedatū destruens
sensuȝ:ꝛ ꝑmanēs in mēbro in eodē statu in q̊ nō est dolor:sȝ
cācer est mobilis addēs.i.excrescēs ledēs ꝛ dolorē inferēs:ꝛ
hȝ radices inexas mēbro:nec opȝ ꝙ ꝑ ipm destruať sensus:
nisi elōgatū fuerit t̄ps eiꝰ.Et cācroꝝ plimi sunt acuti vt mor
tificēt mēbrū ꝛ destruať eiꝰ sensus.i.cali nō radicalˀr:sȝ acci/
dētalˀr ꝑ putrefactionē.Et.A.dixit.nō multuȝ distat qn dr̄ia
inter cācrū ꝛ duriciē existat per accn̄tia insepabilia:ꝛ nō per
subales dr̄ias.℃Apata v̄o aquosa.dixit.A.p̄ⁱ 2ª.sunt sicut
ydropisis asclites ꝛ ramex aquosa ꝛ sic apa qđ accidit in cra
neo.i.capite de aq̄sitate ꝛ hoꝝ silia.℃Apata v̄o ventosa.di
xit Aui.in duas specificanť spēs:quaꝝ vna est cakesia:ꝛ alia
est inflatio:ꝛ inter cakesiā ꝛ inflationē existit dr̄ia duobꝰ mo
dis.Unus est essentia.i.ꝫm mām ꝛ alter est cōmixtura.sup.
vel in cōmixtura:q̄ dr̄nt ꝫm diuersuȝ sitū māe.declō huius

De apatibus melācolicis.

De apatibus aquosis.

De apatibus ventosis.

est:qm̄ in cakesia vētus in mēbri suba est admixtus:sȝ in infla
tiōe est aggregatꝰ ꝛ sepatꝰ ꝛ nō admixtꝰ mēbro.Scđȝ eēntiā
aūt dr̄nt:q̄ cakesia cātur a vētositate ꝑmixta vapori flātico.i.
hūiᵗⁱ subtili flātice:sȝ inflatio fit ex vētositate pura.Et cakesiā
īuenit qdē sensus tactꝰ mollē,q̄ appȝ mollis tactꝰ nō resistēs
agēti,q̄ vētositas ē ipsa in suba mēbri:sȝ inflatio tactui resistit
resistētia multa:aut pauca:q̄ vētositas in ea ē sepata fixa in
vno loco:cakesia vocať eleuatio ꝛ assimilať excitatiōi:dr̄t tñ
ab ea ꝫm maiꝰ vel minꝰ eē flā ꝑmixtū vētositati vt.s̄.patuit:
cakesie.n.cā añs est flā subtile a q̊ eleuať vapor plimꝰ ad mē
brū q multꝰ exñs expulsus silˀ cū potiōe pauca dicti flātis sub
tilis ꝛ retētus in mēbro est cā ꝯiūcta eiꝰ. Excitationis v̄o cā
añs est flā subtile ꝯuersuȝ in vaporē paucū:ꝛ silˀ cū illo pauco
vapore expulsuȝ ad mēbrū retētū in eo est cā ꝯiūcta eiꝰ:inflā
tionis vero cā añs est humor vētosabilis ꝛ vētositas illa ex/
pulsa ad aliqđ mēbrū ꝛ retēta in eo est ꝯiuncta cā ipsius.

℃De vndimia. Cap.xxxv.

Vndimia arabice dr̄ grece zima.latine pa
lus dr̄.℃Dixit Gal.2° ad glau.
noiamꝰ vndimiā dolorosum ꝛ lapsuȝ tumorē ex
suba flātica fiētē.al's.ex spū vētoso.s.ꝑmixto illi
sube flātice q̄lis est q ꝫm corpa gñanť mortua:ꝛ
ꝫm pedes ꝛ crura:ꝛ multū gñať in idematis.i.humidis paſ
sionibꝰ ꝛ pthysicis:vñ ꝛ idema vocatū est spēs eiꝰ q̄ accidit
pthysicis ꝛ ydropicis a qbusdā tūor absolute vocať:ꝛ ꝑpea
2ª p̄ⁱ.vocatū est apa lapsuȝ.℃Dixit Auer.collˀꝫ 7°.ex flāte
fiūt apata q̄ vocanť zimie.℃Undimia.vt dixit Gal.vbi.s̄.
est apa molle.s.ad tactū carēs dolore.s.ꝫm plm̄.Aliqñ.n.re
periť cū dolore remisso albū ad modū coloris corpis.℃Di/
xit Sera.5° breuiarij.qñqȝ supfluitas effundiť ad mēbruȝ ꝛ
flāticū accidit apa molle:cū q̊ nō est dolor:qdā dn̄t.ꝙ est apa
fridū factū ex flāte subtili modice viscositatis,cū q̊ nō est do
lor cui qñqȝ misceť vapor flāticus.Et.A.dixit.ꝙ est apa mol
le albū in q̊ nō est calitas.℃Ex dictis pȝ.ꝙ spēs vndimie di
stincte ꝫm mām sunt due:vna q̄ est ab hūore flātico iꝑmixto
vētositati:ꝛ ista retinet nomen gñis ꝛ absolute dr̄ vndimia.
Et alia fit a p̄dicto hūore ꝑmixto vapori,siue vētositati ꝛ vo
cať excitatio.℃Et vndimie alia est q̄ ꝑ se est morbꝰ:ꝛ nō se/
quiť ad aliū morbū,sȝ ꝑ se euenit. Et alia est q̄ est accn̄s ꝯn̄s
ad egritudinē ꝑducēs ad debilitatē digōnis ꝛ ꝓprie eiꝰ que
fit in epate:q̄lis est q̄ ydropicis ꝛ ptysicis:ꝛ in fine febrium
egritudinū acutaꝝ cronicaꝝ accidere cōsueuit.℃Dixit Al/
man.molle qđ cū digitis p̄miť cedit ad aliquā ꝯsequiť egri/
tudinē:vt sunt egritudines que cuȝ cōplexio corrūpitur:aut
pthysis adest accidūt.sup. ꝛ qñqȝ nō ꝯsequiť aliam egritudi
nem:sed per se euenit:ꝛ h̄ est que ꝓprie dr̄ vndimia.

Vndimie due sunt spēs distincte ꝫm materiam.

De causis

vndimie.dixit.A.ꝙ vtplˀꝫ est a vapore flāti
co.i. ab hūiditate subtili flātica q̄ rōne sue
subtilitatis pōt dici silˀari nāe vaporis:vel est a vapore flātis
.i.a flāte subtiliato:ꝛ h̄ q̄ztū ad p̄mā spēȝ eiꝰ:vel est a vapore
flātis.i.a flāte vaporāte:ita ꝙ est a flāte ꝑmixto vapori:ꝛ q̄z/
tū ad scđam spēm eiꝰ ꝛ ꝓcedit a cā intrinseca.dn̄t qdā.aliqñ
ꝓcedit a cā extrinseca.i.ꝓprie a ꝑcussione vel casu:ꝛ h̄ dicūt
innuit in v̄bis Aui.p̄dictis cū dixit.ꝫm plm̄.h̄ tñ raro inue/
niť sicut raro repiť ꝙ flā moueať ꝛ fluat ad locū ꝑcussionis
apandū cā ineptitudinis ipsiꝰ flātis ad fluxū q̄ ineptitudo cō
sequiť grossitiē viscositatē ꝛ friditatē ipsius flātis. Aliqñ tñ
pōt illud accidere ꝓprie cū repireť in corpe:ꝛ maxime in mē
bris ꝓpinqs loco ꝑcusso ꝛ dolēti copia flātis subtilis qđ sua
subtilitate.i.minori grossitie:ꝛ minori etiā viscositate posset
ad locū fluere dolētē.Et vndimia qdē frequēter fit ꝑ viā cō/
gestionis supfluitatis flātice in mēbro.℃Dixit auctor cōpē/
dij.aucte Gal.i 4° terapē.apata flātica in tactu mollia sunt
paruū faciētia dolorē ꝛ color eoꝝ est:vt totiꝰ corpis:q̄ tactꝰ
eoꝝ est mollis:iō cedit:ꝛ cū desup p̄miť digito infossať quasi
digitus infigereť in pasta remanēte fouea in loco p̄ssionis,ꝛ
hāc infossationē remanere in loco Aui.presupponit:ꝛ iō di/

xit. ꝙ q̃to plus mã est subtilioꝛ ⁊ madida vel mollis vel hu/
mida est mollificatio. s. ⁊ cessio eius vehemētioꝛ humida: ⁊
digitus facilius penetrat in eo qd̃ cõpꝛimit cum ꝓhibitione
eius qd̃ est in eo. i. cuȝ ꝓfundatione humoꝛis ↄtenti in loco
pꝛessionis: vel cũ ꝓhibitione eius qd̃ est in eo. s. a reditu festi
no ad exterioꝛa: ⁊ hoc. s. imp̃ssio digiti nõ est in eleuatione. s.
tanta q̃ȝta est in vndimia: ſȝ tñ aliq̃ est in eleuatione imp̃ssio
digiti ēt satis notabilis: vt patebit capᵒ de apate vētoso qd̃
est: qꝛ in eleuatiõe est aliq̃ vētositas q̃ aliquo mõ resistit imp̃s
sioni: ſȝ in p̃ᵃ spē vndimie nõ est vētositas: ⁊ in 2ᵃ spē lȝ sit de
vētositate: est tñ minus q̃ȝ in eleuatiõe: ⁊ ppea dñt qdã. ꝙ in
excitatione ista imp̃ssio tenet mediuȝ inter vndimiã ⁊ eleua/
tionē: ⁊ qꝛ vndimia in dicta imp̃ssione ↄuenit: vt dictũ est: cũ
eleuatione: iõ dixit Aui. ꝙ vndimia p̃lm est de gñe eleuatio/
nis nõ qdē oino: qꝛ si sic vndimia esset de gñe apatis vētosi:
ſȝ sic dixit: qꝛ ei similaꝛ in imp̃ssione digiti: ac ēt in humidita
te flãtica subtili: q̃ in vtraq̃ȝ reperiꝛ: ⁊ maxime similaꝛ ei exci
tatio in qua humiditas flãtica subtilis est pmixta vētositati.
Aui. in verbis p̃dictis innuit ꝙ de flãte subtili causante vndi/
miã est aliqd magis subtile: de quo dixit. ꝙ q̃ȝto mã est gros
sioꝛ: tanto est ad duriciẽȝ ⁊ frigus decliuioꝛ. Et in his innuit
duo. p̃ᵐ est. ꝙ in vndimia facta a flãte minus subtili nõ est ita
facilis: vt in facta a magis subtili ⁊ reditꝰ eius ab infossatiõe
nõ est ēt ita facilis pp grossitiē ⁊ friditatē maioꝛē. 2ᵐ est. ꝙ in
oi vndimia tactus inuenit remissam calitatē ⁊ foꝛtasse iuenit
frigiditatē actualē remissam: ſȝ tñ in facta a flãte minus sub/
tili caliditas est remissioꝛ: siue actualis frigiditas intēsioꝛ.

Signa distinguentia vndimiã verã ab excitatione satis
sunt nota ex p̃dictis. Et distinguētia ea ab apate
vētoso. dixit Gal. 14ᵒ terap. sunt ꝙ qñ imponis digitũ supꝛa
inflationē nõ se inclinat cutis, qꝛ nõ infossaꝛ: ⁊ cũ pcutis sup
ip̃m audis sonũ: sicut sonũ tympani: ſȝ apa molle cuȝ magis
tãgis inclinat se ⁊ descēdit. Et Serap̃. dixit. ꝙ inflatũ nõ de/
scēdit sub digitis qñ p̃miꝛ sup ipsum: neq̃ȝ remanēt vestigia
passionis in ipsoꝛ: ⁊ est ei vox: sic vox tympani: ⁊ foꝛtasse sen/
tiꝛ ēt q̃si vētositas retenta in raritate ↄcauitatis quã facit q̃
raritas foꝛtasse est multa valde. Et signa distinguentia vndi
miã ab apate melico. dixit Aui. sunt puitas duriciei ⁊ pauci/
tas offuscationis in vndimia. Duricies. n. in vndimia ēt fa/
cta a mã grossioꝛi: siue minꝰ subtili est pua valde: ⁊ in apate
melico est multa valde: ⁊ in vndimia coloꝛ est albꝰ vel decli/
nãs ad albedinē: ⁊ in apate melico est declinãs ad fuscedinē.
Et signa distinguētia vndimiã ꝓueniētē a cã p̃mitiua a ꝓue
niētē a cã intrinseca. dixit Aui. sunt ꝙ qñ accidit a pcussiõe:
⁊ silibꝰ: ⁊ nõ currit mã q̃ attrahiꝛ ad locũ pcussionis ex dolo
re nisi mã flãtica: tũc nõ apat nisi apa flãtis: ⁊ illud est puuȝ.
al's. purũ: ⁊ non eũaꝛ a doloꝛe. Dicũt qdã. s. intēsioꝛi q̃ȝ in fa
cta a cã añte: in qua ꝫm eos aliqs paruus doloꝛ adest: q̃ȝuis
ꝫm alios nullus est doloꝛ: ⁊ h̃ nisi fuerit pmixtio alicuius hu
moꝛis cũ flãte. Sed in facta a pcussione aliqñ est doloꝛ satis
intēsus: nõ qdē rõne humoꝛis flãtici decursu ad locũ: ſȝ rõne
cõtusionis ⁊ attractionis ꝓcedentis a pcussione vel casu.

Dieta. **Cura** vndimie tribus pficiꝛ instr̃is. s. dieta potione ⁊ chi
rurgia. Et dieta qdē cõsistit in euitatiõe quoꝛũcũq̃ȝ
infrigidantiũ ⁊ humectãtiũ, ex oibus sex rebus nõ nãlibus.
Dixit Aui. abstinētia ab eo qd̃ gñat flã est res que est nec̃ia.
De qbus sunt pisces caseus recēs: ⁊ silia: totũ aũt regimē dȝ
verti ad cal'm ⁊ siccũ vt resoluaꝛ ⁊ exicceꝛ mã eius tã añs q̃ȝ
cõiuncta. Q̃d aũt sit hoc regimē tã fugiendũ q̃ȝ ꝓsequēdum
dictũ est in sermone 5ᵒ in cura male cõpl'onis humide stõi.

Potio. ¶ Potio ṽo duas hȝ gñales intētiones: q̃rũ p̃ᵃ est ad cãm: ⁊
2ᵃ coꝛrigit accñtia. Et intētio ad cãm aut respicit cãm añtem
aliqñ eã dirigit ⁊ eũat: ⁊ aliqñ eã dirigit: ⁊ aliqñ mēbꝛa dige
stionis ↄfoꝛtat, ⁊ eoꝝ malã cõpl'onē emendat. ¶ Dixit itaq̃ȝ
Aui. eũatio fiat cũ sol'one vētris. s. cũ eũantibus flã fluidum
subtile. ⁊ de eis ꝓpꝛie est turbith: ⁊ maxime cũ non pmisceꝛ
ei. 33. vel aliud acutũ faciēs ip̃m educere flã grossum a lõgin
quis. Acuaꝛ turbith cũ diagredio: qm̃ sic educit acuitatem
multã ⁊ flã subtile: ⁊ fiat eũonis iteratio ꝫm exigētiã digõne
semp p̃missa: ⁊ de ↄueniētibus in eũone dicti humoꝛis ē vo/
mitus ⁊ ꝓpꝛie cũ iteraꝛ multotiens: ⁊ vꝛine multe ꝓuocatio
est maximi iuuamēti: ⁊ maxie post eũones p̃dictas: ⁊ sil'r su
doꝛis ꝓuocatio est iuuamēti sublimis: ⁊ ꝓpꝛie in aere balnei.
cõfoꝛteꝛ quoq̃ȝ ⁊ epar ⁊ stomacus ad bñ digerēdũ cũ appꝛo
ximitatis ab intus, ⁊ ex̃ ⁊ his que dicta sunt in sermone 5ᵒ in
suis locis qbus vtendũ est añ eũones ⁊ in medio eaꝝ ⁊ post — In facta per viam defluxus. De localibus ab extra i p̃nᵒ.
eas ⁊ vsq̃ȝ ad pfectionē curationis. ¶ Intentio ṽo q̃ respicit
cãm ↄiũctã diuersificaꝛ ꝫm ꝙ vndimia ꝓcessit a cã añte fluē/
te ad locũ aut ꝫm ꝙ facta est p viã ↄgestionis aut sequele ad
febꝛes cronicas ⁊ egritudines supꝛadictas. Et in facta a cã
añte defluēte ad locũ curatio variaꝛ ꝫm diuersa tpa eius. In
p̃nᵒ nãq̃ȝ sũpta indicatiõe ab apate ↄuenit repcussio. Uerũtñ
fienda nõ est nisi pcesserit eũatio saltē bñ minoꝛatiua. Ait. n.
Raſ. 13. ↄti. dico ꝙ q illinũt sup apata flãtica cũ infridatiuis
peccãt: eo ꝙ in ipsa includũt humoꝛes: ſȝ qꝛ nõ dissoluiꝛ apa
augeꝛ in eo doloꝛ. vñ dȝ coꝛpus p̃us eũari. ¶ Et. A. dixit. cũ
factũ fuerit illud. s. eũatio de qua dixerat: tũc. s. repcute: ⁊ ista
repcussio dȝ eē foꝛtis vel debilis ꝫm q̃ȝtitatē influxus. Ait. n.
Raſ. vbi. s̈. si nõ videris inanitionē fieri. al's. manationē fie/
ri violētã valde dissoluere dȝ statiȝ. s. post paucã repcussionē:
⁊ si violēta fuerit manatio ↄfoꝛtare debes. s. p repcussioneȝ:
deinde dissoluere. ¶ De mã aũt repcussiuoꝝ. Dixit. A. dȝ vt
fiat repcussio eiꝰ in p̃nᵒ cũ eo qd̃ aggregat exiccationē ⁊ re/
sol'one. s. sil' ita ꝙ repcussiua debēt eē mixta cũ exiccãtibus ⁊
resoluētibus. Dixit. n. p̃ᵃ q̃rti. ꝙ repcussiua in apatibꝰ fridis
debēt pmisceri cũ medicinis calis ⁊ stipticis q̃ cũ h̃ ꝙ repel/
lũt desiccēt ⁊ resoluãt cal'a. n. resolutiua misceñ ēt cũ eis ad
hoc vt ꝓhibeãt ne frida ingrossent ⁊ incrudēt mãm ⁊ vt pe/
netrare faciãt illa infridãtia ad ꝓfundũ: vt possint expellere:
qm̃ apata flãtica sunt ꝓfunda: ⁊ ad hoc ēt vt exiccēt. stiptica
vero cũ eis misceñ ad hoc vt ↄfoꝛtēt mēbꝛũ ⁊ sic iuuamētũ
faciãt ad repulsum: ⁊ ēt vt exiccēt ⁊ mãm ↄsumãt: ⁊ qdaȝ di/
cũt. ꝙ ista repcussiua debēt eē plus stiptica q̃ȝ frida qꝛ in hac — Aqua neq̃ȝ cal'a neq̃ȝ frigida cõuenit.
mã plus ↄuenit repcussio q̃ fit p trãsmissum q̃ȝ q̃ fit p impul
sum. ¶ Dixit Aui. nõ opȝ vt attingat locũ huiꝰ apatis aq̃. s.
neq̃ȝ frida neq̃ȝ cal'a. frida. n. sua friditate incrudaret ingros
saretq̃ȝ mãm. ⁊ sua humiditate noceret cũ egeat exiccatione:
cal'a ēt sua humiditate noceret ⁊ sua calitate ꝓhibente nõ re
percuteret: ſȝ potiꝰ attraheret. ¶ Et ex dictis accipiũt qdã.
ꝙ i hmõi apate repcussiuũ nõ dȝ applicari frigidũ actu neq̃ȝ — Repcussiua nõ debēt applicari frida neq̃ȝ multũ calida.
multũ cal'm. Et in p̃nᵒ qdeȝ p̃ncipij medicamē mediũ dȝ esse
magis fridũ siue cũ paucioꝛibus vel de debilioꝛibꝰ stipticis
⁊ calis ⁊ in fine principij ecõuerso. ⁊ in medio eius dȝ tenere
mediũ vt appet de intētione auctoꝝ in spãli specificatione re
medioꝝ. ¶ Pꝛo qbus dixit Gal. 2ᵒ ad Glauc. fiente passione
aliqñ spõgia aqua madefacta modicũ aceti hñte sistere facit
passionē. Si ṽo sic sistere nõ fecerit plus de aceto ponēdum
est: ⁊ hoc ēt cõmēsuraꝛ. Sit. s. acetũ in q̃ȝtitate ⁊ acuitate ip/
sius ꝫm cõpl'onē mēbꝛi vndimiosi. Q̃d. n. acetum est magis
aquosum. i. pluri aque cõmixtũ vel minus acutum in p̃nᵒ. s.
principij. sumēdũ est, ⁊ maxie in coꝛpibus mollibus: qd̃ aũt
foꝛtius est. i. qd̃ est minus cõmixtũ vel magis acutũ in coꝛpo
ribus duris ⁊ robustis. sup. ⁊ in fine p̃ncipij sumēdũ est. sup.
⁊ qd̃ est cũ acetũ mediũ inter p̃dicta in q̃ȝtitate ⁊ acuitate in
medio principij ⁊ in coꝛpibus inter p̃dicta medijs. Et subdit
Gal. ad p̃mas impositiones spongiã nõ relinquētes. s. super
loco cũ ligatura. sup. ſȝ in scd̃is sic: ⁊ multo magis in postre/
mis. Dixit Hal. intēdenduȝ est si coꝛpus in q̈ sit apa molle sit
molle: ⁊ tũc aqua sit amplioꝛ aceto. Si ṽo mēbꝛũ sit soliduȝ
tũc acetũ supet aquã ⁊ reducat mēbꝛuȝ in nãm suã augmēto
eaꝝ q̃ desiccãt. At ṽo si coꝛpus vel mēbꝛũ fuerit tēperatum — In augmento.
sint eq̃lia aqua ⁊ acetũ. Et subdit Ga. vbi. s̈. opȝ eē spõgiam
nouã: ⁊ si nõ affuerit talis. s. noua: ſȝ vetus certissime lota. s.
multotiēs affronit in nitro. i. in aqua in qua nitrũ dissolutũ

fit ⁊ pro aut in cinerali vocato.i.in aqua cineris:⁊ hoc fit vt
accipiat spongia virtutē nitri vel cineris ad desiccandū ⁊ re
soluendū. Et dixit.ꝙ si p̄dictis nō sistat apa fortiora farma/
ca que mixtā hēant virtutē ex p̄dictis virtutibus supponere
opꝫ. ¶ Et Serap.dixit.si ex humore flātico ad mēbrum cur
rente fuerit vndimia incipiemus in curatione eius cū medi/
cinis:de quarū ꝓprietate est vt coarceant.i.ꝓhibeant fluxū
⁊ expellant ⁊ resoluant simul:quapp̄ fiat antecessio in p̄mis
cū vaporatione cū spongia noua infusa aceto ꝑmixto:qđ est
q2 spongie noue inest virtus resoluēdi quā acq̄siuit ab aqua
maris que est resolutiua ꝑꝑ illud ergo si nō habet̄ ex ea aliqđ
nouū opꝫ vt abluat̄ cū nitro ⁊ aqua cineris donec acquirat
virtutē spongie noue ⁊ submergat̄ in aceto.s.ꝑmixto ⁊ exp̄s
sa mēbro supponat̄:qm̄ aggregat ⁊ coartat.verū opꝫ si apa
est in p̄n° ⁊ pro aut corpus.s.vel mēbrū sit humidū in cōple/
xione sua vt sit acetū forte minus:sed si administras hoc ace
tum ⁊ nō iuuat corpus est durum:tūc opꝫ vt sit acetū ꝓpin/
quū:puto q2 pauciori aqua admixtū. Et si p̄dicte dispositio/
nes.s.tp̄s principij apatis ⁊ mēbri in mollitie ⁊ duritie sint
medie:tunc opꝫ vt acetū sit tēperatū:sicut res quā possibile
est hoi habere. ¶ De his dixit Auic.de illis que bona sunt
in p̄n° est vt administret̄ spōgia noua in p̄n° infusa aceto cō/
mixto.i.scꝫ aqua:vt dixit Gal.qui ergo exponūt aceto cōmi
xto hn̄te virtutē cōmixtā ex reꝑcussione ⁊ exiccatione ⁊ reso
lutione quale est acetuꝫ vini:in quo est reꝑcussio exiccatio ⁊
resolutio:ita ꝙ nō dꝫ sumi acetū factū ex agresta succo piroꝝ
vel citonioꝝ:⁊ similiuꝫ:in q̄bus nō est dicta virtus cōmixta:
est expō falsa.q̄uis.n.velint auctores ꝙ acetū aque cōmiscē
dum sit acetū vini:q2 de illo loq̄tur Gal.14° terap.⁊ dixit ha
bere virtutes p̄dictas:tn̄ voluerūt ꝙ applicet̄ aque ꝑmixtū:
⁊ nō solū vt fortius vel sufficiēter reꝑcutere posset:qđ nō pos
set facere impꝑmixtuꝫ aque. ¶ Et subdit Aui.aut aqua bau/
rach.i.nitri ⁊ cineris.s.sit acetum ꝑmixtū:⁊ hoc qn̄ vt dixit
Gal.acetū ꝑmixtū cū aqua simplici nō sufficiēter ꝯfert. Et ex
verbis Gal.appet manifeste ꝙ Dinus errauit qn̄ exposuit:
aut pro ēt.⁊ voluit ꝙ in oi ꝑte p̄ncipij acetū cū aqua nitri ⁊
cineris debeat esse ꝑmixtū:q2 sic imo ꝓcedendū est processu
Gal.qui voluit ꝙ vbi in p̄n° acetuꝫ aque simplici ꝑmixtū nō
sufficeret:tūc ꝑmisceat̄ in ꝓcessu cum aqua nitri ⁊ cineris:⁊
de isto medicamine.s.ꝑmixto aceto aque nitri ⁊ cineris est ve
rū:qđ dixit Dinus ꝙ p̄teritis valet in ista mā:ita ꝙ ēt mire/
ris de effectu eius:⁊ sic ēt expientia demōstrat. Eteni in spon
gia noua aut in veteri infusa tn̄ cuꝫ aqua nitri vel cineris est
exiccatio ⁊ resolutio ⁊ in aceto vini aq̄ mixto est reꝑcussio ⁊
exiccatio:⁊ in baurach ⁊ in cinere est sil'r exiccatio ⁊ resolo.
¶ Dixit auctor cōpendij:ꝙ Ga.multū laudauit spōgiā huic
apponi loco:sꝫ nostris tp̄ibus.dixit ipse.inuenimus pānum
veterē ⁊ vellus.i.lanā:sil'r facere.maxime si in aqua salsa vel
aluminosa infusa sepius fuerit ⁊ ad solem exiccata. ¶ Et de
bonis in p̄n°.dixit Aui.est memithe solū:⁊ hoc in p̄n° p̄nci/
pij:⁊ ēt q̄busdā exiccātibus mixtū:⁊ hoc maxime in ꝓcessu
principij. Et subdit.succus ēt mirti est bonus in p̄n° sui ⁊ so
lus ⁊ mixtus mō p̄dicto. Dixit Dio.ꝙ folia populi recentia
cōtrita ⁊ supposita dispergūt apata flātica. Et auctor cōpen/
dij.dixit auctore Gal.ꝙ spina alba ꝯuenit apatibus flāticis
mollibus supposita:⁊ ea cōtabescere facit:⁊ cōueniunt maxi
me in p̄n° principij. Et dixit auctor eiusdē.ꝙ aloes hꝫ ꝓhi/
bere illud qđ descendit ad apata flātica ⁊ dissoluere illud qđ
attractū est in eis:⁊ sic cōpeteret in fine principij ⁊ in augmē
to. Et q̄dam dicūt.ꝙ folia salicis supposita ligata dissoluūt
vndimiā. Et q̄dam dicūt.ꝙ folia nenufaris bene decocta in
aqua ⁊ exp̄ssa ⁊ cōtrita mirabil'r ꝯferunt. Et de ꝯferentibus
est puls de farina ordei cū aqua mellis. ¶ Cura autē in aug
mento.dixit Aui.ꝙ quotiēs addit̄ egritudo tūc apponatur — In augmento.
acetū in quo infundit̄ spōgia fortius parū.dꝫ.n.esse fortius,
q2 magis acutum ⁊ minus aque ꝑmixtū. Et subdit.bonitas
succi mirti est post illud.s.post p̄n^m.q2 in augmēto.sed confi
ciant̄ cū eo medicine post.i.que post p̄n^m ꝯueniunt. Et dixit
de illis que ꝯueniunt in augmēto est oleū rosatū cuꝫ aceto ⁊
sale ⁊ sulphure cōbusto. Dicunt in p̄n° augmēti oleū ⁊ acetū
sint equalia sali ⁊ sulphuri. In ꝓcessu vero fiat additio salis,
⁊ sulphuris supra oleum ro.⁊ acetuꝫ.in tantū posset additio
eoꝝ fieri qđ cōpeterent in status p̄n°. Dixit Sera.ꝙ empl'm
de radice cucumeris asinini cū farina ordei ꝯfert apatibus:
flāticis ēt antiquatis ⁊ valet in augmēto ⁊ ꝓcessu. Et sil'r va
let empl'm de origano ⁊ farina ord. Et empl'm factū de folijs
brance vrsine cuꝫ assungia porcina veteri vtiliter apponit̄ in
augmēto ⁊ statu. Et de vtilib⁹ est cinis ficus cū aq̄ pluuiali. — In statu.
¶ In statu vō q2 adhuc plus opꝫ exiccare ⁊ resoluere q̄ꝫ in
augmēto.iō dixit Aui.ꝑueniat cū ipso aceto finis.s.in forti/
tudine acuitatis ⁊ paucissime mixtionis cū aqua:⁊ tale ace/
tum.dixit Aui.administret̄ solū aut ꝑmixtū cum oleis vehe
mentis resol'onis sic laurino oleo cucumeris asinini.⁊ silib⁹.
Dicūt.tale acetū solū valet in p̄n° status ⁊ pōt lixiuiū taliuꝫ
cinerū administrari solū:ac ēt ꝑmixtū cū dicto aceto solo:ac
etiā cū aceto ꝑmixto cum oleis dictis:pn̄t ēt p̄dicta admini/
strari vicissim.mō vnū mō reliquū. Dixit Auer.coll'ꝫ.7.que
sunt de grosso flāte.i.minus subtili embrocent̄ cū spōgia in/
fusa in aceto mixto cū alumine cinere ⁊ sale. Et dixit Aui.dꝫ
vt cōprehēdat spōgia sup oia latera ne declinet mā ad latus
aliud.⁊ subdit.qn̄q3 administrat̄ loco spōgie cuꝫ nō inuenit̄
pānus duplicatus cū duab⁹ tunicis cū aqua cineris p̄dicta.
nā qn̄ assiduat̄ supra ipsam vna vice post aliā fortasse suffi/
cit. Et subdit.ꝙ aqua calcis fortior est q̄ꝫ aqua cineris predi/
cta:⁊ iō cū illa nō sufficit ad istā recurrēdū est. Dicūt.n.q̄dā.
ꝙ ipsa est mirabilis iuuamēti i vndimia magna. Et q̄dā dn̄t.
ꝙ an̄ appositionē spōgie vel pāni duplicati dꝫ locus inungi
cū oleis calis:⁊ deinde dꝫ spongia supponi. Dixit Aui.ꝙ ci/
cer.s.farina eius cū aqua caulis.i.succo eius empl'ata est mi/
rabilis iuuamēti:qm̄ resoluit ⁊ desiccat. Et de ꝯferētibus in
statu est decoctio folioꝝ ⁊ fructus tamarisci ⁊ in aceto parū
ꝑmixto:⁊ sil'r origanū aut maiorana cū aceto:⁊ stercus vac/
cinū dissolutū cū aceto cū addit̄ ei parū mellis.oia.n.hec cō/
ueniūt in p̄n° status ⁊ medio eius:⁊ in fine ipsius ꝯueniunt
folia rosmarini ꝯtrita ⁊ supposita. Et sil'r empl'ꝫ ysaac qđ fit
ex rutha ⁊ nucib⁹ cū melle. Et q̄dā dn̄t.ꝙ empl'm de furfure
frumenti ꝯuenit toto tp̄e status. ¶ In decl'one aūt ⁊ cū egri — In declinatione.
tudo hec est cronica.dixit Serap.administret̄ illud de ꝓprie
tate cuius est vt incidat ⁊ resoluat tm̄. Et Ras.13.ꝯtin.aūcte
Gal.dixit.si apa fuerit cronicū vnge mēbrū in p̄mis cū oleo
ꝯ.s.cōi:vel aliquo resolutiuo supponēdo postea ei spōgiā infu
sam in lixiuio.s.supradictoꝝ cinerū ⁊ liget̄ ⁊ sanabit̄ firmi/
ter. Et dixit aūcte ꝓpria.dico ad apa molle infunde pānū de
lana in lixiuio:⁊ suppone ei:qm̄ efficaciter faciet ⁊ si alleuia/
tur iterato supponat̄:si apa fuerit magnū infundat̄ in aqua
calcis:q2 mirabil'r faciet.si.n.passio lōgior sit sola dissoluti/
ua opant̄ in ea. ¶ Medicamē valde ꝯueniēs ⁊ vtile est vt in
aceto forti decoquant̄ sauina sticados maiorana rosmarin⁹
origanū:⁊ silia.⁊ mēbrū patiēs fumiget̄ cū eo:postea infun
dant̄ petie in eo ⁊ exp̄sse supponant̄ multotiēs inouādo an/
teq̄ꝫ frigescāt. Et de ꝯuenientibus est empl'm factū de cinere
cerri vitis ⁊ ficus ꝯfectis cū assungia porci. Et de ꝯuenienti/
bus est empl'm factū de calce viua trita:⁊ cuꝫ assungia porci
mixta. Et sepelire mēbrū in arena maris cal'a est vtile ⁊ ꝯue
niens. Et sil'r frequēs epithimatio cum decoctione lupinoꝝ
amaroꝝ. ¶ Est ḡ p̄dicta cura recta indicatiōe sumpta a mā
vndimie:⁊ a tp̄ibus eius veꝝ indicatiōe sumpta a mēbro ali — Applicanda indicatiōe sumpta a mēbro vndimioso.
qualiter variat̄. Dixit.n. Ras.13.ꝯti.aūcte Gal.cura apatis
mollis diuersificat̄ iuxta moduꝫ mēbroꝝ:qm̄ si acciderit in
mirach vētris nullus supponit ei spōgiam infusam in aceto
lymphato cū aq̄ frigida:neq3 supponit ḡnibus apatis absin
thiū coctū cuꝫ oleo. ¶ Et dixit.ad apa molle accn̄s in pedi/
bus. ℞.myrrhe aloes litij sandal'.rube.fiet̄.memithe ⁊ croci
an̄.ʒ.ij.cineris cauliū.ʒ.iij.⁊ cū eis fiat illinitio.s.post q̄ꝫ dis/

soluta sunt in aliquo oleo resolutiuo ꝛ cōpeteret ħ in p̄nº. ꝛ fortasse ēt in augto. ¶ Dixit Aui. cū ħ apa est in mēbro neruoso spisso ꝛ denso: aut ligamēto: aut chorda misceat̄ in medicinis qđ incidit cū lenificatiōe. i. cū lenitate ꝛ remissione: ꝛ q: tale incidēs qđ admiscet̄ in medicinis vndimie est acetū: iō voluit ꝙ tale acetū sit leue ꝛ debile nō acutū de se nociuuȝ neruis ꝛ mēbris neruosis: ꝛ q̄to acutius est tāto nociuius. q̄uis. n. rōne mãe ꝓferat tñ rōne mēbri nocet: q̄re opȝ vt cū nec̄iuȝ fuerit acetū sumat̄ illud qđ mãe ꝯueniat mēbro autē nihil aut paꝝ noceat. ꝛ tale est acetū debile nō vere acetosuȝ aut ꝑuā hñs acuitatē. Dicūt. acetū iteꝝ ꝑꝑ aliam cām dȝ esse leue: qđ est q: istud apa in istis mēbris exñs est difficilis resolōnis ꝛ exiccationis ꝑꝑ stricturā poroꝝ eoꝝ. Si igit̄ illud qđ approximat̄ esset multū desiccatiuū sic̄ est acetū acutū nō posset desiccare subtile ꝛ derelinquere grossum remanēs resolōni ineptū. In mēbris aūt carnosis acetū dȝ eē acutū qm̄ cōfert mãe ꝛ nō nocet eis, ꝛ nō timet̄ in eis de resolōne subtilis ꝑꝑ raritatē poroꝝ ipsoꝝ. Et fortasse Aui. dixit. misceat̄ cū eo qđ incidit cū lenificatiōe. i. cū aliquo lenitiuo mixtū vt acuitatē ꝛ mordicationē aceti: vel alicui⁹ rei acute leniat ꝛ remittat: ita ꝙ ꝟm ħ hērent misceri sil̄ resolutiua: desiccatiua: lenitiua: ꝛ incisiua. Et scias ꝙ añ appōnē medicaminū dȝ locus rarificari cū fricatione ꝛ suppōne pānoꝝ calefactoꝝ. Dixit Gal. sup 2º epidi. ꝛ ponit̄. 13. ꝯtiñ. si leuiter ingrosset̄ mēbrū fricamus illud cū toualijs cū soliditate. i. fortiter. ꝛ post spargim⁹ sup ip̄m medicinas desiccatiuas. fit. n. hec fricatio ad adiuuandā penetrationē medicinaꝝ ad ꝓfundū q̄ sine ea nō ꝓfundarent̄ obstātibus opilatiōe poroꝝ ꝛ stipticitate ipsarū. Et Aui. dixit. oȝ vt fricet̄ locus. s. añ appōnē medicaminis cum mātili fricatiōe dura. s. sic ꝙ bñ apiant̄ pori: ꝛ facta fricatione administrent̄ sup ip̄m exiccatiua. sup. ꝛ quecunq̧ alia medicamina: maxime q̄ in forma sicca approximantur.

Cura propria excitationi.

¶ De cura āt q̄ ꝓprie debet̄ excitatiōi. dixit Ras. 13. ꝯti. auc̄te Ga. excitatio dȝ illiniri cū aloe litio ꝛ cinere cauliuȝ ꝛ aq̄ ipsoꝝ ꝙ si lōgior fiat. s. ꝛ ꝑuenerit ad statuȝ vel finē aug¹¹ adde cū eis semē cicute ꝛ euforbiū: ꝛ si nō ꝯtulerint fiat illinitio cū cinere fic⁹ ꝛ tamarisci ꝑtib⁹ eq̄lib⁹ ꝛ aceto. s. acuto. Et dixit. excitatio in p̄nº curat̄ cū eo qđ corroborat ꝛ dissoluit sic̄ cuȝ aceto lymphato alumine sale ꝛ baurach ꝛ cinere. Ista tñ cōueniūt in fine p̄ncipij ꝛ p̄nº aug¹¹. ꝛ iō subdit. in p̄nº cura fiat cū debilioꝛib⁹ istis.

In vndimia fcā p viam ꝯgestionis.

¶ De cura v̊o vndimie accñtis ꝑ viā ꝯgestionis. dixit Gal. 2. ad Glau. ꝙ fricatio sola ꝑ oxirodiniaȝ: ꝛ qñq̧ ꝑ oleū ꝛ sal itromisso oxirodino sistere facit illud ꝛ alia multa taliū. Et dixit. vt ponit̄. 13. ꝯti. apa flāticū accñs per se fortasse sufficiētē curā sequet̄ si ifundat̄ spōgia in aceto ꝛ aq̄ ꝛ supponat̄ ei. ꝙ si nō mitiget̄ apa ꝑ illud adde cū aceto ꝛ aq̄ modicū aluminis ꝛ fiet̄ memithe ꝛ est bonū in hoc loco.

In vndimia q̄ sequitur ad egritudies cronicas.

¶ Et cura vndimie sequētis egritudines cronicas silis ē p̄dicte postq̄ȝ cura illis egritudinib⁹ adhibet̄. Dixit Gal. 14. ter. ei⁹ ꝓcurationē ꝑticularē agē oȝ cū oxi. i. aceto ꝛ oleo rozino. i. ro. ꝛ sale. ꝛ aliqñ cū oleo simplici sale ꝛ aceto refricātes tumētia crura. sup. vel alia mēbra exiccat̄. n. ꝓinde mã ei⁹. Et dixit. vt ponit̄. 13. ꝯti. nō idiget cura ꝓpria oino. sup. q: requirit̄ cura ꝓpria egritudis quā sequit̄: sȝ sufficiet ei fricatio tibiaꝝ. sup. ꝛ alioꝝ mēbroꝝ ꝛ inūctio ipoꝝ cum oleo. s. ꝛ aceto: aut cū oleo ros. ꝛ aceto: ꝛ qñq̧ ponimus in eo sal: ꝛ qñq̧ acetū cū sale ꝛ oleo cōi. ¶ Dixit Sera. si est ex ventositate vaporosa sic̄ illud qđ accidit ipendim⁹ hydrop. ꝛ q hñt ꝑtisim: aut in malitia forme vehemēti nō indiget multū curatiōe ꝓpria: qm̄ est sequēs egritudinē corꝑis. Si g̊ cū seqt̄ eā. s. egritudinē studiū. s. curatiōis: tūc resolo ei⁹. s. isti⁹ vndimie est facilis cū aceto cōmixto tm̄: aut cū aliquantulo salis. ¶ Dixit Auer. coll̄ȝ. 7. apatū molliū q̄ fiūt in extremis hyposarca: ꝛ silib⁹ morbis medicatio ꝓcedit ꝟm medicationē ei⁹ a q̄ ꝓcedit. Et sufficit ex oleo ro. aceto ꝛ sale: ꝛ si ibi ꝑgit̄ multa mã ꝓdest euāre mēbrū. s. mādans vel corp⁹ totū ab illa mã ꝛ vti reb⁹ calefactiuis ꝛ desiccatiuis ꝛ euōne cū exp̄ssione mēbri. s. in q̊ est vndimia q̄ exp̄ssio fiat cū ligatura cōueniēti. ¶ Et Aui. dixit sequēti hydropisim ꝛ egrinces alias q̄rat̄ cura cāe ipsi⁹ egrinis quā seqt̄ ꝛ al̄r ꝑdurāte eā nō pōt moueri. ¶ Dixit Alm̄. ħ apa qđ ꝑ se accidit febres lōgas cū sanat̄ comitatur: ita curādū est paꝝ aceti cū oleo ros. ꝛ aq̄ mirti ꝛ aq̄ cū q̄ fit sapo miscet̄ ꝛ pān⁹ in eo madefact⁹ desup ponat̄ ꝛ liget̄. Et dixit. ex eis q̄ ip̄m dissoluūt est aq̄ cineris q̄ sic fit. atramēta: al̄s. fermēta cōburant̄: ꝛ in eodē cinere aq̄ misceat̄: ꝛ per noctē vnā dimittat̄: deīde colet̄ ꝛ in ea misceat̄ acetū in q̄ pāni infusi supponant̄ vni⁹ alteri cū ligatura ꝯstringēdo. Et si apa valde molle fuerit ex sale oleo ꝛ aceto epithimet̄ ꝛ fricetur. ꝛ dixit. ħ est epithima ꝙ mollitie ꝛ relaxationi vbicunq̧ fuerit ꝯfert. ꝛ ponit ip̄m ēt Aui. ℞. aloes myrrhe litij acatie siet̄ memithe cipi croci oriētalis boli ar. añ. ꝑtes eq̄les ex his silitudines auellane fiāt: ex qb⁹ cū nec̄e fuerit cū pauco aceto ꝛ succo cauliū dissoluat̄, ꝛ si egrido fuerit i facie: ꝛ palpebris dissoluat̄ cū aq̄ rosarū succo endiuie ꝛ aceto ꝛ epithimet̄ cuȝ eis. ¶ Dixit auctor cōpēdij. ego vidi de cura aloes mixti cuȝ litio in apatib⁹ inflatis q̄ fiūt in palpebris effectū mirabileȝ bonū: ꝛ sil̄r credo ꝙ agat in excitatiōe accñte i alijs mēbris: ꝛ credo ꝙ aloes ē meli⁹ alijs medicinis ad apa molle.

In vndimia pregnātiuȝ.

¶ In vndimia aūt accñte pedib⁹ p̄gnātiū. dixit Pau. ifundat̄ lana cānaꝝ q̄ est ad modū stuppe in aceto ꝛ supponat̄ ei aut folia cauliū trita. s. supponant̄ ei: aut fiat illinitio cuȝ chimolea ꝛ aceto ꝛ alumine. ¶ Dixit Filagrius. ꝛ ponit̄. 13. cōti. ad apa molle pedū p̄gnātiū ꝛ ꝯualescētiū fiat illinitio cū ol̄o ro. sale ꝛ aceto bñ ꝑcussis: aut cuȝ cinere cauliū oleo ꝛ baurach aut cū sale ꝛ oleo. ¶ Et Aui. dixit. qñq̧ mollitie accñti in extremitatib⁹ p̄gnantiū submergant̄ sūmitates cāne: de q̄ fiūt scope ꝛ sunt flores eaꝝ maxie ꝑuaꝝ in aceto ꝛ ponant̄ desup. Et meli⁹ eo est illud qđ fit post ꝯtritionē. s. dictarū sūmitatū cānaꝝ q̄ ꝯtrite submergant̄ in aceto. ꝛ chimolea cū aceto ēt cōfert. Et anetū ēt ꝯtritū cū aceto ꝯfert. Et de embrocis bonis decoctio corticū citri. Et dicūt qdā de exptis eē inuolui in folijs cauliū rubeoꝝ ꝛ ipsos assatos comedere. Et de vtilib⁹ in oib⁹ apatib⁹ mollib⁹ est vt facta inūctione ex oleo ro. ꝛ aceto ꝛ sale supponant̄ folia radicū q̄ comedunt̄ ꝯtrita ꝛ ligata ꝑ dies. ꝛ fex vini calida supposita oi apati molli mire prodest. ¶ Et sil̄r de exptis est empl̄m factuȝ ex radicib⁹ salicis: ꝛ de radicib⁹ affodi. decoctis in vino ꝯtritis ꝛ cōmixtis cū pauco sulfure donec sufficiat ad inspissandū eas. Et ex eis est sterc⁹ colūbinū albū tritū ꝛ cū aceto forti dissolutū ꝛ sup corio extensuȝ circūcirca mēbrū inflatū suppositū.

In vndimia a cā p̄mitiua.

¶ Cura aūt vndimie ꝓueniētis a cā p̄mitiua nō differt a cura ꝓuenientis a cā añte nisi rōne doloris q in eo accidit. Dixit g̊ Aui. cum est in hac egrine dolor ꝑꝑ cām dictā. s. p̄mitiuam: tūc opȝ vt sedet̄ dolor in p̄mis cū eis q̄ sunt sic̄ ysopus humida ꝛ vinū coctū ꝛ cerotaria ex oleo. s. cōi vel aliq̊ oleo anodino: ꝛ vt administret̄ embroca ex vino nigro stiptico. Dñt qdā. nō solo sȝ mixto cū cerotarijs dict̄j aut cū ysopo hūida ꝛ sapa. ¶ Et post illud. s. post sedationē doloris. dixit Aui. admistret̄ cura cuȝ cinere ꝛ silib⁹: ꝛ in sūma cū his q̄ dicta sunt i cura facte a cā añte adducēdo ei ea q̄ ꝟȝ dispōnē mēbri in q̊ est. nā cura hui⁹ sedato dolore in nullo differt a cura illi⁹.

Manualis opō in sola ligatiōe requiritur.

¶ Sciēdū est ꝙ in cura isti⁹ vndimie auctores nō fuerūt locuti de chirurgia per incisionē vel cauterizationē: q: raro est valde ꝙ sic posset curari: sȝ locuti fuerint de cura ei⁹ per ligaturā q̄ ꝑtinet ad manualē opōnē: de q̄ dixit Gal. 2º ad Glau. ꝙ si ꝟm aliquā extremitatē vt manū vel pedē tale ydema fiat sup ligatiōe ab inferiorib⁹ ꝑtibus incipiēte supius termināte sup emissionē apprehēdente vniuersam distributionē queādmodū in fracturis ossiuȝ facimus curat̄. Ego. n. dixit Gal. in vndimioso dolore inungens oleo particulā: deinde supponens spongiā ex lixiuio cōstringens violentius vidi ꝑfecte curatā passionē. s. huius dictione indicatione habēte virtutē miscibiliū sed ad diaforeticā ꝛ incisiuā inclināte. ¶ Dixit Sera. si est in pede aut in manu pone spongiā vnā. s. magnā vel plures ꝑuas de

sup.i.in pte supiori manus vel pedis:ꝛ aliã ↄsilr de subt⁹ in parte inferiori:ꝛ sit illa q̃ de subt⁹ stricta vehementer:ꝛ q̃ est supius molliter donec nõ recipiat mẽbrũ ipm aliqd ex mã. ¶ Dixit auctor cõpẽdij. ꝙ Gal. dixit. ligare debemus in pn° vehemẽtius:ꝛ qꝛ pnm ligationis incipit ab iferiori iõ ligatura iferius dꝫ eẽ magis stricta:ꝛ deĩde dissoluat̃ vt qescat paulatim:qm̃ ligatura dꝫ pcedere min⁹ stricta:sꝫ tñ dꝫ declinare cũ ligatione ad ptez supiorẽ cõiter:qm̃ ista ligatio phibet ꝙ nõ recipiat locus apatis aliqd. Et Auer. dixit. ꝙ dꝫ ligari sicut ligat̃ mẽbrũ fractũ. Et qdã dñt. ꝙ ligatio dꝫ esse firma ꝛ multotiẽs iterata. ¶ De hac tñ ligatura. dixit Aui. strictura cũ ligamẽtis ↄfert ei in q̊ nõ est mã grossa. aľs. ingrossata. nã subtilẽ cõpescit delitescere. grossam v̊o nõ põt expellere. Dñt quidã. tãdiu mã est subtilis q̃ꝫdiu patiẽte iacẽte vel stante in quiete recedit inflatio ꝛ nõ remanet:sꝫ qñ remanet eo iacẽte tota nocte vel plus:tũc mã iã ingrossata est. Et dixit. A. vbi fit ligatura dꝫ vt sit inceptio ei⁹ ab inferiori tẽdẽdo ad supi⁹. Notãt qñ ligatura approximat̃:tũc corp⁹ dꝫ eẽ mũdificatũ ꝛ dꝫ insup sepe purgari a mã illa delitescente ne ad aliqð mẽbrũ nobile deriuet̃ ꝛ ledat nocu¹⁰ magno aut pimat. Ego. n. h̃ in plib⁹ ↄtingere vidi ꝙ ligati ab empericis descensu mãe solito phibito p ligaturã:ꝛ nõ mũdificato corpe a mã q̃ delitescit post puũ spatiũ pierũt. In itẽtione ad accñtia auctores cõiter nõ puiderũt nisi dolori supueniẽti ꝛ succurrit̃ ei:sic.s. in intẽtione ad cãm pmitiuã dcm̃ est cũ ysopo hũida ꝛ vino cocto ꝛ alijs ibi dictis. Et de epithimatib⁹ fortis iuuamẽti ẽ illð qð recipit sterc⁹ vaccinũ olibanũ storacẽ calamẽtũ armoniacũ spicã vsnee absinthiũ:ꝛ silia. ¶ Notãt ꝙ apa flãticuꝫ qñqꝫ vlcerat̃ ꝛ fit vlc⁹ illud valde difficilis ↄsolidationis:ita ꝙ qñqꝫ cura est ipolis:ꝛ ẽm plm tale vlc⁹ efficit̃ fistula. mã eni flãtica diu fluẽs ad aliqð mẽbrũ calorẽ ei⁹ nãlẽ valde debilitat ꝛ non põt gubernare humiditatẽ illã quare arripit̃ a calore extraneo ꝛ corrũpit̃:ꝛ corrupta locũ inficit ꝛ vlcerat.

¶ De nodis ꝛ dubeleth. Cap. xxxvj.

Nodus dupľr sumit̃. Uno° large pro oĩ nodatione ↄtinẽte mãm humoralẽ vel nõ ↄtinẽte:ꝛ sic est gen⁹ ad oẽ apa flãticũ de flãte grosso ꝛ ad nodationẽ durã eueniẽtẽ interius. h̃ eni nodatio aliqñ dr̃ nodus lꝫ nõ recte. Nodus etiã aliqñ sumit̃ min⁹ large pro oĩ apate flãtico facto de flãte grosso:ꝛ sic est gen⁹ ad glandulas ꝛ scrophulas:ꝛ ad nodos pprie sumptos. scrophula. n. qñqꝫ lꝫ iproprie vocat̃ nodus ab Aui. cap° scrophulaꝝ. Tertio mõ sumit̃ pprie p v̊o nodo quẽ Ras. 13. ↄti. vocauit dubaila. A. aũt dixit dubeleth. ¶ Dubeleth tñ tripľr inuenit̃ sumptũ. Uno° gñaľr p oi apate cuiuscũqꝫ gñis qð aggregat mãm in loco solute ↄtinuitatis mẽbri in q̊ est:siue sit tale incipiẽs siue in pcessu tale fiat: ꝛ siue sit de mã caľa siue frida. Alio° spãliter ꝛ sic dr̃ de apate flãtico aggreganti in cupo diuersi gñis:vt patebit:ꝛ vt sic est idẽ qð nodus pprie sumptus. Sꝫ dubeleth p̃ mõ sumptũ est sic gen⁹ ad exiturã ꝛ nodũ pprie sumptũ. Aliqñ tñ ꝛ improprie repit̃ dcm̃ ꝙ exitura ẽ apa aggregãs mãm saniabilẽ in cupo:ꝛ dubeleth est apa cui⁹ mã in cupo collecta iã saniata est:ꝛ disponit ad rupturã. Auctor ãt cõpẽdij. nodũ botiũ vocauit. ¶ Dixit Ras. 13. ↄtiñ. nodulus est exitura accñs in pãniculo. ¶ Dixit Aui. nodi sunt dubeleth flãtice cõprehendẽtes humores flãticos aut humores gñatos ex flãte:q̃ꝫuis nũc nõ sint humores flãtici:ꝛ isti pñt eẽ humor gipseus qui q̃ꝫuis vocet̃ flã gipseũ:tñ vere nõ est humor ꝛ pñt eẽ humores melici facti p exiccationẽ multã flãtis. Et flã faciens nodos est flã grossum:hñs tñ in grossitie latitudinẽ magnã ẽm quã vnũ est minus grossuꝫ:ꝛ aliud magis ꝛ minus grossum reˡˡ magis grossi vocat̃ subtile:ꝛ magis grossum est illud qð indurat̃:ꝛ fit gipseũ ꝛ trãsit in meliaꝫ siue illa iduratio fiat a friditate ↄdẽsante ꝛ inspissante siue a caľitate resoluẽte subtile ꝛ relinquẽte grossuꝫ. ¶ Dixit Ras. in diuisionib⁹ nodi sũt plurimoꝝ modoꝝ. q. n. fiunt a flãte subtili siue min⁹ grosso. dixit Aui. sunt ab int⁹ sic caro, ꝛ vocat̃ a vulgo napte. Eteni napta est apa ↄtinens in se sic carnẽ mollẽ aut sic puls. Alia lr̃a hꝫ sic pus ꝛ põt ẽt verificari de pure grosso aut sicut mel aut aliud. s. siľe in mollitie pdictis:ꝛ sic lutũ molle vel amurca vel trũbus. Qui v̊o fiũt a flãte grossiori sunt sic res dura ꝛ sunt illi in qb⁹ ↄtinet̃ sic gipsum vel lapis vel arena vel vt lutũ siccũ vel vt carbo vel vt ostracũ aut fuscis aut es tenerũ aut coriũ aut aliqd his siľe. Ego. n. vidi mulierẽ antiquã:de cui⁹ apate exiuit res q̃ appebat coriũ cũ multis pilis infixis. Et de istis nodis duris. dixit Auicẽ. ꝙ q̃ꝫuis sint facti a flãte indurato:vñ pñt dici flãtici. nihilomin⁹ nõ est lõginquũ a veritate qn faciat eẽ nec̃iuꝫ obuiatio. s. ad manũ tãgẽtis dispositionẽ eoꝝ eẽ melicã. nã tãgẽs eas ꝛ pcipiẽs eoꝝ duritiẽ indicat eos eẽ de gñe melicoꝝ. Quidã ãt exponũt obuiatio. i. termin⁹ indurationis illius faciat eẽ nec̃iuꝫ dispõnẽ eoꝝ esse melicã. nã flã p multã sue sube indurationẽ trãsit in meliam. Et q̃ꝫuis ita sit. dixit Auic. ꝙ dispõ sit flãtica:qꝛ radix illius duri est flã cui accidit vt desiccaret̃ ꝛ ingrossaret̃:ꝛ qꝛ. A. in h̃ ca° ↄsiderauit h̃ flã q̃ꝫtũ ad fieri indurationiꝫ:ꝛ q̃ꝫtũ ad radicem q̃ fuit flãtiõ declarauit de istis nodis duris in tractatu apatũ flãticoꝝ:ꝛ siľ cũ nodis mollibus:q̃ꝫuis q̃ꝫtũ ad factuꝫ esse indurationis sint de gñe melicaꝝ. Et ꝙ sic sint de genere melicoꝝ appet p eũ. p̃ˡ 2ᵃ. cap° de egritudinib⁹ cõpositis. vbi Aui. glãdulas nodos duros ꝛ scrophulas inter apata melãcolica numerauit:flãtis tñ illius induratio nõ fit nisi longo tpis spatio. ¶ Dixit Gal. 2° ad Glau. apata diuturnitatẽ faciẽtia multiformes opõnes hñt. eteni lapidib⁹ ꝛ arenis ostrachis ꝛ lignis panibus carbonib⁹ glutino ꝛ amurce ꝛ feci ꝛ multis alijs talib⁹ inuẽta sunt in apatibuꝫ corpora silia fore. ¶ Et dixit in lib° de apatib⁹. sicut ponit̃ a Rabi in. 24. ptic. cũ apiunt̃ dubellati in eis iueniunt̃ spẽs diuerse:quarũ aliq̃ est siĺis luto vrine assellationi melli mucillagini lapidi vngule ꝛ carte ꝛ iueniunt̃ ẽt in eis aĩalia silia eis q̃ ex putrefactiõe gñant̃:credo ꝙ nodus in quo est aliqd siľe vrine est ille quẽ Aui. dixit. vocari absilla:cuius expõ est. i. hñs int⁹ hũiditatẽ flãticã fluxibilẽ:ꝛ post aliq̃ꝫtulũ tps calefit ꝛ putrefit. Cũqꝫ incidit̃ iuenit̃ in eo diuersa mã:in quodã quasi puls:in q̊dã quasi viscose spume:in quodã quasi pili aut vngule, aut rasura ossiuꝫ aut lac aut lutũ:aut fex vini:aut amurca:aut aliqñ quasi pinguedo. Et aliqñ in quodã putor est quasi impolis.

De causis

hoꝝ nodoꝝ. Dixit Gal. 14° tera. ꝙ humor operans tumores duros. i. nodos aut viscosus est:aut durus, aut vterqꝫ. s. viscosus ꝛ durus. Et auctor cõpẽdij. dixit. ꝙ botiũ. i. nodus duob⁹ modis est:aut p saniẽ magnoꝝ apatũ ꝛ caľoꝝ coadunatã velut in vasis eẽt:aut pp coadunationẽ hũiditatis nõ putrefacte pp grossitiẽ sue mãe inepte ad mutari in saniẽ, vñ coadunat̃ in ↄueniẽtẽ sibi locũ a carne sepatũ. Ex dictis patẽt cãe nodoꝝ tam molliũ q̃ꝫ duroꝝ:ꝛ añs ꝛ ↄiũcta. ¶ Quidã tñ addũt ad cãm molliũ multiplicationẽ vapoꝝ flãticoꝝ in mẽbro q in eo tandẽ ↄdẽsant̃ in humiditatẽ mollẽ:q̃ postea spatio tpis igrossat̃. ¶ Et pñt gñari nodi:ꝛ p viã influxus:ꝛ p viã ↄgestionis:vtplm tñ in mẽbro paulatine ↄgerunt̃. ¶ Et qdã dicũt. nodoꝫ posse puenire a cã pmitiua. Dixit. n. Aui. multotiẽs accidit a pcussiõe qð similat̃ nodis. supplẽt. ꝛ est de spẽb⁹ eoꝝ. Et dicũt. ꝙ hic nodus est rotũdus alb⁹ siĺis capiti claui eueniẽtis in pedib⁹ ꝛ plãtis pedũ vtplm:ꝛ post curationẽ exituraꝝ. Et cuꝫ euenit in pedibus est phibẽs incessum. ¶ Et Gal. dixit. in libro de apatibuꝫ. vt ponit̃ a Rabi. 16ᵃ pticu. dubeleth ꝛ haruli. s. grossi vno humore gñant̃ ꝛ nõ differũt nisi multitudine humoris tm̃. nã humor faciẽs dubeleth est multus ꝛ faciẽs harulos est paucus. ¶ Ex dictis ẽt patẽt spẽs nodoꝝ ẽt. generales. n. sunt molle ꝛ durũ. Et molliũ alius est mellinus siue fauosus:alius glutinosus:alius lutosus:alius fecalis:alius amurcosus:alius carnosus:alius pinguosus:ali⁹ pultosus: alius trombosus:alius mucillaginosus:aliuꝫ cinalibus siue vermib⁹ plenus. Et duroꝝ:alius est arenosus:ali⁹ gipseus:

Apa qð napta a vulgo dr̃ est de gñe nodi.

Dubeleth tripľr iueniť sũptũ ab auctoribus.

Nodoruꝫ species q̃ sint.

alius lapidosus: alius ostracosus: alius pilosus: alius corio sus: alius carbosus: alius vngulosus. ¶ Pro maiori pte nodi q reperiunt sunt molles: z ex mollibus pro maiori pte carnei adipini pultosi vel mellini. Et pñt fieri in mēbris interioribus z exterioribus: z exterioꝝ plurimi fiunt in locis iuncturarū z cuti capitis. ¶ Et nullus nodoꝝ puenit ad exituram: nisi fortasse mellinus. ipse. n. aliqñ ab auctorib⁹ vocat exitura: lȝ nō fit exitura vera: sȝ solū sic dict⁹ est pp silitudinē cōtenti in eo ad ɔtentū in exitura vera. flegma. n. cōtentuȝ in nodo mellino est q̄si ɔuersuȝ ad putredinē: z p hāc quasi cōuersionē dictus est inter spēs exituraꝝ: z q̄nq3 vt dicūt qdaȝ fit exitura vera: z hoc tūc erit qñ aliqs humor calus flāti facienti ipm erit admixtus: rōne cuius poterit digeri z saniari.

Nodorū nullus puenit ad exituram nisi mellinus.

Signa z cura dubeleth in teriorū.

Auctores nō posuerūt signa dubeleth interioꝝ: q2 difficile est signare ea. Uerūtñ cum euenīūt in aliquo mēbro interiori sentit grauitas in eo q̄ paulatine augef z debilitant virtutes eius: z aliqñ penitus destruunt z nō sequr ea febris nisi fortasse in mellino cū sanat z deficiūt virtutes eius cordis pp cōpassionē: z fm p'lm sequr ea sincopis absq3 alia cā manifesta. ¶ Et de cura ēt intrinsecaruȝ pauca scripserunt: qm̄ raro fit euasio ab eis. Dixit. n. Gal. in libro de appropriatione medici. vt scribit. 13. ɔtiñ. si dubaila fuerit in mirach. vētris. s. in visceribus nō erit salubre. Ingeniū tñ ad curationē eoꝝ: opȝ hēre iuxta possibilitatē artis. z sigdē fuerit ex eis in qbus sperat eruptio: tunc vt dixit Gal. 4° miemir. debes studere ad ɔfortandū virtutē: qm̄ p eā fiet mūdificatio. i. post rupturā. z p eā non fiet sincopis. Maior enim ps laborantiū eo moriunt ex sincopi: vñ sistēti v̄tute in fortitudine nā fortis mundificabit saniē. dȝ aūt pcurari rupturā eius cū medicinis ebibitis ex eis q̄ frāgūt apata intrinseca: que dicta sunt in sermonibus pcedentibus in suis capl'is: z post rupturā auxiliū fiat cū mūdificantibus. Uerū dubaila intrinseca ad oēs pdictas intētiones implendū exigunt medicinas fortiores q̄3 alia apata intrinseca. ¶ Si vo dubaila intrinsecū fuerit ex eis in quibus sperat dissolutio: tūc dixit Ga. ibidē. z ponit. 13. ɔti. dubaila occulta z pprie q̄ fiūt in viscerib⁹ medicant cū medicinis ɔfectis cū aromatibus: qm̄ he medicine dissoluūt z liquefaciūt humorē aggregatū. Et medicine hūc modū hñtes supabūdanter ea dissoluūt: quaꝝ melior est theriaca. Et dixit. q medicant cū me^{tis} tenuib⁹ desiccatiuis: sic cinamomo myrrha: z similib⁹: z potus vini vetusti z subtilis si i modica q̄^{te} fit desiccat z attenuat.

Signa nodoꝝ exterioꝝ hñtur p sensum visus z tactus: z tactus inuīt in eis diuersitatē corpoꝝ pdictoꝝ fm duritiē grossitiē z subtilitatē. ¶ Dixit Ras. 13. ɔti. signū hȝ nodus q nō est fixe radicis: sȝ mouef quasi ampulla sub veste z glādula sub pelle: aut forte erit solida tenuis z insepabilis. s. radix eius tactū hñs ad modū tactus lapidis. ois aūt nodus mollis repit expientia mobilis: q̄3uis dicāt qdam q est aliqs imobilis: cū. n. digitis capit ille q est mollis z ducit sepat de loco z mouef versus sursum z versus deorsuȝ z versus dextrū z sinistrorsum ad volūtatē ducētis: z p h̄ differt a nodatione nerui q̄ est quedā duritiēs in neruo ipediēs motū eius accñs vtplm ex pcussione vel casu supra mēbrū neruosum ex qua pcussione ɔtingit aliqñ nodari: z vocat a vulgo nodus. lȝ nō est q̄3uis similet ei z illa nodatio: q̄3uis fm dextru3 z sinistrū aliqualr moueat z sepet nō tñ fm sursum z deorsum: q2 nō pōt neruus nodatus moueri fm lōgitudineȝ eius. ¶ Dixit Aui. differt nodatio a nodis. q2 nō sepat ex oi parte: imo solū dextra z sinistra: differūt ēt nodi z pprie duri a glādulis: cuȝ qbus silitudinē hēre videnf in duritie z magnitudine: z in mā ex qua fiūt. Uerūtñ glādule sunt cōplicate cū carne. nodi aūt sunt ab ea suspēsi totalr: nodi ēt vtplm accidūt in neruosis locis vt dorso z manib⁹ z pedibus: z depi pue in curuaturis iūcturaꝝ. Glādule vo in alijs locis: z maxime carnosis. Et nodus qdē est magis dolorosus. Et cū cōpressione spargit nō redit. Glādule vero nō spargunt cōpres

sione. Et nodi qdeȝ z maxime molles sunt aggregati in pāniculo siue kisti siue folliculo: z modus qdē gñationis folliculi ɔtinētis nodos glādulas vel scrophulas est p modū inspissationis māe ex qua fit. Fit aūt ex mā frigida grossa z viscosa. de nā. n. fridi est inspissare: z iō mā eius dȝ esse frida: z q2 hȝ venire in subam solidā, opȝ vt sit grossa. mā. n. subtilis nō est apta vt eueniat in soliditatē folliculi: z ppea vndimia: q2 est de mā subtili lȝ frida nō ɔtinef in folliculo. Et q2 folliculus cū soliditate sua habet in suba sua tenacitatē z vnitatē quā de se mā grossa hēre nō pōt nisi fit viscosa: z hinc est q ex mā melica nō gñat folliculus: q2 non est viscosa: q̄3uis sit frigida z grossa: z nodus mellinus ēt hȝ folliculū: q̄3uis eni in processu acqrat caliditatē aliquātñ in pn° nō est calꝰs, imo vt qdā volūt nullus nodus incipit mellinus: sȝ aliqs nodus de mollibus est cui māe flātice in pcessu supuenit calitas extranea z putrescit: z tūc efficit mellinus z nō obstante putrescentia māe eius remanet folliculus antea gñatus: quapp dicunt. q si ex flāte putrefacto z attracto a caliditate extranea gñaret ex pn° nodus q ille esset sine folliculo: q2 calitas dissoluēdo mām ex qua hēret gñari, phiberet ipsius gñationē z soliditatē. Et dicūt. q cā quare in circuitu nodi gñat folliculus z nō in medio eius est: q2 de nā fridi est expellere ptes māe subtiliores z liqdiores de circūferentia ad centrū q̄ non sunt apte vt ex eis generet folliculus: sed in circūferentia remanent ptes grossiores z viscosiores q non potuerūt expelli ad centrū apte vt ex eis folliculus fiat. Et folliculus in duritie sua hȝ latitudinē in plus z minus fm latitudinē grossitiei materiei ex qua gñatur: z hinc est q in nodis z scrophulis folliculus durior q̄3 in glādulis gñatur etiā durior z minus durus rōne dispōnis mēbroꝝ: in qbus generaf in frigiditate z densitate eoꝝ: z hinc est q folliculus nodi generati in membris frigidis z duris durior existit.

Modi maxime molles sūt aggregati i pāniculo siue folliculo.

Folliculꝰ gñari nō pōt ex mā melica q2 non est viscosa.

Cura nodoꝝ ab auctoribus tradita psupponit debitū regimine in dieta: z ēt euōnes pcessisse pluries iteratas cū medicinis educētibus flā grossum. ¶ Dixit Aue. 7°. coll'ȝ. veruce z nodositates tribus curant modis. s. aut dissolutione aut putrefactiōe aut incisione: z qbusdā ex eis necessarij sunt oēs tres modi dicti: z qbusdā duo e ex eis: z qbusdā sufficit vnus: z sunt v̄ba auctoris cōpēdij. q dixit. curamus nodos aut cū incisione aut cū dissolōne aut cū putrefactiōe: z aliqñ adunamus oīa h tria. In qbus. n. mā est subtilis q̄ est q̄si mel: sufficiūt fortia dissolutiua. q̄ aūt sunt sic puls sola dissolutiua nō sufficiūt. lȝ necīa est aut icisio aut putrefactio cū roditiuis z putrefactiuis medicinis. In q̄ est aūt q̄si pingued nō valet curari nisi cū chirurgia incidēdo. nā putrefactiuo medicamini iobediēs est. Et subdit. q Gal. ingt. bonū est z vtile vi2 hos nodos: z fm quosdā oēs chirurgia curare: qm̄ dissolutiua z putrefactibilia: z si obediēs eis mā fuerit: tñ in lōgo tpe quoq3 mēbris infirmis est molestū z cruciatū affert. Quidā aūt pdictis modis addiderūt 4^{m} moduȝ. s. curā p cōpressionē. Et qdā addiderūt 5^{m}. s. p ligaturā. Ex dictis pȝ q cura nodoꝝ variaf fm diuersas spēs eoꝝ, z iteruȝ variaf fm q fuerint diuturni tpis vel ppinq: z aliqualr ēt variaf fm varias dispōnes mēbroꝝ in qb⁹ fiūt. ¶ Antillis quoq3 posuit curā nodoꝝ per incisionē z adduxit eā Aui. in pprio ca°. Et Ras. ēt posuit. 13. ɔtinen. sic. Extēdat pellis supstans nodulo cū manu sinistra aut manu seruientis ministri, qō meli⁹ est iuxta posse vt possit scindi loc⁹ nodi absq3 impedimēto z facta incisione pellis scindat moderate: qm̄ pole est q scindat velamētū nodi cū ea in aliq dispōne. s. qñ imoderate fit incisio: z iō cū tarditate z nō cū festinatiōe debes facere incisionē donec manifestet tibi istud velamē. dȝ g̃ incisio cutis fieri paulatim z appēsate vt nō incidat velamē: qm̄ si incidit phibebit bonā z vltimā excoriationē fieri: deinde facta incisione z apparēte velamine extēde pellē ex oi latere cū hāmis siue vncinis ferri z excoria locū. i. velamen a carne. s. manibus tuis. q̄nq3. n. excoriatio eius est possibilis cuȝ eis z

Extractio nodorū cū velamine siue folliculo p incisionē cutis z c.

admixtū carni. qn̄qꝫ tn̄ folliculus est adherēs carni: ꝛ tūc qꝛ
manibus nō posset excoriari: opꝫ vt denudet̄ ꝛ excoriet ꝯco
madino. ꝛ Aui. dixit. cōgamedū qḋ est instr̄m excoriatiuum
siue excarnatiuū: ꝛ est instr̄m nō incidēs: imo obtusum aptū
ad sepanduꝫ kistim a pelle vel carne: ꝛ sequere ꝛ excoriando
donec egrediat̄ folliculus sanus integer cū visceribus. i. cuꝫ
cōtento in eo: qm̄ h̄ mediāte regimine cura durabilis erit. i.
sufficiēs curatio eius. Et hic est modus curationis nodi qn̄
fuerit in mēbris carnosis nō ꝓpinquis neruis: aut vene ma
gne vel arterie. Extracto aūt nodulo si pellis fuerit non sup-
flua: qꝛ nodus paruus erat mundificet̄ sanguis ꝛ lauet̄ vul-
nus cū aqua mellis ꝛ suat̄ ꝛ ꝯglutinet̄. Si v̄o fuerit supflua
pre magnitudine nodi supfluū eius abscindat̄ in totū: ꝛ dein
de suat̄ ꝛ glutinet̄. ⁋ Qꝛ si nodus fuerit vicinus neruo: aut
vene si excarnari poterit absqꝫ impedimēto excarnet̄. Si v̄o
indiget̄ ꝙ expoliatio eius fiat cū ꝯcomadino ꝛ dubia sit inci
sio in eis. s. ne ꝑueniat ad neruū vel venā vel arteriā: tunc ex-
trahat̄ de eo qḋ pōt extrahi de leui: ꝛ supponat̄ residuo eiꝰ
medicamē acutū: ꝛ tūc nō dꝫ ꝯglutinari donec scias ꝙ nulla
pars folliculi remāserit: qm̄ si remāserit iterato curare opꝫ:
qꝛ illud qḋ remanet fit cā vt aggreget̄ in loco slā sil'e ꝛ redi-
bit modus. folliculo aūt ad plenū amoto ꝛ mundificata ꝑte:
carnis gn̄atiua eius: deinde cōsolidatiua apponi opꝫ. ⁋ Et
dixit Ras. eodē. 13. ꝯti. dico. ꝙ nodoꝝ est qdā ita magnus q̊
laborātes nō sustinēt ꝙ excoriet̄ neqꝫ ꝙ supponat̄ ei medica
men acutū: qm̄ si h̄ sustinēt calefiūt. Et cura eoꝝ fieri dꝫ tal'r
ꝙ scindat̄ ꝛ extrahat̄ ex eis illud qḋ extrahi pōt: ꝛ ꝙ quolꝫ
die iponat̄ deinde butyrū calefactū. Et Aui. dixit. oleū cum
butyro: qm̄ hꝫ remollire folliculū ꝛ eū putrefacere ꝑ lōgitu-
dinē tpis donec putrefiat totū: ꝛ totū egrediat̄ absqꝫ dolore.

Si remaneat aliq̄ portiūcula folliculi est cā recidiuationis nodi.

De cura

aūt ꝑ cōpressionēꝫ Ras. in diuisionibus. dixit.
de istis est q est sicut glans apparēs in manife
sto palme pedis ꝛ sup focile ꝛ rasetā ꝛ sup caput dura ꝛ cum
cōprimit eā cōpressione vehemēti fit. Cuiuꝫ cura est vt p̄mat̄
aut ꝯterat̄ cū ligno ducēdo baculū ligneū sup eū donec pla-
nus fiat deinde ponat̄ sup ipsum frustū ꝑgameni vel corij cū
aloe litio myrrha acacia ꝛ glutino piscis ꝛ stringat̄ sup ipm
valde cū frusto sue magnitudinis de ligno aut plūbo. ⁋ Et
dixit. 13. ꝯti. ego vidi quādam mulierē ꝑcussam fuisse in bra-
chio: ꝛ ibi fieri nodulū ad modū glādule: ꝛ eo ꝙ fuit cōpres-
sus cessauit velociter cū fuerit ꝓximitas ipsius. qꝛ ex ꝑuo tpe
euenerat: ꝛ iō fuerat ligatus. i. adherēs ꝛ admixtus vehemē
ter carni. Fateor. n. ꝙ ex ligatiōe postea supposita sanatꝰ est:
ꝛ q̄ꝫto ꝓximioris tpis fuerit tāto leuior sit ꝛ velocior per cō-
pressionē dispersio ipsius. ⁋ Et cura qdē ꝑ cōpressionē maxi
me dꝫ fieri qn̄ nodus fuerit in loco neruoso aut ꝓpinquo ner
uis aut venis magnis aut arterijs. Dixit eniꝫ Aui. si nodus
fuerit in manu vel pede ꝛ in loco ꝯiuncto cū neruis ꝛ cordis
nō p̄sumas extrahere ipsum. s. ꝑ incisionē: qm̄ faceret cadere
patientē in spasmū. sup. aut in magnū sanguinis fluxū: sꝫ cō
tere ipm: ꝛ post ꝯtritionē stringe sup ipm cū aliq̊ cui sit gra-
uitas vt cū plūbo vel auro donec ipꝫ maturet ꝛ dispgat aliaꝰ
donec ipꝫ diminuat vel p̄paret ad spsionē. Dn̄t. ꝙ talis spsio
siue ad spsionē p̄paratio: qꝛ fit ꝑ diuersionēꝫ ad minima pōt
dici: quedā digō siue p̄paratio qua facta nā illa mām disper-
sam ꝛ diuisam magis ꝛ melius resoluit ꝛ ꝯsumit. ꝛ maxime
cū stringit̄ sup eā. nā strictura attrahit ad locū calitatē ꝛ eaꝫ
cōseruat ꝛ auget q̄ resoluit ꝛ ꝯsumit mām illā. Attn̄ ante ap
positionē plūbi vel alterius rei grauātis: ꝛ ēt an̄ cōpressionē:
dꝫ locus illiniri pluribus diebus aliquo mollificatiuo vt di-
sponat mām ad recipiendū impressionē rei grauātis desuper
ponēde. si. n. hmōi mollificatio nō p̄cesserit ꝛ nō inuenerit cō
pressio mām dispositā ꝛ p̄paratā disponi nō poterit eā disp-
gere ꝛ ad minima diuidere: sꝫ potius magis idurare eā ꝓut
Aui. inuit in caᵒ de glādulis. ⁋ Quidā aūt loco appositiōis
rei grauātis docēt dispersionē nodi facere cū ꝑcussione facta
sup eo: vn̄ dicunt. si nodus sit in tergo manus teneas cū vna
manū tuaꝝ manū egrā: ꝛ cū altera manu ꝑcutias sup noduꝫ
fortiter cū culo scutelle vel altera re plana iterando ꝑcussio-
nem. 2ᵒ ꝛ 3ᵒ: ꝛ sicut fuerit opportunū donec frangat̄ follicu-
lus ꝛ locus nodi vacuus remaneat optime applanatuꝰ: dein
de apponendū est desup empl'm ex rebus stipticis ꝯfectiꝰ cū
albumine oui ꝛ aceto ꝛ sup empl'm apponat̄ plūbū ꝛ liget̄ ꝛ
dimittat̄ pluribus diebus: deinde soluat̄. Et si necesse fuerit
iteret̄ appositio empl'i ꝛ plūbi. Et qdā loco empl'i apponunt
laminā de stuppa infusam in albumine oui ꝛ desup eā appo-
nunt laminā plūbi ꝛ sup laminā plūbi apponunt duas lami-
nas de stuppa sil'r inuolutas in albumine oui ꝛ desup strin-
gunt cū fascia. Debet aūt lamina plūbi ꝛ sil'r stuppa esse ali-
quātulū amplior in circuitu eius q̄ꝫ sit tota circūferentia no
di: ꝛ iteret̄ donec oīs mā nodi delitescat. nā ex sola cōpressio-
ne loci non fit securitas qn redeat iterū: sed stricture iteratio
prohibet ipsius reditū. ⁋ Et ꝭm hunc eundē modū curetur
nodositas neruoꝝ que nodo similat̄. De quo dixit Alman.
In aliqbus corporis locis grossities auellane magnitudini
equalis: aut parū plus aut parū minus apparet que glandu
lis similat̄ ꝛ vtplurimū in dorso manus ꝛ in locis vbi est ve-
narū multitudo generat̄ que cū fortiter premit̄ ꝛ fricata fue
rit euacuabit̄: ꝛ postea nā reuertet̄. Et Aui. dixit. cū curatur
in principio cuꝫ strictura supposita remouetur ꝛ resoluitur.
⁋ Dixit Ras. 13. ꝯtin̄. curet̄ nodus ꝛ cōprimatur cuꝫ manu
vacua: ꝛ si colligit̄. s. ꝛ restringat̄ in vnum liget̄ ꝛ supponat̄
ei fermentū per dies aliquot ꝛ vltra nō subuertetur.

De cura

aūt nodoꝝ per dissolutionē ꝛ putrefactionem
dicunt. ꝙ non conuenit nisi mellino ꝛ absilla.
⁋ Dixit Rasis. 13. cōti. auctoritate Gal. dubaila mellina aut
forte dissoluunt̄ aut forte cronica fiunt aut forte inciduntur
cum ferro tantū. Apostemata tn̄ mellina que in se continent
humiditatē mellinā ꝛ tenuem dissolui debent nulla cura in-
terueniente cū ferro. Et dixit. medicine que dissoluunt scro-
phulas dissoluunt apāta mellina ꝛ ea dispergūt. Verūtn̄ ca-
lefieri debent in primis cū aliqua re calida ꝛ sicca. deinde em
plastrent̄ cuꝫ vuis passis absqꝫ arillis: eo ꝙ dissoluent qḋ in
eis erit. Aut. ℞. laudani ꝛ bdellij. an̄. ℥. i. armoniaci ciropisiꝰ
terbentine. an̄. ℥. 5. terant̄ ꝛ incorporent̄ in empl'o: qm̄ super
posita dissoluūt ea ꝛ scrophulas ꝛ oēs exituras que fiunt in
radice auris. ⁋ Et dixit. auctoritate eiusdē scḋo ad Glauco.
debes tenere in eis lenitudinē cum empl'is maturatiuis ꝓpo
nendo postea dissoluere cuꝫ dissolutiuis. Et subdit. Empl'm
cū dissolutiuis ei caute supponat̄ ne dissoluat̄ ex eis q̄ꝫtitas
multa ꝛ petrificet̄ pars residua: ꝛ iō frequenter dꝫ fieri leni-
tudo qn̄qꝫ ꝛ dissolutio qn̄qꝫ ꝛ in quolibet die in quo dissol-
uis empl'm respicere debes ad quē finē tēdit negociū ipsius
de dissolutione soliditate ꝛ lenitudine: ꝛ ꝑ motū mēbri ꝛ per
ratiocinationē cōditionis in qua ante erat. ꝙ si solidat̄ pone
in medicamine lenitiua sicut est radix maluauisci ꝛ pinguedi
nes: ꝛ si lenit̄ ad velle diuerte te ad mētastrū ꝛ ysopū: ꝛ silia.
Qꝛ si desꝑat̄ ipsius dissol'o. tūc opemur ipsius maturationē:
deinde apiat̄ cū ferro: deinde curet̄ cū vnguentis carētibus
vnctuositate ꝛ mollificatiōe. ⁋ Dixit Alkindus. medicamē
ꝯferēs ad nodos. ℞. sarcocollā ꝛ tere eā bn̄: deide illine ex ea
pānū ꝛ suppone pānū frequēter: qm̄ dissoluit ꝛ tollit eos oī-
no. ⁋ Dixit Auic. in mellino q est exteriꝰ: intelligēs mō dcō
supra: sis solicitꝰ adeo ne rūpat̄ kistis eiꝰ qn̄ tu icidis sꝫ inge
nia vt egrediat̄ cū kisti. nā si rūpit̄ kistis eiꝰ egressio erit diffi
cilis: si tn̄ accidat vt rūpat̄ tūc rectū est vt ꝯserues ipsaꝫ. s. fa
ctā icisionē aptā ꝭꝫ illḋ qḋ est in ea. i. donec totū qḋ est i ea sit
eūatū ꝛ mūdificatū: ipsa tn̄ excoriata an̄ aggreget̄. i. stringat̄
cū ligamētis vt final'r cadat. ⁋ Et dixit Aui. qn̄ currit ex no
do mellino res plima tpe incisionis siue fuerit sanguis ex ici
sione venaꝝ siue fuerit mā in eo ꝯtēta qn̄ nodus eēt magnuꝰ
valde ꝛ rūpet̄ kistis eius: tūc opꝫ vt custodiat̄ patiēs ipsum
cū ꝯfortātibus nām suā: sicut hoc ēt dꝫ fieri in oī aptione exi
ture magne vt suo capl'o apparebit: ꝛ h̄ ne supueniat ei sinco

pis ꝛ forte mors pp exalationē spūs plurimi:ꝛ ex h̄ dꝫ medicus esse puisus añ incisionē vt hēat paratas res ꝯfortātes ꝛ vt ingenief ne currat ex incisione res pl'ima subito:ꝛ maxie apud somnū:ꝛ silr opꝫ vt ꝯseruef v̄tus magis apud somnū: qꝛ tūc magis parata est venire pp reuocationē caloris nālis ad intra.nō aūt sic in vigilijs:ꝛ est cā pp quā ꝓhibef somn⁹ in sincopi:ꝛ fortasse hoc intellexit Auic.ꝙ ꝯseruef apud sōnū.i.in tpe dormiēdi custodiaf a somno vt nō dimittaf dormire sed regaf regimine eius q timet euentū sincopis sup se: de quo dictuꝫ est in sermone 4° caplo de sincopi.¶ Et dixit Aui.cū nō potuerit fieri incisio ꝛ excoriatio:vel pp magnitudinē egritudinis vel pp intolerantiā infirmi. Multi.n.infirmi nō sufferūt nisi pforationē:tūc opꝫ dixit ipse.vt pforentur eoꝝ nodi ꝛ extrahas qđ egreditur ab eis:ꝛ neqꝫ p̄sumas de kisti:sꝫ pone oī die in eo oleū cū butyro tepidū.nā kistis putrefiet ꝛ egredief p se. Aui.dixit.fortasse ꝯsequif medicamē acutū in excoriatione cutis finē desideratū in curatione nodi mellini ꝛ ꝯsumptione kistis. Et de medicinis acutis ꝯuenientibus sunt sicut calx ꝛ sapo:ꝛ alia q̄ currūt cursu eoꝝ que dicenf in eruptione exituraꝝ.¶ Dicunt qdā.ꝙ cinis vitis cuꝫ assungia porcina veteri:aut cū oleo mixtus ꝛ suppositus nodis:maxie mellinis ꝯuenit eis.Et qđ vtile est ad oēs nodos ꝛ durities est vt ꝯterant folia cypressi viridia:aut nuces eius virides ꝛ ꝯterendo optime misceanf cū medulla caricarū ꝛ supponanf eis.¶ Sunt aūt qdaꝫ:qui ad faciliorē extractionem nodi cū kisti sua post cutis incisionē ꝛ kistis detectionē infigunt kisti vncinū cum eo leuiter trahentes:ꝛ sic paulatiꝫ facilius in circuitu discarnātes:ꝛ eo extracto vulnus curaf.

¶ De glandulis ꝛ scrophulis. Cap.xxxvij.

Glandula dicta est a glādule eo ꝙ glādi similaf in figura ꝛ magnitudine:q̄uis aliqñ deueniat ad magnitudinē castanee ꝛ nucis. Scrophula aūt dr̄ a scropha porca cui multū accidūt. Dixit Aui.vr̄ ꝙ nō noientur

Glandula dupl'r sumif. scrophule:nisi ꝓpterea qđ multū accidūt porcis:maxime feminis q̄ scrophe vocanf.¶ Glandula dupl'r sumpta repif. vno mō pro ipsa substantia glandule.alio mō pro apate eueniente in ea:qđ appellaf glandula:ꝛ sic sumif hic in rubrica cum dr̄ de glādulis.i.de apate glandularū.ꝛ differt hoc apa ab apate mēbroꝝ glandulosoꝝ:de quo determinatuꝫ est supra in suo ca°.qm̄ illud apa solū accidit in emūctorijs membris dictis glandulosis:ꝛ nō solū in glandula vel glandulis in eis exn̄tibuꝫ:imo in carne molli in qua ipse glandule sunt infixe.hoc aūt apa non solū in locis emūctorioꝝ mēbris glādulosis accidit:veꝝ etiā in oībus mēbris ꝛ locis corporis:in quibus glādule reperiunf vel reperiri pn̄t:ꝛ nō apprehēdit nisi ipsam glandulā.Et scrophula silr est apa ipsius glandule:ꝛ iō sepius glandula pro scrophula ꝛ scrophula pro glandula reperif posita.¶ Et glandula qdē ꝛ scrophula ex eadē

Glādula ꝛ scroqhula côueniunt ꝛ differunt. mā fiunt:verūtñ in hoc differūt:qꝛ mā glandulaꝝ est minus grossa q̄ꝫ mā scrophularū.scrophule.n.non sunt sclirotizate sicut glandule.nā glandule cū apanf non sunt multū a materia grossa:ꝛ postea cū indurescunt trāseunt in scrophulas:ꝛ qꝛ glandule fiunt a mā minus grossa que cōparata ad mām scrophularū magis grossam pōt dici subtilis:hinc est ꝙ glādule dn̄r fieri aliqñ a flāte subtili.Et ex dictis manifestuꝫ est ꝙ Aui.dixit.ad vltimū.i.vl'r scrophule sunt glādule indurate sclirotizate.¶ Differūt ēt glandule a scrophulis:qꝛ glandule sunt minus annexe carni ꝛ magis separate ab ea ꝛ scrophule eꝯ°.sunt magis annexe ei ꝛ minus sepate. Et differūt ꝓm quosdā:qꝛ scrophule sunt semp collecte in kisti:sꝫ glādule nō semp:imo sunt sicut mäe in se cōgregate cū quadā viscositate:ꝛ iste sunt que sparsione curanf sine kistis amotione ꝛ non redeūt. Et Aui.dixit ꝙ scrophule similanf nodis.s.duris. Nā assimilanf eis in figura:qꝛ sunt rotūde sicut illi:ꝛ in duritie ꝛ in mā:qꝛ ambo sunt siue fiunt de mā flātica multuꝫ indurata ꝛ similanf eis in kisti ꝯtinēte eas.Dixit.n.Aui.cū scrophulis ēt est velamen neruosuꝫ.i.simile neruosis pānicu lis ꝯtinens. Sꝫ tñ dixit Aui.scrophule differunt a dictis nodis ex pte situationis eaꝝ.nā scrophule nō sunt sepate a carne sicut nodi q sunt sepati:vt supra dictū est. ꝛ differūt ex pte loci.nā nodi vtplm fiunt in mēbris duris ꝛ iuncturis.scrophule vero plm in carne molli:ꝛ differunt ex pte quātitatis. ¶ Dixit Aui.fortasse fit scrophula vehemētis q̄ꝫtitatis magis:sꝫ nodi raro excedūt q̄ꝫtitatē mediā ꝛ maxime duri quibus ipse cōparanf.¶ Dixit Rasis in diuisionibus.forte magnificanf scrophule donec fiant sicut melon aut maiores ꝛ capiūt caput ꝛ collum.Et Alm̄.dixit glādule.i.scrophule in magnitudine diuersificanf incipiētes a cicere.i.magnitudine ciceris:ꝛ vsqꝫ ad melonis magnitudinē ꝑuenietes.¶ Et differūt ēt ex pte numeri.Dixit Aui.fortasse ex vna scrophulaꝝ gn̄anf plures:ꝛ similanf in hoc bascebelith.i.poris vel verucis.nodi aūt non sic multiplicanf vt fiant ex vno plēs. Et iō dixit Aui.nodi.i.scrophule.hic.n. nodos sumpsit pro scrophulis:qñqꝫ ordinanf vt fiant sicut cingulus pēdens de collo quasi sit racemus vue:ꝛ hec ordinatio depēdet ex multiplicatione ipsaꝝ:in qua accidit vnam alteri cōplicari:ꝛ silr extēdi:ꝛ sic pēdere ex collo suo in modū cinguli vel racemi. Et ppea vna scrophula incipiēte plures deinde gn̄antur ꝓm plm:iō locutio auctoꝝ de eis est in plurali numero.s.de scrophulis:ꝛ nō in singulari.s.de scrophula.Dixit Auic.ꝑmi 2ª. loquens de glādulis:ꝙ glandule ꝛ eis silia:vt scrophule vel nodi a neruoꝝ differunt nodositate:eo ꝙ nodositas magis fit in suo loco māsius:ꝛ eius tactus sentif neruosus ꝛ cōfingendo.s.desup cum cōpressione tangif spargif ꝛ redit ad locum suū nālem ꝛ cū forti medicamine spargif absqꝫ cōpressione non redit:ꝛ plurimū nodositatis nascitur ꝓpter laborem ꝛ destruif per pondera sicut plumbuꝫ:ꝛ similia:sicut supra patuit:sed sic non est de glandulis.

Dixit Gal.sup 2° affo. ꝛ ponif 13° cōti.sic.scrophule sunt apa accidēs in glādulis ex mā nō acuta.i.nō calida nec velociter putrescibili:sꝫ magis declinante ad frigiditatē ꝛ nām flātis.Et Pau.dixit.ꝙ scrophula est apa sclirotizatū in glādulis:ꝛ mā glandulaꝝ ꝛ scrophulaꝝ radical'r est flātica grossa dura indurata:aut pp cōgelationē:aut per resolutionē partiū subtiliū:verūtñ mā glandulaꝝ pp eius indurationē remanet in nā flātis.mā v̄o scrophulaꝝ fortasse trāsit ad genus melicuꝫ.ꝛ qdā dicūt.ꝙ mā scrophulaꝝ ꝛ glandulaꝝ est mixta ex flāte ꝛ melia:verūtñ in glādulis flegma p̄dominaf melie ꝛ in scrophulis melia predominaf flāti:ꝛ hinc est ꝙ qdā auctores ponūt eas in genere apatum flāticoꝝ:ꝛ quidā melicoꝝ. Dixit Rasis 13° ꝯtinē.auctoritate Gal.in de interioribus.scrophule sunt apa flāticū de grosso flāte accn̄s in carne molli.Serap.aūt 5° breuiarij innuit.ꝙ mā eius est melica.¶ Dixit Alm̄.scrophule sepius in collo ꝛ inguine inasci ꝯsueuerūt.¶ Et dixit Raf.in diuisionibus.ꝙ ꝓm plm fiunt in collo ꝛ qñqꝫ in inguinibus:ꝛ in oībus locis in qb⁹ fiunt glādes.Sera.v̄o dixit.ꝙ fiunt plus in collo ꝛ titillicis ꝛ emūctorijs.Et Aui.dixit.ꝙ loca in qbus magis gn̄antur sunt collum ꝛ subascelle.¶ Hoies aūt vehemētius dispositi ad hn̄dū scrophulas in ptib⁹ colli ꝛ capitis sunt hoies hn̄tes colla curta humidaꝝ cōplonū:maxie cerebri ꝛ ptiū capitis: qm̄ in eis multiplicanf humide supfluitates multe in capite que descēdētes si inuenerint collū breue facil'r in eo retinenf: qm̄ in loco curto coartanf:ꝛ retēte ꝛ coartate ingrossanf.ꝛ replēt glādulas q̄ ibi sunt q̄ aliqñ induranf sic ꝙ sclirotizantur. Si aūt inueniūt colluꝫ longū dilatanf in eo ꝛ effluunt. ¶ Dixit Raf.13.ꝯti.de libro moab.scrophule in infantib⁹ magis fiūt q̄ꝫ in alijs etatibus.ꝛ h̄ est pp gulositates eoꝝ.minus aūt fiūt in iuuenib⁹.Et adhuc in senescentibus minus. ¶ Ex dictis patere pōt q̄ est cā eoꝝ apatū añs:ꝛ ēt ꝯiuncta. ¶ Dixit Alm̄.ꝙ ex indigōnis malitia ꝛ fastidio accidūt.Dixit Aarō.ꝙ gn̄anf ex fastidio frequēti.Et dixit Raf.13.ꝯti. auc̄te Gal.ꝙ scrophule aliqñ fiūt ex vlcerib⁹ carnis mollis q̄

De cāis.

fuerũt sanata.s.nõ recte:vñ apa remanens efficit scrophula. ¶ Et silr patẽt ex dictis spẽs eaꝝ essentiales. De spẽb⁹ autẽ earũ accñtibus. Dixit Aui. ꝙ de scrophulis sunt qbus associat dolor:ꝛ sunt ille qbus ꝑmiscet apa calm ꝛ mã cal'a cuꝫ mã ipsaꝝ:sꝫ plurime eaꝝ sunt sine dolore. Et de eis sunt qdã que ꝑuenerũt ad vlceratiõnẽ vel cancerationẽ:ꝛ quedaꝫ nõ.

De signis

Patent ẽt ex dictis signa taꝫ generis q̃ꝫ spẽꝝ. Dixit tñ Alm̃. cuꝫ in aliq̃ ꝑte corpis apparebit additio aliqua q̃ cũ tãgit ꝛ ipellit ad latera trãsponit ꝛ cuti ꝯtinuari nõ inuenit nec duriter moueri talr exñs:ac si a corpe separata esset:nec originẽ seu radicẽ nec ꝑnᵐ in eo hñs.erit glandula:ꝛ h̃ supplent qdã.que ṽo additio inuenit silis ꝑdicte:q̃ tñ ad latera nõ facilr trãsponit:sed duriter mouet:talis erit scrophula. Et Raſ. in diuisionibus.dixit.signuꝫ eaꝝ est apa durũ rotũdũ albi coloris qd̃ mouet cũ moues ipm. Dixit tñ 13.ꝯtinẽ.de libº signoꝝ.ꝙ qñq̃ꝫ fiunt rotũde:qñq̃ꝫ lõge colorez hñtes ad modũ coloris corpis. ¶ Dixit Antiſ. ꝙ ex vna scrophula gñant q̃ꝫplẽs:qm̃ semꝑ fiunt in glãdulis:sed non fiunt magne nisi raro ꝛ fiunt in tunica eoꝝ neruosa.i. solida carẽte sensu ꝛ dolore nisi fuerit cuꝫ eis apa calm. ¶ In libro mortis velocis si alicui dolor in inguine fit,febris ad moduꝫ cursus corruscationis absq̃ꝫ cã cognita moriet laborãs eo in die 3º. ¶ Dixit Aui. saluiores scrophule sunt q̃ accidunt infantib⁹ q: facilius ab eis resoluunt. Et q̃ accidũt iuuenibus grauioris curationis erũt ꝑꝑ maiorẽ mãe eaꝝ duritiẽ:vñ difficilius resoluunt. Et adhuc grauiores sunt q̃ accidũt senib⁹ cũ adhuc sint intẽsius dure. Et de nã qdẽ scrophulaꝝ est extenuari vel minui.ꝛ post iteꝝ redire. Dixit Aui: multotiens redeũt scrophule incipiẽtes extenuari ꝛ resolui ad dispõnez suã ꝑᵃᵐ ꝛ magnificant ꝛ ingrossant. Et dicũt qdã h̃ duob⁹ modis põt ꝯtingere. vno mõ ꝑꝑ mãm ex particulari dispõne eius. Et alio mõ ꝑꝑ motũ lune. Ex ꝑticulari dispõne mãe tũc esse põt qñ cũ humore grosso faciẽte scrophulas est ꝑmixtus aliqs humor calidus subtilis q postea actione caloris nãlis loci:aut medicinaꝝ resoluentiũ appositaꝝ resoluit:ex cuius resolõne ꝯtigit eas extenuari ꝛ minui:sꝫ q: remanet residuũ ꝛ mã ꝓpria sicut fermẽtuꝫ ꝛ remanet kistis ipsius:accidit vt ali⁹ humor supfluat illis:vñ ingrossabunt ꝛ magnificabuntur. Ex cã ṽo lune dñt. ꝙ ꝓcedunt ꝑm augmẽtũ vel diminutionez luminis sui:ꝛ fiet hoc in materia earũ ꝑm ꝓcessum in alijs humiditatibus que crescunt ꝛ decrescunt ꝑm luminis lune diminutionẽ ꝛ augmentũ:ꝛ hoc in scrophulis sensus ꝛ experientia semper declarat.

Prono/stica

Scrophu/le pº earũ extenua/tionẽ ad priorẽ di/spõnẽ re/deũt duo/bus mõis

Cura glandulaꝝ ꝛ scrophulaꝝ eisdẽ cõplet instrumẽtis ꝛ intẽtionibus. Uerũtñ glãdule sepe sanari possũt dieta ꝛ potione. Scrophule ṽo ꝑm plm̃ indigent chirurgia. ¶ Dixit Aaron. scrophule si carent dolore oĩno curari non pñt:nisi oĩno extrahant cũ ferro:aut curent cum medicinis putrefactiuis. Et Auer. 7. collꝫ. dixit. que ex eis fiunt ex flãte subtili.i. minus grosso curari debent tũ medicinis dissolutiuis ꝛ mollificatiuis. Que ṽo ex flãte grosso cũ medicinis putrefactiuis ꝛ aptiuis.i. rũpitiuis:ꝛ cum ferri incisione. Scrophule aũt qbus associat dolor sunt facilioris curationis cũ medicinis siue terminent ꝑ resolõnẽ:siue ꝑ suppurationez ꝛ raro egẽt incisione vel cauterio siue actuali siue potẽtiali. nã mã frida ꝛ solida scrophulaꝝ:ꝛ cõmixta siue ꝯiuncta cũ mã cal'a subtili ꝑparat ab ea ꝛ disponit ad recipiendũ resolõnẽ vel saltẽ maturationẽ. Uerũtñ scrophule ex dictis permixte materijs sũt difficilioꝝ accñtiũ:ꝛ q: dolorose:ꝛ q: aliqñ pulsatiue. q̃ ṽo sunt ex mã pura sunt indolorose leuioꝝ accñtiũ difficilioris ꝛ tardioris cure:ꝛ fortasse ipolis ꝑ medicinas. ¶ De cura ꝑ dietã. dixit Auic. regiminis fiat subtiliatio. Et est radix supra quã est fiducia in curatione scrophulaꝝ regiminis subtiliatio. Et intellexit de regimine subtiliatiuo non solũ in cibo ꝛ potu:sꝫ ẽt in alijs generibus sex reꝝ nõ nãliũ. Fugiẽda.n. est statio ꝛ mora in aere grosso humido nebuloso paludoso ꝛ aere multũ frigido. Et maxime fugiendus est australis ventus ꝓprie boreas. vitãda est mora sub diuo siue sub lumine lune. Eligenda aũt est statio ꝛ mora in aere claro subtili bñ euẽtato ꝛ sicco declinãte ad caliditatẽ:ꝛ si talis nõ fuerit aer nãlis regionis vel loci fiat ꝑm artẽ cũ igne ꝛ fumigationibus ꝯuenientibus exiccationi aeris ꝛ ipsius calefactioni. ¶ Et fugiẽda est tristitia ꝛ solicitudo. Gaudiũ autẽ ꝛ letitia querẽde sunt ꝛ iterpolata modica ira nõ nocet. ¶ Et vitãdus est motus multus ꝛ exercitatio fortis:at etiã nimia quies. exercitari aũt ꝯuenit mediocriter añ cibũ ꝛ post cibũ quiescere. ¶ Et dixit Aui. opꝫ vt custodiat ꝑparatus eius caput suũ ab oĩ eo qd̃ facit currere ad ipm materias ex ꝑparationibus facientibus illud sicut est ꝓsternere se supra faciem dormiẽs aut vigilãs ꝛ incuruare caput sup genua ꝓlixe:ꝛ habere puluinar planũ.i. depressum non altũ supra mẽbra inferiora:qdam tñ recte exponũt puluinar planũ.i. altuꝫ. ¶ Ait Rasis. 13. ꝯtinen. locatio capitis patientis nõ dꝫ fieri erecta: neq̃ꝫ ita vt doleat:neq̃ꝫ patiens dꝫ longaꝫ adunationẽ facere neq̃ꝫ magnã vocẽ dare:neq̃ꝫ alia sequi per que vene colli repleant sanguine. Et custodiant se. dixit ipse. ab oꝑationibus que trahunt materias ad caput:sicut est locutio plurima:risus. al's. rixa:dolor capitis:delatio rei põderose sup caput ꝛ collo ꝛ capitis ꝛ colli multa fricatio ꝛ fortis pectinatio ꝛ ablutio cũ lixiuio multũ calido attractiuo:ꝛ silia:ꝛ maxie post repletionẽ ꝛ supra cibuꝫ. ¶ Et vitet somnũ longũ ꝛ proprie diurnum ꝛ ꝓpinquũ dormitioni:imo dormiat nisi post cibi descẽsuꝫ ad fundũ stomaci ꝛ multũ vigilet. ¶ Et dixit Auer. opꝫ vt deuitet grossos cibos ꝛ potũ aque supra eos.s. quoscunq̃ꝫ cibos ꝛ non solũ aque:sed ꝛ cuiuslibet potus. dꝫ ergo abstinere a granis leguminũ a ꝯdro ꝛ rizo ꝛ pane opiro siue non fermẽtato ꝛ nõ bene cocto ꝛ pane de minutis granis ꝛ a crustis duris ꝛ cõbustis:ꝛ ab omni cibario de pasta ꝛ ab oĩbus carnibus grossis aut humidis multũ vt bouinis porcinis:ꝛ silibus:ꝛ ouinis agninis ꝛ porcinis:nisi essent porcine salite per tres aut quattuor dies:ꝛ a carnibus auium degentiũ in aquis exceptis alis anserũ ꝛ anatũ:ꝛ ab oĩbus interioribus quadrupeduꝫ ꝛ extremitatibus eoꝝ ꝛ capitibus quorũcũq̃ꝫ aialium a caseo ꝛ lacte coagulato ab ouis frixis ꝛ induratis a piscibus grossis ꝛ viscosis:ꝛ dꝫ abstinere a castaneis ꝛ oĩbus fructibus acerbis ꝛ stipticis:nisi qd parum vtat eis in fine mẽse ꝛ abstineat ab herbis frigidis ꝛ humidis coctis ꝛ crudis. Et dixit Sadhasar. qui patit scrophulas non dꝫ comedere allia. sup. nec alia acrumina. ¶ Ait.n. Aui. abhorreat oẽ qd̃ replet caput materia ꝛ deuitet bibere aquas grossas ꝛ multe friditatis ꝛ grossa turbida ꝛ stiptica ꝛ oĩa vina vinosa vaporosa. Sed nutriant cibis ꝛ potibus subtilibus:ita vt vtat pane de frumento bñ fermẽtato ꝛ cocto parum salis hñte ꝛ furfuris ꝛ carnes castratinas edinas capriolinas ꝛ interdũ leporinas ꝛ caprinas. ꝛ ꝑcipue eo mõ nutriat carnibus auiũ:ꝛ ꝓprie degentiũ in agris ꝛ locis siluestribus:ꝛ vtatur eis assis potius q̃ꝫ elixis:decoquant res subtiliatiue ꝛ vtat ouis sorbilibus ꝛ raro piscibus squãmosis marinis vel de flumine petroso:ꝛ põt vti herbis subtiliatiuis ꝛ spẽbus ꝛ capparibus caricis ꝛ passulis. ¶ Et põt vti cuꝫ cibarijs suis mostarda salsamẽto piperato ꝛ silibus que sic fiunt. ℞. cinamomi zinzi. nucis musca. cubebaruꝫ macis spice xiloaloes gal. cardamomi vtriusq̃ꝫ coriandri ꝑparati. añ. ꝑtes equales. croci ꝑtẽ. 5. ꝛ vinũ bibant albũ subtile non fumosum parũper adaquatũ cũ aqua decocta. Dixit Almã. principiũ curationis est vt egrũ famẽ pati ꝛ cenaꝫ dimittere facias neq̃ꝫ multã aquã bibere ꝑmittas:neq̃ꝫ grossa nutriat dieta. ¶ Et Raſ. in diuisionibus. dixit: faceũ pati famẽ ꝛ cauere a cena a satietate nauseatiua:ꝛ silr dixit Aui. supfluitates quotidie expurget:ꝛ si caput repletũ non fuerit sternutamentis ieiunus vtat ꝛ per nares sepe muscositates educat. ¶ Cura per potionẽ aut dirigitur ad cãm antecedentez aut ad cõiunctam. Et que ad cãm antecedentẽ aut illam euacuat aut diuertit. ¶ De euõne. Dixit Aui. prima primi. radix cu/

rationis:in qua habet fiducia est euātio. Dixit itaq̄ Almā. si in eius corpore fuerit supfluitas flobotoma ⁊ vētrē solue. Et in diuisionibus dixit Rasis. fac eū vomere ⁊ ventrē solue

De flobotomia. cū eis que educūt flegma grossum. ¶ De flōmia dixit Auic. ꝙ est iuuatiua. verūtñ ipsa non ꝯuenit in scrophulis:cū quibus nō est dolor:imo vitanda est:q̄ adderet ad frigiditatez grossitiē ⁊ cruditatē materie ipsaꝝ. pōt aūt cōpetere in dolorosis ꝓꝑ mām calidaz in eis admixtā:⁊ maxime cōpeteret si in toto corpore sanguis vel alius humor cū sanguine mixt⁹ abūdaret. Et dixit Alman. posset ēt cōpetere eis:in qb⁹ scrophule eueniunt post diuisionē flobotomie cōsuete vt post restrictionē fluxus sanguinis consueti. Et vbi necessaria fuerit flobotomia ⁊ scrophule sint in collo:dz fieri de cephalica: ⁊ si in titillicis de mediana:⁊ si in inguinib⁹ de basilica. ¶ De

De sol'one vētris. euōne aūt per ventrē. dixit Rasis. 13. cōtinentis. dico vidi nō esse vtilius in exterminatione scrophularū sicut laxationem frequentē. Et qdam dant in potu infantibus de pillulis feti-dis dauich. i. per noctes tres inseꝑabiles cōtinuas:deinde dimissis tribus noctibus dabant eis ꝯsimiliter ꝑ noctes tres ⁊ sanati sunt ꝑfecte de eis. Et ait. dico ꝙ credo ꝙ nō est eis medicina ita vtilis sicut medicina de turbith. zinzi. ⁊ zuccaro: qm̄ laxat humorē mucillaginosum ⁊ bonā facit digestionez ⁊ dissoluit radicē flegmatis grossi:⁊ cuz eo curant infantes fiducialiter:q̄ nō calefacit neq̄ vlcerat intestina:tūc aūt maxime facit medicamen dictū oꝑationes p̄dictas qñ sumūtur ex ipsis oībus diebus equales:qm̄ tunc zinzi. multiplicatuz supra dosim eius que cōiter describitur in dicto medicamine cōfortat digestionē ⁊ acuit turbith:ita vt sit potens educere flegma grossum ēt a remotis. Necessariū est. n. dixit Aui. in euatione hac educere flegma grossum:⁊ ꝓprie cū pillulis nominatis algacili. al's. alguasali. i. que cōueniunt in cura algacili que est morphea alba ꝓcedens a flegmate grosso:⁊ iste ⁊ oēs medicine q̄ educunt flegma grossuz in hac cura ꝯueniūt

De vomitu. sicut sunt pillule de euforbio ⁊ sil'es. ¶ De euatione autē per vomitū. dixit Aui. ꝙ de euatione laudabili est vomitus:attñ anteq̄ȝ vomitus ꝑcipiat diligenter querendū est an caput sit repletū an non:qm̄ si repletū fuerit, nullo modo ꝓuocandus erit. si vero non tunc cōferens erit. Quidā tñ ad maiorē securitatē p̄cipiunt nullo mō vomituz ꝓuocare nisi p̄cesserit euōsecessiua:⁊ hoc vt nō noceat capiti agitādo materias in eo:⁊ mouēdo materias ab inferioribus ad supiora versus caput ⁊ sit cā augmētationis scrophularū:⁊ ꝓꝑ cōsimiles cās incipiendū est in ꝓuocatione vomitus a vomitiuo leuiori gradatim ꝓcedendo ad fortius:ita ꝙ vomitū semꝑ sit ex eis q̄ educunt flegma grossum. hic. n. vomitus ꝓhibet paratis ad scrophulas supuenire eas:⁊ post euōnē earū ꝓhibet ipsarū reditum:ꝓhibet ēt iam assistentiū augmētationē. Uomitiuū cōueniēs in hoc casu cū querit eius ꝓuocatio est decoctio agarici ⁊ raphani simul:⁊ post p̄nm hēat raphanus virtutē ellebori per infixionē radicū eius in radicē raphani. Et de vomitiuis bonis vsualibus ⁊ cōuenientibus in p̄n° ⁊ in ꝓcessu fit de floribus genestre cōfectis cū melle. nam ꝓprie mām scrophularū respicit ⁊ educit:⁊ educendo scrophulas destruit ⁊ cōsumit. ⁊ aliqui exhibent puluerē floꝝ genestre iunctū aliquāto piperi. Dixit Cōstantinus. ꝙ sumere quottidie pillulas. 7. ꝯfectas de succo lilij agrestis ⁊ euforbio vsq̄ ad. 40. dies dispergit omnes scrophulas : ita ꝙ nec vna remaneat. ¶ Euōne aūt saltē minoratiua p̄missa diuertenda est mā ꝭm

De diuersione. oēm modū diuersionis eius:in spāli tñ Auic. docuit abluere caput cū lixiuio forti vt frangat cutis ⁊ fracta cute supapponenda sunt ea q̄ ēt ad ipsam trahūt mām. delitescunt aūt frequēter scrophule ꝑ hāc diuersionē:⁊ maxīe in pueris. ¶ Et de ꝯferētibus est sternutatio cū oleo de nucleis ꝑsicoꝝ excorticatoꝝ torrefactoꝝ. ¶ Gargarismata aūt in h̄ casu sunt suspecta ne remaneat mā descēdēs in collo. ¶ Et paratis ēt ad scropulas:neq̄ patiētibus eas:neq̄ ēt sanatis ex eis:vētose aut aliō attractiuū apponēda sunt in locis eaꝝ. Ait Raſ. 13. cōtinen. dico. vidi plures pati p̄nm scrophularū ⁊ facta in eis vētose appositione dn̄abiles facte sunt ipse scrophule in eis ⁊ passi sunt ex ea detrimentū magnū. Et vidi alios pati scrophulas ⁊ mediāte cura ꝯdigna sanari:sȝ facta in eis vētosatione reuerse sunt scrophule peioris ꝯditionis q̄ȝ fuerint. studeas igit ꝙ nulla fiat vētosatio i illis:i qb⁹ ista fuerit passio. De intentione ad cām cōiūctā ad intra.

¶ Intētio aūt q̄ dirigit ad cām ꝯiunctā cōplet ꝑ medicinas intus ⁊ extra approximatas. ¶ De medicis āt ab int⁹ approximādis. dicūt qdā. ꝙ si sumant radices pētafilon ⁊ filipēdule ⁊ agrimonie ⁊ deliccentur ⁊ puluerizent:⁊ deinde equal'r misceant ⁊ addat eis q̄ȝtū est ꝑs sexta ꝑtis vnius:⁊ dētur in potu ad pōdus vnius. ʒ. cū vino subtili dissoluent scrophule q̄ nō sunt vlcerate:⁊ vlcerate ēt sanabunt si vltra potū dci pulueris ponat de eodē quottidie in loco vlceris. Et dr̄ ꝙ semē lētisci bibitū cū vino subtili glādulas certissime dissentit. al's destruit. Et qdā dicūt. ꝙ vrtica minor mortua in fritellis cū ouis comesta in ieiunio diebus. xx. scrophulas dissentit:⁊ ꝓinde scrophularis vocat. Uerū dicūt. ꝙ sequētibus alijs xx. dieb⁹ debēt ꝯsil'r comedi folia alleluye:⁊ oia subtiliatiua cōueniūt sūmpta:maxie qñ iungit eis puluis floꝝ genestre. De localibus applicandis ab extra.

¶ De medicinis approximandis ab extra. dixit Paulus. ꝙ scrophule curant sicut curat scliros. Et Serap. dixit. ꝙ ꝑficit cura ista curatione qua curat aꝑa melicū:qō fit in reliqs mēbris:⁊ intellexit ꝑ aꝑa melācolicū sephyros. Uñ Aui. dixit. regimē scrophulaꝝ est oino sil'e regimini sephyros:vt dicet inferius. ꝙ q̄ȝtū ad medicinas ab extra applicādas duas hȝ intētiones:quaꝝ vna est mollificare mãe duritiē:⁊ alia ē mollificatā resoluere. Debet. n. mā ante resol'onē mollificari vt cadat in ipsa resol'o equalis ⁊ nō resoluat subtile ⁊ remaneat grossum lapidatū:ita sil'r easdē duas intentiones hȝ curatio scrophulaꝝ. ⁊ hoc iō q̄ mā scrophulaꝝ cū mā sephyros in duritia similant. quales g̊ curatiue itētiones ꝯueniūt in vna. ꝯueniūt ⁊ in alia. Et pñt dicte intētiones impleri:aut sil'r ꝑ medicamina hñtia simul mollificare:aut. al's. ⁊ resoluere:aut successiue. s. p̄us mollificādo ꝑtē mãe:deinde resoluēdo ꝑtē illā mollificatā:⁊ deinde iteꝝ mollificando:⁊ iteꝝ resoluēdo totiens sic iterādo donec tota cura ꝑficiat. ¶ Inter predictas aūt medicinas intētiones iplētes sunt:q̄dā implētes cū qualitate:⁊ quedā cuz ꝓprietate:⁊ quedā vtroq̄ mō. resolu tes.

¶ Dixit tñ Raſ. 13° ꝯtinētis. aucte Gal. ꝙ si volueris supponere scrophulis medicamen dissolutiuū supponat prius eis medicamē acutū cōbustiuū donec corrodat pellis:⁊ deinde supponat dissolutiuū empl'm:qm̄ hēbit faciliorē aditum ad penetrādū ⁊ dissolutionē faciendū:qm̄ dū pellis illesa fuerit difficilis dissolutionis erūt. ¶ De medicinis aūt simul mollificationē ⁊ resolutionē faciētibus. Dixit Alm̄. est diaglon intelligēs de ꝯfecto cū gūmis. Et de h̄ siue administret solū siue ꝑmixtū:qō meli⁹ est sicut cū puluere ex radicib⁹ hyreos qui nō solū q̄litate:imo ēt cuz ꝓprietate q̄ est in ipso valet:vt pȝ 2° cañ. suo cap°. Et sil'r dixit Aui. ꝙ de empl'is calefacientibus ꝯferentib⁹ est diaglon:tñ q̄nq̄ ponunt medicine alie sil':quas posuit Serap. q̄ addūt in opōne diagloni siue cum qualitate siue cū ꝓprietate:de qbus ꝓprie est radix lilij celestis q̄ est hyreos. Et Raſ. dixit. 13. ꝯtinētis, retulit mihi qdā noie balhasen cirurgicus q nō vidit medicamē efficacius in exterminio scrophulaꝝ:sicut hyreos tritu ⁊ cribellatū mixtū cū tantūdē diaglon. Et de ꝯferētibus dixit Alm̄. est stercus caprinū siccū cū melle ⁊ aceto mixtū cū calefiunt ⁊ supponunt:⁊ in diuisionibus dixit Raſ. stercus antiquū qō fit ex stercore caprino rubeo cū aggregat cum aqua caulis:aut cū oximelle. al's aūt Serap. ꝯfert. Et subdit Almā. aut stercus vaccinū decoctū cū mucillagine maluauisci. Et Serap. dixit. stercus vaccinū decoctū cū aceto resoluit oia aꝑata dura ⁊ melica. ¶ Aui. aūt vr̄ velle ꝙ p̄dicta stercora ⁊ alie medicine simplices:q̄s posuit debeāt misceri cū diaglon:q̄ȝuis etiā ꝯueniāt sine eo cū ꝯficit ex eis empl'm. ¶ Dixit Pau. cōburat serpēs in olla cuius os obturet:⁊ cinis ei⁹ distēperet Medicine sil' mollificātes ⁊ resoluētes.

cum

cum mucillagine ⁊ fenugreci ⁊ supponat. Aliud eiusdē bonum ⁊ vtile. ℞. myrrhe armoniaci resine cineris arboris glādiū. añ. ptem. i. galbani ptē. 5. vini cere ⁊ piperis. añ. quartaʒ partē vnius: ⁊ aggregent: ⁊ solus cinis p̄dictus cū pice mixtus ↄfert. Et solū armoniacū tritū ⁊ distēperatū cuʒ melle. ¶ Dixit Oribasius. cōfert ⁊ dissoluit eas mirabilr. Aut dixit. fiat emplm̄ cū pte vna cineris ficus mixti cū par. 5. maluauisci cū distēperant cū aceto. Et. 13. cōti. dixit. retulit mihi quidā. ꝙ in hoc nō vidit rē fortiorē radice granati siluestris: qm̄ effectus eius magnus est valde. ¶ Et Serap. dixit. ꝙ ex bonis est vt liquefiat pix ad ignē: ⁊ liquefacta incorporet bn̄ cū radicū caulis cinere. ¶ Emplm̄ Guil. ℞. litargirij triti. ʒ. ij. olei cōis. ʒ. x. mucillaginis fenugreci: ⁊ seminis lini. añ. ʒ. iiij. mucillaginis altee. ʒ. ij. ¶ Medicamē aūt bonū. ℞. radices lilij. s. hyreos: ⁊ semen lini: ⁊ infundant in vino: ⁊ postea ponat cuʒ eis ambob⁹ fimi colūbini q̄ʒtitas quā exigit illud qđ pn̄s est. s. de dispōne scrophularū. quasi dixerit. apponat ex eo plus ⁊ minus ꝟm ꝙ dispō earū exigit. vel id qđ pn̄s. s. de quātitate radicis lilij: vel seminis lini: qꝛ si accepisti de eis magnā q̄ʒtitatē ⁊ magnā debes sumere de fimo colūbino: q̄ tn̄ sit tanta ꝙ cū eis incorporari possit vt fiat ex eis quasi emplastrū: qꝛ emplm̄ non multū solidū: qꝛ est mirabile. ¶ Emplastrū ad glādulas ⁊ scrophulas exptuʒ valde. ℞. terbentinā picē naualē baccas lauri staphisagriā armoniacū ciminū piper radices serpētarie ⁊ pprie minoris galbanū coriādrū cordumenū cinerē corticū radicū capparoꝝ piretrū stercus ouinū ⁊ caprinū adipē hyrcinū porcinū ⁊ aprinuʒ ⁊ cerebra gallinaꝝ ⁊ pdicū ⁊ cerebrū vaccinū ⁊ olea calida qn̄ non fuerit cū eis pmixtio mãe calide: ⁊ olea frida si fuerit ibi permixtio illius ⁊ cōponant more empli. ¶ Et de laudatis est emplastrū tabri: qđ fit de folijs ⁊ radice capparis ↄtritis ⁊ suppositis: ⁊ maxie cū pmiscent cū bdellio dissolutis cuʒ saliua hoīs ieiuni colerici. ¶ Et emplm̄ de radice cucumeris asinini cuʒ melle ⁊ oleo de narcisco: ⁊ emplm̄ de stercore caprino trito ⁊ optime incorporato cuʒ medietate sui de lardo porci. ¶ Et de emplis bonis est qđ. ℞. fenugreci. p. iiij. calcis viue ⁊ nitri. p. i. ⁊ aggregent cū melle. ¶ De medicinis aūt resoluētibus scrophulas. dixit. tabri est piper tritū ⁊ distēperatū cū oleo. s. aliquo calido. Dixit Aui. ꝙ medicine facte cū serpentibus ↄueniunt: ⁊ hinc habet cōis vsus olei de lacerta viridi in resolōne scrophulaꝝ. Singularis tn̄ ex medicinis serpentū est vt accipiat serpēs mortuus ⁊ sit pprie ex mōtanis ⁊ pijciat in vas lutatū luto sapiētie ⁊ dimittat in furno calido post extractionē panis deinde ↄficiat caro eius ↄtrita cū aliquali q̄ʒtitate sui de aceto pmixto cū melle ꝟm medietatē. Et vtilia repiunt folia rorisinarini mixta cū farina ordei vel fruméti ⁊ farina lupinoꝝ ↄfecta cū secaniabin: ⁊ emplm̄ de folijs cauliuʒ ⁊ succo folioꝝ vrtice: ⁊ laudat emplm̄ de farina fabarū cū coriādro. ¶ Dixit Gal. 6° catagenis. vnguētū dissoluēs velociter scrophulas si solide fuerint in vna hebdomada. ⁊ si fuerint minoris duriciei fere in duob⁹ diebus: suppositū tn̄ in loco faciet ampullas. ℞. sinapim ⁊ semen vrtice ⁊ sulphur ⁊ spumā maris ⁊ aristo. ⁊ bdelliū ⁊ armoniacuʒ ⁊ oleū vetustū ⁊ cerā ⁊ cōpone adinuicē ⁊ vtere. Et dixit ibiđ. misceat cinis cauliū cuʒ adipe vetusto ⁊ supponat scrophulis: qm̄ erit vltime virtutis in dissoluēdo ⁊ dissoluit soliditatem mirabilr ⁊ pfecte. Notāt ꝙ i scrophulis ↄueniūt resoluētia ⁊ mollificantia mō supradicto. Uerūtn̄ variari debent in pluri ⁊ minori resolōne ⁊ mollificatione ꝟm maiorē ⁊ minorem frigiditatē mãe eoꝝ. ¶ Dixit Aui. in scrophulis q̄ sunt calide cōplōnis. i. cū qbus est mã cal'a mixta: nō opʒ vt superflua fiat administratio medicinaꝝ acutaꝝ. i. multū calidarū: ⁊ si aliqn̄ esset neccia ipsarū appositio nō multū ↄtinuet. Dixit g̊ sufficit eis qđ est sicut sauich tritici cuʒ aqua coriādri: ⁊ fortius illo est myrrha cū duplo sui de litio cū aqua coriādri: aut vincat medicamē aliud. s. myrrha plus ⁊ minus ꝟʒ illud qđ pn̄s est: ⁊ facit esse necessariū vehementia inflāmationis

Medicie resoluentes.

aut paruitas eius. nā cū magna fuerit vincat aqua coriādri: ⁊ cū parua vincat myrrha. ¶ Dixit qdā expimentator ꝙ in scrophulis calidis vtile est si accipiat aloes epatici ⁊ saliue pueri virginis. añ. ʒ. ij. ⁊ olei laurini quātuʒ sufficit: vt fiat ex eis vnguētū ⁊ illiniant cū eo: ⁊ debēt variari medicine ipse in plus vel minus ꝟm duritiē maiorē vel minorē: ⁊ ēt ꝟm dispositionē mēbri: in q̊ sunt in raritate ⁊ densitate: ⁊ ꝟm situm earū magis pfundū vel magis supficialē. Dʒ ergo curator cognoscere dispōnes p̄dictas ⁊ gradus medicaminū supraposito ꝝ ⁊ alioꝝ ↄsimiliū in calefactione resolōne ⁊ mollificatiōe quos cognoscere poterit p ↄsiderationē in naturis simpliciū illa cōponentiū: vt ex eis eligat ea q̄ dispōni pn̄ti iudicauerit cōuenire. ¶ Insup curatio scrophularū diuersificat ꝟm varietatē eaꝝ in magnitudine ⁊ puitate: nā q̄ ex eis sunt pue ⁊ pauce sanari pn̄t ⁊ p potionē ⁊ chirurgiā: magne aūt nō sic: ⁊ pprie dixit Aui. cū scrophule sunt magne alienāt se medicine curatiōe eaꝝ cū ferro: aut cū medicamine acuto: qm̄ hec curatio est de eis q̄ pducūt ad vlcerationē ⁊ corruptionē ipsaꝝ: ⁊ h̄ iđ qꝛ magne sunt neruis venis ⁊ arterijs intricate ⁊ annexe sua magnitudine cōprehēdētes totū mēbrū vel maiorē ptē ipsius: q̄re nō pn̄t eradicari p incisionē vel causticationē sine magno discrimine ⁊ dato ꝙ nō cadat in aliq̄ eaꝝ incisio: adhuc opʒ vt vlcus magnū efficiat qđ potius pducit ad corruptionē mēbri ⁊ pditionē ei⁹ vel maiorē q̄ʒ ad sanitatē: quare tutius est vt dimittant p̄dicta: ⁊ regat regimine alio supradicto: qđ est dixit Aui. vt vtant euōne ⁊ mūdificatiōe corpis ⁊ cibi subtiliatiōe ⁊ ministrent medicine resolutiue cū facilitate sup eas: ⁊ medicine resolutiue nō ↄueniūt eis: imo fortasse addūt in eis inflāmationē q̄ posset eē cā vlcerationis eaꝝ. ¶ Gētilis aūt dixit. ꝙ qn̄ scrophule sunt valde magne: tūc siue pcedat in cura in icisione: siue nō: nō pōt pueniri ad finē in extirpatiōe eaꝝ: q̄re poti⁹ regēde sunt regimine blādītiuo ⁊ phibitiuo augmētationis eaꝝ q̄ʒ regimine curatiuo. ¶ Dixit Auic. scias ꝙ qn̄q3 iuuat resolō scrophulaꝝ colli p medicinas resoluētes iniectas auri patiētis ptis de qbus pprie est oleū cucumeris asinini. ¶ Et de medicinis valētibus scrophulis cū pprietate ē acetosa: cū ipsa terit ⁊ emplat sup eis: ⁊ cū nō trita collo suspēdit ⁊ suspensa tenet. Et ex eis vt dr̄ est q̄dā herba hn̄s radicē cineritiā exterius: albā v̊o interius oblōgā ꝟm lōgitudinē digiti cū rotūditate quadā super quā multa oriunt folia: ⁊ iđ multū oblōga: ⁊ in circuitu paꝝ intercisa. Cū. n. folia ei⁹ ponunt integra sup scrophulis: ⁊ in circuitu eaꝝ in paucis dieb⁹ sanat eas. ¶ Quidā tn̄ sup ipsa folia ponūt frustū adipis porcini. Et dn̄t. ꝙ ipsa est agrimonia. Dixit Dio. ꝙ radix plātaginis ēt suspēsa in gula laborātis scrophulas dissoluit eas: ⁊ Alexā. dixit. plātago supposita dissoluit scrophulas pfecte. Ras. aūt dixit. dico ꝙ hic operari debes in scrophulis exacutis. i. in qb⁹ est calitas. Folia persicoꝝ cū sale ↄtrita ⁊ supposita valēt: ēt si comedat vrtica mortua in frixellis. 20. dieb⁹ ⁊ post alijs. 20. dieb⁹ comedat herba alleluya. Silr vt dn̄t qdā. patiēs a scrophulis libabit. ¶ Dixit Albugerig. 13. ↄti. cōburat cornu caprinū ⁊ patiēti scrophulas da in potu de eo. ʒ. ij. q̄libet hebdō p vnū mēseʒ ⁊ plus, ⁊ liberabit ab eis pfecte. Aui. aūt retulit ꝙ Alkind⁹ extimauit ꝙ messes. i. serratura cornu caprini qn̄ adurit ⁊ bibit hebdō vna ex ea pōdus. ʒ. ij. liberat scrophulas. Et subdit Aui. dico ꝙ nō opʒ h̄ fieri in oī mēse hebdō vna q̄si dixerit. nō solū si bibat ex ea hebdō vna vno mēse nō liberat: sʒ ēt si biberet ex ea vna hebdō in oī mēse nō liberaret. Et dix̄ Albegerig. vngula asini: si cōburat ⁊ terat cū oleo ⁊ supponat scrophulis sanat eas pfecte. ¶ Dixit Ras. 13. ↄti. aucte Gal. qn̄ supcalesit laborās scrophulas. i. in loco eaꝝ p admixtionē humoris cali: aut forte liniunt p medicinas ⁊ maturant: tūc iuuāde sunt i maturatiōe: ⁊ deīde debēt apiri ⁊ postea mūdificari: deīde ↄsolidari: ⁊ i sūma regēde sūt regimie exiturarū. Cura aūt scrophulaꝝ p chirurgiā est: naʒ dixit Aui. si necessariū fuerit in curatiōe eaꝝ vti ferro. s. vt incisio/

Cura scrophulaꝝ diuersificat ꝟm diuersitatē eaꝝ in magnitudine et paruitate

ne extrahant᷑:tunc opʒ vt sit administratio huius incisionis
in scrophulis vicinis venis multis:aut venis pulsatilibus:
aut neruis cum cautelis ⁊ defensione.s. vt nō cadat incisio in
illis. ¶ Dixit, Gal. in libro de approximatiōe medici. in collo
cuiusdaʒ erant facte scrophule magne in vtroqȝ latere colli:
quas qdam imperiti medici incidere studuerūt inferēdo ex
mala cura eoꝝ stridorē in duobus neruis vicinis duab⁹ ve/
nis pulsatiuis ⁊ ipsi nerui sunt ex quibus ꝓcedit ramus ma
gnus ad os stōi:ex quo stōus ꝯcipit sensum in toto:⁊ ramus
paruus ipsius nerui mouet instrumētū vocis:vñ ex illa inci
sione defecit vox ⁊ cessauit appetitus cibi. Cūqȝ ego cogno/
uerim supposui collo eius medicamē calefactiuū p triduū:⁊
mediāte hac cura sanatus est. ¶ Et Ras. 13° ꝯti. dixit. qdam
chirurgicus curādo scrophulas cū ferro ꝓfundas cauendo
ꝙ nō incideret cū ferro neruū:aut arteriā cuʒ vnguibus ex/
carnabat totū illud qđ appens erat de pāniculis:⁊ non sen/
tiēs facta est incisio in vno retrogradiēte sursuʒ:⁊ patiēs sa/
natus est a scrophulis:sʒ passus est defectū vocis:nā exinde
priuata est medietas vocis eius:eo ꝙ incisio facta erat i vno
latere gule. ¶ Dictos casus retulit Aui. sic. hō qdaʒ errauit
cuʒ pforauit quasdā scrophulas ⁊ obuiauit vni neruoꝝ re/
uersiuoꝝ:⁊ destructa est vox eius:⁊ iterū aliqñ accidit vt nō
inueniret neruū in incidendo:sʒ detegit, eū frigori:quare cor
rupta. i. alterata est cōplo ei⁹ nerui ⁊ destructa est ei⁹ opatio
vsqȝquo rediit ad ipm sua cōplo cū calefactione:⁊ iteꝝ aliqñ
cecidit error in incisione, qr inuenit guideʒ:aut aliā ex venis
magnis pulsatilib⁹ vel nō pulsatilib⁹:⁊ secutus est inde flu/
xus sanguis vehemēs ⁊ mortuus est patiēs. ¶ Dixit Antil.
si accidāt scrophule in vtraqȝ vena iudicis:intelligēs p istas
venas:venas guideʒ in loco vbi caro est inter aurē ⁊ isopha
gū noli eas curare cū ferro:qm̄ si incidunt᷑ cū ferro pnecabi/
les sunt statī:sʒ curāde sunt cū medicinis. ¶ Dixit Ras. 13°
ꝯti. Uidi quēdā iuuenē pati in collo apa grossuʒ ⁊ violētum
valde:⁊ volebāt chirurgici curare eū:qm̄ dū fuerit talr i tali
magnitudine nō oʒ curari cū ferro:neqȝ cū medicamine acu
to. Ego aūt video ꝙ curant᷑ si nō vlcerant᷑:⁊ h̄ sumēdo cibū
modicū valde ⁊ illinitionē faciēdo cū cinere serpētis. ¶ Di/
xit Antil. cauēde sunt scrophule ꝓfunde a cura cū ferro. Sʒ
manifeste nō sunt timorose. Et Aui. dixit. deterior scrophu/
laꝝ ad hoc:vt cadat error in incisione eaꝝ est illa q̄ est ꝓfun/
dior:quapp in curatione ꝓfundaꝝ oʒ vt excorient᷑ scrophu/
le ex latere saluo. s. in q̄ non timeat᷑ de incisione nerui arterie
vel vene:nā qñ nō scindūt ex latere in illo nō cadit timor tan
tus:sicut ēt nō cadit timor:qñ scrophula nō est intricata nec
annexa cū illis:⁊ facta excoriatione sumant᷑ de eis:⁊ extra/
hant᷑ ille q̄ cuʒ facilr. als. facilitate extrahi pñt:⁊ deinde qđ
residuū est cū medicamine acuto amoueat᷑ cuʒ cautela:vt nō
perueniat lateri. s. in q̄ timet᷑ de neruo arteria vel vena lesio.
¶ Nostris tpibus medici cōiter refugiūt curā scrophulaꝝ:
siue ꝓfundaꝝ:siue nō ꝓfundaꝝ p incisionē cū ferro:sʒ vtunt᷑
medicamine caustico ad disrūpendū cutē:deinde paulatine
corrodēdo ꝓcedūt ⁊ amouēdo ptē post ptē:vel scrophulam
post scrophulā:donec ꝑm totuʒ amota fuerit ois scrophula
cū suis kistibus:in quaꝝ kistiū extirpatiōe totali medicus so
licitus eē oʒ:qm̄ sicut. s̄. dictuʒ est:si remanet:ex kisti ēt quid
paruū scrophule redire ꝯsueuerūt. Et h̄ modus p medicinā
causticā melior ⁊ tutior est:⁊ maxīe in scrophulis intricatis,
magis ēt a patiētibus eligit᷑:refugiūt. n. cōiter incisionē pser
tim in scrophulis colli. extractis aūt scrophulis cū suis kisti
bus locus curet᷑:sicut alia curant᷑ vlcera. Qꝫ si ꝯtingat scro/
phulas magnas vlcerari curent᷑ cū emplo de q̄ dixit Auicē.
Meminimus emplʒ aplicon relatū ad chrianos:⁊ est vng^m
aploꝝ qđ describit᷑ ab Aui. in 5° qđ rectificat fistulas diffici
les ⁊ scrophulas prauas:⁊ vlcera a carne mūdificat mortua
⁊ ꝯsolidat ea:⁊ cōponit᷑ ex duodecim medicinis ꝑm numeꝝ
12. aploꝝ. Et si ꝯtingat scrophulas cancerari. ¶ Dixit Aui.
scias ꝙ de scrophulis sunt in qbus est cācerositas:⁊ in eoꝝ

Curatio cū caustī/cis tutior reputatur q̄ʒ cū fer/ro.

curatione opʒ vt ꝯficiant᷑ medicine calide p̄dicte. s. que cōpo
nunt vng^m aploꝝ cum oleo ro. ⁊ dimittant᷑ in eo diebus ali/
quot:⁊ deinde administrent᷑. Fiat aūt eoꝝ ꝯfectio cum oleo
ro. ad ꝯtēperandū calitateʒ eoꝝ:ne inflāment:⁊ sic addat in
maliciaʒ cancerositatis. Et recurrendū est pro cōpleta cura/
tione:seu cura eaꝝ ad curā cancri:sicut pro cura vlceratarūʒ
recurrendū est ad curam vlcerū difficilis ꝯsolidationis. No
tant qdā. ꝙ curatio scrophulaꝝ in paruulis ⁊ debilib⁹ fieri
nō oʒ cū incisione:neqȝ cū caustico maxime in estate pp timo
rem multiplicationis putrefactionis ⁊ aduentus febris.

¶ De apate duro sephyros vel sclyrosis. Cap. xxxviij.

Alenus noiauit apa melicū durū schiruʒ
vel sclirosum. ⁊. 14° terap. dixit.
ꝙ de more sui sermonis est noiare qđlibet apa
qđ venerit ad duriciē ⁊ doloris insensibilitatem
sclirosum. Apud Aui. vero vocat᷑ sephyros:vñ
Gal. de simplici medicina:medici intēdunt p apa durū illud
qđ greci noiant sephyros:⁊ est apa durū veniēs p̄ter cursuʒ
nālē cū quo nō est dolor ⁊ est duruʒ:⁊ de istis apatibus sunt
apata q̄ qñ multiplicat᷑ eoꝝ augmentū:⁊ eoꝝ duricies non
sunt tantum absqȝ dolore:sʒ sunt ēt absqȝ sensu vel difficilis
sensus. Aui. ēt noiauit h̄ apa aliqñ duriciē:aliqñ lapidosita/
tem. Et Sera. dixit. qñ humor q currit ad mēbrū lesuʒ est vl
timus in grossitie ⁊ siccitate accidit apa lapideū:qđ noiat᷑ se
phyros. ¶ Est tñ sciendū. ꝙ scliros siue sephyros duplr pōt
sumi:vno mō cōiter ⁊ large ꝓ oi apate gñato ex humido fri
gido duro:qđ est sine dolore:siue illud humiduʒ sit flāticum
siue melicuʒ:⁊ ꝑm illud. dixit Gal. 5° de simplici medi. ꝙ hꝫ
apa non euat᷑ qn sit:aut flāticū:aut melicū in nā sua:aut pmi
xtum ex flāte ⁊ melia:⁊ sic due sunt spēs eius:vna dixit Gal.
gñat᷑ ex flāte subtili ⁊ grosso. i. ex flāte grosso minus ⁊ plus:
⁊ alia ex amurca sanguinis seu sanguine melico:⁊ silr dixit
in libro de apatibus. s. ꝙ sclirosis spēs due sunt:pͣ gñat᷑ ex
flāte grosso:⁊ 2ͣ ex amurca ⁊ fece sanguinis:sed de spē facta
ex flāte grosso dictū est in caplo de nodis:⁊ in caplo de glan
dulis ⁊ scrophulis. Alio mō sumit᷑ stricte ⁊ ꝓprie pro apate
duro indoloroso facto ex mā melica qđ est 2ͣ spēs de predi/
ctis:⁊ de h̄ apate agit᷑ in h̄ cap°. de q̄ dixit Ras. 14° ꝯtiñ. ex
lib. signoꝝ qđ est apa inflatū duruʒ absqȝ dolore colorē hñs
ad modū corporis extēsum vehemēter suppositis ei pilis ad
modum piloꝝ corporis:sed cadunt velociter.

Sephyros duplr pōt sumi.

Dixit Gal. 2° ad Glau. scliris fit ex grosso ⁊ viscoso, humo
re difficile solubili infiltrato scliroticatis pticulis:
est. n. eius mā melica q̄ est talis:aut nāliter in nā sua:aut nō
radicalr:sʒ p ꝯuersionē alterius humoris in ipm ꝑm semitā
inspissationis sue:⁊ sue indurationis a frido agēte ⁊ ꝯdēsan
te ipm:aut a calitate resoluente subtile eius ⁊ derelinquente
grossum induratū. Et humor cōuersus ad meliam:aut fuit
radicalis sanguis:aut colera aut flā. Et mā radicalr existēs
melica est melia nālis hypostasiua sil᷑ cū aliis humoribus in
epate gñatis:postea alterata ad friditatē ⁊ siccitatē. ⁊ sic cō/
uersa in meliam innālē q̄ est melia feculēta. Et mā melica fa
ciens sclirosim:siue sit radicalr melica:siue facta p ꝯuersionē
alterius humoris in ipsam. Aut est pura ⁊ impmixta calido
humori:aut saltē nō est incēsa. als. intēsa nec calefacta:⁊ tūc
fit ex ea sephyros purū siue certum. Aut est impura pmixta
humori calo:⁊ vt sic facit sephyros nō purū:siue nō certum.
Est aūt sephyros purū certum:⁊ insensibile ēt si fuerit in mē
bro sensibili:nō purū vero ⁊ nō certū nō est oino insensibile:
vt dixit Gal. 2° ad Glau. ¶ Et Aui. dixit. apa durū est duarū
spēꝝ quoddā purū:⁊ quoddā nō purū:⁊ cū sephyros puro
nō est sensus oino:ita ꝙ nō sentit patiēs si tāgat᷑ in loco:aut
si pcutit᷑:imo vt dicūt plus dolet pcussor q̄ʒ pcussus:eteni nō
associat᷑ sensus neqȝ dolor:si. n. remanet cū eo sensus:aut do
lor paruus nō est sephyros purū:ita ꝙ nō purū est cuʒ sensu
aliquo. ¶ Dixit Aui. ambo ꝯueniūt in hoc qđ vtrūqȝ ꝓuat
dolorē:qr vbi nō pōt esse dolor nō est sensus:⁊ sic vr̄ in v̄bis

De causa

Quid sit sephyros puꝝ ⁊ qd sit nō puꝝ ⁊ nō certū

suis ɔ̈dictio. quare notant quidaʒ ꝙ sensus ⁊ dolor alius est in mēbro ꝑ se ex se: ⁊ alius est ab alio extrinsecus ꝑmēte. mō in sephyros puro nō est sensus: neqꝫ dolor ex se: neqꝫ ab alio extrinsecus ꝑmente. Et in sephyros nō puro non est sensus: neqꝫ dolor ex se: sꝫ bñ alio ꝑmente vel ꝑcutiēte. Si v̄o fuerit canceratū erit in eo dolor ex se: ⁊ ēt alio extrinsecus ꝑmēte: sic ꝗ dꝫ intelligi dictū Aui. cū dixit. tā purū q̄ꝫ nō purū: cum quo est sensus qdā priuat dolorē. Et dicūt qdā. ꝙ dolor paruus q est in non puro cū premit̄ ⁊ tangit̄ est ꝑꝑ lesionē inde ꝓuenientē particulis circūstantibus. ℂ Ex dictis patere pōt ꝙ cā añs sephyros est: aut melia nālis: vel ēt innālis multiplicata in corꝑe vel aliquo mēbro nobili: aut flā grossuꝫ: aut sanguis: aut colˀa cū fuerint isti humores apantes iā: aut fuerint apti: vt ɔuertant̄ in meliaꝫ. Et cā ɔiuncta est ipsa melia: aut q̄ fuit radicalˀr talis: aut facta ꝑ ɔuersionē alteriꝰ humoris in ipsam q̄ actu facit sephyros. ℂ Et sephyros qdē tam purū q̄ꝫ nō puꝝ: aliqñ fit incipiēdo: ⁊ aliqñ fit sequēdo alias egritudines. Dixit. n. 2° ad Glau. ꝙ aliqñ fit mox a ꝑn° paulatim ⁊ auget̄: sed tñ plurimū a medicis. alˀs. medicinis cōstituunt̄ stipticātibus. i. desiccātibus ⁊ infridātibus fortiter. i. fortiter herisipillata ⁊ flōnes: ⁊ iteꝝ: si qs medicoꝝ diaphorantia sclirosim patiētibus afferret farmaca manifestā diminutionē opans subito breui tꝑe sperabis de totali curatione: Ignoras vero ꝙ hmōi curationis reliqua passionis incurabilis fit diaphorata eius subtiliori a ꝑtibus humiditate reliq̈ exiccata lapidea ꝑficit̄: ⁊ sic sclirosim ꝑficiet. ℂ Et Pau. dixit. apata ex humore grosso ɔtento in mēbro accidūt: aliqñ sic in ꝑn°: ⁊ aliqñ accidūt sic ex apatibus calidis: qñ infrigidant̄ vltra moduꝫ. ℂ Et Aui. dixit: oē sephyros: aut incipit paulatim appere: aut ɔuertit̄ ex flōne: aut herisipilla: aut exitura in loco vacuo. ℂ Notant tñ ꝙ quāq̄ꝫ vtrūqꝫ sephyros possit fieri in incipiēdo: q2 pōt purū incipe a mā ita grossa ⁊ frida: ꝙ priuabit mēbrū sensu: ⁊ non purū ēt pōt incipe a mā non sic grossa: nec sic grossa frigida ꝙ priuet mēbrū sensu: ex toto tñ ꝑm plˀm ⁊ frequētius purū accidit incipiēdo q̄ꝫ non purū: ⁊ silˀr quāq̄ꝫ vtrūqꝫ possit fieri sequendo: q2 poˀe est ꝙ mā ꝑexistens in tantū ingrosset̄ ⁊ infrigidet̄ qȯ priuabit aliqñ mēbrū sensu in totū: ⁊ aliqñ non in totū: tñ ꝑm plˀm est ꝙ nō purū fiat incipiēdo. ℂ Et notāt. ꝙ sephyros nō purū qȯ fit incipiēdo ꝑm plˀm est nō cancerosum: raro. n. est valde ꝙ cancerosum fiat incipiēdo: sꝫ vtplˀm fit ex ꝑmutatione sephyros nō puri: ⁊ nō cancerati: nō purū. n. facilˀr cōuertit̄ ad cancrū ꝑꝑ ɔuenientiā ⁊ symboleitatē quā hñt adinuicē sephyros nō purū ⁊ cancer in mā ⁊ qualitate eius. Dixit. n. Auic. ꝙ ꝑpinquitas. s. ⁊ ɔueniētia sephyros. s. nō puri ad cancrū ⁊ elōgatio. s. ⁊ incōueniētia eius ab eo est ꝑm multitudinem: aut plenitudinē inflāmationis eius ⁊ ipsius paucitatem. In cancro. n. est inflāmationis multitudo: ⁊ in sephyros nō puro est ipsius paucitas: ⁊ ēt ꝑpinqtas ⁊ elōgatio ꝑm apparitionē pulsationis est elōgationis: qm̄ pulsatio est apparēs in cancro ⁊ occulta in sephyros nō puro: ⁊ est ꝑm apparitionē venaꝝ in circuitu eiꝰ ⁊ occultationē eaꝝ: nā in circuitu cācri appent vene extēse ꝑ mēbrū in quo est. In sephyros vero nō apparēt. ℂ Et ex dictis tribus dispōnibus appet dr̄ia inter sephyros ⁊ cancrū. Cōueniētia v̄o inter eos est essentialis: q2 ambo fiunt ex eadē mā in radice. s. ex mā melica radicalˀr vel ex mā que ɔuersa est in meliam: ⁊ ꝑꝑ istā ɔueniētiā fit facilˀr trāsitus a sephyros in cancrū ⁊ vtrūqꝫ sephyros pōt euenire tā in mēbris interioribus q̄ꝫ exterioribꝰ ⁊ incipiēdo ⁊ sequēdo. ℂ Dixit tñ Aui. ꝙ cū accidit sephyros in interioribꝰ ꝑm plˀm accidit sequēdo post apa calˀm. qȯ curat̄ cū infrigidātibus ⁊ medicinis ⁊ cibis. ℂ De sephyros aūt cōiter accepto qȯ fit ex flāte grosso. dixit Raf. 14° ɔtiñ. auctoritate Gal. ꝙ magis accidit in capitibus musculoꝝ ⁊ chordarum.

Signa sephirospuri facti a melia feculenta.

Signa generis q̄ꝫuis sint nota: ex supradictis tñ Aui. ꝑ signis accepit v̄ba Raf. sumpta ex lib. signoꝝ ⁊ repetaꝫ ea iteꝝ. Sephyros est apa inflatū durū absqꝫ dolore calorē hñs ad modū corꝑis extēsum. i. tēsum vehemēter suꝑpositis ei pilis ad modū coloris corꝑis: sꝫ cadunt velociter ⁊ insensibile est penitꝰ. sup. vel sicut dixit Gal. 2° ad Glau. si nō carebit sensu ex toto modici sensus ꝓculdubio erit. Et addūt quidā. sephyros nō mouet̄ sub tactu: sic̄ mouent̄ nodi ⁊ glādule ⁊ scrophule. Et subdit Raf. est ⁊ aliud apa appellatuꝫ camos solidū planū ⁊ tēsuꝫ ad modū coloris corꝑis: ⁊ forte trāsfert̄ de vno mēbro ad aliud: ⁊ est ēt aliud qȯ nō trāsfert̄: ⁊ est silˀe in duritie eius: sꝫ tñ color eiꝰ est ad modū corꝑis: ꝙ si accidit in aliq̊ meatu obturbabit eū: ⁊ isanabile erit oino.

ℂ Signa spēꝝ. signa puri sunt priuatio sensus ⁊ doloris: ⁊ ex se ⁊ ex alio. Et dixit Auic. ꝙ color eius vt multū. i. vtplˀm est color quē hꝫ plūbuꝫ qui ꝑm plˀm est cineritius. Dixit Auic. sephyros facti a melia feculēta color ē cineritiꝰ: ⁊ reddit in q̊ cōtinet̄ coloris cineritij. Et subdit Aui. ꝙ ipsum est vehemētis tensionis ⁊ duriciei: qm̄ melia feculēta a qua fit duricies est durior alijs. Et dixit. fortasse suꝑeminent ei pili. s. ꝑexistētes vel vt dicūt alij qui de nouo in loco gñant̄: nā ꝑꝑ duriciē mēbri in quo est nutrimentū ei delegatū nō pōt bñ transire ꝑ ipsum ⁊ nutrire ipsum: vñ mēbrū famelicū reddit̄: ⁊ sic in eo ꝓpter defectū humiditatis nutrimētalis accēditur in eo aliqua caliditas: que resoluit de humiditate in ipso existente in vaporē siccū cum ipsa sicca sit: ⁊ ex illo vapore generant̄ pili.

ℂ Deinde posuit Aui. verba Raf. supra dicta. Et tetigit duas spēs sephyros quas posuit. Et vt dicunt ambe iste due spēs sunt spēs sephyros a flāte facti. Et mā ista flātica faciens sephyros: aliqñ est intēse duriciei valde: ⁊ tunc facit sephyros qȯ nō pōt trāsire: siue cōicari ad aliud mēbrum: aut nō est sic intēse duriciei, ⁊ tunc facit sephyros ꝑmutabile, siue cōicabile. Dixit ergo Aui. est quoddaꝫ ex sephyros, cuius color est color corporis: q2 factū ex flāte qȯ non ꝑmutat colorē corporis ꝑexistentē: vt ꝑmutat̄ de mēbro in quo est ad aliud: dicūt quidā: non q2 amoueat̄ a loco in quo est: q2 rōne sue duriciei non est bñ ꝑambulabile de loco ad locū: sed tñ q2 eius mā nō hꝫ vltimatā duriciē: vñ est cōicabilis alijs ꝑtibus trāsfert̄ ad alias ꝑtes vicinas: ⁊ fiunt tūc in illo mēbro duo vel plura sephyros: qdam aūt aduertētes ad duriciē māe sephyros putauerūt nullum sephyros posse transferri ⁊ ꝑmutari de vno loco ad aliuꝫ: neqꝫ mām eius posse cōicari alijs ꝑtibus ⁊ exposuerūt ꝑmutat̄ ad aliud nō qdē mēbrū vel ꝑteꝫ mēbri: sed ad aliud sephyros: qȯ. s. hēat alias dispōnes: vt q2 canceret̄ vel vlceret̄ ⁊ isti errauerūt: qm̄ mā istius sephyros multiplicata in mēbro sclirotizato pōt cōicari ad plures partes in circuitu vel in ipso mēbro: ⁊ facere plura sephyros: sicut vidisti in notario lucano in quo per cōicationem materie plura sephyros facta sunt in manu eius: quēadmodū in vno mēbro plures possunt fieri nodi ⁊ plures scrophule. ℂ Et subdit Aui. ꝙ aliud est sephyros factū a flegmate cū colore corporis magis durū: qȯ non sanat̄: neqꝫ permutat̄ vndiqꝫ: ⁊ in h̄ tetigit aliaꝫ speciē sephyros flegmatici: cuius materia est in fine duriciei: quare non pōt alijs partibus cōmunicari.

Signa facti a mā flātica qȯ ē duplex.

ℂ Signa aūt facti a mā permixta ex flāte ⁊ melia. dixit Aui. sunt color eius decliuis ad colorem corporis: nō. n. est oino silˀis colori corporis, ꝓpter melie admixtioneꝫ que remouet ipsum ab eo: ⁊ facit ipsum declinare ad cineritium: nec tamē multum distat a colore corporis ꝓpter materiā flegmaticaꝫ que non permutat colorē eius: quare remanet color medius inter colorem cineritium ⁊ colorem corporis.

Sigua facti a mā mixta.

ℂ Signa aūt sephyros nō puri non cancerati sunt ꝙ cum eo mō supradicto est aliqs sensus: ⁊ aliqs dolor nō ex se: sed ex alio vt cū desuꝑꝑcutit̄: aut ꝑmit̄: aut vt dñt qdā cū pungit̄.

Signa sephyros nō puri.

ℂ Signa aūt nō puri cācerati sunt signa cancri dicēda in suo caplˀo. ℂ Signa aūt incipiētis vt sequentis satis ex dictis: ⁊ de se nō sunt. Dixit tñ Antilis. cū apa calidū fit scliroticū cadent pili innitentes ei. i. prius ꝑexistentes in loco: ⁊ deficiet eius sensus ⁊ soliduꝫ erit valde: qm̄ est de genere cancri sibi silˀe: in ꝑdictis tñ distinguit̄ inter ea: q2 in sephyros non est

dolor: neqꝫ vlla caliditas: neqꝫ sensus: neqꝫ adsunt vene in circuitu dantes ei humiditatē. ¶ Dixit Gal. 2° ad Glauco. scliros q̄ est oīno insensibilis incurabilis est: sensibilis vero nō insanabilis. i. nō tn̄ facile sanabilis. ¶ Et Serap. ait. illi cui nō est sensus non est curatio: ⁊ illi cui difficilis est sensus est ex illis q̄ curant᷑: sꝫ tn̄ cū difficultate ⁊ grauitate vehemē ti: sephyro. n. puro. Dixit Aui. nō est sanitas: nam eius duri/ cies tāta est ꝙ nō pōt sperari eius mollificatio: ⁊ p̄ ꝯn̄s neqꝫ eius resolutio: ⁊ maxime dicūt qdā. qn̄ supueniunt ei pili: q̄ per aduētū piloꝝ signat᷑ eius vltimata duricies ⁊ exiccatio ⁊ magna eius radicatio in mēbro ⁊ inseparabilitas ab eo: ⁊ est insanabile tale sephyros existens in mēbris intrinsecis: ⁊ intellexerūt auctores p̄dicti ꝙ sit insanabile per medicinas. Quidā aūt fatent᷑ ꝙ per incisionē ⁊ causticationē sanari pos sent non quodcūqꝫ: sed illud solū qḋ accidit in extrinsecis: ⁊ maxime in mēbro qḋ possit abscindi totalr̄: sicut est de can/ cro. Iste tn̄ modus non dr̄ ꝓprie curatiuus: siue sanatiuus. Aliter aūt nō dꝫ in eo fieri incisio vel causticatio. Dixit enim Ras. 13° ꝯti. auctoritate Gal. ꝙ non dꝫ incidi oīno: lꝫ ēt acci dat in digitis labijs vel narib᷒: qm̄ incisio eius excitat lesio/ nē magnā: nisi aliqḋ ex eis fuerit cancerosuꝫ. al's. corrosiuū. Vn̄ penes hos incidat᷑ ⁊ eradicet᷑ in toto: ⁊ vrat᷑ cū cauterio ad modū cure cancri. De nō cancerato aūt intelligens Aui. dixit. nō dꝫ se medicus intromittere de cura eius: imo opꝫ vt curet᷑ de illis ap̄atibus illud cui est sensus. sup. ⁊ nō aliud.

Et cura eius duobus perficit᷑ instr̄is. s. dieta ⁊ potione. Et cura per dietaꝫ similis est diete dicte in cura scrophularū: ⁊ opꝫ vt deuitet᷑ oē qḋ desiccat ⁊ mām generat grossam flāticā vel melicā. ¶ Cura vero per potionē etiā est satis sil's cure scrophularū. Et si respicit cām antecedenteꝫ: aut eā euacuat: aut diuertit. Et siqdē sephyros fuerit de inci pientibus eūandus est humor a quo incipit: siue fuerit fleg/ ma: siue melia: siue vterqꝫ simul. Et dixit Aui. fortasse est illa corporis mūdificatio: siue eūatio cū flōmia. s. iuuatiua: ⁊ hoc si sanguis plurime nigredinis. i. melicus qui niger est fuerit abundans in corpore: posset ēt iuuatiua esse in oi corpore in quo sanguis inuenit᷑ grossus qui posset cōuerti in humoreꝫ grossuꝫ ⁊ facere sephyros ⁊ factū augere. Et insup in oibus casibus dictis in cura scrophularū. ¶ Dixit Auic. opꝫ vt sit imissio post mūdificationē corporis cū eo qḋ educit humorē facientē egritudinē ⁊ exponit᷑ imissio. s. medicaminū localiū sup loco ap̄atis. quasi dixerit. nō incipias curā sephyros cuꝫ medicinis localibus q̄ respiciūt cām ꝯiunctā: nisi postq̄ꝫ mū dificaueris corpus ⁊ eūaueris ip̄m a cā an̄te. Et inuenit᷑ hic alia lr̄a q̄ dicit. opꝫ vt sit incisio. i. digestio humoris grossi ⁊ viscosi: digestio est ipsius subtiliatio ⁊ incisio. quasi dixerit. prius subtilia ⁊ incide humorē vt bona fiat eius preparatio expulsioni: nō enim obedit mā grossa ⁊ viscosa eūationi: nisi prius digerat᷑. i. subtiliet᷑ ⁊ incidat᷑, vt subtiliata ⁊ incisa red dat᷑ fluxibilis: deinde mūdifica corpus cum eo qḋ educit hu morē facientē egritudineꝫ. Inuenit᷑ ēt alia lr̄a que dicit, opꝫ vt sit imixtio cū exponit᷑: opꝫ vt limiteris. s. ad cām ꝯiunctā: ⁊ hoc post mūdificationē corporis. In sephyros aūt flātico cōueniunt eūantia flegma dicta in cura scrophularuꝫ. Et in melico que dicent᷑ in cura cancri. ¶ Cura aūt respiciēs cām cōiunctaꝫ indicatione sumpta a dispōne mäe que vehemētis est duriciei grossitiei ⁊ fixionis oēm ꝓhibet tractū eius fieri pulsum: ⁊ trāsmissum ēt in incipiente: ⁊ in p̄n° principiante eius: q̄ nō obediret recursu: quapp̄ nullū infrigidatiuū: siue stipticū loco ap̄atis apponendū est: neqꝫ statim deueniēdum ad mäe extractū cū resoluētibus: sed tn̄ nō opꝫ vt ꝓcedat᷑ in cura cū pure resolutiuis ⁊ fortibus: qm̄ resoluēdo ⁊ exiccan do qd modicū subtile resoluerent: ⁊ in ipsa mä residuū lapi/ darent ⁊ incurabilē redderent. Ideoqꝫ sicut in cura scrophu larū dictū est: ita in sephyros opꝫ resolutionē mollificationi iungi: aut sil'. sicut ibi dictū est: aut mollificatione p̄cedente re solutionē. Dixit. n. Gal. 2° ad Glau. non opꝫ fortiter exiccare sclioticā particulā curare debēs: sed farmacū qḋ caliditatē hꝫ tepidā ⁊ humiditatē nō multā: non disariā nimiā: supex/ crescens. n. cal'm: neqꝫ oīno diaphorat: ⁊ modicā hn̄s humi/ ditatē exiccat fortius q̄ꝫ cōueniat: dꝫ ergo farmacum iuuare debēs sclirotizatū corpus eis q̄ in sole. al's. in sale fundūtur simile qdē pati: ⁊ noiat᷑ hoc farmacū molletrica. i. mollitiua. ¶ Dixit Aui. opꝫ. n. cū querit᷑ mollificatio, vt sit op̄atio me dicinaꝝ in humorē mollificandū: sicut est op̄atio solis in ce/ ram: sol. n. suo calore mollificat cerā nō indurat: nō curet᷑ g̊. dixit Aui. cū medicina q̄ resoluit ⁊ desiccat. s. tm̄ vel fortiter: q̄ talis medicina p̄ducit ad vehementiā lapidationis: sꝫ sup sephyros ponat᷑ qḋ resoluit ⁊ lenit sil'. ¶ Ait. n. Gal. vbi. s̈. In curationibus. n. ap̄atū resolonis difficilis. s. tā sclirotiza/ tis q̄ꝫ paratis sclirotizare: opꝫ te miscere medicinis resoluen tibus forti resol'one medicinas aliquas lenitiuas: vt sis secu rus ꝙ hmōi ap̄ata nullo mō cōuertant᷑ in ap̄ata dura q̄ scli/ rosis noiant᷑ q̄ sunt vltime dura insanabilia: sꝫ eligende sunt in cura sephyros medicine q̄ tēperatā hn̄t caliditatē ⁊ humi ditatē non multā. ¶ Dixit Sera. ꝙ opꝫ vt sint calide in ordi ne. i. gradu. 2° vel 3° qḋ est, q̄ ille q̄ sunt vehemētis calitatis resoluūt velociter illud qḋ est subtilius resol'one veloci: ⁊ p̄p̄ hoc sicut dixit Gal. 14° tera. In paucis diebus p̄mis videret᷑ digestiuū rōne additamentū in curatione facere: illud v̊o qḋ est grossum adurūt ⁊ desiccāt: ⁊ opꝫ. dixit Serap̄. vt eoꝝ sic/ citaꝫ sit in gradu p̊: qḋ est: q̄ si ipse sunt humide nō resoluūt: ⁊ si sunt vehemētis siccitatis adurūt illud qḋ est grossum ⁊ ponūt illud in resol'one. Et Rasis dixit. 13° ꝯtin̄. lenitiua de/ bent esse calida a p̄n° scōi gradus vsqꝫ ad mediū tertij: ⁊ vsqꝫ ad finē eius: tn̄ debēt esse modice siccitatis: ita tn̄ ꝙ in eis sit aliqua ꝯglutinatio. i. parua: qm̄ si forent violēte glutinatio/ nis opilarēt poros ⁊ nō dissoluerēt. Et Serap̄. dixit. opꝫ ēt vt sit in eis aliqd ex eis que adherent ⁊ inuiscant᷑: ⁊ ex eo qḋ coartat. i. poros opilat: sicut est illud qḋ aggregat saniem do nec resoluat᷑ ap̄a resol'one multa: aut exiccet᷑ ⁊ induret᷑. Ve/ rūtn̄ opꝫ vt sit viscositas q̄ coartat minor ea que aggregat sa nieꝫ: qm̄ opꝫ vt euacuet. i. resoluat, sed si viscositas coartans esset in eis tāta q̄ꝫta est in medicinis faciētibus saniem nimis opilaret poros ⁊ ꝓhiberet resol'onē. In medicina aūt sania/ tiua non querit᷑ resolutio. hn̄t ergo vt pꝫ ex dictis medicine mollitiue latitudinē in plus ⁊ minus. ¶ Dixit. n. Serap̄. ꝙ medicine q̄ sunt s̄m hūc modū. s. ⁊ que ꝯueniunt in cura se/ phyros: ⁊ alioꝝ ēt ap̄atuꝫ duroꝝ sunt duoꝝ modoꝝ: qḋ est q̄ ex eis sunt quedā leuioreꝫ grossiores ⁊ humidioreꝫ: ⁊ q̄dā sunt pluris virtutis. s. resolutiue ⁊ pluris subtilitatis ⁊ desic cationis. Et medico inest eligere ex eis fortiores ⁊ debilio/ res: ⁊ inter eas mediocres: ꝓut reqrit mäe varia dispositio in maiori vel minori duricie ⁊ s̄m ꝙ reqrit dispō membri: in quo est sephyros diuersificata in duricie vel mollitie eius s̄ꝫ mäm: ⁊ s̄m ꝙ reqrit dispō tēpoꝝ morbi ⁊ p̄n^m eūationis ⁊ processus ipsius: s̄m. n. istas diuersas dispōnes diuersificari debēt medicine mollificatiue in plus ⁊ minus: ⁊ nō solū mol lificatiue: sed ēt resolutiue: ⁊ p̄n̄t p̄dicte medicine in cura se/ phyros ꝯueniētes sil' misceri ⁊ apponi adinuicē: quaꝝ cōpo sitio sicut dixit. ap̄a aggreget inter duas virtutes. s. mollifica tiuā ⁊ resolutiuā. In eaꝝ tn̄ aggregatione dꝫ medicus ꝯside rare in dispōnibus p̄dictis: ⁊ s̄m illaꝝ exigentiā mollificati/ ua multiplicare supra resolutiua: aut econuerso: aut eq̄re ea. ¶ P̄n̄t ēt p̄dicte medicine alternatim ⁊ vicissim approxima/ ri. opꝫ. n. dixit Aui. vt curationi eiuꝫ ponant᷑ due reuolutio/ nes: quaꝝ vna est appō resoluentiū cū leuitate. i. non fortiter ex eis q̄ nō exiccāt plim: nā medicine q̄ desiccāt multū nō ꝯue niunt in cura sephyros: ⁊ iō dixit Aui. sit gradus resolutiui ex 2° ad 3^m: ⁊ in exiccatione ex p̊ supra ⁊ reuolutio: 2^a sit reuo lutio mollificationis: ⁊ sint iste due reuolutiones ordinate ⁊ cōgrue sibi succedētes: reuolutio tn̄ mollificatiuoꝝ p̄cedere dꝫ: vt qḋ mollificatū fuerit subseqūeꝫ resolutiuoꝝ reuolutio dissoluat. Dixit enim Aui. primi 4^a. in ap̄ate duro qḋ status

Prono stica.

De locali bus appli candis in prin°.

Canon admist[r]tione re[so]lutiuor[um]

Canon admistr[a]tiōe mo[lli]ficatiuo[rum]

Medic[ine] ap̄atū du[rorum] sunt duoꝝ modorum.

Vide hic ꝙ medic[ine] neq̄ desic cāt mult[um] non cōue niūt in cu ra sephy roe.

terminū transiuit regula in eo est qđ mollificet: ⁊ qñqꝫ cū eo in quo est caliditas ⁊ siccitas parua vt totū ad resolōnē ꝑueniat: ⁊ postea sup ipsū resolō fortis fiat: deinde si timeat̃ ex resolutione eius qđ resoluit̃: ne qđ remāsit fiat lapis iteꝝ ad mollificandū ipm 2° redeat̃ ⁊ incessanter fiat h̄ donec totū̄ finiat̃ inter mollificādi ⁊ resoluēdi vices. ¶ Et posuit Aui. cañ. in reuolutione resolōnis. i. qñ administrant̃ resolutiua opꝫ vt cogat̃ mēbrum cui approximant̃ pati famē. i. facere qđ sit vacuū ⁊ nō nutrimēto plenū: h̄ aūt fieri poterit duob⁹ modis: vno mō faciendo qđ totum corpus diu ieiunet ⁊ stet sine cibo vel cū pauco cibo. Alio mō vt trahat̃ nutrimētum ad alia mēbra: ⁊ maxime ad mēbrū patienti oppositū cū trahentibus ad illa: dꝫ aūt mēbrū patiēs esse vacuū a nutrimēto: vt resolutiuū supappositū agat in humorē nō in nutrimētū: ⁊ dꝫ esse corpus totū: aut saltē mēbra circūstantia patiēti vacua: ne attrahat resolutiuū cū caliditate sua ab alijs nutrimentū ad ipm: q̄ esset cā augmēti eius. ¶ Et ponēs canonē in administratiōe mollificatiuoꝝ dixit: in reuolutiōe mollificationis cibet̃ mēbrū. i. fiat vt mēbrū hēat nutrimētū qđ sic fuerit paucū qđ delegat̃ ad ipm ⁊ trahat̃ ab alijs ad ipm sufficiēter calefaciēdo ⁊ fricādo ipm: ⁊ dixit Auic. si oportuerit liniat̃ cū pice: quēadmodū ponit̃ in cap° de ipinguādo macrū. ¶ Dꝫ aūt tp̄s vtriusqꝫ reuolutionis eē longū: ita ꝙ per longū tp̄s dꝫ fieri mollificatio: ⁊ ꝑ longū resolutio. Dixit. n. Gal. vt ponit̃. 13° ꝯti. ꝙ si aliqua cura istoꝝ fuerit breuis nō sanabit̃ patiēs. Innuit tñ. 14° tera. ꝙ tp̄s mollificationis dꝫ esse lōgius tp̄e resolōnis: dat. n. exēplū Gal. in apatib⁹ duris sicut nulla manifesta vtilitas fit ꝑ farmacū resolutiuū nō premissis mollificatiuis ita maximā vtilitatē opat̃ armoniacū per acetū solutū ⁊ appositū ꝑmollificato prius indurato tumore ⁊ sufficit hoc. s. armoniacū per acetū ſm vnā vel scđaȝ diē vtētes. ⁊ deinde redire ad mollificātia qbus vtētes pluribus dieb⁹ redire opꝫ rursū ad farmacū qđ ꝑ acetū vel sumi armoniacū cū aceto solutū. ¶ Scđm igit̃ ꝯsiderationē in tribus ꝯsiderationib⁹ supradictis q̄to mā durior fuerit: tanto mollificatio dꝫ esse amplior ⁊ resolō minor ⁊ ecōuerso. Et in prin° mollificātia debent supare resolutiua: ⁊ in fine ecōuerso: ⁊ medio tp̄e equari debēt: ⁊ in mēbro solidiori ⁊ densiori: mollificatio ēt amplior esse dꝫ: ⁊ ecōuerso: verūtñ in mēbris duris ⁊ neruosis si egeat̃ aceto ad faciēdū mollificātia penetrare illud dꝫ apponi in ꝑua q̄titate: ⁊ ecōuerso in carnosis ⁊ raris. ¶ Dixit Ga. 14° tera. in tenātibus ⁊ colligationib⁹. i. chordis ⁊ ligamētis visum est mihi meli⁹ esse imiscere cōductioni q̄ fit ꝑ mollificātia farmaca qcq̄ incisiue v̓tutis: quoꝝ melius ⁊ maxie vtile est acetū. s. cū ex eo parū ponit̃. In splene aūt ⁊ alijs locis carnosis acetū bonū est. s. esse in magna q̄titate positū: qm̄ h̄ mēbra rara sunt ⁊ timor nullus adest percuti aliquē neruū a virtute eius. sup. sꝫ potēs est in ea penetrare ⁊ humores grossos q in eis sunt digerere subtiliare ⁊ icidere: ⁊ sic eos dissoluere ⁊ resoluere: ⁊ nō est in eis timor de resolōne subtilis ⁊ remanētia grossi: q̄ ꝓꝑ mēbri raritatē mā in eo ꝯtenta vniformiter resoluit̃. Sꝫ in duritieb⁹ tenātū ⁊ ligamentoꝝ. dixit Gal. ibidē sic facio: nā aceto acerrimo lapidē pyricē. i. marchasitā q̄ in magnis ciuitatib⁹ sepe repit̃ ⁊ maxie Rome: aut loco eius molarē ignitū extinguo ⁊ relato aliquo vapore calō. postq̄ infixū fuerit in lapide acetū indurată colligationē vel tenātū cōmouere cogor: ⁊ post hoc rursum appono mollificatiuū: ⁊ subdit. oleo quoqꝫ calō a prin° cure: ⁊ nō aque fomēto patientē ꝑticulā vsqꝫ semꝑ in vnaq̄qꝫ die. Habeatqꝫ h̄ oleū nullā stipticitatē: sꝫ certissime sit leptomere in ꝑtibus: decoquo aūt dixit Gal. aliqñ in oleo altee radicē ⁊ siluestris cucumeris: ⁊ quecūqꝫ talia: sꝫ cura per acetū vtilis est in ꝓcedēte tp̄e ꝑparata ꝑticula a mollificatiuis. Dicūt. ꝙ acetū apponi dꝫ dū scliros diuturnū extiterit in membris neruosis ⁊ duris: ⁊ tūc ēt raro ⁊ nō sepe admistrari dꝫ: qm̄ sepe appositū nocet neruis chordis ⁊ ligamētis: ⁊ quia sepe appositū nocet. subdit Gal. excogitaui q̄dā cōposita farmaca ꝑ acetū que in medio mollificatiuoꝝ impono ꝑ vnam diē. Virtus. n. aceti si qs eo moderate ⁊ ſm decens tp̄s vtat̃ iuuat has disp̄ōnes: q̄ dissoluit grossos humores. Si vero imoderate vel nō in tp̄e decēti qđ subtilius accipiēs reliquū sinit lapideū fieri: ⁊ hoc q̄ suis calis acutis ꝑtibus resoluit: ⁊ sua siccitate desiccat: ⁊ si qs eo vtat̃ amplius subam tangit neruoꝝ. ꝓpterea igit̃ neqꝫ multotiēs, neqꝫ ſm ꝑncipia: neqꝫ in tp̄e multo vtendū est farmacijs q̄ per acetū in colligationibus ⁊ tenātibus. ¶ Medicinarū vero implentiū intētiones ꝑdictas lenificationis ⁊ resolōnis: quedā sunt simplices: ⁊ quedā cōposite: ⁊ haꝝ tā simpliciū q̄ cōpositaꝝ: quedā solū leniūt: ⁊ quedā solū resoluūt. ¶ Et Gal. 14° terap. noiauit multas medicinas lenitiuas: in qbus ēt est aliqua resolō simplex: ⁊ sunt ceruina medulla vitulina ⁊ adeps caprinus ⁊ taurinus ⁊ leoninus ⁊ armoniacū cumana ⁊ bdelliū: maxime qđ ex eo est humidi⁹ ⁊ storax humida melior est q̄ sicca: ⁊ altea ⁊ siluestris malue folia ⁊ adeps anserinus ⁊ gallinaceus ⁊ his silia. ¶ Et harū medicinarū, quedā sunt debiliores: quedā fortiores: ⁊ quedā inter eas medie. ¶ De debilioribus aūt leniētibus. dixit Serap̄. sunt sicut medulle humide. i. recētes. sup. ⁊ adipes nō salite. ¶ Dixit. n. Ga. vbi. s. ꝙ medulle ⁊ adipes debēt esse noue: q̄ vetuste magis desiccant: ⁊ quāto vetustiores tāto maioris sunt desiccationis. Et Aui. dixit. opꝫ ne in dictis adipibus ⁊ eoꝝ silibus de mollificantibus vt medullis sit sal oino: ⁊ hoc maxie cū querit̃ per eos mollificatio: qm̄ sal desiccat ⁊ indurat: si tñ quereret̃ per eos resolō nō esset nociuū vbi fuerit paucū: q̄ multū nimis est exiccatiuū. Et dixit Serap̄. ꝙ melior medullaꝝ est ceruina: q̄ est subtilior eaꝝ: ⁊ post eā est medulla vituli: q̄ seq̄tur eā in subtilitate: ⁊ post eā: dicūt q̄dā est asinina: ⁊ ex adipib⁹ auiū melior est adeps anatis: qm̄ est subtilis valde non acutus: ⁊ post ipm est adeps galline: qm̄ est maioris siccitatis. Et melior adipū quadrupedū est adeps leonū: qm̄ est subtilior eoꝝ: ⁊ post ipsum est adeps vrsi ⁊ adeps asini siluestris: attñ est minoris subtilitatis: ⁊ post ipm adeps vaccaꝝ: sꝫ est vehementis siccitatis: ⁊ est grossus terrestris: ⁊ siccior hic ⁊ acutior est adeps capraꝝ. ¶ De h̄⁹ aūt adipib⁹ ⁊ medullis. dixit Aui. lenificātia qbus est resolō: quedā sunt sicut adeps gallinaꝝ: anserū: vituloꝝ: boum: ⁊ ceruoꝝ ꝓprie: ⁊ medulle eoꝝ: ⁊ adeps vrsi ⁊ vituli est bonus: ⁊ adeps rapaciū vt leonis pardi ⁊ adib: ⁊ q̄ currūt cursu earū cū vulpibus ⁊ lupis . s. linceis. Dixerat. n. de lupis ⁊ lr̄a extra hꝫ adhebalan ⁊ exponit̃. i. linceis ⁊ adipes rapaciū ex auibus: vt aq̄le vulturū ⁊ siliuȝ. Dicūt q̄dā. ꝙ adipes rapaciū ex quadrupedib⁹ sunt maioris resolōnis q̄ adipes alioꝝ quadrupeduȝ: ⁊ silr̄ adipes rapaciū ex auib⁹ sunt maioris resolōnis q̄ adipes aliaꝝ auiū: sed adipes auiū ⁊ quadrupedū nō rapaciū sunt pluris virtutis. ¶ Sꝫ resolutiue subtilitatis ⁊ exiccationis. s. q̄ ꝯueniūt in lenitione ⁊ resolōne sunt sicut armoniacū: ⁊ due sp̄ēs bdellij nouū: qm̄ est humidius: ⁊ ex eis q̄ currūt hoc cursu: sicut storax liq̄da: ⁊ ista debēt misceri cū supradictis adipib⁹ ⁊ medullis: qm̄ apa solidū ꝑparat̃ resolōni: qm̄ resolō q̄ est in illis adipibus ⁊ medullis illo tp̄e est debilis ⁊ insufficiēs: ⁊ iō dꝫ iuuari cū ꝑmixtione ꝑdictoꝝ: ⁊ ad hāc intentionē. dixit Aui. opꝫ ꝙ misceant̃ cū dictis adipibus q̄ sunt sicut armoniacū bdelliū ⁊ galbanū ⁊ storax liq̄da ⁊ sicca ⁊ thimiama ⁊ mastix ⁊ silia. Et dixit Sera. ꝙ ꝑdicte medicine debent esse noue. Et Aui. dixit. ꝙ meliores eaꝝ sunt q̄ sunt minoris antiq̄tatis ⁊ minoris exiccationis ⁊ maioris humiditatꝭ. Et dixit Serap̄. ꝙ de oleis lenificātibus cū resolōne est oleum antiquū. Et Aui. dixit. ꝙ oleū de kerua ⁊ oleum de lilio. Et quidā dicūt. sambucinū est melius alijs: ⁊ qđ est in eo de resolōne ⁊ lenificatione res equales. Et de leniētibus sunt mucillagines fenugreci ⁊ seminis lini: in eis. n. sunt resolō ⁊ lenificatio. ¶ Dixit Raſ. 13° ꝯti. dico exptus sum ꝙ pentadactili sunt in sublimiori gradu lenitionis: qm̄ emollire faciūt oēs soliditates: ⁊ intellexit de oleo eoꝝ. ¶ Et Auic. dixit. in

Canon in administratione resolutiuorū.

Canon in administratiōe mollificatiuoꝝ.

De medicinis lenificatiuis ⁊ resolutiuis.

De medullis et adipibus magis et minus resolutiuis.

oleo de lilio ⁊ ficubus ⁊ alkerua.s.simul cōpositis est de lenificatione ⁊ resolōne simul qd̄ est supra sufficientiaꝫ. ¶ Dixit Dios.bdelliū emollit soliditates accītes in neruis solutū cū vino ⁊ suppositū: ⁊ dixit.maiorana decocta cum vino cocto emollit apata dura ⁊ ꝓprie si mixta fuerit cū vitello oui ⁊ farina fenugreci: aut seminis lini. Et dixit.gūmi arboris grani viridis emollit sufficiēter ⁊ tēperate. ¶ Dixit Ras.13° cōti. aucte Gal.in lib° de simpl.medici.in ꝓprijs caplis.cuderi.i. semē dragontee mirabile est ad dissoluenduꝫ apata solida: ⁊ ꝓprie que sunt in mām̄illis ⁊ testiculis antiqua. Inueni aūt in qbusdā sinonymis ꝙ cuderi est semē dragontee: de quo dr̄ ibi ꝙ est mirabilis dissolutionis apatuꝫ solidoꝝ: ⁊ ꝓprie in dictis mēbris: ⁊ ꝙ pp suaꝫ siccitatē sanat cancrū cronicum. ¶ Et dixit Gal.armoniacū hꝫ virtutē lenitiuā valde: ⁊ ideo dissoluit soliditates ⁊ verucas accītes in articulis. Et dixit. oleū in quo coquit̄ anetū siccū lenitiuū est ⁊ dissolutiuum: ⁊ dixit.biar appellatū oculus vaccarū ⁊ cotula maioris dissolutionis est q̄ꝫ camomilla: ita ꝙ sanat apa solidū mixtum ceroto. Et dixit.centaurea minor lenit apata solida: ⁊ ꝙ laudanū emollit moderate ⁊ dissoluit: ⁊ ꝙ sisamū dissoluit ⁊ emollit tēperate: ⁊ ꝙ figia emollit ⁊ dissoluit ꝓprie apa solidū in radice auris. Et ꝙ adeps anatis abūdantis lenitionis ⁊ dissolutionis est. ꝙ medulla ossiuꝫ emollit soliditates ⁊ petrificationes in neruis chordis ⁊ visceribus: ⁊ ꝙ pix liquida est vtilior medicinis alijs vesice ⁊ matrici in qbus est sclirosis: ⁊ ꝓprie mixta cū adipibus ⁊ medullis. Et dixit.6° de simpl. medici. ꝙ cimeua.s.succus eius vel farina ipsius mixta cū farina frumēti valet ꝓprie cū apa est in ꝓn° sue indurationis. Et de vtilibus ad apata dura post aures est viscus quercin⁹ mixtus cum equali pondere sui de resina pini ⁊ cera. Et vtile apatibus duris est empl'm factuꝫ de radicibus euisci farina frumēti fenugreci ⁊ seminis lini. ¶ Dixit Pau.euitetur balneū.s.dulcis aque ad minus frequēs vsus eius. Rasis v̄o dixit.13° ꝯtiñ.dico ꝯsiderandū in hoc ꝙ opinio mea est ꝙ balneū dissoluat humiditates. Aui.aūt dixit.opꝫ vt non multū vtat̄ balneo: qm̄ resoluit subtile ⁊ aggregat spissuꝫ ⁊ nō ꝑuenit ad hoc vt leniat spissum. Quidaꝫ dicūt. ꝙ vsus balnei aq̄ dulcis solius non ꝯuenit: qm̄ q̄ꝫuis humectet: ⁊ q̄ꝫuis resoluat rōne sue actualis caliditatis: attamē aqua eius reducta ad nālē friditatē nocet: ⁊ iō si aliqñ ministret̄ opꝫ vt loc⁹ postea pānis calefactis optime absterga ⁊ exiccet̄: balneū vero aq̄ decoctionis reꝝ emollientiū ⁊ resoluentiū ꝯfert quādiu fuerit necīuꝫ. Quidā aūt dicūt. ꝙ balneū nō ꝯuenit ante mollificationē: sꝫ postea cōpetere pōt. ¶ Dixit aūt de cōpositis bonis est vt sumat̄ fex seminū.s.lenientiū vt fenugre.se.lini sisamini kerua ⁊ silium intelligēs pro fece mucillaginē: vel etiaꝫ subam eoꝝ: ⁊ fex aceti ⁊ ferueant adinuicē ⁊ effundant̄ post ebullitionē bonā sup vtrūq̧: qd̄ est ei ꝯuenientius.s.ad leniēdum vel resoluendū ꝫm exigētiā ⁊ administret̄. Et ex eis est vt sumat̄ stercus asini: ⁊ radix euisci: ⁊ fiat ex ambobus linimentū: ⁊ si fuerit cuꝫ eis ambobus storax liq̄da erit melius. Et p̄dicta oia tam simplicia q̄ꝫ cōposita vident̄ ꝯuenire ēt in sephyros: quoꝝ mā nō est excedētis duriciei: tūc dixit Ras. 13° ꝯti.aucte Gal. ꝙ farina lupinoꝝ cocta cū aceto ⁊ supposita apati solido dissoluit illud ⁊ qd̄ folia capparis ⁊ proprie cortices radicū eiuꝫ dissoluūt apa solidū: sed debēt misceri cū bdellio: ⁊ dixit 4° de simpl.medici. ꝙ fimus capre cū farina ordei mixt⁹ ⁊ emplastratus cuꝫ aceto dissoluit apata dura ⁊ apata genu ⁊ duriciē splenis: sed nō curent̄ cum eo corpora humida: sicut mulierū vel pueroꝝ ⁊ eunuchoꝝ. Et dixit. ꝙ si assa fetida dissoluat̄ in aceto dissoluit apa solidum supposita illi. ¶ Et in istis apatibus multe duriciei opꝫ multū aduertere ne farmaca per acetū supponant̄: nisi bona lenificatione premissa: ⁊ maxime in mēbris solidis ⁊ neruosis: qm̄ dixit Gal.14° terap.quotiēs apa solidū fit in musculis ⁊ capitib⁹ eoꝝ facies in p° lenificationē: deinde calefacies marchasitaꝫ: ea aūt nō inuēta lapidē molarē ⁊ effundes sup eam acetuꝫ: ⁊ suppones mēbrū vaporibus aceti qd̄ fuerit in vltima fortitudine ⁊ sanabit̄: qm̄ ego vidi.dixit Gal.mēbra indurata ꝑ lōgum tp̄s firmiter sanari ꝑfecte cuꝫ hac cura: qm̄ hec cura in eius actu ꝑualet ꝑcantationi ⁊ imagini: ⁊ idē dixit.de theriaca ad cesarē.a Rabi in.22ª ꝑticula.sic ex vapore resultāte a lapide marchisita calefacto sup quē irroratū est acetum: cuius vapori mēbrum hn̄s apa solidū obuiat: vidi in dissolutione apatis eius miraculū: ac si opatū fuisset arte magica. ¶ Dixit Auer.7° coll'ꝫ.dico hāc medicinaꝫ Gal.nō laudat: nisi q: virtus aceti equal'r portat calorē in ipsuꝫ mēbrū: eo ꝙ est in suba aerea ⁊ mēbra recipiūt ab eo: quēadmodū res q̄ maturant̄ in medio aere q̄ equal'r hn̄t maturationē. ¶ Predictū modū curationis Gal.fere oēs auctores tetigerūt. Et Pau. ⁊ Serap̄. Ras. ⁊ alij. Et Aui.referens eū dixit.cū sephyros est vehemētiꝫ duriciei: tūc nō est excusatio ab aceto.s.qn admisceatur in medicinis p̄dictis ⁊ lenitiuis ⁊ resolutiuis: qm̄ acetū incidit grossitiē humoris: ⁊ cū hoc debilitat virtutem mēbri.debilitat: dicūt qdā.i.rarificat virtutē.i.densitatē mēbri: per cuius densitatis virtutē resistit mollificationi ⁊ resolutioni: ⁊ ꝓprie qñ mēbruꝫ est neruosum.sup.vel solidū: qm̄ est vehemētius mā vacuū.i.humiditate: q: cuꝫ sit neruosum est magis siccū ⁊ durū: quare magis eget̄ eo ꝙ duriciei resistat: ⁊ tale est acetū: ipm̄.n.rarificat ⁊ ampliat poros mēbri densi: quare p̄bet auxiliū in mēbri penetratione virtute medicinaꝝ approximataꝝ: ⁊ hoc dn̄t.intellexit Aui.cū dixit. ⁊ per hoc dimittit ea cāe imprimēti: de foris.i.virtuti medicinarū suppositaꝝ ei: ⁊ cū hoc incidit duriciē ⁊ viscositatē humoris: ⁊ maxie facit h̄ acetū qd̄ est magis acutū: qm̄ est magis aperitiuū ⁊ rarefactiuū. Alij aūt aliter exponūt ⁊ dicūt ꝙ Aui.cū hoc qd̄ posuit vtilitates aceti: posuit ēt eius nocumēta q̄ facit neruosis mēbriꝫ. Nocet.n.eiꝫ acetū: q: vacuat a mā.s.nutrimētali: q̄ sunt exāguia ⁊ dimittit eā.s.virtutē verucā.al's.neruicā imprimenti de foris.i.facit eam passibilē a quolibet imprimēte ꝯcurrēte de foris. Et ista vident̄ magis adherere mēti Gal.14° tera.siqs bn̄ ꝯsiderat dicta ei⁹ supius posita. ¶ Et posuit Aui.eūdē modū euaporationis mēbris solidis sclirotizatis aceto sparso sup lapide ignito: sed addit: q: opꝫ vt ad hāc sūmā euaporādo ꝑueniat̄: donec fiat sudor. Et in h̄ monuit medicos vt hēant plures lapides p̄paratos vt possint vno vti post aliū donec sudet mēbrū qd̄ vaporat̄: ⁊ in oībuꝫ alijs q̄ ꝑtinēt ad vsum aceti. ¶ Aui.aūt dixit.que adducta sunt ꝑ Gal.ante tñ euaporationē cū aceto fomētandus est locus cū aqua vel oleo qd̄ melius est decoctiōis altee malue brāce vrsine: radices cucumeris asinini mellilotí fenugreci ⁊ siliuꝫ: ⁊ facta fomētatione euaporet̄ cū aceto. Et pōt ista vaporatio fieri cū aceto solo: ⁊ pōt fieri cuꝫ eo postq̄ꝫ decocta fuerint in eo hn̄tia virtutē incidendi subtiliādi ⁊ resoluendi: quēadmodū ego feci luce Thome calzolario. ¶ Dn̄t quidā. ꝙ rōne cōpōnis dure ⁊ dense mēbroꝝ acetū magis cōueniret mēbris densis q̄ꝫ raris: q: magis egent re apiente ⁊ faciēte trāsire ⁊ penetrare virtutes medicinarū: sed tñ ex alia parte acetū mēbris neruosis ⁊ solidis nocet: ꝙ cōtingit pre friditate cōpl'onis eoꝝ ⁊ debilitate virtutis ipsoꝝ: quare ꝯsiderationē faciēdo in mō sube neruoꝝ ipsa sunt mēbra q̄ indigent aceto in oi cura soliditatū ipsoꝝ. Mēbra aūt rara carnosa nō semꝑ indigēt eo: ⁊ pn̄t curari absq̧ eo: ⁊ fortasse hoc voluit Gal.14° terap.cū dixit.in lacertis.s.in medio ipsoꝝ ⁊ alijs mēbris carnosis nō ponimus acetū: nō.n.indigēt eo: si tñ medicus voluerit apponere in cura carnosoꝝ acetū securius pōt illud facere ⁊ pluri tp̄e cōtinuare q̄ꝫ in cura neruosoꝝ: qm̄ acetū nocet eis rōnibus p̄dictis: ⁊ iō elegerūt auctores: vt aceti vsus in eis fieret tanq̄ꝫ necīus: sꝫ q: nociuus paruā iusserūt debere ei⁹ esse ꝯtinuationē: facta aūt euaporatiōe supponi dꝫ empl'm ꝯueniens: qm̄ si intētio est ad iteꝝ lenificandū apponat̄ lenificatiuū: ⁊ si ad resoluēdū apponat̄ resolutiuū: ⁊ si ad vtrūq̧ sil' ponat̄ hn̄s vtrāq̧ virtutē: sic vtrāq̧ hꝫ armoniacū solutū in aceto: aut galbanū sil'r solutū in eo.

De medicinis compositis.

An acetū ab extra plus cōferat mēbris densis: an raris.

¶ Et de cōpositis est armoniacū galbanū ⁊ bdelliū ↄtrita ⁊ inuoluta in oleo de ben ⁊ de lilio cū aliquātulo mucillaginis fenugreci: ⁊ seminis lini: aut fiat h̄ empl'm ꝺm descriptionez Almā. que talis est. ℞. bdellij mollis. i. humidi armoniaci ⁊ galbani. ān. ꝑtes equales, terant̄ in mortario postq̄z mollificata fuerint in oleo: ⁊ oleū sit: aut hyrinū: aut de lilio: aut de ben: deinde mucillagines fenugreci ⁊ seminis lini q̄ eiusdem sint q̄ztitatis: ⁊ oīa dicta sumant̄ ⁊ sil'r terant̄ donec vniant̄: ⁊ deinde ex eis cuz caricis pinguib⁹ mixtis fiat empl'm: soluit enim apā durū vbicūq̄ȝ in corꝑe fuerit. ¶ Linitio vtilis q̄ in breui spatio sclirosim ⁊ oē apā durū dissoluit. ℞. armoniaci serapini. ān. ꝑtes equales: ⁊ dissoluant̄ cū oleo laurino: ⁊ fiat illinitio cū eis sepe. ¶ Rab. 13° ↄti. curā quā fecit Gal. cuidā puero patienti apā solidū in coxa. dixit. n. Gal. ꝙ curauit eū faciēdo ei epithima cum oleo subtili carēte stipticitate facto balneo prius. s. dulcis aq̄ solius: ⁊ post epithima supponebā ei empl'm cū medullis ⁊ adipibus mixta cū eis aliqua parte bdellij masticis ⁊ armoniaci ⁊ mucillaginibus lenitiuis: ⁊ lenificato ipso apate spatio lōgi tp̄is liquefaciebā armoniacū lene cū aceto potētiori. i. acutiori supponens ipsum cuz pelle taurina toti coxe: ⁊ miscebā cuz eis opopanacū nouum per dies: ꝑcipiendo tunc puero ꝙ declinaret sup pedē sanum: vt maior pars nutrimēti transmittat̄ ad pedez sanū. Et in fine eius. dixit Gal. eo ꝙ vidi ipsum apā extenuari. i. diminui ⁊ alleuiari dubitādo: ne restaret in eo residuū. i. nō dissolueret̄ ꝑpter nimiā exiccationē feci ↄtrariū illius: vn̄ feci ip̄m attrahi nutrimentū ⁊ illinire cū pice mollificando illud ⁊ leniendo: vn̄ apā in hac dispōne. i. mō curationis augebat̄ ⁊ diminuebatur: diminuebat̄. n. in tp̄e in quo oꝑabar dictas medicinas cuz aceto. Deinde ↄuertebar ad mollificandū ⁊ sanatus est: ⁊ non remansit in eo residuum laboriosum.

¶ De cancro. Cap. xxxix.

Quare dicat cācer.

Ancer dixit Sera. noīat̄ sic inq̄ztū inflat̄: vt inter mēbra q̄ sequit̄ hec egritudo: ⁊ extēdit ea sicut pedes cancroꝝ qui sunt in fluminibus. Et Aui. dixit. ꝙ sic dr̄ ad silitudinē cancri fluuialis ꝑꝑ vnā duaꝝ reꝝ: vna est ꝑpter suā tenacitatē cū mēbro: sicut est tenacitas cancri cum eo qd̄ venat̄. Et 2ª est ꝑꝑ formā suā in rotūditate sua ꝺm pl'm: ⁊ cū colore suo ⁊ egressione venaruz que sunt sicut pedes eius in circuitu ipsius: sicut ergo cācer fluuialis hȝ corpus rotūdū: ⁊ pedes plures furcatos: ⁊ est coloris ad nigredinē decliuis dū nō est coctus: ita ⁊ cācer morbus hȝ corpus. i. tumorē rotundū: in cuius circuitu aꝑꝑent vene grosse furcate in modū pedū cancri qui sunt sicut radices eius cū q̄bus vehementer adherent mēbro. ¶ Et q̄dā dicūt. si tenaciter adheret cancer mēbro ꝙ nō pōt per medicinas separi ab eo: nisi raro valde. Etenim nō ↄfert in eo extinctio ꝑ frida: nec forsitan resoluit̄ per calida: nō. n. alleuiat̄ per medicinas debiles que ponunt̄ sup ipsum penitus: imo vilipēdit eas ⁊ nō curat de eis: medicine vero in q̄bus est virtus. s. fortis in resoluēdo excitāt eū ⁊ nocēt ei exacuitionē faciētes in māz eius ↄiuncta in euōne corꝑis. ¶ Dn̄t q̄dā. ꝙ cācer est nomē equocū ad apā melicū cū quo est exacuitio ⁊ dolor: ⁊ ad q̄dā vlcera rotūda cōcaua in q̄bus sunt labia inclinata difficilis sanationis q̄ dicunt̄ vlcera cācerosa: de q̄bus dictū est in tractatu ꝑcedēti cap° suo.

De causis

Dixit Gal. in lib. de apātibus. ⁊ ponit̄ a Rabi. in. 23. ꝑticula. Cācer est apā qd̄ gn̄at̄ ex col'a nigra. Et dixit. 2° catagenis. oīa apāta cācerosa sunt ex sup̄fluitatibus melicis. ⁊ q2 Gal. nō exp̄ssit de qua sup̄fluitate melica cancer fiat: fuerunt q̄dā dicētes. ꝙ pōt fieri a melia feculenta: ⁊ de his fuit Azara. Ipse. n. ca° de cācro dixit. ꝙ ipse pōt fieri a mā feculenta q̄ est fex sanguinis: ⁊ secutus est eū brunus in sua chirurgia: ⁊ alij q̄zplures asserētes ꝙ ad esse cācri sufficit ꝙ mā sit melica dū non accepit caliditatē per quā sit facta pungitiua corrosiua ꝑter qd̄ aduraт̄. Alij vō increpauerūt predictos ꝙ cancer non pōt fieri ex mā melica feculenta nō adusta: q̄m ex ea non adusta fit sephyros: vt pȝ in ꝑcedenti cap°. sed cancer semꝑ fit ex mā adusta melica: siue ipsa fuerit radical'r melia nālis vel feculēta q̄ fuerit adusta: siue fuerit ex alijs humoribus alius q recipit adustionē: donec in māz trāsierit melicā: ⁊ talis humor vt pl'm fuit col'a: q2 colera hȝ symboleitatē in ambabus q̄litatibus cum caliditate vstiua: ⁊ post colerā est vt pl'm sanguis q aduriт̄: q̄m symboleitatē hȝ cū caliditate vstiua in caliditate. De q̄ dixit Aui. ꝙ q̄dā est cancer q gn̄at̄ per viaz adustionis sanguinis: ⁊ post sanguinē est melia nālis q̄ symboleitatē hȝ cū caliditate vstiua in siccitate: ⁊ in grossitie sub̄e. Flegmati vero q̄zuis possit suꝑuenire caliditas vstiua faciēs ipsum acq̄rere formā melie innālis aduste: tn̄ hoc raro reperit̄: ⁊ ꝑꝑ eius raritatē est ꝙ auctores de cancro facto a melia generata ꝑ adustionē flātis in ꝑprio cap'lo nihil exp̄sserūt: ⁊ q2 post flegma rarius fit ex sanguine: iō ēt de cancro facto ex melia generata ꝑ adustionē sanguinis pauca dixerūt: q2 aūt frequenter fit ex melia adusta generata ꝑ adustionē colere ⁊ melie: iō de his ambobus exp̄sserunt ⁊ ꝓsecuti sunt curā: ex oibus tn̄ quatuor humoribus cū suꝑuenit eis adustio tanta ꝙ faciat eos trāsire in meliam innālē: pōt fieri cancer. Sicut enī lepra distinguit̄ in quatuor spēs ꝺm quatuor humores qui adurunt̄: vt patebit suo cap'lo: ita ⁊ cancer: lepra. n. cancer est vl'is toti corpori: sicut cācer est particularis lepra vni mēbro. Sicut ergo in lepra mā est ibi sparsa in toto corꝑe: ita est in cācro in vno ꝑticulari mēbro adunata. ¶ Erunt ḡ quatuor spēs cancri distincte ꝺm māmꝫ: q2 alius erit ex melia gn̄ata ex flāte adusto: alius ex melia gn̄ata ex sanguine adusto: alius ex melia gn̄ata ex colera adusta: ⁊ alius de melācolia gn̄ata ex melia nāli adusta: ⁊ de istis duabus spēbus vltimis auctores diffuse tractauerūt. Et spāliter Aui. dixit. Cancer est apā factū a melia adusta. Veruȝ melia adusta faciens cancrū pōt esse duobus modis. Vno mō per viā ↄuersionis colere in meliam qn̄ per viā vstionis subtili resoluto residuū ingrossat̄ ⁊ acq̄rit nām melie ⁊ vocatur h̄ spēs ꝑprie fel nigrū: aut colera nigra. Alio mō ꝑ viaz ↄuersionis melie nālis in innālē adustā: qd̄ fit qn̄ melie admiscet̄ multa colera nālis vel innālis q̄ sua ignea caliditate adurit meliam illam. Et de cancro ab hac mā facto dixit Auic. ꝙ est a melia vsta ex mā colerica: aut. supp. ex mā melica nāli in qua est mā colerica: cū qua. i. a qua cōbusta est: ⁊ nō est pura feculenta. s. mā que facit cancrū: ⁊ cōcordat ista expositio cū verbis Gal. qui vbi supra dixit. cancer nascit̄ ex grossa ⁊ nigra colera mixta cuz felle ruffo. Sunt aūt ⁊ alij aliter exponētes ⁊ dicētes ꝙ Aui. volens ostēdere de qua melia Gal. intellexit dixit. nō de pura feculenta: q2 vt dixit Serap. si humor decurreret melicus ad aliqd̄ mēbrū: ⁊ non est acutus facit apā qd̄ noīat̄ sephyros: sed intellexit de melia adusta: ⁊ Aui. exp̄ssit spāliter de colerica: ⁊ postea general'r de alijs tribus spēbus dicēs: aut. sup. est alia mā quecūq̄ȝ sit in qua est mā colerica cū qua cōbusta est: ⁊ melia vsta ex melia nāli: vt q̄dam dicunt: aut est vsta ex parte subtiliori eius: aut ex grossiori. Et sic pȝ cā coniuncta ipsius cancri que est melia adusta in loco coadunata: ⁊ in poros mēbri ingressa. ¶ De cā aūt āñte eius tam ꝑpinqua q̄z remota. dixit Gal. 2° ad Glau. oēs hi tales tumores ex melācolica sup̄fluitate generationē hn̄t cū multiplicat̄ in corpore. multiplicat̄. n. cū epar aptū fuerit ad generationē eius: ⁊ dieta eius fuerit illius generatiua: ⁊ splen debilis fuerit impotens trahere ad se qd̄ de ipsa generat. In tali. n. corꝑe turbulentus fit ⁊ ingrossat̄ qui ꝺm venas sanguis: ⁊ hic qn̄q̄ȝ per emorroydas expellit̄ ⁊ multotiens ad varices accedit: ⁊ qn̄q̄ȝ ad cutē vl'em expellit̄: ⁊ qn̄q̄ȝ ad aliquas corporis particulas ⁊ apparent: deinde manifeste que ꝺm particulā vene sanguine nigro ⁊ grosso plene. ¶ Sic ergo dici pōt ꝙ cā primitiua cancri est dieta multi melici humoris gn̄atiua: ⁊ āñs humoralis est ipse humor melicus parat⁹ aduri vel adustus in toto multiplicatus: vel in aliquo membro forti: ⁊ pōt dici etiā qd̄ sit quicūq̄ȝ humor alius melicus in toto vel in parte

Quattuor sūt species cācri essentiales.

Melācolia adusta faciēs cācrū pōt eē duob⁹ modis.

paratus aduri:ꝛ in meliam adustā deduci.❡Et cā eius ꝯiū
cta est ipse humoꝛ melicus vstus ad aliqđ mēbꝛuȝ expulsus:
ꝛ in vacuitatibus eius effusus retentus ꝛ ꝯclusus.❡Ex di
ctis pȝ spēs cancri essentiales que sunt distincte ſm mām.
De spēbꝰ accn̄tali/bus cācri. Pꝛima diuisio. ❡De spēbus aūt eius accidētalibus. dixit Aui.cancer alius
est vehemētis doloꝛis alius parui doloꝛis quietus:ꝛ in hoc
qđ dixit qetus innuit de cancro aliaȝ distinctionē que est:ꝙ
alius est qetus imobilis. Et alius est mobilis ambulatiuus
de pte in pte:ꝛ est ille vtplm q est multuȝ doloꝛosus.Dicunt
quidaȝ.ꝙ cancer multi doloꝛis ꝛ ambulatiuus est ille:cuius
mā est melica vsta colerica:aut melica vsta facta ex subtilioꝛi
parte melie nālis.Et q est parui doloꝛis ꝛ qetus est ille:cuiꝰ
mā melica vsta facta est ex grossioꝛi parte melie nālis.aut fa
cta ex sanguine vel flāte vstis. Ex dictis pȝ:ꝙ ois cancer est
doloꝛosus:ſȝ plus ꝛ minus ſm acuitatē maioꝛē ꝛ minoꝛem
māe faciētis eū. Et dn̄t.ꝙ ois cācer est mobilis ambulatiuꝰ
ſm plus ꝛ minus ſm subtilitatē ꝛ mobilitatē vel grossitiē ꝛ
imobilitatē māe eius:ꝛ q est paꝝ mobilis ꝛ parū ambulati/
uus cuȝ cōparatᷣ ad magis mobilē ꝛ magis ambulatiuū dᷣ
quietus.Et ſm h̄ factus a melia flātica est minus mobilis:ꝛ
post ipm est factus a melia vsta ex grossioꝛi pte melie nālis:
ꝛ post hunc q est ex melia vsta sanguinea.Et deinde q est ex
melia facta per adustionē subtilioꝛis ptis melancolie nālis:
ꝛ vltimo magis ambulatiuus est a melancolia vsta colerica.
❡Alia distinctio accidētalis cancri est ꝙ alius est vlceratus
2a diuisio. alius nō vlceratus.de ista loqtur Gal.in lib.de apatibus.ꝛ
ponitᷣ a Rabi.in.23a pticula.due sunt spēs cancri:vna gn̄atᷣ
ex cola nigra pūgitiua coꝛrosiua in carnē effusa q̄ totā carnē
que in circuitu eius est vlcerat ꝛ dᷣ cancer vlceratus:ꝛ alia
gn̄atᷣ ex cola nigra tēperata ꝛ cancer sine vlcere noiatur. Et
Aui.dixit.alius est cancer qui pducit ad vlceratione ꝛ vlce/
ratᷣ ꝛ alius q nō pducitᷣ ad vlcerationē:imo stat siccus nō vl/
ceratus.Notāt.ꝙ ex oi spē melie innālis vste pōt fieri cācer
vlceratus.Uerūtn̄ plm fit ex melia colerica vsta:ꝛ post eā ex
melia vsta facta ex subtilioꝛi parte melie nālis:ꝛ post eaȝ ex
melia vsta sanguinea:ex alijs aūt duabus spēbus melie vste
raro fit cancer vlceratus pp paucitatē acuitatis earuȝ.❡Et
cancer vlceratus ſm quosdā modernoꝝ diuiditᷣ in tres spe/
Cācri vl/cerati tres sunt spēs. cies.s.in cancrū absolute ꝛ lupuȝ:ꝛ noli me tangere. Et ſm
eos differunt ſm locū:ꝛ ſm cōplexionē:ſm locū quidē:qꝛ q
aduenit in capite a mento supius vocatᷣ noli me tangere:ꝛ
non dᷣ vt quidā notant:qꝛ nō debeat curari:sed sic dicitᷣ:qꝛ
quanto magis tangitᷣ manu palpatᷣ pꝛemitᷣ vel fricatᷣ tanto
magis deterioꝛatᷣ ꝛ malitiosioꝛ efficitᷣ:ꝛ eius caloꝛ doloꝛ ꝛ
duricies augentᷣ:quare bonū est ꝙ non tangatᷣ.Uerūtn̄ hoc
idē est de oi spē cancri in quacūqȝ coꝛpoꝛis parte.Et ſm hoc
in quacunqȝ parte fuerit pōt vocari noli me tangere:qꝛ q̄ȝto
plus tractatᷣ manibus:tanto molestioꝛ efficitᷣ.Et qui euenit
in cruribus vocatᷣ lupus siue lupa:ꝛ qui in reliquo coꝛpoꝛe
absolute cancer vocatᷣ ab eis:ſm cōplōnē vero differūt:qm̄
lupus est intēsioꝛis acuitatis.ꝛ ideo maioꝛis coꝛrosionis exi
stit:ꝛ post eū cancer absolute:ꝛ vltimo noli me tangere. Au
ctoꝛes aūt de dictis noibus ꝛ dictis differētijs nō curauerūt.
3a diuisio. ❡Aui.quideȝ in dictis suis innuit aliam distinctionē de can/
cro que est:ꝙ alius est humidus:ꝛ alius siccus:ꝛ ſm quosdā
per humidū intellexit cancrum vlceratū qui vocari pōt hu/
midus:qꝛ ab eo ꝯtinue pꝛofluit aliqua humiditas:ꝛ per sic/
cum intellexit non vlceratū.Alij autē dicunt.ꝙ predicta di/
stinctio dȝ referri solū ad cancrum vlceratū:ꝛ per humiduȝ
intellexit eum qui est multarū homiditatū:ꝛ per siccuȝ eum
qui est paucarū:vt infra patebit in cura cancri vlcerati.
❡Et cancer tam vlceratus q̄ȝ non vlceratus.dixit Raſ.in di
4a diuisio uisionibus.qn̄qȝ accidit incipiendo:ꝛ qn̄qȝ fit post apata ca
lida cuȝ induratᷣ:cancer.n.non vlceratus pōt fieri incipiens
ex melācolia vsta non vehemētis acuitatis cū incipit aggre/
gari in mēbꝛo ꝛ facere apa:ꝛ potest fieri subsequēdo. Et se/
quens aut sequitᷣ apa durū melancolicū ꝛ scliroticū:quādo
materia eius calefit ꝛ acuitur ꝛ vꝛitur a causa intrinseca vel
extrinseca:ꝛ potissime ex medicinis calidis quibus medici
vtuntᷣ indiscrete in resolutione ipsius:ꝛ qn̄qȝ sequitur apa
calidū post indurationē eius. Cancer ēt pōt fieri incipiēdo:
vt cū incipit segregari in mēbꝛo aliqua mā melancolica vsta
multe acuitatis que sua magna acuitate ab ipso pnº incipiet
coꝛrodere ꝛ vlcerare mēbꝛum:pōt etiā fieri sequendo.Qn̄qȝ
nāqȝ seqtur vlcera mala p̄cipue cum indebite curantᷣ:aut cū
ad ipsa vlcera fluit aliqua mā melancolica vsta acuta:aut ali
qua mā acuta non vsta:sed postea aduritᷣ.❡Aui.quoqȝ in/
nuit duplr cancrū tam vlceratū q̄ȝ non vlceratū posse voca/ Cācer pt dici inci piēs du.
ri incipientē.s.eū qui non seqtur alias egritudines ꝛ euȝ qui
non est antiquatus cōfirmatus:siue sit alio mō incipiēs:siue
sequens. Et ſm Gal.cancer dᷣ esse incipiens ꝛ nouus:cum
adhuc est in spacio triū mēsium. Et dixit Aui.qn̄qȝ permu/
tatur nō vlceratus ad vlceratū ex erroꝛe curationis cū medi
cinis:aut ex incisione eius cū ferro.Et de isto intellexit Gili/
ber.cū dixit.cancer est vlcus:siue solutio cōtinuitatis ex apo
stemate melācolico non bn̄ curato derelictū. Reperitᷣ ēt hic
alia lr̄a que dicit:ꝛ qn̄qȝ permutatᷣ vlceratus ad non vlcera/
tum:ꝛ dȝ intelligi ad non vlceratū locū:sicut cōtingit in can
cro ambulatiuo.Quidā dixerunt.ꝙ cancer vlceratus distin
guitur in simplicē ꝛ sanguineū:ꝛ simplicē vocant euȝ a quo
nullo tēpoꝛe ex seipso fluit sanguis.Sanguineū vero vocant
eum qui suꝑficietenus coꝛrodit inter cutem ꝛ carnē:ac si cu/
tis separaretᷣ a carne:ꝛ amoueretur:ꝛ apperet caro lesa sine
cute:ꝛ est ambulatiuus decurrēs modo huc modo illuc per
aliquātulum spacium ꝛ effluit ab eo quādoqȝ sanguis.
❡Et diuiditᷣ cancer in paruū mediocrem ꝛ magnū. Et dicūt
quidā.ꝙ in tantū additᷣ ꝙ apparet sicut melon. Et ex dictis 5a diuisio. Cācer magis fit mulieribꝰ q̄ viris:ꝛ i qbus mēbꝛis fiat magis.
pȝ.ꝙ diuiditᷣ ēt in ꝯfirmatū ꝛ non ꝯfirmatū.❡Dixit Pau.
cancer fit mulieribus magis q̄ȝ viris ex multa mollitie coꝛ/
poꝝ ipsaꝝ:qua mediante recipitᷣ suꝑfluitas in eis velociter:
sed coꝛpoꝛa dura nō pn̄t recipe eāteo ꝙ est grossa. Gal.2º ad
Glaucō.tumoꝛes cancerosi in oibus coꝛpoꝛis pticulis fiunt
.i.fieri pn̄t:ꝛ maxime in māmillis mulierū:quecūqȝ non pur
gant ea que ſm nām purgantᷣ.s.mēstrua.❡Serap.4º bꝛe/
uiarij dixit.cancer in maioꝛi pte accidit in carne molli glan/
dosa:qm̄ descēsus māe eius ex grossitudine ipsius nō de leui
erit:nisi in ea:sed tamē cum ingressa fuerit in ea difficilis erit
egressus eius ab ea:ꝛ ꝓpter dictā cām maxime fit in māmil/
lis:fit etiā in alijs mēbꝛis:quoꝛū nā illis similatᷣ.❡Judeus
dixit.ꝙ in maioꝛi pte cancer accidit in matrice ꝛ māmillis ꝛ
collo.Matrix.n.vt dixit Auer.2º collȝ.est locus ꝛ recepta/
culū suꝑfluitatū coꝛpoꝛis que parate sunt recipe coꝛruptio/
nem:ꝛ ꝓpterea canceratᷣ:qn̄qȝ ita ꝙ non recipit curationē.
Dixit Raſ.13º ꝯtin̄.auctoꝛitate Gal.cancer accidit in matri/
ce:si sanguis tenuis manauerit per longuȝ tp̄s de ea ex eo ꝙ
pars grossioꝛ remanet:ꝛ similr accidit in māmillis si de eis
semp emanauerit lac tenue.❡Dixit Zoar.ꝙ cancri fiūt pꝛo
maioꝛi pte in cruribus pp largitatē venarū ipsoꝝ ꝓpter abū
dantiā humoꝛis melici:ꝛ ꝓpter grauedinē:siue pondus ip/
sius humoꝛis quo petit inferioꝛa:ꝛ ꝓpter cām largitatis ve Mēbꝛa pp duas cās parata sunt cācerari.
narum.Dixerunt quidā.ꝙ cancer vt multū accidit in collo.
❡Notant.ꝙ due sunt cause pp quas mēbꝛa sunt parata re
cipere mām cancri ꝛ cancerari:vna est dispō eoꝝ ad recipien
dum mām grossaȝ melicā:ꝛ est aut mollities:aut raritas vel
lassitas substātie eoꝝ:aut situs eoꝛum infirmus.Mēbꝛa.n.
mollia laxa ꝛ rara facilr imbibūt grossaȝ mām:nā mollities
duplr facit ad receptionē māe.vno mō mollificādo duritiē ꝛ
grossitiē q̄ mollificata redditᷣ magis apta penetrationi ꝛ in/
gressioni in subaȝ mēbꝛoꝝ ꝛ adunādo in dilatatiōe ꝛ extēsio
ne eoꝝ:vn̄ faciliꝰ ꝛ melius recipiunt illā.Aut est situs mēbꝛi
infimus:mā.n.grossa melica est apta descēdere ꝛ sua grauita
te petere inferioꝛa.❡Scđa cā est ꝯculcatio ipsiꝰ māe in mē/
bꝛo in q̄ recipit:ꝛ ista ꝯculcatio nō est aliud:nisi ipsius ibibi/
tio in ptes mēbꝛi ꝓfundas cū coartatione ꝓhibēte respira/

tionē: vnde accipit. als. arripit a caliditate preter naturā: ⁊
si adurit ⁊ ↄuertit ad meliam vstam facit cancrū. Et ↄñt. ꝙ
ista scd̃a cā. s. ↄculcatio māe est potior cā ad gñationē cancri
q̃ȝ ad prima cā: nam sola repletio māe in mēbro non est suffi
ciens cā ꝙ generet cancer: nisi ipsa recipiat vsta: aut nisi cō/
culcet ⁊ ↄculcata vrat: ⁊ ppea dicunt. in splene raro gñatur
cancer: nā lȝ splen recipiat ⁊ imbibat mām grossam: ipsa tñ
non ↄculcat in eo pp magnā sui raritatē. Unde bñ respirat:
⁊ dicunt ꝙ mēbra rara sunt magis parata receptioni māe in
ipsis: ⁊ ecōuerso mēbra densa se hñt: ⁊ qñocunq̄ pdicte cāe
ad gñationē cancri se hñt de facto reperit ꝙ membra mollia
rara frequentius cancerant q̃ȝ dura ⁊ densa: ⁊ frequentius
cancerant mēbra infima q̃ȝ suprema. ℂ Ortus cancri vtplm̃ | Uide hic ipsi quo cōiter ori tur cācer ⁊ incipit.
est in fine estatis: ⁊ in principio autūni: ⁊ vsq̄ ad mediū ei⁹.
ℂ Gal. dixit. 14° terap. cū hec passio incipit latet multotiēs
⁊ accidit de hac passione: sicut de plantis: plante. n. cuȝ extra
pgrediunt a solis optimis agricolis dignoscunt. Et Sera.
dixit. cū incipit hec egritudo: tūc multi hesitant in ea: nisi ex
agricolis sint prudentes tm̃. Et Aui. dixit. cancer in primis
cū appet est occulte dispōnis: ⁊ ppea qñ appet cancer ambi/
git esse eius in primis ꝑm plm̃: deinde apparent signa eius.
Subdit. n. Gal. vbi. s̈. hec passio: qñ. s. in principio sui ortus
est obtusa ⁊ pua sinthoma: ⁊ forte latere pōt essentia multo/
tiens. s. in pcessu magis erit manifesta oibus. Et Sera. dixit.
qñ apparent in eo accñtia occulta decipiūt multos: cuȝ vero
integrat ⁊ cōplet ⁊ ↄfirmat apparent in eo accñtia apparē/
tia ⁊ manifesta vnicuiq̄ donec nō sint occulta pueris.

Signa non vlcerati incipientis ponuntur a sapienti/
bus esse nouem.

ℂ Primū est paruitas eius in principio sui ortus: deinde ve/
lociter augetur. De quo dixit Gal. ꝙ in pn° sui ortus est apa
paruū simile fabe siue auellane: deinde transfert de vno loco
ad aliū: aut forte magnificabit ⁊ nō mouebit de loco: ⁊ hoc
erit ꝑm ꝙ est ambulatiuus ⁊ nō ambulatiuus. Dixit Ras. in
diuisionibus. incipit hoc apa simile auellane ⁊ minus: ita ꝙ
vt dicūt. aliqñ incipit sicut lens aut cicer. Uerū postea auget
velociter ꝑm dies ⁊ magnificat accipiendo de loco plus cōti
nue: donec vt dixit Alm̃. sit magnus vt melon: ⁊ ēt magis.

ℂ Scd̃m signū est color eius tendens ad nigredinē vel fusce/
dinē. Dixit Rasis. 13° ↄti. ex libro signoꝝ. ꝙ hȝ rubedinē di/
uersaȝ colori corporis: aut forte est coloris liuidi. Et hȝ diuer
sitas coloris pcedit a diuersitate māe facientis ipsum. Qui/
cunq̄ tñ de predictis est. vt dixit Rasis. in diuisionibus. cuȝ
tenebrositate coloris: q2 mā eius quecūq̄ sit vsta est: ⁊ colorē
fuscuȝ ponit in mēbro: plus tñ ⁊ minus ꝑm diuersitatē māe
vste: naȝ si fuerit sanguinea hēbit plus de rubore obscuro: ⁊
si fuerit colica plus attinet citrinitati vl viriditati: ⁊ si flātica
attinet liuidini: ⁊ si melica est fit color magis obscur⁹ ⁊ niger.

ℂ Tertium signū est dolor. dixit Aui. qñq̄ est cū dolore forti:
qñq̄ cum debili: nullus enim cancer priuatur dolore oino.
Uerūtamen in quodā est dolor valde remissus: ⁊ in quodaȝ
fortissimus: ⁊ in quodam mediocris: ⁊ hic dolor cū excitat.
dixit Antilus est pungens mordens: ⁊ hoc est pפter acuita/
tem materie: verūtamen in punctione ⁊ morsura erit intēsio
⁊ remissio ꝑm ꝙ vna materia est acutior alia.

ℂ Quartū signū est pulsatio pcedēs ex causis pulsationis di
ctis in ca° de flōne. Attñ pulsatio in cācro est parua remissa
adeo vt fortasse non sentiat eā patiens ⁊ fit nečium: vt dixit
Ras. 13° ↄti. ↄsiderare per tactū. vtrū sint in eo pulsationes.

ℂ Quintū signū est calitas insepabilis a loco. dixit Antilus
inseparabilis est ab eo caliditas pcepta ad tactū: verūtñ ali/
qñ non percipit in principio tactus: sed in pcessu: ⁊ sicut di/
xit Antilus. si sup manū per longitudinē tpis senties calidi/
tatē ascendentē ad te. i. ad manū tuā: ⁊ caliditas ista non est
multū intensa. Et iō dixit Aui. ꝙ est in ea caliditas quedam.
In ista tñ remissione hȝ caliditas latitudinē in plus ⁊ minus
ꝑm ꝙ mā faciens cancrum fuerit magis vel minus calida.

ℂ Sextum signū est duricies pcepta ad tactum: verūtamē in
principio est parua valde: sed postea cū magnificatur cancer
auget. Augetur. n. vt dixit Ras. in diuisionibus. ꝑm dies in
duricie vehementi: ⁊ sic cū magnificatus fuerit: vt ipse dixit
13° ↄti. erit durus valde: ⁊ de magnificato loquens Alman.
dixit. cancer est apa durum. Et Aui. dixit. cancer est durus.

ℂ Septimū signum est venarū in circuitu existentiuȝ replo ⁊
apitio manifesta. dixit auctor cōpendij. vene circūdantes ple
ne ⁊ extense sunt ⁊ maȝaruiū. i. fuscum hñt colorē: q2 replete
sunt sanguine spisso nigro corrupto: verūtñ quāto nigrior ⁊
spissior fuerit: tanto cācer erit piculosior ⁊ insanabilior. Ras.
tñ in diuisionibus. dixit. ꝙ vene pdicte apparēt virides. s. cū
obscuritate. s. sicut color brunus viridis q̄ sunt ei radix pene
tratio in corpe. Et Antil. dixit. ꝙ hȝ penes se venas repletas
fundabiles: quasi pedes cancri: verūtñ dixit auctor cōpēdij.
in pn° cum cancer est paruus iste vene non apparent pפter
paucitatē materie: sed apparent cum incipit magnificari.

ℂ Octauuȝ signum est figure eius rotūditas. dixit enim Aui.
ꝙ est rotundus. Et Rasis dixit. in diuisionibus. ꝙ est cū ro/
tunditate in figura sua: ⁊ maxime apparet rotūditas eius in
processu: ⁊ cum accidit vt infletur: quādoq̄ enim dixit Anti
lus. inflatur ⁊ quādoq̄ non inflatur super habentem.

ℂ Nonū signū. dixit Ras. 13° ↄtiñ. auctoritate Gal. ꝙ cancer
pōt deuenire ad somnū. i. pōt ducere patientē: vt dormiat p/
lixe: qd̃ tñ non vr cum fiat ex humoribus siccis adductis ha
bentibus inducere vigilias nō somnū pפter qd̃ dixerūt qdā
ꝙ per somnū intellexit stuporē sincopim vel dispōnē ppin/
quā sincopi causatā ex defectu caloris innati in corde ⁊ cere/
bro: rōne cuius est ipotens vigilare: ita ꝙ stat patiēs oculis
clausis: sicut stupidus vel in syncopi positus ⁊ vulgares hāc
dispōnē vocant somnū: que dispō non solū in cancro: sed etiā
in omnibus apatibus venenosis frequēter accidit. ℂ Dixit
Aui. cancer differt a sephyros p se nō per se. i. essentialr: sed | Cācer differt a sephyros.
per se. i: ꝑm se cum dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatione quadā que
non est in sephyros: cū non sit in eo sensus: sed in cancro est
sensus: ⁊ maxime in principio eius: ⁊ cuȝ est paruus non est
opilans cum multa grossa mā vias trāsitus spūs sensibilis:
neq̄ cōgelans ipsum: aut stupefaciens virtutē sensitiuā cum
multa frigiditate sua: q2 vt pȝ: in cancro est caliditas que nō
est in sephyros: cū ergo acquirit in eo mala cōplexio inducit
in eo dolor: qui vt dixit Auicē. qñq̄ est fortis: qñq̄ debilis.

ℂ Et dixit Aui. differt etiā cancer a sephyros in velocitate
additionis: qm̃ cancer addit velociter pפter multitudinem
māe ⁊ inflāmationē eius pפter id qd̃ accidit illi māe de ebul
litione cum apa venit ad mēbrum: ⁊ additio cancri magis ⁊
minus erit ꝑm ꝙ eius mā amplior erit subtilior ⁊ acutior.
Sephyros vero addit tarde ⁊ paulatim: ita vt qñq̄ notabi
liter nō addat: nisi in tpe longo. ℂ Et dixit. differt ab eo per
venas quas mittit. i. apparere facit in circuitu suo: quasi sint
pedes cancri que nō sunt in sephyros. ℂ Et differt ab eo in
hoc ꝙ cancer vtplurimū incipiendo fit in mēbris mobilib⁹
raris ⁊ carnosis: vtplurimuȝ enim accidit in māmillis: ⁊ in
lacertis mēbroꝝ ⁊ natibus ⁊ pulpis tibiarū in labijs gingi/
uis palato ⁊ naso: ⁊ in mēbris ad que supfluitates melanco
lice descēdunt: vt in virga testiculis ano ⁊ matrice: sephyros
aūt ꝑm plurimū sit in neruosis mēbris ⁊ densis. ℂ Gal. in li | Cācer differt a flegmone.
bro de apatibus cancrū flegmonē dixit. ꝙ mā cancri minus
egredit ex venis in cā que in circuitu carnē: ⁊ hoc contingit
propter grossitiē māe eius: ⁊ ideo vene in circuitu eius ple/
ne dicta mā remanent ⁊ apparēt. In flōne vero est ecōuerso.

ℂ Dixit Oribasius. cancer minoris est rubedinis ⁊ calidita
tis q̃ȝ flegmon: sed vene que sunt secus eū sunt vehementius
replete. ℂ Et Aui. dixit. ꝙ vene in cācro nō sunt rubee: sicut
in flegmone: imo sunt decliues ad nigredineȝ ⁊ ad obfusca/
tionē ⁊ viriditatē: ⁊ ois cancer ledit a calidis acutis morda
cibus cum supponunt ei. ℂ Signa specieꝝ non vlcerati taȝ
accidentalium q̃ȝ essentialium sunt nota ex dictis.

Signa cā cri vlcera ti.

Cum caliditas ⁊ pulsatio in cancro ꝑdurant ⁊ au
gent vlcerationē eius minantur.
¶ 13° ꝯti.ex lib.signoꝝ.dixit Rasis.forte crepabit cācer de
seipso.s.absq₃ eo ꝙ apiat a medico ⁊ inuenit mā eius mala
putrida:⁊ emanabit de eo sanguis silis feci corrodens totū
illud qꝺ secus euenerit ⁊ corrūpens:⁊ erit abūdantis sensus
ꝙ si supponat ei⁹ in ipsa hora medicina violenta acuta cu₃ ea
fiet spasmus syncopis ⁊ febris cū rigore:⁊ sanies exiēs ex eo
punget carnē sanā:⁊ forte vlcerat eā:⁊ hoc cū fuerit acuta:si
aūt in mā cancri nō fuerit acuitas non vlcerat.Et dixit auc̄te
sua.cancer si vlcerat aut aperit cū ferro reuoluunt ⁊ ingros
sant labia:⁊ rubefiunt:⁊ fiet horribilis.s.aspicienti.¶ Et Al
man.dixit.vlcus qꝺ fit in cancro est fedū labia hñs grossa ⁊
viridia foras ꝯuersa.Idē Aui.⁊ subdit.ꝙ ex eo currit sanies
fetida mala.¶ Et Antilus dixit.ꝙ cācri vlcerati signū erit
ꝙ vlceratio ⁊ corrosio eius declinantes erunt ad interius:⁊
erugo eius erit fluxibilis:⁊ labia eius erunt grossa ⁊ subru/
bea.Et qdā dicūt.ꝙ corrosio lenta cu₃ nigredine:aut multo
liuore ⁊ carnis duricie ⁊ callositate ꝓculdubio cancru₃ vlce/
ratū significāt.¶ Dixit Aui.eius qdā est vehemētis vlcera/
tionis ⁊ doloris:sicut q fit a melā colerica:⁊ qda₃ est parue
vlcerationis:⁊ parui doloris:vt factus a melā flātica ⁊ san/
guinea:⁊ qdā est medie:vt q fit ex melā melica grossioꝝ par
tiū:na₃ qui fit ex subtilioribus ꝑtibus eius ꝓpinquus est in
accn̄tibus facto a melā melica colerica.¶ Cancer vlceratus
nām apatis nō relinqt ꝑꝑ venas in circuitu eius intumescen
tes melico sanguine repletas:de quo ex illis cōtinue euomit
aliqd in mēbri vacuitates.¶ Cancer v̄o vlceratus lōge dete
rior est non vlcerato:⁊ q̃to sanguis in venis circūstantibus
ꝯtētus grossior fuerit ⁊ nigrior tāto deterior.¶ Dixit Aui.
factus ex melā colerica ⁊ factus ex melā nāli:cui ꝑmixta est
colera sunt deteriores alijs:dicūt ꝙ cancer factus a melā co
lerica ex ꝑte māe est susceptibilior curationis:q₂ de mā subti
liori magis apta eūari ⁊ euaporare:s₃ est vehemētioꝝ accidē
tiū de inflāmatione dolore ⁊ corrosione ꝑꝑ subtilitatē ⁊ acu/
tam caliditatē māe eius:⁊ post ipsum est factus de subtiliori
parte melē nālis aduste:est.n.aliquātulū minus susceptibi/
lis curationis:⁊ nō sic seuoꝝ accn̄tiū:⁊ post eu₃ est factus a
melā flātica:⁊ vltimo factus a grossiori ꝑte melē nālis vste
est tardioris curationis ꝑꝑ hr̄e grossiorē subām:sed est quasi
nulloꝝ accn̄tium.¶ Dixit Almā.fortasse orit cancer in vijs
anhelitus:aut deglutionis cibi:⁊ tūc fortasse ad malu₃ diem
deducet egrū plurimūq₃ interficit:imo semꝑ interficit.

De cura.

Dixit auctor cōpendij,vtillimū est initio cancerinā apata
perscrutari:multū.n.vtile est scire ea a p̄n°:q₂ hoc
premisso poterimus ea:vel curare vel ꝙ maiora nō fiant cu/
stodire:op₃ aūt scire ꝙ cācer inueteratus cōfirmatus:siue vl
ceratus incurabilis est oīno,cui solū d₃ adhiberi cura blan/
diens q̄ ipsius refrenet aug^{m} in q̃titate ⁊ qualitate mala:⁊
nō vlceratū ꝓhibeat ab vlceratione:nō ꝯfirmatus aūt diffi/
cilis curationis est valde.¶ Dixit Alm̄.cancer est egritudo
in qua est maxima fatigatio:ac forte incurabilis existit:si tñ
ilico cū incipit succurrat:⁊ vt d₃ regat forsitan stabit ⁊ non
augmētabitur:cū aūt creuerit semꝑ sic ꝑmanebit:⁊ deterior
erit si vlcerat.¶ Dixit tñ Gal.2° ad Glau.hanc passionē in/
cipientē sanauimus multotiēs:⁊ maxime cū humor melicus
nō appet valde grossus:sed q₂ nō obedit pugnātibus farma
cijs ꝑꝑ hoc sanatio fit raro.Cancrū vero in magnitudine di/
gna.i.notabili eleuatu₃ nullus vnq̃₃ sine chirurgia sanauit.
In qbus v̄bis innit Gal.ꝙ qñ auctores loquunt de curabi/
litate cācri magni ⁊ cōfirmati intelligūt de curatione eius ꝑ
dietā ⁊ potionē:⁊ nō ꝑ chirurgiā:nā oīs cancer ꝑ chirurgiā
sanari pōt:dūmō sit in mēbro susceptiuo chirurgie requisite
ad cancri curationē:dixit.n. Ras.13° ꝯti.auc̄te Albugerig.
forte cācer in p̄n° sui sanabilis erit cū modica difficultate:s₃
post augmentationē eius insanabilis erit:nisi per incisionē.
¶ S₃ Aui.dixit.illud qꝺ op₃ caueri.i.intēdere de cura cācri

Vide hic ꝙ cācer in magnitudine eleuat⁹ null⁹ nunq̃₃ sanauit sine chirurgia

est:qm̄ cum incipit fortasse est poſſe:vt ꝓhibeat:ne addat su
pra illud qꝺ est:⁊ est poſſe:vt ꝯseruet ita ꝙ nō vlceret.Et ac/
cidit in qbusdā horis ēt vt sanet incipiēs:ꝯfirmatus aūt nō.
⁊ intellexit ꝑ dietā ⁊ potionē.¶ Et Albu.dixit.cācer qñ an/
tiquat ⁊ fit magnus:nō op₃:vt appropinques ei.s.ꝓ curan
do ipsum ꝑ dietā ⁊ potionē:nisi cura blāditiua.Ego.n.dixit
ipse non potui ex eis aliquē curare:neq₃ vidi aliquē añ me q
peruenerit ad illud.¶ Et cā ipolitatis curationis cācri ꝯfir
mati magnificati ꝑ dietā ⁊ potionē est:qm̄ h₃ radices ꝓfun/
datas vsq₃ ad intrinseca mēbri in q̊ est ⁊ venas in ipso exten/
sas vsq₃ ad lōginqua ⁊ ꝓfunda:a qbus nō est polis eradica/
tio māe cācri ꝑꝑ ineptitudinē suā ad h̄ vt educat ꝑ medicinas
solutiuas:siue repcutiat ꝑ medicinas repulsiuas:aut ad h̄ vt
resoluat ꝑ medicinas resolutiuas:ait.n.Gal.14° tera.op₃ te
scire ꝙ repugnatiua ⁊ dissolutiua nō opant in grossa mā:sic
in subtili:nā si debilia sint paruā faciūt actionē:fortia v̄o re/
pugnāt ⁊ dissoluūt ex apatibus que sunt ex grosso ⁊ melico
humore subtilē ꝑtē ⁊ nō totū:vñ residuū ꝑmanens indurat
ad curandū.¶ Et sunt in dicta ipolitate curationis cācri in
extrinsecis exn̄tes mēbris:⁊ multo magis exn̄tes in intrin/
secis:verūtñ exteriores cancri pn̄t aliqñ ꝑ chirurgiā sanari.
Intrinseci v̄o nunq̃₃:imo per chirurgiā addit malitia horū:
ꝓpterea dixit Hip.6° affo.Quibuscūq₃ abscōditi sunt cācri:
nō curari.s.ꝑ chirurgiā melius est:curati.n.citius ꝑeunt:nō
curati v̄o diutius tp̄s ꝑficiūt.Et Gal.dixit in cōmento eius.
noscas ꝙ cācer occultus insanabilis est:⁊ hoc siue fuerit in/
cipiēs:siue ꝯfirmatus:vñ nunq̃₃ curatus fuit qn fuerit exci/
tatus ⁊ exacuitus absq₃ mō aliquo sanationis:sed interficit
inde laborās velociter:qm̄ ego vidi plures ipsos incidere ⁊
coquere sistētes in iteriori ore ani:aut in vulua ⁊ nullus eoꝝ
cōsiderare potuit ip̄m vlcus,⁊ mediāte hac cura crudeli mul
ti sunt laborātes q nisi fuissent curati hac cura poſſe eēt ꝙ du
rassent ꝑ longū tp̄s:⁊ non paterent de nocu^{to} ipsius:nisi mi
norē ꝑtē:vñ si cācer fuerit huius ꝯditionis.s.occultus nō cu
ret.s.ꝑ chirurgiā:⁊ lauet erugo eius.s.si fuerit vlcerat⁹.sup.
⁊ curet mediāte dieta ⁊ potione.¶ Et Aui.dixit.multotiēs
accidit cācer interius occultus,⁊ est certificatio in eo s̄m ꝙ
dixit optimus Hip.s.vt non moueat:qm̄ si moueat fortasse
perducit ad mortē:⁊ si dimittit ⁊ nō curat ꝓlōgat forte spa/
ciū vite cū salute quadā.Et cā v̄boꝝ Hip.est:q₂ cācer occul/
tus nō pōt radicitus extirpari:⁊ si nō radicitus extirpat nō
pōt sanari:s₃ addit in eo malitia:nā qui vlceratus non fuerit
reddit vlceratus:⁊ si vlceratus fuerit reddit deterioris cōdi
tionis.¶ Dixit.n.Gal.5° de accn̄ti ⁊ morbo.ꝙ res mala no
ciua:qñ mouet magis nocet:⁊ ꝑꝑ dictā cām est ꝙ cancri ex/
trinseci:siue vlcerati:siue nō vlcerati fuerint si non possint ra
dicitus extirpari nō debent curari ꝑ chirurgiā:⁊ maxīe qui
cōfirmati sunt.De qbus confirmatis:q₂ ꝓfundati ⁊ radicati
sunt in mēbro.dicunt quidā.ꝙ possunt vocari absconditi.
¶ Cura itaq₃ cancri aut est blādiens aut est sanans ⁊ cura blā
diens cancro ꝯfirmato in mēbro exn̄ti a quo nō potuerit ex/
tirpari cōuenit ⁊ perficit duplici instr̄o.s.dieta ⁊ potione:nā
in curatione talis cancri solū duo intēdimus.s.ꝓhibitione₃
additionis ⁊ ꝓhibitionē vlcerationis inq̃₃tū poſſe fuerit.Cu
ra v̄o sanatiua cācro cuius polis fuerit totalis extirpatio cō
petit ⁊ cōplet ꝑ duo instr̄a ꝑdicta:⁊ 3^{m} instr̄m.s.per chirur/
giā.In tali.n.curatione ꝑdicta duo intēdunt:⁊ ēt 3^{m}.s.dedu
ctio ad cōpletā sanationē.¶ Et cura eius per dietā siue blan
diat siue sanet eisde₃ auxilijs adimplet.Sciendū est igit ꝙ
peccatū in cancro est per grossitie₃ siccitatē ⁊ caliditatē hu/
moris facientis ipsum quapꝑ op₃ vt totū regimen in sex re/
bus nō nālibus vertat ad subtiliandū humectandū ⁊ infri/
gidandū:⁊ ꝓhibeat oē ingrossatiuū desiccatiuū ⁊ calefacti/
uu₃:⁊ ꝑ ꝯñs oē qꝺ generat humorē melācolicū ⁊ oē qꝺ pōt
esse cā vstionis ipsius.¶ Dixit Gal.14° terapē.abstinentia
fiat ciboꝝ grossoꝝ multūq₃ nutribiliū sicut bouine carnis:
⁊ similiū:⁊ ab eis abstineāt que melicū sanguinē ḡnant sicut

Regimē in sex rebus nō naturalib⁹.

lentibus caulibus piscibus ⁊ carnibus salitis ⁊ calis muri/ ptijs qꝛ hᷓ oīa nigrū sanguinē gñant. ¶ Et Alm̄. dixit. eger a cibis gñantib⁹ colerā nigrā abstinere dꝫ vt sunt lētes ⁊ cau les impiales, caro vaccina ⁊ anserina ⁊ vinū grossuꝫ nigrū: ⁊ his sĩlia: ⁊ a cibis custodiat̃ calis: qꝛ sanguineꝫ denigrant vrēdo ipm̄: vñ oīa cibaria calefaciētia. s. tm̄ ꝙ sanguinē adu rant: q̄lia sunt acrumina eruca sinapis piper: ⁊ sĩlia sunt vi/ tanda: ⁊ vitāda sunt oīa salsa amara acuta ⁊ multū dulcia ⁊ vinū grossum turbidū coctū acuta ⁊ pura. ¶ Et vitare opꝫ aerē calĩn ⁊ siccū ⁊ vētū vrētē irā feruorē tristitiā solicitudi/ nē ⁊ oēm motū fortē ⁊ oē balneū ⁊ resolutiuū ⁊ vigiliaſ plu rimas ieiuniū fames ⁊ sitis tolerantiā necnō ⁊ repletionē ni miā ⁊ nauseatiuā satietatē. ¶ Sꝫ ois patiēs cācrū morā tra hat in aere humido: nō tñ paludestri tēperato in actiuis vel declinante ad friditatē cū letitia gaudio ludis ⁊ tripudijs ⁊ assuescat somno ⁊ ocio ⁊ balneis humectātib⁹ ex aqua dulci tēperati caloris in q̊ ꝓuā trahat morā. ⁊ hora ingressus bal/ nei ꝺm Rabi est ante cenā digesto prādio: qm̄ tūc ꝑparat ad somnū cū humiditate ⁊ friditate sĩl: in fine tñ ⁊ multū mino rata iā mā ⁊ cessante iā fluxu posset cōpetere balneuꝫ tēꝑate resolutiuū. ¶ Et dixit Gal. vbi. s̃. vlĩter dico debēt h⁹ ifirmi dietari subtilib⁹ ⁊ humidis cibis nō calefaciētibus cibis. Et Raſ. dixit. 13. ꝯti. nutrimēta debēt esse humida subtilia ⁊ fri gida mitigatiua acuitatis nigre sicut est aq̄ ordei aqua casei atriplex cucurbita pisces parui: ⁊ sĩlia: ⁊ sit totū regimē san guinē gñans laudabilē: ⁊ fiat nutrimētū cū eo qd̄ humectat sanguinē: ⁊ lac asininū bonū est ei. ¶ Et in diuisionib⁹ dixit. fiat ꝑmutatio sanguis totius corꝑis cū sanguine nouo subti li aquoso tēperato ꝑ cibos humectātes laudabilis humoris ⁊ boni. ⁊ Sera. dixit. opꝫ vt sit solicitus de cibo donec sit lau dabilis bonoꝝ chimoꝝ ⁊ fridus sicut ordeū excorticatū pi/ sces aradiachi ⁊ lac: de q̊ extractū est butyrū: ⁊ q̄ sunt ei sĩlia. Et de cōueniētibus cibis sunt caro annualis agni ⁊ porcini iuuenilis ⁊ caro pullina iuuenis ⁊ interdū caro lactātis vitu le ⁊ cancri fluuiales: ⁊ ex fructib⁹ pruna ceresa ꝑsica mora ⁊ mala dulcia vua dulcis ficus recētes bene mature pepones melones ⁊ citrulli. Et ex herbis maxie lactuca blita malua atriplex spinachia borago buglosa: ⁊ sĩlia. ¶ Et vinū sit al/ bū claꝝ pauciferū aut iuxta potētiā eius lymphatū cū aqua ordei. aqua. n. ordei sola ⁊ cuꝫ iulep violato aut nenufarino est eis potus vtilis ⁊ ꝯueniēs. Et in sūma dieta cācerosis cō/ ueniēs est oino sĩlis diete leprosi. ¶ Cura v̊o cācri ꝑ potionē aut respicit cām eius: ⁊ tūc aut dirigit̃ ad cām añtē aut ad cō iunctā: ⁊ que ad cām añteꝫ illa digerit eūat ⁊ diuertit. ¶ De

De eua/ cuatione.

eūone dixit Gal. eodē. 14° terap. cōis intētio curatiua cācri est ꝯfestim eūare humorē gñantē ipm̄ ⁊ ꝓhibere de reliquo: maxie si poſ͛e est ne coaceruare ꝯtingat ꝺm venas ipsum hu/ morē. Alia lr̃a hꝫ. dico mām prius eē purgādā. studendū tñ primitus ne fluat in venas. s. capillares mēbri in q̊ cancer. ꝙ si nō fuerit illud poſ͛e: tūc purgabis eū interpolatim ⁊ mem brū ad qd̄ fluit ꝯfortabis. ¶ Ista verba Gal. scribunt̃. 14. cō pendij. sic. opꝫ in initio hoꝝ ꝑpatū studiū impēdi in purgan da melĩca mā ⁊ ne retineat̃ in corꝑe. sic itaqꝫ fieri poterit ꝙ mā sepe purget̃ ⁊ mēbruꝫ ne illā recipiat ꝯfortet̃. ¶ Et eūo vt volunt oēs cōplet̃ flōmia ⁊ solōne vētris. Ait. n. Raſ. 13. cōtinen. dico. ꝙ inūctio ⁊ laxatio humoris nigri cessare facit augmentū. Et in diuisionib⁹ dixit. cura eius est cura melĩe ⁊ lepre cū flōmia ⁊ assiduatione eoꝝ q̄ educunt melĩam. Dixit Sera. opꝫ statim vt eūemus humorē facientē egritudinem. Et maxie nec̃ia est euacuatio ꝑ flōmiā ⁊ solutionē vētris qñ quereret̃ curatio eius per chirurgiā. ¶ Flobotomia tñ vt di

De flobo tomia.

cunt nō hꝫ in oi cancro cōferentiā: sed solū fieri dꝫ in corpo/ ribus repletis ⁊ cōsuetis flōmari: ⁊ maxime si flōmiā postea dimiserint: ⁊ in q̄bus restricta est cōsuetudo sanguinis soliti euacuari: ⁊ maxime ꝑ emorroydas ⁊ mēstrua ⁊ ꝯuenit pro/ prie in cancro ex melĩa sanguinea facto: ⁊ ꝑcipue cū sanguis in venis exñs fuerit grossus ⁊ niger. Et vena magis conue/ niens ad flobotomādum est nigra: ⁊ post eam est saphena: ⁊ maxie saphena in eis: quoꝝ. s. restrictus fuerit sanguis emor roydalis aut mēstruus. ⁊ in flōmando opꝫ attēdere ea q̄ de flōmia dicūt in cura lepre. ¶ Eūatio aūt per farmaca vtilis

De eūo/ ne per far macias.

est in oi cancro. ⁊ dixit Rasis. 13. ꝯti. auctoritate Ga. laxatio dꝫ fieri magis q̄ꝫ minutio: qꝛ hec passio est de qualitate san/ guinis nō de quātitate. Manifestum est aūt dixit Gal. 2° ad Glauc. qm̄ nigre colere opꝫ dare farmaca purgatiua: ⁊ hoc quidē frequenter faciendū est donec ad illud qd̄ ꝺm nām re deat ꝑticula certissime. sup. aut donec nō amplius augeatur aut malignet̃. ¶ Et dixit Hip. vt ponit̃ eodē. 13. ꝯti. nō suffi/ ciet laxatio nigre ter facta nec quater: sꝫ fiat pluries ⁊ plies fiat tñ. dixit Serap. eūatio in hoc morbo paulatim paulatiꝫ nō subito nec vna vice: sꝫ successiue ⁊ frequēter. ⁊ de farma/ cis bonis. dixit Gal. 14. terap. est epithimū cū sero lactis do sis eius vtilis est. ℨ. vi. cuꝫ sero lactis vel mellicrati. Et hanc purgationē Aui. dixit. sumat in potu multis vicibus: inter quas sint dies pauci quaqꝫ vice. aur. iiij. epithimi cū aqua ca sei aut aqua mellis: ista tñ dosis est multū magna: ⁊ puto ꝙ sufficiat medietas eius. Aut vt. A. dixit. sumat decoctioneꝫ epithimi in syrupo acetoso. ⁊ dixit. ei q ex hoibus est fortis detur yera vel ellebori. s. nigri sicut est yera ruffini yeralogo dion: ⁊ sĩles: ⁊ ꝓprie valent qñ dissoluunt̃ in decoctione fu/ miterre. ¶ Medicamē solutiuū nobile siue vtile in curatiōe cancri. ℞. epithimi folliculoꝝ sene ⁊ fumiterre. añ. ℨ. vi. pul/ uerizent̃ ⁊ in sero caprino aut in aqua mellis ponant̃: ⁊ di/ mittant̃ per horas. viij. deinde colent̃ ⁊ colatura exhibeat̃ in potu valent ēt ꝑdicti pulueres cū sumunt̃ in syrupo ace/ toso. ¶ Amplius in cura lepre dicent̃ multa solutiua q̄ sĩlr cōferunt in cancro. Quidā aūt expimentatoꝝ dixerunt. alꝭ. quidā dixit. ꝙ semē rosmarini qñ miscet̃ cū medicinis solu/ tiuis que dant̃ ad cancrū vtiliter roborat eas ad educenduꝫ mās melĩcas malas de vasis. ¶ Inter eūonē aūt ⁊ eūonem premittat̃ digestio māe cū aliquo dictoꝝ digestiuoꝝ in cura melĩe: ⁊ maxime ēt eoꝝ que dicent̃ in cura lepre. ¶ Materie aūt diuersio fit sicut in cura sephyros dictum fuit.

Cura vero q̄ dirigit̃ ad cām ꝯiunctā cōplet̃. dixit Auic. ꝑ medicinas locales ꝺm quattuor intētiones. i. admi nistrent̃ medicine ꝺm quattuor intētiones. nā quedā ponun tur ad destruendū cancrū penitus: ⁊ quedā ad ꝓhibendū in cancro additionē fieri: ⁊ alie vt ꝓhibeant cancrū non vlcera tum ab vlceratione ⁊ alia dirigunt̃ ad curaꝫ cancri vlcerati. ¶ Et pᵃ qdē intētio reqreret recursum: ⁊ extractū faciētia.

Quō intē tio repcus sionis lo/ cum hēat in cancro.

Sed vt. s̃. patuit ista intētio in cancro cōfirmato impleri nō pōt: ⁊ in cancro nō ꝯfirmato difficulter impleri pōt: vt dixit Rasis in diuisionibus. ꝙ de foris nō est spes in resolōne ei⁹ ⁊ cāe reddite sunt supra: ita ꝙ ēt tractus ad diuersum in mā locata inopabilis sit: valent tñ tractus ad mām añtē fluentē: ⁊ sĩlr trāsmissus. Membrū. n. q̄ꝫuis ꝯfortatū nō possit loca/ tam iam mām pre sui grossitie trāsmittere: tñ pōt fluentē nō recipe. ¶ Dixit. n. Sera. post eūonē opꝫ vt ꝓhibeamus hūc humorē aggregari in venis: ⁊ si eius eūatio nō fuerit poſ͛is: tūc opꝫ vt ꝯfortemus mēbrū semꝑ vt nō effundat̃ ad ipsum aliq̄d ⁊ donec possit expellere. i. trāsmitti vel non recipe sup/ fluitates q̄ expellunt̃ ad ipsum. Aui. ēt hanc intētionē dixit solū ad mām fluentē. cū dixit. fiat expulsio eius qd̄ ꝑparatū est vt colligat̃ in ipso de mā mala. itaqꝫ nō fit ista mēbri ꝯfor tatio vt q̄ collecta est iam mā trāsmittat̃ ad aliā: sed vt nō re/ cipiat̃ in ea q̄ defluens est ad ipsum. Et dicūt. ꝙ ista ꝯfortan tia nō sunt ponenda solū sup loco cancri: sed ēt sup locis vici nis in circuitu illius. Cōfortantia aūt mēbrū debent habere stipticitatē cū infrigidatione aliqua: in q̄bus alique ꝑtes ca/ lide sunt admixte. Dixit. n. Serap. eūato corpore suppone ei qd̄ nō pūgit neqꝫ excitat: sꝫ infrigidat ⁊ extinguat cū dissolu tione leui: qm̄ in hoc est dn̄iū cure eius. ¶ Valēt ēt medicine

De medi cinis sim/ plicib⁹ va lentib⁹ ēt a ꝓprieta te in hac intētione

opantes cū ꝓprietate in cācro ⁊ dictaꝝ medicinaꝝ: q̄dā sunt simplices: ⁊ quedā cōposite. ¶ Dixit Raſ. 13. ꝯti. auctoritate

Gal.ꝙ est quedā herba q̄ folia hꝫ folijs eruce sīlia:⁊ ramu/
sculos paruos ⁊ tenues ⁊ florē citrinū:⁊ hꝫ sup extremitatē
ramusculoꝝ capsulas sīles cornibus sꝫ sunt tenues sicut ca/
psule fenugreci:⁊ in his est semē paruū sīle semini nasturcij
pūgens linguā:que herba mirabilis est ad cancrū ⁊ omnia
apata solida. Et dixit.ꝙ inuenit in qbusdā notis alexandri:
ꝙ plantago supposita cancro dissoluit maiorē partē ipsius.
¶ Et dixit.ꝙ Gal.retulit ꝙ arcarismū si eo operaṫ quis ad
modū emplastri cōuenit cancro nō vlcerato.⁊ dixit.ꝙ v̄tus
huius herbe hꝫ inflāmationē:⁊ sapor eius vt sapor nastur/
tij:⁊ iō vtilis est apatibus solidis in radicibus auris.⁊ soli/
ditatibus diuturnis in māmillis ⁊ testiculis. Et Pau.de ea.
dixit.ꝙ cōfert cancro occulto.¶ Dixit Gal.2° ad Glauco.ꝙ
optimū farmacū in cācro est vt ei supponaṫ succ⁹ nasturtij.
¶ Dixit Albugerig.ꝙ fel leporinū illinitū supra cancrū mi/
rabilr̄ facit. Et succus coriandri ⁊ lentes decocte in aceto:⁊
spēs endiuie sunt in cancro ꝯferētes.¶ Et de opantibus cū
ꝓprietate est alkekengi vel stringnū. ⁊ qdā expimentator.di
xit.ꝙ succus solatri sup loco cancri illinitus vehementis effi
cacie est ad ipm.⁊ dixit.ꝙ siqs supportauerit politricū semp
curabiṫ a cancro ⁊ ꝙ herba dicta centum grana potata cito
cancrū tollit.¶ Et oēs metallice lote sunt ꝯferentes in can/
De mineralibus. cro:qm̄ sunt absq̄ mordicatione.talia aūt farmaca.s.q̄ sunt
absq̄ mordicatione.dixit Gal.14.tera.repiunṫ in metallicis
magis.supplent.⁊ maxime in lotis:q2 p lotionē amoueṫ ab
eis ois acuitas pūctio ⁊ mordicatio. Et iō subdit Gal.ꝙ me
dicine q̄ ex metallicis talibus cōponunṫ ⁊ incipiētes cācros
simul cū purgationibus fugare pn̄t maiores:aut sup.⁊ inue
teratos ꝓhibere augeri pn̄t. Et Aui.dixit.dixerunt ꝙ medi
cine bone ei sunt in mineralib⁹ ablutis:sicut est tutia abluta.
¶ Et Auer.dixit.7.collꝫ.supponende sunt ei medicine exic
catiue sine mordicatione:queadmodū mineralia existunt vt
est cerusa plūbi ⁊ cathimia auri:⁊ his sīlia:ꝓpterea:q2 can/
cer ꝑꝑ qualitatē malam quā hꝫ ex pauca mordicatione cito
corruptionē recipit.⁊ hoc q2 fiunt ex adusta colera q̄ sup ter
raꝫ aspersa ad modū aceti ebullit. Et de mineralib⁹ maxime
cōferentibus est plūbum s̄m omnē modū administrationis
eius. Nā dixit Auer.collꝫ.5.ꝙ lꝫ friditas nāliter in cōplone
plūbi dn̄eṫ per cōparationē ad corpus humanū:ꝓprietateꝫ
tn̄ hꝫ resoluēdi apata dura:⁊ maxime scrophulas:quā pro/
prietatē adiuuat quedā humiditas subtilis aerea:qua plūbū
participat:vt dixit Gal.9° de simpli.medi. Et dicūt qdam.ꝙ
plūbū vstū plus valet:q2 caliditatē quādam acqsiuit in adu/
stione:⁊ hinc est ꝙ multi oēs medicinas ꝯficiēdas pro cura
cancri ꝯficiunt in mortario plūbeo ⁊ cum pistello plumbeo.
¶ Tormētilla s̄m quosdā diciṫ esse spēs pentafilon minor:
quāuis hēat radices maiores ⁊ grossiores ⁊ nodosas.⁊ s̄m
eos expientia inuentū est ꝙ ipsa ꝯfert in cācro ⁊ oībus apa/
tibus venenosis qn̄ ipsa cuꝫ radicibus suis teriṫ ⁊ supponiṫ
eis ⁊ folia:⁊ ēt flores flōmos ancho si ꝯtusa ⁊ supposita ꝯue
niūt. Cetrūgalli sīlr̄ ꝓprietatē hꝫ ꝯ̈ apata dura.dr̄.n.in lib°
dinamidioꝝ ꝙ succus illinitus mēbris dolorosis ⁊ induratꝭ
dolorē tollit ⁊ duritiē:⁊ ꝓpterea apud Jsidoꝝ ⁊ papiaꝫ hec
herba diuina appellaṫ:eo ꝙ apata dura dissoluit. Et de cōfe
rentibus est cetrach cū ꝯtundiṫ ⁊ supponiṫ cancro. Et Dio.
dixit.hoc ideꝫ de agrimonia cū radicibus suis:⁊ ypicon dn̄t
cōfert.¶ 7° de simpl.medi.dr̄.ꝙ nux vetusta rācida ꝯtusa ⁊
supposita ꝯfert cancro. Et Aui.voluit.ꝙ vetusta nō rancida
cōfert magis:⁊ maxie masticata ⁊ oleū nucuꝫ ꝯferens est.⁊
dicūt.ꝙ vrtica ꝯtrita supposita ꝯuenit caliditate ⁊ subtilitate
sua. Uerū tn̄ ꝓprietate magis:que tāta est vt ipsius corrigat
acuitatē. Et melissa ꝯtusa cum ꝓprietate cōueniens est.⁊ s̄m
Dios.keyri ꝯfert cancro:⁊ sīlr̄ oleū eius cū oleo amigdalaꝝ
dulciū.⁊ oleū de iunipero s̄m Mes.optime subuenit vt ex/
periētia inuentū est.¶ Limacie ⁊ rane ⁊ cancer ꝯueniunt in
De limacijs ranis ⁊ cācris ⁊ vnguētis ex eis. lepra ⁊ cancro.carnes.n.limaciaꝝ cuꝫ hoc ꝙ in sua cōplone
hn̄t extinguere inflāmationē ꝓprietatē hn̄t resoluendi humi

ditatē oēm supfluā in quocūq̄ mēbro. Ad h̄ adiuuat nitro/
sitas quedā qua oīa obstracosa pticipāt. Dio.quoq̄ ⁊ Aui.
voluerūt ꝙ rane sunt bezahar lepre:⁊ valent ꝯ̈ malitiā ⁊ ve/
nenositatē ois humoris vsti ⁊ caro cancroꝝ tam fluuioꝝ q̄
marinoꝝ sīlr̄ ꝯfert cū ꝓprietate quā hꝫ ꝯ̈ humores adustos:
⁊ adiuuat eā in h̄ nitrositas eoꝝ:q̄ q2 maior est in marinis.iō
quidā eos magis laudant. Et dn̄t qdā.ꝙ si sumaṫ rana viri/
dis arborea aut aquaꝝ bonaꝝ que non sit nigra ⁊ integra ⁊
viua supponaṫ cancro ex pte vētris:aut ēt vētre eius apto ⁊
ligeṫ ⁊ dimittaṫ p horas.6.aut.7.deinde illa remota alia ap
ponaṫ:⁊ sic pluries renouatio illius post aliā magne ꝯferen
tie erit:⁊ sīlr̄ multū ꝯfert pinguedo earū inuncta. Aut vngm
ex eis factū ꝙ sic fit sumanṫ due olle vitreate noue ⁊ vna in/
fingaṫ terre:⁊ alia supponaṫ ori eius ⁊ habeat ista 2a olla in
fundo eius multa foramina pua:deinde recipianṫ rane mul
te:de p̄dictis:quaꝝ vnaqueq̄ repleaṫ p os ei⁹ butyro q̄ꝫtuꝫ
cape poterit ⁊ ipleaṫ ex eis olla supior ⁊ supligeṫ pānus ori.
deinde luteṫ desup pasta vel creta talr̄ ꝙ euaporare non pos
sit:deinde accēdaṫ ignis circa supiorē ollā tādiu ꝙ rane deco
quanṫ pfecte p̄ter ꝙ cōburanṫ:q̄ facto accipianṫ rane:⁊ cuꝫ
butyro ⁊ pinguedine q̄ colauit in iferiorē ollā optie ꝯtūdaṫ
donec fiat vngm.valet.n.in cācro ⁊ oī apate calo duro.valꝫ
etiā pamplius si post inūctioneꝫ supaspgaṫ puluis eaꝝ:q fic
fit.℞.ranas multas viuas ⁊ iple ex eis ollā nouā vitreatā ⁊
luta bn̄ os:⁊ deinde pone eā in furno pane excto ⁊ tādiu di/
mittaṫ ꝙ rane exiccenṫ:ita ꝙ possint teri:⁊ dꝫ ꝯseruari pul/
uis iste in vase plūbeo:⁊ sīlr̄ cōuenit puluis limaciaꝝ ⁊ can/
croꝝ. Ualēt ēt rane ipse ꝯtrite ⁊ emplate maxie qn̄ pmisceṫ
cū eis modicū aceti ad subtiliādū ⁊ penetrandū.valēt ēt sīlr̄
carnes limaciaꝝ p̄parate aut si ꝯtūdanṫ limacie cū testis suis
aliq̄ꝫtulū:deinde teste manib⁹ auferanṫ:deinde carnes optie
in mortario pistenṫ ⁊ subtilienṫ addēdo paulatiꝫ cū pistanṫ
modicū aceti:⁊ pōt cū eis cōmisceri butyrū ouinū:aut bdel/
liū:aut armoniacū:aut radix ebuli vel sambuci. Gal.aūt.xi.
de simpl.medi.docuit cōponere emplm de carnib⁹ limaciaꝝ
duplr̄.vno° ꝯterēdo ipsas cū testis suis dicēs:nō vste coclee
trite vna cū carnib⁹ suis:q̄s carnes cōcas vocat a cōcauitate
teste in q̄ sunt apponanṫ ictericis toti vētri ⁊ tumoribus iū/
cturaꝝ ad resoluēdū.s. ⁊ desiccādū humiditates supfluas in
illis iuncturis exn̄tes. Et Sera.sīlr̄ dixit.⁊ vocat eas alzaꝫ.
Et sīlr̄ Aui.ponit eas i ca° asclitis ⁊ vocat eas algadi. Alio°
ex carnib⁹ eaꝝ solis sine testis.⁊ dixit.limaciarū carnes tere
pri⁹ in pila:⁊ postea subtilitate desiccatiue fiāt oīuꝫ mēbroꝝ
hn̄tiū humiditatē supfluā:vt ēt ictericis ꝯgruāt.subtiliari āt
pn̄t cū modico aceti aut cū sale trito aut cū vtroq̄ cū his sub
tilianṫ ⁊ v̄tutē penetrādi accipiūt. Sciēdū est ꝙ caro eaꝝ cū
testis est magis exiccatiua ꝑꝑ siccitatē testaꝝ:sꝫ sine testis pl⁹
opaṫ in dissoluēdis duritieb⁹. Q. si p vsum h⁹ empli p.6.vel
7.dies nō fuerit durities ablata aut multū diminuta admini
straṫ cū eis in trituratiōe aliq̄ ex medicinis q̄ cū h̄ qd̄ dissol/
uūt leniūt duritiē:sic est piguedo galline butyꝝ ouinū ysop⁹
humida armoniacū ⁊ sīles. Quidā aūt vtunṫ carnib⁹ sic q2
decoquūt eas in lixiuio facto de cinere vitiū aut vinacie aut
iuniperi ⁊ post bonā decoctionē ⁊ ꝯtritionē ponūt eas cum
ipso lixiuio ⁊ succo solatri in mortario plūbeo ⁊ cuꝫ pistello
plūbeo:tādiu ducūt donec acqrant virtutē plūbi.¶ De me/ De medicinis compositis in hac intentione.
dicinis aūt cōpositis ꝯferētibus ad hanc intētionē est medi/
camē qd̄ mēbrū ꝯfortat dolorē mitigat velociter calorē loci
extinguit ⁊ corrosionē ꝓhibet:⁊ sic fit.℞.plātaginē lanceo/
latā vermicularē cōsolidā minorē ⁊ radicē lilij:⁊ cōtere vnā/
quāq̄ p se ⁊ extrahe succū:deinde accipe ex succis ipsaꝝ.an̄.
partes eq̄les ⁊ albuminis ouoꝝ ⁊ olei rosͣ.⁊ aq̄ ro.an̄.pte.i.
⁊ aceti vini albi pt.vnius octauā:deinde infunde in eis cale/
factis pānum ⁊ exp̄ssum sup locū ⁊ in circuitu applica ⁊ fre/
quēter renoua.¶ Dixit Rasͣ.14.cti.aucte Cōstan.cinis can
croꝝ cōbustoꝝ cōponaṫ cū cera ⁊ oleo:⁊ ex eis fiat emplm ⁊
passule dulces enucleate ⁊ cōtrite cū folijs ruthe ⁊ cuꝫ folijs

ederẽ supposite iuuant. ¶ Unguentũ vtile ad cancruȝ sic fit ℞. terbentine. p. ij. masticis sarcocolle. an̄. par. i. ligni aloes yreos carpobalsami. an̄. p. 5. incidatᷣ lignũ aloes in frusta minuta ⁊ yreos ⁊ carpobalsamuȝ teranᷣ: deinde oĩa optime in mortario plũbeo ⁊ cũ pistello plũbeo fortiter ⁊ multum ducanᷣ: deinde oĩa in elãbico plũbeo ponanᷣ ⁊ igne lento sublimenᷣ: ⁊ ꝙ inde distillat in vase plũbeo recõdatᷣ. deinde. ℞. ex eo ptes. ij. ⁊ cũ pte. i. optimi balsami cõmisce: ⁊ ex eis cum oleo de ouis leuiter locũ inũge. Alio°. ℞. terbẽtine. p. iij. corticũ citri optime puluerizatoꝝ ⁊ olibani ꝯtriti. an̄. p. i. ⁊ oĩa simˡ in mortario plũbeo distillenᷣ: ⁊ qd̄ distillauerit cũ oleo de ouis misceatᷣ: ⁊ cũ eis illiniatᷣ. Quidã laudãt vitellũ oui acceptũ ex ouo ilico cũ ex gallina exierit mixtũ cũ aliquãtulo salis triti suppositũ in pãno ⁊ frequẽter renouatum. ¶ Dixit Gilibertus, ꝙ farina siliginis sola exptissime occidit cancrũ. Et dixit. ℞. ouũ ⁊ extrahe inde albumen ⁊ accipe puluerẽ soleaꝝ vstaꝝ ⁊ sal ꝯtritũ ⁊ pone in ouo donec impleatᷣ ⁊ ipsuȝ plenũ cõbure ⁊ cõbustũ pulueriza ⁊ de puluere sup cancruȝ asperge. ¶ Et dᷣ. ꝙ si stercus hois cõburatᷣ ⁊ de puluere ei⁹ ponatᷣ sup cancrũ sanat ipm. ¶ Et dᷣ. recipianᷣ cicera ⁊ infundanᷣ in aqua pluuiali vel fluminis in qua aliq̄d cineris fuerit admixtũ: deinde decoquanᷣ in pte ipsi⁹ aque vsq̧ quo bñ dissoluanᷣ ⁊ fiat emplm̄ ex eis locus tñ prius bñ fomentetᷣ cũ aqua infusionis eoꝝ. ¶ Et dᷣ. impleatᷣ sacellus ex floribus tassibarbasi ⁊ rosis rubeis: ⁊ iste sacellus infundatᷣ in aqua bñ calͣa p aliquas horas: deinde paꝝ bulliat in ea ⁊ cũ decoctione illa embrocetᷣ locus ⁊ cũ sacello illo fomẽtetᷣ post exp̄ssionẽ eius. ¶ Cũq̧ cuȝ bonitate regiminis ⁊ eṽonibus iteratis ⁊ mollificatione mãe ⁊ mẽbri cõfortatione res sit vt nulla remãserit suspitio de fluxu mãe ⁊ mã fuerit paucificata sic ꝙ speretᷣ de resolõne ipsius: tũc resolõni intẽdendũ est cũ medicinis tẽperate resolutiuis. ¶ Dixit. n. Gal. 14. terap. cũ moderatis virtute farmacis opus est vti vt nõ vincatur ⁊ deficiant ab actione pp debilitatẽ ipsoꝝ: neq̧ ingrossent fortiter sanguinẽ pp vehementiã actionis eoꝝ. ⁊ subdit. ꝙ farmaca ista difariã dicunt esse imordicãtia. nã mala morigeratio huius passionis a mordẽtibus farmacis acuitᷣ: q̄re quecũq̧ moderata sunt virtutib⁹ farmaca ⁊ imordacibilia qualitatibus ꝯueniũt talibus passionibus. ¶ Et Sera. dixit. cũ mũdificaueris corpus mũdificatione sufficienti: tũc intende ad resolõnẽ eius: ⁊ tunc opȝ vt medicamen qd̄ ministras sit adhuc pmixtũ ex virtute resolutiua ⁊ virtute expulsiua ⁊ stiptica ⁊ elige ex medicinis illaȝ q̄ est tẽperata in virtute: ⁊ est nec̃ium cum hoc ẽt vt medicina nõ sit mordicatiua penitus. ¶ Et Rasis dixit. 13. ꝯti. medicine esse debẽt cõmoderate virtutis in resolõne ⁊ cum tẽperie earũ esse debẽt nõ pungẽter: qm̄ cancer excitatᷣ ex medicinis pungẽtib⁹. ¶ Et Aui. dixit. opȝ vt aliienẽt mordicãtia ne mordicãdo faciãt ipm vlceratũ.

De resolutiõe p⁹ ꝯfortatiõ nẽ mẽbri

¶ Impletᷣ aũt scḋa intentio q̄ est ad ꝓhibendũ additionẽ cancri. dixit Aui. cuȝ abscisione ⁊ eṽone ⁊ diuersione mãe ⁊ rectificatione cibi ⁊ potus ⁊ totius regiminis in sex rebus nõ nãlibus ⁊ cũ cõfortatione mẽbri ⁊ medicinis repcussiuis notis. s. vt nõ recipiatᷣ mã fluens sed trãsmittatᷣ ⁊ repellatᷣ ⁊ cũ administratione linimẽtoꝝ mineraliũ. i. que fiunt cuȝ mineralibus: sicut est linimentũ lapidis molẽdini aut lapidis cottis. i. lapidis cuȝ quo acuunᷣ ferramẽta. Accipitᷣ aũt battitura lapidis molendini qñ malleo pcutitᷣ vt melius ⁊ magis molat ⁊ optime teritᷣ ⁊ deinde lauatᷣ pluries vt oĩs asperitas ab eo abijciatᷣ: ⁊ põt p̄dicta ablutio fieri cũ aquis ⁊ succis cõuenietibus ad hoc sicut est succus coriãdri semp̄uiue solatri plãtaginis endiuie: ⁊ silium: ⁊ postq̄ȝ bñ lotus fuerit misceatᷣ cũ fece vini antiq aut cũ fece aceti verũ fex aceti prius lauanda est pluries donec tollatur ab ea acuitas ⁊ misceatᷣ cum ea oleuȝ mirtinũ. de cotte aũt accipitᷣ illud qd̄ residet in vase aq̄ qd̄ supponitᷣ ei qñ ferra acuunᷣ: ⁊ põt cõmisceri cuȝ fece mõ predicto aut cũ aliquo succoꝝ p̄dictoꝝ. ¶ Et dixit Aui. ⁊ sicut linimentũ factũ ex fricatione eius qd̄ resoluitᷣ in tabulaȝ ⁊ manicã de plũbo. i. inter mortarium ⁊ pistellũ de plũbo in humiditate effusa sup tabulã. i. mortariũ: que humiditas sit sicut oleũ rosaceũ ⁊ succus coriandri vel alia humiditas bis silis cũ confricatio fit diuturna: ⁊ maxime sub sole estiuo. Et dixit Aui. cũ mineralibus misceatᷣ qñq̧ de oleis. s. ad linimẽtuȝ faciendũ: ⁊ ꝓprie sicut est oleũ keyrinũ: ⁊ dixit. ꝙ emplastratio cũ agresta ꝯtrita est bona ⁊ iuuatiua. ¶ Ex dictis pȝ ꝙ p̄dicte due intentiones eisdẽ: ⁊ ꝯsilibus auxilijs implenᷣ.

Scḋa intẽtio ẽ ad ꝓhibẽdũ aug^m.

Notant tñ ꝙ vbi nõ sit magna inflãmatio ⁊ pulsatio: tunc localia nõ debẽt esse multũ frida ⁊ nõ debẽt eẽ expoliata a virtute resolõnis: sed vbi inflãmatio fuerit cuȝ pulsatione fortĩ debẽt eligi fridiora: ita ꝙ qñq̧ pueniatᷣ ad virtutẽ stupefaciẽdi sicut cũ linimẽto Raſ. qd̄ sic fit. ℞. acetũ nõ acutũ ⁊ aquã endiuie ⁊ succũ plũbi ⁊ cõmisce cũ eis paꝝ opij ⁊ illiniatᷣ cũ eo. ¶ Dixit Serap. ꝙ semẽ dragũtee curat cancrũ ⁊ polipuȝ cũ in aqua. i. in succo eius infunditᷣ lana ⁊ ponitᷣ in naribus aut sup cancro. ⁊ Dios. dixit. ꝙ succus dragũtee optime curat cancros ⁊ ſm quosdã ẽt vlceratos. ¶ Quidã dicũt: ꝓbatum esse supponere cancrũ pimpinellã ⁊ arnoglosam ⁊ agrimoniã silˢ ꝯtritas. Et dicũt. ℞. caput gruis ⁊ sicca in furno: ⁊ postea pulueriza ⁊ puluerẽ supasperge: qm̄ cãcrũ ⁊ oĩa vlcera sanat. ⁊ silr̄ dñt. ꝙ puluis mustelle cõbuste sanat cancrũ ⁊ fistulas. ⁊ dñt ꝙ vsus buglose sanat cancrũ quotiẽs sumitᷣ frequẽter ⁊ viridis ꝯtrita ⁊ sepe supposita sanat cãcrũ oris.

¶ Ad implendũ tertiã intẽtionez. s. ꝓhibitionẽ vlcerationis. Dixit Aui. oĩa liniamẽta p̄dicta ad ꝓhibendũ additionẽ cancri cũ non fuerit in eis mordicatio sunt iuuatiua: ⁊ ꝓprie qñ fuerit cũ fricatione plũbi: ⁊ maxie qñ in fricatura ponitᷣ terra sigil. aut bolus arme. aut oleũ antiquũ ⁊ succus semp̄uiue ⁊ cerasa cũ succo lactuce aut mucillagine psilij ⁊ cerusa ẽt ⁊ plũbũ: qm̄ est cõpositio bona ⁊ emplͣtio cũ cancris fluuialib⁹ recẽtibus ⁊ ꝓprie cũ climia. s. lota mixtis. dixit Alm̄. vt ꝓhibeatᷣ ne in ea vlcus fiat sũmope custodiatᷣ ne vnq̄ȝ calefiat aut cũ medicinis aut cũ alijs rebus: imo ex oleribus frigidis infridetᷣ terẽdo ea ⁊ supponẽdo ⁊ pp ꝓhibitionẽ calefactionis: opȝ vt nõ fiat accubitus in plumis neq̧ sup pticucula cancerosa.

Tertia intẽtio ẽ ad ꝓhibẽdũ vlcerationem.

¶ Quarta vͦo intẽtio supradicta querit ꝓhibitionẽ additionis vlcerationis: ⁊ ſm quosdã aliqñ sanat ab eo ita ꝙ est cura cancri vlcerati: de qua dixit Raſ. 13. ꝯtinen. aucͭe Gal. si locus cancri interioris vel exterioris vlceratus fuerit curari dȝ cũ rebus q̄ ipsius lauant sorditiẽ ⁊ mitigant ipsius pũctionẽ: ita ꝙ nõ excitetᷣ oĩno. ⁊ de rebus hoc faciẽtibus est lac: de quo dixit Dio. lac gn̄alr̄ sanat oĩa vlcera cancerosa: q̄bus nec̃ia est mitigatio doloris eoꝝ. sup. ⁊ ambulationis. ⁊ est bonũ. dixit ipse. p se solũ aut appositũ cum alijs medicinis mitigatiuis ⁊ abstersiuis ⁊ applanatiuis. ⁊ melior medicina q̄ põt cõponi cuȝ eo est tutia lota: ⁊ valet ad h̄ calx viua pfecte lauationis: qm̄ delectabilr̄ recipitᷣ a corpore: ⁊ est mitigãtior alijs medicinis lapideis. ¶ Dixit Almã. si aliqñ fuerit vlcus hoc vng^m satis cõfert. ℞. tutie lote ⁊ ceruse. an̄. par. equales. ⁊ teranᷣ cũ oleo roſ. ⁊ succo portulace aut solatri aut cucurbite aut citrulli aut mucillaginis psilij aut qd̄cũq̧ istoꝝ hẽre poteris ⁊ ponatᷣ sup ipm. ⁊ valet ẽt h̄ vng^m in cancro: in quo nõdum factũ est vlcus timetur tñ ne in eo fiat. ¶ Dixit Serap. si vlceranᷣ cancri: tũc ꝯfert eis absq̧ falsitate qñ ponitᷣ sup locũ emplm̄ ex aqua solatri qñ infunditᷣ in eo pãnus line⁹ ⁊ ponitᷣ sup ipm ⁊ ponitᷣ supra pãnũ lana leuis infusa in ipsa ẽt: ⁊ stude vt nõ exiccetᷣ: sed effundas sup ipm de succo solatri cũ ꝯtinuatiõe ipsa: ⁊ vt dixit Ra. 13. ꝯti. cõfert cũ ꝓprietate cancro vlcerato. Et Aui. de hac medicina dixit. bona sunt. ⁊ assiduetᷣ pãnus lini infusus in aqua solatri sup eũ ⁊ quotiens forte exiccatᷣ madefiat desup cum ea. ¶ Dixit iudeus. si cancer vlceratus fuerit. ℞. amidũ cerusaȝ thus aloem ⁊ lutũ ar. ⁊ fiat cũ eis linimentũ cũ oleo ro. ⁊ superponatᷣ ei. Et subdit iudeus. si cancer fuerit supabundans supponatᷣ ei puluis dictaꝝ medicinaꝝ siccarũ absq̧ oleo ro. vel alia humiditate: qm̄ bone sunt ei. ¶ A. aũt sumẽs verba

Quarta intentio est cancrũ vlceratũ curare.

iudei.dixit.sumat̃ medulle tritici ⁊ amidi ⁊ olibani ⁊ ceruse
plũbi.añ.ʒ.i.tere sigil.⁊ boli ar.⁊ aloe loti.añ.ʒ.ij.aggregẽ/
tur ⁊ terant̃ ⁊ administrent̃ sup cancrũ humidũ.i.multarũ
humiditatũ. Docuit autẽ administrare dictas medicinas in
forma sicca sup cancrũ humidũ vt magis exiccent ipsum. Et
subdit.sup cancrũ võ siccũ.i.paucaꝝ humiditatũ ponat̃ pul
uis dictaꝝ reꝝ cũ oleo roſ.posset ẽt iste puluis cũ oleo roſ.
apponi sup cãcro nõ vlcerato:qm̃ qdã dñt.intelligi p cancrũ
siccũ ad ꝓhibendũ in eo vlceratiõnẽ sic sine oleo ro.vȝ in oĩ
cãcro vlcerato quẽ qdã intelligi volunt p cãcrũ humidũ siue
sit multaꝝ humiditatũ siue paucarũ:sȝ intellectus magis va
dit ad mẽtẽ iudei. Repit̃ aũt in ꝑrica Aui.alia lr̃a q̃ loco me
dulle tritici hȝ medulle citrulli:⁊ est bona. Et Auic.subdit.
ꝙ meliꝰ est si cũ ꝑdicto medicamine admixtũ est ei eq̃le eius
de climia. ¶ Et dixit qñq; ꝯfert ei medicamẽ de tutia qd̃ ad/
ductũ est supra ex Almã.tutia.n.lota:vt dr̃.13.ꝯti.est medi/
camẽ desiccatiuũ vehemẽtius oibꝰ alijs medicinis desiccati/
uis ⁊ nõ pũgit:⁊ iõ ꝯueniẽs est vlceribꝰ corrosis valde. ¶ Di
xit Hip.in epidimijs.post euõnẽ multotiens factã suppone
cãcro ʒãgere vstũ donec rubefiat:sȝ si fuerit vlceratus suppo
ne ei ʒangere vel medicamẽ acutũ:⁊ postea pãnũ ne emanet
ad eũ humor:qm̃ Hip.ſpat ꝙ h̃ corrodet radicẽ eiꝰ ⁊ erit vti
le in cura ipsius.⁊ Ga.sup eo dixit.quotiẽs cãcer in p̃nº fue
rit vlceratꝰ tu debes curare ipm̃ cũ his medicinis post laxa/
tionẽ ⁊ minutionẽ ⁊ suppone medicamini spõgiã infusaȝ in
aq̃ frida ligãdo ibi eã bñ ⁊ ꝓhibeat manationẽ mãe. ⁊ dixit
etiã aq̃ frida mitigat excitationẽ,medicine.n.calẽ hñt eradi/
care humores malos:tñ excitãt ⁊ violẽtãt eos. Raſ.aũt.13.
ꝯti.subdit.ego nõ cognosco an eũ excitabit ⁊ augebit inten/
tione eiꝰ.⁊ fiat sibi dura ꝑdicta. ⁊ subdit.dico tñ h̃ opari de/
bes in dispõne mẽbroꝝ:in qbus possis erit executio violẽtie
cursus eiꝰ. Et dixit.ego supposui ʒãgere in radice brachij cu
iusdã ⁊ corrodebat eã paulatim paulatim p̃terq; añ excita/
tus eẽt cãcer abũdãter.i.notabilr̃ sperãdo ꝙ sanaret ipsum.
¶ Dixit Albu.si testudo maris vrat̃ dũ albefit ⁊ terat̃ cum
butyro ⁊ supponat̃ cãcro vlcerato cũ pãno mũdificabit sor/
ditiẽ eius ⁊ ꝯglutinabit ꝓhibẽdo ꝙ nõ subuertat̃ de cetero.
2º dixit.ꝙ est vtilis ad sanãdũ oẽs vlceratiões ⁊ cõbustionẽ
ignis. ¶ Dixit qdã expimẽtator ꝙ folia herbe demonis cõ/
trita ⁊ apposita sunt in vltia bonitate cãcris. ¶ Dixit Raſ.
13.ꝯti.ꝙ gũmi nucũ tritum suppositũ cancro vlcerato ꝯfert
multũ. Et dixit.ꝙ medulla nucis corrupta.i.rancida posita
sup apa melicũ vlceratũ ꝯfert.⁊ qdã dñt.ꝙ qñ nucleꝰ nucis
rancidus masticat̃ ⁊ ponit̃ sup aliqua apata ⁊ vlcera mala ⁊
fistula ⁊ cãcrũ ⁊ alopeciã ⁊ maluȝ mortuũ curat ea. ¶ Dixit
Gal.6º de simpl.medici.ꝙ folia vrtice trita cũ sale supposita
curãt:⁊ ꝙ semẽ vrtice cãcerosa vlcera ⁊ quotq̊t indigent de/
siccari sine mordicatiõe ꝯueniẽter sanat cũ sit subtiliũ ptiũ ⁊
exiccatiue cõplonis:⁊ nõ adeo calitate ꝑticipat vt mordeat.
¶ Dñt qdã expimẽtatores ꝙ fiat puluis ex ericio q orit̃ sup
rubũ canis q a qbusdã:sȝ nõ recte ponit̃ p bedeguar:⁊ cãcer
vlceratus cũ vino lauet̃:⁊ post lotionẽ supponat̃ ei caro por
cina macra ⁊ salsa p vnã noctẽ ⁊ deinde iteꝝ lauet̃ cuȝ vino:
deinde supaspgat̃ de puluere ꝑdicto supponẽdo ei succũ sem
peruiue ⁊ subam eius cõtusam:deinde iteꝝ lauet̃ cuȝ vino ⁊
supponat̃ caro salita ꝑdicta ⁊ lauet̃ ⁊ aspgat̃ puluere dicto:
⁊ silr̃ supponẽdo succũ ⁊ subam sempuiue:qm̃ h̃ sepius ite/
ratũ sanat cãcrũ ꝑfecte. ¶ Et dixerũt.ꝙ succus foliorũ tapsi
barbasi decoctꝰ cũ melle ad succi ꝯsumptionẽ cui post deco/
ctionẽ addat̃ puluis ossium mirabol.⁊ psidie vtilr̃ apponit̃
cãcro:qm̃ p̃sto ꝯfert. ¶ Et dixerũt.ꝙ frequẽs lotio cãcri vl/
cerati cũ vrina mundificat ⁊ ꝯsolidat ipm̃,⁊ qd̃ exptũ est ad
cancrũ ⁊ ꝑprie ad eũ q est in ore puluerizare subtilr̃ cristallũ
⁊ cũ eius puluere fricare cancrũ:⁊ post fricationẽ ẽt de ipso
puluere supponere loco eiꝰ ⁊ iterare h̃ vsq; ad.10.dies:qm̃ li
berat. ¶ Et qdã dixerũt ꝙ cinis factꝰ de capite canis exicca/
to aut de capite gruis:⁊ eius vẽtriculo:⁊ oibus in eis ꝯtẽtis

supaspsus sanat cancrũ fistulã:⁊ oĩa vlcera difficilis ꝯsolida
tionis. ¶ Et dñt.ꝙ aq̃ argẽti sublimati posita sup cãcrũ ci/
to interficit ipm̃:ita ꝙ nõ hȝ deinde curari nisi cura alioꝝ vl
ceꝝ. Fit aũt aq̃ ꝑdicta sic.liq̃fiat stãnũ ⁊ cũ icipit ifridari ꝯdẽ
set̃ ⁊ ꝓijciat̃ sup ipso de mercurio tm̃ q̃tũ est ipm̃ stãnũ.in/
corporat̃.n.⁊ fit totũ sicut pasta ⁊ illa pasta sup lapide porfi
ritico poni ⁊ duci ⁊ optie triturari dȝ:⁊ postq; sic fcm̃ fuerit
addat̃ ei de mercurio sublimato q̃tũ est ipsa pasta:⁊ iterũ te
rant̃ ⁊ ponant̃ sup lapidẽ:⁊ tũc fiet sic aq̃:⁊ hec aq̃ p alẽbicũ
dȝ distillari:⁊ q̃ inde egredit̃ aq̃ dȝ colligi ⁊ seruari ad vsuȝ.

Aqua argenti sublimati.

¶ Intẽtio võ q̃ est ad alterationẽ cõplet̃ cũ faciẽtibꝰ declina/
re cõplonẽ totiꝰ corpis ad humiditatẽ cũ aliq̃li infridatiõe:⁊
maxie cũ eis q̃ rectificãt cõplonẽ cordis ⁊ epatis ꝑcipue qd̃
est gñatiuũ humoꝝ:⁊ q̄r mã cãcri hȝ aliqd venenositatis cõ
uenit:vt aliqñ p interualla exhibeat̃ de theriaca vel mitrida
to.⁊ pñt ꝑdicta mẽbra ꝯfortari ⁊ rectificari cũ menis ab intꝰ
exhibitis:⁊ ẽt ab ex positis.debẽt aũt ipse medicine eligi ex
eis q̃ ꝓprietatẽ hñt vt ꝯferant cãcro:de qbus vt dr̃ est herba
dicta sana mũda:qm̃ bibita ⁊ emplata ꝯfert. De ꝯueniẽtibꝰ
cuȝ ꝓprietate est vt sumat̃ aqua distillationis.alr̃.sublima/
tionis floꝝ sambuci ⁊ aqua elicita p sublimationẽ ex carni/
bus limatiarũ cõtritis ſm ptes equales ⁊ misceant̃:⁊ iteruȝ
mixte p alẽbicũ plũbeũ subliment̃:⁊ ex hac aqua in potu su
mat̃.est.n.vtilis. Et ex eis est syrupus factus ex aqua fontis
in qua calefacta infuse fuerũt herbe recẽtes.s.agrimonia cũ
radicibus suis politricũ herba roberti scariola endiuia ype
ricon tormẽtilla tapsus barbasus stãnũ.alr̃.strugnũ ⁊ cete/
rac per diẽ ⁊ noctẽ:⁊ deinde cũ decocte fuerint ad ꝯsumptio
nem medietatis aq̃ dȝ postea colari ⁊ cũ ʒuccaro syrupiʒari.

Alteratio et rectificatio cõplonis.

¶ Intẽtio aũt q̃ dirigit̃ ad correctionẽ accñtiũ ꝓprie respicit
inflãmationẽ,loci pulsationẽ ⁊ dolorẽ:⁊ quõ istis subueniat̃
satis pȝ ex dictis in ꝑcedẽtibꝰ intẽtionibꝰ.dicũt tñ.ꝙ si aliqñ
pro sedatione doloris opportunũ fuerit apponere anodina
dolore p ea mitigato ilico amouẽda sunt. ¶ Dixit Raſ.in di
uisionibꝰ.cũ nõ est oĩno in eo calitas ⁊ pulsatio.s.fortis:tũc
nõ opȝ nisi vt curet̃ cãcer vt nõ augmẽtet̃. Si vero cũ eo fue
rit calitas ⁊ pulsatio.s.fortis:tũc nõ opȝ nisi vt blãdiẽdo suc
currat̃ ne vlceret̃:q̃re infrigidet̃ ⁊ nõ dimittat̃ eger dormire
sup ipm̃:neq; calefacere ipm̃:sȝ liniat̃ cũ mucillagine psilij ⁊
cerusa. ¶ Et dixit.13.ꝯti.dico.si cũ cãcro fuerit pulsatio ꝓce
de cũ eo qd̃ mitigat dolorẽ sicut est vngm̃ fricature plũbi:ꝙ
etiã bonũ erit ad ꝓhibendũ corrosionẽ:⁊ puluis climie mi/
xtus cũ lacte ⁊ suppositꝰ sedat dolorẽ cãcri ⁊ alioꝝ vulnerũ.

Intentio ad corrigendũ accidentia.

Pro cura cãcri p chirurgiaȝ sciendũ ꝙ nullus cancer
siue vlceratus siue nõ dȝ curari p chirurgiã
siue incidẽdo siue cauteriʒãdo nisi sit in mẽbro:cuius possis
sit totius cãcri eradicatio cũ oibus radicibus siue venis suis
vsq; ad carnẽ sanã. ¶ Dixit Gal.14.terap.si tẽtaueris p chi
rurgiã sanare cancrũ circũabscinde certissime oẽ qd̃ patit̃ vt
nulla derelinquat̃ radix. Et Serap.dixit.si tu p̃sumis cura/
tionẽ cãcri facere cũ ferro:tũc radicitꝰ abscinde illũ a mẽbro
donec remaneat ex eis nisi radix vna. ¶ Et Rasis.dixit.13.
ꝯti.qdã medici ꝓhibẽt ꝙ nõ incidat̃ cãcer vlceratus nisi fue
rit magni nocuu:quo laborãs eo eligat incisionẽ eiꝰ fieri ⁊ si
fuerit in mẽbro in q̊ possis sit eius incisio cũ radicibus suis ⁊
multo fortius eẽt h̃ ꝓhibẽdũ in nõ vlcerato. Ait.n.Almã.q
hoc apa ferro incidũt nil aliud lucrant̃ nisi ꝙ cãcrũ vlceratũ
faciũt nisi in loco sit vbi penitꝰ incidi ⁊ destrui ⁊ cõburi pos/
sit ⁊ eradicari:⁊ hoc iõ q̄r vbi eius talis curatio fiat reuertit̃
egrĩdo ⁊ delet mẽbrũ:qm̃ huic egritudini est tenacitas super
mẽbro qd̃ occupat sicut est tenacitas cãcri sup id qd̃ venat̃ ⁊
pascit.nõ g̃ sine venarũ oium abscisione curari põt:⁊ q̄r in oĩ
mẽbro hoc nõ est posse fieri:iõ opȝ diligẽter p̃meditari si fue/
rit in mẽbro hoc patiente:nullus.n.cancer abscõditus:q̄r in
interioribꝰ siue q̄r ꝓfundatus ⁊ radicatꝰ in mẽbro incisionẽ
tolerare põt:sicut.s̃.patuit p Hip. Et ex hoc pȝ.ꝙ cãcer ma/
gnificatus inueteratus p incisionẽ curari nõ põt:sicut Auer.

colꝉ.7.dixit.q꞉ cōtinet neruos ⁊ arterias ⁊ si incidātur ista mēbra nō est tutū:qn corpus ꝑdaꝉ. Et impossibile est ēt ista apata ex corrosiuis remouere:neqꝫ ēt ois cancer.dixit Alb. etiā paruus extirpari pōt ꝑ incisionē:sꝫ solū hñs paruas radices ⁊ exñs in mēbro possibili abijci ⁊ nō ꝓpinquo mēbro principali vel nobili:sꝫ sicut in digito vel carne natis vel coxa pede vel māmilla.℄ Et Gal.in cōmento affo.supradicti. dixit.si cancer fuerit in supꝑficie corpis incidi dꝫ cū radicibus suis ⁊ radices eius sunt vene de eo exeūtes expāse circūcirca replete sanguine nigro. Non dꝫ aūt tentari incisionē facere nisi ꝑmissa corpis euōne cum flōmia ⁊ bona purgatione humoris melici.ab his.n.dixit Gal.14.terapē.incipiendū est. ℄ Et dicūt qdā cū cancer abscindiꝉ sempꝫ dꝫ aliqd abscindi de sana carne in circuitu. ⁊ facta incisione.dixit Gal.vbi.s. sine effundi sanguinē ⁊ nō cito detineas eū:imo stringe.i.cōprime venas q̄ in circuitu eius sunt ⁊ exprime ab eis totum sanguinē grossum:⁊ silr dixit Serap. ⁊ qdaꝫ volunt.ꝙ non stringaꝉ sanguis effluēs nisi valde supfluat.℄ Et volunt aliqui.ꝙ post incisionē ⁊ sanguinis expssionē nec̄ia sit coctura cū igne vt ois malitia a circuitibus deleaꝉ.Et de his fuit Rasis q.13.ꝯtiñ.dixit.deinde fiat coctura.℄ Et Alb.dixit operatio in eo q est possis vt abscindaꝉ totus est vt ꝑmittas euōnē māe melice ⁊ pure ⁊ aduste:⁊ itera eā multotiens. ⁊ si fuerit in eo plectoria flōma ipm:deinde incide ipm ex oi pte cū cute ꝭm bonā ꝑscrutationē donec nō remaneat aliqd ex radicibꝰ eius ⁊ dimitte sanguinē currere ⁊ nō abscindas eū velociter: imo exprime loca ⁊ absterge sanguinē totuꝫ grossum manu tua aut cū quo possibile est tibi cū instrumētis ⁊ si ꝯrietateꝫ facit tibi fluxus sanguinis grossi ex incisione arterie vel vene cauteriza ipm donec abscindaꝉ sanguis:deinde cura reliqua curatione donec saneꝉ.Et silr ante cauterizationē opꝫ corpꝰ cōsilr preeuāre.℄ Et de cauterizatione eius.dixit Albu.qñ cancer est incipiens ⁊ vis eū sistere:tūc cauteriza ipm cauterio circuli in circuitu eius sicut reuoluiꝉ.nā circulus ferreus quo est cauterizādus dꝫ esse tā magnus vt cōprehendat cancrū totū:⁊ oēs radices eius in circuitu ita vt nulla remaneat extra circulū:deinde conandū est ad remotionē eius ꝙ remanet infra circulū. Posset ēt fieri ferruꝫ spericū magnitudinis predicte in cuius medio nihil existat vacuū:ita vt cū eo cauterizeꝉ mediū cancri cuꝫ tota eius circūferentia.℄ Et subdit Albu.nō vrꝫ:qm timeo ne vlcereꝉ:⁊ ego vidi iā istud aliquotiens:sꝫ nec̄iuꝫ est vt cauterizeꝉ cauterio cū circulo in circuitu eius:sicut diximus aut cauterizeꝉ cauterijs multis.s.in circuitu q̄ multa.s.cauteria teneāt locum cauterij circuli.℄ De his oibus dixit Aui.fortasse sustinēt cācri parui sectioneꝫ.s. cū ferro vel cauterio.nā si poꝉe est ꝙ destruaꝉ cancer cū aliq̊: tūc nō est poꝉe vt destruaꝉ nisi per incisionē vehementē.sup. aut vehementē causticationē ita vt ex toto assumaꝉ mēbruꝫ inuadēs.i.vt ex toto abscindaꝉ pars mēbri in q̊ est inuasio ⁊ in circuitu eius incidēdo ipm vel causticādo ⁊ eradicādo venas q̄ imbibūt ipm ita vt nō remaneat aliqd de eis:⁊ currat postea ex eis sanguis plurimus. ⁊ dixit Aui.fortasse indigebis post incisionē cauterio.s.aut ad finiendū malitiā cancri: sicut dixit Ras.aut ad sistendū sanguinē:sicut dixit Albu. ⁊ inueniꝉ alia lr̄a q̄ dicit fortasse indigebit ꝑter incisionē cauterio. Et ꝭm hāc lr̄am Aui.tetigit ambos modos eradicatiōis cancri ꝑ chirurgiā:q꞉ eradicaꝉ aut incisione aut causticatione:fortasse tñ dixit. A.erit in cauterio timor magnus: ⁊ hoc esset sicut dixerūt multi sapiētū in medio eiꝰ ⁊ nō in circuitu eius:sicut dixit Albucas.aut si cācer esset circa ꝑncipalia mēbra ⁊ nobilia:vel ēt.dixit Aui.incisio.s.totalis cancri.sup. vel ēt causticādo cū cauterio in pluribus horis addit cancro malitiā nō cancro totalr amoto:sꝫ corpori in quo erat cācer. Vñ narrauit qdā primoꝝ auctoꝝ ꝙ qdā medicus incisit māmillā cāceratā radicitus ⁊ cācerata facta est altera māmilla: ⁊ iste auctor fuit Antilꝉ.q dixit.qdā medici incidēdo cancrū cronicū in māmilla ⁊ eradicauerūt totā māmillā cuꝫ eo:deinde cancer illius in alia māmilla ingressus est:eo ꝙ mā reuersa est ad aliaꝫ māmillā.Et Aui.dixit.hoc poꝉe est euenire in duabus vijs.vna est si añ abscisionē māmille cācerose alia māmilla esset in dispōne ⁊ via vt cācereꝉ ⁊ fuisset cācerata ēt si altera nō fuisset abscisa. ⁊ via scd̄a est ꝑ viā ꝑmutationis:⁊ est vt mā que solebat currere ad māmillā abscisam currat ad non abscisam canceret eā:⁊ ista via est quā tetigit Antilis:⁊ est magis apparēs.Et poꝉe est ēt ꝙ ab incisione māmille supercalefiat mā aliqua ⁊ ebulliat ⁊ vratur ⁊ vsta fluat ad māmillā ⁊ canceret eā.℄ Propterea de cura cancri in māmilla per abscisionē ⁊ causticationē iusserunt qdam nullo mō esse fiendā.facta aūt amotione cancri dꝫ fieri sicut alioꝝ vlcerū: cōserua tñ egrū.dixit Aui.stare sup cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ cōfortatione mēbri ad expellendū vt non regeneret humor malus:⁊ si pur regenereꝉ non recipianꝉ in mēbro:⁊ iō vt dicūt apparet vt post curationē frequenter euātio fiat de humore melancolico ⁊ quocunqꝫ alio parato vri. ℄ Dixit Ras.13.ꝯtinē.auctoritate Gal.ego euando corpus cuiusdā mulieris quolibet anno penes introituꝫ veris:eo ꝙ generabaꝉ in ea apa de genere cancri eam sanaui de eo cum medicamine violento laxante nigraꝫ:sed secuta negligentia quadā vice in laxatione ipsa in ipso tpe passa est ipsum morbum:⁊ postea secuta laxatione ipsa conualuit.

℄ De lepra. Cap.xl.

Lepram determinant qdaꝫ in tractatu decorationis de cutis feditate ⁊ quidam de ea determinant in tracta.apatū.De qua dixit Auicē.ꝙ est infirmitas mala ꝓueniens ex sparsione colere nigre in corpore toto:quare corrumpiꝉ cōplexio mēbroꝝ ⁊ forma ipsoꝝ ⁊ figura eoꝝ:⁊ fortasse corrūpiꝉ in fine eius cōtinuitas ipsaꝝ ita vt corrodanꝉ mēbra ⁊ cadant casu qui fit ab vlceratione.℄ Dicūt qdam. ꝙ lepra est infirmitas mala:q꞉ in ea concurrunt tria genera morboꝝ.s.mala cōplo frigida ⁊ sicca:⁊ mala cōpositio.s.malitia forme ⁊ figure ⁊ solō ꝯtinui:veꝝ solō ꝯtinui nō est in oi lepra:sed in ea tm̄ que est vlcerata:⁊ est infirmitas mala ꝑꝑ latitudinē causaꝝ gn̄ationis eius primitiuarū ⁊ antecedentiū: ⁊ est mala rōne longitudinis ⁊ ꝑseuerantie eius:ita ꝙ experientia inuentū est vt nunqꝫ solo nature bn̄ficio fuerit curata absqꝫ bn̄ficio medicine:qualis expientia nō est repta in alijs morbis:⁊ est mala rōne difficultatis curationis eius:⁊ qñqꝫ rōne impossibilitatis cure.℄ Dixit Auic.hec egritudo non cessat corrūpere cōplexionē mēbroꝝ per qualitatē cōtrariaꝫ qualitati ꝯuenienti vite.nā cōplexio eius:vt dictū est.frigida est ⁊ sicca.vita aūt stat ꝑ calm̄ ⁊ humidū:⁊ sic ꝓsequiꝉ corrūpendo cōplexionē mēbroꝝ:in qbus incipit donec perueniat ad mēbra principalia:⁊ tūc interficit:q̄uis qñqꝫ interficiat ⁊ moriaꝉ patiens eā anteqꝫ cōuertaꝉ malitia eius apparens sup viscera.i.mēbra nutritiua ⁊ sup mēbra principalia. ℄ Et dixit Aui.ꝙ lepra est sicut cancer cōis toti corpori. Et hinc dixerūt qdaꝫ.lepra est vlis mēbroꝝ ⁊ humoꝝ corporis corruptio hñs ꝑnm ex venis ⁊ arterijs:sed terminaꝉ ad extrailllas in poris vlibus mēbroꝝ carnosoꝝ:⁊ maxime partium subcutanearum ⁊ apparet in superficie corporis.

Causa lepre aut est intrinseca aut extrinseca:⁊ ex causis extrinsecis est aer.dixit Auic.qñqꝫ adiuuat ad illud.i.ad inducendū leprā corruptio aeris in seipso:sicut ꝯtingit in aere pestilētiali:⁊ ꝑꝑ hāc corruptionē est ꝙ lepra multiplicaꝉ in qbusdā regionibꝰ vel ciuitatibus.Vñ 2° ad Glau. dixit Gal.in alexandria elephantiā.i.leprā patiunꝉ plimi ꝑꝑ dietā ⁊ caliditatē regionis. In germania v̄o ⁊ missina rarissimi.s.patiunꝉ eā. ⁊ sic appet ꝙ ipsa multiplicaꝉ in regionibus calis:in qbꝰ humores adurunꝉ ⁊ minoranꝉ in fridis. ℄ Et adiuuat ad leprā.dixit Aui.corruptio aeris ꝑꝑ vicinitatē leprosoꝝ inficit appropinquātes eis mediāte infectione quā efficit in aere:⁊ insup inficiꝉ aer ex vaporibus resolutis ex corpibꝰ eoꝝ:cū eis ꝑmiscenꝉ:q̄re dꝫ cauere a cohabitatio-

Quid sit.

Lepra aggregat tria gn̄a maloꝝ.

De aere.

ne ꝛ mora cū eis:ꝛ maxime in locis coartatis ꝛ ineuētatis.
est.n.lepra morbus cōtagiosus inuadēs corpa eis vicināti
ꝛ inficiēs ea:aut est cā eius dispō acq̄sita fetui in matrice:sic
accidit cū fit ꝯcept⁹ in dispōne mēstruoꝝ añ mūdificationez
eoꝝ:qd̄ maxie ꝯtingit in mulieribus.quaꝝ mēstruū fedatū
est ex multitudine humoris melici:ꝛ qñ accidit viro ꝙ coit
cū leprosa aut cū muliere cuz qua mox coierat leprosus. Et
notāt ꝙ vir citius ꝛ magis a dictis causis ꝛ silibus ificit q̄z
mulier:cuius cā est calitas viri.ꝛ aptio pori virge ei⁹ pp quā
vapores corrupti derelicti ex leprosa cū qua coit aut dereli/
cti in matrice eius cū qua coiuit leprosus ascēdētes in corp⁹
ipsi⁹ viri ꝛ ipm inficere pñt.mulier aūt nō sic inficit ex coitu
cū leprosis:nisi fortasse vsus eius crebro fuerit:eo ꝙ matrix
frida ꝛ sicca exñs dēsa est ꝛ nō facile susceptibilis:semē ēt le/
Decibis ꝛ potib⁹. prosi in ea susceptū alijs sepe humiditatib⁹ imiscet:sepe etiā
cito foras aut labit aut eijcit. ❡ Et de causis ei⁹ extrinsecis
est dieta mala in sex gñibus reꝝ nō nāliū aliaꝝ faciēs ad ge/
neratione humoris melici vel adustione alteri⁹ humoris q p
vstionē in humorē melicū ꝯuertat. Et spāliter de dictis cau
sis sunt oēs cibi ꝛ potus gñantes humorē melicū:sicut sunt
panis de granis minutis ꝛ panis azimus ꝛ legumina oia:ꝛ
maxie lētes. ❡ De lētibus.n.dixit Aui.inest vt veniat lepra
ꝛ pisces saliti ꝛ caro salita ꝛ caseus salit⁹ ꝛ carnes oēs gros/
se:sicut vaccina yrcina caprina asinina vrsina ceruina:ꝛ siles
carnes:ꝛ maxie caro porcina granulis infecta.porci.n.tales
carnes granulosas hñtes leprosi sunt:ꝛ ex eis potissime est
lac leprosum.cū.n.leprosa vel pparata ad leprā nutrit infan
tē:infans leprosus efficit ex infectione sui nutrimēti:quapp
ꝓhibēda est talis mulier a lactatiōe. Et ex dictis cāis est vinū
nigrū grossuz turbidū aut corruptū. ❡ Et dixit. A. qꝫ cibi
flātici sunt cā lepre:maxie qñ cōponit cū eis satietas nausea
tiua ꝛ repl'ones comestionis supra satietatē sunt ad hāc intē
tionē multiplicātia flā grossum.q2 sunt cā indigōnis. Et ma
xime dixit Aui.humor flāticus est cā lepre qñ opat in eis ca
liditas resoluēs ei⁹ subtile ꝛ potēs eius spissuz ꝛ grossum in
meliaz.s.faciēs ipm trāsire in humorē melicū.s.p viā adustio
nis. ❡ Et ex dictis appet ꝙ regimē cal'm multū in sex rebus
nō nālib⁹ faciēs adustionē in humorib⁹ est ex cāis gñatiōis
lepre:de qbus maxie sunt vsus allioꝝ multus.vsus.n.eoruz
gñat leprā.ꝛ maxie in colicis:ꝛ silr sinapis nasturtiuz eruca
piper:ꝛ silia. Et fm Aui.facit ad gñationē lepre mult⁹ vsus
ciperi:ꝛ qui sepe ꝛ multū lac ꝛ pisces sil' comedit leprā incur
ret:ꝛ idē facit vinū ꝛ lac sil' bibita frequēter ꝛ multū:vt dr in
de secretis ad Alexā. ❡ Et Aui.dixit.p' 3ª.ꝙ expimētatores
viri dixerūt.lac cū reb⁹ acetosis edendū nō eē neq3 pisces cuz
lacte:qm̄ inde peruenit ad egri^nes pmanētes sicut est lepra.
Cā añs. ❡ Et fm quosdā de causis extrinsecis est regimē in reb⁹ nō
nālib⁹ faciēs in humoribus:ꝛ maxie sanguine ꝛ flāte ꝯgela/
tionē ꝛ ingrossationē deducentē illū humorē ad nām melicā
fridā ꝛ siccā. ❡ De causis vō intrinsecis:qdaz sunt māles:ꝛ
quedaz efficiētes:ꝛ cā mālis alia est añs ꝛ alia ꝯiūcta:ꝛ añs
dr eius cā remota añs ꝛ ꝯiūcta dr eius cā ppinqua. ❡ Et cā
eius añs est vel eē pōt alter quattuor humoꝝ.s.sanguis flā ꝛ
vtraq3 col'a. Cū.n.isti humores vel alter eoꝝ in venis exñtes
calore adurēte ꝛ resoluente aut frigore ingrossante ꝛ ꝯgelan
te ad nām humoris melici ꝯuertunt effecti vehemēter mali/
tiosi ꝛ redditi nāe odiosi pp ipetuosos motus quos efficiunt
aduersus eā a nā de venis expellunt p posse:ꝛ si qdē nō po/
tuerint expelli ad extra corpus p emorroydas vel menstrua
vel aliū modū fluxus:aut nō potuerint expelli ad mēbra vi/
lia ꝛ ad venas varicales:tūc expellunt ad extra venas:ꝛ tūc
si expellunt ad mēbrū vnū cānt in eo sephyros aut cancruz
aut estiomenū nisi ad cutē puenerint.nā si ad cutē puenerint
causant in eo ipetiginē aut morpheā nigrā ꝛ si expellunt ad
partes carnosas subcutaneas totius corpis causant lepraz ꝛ
Cā ꝯiun/cta. efficiunt cā lepre ꝯiūcta. ❡ Igit cā ꝯiuncta siue ppinqua le
pre est humor melicus locatus in ptibus subcutaneis totius
corporis:q̄zuis.n.manifestatio fm pl'in prius appeat ~~in~~ ex/
tremis siue ille humor melicus fuerit talis fm nām:vt q2 sit
fex sanguis siue fuerit talis fact⁹ p viā adustionis aut p viā
ꝯgelationis. ❡ Dixit Aui.sanguis.sup.aut alius humor p/
culdubio igrossat duob⁹ modis:quoꝝ vnus est p subam ei⁹
grossam.s.ꝯsumpta subtili a calitate resoluēte:ꝛ scd̄s per fri
gus ipm. Et subdit.ꝙ qñ ingrossat p ptē humiditatis sue.s.
que est resoluta ꝛ ꝯsumpta cuius exiccatio est p subam.i.per
cōpl'onez corpis resoluentē.s.calm nāliter vel accñtalr.sup.
vel p cās extrinsecas resoluētes:tunc illud est facilius.s.vt le
pra inducat:vel vt sanguis vel alius humor ingrosset:ꝛ in
nām melicā ꝯuertat.s.q3 si eueniat p viā frigoris:ꝛ aliqñ ad
tantā grossitudinē ꝛ exiccationē puenit sanguis leprosoꝝ vt
cū egredit in flōmia reperit in eo pmixtū quoddā sile arene.
❡ Et qñq3 nō erit in corpe toto calitas adurēs neq3 friditas
cōgelās s3 erit in pncipalibus ꝛ nobilibus:ꝛ maxie in epate
qd̄ est gñatiuū humoꝝ.vñ dixit Aui.ꝙ cā antiqor.i.remota
efficiēs est malitia cōpl'onis epatis decliuis ad calitatē ꝛ sic/
citatē adurēs sanguinē ꝛ ꝯuertēs in malitiā:ꝛ faciēs sangui Quelib spēs hab duas sp tóne mā
nem p cās suas ꝛ frigus. ❡ Sūt ꝛ cāe intrinsece coadiuuan/
tes ad gñationē ꝛ multiplicationē humoris melici:ꝛ p ꝯñs
lepre ex qbus est splen cū fuerit opilatus ꝛ nō recipit melicū
aut cū est debilis ꝛ nō pōt illū attrahere neq3 mūdificare san
guinez ab humore melico quare remanet in eo. ❡ Et ex eis
est virtus viscerū debilis nō potēs illū humorē expellere ad
extra corpus neq3 ad venas varicales neq3 ad supficiē cutis.
❡ Et ex eis est cōstrictio vel opilatio venarū ꝛ meatuū p q̊s
d3 humor ille melicus expelli sicut venarū emorroydaliuz ꝛ
mēstrualiū ꝛ varicaliū. ❡ Et ex eis est opilatio poroꝝ cutis
ꝓhibēs nām expulsam ad subcutaneas ptes resolui ꝛ exa/
lare aut ad cutis supficiē puenire:quare retinet sub cute ꝛ cō
culcat ꝛ corrūpit ꝛ corrūpit cōpl'ones mēbroꝝ. ❡ Et de cau Trib⁹ mo dis a pn cipijs ge neratiōis pōt fieri le pra.
sis intrinsecis ad gñationē lepre sunt aliqñ pricipia gñatio/
nis eius:ꝛ h̄ tribus modis.p̄ qñ accidit lepra pp hereditatez
a parētibus ambobus leprosis vel altero eoꝝ.est.n.lepra de
morbis q hereditant in semine.2° pp cōpl'onē embrionis ex
qua creatus est in se p cōpl'onē q̄ est ei ppria ꝛ nō ex parenti
bus. Et 3° ex cōpl'one q̄ nō inest embrioni in se ꝛ pprie:s3 est
ei acq̄sita in matrice sicut si accidit vt fiat cōceptio in dispōne
mēstruoꝝ añ mūdificationē eoꝝ:hūc tñ 3m modū qdā redu
cunt ad cās extrinsecas vt.s.patuit. ❡ Itaq3 ex dictis appet Lepra est du⁹.acq̄si ta ex gña tiōe ꝛ acq̄ sita ex tpe
ꝙ lepra est duplex.vna acq̄sita ex gñatione.alia acquisita ex
tpe. Dixit Auer.coll'3.3.egritudines melice aliqñ accidūt a
gñatione sicut lepra.maior.n.ps leprosoꝝ accidit ab heredi
tate:ꝛ cā est vt dictū fuit:q2 lepra causat ab humoribus me/
lancolicis sparsis p totū corpus.vñ lepra dicta est cācer vl'is:
ꝛ q2 tali humore inficit cor gñantis:imo pma infectio est in Lepra ꝺ plex ē vl rata ꝛ i vlcerata
corde:ꝛ iō gñatus postea ab eo est leprosus:q2 passiones que
sunt in gñantis corde actiue vel passiue sunt postea in gñato.
Et subdit Auer.aut fit lepra pp coitū cū mēstruata in dieb⁹:
quos dixit Zararā.i.Auenzoar.ꝛ lepra ista a bñficio medi/
cinarū curationē nō trahit nisi fiat tpe crisis annoꝝ ꝙ nā or
dinauit:ꝛ h̄ testificat mirabilis Zararā. Et ego exptus sum
dixit Auer. ❡ Et p3 ex dictis ꝙ cā ꝯiūcta lepre semp est hu/ Cā ꝯiun cta lepre sp ē hūor melicus. añs pōt eē quilibet humor.
mor melicus aut nālis q est fex sanguinis aut inālis factus
per viā adustionis alterius humoris:aut p viaz ꝯgelationis
ipsius infectus infectione pessima corruptiua cōpl'onis mē/
broꝝ ꝛ destructiua cōpōnis ꝛ cōpaginis ꝛ figure ac caloris
eoꝝ:q tñ in tali corruptione nō acq̄uit putrefactionez. Et si
ab aliqbus repit dictū ꝙ cā lepre est melia putrefacta:p istā
putrefactionē intelligūt dictā corruptionē. Mā vō eius añs
esse pōt vnusq̄sq3 humor ex quattuor. Cū ḡ dixit Uiaticus.ꝙ
mā lepre aliqñ est in venis intellexit de ꝯiūcta q̄ sparsa est in
mēbris simplicib⁹:l3 ēt mā añs aliqñ esse possit locata in ali
qua vel in aliqb⁹ corpis ptib⁹ ex̄ venas in qb⁹ pōt vri vel ꝯge
lari.ꝛ ex illis postea expelli ad subcutaneas ptes corporis.
❡ Diuidit aūt lepra in spēs diuersificatas fm nām in spēs De spēb lepre.
quattuor

quattuor ſm ꝙ melia que eſt ꝯiuncta ei ex quattuor diuerſis humoribus potuit hēre originē:⁊ hoc voluerūt Uia. ⁊ Cō/ſtan.cū multis alijs auctoribus.¶ Et pª ſpēs eſt ex melia facta ex ſanguine:⁊ hec alopecia vulpina dr̄ ſic dicta:qꝛ in ea cutis corporis excoriatꝰ ſicut excoriantur vulpes ſm plīn de mēſe maij.¶ Scōa fit ex melia facta ex flāte ⁊ vocatꝰ tyria a tyro ſerpēte ſic dicta:qꝛ in ea decorticatꝰ cutis ſicut cutis ty/ri.Iſta ēt duo noia.ſ.alopecia ⁊ tyria qbuſdā paſſionibus ca pitis aſſignantꝰ vt in ſequenti tractatu patebit.¶ Tertia fit ex melia facta ex colera ⁊ vocatꝰ iſta ſpēs leonina ſic dicta:qꝛ leonibus accidit:vel qꝛ calidior ⁊ terribilior eſt ⁊ terribilem reddit faciem patientis ſicut eſt facies leonis.¶ Et 4ª fit ex melia nāli ⁊ vocatꝰ elephātia ſic dicta:qꝛ cutis patientis eaꝫ maculis plena efficitꝰ ſicut elephas maculatus eſt:vel ſic di/cta ꝑꝑ ſui magnitudinē.eſt.n.maior alijs ſpēbꝰ ſicut elephas maior inter aialia exiſtit hoc ēt nomē vt in ꝑcedentibus pa/tuit.magnitudinē cruris dengnat.¶ Diuiditꝰ aūt lepra que/cūqꝫ ex ꝑdictis in duas ſpēs:quarū vna eſt ex melia facta ex

Quelibet ſpēs habꝫ duas ſpēs rōne māe.

quouis dictoꝝ humoꝝ per aduſtionē:⁊ alia ex melia facta ꝑ ipſoꝝ ꝯgelationē. Attñ qꝛ lepra per ꝯgelationē in mā factaꝫ raro ꝯtingit:⁊ ſi aliqñ ꝯtingat nō eſt ſeuorū accidentiū:ideo multi auctoꝝ de tali lepra nihil exꝑſſerūt:ſolū de facta ꝑ viā aduſtionis tractātes:⁊ de hac ēt nō de oibus ſpēbus exꝑſſe/runt:imo Sera.⁊ Ha.ſolū de duabus dixerunt. Uñ ait Se/rap.5° breuiarij.leprā gñari ex ſupfluitatibus colere nigre.⁊ iſta duplex exiſtit.vna ꝯſurgēs ex colere citrine aduſtione:⁊ altera ex ea.ſ.aduſtione que eſt humoris melici. Et Hal.8° theo.dixit.duas eſſe ſpēs eius.vna q̄ fit ex colera nigra quā ſanguinis fecē eſſe diximus ⁊ purgamentū:⁊ altera q̄ eſt ex colꝰa nigra ex colere rubee aduſtione gñata.¶ Et Aui.inſe/quēs Serap.⁊ Hal.poſuit tres ſpēs eius ſicut tres ſunt poſi te inter ambos illos.ſ.q̄ facta eſt ex colꝰa aduſta ⁊ q̄ facta eſt ex melia aduſta:⁊ q̄ facta eſt ex fece ſanguinis.De facta autē ex aduſtione flātis aut aduſtione ſanguinis multi nō exꝑſſe/runt:qꝛ raro ſanguis ⁊ rarius flegma ꝑ aduſtionē deducuntꝰ ad hoc ꝙ fiat mā lepre:⁊ ſi aliqñ deducuntꝰ nō ſunt intēſorū accidentiū.Uñ ſciendū ꝙ alopecia eſt remiſſioꝝ accidētium oibus alijs:⁊ poſt eā tyria:⁊ poſt ipſam que facta eſt ex fece ſanguinis.⁊ poſt eam que fit ex melia q̄ reſpicit aduſtionē ⁊ vltimo ſeuioꝝ accñtium eſt que ꝓuenit ex aduſtione colere. Dixit Aui.lepra facta ex melia gñata ex colꝰa ꝑ aduſtionē eſt magis feda ⁊ pluris nocumēti ⁊ difficilioꝝ accidentiū alijs ſpēbus ⁊ eſt vehemētius adurēs ⁊ vlcerans. Et ſubdit.ꝙ fa cta a melia aduſta ſimilatꝰ colerice in accidētibus:⁊ maxime dicūt illā q̄ facta eſt ex aduſtione ſubtilioris ꝑtis ipſius melā colie nālis. Et dixit ꝙ facta a fece ſanguinis eſt ſaluior ⁊ qe/tior in accñtibus ⁊ nō vlcerata:⁊ ſilꝛ alopecia ⁊ tyria raro vl

Lepra duplex ē vlcerata ⁊ nō vlcerata.

cerāt.¶ Ex dictis pꝫ.ꝙ lepra alia eſt vlcerata ⁊ alia nō vlce/rata. Et dixit Auer.collꝫ.4.ꝙ lepre due ſunt ſpēs.vna cum vlceratione:⁊ alia ſine vlceratione:⁊ fortaſſe nō vlceratꝰ. Et de vlcerata dixit Raſ.ꝙ in ea morbus nō eſt melior.Cū ipſa eni qñqꝫ cadūt mēbra. Et nō vlcerata qñqꝫ ducit ad tantā cu tis ſiccitatē ꝙ ipſa in ſui ꝯtinuitate ſcinditꝰ ſicut ſcinditꝰ terra a ſole arefacta.¶ Dixit. A.hec egritudo incipit ab extremi/tatibus in ꝑmis ⁊ mēbris lenibus:⁊ illic cadūt pili ab eo lo co vbi incipit ⁊ alteratꝰ color eius:⁊ fortaſſe ꝑuenit ad vlce/rationē:⁊ deinde ab iſto loco in quo incipit vadit ad corpus totū.nā q̄zuis pª gñatio eius ſit in vlceribus:tñ pᵐ veſtigiū eius eſt in extremitatibus:qm̄ ſunt debiliores ⁊ recipiunt a fortioribus mām.¶ Lepra incipiēs ſm plīm occultatꝰ maxi me apud eos q nō ſolicite ⁊ ſubtiliter intēdunt.cū vero ꝓce/dunt ⁊ augetꝰ detegitꝰ ita vt ab oibus medicis cognoſcatur. Cum vero ꝯfirmatꝰ iam nota eſt etiam vulgaribus.

Signa itaqꝫ lepre ꝓnoſtica de primo future ſiue lepre iā incipientis. Dixit Aui.ſunt ꝙ color incipit fieri rubeus tendens ad nigredinē:⁊ ꝓprie incipit color iſte in fa cie:⁊ ꝑꝑ hanc cām de diſpōnibus leprā ꝑcedētibus ⁊ ꝓnoſti cantibus eā ponitꝰ eſſe gutta roſacea faciei.ꝓuenit aūt color dictus a ſanguine in quo colꝰa nigra eſt multiplicata.nā ſan/guinis eſt colorare mēbra ſm ſuū colorē:⁊ ꝓpter dictā cām ſubdit Aui.ꝙ appet in oculis obfuſcatio ad rubedinē decli/uis.vene.n.oculoꝝ appent fuſce:⁊ ſilꝛ vene ⁊ in facie ⁊ in pe ctore ⁊ corpore toto ad fuſcedinē ſunt declinātes.¶ Et dixit Aui.appet in anhelitu ſtrictura ⁊ in voce raucedo cā nocu/menti pulmonis ⁊ cāne ipſius.¶ Et dixit.appet multitudo in ſternutatione cōicatione mali vaporis cerebro:⁊ appet in naſo guenetil.i.difficultas in loquela:ac ſi naris loqueretꝰ. fortaſſe fit ſtrictura ſiue opilatio in naribus ⁊ caſſaū.i.carū/culis:⁊ fortaſſe ꝓuenit dicta opilꝰo ex polipo vel veruca orta in naribus.¶ Et dixit Aui.capilli incipiūt ꝓuenire in ſubti litatē ⁊ paucitatē.multi.n.cadūt deinde pauci ꝑꝑ obtuſionē poroꝝ renaſcuntꝰ ⁊ illi qui renaſcuntꝰ ſunt ſubtiles.¶ Et di/xit.ꝑcipitꝰ odor fetidus in anhelitu ⁊ ſurgit fetor ex corpore toto ⁊ ꝓprie in ſudore.¶ Et dixit Aui.ꝙ incipiūt in eo ap/parere humores melici mali ⁊ dolorofi.i.triſtes.alꝰs.doloſi quales ſunt mores patiētiū meliaꝫ ⁊ multiplicantꝰ in ſomno ſomnia timoroſa melica ꝑꝑ vapores nigros corruptos ele/uatos ad cerebrū.ſentit in ſomno qua ſupra corpus ſuūꝫ ſit grauedo maxima ſicut accidit patiētibus incubū ꝑꝑ cām in capº incubi aſſignatā.¶ Et Auer.collꝫ.4.ad raucedinē vo cis addidit groſſitiē eius:⁊ addidit ꝙ cū rubore fuſco faciei eſt aliqualis inflatio in ea. Et Auer.ſubdit.quare rotūditas oculoꝝ eſt ſignū maximū denotans leprā.⁊ dñt quidā maxi me leprā iam ꝓcedentē.¶ Et quidā ad ſigna ꝑdicta addunt ꝙ macule maxime ad liuedinē tendentes in corpore ſepe ap parent:ſed parū morantꝰ ⁊ recedunt ⁊ accidūt in corpore im petigines magne:⁊ aliqñ morphea nigra.

Signa vero lepre ꝓcedentis ſunt.dixit Aui.qm̄ cū ꝓce/dit appet ſparſio in capillis ⁊ caſus in eis etenim paulatim cadūt ⁊ gradatim ꝓcedunt caſus eoꝝ augendo ⁊ ꝓprie accidit caſus iſte in pilis faciei ita ꝙ cadunt pili ſupci/lioꝝ ⁊ barbe:⁊ palpebraꝝ ēt:qđ eſt potiſſimū ſignū lepre:⁊ qñqꝫ diſlocatꝰ.i.ſcinditꝰ locus piloꝝ.alꝰs.deſiccatꝰ ⁊ ſcinduntꝰ vngues ꝑꝑ ſiccitatē:añ tñ vngues liueſcūt.¶ Et dixit Aui. incipit forma eius fieri feda ⁊ facies terribilis aſpectus ⁊ co lor corpis fieri nigrior.cū dixit.incipit ſanguis ꝯgelari in iū cturis ⁊ putrefit:qꝛ ꝯculcatꝰ ⁊ intrāſpiratꝰ ⁊ additꝰ cōſtrictio in anhelitu ſemꝑ ꝓcedens addendo donec deueniat ad diffi/cultatē ⁊ dyſpniā magnā ⁊ vox ꝑuenit in fine raucedinis:⁊ ingroſſantꝰ labia ⁊ denigrantꝰ.¶ Et dixit Aui.appet in ꝓceſ ſu lepre ſuꝑ corpus patientis additio glādulofa q̄ ꝑcipitꝰ ſub cute corporis.ſ.ab infirmo ꝙ efficitꝰ illa additio ſilis aiali qđ grece vocatꝰ ſarcos:qꝛ ꝑcepit illaꝫ additionē:ac ſi moueretur hincinde.hanc ēt additionē ꝑcipit tāgens cū aliqualꝛ ꝑmit ſuꝑ cutē ducendo manū. Et qdā dñt.ꝙ in cute appent tube/roſitates quedā ſicut appet in cute anſeris nouiter depilati:⁊ maxime dicunt qdā cū ſe exponit patiēs aeri frido:⁊ qdā di cunt.ꝙ ſub lingua leproſi apparēt grana qualia ſunt q̄ inue niuntꝰ in leproſo.¶ Et qdā dicunt de ſignis lepre ſunt inſen ſibilitas in extremis eueniēs ꝑcipue digitoꝝ manuū ⁊ pedū ⁊ formicatio ſiue pūctura ſilis morſui formicarū ſenſata ab infirmo in ꝑtibus ſuꝑioribus vt frōte genis ore lingua pala to ⁊ humeris.⁊ his adiacētibus ⁊ cutis faciei:maxīe frōtis tenditꝰ:⁊ ꝑꝑ tenſionē appet lucida ſicut cornu politū ⁊ lique ſcunt muſculi ⁊ ꝯſumuntꝰ abſqꝫ alia cā manifeſta:⁊ maxime pulpa q̄ eſt inter policē ⁊ indicē manuū:⁊ dicūt incipit mala corporis cōpoſitio appere ꝑꝑ diſtorſionē iuncturarū:maxīe digitoꝝ manuū ⁊ pedū oris naris ⁊ oculoꝝ.⁊ qñ cuꝫ aqua lauantꝰ aqua cuti nō adheret:ſꝫ appet ac ſi cutis oleo vel pin guedine vncta fuerit. Et dicūt.ardent in coytu:⁊ ipſum pluſ ſolito appetūt:ſed inde longe magis debilitantꝰ:⁊ nō febrici/tant de facili:⁊ maxime febre putrida ⁊ ſi eā aliqñ incurrunt paucas inde patiuntꝰ acceſſiones qꝛ in vna vel in duabus fi/niuntꝰ. Uerūtñ mō calent mō frigent:⁊ aliqñ in frigore ſen/

fiunt ac si aqua frigida dispergeret̃ per mēbra eoꝝ: ⁊ habēt cutem asperā sicut exasperant̃ diuturnā hñtes scabiez ⁊ cito irascunt̃ ⁊ diu durat ira cū eis: ⁊ vix aut nunq̄ ꝓcedunt lachryme ab oculis eoꝝ in ipsis flentibus ⁊ cām flendi habentibus: ⁊ graues fiunt in motione: sed pigri iacent vel sedent pulpe auriū eoꝝ ꝯbunt̃ ⁊ nares exiccant̃: q2 nihil emittitur per eas ⁊ aut multū gracilantur aut multum ingrossantur.

Expimenta ad cognoscēdū leprosuz.

¶ Quidaz aūt experiunt̃ de lepra multis modis. primo sup sanguinē ab eis extractū in flōmia. nā si sup ipsaz tria grana salis ponant̃ ⁊ statim resoluunt̃ sicut ꝯtingit in sanguine leprosi: tūc ipse nō est leprosus si nō statim dissoluant̃: sed post aliquātulā morā: tunc lepra nō multum ꝓcessit. Si aūt nullo mō dissoluant̃ significant leprā multū ꝓcessisse: q2 sal nō dissolui ꝓcedit a multa grossitie ⁊ terrestreitate sanguinis. Ad faciendū aūt hanc experientiā oꝫ accipi pars supior sanguinis post coagulationē eius. ¶ Jtē si sanguis coagulatus accipiat̃ ⁊ vnctuosus inueniat̃ signū est corruptionis: verūtñ si in lotione apparet quasi caro alba signū est bonū. si aūt nigrescat signū est corruptionis ⁊ lepre. ¶ Jtē si post lotionez in fundo vasis repiant̃ arene: aut ēt si absq̄ lotione sanguinis ipse manu fricatus inueniat̃ asperus arenosus ⁊ strideat signū est infectionis multe: ⁊ adustionis intēse: ⁊ sanguis in flōmia extractus si fetet corruptionez significat. ¶ Et dicūt. accipe sanguinē eius: de quo dubitas an sit leprosus an nō: ⁊ ꝓijce ipsum sup aquā clarā ⁊ si supnatauerit leprosus est: ⁊ si nō: nō. ¶ Et dicūt. post ꝯgelationē sanguinis eius abijciatur tota aquositas supnatans: deinde ponat̃ sup ipsuz vrina ipsius vel alterius: ⁊ si cito imbibat̃ in sanguine vrina ⁊ cito cum eo ꝑmisceat̃ signū est multe exiccationis: ⁊ ꝑ cōsequens corruptionis ⁊ lepre. posset ēt hoc fieri cū aliquo alio liquore. sed dicūt. melius fit cū vrina cū melius ꝯueniat cū sanguine cuius colamētum existit. Et dicūt. loco vrine ꝓijce super sanguinē dicto mō acceptū acetū: ⁊ si eū ebullire facit signuz est multe mãe melācolice vste: ⁊ ꝑ ꝯñs corruptionis ⁊ lepre. ¶ Aui. dixit. ⁊ pulsus leprosi est debilis. s. ⁊ paruus ꝑꝑ debilitatē virtutis a frigido ꝓcedentē. Uerūtñ q2 nō est magnus neq̄ velox est spissus ita ꝙ pulsus leprosi est debilis paruus tardus ⁊ spissus vt per spissitudinē satisfiat sue parue necessitati. ¶ Et dicūt. vrina semꝑ est alba vel ad albedinē decliuis cum quadā liuiditate: ⁊ est in substātia tenuis ꝑꝑ siccitatez: ⁊ semꝑ apparēt in ea ꝯtenta ad modū farine nō ad plenū molite vel ad modū arene ⁊ si agitet̃ vrina rauce sonat sicut vrina ethicoꝝ ⁊ est multū fetida. ¶ Dicunt. si de p̄dictis signis quedā apparent: ⁊ quedaz nō: tūc fac expoliare patientē: ⁊ si vides cutē asperā: ⁊ ꝙ aqua frigida supaspersa ei non adhereat: nisi sicut cutis foret vnctuosa leprosus est. si v̄o nō: non. ¶ Cum vero lepra iam cōfirmata est ⁊ nō quieta fuerit. i. ex humore nō male vstionis: q2 nō ex sanguine vel flāte vel fece sanguinis. sup. sed ex colera vel melia adusta: tūc dixit Aui. incipit corpus vlcerari: ⁊ ꝭm plm̄ vlceratur corpus totū: sed tñ per plus. i. per prius in locis vbi appeant additiones glādulose supradicte ⁊ corrodit̃ cartilago nasi: ⁊ incipit eius corrosio ab extremitate eius: deinde mēbra vlcerosa ⁊ corrosa: maxime nasus ⁊ extremitates ⁊ currit ex vlceribus eius virus fetens: ⁊ in quacūq̄ lepra cōfirmata denigrat̃ color corporis valde ⁊ vox quasi occultat̃ ⁊ iam nō remanent pili in corpore: ⁊ maxime in facie. ¶ Et dicūt. induc fasciā ante oculos vt non possit videre: ⁊ tūc punge ipsum a talo vsq̄ ad genua vel a rasceta manus vsq̄ ad cubitum ⁊ si non sentit ꝯfirmata est lepra eius. ¶ Dicunt. de signis malis in lepra sunt casus pilorū supercilioꝝ labia ingrossata ⁊ nigra ⁊ vene nigre ⁊ grana sub lingua apparentia foramina nariū largiora effecta cum ꝯsumptione cartilaginū earum ⁊ musculoꝝ qui sunt inter pollicem ⁊ indicem manus consumptio.

Signa leonine.

¶ Signa aūt specieꝝ sunt: q2 in leonina color vergens ad fuscedinez ꝓuenit ex colore citrino: ⁊ iō minoris est fuscedinis ⁊ pūctiones plures ⁊ fortiores in cute sentiunt̃ ⁊ corpus totum magis est gracile: ⁊ p̄cipue in extremitatibus: ⁊ exiccat̃ etiā pectus magis ⁊ stringit̃ ⁊ fissure in mēbris: maxie extremis sunt plures: ⁊ maiores ⁊ citius eueniētes: ⁊ corrosio ꝑperat ad gingiuas: ⁊ vrina est coloratior: ⁊ sanguis in flōmia egressus subtilior: ⁊ dislocatio in iuncturis accelerat: ⁊ toti corpi vlceratio. hec. n. spēs citius oībus alijs aug^m suscipit.

Signa elephātie

¶ Signa v̄o elephantie sunt coloris totius corporis nigredo intēsior ⁊ grauitas corporis pōderosior ⁊ tarditas fissure ⁊ vlcerationis respectu leonine ⁊ totius corpis gracilatio amplior ⁊ vrina pauca ⁊ ad fuscedinē quādā declinās ⁊ sanguinis in flōmia egressi grossities maior ⁊ ꝯdēsatio velociter ⁊ ad aug^m nō ꝑperat. Et dñt qdā. ꝙ in sanguine eoꝝ cōgelato qñ fricat̃ vel dissoluit̃ inuenit̃ qōdā silē ramo vene vl̃ nerui.

Signa tyrie.

¶ Signa aūt tyrie sunt multiplicatio nodoꝝ vel glādularū ⁊ tuberositatū in corpe ⁊ color corpis minus vergit ad fuscedinē ⁊ corpus totū remanet humidius. i. minus exiccatū: ⁊ oculi in ista plusq̄ in alijs lachrymant̃ ⁊ fit piloꝝ casus cuz fissuris ⁊ impetiginibus vrina albior ⁊ grossior ⁊ sanguis egrediens in flobotomia liquidior ⁊ dissolubilior. Uerūtamen qō ex eo remanet cōgelatum quāto magis lauatur magis inspissatur ⁊ induratur.

Signa alopecie.

¶ Et signa alopecie sunt color corporis vergens ad rubedinē magis ⁊ facies magis turbida ⁊ depilatio magna. corrodūtur enim in ea multuz radices piloꝝ seu capilloꝝ ⁊ palpebre ingrossantur ⁊ inuersant̃ ⁊ vrina magis rubet ⁊ sanguis in flobotomia egrediens citius inspissatur ⁊ corpus non apparet aridum sicut in leonina ⁊ elephantia.

Pronostica.

¶ De curationibus lepre. dixit Auicē. ꝙ ea que est debilis est difficilis curationis de curatione eius que est fortis non fit spes. fortis autē dicit̃ esse omnis lepra a generatione prouenies ⁊ omnis lepra vlcerata ⁊ omnis lepra cōfirmata. haꝝ enim omnium specierū curatio est impossibilis.

¶ De curabilibus. dixit Aui. ꝙ facta a melia gñata ex colera est citius recipiēs curationez: ⁊ hoc ꝑꝑ subtilitatē sue mãe q̄ facilius ⁊ citius suscipit resolutionez. ⁊ ecōuerso est de lepra melica ꝑꝑ ꝓꝑriam cām ⁊ post factā ex colera citius curatur lepra sanguinea ⁊ post eā est lepra flātica. ¶ Dixit Auic. lepra incipiēs est susceptibilior curationis. s. ꝭm modū sue spēi: sꝫ ꝯfirmata est magis inobediēs: imo vt dicūt cōiter oēs est ita inobediēs ꝙ nunq̄ curat̃. nā vt dixit Aui. si cācer qui est lepra mēbri vnius sit de illis qbus nō est sanatio cū est ꝯfirmatus ⁊ vlceratus: tūc ꝙ ēt de lepra q̄ est cācer totius corpis. s. ꝙ multo magis nō curabit̃ cōfirmatus. Uerūtñ in lepra. dixit Aui. est res vna. s. ꝙ egritudo. i. mã faciens egritudinem spargit̃ in totū corpus: ⁊ iō qñ administrant̃ in ea medicine fortes festināt egritudinē. s. vt sistat̃ ⁊ nō augeat̃. Et lr̃a que dicit̃ sustētat egritudinē est melior: q2 refrenat eam: ita ꝙ nō agat sup mēbra simplicia q̄ in cācro nō est: ita ꝙ eius mã est vnita tota in loco vno: quare medicine nō pñt agere sustentando ipm̃ ⁊ refrenādo qn imprimāt in mēbro in quo est.

Admistratio sex rep nō nāliū.

Cura lepre triplici ꝑficit̃ instrumēto. s. dieta ⁊ potione ⁊ chirurgia. dieta aūt variat̃ variatione causaruz facientiū eā. Nā si ꝓcesserit a caliditate vrente: tūc totū regimē oꝫ verti ad frigidū ⁊ humiduz. si vero ꝓcesserit a frigiditate cōgelante oꝫ verti ad calidū tēperate ⁊ humidū. Jn qualibet aūt spē eius regimen oꝫ esse humectatiuū resumptiuū ⁊ impinguatiuū, oꝫ variari in caliditate ⁊ frigiditate: vt dictū est. ¶ De aere itaq̄ dixit Aui. ꝑmutet̃ de aere in aerē qui ꝯrius est ei. s. ꝭm causas efficiētes p̄dictas vel saltē alterat̃ aer mansionis ꝭm ꝯrietatē cause: ita tñ ꝙ si exigit̃ calidus nunq̄ eligendus est intēse calidus ne desiccet. ¶ Dixit. n. Aui. opꝫ vt oēs leprosi ꝓhibeant̃ ab eo qō desiccat ⁊ resoluētibus humiditatem innatā: ita ꝙ supipsos interdicat̃ labor ⁊ angustia: imo debēt deduci in gaudiū ⁊ letitiā ⁊ fugā tristitie cū tripudijs cantilenis iocis ⁊ oibus solatioꝝ modis ⁊ delitijs vacādo otio ⁊ qeti. Cōuenit tñ eis exercitiū mite de mane añ prādiū ⁊ in sero ante cenā: emissis tñ prius supfluitatibus: ⁊ sit

exercitiū eoꝝ vł'e ambulando vel eqtando saltando: ꝛ luctādo ꝛ pticulare exercitiū: maxie dirigaᷣ pectori ꝛ mēbris vocalibus loquēdo alta voce vel cantādo vel vociferando. Et post tale exercitiū debēt mediocri fricatione fricari. Et si cōsuetudinē habuerint balneandi aut delectauerint in eo balneenᷣ balneo dulcis aque moderate calitatis: in quo ēt paꝝ morenᷣ ꝛ post fricationē vel balneū olei inūganᷣ humectātibus ꝛ declinātibus ad calidū vel frigidū ſm exigētiā eoꝝ. ¶ Somno v̄o vtanᷣ: non tñ ꝓfundo: ꝛ ꝓlōgeᷣ in nocte. In die v̄o minuaᷣ. ¶ Cibis aūt vtanᷣ euchimis facilis digōnis humectatiuis ipinguatiuis sumptis ex pane similaceo ꝛ nō salito ꝛ recēte: non tñ actu cal'o ꝛ ex carnib⁹ pulloꝝ pullarū fasianoꝝ ꝑdicuʒ pipionū iuuenū anserū ꝛ anatū ꝛ lactentis eduli ꝛ lactētis vitule ꝛ ouis sorbilibus. dicit Aui. lac est de cōuenientibus ex qbus curaᷣ: ꝛ ꝓprie apud ꝯstrictionē anhelitus ꝛ difficultatē eius ꝛ raucedinē vocis ꝛ in tꝑibus q̄ sunt inter equones: sʒ opʒ vt bibaᷣ lac in dispōne qua mulgeᷣ: qꝛ ilico post emulsionē eius ab vbere: ꝛ lac ouinū. dixit Aui. est de rebus magis ꝯuenientibus ei. Uerūtñ opʒ vt bibaᷣ ex lacte q̄ztitas q̄ digeraᷣ: ꝛ si ꝯtenti fuerint eo solo si pol'e est erit iuuatiuū valde: ꝛ si pol'e est nō addaᷣ suꝑ ip̄m aliqd p̄ter panem mūdū ꝛ alessidabeget cū carnib⁹ arietū. s. castronū siue agnoꝝ annualiū. Sʒ dixit Aui. qñ anhelitus redit ad rectitudinē: tūc melius est vt dimittaᷣ lac. ¶ Dicūt qdā. ꝙ lac ꝑ se nō cōpetit leprosis: nisi fortasse in regionib⁹ calis: ꝛ ꝓprie in leonina. In regionibus aūt fridis ꝛ in alijs sp̄ebus lepre lac ꝑ se nocet. cōfert aūt aliqñ ꝑaccūs in asperitatib⁹ pectoris ꝛ cāne pulmonis: vt dixit Aui. de rebus ꝯuenientibus sunt pisces humidi leuis carnis cuʒ sp̄ebus parati q̄ sunt neč ie: ꝛ sorbitiones facte ex pane mūdo ꝛ pane cādarusij ꝛ olera humida: ꝛ sil'r fructus humidi. Et dixit. ꝙ panis cū lacte ꝛ melle ꝛ ficus ꝛ vue passe ꝛ amigdale torrefacte ꝛ cartami. s. medulla ꝛ pinee ꝛ q̄ fiunt ex istis ꝯferūt eis ꝛ sil'r ois abstinētia ꝛ ieiuniū. Et dixit. nō bibat vinū cū excitaᷣ egri^{do} nisi parū: sʒ loco vini vtaᷣ iulep vel potibus ꝯuenietibus. Cuʒ v̄o qes est egritudinis bibāt de vino subtili qŏ nō est antiquū ꝛ opʒ vt in coytu studiū impedaᷣ: qm̄ leprosi coytuʒ appetūt plus ꝯsueto. ¶ Dixit Azarauius. li°. 26. ca°. de cibis leprosoꝝ. ꝙ valent eis oīa cibaria cal'a ꝛ humida: vt panis bñ p̄paratus caro mōtonis iuuenis ꝛ agni ꝛ pulli columbini iuuenes: ꝛ oua mollia, ꝑdices ꝛ fasiani cocti in brodio ꝛ brodiū ciceꝝ ꝛ frumētū bñ coctū cū gallinis: ꝛ pulli cū ꝯdimētis specieꝝ ꝛ napi ꝛ spargi ꝛ racemi maturi ꝓijciēdo eoꝝ grana ꝛ corticē ꝛ amigdale dulces: ꝛ lac est eis multū vtile ꝛ vinū subtile bñ tēperatū ꝛ comedere de herba q̄ dr̄ cameleunta ꝛ potare de aqua in qua ipsa decoquiᷣ: ꝛ ꝙ sepe in aqua illa balneētur. ¶ Oēs leprosi abstinere debēt ab oibus gñantib⁹ meliam: leonini maxie abstinere debēt a colerā gñantib⁹: ꝛ alopeci a gñantibus sanguinē grossum: ꝛ tyriosi a gñantibus flegma.

De vsu tyrie ꝛ viperarum.

¶ Et Ysaac inqt nūq̄ʒ vidi in vita mea hāc egritudinē hñtē ꝛ leprā ꝓcedentē plenarie sanatū nisi vinuʒ bibaᷣ in q̊ tyrie inciderint ꝛ in eo cōputruerint. hūc eni. s. bibentē dictū vinū virū vidi expoliari ꝛ cute excoriari cū illud vinū biberit: vñ certificaui ꝙ dixerūt antiq de iuuamēto carnis ꝛ pinguedinis tyrie in hac ꝛ in oi alia passione dura ꝛ melica. Et ꝓinde purgato corpore cū yeris magnis ꝛ syrupo vel decoctione ꝛ epithimo ꝛ sero cū eis demus tyriacā magnā factā cum pinguedine ꝛ carne tyri. ¶ Et dixit. 2. ad Glauco. Gal. in elephātiā. i. leprā patiētibus echidniaꝝ. i. serpētū siue viperaꝝ vsus optimū est auxiliū. opʒ aūt comedere eas absq̄ʒ capite ꝛ cauda amputatis vsq̄ʒ ad digitos q̈tuor: deinde intestinis oibus ablatis ꝛ manifesto eius. s. cute siue pelle ablato: qꝛ dʒ excoriari: ꝛ corpe eoꝝ aqua loto tādiu carnes eaꝝ coquanᷣ quousq̄ʒ cocte fiant ꝛ molles. Posuit ēt Gal. modū exhibitionis carnis viperaꝝ quē retulerūt Aui. ꝛ Raſ. ꝛ plures alioꝝ secuti sunt ipsum. ¶ Dixit. A. scias itaq̄ʒ ꝙ caro vipere ꝛ illud in q̄ est v̄tus carnis eius est de meliorib⁹ medicinis: sʒ nō opʒ vt sit vipera de luto vel littoralis: aut de locis humidis: qm̄ ſm plīn in ea est parū iuuamēti neq̄ʒ sit de gñe multū malarū: ꝛ de eis q̄ sunt plurime malitie est illa q̄ sitim facit ꝛ cum qua est ꝑditio. i. venenū ꝑdens ꝛ occidens sicut est vipera nigra: sʒ eligaᷣ bona. Dixit Raſ. remota ab aqs: ꝛ p̄cipue que est alba: vel vt dixit Raſ. cū paucis lētiginibus declinās ad albedinē. Et de signis bonitatis vipere. dixit Aui. est vt cuʒ abscindiᷣ ab eis caput ꝛ cauda vna vice. s. sil' multipliceᷣ cursus sanguinis ex ea: ꝛ agiteᷣ agitatiōe plurima: ꝛ remaneat viua tꝑe lōgo. q̄ aūt talis nō fuerit dimittaᷣ ꝛ relinquaᷣ pro incōuenienti. Bona aūt accipiatur ꝛ mūdificeᷣ a visceribus oibus ꝛ in mundificatione eius ab eis dixit Raſ. caueaᷣ ne fel rūpaᷣ: qꝛ occideret: deinde elixeᷣ cū porris ꝛ aneto ꝛ ciceribus ꝛ sale pauco: ꝛ sic elixatio eius in aq̄ plurima donec dissoluaᷣ ꝛ sumanᷣ tūc ossa eius ab ea ita ꝙ mūdeᷣ caro ei⁹ ab eis: ꝛ sic caro eoꝝ mundata deᷣ ad comedendū eis ꝛ sorbeaᷣ ius eius. Raſ. aūt dixit. ꝙ post amotionē ossiuʒ carnes ponanᷣ in eaꝝ brodio ad coquendū ad lentuʒ ignē vsq̄ʒquo cōsumptū sit brodiū: postea supponaᷣ alia aqua ꝛ cōmouēdo eā coquaᷣ vsq̄ʒquo sint bñ cocte. Dixit. A. fortasse misceᷣ cuʒ carne vipere aliqd de pullis colūbaꝝ donec bona fiat. s. sapida gustui: ꝛ fortasse ponūt suꝑ eas micas panis de simila. Et Raſ. dixit. post ꝑfectā decoctionē earū ponaᷣ intus in illa aqua 2^{e} decoctionis cuʒ eis vnus pullus gallinaceus vel colūbinus in frusta minuta incisus ad decoquēdū vt cooperiat eius saporē ꝛ fiat ꝯueniētius patiēti ad recipiendū: ꝛ nō nocet imo ꝓficit ꝛ ponaᷣ ibi de pane ꝛ comedaᷣ ꝑ septeʒ septimanas qualibet septimana semel. Aui. aūt nō posuit hūc terminū. ¶ Et dixit Rasis. aliud ꝯdimentū de viperis sic fit ℞. vnā viperā montanā de loco vbi nō sunt paludes ꝛ p̄pareᷣ mō dicto: ꝛ ponaᷣ ad decoquēdū in aqua cū sale ꝛ aneto galanga ꝛ pipere: ꝛ qñ cocta fuerit fiant olle in brodio ꝛ comedanᷣ: ꝛ sil'r comedanᷣ carnes eius: pñt ēt carnes vipere preparari in testulis vel pastilis ꝛ in electuarijs ꝛ syrupis ꝛ alijs modis occultationis eaꝝ.

De vino ꝛ sale viperarum.

¶ Et Aui. de potatione vini in q̄ moriᷣ vipera: aut in q̊ stetit iā sanati sunt multi accidental'r aut intētione interficiēdi eū cui in potu tribuiᷣ. s. vt moreref ex eo leprosus. s. vt mortuus qescat a lepra sua: aut qescant ipsi ab eo aut illud obediēdo somnio aut visioni. Recitat. n. qdā antiquoꝝ se vidisse in somnijs viperas suffocatas fuisse in musto vini: deinde datū fuisse vinuʒ illud leproso: ꝛ ꝓinde sanatū fore. ¶ Et dixit. ꝙ sal vipere. i. cū quo saliūtur vipere: sicut saliunᷣ anguille: est ēt iuuatiuū eis cū eo ꝯdiuntur cibaria eoꝝ. ¶ Dixit Aui. fortasse nō appꝫ iuuamētū regiminis ipsius in ꝓn° subito. s. in ꝓn° sui vsus qꝛ nō in vnica administratione vel duabus. sup. ꝛ tūc reitera. Et dixit. fortasse antecedit sanitatē ꝑ hoc regimē. s. a rōne mētis qꝛ aduenit in eis ꝑmixtio rōnis añ diebus aliquot. Et subdit. ꝙ signuʒ apparitionis iuuamēti cum dicto regimine ꝛ applicationis ad horā: in qua opʒ vt abstineaᷣ ab administratione huius regiminis est. dixit Aui. vt incipiat leprosus inflari q̈si inflaᷣ: deinde fortasse ꝑmisceᷣ rō eius: postea excoriaᷣ donec saneᷣ: accidit. n. eis. dixit Aui. ex administratione medicinaꝝ viperaliū excoriatio cutis corrupte ꝛ ꝑmutatio carnis ꝛ cutis sane. ¶ Et Raſ. dixit. si inflaᷣ patiēs ꝛ fuerint eis vesice sicut vesice ignis: tūc est bonū ꝛ si nō itereneᷣ donec fiant ꝛ hēbit tunc cōplementū. ¶ Quidā dicūt. ꝙ vipere ꝛ tyri: ꝛ hmōi aīalia venenosa curāt leprā isto mō. nam in lepra caro ſm sp̄ēm remanet salua: sed ſm mām inficiᷣ. qñ ergo recipiunᷣ in corpe magis inficiunt carnē ſm mām: vñ reddiᷣ ſm mām odiosa nāe plusq̄ʒ antea fuerit. vñ insurgit nā ꝛ expellit eam ꝛ adiuuat ad expulsionē eius ꝙ ista aīalia recepta distēdūt ꝛ inflāt carnē ꝛ eius soluūt ꝯtinuū: que soluta facilius expelliᷣ: imo ꝛ ꝑ se cadit: ꝛ loco eius alia noua caro regñaᷣ. adiuuat ad illud qŏ dicta aīalia recepta a leproso ſʒ plīn causant in eo fluxū vētris: in q̄ ēt multū de carne infecta emittiᷣ. Et dicūt. ꝙ serpēs pōt p̄parari i syrupo vt decoquaᷣ in succis fumiterre

buglose boraginis scariole: ⁊ siliũm: deinde decoctio illa cuꝫ
zuccaro syrupet. ¶ Et dicũt. ꝙ serpens ꝑparatus pot poni
in furno pane extracto donec exiccet: ita ꝙ puluerizari pos/
sit ⁊ valet postea puluis ille in cibis ⁊ potibus ⁊ electuarijs:
⁊ cũ alijs rebus ēt. ¶ Cura võ ꝑ potionẽ aut est vl̃is aut par
ticularis: ⁊ vl̃is tres hꝫ intẽtiones: quarũ vna est ad causam
Prĩa itẽ/tio est ad cãm añtẽ eũando ⁊ digerẽdo eaꝫ i lepra incipiẽte. añtem. ⁊ 2ª ad rectificationẽ mẽbroꝝ gñantiũ illã. ⁊ 3ª est ad
correctionẽ accñtiũ: ꝑticularis võ respicit cãm ꝯiunctã. In/
tentio aũt q̃ est ad cãm añtẽ illã digerit ⁊ euacuat. Et opꝫ di
xit Aui. vt festinet eũatio ⁊ incipiat cũ eũonibus ⁊ mũdifi/
catione anteq̃ꝫ ingrosset egritudo cõplet aũt flõmia: solone
ventris vomitu ⁊ clysteribus. ad eũonẽ aũt faciendã opꝫ ꝯsi/
derare an lepra sit incipiẽs ⁊ parũ ꝓcesserit an ꝓcesserit mul
tũ ⁊ sit in via vt ꝯfirmet. ¶ De hᵃ loquẽs Serap. dixit. intẽ
tio in curatiõe lepre humoris vincẽtis est eũatio: ⁊ h̃ in pñᵒ
sui anteq̃ꝫ induret ⁊ in duritiẽ ꝑtrãseat lapideã: obedit. n. tũc
humor vincẽs medicinis attractiuis ⁊ resoluit cũ eũatiuis.
Et dꝫ eũatio ista fortior eẽ: ⁊ hoc vt educat humorẽ difficile
educibilẽ: ⁊ vt educat ex eo multũ. Et silr̃ si nec̃ia fuerit flobo
tomia: flõmia dꝫ esse copiosa. ¶ Pro his. dixit Aui. cũ tu ve
De flobo/tomia. rificaueris ꝙ illic sit sanguis plurimꝰ corruptus: opꝫ vt in/
cipias ⁊ flõmes flõmia vltima. Si vero sanguis nõ fuerit sic
plurimus: tũc flõmia fiat nõ sic vltima: sꝫ remissior. ¶ Dicũt
quidã. si sanguis multus in corpe abũdauerit fiat flõmia exu
berãs: sed tũ ꝑtita impellẽs vices: ⁊ tũc p̃ fiat de basilica vel
magna brachij dextri: ⁊ postea de basilica vl̃ magna brachij
sinistri: ⁊ si adhuc abũdauerit flõmet saluatelle: aut ēt cum
eis ⁊ saphene. Si võ quãtitas nõ fuerit excedens: tũc dimit/
tat flõmia venarũ magnarũ: ⁊ fiat ex venis paruis vt salua/
tellis vel saphenis. Dixit. n. Auicẽ. si verificaueris illud. s. ꝙ
sanguis sit plurimus: tũc nõ flõmes. s. ex venis magnis q plꝰ
nocet q̃ꝫ sit iuuamẽtũ eius: ⁊ h̃ iõ: q: eũat sanguinẽ q erat fre
num cole nigre ꝑ cuius eũonẽ ipsa postea frenstat. Sꝫ dixit
A. ꝓcipit vt sit securitas cũ flõmia eius ex sepationibꝰ par/
uaꝝ venaꝝ si timeret flõmia magnarũ. est aũt securitas flo/
botomie: q: de eis educi põt q̃ꝫtitas sufficiẽs: ⁊ nõ supflue q̃
posset esse cã effrenationis cole nigre. Dixit aũt Aui. ex sepa
tionibus venaꝝ ꝑuaꝝ nõ q: velit ꝙ ex toto incidant ꝑ trans
uersum in flõmia: sed vt indicaret ꝙ flõmia dꝫ fieri ampla vt
currere possit ex ea sanguis grossus. ¶ Et subdit Aui. remo
uẽs dictũ quorũdã q dicebãt ꝙ sanguisugaꝝ appõ ⁊ scarifi/
catio erãt magis iuuatiue q̃ꝫ flõmia venaꝝ ꝑuaꝝ. dixit. scias
ꝙ in lepra sanguis est fridus. s. ⁊ grossus in eo qd̃ appet de
corpe: q̃re fit illud. s. flõmia venaꝝ ꝑuaꝝ magis vltimũ. s. iu/
uando q̃ꝫ ventose ⁊ sanguisuge: q̃re magis ⁊ melius eũat in
flõmia venaꝝ illaꝝ sanguis fridus ⁊ grossus q̃ꝫ cũ scarifica/
tione ⁊ sanguisugis: ⁊ ista ēt flõmia venaꝝ ꝑuaꝝ. dixit Aui.
est minus nocẽs visceribus. s. q̃ꝫ flõmia magnarũ. Et subdit
Auic. ꝙ flõmia ſm pl̃m est nec̃ia in curatione lepre: ⁊ maxie
in accñtibus ꝯsequẽtibus leprã cogẽtibus ad flõmiã q̃ acci/
dentia vocãtia ad flõmãdũ sunt ꝯstrictio anhelitus ⁊ ipsius
difficultas magna ⁊ raucedo vocis: ⁊ p̃focatio q̃ aliqñ tãta
est vt faciat esse nec̃iũ flõmare guideꝫ. ¶ Post flõmiã. dixit
Aui. opꝫ vt qescat hebdomada vna. s. cuꝫ bono regimine ⁊
De solone ventris. premissione digõnis mãe anteq̃ꝫ per medicinas eũet: ⁊ silr̃ si
nõ fiat flõmia: q: non fuerit nec̃ia: opꝫ vt p̃missa digõne eũet
cũ eũantibus humorẽ melicũ adustũ grossum. sup. aut cõge
latũ: sicut cũ yeris magnis: vt yeralogodion yera dyacologn
tida: ⁊ cũ pill̃s ⁊ decoctionibus factis ex epithimo sticados
polipodio mirabolanis indis ⁊ kebulis elleboro nigro lapi
de lazuli ⁊ armeno: ⁊ non nocet si misceat p̃dictis medicinis
pulpa colloquintide ⁊ scamonea: ⁊ ꝓprie scamonea qñ illic
fuerit flã vt in tyria ⁊ adiũgat p̃dictis medicinis aloes ⁊ cu
cumer asininus. Et dixit. theodoricon est bonũ eis ⁊ yerapi
gra iteꝝ ⁊ ꝓprie qñ sit fortis cũ scamonea: est. n. de solutiuis
bonis leprosis p̃cipue qñ odorat odoramentũ ellebori. s. ni/
gri: qd̃ est qñ in ea ponit virtus ellebori remissa absq̃ꝫ suba

eius. Quidã odoramentũ ellebori ponũt qñ infundũt radi/
culas eius in melle passularũ: deinde extrahũt eas illud mel
addũt yerapi. ⁊ alijs medicinis: ⁊ qdã radiculas ellebori in/
figũt radici alicui ſm modũ dictũ a Mes. ⁊ melior radicum
quibꝰ infigit est radix polipodij. Et qdaꝫ radiculas ellebori
decoquũt cũ frumẽto ⁊ frumẽtũ illud coctũ exhibent gallis
vel gallinis vetustis in cibũ ⁊ aquã decoctionis in potũ dãt.
Deinde decoquunt gallũ vel gallinã: ⁊ ponũt de brodio illo
in medicina: ⁊ exhibẽt eã cũ eo. Et aliqñ exhibẽt brodiuꝫ il/
lud solũ in potũ ⁊ carnes in cibũ. Et qdã infundũt radiculas
ellebori nigri in aq̃ cauliũ vel olerũ molliũ: vel in aq̃ passula/
rũ cal̃a ꝑ horas octo: deinde colãt ⁊ cũ illa colatura exhibẽt
medicinã vel ipsam solã exhibẽt cũ aliquo syrupo ꝯueniẽti.
Et dixit Aui. aut apponat in yerapigra lapis armenus: aut
lazuli. verũ dixit ipse in estate opꝫ vt exiccet ⁊ nõ vltimet in
decoctione fortiter: vt nõ spargat ⁊ multiplicet. Alia lr̃a hꝫ
exiccet. ⁊ puto ꝙ Aui. in dictis ṽbis voluerit ꝙ odoramẽtũ
illius ponat in yerapigra: sed in estate exiccet. s. virtus eius
leuiter ab eo ad h̃ vt sit remissior vel exiccet. i. fiat ꝙ virtus
eius sit sicca debilis in estate ⁊ nõ fortis: ⁊ h̃ fiet si nõ vltima/
bit decoctio vel infusio ellebori fortiter, s. ⁊ diu. sꝫ leuiter fiat
⁊ ꝑuo spacio: vt nõ spargat virtus ellebori in decoctione vel
infusione: ita ꝙ multiplicet ⁊ fiat illa decoctio in tyria forti.
Alijs võ tꝑibus nõ est sic nec̃iuꝫ virtutẽ ellebori debilitare.
¶ Et dicũt qdã. in eũone leprosoꝝ incipiẽdũ est a leuioribꝰ
⁊ gradatim ꝓcedẽdũ est ad fortiora. Alij võ dicũt oi tꝑe ex/
hibẽdã eẽ medicinã fortẽ debilẽ: fortẽ ꝑꝑ inobediẽtiã humo
ris ad educi debilẽ: vt nõ multũ educat ex eo in vice: ⁊ ꝑpea
dicũt eũonẽ in eis multotiẽs esse iterãdã. Dixit Aui. nõ suffi
cit in curatione istoꝝ q nõ sunt in lepra sua cõfirmati eũatio
vna: imo forte est nec̃ia eũo in mẽse bis: aut semel ſm ꝙ testi
moniũ facit eẽ nec̃iuꝫ: ⁊ illud cũ medicinis tẽperatis: ⁊ qñq̃ꝫ
soluit oi die cũ facilitate vna at duabꝰ assellationibꝰ cum eo
qd̃ soluit illũ humorẽ de potionibꝰ solutiuis ex p̃dictis me/
dicinis: ⁊ hoc. 40. diebus: fortes võ medicine sicut elleborus
⁊ silia: ⁊ q̃ sunt multi põderis. i. q̃ fiũt fortes cũ augᵗᵒ dosis:
lꝫ de se nõ sint fortes sufficiũt in autũno ⁊ in vere semel: aut
plus hoc: vt q: bis in vere: ⁊ bis in autũno. ¶ Quidã in leo De dige/stione hu/morum,
nina digerũt mãm cũ syrupo q sic fit. ℞. boraginis buglose
scariole endi. cicoree cetrach scolopendrie cap̃. ve. fumiterre
sticad. añ. M. i. rad̃. feni. ⁊ apij ⁊ lapacij acuti. añ. ʒ. ij. lupu/
loꝝ. M. ß. folliculoꝝ sene epithimi cuscute. añ. ʒ. ß. aq̃ fontis
clare lib. iij. succi pomoꝝ dulciũ ⁊ succi buglose. añ. lib. i. de/
coquant oia vsq̃ꝫ ad ꝯsumptionẽ medietatis: postea colent
⁊ colatura syrupet cũ zuccaro additis. ʒ. iij. vini granatoruꝫ
acetosoꝝ ⁊ põt syrupus aromatizari cũ cynamomo ⁊ croco.
Digesta aũt mã eũatiuũ bonuꝫ det: qd̃ sic fit. ℞. diasene ele/
ctuarij de succo ro. diacãto. ⁊ kathartici iperialis. añ. ʒ. i. ß. di
stẽperet cũ aq̃ buglose ⁊ exhibeat. ¶ Digestiuũ võ bonũ in
alopecia sic fit. ℞. melisse buglosse cicoree fumiter. lupuloꝝ.
añ. M. i. rad̃. feniculi sparagi petrosilij apij brusci endi. añ.
ʒ. i. succi scabiose succi malorũ dulciũ. añ. lib. j. floꝝ boragis
⁊ buglose sticados folliculoꝝ sene thymi saturegie epithimi
cuscute polipodij. añ. ʒ. ij. aq̃ fontis lib. iij. fiat decoctio ⁊ sy/
rupet cũ zuccaro mõ dicto. Eũatiuũ aũt bonũ post digõneꝫ
mãe. ℞. catholicõis. ℥. ß. diasene kathartici iperialis. añ. ʒ. ij.
que distẽperent cũ vino albo aromatico lymphato cũ aq̃ bu
glose. ¶ In tyria digeratur mã cũ syrupo q sic fit. ℞. maiora
ne origani calamẽti thimi ysopi. añ. M. j. radicum supradi/
ctaꝝ in p̃cedẽti syrupo. añ. ʒ. ij. sticados polipodij sene. añ. ʒ.
ß. floꝝ roris marini: floꝝ buglose arist. longe ⁊ ro. gentiane.
añ. ʒ. ij. succi maiorane: succi buglose. añ. lib. j. aq̃ fontis lib.
iij. fiat syrupus cũ melle ⁊ acetoset cũ aceto squillitico. Et si
addant decoctioni p̃dicte camedreos ⁊ camepitheos scolo/
pendria ⁊ cetrach fiat digestiuũ bonũ in elephãtia. ¶ Dige/
stiuuꝫ bonũ in lepra facta ex ꝯgelatione. ℞. calamẽti pulegij
rorismarini maiorane ysopi thimi timbre camedreos came/

dreos camepyteos.añ.M.j.radicū gncꝫ radicū enule aco/
ri.añ.ʒ.j.calami aromatici sticados mente melisse cuscute
polipodij epithimi squanti.añ.ʒ.5.fiat hoꝝ ꝺcoctio in vino
albo aromatico lymphato ad medietatē:postea syrupetᷣ cuꝫ
melle ꝛ aromatizetᷣ cū cinamomo galanga garᷣ.nucemus.ꝛ
croco:deinde supaddatᷣ q̄ꝫtū est 4ª ps eius de oximelle sqlli
tico:ꝛ fiat ista purgatio cuꝫ dictis yeris pmixtis. ⁋ Euatio

Deeuōne p vomitū: vō p vomitū interdū fiēda est inter euonē ꝛ euonem semel ꝛ
pluries ꝑꝫ exigētiā ꝛ distātiā euonū:cū vomitiuis tñ leuib⁹:
verūtñ p̄mittēdū est balneū añ assūptionē vomitiui p̄mittē
dus est ēt vsus cibarioꝝ subtiliatiuoꝝ ꝛ icisiuoꝝ:sine.n.ho/
rū p̄missiōe leue vomitiuū paꝝ:aut nihil ꝓficeret. Dixit.A.
postq̄ꝫ balneat⁹ est qescat hora vna:deīde p̄paretᷣ vomitiuū
cū pēna.dixit.Aui.nō opꝫ vt negligatᷣ administratio incisi/
ui ꝛ ꝓprie añ mūdificationē.sup.maxie eā q̄ fit p vomituꝫ ꝛ
ꝓprie sit icisiuū:sicut cappares ꝛ feniculus.s.semē ei⁹ ꝛ por
ri:oꝫ.n.patiēs cōuertere se sup res acuti saporis vt vomat cū
eis:nō.n.pp aliud dantᷣ ista acuta icisiua:nisi vt euetᷣ qꝺ oꝫ.
Et de cōuenietib⁹ sunt pisces saliti:qb⁹ ēt oꝫ vti patiēs non
solū ad ꝓuocādū vomitū:sꝫ sicut vtitᷣ Mes.expōit lr̄a ex.i.
sapore.i.q sumitᷣ cū cibis. Jn oib⁹ aūt spēb⁹ lepre facte per
adustionē alienētᷣ patiētes ab acutis:q2 acuit calitatē ad adu
rēdū:nisi sumantᷣ pp vomitū:aut nisi ꝑꝫ semitā albeçieti.s.se
minū carminātiū in eo in q̊ sumūtᷣ.s.ipsa semina carminan/
tia neciā pp excludē vētositatē a stō ꝛ nutritiuis. Et hinc ac/
cipiunt qdā.q diuretica.s.acuta nō cōueniūt in hac mā:nisi
cū voluerim⁹ mām preparare exitui seu expulsiōi. ⁋ Cryste/

De crystheribus. ria quoqꝫ lenitiua cōueniūt oib⁹ leprosis ex adustiōe hūoris
qb⁹ vti debēt frequēter:sꝫ acuta crysteria vitare eos oꝫ:qm̄
nocēt eis magnifice ꝛ eꝯ est de crysterib⁹ in leprosis factis
ex cōgelatiōe:qm̄ lenitiua nocēt ꝛ acuta prosūt. ⁋ De cura

De euōne in lepra cōfirmata. vō p euonē in lepra ꝯfirmata.dixit.A.in sfōis eoꝝ q sunt cō
firmati nō oꝫ vt sit occupatio.dn̄t qdā ꝛ ꝓprie de venis ma/
gnis:qm̄ bonū sanguinē rapet ꝛ malū dimitteret. Et silr̄ dix̄
Aui.nō opꝫ vt sit occupatio in soꝫone vētris eoꝝ cū medici
na forti:qm̄ supfluitates in eis mouentᷣ:sꝫ non sepantᷣ:neqꝫ
educuntᷣ:ꝛ iō alleuiatio fiat in declinādo mās eoꝝ ad intesti
na:ꝛ silr̄ itellige de euone cū vomitiuo forti. Medicine eniꝫ
solutiue fortes mās eoꝝ agitant ꝛ dissoluuntᷣ in corpe:nō tñ
educuntᷣ:q̄re sunt cā augmēti malitie ꝛ manifestatiōis lepre.

Scd̄a intētio ē ad rectificationē mēbrorum. ⁋ Jntētionē vō q̄ est ad rectificationē mēbroꝝ gn̄antiū mām
ꝛ disponētiū eā:vt cōuertatᷣ in mām cōiunctaꝫ lepre cōplent
q̄cūqꝫ malā ꝯplōnē cordis ꝛ epatis ꝓprie alterāt:siue cal'a
sit adurēs:siue frida:ꝛ q̄cūqꝫ splenē apiūt ꝛ ipsi⁹ roborant
attractiuā. Qꝫ si corp⁹ aliqñ est cā extrīseca vel intrinseca:vt
sumptione auxilioꝝ calidoꝝ vel approximatiōe eoꝝ exteri⁹
in balneis vnctionib⁹ ꝛ silib⁹ iflāmetᷣ ꝛ exiccetᷣ:expedit tūc:
vt illa inflāmatio tollatᷣ ꝓhibēdo vsuꝫ illoꝝ calidoꝝ ꝛ exhi
bēdo frida hūectātia:ita vt ēt inūctio fiat cū fridis ꝛ hūidis
oleis:donec inflāmatio illa tollatᷣ:vñ dixit Aui.qñqꝫ admi/
nistratᷣ sup eos inūctio ex oleo.s.aliquo hūectāte ꝛ infrigidā
te:vt violato nenufarino cucurbitino ꝛ silib⁹ cū lacte mulie
ris:ꝛ silr̄ opꝫ vt fiat cū eis caputpurgiū:ꝛ hoc cū multiplica
tur siccitas in ptib⁹ corpis ꝛ capitis. Jnūctio.n.lepre cū hu/
mectatiuis tēpatis in calitate ꝛ frigiditate est ex eis q̄ ꝯferūt
in qbusdā hoīs:vt cū vehemētior sit siccitas:ꝛ silr̄ in qbus/
dā hoīs ꝯuenit inunctio cū hūectātib⁹ declinātib⁹ ad frigi
ditatē:ꝛ in qbusdā cū declinātib⁹ ad tēperatā caliditatē. Ve
rūtñ qñ cōmouetᷣ in eis nausea dixit Aui.tūc opꝫ vt cauea/
tur.s.inūctio cū hūectatiuis:ꝛ maxie a ptib⁹ stōi ꝛ circūstā/
tiū ei:qm̄ remolliūt stōm. Et de cōuenietib⁹ ad ꝯfortationē
mēbroꝝ:ꝛ resoꝫonē māe ex meliorib⁹ est tyriaca diateseron
ꝛ silia:ꝛ qdā exhibēt tyriacā post q̄ꝫlibet euonē vl'eꝫ:ꝛ p in/
terualla ēt post euones pticulares. Et cōueniūt ēt alie opia/
te medicine maxie metridatū ꝛ trocis.ēt de tyro soli bibiti cū
vini grossi.i.sape vel vini passi.i.de passulis.ʒ.ij.ꝛ troc.sqlle
ēt. Et de bonis.dixit Auic.est vt sumatᷣ de limatura eboris
pondus.10.karai.al's kirati:ꝛ detᷣ eis in potu in.ʒ.iij.vini ꝛ
butyri.s.recētis:aut sumātᷣ cyminū.ʒ.v.ꝛ mellis q̄ꝫtitas qua
inspissetᷣ:sicut loch ꝛ dentᷣ ad sumēdū:ꝛ succus calamēti est
eis valde bon⁹ a trib⁹ obolis vsqꝫ ad.6.sūpt⁹ in potu:ꝛ di/
xit.de illis q̄ narrata sūt.s.a qbusdā antiquoꝝ est:vt sumatᷣ
serpēs niger excoriat⁹:ꝛ sepeliatᷣ donec in eo fiāt vermes:de
inde extrahatᷣ cū v̄mib⁹ ꝛ exiccetᷣ ꝛ pulueriçetᷣ ꝛ detᷣ ex eis
in potu ei sup quē supfluat lepra trib⁹ dieb⁹ oī die pōdus.ʒ.
j.cū syrupo de melle. Et dn̄t qdā sumatᷣ vipa p̄pata vt supra ꝛ
decoquatᷣ in vino vsqꝫ ad resoꝫonē ei⁹:tūc accipiatᷣ caro ei⁹
ꝛ cōtūdatᷣ:ꝛ postea in leonina pmisceatᷣ cū rosata nouella vl'
diarodon abbatis:ꝛ in aliis spēb⁹ misceatᷣ cuꝫ dianthos ꝛ
pliri muscato. Cōueniunt ēt dicta electuaria absqꝫ carne vi/
pere cū eis frequēter vtuntᷣ singul'r ꝛ pmixte.

Cura pticularis respiciens cām cōiūctam. ⁋ Cura aūt pticularis ꝛ que respicit cāꝫ ꝯiūctā effusaꝫ ad sub
cutaneas ptes ꝑm quosdā cōpletᷣ solū p exctū ex patiētibus
pticulis:verūtñ ꝑꝫ quosdā alios in pn̊ p̄missis euonib⁹ cō/
pletᷣ ēt p recursuꝫ faciētib⁹ ex fridis stipticis ꝯfortātib⁹ mē/
bra:vt nō recipiāt:sꝫ mām repellāt:ꝛ maxie recursuꝫ dicunt
cōpetere in leonina. ⁋ Dixit.A.in p̄mis indigēt ꝯfortātib⁹
sic myrabol'.ꝛ gallis cū aceto:ꝛ dixit.melius qdē est vt bal/
neentᷣ in p̄mis.s.balneo frido stiptico:ꝛ deinde inungantᷣ cū
stipticis:sicut est oleū myrtinū ꝛ masticinū:ꝛ de sumitatib⁹
vitiū. Verūtñ dixit.A.añ mūdificationē nō vngatᷣ oino:qm̄
opilat poros:post pnᵐ miscēda sūt p̄dictis stipticis aliq̄ cali
da resolutiua:ꝛ tādē administrentᷣ resolutiua pura:de qb⁹
fiant balnea inūctiōes emplastra ꝛ alia silia. ⁋ De balneis
dixit Aui.melior ablutio eoꝝ in balneo cū aq̄ in qua excoq/
tur ꝛ multū cogtᷣ fenugrecū cū sapone bono.i.albo:qm̄ re/
soluit mollificat ꝛ abstergit:ꝛ qdam balneāt in oleo cōi:aut
quodā ex resolutiuis:ꝛ qdā in decoctione serpētū:ꝛ qdā in
sanguine humano. Et qñqꝫ est neciuꝫ balneū multe resoꝫo/
nis factū ex aq̄ decoctionis calamēti origani sinapis baccaꝝ
lauri serpilij nitri sulphuris ꝛ siliuꝫ:sꝫ tūc opꝫ vt añ illud bal
neū fricetᷣ corpus totū cū butyro vt ꝓhibeat ipsi⁹ exiccatio
nē magnā:sꝫ post balneū tēperate resoꝫonis fiat inūctio cuꝫ
aliquo oleoꝝ resoluētiū. ⁋ Et de inunctiōib⁹ iuuatiuis.di/
xit Aui.est oleū in quo ipsa decogtᷣ. Et sicut medicamē ꝭ su
matᷣ serpēs niger excoriat⁹ ꝛ ponatᷣ in olla:ꝛ ponatᷣ super
ipm de aceto forti.℥.viij.ꝛ de aq̄ lib.j.ꝛ de tapsia hūida.i.re/
cēti ꝛ radice dragontee.añ.ʒ.ij.ꝛ decoquatᷣ totū sup ignē lē/
tū:donec dissoluatᷣ serpēs:deīde coletᷣ aq̄ ꝛ ipsa decoctio:ꝛ
fricetᷣ cū ea post abrasionē capitis ꝛ barbe:ꝛ fiat illud trib⁹
dieb⁹. ⁋ Et qñqꝫ vnguntᷣ cū tyriaca ꝛ salite ꝛ silib⁹:ꝛ ꝯfert
ꝛ qñqꝫ fit fricatio corpis leprosi in solo loco balnei:ꝛ silr̄ fit
post fricationē ipsaꝫ inūctio. Vñ dixit Aui.fortasse est inten
tio inungere eos in sole calido:ꝛ fit inunctio sup extremita/
tes cū oleo de darse sabam ꝛ de costo:q2 defendūt eas a cor/

Tertia intentio est correctio accidētiū. ruptiōe. ⁋ Accñtia aūt mala supuenire ꝓhibet regimen su/
pradictū dieta ꝛ festinatio ad euonē māe male:ꝛ rectificatio
discrasiarū corpis:ꝛ p̄cipue mēbroꝝ p̄ncipaliū:ꝛ ipsoꝝ for
tificatio:ꝛ opꝫ vt corrigantᷣ ea q̄ iaꝫ supueniunt ꝑm singula
mēbra a qb⁹ ꝓueniūt.dixit Auic.si fuerint cerebralia:opꝫ
vt veniatᷣ supra cerebra eoꝝ cū mūdificatione cū eis q̄ sunt:
sicut gargarismata ꝛ caputpurgia q̄ eligantᷣ ꝑm exigētiā:ꝛ
ꝯsil'r intēdēdū est cordi ꝛ epi in accñtib⁹ eoꝝ. Et dixit.Aui.
qñ cadūt pili supcilioꝝ.aut alioꝝ locoꝝ:tunc fiat curatio:si/
cut dicetᷣ in cura alopitie ꝛ mūdificetᷣ facies ꝛ melioretᷣ co/

Cura per chirurgiā. lor eius:sicut dicetᷣ in cura decorationis eius. ⁋ Curatio vō
lepre p chirurgiā.dixit Albu.leprosi qñqꝫ iuuantᷣ cauterio
iuuamēto maxio:ꝛ p̄cipue qñ spēs lepre fit ex putrefactiōe
flātis ꝛ melie:cū ergo vis cauteriçare ipꝫ ꝯsidera:ꝛ si est le/
pra incipiēs:ꝛ iā curasti eā cū eo qꝺ ꝯuenit:ꝛ neqꝫ descēdit:
neqꝫ stat:ꝛ times sup infirmū:ne ꝯprehēdat corruptio super
totā ꝯploñē ei⁹:tūc cauteriça ipꝫ sup caput.5.cauterijs.vno
in medio capitis noto.s.in fontanella:ꝛ scd̄o inferi⁹ eo ver
sus frontē apꝺ finē capilloꝝ ꝛ duob⁹ sup duo cornua:ꝛ vno

posteriꝰ sup nocra ceruicis: ⁊ vltimo pmas manũ tuã cũ cauterio parꝫ donec iprimat in os ipressioné guã ⁊ dislocent .i. sepent ex eo cortices ⁊ alleuiet expiratio vaporꝫ grossorꝫ ex eo: ⁊ cauteria ẽt sup splené. ꝯueniũt iuuaméto magno i pnº timoris lepre ⁊ ppe qñ ex corpis dispõne timet pcessus eiꝰ: qm̃ phibet ne spargat corruptio in corpus. ¶ De cauterijs aũt fiẽdis sup caput. dixit. A. qñ cauteriças sup caput: opꝫ ꝙ deueniat cũ cauterio vsqꝫ ad os donec excoriet: verũtñ nõ fortiter applicãdo cauterium: neqꝫ subito: vt pueniat vsqꝫ ad os: sꝫ fiat in pluribꝰ vicibꝰ: ⁊ cũ mora inter vicẽ vnã ⁊ aliã: ⁊ sõ sic applicet vt ꝯseruet: ne applicatio eiꝰ ad cerebrũ veniat ſm sũmã corrũpẽtẽ cõplõnẽ eiꝰ: fiat ĝ ita vt nõ inflãmet per illa cauteria cerebrũ: ne exiccet: ħ aũt fiat si inter plẽs vices pueniet cauteriçatio vsqꝫ ad os: aut si fiat vna vice vt cauteriçans alleuiet pluries manꝰ suas ⁊ pluries iterũ applicet: donec paulatine pueniat vsqꝫ ad os: ⁊ nõ faciat sicut stolidi medici faciũt: q dũ cauteriçãt nõ alleuiãt ab eo manꝰ suas: ⁊ maxie dꝫ obseruari modꝰ cauteriçationis pdictꝰ qñ cauteriũ hꝫ fieri in locis cõmissurarũ: sicut. n. cauteriçãdo paulatim ⁊ leuiter absqꝫ lõga ⁊ forti ipressiõe cerebri cõplo nõ corrũpet ⁊ iuuamẽtum cauterij laudabilr ꝯsequet. ¶ Et dixit Albu. si lebra iã sparsa est sup ifirmũ: ⁊ appet manifeste: tũc opꝫ vt cauteriçes cũ cauterijs in capite vno cauterio sup extremitatẽ nasi ⁊ duobꝰ cauterijs sup spõdiles colli: ⁊ vno cauterio magno sup albosos apõ nodũ caude: ⁊ vno sup ipꝫ. s. sup oẽm anchã vno ⁊ duobꝰ sup genua ⁊ alijs duobꝰ super humeros ⁊ duobꝰ sup cubitos: ⁊ duobꝰ sup ꝯcauitatẽ pectoris sui. Et dixit. cauteriça ipꝫ sup oẽm iuncturaꝫ ex iũcturis manuũ suarꝫ ⁊ pedũ suorꝫ ⁊ sup oẽm calcaneũ peduꝫ suorꝫ ⁊ fociles manuũ suarꝫ. Et dixit. caue tibi a neruis q sũt super vtrũqꝫ calcaneũ: vt nõ cõburas ipsos: ⁊ qñqꝫ ẽt cauteriçatur sup os pectinis: ⁊ sup os stõi ⁊ sup epar: q̃to. n. plus addis cauteriũ plus est ꝯferẽs ⁊ magis iuuatiuum: ⁊ dixit. scias ꝙ nõ iuenit leprosus ex cauterio dolorẽ sicut inueniũt eũ sani: qm̃ corpꝰ eiꝰ iã stupefactũ est. Et dixit. opꝫ vt sint cauteria in magnitudie ⁊ puitate ſꝫ mẽbra ⁊ iuncturas: deinde cura cauteria cũ farina orobi ⁊ melle ⁊ reliq̃ curatiõe dõec sanet.

¶ De apostemate aquoso. Cap. xlj.

Apostema aquosum est apa: cuiꝰ mã est humiditas aquosa fluida priuata forma hũoris: non. n. est apa hũorale: imo differt ab eo vt appebit. Est aũt duplex. vnũ qđ fit in cõcauitate alicuius mẽbri: vt in vacuitate vẽtris: sicut in asclite ꝯtingit: ⁊ sicut in vacuitate burse testiculorꝫ: vt in ramice aquosa ⁊ aliud est qđ nõ fit in spatiositate vacua alicuiꝰ mẽbris: sꝫ fit ex aggregatiõe mãe aquose inter os ⁊ pãniculũ alicuiꝰ mẽbri: aut inter pãniculũ velãtẽ os ⁊ subaꝫ carneã vel cutaneã: ⁊ qñqꝫ inter mẽbrũ ⁊ pãniculuꝫ velãtẽ ipꝫ: sicut sũt vesice gñate in epate vel splene: ⁊ qñqꝫ inter carnẽ ⁊ cutẽ: vt in multis vesicis aq̃ plenis in multis eueniẽtibꝰ mẽbris appet. Et qñqꝫ inter duas cutes: siue iter cuteꝫ ⁊ ymen vt ẽt in multis vesicis est videre. ¶ Et accidit aliqñ apa aquosuꝫ p viã ꝯgelatiõis mãe aquose in loco: ⁊ qñqꝫ p viã deriuationis mãe ad locũ apatis q̃ deriuatio aliqñ est cretica: sicut aliqñ vesica in pede in peripleumonia cõtingit que ipsius salutẽ pnunciat: vt dixit Hypp. 2º pnosticorꝫ.

Signa apatis aquosi extrinseci: vt dixit. A. tertij. p̃ caº de apatibꝰ q̃ supra craneũ fiũt: ⁊ de aq̃ in capite aggregata sũt ꝙ qñ est aq̃suꝫ: tũc cutis color est cũ dispõne sua nãli: ⁊ qdã dñt. ꝙ qñ est iter cutẽ ⁊ ymẽ appet luciditas aq̃ desubtꝰ ꝯtẽte ⁊ maxẽ i sole ⁊ apõ lumẽ cãdele: ⁊ dixit. A. cuĳ ẽ eleuata tũc fcã: sꝫ ẽ exp̃ssa ex pulsu. i. apa aliqñ ꝯpmit ⁊ cedit cũ desup pmẽdo ipellit: alia lr̃a hꝫ. eleuata ẽ ꝯphẽsa ex pulsu. i. ꝯphẽdũt in pulsu: q2 aq̃sitas ipellit ⁊ cedit qñ desup pmit: ⁊ dicũt. nõ est cũ apate aq̃so dolor saltẽ notabilis: ⁊ p pdcã sigª distiguit apa aq̃sũ ab apate hũoris. A. dix̃ vbi supra: qm̃ ⁊ color est mutatꝰ a nãli ⁊ tactus est diuersus. s. a tactu repto in aquoso: q2 nõ. s. cedit nec ipellit cũ desup ipmit: sꝫ est ibi fortitudo. i. resistẽtia ⁊ phibitio ad expellẽdũ: ⁊ est ibi dolor: tũc est ibi apa hũoris ⁊ nõ aquosũ: hũor. n. nõ cedit tactui: nec ipellit: vt aq̃ p cõpressioneꝫ ⁊ hũor apans p suã malã cõplõnẽ ⁊ suã extensionẽ: q2 soluit mẽbri ꝯtinuitatẽ causat dolorẽ. Et q̃uis. A. dixerit ħ de apate aquoso ⁊ humorali capitis: tñ de eis in alijs ẽt mẽbris dici pñt. Et. Aui. ait. ꝙ in apate hũoris extra craneũ in capite exñtis sentit paties cũ dolore cõprimẽtẽ. i. pcipit ac si supra caput suũ eẽt aliqd qđ pmeret craneũ, mõ de apatibꝰ aquosis factis in spaciositatibꝰ mẽbrorꝫ ⁊ factis inter mẽbrũ ⁊ pãniculũ velãteꝫ ipꝫ dcm̃ est satis in sermonibꝰ pcedẽtibus in suis caplis. de multis ẽt vesicis dcm̃ est in ħ tractatu in pcedẽtibꝰ. ¶ In ħ aũt loco dicet de apate aquoso: siue de aq̃ collecta in capite: ⁊ ħ qdẽ apa lꝫ in alijs etatibꝰ ab infantia possit repiri: illud tñ est p raro valde: sꝫ ſꝫ plꝫ euenit pueris. ¶ Dixit Ras. ego nõ vidi hãc egritudinẽ in alijs q̃ꝫ in pueris. ⁊ ſm plꝫ accidit eis apõ ptũ: aut qñ obstetrix stringit caput pueri absqꝫ leuitate. Et silr dixit Pau. qñqꝫ accidit ex sanguine manante ad caput ex violẽtia coartationis. s. facte apud ptũ vel ex molestia obstetricis: ⁊ accidit qñqꝫ dixit Alb. ex cã occulta q̃ non scit: ⁊ fortasse pp hãc caꝫ occultã voluit itelligere aquã gñatã i capite embriõis in mrice. Et de cãis adiuuãtibꝰ vt aggreget aq̃ in capite embrionis in mrice ẽ sitꝰ capitis eius declinãs ad iferiꝰ: locat. n. caput embrionis sup manꝰ suas q̃ sũt locate sup genua sua: vt i pcedẽte ſmõe patuit. ¶ Dix̃ Pau. ħ aq̃ ꝯgregat in tribꝰ locis. s. aut sub cute manifeste. s. inter cutẽ ⁊ gingiã mreꝫ: aut sub tunica q̃ est sup craneũ. s. iter gingiã ⁊ craneũ: aut sub craneo inter craneũ ⁊ durã mreꝫ: ⁊ ħ ſm plm relaxat cõmissuras ⁊ pcedit p eas circa craneũ: ⁊ silr p eas reingredit. ¶ Et cognoscit aq̃ q̃ est sub cute ex leui impulsione: q2 statim cedit q̃tũcũqꝫ leuiter desup pmat: ⁊ maxime respectu eiꝰ q̃ est sub gingia q̃ nõ sic facilis ipulsiõis cedit: ⁊ in istis ambabꝰ tactꝰ nõ ꝯsequit nec puenit ad ipꝫ ꝯphẽdẽdũ: sicut puenit in ea q̃ est itra craneũ: cuiꝰ signa sunt. dix̃ Pau. ꝙ qñ cõprimit reingredit sub craneũ: deinde reuertit: qm̃ serra. i. cõmissura apit ⁊ remanebit frõs ⁊ apiet oculus frequẽter. ¶ Aq̃ q̃ est sub cute est magis receptiua curationis: deide ea q̃ est sub gingia: q̃ aũt est sub craneo. dixit Pau. curatione caret. Alb. vº dixit. ꝙ ad oẽm quẽ vidit pperauit mors: ⁊ pp illud visuꝫ est sibi dimittere opõnẽ in ea. Et dixit ego puerũ vidi: cuiꝰ caput repletũ est aq̃ ⁊ caput magnificabat oi die: ⁊ nõ poterat sedere sup seipsuꝫ pp magnitudinem capitis sui: ⁊ magnificata fuit hũiditas donec mortuus est.

Cura tñ posita ab auctoribꝰ ſm auctores sola chyrurgia cõplet. dixit Pau. in ambabꝰ spẽbꝰ aq̃ q̃ sũt extra craneũ fiãt due fissure: ita ꝙ vna fissura cadat sup aliã sup angulũ ppẽdicularẽ ⁊ eũent ex eis hũiditates ⁊ supponant eis pãni ⁊ puluilli infusi in oleo ⁊ vino vsqꝫ ad diẽ 3m: vt nõ accidat apa deide curet cũ vnguẽto ⁊ si tarda fuerit gñatio carnis fricet os. ¶ Et Alb. dixit. opõ in illa in q̃ aq̃ est inter cutẽ ⁊ os ⁊ tumor est puus: est: vt scindas in medio capitis scissura vna in latitudine: ⁊ sit lõgitudo fissure q̃si duo nodi: donec currat hũiditas. Si aũt hũiditas fuerit magis augmẽtata: ⁊ tumor fuerit maior: tũc fac duas fissuras ſm formam crucis: sꝫ si hũiditas est sub osse opꝫ vt scindas in medio capitis tribꝰ scissuris ſm hũc modũ ⁊ post incisioneꝫ extrahe hũiditatẽ totã: deide stringe fissuras cum pãnis ⁊ puluillis: deinde embroca illud desup cũ vino ⁊ oleo vsqꝫ ad dies. 5. deinde solue ligamẽtũ ⁊ cura vulnus cũ cerotis ⁊ vnguentis ⁊ nõ dimittas stringere caput cũ equalitate. Et subdit. modus aliꝰ incisiõis est vt cõsideres vbi apparet magnitudo apatis ⁊ collectio aq̃. ⁊ qm̃ qñqꝫ est in occipitio plus: ⁊ qñqꝫ in sincipite: aut in dextra aut sinistra: scinde ergo cũ incisorio: vbi apparet tibi apa: ⁊ obserua: ne icidas arteriã ⁊ accidat fluxꝰ sanguis ⁊ moriat ifirmꝰ ex illo fluxu sanguis cũ euõne humiditatis. Et dixit. ciba ifirmũ cibo sicco pauce hũiditatis.

¶ Dixit Guil. ꝙ suo tpe nõ vidit aliquē curari ꝑ viā incisio/
nis: neqꝫ credo. dixit ipse aliquē ꝑ hāc viā posse euadere cum
cōiter hec infirmitas nõ appareat: nisi in his q nascunt᷑: aut
q nati sunt infra septē dies: vñ nõ vr̃ mihi ꝓꝑ debilitatē in/
fantiū vti talib⁹ incisionib⁹. Et dixit. ego vidi in hospitali
cremone quēdā quē nā rectificauit ꝑ se ſm longitudinē tem
poris ⁊ vixit puer lōgo tēpore. Et post hoc sūpsi ex illa opō/
ne nāe modū curationis ꝑ me cū exiccātib⁹ paulatim: ⁊ ꝓces
si in cura cuiusdā puelle oī die vngi feci caput eius totū cum
hoc vnguēto. ℞. olei camomellini. ʒ. iiij. sulfuris. ʒ. j. misceā
tur simul ⁊ cū eo calido bis in die vngebat᷑: ⁊ post vnctionē
supponebat᷑ lana calida: ⁊ sic ꝓcedēdo ꝑ mēsez ⁊ plus nā cō
fortata fuit sup infirmitatē ⁊ cepit manifeste exiccari de hu/
miditate illa: ⁊ q̄ mihi apparuit. dixit Guil'. ꝙ hec aq̄ est in/
ter craneū ⁊ cutim: potui securi⁹ ꝓcedere cū fortiori re: ⁊ q̄
mēbra erāt iaȝ quodāmō cōfirmata: ⁊ q̄ dixit ipse hec spēs
est minoris timoris q̄ȝ alia feci post hoc cauteriū punctuale
in ꝑte anteriori in loco q dr̃ frons ⁊ ipressi in ipsuȝ cauteriū
vsqꝫ ad aquā ⁊ sic aqua cepit paulatim emanare: ⁊ postea ad
tēpus feci duo alia cauteria in ꝑte posteriori: ex qb⁹ simil'r
emanabat aq̄ ad meā volūtatē: ⁊ sic cū istis cauterijs ⁊ oleo
supradicto ꝓcessi ꝑ tēpus quousqꝫ tota aq̄ exiccata fuit ꝑfe/
cte ⁊ puella infra dimidiū annū fuit sanitati restitura: ꝑ caute
ria aūt nõ dimisi exire aquā ꝓrupte: sed distillādo ⁊ claudebā
eā cū tētis ꝑfecte oī die decēter: ⁊ ligabā ligatione ꝯuenienti
caput eius totū. Et dixit. eodē modo curat᷑ aqua que est in/
tra craneū: sed opꝫ subtili⁹ ⁊ morosius ꝓcedere in ea ⁊ cōsi/
derare virtutē egri: ⁊ maxie opꝫ attēdere in depressione cau
terij: vt approximet aque magis. ¶ Ampullaꝝ vo sine vesi
carū in quacūqꝫ corporis ꝑte euenientium curatio est eūatio
aque in eis cōtente: ⁊ totius cutis vesicate adustione: deinde
induret᷑ cutis subtilis sub cute vesicata exñs ⁊ cauterizet᷑ cū
rebus exiccantibus ⁊ cypressus emplatus in ramice aquo/
sa: ⁊ in omni apate aquoso multum confert.

De cura ampullaꝝ ⁊ vesicaꝝ.

¶ De apostemate ventoso. Cap. xlij.

ixit Gal'. 2° ad glauco. noiant solā vētosita
tē spm̄ grossum vaporosuȝ exñtē oino
ethereū ⁊ subtilē subaȝ cōsiderare: hñtē vo opꝫ
eius māam ex ꝯtinēte nos aere cōmemorāte q̄lis
in australib⁹ ꝯstōnib⁹: ⁊ q̄lis i borealib⁹ sit, ⁊. n.
ei q nõ i borealib⁹ his q ħȝ nāȝ est nobis spūs. Est g̃ spūs va
porosus grossus q est silis aeri in ꝯstitutiōib⁹ australib⁹ ven
tositas in corpore nostro de qua apa vētosum qd̃ noiat᷑ apa
inflatū: siue inflatio fit. ¶ Est. n. apa vētosuȝ tumor inflatus
mēbris eueniēs p̃ter nāȝ: ⁊ est duplex. s. simplex ⁊ cōpositū:
⁊ simplex qdē ex vētositate pura nulli humiditati mixta fit.

Dixit Gal'. 14° terapē. als. theorice. inflatiōes siue serma/
ta sisede. i. inflatio spūs coadunato fiunt: qñqꝫ sub
cute: ⁊ qñqꝫ in mēbranis que ꝑiosses. i. circa ossa vel mēbra
na vel musculos cōtinet᷑ vel his circa viscera coaceruant᷑: ali
qñ tympanū ħȝ vētrē ⁊ intestina: ⁊ in medio eoꝝ ⁊ ꝑtanei.
idest omēti faciūt. ¶ Et Sera. 5° breuiarij dixit. si aggregat᷑
vētositas iflatiua stans. s. hñs estuationē i hora mot⁹ sub cu
te, aut sub pāniclis ꝯtinētib⁹ ossa, aut sub ꝯtinētib⁹ lacertos
⁊ noiat᷑ ħ apa inflatio: ⁊ est ħ apa vētosū simplex ⁊ 2x ſm ꝙ
ventositas duplicis sube repit᷑: q̄ alia est grossa: ⁊ alia subti
lis, ⁊ hoc apa iō erit: aut de vētositate subtili ⁊ facile resolu/
bili: aut de vētositate grossa ⁊ difficile resolubili. Apa vo vē
tosuȝ cōpositū: vt ex vētositate ꝑmixta humiditati, vincente
tñ vētositate in cōpōne: ⁊ hoc apa vocat᷑ eleuatio: siue kace/
sia. ¶ Pro his dixit Aui. ꝑmi 2ª vētosa apata ſm duas spe/
cificant᷑ spēs. Et vna est kacesia siue eleuatio: ⁊ alia est infla
tio. Et dixit. ꝙ differunt he due spēs inter se. i. per essentiaȝ.
Ex cōmixtura. i. permixtione ⁊ situatiōe in mēbris: differūt
eniȝ ħȝ essentiā: q̄ eleuatio causat᷑ ex vētositate ꝑmixta hu/
mori flegmatico. i. vapori humiditatis subtilis flegmatice
vel ipsi humiditati subtili flegmatice. Sed inflatio fit a ven/
tositate pura, ſm sitū vo ⁊ ꝑmixtionē cū mēbro differūt: q̄
in eleuatione vētositas est sparsa in suba mēbri: ⁊ iō nõ resi/
stit tactui: imo apparet sensui tact⁹ mollis: sed in iflatione vē
tositas est aggregata in vno spatio fixa in eo sepata a mēbro
⁊ resistit tactui tangētis resistētia multa aut pauca. ¶ Et di/
xit. quarti 3ª de apatib⁹ vētosis: aliud est qd̃ fit a vapore le/
ui. i. ꝑmixto humiditati ⁊ similat᷑ excitationi q̄ vt supra pa/
tuit est spēs vndimie. Alia lr̃a ħȝ. assimilat᷑ estuationi. ⁊ in/
tellexit ꝑ hoc eleuationē. Et aliud est qd̃ fit a vapore vētoso
⁊ vocat᷑ inflatio: qd̃ ꝓprie vocat᷑ apa ventosuȝ: q̄ fit a vento
sitate pura nõ permixta hūiditati, ⁊ dixit. huic apati vētoso
est ipulsio q̄ nõ cedit tactui digiti iprimētis: sicut cedit vndi/
mia ⁊ excitatio ⁊ eleuatio. Et iō nõ remanet in vētoso ipres/
sio digiti, sicut in illis, eo ꝙ in iflatiōe vētositas est sepata ab
eo in quo stat ⁊ est aggregata ⁊ sparsa ⁊ ꝑmixta sube mēbri:
nõ. n. est pura sed ꝑmixta hūiditati flātice: ⁊ iō cedit tactui ⁊
nõ ipellit. Et subdit Aui. est in inflatiōe vicissitudinaria ac/
cessio. supplēt aliq. ⁊ recessio, q̄ qñ premit᷑ cū digito sup ea,
⁊ ipellit᷑ nõ fit ipressio digiti in ea: q̄ vicissitudinarie recedit
⁊ impellit᷑: ⁊ subito accedit ⁊ ipellit, quot eniȝ vicib⁹ impel/
lis inflationē digito ⁊ tot vicib⁹ reipellit ⁊ redit: vñ nõ rema
net vestigiū, nõ aūt est reimpulsio sic subiecta in eleuatione.
¶ Et dixit Aui. ꝙ inflatio fortasse ꝑcutit. i. sonat ꝑcussione
manus, sup ipsa cū eniȝ tu ꝑcutis manū ꝓꝑ apa ventosuȝ au
dis sonū vt ex ꝑcussione tympani. Dixit aūt Aui. fortasse: q̄
nõ in oī inflatione audit᷑ sonus ad ꝑcussionē man⁹. Et ideo
Aui. ostēdit qñ est ꝙ inflatio sonat: q̄ ħ tūc est qñ vētositas
est in cōcauitatib⁹ magnis in qb⁹ iuenit spatiū ad qd̃ aggre
get᷑: sicut est stomach⁹ ⁊ itestina ⁊ vacuitas vētris. Et subdit
Aui. ⁊ fortasse nõ resoluit. i. nõ intrat vētositas ad spatia ma
gna: ⁊ tūc nõ sonat. Dixit aūt resoluit, q̄ ꝑ modū cuiusdā re
solonis capit sibi locū vētositatis: imo intrat subtilia mem/
bra. eūata. i. in villos mēbroꝝ ⁊ resoluit. i. penetrat ⁊ intrat
in ea nõ in spacio magno, ⁊ gñat in eis qd̃ facit neciuȝ per/
transire ea. i. gñat extēsionē, vñ disrūpunt᷑ ⁊ soluit᷑ eoꝝ cōti
nuitas. Dicūt qdā. vētositas aliqñ itrat spatia magna, ⁊ tūc
sonat sicut tympanū, ⁊ qñqꝫ intrat mēbra nõ hñtia spatium
magnū: ⁊ tūc nõ sonat. ¶ Dixit aūt Aui. fortasse ventositas
nõ resoluit. i. nõ extēdit spatio: q̄ nõ excludit᷑ ⁊ aggregat᷑ in
eis: imo subtiliat mēbra ꝯiūcta. i. sepat iuncturas vel mēbra
nõ vacua ⁊ resoluit. i. dislocat vel soluit ꝯtinuitatē eoꝝ ⁊ ge/
nerat in ipsis mēbris nõ vacuis: siue iūcturis qd̃ facit neciuȝ
disrumpere ea vel dislocare ꝓꝑ extēsionē quā facit in eis. Vē
tositas aūt remanet ⁊ retinet᷑ in ipsis mēbris ꝓꝑ spissitudi/
nē ⁊ grossitiē ipsi⁹ vētositatis: ⁊ spissitudineȝ mēbri in quo
est ⁊ ꝯstrictionē poroꝝ ei⁹. ¶ Dixit Aui. apa dictū excitatio
est sile vndimie cū augmēto loci. i. cū eleuatione loci in altū
plusq̄ȝ in vndimia: ꝓꝑ vētositatē in excitatione ꝑmixtā in al/
tū subleuātē, cui⁹ ꝑmixtio nõ est in vndimia. Et sil'r per hoc
differt ab excitatione: quia adhuc magis eleuat᷑ locus in ea.
¶ Et ex dictis pꝫ ꝙ apatis vētosi simplicis, siue inflatiōis,
due sūt spēs vna in qua audit᷑ son⁹ ꝑcussionis ꝑcutientis: ⁊
est illa: cui⁹ vētositas est inclusa in cōcauitatib⁹ magnis mē
broꝝ q̄ cōstipate adeo sunt ꝙ nõ ħȝ ventositas intus ꝯclusa
liberū exitū, sȝ tñ aliqñ mouet᷑ in illis ꝯcauitatib⁹ ipsa ven
tositas: ⁊ ꝑcipit᷑ mot⁹ eius ab ifirmo: ⁊ aliqñ a medico ⁊ ab
astātib⁹, sicut ꝯtingit in inflatione stōi, aut intestinoꝝ graci
liū: vt in yleos ventoso, aut grossoꝝ: vt in colica vētosa: aut
in vacuitate ventris, vt in tympanite: aut in vacuitate oseii:
vt in hernia vētosa: ⁊ de hac specie apatis vētosi nõ agit᷑ in
hoc ca°, q̄ dcm̄ est de ea ⁊ qualibet ei⁹ specie in sermonib⁹
p̄cedētib⁹ in ꝓprijs caplis. Alia est inflatio in qua nõ audit᷑
sonit⁹ apud ꝑcussionē sup eā ⁊ est illa que vētositate influxa
paulatim ad aliquē locū vacuū nõ amplū inter loca cōtinua
vel cōtigua existētē: sed paruū strictū ⁊ cōstipatū, ex quo nõ
ħȝ vētositas exitū libeꝝ: quare aut aggregat᷑ in medio ipso
rū locoꝝ, aut sepat inter ꝑtes mēbri in quo est, ⁊ extēdit ipꝫ

De cāis ⁊ spēb⁹ ei⁹ ⁊ õ signis

mēbrū ⁊ soluēdo eius cōtinuū dolorē causat:⁊ de hoc apate ventoso agit in hoc caplo:de quo dixit Raſ.13° cti.inflatio vētosa in pedib⁹ vel manib⁹ vel alijs mēbris fit a vētositate vaporosa inclusa sub musculo:aut aliquo pāniculo inducto ossib⁹ aut musculis. Et dixit Raſ. ꝙ si tale apa transfert de vno mēbro ad aliud de vētositate erit. ¶ Et scias. ꝙ apa in
Qūo dif/fert apa i/flatum ab exitura. flatū assilat exiture:⁊ opꝫ discernere inter ea:q2 aliqñ deci/piunt medici putantes eē exiturā:⁊ est apa vētosum:pp qð dixit Aui. qñqꝫ extimat medicus ꝙ sup mēbrū infirmi:vt su per genu sit apa indigēs pforatione:q2 extimat pinundatio nē pceptā sub digitis in eo cōtineri saniē:q̄re pforat ipꝫ ⁊ vē tositas tm̄ egredit:⁊ sic medic⁹ decipit ⁊ errauit:⁊ ɔtingit iste error plus in inflatione q̄ꝫ in eleuatiōe:q2 in eleuatione vētositas est sparsa ⁊ hūiditati flātice mixta nō in vno loco aggregata:quare nō pōt inundare:⁊ maxime cōtingit error iste qñ apa est in iunctura:sicut genu:eo ꝙ qñ vētositas ag/gregat in iuncturis minus pōt discerni a sanie q̄ꝫ qñ aggre/gatur in locis vacuis magis:q2 in his locis extēdit spatia:⁊ non inundat sub digitis:sicut quādo aggregat in alijs locis vacuitatis parue ⁊ in iuncturis. ¶ Ex dictis patent species apatis vētosi:⁊ signa tam generum q̄ꝫ specierū.

De causis tamē eius est sciendū ꝙ qñqꝫ accidit a cā pmitiua ⁊ pprie pcussione vel casu cū cadit attritio in aliquo mēbro intrinseco vel extriseco ⁊ succurrit nā ad locū pcussuꝫ ⁊ dolētē cū spū vaporoso grosso q retine tur in eo ⁊ inflat ipꝫ:⁊ qñqꝫ sunt causa eius cibi vaporosi as sumpti. Et qñqꝫ accidit a cā añti.s. hūore vētosabili in queꝫ cuꝫ agit caliditas debilis resoluit in vaporē grossum:⁊ va/por ille aliquē locoꝝ predictorū ingredit ⁊ extēdit ipsum ⁊ subleuat in tumorem:⁊ ideo multiplicatur penes indigestio nes ⁊ nauseatiuas satietates:⁊ aliqñ ifluit vētositas ex alijs mēbris ad locum apatis. Causa vero eius cōiuncta est ven/tositas ipsa in loco inclusa:⁊ scias ꝙ in facto a causa primiti ua percussione vel causa est dolor:sed in facto ab alijs causis nō semper est dolor:de quo sit curandum.

Cura apostematis ventosi perficit dieta ⁊ potione:dieta qdē in euitatione ois regiminis faciētis indigestio nē:aut perducentis ad nauseatiuā satietatē:⁊ pprie cū phi/bitione ois cibi ⁊ potus vaporosi vel vētosi:imo sit regimen subtiliatiuū ⁊ grosse vētositatis extenuatiuū ⁊ resolutiuum ⁊ pprie ex eis que dicta sunt in sermone 5° de inflatione stōi ⁊ intestinoꝝ. ¶ Potio vō aut vertit ad cām:aut corrigit ac/cidētia:⁊ q̄ vertit ad cām:aut ad primitiuā:aut antecedētē: aut ɔiūctā. Et ƀꝫ oēm cām. si apa vētosuꝫ fuerit eleuatio p cedēdū est in cura ei⁹:sicut dcm̄ est in sermone 5° ca° de ka/cesia. ¶ Si vō apa fuerit inflatū ⁊ fuerit a ca primitiua. tūc
In iflato facto a cā pmitiua. opꝫ ɔsiderare corpis dispōnē in repletione ⁊ cāe illius pmi/tiue importātiā. Nā si corpus fuerit repletū ⁊ casus vel per/cussio magna ⁊ fortis fuerit. oꝫ euare cū flōmia corp⁹:⁊ tra/here mām ad diuersuꝫ:ne ad locū doloris cōfluat. In tali.n. apate vtplm est dolor:⁊ maxime in lacertis qb⁹ accidit per/cussio:⁊ iō opꝫ vt curatio dirigat pncipalr ad attractionem vel cōtusionē:⁊ ad sedationē doloris:⁊ postea ad ipsaꝫ ifla/tionē:nō ergo opꝫ in hoc apate incipere a cura inflatiōis cū rebus multe caliditatis:sed a sedatione doloris. Et ppea di/xit. A. opꝫ vt alienent medicine valde calide ⁊ acute:ne re/fugiāt mēbra attrita ⁊ tereant ab eis:qm̄ hꝫ sunt exiccatiua multū ⁊ nocēt eis:imo dixit ipse. qñ talis inflatio medicatur cū resolutiuis misceat cū eis aliqd de sedātib⁹ dolorē:que sunt anodina tepide caliditatis:talia.n. resoluētia leuia mol litiua sūt q̄ cōueniūt in attritiōe vel cōtusiōe vt in pcedētib⁹ patuit. Sit ergo cura tua quā facis. dixit Auic. cū eo qð est sicut rob cōtusuꝫ ⁊ cōquassatū cū oleo in quo est infusa lana ysopi.i. succida ⁊ supposita:⁊ si cū eo fuerit caliditas:tūc cū oleo ro. in quo infusa fuerit lana pdicta ⁊ dissoluta fuerit in eo aqua ysopi humida.i. ipsa ysopus hūida. Et dixit. admi/nistrent oia hec tepida ad caliditatē decliuia:⁊ nō pmittant

infrigidari:qm̄ frigus nocet eis. ¶ Si vō apa inflatū fuerit a cā añte:tūc opꝫ ɔsiderare. Et siqdē fuerit in corpe humor flāticus vel melicus vētosabilis:⁊ q ventosat opꝫ vt euetur In facto a cā añte.
ƀm exigētiā ei⁹. Si vō fuerit in aliquo mēbro vētositas ge/nerata que defluat ad locū:opꝫ vt resoluat. Et opꝫ vt corri/gant mēbra nutritiua:ne indigestionē patiant. Cōplent aūt predicte intentiones:sicut dictū est in suis locis. ¶ Intentio Intentio ad cām cōiunctā.
vō que respicit cām cōiunctā mēbri in quo vētositas cōtine/tur rarificat vt expirationē inueniat vētositas ⁊ ipm spiritū grossuꝫ vētosuꝫ subtilia resoluit ⁊ cogit. Cōplent aūt ambe intentiones eisdē auxilijs:de quib⁹ dixit Gal.2. ad Glau. q2 cōfert vt retineat ⁊ nō trāspiret hic grossus spūs in corpore ⁊ densitas.s. sube mēbri in quo ɔtinet:⁊ ipsius ēt spūs gros sities. Idcirco sanatio passionis ei⁹ intētionē vnā cōem ha/bebit.s. densoꝝ corpoꝝ vel mēbroꝝ rarefactionē ⁊ grossoꝝ spirituū subtiliationē:ergo calefacies tu vtrūqꝫ.s. mēbruꝫ ⁊ vētositatē sufficiēter p subam subtilē in ptib⁹.i. p medicinā leptomerē:siue subtiliū partiū. rarefacies deniqꝫ qð cōdēsa tum ⁊ subtiliabis qð ingrossatū est. Et.14. terap. dixit. ꝙ sa natio hui⁹ fit cū medicina in suba subtili ⁊ calida in nā. Et Aui. dixit. pmi 4a. inflata.i. vētosa apata curant ex eo ꝙ ca lefacit cū subtilitate sue sube:vt vētositates resoluat ⁊ poros ampliet:nā in apatib⁹ vētosis est vētositatis grossities ⁊ po rorū clausura. ¶ Medicina tn̄ pdicta hꝫ latitudinē magnā De electione medicinaꝝ.
in plus ⁊ min⁹ subtilitatis ⁊ calitatis:in q̄ latitudie debent eligi medicie diuersificate in subtilitate ⁊ caliditate ƀꝫ diuer sitatē densitatis mēbri maioris vel minoris:⁊ ƀm diuersita/te cōplonis eius calidioris vel minus calide:⁊ ƀm subtilita/tē eius maiorē vel minorē:⁊ ƀm diuersitatem vētositatis in grossitie maiori vel minori:⁊ ƀm eius sitū supficialē ⁊ pfun dū:⁊ ƀm ꝙ vētositas ꝓuenit a cā añte vel primitiua:⁊ ƀꝫ ꝙ hoc apa est cōpositū cū alio morbo vel accidēte diuertēte ad se curā:nam quāto mēbꝝ solidius fuerit ⁊ densius in poris suis:⁊ in nā sua frigidi⁹ ⁊ humidius ⁊ obtusioris sensus:⁊ q̄ꝫto vētositas grossior fuerit in pfundiori mēbri loco sita: vt inter os ⁊ pāniculū regētē ipsuꝫ:aut iter musculos pfun dos ⁊ pāniculos velātes eos tāto medicina oꝫ esse calidior siccior ⁊ subtilior:⁊ eɔ° si mēbrū fuerit lapsuꝫ raꝝ ⁊ nā cali/dū ⁊ acuti sensus ⁊ vētositas fuerit subtilis:siue min⁹ gros/sa:⁊ in supficie posita:vt inter cutē ⁊ carnē vel inter muscu/los supficiales:aut inter pāniculos eos velātes, tāto medici na oꝫ esse min⁹ subtilis ⁊ remissior in caliditate ⁊ siccitate:⁊ cū pdicte cōditiones mēbri ⁊ vētositatis mediocriter se ha/bebūt ⁊ mediocres debēt eligi in dictis virtutibus medicie. Et si apa inflatū fuerit cōiūctū cū apate calo:aut cū dolore ⁊ medicine remissiores eē debēt in dictis q̄litatib⁹:⁊ eɔ°. ¶ Et In fcā a cā primitiua.
si fuerit ꝓueniens a cā pmitiua:tūc pp attritionē:aut ppter dolorē occurrētē:medicine debēt esse remissiores q̄ꝫ in ꝓue/niente ex cā añte, ⁊ hꝫ hoc veꝝ in pn°:⁊ donec sanet. attritio ⁊ sedet dolor:q2 deinceps curari oꝫ:sicut factū a cā antecedē te:de cuius curatione si fuerit inflatio sine dolore. Dixit. A. ꝙ necessariū est medicamen ꝙ cutem ingrediat ⁊ penetret per eā ⁊ resoluat illud qð est in ea:⁊ sit possibile vt sit ei mo/ra spatij longi sup locū:quare est necessariū vt sit in fine sub tiliationis vt firmet subtilitas partiū eius ex pfūdatione.i. penetratione vsqꝫ ad locū vētositatis vltimū. ¶ In qb⁹ ver
bis voluit medicinā applicādā apati vētoso sine dolore hr̄e De medicinis apatis vētosi sine dolore.
quatuor ɔditiōes. Et pma est ꝙ sit subtilis sufficiēter vt pos sit ingredi per poros cutis subtilitate.s. ei acquisita p artifi/ciū:quā tūc acqrit cū subtilissime triturat ⁊ cribrat cū orali: siue cū sindone donec fiat sicut alcohol. 2a est. ꝙ sit resolutiua vētositatis que in mēbro preter nām retinet. 3a est. ꝙ sit po tens manere in mēbro spatio sufficiēti:⁊ hanc conditionem acquiret ex modo cōpositionis eius cū aliqua medicina ha/bente aliq̄lē viscositatē:vt cū cera vel ysopo hūida ⁊ silib⁹. ⁊ 4a est. vt sit subtilis nō solū ƀm artificiū:sꝫ in nā sua vt firme tur subtilitate sua sup locū:⁊ sup ipsam ventositatem. ¶ De

medicinis aūt hn̄tibus ꝟtutes predictas ⁊ cōferētib⁹ inflationi sine dolore est medicamē Gal. positū in 14° terapē. qđ valet vētositati retēte fm̄ extremitates ⁊ musculos q sub cute ⁊ mēbrana que circa ossa sunt: ⁊ sufficiens ad curam fit ex spōgia noua infusa in sapone. s. nigro cū supponit. ℭ Dixit auctor cōpēdij. ℞. cinerē vitis ⁊ quercus ⁊ dimitte in aqua: donec aq̄ pūgat linguā gustātis: deinde cola: ⁊ pānos in eo infunde ⁊ locis tumescētib⁹ applica. ℭ Et Sera. dixit. si inflatio fuerit in iuncturis: aut lacertis q sunt sub cute: aut in vno pāniculoꝝ cōtinentiū ossa: ⁊ nō fuerit cū ea dolor: tunc cura ipsa cū aliqua subtiliū humiditatū cū mensura: sicut cū aqua cineris. ℭ Empl̄m de calce qđ cōposuit Aui. resoluēs vētositatē a mēbris neruosis lacertosis chordosis. ℞. sordiciē balnei ⁊ pone in scutella: ⁊ adde ei calcē nō extinctam in quātitate qua ꝓueniat inspissatū ex eis: sicut lutū ⁊ liniat cū eo. ℭ Cerotū Serapiōis factū ex oleo anetino ⁊ cera ⁊ puluere ysopi sicce est bonū ⁊ cōueniēs. Aliud. ℞. picis naualis resine ⁊ terbētine. an̄. ptes eq̄les ⁊ cōfice cū pinguedine leonis vel tauri vel alia sil̄i. ℭ Dixit Aui. ꝙ de medicinis localib⁹ ɔueniētib⁹ inflationi a cā an̄te sunt olea subtiliū ꝑtiū in qb⁹ decocta sunt ruta ⁊ cyminū. Et de medicinis subtiliantib⁹ sunt semē apij anisi ⁊ ameos: ⁊ q̄ istis similant: ⁊ qn̄q3 fit empl̄3 bonū ex nitro ⁊ calce. s. ꝑmixtis cū aliquo liquore subtili. Et sunt p̄dicta maxie ɔueniētia in ventositate grossa. Et ad fortificādū iuuamētū eoꝝ: opʒ p̄mittere appositioni eoꝝ fomētationē sup loco cū filtro vel spongia noua infusa in decoctione medicinaꝝ dictaꝝ subtiliātiū: ⁊ fortasse dixit Auic. indiget in curatione inflationis. s. a ventositate grossa ⁊ profunda appositione ventosarum absq3 scarificatione vt carminetur ventositas ⁊ expiret: quoniam ventositas mediante igne suo calefacit ⁊ rarificat membrum ⁊ subtiliat vētositatem ⁊ resoluit attrahendo ipsam ad superficiem ex profundo. Opʒ tn̄ appositionē precessisse mãe bonā minorationē: vt attrahat mãm ex alijs mēbris ad locū. Et sunt q premittūt appositionē vētose: deinde post eius amotionē fomētant: ⁊ medicinas p̄dictas apponūt. Et sunt q faciūt oppositum. Et sunt q ante oīa premittūt loci fricationē inter asperā ⁊ lenē mediā. Et est cū predicta oīa nō sufficiunt attrahere ventositatē grossaʒ ex ꝓfundo: ⁊ tūc opʒ vt supponat loco medicamē rubificatiuū aut desicatiuū: vt vētositas illa extrahat: vētositate aūt nō multū grossa: neq3 multuʒ ꝓfunda pluries sufficit inūctio cū oleis anetino sambucino keyrino yrino ⁊ silib⁹. ℭ Intētio aūt ad accn̄tia ab auctorib⁹ solū dirigit ad dolorē. Et Gal. dix. 14° terapē. ꝙ medicamē in dolore ventoso musculoꝝ: ⁊ in inflatione dolorosa: dʒ hr̄e virtutē mixtā: vt euaporēt ⁊ stipticēt moderate: moderata. n. stipticitas: iō necessaria est vt cōfortet mēbrū: ne recipiat mãm ad ipsuʒ paratā fluere ꝓpter dolorē: nā si nō habeat quid stipticitatis. dixit Gal. auget flōnes. i. trahit mãm ad locū potentem gn̄are flōnes: qr dolor trahit: ⁊ maxime dixit Gal. in plectoricis corꝑibus. ℭ Et auctor cōpendij dixit. ꝙ opʒ in inflatione cū dolore. al's. inflāmatione ꝟtutē cataplasmatis esse cōpositaʒ de dolorē mitigātib⁹ moderate: si. n. cū eis nō sunt stiptica augebit apa: maxime si corpus plenū est: ⁊ precipue in inflatione dolorosa eueniente lacertis ex ꝑcussione: in hac. n. dixit ipse opʒ an̄ oculos tue mentis apponi accidētia que in ipsa eueniūt: deinde stude vt dolorē mitiges inflationē dissoluas ⁊ mēbra ɔfortes. Ueꝝ intēde plus ad illud qđ maioris valitudinis est: nam si dolor fuerit fortis mitiga eū: dolore v̄o nō existente fortiter dissolue: ⁊ si dolor fuerit: ʒ nō fortis sit dissolue ⁊ mitiga. ℭ Anteq̄3 ad curā inflationis dolorose fortiter per localia veniat preeuacuādū est corpus in p̄mis. Dixit. n. Gal. 14. terapē. ꝙ cōe p̄ncipiū cure doloris tam vētosi q̄3 hūorosi est eūare corpus. ℭ De localib⁹ aūt dixit ibidē. ꝙ cōuenit vngere locū oleo caustico. i. resolutiuo ⁊ intellexit in fine mitigato dolore non in p̄n°. In p̄nci° enim sicut dixit Serap. opʒ inungi mēbrū cū oleo qđ mollificet ⁊ mitiget dolorē. Et auctor cōpendij dixit. oleo nō pungitiuo ⁊ mollitiuis cataplasma inungi debere. Et subdit. valet in initio sapa vel vinū ⁊ acetum ⁊ oleū mixta. Si melius in his calidis infusum loco applicet: ac etiā si cum eis fuerit adeps. s. galline vel anatis admixtus. Et Gal. vbi supra. idē medicamē tāgēs dixit. cura bona est euaporatio facta cū spōgia infusa in bono vino aceto ⁊ oleo ⁊ supponere postea loco lanā succidā. ℭ Dixit Aui. qn̄ fuerit cū inflatiōe dolor administrent desup olea in qb⁹ est sedatio doloris cū ꝓhibitione aliqua. i. ɔfortatiōe mēbri ⁊ debili repulsione ex p̄n° sicut est oleū ro. vel violatū cū virtute olei anetini. Et hoc siue dolor fuerit a cā p̄mitiua: siue an̄te: ⁊ debuit vt supra patuit dictoꝝ oleoꝝ ꝑmixtio eq̄l'r: vel ineq̄l'r fieri fʒ exigētiā maioris resol'onis vel maioris ꝓhibitiōis. Et de cōueniētib⁹. dicunt qdā est vinū nigrū vel stipticū vel coctū mixtū cū aceto acuto: nā in eis est resol'o ⁊ ꝓhibitio aliqualis. ℭ Et dixit. A. qn̄ inuenit aliqua alleuiatio doloris: tunc ponat in medicamine. s. dicto vel alio sil'i illō in quo est additio ꝟtutis ad dissoluendū: sicut nitrū cū aceto. s. acuto: qr hʒ aliqd resol'onis ⁊ adiuuat ad ꝓfundationē nitri. Et qdā dicunt. ꝙ h̄ medicamen maxie cōuenit inflationi dolorose musculoꝝ dorsi: in q̄ ēt cōuenit p̄dictis addi saponē: deinde ꝓcedēte alleuiatione doloris. dixit Aui. addat in resol'one: ita vt cū i totū alleuiatus fuerit apponant solum resolutiua: vt empl̄m de cinere ⁊ similia: ⁊ laudant calefactoria sicca ex sale ⁊ milio propter suauitatem eoꝝ vel ex sale ⁊ sulphure ⁊ similibus.

De medicinis inflationis a cā an̄cedēte.

De medicinis apātis vētosi cū dolore

ℭ De apostematibus compositis. Cap. xliij.

Apostema dicit cōpositū trib⁹ modis. Uno mō qr est morbus cōpositus ex plurib⁹ lapsib⁹: siue morbis: ⁊ vt sic nullū apa est simplex: imo oē apa est ɔpo^m vt supra patuit. 2° mō dr̄ ɔpo^m qn̄ secū est ɔiūcta alia egritudo vt febris. Et vt sic apa nō dr̄ ɔiūctū: ʒ poti⁹ dʒ dici apa ɔplicatū cū alio morbo. 3° mō dr̄ cōpo^m: qr gn̄atū ex diuersis materijs per vicinitatē vel permixtioneʒ reductis ad vnā formā: vel nō reductis: mãe enim diuerse possunt eē coniuncte ad generationē apātis: nō qr permisceant in inuiceʒ: ʒ qr vna locat iuxta aliā: ⁊ hoc frequēter apparet in apātibus compositis ex ɔtrarijs materijs: vt calidis ⁊ frigidis: ⁊ erūt mãe frigide situate in ꝓfunditate mēbri: ⁊ calide in superficie: sicut frequēter euenit in herisipilla ɔposita cū vndimia: ⁊ accidit ēt iste modus cōpōnis in apāte vētoso cōposito cū humorali vel cū aquoso: ⁊ possunt diuerse mãe cōuenire ad cōpositionē apātis ꝑmixti sic ꝙ in ꝑmixtione reducerent se ad vnā formā: sicut frequenter apparet in apāte cōposito ex diuersis humorib⁹ equate potentie: ⁊ apparet in multis ex nodis ⁊ dubaila. Maior eniʒ pars eoꝝ. dixit Auer. coll'ʒ. 3° cōposita est ex humorib⁹ cōpositis duobus. s. fl'āte ⁊ mel'ia ⁊ manifestū est ꝙ illi humores in eis reducti sunt ad formam vnā: ⁊ possunt diuerse mãe sic cōuenire ad gn̄ōnē apātis ꝙ ipse in cōpositione nō reducerent se ad vnam formā: sicut qn̄ diuersi humores permiscentur in equatis potentijs eorūʒ ⁊ generāt apa. ℭ Modo de apāte cōposito ex diuersis humoribus erit sermo in hoc capitulo. ℭ Sciēdū est ergo ꝙ talis cōpositio aut erit humoꝝ calidoꝝ cū frigidis vt sanguinis cū fl'āte vel melācolia: seu colere cū fl'āte vel mel'ia: aut erit calidoꝝ inter se: sicut sanguinis cum colera: aut frigidoꝝ inter se: sicut flegmatis cum mel'ia: aut erit compositio huius humoris vel plurium cum aquositate: aut cū ventositate vt in excitatione. Aut erit compositio ventositatis cum aquositate: ⁊ in omnibus dictis modis: aut erit compositio ipsorum equalis vel inequalis. Et apostema compositionis equalis est illud de quo intelligitur cum apa compositum absolute: ꝓfertur ⁊ denominat noīe vtriusq3: vt flegmon herisipilla vndimia sclirosis vel sephyros ⁊c̄. Apa v̄o ɔpōnis inequalis: lʒ denominet noīe vtriusq3: denoiatur tn̄ sic ꝙ supantis nomen precedit in noīe subiecti: ⁊ seq̄t nomē supati in noīe

Multis mōis apa ɔponit ex diuersis materijs.

adiectiuo:vt supante flegmone herisipillā noiaꝛ flegmon herisipilliades ⁊ superante herisipilla flegmonē denominatur herisipilla flōnides. Et supante vndimia sclirosim denoiatur vndimia sclirotica ⁊ supante sclirosi vndimiā denoiaꝛ sclirosis vndimiosa:⁊ ꝭ3 hūc modū denoiari debēt alia apata cōposita. Vñ Ga.2.ad Glau.dix̄.cū mixta fuerit dispō herisipille flōni vocaꝛ a minorib⁹ herisipillos ꝑprio noie:qñ vō ea q̄ flōnis obtinet dñiu3 noiaꝛ flōn herisipillosu3. Si vō neutri⁹ obtineāt manifeste:sed eq̄lia apparēt sintomata herisipilla3 ⁊ flegmonē cōmisceri dicūt. ℭ Dixit Serap.5° breuiarij.sic̄ messire misceꝛ cū flegmone multotiens silr̄ permisceꝛ cu3 eo almirarchil.i.vndimia:⁊ noiaꝛ qd̄ ꝑmisceꝛ cū istis duobus almessire almataril.i.vndimiosum:⁊ silr̄ ēt qñ infrigidaꝛ almessire ⁊ induraꝛ ⁊ difficilis fit eius resol̄o.sup.aut in ꝑn° ꝑmixtū fuit cū hūore grosso frigido noiaꝛ almessire melicum sephyroticū. ℭ Sunt ēt q̄busdā apatib⁹ cōpositis noia iposita ꝑpria:vñ apa ꝯpositū ex sanguine ⁊ melia adusta vocaꝛ antrax:⁊ sic ēt pōt appere de plurib⁹ alijs ex precedētibus.

Signa apatū compositoꝝ sunt signa cōposita ex signis simplicium equalr̄ vel inequalr̄ ꝭm equalē vel inequalē modū ꝯpositionis eoꝝ. Ideoq3 op3 volentē apata cōposita bñ cognoscere hr̄e plenā noticiā signoꝝ simpliciū. Ipsa.n.in oibus apatibus cōpositis sunt remissiora:verūtñ superantis signa sunt vincētia signa superati plus vel min⁹ ꝭm maiorē vel minorē victoriā eius. Et tñ que sunt cōposita cōpositione vicinitatis mäe min⁹ difficile cōprehenduntur. Que vō difficili⁹ cognoscunꝛ sūt ea q̄ sunt cōposita cōpōne ꝑmixtionis equalis. ℭ Et scias.ꝙ sapientes dimiserunt ista signa velut nota medico prudēti:posuerūt tñ exēplū in herisipilla flōnosa ⁊ flōne herisipillato. Ait.n.Gal̄.2° ad Glauc. ⁊ poniꝛ.13.ꝯtiñ.sic.si sanguis superueniēs ad mēbrū mixt⁹ fuerit cū colera rubea:⁊ supercalefiat sil̄.sup.⁊ colera vicerit in cōpositione:morbus ille vocaꝛ herisipilla.s.flōnosa:⁊ erit maioris calefactionis q̄3 flegmon.s.purū:⁊ q̄3 ēt herisipilla tū.⁊ erit vehemētioris ruboris ⁊ clarioris:⁊ stati3 cū tangiꝛ locus fugit sanguis ab eo velociter:īmo velocius q̄3 in flōne herisipillato:vñ manifestaꝛ ꝙ est sanguis tenuis nō cōdensus ad modū sanguinis flōnis:sanguis enim flōnis grossior est sanguine equali. Et dolor.dixit Gal̄.erit minor q̄3 in flōne:⁊ ꝑprie qñ supfluitas ꝑuenit ad pellē tm̄:q2 tūc erit victoria colere supra sanguinē maior.sup.⁊ est cū ea tumor:s3 minor q̄3 in flōne:⁊ q̄3 in flōne herisipillato. Dixit eni3 Haly.3° practice.ꝙ herisipilla flōnosa est cū tumore. Et dixit Aui.ꝙ inflāmatio in ea erit maior quāto magis dominabiꝛ colera supra sanguinē:q2 colera in se calidior est q̄3 sanguis. ℭ Et scias.ꝙ herisipilla ꝑꝑ claritatē ruboris sui vocaꝛ rubea. Vñ Gal̄.2° ad Glauc.⁊ poniꝛ a Rabi.in 22ª particula.flegmon rubea est egritudo q̄ gñaꝛ ex supfluitatib⁹ fluxis ad mēbra cōpositis ex sanguine ⁊ colera citrina naturali.v3.que fit ex sanguine ebulliente subtilis subē fluxe in mēbꝝ. Sicut ergo in herisipilla flōnides vincunt signa colere signa sanguis:sic in flōne herisipillato signa sanguis vincunt signa colere. ℭ Dixit Aui.quāto plus dñaꝛ sanguis supra colera3 tanto erit impulsio ⁊ tumor ⁊ inflatio magis apparēs:⁊ erūt dolor ⁊ pulsatio vehemētiores:dolor eni3 erit maior rōne maioris ipulsionis maiorē faciētes extēsionē:vñ maior fit cōtinuitatis sol̄o intēsiorē causans dolorē ⁊ pulsatio erit maior rōne maioris coartationis arterie ꝑcedētis a maiori inflatione loci:⁊ inflatio erit minor:⁊ rubedo erit minoris claritatis ⁊ sic nō velociter fugit sanguis a loco tactu digiti:nec postea sic velociter redit ad ip3:q2 grossioris est subē:⁊ silr̄ erit in alijs signis flegmonis ⁊ herisipille:⁊ cōsilr̄ cōsiderare op3 in signis vndimie ⁊ sephyros cū cōponunꝛ:qm̄ vincente flegmate in cōpōne signa vndimie p̄dominabunꝛ signis sephyros:⁊ eꝯ°:vincente humore melico p̄dominabunꝛ signa sephyros signis vndimie. ℭ Signa aūt apatis ꝯpositi ex apate calido ⁊ frigido:vt vndimie ⁊ herisipille cōpōne vicinitatis sunt ꝙ signā calidi magis representabuntur sensui:eo ꝙ humor calidus leuigat ad cutē:⁊ in ea ip̄rimit:vñ rubet cutis ⁊ inueniꝛ in ea caliditas ad tactū ⁊ fugiet sanguis a loco per leuē cōpressionē:⁊ erunt in cute alia signa hūoris calidi: humor vō frigidus sua grauitate petit fundū ⁊ cognosciꝛ ꝑ mēbri grauitatē:⁊ ꝑ cōpressionē sup mēbro factā grauiterq3 ostēdet humorē esse flāticū ꝑ infossationē loci:aut melancolicū per inuentionē multe duritiei:accidit aūt aliqñ membro vndimiā patiēti:aut glādulas:vt supflua ei col̄a fluat ⁊ causet in eo herisipillā:cuius signa apparebūt in supficie mēbri vt dictū est. ℭ Dixit Gal̄.14° terap.⁊ poniꝛ a Rabi.vbi supra.cum rubea induraꝛ ⁊ ingrossaꝛ vocatur rubea dura:⁊ cum componiꝛ cum apate molli dr̄ rubea mollis.

Curatio aūt apatis compositi esse d3 sicut curatio aliarū egritudinū compositarū:ꝑut dictu3 est in sermone scd̄o in gñali curatione egritudinū cōpositaꝝ. Vñ Serap.5° breuiarij ait.sicut oēs egritudines composite indigent medicinis cōpositis:silr̄ fiat in hac egritudine. Debet g̃ cōpositio medicinaꝝ fieri equalis vel inequalis ꝭm equalitatē vel inequalitatē cōpōnis apatis. Subdit Serap.⁊ ꝑprie fiat curatio cū eo qd̄ resistit vincenti ⁊ difficiliori. Sed tñ nō op3 vt dimittaꝛ illud qd̄ facit ad curationē alterius cōmixti in ea egritudie. In flōne itaq3 herrisipillato medicie flōnis superdominenꝛ medicinis herisipille ⁊ eꝯ°:in herisipilla flōnica:⁊ cōsilr̄ in oibus alijs apostematibus compositis.

ℭ De exituris. Cap.xliiij.

Postquā sufficienter dictū est de apostematibus que terminanꝛ per repulsionē materie seu ꝑ resolutionē eius dicēdū est de eis que terminanꝛ per suppurationē ⁊ saniationē:que aliqñ vocanꝛ collectiones:aliqñ nascentie:aliqñ exiture:⁊ aliqñ dubeleth. Sciendū tñ ꝙ nomen collectiones cadit sup oēm adunationē mäe in aliquo vno loco:siue illa mä adunata ⁊ collecta apostemet locū:siue nō:⁊ ꝑꝑea est ꝙ empicus dr̄ habere collectionē,l3 nō habeat apa. ℭ Dixit.n.Gal̄.sup 6° epidimiaꝝ vt posuit Rabi.23ª ꝑticula.nomē dubeleth ꝭm Hipp.cadit supra oia apata:sed dixit Raꝭ.ꝭ3 Gal̄.in locis plurib⁹ nomē dubeleth cadit sup apata calida cū immodicis v̄bis suis h3 de oi apate p̄dicari. — Hoc nomen dubeleth ꝭ3 Hip.cadit super oia apata

Et dixit Rabi.ibidē auctoritate Gal̄.in lib.de apatib⁹.cum hūiditates collecte corrodūt aliquā ꝑticulā carnis vel alterius loci:vbi putredo colligiꝛ dr̄ nascentia:⁊ cū hūiditas nascētie in aliquā pelliculā dissimilē includiꝛ dr̄ dubeleth q̄ humiditates cū sint in cute tm̄ furūculi noianꝛ. Exitura aute3 qñq3 reperiꝛ dici de oi tumore.vt ꝑmi 2ª.s3 tūc apa ⁊ exitura large valde ⁊ nō stricte:nec ꝑprie dicunꝛ. ℭ De intentione aūt Aui.vt q̄dā volūt est q̄ nomē apatis hēat in se plus q̄3 dubeleth ⁊ q̄3 exitura:⁊ dubeleth habeat in se plus q̄3 exitura. Nam apa est gen⁹ gñalissimū ⁊ dr̄ de omni apate magno vel ꝑuo cal̄o vel frido q̄uol3 ꝑcedēte vel nō colligente. — Apa dubeleth ⁊ exitura q̄uo differunt.

Dubeleth aūt ē gen⁹ subalternū ⁊ dr̄ de oi apate hñte sinu3 vel concauitatē:in q̄ colligiꝛ vel collecta est mä aliq̄:siue illa mä sit cal̄a vel frida:⁊ siue sit saniabilis:siue saniata:siue nō sit saniata:⁊ siue illa mä cōtēta in cōcauitate sit in kisti:siue pāniculo:siue nō sit in eo. Et ꝙ exitura est dubeleth:⁊ dr̄ de oi apate hñte sinū siue ꝯcauitatē:in q̄ ꝯtineꝛ mä saniabilis: siue saniata:⁊ q̄ mä saniosa in ꝯcauitate illa ꝯtēta est corrosiua:⁊ corrodēdo est apta apire locū:⁊ exire foras.hinc est ꝙ tale dubeleth vocatū est exitura. Denotat.n.apa siue dubeleth iclinatū exitui ⁊ rupture. Et q2 nulla mä est saniabilis: nisi sit cal̄a:siue ꝑ se ⁊ ꝑ accñs:siue ꝑ accñs tm̄:hinc est ꝙ exitura d3 dici de apate:siue dubeleth cal̄o:⁊ h̄ nō q2 oē apa calidū ꝯuertaꝛ ⁊ fiat exitura:s3 q2 inq̄3tū cal̄m est aptū ꝯuerti ⁊ fieri exitura. Et ob hāc cā3 dñt. Intitulauit Aui.caᵐ d̄ exituris cal̄is:vt faceret eas differre a dubeleth non calidis. Et fortasse intitulauit capl̄3 mō dicto:q2 apud quosdā antiquorū dubeleth ⁊ exitura accipiebāꝛ synonime ⁊ ꝯuertebanꝛ:

ꝛ ſicut apđ illos dubeleth in ſinu calidā vel frigidā ſilr ꝛ exi
tura: vt ergo faceret Aui. differre exituras de qb⁹ itendebat
loqui in hoc capᵒ ab exituris materieꝝ frigidaꝝ dixit in ru/
brica eius de exituris calidis. Quidā aūt fuerūt nimis gene
ralr accipiētes nomē exiture. ſ. p oi vlcere: ꝛ p̄o oi apāte in
quo fuerit ꝛ eſt ſanies ꝛ errauerūt. Dixit itaqꝫ Aui. exitura
eſt de ſūma dubeleth q̄ collectionē faciūt ex apātib⁹ calidis:
ꝛ intellexit ꝙ exitura eſt dubeleth qđ collectionē facit ex hu
morib⁹ calidis. Quare dixit ipſe dubeleth cadit ſup̄ oē apā
vlceratū. i. ſolōnē ꝯtinuitatis ſue hñs in interiori parte eius:
cuius ꝯtinuitatis ſolō locus dictus eſt ſynus cupus: ſiue cō
cauitas ad quā effūdit̄ mā aliq̄: ꝛ remanet in ea quecūqꝫ ſit
illa. Inuenit̄ tñ hic alia lr̄a que dicit. ꝛ remanet in ea mā q̄
marceſcit: ſed hec lr̄a nō eſt bona: nec ad mentē Aui. q: tunc
dubeleth non differret ab exitura: nec poſſet poni in diffōne
exiture loco generis. Sed exitura. dixit Aui. eſt qñ eſt ex diſ
poſitione calā: nā tūc dr̄ exitura qñ mā que aggregat̄ in illa
cōcauitate eſt calida. Et ex dictis pꝫ ꝙ dubeleth dr̄ de aggre/
gatione mãe in ſinu ſaniabilis vel nō ſaniabilis: ꝛ qđ eſt de
mā ſaniabili eſt exitura, ꝛ ei qđ eſt de mā nō ſaniabili nō eſt
nomē ꝓpriū ipoſitū: ſꝫ retinet nomē gñis: ita ꝙ aliqñ dr̄ ab
ſolute dubeleth. Uñ Auic. dixit. ſūt qdā q appropriant noie
dubeleth illud in quo ſūt hūores hui⁹ gñis. ſ. non ſaniabilis
in ſinu collecti: ꝛ iſta dubeleth dicunt̄ dubeleth frigida vt ſu
pra patuit. caᵒ de nodis. ſicut exiture dicunt̄ apāta vel dube/
leth calida: vt in hoc caplō: q: ergo exitura notat humorē ſa
niabilē: ꝛ nullus eſt hūor: vt dcm̄ eſt ſaniabilis: niſi ſit calid⁹
iō dixit Auic. neceſſe eſt ꝙ ois exitura ſit de humore calido:
aut radicalr: ſiue ſit radicalr talis ſm totū: ſiue ſm partem
per cuius partis caliditatē fiat adiutoriū in ſanianda parte
nō calida: ſiue ſit de humore accidētalr calido: ſiue qđ ſit ar/
reptus a caliditate extranea ꝛ p̄ter nām. ¶ Modus aūt ſm
quē mā apāns in cupū efficit̄: dr̄ eē duplex. Un⁹ eſt ipetuo/
ſus influxus alicui⁹ multe mãe calide acute aliqualē groſſi/
tiē hñtis: dicte tñ ſubtilis reſpectu groſſioris in poros mem
bri: quos ipſa mā ſuo violēto ꝛ ipetuoſo motu: ꝛ ſua acuita/
te corrodēdo: ꝛ ſua multitudie extēdēdo corrūpit qb⁹ erū/
ptis in medio eruptoꝝ cōcauitas remanet in qua illa aggre/
gat̄. Dꝫ aūt illa mā eſſe groſſa: vt nō ſit velociter penetrās:
nā ſi velociter penetraret nō diſrūperet: ſed trāſiret de p̄te ad
p̄tē p̄ter ꝙ ſubaꝫ poroſaꝫ dilaniaret: ꝛ iſte modus diſruptio
nis fiēdi cupū appropriat̄ apāti qđ incipit exitura. Et adiu/
uat ad cupū hꝫ fiēdū aptitudo particule recipiētis: cū fuerit
rara laxa: ꝛ maxie ſi fuerit cauernoſa ſpatioſa: qu ēad modū
eſt caro inguinū ꝛ aſſellaꝝ. Et pp̄ dictā cām eſt ꝙ dicta plu/
rima apāta dictoꝝ locoꝝ ſūt exiture incipiētes. De hoc mō
fiēdi exiturā loquēs Aui. dixit. apā ſi icipit exitura pp̄ mãꝫ.
ſcilꝫ multā quā expellit nā. ſ. ipetuoſe ꝛ violēter ꝛ nō eſt polē
vt penetret cutē: neqꝫ in ſup̄ficiē carnis: imo ſep̄at ei⁹ ꝯtinui/
tatē p̄ groſſitiē ſuā. ſ. nō multā: q: pp̄ groſſitiē nō eſt velociter
penetrās: vt velocitate ꝛ ipetuoſitate ipulſionis cū ſui groſſi
tie nō valēs velociter penetrare dilaniet ꝛ diſrūpat p̄ticulas
quas attingit. ¶ Scđs modus fiēdi cupū eſt extēſio adue/
niēs mãe ſparſe actione caloris nãlis p̄ticule in ipſaꝫ cū ſup/
uenit ebullitio rarificat̄ ꝛ extēdit̄: cui⁹ extēſione cōtingit po
ros in qb⁹ ꝯtinet̄ erūpi: ꝛ ſic cupū fieri ꝛ adiuuat ad hūc mo
dū fiēdi cupū ſubtilitas ꝛ extenuatio poroꝝ ꝛ villoꝝ carnis
quā ſubtilitatē iā adepti ſunt in dilatatione ipſoꝝ cū influxit
in eos mā: ꝛ vt dñt qdā adiuuat ēt in ipſuꝫ actio nãe ꝛ intē/
tio ei⁹. Cū. n. iā nō potuit dñari nā ſic: vt reſolueret ipſaꝫ: q̄re
nitit̄ vt dominet̄ ei ſꝫ meliorē modū ſibi polēꝫ: mouet ergo
eā vt aggreget eā in locū vnū: vt ibi in ipſaꝫ agendo digerat
eā meliori digōnis mō. Et q: nō pōt eā ꝯducere ad benignū
conat̄ eā aſſimilare ei quātū pōt: ꝛ talis diſpō ꝛ aſſimilatio
ei⁹ eſt ipſius ſaniatio. Et iſte ſcđs modus fiēdi cupū appro/
priat̄ exiture ſequēti: qm̄ prius incipit apā: deinde ſequit̄ vt
fiat exitura. ¶ Duob⁹ ergo modis dr̄ exitura fieri. ſ. incipiē
do ꝛ ſequēdo apāta q̄ a p̄nᵒ nō inceperūt exiture. Uerūtñ q̄
ſit incipiēdo nō pōt ꝓuenire: niſi a mā radicalr calida: q̄ ꝯo
ſit ſequēdo pōt fieri a mā ꝛ radicalr calida: ꝛ radicalr frida.
Dixit Auic. qñqꝫ incipit apā ſicut eſt. i. ſicut incipit eſſe apā
cū aggregatione. ſ. mãe in cupo: ꝛ iō incipit cū ſolōne conti/
nuitatis intrinſece. i. in interiori p̄te eius: alia lr̄a hꝫ. cū ſolō/
ne ꝯtinuitatis imediate. Accidit aūt ſolō intrinſeca ꝛ nō ex/
trinſeca: q: mā nō pōt ilico diſrūpere cutē pp̄ ei⁹ dēſitatem.
Dñt. ꝙ q̄uis ad eē apātis req̄rat̄: vt ſupra patuit ꝙ ſolō cō
tinuitatis in mēbro: tñ adhuc ſufficit quelibet q̄tūcūqꝫ p̄ua
ſolō: ēt occulta ſenſui: ſꝫ ad eſſe exiture req̄rit̄ ſolō cōtinuita
tis notabilr magna: vt ſit capax mãe collecte in ea: ꝛ ſit ſicut
dixit Aui. ſenſui manifeſta: ꝛ inuenit eā ſenſus ꝛ viſus ꝛ ta/
ctus qñ exitura vel p̄ ſe vel p̄ medicū ſecat̄ vel aperit̄ quā nō
inueniret ſenſus in apāte ſi in eo ſectio fieret añqꝫ fuiſſet fcā
exitura. ¶ Et qñqꝫ dixit Aui. nō incipit apā calm: ita cū ag/
gregatione mãe ꝛ ſolōne ꝯtinuitatis itrinſeca: ſed incipit in
ceptiōe apātū calidoꝝ ſanoꝝ. i. integroꝝ ꝛ nō diſruptoꝝ in/
teri⁹ vel ſanoꝝ. i. ſalubrium: ſiue ſanabilium: nam nō ſana/
bilia: ſꝫ corrūpentia mēbrū nō terminant̄ p̄ ſuppurationē: ſꝫ
ſanabilia q̄ nō reſoluunt̄. vel ſanoꝝ. i. q̄ nodū fecerūt ſolōnē
exituralē: ſꝫ indifferētia ſūt ad oēꝫ modū terminatiōis apā/
tū: ꝛ ſup. ſilr qñqꝫ accidit apā frigidū inceptione apātū frigi
doꝝ ſanoꝝ: ſꝫ poſtea accñtalr caleſiūt: ꝛ tale apā incipiēs ſa
nū apđ ſtatū. i. in fine augmēti vel fortaſſe in p̄nᵒ ſtat⁹ ꝯuer
tit̄ ad hoc vt incipiat tūc aggregare mãꝫ in cupo. ¶ Quidā
dixerūt. ꝙ tūc exitura dꝫ fieri icipiēdo qñ eſt de mā radicalr
calida: ꝛ ad hoc vt in ſaniē cōuertat̄ nō eget: niſi trāſmutatio
ne qua in ſaniē cōuertat̄: ꝛ tūc dr̄ exitura ſequendo fieri: qñ
ſit de humoribus frigidis radicalr: q: talis mā ad hoc vt in
ſaniē ꝯuertat̄ eget p̄us alia alteratione: nā opꝫ vt anteqꝫ ſa/
niet̄ accidētalr caleſiat. ¶ Et quāuis oē mēbrū ſit aptū apo
ſtemari: nō tñ qđcūqꝫ mēbrū eſt aptū vt in ipſo fiat exitura:
imo in hoc ſūt valde diuerſa. Apāta nāqꝫ mēbroꝝ frigidoꝝ
ꝛ duroꝝ: vt oſſiū ꝛ cartilaginū ꝛ ligamētoꝝ ſūt apta ꝯuerti
in exiturā: ꝛ ſilr apā cerebri nuce neruoꝝ ꝛ chordaꝝ parum
ſūt apta: vt in ſaniē ꝯuertant̄: ꝛ ſi aliqñ illud cōtingat rariſſi
mū erit. ꝛ iūcture ſilr paꝝ ſunt apte ad exituras. Dixit Aui.
nō eſt oē mēbꝝ cōueniens ad hoc vt eueniat in ipſo exitura.
In iuncturis. n. minorat̄ egreſſio exiture: qm̄ in eis ſūt hūo/
res mucillaginoſi: nā flegma a nā mittit̄ ad iūcturas: ꝛ in eis
pp̄ ipſaꝝ motū ingroſſat̄ ꝛ iuiſcat̄: plurimi ēt hūoꝝ deſcēdē
tiū ad iucturas ſunt de gñe flātis groſſi, humor aūt groſſus
mucillaginoſus nō eſt aptus cōuerti in ſaniē. Et etiam dixit
Aui. q: loca iuncturaꝝ ſunt ampla nō ſuffocātia mãm deflu
xam ad eas p̄ intrāſpirationē, ſed trāſpirat̄ ꝛ trāſpirata nō
cōprehendit̄ a caliditate extranea: quare nec putrefit nec ſa/
niat̄, ꝛ iterū iuncture pp̄ ſui amplitudinē nō ſunt retinentia
egreſſionē putridi. i. eius qđ eſſet aptū putrefieri, vel. i. cauſe
putrefactionis. ſ. caliditatis extranee: nō ēt ꝓhibet̄ putridū
egredi: ſed expellit̄ vel exhalat pp̄ dictas cauſas. Igit̄ dixit
Aui. ſi egredit̄. ideſt ſit in iuncturis exitura, ꝛ illud ꝓpter rē
maximā ex multitudine materie qua diſrumpit ꝛ cupū effi/
cit ex ſup̄uentu caliditatis extranee in ipſis que diutius com
morat̄ in eis ꝛ mãm putrefacit. Mēbra aūt carnoſa ꝛ pāni
culoſa, ꝛ p̄cipue q̄ ſūt calida rara ꝛ ſpongioſa ſūt ea que ſūt
apta, vt in eis accidat exitura: ſiue talia mēbra ſint intrinſe/
ca ſiue extrinſeca, ꝛ pp̄ dictas cauſas inter mēbra extrinſe/
ca magis parata, vt in eis exitura fiat ſūt emūctoria cordis
ꝛ epatis. Ipſa. n. ſunt calida ꝛ rare ꝛ laxe carnis ꝛ ſpōgioſe.
ꝛ p̄cipue aſſelle. Et in quocūqꝫ mēbro, ſiue itrinſeco, ſiue ex/
trinſeco accidit exitura cū mā cupū intrauerit ſubleuat car/
nē ꝛ cutē in circuitu, pp̄ quā ſubleuationē app̄et in loco exi/
ture caput acutū. i. ſubleuatū. Et ꝓprie dixit Aui. ſi fuerit a
mā acuta, q: talis mā eſt magis apta fieri verſus exteriora,
ꝛ ſic ſubleuationē carnis ꝛ cutis facere: ꝓpterea quāto mā
exiture acutior fuerit, tanto eius caput magis ſubleuat̄.

Duplex ē mod⁹ ſm quem mā apāns efficit̄ in cupum.

Exitura dicit̄ fieri duob⁹ modis. ſ. incipiēdo ꝛ ſequendo apāta.

Que mēbra aptiora ſint vt in eis fiat exitura.

Quaꝛ nã qñqȝ indiget auxilio artis in maturatione ⁊ eruptiōe exiture.

Processus aūt exiture talis est. dixit Aui. p̄mo aggregat sa
nié.i. humoré saniabileȝ: deinde maturaꝛ sanies ⁊ ipse hūoꝛ
saniabilis: deinde erūpit ⁊ aperiꝛ. In maturatione aūt dicti
humoris ⁊ eruptione exiture saniate nã qñqȝ indiget admi/
niculo artis: ⁊ fortasse nō indiget eo. Et ista diuersitas ꝓce/
dit tam ex pte ꝟtutis ꝫm ꝙ est fortis vel debilis q̃ȝ ex parte
mãe ꝫm ꝙ est magis grossa vel minus grossa: vel multa: aut
pauca: vel calida acuta vel calida nō acuta: tñ ēt ex pte mēbri
in quo est exitura ꝫm ꝙ est multi caloris innati: aut pauci ⁊
ꝫm ꝙ est rare laxe aut spongiose cōpōnis vel ecōuerso. Et ꝑꝑ
diuersitaté in dictis trib⁹. s. ꝟtute mã ⁊ mēbro cadunt in exi
tura diuersitates plurime in velocitate ⁊ tarditate matura/
tionis resolōnis ⁊ eruptionis diuersitate eius qō in exitura
cōtineꝛ in diuersitate situs eruptionis eaꝝ. Et coadiuuãt pre
dictas tres cãs ad dictas diuersitates causandas reliqua pti
cularia ex tpib⁹ anni ⁊ regione. i. regimie preterito ⁊ presen
ti: ⁊ siꝉib⁹.

Que apta velocius aut tardius maturantur.

De diuersitate aūt eaꝝ in velocitate ⁊ tarditate
maturationis. dixit Aui. ꝙ exiture diuersificanꝛ per spatiuȝ
maturationis sue ꝫm humoré in subtilitate ⁊ grossitie: ⁊ ꝫm
cōplexioné eius in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ equalitate eius:
scilȝ modi sube ⁊ cōplōnis: ⁊ ꝫm tépus. s. anni vel cōstitutio
nis eius ⁊ aeris dispōné: ⁊ ꝫm etaté patientis in quo euenit
in raritate ⁊ densitate: ⁊ ēt ꝫm cōplexioné eius. Humoꝛ nãqȝ
subtilis ⁊ calidus causans exiturã in mēbro cōplōnis calide
humide rare sube in etate adolescentie vel iuuentutis: vel in
tepoꝛib⁹ vel cōstitutionib⁹ calidis. vel ēt humidis velociter
recipit saniationé. Est ergo humoꝛ grossus frigid⁹ causans
exiturã in mēbro cōplōnis frigide ⁊ sicce in etate senectutis:
⁊ tépoꝛib⁹ ⁊ cōstitutionib⁹ frigidis: vel etiã siccis: ⁊ regio/
nib⁹ ꝯsiꝉib⁹ tarde saniationé recipiés: ⁊ ad tardã eius rece/
ptioné adiuuat paucitas coloris innati mēbri exiturã patiē
tis: ⁊ multitudo mãe ⁊ ipsius mala qualitas. Dixit Auic. nō
cōtingit vt nō mutareꝛ ap̄a: ⁊ ꝙ nō cōuertaꝛ qō in eo est ad
pus: nisi ꝑꝑ paruitaté caloris innati in mēbro ⁊ grossitiem
mãe. Et dixit ꝑꝑ cãs exiture: ⁊ cãs alias ad sanié fit retarda/
tio: scilȝ ꝑpter repletioné ⁊ multitudiné mãe ⁊ coꝛruptioné
eius. Et ecōuerso cãe ꝯ̃rie. s. paucitas repletionis ⁊ mãe ⁊ q̃li
tas eius nō mala faciunt ad velocitaté sanationis: nã enim
multã mãm ⁊ male qualitatis cito sup̲are nō pōt ⁊ saniare:
paucã aūt ⁊ bone qualitatis sic.

De causis cãꝝ tardationis saniatiōis.

Et posuit Aui. cãs cãꝝ re
tardationis saniatiōis. s. multitudinis ⁊ grossitiei mãe ⁊ coꝛ
ruptionis ipsi⁹ ⁊ paucitatis caloꝛis innati. Et sunt nauseati
ua sacietas ⁊ exercitia mala ⁊ egritudines que nō faciūt cri/
sim cū eūone apparēte: eo ꝙ tales egritudines sunt ab hūo/
ribus grossis inobedientib⁹ actioni nãe. Et de causis causa
rū dictarū sunt nocumēta alia. i. accidētia aie nociua ex an/
gustijs ⁊ siꝉitudinib⁹ ⁊ alijs coꝛrūpentib⁹ digestioné ⁊ san/
guiné. sup. ⁊ omne regimé malū in alijs sex reb⁹ nō nãlib⁹.
Raꝫ. 13° ꝯti. ex verbo Gaꝉ. reduxit predictas cãs ad duas
⁊ dixit. ꝙ exitura ꝓhibeꝛ a facienda putrefactione. i. sania/
tione duab⁹ de causis: vna qꝛ caliditas innata in ipso mem/
bro debilis valde nō pōt digerere eius sup̲fluitaté. 2ª qꝛ hu/
moꝛ met vñ fit est malus ⁊ crudus. Iste tñ cãe potius dicun
tur cause terminationis ap̄atis ad coꝛruptioné vt infra dice
tur. Dicunt. ꝙ cãꝝ retardationis saniationis: quedã se te/
nent ex parte ꝟtutis: qꝛ est debilis cū paucitate caloꝛis inna
ti: q̃ȝuis. n. ap̄a eueniés in mēbro debili fiat exitura: tarde tñ
saniaꝛ. Quedã se tenent ex parte mãe: qꝛ est multa alia gros/
sa: aut coꝛrupta ⁊ male qualitatis: ⁊ quedaȝ se tenent ex pte
membri: qꝛ frigidū ⁊ densuȝ. Diuersitas aūt in facilitate
⁊ difficultate resolutionis saniei ⁊ eruptionis exiture ꝓcedit
ex causis que se tenēt ex parte trium: qm̄ exitura saniata cuȝ
virtute debili: ⁊ cū mã grossa pauce caliditatis in mēbro fri
gido dense sube in quo exitura ꝓfundaꝛ tarde resoluiꝛ ⁊ tar
de aperiꝛ: ⁊ ecōuerso que est cū virtute forti de mã subtili ⁊
calida ⁊ sup̲ficiali in mēbro raro ⁊ calido velociter resoluiꝛ
⁊ rumpiꝛ. Dixit Aui. ꝙ quãto exitura est vehementioris

De signis velocioris ⁊ tardioris saniationis resolōnis ⁊ eruptionis.

eleuationis ⁊ acutioris capitis ⁊ rubedinis tãto hūoꝛ attra
ctus ei. s. ⁊ cã eius est vehemētioꝛis caliditatis ⁊ velocioꝛis
maturationis ⁊ resolutionis ⁊ eruptionis: ⁊ ꝓp̄ie exitura
eminens extra ꝓcedés ꝫm formã pyramidalé: qm̄ signãꝛ ꝙ
humoꝛ ille est subtilis ⁊ calidus obediens actioni nãe: ⁊ ꝙ
nã est potés ad expellēdū ip̄m ad exterioꝛa cuȝ gradatione.
Que ꝟo est diuersa a p̄dicta est illa que est lata ꝓfunda pau
ce rubedinis significãs mãm frigidã grossaȝ inobedientem
nature in expellēdo: ipsaȝ versus exterioꝛa: ⁊ per ꝯñs ꝙ erit
tarde maturationis resolutionis ⁊ eruptionis. Et q̃ȝuis ista
diuersitas manifestius cōp̄rehendaꝛ in exituris extrinsecis:
ipsa tñ conuenit in intrinsecis. Diuersitas aūt bonitatis
⁊ malitie exituraꝝ: aut ꝓcedit ex parte membri: in quo fit: ⁊
est qm̄ exitura in intrinsecis eueniés mēbris deterioꝛ est eue
niéte in extrinsecis. Et intrinsecoꝝ deterioꝛes sunt que sunt
cerebri: ⁊ post eas que sunt pulmonis: ⁊ deinde q̃ sunt ep̄is:
⁊ postea q̃ sūt stōi: ⁊ subsequēter q̃ sunt splenis renuȝ vesice
matricis ⁊ intestinoꝝ. De extrinsecis aūt loqués Aui. dixit:
ꝙ deterioꝛ est illa que egrediꝛ sup̲ extremitates lacertoꝝ plu
riū neruoꝝ: ⁊ hoc ideo est: qꝛ sunt intēsioꝛes causantes dolo
reȝ ꝑꝑ sensibilitaté partis: quare sunt magne suspitionis: de
sup̲uentu spasmi ⁊ alioꝝ accñtiū maloꝝ terribilium cōitate
quã hñt lacerti dicti ad cerebꝝ: aut sumiꝛ ex dispōne ipsius
exiture: qō est qꝛ exitura caput acutum pyramidale hñs cite
maturationis ⁊ boni coloꝛis de se est salua: q̃ ꝟo nō est acu/
ta: sȝ decliuis ad interioꝛa grauis motus ⁊ pauci doloꝛis nō
est salua: ⁊ nō caret suspitiōe: est aūt decliuis ad interioꝛa: qꝛ
est de mã grossa que sui terrestreitate ⁊ grauedine mouetur
a circūferētia versus cētrū: a sup̲ficie mēbri versus ꝓfūdū: ⁊
ꝑpterea ēt est tardi motus ad maturationē ⁊ eruptioneȝ: ⁊
est remissi doloꝛis: ⁊ qꝛ est ꝺ mã frigida ⁊ grossa: que inq̃ȝtū
grossa nō est apta subito soluere cōtinuū: ⁊ inq̃ȝtuȝ frigida ⁊
grossa diutius in mēbro retineꝛ: vñ ei magis assuefit mem/
brū: que ēt faciūt ad remissioné doloꝛis: ⁊ ēt suspecta ⁊ ma/
la si fuerit in mēbro hñte de suptus cōcauitaté: ne sua incli/
natione ad interioꝛa mēbri ad illã ꝯcauitaté erūpat: hec etiã
exitura si fuerit coloꝛis albi vel coloꝛis alterius mēbri: siue
etiã remisse rubedinis ⁊ tardi moꝛ⁹ ꝑꝑ sui longã moꝛã in mē
bro est apta coꝛrūpere ip̄ȝ magis q̃ȝ maturari. Et exitura q̄
ꝫm se totã est bene tractabilis laudabilioꝛ est ea que ꝫm ptē:
vt que in medio est tractabilis: ⁊ in circuitu est dura: vel que
ꝫm vnã medietaté est tractabilis: ⁊ ꝫm alteram est dura.

De diuersitate bōitatis aut malitie exituraꝝ.

De diuersitate aūt bonitatis ⁊ malitie eruptionis exiture:
sciendum est ꝙ ois exiture euenientis in mēbris extrinsecis
eruptio ad exterioꝛa est laudabilis. que tñ est in eis in q̄bus
est possibile eruptioné fieri ad exterius vel ad interi⁹ vel ad
vtrūqȝ quales sunt: vt dixit Raꝫ. auctoꝛitate Gaꝉ. que acci/
dunt in myrach ventris ⁊ thoꝛacis, siue ptib⁹ extrinsecis pe
ctoꝛis: in q̄bus partib⁹ est cōcauitas apta vt exitura possit
declinare ad interius: ⁊ vt dicūt q̄dam. de eis est exitura eue
niens in partibus gutturis ⁊ in genis: que aūt accidit in ca/
pite extra craneū nō est apta eruptiōi intrinsece. Eruptio
eius ad interius est mala cuiuscūqȝ modi fuerit exitura: ⁊ si
exitura de se mala erit. tunc eius eruptio ad interius est pes/
sima: qꝛ de ipsa dixit Aui. coꝛrūpit illud ex membꝛis super
qō cadit interius: eruptio auté dicte exiture ad vtrūqȝ lat⁹. s.
interius ⁊ exteri⁹: vt dixit Hyp. p̄mo ꝓnosticoꝝ. ⁊ Gaꝉ. etiã
in cōmento illius. s. opȝ te esse attētū in his q̃ putruerūt ⁊c.
est deterioꝛ oibus alijs eruptionibus: ita ꝙ ēt ea que est ad
interius tm̄. Et reddens Gaꝉ. cãm dixit. ꝙ est: qꝛ tūc duplica
tur nocumentum. qm̄ cōmunicaꝛ intrinsecis ⁊ extrinsecis: ⁊
qꝛ non est nature locus a quo vel in quo incipiat gñare car/
nem: nam generatio carnis dȝ habere fundamentum super
quo fiat: sicut fabꝛicatio domoꝝ dȝ habere fundamentum
sup̲ terrã. Et Raꝫ. dixit. 14. ꝯti. Ois exitura. s. intrinseca
dȝ aperiri ad exteri⁹: ⁊ si aperiaꝛ ēt ad interius malum erit
valde: qꝛ nã nō habebit locuȝ in quo incipiat ad gñandum

De diuersitate bonitatis ⁊ malitie eruptiōis exiture.

carnē. Quidā tñ oppᵐ tenēt ⁊ dñt. ꝙ ruptura ad interiꝰ deterioꝛ est ⁊ magis ꝑimēs infirmū ꝙ̄ ea ꝗ erūpit ad exteriꝰ ⁊ interius: qm̄ ei ꝗ solū erūpit interius nō est locus mūdificationis eius: ſꝫ ꝗ erūpit ēt ad exterius mūdificari pōt: ⁊ tādeꝫ sanari. Exēplū ponūt in vulneribꝰ penetrātibus ꝗ mundificant ⁊ sanant: ſꝫ in plurimiſ exiturā intrinsecaꝝ est oppᵐ: qm̄ eruptio eius ad interiꝰ saluioꝛ est ea ꝗ ad exterius: ⁊ h̄ est veꝝ in oībus mēbꝛis intrinsecis hn̄tibus ꝯcauitatē vel viā ꝑ quā sanies possit deduci ad ex̄ coꝛpus: vt voluit Gal. in li. de malicia cōplonis diuerse. Et Aui. dixit. laudabilioꝛ eruptio exiture intrinsece est que est ad ꝓpꝛiū vētriculū cui est via ad extrinseca: qꝛ tūc ꝑ illā viā pōt fieri mūdificatio eius qđ egredit̄ ex ea: ꝗ v̄o nō erūpit: ⁊ vētriculū ad ꝯcauitatē vbi est via mūdificari non pōt. Et iō in exitura stōi melius nō est: vt erūpat̄ ad ꝯcauitatē vētris vbi nō est via mūdificationis saniei. In eruptiōe aūt intrinseca est saniei via mūdificationis ꝑ vomitū: aut ꝑ fluxū vētris. Et silr̄ est si erūpat̄ ad iteriꝰ ad venā kilis: vn̄ pōt mūdificari epar a sanie meliꝰ quā si erūperet ad vacuitatē ventris. Et silr̄ est de exituris renū vesice matricis ⁊ intestinoꝝ: ⁊ ſm quosdā ēt splenis: qꝛ pōt mūdificari per viā stōi: ac ēt ꝑ viā epatis mediante via qua ab eo suū recipit nutrimētū. Et silr̄ dn̄t. est de eruptione exiture pulmonis. Et in exituris ēt cerebꝛi. dixit Aui. ꝙ eruptio ad duos vētriculos anterioꝛes. s. pᵐ ⁊ mediū vel ad pᵐ tm̄ ꝗ manifeste diuisus est in duos vētriculos laudabilioꝛ est: qm̄ his vētriculis sunt meatus apti expurgationi saniei illius ad interioꝛa qui sunt palatū nares ⁊ aures: ſꝫ qñ rūpit̄ ad spatiū ꝯtinēs cerebꝛū vel inter pāniculos ⁊ cerebꝛuꝫ: vel ēt ad postremū vētriculū: tūc illud est illaudabile: qꝛ tūc nō inuenit sanieſ meatuꝫ ad exterioꝛa: ſꝫ remanet ⁊ ledit lesione maxima. Et scias. ꝙ eruptio exiture facta a nā laudabilioꝛ est ea que fit ab arte.

¶ Diuersitas aūt sumpta penes id qđ ꝯtinetur in exituris hꝫ spēs: qm̄ in ꝗbusdā repitur ⁊ exit ab eis sanies laudabilis: ⁊ est salua: ⁊ in ꝗbusdā ꝯtinent̄ res diuerse. Et de ꝯtinentibus res diuersas sunt spēs in ꝗbus est nomē impositūꝫ. Una est. dixit Aui. cui nomē in arabico est tāmusioꝛ: qđ latine est dicere taurinū: siue bouinū: ⁊ dr̄ sic: qꝛ cū apit̄ egredit̄ sanies ꝓ ⁊ egressa sanie repit̄ sub ea: qđ est sile carni bouine: ⁊ ista exitura a multis vocat̄ camerosa vel cauernosa: qꝛ hꝫ diuersas cauernas vel ꝯcauitates: siue cameras: ⁊ vtplm̄ sic est ꝙ fcā eruptiōe ꝓ egredit̄ sanies laudabilis vel illaudabilis: deinde repit̄ caro ꝓdicta sub ea: ⁊ cū rūpit̄ vel incidit̄ illa caro repit̄ sub ea sanieſ alia diuersa ab ea ꝗ ꝓ̄uſ egressa est: ⁊ est diuersa in suba coloꝛe ⁊ fetoꝛe: est. n. grossioꝛ fetidioꝛ ⁊ mali coloꝛis. Et aliqñ repiunt̄ res ēt diuerse. ¶ Et cā diuersitatis dictarū reꝝ ꝯtētaꝝ fuit diuersitas humoꝛis ꝗ fecit exiturā in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ benignitate ⁊ malignitate. ꝑꝑ quā diuersitatē aliꝗ̄ eius ꝑs apta fuit ꝯuerti in saniē laudabilē: ⁊ aliꝗ̄ in illaudabilē: ⁊ aliꝗ̄ in quādā carnositatē: ⁊ aliꝗ̄ in aliā reꝫ extraneā: vel alias res ex̄neas: naꝫ sunt aliqñ multe numero: ⁊ sunt oēs res distincte ⁊ sepate abinuicē: ac si esset vnaqueqꝫ in sua camera vel cauerna. Et humoꝛ faciens ꝓdictas exituras ſm plus ⁊ maioꝛē partē eius est fridus grossus crudus. Exiture. n. a tali humoꝛe facte ſm plm̄ repiunt̄ cuꝫ hmōi diuersitatibus ⁊ cauernositatibꝰ siue cellulis: ⁊ sic ēt a multis cellulose vocate sunt. ꝯuertit̄ aūt in saniē laudabilē pars humoꝛis illius subtilioꝛ ⁊ benignioꝛ: ⁊ in illaudabilē pars eiuſ subtilis maligna ⁊ ꝑs eiꝰ grossioꝛ ⁊ rebellis ꝯuertit̄ in carnē illā mollē vel aliā reꝫ extraneā. Et scias ꝙ he sunt exiture: in quibus medicus cū secauerit eas dꝫ iponere digitū vt inueniat ⁊ disrūpat cauernas illas: ⁊ dꝫ eas ꝓcognoscere vt nō faciat sic̄ stolidi medici faciūt intromittētes digitū: in quācūqꝫ exiturā addēteſ doloꝛē supꝛa doloꝛē ⁊ ꝑducāt exiturā ad malitiā magnā: ⁊ qñqꝫ ꝑducūt ad interituꝫ egrotantē. ¶ Scd̄a vero spēs dictaꝝ exituraꝝ cui est nomē impositū. dixit Aui. est illa ꝗ in arabico vocat̄ abir: qđ latine significat vas fictile rotūdū: ⁊ ꝓpꝑea dicta est vasalis: vel vt dicūt ꝗdam. significat granulosam: vn̄ granulosa dicta est vel granatalis: ⁊ ista exitura est rotūda rubea: ⁊ cū apit̄ inuenit̄ intus in ea res ꝗ est ad modū granoꝝ ficus: ⁊ iō nr̄o idiomate ficus appellat̄. A multis aūt vocat̄ topinaria: ⁊ de ea dixit Aui. ꝙ eius euētuſ plm̄ est in capite: qñꝫ tñ in alijs repit̄ mēbꝛis: ita ꝙ ēt i ano. Dixit Aui. ꝙ hn̄s hāc exituraꝫ ſm plm̄ nō expoliat̄ a febꝛe.

¶ Diuersitas aūt exituraꝝ sumpta a situ est ꝙ eaꝝ ꝗdā sunt supficiales: ⁊ ꝗdā ꝓfunde: ⁊ ꝗdā mediū locū tenēt: ⁊ quedā sunt in mēbꝛo hn̄te colligātiā cū pꝛincipalibꝰ ⁊ nobilibus ⁊ nō carēt suspitione: ⁊ ꝗdaꝫ sunt in mēbꝛo ignobili ⁊ nō hn̄te illā colligātiam: ⁊ sunt ex hac ꝑte carētes suspitione. ¶ Hn̄t insuꝑ exiture diuersitatē ſm magnitudinē ⁊ ꝑuitatē ⁊ medicamē ⁊ figurā. nā alie sunt acute alie dense alie late alie rotūde alie lōge vel alterius figure. ¶ Que aūt sint cāe exituraꝝ satis pꝫ ex ꝓdictis ⁊ ex his ꝗ dicta sunt de causis apatum. De diuersitate exituraꝝ sūpta a situ.

Signa aūt significantia ꝙ apa terminabit̄ ad exituram sunt ꝙ apa qđ est de humoꝛe saniabili ꝓlōgat̄ ⁊ durities eius remanet ſm dispōnē suā cuꝫ calitate sensata in loco ⁊ nō cōferūt in ea resolutiua: nō tñ addit̄ durities eius: neqꝫ adsunt cū ea alia signa mala de coꝛruptione vel moꝛtificatione mēbꝛi. Notāt ꝙ durities apatis ꝓlōgata absqꝫ caliditate secū ꝯiūcta sign̄at ꝙ apa terminabit̄ ad indurationē: qꝛ sign̄at ꝙ resoluta est ꝑs eius subtilis cal'a ⁊ remāsit grossa infrigidata: ⁊ maxie indurabit̄ apa qñ durities augendo ꝓcedit. Sꝫ durities remanēs cuꝫ calitate absqꝫ signis malis de violēta extēsione liuiditate coloꝛis ⁊ alijs sign̄ationibus de coꝛruptione mēbꝛi sign̄at ꝙ apa terminabit̄ ad exituraꝫ: qꝛ ex quo nō resoluit̄ qđ declarat duritiei ꝓlōgatio: neqꝫ indurat̄ qđ sign̄at calitas sensata in eo remanēs neqꝫ coꝛrūpit mēbꝛuꝫ: qđ declarat dictoꝝ maloꝝ signoꝝ ꝓuatio: tūc necio seqt̄ ꝑ locū a sufficiēti diuisiōe ꝙ termiabit̄ ad suppuratiōeꝫ.

¶ Signa aūt inceptionis exiture: ⁊ ꝙ iā mā colligit̄ in cupū sunt inceptio subleuationis cutis ex̄ntis supꝛa apa ⁊ iceptio augⁱⁱ pulsationis. mā. n. in cupo collecta ⁊ ampliata a caloꝛe agēte in ipsaꝫ cutē subleuat ⁊ auget̄. tumoꝛ ēt nullo fluxu ex̄nte aut additioneꝫ faciēte in apate: ſꝫ intumescit locus: qꝛ mā rarificat̄ ⁊ rarificata occupat plꝰ d̄ loco: ⁊ calitas auget̄: qꝛ mā in cupo magis ꝯculcat̄: ⁊ ꝯculcata a calitate ex̄nea eripit̄. nā ēt ad digerēdū mām mittit illuc sanguinē ⁊ spūm: vn̄ in loco calitas valde incēdit̄ ꝗ aliqñ est febꝛē inducēs. Et doloꝛ auget̄: qꝛ auget̄ in loco mala cōplo cal'a: ⁊ qꝛ mā ampliata ampliꝰ extēdit mēbꝛū: ꝑ cuiꝰ extēsionē eiꝰ ꝯtinuitaſ magiſ soluit̄. Et pulsatio i ea magis causat̄ ⁊ causata auget̄: qꝛ mā in cupo collecta magis coartat arteriā ⁊ arrepta a caliditate ex̄nea maioꝛē causat in ea euētationiſ necitatē: arteria ēt ꝑcutit ad rē durā plus: qꝛ ad locū collectionis māe: ꝗ factꝰ durꝰ pꝛe mā ibi collecta ⁊ extēdēte: ⁊ ꝑꝑ dictaſ cās est ꝙ qñ fit exitura si ꝓ̄us nō erat pulsatio: tūc cātur ⁊ si ꝓ̄us aderat auget̄. Dixit ḡ Hal. si in apate cal'o pulsus foꝛtis ⁊ caloꝛ fuerit ꝓcul dubio in eo virus colligit̄. ¶ Et Auic. dixit. signa ꝙ apa fit exitura sūt cū videris pulsationē plimā aut duritiē ꝓlōgatā ⁊ calitatē. tūc extima ꝙ apa est in via ꝙ fiat exitura. ¶ Et loquēs Hip. in affo. de signiſ saniei fiētis ⁊ fcē dix̄ circa gnōnē saniei doloꝛes ⁊ febꝛes accidūt magiſ ꝙ̄ fcā sanie. nā vt dixit Gal. in ꝯᵗᵒ: facta sanie ꝗescit actio caloꝛis in mām: vn̄ sedat̄ ebullitio ⁊ ꝗescēte ebullitiōe ꝗescit iflāmatio ⁊ exalatio ⁊ sic febꝛis. ¶ Dix̄ Antil. febꝛes ꝗ accidūt cū exituris. s. extrinsecis erūt nocturne ⁊ rigoꝛeſ i eis nō validi: ⁊ tūc ēt mā est: vn̄ ꝗescit ꝓūctio eiꝰ ⁊ doloꝛ. ¶ Et Aui. dixit. cū videris lenitatē quandā. s. in calitate ⁊ febꝛe ⁊ sedationē doloꝛis: tūc scias ꝙ exitura ē in via maturatiōis. s. in termīo ad quē vie maturatiōis: qꝛ tūc cōpleta ē maturatio. Et dixit. nō fiūt isti doloꝛes in ꝓnᵒ exiture vehemētioꝛes: ⁊ ꝙ̄to plus appꝛoximat statuſ. s. cōplete maturatiōis ꝗ pōt dici statꝰ exiture minoꝛant̄ nisi qñ eruptio. s. poꝛositatū mēbꝛi ⁊ sol'o ꝯtinuitatꝫ eaꝝ fit i ꝓnᵒ eius: ⁊ doloꝛ accidit ex ea disruptiōe ⁊ ꝯtinuitatis sol'one: ſꝫ qñ mā est facta sanies: ꝗescit tūc calefactio foꝛtis ⁊ iflāmatio

Signa inceptionis exiture.

ad modum ſm quē ceſſet caliditas ignis extincti:ꝛ q̄zuis in
gn̄atione ſaniei ſemꝑ caliĩas augeat᷑.nō tn̄ in oi eius genera
tione illa caliĩas erit febrilis:ꝛ illud eſt aut ꝓpter paucitatē
māe ſaniāde:aut ꝑꝑ eius caliĩatē remiſſiorē:aut ꝑꝑ longā di
ſtantiā eius a corde ꝑꝑ quā nō pōt ad cor ꝑuenire putrida fu
ligo neqꝫ mala diſcraſia cal̾a ſeq̄ns ad alterationē ꝑtis poſt
partē:qm̄ prius ipſa putrida fuligo ↄſumit᷑:ꝛ ipſa alteratio
deficit in via.Et ſcias ꝙ in gn̄atione ſaniei laudabilis oīa ꝑ/
dicta accn̄tia erūt remiſſiora q̄z in gn̄atione ſaniei illaudabi/
lis.Et predicta ſigna debēt referri ad exituras extrinſecas.
Ipſe.n.in ſignis differūt ab exituris intrinſecis:vnde dixit
Aui.ꝙ oē apa in mēbris extrinſecis in q̊ non eſt pulſatio nō
facit ſaniē,intrinſecū aūt pōt facere ſaniē:q̄zuis non ſit in eo
pulſatio:vt pꝫ plerūqꝫ in ꝑipleumonia ꝛ litargia.¶ Et ſcias
ꝙ q̄zuis verbū Aui.ꝑdictū de apate extrinſeco ſit veꝝ ſemꝑ:
eius tn̄ ↄuerſum nō eſt ſemꝑ veꝝ.ſ.ꝙ oē apa extrinſecū in q̊
eſt pulſatio faciunt ſaniē:qd̄ maxie pꝫ in flōne in quo in ꝑn°
ſui ꝛ aug^{to} eſt pulſatio:vt patuit ſuo cap°.ꝛ tn̄ nō ſemꝑ poſt
pulſationeꝫ ſuppurat᷑:q2 aliqn̄ reſoluit᷑ vel indurat᷑:vel al̾r
terminat᷑.Sꝫ veꝝ eſt ꝙ qn̄ pulſatio ꝑexiſtēs auget᷑:tūc ſup/
purat᷑.¶ Quidā aūt putauerunt iā ꝙ oē apa extrinſecū ma
gnum terminaret᷑ ad ſuppurationē ſiue fuerit in eo pulſatio
ſiue nō:ꝛ ecōuerſo oē aliud aliter terminaret᷑ q̄z per ſuppura
tionē.Et h̾ remouens Raſ.13.ↄti.dixit. Dico exꝑtus ſum ꝛ
vidi apata cal̾a magna ad modū vnius palmi ꝛ plus ꝛ mi/
nus nulla in eis exn̄te pulſatione vehemēti ꝛ diſſoluta ſunt.
Et vidi pluries apa paruū hn̄s locū ad modū panarij:ꝛ eo
ꝙ pulſatio in eo erat magnaꝫ putrefactionē fecit. Et ſubdit
Raſ.quāto pulſatio in apate maior fuerit tāto putredo.i.ſa
niatio velocior fit.Et dixit iteꝝ.iuxta quātitatē pulſationis
apatū cal̾oꝝ dꝫ eē putredo eoꝝ:qm̄ vbi fuerit magna pulſa/
tio erit ibi multa putredo:qm̄ magna pulſatio magnū ſigni
ficat apa.¶ Et rurſus exitura q̄ ſaniē fecit aut eſt ſuꝑficialis
aut ꝓfunda:ꝛ ſiqdē ſuꝑficialis fuerit agnoſci facil̾r poterit ꝑ
tactū ꝛ viſuꝫ.Et ꝑ tactū cognoſcit᷑.dixit Aui.qm̄ qn̄ tangis
locū cū digito vel digitis ꝓprie.tūc obſerua ꝛ ↄſidera cū di/
gitis.alijs ſaltē alterius manus an expellat᷑ aliqd ex kiſti ex
loco in q̊ ↄtinet᷑ ſanies quē cōprimis digito vel digitis vni⁹
manus ꝛ moueri ꝛ redūdare ad ſub digitos alios. Notāt ꝙ
ſi exitura fuerit ꝑua ſufficiūt digiti vnius manus.ſ.index ꝛ
medius.al̾s.pollex ꝛ index:vel ēt ꝛ medius cū vnus ponit᷑
in vna ꝑte exiture ꝛ alius in alia:ꝛ ꝑmit᷑ cū vno ꝛ obſeruat᷑
ſi ſentit᷑ moueri ſanies verſus aliū digitū ꝛ redūdare ꝛ ꝑcute
re ipſum.Deinde cū deſinis ꝑmere cū digito cū quo ꝑſſiſti ꝛ
premis cū alio ꝛ ꝑcipis ↄſil̾r inūdationē ꝛ motū ſub eo cū q̊
nō ꝑmis:tūc in loco facta eſt ſanies. Si vero nec motus nec
inūdatio ꝑcipit᷑ ſanies nondū ꝑfecta eſt.¶ Dixit Antil̾.ꝙ ſi
exitura fuerit manifeſta ſuꝑficialis fiet caput eius acutū altū
leuis tactus in q̊ ſignū faciet digitus ꝑmēs ꝛ extēdet᷑ pellis
ſiſtēs in capite eius.Si v̊o exitura ſit magna:tūc debes expe
riri cum digitis ambarū manuū ſaltē indice ꝛ medio ꝑmere
debes cuꝫ digitis vnius manus ꝛ obſeruare ſi ſub alijs ſen/
tit᷑ motus ꝛ inūdatio ꝛ alliſio ad eos:ꝛ ſil̾r ſi iudicare volue
ris,ꝛ in exitura magna ꝑſſio fortior eē dꝫ ꝛ in tangēdo non
debēt digiti vtriuſqꝫ manus ↄtiguari:imo dꝫ interuenire ſuf
ficiēs diſtātia ſm magnitudinē exiture.¶ Per viſum aūt co
gnoſcit᷑.dixit Aui.qm̄ locus ſaniei declarat᷑ ꝑ declinationeꝫ
eius ad albedinē:qm̄ ſanies alba eſt ꝛ colorē ſuū ꝑtendit:ſꝫ
qn̄ nō eſt cōpleta ſaniatio:tunc declinat ad rubedinē ꝑꝑ calo
reꝫ locū rubificantē.¶ Dixit Tabri.oīs exitura in ſe ↄtinēs
rubedinē nō ſaniabit᷑.ſ.ꝑfecte ꝛ laudabil̾r niſi prius deficiat
illa rubedo in circuitu eius.Et hn̄t dicta ſigna ſumpta ex ca
lore veritatē in exitura debēte laudabil̾r ſaniari:ꝛ in exitura
ſuꝑficiali.Nā ſi ſanies fieret illaudabilis ꝑtenderet ēt colorē
ſuū ꝛ nō albū.Et ſi foret ꝓfunda nō mutat᷑ in ea color ab eo
qd̄ fuit niſi fortaſſe parū.Et iō ne decipiaris ex colore loci in
exituris ꝓfundis vel illaudabilis ſaniei.dixit Aui.ſuſtēta te
in tactu abſqꝫ viſu:ꝛ iudica per iudiciuꝫ qd̄ ꝑcepiſti ex tactu
predicto ꝛ nō per viſum.nā certitudo habet᷑ per tactū.viſus
aūt coadiuuans.¶ Cuꝫ aūt exitura fuerit multū ꝓfunda ꝛ
groſſe cutis:tunc iudiciū de ſanie per tactū etiā erit difficile
valde:ſed opꝫ cōſiderare alia ſigna de diuturnitate apatis ꝛ
ſedatione accidentiū ꝛ remiſſione ꝑexiſtentis rubedinis ten
ſionis ꝛ pulſationis ꝛ ſoliditatis ꝛ ſenſu pōderis cuiuſdā in
loco.Dixit.n.Paulus.ſi exitura ꝓfunda ꝛ ſuppoſita ei car/
ne abūdanti fuerit cognoſci poterit eius maturatio ꝛ gn̄atio
ſaniei mediāte longo ſpatio apatis ꝛ ex mitigatione doloris
ꝛ febris ꝛ diminutione rubedinis ꝛ pulſationis ꝛ ecōuerſo
dolore ad modū pruritus ac deficiētibus oībus ſignis apa/
tis calidi.vꝫ.inflāmatione dolore ꝛ extēſione ſolida. Et An
til̾.dixit.ꝙ in loco cū pruritu ꝑcipit᷑ ſtupor.ſ.modicus.cum
eni videris apa qd̄ multū accipit de ꝓfundo mēbri diu mo/
rari:deinde augeri in eo doloreꝫ inflāmationē ꝛ rubedinem
pulſationē remitti ꝛ tenſionē eius ꝛ ſoliditatē liniri ꝛ infir/
muꝫ inuenire quietē ꝛ pruritū quēdā in loco eius:tūc iudica
certe ſaniē ibi fore factā quā tactus inuenire nō pōt ꝑꝑ groſ
ſitiē cutis ꝛ carnis ſuꝑſtantis ei.¶ Dixit Hip.6° affo.qbuſ/
cūqꝫ facta ſanie in corꝑe.ſ.aliquo mēbro extrinſeco non ma
nifeſtat᷑ his ꝑꝑ ſaniei ſpiſſitudinē aut loci aut vtriuſqꝫ.vt di/
xit Gal.in ↄ^{to}.nō manifeſtat᷑ ꝓfunditas tn̄ ſaniei ꝛ eius elō/
gatio a ſuꝑficie eſt imediata cā incōprehenſionis eius ꝛ eius
elōgationis.Cā fuit māe groſſities ꝑ quā nō potuit ipſaꝫ nā
facere mām ꝑ illius ſubam penetrare ꝛ mēbri ſoliditas:aut
eſt ex denſitate ſue ſube:aut ſui groſſitie:aut ſui multitudine:
ꝛ ꝑꝑea quāto ſoliditas mēbri:ꝛ maxie que ꝓcedit ex groſſi/
tie ꝛ multitudine maior fuerit tāto cōprehēſio ſaniei ſuppo/
ſite ꝑ tactū difficilior fiet.Et ideꝫ 4^{i} 3^{a}.voluit Aui.ꝛ ſubdit.
ꝓpterea ſtat᷑ qn̄qꝫ ſuꝑ vacuitatē eius.ſup.ꝛ nō apit᷑:ꝛ qn̄qꝫ
nō ſtat᷑:q2 aperit᷑.¶ Scit᷑ aūt ꝙ ſanies in exitura ↄtenta ſit
ſubtilis ꝛ fluida qn̄ ꝑſſura facta cuꝫ digitis in vna ꝑte ſentit᷑
inūdatio velox ad aliā ꝑteꝫ ſub alijs digitis ꝑueniēs:ꝛ cum
deſiſtit᷑ a ꝑſſione retro reuertit᷑ ad locū ꝑ^{m}:ꝛ tactus loci eius
lenis appet.Et ꝑ oppoſita ſigna ſcit᷑ ꝙ ſanies eſt groſſa ſpiſ/
ſa:qm̄ nō velociter mouet᷑ per cōpreſſionē nec motu cito re/
uertit᷑ cōpreſſa ſanie ꝑ alia ſigna ſupradicta ꝛ tactus eius nō
eſt lenis:ſicut ſaniei tenuis:ſicut dixit Raſis.13.ↄti.¶ Et in
exituris ſuꝑficialibus cognoſcit᷑ ſanies laudabilis ab illau/
dabili ꝑ colorē loci.nā ſi fuerit albus aut cū equali ꝑmixtio/
ne ruboris ſanies erit laudabilis.ſi v̊o color eius fuerit citri
nus viridis aut liuidus erit ſanies illaudabilis.¶ Dixit Ra
ſis.13.ↄti.cū exitura extrinſeca q̄ lata fuerit carēs capite erit
ex humoribus malis frigidis difficilis digōnis ꝓximior erit
putrefactioni q̄z putredinis gn̄ationi ſm lōginquitatē tꝑis.
Et dixit.illaudabilis eſt exitura q̄ nō in toto gn̄at putredinē
equal̾r:ſed in ꝑte eius tm̄:qm̄ erit difficilis ꝛ per longū tꝑs
ſaniatio eius:qm̄ ille q̄ nō faciūt putredinē aliam curā appe
tunt q̄z ille q̄ faciūt eā.Et dixit.que nō hꝫ eminentiā ſuā du/
ram laudabilior eſt ea que hꝫ eaꝫ durā ꝛ ea cuius modica ꝑs
eſt leuis ꝛ pars circūſtans ei eſt dura:qm̄ erit tarde matura
tionis aut nō maturabit᷑ oīno.Et dixit.laudat᷑ exitura ſi ca/
put eius in q̊ putredo eſt facta velociter fuerit.ſ.in inferiori
parte eius:qm̄ tūc non faciet loculuꝫ ſiue cauernā in tꝑe ſue
emanationis.Et q̄ hēbit vnuꝫ caput laudabilior erit ꝛ ſalu/
brior hn̄te duo.Et q̄ hꝫ duo capita ſi ꝑs eius media inter ca/
pita fuerit dura nō putrida nō erit ſalubris:qm̄ ꝑs dura pe/
ior erit leni.Et iuxta modū ſoliditatis ei⁹ erit modus malitie
ipſius ꝛ iuxta modū lenitatis ei⁹ modus bonitatis ꝛ laudis
ipſius.¶ De ſignis aūt intrinſecarū exiturarū.dixit Aui.ꝙ
qn̄ accit apa cal̾m in viſcerib⁹ accidūt horripil̾ones ꝛ febres
ꝛ nō eſt eis ordo:ꝛ horripilatio eſt in ꝑmis longioris ſpatij:
deinde nō ceſſat abbreuiari ſpatiū ei⁹ ꝛ fit dolor vehemētior
ꝛ addit᷑ grauitas apatis:tūc ſcias ꝙ apa fit exitura ꝛ ꝙ ꝑue
nit ad collectionē ſui.i.ſue māe in cuꝑo. Dicūt.ꝙ horripila/
tio iō accidit:q2 materia faciēs apa ſoluit cōtinuū in mēbro

Saniatio nō fit ſine pulſatiōe. nō tn̄ pulſationē ſꝑ ſequit᷑ ſaniatio.

Signa ſaniei iā facte.

De cauſis difficultatis cōprehenſionis ſaniei.

Sig^{a} ſubtilitatis ꝛ groſſitiei ſaniei ↄtēte in exituris.

De ſignis laudabil̾ ꝛ illaudabil̾ ſaniei.

De ſignis laudabil̾ ꝛ illaudabilis exiture.

De ſignis exiturarū intrinſecarum.

ſenſibili: ⁊ pp̄ hanc cām dolores fiunt vehemētiores etiã: ⁊
propter dictã cām in exituris mēbꝛoꝝ carentiũ ſenſu non fit
horripilatio neqꝫ dolor niſi per aggrauationē. Et febris acci
dit ex dolore ⁊ calitate additis ⁊ effumatione putrida ad cor
⁊ nō eſt dictis febribus ordo. ſ. in reuolutione paroxiſmorũ
⁊ in mō eoꝝ: q2 qñqꝫ ſemel in die: qñqꝫ bis: qñqꝫ pl'es: qñqꝫ
citius: qñqꝫ tardius: qñqꝫ cũ maiori ſpatio infeſtatiōis: qñqꝫ
cũ minori: verũtñ in ꝑmis horripilatio eſt lōgioris ſpatij:
q2 in primis mã diutius durat pungēdo ⁊ ſoluēdo cōtinuũ:
deinde non ceſſat abbreuiari ſpatiũ eius quãto plus appro/
pinquat ſtatui. ſ. ſumpto penes diſpōnē mãe: q2 mã cōtinue
lenit ⁊ cōtinue ꝓcedit minus pungēdo ⁊ minus ſoluēdo cō
tinuũ ⁊ grauitas addit: q2 mã tota in vno loco colligit: que
prius ſparſa erat: vñ magis percipit pondus eius: qꝺ pꝫ de
lorica que poſita ſupra ſpatulam magis grauat q̃ꝫ veſtita.
¶ Dixit Aui. ſcias ꝙ durities pulſus eſt teſtimoniũ magnũ
ad ſignificandũ ꝙ exitura ſit in interioribus: ⁊ verificat qñ
durities pulſus aduenit prius nō exiſtens vel qñ p̄exiſtens
addit. In apatibus. n. mēbꝛoꝝ duroꝝ vt pãniculoꝝ ſemper
eſt pulſus ſerrinus durus. Cũ ergo in tali apate durities illa
addit: tũc ſignificat ꝙ tranſit in exiturã. Et in apatibus mē
bꝛoꝝ molliũ eſt pulſus mollis vndoſus ſemp. cum ergo mi/
nuit mollities illa que reſpectu p̄exiſtentis pōt vocari que/
dam durities: tũc ſignificabit ꝙ mã eius colligit ⁊ hꝫ dictũ
ſignum de duritie pulſus: quãdiu apa eſt in fieri exiture ⁊ ſa
niationis. nam facta a ſaniatione pulſus durities tollit: ⁊ fit
mollis lenis eo ꝙ ſanies remollit arteriã. Sicut enim voluit
Aui. ꝑmi 2ª. cap° de pulſu apatis. dixit. n. ꝙ qñ adeſt in apo
ſtemate cã mutans pulſum ad ſerrinũ. i. durũ: tũc efficit ipm
durũ: niſi in corpore ſit ꝯ̃ria cã humectans que ꝓprietatē ſer
rini ⁊ duri deſtruat: ⁊ loco eius vndoſitatēꝫ ſupplere faciat:
vt eſt ſanies facta. ipſa. n. humectãdo arteriã ceſſare facit pul
ſus duritiē: ⁊ reddit eũ lenē vndoſum. Sic ergo dicēdum eſt
ꝙ pulſus durus eſt teſtimoniũ magnũ exiture interioris: ꝙ
qñ apparent ſigna exiture ſupradicta ſi non indurat pulſus
non eſt per illa ſigna iudicandũ ꝙ ſit exitura. nã fortaſſe nō
erit. ſi enim ibi eſſet exitura pulſus fieret durus. ſi ergo non
erit durus ⁊ alia ſigna collectionis affuerint: tũc nō fiet col/
lectio illa in aliquo viſcerũ: ſed erit in ſiphac: qꝺ ꝯtinet viſce
ra inferiora: aut in pãniculo qui eſt inter coſtas. nã in apoſte
matibus taliũ pãniculoꝝ non indurat pulſus. In apate tñ
pleure: que cōtinet viſcera ſpiritualiũ: pulſus maxime fit ſer/
rinus: vt patuit in capl'o de pleureſi. ¶ Scit autē locus in q°
fit exitura ꝑ grauitatē que pendet ex ea ⁊ per dolorē in loco
eius ſenſatũ. Et ſubdit Aui. cũ collectionē fecerint apata in
viſceribus ⁊ ſm exiture ſemitam ꝓceſſerint: infeſtabit dolor
vehemens ⁊ febris exaſperabit lingua valde ⁊ vigilie fortio
res fient ⁊ oia alia accñtia augmētabunt ⁊ creſcet grauitas:
⁊ fortaſſe ſentiet grauitas: ⁊ infixio: ⁊ eſt ēt cũ in corpore ap
paret macies ⁊ in oculis repentina cōcauitas: ⁊ cōtinue oia
accñtia augmētando ꝓcedunt donec cōpleat digeſtio. Cum
enim illud qꝺ collectũ eſt ſit maturũ. i. factũ eſt maturũ febris
⁊ doloris fortitudo: ⁊ pulſus. i. pulſatio ſedatur ⁊ loco dolo
ris aduenit res que eſt ſicut pruritus. ſ. qdã ſenſus ſilis pru/
ritui ꝓueniēs ex paruiſſima cōtinuitatis ſol'one facta a ſanie
illa ſua acuitate: ⁊ ſi rubedo ⁊ durities ibi affuerit. ſ. in cute
exteriori minorabit rubedo ⁊ mollificabit durities ita vt cō
preſſioni cedat vbi prius nō cedebat. ¶ Et ſigna cōplete ma
turationis exiture intrinſece. dixit Auic. ſunt qm̃ qñ accidũt
ſigna p̄dicta exiture: deinde qeſcunt accñtia ipſius q̃ ſunt ex
febre horripilatione ⁊ doloris ſedatione cōpleta ⁊ remanet
grauitas: tũc ſcias ꝙ maturatio adeſt ⁊ ſanies iam ꝯfirmata
eſt. ¶ Et ſigna eruptionis eius ſunt. dixit Aui. ꝙ poſt p̄dictã
quietē accñtium redeũt dolores: ⁊ fiunt puntiones ⁊ mordi
catio ⁊ grauitas vehemētior ⁊ ſimilant febribus q̃ fuerãt in
gñatione exiture intēſione earũ vel ſimilant febrib⁹: q2 ſunt
ſicut habituate ⁊ velut ethica: ⁊ ſic intellexit alia lr̃a. q̃ dicit.

Signa lo ci exiture intrīſece.

Signa cō plete ma turatiōis.

Signa e ruptionis exiture in trinſece.

⁊ ſigant febres: tũc eius eruptio iam eſt ꝓpinqua. cuꝫ. n. tũc
accidit rigor ſubito ⁊ ſedat grauitas ⁊ dolor. tũc iaꝫ eruptio
facta eſt: ⁊ ꝓprie qñ appet ſanies euãta q̃ mordicat mēbꝛum
per qꝺ trãſit. ¶ Dixit Raſis. 13. ꝯtinē. ꝙ rigor accidit ꝓprie
ſemp cũ emanatione exiturarũ occultarũ ⁊ ꝓcedit hic rigor
ex ſolutione cōtinuitatis q̃ fit in eruptione ac mordicatione
mēbꝛoꝝ ſenſibiliũ facta ſanie cadēte ſup ea. ¶ Et dixit Aui.
neceſſariũ eſt vt in eruptione fiat arefactio virtutis. i. debili/
tas eius ꝯñs reſol'onē ſpirituũ factã in ruptura ⁊ fit illa de/
bilitas arefactionis vel arefaciens. i. fit debilitas illa v̾tutis
cũ arefactione corporis ſicut cōtingit in alijs debilibus reſo
lutis vt in ſyncopi reſol'onis frequenter appet. ¶ Dixit Ra
ſis. 13. ꝯti. ⁊ ſunt verba Gal. 6° de interioribus. ſequunt exi/
turas intrinſecas magnas ſyncopis citrinitas coloris pul/
ſus puus debilis ⁊ ſpiſſus ⁊ calefactio patientis ⁊ laxitudo.
¶ Paulus aũt recitat p̄dicta ſigna dicēs ſignũ terminatio/
nis apatis calidi in viſceribus corporis ad faciendũ putre/
dinēꝫ habet ex eo ꝙ fiunt horripilationes ⁊ febres cronice
cauſantes ordinē. al's. carētes ordine ⁊ dolores vehemētes:
⁊ erit horripilatio q̃ fit in ꝑn° lōgioris ſpatij: ſed cuꝫ ꝑfecta
fuerit ſanies ceſſabunt febres ⁊ horripilationes ⁊ dolores
erũt modici. adueniēte aũt tp̄e emanationis ſaniei ſubuertē/
tur dolores ⁊ fient vehemētiores acutiores ⁊ crudeliores: ⁊
in tp̄e febriũ erũt nociue extēſiones valde: tñ facta inanitiōe
ſaniei fiet rigor: ãc manãte ipſa ſanie: ⁊ poſtea ceſſabit pōde
roſitas ⁊ dolor penitus. ¶ Dicunt. cã accñtium eruptionis
exiture intrinſece eſt: qm̃ qñ mã mouet ad erũpendũ ⁊ ſol/
uendũ ꝯtinuũ cũ punctione mordicatione ⁊ corroſione acci
dit dolor: ⁊ mordicatio ⁊ vnit tota mã ⁊ tēdit in vnũ locũ. ſ.
illũ in quo querit eruptionē facere: ⁊ iō addit grauitas: ⁊ q2
dolorē efficit ⁊ in motu ebullit ⁊ effumat addit febris. ⁊ qdã
volunt ꝙ febris addit in ipſa eruptione: q2 tũc pōt fieri ma/
ior effumatio. ⁊ cũ facta eſt eruptio rigor accidit pp̄ ſparſio/
nem mãe ſup mēbꝛa ſenſitiua. ¶ Et dixit Aui. erit pulſus va
cuitati ⁊ diuerſitati aptus: q2 erit vacuus ⁊ diuerſus: ⁊ lr̃a di
xit: dilatabit pp̄ vacuitatē ⁊ diuerſificabit ⁊ incedet ſm viã
paruitatis debilitatis ⁊ raritatis ⁊ cadit appetitus ⁊ ſepe ca
leſiunt extrema. ¶ Dixit Auicē. qñ fit eruptio ſubito ⁊ egre
dit res plurima ſubito: fortaſſe accidit ſputũ ſaniei plurime
ſubito: ⁊ fortaſſe accidit vomitus ⁊ vētris ſol'o. ſup. aut ſol'o
vrine plurima pre diuerſitate membꝛoꝝ ad que fit eruptio ⁊
meatuũ ꝑ quos fit ipſius expulſio. ¶ Dixit Raſ. 13. ꝯti. ex ꝑ°
epidimiaꝝ. ſanies ⁊ ſupfluitas expellit de mēbꝛo ad mēbꝛũ
nō in mēbꝛis hñtibus cōcauitatē ſenſibilē tm̃: ſed in mēbꝛis
ſolidis: ſicut neruis chordis pelliculis ⁊ oſſibus. ¶ Et Gal.
dixit. 6. de interioribus. ⁊ ponit a Raſi ibidē. meatus ꝑ quos
aſcēdunt ſanies ⁊ putredo ſunt aliq quoꝝ cōcauitates ſunt
cōes: qm̃ ſanies mũdificat in maiori p̄te per eos ſicut mũdi/
ficant exiture pectoris per ſputũ ⁊ ſtomaci ꝑ vomitũ ⁊ ege/
ſtionē ⁊ p̄tes gibbi epatis ⁊ renuꝫ ⁊ meatuũ vrine ⁊ veſice ꝑ
vrinã vel egeſtionē: aut loca ſtomaci per vrinã. Et dixit Gal.
ego vidi plures hñtes ſaniē in pectore ⁊ mingere eã ⁊ ſanos
remanere: ⁊ alios egerere ſaniē ⁊ ſanos remanere per illud.
Et hoc vidi oculata fide non ſolũ vna vice. Et dixit. putredo
veniens de pulmone ad renes habuit meatus certos: qm̃ ſi/
cut ꝓcedunt ad renes ramũculi de vena magna pulſatili ſic
euãtio pōt de pulmone ꝑ vrinã fieri: q2 eſt ibi meatus eius: ſꝫ
⁊ euãtio putredinis de pulmone per egeſtionē manifeſtabit
qñqꝫ in anatomia: qm̃ vena concaua inuenit: qñqꝫ cōmuni/
cata cũ vena ſili radici arboris cōtinuando cũ eis per venaꝫ
alterã interpoſitã eis: ⁊ iō putredo que eſt in parte interiori
diafragmatis pōt ꝑuenire ad veſicam: tñ hec fiunt raro: qm̃
he forme raro accidũt. ¶ Ait Raſ. dico qñ paſſiones fiunt
in meatibus cōſuetis ꝓhibitiue cogitur materia ſeq meatus
alios: ⁊ ego etiã legi. dixit ipſe. in aliquo libro ꝙ ſi inter duo
membꝛa nō fuerit aliud niſi os aut neruus ad ipſum os aut
neruũ nã expellit ſupfluitatē ⁊ quãto magis ad carnem: nec

est mirabile penitus: qm̄ in ea sunt pori sicut spōgie lz nō pcedant precitudinē. Et dixit. penes tēpus terminationis exiture ad ventrē credit̄ fieri dysenteria vehemens eo q̄ sanies mordet intestina ⁊ excitabit. Et dixit ibidē. ex 6° epidimiaꝝ. q̄ habet̄ significatio sup emanationē exiture super intestina ex solōne ventris terribili q̄ erit cū puntione ⁊ motu frequēti ad querendū priuatā. Et ex sili pōt haberi signuz sup emanationē eius sup stomacuz in frequēti ⁊ crudeli vomitu aut sup viam vrine ex frequenti mictu cum punctione ⁊ ardore.

Signa bona post rupturam.

¶ Signa bona post rupturā. dixit Aui. sunt vt febris ex toto quiescat ⁊ anhelitus fiat facilis ⁊ virtus viuificetur ⁊ mā cito in pte sua. i. per partē suā expellat̄ ⁊ egrediat̄ velociter ⁊ sit sanies egressa bona laudabilis. Si vō in p̄dictis signa cōtrario se habebūt erit significatio mala.

De tpib° exituraꝝ.

¶ Notant q̄ exituris possunt assignari tpa. Et q̄ tunc dicunt̄ esse in p̄ncipio cum incipit locus in tumorē eleuari ⁊ subleuari in cupum ⁊ dolorē augeri. Et tūc in augmēto qn̄ ꝯtinue auget̄ cupus ⁊ cutis eleuatio ⁊ dolor. Et tunc in statu qn̄ cupus ⁊ cutis eleuatio ⁊ dolor ⁊ caliditas sunt in vltimitate sua. Et tūc in declinatione cū perfecta est sanies ⁊ accidentia sedantur.

Cura exiture triplici p̄ficit̄ instrumēto. s. dieta potione ⁊ chirurgia. De curatione tn̄ intrinsecaꝝ satis dictuz est in p̄cedentibus sermonibus. in pprijs caplis eaꝝ. hic aūt dicet̄ de curatione extrinsecarū. Dieta itaqꝫ eis ꝯueniens est penitus eadē cū dieta apatū calidoꝝ: ⁊ p̄cipue flegmonis dicta in suis caplis. ¶ Cura vero per potionē aut respicit cām earū aut ipsas exituras aut ipsaꝝ accn̄tia. Et q̄ respicit cām aut antecedentē cām respicit aut ꝯiunctā. Et respiciens cām antecedentē easdē hz intētiones curatiuas: quas ante eādez antecedentē cām hz apa in se tam in diuersione q̄z in euōne q̄z etiā in ipsius recursu ⁊ ex eisdē auxilijs cōplentur ipse intentiones qbus implentur in cura apatis. ⁊ hoc siue exitura fuerit incipiens siue sequens. Curatio vero respiciēs causaz cōiunctā diuersificat̄ p̄m q̄ exitura est incipiens aut sequēs.

De cura exiture incipientis in p̄n° per repercussiua.

¶ De curatione aūt incipientis loquens Aui. quo ad cām cōiunctā. dixit q̄ curationes eius sunt euacuationes ⁊ ea cū quibus curant̄ apata que nō sunt exiture in principijs eorū quasi dixerit. curant̄ sicut ipsa apata si incipent absqꝫ exitura ⁊ ipsa curant̄: vt. s̄. patuit: per recursum ⁊ extractū. ergo silr̄ ⁊ exitura incipiens curabit̄ p recursum ⁊ extractū. recursuz tetigit Aui. cū dixit. ea cū qbus curant̄ apata calida in p̄ncipijs eoꝝ. Ipsa aūt curant̄ in principijs eoꝝ cū recursum facientibus. Et extractū tetigit, cū dixit euationes. ¶ Iste ergo due res. s. recursus ⁊ extractus sunt: in qbus cōicant exiture calide ⁊ apata que non sunt exiture. recursus itaqꝫ cōpetit in principio exiture incipiētis. Et hoc dixit Aui. nisi timeat̄ reditus māe ad mēbrū nobile. sup. ⁊ ēt in oibus causis: in quibus p̄hibet̄ recursus in p̄n° apatū: sicut declaratū est in cura eoꝝ. Et dixit. q̄ errores stolidoꝝ. s. in non discernēdo qn̄ dz fieri recursus: ⁊ qn̄ nō. sunt ēt res in qbus cōicant exiture calide ⁊ apata que nō sunt exiture calide. ¶ Vn̄ notant qdā. q̄ in p̄n° exiturarū incipientiū cōferunt repcussiua nō inq̄ztum sunt exiture: sed inq̄ztū sunt apata: ⁊ si ꝯferunt eis inquātuz sunt apata ꝯferunt ēt eis exn̄tibus exituris: ⁊ ꝯferentia quā faciūt repcussiua exituris est p̄hibitio augmēti eaꝝ quo p̄hibito nā potētior reddit̄ supra mām locatā: vn̄ melius pōt eā ad saniē deducere: qd̄ non eque bn̄ potuisset si mā illa fuisset augmētata. ¶ Quidā aūt ꝯcedūt. q̄ repcussiua ēt nō solum cōueniunt eis: sed ēt diminuēdo mām locatā quā dicūt posse repcuti. ¶ Quidā aūt dicūt. q̄ repcussiua cōueniūt in p̄n° exiture incipiētis principiante tm̄: ⁊ non postea. Et de istis sunt gētilis: ⁊ dz repcussio fieri in p̄n° principiāte vt p̄hibet̄ quātum posse fuerit mām in cupū colligi ⁊ cupū augeri. postea aūt fieri nō dz. q2 iam collecta mā non repercuteret̄: sed incrudaretur ⁊ indisponeretur ad saniationez recipiendam. ¶ Et dicunt iterū. q̄ in principio principiante repcussiua nō debent esse intēsa sicut in p̄n° principiāte alioꝝ apatum non exituraliū: sed remissiora: ⁊ vident̄ isti ꝯcordare cū Alman. cum dixit: vtendū non esse nisi parū infrigidatiuis. i. remisse infrigidatiuis vel paruū. i. paruo tpe: q2 soluz in p̄n° principiante ⁊ nō in p̄cessu: imo cū ex ipsis. dixit Almā. calorem ⁊ ardorē minui ⁊ sedari videris ab istis ad ea q̄ saniez faciūt te transfer. Et Aui. ēt dixit. cū videris inceptionē apatis incedere itinere exiture: tūc dimitte infrigidationē. sup. ⁊ stipticationē. dimittēda ēt sunt oia infrigidātia ⁊ stiptica q̄ repcutiunt ⁊ incede. dixit ipse. in via eius q̄ maturat ⁊ aperit. s. postea facta maturatione.

Repcussio non cōpetit exituris seqn̄tibus.

¶ Et dicūt oēs supradicti. q̄ repcussio nullo tpe cōpetit exituris sequētibus: qm̄ mā earuz iam incuneata est nō patiens amplius repcussionē: ⁊ cū repcussiuis amplius incunearet̄ ⁊ incrudaret̄ ⁊ ingrossaret̄. ⁊ redderet̄ difficilis magis maturationi. Dixit. n. Auicē. illud qd̄ exiture appropriat̄. s. sequēti est resolutio. i. euatio per extractū eius q̄ aggregatū est in ea ⁊ nō appropriat̄ ei repcussio: qm̄ non euat p extractū. ¶ Sunt ēt alij qdā dicētes. q̄ Aui. in verbis p̄dictis nō intellexit de cā ꝯiuncta exiture: sed solū habuit respectuz ad cām antecedentē volens p̄hibere augm̄ exiture. Dixit ergo q̄ euationes: ⁊ ea qbus curant̄ apata calida in p̄n° eoꝝ. s. facientia recursum sunt res: in qbus cōicat curatio exiturarū ⁊ dictoꝝ apatuz non exituraliū. nam sicut euationes ⁊ diuersiones trahētes mām ad diuersum conueniunt in p̄n° apatū calidoꝝ: ita ēt ꝯueniunt in p̄n° exituraꝝ: ⁊ sicut in p̄n° ꝯueniūt recursum facientia: ita ēt cōueniunt in principio exiture ad p̄hibendū ipsius ampliationē. Et dicūt Aui. intellexisse tam de exituris incipiētibus q̄z de sequētibus: qm̄ dicūt in vtrisqꝫ recursum cōpetere in p̄n°: q̄z magis ⁊ potissime in incipiētibus. attn̄ in sequētibus ēt cōpetit recursus: ⁊ maxime qn̄ adhuc staret aliqs fluxus māe ad locū sicut pluries stare reperit̄ saltē cuz apata radicalr̄ calida incipiunt fieri exiture: ⁊ p̄prie qn̄ in p̄n° apatū ipsoꝝ non fuerit factus debitus ⁊ sufficiens recursus. ¶ Dz ergo p̄m istos in principio exituraꝝ recursus fieri nisi timeat̄ reditus māe supra mēbrū nobile ⁊c̄. sicut accidit qn̄ approximant recursuz medici stolidi errātes ⁊ non discernētes vbi ⁊ qn̄ debeat approximari. ¶ Sunt iterū ⁊ aliū qdam: qui q̄ztū ad recursum faciendū introducūt supradictū textū Aui. quasi mō apposito p̄dictis oibus. Et dicūt. q̄ Aui. voluit ostēdere ea: in quibus ꝯueniunt curationes exiturarū ⁊ curationes apatū calidoꝝ. Et dixit. q̄ euationes: ⁊ ea qbus curant̄ apata calida in p̄n° eoꝝ sunt res. in qbus cōicant exiture ⁊ apata calida: ita q̄ cōicant in euatione ⁊ administratione medicinarū localiū. ⁊ hoc supplent. nisi eaꝝ in qbus. i. in quoꝝ administratione timet̄ reditus māe ad mēbrū nobile: ⁊ talia sunt recursum facientia repcutiendo. Innuit ergo Aui. q̄ in principijs apatū calidoꝝ cōueniunt repulsum facientia: ipsa tn̄ non cōueniūt in principijs exiturarū. nā dixit Aui. illud qd̄ exiture appropriat̄. s. inq̄ztū est exitura est resolutio. i. euatio per extractū eius qd̄ aggregatū est in ea: ⁊ vt sic non appropriat̄ ei repcussio que mām iam collectā non repcuteret: sed eā incrudaret ⁊ inobedientē maturationi rederet. non ergo sunt apponēda sicut apponūt ea stolidi medici ⁊ errant incrudātes mām qn̄ debent eā digerere ⁊ euationi parare. ¶ Et Alexā. dixit. cū nil p̄sint emplastra q̄ faciūt mitigationē. i. resolōnē ⁊ infrigidationē. i. repcussionē: ⁊ pulsatio ⁊ dolor non alleuiatur: imo augent̄ aut supsedent in dispōne sua pactis illis noscas q̄ oīno sanies fiet: vn̄ dimissis expulsiuis cura fiat cū saniē faciētibus. ¶ Quidā aūt volentes p̄hibere ne fiat exitura sequens: collā de corijs bouz dissoluūt in aceto: deinde miscent cū melle ⁊ superponūt: ⁊ sic p̄hibere eam fieri dicūt.

De euōne ⁊ digōne fienda in exituris.

¶ Cōueniunt aūt oēs q̄ in p̄n° exiturarū maxīe incipientiū cōueniunt euationes p farmacias ⁊ flōmiā p̄m q̄ indicat humor faciens eas. ¶ Et qdam ꝯcedunt has medicinas etiā in principio exiturarū sequentiū: maxime qn̄ sunt in principio. qn̄ vero inceperūt apata ipsa ⁊ non p̄cesserit sufficiens euacuatio: ⁊ post principiū ēt exiturarū incipientiuz flōmia fieri

non dꝫ ēt si ipsa apata sanguinea fuerint. ¶ Raſ. aūt ait. 13. ꝯti. Dico ꝙ minutio tardare facit maturationē exituraꝝ: vñ si volueris aliquā exiturā maturare noli sanguineꝫ minuere: qm̄ inde debilis erit maturatio. nā erit tarda aut mala fiet ⁊ ꝑcipue si flōmia fuerit magna diminuēs calorē inatū. ¶ De eūatione aūt ꝑ farmaciā post ꝑnᵐ exituraꝝ. iā dixerūt qdaꝫ. obserua exeūtia patiētiū: ⁊ si videris ea croceo vel alio innaturali colore infecta: tūc euacua humorē illa inficiētē. Si vō exeūtia fuerint ſm ꝯsuetudinē ipsoꝝ sanoꝝ nō erit ꝑ farmaciā euacuatio necīa: sꝫ sola localis curatio que ꝑ extractū fit. ¶ Attñ anq̄ꝫ extractus fiēdus sit fiēda est extrahēde mäe ꝑparatio: vt facilr̄ ⁊ sine molestia exhaꝛ. hec aūt mäe ꝑparatio digestio siue maturatio dr̄. hāc āt maturationē: imo ⁊ extractionē aliqñ nä ꝑ seipsaꝫ facit: veꝝ vt pluries est ꝙ ipsa auxilio indiget medicine. Et ob hāc cām necīuꝫ fuit medico adinuenire medicinas ꝑparantes mäꝫ ⁊ maturātes: ⁊ ēt mäm preparatā de loco exhentes. Extrahiꝛ aūt mä de loco duobus modis. s. aut ꝑ resolōnē q̄ est eūatio isensibilis aut ꝑ eruptionē ⁊ aptionē ꝑtis in qua mä ꝯtineꝛ q̄ ē euacuatio sensibilis: ⁊ qñq̄ꝫ fit vtroq̄ꝫ modo. s. insensibiliter ⁊ sensibiliter.

De maturatione ⁊ q̄s debēt medicine ad ipsam.

¶ Ad maturādū aūt mäm apatis opꝫ näe ferre auxiliū cuꝫ medicinis tēperate calidis modū sube viscosuꝫ hñtibus: ⁊ si fuerit eoꝝ caliditas iuncta humiditati ꝯuenientiores erunt. Debēt aūt eē calide tēperate vt nō ipetuose agāt segregādo ꝑtes siccas ab humidis: sꝫ equalr̄ ꝑtes mäe de coquēdo cōmisceāt. Et debēt eē sube viscose vt poros extrinsecus opilēt ⁊ calorē vniant nälē: ⁊ cū hoc ꝑtes mäe subtiles exalare nō sinant: imo trāspirationē ꝓhibeāt vt trāspiratione ꝓhibita mä a calore extraneo apprehēdaꝛ quo coaduneꝛ calor innatus ad saniē gñandā. ¶ Habēt aūt medicine maturatiue in caliītate latitudinē a ꝑma māsione ꝑmi gradus: in qua latitudine variari debēt ſm varietatē mēbri patiētis ⁊ mäe saniāde ⁊ caloris extranei in ipsa reperti. Et ēt alioꝝ coindicātiū vt cōplexionis cōpōnis mēbri ⁊ etatis ⁊ tēpoꝝ anni ⁊ siliuꝫ. cū eniꝫ mä saniāda radicalr̄ calida fuerit ⁊ apprehēsa a multa caliditate extranea ⁊ mēbꝝ fuerit cōplexionis calide ⁊ rare texture ⁊ etas patiētis fuerit adolescētia vel iuuētus ⁊ tēpus anni ⁊ regio calida fuerint: tūc medicina remissioris caliditatis administrari dꝫ: ⁊ quāto plus apa in ꝑdictis ꝯditionib⁹ a caliītate remotū fuerit. tāto plus addēdū erit in caliditate medicine maturatiue: ⁊ qñ nō repirenꝛ medicine maturatiue remisse caliditatis: tūc alique ex medicis fridis tēperate ⁊ humidis cū medicinis maturatiuis calidiorib⁹ admisceri debēt vt farina ordei psiliū ⁊ siliā: imo dicunꝛ. ꝙ posset esse mä apatis tāte caliditatis ⁊ radicalis ⁊ extranee: ꝙ sola aqua calida in eius maturatione ꝯueniret. ¶ Et est sciēdum ꝙ nulla medicia maturatiua dꝫ apati supponi actu frigida.

Frigiduꝫ actu pōt iuuare generatiōeꝫ saniei dupliciter.

Dixit eniꝫ Hipp. 5° affo. frigidū. s. actu dolorem siue saniē. s. laudabilē facit. Et h̄ notāt qdā ꝙ dictū Hip. est veꝝ de ꝑ se: q2 sanies gñaꝛ calido: ꝑ accidēs tñ posset frigidū actu eē cā gñonis saniei ēt laudabilis: ⁊ hoc iuuamētū prestādo calori näli in gñone illius. Pōt aūt iuuamētū illi prestare duplr̄. vno mō caliditatē ipsaꝫ nälē superfluētē respectu mäe saniāde remittēdo: aut caliditatē preter näꝫ caliditatē nälē ipediētē in gñone saniei abiijciendo. Scđo mō mäm nimia subtilitate saniationi inobedientē ingrossando. ⁊ sic eā aptā reddēdo. Et ꝑꝑ hec iuuamēta auctores docuerūt medicias saniatiuas aliqñ actu frigidas ⁊ in apatib⁹ ⁊ in vlcerib⁹ approximare. hoc aūt raro cōtingēs est. Et idcirco dꝫ eas medicus actu calas: plus tñ ⁊ minus ſm ꝯsiderationē in cōditionib⁹ supradictis approximare. Calidū eniꝫ. dixit Hip. ibidem est saniē faciēs intelligēs de calido actu. Ad qđ calidū actu etiā reduciꝛ aer calidus ⁊ aqua calida. Ubi notāt ꝙ aqua calida nō ꝓprie neq̄ꝫ per se dꝫ dici medicina digestiua respectu cibi neq̄ꝫ maturatiua respectu mäe saniāde: cū sit relaxatiua mēbri ⁊ virtutis ei⁹: veꝝ tñ aqua cala ⁊ oē calidū actu tm̄ iunctū humiditati pōt dici iuuamētū facere in maturatione cōfortādo calidū naturale: ⁊ ꝓprie si in loco fuerit mala cōplexio cala pura aut cū mä calida subtili ⁊ acuta. ¶ Et est sciendū ꝙ calida actu maxie q̄ sunt in caliditate magis eleuata ⁊ aq̄ calida nō dꝫ approximari corꝑi repleto nisi precedēte vli eūatione. Uerūtñ optime faciunt: q ante appōnē empli maturatiui locū apatis fomētant cū calidis ⁊ humidis mollificatiuis vt cū aqua cala in qua decocta fuerint altea semē lini malua passule liqritia: ⁊ silia. ꝑñt aūt ex maturatiuis simplicibus fieri medicamina cōposita multifaria variata, in caliditatis latitudine. ¶ Ponunꝛ aūt cōiter duo empla maturatiua: quoꝝ vnū est puls. s. facta ex farina tritici ⁊ olo cōi ⁊ aq̄. de quo dñt qdā ꝙ debēt tm̄ decoqui ꝙ acquirāt spissitudinē paste panis: vel q̄si.

Empla maturatiua.

¶ Aliud est qđ sic fit. ℞. folia ⁊ radices altee ⁊ radices liliȷ ⁊ semē lini ⁊ caricas pingues iuiubas liquiri abiijciaꝛ liqui. ⁊ iuiube: alia vō optime teranꝛ ⁊ addantur eis post ꝯtritionē farina fenugreci seis lini ⁊ ordei ⁊ coquanꝛ donec fiant sicut puls suꝑaddito oleo cōi: de quo suꝑponēdū est apati premissa inūctione cū butyro recēti vel adipe anatis. h̄ tñ emplm̄: vt dicūt ⁊ bñ: potissime valꝫ in apate hñte duritiē ꝑꝑ quā timeaꝛ ne in duritiē terminenꝛ. ¶ Emplastrū boᵐ in maturatiōe flegmonū. ℞. radicū liliȷ ⁊ euisci ⁊ radices malue vel folioꝝ eius. añ. M. j. decoquanꝛ ꝑfecte ⁊ mundenꝛ ⁊ ꝑfecte cōteranꝛ ⁊ post cōtritionē incorporentur cum assungia porci sine sale ⁊ butyro ⁊ supponaꝛ tepidum. ¶ Aliud maturās flegmones ⁊ ademenul: ⁊ est vtile. decoquanꝛ radices euisci in aq̄: ⁊ post decoctionē optie manib⁹ malaxenꝛ in eadē aq̄ donec pinguescat ⁊ i hac aq̄ sic pingui decoquaꝛ farina tritici cū oleo ⁊ in fine decoctiōis remoueatur ab igne ⁊ addaꝛ euiscus ⁊ incorporeꝛ bñ cū eis facit. n. saniem in flegmonib⁹ ēt duris ⁊ sedat dolorē. ¶ Folia auteꝫ altee cū sale masticata aut decocta in vino vel mellicrate suꝑposita vtilia sunt oi exiture. ¶ Aliud bonū. ℞. furfur triticeuꝫ ⁊ decoque in aqua decoctionis apiȷ cū assungia anatis vel anseris aut cū oleo de lilio: ⁊ valet in flegmone si esset ꝑmixtio alicui⁹ hūoris frigidi. ¶ Aliud ꝯsilr̄ valēs. ℞. farine fenugreci ⁊ seis lini ⁊ decoque in lacte vaccino ⁊ aqua. mirabiliter eniꝫ mollificat ⁊ maturat ⁊ dolorē sedat. ¶ Aliđ maturatiuū bonū. ℞. folia malue ⁊ altee ⁊ brance vrsine ⁊ decoque ⁊ pista cū assungia galline anseris ⁊ anatis incorpa maturat. n. ⁊ dolorē sedat. ¶ Maturatiuū valēs in flōne hei isipillato. ℞. radices euisci ⁊ folia malue ⁊ violaꝝ ⁊ decoque ⁊ in corpa cū farina ordei lacte vaccino ⁊ oleo violꝛ. ¶ Aliđ valēs silr̄. ℞. folia violarie malue ⁊ brance vrsine ⁊ decoque ⁊ pista cū farina ordei ⁊ assūgia porci ⁊ butyro mixtis mollificat ⁊ maturat ⁊ aperit sed post rupturaꝫ ad augēdū eam supponaꝛ emplm̄ de fermēto melle ⁊ vitello oui. ¶ Aliud. ℞. ceparū liliȷ coctaꝝ. ℥. j. ß. farine tritici. ℥. j. ß. assūgie porci recētis. ℥. j. olei cōis. ℥. iiȷ. aq̄ q̄ꝫtū sufficit: ⁊ bullianꝛ adinuicē ⁊ supponaꝛ. ¶ Et ad bñ aperiendū supponaꝛ emplm̄ de ficubus de fermēto aut de fermēto ⁊ oleo ⁊ sale aut superponaꝛ emplm̄ de caulib⁹ cū assungia ⁊ butyro. Et triticū masticatū maturat furunculos ⁊ aperit.

Exempla in exituris colericis.

¶ Ut aūt supra patuit medic⁹ nō dꝫ querere deducere apata colica ad exiturā: si tñ cōtingat aliqđ eoꝝ terminari in exiturā: tūc maturatiuū bonū est vt tollaꝛ radix iusqami albi cū foliȷs eius ⁊ cōquassentur ⁊ in stuppis madefactis aq̄ ⁊ expressis iuoluaꝛ ⁊ sub prunis decoquaꝛ. ⁊ cū assūgia galline incorpeꝛ ⁊ supponaꝛ. mitigat. n. dolorē ⁊ bñ maturat. ¶ Dixit Aui. de apatib⁹ calidis que indigēt saniositate. i. q̄ debēt iuuari ad saniandū est vt emplastreꝛ caput eoꝝ cū psilio ⁊ cū extinctiuis. s. caliditatis illoꝝ apatū in circuitu eius. s. capitis. Nā vt supra patuit q̄ꝫuis frigida ꝑ se nō sint faciētia saniē per accidens tñ iuuāt ꝓpter causas superi⁹ assignatas. equant eniꝫ cōplexionem membri que in gñone saniei est ꝑncipalius instrm̄. Si enim in talib⁹ apatib⁹ supponerenꝛ maturatiua calida in tm̄ discrasiareꝛ cōplexio mēbri ꝙ nō esset idoneū instrm̄ ad saniei generationē: sꝫ inflāmareꝛ mēbrū ⁊ traherenꝛ ad ipꝫ mäe q̄

facerent in apate augmētū. ¶ Et posuit Aui. cañ. in approximatione localiū his apatibꝰ multū calidis. Et dixit. ꝙ cū hȯ apata medicant̄ epithimatibꝰ ⁊ emplꝛis oꝫ illud fieri cuꝫ pēna ⁊ nō cū manu: qm̄ digiti manꝰ supducti ledunt ipsa. talia eniꝫ apata ꝓꝑ excessuꝫ male cōplonis calide sunt valde dolorosa. i. nō patiunt̄ tactū digitoꝝ: ⁊ multo minus tactuꝫ alioꝝ corpoꝝ duroꝝ ⁊ ponderosoꝝ: quare liniri debēt cū oī leuitate q̄ztū poꝛe fuerit. ¶ Emplm̄ maturatiuū in apatibꝰ multū calidis cōferēs. ℞. folia malue ⁊ violarie folia iusqami albi ⁊ decoque in aqua decoctionis liquiri. ⁊ ordei ⁊ incorporent̄ cū mucillagine psilij ⁊ oleo papauerino ⁊ lacte: sedat. n. vtilr̄ dolorē ⁊ maturat. ¶ In maturāda aūt herisipilla flōnide cōpetit emplm̄ qȯ sic fit. In aq̄ ordei decoquant̄ radices ⁊ folia morele silr̄ cū passulis enucleatis iuiube sebestē ligritia ⁊ post decoctionē sumant̄ dicta folia ⁊ pistata incorporent̄ cū mucillagine altee seis lini ⁊ psilij ⁊ butyro. est eniꝫ vtile ⁊ cōueniēs. ¶ In exituris aūt ex hūoribꝰ flāticis frigidis ⁊ duris maturatiuū bonū est emplm̄ qȯ sic fit. ℞. farinā fenugreci ⁊ frumenti ⁊ cepas lilij ⁊ narcissi ⁊ passulas enucleatas ⁊ caricas pingues: ⁊ decoque sicut opꝫ cū oleo cōi ⁊ fiat emplm̄: ⁊ qdā addūt p̄dictis dialteā marciaton ⁊ butyrū. ¶ Aliud ꝯferēs ⁊ vtile. ℞. folia apij ⁊ brance vrsine ⁊ radices euisci lilij ⁊ narcissi ⁊ ficus siccas pingues ⁊ decoque in vino albo debili: deinde cōtere ⁊ ꝑmisce cū farina tritici fenugreci: seis lini ⁊ orobi: ⁊ iterū decoque in vino predicte decoctiōis cū oleo de lilio ⁊ butyro. ¶ Et qdā dicūt. ꝙ emplꝛꝫ factū de succis ebuli sambuci lapatij leuistici ⁊ maratri decoctis cū melle dialtea ⁊ oleo ⁊ butyro maturat apata flegmatica ⁊ melīca. ¶ Radices porri cepe ⁊ allia decocta sigillatim vel cōmixtim cum melle ⁊ oleo maturant apata frigida. ¶ Emplꝛꝫ Ga. positū 13° ꝯti. fcm̄ ex pice ⁊ cera pice. i. mum. ⁊ qdā accipiūt picē naualē. ⁊ qdā picē siccā ⁊ mum est cōueniens in maturatione apatū frigidoꝝ. ¶ Dixit Pau. si apa fuerit difficilis saniationis fomēta locū cū decoctione altee: ⁊ siliuꝫ deinde superpone ei ficꝰ dulces siccas ⁊ pingues coctas bn̄ ⁊ tritas cū farina ordei ⁊ sale vsto, ⁊ erit ad hoc medicamē violētū. ¶ Facta maturatiōe ⁊ p̄parata mā deueniēdū est ad extractū eiꝰ ꝑ patiētē particulā. fit aūt aut resolōne aut ruptione ⁊ aptione, vt dictū est. ⁊ ꝭm Gal. ⁊ alios resolutio p̄cedere oꝫ eruptionē ⁊ apertionē. Dixit eniꝫ Gal. vt ponit̄. 14. ꝯti. cū maturū fuerit apa calidū ꝓcedere debes ad dissoluēdū saniē cū medicinis. Et dixit. si pus aut aliqȯ dignū rōne ꝭm eā que suppurat̄ partē cōtētū fuerit: nō opꝫ incidere cōfestim: sicut qdā gerūt: sed euaporare conet̄ his q̄ hȯ facere apta sūt farmacis. Si vō dixit Gal. farmaca euaporabilia vincent̄ a multitudine puris ⁊ vn̄r nō euaporare tūc incidere opꝫ ꝙ ita destitit. ponit̄ aūt hoc dictū. 13. ꝯtinē. sic. si in apate calido fuerit putredo apertio cū ferro nō oꝫ fieri velociter, sꝫ ꝓcede ad dissoluēdū illud cū medicinis hoc facientibus. Un̄ Gal. innuit in verbis supradictis. ⁊ ēt in alijs v̄bis eius q̄ ponunt̄ a Rasi. vbi supra vbi dixit. si putredo fuerit abundās apiat̄ cū ferro vt extra emanet sanies: qꝛ resolo nō oꝫ queri neq̄ꝫ fieri nisi cū sanies fuerit pauca. Dixit eniꝫ Rasis ibidē. dico cōsiderare debes in hoc supiori dicto Gal. qm̄ dimissio mäe saniose est peccatū, ⁊ ꝓprie in his: in qbus erit corruptio ossis ⁊ in articulis. ¶ Et auctor cōpēdij dixit Ga. inquit. si in saniē calida cōuertant̄ apata ne festines cū incisione occurere: sed opꝫ ꝙ dissoluant̄ cū medicinis. Nos aūt dicimꝰ ꝙ miramur p̄dicta verba Gal. maxime qꝛ ea absolute dixit. Sanies enim si in hoc loco remāserit vulneris q̄ztitatē augmētabit carnē rodet ⁊ loca circūstātia per illius rosurā tumefacient ⁊ putrida efficientur. Si v̄o festinabimus in excludēda sanie fiet cōtrariū eius qȯ dictū est. nā q̄ztitas vulneris erit minor: ⁊ oē qȯ in eo vel circa illud coadunatū est ad incisionis locū fluet, vnde cito detumescet. ¶ Insuper medicina saniei dissolutiua necesse est vt sit calida. nil. n. dissolutiuū inuenit̄: qȯ nō sit calidum, nec qdē mä illa in paucis diebus dissoluet̄: vn̄ necessario calor in apate augebitur. Et ꝓpterea dico me nunq̄ꝫ vidisse saniē dissolui nisi bis aut ter: quare audacter dico nō opꝫ incisionē negligi vel tardari in apate saniē habēte: sꝫ festinanter fieri debere: maxie si mēbris nobilibus aut alicui cōcauitati vel cōcatenationi fuerit vicinū. nā magnus error ꝯtinget si negligētia huiꝰ rei dabitur. Et dixit. tardare ⁊ negligere incisionē ⁊ curare cū dissolutiuis etiā si apa fuerit in extremitatibꝰ corporis remotuꝫ in nobili mēbro a neruis ossibus ⁊ arterijs: ⁊ silibꝰ. ⁊ a cōcauitate nō est securū. ¶ Et dicūt qdā. tardare exiture saniose apertionē multa parit incōmoda dissolutiua supponendo: qm̄ apa furiosuꝫ efficit̄ ⁊ corrosiuū ⁊ fistulā qn̄q̄ꝫ causat vel cancrum: ⁊ maxie qn̄ sanies intus ꝯtenta ex longa mora aut dissolutione subtilis ingrossat̄ ⁊ indurat̄. Dicunt. in qbusdā casibus pōt cōcedi resolōnē mäe fieri vt si esset sanies laudabilis subtilis pauca ⁊ in sup̄ficie posita. ¶ Ait Ras. 13. cōtinētis. oēs medicie q̄ dissoluūt velociter absq̄ꝫ pūctione dissoluunt saniē ⁊ nō cōburunt cutē. Et dixit. ꝙ medicina exꝑta que resoluit eā ⁊ nō cōburit cutem: fit de aristol. ⁊ de lana vsta ⁊ thure ⁊ nitro ⁊ modico terbētine oleo ō̆ kerua ⁊ cera. ¶ Medicamen aliud eiusdē. ℞. picis ⁊ baurach rubei ⁊ adipis tauri ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ calcis viue ⁊ pumicis. añ. partes eq̄les. ¶ Medicamē aliud eiusdē qȯ dissoluit saniē ⁊ apata mellina. ℞. galbani. ʒ. ij. salis armoniaci. ʒ. vij. lytargirij. ʒ. viiij. ⁊ olei vetusti. ʒ. xij. ⁊ fiat ex eis emplm̄. ¶ Notāt ꝙ anteq̄ꝫ medicina dissolutiua loco applicet̄ locꝰ fomētādus est cum mollificatiuis calidis ⁊ humidis ad hoc vt cadat resolutio in tota sanie equalr̄ ⁊ non resoluat̄ subtile ⁊ remaneat grossuꝫ. ¶ Emplꝛꝫ vtile resoluēs hūiditates in ꝓfūdo cutis ⁊ saniē collectā sub musculis. ℞. marcasite subtilissime puluerizate ꝑ. j. calcātis ꝑtis vniꝰ tertiā rasine pini q̄ztū oīa ⁊ icorpa cū medulla cruris vituli ⁊ suppone. ¶ Eruptio aūt exiture duobus modis hꝫ fieri. Uno mō ꝭꝫ seipsaꝫ cū cutis fuerit subtilis ⁊ sanies fluida ⁊ corrosiua ⁊ in sup̄ficie posita: aut sit ipsa erupta auxilio medicie eruptiue. ¶ Exiture aūt q̄ ꝑ seipsas erūpunt̄ sunt exiture pineales acutoꝝ capitū de sanie subtili ⁊ acuta. ipsa. n. paꝝ idigēt ꝑforatiōe nec añ ꝑfectā maturationē nec post ipsaꝫ: qm̄ rōne subtilitatis ⁊ acuitatis mäe ipsaꝝ: ⁊ qꝛ sup̄ficiales, ⁊ qꝛ nā ipsaꝝ mordicationē ⁊ pūctionē sentiēs mäꝫ ipsaꝝ fortiter v̄sus exteriora ipellit: q̄re ꝑ seipas rūpunt̄. ꝺn̄ tales exiture nō sūt ferro ꝑforādē sꝫ dimittende sūt vt ꝑseipsas rūpant̄: qm̄ in expectatiōe eruptiōis eaꝝ nō existit timor sꝫ timor est in ꝑforatiōe ipaꝝ cū ferro ne pre dolore augmētent̄ ⁊ inflāment̄. Que aūt nō sūt tales egent vt apiant̄ cū ferro aut cū auxilio medicie aut vtroq̄ꝫ mō. ¶ Et medicinaꝝ eruptiuaꝝ, q̄dā sūt debiles, ⁊ quedā sūt fortes: ¶ Et exiture q̄ nō multū distāt a p̄dictis q̄ ꝑ seipsas apiunt̄ iuuari debēt ad aptionē cū medicis eruptiuis debilibꝰ, de qbus intellexit Aui. cū dixit. regimē ꝑ incisionē cū ferro. tūc fiēdū est cū nō inueniemꝰ excusationē de ꝑforatiōe cū ipso: si aūt speramꝰ ꝙ ꝑforet̄ ꝑ se aut sup. auxilio medicie eruptiue facilis nō ꝑforet̄ cū ferro: ⁊ silr̄ si speramꝰ ꝙ rūpat̄ ꝑ medicinas faciētes eruptioneꝫ q̄ stant loco ꝑforationis. Dixit aūt fortasse, qꝛ q̄ sūt debilr̄ erūpētes aliqn̄ pn̄t eruptionē facere ⁊ aliqn̄ nō. Et est hic modꝰ melior q̄ꝫ apire cū ferro, cuius oppm est in exituris q̄ multū distāt a supradictis: qm̄ aperire eas cū ferro meliꝰ est ⁊ tutiꝰ q̄ꝫ cū medicis eruptiuis fortibꝰ: ⁊ hoc iō, qꝛ in breuiori t̄pe ⁊ cū dolore remissiori ⁊ minus durāte ⁊ minꝰ attrahēte mäs: ⁊ cū his pōt medicus incidēdo cū ferro locū eligere in quo vult incisionem facere ⁊ q̄ztitātē incisiōis facere. ¶ Est aūt modus eruptionis ꝑ medicinas fortes timorosus: maxie in tribꝰ spēbꝰ exituraꝝ: in quaꝝ apertione eligi oꝫ incisio cū ferro. ¶ Et ꝓma spēs est exituraꝝ ꝓfundaꝝ grosse cutis. cū. n. cutis grossa ⁊ solida ⁊ caro multa exiture supposita fuerit non sperat̄ ꝙ medicine eruptiue ꝑueniāt ad sufficiētē eruptionē eaꝝ nisi cū nocumēto multaꝝ partiū circūadiacentiū ⁊ in tēpore longo in quo

Exempla maturatiua in exituris flāticis frigidis ⁊ duris.

Facta maturatione ꝑus tēptāda est saniei dissolutio q̄ꝫ aptio exiture.

Medicine saniez dissoluentes.

Exiture eruptio duobus mōis fit.

Tres species exiturarū apiēdaꝝ cum ferro ⁊ nō cū medicinis.

ꝓpter longitudinē more saniei timet̃ de corruptione aut cor rosione. De hac aūt spē. dixit Aui. cū inueneris exiturā gros se cutis cū maturatione: q2 facta est sanies: cuiꝰ nō speratur eruptio. s. ꝑ medicinas eruptiuas: etiā fortes tūc necē est vt ferro aperiant̃. ¶ 2ª spēs eaꝝ q̄ q̄uis non sint grosse cutis: sunt tñ de mā corrosiua: ꝑ cuiꝰ corrosionē timet̃ ne in tpe i q̊ meⁿª eruptiua suā fecerit opōnē mēbra vicina ledant̃ ꝛ cor rodant̃: q̄re cū ferro apiri debēt. ¶ Et 3ª spēs eaꝝ q̄ sūt pro pinque mēbris nobilibꝰ ossibꝰ neruis venis vl' arterijs: aut ꝓpinque iuncturis pp̄ quā ꝓpinq̄tatē exigūt vt añ ꝑfectam maturationē apiant̃. he. n. apiende sunt cū ferro ꝛ nō cū me dicinis: q̄m timor est ne añq̄3 meⁿᵉ eas eruperint accidat mē bris illis lesio magna. Et de his dixit Auic. si sint illic vene aut nerui aut chorde: tūc op3 vt ꝑfores. s. cū ferro: q̄m si di miseris saniē corrūperet̃ ꝛ corrūperet ꝛ corroderet venas ꝛ villos neruoꝝ: ꝛ istud vehemētiꝰ erit cū fuerit ꝓpe iunctu ras. Et hñt p̄dicta veritatē nisi fuerint exiture in aliquo mē broꝝ q̄ ꝓhiberēt ab incisiōe cū ferro. ¶ De medicinis autē debil'r erūpētibꝰ multe scripte sūt ab auctoribꝰ ꝛ valētibus expimētatoribꝰ: ꝛ supiꝰ alique scripte sūt. Dixit Aui. Exitu ras saluas: in qbꝰ nō est maligna malitia aperit aq̄ calida. s. sepiꝰ embrocata vel fomētata: ꝛ ꝓprie si fuerit subtilis cutis. nā cutē emollit poros aperit ꝛ saniē v̄sus exteriꝰ trahit ꝛ vt qdā dicūt. humores ēt ad locū exiture attrahit q attracti sa niē versus sup̱ficiē cutis ꝓpellūt: vñ accidit cutē apiri. Et di cūt. ꝙ iuuamētū attractiōis illoꝝ humoꝝ est maiꝰ nocumē to: q2 q̄uis trahant̃ illuc nō corrūpunt̃ pp̄ benignitatē taliū exituraꝝ. S3 in exituris malignis ēt si fuerint subtilis cutis aq̄ cal'a nō d3 approximari. Dixit. n. Aui. ꝙ exiture putrefa cte. i. maligne de mā mala putrida ledunt̃ ex aq̄ cal'a vehemē ter pp̄ illud qd̄ attrahit eis ex mā que putrefactiōe putrefit. Supplēt ēt: q2 aq̄ calida sua cal'itate ꝛ hūiditate addit in pu tredinē. Bñ ergo dixit Aui. Cū vides exiturā quā aq̄ cal'a re ctificat ꝯsidera tūc de bonitate eiꝰ. ¶ Et de p̄dictis. s. medi cinis sūt fermētū ꝛ radix lilij ꝛ narcissi p̄cipue cū ipse radi ces in aqua cū melle bulliūt ꝛ miscent̃ cū oleo lilij no. ꝛ ra dix cāne recēs aliquātulū in aq̄ decocta: deinde optie trita ꝛ supposita. ꝛ qdā ꝑmiscēt eā cū melle tritā. ¶ Medicamē ꝙ dr̄ eē expertū in rūpēdo velociter exituras sic fit. ℞. medul lā granoꝝ cocti ꝛ fermētū ꝛ caules decoctos ꝛ cepe decoctū ꝛ sinapi3: ꝛ ꝑmisce oia sil' ꝛ suppone. ¶ Et de vtilibꝰ est vua trita cū modica assungia. rūpit eni3 ea ꝛ postea mūdificat ꝛ cicatriçat. Et radix narcissi cōfecta cu3 farina orobi vel lolij vel vtriusq3. ¶ Et semē vel flos vritice cū sale tritū rūpit exi turas sine dolore, in quacūq3 pte fuerint: aut misceant̃ semi na vritice vel folia eiꝰ terēdo cū radice rafani, ꝛ sūt hec val de vtilia. ¶ Et ex vtilibꝰ est farina lolij decocta in vino ꝛ mi xta cū stercore colūbino ꝛ modico sulphuris. ¶ Etiā galba nū corio supinductū ꝛ suppositū ꝛ gña felliū exiccatoꝝ sunt erūpētia exituras supposita ꝛ morela cū assūgia porci mira bil'r exituras paruas maturat aperit ꝛ mūdificat. ¶ Dixit Alkindus. ad curādū exituras terant̃ lupini ꝛ distēperent̃ cū aqua ꝛ supponant̃ ei: q̄m si cōgregauerit velox erit cōgre gatio eiꝰ: sin aūt dissoluit eā. ¶ Et qdā dixerunt. ꝙ berbena alligata sup exituras: aut dispergit eas: aut aperit ꝛ sanat. Et idē dicūt de spergula: ꝛ tu eligere debes de p̄dictis debilio res ꝛ minꝰ debiles s̄3 dispōnē exiture ꝛ mēbri. ¶ Medicie ēt q̄ sūt fortes in rūpēdo exituras multe sunt ꝛ cū latitudine magna: de qbꝰ est medicamē Almā. ℞. liquoris anacardi: aut vt qdā dicūt. mellis anacardi ꝛ picis liq̄de. añ. ptes equa les: ꝛ in mortario ferreo optime terant̃ donec ex eis vnum fiat: ꝛ dū apa sine ferro apire volueris locū in quo foramen vis facere cōsidera quē p̄dicto vnguēto inunges: ꝛ per dimi diū diē dimitte. corrodet. n. illud fortiter ꝛ bene. ¶ Quida3 aūt ponūt mel anacardinū ꝛ picē liquidā in olla super ignē lentū donec incorporet̃: ꝛ dicūt esse mirabile ꝛ posse poni in fistulis. Hoc vlcerat. ℞. cantarides abiectis capitibꝰ pedibꝰ

De medicinis exituris apertientibus

ꝛ alis fac puluerē subtilissimū. deinde. ℞. lytargirum. ꝛ fac bullire in oleo veteri donec dissoluat̃ ꝛ nigrescat, deinde po nat̃ in eo puluis cantaridaꝝ ꝛ agitent̃ donec incorporent̃. ¶ Vnguētū qd̄ cōposuit Ras. positū. 13. pti qd̄ est penetra biliꝰ ferro bonū ꝛ laudabile. ℞. cinerē alkali ꝛ calcē viuā ꝛ dissolue ea in aq̄ ter aut quater renouādo illa: ꝛ donec fiat li xiuiū valde forte: postea in hoc lixiuio infunde nasturtiū do nec faciat mucillaginē: deinde coque ipsa3 mucillaginē dōec deficiat maior ps ipsiꝰ ꝛ declinet ad grossitiē: deinde incor poret̃ cū lytargirio ꝛ oleo dissolutis ꝛ īcorpent̃. ¶ Et dixit Ras. si opꝰ fuerit ad aperiēdū velociter ꝛ violēter suppone ei medicamē diaglon mixtū cū mucillagie sinapis aut sapo ne mixtū cū ficubꝰ siccis. ¶ Et dixit. ℞. cātarides abiectis capitibꝰ alis ꝛ pedibꝰ ꝛ infunde eas in oleo: deide coq̄ in eo donec cōburant̃ ꝛ suppone loco. ¶ Aliq accipiunt cantari des ꝛ terūt ꝛ cōficiūt cū aceto ꝛ oleo vetusto: deinde calefa ciunt ad ignē ꝛ supponūt loco. ¶ Medicamē rūpēs exitu ra3 celeriter. ℞. elaterij ꝛ farine ordei. añ. ptes eq̄les ꝛ cōfice cū oleo ꝛ albumine oui ꝛ suppone. ¶ Aqua q̄ fit ꝑ sublima tionē salis nitri ꝛ vitrioli equaliū ptiū mirabil'r causticat: pᵃ tñ que exit est debilis. 2ª fortis. ꝛ 3ª est fortissima. Et fex que remanet in alambico est vehemēter exiccatiua. ¶ Dixit Ra bi auctē Gal'. de tyriaca ad cesarē. sup apa cuidā puero appo suit: de cuius apitione pene desperabat: ex theriaca aliqd fuit oppositū tanq̄3 vngᵐ qd̄ penetrauit cutē loci citiꝰ penetra tione ferri ꝛ qd̄ inclusum erat in eo putredinis: tunc exiuit. ¶ Dixit Aggregator. vidi quēdā pati exiturā magnā in spa tula plenā sanie cui cōsului qd̄ supponeret ꝛ qd̄ p̄pareti psa3 ad apertionē cū ferro ꝛ discessit: ꝛ post duos dies reuersus est ad me ꝛ inueni exituram defecisse in toto ꝛ adherēs erat pellis cū carne ad modu3 dispōnis sanitatis p̄me nulla pre missa aptura ꝛ miratus sum: ꝛ interrogaui qd fecerat: q di xit. ꝙ qdam dederat ei medicamē qd̄ supposuerat: ꝛ deinde ampulle facte sunt ex hoc medicamine ꝛ defecerat illud apo stema. ¶ De apertione aūt exituraꝝ cū ferro sciendū est qd̄ qñq̄3 fit cauteriçando: ꝛ qñq̄3 fit incidēdo vel secādo. Veru3 tamē ista cura ꝑ chirurgiā nō pōt eque fieri in oibꝰ mēbris. oculi eni3 l3 patiant̃ exiturā nō tollerāt incisionē neq̄3 vstio nē. Et dixit Arist. p̄mo. ꝓbleumatū. ꝓbleumate. 33º. ea que fiūt in subascellis ꝛ bubonibꝰ. i. in inguinibꝰ medicina cu rare op3, nō vrere nec incidere. Inguina eni3 sunt multi sen sus: quare nō incidunt̃ absq̄3 periculo spasmi ꝛ in incisione subascellarū est timor de incisione venaꝝ arteriaꝝ atq̄3 ner uoꝝ illac trāseuntiū: ac etiā pp̄ ꝓpinquitatē ꝛ cōitatē quam habēt cū corde. Et intellexit Arist. nō debere vrere vel inci dere loca p̄dicta nisi in casu necessitatis. vt qñ medicina cu rari nō pñt. ¶ Dixit Ras. 13. pti. exitura si fuerit vicina ali cui pti nobili nō d3 aperiri cū ferro pre timore ne tangat̃ cū ferro ipsa pars nobilis ꝛ incidat̃: sin aūt aptionis cum ferro laudabilioris finis erit. Et dixit. ex libº serach. quelibet exi tura accñs in lateribꝰ mirach ꝛ gula et locis musculosis nō d3 tangi cū ferro: et precipue in infantibꝰ et senescētibꝰ: q̄m in his duobꝰ nullo mō d3 aperiri cu3 ferro. Amplius dicet̃ in ꝓcessu huiꝰ capituli. ¶ Cauteriū v̄o nō solum pp̄ aperire exiturā fit: s3 ēt aliqñ pp̄ iuuare saniationē eiꝰ. Vñ dixit Al buc. cū aliqs h3 dubeleth et tardat̃ in maturatiōe aut pp̄ su perfluitatē faciētē eā aut pp̄ etate3 infirmi qñ est decrepitus pauci sanguis: aut pp̄ tēpus anni. sup. aut pp̄ aliā causarum supradictarū: et tu vis festinare in maturatione eiꝰ: tunc cau teriça in circuitu cu3 cauterijs paruis multis punctādo: de inde dimitte eā. na3 ipsa festinabit cū maturatiōe. ¶ Si aūt vis ꝑforationē eius cū cauterio. tūc accipe cauterium et de pone ipsu3 in medio adubelati donec penetret cutē et fit cau teriu3 ab eo qd̄ sequit̃ ip3 vt alleuiet̃ cutis pure. ¶ Apertio aūt cu3 ferro d3 fieri cū sagitta vel lanceola aut cū spatumuli siue pilo vel agamau aut alio instrumento apto ad incisionē exiture cōsiderata magnitudine et dispōne eius et membri.

De aptione exiturarū cum ferro.

Inſtr̃z ad incidẽdũ exituras melius ẽ de ere q̃ȝ de ferro ſm̃ Ariſ. cõis vſus eſt in cõtrariũ.

¶ Et Ariſt. ꝑ ꝓblematũ ꝓblemate. 34. innuere vr̃ ꝙ inſtr̃m ad incidendũ vel ſecanduȝ exituras oȝ eſſe de ere: q2 facilius ſanat̃ q̃ȝ ſi cũ ferro fiat. Et ſoluit hoc Ariſt. tripl'r. ꝑ q2 es eſt leuius quolibet alio metallo: vt oñdit eius caliditas ⁊ ſicci/ tas: quare minus ſcindit ⁊ minus vulnus efficit ſic minoreȝ dolorẽ inducit: nõ. n. facit tantã cõpreſſionẽ quãtam ferruȝ. ¶ Scd̃o q2 ferrũ magis accipit tactuȝ. i. magis imprimit in ſenſuȝ tactus q̃ȝ es: ⁊ hoc es: q2 cõplexio ferri eſt magis ꝯ̃ria neruis q̃ȝ cõplexio eris. Eſt. n. materiali⁹ ⁊ grauius ere: ⁊ ꝑꝑ hanc cãm ẽt intẽſiorẽ cauſat dolorẽ: quare erit inciſio cũ ere facilior ⁊ magis tolerabilis. ¶ Tertio dixit Ariſt. q2 es eſt magis medicinale q̃ȝ ferrũ. eſt. n. es ꝓ\[m\] forte. ſ. ad cõſolida/ tionẽ inciſi. nã illud cõfeſtim ſimul cũ inciſione ꝯſolidat. i. cũ hoc ꝙ incidit: eſt ẽt medicina cõſolidatiua ⁊ magis medici/ nalis: ⁊ ſic eis velociorẽ efficit ꝯſolidationẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs melius ad incidendũ. Oppoſitũ tñ tȝ cõis vſus practicantiũ q inci/ dunt cũ inſtr̃o ferreo nõ cũ eneo. Dicũt. n. cõiter medici inci/ ſionẽ cũ ferro eẽ laudabiliorẽ ⁊ magis eligẽdã: qm̃ q̃ȝuis es leuius ſit ⁊ magis paululũ incidat ⁊ cũ minore errore ⁊ mi/ nus intẽſum cauſat dolorẽ ⁊ magis cõfortet cõpl'onẽ ꝑtis q̃ incidit̃ cũ ſua ſtipticitate: tñ ferrũ citius ⁊ velocius incidit: ⁊ cũ ſua actuali friditate ſub qua ſemꝑ repit̃ fere fluxui mãe re ſiſtit. ¶ Et dicũt. ꝙ magis eligẽdus eſt dolor intẽſus q̃ȝ extẽ ſus: q2 ad dolorẽ extẽſum magis ſequit̃ virtutis reſol'o ma/ terierũ defluxus: mõ dolorẽ extẽſum cauſat inciſio cũ inſtr̃o eneo: q2 tardius incidit ⁊ paulatim: dicũt tñ cõiter medici ꝙ ſi eger tolerare poſſet inciſionẽ diuturnã ⁊ doloris intẽſionẽ ipſe eſſet incidẽdus cũ inſtr̃o eneo potius q̃ȝ cũ ferreo: vt ra tiones Ariſt. innuũt.

Inciſio fi enda eſt egro iſcio

¶ Et dicunt. inciſionẽ fiendã eſſe egro inſcio: qm̃ inde minus ledit̃ cũ nõ ꝓceſſerit in eo ſuſpitio ⁊ ti mor: vñ Rabi in 15ª ꝑticula. auc̃te Sal. dixit. cũ plȝ tibi inci/ dere ⁊ eger eſt timidus finge te velle tangere vel fricare loca vicina egritudini: ⁊ tunc incide egro ente neſcio huius rei.

Tp̃e inciſionis approximã/ te ad ſub/ tiliãdũ ẽ regimẽ et corp⁹ mũ/ dificãdũ.

¶ Cũ tp̃s inciſionis appropinquat ſubtilia regimẽ ⁊ corp⁹ mũdifica ſaltẽ a fecib⁹ cuȝ criſteri ⁊ fac ea ſtõ ente ieiuno niſi eger debilis fuerit aut niſi timueris ſupfluũ exitũ puris: aut niſi eger fuerit debilis ſtõi paratus ad ſincopim in q̃bus caſi bus añ inciſionẽ cibãdus eſt patiẽs cibo facilis digeſtionis boni chimi nutrimẽti ⁊ ſtõi ꝯfortatiui.

De hora inciſiõis.

¶ Eſt aũt tẽpus ſiue hora inciſionis illa q̃ tẽperatior exiſtit in die illa: vñ in eſtate fienda eſt de mane ⁊ in horis matutinalib⁹ ⁊ in hyeme hora veſpertina. ¶ De hora aũt inciſionis fiende ſumpta a tp̃ib⁹ exiture ſciendũ eſt ꝙ talis hora eſt duplex. vna eſt recta ⁊ re/ gularis: ⁊ alia eſt irregularis: ⁊ coacta. ¶ De regulari intelli gens Sal. vt ponit̃. 14. ꝯtinẽ. dixit. melius eſt vt nõ fiat cito aptio cũ ferro. ſup nec cũ medicinis in exitura: duȝ cõdomi/ nabilis. i. ꝑfecta nõ fuerit in ea facta ſaniatio: qm̃ cura ſaniei plus morãtis in ea ꝯdominabilis facta fuit totius ꝑtis ipſi⁹ que oȝ fieri in ſaniẽ velocior erit ⁊ efficacior. Et Raſis. ibiđ. dixit. dico fecimus exituras nõ ſolum ſemel in medio tp̃e ſa/ niationis ⁊ nõ fuerũt mũdificate niſi cum labore ⁊ manauit ex eis erugo mala: quare extimauimus ꝙ illud. ſ. erugo ma/ la erat illud qđ debebat fieri in ſaniẽ. ⁊ vidimus exituras cõ dominabilis maturationis mũdificari velociter ⁊ deſiccari: vñ melius eſt ꝙ dimittant̃ donec fiat bona maturatio ipſa/ rũ. Verũtñ hec regularis curatio nõ põt ⁊ nõ oȝ in oi mẽbro ſeruari: imo nõ niſi in mẽbris carnoſis paucaꝝ venarũ arte/ riarũ ⁊ neruoꝝ: ⁊ q̃ ſunt remota a ꝯcatenationib⁹ ⁊ mẽbris nobilibus ⁊ ꝯcauitatibus intrinſecis. In dictis. n. mẽbris ⁊ eis ſilibus cũ exitura acciderit opȝ irregul'r curare eaȝ ⁊ co/ gunt̃ añ tp̃s cõplete maturationis aꝑire eã. ¶ Dixit auctor cõpen dij. nõnunq̃ȝ incidere cohibemur nondũ parata ſanie: qđ agendũ eſt cũ timemus ne ſanies in ꝯcauitatẽ aut in no/ bile mẽbrũ fluat. ¶ Et Raſ. dixit in diuiſionib⁹: qñ vuln⁹. i. exitura fuerit in latere iũcture aut in loco venoſo aut ꝓpin/ quo oſſi aut chorde: tũc incipe ꝑforare ip̃m ne ſanies corrũ/ pat mẽbrũ aut os aut chordaȝ. Sed qñ eſt in loco carnoſo.

Tũc dixit Raſ. dimitte ip̃m donec ꝯfirmet̃ eius maturatio. ¶ Et Almã. dixit. opȝ vt cũ aꝑa eſt in loco vbi eſt venarum multitudo aut fuerit circa articulos inciſio feſtinanter fiat. Si. n. in hmõi loco inciſio cũ tarditate ⁊ nõ velociter fiat os ip̃m ex ꝓſilit ⁊ iũcture ligamẽtũ diſcooꝑit̃. Carnoſa aũt lo/ ca bonuȝ eſt vt dimittant̃ donec ſint bñ matura: ſi. n. anteq̃ȝ mature ſint ꝑforent̃ virus ab eo diu manabit ⁊ vuln⁹ multa putredine abũdabit abſq̃ȝ ſorditie: ⁊ labia eius ac ꝓfunditaſ ipſius dura fient vt ip̃m vulnus pus ⁊ virus ꝯtinue emittat. ¶ Dixit Aui. ꝙ euãtio ꝑ eruptionẽ ꝑticule fit ſm̃ duos mo dos regiminis. quoꝝ vnũ eſt currẽs ſm̃ rectitudinẽ. ſ. q2 eſt oino regulare: qua dixit ipſe. vtẽdũ eſt cũ egritudo. ſ. exitura nõ egredit̃ ab eo qđ ꝯſuetũ eſt pl'm. ſ. in tp̃e: in q̃ cõſuetuȝ eſt aꝑa facere ſaniẽ: ſicut egredit̃ cũ multũ ꝓlõgat̃ vel ꝙ ꝯſuetũ eſt. ſ. in magnitudine aꝑa egredi. q. d. cũ egritudo non fuerit magna valde. nã ſi vehemẽter magna fuerit tũc regimẽ regu lare ei nõ ꝯuenit. Iſtud aũt regimẽ regulare. dixit Aui. eſt vt ingeniet̃ medicus in maturatiõe mãe ita vt fiat ſanies. ſ. ꝑfe/ cte ⁊ ingeniet̃ in eruptiõe eius poſt illud. verũtñ dixit Aui. iſtud regimẽ rectũ ꝯtinet vt tu obſerues virtutẽ ⁊ ꝯſerues eã vt nõ ꝓſternãt eã dolor ⁊ eruptio ſubita. dolor ſiq̃dẽ q circa gñationẽ ſaniei intẽdit̃: ⁊ ẽt circa eruptionẽ.

Circa eru ptionẽ v/ tus eſt cõ/ ſeruanda cuȝ cibis bonis.

¶ Eruptio aũt ſubita eſt ſi multũ ⁊ repẽte ſimul euet̃ ꝑ eruptionẽ. multi. n. hoium iã mortui ſunt ex his ſincopizãdo ꝑ reſol'onẽ v̄tutis. opȝ g̃ vt ꝯſerues virtutẽ cũ cibis ⁊ medicinis ꝯfortãtib⁹ eaȝ vt ſi ꝯtingat dolorẽ intẽdi aut in eruptione euãtionẽ multaȝ fieri, ipſa nõ reſoluat̃: quare opȝ vt cibet̃ bonis cibis ⁊ mul/ ti nutrimẽti: ⁊ hoc in exituris extrinſecis. in eis aũt q̃ ſunt in viſceribus: ⁊ maxie nobilib⁹ opȝ vt ſubtiliet̃ cibus ⁊ ſit bo/ nus ⁊ pauci nutrimẽti ſm̃ ꝙ egritudinis acuitas poſtulat: ⁊ maxie ꝯuenit ſubtiliare ⁊ minorare cibũ in ſtõi ⁊ epatis exi/ turis ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ ꝑ q̃ cibus hȝ trãſire ⁊ ne corrũpat̃ ci/ bus in eis. Ait. n. Sal. xiº terap. ꝙ cibus hñs trãſire per illa mẽbra inueniẽs in eis mãm corruptã corrũpit̃: ⁊ inde mor/ bus auget̃ ⁊ nõ ꝯfortat̃ virtus: ⁊ hoc oȝ fieri niſi in ipſis exi turis viſcerũ virtus ſit multũ debilis. nã lȝ tũc ingroſſare ci bũ ⁊ multi nutrimẽti exhiberi cibũ ſit bonũ: tñ ibi igroſſatio in eis non fiet abſq̃ȝ timore magno. ⁊ ꝑꝑea Aui. ꝓmi 4ª. di/ xit. cui ſinthoma ſupuenerit ꝑꝑ collectionẽ aꝑatis interiorũ cũ caſu v̄tutis in itinere mortis exiſtit.

Regimẽ irregula/ re circa e/ ruptionẽ exiture.

¶ Scd̃s aũt modus regiminis: q̃ȝuis nõ rect⁹ ⁊ irregularis: nõ tñ eſt malus: imo bonus ⁊ vtilis oꝑationi tradẽdus cũ res ſupuenerit que ad ip̃m cogit ꝑꝑ effugere maius maluȝ qđ poſſet euenire. De q̊ dixit Aui. ꝙ regimẽ eſt egrediẽs rectitudinẽ ꝑꝑ neceſſitateȝ diſpõnis. ſ. ipſius exiture aut mãe in ea aggregate aut mẽbri in quo eſt. Et q2 iſtud regimẽ irregulare: vt patuit ẽ gñatiuũ virus ⁊ ſorditiei fiſtularũ ⁊ alioꝝ vlcerũ maloꝝ: ⁊ nullo mõ oȝ fieri niſi coacte: ⁊ cũ non inuenit̃ excuſatio ab ea ꝑꝑ ſuſpi tionẽ maioris ꝑiculi: qđ poſſet ſeq ꝑ approximationẽ ⁊ ꝓſe/ cutionẽ regiminis regularis. q̃ȝuis. n. malũ ſit in loco ꝑ regi mẽ irregulare fieri vlcus difficilis ꝯſolidationis cum viru ⁊ ſorditie: minus tñ malũ eſt q̃ȝ ſinere mẽbrũ corrũpi ⁊ putre/ fieri ꝑ viſum regimis regularis.

Quattuor cõditiões cogentes exiture aꝑ tionẽ fieri añ ꝑfectã matura/ tionẽ. Prima.

¶ Quattuor aũt aſſignant̃ cõditiones q̃ ſi oẽs aut aliqua vel aliq̃ ex eis repiant̃ in exi/ tura ꝓhibẽt medicũ a ꝓſecutione regimis regularis: ⁊ cohi bent ip̃m trãſire ad vſuȝ regimis irregularis. ſ. vt fiat aptio exiture añq̃ȝ ꝑficiat̃ maturatio. ¶ Quaꝝ ꝓª eſt. dixit Auic. qñ exitura eſt magna ꝑtrãſiens in magnitudine ſua illud qđ cõſuetum eſt in ſili mẽbro de ſili mã euenerit ita ꝙ ſit magna valde ita ꝙ ex h̄ timet̃ feſtinatio rei. ſ. ne putrefiat ⁊ corrũpa tur mẽbrũ in expectatiõe maturitatis integre: q timor iđ eſt: q2 ſcit̃ ꝙ virtus deficit in maturatione mãe in ea cõtente ꝑꝑ multitudinẽ eius: imo ⁊ ſi auxiliũ virtuti det̃ in maturãdo ⁊ adminiſtrent̃ maturãtia ꝓducet veſtigiũ imaturatiõis. ſ. ad opp\[m\] maturationis: qđ eſt putrefactio: eteni virtus q̃ debi/ lis eſt cõparata ad multitudinẽ mã illius taȝ magne exiture nõ recipiet a maturatiuis appoſitis auxiliũ: imo maturatiua

oppositum opabunt᷑ ⁊ velocitabūt putrefactionez accidere:
qm̄ cū sua viscositate opilabūt poros: ⁊ sic nō sinēt fumos ⁊
vapores putridos exhalare sȝ magis interius ꝯtinebūt eos:
vn̄ augm̄ fiet in caliditate extranea: quare festinabit᷑ mā putre/
Secūda. fieri ⁊ putrefacere mēbrū. ¶ Scđa dispō est māe multa gros
sities: vn̄ dixit Aui. cū senseris ꝙ mā est talis grossitiei ꝙ nō
maturabit᷑ ⁊ ꝙ calor inatus in mēbro est tāte paruitatis ꝙ
nō maturabit eā: tūc ēt an̄ maturationē cōpletā dȝ fieri aper
tio. ¶ Tertia dispō. dixit Aui. est cū timuerit ꝙ ipm̄ ꝓꝑ suā
Tertia. abbreuiationē. i. ineptitudinē māe ad patiendū maturatio/
nem ꝓꝑ suā grossitiez ⁊ multitudinē simul est talis ꝙ altera/
bit᷑ nō alteratione maturitatis vere. sup. sed nō vere siue ma/
ligne. q᷑. s. alterabit᷑ alteratione putrefactionis: ⁊ qdā dixe/
runt ꝓꝑ abbreuiationē. i. paucitatē ꝯiunctā cū mala qualita
te ꝓꝑ quā dato ꝙ sit pauca est talis ꝙ nō alterabit᷑ alteratio/
ne maturationis vere. alia lr̄a hȝ cū timueris ꝙ ipsa ꝓꝑ suaz
qualitatē. s. malā ⁊ venenosam ꝑ quā est talis ꝙ non altera/
bitur alteratione maturationis vere: q᷑ nā nō poterit supra
mām: imo mā poterit supra nām: ⁊ maxime si adhibitū fue/
rit ei auxiliū cū maturatiuis ꝓꝑ cām supradictaz. ¶ Scias ḡ
ꝙ cuz vocatus fueris ad curā alicuius exiture inspicere dili/
genter debes si ipsa est talis ꝙ ad maturitatem deuenire pōt
an nō: ⁊ si sit tūc ꝓsequere cū maturatiuis. ⁊ si qdē nō fuerit
mā talis q̄ pōt deduci ad ꝑfectā maturationē ex ꝑte debilita
tis virtutis aut multitudinis aut grossitiei siue male qualita
tis māe: tūc vtere illis vsqȝ ad ꝑfectaz maturationē. Si autē
fuerit talis qđ ꝓꝑ aliquā dispōnū dictaꝝ non possit absqȝ di
cto ꝑiculo deduci ad ꝑfectā maturationē tūc exitura aperiē/
da est anteqȝ ipsius cōpleat᷑ maturatio: in cuius aꝑtione ma
gis vel minꝰ cita est latitudo magna ſm diuersitatē graduū
dictaꝝ dispōnū. Nam quāto dispōnes ꝑ̄dicte deteriores fue
rint tanto citius festinādū erit in aꝑtione eius ⁊ econuerso.
Hoc aūt relinq dȝ bone dispōni medici curantis. ¶ Ait Ra
sis. 13. ꝯtin̄. dico cognoscit᷑ malitia humoris ex colore eius ⁊
violētia nocumētoꝝ eius ⁊ debilitas caliditatis inate cogno/
scit᷑ ex tarda maturatione. ¶ Si vō exitura fuerit ex illis q̄
ꝓpter dispōnes ꝑ̄dictas nō ꝓn̄t deduci ad saniationē: tūc nul
lo mō sunt apponēda maturatiua ꝓꝑ cās supradictas: sȝ scal
pellāde sunt ꝓut dictū fuit in cura cācrene ⁊ post si remanse/
rit aliqua mā saniāda: tunc maturatiua afferant᷑. ¶ Pro di/
ctis dixit. 13. ꝯti. Raſ. aucte Gal. oꝑari debemus medicinas
putredinē faciētes in locis in qbus sperat᷑ putredo fieri. Et
dixit. ꝯsiderare debes statim cuz aꝑꝑet exitura. Et si videris
caliditatē inatā violētam. i. fortē ⁊ humorē nō violēte malitie
posse erit ꝙ facta maturatione transmutet᷑ ad saniē bonā: vn̄
suppone ei medicinas maturatiuas. Sȝ si videris caliditatē
innatā esse debilē ⁊ humorē esse malū noli maturare eaz: qm̄
si hoc feceris gn̄abit᷑ in mēbro putrefactio: sed oꝑari debes
tūc scarificationes fundales ⁊ fissuras ꝓfundas in loco eius
supponēdo ei medicinas velocis desiccationis ⁊ dissolōnis.
Et dixit Rasis. ibidē. aucte ꝓpria. dico in vna duaꝝ exitura/
rū. s. in qua strāgulat᷑ suꝑabūdās sanguis: sicut est dispō in/
crudationi diuerse velociter debemus oꝑari scarificationem
ꝓfundatā vt extra emanet sanguis eius: qm̄ nā nō hȝ largi/
tatē spatij q̄ possit alterare digerēdo totū illud qđ fuit in ea:
etiā si supponant᷑ ei medicine ꝯglutinatiue augebūt strangu
lationē māe ⁊ angustiā poroꝝ ꝯfortādo qđ putrefiat mēbrū
totū. Et alia dictaꝝ exituraꝝ est cuius congregatio est mala
horribilis ad modū saniei tenuis acute fetētis ⁊ nigre: cuz h̄
fiat ex radice humoris malitia ⁊ superabūdantia quātitatis
eius ad modū ꝑ̄dicte exiture: iō velociter dȝ fieri eius aꝑtio
cū ferro vt extra de ea emanet humor malus: ⁊ ēt nō debent
ei supponi ipse medicine cōglutinatiue: eo ꝙ includeret eum
magis: ⁊ humor fieret calidus acutus ⁊ faceret eā ad amplifi/
candū exiturā ⁊ corrodēdū qđ secus eā fuerit: vn̄ Aui. dixit.
multotiēs cadit nc̄itas scalpellādi an̄ maturationē: ⁊ h̄ tūc
erit qn̄ humor a ꝑatis esset ꝯstrictus ⁊ ꝯculcatus aut ꝑ se: q᷑

multus aut ꝑ incōuenientē reꝑcussiuoꝝ vsum: vn̄ timemus
de suffocatione caloris nālis mēbri ⁊ corruptione eius. naȝ
tūc anteqȝ fiat maturatio cōpetit scalpellatio ad diminuēdā
mām ⁊ remouēdā ꝯculcationē eius: ⁊ ꝓhibēdo corruptionē
⁊ trāspirationē ꝓcurāte scalpellatione. ¶ Quarta vō dispō Quarta.
que cohibet exiturā an̄ ꝑfectā maturationē aꝑiri est sumpta
a dispōne mēbroꝝ: in qbus est ⁊ eoꝝ q̄ sunt illis ꝓpinqua q̄
sunt aut ꝓ̄ncipalia aut nobilia vt iūcture os neruus chorda
⁊ silia: q᷑ tūc timet᷑ ex expectatione ꝑfectione maturationis
ne cadat mā suꝑ illa mēbra ⁊ corrūpat aut ledat lesione ma/
gna valde. Et ꝓꝑ hāc cām est ꝙ exitura cadēs in gula siue ab
intus siue ab extra dȝ ꝑforari anteqȝ cōpleat᷑ maturatio: ⁊ si
exitura fuerit in mēbro ad qđ velociter festinet putrefactio:
silr̄ aꝑienda est an̄qȝ cōplete maturet᷑: vn̄ dixit Pau. ꝙ Hip.
precepit vt aꝑiant᷑ exiture ꝓxime ano cū ferro an̄qȝ maturē/
tur perfecte: ne fiat putredo declinās ad interius, ⁊ silr̄ dixit
Aui. Dixit Albu. ꝙ exiture ani ꝑforatio nō expectat᷑ donec
perfecte digerat᷑, sȝ ea adhuc cruda exn̄te dȝ ꝑforari ne eius
ꝓfunditas dilatet᷑ ad ani interiora ⁊ fiat fistula. Et Antil. vt
recitat Aui. dixit. vbi fuerit exitura ꝯiūcturalis aut ꝓpe mē
brū nobile aut in mēbro ꝓpinquo ossi aut pāniculo. sup. aut
in mēbro hn̄te sub se ꝯcauitatē vt in mirach, aut in partibꝰ
pectoris ⁊ costaꝝ festinabimus in ꝑforatione eius anteqȝ cō
firmet᷑. i. perficiat᷑ eius maturatio ne pus corrūpat aliqđ de
his mēbris. ¶ In ꝑ̄dictis. n. oībus casibus ēt si fiducia ha/
beat᷑ ꝑ medicū in medicinis maturatiuis ꝙ debeāt matura/
re ꝑ̄dictas exituras. dixit Aui. ꝙ medicus nō eligat approxi
mare eas illis, q᷑ ipse sunt indiscatiue, ⁊ nō elongat᷑ qn inui
scātia ꝓhibeāt penetrari inspirationē in spatiū. s. in q̊ est mā
exiture, ⁊ sic ꝓhibēt debitā trāspirationē, ⁊ sic sunt cā putre
factionis, ⁊ cū hoc ēt ista inuiscātia mouēt caliditatē debilē. s.
nālē q̄ debilis est ad digerēdū illā mām ⁊ nō potēs succūbit,
⁊ sic mā putrefit derelicta a regimine eius vel mouēt. i. cau/
sant caliditatē debilē in loco q̄ mouet mām ⁊ nō digerit eaz, q̄
mota magis ⁊ citius putrefit. Et totū hoc dixit Auic. adiu/
uat ad putrefactionē mēbri. ¶ Ad effugiēdum aūt hoc deli
ctū monēs Aui. medicū ꝓmi 4ª. dixit. q maturationē efficit
cū aliquo maturatiuo attēdere dȝ ⁊ si viderit calorē innatuz
debilē, ⁊ qđ mēbrū iā declinat ad hoc ꝙ corrūpat᷑ illa gluti/
nosa opilantia statim a loco remoueat. ¶ Cūqȝ aꝑire volue/ Cōsiderāda circa aꝑtionez exiture.
ris exiturā ꝯsidera modū eius, ⁊ siqdē fuerit ꝓfunda grosse
cutis. dixit Paulus. ꝙ apertio fiat fundabilis ꝓfunda iuxta
modū eius. Si vō exitura fuerit acuta suꝑficialis aꝑtio tua
nō multū ꝓfundet᷑. In ꝑforatione tn̄ priusqȝ perfores. dixit
Aui. quere locū saniei ⁊ cū inueneris eū illic ꝑfora ⁊ ꝑfora/
tio tua sit in loco maturiore. Et iste locꝰ qȝuis ſm plm̄ sit de/
cliuior, q᷑ ad ipm̄ cadit sanies sua grauitate. tn̄ ex cutē appa
ret magis altus ⁊ subleuatus ⁊ in hoc loco fienda est aꝑtio.
¶ Dixit Gal. 14. tera. opȝ incidere vbi altissimus est sinꝰ ip/
sius. eteni subtilissimā ibi inuenies cutez. ¶ Et dixit. 3. inge/
nij. ⁊ adducit ipsum Aui. q̄rti 4ª. opȝ vt seces. s. exituras, in
quibus est pus aggregatū ex loco eius vehemētioris eminē
tie ⁊ vt inclines ipm̄, ⁊ sis solicitus. dixit Aui. 3ª q̄rti. vt ca/
dat porta ꝑforationis iferius. i. in loco magis infimo totius
loci maturationis vt possit sanies ꝑinde cōmodius expurga
ri. hoc. n. fiēdū est. dixit ipse. nisi vbi nō est posse. i. nisi in loco
illo sit aliqd ꝓhibēs a ꝑforatione eiꝰ sicut neruus chorda ar
teria vel vena magna, a qbꝰ in ꝑforatione sp̄ est elōgandū vt
nō cadat lesio in eis, q̄re exn̄te aliquo dictoꝝ mēbroꝝ ꝓhibē
tiū in loco decliuiori loci maturioris nō dȝ ꝑforatio in eo fie
ri: sȝ in alio magis apto ad expurgationē puris post illū. Et
si nullus talis affuerit, tūc meliꝰ est vt q̄rat᷑ eruptio ꝑ medi/
cinas, si inducias hēbit medicꝰ ad faciēdū eruptionē cū eis.
Si aūt nō hēbit inducias tūc ꝑ̄eligat᷑ aꝑtio cū ferro, ⁊ qđ ca
dat lesio in mēbris ꝑ̄dictis qȝ sinere mēbrum corrūpi. ¶ De
q̄ȝtitate aūt incisionis fienda. Dixit Gal. 3. de igenio sani. nō
fiat tractus ꝑforationis nisi ad ꝑtem ex qua posse est pus ad

inferiora currere. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ si illud qd̄ est sup exitu
rā sit grossum sicut exitura erit grosse cutis locoꝝ carnosoꝝ
⁊ secueris. i. secare debueris: tūc seca portā tm̄. i. fac foramen
tm̄ qd̄ p ip̄m possit cōmode expurgari sanies ⁊ nō pl⁹. In q/
bus v̄bis innuit. ꝙ nō debemus secare totū illud qd̄ est supra
exiturā ab vna pte vsq̧ ad aliā sic multi faciūt. Et assignans
Aui. cām dixit. qm̄ si sic fiat adherebit grossū. i. ps carnosa
grossa cū eo qd̄ est post ip̄m. i. subt⁹. i. cū carne fundi exiture
post icisionē tuā. ⁊ h̄ pp ligaturā faciētē eā adherere cū illa:
⁊ caro cū carne facil'r adheret. talis āt adherētia est nō bona
querēda sꝫ fugiēda: vel vt qdā dn̄t. nō est faciēda aptio ₒm il
lud totū: qm̄ illa ps q̄ est post locū maturatiōis vel saniei ife/
rioris nō est ex̄ nālitatē suā: sꝫ post icisionē tuā adherebit cū
alia carne q̄ est post ipsā. Si v̄o exitura nō fuerit grosse cu/
tis sꝫ subtilis ⁊ extenuate: tūc seca illud totū: nō solū in lōgū:
sꝫ ēt in circuitu qm̄ illa ps tota egressa est a nālitate sua ⁊ fcā
est inālis vel putrida nō ampli⁹ potēs adherere cū illa carne.
¶ Dixit Antil. in exitura in q̄ caput fuit totū putrefactū ap
tio oꝫ fieri circularis: qm̄ ipse loc⁹ in totū deponi oꝫ: ⁊ oꝫ ici/
di pellis illa tota. Sin aūt subito fiet aggregatio aliq̄: ⁊ ipsa
etiā pellis non adherebit. ¶ Aptio q̊q̧ cuiuscūq̧ exiture oꝫ
fieri. dixit Ras. 13. cti. aucte Gal. iuxta modū magnitudinis
exiture: ⁊ spāl'r loqt' de quātitate aptionis exiture inguinū ⁊
assellaꝝ. Dixit in his q̄ suppurant' ₒm alas ⁊ bubones sp iu
bēt multiformiter abscindere cutē: qm̄ dn̄t ipsi nā remissa. i.
debilis ē in his locis: ⁊ ppea ptrāsiēs tēperate puenit ad eas
⁊ flegminat' facile in puis curationib⁹. i. incisionib⁹: ⁊ pide
maxias qdē assueuerūt facere ⁊ plies: pp q̄s deterior pticula
ipsa in cicatricē ducta fit: ⁊ adhuc ībecillior ⁊ ipedit ēt mul/
totiēs ad motus. Nos aūt h̄ obseruātes. dixit Gal. pl'm sola
incisione. i. vna ⁊ cū farmacis exiccātib⁹ sufficiēter curaui/
mus has tales dispōnes. Si v̄o circūcidere opus est pp mul
titudinē nō solū puris: sꝫ corruptoꝝ corpoꝝ sufficit nobis nō
valde magna multiformis circūdiuisio. ¶ Et Antil. vt h̄ re
citat Auicē. dixit. pforatio sit ₒm magnitudinē exiture. s. ₒm
nām. si. n. fuerit pua ⁊ curet'. i. curādo extimet' illud qd̄ est in
ea ex loco vno egredi seca eā in loco vno: ⁊ si fuerit magna:
tūc pfora in pn̄°: deide itromitte digitū tuū indicē sinistrū in
ea ⁊ pfora vbi puenerit caput digiti: deide itromitte ip̄m ire/
rū in foramine 2° ⁊ ₒm h̄ pcede. s. agēdo incisionē ⁊ itromis
sionē digiti in foramine 3° donec venias sup eā. ⁊ dixit. si exi
ture fuerit loc⁹ sufficiēs siue disposit⁹ ex q̊ sit pol'e exire qd̄ est
in ea pforabim⁹ ipsam in illo loco: ⁊ si fuerit rotūda: aut fue
rit figura alia ⁊ talis vt nō egrediat' ex ea qd̄ est in ea ex pfo/
ratione vna: tūc pforabim⁹ eā in inferiori pte sui in duob⁹ lo
cis: aut trib⁹ ₒm q̄ztitatē qua scis: aut extimas ꝙ oē qd̄ cōti/
net' in ea currat in hora. s. in q̄ vis ducere illud. Et lꝫ aucto/
res videant' p̄dicta adaptare incisioni exiture cuꝫ ferro: pn̄t
tn̄ ēt adaptari aptioni cū medicinis. ¶ Dixit Gal. 3° tegni:
vt recitat. A. opꝫ vt obseruent' in pforatione allefirari. i. villi
⁊ ruge. s. vt fiat ₒm incessuꝫ eoꝝ. Et Antil'. dixit. ⁊ recitat' ēt
ab Aui. in incisione fiēda p ferrū csidera sp sitū carnis ⁊ vil/
los lacertoꝝ: qm̄ nō simus prōpti: nisi ad hoc vt pforem⁹ cuꝫ
imitatione loci: vt nō pueniat incisio in latitudine: ⁊ vt sit lo
cus incarnationis bon⁹ nō grossus. i. vt post incisionis csoli
dationē cicatrix nō remaneat grossa lata ⁊ turpis: sic rema/
net cū fit icisio in latitudine: sꝫ remaneat subtilis ⁊ pulchra:
sicut remanet cū fit sectio in lōgitudine. ¶ Pl'm aūt incessus
villoꝝ. dixit Aui. est ₒm lōgitudinē corpis: nisi in mēbris ap
propriatis. i. qbusdā q̄ exceptuant': quoꝝ villoꝝ incessus nō
est ₒm lōgitudinē corpis: sꝫ pcedūt arcuate: aut in latitudie:
sic dixit Aui. apud fumen. s. in loco in q̊ sunt musculi trāsuer
sales: aut latitudinales: sic sunt coste ⁊ iguina: ⁊ subdit iteꝝ.
ꝙ pl'm lōgitudinis villoꝝ est ₒm longitudinē ligature. i. ₒm
pcessum ligamētoꝝ ligātiū iūcturas. Et est ₒm incessum ru/
gaꝝ in mēbris hn̄tibus rugas: nisi in qbusdā appropriatis:
sicut in frōte in q̄ lꝫ incessus rugaꝝ ⁊ reflexionū sit ₒm latū.

Incessus tn̄ villoꝝ: siue neruoꝝ eius est ₒm longū: si ergo tu
faceres sectionē in frōte ₒm incessum rugaꝝ: tūc caderet cu/
tis frōtis sup faciē: ⁊ decideret inferi⁹ supciliū: ⁊ id̄ opꝫ vt di
uersifices ligaturā. i. rugationē in frōte: ⁊ incidas ₒm rectuꝫ
frōtis in rectitudine corpis. Et dixit. in eis q̄ sunt sicut ingui
na: opꝫ vt tu incidas nō ₒm rectitudinē corpis: sꝫ cū ligatu/
ra. i. rugatione in latitudine cutis. Et est snia Gal. 14. tera. cū
dixit. obliqua icisio: ⁊ nō ₒm rectū coxe in bubone fiēda est:
eteni ₒm nām inuoluit': ita cutis sup ipsa sibijpsi curuātib⁹
coxā: ⁊ subdit. cū necīa fuerit multiformis circūdiuisio hēat
tūc lōgitudinē minorē latitudine. ¶ Et Ras. dixit in diuisio
nibus. fiat incisio sp ₒm lōgitudinē corpis: ⁊ nō in latitudine
in oibus locis equal'r q̄ eminētiā nō hn̄t. In locis aūt q̄ sunt
flexibilia pcede in flexibilitate accidente in loco illo. Et Al/
mā. dixit. aptio in corpis longitudine: ⁊ nō in latitudine fiat.
In locis v̄o q̄ curuant' ⁊ extendunt' incisio ₒm eoꝝ incurua/
tionē ⁊ extēsionē incedere oꝫ. ¶ Fieri aūt oꝫ incisio ₒm inces
sum villoꝝ ⁊ rugaꝝ pp cās assignatas. Sꝫ potissime vbi pos
sit cadere incisio in latitudine alicui⁹ arterie vel vene magne
vel chorde vel nerui vel lacerti: hec. n. mēbra pl'm incedūt ₒꝫ
villoꝝ incessuꝫ ⁊ rugaꝝ: ⁊ maxie nerui. Dixit. n. Antil'. in oī
dispōne sit studiū tuū: ne incidas arteriā neq̧ venaꝫ magnā:
neq̧ villos lacerti: neq̧ neruū. ¶ Et Aui. dixit. necīa est pfo
ratio cū cautela: ita vt ferrū cuꝫ q̊ fit incisio nō tāgat. i. icidat
illud qd̄ seqt' exiturā de mēbris nobilibus in tactu: siue inci/
sione. quoꝝ est timor q̄ mēbra sunt q̄ dicta sunt: ⁊ sunt: aut i
ipso loco exiture: aut ppe ipsam. In incisione aūt arterie vel
vene magne est timor de fluxu nimio sanguis: ⁊ in incisione
chorde vel villoꝝ lacerti timet' de pditione mot⁹ mēbri: quē
motū hēbat ab illo lacerto vel chorda ei⁹ ⁊ pn̄t eē mēbra sup
posita exiture loco in q̊ fit incisio: sic. n. in exituris costaꝝ ca
uendū est: ne icidat' pleura: ⁊ in exituris myrach cauēdū est:
ne incidat' siphac aut zirbus: aut intestinū quē errorē aliqn̄
cōmittere vidi: ⁊ oꝫ vt p̄dicta cautela seruet' in aptione qua/
rūcūq̧ exituraꝝ: p̄cipue tn̄ in eis q̄s oꝫ apire an̄ pfectā matu
rationē: ⁊ in his maxie q̄ sunt pfunde ⁊ grosse cutis: in qb⁹
opꝫ incisionē facere pfundā. ¶ Et p̄dict⁹ incessus pforatio/
nis est regularis tā in icisione vulneꝝ q̄z exituraꝝ. Aliqn̄ tn̄
cogunt' irregul'r icidere: vt pp euitare mai⁹ piculū: sic cū in/
cidimus neruū vel lacertū in latitudine cupiētes egrū a spas
mo liberare. ¶ Dixit Aui. oꝫ vt sit pforatio ⁊ incisio incedē/
tes in longitudinē villoꝝ mēbri: nisi sit volūtas. s. coacta: vt
destruat' opatio illi⁹ mēbri. s. sensus vel mot⁹ eius timēdo ca
sum spasmi: tūc. n. scindēdo villos vel neruos in latitudie sal
uabis egruꝫ ab eo qd̄ timebas: ⁊ sunt v̄ba Gal. in p̊ anoto^c
magne posita a Rasi. 13. cti. Et sic incidim⁹ exiturā vel vlcus
in latitudine vt phibeam⁹: ne fiat fistula in loco ei⁹: ⁊ qn̄ in/
cidim⁹ in latitudine: vt possim⁹ opōnē necīaꝫ ad salutē face/
re corpis: sic qn̄ cogunt' cutē capitis in modū crucis icidere:
vt possim⁹ facere cranei rasionē. ¶ Antil'. aūt vt recitat. A.
posuit modū pforationis exituraꝝ penes diuersitates mem/
broꝝ. Et dixit. si exitura fuerit i capite: tūc sectio ei⁹ sit sectio   Perforatio exiturarum penes diuersitatē mē/broꝝ.
eq̄lis. i. ₒm lōgitudinē ⁊ rectitudinē corpis: ⁊ sit cū radice ne
cessitatis capilloꝝ. i. ₒm qd̄ icedūt radices capilloꝝ: ⁊ nō fiat
trāsuersa vt coopiāt cicatricē q̄ remanet cū sanabit' ⁊ nō ap/
pareat. Et dixit. si fuerit loc⁹ ei⁹ oculus. i. palpebra: tūc pfo/
ratio ei⁹ sit lata. Dn̄t qdā. i. p trāsuersuꝫ rugaꝝ ei⁹: q2 talis ē
incessus lacertoꝝ mouētiū eā. Et qdā dn̄t. in inferiori palpe
bra fiat sectio ₒm lōgū. Et qdā dn̄t. ꝙ si fuerit i musculis mo
uētib⁹ oculū ꝙ oꝫ sectio fieri ₒm lōgū. Et dixit Antil'. si acci
derit in naso pforabis eā eq̄l'r cū q̄ztitate lōgitudinis nasi: ⁊
si fuerit ppe oculū. s. in pte iferiori pforabis eaꝫ pforatiōe sili
capiti lune noue ⁊ facies tortuositatē in fine: ⁊ si acciderit in
mādibula secabim⁹ eā sectione eq̄li. s. in lōgitudine: qm̄ cōpō
hui⁹ loci est ₒꝫ lōgū. Et scit' h̄ ex corpib⁹ senū: qm̄ in mādibu
lis eoꝝ appent ruge ₒꝫ lōgū. Et si fuerit post aures. s. in loco
emūctorioꝝ pforabimus eā eq̄l'r. i. ₒm lōgitudinē: ⁊ si fuerit

post aures.i.in carne imediate sita post aures:q̄ caro nō est emūctoriū:ꝑforabimus ipsam equalr̄.s.auri:q2 ꝫ incessum auris:sicut ḡ auris nō est ꝫm longitudinē oino:sꝫ accipit aliqd de latitudie:sic ⁊ in illa carne sectio dꝫ fieri:vt sit eq̄lis situi auris. Et dixit.brachia v̄o ⁊ cubitos ⁊ manus ⁊ digitos oino ꝑforabimꝰ in lōgitudie:⁊ sil'r inguina.i.coxas crura pedes ⁊ digitos eoꝝ:nō.n.itellexit de iguinibꝰ ꝓprie:q2 vt patuit nō dꝫ in eis fieri sectio in lōgine corpis oino:sꝫ ꝫm plicationē:ita ꝙ accipiat aliqd in latitudie. Dixit.n.ꝙ si fuerit ꝓpe coxas.s.in inguinibꝰ ꝑforabis eā.s.ꝑforatiōe rotūda:naꝫ si nō ꝑforat̄ rotūde nō habebit situ bonū ad purgationē saniei:q̄re aggregabit̄ in ea:⁊ fiet fistula:⁊ nō intellexit de v̄a rotūditate:sꝫ sic dixit.q2 vt dcm̄ est accipit in lōgine ⁊ latine. Et subdit.ꝙ sil'r ꝑforat̄ exitura q̄ est ꝓpe anū ꝑꝑ facere locū hūiditati q̄ aggregat̄ in eo. Et in latere ⁊ costis ꝑforat̄ apiēdo.s.sicut ꝓcedūt coste. Et in intestinis ⁊ virga fit ꝑforatio eq̄lis.i.in lōgine. ¶ De eruptiōe aūt exiture fit̄ cū ferro ⁊ medicinis fiēda.dixit Aui.ꝙ multotiēs ꝑforat̄ cutis ꝑforatiōe aliq̄.s.parua:⁊ hoc fit vt accipiat̄.i.incidat̄ ex ea aliqd puū: ⁊ postea ponit̄ suꝑ pte incisa medicamē erūpēs:vt addat in eruptiōe:⁊ sit ei eruptio sufficiēs:⁊ hoc maxie fit qñ medicie ꝑ se nō possent erūpere. Medicina aūt erūpēs loco discooꝑto a cute apposita iprimere pōt ⁊ erūpit ꝙ prius erūpere nō poterat ⁊ meliꝰ ⁊ citiꝰ:multi aūt modernoꝝ suꝑ exiturā apponūt ꝓus medicamē causticū:donec ꝑueniat ad locū saniei vel ꝓpe ipꝫ:⁊ facta mortificatiōe carnis cū pilo incidūt vsq̄ ad locū saniei:⁊ eā extrahūt:⁊ maxie hoc faciūt in exituris ꝓfundis ⁊ grosse cutis. ¶ Cūq̄ ꝑforas ꝯsidera magnitudinē exiture:⁊ si multā saniei q̄ztitatē ꝯtineat:caue ne totaꝫ sit̄ euacues:sꝫ accipe ꝑtē quādā:deinde obtura. Et in crastinuꝫ euacua aliā ꝑtē:⁊ sic ꝓcedas donec tota euet̄. ¶ Dixit Rabi. in.15a ꝑticula.aucte Gal̄.suꝑ 6o affor.cū apit̄ apa magnū in quacūq̄ ꝑte corpis fuerit:⁊ ab eo sanies multa fluxerit est molestū:q2 ab eo subito exit spūs:ad cuiꝰ exitū seq̄t̄ defectio virtutis ⁊ sincopis:putredo.n.erat obturatio orificioꝝ arteriaꝝ:⁊ in euone saniei totius multus spūs ⁊ subito sit̄ exit cū ea. ¶ Et Alman dixit.cū magna fuerint apata matura ⁊ aꝑtione idiguerint totū eiꝰ virus nō sit̄:sꝫ paulatiꝫ erit emittendū:⁊ p̄cipue si eger debilis fuerit ex resol'one:aut etate: vt q2 infans vel puer:aut decrepitus:aut si fuerit mulier pregnans ne suꝑueniat sincopis. ¶ Emissa aūt ab exitura sanie tota inspice:⁊ sicut dixit Ga.14.terap̄.si putrefacta sūt q̄dā eiꝰ q̄ suppuratiue appareāt abscidere nec̄iuꝫ est ea. Et dixit. exitura qñ apit̄ cū ferro nō dꝫ approximari ei aqua nec ol'ꝫ: nec vngm in quo ponat̄ adeps:qm̄ exitura idiget eo qd̄ desicat nō eo qd̄ hūectat. Et Aui.dixit.nō opꝫ vt approximet̄ ꝑforationi vel sectioni aq̄.s.simplex:neq̄ oleū:neq̄ aliqd in quo sit pinguedo:qm̄ ista sūt putrefactiua:⁊ intētio ēt dꝫ ꝓhibere ne putrefactio fiat:imo si qua fcā est vt amoueat̄:cū aūt ꝑforaueris ⁊ mūdificaueris eaꝫ a sanie ⁊ oi re corrupta: tūc intētio est ad carnis gn̄ationē. Deinde ad ꝯsolidationeꝫ cū medicinis exiccātibꝰ qbꝰ vlcera curant̄:iō dixit Gal̄.14. terapē.suppone ei deinceps farmacū eoꝝ q̄ siccāt imordaciter. Et iō dixit Auer.colliget 7o.ꝙ medicatio dꝫ fieri festine in exituris q̄ nō ꝑforant̄ añ ꝑfectā maturationeꝫ:ꝑꝑea dixit Aui.nec̄iuꝫ est:vt tu succurras ad glutinādū cutē cū carne.i. ad incarnādū ⁊ ꝯsolidādū:⁊ h̄ ꝑꝑ duas cās:vna est:vt non rūpat̄.i.nō corrodat̄ caro.s.a virulētia q̄ ibi gn̄at̄ si festine nō ꝯglutinarent̄. Et 2a cā est vt idurescat exitura circa labia eius:⁊ fiat tal'r ꝙ nō ꝯglutinet̄:nā si nō ꝯglutinaret̄ fiet sinꝰ q̄ nō cessabit ipleri.s.sanie vel sorditie vel virulentia ⁊ redeat exitura sil'is p̄c in aggregatiōe saniei sorditiei vel virulentie. Q2 si accidat ꝑꝑ errorē vt fiat sinꝰ:tūc mūdifica eum:⁊ post mūdificationē eiꝰ.dixit.A.nō moret̄.i.nō tardet̄ iteꝝ quin nō ipleat̄ carne.s.ad cuiꝰ gn̄onē citā itēdere debes:qm̄ si nō iplebit̄ carne ⁊ moret̄ fiet in v̄itate de gn̄e fistulaꝝ:nā fiet fistula:aut vlcus cauernosuꝫ:nā faciet sinū post sinū:donec ꝓlonget̄ t̄ps ꝓcurationē eius:in qua ꝓlongatione:aut fiet fistula:aut vlcꝰ difficilis ꝯsolidatiōis:in cuiꝰ curōnis difficultate erit sil'e fistule. Attñ nō ita festinādū est in incarnatione exituraꝝ aꝑtaꝝ vt p̄sumat medicꝰ eā incarnare añ ꝑfectam mūdificationē:nā q̄ añq̄ꝫ ꝑfecte mūdificent̄ ⁊ exiccent̄ ꝯglutinant̄ ꝫꝫ pl'm recidiuāt. ¶ Si aūt aꝑtio exiture facta fuerit añ t̄ps d̄bitū,aut q2 errauit medicꝰ,aut q2 coactꝰ eā fecerit: tūc maxie nō est festinādū in ꝯglutinatiōe eaꝝ:imo intentio eē dꝫ ad mūdificationē ⁊ ad resoluendū ⁊ digerēdū qd̄ relictū erat nō saniatū in ea. ¶ Medicamen bom ⁊ vtile ad p̄dictas intētiōes cōplēdas fit ex farina tritici:succo apij ⁊ melle:digerit eniꝫ mā̄ꝫ crudā resoluit ⁊ mūdificat. ¶ Jntētio āt q̄ est ad accñtia:maxie dirigit̄ ad dolorē sedādū ⁊ ꝓhibēdū augm calitatis in loco:⁊ sic augm apatis ex suꝑuētu mā̄e de nouo fluētis ad locū ꝑꝑ dolorē ⁊ calitatē:⁊ ad fluxū sanguinis suꝑfluū,⁊ ad nimiū fluxū virulētie:⁊ ad labioꝝ iduratiōnē. Et auctores maxie itēdūt ad sedationē doloris:⁊ h̄ añ icisionē in hoībꝰ timidis q̄ nolūt tolerare incisionē ꝑꝑ effugere dolorē:⁊ qñq̄ꝫ ēt in corpibꝰ vel mēbris multi sensus:⁊ hoc faciūt stupefaciēdo:vt sopiēdo sensum cū stupefactiuo ab intꝰ ⁊ ab ex̄ approximatis:⁊ h̄ multi faciūt exhibēdo in potu vinū lymphatū cū aq̄ lolij:aut cū aq̄ d̄cocnis radicū mādragore ⁊ seminis iusq̄ami nigri. Et q̄dā supponūt icidēdo empl'a stupidū faciētia ex his q̄ dcā sūt in ꝫmōe 3o cao de vl̄i curōne doloris. ¶ Cū aūt exitura icidēda fuerit in membro multi sensus opꝫ mollire mēbꝝ añ icisionē vt dolor nullus aut paucꝰ ⁊ remissus in icisiōe sentiat̄. Dixit Raꝫ.13o ꝯti.auctoritate Gal̄.in mēbro supponunt̄ mene mitigātes doloreꝫ añq̄ꝫ videris oportunū.i.añq̄ꝫ dolor cāet̄:⁊ mitigat̄ sufficiēter cū eo ⁊ supponēdo ei vngm mollificatiuū,vt in eo nullus efficiat̄ dolor.s.saltē intēsus. ¶ Et sedāt dolorē iductū ꝑ incisionē cū mitigātibꝰ ipꝫ absq̄ stupefactiōe:⁊ h̄ faciūt cōiter opantes supponēdo loco post incisionē ⁊ saniei ex̄ctionē totaꝫ subaꝫ oui.s.vitellū ⁊ albumē bñ ꝯquassatū:qm̄ doloreꝫ mitigat ⁊ ꝓhibet sedādo dolorē influxū mā̄e fieri ex illa:⁊ q̄dā ꝑmiscēt cū eo modicū vini stiptici:⁊ q̄dā ifūdūt spōgiā in solo vīo stiptico ⁊ supponūt:⁊ nō p̄sumat medicꝰ sedare hūc dolorē cuꝫ administratiōe aq̄ cal'e:aut olei:siue simpl'r:siue cū sb̄a oui:errāt.n.q̄ sic faciūt:qm̄ addūt in putrefaniem vlceris. ¶ Et dixit Aui.si vehemētiora fiunt apata.s.si ꝑs patiētis ampliꝰ itumescat:⁊ calitas fit vehemētior q̄ rōne sue iflā̄matiōis mā̄ꝫ attrahat magnificātē apa:tūc euaporet̄ ⁊ emplastret̄ locꝰ cū lētibꝰ.s.decoctis:sꝫ nō i aq̄ simplici. Sꝫ aut in aq̄ mellis:aut in lixiuio dulci:aut in vino stiptico:qd̄ meliꝰ est:aut in hñtibꝰ ꝟtutē extinctiuā ⁊ reꝑcussiuā ꝫꝫ gradū assistētis calitatis. Et q̄dā dñt.ꝙ stercꝰ vaccinū solutū in aceto suppom exituris cal'is sedat eas. ¶ Q2 si nimiꝰ fluxꝰ sāguinis euenerit restringēdus erit ilico cuꝫ eis q̄ dcā sunt in tractatu p̄cedēti. ¶ Dixit Raꝫ.14.ꝯti.q̄tiēs idigueris exhere noduluꝫ:aut ꝑforationē facere magnā d̄bes penes te medicamē ꝯueniēs ad fluxuꝫ sanguinis hr̄e:vt si suꝑfluus ⁊ suꝑueniat possis eū restringere cū rebꝰ penes te habitis. ¶ Et si suꝑuenerit fluxus virulētie nimius nec̄iuꝫ erit exiccare cuꝫ eis q̄ dcā sūt in cura vlceꝝ virulētoꝝ. ¶ Et si accidat vt labia vlceris indurent̄ ex mā̄ idigesta q̄ remāsit in exitura suꝑponant̄ empl'a mollitiua ⁊ digestiua illiꝰ mā̄e indigeste.

De aꝑtione exiture cū ferro ⁊ medicina fit.

De mō extrahendi saniē in ꝑforatione exiture.

Cura exiture facta aꝑtione ⁊ sanie educta.

De correctione accidentiū.

De mō sedandi dolorē inductū ꝑ incisionem.

¶ De sanie in generali. Cap.xlv.

Anies pus ⁊ putredo in libris ad chirurgiā ꝑtinētibꝰ idē significāt, ⁊ cum absolute ꝓferunt̄ ꝓ sanie laudabili supponunt. ¶ Assignant̄ autē saniei q̄tuor cāe.s.mā̄lis efficiēs formalis ⁊ finalis. Et cā mā̄lis ponit̄ esse triplex.s.humor humiditas ⁊ caro ꝯtusa. Et p̄ma ponit̄ eē duplex:dixit.n.Aui.2a p̄mi.ꝙ cāe saniei sunt humiditates euacuate ⁊ trāsmisse ab alijs mēbris ad aliqd̄ mēbruꝫ debile.s.ex vulnere vel apate in ipso ex̄ñte vel alia de cā q̄ retente in illo ꝯuertunt̄ in saniē. Et humiditas nun imētalis ad mē

Quatuor cause assignant̄ saniei.

Cā mā̄lis

brum patiens vulnus vel apa delegata:siue illa materia nu
trimentalis formā teneat humoris:siue secūdaꝝ humidita/
tum:cum ipsa ex debilitate mēbri nō potuerit in nutrimētū
conuerti:sed remanens in cōuersa cōuertitᷣ in saniez. Dicunt
nō oēm humorem posse in saniem cōuerti:imo sanguinē so
lum:aut massam sanguineā:aut aliū ex humoribus sangui/
ni mixtum:vt innuit Gal. sup pmo pnosticoꝝ. ꝛ Oribasius
in suo cōmento illius affo. esse generationē saniei ꝛc. dixit.
sanies in quocūqꝫ loco nō fit nisi vbi sanguis aduenerit:nā
dixit ipse. sanies fit per putrefactionē:ꝛ omne qđ putrefit est
calidū ꝛ humiduz:ꝛ inter humores sanguis solus calidus
ꝛ humidus: ppterea colera flegma ꝛ melā:siue nāles sint si
ue innāles nō cōuertunᷣ in saniez,nisi cū eis sanguis miscea
tur. De 3ª aūt mā saniei. dixit Gal. 5° de simplici medici. vbi
voluit. ꝙ caro ꝯtusa vel attrita in vulnere repta fiat sanies.
Patuit. n. in pcedēti trac. caͦ de vulnere cōposito cū ꝯtusiōe.
ꝙ necessariū est ꝙ ois caro ꝯtusa in saniem cōuertatur.

Cā effici/
ens.

¶ Causa aūt efficiens saniei diuersificatᷣ fꝫ diuersas mās eiꝰ:
nā eius cuius mā est humor:aut 2ª humiditas:cā efficiens
est virtus digestiua agens in illā mām quā conatᷣ cōuertere
ad benignū:virtus aūt digestiua membroꝝ sp in mām hu/
moralē vel reducibilē ad humoralem opatᷣ:vt eā reducat ad
benignū. veꝝ hoc qñqꝫ facere nō pōt:aut rōne sui instrumē/
ti:qꝛ est debile:aut qꝛ est ipeditū a calore extraneo:aut rōne
sue māe:qꝛ multa aut grossa ꝛ viscosa:aut subtilis fluida:
aut mala qlitate īfecta:aut qꝛ in loco detenta in quo trāspi/
rationē nō hñs est arrepta a calore extraneo:ꝛ tūc agens in
eā conatᷣ eā deducere vlus benignū inqꝫtū pōt. mō mā ꝯtē/
ta in vlceribꝰ ē talis ꝙ nō ē reducibilis ad benignū:qre erē/
pta a calore extraneo:ꝛ q̄si derelicta a regimie nāe mediante
actione caloris quē acqsiuit ēt in eā agēte ꝯuertitᷣ in saniez.
Et sic pncipale efficiēs saniē est vtꝰ nālis digestiua mēbri in
quo mā saniabilis ꝯtinetᷣ ꝛ pncipale instrꝫ eiꝰ est nālis ca/
lor ipsiꝰ mēbri ꝛ calor ex̄neꝰ in ipsa mā acqsitꝰ est ꝓhibens
calorē nālē a pfecta actione sua:ꝛ est agēs in illa mā putre/
factionē:ꝛ iō dr̄ esse nō pncipale agēs saniei:sꝫ coadiuuans
mō dicto. Et ꝙ sanies actione vtriusqꝫ caloris. s. nālis ꝛ ex
tranei gn̄etᷣ:voluit Gal. vltio cōmē. pmi pnosticoꝝ. Et. A.
dixit. in sanie opata est caliditas insta:lꝫ non sit excusatio a
cōitate ex̄nee. s. calitatis in opōne saniei. Saniatio ḡ māe nō
est alteratio eius ad benignū, neqꝫ ēt est alteratio ipsius ad
malignū:neqꝫ oino preter nām:sed soluz est adequatio sub̄e
eius ꝛ alteratio a qbusdā accn̄tibꝰ eiꝰ:q̄ alteratio matura/
tio:siue digestio in nocitiuo dr̄ q̄ est alteratio media:tñ cum
latitudine magna iter alterationē pure nālē qua ꝯuertitur
mā ad benignū ꝛ putrefactionē corruptiuā. Et sic sanies est
media iter mām ꝯuersaz ad benignū ꝛ ꝯuersaz ad malignū.
¶ Et Gal. dixit in cōmēto affo. supradicti ꝙ sanies gn̄atᷣ ex
sanguie:sicut gn̄atᷣ cinis ex incēñōe lignoꝝ. Et voluit ex hoc
dicto ꝙ ista silitudo ab eo adducta sit ꝓparimo est satis cōis
ꝛ larga ꝛ solū in tātū inqꝫtū sanies ꝛ cinis hñt ꝓ agēte cali
ditatē q̄ postqꝫ ꝓduxit formā in mām nō ampliꝰ agit in eaꝫ
ꝓ illa forma. In actiōe tñ sua illa caliditas ꝓcedit exiccādo
hūiditatē rei:verūtñ qñ agit in hūoribꝰ:nec incinerationeꝫ
totā ipsoꝝ facit nec ꝯsumit hūiditatē eoꝝ:nisi fm ptem. Et
hec est cā vt dicunt. ꝙ sanies pōt esse cā febris putride:cinis
aūt humoꝝ nō est:qꝛ mā in actione saniationis exiccatᷣ. dr̄
ꝙ ipsa est grossior mā ꝑex̄nte ex qua facta est. ¶ Et dicunt.
patere ex dictis saniē nō posse mēbꝝ nutrire:qꝫuis qdā ꝯce
dant tpe necessitatis ꝛ inopie nutrimēti mēbꝝ in qͦ est posse

Sanies
nō pōt nu
trire.

nutriri:ex laudabilioribꝰ tñ ptibꝰ eiꝰ maxie eiꝰ q̄ est laudabi
lis. ¶ Appet ergo sicut dicit Gal. 5° de simpli. medi. ꝙ ꝯuer
sio māe ad saniē est vna de opōnibꝰ nālibus:qm̄ est cōuer/
sio ꝛ alteratio in qua est aliqd digestionis:que digestio pro/
prie est adaptatio māe saniabilis ad euōnē sensibilem vel in
sensibile:que pus apta nō erat. ¶ Quidā aūt dixerūt. ꝙ de/
bilitas mēbri est cā coadunationis māe saniabilis in ipso p̄:
qꝛ est cā ꝙ nutrimentū veniēs ad ipꝫ nō fm totū ꝯuertatur
in ipꝫ:ꝛ sic ps eius in ipso remaneat nō ꝯuersa. 2° qꝛ est cau/
sa ꝙ mēbra alia eo fortiora ad ipꝫ ǒponāt supfluitates suaꝫ:
ꝛ tertio qꝛ est cā ꝙ p̄dicte māe in ipso retineanᷣ:ꝛ dicunt ꝙ
debilitas mēbri est ēt cā cāe coadiuuantis ad saniationem:
est eniꝫ cā ꝙ mā retenta in mēbro a gubernatione nāe relin
quatᷣ aut ꝯculcetᷣ:ꝛ sic a calore extraneo apprehēdatᷣ:qꝛ vt
dictū est:est cā coadiuuans ad saniationē māe. ¶ Et pp p̄di
cta dicūt. ꝙ debilitas est cā efficiens saniationis:verūtñ ista
eoꝝ locutio est satis impropria. verum ipsoꝝ locutio est siliꝫ
locutioni Aui. 4ª quarti. cuꝫ dixit. ꝙ solutio ꝯtinuitatis in
carne nō facit pus:nisi propterea qꝛ cibus qui venit ad eam
cōuertitᷣ ad corruptionē pp debilitatē membri soluti:ꝛ qñ
resoluunᷣ ꝛ attrahunᷣ ad ipꝫ supfluitates mēbroꝝ vicinan
tiū ei. s. saniei q̄ ex carne ꝯtusa fit cā efficiēs ꝓprie est calor ex
traneus acqsitꝰ in illa carne:qm̄ nā a gubernatiōe eiꝰ totalr̄
se retraxit. ¶ Sciēdū aūt est ꝙ medicia maturatiua iter cās
efficiētes coadiuuātes cū mēbro applicata fuerit numeratᷣ.

Cā finalis

Cā quoqꝫ saniei finalis appebit ex dicēdis. ¶ Et cā eiꝰ fina
lis est vt cōmodiꝰ ex mēbro educatᷣ:ne mēbꝝ corrumpat.

Diuiditur aūt sanies in saniē laudabilē ꝛ bonā: ꝛ in illaudabilē ꝛ malā. Ista tñ diuisio nō cōpe
tit omni saniei:sed solum ei que ex mā humorali fit:nam ea
que fit ex carne cōtusa nūqꝫ ꝓprie pōt dici laudabilis. ¶ Sa

Sanies
laudabi/
lis.
al's. odor.

nies itaqꝫ laudabilis est:sicut dixit Hip. in pnosticis ea que
est alba ꝛ eq̄lis p totū:neqꝫ in supficie ineq̄lis:qꝛ dꝫ eē lenis
ꝛ plana:neqꝫ mali odoris. i. horribilis odoratui. Et Aui. di
xit. ꝙ est ea q̄ est alba lenis ꝛ eq̄lis:ꝛ nō est ei dolor horribi
lis:q̄ aūt est huic ꝯ̄ria. dixit Hipp. pessima est ꝛ illaudabilis.

Vñ ꝓce/
dat lauda
bilitas ꝛ
illaudabi/
litas sa/
niei.

¶ Procedit aūt laudabilitas ꝛ illaudabilitas saniei : qñqꝫ
ex pte mālis cāe:ꝛ qñqꝫ ex pte cāe efficiētis:ꝛ qñqꝫ ex parte
vtriusqꝫ. Cuꝫ. n. mā saniabilis fuerit benigna ꝛ calor nālis
mēbri supauerit multū in actione calorē ex̄ñtē:tūc sanies ge
nerabitᷣ laudabilis hñs cōditiones p̄dictas. Cū vo mā fue/
rit inepti modi sub̄e:aut male q̄litatis:aut calor extraneus
supauerit calorē nālē:tūc gn̄abitᷣ sanies illaudabilis fꝫ ali/
quā vel aliquas de ꝯditiōibꝰ saniei illaudabilis. Et si tal'mā
fuerit mala:ꝛ calor nālis supatꝰ fuerit a calore extraneo:tūc
fiet sanies oino illaudabilis ꝛ pessima q̄ dr̄ illaudabilis sim/
plr̄. ¶ Sanies itaqꝫ laudabilis dꝫ esse alba dixit. A. qm̄ co/

Verificat
cōditiōes
saniei lau
dabilis.

lor mēbroꝝ radicaliū est albꝰ:nā aūt agēs in mām sp inten
dit reducere eā ad benignū ꝛ ꝯuertere in nutrimētū mēbro/
rū:ꝛ sic agit assimilādo ipsaꝫ ipsis mēbris nutriēdis:pcipue
radicalibꝰ q̄ sūt minera vite:ꝛ hꝫ inqꝫtū pōt. ḡ dealbat eā cū
potēs fuerit supra eā. Lenis aūt ꝛ eq̄lis dꝫ eē sanies laudabi
lis. dixit Aui. nō additᷣ p̄dicte māe lenitas:nisi vt sciatur ꝙ
ipsa mā est ꝑparata ꝛ disposita pati a vtute digestiua mēbri
in quo est fꝫ oēs ptes eiꝰ:ita ꝙ nō diuersificatᷣ mā ente obe
diēte fm oēs ptes eiꝰ:qꝛ qñ talis diuersitas est in mā sanies
nō fit lenis ꝛ eq̄lis fm se totā:imo fit ineq̄lis ꝛ diuersa. Eq̄li
tas aūt in mā attenditᷣ:ꝛ in colore ꝛ in sub̄a. In colore vt sit
fꝫ oēs eiꝰ ptes tā intrinsecas q̄ꝫ extrinsecas vniꝰ coloris. In
sub̄a vt sit fꝫ oēs eiꝰ ptes vniꝰ modi q modꝰ dꝫ tenere me/
diū inter grossitiē ꝛ subtilitatē:ꝛ inter spissitudinē ꝛ liqdita
tē. Et dꝫ eq̄litas eiꝰ eē circa totā supficiē q̄ eq̄litas est ꝓprie
leuitas distincta ꝯ̄ asperitatē:nā nō dꝫ supficies eiꝰ hr̄e ptes
alijs ptibꝰ suppositas:sicut hꝫ eas illa q̄ est aspera ꝛ ineq̄lis.
¶ Cū ergo in sanie est p̄dicta triplex eq̄litas. s. sub̄e coloris
ꝛ supficiei sign̄atᷣ ꝙ mā q̄ saniata est fuit apta ꝛ disposita pa
ti a virtute digestiua mēbri q̄ digessit eā ꝛ sign̄atᷣ fortitudo
ipsius vtutis ꝛ dñiuꝫ eiꝰ supra ipsaꝫ:ita ꝙ equalr̄ eiꝰ sub̄aꝫ
imutauit ꝛ alterauit:ꝛ ptes eius oēs situauit recte ꝛ debite
colorauit:sicut sp ꝯtingit cū agēs cū dñio agit in patiēs pre
paratū. ¶ Et nō dꝫ eē horribilis odoris. dixit Aui. vt sit lō/
gingor a putrefactione. Ubi notant. ꝙ in sanie laudabili dꝫ
esse actualis fetor:qꝛ calor nālis agēs in mām nō fuit totalr̄
excusatus ab actione caloris extranei vt patuit:eius aūt est

putrefacere: ad cui⁹ putrefactionē seqᵗ fetoꝛ saltē aliqualis: nulla.n. est mā putrefactionē hñs: qn ēt ōbeat fetere: ꝛ hinc est ꝙ ſp fetoꝛ putrefactioni atteſtaᵗ. Attñ fetoꝛ erit remiſſus ſeu hoꝛribilis: vel intēſus: aut iter eas medi⁹ ƀʒ gradū putre factiōis remiſſioꝛē vel intēſioꝛē: putrefactio aūt remiſſa erit in ſanie qñ caloꝛ exͭne⁹ mltū fuerit ſupat⁹ a caloꝛe nāli: ꝛ tūc erit fetoꝛ remiſſus. Et eᵒ. qñ multū ſupauerit caloꝛē nālez. Et cū medio mō ſe habuerit erit in ſanie putrefactio medio cris ꝛ fetoꝛ in ea erit ſilr mediocris. Fetoꝛ ḡ puus in ſanie ſi gnificat ꝙ caloꝛ nālis ſupauit in actione ſua multū caloꝛem exͭneū. ℂ Predicte aūt additiōes. al's. ꝯditiōes ſaniei lauda bilis directe arguūt actionē in eā iſſe factā ab ambobus di ctis caloꝛibus. Equalitas enim lenitas ꝛ albedo ſignificant actionem caloꝛis naturalis: fetoꝛ vero ſignificat actionem caloꝛis extranei. Et ſanies habens omnes predictas con ditiones dr̄ ſimplr̄ laudabilis. ℂ Sanies aūt illaudabilis: aut eſt ꝯ̄ria laudabili in coloꝛe: q2 nō erit coloꝛata ʋa albedi neꝗ̃ erit rubea vel citrina liuida viridis vel nigra. Et min⁹ mala haꝝ eſt rubea ſicut deterioꝛ eſt q̄ eſt nigra: ꝛ alie tenēt mediū cū latitudine in qua citrina eſt min⁹ mala: ꝛ liuida eſt deterioꝛ citrina: ꝛ viridis eſt deterioꝛ liuida: aut erit ꝯ̄ria lau dabili in mō ſube: ꝛ erit aut liqda fluēs: aut groſſa coagula ta. Dixit Aui. qñꝙ egredit ſanies diuerſaꝝ ptiū in mō ſube ꝛ lenitatis ei⁹: ꝛ erit vna ps ei⁹ groſſa: altera ſubtilis: vna ps erit hñs lenitatē: ꝛ altera aſpitatē: ꝛ ſic q̄ eſt illaudabilis ex pte modi ſube eſt duplex: vna q̄ eſt ƀm ſe totā talis: vt q2 ſit tota groſſa vel tota liqda: aut ſolū ƀʒ ptē: vt cū habuerit ali quas ptes boni modi ſube ꝛ aliquas mali modi. Aut erit cō traria laudabili i fetoꝛe: vt q2 erit fetida abſꝙ hoꝛribilitate. Et fetida abſꝙ hoꝛribilitate nō hʒ fetoꝛē puū ꝛ remiſſū qua lis cōuenit ſaniei laudabili: imo hʒ fetoꝛē intēſioꝛē illo: tñ eū odoꝛatus nō multū abhoꝛret: ꝛ hʒ latitudinē magnā in plus ꝛ min⁹: fetoꝛē aūt hoꝛribilē odoꝛat⁹ nō tolerat. ℂ Sanies il laudabilis ƀm ſe totā in oib⁹ ꝯditionib⁹ dictis eſt: vt patuit dicta illaudabilis ſimplr̄: ꝛ eſt in extremo remotioꝛi a ſanie laudabili: ꝛ de iſta loqns Aui. dixit. ſanies mala. i. in vltimo malitie eſt fetida cū hoꝛribilitate: nā ſigniat putrefactionem extremā ꝛ ſigniat dñiuʒ multū caloꝛis exͭnei: ꝛ ex ƀ ꝙ ſic ē fe tida inuiᶜ ꝙ ipſa eſt mala in alijs ꝯditiōib⁹: nā calitatis ex tranee dñantis quā ipſa ſignat eſt diſgregare: ꝛ ſic ptes ineq les facere ꝛ male coloꝛatas. ℂ Sanies aūt illaudabilis non ƀʒ ſe totā in oib⁹ ꝯditionib⁹ dictis dr̄ illaudabilis ƀm qd: ꝛ eſt duplex vna q̄ tʒ meᵐ in oib⁹ dictis ꝯditiōib⁹: vt q̄ eēt ci trina ꝛ ſubs nō multū liqde vel nō multū ſpiſſe ꝛ hñet fetoꝛē nō difficulter tolerabilē. Et alia eſt q̄ hʒ diuerſitatē in ꝯditio nib⁹ dictis aliqb⁹: vt q̄ eſt alba: ſʒ eſt mali modi ſube: aut q̄ eſt boni modi ſube: ſʒ nō eſt boni coloꝛis: aut boni modi ſbe ꝛ boni coloꝛis: ſʒ eſt fetida: aut nō eſt fetida: ſʒ eſt mala i ſba vel in coloꝛe vel in vtroꝗ̃: aut hʒ diuerſitatē in aliꝗ̃ dictarū ꝯditionū ƀm diuerſas ptes ipſi⁹: vt q̄ hʒ aliquas ptes albas ꝛ reliquas rubeas vel citrinas: ꝛ q̄ hʒ aliꝗ̃s ptes groſſas ꝛ aliꝗ̃s ſubtiles: ꝛ q̄ ƀʒ aliquas ptes eſt fetida: ꝛ ƀʒ aliꝗ̃s non: multotiēs. n. ꝯtingit ꝙ pme ptes ſaniei q̄ egrediunᵗ nō ſunt fetide ꝛ poſtreme ſunt fetide. ℂ Dicūt. ꝙ ſanies in ſua ꝯplo ne radicali eſt cal'a ꝛ hūida: verūtñ ſicut calitas ꝛ hūiditas mā̄e q̄ ſaniata eſt hēbat latitudinē in plus ꝛ min⁹. Ita ꝛ ſa nies erit plus ꝛ min⁹ cal'a ꝛ hūida: verūtñ nō expoliat ſanies ab aliꝗ̃ acuitate rōne ſue putrefactiōis: ꝛ q̄to putrefactio in ea fuerit maioꝛ tāto erit eius acuitas intēſioꝛ p quaʒ reddit pūgitiua ꝛ coꝛroſiua. Et dicūt. ꝙ p accñs ſanies pōt effici ca lida ꝛ ſicca p caliditatē agēte in ipſaʒ exiccādo: aut p ſuppoſi tionē medicinaꝝ exiccantiū: ꝛ ꝙ per accñs ēt poſſ. ꝛ effici fri gida ꝛ ſicca p excluſionē partiū eius ſubtiliū calidaꝝ: aut p ſuppoſitionē medicinarum infrigidantium ꝛ ꝯdenſantiū.

Sanies il laudabi lis.

ℂ Capitulū ƀᵐ. Sūme ſcōe que eſt de curatione apatū. Indi catione ſumēdo a membꝛo in quo ſunt: ꝛ hoc eſt capl'm de apatibus euenientibus in cute capitis. Cap. xlvj.

Poſtemata in qbuſcūꝗ̃ ptibus eue niant coꝛpis eādē cura tionē ƀm gñā ꝛ ſpēs eoꝝ q̄ dicta ſunt in ſūma p̄cedēte exigūt: verūtñ putaui ad clarioꝛē do ctrinā de eis determinare ƀʒ ꝙ eueniūt in mul tis mēbꝛis pticularib⁹ inſerēdo aliꝗ̃ appꝛopꝛiata eis. ℂ In capitis vtiꝗ̃ cute accidūt qñꝗ̃ apata mollia ad tactū: ꝛ qñꝗ̃ accidūt in ea apa noiatū ficus: ꝛ qñꝗ̃ accidūt in ea dubeleth nodoſa. Et apa qdē molle plīn accidit in anterioꝛi pte capi tis vel frōte: ꝛ mā ei⁹ vtplīn eſt flātica: cui pmixtū eſt ex ſan guine: ꝛ qñꝗ̃ aliqd colere ꝛ ppꝛie accidit coꝛpib⁹ mollib⁹ pueris mulierib⁹ ꝛ eunuchis. ℂ Et ſigna ei⁹ ſūt manifeſta ſatis p tactū ꝛ viſuʒ. ℂ Et cura ei⁹ eſt cū euōne ꝛ diuerſione ꝛ regīe bono. Et poſt ƀ deuenīedū eſt ad localia. Et ſcias. ꝙ in iſto ꝛ alijs apatib⁹ cutis capitis nō debēt ēt in pñᵒ admi niſtrari repellētia pura: ne reducaᵗ p ea mā ad int⁹ capitis: ꝛ maxie qñ fuerit ꝓpinqua cōmiſſuris. Debēt ḡ repcuſſiua in pñᵒ miſceri cū aliqb⁹ reſolutiuis: ꝛ oʒ gradatim fieri in p ceſſu additio in reſolutiuis: donec in ſtatu reſolutiua ſint pu ra: tñ remiſſe calitatis de qb⁹ ſūt anodina. ℂ Oꝛ ſi ꝯtigat ƀ apa trāſire in exiturā: ſicut vtplʒ ꝯtigit: tūc opʒ vt matureᵗ ꝛ nō tardeᵗ in maturatiōe ei⁹: neꝗ̃ ēt eſt expectādū ad eru ptionē ei⁹: dōec ſanies in ea pfecte fiat pp leſionē q̄ pōt inde ꝯtigere gingie matri ꝛ craneo pp quā reddereᵗ vlc⁹ diffici lis ꝯſolidationis: neꝗ̃ ēt poſt eruptionē tardādū eſt in mun dificatiōe ei⁹ ꝛ ꝯſolidatiōe. ℂ Empl'ʒ ꝙ maturat ƀ apa ſic fit. ℞. raō. poꝛroꝝ coctas ꝛ caricas pingues ꝯcoctas: ꝛ radi ces euiſci decoctas ꝛ ꝯtere adinuicē bñ: deinde pmiſce cū fa rina fenugreci. ꝛ ſeis lini ꝛ ꝯfice empl'ʒ cū aſſungia ꝛ buty ro. ℂ Aliō ſilr̄ vtile. ℞. tria oua ꝛ ꝯcoque donec idureſcāt: ꝛ accipe vitellos ouoꝝ: ꝛ accipe tres cepas ꝛ decoque eas ſub p̄unis. Deinde eas mūda ꝛ piſta cū vitellis p̄dictis: ꝛ poſtea icoꝛpa cū mucillagine altee ꝛ fenugreci. ꝛ aſſūgia vel butyro. ℂ Apto apate mundificeᵗ cū vngᵗᵒ fcō ex myrrha ſarcocolla yreos: farina oꝛdei ꝛ melle. Et qdā iponūt pulue re alumis zuccarini: ꝛ p⁹ bonā mūdifiᶜᵃᵗᶦᵒᵉᵐ icarneᵗ ꝛ ꝯſolideᵗ.

De apate molli.

Signa. Cura.

Apoſtema aūt duꝝ. eueniēs in cute capitis curari oʒ cū mollificatiuis ꝛ reſolutiuis pmixtis vl' p̄cedētib⁹ mollificatiuis ꝛ ſeqntib⁹ reſolutiuis. ℂ Ficus āt eueniēs in cute capitis eſt apa: cui⁹ mā ē hūoꝛ groſſus ꝯ gñe flātis vl' melie vel vtriuſꝗ̃: ꝛ inueniᵗ duaꝝ ſpēꝝ: nā qñꝗ̃ eſt hñs figurā ficus hñs appēdiculū ſbtile: ſic hʒ fic⁹ ex pte qua coꝛpi alligaᵗ qñꝗ̃ iueniᵗ ſile ficui abſꝙ appēdiculo ſere eq li p totū. ꝛ cogſcit ex figura ei⁹ q̄ eſt ſilis figure fic⁹ cū aliqli lōgitudine: ꝛ coloꝛ ei⁹ declinat ad albedinē nō verā. Et tactus ei⁹ ē ſilis tactui fic⁹ ſemiature. Et ego iā vidi illō qō hʒ appē diculū in vulua cuiuſdā mulieris: ꝛ vidi ipʒ in anoꝛ ꝛ nō eſt cū ipſo doloꝛ de q̄ ſit curādū. ℂ Cura ei⁹ qō hʒ appēdiculū eſt vt icidaᵗ cū tota radice: deinde ſi fuerit in mēbꝛo tolerāte cauteriū vt in craneo cauteri zeᵗ cū cauterio actuali vel potē tiali: donec ois radix a craneo abijciaᵗ: deinde remota eſca ra cauterij cureᵗ cura vlceꝝ. Et ſi fuerit in mēbꝛo qō nō to lerat cauteriū, aut noluerit eger pati ipʒ poſt iciſionē cureᵗ cū meˡᶦˢ foꝛtis exiccatiōis. ℂ Illō vō qō nō hʒ appēdiculū poſt mollificationē ei⁹ q̄ tʒ in eo locū cuiuſdā maturationis fiat vt icidaᵗ ƀʒ melioꝛē modū quē mēbꝛū in quo eſt mereᵗ: deinde mūdificeᵗ totū qō iteri⁹ coꝛruptū eſt ꝛ granuloſum cū vnguēto viridi: ꝛ poſtꝙ bñ mūdificatū fuerit incarneᵗ. Quidā dicūt. ꝙ ſi parietaria ꝛ milleſoliū piſteᵗ cū pauco ſale ꝛ ſupponat ficui quotidie ſanāt ipʒ in paucis diebus. ℂ Dubeleth āt ſiue nodi pñt accidere cuti capitis ƀʒ oēs ſpēs eoꝝ: in qb⁹ ſi nō valʒ curatio dcā i ꝓpo caᵒ. ꝯueniēdū eſt ad iciſionē. Et q2 nodi vt patuit ſuo cᵒ ꝯtineᵗ i kiſti: ſiue pellicu la oʒ vt nod⁹ cū tota kiſti eradiceᵗ: qm̄ ſi remāſit aliqd ex eo redire poſſet: ſi tñ nod⁹ fuerit ꝯ illis i qb⁹ ꝯtineᵗ hūiditas oʒ vt i eo iciſio fiat pueniēs ad iteri⁹ kiſtis: donec tota hūiditas it⁹ ꝯtēta educaᵗ: deinde excoꝛieᵗ kiſtis: donec tota eradiceᵗ.

De apate duro.

Cura.

De dube leth ꝛ no dis.

¶ De inflatione tumore siue apostemate palpebrarum ⁊ vocatur alintifac. Cap.xlvij.

Auctores duo capl'a faciūt disticta: vnū de iflatiōe: ⁊ aliud de tumore: siue de apāte palpebrarū: qd̄ vocaṫ alintifac. Et dicūt. ꝙ iflatio differt a tumore in duob⁹: p̊ in mag^ne. 2º q2 mā iflatiōis est sita magis v̄sus supficiē palpebrarū extrīsecarū: sꝫ i tumore: siue alintifac est sita magis v̄sus supficiē extrīsecā earū. Errauit aūt Açarauiꝰ q de alintifac deteriauit iter egri^tes ꝯiūctiue: cū nō sit egri^do cōiūctiue: sꝫ est egri^do palpebrarū. Et dixit Raf. 2º ꝯti. cū āt inflatio ⁊ alintifac ꝯueniāt in mā meliꝰ sub eodē ꝯtineṅ caº.
¶ Est aūt iflatio tumor paruus mollis ad tactū eueniēs qñq3 ꝫm totā palpebrā: ⁊ qñq3 ꝫm partē eius. Alintifac aūt est tumor magnus mollis eueniēs vtplꝫm ꝫm totā palpebram.

Causa aūt āba iflationū: aut ē vētositas: siue vapor eleuatꝰ ad palpebrā: aut ē aq̊sitas: aut hūor subtilis fluidꝰ flāticꝰ ꝫ plꝫ: ⁊ qñ3 ē supfluitas melica. s. gñata ex vapore eleuato ab hūore melico: ⁊ postea reuersa ad aqueam nāz. Dix̄ Raſ. 2º ꝯti. auc̄te Joānicij. accidit iflatio palpebrarū ex vento^te: ⁊ ex supfluitate flātica nō g̊ssa: ⁊ ex supflui^te aq̊sa: ⁊ ex mā g̊ssa melica. s. ꝯuersa in vaporē vt dc̄m est. Et Aui. dix̄. caº de alintinfar. al's. alintifac. qñ3 ē illd̄ qd̄ in ip̄o dn̄aṫ vēto^las: ⁊ qñ3 est supfluitas aq̊sa: ⁊ qñ3 ē supfluitas melica. sup. ⁊ qñ3 ē mā mixta ex plib⁹ māe dictar: ⁊ h̄ est vtplꝫ: ⁊ p̄cipue ex aq̊sitate ⁊ vēto^te: ⁊ maxie euenit h̄ in iflatiōe: ⁊ h̄ ō cā ꝯiūcta. ¶ Cā āt p̄mitiua q̄3uis raro accidat ab ea p̄t eē casus vel p̄cussio vel morsus aranee vel pūctura alicuiꝰ v̄miū venenosor ⁊ supflua vigilia: ⁊ supfluꝰ sōnꝰ: ⁊ oē malū regimen in sex rebꝰ nō nālibꝰ ꝓhibēs bonā digōnē fieri in stō ⁊ ep̄e: vñ in eis ēt in toto corp̄e multiplicaṫ mā vaporosa ⁊ aq̊sa frida q̄ añq3 ꝑueniat ad palpebras t3 locū cāe añtis. De q̄bus ēt cāis sūt egri^nes debilitātes stōacū ⁊ epar: sic̄ sūt kacesia ⁊ hydropisis: iō in eis multiplicaṫ multū iflatio palpebrarū. Et ex istis egribꝰ sūt febres vigilatiue. i. faciētes multum vigilare: vñ i eis cāṫ idigō: sic̄ ēt cāṫ in oī vigilia supflua. Et ex istis sūt egri^nes cerebri: hūide: qñ mā ear palpebris cōicatur: ⁊ oēs egri^nes faciētes multū dormire: sicut subeth ⁊ litargia in qbꝰ multiplicaṫ inflatio palpebrarū: sicut ēt accidit in oī supfluo sōno a q̈cūq3 cā fiat: multū. n. dormiētes excitātur palpebris iflatis sōno ꝓhibēte exalationē vapor.

Signa facte a vētositate. dixit Raf. 2º ꝯti. sūt ꝙ accidit subito: ⁊ sil'r Aui. dixit. ⁊ h̄ iō: q2 mā vaporosa vētosa est velocis ⁊ subiti motꝰ: ita ꝙ pōt subito eleuare mēbrū in q̊ intrat in tumorē: ⁊ est eiꝰ motꝰ subito ꝫ plꝫ: qñq3 tñ nō subito moueṫ: ⁊ tūc tumor paulatine icipit ⁊ paulatine crescit ⁊ declinat iste tumor vētosus ad p̄tē lachrymalis: ⁊ ibi fit maior: q2 in illo loco ē maiꝰ spaciū in qd̄ vapor pōt citiꝰ ⁊ magis penetrare: ⁊ in h̄ loco vapor in p̄nº sui itroitus gñat quādā p̄uā eleuationē ad mo^m eius q̄ accidit ex morsu cimicis vel muse magne. Et ꝓpea dixit Jesus haly. ꝙ appet in h̄ loco sic̄ pūctura musce vel alicuiꝰ reptiliū: ⁊ nō est in h̄ tumore grauitas: vapor. n. leuis est. Et qdā dn̄t. ꝙ in ista iflatiōe app3 ꝙ aliqñ palpebra tremat ꝓp motū vaporis: ⁊ ꝓpea vocāt eā tremorē palpebrar ⁊ color nō mutaṫ a colore nāli q̄ p̄us erat. ¶ Dixit Jesus haly. pl'm accidit senibꝰ: ⁊ in estate ꝓp idigōnē q̄ fit in illa etate ⁊ in illo tp̄e: vñ fit multiplicatio vapor. ¶ Sig^a iflōnis aq̊se sūt aliq̊lis g̈uitas ⁊ cū p̄miṫ sup eū cito cedit: sꝫ cito redit: nō tñ ita cito sic̄ in vaporosa: ⁊ color est p̄cedēs aliq̊lē luciditatē. ¶ Jn flātica x̄o est g̈uitas: ⁊ sil'r in mēbro ⁊ sentiṫ friditas in loco ad tactū plus q̄3 i alijs dictis tumoribꝰ: ⁊ cū p̄miṫ sup eo. dixit. A. ꝫuat vestigiū p̄ssionis p horā. i. p aliqd̄ spaciū p̄uū: notabile tñ ⁊ plus q̄3 aq̊su3: ⁊ color eiꝰ sic̄ color alior apātū flāticor. s. ōclinās ad albedinē ⁊ accidit plꝫ pueris ⁊ mulieribꝰ: ⁊ in ꝯpl'one flātica.
¶ Sig^a melice sūt. dixit Aui. ꝙ plꝫ cōicāt palpebre v̄sus oculū. s. plus q̄3 faciāt alij tumores p̄dicti ꝓp terrestreitatē māe melice: q̄ plus petit centrū: vel vt dn̄t alij. cōicat palpebre ⁊ oculo. s. q2 tumet oculus ⁊ tumet palpebra: q2 mā melica est multū vētosa: q̄ de cā p̄t pl'es p̄tes tumefacē: ⁊ ꝓp hāc cā3 supcilio cōicat ⁊ sumitati maxille v̄sus oculū: ⁊ color cutj ōclinat ad fuscedinē. ¶ Et tumor palpebrar multū accidit post obthalmiā ⁊ variolas: ⁊ aliqñ in ip̄a obthalmia ⁊ variolis: ⁊ maxie tumor melicꝰ vt qdā volūt. Et i nll'o dcōr tūor est dolor de q̊ sit curādū. Et i flātico ⁊ melico ē aliqñ pruritꝰ qñ aliq̄ portio māe corrūpeṫ ⁊ exacuereṫ. Dixit. A. iflatio palpebrar qñ accidit ꝯualescēbꝰ multotiēs idicat recidiuā ⁊ cōuersionē ad febrē p̄exn̄tē vl' aliā. Notāt. ꝙ qñ iflatio palpebrar accit ꝯualesꝫbꝰ ex febre cū iflōne alior mēbror corpis maxie iferioris: tūc idicat kacesiā ⁊ hydropisi3: sꝫ qñ accidit absq3 iflōne alior: ⁊ appet post sōnū ⁊ stati3 cessat pꝰ euigilationē: tūc idicat recidiuā: q2 tūc accit ꝓp reliq̄as q̄ remāserūt ex māebꝰ q̄ fecerūt febrē p̄teritā q̄ si app̄hēdereṅ a calore putrediali facerēt febrē ō sp̄e eius q̄ p̄terierat: aut accidit ex corru^ne cibi mali ⁊ ml'ti i stō: cuiꝰ euapo^ne ad supiora accit ip̄a iflatio mō. corrupto cibo gñabiṫ corrupta ⁊ mala mā q̄ poterit moueri a calore extraneo ad putredinem ⁊ generare febrem ꝫm speciem illius materie male. Pronostica.

Cura aūt dirigiṫ ad cā3 p̄mitiuā vl'e3 vel añtē vel ad ꝯiūctā. ¶ Et q̄ dirigiṫ ad cā3 p̄mitiuā ꝯpleṫ cū remotiōe illiꝰ cāe: siue fuerit sōnꝰ: siue vigilia: siue alia ex cāis p̄mitiuis dictis. ¶ Et q̄ dirigiṫ ad cā3 añtē ipleṫ cū eis q̄ corrigūt mēbr: aut mēbra q̄ sūt cā eiꝰ: ⁊ cū eūone respiciēte mā3 q̄cūq3 sit illa: ⁊ max^e hn̄te respectū ad caput: sic̄ sūt pill'e auree: aut pill'e cochie ⁊ sil'ia. ¶ Cura v̄o q̄ dirigiṫ ad cā3 ꝯiunctā ipleṫ cū resoluētibꝰ ⁊ euaporare eā faciētibꝰ q̄ debēt variari ꝫ diuersi^tem ip̄siꝰ cāe ꝯiūcte. ¶ Jn tumore g̊ hūorali p̄ueniēte a p̄cussiōe pōaṫ i p̄nº vitellus ⁊ albumē oui vl' vitellus solus icorparꝰ cū oleo ro. Et altea resoluit iflōnes ⁊ tumores palpebrar hūorales. ¶ Dixit. A. ꝙ ēplꝫ factū de folijs malue. al's. maluauisci qd̄ est meliꝰ sanat tumores palpebrar: ⁊ si ōcoq̄nṫ i vino ꝯueniūt in melico cū mollificatiōe ⁊ resol'one. Dix̄ Philaretꝰ in apātibꝰ mollibꝰ ⁊ iflōnibꝰ q̄ fiūt in palpebris assidueṫ vaporatio cū spōgia madefacta in aq̄ cal'a sepiꝰ: donec fiāt lenia valde: ⁊ deide madefac aliā spongiā nouā in aceto ⁊ aq̄ ⁊ suppone. ¶ Et dix̄ Pau. qñ fuerit apā molle in palpebris iuuat calefacere cū aq̄ ⁊ aceto: aut cū aq̄ in q̈ bullierint lentes ⁊ rose: ⁊ cū patiēs dormit illiniaṅ palpebre cū ol'o. s. cōi vl' aliq̊ leuiṫ resoluēte. ¶ Mellilotū coctū cū vino dulci: aut cū seie lini: aut cū fenugº: aut mixtū cū ouis assatis suppo^m resoluit apāta palpebrar. Dixit Jesus haly. nō o3 vti i iflōnibꝰ palbebrar ⁊ silibꝰ me^nis restrictiuis ⁊ opilatiuis. i. rep̄cussiuis: n3 flōia qbꝰ vtimur i p̄nº obpthalmie: sꝫ idigeṫ oibꝰ horis ꝙ sp̄git ⁊ resoluit pꝰ purg^nem corpis.

¶ De moro ⁊ saphati ⁊ nodo molli palpebrar. Cap.xlviij.

Morum siue celsu3 qd̄ apud Açarariū vocaṫ alchuc est fructꝰ celsi: silaṫ. n. fructui celsi in colore ⁊ figura. Jn colore q2 ip̄3 est rubeū: ⁊ iō a q̄busdā vocaṫ caro rubea palpebrar: sꝫ rubedo eiꝰ in p̄nº est clara: sic̄ ē rubedo fructꝰ celsi añ p̄fectā maturationē, sꝫ in ꝓcessu fit rubedo obscura ōcliuis ad nigredinē sil'e3 colori fructꝰ celsi maturi. Jn figura v̄o q2 est figure oblōge ⁊ pēdet a palpebra: sic̄ fructꝰ celsi ab arbore, ⁊ eiꝰ depēdētia appet a p̄te itrīseca palpebre ⁊ deturpat palpebrā: ⁊ qñq3 adheret oculo. s. ꝯiūctiue vl' cornee: vl' vtriq3: ⁊ vocaṫ tūc mor oculi. Et est apā. dix̄ Raſ. 2º ꝯti. accñs ex corrupto sanguine malo: ⁊ inueniṫ caro interior palpebrar: aut nigra: aut rubicūda mollis ⁊ fluit ex ea sanguis ꝯtinue, ⁊ dixit Aui. ꝙ est caro pustulosa addita in oculo. i. in palpebra aliqñ supiori, ⁊ aliqñ iferiori: ver vtplꝫ in iferiori: q2 ꝓp suā q̄etē est apta magis: vt in ea eueniat. dix̄ aūt Aui. ꝙ est caro pustulosa addita: vel q2 hꝫ in supficie q̈sdā pustulas p̄uas factas ex corruptione sanguis in moro cōtenti: vel q2 ab ea semp effluit aliqua sanguinea virulentia.

Signa aquose.
Signa flatice.
Signa melice.

¶ Saphati vero est ꝓprie spēs moꝛi. dixit Auic. ꝙ est caro mollis eueniēs in interioꝛi palpebꝛe a qua non cessat fluere sanguis q est: aut niger: aut viridis subalbidus: aut rubeus. Niger est qñ mã eius fuerit sanguis melancolicus: subalbidus est qñ fuerit flãticus: rubeus qñ materia fuerit corrosiua & peruenit ad corrosionē alicuius venarum palpebre.

¶ Nodi ēt i palpebꝛis nascunt mellini & duri: queadmodū dictū est in alijs mēbꝛis & discernit mellinus a duro p tactū.

Cura nodoꝝ & saphati & moꝛi post mūdificationē corpis & capitis & subtiliationē regimis ē vt abijciant cū ferro: si ḡ moꝝ nō fuerit adherēs oculo tūc capiat. ¶ Dixit Ras. 2° cti. cū ferro hñte vncinū ad modū hami & trahat & tractū icidat radicit: & siſr saphati & nodi icidant & extrahant cū pellicula si ptineant i ea: deide instillet desup aq̃ cimini & salis. & Aui. dixit. post icisionē adhibeat cura algarab: & ex ponit cū meñis fortis exiccatiuis. Pñt ēt curari sine ferro cū meñis fortis exiccatiois: & qñ corrosiuis q̃ psumēt moꝝ & sa phati. Et post istillationē pdictā. dix Ras. supponat emplm de vitello oui cū oleo vio. & post aliqs dies supponat fiet acu tū: donec radicit⁹ deleat: deide icarnet. dixit Aui. alcophol basilicon qd describit trac. 2° in sūma 2ª hui⁹ cañ. aut cū me dicamine vio. cui⁹ descriptio nō repit in alia medicia acuta. Medicine scabiei & prurit⁹ palpebꝛaꝝ ēt pueniunt in hoc. ¶ Dixit Jesus haly. curatio cū ferro meliorē opōnē efficit q̃ cū medicinis: ego vidi curare nodū duꝝ palpebꝛaꝝ cū so la suppōne galbani antosis crocei in decē dieb⁹. Dñt qdã. ꝙ folia lapacij cruda & trita & pseuerāter apposita sine vllo do loꝛe spargūt & sanāt nodos mellinos & eis siſes. ¶ Cura aūt moꝛi adherētis oculo. dixit. A. est sicut cura vngule oculi.

¶ De oꝛdeolo. Cap. xlix.

Ordeolū dixit Aui. est apa oblōgū appēs sup extremitatē palpebꝛe. s. iuxta oꝛtū piloꝝ dr sic. q2 est siſe oꝛdeo i figura sua. nā sic granū oꝛdei ē oblōgū h̃ est in medio grossum in duob⁹ capitib⁹ subtile tēdēs ad acuitatē: ita ēt h̃ apa. ¶ Et cā hui⁹ figure oblōge est sit⁹ extremitatis palpebꝛe: cui apa h̃ pfiguraf. ¶ Est. n. h̃ apa siſe oꝛdeo post maturationē suā: q2 declinat ad albedinē: tūc pp albedinē sa nieis: s3 nō est siſe oꝛdeo i coloꝛe añ maturationē: q2 tūc coloꝛ ei⁹ est rube⁹: plus tñ & min⁹ ꝫm colorē mãe a qua fit: q̃ dixit Aui. est ꝫm plm sanguis dñans: & pp h̃ reponit inter apata cala. dixit Aui. ꝫm plm: q2 aliqñ fit ab humoꝛe melico nālr vel accñtalr. s. ad nām melicā pp adustionē: & sic fit reponit in spē carbūculoꝝ q2 in adustione acqsiuit dispōnē vene nosã: vt carbūculi hñt. Et de isto loquēs Azara. dixit. ꝙ oꝛ deolū est apa durū. ¶ Dixit Jesus haly. ꝙ oꝛdeolū gñat ex mã grossa melica: sed frequēter fit a sanguine grosso qui est grossus: aut p admixtionē humoꝛis melici cū eo: aut p adustionē: aut per cōgelationē. Et distinguūt inter pꝛedictas spe cies tactus caliditatis vel frigiditatis: & coloꝛ etiam loci.

¶ Signa autem generis nota sunt ex pꝛedictis.

Cura oꝛdeoli qñq3 respicit cām añtē & impleſ cū flōmia & purgatiōe corpis. dixit Aui. p pigra. sup. vel aliam medicinā pueniētē: qñq3 aūt respicit cām piūctã: & ꝫm istud non drt a cura alioꝝ apatū calōꝝ in pn° appꝛoximādo repercussiua: sic fecit Jesus haly. cū fiet memithe & bolo ar. & siſibus: & h̃ nisi sit de spē venenositatē hñte cui nullo tpe appro ximāda sunt repcussiua. ¶ Post pnm coꝛpe peñato. pcedēdū est cū resolutiuis: & ēt in pn° venenosi. ¶ Dixit Aui. sumat aliqd de opoponaco & soluat cū aqua & leniat cū eo: qm̃ est bonū valde & pueniret h̃ in statu & declinatiōe: & pcipue si sa guis fuerit grossus p gelationē & p¹¹ vapoꝛatio cū aq̃ in q̃ oꝛdeū bullierit & fenugrecū: & h̃ ꝓprie in aug¹⁰ & in sanguine calefacto. ¶ Dixit Oꝛibasi⁹. vt ponit. 2. cti. ℞. thuris & myr rhe. añ. ꝓ. ij. laudani. alumis & baurach armeni. añ. ptis. 5. ce re ptis. i. & misceant cū amurca olei de lilio & liniat sup ipz: & h̃ ēt posuit Aui. Jesus haly. ãt addidit i eo miniū: & ponit 2° cti. in medicamie de muscis qd valet a ꝓprietate & resoluit oēs mãz a palpebꝛis. ponit ēt ab Aui. & Jesu haly. qd fit ex caudis. i. ptib⁹ posterioꝛib⁹ muscaꝝ abscisis capitib⁹ earū: & cū desup fricant. ¶ Et qdã dñt. ꝙ bubones & muscones de sup fricati sanãt oꝛdeolū & de pueniētib⁹ est medicamē de fa rina oꝛdei cū galbano mixta. ¶ Dixit Ras. vbi. s. supponat oꝛdeolo panis ifusus in aq̃: deide manib⁹ ducat: donec fiat sic pasta: qm̃ spargit ipm. ¶ Or si suppurationi ꝑparet sup ponant maturatiua & ꝓprie fcã cū altea. Et farina frumēti cocta cū vino vel aceto maturat ipm. Et post maturationē supponat fermentū cū butyro mixtū ad aperiendū. Dicunt quidã. ꝙ flos lãbrusce cōtusus & suppositus oꝛdeolo sanat ipsum. ¶ Et eodē mō curari debent apata calida eueniētia in palpebꝛis in quacūq3 parte earum.

¶ De grandine & lapidositate palpebꝛaꝝ. Cap. l.

Grando 2° cti. vocat baurach: & est humiditas grossa in interioꝛib⁹ palpebꝛaꝝ q̃ siſat niui grãdini vel glaciei: q2 niui vel glaciei siſat in coloꝛe albo quē hʒ: & siſr grãdini in coloꝛe: & ēt in rotūditate. ¶ Et Jesus haly. ē apa duꝝ siſe grãdini qd fit. dixit Azara. ex hñoꝛe. s. flãtico & exiccato & idurato. Et. A. dixit. ꝙ est hñiditas igrossata in lapidē. i. in duriciē p exiccationē pũersã: & q2 ē ex mã flãtica nālr alba: & est rarificata p exiccationē: iō in eo pt penetrare aer: vñ reddit alba cū luciditate qdã q̃ q̃uis euenire possit i vtraq3 palpebꝛa: plm tñ repit i supioꝛi: q2 mã i ea er suo mo tu magis exiccat & iduraf. ¶ Et ptinet grãdo in palpebꝛa vtplm visus sufficiē exterioꝛē & raro visus interioꝛē: sic dixit Jesus haly. & Aui. cū dixerūt. ꝙ fit in interioꝛi pte palpebꝛe. & foꝛsitā dixerūt sic. q2 ipsa magis appet in interioꝛi pte reuer sata palpebꝛa & ei⁹ albedo magis cōpꝛehēdit tūc p subtilita tē tunice iterioꝛis: & iō oʒ ad bonā notitiā de ea hñdã iuersã re palpebꝛã. ¶ Lapidositas vō siue petrositas palpebꝛaꝝ. dixit Ras. v¹. s. ē superfluitas grossioꝛ superfluitate niuea grãdie: q̃re petrificat. ¶ Dix. A. ꝙ ē apa puũ sanguineū pũersũ in lapidē q2 ei⁹ duricies mlta ē ad modū duriciei lapidis: & drt ēt a grãdie i coloꝛe: q2 nō ē alba: s3 remanet ꝑʒ coloꝛē coꝛpis.

Cura grãdinis & lapidositatis duobus modis fieri potest. vno° p medicinas q̃ hñt mollificare dissoluere vel resoluere mãm eaꝝ. ¶ Et de meñis h̃ facietib⁹. dixit Aui. est linimētū fcm̃ ex aceto & soꝛdib⁹ vceoloꝝ. i. vasoꝝ apū q̃ vo cant munt: est. n. mũ lenitiua duriciꝝ: & soꝛdib⁹ est reliquoꝝ. s. vceoloꝝ. s. in qb⁹ tenent olea: vt ē fex olei de lilio & alioꝝ in qb⁹ est mollificatio & resolō: acetū tñ ponit cū dictis soꝛdi bus: vt det eis penetrationē. Et subdit Aui. ꝙ qñq3 addit p dictis soꝛdib⁹ oleū ro. gūmi albotim & sarcocollã: & oleū ro. addit ad ptēperãdū calitatē: vt phibeat attractio ad locū. Et oēs pcoꝛdãt i linimēto fcõ ex armoniaco dissoluto cū ace to mixto cū cinere & assa fetida: & p¹¹ h̃ ꝓprie in pcessu cure: & postq3 alia nō ptulerint. Quidã dissoluūt armoniacū i vino & pmiscēt cū paꝝ lapidis magnetis & melliloti ad ignē coq̃n tes: & extēdūt ex eo sup coꝛio, & applicãt loco & dñt esse vtile valde. ¶ Et dñt. ꝙ fel ericij sepe appositū sanat grãdinē & pe trositatē palpebꝛaꝝ. ¶ Alio° fit cura eaꝝ p chirurgiã, & pci pue lapidositatis, q2 ipsa pꝛe sui duricie raro obedit resolō ni, nisi qñ ei⁹ duricies nō eēt vltimata & pfirmata, & ei⁹ opō est sicut opatio dicta in cura moꝛi, & q̃tū ad opōnē, & q̃tum ad curã cū medicinis apponēdis post extractionē eius.

¶ De asarnach palpebꝛarum. Cap. lj.

Asarnach est de spēb⁹ nodoꝝ. dixit Ras. 2° ptinē. carnach vel asarnach ē superfluitas nañ ad modū poꝛi i palpebꝛa supioꝛi: & vocat additio mãmillaris, q2 siſat ca pitellis mãmillaꝝ. Et Pau. dixit. ꝙ est apa pin gue pueniēs in palpebꝛa supioꝛi. & Aui. dixit. ꝙ est quedam additio, siue appositio facta palpebꝛe. s. superioꝛi. Azaraui dixit. ꝙ est apostema pingue & accidit sub tunica exterioꝛi.

De causa eius. De causis

¶ Et de mã eius. dixit Aui. ꝙ est mã pinguis .i. grossa q̃si sic pinguedo carnis: nõ .n. est ṽe hũoralis: ſꝫ est sic piguedo vel puls.

De causa

De signis

¶ De signis eiꝰ. dixit Pau. ꝙ ꝓhibet eleuationẽ palpebre supiꝰ: ⁊ si tãgat̃ digitis .ſ. idice ⁊ medio diuisis .ſ. cũ aliq̃li ꝓssione videbit̃ i loco iter digitos eminẽtia. Et Aui. dixit ꝙ aggrauat palpebrã ab aptiõe: q2 cũ sua corpulẽtia nõ sinit eã ꝯbi: ⁊ sui grauitate pinguosa reddit eã q̃si mollificatã. ¶ Et Jesus haly. dixit. erunt palpebre morose relaxate: ⁊ mã asarnach est vnita ꝯiũcta q̃ nõ mouet̃ ad tactũ: sic mouet̃ vetꝰ nodus. ¶ Quãuis ṽo vt auctores volũt mã eiꝰ sit qͦdã sil'e piguedini ꝑ se stãs: tñ istud ẽ multũ iuiscatũ ⁊ adherẽs neruis ⁊ villis ⁊ musculiꝫ palpebre in q̃ nerui ⁊ musculi repiuntur: vñ dixit Jesus haly. ꝙ asarnach est corpꝰ pigue viscosuꝫ ꝯtextũ cũ neruis ⁊ mẽbrana .ſ. in folliculo kisti: sic nodus: ſꝫ voluit signare magnã adherẽtiã eiꝰ: qdã tñ ꝯcedũt ipsaꝫ aliqñ repiri in kisti ꝯtẽtã. ¶ Et Raſ. 2. ꝯti. dixit. ꝙ est itricatũ neruis ⁊ pelliculis: ⁊ iõ nõ mouet̃ sicut nodus qui est sepatus. ¶ Et dixit Aui. de signis eius est: vt ꝯiũgas duos digitoꝫ .ſ. indicẽ ⁊ mediũ: ⁊ pone eos sup palpebra ⁊ sepa eos: nã in separatione eoꝝ appet ꝙ sit quedã eminẽtia in loco medio inter digitos: ⁊ hoc iõ: q2 illa mã viscosa pinguosa ꝑssa sub digitis cedit ⁊ reducit̃ ad locũ vacuũ inter digitos: ⁊ ibi eminentiaꝫ facit. ¶ Dixit Pau. ⁊ sil'r Aui. ꝙ pl'm accidit pueris ⁊ humectatis .i. humidis accidẽtaliter: ⁊ in quibus multiplicantur lachrymẽ: ac etiã ⁊ in humidis natura.

Cura asarnach variat̃ ẜm ꝙ est recẽs debilis ⁊ non cõfirmata: aut antiqua fortis ⁊ ꝯfirmata. Nã ꝯfirmate curatio pol'is est ꝑ medicinas. dixit. A. vt pl'm eaꝫ q̃ est debilis sanãt medicine resolutiue de qbꝰ est siet̃ qͦ facit Alm̃. ad inflationẽ palpebraꝝ ⁊ siet̃ citrinũ de thure ⁊ hiꝫ sil'ia. ¶ Qꝫ si nõ obedit resol'oni ꝑ medicinaꝫ: tũc curet̃ ꝑ chirurgiã sicut curat̃ asarnach antiq̃ ꝯfirmata. Et modus oꝑationis i ea sic ponit̃ a Rasi. 2ͦ ꝯti. ⁊ Albu. ⁊ ab Aui. est vt sedeat eger sup scãno: ⁊ iclinet caput eiꝰ inclinatũ a ministro: q ẽt tẽdat cutẽ frõtis eiꝰ añ oculos .i. supra oculũ ṽsus supciliũ vt eleuet̃ palpebra multũ ad supiora: q2 in hac eleuatiõe est securitas a nocumẽto oculi apud icisionẽ: ⁊ tũc accipiat medicꝰ asarnach inter duoꝫ digitos suoꝫ .ſ. indicẽ ⁊ mediũ vniꝰ manꝰ ⁊ ponat sup mediũ asarnach ⁊ ducẽdo indices sup eũ cõprimat parũ ambo extrema asarnach: q2 tũc aggregabit̃ mã asarnach cõpressa ad illud qͦ est inter duos idices: ⁊ faciet ibi eminẽtiã sub digito medio: cũ q̃ nõ dꝫ ꝑmere: ⁊ cũ eminuerit: tũc minister tenens caput dꝫ trahere cutẽ supcilij ad supius q̃ꝫtũ fuerit ei pol'e: ⁊ medicꝰ dꝫ tũc incidere sub ista eminẽtia ab exteriori tunica palpebre nõ ab intrinseca: ⁊ incisionẽ faciat sufficientẽ ẜm magnitudinẽ sarnach: ⁊ sit incisio eius supficialis subtilis nõ ꝓfunda: multi .n. simplices medici incidũt palpebrã ꝓfunde ⁊ errãt. nã dixit Raſ. sicut dr̃. 14 ꝯtiñ. anatomatice multꝰ defectꝰ accidit cũ chirurgicus incidit palpebrã ꝓfunde: q2 cũ medicꝰ extẽdit cutẽ palpebre ad aliqͦ latꝰ ⁊ incidit̃ cutis ⁊ pãniculus q est subtus in vno ictu eminebit pingue .i. pinguedo: vel pingue .i. ipsa mã sarnach de loco incisionis: qñ ꝑment̃ digiti ꝑdicti supra cuteꝫ palpebre extẽse .ſ. ad retromittẽdũ pinguedinẽ: q2 nõ poterit fieri absq̃ labore magno ⁊ accidet ibi dolor violẽtꝰ ⁊ apã cal'm: qñq̃ ⁊ remanet ex sarnach tale residuũ qͦ erit deteriꝰ ꝑͦ ⁊ ꝓhibet postea apturã oculi plusq̃ ꝑus. Nã cũ fit postea icarnatio ⁊ ꝯsolidatio illiꝰ incisionis ꝓfunde remanet palpebra idurata in loco illo ꝑꝑ incisionẽ pãniculi: ⁊ ista iduratio ledit aptionẽ palpebre plusq̃ faceret priꝰ sarnach: ⁊ aliqñ in incisione ꝓfunda incidet̃ multũ de musculo: ita ꝙ residuũ ipsius erit debile ad apiendũ palpebrã. Ad fugiẽdũ igit̃ errorẽ bonũ est: vt non vno ictu scindat̃: ſꝫ in duobꝰ vel pluribus: ⁊ fiat ꝑus leuiter ⁊ paꝝ: ⁊ si nõ appebit sarnach in ꝑͣ incisione fiat paulatine ꝓfundiꝰ donec appeat: sic .n. faciẽdo nõ trãscẽdet̃ meta incisionis. Et dꝫ incisio fieri. dixit Raſ. in lõgitudine corpis: in latitudine tñ palpebre. nã ẜm longitudinẽ corpis situat̃ musculus in palpebra: ⁊ ẜm eius sitũ dꝫ fieri incisio: ⁊ q2 ista lõgitudo q̃ꝫtũ ad palpebrã põt vocari latitudo accipiendo latitudinẽ eiꝰ a loco piloꝝ eiꝰ vsq̃ ad aliũ: iõ dixit. ꝙ fiat i latitudine palpebre q̃ redit in idẽ cũ lõgitudine corpis: lõgitudinẽ aũt palpebre accepit Raſ. eã q̃ est ab angulo lachrymali ad aliũ angulũ: ẜm quẽ nõ dꝫ fieri incisio in ea, q2 incideret̃ musculus ꝑ trãsuersuꝫ. Cũ aũt appebit sarnach iuoluat medicꝰ digitos suos cũ qbus vult trahere sarnach petia linea, vt nõ defluat sarnach a digitis suis, ⁊ tũc trahat illud medicus dextrorsuꝫ ⁊ sinistrorsuꝫ supius ⁊ inferius, donec egrediat̃ sarnach, ⁊ nihil ex eo remaneat. Ista tñ extractio dꝫ suauit̃ fieri. ꝙ si remãserit aliqͦ residuũ nõ obediens sepationi pulueriꝫet sup ipꝫ aliq̃ꝫtulũ salis, q2 corrodet illud ⁊ desup ponat̃ pãnus infusus in aceto, q2 desiccat ⁊ ꝓhibet supuenire apã. Quidã aũt residuũ qͦ remãsit q̃rũt extrahere incidẽdo paulatine ⁊ detegẽdo ipm ⁊ discarnãdo suauiter cũ ferro vel pẽna, deinde capiũt illud cũ hamis mouẽdo ipsum ⁊ trahẽdo ad dextrã ⁊ sinistrã, sursum ⁊ deorsum donec sepet̃, sarnach itaq̃ extracto toto mane sequẽti, si securitas fuerit de fluxu sanguis ⁊ supuẽtu apatis curet̃ locꝰ cũ medicinis adhesiuis .i. ꝯsolidatiuis, sic est. dixit Raſ. succꝰ cucumeris. siet̃. memithe ⁊ crocus. Et Aui. dixit. sicut est liciũ siet̃ memithe ⁊ crocus. nã ista ꝯsolidãt ⁊ ꝯfortãt locũ ⁊ dolorẽ sedãt. ¶ Et sciaꝫ ꝙ ad h̃ capl'm põt reduci ois ꝯsil'is nodus ⁊ lupinꝰ ⁊ glãdula siue scrophula orta in palpebris ⁊ egritudo vocata a Jesu haly. salach in qua mã ꝯtinet̃ in folliculo sicut glãdula.

¶ De egilopa vel agilos vel ypopio ⁊ algarab ⁊ fistula lachrymali. Cap. lij.

Apostema eueniẽs in lachrymali oculi, aliqñ repit̃ vocari lachryma, q2 lachrymari facit, ⁊ dr̃ egilopa, ⁊ dr̃ agilos vt 2ͦ cõti. ⁊ Hal'. dixit carmi. Et Azarauius dixit aluarꝫ. ⁊ est ex eo fistulosum, ⁊ vocat̃ garab vel algarab, ⁊ aliqñ vocat̃ ypopiuꝫ ⁊ dr̃ sic ad sil'itudinẽ cuiusdã vasis. qͦ hꝫ foramẽ, vñ fluit aq̃, ⁊ aliqñ vocat̃ fistula lachrymalis, nõ fistulosuꝫ ṽo vocat̃ a qbusdã bilus vel balus: ⁊ a qbusdã vocat̃ torsuꝫ, ⁊ est passio nascẽs inter nares ⁊ angulos oculi: ⁊ ꝙ ex isto est faciẽs saniẽ, nisi cito curet̃ facil'r fit fistula. ¶ Dixit. A. 3ͣ tertij. qñq̃ egredit̃ a lachrymalibus .ſ. domesticis oculi exitura .i. apã. dixit ãt exitura, nõ q2 sp sit exitura: ſꝫ q2 mã eius est ꝯgregata in ea neruosa ente carne lachrymali ea forma q̃ cõgregat̃ in exitura, est .n. caro anguli lachrymalis porosa apta recipe mãs, ⁊ nõ solũ recipe, ſꝫ ẽt detinere eas, maxime qñ foramina q̃ ab ea ad nares ꝓtẽdunt̃ sunt stricta aut opilata: ita ꝙ mãe per ipsa nõ excludunt̃ ad nares ⁊ mã huiꝰ apatis ẽ multũ apta suppurari ⁊ in saniẽ ꝯuerti. ¶ Ait Raſ. 2ͦ ꝯti. carnicula q̃ est i angulo maiori dũ crescit detinet lachrymas ⁊ supfluitates, ne defluãt ad nares ⁊ occultãt̃ in ipsis carnibꝰ, ⁊ accit ex eis apã lachrymale, ⁊ istͦ apã est de illis q̃ ẜm pl'm icipiũt exiture, q̃ꝫuis aliqñ possit icipe nõ exiture, ⁊ q̃uocũq̃ icipiat ꝑꝑ detẽtionẽ sue mãe i porositatibus victe carnis ẽ valde aptũ trãsire i fistulã, q̃ꝫuis minꝰ illud qͦ incipit nõ exitura, ꝙ .n. icipit exitura raro euadit qn ad fistulaꝫ terminet̃. ¶ Nascit̃ ẽt in h̃ angulo lachrymali aliqñ bothor siue glãdula dura q̃ nõ saniat̃. ¶ Et scias. ꝙ i alio angulo oculi ꝑt oriri ipa glãdula siue bothor dura, ⁊ sil'r põt in eo oriri apa: qͦ ẽ aptũ nõ saniari ⁊ saniari ⁊ ꝯuerti i fistulã ⁊ nõ ꝯuerti i ea, queãdmodũ accidũt apata i reliqͦ corpe. Et q2 eorũ curatio nõ diuersificat̃ a cura gñali apatũ, iõ de eis non fecerũt spãlẽ mẽtionẽ. ¶ Diuidit̃ aũt apa lachrymale i spẽs, qm̃ ẜm diuersitatẽ mãe, de q̃ dixit. A. ꝙ ẽ qñq̃ exitura dura .i. bothor duꝝ q̃ ad tactũ mouet̃ ⁊ nõ rũpit̃ .i. nõ diuidit̃ sub tactu. vl' nõ rũpit̃ .i. nõ apit̃: nec ad itra: nec ad ex̃, q2 mã eius nõ ẽ acuta, nꝫ saniabil', ſꝫ ẽ mã flãtica igrossata ⁊ idurata, ⁊ i vnũ collecta, ⁊ hꝫ pl'ꝫ ẽ sine folliculo, q̃ꝫuis possit colligi i eo. Et. A. dixit. ꝙ ẽ de gñe glãdulaꝝ de q̃ dixit Raſ. 2ͦ ꝯti. ẽ maioris carnicule exñtis supra locũ foraminis iter oculũ ⁊ nares

De c[…]

De diuisione eius in spẽs.

declinans a sua tēperātia. ¶ Et Antił. dixit. accidit ex apāte lachrymali: q̄dā spēs q̄ nō spargit̄. i. non erūpit̄: neq̨ ad nares: neq̨ ad oculū: ⁊ nō vr̄: nisi q̄dā eminentia in oculo in lachrymali: ⁊ cuꝫ cōprimit̄ lachrymale p oculos ⁊ nares non egredit̄ putredo aliq̄: ⁊ sentit dolorē in oculo: ⁊ ex h̄ lachrymabit̄ oculus cōtinue sine occasione aliq̄ alia. Et Aui. dixit. ꝙ plł'm malitie ei⁹ est ꝙ vr̄ eminētia in lachrymali. Pōt. n. videri ab ifirmo cū ꝯuertit oculū v̄sus lachrymale: ⁊ pōt videri ab īspiciētib⁹: ⁊ iuenit̄ ad tactū cū cōpressione. i. qñ p̄mit̄ sup ip̄m: ⁊ cū p̄mit̄ dolet: q̄ caro salua q̄ est sub ea ledit̄ a re illa dura ⁊ mł'tiplicat̄ cū eo ophthalmia: aliqñ v̄a ⁊ ꝓp̄e dcā: ſꝫ vtplł'm improprie dicta: nā frequēter accidit ꝯturbatio pp mām q̄ fluit ad oculū: tū ex frequēti tactu quē facit infirm⁹ sup eaꝫ: tū ēt q̄ oculus ex mā ibi locata debilitat̄ ⁊ disponit̄ ad recipiēdū. ¶ Et qñq̨ dixit Aui. est exitura bothoralis: nā f̄m plł'm est apā puū: ⁊ est faciens collectionē: ⁊ postea disrūpit̄ vel p se vel a medico: ⁊ qñ disrūpit̄ de p se qñq̨ disrūpit̄ ab extra: ⁊ qñq̨ ad angulū lachrymalē oculi ab intra ad viā nasi: rūpit̄ aūt p se: q̄ sanies intus ꝯtēta exacuit̄ ⁊ corrodit partes quousq̨ rūpant̄. Et qñ rūpit̄. dixit Aui. f̄m plł'm facit fistulā: ⁊ hoc maxīe: qñ fit disruptio ad intra. Et qñq̨ per se ēt rūpit̄ ad extra: q̄ anteq̄ꝫ p se rūpat̄ sanies corrūpit partes circūstantes. s. carnē pāniculuꝫ ⁊ os corruptione qua fit difficilis eius rectificatio: vñ fit fistula. Si tñ p se rūperet̄ ad extra: aut p mediū incideret̄ añq̄ꝫ multū inficeret ptes nō faceret fistulā: ⁊ ꝓpea iussit Pau. apiri h̄ apā anteq̄ꝫ pfecte sanet̄: ⁊ imo scias ꝙ q̄ꝫto citius pforat̄ ⁊ extrahit̄ inde mā eius tāto meli⁹ est ⁊ lōginqus ad h̄ ꝙ fiat fistula. ¶ Dixit Aui. ꝙ ambe due spēs cōicant in h̄ ꝙ mouent̄ sub tactu ⁊ submergunt̄ cū cōpressio fit sup eis cū digitis: ⁊ h̄ iō q̄ mãe eaꝝ existentes sepate ⁊ nō ibibite cū p̄mit̄ sup eis tendūt in vacuitates eoꝝ locoꝝ: ⁊ silr̄ cū dimittit̄ ⁊ remouet̄ digitus: ⁊ nō cōprimit̄ augmētant̄. i. redeūt exterius ad locū pristinū ⁊ eminent sicut prius. ¶ Dixit Raſ. 2° ꝯti. accidit lachrymalibus oculoꝝ apā qd̄ cōpressione digiti ꝓfundat̄ ⁊ remoto digito reuertit̄ ad id qd̄ fuit ⁊ cōicat vtraq̨ spēs in h̄: q̄ color eius: vt dixit Raſ. silis est colori corpis. s. mēbroꝝ sanoꝝ circūstātiū: ſꝫ differūt p̄dicte spēs. p̄ q̄ vna appet tactui dura ⁊ altera nō. Et dura nō saniat̄ ⁊ altera sic: ⁊ dura per se nō indicat fistulā: ⁊ altera sic: ⁊ in dura frequenter accidit cōturbatio: ⁊ in altera nō sic: ⁊ maxime post ruptura: q̄ mãe h̄ñt locuꝫ ad quē euacuant̄: ⁊ maxīe cū nō eūant̄ ad angulū lachrymalē: ⁊ dura glādulosa rarius accidit q̄ꝫ altera. nā mãe q̄ descēdūt ad illa loca nō sunt grosse ⁊ sunt magis apte saniari q̄ꝫ indurari: ⁊ diuidit̄ hoc apā in spēs: aliqñ f̄m sitū mãe. Dixit eniꝫ Raſ. vbi supra. ꝙ aliqñ erit ꝓfundū: ⁊ aliqñ nō. Et Pau. dixit. ꝙ poł'e est ꝙ declinet ad exterius vt appeat sensibilr̄ ad visum: ⁊ poł'e est ꝙ declinet ad interius ⁊ nō appeat visui: interius. n. sunt loca vacua in q̄bus mā apostemans pōt latitare. Dixit Aui. qñq̨ est de substātia eius bothor ⁊ eius aug^m in ꝓfundo: quare eius eminētia exterius nō apparet. sup. ⁊ qñq̨ est eius mā ⁊ aug^m extra eminens: ita ꝙ pꝫ visui: dixit Pau. ꝙ est multe ꝓfunditatis ⁊ corrūpit os: ⁊ poł'e est ꝙ corrūpat ossa nariū oīa: qd̄ vero nō est ꝓfundū ⁊ non corrūpit os. s. sic cito ⁊ facił'r sicut ꝓfundū ⁊ cognoscit̄ ꝓfundū nō apparēs sensui. dixit Auic. ꝙ ad ip̄m sequit̄ pruritus ⁊ erit q̄si ꝯtinuus in pte lachrymali. Et dixit. ꝙ qñ man⁹ inuenit ip̄m apud exp̄ssionē vltimā. i. qñ fortit̄ cōprimit̄ i loco cū digito.

De causis

Supra dictū est. ꝙ mā algarab duri est flātica indurata. De mā aūt garab bothoralis siue exituralis auctores nō exp̄sserūt relinquētes eā notaꝫ ex ḡnali determinatiōe apātū. s. ꝙ sicut alia apāta p̄ñt fieri ex oī humore: ita ⁊ istud: ideo Gal. capł'o de fistulis oculi. dixit ꝙ qñq̨ fit ex cā calł'a sanguinea vel colł'ica: ⁊ qñq̨ fit ex frigida flātica vel melł'ica: ⁊ iō errauit Guił'. q solū dixit de mā hūida ⁊ melł'ica. Dixit Guił'. mā sanguinea cognoscit̄ p ruborē loci ⁊ venarū circūstātiū iflationē ⁊ sanguinolētā saniei eductionē ⁊ colł'ica p loci citrinitatē pūctiones ⁊ arsuras in loco: ⁊ p citrinā sup̄fluitatē ⁊ flātica p mēbri molliciē ⁊ albedinē ⁊ albā ⁊ aquosaꝫ sup̄fluitatē. Et melł'ica p mēbri duriciē ⁊ humiditatē ⁊ cinericiū colorē saniei. ¶ Dñt ꝙ vtplł'm mā eius est flātica: nā flāticus humor q̄ñ ꝯtinue fluit p carnē lachrymalis ad nares cūq̨ ipedit̄ trāsire ad nares detētus in carne lachrymalis ḡnat garab. Et ob hāc cām dixit Guił'. q̄daꝫ extimauerūt ꝙ fistula lachrymalis semp fieret a mā flātica ⁊ est magis aptū: vt ex eo pueniat fistula: nam mā flātica saniata sua viscositate nō bñ obedit mūdificationi: q̄re corrūpit ptes in circuitu: vñ fistula fit. Post flāticaꝫ sepius fit garab ex mā sanguinea: q̄ apta est illuc deuenire p venas anguli lachrymalis. Colł'a aūt ⁊ melł'ia raro illuc defluunt: qñq̨ tñ fit ex colera. ¶ Dixit Jesus haly. ꝙ cā eius est mā acuta ⁊ minuit̄ p mitigationē acuitatis ipsius humoris. ¶ Et garab q̄dē facta fistula añ eruptionē ad exterius vocat̄. dixit Aui. bubalis ⁊ nō garab: neq̨ fistula: nisi tu velis noiare rem duobus noibus: ⁊ est fistula eueniens. dixit ipse in angulis oculi domesticis: cuius plł'm succedit exiture ⁊ bothor. i. exiture bothorali vel bothor qd̄ fit in exitura apparētibus in loco illo. Dixit aūt Auic. plł'm eius q̄ aliqñ succedit vulneri illato illo loco: imo aliqñ succedit flōmie vene loci ipsius. Vñ Aui. p̄¹ 4ª. capł'o de flōmia dixit. ꝙ ex flōmia venaꝝ lachrymaliū timet̄ de fistula in eis. ¶ Et aliqñ succedit corruptioni inchoanti in osse q̄ paulatim corrūpit carneꝫ supra se: ⁊ fit fistula. Et inchoatio eruptionis in osse ꝓcedit ex materiebus malis defluxis ad loca vacua carnis lachrymalis ꝓpinquis ossi.

Et de signis bakił'. dixit. A. est q̄ istud mēbrū. s. caro lachrymalis est subtilis subē vr̄ ab interiori ei⁹ vsq̨ ad ei⁹ exitū exterius sicut pānus quē inuenies a latere ossis nasi: ⁊ a latere eius qd̄ appet de oculo. Et vult dicere ꝙ ista exitura fistulata añq̄ꝫ rūpat̄ eius sup̄ficies exterior appet: sicut vnus pānus subtilis inspiciēdo ipsaꝫ ex parte depressa q̄ adheret ossi nasi: ⁊ a pte eleuata q̄ est supra eminētiā exiture: ⁊ h̄ hꝫ veritatē cū iā appropinquat iuncture: ⁊ hoc ideo q̄ caro lachrymalis in qua illa mā cōtinet̄ est subtilis cutis: ⁊ iō sanies q̄ dꝫ erūpere corrodēdo ⁊ subtiliādo facit eā appere subtilē: sicut pānus vñ lucet ⁊ vr̄ ꝙ iteri⁹ est. s. sanies: ⁊ est hoc ēt signū ꝓpinq̄tatis rupture ei⁹: nā cū videris cutē dictaꝝ ptiuꝫ subtiliatā in tm̄ ꝙ appet qd̄ est desubtus iā certus eris ꝙ cito rūpet̄: cū ḡ rūpit̄ ⁊ fit fistula dimitt t longitudinē. i. altitudinē: q̄ dep̄mit̄ ⁊ eruptio exiture pōt eē ad diuersas ptes vt. s̄. dictū est. Et Aui. dixit. qñq̨ est ad exteriora: ⁊ qñq̨ est ad iteriora: ⁊ qñq̨ ē ad ambo latera silł' ⁊ multotiēs fit ei ruptura ad nasuꝫ ⁊ currit ad ip̄m. s. putredo ⁊ exit ex eo: currit aūt putredo ad nasum qñ descendit vsq̨ ad foramē. Et qñq̨ seq̄t̄ malitiā ei⁹ os. s. supi⁹ nasi qñ extēdit̄ ad ptē ossuosaꝫ vsq̨ ad supciliū ⁊ corrūpit ip̄m ⁊ denigrat: deīde corrodit illud ⁊ corrodit cartilagines palpebre inferioris: qñq̨ erūpit ad angulū lachrymalē oculi. ¶ Et dixit Zoar. ꝙ pōt ꝯtingere ꝙ rūpat̄ intus in tunicis oculoꝝ ⁊ corrūpat̄ oculus qñ rūpit ad angulū lachrymalē. Dixit Joānniti⁹. ꝙ ē malū: q̄ vt dixit Gal. ⁊ ponit̄ 2° ꝯti. qñ sp̄git̄ v̄sus oculū difficulter curat̄, q̄ apā qd̄ orit̄ in tali loco dꝫ curari cū medicinis sine pūctione: q̄ acute idućūt dolorē oculoꝝ ⁊ magnificāt apā: ⁊ fistula idiget medicinis violētis q̄s nō tolerat oculus: nec patit̄ lōgā ligationē. Jste ēt cāe faciūt ad difficultateꝫ curationis ois spēi fistule lachrymalis: ⁊ addit̄ 3ª cā q̄ est ꝯtinu⁹ defluxus humiditatis ad locū ip̄m q̄ remollit ptes ipsi⁹ in circuitu ⁊ fistula idiget exiccatiōe forti: ⁊ 4ª est ꝯtinu⁹ mot⁹ carnis lachrymalis: ipsa. n. mouet̄ ad motū palpebraꝝ: ⁊ de istis duab⁹ vltimis cāis. dixit Aui. mēbrū istd̄. s. caro lachrymalis ē humidū ⁊ mouet̄ semp. Sūt ēt he due cāe ꝙ vlcus hui⁹ mēbri fiat fistula. nā multa humiditas hui⁹ loci pparat locū ad sanationē. i. in eo sanies multa fiat, ⁊ cū h̄ ꝓhibet vlceris curationē fieri q̄ est illi⁹ exiccatio, mot⁹ ēt cōtinuus ipsius ꝓhibet ꝯsolidationē, ⁊ sic fit, vt fiat fistula.

Apa cuꝫ spargitur v̄sus oculum difficulter curatur.

Signa fistule lachrymalis terminate ad extra nota sũt ex signis gñalibus dictis.caº de fistula. Eius võ cuius ruptura est ad interiꝰ sũt ꝙ aliqñ fit tumoꝛ.qdã ꝑuus apparẽs exteriꝰ:⁊ maxie fit in nocte:⁊ si ruptura est ad nasum fluit:tũc sanies q̃ tumorẽ faciebat ꝑ nasuꝫ:⁊ si ruptura est ad angulũ lachrymalẽ exit apud illã cõpressionẽ sanies ꝑ ip̄m:⁊ replet̃ oculus sanie ⁊ tumoꝛ post cõpressionẽ delitescit. Et qñqꝫ ẽt exit sanies ad oculũ absqꝫ apparitione tumoris:⁊ absqꝫ cõpressione:⁊ qñqꝫ ẽt exit ad oculũ facta cõpressione p̄ter ꝙ tumoꝛ appeat:sicut sil̉r exit ad nasuꝫ apud compressionẽ qñ ruptura est ad ip̄ꝫ. Et aliqñ exit ꝑ nasum nulla ꝯp̄ssiõe fcã in loco ap̄õ isflationẽ fortẽ ⁊ conatũ ex sufflatiõis:⁊ qñqꝫ post termiationẽ:⁊ qñqꝫ illa q̃ rupta est ad anguluꝫ lachrymalẽ iplet oculũ aq̊sitate nõ saniosa q̃ ipedit visum.

Cura huius egritudinis variat̃ ꝭm diuersas eius dispositiones. In qualꝫ tñ dispõne opꝫ vt ordiet̃ regimẽ in sex rebꝰ nõ nãlibꝰ ꝙ sit exiccatiuũ ⁊ resolutiuũ. Et opꝫ vt caueat̃ fortis ⁊ frequẽs cõpressio loci:qm̃ nocet.dixit Ras. vbi supra.qꝛ debilitat locũ ⁊ mãꝫ attrahit:in oĩ eiꝰ dispõne: opꝫ vt ꝑueniat̃ cũ euõne ⁊ mũdificatiõe corꝑis ⁊ capitis ⁊ ꝓprie cũ eis que respiciũt mãm facientẽ eaꝫ. ¶ Dixit Mes. cura huiꝰ egritudis incipiẽda est cũ corporis mũdificatione ⁊ capitis cũ iteratiõe:donec ꝯfidamus de abscisiõe suꝑabundãtiũ hũoꝝ:⁊ cũ abstinẽtia ⁊ cõmẽsuratiõe:vt reꝝ nõ nãliũ ꝭm q̃s.cõmẽsurat̃ dieta. ¶ Interim tñ dũ mũdificat̃ corpus ⁊ ordinat̃ dieta:⁊ ẽt post:cura ẽt hꝫ fieri ꝑ localia ⁊ cõplet̃: aut ꝑ medicinas:aut ꝑ chirurgiã:veꝝ a cura ꝑ medicinas incipiẽdũ est:⁊ ꝭm intẽtionẽ Mes.incipiẽdũ est a debilioribꝰ ⁊ gradatiꝫ ꝑueniẽdũ ẽ ad fortioꝛa. Si itaqꝫ hoc ap̄a incipit nõ exitura:tũc dꝫ curari cura alioꝝ ap̄atũ in p̄nº cũ repcussiuis:⁊ tãdẽ cũ resolutiuis. Ait.n. Ras.2º ꝯti.ꝙ curet̃ in p̄nº sicut curant̃ ap̄ata cũ ꝓhibitiõe.i.repcussiõe ⁊ resol̉õne:⁊ dicunt maxie ꝯuenit repcussio in p̄nº p̄ncipiãte:⁊ cũ mã eiꝰ fuerit cal̉a:cũ aũt mã fuerit frida:⁊ post initiũ p̄ncipij nõ sic cõueniũt. ¶ Et.qꝛ vt pl̉ꝫ h̉ ap̄a est de mã frida:⁊ qꝛ vt pl̉m incipit exitura:⁊ qꝛ vt pl̉m icipit ꝑuũ:⁊ nõ cũ vehemẽti doloꝛe: vñ medicꝰ nõ vocat̃ in initio sui p̄ncipij:iõ cõiter auctores nõ posuerũt curã eiꝰ ꝑ ꝓhibẽtia:sꝫ iceperũt a resolutiuis:⁊ maxie Mes. ⁊ Aui. Jesus haly.tñ incipit a cura q̃ ꝯpeteret in fine augmẽti ⁊ statu ap̄atũ fridoꝝ. Et dixit.in p̄nº administra medicamẽ factũ ex memithe croco ⁊ myrrha:⁊ h̉ fec: qꝛ ꝯsiderauit fluxũ mãe:⁊ ẽt exigẽtiã resol̉onis eiꝰ:⁊ posuit ergo memithe ad ꝓhibẽdũ:⁊ crocũ ⁊ myrrhã ad resoluẽdũ: maxie tñ hoc medicamẽ cõpeteret in p̄nº qñ istud ap̄a inciperet exitura:qꝛ tũc ꝓprie dꝫ eẽ duplex intẽtio:vna ad ꝓhibẽdũ defluxũ mãeꝝ:⁊ alia ad resoluẽdũ qõ est defluxũ:ne hẽat in saniẽ ꝯuerti. In hac eniꝫ egritudie dꝫ ꝓhiberi saniatio q̃ꝫ tũ pol̉e est:vt nõ ꝑducat̃ ad fistulã. ¶ De ꝓhibitiuis ãt qbꝰ est vtẽdũ in p̄nº sunt endiuia plãtago lãceola solatrũ ⁊ silia. Et post p̄nᵐ p̄ncipij sunt miscẽda cum illis flos camomille mellilotũ semẽ aneti feniculũ ⁊ silia:deinde deueniẽdũ est ad resolutiua pura ex eis q̃ dicent̃:q̃ ẽt cõueniũt in p̄nº augmẽto statu ⁊ declinatione eiꝰ q̃ incipit exitura. Veꝝ in p̄nº ⁊ statu exiture resolutiua debẽt eẽ fortis exiccatiõis, vt ꝑ ea ꝓhibeat̃ mãe saniatio. ¶ De resolutiuis puris ꝯueniẽtibꝰ.dixit Mes.sũt sicut armoniacũ dissolutũ cũ oleo nucũ ⁊ succo feniculi:aut bdelliũ aut armoniacũ cũ modico atramẽti:quia atramẽtũ multũ exiccat:aut nux rancida ꝯtrita ⁊ supposita: qm̃ est vltĩa. Et. A.dixit.qñqꝫ cõfert in p̄nº.s.incipiẽtis exiture:⁊ añ eruptionẽ:imo añ saniationẽ atramẽtũ cuꝫ ponit̃ suꝑ ip̄ꝫ ⁊ armoniacũ ⁊ meçabegi.i.bdelliũ ⁊ nux rãcida:qꝛ ꝑ rãciditatẽ facta est magis resolutiua:vt pꝫ p̄mo trac.scõi cañ.2º caº. Dixit aũt Aui.qñqꝫ qꝛ post saniationẽ ista nõ cõpeterẽt ad curã:siue ap̄a fuerit incipiens exitura:siue non. ¶ Et scias.ꝙ oĩa resolutiua ꝯueniẽtia ad hãc curã debẽt eẽ cũ t̄pe quo hñt approximari fortia:vt pꝫ ꝑ p̄dicta medicamina posita a Mes. Cũ ergo ipse dixit in p̄nº eẽ inchoãdum a debilioribꝰ nõ intellexit absolute:sꝫ voluit indicare ꝙ de fortibꝰ resolutiuis in p̄nº apponant̃ minus fortia:⁊ in ꝓcessũ fortioꝛa. ¶ Si võ hoc ap̄a qõ incipit nõ exitura:⁊ sil̉r qõ incipit exitura nõ resoluit̃:sꝫ trãsit ad suppurationem dehinc maturatiuis vti opꝫ:vt dixit Haly.⁊ sp̄al̉r medicinẽ ꝯfecte ꝑ alteã ⁊ semina malue ⁊ silia:neqꝫ cũ maturatiuis est diutius ꝓcedẽdũ:nã nõ dꝫ queri ꝑfecta saniatio:imo ꝑueniẽdũ est in aptiõe eiꝰ:aut cũ medicis:aut cũ ferro. Jnqt.n. Pau.in ap̄atibꝰ.n.q̃ fiũt i angulo lachrymali nõ est expectãda digestio: sꝫ velociter icidant̃:lꝫ sint idigesta ⁊ Jesus haly.ait.opꝫ medicari istã egriⁿᵉᵐ añ saniationẽ eius:sin aũt fit fistula. ¶ Et Aui.vr̃ ponere aliq̃s meⁿᵃˢ ad rũpẽdũ exiturã lachrymalẽ: quaꝝ q̃dã nõ sũt ꝑ se eruptiue:sꝫ ꝑ accñs:sicut est empl̉m factũ ex pane cũ semine almaru.i.marubij ⁊ olibano cũ lacte mulieris in quo est aliq̃lis maturatio,⁊ sic ꝑ accñs põt eẽ cã ꝙ maturata rũpant̃:⁊ q̃dã sũt fortasse eruptiue ꝑ se:sꝫ sunt debiles:sicut est crocus cuꝫ succo eruce vel ruthe in quo est aliq̃lis eruptio rõne acuitatis eruce vel ruthe:⁊ sic est mixta cũ 3ª ꝑte sui de gũmi arabico ꝯtritis cũ felle vaccino:in quo est ẽt aliq̃lis aptio rõne acuitatis fellis. Verũtñ aptio cũ medicinis ⁊ maxie cũ debilibꝰ fugiẽda est ꝓp lõgitudinẽ spacij ad opandũ in quo spatio sanies detẽta eẽt cã fistulatiõis loci. Ad qõ aspiciẽs Jesus haly.ait.meliꝰ est medicari cũ ferro ⁊ nõ expectare maturationẽ.s.faciẽtẽ eruptionẽ:queadᵐ expectaret̃ si q̃reret̃ aptio cũ medicinis maxie debilibꝰ:q̃les sũt q̃ dicte sũt ab Aui.⁊ qꝛ p̄dicta introductio textꝰ Aui.nõ vr̃ cõgrua ꝓp dictas cãs:iõ dictꝰ textꝰ al̉r itroducit̃ a qbusdã:⁊ dñt ꝙ Aui.in dicto textu adduxit medicias q̃ rũpũt.i. q̃ destruũt exiturã hac destructiõe ꝙ nõ fiet fistula saltẽ ꝑdurãs:⁊ h̉ faciũt meⁿᵉ exiccatiue:sic sũt p̄dicte tres meⁿᵉ posite ab Aui.q̃uis p̄ª sit minꝰ exiccatiua q̃ꝫ 2ª ⁊ 2ª q̃ꝫ 3ª. Et Ras. tñ tertiã medicinã de p̄dictis posuit eã ad exiccãdũ post aptionẽ. Et dix̃ 2º ꝯti. ℞.gũmi ara.p.j.myrrhe ꝑtis.iij.ipastet̃ cũ felle vaccino ⁊ ipleat̃ ex eis locꝰ:⁊ nõ remoueat̃ donec curet̃. Si tñ infirmꝰ vereret̃ icisionẽ cũ ferro:tũc supponat̃ medicina fortis eruptiõis:vt nõ ꝓlõget̃ spatiũ eiꝰ. ¶ Facta aptiõe tũc cura dꝫ fieri post exp̄ssionẽ saniei totiꝰ cũ his q̃ curat alias exituras:sic dixit. A.4ⁱ 3ª de cura exituraꝝ sequat̃ cura cũ meⁿⁱˢ in vltio exiccatiõis ⁊ resol̉onis. Et iõ Ras.2º ꝯti. dixit.icidat̃ ⁊ ꝯsiccet̃ cũ meⁿⁱˢ desiccatiuis.s.fortiter,iter q̃s p̄cipue est vitriolũ tritũ ⁊ pulueriçatuꝫ suppositũ ⁊ aloes ⁊ cortex thuris. Jsta.n.cura ꝯuenit huic exiture qñ icidit̃ ante maturationẽ,⁊ ꝯuenit ẽt in oĩbꝰ alijs i qbꝰ pꝛe timoꝛe fistulatiõis eẽt neccia aptio añ maturationẽ. ¶ Et nõ debent suꝑ istis exituris apponi meⁿᵉ ꝯplẽtes maturationẽ:sic faciunt stolidi ⁊ ꝑducũt eas ad fistulas:nõ.n.de istis exituris siue vlceribꝰ itellexit. A.4ⁱ 4ª.caº de mõ ligãdi vulnera cũ dix̃.ꝙ iste q p̄uidit iã in exp̄iẽtia dixit.ꝙ vulnera idigẽt:vt fiat eis sanies itus si pol̉e est ad h̉ vt penetrẽt cũ ea reliq̃ q̃ sunt:aut melioꝛa ⁊ velocioꝛis alterationis sil̉:qꝛ istud hꝫ vĩtatẽ in eis in qbꝰ nõ timet̃ fistula ⁊ ꝓprie in eis que sunt cũ cõtusione. Et facta exiccatione sufficienti deueniendũ est ad ꝯsolidationẽ eius cũ medicinis consolidatiuis que dicentur.

Quod si facta aptione inueniat̃ vlcus fistulosũꝫ ex mala dispõne vel erroꝛe:tũc ꝯsiderãdũ est:an fistula fuerit recẽs:an cronica:⁊ an fecerit coꝛruptionẽ in carne tm̃:an in carne pãniculo ⁊ osse. Et notã:ꝙ cũ oĩs fistula sit egriᵈᵒ cronica ⁊ difficilis sanatiõis:vna tñ ẽ difficilioꝛ ⁊ magis cronica q̃ꝫ altera:⁊ ista dr̃ cronica abˢᵉ ⁊ alia q̃ nõ ẽ sic cronica: nec sic difficilis curõnis dr̃ recẽs. dix̃. A.algarab.i.vlcꝰ fistulosũ lachrymalis ẽ egriᵈᵒ cronica.sup.⁊ ẽ difficilis curõnis, ⁊ alia nõ ẽ cronica:⁊ ẽ leuioꝛis curõnis:⁊ ẽ illa q̃ ẽ recẽs:⁊ nõ sumit̃:nꝫ sumi dꝫ cronicitas ⁊ recẽtia fistule hꝰ ex t̄pe q̊ ꝑdurat,sꝫ ex dispõne i ip̄a repta,cũ.n.fecerit mltã coꝛruⁿᵉᵐ carnis ⁊ ꝑuenerit ad coꝛruⁿᵉᵐ pãnicl̉i ⁊ ossis,tc̃ ẽ ãtiq̃ cronica difficillime curõnis:sꝫ cũ ꝑuã i carne fecerit coꝛruⁿᵉᵐ ⁊ nõ ꝑuenerit ad pãniculũ ⁊ os:tũc est recẽs. Et post dic.ꝙ cũ fe-

Cura ap̄atis hꝰ cuꝫ icipit exitura.

Repcussiua.

Resolutiua pura.

Maturatiua.

Rũpẽtia

Cura post aptionẽ.

Cura fistule

cerit in carne corruptionẽ multã: ꝛ iã ꝑuenerit ad pãniculũ:
nõdũ tñ fecit in osse corruptionẽ: aut ꝑuã ꝛ supficialẽ: tũc est
medie dispõnis inter antiquã ꝛ recẽtẽ: q̃ est recẽs ẜʒ plm cu/
raẜ cũ medicinis. Et dñt q̃dã. ꝙ qñ fistula nõ erupit: nisi ad
angulũ lachrymale putaẜ de ea ꝙ sit recẽs: aut ꝙ nõ fecerit
impressionẽ in osse. Media võ q̃nq̃ꝫ curaẜ cuʒ medicinis: ꝛ
q̃nq̃ꝫ ẽt eget chirurgia. Sic ergo ẜm tres dictas dispositio/
nes huius fistule diuersificatur curatio eius.

Cura fistu le recẽtis ℂ Que ergo est recens. dicit Mes. triplici eget genere cura/
tionis: ꝛ ꝑmũ est mũdificatio eius: ꝛ Auic. dixit. ꝙ canon in
cura ei⁹ est: vt mũdificeẜ in ꝑmis. ſ. ab oi sanie ꝛ viru: ꝛ ẽt a
carne filosa. alᷓs. filtrosa vel corrupta. si fuerit ibi: ꝛ fiat mun
dificatio virus ꝛ sorditiei. Dixit Mes. cũ eis ꝓprie q̃ sũt mo
derate abstersiõis: sicut est aq̃ mellis ꝛ mellilotũ ꝛ mellicra/
tuʒ: ꝛ forti⁹ illo est mellicratũ cũ modico aq̃ ruthe. Ista eniʒ
debẽt distillari int⁹ ꝑ foramẽ hora post horã: ꝛ deinde dʒ ex
primi ꝛ mũdificari virus ei⁹ ꝛ exiccari. ſ. cũ pãno ꝛ licinijs:
ꝛ deinde dʒ misceri lanugo arũdinis inuẽta in interiori ꝑte
eius: ꝛ ꝓprie iuxta radicẽ: q2 ibi grossior ꝛ siccior est cũ mel/
le pauco vel sola ꝑ se sicca ꝛ intromitti: q̃m est mũdificatiuũ
bonũ. sup. ꝛ desiccatiuũ: h̃ idẽ posuerũt Aui. ꝛ Ras. 2° ꝯtiñ.
Et subdit Aui. post amotionẽ lanuginis submergaẜ spõgia
in melle ꝛ adhibeaẜ algarab ꝛ mũdificabit ipm. Et dixit de
exꝑtis ad abstergẽdũ est sieẜ memithe ꝛ crocus cũ aq̃ atara/
con vel ataraxacon. i. endiuie vel cicoree: resoluit. n. ꝑ crocuʒ
exiccat ꝑ memithe ꝛ abstergit ꝑ succũ endiuie: ꝑ quẽ ẽt exic/
cat: vt ẽt voluit Sera. ca° de endiuia. Dicũt h̃ medicamẽ ma
xime valere qñ in loco esset aliq̃ supcalefactio: aut qñ ꝑ̃a fu
isset de mã calᷓa. Dixit Jesus haly. cũ fuerit locus calefactus
vnge cũ memithe ꝛ endiuia: ꝛ dñt. ꝙ hoc medicamẽ dʒ sepe
ꝑmutari: ne in mora corrũpaẜ ꝑꝑ aqueitatẽ endiuie. Si autẽ
caro in ea corrupta fuerit: ꝛ ꝑ ꝑdicta nõ fuerit mũdificata dʒ
mũdificari: sicut inferi⁹ diceẜ. ℂ Facta mundificatione suc/
cedit ẜm gen⁹ cure q̃ᵒ dixit Mes. est ad gñonẽ carnis deper
dite. Et impleẜ. dixit Mes. cũ medicinis exiccatiuis ꝛ icar/
natiuis mediocris exiccationis: sicut est ꝓprie administratio
aloe myrrhe sarcocolle ꝛ sang. drac. ꝛ camedreos ꝛ aristoᷓ.
thuris: ꝛ siliuʒ: ꝛ ꝓprie post abstersionẽ vulneris ꝛ mũdifi/
cationẽ ꝛ ablutionẽ eius cũ vino stiptico hora post horam.
Jdẽ ẽt dixit Mes. ℂ Quidã dixerũt. ꝙ ruta est ex reb⁹ mi/
rabilib⁹ ad hãc egritudinẽ, ꝛ ꝓprie facto emplᷓo ex ea cũ ex/
pressione granatoꝝ ei apposita sanat. Et de ꝓprietate ei⁹ est
ꝙ ꝓhibet remanere vestigiũ fedũ. ꝛ hoc q2 cita ꝯsolidat non
alterãdo ꝑtẽ sanã i circuitu sicut faciũt medicie acute: ꝛ ideo
dixit: nõ cures de ei⁹ mordicatiõe: q2 ꝑaꝝ durat. Pau. aũt cõ
fecit rutã cũ lixiuio: ꝛ dixit accipe folia ruthe domestice sicce
ꝛ tere ꝛ ipasta cũ lixiuio ꝛ pone sup agilos añq̃ꝫ ingrosseẜ. i.
ꝓfundeẜ: q2 cũ nõ fuerit grossuʒ vsq̃ꝫ ad os ex hoc bñ cõso/
lidabiẜ. Et dixit hoc medicamen in ꝑn° mordicat: ꝛ postea
nõ: ꝛ mirabili⁹ q̃ᵒ est in eo ꝙ nullũ induceẜ ex eo malũ. Jstõ
medicamẽ factũ cũ aq̃ granatoꝝ min⁹ desiccat q̃ꝫ factũ cum
lixiuio ꝛ cõpetit plus illo qñ in loco esset vestigiũ calᷓitatis.
ꝛ eꝯ°. ℂ Et posuit Aui. aliud medicamẽ q̃ᵒ est Jesus haly.
ꝛ dixit teranẜ limacie cũ ostracis suis: ꝛ ꝑmisceanẜ eis myr/
rha ꝛ aloes ꝛ apponaẜ. Est. n. ex eis q̃b⁹ curaẜ egritudo cũ
est adhuc pauca ꝛ nõ est aggregata. i. ꝓfundata. Notant ꝙ
istud medicamẽ iter gñantia carnẽ multũ est potẽs in exicca
tione: ꝛ ꝙ valet in hac egritudie añ rupturã: vt qñ mã esset
pauca ꝛ nõ aggregata. ſ. ad rupturã. exiccat. n. eã ꝛ ꝯsumit.
vʒ. q̃ post rupturã: ꝛ maxie in trib⁹ casib⁹. ꝑmus est qñ mã
saniosa nõ esset multa: imo pauca ꝛ nõ aggregata ꝛ nõ gros
sa: ẜʒ subtilis: q2 posset ꝑ istud medicamẽ exiccari: ꝛ ꝯsumi ẽt
absq̃ꝫ alia mũdificatiõe. scd̃s casus est qñ fistula foret i corꝑe
dure carnis sicce cõplᷓonis radicalis ꝛ etatiue ꝛ foret optime
mũdificata. nã in tali fistula ꝛ tali corꝑe hoc medicamẽ cum
sua exiccatione potẽti gñaret carnẽ, terti⁹ casus est qñ fistula
eẽt in corꝑib⁹ hũidis ꝛ pueris ꝛ eẽt mũdificata ꝛ repleta car
ne: q̃m ꝯsolidaret ꝛ cicatriçaret ipaʒ. ℂ Et de me^nis ꝯuenlẽ
tib⁹ ad ocãʒ intẽtionẽ. dixit. A. est gaudiũ ꝛ ẽ ꝯchiliũ mari/
nũ vstũ ꝛ croc⁹ caraçaton cũ aq̃ sumach solatri. i. cũ aq̃ infu
sionis sumach: q postea steterit ad solẽ. Ras. 2° ꝯtiñ. dixit. ꝙ
aq̃ infusiõis mirabolanoꝝ fricatoꝝ in ea. ſ. post triturationẽ
ipsoꝝ instillata in angulũ lachrymalis. sup. vel in foramẽ si
fuerit fistula aꝑta diminuit putredinẽ: ꝛ fortasse curaẜ ex ei⁹
vsu. ℂ Tertiũ genus cure. dixit Mes. est consolidatio vlce/
ris cum medicinis fortioris exiccationis que dicentur.

ℂ Cura võ fistule medie ꝛ fistule antiq̃ ꝛ iueterate q̃ntuplici
curatiõis idiget gñe: vt dixit Mes. ℂ Et ꝑ^a ẽ remotio eorũ Cura fistu le medie ꝛ antique
q̃ sũt ꝯ nãʒ q̃ sũt caro corrupta ꝛ Filtrosa. ꝛ hoc fit cũ medi
cinis acutis q̃ sũt colcotar ꝛ arsenicũ sal armoniacũ atramẽ Medicie acute corrosiue cõplẽtes ꝑ^m regimen.
tũ dithate alumis. añ. ꝑ. j. ꝛ calcis viue. ꝑ. ij. teranẜ in morta
rio eneo cum vrina pueri: deide post exiccationẽ vtere, vrina
pueri melior ẽ ad h̃ q̃ꝫ iuuenis: q2 magis hũida ꝛ sic magis
remittit acuitatẽ illaꝝ mediciaꝝ. Et Haly. ꝛ. A. ponũt vnuʒ
medicamẽ silᷓe ꝑdcõ q̃ᵒ sic fit. ℞. arsenici rub. i. auripigmẽti
ꝛ atramẽti. i. vitrioli. Hal. tñ loco atramẽti hʒ arsenici citrini
cãtaridaꝝ ꝛ cal. salis armo. ꝛ alumis ꝑtes eq̃les ꝛ aggregẽẜ
terẽdo cũ vrina pueri ꝛ siccenẜ ꝛ admĩstrenẜ sicca. ℂ Et de
nũero haꝝ mediciaꝝ põt poni puluis affodiloꝝ: q sic fit. ℞.
succi affodiloꝝ lib. j. auripig^ti rub. ʒ. ij. calcis viue. ʒ. iiij. suc/
cus affodiloꝝ bulliãt leuiter ad ignẽ donec medietas sit cõ/
sũpta ꝛ coleẜ: ꝛ tũc addanẜ ꝑdicta subtilᷓr pulueriçata ꝛ cri/
bellata ponẽdo ex eis successiue ꝑtẽ post ꝑtẽ sꝑ miscẽdo cum
spatula dõec bñ icorꝑenẜ: deiñ. fiãt ex eis troc. plᷓes ꝛ exiccẽẜ
in sole ꝛ cũ bñ exiccati fuerint reponanẜ ꝛ cũ nece fuerit fiat
ex vno eoꝝ puluis sbtilissim⁹ ꝛ ex eo iponaẜ sup carnẽ filtro
saʒ. eteni addiẜ ei q̃ꝫtũ ipe ẽ ex resalgere, ꝛ est tunc fortissime
oꝑõnis: ẜʒ nõ dʒ admĩstrari nisi in rusticis ꝛ robustis corꝑi/
bus. Et vt dñt. nõ fit ꝑdict⁹ puluis bon⁹ nisi i mẽse iulij ꝛ au
gusti. Vnũq̃ᵒq̃ꝫ dictoꝝ medicaminũ ꝛ alioꝝ siliuʒ ꝑt vocari
diabardie: de q̃ dixit Hal. ꝙ est medicamẽ acutũ. ꝛ q̃dã dñt.
ꝙ est vng^m cauterij q̃ᵒ poniẜ 5° cañ. Vna ei⁹ descriptio ẽt po
niẜ a seruitore: ꝛ est satis acutũ. Ras. tñ 2° ꝯti. describit illud
sic. ℞. bdellij ꝛ armoniaci q̃ꝫtitatẽ quã vis ꝛ dissoluãẜ in ca
çiola ad ignẽ: deide ꝓijciaẜ de sup viride eris q̃ꝫtũ põt in illis
recipi ꝛ incorꝑari vt remãeat sub fora vng^ti. corrodit. n. car
nẽ corruptã i fistula ꝛ dilatat orificiũ ei⁹. ℂ Põt ẽt ꝯpõi sic.
℞. alumis çuccarini ꝛ viride eris añ q̃ꝫtũ vis ꝛ incorꝑenẜ cũ
melle. ℂ Et scias ꝙ qñ caro corrupta nõ ẽ multa nec multũ
dura: ꝛ filtrosa debẽt eligi medicamia min⁹ acuta ꝛ nõ mul/
tũ dura. ꝛ in filtrosa magis acuta. Attñ añ ipõnẽ medicamis
acuti. dixit Aui. friceẜ in ꝑmis fistula cũ pãno. i. cũ licinio fa
cto de pãno vel filis ei⁹: q̃ᵒ fit vt mũdificeẜ ꝛ exicceẜ vt medi
camẽ iponẽdũ magis adhereat. Et dixit: ꝙ iter distillationẽ
ꝛ distillationẽ. i. approximationẽ medicaminis: maxie acuti
interueniat hora ꝛ spatiũ tꝑis ꝯueniẽs: q̃ᵒ nõ põt designari:
ẜʒ relinq̃ẜ bone extimationi medici: aliqñ. n. posset appone/
re semel in die aut bis aut plᷓies: ꝛ aliqñ iterponere dies ẜm
diuersitatẽ corꝑoꝝ ꝛ tẽꝑoꝝ anni ꝛ alioꝝ cõicantiũ. Alm. tñ
in 9° dixit. ꝙ in die ponãẜ tres aut q̃tuor gutte: ꝛ ꝙ iter gut
tã ꝛ guttã magnũ sit spatiũ. ℂ Et dixit. A. ꝙ ad iponẽdũ in
tus medicamẽ de meliori regie est vt mẽsureẜ ꝓfũditas fistu
le cũ tẽta: deide scita ei⁹ ꝓfũditate iuoluaẜ radi⁹. i. aliq̃ᵒ in/
strm aptũ ad h̃ cotto ad tãtã q̃ꝫtitatẽ ipsi⁹ instri q̃ꝫta ẽ ꝓfun
ditas ꝛ submergaẜ ẜʒ illõ cottũ in me^nis. si. n. sint parate in
fora pulueris iuoluanẜ in illo: ꝛ si in fora liq̃da vel vnguẽti
ibibaẜ vel vngaẜ: ꝛ sic ponaẜ it⁹ vsq̃ꝫ ad fũdũ fistule. sic. n. in
cotto seruaẜ meli⁹ me^na: ꝛ meli⁹ ẽt sic attigit ad oẽs terios fi/
stule. Et apposito medicamie. dix. A. strigaẜ cũ pãno ligãdo
ibi vt ꝯsueẜ ꝛ adhibeaẜ q̃es. Añ tñ oia dʒ vt si orificiũ fistule
nõ fuerit aꝑtũ sufficiẽter ꝙ aꝑiaẜ ꝛ dilateẜ cũ itromissiõe tẽte
de spõgia vel medulla sagalis vel radice arist. ro. sicca aut cũ
aliq̃ ex vnguẽtis acutis. ℂ Cũq̃ꝫ medicamẽ acutũ ꝯpleuerit
oꝑõnẽ suã suppona ẜ butyrũ vel assungia vel aliud leniens

escarã donec totũ remoueatᷣ. Melius tñ est iterare medicamen acutũ ꝑtẽ post ꝑtẽ q̃ꝫ ꝓfũdare cũ ipso in vnica vice. maxime si nõ poterit poni vsq̃ꝫ ad ꝓfundum fistule. ¶ Et dixit Mesᷣ. ꝙ qñ submergitᷣ ⁊ ꝓfũdatᷣ egritudo ⁊ iprimit corrũpẽs os: aut alterat sup̲ficiẽ ei⁹: tũc totũ qꝺ corruptũ ẽ radatᷣ ⁊ abijciatᷣ vsq̃ꝫ dũ appeat purũ. mortificata. n. fistula ⁊ mũdificata a tota carne corrupta ⁊ mortificata: tũc si ꝑuenit fũd⁹ ei⁹ vsqꝫ ad os dꝫ medic⁹ in ipꝫ aspicere ⁊ videre: an sit corruptũ qꝺ sciet. dixit Rasᷣ. 2. ꝯti. si tãget ipꝫ cũ acie instrĩ: ꝙ si labitᷣ ab osse ⁊ loc⁹ est lenis os est sanũ: ⁊ si adest aspitas ossis os est corruptũ: cognoscitᷣ ẽt ꝑ colorẽ vt si fuerit nigruꝫ aut liuidũ os est corruptũ: ẽt añ q̃ꝫ detegatᷣ qñ nõ valet medicatio cũ medicinis. ¶ Dixit. A. cũ garab ꝯsequetᷣ os, ⁊ nõ iuuatᷣ cũ medicis: tũc est necẽiuꝫ scindere ⁊ detegere os a suo interiore. i. vsq̃ꝫ ad ꝓfundũ: ita ꝙ ẽt a pãniculo tegẽte ipꝫ ⁊ ad saniẽ. i. amouere carnẽ corruptã si fuerit donec ꝑueniatᷣ ad os. ¶ Et tũc in corrupto cura est ꝫꝫ tres modos. s. cũ abrasione cũ cauterio ⁊ cũ ꝑforatiõe. ¶ Et p° mõ dixit. si os ẽ sanũ ⁊ nigrũ ⁊ nõ itellexit ꝙ sit de sanũ cũ sit nitrũ: sꝫ ꝙ sit solũ lesuꝫ sup̲ficialr̃ ⁊ nõ in ꝓfũdo: sꝫ appeat i eo q̃dã nigredo siue liuedo: tũc fricetᷣ nigredo. s. donec ꝑs nigra remoueatᷣ ⁊ ista fricatio fit cũ instr̃o ad hoc apto. ¶ De 2° aũt mõ dixit. si res fuerit maior. s. q2 sit corruptio in ꝓfũdo: ⁊ nõ solũ ꝫm sup̲ficiẽ qꝺ põt ꝯiecturari ex diuturnitate ⁊ malitia fistule ⁊ malitia coloris ⁊ multa aspitate: ⁊ cũ abradiᷣ inuenitᷣ corruptio ꝓfũdari: tũc est necẽiuꝫ cauteriũ. q̃ꝫto ꝓfũdi⁹ fieri põt in infimo ꝯcauitatis: tñ nõ declinãdo ad nares. s. ad suprema nasi ne corrũpatᷣ olphat⁹: neqꝫ ad oculũ ne ledatᷣ aut corrũpatᷣ. Et dixit. eleuetᷣ tũc tunica ꝯiũctiue in ꝓfũdo qꝺ fit declinãdo pupillã a ꝑtib⁹ nasi v̓sus angulũ siluestrẽ. Quanto. n. pupilla magis torq̃tᷣ v̓sus ipꝫ ãgulũ: tãto magis ꝯiũctiua in ꝓfũdo qꝺ erat occultũ leuatᷣ ad ꝑtẽ nasi: ⁊ h̓ fit ne ledatᷣ cornea. tũc g̓ fiat cauteriũ vlti^m cũ fiducia ne possit ledere ꝑtes sup̲iores nasi ⁊ oculi: ⁊ ne ꝑueniat lesio ad ꝑtes oculi: opꝫ vt teneatᷣ oculus ꝫꝫ sitũ deñ vltime ⁊ fixe. Et opꝫ dixit Aui. cũ fit cauteriũ aut ponitᷣ medicamẽ acutuꝫ in fistula. vt ponatᷣ supra ipꝫ oculũ spõgia ifusa i aq̃ ifridata aut massa subtili infrigidata niue: ⁊ q̊tiẽscũq̃ꝫ spõgia vult calefieri. i. incipit fieri cal̓a irroretᷣ cũ aq̃ frida vel niue. Mes. dix. ꝙ cauteriũ est cura ei⁹ apud pessimitatẽ morbi: ⁊ ponit modũ deñ. ¶ De 3° v̓o mõ. dixit. A. qñq̃ꝫ ẽ necẽiuꝫ vt i osse corrupto fiat foramẽ qꝺ trãseat ad nares: qꝺ erit qñ corruptio ossis erit multũ ꝓfũdata: ⁊ ꝓp̓e dixit Mesᷣ. qñ ꝑcipitᷣ corruptionẽ ia adhesisse colatorio. istꝺ. n. est qꝺ raro recipit curationẽ nisi sit a fortuna. Nos. n. curauim⁹ aliq̊s: ⁊ pauci ex eis sanati sunt. Et fit qñq̃ꝫ foramẽ vnũ: ⁊ qñq̃ꝫ fiũt pl̓a foramia ꝑua. Fit aũt ꝑforatio ista. dixit Rasᷣ. ad attrahẽdũ malã mãꝫ ad nares ⁊ iõ siue vnũ fiat siue tria sic fiãt vt penetrẽt ad intus nasi vt ꝑ nasum egrediatᷣ virus ⁊ nõ retineatᷣ: ⁊ cũ fiũt ista foramia: opꝫ etiã vt sanetᷣ oculus mõ supradicto. Et q̃dã faciũt ista foramina cũ instr̃o ignito. ⁊ q̃dã cũ aliq̃ ꝑforatorio. dicũt. ꝙ cauteriçatio ꝑ̃cedit ꝑforationẽ: imo nõ oꝫ fieri ꝑforatio nisi qñ cauteriũ nõ poterit amouere corruptionẽ ossis. tũc. n. expedit ꝑforare ꝓ̓us deinde cauteriçare. Cauteriũ tñ est medicamẽ meli⁹ ꝑforatiõe ⁊ magis rectificat corruptionẽ ossis ⁊ carnis: ⁊ iõ ab ipso icipiẽdũ est cũ fuerit pol̓e. ⁊ si videris sufficere desiste a ꝑforatione. multotiẽs. n. dixit Auic. cauteriũ excusat a foramine: ⁊ est sufficiẽtia in ipso. Et scias ꝙ cauteriũ est etiã medicamẽ meli⁹ q̃ꝫ medicamẽ acutũ ad remotionẽ carnis filtrose corrupte ẽt nõdũ ꝑueniẽte corrup^ne ad os, ⁊ iõ ipso potius vtẽdũ est si tolerauerit egrotãs. ¶ Albu. aũt vr̃ velle ꝙ exñte corruptiõe i osse fiat ꝓ̓us abrasio corrupti: deide curetᷣ cũ me^nis icarnatiuis exiccatiuis ⁊ stipticis: ⁊ si nascitᷣ in eo caro ⁊ ꝯsolidatᷣ loc⁹ ⁊ abscinditᷣ cursus saniei: ⁊ stat sic. 40. dieb⁹ ⁊ nõ moueatᷣ ⁊ nõ apatᷣ ⁊ nõ accidit in eo accñs: tunc scias ꝙ sanat⁹ ẽ loc⁹. Et si nõ: tũc nõ est in ea igeniũ nisi reducere fistulã ad foramẽ nasi ꝫꝫ hãc for^am. s. vt detegatᷣ os scꝺo cũ ferro vel me^na acuta: ⁊ cũ fuerit detectũ accipe terebelluꝫ cui⁹ extremitas ferrea sit triãgulata ⁊ lignũ ei⁹ pyramidale extenuatũ vsq̃ꝫ ad extremitatem: deĩde pone illud sup̲ os: ⁊ elõga manũ tuã ab oculo paꝝ: deide reduc manũ tuã cũ terebello voluẽdo donec penetret os ⁊ sentiat illꝺ ifirm⁹ ꝑ h̓ ꝙ iuenit venenũ exire ex eo qñ tꝫ manũ suã sup̲ nasuꝫ oꝫ restaurare locũ cũ me^nis stipticis exiccatiuis donec nascatᷣ caro ⁊ iduretᷣ loc⁹: ⁊ tũc mã q̃ fũdebatᷣ ad exteriora redit ad nasuꝫ: ⁊ est hec leuitas sup̲ infirmũ. ¶ De 2° regimine. dixit Mesᷣ. ꝙ est abscisio mãeꝝ fluere ꝯsuetaꝝ ad locũ cũ eo qꝺ ꝯuenit. sic dr̃ in cap̄. de catarro. ⁊ ca. de lachrymis. Et h̓ 2° regie vtẽdũ est ꝯtinue ⁊ añ opõnẽ ⁊ post: imo ⁊ post totalẽ sanationẽ. ¶ Et 3^m regimẽ est mũdificatio ⁊ abstersio cõis sup̲fluitatis cũ eis q̃ dcã sũt supra: ꝯfortatis tñ cũ aliquo acutoꝝ leuiuꝫ, sicut est vnguẽtũ egyptiacũ cũ modico aloes ⁊ olibani. ¶ Et 4^m regimẽ est administratio incarnatiuoꝝ ⁊ gñantiũ carnẽ vt ipleatᷣ vlcus: ⁊ ista nõ debẽt eẽ expoliata ab aliquo acuto: sicut est myrra ⁊ atramẽtũ: ⁊ silia. sup. nisi illa icarnatiua sint valde exiccatiua: sic̄ est medicamẽ qꝺ ipse describit in fine capl̄i. Qꝺ. ℞. myrrhe aloes ⁊ corticũ thuris. añ. ꝑtes equales. quo vtendũ est indesinẽter cũ aq̃ taraxacon ⁊c. ¶ Et 5^m regimẽ ẽ sigillatio ⁊ ꝯsolidatio. Medicamẽ qꝺ dꝫ sanare hãc fistulã ⁊ oẽꝫ aliã mundificatã. ℞. aloes thuris ⁊ malaxatis añ tẽpera cũ vino ⁊ suppone. ¶ Aliud optimuꝫ. ℞. aloes sarcocolle sang. dra. myrrhe balaustie antimonij ⁊ floris eris. añ. pulueriçentᷣ subtilr̃, deinde expressa ⁊ mũdificata fistula ex isto puluere modicũ dissolue cũ succo plãtaginis clarificato ⁊ iponatᷣ ꝑ orificiũ ei⁹, põt ẽt poni in angulo lachrymalis si fistula nõ eẽt apta: sꝫ tũc oporteret vt eger iaceat sup̲ collo ⁊ sup̲ lat⁹ sanũ ꝑ tres aut p. iiij. horas. ¶ Aliꝺ bonũ qꝺ apponitᷣ postq̃ꝫ abluta est fistula cũ vino stiptico: ⁊ deide exp̓mitᷣ donec egrediatᷣ virus ei⁹. ℞. sarcocolle aloes san. dra. myrre thuris balaustie boli ar. añ. ʒ. v. çiniar. ʒ. j. s. climie argẽti. ʒ. x. terantᷣ ⁊ pulueriçentᷣ. ¶ Ampli⁹ q̃dã medicine sũt q̃ dñr a ꝓprietate: ⁊ ẽt cũ exiccatiõe sua sanare fistulã lachrymalẽ. ¶ Dixit Dio. folia camedreos sicca tere ꝯtritione vltia, ⁊ fac ex eis sief cũ succo solatri est bo^m ad vlcera oculoꝝ ⁊ garab. ¶ Dixit. A. extimauerunt q̃dã ꝙ myrrha sola sanat eã qñ supponitᷣ, ⁊ iste fuit Rasᷣ. q dixit 2° ꝯti. h̓ se habuisse a quodã amico suo: in quo ꝯfidebat. ¶ Dixit Rasᷣ. ibidẽ. indiani dixerũt. ꝙ masticatio mesech supposita aꝑati angulos oculi hꝫ ꝓprietatẽ mirabilẽ. Et. A. dixit. extimauerunt indimes masticatũ suppositũ sanat ea. Et mes exponitᷣ ꝙ est robilia: quã. A. 2° cañ. vocat meise: sꝫ nõ repitᷣ de ea ꝙ hẽat hãc ꝓp̓etatẽ: vñ q̃dã putãt ꝙ sit chrysomilũ, ⁊ iõ q2 Jesus haly dixit. ꝙ ex ꝓp̓etate chrysomiloꝝ est ꝙ qñ masticãtur ⁊ supponũtᷣ curãt ea: ⁊ lr̃a exterior ẽt exponit chrysomiloꝝ que dicuntᷣ arabice mes. Gentilis dixit. inueni ꝙ mesch siue mescha siue mustucha est diptamũ: qꝺ. A. 2. cañ. vocat mescatamesir. ⁊ diptamũ põt ꝯuenire cũ sua exiccatiõe ⁊ resol̓one forti. ¶ Et dr̃ ꝙ succ⁹ arnoglosse cũ bombace iposit⁹. in. 9. dieb⁹ sanat vlcus ⁊ fistulã oculi: ⁊ ꝓprie succ⁹ lanceolate, qꝺ idẽ facit succus arnoglosse ⁊ succ⁹ vngule caballine ⁊ succus camedreos ⁊ lac lactuce siluestris. Et dꝫ ꝙ solatrũ. s. alkekengi cõtritũ ⁊ suppositũ sanat eã. ⁊ ꝙ folia maluauisci vel malue cũ sale masticata ⁊ supposita sanãt eã: veꝝ tñ qñ queritur per ea abstersio, tunc ponantᷣ cũ sale. ⁊ folia plantaginis idem faciunt. ⁊ nucleus nucum veterum masticatus ⁊ superpositus sanat eam. Et quidam dixerunt. ꝙ camomilla ferens florem purpureuꝫ cataplasmata curat eam eadem die. Puto ꝙ predicte medicine conuẽniant solum in fistula recenti. ¶ Dicunt quidã. ꝙ quãdo fistula est antiqua ⁊ corruperit multũ de osse ita ꝙ egeat cauteriçatione ⁊ perforatione ⁊ eger noluerit tolerare, tũc ipsa est curanda cum medicinis q̃ palliãt ⁊ occultãt eã ad tp̄s satis lõgũ. ⁊ hoc facit medicamẽ optimũ qꝺ scriptũ est supra qñ ꝑ hebdomadã omni die iponuntᷣ in fistule due aut tres gutte ex eo.

¶ De

De cognitiõe ossis corrupti ⁊ ei⁹ cura

De cauterio actuali in rectificatione ossis corrupti.

2^m regim̄ est abscisio mãeꝝ fluẽtiũ ad locum.

3^m regimẽ est mũdificatio.

4^m regim̄ est gñatio carnis.

5^m regimẽ est cõsolidatio.

Medicine a ꝓp̓etate valẽtes.

¶ De apātib⁹ euenietib⁹ in radice cutis circa aures. Ca. liij.

Ec apāta dixit Auic. sunt de gñe apātis
carnis mollis ⁊ glādulose q̄les
sunt carnes emūctorioꝝ ⁊ vocantur parocide: ⁊
qñq₃ dñr vetidus: vetidus tñ dr̄ de oī apāte emū
ctorioꝝ: ⁊ accidit aliqñ vi sinthomatis stimulata
nā. ⁊ qñq₃ accidit vincēte nā: ⁊ fit sepe ſm semitam crisis: ⁊
maxime in febribus ⁊ apātibus cerebri. ¶ Et dixit Auic. ꝙ
apātū in radice auris euenientiu₃ magis incolume est qđ fit
ſm semitā crisis bone: s₃ illud qđ est a crisi cū qua nō est sigm
maturationis aut p̄cedit hoꝝ crisis ɔueniens est malum.
De signis ¶ Et mā hoꝝ apātum qñq₃ est calida sanguinea vel colerica:
aut ex eis mixta: ⁊ qñq₃ est frīda flātica vel mel̄ica vel ex eis
mixta. Et sunt ex eis mollia ⁊ dura ⁊ inter h̄ media. Et qñq₃
sunt ex venenosa mā euenientia ſm semitam pestilentie.
De causis ¶ Et signāt sanguineū. dixit Aui. rubedo ⁊ grauitas ⁊ pul/
satio apud cōprehēsionē. s. mäe in cupo. Alia lr̄a h₃. ⁊ expul
sio ad cōpressionē. i. repulsio apud cōpressione₃: eo ꝙ resistit
tactui cōprimētis ⁊ ɔstrictio in meatibus. s. auris: q₂ ɔstrin/
giť meatus auris ꝓp cōpressione₃ quā facit in ipsam apā illi
ꝓpinquū qđ ſm pl'm est magnū. ¶ Et colericū signāt ⁊ il/
lud qđ factū est a sanguine subtili. s. colerico dolor mordica/
tiuus fistulosus. i. corrosiuus vel pūgitiuus sine grauitate. s.
multa: q₂ parua est grauitas in eo reˡⁱ alioꝝ ⁊ non ɔstringiť
meatus auris. q₂ vtpl'm est hoc apā ꝑuū nō ɔtinēs meatū: ⁊
est cū inflāmatione vehemēti: ⁊ color declinat ad citrinitatē.
¶ Dicūt. in oī hmōi apāte cal'o ꝑcipiť inflāmatio: verū in co
lerico est intēsior: ⁊ est cū eo febris ēt ab ipsius p̄nº ꝓp ꝓpin
quitatē eius ad mēbru₃ p̄ncipale ⁊ in oī hmōi apāte cal'o est
dolor intēsus: veꝝ in colico est multū pūgitiuus ⁊ in sangui
neo extēsiuus. ¶ Et qñq₃ ɔsequeť. dixit Aui. ꝙ hoc apā ca/
lidū ex vehemētia doloris interficiat: ⁊ maxie qñ mā cōicať
partibus intrinsecis auris: ⁊ vbi est neruus expansus: ⁊ tūc
multotiēs p̄cedit cōmixtio intellect⁹ cōicata lesione cerebro.
¶ Verūtñ cū hoc apā est factū in asanach. i. int⁹ in aure vbi
terminať neruus audit⁹ plus interficit adolescētes q₃ senes:
qm̄ est in senibus leuius: s₃ adolescentes ⁊ iuuenes sunt cali
dioris cōpl'onis ⁊ mā apātū eoꝝ doloroſoꝝ est acute quali/
tatis ⁊ ipsi sunt vehemētius sensibiles: vñ min⁹ tolerāt vsq₃
quo collectionē faciat: si tñ tolerarēt quousq₃ aperireť: esset
deinceps cura in eis facilior q₃ in senibus: q₂ fortiores hñt
virtutes näles. ¶ Et flāticū. dixit Aui. est cu₃ tremulitate. i.
inūdatione ⁊ motu apud cōpressionē: ⁊ est cū lenitate ⁊ pau/
citate rubedinis: imo est album: ⁊ si qua rubedo est declinat
ad albedinē: ⁊ non est cū eo dolor intēsus: ⁊ qui est cum gra/
uitate. ¶ Et melancolicū est cu₃ duritie ⁊ paucitate doloris
⁊ color tendit ad liuiditatem ⁊ fuscedinem.

De cura dixit Gal. vt poniť 2º ɔtinē. exiture q̄ fiunt in
radice auris debent curari ɔ̄trio ꝓhibitionis
⁊ expulsionis. nō. n. cōuenit in eis ꝙ pulsum aut trāsmissum
faciat: tractus tñ pōt ɔuenire cū magne fuerint ⁊ vehemen/
tius doloris. Verū op₃ vt fiat ad ꝑtes ignobiles ⁊ elōgetur
mā a p̄ncipalibus ita ꝙ cōuenit fricatio extremitatū ⁊ appō
vētosarū in spatulis ⁊ natibus ⁊ hmōi sil'ia: ⁊ ɔuenit laxatio
vētris: ⁊ maxie qñ nō fuerint ꝑ viā crisis: s₃ debēt curari pre
dicte cū medicinis attractiuis suppositis eis q̄ si non cōtule/
rint vtendū est vētosis suppositis eis: q₂ ꝓpositū cure est ad
attrahendū humorē nociuu₃ de interioribus ad exteriora: ⁊
precipue qñ passio. s. ad quā succedūt fuerit in capite aut fue
rit h̄ in febribus: qm̄ in h̄ vtroq₃ casu op₃ studere ad ɔseruā
dū nām ⁊ attrahēdū humorē quē ipsa expellit ad ꝑte₃ exte/
riorē corpis vt trahat ipm̄ de cerebro aut de occasiōe febris.
¶ Si tñ exitura fuerit fortis in sexita ꝙ nā de se sufficienter
expellit: tūc cura supueniēs nō d₃ fieri cū attractiuis: sed di/
mittať näe: qm̄ quotiēs supuētus exiture fuerit fortis ⁊ ap/
ponanť sup ea ventose aut medicine attractiue dubiū erit ne
accidat egro dolor crudelis ex supabūdantia eius ꝙ declina
bit ad locu₃ expulsionis ⁊ fortior fiet febris ⁊ debilitabiť fe/
bris: s₃ cura d₃ fieri in sil'i huius morbi ad mitigādū dolore₃
cū medicinis mollificatiuis mitigātib⁹ dolorē: qm̄ hmōi me
dicine ex tēperata cal'itate ⁊ humiditate q̄s in se hñt mitigāt
dolorē digerūt humorē ⁊ ɔgregāt putredinē: qua putredine
ɔgregata apiať cū ferro ⁊ extrahať sanies si sanies fuerit in
ea supabūdās. si aūt nō fuerit multa nō apiať: s₃ dissoluať sa
nies cū medicinis tenuib⁹ attractiuis. i. resolutiuis: sicut di/
ctū est in dissolutiōe saniei. ¶ Et dixit Ga. quotiēs exitura h̄
fuerit cū dolore vehemēti nec̄ium est empl'm ad mitigādum
dolorē: ⁊ nec̄ie sunt calefactiones successiue cū aqua in qua
bullierit modicū salis. ¶ Dicūt qdā. ꝙ in vehementia dolo/
ris est aliqñ nec̄iū vti narcoticis: nō tñ puris sup loco: sic̄ cu₃
fit vngm cū oleo camomillino ⁊ anetino. añ. ℥. i. opij. ʒ. i. mā
dragore iusqami papaueris albi ⁊ seis apij. añ. ʒ. ij. ⁊ cu₃ eo
inūgať loc⁹ ⁊ inijciať in aure ex eo modicū. ¶ Et dixit Gal. Camomilla maior dispergit saniē.
si despať ꝙ nō resoluať: s₃ putredinē faciat ex magnitudine
⁊ violētia pulsationis ei⁹ p̄cede cū medicinis q̄ faciūt putre/
dinē. Si tñ h̄ apā fuerit modicū noli p̄cedere cū eo qđ facit
putredinē: s₃ diaglon sanat illud. ¶ Dixit Pau. si exiture fue
rint in radice auris ex humorib⁹ acutis nō ꝓhibeanť. Sed
subueniať cū vētosis ⁊ medicinis attractiuis ⁊ calefaciētib⁹
sequētibus: qm̄ si exitura reuertať ad interi⁹ malū erit: ⁊ ꝓ/
prie si caret capite acuto: ꝙ si fuerit cū capite acuto expulsio
erit fortis ⁊ sufficit ei si supponanť faciētia putredinē. ¶ Et
dixit. si hic exitura fuerit absq₃ rubedine ⁊ apāte in capite ⁊
absq₃ alia passiōe expulsa tūc minutio fiat ⁊ cureť cura apā/
tū cal'oꝝ. s. euenietiū in emūctorijs. ⁊ si ɔgregat saniē dispēr
gať supponēdo ei medicamē de camomilla maiore: qm̄ dispg
git saniē absq₃ dolore. ¶ Et dixit si cronica fuerit exitura di
stēpereť cinis ɔculaꝝ cu₃ adipe ⁊ melle ⁊ supponať aut fiat
empl'm cū armoniaco ⁊ bdellio ⁊ sigia pice ⁊ adipe taurino
⁊ medulla cerui. Medicamē in maturatiōe exiture cal'e hui⁹
loci sic fit. ℞. seis lini fenugreci floꝝ camomille. añ. ʒ. ij. altee
preparate. lib. i. butyri. ʒ. iij. misceanť ⁊ incorporēť cū eis. v.
vitella ouoꝝ ⁊ supponať ex eo inūctione loci p̄missa cū oleo
camomille: ⁊ aliqñ in vehementia doloris addiť in predicto
empl'o. ʒ. i. corticū papaueris: resoluit. n. ⁊ maturat ⁊ dolorē
placat. ¶ Aliud qđ maturat exituras frigidas. ℞. altee pre
parate ceparū coctarū sup prunas ⁊ spicarū allij sil'r coctarū
añ. ʒ. vi. assungie porci. ʒ. iiij. misceanť ⁊ incorporenť cū eis
vitelli ouoru₃. v. numero. ¶ Facta eruptione ⁊ educta sanie
mundificeť incarneť ⁊ ɔsolidetur. ¶ Amplius de cura haꝝ
exiturarū dictu₃ est ante in cap'lo de apātibus euenientibus
in glandulis: ad qđ recurrendum est.

¶ De apātibus euenientibus in facie. Cap. liiij.

N facie pñt accidere apāta oium modorū
curanť gñali curatiōe apātū illorū
modoꝝ. Quidā tñ ꝑticulariter locuti sunt de cā/ De cācro in facie.
cro hoꝝ locoꝝ dicētes ꝙ cācer in his locis eue/
niēs nō vlcerat⁹ curať gñali cura cācri. si aūt vl/
ceratus fuerit. nō tñ multū antiquat⁹ neq₃ multū corrosus:
⁊ caro in circuitu nō fuerit liuida neq₃ nigra: ⁊ nō fuerit mul
tū dura: tūc si fuerit in naso vel labijs cū rasorio icidi d₃ vsq₃
ad ꝑtē sanā: deinde statim d₃ cauterizari cū ferro ignito: dein
de intēdēdū est ad remotionē escare. dicūt qdā. cū vitello oui
supposito in hyeme: ⁊ in estate cū toto ouo ⁊ allio. Et escara
remota si in circuitu aliqd de carne cancerosa vel putrefacta
vel malo colore infecta remāserit cū vnguētis acutis q̄ tenēt
vim cauterij abijciať: deinde incarneť ⁊ ɔsolideť. ¶ Et dñt.
cācer in gingiuis eueniēs sic curari pōt. locus ꝑ tres dies cū De cācro in gingiuis ⁊ palato.
aceto diligēter abluať: deinde cū alumine zuccarino bñ fri/
ceť: ⁊ post tres dies abluať ⁊ fricet loc⁹ cū vino cocto ⁊ ace/
to eqs ꝑtibus vel cū melle ⁊ aceto vini in qb⁹ bullierint radi
ces tassi barbassi ⁊ matris silue ⁊ maligranati ⁊ leuistici ⁊ a/
gresti ⁊ zinziberis ⁊ piretri: post lotionē bonā ⁊ loci abster/
sionē ⁊ exiccationē supponať de puluere q sic fit. ℞. alumis

çuccarini folioꝝ oliue ro.pſidie origani oſſiũ dactiloꝝ aſſa-
toꝝ oſſeis cranei hois piretri cinamomi gar. ꝛ nuciſmu.aã.
De inflatione vl'i faciei.
ptes eq̃les:ꝛ fiat ex eo puluis ſubtil'r cribrat⁹. ¶ Et dñt.ꝙ
cancer in palato eueniẽs põt ẽt cauterio curari. ¶ Et qdã
dñt.ꝙ qñq3 accidit in facie inflatio vl'is toti faciei qd accidit
ex fumo eleuato a mã aliq̃ venenoſa:ꝛ qd ſigm venenonis eſt:
qꝛ p⁹ ei⁹ curã cadũt capilli capitĳ ꝛ barbe ꝓꝓ ĩfectionẽ ꝛ cor
ruptionẽ radicũ capilloꝝ ĩductã a fumo illo venenoſo. ¶ Et
ſiga hui⁹ egrinis ſũt ꝙ cũ ipſa ĩcipit accidit prurit⁹ in facie ꝛ
in capite ꝛ in loco in q̃ ĩcipit venire ꝛ adueniũt eminẽtie q̃dã
p:ꝛ poſtea multiplicant ꝛ fiũt oẽs vna ĩflatio vl'is in tota fa
cie ꝛ capite:ꝛ ĩflant intm̃ oculi.ſ.palpebre ꝙ coopiũt oculos
ꝛ nihil videre pñt ꝛ multiplicant in toto rubedo pruritus.
¶ Et cura ei⁹ ẽ flẽbõia vl' appõ ſanguiſugaꝝ in ſpatulis ꝛ nati
bus ꝛ lenitio vẽtris cũ mena lenitiua ꝛ clyſterib⁹ lenitiuis.
Sup tota facie fiat inũctio vel epithimatio a pn° poſt flẽbõiã
cũ repcuſſiuis vt ſucco ſolatri vel plãtagis vl' endiuie cũ olo
roſ. vel vio. aut nenufarino ꝛ aceto pauco. ꝛ ſilib⁹. ꝛ in pceſ
ſu miſceat cũ eis aliqd reſolutiuũ ꝛ abluat vel epithimetur
ſepe facies tota cũ aqua decoctionis ordei ro. ꝛ camomille.
De apãte ĩ extremitate naſi.
¶ Dixit Albu. qñq3 in extrele naſi accidit chil ꝛ magnificat
ꝛ augmẽtat .9. dieb⁹ donec fedus fiat aſpect⁹ ei⁹:ꝓꝓ illd op3
vt ĩcidas in pn° appitiõis ei⁹ ꝛ ĩcidas totũ ei⁹:deide pone ſu
per locũ ei⁹ aut cauterium aut medicinã ꝯburẽtẽ q̃ ſtet loco
ei⁹. ſi aũt corrodat ĩciſio donec magnificat⁹ ſit tũc ꝯſidera ſi
eſt lapideũ durũ tactu fuſci coloris ꝛ pauci ſenſus:ꝛ ſi ſic nõ
tangas ip3 cũ ferro:qm̃ eſt apa canceroſu3. Multotiẽs.n.
cũ incidit hõ apa facit accidere malitiã ſupra illũ q ip3 cuſto
dit.ſ.cũ bono regimine. Cũ vo apa eſt lenis tact⁹ nõ fuſci co
loris ꝛ videris ꝙ inciſio poſſis eſt in toto:tunc euacua infir-
mũ ꝛ minue ipm:deinde incide ip3 ſine timore ꝛ pauore:de
inde cura locũ cũ eo qd deſiccat ꝛ ſtringit donec ſanet.

¶ De apate eueniẽte ĩ collo ꝛ ĩ gula ꝛ exteri⁹ d bocĳs. Ca.lv.

Acollo ꝛ gula exteri⁹ accidunt apata ꝛ
op3 vt cog̃ſcant ꝓprĳs ſignis ꝛ
nõ differt cura eoꝝ a gñali curatione niſi in hoc
ꝙ in pn° eoꝝ nõ afferant repcuſſiua pura neq3
fortia:ſ3 incipiat ab eis mixtis cũ reſolutiuis.
Botium dupl'r ſumitur.
¶ Botiũ aũt dupl'r repit ſũptũ. vno° p nodo quocũq3 vt pa
tuit in ca° de nodis. Alio° ꝓprie p apate gutturis. Et dr̃ bo
tiũ a ſilitudie brutoꝝ:maxie boũ. Papias dixit.ꝙ ſtruma d
pncipali ſignato tumorẽ ſiue gibboſitatẽ ĩportat ꝛ ꝓprie q̃
circa gulã fit quẽ bociũ appellam⁹. ¶ Dixit Auic.2a pmi.p
ſilac intelligũt apata q̃ plerũq3 ad magnã q̃ttitatẽ deueniũt
vt botiũ ꝛ aliqui nodoꝝ ꝛ ſilia. vocat aũt arabice tala ꝛ in q
buſdã regionib⁹ vocat gnaſco. ¶ Dixit Albu. iſtud apa no
minat gutturis:ꝛ eſt apa magnũ ſm colorẽ corpis:ꝛ mã ei⁹
cõiuncta eſt humor groſſus ꝯuerſus in carnoſitatẽ que ſm
pl'm continetur kiſti ꝛ rara reperitur abſq3 kiſti.
¶ Et mã ei⁹ añs eſt flã groſſu3 deſcẽdẽs ex capite ad gulã ꝛ
De cauſis
hoc ſ3 pl'z:qñq3 tñ eſt hũor melic⁹. hi.n. hũores cũ retinent
in gula actione caloris ĩgroſſant:ꝛ in q̃ndã carnoſitatẽ ꝯuer
tunt. ¶ Et mã ei⁹ pmitiua ſiue remota ſũt oia cibaria groſ-
ſa ex cauſticis ꝛ leguminib⁹ ꝛ carnib⁹ ſalitis caſeo:ꝛ ſilib⁹.
ꝛ aq̃ groſſa viſcoſa. ipſa.n. cũ bibit pcipue ſine vino eſt cã ge
nerationis hũoꝝ q ſũt mã botĳ ĩoq3 multiplicat ĩ regiõib⁹:
in qb⁹ pdicte aq̃ ſũt in vſu. ¶ Dixit Albu.ꝙ pl'm accidit in
mulierib⁹:q̃uis ẽt in multis repiat viris. Et dixit.ꝙ eſt aut
nãle aut accñtale ꝛ in nãli ei eueniẽte ex pncipĳs gñonis nõ
eſt ingeniũ curationis. hoc aũt qd eſt accidẽtale incipit puu3:
deinde magnificat ꝛ in magnificatione ſua qñq3 multas fa-
cit nodoſitates q̃ oẽs ſũt diſtincte ꝛ ſepate. q̃ aũt nodoſitas
eſt a flãte eſt magis leuis ꝛ tractabilis q̃3 q̃ a melia.

Cura eius triplici pficit inſtro:ꝛ tã in dieta q̃3 in potione
eſt ſilis cure ſcrophulaꝝ cũ abſtinẽtia a dictis ciba-
rĳs ꝛ aq̃s ꝛ cũ eũone p ſeceſſu3 ſepi⁹ fcã cũ menis educẽtib⁹
flã groſſu3. ¶ Botiũ tñ p menas raro curat niſi ſit recẽs pau
ci tpis:ꝛ tũc h3 q̃ſdã menas appropriatas:q̃rũ q̃dã applicãt
exteri⁹:ꝛ q̃dã tenent in ore vt deſcẽdãt paulatine cũ ſaliua ꝛ
vtraq3 d3 eẽ mena inciſiua ſubtiliatiua diſſolutiua. ¶ De eis
aũt q exteri⁹ applicant ſũt oleũ de euforbio vl' de pipib⁹ vel
de enula vel de laterib⁹ ſingl'r vel ꝯiunctĩ. Et q̃dã dicũt.inũ
gant oi die bis vel ter cũ vngto qd ſic fit. ℞. euforbĳ. ʒ.ſ. olei
roſ. ʒ.iiĳ. cere. ʒ.iĳ. ꝛ q̃dã addunt caſtorei. ʒ.ĳ. ¶ Et in radi-
ce yreos eſt ꝓprietas ꝙ cũ ꝯterit ꝛ ſupemplat curat ipm ꝛ
cũ geſtat ſuſpẽſa ad collũ pſeruat gerẽtẽ ne ſupueniat ei bo
tiũ. ¶ Et apulegi⁹ dixit.ꝙ vmbilic⁹ veneris cũ aſſũgia ouis
ꝛ ſale eq̃s põderib⁹ ſupemplat⁹ diſſoluit botiũ:ꝛ ſil'r dixit d
herba ſcelerata q̃ eſt apiũ riſus. ¶ Dixit Sẽti.ꝙ aſſa diſſolu
ta i aceto qñ ponit cũ ipſo aceto ſup duritiẽ gule tybiaꝝ vel
alteri⁹ loci multũ ꝯfert. Ex menis ãt q in ore tenent ẽ puluis
q ſic fit. ℞. eritiũ marinũ ꝛ paleã marinã ꝛ ſpõgiã os ſipie ꝛ
pcelatas marinas ad bibitũ ꝛ ĩ olla noua reclude ꝛ in cliba
no pone ꝛ dimitte donec ſint ſicca q̃ſi aduſta:deide pulueri-
çent. ꝛ q̃dã addũt pdictĳ radicẽ panis porcini piretrũ ꝛ.çiç.
de iſto puluere ponat eger ĩ ore cũ vadit dormitũ ꝛ teneat ꝛ
deglutiat paulatine ſaliuã ꝛ nõ expuat:ꝛ ſi diſpliceret ſibi in
forma pulueris ꝯficiat el'm cu3 melle ꝛ vtat de eo ꝯſil'r. De
expimẽtis aũt vtilib⁹ ꝛ mirabil'r ꝯferẽtib⁹ eſt vt ꝯburat ſpõ
gia in olla noua ꝛ ex ea ſic ꝯbuſta fiant fruſtula pua:q̃ꝝ tria
vel 4or deglutiãt cũ vadit dormitũ ꝛ bibat p⁹ eã modicu3
boni vini. ¶ Aut teneat in ore ꝛ deglutiat paulati3 puluis
q ſic fit. ℞. pipis lõ. çiç. nuciſmu. gar. ariſ. piretri. aã. ʒ.ĳ. pi-
pis cinamomi alumis çuccarini ſaliſgẽme ſpõgie ꝯbuſte. aã.
ʒ.iiĳ. ꝛ çuccari alb. ʒ.iĳ. aut cũ reb⁹ aromaticis ſupradictis
in pcedẽti recepta miſceat puluis ſpõgie marine ꝛ palee ma
rine ꝛ gallaꝝ cipſſi ꝛ ſumãt ex eis. ʒ.ĳ. cũ vino .9. vicibus
mane in ieiuno. ¶ Dixit vn⁹.ꝙ ſi cãtãdo pr nr̃ fodiat nux q̃
nõdũ fecit fructũ ꝛ radices ei⁹ tollãt ꝛ cũ ducẽtis g̃nis pipis
piſtent ꝛ bulliãt in optimo vino ad medietatẽ ꝛ vtat eo in
potu patiẽs oi mane in ieiuno libabit. Dñt ad ꝯſſitiẽ gule.
℞. acori ſticados ſaluie roriſmarini celidonie maiorane. aã.
M.j. paſſulaꝝ ani. feni. ꝛ rad. petro. ꝛ feni. aã. ʒ.ſ. cinami. ʒ.
ĳ. nuciſmu. galãge. aã. ʒ.j. mellis lib.j. fiat ſyrup⁹ poſtea pur
get. Deide ad gulã fiat h empl'z. ℞. litargirĳ triti. ʒ.j.ſ. olei
antiq. ʒ.v. ꝛ bulliãt adiuicẽ p horã:ꝛ poſtea addãt ei mucil.
altee fenug. ſeis lini. aã. ʒ.j.ſ. ꝛ iteꝝ bulliãt donec ĩſpiſſent:ꝛ
cũ h empl'et gula. xv. dieb⁹:deide alĳs. xv. dieb⁹ inungat cũ
vngto qd ſic fit. ℞. euforbĳ coſti ſulfuris auripig. aã. ʒ.ſ. olei
ro. ʒ.iiĳ. cere q̃tũ ſufficit:ꝛ poſtea fiat iteratio toti⁹ cure ſm
necitatẽ. ¶ Facta aũt cura p menas p duos vel tres mẽſes ꝛ
nõ ꝯtulerint ad chirurgiã recurrẽdũ eſt. Verũ tñ ſp verẽdu3
eſt in inciſiõe ꝛ corroſiõe botĳ ꝓꝓ venas ꝛ arterias ꝛ neruos
ibi exñtes:ꝛ maxie qñ antiq̃tũ et magnificatũ fuerit et pl'es
habuerit nodoſitates. Dixit Albu. inciſione botĳ eſt timor
et nõ op3 vt pſũptio fiat ad ip3 cũ ferro niſi in eo qd eſt puũ
et nõ eſt adhuc cũ arterĳs intricatio. Et mod⁹ in ĩciſiõe ei⁹.
dixit Albu. eſt ſ3 duos modos. Quoꝝ vn⁹ ẽ ſilis ĩciſiõi apa
tis ĩ nodoſitate arterie. Cõiter dñt.ꝙ ĩciſio botĳ ẽ ſilis ĩciſiõi
ſcrophulaꝝ. d3 g̃ fieri ſup eminẽtia ĩciſio ſbtilis et expiri de
ipſo digito ĩtromiſſo et ſi inuenit ſil'e nodo pingui:tũc ſeca
ip3 ſic ſecant nodi et exhe ipm cũ eo qd ꝯtinet ex kiſti ſi eſt
in ea:et ſi nõ eſt in kiſti:tũc pſcrutare totũ ei⁹ et exhe. Quidã
dicũt. ſcinde pellẽ ſup tota eminẽtia ſubtil'r cauẽdo oi ĩgenio
ne incidas arteriã vel venã magnã q̃ cõiter inueniunt cũ car
noſitate intricate et exhe ip3 cũ kiſti vel ſine:deide ĩpone pul
uerẽ aluminis çuccarini vſq3 ad tres dies:deinde ſi remãſe-
rit aliq̃d de kiſti mũdificet cũ aliqua medicina leuiter corro
ſiua. Et facta mundificatione bona cõſolidet locus.

¶ De apate titillici et ptiu3 extrinſecaꝝ pectoris. Ca.lvj.

Accidunt qñq3 apata in ptibus pectoris
et coſtaꝝ extrinſecis que qñq3
ſunt in muſculis tm̃:et qñq3 ſunt in panniculo te
gẽte coſtas:et tunc eſt de ſpẽb⁹ pleureſis nõ ṽe ꝛ

hāc spēȝ comitatᷣ febris vtpl'm: et pñt ista apata esse cal'a ⁊ frigida: ⁊ vnūquodq; eoꝝ ꝓprijs signis dignoscitᷣ. ¶ Et cura eorū est cura alioꝝ nisi ꝙ sup ea nō debēt apponi in pn° apocrustica vt nō repellatᷣ mā ad iteriora. ⁊ pcipue si fuerint in medio pectoris aut in latere sinistro: sȝ incipiēda est cura ab anodinis nisi apa fuerit vehemēter iflāmatū. In tali. n. apate: lȝ cū anodinis miscere aliq̄ infrigidātia. Qꝫ si trāsierit in exiturā digeratᷣ. ¶ Maturatiuū bonū in apate cal'o hoꝝ locoꝝ. ℞. farine fenugreci seis lini floꝝ camomille farie ordei añ. ʒ. j. altee ppate ⁊ butyri. añ. ʒ. iiij. olei amigda. dul. ʒ. ij. ¶ Aliud qd̄ est maturatiuū bonū in apate frido hoꝝ locorū. ℞. cepe narcissi ⁊ cepe lilij decoctaꝝ. añ. ʒ. ij. farine fenugre. seis lini ⁊ floꝝ cāomille ⁊ fermēti. añ. ʒ. j. terbētine. ʒ. ij. olei yrini ⁊ liliacei ⁊ anetini. añ. ʒ. j. ⁊ cōficiatᷣ ex eis empl'm nec expectetᷣ vt pfecta sanies in eis cōpleatᷣ: imo pueniatᷣ cū aptiōe: deīde mūdificetᷣ ⁊ post mūdificationē incarnentᷣ ⁊ cōsolidentᷣ. ¶ Et apata euenientia sub titillicio curātᷣ cura apatū emūctorioꝝ. Sciēdū tñ est ꝙ hꝫ apata raro resoluuntᷣ: sȝ vtpl'm saniantᷣ pp calitatē loci. Que aūt eueniūt in iguinib⁹ nō sic saniantᷣ: imo multa ex eis resoluuntᷣ. Cūq; saniatᷣ apa titillicij ⁊ est nece vt apiatᷣ: tūc dixit Aui. secentᷣ sectiōe lunari: q2 oȝ accipe aliqd in latitudine: vt supra patuit. ⁊ euāta sanie ipleatᷣ vuln⁹ coto veteri ⁊ dimittatᷣ p vnā diē ⁊ alia die exhatᷣ ⁊ curetᷣ sicut opȝ. ¶ Accidūt in titillicio scrophule ⁊ nodi ⁊ curantᷣ gñali cura nodoꝝ ⁊ scrophulaꝝ. Attēdēduȝ tñ est in incisione cū ferro vt cū diligētia ⁊ cautela fiat ne p-ueniat incisio ad venas ⁊ ad arterias q̄ perinde transeunt.

¶ De magnificatione mamillaꝝ in viris. Cap. lvij.

Dixit Albu. qñq; inflantᷣ mamille quorūdā viroꝝ donec similentᷣ mamillis mulierum cuȝ rare remanēt apose. i. iflate fede. ¶ Et scias ꝙ mā inflationis eaꝝ est pinguedo: ⁊ qñȝ est vt qdā dicūt. caro glādulosa carens sensu orta illic sub cute. Qui ergo abhorret illō opȝ vt secetᷣ sup mamillas sectione lunari ex linea. b. ad lineā. g. q̄ sectio ꝓfundetur vsq; ad mām inflatiōis: deinde excorietᷣ illa mā. s. pinguedo vel caro dicta ⁊ exhatᷣ: deīde ipleatᷣ vuln⁹ coto veteri vel me^{nis} incarnatiuis ⁊ aggregentᷣ duo labia cū sutura ⁊ curetur locus sicut opȝ. ¶ Qꝫ si mamilla declinat ad inferius ⁊ mollificetᷣ pp magnitudinē suā sicut accidit mulierib⁹: tunc opȝ vt scindatᷣ in duob⁹ lateribus supioribus suis duabus sectionib⁹ ⁊ silibus figure lunari. quaꝝ vnaqueq; ꝯtinuetᷣ cū altera apud fines vtriusq; donec linea maior ꝯtineat minorē a linea b. ad lineā g. ⁊ postea excorietᷣ cutis que est iter duo labia ⁊ auferatᷣ pinguedo vel dicta caro: deinde vulnus suatᷣ ⁊ cōsolidetᷣ: ꝙ si nō poterit ꝯpleri incisio ei⁹ ꝫm ꝙ opȝ aut pp ingetudinē infirmi: aut pp fluxū sanguis: tūc opȝ vt ipleatᷣ vuln⁹ cotto submerso in vnguēto corrosiuo: ⁊ cū eo ꝓcedatᷣ donec corrodat qd̄ remanserit: deinde curetᷣ sicut oȝ. ¶ Dicūt. ꝙ vng^{m} factū ex radice yreos cū oleo amig. inunctū sup mamillas lapsas ⁊ cadētes in mulieribus eas erigit: ⁊ simil'r facit vnguentum factum de testis ouorū perdicis ⁊ tritis ⁊ cum cera ⁊ cathimia multū permixtis.

¶ De lacte coagulato in mamillis. Cap. lviij.

Scias ꝙ dispōnes egritudiales in mamillis duobus modis ꝯsiderantᷣ: qm̄ aut cōtingunt ꝫȝ dispōnē lactis ⁊ gñationē ipsius aut ꝫm subaȝ ipsaꝝ mamillaꝝ. Et q̄ cōtingunt ꝫm dispōnē lactis dñr eē 4^{or}. s. lactis diminutio ⁊ lactis exuberatio: ⁊ iste due nō sunt de intētiōe chirurgici ⁊ dictū est de eis in sermone de mēbris gñonis ⁊ alie due sunt lactis caseatio siue cōgelatio vel coagulatio ⁊ ipsius putrefactio in mamilla. ⁊ iste sūt de intētiōe chyrurgie. Que vo eueniunt in suba mamillaꝝ sūt ipsaꝝ apata ⁊ vlcera ⁊ fissure q̄ eueniunt papillis ipsaꝝ. ¶ Caseatio latis dr̄ dupl'r. vno° ꝓprie. alio° in proprie. Propria caseatio lactis: tūc fit qñ pars serosa ipsius sepatᷣ a pte ei⁹ grossa caseabili: ⁊ ista sequestratio fit a cal'o cuius est etherogenea separe ⁊ vnire hōgenea: ⁊ h' caseatio lȝ aliqñ fieri possit in mamilla: vtpl'm tñ fit in lacte iaȝ mulso ⁊ ex mamillā exñte. Impropria aūt lactis caseatio est illa q̄ est dispō egra: ⁊ de q̄ auctores loquuntᷣ cū de cura eius determināt: ⁊ est q̄dā lactis igrossatio exiccatio coagulatio vel ꝯgelatio ⁊ pōt fieri a cal'o ⁊ a frigido. cal'i nāq; est exiccare ptē serosaȝ ⁊ relinquere grossaȝ caseatā. Et ēt calidi vt dcm̄ est coagulare ꝙ hōgeneū remanet post sepōnē etherogeneaꝝ. Frigidi vo ē coadunare ⁊ igrossare ⁊ ꝯgelare. Et dixit Aui. ꝙ nō est ꝓprie fridi coagulare. ¶ Ex dictis pȝ ꝙ coagulatio q̄ fit a cal'o nō est diuȝ ptiū lactis. q̄ vo fit a frido est toti⁹ sube lactis tā ptiū liqdaꝝ q̄ȝ grossaꝝ: ⁊ tā calitas q̄ȝ frigiditas caseationē lactis agētes pñt eē mamillaꝝ ipsaꝝ ⁊ mēbroꝝ adiacētiū ⁊ pōt deforis euenire. Et scias ꝙ nō solū lac pōt ingrossari in mamillis a dictis cāis: sed etiā sanguis veniens ad eas anteq̄ȝ cōuertatur in lac vt voluit. A. Uerū causa cōdensans sanguinē est fortior cōdensante lac.

Caseatio lactis dupl'r dicitᷣ.

Signa lactis coagulati in mamilla sunt ꝙ qñ exprimitᷣ mamilla lac nō exit nisi stillādo ⁊ cuȝ difficultate. cūq; mamilla inflatᷣ ⁊ induratᷣ ⁊ loc⁹ tumoris est albus aut decliuis ad liuedinē: tūc lac coagulatum in ea est. Precipue aduenit hoc enixis ⁊ lactātib⁹: Almā. tñ dixit h' posse ꝓuenire pgnātib⁹: ⁊ ēt nō pregnantib⁹: quaꝝ menstrua pluri tēpore sunt retenta. ¶ Et signa caseationis facte a calitate sūt calitas ⁊ inflāmatio sensata in mamilla ⁊ mēbris vicinis ⁊ seqtᷣ eā ꝫm pl'm febris ⁊ grauitas ⁊ dolor capitis cū turbatiōe mētis: ⁊ maxie qñ lac corrūpitᷣ. Ait. n. Hip. in affor. Mulierib⁹ qb⁹ sanguis ad mamillas cōuertitur maniā significat: ⁊ lac ad expressionē mamille egreditᷣ aliqñ sub forma pili albi oblōgi facti p actionē caloris sepantis q̄sdā ptes lactis coagulati a qbusdā alijs ⁊ fit p istā viā in eo forma pili: ⁊ iō hāc egritudinē mulieris vocāt pilū. ⁊ dicūt pilū descēdisse ad mamillā ⁊ cū incipit lac in forma pili egredi signat ꝙ dissoluetᷣ casea° ei⁹ neq; de h' est curādū cū pili ēt multe longitudinis egrediantᷣ ēt in vrina. ⁊ Ari. dixit. in de gñone aialiū ꝙ in sanguine est pilus vel res q̄ est sicut pilus quo ablato sanguis nō ꝯgelatᷣ sicut testantᷣ croci. ¶ Signa caseationis facta a frigiditate sunt frigiditas mamillarum ⁊ partiū circūstātiū: ⁊ grauitas ꝫm pl'm maior q̄ȝ in facta a caliditate: ⁊ dolor est remissior: et mulier pigra efficitur.

Cura caseationis lactis a calitate fit cū lenitiōib⁹ embrocationib⁹ ⁊ empl'is factis ex reb⁹ fridis sic ol'o ro. ⁊ vio. ⁊ mucillagib⁹ fridis ⁊ portulaca solatro ⁊ aceto. Acetū tñ ꝯuenit in vtraq; cā: et maxie acutū: et qñq; miscetᷣ cuȝ pdictis maxie tpib⁹ fridis vinū albū subtile: et qñq; additᷣ modicū myrrhe vt iuuet penetrationē et dissol'onē. Ei⁹ vo q̄ fit a friditate cura fit cū embrocis et leniētib⁹ cal'is sic cuȝ oleo keirino et aneto et menta. Ipsa. n. ꝯtrita et malaxata et mamille supposita est optia et epithima° ex succo ei⁹ et aceto addito modico salgēme. cōtrita ēt cū pane et superposita valȝ. Et marubiū cōtritū solū vel cū assungia porci mixtū et suppositū est exptū. ingt. A. q̄cūq; coagulantᷣ a cal'o et discoagulantᷣ a frido et eꝯ°. Et iō maxie attēdēdū est ad alterationē ꝯpl'onis facientis coagulationē et pdicto mō ꝓhibetᷣ lac coagulari cū timetᷣ ipsi⁹ coagulatio. ¶ Dixit Ras. ꝙ fenugrecū more empl'i suppositū mamillis nō sinit lac coagulari in eis: Cera vel mum mixta cū ol'o vio. et supposita dissoluit ēt lac coagulatū: sȝ tūc min⁹ ponatᷣ de oleo vio. ¶ Et dicūt qdā. ꝙ si deglutiantᷣ tres pill'e facte de cera alba. s. quā pus faciūt apes a pn° q̄ est alba ⁊ vocatᷣ cera vgo dissoluet lac in mamillis coagulatū. ¶ Cancri crudi ꝯtriti supsiti mamillis lac coagulatū in eis deliquant et educunt et final'r exiccant. Et assungia porci spinosi inūcta mamillis lac int⁹ inclusum apiendo et resoluēdo ex euocāt. Oē coagulū et pcipue leporis suppositū maxime dissolutum in aceto lac discoagulat. ¶ Empl'ȝ bo^{m}. ℞. coaguli edi. ʒ. j. cōmisce cū pasta de farina frumēti fermētata et storace ligda et supponatᷣ lac disco-

agulat ⁊ resoluit ⁊ dolorē cito placat. ¶ Aliud. ℞. ciminum
⁊ cū melle misceat᷑ ⁊ tepidū supponat᷑. ¶ Et cōuenit empl'z
factū de farina fabaꝝ radicibus cauliū ⁊ mēta vel balsami-
ta. ¶ Si fomētent᷑ ⁊ suffumigent᷑ mamille cū aq̄ dconis cau
liū: ⁊ ipsi caules supemplent᷑ erit res expta. ¶ Et dr̄ ꝙ glis
terra optime cōtrita: ⁊ postea cū mēta ꝯtusa ⁊ bn̄ incorpata
inflationē mamillaꝝ ex lacte cito tollit. ¶ Aliud. ℞. porrula-
cā mētā ⁊ furfur ⁊ ponant᷑ sup tegulā cal'aꝫ aceto aspsam ⁊
cal'z mamille supponat᷑. Et valꝫ ēt furfur solū decoctū in vi-
no. ¶ Embrocet᷑ ⁊ fomentet᷑ mamilla cū aq̄ vel vino deco-
ctionis mellilotí: ⁊ postea exiccet᷑ ⁊ inūgat᷑ cū oleo cōi cal'o:
vel epithimet᷑ cū eo cauēdo ne tāgat pupillā: qm̄ faciet egre
di lac ⁊ nō sinet lac multiplicari in ea deinceps. ¶ Myrrha
dissoluta in dcone calamēti apit opil'onē cātā ex lacte. Et silr
aperiūt eā lūbrici terrestres ꝯtriti ⁊ icorpati cū oleo de lilio
⁊ de keiri. ¶ Et qñqꝫ nō est ingeniū ad exhēdū lac discoagu
latū de mamillis p menas: ⁊ dꝫ tūc vt sugat᷑ ore alicuiꝰ mulie
ris: vel infantis aut supponat᷑ vētosa ad attrahēdū ipꝫ. ꝙ si
lac retinet᷑ diu: tūc corrūpit᷑ ⁊ putrefit ⁊ velut in saniē ꝯuer-
tit᷑ aliqñ pter h̄ ꝙ in suba mamille eēt apa: ⁊ aliqñ cāt apa: ⁊
tūc ꝓhibet᷑ eiꝰ exitꝰ. ¶ De his aūt q̄ faciūt lac putrefieri sūt
oēs mene q̄ nō sūt excedētis calitatis: ⁊ subtiliādo ⁊ apiēdo
faciūt bn̄ transpirare sic camomilla anetū balsamita fenicu-
lus fenugrecū: ⁊ silia: cū fit ex eis inūctio vel ēpl'atio cū oleo
de lilio: ⁊ silibꝰ. si āt putrefit: tūc sumat᷑ sicla ⁊ tādiu decoq̄t᷑
in aq̄ donec dissoluat᷑: deīde ꝯiūgat᷑ cū medulla panis ⁊ fari
na fabaꝝ ⁊ oleo sisamino ⁊ supponat᷑. ¶ Aut supponat᷑ em
pl'm factū de pane ⁊ pietaria incōtrita ⁊ ol'o ro. ⁊ vaporet᷑
mamilla cū aq̄ cal'a ⁊ inclinet᷑ sup vaporationē eiꝰ: ⁊ ꝓprie
qñ decoquunt᷑ in aq̄ seīs lini fenugreci euisci. ⁊ seīs cucume
ris ⁊ camomille ⁊ embrocet᷑ cū ea. embrocatio. n. multū cō-
fert qñ patiēs nō pōt tolerare ḡuitatē ēpli: ꝙ si p istā viā nō
curat᷑ dꝫ vt aptio fiat ⁊ incidat᷑ ⁊ curet᷑ deinde sic alia apata
mamillaꝝ ⁊ saniosa q̄ apiunt᷑. ¶ Et eodē mō curat᷑ coagu-
latus sanguis in mamilla, veꝝ opꝫ vt eligant᷑ de p̄dictis for
tiores mene. Dixit Haly. cū in mamilla sanguis fuerit coagu
latus cū farina fabaꝝ emplet᷑ ⁊ aqua ⁊ melle. ⁊ scias ꝙ ad
dissoluēdū lac ⁊ sanguinē coagulatū in mamillis multū ope
rat᷑ potꝰ aceti oximellis assa cū oximelle bibita ⁊ fac ad hoc
potꝰ aq̄ p̄me decoctionis cauliū. aperit. n. cū nitrositate sua.

¶ De apatibus mamillarum. Cap. lix.

Hoc est capl'z de apatibꝰ mamillaꝝ eueniē
tiū in eis a mā hūorali ⁊ nō ex lacte
putrefacto qm̄ dcm̄ est de eis caº p̄cedēti. vēto-
sa autem ⁊ aquosa apostemata rarissime in ma
millis fiunt.

De causis — Et apata mamillaꝝ aliqñ sūt cal'a sanguinea vel coli-
ca vel mixta ex eis. Et qñqꝫ sunt sanguinea
⁊ flātica ⁊ sūt illa q̄ sepe eueniūt. Et flātica pura sepiꝰ fiunt
p viā cōgestiōis: qm̄ supfluū nutrimēti eaꝝ attinet flāti: alia
v̄o pl'm fiunt p viā defluxꝰ. ¶ Et māe faciētes apata in eis
qñqꝫ sūt puri hūores: ⁊ qñqꝫ sūt pmixti cū lacte: qd̄ nō mul
get᷑ neqꝫ al'r egredit᷑: sꝫ retinet᷑ ⁊ miscet᷑ cū eis: ⁊ multotiens
lac retētū est cā ꝙ defluāt ad mamillas hūores alij ⁊ apent
eas: ⁊ qñqꝫ accidūt apata in mamillis p viā crisis. Ait Ras.
25. ꝯti. q̄dā mulier passa est morbū cal'z: ⁊ post aliquos dies
passa est dolorē in viscoribꝰ suis ⁊ apata sūt. Et qñqꝫ termi-
nat᷑ pleuresis ad apa mamille: ⁊ qñqꝫ eꝯº apa mamille ter-
minat᷑ ad pleuresim. ¶ Et de cāis defluxꝰ māeꝝ ad mamil-
Als. in vberibus — las: qñqꝫ est dolor aut mala ꝯpl'o in eis ⁊ mēbris adiacenti
bus calida. ¶ Et qñqꝫ cā eiꝰ est ipsaꝝ d̄bilitas: q̄re nō repel
lunt mās fluētes neqꝫ fluxꝰ alijs trāsmittunt. ¶ Et qñqꝫ est
cā eiꝰ repletio totiꝰ aut alicuiꝰ mēbri p̄ncipalis maxie hepis
⁊ fortitudo cuiuscūqꝫ mēbri repleti. ¶ Et de potioribꝰ cāis
ꝙ māe defluāt ad mamillas ē retētio mēstruoꝝ p̄ter nāꝫ ⁊ p̄
ter ꝯsuetnem vl' ipsoꝝ paucitas: ⁊ ppea apata in mamillis se
pe fiūt eis q̄ꝝ mēstrua p̄ter ꝯsuenem pauca fluūt aut retinēt᷑.

Et signa vniuscuiusqꝫ spēꝝ dictoꝝ apatū satis haberi
pn̄t ex multotiēs an̄dictis. In oibꝰ tn̄ est gra
uitas manifeste sensata ⁊ in calis vtpl'z adest febris ⁊ dolor.
Frida āt nō seq̄t᷑ febris neqꝫ dolor de quo sit curādū nisi sup
purent᷑. Et discernūt᷑ a caseatiōe lactis ⁊ eiꝰ putrene: qr non
exit ex mamilla lac apō exp̄ssionē nꝫ apō approximationeꝫ
liq̄faciētiū lac coagulatū: ⁊ qr tumor in caseatiōe est eq̄l'r in
tota mamilla cū q̄dā luciditate: sꝫ apa est in aliq̄ vna pte tm̄.

Cura triplici cōplet᷑ instr̄o. s. dieta potione ⁊ chirurgia.
¶ Et dieta dꝫ esse tenuis ex cibis facilis digōnis
pauce q̄ꝫtitatis ⁊ pauci nutrimēti, ⁊ in oibꝰ sex rebꝰ nō nāli
bus dꝫ ꝯuerti ad oppositā q̄litatē cāe faciētis apa. ¶ Potio
v̄o cōplet᷑ cū eūone p flōiaꝫ ⁊ fluxū vētris f̄m mām ⁊ cū ꝓuo
catiōe mēstruoꝝ aut cū flōia saphenaꝝ si in cā eoꝝ fuerit re-
tentio ⁊ pua mūdificatio ⁊ cū diuersiōe māe: ⁊ maxie cū vē-
tosaꝝ appōne sup femore ⁊ in ptibꝰ mr̄icalibꝰ ⁊ in coxis ⁊
cū fricatiōe ipsaꝝ forti ⁊ ligaturis dolorosis in coxis ⁊ cru-
ribꝰ. Et cōplet᷑ cū rectifine mēbri mādātis si aderit ⁊ cū alte
ratiōe male ꝯpl'onis si qua foret in mamillis. ¶ Et cū deue-
niēdū est ad curā apatis: siqdeꝫ fuerit in p̄nº ⁊ fuerit ex mā — De repercussiuis in principio.
multū cal'a: tūc appone repcussiua. dixit Aui. nō pura: sꝫ cuꝫ
qbꝰ sint mixta aliq̄ ex calis subtiliatiuis siue resolutiuis: ⁊
cā est qr mamilla est mēbꝝ rarū spōgiosuꝫ: in qua multū de
mā colligit᷑ q̄ sui multine nō posset ab ipsa repelli: sꝫ potiꝰ p
repcussiua pura fieret eiꝰ ingrossatio ⁊ incuneatio: lederet᷑ ēt
ab eis mamilla ipsa cū sit mēbꝝ pauce carnis frigide cōpl'o
nis: ⁊ maxie si repcussiua essent intense frigida. ¶ Dicunt in
initio initiāte ⁊ cū incipit dolor in mamilla ꝯueniūt repcus
siua pura nō intēse friditatis neqꝫ debent pura ꝯtinuari pp
dictas cās: ⁊ maxie qñ apa fieret iuxta pupillā mamille: qr si
in ptibꝰ eiꝰ supioribꝰ fieret. dicūt aliq repcussiua pura nullo
tēpore ꝯuenirent ne fieret repulsio māe ad interiora pecto-
ris. vt supra cor. ⁊ dicunt habere veritatem: nisi qñ materia
illa fuerit expulsa a corde ad mamillā: qm̄ tūc nulla dꝫ fieri
repulsio: ⁊ ēt nisi apa mamille venerit p viaꝫ crisis. ¶ Dixit
Ras. vbi supra. ꝓhibui mulieri supradicte appōnē reꝝ fri-
gidaꝝ: qr ista deriuatio erat signū alicuiꝰ figure crisis: qr ex
ea incepit morbꝰ alleuiari ⁊ ꝓnosticatꝰ sum ꝙ si dolor a ma
milla subito cessaret eūone nō p̄cedēte ꝙ morbꝰ reuerteret᷑
sicut erat. In dictis eniꝫ casibꝰ repcussio vitari dꝫ oino ⁊ in-
tendat᷑ attractiōi māe ad mamillā nisi nā p se sufficiēter ex-
pelleret. ¶ Et. A. in cura cretici dixit. ingenia vt aggreges
psiliū ⁊ nō diuidas inter duas v̄tutes eiꝰ: sꝫ tere ipꝫ totū. nā
aggregatū sic psiliū est a predominio cal'm rōne medulle eiꝰ
que est cal'a attractiua: imo sola est vlceratiua: ⁊ eruptiua: ⁊
pone ipꝫ sic ꝯtritū sup loco apatis: ⁊ fiāt alia req̄sita ad curā
apatis cretici. ¶ In casibus aūt in qbꝰ ꝯcedunt᷑ repcussiua
pura ex ꝯueniētibꝰ est solatrū sempuiua lactuca ⁊ silia. Em
plastrū bonū ad h̄. ℞. boli ar. acacie spodij sandaloꝝ luti si-
gillati. an̄. terant᷑ subtil'r ⁊ incorpent᷑ ⁊ distēperent᷑ cū aqua
ro. ⁊ aq̄ myrti solatri ⁊ aceto ⁊ epithimet᷑ cum eis mamilla
vel more empli supponat᷑. ¶ Ego āt puto ꝙ hꝰ repcussiua
nō d̄beāt applicari sup mamillaꝝ apata: sꝫ lꝫ admīstrare ea i
circuitu eiꝰ ad ꝓhibēdū defluxū multe māe ad ipsuꝫ nisi in
casu vbi dolor fortis fieret in capite mamille ⁊ timeret᷑ can-
cer supuenire. Ait. n. Aui. qñ dolet caput mamille fiat flōia
⁊ emplet᷑ cū sandalis ⁊ acacia ⁊ silibꝰ: ita vt nō accidat can-
cer. In p̄nº ḡ tutius et rectiꝰ est sup loco apatis apponere re
pcussiua mixta cū aliqbꝰ resolutiuis: quoꝝ mixtio sit varia
f̄m māꝫ apatis. ¶ De menis igit᷑ approximādis in p̄nº apa
In apate calido. — tis cali mamille sūt folia malue et sicle in vino debili decocta
totū ouū cōquassatū cū oleo ros. suppositū oxirodinū inun
ctū et lēticula in aq̄ marina vel salsa decocta supempl'ata.
¶ Dixit Gal. 6. de simplici. ꝙ fabe apatibꝰ testiculoꝝ et ma
millaꝝ sūt bonū cataplasma. nā he pticule amant moderate
infridātia cū flōnāt et ꝯuenit faba sine cortice et sauich ordei
cū oleo rosa. addito modico olei camomille et ꝯuenit panis

factus de tota farina more empl'i supposit⁹ cū oleo ro. Et in apatib⁹ fridis in pn⁹ cōueniūt fabe decocte in vino. ℂ Aliō ℞. farine fabarū ⁊ ordei ⁊ melliloti. aā. pfice cū oleo sisamino vel amig. ꝯuenit oleū amigdalinū apatib⁹ mamille ⁊ emplm factū ex pane cū oleo ro. ⁊ vitello oui. ℂ Cū aūt apa calidū pcesserit ad aug^m adde parūper in resolone. Et de ꝯueniētib⁹ est fomētatio in aq̄ decoctionis malue ficle melliloti camomille fenugreci: ⁊ siliq̄: ⁊ cū eis fiat emplz: ⁊ cū vlteri⁹ pcesserit suppone resolutiua plus adeo: vt in pdicto emplo addat. modicū asse ⁊ croci. Et in decli^nc ponat ēplz qd̄ sic fit. ℞. pāis tritici ꝯtriti farine faba⁊ farine fenug^ci radicū altee aā. ℥. j. asse fetide. ℥. s. myrrhe. ʒ. s. croci. ℥. j. ⁊ q̄tuor vitella ouo⁊ ⁊ pficiant cū melle. ℂ Cū vo apa frigidū pcesserit ad aug^m ꝯuenit emplm de frumēto decocto in vino: q̄ ēt dissoluit apa calz sequēs ad coagulationē lactis. ⁊ cū vltra pcesserit decoque furfur in oleo camomille aneti vel ruthe. Et cōuenit emplz de camomilla ⁊ apio: ⁊ emplm factū ex farina fenugreci cū succo apij ⁊ ebuli. Et valz emplz ō fimo bouis recēti: ⁊ silr̄ de fimo caprino recēti ⁊ radix assari ⁊ cū farina frumēti. ℂ Et dr̄ q̄ panis ꝯtrit⁹ cū succo apij dissoluit oia apata mamilla⁊. Et silr dr̄ q̄ emplm factū ex radicib⁹ vel folijs affodilo⁊ sanat oia apata ⁊ inflatiōes mamilla⁊. Et dr̄ q̄ terra nidi hyrūdinis dissoluta cuz oleo ros. ⁊ lenita sanat apata mollia mamilla⁊. ℂ Cū apa flāticū puenerit ad statū ⁊ declinationē ꝯfert emplm qd̄ sic fit. ℞. stercoris caprini recentis. ℥. ij. farine fenugreci flo⁊ camomille assari melliloti. aā. ℥. j. bdellij asse fetide opopanaci. aā. ℥. ij. dissoluant gumme in succo prassij ⁊ ꝯficiat ex oib⁹ emplm. ℂ Et Aui. ponit curā apatū melico⁊ facto⁊ ex melia nō adusta: ʒ aut nāli facta p ingrossatiōe siue illa ingrossatio fcā sit p resolonem ptiū subtiliū siue p ꝯgelatiōē. Cura vo facto⁊ ex melia adusta relinq̄t nota ex dictis in cura gnāli taliū apatū. Et dixit. si declinat apa mamille ad duritiē: tūc ex eis q̄ ꝯferūt in pn⁹ est vt emplet cū riso infuso in vino aut cōmixto cū ceroto facto ex oleo violato ⁊ vitello oui ⁊ dragagāto: q̄ si apa fuerit durū leniat cū ceroto facto ex cera ⁊ oleo ros. ⁊ alkitrā ⁊ aq̄ caphorata: ⁊ q̄nq̄ ponit in dicto ceroto fel bouis. ℂ Et ex eis q̄ ꝯferunt est fex vini decocta aut fex aceti cū q̄ leniat: ⁊ sterc⁹ muris cū aq̄ dissolutū ⁊ inunctū tumorē duo⁊ ⁊ dolorē a mamillis soluit. ℂ Emplz qd̄ dr̄ eē magni iuuamēti in resoluēdo apata dura mamilla⁊: ⁊ ēt alio⁊ loco⁊ sic fit. ℞. taracon siccā tritā ⁊ cribellatā. ℥. iiij. fenugreci cōtriti ⁊ cribellati. ℥. ij. maratri cribellati. ℥. j. misceant ⁊ ꝯficiant cū lacte recēti mulso ⁊ oleo de lilio ⁊ supponat. Et de cōferētib⁹ est vinacia q̄n post ei⁹ calefactionē actualē miscet cū ei⁹ ʒ^a pte ipsi⁹ de sale ⁊ supponit. ℂ Et farina orobi cū melle mixta supposita mollificat apa durū mamille ⁊ resoluit. ℂ Q⁹ si apa mamille fiat exitura: tūc intētio est vt maturet supponedo ei q̄ maturāt. Et de cōferētib⁹ in apate calido est emplm factū de altea ⁊ seie lini ⁊ fenugreco ⁊ farina sisami cū oleo sisamino vel de lilio. ℂ Si aūt apa fuerit frigidū maturet cū emplo facto ex caricis albis pinguibus ꝯtritis cū butyro ⁊ aq̄ calia: aut cū emplo qd̄ sic fit. ℞. radicū apij ⁊ altee. aā. ℥. j. farine tritici fenugreci ⁊ seis lini ⁊ myrrhe. aā. ℥. s. incorpentur cū melle. ℂ Deinde facta maturatiōe apiat cū ferro aut cū emplo facto de recētib⁹ folijs rutbe ⁊ psici. vel cū emplo vtili ad eruptionē apatis mamilla⁊ ⁊ saniē ex eo educēte: sume dactilos ⁊ ipso⁊ extrahe ossa: deinde aqua⁊ ipsi⁹ infunde calidā ⁊ butyrū recens ouiu⁊ ⁊ decoque miscēdo: ⁊ tūc supinfunde fimū ouiū ⁊ colūbinū diligēter trita ⁊ diligēter decoque donec ad formā empli deueniat ⁊ suppone. ℂ Auic. posuit vnū medicamē satis calidū in maturatiōe exitura⁊ ⁊ mamille ⁊ credo q̄ nō cōpetat nisi in exituris frigidis. Ipse enim rōne sue frigiditatis ⁊ rōne sue ꝯplonis frigide mamille indicāt de calidiorib⁹ ad maturationē ē q̄ sit cōplo debita maturatiuis absolute ⁊ sic fit. Sumat semen lini ⁊ sisami ⁊ storax liquida ⁊ radix lilij ⁊ stercus caprinū ⁊ colūbinū ⁊ nitru⁊ ⁊ gūme pini ipso⁊. aā. ptes eq̄les. sup. vel inequales fz q̄ necessariū tibi facit testimoniū. i. de dispōne mā̄e exiture ⁊ dispōne mēbri ⁊ tpis: ⁊ fac lenimētū cū siringe. i. oleo sisamino ⁊ oleo de altil ⁊ medulla cruris vaccini ⁊ si vis pone in ipso rob. s. sapam. ⁊ puto q̄ istud emplm erumperet exituras calas. ℂ Facit ēt ad eruptionē exitura⁊ mamilla⁊ emiplastrū de stercore colūbino ⁊ fermēto ꝯfectis cuz succo flamule ⁊ puluere cantarida⁊. Et qdā superponūt limacias cōtritas cū testis suis: aut vrticā. Et qdā ꝯcauāt cerā in aliqua pte ei⁹ ⁊ ponūt in ea gra. j. arsenici: ⁊ sic supponūt. ℂ Facta eruptiōe ⁊ saniei educ^ne curet cura vlce⁊ mamille: ⁊ Auic. posuit medicamē optimū ꝯueniēs vlcerib⁹ mamilla⁊ ⁊ oiu⁊ mēbro⁊ molliū sic̄ ē os ⁊ lingua: ⁊ silia ⁊ ꝓhibet corrosionē in eis ⁊ sic fit. Sumat vini pōtici pōdus lib. xx. ponat i ipso de sumach coriario⁊ lib. j. de gallis imaturis lib. s. ⁊ cassie lignee lib. j. ⁊ de nucib⁹ cypssi lib. s. ⁊ dimittant in ipso. xx. dieb⁹: deinde decoquant cū lignis cypssi ⁊ cōmoueant donec minoret medietas: ⁊ deide cōmoueāt fortiter ⁊ colēt et reducant ad ignē ⁊ calefiat: s. ignis sit valde leuis ⁊ reseruet in vase vitreato: auellana assa ⁊ masticata supposita valde ꝯuenit: ⁊ de ꝯueniētib⁹ sūt folia camedreos ēplata ⁊ vga pastoris ꝯfert apatib⁹ calis vlceratis ⁊ excoriatiōi ⁊ pupilla⁊ vlcerib⁹. Dixit Sa. 9. de simpl. med. de plūbo agrestino. i. onfacino oleo vl̄ ro. pomino. i. de pomis vl̄ citonijs vel myrtino tritis in mortario plūbeo cū coclea. i. pistello ō plūbo vteris kilo parato ad flōnes cū vlcerib⁹ i ano ⁊ testiclis ⁊ pudibūdis ⁊ mamillis optimā. n. me^nam hēbis. Et si veloci⁹ volueris h̄ facere ⁊ citi⁹ collige plm siccū vel kilū sub sole teres calido. Et ēplm de farina cicerū cū aceto ꝯfert vlcerib⁹ mamilla⁊ cācerosis: ⁊ ifusio lupino⁊ supinfusa ꝯfert eruptiōi: ⁊ lutu⁊ armenum cū aceto ꝓhibet ambulationē vlce⁊ earum. ℂ Scissurā eueniētē i papillis mamilla⁊ sanat puluis testudinis marine ꝯbuste subtilr cribellat⁹ mixt⁹ i corpib⁹ duris cū alb^ne oui ⁊ i corpib⁹ teneris cū lacte: ⁊ oia q̄ sanāt scissuras. Et valz ad eas ⁊ vlcera ⁊ corro^nem mamilla⁊ ⁊ testiculo⁊ ⁊ emunctorio⁊ ⁊ cuiuscūq̄ mēbri mollis. Medicamen qd̄ sic fit. ℞. nucis cypssi galla⁊ castell. aā. ℥. ij. aloes corticis thuris. aā. ℥. iij. pulueriçent ⁊ distēperent cū vino claro subrubeo ⁊ trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus: ⁊ postea bulliāt sil' vsq̄ ad spissitudinē mellis: ⁊ ex eo vlcus siue corrosio illiniat. ℂ Et si mamilla fuerit fistulata lauet quotidie cū vino puro calō in quo bullierit myrrha: ⁊ postea desiccet: deinde pulverizet sarcocolla: ⁊ aloes ⁊ misceant cū melle: ⁊ ex h̄ inuoluat tēta ⁊ orificio fistule imittat. est. n. secretū expertu⁊. Et dr̄ q̄ folia vlmi pistata ⁊ supposita mamille sepe renouata curāt fistulā ⁊ cancrū ⁊ oē vlcus mamille sordidum. ℂ Cōtra nimiā calitatē ⁊ ardorē mamilla⁊ valet vng^m qd̄ sic fit. Sume succū sempiuine solatri ⁊ albumia ouo⁊ ⁊ ol⁊ ro. ⁊ pmisce ⁊ inūge. Aliō. ℞. mucillagis psidij ⁊ aceti ⁊ oli ro. ⁊ vio. aā. ℥. j. opij ⁊ caphore. aā. ʒ. j. misceāt cū farina ordei ⁊ albumine ouo⁊ ⁊ supponant. Et scias q̄ mamillas inflatas ⁊ testiculos mirabilr sanat radix cicute sub cinere calido in madido pāno cocta ⁊ cū aceto ꝯtrita ⁊ supposita. ℂ Dixit Aui. q̄ meli⁹ medicamē nodo⁊ ⁊ glādula⁊ in mamilla eueniētiū est vt sumant folia psici hūida ⁊ folia ruthe humida ⁊ ꝯterant simul ⁊ cu⁊ eis fiat emplm. ℂ Aliud cōueniens ad durities ⁊ nodos ⁊ glādulas mamilla⁊. ℞. dragaganti ⁊ gūmi arabici ⁊ vitellos ouo⁊ ⁊ oleū violatum ⁊ misceant ⁊ fiat emplm. Et si forti⁹ opare volueris liq̄fiat cera ⁊ pix in oleo ro. ⁊ addant fellis ⁊ stercoris colūbini ⁊ fecis vini antiqui ⁊ fiat emplm ⁊ superponatur.

In frido. *In mell cor duro* *Cura exiture i mamillis.* *Cura vlceris post exiture eruptionē* *Cura scissure papillarum.* *Cura fistule in mamilla.* *Cura mal cōplonis calide.* *Cura nodo⁊ ⁊ glādularum*

ℂ De apatibus ptiū intrinsecarū mirach.

A ptibus mirachialib⁹ apata que eueniunt suspitionē faciūt si in exitura trāseūt ne fiat ipso⁊ eruptio ad interiora: quapp⁹ ipso⁊ aptio fieri añ pfectā maturationē ⁊ fiat incisio fm pcessum villo⁊. Illa tñ q̄

eueniunt supra stōm: ⁊ maxie supra os eiꝰ ⁊ supra epar sunt timorosa ꝑꝑ affinitatē quā hn̄t ad mēbra nobilia q̄ sunt sub eis. Et qn̄ accidit durities supra os stōi ex mā melica: tūc seq tur deiectio in appetitu ⁊ debilitas in oibꝰ ꝟtutibꝰ stōaci nā libus: ⁊ qn̄ꝗ seqꝉ eā febris: ⁊ tūc est timorosa. discernuntur aūt apata mirachialia ab apatibꝰ iterioꝝ sub mirach locatoꝝ maxie ꝑ tactū: qm̄ tactꝰ cōprehēdit tumorē in eis euenientē eē sepatū a ꝓfūditate: ⁊ ꝑ colorē: qm̄ color acutus mirach ꝺm plm ꝑmutaꝉ in apatibꝰ eiꝰ. raro āt mutaꝉ in apatibꝰ interioꝝ ab eo q erat ꝺ3 nām. Et ꝑ figurā maxie in mirach supra epar: qm̄ vt patuit in ser. 5º. caº ꝺ apatibꝰ epis. apa epis repn̄tat exteriꝰ figurā lunarē. apa vō mirach figurā longā3 ꝓcedētē ꝺm cursu3 musculoꝝ ⁊ discerniꝉ inter ea ꝑ accn̄tia q̄ sequunꝉ: ⁊ maxime de febre ipsa enim ꝺm plm apata seqtur interioꝝ3 ⁊ raro apata mirach nisi fuerit magna valde aut nisi suppurenꝉ. ¶ Et cura oium eoꝝ est cura alioꝝ ꝺm spēs suas dixit Albu. qn̄ accidunt tohil in ventre.

¶ De apatibꝰ humeri dorsi ⁊ ꝑtium posterioꝝ. Cap. lxj.

VEniunt apata in hūeris ⁊ brachijs ⁊ spatulis ⁊ dorso ⁊ alijs musculis posterioribꝰ. Et cura eoꝝ est sicut gn̄alis cura apatū ꝺm suas spēs. Ea tn̄ q̄ retro eueniūt ⁊ maxie supra nucā ⁊ vicinitatē eiꝰ si suppuranꝉ ⁊ necīa fuerit incisio debēt incidi cū diligētia ⁊ cautela ꝑꝑ ortū neruoꝝ ne cadat incisio in eis. Et in eis q̄ sūt in ꝑtibꝰ costaru3 posterioꝝ d3 icisio fieri ꝺ3 lōgitudinē. ¶ Zoar facit capm de apatibꝰ noiatis in arabico alcalep. Et dixit. ꝙ sunt apata q̄ gn̄anꝉ sub spatulis in dextra ꝑte vel sinistra ⁊ ꝓfundāꝉ itus valde. Et gn̄anꝉ aut ex hūoribꝰ adustis aut ex flātico hūore grosso aut ex sanguie aq̊so. Et dixit. ꝙ cura gn̄atoꝝ ex hūoribꝰ adustis est ipolis: ⁊ hoc maxie si accidūt senibꝰ qn̄ sunt curiosi ⁊ laboriosi valde sicut accidit pr̄i meo qn̄ captꝰ fuit ab Daly. filio Joseph: qm̄ tm̄ stimulauit eū ꝙ adusti fuerunt hūores in corꝑe: ⁊ deide habuit alcalep in ꝑte sinistra. Et medicus q curabat eū icidebat de carne dicti apatis ⁊ nō sentiebat: ⁊ tm̄ durauit ħ ꝙ ꝑuenit nocm vsq3 ad cor ⁊ mortuꝰ fuit in 2ª die. Et hac de cā sūt difficilis curōnis: eo q2 hūores sūt adusti: iō sūt grauis ⁊ dure digōnis itm̄ ꝙ nō pn̄t ↄuerti ad saniē laudabilē: imo ↄuertunꝉ ad turbidā nigrā ⁊ turbulentā ⁊ nullū apa magnū pōt ꝑfecte saniari nisi ꝑus ꝑueniat ad ꝑfecta3 digōnē ⁊ ad saniē laudabilē ↄuertaꝉ cognoscēdo firmiter ꝙ oē apa melicū aggrauaꝉ ⁊ multiplicaꝉ in nocumento ex tactu forti ⁊ silibꝰ. Et istud apa est corrosiuū ⁊ corrodit fortiter in circuitu. ¶ Sit ergo cura huiꝰ alcalep vt minuas de sanguie si ↄditiōes ↄsenserint: ⁊ postea purgabis eū pluries cū rebꝰ purgātibꝰ melia3: ⁊ pone sup apa calefacientia ⁊ mitigātia dolorē. ꝙ si apa nō apiaꝉ s3 resoluiꝉ qđ resolubile est de subtili: ⁊ mitigeꝉ qđ mitigādū est de doloribus: scias ꝙ medicꝰ magnū qđ fecit ⁊ iā curauit magnā ꝑtē egritudinis Et q̄3uis hꝰ egritudines petrificate fuerint nihilo minus manebit qn̄ꝗ patiens sic ꝙ oēs suas faciet opōnes. Si vō dixit Zoar. a ꝓnº istud regimen nō fuerit obseruatum ⁊ humores apatis incipiāt ad putredinē deuenire ⁊ infirmꝰ fuerit senex nō expectes curā ipsius: imo dicas ⁊ hēas eū ꝓ desꝑato: ⁊ rege infirmū blādiēdo ip3 cū oleo ro. ⁊ silibꝰ: q̄3uis nihil ꝓficiat. ¶ Cū aūt fueris in ꝓnº huiꝰ apatis facias istud empl3 postq̄3 pluries purgatꝰ fuerit a melia. ℞. farine ordei ⁊ fabaꝝ rosaꝝ floꝝ camomille ⁊ yringoꝝ. an̄. ʒ. ij. seis lini ⁊ seis altee. an̄. aur̄. iiij. folioꝝ vrtice ⁊ charubar porcine an̄. aur. ij. pistenꝉ qđl3 ꝑse ⁊ cribra ea q̄ sūt cribrāda ⁊ distēpera ea in aq̄ ro. in cuiꝰ qual3 libra sit distēperata. ʒ. 5. tyriace. Et istud emplm pone sup locū ponēdo sup emplm folia vitis recētia ⁊ cū fuerint exiccata mutabis illa. Si vō dcm̄ apa fuerit ex flātico hūore grosso tūc ꝓ maiori ꝑte curaꝉ. Et tn̄ dix̄ ipe euenit mihi istđ apa cū esse3 iuuenis ⁊ passus fui mltos ⁊ itēsos dolores an̄q̄3 apireꝉ: ⁊ postq̄3 aptū fuit libatꝰ fui ↄplete. Eodē mō curāꝉ apata eueniētia i coxis ⁊ cruribꝰ.

¶ De pannaritio. Cap. lxij.

DIxit Zoar ꝙ aliqn̄ in extremitatibꝰ manuū ⁊ pedū. s. circa vngues oriunꝉ apata q̄ dicunꝉ dachata ⁊ latine panaritia noiantur. *De causa*

Et hoc apa est de apatibꝰ calidis: cuiꝰ mā est sanguis colericus ꝺm plm vincente sanguie. Aliqn̄ tn̄ vincit cola s3 raro. Et aliq iam dixerūt. ꝙ mā eiꝰ est cola nō adusta: s3 ħ est rariꝰ. Et qdā alij ia3 dixerunt. ꝙ mā eius est aliquando colera adusta: ⁊ hoc rarissime. Et ꝺm plurimum accidit in circuitu vnguiū manus ⁊ ꝺm minus fit in circuitu vnguium pedis.

De signis Dixit Alb. in circuitu vnguiū apa calidū ⁊ rubeū ⁊ ardēs ⁊ dolorē iferēs ⁊ pulsans fortiter fieri ↄtingit. ex quo plm febris. s. q̄ ꝺm plm est cōtinua ⁊ ꝑtingit dolor vsq3 ad loca q̄ sūt in subascellis. s. si fuerit in manu: ⁊ inguie. v3. si fuerit in pede. Et qn̄ꝗ ꝑducit ad casu3 vnguis: ⁊ qn̄ꝗ ꝓcedit ad corruptionē ⁊ corrūpit vltimū os digiti: ⁊ qn̄3 ꝓcedit corrodēdo. ¶ Et Zoar dixit. ꝙ ex eo est spēs vna q̄ est valde mala. eteni3 corrodit extremitatē digiti ⁊ extēdiꝉ ad corrodēdū carnē viuā manꝰ vel pedis donec ꝑueniat ad corrosionē magne ꝑtis ipsiꝰ. Et hec spēs nominaꝉ arabice egridº spine. Et Gal. noiauit hāc egritudinē ꝓmo noie: sed posuit cām ⁊ curā eiꝰ. Et qdā dicūt. ꝙ ħ apa qn̄ꝗ interficit cū ↄtinuitate febris ⁊ ꝑseuerātia doloris.

Curam pannaritij ꝓme spēi eiꝰ q̄ nō corrūpit neq3 corrodit os. dixit Zoar esse facilē. Et q̄ vicinior cura ⁊ magis laudata est supponere ei cerumē siue sorditie3 q̄ repiꝉ in auribꝰ vel supponere granū masticatū ⁊ si delicatꝰ fuerit sufficit ei farina masticata ad maturationē eiꝰ aut passule pistate aut ficus vna sicca ⁊ pinguis. Quidā aūt dixerūt sorditiē auris esse miscēdā cū litio q cū ꝓprietate ꝓhibet collectionē pānaritij. ¶ Attn̄ recte ordinādo curā ipsa cōsistit in regis subtiliatiōe ⁊ ꝓhibitiōe ois calidi ⁊ in corporis euōne. dixit Alm. si diu est ꝙ nō fuerit minutꝰ minuaꝉ. sup. aut scarificeꝉ si flōmia fieri nō poterit ⁊ vēter soluaꝉ cū mūdificātibꝰ sanguinē a cola ⁊ frequēter fiāt clysteria lenitiua. ¶ D3 aūt regi cū medicinis localibꝰ sicut regunꝉ reliq̄ apata cala in ꝓnº cū reꝑcussiuis: ⁊ ꝓprie cū oleo ros. ⁊ aceto aut cū acacia ⁊ albumie oui aut cū aceto ⁊ aq̄ mixtis vel succo plātaginis ⁊ si dolor vehemēs fuerit tūc aliqđ ex narcoticis misceaꝉ. *De repercussiuis.* ¶ Dixit Almā: de ↄferētibꝰ ad hoc est vt locus sepe aceto ⁊ opio epithimeꝉ: deinde sup locū grossu3 fiat epithima ex psilio cū aceto ⁊ aq̄ cōquassato aut aliqđ stipticu3 cū aceto ⁊ aqua ↄquassatis vt grana mirti psidia galla: ⁊ similia: ⁊ sup hoc totū ponaꝉ pannus in aqua niuis infusus ⁊ vna hora trāsacta remoueaꝉ ille pānus ⁊ alius loco eius ponaꝉ: hoc multis faciēdo vicibꝰ. ¶ Aliq aūt faciūt infundi digitū frequēter in aceto cū semine vel succo iusqami conquassato ⁊ infrigidato in niue. ¶ Et qdā inungūt digitū cū vnguēto qđ sic fit. ℞. olei viol. ⁊ de papauere. an̄. ʒ. 5. opij ⁊ seis iusqami. an̄. ʒ. j. incorꝑenꝉ post triturationē eoꝝ. ¶ Et Ras. in diuisionibus dixit. qn̄ꝗ cōfert ei in ꝓnº vt liniaꝉ locus erugine ferri ⁊ aceto ⁊ ponaꝉ in niue quousq3 stupefiat. ¶ De vsu tn̄ istoꝝ infrigidātiū. dixit Aui. op3 vt steꝉ sup infrigidātia. s. multo tꝑe. nā ipsa qn̄ ꝑtrāsit hora ꝓncipij inspissant cutē ⁊ abscindūt mā3 sub vngue: vn̄ vehemētior dolor fit: neq3 ꝑꝑ istud calitas intēsa extinguiꝉ. ¶ Et iō post ꝓnm si nō potuerit repelli nitēdū est ad resolōnē ⁊ exiccationē eiꝰ. Dixit Gal. 5º meimir. ꝙ medicamē ↄfectū de aloe balaustia thure ⁊ galla sanat pannaritiū. ¶ Dixit Dios. ⁊ adduciꝉ ab Aui. ꝙ radix vitis albe cū vino apposita vtilr liuores ⁊ pannaritia emēdat. Et de vtilibus sunt folia prassij cōtrita sola vel mixta cū melle euellunt eni3 pānaritiū ⁊ si ꝑus coquanꝉ melius illud agūt. *Maturatio.* ¶ Dixit Ras. 25. ↄti. dico vulgus semper infūdit pānaritiū in oleo calo. ⁊ in diuisiōibꝰ dixit. ↄfert pānaritio vt igniaꝉ oleū talr ne aduratur ⁊ iponaꝉ in eo digitus: ⁊ qdā loco olei accipiūt oleū ro. ¶ Qz si ꝑdicto mō nō resol

uitur ⁊ ꝑdurat pulsatio iaȝ certus eris ꝙ trāsiuit in exiturā ⁊ neċia est maturatio ipsiꝰ: ⁊ maxie cū empl'o qḋ sic fit. ℞. farine fenug. ⁊ seīs lini ⁊ radicū altee. añ. ℥. j. butyri olei de lilio. añ. ℥. ij. ⁊ vitellos ouoꝝ q̄tuor coctos ⁊ incorꝑent. ¶ Et nō est expectāda in eo maturatio pfecta: sȝ añ ipsius pfectionē festinet aptio. Et dixit Ras. in diuisiōibꝰ. pforet foramie puo ⁊ exꝑmat dōec tota sanies egrediat. ⁊ hoc vt nō capiat radicē vnguis totiꝰ: deinde curet cura vlceꝝ mūdificādo ipȝ ⁊ exiccādo cū empl'o facto ex rosis lētibꝰ ⁊ farina lupinoꝝ cū melle. ¶ Et post mūdificationē adhibeat medicamē gñatiuū carnis: in quo casu aloes ꝯfert aut solū aut mixtū cum vino dulci. vt dixit Sera. aut terbētina cū vīo lota. ¶ Dixit Antillis. nō video rē magis ꝯuenire pānaritio. s. vlcerato ⁊ doloroso: sic̄ est vngm ꝯfectū ex cerussa lytargirio cāphora ⁊ opio. ¶ Et dixit Pau. qñȝ pānaritiū fit cācerosuȝ: ⁊ tūc vrēdū est calcadiō ꝯfecto cū arsenico vitriolo. çiç. ⁊ calce. ¶ Et Antill'. dixit quotiēs sanies manauerit de pānaritio tenuis velox fiat incisio aut coctura: qr sit'e vlcus corrodit digitū totū corrūpēdo ipȝ cito. ¶ Dixit. A. qñ est timor corrosionis neċiuȝ est admistrare empl'm de arsenico ⁊ dragagāto calce ⁊ flore eris: qm̄ exiccat illud nec est meliꝰ eo. ¶ Qr si os corruptū fuerit remoueat: deinde incarnet. Dixit Almā. si origini vnguis ⁊ pruritus aduenerit vnguis cadet: q̄ꝑꝑ non est cū digito illo post casuȝ eiꝰ ludēdū nec erit aliquo mō monēdus ne vnguis q renouat tortꝰ egrediat ⁊ asper.

Aptio siue pforatio.

Cura vlcerosi siue cancerosi

Hic ꝓsequit scdaȝ spēȝ pānaritij.

¶ Zoar āt ꝓsequēs curā scde spēi pānaritij. dixit. postq̄ȝ medicꝰ cognouerit hāc egritudinē ⁊ ꝙ ipsa crescit quotidie ⁊ augmētatur studeat in euacuādo corpꝰ fortiter ponēdo in laxatiuis eius res q trahāt hūores adustos. Et de cōuenientibꝰ ad hoc est istud medicamē. ℞. corticū mirabo. kebul. ⁊ idoꝝ epithimi ⁊ barbucie. añ. aur. x. sene cartami ⁊ seis vrtice. añ. aur. 5. pistent optime ⁊ addat istis q̄ȝtū est 5a ps oīuȝ mediciaꝝ dcāꝝ de floribꝰ nenufaris ⁊ infundant oia in aq̄ cal'a tm̄ ꝙ cooperiant in ipsa ⁊ mane colent fortissime exprimēdo: ⁊ in. ℥. vj. istius colature ponat. ℥. 5. syrupi de ligritia: ⁊. ℥. j. syrupi de corticibꝰ citri ⁊ adde huic octauaȝ ptē. aur. j. de mastice ⁊ si nō purgaret sufficiēter cū ista aq̄ adde de residuo. ℥. ij. 5. syrupi de squingibin. Et ciba eū postea gallina elixata ⁊ taffea. Et in die añ assūptionē menis dabis ei siclas elixatas in vesperis. Et dixit. si nō fueris studiosus in curōne huiꝰ egritudis añq̄ȝ adueniat ad maturitatē ⁊ eruptionē paꝝ proderit ei cura ⁊ medicatio postea: ꝙ si denigret in circuitu aṗatis ⁊ iduret sic̄ euenit inimico meo q misit ꝑ me postq̄ȝ exiui de carceribꝰ ⁊ inueni ꝙ corā eo erāt pl'es medici ⁊ cū esseȝ ꝓpe ipȝ extraxit pedē suū ⁊ q̄si posuit in sinu meo sicut ꝯsuetꝰ erat facere alijs medicis: ⁊ tūc elōgatꝰ fui ab eo ⁊ cōsideraui ꝙ corruptio erat in circuitu aṗatis: ⁊ tūc dixi ꝙ ipol'is erat eiꝰ curatio nisi chyrurgicꝰ īcideret carnē illā totā q̄ erat in circuitu aṗatis cū rasorio. Qui cū audisset h̄ incepit flere ⁊ angustiari ⁊ medici ceperūt blādiri ei tradētes obliuioni p̄cepta medicoꝝ antiquoꝝ q p̄ceperūt ꝙ nō debemꝰ blādiri in egritudibꝰ: ⁊ ꝓmiserūt infirmo remouere eā bñ cū menis mortificatiuis: qbꝰ dixi ꝙ nō cognoscebā neq̄ȝ videbā vllo mō ꝙ illud facere possent: eo ꝙ añq̄ȝ mortificata sit illa caro mala denigrabit altera q̄ succedit. Et ꝯcordati fuerūt oēs remouere eā cū menis acutis qbꝰ dixi ꝙ illud facere nō poterāt aliq̄ rōne ⁊ sic recessi ab ipso ⁊ medici īceperūt me acusare ⁊ dicere ꝙ nō poterā inimicitiā coopire quā habebā erga eū tm̄: ⁊ q̄ȝuis eiꝰ essem inimicus dicebā v̄itatē ꝑ certo ⁊ sui medici nō ꝓfuerūt ei aliqd: sȝ potiꝰ intulerūt grauamē. ¶ Et accidit ꝙ in hac passiōe denigrat os ⁊ corrūpit ⁊ ipol'e est ꝙ super illud possit gñari caro ⁊ cōdēsari: vñ neċe est radere ipm fortiter ⁊ cū rasorio icidere carnē illā totā q̄ est infecta ⁊ corrupta ⁊ sup locū ponere farinā ordei cuȝ melle: q̄ꝝ ptes sint eq̄les ⁊ cū vulnꝰ saniē eiecerit pone tūc farinā ordei mixtaȝ cū melle ⁊ inunge ptes vicinas q̄ sūt in circuitu aṗatis cum oleo ro. aro. qm̄ pol'e est ꝙ cū isto regie videris rē laudabilē cū auxilio dei. ꝙ si cōpl'o patiētis fuerit sicca aut fuerit senex adde farinā ordei ⁊ idico q̄ȝtū ē ps 4a ipsoꝝ ō thure adusto.

Ars. reu. barbaro.

¶ De aṗate testiculoꝝ ⁊ v̄ge ⁊ vlceribus eoꝝ. Cap. lxiij.

Testiculis accidit aliqñ aṗa siue inflatio. Dixit eniȝ Hal. aliō fit in subatestiū: ⁊ aliud fit in siphac eoꝝ. Et Auicē. dixit. aliqñ accidit in testiculis: ⁊ aliqñ i osseo: ⁊ qñq̄ȝ in testiculo ⁊ osseo fit ⁊ qñq̄ȝ aṗat vnꝰ testiculus tm̄: ⁊ qñq̄ȝ ambo sil'. ¶ Accidūt āt testiculis frequēter aṗata: ⁊ ēt vlcera: qr sunt positi inter duo mēbra receptiua supfluitatū. s. inter v̄gā ⁊ anū: ⁊ qr mollis ⁊ rare sube: ⁊ cū hoc ēt situati sūt in loco decliui: maxie tm̄ ad h̄ parati sūt testiculi calidā ⁊ humidā ꝯpl'ōnē hñtes: eo ꝙ magis attrahūt ad se mäȝ. ¶ Et dixit Haly. genitalibꝰ viroꝝ aṗa sic̄ alijs accidit mēbris. s. ex mäeꝝ ad ipa cōfluxu ⁊ mäerū in ipsis gñone. i. congestione. pl'm tm̄ fit ꝑ viā defluxus ⁊ raro ꝑ viā ꝯgōnis.

Et causa eius qñq̄ȝ est extrinseca: sicut casus vl' ꝑcussio: ⁊ sicut eoꝝ ꝯpressio fortis vel attractio ⁊ coytus sub muliere ⁊ dimissio coytus ꝯsueti: maxie eodē seruato regie diete ⁊ retētio spermatis iam moti in actu coytus: ⁊ ois imoderatꝰ vsus sex reꝝ nō näliū. ¶ Et qñq̄ȝ est causa eius intrinseca: ⁊ añs est aliqs humor multiplicatꝰ in toto vel in aliq̄ ꝑte nobili. q ꝑꝑ aliquā cāꝝ defluit ad testiculos: aut vētositas: ⁊ cā eiꝰ ꝯiūcta est ipse humor defluxus vel in eiꝰ ꝯgestus: ⁊ est aut sanguis: aut col'a: aut flegma: aut melia aut ex his mixtis. aut est vētositas. ¶ Dixit Haly. ꝙ aliō est calidū. s. sanguineū vel col'icū vel mixtū ex eis ⁊ aliud est frigidū ⁊ est aut flāticū aut mel'icū aut ex eis mixtū aut vētosū: Et qñq̄ȝ est aṗa cōpositū ex hūore cal'o ⁊ frido. ¶ Et terminat aṗa testiculoꝝ sic̄ alioꝝ mēbroꝝ aut ad resol'ōnē aut induratiōnē aut suppuratiōnē aut ꝑmutatiōnē q̄ ꝑmutatio ƀȝ pl'm fit ad epar ⁊ renes, ⁊ qñq̄ȝ ꝑmutat ad ꝑtem pectoris ⁊ cordis vl' ad ꝑtes cerebri ꝑꝑ ꝯtinuitatē ⁊ colligātiā quā hñt cū dictis mēbris: ⁊ sic est ƀm pl'm interficiēs. Aut teriat corruptionē quare neċiuȝ est vt castratio fiat ⁊ abijciat testiculus corruptꝰ ne perambulet corruptio ad mēbra vicina. Et vidi in quodā q castratus fuit ex multa calefactione loci su peruenire osseo eius estiomenū ex quo ilico totū putrefit ⁊ medicꝰ tam cito amouit totū qḋ corruptū erat ⁊ saluatus est eger ⁊ regñata est q̄dā caro callosa sup testiculis eius.

Signa gñis. dixit Aui. eiꝰ qḋ fit in osseo facile cognosci pōt: qr tactꝰ eiꝰ est pol'is. pōt. n. ꝑcipi ꝑ tactū dispō lenitatis ⁊ duritiei ipsiꝰ. ꝑt ēt cog̃sci ꝑ visū: qr aspectꝰ cadit sup ipȝ. Sȝ facti in testiculo cognitio ē difficilis: qr nō pōt ꝑ tactū obstāte osseo ꝯprehēdi dispō lenitatis vl' duritiei eiꝰ nec cadit sup ipȝ visio ita ꝙ nō pōt discerni ꝑ eū ⁊ siue in osseo siue in testiculo fuerit pōdus ꝑcipiet ⁊ dolor aggrauatiuus. ¶ Et discernit factū in testiculo a facto in osseo. nā in fcō in testiculo qñq̄ȝ est febris, maxie cū fuerit cal'm. nā testiculus est nobile mēbꝝ ⁊ est mediāte arteria ꝯtinuatū cū corde ⁊ erit hec febris vt pl'm ꝯtinua. In fcō aūt in osseo nō erit febris nisi fuerit magnū valde aut nisi suppuret. Et si fuerit aṗa in ambobꝰ testiculis: erūt febris dolor ⁊ grauedo itēsiores ⁊ grauedo sp̄ signat mäȝ hūoralē nā in aṗate vētoso nō sentit grauitas. Et aṗa testiculi cal'ȝ dignoscit ꝑ febris ⁊ doloris intēsionē. Frigidū v̄o ꝑ febris ⁊ doloris remissionēȝ ⁊ ꝓuatiōnē cal'itatis. ¶ Et aṗa ossei sanguineū cog̃scit ꝑ loci ruborē ⁊ calorē ⁊ dolorē ⁊ pulsatiōnē ⁊ tā in sanguieo ossei q̄ȝ testiculi adest vl'is corpis plenitudo ⁊ venaꝝ saphenaꝝ inflatio ⁊ rubor. Et cognoscit aṗa col'icū ossei ꝑ loci citrinitatē vel rubedinē clarā cal'itatis acuitatē ⁊ doloris pūctionē ⁊ hitudo corpis totiꝰ vel saltē epatis col'a. ¶ Et flāticū cog̃scit ꝑ loci discolorationē: qr nō ꝑmutat notabil'r a colore q ꝓus erat ꝑ mollitiē ⁊ q̄uitatē ⁊ doloris ꝓuatiōnē vel remissionē: ⁊ tota corpis hitudo est flātica. ¶ Et vētosuȝ cog̃scit ꝑ tēsionē ⁊ colorē corpis ⁊ grauitatis ꝓuationem. Et cāe ꝓmitiue sciunt ꝑ ipsaꝝ inq̄sitiōnē ⁊ rel'ōnē ꝑ quaꝝ ꝓuatiōnē scit ꝙ

in corpe fuit cã añs. Et ꝑmutatio ei⁹ ad cerebrũ scit ꝑ accidẽ
tia cerebralia q̃ eueniũt in apatis delitescẽtia. Et eodẽ modo
scit ꝑmutatio ei⁹ ad alia mẽbra. dixit Aui. multotiẽs delet
apa testiculi ꝑ tussim accñtẽ q̃re mã ꝑmutat ad ptẽ pectoris.
¶ Dixit Ras. 10° ɔti. ex lib° de morte veloci. In quo fuerit do
lor ⁊ testiculoꝝ inflatio ⁊ appens fuerit in ancha dextra si/
gnũ celestis coloris morief in die qnto: ⁊ laborãs hac passio
ne appetet semꝑ vinũ. ¶ Et discernit iter rupturã siphac ⁊
inflationem testiculo:um: q: in tussiendo nõ augetur dolor
⁊ inflatio in inflatione sicut in ruptura.

Cura horꝝ apatũ triplici perficit instrõ. s. dieta potione ⁊ chyrurgia. Et dieta opꝫ vt ꝭm sex res nõ nãles ver
tat ad oppositã q̃litati cãe eoꝝ. ¶ Dixit Hal. de dieta in his
apatibus calidis dulcia caueant ⁊ a carnibus illos ꝓhibe ⁊
oĩ illos dispone regimini qd̃ in apatũ curatione calidoꝝ di/
ctũ est. Et Aui. dixit. opꝫ vt alleuiet cibus ⁊ dimittat carnẽ
⁊ q̃ sũt silia ei ⁊ regat regimine subtili. Et regimẽ frigidorũ
est: sicut dcm̃ est in regimie ipsoꝝ vñ. Et opꝫ. vt oĩs cã ꝑmiti
ua abijciat ⁊ inducat ɔ̃riũ ei⁹ qd̃ ĩpressit: veꝝ tñ in oĩ hõ apa
te opꝫ vt osseũ gescat ⁊ suspẽdat supi⁹ cũ vitta ne pre graui/
tate descẽdat inferius ⁊ augeat inde dolor ⁊ apa. Et ɔuenit
ideo accubitus resupinus ⁊ necia est quotidiana euatio suꝑ
fluitatũ ꝑme ⁊ scđe digõnis ⁊ abstinẽtia a coytu nisi in illo
cui⁹ cã fuit dimissio coytus ɔsueti aut spmatis retẽtio. in his
enĩ causis coytus in pn° est iuuatiuus ⁊ ɔueniẽs. ¶ Potio
v̊o qñq3 respicit cãm añtẽ qñq3 cãm cõiunctã: ⁊ qñq3 vtrãq3
simul: ⁊ qñq3 corrigit accñtia: ⁊ q̃ respicit cãm añtẽ: qñq3 il/
lã euat: qñq3 diuertit: ⁊ qñq3 eã ad locũ apatis descẽdere ꝓ/
hibet. Et que respicit cãm cõiunctã eã resoluit vel digerit ⁊
rectificat: ⁊ q̃ respicit vtrãq3 sil' eã repellit ⁊ resoluit. ¶ Im/
plent aũt p̃dicte intẽtiones sicut in calidis apatib⁹ in pnci°:
q̃to citius fieri poterit fiat flõia ex basilica. Ego. n. vidi iuua
mẽtũ ei⁹ tã presto q sanguine minuto ilico cessauit apa. dix
Haly. flõiã ipera ⁊ minue basilicã. Et post flõiã hãc ɔuenit
plerũq3 flõia de saphena. Ait. n. Paul. q cura ꝑfecta apatis
calidi testiculoꝝ dꝫ fieri ꝑ minutionẽ venaꝝ cauille calcanei.
Dixit Aui. opꝫ vt fiat flõia. s. de brachio. Et qñq3 est nec̃iuꝫ
vt post flõmiã manus ⁊ brachij fiat flõia de saphena: ⁊ opꝫ
vt attendat latus doloris. s. in flõmãdo saphenã ⁊ fiat flõia
ex latere ei⁹. Quidã ẽt dicũt. q flõia de basilica dꝫ fieri ex la
tere apatis ⁊ est veꝝ i plectoria si magna valde fuerit: q: tũc
dꝫ fieri de basilica opposita ⁊ si apa fuerit in ambobus testi
culis simul fiat de vtrãq3 basilica flõia ⁊ sil' de vtrãq3 saphe/
na. ¶ Dixit Uiaticus scarificet in dorso: ⁊ valet hec scarifi/
catio post flõiaꝫ: sꝫ maxie qñ flõia nõ posset fieri: ⁊ sil'r valet
sanguisugaꝝ appositio. Ualẽt ẽt alia ad oppo^m diuertẽtia.
Et flõia ẽt facta in pn° pncipij ex basilica cõuenit in apatib⁹
fridis per viã defluxus factis. veꝝ nõ dꝫ eẽ copiosa, q: pro
pꝫe opꝫ de sanguine trahere. Dixit Uiati. hũores peccantes
cũ farmacia purgem⁹. Et Aui. dixit. soluat nã. Quidã tñ ꝓ
hibẽt medicinã excessiue fortẽ: q: dubiũ est in eius actione:
ne mã trahat ad iferiora loca ⁊ trãseat ex ea ad locũ apatis:
sed medicinas lenitiuas ɔcedũt: ⁊ maxie laudant clysteria ⁊
suppositoria: q: euant ⁊ diuertũt ⁊ nõ est dubiũ in eis de tra
ctu mãe ad locũ apatis. ¶ Dixit Aui. soluat mã ⁊ ꝓprie cũ
eis q̃ administrant de subtus: nã cũ administrant supposito/
ria ɔferunt magnifice: vt attrahat mã ad anũ. ¶ Et vomit⁹
qdẽ est de diuertẽtib⁹ bonis: vñ dixit Ras. 2° ɔti. dico ego
passus apa in testiculo ⁊ faciẽdo vomitũ sentiebã ipꝫ minui
penes vomitũ manifeste: tñ nõ total'r tollebat, sed nõ dole/
bat, final'r tñ faciẽdo q̃ꝫpluries extirpaui cũ eo radicẽ eius.
Euacuatio aũt ꝑ vrinã oĩno ꝓhibẽda est: q̃m mãm ad locũ
De localibus in principio cali. apatis trahit. ¶ Localia aũt diuersificant ꝭm diuersa tẽpo
ra apatis: ⁊ varias dispõnes mãe eius. ¶ In pn° g̃ si apa fue
rit calidũ. dixit Aui. administret pãnus imbibitus in aceto
⁊ aqua ro. ⁊ mucillaginib⁹ ⁊ succis infridatiuis. Dixit Hal.
emplãta cũ mahacho. al's. mahalebo mixto cũ ordei farina
⁊ fabis strigno: ⁊ ouoꝝ vitellis ⁊ aq̃ ⁊ oleo ro. ⁊ vino empl'a
ta suꝑ apata cal'a in testiculis ɔferũt valde. Et qdã ẽpl'ant cũ
fabis decoctis in aqua. Et quidam permiscent cum faba de
cocta oleum rosa. vel myrthinum: ⁊ conuenit oleum rosa.
cum fricatura plumbi. Et de vtilibus in pnci° sanguinei est
aq̃ ro. acetũ ⁊ succ⁹ solatri cũ farina ordei ⁊ lentiũ excortica
taꝝ: ⁊ succ⁹ cãne humide solus vel ꝑmixt⁹ cũ p̃dictis. ¶ Et
in pn° colici est mucilago psilij ⁊ succus portulace ⁊ lactuce
⁊ endiuie ⁊ aq̃ cucurbite cũ farina ordei ⁊ modico aceti. Et
si caliditas intẽsa fuerit addant p̃dictis succ⁹ iusqami mãdra
gore vel papaueris ⁊ cãphore modicũ ⁊ maxie si dolor for/ In aug°.
tis fuerit. ¶ In augmẽto v̊o ɔpetũt. dixit Aui. cũ icipit aug
mẽtũ: q: in pn° augmẽti admistret aq̃ solatri ⁊ cucurbite ⁊
cãne humide ⁊ endiuie: ⁊ farina ordei ⁊ fabaꝝ: ⁊ aliquãtulũ
cere ⁊ oleũ ro. ¶ Et de exptis dixit Aui. est vt sumant alka
kengi: ⁊ farine fabaꝝ ⁊ violaꝝ tritaꝝ partes eq̃les cõiungã
tur ⁊ empl'et cũ eis. ¶ Et dixit. si fuerit in eo durities aliqua
aut ꝑtrãsierit terminũ pncipij manifeste: ⁊ tũc oportebit vt
regat cũ eis in qb⁹ est maturatio. i. resol'o aliquali remolli/
tione. suꝑ. nõ pura: sꝫ cũ p̃dictis repcussiuis. Et dixit. q pro
pinquius maturatiuũ. i. resolutiuũ p̃dictũ ex gradu pncipij
est farina fabaꝝ ⁊ cãomilla ⁊ altea ⁊ mucillago psilij ⁊ rob.
Aut farina ordei cũ melle ⁊ aq̃. aut folia caulis cũ farina or
dei ⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ oleo ro. Et de vtilib⁹ vbi est aliqua du
rities est: vt sumant coriãdri mellis ⁊ olei ro. ptes equales: ⁊
misceant ⁊ supponant. Et ꝓcedẽte augmẽto valet farina
fabaꝝ cocta in vino. Dixit Sera. qñ farina fabaꝝ sine corti/
cibus coqt cũ vino cura apata testiculoꝝ. s. cal'a ⁊ in augmẽ
to: ⁊ valet ẽt in pn° fridoꝝ. Et ɔuenit empl'm de farina faba
rũ ⁊ acetũ cũ mucillagine psilij oleo ro. ⁊ õ lilio. ¶ In statu In statu.
v̊o. dixit Aui. cũ indiget resol'õne. s. pluri: nõ tñ pura: ⁊ stat
aug^m. s. ⁊ icipit stat⁹ tũc de exptis bonis sũt passule enuclea
te: ⁊ ciminũ q̃ terant: ⁊ fiat ex eis empl'ꝫ cũ vino ⁊ istud ma
xime ɔuenit in fine stat⁹ vel pn° declinatiõis. Et sil'r empl'm
de folijs caulis ⁊ fenugreco decoctis. In pn° aũt stat⁹ valet
empl'm de farina fabaꝝ passulis enucleatis ⁊ cimino deco/
ctis in vino ꝑmixto: aut leniat cũ oleo ro. ⁊ de camomilla ꝑ In declinatione.
mixtis cũ vitellis ouoꝝ addito modico croci. ¶ In declina/
tione v̊o cõpetit oleũ de camomilla ⁊ yrinũ ɔquassata cũ vi
no decoc^{nis} camomille ⁊ melliloti cũ fit cũ eis epithyma vel
fomẽtatio: ⁊ ɔuenit sterc⁹ vaccinũ distẽpatũ cũ vino ⁊ suꝑ/ In pn° fri
ponit. ¶ In pn° aũt flãticoꝝ ⁊ eoꝝ q̃ vt dixit Aui. multo/ gidi.
tiẽs accidũt in dispõne kacesie ⁊ hydropisis ɔueniũt matu/
ratiua p̃dicta in apate cal'o. Et de ɔueniẽtib⁹ est farina faba
rũ ⁊ fenugreci decocte in triplicato: aut sumant folioꝝ cau/
lium. M. j. ⁊ ficus sicce nũero. v. ⁊ coquant in aq̃ ⁊ fiat em/
pl'm. Et scias. q in pn° flãticoꝝ ɔueniũt resolutiua ꝑmixta
cũ stipticis cal'is vel tẽpatis. Et de ɔueniẽtib⁹ est empl'm fa/
ctũ ex camomilla mellilloto: calamo aromatico yreos oleo In aug°.
masticino ⁊ lilino. ¶ Et in augmento ɔuenit vt resolutiua
fortificent stiptica. Empl'ꝫ ɔueniẽs in augmẽto flãticoꝝ. ℞.
fenugreci seis aneti yreos floꝝ camomille melliloti: cineris
tirsoꝝ cauliũ calami aromatici: ⁊ farine ciceꝝ ⁊ fabaꝝ. añ.
ptes eq̃les cõficiant cum oleo de camomilla ⁊ de lilio. ¶ Et
dixit Ras. 2° ɔti. q valet empl'm de cimino cũ melle passu/
laꝝ. dixit Ioãnitius. ℞. masticẽ ⁊ sarcocollã ⁊ infunde in vi
no cocto ⁊ oleo sambatino: ⁊ illine cũ eis. ¶ Et cũ ꝑuenerit
ad statũ minuant stiptica multũ. Et cõuenit empl'm factũ ex
caricis ⁊ passulis ⁊ cimino furfure triticeo ⁊ parietaria de/ In statu.
coctis in caretico. al's. carẽto. ¶ Et cũ incipit declinare ad/ In declinatione.
dat in p̃dicto empl'o yreos ⁊ rutha. Dixit Dios. q folia ru/
the cũ folijs lauri trita valẽt apatibus mollibus testiculoꝝ.
Et cõuenit fomẽtatio cũ vino decoctiõis mẽte ⁊ cimini aut
ꝑmisceat mẽta ⁊ ciminũ cũ melle ⁊ supponat. Dixit Dios.
q bdelliũ dissoluit apata frida testiculoꝝ. ¶ Et dixit Aui.
de cura flãtici bdelliũ dissoluat in rob ⁊ illiniat cũ eo. Ioan
nitius aũt dixit. ad apata testiculoꝝ infantiũ dissoluat bdel

llũ in vino cocto ⁊ modico oleo sambacino: ⁊ q̄ delet apata testiculoꝝ infantiũ. Dixit Aarõn. pone in foramie veretri de oleo sambacino ⁊ erit mirabile. Et idẽ dix̄ Aui. si ponat̄ aliquotiẽs. Et dixit. aut ponat̄ in v̄ga musc⁹ cũ dicto oleo sambacino: q̄m est vtilim̄. ¶ Et dixerũt Aaron ⁊ Joãnitius suspẽdat̄ sup apa rubia tinctoꝝ: nã de ꝓꝓetate delet apa fridũ flãticũ. Et Dio. dix̄. q̄ radix pastinace colligata tũori ꝯuenit testiculoꝝ. ¶ Et cõuenit in p̄n° emplm̄ Raſ. 2° ꝯti. Ubi dixit. dico nõ vidi aliq̄d magis ꝑfecti ⁊ velocioris iuuamẽti: sicut est istud. ℞. farinã fabaꝝ ⁊ fenugreci ⁊ camomillã butyrũ coctũ ⁊ vinũ coctũ ꝯfice sil̄ ⁊ suppone. ¶ Et valet ẽplm̄. Aui. ℞. folia caulũ ⁊ misce cũ faria ordei ⁊ vitellis ouoꝝ cũ aliq̄ oleo ⁊ suppone. ¶ Aliõ. ℞. passulas enucleatas farinã fabaꝝ ⁊ cyminũ: ⁊ ꝯfice cũ assũgia veteri. ¶ Et in aug^{to} opꝫ minuere stiptica ⁊ ꝯuenit empl'ꝫ Haly. qõ. ℞. farinã ciceris ⁊ fabe ⁊ mellilotũ camomillaꝫ ⁊ violas siccas ⁊ tere ⁊ tolle tãtũdẽ passulaꝝ purgataꝝ: ⁊ in mortario fortiter ꝯtũde: postea dissolue cũ adipe capraꝝ liq̄facta: ⁊ oleo lilioꝝ: ⁊ iteꝝ in mortario ꝑcute: donec sit bñ incorꝑatũ. Et Aui. dixit. sumãt̄ ficuũ ⁊ adipis anat̄. aã. ꝑs. j. ⁊ folioꝝ oliue ⁊ folioꝝ cyp̄ssi ⁊ armo^{ci}. aã. ꝑs. 5. ⁊ aggreget̄ cũ butyro ⁊ vio. ¶ Dixit Raſ. vbi. s̄. ℞. fic⁹. v. nũero ĩfusas in aceto vini ⁊ bdellij sil̄r ĩfusi in aceto vini. ʒ. v. misce: ⁊ cũ eis cal'is fiat illinitio. Et de cõueniẽtib⁹ est emplm̄ factũ cũ farina ciceꝝ ⁊ fabaꝝ artemisia passulaꝝ adipe cerui ⁊ anatis cera ⁊ oleo de lilio. ¶ Et cũ ꝑuenerit ad statũ suppone emplm̄ Pauli factũ cũ fenugreco ⁊ seie lini yreos ⁊ vino aut melle. Dixit Haly. ℞. cinerẽ vitis ⁊ semẽ lini: ⁊ cũ porcino adipe misce liq̄facto. ¶ Dixit Aui. terat̄ furfur ĩdesinẽter ⁊ cribellet̄ cribro subtili ⁊ dissoluat̄ armoniacũ cũ oximelle. ⁊ ꝑmisceat̄ cũ eo ⁊ ĩmisceat̄ loco duꝫ tẽꝑatũ ꝯtinet calorẽ ⁊ reiteret̄ sup ipꝫ assidue. ¶ Dicũt qdã fomẽtet̄ cũ aq̄ maris vel salsa cal'a sola in aq̄ bullierint ficus ⁊ cãomilla: ⁊ postea inũgat̄ cũ dialtea: ⁊ dũ d̄clinat apa duꝝ ꝯuenit inũctio. Aarõ q̄ est. ℞. fic⁹ ⁊ folia cyp̄ssi ⁊ sauine. aã. ꝑtes eq̄les ⁊ aggreget̄ cũ armoniaco ⁊ adipe anatis: ⁊ in fine fiat ẽpl'ꝫ cũ stercore colũbino assa ⁊ opopanaco. ¶ Dixit Sera. q̄ cicera alba q̄ sil'ant̄ orobo. s. cicercule in aq̄ cocta ⁊ ĩcorꝑata cũ melle resoluũt apata dura testiculoꝝ: ⁊ ea q̄ sunt post aures. ⁊ ꝯueniũt exituris malis. ¶ Dixit Alberic⁹. expertũ eẽ supponere ĩflatiõib⁹ testicl'oꝝ sudorẽ exercitati hoĩs. Nã curat eas ꝑfecte. Si apa ossei nõ resoluit̄: sꝫ fit exitura: tũc opꝫ vt maturet̄ ⁊ apiat̄ mũdificet̄ ⁊ curet̄ vt alia vlcera. Jn apate aũt testiculi non dꝫ q̄ri q̄ fiat exitura: imo ꝓhiberi dꝫ h̄ ꝓ posse. q̄ si pur fiat apiat̄ oseũ: sꝫ nõ testiculus ⁊ ingeniũ fiat in mũdificatiõe ⁊ resol'one ei⁹. Et de max̄ vtilib⁹ est empl'ꝫ cicercl'is dcm̄. Dñt. n. qdã. q̄ iã sanauit testiculũ: cui⁹ 3^{a} ꝑs iã putruerat ⁊ saluauit residuũ. Et ꝯuenit oleũ rosaceũ cũ fricatura plũbi. ¶ Qr si fistulent̄ aut cãcerent̄: aut corrodant̄ tũc nõ est excusatio q̄n testiculus ex̄hat̄: deide loc⁹ cõsolidet̄. Et qdã dñt. q̄ ad dissol'onẽ apatis vlcerati ⁊ mũdificationẽ valet terbẽtina ⁊ armoniacũ cum butyro vaccino. Apatis aũt vẽtosi curõ est sic̃ est curatio hernie vẽtose. Dix̄ Raſ. 2° ꝯti. ad vẽtositatẽ grossaꝫ in testiculis da in potu de nuce cypressi ⁊ ameos. ʒ. ij. cũ aq̄ cal'a: ⁊ dixit ad vẽtositateꝫ in testiculis ĩfantiũ da in potu q̄lꝫ die ad modũ ciceris magni de folijs ruthe tritis in lacte matris eius: aut nutricis ⁊ sanabit̄. Dixit Guilib. q̄ spoliũ serpentis frixũ in oleo est probatũ ad omnem inflationem testiculorum.

De éplis ꝯueniẽtib⁹ Jn ꝑnci°

Jn aug^{to}

Jn statu.

¶ De apatibus bothor ⁊ vlceribus virge. Cap. lxiiij.

Apostemata in v̄ga fiũt vt plm̄ ꝑ viaꝫ deflux⁹ humoꝝ a supiorib⁹ ad ipsaꝫ: ⁊ rarissimũ est q̄ fiant ꝑ viã cõgestionis. Et sũt ex eis cal'a sanguiea vel colica ⁊ frigida flãtica vel melica aquosa vel vẽtosa. Et signa tã gñis q̄ꝫ specieꝝ sũt nota ex multotiẽs dictis. ¶ Et curõnes eoꝝ. dixit Aui. tertij 2ª ꝓxime curõni sũt apatũ testiculoꝝ: sꝫ nõ sũt oino eedẽ: ⁊ maxie ĩ h̄ q̄ ĩdicatiõe sũpta a nã sub̄e v̄ge q̄ sicca est ⁊ dẽsa v̄ga plus tolerat stiptica q̄ꝫ testiculi: ⁊ max̄ ea q̄b⁹ vtẽdũ ẽ ĩ p̄n° ad repellẽdũ mãꝫ. ¶ De ꝯueniẽtib⁹ in p̄n° cal'oꝝ ẽ ẽpl'ꝫ qõ sic fit. ℞. lẽtiũ excorticatarũ roſ. corticũ g̃natoꝝ. aã. ꝑtes eq̄les: ⁊ coquãt̄ in aq̄: deide terant̄: ⁊ cũ oleo ro. misceãt̄ ⁊ supponant̄. Et si calitas itẽsa fuerit addãt̄ folia alkẽgi: ⁊ folia vitis sola. Folia vitis ꝯtusa aut ꝓputia vitis ꝯtusa ꝯueniẽtia sũt sola: ⁊ cũ aq̄ ro. mixta. Succ⁹ cimbalarie fomẽtat⁹ vel illinit⁹ apata cal'a v̄ge spgit ⁊ curat. Et si calitas fuerit itẽsa. ⁊ cũ dolore vehemẽti. ℞. folia iusq̄ami ⁊ iuolue in folijs cauliũ: ⁊ d̄coq̄ sub prunis: deide cũ ipsis folijs iusq̄ami ꝯtritis fiat ẽpl'ꝫ. ¶ Aliõ vtile. suppone ẽpl'ꝫ fcm̄ ex mica panis ĩ lacte caꝑno ĩfusa vitellis ouorũ oleo ro. cũ q̄ꝫtitate sufficiẽti opij. Aut suppone ẽpl'ꝫ Pauli. qõ fit d̄ farina ordei: ⁊ cucurbita cruda ⁊ folijs iusq̄ami ⁊ cãnaꝝ. Añ tñ appõnẽ ẽpl'oꝝ fiat fomẽtatio cũ aq̄ d̄coc^{nis} folioꝝ baci: ⁊ aut plãtagis vel lãceole. ¶ Jn aug^{to} cũ aliq̄ vel aliq̄b⁹ p̄dictoꝝ misceãt̄ aliq̄ resolutiua ⁊ ꝓp̄e mellilotum ⁊ anetũ. Et in statu laudat̄ vt addat̄ p̄dictis cinis vitis. Et in declinatiõe ꝯuenit inũctio cũ oleo cãomille ⁊ aneti: ⁊ suppositio ẽpli de mellilolo ⁊ florib⁹ camomille. ¶ Jn flãtico v̄o apate in p̄n° ꝯuenit empl'ꝫ qõ sic fit. ℞. corticũ g̃natoꝝ ⁊ sumach masticis calami aromatici marubij. aã. ĩcorꝑent̄ cum oleo ro. nardino in vino rubeo. Et in aug^{to} addat̄ ciminũ folia lauri ⁊ cyp̄ssi. Et in statu ꝯuenit empl'ꝫ de folijs ruthe cypressi ⁊ lauri. Et in declinatiõe addat̄ p̄dictis cinis vitis.

Jn ꝑnci- pio caloꝝ

Jn ꝑ nci. flãticoꝝ.

¶ Et in melico in p̄n° cõuenit empl'ꝫ de oleo ro. vitellis ouorũ ⁊ vino cocto. ¶ Et in augmẽto addat̄ fenugrecũ ⁊ armoniacũ: ⁊ ꝓcedit̄ vtil'r maxie q̄n affuerit dolor fortis mellilotũ coctũ cũ sapa ⁊ appo^{m}: sedat. n. dolorẽ eoꝝ. ¶ Et in statu cõuenit armoniacũ dissolutũ in aceto: ⁊ empl'ꝫ ex furfure ⁊ armoniaco ⁊ farina orobi empl'ata vtil'r mollificat apata dura ẽt in q̄cũq̄ ꝑte fuerit corpis: ⁊ laudat̄ semẽ agnicasti cuꝫ butyro. ¶ Et in declinatione ꝓcedat̄ cũ empl'is de gũmis.

Jn ꝑnci. melicoꝝ.

¶ Si apa v̄ge exitura fiat maturet̄ cũ empl'o de altea fenugreco seie lini: brãca vrsina adipe porci ⁊ butyro: q̄n aũt maturat̄: aliq̄n rũpit̄ ad ex̄. ⁊ est bonũ: ⁊ aliq̄n ad intra ad foramen ei⁹ ꝑ qõ exit vrina: ⁊ tũc opꝫ vt mũdificet̄ cũ iniectionibus ꝑ foramẽ v̄ge: ⁊ cũ exhibitiõe ꝓuocãtiũ vrinã: qõ v̄o rũpit̄ exteri⁹ mũdificet̄ ⁊ curet̄ sicut vlcera ipsi⁹ v̄ge. ¶ Dñt qdã. si acciderit apa v̄ge ex ꝑcussiõe supponat̄ ẽpl'ꝫ de absinthio ⁊ artemisia ⁊ oleo de camomilla: ⁊ qdã supponũt ẽpl'ꝫ ex farina tritici cũ succo absinthij ⁊ pinguedie anatis. ¶ Et dñt qdã. q̄ si ꝓputiũ v̄ge inflat̄ ex mã cal'a teneat̄ ꝓputiũ sepe in aq̄ decoctiõis morsus galline ⁊ desupponat̄ farina ordei decocta in succo portulace ⁊ lactuce. Et si inflat̄ ꝓputiũ ex mã frida empl'et̄ cũ betonica in vino decocta. Cura autẽ apostematũ aquosorum virge est cura hernie ventose.

Cura exi- ture v̄ge.

De apate ex ꝑcussio ne in v̄ga De infla- tiõe v̄ge.

¶ Et nascunt̄ aliq̄n apata in musculis q̄ sunt in radice virge ⁊ partibus que sunt sub collo vesice: ⁊ ꝓhibent exitũ vrine liberũ ⁊ apparẽt mãifeste sensui. Et ego vidi illa apata in duob⁹ q̄ ambo mortui sũt infra. 14^{m} diẽ. ¶ Et cura eoꝝ est flõmia ⁊ euacuatio ⁊ diuersio: sicut dictũ est in ap̄tib⁹ testiculoꝝ: ⁊ cõfert eis flos altee vel malue in vino coct⁹ ⁊ cataplasmatus. ¶ Emplm̄ ꝯueniens eis ⁊ mitigat dolorẽ eoꝝ. ℞. coronã regiã ⁊ in aq̄ decoque modica donec mollificet̄: deide terat̄ ⁊ ꝑmisce cũ ea farinã seis lini: ⁊ vitellos oui elixos per vinũ coctũ suppone. ¶ Aliud. ℞. farinã fabaꝝ fenugreci ⁊ seis lini: ⁊ ciceꝝ folia cauliũ anisum ⁊ camomillã ꝯfice cum adipe renũ capraꝝ ⁊ confice ex eis emplm̄. Et in fine cõuenit bdelliũ dissolutũ in vino ⁊ suppositũ. Et qdã dñt. ℞. folia ⁊ flores cardi benedicti: ⁊ in vino decoque ⁊ cataplasma. Jn oibus aũt apatibus virge. dixit Pau. ligãdũ est veretrũ ad partẽ superiorem: ⁊ dimittat̄ ois motus ⁊ deambulatio.

De apati bus circa radicem virge.

¶ Et nascunt̄ aliq̄n in virga pustule bothorales q̄ aliq̄n sũt in cute exteri⁹: ⁊ aliq̄n nascũt̄ in foramie int⁹: ⁊ tũc ꝓhibẽt liberũ exitũ vrine. ⁊ cã eoꝝ est mã acuta baurachina ĩ v̄ga cõtenta: ⁊ s̄m plm̄ saniant̄. Et dixit Hip. in affo. Quib⁹ in vi-

De pustu lis botho ralib⁹ in virga.

rili v̄ga fiūt pustule his sanie facta ⁊ erupta solo fit.s.egritu dinis. ¶ Et cura eaꝝ est sicut cura apatū eruptoꝝ ad intrin secū foramē v̄ge. Que v̄o fuerint ab extra debent fomētari cū aqua calida ⁊ sapone vt rarefiat ⁊ attenuet̄ sup̄ficies pustu larū ⁊ eaꝝ mā: deinde supponat̄ foliū caulis: aut empl̄z ma turatiuū ex fenugreco sēie lini ⁊ altea. ¶ Cūq₃ facta est ma/ turatio qd̄ cognoscit̄ ꝑ dealbationē pustulaꝝ: tūc ingenian dū est ad ipsaꝝ eruptionē. Fricet̄ ḡ v̄ga leuiter sup coxā pa/ tiētis vel sup coxā alicui⁹ mulieris: donec virga erigi videa/ tur: deinde repēte ꝑcutiat̄ vel cōprimat̄: qm̄ ꝑ talē cōpressio/ nē rūpunt̄ pustule ⁊ emittit̄ sanies: ꝙ si sic nō erumpant̄: rū pant̄ cū aliquo instr̄o: deinde mūdificent̄ ⁊ cōsolident̄. Et d̄ vtilib⁹ est puluis aloes ⁊ myrrhe: aut colofonie ⁊ myrrhe.

De carne mortua ⁊ bothor sup virga.

¶ Nascunt̄ aliqñ sup virga caro mortua ⁊ bothor: ⁊ sūt ali qñ mollia: sicut moꝝ ⁊ delet ea puluis subtilis fact⁹ ex corti cib⁹ granatoꝝ acetosoꝝ sup̄asp̄sus, aut puluis fact⁹ ex capi tib⁹ pisciculoꝝ salsoꝝ adustis. ¶ Dixit Aui. sumat̄ baurach vstū ⁊ cinis ligni vitis: ⁊ terant̄ cū aq̄ bn̄ ⁊ ponant̄ sup moꝝ ⁊ que ei sīlant̄. ¶ Dixit Pau. distēpera cinerē vitis cū aqua ad empl̄andū cū ea: ⁊ qñ sunt dura: ⁊ sunt aut maligna: aut nō maligna: ⁊ nō ꝓsunt sup ea medicīe: s₃ o₃ ꝙ ꝑ chyrurgiā amoueant̄. ¶ Dixit Albu. nō malignū suspēde cum vncino subtili ⁊ abscinde ip₃: donec mūdes eū totū: deinde pone de sup cerotū submersu₃ in vnguēto egyptiaco ad mūdificādū oē residuū ei⁹. Et dixit Aui. puluerīça desup attramentu₃ ⁊ arsenicū: deinde curet̄ cura vlceꝝ. ¶ In maligno v̄o ⁊ fedi coloris. dixit Albuc. op₃ vt administret̄ cauteriū post inci/ sionē eius ⁊ ipsius abrasionē. Et Aui. dixit. ꝙ si fuerit dete/ rius eo. s. nō maligno nō erit excusatio qn cauterīçet̄. ¶ No ta tñ in cauterīçādo virgā. ꝙ dixit Judeus ingt veretri sub/ stantia est: sicut subā ligamētoꝝ: ⁊ iō nō sustinet vstionē cu₃ nimio igne factā: aut cū medicinis potēter calidis: qn infe/ rat̄ inde nocumētū ei.

De inflōne pellis ꝓputij vt retrahi nō possit ⁊c.

¶ Sūt aūt qdā hn̄tes pellē supra pre putiū adeo inflatā: ita ꝙ eā retrahere non pn̄t: ⁊ in preputio sub ea sunt vlcera: ⁊ tūc op₃ vt inflatio tollat̄ q̄ si fuerit cū ca lore. ℞. portulacā: siue viridē: siue siccā: ⁊ in aq̄ decoq̄: ⁊ sup inflationē pone: ⁊ maxie val₃ qñ inflatio impedit mictionē ⁊ cōuenit empl̄m de folijs violarie ⁊ malue ⁊ fomētatio cu₃ oleo vio. ⁊ frequētata. ¶ Et si inflatio fuerit cu₃ frigiditate supponat̄ cepe lilij decoctū ⁊ incorporatū cū veteri assungia porci: aut empl̄atū factū de farina frumēti ficub⁹ siccis oleo ⁊ vino ⁊ fomētet̄ sepe cū oleo de lilio ꝙ si sic nō resoluat̄ in/ flatio: tūc secure incidat̄ pellis inflata ſm lōgitudinē eius cū rasorio: ⁊ fiat incisio tāta ꝙ ꝓputiū total̄r discoopiat̄: vt pos sint curari vlcera. Et ipsa qdē lauāda sunt cū vino calido solo vel decoctionis ros. aut decoctiōis saluie ſ₃ necessitatē. Pel lis v̄o incisa suat̄ ⁊ sup suturā ponat̄ puluis ꝯsolidatiu⁹ mix tus cū albumine oui: ipsa. n. recipit consolidationē.

De cura vlceꝝ v̄ge

¶ Qz si vulnera ꝓputij vel alteri⁹ loci v̄ge indigerēt mūdificatione: mūdificent̄ cū aq̄ mellis vel cū vino ⁊ melle: vel cū vnguēto ap̄loꝝ: vel viridi vel alio sīli ſm exigentiā mūdificatiōis: de/ inde ꝯsolident̄. ¶ Puluis optim⁹ ad ꝯsolidādū vlcera v̄ge iam mūdificata. ℞. myrrhe aloes ⁊ nucis cyp̄ssi. añ. ⁊ sup̄as ꝑgat̄ ⁊ desupponat̄ pānus infusus in vino. Et qdā mūdifi/ cant vlcera cū aq̄ ⁊ sapone: ⁊ postea sup̄asp̄gūt puluerē ma/ sticis olibani ⁊ myrrhe. ¶ Dixit Sera. ꝙ puluis cucurbite sicce mūdificat vlcera v̄ge ⁊ ꝯsolidat: ⁊ sīl̄r dixit Dios. Ung^{m} bonū ad vlcera v̄ge. ℞. sarcocolle masticis thuris bol. ar. ⁊ sang. drac. añ. ꝑtes eq̄les tere ⁊ cribra ⁊ misce cū ꝑtis. j. ter/ bētine: ⁊ ꝑtis. ij. mellis: mūdificat. n. ⁊ consolidat. ¶ Ung^{m} valēs ad vlcera v̄ge ⁊ oiu₃ pudēdoꝝ. ℞. tucie lote ꝑ. ij. plūbi vsti ꝑtē. j. puluerīçēt̄ ⁊ fricēt̄ sup lamina plūbi cū succo plā/ taginis: aut solatri: ⁊ oleo rosaceo agitādo tādiu: donec pin guescat puluis aloes solus: puluis mūmie solus: ⁊ puluis pentafilon: puluis soleaꝝ veterū cōbustaꝝ: ⁊ puluis cornu cerui vsti boni sunt ad vlcera virge: ⁊ inter alia simplicia pul uis radicū arnoglosse est vltim⁹. ¶ Et scias ꝙ aliqñ vlcera v̄ge inueterant̄: ⁊ fiunt difficilis ꝯsolidationis: ⁊ op₃ tūc vt regimen rectificet̄: ⁊ diminutio fiat in cibo ⁊ potu ⁊ eūatio fiat frequēs cū his que eūant maxie flegma salsu₃ ⁊ hūores adustos. ¶ Dixit Gētilis. fateor me nō potuisse curare qdā vlcera v̄ge cū medicis exiccatiuis quousq₃ nō opat⁹ fui me/ dicinis saniē gn̄antib⁹ q̄ saniādo mām stantē in labijs vlce/ ris adaptauerūt eā expulsioni: ⁊ h̄ feci extimatiuo iudicio.

Cura vlceris corrosiui: siue cancerosi.

¶ Et multotiēs orit̄ sup ipsa vlcera caro mala q̄ corrodēda est vel al̄r auferēda. ¶ Et qñq₃ accidūt ista vlcera a mā male q̄litatis ⁊ corrūpit ꝑtes in circuitu ⁊ efficit̄ vlc⁹ corrosiuu₃: tunc op₃ vt videas ⁊ si malitia nō fuerit multu₃ mala lauet̄ sepe locus cū aq̄ ordei vel orobi in qua bullierit mel ro. non colatū: ⁊ postea supponat̄ pānus infusus in vino ⁊ aceto de coctiōis gallaꝝ ⁊ nucis cypressi ⁊ corticū granatoꝝ acetoso rū. ¶ Si v̄o malitia fuerit magna ⁊ denigrauerit ⁊ mortifi cauerit aliquā ꝑtē: op₃ vt totū corruptū abijciat̄. Et fiat h̄ fe stine, maxie si videris corruptionē ꝑambulare: qm̄ subā ve/ retri q̄ deperdit̄ restaurari nō pōt. Curet̄ ḡ cura ꝯsīliu₃ vlce rū putridoꝝ. ¶ Et qñq₃ curant̄ vlcera v̄ge ex malitia ⁊ acui tate māe: ⁊ op₃ vt occidat̄ cancer cū vng^{to} qd̄ sic fit. ℞. viri/ dis eris. ʒ. j. salisgēme. ʒ. s. assūgie porci vetuste liquefacte ⁊ colate q̄₃tū sufficit ad icorꝑandū illa. ¶ Aut cū puluere qui sic fit. ℞. arsenici ⁊ alumis vstoꝝ sup tegula calida ⁊ stercoris humani vsti ⁊ corticū granatoꝝ. añ. ʒ. v. puluerīçent̄ subtili ter. ¶ Mortificato aūt cancro qd̄ scit̄: q₂ caro appet rubea: tūc incarnet̄ ⁊ ꝯsolidet̄. Si aūt sic curari nō poterit totū qd̄ occupatū est ab eo icidat̄: deinde cauterīçet̄.

De veruca sup virga.

¶ Nascit̄ autē aliqñ sup v̄ga veruca: ⁊ sanat eā acorus supposit⁹ cū aceto: aut illinitio facta cū aceto in q̄ fuerit tartaꝝ puluerīçatū im missu₃. ꝙ si nō curat̄ sic excoriet̄ ⁊ supponat̄ lac fic⁹: aut q̄₃/ tū est granū milij de puluere arsenici. Et si sic nō curat̄. Dix̄ Aui. icidat̄ ⁊ post icisionē supponat̄ medicamē retinēs san/ guinē ⁊ curet̄ cura reliquaꝝ verucaꝝ.

De vlceribus in foramine v̄ge.

¶ Ulceꝝ v̄o q̄ sūt in foramie v̄ge signa sūt ꝙ patiēs extimat: vt dixit Theodosi. vt indigeat ad mingēdū sp ⁊ sentiēdo locū ip₃ fricat: ⁊ aliqñ manu stringit ⁊ loc⁹ vlceris scit̄ ꝑ locū doloris: ⁊ in eis que saniē faciūt egredit̄ sanies añ vrinā. Dixit. n. Gal. 6° de inte riorib⁹. si vlcera sint in veretro. s. in meatu ei⁹ dolor erit i eo: ⁊ illud ab eo egredit̄ ꝑ qd̄ vuln⁹ eē sign̄at̄. s. sanies: ⁊ differt a vulnere vesice: q₂ hoc. s. mingēdo sanies ꝓcedit vrinā: ⁊ illa est mixta cū vrina. Et i vulnerib⁹ meat⁹ veretri vrina exeūte maxia gn̄at̄ pūctio maxie si corticib⁹ ablatis a vulnere disco riatus sit. ¶ Et scias. ꝙ tā vlcera meat⁹ v̄ge q̄₃ illa q̄ sunt in exteriori ei⁹: aliqñ sequunt̄ apata bothor q̄ rūpūt̄: aut inci/ dunt̄: aut causticant̄. Et qñq₃ hn̄t al's cās: quaꝝ aliq̄ sūt pri mitiue: sic̄ aer multū calid⁹ acuēs ⁊ incēdēs hūores in v̄ga ⁊ alijs circūstātib⁹: ⁊ ꝓpea maxie accidūt in estate ⁊ ꝓprie in fine ei⁹. Et ex eis est exercitiū imoderatū: ⁊ maxie deābula/ tiuū. Et hinc ē ꝙ plerūq₃ accidit viatorib⁹. Et ex eis ē coyt⁹ nimi⁹: ⁊ max^{e} cū mēstruata vel imūda muliere vl̄ cū lepro/ sa: aut hn̄te vlcera in vulua sua: aut cū ea q̄ sibi posuit res ca lidas acutas. Et alie sūt cāe añtes ex mala ꝯpl̄one cala: ꝓci/ pue epis: ⁊ testiculoꝝ gn̄ante hūores acutos corrosiuos vel adurēte eos q trāsmittūt̄ ⁊ d̄scēdūt ad v̄gā vl̄ ad ei⁹ meatū: ⁊ cū ibi fuerit collect⁹ efficit̄: ⁊ est cā ꝯiūcta vlceꝝ v̄ge: ⁊ ꝓpea plerūq₃ vlcerant̄ meat⁹ v̄ge ardēte vrina sepe trāseūte ꝑ ip₃. ¶ Et cura vlceꝝ meat⁹ v̄ge ꝯplet̄ cū mūdifi^{ne} eoꝝ fcā ꝑ ea q̄ sumūt̄ iteri⁹ q̄ hn̄t mūdificare absq₃ vrie ꝓuoc^{ne}: sic̄ ē aquā çuccari rubei: aq̄ mellis: aq̄ lactj ⁊ silia, et si necia fuerit aliq̄ diuretica dent̄ p⁹ toti⁹ corꝑis mūdifi^{cem}. al's. purg^{nem}: et cō plet̄ itromissiōe ꝑ foramē v̄ge mūdificātiū vlcera ei⁹. Et ex le uiorib⁹ ē farina fabaꝝ: ipa. n. dix̄ Dio. ꝑfecto ꝯfert vlcerib⁹ veretri et farina ciceꝝ, farina orobi: faria lupinoꝝ aq̄ ordei cū puluere myrrhe vl̄ cū puluere aris. ro. vel cū pulue aluis çuccarini et siliu₃: et post mūdifi^{nem} incarnet̄ et ꝯsolidet̄ loc⁹ vlcerat⁹ cū iniectiōe vini pōtici: in q̄ sit puluis thuris. et cor/ ticū granatoꝝ. ¶ Medicamē ꝯferēs oib⁹ vlcerib⁹ v̄ge itrin

secis ⁊ extrinsecꝰs. veꝝ intrinsecis: opꝫ vt iniȷciat̄ dissolutuz cū vino. ℞. cucurbite sicce vste lytargirij cerusse plūbi aluminis scissi cathmie acacie corticū salicis thuris ⁊ emathitis. an̄. ptes eq̄les puluerizent̄ subtilr̄. ℭ Medicamē aliud silr̄ valēs. ℞. lytargirij cerusse lote cathmie lote myrrhe sarcocolle tutie extincte dragagāti ⁊ thuris. an̄. misceant̄ ⁊ puluerizent̄ vel misceant̄ cuz vino ⁊ iniȷciant̄. ℭ Dixit Albri. dissoluat̄. ʒ. j. mūmie in lacte mulieris ⁊ iniȷciat̄ foramē v̄ge: aut dissoluat̄ in vino. ꝯfert. n. magnifice vlceribꝰ meatꝰ v̄ge ⁊ vesice: ⁊ valet ēt vlceribꝰ extrinsecis virge. ℭ Ampliꝰ ea q̄ ꝯferūt vlceribꝰ vesice ⁊ vulue: ꝯferūt ēt vlceribꝰ veretri.

ℭ De āpatibus ⁊ vlceribus ani ⁊ eis fistulis. Cap. lxv.

Apostematur quāq3 lacertus ani ⁊ lōgationis: ⁊ quāq3 āpantur lacerti q̄ sūt in radice v̄ge ⁊ caro q̄ est in circuitu ani, maxie iter anū ⁊ bursaz testiculoꝝ. ℭ Et accidit āpa in dictis ptibꝰ: aliqñ incipiendo: ⁊ aliqñ sequēdo alias egrit̄es: ⁊ p̄cipue fit post dolores hemorroidaꝝ fortes ⁊ successiōe curōnis eoꝝ cū icisione vel cū me̅nis acutis: ⁊ sūt quāq3 calida vel sanguinea vel colica vel mixta: ⁊ quāq3 sūt frida flātica vel melica: ⁊ cognoscit̄ vnum q̄dq3 ꝓprijs signis multotiēs dictis. Dixit Gal. 9° miemir. ꝙ morbi ani sūt difficilis curōnis: nā fex ⁊ multe supfluitates p eū trāseūt: ⁊ ipse est copiosi sensus ⁊ me̅ic nō p̄nt apponi ei. s. ꝯuenīēter: ⁊ cū hoc anꝰ idiget in curis morboꝝ suoꝝ medicinis stipticis. Et ipse nō pōt tolerare eas: q2 ifestāt ipz cū stipticitate eaꝝ: ⁊ ipse ex violētia sensus eiꝰ affligit̄ violēter: ⁊ iō meliora sūt ei medicamīa ex mineralibꝰ lotis facta.

Oportet in curatione āpatū ani: ⁊ p̄cipue calidoꝝ: vt subtiliet̄ regimē ⁊ decliner a calidis in frigidū ⁊ humidū: ⁊ ꝓhibeant̄ stiptica ⁊ sicca: vt nō exiccet̄ fex: imo si exiccata foret: opꝫ vt mollificet̄ cū cibis ⁊ potibꝰ lenientibꝰ ⁊ subaz fecis mollificātibꝰ: ⁊ si tolerare poterit clystere fiāt ea q̄ sūt mollificātia ⁊ leniūt subaz itestinoꝝ: ⁊ deuitet oēz conatū in assellādo ⁊ imissionē suppositorioꝝ acutoꝝ duroꝝ. ℭ Dixit Aui. opꝫ vt fiat flōia in p̄n° āpatū ani. quāq3 eniz sedat̄ dolor. s. ⁊ tollit̄ āpa solū cū ea. Fugiāt̄ aūt oēs medicine solutiue fortes: ⁊ euāntes ex soluēdo. ℭ Si aūt necīa fuerit mollificatio vētris fiat cū me̅nis leniētibꝰ ⁊ lambificādo soluētibꝰ. ℭ Cōuenit aūt vomitꝰ ⁊ vrine ꝓuocatio: qm̄ ad diuersūz trahūt māz ⁊ sic ipsoꝝ ꝓhibēt augm̄. Et silr̄ cōueniūt alia diuertētia fricationibꝰ ⁊ ligaturis ⁊ cōpressionibus dolorosis factis in extremitatibꝰ supioribꝰ: ⁊ pōne i eis vētosaꝝ sine scarificatiōe ⁊ cū scarificatiōe ⁊ sanguisugaꝝ fꝫ necītatē. ℭ Et ꝓhibeat̄ flōia saphenaꝝ appō vētosaꝝ ⁊ sanguisugaꝝ i loco eaꝝ: nisi in fine: ⁊ tūc solū si necīa fuerit. Et insistēdū est in repcussione hoꝝ āpatū q̄ztū poe fuerit: ⁊ in sedatione doloris: ⁊ si poe nō fuerit: tūc q̄rat̄ ipsoꝝ resolō: ⁊ ꝓhibeat̄ q̄ztū poe est: ne fiāt exiture: ⁊ ne putredinem faciant. ℭ Dixit g̊ Aui. admīstret̄ sup ea. s. in p̄n° medicamen de cerussa: aut lenianī cū albumie oui trito. i. ꝯquassato cuz oleo rosaceo in mortario plūbi: aut stāni donec in ipso deniget̄: nā ista māz repcutiūt ⁊ ꝯueniūt lētes cocte: ⁊ cortices cū oleo ros. ⁊ dragagāto. ℭ Dixit Haly. sume cathmiā frōdes solatri ⁊ violas siccas ⁊ lēticulā excorticatā ⁊ optime in aq̄ decoque donec desiccet̄: ⁊ tūc oleū supinfunde ro. ⁊ vic. ⁊ vitellū oui: ⁊ albumē ⁊ pmisce bñ, ⁊ cū eo locuz cataplasma. ℭ Qr si āpa puenerit ad augm̄ ⁊ fuerit in initio eius administra medicamē Aui. qō sic fit. sumant̄ merdasengi. ʒ. v. emathitis cerusse: ⁊ sumach. an̄. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. iij. pulpe coloquitide. ʒ. j. olei sisamini q̄ztū sufficit ad incorpandū: ⁊ ponat̄ sup āpa: ⁊ pōt addi de triplicato vino: aut de adipe anatis: q2 iste adeps est vehemētis iuuamēti, ⁊ ꝯuenit in augmēto emplm̄ factū cū sumach ⁊ dragagāto ⁊ vitellis ouoꝝ coctis addito croco: ⁊ cōuenit farina fabaꝝ cocta cū succo pori butyro ⁊ rosis: ⁊ istud ꝯpeteret in p̄n° āpatū frigidorum ℭ Et in statu calidoꝝ ꝯueniūt passule ꝯtrite cū adipe eq̄lrꝰ

⁊ emplm̄ de caulibꝰ coctis. ℭ Dixit Ras. xj° ꝯti. magnum iuuam̄ dat̄ dolori ⁊ āpati in ano si caules elixi fuerit leuiter ⁊ mixti cū butyro ⁊ emplr̄ati: ⁊ ēt valēt in augt̄o frigidoꝝ ⁊ valēt in statu calidoꝝ caules p̄dicti mixti cū oleo camomille ⁊ fenugreco ⁊ cepe. Et porri elixati cū camomilla sunt vtiles. Dixit Aui. cū ptrāseūt initiū. s. augt̄ ⁊ nō sūt ab incisiōe hemorroidaꝝ. sup. q2 si sic essent idigerēt fortioribꝰ exiccatiuis administret̄ sup eis diaqlon cōquassatū cū oleo ro. aut paꝝ de basilicon cū vitello oui sorbilis: ⁊ puto ꝙ ꝯueniāt in augmēto fridoꝝ ⁊ ꝓprie duroꝝ: possent ēt ꝯuenire in statu calidoꝝ: ⁊ tūc dꝫ exponi qñ ptrāseūt initiū. i. status. ℭ Qr si fortis fiat dolor in āpatibꝰ ani. dixit Aui. ad sedādū dolorē eorū sumant̄ folia iusqami viridis ⁊ exprimat̄ ab eis succus ⁊ misceat̄ cū aqua ⁊ infundat̄ in eis panis ⁊ cōmisceat̄ cū vitello oui ⁊ supponat̄. ℭ Aliud sume folia iusqami ⁊ portulace ⁊ sūmitates papaueris albi medullā panis vitellos ouorū ⁊ oleū rosatū: ⁊ oīa diligēter cōmisce ⁊ suppone. Et dixit Aui. quāq3 cōfert euaporatio eq̄lis tēperata vel fixa ex rebꝰ tēperatis: ⁊ silr̄ sessio in aq̄s in q̄bus cocta sint sedātia dolorē: sicut vere est semē lini: semē altee ⁊ malue ⁊ flos eaꝝ ⁊ siliar ⁊ quāq3 addit̄ ex eis mucillago frumēti cū aq̄ cocti q̊usq3 fiat sicut puls. ℭ Et de mitigātibꝰ dolorē eoꝝ est frequēs sessio in oleo sisamino: aut de seie lini tepido. ℭ Qr si dubitaueris ne āpa ani fiat exitura: tūc dixit Ras. vbi supra. pone super ipz de farina risi distēperata cū aq̄: sꝫ quotiēs calefiat ponat̄ de alia: qm̄ ꝓhibebit qō nō faciat putredinē: qm̄ hic locꝰ debilis est cū sit ꝓpe vesicā: ⁊ putredo ēt fcā ibi mala est. ℭ Et Aui. dixit. qñ ista āpata collectionē faciūt: ⁊ fiūt vlcera timetur sup ea: ne fiāt fistule: ⁊ pp̄ h̄ an̄ maturationē apiunt̄: cuz eniz sūt ista āpata ꝓpinq̄ terminationi in ano ex g̃ne eoꝝ q̄ aggregāt mām cito perge ad pforādū an̄ maturationē: ⁊ nō extēdat̄ mā ad ꝓfundū: ⁊ fiat fistula: iaz. n. narratū est h̄ regimen ab Hipp. ℭ Et dixit Ras. vbi supra. qñ fuerit in ano pustula q̄rens magnificari cinis vitis: vini cū aceto, aut cinis corticū salicis supemplr̄ata ꝓhibet ꝙ non crescat. ℭ Et pustulas ani acutas ⁊ cuiuslꝫ pudēdi curāt vtilr̄ emplꝫ de myrtho ⁊ farina ordei: aut emplm̄ de solis gallis coctis ⁊ emplastratis. Et fm̄ Gal. cap° de galla: dꝫ sumi galla flaua lapsa. s. illa q̄ est magna ⁊ matura: ⁊ dꝫ coq in aq̄ vel vino fꝫ exigentiā: ⁊ si tēderet pustula calida ad augm̄: tūc ꝯuenit emplꝫ ex lētibꝰ ⁊ mellilloto ⁊ oleo ro. ⁊ quāq3 addit̄ sumach vel galla: aut aliud ex stipticis. ℭ Dixit Serap. ꝙ mellilotū est mitigatiuū āpatū oculoꝝ testiculoꝝ et ani: et silr̄ alioꝝ pudēdorū qñ cogt̄ cū rob: et fit ex eo emplm̄. Et valꝫ in statu calidorū et in augt̄o frigidoꝝ. Et dixit. forsan misceī cū vitello oui: aut farina fenugreci: aut seis lini: aut pulueris molēdini: aut corticis papaueris fꝫ ꝙ regrit dispō Et est medicamē hymasui 2° ꝯti. ℭ Et qñ pustula acuta ani fuerit cū dolore vehementi: tunc dixit Oribasius. ℞. croci et opij. an̄. ʒ. j. et tm̄ de vitello oui bene assi ꝙ incorporari possint illa et suppone.

Amplius in ano p̄ter hemorroidas de q̄bus dictū est in sermone 5°. ꝓprio caplo nascunt̄ cōdilomata moꝝ et sicꝰ porri et veruce. Et ꝯdilomata dñr q̄dā eminētie: siue tuberositates: quāq3 molles tactui: et quāq3 dure: et quāq3 intꝰ: et quāq3 ext̄ appent: et sūt figure rotunde et coloris reliq corpis nihil emittētes: et nō fiūt multum grosse. ℭ Et quāq3 nascunt̄ q̄dā eminētie siles p̄dictis: sꝫ sūt liuidi: aut nigri coloris q̄ a q̄busdā actrici vocāt̄: ⁊ q̄ sūt vt pꝫ de nā cācri: in quoꝝ curōne se nō intromittere meliꝰ est: nisi blādiēdo sic̄ in cura cancri dcm̄ est: et h̄ siue iteriꝰ: siue exterius orti sint. ℭ Ficus v̊o in ano sūt q̄dā collectiōes supflue siles carbūculis spōgiose albe nō pfecte albedinis: imo aliqñ vergūt v̄sus aliquā rubedinē fm̄ plm̄ oblōge figure: et fꝫ quosdā nascūt̄ in circuitu ani totiꝰ: quāq3 tm̄ interiꝰ: et quāq3 exterius. ℭ Et morum in hoc loco nascit̄: sicut in alijs locis: ⁊ quāq3 iteriꝰ: ⁊ quāq3 exteriꝰ. ℭ Et ꝯdilomata q̄dē q̄dā mollia sūt ⁊ curāt̄ p pulueres vel empla multe d̄siccatiōis: ⁊ q̄ sūt dura curant̄

De cura.

De repercussiuis ī principio.

In augmento.

In statu.

De sedātibꝰ dolore in āpatibus ani

De ꝯdilomatibus moro: ficu: porro ⁊ verucis in ano.

cū eis in qb⁹ est mollificatio ⁊ resolō fortis:⁊ si sic nō curātur recurrēdū est ad medicias causticas icisionē vel cautericationē:vt dictū est in hemorroidib⁹. ℂFicus aūt appens exteri⁹.dn̄t qdā curaṫ si accipiaṫ millefoliū ⁊ parietaria:⁊ pisteṫ cū pauco sale:⁊ fiat empl̄z ⁊ supponaṫ ei q̄tidie. Aut supponaṫ empl̄z factū ex sqlla sapone stercore pulli ⁊ melle:⁊ dimittaṫ p triduū:q2 pfecte sanat:aut supponaṫ puluis ca pil.ve.⁊ arist.ro.aut supponaṫ puluis alumis ⁊ gallaꝝ:aut empl̄eṫ cū pimpinella ꝯtusa:⁊ si ex eo sanguis fluxerit millefoliū cōtusuz ⁊ pmixtū cū lacte caprino supponaṫ. Valet ēt ad ficū sessio in vino decoctiōis radicū hiari ⁊ tassi barbassi. ℂIn ficu aūt exn̄te interi⁹:dicūt ꝙ curaṫ potu succi pimpinelle. ℂEt qdā dicūt. ℞.parietariā ⁊ millefoliū ⁊ ꝯtere ⁊ distēperatū in vino da bibere mane ⁊ sero an̄ cibū ciatū vnū. ℂAut.℞.plantaginē millefoliū ⁊ mētastrū ipsoꝝ.an̄.M.j.cōtere ⁊ succū exprime ⁊ cola:⁊ in eo mitte grana pipis nouez nūero:⁊ grana masticis.6.⁊ pmisce ⁊ patiēti ieiuno stō da bibere:⁊ sic fiat quotidie p nouē dies. ℂEmpl̄m factuz ex stercore ouino cū melle valet ad morū:⁊ ꝯfert ei sicla emplastrata. Ruta aūt cū nitro pistata sup moꝝ posita ⁊ verucas curat:⁊ sil̄r thimus:⁊ ei⁹ succus supposit⁹ abscindit verucas:⁊ sup excrescentias malas. ℂDicūt qdā.ꝙ succ⁹ scabiose sūptus:⁊ ipsa empl̄ata supra exituras ani frangit eas ⁊ sanat:⁊ ꝙ nasturtiū empl̄atū maturat eas ⁊ apit.

De vlceribus ani.

ℂVlcera ani fiūt aliqn̄ successiōe aꝑatū ei⁹:aut icisiōis hemorroidaꝝ vel alicui⁹ egritudinū p̄dictaꝝ. Et fiūt aliqn̄ successiōe tenasmonis ⁊ ꝓcessu humoꝝ acutoꝝ corrosiuoꝝ sup ipm:⁊ signa habenṫ p relōnē:⁊ p visuz:⁊ vt pl̄m ista vlcera sūt superficialia:⁊ aliqn̄ ꝓfundanṫ ƀm pl̄m:⁊ fiūt fistule:⁊ sūt ex eis recentia ⁊ antiquata. ℂCura hoꝝ vlceꝝ est difficilis:sicut cura vlceꝝ testiculoꝝ ⁊ v̄ge. ℂDixit Aui.vlcera q̄ accidūt in istis locis sūt mala ambulatiua:qm̄ ista mēbra sūt ƀz formā ad quoꝝ ptes festinat putrefactio:qm̄ sūt ꝓtecta ab aere:⁊ sūt decliuia ad calitatē ⁊ hūiditatē:⁊ approximāt meatib⁹ supfluitatū:⁊ assil̄anṫ quodāmō vlcerib⁹ visceꝝ ⁊ oris. Et deteriora ex his sunt illa q̄ sūt in lacerto v̄ge ⁊ ani. Et cōmunicāt vlcera ani in curatiōe cū cura vlceꝝ virge. ℂDixit Aui.ꝙ curanṫ cū exiccatiuis fortib⁹ dictis in ca° excoriationis intestinoꝝ:⁊ hec supplent ēt cū dictis.in ca° vlceꝝ virge. ℂDixit Pau.vlcera q̄ accidūt in veretro ⁊ in ano:si nō hn̄t secū aꝑata indigēt medicinis exiccatiuis valde. Idem dixit Raƀ.2° ꝯti.ex lib.absq3 auctore.ꝙ si fuerint vlcera in vulua veretro ⁊ ano:⁊ ex eis nō fuerit aꝑa ꝓcede cū desiccatiuis:vt exēplificauit Pau.sicut sunt carta vsta ⁊ anetū vstū ⁊ cucurbita vsta. Et dixit.si nō fuerint vehemētis hūiditatis xiloaloes tritū spargaṫ sup ipsa ad modū tenuissimi pulueris desiccabiṫ:⁊ si fuerint vehemētis hūiditatis ꝯuenit eis cortex arboris pini ⁊ emathites. ℂDixit Iudeus curenṫ cū cucurbita sicca ⁊ cinere aneti cerussa lytargirio thutia emathite ⁊ aloe tosto puluericat3 ad spargēdū sup ea. ℂDixit Raƀ.2° ꝯti.ex v̄bis Gal.in lib° de simplicib⁹ medicis.ꝙ aloes cōsolidat vlcera laboriosa ⁊ ꝓprie ea q̄ sunt in ano ⁊ veretro. Et dixit.cinis ꝯfert vlcerib⁹ hūidis mollib⁹ abūdātib⁹ eruginosis si spargaṫ sup eis:⁊ maxīe eis q̄ fiūt in mēbris gn̄atiuis. ℂMedicamē ꝯferēs vlcerib⁹ hoꝝ locoꝝ laboriosis ⁊ difficilib⁹.℞.cucurbite sicce vste lytargirij cerusse plumbi alumis scissi cathmie acacie corticū salicis thuris ⁊ emathitis.an̄.⁊ pulueriçenṫ. ℂMedicamen aliud ad vlcera mala ⁊ difficilia.℞.gallaꝝ sarcocolle sieṫ memithe balaustie roƀ.cupulaꝝ glandiū lytargirij aloes ⁊ thuris.an̄.fiat puluis ⁊ supaspergaṫ. ℂDixit Gal.5° de inge.sani.in vulnerib⁹ ani cōfert cathmia lota cū vino:⁊ lytargiriū ⁊ thutia:⁊ si fuerint hūida curenṫ cū corticib⁹ çapini.al̄s.kakimi.⁊ exponitur carnaricis sūptis ex arbore pua itēsus.alia l̄ra hz corticibus pini.⁊ est bona:vt patuit ex v̄bo Pauli:⁊ ꝯuenit eis emathites. ℂSi aūt vlcera sint ꝯcaua egēt vt in eis caro generet:tūc cū p̄dictis medicinis misce modicū thuris ƀm ꝙ sufficiet in gn̄anda carne:nā ille medicie sole sine thure sunt pluris siccitatis q̄3 exigaṫ ad gn̄andā carnē. ℂDixit Raƀ.vbi supra.si vlcera fuerint exiccata sparge sup ea aloe ⁊ emathite:⁊ si fuerit in eis carnis diminutio ⁊ volueris ꝙ oriaṫ admisce cū eis de cortice thuris. ℂMedicamē ꝯferēs vlcerib⁹ q̄ indigēt exiccatiōe forti ⁊ incarnatione.℞.thutie sarcocolle thuris ⁊ sedenigi ⁊ aloes ⁊ mediani corticis salicis vsti ⁊ aluminis iameni ⁊ vitrioli vsti gallaꝝ balaustiaruz ⁊ acacie.an̄.ptes eq̄les floris eris ptē.j.s.⁊ corticis granatoꝝ acetosoꝝ ptis.j.pulueriçenṫ ⁊ ꝯficianṫ cū oleo ro.in modū vnguenti. ℂQ̄. si vlcera fuerint corrosiua ambulatiua.dn̄t qdā.lauenṫ cū vrina hois:⁊ postea cū succo rubi.deinde sup aspergaṫ puluis glandiū ⁊ rubi sicci:⁊ empl̄enṫ cū decoc^{ne} pentafilon ⁊ sumach. Dixit Dios.ꝙ cinis vitis ⁊ cinis sube vue.s.vinatie sanāt anū excoriatū ⁊ patientē vlcera recētia:⁊ succus arnoglosse cū melle coctus exiccat vlcera:⁊ simil̄r puluis granoꝝ granatoꝝ acetosoꝝ cū melle mixtus ⁊ appositus mundificat ⁊ consolidat ea. ℂQ̄. si vlcera fuerint cuz aꝑate superpone empl̄m factum ex melliloto cocto in sapa ⁊ mixto cum farina fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ vitello oui ⁊ amoto apostemate curentur vlcera vt dictum est.

De fistulis in ano.

In locis predictis gn̄anṫ fistule.dixit Almā.fistule in ano gn̄anṫ fācil̄r:⁊ sunt ex eis pforate ⁊ non perforate. Dixit Aui.q̄dā sunt nō penetrātes ⁊ sunt incolumiores:⁊ q̄dā sūt penetrātes. Et de penetrātib⁹.dixit Albi q̄dā penetrāt ad anū:⁊ q̄dā sūt penetrātes in spacio vsq3 ad vesicā:⁊ vsq3 ad meatū virge:et sunt ex eis penetrātes.i.ꝓfundātes vsq3 ad radicē.i.iuncturā coxe et vsq3 ad medium caude. ℂDixit Aui.qn̄q3 gn̄anṫ ab vlcerib⁹ in ano et corpore ei⁹ et circūstātijs ei⁹:et qn̄q3 ab hemorroidib⁹ corrosis.sup.et qn̄q3 ab aꝑatib⁹ q̄ suppurāṫ et remanet in eis sanies spatio lōgo,q2 nō aꝑiunṫ vt dictuz est. ℂEt qn̄q3 accidit vt voluit Alb.in ano et circūstātijs nodatio et grossitudo que cū antiquaṫ aperiṫ:et currit ex eo hūiditas alba vt pus subtile. ℂEx penetrātib⁹ deteriores sūt q̄ penetrāt ad vesicā:q̄re nō recipiūt curōnē. Et post eas q̄ penetrāt ad anū,q̄dam sūt ꝓpinque extremitati ei⁹ et introitui ei⁹:et sūt incolumiores:et q̄dā sunt ꝓlōgate ab ea:et sūt deteriores pp cās q̄ dicētur. Et dixit Aui.ꝙ de penetrātib⁹:q̄dā sūt ꝯtinue cū venis et neruis:et est in eis timor:q̄dā sūt ꝯtinue cū illis. Et dixit Alb.qn̄q3 est fistula vna:qn̄q3 pl̄es. Aui.aūt inuit ꝙ de penetrātib⁹:quedā hn̄t orificiū vnū:et q̄dā hn̄t orificia plura.

Signa.

ℂDe signis.dixit Alb.cognoscunṫ penetrātes ad anū p id qd̄ egrediṫ ex ea de egōne et vētositate:et fortasse ex ea egrediṫ neru⁹:et illud q̄ discerniṫ penetrās ad anū a nō penetrāte est vt itromittas tētā subtilē de ere:aut ferro in fistulā qn̄ nō est in ea carnositas:tūc tēta sit ex plūbo:aut ex pilis caudaꝝ equoꝝ,donec sentias tētā:aut pilā in digito tuo:ꝙ si nō sentis ipsaz penit⁹,neq3 ꝓcedit ex foramine fistule aliqd ex egōne vel vētositate:neq3 neru⁹:tūc scias ꝙ nō est penetrās,et sciṫ loc⁹ ad quē penetrat si est alt⁹ aut ifim⁹:aut medi⁹ p inuētionē capitis tēte:aut pili cū digito vel p id qd̄ iuenerit eā digit⁹:nec attingit vsq3 ad locū penet^{nis}. ℂDixit Raƀ.2° ꝯti.ꝙ pōt cog̃sci qn̄ iposueris digitū in ano ⁊ p̄cepis patiēti coadunare cū violētia anū suū ⁊ ꝯsideraueris q̄lis sit v̄t⁹ coadunatiōis ei⁹ sup digitū tuū in expellēdo eū ad sursuz:qm̄ si senseris coadunatiōez fortē,tūc penetratio est in ptib⁹ iferiorib⁹:⁊ si debilē:aut fere nullā:tūc est in loco alto. ℂDixit Alb.ꝙ fistule penetrātis ad vesicā vel meatuz v̄ge sig̃natio est exit⁹ p eā:⁊ ꝓhibitio ꝯsideratiōis loci cū medicis:⁊ sciṫ penetrās ad iuncturā coxe vsq3 ad ei⁹ os:ꝙ puenit tēta vsq3 illuc si nō est in ea tortuositas:⁊ iueniṫ dolor i circuitu ptis:⁊ egrediṫ pus ex ea sp:⁊ nō valz in ea medicatio n3 ꝯsolidaṫ.

Cura.

ℂCura v̄o penetrantis est cura aliaꝝ fistulaꝝ:⁊ p̄cipue cuz medicinis fistule lachymalis. ℂDixit Raƀ.vbi supra.iuoluaṫ tastus pāno aꝑo grosso ⁊ iponaṫ fistule ⁊ fricenṫ interiora ei⁹ cū eo dū sanguinē emittit bn̄:deinde 2° ⁊ 3° die fiat

sil'r: ⁊ quãto erit antiquioꝛ tãto maioꝛ fricatio dʒ fieri: ⁊ magis exterminabilis: qm̃ caro verucea in iteriori ꝑte eiusdẽ durissima ⁊ supabũdãs amouebiť. ¶ Et fcã amotiõe carnis illiꝰ. ℞. corticẽ thuris aloes myrrhã sarcocollã yreos farinã oroboꝝ corticẽ radicuʒ opopanaci: ⁊ sanguis dra. ⁊ tere bñ ⁊ iple ex eis vulnus ⁊ ꝯsolidabiť. ¶ Dixit. n. Gal. de medicis simplici. ꝙ caro dura q̃ est in interiori ꝑte fistule ⁊ ꝓpꝛie eiꝰ q̃ est in ano qñ tolliť cõtabescet fistula ⁊ adherẽdo exiccabiť cũ medicamie desiccatiuo iposito ei. ¶ Dicũt qdã. ꝙ de vtilibus ad fistulã ani est radix vitis albe qñ coqť ꝑfecte cũ rob: donec fiat sicut cera: ⁊ empl'eť locꝰ cũ ea: qm̃ sanat eaʒ: ⁊ est vtilis cristerişatio eiꝰ cũ succo plãtagis: aut lotio eiꝰ cũ lixiuio facto cũ cinere sarmẽtoꝝ post quaʒ intromittať puluis boli ar. ¶ Dixit Albu. in ea q̃ est nõ penetrãs ⁊ nõ antiquať sperať sanatio eiꝰ cũ ferro ſm ꝙ ego narro tibi: ⁊ ego ꝓbaui: ⁊ est vt iaceat ifirmꝰ iter manꝰ tuas supra dorsuʒ ⁊ eleuet crura sua vsq; supra coxas ipsiꝰ: ⁊ coxe eiꝰ sint iclinate ad vẽtrẽ ipsius: deide intromitte tentã plũbi: aut eris in fistulam: donec scias vbi peruenit tẽta. Si aũt sentit eã ifirmus circa anũ: tũc opʒ vt intromittas digitũ tuum indicẽ in anũ. Si g° sentis digito tuo tẽtã iã penetrasse ꝑ seipsam detectã ꝑter ꝙ sentias inter digitũ tuũ: ⁊ inter ipsaʒ siphac: aut carnẽ: tunc scias ꝙ est penetrãs certe: tũc g° nõ laboꝛes i ea: qm̃ nõ est ei sanatio: nã i fistulis oibꝰ penetrã^bꝰ nõ ẽ curõ oino: ⁊ curatio eaꝝ est laboꝛ ⁊ vanitas. Dixerũt qdã tñ. ꝙ sanať in qbusdã hoibꝰ: lʒ raro. ¶ Et ex medicatiõe cũ q̃ sperať ei iuua^m est vt ignias cauteriũ subtile ſm amplitudinẽ fistule ⁊ intromitte ipʒ ignitũ in fistulã: donec ꝑueniat circa anũ: deinde itera illud bis vel ter donec scias. ꝙ iã aduste sũt oẽs ille carnes addite filtrate: q̃ sũt sil'es caude penne auis: deinde cura cũ licinio inuoluto in butyro donec egredianť ille carnes aduste: deinde cura cũ ꝯsolidatiuis: si g° sanať bonũ est: ⁊ si nõ tunc nõ sanať cũ aliq̃ curatiõe vnq̃. Et si tẽta nõ penetrat vsq; ad digitũ tuũ q est in ano: ⁊ est inter ipsaʒ tẽtã velamẽ grossum ex carne vel siphac ⁊ vides fistulã in eo ꝙ seqť supficiẽ cutis: tũc seca iter cutẽ ab initio fistule: ⁊ vade secãdo ſm tẽtã que est in fistula: donec ꝑueniat sectio vbi ꝑuenit tẽte extremitas: donec libereť tẽta ⁊ cadat: deide mũdifica illas carnes filtratas: donec nõ remaneat ex eis aliqd: ⁊ si vincit te sanguinis exitus, ⁊ soluit inter te ⁊ opõnẽ tuã, vt seces inter illas carnes: tũc meliꝰ ꝙ sit ⁊ velocioꝛis iuuamẽti est: vt cauterişes eas cũ igne: aut cũ medicia acuta: qm̃ cauteriũ facit adustionẽ illaꝝ carniũ ⁊ abscisionẽ sanguiş ⁊ ꝯsũptionẽ hũiditatũ: deinde cura cũ licinijs inuolutis in butyro: aut caulibꝰ tritis: donec emittat pus ⁊ egrediať ille carnes aduste in pus: deinde cura cũ ꝯsolidatiuis ⁊ gñatiuis carnis dure ⁊ sũt medicine in qbꝰ est stipticitas ⁊ exiccatio: nã qñ restaurať tunc sanať: ⁊ nõ est timoꝛ de iteratiõe. ¶ Si ṽo fistula nõ ꝓcedit ſm supficiẽ cutis: sʒ vsq; ad ꝓfundũ ani ꝓcedit: tũc intromitte digitũ tuũ in anũ ⁊ ingre cũ eo: ⁊ si inuenis tentã: ⁊ iter te ⁊ ipsaʒ est velamẽ: aut siphac: aut caro ⁊ si est ꝓpinquũ extremitati ani nõ est curatio in illa: nisi ſm viã fiducie ⁊ spei qδ est: q2 administrať vnus triũ modoꝝ: aut vt cauterişes eam sicut dcm̃ est: aut seces eã donec ꝯseq̃ris cõcauitatẽ eius duʒ sit pol'e tibi itromittere licinia ⁊ reliquã curationẽ ex ꝓximo tm̃ nõ ꝓcedas multũ cũ sectione: vt nõ icidas lacertũ ꝯtinẽtẽ anũ: ⁊ accidat sup ifirmũ exitꝰ egõnis absq; volũtate: foꝛtasse ⁊ sanabiť: aut elõges foꝛamẽ ⁊ mũdes illδ postq̃ʒ secas ipʒ ꝓpe anũ sicut diximꝰ: aut cũ tẽta: aut cũ aliq instr̃o acute extre^{tis}, deide mũdifica illas carnes filtratas vsq; vbi potes cũ ꝑscrutatiõe deide conare restaurare vulnꝰ totũ ⁊ illδ qδ secasti ⁊ oꝛificiũ eiꝰ extrinsecũ: vt cõsolideť ⁊ remaneat fistula apta in interioꝛi ꝑte ani: ⁊ erit hoc leuiꝰ sup infirmum.

Cura nõ penetrantis.

¶ Albu. loquẽs de nõ penetrãtibꝰ: ⁊ maxie de eis q̃ sũt elõgate a supficie: ⁊ q̃ tẽdũt v̄sus itestinũ: ⁊ maxie ad supiꝰ cũ non resudauerit ex fistula nisi paꝝ: nec eiꝰ. s. fistule q̃ʒtitas augeť: nec eiꝰ malus odoꝛ augmẽtatꝰ fuerit: nec ẽt erit aliqd qδ sit timẽdũ: nisi resudatio ⁊ fluxꝰ q medicari posset: donec exiceť ⁊ strigať: ⁊ si resudatio postea redierit medicamẽ ꝑdictũ iteꝝ adhibeať: ⁊ h̄ mõ poterit blãdiri ꝑ multũ tp̃s vita egri ⁊ nõ nocebit ⁊ medicamẽ h̄ faciẽs est vt sumať colliriũ qδ ẽ positũ ab eo in ca° fistule lachꝛymalis: ⁊ optie terať ⁊ fistula ꝑmať: donec ex ea qcqd ꝯtinet puris egrediať: ⁊ si radiꝰ in ea igredi poterit iuoluať coto, deide ex ꝑdicto medicamine postq̃ʒ fuerit mollificatũ inũctꝰ mittať i fistulã: si aũt radius nõ poterit in ea igredi dissoluať medicamẽ in aq̃ ⁊ subleueť coxa egri ⁊ supposito ei puluinari iaceat: ⁊ ꝑdictuʒ medicamẽ distillãdo i fistulã fũdať. Et fũdať h̄ i mane ⁊ sero ꝑ tres dies ⁊ sedeat in aq̃ de curcuma ⁊ laueť ex ea. ¶ Et Aui. dix̄. ex nõ penetrãtibꝰ si nõ fuerit noc^{m} cursus pl'imi: aut fetoꝛ superfluꝰ nõ erit malũ dimittere eas. s. absq; icisiõe ⁊ causticatione: ⁊ absq; foꝛtasse me^{nis} acutis: ⁊ in h̄ casu ꝯuenit medicamẽ qδ scripsit Rabi. in 22ª ꝑti^{a}. vbi dixit. cũ sumiť gũmi oliue ⁊ aloes epaticũ ⁊ ipastanť cũ succo frõdiũ ꝑlici: ⁊ fiũt ide licinia sanat fistulã vẽtris: ⁊ max^{e} eã q̃ fit in ano. sup. opʒ tñ vt mũdificeť ⁊ abstergať ab hũiditate putrida q̊tidie cũ aq̃ mellis vl' cũ vino ⁊ melle ro. ⁊ silibꝰ. ¶ Et subdit Aui. si fistule fuerint nocẽtes expiať sup eaş colliriũ algarab. i. fistule lachꝛymalis: ⁊ q̃ ꝓcedũt cursu eiꝰ ex me^{nis} fistulaꝝ: ⁊ si rectificauerit eã ⁊ minuerit coꝛruptionẽ eaꝝ erit bñ: ⁊ si nõ administreť medicamẽ acutũ vt ꝯsumat qδ appet de fistula: ⁊ est caro moꝛtua ⁊ appeat caro sana: deide icarneť vulnꝰ cũ medicis icarnatiuiş: ⁊ ꝓpe cũ marã arisil: qm̃ icarnat ea ⁊ sanat: ⁊ puluis caude eqne est mirabilis ad icarnãdũ eã supaspsus. Et subdit. si nõ fuerit fistula. s. mala doloꝛosa: lʒ nõ penetret: si nõ curať adhuc cũ eis q̃ icidũt cũ calitate sua: ⁊ sua siccitate. i. cũ sua acuitate. sup. cura ipsaʒ cũ subtilitate ⁊ spatio. i. facilitate ⁊ lõgo tp̃e. Et ex eis q ipsas icarnãt est maran nigꝝ. ¶ Predictꝰ ẽt modꝰ curõnis Alm. valʒ qñ fistula penetrat: scʒ ad ꝑtes supioꝛes intestini vbi ꝓhibita ẽ icisio: opʒ tñ qñ medicamẽ acutũ apponiť cũ stuello: vt supra stuellũ ꝯꝑmať cũ pila de panno vel de stupis ⁊ supligeť vt firmiter teneať. Liciniũ tñ dʒ eẽ ligatũ cũ filo ex oꝛificiũ dimisso: vt si voluntas fuerit exhẽdi ipʒ ꝑꝑ doloꝛis vehemẽtiã vel aliquã aliaʒ cãʒ facil'r exhi possit. ¶ Qꝛ si ꝯtingat ex acutis medicamibꝰ doloꝛẽ vehemẽtẽ fieri mitigeť: dixit Aui. cũ butyro ⁊ oleo ro. supinfusis ⁊ silibꝰ. Et si vehemẽtia doloꝛis exegerit narcotica afferãť. ¶ In curõne ṽo penetrãtiũ aliqñ medici magnũ icurrũt erroꝛẽ. q̃re dixit Alm̃. excitabimus eos ad ea q̃ huic egri^{ni} ꝯuenerint: ⁊ ostẽdemꝰ q̃l'r ab erroꝛe se custodiãt. Cũ. n. fistula fuerit ꝑfoꝛata ⁊ ab ano remota nullo mõ ferro est tãgẽda: q2 ex incisiõe ferri ꝯtigit stercꝰ iuolũtarie egredi. Et dixit. ẽ ẽt aliδ q̃re fistula ferro tãgi nõ dʒ: ⁊ est q2 toto tp̃e vite eger sic ꝑmanere poterit nõ magnũ patiẽs noc^{m} ⁊ ꝓuenit ex ea aliqd aliδ: nisi resudatio ⁊ fluxus. ¶ Dixit Gal. 9° miemir. ex. xj° ꝯti. pl'ies tẽtata fuit icisio musculi q est supra anũ ⁊ egerũť supfluitates nõ volũtarie. Et Ras. ait. dico ꝙ ꝑ h̄ ꝙ dixit itẽsa sigñať ꝙ h̄ nõ accidet in maioꝛi ꝑte: nisi incisio eiꝰ fuerit valde itẽsa. Et dix̄ Ras. dico dcm̃ Gal. de motu musculi ꝙ accidit ex cura fistule egõ nõ volũtaria si icidiť totus musculus: aut in maioꝛi ꝑte eiꝰ: vñ deficiet aut debilitať coadunatio ipsiꝰ: qm̃ ipse musculus locatꝰ est ꝑ latitudinẽ ⁊ nõ ꝑ lõgi^{nem}: nã si eẽt ꝑlõgi^{nem} nõ patereť de icisiõe fistule detrimẽtũ: qm̃ icidereť villi eiꝰ ꝑlõgi^{nem}: verũtñ dix̄ Ras. h̄ accidit si fistula q̃ icidiť ꝓcul fuẽit assella. i. ab ano: vñ seq̃ť ꝙ i curõne ipsiꝰ cũ ferro: icidať totꝰ musculus: aut maioꝛ ꝑs ipsius icidať. Tu g° cog̃scẽdo h̄. dix̄ Ras. speculari debes ꝑcipiẽdo patiẽti ad coadunãdũ sellã eiꝰ. ⁊ regrẽdũ motꝰ eiꝰ locuʒ ꝙ si fistula ꝓximioꝛ fuerit ano: ⁊ postea in coadunãdo sellã eiꝰ cõmoueãť coꝛpa ml'ta: tũc icisio eiꝰ nõ erit nociua ei: sʒ si fuerit sup circuitũ. al's. ter^{m} motꝰ eiꝰ: aut post se incisiõe eiꝰ irritať actꝰ hꝰ musculi oino: vñ expedit ꝯsiderare: vtꝝ pol'e sit ꝙ h̄ seq̃ť an nõ: ⁊ si nõ sit pol'e dimittať eiꝰ curõ oino: sin aũt fiat. ¶ Et modus curationis fiẽde est duplex: vnꝰ est cũ ligatio

Cura penetrãtis.

Duplex modꝰ curatiõis fistule penetrãtis per incisionẽ.

ne eiꝰ cū ſpato:ſiue filo facto ex filo lini vel ſerici inuolutū ⁊ tortū:ex.5.filis vel circiter ea:vt dixit Alb.aut cū pilis equi formatis vt liciniū:vt dn̄t qdā.⁊ modꝰ ligatiōis eſt vt accipiat̄ tēta plūbea:cuiꝰ extremitas ſit pforata in modū trime acus ⁊ intromittat̄ ſpatū in trimā eiꝰ:⁊ itromittat̄ tēta cuꝫ ſpato ꝑ orificiū fiſtule donec ꝑueniat ad inteſtinū,⁊ tu hēas tuū digitū in ano egri:⁊ cū ꝑceperis tuū digitū tētā inueniſſe cū ſpato puta:tūc digito tuo caput tēte tene ⁊ ex̄he ipꝫ ꝑ anuꝫ:deinde annecte duas extremitates ſpati ⁊ ſtringe eas ſtrictura bona:⁊ dimitte ſic die vna:aut duobꝰ:deīde ꝓſeq̄re oī die ſtringēdo ſpatū:⁊ q̄ʒto plus iprimit̄ filū in carne:tā to plus ſtringe filū:donec icidant̄ oēs ille carnes q̄ ſūt iter duas extremitates fili:⁊ cadāt ⁊ ſpatū ſit libeꝝ oīno. Et q̄ʒuis iſte modꝰ ponat̄ ab auctoribꝰ:tn̄ modꝰ iſte eſt valde difficilis ⁊ iducēs dolores vehemētes. Et iō dixit Aui.qn̄ ꝑducit ad dolorē vehementē ⁊ timet̄:ne accidat ſpaſmꝰ:aut aliq̄ꝺ accn̄s malū auferat̄ ab ea.ſ.ꝯſtrictiōe filū.ſ.⁊ relaxet̄ ⁊ ſedet̄ tūc cū eis q̄ ſedāt dolorē:⁊ ſedato dolore ſi vis cū hac cura ꝓſeq̄ reiteret̄ ꝯſtrictio cū ſpato. ¶ Et qdā attēdentes ad modū huiꝰ curatiōis ⁊ ſucceſſionē accn̄tiū in ea dixerūt honorabiliꝰ fore deſiſtere ab hꝰ curōne:q2 male ⁊ niſi in longo tpe pōt fieri:⁊ cū ſucceſſione maloꝝ accn̄tiū. Et fiat curatio cū 2° mō q fit cū icifiōe cū ferro:⁊ eſt,vt fiat ītromiſſio ſpati vt dcm̄ eſt:⁊ ꝯiūgāt̄ due extremitates fil̄:ſꝫ nō ſtringat̄:ſed trahe ambas extremitates ſpati cū manu tua v̄ſus exteriora:⁊ cū altera manu icide q̄ ꝯtinent̄ intra illō ſpatiū cū iſtro acute extremitatis ꝫ figurā falcis:vt cū gugamau:aut cuꝫ raſorio:ſicut eſt poſ̄e tibi:donec ſpatū itegre ligetur:⁊ tūc q̄ʒuis auctores nō dixerūt fcā ſectiōe:ſiue ꝑ ſpatū ſiue ꝑ icifionē ꝙ fiſtula ſit mortifida:deinde curet̄ vulnꝰ pꝰ mūdifincm cū incarnatiuis ⁊ ꝯſolidatiuis. ¶ De his duobꝰ modis curōnis. dixit Raſ in diuiſiōibꝰ.fiſtule ani penetrātes nō ſanant̄,niſi cū ligatiōe ⁊ ſectione cū falce. Et Aui.dixit.ꝙ curatio earū eſt cōpreſſio.i.ſectio cū ſpato aut inciſio. Quidā exponūt expreſſio.i.ꝯſtrictio meatꝰ fiſtule:vt nō egrediat̄ ꝑ ipꝫ fex.verū itellexerūt. ¶ Quidā magr̄ Andreas de cumis ꝫ ꝙ inuenio liberauit dn̄m Jacobū de puſijs ꝯ̄ fiſtula pectoris caſſali quā tribꝰ annis portauerat cū expimēto cū quo dicebat ſe curare oēꝫ fiſtulā cuiuſcūq3 ptis corpis:q̄ꝺ ſic fit. ℞.radices ⁊ folia agrimonie ⁊ diſtilla ea in alēbico vitreo ſuauē faciendo ignē:vt bn̄ cuſtodiat̄ a fumo ⁊ de tali aq̄ oī die dabat in potu an̄ diē more ſyrupi ciatū vnū:poſt quē dormire precipiebat. Et iterū radices gariofilate bn̄ mūdas lotas ⁊ exiccatas cū pāno ad q̄ʒtitatē q̄tuor manipuloꝝ:⁊ pone eas in paſtillo facto de farina ordei vel ſicaliꝫ ⁊ in furno vſq3 ad bonā decoctione paſte:poſtea fracta paſta accipe radices ⁊ pone in vaſe terreo vitreato pleno optimo vino claro capacitatis duaꝝ quartaꝝ ꝫm mēſurā florentinā:deinde vas obtura bn̄ cū paſta ⁊ ſupliga pānū lineū:vt nō valeat expirare:⁊ de hoc vino da bibere patiēti cū cibo vel ſine cibo q̄ter i die:itē quotidie de mane comedebat herbatū factū de ſaluia athanaſia vrtica calamēto:⁊ bono lardo cū ouis. Et dixit.ſi fiſtula eēt exteriꝰ appens vltra ꝑ̄dicta lauet̄ ter vel q̄ter in die cū vino decoctionis abſinthij vrtice ⁊ pulueris olibani vrina patiētis addita:⁊ poſt ablutionē ponat̄ foliū cauliꝫ rubei:⁊ dixit poſt ꝯſolidationē vlceꝝ ſupponat̄ aliqbꝰ diebꝰ ſtupa īfuſa in aq̄ ardēti:vt bn̄ ꝯfirmet̄ vulnꝰ. Et dixit.opꝫ vt eger ſūme cuſtodiat̄ a potu aq̄:⁊ ēt a tactu eiꝰ:donec ꝑ̄dicta fecerit ⁊ liberatꝰ fuerit. Et ſignū liberationis eſt ꝙ infra decem dies in quocūq3 loco fiſtula fuerit emanabit ab ea virulētia:⁊ poſtea ſanies alba ⁊ ſpiſſa aliqbꝰ diebꝰ emanabit:⁊ poſtea egrediet̄ aq̄ clara q̄ erit aq̄ agrimonie ſupradcā:⁊ tūc apparebit caro rubea:⁊ in paucis diebꝰ ꝯſolidabit̄. ¶ Dn̄t qdā.mortifita fiſtula. ℞.folia caꝑfolij ⁊ agriam ⁊ ſanamūdā ⁊ herbā Roberti q̄ eſt muſcata maior:⁊ exprime ſuccū eaꝝ ⁊ īfunde ex eo fiſtulā ⁊ optime ipleat̄ ex ipſo:⁊ ſuppone herbas turſas ⁊ liga:⁊ infra ſeptimā diē ꝯſolidabit eā. ¶ Et qdā dicunt.ꝙ ſemē porroꝝ ad ſuffumigādū poſitū ꝯ̄ſiccat fiſtulaſ.

Expimentū ad oēꝫ fiſtulam.

¶ Et ſcias.ꝙ qn̄ fiſtule ani ſūt penetrātes ꝓpinque extremitati ani ⁊ introitu eiꝰ ſi incidant̄ ferro vel ſecent̄ ſpato:non accidit.vt dixit Aui.lacerto ani.ſ.toti nocum:imo parti eius tm̄:⁊ in reliquo eiꝰ remanet opō ipſiꝰ ⁊ in retētiōe.ſ.ne egrediat̄ egeſtio inuolūtarie ⁊ ſcias ꝙ qn̄q3 ſectio fiſtulaꝝ ē vel eē pōt cā pl̄imaꝝ egritudinū:⁊ aliqn̄ mortis niſi ꝓ̄uideat̄ ꝙ mā que inde fluere cōſueuit ꝓhibeat̄ multiplicari cū debito regimine:aut niſi multipliciter alias regiones expurget̄.

¶ De ragadijs ani ⁊ alioꝝ pudendorum. Cap.lxvj.

Ragadie ſunt fiſſure eueniētes pudēdis:vt oſeo virge vulue ⁊ ano ⁊ q̄ eueniūt in ano ꝫ pl̄m ſunt currētes ꝫm curſuꝫ muſculi ani q eſt latitudinalis. In alijs aūt mēbris dictis ꝫ pl̄ꝫ ſūt lōgitudiales. Et q̄ eueniūt in ano ⁊ vulua:aut ſūt extrinſece:aut intrinſece. Et q̄dā ſūt ꝓfunde:⁊ quedā ſunt ſic ſuperficiales:⁊ quedam ſunt nihil emittentes:⁊ quedā emittunt ſaniē ⁊ virulentiā.

Et cauſa eaꝝ qn̄q3 eſt extrinſeca vt fortis ⁊ aſpera fricatio illaꝝ ꝑtiū:aut abſterſio cū re aſpera vl̄ incidēte:aut mordicāte:aut corrodēte:aut applicatione reꝝ exiccātiū:vn̄ exiccant̄ ⁊ ſcindunt̄:⁊ ex eis eſt multa calitas ⁊ ſiccitas aeris ⁊ expoſitio dictoꝝ mēbroꝝ vētis exiccātibꝰ ⁊ ſcindentibꝰ. ¶ Et qn̄q3 eſt cā eoꝝ interior:⁊ eſt mala complexio ſicca corrugās ꝑtes:vn̄ accidit in eis fiſſio. Et eſt illa mala cōpl̄o aliqn̄ pura:⁊ aliqn̄ eſt cū vicio hūoris acuti. Et qn̄q3 eſt illa mala ꝯpl̄o ſimplex:⁊ qn̄q3 cōpoſita cū calitate vel cū frigiditate:⁊ qn̄q3 fiūt in ano ꝑꝑ trāſitū fecis ſicce dure groſſe ⁊ aſpere ſuꝑ ipꝫ:⁊ qn̄q3 fiūt ꝑꝑ hemorroidas qbus accidit:vt ſcindant̄:aut ꝑꝑ ſiccitatē eaꝝ:aut ꝑꝑ fortitudineꝫ expulſionis ſanguis ad eas:⁊ ꝑꝑea dixerūt qdā.ꝙ ragadie ſūt q̄dā aꝑtiones venaꝝ q̄ ſūt in ano ſine tumore:⁊ dr̄nt in hoc ab hemorroidibꝰ:q2 ſūt cū tumore:⁊ qn̄q3 ſuccedūt ragadie apati vel vlceri ēt in ano:qn̄q3 ſuccedūt tenaſmoni ꝑꝑ expreſſionē fortē. Dixit Raſ.2° ꝯti.ꝙ cōſtipatio vētris frequēs gn̄at in ano ex corticationē ⁊ fiſſurā vn̄ cauenda eſt.

Signa tam generis q̄ʒ ſpecierum nota ſunt per ſenſum ⁊ relationem ex multotiens dictis.

Cura ragadiaꝝ diuerſificat̄ ꝫ varietatē eaꝝ. Jō dixit. A. ꝙ menc ragadiaꝝ:q̄dā ſūt icarnatiue lubricatiue. exponūt qdā.i.icarnatiue approximate in ſuba liqda actu:vt magiꝫ ꝯ̄cēdāt i fiſſuras ⁊ ꝓfūditates ragadiaꝝ. Alij exponūt icarnatiue lubricatiue.i.glutinatiue q̄ ꝯueniūt an̄ tps ꝯſolidatiōis. Et q̄dā ſūt lenitiue hūecue q̄ maxᶜ ꝯueniūt ragadijs ſiccis et i cā ſicca. Et q̄dā ſūt curaue apatis.ſ.ꝯplicati cū eis:ipſe qn̄ꝫ ſūt apoſe.ſup.et q̄dā ſūt mūdifiue q̄ ꝯueniūt i ragadijs ſanioſis et q̄dā ſūt ſedatiue doloris. Sūt.n.ex eis q̄dā doloroſe ⁊ q̄dā ſūt extictiue calitatis ⁊ ardoris. ¶ Et ſūma cura eaꝝ eſt cū amotiōe cāꝝ iducētiū cās:⁊ cū oppōne ad q̄litatē ipſaꝝ cāꝝ. ¶ Et in oibꝰ ragadijs oꝫ abſtinere patiētē a cibis acutis ⁊ ſalſis ⁊ acetoſis ab oibꝰ q̄ vētrē reddūt ſiccū:ſic̄ ſūt cibaria ſicca vel ſtiptica:imo oꝫ vt vēter teneat̄ lubricꝰ cū vſu ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ menaꝝ leniētiū. Dixit āt Auic. vitent̄ ſtiptica ⁊ exiccātia egōnē. Et Alm.dixit.ſi ragadias hn̄tis vēter ſiccꝰ fuerit pill̄is ꝯ̄ bdellio ſepe vtat̄.poſuit deſcriptionē eaꝝ. ¶ Et dixit. A.via cibatiōis hn̄tiū ragadias eſt via cibatiōis hn̄tiū hemorroidas:⁊ ꝑ̄dicta q̄ dcā ſūt ꝯ̄ viſtatiōe ſtipticoꝝ ⁊ ꝯ̄ lenitiōe vētris maxᶜ referūt̄ ad ragadiaſ ani. Mala itaq3 ꝯpl̄one cū hūoris vitio exn̄te oꝫ vt purg° ſiliꝰ hūoris fiat:deīde mala ꝯpl̄o alteret̄ ⁊ ſi qdē mala ꝯpl̄o ſicca fuēit:oꝫ vt leniat̄ ⁊ hūectet̄. Et mencleniue hūecue ſt.dix̄ Aui.ſic̄ adeps ⁊ iura piguia ⁊ ſucci.i.mucilnes ⁊ ol̄a:⁊ oꝫ vt eligāt̄ frida ex eis ſi fuēit cū ſiccite calitas:vt ē mucillago pſilij:⁊ ſemē citoꝝ ⁊ malue ⁊ altee ⁊ lac ml̄ieris:⁊ mulſio ſeis papa.⁊ ſe.cōiuꝫ fridoꝝ ⁊ piguedo porci agni edi ⁊ oleū ro. vio.⁊ nenufarinū ⁊ ſilia:⁊ ſic̄ albumē oui:⁊ ſucci lactuce violarie ſolatri ſempuiue ⁊ ſilia:de qbꝰ eligant̄ fridiora ⁊ minꝰ

Dicm.

frigida ƀꝫ intēsionē calitatis. Dixit Almā. si loc⁹ adustionē patiat̄ cū vnguēto de cerusa liniat̄. ¶ Dixit Pau. ad fissurā cū inflatiōe dolore calitate fundant̄ cerotū de oleo ro. cū succo solatri: deīde cōponat̄ cū cerusa opio ꝛ albumie oui: ꝛ bn̄ ꝯcutiant̄ dū fiat vngm̄: ꝛ fiat illinitio cū eo facto cū albumie oui ꝛ modico cāphore: ꝛ cōuenit oleū de vitellis ouoꝝ soluꝫ vel cū oleo ro. albuie oui: ꝛ succo cimbalarie vel lunarie. Et si non fuerit ibi calitas: neqꝫ ardor dixit Haly. sume medulle cruris vaccini ꝛ picis grece. an̄. ʒ. ij. ʒ. lytargirij ꝛ cerusse. an̄. ʒ. ij. cere mūde. ʒ. j. olei ro. ʒ. iiij. liquefac cerā picē ꝛ medullā in dicto oleo: deīde supmitte cerussaꝫ ꝛ lytargiriū: ꝛ i mortario diu commisce. ¶ Aut. ℞. medulle cruris vituli ꝛ cerui ꝛ adipis cerui. an̄. ʒ. x. cere albe. ʒ. v. mumie. ʒ. iij. ꝛ cū oleo vio. ꝯficiat̄ vngm̄. ¶ Aliō. ℞. oleū de vitellis ouoꝝ: oleū de frumēto butyꝝ sine sale ꝛ succū radicū lilij ꝛ misce. ¶ Dixit Almā. si nō sentit̄ i loco adustio. ℞. cere citrine olei sisamini adipis anatis medulle cruris vaccini: adipis camelli bdellij. an̄. bdelliū ꝛ mucillagies seīs lini ꝛc̄. dissoluant̄ ꝛ misceantur. Dixit Sera: ℞. medullā vacce ꝛ picē naualē liq̄da. an̄. liq̄fiāt ꝛ supponāt̄: aut fiat inūctio: qm̄ est mirabile. ¶ Dixit Aui. iuuatiua in ragadijs i qb⁹ nō est calitas plima, neqꝫ ap̄a: ꝛ sic vt hemorroidib⁹ sūt oleū keyrinū: oleū de lilio ꝛ de nucleis crisomiloꝝ vel p̄sicoꝝ in qb⁹ dissoluat̄ bdelliū: ꝛ ꝯfert suffumigatio cū bdellio ꝯfecto cū adipe. s. anatis ꝛ galline. ¶ Si ragadie fuerint saniose vel egredit̄ ab eis res liq̄da virulēta mundificent̄ ꝛ abluant̄ cū vino ꝛ pauco melle: ꝛ post ablutionē exiccent̄ ꝛ supponat̄ vngm̄: qd̄ sic fit. ℞. lytargirij. ʒ. ʒ. catimie auri ꝛ cerusse lote: aloes loti: masticis thuris sarcocolle: gallaꝝ p̄sidie balaustie boli ar. an̄. ʒ. j. pulueriçata cōficiant̄ cū oleo ro. Dixit Aui. ap̄osas q̄nqꝫ aufert chimolea cū oleo myrthino ꝛ empl̄is ex gallis decoctis in vino. Dixit Dio. ꝙ capita pisciū salitoꝝ vsta posita sup fissurā ani sanat eā: ꝛ ꝯuenit cinis cancri fluuialis. ¶ In ragadib⁹ aūt ꝟge ꝛ ossei sp̄ale est vngm̄ ꝙ sic fit. ℞. oleū de vitel̄. ouoꝝ cerā chimoleā tutiā ꝛ alkanā ꝛ ꝯfice additis vitellis ouoꝝ. Aut. ℞. olꝫ de vitellis ouoꝝ ꝛ ro. ꝛ ꝯfice cū vitellis ouoꝝ. ¶ Qꝛ si ragadie fuerint p̄fūde ꝛ fetēs vir⁹ ex eis exierit. dix̄ Alm. medicamē acuti⁹ supponat̄: qd̄ p duos dies patiat̄: ꝛ plus dōec loc⁹ exiccet̄: ꝛ nō resudet: ꝛ si ex h̄ loc⁹ virescat vel nigrescat butyrū tepidū supponat̄ donec nigredo. i. qd̄ factū est nigꝝ ab eo remoueat̄: ꝛ si resudatio reuersa fuerit medicamē acutū iteꝝ apponat̄ ꝛ fiat vt dcm̄ est: ꝛ cū nō ampli⁹ resudauerit cū vngto de cerussa medicet̄. ¶ Qꝛ si ragadie p̄fūde fuerint ꝛ antiq̄te nihil emittētes: tūc opꝫ vt cū re asp̄a ƀm p̄funduꝫ tādiu fricent̄: donec superficies eaꝝ excoriet̄ ꝛ sanguinolet̄. Et deinde cum incarnatiuis ꝛ sedatiuis medicentur.

In ragadijs saniosis.

In ap̄osis

In p̄fundis virulentis.

¶ De hemorroydibus ragadijs carne addita ficu in pudēdo mulierum. Cap. lxvij.

In precedenti sermone dictū est de ap̄atib⁹ mr̄icis ꝛ vlcerib⁹ q̄ꝫtū est expediēs. Hemorroydes mulieribus nascunt̄ in ano: sic in viris: ꝛ q̄nqꝫ nascunt̄ in eis in mr̄ice ꝛ collo ei⁹: s. vulua. Et haꝝ q̄daꝫ sūt p̄fūde: ꝛ q̄dā nō: ꝛ diuersificant̄ hemorroydes mulieꝝ: sicut diuersificant̄ in viris: de qb⁹ dcm̄ ē in p̄cedēti ƀmōe. Et cāe eaꝝ sūt eedē cū cāis hemorroꝝ in viris. Ad abūdātē noticiā ipsaꝝ. dix̄ Raƀ. 2° ꝯti. ponēdū ē speculū sub muliere vt videas in for̄a sua. Et Aui. dix̄. pol̄e ē vt appeant in speculo cui opponit̄ vulua. Dꝫ. n. apponi speculū corā vulua mulieris: deīde ap̄iat̄ digitis vulua ei⁹ ꝛ ꝯsideret̄ illō qd̄ imaginamur i speculo. i. ꝙ rep̄ntat̄ in eo ō imagie. si. n. fuerint i collo mr̄icis ꝛ vulua rep̄ntabit̄ imago eaꝝ i speculo. Eaꝝ. n. q̄ sūt in mr̄ice ꝛ in itriseco nō p̄t rep̄ntatio fieri in speculo. ¶ Pōt ēt hr̄i noticia eaꝝ alio° vt accipiat̄ instr̄m vocatū speculū ꝛ supponat̄ vulue ꝛ ap̄iat̄ vulua cū eo cū facilitate q̄ꝫtū fuerit pol̄e: ꝛ fiat hoc in spera solis qd̄ meli⁹ est: aut in lumie cādele grosse: ꝛ tūc facil̄r cadit aspect⁹ sup eas: ꝛ isto mō p̄nt p̄cipi ēt alie egrines eueniētes i vulua ꝛ collo mr̄icis: ꝛ q̄nqꝫ p̄cipiunt̄ sic vlcera ei⁹. Dixit. A. cū ip̄rimūt̄ culo non eūant̄ q̄n aut appeāt i hora doloris: ꝛ hora doloris ē hora retētionis mēstruoꝝ ei⁹. s. mulieris vl̄ ei⁹. s. hemorde: nā tūc tumēt ꝛ rep̄ntant̄ rubee ꝛ dure: aut appent i hora q̄etis. s. doloris q̄ est ap̄ō cursuꝫ ei⁹ qd̄ currit ex eis de re nigra: sic̄ fex. s. sanguis aut vini: nā tūc rep̄ntant̄ ōtumescētes nō rubee. ¶ Hemorroides. n. tā in ano mulieris q̄ꝫ in vulua emittūt aliq̄n sanguinē ꝛ ap̄iūt̄. Et p̄pe dix̄ Aui. seq̄t̄ ap̄tio eaꝝ i ano vel vulua in muliere: cui⁹ mēstrua p̄ter nāꝫ retinēt̄ ꝛ tenēt locū mēstrui: ꝛ fit cū ap̄tione eaꝝ securitas ab egritudinibus difficilibus quas facit euenire menstruorum retentio.

Signa aūt ꝙ sāguis exeat ab hemorb⁹ vulue. dix̄ Raƀ. in diuisiōib⁹. sūt ꝙ ex p̄iodis vel a p̄iodis menstruoꝝ exit cū corp⁹ ē repletū. Et dix̄. vbi. s̄. discernit̄ iter sāguinē hemorroydalē ꝛ mēstrualē: qꝛ sāguis hemorlis egredit̄ cū dolore: ꝛ mēstru⁹: lꝫ intēsus sit absqꝫ dolore: ꝛ q̄nqꝫ exit ex venis: ꝛ q̄nqꝫ ab arterijs. ¶ Si ḡ sāguis exiēs fuerit liuidus ꝛ rube⁹ clarus erit ab arterijs, ꝛ si niger a venis: ꝛ sanguis hemorroidaꝝ nō ꝯtinuat̄: sꝫ in hora exit post horā ꝛ sanguis mēstruosus exit ƀꝫ circuitū suū: ꝛ ꝯtinuat̄ cū sanguie hemorꝝ ꝛ sup sanguinē mēstruū: sanguis tn̄ hemorꝝ iuuamētū infert eis a q̄bus cessauit sanguis menstruoꝝ.

Cura dixit Haly. expedit curā fieri p̄ eūonēꝫ de humore melico: ꝛ ꝙ cibos caueāt colerā ḡnantes nigrā ꝛ regie vtant̄ calefaciēti ꝛ hūectāti: deīde cura fiat p medicias: Dixit tn̄ Haly. ꝙ adurētia medicamia h̄ in loco apponēda nō sūt: qm̄ adurūt ꝛ passionē ḡuē iducūt: sꝫ debēt medicari cū medicaminib⁹ exiccātib⁹: ex qb⁹ ē vngm̄ qd̄ sic fit. ℞. lytargirij auri ꝛ climie auri. an̄. tere ꝛ cū cera ꝛ ol̄o veteri misce ꝛ vtere. Et dꝫ vsus ōsiccātiū stipticoꝝ ꝯtinuari donec extenuent̄ ꝛ exiccent̄. Dixit. A. admistra sup eas exiccātia fortiter ꝛ retinētia sanguinē ad eas a sup̄iorib⁹ ōscēdere: ꝛ hoc cū pānis ifusis in succo berberis: aut acetose sup q̄s pulueriçata fuerint liciū acatia: ꝛ silia: q̄ p̄nt poni sub femore: ꝛ etiā supponi vulue. Et de p̄hibētib⁹ sūt oīa trahētia sanguinem ad oppm̄. p̄dicta āt ōsiccātia ōbēt supponi sic ꝙ attingāt ad locū vbi sūt hemorroides. ¶ Et dix̄. A. p̄cipe mulieri: vt decūbat ꝛ dormiat ƀꝫ figurā seruātē illō qd̄ suppom̄ est collo mr̄icis q̄ figura est vt iaceat sup lat⁹ strictis crurib⁹ ꝛ coxis: nā sic q̄ vulue supponūt̄ firmi⁹ retinent̄. ¶ Qꝛ si hec nō p̄sūt cū ferro adhibeat̄ icisio: qm̄ ꝯpetēti⁹ fit: ꝛ itellexit ō eis q̄ sūt oblōge vel rotūde ꝛ eleuate que p̄nt app̄hēdi ꝛ incidi. Quaꝝ curā. dixit Raƀ. vbi. s̄. si volueris asseq p̄fecte icidēde sūt sic icidūt̄ in viris. Et dixit. A. ꝙ si nō sūt de amplis latis nō ē excusatio q̄n admistret̄ ferrū cū calibe noto. i. istr̄o apto ad icidēdū eas. Et ista op̄ō solū fieri p̄t cū sūt ex mr̄icē. aut p̄inq̄ orificio ei⁹ extriseco. Et cū volūtas fuerit vt fiat h̄ locet̄ mulier in loco frigido: ꝛ in ip̄o fiat icisio eaꝝ: ꝛ fcā icisiōe sup ea ponat̄ alumē ꝛ cortex thuris aut galla trita ꝛ vitriolū: ꝛ tūc p̄cipe mulieri vt subleuet pedes suos ad parietē: ꝛ sustētet ibi spacio lōgo: vt duab⁹ horis ꝛ plus: ꝛ hec fiunt ad restrigēdū fluxū sanguis seq̄ntj ad icisionē. Et si nō restrīgit̄ ēpl̄et̄ spinale. i. p̄s posterior ꝛ vēter vt pectē ꝛ p̄tes mr̄icales cū stipticis: ꝛ sedeat in eis: aut supponāt̄ pāni ifusi in aq̄s stipticis ifridatis in niue: ꝛ nisi sic restrigat̄ flux⁹ sāguis apponēde sūt vētose isep̄abil̄r. Et Aui. dix̄. vētose adherentes. i. diu cū multo igne sine scarificatiōe sup dorso ꝛ māmillis: ꝛ in pectine apponēde sūt ꝛ supponat̄ lana ifusa i succis stipticie: vt acatie hypoq̄stidos licij ꝛ siliuꝫ. Et rege eā regie sup flux⁹ mātꝝ. ¶ Et dix̄ Raƀ. si fuerint p̄fūdātes ad iteri⁹ mr̄icis noli icidē eas, qm̄ ide p̄iret mulier. Si tn̄ fuerit i ore ei⁹ fortasse erūt curabiles. Et hemordes si fuerint ample late nō subleuate nō debēt icidi. dixit. A. nō labores ad icidēdū eas. ¶ Fit āt aliq̄n vt hemordes ipleāt̄ sanguie ꝛ extēdāt̄ ꝛ indurēt̄ ꝯvn̄ sequūt̄ dolores vehemētes. Et tūc dix̄ Raƀ. vbi s̄. mitigāde sūt sedēdo in decon̄ mitigaus mollificatiua ꝛ sup

Hic pōit curaꝫ hemorroidaꝝ. s. per eūone de hūore melācolico.

De incisione hemorroidarū vulue.

De hemorroidibus sanguine repletis ꝛ extensis.

ponẽdo pessariũ illius modi. Et Aui. dixit. opꝫ vt leniant̃. s. a duritie ⁊ soliditate earũ: ⁊ preparent̃ ad currendũ. i. erũpendũ ⁊ emittẽdũ sanguinẽ qui extẽdebat eas. Et de lenificãtibus bonis est sessio in decoctione altee camomille fenugreci seminis lini melliloti ⁊ liniantur cum oleis lenitiuis.

De carne addita in collo matricis.

ℭ Dixit Ras. 9° ↄti. aucte Gal. qñqꝫ orit̃ in matrice: queãdmodũ veretrũ in quo est durities egrediẽs exterius ad ꝓhibendũ coitũ cũ ea. Et dixit Auic. qñqꝫ apparet sup̱ mulieres que est sicut virga cõmouens sub coytu. i. recipiẽs qñ cũ ea coytur ⁊ vocat̃ albadere: qñqꝫ elongat̃: ita vt faciat hñs eã cũ mulieribꝰ illud qđ fit eis cũ qbꝰ coytur: ⁊ qñqꝫ est illđ buchaꝝ magnũ. i. frustũ. Et dixit. qñqꝫ orit̃ caro in ore mr̃icis ⁊ vocat̃ fursus: q̃ qñqꝫ ꝓlõgat̃: ⁊ qñqꝫ abbreuiat̃ ⁊ nõ ꝓlongat̃: nisi in estate ꝑꝑ mãs querõne caloris illuc fluunt ⁊ trahunt̃. Et abbreuiat̃ in hyeme ꝑꝑ ↄtrariã cãm. Et Archigenes qdẽ ⁊ Gal. testificati sunt hoc ⁊ loqt̃ de hoc sup̱ tertio tegni cõmẽto. Hip. negauit istđ fursus ẽt dr̃ de carne orta in vulua: cuiꝰ inferiꝰ est grossuꝫ ⁊ supiꝰ subtile. Et ego iã vidi hanc carnẽ ⁊ nascit̃ in vulua ẽt alia caro subaddita: ⁊ aliqñ orit̃ in eã moꝝ ⁊ ficus. ℭ Et cura dictaꝝ carniũ additaꝝ fit ꝑ incisionẽ postq̃ ↄuerteris mulierẽ sup̱ ceruicẽ suã ⁊ p̃meris ventrẽ eiꝰ: ⁊ oꝫ incidi ex ꝓfundo: ⁊ ex radice: ita vt nõ accidat fluxus sanguinis. Et qñqꝫ est pos̃e curare carnẽ additã que si pauca fuerit cũ medicinis corrodẽtibꝰ: ⁊ fortasse ligat̃ fursus cũ filo ligatura stricta: ⁊ dimittit̃ sic duobus diebus aut tribꝰ. Et fortasse. dixit Aui. dimittit̃. i. precipit̃ dimissio eiꝰ. s. ligatꝰ donec putrefiat ⁊ incidat̃ tũc: ⁊ hoc fit vt minuat̃ cursus sanguis ẽt hic modus cũ ligatura maxie cõuenit in fursus hñte supiꝰ eius subtile. ℭ Ficus aũt ⁊ morũ curant̃: sicut dictũ est de eis in cura egritudinũ ani.

De ragadijs vulue.

ℭ Ragadie aũt in vulua sunt scissure euenientes in ea: sicut dictũ est euenire in ano ⁊ pudẽdis viroꝝ. Et cãe eaꝝ sũt sicut cãe illaꝝ. Dixit tñ. A. ꝙ accidũt aut ꝑꝑ siccitatẽ supuenientẽ ei maximã. s. que retrahi facit ꝑtes eiꝰ a seinuicẽ: vñ sep̱ant̃ ⁊ scindunt̃: ⁊ ꝓprie sũt ragadie apud partũ ꝑꝑ vehemẽtẽ extẽsionẽ in illis ꝑtibus in partu ↄtingentẽ: vñ scindunt̃ ⁊ soluunt̃: ⁊ precipue post partũ difficilẽ: aut fiũt ꝑꝑ ap̃a illis ꝑtibꝰ eueniẽs extẽdẽs ⁊ scindẽs eas. ℭ Dixit Ras. vbi supra. fit fissura in vulua ex crudeli exitu fetus: aut ex ap̃ate qđ fuerat in ea. ℭ Et ragadie aliqñ in hoc loco sunt intrinsece ⁊ ꝓfunde ⁊ sensui nõ apparẽtes: ⁊ aliqñ sunt extrinsece: aut ex̃ vuluã in circuitu eiꝰ: aut intra: sꝫ in ꝓpinquo orificij eiꝰ ⁊ apparẽt sensui: ⁊ maxᵉ cũ speculo vt supra patuit. ℭ Dixit. A. ꝙ qñqꝫ cognoscit̃ valde. i. tumẽt ⁊ maxie ⁊ in ꝑtibꝰ medijs inter fissurã ⁊ fissurã q̃ tumẽt ꝑꝑ mãs discurrentes illuc ꝑꝑ dolorẽ ⁊ debilẽ partiũ ipsaꝝ: ⁊ qñqꝫ nõ ingrossant̃ neqꝫ tument. ℭ Dixit Pau. fissura eueniẽs in ore matricis in p̃mis occultat̃: deinde medico manifestat̃ dũ sanguinolenta fiat si augeat̃ ⁊ post coytũ. ℭ Et Aui. dixit. in p̃n° duꝫ accñt sunt leues occulti doloris q est sub dolore partus. i. minor eo ⁊ reliqs doloribꝰ eiꝰ est minor. Et maxie hoc ↄtingit in eis quarũ cã fuit siccitas: qꝛ inter q̃litates dolorẽ facientes siccitas est in potẽtia remissior ei: maxie qꝛ nõ subito sed paulatine siccitas intendẽdo ꝓcedit, sed deinde. i. in ꝓcessu apparet dolor. i. auget̃ ꝑꝑ cõtinuã additionẽ q̃ fit in fissuris ipsis: ⁊ fortasse auget̃ ꝑꝑ sorditiẽ acutã que in ipsis fit ⁊ adunat̃: ⁊ proprie auget̃ dolor cũ tangit̃ cõprimendo: ⁊ sic dolor in coytu ꝑꝑ fricationẽ quã facit virga in eis: ⁊ ꝓpterea accidit ꝙ virga sanguinolẽta exit a vulua: Istud tñ signũ nõ est ꝓpriũ: sed est cõe ragadijs ⁊ vlceribꝰ. Et distinguit̃ inter ea qꝛ in habente ragadias qñ coytur cũ ea ꝑcipit coiens cuꝫ virga sua asperitatẽ ⁊ duritiẽ: quam nõ ꝑcipit in hñte vlcera. Et dixit Aui. qñqꝫ fiũt ragadie in virga sicut veruce. i. tumores duri: siue sint duri ꝑꝑ resol̃onẽ ꝑtis subtilis: siue ꝑꝑ mãm terrestrẽ grossaꝫ ⁊ durã q̃ remanet diu in locis medijs iter scissuras: vñ solidat̃ ⁊ indurat̃ locus. Et sunt aliqñ cũ caliditate ⁊ ardore: ⁊ tũc ap̱pent rubee: sꝫ declinãt ad albedinẽ. ℭ In cura

Cura.

ragadiarũ. dixit Pau. vitare debes medicinas pũgitiuas: ⁊ vti lenificatiuis cũ vnguẽto basilicon mixto cũ oleo ros. Et Haly. dixit. basilicon vtẽdũ est: ⁊ vnguẽto mixto cum adipe anatis ⁊ galline ⁊ oleo vio. Et p̃dicta cura ↄuenit qñ sunt a mala ↄpl̃one sicca humectãdo ⁊ remolliẽdo. Cõuenit ẽt qñ sunt cũ duritie, qꝛ leniunt eã: aut qñ ꝑꝑ aliquã cãm egẽt maturatione aliq̃li ⁊ g̃nione saniei. Dixit. n. Aui. ꝙ tũc cũ incarnatiuis est miscẽdũ vngᵐ basilicon cũ adipibꝰ: si tñ grossitudo eaꝝ fuerit vehemẽs quã sign̄at lõgitudo spacij. s. durationis ragadiaꝝ: qꝛ diu est ꝙ affuerũt ⁊ paucitas receptiõis curationis cũ medicinis nũc dictis vel silibꝰ. Tũc dixit Auic. administra vngᵐ de cartis cũ oleo ro. ⁊ si nõ tolerat illđ ꝑꝑ mordicationẽ ponat̃ cũ eo oleũ de lilio ⁊ gluten alimbat. Et cũ qescũt a duritie illa q̃ iam linita est: tunc curent̃ cura ragadiaꝝ puraꝝ qñ vlcerant̃. s. p̃missa mũdificatiõe vlceꝝ in quorũ mũdificatione: qñqꝫ indigẽt eis q̃ sunt sicut cortices eris optime trite: aut dragantũ ⁊ galle. Nã mũdificãt ⁊ ↄsolidãt: qm̃ sunt difficilis ↄsolidatiõis: in qbꝰ difficilibꝰ apponit̃ vtiliter alumẽ scissũ cũ melle mixtũ. ℭ Dixit Alm. si fuerit sine rubore ⁊ calore pessariũ ex adipe anatis ysopo hũida ⁊ medulla cruris cerui mixtis cũ cera dissoluta ⁊ oleo yrino vel narcissino subijciat̃: ⁊ istud ad mollificãdũ ⁊ leniendũ. Si v̊o fuerit cũ calore ⁊ febre oleũ ro. adhibeat̃ ⁊ vnguentũ de cerusa: ⁊ si calor fuerit vehemẽtior sumat̃ succus portulace: aut mucillago psilij ⁊ lactuce: ⁊ in mortario de plumbo ⁊ pistello plũbeo adeo moueat̃: ⁊ tãdiu vt de plũbo multũ liquori illi misceat̃ ⁊ ingrosset̃ ⁊ fiat pessariũ. ℭ Et Ras. dixit. in 2ᵃ parte diuisionũ ad ragadias ani ⁊ mr̃icis cũ calitate acuitate ⁊ dolore: ⁊ ad cõbustionẽ ignis. ℞. cere colate. ʒ. ij. olei ros. ʒ. iiij. ceruse plũbi vsti. ʒ. ij. amidi dragagãti ⁊ opij. añ. ʒ. j. et albumẽ oui cal'ꝫ et aggregent̃ ad modũ vnguẽti. ℭ Si igit̃ abiectis cãis et sedato dolore ꝑ curas p̃dictas remanẽt ragadie pure: q̃rũ regimẽ est aliq̃lis deꝑdite carnis regñatio et ↄsolidatio: et fortasse egẽt ad regñationẽ carnis fricatiõe forti facta cũ re asꝑa: vt cũ folijs ficꝰ donec excorient̃ et sanguinolent̃. ℭ Dixit itaqꝫ Aui. ꝙ si fuerint intrinsece ipse curant̃ cũ suppositorijs penetrãtibꝰ ascẽdẽtibꝰ vsqꝫ ad locuꝫ ragadiaꝝ et cũ distillatiõibꝰ iniectis ex aqs stipticis ꝑmixtis rectificãtibꝰ. i. ↄsolidãtibꝰ fissuras: sicut est vngᵐ de climia et plũbo vsto. ℭ Et signũ curatiõis eaꝝ. dixit Aui. est ꝙ sentiat mulier q̃zdã mordicationẽ in loco ex medicis dictis: cuius cã est: qꝛ qñ curant̃ et sanant̃ fit regñatio noue carnis: vñ sensibilitas fit ibi maior: et sic ꝑcipit̃ mordicatio q̃ prius nõ ꝑcipiebat̃. ℭ In curatiõe ragadiaꝝ extrĩsecaꝝ. dixit Ra. 2° ↄti. Et Aui. ẽt in hoc ca°. ℞. thutiã tritã et tere cũ vitellis ouoꝝ: et fac eam adherere eis inseꝑabiliter et sine cessatione quoniam sufficit.

ℭ De ap̃atibus eueniẽtibus in articulis. Cap. lxviij.

Apostemata in articulis eueniẽtia a p̃n° debent ĩpediri pro posse. ℭ Et dr̃. ꝙ si radix yari sub ciueribꝰ calidis decoquat̃: deĩde terat̃ bñ: et cũ vetusta adipe porcina liquefacta misceat̃ sꝑgit ap̃ata iuncturaꝝ: et ẽt alioꝝ locoꝝ. ℭ Q. si ꝓhiberi non poterunt: ad ipsoꝝ resol̃onẽ ꝓperãdũ erit. ℭ Q. etsi resolui nõ poterũt ⁊ suppurationẽ fecerint añ ꝑfectã maturationẽ apiri debẽt ne sanies iũcturã relaxet. Et maxie h̃ attẽdẽdũ est in ap̃ate articuli cubiti: qꝛ iste articulus mollificat̃ in breui: et de leui et fit facilis dislocationis: sꝫ postea est difficilis restauratiõis. ℭ Et scias. ꝙ aliqñ euenit in articulo scie ap̃a et occultat̃: qꝛ ꝓfundũ est et suũ efficit augᵐ v̊sus iuncturã et non v̊sus exteriꝰ: et sic aliqñ in loco suppurat̃ et accidit ꝙ mollificet̃ scia et elõget̃ crus. Scias g̊ istud et cõsidera in eo videri mollificationẽ et cruris elõgationẽ ne fuerit in cã ap̃a eiꝰ qđ suppuratũ est: sicut ego aliqñ casuꝫ vidi in quo facta solẽni inqsitione inuentũ fuit suppurationẽ factam in scia: et facta ibi aꝑtione et emissa sanie remota est mollificatio et restituta est

sanitas

sanitas post curationē vlceris. ℂ Et aliqñ accidit apa .i. tumor ex torsione neruoꝝ. Dixit Albu. sicut accidit apa in arteria ⁊ vena sīlr accidit apa in neruis qñ accidit eis pcussio: ⁊ qñqꝫ accidit ex supfluo labore ⁊ sīlib⁹: ⁊ fit vtplīm in locis adiutorij: aut calcanei ⁊ in oi loco in quo mouenť iuncture. Et est apa graue ⁊ sīlať color ei⁹ reliquo corpis: ⁊ est in plurib⁹ dispōnib⁹ absqꝫ dolore: ⁊ qñqꝫ stringiť cū vehementia sentit in eo ifirmus sīle stupori ⁊ nō est apa aggregatū in pfundo corpis: imo est sub cute ⁊ moueť ad oēm ptē: sꝫ nō vadit ad añiora: neqꝫ ad posteriora. ℂ Q° ğ ex eis est in iuncturis nō opꝫ q̄ iuadať cū ferro: q2 fortasse accideret ex eo ꝯctio. In eo vo qḋ est in capite aut in fronte scīnde cutē cu spatumuli: deīde si est puū: tunc tene ipsuꝫ cū forcib⁹: ⁊ abscinde ipꝫ a radice: ⁊ si est magnū: tūc suspēde ipꝫ cū vncino ⁊ excoria ipꝫ: deinde aufer ipsum ⁊ aggrega vulnus cum sutura ⁊ cura sicut oportet.

ℂ De napta. Cap. lxix.

Napta est egritudo carnosa mollis: ⁊ est sic fungus coloris reliq corpis: ⁊ nō est in ea dolor: neqꝫ calor: neqꝫ pulsatio. ⁊ aliqñ magnificať adeo vt sit sup oēs supfluitates corporis. ℂ Ego vidi quēdā ex famulis poris quem curauit magr̄ Jacobus de pirato ⁊ pōderauit illud qḋ extraxit de napta ei⁹ plus q̄ sex libras. ℂ Et mod⁹ curōnis eius est vt incidať sup cute ipsi⁹ cū pilo: deinde excoriěť ex oi pte cū facilitate ⁊ extraħať: deinde cauterizeť locus valde: ⁊ h̄ pp sanguinis defluxū q̄ ꝑm plīm apud incisionē accidit, ⁊ ēt gā nisi fiat cauterizatio morb⁹ redire ꝯsueuit: si tñ napta fuerit multū magna: aut multū grosse radicis: cui⁹ totalis incisio ⁊ extractio verēda est: sꝫ sufficit vt ps ipsius incidať ⁊ reliquū cauterizeť facta incisiōe ⁊ extctiōe napte abscindať q̄ sꝫ pfluū est de cute. Deinde suanť labia ⁊ curenť: sicut alia vulnera. ℂ Et scias. q̄ in incisione napte: aliqñ ꝯtingit error: qḋ est: q2 putať q̄ sit napta ⁊ nō est: imo est apa melicū cancerosuꝫ. Et distinguit apa cācerosuꝫ a napta: q2 est fusci coloris ⁊ pauci sensus. Cōsidera ğ istō: ℂ Dīt qdā. q̄ aliqñ oriť apa carnosuꝫ hñs radicē: siue supi⁹ ei⁹ subtile ⁊ iferi⁹ ipsi⁹ siue caput grossuꝫ ⁊ pēdet a mēbro in q̄ est sic pēdet fructus ab arbore. Et cura ei⁹ est vt ligeť secus radicē cū filo ⁊ stringať ⁊ dimittať sic: donec p se abscindať ⁊ cadat. Aut incidatur a radice ei⁹. Deinde si necesse est cauterizeť aut supponatur medicamē acutū: deinde cureť sicut opꝫ.

ℂ De almismar. Cap. lxx.

Callus ab Albu. ⁊ ab Auicē. vocať almismar: ⁊ a qbusdam dr̄ clauus. dixit Alb. q̄ almismar nō est nisi nodus rotūdus ꝫ colorē corpis sui mēbri in quo est: ⁊ est sīlis capiti claui: ⁊ fit .i. fieri pōt in toto corpe precipue in inferiorib⁹ partib⁹ ⁊ in digitis eoꝝ ⁊ accidit ex eo dolor apud ambulationē. Et Aui. dixit. q̄ qñqꝫ ledit tm̄ q̄ phibꝫ incessuꝫ. Et dixit. q̄ plīm accidit ex pcussiōe ⁊ post exituras ⁊ curationes eaꝝ. ℂ Et cura ei⁹ aut fit p medicinas mollificatiuas desup appositas multotiēs iteratas ⁊ inter appōnē ⁊ appōnē eaꝝ fiat incisio ptis mollificate. nā sic faciēdo multotiēs abscindiť callus totus: ⁊ qñqꝫ phibeť a lesione ⁊ phibitione incessus galbanū supappositū valet ⁊ mum super ipm retentū mollificat ⁊ sanat. Stercus galline recens supptū illico postqꝫ egestū fuerit superappositū curat callū. q̄ si sic nō curať opꝫ vt mollificeť circiter dieb⁹. xv. ⁊ pcipue cū assungia porci salita vel cū lardone solo aut mixto cum folijs malue vel altee decoctis in aqua cū charicis. ⁊ facta mollificatiōe ei⁹. dixit Alb. opꝫ vt seceť qḋ est in circuitu calli ⁊ teneať cū forcib⁹ aut cū vncino ⁊ eradiceť a sua radice aut moueať dixit Aui. cū manu semp donec egrediať: ⁊ qdā cū acu amputant totam nodositatem siue totum callum a radice eius transeundo cum acu ab vna parte ad aliam: deinde circundant acum cum filo forti multis inuolutionibus: deinde cum filo illo attrahunt ad supiora cum omnibus viribus: qm̄ sic subleuať callus aliqñ totus ⁊ ꝓijciť: ⁊ si totus nō attrahiť totū qḋ attractū est incidūt sub acu. residuū vo cū cauterio punctuali cauterizāt: deinde curāt locū vt opꝫ. Cauteriū aūt ēt aliqñ est neciuꝫ post secationē supradictam. Et aliqñ extrahi nō pōt aut si noluerit eger tolerare: tūc dixit Aui. annectať plumbū ei stringēdo sup ipꝫ sicut fit in cura nodoꝝ: ℂ Dixit Alb. q̄ in extrīsecis est vn⁹ q̄ est eminentia parua aspera filtrata rotūda sup supficiē corpis ⁊ multotiens accidit in manibus pueroꝝ. Et cura ei⁹ est vt extēdas ipꝫ ⁊ liges cū filo de sirico aut cū pilo ⁊ dimittať donec cadat.

ℂ De bothor siue pustulis. Cap. lxxj.

Bothor in libris medicoꝝ qñqꝫ modis reperiť sumptū. vno mō gñalr̄ p oi apte paruo a quacūqꝫ mā fiat: vt pmi scda. ca° de egritudib⁹ cōpositis. Dixit Aui. q̄ bothor sunt de nūero apatū scdo mō repiť sūptū p sola vesica orta in tunica cornea oculi: ⁊ sic sumiť a Jesu haly. ca° de bothor in oculo. Tertio mō sumiť p pustulis colicis valde acutis ⁊ cū forti dolore vlceratis. Et sic sumiť a Rasi. 2° pti. cū dixit. bothor parui cū faciūt putredinē ⁊c. Quarto mō p apate puo soli⁹ ꝯiunctiue oculi, ⁊ sic sumiť ab eodē Rasi. 2. pti. cū dixit. qḋ appꝫ in albedine oculi vocať bothor: ⁊ qḋ appet in nigredine vocať pustula. ℂ Et 5° mō sumiť a Rasi idē p apate oculi puo sanguineo. cū dixit in rubrica. bothor in oculo ⁊ intellexit de sanguieo solū. ℂ Et qdā dicūt. q̄ bothor spālr̄ sūptū denotat qdā apata pua flātica in cute faciei eminētia ad albedinē tēdētia: q̄ vulgari sermone cossi vocanť: q̄ qñ dealbanť manifeste vocanť bothor lactea. Et alij dicūt. q̄ bothor spālr̄ denotat apata pua q̄ cum aliqñ existunt duritie. Et fortasse hoc magis ꝯsonat mētib⁹ auctoꝝ ꝯsideratis remedijs eoꝝ appropriatis ad bothor. ℂ Et dnt q̄ forunculus de spēb⁹ bothor est: sꝫ ꝯtinēs mām saniabilē: ⁊ est de gñe exiture. Bothor gñalr̄ sumptū idē est qḋ pustula: ⁊ sic appet q̄ pustula est nomē gñis ad oēs spēs pustulaꝝ ⁊ bothor siue apatū puoꝝ. Qr̄ aūt dixerūt qdā. q̄ pustula nō solū differt ab apate p puitateꝫ suā: sꝫ ēt q2 est cū quadā vlceratione nō est vniuersalr̄ veꝝ: sꝫ verificať solū de hiꝫ q̄ sunt vlcerose. ℂ Et pustule qdē siue bothor diuersificanťur aliqñ diuersitate subiecti: ⁊ est sūpta a mā ex qua fiūt: de qua dixit Aui. pmi 4°. q̄ bothor qdā sunt sanguinea sicut variole ⁊ alia sūt colica ex colˀa rubea pura: sicut fere. de qb⁹ dixit lr̄a ex. q̄ sūt sīles ipetigini: sꝫ tenēt mēbꝝ totū aut eius medietatē. Et ex eis sunt desudationes: de qb⁹ lr̄a extra. dixit. q̄ sunt ipetigines ⁊ sunt macule diuise. sup. Et alia sūt flātica ⁊ alia melica ⁊ alia sunt ex eis mixta ⁊ sūt sicut morbillus formica ⁊ scabies: ⁊ sīlia: ⁊ qdā sunt aquose sicut ampulle siue vesice: ⁊ qdā sūt vētose sicut inflatiões. ℂ Et qñqꝫ diuersificanť ꝑm accidētia: ⁊ hoc multifarie qñqꝫ ꝑm figurā eoꝝ ⁊ sūt alie late ⁊ alie nō late: sed stricte vel acute vel rotunde: qñqꝫ ꝑm locū siue ꝫ mēbra qbus fiūt. qdā eni in capite: qdā in facie: qdā in mēbris supiorib⁹: qdā in inferiorib⁹: ⁊ in mēbris qñqꝫ egrediunť spisse siue dense: ⁊ aliqñ rare vel disperse: ⁊ aliqñ sūt bicipites: ⁊ qñqꝫ sūt vni⁹ capitis tm̄: ⁊ qñqꝫ in mēbris supficialr̄: ⁊ qñqꝫ magis pfūde ⁊ alie sūt multi numeri ⁊ alie pauci. ℂ Et diuersificanť ꝑm terminationē ipsarū. nā qdā resoluunť: qdā suppuranť: qdā idurant: qdā delitescūt ⁊ pmutanť: ⁊ qdā vlceranť. Et rursuꝫ qdā sūt pruriginose: ⁊ qdā nō pruriginose. Dixit Hip. 6° affo° late pustule nō valde prurigiose fiūt: ⁊ cā est: q2 vt patebit in seq. trac. ca° de scabie. pustule late fiūt de mā nō valde acuta: q2 ēt est magis dispsa q̄ i nō latis. Et diuersificanť ꝫ horā sue appōnis. qdā. n. nocte nascunť ⁊ vocať. A. plātā noctis. Et rursuꝫ qdā accidūt subito: qdā paulatī: ⁊ qdā pcedit prurit⁹ vel ardor in loco: ⁊ qdā nō. Et qdā accidūt sint° bo°: ⁊ qdā cretice.

Et causa pustulaꝝ quedā est extrinseca ex humore congesto vel ad locū defluxo aquositate vel vento

sitate. Et aliqñ ē extrinseca ex casu vel pcussiōe aut appōne medicinaꝝ acutaꝝ vesicantiū ꝛ siliuȝ reꝝ. Et aliqñ accidūt pustule ex intensa aeris calitate ꝛ aq̄ calitate: ꝛ qñqꝫ ex aere vel aq̄ frida. ℂ Vñ Ari. pª pbleumatū. pble. 55. q̄rit pp qd frigidū facit pustulas euenire: ꝛ ēt curat eas: cū nō vī posse faceere cū sint duo effect⁹ ꝯrij. Et soluēs dixit cām esse q: frigidū cōprimēdo facit humidū fluere ad ptes debiliores ꝛ in eis ꝯfluxū facit pustulas. Curat aūt eas q̄ pexistūt vniendo calorē nālē loci: ꝛ sic ipȝ roborādo q fortificat⁹ resoluit māȝ pustulaꝝ: qua resoluta euanescūt pustule: nec est incōueniēs diuersos ꝯrios effect⁹ ab eodē diuersimode pcedere: sic nec idē effect⁹ a diuersis ꝛ ꝯrijs cāis: diuersimode tñ agētib⁹ puenire. Quia aūt de multis pustulis supra in h tractatu dictū est: ꝛ de alijs in tractatu sequēti. iō de eis in h loco: plus nō psequor. ℂ Aꝝ. tñ vbi. s. in pbleumate. 54. q̄rit pp qd in pustulis aliqñ ꝯfert aq̄ siue sit frida siue sit cal'a: ꝛ soluens dicit: q: pustule accñt ex excessu hūidi qd friditas aq̄ vel alteri⁹ rei cōdēsat ꝛ exasperat. i. idurat ꝛ desiccat: ꝛ iō occultatur scabiosoꝝ scabies qñ in aq̄ frigida balneāt. aq̄ v̄o cal'a. dixit Aꝝ. cōfert q: calefacit ptes cutis ꝛ resoluit mām pustulaꝝ in vaporem ꝛ ipȝ exire facit a cute. Vñ cutis a pustulis mūdificata remanet. Dixit aūt Aris. aliqñ: q: s. qñ aq̄ frigida vel calida approximat' vbi vel qñ: ꝛ qūo opȝ: ꝛ sicut in sequenti tractatu dicet'. ꝛ sic est finis secūde sūme.

ℂ Sūme tertie: ꝛ est septuagesimūsecūdū capl'm de medicina incarnatiua q̄ sūma est de v̄tutib⁹ mediciaꝝ ptinētiū ad chirurgiā: ꝛ cū qbus suas iplet curatiuas intētiones. Cap. i.

In hac sūma intēdo dicere de medicinis q̄ ptinēt ad chyrurgiaȝ ꝛ hoc faciam sub breuitate. si qs aūt voluerit latius noticiaȝ eaꝝ habere ad sermonē trāseat sequētē: in quo de v̄tutib⁹ oium medicinaꝝ plene tractabitur. Ponā aūt illic medicinas simplices ꝯpositas vltra eas: que posite sunt in p̄cedētibus sermonibus: ꝛ in pprijs caplis.

ℂ Sūt aūt ex medicinis ptinētib⁹ ad chirurgiā: q̄dā incarnatiue: qb⁹ oȝ vti in vulnerib⁹ curādis simplicib⁹: q̄ aliqñ vocant' vulnera cū sanguie suo siue sanguinolēta. ℂ Et q̄dā sunt carnis gñatiue: qb⁹ medicus vti oȝ in curatione vulnerū cōpositoꝝ cū deperditione carnis. ℂ Et q̄dā sūt ꝯsolidatiue sigillatiue: siue cicatriçatiue dicte: qbus oȝ vti medicus in vulnerib⁹ cōpositis cū cutis deperditione: ꝛ in oib⁹ vulnerib⁹: qñ necesse fuerit cutem gñari. ℂ Et q̄dā sunt mūdificatiue siue abstersiue: qb⁹ vti oȝ medicus in oib⁹ vlcerib⁹ in qb⁹ sordities aut virus gñat'. ℂ Et q̄dā sunt carnis diminutiue qb⁹ medic⁹ oȝ vti in vulnerib⁹: in qb⁹ caro superexcrescit. ℂ Et q̄dā sunt attractiue: qb⁹ vti oȝ medicus in vulnerib⁹ in qb⁹ idiget' attractiōe sanguis ad carnis māȝ gñandā aut in qb⁹ eget' attractione infixoꝝ mēbro: vt euelli possint aut in attractione frustoꝝ ossiuȝ vel sorditiei de pfūdo: vel māe faciētis a̅pa in mēbro intrinseco ad extrinsecū. ℂ Et q̄dam sūt mollificatiue qb⁹ vti oȝ in lenificatione soliditatuȝ: siue duritierū reptaꝝ in vlcerib⁹ vel a̅patib⁹ vel qūolibet in mēbris. ℂ Et q̄dā sūt repcussiue: qb⁹ vti oȝ in repellēdo mām fluentē ad mēbꝝ: vel ēt iam fluxā. ℂ Et q̄dā sūt trāsmissiue siue ꝯfortatiue mēbroꝝ qb⁹ vti oȝ: qñ eget vt mēbrū mām fluentē nō recipiat: sȝ poti⁹ alijs trāsmittat. ℂ Et q̄dā sūt resolutiue qb⁹ vti oȝ cū mām hūoralē aut saniosam aquosam vel vētosaȝ de mēbro insensibil'r extrahere voluerit. ℂ Et q̄dā sunt digestiue siue maturatiue: qbus vti oȝ qñ nēciuȝ fuerit mām in saniē ꝯuerti. ℂ Et q̄dā sunt eruptiue siue frangitiue: qb⁹ vti oȝ in apertione exituraꝝ. ℂ Et quedā sūt caustice: siue cauteriçatiue: qbus vti oȝ loco cauterij actualis: ꝛ aliqñ ēt ad eruptionē exituraꝝ: maxie eaꝝ que sunt cutis.

ℂ Et q̄dā sunt doloris sedatiue: qbus vti oȝ cū dolor fuerit cā ꝙ māe defluant ad locū aut virtus psternatur.

Medicina itaqꝫ incarnatiua est illa de cuius pprietate vel rōne non est vt aliqd pducat in esse sed solū vt labia vulneris distātia vel cōtigua ꝛ non cōtinua faciat sic adherere vt in vnionē ꝛ verā ꝯtinuitatē deducant': ꝛ pp h medicia incarnatiua aliqñ glutinatiua ꝛ aliqñ inuiscatiua dr̄: ꝛ aliqñ iproprie vocat' ꝯsolidatiua. Medicina cōsolidatiua aliqñ sumit' pprie p meⁿª sigillatiua vel cicatriçatiua: ꝛ aliqñ iproprie p incarnatiua. Fit aūt inuiscatio ꝛ incarnatio ꝛ vnio p̄dictaꝝ ptiū mediāte sanguie trāsmisso ad ptes dictas solutas ꝛ stante in poris supficieꝝ ipsaꝝ partiū vniendaꝝ ꝯuerso in quasdā ptes roridas: quas p̄dicta medicina exiccādo in gluten cōuertit: qd postea supficies illarū partiū ꝯglutinādo ligat ꝛ ligādo eas ꝯglutinatas retinet ꝛ ꝯseruat. Hāc aūt ꝯglutinationē v̄tus nutritiua facit cōsil'r sicut carpētarij: q assides ꝯfractas ꝛ sepatas quodā glutine in vnionē reducunt pter ꝙ in aliq̄ assidū augmētū faciant vel aliqd de nouo apponūt. ℂ Et medicina qdē incarnatiua ad suā opōnē exercēdā: ad effectū incarnatiōis inducēdū multa idiget siccitate vt ptes sanguis roridas effectas in glutinis formā deducat: ꝛ expedit vt oi sit abstersione p̄uata: qm̄ abstersiuū opponit' ei qd glutinat ꝛ attrahit. ℂ Haꝝ aūt medicinaꝝ q̄dā sūt sūpte ex mineralibus: q̄dā ex plātis: q̄dam ex aialibus. ℂ Et minerales sūt cerussa lytargiriuȝ bolus ar. terra sigillata ꝛ aspaltū: si infūdant' in aceto vel aliquātulo vino. Et terra pura supposita ꝯsolidat oia vulnera. ℂ Medicine aūt icarnatiue sūpte ex plantis sūt sic folia q̄rcus ꝛ folia castanee. vtraqꝫ. n. pulueriçata vtil'r apponant' vulneribus ꝛ sanāt ea fȝ Dios. ꝛ Sera. ꝛ qdā dñt. ꝙ ēt recētia ꝯtusa ꝛ supapposita sanant ea. Et Gal. 6º de simpli. medi. dixit. memini me ꝯsolidasse: qñqꝫ vuln⁹ falce pactū nullo alio farmaco. ꝯtriui folia q̄rcus subtil'r in petra ꝛ vuln⁹ cū toto circundāte. al's. circūstāte loco cataplasmaui. Et folia didar. ꝛ dr̄ qd est fraxinus: de quo dixit Ras. 13. ꝯtiñ. ex v̄bo Gal. ꝙ folia ei⁹ ꝛ cortex faciūt adherere vulnera: ꝛ iā ꝯsolidauim⁹ cū ipsis vulnera recētia cū sanguie suo: ꝛ cortex h⁹ arboris recēs vl' pximi tpis iuolut⁹ sup vuln⁹ i moᵐ ligamis ꝯglutinat illō. Et folia plātagis: de qua dixit Dios. ꝙ plātago ꝯglutinat pfunda vulnera cū sanguie suo. Et folia caulis: ꝛ folia cypssi ꝛ nux ipsi⁹ ꝛ folia citri ꝛ folia centauree ꝛ folia ꝛ radix ꝯsolide ꝛ folia arboris mali ꝛ folia acetose ꝛ folia pētafilonis mixta cū melle ꝛ cortex pini ꝛ cortex ramoꝝ cypssi ꝛ cortex interior arboris granati est mirabilis ꝯsolidationis: ita ꝙ si decoquant' in vino rubeo: ꝛ vinū illud sumat' in potu ꝯsolidat vulnera interioꝝ mirabil'r. Et affirmāt qdaȝ. ꝙ ꝯsolidat vulnera pulmonis flos sorbaꝝ flos herbe ypogstidos ꝛ flos cētauree q pprie valet in vulnerib⁹ eueniētib⁹ in capitib⁹ lacertoꝝ: herba dicta peracella recētia vulnera vtiliter ꝛ mirabil'r cōtusa ꝛ supposita sanat. Et cauda eq̄na: de qua dixit Gal. ꝛ ponit' a Rasi. vbi supra. qñ terunt' folia ei⁹ ꝛ fit ex eis empl'ȝ ꝯsolidat vlcera recētia: et si sint in vulnere nerui incisi ꝯsolidat ea. Et qdā dicūt. ꝙ si folia ei⁹ aspgant' vino: deide ꝯtūdant' et supponant' opant' vtili⁹. ℂ Et folia millefolii ꝯtusa et supposita vulnera ꝯglutināt et a̅pari phibent. Centinodie quā qdā dñt. eē bursaȝ pastoris folia ꝯtusa. dixit Gal. 9. de simp. med. sūt vulneꝝ sanguinolētoꝝ farmacū ꝯsolidatiuū. Et cardi bñdicti radix ꝯtusa vulnera recētia cū sanguine suo ꝯsolidat. Et v̄ga pasto. de q̄ dixit Gal. ꝙ sanguinolēta vulnera ꝯsolidat et folia salicis et cortex ei⁹ q̄ est fortior cū pprietate sanguinolēta vulnera sanat et radix brusci sup tegula exiccata et pulueriçata imissa vulnerib⁹: vt dixit Cōstātinus. ea ꝯsolidat et berbena recēs: et ēt sicca ꝯtrita vulnera ꝯsolidat. Et fm Apulegiū oȝ ꝯteri et cuȝ butyro misceri. Et folia rorismarini trita et cū assūgia mixta vulneri iposita sanāt ipȝ. Et dixit Apulegius. ꝙ si imiscueris succuȝ diptami plagis ferro factis: ꝛ ēt si in potu dederis patienti mox sanabit'. Et ex incarnātibus est nux recēs trita cū aqua et sale aut bullita in vino cū folijs acetose sicle vel lactuce et puluis ordei vsti et puluis molēdini et radix yreos et radix aristol. et sanguis drag. et aloes et terbētina et sarcocolla et

Medicine simplices.

gūmi arabicū 7 dragagantū 7 olibanū 7 mastix 7 myrrha.
dixit Dio. ɔglutinat totum illud qđ eget ɔglutinatione: 7 ꝙ
cōtrita subtil'r posita cuti a craneo sepate cōglutinat adinui/
cē. ℭ Et lac acetosuʒ ɔglutinat vulnera magna 7 supasper/
Vinū iteriꝰ 7 exteriꝰ cōfert vulneribꝰ oibus. sio decoctionis extremitatū aialiū. Et puluerē factū de ossi/
bus agni siqs imiserit vulneri 7 supalligauerit: ita cito vulnꝰ
ɔsolidat vt si fuerit in plio nō sit ei nec̄e a bello cessare. ℭ Et
ex vtil'r icarnātibꝰ 7 carnē gn̄antibꝰ 7 ɔsolidātibꝰ est vinū:
de quo dixit Ga. 3° de ige. sani. vinū optimū medicinaꝝ vul
neribꝰ eē, dico inq̄ʒtū vulnera sunt. 7 subdit. si nō addidisset
in eo ꝙ vulnera sūt putares a me h̄ dcm̄ absolute fuisse pla/
tū pp qđ dicūt. ꝙ Ga. p̄dcā dix̄. vt on̄deret ꝙ nō sign̄auit per
illō inq̄ʒ^{m} vl̄itatē: q2 tūc vinū oīa vulnera sanaret: qđ ē fl̄ʒ: sʒ
voluit denotare ꝙ vinū curat vulnera inq̄ʒtū vulnera sūt 7
allegat ēt ipʒ rabi Moyses vinū est optima medicina vulne
ribꝰ. ipʒ. n. oibꝰ cōpetit: 7 intelligit̄ de mediocri vino h̄nte
stipticitatē aliqualē nō acuitatē: nec ēt oino paucifeꝝ nec dʒ
eē nouū turbidū neqʒ ēt antiquū 7 amarū factū. Et notāt. ꝙ
vinū vulneribꝰ est optimū iteriꝰ sūptū 7 exteriꝰ approxima
tū. nā iteriꝰ sūptū gn̄at bonū sanguinē: qm̄ est bona mā gn̄o
nis sanguis 7 sic māl'r ɔuenit vulneribꝰ cū depditiōe carnis:
Cōuenit ēt oibꝰ vulneribꝰ iteriꝰ sūptū ɔpl'onal'r agēs: qm̄
vt sic ponit̄ ab auctoribꝰ ɔpl'onis sicce 7 in egri^{ni}bꝰ hūidis
ad desiccādū. dat̄ g̊ agēs cū ɔpl'one sua reductū ad actū vul/
nera desiccat. ℭ Dn̄t tn̄ qdā. ꝙ vinū sūptū iteriꝰ p accn̄s hu
mectādo ptes vulneris pōt eis nocere: 7 h̄ foret qn̄ subtilita
te 7 potētia vias apiēdo 7 hūiditates supfluas 7 nutrimēta/
les ad mēbrū vulneratū deduceret siue trāsire faceret aut qn̄
vinū ipʒ ad vulnꝰ trāsiret idigestū. ℭ Exteriꝰ v̊o approxia/
tū subāl'r agēs. i. p suā subāʒ hūidā liqdā fluidā p quā est la/
uatiuū: 7 sic ɔuenit vulneribꝰ virulētis 7 sordidis. ac ēt ex/
teriꝰ approximatū ɔpl'o nāl'r agēs cū sit vt sic ɔpl'onis sicce
oibꝰ ɔuenit vulneribꝰ. ɔglutinat. n. vulnera simplicia: carnē
gn̄at vbi ē eiꝰ gn̄o nec̄ia 7 sigillat: 7 mēbꝝ ɔfortādo mās ad
se fluētes repellit: 7 mēbꝝ nō alterat s̄m aliquā actiuaꝝ q̄li/
tatū: ppea iā m'lti oīa vulnera solo vio curabāt 7 ligatura: ac
ēt sutura vbi nec̄ia erat: 7 nō solū i carne illata: imo ēt in ner
uis inq̄ʒtū fuerit sine dolore. nā si cū dolore erāt p̄us cū oleis
calis dolorē sedabāt. vtebāt̄ aūt solo vino: q2 ipʒ so^{m} sine no
cumēto vulnera desiccat. ℭ Vinū āt 7 oleū pmixta nō desic/
cant: q2 mollificāt 7 vulneꝝ labia labificāt rōne olei vel alte/
riꝰ vnctuosi cū q̊ ɔficiūt. ℭ Sil'r. neqʒ puluis sine nocu^{to} vul
nera desiccat: nā ipsa exaspat 7 opilādo poros virus iteriꝰ in
carcerat 7 coartat. ℭ Et aliqn̄ ēt puluis: 7 p̄cipue mineraliū
nō sufficiēter puenit ad pfūdū vt exiccet hūiditates in pfun
do stātes pp qđ ɔuocat nos nec̄itas ad ɔficiē^{m} vng^{m} ex pul/
veribꝰ vt rōne olei 7 cere valeat penetrare 7 puenire ad loca
ad q̄ dʒ. Dicit. A. me^{ne} sicce sic̄ lytargiriū 7 a^{c} minerales nō
descēdūt in pfūdū neqʒ penetrāt in poros. veꝝ qn̄ fit cū eis
vng^{m} cursus olei facit submergere 7 penetrare vsqʒ ad locū
volitū. nā oleū sua fluxibilitate est penetratiuū 7 secū d̊ducit
Medicīe cōposite. pulueres illos vsqʒ ad locū quē volumꝰ. ℭ Ex me^{nis} āt sim
plicibꝰ dictis multa pn̄t cōponi medicamīa incarnatiua: ex
qbꝰ est medicamē vtile qđ scripsit Gal'. in lib° cathageñ. ℞.
lytargiry ptē. j. olei 7 aceti. an̄. ptes. iij. coquant̄ p diē itegrū
ipm ɔtinue cū spatula ducēdo donec spissum 7 nigrum fiat.
ℭ Aliđ. misceat̄ puluis rubeꝰ ɔstrictiuꝰ sanguis cū terbēti
na lota in q̄ʒtitate q̄ resultet in formā vng^{ti}. ℭ Aliđ mirabi
le. ℞. olibani masticis al'es hepatici myrrhe. an̄. p. j. boli ar.
san. drag. an̄. p. j. 5. radicis ɔsolide 7 gariofilate. an̄. p. 5. pul/
uerizent̄ 7 ɔficiāt̄ cū succo plātag. vino 7 oleo: 7 cera q̄ʒtum
sufficit. ℭ Puluis incarnatiuus optimꝰ. ℞. thuris. ʒ. ij. san.
dra. ʒ. iiij. calcis viue. ʒ. vj. pistent̄ 7 misceant̄ 7 de h̄ puluere
abundāter ponat̄ sup labia vulneris exteriꝰ. ℭ Puluis val
de vtilis ad incarnādū: 7 maxie vulnera in qbus eget̄ pauce
carnis regn̄atio. ℞. sang. dra. aloes olibani 7 sarcocolle. an̄.
ptes equales. ℭ Alius ēt vtilis ad incarnādū 7 sanguinis
fluxū restringendum. ℞. balaustiarum sang. dra. an̄. ʒ. ij. sar
cocolle. ʒ. iiij. olibani. ʒ. j. pistent̄ 7 misceantur.

ℭ De medicina generatiua carnis. Cap. lxxiij.

Edicina gn̄atiua carnis ppie loquēdo
dʒ vocari medicia faciens nasci
carnē: sicut ab Aui. vocat̄. Cū. n. gn̄are carnem
sit opus nāe. s. v̄tutis nutritiue: 7 nō medicine:
pʒ ꝙ ppie medicina nō dr̄ gn̄atiua carnis: sed
ppie dʒ dici p̄paratiua vel dispositiua ad gn̄onē carnis: nō
enīʒ medicia ppie: 7 p̄ncipal'r gn̄at carnē: sʒ solū dispositi/
ue: 7 p̄paratiue 7 instr'al'r: pp qđ qdā dixerūt. ꝙ medicina nō
gn̄at carnē p se sʒ p accn̄s. ℭ Istud tn̄ medicinā gn̄are carnē *Medicinā gn̄are carnē per accn̄s est duobꝰ modis.*
per accn̄s est duobus modis. Vno mō mere 7 vere: 7 q̄ʒtuʒ
ad oēm actionē medicine que approximat̄ que solū gr̄a ge/
nerādi carnē administrat̄. Alio mō nō vere nec q̄ʒtū ad oēm
actionē medicine: sʒ solū q̄ʒtū ad ptē sue actionis gn̄at carnē
7 q̄ʒtū ad aliā ptē nō gn̄at ipsaʒ. Et isto scđo mō sūpta medi/
cina nō dr̄ v̄e gn̄atiua carnis: sʒ ppie loquendo dr̄ p̄patiua
vel dispositiua ad gn̄onē carnis. De p̄^{a} itellexerūt auctores
cū de me^{na} carnis gn̄atiua loquunt̄: 7 est illa de cuiꝰ ppie/
tate est aliqd inesse pducere. s. carnē q̄ loco depditaꝝ ptium
carnosaꝝ apponat̄: de q̄ dixit Aui. ꝙ est me^{na} cuiꝰ ppetas
est vt pmutet sanguinē supuenientē vulneri. s. gr̄a nutriendi
mēbꝝ solutū in carnē: 7 hoc iō q2 equat cōplexionē eiꝰ 7 coa
gulat ipʒ cū exiccatiōe. Equat aūt ɔpl'onē sanguis remouē/
do ab eo hūiditatē supfluā phibētē ipʒ a coagulatiōe 7 ɔuer
sione eiꝰ in cābiū siue in gluten. Et p sanguinem intellexit h̄
Aui. p̄^{am} 7 2^{am} de scđis hūiditatibꝰ: quā postea ɔuersam in
cambiū siue gluten: nā postea. s. virtus nutritiua in cambiū
vel gluten ɔuersaʒ iformat forma carnis. Qua medicia. di/
xit Gal'. 3° de inge. sani. vlcera cōcaua. i. q̄ sunt cū depditiōe
carnis semp egēt. s. donec cōpleat̄ restauratio deperditi.
ℭ Debet aūt hec medicia carnis gn̄atiua p̄dicta 4^{or} ɔditio/ *Medicia carnis generatiua dʒ h̄re 4^{or} ɔditiones p̄ma ꝙ sit exiccatiua 7 q̄uo.*
nes: quaꝝ p̄^{a} est: vt dixit Gal'. ibidē 7 2° ad Glauc. ꝙ sit exic
catiua in p̄mo gradu. Auic. tn̄ dixit. opʒ vt sit exiccatiua: sʒ
nō opʒ vt sit ei exiccatio plimatimo sit vsqʒ ad ter^{m}, q dr̄ sic/
citas moderata. si. n. eēt ei exiccatio vehemēs 7 imoderata
phiberet sanguinē veniētē 7 trāsmissuʒ ad mēbꝝ p suo nu/
trimēto ɔsumēdo illū 7 cōstringēdo vias sui aduētꝰ: 7 sic p/
hiberet māʒ ex qua caro gn̄ari dʒ: q̄ phibita nō gn̄abit̄ caro
Moderamē aūt 7 ter^{m} exiccationis medicie gn̄atiue carnis
explicauit Aui. p̄mi 4^{a}. ca^{c} de cura solute ɔtinuitatis. Cū di
xit. caro nō gn̄at̄ nisi in eo: cuiꝰ siccitas nō multū p̄^{m} gradū
transcēdit. g̊ dʒ eē sicca in p̄ gradu: vel paꝝ plus: 7 istud nō
vltra p̄^{m} gradū: aut parū plus eo ab auctoribꝰ sumit̄ p p̄ma
māsione scđi gradus: qm̄ eiꝰ exiccatio nō est multū manife/
ste lesiua cū satis similet̄ vltime māsioni p̄mi gradus: 7 non
dʒ vltra ter^{m} dcm̄ siccior esse. Ait. n. Gal. 3° de inge. sani. ꝙ
medicinis vltra p̄dictū gradū p̄mū aut paꝝ plus exiccātibꝰ
nō solū ea q̄ de supfluitatibꝰ defluūt ad mēbrū exiccabunt̄:
veꝝ ēt sanguis q cā gn̄onis carnis existit cōminuet̄ 7 exicca
bit̄: imo 7 si multū excesserit ad exiccādū subalē mēbri hūi/
ditatē se ɔuertet. ℭ Et nō intellexerūt auctores ꝙ medicis
carnis gn̄atiua sit sicca in p̊ gradu: vel p̄^{a} māsione scđi gradꝰ
absolute: qm̄ me^{na} absolute talis dr̄ eē in cōpone ad corpus
tēpatū: ppea sequeret̄ ꝙ multe medicine q̄ ab auctoribꝰ po
nunt̄ absolute sicce in scđo gradu: 7 i fine eiꝰ: 7 fortasse in 3°
nō forēt gn̄atiue carnis: 7 explicuit de ipsis vt climia centau
rea aristo. 7 silibꝰ q̄ gn̄ant carnē ipsi dicūt. 7 expientia decla
rat: sʒ auctores itellexerūt ꝙ me^{na} carnis gn̄atiua sit sicca in
p̄mo gradu: aut paꝝ vltra ipʒ ɔpatiue. s. p ɔpōnē ad corpus
seu mēbꝝ cui approximat̄ sʒ ꝙ ipʒ mēbꝝ ɔpat̄ ad vlcus in
ipso exn̄s: h̄ est p ɔpōnē ad hūiditatē quā in ipo mēbro vlce
rato exiccare h̄nt. ℭ Medicia. n. vt in p̄cedētibꝰ dcm̄ est, ad
duas affert̄ intētiones. s. ad ɔseruādū mēbꝝ in nā sua: 7 ad
morbū destruēdū. Cōseruat āt nālitatē mēbri cū silitudie cō
plexionis eiꝰ ad nālē cōpl'onē mēbri. Et mēbrū destruit̄ cū

cōtrarietate cōplxonis ad ip̄z. Cū igit̄ vulnus sit morb⁹ hūidus ipediēs cū sua humiditate carnis gn̄onez indicat in sui destructiōe de medicina exiccatiua: ⁊ nālis ēt siccitas mēbri indicat in sui ɔseruatione ēt de medicina exiccāte. g̃ medicina gn̄atiua carnis dz esse exiccatiua pp̄ adimplere ambas intētiōes p̄dictas. ¶ Ex q̄b⁹ pz q̄ ista medicina dz hr̄e siccitatē qua coseruet nālitatē mēbri: ⁊ vltra hāc dz hr̄e siccitatem tantā q̄ finiat vlceris humiditatē carnis gn̄onē p̄hibētem. ¶ Et q̄ mēbra nō sūt in siccitate silia: sed valde diuersa: ⁊ vlcera silr̄ nō sūt in hūiditate paria: sed valde diuersa: iō oportuit medicinas carnis gn̄atiuas in gradu siccitatis: ⁊ mānsionib⁹ ei⁹ fore diuersas. In mēbro. n. tēp̄ato meⁿᵃ in p̄° gradu sicca carnē gn̄abit: ⁊ tn̄ in mēbro sicciori vt scđi gradus eadē medicina nō carnē: sz poti⁹ saniē gn̄abit: ⁊ egebit̄ ad gn̄onē carnis in eo absolute medicina sicciori q̄z p̄mi gradus. Et h̄ declarans. Gal. 3. de inge. sani. in exēplo. dixit. q̄ thus q̄ est siccū in p̄ gradu in cōp̄one corpis tēp̄ati gn̄abit in eo carnez cū sit potēs eius seruare siccitatē ⁊ hūiditatē vlceris exiccare sup̄fluā: ⁊ sic sanguinē in māam roridā cōuersuz ingrossare ⁊ ɔglutinosum facere: ⁊ sic p̄parare ⁊ disponere vt recipiat nāli actione formā carnis: ⁊ tn̄ dicta meⁿᵃ sicca in p̄ gradu in corp̄e sicco carnē nō gn̄abit: q̄ nō est sufficiēs hūiditatē eius sup̄fluā: ⁊ carnē gn̄ari p̄hibētē ɔsumere ⁊ exiccare: q̄ respectu ei⁹ nō est sicca in p̄ gradu: ⁊ iō poti⁹ eius humiditatē saniaret. Et subdit Gal. dico in humidis corpib⁹ vt pueroꝝ: ⁊ mulierū carnē gn̄ari: si cū thure medicent̄. In siccis v̄o ⁊ senū neq̄q̄: ⁊ idē dixit Auer. colľ 3. 7. Et posuit aliud exēpluz dicēs. vulnera auriū cū pus exn̄t sanant̄ cū memithe ⁊ aceto: ⁊ si magna: tūc trocisci andaracarō q̄ sūt multū exiccatiui vtiles exn̄t: ⁊ si hi nō sufficiūt: tūc scoria ferri nec̄ia est. Et Gal. dixit h̄: q̄ auris est mēbꝝ nālr̄ siccū: q̄d cū ad māz p̄uenerit mēbri hūidi vel morbi hūidi: est multū a sua nā elōgatū: ⁊ p̄p̄ea eget reb⁹ exiccatiuis in eodē gradu ad quē p̄uenerit mēbrū istud v̄sus hūiditatē. nā medicie nō sanāt nisi ex cōtrario distēp̄erātie in eodē gradu in quo est mēbꝝ distēp̄atū: ita q̄ si est distēp̄atuz in 2° gradu hūiditatis necesse est vt medicia sit in 2° gradu siccitatis. ¶ Et. A. dixit. scias q̄ illō dcm̄. s. q̄ meⁿᵃ faciēs nasci carnē dz esse sicca in p̄ gradu vel paꝝ plus, nō est itelligēduz absolute: sz in cōp̄one corpis vel mēbri in quo administrat̄. nā est medicina aliq̄ faciēs nasci carnē in corp̄e suo: ⁊ nō in alio: ⁊ istud iō: q̄ fortasse exiccat in vno ⁊ nō exiccat in alio pp̄ ɔplxones duoꝝ corpoꝝ eē diuersas. s. in siccitate ⁊ hūiditate: ⁊ nō solū ex diuersitate cōplxonis corpis vel mēbroꝝ in siccitate: medicina faciēs nasci carnē dz eē in siccitate diuersa: sz ɔsilr̄ ēt rōne diuersitatis vlceꝝ in hūiditate. nō. n. oē vlcus eiusdē gradus humiditatis existit: nec hūiditas eoꝝ gn̄onē carnis ipediēs in oib⁹ est eq̄lis: imo valde diuersa in plus ⁊ minus: in vno itēsior in alio remissior. Et sic s̄m diuersuz gradū hūiditatis vlceris: ⁊ diuersus dz eē gradus siccitatis medicie. Erūt g̃ medicie faciētes nasci carnē sicce: q̄dā plus: q̄dā minus: ⁊ q̄dā medio mō absolute: q̄ tn̄ cōp̄ate ad mēbꝝ ⁊ vlc⁹ ei⁹ cui approximant̄ debēt eē sicce in p̄ gradu vel vltra ip̄z paꝝ: ⁊ iō lz aristol. climia: ⁊ silia. sint absolute sicca in 2° gradu vel in 3° gradu: in cōp̄one tn̄ ad corp⁹ vel mēbꝝ in q̄ gn̄ant carnē nō sunt sicce nisi in p̄ gradu vel paꝝ plus. ¶ Et ex his pz itellc̄s Auic. q̄n̄ p̄mi 4ᵃ. dixit. q̄ meⁿᵃ gn̄atiua carnis: aliq̄n̄ est exiccans in p̄ gradu: aliq̄n̄ in 2° vel in 3°. nā intellexit absolute nō ɔp̄atiue. Errauerūt g̃ illi q̄ putauerūt q̄ in nullo mēbro q̄ztūcūq̄z sicco p̄ gn̄one carnis i eo sit nec̄ia medicia sicca nisi in p̄ gradu aut paꝝ plus: neq̄z silr̄ in vlcere q̄ztūcūq̄z hūido lz voluerint q̄ solū p̄ mānsiones dicti p̄mi gradus diuersificarent̄. Et multo magis errauerūt illi q̄ putauerunt q̄ meⁿᵃ est eq̄lis siccitatis siccitati corpis vel mēbri: imo vt dixerūt q̄dā ēt si esset minoris gn̄aret carnē i eo. nā si eēt eq̄lis nō p̄ueniret ex ea actio in corp⁹ nullū. n. duoꝝ in v̄tute eq̄lr̄ se h̄ntiū in alteꝝ actionē efficit: ⁊ multo min⁹ q̄dē remissius. Et p̄p̄ea dixit Aui. q̄ oē exiccatiuuū cui⁹ siccitas est minor siccitate corpis est abbreuiatū vt in eo faciat nasci carnē. ¶ Et p̄dicta de siccitate medicine carnē nasci faciētis nō ɔtinēt v̄itatē nisi cuz vlcere nō fuerit cōplicat⁹ morb⁹ ali⁹ vel cā vel accn̄s alr̄ indicans. Si. n. cū vlcere fuerit aliq̄d p̄dictoꝝ de hūectatiōe indicātiū vt mala ɔplxo sicca labia vlceris exiccādo indurās ⁊ māam in carnē ɔuertēdā ɔsumēs: tūc medicia sicca ɔueniēs nō existeret: sz magis noceret. Et est medicādū tale vlcus cū medicia hūida quousq̄z illa mala ɔplxo sicca totalr̄ sit ablata. ⁊ deinde ad exiccatiuā est redeūdū. Et silr̄ si cū vlcere fuerit ɔplicatū aliq̄d de p̄dictis: q̄d de maiori exiccatiōe indicaret ea: de qua vuln⁹ inq̄ztū vuln⁹ est indicat vt aliq̄ mala ɔplxo hūida maxime mālis: tūc meⁿᵃ sicca p̄mi gradus vel paꝝ plus nō sufficit: imo req̄rit̄ medicia sicciōr ea ēt in ɔp̄one mēbri in quo est vsq̄z ad illius male ɔplxonis humide remotionē.

Scđa ɔditio q̄ dz eē abstersiua

¶ Scđa ɔditio est q̄ dz h̄re abstersionē: vt mūdet vlcus ab oī putredine ⁊ sorditie in oī vlcere nec̄io rep̄ta ne gn̄onē carnis ipediat: verūtn̄ abstersio ei⁹ nō dz eē fortis: imo minor exiccatiōe ipsi⁹. q̄m̄ meⁿᵃ gn̄atiua carnis dz eē coagulatiua ⁊ inspissatiua māe ɔuertēde in carnē vt supra dcm̄ est. ⁊ hāc op̄ationē abstergēs forte ipediret māam illā spargēdo ⁊ fluere faciēdo: ⁊ iō abstersio ei⁹ oī mordicatiōe dz eē p̄uata. Dixit. n. Gal. 5° de simpli. medi. q̄ de p̄p̄rietate medicinaꝝ q̄ abstergūt abstersione cū eq̄litate cū q̄ nō est mordicatio est vt impleat vlcera p̄fūda. Et Sera. dixit. q̄ medicie q̄ replēt vlcera p̄funda carne sūt ille q̄ abstergūt tēp̄ata abstersione sine mordicatiōe. Et Aui. dixit. opz vt medicamē gn̄atiuū carnis abstersiuū sit: sz nō opz vt sit ei abstersio fortis valde. si. n. in eo eēt abstersio vehemēs remoueret sanguinem ⁊ faceret eū currere. ⁊ sic ɔsumeret māz in carnē ɔuersurā. Et pp̄ h̄ dixit Auer. 5° colľ 3. iste meⁿᵉ idigēt pauca abstersione. Abstersio eniz ei⁹ est vt abstergat̄ sordities q̄ est in vulnere ⁊ exiccatio est ad exiccādū humiditatē: q̄ indigestione cuiuscūq̄z mēbri inueniuntur iste humiditates. s. subtilis ⁊ grossa.

Tertia cōditio q̄n̄ dz esse stiptica.

¶ 3ᵃ ɔditio est q̄ meⁿᵃ gn̄atiua carnis nō dz eē stiptica. Dixit eniz Gal. ⁊ ponit̄ a Rasi. 14. ɔti. medicie gn̄antes carnē carere debēt stipticitate oino: q̄ nō debem⁹ cū eis carnē vlceris exiccare neq̄z solidiorē facere: ⁊ ait ibi Rasi. iā nūerauit Ga. i meⁿⁱˢ gn̄atiuis carnis corticē thuris: ⁊ tn̄ i ea ē stipticitas: veꝝ tn̄ h̄ dictū Gal. de eo est ex via p̄fectiōis: ⁊ nō ex via disputatiōis sign̄ans p̄ hoc q̄ in aliq̄ medicina gn̄atiua carnis pōt esse aliq̄ stipticitas lz debeat eē pauca. Et h̄ sign̄auit Aui. cū dix̄. q̄ nō indiget stipticitate: de qua sit curādum.

Quarta ɔditio q̄ dz eē temperata in actiuis ⁊ quomō.

¶ 4ᵃ ɔditio est q̄ dz eē tēp̄ata in actiuis q̄litatib⁹ ⁊ h̄ hz veritatē si mēbꝝ vlceratū fuerit in actiuis q̄litatib⁹ tēp̄atū s̄m nālitatē suā nō p̄mutatū ab ea neq̄z ex̄neatū. Si aūt ex̄neatū ab ea fuerit opz vt medicia carnis gn̄atiua cū sua exiccatiōe declinet ad q̄litatē ɔ̄riā ei, ad q̄d mēbꝝ ex̄neatū est. Inq̄t. n. Gal. opz nos cauere iusq̄amū mādragorā ⁊ opiū sup. ⁊ alia frida: q̄m̄ ⁊ si oportune mēbꝝ dsiccēt: ip̄z tū vltra tēp̄amētū ifridāt. sup. ⁊ silr̄ dz vitare meⁿᵃˢ calīas eadē rōne. ¶ Dn̄t q̄ Gal. innuit. q̄ mēbris vulneratis in nālitate s̄m actiuas q̄litates exn̄tib⁹ meⁿᵃ gn̄atiua carnis in actiuis q̄litatib⁹ silis eē dz nō solū in forᵃ: sz ēt in g̃du q̄litatib⁹ actiuis ipsoꝝ mēbroꝝ: ita q̄ si mēbꝝ vulneratū fuerit nālr̄ calz in p̄: ⁊ meⁿᵃ gn̄ans carnē dz eē calā in p̄: ⁊ cū illa ɔueniat ei: silr̄ ē d frida: ⁊ ēt in alijs g̃dib⁹: sz si mēbra vulnerata fuerit a sua nālitate remota s̄z q̄litates actiuas: tūc meⁿᵃ carnē in eo h̄ns gn̄are dz h̄re oppositā q̄litatē actiuā ei s̄z quā mēbꝝ discrasiatum fuerit nō soᵐ in forā, sz ēt in gradu: ⁊ sic si mēbꝝ a sui nālitate egressuz fuerit v̄sus calītatē vni⁹ grad⁹ meⁿᵃ h̄ns in eo carnē gn̄are dz eē frida in p̄ g̃du: ⁊ silr̄ in alijs. ¶ Et. A. de his dixit. opz iteꝝ vt sit meⁿᵃ gn̄atiua carnis in calītate ⁊ frigiditate silis nā si fuerit sep̄ata. s. cōplxo mēbri a nālitate sua ⁊ fuerit fcā accn̄talis ⁊ ex̄neata v̄sus calīm vel frm̄: cuz ɔ̄ria meⁿᵃ curari dz. Si itaq̄z ɔplxo accn̄talis mēbri fuerit calīa ⁊ medicia gn̄atiua carnis dz eē frida: ⁊ eɔ°. ⁊ opz vt sit in cali/

ditaté vel frigiditate eleuata ẽm q̃ʒtitaté ſepõnis illius intm̃
inq̃ʒtũ cõpl'o nãlis mẽbꝛoꝝ eſt a ſua nãlitate remota. Sed ſi
cõpl'o mẽbꝛi nõ fuerit ſepata a nãlitate ſua ſepõne: de qua ſit
curãdũ: tũc medicina gñatiua carnis dʒ eſſe ſĩlis ei in cal'o ꝛ
frigido: ita ꝙ ẽt in gradu. vñ dixit Aui. adminiſtreť medica
men mẽbꝛo cal'o valde: frigidũ valde, ꝛ frigido valde: calidũ
valde: ꝛ ſic accñtalis dʒ abyci cũ ꝯ̃rio ſic nãlis dʒ ꝯſeruari cũ
ſĩli. ¶ Et ad recte miniſtrãdũ medicinã carnis gñatiuã opʒ

Membri poſitio cõſiderãda ẽ in adminiſtratiõe medicine carnis generatiue.

ꝯſiderare ſic dixit Gal'. in tegni. membri poſitionẽ in ſupficie
vel fundo ꝛ medicie mãm. Et ħ iõ q̃ꝛ medicie groſſe ſubẽ nõ
ꝯueniũt ad pfundũ: ſʒ remanẽt in ſupficie nõ faciẽtes in pro
fundo vlceris actionẽ: ꝛ opʒ vt eligant: tũc q̃ ſũt groſſe ſubẽ
cũ eis q̃ faciũt ipſas ad pfundũ venire ſic in vnguẽtis: vt. s.
patuit de medicia incarnatiua. ¶ Cũq̃ʒ egeť medicia gñati/
ua carnis: ꝛ nõ fuerit in pñtia ſufficiẽter exiccatiua: ſʒ affue/
rit alia deficiẽs aut ſupfluẽs: tũc opʒ vt deficiẽs in exiccatio
ne cõponať cũ ſicciori vt pueniat in me^na^ ꝯpoſita exiccatio
ſufficiẽs. Et ſic ꝯueniẽter ad exiccãdũ mẽbꝝ ſiccũ thuri ad/
diť ariſtol'. vel climia aut ſi me^na^ ipſa nõ ſufficiẽter exiccans
p̃pata fuerit in formã vnguẽti remoueať ab ipa foꝛa ꝛ admi
niſtreť in foꝛa pulueris: aut minuať ex vng^to^ cera ꝛ oleũ: ꝛ
alia vnctuoſa aut addať q̃ʒtitati me^ne^ gñatiue carnis: aut ap
ponať me^na^ ꝯ̃ria eis q̃ diminuũt exiccationẽ ei⁹. ꝛ eꝯ°. fiat ſi
ħeať pñs me^na^ q̃ exiccãdo ſupfluat. ¶ Amplius trituratio
me^ne^ ad ħ adiuuat: qm̃ me^na^ nõ ſubtil'r triturata opõnẽ effic
foꝛtioꝛẽ: ſʒ nõ inducit effectũ gñonis ſtatiʒ: imo in tpe lõgo:
ꝛ ſubtil'r triturata opať ꝯtrariũ illi⁹: vt in ſequẽ. ſer. patebit.

Tps adminiſtrationis medicine faciẽtis naſci carneʒ eſt qñ mũdificat⁹ eſt loc⁹ a ſoꝛdibus.

¶ Et tps adminiſtratiõis medicie carnem naſci faciẽtis. dixit
Aui. eſt qñ iã mũdificat⁹ ẽ loc⁹ a ſoꝛdib⁹: ꝛ ſĩlib⁹: vt virulẽ/
tia ꝛ carne addita fungoſa carne oſtreata vel coꝛrupta: ꝛ oĩ
alia re mũdificãda ꝛ abỹciẽda p̃ter ſubtilẽ hũiditatẽ ꝛ groſ
ſaʒ in oĩ vulnere reptã: q̃s nõ opʒ p̃us abỹcere vel mũdifica/
re: q̃ꝛ me^na^ carnis gñatiua potẽs eſt iſtas abſtergere ꝛ exic/
care: ꝛ ſil' ẽt carnẽ gñare. ¶ Ad habẽdũ aũt ſig^m^ qñ me^na^ ad

Signa qñ medicina carnis generatiua ſbito mõ operať.

gñonẽ carnis appoſita ſufficienter exiccat ꝛ abſtergit: ꝛ qñ
nõ. Inſtruxit nos Gal'. 3° de inge. ſani. ꝛ dixit. ſi aliqd ad cu
rãdũ carnẽ inueneris poſitũ. ſ. in libꝛis mediciaꝝ ꝛ auctoꝝ:
ꝛ aliqδ vuln⁹ occurrerit tibi curãdũ cũ eo: ꝛ vt ꝯſideraſti in
eo caro nõ gñať ſcias illud eẽ: aut q̃ꝛ vulnus vltra modũ de
ſiccat: aut illud diminute ſiccitatis ꝛ ad diſcernẽdũ inter iſta
opʒ te illud intueri: q̃ꝛ ſi vuln⁹ multũ ſaniei habuerit ꝛ putri
diſſima ꝛ hũidiſſima fuerit ſcias appo^m^ medicamẽ debiliſſi
mã ſiccitatẽ hr̃e. ꝙ ſi vuln⁹ purũ ꝛ ſiccũ fuerit pʒ nimiũ illδ
eſſe deſiccatiuũ: ꝛ ſi ſit ꝯcauũ pluſq̃ʒ fuerit necĩuʒ: ꝛ circa il/
lud ruboꝛ ſcias appo^m^ medicamẽ vltra moduʒ calefacere ꝛ
exiccare: ꝙ ſi liuidus coloꝛ aut liuoꝛ circa illud fuerit oñdit
tibi illud vltra modũ infrigidatiuũ fuiſſe. ¶ Et Auic. dixit.
opʒ. te hr̃e p expimẽtũ qñ eſt ill'δ quo ſciť an me^na^ ſit ex exic
cantib⁹: an ex ſtantib⁹. i. nõ exiccãtib⁹: ꝛ ſciť ħ ex naſcentia
carnis ẽm pceſſionẽ cure: qm̃ ſi caro naſciť ꝯtinue ẽm pceſ
ſuʒ tẽpoꝛis curationis: tũc me^na^ ſufficiẽter exiccat: ꝛ ſufficiẽ
ter ẽt abſtergit ꝛ mũdificat. Si v̊o nõ: ꝯ̃riũ ꝛ ſciť ẽt ħ ex ſoꝛ/
didatiõe vlceris. Nã ſi ſoꝛdidatio aliqñ pſeuerat i vlcere ẽʒ p
ceſſũ cure aut augeť: tc̃ medicamẽ app^m^ nõ ſufficiẽter exiccat

Medicie ſimplices carnẽ generãtes.

Et medicine carnẽ naſci faciẽtes ſimplices: q̃dã ſũt
ex mineralib⁹: ꝛ ſũt climia tutia ly/
targiriũ ſcoꝛia ferri. ꝛ ſĩl'es: ꝛ q̃dã ſunt ex plãtis: ꝛ ſũt oliba/
nũ myrrha aloes litiũ ſang. dꝛa. memithe ſarcocolla planta
opopanacis yreos ariſtol'. cẽteurea ſubmatricon farina lu/
pinoꝝ farina oꝛobi farina fabaꝝ farina oꝛdei armoniacũ ci
napꝛiũ: ꝛ ſĩlia. Et δ p̃dictis myrrha yreos ꝛ ariſtol'. ẽt carnẽ
gñant ſup oſſa. Dixit Pau. de gñantib⁹ carnẽ centaurea eſt
in p̊ gradu: deinde ſubmatricon: deinde yreos: deide oꝛob⁹
14° ꝯti. dixit. ſarox. ꝙ nenufar ꝛ ſocos gñant carnẽ. Et Raſ.
dixit. dico ꝙ hoc faciũt in vlcerib⁹ exiccatis inflãmatis ꝛ ve/
hemẽtis caliditatis: ꝛ dixit aucte Gal'. ꝙ in vulnerib⁹ ſaluis
de accñtib⁹ malis gñatio carnis fit ſufficiẽter cũ aq̃ mellis:
ꝛ ex ſimplicib⁹ pñt multa medicamina cõponi. ¶ Medica/
men valde vtile in mũdificãdo ꝛ gñando carnẽ. ℞. raſine ꝛ

Medicĩe cõpoſite.

cere. añ. ʒ. ij. gũmi alboꝛi. ʒ. iij. thuris maſticis. añ. ʒ. j. myrre
ſarcocolle mumie. añ. ʒ. ß. olei maſticini. ʒ. iiij. mellis roſ. co/
lati. ʒ. iiij. farine oꝛdei. ʒ. j. ß. fiat ex eis vng^m^. ¶ Vng^m^ de mel
le qδ eſt mirabile in gñando carnẽ in vlcerib⁹ multaꝝ hũi/
ditatũ. ℞. mel ꝛ coq̃ ipʒ donec iſpiſſeť: deinde pỹci ſup ipm
myrrhã ſarcocollã ꝛ aloes trita ꝛ pulueriçata: ꝛ tãdiu ſil' agi
tata donec ſint bñ incoꝛpata. ¶ Vng^m^ de q̊ dixit Raſ. 14°
ꝯtiñ. qδ gñat carnẽ ſup oſſa denudata ſine dubio ꝛ in capite
ꝛ in oĩb⁹ alijs locis: ꝛ appellať medicamẽ capitale: eo ꝙ ge
nerat carnẽ in oĩ vulnere capitis ſup craneo d̊nudato: ꝛ exti
mauit Gal'. 3. megategni in 3° de inge° ſani. ꝙ hoc medica/
men ꝯpoſuerũt antiq expimẽtatoꝛes eo ꝙ viderũt ꝙ medici
ne ſimplices qñq̃ʒ gñant carnẽ in aliquo coꝛpe tm̃: ꝛ ipſi cõ/
poſuerũt ħ ad curãdũ cũ eo qδlʒ coꝛpus ꝛ ſic fit. ℞. pulue/
ris thuris. i. thuris minuti radicũ lilij celeſtis farine oꝛobi.
ariſtol'. lõ. ꝛ coꝛticis opopanaci. añ. ptes eq̃les: ꝛ qñq̃ʒ addiť
cathimia lota. ¶ Vng^m^ optimũ: qδ q̃dã diuinũ vocãt, q̃ꝛ fa
cil'r oĩa vulnera ſanat. ℞. pimpinelle verbene ꝛ betonice. añ.
M. j. terant ꝛ bulliãt in vino optimo albo vſq̃ʒ ad ꝯſũptio/
nẽ q̊rte ptis vini: deinde coleť ꝛ poſt colationem ſumať tota
ſub̃a dictaꝝ herbaꝝ: ꝛ ponať in ſacculo de pãno lineo: ꝛ foꝛ
titer ſtringẽdo p̃mať cuʒ toꝛculari: vel bacculis ſupꝛa aliqδ
vas donec tota ſub̃a herbaꝝ cadat in eo. Deide. ℞. totã ſb̃aʒ
herbaꝝ ꝛ terbẽ. añ. lib. ß. ꝛ cere v̊gis albe. ℥. iiij. ꝛ pone in va
ſe terreo nouo ad ignẽ: donec diſſoluanť ꝛ miſceanť cũ dicta
ſub̃a herbaꝝ: deinde ſupmittať maſticis. ℥. j. ꝛ lactis mulie/
ris. ℥. ij. ꝛ bulliãt oĩa donec ſufficiẽter ſit coctũ: qδ cog̊ſciť qñ
qd modicũ ex eo pіectũ in aquã fridã adheret digito tãgen
tis. ¶ Vng^m^ aliδ bonũ. ℞. cẽtauree minoꝛis ꝛ betonice. añ.
M. iij. ꝛ ꝯquaſſata in optĩo vino albo bullire fac: deide cola
ꝛ colature adde terbẽtine lib. ß. raſine. ℥. iij. cere. ℥. ij. ſarcocol
le. ℥. j. ꝛ iteꝝ bullire fac deide pỹce ſup acetũ. deinde accipe
aggregatũ ex eis ꝛ cũ lacte mulieris malaxa. ¶ Aliδ qδ dr̃
regiũ pp magnã vtilitatẽ ſuã. ℞. cere al. ꝛ raſine. añ. ℥. iij. oli.
ʒ. ij. terbẽ. ℥. j. thuris ꝛ maſticis. añ. ℥. ß. ꝛ ꝯfice. ¶ Aliδ val
de bonũ. ℞. ꝯſolide maioꝛis ꝛ minoꝛis betõice piloſelle plã/
tagis pimpinelle bardane millefolij lingue canis ꝛ caude eq
ne. añ. M. j. ꝯq̃ſſenť ꝛ cũ lib. iij. ſepi arietini coq̃nť: deide cõ
lenť: ꝛ deide addãť eis raſine cere ꝛ galbani. añ. ℥. viij. terbẽ
tine. ℥. iiij. ß. ſarcocolle. ℥. ij. ꝛ bulliãt donec diſſoluanť ꝛ iſtδ
vng^m^ reſultat viride. ¶ Aliqd ſanãs vulnera ſiccoꝝ mẽbꝛo
rũ ꝛ neruoꝝ. ℞. triũ ꝯſolidaꝝ arnogloſſe piloſelle: plãtagis
lãceolate cẽtauree. añ. M. j. v̊miũ terre lib. j. teranť oĩa ꝛ po
nanť in lib. j. ß. olei oliuaꝝ: ꝛ dimitte marceſcere p. 9. dies: de
inde paꝝ bullire fac: ꝛ cola ꝛ expꝛime: poſtea. ℞. ſepi arietis
mũdi lib. j. picis naualis. lib. ß. picis grece. ℥. iiij. armo^ci^ gal/
bani ꝛ opopa. añ. ℥. ß. ꝛ ſint iſte gũme diſſolute in aceto: ꝛ cõ
ficiť ſic: pone in cacabo oleũ picẽ naualẽ ꝛ cerã ꝛ p̃mitte diſ/
ſoluere: deinde adde gũmas ꝛ ad vltimũ puluerẽ aliaꝝ rerũ
ꝛ cola ꝛ reſerua. ¶ Puluis faciẽs naſci carnẽ in vulneribus
difficilibus. ℞. lytargirij ſcoꝛie ferri cẽtauree minoꝛis aloes
ſuccutrini: thuris ꝛ maſticis. añ. pt. equales pulueriçentur
ſubtil'r: ꝛ de eo pỹciatur in vulnus.

¶ De medicina ꝯſolidatiua ꝛ ſigillatiua. Cap. lxxiiij.

Dixit Gal'. 14. de ſimpli. medicina. de pꝓꝛie/
tate medicinaꝝ cõſolidãtiũ v̊e nõ eſt vt
minuant vel deſtruãt aliqd de carne: imo de p/
pꝛietate ipſaꝝ nõ eſt niſi vt indurẽt carnẽ ꝛ exic
cent eã: qm̃ opʒ ꝙ me^na^ de qua voluntas eſt vt
ꝯſolidet bona ꝯſolidatione ſtipticet ꝛ deſiccet. ¶ Et Sera.
dixit. ꝙ me^na^ cicatriçatiua vel ꝯſolidatiua eſt illa q̃ v̊tute ſua
aggregat carnẽ ꝛ reſtringit ꝛ ſiccat eã in vlcerib⁹ q̃ ſũt i coꝛ
poꝛe quouſq̃ʒ faciat eã mutari in cutẽ: q̃ꝛ cutis eſt caro indu/
rata. Et ſubdit. opʒ ꝙ medicina quã volumus eſſe cicatriça/
tiuã foꝛtiter ſtringat ꝛ deſiccet tẽperate. ¶ Et Auer. 5. coll'ʒ.

dixit medicine cicatriçātes debēt esse stiptice ꝛ fortiter gros/
se:ꝑꝑ qḋ cutis est illa q̄ fit a medicīa post gñonē carnis ꝛ cu
tis est siccioꝛ carne:q̄re nec̄e est vt exiccatio haꝝ medicinarū
sit fortis ꝛ ꝑ exiccationē intellexit stipticitatē:ꝛ oꝫ ꝯplō eaꝝ
in actiuis esse frida:q꜄ friditas iuuat ad stringēdū ꝛ indurā
dū.dixit aūt Auer.ꝙ sub̄a eaꝝ oꝫ eē grossa lꝫ sit frigida:q꜄
vt dixit Gal'.vbi.s̄.medicinaꝝ q̄ꝝ nā est frida sī ipsaꝝ sub̄a
est aquea aggregatio ꝛ coartatio sūt debiles ꝑꝑ leuitatē sb̄e
eaꝝ:ꝛ illḋ est:qm̄ res de qua volūtas est vt aggreget ꝛ soli/
det rē aliquā aggregatiōe ꝛ solidatione vehemēti indiget vt
sit ei vehemētia solidādi ꝛ idurādi:ꝛ medicia sup quā magis
vincēs est aqueitas nō hꝫ de h̄ aliqd:ꝛ ꝑꝑ hoc aggregāt ꝛ sti
pticāt vias strictas q̄ sūt in vnoquoqꝫ corpoꝝ:sꝫ totū mēbꝝ
nō est eis poss̄e aggregare ex oī latere:ꝛ cū res sit ꝭꝫ h̄ tūc ne/
cessariū est me^{nis}:q̄ꝝ via est hec vt sint stiptice:sꝫ nō sint retē
tiue.Ex ꝑ retētiuas.dixit Gal'.itelligo hic me^{nas} q̄ ꝓhibent
eūones manifestas sensatas.nō.n.volūt itelligere greci ꝑ re
tētiuū nisi corp᷒ qḋ circūdat ꝛ retinet in ꝯcauitate sua re ali
quā:ita ꝙ nō euat ex ea aliqḋ subitū.als.sensatū. Et Sera.
dixit.medicie q̄ sunt fride friditate stipticaꝝ vel amplioꝛi fri
giditate:ꝛ sb̄a eaꝝ est aq̄sa coadunatio ꝛ coarctatio eaꝝ sūt
debiles ꝑꝑ liqditatē eaꝝ.¶ Et Aui.dixit.ꝙ me^{na} sigillatiua
est me^{na} exiccatiua q̄ exiccat supficiē vulneris:ita vt fiat coꝛ/
tex sup ipꝫ custodiēs ipꝫ ex nocumēto vsquequo gñet cutis
nālis:ꝛ est oīs me^{na} eq̄lis in duab᷒ actiuis q̄litatib᷒ desiccās
absqꝫ moꝛdicatiōe.¶ Dicūt.nō voluerunt auctoꝛes ꝙ gñet

Cutis re/gñari non pōt cū sit mēbrū sꝑmaticū.

cutis nālis q꜄ cū sit mēbꝝ sꝑmaticū regñari nō pt:sꝫ ꝙ gñet
aligd tenēs vicē cutis in grossitie ꝛ duritie.sic ḡ me^{na} cica/
triçatiua est illa q̄ loco cutis dep̄dite carnē a nā gñatā solidā
ꝛ callosaꝫ efficit:q̄ locū ꝛ offm̄ cutis intuēdo carnē sibi sup
positā faciat:ꝛ est medicina stiptica q̄ fortiter sine moꝛdica/
tione exiccat:ꝛ dictā carnē ispissat solidat indurat ꝛ icallat.
¶ Et medicia q̄ dē cicatriçatiua si cū stipticitate sua fuerit vi
scosa magis erit ad actionē suā inducēdā sufficiēs.ꝑꝑea dix̄
Aui.cū cicatriçare volueris pone medicias q̄ cū stipticitate
sint viscose sic̄ terra sigillata.Jnq̄ꝫtū ḡ cicatriçatio est gñatio
carnis q̄ fit a nā sic dici pōt a nā fieri:sꝫ inq̄ꝫtu fit ꝑ iduratio
nē ꝛ incallationē ipsi᷒ carnis a nā gñate q̄ nō fit a nā sed ab
arte.nā.n.nō illā carnē quā gñauit idurat ꝛ incallat:sed ars
mediāte medicia p̄dicta:sic cicatriçatio oꝫ dici fieri ab arte:
nō a nā. ¶ Et me^{na} q̄ dē cicatriçatiua admistrāda ē in oīb᷒
vlcerib᷒ q̄ sūt cū dep̄ditiōe cutis:q̄ñ sūt supficialia:siue ꝑus
fuerint ꝯcaua:ꝛ cū dep̄ditiōe carnis siue nō.¶ Et haꝝ medi

Medicie cicatrizā/tes q̄dam sunt tales ꝑ se ꝛ q̄dā ꝑ accñs. Et taliuꝫ ꝑ se tres sunt sp̄ēs

cinaꝝ cicatriçantiū q̄dā sunt tales ꝑ se:ꝛ q̄dā ꝑ accñs,ꝛ ꝑ se
sigillātiū.dixit auctoꝛ cōpēdij.tres sunt sp̄ēs.vna est stiptica
sicut galla psidia balaustia xilocaracta:ꝛ sil̄es.ꝛ alia est p̄re/
ter vllā moꝛsionē exiccās sicut cathimia lota bolus armenus:
ꝛ sil̄es.Et alia rosurā ꝛ moꝛsurā faciēs sicut es vstū vitriolū
vstum alumen:ꝛ silia.Que ꝯo ꝑ accñs cicatriçāt sūt q̄ ꝛc̄.
v̄tute adustiua crustā ꝛ escarā gñant:q꜄ vehemēter desiccāt:
ꝛ me^{na} hac ꝑ accñs cicatriçatiua vtēdū est:q̄ñ ꝑ se sigillatiua
nō est potēs vlc᷒ sigillare ꝑꝑ vehemētes hūiditates eius.Et
ista pōt sic̄ ēt illa q̄ ꝑ se cicatriçat admistrari sola:ꝛ ēt cōposi
ta cū alijs in foꝛ̄a pulueris ꝛ in cerotis siue vnguētis:verūtñ
cū sola admistraṫ oꝫ apponi in q̄ꝫtitate valde pauca:qm̄ cuꝫ
multa ex ea apponiṫ sine ꝑmixtiōe coꝛrodit ꝛ vlc᷒ auget nō
sigillat,vñ dixit Aui.q̄ñqꝫ cadūt in medicis istis.s.cicatriça
tiuis dragātū ꝛ colcotar:q̄ꝫuis sint de sūma coꝛrodētiū ꝛ di
minuētiū carnē.Jpse.n.q̄ñqꝫ ꝯsolidāt in vehemēti hūidita/
te:ꝛ ꝓpꝛie q̄ñ adurunṫ:qm̄ fiunt maioꝛis ꝯsolidatiōis.i.exic
cationis ꝛ induratiōis:ꝛ non minuiṫ de coꝛrosione eaꝝ:ꝛ si
abluanṫ.s.post adustionē p̄cipue fiūt ad ꝯsolidādū decliuio
ra:veꝝ tñ dixit Aui.ꝙ flos eris ꝛ me^{nc} q̄ vehemētioꝛis sunt

Quo tp̄e sūt admi/nistrande medicine cicatriza/tiue.

coꝛrosiōis nō sūt recte ad illud.s.ad cicatriçandū nisi cū regi
mine foꝛti.s.remittēte acuitatē ipsaꝝ:ꝛ nisi in q̄busdā vlceri
bus vehemētis hūiditatis.¶ De tp̄e aūt admistrationis ci/
catriçantiū.dixit Aui.opꝫ vt scias ꝙ nō est nec̄iuꝫ ꝙ iste me
dicine administrenṫ cū equata est cutis.s.supficies carnis cū
cute eq̄litate vltima:q̄ñ me^{na} cicatriçatiua cū hoc ꝙ cicatri
çat gñat ēt carnē.Si ergo tūc administreṫ cū iam equata fo
ret cutis supexcresceret caro vltra supficiē eius ꝛ vltra ter^{m}
debitū ꝛ sequereṫ ex illo cicatriçatio altioꝛ ꝛ eleuatioꝛ supfi
cie cutis:ꝛ sic vestigiū foꝛet fedū:ꝛ ob hāc cām si aliq̄ñ ꝯtin
gat carnē sigillādā foꝛe coequalē supficiei cutis:oꝫ tūc sup/
poni me^{na} diminutiua carnis:donec illa caro aliq̄ꝫtulū dimi
nuta sub eq̄litate supficiei cutis ꝯdescēdat:ꝛ tūc administra
ri oꝫ me^{na} cicatriçatiua:vt cū ea sil' fiat carnis diminute ge/
neratio ꝛ ei᷒ sigillatio.Dixit.n.adhuc Auic.veꝝ ꝑ q꜄ caro
hūida iam equaṫ.i.equata est addiṫ.s.ꝑ medicinā cicatriça/
tiuā:si tūc apponaṫ:vñ seq̄ṫ dcm̄ incōueniēs.s.de feditate ve
stigij:sꝫ est spissa tal'r.i.oꝫ inspissari.s.illa caro hūida eq̄ta:ꝙ
q̄ñ exiccaṫ ꝛ inspissaṫ descēdat.s.infra supficiē cutis:q꜄ dimi
nuiṫ:donec deueniat ad ter^{m} debitū:ꝛ tūc administrāda est
medicina cicatriçatiua:ꝑꝑea dixit Aui.imo nō opꝫ vt admi
nistres eā nisi in eo qḋ est ita.s.ꝙ q̄ñ exiccaṫ equaṫ.s.ꝑ medi
cinā cicatriçatiuā appositā q̄ ipsam exiccet.nā tūc cicatricis
vestigiū nō est fedū sꝫ eq̄tū supficiei cutis fiet.hec aūt res.s.
termin᷒ carnis in q̊ debes admistrare medicinā cicatriçatiuā
sola cognosciṫ extimatione:ꝛ iō in h̄ medic᷒ exꝑt᷒ ꝛ boni in
genij superat alios.Ergo opꝫ.dixit Aui.vt admistreṫ me^{na}
cicatriçatiua anq̄ꝫ carnis nascētia in vulnere in q̊ caro nasci
tur ad hunc fineꝫ ꝑueniat:qm̄ me^{na} cicatriçatiua q̄ addit in
q̄ꝫtitate carnis vsqꝫquo ꝯsolideṫ ꝛ addiṫ cū ea v̄t᷒ nālis.s.ge
neratiua carnis.ḡ addiṫ.s.caro ꝭꝫ hāc vltimā rōnē:q̄re opꝫ
vt sit talis:ꝙ q̄ñ exiccat ꝛ facit oꝑōnē suā iā nā.i.v̄t᷒ gñati/
ua carnis fecerit nasci carnē cū q̄ꝫtitate ei nec̄ia cū vltima rō
ne ꝯsolidatiue vltime in ꝯsolidando ꝙ cōpleat duas oꝑōnes
ꝯtinuādo iter carnē ꝛ cutē mēsura q̄ equaṫ supficies vlcerati.
ꝙ si nō auferaṫ illḋ ꝓculdubio fiet vlceris vestigiū supi᷒ ꝛ al
tius cute:cū tñ dnt̄.qḋ cicatriçatiua est gñatiua carnis nō est
intelligēdū absolute siue simpl'r:imo ꝭm qd.s.solū in ꝓn^{o} sue
approximatiōis.nā post ꝓcessuꝫ poti᷒ fieret diminutiua car
nis.cū.n.sit vehemēter exiccatiua in ꝓn^{o} sue approximatio
nis exiccat hūiditatē supfluā carnis gñonē ꝓhibētē ꝛ sic iu
uat nā in gñone carnis:ꝛ facit eā nasci,sꝫ postea cū ꝯtinuaṫ
eius exiccatio nō solū carnē gñari ꝓhibētē hūiditatē desic/
cat.Veꝝ ēt hūiditatē nutrimētalē:ex q̄ hꝫ caro gnāri:gnā/
tā ēt carnē idurat:q꜄ inq̄ꝫtū exiccaṫ ꝛ induraṫ minuiṫ.q꜄ cō
stringiṫ.¶ Et ad h̄ vt me^{na} cicatriçatiua meli᷒ possit in ꝓn^{o}
carnē gnāre:ꝛ in ꝓcessu eā exiccare.dixit Aui.opꝫ vt admi/

Sub qua foꝛ̄a sit administranda hec medicina.

nistres sigillatiuū in ꝓmis cū ipꝫ administras hūidū.i.in ce
rotis ꝛ vnguētis.Et postea in ꝓcessu admistra siccū.s.in foꝛ
ma pulueris.oꝫ aūt in ꝓmis admistrari hūidū:ꝛ q꜄ sic ma/
gis ꝑuenit ad ꝓfūdū ad exiccādū carnē q̄ oꝫ locū tenere cu/
tis magis in ꝓfundo ei᷒ v̄sus carnē in ꝓmis:ꝛ q꜄ nō est nec̄e
ꝙ ꝑs ista cutis q̄ imediaṫ carni tm̄ exicceṫ sic̄ ꝑs ei᷒ supioꝛ q̄
exponi oꝫ aeri:ꝛ extrinsecis occurrētib᷒ vt gradatio partiū
p̄dictaꝝ in homogeneitate bona fiat ꝛ nō tāgaṫ caro subsi/
stēs cuti hūida a carne multū idurata sine me^{o}.Mō p̄dictus
modus curatiōis dcāꝝ ꝑtiū hōgeneitatē efficit.nā sigillatiuū
in ꝓmis hūidū admistratū carnis gñonē efficit:ꝛ eaꝫ aliq̄l'r
indurat ꝛ in ꝓcessu admistratū siccū siccat:extrinsecā ꝑtē il/
li᷒ magis:ꝛ q̄ꝫtū nec̄e est incallat ꝛ indurat.Et siccū ꝯgruē/
tius admistraṫ in foꝛ̄a pulueris q̄ꝫ empli:q꜄ puluis nō sic ꝓ
hibet aduētū aeris ad carnē illā idurādā sic̄ empl'ꝫ,ꝛ aer ad
ipsaꝫ ꝑueniēs iuuat medicinā in exiccatiōe ei᷒.dixit.n.Aui.
in ca^{o} de excoꝛiatiōe cutis ꝙ exiccatio ad gñandū vltimam
ꝑtē cutis cū me^{nis} adiutoꝛio aeris est melioꝛ:ꝛ hinc est ꝙ si
aliq̄ñ in aliquo loco in q̄ sit nec̄ia iduratio vltime cutis p̄di/
cte nō possit apponi vel figi puluis:ꝛ sit ꝑꝑea nec̄iuꝫ appo/
nere empl'm vel vng^{m}:tūc illḋ oꝫ eligi poteria sicci᷒ puluere
eo ꝙ nō recipiat iuua^{m} ab aere sic̄ puluis:ꝛ ꝑꝑea eodē cap^{o}.

Vnguēta ꝯsolidatiua duoꝝ modoꝝ.

dixit Aui.cū volūtas ē vt fiat vng^{m} siue empl'ꝫ:tūc sūt nec̄ia
que sūt inter ꝯsolidatiua foꝛtioꝛa.¶ Et ꝑꝑ saluare dcm̄ mo/

dum curatiōis. Aui. ibidē. posuit vnguēta ꝯsolidatiua duoꝝ modoꝝ. Pria sūt gn̄atiua pˀ ꝑtis dure carnis q̄ vehemēter sicca eē nō debēt q̄ ipē vocat nasci faciētia carnē sic̄ est vnguētū nigrū dcm̄ tetrafarmacū solū: vl' cū admixtiōe thuris aristol'. ⁊ opopanaci: q̄ sūt in dosi sic̄ pōdꝰ meⁿᵃ ꝗtuor ꝯponētiū dcm̄ vngᵐ nigrū. cū h̄ tn̄ remanēdo in discretione medici addere ⁊ minuere de p̄dictis ⁊ alijs ꝯsolidatiuis meⁿⁱˢ ⁊ dosibꝰ eaꝝ ꝓut viderit ꝯuenire. ¶ Et ista vnguenta nō sunt vehemēter exiccatiua. 2ᵃ v̄o vnguēta sūt gn̄atiua ꝑtis extrinsece dicte carnis dure q̄ oꝫ eē durioꝛ p̄dicta: ⁊ iō ista sūt exiccātioꝛa p̄dictis: ⁊ de his dcm̄ est in p̄cedētibꝰ in caᵒ de excoriatiōe cutis. ¶ Dixit Raſ. 14. ꝯt. auc̄te Gal'. pellis. i. cutis foꝛtasse in vlceribꝰ nō adheret carni ex sanie interposita eis: vn̄ oꝫ mūdificari ⁊ extēdi ⁊ ligari cū vngˡᵒ ꝯ̄siccatiue v̄tutis: sꝫ actu hūido ⁊ mel coctū dū fiat ad modū vngˡⁱ nigri ꝯuenit in adhesiōe pellis cū carne valde: ⁊ si sꝑgat̃ suꝑ illō aloes aut thus erit meliꝰ: tn̄ mel nō oꝫ in ꝯ̄cocⁱᵉ ingrossari valde: q2 foꝛtasse tūc nō adherebit cū eo pellis. Et dixit. Ego exptꝰ sum centaureā minoꝛem ad gn̄andā carnem statim causare adhesionē pellis. Et expertus sum maracon ⁊ yreos ⁊ farinam oꝛobi: qm̄ oīa ista pꝛincipalia sunt ad gn̄andū carnem: vn̄ terant̃ oīa ꝺm ꝑtes equales ⁊ spargant̃ melle: ⁊ erit medicamen valde mirabile in adhesione pellis.

Medicīe cicatrizatiue simplices.

Medicine aūt cicatriçatiue simplices sūt q̄dā ex mineralibus: sicut antimoniū lytargiriū cerussa alumen coꝛalli plūbū vstū climia abluta ⁊ nō abluta vitriolū vstū ⁊ es vstū ⁊ coꝛtex eris: ⁊ p̄cipue dixit Gal'. es vstū qd̄ ex eo est ablutū: qm̄ in nō abluto est aliq̄d de v̄tute diminutiua carnis: ⁊ sil't est in coꝛticibꝰ eris. Et dixit. ꝙ es vstuꝫ est ex melioꝛi oībꝰ medicinis ꝯsolidatiuis: ⁊ ꝯparauit Gal'. eruginē eris ad vitriolū ⁊ calcantum: ⁊ in aliqua ꝑte dixit ꝙ erugo eris est meⁿᵃ foꝛtioꝛ q̄ꝫ illa: ⁊ intellexit in acuitate: q2 ē magis coꝛrodens q̄ꝫ illa. s. vitriolū ⁊ calcantuꝫ: ⁊ in alia ꝑte dixit ꝙ vitriolū ⁊ calcantū sunt foꝛtioꝛa erugine eris: ⁊ itellexit in stipticitate: q2 sunt magis stiptica q̄ꝫ illa: ⁊ iō sūt magis cicatriçatiua. Et ex eis est calx abluta miniū cinapꝛiuꝫ ⁊ spōgia marina: ⁊ ꝓpꝛie cū aceto vel cū melle: ⁊ q̄daꝫ sunt ex plātis vt sūt galla viridis. i. imatura psidia balaustia coꝛtex pini: ⁊ ꝓ̄pe dixit. A. cū ceroto facto ex oleo ro. vel myrtino. Abꝛotanū assatū rosa sicca: ⁊ semen eiꝰ xilocarata resina sicca arist. lon. vsta folia barbe yrcine ⁊ flos eiꝰ: ⁊ ypogstidos cauda eq̄na carta vsta: ⁊ silia. ⁊ q̄dā sunt ex aīalibꝰ suꝑte: sic̄ ostacū purpureū vstū ⁊ solee antique vste. ¶ Medicine v̄o ꝯsolidatiue cōposite sunt multe ex q̄bꝰ est vngᵐ de lino positū in 14ᵒ ꝯti. ⁊ descriptū in antidotario Meſ. Ungᵐ de cerussa vngᵐ de calce. ¶ Ungᵐ optimū in sanatione oīuꝫ vlcerū mundificās ea a soꝛditie ⁊ viruletia carnē gn̄at: ⁊ tandeꝫ ꝯsolidat. ℞. matris silue pimpinel'le berbene ⁊ betonice. an̄. M. j. cōtunde ⁊ eas in optimo vino albo bullire fac: donec due ꝑtes eius cōsumpte sint: deinde cola cū exꝑssione ⁊ vinū sic colatū in olla vitreata vel stannata mitte: ⁊ suꝑ p̄unas pone ⁊ cū bullire inceperit suꝑimitte terbētine clare lib. j. ⁊ cuꝫ baculo agita donec dissoluat̃: ⁊ ea dissoluta suꝑimitte lib. j. resine ⁊ lib. j. cere v̄ginis albe. ⁊ ℥. iiij. pulueris masticis: ⁊ sꝑ cuꝫ baculo agita donec vna res post aliā dissoluat̃: ⁊ adinuicē bn̄ incoꝛpoꝛent̃. deinde suꝑimitte ciatū lactis mulieris vel asine semꝑ ducēdo cuꝫ baculo donec lac cū alijs icoꝛꝑet̃: deide remoueat̃ ⁊ agitet̃ donec frigescat. ¶ Ungᵐ diapon filicon Gal'. qd̄ scribit̃. 14. ꝯti. refrigerās vulnera herrisipillata ⁊ cancros vlceratos ⁊ soꝛdida vlcera p̄re oībꝰ medicaminibꝰ purgat ⁊ sanat ⁊ vlcera tibiaꝝ cōcaua: ⁊ dissipata refrigerato replet ⁊ cicatriçat. ℞. ol'i ro. ⁊ cere al. an̄. ℥. vj. succi fructꝰ vue lupine. ℥. iiij. cerusse lote. ℥. ij. plūbi vsti: ⁊ loti thutie. an̄. ℥. j. thuris. ℥. 5. liq̄fac cerā ⁊ oleū: ⁊ liq̄facta ꝯ̄pone ab igne ⁊ puluerē terēdo ꝑ suꝑmitte: deide in moꝛtario diutiꝰ cōtere paulatine suꝑinfūdᵒ succū p̄dcm̄ vsq3 ad. vj. hoꝛas: postea ꝑmitte coagulari ⁊ suꝑeminētē succū ꝓijce ⁊ vsui reserua

Ungᵐ diapōsilicon.

¶ De meⁿᵃ diminutiua carnis siue coꝛrosiua eiꝰ. Ca. lxxv.

Edicina carnis diminutiua est meⁿᵃ coꝛrosiua: que 6ᵒ de simp. medi. liquefactiua siue colliq̄tiua vocat̃. ⁊ est illa q̄ carnē eliquat ⁊ coꝛrodit: cuiꝰ vsus ꝯuenit circa ea que excedūt nāꝫ in q̄ꝫtitate: vt est caro in vulneribus suꝑexcrescēs supꝛa cutē ⁊ caro mollis squallida q̄ in vlceribꝰ sepe excrescit ⁊ caro putrida: est ēt eiꝰ vsus: vt dixit Sera. ad dilatandū vlcera ⁊ eoꝝ oꝛificia ⁊ cōcauādū ea: ⁊ h̄ facit cū abstersiōe foꝛti ⁊ siccitate cū caliditate. ¶ Dixit Aui. medicina coꝛrosiua est illa cuiꝰ ꝓ̄ꝑetas est vt ꝯsequat̃ ex eiꝰ resol'one ⁊ deuastatiōe qd̄ de sub̄a carnis minuat̃. Ista. n. medicina vltra h̄ ꝙ vlcerat coꝛrodit carnē ⁊ minuit de q̄ꝫtitate eiꝰ ⁊ opꝫ dixit ipse. vt sit vehemētis abstersiōis valde ⁊ siccitatis foꝛtis: ⁊ h̄ iō q2 hꝫ coꝛrūpere ⁊ destruere carneꝫ. ¶ Et sūt ex eis dixit Gal'. debiles ⁊ foꝛtes: ⁊ debiles sūt sicut sponGia marina in ꝑua frusta diuisa suꝑposita. stupa canabis minutissime incisa. medulla saginalis alumē pulueriçatū hermodactili pulueriçati. ipsoꝝ. n. puluis carnē sine doloꝛe eliquat: ⁊ silia. Et hoꝝ vsus esse oꝫ in coꝛꝑibꝰ ⁊ mēbꝛis hūidis ⁊ teneris: ⁊ in quocūq3 ēt alio in quo caro minuenda pauca fuerit. Medicina. n. coꝛrosiua debilis in carne tenera efficit ꝯponē coꝛrosiue foꝛtis in carne dura. ¶ Medicine aūt foꝛtes coꝛrosiue sūt oēs spēs vitrioli flos eris ⁊ calx viua cātarides arsenicū auripigmētū ⁊ silia. q̄bꝰ vti debemꝰ in coꝛpoꝛibus ⁊ mēbꝛis duris ⁊ in vlceribus in q̄bꝰ est caro dura aut multa. Et sicut sūt ex simplicibꝰ foꝛtes ⁊ debiles: ita ēt sunt ex cōpositis. ¶ De ꝯpositis aūt debilibꝰ est vngᵐ apl'oꝝ: ⁊ vngᵐ factū ex populeon cū puluere vitrioli vel viridis eris: ⁊ silia. ¶ Et de cōpositis foꝛtibꝰ est vngᵐ viride: vngᵐ egyptiacū troc. andaron q̄ ꝺm Aui. sic fiunt. ℞. coꝛtic̄ granatoꝝ ʒ. x. gallaꝝ. ʒ. viij. myrrhe aristol'. ro. an̄. ʒ. iij. dꝛagaganti alumīnis iameni. an̄. ʒ. ij. geçi. i. vitrioli. ʒ. iij. pulueriçent̃ ⁊ cōficiant̃ cū vino albo ⁊ desiccent̃ ⁊ reseruent̃: ⁊ cū necesse fuerit pulueriçet̃ vnꝰ ex eis, ⁊ de illo puluere suꝑaspgat̃. ¶ Et troc̄. de assodelis descriptiōe Raſ. q̄ sic fiunt. ℞. succi radicū assodeloꝝ. ℥. 5. calcis viue. ℥. ij. auripigmenti. ℥. j. ꝯficiant̃ ⁊ exiccent̃ ad solē in mēse augusti. ¶ Et trocis. de calce qui sic fiūt. ℞. calcē viuā pulueriçatā ⁊ cōmisce cū melle: ⁊ cōmixta in oī olla noua pone in clibano ⁊ dimitte donec comburat̃ ⁊ vsui reseruent̃. ¶ Et troc̄. calidicon Gal'. ℞. calcis viue. ℥. j. auripigmēti rub. ⁊ citrini alkali acacie. an̄. ℥. 5. ꝯficiant̃ cum capitello. ¶ Capitellū aūt cōe sic fit. ℞. cinerē factū ꝺ̄ stipitibus fabaꝝ ꝑtes. ij. calcis viue. ꝑ. j. ifundant̃ in aq̄ ⁊ colet̃ in modū lixiuij. ¶ Capitellū aliud Dini de floꝛētia: qd̄ oēꝫ suꝑfluitatē coꝛrodit carnē minuit ⁊ in coꝛpoꝛibus teneris cōburit ⁊ escarā facit: q̄ tn̄ cito cadit. ℞. calcis viue: salis armoniaci. an̄ lib. j. pistent̃ ⁊ cū lixiuio facto de cinere stipitū fabarū misceant̃ ⁊ ponat̃ totū in olla minutī in fundo ꝑfoꝛata ⁊ ponat̃ sub ea alia olla nō ꝑfoꝛata in qua recipiat̃ capitelluꝫ qd̄ distillat: deinde illa olla coopta sepeliat̃ in fouea ⁊ dimittat̃ in ea. ꝑ. 7. dies, deinde ex̄hat̃ ⁊ qd̄ distillauerit recipiat̃ ⁊ vsui reseruet̃. Et scias ꝙ medicina coꝛrosiua est sepe nec̄ia ad ꝯsolidationē vlceꝝ difficiliū: ⁊ est illa q̄ dr̄ ꝯsolidatiua ꝑ accn̄s. Et ex eis vtilioꝛ ad hāc ꝯsolidationē faciēdā est illa in qua ponunt̃ res stiptice cū coꝛrosiuis: sic̄ potissime sūt troc̄. andaron supꝛadicti. ¶ Scias ꝙ folia oliuaꝝ agrestiū q̄ dn̄r colūbares q̄ ꝑferūt oliuas minutas siue sicca sint siue viridia mixta cū melle ⁊ cataplasmata depascentia siue coꝛrosiua vlcera sanant: ⁊ idē opat̃ cinis ramoꝝ ipsaꝝ: ⁊ sil'r cinis ossiuꝫ oliuaꝝ eius. Et ꝯfert eis cinis aneti: maxime radicū eius: ⁊ cinis sarmentoꝝ vitis infusus in aceto postea exiccatꝰ ⁊ suꝑ aspersus: eo ꝙ ꝯsumit mām coꝛrodētē: ēt si coꝛrosio neruis cōicet̃: ⁊ ex vtilibꝰ eis est radix bꝛionie trita cū sale ⁊ supposita ⁊ empl'm de capillis veneris ⁊ capꝛaria. hꝫ āt medicina coꝛrosiua ꝯueniētiā ⁊ oꝛiaꝫ cū medicia putrefactiua ⁊ cū medicina adustiua: pꝛout patebit in sermone sequenti.

Notificat medicinā coꝛrosiuā

Trocisci andaron.

Troci. de assodelis

Troc. de calce.

Troc. calidicon.

Capitella

Medicamina ad vlcera coꝛrosiua siue depascentia.

¶ De medicina absterſiua. Cap.lxxvj.

Edicina absterſiua.dixit.A.eſt illa cuiꝰ ꝓprietas eſt vt moueat humiditates viſcoſas ⁊ ꝯgelatas ab orificijs poroꝝ ⁊ ſupficie mēbri:ita vt elōget eas ab eis:veꝝ que ꝯferūt vlceribꝰ ſolū ab extra approximant aliqñ in forma liquida fluxibili ſicut eſt aqua lactis aqua ordei aqua mellis aqua cineris vinum mellitum ⁊ ſimiles: aliqñ approximantur in forma ſicca vt pulueris ¶ Et ſunt ex eis debiles vt ſunt farina ordei farina fabarum farina cicerum farina orobi farina lupinorum alkanna gentiana.ariſtol.cinis aneti cortex radicis capparis yreos baurach: ⁊ omnes medicine habentes amaritudinem vel acuitatem paruam maxime cum melle preparate.habet autem medicina abſterſiua ꝯuenientiam ⁊ differentiaꝫ cum lauatiua ⁊ mundificatiua:prout in ſuis capitulis in ſequen.ſermone dicetur.ſepe tamen vnum horum nominum pro alio ponitur. Et ex ſimplicibus multa cpmpoſita poſſunt fieri. ¶ Abſterſiuum facile abſqꝫ mordicatione poſt apertionem exiturarum: quia mūdificat ⁊ ſedat dolorē.℞.farine orō.vel ſpelte ⁊ permiſce cū vitellis ouoꝝ ⁊ pauco melle:⁊ qdā nō apponūt mel ⁊ ſedat dolorē magis:ſꝫ minꝰ mūdificat. ¶ Aliud.℞.farine ordei.ʒ.iij.decoquat cū duabꝰ ptibꝰ aq ⁊ vna olei roſ.donec fiat ad modū empl.Et tūc ſi vulnꝰ fuerit in mēbro carnoſo addūt modicū terbētine nō lote:⁊ ſi fuerit in neruoſo:tūc addunt de terbētina lota ⁊ deponūt ſtatiꝫ ab igne:⁊ bñ incorporāt. ¶ Aliud Gal.2.ad Glauc.℞.mellis cocti lib.j.thuris.ʒ.iiij.myrrhe.ʒ.ij.⁊ bñ miſceāt.mūdificat.n.⁊ gñat carnē. ¶ Aliud fit ex melle terbētina ⁊ vitello oui. ¶ Aliō qō digerit ⁊ mūdificat vlcera maligna.℞.ſucci apij.lib.j.mellis.ʒ.ix.farine orō.ʒ.iij.⁊ coquant ad ſpiſſitudinē.Et ſi vlcꝰ caleſieret addat de ſucco plātagis graſſule vel ſolatri. Et dicūt.ꝙ ſuccus abſinthij pmixtꝰ in dicto empl.nō ſinit vulnꝰ infiſtulari:⁊ qñqꝫ addit farina lupinoꝝ vel orobi ad maiorē mūdificationē:⁊ qñqꝫ addit myrrha ad tollēdū putrefactionē ⁊ fetorē a vulnere. ¶ Aliud mūdificatiuuꝫ de raſina ꝯueniēs vulneribꝰ neruoꝝ.℞.raſine mellis terbētine.aā.ʒ.vj.myrrhe ſarcocolle farine fenugr.⁊ ſeis lini.aā.ʒ.j.diſſoluant ad ignē mel raſina ⁊ terbētine:⁊ deide farina ſupponatur. ¶ Aliud de yreos qō exhit ſaniē.℞.mel.ʒ.vj.terbē.ʒ.iij.fermēti.ʒ.j.yreos.ʒ.ſ. ¶ Aliud de gūmis ad mūdificādū ſaniē groſſaꝫ.℞.galbani armoniaci raſine terbentine picis naualis ſepi vaccini olei antiq ⁊ cere.aā.ptes eq̄les diſſoluātur gūme in aceto:deide oīa liquefiant ad ignem ⁊ ꝯficiatur vnguentum. ¶ Et ex eis eſt vnguentum apoſtolorum.⁊ hoc vngᵐ qñ decoquit donec nigreſcat vocat a Meſ.vngᵐ ceraſeos,⁊ a qbuſdā vocat gr̄a dei:q2 mirabilr̄ mūdificat vlcera maligna. ¶ Et fortius eo eſt vngᵐ egyptiacū:⁊ corrodit carnē ſupfluā malā:ħ a qbuſdā vocat bicoloratū:q2 qñ cōponit tm̄ abſqꝫ coctura remanet viride:⁊ qñ decoqt fit rubeū:⁊ eſt meliꝰ:⁊ coctū qñ ponit ſup vlcus poſt opōnē ſuaꝫ qñ remouet inuenit viride ⁊ vulgares putant illud eueniſſe ex malitia morbi. ¶ Et ex eis eſt vngᵐ rubeū dcm̄ vngᵐ grecū maius:⁊ eſt ēt bicoloratū,⁊ eſt Gal.2.ad Glauc.qō rectificat maligna vlcera difficilis ꝯſolidatiōis.℞.olei lib.ij.aceti lib.j.ſ.lytargirij lib.j.viridis eris.ʒ.j.coquatur lytargirium cum oleo ⁊ aceto donec ingroſſet:⁊ tūc ponat viride eris ⁊ coquatur donec inſpiſſetur ⁊ rubeum efficiat. ¶ Aliud de ſuccis herbarum valens in vlceribus antiquis,⁊ in quibꝰ eſt caro mala ſuperflua.ſuauiter enim corrodit ⁊ mūdificat. ℞.celidonie conſolide plantaginis ſcabioſe vrtice leviſtici centrigalli ⁊ graſſule.aā.M.j.conquaſſentur ⁊ cum lib.ij. olei diſtemperent:deinde bulliant ⁊ exprimendo bullita colentur ⁊ colature ſuperaddant cere.ʒ.iij.terbentine.ʒ.vj.raſine.ʒ.ij.⁊ bulliant donec parum inſpiſſent ⁊ deponant ab igne ⁊ ſuper miſceant thuris ſarcocolle ⁊ aloes.aā.ʒ.j.ariſtol.lon.⁊ viridis eris.aā.ʒ.vj.⁊ miſce bene.

Vngᵐ de gūmis.

Vnguentū apļoꝝ.

Vngᵐ egiptiacum.

Vngᵐ rubeuꝫ ſiue grecum.

Vngᵐ de ſuccis herbarum.

¶ De medicina attractiua. Cap.lxxvij.

Edicina attractiua.dixit Aui.eſt illa cuius ꝓprietas eſt vt moueat humiditates ad locū cui obuiat pp ſubtilitatem ⁊ acuitatē ſuaꝫ:⁊ ħ ſiue eius caliditas ſit ei nālis ſiue accidētalis.Vtraqꝫ eniꝫ caliditas iuncta cū ſuba ſubtili eſt potēs attrahere.q aūt eſt iuncta cū ſuba groſſa nō attrahit:⁊ ħ iō aut q2 meⁿᵃ calida groſſe ſube nō impmit in mēbrū caliditatē qua fiat attractio:aut q2 ſua groſſitie claudit poros ⁊ ꝓhibet caliditatē penetrare:vñ nō peruenit ad locū a quo oꝫ fieri attractio:aut q2 q̄zuis calitas vſqꝫ ad locū ꝑueniat:nō tñ attrahit:q2 claudit vias ꝑ quas humiditas oꝫ trāſire:⁊ ſic nō pōt ꝑuenire ad locū cui medicina eſt applicata. Et eſt duplex vna debilis attractionis:⁊ alia fortis attractionis:⁊ eſt illa q̄ hꝫ ꝓprietatē vt moueat hūiditates ⁊ attrahat eas de ꝓfundo ad ſupficiē:pp qō facta eſt cōferens ſciatice ⁊ doloribꝰ iuncturaꝝ ꝓfundaꝝ ⁊ doloribus muſculoꝝ ꝓfūdoꝝ:⁊ eſt ꝯueniēs ad attrahēdū māꝫ a͞pantē mēbꝝ aliqō intrinſecū ad exteriora:⁊ ꝑ eā euellūt ſagitte ⁊ ſpine ⁊ alia infixa ex locis in qbꝰ retinent. ¶ Et ex meⁿⁱˢ attractiuis q̄dā ſūt ſimplices vt caſtoreū:calamētū:coſtus,pulegiū:mentaſtrum:diptamus:piper:piretrum:nuum narciſcus:ſerapinum.ſinapis.oīa ſtercora:⁊ maxime ſtercus colūboꝝ:⁊ ꝓprie ſilueſtriū:⁊ alia ſilia:⁊ quedā ſunt cōpoſite q̄s videre poteris in caᵒ de extractione ſagittarū. Medicine ſimplices attractiue.

¶ De medicina repercuſſiua. Cap.lxxviij.

Edicina repcuſſiua dixit Aui.eſt ꝯ̄ria attractiue.de ea.dixit Gal.in tegni.repellemꝰ ex pticula patiēte ſi infrigidemꝰ ⁊ ſtiptica apponamꝰ. Et Sera.tractatu de ſimplicibꝰ.dixit.ꝙ medicie repcuſſiue ſba eſt groſſa ⁊ ꝯplexio eius eſt frigida ⁊ ſic innuit ꝙ eſt frigida ⁊ ſicca:⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ ſit ſtiptica. A.vō dixit.ꝙ eius ꝓprietas eſt pp frigiditatē ſuā vt in mēbro faciat ꝓuenire frigus:⁊ inſpiſſetur mēbri ſuba eo ⁊ ꝯſtringant pori ipſius ⁊ frangat caliditas eius.ſ.attractiua.⁊ cū hoc inſpiſſet ⁊ cōgelet illud qō ad illud mēbrū currat:⁊ ſic ꝓhibet mēbrū a receptione eius. Et q̄zuis Aui.nō expreſſerit de mō ſube iſtiꝰ meⁿᵉ:dedit tñ illud intelligi ꝑ illud qō dixit.ꝙ ex ꝯ̄ria attractiue:ſic ēt dixit Ga.5ᵒ de ſimp.medi.cū ergo ſuba attractiue ſit ſubtilis ꝑ oppᵐ ſuba repcuſſiue erit groſſa.Veꝝ tñ Aui.q̄rti 3ᵃ ō cura flōnis dixit.medicine repcuſſiue ſūt ſicut ſucci herbarū frigidaruꝫ ⁊ exēplificādo dixit.ſicut ſuccus portulace ⁊ cucurbite ⁊ virge paſtoris:⁊ ſic innuit ꝙ aliqñ eſt frida ⁊ hu.q2 de qbuſdā fridis ⁊ hu.exēplificauit.⁊ iteꝝ pmi 4ᵃ.caᵒ de curōnibꝰ a͞patū.dixit.opꝫ vt ſtipticū ꝯſtrictiuū fride ꝯplōnis pure exiſtat ſi a͞pata fuerint acuta vl cala.ꝙ ſi a͞pata fuerint frida:opꝫ vt alicui ſit admixtū in qᵒ vtꝰ exiſtat cala cū retētiōe:ſic eſt ſganātū ⁊ blacta biçantia.Ex qbꝰ appet ꝙ in dictis de repcuſſiōe ſit ꝯ̄rietas.Verūtñ repulſio māe:ſic ſupra patuit fit:aut ꝑ impulſū aut ꝑ trāſmiſſuꝫ ⁊ ipulſus fit per fridū:⁊ trāſmiſſus fit ꝑ ſtipticū.fridū.n.mō ſupradcō mām repellit.⁊ ad locū currere nō ſinit.ſtipticū vō mām trāſmittit ꝯfortādo mēbꝝ cui applicat:⁊ ħ mēbri vniēdo ſubaꝫ eiuſqꝫ calorē nālē ꝯfortando.in vniēdo aūt ſubaꝫ mēbri ſeqt eiꝰ ꝯſtrictio:⁊ ad ꝯſtrictionē ſeqt expſſio:⁊ ꝑ hūc modū mēbra ſtipticis ꝯfortata farmacijs a ſe repellūt māꝫ:⁊ vicinis trāſmittūt pticulis mō ſupradcō. ¶ Repcuſſio duplr̄ ſumit.vnoᵒ ſtricte ꝓ ſolo ipulſu:⁊ iſto mō ſūpſit eā Aui.i diſiōne ſupiꝰ poſita qñ voluit ꝙ repcuſſio fiat cū fridis. Et pōt repcuſſiui ꝓprie ſūpti friditas eſſe ⁊ ſtare cū hūiditate ⁊ cū ſiccitate:ſic pꝫ in exēplificatiōe quā de eis fecit Aui.quocūqꝫ.n.friditas cū paſſiuis iungat ipulſionē efficit:lꝫ fortiꝰ ⁊ meliꝰ iuncta cū ſiccitate. Et aliqñ ſumit repcuſſio large ꝓ ipulſiōe ⁊ trāſmiſſione ſil:⁊ iſto mō ſūpſerūt eā Gal.⁊ Sera.⁊ plimi alioꝝ auctoꝝ cū voluerunt ꝙ repcuſſio fiat ꝑ frida ⁊ ſtiptica:qa.n.iſta duo.ſ.fridū ipellēdo ⁊ ſtipticū trāſmittēdo in repulſione māe ꝯueniūt:⁊ iō rō-

Repcuſſio ſumit duplr̄.

nabilr̄ ɔmiscēt̄ ⁊ ɔmixta sibi ipsis sigillāt opōnes laudabi
les. Ampli⁹ idicatōe sūpta a ɔplōne māe repellēde ⁊ ei⁹ mō
sube: aliqñ stipticū trāsmittēs dʒ solū admīstrari iunctū cū
tēperamēto actiuaꝝ ⁊ h̄ erit qñ mā repellēda erit i actiuis
tēpata vel parū declinans ad cal'm vel frm̄. ⁊ mod⁹ sube ei⁹
erit fluid⁹ liqdus. hāc.n. trāsmittit, ⁊ i ei⁹ ēt ɔsūptiōe cū sua
siccitate iuuamētū pstat: ⁊ q̄ʒuis in tali mā frm̄ ipulsū faciat:
tñ melius ē vt solo trāsmissu repellat̄, ⁊ aliqñ dʒ stipticū ad
mīstrari iūctū cū friditate vt cū mā repellēda fuerit cal'a ⁊ ñ
multū grossa, sic̄ dixit Aui. i apatib⁹ calis acutȷ̄. i eis.n. ipul
sus fieri dʒ: qm̄ friditas ipellētȷ̄ nō auget malitiā māe apatȷ̄,
sic̄ auget i apatib⁹ fridis. i eis.n. ipulsus nō ɔuēit, qm̄ fridi
tas medicie eoꝝ auget malitiā, ⁊ ei⁹ subāʒ viscosiorē ⁊ gros
siorē efficit, q̄re solo trāsmissu eoꝝ mā repellit̄, ⁊ cal'itas se/
cū iūcta i trāsmissiōe adiuuat viscositatē icidēdo, ḡssitiē sub
tiliādo, ⁊ viā trāsmissiōi parādo, ⁊ q̄litatē ēt māe alterat. Et
puto ꝙ p̄dict⁹ mod⁹ fit ƀm veꝝ intell'm auctoꝝ. ¶ Et scias
h̄ ꝙ indicatiōe sūpta a q̄litate māe in v̄a repulsione fridiora
iuncta cū hūiditate ɔueniūt in herisipilla ⁊ infl'one min⁹ fri
da ɔiūcta cū siccitate. Et h̄ est qd̄ ƀm pl'm in ope dʒ fieri, ve/
rū indicatiōe sūpta a mō sube, q2 colera est subtilis apta ⁊ i/
bibi ⁊ sanguis nō, ⁊ adhuc i col'a nō timet̄ de igrossatiōe ei⁹
⁊ iduratiōe ei⁹, sic̄ timet̄ d̄ igrossatiōe ⁊ induratōe sanguis.
Ipse est.n. apt⁹ indurari plusq̄ʒ col'a ⁊ sic in herisipilla ɔuēit
repcussio large sūpta plusq̄ʒ in flōne. ⁊ indiget i curatiōe ei⁹
fridiorib⁹ q̄ʒ flōn vt ingrosset̄ ⁊ cōgelet̄ ⁊ imobilitet̄ ⁊ idi/
get cū his stipticis: ⁊ aliqñ stipticiorib⁹ q̄ʒ in flōne, ⁊ h̄ esset
qñ col'a faciēs herisipillā eēt vltie subtilitatȷ̄ ⁊ dispōnis ad i/
bibi in porositatibus mēbri, q̄re in curatiōe ei⁹ eget̄ ingros
satiōe phibēte ibibitionē ⁊ reddēte colerā magis aptam re
pulsioni q̄ʒ ibibitiōi, ⁊ egeret̄ pp dictā cām ɔstrictiōe ⁊ vnio
ne poroꝝ mēbri q̄ meli⁹ mēbꝝ a se exprimat mām ad ipʒ d̄/
fluxā: ⁊ ad hanc intētiōeʒ. dixit Aui. opʒ vt sit infridatio ei⁹
in p̄ncipio stipticatiōis fortis adeo vt forsan augmētet̄ eius
stipticitas supra ei⁹ frig⁹. locut⁹ aūt ē dubitatiue: q2 rarissi/
me euēit ꝙ sit col'a tāte subtilitatȷ̄ ꝙ ad curationē egeat̄ me
dicamine frido ⁊ stiptico stipticitate vincēte friditatē eius.
Si tñ ɔsiderent̄ remedia auctoꝝ q̄ʒplima eoꝝ repient̄ in fri
ditate ⁊ stipticitate inflōne ⁊ herisipilla: ⁊ ƀʒ hūc mo^m pces
sit Almā. i 7°. ⁊ multi aliȷ̄ in curatiōe flōnis ⁊ herisipille sil'.
¶ Siplicia ḡ repcussiua pura st̄ ista lactuca portucula. endi — Repercus/siua sim/plicia.
uia. scariola. solatrū sempuiua. vmbilic⁹ veneris. vesicaria.
iusq̄amū. acetū. album̄, oui. cāphora. mādragora. folia vitȷ̄.
folia salicis. folia cānaꝝ ⁊ silia. ¶ Et de ɔpositȷ̄ st̄ cerotū Ga — Cōposita
le. cerotū de sandalis vng^m frm̄ cofonis ⁊ populeon ƀm Ni
colaū, ⁊ scias ꝙ aliqñ repit̄, sʒ icōgrue ⁊ iproprie dcm̄ ꝙ re/
pcussiua euacuāt ⁊ resoluūt qd̄ p tāto dcm̄ est p q̄ʒto mām
currentē ad mēbꝝ repellunt ⁊ apatis augmētū phibent ⁊
reliquias facilius extractui ⁊ resolutioni parant.

¶ De medicina resolutiua. Ca. lxxix.

Edicina resolutiua. dixit Aui. ē cui⁹ p/
p̄etas ē vt supet hūorē faciēdo
ipm vaporē ⁊c̄, Alia lr̄a hʒ. vt sepet hūorē. s. a
suo toto, q2 sepet ptē ei⁹ vel sepet totū hūorē in
ml'tas ptes faciēdo hūorē ɔuerti in vaporē ⁊ exh̄ēdo ipʒ. s.
isensibil'r a loco in q̄ erat ɔtēt⁹, ⁊ p hāc cāʒ aliqñ euaporati/
ua vocat̄. ⁊ h̄ fac̄ euaporādo ptē post ptē donec assiduitate
sue opōnis faciat illd̄ qd̄ ex eo remāet totū vaporē. ¶ Aꝝ.
p̄ pblematū. pble. 30. loq̄ns de me^na resolutiua. dixit. ꝙ vt⁹
cataplasmatȷ̄ intelligēs de me^na resolutiua q̄uolʒ exteri⁹ mē
bro approxiata duplex ē vna ē ꝙ p ipsaʒ fit aptio. i. sepatio
hūoris in ptes ⁊ euaporatio. i. ɔuersio illi⁹ hūoris i vaporē
⁊ ipsi⁹ vaporis ex̄ctio poris aptis. 2ª vt⁹ ē ꝙ p ipāʒ resoluit̄
caliditas ex̄nea a loco in q̄ cōtinet̄ humor siue fuerit apans
siue nō, ⁊ sic mutat̄ sanies. i. humor mutat̄ a dispōne sania/
tiōis ⁊ nō fit sanies neq̄ʒ gñat̄, ⁊ h̄ q2 humor ille resoluit̄ q
poterat in saniē cōuerti. Facit aūt opōnē suā cum caliditate.

¶ Caliditas tñ ei⁹ ad h̄, vt ponit̄ in gradu pōt dupl'r ɔside/ — Caliditas medicine resoluti/ue pōt du/pliciter ɔsiderari.
rari. vno mō ɔparādo ipsā ad corp⁹ tēperatū ⁊ vt sic hʒ lati
tudinē magnā. puta a p̄ gradu vsq̄ʒ ad 4^m iclusiue, ita ꝙ pt
eē cal'a in p̄ gradu vt camomilla: vt in 2° vt yreos ⁊ in 3° vt
aristologia: ⁊ i 4° vt castoreū ⁊ euforbiū. Et resolutiua cal'a
in p̄ gradu: vel paꝝ vltra p̄^m gradū st̄ resolutiua sine attra/
ctiōe q̄ pprie vocant̄ anodina siue mitigatoria. reliq̄ v̄o oīa
st̄ resolutiua cū attractiōe ⁊ multi ɔcedūt resolutiua sine at/
tractōe posse applicari corpi mūdo, ⁊ ēt imūdo siue repleto
añeūonē. Reliq̄ v̄o nō d̄bēt approxiari corpori repleto nisi
p̄missa eūatiōe, q2 attraherēt ad locū nō forte min⁹ vel plus
q̄ʒ eēt illud qd̄ resoluerēt. Scd̄o mō pōt ɔsiderari ɔparādo
eā ad humorē in quē agit in ɔuertēdo ipm in vaporē: ⁊ isto
mō oīs me^na resolutiua dʒ eē itēse cal'a, qm̄ vt sic hʒ supare
⁊ vincere hūorē resolubilē, ⁊ q2 hūor resolubil' est diuersus
in q̄litate sua cal'a vel frida: ⁊ i mō sue sube subtili vl' grosso,
iō intēsio caliditatȷ̄ medicie resolutiue dʒ variari p diuersos
grad⁹ ƀm ꝙ meret̄ ɔpl'o ⁊ mod⁹ sube hūoris ipsi⁹. ¶ Va/
riat̄ insup caliditas medicine resolutiue rōne mēbri in q̄ ɔti
net̄ hūor ƀʒ ꝙ est cal'e vel fride ɔpl'onis: ⁊ ƀʒ ꝙ ē ɔpōnis dē
se ⁊ solide vel rare ⁊ porose: ⁊ ƀm ꝙ ē supficiale vel pfundū
siue ppinquū ⁊ remotū: ⁊ ƀm ꝙ est sensibile vel isensibile,
aut hebetȷ̄ sensus: aut ƀm ꝙ est cū dolore ⁊ sine dolore; aut
pauco dolore. Oīa.n. ista diuersificāt gradū vl' māsionē gra
dus caliditatȷ̄ me^nc resolutiue. put in seq̄nti sermone dicet̄.
¶ Et auctores ponētes medicias resolutiuas tā simplices
q̄ʒ ɔpositas: exēplificāt de medicis cal'is ⁊ siccis, ⁊ sic inuūt
ꝙ caliditas resoluēs dʒ eē iuncta siccitati: ⁊ sic ē v̄itas. sicci/
tas.n. iuuat in finiēdo hūiditatē resoluendā, ⁊ eaꝝ suba dʒ
eē subtilis penetratiōi apta nō grossa: queādmodū est suba
stipticoꝝ ⁊ pōticoꝝ ne claudat poros ⁊ phibeat ei⁹ virtutē
puenire ad locū hūiditatȷ̄. Dicūt ḡ ꝙ qñ Hal. sup 3° tegni. di
xit ꝙ caliditas resolutiua dʒ eē associata hūiditati nō itelle
xit de v̄o resolutiuo. Sʒ de mollificatiuo, qd̄ resolutiuū ibi
vocauit. Et medicina quidem resolutiua aliqñ iproprie vo/
cat̄ dissoluens vel dissolutiua veꝝ ipsa differt a vere dissol/
uente: vt in sequenti dicetur sermone,

¶ De medicina maturatiua. Cap. lxxx.

Ad clariorē noticiā medicie maturati/
ue est sciēdū tres eē altera/
tiōes q̄ in hūorib⁹ nr̄i corpis fiūt sic̄ dixit Gal.
5. de simpli. me^na. ⁊ ƀʒ Hal. q̄ꝝ vna ē v̄a fcā ƀm
cursuʒ nālē: q̄ vocat̄ digō i iuuatiuo: q̄lis ē alte
ratio q̄ fit cibi in stō apud ɔuersioneʒ hūoris. s. kili gñati ex
illo cibo in viscerib⁹. s. epate ⁊ vēis, aut qñ nutrit̄ ex eo vnū
q̄dq̄ʒ mēbroꝝ p illd̄ vēit ad ipʒ ex illo hūore ⁊ fit ista altera
tio a nā. s. v̄tute digestiua mediāte calore nāli solo aut adiu
to p artē: ⁊ a calore nāli alteri⁹ hois vel alteri⁹ aial' vt catu
li: ⁊ ista alteratio fit s' in mā benigna ⁊ bōa. ¶ Alia alt'atio
est p̄ter cursū nālē q̄ vocat̄ putredo vel putrefactio q̄ fit a
calore ex̄neo ⁊ innāli solū in mā mala ⁊ ex̄nea ⁊ derelicta a
regimie nāe. ¶ Et 3^a ē alt'atio media int̄ p̄dcās q̄ vocat̄ sa/
niatio q̄ fit ex actiōe caloris nālis ⁊ inā' sil' in mā media nō
oīno benigna nec oīno maligna q̄ nō est a regimie nāe dere
licta: veꝝ q2 in loco ɔtinet̄ in trāspirato a calore arripit̄ ex̄
neo ⁊ innāli. p̄dci tñ calores. dixit Hal. nō agūt in māʒ illā
eq̄l'r: imo illa mā plus recipit actionē caloris nāl' q̄ʒ accñtal'
⁊ iō ista alt'atio pl⁹ tēdit ad nāʒ digōnis q̄ʒ putrefactōis. vt
pʒ p colorē. odorē. ⁊ mo^m sube māe saniate, pp quā cāʒ Ga
le. eā mēbris radicalib⁹ assimilauit: ⁊ ppea dixit Ga. vbi. s.
ꝙ saniatio ē vna de opōnib⁹ nālib⁹: qm̄ ē alt'atio in q̄ ē ali/
qd digōnis. fit.n. p̄ncipal'r a nā. s. v̄tute digestiua agēte vt il
lā māʒ d̄ducat ad benignū, ⁊ q2 mā nō est tal' ꝙ possit v̄e ad
benignū deduci: iō efficit in ea dispōnes q̄ʒtū est ei pol'e sil'es
⁊ ppinquas dispōnib⁹ māe vere ad benignū deducte. Fac̄
aūt opōnē suā p̄dictam virtus digestiua mediante calore nā
li mēbri in quo ɔtinet̄ mā saniāda: in qua actiōe nihilomi

atus recipit iuuam a dicto calore innāli ⁊ insup recipit iuua/
mentū in saniādo mām dictā a medicina maturatiua siue sa/
niatiua: q̄ ēt aliqñ dr̄ digestiua supra mēbꝝ apposita q̄ est il/
la dixit Aui. cuiꝰ ꝓprietas est vt acq̄rat hūori digōnē: q̄ñ ca
lefacit humorē cū eq̄litate: cuius calefactionis eq̄lis non est
subtile a grossa diuidere ⁊ sepa͞re sicut caliditas fortis adu/
stiua facit: imo est subtile ⁊ grossuꝫ sil̄ decoquere ⁊ ꝑmiscere
¶ Et dixit Aui. ꝙ in medicina maturatiua est v͞tus ꝯtentiua
nō intelligēs ꝓp͞rie. nō. n. dꝫ esse sicca a qua ꝓuenit retentio
vera: sꝫ ꝑ hanc retentionē intellexit quādā poroꝝ mēbri clau
sionē quā medicina maturatiua efficit ꝑ subāꝫ suā. dꝫ enim
esse viscosa: ⁊ ꝑ viscositatē sue subē poros claudit: quoꝝ clau
sione mā sanāda magis ⁊ melius tenet̄ applicata caloribꝰ di
ctis in eis agētibꝰ: quoꝝ etiā clausiōe mā sanianda ipsi calo
res interiꝰ tenent̄ clausi. Uñ ⁊ fortificant̄: ⁊ maxie calor nā/
lis qui a calore equali: medicine etiā vigorant̄: vñ citiꝰ ⁊ me
lius maturatio perficit̄. ¶ Dixit. n. Aui. 2. cañ. trac. ꝑ cap̄ de
opōnibꝰ medicinaꝝ singulariū. ꝙ in medicina maturatiua
dꝫ esse v͞tus cōtentiua. i. virtus inuiscans ⁊ opilās ⁊ retinēs

Duplici de cā͞ medicia maturatiua dꝫ esse viscosa.

mām quousqꝫ digerat̄ ⁊ nō resoluat̄ laboriose ⁊ nō sepet̄ hu
midū a suo sicco: nō sepet̄ subtile a grosso terrestri: ⁊ est adu
stio. s. q̄ñ talis sepatio fit vel. i. sic facit ⁊ sepat adustio. ¶ Du
plex ḡ est cā: q̄re medicia maturatiua dꝫ eē viscosa: vna est vt
ꝯtineat̄ calor nālis interiꝰ ⁊ nō exhalet: sꝫ vigoret̄. naꝫ calor
nālis vnitꝰ multiplicat̄ ⁊ multiplicatus vigorat̄ ⁊ vigoratꝰ
ꝯuertit se sup māꝫ ⁊ digerit illā. 2a cā ē vt nō accidat ex actio
ne vtriusqꝫ caloris: ⁊ maxie innālis hūidi subtilis resol̄o ⁊
remanētia grossi si. n. fuisset apitiua poroꝝ ⁊ exalasset calor
⁊ subtile resolutū fuisset. ¶ Scias ꝙ nō est neciuꝫ oēm me/
dicinā maturatiuā esse viscosaꝫ opilātē: sꝫ tūc opꝫ applicare
medicinā maturatiuā viscosaꝫ opilātē, q̄ñ calor nālis eēt de/
bilis in cōpōne ad mām saniādā: vñ necesse est vt multiplicet̄
⁊ roboret̄: q̄d facit medicina viscosa mō dicto. Dixit. n. Gal.
vbi supra. ꝙ mena cuiꝰ lꝫ est ꝓpetas ē vt sit ꝯglutinatiua: q̄m
nō est nec̄e nobis nisi vt addamꝰ in subāꝫ calitatis innate. i.
augeamus q̄ꝫtitatē eius nō in eius q̄litate: quare opꝫ vt opi
lemꝰ poros corꝑis ⁊ claudamus vapores interius. Et ꝙ nō
sit neciuꝫ omne maturatiuū eē viscosuꝫ pꝫ de aqua tepida q̄
maturat, ⁊ de mēbro applicato sup locuꝫ in quo ꝯtinet̄ mā:
⁊ maxime de vola manus. Dixit enim Gal̄. ꝙ si possibile eēt
ꝙ manus nō sepet̄ a mēbro: de quo volūtas est vt aperiat̄. i.
maturet̄ vel aperiat̄. s. post maturationem: aut occurreret ei
membꝝ aliud sꝑ aperiret̄ velocius: q2 velocius maturaret̄.
Duo eniꝫ sūt que faciunt maturationē. s. caliditas eq̄lis me/
dicine ⁊ eius viscositas. ⁊ ꝓpter hoc vtimur maturatiuo al/
tero dictoꝝ duoꝝ modoꝝ. s. aut calefaciēte tēperate aut vi/
scoso opilāte poros ⁊ coarcente caliditatem intrinsecus: nec
est necesse ꝙ oē maturatiuū viscosuꝫ sit tēꝑate cal̄m: q2 imo
pōt esse frigidū: vt pꝫ d̄ malua ⁊ sicla ⁊ violaria farina ordei.
⁊ silibꝰ tūc tñ medicina est maxie maturatiua q̄ñ sil̄ est tēpe
rate calida ⁊ viscosa. Calidū. n. dixit Hip. 5° affo. est saniē fa/
ciens saniatio. n. est quedā digestio: ⁊ ois digestio fit a cal̄o
4° meteo. Si ergo frigida aliqñ ab auctoribus ponant̄ ad

Frigida aliqñ per accñs maturare.

maturationē nō faciūt illud: q2 ꝑ se hēant maturare: sꝫ ad re
mouendū ꝓhibens maturationē vt magnā inflāmationem
inducētē corruptionē nō digōnē: ⁊ sic pōt dici ꝙ frigida ma/
turēt ꝑ accñs: ⁊ isto mō reperit̄ de solatro ⁊ iusqamo ⁊ mul/
tis alijs frigidis q̄ sunt maturatiua. ¶ Et scias ꝙ q̄ꝫuis ma
turatiuū viscosuꝫ sil̄ cū calore nāli coarcet interius calorem
ex͞neū ⁊ vapores q sunt cā corruptiōis: nihilominꝰ mā ma/
turat̄ ⁊ nō corrumpit̄: q2 plus pōt calor inatꝰ in digerēdo ⁊
maturādo q̄ꝫ calor extraneꝰ possit cū illis vaporibꝰ in corrū

De cōpl̄one medicine maturatiue.

pendo. ¶ Qualis aūt debeat esse ista calitas medicine matu
ratiue ⁊ eiꝰ gradus. dixit Gal̄. vbi supra. ꝙ cōplexio medici
ne iuuantis in gñone saniei est cōpl̄o tēperata silis nāe cor/
poris in quo fit illud. Et Serap. vbi supra. dixit. ꝙ cōplexio
que adiuuat ad gñandū saniē dꝫ esse tēperata silis nāe cor/
poris in quo administrat̄. nā medicina maturatiua nō hꝫ fa
cere opōnē suā. s. iuuam in saniando cū qualitate sui caloris
scilꝫ tm̄: sꝫ potius cū q̄ꝫtitate eiꝰ. s. quā efficit in calore nāli:
cuius q̄ꝫtitatē multiplicat caliditas medicine eq̄lis ⁊ inuisca
tio eiꝰ qua opilat poros ⁊ ꝯtinet ipꝫ in mēbro ⁊ ꝓhibet ipꝫ
ab exalatione. Et Aui. dixit opꝫ vt medicinaꝝ maturatiua/
rū caliditas sit ꝓxima. i. silis caliditati corꝑis. s. cui approxi/
mari dꝫ q̄ꝫtū est pol̄e ⁊ nō solū dꝫ eē silis ꝯpl̄oni corꝑis: sed
⁊ mēbri cui dꝫ applicari: vt dixit Auer. ¶ Et q2 corꝑa ⁊ mē
bra sūt valde varia in cōpl̄one sua habēt eniꝫ latitudinē ma
gnā in caliditate in qua quedā sunt magis cal̄a: ⁊ quedā mi
nus: ita dixit Sera. dꝫ variari in caliditate medicina matura
tiua: q2 quedā erit calida magis ⁊ quedā minus. ¶ Et dicūt
ꝙ latitudo caliditatis medicine maturatiue est a ꝑma man/
sione ꝑmi gradus vsqꝫ ad secūdā māsionē scd̄i gradus inclu
siue: cuiqꝫ corꝑi ꝓpria corrñdeat medicina maturatiua sibi
silis. ¶ Et dixit Sera. ꝙ medicina maturatiua nō recipit va
rietatē solū penes varietatē corpoꝝ ⁊ mēbroꝝ: verū etiā pe
nes varietatē humoris maturādi: alia. n. est medicina matu
ratiua humoris calidi: ⁊ alia hūoris frigidi variata fꝫ diuer
sos gradus caliditatis ipsius: q2 ergo medicina maturatiua
dr̄ esse silis cōpl̄oni humane: ⁊ cōplexio hūana est cal̄a ⁊ hu
mida: sic ⁊ medina maturatiua. Dixit Gal̄. vbi supra. dꝫ esse
calida ⁊ humida: ⁊ ita ꝙ nō solū dꝫ esse ei silis in caliditate,
sed ⁊ in hūiditate: ⁊ iō si aliqñ cū medicinis maturatiuis re/
peritur mixta aliqua medicina sicca: non est: q2 ꝑ se faciat ad
maturationē: sed est: aut ad corrigēdū: aut ad ꝓhibendū ⁊
remouēdū ipediēs maturationē. ¶ Dicūt. apparet ex dictis

De electione medicie maturatiue.

ꝙ medicia maturatiua dꝫ eligi ⁊ poni in gradu penes duo. s.
penes ꝯplexionē corpoꝝ ⁊ mēbroꝝ: ⁊ penes diuersitatē hu/
moꝝ: quapp̄ fit ꝙ in exituris calidis existētibꝰ in mēbro ca/
lido medicine maturatiue debent eligi in gradu remissioris
caliditatis: vt in ꝑma māsione ꝑmi gradus. Et in exituris ca
lidis exñtibꝰ in mēbro frigido debēt eligi medicine matura
tiue in caliditate tēperate vel paꝝ declinātes versus remis/
sam caliditatē: vt que sit calida circa finē ꝑmi gradus: vel in
2a māsiōe eiꝰ Et fit ꝙ in exituris frigidis exñtibꝰ in mēbro
frigido debēt eligi mene q̄ sunt in vltio calitatis maturatiue
vt q̄ est cal̄a in 2a māsiōe scd̄i gradꝰ: ⁊ in exituris fridis exñti
bus in mēbro cal̄o debent eligi mene in calitate tēperata vel
paꝝ declināte v͞sus itēsiuā: vt q̄ est cal̄a in fine ꝑmi gradus:
aut ꝑnᵒ scd̄i. Et ꝯsil̄r sunt eligēde in eadē ꝯpl̄one hūida. Si
enim fuerit exitura mollis in mēbro molli mena dꝫ eligi sic/
ca. i. minus hūida ⁊ ecōuerso. Et si fuerit exitura q̄ est mollis
in mēbro duro: aut exitura dura in mēbro molli dꝫ eligi me
dicina in humiditate tēꝑata: ⁊ tu cōsidera dicta istoꝝ. ¶ Et
est sciendū ꝙ medicina maturatiua nō soluꝫ dꝫ esse calida ⁊
humida potētia: sꝫ ēt actu: ita ꝙ nō dꝫ administrari actu fri/
gida: neqꝫ in forma sicca ⁊ dura. ¶ Et scias. ꝙ vsus medici/
ne maturatiue est ad duo. s. ad maturādū exituras: ⁊ de ista
potissime intelligit̄: ⁊ ad digerēdū vulnera ⁊ faciendū in eis
saniē. Et de ista. dixit Aui. ꝙ vnguēta mollificātia ⁊ hume/
ctātia mēbꝝ ⁊ leniētia ipm sunt cā ꝙ sanies in mēbro debi/
li digerat̄. ¶ Maturatiua aūt simplicia sunt a q̄ cal̄a tēpera

Medicie maturatiue simplices.

te vola manus applicata: adipes ⁊ pinguedines: ⁊ alia vn/
ctuosa tēperate calitatis: ⁊ ista nō debēt eē salita: q2 sal red/
dit ea exiccatiua cū debeāt eē hūectātia ⁊ farina ordei ⁊ fru/
mēti: ⁊ farina sisami fenugreci ⁊ seīs lini panis frumētū ma
sticatū malua violaria sicla altea branca vrsina cepe lilij cepe
narcisi. cepe cōe allium rasina pix liquida ysopus hūida ce/
ra mum terbētina caulis anetū viride butyrū ⁊ medulle cer
ui: ⁊ vituli ⁊ carice pingues dactili maturi: passulle enuclea/
te ⁊ crocus: ⁊ ex istis multa pñt fieri ꝯposita. ¶ De illis aūt
ꝯpositis q̄ sūt in ꝑ gradu calitatis maturatiue. dixit Gal̄. 5°
de simp. medi. Et 2° ad Glauc. Et Aui. ēt sunt fomētatio siue
embrocatio ex aqua tepida ⁊ oleo tēperato. s. sil̄ mixtis cum
cōtusione multa: q2 sic acquiritur aque per oleū inuiscatio: ⁊

cataplasma ex farina tritici cuꝫ oleo ⁊ aqua tẽpate cocta: de
quo dixit Sera. ꝙ si debẽt administrari in apatib⁹ calidis de/
bent coqui tẽpate: ne ex multa decoctiõe acqrat calitatẽ ⁊ sic
citatẽ: ⁊ dꝫ in eo poni paꝝ ď oleo: ⁊ in apatib⁹ fridis eɔ᷒: q̃
dꝫ multũ decoq̃ ⁊ apponi multuꝫ de oleo. Et cataplasma de
pane cocto. s. facto de farina tritici ⁊ panis pur⁹. s. de farina
tritici mũda melior est q̃ꝫ fact⁹ de tota farina furfuris: ⁊ me
lior est q̃ꝫ panis ordeaceus: nã furfureus ⁊ ordeace⁹ sũt sic/
ci: ⁊ magis resoluũt q̃ꝫ suppurẽt: ⁊ sic emplꝫ de pane ordea/
ceo min⁹ suppurat q̃ꝫ de farina tritici: magis tñ ɔuenit apa/
tib⁹ inflãmatis. Empl̃m de pane aliq̃n ɔficit̃ sine oleo: ⁊ est
min⁹ cal̃m: ⁊ aliq̃n cũ oleo: ⁊ est tũc magis suppuratiuũ. Est
tñ min⁹ suppuratiuũ q̃ꝫ empl̃m de farina tritici: ⁊ est magis
siccũ rõne salis qď ponit̃ in ɔfectiõe panis ⁊ rõne fermẽti: ⁊
est q̃si me^m inter farinã tritici ⁊ empl̃m de pane furfuraceo.
Etistď ẽt emplꝫ. dixit Gal. dꝫ tẽpate decoq: nã multũ deco/
ctũ desiccatiuũ est: sꝫ magis ɔuenit in apatib⁹ difficile matu
rabilib⁹ q̃ꝫ min⁹ coctũ qď ɔuenit magis apatib⁹ calidis. Et
emplꝫ de pane. dixit Sera. ɔuenit apatib⁹ q̃ nõ maturant̃:
nisi in longo tpe: sꝫ qď fit de farina ɔfert magis apatib⁹ cali
dis: q̃ nõ est ita calꝫ: sicut illď nec desiccatiuũ: q̃ nõ est desic
catiuũ. ¶ Dixit Aui. ꝙ triticũ masticatũ est meli⁹ in hoc. s.
ad maturãdũ ⁊ ꝑprie furũculos q̃ꝫ empl̃m de farina tritici:
q̃ triticũ in masticatiõe recipit aliquã digõnẽ ⁊ ꝑmixtionẽꝫ
cũ saliua: vñ meli⁹ suppurat. Fit insup empl̃m de pane vel ď
farina in decoctiõe caricaꝝ vel alioꝝ maturatiuoꝝ: ⁊ aliq̃n
fit cũ pice. s. hũida: vel cũ pice. s. rasina ⁊ aliq̃ oleo. ¶ Matu
ratiuũ bonũ in mã cal̃a fit ex corticib⁹ radicuꝫ altee ɔfectis
cũ assũgia porci vel butyro. ¶ Aliud bo^m. ℞. farine frumẽ/
ti. lib. j. aq̃ decoctiõis caricaꝝ in q̃ postea imiscueris crocum
lib. ij. ⁊ deinde decoq̃ ad spissitudinẽ cũ assungia ⁊ butyro.
¶ Empl̃m maturatiuũ in mã frida ⁊ grossa. ℞. cepe coctũ:
alliũ coctũ ⁊ corticẽ radicũ altee ⁊ frumẽtũ ⁊ farinã fenugre
ci ⁊ ɔfice cũ assungia porci. ¶ Aliud. ℞. cepaꝝ ⁊ alleoꝝ co/
ctoꝝ sub cinerib⁹. añ. lib. j. radicũ lapacij coctaꝝ. lib. s. vitel
los. v. ouoꝝ coctoꝝ farine fenugreci. ℥. iij. fermẽti. ℥. j. s. assũ
gie porci. lib. ij. ⁊ ɔfice ex eis empl̃m. ¶ Empl̃m factũ ex fa/
rina seis lini melle ⁊ assũgia decoctis cũ succo ebuli ⁊ poro/
rũ oẽꝫ exiturã matura sepi⁹ superpositũ cal̃m. ¶ Et hoc idẽ
faciũt folia cauliũ ɔtusa cũ assungia porci: ⁊ sub cineribus
cocta. Et hoc idẽ opat̃ si cepe cõcauatũ ⁊ oleo repletuꝫ ⁊ in
cineribus coctũ appositũ solũ vel mixtũ cũ lumbricis terre
ɔtusis ⁊ fermẽto. ¶ Dicit̃ 14° ɔti. ꝙ viscus mixt⁹ cũ rasina
pini ⁊ cera ꝑm ptes eq̃les maturat oia apata manifesta.

¶ De medicina mollificatiua siue lenitiua. Cap. lxxxj.

M Edicina mollificatiua dicta etiã lenitiua
dupl̃r sumit̃ vel sumi repit̃: vno
mõ cõiter ⁊ large: ⁊ sic sumit̃ ꝓ ea q̃ hꝫ remolli/
re quãcũq̃ duritiẽ. Alio mõ stricte ⁊ sic sumit̃ ꝓ
medicina q̃ solũ hꝫ remollire apa induratũ: aut
soliditatẽ remanẽtẽ in vulneribus vel neruis vel iuncturis.
Res dura dr̃ q̃tuor modis. ¶ Et pp noticiã hoꝝ est sciendũ ꝙ res dura dr̃ q̃tuor mo/
dis. Uno mõ de re indurata a frigido intẽso diutius applica
to: nã talis frigidi est ingrossare hũidũ ⁊ coartare mẽbrũ ⁊
hũidũ rei cõprimẽdo exprimere: ⁊ sic rẽ durã dimittere de q̊
dixit Hip. 5° affo. ꝙ fridũ cutẽ indurat: ⁊ nõ solũ cutem: sꝫ ⁊
carnẽ ⁊ neruos ⁊ chordas: sꝫ cutẽ magis: q̃ imediati⁹ ei oc
currit. Alio mõ dr̃ de re indurata a calido. Calidũ. n. vt dixit
Aꝝ. 4° meteo^r. hũidũ rei resoluẽdo terrestrificat subtile: ⁊
indurat reliquũ grossuꝫ. 3° mõ dr̃ de re indurata a sicco: sic/
cũ. n. vt ibidẽ voluit Aꝝ. sbtile hũidũ ɔsumit ⁊ relinq̃t gros
suꝫ induratũ. 4° mõ dr̃ de re indurata pp plenitudinẽ suã: res
eniꝫ m̃ltũ plene dure fiũt: vt vter ⁊ vesica appet tactui dura, ⁊
hoꝝ modoꝝ q̃dã sũt veri ⁊ ꝑprij: ⁊ q̃dã iproprij. dixit Ga.
5° de simp. medi. cũ dicim⁹ ꝙ aliqď mẽbrũ corpis induratũ
est nõ dicim⁹ illud, nisi q̃n cõpam⁹ essentiã ei⁹ hãc iduratio/
nẽ patiẽtẽ ꝑter viã nãlẽ cũ eẽntia ei⁹ nãli q̃ fuerat, mõ id qď
nõ cedit: neq̃ flectit̃ ꝑ se q̃n est plenũ nõ est durũ: q̃m res ple
na: sicut est vter: aut vesica plena nõ cedit: neq̃ flectit̃ per se:
⁊ tñ neq̃ ɔprehẽdẽs: neq̃ cõprehẽsuꝫ indurat̃ plusq̃ꝫ fuerit:
neq̃ acq̃rit subaꝫ aliã egressaꝫ ab essentia q̃ fuerat ei: sꝫ senti
tur tm̃ cũ iã fuerit añ illud mollis. Et ego noio illud qď est
ꝑm hũc modũ ꝓhibẽs tactũ: ⁊ nõ noio ipꝫ durũ. ¶ Dixitq̃ — Quo medicia molificatiua diuersis duritieb⁹ opponat.
ibidẽ Gal. corpoꝝ q̃ indurant̃ nõ est dispositio vna: ⁊ simil̃r
nec eoꝝ medicatio erit vna: q̃m induratũ ex siccitate idiget:
vt humectet̃ sicut siccitati opponit̃ hũectatio. Et induratuꝫ
pp repletionẽ idiget vt euacuet̃: sicut repletioni opponitur
euãtio. Et induratũ pp ɔgelationẽ indiget vt calefiat sic ɔge
lationi opponit̃ calefactio. Et si cãe induratiõis essent cõpo/
site: medicatio dꝫ eẽ ɔposita. Si. n. fuerit induratũ a frigidi/
tate ⁊ siccitate sil̃ indiget vt sil̃ calefiat ⁊ humectet̃: nõ tñ cuꝫ
medicinis tẽpate calidis ⁊ hũidis quales sunt q̃ maturant:
imo cũ calidiorib⁹ ⁊ humidiorib⁹: opꝫ. n. ꝙ medicina sit ca
lidior ꝑm ꝙ vincit frigiditas ⁊ hũidior ꝑm ꝙ vincit siccitas.
¶ Et q̃ꝫuis oĩs medicina remouẽs idurationes ꝑdictas pos/
sit dici mollificatiua nõ dr̃ nisi illa q̃ lenit corpa indurata pp
frigiditatẽ ɔgelatã: siue illud induratũ fuerit mẽbrũ: siue hu
mor: imo maxime ꝓprie q̃n in mẽbro est humor induratus.
Dixit. n. ibidẽ Gal. medicina mollificatiua: siue lenitiua non
vtunt̃ ꝑm oẽs dictos modos induratiõis: imo nõ volũt per
eã: nisi illud qď lenit corpa indurata pp frigiditatẽ: ⁊ ꝑcipue
si fuerit: in eis humiditas coartata ꝑm semitam egressa cur/
su nãli sicut est in mẽbris in q̃bus est apa duruꝫ. Medici. n.
dixit Gal. intelligũt per medicinas lenitiuas illas q̃ sanant
apata dura facta ⁊ mẽbꝝ qď est induratũ ⁊ exiccatũ. ¶ Et
Serap. dixit. dico ꝙ medici appropriãt dicto eoꝝ in medici
na mollificatiua medicias q̃ opant̃ in vna hora. i. sil̃ in eodẽ
tẽpore duas opõnes: ⁊ vna eaꝝ est ꝙ dissoluunt illud qď est
innodatũ. Et 2ª est ꝙ resoluunt illď postea. Et ꝓinde curant
apata dura q̃ sunt ex flegmate indurato ⁊ ingrossato: qď est
ɔdensatũ in poris. ¶ Et Auer. 5° coll̃ꝫ. dixit. me^{ne} mollifica
tiue appropriant̃ multũ in arte me^{ne} ad apata dura densata
lapidea q̃si hñtia insensibilitatẽ q̃ apata gñal̃r fiũt ex hũori/
bus grossis q̃ sũt: aut melia: aut flegma grossuꝫ: aut cõposi/
ta ex ambobus. sup. aut hũores q̃ lꝫ nõ sint nãl̃r grossi vt sã
guis ⁊ colera, sunt tñ postea ingrossati a frigido indurãte ⁊
hũidũ ipsoꝝ exprimẽte remanẽte sicco ⁊ ipsuꝫ hũidũ ɔden
sate, aut sũt ingrossati a calido resoluẽte subtile ⁊ derelinq̃n
te grossuꝫ siccũ: sicut. n. in ꝑcedẽtib⁹ patuit. Apata flõnica ⁊ — Quo fiãt apata dura: a calido ⁊ a frigido.
alia ẽt dictis duob⁹ modis idurari pñt ⁊ iõ idurant̃: aut pp
supfluã administrationẽ frigidoꝝ in ꝑncipio: aut pp supfluã
administrationẽ resolutiuoꝝ: verũtñ auctores plurimi men
tionẽ fecerũt in hoc ca° de apatib⁹ flãticis derelinquẽtes no
tũ de alijs: ⁊ hoc est dictis eoꝝ in plurib⁹ alijs locis: aut fece
runt hoc: q̃ plurima apatũ que sunt vel fiũt dura sũt radica
liter flãtica: aut q̃ q̃uocũq̃ fuerint radical̃r pꝰst induratio/
nẽ eoꝝ reducunt̃ ad nãm flãtis grossi ɔdensati: aut forte: q̃
nã me^{ne} mollificatiue cũ duab⁹ q̃litatib⁹ suis opponuntur
flãti: nõ aũt sic alijs hũorib⁹ vt patebit: ⁊ expresserũt solũ de
apatib⁹ iduratis a frido: aut q̃ dereliquerunt notũ de indu
ratis a cal̃o: aut q̃ vtpl̃m idurant̃ a frido: aut q̃ q̃ꝫuis idu/
rent̃ a cal̃o post iductionẽ iduratiõis reducta sũt exhalatis
ptib⁹ cal̃is ad nãm fridã. ¶ De ɔplõne hui⁹ me^{ne}. dixit Ga. — De cplõne medicine mollificatiue.
vbi supra. ꝙ est calida ⁊ sicca: ⁊ est pluris calitatis q̃ꝫ sit ɔpl̃o
corpis tẽpati: sꝫ tñ no ẽ fortis calitatis: ⁊ illď est: q̃m apa ⁊c.
durũ nõ incipit nisi ex mã viscosa grossa q̃ adheret ⁊ retinet̃
in foraminib⁹ ⁊ poris ꝑuis mẽbri in quo collecta est: cũ. n. re
soluit̃ qď est in illa mã de hũiditate tenui ⁊ ifrigidat̃ residuũ
qď est in mã ꝑuenit ad dispõnẽ sil̃ꝫ ɔgelati: ⁊ fit apa duruꝫ:
⁊ pp illud dicũt medici: ꝙ hec egritudo est frida: ⁊ ꝙ ei⁹ me
dicatio est cũ reb⁹ calidis: verũtñ pp illud qď cũ frigiditate
supflua est hũiditas fit pp illď ꝙ medicina cuꝫ qua curat̃ sit
cõposita: ⁊ sit ẽt sicca: q̃m indiget pp frigiditatẽ re cal̃i facien
te: ꝓpter humiditatẽ re exiccante: ⁊ indiget pp mãm extra/

neā supadditam in loco re que illam euacuet: veꝝ ista apata nō indigēt rebus que calefaciunt aut exiccāt laboriose: ⁊ ꝓꝑ illō fit ꝙ nō est aliqō mēbroꝝ qbus accidit apa durū qō medicet̄ cū medicinis calefaciētib⁹ calefactione vehemēti multa: neqꝫ cū rebus faciētib⁹ sil' vtrūqꝫ: qm̄ de ꝓprietate medicinaꝝ q̄ calefaciunt vehementi calefactione est ꝙ resoluant de humiditate que est in mēbro coartata resolōne laboriosa: ⁊ ꝓpter hāc cām exiccat̄ residuū qō in ea remanet donec fiat in termino ꝙ nō resoluat̄ amplius: ⁊ ēt medicine q̄ exiccant exiccatione vehemēti: q̄ꝫuis nō calefaciāt: tn̄ faciūt accidere in materijs viscosis in mēbris apatis apate duro siccitatē in vltimo fine: ⁊ nō faciunt illud mediāte euōne ei⁹ qō est de illā mā tenue ⁊ subtile: sicut faciūt medicie calide: imo faciūt illud ꝑ nās suas absqꝫ aliquo mediāte. Cū ergo ita sit dixit Gal'. nō sanant hꝰ egritudies: nisi medicie q̄ calefaciūt calefactione nō forti: ⁊ cū illo nō exiccāt vehemēti exiccatione. Uerūtn̄ caliditas dꝫ esse amplior q̄ꝫ siccitas: ⁊ sufficit vt sint in caliditate in scōo gradu: aut 3°. maxīe in p̄ma māsione ei⁹ ⁊ siccitate sint in gradu p̄mo. Et Sera. dixit. apata dura p̄dcā egēt medicis calīs ⁊ desiccatiuis: ⁊ nō dꝫ ꝙ sint fortes laboriose: sꝫ opꝫ ꝙ dissoluāt solū, ⁊ iō erūt in calītate secūdi gradus vel tertij: ⁊ in siccitate p̄mi gradus: ⁊ opꝫ. dixit Sera. ꝙ cū he sint ꝯglutinatiue. i. ꝯtinētes caliditatē iteri⁹: veꝝ nō multū: q̄ inq̄ꝫtū opꝫ ꝙ sint ꝑlime euōnis eius qō est in mēbro resoluēdo illud intm̄ opꝫ ꝙ sint minus ꝯglutinatiue ⁊ opilatiue poroꝝ: ⁊ hoc per respectū ad medicinas maturatiuas. ¶ Et dixit Sera. q̄ supfluitas ⁊ diminutio inuēte in corꝑib⁹ que sunt indurata: siue sint mēbra: siue hūores sunt multe diuersitatis. s. in plus ⁊ minus. sil'r opꝫ ꝙ medicine que curāt ea sint diuerse: ⁊ ideo aliqn̄ inuenim⁹ ꝙ sepum caprinū ⁊ adeps gallinaꝝ ꝯueniūt in mēbris siccis induratis: veꝝ iste due pinguedies sunt inter alia mollificatiua debiliores: ⁊ nō mollificāt nisi duritiē ꝑuā: verūtn̄ fortior pinguedine galline est pinguedo anatis: ⁊ fortior pinguedine capraꝝ est pinguedo yrcoꝝ: ⁊ pinguedo boum ēt est fortior ea: verūtn̄ min⁹ ping^ne yrcoꝝ. Et silr medulla cerui mollificat mollificatione multa: ⁊ post eā medulla vituli: ⁊ oēs iste me^ne sūt calide ⁊ tēpate in siccitate: ⁊ eaꝝ calītas fortior est siccitate ipsaꝝ: ⁊ ꝓꝑ hāc cām dr̄ ꝙ sunt calide ⁊ humide. Et nos qdē ꝯcessim⁹ eis hoc nomē: q̄ paꝝ elongant̄ a medicis que neqꝫ desiccant neqꝫ humectāt. mō ita est ꝙ q̄litas remissa respectu intēse pōt vocari noīe sue ꝯtrarie: vt hic remissa siccitas pōt appellari humiditas. remissum. n. comparatum intenso sepe ab auctoribus denoiatur noīe sui ꝯrij. ¶ Ex dictis pōt patere ꝙ capl'm qō Aui. fecit de medicina mollificatiua nō est de mollificatiua dicta a dictis auctorib⁹: eo ꝙ. A. dixit. ꝙ ipsa est illa cui⁹ ꝓprietas est vt ponat essentiā mēbrorū hn̄tiū poros spissos leniorē cū caliditate ⁊ sua humiditate. ⁊ accidit ex hoc vt pori sint latiores ⁊ expulsio supfluitatū que in eis cōtinent̄ facilior: sicut empl'm de aneto ⁊ de semine lini: ⁊ sic ista nō est que hēat remollire duritiē apatis: sed solū aperire poros absqꝫ hoc ꝙ mollitiē causet in mā indurata: ⁊ iō dn̄t ꝙ ista medicina mollificatiua ꝑm Aui. est illa quā ipse in de virib⁹ cordis relaxatiuā vocauit: ⁊ est illa quā Gal'. in 5° de simp. medi. appellauit aperitiuā. Et Sera. noiat eā mollitiuā. Quidā volūt dicere ꝙ sit idē cū mollificatiua siue lenitiua ꝑm auctores p̄dictos, sꝫ Aui. tacuit de operatione eius que est mollificatio mãe indurate ⁊ exp̄ssit de opōne que est poroꝝ aptio ⁊ paratio expulsioni: siue resolōni mãe cōtente: q̄ de p̄ma opōne erat notū etiā ꝓꝑ qd nois: sed de secūda nō sic. Et dicūt. ꝙ Aui. dixit. ꝙ ipsa operat̄ cū caliditate ⁊ humiditate. i. remissa siccitate: ⁊ fuit sic locut⁹ ꝑꝫ ꝙ cōcessum fuit a Serap̄. vt supra dictū est. Et dicūt. fortasse dixit cū humiditate: q̄ siccitas eius dꝫ esse remissa respectu caliditatis que dꝫ esse fortis: q̄ꝫuis non in vltimo: ne nimia humide mãe cōsumptione eā per amplius induraret que talis siccitas sic cōparata potuit ab eo vocari hūiditas. ¶ Et quidā dicūt. ꝙ Gal'. ⁊ alij auctores nō fuerunt locuti, nisi de mollificatione mãe indurate a frigido que certe fit a calido eliquāte qō frigidū cōdēsauit: ⁊ a siccitate remissa poros aperiente ⁊ iuuāte in ꝯsumptiōe hūidi. Et iō Aui. voluit declarare cū qb⁹ q̄litatib⁹ medicina mollificaret mām induratā a calō exiccāte: ⁊ dixit. ꝙ hoc facit cū caliditate ⁊ hūiditate. Uerūtn̄ caliditas dꝫ esse remissa: vt ꝑparet hūiditati que dꝫ esse itēsa. ¶ Et alij dicūt. ꝙ Gal'. ⁊ alij loquuti fuerū de mollificatione mãe indurate ꝑ viā ꝯgelationis ei⁹ a frigido non exprimēte humidū eius. Et Aui. hoc dereliquit notū ex dictis eoꝝ. Et voluit loq de mollificatione mãe indurate a frigido exprimēte ipsius humidū: vn̄ remanet vehemēter exiccata: ⁊ istius mollificatio fit cū caliditate opposita frigiditati: ⁊ cū hūiditate opposita illi exiccationi. ¶ Et vltra predictas me^nas nūeratas supra a Serap̄. que ēt ponunt̄ a Gal'. medicine mollificatiue sunt bdelliū armoniacū mellis alumne. i. mel ficuū: sicut dixit Sera. storax. s. liquida ⁊ radix euisci decocta in oleo: ⁊ radix cucumeris asinini ꝺcocta in aqua ⁊ folia malue decocta ⁊ nō decocta. ⁊ ex eis est cauda arietis pinguis qn̄ ponit̄ sup loco: ⁊ dimittit̄ donec putrescat ⁊ feteat. Et dixerūt Gal'. ⁊ Serap̄. ꝙ medulle adipes ⁊ ping^nes ꝑ quas querit̄ mollificatio debēt esse recētes: q̄ qn̄ antiquātur fit eaꝝ exiccatio fortior q̄ꝫ opꝫ ⁊ conuenit ēt hoc alijs vt bdellio armoniaco ⁊ storaci ⁊ hꝰ. Et debēt eē p̄dicte medulle ⁊ pinguedines sine sale: qm̄ sal exiccat exiccatiōe vehemēti. ¶ Et ex simplicib⁹ multa pn̄t fieri cōposita de qb⁹ est empl'm de melliloto diaqlon ⁊ silia. Et dixit Gal'. vbi supra. q̄ additio ⁊ diminutio inuente in corꝑib⁹ q̄ indurata sunt hac duritie sunt latitudīs multe: opꝫ necio que sanāt ea sint etiā latitudinis multe: ⁊ iō opꝫ eligere eas magis ⁊ minus mollificatiuas ꝑm maiorē vel minorem rei duritiem.

¶ De medicia eruptiua apatū ⁊ cauteriçatiua. Cap̄. lxxxij.

Edicine eruptiue exituraꝝ vt patere pōt ex dictis in cap° de exituris aliq̄ sunt debiles: ⁊ sūt ille in qb⁹ est v̄tus aperitiua poroꝝ subtiliatiua cutis ⁊ attractiua saniei versus supficiē cutis: vn̄ accidit cutis eruptio. Alie sunt fortes ⁊ sunt medicine corrosiue de qbus iam dictū est. Et alie sunt fortissime ⁊ iste sunt medicine adustiue caustice: siue cauteriçatiue: siue escarā faciētes. De qb⁹ in hoc ca° dr̄. ¶ Dixit. A. medicina cauteriçatiua est illa q̄ carnē corrodit ⁊ cutē adurit: ita ꝙ exiccat ⁊ indurat eā ⁊ ponit eā q̄si adustam: ⁊ fit suba ipsius cutis obstaculum opilans meatū humoris currentis: aut erectio in facie ipsius: ⁊ istud adustum vocat̄ escara: fit. n. escara ab ista medicina, q̄ ipsa corrodit ⁊ corrugat carnē sub cute existentē ⁊ attrahit humiditatem eius ad cutē: ⁊ permiscet̄ cuti vste: per cuius cōmixtionē cutis ipsa cōseruat̄: nisi. n. humiditas ista traheret̄ ad cutē: ⁊ ꝑmisceret̄ ei caderet cutis facta velut carbo sicc⁹ ⁊ sepat⁹ a carne sube ⁊ circūiacēte: ⁊ nō ꝯseruaret̄: sed mediāte illa humiditate cōseruat̄ inuiscata illi carni vel ossi subiacēti: sꝫ nō cōseruatur in vita: imo destructa est total'r eius complexio ⁊ mortificata: ⁊ suba haꝝ medicinaꝝ est grossa: ⁊ cōplexio earum est calida ⁊ acuta: sed q̄ ꝓfundata in suba grossa: ideo eius opatio est lenta tarda: sicut dixit Gal'. 3° de simpli. med.

¶ Medicie vesicatiue

¶ Habent tn̄ in cōplexione sua latitudinē multā ꝓꝑ qō fcm̄ est q̄eaꝝ quedā sunt debilioris opōnis que ꝓprie vocantur vesicatiue: de quibus sunt simplices ⁊ cōposite: ⁊ simplices sunt sicut cātarides cepe alliū scalōgia: sqlla mel anacardinū herba dicta planta lupina siue strāgulator lupi vel strāgulator leopardi: flamula vitis alba gumi edere recēs marsiliuꝫ anabula ⁊ aliespēs lacticinioꝝ: ⁊ lac ficus: hoc. n. lac ⁊ lac lacticinioꝝ vlcerat velociter ⁊ euellit carnē solidā q̄ est in iteriori pte fistule. flāmula vocat̄ a Gal'. 2° ꝺ simp. med. kinkig. Et dixit. vt ponit̄. 14° ꝯti. ꝙ carnē vlcerat sanā. Uelociter. n. dꝫ abijci primus cortex ipsius ⁊ accipi rasura interioris.

¶ Medicie cauteriçatiue

¶ Et Ras. ait ibidē. dico hoc est vnguētū forte ad vlcerādū

¶ Medicie mollificatiue diuersificāt̄ ꝑm diuersitatē mēbroꝝ ⁊ humorum.

tollat kinkig cum melle anacardino z reseruetur. ¶ Aliud bonū. ℞. puluerē cantaridarū z cōmisce cū pegula: z suppone z pōt reseruari absqꝫ ꝙ induret. ¶ Et earū quedam sunt fortiores: z sunt ex eis simplices calx inextincta z oēs spēs vitriolorū: z oēs spēs arsenicorū. Et ex simplicibus pñt fieri multa ꝯposita de qbꝰ est kalchidion: de q̊ dixit Ras. vbi supra. auctē aaron. ꝙ calcadion est calidū z violentū valde: z fit ex calce viua cantaride arsenico citrino z ruffo sale armoniaco z geçi ꝑtibus equalibus terant z cribellentur per siricū z distēperent cū aq̄ alkali z fiant inde trocisci z exiccentur. De qbꝰ dixit. ꝙ cauendum est: ne supponat carni sane. ¶ Quidā dicūt. ꝙ medicamē factū de calce viua incorꝑata cū sapone molli: z modico saliue inter oia obtinet ꝑncipatū. Et qdā dicūt. si vis fortiꝰ facere vt cauteriçet carnez vsqꝫ ad os adde de arsenico pisto z mollificato cū saliua z optime ꝑmisce: z fac inde baloctulā siue magdaleonē ꝫ q̄ꝫtitatē quā vis: z quā reqrit locꝰ vbi apponi dꝫ: deinde sepelies eā i puluere calcis viue: z sequēti mane inuenies eā in modū lapidis induratā: z iste lapis apponēdꝰ est loco z stricte ligādꝰ z dimittēdus ꝑ horas. xij. verū iste lapis in mora ꝑdit ꝟtutē z nō pōt seruari. Et iō dꝫ ꝯponi de nouo qñ illū vis oꝑari: z silr est de calcis baloctula dicta. Et auctores docuerūt ad remotionē escare apponi pinguia z vnctuosa vt illā fluxam z separabilem reddant: z vt dolorem sedent.

¶ De medicina sedatiua doloris. Cap. lxxxiij

Medicina sedans dolorez. dicit Gal. 5° de simplici medi. z silr Sera. z oēs alij est duplex: vna q̄ dr sedatiua vere: z alia nō vere: sed ꝫm actū tm̄. s. sicut diceret de hoie mortuo ꝙ dolor eiꝰ sedatꝰ ē ex eo ꝙ nō sentit dolorē. ¶ Et q̄ sedat dolorē vere ꝫ Auer. 5° colliꝫ. z ēt alios est duplex. Una q̄ sedat dolorē remouēdo cām eiꝰ. Alia est q̄ iducit oppm doloris. s. delitiā: z ista est q̄ vere dr sedatiua doloris. ¶ Sedās dolorē nō ve dr sedare dolorē ꝑ accñs: qr ꝓuat mēbrū sensu: aut idurat z ebetat ipꝫ: z sūt menc multe fridita tis quousqꝫ stupefaciāt mēbrū z minuāt sensū eiꝰ. ¶ Medicina vo sedatiua doloris ve: qr remouet cām doloris non est viiꝰ modi: sꝫ diuersorū: qr vna euāt plenitudinē: altera hūectat: altera exiccat: altera calefacit: z altera infrigidat: z ea q̄ reponit in gñe eiꝰ qd̄ euāt: aut qd̄ alterat ꝑꝑ h̄ ꝙ remouēdo aliquā egrinem dñr sedare dolorē nō merent dici sedatiue doloris ve: sꝫ potiꝰ curatiue egrinis z remotiue cāe eiꝰ q̄ est res q̄ cōicat oibꝰ menis liberātibꝰ ab egribꝰ. ¶ Medicie aūt veraciter sedātes dolorē iducēdo oppm eiꝰ sūt menc tēpate siles calori nāli: aut parū calidiores. s. intm̄ inq̄ꝫtū calor nālis erit refrigeratus a calore ipsiꝰ medicie ꝑꝑ resolōnē factā in ipso: z iste medicie sūt q̄ mitigāt dolorē ex qbuscūqꝫ cāis: siue calidis: siue frigidis: siue nālibꝰ: siue inālibꝰ: z hoc iō: qr augmētāt calorē nālē q est instrꝫ nāe ad oꝑandū ꝑ oēs ꝑtes corꝑis. Dñat. n. tūc nā sup malā cōplōnē faciētē dolorē: z sup oēm cām eiꝰ: z opꝫ ꝙ iste menc sint subtilis sube penetrātes z velociter ꝑmutabiles ad calorē nālē. Et vt sic iste menc iuuabūt ēt ad digōnē hūorū vel vētositatis q fuerint cā doloris, z sic hñt duas opōnes. s. multiplicare calorē nālē: z ꝑꝑare hūorē faciētē dolorē ad digōnē z euōnē: z qr eiusdē ꝯplōnis eē debent menc q̄ resoluūt hūorē: aut vaporem q est cā doloris: z hinc dici pōt ꝙ ois mena sedās dolorē vere: z nō mēdose sit subtilis sube nō hñs stipticitatē: ēt dato ꝙ mēbrū dolorosū: aut eiꝰ egrido stipticitate idigeat: z ꝙ calitas eiꝰ nō sit maior calitate q̄ intēdit ꝫ ꝙ ꝑ eā euacuet z resoluat rarificet subtiliet z maturet z euaporare z egredi faciat totū illd̄ qd̄ est inclusuꝫ in mēbro dolēti ex hūoribꝰ calis vel frigidis viscosis vel grossis vel multis opilātibꝰ vias strictas vel poros vel vētositatibꝰ z grossis vaporibꝰ nō inueniētibꝰ viā: vñ exeāt in ipso mēbro. ¶ Amplius de his medicinis dictū est in sermone 3° capo. de curatione doloris in generali: z sic dicetur in sermone sequenti in ꝓprio caplo: z sic est finis.

¶ Explicit tractatus de apatibꝰ q̄ue in exterioribus accidūt mēbris sermonis septimi. deo grās. Et est tractatus qntus huius sermonis. Et seqt tractatus sextus z vltimus eiusdē sermonis septimi. qui est de decoratione z corporis ornatu.

¶ Incipit tractatus sextus de decoratione z corporis ornatu septimi sermonis: z est vltimus tractatus.

Tractatus sextus z vltimus huiꝰ septimi sermonis: incipit cū auxilio dei z dñi nr̄i Jesu chri. In q̊ tractatur de decoratiōe z ornatu corꝑis z amotiōe oiuꝫ defedantiū ipꝫ: z de dispōnibꝰ capillorū z vnguiū. ꝯtinēs sumas tres. In q̄rū ꝑa dicet de eis q̄ ꝑtinēt ad corpꝰ totuꝫ. In 2a de his q̄ ꝑtinēt ad q̄dam ꝑticularia mēbra. Et in 3a. de his q̄ ꝑtinēt circa capillos z vngues. Sunt autez in ipsis tribus summis capitula. 35.

¶ De extenuatione z ipinguatione corꝑis in gñali. Cap. j.

Corporis extenuatio z ipsiꝰ ipinguatio duplr pñt ꝯsiderari. Unoo vt sunt dispōnes lesiue opōnū. Et sic inter egrines cōpōnis nūerant. Alioo ꝓut aspiciūt venustationē: z isto mō ꝑtinēt ad istū tractatū. Et extenuatio q̄ nō solū pinguedis: sed ēt carnis ꝓuationē seu diminutionē indicat: aut ꝓuenit ꝫ hitudinē corꝑis totiꝰ: aut ꝫ aliqd̄ vel aliq̄ particularia mēbra intrinseca vel extrinseca.

De causis extrisecis

Et causa eiꝰ est 2r extrinca. s. z qñqꝫ itrinca. ¶ Et cā eiꝰ extrica aut est ꝓuao seu diminutio cibi: siue nutrimēti qd̄ dꝫ ꝯuerti i māꝫ carnis z pingnis: de q̄ dix̄ Gal. z ponit. 6o ꝯti. ꝙ ē regimē tenue, z ē paucitas cibi z potꝰ. Et Aui. dic̄. ꝙ fit ꝑꝑ ꝓuanem. sup. vl diminunem cibi siue nutrii: qd̄ ē mā pingnis. s. z carnis: sic̄ sūt carnes laudabiles: z alia q̄cūqꝫ gñant sāguinē in q̄ꝫtitate mltū z i sb̄a sufficiēter ꝯsū. ¶ Aut cā extrica eiꝰ est. dic̄ Gal. z ponit ibidē regimē attenuatiuū: qd̄ ab eo ꝑsepe vocatū ē attenuatio diete. Et Aui. dixit. ꝙ fit ꝑꝑ multinem cibi subtiliātis: sic̄ sūt cibi icisiui sb̄tiliatiui z ꝓuocatiui. s. sudoris z vrine z aliarū euōnū sensibiliū z occultarū pauci nutrii: q̄re nō gñat ex eis sāguis ꝑlimꝰ: imo neqꝫ sufficiēs ad ꝯseruām ꝑexñtē hitudinez. Et si ex eis gñat nō ꝑmanet in corꝑe: sꝫ resoluit z euāt. Et cū h̄ ēt si generat ex dicto regie sāguis sufficiētis q̄ꝫtitatū z ꝑmanet i corpore: z nō euet ille sāguis nō gñat bonꝰ z idoneꝰ ꝓ mā nutricatiōis. Et ēt dato ꝙ cū hō cibis attenuatiuis vtat patiens regie qd̄ ē ꝑter illd̄. s. sb̄tiliatiuū attenuatiuū, q. d. q̄ꝫuis cū cibis extenuātibꝰ vtat regie ciborū gñantiū sanguinē idoneū: z h̄ iō: qr illi cibi attenuātes sanguinē ex idoneis assūptis cibis gñatū: aut nimis subtiliāt ꝓuocādo z euando qd̄ subtile ē z residuū nimis igrossāt. ¶ Aut cā extrica eiꝰ. dix̄ Gal. ibidē sūt menc attenuatiue q̄les sūt semē ruthe aris. ro. gētiana cētaurea poliū maiꝰ apiū mōtanū z alia silia q̄ aut violenter ꝓuocāt vrinā: aut euant corpꝰ cū dissolōne multa. hō. n. menc sūpte i q̄ꝫtitate mlta ēt cū cibis gñantibꝰ sāguinē idoneū tñ corpꝰ attenuāt: vt dcm̄ est z multo magis. ¶ Aut cā extrica eiꝰ dix̄ Gal. z ponit ibidē est qes. s. totius corꝑis: aut alicꝰ ꝑticlaris mēbri ꝑ spatiū lōgi tꝑis: qm̄ qes debilitat ꝟtutē mbrorū qescētiū. Et. A. dix̄. ꝙ fit ꝑꝑ qetē ꝑlimā cū q̄ sopit ꝟtꝰ attraclia nutrii ad mēbra: z ꝓꝑe qñ ista ꝑlima qes fit post exercitia: q̊rū auxilio ꝯsueuit nā mbrorū attrahē ad ipa cibū: Cū dimittūt ista exercitia nō attrahit, neqꝫ nutrim tēꝑatū. i. q̄ꝫuis nutrim sit laudabile: z in q̄ꝫtitate: z i q̄litate. ¶ Aut cā extrinca ē vt vigilia sup̄flua q̄ ꝯsiccare sꝑ fac corpꝰ: z alia q̄cūqꝫ extrinca multū corpꝰ resoluūt: vt exercitiū forte balnea/

tio plurima:⁊ maxie in aquis termaꝝ resoluētiū ⁊ siccātiū:
⁊ fricatio plurima aer calidus ⁊ regio calida ⁊ silia. Inquit
Ruffus.qui ꝯsueuit corpus suū infundere in aqua velociter
arescit corpus eiꝰ ꝓprie penes aerē calidū ⁊ siccū. Et insom/
nietas post cibū facta macrescit nimis:⁊ nocēdo corrūpit nu
trimētū. Et comestio semel in die facta macrefacit ⁊ cōsumit
vētrē. Et Aui.dixit.extenuatꝛ corpus ꝑ multitudinē resolꝰo/
nis:quare nō figitꝛ qȯ attrahitꝛ de nutrimēto ad mēbra.s.tā
to tpe ꝙ ꝯuertatꝛ in ea:imo sepatū ab eis velociter resoluitꝛ
vt accidit in exercitijs velocibꝰ ⁊ fortibus:⁊ in tristitia ⁊ in
angustia ⁊ egritudibꝰ resoluētibꝰ:aut cū acuitate ipsaꝝ:aut
cū eaꝝ longitudine.¶ Dicūt.in tristitia ⁊ angustia nō ꝓprie
fit resolꝰo:sꝫ ideo dꝛ cū eis fieri resolꝰonē:qꝛ qñ hꝰ passiones
ꝓlongantꝛ calor innatus diminuitꝛ ⁊ suffocatꝛ:ad cuiꝰ dimi/
nutionē seqꝛ corpus paulatine desiccari.¶ Aut cā extrinse/
ca est mēbri alicuiꝰ ligatura ꝓhibēs nutrimētū transire ad
ipꝫ:aut expellēs ipꝫ de eo:vñ dixit Galꝰ.⁊ ponitꝛ vbi supra.li
gatio cōprimit sanguinē ⁊ expellit ipꝫ de mēbro:⁊ ex mala
ligatione facta sup mēbro fracto.seqꝛ macies ⁊ extenuatio
eius.¶ Et de cāis extrīsecis est frigus ꝯstringēs aut opilās
poros:aut calor validus q sua desiccatiōe poros coartat. Di
xit Aui.fit extenuatio ꝑꝑ coopturā poroꝝ quā sciēter fecit
frigus aut calor.i.aliqs ex ꝓpria sciētia ⁊ volūtate exponit
se frigori vel calori.sup.aut nō volūtarie,sꝫ coacte:aut quaꝫ
coopturā ⁊ ꝯstrictionē poroꝝ facit siccitas nuda.i.pura nō
cōiuncta cū q̈litate actiua:aut quā coopturā faciūt ligamen
ta assidua sup mēbra:q̄re opilantꝛ pori ⁊ meatꝰ:quāobrē nō
attrahitꝛ ad mēbrū nutrimētū. Et ꝓprie acuta comesta.s.sūt
ea:quoꝝ nutrimētū nō attrahitꝛ:qꝛ acuitate eoꝝ aduritꝛ san
guis gñatus ex eis ⁊ ingrossatꝛ:vñ non pōt ꝑ strictos poros
trāsire.sup.⁊ ꝯsilꝛr oia comesta gñantia sanguinē grossuꝫ:sꝫ
expressit de acutis de qbꝰ minꝰ videbatꝛ. Quidā dñt.ꝙ in h̄
dicto ⁊ ꝓprie acuta comesta tetigit ꝑticulꝛr regimē subtilia/
tiuū gñatiuū extenuatiōis de quo supra dixerat. Nā subtiliā
tia vt supra patuit ēt causant extenuationē ⁊ ꝓprie acuta co
mesta que inter alia comesta sunt maxime attenuatiua.
De causis itrinsecis. ¶ Cā aūt intrinseca.dixit Galꝰ.3° de accidēti.macies siue fue/
rit in aliquo vno mēbro:siue in pluribꝰ cōtingit fieri ex mul
tis accñtibꝰ:qꝛ cū vnūqȯqꝫ mēbrū nutriēdū necesse sit ꝛm
cursuꝫ nālē optimū.s.vt sibi attrahat ⁊ tractū retineat do/
nec in sui nām assimiletꝛ ⁊ supfluū expellat. Si macrū efficia/
tur necesse est vt insit nocum vni p̄dictoꝝ vel pluribꝰ:hoc āt
existit:vel qꝛ nihil trahit:vel qꝛ paꝝ trahit:vel qꝛ male tra/
hit. Itē quāuis cibus ad mēbra veniēs sit bone q̄ꝫtitatis:re
tentiua tñ hꝫ accidētia q̄ diximꝰ. Et quāuis virtꝰ suā faciat
actionē:expulsiua tñ habeat nocum:vt expellat vltra modū
macies efficitꝛ necessario. Sꝫ accidētia q̄ fiūt in mutatiua vir
tute indigōnē vocamꝰ ꝑ quā macies sine vllo medio efficitꝛ.
Et hec aūt est.dixit Aui.debilitas virtutis apparētis in ci/
bo.i.neqꝫ nutrimēto:siue illa virtus sit ministrata:vt nutri/
tiua q̄ nō sufficienter apponit nutrimētū:nec vnit.siue sit mi
nistrās vt digestiua q̄ nō digerit:sꝫ corrūpit nutrimētū:siue
attractiua q̄ nō attrahit ipm.sup.siue sit retentiua q̄ nō suffi
cienti tpe retinet ipꝫ siue expulsiua q̄ nō separat a nutrimen
to supfluitates:q̄re reducit ipꝫ incōueniens nutricationi:siue
qua simul cū supfluitatibꝰ nutrimētū bonū expellit:⁊ ꝑꝑea
oēs eūones cū supfluūt extenuāt corpus.¶ Inquit Ruffus
in quo sudor multiplicatꝛ corpus desiccatꝛ.¶ Et vomitus si
abūdāter ⁊ frequēter fiat macrefacit corpus:eo ꝙ tollit vir
tutē:⁊ silꝛr superabundās fluxus ventris vel vrine.¶ Et di/
xit Aui.debilitas virtutis plꝰm cedit ꝑꝑ corruptionē ꝯplꝰo/
nis:que quāuis vtplꝰm sit frigida:tñ vnaqueqꝫ excedēs q̈li/
tas pōt eē cā ipsius ⁊ simplex ⁊ cōposita ⁊ pura:⁊ cū humo
ris vitio. Maxie tñ mala cōplꝰo extenuationē faciēs est ma/
la cōplꝰo sicca simplex:aut cōposita cū caliditate,vt in ethica fe
bre:aut cū frigiditate vt in ethica senectutis. Et precipue est
cā eius corruptio cōplexiōis hepatis. Et iō 6° ꝯti.dixit Raſ.

ex verbo Galꝰ.in libo alimētoꝝ.ipolꝰe est ꝙ aliqs macrefiat
nisi mala fuerit dispō hepatis eiꝰ.¶ Cū humoris ꝟo vitio
mala ꝯplꝰo est cā eiꝰ:aut qꝛ hūor ille sua grossitie viscositate
vel multitudine opilet meatꝰ ⁊ poros ⁊ trāsitꝰ nutrimēti:qꝛ
nō pōt ad mēbra trāsire ad saltē in sufficiēti q̄ꝫtitate:aut qa
malus hūor sanguini admisceatꝛ ⁊ reddat eū abominabileꝫ
nāe:q̄re nō recipit ipꝫ:neqꝫ ꝯuertit i nutrim.¶ Dixit.n.A.
ꝙ extenuatio fit ꝑꝑea ꝙ sanguis ꝯuertitꝛ ad nām colicaꝫ ex
humida aq̄sa.s.laudabili. Cū.n.sanguis laudabilis ⁊ mode
rate hūidꝰ ꝯuertitꝛ ad colicā extenuatꝛ corpꝰ:tū qꝛ colꝰa est ab
ominabilis mēbris:tument qꝛ ipꝫ nimiū subtiliat sanguinē
⁊ desiccat hūiditatē eiꝰ.sup.⁊ silꝛr si ꝯuerteretꝛ sanguis ad ni
miā flāticitatē:aut terrestreitatē nimiā.¶ Et ꝺ cāis extenua
tionis itrinsecis est.magnitudo splenis:dixit.n.Raſ.6° ꝯti.
ex 2° capo.libri de aere ⁊ regione.magdo splenis macrefacit
corpꝰ ex duabꝰ ꝑtibꝰ:vna qꝛ trahit ad se maiorē ꝑtē sangui
nis q gñatꝛ in hepate ex magne eiꝰ.2a qꝛ ꝯsumit v̇tutē hepa/
tis:⁊ ide modica erit digō eiꝰ:⁊ iō diminuitꝛ sanguis corpis
totiꝰ. Et Aui.dixit.fit ꝑꝑea qȯ splen cōprimit hepar qñ ma
gnificatꝛ:q̄re attrahitꝛ ad splenē plus de sanguie debito sibi
ꝛm nām:vñ minuitꝛ nutrimētū totiꝰ ⁊ extenuatꝛ corpꝰ debi
litatꝛ virtus hepatis digestiua ꝑꝑ ꝯ̈rietatē q̄ est iter vtrūqꝫ.s.
hepar ⁊ splenē. Nā splen tūc est cā ꝙ v̇tꝰ siue ꝯo hepis ifri/
gidetꝛ:⁊ sic nō bñ disponat rē nutrimēti. Et h̄ ideꝫ.dixit.A.
3°.15° cao.qñ splen ipinguatꝛ.i.magnificatꝛ corpꝰ macrescit:
qꝛ trahit sanguinē plꝰm:⁊ qꝛ ꝯ̈rietate ꝯplꝰonis infrigidatꝛ he
par.¶ Et de cāis extenuatiōis intrinsecis.dixit Ga.in de ty
riaca ad cesarē:⁊ ponitꝛ 6° ꝯti.sūt vermes in vētre.s.multi/
plicati nūero ⁊ q̄ꝫtitate:nā ipsi macrefaciūt corpꝰ:qꝛ furantꝛ
nutrim toti. Et Aui.dixit.fit ꝑꝑea ꝙ v̇mes coartant corpꝰ ⁊
desiccant rapiēdo nutrim ꝙ dꝫ corpi delegari,sicut ēt ipse di
xit.tertij.13° cap̄.de fame.¶ Et scias.ꝙ sunt q̄dā corpa de
qbꝰ dixit Galꝰ.6° de regimine sanitatis. Et Aui.q̄rti pa que
quāuis multū comedāt ⁊ bene digerāt:⁊ paꝝ egerāt,tñ pa/
rū est qȯ apponitꝛ mēbris eoꝝ:vnde extenuata permanēt:⁊
non impinguantꝛ cuius cā est resolutio multa velox.

Dixit Hip.2° affo.que in multo tpe extenuantꝛ corpa tar
de reuerti cōsueuerunt:que v̇o in modico modice. Nō semp ex mult comestiō i bona di gōne ipin guatꝛ cor pus.
¶ Et Galꝰ.dixit in tegni.eius corpus qȯ macrescit in breui
tēpore ad impingnationē restituitꝛ velociter:qꝛ illud in eo ac
cidit de eūone hūiditatū:⁊ nō de liquefactione mēbroꝝ coa Signa p nostica demōstra tiua.
gulatoꝝ:sꝫ corpꝰ qȯ macrescit in lōgo tpe iaꝫ liquefacta est
in eo caro ⁊ macrefacta sūt mēbra oia ꝑ q̄ fit digō nutritio ⁊
sanguis gñatio:vñ facta sūt ꝙ nō pñt digerere nutrim inq̄ꝫm
est nēciuꝫ corpi:⁊ iō dandū est ei nutrim modicū vt p̄ualeat
ei:⁊ si v̇tꝰ digestiua eēt ꝯsistēs polꝰe foret ꝙ daretꝛ ei semel.i.
in vnica approximatiōe nutrim multū.¶ Et Aui.dix̄.scias
ꝙ corpa q̄ extenuantꝛ in tpe breui tolerāt:vt redeat ad ea te/
neritas ⁊ ipinguatio in tpe breui. Sꝫ q̄ extenuantꝛ in tpe lō/
go nō tolerāt:nisi blādimētū debilitati ꝟtutis ad h̄ vt mini
stretꝛ nutrim plꝰm.sup.⁊ ꝑꝑea nō redeūt:nisi i tpe lōgo:qꝛ i lō
ga extenuatiōe v̇tus debilitatꝛ:ita vt nō toleret digerere nisi
cibū paucū:iō opꝫ vt sibi blādiatꝛ cū paucitate cibi q̄ꝫdiu cō/
fortetꝛ ⁊ valeat digerere cibū multū. Et h̄ nō fit:nisi in tpe lō
go.¶ Dixit Raſ.6° ꝯtiñ.dico ꝙ hūida corpa.s.nālꝛr exñtia
tale nutrim velociꝰ igrossat q̄ꝫ alia corpa.¶ Auic. v̇o dix̄.ꝙ
corpa susceptibiliora pinguedinis sūt ea q̄ hñt mollicie cu/
tis:⁊ q̄ sunt susceptibiliora extēsionis:hꝰ.n.corpa sūt ꝯplꝰo
nis hūide ⁊ eoꝝ hūiditas est extēsibilis:⁊ ista sūt q̄ faciūt ad
ipinguationē.sup.⁊ ꝑ oppm sūt q̄ hñt cutē asperā:⁊ nō susci
piūt ipinguationē:nisi fortasse cuꝫ difficultate.¶ Et ex his
accipitꝛ sigñatio sup ⁊ tarda extenuati corpis ipinguatione.
Ait.n.Galꝰ.⁊ ponitꝛ 6° ꝯti.si videris corpꝰ extēsionē hrē in
cute ruffaꝫ ⁊ lenē sigñatio inde hꝛ impinguationis:sꝫ si cu/
tis fuerit spasmata ⁊ recollecta ⁊ citrina ide sigñatio hꝛ ma
credinis.¶ Et ait Raſ.dico ꝙ si añ curōnē tuam videris in
ꝯsūptiōe cutē frequēter eē lenē ⁊ ruffaꝫ notū sit tibi ꝙ cura

tua habebit vestigiũ siue effectũ in ea: ⁊ p̱ ↄtrariũ ecõtrario iudicabis. Et postq̃ꝫ incepis curã signũ habebis sup̱ eã velocẽ vel tardã in mẽbro macilento ex breui rubificatione ⁊ interpolatione eius vel tarda. ¶ Signa aũt de spẽbꝰ extenuationis nota sunt ex multotiẽs dictis in p̄cedẽtibꝰ sermõibꝰ. ¶ Et Gal. qdẽ vt scribit. 6° ↄti. cõparãs inter corpa macra ⁊ pinguia dixit. dubitãdũ est maxie de morte in hoibꝰ hñtibus corpa grossa corpulẽta: ne velocior sit q̃ꝫ in hoibꝰ hñtibus macilẽta: ⁊ hoc in maiori p̱te. ¶ Et dixit. cui fuerit grossuꝫ corpus ab initio vite mors erit ei ꝓximior q̃ꝫ cui macilẽtũ fuerit corpus. ¶ Trãsgrediẽs in qualitate habitudis intensa macies melior est intensa grassitie: qm̃ in corp̱e grasso vene sunt anguste: ideoq̃ꝫ spũs ⁊ sanguis in modica q̃ꝫtitate in eis sũt. Cũ. n. etas in eis p̱ueniat ad seniũ calor innatus in eis extinguit̃ ex p̱ua cã ⁊ moriunt̃ subito. Sꝫ in corp̱e macilento amplaꝝ venaꝝ nõ est dubitandũ: de hoc tñ qñq̃ꝫ infrigidant̃ mẽbra eiꝰ subito cũ eis nõ fit aliqd defendẽs ea ⁊ coop̱iens a frigiditate aeris, sꝫ q habuerit in initio vite sue cutẽ. i. habitudinẽ eq̃lẽ: ⁊ postea igrassat̃ vtẽre q̃ete ⁊ opulẽta vita velocitas extinctionis caliitatis inati in eo nõ erit: q̄ꝛ lꝫ corpꝰ sit grossuꝫ: vene tñ in eo sũt late ⁊ spũs ⁊ sanguis in eis sũt sup̱abũdãtes. Et vt dñt hitudo hoꝝ melior est ea que ab initio vite est macilẽta: ⁊ macilẽta p̱seuerat. ¶ Dixit. A. dum p̱seuerat pinguedo: ita q̄ nõ faciat accidere $nocu^{m}$ nõ aborreas eaꝫ. Nã vita in humido ↄsistit: pinguedo nãq̃ꝫ eq̃lis nõ est mala: imo vtilis ad incõmoda multa vitãda: ⁊ ad q̃ extenuatio p̄parat. Sũt aũt incõmoda ista debilitas v̄tutis ⁊ maxie motiue ⁊ vehemẽtia passionis ⁊ a coytu ⁊ euõne ⁊ passionibus aĩalibꝰ. Jlli ergo qui egẽt ipinguari. dixit Aui. sunt apparati dictis incõmodis: ipsi. n. sunt qbꝰ est necium fugere ab extenuatione nocumẽta eius p̄dicta ⁊ illis siĩa.

Regimen curationis extenuationis aut est gñale respiciens totius corp̱is extenuatũ de quo dicet̃ in isto capᵒ. aut est p̱ticulare respiciẽs extenuatũ particularis mẽbri: de quo dicet̃ in caᵒ sequẽti. Cõplet̃ aũt regimen extenuatiõis dieta ⁊ medicinis. ¶ Et regimen p̱ dietã Gal. vt scribit̃. 6° ↄti. ad tria maxie reduxit. s. ad nutrimẽtuꝫ balneũ ⁊ sõnũ. Et Ras. dixit ibidẽ. dico cũ volueris aliqueꝫ ingrossare: opꝫ te de gradu in gradũ regimen gerere in eo. sup. ⁊ nõ subito ad totã igrossationẽ regis deuenire. ¶ Aer

De aere.

itaq̃ꝫ multũ calidus ⁊ regio calida ⁊ mora ad ignẽ: ⁊ sub sole nocẽt cõiter extenuatis oibꝰ pp̱ dissolõnẽ quã faciũt. Jnquit Joannitius impinguãdus nõ dꝫ calefieri cũ indumentis: imo idumẽta debẽt eẽ sine pilis. Et habitatio eoꝝ dꝫ eẽ in aere humido defendẽdo corpa eoꝝ ab occulta dissolõne p̱ aerẽ frigidũ: ⁊ p̱ camisiaꝫ roratã cũ sandalis: ⁊ ꝓp̄rie in dispõne in qua defectꝰ cordis eis accidit. Et ꝓsternant̃ camere cum rosis ⁊ sandalis ⁊ oi re stiptica frigida aromatica. Ait Ras. vbi supra. ex libᵒ Rufini vmbra ⁊ receptio in domo humectat corpa. Et p̄dicta de aere maxie hñt veritatẽ in extenuatis a cã calida vel sicca. Si tñ extenuatio ꝓueniret a cã frigida ⁊ ab opilõne ab hũoribꝰ crudis: tunc aer ⁊ regio ⁊ mansio domus debẽt eligi vt sint declinãtes ad humidũ. Jn actiuis aũt aut t̃ẽperate: aut cũ pauca declinatiõe ad calidũ. Dixit Aui. p̱mutatio aeris ⁊ aq̃ est ex vno eoꝝ q̃ opꝫ obseruare qñ fortasse extenuatio est cã eoꝝ: fac g̃ eas declinare ad $oppo^{m}$ cause. ¶ Non inducat̃ extenuato timor malus: nec

De accñtibus aie.

aliqd qđ in eo furorẽ ponat: nec qđ ↄtristet: angustias generet: sꝫ letari ⁊ gaudere ⁊ iocari ⁊ solatiari studeat. ¶ Dixit Aui. adhibeant̃ leticia ⁊ amenitas ⁊ habitẽt in vmbra ⁊ dilatet̃ sibi aer vmbrosus: q̄ꝛ nõ dꝫ esse cõstrictus ⁊ aromatiçetur. Jra tñ leuis cõcedi põt eis maxie q extenuati sunt ex defectu caloris innati: vñ Ras. vbi supra. ex 2° hũoꝝ. dixit. si corpus macilentũ fuerit ex cã debilitatis caloris innati qui est in eo: excitatio indignationis ⁊ impetus ↄfert ei. Et silr̃ illud qđ letificat aiam ⁊ extendit calorẽ innatũ ad exteriora corp̱is de luctatione ⁊ silibꝰ: nã bona fiet trãsportatio nutrimenti ⁊ digõnis in eo. ¶ Et q̃es qdẽ impinguat corpa sicut

De motu ⁊ quiete.

exercitiũ exiccat: ⁊ iõ vitandũ est oẽ exercitiũ forte ⁊ velox: ⁊ oẽ exercitiũ resolutiuũ: ⁊ p̄cipue fcm̃ in ieiuno: calefacit. n. mẽbra ⁊ desiccat. Exercitiũ aũt leue ⁊ tardũ cõuenit eis: ⁊ tñ si sup̱flua q̃es p̄cesserit fit cã $exten^{nis}$. ¶ Dixit Aui. ex ipinguãtibꝰ est illud qđ pẽdet ex exercitio: ⁊ est oẽ exercitiũ leue tardiũ: ⁊ totũ illđ sit eq̃le ⁊ tẽp̱atũ in q̃ꝫtitate: ⁊ maxie dꝫ fieri exercitiũ post fricationẽ cũ q̃ incipit corpꝰ p̱uenire ad hoc vt rectificet̃ cutis eiꝰ. Nã post illud statiꝫ exercitet̃ cũ eq̃litate. Et fiẽda est ista fricatio ducẽs ad rubificationẽ cutis iam p̱fecta pᵃ digõne cibi: ⁊ cũ iã cibꝰ descẽderit de stõ. Et q̄ꝛ mẽbra extenuata: dixit vbi supra. tarde rubefiũt: nõ dꝫ q̃rere rubificationẽ eoꝝ in pᵃ die. i. nõ a pnᵒ: qm̃ si tm̃ fricares q̄ rubefierẽt mẽbra: fricatio ipsa noceret: ⁊ duceret nõ ad iflãmationẽ mẽbroꝝ q̃ p̱ illã fricationẽ q̃rit̃: sꝫ magis extenuarent̃ mẽbra pp̱ resolõnẽ. Et iõ q̃cũq̃ꝫ mẽbra p̱ fricationẽ incipiũt inflãmari ⁊ rubefieri statiꝫ est ab ea desistẽdũ ⁊ icipiẽdũ est exercitiũ dcm̃. ¶ Et ẽ cũ aliqñ mẽbra ita difficulter iflãmãt̃ ⁊ rubefiũt p̱ fricationẽ dictã: q̄ nõ ipsa sufficit: sꝫ opꝫ vt fiat

De frica/tione.

fricatio cũ me^{nis} liq̄dis calefactiuis i qbꝰ modicũ sit p̱tasie: q̄ꝛ ista iuuãt ad citã ⁊ facilẽ $inflã^{ncm}$ mẽbroꝝ ⁊ eoꝝ rubificationẽ. Et Aui. dixit. fortasse est neciũꝫ vt attrahat̃ sanguis ad mẽbra absq̃ꝫ fricatiõe. s. moderata vt dcm̃ est: ⁊ h̄ q̄ꝛ sufficeret: imo attrahat̃ cũ me^{nis} rubificatiuis: ⁊ cũ eis q̃ sũt sicut piretrũ ⁊ sulfur ⁊ gũmi agrestis ⁊ siĩa. Et scias q̄ cuꝫ in cã extenuatiõis fuerit debilitas attractiue v̄tutis: tũc fricatio dꝫ fieri post sõnũ sufficiẽtẽ. ¶ Dixit Gal. 5° de ige. sani. ⁊ ponit̃. 6° ↄti. fricatio facta mane ⁊ post dormitionẽ q̃ꝫlꝫ suscitat v̄tutẽ attractiuã q̃ est in mẽbris ⁊ attrahit nutrimẽtũ ad ea ⁊ ea ipinguat. Et Aui. dixit. fricatio in hora exp̱gefactionis a sõno est ex eis q̃ exp̱gefaciũt v̄tutẽ. ¶ Et si extenuatus

als. lapsis

fuerit ex eis q nõ p̄nt exercitari post fricationẽ: tũc post eaꝫ dꝫ intrare balneũ. Et si balneũ igredi nõ posset: tũc post fricationẽ dꝫ vngi cũ oleo. Quidã tñ fricationẽ ⁊ inũctionẽ simᷝ faciũt: vñ dixit Ras. vbi. s. ego feci plures ipinguari macilẽtos ⁊ ingrassari fricatiõe cũ oleo: qm̃ fricatio nutrimẽtũ trahit: ⁊ inũctio cũ oleo eiꝰ ꝓhibet dissolõnẽ: q̄ꝛ opilat poros. Et intellexit de oleo cõi: valeret ẽt oleũ ro. aut de amigđ. aut de cucurbita: aut violatũ ⁊ siĩa. Et multa cala dissoluere: vt pp̱ ap̱tionẽ poroꝝ ⁊ caliditatẽ nimiã. Et butyrũ nõ cotũ nu-

De inunctiõe post fricatione: vel/cõca.

trit ⁊ ipinguat. Ung^{m} ipinguãs bo^{m}. ℞. butyri recẽtis sine sale: pinguedis galline ⁊ ranaꝝ ⁊ edi recẽtis sine sale: medulle vituli recẽtis. añ. p̱t. j. cere albe q̃ꝫtũ sufficit: ⁊ scias q̄ inũgere post exitũ a balneo est vtile ⁊ ↄueniẽs. Et qñq̃ꝫ loco fricationis fit aspersio sup̱ corp̱e toto ex aq̃ calida pluries donec calefiat inflãmet̃ ⁊ rubeat: ⁊ qñq̃ꝫ loco eiꝰ applicant̃ corpori panni calefacti aliĳ post alios. ¶ De balneo. dixit Aui.

De balneo.

balneũ post cibũ est vehem̃ter attrahẽs $nutri^{m}$ ad mẽbra impinguãdo corpꝰ: verũtñ vtẽs eo post cibũ exponit̃ opilõni accñti in hep̱e suo: ⁊ ꝓp̱e cũ est cibꝰ eiꝰ ex cibis ipinguãtibꝰ. Et p̱p̱ illđ multiplicat̃ lapis in oi hoie q q̃rit h̄: Et illi sunt aptiores adhuc: vt multiplicent̃ in eis iste opilõnes ⁊ lapis: quoꝝ vene creatiõe sũt stricte, ⁊ nõ sũt ita apti aliĳ: quoꝝ vene sũt ample. Et signũ q̄ gñant̃ opilõnes i eis in hep̱e est q̄ sentiũt grauedinẽ in latere. s. dextro hypocõdrio. Cũ g̃ sentiãt illã sumãt in potu ap̱itiua: ⁊ añ cibũ suũ caparẽ cũ aceto ⁊ melle ⁊ sumãt oxymel cũ seibꝰ doẽc auferat̃ grauitas. sup. Et nõ dꝫ itrare balneũ t̄p̱e sui $nutri^{ii}$ exñtis i stõ: sꝫ expectare dꝫ donec digerat̃ i eo ⁊ đscẽdit ab eo. Nã añ factã digõnẽ attrahit hũores crudos. Meliꝰ g̃ balneũ. dix̃ Aui. est qđ fit post digõnẽ p̄mã: ⁊ cũ iã đscẽderit cibꝰ. Quidaꝫ tñ dñt. q̄ p̱ đscẽsionẽ cibi a stõ itellexit nõ solũ exitũ eiꝰ i viscera: sꝫ ẽt successionẽ eiꝰ ⁊ attractionẽ i hepar ⁊ ipsiꝰ ↄuersionẽ i sãguinẽ in ipso. Nã si añ fiat lꝫ balneũ attrahat: attrahit hũorẽ indigestũ q̊ nõ nutriũt̃ mẽbra: ⁊ iõ nõ resumũt̃ i eo: lꝫ aliqñ igrossescãt: sic igrossant̃ in hyposarca. Nec tñ dꝫ fieri balneũ lõgo t̄p̱e post digõnẽ. s. factã in hep̱e: nã tũc macrefac. ¶ Et bal-

neũ de quo intellexerũt doctores siue auctores est balneum
aq̄ dulcis positũ in pila siue tina in qua: neq̄ȝ in aere eiꝰ sen⸗
tiat̃ calitas apud hñtes corpa eq̄lia cũ ingrediũt̃ ipȝ nec fri⸗
giditas ex qua horripilent̃ corpa eoꝝ. Dixit Gal̃. in li. de ta
be. Maxie aũt ꝯuenit hꝫ balneũ exiccatis: vñ dixit Gal̃. ibi
dẽ. Ille cui cõdominat̃ siccitas: nisi habuerit regimẽ cum pi
la. i. cũ balneo aque dulcis dicto: ⁊ cũ illinitionibus nullum
habebit remediũ. ¶ Et Aui. dixit balneũ est bonũ ipingua
tiuũ pluribus hoibus: ⁊ ꝓprie illis qui sunt in dispõne que
est sicut arefactio. Et subdit Auic. ꝙ calefactis. s. ⁊ ꝓpterea
exiccatis adeo balneũ est ꝯgruũ factũ de lacte ex quo ex̃ctũ
est butyrũ: nõ tñ factũ acetosuȝ. s. ꝙ nullũ est eis meliꝰ: neq̄ȝ
cõgruẽtius: ⁊ si etas fuerit cõueniens sua ex alia particula.
Et si dissolutio fuerit multa. dixit Raſ. vbi supra. ꝯfortatur
De sõno ⁊ vigilia. tũc virtus mirabil̃r cũ aqua frigida supasp̃sa exeũti a bal
neo. ¶ Et opȝ ꝙ sõno vtant̃ ꝓlixo post cibũ donec in stõ di
gerat̃ ⁊ ab eo descenderit: ⁊ in casu in quo nõ habeat̃ sõnus
fiat q̄es. Et sit accubitꝰ sup̱ re plana ⁊ molli ⁊ leui ⁊ nõ sup̱
re dura ⁊ aspera. Et superet virtus somni ⁊ quietis virtutẽ
De cibo ⁊ potu. vigiliaꝝ ⁊ motꝰ. ¶ Dixit Gal̃. ⁊ ponit̃ eodẽ. 6ᵒ ꝯti. da in po
tu de vino grossiori ⁊ in cibo de cibarijs gñantibꝰ sanguinẽ
grossuȝ. s. moderate. Et iõ dixit ibidẽ. ꝙ ꝓposituȝ totiꝰ cure
est vt trahat̃ ad mẽbra sanguis bonus: sed nõ posset trahi si
esset nimis grossus: ⁊ vt ꝓhibeat̃ qȏ attractũ est ex eo a dis
solutione: sȝ nõ posset ꝓhiberi ab ea si nutrimẽtũ esset subti⸗
le. Dia g̃ q̄ gñant sanguinẽ laudabilẽ nõ subtilẽ: sȝ in grossi⸗
tiẽ declinantẽ moderate cõueniũt ꝓ impugnatione corpis⁊
dixit g̃ ꝙ nutrimẽta dulcia ⁊ vnctuosa ⁊ insipida sunt ea q̄
hũectãt ⁊ corpa impinguãt: alia aũt nõ. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ
de impinguãtibꝰ est assumptio vini grossi ⁊ cibi boni kimi
fortis ⁊ solidi excitantis v̓tutẽ cũ digerit̃: sicut frumẽtũ sine
cortice coctuȝ ⁊ puls alinde bes. sunt q̄dã cibaria de pasta.
⁊ risum cũ lacte coctũ: ⁊ assata de carnibus per istud qȏ reti
net in eis de virtute carnis. Nã assata sunt nutribiliora eli⸗
xis: ⁊ ꝑillud qȏ generant carnẽ durã solidã nõ facile dissolu
bilẽ: sicut faciũt elixa. Naȝ decoctũ ex carnibus elixãdo ge⸗
nerat mollitiẽ ⁊ tenereitatẽ nõ firmã. i. carnẽ mollẽ nõ soli⸗
dã: sed faciliter dissolubilẽ: verũtñ elixa magis cõueniunt ca
lefactis. ¶ De cibis aũt impinguãtibꝰ in gñali. dixit Raſ.
vbi supra. ꝙ fiant sicut in ethico. s. febrienti ⁊ senili pro va⸗
rietate cãꝝ. In p̱ticulari dixit. cicera ifundant̃ in lacte vacci⸗
no p̱ diẽ ⁊ noctẽ: deinde exiccent̃ ⁊ puluerizent̃ ⁊ sume de fa
rina eoꝝ de riso ⁊ frumẽto trito: ⁊ de ordeo trito. añ. ȝ. xxx.
⁊ panis de simula siccata. ȝ. 40. ⁊ fiat ex eis pthysana oi die
in quãtitate. ȝ. 25. cũ lacte recenti ⁊ oleo amigdalino ⁊ de si⸗
samino in modica q̄ȝtitate ⁊ sumat̃ añ balneũ ⁊ post: q̄m im
pinguat mirabil̃r. ¶ Et dixit fiat pthysana de farina risi ⁊
cicerũ ⁊ guastelarũ: siue turtellaꝝ subtiliter factaꝝ de simu⸗
la amigȏ. de zuccaro ⁊ lacte vaccino ⁊ sumat̃ in potu. ¶ In
quit Ruffus. ℞. amiȏ. auellanas ⁊ grana viridia fisticos ⁊
grana canabis: ⁊ grana pini ⁊ distẽpera cũ melle ⁊ fiãt exin
de pastilli ad modũ auellane: ⁊ per. 15. dies sumant̃ ad moᵐ
nucis: ⁊ sumat̃ cũ eis de vino, impinguat eni ⁊ bonũ efficit
colorẽ: ⁊ facit ad luxuriã. ¶ Dixit Tabri. lac vaccinũ spolia
tũ a butyro eius sũptũ añq̄ȝ acidũ fiat in q̄ȝtitate rotuli. 5. im
pinguat: ita tñ ꝙ sumens expectet super illud p̱ tres horas
dum illud digerat: deinde sumat ex eo iteꝝ rotuluȝ. 5. nil su⸗
mendo postea vsq̄ȝ ad noctẽ: ⁊ tunc sumat in cibo de gallice
lis vel edulo aromatizato: corpore tñ prius nodoch ⁊ aro⸗
matibus. Et sũptio p̄dicta lactis dȝ fieri p̱ hebdõaȝ. ¶ Dixit
Dios. panis recẽs gñat carnes ⁊ frumentaria gñant carnes
ꝯferendo caliditatis macilentis eo ꝙ humectat eoꝝ corpo⸗
ra. ¶ Et ad impinguandũ bone sũt galline pingues ⁊ vitel
li ouoꝝ ⁊ crebra arietũ. Et Aui. dixit. caro arietis est impin
guatiua ⁊ caro galline sil̃r: ⁊ caro alcubugi est vltima in ea:
⁊ sil̃r tubruncis: ⁊ vt dicunt oia cibaria ad que appetitus de
clinat. s. de predictis ⁊ eoꝝ silibus sunt magis cõueniẽtia su⸗
mantur cibaria in q̄ȝtitate qua digeri pñt ⁊ potius partiañ⸗
tur ad plures vices. Et in p̄nᵒ inceptio fiat a cibis remissio⸗
ris grossitiei: deinde fiat gradatim additio. ¶ Dixit Joanni
tius. si corpus alicuius fuerit macilentũ ex fame longa, aut
ex itinere ꝓlixo vtendũ est nutrimẽtis ingrossatiuis cũ mẽ⸗
bra p̄ncipalia ⁊ virtutes eoꝝ nõ sunt multũ remota a dispõ⸗
ne nãli: ⁊ diminutio eius nõ sit nisi in adipe ⁊ carnibus: sed
cõualescẽtibꝰ nõ: cũ virtutes eoꝝ sint debiles: nec posse ha⸗
beant ad digerẽdũ grossuȝ cibaria. ¶ Et dixit Joannitius.
ꝙ ad impinguandũ sumptio aque infrigidate in niue ma⸗
xime cõpetit ⁊ ꝓprie mixta cũ modico vini. Et Auicẽ. dixit.
dent̃ in potu frigida. s. actu: ac ẽt in potẽtia in calefactis sil̃r
cibaria debẽt exhiberi. ¶ Debent etiã vitare eũones accidẽ
tales: imo neq̄ȝ nãles debẽt violẽter ac multũ ꝓuocari. Inq̄t
Ruffus. studeas vt medicina sit detentio mulieꝝ. s. per mẽ⸗
strua. Et sil̃r intelligendũ est de alijs eũonibꝰ: imo si aliqua
eũatio p̄sens fuerit ⁊ cõsueta durante tp̄e curationis tolli ⁊
restringi dȝ ⁊ vitare debẽt coytũ ⁊ exiccationẽ libidinosam
penitus. ¶ Pro his oibꝰ que de dieta dicta sunt. dixit Alm. Sũma curatiõis p̱ dietam.
qui corpis grossitiẽ adipisci desiderat cibis vnctuosis ⁊ dul
cibus q̱ multũ nutriunt frequẽter vtat̃: sicut est triticuȝ co⸗
ctũ: ⁊ pultes sorbiles ⁊ dure. Ab acetosis aũt ⁊ salsis ⁊ acu⸗
tis: nisi pro sapore cibi, ⁊ vt appetitꝰ roboret̃ oino abstineat
dormitiõe quoq̄ȝ ⁊ q̄ete in domibꝰ frigidis ⁊ hũidis freq̄n⸗
ter vtat̃. Cõuenit quoq̄ȝ post cibũ balneũ ⁊ oleo postea inũ⸗
gi, ⁊ aquã tepidã sup̱ corpꝰ ꝓijcere: est. n. p̄cipiẽdũ, vt añ ci⸗
bũ subtili vel molli deãbulatiõe diu moueat̃: a motu v̓o ve⸗
loci abstineat. Et lectꝰ eiꝰ sit mollis ⁊ ioca ⁊ gaudia sp̱ corã
eo existant. ¶ Et corpꝰ añ cibũ donec icipiat rubere fricet̃:
ac in die bis comedat: ⁊ post p̄mã cibationẽ balneũ igredia⸗
tur. Vinũ quoq̄ȝ quo vtit̃ sit nouũ ⁊ grossuȝ ac dulce flõiam
quoq̄ȝ ⁊ vẽtris solũonẽ raro facere, nõ ẽt frequẽter balneari:
neq̄ȝ coyre: neq̄ȝ laborare: neq̄ȝ morari sub sole: neq̄ȝ vigila⸗
re ⁊ famem ⁊ sitim tolerare corpus ingrossare faciunt.

De cura aũt p̱ potionẽ. dixit Aui. ꝙ intẽtio in medi⸗
cinis sumẽdis interiꝰ est: vt medicie ꝯfortẽt
digõnẽ ⁊ retineãt cibũ in stõco ⁊ intestinis paꝝ p̱p̱ v̓tutẽ re⸗
tentiuã: sȝ faciãt ipsuȝ penetrare in venas: ⁊ ad p̱tes epatis.
Et hoc dixit ipse faciũt diuretica eq̄lia ⁊ ꝓprie cũ bibunt̃ in
cibo: aut post ipȝ spatio p̱uo. Et dixit. nẽciuȝ est vt coagule⸗
tur. s. nutrimẽtũ in mẽbro ⁊ h̃ faciũt ⁊ infrigidãtia ⁊ stupe⸗
faciẽtia: sic iusq̄amꝰ albus ⁊ silia: aut alkekẽgi ⁊ piper albũ
cũ miscent̃ in cibis: aut in medicis eoꝝ. ¶ Et dicit. de hñti⸗
bus ꝓprietatẽ ⁊ q̄ sũt nobiliũ v̓tutũ attẽperatũ est istud qȏ.
℞. amig. ⁊ fisticos excorticatos ⁊ grana viridia ⁊ sisamuȝ ⁊
grana pini maioris: ⁊ ꝯficiant̃ cũ melle: ⁊ fiãt inde pillule si
miles nucibꝰ vsq̄ȝ ad. x. ⁊ bibat̃ sup̱ eis vinum. Hoc. n. ipin
guat ⁊ facit bonũ colorẽ ⁊ ꝯfortat sup̱ cutẽ coeũdi. ¶ Cõue
niẽtia aũt ad calefactiões ꝯueniũt medicie frigide cõposite
cũ ipinguãtibꝰ. Et ad frigefactiões medicie cal̃e tẽperate cõ
posite cũ eisdẽ ipinguãtibꝰ: ⁊ ad exiccatos ꝯueniũt meⁿᵉ hu
mectãtes. Et pȝ in antidotario Nicolai ⁊ ea q̄ dicta sũt in cu
ra siccitatis stõi. ¶ Et dixit Aui. extenuati ⁊ exiccati cũ cal̃i
tate regant̃ regie ethicoꝝ febriẽtiũ. Et q̱ sũt cũ frigiditate re
gant̃ regie ethice senilis cũ restauramẽtis ⁊ alijs medicinis
abintꝰ ⁊ ab ex̃ approximatis dictis in ser. 2ᵒ tract. de febre
ethica. ¶ Et dixit Aui. si pori fuerint opilati: tũc oportebit
si corpꝰ fuerit vehementis soliditatis q̄ opilent̃ pori ⁊ ꝓhi⸗
beat̃ trãsitꝰ nutrimẽti mollificari cũ hũectatiõe ⁊ calefactio
ne ex eis q̄ assumũt̃, ⁊ ex motibꝰ corpeis ⁊ aialibꝰ si frigidũ
fuerit illud qȏ inspissauerit ipȝ. Et cũ hũectatiõe ⁊ infrigida
tione si calor fuerit inspissans ipȝ ⁊ faciẽs ipm cõpactũ. Et
si cã in extenuatione fuerit p̱p̱ splenẽ curet̃ splen sicut scit̃ in
loco suo. Et si cã fuerit p̱ vermes interficiant̃ ⁊ extrahant̃.
¶ Dios. dixit ⁊ ponit̃ ẽt a Mes. capᵒ de sarcocolla. ꝙ vsus
eiꝰ ipinguat corpꝰ. ¶ Et Aui. posuit puluerẽ vtileȝ ad im⸗
pinguandũ q̱ sic fit. ℞. farine amidi ⁊ sarcocolle. añ. partes
equales

equales ⁊ liniant̃ cū butyro ⁊ cōficiant̃ vt panis:⁊ hic pa/
nis exiccet̃ in furno ⁊ fiat ex eo puluis de quo sumat̃ multis
diebꝰ in mane.ʒ.v.aqua frigida:qm̄ impinguat ⁊ bonū facit
colorē.¶ Dicūt de vtiliorib⁹ reb⁹ ad ĩpinguādū est:vt ꝯple
ta ṗª digōne corpꝰ blādis manibꝰ fricet̃:⁊ sup oī mēbro do
nec totum corpus calefiat ⁊ calefactione completa statim
fiat fricatio leuis in toto corpore cum oleo oliuarum dulci
agitato cum modico vini albi odoriferi.

¶ De extenuatione particularium membroꝝ. Cap.ij.

Extenuatio in particularibꝰ membris eisdē causis causat̃ qbꝰ fit
in corpe toto:Et qn̄qꝫ accidit in mēbris intrin/
secis maxie in stomaco epate renibꝰ ⁊ cerebro.
Et dcm̄ est de ea in ꝓprijs capitulis in sermoni
bus p̄cedētibꝰ.Jn hoc aūt loco dicet̃ de extenuatione parti
culariū mēbroꝝ extrinsecoꝝ.Et ista extenuatio pōt cadere
in toto vno latere corpis dextro vel sinistro.Et pōt cadere in
aliquo ꝑticulari mēbro vniꝰ duoꝝ lateꝝ vt manu vel pede
dextro vel sinistro.Et pōt cadere in aliqua ꝑte alicuius mē/
bri.vt v̄bi grā.in assaid siue brachio p̄ter qꝫ fit in adiutorio
vel manu.¶ Dicūt ꝙ ĩpinguatio mēbri extenuati ⁊ augmē
tatio mēbri diminuti multū cōicant:vt innuit Auicē.ṗmi ʒª
caº de impinguatiōe macri.¶ Et notāt.ꝙ cū aliqua mēbra
fuerint multū extenuata vel diminuta maxie in radicalibus:
vt osse neruis ⁊ silibꝰ:nō est tūc poss̃e vt reducant̃ ad eq̄lita/
tē.Jngeniandū tm̄ est:vt inqꝫtū poss̃e est alijs ꝓportionet̃ mē
bris:mēbra aūt diminuta ⁊ extenuata ƀꝫ carniformia poss̃e
est vt ad eq̄litatē reducant̃:vt augmentent̃ ⁊ ĩgrossescant.

Cura vlis mēbri particularis extenuati est oīno gn̄alr̃ cū
cura extenuationis totiꝰ corpis cum cōsideratione
cāe:cuius ⁊ eius ablatione ⁊ adductione cāe illi opposite.
¶ Dentur ergo cibi sanguinē laudabilem:declinantē tm̄ ad
grossitiem generantes.Aperiant̃ meatus si stricti aut opila
ti fuerint.Excitet̃ virtus attractiua mēbri si sopita ⁊ debilis
fuerit ⁊ cōfortet̃ eius virtus retentiua.Expulsiua v̄o eius so
piatur.Et rectificet̃ vel ꝑmutet̃ cōplexio eius si mala fuerit
⁊ ꝓhibeat̃:ne ad alia membra maxie ad opposita supfluitas
nutrimēti mādet̃:sed ad ipsa membra diminuta ⁊ extenuata
trahat̃.¶ Que aūt de p̄dictis intētionibꝰ p̄cipue ꝯsideran/
tur ab auctoribꝰ sunt ꝓhibitio trāsitus nutrimēti ad mem/
bra opposita vel vicina:⁊ attractio eius ad ipsa mēbra exte/
nuata cū retētione eius in ipsis ⁊ cōuersione eius in substan
tiam eoꝝ.Dixit enim Aui.ꝙ hoc est illud qđ appropriatur
mēbro extenuato.Alia aūt sunt cōia extenuationi corporis
totius.Prohibitio aūt transitus nutrimēti ad alia membra
fieri dꝫ qn̄ alia mēbra fuerint grossa:aut saltē nō eguerint in
grossari.Fit aūt ista ꝓhibitio maxie ꝑ ligaturā ꝯstringētem
meatus nutrimēti ad illa membra.¶ Jnqt Gal.⁊ ponit̃.6º
ꝯti.si manus aut pes extenuat̃ ⁊ macresit faciebā ligaturaꝫ
manus ⁊ pedis oppositoꝝ:⁊ faciebā vehemētē ligationē in
ꝑte inferiori ipsius ascendēdo sursūꝫ in pede ad inguineꝫ:⁊
in manu ad ascellā ⁊ spatulā.Et hoc faciebā:qr cū vene por/
tantes nutrimentū diuidant̃ ad ipsa mēbra ⁊ quotiēs ꝓhi/
bet̃ ⁊ restringit̃ sanguis ꝓcedēs ad vnā manū:aut pedē qđ
nō transportet̃ ad eam manabit per venā diuisaꝫ ad ꝓcedē/
dū ad aliā.Jsta tm̄ ligatio que dꝫ fieri in membro sano manu
vel pede nō dꝫ esse vehemens:sed moderata intātū inqꝫtum
nullus dolor:⁊ nulla lesio inferat̃ mēbro qđ ligat̃ ⁊ sustinē/
dum est hic donec totū habeas de membro extenuato qđ ex
pediens fuerit minus nocumentū inferendo mēbro ligato
quātū possibile fuerit:deinde recurrendū est ad ipsūꝫ mēbꝝ
qđ ligatum fuerit corrigēdo ip̄m.Et Aui.dixit.qn̄qꝫ est ne/
cessariū ꝓhibere nutrimentū lateri alteri:⁊ cōtrahere ipsum
ad latus extenuatum cūꝫ diuersificant̃ duo latera,sicut si sit
vna duaꝝ manū extenuata ⁊ altera pinguis.Jncipiendo ab
inferiori ligatura nō vehementi nec dolorosa cū mēsura qua
ꝯstringat tm̄ ꝙ ꝓhibeat nutrimentū a penetratione:quare
redeat ad locū diuisiōis.s.venarū ⁊ trahat̃ ad latus alteꝝ.s.
ad macrū.Et maxime hoc opꝫ fieri cū mēbꝝ ad impingua/
tionē sui indiget nutrimento plurimo pluri eo qđ ad ipsum
dirigitur ⁊ transit:aut pluri cōsueto ꝓpter resolutionē pluri
maꝫ que fit ex eo.¶ Attractio aūt nutrimēti ad mēbrū exte
nuatū fit multis modis.s.cōpressione percussione effusione
aque calide super ipsūꝫ balneatione fomētatione vētosatio/
ne vel stupefactione fricatione medicaminis calidi super ap
positione ⁊ similibus.¶ Cōpressio enim mediocriter fortis
est causa ꝙ sanguis defluat ad ipsūꝫ:⁊ loco eius valet ꝑcus/
sio siue verberatio eius cū virgis subtilibus.Dixit Gal.⁊ po
nitur vbi supra.si volueris augere aliqđ mēbrū pungere de
bes illud.s.acubus vel spinis:⁊ percutere ipsūꝫ per virgā re
ctam ⁊ planam ⁊ inunctam:⁊ percutiat̃ illud mēbꝝ donec
rubeat ⁊ infletur moderate:⁊ cōsilr̃ cōprimat̃:sed nō pertrā
seat modū dignū.¶ De effusione aūt aque calide Gal.dixit
vbi supra.si volueris ꝙ aliqđ mēbrū augeat̃ in carne lauan
dum est cū aqua calida:⁊ cum videris ꝙ inde membrū infla
tūꝫ sit dimittēda est balneatio cum ea ⁊ noli dissoluere.s.per
vlteriorem effusionē eius balneationē vel fomentationē cūꝫ
ea:qm̄ si dissolueris plus nocumēti afferes qꝫ cure.¶ Et de
ligatione mēbri macri ad attrahendū nutrimentū.dixit Ga.
⁊ ponit̃ ibideꝫ.ligatio ista dꝫ esse diuersa ⁊ opposita ei q̄ fit
mēbro fracto.Nā ligatio fracture cōprimit ⁊ expellit nutri/
mentū de loco ⁊ macrū facit ipsūꝫ:sed ligatio impinguatiua
dꝫ esse diuersa ab eo incipienda est in loco sano in parte su/
periori longe ab eo qui macrefactus est cū cōpressione vehe
menti:deinde ĩseparabilr̃ leuis fiat ligatio:donec perueniat
ad locū macilentū:ligatio tm̄ ista nō dꝫ tam perfecte fieri ꝙ
locus viridescat aut nigrescat:qm̄ hoc esset ad detrimentum
mēbri ⁊ eius mortificationē oīno.Et ideo cauendū est illud
qđ esset ꝓximū huic actioni ⁊ sup loco macilento fiat taliter
ligatio ꝙ nō habeat aliquā strictionē:neqꝫ pressioneꝫ oino.
¶ Et de fractione dixit Auic.excita attractiuā cū fricatione
⁊ ꝓprie cū oleo ⁊ pauca cera liquefacta fricatione nō exiccā
te:⁊ de ea dictū est in capitulo p̄cedente.¶ Et qn̄qꝫ necessa/
ria est appositio ventosaꝝ super mēbro macro absqꝫ scarifi/
catione ⁊ absqꝫ multo igne:⁊ ꝓprie qn̄ alia nō sufficiunt at/
trahere nutrimētū ad ipsūꝫ.¶ De calefactione aūt membri
dicunt.ꝙ super membro superiore sano qđ superstat mēbro
macilento apponi debent panni calefacti donec bn̄ calefiāt.
Deinde si frigus fuerit apponant̃ super ipso membro maci/
lento ⁊ parum dimittant̃ super ipso ne inducant resolōnem
mēbro.Jn estate v̄o ⁊ tēpore caloris non dꝫ apponi:nisi sup
membro sano.¶ Auctores tamen calefactionē mēbri lau/
dauerunt fieri emplr̃is.Et omnes cōiter ponunt emplastrum
de pice:hoc autē emplr̃m describit̃.6º ꝯtin̄.ex libro Oribasij
calefiat pix cū oleo donec spissa fiat.deinde illinienda est sup
loco cum panno donec calida fuerit:deinde remouenda est
quotiens infrigidat̃.Et considerandū est.dixit diligenter in
eius operatione ⁊ iteratione appositionis eius super locuꝫ.
Nā vtendū est medicamine picis iuxta hec accidentia.Naꝫ
si videris in ṗma appositione eius ꝙ mēbrū fiat bn̄ rubefa/
ctum inflatū statim remouendū est:sed nisi hoc videris illini
tio eius fienda est super mēbro bis ⁊ ter.Et subdit.quidam
emplastratione eius vtunt̃ quolibet die:⁊ qdam ṗmo die ⁊
tertio:⁊ qdā ṗmo die ⁊ 4º iuxta id qđ opus fuerit membro.
Et Gal.dixit.ꝙ ħ est perfecta cura macretiei mēbri ⁊ nō erit
ei ligatio opportuna nisi raro.¶ Aui.v̄o de emplastris cō/
uenientibus dixit.sicut est pix sola ita vt sit vehemēter liqui
dam de se ⁊ talis non fuerit sic soluta in oleo cum quantita/
te que facit eis currere linimentū.i.donec possit liniri super
panno stricto vel super corio.Et dixit.quādoqꝫ administra/
tur sola super cutem.Approxima eaꝫ igitur donec liquefiat:
deinde inuiscetur.s.super membro ⁊ eleuet̃ quādo congela/
tur:ipsa enim attrahit nutrimentū ad membrū ⁊ retinet ipꝫ
in eo ⁊ remouet frigus eius si fuerit causa eius debilitas vir

Multis modis fit attractio nutrimenti ad mēbrū extenuatum.

Empl̃m de pice.

tutis: aut oppilatio poroꝝ in cute: ⁊ dat ei viscositatē ⁊ asperitatē: ⁊ stringit sup̲ ipꝫ poros ⁊ excitat virtutē attractiuaꝫ: quare remanet nutrim̄ in mēbro mora tanta qua figit̄: ⁊ fit pars mēbri: ⁊ nō resoluit̄. Et opꝫ vt ministret̄ in estate semel in die: ⁊ in hyeme bis. Et cōsideret̄ in ablatione ei⁹ a mēbro ⁊ dimissione ipsius sup̲ ipsuꝫ velocitas rubificationis ⁊ inflationis quas fecit ei ⁊ tarditas ipsius: cū ipsa. n. festinat in hꝫ nō fiat vltimatio in dimissione ei⁹ sup̲ ipsuꝫ ⁊ dñatione ipsi⁹, īmo reuocat̄ velociter ⁊ fortasse sufficit donec inuiscatū est mēbꝝ ⁊ pix ipsa remanet calida ⁊ cū infrigidat̄ auferat̄. Et dixit. qñq̄ ꝯfert vt ꝓcedat sup̲ picē fricatio aspera velox dura: deinde liniat̄ aut ꝑcutiat̄ cū virga brusci plana nō nodosa ⁊ ꝓprie inuncta: donec rubeat ⁊ inflet̄: deinde abstineat. s. a fricatione vel ꝑcussione. Nā additio eius resoluit ⁊ resoluēdo nocet: deinde inuiscet̄ desup̲ pix calefacta cū eq̄litate apō ignē. Cūq̄ coagulat̄ pix ⁊ infrigidat̄ auferat̄ ab eo euellendo eā subito ⁊ quadā violētia. Et meli⁹ qdē est vt infundat̄ sup̲ mēbrū ante picē aqua ad caliditatē ⁊ mordicationē quādā decliuis: deinde apponat̄ pix. Et subdit Auicē. q aborret picē vtat̄ loco eius oleo aliquo ex oleis opilantib⁹ cū caliditate quadā. ¶ Et recitat Ras. vbi supra. ēt Aui. ꝙ Ga. vidit quēdā vēditorē aīaliū īpinguasse adolescētē adeo macrū hꝫ nates suas qui videbat̄ esse sine natib⁹: ⁊ factus est sanus ⁊ leuis: ⁊ hñs pingues anchas in tēpore breui. ¶ Scias ꝙ si super mēbro sub quo dꝫ apponi pix fuerint pili ipꝫ est prius abradendū ab eis. ¶ Dixit Aui. melius ꝙ calefacit mēbruꝫ qd̄ nō recipit calefactionē ꝑꝑ frigus suū est vt fricet̄: deinde apponat̄ desup̲ rubificatiuū. Vñ Ras. dicit vbi supra. si mēbra nō nutriunt̄ nisi cū labore ⁊ infrigidata vehemēter opabit̄ in cura ipoꝝ tapsia illiniendo ea cū ea ⁊ cū melle. qm̄ hec posita sup̲ membrū trahit ad ipꝫ sanguinē abundātē. ¶ Et si volueris magnificare ⁊ ingrossare preputium diminutuꝫ ⁊ macrū. dixit Ras. 6° ꝯtiñ. fiēda est forma de plumbo ⁊ apponēda est capiti veretri ⁊ sup̲ illā for̄am ponēdū est veretrū: ⁊ ligandū est leuiter dū augeat̄ ⁊ lōgū fiat: sed si fuerit inseparabile excoriandū est in ꝓmis ⁊ informādū est cū forma. ¶ Et dixit. de labijs ⁊ narib⁹ diminutis ꝙ si caro erit grossa ⁊ solida que extēdit pellē: ita ꝙ vꝫ totū mēbrū esse diminutū qd̄ fit maxie in labijs narib⁹ ⁊ aurib⁹: tūc excorianda est pars media ⁊ pellis radenda est ex vtraq̄ ꝑte ⁊ incidēda est caro illa que in medio est q̄ est dura ⁊ infiltrata: deinde suenda est pellis: deinde vtendum est cōsolidatiuis: quoniam ex defectu carnis que indurata erat in medio mēbruꝫ reuertet̄ ad longitudinem suaꝫ: ⁊ nō debet incidi caro cuꝫ pelle: sicut multi faciunt: ⁊ postea suunt: quoniam si sic factū fuerit remanet labium minus debito. Et iō excoriandū est ex labio, ⁊ caro que sub eo est durior incidat̄: deinde suende sunt extremitates pellis: quoniā sic cū labiū fuerit sanum ⁊ consolidatum erit longū ⁊ tenue: qm̄ in eo oriet̄ caro mollis in qua nō erit durities: neq̄ grossitudo sicut in ꝓma. ¶ Dixit Aui. nō opꝫ vt fugiat a curatione cū ꝓlongat̄ ⁊ non confert, imo opꝫ vt assidues fricationē cum pannis: ⁊ effusionem aque calide: deinde fricationem cum manu: ⁊ deinde adhibeas picem. ¶ Et dixit Aui. de ingenio impinguandi est retētio sanguinis super mēbrū impinguandū: ⁊ hoc fit ligando membrū qd̄ ei equidistat in latere altero. Et fit ligando illud qd̄ est sub mēbro impinguando: ex quo vadit nutrimentum ad ipsum: ⁊ hoc cuꝫ est pingue: aut nō querit̄ eius impinguatio: sicut cum asseid est extenuatū: ⁊ planta manus est sana ⁊ pinguis: naꝫ tunc liget̄ apud cubitū a superiori parte asseid: ¶ Et dixit. si vtatur siue administret̄ aqua frigida balneando vel aspergendo: ⁊ tolerat eam super corpus totum: aut membrum faciat. Et melior horarum ad hoc est hora qua operatur linimentum in attracto ⁊ operatum est: ⁊ iam attractum: fortasse enim tunc roborato per eam calore interius resoluet ⁊ transmutabit nutrimentum ⁊ sanguinem. scilicet per substantiam membri.

¶ De extenuatione corporis pinguis. Cap. iij.

Non omnis corporis īpinguatio: siue grossities: ⁊ silr̄ alicui⁹ mēbri emēdationē reqrit: imo dimittēda est: quia vtilis cū nō superfluit. Cuꝫ aūt est sup̲flua. dixit Ras. 6° ꝯti. ex v̄bo Gal. ⁊ tūc est cū nō erit posse homini pingui p̲ se manū lauare seu tergere anū nisi post laborē. Et Aui. pinguedo sup̲flua est cū pes corporis a motu deambulatione ⁊ cōuersione. s. ad latera: ⁊ ēt inclinādo ⁊ erigendo vel ꝯuersione. i. ꝯuersatione ꝯsueta vel debita impedit̄: opꝫ. n. vt caueas ⁊ abhorreas pinguedinem: cū est in via sup̲fluitatis. Et dato ꝙ pro tūc nocum̄ nō ap̲peat: tñ stude in amotione ipsius: qm̄ nocum̄ ei⁹ aduenit repēte magnū ⁊ subito ⁊ mortē inferēs. Hoc tñ nocum̄ nō seq̄t̄ pinguedinē per se: imo per se corpa pinguia: q̄uis laborēt ⁊ debilitent̄ a motu: tñ ipsa sunt p̲ illud qd̄ associat̄ eis de hūiditate signāt longitudinē vite: sed p̲ accidēs pōt eoꝝ vita esse breuis, ⁊ maxime vltime pinguiū: ⁊ nō custodientiū vitā suā. ¶ Et nūerans Ruffus nocumēta q̄ sup̲fluā sequūt̄ pinguedinē dicit: accidit eis epilepsia paralesis fetor sudoris dolor stōi strictura anhelitus fluxus vētris defectio cordis ⁊ febris adusta. Et nō sentiunt morbos eoꝝ velocitateꝫ ⁊ passiones illatas eis ab extra: q2 corpora eoꝝ sunt grossa. Et nō recipiunt curam de leui cū medicamine: eo ꝙ medicie nō p̄nt ꝑuenire velociter ad mēbra: ⁊ hoc siue ab intus: siue ab extra administrent̄: q2 virtus ipsarū debilitat̄. Et minutio. i. flōmia debilis sit in venis musculoꝝ ipsoꝝ ⁊ nociua sūt eis laxatiua. Et qñq̄ sunt eis mortalia cū in eis sit flegma sup̲abundās ⁊ sāguis modicus, ⁊ ideo morbus eoꝝ erit deterior ex strictura membroꝝ suoꝝ ⁊ debilitate anhelitus ipsoꝝ. Et hinc est ꝙ quotiens cōualescentes nō fuerint velociter releuati ex morbis ipsoꝝ sanitas in eis nō erit p̲fecta: neq̄ ipsaꝝ corpora ad dispositionē nālē ꝯuertunt̄: nisi post spatiū lōgi tēporis. Et subdit Ruffus. pinguis ēt nō gñat: neq̄ delectat̄ in luxuria: nec poterit ea vti cū abūdātia oino. Et dixit. mulier si fuerit pinguis nō cōcipiet: ⁊ si p̄gnās fuerit aborsuꝫ patiet̄: sin aūt fetus debiles erunt nimis. Et dixit. ꝙ sanguis in venis macilentoꝝ est abūdās: ⁊ in venis pinguiū modic⁹. ¶ Et Aui. dixit. pinguedo sup̲flua est coartans venas. s. pulsatiles ⁊ nō pulsatiles coartatione ꝯstringēte eas: quare opilat spiritum trāsire p̲ vias suas ⁊ nāleꝫ calorē tā manifestas p̲ quas defertur q̄ꝫ in occultas poroꝝ: ꝑꝑ qd̄ fit ꝙ multotiēs suffocatus extinguat̄. Et qñq̄ ita coartat vias transit⁹ aeris tā manifestas: vt tracheam ⁊ alias venas pulmonis: q̄ꝫ ēt occultas vt poros cutis ⁊ arteriaꝝ disseminatarū in mēbris ꝙ nō peruenit ad ipꝫ spiraculū aeris: ⁊ nō euētat̄: quare corrūpit̄ ꝯplo spūs eoꝝ. Et sunt positi in timore ⁊ discrimine ꝙ expellatur sanguis eoꝝ ad locū ꝯstrictū. s. ad venas ꝯstrictas: q̄re fortasse tūc nimiū vena repleta ⁊ coartata subito scindet̄ scissione ꝑniciosa. ¶ Et melius in dispōne. s. in q̄ scindet̄ vena ⁊ in dispōne q̄ est añ eā. s. añq̄ꝫ rūpat̄: ⁊ i dispōne in q̄ coartat̄ trāsitus aeris: ⁊ in ea q̄ est añ ipsaꝫ. s. in qua coartat̄ trāsit⁹ spiritus cū accidit eis ꝯstrictio anhelit⁹ ⁊ pulsus cordis est: vt succurrat̄ tūc dispōni eoꝝ. Dixit Auic. cū flōmia: qm̄ diminuendo sanguineꝫ vene exopilant̄ pinguibus sic difficulter factibilis: tñ facta añ fracturā vene ꝓhibet eā ⁊ facta post rupturā ꝓhibet sup̲fluū fluxū sanguinis ex ea qui fortasse posset sup̲fluere ⁊ retineri ⁊ suffocare. Nam vtplm̄ vena que in his dispōnib⁹ frangit̄ est vena pectoris vel pulmonis: quāuis ēt vene epatis ⁊ renū possint frangi: ⁊ in sūma iuuam̄ huius flōmie est mai⁹ nocumēto eius. Nā isti sunt expositi penitus morti repētine. ¶ Et subdit Aui. ad summū scias ꝙ mors super vltimatos in pinguedine festinat ⁊ ꝓprie in illis qui impinguant̄ in ꝓma etate. Naꝫ ipsi minores hñt venas ⁊ cōstrictas. Et dixit. ꝙ sunt expositi apoplexie ⁊ pulsui cordis ⁊ diarie ꝑꝑ humiditatē ipsoꝝ ⁊ maliciā anhelit⁹ ⁊ sincopi ⁊ febrib⁹ malis. s. de mala putredine: ⁊ nō tolerant famē

Nocumēta sequentia superfluaꝫ pinguedinē.

neqꝫ sitim. Nã ⁊ si sint humida flãtica: ⁊ vt sint apta tolerare famẽ ⁊ sitim: ipsa tñ nõ tolerãt. Et hoc iõ: qꝛ caloꝛ nãlis i eis multũ paucificatus exñs ⁊ paratꝰ extinctioni exigit frequẽter resumi ⁊ restaurari cũ frequẽti cibatione ⁊ potu, sꝫ pauca in vice: sunt enĩ in hoc siĺes decrepitis: ⁊ maxie q exuberanter fuerũt pingues. Jsti. n. ꝓꝓ paucitatẽ sanguinis ⁊ caloris nõ tolerãt stare sine cibo: nisi spacio breui. Et qꝛ abũdãt humiditatibꝰ flãticis sũt expositi ꝑalysi ⁊ siĺibꝰ egritudinibus neruoꝝ ⁊ malitie anhelitus ⁊ diarie. Et qꝛ hñt meatus spũs ꝯstrictos expositi sunt syncopi ⁊ apoplexie ⁊ incurrere in putrefactionẽ. Et qꝛ sunt vehementer frigidi in cõpĺone sua. Nõ. n. dixit Aui. peruenit hõ ad vltimũ magnitudinis impinguationis: nisi cũ est frigide cõpĺonis. s. multuꝫ. Et iõ sunt expositi pulsui cordis ⁊ extinctioni. ¶ Et dixit Aui. superflue pingues nõ sunt gñantes: neqꝫ in semine suo ad modũ peruenĩetes. s. gñonis: qꝛ semen eoꝝ est paucum subtile fluidũ ⁊ nõ bñ digestũ pre frigiditate compĺonis eoꝝ: quare aut nõ gñant: aut raro gñant. Et siĺr que de mulieribꝰ sunt pingues nõ cõcipiunt: aut si aliqñ cõcipiunt abortiuntur. Et est affo. Hip. quecũqꝫ ꝑter nãm grasse ⁊c̃. Et hoc est qꝛ semẽ eaꝝ est paucũ. s. sanguis mẽstruus quo dꝫ formari fetus est paucus ⁊ male digestus vel nõ ꝑueniunt ad cõmodũ ex seie suo: qꝛ nõ alienanť habitudines mediocres. ⁊ pro. i. quãuis semen ipsoꝝ sit paucũ qð emittũt in coitu. ¶ Et dixit. ꝙ appetitus eoꝝ tã viroꝝ q̃ꝫ mulierũ est debilis per supfluaꝫ hũiditatẽ hebetantẽ sensuꝫ oris stomaci: ⁊ ꝓꝓ flegmaticitatẽ ꝓhibẽtẽ suctionẽ venaꝝ: imo vt diciť 6° ꝯti. excitať in eis nausea. ¶ Et dixit Aui. ꝙ qñ isti sic pingues leduntť in aliqbus mẽbris longinqs ⁊ exterioribꝰ ⁊ curanť per medicinas nõ iuuanť ꝑ eas: qꝛ fortasse nõ penetrãt in venas: ita ꝙ ꝑueniat eaꝝ virtus ad mẽbra lesa. ¶ Et dixit. ꝙ sic pingues sunt hebetes in sensu. Et iõ qñ infirmanť nõ sentiunt nocuᵐ. ¶ Et ex isto seqť aliud nocuᵐ. s. ꝙ qꝛ nõ percipiũt egritudis nocᵐ nõ reqrũt cito curationẽ: ⁊ si reqrunt eã ipsa nõ põt in eis cõmode fieri: nã flõmia in eis est difficilis ⁊ in soĺone ventris eoꝝ ꝑ farmacias est timor: nã fortasse farmacia mouebiť humorẽ ⁊ nõ erit ei possibile: vt penetret venas ⁊ trãseat ad locũ eũonis ꝓꝓ ꝯstrictionẽ venaꝝ: q̃si fortasse perducit illõ ad agitationẽ hũoris ⁊ ad ꝑditionẽꝫ. Et vt debent medicine in eis exteriꝰ approximare nõ ꝓfundanť cũ v̄tute eaꝝ pre opilatione poroꝝ: ⁊ ꝓꝓ magnã distantiã extrinsecoꝝ ad intrinseca nõ ꝑueniũt ad ipsa cũ virtute. ¶ Et pingues. dixit Aui. si faciunt aliqd. s. opando laborãdo ambulãdo vel exercitanť infirmanť ⁊ debilitanť, qꝛ calor eoꝝ innatꝰ est debilis ⁊ est in loco stricto. ¶ Cõsideratis predictis dicũt ꝙ positi in vltima grassitie deterioris dispõnis ⁊ cõditionis exñt positis in vltima extenuatione. Nã quãuis siccitas sit magis lesiua q̃ꝫ humiditas ⁊ morbi inanitionis sint difficilioris cure q̃ꝫ morbi repletionis: tñ supflue pingues sunt apparati maioribus ꝑiculis: ⁊ magis repentine mori q̃ꝫ illi. laudať ergo dixit. A. hõ tẽperatus. s. in habitudine mediocri inter extenuatam ⁊ pinguẽ ⁊ proprie ille q fuerit talis in adolescẽtia sua.

Cause quoqꝫ supflue impinguatiõis opposite sũt causis supflue extenuationis. Et iõ ex illis haberi pñt.

Cura supflue pinguedinis extenuatiua: ⁊ siĺr p̄uisiua siue p̄seruatiua ne qs nimiã incurrat pinguedinẽ dieta ꝯpleť ⁊ potione. Et in vtrisqꝫ ꝓpositũ cure. dixit Raš. 6. ꝯti. est vt ꝓhibeať ⁊ diminuať trãsportatio nutrimẽti ad mẽbra: ⁊ rarificatio cutis ad augẽdũ in dissoĺone ⁊ ꝯfortatiõe v̄tutis expulsiue cũ abũdãti laxatiõe vẽtris: donec inducanť ad vsuꝫ infr̃a nutrimẽti ad velociter expellẽdũ qð inclusuꝫ fuerit in eis ad inferiꝰ. ¶ De dieta. dixit. A. regimẽ extenuãdi ẽ ꝯ̃triũ regimini ĩpinguãdi. ĝ degat in aere caĺo ⁊ sicco mõtuoso ⁊ exponat se aeri nudo discooptꝰ sub sole ⁊ igne: ⁊ artes efficiat fabriles q̃ cũ igne fiũt ⁊ sub sole estiuo: ⁊ eiꝰ exercitiũ sit añ cibũ ⁊ sit forte ⁊ velox discoopto corꝑe: qð exercitiuꝫ tũc exiccat vehemẽtiꝰ. ¶ Scias tñ ꝙ ẽt supflua ges ẽt exiccat corpa: ⁊ maxie in assuetis exercitari. ¶ Ait Raš. 6. ꝯtiñ. siqs ꝯsueuit esse pinguis si illud dimittat fere macrefiet eius corpꝰ. ¶ Et dixit Oribasiꝰ. fricenť nitro ⁊ rebꝰ asperis abũdãti ꝯ̃rietate ⁊ exercitenť exercitio discoopti corꝑis in sole ⁊ frequẽti lectiõe in libris. ¶ Jnqt Ruffus. cautꝰ eẽ debes vt largos poros facias ei vt inde multa q̃ꝫtitas euaporet ⁊ cõfert in harena caĺa ⁊ in cinere calo sepeliri ⁊ balneeť balneis dissolutiuis ⁊ in ieiunio. ¶ Dixit Gaĺ. ⁊ poniť. 6. ꝯti. aq̃ balnei dꝫ eẽ dissolutiua. Et si poĺe est vtať balneo nãli tali. sin autẽ recipe aquã q̃ siĺis sit nãli aq̃ ponẽdo in ea sal ⁊ baurach dimittẽdo eã in sole donec bñ ꝯbũrat. i. bñ calefaciat eaꝫ sol pluribꝰ diebꝰ. Et ait Raš. ibidẽ. dico pila magna iplẽda est aq̃ ⁊ ponať in ea sal lapideũ ⁊ amarũ ⁊ dimittať in sole pluribꝰ diebꝰ in mẽse. Julij: ⁊ cũ ea fiet cura ad votũ tuũ. Et ex his aqs sũt marine salse sulfuree bituminose aluminose ⁊ similes. Et dix̃ Ga. post balneationẽ nõ dꝫ comedere: sꝫ dormire si dilexerit. Et deinde dꝫ reuerti añ cibũ ad balneũ: ⁊ post balneũ fiat inunctio cũ vnguẽtis dissolutiuis. Et añ balneũ fiat fricatio cũ pãno aspero: donec rubefiat. Et post balneuꝫ añ illinitionẽ fiat fricatio cuꝫ medicinis dissolutiuis ⁊ mora in balneo ꝓlongetur ad posse. Et dixit. ego extenuari feci in modico tꝑe quẽdã ꝑ exercitiũ velox fricando ipꝫ cum tobalia aspera nimis. Deinde sequebar cũ nimia fractiõe cũ oleo dissolutiuo: ⁊ post fricationẽ nullũ cibũ dabã ei: sꝫ faciebaꝫ ipꝫ vti balneo ⁊ nõ dabã ei cibũ post balneũ: sꝫ faciebã ipm dormire si volũtas ei erat, deinde faciebã eũ vti 2° balneo ⁊ dabã ei post balneũ cibariũ pauci nutrimẽti ⁊ multe q̃ꝫtitatis vt sit sufficientia in q̃ꝫtitate ⁊ trãsportatio nutrimẽti eius sit modica. ¶ Dixit Ruffus. ꝙ frequẽs appositio vẽtosaruꝫ macrefacit ⁊ itẽsus sõnꝰ macrefacit. sꝫ dꝫ fieri añ cibũ: ⁊ post cibũ nulloᵒ dormiat. ⁊ cũ dormit dormiat sꝑ suꝑ rẽ durã: qa illud durũ ꝓhibet multiplicare carnẽ: ⁊ augᵐ fieri nõ finit: ⁊ iducať ei tremor ⁊ calamitas: ⁊ nũcienť ei tristia: ⁊ ꝓhibeať a visu iocationis ⁊ iocoꝝ ⁊ solatioꝝ ⁊ reꝝ letificãtiũ. ¶ Et cibaria debẽt hr̃e has ꝯditiões ꝙ sint pauci ⁊ sicci nutrimẽti: q̃ꝫuis multe q̃ꝫtitatis ⁊ sint vẽtris subductiui ⁊ appetitus deiectiui. Jtaqꝫ panẽ de simila nõ comedant. Dixit Ruffus. neqꝫ pastella similaginea nõ fermẽtata ⁊ cocta cum solario ignis: ⁊ ꝓꝑe distẽperata cũ oleo: eo ꝙ ingrossant corpꝰ vtentis abũdãter: ⁊ nõ comedãt ptisanũ de fabis. sup. neqꝫ alios impinguãtes. Sꝫ vtanť pane de tota farina vel furfuraceo multũ fermẽtato bñ salito ⁊ multũ cocto, ⁊ post q̃ꝫ iduraue rit. aut pane ordeaceo vel granis minutis ⁊ pulte õ lẽticulis: ⁊ siĺibꝰ. Et nõ comedãt carnes ruffas: ⁊ pingues ⁊ cibaria adiposa ⁊ pinguia vnctuosa. nõ vtanť carnibꝰ iuuenibꝰ neqꝫ recẽtibꝰ: sꝫ veteribꝰ ⁊ salitis. nõ comedãt sorbilia nec lac nisi fuerit acetosuꝫ. Nõ caseũ recẽtẽ: sꝫ antiquũ ⁊ multũ salitũ ⁊ comedant olera mollia ⁊ herbas amaras ⁊ acutas nõ comedant nucleos fructuũ: sꝫ poma ⁊ pira: maxie acetosa. Et condianť cibaria eoꝝ cũ spẽbꝰ acutis: maxie cũ pipere cimino ⁊ siĺibꝰ. ¶ Jnqt Gaĺ. 2° alimẽtoꝝ: extimo ꝙ acutũ ⁊ aciduꝫ siĺ attenuãt: sꝫ aridũ cũ frigiditate ⁊ acutũ cuꝫ caĺitate. Jõqꝫ ꝓ cõdimẽtis ⁊ saporibꝰ cibarioꝝ suoꝝ vtanť acetosis ⁊ acutis singuĺr vel cõiunctim. vinũ fugiãt rubeũ grossuꝫ ⁊ dulce. ⁊ bibãt subtile aqueũ ⁊ ponticũ ⁊ aquã fugiãt frigidã ⁊ calidã bibant. ¶ Et opꝫ vt q̃ꝫtitas nutrimẽti multũ minuatur. Jnqt Gaĺ. vt poniť. 6. ꝯti. indigẽtia exiccat corpus ⁊ iõ curat morbos humidos ⁊ desiccat carneositatẽ corꝑis: qm̃ corpꝰ insepabiĺr dissoluiť. cũqꝫ nõ fiet restauratio desiccabiť velociter. ¶ Pro tota ordinatiõe diete p̄dicte. dixit Aui. ꝙ regimẽ extenuãdi corpꝰ est minoratio cibi: ⁊ post ipsuꝫ balneenť ⁊ exercitiũ vehemẽs cũ penetratione eiꝰ. i. cã penetrãs: donec resoluat illũ. s. cibũ p̄assumptũ. Et cõponere cibũ de gñe eiꝰ cuiꝰ nutriᵐ est siccũ aut acre aut salsuꝫ: sicut lẽtes aut alchaumich ⁊ acetosa. Et fit panis eoꝝ: de quo nõ est eiectũ furfur ⁊ panis de ordeo ⁊ multiplicẽt spẽs caĺas q̃ ꝓ cõdimẽto ponanť in cibarijs suis. Et dixit de eis q̃ adiuuãt ad minorãdũ

De sex rebus nõ naturalibus

De cibarijs.

cibū eoꝝ:cū eo qđ narratū est:est vt cibus pinguis valde ⁊
satiet velociter:qm̄ appetitꝰ eoꝝ debilitat̄.Et sint cibi eoꝝ
tales vt adiuuent ad nām.s.nutrimētalē resoluēdā:si aggre
gat̄ ex ea in corpe.Et dixit.adiuuat ad illud vehemētia rari/
tatis corpis eoꝝ ꝑ exercitia laboriosa ⁊ grossitudinē īdumē
ti ⁊ lecti.Et ꝑmutaᵒ ð aq̄ frida ad cal'az ⁊ aeris fridi ad cal'z.
Et derectio corpis sꝑ ad frigus ⁊ ꝯstringant̄ pori ⁊ cōsolide
tur corpꝰ post horripilationē:q̄re nō recipiat nutriᵐ ⁊ ꝓhi/
beat resol'onē equalē ⁊ ꝓcedat attractionem eius qđ est post
ipsaz.s.nutrimēti qđ succedat resol'oni eq̄li.Qꝛ si fuerit cor/
pus ꝯstrictū:tūc detegat̄ calori donec multiplicet̄ eiꝰ resol'o
quare resoluat̄ sup illud qđ attrahit̄ ad membrum.

Becura aūt per potionē.dixit Gal'.6.de regi.sani.laxa/
tio inhibet nutriᵐ ꝓcedere in corpore:iō nō est
meliꝰ ea ad remouēdū pinguedinē.⁊ eꝯᵒ.Et Aui.dixit.eūo
nes ⁊ vomitꝰ sūt de hoc gn̄e.⁊ intellexit de vomitu ⁊ fluxu
vētris inequalibꝰ ⁊ supabūdātibꝰ.nā iste eūones eq̄les ꝯfe
rūt ad ipinguationē corpis ⁊ nō ad extenuationē.¶De me
dicinis v̄o eūatiuis multū ꝯueniūt eūantia ꝑ vrinā:⁊ maxie
oia ꝓuocatiua mēstruoꝝ ⁊ sudoris.¶Dixit.A.illđ qđ pl'm
extenuat corpꝰ est alteratio ꝯpl'onis ad ꝯ̄riū ꝯpl'onis facien
tis pinguedinē.Et si in cā est frigus ꝯfert calefactio:⁊ si est
in cā calefactio eq̄lis:tūc inclinatio eiꝰ ad frigus aut ad calo
rē supfluū ꝑm pl'm.¶De rebꝰ magni iuuamēti:⁊ qđ ꝓhibꝫ
pinguedinē his q̄ supfluūt in pinguedine ⁊ si illud a frigore
est admīstratio medicinaꝝ subtiliātiū.Nā ipse efficiūt in hu
moribꝰ tres opōnes:q̄ꝝ vnaqueq̄ꝫ est iuuatiua ad extenuan
dū corpꝰ.Et vna eaꝝ est subtiliatio hūoris ⁊ elongatio eiꝰ a
coagulatiōe ⁊ exponit̄ eiꝰ resol'oni.Et 2ª est ꝙ ipsa ꝓuocāt
⁊ mouēt hūorē nō ad ꝑtes venaꝝ:sꝫ ad loca eūonū.Et 3ª est
ꝙ faciūt lucrari sanguini q̄litatē acutā nō benignā.sed mali
gnā ad v̄tutē attractiuā:q̄re nō attrahit̄ ad mēbra:sꝫ repu/
diat̄.¶Et dixit.ꝙ meⁿᵉ administrate in dolorib ꝰ iūcturarū
sūt valde fortes extenuādo:⁊ sūt ꝓuocatiue vrine nō tēpera
te.s.q̄ meⁿᵉ tēpate ꝓuocatiue nō ꝯferūt:qꝛ vadūt cū cibo ad
venas ⁊ nō pn̄t mās ꝑducere ad suctionē venaꝝ.s.positaruꝫ
exteriꝰ in sup̄ficie venaꝝ.s.emulgētium.q̄re nō pn̄t ꝓducere
mās ad ꝑtes vrine sumēdo eas a ꝑte venaꝝ.s.aliaꝝ:que de/
ferūt corpi nutrimētū nisi in potu sumant̄ cū iaꝫ 2ª aduenit
digō.tūc.n.ꝑueniūt ad epar ⁊ illic icipit p̄ª opō eaꝝ:īmo for
tes.s.in subtiliādo ⁊ ꝓuocādo vrinā sunt ille q̄ ꝯferūt.qꝛ re/
manēt cū v̄tute descēdētes valde hūores nō ad ꝑtes venarū:
sꝫ ad vias vrine:q̄re famē patiūt̄ vene ⁊ faciūt reliquas ope
rationes vtiles ad extenuādū:qꝛ famelice euellunt hūidita/
tes ex mēbris vn̄ mēbra extenuant̄.¶Et meⁿᵉ fortes predi
cte q̄ ꝓuocāt mēstrua cū v̄tute adiuuāt ad extenuādū mulie
res pingues.Et iste q̄dē medicie sūt sicut gētiana ⁊ semē ru/
the ⁊ aristol'.ro.⁊ petrosiliū ⁊ poliū.Et sandarace est v̄tꝰ ex/
tenuatiua valde ꝯ̄ria v̄tuti karabe.Et lacca ⁊ semē apij ⁊ dra
gantū est extenuatiuū forte:sꝫ timorosuꝫ.Et maratrū.sup.⁊
silia ⁊ arthemisia cētaurea minor oēs sp̄ēs salis:p̄sertim sal
cū quo salitꝰ est serpēs ⁊ baurach ⁊ almuri ⁊ sansucꝰ.¶Et
dixit.de ꝯpositis iuuatiuis sūt tyriaca metridatū musa enea
diaolibanū electuariū de anacardis diapipereon diaspmatō
dialacca diacurcuma ⁊ trifera:⁊ silia.¶Dixit Ruffus.fiat
ꝯfecᵒ de aniso dauco mōtano pipere ⁊ assaro cū melle.¶Di
xit Aui.ꝙ de meⁿⁱˢ subtiliātibꝰ sūt acetū ⁊ almuri ꝓprie sū
pta in ieiuno:verū tn̄ q̄ hn̄t debilitatē neruoꝝ:⁊ q̄ hn̄t debi/
litatē m̄ricis vitare debēt acetū.¶Et dixit de ꝯferentibꝰ est
potare vinū in ieiunio:qm̄ attenuat ꝑ h qđ soluit ⁊ resoluit:
⁊ qꝛ replet venas vapore cū fuerit illđ qđ potat̄ pl'm:q̄re ve/
ne nō recipiūt aliq̄d supra ipꝫ ex cibo.¶Et de vtilibꝰ est bi/
bere loco vini vinū granatoꝝ solū vel mixtū cuꝫ oximelle ⁊
aq̄ frigida.¶Et exꝑtū est in iuuenibꝰ multū pinguibꝰ bibe
re oi die in ieiuno ciatū aceti calidi cuꝫ modico piperis.vtil'r
eniꝫ macrefacit ⁊ nō pn̄t reimpinguari.¶Et dixit Aui.me/
dicine lenientes nām sunt ꝯferētes:ꝓpea ꝙ cōuertunt cibuꝫ
a venis ad intestina:⁊ qn̄ administrant̄ multotiens fit virtꝰ
attractiua venaꝝ pigra ⁊ cō suescūt vene eūari ab illo qđ va/
dit ad eas apud quēlꝫ motū humoꝝ ad intestina.Et qn̄ ope
rant̄ vene lenientes nām ⁊ medicine subtiliātes diuretice nō
ꝑuenit ad venas ex cibo res magna.¶Si v̄o aliqđ ꝑticula/
re mēbꝝ fuerit impinguatū aut magnificatū supra nāꝫ:tūc
ait Ras.6.ꝯti.dico vtendū est minutione in ꝑte opposita ⁊ li
gatio est cōiter fienda sup locū ad expellēdū ad sursū ⁊ liget̄
altera ꝑs.s.ligatione ingrossationis ⁊ liniat̄ ista ꝑs cū cōfor
tantibꝰ stipticis vt nō recipiat ⁊ altera cū mollificatiuis ⁊ at
tractiuis ⁊ vtat̄ q̄ꝫtitate modica nutrimēti.⁊.A.dixit in cu/
ratione eiꝰ redi ad dispōnes ⁊ cōditiōes dictas in capᵒ exte/
nuationis.Et iuuat̄ cū fit mēbrū ipꝫ quiescēs cū ligamēto ⁊
assiduatū eiꝰ ꝑ illas vias subito ⁊ attractio cibi ad oppᵐ.Et
appō medicaminū ꝓhibentiū mēbꝝ magnificari.¶Maxi
me aūt rōne ornatus ꝯsueuit ꝓhiberi in ꝓueris testiculoruꝫ
magnificatio ⁊ in puellis ingrossatio mamillaꝝ ipsaꝝ.Et ð
hoc ꝓhibētibꝰ est vt sumat̄ chimolea ⁊ cerussa plūbi ⁊ mi/
sceant̄ cū succo iusq̄ami albi ⁊ oleo myrtino ⁊ administrent̄
inungēdo.Et assignet̄ epithimatio cū fricatione lapidis in
quo flōmatores sua acuunt ferramēta.Vn̄ vnꝰ lapis fricet̄
sup alliū cū aceto aut cū succo iusq̄ami albi.Et sil'r ēt multi/
tudo epithimādi cū albumine oui oi die.Aut pulueriçetur
creta ⁊ galla viridis ⁊ liniant̄ cū melle:deinde abluat̄ cū aq̄
frigida:⁊ fiat istud in mēse tribꝰ vicibꝰ.¶Et de approp̄ria
tis ꝓhibētibꝰ magnificari mamillas.dixit Aui.est vt liget̄
sup eas ciminū ꝯtritū ꝯfectū cuꝫ aceto ex quo emplēnt̄ ⁊ di/
mittat̄ sup eas pānus infusus cū aceto tribꝰ diebꝰ:deide sol
uat̄ ꝯn̄ter ⁊ supadhibeat̄ cepe lilij ⁊ stringat̄ ⁊ nō soluat̄ tri
bus alijs:⁊ fiat istud in mense tribus vicibus.¶Amplius
de corporis extenuatione ⁊ eius impinguatione dc̄m est in
sermone p̄ᵒ.tractatu de regimine sanitatis.

De extenuatione mēbri ꝑticularis.

De ꝓhibitiōe magnificationis testiculoꝝ ⁊ mamillarum.

¶De infectionibus cutis in gn̄ali. Cap.iiij.

Cum natura totius corporis regitiua fortis existit ⁊ ꝑualet in/
trinsece plenarie corpus mūdat ab oibꝰ supflui
tatibꝰ cuiuscūq̄ꝫ triū digōnū ⁊ potissime q̄ sunt
tertie digōnis supflua resol'one cōsumit maxie si
regimē in sex rebꝰ nō nālibꝰ ꝯueniēs fuerit q̄re cutis totius
corpis mūda ⁊ sine macula ꝑseuerat.Cū v̄o ipotēs fuerit in
humiditatibꝰ ⁊ supfluitatibꝰ preesse nō poterit:⁊ tūc super
fluitates multe expulse seruant̄ in corpe:⁊ maxie si regimen
sex reꝝ nō nāliū a ꝯgruitate deuiauerit.¶Cū ipse supfluita
tes ad cutē defluūt ipsaꝫ varijs maculis inficiūt ⁊ deturpāt:
qđ qn̄q̄ꝫ totiꝰ euenit cuti,qn̄q̄ꝫ parti eiꝰ vel ꝑtibꝰ ꝑm quas
ipsa supfluitas deuiauerit.Et ꝑm ꝙ ipsa supfluitas diuersa
fuerit in q̄litate vel q̄ꝫtitate seu mō seu subª:⁊ ꝑm ꝙ ipsa nā
deficit in toto aliq̄ seu aliq̄bꝰ ꝑticulis corpis.Deficit.n.qn̄ꝫ
in toto sicut in decrepitis ⁊ cōualescētibꝰ ex morbis maxie
cronicis.¶Et qn̄q̄ꝫ cōtingit in cute deturpatio nō ꝑꝑ ipotē
tiaꝫ v̄tutis neq̄ꝫ ꝑꝑ pctm̄ in supfluitatibꝰ:sꝫ ꝙ pori cutis in
toto vel in ꝑte sūt ꝯstricti opilati:q̄re nō pn̄t supfluitates re/
solui ⁊ emitti:sicut maxie ꝯtingit in sordidis ⁊ imūdis viris
⁊ mulieribus p̄cipue balneationē ⁊ abstersionē linquētibꝰ
cōsuetā.¶Dixit Aui.quarti 7ª caᵒ de pediculis.ꝙ mā hūi/
ditatis.i.hūoralis vel mēbroꝝ siue mā supfluitatis triū dige
stionū decisa ab eis.s.mēbris:in qua hūiditate est aliq̄ calidi
tas.s.que sit nāl'r calida sanguinea vel colica:vel cuꝫ qua est
calitas aliq̄.s.accn̄talis vel acq̄sita ꝑ putrefactionē expulsa
ad cutē aliqn̄ est tāte leuitatis ⁊ subtilitatis vt resoluat̄.s.in/
sensibil'r ⁊ nō sentiat̄.Et aliqn̄ nō est tante subtilitatis ⁊ leui
tatis:sꝫ accipit de grossitie ⁊ grauitate.Et ꝑm ꝙ plus vel mi
nus de eis accipit sic expellit̄ vel retinet̄ inexpulsa.que ergo
minus accipit ex eis expellit̄ sensibil'r ꝑ sudorē.Et hāc seq̄t̄
illud qđ resoluit̄ in sudorē ⁊ eā seq̄t̄ illud qđ resoluit̄ ⁊ coa/
gulat̄ in sordē.Et hāc seq̄t̄ id qđ retinet̄ in suprema supficie
cutis.s.in ꝑmine.Et hāc seq̄t̄ qđ retinet̄ ꝓfundiꝰ illa.Et in

hac est ēt latitudo magna. Et est in ea diuersitas: ꝛ ſm diuer
ſas ptes cutis ad quā deriuatꝛ. Et quicq mā ꝓpulſa ad cutem
nō est multū mala. Et nō inest ei. dixit Auic. virt⁹ viruleta .i.
nō inest ei ꝟtus caloris putredinalis agētis in ipſaꝫ multuꝫ
mala ꝛ fortis ducēs ipſaꝫ mā ad viruletiā ꝛ non festinet ad
eā putrefactio dominās vltima. Sꝫ est ꝑueniēs vt ſit mā re-
cipiens vitā ex creatore ſuo ꝛ ꝑueniūt ex ea pediculi. ſi eniꝫ
inest ei vtus viruleta aut putrefactio vltima nō ꝓduceret ex
eo aial. ¶ Sūt aūt infectiones cutis ꝑmutatio coloris ipſius
ad colorē fedū morphea ꝛ albaras pustule diuersoꝝ generū
ſcabies pruritus ipetigo ignis ſiluaticus lepra large ſumpta
lichines alteri deſudationes panni macule multe depilatio
alopitia tirea tinea lentigines furfures permutationes in pi
lis: ꝛ capillis ꝛ alie his ſimiles.

¶ De permutatione coloris cutis in gnali. Cap. v.

Olor cutis corpis ſm nām existens ēt ſeqꝛ
cōplonē ꝛ ſanguis ꝛ ſpūs quātitatē ꝛ
qualitatē. Et ideo color corpis ſup ſpecie cōplo-
nis ꝛ ſup ſpecie humoris in ipo dn̄antis ſignat:
ꝛ hoc ſi nō in ꝓfundo corpis accubuerit huor:
Et dixit Gal. ſup pmo affo. Color. n. bonus humidus ꝛ flo-
ridus ab humorib⁹ bonis ad cutem tractis ꝑuenit: ꝛ color
malus a pdicto diuersus ſil'r ꝑuenit ab humorib⁹ malis ad
Color bo[n⁹] q̄lis ſit. cutē ꝓpulſis. ¶ Est aūt color bonus color albus pfuſus ru
bore. Cuius. n. cū ſit mēbrū ſpermaticum de ſe est alba ꝛ ſan
guis bonus ꝛ mundus ad ipſaꝫ ꝑueniēs pfundit eā rubore
ꝛ repn̄tatꝛ color iste ſplēdidus viuꝰ ex multis bonis ſpiriti
bus ad cutē delatis. Et iste est color ꝓprie corpis cōplexionē
hn̄tis eq̄lē. ¶ Color aūt rubeus est corporis hn̄tis cōplonēꝫ
Color ru-beus. calidā ꝛ ſanguinis abūdantiā q post cutē ad quā abūdāter
ꝑuenit multo colorat rubore. ¶ Et color ruffus ſiue rubeus
Ruffus. remiſſus est ēt corpis hn̄tis cōplonē calidā ꝛ ſanguineꝫ non
multū ſupabūdātis quantitatis: quare nō pōt multū rubifica
re faciē. Et ſi hic color in corpe fuerit ſupabūdātis ſanguis:
tūc ſigniat cōplonē eius calidā ꝛ ſanguineꝫ colere pmixtum.
Subruf-fus. ¶ Color aūt ſubruffus est q remiſſioris rubedinis est colore
ruffo: q2 min⁹ distat ab albedine q̄ ipſe ꝛ inſequitꝛ cōplonēꝫ
calidā ꝛ dominiū colere rubee nālis ſi est purus. Si aūt est
aliquo pallore mixtus: tūc inſeqꝛ paucitatē ſanguinis abſq
Citrinus dominio colere vt in ꝯualeſcētib⁹. ¶ Et color citrinus inſe-
quitꝛ cōplonē calidā ꝛ dn̄iuꝫ colere innālis citrine. ¶ Color
Albus. aūt albus inſeqꝛ cōplexionē frigidaꝫ ꝛ dn̄iuꝫ flātis nālis
aut paucitatē ſanguinis venientis ad cutē pꝛe paucitate vl'
ꝑuatiōe cui⁹ nō rubificatꝛ. ¶ Color vō niger qui dr̄ fuſcus,
Niger. ꝛ est niger cū declinatione ad liuidū inſeqꝛ cōplexionē ve-
hemēter frigidā ſanguinis paucitatē ꝛ ipſius ꝯgelationem
pp quā ad nigredinē ꝑuertitꝛ ꝛ cutē obfuſcat. Sed color ni-
ger q dicitꝛ brunus: ꝛ est color niger cū declinatione ad ob-
ſcuritatē inſeqꝛ caliditatē adurentē ꝛ ꝯuertentē ſanguineꝫ
ad nigredinē. ¶ Color aūt melogianus: ꝛ est color mixtus
Melon-gianus. cū celeſtino ꝛ azulco: ſicut est color melongie a qua nomen
accepit inſeqꝛ cōplonē frigidā ꝛ ſiccā ꝛ dominiuꝫ colere ni-
Gipſeus. gre. ¶ Et color gipſeus q est color albus: cū quadā mortifi-
catione: etiā ſeqꝛ cōplexionē frigidā ꝛ dn̄iuꝫ flegmatis inna
Stanne⁹. turalis. ¶ Et color stāneus q est color albus permixt⁹ ali-
quali viriditate inſequitꝛ cōplexionē frigidā ꝛ humidā ꝛ do-
miniū flegmatis cū ſibi permixtū est parū colere nigre ex cu
ius permixtione albedo declinat ad viriditateꝫ. ¶ Et color
Eburne⁹ eburneus qui est color albus: cū pauca declinatione ad citri
nitatē: qualis est color eboris a quo nomē accepit ēt ſeqꝛ cō
plexionē frigidā ꝛ dn̄iuꝫ flegmatis cui pua portio colere est
admixta per cui⁹ admixtionē albedo flegmatis declinat ad
Que cu-stodiūt ꝛ efficiūt co-lorē bo[m] tam inte-rius q̄ ex-terius ap-plicata. citrinitatē. ¶ Quedā custodiunt ꝛ efficiunt colorē toti⁹ cor
poris bonū ꝛ faciei ſumpta interius. ꝛ hoc aut q2 ſanguinē
laudabilē ꝛ nō groſſuꝫ generāt ſicut ſunt carnes ſanguinis
gn̄atiue ꝛ ipſoꝝ brodia ꝛ oua ſorbilia: ꝛ alij cibi bone ſube
ꝛ vinū aromaticū. Aut q2 ſanguinē laudabilē existētē in cor
pore dilatant ꝛ verſus exteriora aſpergūt ſicut ficus piper ꝛ
gariofili ꝛ modestus vſus croci. Aut q2 ſanguinē mundifi-
cant ꝛ depurant ſicut trifera minor mirabol. aut electuariam
ipſoꝝ. ꝛ ſilia. ¶ Et qdā exteri⁹ applicata bonū reddūt co-
poris colorē ꝛ ſunt fricationes ablutiones illinitiones ꝛ ab
ſterſiones facte cū gomera. ¶ Gomera bona. ℞. farine cice-
ris ordei fabaꝝ ꝛ amidi dragaganti ſeminis raſſani. an̄. ptes
equales distēperentꝛ cū lacte ex quo liniatꝛ corp⁹ totū aut fa
cies ꝛ ptes diſcooperte in ſero ꝛ mane lauentꝛ cū aqua deco
ctionis violarū ſiccarū aut furfuris: ꝛ fiat hoc frequenter ſꝫ
neceſſitatē. ¶ Gomera alia vtilis. ℞. radicuꝫ lilij ꝛ narciſſi
yari vel ſerpentarie ꝛ yreos. an̄. partē. j. farine fabaꝝ ꝛ cice-
rum ꝛ ordei ꝛ amidi. an̄. par. ij. dragaganti. par. ß. fiant ex eis
trociſci. ꝛ ſiccentꝛ ꝛ cuꝫ neceſſe fuerit distemperentꝛ cū lacte: ꝛ
fiat vt est dictū illinitio: ꝛ postea ablutio. Amplius alie infe
rius ſubdentꝛ. ¶ Color aūt nālis corpis pmutatꝛ aliqñ a ſua
nālitate ad colorē innālē fedū decturpantē. Et fit aūt in toto
corpore aut in parte eius diſcooperta. Et hoc ēt aut erit ſm
totā aliquā partē aut ſm partes eius: ac ſi ps illa eſſet macu
lata punctis multis magnis vel paruis. Et fit ista pmutatio
coloris aut ad liuedinem vel liuiditatē vel plumbeitatē vel
viriditatē aut citrinitatē vel aliuꝫ ex colorib⁹ innālibus.

Et fit ista pmutatio aliqñ a cauſis extrinſecis ꝛ aliquā
do ab intrinſecis. Extrinſecis vt diſpōnibus De cauſis pmutatio-nis colo-ris nālis ad innālē.
aeris in caliditate ꝛ in frigiditate ꝛ ſole ꝛ ventis ꝛ exercitijs
ꝛ quietibus ꝛ balneationib⁹ ꝛ diminutionib⁹ caꝝ ꝛ ſomnis
ꝛ vigilijs ꝛ accidētibus anime cibis ꝛ potib⁹ ꝛ euātionib⁹
ꝛ repletionibus. Et ēt aliqñ ex cauſis nō neceſſarijs vt vene
nis pcuſſionibus obuiationib⁹ caſibus ligaturis preſſuris
fricationibus ꝛ medicinaꝝ appoſitionib⁹. Accidit vō ab in
trinſecis ſicut cū pmutatꝛ color totius corpis ꝓpter epar
ad albedinē cum fuerit infrigidatuꝫ: ac ad ſubrubedinē ſiue
ruffedinē cū fuerit ſupercalefactū. ¶ Et ſicut pmutatꝛ color
corpis ꝓpter stomachū: ꝓpter ſplenē ad rubedinē ſiue ſub
rubedinē ꝛ nigredinē. ſ. fuſcaꝫ ꝛ remiſſam pp ſparſionē cole
re nigre in totū corpus. ¶ Et ſicut cū permutatꝛ color toti⁹
corpis ꝓpter hemoroides. ſ. multū emanantes ſanguinis:
aut ꝓpter multaꝫ menſtruoꝝ emiſſionē aliunde vel multuꝫ
ſanguinis fluxum ad rubedinē ꝛ viriditatē: vel ad ſubruffe-
dinem: vt accidit ex ꝯualeſcētib⁹ ex paucitate ſanguinis eo
rum. ¶ Et qñq pp cauſas intrinſecas cutis fit lentiginoſa:
ꝛ qñq ſupfiue rubea: ꝛ qñq morphea ꝛ fit alba vel nigra.
¶ Et color pmutatꝛ ad nigredinē in toto vel in pte: ꝛ maxie
diſcooperta ꝓpter calorem adustiuuꝫ ſolis vel ignis: vel pp
frigoris aeris intenſionē ꝛ ventos. Et vſum multum aceti ꝛ
aquaꝝ malarū ꝛ comestionis ſalſorū. ꝛ ꝓpter ꝯuerſionem
ſanguinis ad melancoliā. ¶ Et permutatꝛ color ad citrinita
tem ſiue ſubruffedinē vt in egritudinib⁹ cronicis ꝛ triſtitijs
multis ꝛ coytu plurimo ꝛ tolerantia famis ꝛ defectu nutri-
menti ab oībus rebus ſanguinē paucificātibus. Et ex potu
aquaꝝ stantiū ꝛ cōmixtione crete: ꝛ ſimiliū: ꝛ vſu oium fa-
cientiū cadere opilationē in orificijs venaꝝ ꝓpter quā non
vadit ad cutem ſanguis rubicundus: ſed ſolū aliqd de vapo
re colere. Et ex his cauſis est dimiſſio balneationis ꝛ abſter
ſionis ꝛ multiplicatio ſordis in cute ꝛ comestio reꝝ citrinā-
tiū ſicut ameos ꝛ olfatus eis ꝛ cōſideratio ad ipſuꝫ ꝛ cimi
nū comestū ꝛ potatū ꝛ lōga statio in domo in q est ciminum
plurimū ꝛ ſuffumigari eo proiecto ſup prunas ꝛ imoderat⁹
vſus croci. hec colorē corpis ad citrinitateꝫ declinare faciūt.
Et cū vehemēs fuerit in aere caliditas freqnter corp⁹ citrinat.

In amotione coloris fedi oꝫ attendere anteoia ſi
in corpe fuerit aliqua egritudo aut De cura.
in aliquo membroꝝ pncipalium vel nobiliū a qua ille color
procedat. Et ſi ſic opꝫ conari illam egritudinē curare amo-
uere: quoniā ea curata color corpis ad colorē naturalē pri-
stinuꝫ redibit. Si tamen redire differret: tunc auxiliū fiet cū
eis que bonū colorē efficiunt. ¶ Q2 ſi nulla manifesta egri-

tudo a qua feditas coloris ꝑcedat inuenta fuerit. Tunc cōsiderandū est que causa est feditatis coloris aut erit ex defectu sanguinis: vt qꝛ fuerit grossus nō valēs penetrare ad cutem: aut qꝛ fuerit paucus. Et si qdē fuerit malus rectificet̃ ⁊ mūdificet̃. Et si fuerit grossus subtiliet̃. ⁊ dent̃ ea q̄ bonū generant sanguinē ⁊ subtilē ⁊ que mouent eū versus cutē. ¶ Dixit Auic. 4ᵗ 4ᵃ. scias ꝙ oē qđ mouet sanguinē ⁊ spūꝫ ad cutem induit eā pulchritudinē puerilē ⁊ mūdificationē ⁊ albedinē mundā nitidā ⁊ rubedinē. ¶ Et si sanguis fuerit paucus dent̃ cibi multi ⁊ boni sanguinis gñatiui. ¶ Aut cā feditatis coloris est ꝓpter cutē, qꝛ grossa vel infecta vel sordibus plena: quare nō recipit impressionē colorationis bone q̄ꝫtūcūq; sanguis bonus ad ipsaꝫ veniat. Et tunc opꝫ vt cutis subtiliet̃ mundificet̃ ⁊ abstergat̃. Unde dixit ibidē Aui. adiuuat ad illud oē qđ abstergit abstersione leni ponēs cutem subtiliorē vt melius recipiat colorationē a sanguine bono ⁊ spiritu. Et adiuuat hoc illud qđ detergat a cute illud qđ est mortuū super faciē eius detectione subtili ⁊ illud qđ amouet ab eo oē sup̃fluū adherēs ei adherētia leui qđ ꝓhibet eam a retentione colorationis bone: ⁊ ꝓprie si fuerit in illo sup̃flua tinctura aliqua: qꝛ tunc magis ꝓhibet cutē a receptione impressionis sanguinis ⁊ spiritus. Aut cā feditatis coloris erit perseuerātia causarū extrinsecaꝝ facientiū colorē fedū ⁊ in custodia ab eis. Et tūc opꝫ vt euitent̃ ⁊ amoueant̃. Uñ dixit Aui. ibidē indiget cautela a frigore ⁊ calore de vento. sup. ⁊ oībus alijs causis extrinsecis colorē ꝑmutantibꝰ: maxie tñ a ꝑdictis q potissime ꝑmutāt. ¶ Scias ꝙ acetū sqlliticū bibitū colorē pulchrū prestat: ⁊ qꝛ sanguinē subtiliat ⁊ clarificat: ⁊ qꝛ ipꝫ ad cutē mouet ⁊ ysopus siue sicca siue viridis sil'r facit ⁊ apiū crudū comestū aut ipsiꝰ succus siue aq̄ bibita colorē ꝑditū cā egritudinis ꝯualescētibꝰ restituit. Et betonica sepe cū vino sumpta colorē plumbeū abijcit ⁊ gūmi cerasoruꝫ vtil'r colores fedos emendat cum vino sumpta.

De cura punctorū rubeoruꝫ aut citrinorum in mēbris.

¶ Qr si color ꝑm faciē vel manū vel aliquā corꝑis partē innaturalis fiat sparsim ⁊ punctatim: qđ vitiū Serap. vocat vitiū pūctoꝝ. Et Ras. 25. ꝯtiñ. vocat vias: tūc dixit Serap. ꝙ si accidit hereditarie siue a natiuitate, quēadmodū aliquibꝰ cōtingit ex forti desiderio alicuius rei quaꝫ optauerit mater pregnās curandū nō est. Sed si euenerit per accidēs siue ex specie ⁊ fuerit color ille ruffus purgandū est corpus de colera. sup. ⁊ si fuerit niger vel alterius coloris purgādus est humor a quo ꝓuener t: deinde vtendū est ablutionibꝰ ⁊ illinitionibꝰ. Illinitio eiꝰ bona ad pūctū ruffuꝫ fit cū parte .i. baurach: ⁊ duabꝰ pairibus amigdalarū amaraꝝ mundatarū sil' incorporatis. Oribasius. illinitio tollens punctos citrinos fit ex vitio asse ⁊ farina orobi mixtis cū decoctione bletaꝝ. Et cerussa dissoluta cū aceto frequēter illinita curat eos perfecte. Dixit Ras. 25. ꝯti. folia mandragore si moderate fricētur sup̃ punctos rubeos: ⁊ sil' a: vestigia per hebdomadā tollunt ea absq; vlceratione loci. ¶ Et possunt illa folia siccari ⁊ reseruari ad vsum huius vitij. ¶ Dixit Diosc. ꝙ medicine que tollunt pannū faciei tollunt punctos rubeos.

De cura punctorū nigroruꝫ ⁊ alioꝝ vestigiorum nigroꝝ.

¶ Punctos v̄o nigros ⁊ alia vestigia nigra. Dixit Alkindus tollit efficaciter illitio que sic fit. ℞. amigdalaꝝ excorticatarū. ʒ. j. cōcularū vstaꝝ. ʒ. j. ß. nasturcij albi. ʒ. ij. fabaꝝ excorticatarū. ʒ. ß. cicerū alborū excorticatoꝝ. ʒ. ij. lupinorū ⁊ oroborū. añ. ʒ. ß. spume maris ossiū corruptoꝝ existētiū in pariete ⁊ sarcocolle. añ. ʒ. j. tere ⁊ distēpera cū aqua ordei ⁊ zuccaro ⁊ fac illinitionē cū eis: qꝛ mirabilis erit. Et Ras. dixit. adde in eis de semie melonis ⁊ distēpera cū aq̄ fabaꝝ. ¶ Paulus. Centastrū coctū cū vino tollit vestigia nigra ⁊ sil'r lytargiriū albificatū cū oleo ros. illinitū. ¶ Dixit Ras. vbi supra ℞. farinā fabaꝝ ⁊ ordei ⁊ radicū lilij. añ. pt. j. salis armoniaci partis. j. tertiā. dissolue sal armoniacū in aqua tepida ⁊ cōfice cū ea alia ⁊ fac trocis. Et cum opus fuerit illinitio fiat cū eis ⁊ cū albumine oui. ¶ Puncta v̄o ⁊ vestigia viridia. dixit Oribasius. tollit fricatio cū sale facta in olibano ⁊ fomentatio cum lana infusa in aqua decoctionis radicum absinthij.

De ꝑfictis ꝯtrictibus

Amplius inferius de coloranda facie alia dicentur vtilia.

¶ De pustulis euenientibus in cute in gñali. Cap. vj.

IAm precessit in tractatu precedēti generalis dictio de pustulis ⁊ bothor. hic aūt dđm est ꝙ ex oī mā ꝓpulsa ad cutē siue attracta ⁊ in ea retenta pñt pustule generari in ea. Erūt ergo ex eis q̄dā sanguinee vt variole ⁊ furūculi: ⁊ iam dictū est de eis in p̄cedentibus: ⁊ quedā colerice vt morbilli formice: ⁊ dictū est etiā de eis in his que precesserūt. Et quedā sunt flegmatice: ⁊ quedā sunt melancolice: ⁊ quedā sunt aquose vt vesice siue ampulle. Et quedā sunt vētose: ⁊ q̄dā sunt dure: ⁊ quedā molles. Et q̄dā sunt de mā venenosa. Et quedā sunt vlcerate: ⁊ quedā nō vlcerate: ⁊ quedā sunt magne: ⁊ quedā sunt parue. Et quedam eueniunt in toto corpore: ⁊ quedaꝫ in parte eius: ⁊ maxie in capite ⁊ facie. Et quedā veniunt plus de die ex calore eius. Et q̄dā plus đ nocte ex frigore ipsiꝰ. Et vocāt has pustulas plātā noctj. Et sigª cuiusq; spēi hñtur ex dictis in p̄cedētibꝰ.

Et cura gñalis earū fit cū rectificatione regiminis ⁊ cōuersione eius ad oppositum cāe earū ⁊ cū curatione materie facientis eas. Si ergo fuerint sanguinee ⁊ fuerint in toto corpore vel pluribus partibus eius fiat flebotomia ex basilica vel mediana ⁊ trahatur de sanguine ꝑm exigentiam quātitatis mǣ ⁊ tolerantiā virtutis. Et post flebotomiā si nō fuerit perfecte curate ⁊ sanguis fuerit grossus flebotoment̃ saphene aut prouocent̃ hemoroides ⁊ in mulieribꝰ mēstrua. Et si sanguis fuerit colericꝰ subtilis flōmet̃ saluatella dextre manꝰ. Et si sanguis fuerit aquosus apponant̃ sanguisuge ⁊ dimittat̃ de sanguine fluere sufficienter. deinde mundificet̃ sanguis ꝑm exigentiā eius. ¶ Si v̄o pustule fuerint ex alio humore permixto cū sanguine: tūc permittat̃ flebotomia: deinde digeratur humor peccans ⁊ digestus eūet̃. Et simil'r opꝫ ꝙ digerat̃ humor peccans ⁊ eūaet̃ quicūq; si fuerit ꝑmixtꝰ sanguini, sic. s. ꝙ nō eūet̃ cū sanguine in flōmia. Et facta eūone eius fiat flōmia si necessaria fuerit. ¶ Qr si alius humor absq; ꝑmixtione cū sanguine fuerit in causa earuꝫ simil'r digerit̃ ⁊ eūat̃ flōmia postposita ⁊ ante eūonē eius ⁊ post. ¶ Et scias ꝙ qñ flōmia precedere dꝫ euacuationē cuꝫ farmaco: tunc digestio ⁊ eūatio humoris illius dꝫ fieri cū remissioribꝰ digerentibus ⁊ eūantibus q̄ꝫ qñ flōia dꝫ seq eūonē. Et adhuc in hoc casu digestio ⁊ eūatio debēt fieri cū remissioribus q̄ꝫ qñ nulla flōmia est necessaria.

¶ Syrupus digerēs mām colericā faciētē pustulas. ℞. scariole lactuce endiuie epatice. añ. M. j. violaꝝ floꝝ nenufaris añ. ʒ. ij. seminis endiuie ⁊ lactuce. añ. ℥. ß. seis papaueris albi ⁊ seminū cōiuꝫ frigidoꝝ mundatoꝝ. añ. ℥. j. decoquant̃ lento igne in aq̄ sufficiēti ⁊ colent̃ ⁊ syrupent̃ cū zuccaro ⁊ acetosent̃ ꝑꝫ necessitatē: postea purget̃ cū diaprunis vel diamāna vel cū cassia ⁊ electuario de succo rosato. Qr si fuerit colera grossa addant̃ in decoctione predicti syrupi radices feniculi ⁊ apij ⁊ cicoree ⁊ buglosse ⁊ capilloꝝ veneris. Et addant̃ predictis eūatiuis de electuario diafinicon ꝑm exigentiaꝫ. ¶ Syrupus digerens mām grossaꝫ flegmaticā. ℞. radicū feni. apij petrosilij spargi ⁊ brusci. añ. ℥. ij. radicū fu. radicuꝫ enule. añ. ℥. vj. calamenti origani ysopi sticados. añ. M. j. ani. i. karui seminis feni. apij petrosilij spargi ⁊ brusci ⁊ ameos. añ. ℥. ß. fiat oium decoctio bona syrupent̃ cū melle ⁊ ponat̃ de aceto ꝑm ꝙ mā requirit. Postea digesta mā purget̃ cū electuario indo aut cū catartico imperiali ⁊ similibꝰ. ¶ Syrupus digestiuus flātis salsi faciētis pustulas. ℞. radicū fe. apij petrosilij spargi ⁊ brusci endiuie ⁊ buglosse. añ. ℥. ij. mellisse boraginis scabiose lapatij lupuloꝝ capilloꝝ. vene. añ. M. j. seminis apij feni. ⁊ endiuie ⁊ ameos. añ. ℥. ß. bulliāt in aqua sufficiēti: ⁊ fiat syrupus cū zuccaro. Et digesta mā eūet̃ cū electuario diafinicon ptibꝰ. ij. ⁊ electuario de succo ros. p. j. ¶ Digestiuus syrupus mǣ melice facientis pustu

las. ℞. mellisse scolopēdrie buglose lapatij scabiose. ana. M. j. radicū valeriane fe. apij petrosilij. ana. ʒ. j. sene polipodij ca medreos camepitheos. ana. ʒ. s. bulliant in aqua sufficienti: deinde fiat syrup⁹ cū çuccaro & aceto sef. Et digesta mā pur

In mān adustis: get cū yera ruffini & diacatholicone. ¶ Syrupus digestiu⁹ mãe aduste. ℞. scabiose mellisse boraginis buglosse endiuie lupulo℞ capillo℞ catherach adianthos pollitrici scolopen/drie. ana. M. j. radicū cicoree lapatij endiuie liquiritie apij & feni. ana. ʒ. j. seis portulace endiuie anete ameos epithimi po lipodij sene. ana. ʒ. s. flo℞ boraginis & buglosse & viol. ana. ʒ. ij. decoquant in aqua sufficienti: & fiat syrupus cū çuccaro. Et digesta mā euet cuz diacatholicone diasene & electuario de succo ros. ¶ Et cū multa mā fuerit reiterent digōnes & eua cuationes p̄dicte. ¶ Deinde deueniat ad remedia localia. q̄ approximent fm q mā eguerit que eligi pñt ex his q̄ parti culariter in hoc ca°. & in sequētib⁹ dicent. ¶ Et scias q de balneis q̄ sūt in ptib⁹ nostris ɔueniētia sunt p̄cipue balneū rapolani balneū macereti & balneū de morbo ,ppe alceraʒ & balneū sancte marine: illud. s. qd̄ dr̄ balneum dominarum. ¶ Et scias q fumiterre & succus scabiose cū cōtinuat pot⁹ alterius de eo cōiter pustulas in cute euenietes sanat. Et cu/raui eas ex sola fraxina cathaplasmata cū aceto & radix agri monie cōtrita & supposita & lanceola vel plantago cathaplas mata vlceratas pustulas sanat superposita.

De plāta noctis pustula. **Dixit quidam** q planta noctis est pustula siue bo thor cū pruritu & asperitate cui⁹ cā antecedēs est humo℞ superfluitas apta resolui: & nō resoluit: imo detinet: & cā cōiuncta eius est ipsa superfluitas retenta circa cutē. Et nō multū differt planta noctis a sudationibus in hoc q mā faciens plantā noctis est amplior & grossior & in nocte magis affligit. Materia vō desudationis est pau/cior & subtilior & quasi affligit oī hora. ¶ De plāta noctis. dixit. A. si qs passus est desudationē cutis & aptionē poro℞ & bonitatē digōnis q̄nq3 accidit ei in frigore noctis prurit⁹ & asperitas bothor parue q̄ noiat planta noctis. Et cā eius est retentio eius qd̄ op3 qd̄ resoluat pp ostrictionē poroꝝ in radice quā retentionē adiuuat & in quā addit soliditas fri goris: & ,ppie in hora in qua multiplicat & digestio & in q̄ cōpleta est digestio & insurgit expulsiua ad expellendū & nō pōt expellere mām vaporosam pp opilatione ɔstrictionē & cōsolidationē poro℞. Et iō seqt multitudinē eius multitudo vaporis & aer noctis est coadiuuans. Et pp illud noiat plā/ta noctis: q2 plurimū accidentia eius sunt in nocte: quāuis ēt in alijs horis pñt euenire. ¶ Et ista passio nostro ydioma te a vulgarib⁹ artetica dicit. Et de dispōnib⁹ huius passio/nis est q pruritus in ea fit vehemēs & delectat prius: & maxi me cū scalpit: deinde perducit ad dolores vehemētes: quos efficit in locis pruritus. i. mā que facit pruritū que efficitur mordicatiua & malā efficit in locis cōplexionē & ipso℞ cōti/

Cura. nuitatem multimode soluit. ¶ De cura plante noctis dixit. Aui. op3 vt sit regimen in dilatādo poros cū balneis & inū/ctionibus notis ad illud. Et predecessores nostri cōiter prece perunt fricationes fieri ɔtinuatas. ¶ Et medicine locales ad illud. dixit Aui. sunt aloes & myrrha. sunt enim de melio rib⁹ medicinis eius: & ,ppie cū aqua mellis. Et simili: aloes & farina lentiū cū modico aceto & melle. Et de cōferentibus ei sūt fex aceti sola & baurach & alkanna & crocus. ¶ Et cū nō sufficit cura in medicinis localib⁹ op3 vt sit regimen mū dificando & euando venas a mā plurima cū flōmia & solone ventris. Et aqua apij est huic passioni ,pportionalis & cum bibitur & cum lauatur cum ea cutis exterior. Et quidā exhi/bent tyriacam: & conuenit cum materia fuerit pauca aut fa cta euacuatione. dicunt quidam. q folia cucumeris catha/plasmata mixta cum vino & melle sanant plantam noctis. ¶ Et dixit Sextus placitus. q assungia apri cum ros. vel oleo ros. mixta pustulas que de nocte corpus ingrauescunt ad sanitatem conuertit inunctas.

Dixit zoar accidūt quādoq3 in corpe vesice dure que generant ex humore flātico grosso valde frigido: & ideo sunt absq3 dolore & sanie. Et que ex eis sunt parue sunt leuioris curationis magnis: & cura est subtiliare regimen & dare eis syrupū incisiuū subtiliatiuū flegmatis: & aperitiuū opilationis sicut est syrupus squingibin cōposit⁹ mellinus. Et postea curare corpus cū medicinis trahentib⁹ illū humorē & super loco pone emplm̄ de armoniaco & ace/to. ¶ Q2 si dicte vesice erūt magne cura erit difficilis valde: & pñt in tali superuenire loco q nō possunt cū manuali ope re eradicari q si fuerit in loco apto & cōuenienti ad eradican dū cōsuetudo magistro℞ est scindere cutē & ipsas euellere & extirpare. Et posse est q iste vesice oriant parue: deinde ,pce/dente tēpore crescant & augeant valde. Et augeant ex nutri mento aduenieēte ipsis sibi apto & simili. Et specialr quādo infirmus comedit pultes & panē açimū & frigidū lac, & his similia: qm̄ hō cibaria creant hāc passionē. Et expert⁹ sum. dixit Zoar. ponere in paruis empl3 de varigijs. i. de vinacijs pistatis & malaratis cū aqua: qm̄ optime remouet eas. — De vesicis duris.

Et dixit aliquādo vesice generant in iuncturis & nomi nant ab antiquis pustule iuncturarum & sunt ex humore grosso innodato in locis illis & a frigore exterio ri indurant. Et Aui. 22ᵃ tertij. fecit caplm̄ de bothor iunctu rarū inferio℞: & dixit. q hi bothor apparent in crure nigre quasi ipsi sint fructus tamarisci aut grana viridia magna. Et mā ea℞ est mā varicū. ¶ Et cura ea℞ ex parte mundifi/cationis est cura varicum vlcerum melancolicorum. — De vesicis siue bothor iuncturarū.

Et aliquando apparent in toto granula parua multa rubei coloris que arabice dicunt alchalon & exeūt ista granula ex orificijs venarū ca/pillariū. Et cā earū est exuberantia sanguinis acuti qui exit ex orificijs venaꝝ paruarum subtilis & adheret. Et subdit. scias q quilibet sanguis cū exit ex sua vena mutat colorem & denigrat. Et accidit hoc plm̄ ex negligentia minutionis. quapp in cura incipiendū est a minutione dextri brachij tra hendo de sanguine fm q tibi videtur cōuenire: qm̄ cōuenit acuitati sanguinis. ¶ Et fac ei hūc syrupū ad rectificandu3 suam cōplōne. ℞. liquiritie iuiuba℞. ana. ʒ. iij. capillo℞ ven/seminū cucurbite & angurie. ana. ʒ. ij. viol. sebesten. ana. ʒ. j. cō/quassanda cōquassentur & infunde ea in lib. xxiiij. aque per noctem vnā & mane bulliāt lento igni vsq3 ad ɔsumptione3 medietatis & colent & in colatura pone lib. x. çuccari. & lib. v. mell. & lib. j. tamarindo℞. & lib. j. aque ros. & bulliat iterū vsq3 ad decoctione3 syrupi de quo ,ppinet quolз mane. ʒ. ij. cum. ʒ. v. j. aque. ¶ Et regimen eius sit panis bene fermenta tus & gallina cocta cum cucurbitis & portulacis. — De granulis paruis rubeis in toto.

Et accidunt quasi in facie pustule parue sicce: vt di xit Ras. 25. ɔtiñ. q̄nq3 cum rubore: & q̄nq3 sine rubore. Et cura earu3 est rectificatio regiminis & euātio mãe sicce vste & approximatio localiū. ¶ Dixit Ras. ibidē. ℞. mel & acetū forte: & cū eis mixtis frica eas vehemē ter: q2 dispergent & ɔsument. ¶ Aut. ℞. gūmi grano℞ viri dium & liquefac ip3 & misce cū eo alumen scissu3. Et cu3 eis bñ mixtis fac emplm̄ & suppone: q2 tollit eas. ¶ Q2 si ipse pustule fuerint cronice & inflate & dure. tunc. ℞. saponis p̄tē vnā: & distēpera in mortario cu3 aqua dū fiat ad modū mel lis & fac illinitionē cū eis per vnā horā: deinde laua cū aqua calida. ¶ Aut. ℞. nitrū cū gūmi arabico & tere et ɔfice troc. cū aceto & cu3 opus fuerit fac illinitionē cū vno ex eis disso/luto in aqua: & post sex horas lotio fiat cū aqua calida. nam tollit pustulas & purgat cutē faciei. Et si facies fuerit pustu/losa & rubea inungat sepe cū butyro recenti. — De pustulis paruis siccis in facie.

Et fiunt in cute faciei & nasi aliq̄n pustule cu3 rubore circūdāte eas & vocat gutta rosacea faciei & fiet de eis caplm̄ sp̄ale. Et q̄nq3 fiūt sine rubore circundante eas, & vocant nr̄o ydiomate gossi siue gossoni. Et ha℞ qdā sunt dure et qdā lenes. Et leniū qdā sūt in cuspide tm: et qdā — De pustulis faciei dcis gossi

in cuſpide ⁊ circuitu cuſpidis albe q̈ſi ſit in eis gutta lactis
coagulati. Et vocāt̄ bothoꝛ lactee: ⁊ q̄dā ſūt nō lactee ⁊ la/
cteas vocat. A. bothoꝛ lenis. Et dixit ꝺ eis. q̄nq̝ ſpgūt̄ ſuꝑ
naſuꝫ ⁊ ſuꝑ poma maxillaꝝ bothoꝛ albꝰ q̈ſi ipſe ſint gutta
lactis ꝑꝑ māꝫ virulētā expulſaꝫ ad ſuꝑficiē ꝺ vapoꝛe coꝛꝑis.
Et nō lactee ꝯſilr̄ fiūt ex mā flātica groſſa idurata circa ſuꝑ/
ficiē cutis naſi ⁊ faciei. ¶ De cura dixit Aui. curatio eaꝝ eſt
oē in q̊ eſt exiccatio ⁊ reſolō ſic̄ eſt elleboꝛus albꝰ cū medie/
tate ſui de yreos, ꝺ qbꝰ fiat linimētū. Et eſt medicamē Dio.
Dixit. n. Dio. ꝙ ſi yreos miſcet̄ cū duplici q̈ꝫtitate hellebori
albi: ⁊ illinit̄ ſuꝑ hū ditatē lacteā deſcēdētē ad nares ⁊ faciē
magnā vtilitatē dabit. Et ſubdit Auic. ſemē lini ⁊ baurach
⁊ ficus ſicce ⁊ nigella cū aceto miſceant̄ ⁊ illiniant̄ ſuꝑ eam.
¶ Et. 25. ꝯti. dꝛ ꝙ ſola nigella illinita cū aceto lacteas puſtu
las tollit. Et dꝛ ibidē. ꝙ cinis allei mixtꝰ cū melle ſuꝑ linitꝰ
curat bothoꝛ lacteos. Et ſilr̄ emplm̄ factū ex galbano nitro
⁊ aceto. ¶ Et ꝯfert bothoꝛ lacteis ⁊ ſcabiei vlceroſe ipetigi
ni ⁊ maculis ſpōgia q̄ adheret iuncis vel cānis in aqua. Et
ad oēs ꝯuenit ablutio cū aq̈ pluuiali in q̄ decocti fuerint lu/
pini vſq̝ ad diſſolōnē. nā vtilr̄ delet eos. Et abijcit eos vtilr̄
aq̈ i qua iuſa fuerit radix vitis albe farina oꝛobi ⁊ fenugre/
ci. ¶ Et dꝛ ꝙ cū goſſoni fricant̄ multis diebꝰ cū capillis hu
manis ꝙ vtilr̄ cadēt oēs: ⁊ ſilr̄ eſt vtilis fricatio ſuꝑ eis facta
cū cinere capilloꝝ humanoꝝ vſtoꝝ. Et farina oꝛobi mixta
cū melle ⁊ illinita mūdificat faciē ab eis. ¶ Et dr̄ ꝙ vtilr̄ ⁊
mirabilr̄ faciē a goſſonibꝰ mundat ⁊ ꝑlucidā reddit illinitio
facta cū oſtrachis marinis ꝑuis q̄ vulgo poꝛcellette vocant̄
q̄n ponunt̄ in ſucco limonū ⁊ acetoſitate citri ⁊ dimittunt̄
in eo donec diſſoluant̄ ⁊ liqueſcūt ⁊ fiāt vt aq̈. Et ꝯuenit ad
oēs goſſones aſſūptio tyriace diateſſeron cū ſucco fumiter/
rede. xv. diebꝰ in. xv. dies. ¶ Puſtulas aūt duras faciei ⁊ cu
iuſcūq̝ ꝑtis coꝛꝑis ⁊ oēꝫ duritiē calloſaꝫ remouet ſtercꝰ gal
line tritū ⁊ ꝯfectū cū melle ſupꝛapoſitū. Et ad remollitionē
eaꝝ ſuperponi dꝫ emplm̄ confectū de farina fabaꝝ ⁊ melle.
Et mum mixtū cū cinere vitis ſupꝛapoſitū omnē calloſitatē
a faciei ⁊ digitis mechanicoꝝ abijcit ⁊ bonoꝝ locoꝝ duri/
ties remollit. Et ſilr̄ armoniacū cū oleo mixtū: ⁊ cōuenit fre
quēs ablutio cum aqua camomille ſubſequente inunctione
cum oleo ſiſamino vel cum oleo de frumento.

¶ De ſcabie ⁊ pꝛuritu. Cap. vij.

Cabies eſt apoſtematio bothoꝛoſa cum
pꝛurigine ⁊ vlceratione modica
pluris nūeri. ⁊ inq̈ꝫtū ledit opōnes cutis in qua
fit dr̄ ⁊ eſt moꝛbꝰ. inq̈ꝫtū ſuꝑficiē coꝛꝑis inficit
⁊ deturpat ⁊ fedā aſpiciētibꝰ reddit ſic ſub tra/
ctatu de decoꝛatione ponit̄. Et dꝛ infectio vlis ſiue cōis toti
coꝛpoꝛi, nō qꝛ ſemper toti coꝛpoꝛi: imo ꝺm plurimū occupat
extrema: ſed qꝛ toti euenire pōt aut plurimū eius occupare.
Et ipſa inter egritudines cōtagioſas numeratur 4ª ꝑmi. Et
Zoar ſcabiem veſice vocat pꝛuritum. ¶ Aliq̄n aūt ſumitur
cōiter pꝛo triſti ſenſatione ꝓueniente a mā pꝛuriente ſiue il/
la mā ꝓtendat̄ extra cutē ſiue in ſcabie ſiue nō, vt in pꝛuritu
ꝓpꝛie ſūpto: ⁊ vt ſic eſt accñs ꝑter nām. ſ. actio tactiua leſa q̄
eſt dicta triſtis ſenſatio. ¶ Et aliq̄n ſumit̄ ꝓꝑe ꝓut ꝯ pꝛuri/
tū diſtinguit̄: q eſt ex mā itrinſeca incluſa in cute: qꝛ nō ꝓce/
dit ad ex̄ cutē: ⁊ iō eſt ſine puſtula. ſcabies aūt ſꝑ eſt cū puſtu
la. ¶ Eſt g̊ pꝛuritus mala ſenſatio pꝛuritiua inducēs ad ſcal
pendū ex ſolōne ꝯtinui inducta loco a mā pꝛuriente pluris
nūeri abſq̝ puſtulatiōe loci ⁊ vocat̄ aliq̄n iſta diſpō pudoꝛ.

Cauſaꝝ ſcabiei ⁊ pꝛuritus alie ſūt ꝑmitiue: alie ſūt ante
cedētes: ⁊ alie ꝯiuncte. ¶ De pꝛimitiuis. dixit. — De cāis ꝑmitiuis.
Aui. ꝙ plꝫ gñat̄ ſcabies ab acceptione in comeſtione ſalſo/
rū amaroꝝ ⁊ acutoꝝ ⁊ ſpēꝝ q̄ ꝓ ꝯdimēto miſcēt̄ cibis acu
toꝝ ⁊ ſiliuꝫ ſapoꝝ ⁊ cōeſtiōe multū dulciū: qꝛ illa oīa cibaria
⁊ eis ſilia: ⁊ actiue ⁊ paſſiue gñāt māꝫ aduſtā ⁊ ſalſaꝫ q̄ eſt
mā ſcabiei. Et ꝺ cāis ꝑmiuis ſt̄ aſſūptio cibarioꝝ ⁊ meᶰᵃˣ poꝛ
tātiū mās ad cutē ⁊ potaᵒ vioꝝ ātiq̊ꝝ acutoꝝ ⁊ vioꝝ dulciū

⁊ coctoꝝ. Et moꝛa lōga ſb̄ ſole ⁊ ꝓpe ignē: ⁊ p̄cipue q̄n coꝛpꝰ
fuerit cakokimū ⁊ imūdū ⁊ ira ⁊ furoꝛ ⁊ lōga triſtitia ⁊ exer
citiū ſupꝛa indigeſtū cibū: ⁊ p̄cipue cū qs ſepe ⁊ multū ſcal/
pit mēbꝛa ſua: ⁊ dimiſſio ēt exercitij ꝯſueti cū q̊ coꝛpꝰ mūdū
ſeruabat̄ a ſcabie ⁊ dimiſſio balneatiōis ꝯſuete. Et ēt balnea
to coꝛꝑe ente imūdo ⁊ non purgato neq̝ euāto. Et dimiſſio
coytꝰ ꝯſueti ⁊ vigilia multiplicata p̄ter ꝯſuetudinē ⁊ retētio
ſuꝑfluitatū maxie tertie digōnis. ¶ De cauſis aūt ãtibꝰ. di
xit Aui. ꝙ mā cū q̄ gñat̄ ſcabies aut eſt mā ſanguiea cui ad — De cāis ãtītibꝰ.
miſcet̄ colera q̄ foꝛſan eſt ꝯuerſa in meliaꝫ ꝑ aduſtioneꝫ aut
ꝺm ſe totā aut eſt ꝯuerſa pars eiꝰ tm̄ in meliaꝫ ⁊ nō tota. Et
ſupplēt aut foꝛſitan nō eſt ꝯuerſa in meliaꝫ ꝫ ſe totā neq̝ ꝫ
ꝑtē q̈ꝫuis ſit aduſta: ſꝫ aduſtiōe ꝑua ⁊ tali cū q̄ adhuc ſeruat
foꝛmā colē. Aut mā ſcabiei. dixit. A. eſt mā ſanguiea cui ad
miſcet̄ flegma ſalſuꝫ baurachiū ⁊ ex bauracitate factū acu/
tū. Et ſic Aui. voluit. ꝙ mā oīs ſcabiei a p̄ñio ſit ſanguiea.
Et ꝑꝑ hāc cām dicūt. ſcabies eſt vel eē pōt vlis iſectio ⁊ cōis
toti coꝛpi. nō. n. potuiſſet eē vlis abſq̝ ſanguine q ē mā cōis
toti ⁊ nō aliꝰ hūoꝛ. Et ꝺm h̄ Aui. innuit. duas foꝛe ſpēs eiꝰ
in gñe diſtinctas ꝫ mām. quaꝝ vna fit ex ſanguie cui eſt ꝑ/
mixta colera aduſta: ⁊ alia ex ſanguie cui eſt ꝑmixtū flegma
baurachiū acutū. ¶ Quidā tñ dñt. ꝙ oīs ſcabies fit ex ſan/ — Multe ſunt ſpēs ſcabiei diſtincte ꝫ mām.
guine ꝑmixto ex ꝑmixtiōe facta inālī: ⁊ hec ꝑmixtio diuerſi/
ficat̄ multiplr̄. Nā aliq̄n ſāguis recipit ꝑmixtionē alicuius
ꝑtis ſue q̄ aduſta fuit ⁊ nō fuit ab eo ſeꝑata: ſꝫ remāſit cū eo
mixta cū ꝑte eiꝰ nō aduſta ⁊ vocat̄ hec ſcabies ſanguiea. Et
aliq̄n ſanguis recipit ꝑmixtionē colē aduſte: retinētis tñ foꝛ
mā colē: ⁊ h̄ dicit aut vincēte ſāguie colerā in mixtiōe: ⁊ vo/
cat̄ hec ſcabies ſanguinea colica: aut vincēte colā ſanguineꝫ
⁊ vocat̄ ſcabies colica: ⁊ aliq̄n ſanguis recepit ꝑmixtioneꝫ
melie inālis facte ex aduſtione ſanguis colē flātis vel melie
nālis trahētis ipꝫ hūoꝛē aduſtū ex̄ latitudinē ſue foꝛe ⁊ re/
ducētis ipꝫ ad foꝛaꝫ melie innālis. Et iſta ꝑmixtio aut fit ex
ſanguie vincēte meliaꝫ in mixtione ⁊ vocat̄ ſcabies ſāguiea
melica aut fit vincente melia innāli, ⁊ vocat̄ ſcabies melica:
Et aliq̄n ſanguis recipit ꝑmixtionē flātis baurachij: ⁊ hoc
aut vincēte ſanguine ſuꝑ ipꝫ flegma ⁊ vocat̄ ſcabies ſangui
nea flātica. Et ſic multe ſūt ſpēs ſcabiei diſticte ꝫ māꝫ: q̈ꝫuis
Aui. de dictis duabꝰ expſſit in gñe. Et qdā dicūt. ꝙ ſcabies
pōt ēt fieri ex alio hūoꝛe a ſanguine ⁊ nō ꝑmixto ei. Et dicūt
hoc fuiſſe de mente Auicen. quia vt diunt multi textus in/
ueniuntur: in quibus in 2ª ſpecie ab Auicen. tacta non dif/
ferūt mā. Et iō dicūt. ꝙ ſcabies pōt fieri ex flāte nāli vel aq̊ſo
cui flegma baurachiū eſt admixtuꝫ ⁊ vocat̄ ſcabies melica.
Et ſilr̄ pōt dici de ſanguie cui dictū flegma ſit admixtū vt ꝫ
ꝑmos patuit. Serap. tñ 5ᵒ breuiarij dixit. ꝙ euētꝰ huiꝰ egri — De cāis pꝛuritus.
tudinis fit ꝑꝑ ſanguinē q putreſit. ¶ De cāis aūt pꝛuritus.
dixit. ibidē Sera. ꝙ pꝛuritꝰ accidit de coꝛꝑe vlr̄ ex ſuꝑfluita
tibꝰ q̄ expellunt̄ ex venis aut mēbꝛis alijs ad cutē ⁊ figunt̄
illic aut ꝑꝑ multitudinē eaꝝ aut ipſaꝝ groſſitudinē: qꝛ non
pn̄t penetrare in eā. ſ. ad ſuꝑficiē extrinſecam: qꝛ remanēt in
ea. ſ. intrinſecꝰ ⁊ putreſiūt ꝑꝑ lōgitudinē moꝛe ſue. Et moꝛa
eaꝝ ꝓlongat̄ ꝑꝑ debilitatē ꝟtutis expulſiue. ¶ Aui. vō de
cauſis pꝛuritꝰ. dixit. ꝙ q̄cūq̝ cāe ſūt gñantes mām ſcabiei.
Aut gñantes mām pꝛuritꝰ: ita ꝙ vtriuſq̝ mā eſt acuta vel
ſalſa: veꝝ differūt in h̄ ꝙ cāe ſcabiei ſūt foꝛtioꝛes ⁊ appꝛopin
quant cauſis gñantibꝰ pediculos ⁊ ſaphati ⁊ ipetiginē ⁊ fur
fures. ¶ Sūt aūt cāe vtriuſq̝ ꝓpinq̄ in h̄ ꝙ ſic̄ ſcabies gñat̄ — Pꝛuritꝰ ⁊ ſcabies cōueniūt ⁊ differūt cauſis.
ex ſanguie admixto colē vel melie ⁊ ex ſanguie admixto flāti
ſalſo ita ⁊ pꝛuritꝰ: ſꝫ in hoc eſt dr̄ia inter eas ꝙ mā ſcabiem
faciēs q̄cūqꝫ ſit illa eſt ſubtilioꝛ mā faciēte pꝛuritū: ⁊ iō ē ex
pellibilis ad exterioꝛē ſuꝑficiē: ⁊ iō facit bothoꝛ: ſꝫ mā pꝛuri
tus qꝛ groſſioꝛ retinet̄ iter duas cuteſ q̄cūq̝ ſit illa. Et q̈ꝫuis
groſſities pꝛuritꝰ ſit vlis cā retētionis ſue inter duas cutes
ſunt tñ alie cāe tres: quarū vna eſt ipſius multitudo. ⁊ ſcōa
eſt virtutis expulſiue debilitas. Et iſtas duas tetigit Sera.
ſimul cum groſſitie: vt ſupꝛa patuit. ⁊ tertia eſt poꝛoꝛuꝫ opi/

latio que ꝓprie repit in imundis corpibus ⁊ dimittẽtibus
exercitationẽ fricationẽ ⁊ balneatiõez. Et ex istis causis ali
qñ plures ꝯiungunt ad pruritũ iducẽdũ: sicut maxime ap/
paret in pruritu senũ: ⁊ maxie decrepitoꝝ: in qbus ẽ expul
siue debilitas poroꝝ opilatio ⁊ mãe grossities. Et Auic. di
xit. ꝙ mã ex qua pruritus icorpore gñatur est chimus ma
lus acutus sicut sunt cibi salsi acuti: ⁊ siles eis. Et subdit. ꝙ
dulcia generant pruritũ ⁊ bothor. s. scabiẽ: q facilr ꝯuertũ
tur in colerã aptã aduri. ¶ Et scias ꝙ cũ mãe añcedẽtes p̃
dicte retinent in exteriori supficie cutis, tũc sunt cãe coniũ/
cte scabiei ⁊ qñ retinent inter duas cutes: tũc sunt coniun/
cte pruritus. Sed q inter auctores discordia vr̃ esse que sit
mã grossior an que facit pruritũ an q̃ facit scabiẽ. Nã Aui.
vt patuit voluit. ꝙ mã pruritus sit grossior ⁊ nõ sit pp gros
sitiẽ bene expellibilis ad extremitatẽ cutis. Sed Gal. 5° de
accñti ⁊ morbo. cap. penul. dixit ꝙ mã pruritũ generãs est
subtilis ⁊ gñans scabiem est grossa. Et silr voluit Haly. 8°
theo. ⁊ silr Via. ¶ Et Zoar. dixit. ꝙ vesice. i. scabies ⁊ pru/
rit⁹ ꝯueniũt in mã: q fiunt ab eodẽ humore. Sed differũt
in loco: q vesice oriunt sub cute: prurit⁹ võ fit in exteriori
pte cutis: vel sub cortice exteriori. Et subdit. est ẽt aliq̃ dria
inter vesicas ⁊ pruritus: q vesice sunt ex hũore acuto ⁊ sub
tili. Et rõ ꝯfirmãs dicta eoꝝ est ꝙ mã faciẽs pruritũ fac eũ:
q est mordicatiua faciẽs sui mordicatione euenire in loco
solõnẽ mlti numeri. Hoc ãt nõ põt facere nisi dispgatur ad
plures ptes ⁊ non dispgit plĩm nisi ꝙ subtilis sit: pp p̃dicta
notant ꝙ pruritus est duplex. Un⁹ est prurit⁹ leuis facilis
amotionis in tm̃ ꝙ p solã scalpellationẽ paruã loci tollit.
Et iste prurit⁹ fit a mã subtili: nõ qdẽ absolute: s ꝯparati/
ue ad mãm scabiei q̃ ipsa ẽ subtilior. Et pp sui subtilitatem
mã hui⁹ prurit⁹ nõ retinet inter duas cutes: s ad supficiẽ
cutis expellit: ⁊ q subtilis: ⁊ q posita in extrinseco facile
est euaporabilis. Et iõ sola scalpellatiõe euaporat ⁊ recedit
pruritus. ⁊ in hoc pruritu ex scalpellatiõe sentit delitia: q
resoluunt vapores: vñ cessat sẽsus mordicatiõis ⁊ prurit⁹.
Et q scalpẽdo aliq̃ humiditas trahit ad locũ q̃ mãe acui/
tatẽ remittit. ¶ Alius est prurit⁹ nõ leuis nõ facil amotio/
nis: s pdurãs ⁊ nõ cessat per scalpellationẽ. Et si in scalpẽ/
do aliqua delitia sentit nõ ẽ sola: s ẽt est pmixta dolori aut
saltẽ delitia finita scapellatiõe remanet in loco qdaz sensus
tristis dolorosus: ⁊ hunc patiẽs pruritũ vocat. Et iste pru/
rit⁹ ꝓprie vocat pruritus ꝯ̃ distict⁹ scabiei. Cui⁹. ꝓprie au/
ctores curã ponunt. Nã cura prurit⁹ leuis hr̃ nota ex cura
scabiei. Et istius prurit⁹ mã est grossior mã scabiei: ⁊ p̃ sui
grossitie: vt. s. dcm̃ est: retinetur iter duas cutes ⁊ nõ ꝓpel/
lit ad supficiẽ eius ⁊ nõ est cã remanẽtie ei⁹ iter duas cutes
ꝓprie aliud nisi grossitudo ei⁹. Nã posita q̃ztitate mãe ⁊ v̾/
tutis potẽtia ⁊ poroꝝ cõpagine equali mã prurit⁹ nõ ꝯpel
lit ad exterius cutis sicut mã scabiei nisi pp maiorẽ grossi/
tiẽ eius. Et dicũt. ꝙ cã quare i hoc pruritu sentit sensus do
lorosus post scalpellationẽ est: aut q trahunt ad locũ alie
mãe dolorẽ inducẽtes: aut q scalpellatio inflãmauit mãm
prurit⁹ ⁊ cõmouit eã ⁊ resoluit qd in ea erat de humiditate
subtili que remittebat ipsi⁹ acuitatẽ. Et ppea: vt dicũt qdã.
in scabie est intensior pruritus q̃z in hoc pruritu: q ei⁹ mã
est subtilior: sed in hoc pruritu prurit⁹ est magis pdurans
q̃z in scabie: q mã eius est grossior. Et hinc ẽt ꝙ in h̾ pruri
tus frequẽter post aliquã scalpellationẽ intendit: q in scal
pellatione eius mã subtiliat. Et ex dictis: vt dicũt pz: qua/
re est ꝙ plurimũ ẽm prius incipit pruritus, ⁊ postea sequi/
tur scabies. nã hoc ideo est aut q mã faciẽs pruritũ subti/
liat ⁊ ꝓpellit ad exterius cutis: aut q alia sup veniẽs mã
preexistentẽ ꝓpellit versus exterius magis. Et pz ꝙ q̃zuis
pruritus possit stare multo tpe sine scabie: scabies tñ non
põt stare diu sine pruritu: q hz semp mãz acutã prurientẽ.
¶ Et pruritus qdẽ ⁊ scabies qñq accidũt in ptibus corpo
ris laxis ⁊ rare texture: ⁊ ppea dixit. A. ñ accidũt plurimũ
nisi inter digitos: qm̃ sunt debiliores. s. inter ptes que sunt
inter vnũ digitũ ⁊ aliũ. ¶ De spẽbus scabiei inuit Serap. — *Scabies ẽ duplex sicca ⁊ hu. ⁊ vtraq̃ ẽ triplex.*
⁊ Aui. dixit. ꝙ scabies est duplex. s. sicca ⁊ humida. Dicũt.
ꝙ sicca est triplex. vna est a qua nihil emittit. scda est a qua
emittit qd modicũ humiditatis subtilis virulẽte. tertia est
a qua emittit qd modicũ sordis grosse q̃si exiccate. Et silr
scabies humida est triplex. vna est a q̃ emittit sanies lauda
bilis vel ꝓpinq̃ ei. scda est a qua emittit multa humiditas
virulẽta subtilis: ⁊ ista vocat scabies virulẽta. ⁊ tertia est a
qua emittit multa humiditas grossa que sordida vocat.
Et mã quidẽ scabiei sicce grossior est mã humide cũ ẽm se
totã ꝯsiderat. Nã scabies sicca fit ex humore magis sicco
vt colera adusta vel melãcolia. Humida võ est flegmatica:
veꝝ tñ cũ iste mãe ꝯsiderant ẽm diuersas ptes: ptes grosse
scabiei humide sũt grossiores ptibus grossis scabiei sicce: ⁊
ptes subtiles scabiei sicce st subtiliores ptibus subtilib⁹ sca
biei humide ⁊ ex hac diuersitate est ꝙ prurit⁹ in scabie sic/
ca est intẽsior ⁊ fixior ⁊ magis durãs q̃z pruritus in scabie
humida. dicũt tñ ꝙ in scabie humida alia est nõ squãmosa
nec crustosa: ⁊ alia squãmosa vel crustosa. Et squãme siue
cruste aut sunt magne ⁊ grosse: ⁊ hoc vocat a plibus salsuz
flegma: aut pue ⁊ subtiles ⁊ vocat ignis siluaticus. ¶ Et
ois scabies squãmosa crustosa est vlcerosa: veꝝ tñ q̃dã ẽ vl
cerosa supficialis accipiẽs de cute solũ supficiẽ cui⁹ vlcera
apparent si squãme siue cruste violẽter amoueant. Si aũt
dimittant donec p se cadãt nõ remanẽt vlcera post eas. Et
q̃dã est vlcerosa profunda: cui⁹ vlcera remanẽt post qualẽ
cũq amotionẽ squãmarũ siue crustarũ. Et stantib⁹ squã/
mis siue crustis cũ premit digito sup eis exit a circuitu eaꝝ
sordes virulẽta, ⁊ vocat grece leposis. ⁊ a qbusdã absolute
vocat scabies vlcerosa. Et hec est duplex. vna est ambulati
ua excoriatiua. ⁊ a Dio. ⁊ ab alijs multis vocat lepra: s ñ
v̾a, sed sic dr̃ ab eis: q inter oẽs spẽs scabiei ipsa est magis
ꝯtagiosa, ⁊ est illa que ab Aui. vocat feda: de qua dixit ip/
se. ꝙ ipsa attrahit vulnera ⁊ fit vlcerosa, eo qd pp duritiez
humoris melancolici ex quo fit diu tenet in loco ⁊ vlcerat.
⁊ pp acuitatẽ eius receptã ab adustione excoriat. Et iõ vo/
cat ẽt scabies excorticata: ⁊ pmutat aliqñ in ipetiginẽ ⁊ sa
phati. Et a qbusdam vocat malũ mortuũ cuius mã est me
lancolia adusta sola aut cũ pmixtione pauci flegmatis sal/
si: cuius vlcera sunt nigra fetida ⁊ sunt vtplurimũ sine cru/
stis ⁊ sine multo pruritu: ⁊ est difficilis mala. ¶ Et scias ꝙ
scabies crustosa plĩm accidit in extremitatib⁹ inferioribus
coxis ⁊ tybijs cũ pruritu. Et qñq accidit in facie. Et hanc
vocauit Ipo. 3° aphori. illo aphorismo. vere siqdẽ mãe ⁊c.
leprã. s. nõ ꝓprie. Et hoc cũ fuerit in facie cũ cutis excoria/
tiõe ⁊ pruritu vocat ab Ipo. in dcõ apho. lichines. Cũ aũt
fuerit in facie scabies cũ excoriatione ꝓcedẽs a colera acu/
ta vocat ab Ipo. ibidẽ. aphi. Pñt ẽt predicte spẽs scabiei i
alijs mẽbris eueniẽtes ẽt dictis noib⁹ nũcupari. ¶ Scias
ꝙ scabies qñq accidit cretice p viam deriuationis mãe ad
ptes cutis: ⁊ maxie in egritudinib⁹ cronicis: ⁊ silr prurit⁹. — *In q̃ tp̃e magis mł tiplicat scabies.*
¶ Et scabies humida maxie ñ vlcerosa: ⁊ ẽt vlcerosa absq
excoriatiõe: q̃zuis oi tpe possit euenire: max tñ multiplicat
in vere. Scabies aũt sicca max multiplicat in estate ⁊ au/
tũno. Sz scabies cũ vlceratiõe cutis vt ipetigo. dixit Aui.
multiplicat in autũno, q mã melãcolica adusta tũc multi/
plicat ⁊ i cute retinet. Et silr malũ mortuũ in autũno mul
tiplicat pp eandẽ cãm: ¶ Deterior spẽꝝ scabiei sicce ẽ illa
in q̃ emittit nihil. Et postea i q̃ emittit q̃si paꝝ sordis gros — *Que scabies sit deterior.*
se. Et vlt° in q̃ qd paꝝ virulente humiditatis emittit. Sed
spẽrũ scabiei hũide deterior est scabies excoriatiua. Et post
eã vlcerosa absq excoriatiõe. Et post hãc ignis siluatic⁹: dõ
inde flegma salsũ. Et post has deterior est sordida. diede vi
rulẽta. Et vlt° min⁹ mala est saniosa. ¶ Dixit Aui. cũ pru
ritu resoluunt cortices nõ accipiunt ex ꝓfũdo: s solum ex
ymine decisi ⁊ isti cortices qñq sunt lati ⁊ qñq sunt mix/

ti ex latis ⁊ strictis:⁊ fiūt.isti cortices ex exiccatiōe ymunis
qd̄ caliditas ⁊ siccitas māe pruriētis exiccat.Et cū scalpiť
⁊ separanť ⁊ cadūt ⁊ aliqñ p seipsos cadūt absq̄ scalpella/
tiōe.Et post casum eoꝝ cutis appet feda ⁊ rubea. ¶ Dixit
Jpo.6° aphoris.late pustule nō valde pruriginose fiunt.Et
Auicen. dixit. illa scabies q̄ est magis sparsa ⁊ corpulētior
⁊ acutioris capitis ex oib⁹ bothor est acutioris humoris.
Et q̄ est latior in pfundo est eius mā minoris acuitatis. Et
p magis sparsuꝫ intellexit quātū ad numeꝝ bothor hoc est
q̄ faciat pluris numeri. Mā.n.calida acuta ē apta diuidi
ad multas ptes:que lꝫ sint parue quātitatis ɔtinue:sūt tñ
multiplicati numeri,⁊ quelꝫ ps est apta inducere suuꝫ bo/
thor siue pustulā ⁊ vesicā.Et p corpulētiorē intellexit mag]
vnitā:vt velit q̄ q̄uis mā acuta multas efficiat postulas:q̄
libet tñ pustula minus occupat de loco p se:qm̄ cuiuslꝫ pu/
stule mā est pauca:⁊ facit pustulas puas:⁊ nō pōt facē ma
gnas.Et p esse acutioris capitis itellexit quātū ad pulsio
nē pustule ad ex̄ cutē. Nā q̄ mā est pauca,⁊ est subtil' mo/
bilis ⁊ facilis expulsiōis ad ex̄ efficit pustulā strictā acutā:
maxie in cuspide ei⁹ ⁊ nō latā. Et ecōuerso pustula que est
latior ⁊ plus occuppat de loco:⁊ maxie quātū ad cuspidē:
⁊ magis sparsa ⁊ minoris numeri:⁊ est pfundior ⁊ minus
pulsa ad exteri⁹ ē ex humore min⁹ acuto. ¶ Dixit Zoar.
distinguiť inter spēs scabiei ⁊ prurit⁹ ex accidētib⁹.s. vtrū
cito digerať vel nō.Et ex forti vel nō forti mordicatiōe vel
acuitate.Et si ingratādo vel fricando patiēs magnā sentit
delectationē vel nō.Dicūt.in oi spē scabiei est prurit⁹.Ueꝝ
tñ in sanguinea prurit⁹ est suauis. ⁊ in flegmatica prurit⁹
nō est multū intensus,verū tñ nō est cū suauitate. Et in co/
lerica pruritus est cū acuitate ⁊ punctiōe ⁊ magis superfi/
cialis.Et in melācolica prurit⁹ est debilis ⁊ sentiť magis i
pfundo.Et dicūt colerica est sicca cū qua nō est sanies. Et
si aliqd emittiť q̄ illud parū est subtile citrinū mordicatiuū
partiū sup quas cadit.Et melācolica ēt ē sicca ⁊ sine sanie,
⁊ si quid emittiť est parū grossū nō mordicatiuū.Et si melā
colica nō fuerit adusta vlcerosa efficiť:⁊ ƀm acuitatē rece/
ptā in adustione excoriat cutē:vel nō excoriat.Et flegmati/
ca est humida cū pustulis grossis ⁊ latis,⁊ cū siccať:⁊ po/
stea scalpiť cadunt ab ea cortices sic̄ albe squāme.Et sāgui
nea est humida cū pustulis acutis nō latis.Et festine gñať
in ea sanies,⁊ multa ⁊ ppinqua laudabili.Sed in flegmati
ca gñať sanies multa:sed nō ppinqua laudabili,⁊ nō festi
nat gño eius.Si tñ flegma fuerit salsuꝫ valde ⁊ multū exa
cuiť putredo in ea erit parua:sꝫ prurit⁹ erit intēsior. Am/
plius color in sanguinea vergit ad rubedinē ⁊ citrinitatē.
Et in flegmatica ad liuiditatē ⁊ in melācolica ad cinereita/
tē si ñ fuerit adusta ⁊ si fuerit adusta ad fuscedinē. ¶ Jnqt
Zoar.sciť q̄ scabies est ex humore adusto:qm̄ relinqt vesti
giū nigrū.Et scias q̄ in sanguinea ñ ē aspitas neq̄ fissura:
⁊ siľr in flegmatica nisi fuerit in flegmate ei⁹ salsedo multa:
sꝫ in colerica ⁊ in melācolica est pfūdior q̄ꝫ i flegmate: ⁊ in
melācolica pfūdior q̄ꝫ in colerica. Ampli⁹ ɔplexio nālis ⁊
⁊ acqsita ⁊ etas tps ⁊ regio ⁊ regimē pteritū ⁊ reliq̄ pticu
laria sup spēm māe pruriētis ⁊ scabiē faciētis significat.

Cura scabiei ⁊ prurit⁹ dieta ɔpleť ⁊ potiōe. ¶ Et dieta
qdē ɔsistit vt degat patiēs in aere ad humiditatē
vertēte tēperato in actiuis q̄litatib⁹ aut parū declināte ad
caliditatē si mā fuerit frigida vel parū ad frigiditatē si fue/
rit calida. Aer.n.multū calidus exacuit ⁊ adurit ⁊ multuꝫ
frigidus coartat ⁊ mām phibet a resolōne. ¶ Et degat le/
tus ⁊ gaudens absq̄ ira furore ⁊ tristitia. Et degat in qete
paruo vtens exercitio añ cibū. Et abstineat a fricatione ⁊
scalpellatiōe q̄ꝫtū pōt:q̄ꝫuis pruritus sit fortis ⁊ mūdificet
sepe cutē cū lauacris ⁊ abstergētibus ⁊ sōno vtať plixo ⁊
longas vigilias fugiat. ¶ Dixit Auic.cura est rectificatio
cibi ⁊ regimē hūectatiōis veꝝ differt in plus ⁊ minus:ƀm
maiorē vľ minorē acuitatē ⁊ siccitatē māe. Fugiēdū est ḡ re
gimen exiccatiuū acutū amaꝝ salsuꝫ ⁊ multuꝫ ēt dulce. Et
administratio dixit. A. reꝝ aquosaꝝ isipidaꝝ.sup.vel remis/
se dulcedinis:sit tñ ex eis:quaꝝ administratio est secura a ve
locitate corruptiōis ⁊ putrefactiōis:quāuis sint humida.
Et de nō velociter putrescibilibus humidis.dixit ipse. sūt
sicut melones indi,lactuca endiuia:⁊ silia,vt borago portu
laca poma acetosa granata dulcia ⁊ hmōi. ¶ Dixit Zoar.
si sit scabies ex acuitate sanguinis regimē sit lactuca cū ace
to.s.nō acuto ⁊ caro gallinaꝝ:⁊ maxie pullarū est melior.
Et siľr fit in pruritu sicco ⁊ subtili.s.colerico. Jn scabie v̄o
flegmatica ɔcediť caro nasturtij ⁊ ānualis agni ⁊ caro edi alʳs.caro castrati.
⁊ pullaꝝ veꝝ tñ vnctuosa vitari ōbēt,q̄ faciľr inflāmanť:
⁊ maxie olea. Dixit Aui.olea nocent eis.s. sumpta in cibo
corrūpunt.n.digestionē:⁊ simul inflāmanť:⁊ cuꝫ adurunť
tendunt ad nām sulphuris, vt dixit Auer.colliget qnto.⁊
maxie nocēt olea que friguntť. Quidā tñ in scabie multuꝫ
sicca ⁊ pruritu ostrachino ɔcedunt oleū de amigdalis ⁊ si/
saminū. Et concedunt cibaria sua elixa interdū assa: sed nō
frixa. Et alterentur elixa cū seminibus frigidis cōibus vel
cū semine papaueris albi vel lactuca ⁊ silibus. Et bibat vi
nū albū clarum paucifeꝝ ⁊ bene limphatū aut aquā ordei
aut iulep viola.cū multa aqua:⁊ fugiant oēs cibos ⁊ po/
tus:qbus inest portare mās ad exteriora. ¶ Et bñ procu/
ret expulsionē superfluitatū prime ⁊ scōe digestionis:ita q̄
omni die sit largus ƀm ventrē ⁊ nullo mō permittatur exic
cari. Et dixit Aui.dimittat coytū oino.naꝫ coytus mouet
mām ad exteriora,⁊ exiccat vaporē calm̄ venientē ad exte
riora cutis:q̄re putrefit illic. Et pp illud fetet odor corporis
coeuntiū. Et pp hoc ēt precipiť fricatio corporis in curatio
ne pollutionis. ¶ Cura per potionē tribus cōpleť intētio
nibus. Quaꝝ prima est ad euacuandū:scōa est ad resoluen
dū.tertia ad cōsumendū reliquias māe si que in cute remā/
serunt. ¶ De eūatione. Dixit Serap̄. inceptio curationis De eūone
fiat a flobotomia,⁊ hꝫ veritatē cōsentientibus cōplexione
habitudine etate ⁊ alijs:qbus nō cōsentiētib⁹ fiat euacua/
tio sanguinis cū scarificatione ⁊ sanguisugaꝝ appositione
⁊ trahať ex eo ƀm tenorē virtutis. Et flobotomia qdē ƀm
plm̄ cōuenit,q̄ ƀm plm̄ est:vt supra patuit.q̄ materia pec
cās sit sanguinea aut sanguini mixta. Si aūt peccaret alia
materia a sanguine flōmia vitanda est tanq̄ꝫ multū nociua
⁊ māe excitatiua. Post sanguinis eūonē aut ea pretermis/
sa vbi nō est necessaria:fiat eūatio humoris peccātis, digō/
ne tñ prius premissa. ¶ Et in materieb⁹ acutis adustis di/
gestiuū bonū est sirupus de fumote rre sumptus cū aq̄ en/ De digō/ne i māe/b⁹ acutis adustis.
diuie ⁊ aqua scabiose. De ɔueniētib⁹ digōni dictoꝝ humo
rū est sirupus acetosus factus cū zuccaro ⁊ sumptus cum
dictis aquis. Dixit A. sirupus acetosus bibitus cōfert eis:
q̄ digerit humorē ⁊ cōtēperat acuitateꝫ eius. ¶ Sirupus
cōueniēs digōni humorū acutoꝝ adustoꝝ sic fit. ℞.succoꝝ
endiuie,lactuce boragis buglose fumiterre ⁊ lupuloꝝ ōpu
ratoꝝ.añ.℥.iiij.aq̄ emulsionis seminū cōium ⁊ semis por/
tulace.lib.ij.misceať ista emulsio cū succis p̄dcis, ⁊ bulliāť
in eis viole ⁊ rose epithimū ⁊ pruna ⁊ colenť ⁊ in colatu/
ra ponāť zuccari.lib.ij.⁊ sirupeť ⁊ acetoseť. Et si fuerit cū
eis mixtio flegmatis salsi addať succis p̄dcis succ⁹ scabio
se. ¶ Facta digōne māe eūeť ipa cū diaprunis electuario
de succo rosaꝝ ⁊ diasene:vel vt dixit eū aq̄ ⁊ succo fumiter/
re hūidi ⁊ recētis mirabolanis citrinis ⁊ zuccaro. Aut dis
soluať medulla cassiefi.in decoctōe tamaridoꝝ prunoꝝ vio
laꝝ floꝝ fumitterre hūidi ⁊ recentj mirabolanis citrinis ⁊
zuccaro. Aut dissoluať medulla cassiefi.in decoctiōe tama
rindoꝝ prūoꝝ violaꝝ floꝝ fumiterre folliculoꝝ sene ⁊ epi
thimo ⁊ addito electuario ō succo rosaꝝ exhibeať i potu.
¶ Digestiuū bonū i mā flātica salsa. ℞.radicū apij feni.pe Jn mᵃ flegmatica salsa.
trosilij polipodij ēdiuie ⁊ buglose.a ū.℥.ij.cāedreos calam̄
ti.añ.M.i.ðcoq̄nť i aq̄ ⁊ coleť ⁊ colatuř addāť succi scabio
se succi lapatij acuti ⁊ succi fumiterre ōpuratoꝝ.añ.℥.iiij.⁊

fiat sirup⁹ acetosus cū zuccaro. Et digesta mā̄ euētur cū ele
ctuario diafinicon ⁊ catholicon sūptis cū aq̈ scabiose ⁊ aq̈
fumiterre. ℂ Digestiuū bonū ī mā̄ melancolica ēt vsta. ℞. (In materia melancolica ēt vsta.)
radicū boraginis ⁊ buglose polipodij ⁊ corticū radicis cap
paris ⁊ mediāi corticis tamarisci. aā. ℥. ij. cuscute camedre/
os camepitheos scabiose. aā. M. j. folliculoꝝ sene epithimi
roš. viol. aā. ℥. ß. succi lapatij acuti. ℥. vj. bulliāt in aq̈: ⁊ fiat
syrup⁹ cū zuccaro. ℂ Et digesta mā̄ euēt cū yera ruffini vel
cū diacatholicone ⁊ diasene. Et scias ꝙ pille de fumoterre
sunt ꝯuenietes ad oēs spēs materieꝝ scabiei ⁊ pruritus. Et
silr dixit Aui. est decoctio epithimi cū mirabolanis citrinis
⁊ fumiterre ⁊ sene ⁊ polipodio ⁊ absinthio. ℂ Et dixit Aui
cē. ꝙ p̄dcm̄ regimē ꝑ dietā ⁊ euationē est cura pria ⁊ melior
⁊ in qua est sufficiētia ƀz plurimū. Ueꝝ tm̄ aliqn̄ nō sufficit,
⁊ opʒ deuenire ad regimē alteratiuū. Et iō vt dixit Aui. di/
xerūt quidā. ꝙ qn̄ multiplicant euatiōes ⁊ nō inuenit vtili/
tas. s. sufficiēs, tūc melius est vt alienent. Et sufficit dare in
potu hn̄ti hāc passionē mane ⁊ sero sauich de tritico cū zuc
caro ⁊ aq̈ plūma. ℂ Et dixerūt. ꝙ de eis que ꝯferūt hn̄ti sca
biē siccā ⁊ pruritū ostrachinū est vt bibat tribus diebus di
die de sisamo. ʒ. c. xxx. cuʒ medietate sui de sirupo acetoso, ⁊
ei silibus. Et de hoibus sunt q permiscent cū eo aquā iuiu/
barū. Et nos dixit Aui. iā experti sumus hoc ⁊ fuit curatio
vltima. Uerū tm̄ debilitat stomachū. s. remolliēdo ⁊ relaxan
do ipm. Et in sūma assumptio humectantiū cū infrigidatio
ne aliquali ꝯuenit in hoc regimine. ℂ Et opʒ dixit Aui. vt
patiens vtat ⁊ q̈ztū ad ꝑseruationē ⁊ q̈ztū ad curationē tri
fera minori: ⁊ silibus ꝯfectōib⁹ q̈ hn̄t exiccare humiditates
corruptas ⁊ ꝓhibere alias a corruptiōe. ℂ Dicūt. ꝙ scabio
sa comesta cruda purgat corpus a scabie ⁊ a supfluitatibus
maloꝝ humoꝝ. Et ꝙ succus lapatij bibitus purgat flegma
salsum. Et ꝙ succus folioꝝ pentafilon bibitus calidus mū
dificat sanguinē a superfluitate colerica ⁊ adusta. Et dosis
ei⁹ est ab. ℥. iiij. vsq ad. vj. ℂ Dixit Cōstātinus. succus fumi
terre crudus bibitus mūdat corpus a scabie ⁊ putredine ⁊
a pustulis: sanguinē mūdificat: vstā colerā purgat. Cū nō ē
in predictis oibus sufficiētia: aut cū querit citior liberatio:
tūc post p̄dicta regimina deueniēdū est ad resoluētia ⁊ exic/
cantia, potissime ꝑ balnea, ⁊ alia localia adhibita que eligi
debēt ex eis ꝯueniunt cuiusq spēi ƀm mām facientē ipsam.
In his tm̄ oibus cauendū est ne mā̄ ad interiora reducat ne
fluat super mēbra nobilia ⁊ ledat lesiōe plīma: imo trahēdo
mām ab interiorib⁹ ad exteriora. ℂ Balnea aūt ꝯueniētia
scabiei ⁊ prurituí sūt aq̈ marina aq̈ salsa aq̈ sulphurea ⁊ aq̈
aluminosa. Et de balneis ꝯueniētib⁹ existētib⁹ in p̄ria nr̄a (De balneis.)
plīma sunt. vʒ. balneū repolani. balneū de maziorteto. ⁊ bal
neū dn̄aꝝ de balneis scē marie. ⁊ balneū de volteꝝ. ℂ Fiūt
ēt balnea artificialia vtilia, ex q̄bus sunt aq̈ decoctiōis radi
cū cucumeris asinini: ⁊ max͂ ad flegma salsum. Et aq̈ deco/
ctionis lapatij ⁊ celidonie silr. celidonia. n. ꝓprietatē hʒ in
scabie ⁊ pruritu, ita vt dixit Auic. ēt ponit in decoctionib⁹
solutiuis. Et aq̈ decoctionis lupuloꝝ ⁊ decoctionis ciceꝝ ⁊
decoctionis calamenti ⁊ scabiose ⁊ decoctionis prassij ⁊ ori
gani, ⁊ silīū. Et ad mām acutā adustā ꝯuenit balneū deco/
ctionis acetose ⁊ blitis. Et decoctio iusquiami est mirabil:
cū quis balneat in ea, aut quis recipit fumigiū ex ea. Et de
ꝯuenientibus fere ad oēs spēs est balneū decoctionis fumi
terre scabiose ⁊ floꝝ cadile ⁊ sulfuris. ℂ Et mirabile ē laua
crū factū ꝑ modū inunctionis ex aqua cōis fontis vel flumi
nis clare aque endiuie ⁊ roš. aā. ℥. ij. in q̄bus bulliat parum
lento igne argenti sublimati. Sed post inunctionē eius per
quartā horā opʒ vt illinitio fiat cū aq̈ rosata. ℂ Et dicūt q/
dā. ꝙ lotio facta cū decoctione caricaꝝ ⁊ folioꝝ ficus ⁊ ra/
dicū cameleonte nigre sanat oēm scabiē ēt aialiū. Et de vtili
bus est lotio facta ēt cū aceto decoctionis cordumeni, ⁊ scā
cū liquore qui emanat a ligno viridi oliuaꝝ posito in igne
scabiē exiccat. ℂ Cū vinū est bullitū cū calamēto in hyeme
aut aq̈ in estate ⁊ lauant inde caput ⁊ manus vel pedes vel
aliqua ps corporis pruritū patiēs ꝑꝑ pediculos morientur
pediculi oēs ⁊ recedet prurit⁹, ⁊ maxie vʒ in pueris. ℂ Di/
cunt qdā. ꝙ si tollatur vrina hois in tanta quātitate in qua
possit lauare patiens tybias vsq ad genua, ⁊ misceat cum
ea succus ellebori nigri tm̄ q̈ztuʒ sit quarta pars vrine ⁊ in
eis ponat de puluere carbonū quercus vel cerri ⁊ lauentur
inde tybie vsq ad genua. Et fiat hoc per. 40. dies vel vltra
corpus totū, ⁊ quelʒ pars eius mundabit a scabie feda cru
stosa vlcerosa a flegmate salso: dato ꝙ nō lauent nisi tybie,
⁊ vt dictū est. ℂ Ablutio frequēs cū aqua decoctionis radi
cū pentafilonis sanat scabiem vlcerosam. ℂ Balneū aqua
decoctiōis sulfuris viui ⁊ aluminis roche curat flegma sal/
suʒ. ℂ Linimentoꝝ que approximant q̈dā approximantur
tm̄ volis manuū ⁊ plātis pedū ⁊ mūdāt corp⁹ a scabie pur/ (De linimētis ⁊ vnguētis.)
gando mām scabiei ꝑ vrinā, ⁊ de istis est vng^m. Mesue. ℞.
assungie. ℥. v. olei laurini argēti viui cere mūde thuris albi
puluerizati masticis. aā. ℥. ij. sal cōis ⁊ succi fumiterre ⁊ suc/
ci plantaginis ad libitū. Cōficiant simul cera ⁊ assungia no
ua expurgata a tela sua ⁊ oleū laurinū in stānato mitte cum
succis ⁊ bulliant dū liquescant, ⁊ tūc adde puluerē salis cō
munis olibani ⁊ masticis ⁊ bulliāt vsq ad ꝑfectā decoctio
nē: postea deponat ab igne ⁊ adiunge argentū viuū cū sal/
uia extinctū ⁊ parū de oleo predicto ⁊ misce bn̄ cū spatula.
Et scias ꝙ modus vsus vnguēti istius est vt sumatur de eo
ad q̈ztitatē auellane pro volis: ⁊ tātūdē pro plantis: ⁊ tādiu
fricent in eis donec totū ingrediat ⁊ ibibat in illis. Quidā
ꝯficiunt hoc vng^m sic. ℞. olei laurini. ℥. iij. olibani cere mū/
de argenti viui extincti cum saliua. aā. ℥. ij. pinguedinis por
ci colate. ℥. v. salis triti. ℥. viij. succi plantaginis ⁊ succi fumi
terre ad libitū ⁊ misceat: vt. s. dcm̄ est. vtiliter. n. purgat sca
biē. ℂ Et quidā cōficiunt vng^m quo inungunt pulsus bra/
chioꝝ, ⁊ circa ipsos ꝑ palmū vnū postq̈ brachia in aqua ste
terint calida aut. s. vaporē eius ⁊ aperiantur pori. ℞. olei
laurini. ℥. viij. argenti viui extincti cū saliua. ℥. vi. aloes epa/
tici. ℥. iij. ceruse. ℥. ij. cimini. ʒ. ij. fiat ex eis vnguentū. Argen
tū viuū extinctū elleboꝝ albū staphisagriā ⁊ ciminū ⁊ cuʒ
assungia porci cōfice ⁊ inunge. Et qdā dicunt. ꝙ hoc vnguē
tū inunctū pulsibus ⁊ in circuitu eoꝝ ⁊ ab vmbilico inferi⁹
super ventrē purgat oēm mām scabiei per secessum. Premit
ti tm̄ debent euacuationes vniuersales. ℂ Medicamen bo/
nū. ℞. radices enule ⁊ cicute ⁊ tere aliquātulū ⁊ fac eas bul
lire in aqua cū assungia porci ⁊ aliquātulo salis: deinde cuʒ
hac aqua laua loca scabiosa ⁊ cum radicibus ipsis frica. Et
valēt radices enule sole cū assungia veteri mixte aut cū oleo
nucū aut cū assungia ⁊ nucibus tritis ⁊ nō relinquet in lo/
co vestigiū turpe. Et valēt radices cicute sole bene in aqua
cocte ⁊ cū assungia veteri mixte. Et radices affodillorū etiā
valēt silr preparate. ℂ Et farina lupinoꝝ mixta cum radici
bus cameleonte curat scabiē difficilē ēt in animalibus sup/
posita post lotionē cū decoctione lupinoꝝ. Et qdaʒ vtiliter
cōponunt vnguentū istud sic. decoquantur cortices exterio
res radicū cameleonte nigre cū vino: deinde apponat fari/
na lupinoꝝ ⁊ fex olei antiq vel amurca. ℂ Aliud vtile. ℞.
litargirij myrrhe ⁊ aloes. aā. ℥. j. olei laurini. ℥. viij. argēti vi
ui extincti cū saliua. ʒ. i. ℂ Ung^m aliō potēs sic fit. ℞. tarta/
ri fuliginis salis nitri sulphuris viui auripigmēti ellebori al
bi ⁊ nigri. aā. ʒ. ß. litargirij lapidi lazuli. aā. ʒ. ij. subtilissime
⁊ pulueriza ⁊ incorporent cuʒ sapone sarracenico ⁊ pauco
oleo nucū ⁊ succis scabiose fumiterre ⁊ lapatij acuti q̈ztū suf
ficit ad spissitudinē vng^ti. ℂ Aut, ℞. sulfuris viui litargirij
salis eq̈les partes, ⁊ misce cū pauco aceto. ℂ Unguētū ad
scabiē siccā: ⁊ max͂ in corporib⁹ humidis, vt pueris. ℞. oleū
cōe ⁊ terbentinā lotā: ⁊ cum modico salis pisti agita simul
donec bene incorporent ⁊ dealbent: ⁊ si addat argētū viuū
extinctū, valet etiā in alijs corporib⁹. ℂ Aliud. ℞. olei. roš.
butyri. aā. ℥. i. succi fumitere succi plantaginis succi ebuli

vel sambuci.an̄.℥.ß.fac aliquātulū bullire:deinde adde terbē
tinā lotam:⁊ parū sulfuris viui.¶ Aliud fac bullire succuꝫ
lapatij ⁊ fumiterre cū assūgia ⁊ butyro ⁊ inunge.¶ Aliud
qđ vꝫ scabiei ⁊ prurituj ⁊ pedicul'.℞.thuris.℥.ß.salis.ʒ.ij.
plūbi vsti.ʒ.iij.argenti viui extincti.ʒ.i:⁊ ꝯfice cū assungia
porci.Ungm̄ valēs ad scabiē calidā acutā ⁊ ignē siluaticum:
℞.olei vio.butyri lotoꝝ.an̄.℥.j.argēti viui exticti.ʒ.j.succi
plantagini succi lanceolate.an̄.℥.ij.litargirij albificaci.ʒ.ij.
¶ Ad flegma aūt salsum vꝫ scabiosa trita ⁊ cū assungia ve/
teri mixta.¶ Aliud vtile.℞.litargirij ⁊ tartari vini albi tri
toꝝ.an̄.℥.j.⁊ pone de sero in aceto ⁊ dimitte nocte tota:po/
stea abiecto aceto bulliant in oleo nucū in olla vitreata no/
ua donec deueniat ad formā vnguēti.¶ Ungm̄ ꝯferēs sca/
biei vlcerose crustose ex flegmate salso.℞.calcis multotiēs
lote:⁊ postea exiccate ⁊ puluerizate subtil'r.℥.iij.⁊ icorpora
cū succo ficle aut caulis:deinde supimmitte oleū ros.liquefa
ctū cū modica cera:⁊ in forma vnguēti incorpora.¶ Ungm̄
de litargirio sanans scabies vlceratas:⁊ oīa vlcera humida
supficialia ⁊ asaphati humidā.℞.litargiriuꝫ auri subtiliter
puluerizatū ⁊ pone in mortario ⁊ adde acetū fortissimum ⁊
oleū ⁊ diu agitādo incorporet':in fine adde modicū vini:⁊
postea adde puluerē plūbi vsti ⁊ fuliginis ei⁹.¶ Ad scabiē
crustosaꝫ vlcerosaꝫ ex flegmate salso in coxis ⁊ tybijs:⁊ ēt
in alijs ptib⁹ ꝯuenit vngm̄ qđ sic fit.℞.olei camomille vel
olei nucū.℥.iiij.sulfuris viui.℥.j.cere.℥.ij.liq̄fcā cera cū oleo
deponat' ab igne ⁊ supaddat' bn̄ miscēdo puluerē sulfuris:
postea addat'.ʒ.ß.argenti viui extincti cuꝫ saliua ⁊ modico
aceti.¶ Ad scabiē vlcerosā cū caliditate ⁊ acuitate.℞.olei
ros.℥.iiij.cere.℥.ij.liq̄fiāt ⁊ lauent':⁊ postea misceant' cū eis
puluis ceruse ⁊ sulfuris ⁊ in fine argētū viuū extinctū ⁊ vl⁹
duo albumina ouoꝝ ⁊ aliquātulū aceti.¶ Ad scabiē vlcero
sam factā ex melia adusta ꝯuenit vngm̄ qđ sic fit.℞.farinaꝫ
ordei ⁊ incorpora cū melle ⁊ vino rubeo pontico ⁊ puluere
myrrhe ⁊ in fine addant' vitelli ouoꝝ crudi:⁊ ex hoc vngto
supponat' post ablutionē loci cū aceto vel cū vino decoctiōis
myrrhe aloes caballini ⁊ thure.¶ Ad malū mortuū ⁊ oēꝫ
scabiē malā difficilē vꝫ fricatio loci facta i balneo q̄tuor die
bus quolꝫ die semel cū puluer' isto.℞.sulfuris ⁊ baccaꝝ lau
ri.an̄.℥.vj.⁊ staphisagrie.℥.iij.⁊ postea inungat' q̄tuor die/
bus quolꝫ die semel cū hoc vngto.℞.assungie porci ⁊ olei
laurini.an̄.℥.vj.lytargirij ⁊ pulueris eius vsti.an̄.℥.ij.tarta
ri.℥.j.argēti viui exticti.ʒ.ß.¶ Et dixit Theo.si vis vt māꝫ
pos eius emittat post inunctionē mox bn̄ cooperiat' i lecto
cū pānis:vt sudet:⁊ effluent p os humores varioꝝ coloruꝫ.
Aut ambulet per vicos optie cooptus ne ledat' a frigore ⁊
fluet per supius humor:q̄si rubeus ⁊ liberabit'.¶ Et vꝫ vn
guentū hoc.decoquant' in oleo cōi radices lapacij acuti ⁊ ra
dices scabiose tādiu donec virtus radicuꝫ transeat in oleo.
Deide colet' ⁊ in eo colato addat' pului's lytargirij ⁊ staphy
sagrie:⁊ iteꝝ coquat' ad spissitudinē.Et cōfert radix lapacij
acuti bene lota ⁊ abiecto meditullio contrita:⁊ cū assungia
⁊ sale permixta.¶ Aliud valens:decoq̄ꝫ sauinā in oleo cōi
⁊ cola ⁊ oleo colato supadde puluerē masticis ⁊ olibani ⁊
rasina ⁊ cera:⁊ sup ignē pone:donec rasina ⁊ cera sint lique
facte:⁊ postea ab igne depone:⁊ cū spatula misce:curat eniꝫ
flegma salsum.¶ Ungm̄ ad scabiē humidā ⁊ siccā.℞.radicē
enule tenerā ⁊ munda eā bene ⁊ decoque in aq̄:⁊ deinde pi/
sta in modū vnguēti:deinde confice eā cū assungia porci sa
lita:deinde adde modicū argenti viui extincti:⁊ modicuꝫ vi
trioli ⁊ bn̄ incorpora.Et quidā colorant eā cū modico cro/
ci:mirabil'r eni mundificat corpus a scabie.Et sunt q deco/
quunt dictā radicē in vino albo ⁊ ꝯficiunt:vt dcm̄ est.Et cō
uenit succus scabiose decoctus cū aceto ⁊ oleo vsq̄ꝫ ad spissi/
tudinē.¶ Aliud nobile.℞.fumiterre viridis:⁊ radicū enu
le.an̄.M.j.pistent' ⁊ bulliāt in lib.j.olei ⁊ colet' ⁊ apponat'
cera lytargiriū ⁊ myrrha.¶ Aliud vtile.℞.olei masticini:
℥.ij.terbētine.ʒ.j.⁊ commisce.¶ Ungm̄ aliud valens ad oē

genus speciei scabiei.℞.radices lapacij acuti:⁊ volue in stu
pis de canape balneatis in aceto ⁊ sub cineribus calidis po
ne ⁊ dimitte:donec sūt bn̄ cocte:deinde exhe ⁊ eaꝝ cortices
bene tere:⁊ cū assungia vetustissima terendo incorpora po/
stea superadde tertiā partē sulfuris ⁊ fuliginis q̄ adheret ca
mino vel tecto:⁊ aliquantulū argenti viui extincti in mani/
bus illinitis cū saliua hoīs ieiuni malaxa ⁊ incorpa.¶ Fa/ Ad scabie fedā faciē d'turpātē.
cies deturpata ⁊ feda ex scabie grossa crustosa ⁊ feda vt.s.
patuit vocata culēda illiniat' ex radice enule ⁊ radice yreos
distēperatis cuꝫ albumine oui:⁊ dimittat' p plures horas:
deinde amoueat' ⁊ statim stuffet' facies cuꝫ aqua decoctiōis
paleaꝝ siliginis vel speltaꝝ vel ordei facie:vndiq̄ꝫ cooperta
⁊ diu inclinata sup vaporē eius:⁊ quantū tolerare poterit:
⁊ si expedit mutet' aqua alia similiter decocta:aut extiguat'
lapis ignitus in pria decoctiōe vt diutius eius effumatio p/
seueret.Cū bene diu sudauerit facies abstergat' cū panno li
neo:⁊ oēs cruste cadent,⁊ deinde curet' cū vnguento facto
de radice lilij.¶ Scabies vero faciei cū multa asperitate cu
tis:quā ⁊ Dios.improprie leprā vocauit:ꝯuenit liquor ema
nans a ligno iuniperi cū vrit' inunctus.¶ Faciei vero detur
pate scabie vocata lichines cōuenit vngm̄ qđ sic fit.℞.radi/
cē enule ⁊ coque sub cinere:deinde pistet' cū assungia vetu/
stissima:⁊ addita cera ⁊ sale coque donec veniat in modū vn
guenti quo inungatur sero ⁊ mane lauet' cū aqua decoctio
nis malue ⁊ cardo benedicto.¶ Faciei vero deturpate defe
datione vocata alphi cōuenit vnguentū quod sic fit.℞.suc/
cum lactuce scariole malue dyanthos feniculi enule ⁊ aqua
ros.an̄.℥.j.olei violarū.lib.ij.⁊ bulliant ad succoꝝ consum/
ptionē ⁊ colet' ⁊ in colatura pone cere albe.ʒ.ij.⁊ liquefacta
submittat' puluis subtilissimus qui sic fit.℞.gūmi arabici
dragātis seminis malue lactuce ⁊ scariole.an̄.℥.ij.blacte bi/
zantie spodij sirici cōbusti:coralli albi:seminis feni:petrosi/
lij ⁊ ramicis.an̄.ʒ.j.cāphore.ʒ.ß.⁊ cōficiat' ex eis vnguētū.
¶ Pruritū vbicūq̄ꝫ in corpore fuerit tollit statim hoc medi Ad prurī tū vbicū/q̄ fuerit.
camē.℞.cortices radicū ramicis habētis folia rubea ⁊ ra/
de cōtere ⁊ cōquassa:deinde frica cū adipe porci:postea co/
la ⁊ eo inunge ⁊ ꝯfert prurituj lotio cū decoctiōe oroborū:
Inunctio cū succo ebuli:⁊ cuꝫ oleo cōi bene abluto prius in
aqua ⁊ vltimo in aceto.Et similiter faciet ablutio cuꝫ deco/
ctione ciceꝝ alborū ⁊ inunctio cū oleo de costo velociter re
mouet ipsum.¶ Et pruritū siccū sanant balnea dulcis aq̄.
Et inunctio ex oleis frigidis ⁊ quādoq̄ꝫ est necessariū vt ap
ponant' narcotica.Succus aūt apij ⁊ cū aliquo oleorū fri/
gidoꝝ inunctus vtiliter facit.¶ Ad pruritū aūt fortē i quo
hō se tm̄ scalpit q̄ se excoriat ꝯuenit vnguentū qđ sic fit.℞.
radicē enule mūdam:⁊ in aceto decoque:⁊ cū bene fuerit co
cta in partes subtiles incide:⁊ cū assungia optime tere:de/
inde cū eis argentū viuū extinctū incorpora:deinde cū ace/
to cuꝫ quo cocta fuerit distēpera ⁊ inunge.¶ Sal armonia
cū cum oleo nenufarino vel papauerino mixtū fortē pruri/
tū sedat:⁊ maxime genitaliū.¶ Aliud.℞.ceruse de plūbo.
ʒ.v.sulphuris viui.ʒ.j.apij.ʒ.ß.misceant' ⁊ cū opus fuerit
illiniant' cū aceto aqua mixto.¶ Aliud.℞.sulphuris viui al's.cerusse.
lytargirij.an̄.ʒ.iij.cusce plūbi.ʒ.ij.succi iusqami vel papaue
ris nigri:⁊ olei vio.⁊ cere quantū sufficit.

¶ De desudationibus. Cap.viij.

Esudatio qnto ꝯti.vocat' asaf vel asa/
bachaf:⁊ est vitiū qđ fit ex
supabūdantia sudoris:vn̄ si fuerit sudor colericus in cute fient postule cū asperitate.Et iō gre
ci appellāt asaf noie deriuato a sudore.¶ Dn̄t
qdā.desudatiōes s't pustule minute pue sil'es grāis panici v'l
sinapis exaspantes cutē q̄ cāt' ex mā sudoris ꝓpulsa ad cu
tē exalata eius pte subtiliori:grossiori remanēte magna ver
sus ꝓfundū.Et iō appellat' desudatio:q2 a sudore eius mā
facta:vel q2 subtilis a sudore remanet,postea mā eius ꝓpel
litur sursum ⁊ extra cutē:materia vero desudationis rema/

net intra cutẽ. ℂ Et quidã dicũt. ꝙ desudatio fit ex fumo co/
lerico vel sanguineo resoluto a mã venaꝝ cũ calor exterius
fuerit: ⁊ hõ se fatigauerit: aut cũ aliq̃ cã calida vel laboriosa
agit in hũores subtiles venaꝝ: ⁊ eos resoluit in fumũ ⁊ tra
hit ad cutẽ: ⁊ fiẽt ex illo pustule pue rubee ⁊ citrine ⁊ aliq̃
albe: ⁊ sũt cũ ardore ⁊ dolore ⁊ pruritu. ℂ Dixit Aui. qñq̃
bothor in corpore: aut in mẽbro plurimi sudoris pauce ab/
lutionis: aut pauce fricatiõis apud ablutionẽ ⁊ ꝓprie in re/
gionibus calidis spinose ⁊ aspere: quasi ipse sint ex materijs
q̃ sunt pigre ꝑꝑ suã grauitatẽ in sequẽdo sudorẽ veloci con/
sũptione ꝑꝑ suã subtilitatẽ: q̃re retinent̃ in sup̲ficie cutis. Et
sunt q̃si sint sudoris feces ⁊ obedientes ad resudandum. Et
qñq̃ non fiunt bothor apparẽtes: imo accidit asperitas tã/
tũ. Et desudatio qñq̃ p̲ducit ad vlcerationẽ. Et Ras. dixit.
vbi supra. ꝙ vlcera que sequunt̃ asaf sunt mala.

De cura preseruatiua ⁊ desudatiõe. dixit Aarõ. si patit̃
qs asaf oi anno fiat añ tp̃s minutio ⁊ laxatio
colere rubee. Et Ras. dixit. vbi supra. dico ꝙ ꝓhibitio asaf
est dissolutio faciẽs laxare colerã rubeã. Et dixit. ꝙ frequẽs
mora penes fornacẽ ignis dũ deficiat sudor oĩno tollit asaf:
tñ corpora rubea sup̲flua indigẽt euãtione. Dixit Dio. si ab/
stergat̃ corpus cũ lauro non patiet̃ asaf. ℂ Dixit Ras. op3
vt p̃paret assuetus ei ad euacuandũ humores acutos. Et di
xit. ex eis q̃ ꝓhibent eã: ⁊ auferunt eã est balneatio ⁊ mun
dificatio: ⁊ oẽs aque in q̲b⁹ decoquũt̃ stiptica: vt myrthus
⁊ rose: deinde sicce admĩstret̃ aqua frigida balneãdo in ea.
Et diuisio motus ⁊ alienatio in ea a locis calidis sudare fa/
cientib⁹ ⁊ petere loca ventosa ⁊ flabellatio cũ p̲libus flabel
lis sil'. Et inunctio cũ eis q̃ sunt sicut oleũ myrthinum ⁊ ro.
ℂ Abstinẽtia o3 fieri a calidis ⁊ generãtibus colerã ⁊ ap/
portãtibus mã3 ad cutẽ. ℂ De curatiõe. dixit Auic. incidũt
mãm eius si multiplicat̃ in corpore flobotomia ⁊ solo ven/
tris, ⁊ max ͤ cũ educẽtib⁹ colerã ⁊ mũdificãtibus sanguinẽ
ab ea. Dixit Jude⁹. curat̃ asaf cũ galla ⁊ venis citrinis cum
aceto ⁊ oleo ros. illinitis. Et post diẽ vnũ fiat lotio cũ aqua
infusionis rosaꝝ sandaloꝝ ⁊ siliu3. ℂ Dixit Ras. fiat frica/
tio cũ carnositate melonũ ⁊ farina ordei. Et glutẽ pisciũ dis
solutũ in aqua ⁊ illinitũ est ꝯferens. ℂ Dixit Aui. cõferunt
ei fricatio in balneo ex carne melonũ cũ farina lẽtiũ post su/
dorẽ. Aut ex carne melõis ⁊ farina fabaꝝ. ℂ Et dixit Ras.
da i potu de aq̃ granatoꝝ acidoꝝ cũ psilio. s. cũ mucillagine
eius: ⁊ in cibo de lẽticulis excorticatis ⁊ filibus. ℂ Dicũt q
dã. vngat̃ locus cũ oleo ro. ꝯquassato cũ aqua rosata ⁊ ali/
quãto aceti. Et fiat epithimatio cũ aq̃ solatri vel lactuce. Et
balneatio ẽt in aqua decoctionis folioꝝ salicis ro. ⁊ florum
camomille. ℂ Dixit Aui. dr̃ ꝙ aq̃ calefacta in sole confert.
ℂ Ung[m] de lilio siue de radice lilij mundificãs cutẽ ⁊ preser
uãs a sudationib⁹ scissuris ⁊ alijs maculis ei iam factas cu
rans de sero inunctũ. Et de mane amotũ cũ aqua decoctõis
rosaꝝ ⁊ violaꝝ sic fit. ℞. radices lilij in aq̃ decocte ⁊ optime
trite. ℥.j. ⁊ incorporent̃ cũ. ℥.j. assungie recẽtis liquefacte ⁊
cola cũ. ℥.j. aque ros. deinde sup̲addant̃ ceruse puluerizate.
ʒ.ij. pulueris masticis ⁊ olibani. añ. ʒ.ß. cãphore. ʒ.j. ⁊ opti/
me incorporent̃. ℂ Dixit Ras. vbi supra. vlcera que sequũ/
tur asaphati indigent extinctiõe ad modũ cõbusture ignis.
Et confert eis vnguentũ ceruse ⁊ illinitio facta cũ succo ar/
mento ⁊ cerusa dissoluta in aceto ⁊ aqua ro.

ℂ De impetigine ⁊ serpigne. Cap. ix.

Impetigo ⁊ serpigo zerna ⁊ lichia ign[is]
siluaticus sũt passiones mo/
dicũ differẽtes. Jmpetigo dixit Rasis. 25° ꝯti. est
tinea sicca. Et Aui. dixit. nõ est lõginqua ab asa
phati. s. sicca ⁊ ñ diuersificat̃ ab ea, nisi cũ occul/
ta: q2 solũ differũt ſm magis ⁊ minus, ⁊ illud nõ est multũ
manifestũ. Et hinc est ꝙ multi auctoꝝ determinant de eis
in eod. ca. Et hinc ẽt est ꝙ asaphati sicca a multis vocat̃ ipe
tigo mala. Aui. tñ dixit. ꝙ ipetigo est malignior ⁊ ꝯterior ⁊
magis corrosiua. Quidã dicũt. ꝙ p̃dcẽ passiões sunt de gñe
scabiei: ⁊ sunt bothor fixe multiplicate in aliq̃ p̲te corporis.
Dixit Cassius felix ꝙ ipetiginẽ greci lichinã vocãt latini zer
na3: zerna tñ apud quosdam est impetigo vlcerosa.

Et causa eoꝝ est sup̲fluitas corrupta mala quam nã ad
cutẽ expellit: vt a mẽbris nobilibus elonget
eã. Dixit Serap̃. ⁊ Ras. 25° ꝯti. ipetigo fit de humorib⁹ gros
sis secũ hñtib⁹ humores tenues ⁊ acutos. Et quãto magis
fuerint in ea humores acuti cõdominabiles: tãto plus sana
tio ipsius erit velocior ⁊ ecõuerso. Et dixit Rasis ibidẽ. ipe/
tigo fit de mã modice quãtitatis hñte secũ viscositate3 cum
acuitate. ℂ Dicũt. mã ipetiginis est: aut sanguis exacuitas
p̲ viã adustiõis: aut p̲mixtionis colere acute: aut flegma sal/
sum ⁊ exacutũ tẽdens ad melancolicã nãm p̲ viã adustiõis.
Dicũt eadẽ. est mã ipetiginis cũ mã scabiei sicce: s3 magis
ignita ⁊ incẽsa. ℂ Dixit Aui. ipetigo alia est hũida ⁊ alia ẽ
sicca. Et hũida est de mã sanguinea: ⁊ sicca est p̲l'm a flegma
te salso ꝯuersa p̲ adustionẽ in melãcoliã. Et dixit. de ipetigi/
ne est q̃ est excoriatiua ꝑꝑ vehemẽtiã siccitatis ⁊ multitudi/
nẽ ꝓfundatiõis ei⁹ in cute. Et i[a] est sic albaras nigra: ⁊ alia
est nõ excoriatiua: siue alia est vlcerata, ⁊ alia non. Mã. n. si
diu in loco p̲manet vlcerat ip̃3. Et dixit. ꝙ de ipetigine alia
ẽ ãbulatiua ⁊ maligna ⁊ alia est stãs ⁊ nõ p̲ãbulãs. Et dixit
Aui. de ipetigine est q̃ recẽs: ⁊ q̃ est antiqua mala, ⁊ de ea ẽ
media inter eas. ℂ Dixit Ras. 25° ꝯtinẽ. inter nouã ⁊ anti/
quã est dr̃ia magna: ⁊ itellexit maximã quãtũ ad curã. Et i/
petigo q̲dẽ oi mẽbro euenire põt, vt plurimũ tñ eueni circa
partes colli. Et dixit Gal. 4°. my emir. fortasse accidit in fa/
cie ⁊ ampliatur, ⁊ est maxime deturpans eam.

Signa gñis sunt ꝙ ipetigo accidit subrotũda: q̃si sit fo
ramẽ in medio eius cũ pruritu ardore ⁊ asperi/
tate. Et locus: si vl'cerat̃ fit crustosus ⁊ cadunt cortices ab
eo ꝓprie qñ patiẽs scalpit eũ. ℂ Dixit Ras. 25° ꝯti. ipetigo
est duplex. q̲dã tendẽs ad rubedinẽ q̃ cũ fricat̃ expellit hu/
miditatẽ ad modũ sudoris. Et ista fit ex sanguie adusto ecõ
uerso in melãm ⁊ appellat̃ ipetigo humida q̃ cito sanat̃: ⁊
sil'r dixit est tẽdens ad albedinẽ: siue cinereitatẽ q̃ fit ex san/
guine alterato ⁊ ecõuerso ad salsedinẽ: ⁊ declinat ad q̊litatẽ
colere nigre. ℂ Jmpetigo v̊o: l3 fit in sup̲ficie: tñ mã ei⁹ pl⁹
ꝓfundatur. Et cã q̲dem profundationis eius est diuersitas
ipsius mãe. Eteni cõposita est ex parte subtili acuta petente
sursum: que tñ est pauca: ⁊ ex parte grossa graui petẽte deor
sum que est multa: quare plus profundat̃ q̃3 sup̲ficial'r fiat.
Et diuersitas ẽt in figura est ex ista materia que est cã rotũ/
ditatis ipsius. Figura. n. rotũda est cõposita ex diuersitate q̃
est ad sursum ⁊ deorsum. Et hoc intellexit Serap̃. cũ dixit.
ꝙ declinat ad duo latera simul. ℂ Dicunt. ꝙ si bñ ꝯsiderat̃
impetigo est passio quã vulgus volaticam vocat. Et vocat̃
etiam lichina ⁊ cũ ad vlcerationẽ venerit zerna vocat̃: cũ ve
ro serpit ⁊ perãbulando tendit serpigo vocat̃. Et ignis sil/
uaticus est de genere serpiginis serpens per mẽbra vicina
vrendo: sicut ignis: ⁊ est veluti esset scabies sicca. Et quidã
dicunt. ꝙ impetigo, siue volatica ẽt est sicut scabies spissa sic
ca aspera: ⁊ q̃si ſm rotunditatem est faciens membrum.

Cura haꝝ passionũ est similis cure scabiei sicce ⁊ asapha
ti sicce ⁊ cõpletur dieta ⁊ potiõe. ℂ De dieta. dixit
Serap̃. vitent̃ salsa. supple. ⁊ acuta ⁊ totũ illud quod gene/
rat coleram nigram. Euitatis etiam dactilis ⁊ vino simpli
ci ⁊ puro ⁊ superabundanti potu eius ⁊ actu venereoꝝ. Et
indiget nutrimentis bonis ⁊ balneo freq̃uẽti aque dulcis:
q2 mitigat punctionẽ ⁊ dissoluit humorem. ℂ Dixit Auic.
op3 adhibere regimen humectans sicut in asaphati. s. sicca
Et balneũ est de subtilioribus curationibus eius: intelligẽs
de balneo aque dulcis. Et ideo subdit. fortasse indiget sepa
ratione aeris sicci. s. balnei: vel etiam aeris habitatione ⁊ ca
mere. Dixit autem fortasse in impetigine sicca. Jn humida
autem fortasse non nocet.

Diuisiões ipetiginis

Duplex ipetigo. ad rubedinẽ. s. ⁊ ad albedinẽ declinãs.

Impetigo: volatica: lichia: zerna: serpigo: ignis siluaticus: in quo differant.

Et si regimen per dietā non sufficit:tunc deueniendū est
ad curā per potionē, ⁊ ↄpletur euātiōe ⁊ localibus.
Et euātio quidē fieri dꝫ ſm diuersitatē humoris facientis ip
sam. Dixit Aui. necessariū est mundificare corpus ſm illud
qđ pn̄s est ⁊ ↄuenienter adhibere aquā casei.s. solā vel cū
epithimo ⁊ alijs mundificātibus sanguinē ab humore salso
⁊ adusto. ℭ Et aliqñ est necesse post vniuersalē purgationē
euacuare mām de loco. Dixit Raſ. vbi.s. ponant̃ ei sangui
suge, deinde vētose cū scarificatiōe dū purgabitur locus. Et
Aui. appꝰ sanguisugaꝝ est de melioribꝰ rebꝰ ei, ⁊ qñq̧ ape
rit̃ vena ꝑticularis respiciēs locū ipetiginis: vt vena pedis
saphena vel sciatica si fuerit ipetigo in coxis vel tybijs. Et
saluatella si fuerit in adiutorio vel brachio. Et maxime indi
getur ista euacuatione particulari in impetigine. Et tunc ꝓ
prie conuenit si fiet post balneum ⁊ fomentationem multo/
tiens factam cū aqua dulci decoctionis fumiterre scabiose
sicle solatri florū camomille sicce ⁊ similium.

Cura vero ꝑ localia dꝫ fieri. dixit Seraꝑ. cū abstersiuis,
deinde cū exiccatiuis. Et iterū. dixit indiget me^nis
hn̄tibꝰ in se mitigationē ⁊ dissolutionē siŀ. Et Pau. dixit. in
digent medicinis q̄ desiccāt violēter post purgationē. ℭ Di
xit Aui. ipetigo indiget in radice curatōis sue medicinis ag
gregātibus resoŀōnē subtiliationē ⁊ incisionē ⁊ liquefactio
nē cū sedatione ⁊ humectatione. Nā resoŀo subtiliatio inci/
sio ⁊ liquefactio incipiūt. aŀs. incidūt, ⁊ eā preparāt ⁊ cōsu/
mūt. Et sedatio ⁊ humectatio respiciunt acuitatē mäe aspi/
tatē ⁊ pruriginē. Et qñq̧ aggregant̃ ista duo regimia eq̄ŀr.
dixit Aui. ſm dn̄ium vnius partiū.s. alterā: ⁊ est necariū: vt
vincat vnū duoꝝ regiminū suꝑ alterū. Et ſꝫ plurimū aucto
res in pricipio cure augēt regimē sedatiuū ⁊ humectatiuū
suꝑ resolutiuū, ⁊ in ꝓcessu equant ābo siŀ, ⁊ in fine ecōuerso
addūt resolutiuū supra sedatiuū. Et qñq̧.s. pn̄t admistrari
duo regimina sub regimine vnoincipiēdo prius a sedatōe,
⁊ maxᵉ in ipetigine recēti, qm̄ frequēter ꝑ ipsaꝫ solū curat̃.
ℭ Et scias. ꝙ in cura ipetignis ꝑ dietā ꝑdicta duo regimia
variant̃ ſm varietatē mäe peccātis, ⁊ ſm varietatē recētie
⁊ vetustatis eiꝰ ⁊ ſm dispōnes mēbroꝝ in qbꝰ sunt ⁊ alioꝝ
particularium: ⁊ ſm ꝙ est vlcerata vel nō vlcerata. ℭ Dixit
Raſ. vbi supra. cū vitiū hoc fuerit medij tpis calefiat abun/
dans triticū in aliquo vase ⁊ supponūt ei calidum: qꝛ pl'es
Ad ipetiginē recētem. sanati sunt cū hoc auxilio nō indigētes re alia. Aut fiat illi/
nitio cū fructu malue siluestris sepe successiue. ℭ Et dixit. di
co ꝓut vidi nil magis ↄfert ipetigini.s. recēti sicut illinitio fa
cta cū oleo postq̄ꝫ epithima fcm̄ fuerit cū aq̄ caŀa sepe. Aut
fiat illinitio cū adipe gallinaꝝ ⁊ anatū. Et dixit sūmarie ob
staculū ipetiginis est oleū. Un̄ in ꝓuerbio dꝛ, ꝙ ipetigo dic̄
nolo fieri in domo in q̄ sit oleū. Et dixit. fiat illinitio suꝑ ipe
tiginē cū gūmi arabico dissoluto i aceto forti, qꝛ deficiet pe/
nitꝰ. ℭ Dixit Seraꝑ. aq̄ ordei tollit ipetiginē modice aquo
sitatis quotiēs cū ea fit illinitio. Et siŀr facit decoctio furfu/
ris ⁊ seminū melonis, ⁊ oleū tritici cū acetositate citri. ℭ Et
Almā. dixit. si ipetigo q̄si incipiēs fuerit, neq̧ in carne ꝓfū
da fixa fuerit sanari pōt cū adipe galline vel anatis vel cū ce
ra ⁊ oleo. Aut ē tdragagāto vel gūmi prunoꝝ, aut de frum̄
to vel cū butyro cocto vel crudo. Aut aq̄ dulcis tepida suꝑ
eā fundat̃. ℭ Paulus. fiat illinitio cū gūmi amigdaŀ. aut cū
saliua patiētis ieiuni ↄtinue. Dicunt. ꝙ si illinit̃ saliua ieiuni
dꝫ illinitio fieri cū fricatiōe forti. ℭ 22° ↄti. aucte bymasui:
acetositas citroꝝ ꝓprietatē hꝫ ad tollendā ipetiginē violen
ter quotiēs fricat̃ cū ea: ⁊ vꝫ fricatio cū carnositate mali. Et
de vtilibꝰ est linitio cū gūmi ꝑsicoꝝ trito ⁊ cū aceto mixto ⁊
linito, ⁊ panis frumēti coctꝰ emplastratꝰ cū aq̄ salita: vꝫ ēt
in vlcerata. ℭ Et scias. ꝙ oia ꝑdicta ↄueniūt ipetigini recē/
Ad ipetiginē medij tpis. ti maxie in corporibꝰ humidis pueroꝝ ⁊ infantiū. Impeti/
gini aūt medij tpis: ⁊ maxᵉ in dcis corporibus ↄuenit myr
rha. dixit Raſ. vbi supra. nō cogſco meliorē medicinā myr/
rha qñ illinit̃ cū ea ⁊ ꝓprie in ifātibꝰ. Et dixit. vꝫ corina si.
medulla panis infusa in aq̄ ⁊ supposita. Et dixit ipse. emplꝫ
farine fenugreci aque ⁊ olei est melius. Et vꝫ in flātica illini
tio siue fricatio cū amigđ. amaris. Et i sanguinea vꝫ suppo
sitio ceroti facti ex cera alba ⁊ oleo ro. cū dimittit̃ suꝑ ea no
cte vna ⁊ mane lauet̃ cū decoctiōe furfuris ⁊ camomille. Et
vꝫ suppositio emplastri facti ex farina ordei ⁊ cicerum: ⁊ cū
aq̄ emulsionis seminū cōiū mūdatoꝝ fridoꝝ in q̄ dragagā
tū infusū fuerit ⁊ dimittit̃ nocte tota: ⁊ de mane fit ablutio
cū decoctiōe camomille fumiterre ⁊ altee. Et mū dissolutū
cū aceto curat ipetigines in pueris ⁊ corporibꝰ hūidis. Et
siŀr ipetigo viridis q̄ adheret suꝑ petras antiquas in ꝑmis
supposita trita cū aceto. Et siŀr facit epatica supposita trita
sola, aut mixta cū melle. Et cynaprīū tritū ⁊ incorporatū cū
ceroto facto ex cera rubea ⁊ oleo rosaꝝ. Si lauet̃ locus cū
aceto ⁊ nitro: deinde subliniatur radix lapacij ortulani, siue
cocta: siue cruda trita cū aceto vtiŀr operat̃. Aut. ℞. radices
lapacij ⁊ laua ⁊ extrahe ex eis meditulliū duꝝ ⁊ cortices in/
cide frustatim ⁊ pone eas in butyro ꝑ duos dies. tertia die
decoq̧ eas cū eo fortiter vsq̧ ad dissolutionē earū ⁊ cola ꝑ
pānū fortiter exprimēdo, ⁊ colato pone cerā sufficienteꝫ, vt
fiat emplm̄ ⁊ suppone. Et ꝑdcā oia valent maxᵉ in corpibꝰ
medijs. ℭ Ad ipetiginē vo antiquā. dixit Gal. 4° myemyr. Ad ipetiginē antiquam.
terant̃ folia capparis cū aceto ⁊ supponant̃ ei. Aut terant̃
folia laureole cū aceto aut folia tamarisci cū aceto, aut radi
cis cū affodilis ⁊ cū aceto. Et supponat̃. ℭ Dixit Raſ. vbi
supra. troc. de colla carpentarioꝝ sulphure ⁊ thure ⁊ aceto.
Aut fiāt de laureola piretro sulphure ⁊ glutio de corijs vac
caꝝ ⁊ aceto forti, ⁊ cū opus fuerit dissoluat̃ cū aceto subtili
⁊ fiat illinitio. ℭ Dixit Pau. fiat illinitio cū sulphure thure
⁊ armoniaco dissoluto in aceto. Aut. ℞. sulphuris thuris
aloes ⁊ vitrioli. an̄. par. j. gūmi arabici pt. ij. tere ⁊ cōmisce
cū aceto ⁊ illine cū eis: curat. n. ipetigineꝫ antiquā malam.
ℭ Raſ. vbi.s. ad ipetiginē lōgi tpis fiat illinitio cū oleo al/
bo nitro lupinis ⁊ armoniaco cū aceto forti: ⁊ post modicū
tp̄s lauet̃, ⁊ iteꝝ lauet̃: ⁊ sic successiue donec sanet̃. Lachry/
matio sarmētoꝝ vstoꝝ est ēt ↄferēs: siŀr ⁊ lac ficꝰ. Cortices
rubie tinctoꝝ malaxate cū aceto ⁊ suꝑfricate tollūt ipetigi/
nē ⁊ morpheā albā, ⁊ oēm fedū colorē cutis abijcit. Assun/
giā porci liquefactā in aceto forti ꝑ pānū cola: ⁊ diu māibꝰ
vel ligno in ipso eā ↄtere: postea collige eā ⁊ incorpora eā cū
atramento ⁊ argēto viuo cū saliua extincto. Et scias ꝙ mel
anacardinū in curādo ipetiginē antiquā est vltimū. ℭ Ad
Ad vlceratā excorticatiuā. ipetiginē vlceratā excorticatiuā. dixit. Seraꝑ. medicine for/
titer desiccatiue absq̧ punctiōe sunt ↄueniētes. Et vtile est
medicamē Gal. qđ posuit. 9° de simplici medicina. factū de
sulphure mixto cū terbentina mel coctū cū alumine fecum
mixtū inunctū vlceratas ipetigines sanat: ⁊ maxᵉ lotiōe ꝑ/
missa cū lixiuio fcō ex cinere ligni caprifici. Dixit Dio. ꝙ ci
nis ligni caprifici cū aceto acerrimo mixtꝰ ⁊ suppositꝰ sepe
sine dubio sanat ipetigines pruriginosas ⁊ sordidas. Et lo/
tiū mixtū cū sulphure vtiŀr sanat ipetiginē malā vlceratāꝫ.
Et ↄfert ei radix ciclaminis empŀata ⁊ sanat eā liquor fluēs
ex ligno oliue colūbaris vel ligno corui qñ igni ex vna ꝑte
apponit̃. ℭ Ungᵐ. ℞. aluminis ⁊ thuris. an̄. ꝑtes equales
pulueriꝫent̃ ⁊ misceant̃ cū assungia veteri ⁊ argēto viuo ex
tincto. Et ad vltᵐ addant̃ succus absinthij ⁊ fiat vngᵐ. Di/
xit Aui. qñ expandit̃ ⁊ multiplicat̃ ipetigo tūc cura eius ē
cura lepre. ℭ Ad ignē siluaticū. ℞. oleū qđ fluit a cucurbi/
ta ↄsueta tenere oleū dū cōburitur ipsius partē. i. ⁊ succi ce/
lidonie partes. ij. ⁊ misce siŀ, ⁊ postea accipe assungiā porci.
lib. j. argenti viui extincti. ℥. j. ⁊ ꝑmisce ⁊ inunge. Et qdam
ꝑmiscēt succū lapacij acuti vrtice bardane. ℭ Cum aūt anti
Ad vlceratā antiquatam. quat̃ impetigo vlcerata: opꝫ vt fricet̃ locus ⁊ scalpellet̃ do
nec soluatur caro mala, ⁊ currat ex ea sanguis plurimꝰ aut
apponant̃ sanguisuge: deinde apponat̃ medicamen fortis
exiccationis: premissa ante oēm appositionē eius fricatione
cum pāno aspero ⁊ flaminea. ℭ Cū autem predictis medi/

caminibus nō curatur: opꝫ supponere medicinas causticas mortificantes vsqꝫ ad profunditatē eius: ⁊ post appositionē ⁊ remotionē escare oꝫ curari vsqꝫ ad ꝯsolidationē cum vnguēto albo facto ex cera ⁊ oleo roſ. lotis ⁊ incorporatis cū cerusa cāphora ⁊ albumine oui. ¶ Jnqt Aaron. post curationē impetiginis illiniatur membrū cum confortatiuis: vt non recipiat de cetero superfluitatem ⁊ subuertatur.

¶ De verucis porris cornibus ⁊ tincosati. Cap. 10.

VEruce ⁊ pori ⁊ tincosati ⁊ cornua sunt additiones quasi carnes euenientes i corpore potētes ꝯtingere in diuersis ꝑtibus: verūtn̄ dixit Aui. ꝙ cornua sunt additiōes spisse angulares nascētes sup iuncturas ⁊ in extremitatibus ꝑꝑ vehementiam operationis earum. Veruce vero ⁊ porri sunt additiones rotunde magis.

De cāis. Dixit Aaron. gn̄antur ex stipticitate grossa melācolica. Et Judeus dixit. ꝙ fiunt de sanguine sicco. Dixit Auic. cā efficiens prima eius est expulsio nāe. Et cā mālis ē humor grossus mel'icus: ⁊ qn̄qꝫ cōuertiꝛ mel'ia a flāte sicco valde. al's. salso: qn̄ multiplicaꝛ in sanguine. Et qn̄qꝫ accidit sanguini ipsi: ꝑꝑea ꝙ ipse coartaꝛ ⁊ multiplicaꝛ: ⁊ ꝑꝑ priuationem cārū putrefactiōis: vt cōuertaꝛ ad siccitatē ⁊ frigus: ⁊ ꝓprie in venis in quaꝝ similibus non putrefit sanguis ꝑꝑ suā paruitatē ⁊ ꝓpinquitatē ad cās extrinsecas que sunt ad hoc: vt exiccent velociores: qꝫ ad hoc vt ipse putrefaciant ꝑcipue cū sanguis nō ē valde calidus in suba. ¶ Dixit Zoar. generanꝛ qn̄qꝫ in corporibus veruce siue pori: quaꝝ species sunt multe: qr ex eis: quedā sunt ex sanguine grosso: ⁊ sunt de gn̄e paruoꝝ granuloꝝ. Et aliq̄ sūt sicce valde ⁊ eminent exterius valde. Et iste gn̄antur ex sanguine grossissimo terrestri frigido. sup. ⁊ sic ꝯuerso ad nām mel'ie. Et q̄dā sunt ƀꝫ formā lupinoꝝ q̄ ꝓfundate sunt in carne multū: ⁊ eminent ēt exterius ⁊ noianꝛ porri ꝓfūdati. ¶ Et dixit. tincosati est ex spēbus porroꝝ ⁊ gn̄aꝛ ex humore grosso ⁊ sicco: sic̄ fiūt porri ⁊ veruce ꝑterqꝫ siccitas isti⁹ nō est tāta q̄ꝫta est siccitas q̄ facit porros. Et subdit. dr̄ ꝙ tincosati gn̄aꝛ ex comestiōe lacertaꝝ. ꝓpriū nāqꝫ lacerte est ꝙ siqs sūpserit eā: aut biberit d̄. aq̄ in qua fuerit mortua magnū corpi eius infert nocumētū.

Verucaꝝ tres sunt species. ¶ Dicūt. verucaꝝ tres sunt spēs. Quedā. n. sunt fundate ⁊ mobiles ⁊ sine dolore vocate grece acrocordies. Et q̄dā sunt magne q̄ sunt mobiles ⁊ in radice debiles q̄ ꝑl'in in īfantib⁹ nascunꝛ ⁊ plerūqꝫ ꝑ se cadūt ⁊ cū premunꝛ dolorē īnferūt silem morsib⁹ formicaꝝ: ⁊ ob h̄ vocanꝛ mirmirice. Et alie sūt aspe in supmo: ⁊ q̄si eēnt pilose: ⁊ vocanꝛ pinite: qr similāꝛ sūmitati pini. Dixit Aui. noiantur magna h̄ntes capita: sic̄ sunt capita clauoꝝ: ⁊ radices subtiles claui. Et qdā dn̄t. ꝙ iste sūt q̄ vulgo vocanꝛ porri ⁊ vocanꝛ lōge recurue cornua. sup. ⁊ longe nō recurue vocanꝛ absolute veruce. Et ꝙ dixit. de verucis est gen⁹ qđ noiaꝛ tussius ⁊ numeraꝛ in eis: lꝫ sit necessariū: ⁊ distinguaꝛ ex eis. Et iste veruce scindunꝛ qn̄ scindunꝛ a sanie q̄ est sub eis. al's. ⁊ meli⁹ scindunꝛ s. a medico ad saniē q̄ est sub eis. ¶ Et dixit Aui. qn̄qꝫ oriꝛ ex v̄ucis vna magna: ⁊ fit cā ad ꝯuertēdū ꝯpl'onē ei⁹ ꝙ ꝑuenit me° vicino de nutri^to ad ꝯpl'onē māe sue: q̄re desiccaꝛ illud ⁊ infrigidaꝛ ⁊ multiplicanꝛ veruce. s. in circuitu illi⁹ magne. cū ḡ cadit aut destruiꝛ ꝑ aliqđ regimē cadūt ēt alie.

Cura verucaꝝ ex ꝑte diete fit cū euitatiōe oium generantiū sanguinem grossum siccū ⁊ multiplicantiū humorē melācolicū. Et vsu gn̄antiū bonū chimū. Et ꝑ potionē cōpleꝛ cura cū eūone ⁊ approximatiōe localiū. De eūone. dixit Raſ. 25° ꝯtinē. dico ꝙ pn̄t curari per minutionem frequentē ⁊ laxationem colere nigre quotiēs veruce fuerint excelse ⁊ abundātes. Et dixit Aui. properare ad sanguinem minuendū ⁊ euacuādum melācoliaꝫ est res que est necessaria. Et qn̄ multiplicaꝛ egritudo itereꝛ flōmia silr̄ ⁊ euacuatio mel'ie. ¶ De cura per localia. dixit Raſ. vbi. s̈. dico fricētur cū rebus h̄ntibus stipticitatē fortē cuꝫ amaritudine ad desiccādū eas vehemēter vt cadāt sicut sunt corticēs capparis nuces cyꝑssi thamariscus oliue imature. ¶ Dixit Johānitius. teraꝛ fruct⁹ thamarisci cū aceto: ⁊ cū eo fiat illinitio supra verucā sepe ⁊ cito eradicaꝛ penit⁹. Et folia myrthi fricata sꝫ fortia ⁊ fortiora eis sꝫ folia capparis ⁊ alkakēgi eas tollit violēter. Dicūt qdā. ꝙ debēt accipi grana alkakēgi vl' solatri rubea ⁊ supfricare. Et Aui. tetigit p̄dcās medicias: ⁊ dixit. ꝙ sꝫ vtiles ad verucas debiles. ⁊ addidit. oleū fisticinū vel costinū supfricatū assidue ⁊ decoctio oleoꝝ tm̄ colata dimittaꝛ ꝑ tres dies postea supfriceꝛ. Et aq̄ porri nabatici ⁊ sumach cū oleo de ben. ¶ De medicinis aūt fortib⁹ ad fortes est xilocarata h̄ūda. Dixit. Zoar. pone sup verucas aliqd de carubijs humidis pistatis donec cadāt. Et Aui. dixit xilocarate cū pauco nocumēto suo ꝯueniētiores sunt verucis que sunt fortes. Et dixit Zoar. facit eas cadere oleū d̄ frumento. ¶ Et dixit Aui. ex medicinis fortib⁹ sūt cortices nucis h̄ūide. i. recētis: siue arboris: siue fruct⁹ cū ficub⁹ siccis. Et dixit. de eis que sunt bōa ⁊ vtilia est: vt sumaꝛ armel ⁊ alkāna ⁊ cribellenꝛ ⁊ linianꝛ cū aqua frigida. Cortex salicis vstus illinitus sup verucas ⁊ superligatus sanat eas. Et bulbus sup emplastratus ⁊ cortex medij squille per transuersum super fricatur ex parte fracta super poros oi die lauando: postea cū aqua calida ī paucis dieb⁹ mirabil'r delet eas. ¶ Et de fortibus est stercus caprinū cū aceto ⁊ fel hyrcinū ⁊ stercus passeꝝ. Et ell'orus niger ⁊ sal tritū cū oleū mixtū: ⁊ sterc⁹ muris dissolutū cū aceto vtiliter supponiꝛ. Et porri supfricati cū vmbilico veneris faciunt eos cito recedere. Et si sepe cū vrina lauabiꝛ cito recederēt: ⁊ flores tassi barbassi auro si octo dieb⁹ in aceto dimissi: postea supfricati tollūt eas. ¶ Et dixit Seraꝑ. cepe cū sale mixtū suppositū eradicat verucas ⁊ poros ⁊ callos. Et silr̄ vtil'r supponiꝛ tritū cepe ⁊ cū melle mixtū: aut cū pinguedie galline ⁊ lac celidonie suppositū est vtile. Et fricatio facta cū pelle pedū gallinaꝝ ⁊ caponū cū calidi excorianꝛ vtil'r tollit verucas ⁊ poros: ⁊ remouēs porros ē puluis armoniaci supposit⁹. Succus portulace supfricat⁹ delet verucas in trib⁹ dieb⁹. Alƀ. tn̄ dixit. ꝙ fricatio cū portulaca eradicat verucas supfricata cū ꝓprietate nō cū qualitate proprie vꝫ in mirmiricis. Et Diaſ. dixit. ꝙ lachrymus q̄ exit a vite viridi cū cōburiꝛ tollit mirmiricas inunctus. Dicit Zoar. ꝙ oleū de frumento ꝓprie vꝫ in tincosati. ¶ Sed si veruce ꝓcesserint ex comestiōe lacertaꝝ: tūc ꝯfert valde sumere in potu de tiriaca magna a q̄rta ꝑte aurei vnius vsqꝫ ad aureū. 5. ieiuno stō cū aq̄ tepida: ⁊ nō comedat postea vsqꝫq̊ trāseāt hore octo. ¶ Et scias. ꝙ veruce q̄ sunt magne valde regrūt medicamina valde fortia ⁊ h̄ntia vim cauterij. Dixit Aui, qđ est forte: ad fortes est epithima factū ex calce ⁊ arsenico ⁊ alkali ⁊ ꝓprie cū argento viuo extincto: ⁊ ꝑcipue cū cinere q̄rcus ⁊ oleo. Et cantarides cū arsenico ⁊ mel anacardinū ⁊ lac titimali iteratū multotiens est silr̄. Et si ꝯsequaꝛ euentū escare butyruꝫ coctū donec cadat: deinde fiat ꝯsolidatio loci. ¶ Et scias. ꝙ ad ꝯsequendū citū ⁊ veꝝ effectū ex oibos medicinis supradictis: opꝫ ꝙ veruce ƀm oēs spēs eaꝝ incidanꝛ radicit⁹ inquantū incidi pn̄t donec abijciatur totū qđ nō dolet. ¶ De cura earū per chirurgiam. dixit Aui. de curationibus verucarū est earū eradicatio. Et illud quidē qn̄qꝫ fit cū cannulis de pēna: aut de canna. al's. de ferro: quaꝝ cōcauitas sit cum quātitate in qua deglutianꝛ veruce deglutiōe in qua fit difficultas quedā ⁊ inuoluaꝛ cānula super eā. Aut tende eam cū vncinis: deinde extendanꝛ radices eius: deinde sumanꝛ cum instr̄o acuto submerso ad radices. Dicūt quidā. ꝙ veruce auferunꝛ si cū acu circūquaqꝫ eleuenꝛ: ⁊ postea cū calce viua extincta circuanꝛ. Dixit Aui. post eradicationē ponaꝛ desuper butyrum coctum. Et quidā cauterizant cū cauterio punctuali. Dixit Auic. quotiens infestat medicamen acutū auferatur ⁊ ponatur desuper butyrū coctū ⁊ dimittatur parūper: deinde itereꝛ vsqꝫquo cōpleaꝛ eoꝝ casus.

¶ De pulchrificandis cicatricibus. Cap.xj.

Cicatrix dupl'r sumitur.

Cicatrix dupl'r sumit᷑. Uno mō large ⁊ im proprie: ⁊ sic sumit᷑ pro q̈dā corrugatione: siue incrispatione cutis: sicut est ea que accidit decrepitis: sicut sumit᷑ ab Aristo. 9ª ꝓbleumatum. ꝓbleumate 5°. In quo querit ꝑꝑ qd cicatrices spleneticoꝝ nigre apparēt. Et de hmōi cicatrice: siue corrugatione fiet interius caᵐ spāle. Alio mō stricte ⁊ ꝓprie: de qua dr̄ in hoc caplo. de qua dicit Huguitio. ꝙ cicatrix dr̄ a cito citas quasi cicatrix. i. vestigiū: siue abductio vulneris sic dcā: q2 secat ⁊ abducit vulnera. Et ethimologia cicatricis est certe carnis strictio: sicut. n. cutis abducit ⁊ celat carnē sub ea positā: ita ⁊ cicatrix que locū cutis tꝫ carnē celat. ¶ Cicatrix itaqꝫ duobus modis sumi potest. Uno mō pro vestigio siue signo remanēte post ꝯsolidationē vulneꝝ: ⁊ dr̄ vestigiū quasi vestem agens. Alio mō pro ipsa re abducente ⁊ obcecāte qd̄ sub ea ꝯtinet᷑. Et quātū ad primū. dixit Huguitio. ꝙ est vestigiū: ⁊ quantū ad scōm dixit. ꝙ est abductio ⁊ est res abducens ⁊ celans. Quātū igit᷑ ad primā assūptionē cicatrix ꝑm Conciliatorē super. 9ª ꝓbleumatū. problemate 2°. est vestigiū remanens in cute post ꝯsolidatiōeꝫ solutiōis ꝯtinuitatis eius: ⁊ maxie vbi cutis extitit diminutio siue perditio. Quantū vero ad secūdā assūptionē dicūt. ꝙ cicatrix est caro dura callosa cuti in spissitudine silis fcā loco notabilis partis deperdite inter vere cutis labia a nā ⁊ stipticātibus generata farmacijs. Et ꝙ ita sit expresse patet tertio tegni. vbi Sale. inquit qn̄ igit᷑ repletū fuerit ꝙ ꝯcauū erat. s. per gn̄atiōnē carnis que iam repleuit cōcauitatē eius alterā intentionē afferre accidit: media. n. noua carne existēte labioꝝ vulneris: ipoſ'e est vniri distantia. Intētionē vero aliā in curatione inuenire opꝫ: intentionē vero ex eo qd̄ ꝑm nām habebimus qdē circūfacere parti qd̄ ꝯuenit: ꝑm vero nām est eā aperire cute: ⁊ hoc igit᷑ nobis inest faciēdū. Aut si ipoſ'e est hoc simile aliqd̄ cuti carnē. s. callosam faciēduꝫ est: erit aūt humidi siccata caro ⁊ callosa ē cicatrix. ¶ Et qd sit cicatrix apparet ex v̄bis Auer. 7° colliget. vbi dixit. Qn̄ vero substantie carnis facta est deperditio due cadunt intentiones: vna est diminute carnis restauratio: ⁊ alia est cicatricis inductio. Et magis infra dixit. in vulneribus que in supficie corporis fiunt in ꝯcauitatibus: quoꝝ carnis regeneratio nec̄ia est: ⁊ in qbus cicatrix silis cuti fieri dꝫ. Apparet ēt per Auic. quarti 4ª. cū dixit. manū vlcus cuius ꝑtes applicari: siue sit fixura: siue cōcauitas: vt spaciū plenū sanie: ⁊ iā aliquid de substātia deꝑditū est ⁊ tm̄ fuerit cutis nec̄arium erit eis qd̄ cicatrices inducat. Et subdit. si aūt illud qd̄ deꝑditū est fuerit caro: sicut est in vlceribus ꝓfundis non erit festinandū in cicatriçando in eo: imo prius erit studēdū: vt in eo caro nascat᷑. ¶ Notāt tn̄ nō esse necessariū ad oēm cutis abscisionē notabilē cicatricē sequi: sed solū ad abscisionē eiꝰ per quā nō est possibile labia cōiungi vniri ⁊ incarnari. Si enī in aliquo casu cutis cū magna ꝑte carnis abscisa foret ꝑ abscisionē partis eius nō ꝓhiberet᷑ labioꝝ ꝯiunctio: ⁊ non fieret cicatrix: imo vt dicūt vltimū ⁊ ꝯueniens: ⁊ ad decorē necessariū est supfluū istius cutis abscidere: vt manifeste pꝫ in tractatu p̄cedente in cura ꝑ manualē opationē cū incisione nodoꝝ naptaꝝ ⁊ scrophulaꝝ magnaꝝ pars cutis absciditur: ⁊ nō est nec̄ia generatio cicatricis: siue carnis callose inter labia eius. Cicatrix. n. nō attendit᷑ ꝑm istā assūptionem eius secūdā: nisi in vulneribus cōpositis cū diminutione cutis nec̄arie ad ꝯiunctionē labioꝝ eius sine medio: siue diminutio sit cutis solius: siue cutis ⁊ carnis vel alterius mēbri sub ea posite: in qbus necesse est aliqd generari qd̄ nō ē eiusdē generis cū re deperdita: cū. n. cutis: vt in tractatu 4° huius sermonis patuit regenerari nō possit: necessariū est aliqd aliud alterius generis: sil'e tn̄ qd̄ vicē eius gerat regenerari: qd̄ tn̄ nō est cutis ⁊ talis est cicatrix caro. s. indurata ⁊ exiccata q̄si cutis facta. Nō aūt attendit᷑ in vulneribus simplicibus sine deperditiōe cutis, nisi cū vulnus adeo magnū fuerit ꝙ pre magnitudine labia eius nō possint reduci ad verā contiguitatē ⁊ vnionē. In hoc. n. casu necessariū est gn̄ari in medio labioꝝ cicatricē que partes discōtiguatas ꝯtiguet ⁊ vniat: ⁊ ad verā cōtiguitaēt reducat. Un̄ Gal. 3° de inge. sani. ait. si vulnus adeo magnū est ꝙ neqꝫ ligamēto: neqꝫ sutura cōiungi possit: ipossibile est solo ligamine cōiungi posse. s. sine cicatrice intermediante: aut vbi in curatōe ceciderit error ex parte medici vel egroti vel seruientiū: aut ōfectu eorū que necessaria sunt ad curā. Unde dixit supra Gale. ibi. si inter vtrasqꝫ vulneris partes aliquantulū eruginis appareat: aut aliqd̄ spatiū vtpote ꝑmissum maneat ꝙ plenum sit aere. s. in quo spatio egrotus nō petit medicū, aut medici iperitia vel negligentia vel alia occupatus cā nō cōducat in vnū cito partes vulneꝝ. Tunc dixit Gal. nulla cōiunctio in eis fieri pōt. s. sine medio: sed necessariū est: vt nā carnē in illo genuerit q̄ inter eas cōtinuet. ¶ Et notāt. ꝙ sicut nec cuiuscūqꝫ deperdite substātie cutis vel carnis exigit᷑: vt iter labia regeneret᷑ aliqd qd̄ ipsa ꝯtinuet: sed solū ea que est notabilis ⁊ manifeste satis quātitatis: ita ꝯsil'r vꝫ oīs deperditio sube alioꝝ mēbroꝝ spermaticoꝝ: puta nerui ligamenti cartilaginis vel ossis illud exigit: sed solū que est magna notabiliter dictoꝝ mēbroꝝ oīum, aut aliquoꝝ puta cutē abscinderet᷑ quā pluralitatē multi ꝯcedunt nō necessario erigeret᷑ cicatrix. Et rō est, q2 cicatrix solū exigitur ad deperditioneꝫ cutis vel ad impoſ'itatē siue defectū ꝯiunctionis labioꝝ. Et talē possibilitatē dicunt ipsi fuisse de mente Aui. quarti 5ª. vbi voluit possibile fore incidi cutē frāgi os extrahi frustuꝫ eius: deinde labia contiguari ⁊ incarnari absqꝫ medio alterius generis. Dicunt tn̄. ꝙ possibilitas raro valde ponit᷑ in actu. ¶ Ex qbus apparet ꝙ deperditio carnis vel alterius alioꝝ mēbroꝝ a cute non est cā per se ꝙ cicatrix in vulnere fiat, sed sola deꝑditio cutis est per se cā eius ꝑ accidēs: tn̄ deperditio sube alioꝝ mēbrorum a cute pōt esse cā cicatricis.

Cā per se gn̄atiōis cicatricis est deꝑditio cutis nō carnis

¶ Et scias. ꝙ in cicactricibus vulneꝝ corporis humani nō renascunt᷑ pili: sed remanēt semꝑ pilis detecte. ⁊ nude. In cicatricibus aūt quorūdā alioꝝ aialium renascunt᷑ pili. Un̄ Ari. 4ª ꝓbleumatū. quesiuit ꝑꝑ quid in cicatricibus equorū ⁊ asinoꝝ oriunt᷑ pili: in cicatricibus aūt hoiuꝫ nō: ⁊ hoc est ꝑꝑ spissitudinē cicatricis in hoibus ꝑꝑ quā mā pilorum trāsire nō pōt, ⁊ euenire ad superficiē eius.

In cicatricibus hoiuꝫ nō nascunt᷑ pili.

¶ Et q2 cicatrix aliqn̄ deturpat membrū, in quo fit: ideo dꝫ medicus ꝓ posse cū studio ꝓcurare: vt cicatricis vestigiū aspectui pulchrū nō fedum remaneat, p̄cipue si in facie vel manibus eueniat. Un̄ si aliqd̄ labioꝝ depressum viderit subleuatum dꝫ ipsum cū ꝯuenienti pressura deprimere: ⁊ oī industria ꝓcedere ꝙ equent᷑. Si vulnus sutū fuerit debēt puncta suture antequā ipsam cutē scindant incidere: vt nō remaneat cicatrix in cruce signata. Et si aliqn̄ cicatrix feda remanserit: ad feditatis amotionē: ⁊ ad eius decorationē attendere dꝫ prout dicetur.

Demodis faciendi pulchras cicatriceꝫ in cōsolidatione.

¶ Cicatrix aūt turpis ⁊ feda aspicientibus reddet᷑: aut q2 infra equalitatē nālem partiū circūstantiū vulnus ꝯsolidat᷑ ⁊ vocatur cicatrix cōcaua. Aut q2 supra dcm̄ equalitateꝫ nālem partiū circūstantiū ꝯsolidat᷑ ⁊ dr̄ cicatrix eleuata supereminens. Aut q2 nō nāli colore: sed preter nām colorata fuerit, aut q2 rugosa ⁊ in rugositatē: siue ꝯ̈ctionē deducens fuerit labia circūstātia que vniunt᷑: ⁊ cicatrix rugosa vocatur. Aut q2 magne ⁊ multiformis figure extiterit ⁊ cicatrix male figure vocat᷑: aut q2 vehemēter magna fuerit ⁊ magna vocat᷑.

De mōis turpitudinis cicatricis.

¶ Et cōcaua qdem fit cicatrix ex diminutione substantie ossis vl' cartilaginis. Et vt qdā voluit ēt ligamēti chorde vel nerui notabilis q̈ꝫtitas maxime accipiens de ꝓfundo ipsius membri: ⁊ in etate in qua ipm mēbrū amplius per viā prime intentionis curari siue sanari non pōt. Sicut itellexit Hyp. cū. 6° affo. dixit. vulnera quecūqꝫ annua fiunt: aut amplius tēpus habēt necesse est os emitti ⁊ cicatrices concauas fieri. Et Aui. dixit. cum ꝓlongatur spatiū vlceris ⁊ cor

Cā cōcauitatis cicatricis.

rodit᷑

rodit̃ ⁊ putrefit ⁊ destruit̃ de substãtia mẽbri res plurima tunc nõ expectat̃ ꝯsolidatio ei⁹: nisi ſm ꝓfundũ. Et ꝓprie q̃ñ est vlcus antiquũ remanens spatio anni vnius ⁊ ꝓprie quãdo est disruptum.i.fistulosũ: ⁊ incipit ex eo disruptio. Antiquũ.n. vlcus dixit ipse. necesse est vt educat aliqd ex of sibus que vicina sunt. Et simil'r alij ẽt voluerunt auctores in quoꝝ dictis innuit̃. q in qbuscũq vulnerib⁹, ⁊ quatũr cũq nouis ⁊ pauci tẽporis: siue recẽtib⁹ in qb⁹ est notabi lis deperditio substãtie alicuius supradictoꝝ mẽbroꝝ cum dictionib⁹ supradictis necesse est cicatrices cõcauas fieri: lz hoc in vlcerib⁹ antiquis: maxime ꝯtingit: ⁊ precipue si vl cera melancolica fuerint: q: vt dicũt in eis maxime ꝯtingit os subiacens corrumpi. Et hz hoc veritatẽ siue substantia illa emittat̃ a nã de dictis mẽbris: siue ab incisione vel per cussione: siue medico artificial'r operante. Due.n. assignant̃ cause remanentie concauitatis cicatricis in dictis casibus: quarũ vna est multa debilitas partis vlcerate. Et enim lz virtus ei⁹ potẽs sit gñare loco partis deperdite aliquid. pu ta porrũ sarcoidẽ: nõ tñ vnq est ita potẽs q possit carnẽ ge nerare: vt ante poterat ẽt in augmastica etate. Nã dato q pars carnis regñate in etate augmastica augeat̃: ⁊ dũ ge nerat̃: ⁊ ẽt postq̃ ꝯsolidata est: nũq̃ tñ ꝓportional'r alijs ꝑticulis auget̃ pp debilitatẽ virtutis partis ipsius: q̃re sem per diminuta remanet: scða cã est. qñ q̃ñ aliqua particula notabilis q̃titatis alicuius dictoꝝ mẽbroꝝ ablata fuerit labia vulneris extrinseca ad exterius versus illã partẽ abla tã cõuertunt̃ ⁊ deprimunt̃ quãtũcũq medicus toto cona tu ad oppositũ operet̃: q: ergo labia ad inferius deprimũ tur: ⁊ depressa remanent: nõ põt ipsoꝝ vnitio fieri. nisi ſm illã depressionẽ. Et q: labia plus ⁊ minus deprimunt̃ lz q plus vel minus ablatũ fuerit de substãtia mẽbri ſm ꝓfũdũ. Ideo dixit Gal. in cõmẽ. supradicti affo. q cõcauitas ⁊ cica trix ꝓportionant̃ in q̃titate quãtitati ossis vel alteri⁹ de di ctis mẽbris deperditi. Et vt dicũt. nõ intellexit Gal. absolu te: q: nũq̃ est ei ita ꝓportionalis q sit eque magna, lz sem per est minor: cuius minoritatis cã est porrus sarcoydes ge neratus: qui ꝑ parte replet. Et ẽt caro regenerata nõ exñs vt prius supra solidũ firmamẽtũ aliqual'r tendit pre graui tate ad inferi⁹: ⁊ sic etiã pp̃te replet concauitatẽ ossis. In tellexit ergo Gal. q ꝓportionet̃ q̃dã gñali ꝓportione. s. q si quãtitas ptis deperdite erit magna ⁊ cõcauitas ei⁹ cica tricis magna: ⁊ ecõuerso: q: quãto magna fuerit pars deperdita virtus mẽbri magis erit debilitata ⁊ labia inferius magis deprimẽt̃ ⁊ ecõuer so. ❡ Et dicũt. cõcauitas cicatricis post pfectã ꝯsolidatio nẽ ꝓcessu tẽporis magnificat̃: ⁊ maior representat̃: cuius cã est: q porrus lapsu tẽporis exiccat̃: ⁊ q: exiccat̃ minuit̃ secus eleuatio ⁊ deprimit̃ ⁊ sequunt̃ depressionẽ eius labia vulneris: vnde cicatrix magis cõcauat̃. ❡ Dictũ est autẽ q ad remanẽtiã cicatricis ꝯcaue exigit̃ q pars notabilis q̃ti tatis de substãtia mẽbri fit ablata: q: si non esset notabilis quãtitatis nõ remaneret cicatrix cõcaua: vñ possibile est qð aliqua pars sua ossis abijciat̃: ⁊ nõ remanebit cicatrix cõ caua: maxime in corpore robusto ente ⁊ etate augmastica ⁊ hñte de mã nutrimẽtali q̃titatẽ sufficientẽ ꝯuerti ab ista robusta virtute in tantã carnẽ que repleat paruã cõcauita tẽ illius parue partis deperdite. Et dictũ est q fit facta ab latio notabilis q̃titatis ſm ꝓfundũ mẽbri ad hoc: vt cica trix cõcaua remaneat. Nam possibile est q notabilis quãtitas substãtie mẽbri auferat̃: ⁊ ſm latum: siue superficie: ⁊ lz lon gum: ⁊ tñ nõ remanebit cicatrix cõcaua. Et rõ est: q: in tali ablatione substãtie virtus nõ debilitat̃ notabil'r: neq labia vulneris habẽt sub se locũ cõcauũ versus quẽ vertant̃. De inde ẽt supradictũ fuit q ad remanentiã ꝯcauitatis cicatri cis oportebat fieri deperditionẽ sube membri notabilẽ ſm ꝓfundũ esse factũ in etate: in qua amplius mẽbra spermati ca regñari nõ pñt. Nam si cõtingeret diete partis sube abla tio in etate in qua adhuc predicta mẽbra regñari pñt non remanebit necessario cicatrix concaua. Cum possit adhuc virtus nutritiua regñare ptẽ illã deperditã sub q̃titate sub qua prius erat: ita q nõ remanebit sub labijs vulneris loc⁹ cõcauus ad quẽ vertant̃. ❡ Fit etiã aliqñ cicatrix concaua preter qð aliqd de suba alicuius dictoꝝ mẽbroꝝ deꝑdat̃. Et accidit a culpa medici ac infirmi. Medicus.n. vt in pre cedẽtibus patuit vulnus cicatrizare nõ dz: nisi vuln⁹ equa le factũ fuerit. Et ſm Gal. medicus põt in hoc errare tripli citer: vno mõ ponẽdo medicamẽ cõsolidatiuũ ante vulne ris equationẽ. scðo mõ ponẽdo medicamen corrosiuũ car nis male generate ante equationẽ vel additẽ: sed ponendo in minori q̃titate debito. Nã medicine corrosiue posite su pra vulnus in pua q̃titate efficiũt cicatrizatiue. tertio mõ qñ medic⁹ nõ tenet labia subleuata: sed sinit ea interius cõ solidari. Et hec cõcauitas curationẽ recipit ꝑ apertionem vulneris ⁊ amotionẽ ptis callose cicatrizate. Et postea per debitã carnis regñationẽ ⁊ cicatrizationẽ. ❡ Cicatrix vo eminens cõtingit ex errore medici: põt aũt in hoc errare du pliciter. Uno mõ: nã sicut est poe vt in vulnere nascat̃ ali qñ de carne minus q̃ sit necessariũ, ⁊ fit cicatrix cõcaua: ita etiã vt dixit Aui. poe est vt in vulnere nascat̃ õ carne plus q̃ sit necesse que nisi auferat̃ manet cicatrix supereminens. Cũ ergo medicus hoc nõ cognouerit aut viderit ⁊ errat: vt vbi dz supponere medicamen illius supflue carnis diminu tiuũ ipse ponit ꝯsolidatiuũ: ⁊ sic cicatrizat eã supra cutem aliã generalẽ efficit eã eminentẽ. Alio mõ errat qñ appo nit vnum labioꝝ vulneris supra aliud: ⁊ sic cõsolidat ea ⁊ vtraq de eminentijs ꝑdictis curationẽ incipere potest per incisionẽ ⁊ debitã equationẽ. ❡ De colore vo cicatricum. Ari. pbleu. 9⁰. pbleumate 2⁰ dixit. q cicatrices in reliquis mẽbris ab oculo apparent nigre. i. hñtes colorez vergentẽ ad nigredinẽ: sed q fiunt in oculo hñt colorẽ albũ: ⁊ reddẽs cãm dixit: q: cicatrix fit q̃dã dispositio morbosa: cuius mor bose dispositionis est: vt sit ꝯria dispositioni existenti hora sanitatis. Cũ ergo tunica oculi cornea sit coloris subnigri si vulnera in ea accidant ⁊ cicatrizent̃ sequet̃ inde q cica tricis eius color verget in ꝯtrariũ subnigredinis cornee: ⁊ sic fiet color albidus. In alijs aũt corpis ptib⁹ color cutis ſm nãm est albus vel subalbus. Si ergo in aliqua eaꝝ cõ tingat vulnus ⁊ cicatrizet̃ verget color cicatricis illius ad subnigredinẽ que est cõtraria sil'r albedini. ❡ Propter pre dicta de colore cornee solũ loquutus est quo ad apparẽtiã: ipsa.n. vt patuit ꝑmo trac. huius nullo colore est colorata: vt oẽs colores alios recipere possit: sed apparet subnigra pp colorem vuee tunice sub cornea locate. Causa aũt vera subalbedinis cicatricis eius est albedo nutrimẽti eius: hu trit̃.n. oculus nutrimẽto aqueo albo. Et fortasse adiuuat ad subalbedinẽ cicatricis eius humor albugineus locatus sub cornea ẽt vuea: ⁊ claroꝝ luminosoꝝ spiritũ ibi existen tiũ multitudo. ❡ Et ꝓpter dicta de colore cicatricũ aliarũ partiũ corporis est sciendũ. q nõ intellexit Aristo. q cica trices eaꝝ saltẽ in corporib⁹ sanis ⁊ regionibus tẽperatis sint vere nigre vel subnigre: imo sunt albe cũ nutrimẽtũ ea rum: sicut ⁊ alteri⁹ cutis sit albũ: lz intellexit q nõ sunt al be: sicut añ erãt in sanitate: lz aliqual'r declinãt v̈sus nigre dinẽ. Neq ẽt ista declinatio ad nigredinẽ: vt ibidẽ ipse dixit nõ est ita: nec apparet in pn⁰: nec statim factis cicatricibus: lz postea in ꝓcessu: sicut ẽt in cornea nõ appet cicatrix alba in pn⁰: sicut in ꝓcessu tpis ⁊ per colores medios transit ad subalbedinẽ. Et sil'r cicatrices aliaꝝ partiũ in pn⁰ apparent subalbide: ⁊ in ꝓcessu tpis ꝑ colores medios trãseũtes ten dunt ad subnigredinẽ. Et maxime ꝯtingit dicta declinatio coloris ad subnigredinem in cicatricibus magnoꝝ vlcerũ: in qbus pp multe partis deperditionẽ colore nãli multum diminuto virtus partis debilitata nõ põt pfecte nutrimẽtũ sibi assimilare: neq etiaz ipsa particula cicatrizata: vt prius

Quõ cicatricis q̃titas ꝓportionat̃ q̃titati ossis ꝑditi ⁊c.

Medic⁹ multipl'r põt errare in cicatrizãdo.

De coloribus cicatricum.

tempore sanitatis irradiatꝰ obstāte multa cicatricis spissitudine: pp quas causas apparere pōt ꝙ predicta declinatio ad subnigredinē maxime appet in cicatricibꝰ decrepitoꝝ: qꝛ sunt debilioris virtutis ⁊ spissioris cutis. Et p easdē cās pdicta declinatio pcise fit in vlceribꝰ cruriū ⁊ ptiū inferiorū ⁊ adiuuat ad hoc frequēs ⁊ facilis descensus supfluoꝝ ex corpore ad ipsas ptes inferiores: vñ minus irradiantꝰ ⁊ magis solidantꝰ. Et maxie appet dicta declinatio cicatricū ⁊ subnigredo in corporibus cōplōnis melice: qm̄ ipsorum nutrimētū plus distat ab albedine nutrimēti alioꝝ corporū: qꝛ in oibus pticulis cutis: ipsis ēt exñtibꝰ sanis vergūt versus nigredinē. Et hoꝝ maxime apparet talis declinatio cicatricū ad subnigredinē: vt dixit Ari. supra dicta pticula. pbleumate 5°. in spleneticis: qm̄ eoꝝ sanguis pmixtꝰ est cū humore melico grosso nigro. Et sic pmixtus delegatus ad mēbra nutriēs ea inficit: tm̄ a suo colore declinās versus nigredinē: inspissat ēt ea ⁊ indurat sua grossitie: vñ obūbrantur ⁊ minus debito illustrantꝰ. ¶ Et dixit Ar. eadē pticula. pbleuꝰ 2°. ꝙ cicatrix fit nigra in loco in quo non est factū aliud vlcus: si inter vnū vlcus ⁊ aliud nō interuenit magnū spaciū: cuius cā est maior ptis ꝟtutis illius debilitas. Si.n. ex vno vlcere ṽtus ptis multū debilitatꝰ q̃to magis si ɔtingat successiue plura vlcera in eadē pte fieri: Nō eque bñ nutrietꝰ pticl'a ⁊ magis ispissabitꝰ ⁊ solida fiet: vñ ⁊ minꝰ irradiabitꝰ. Silr̄.n. est subdit Ar. de colore cicatricis ptis sepius vlcerate: sicut de colore cicatricis vlceꝝ magnorum diuturnoꝝ in qbꝰ cicatrices fiunt nigre: sicut apparet in vlceribꝰ fraudulentis cancrosis ⁊ silibus. ¶ Supradicta coloris cicatricis mutatio a colore nāli in pte pexñte: qꝛ valde pua erit ⁊ parū valde distans ob hāc cām tm̄ non reddit ptē cicatriçataꝫ vituperabilē: ēt si toto tpe vite sic fuerit remāsura. Cōtingit aūt aliqñ cicatrici turpi ⁊ vituperabili colorari colore: vt citrino viridi liuido vel vere nigro vel subnigro. Et h̄ mala coloratio cōtingit ex mala dispōne mēbri cicatriçati pexistēte vel post cicatriçationē succedente: pp quā humores mali in ipso ɔtinentꝰ ad ipsuꝫ ex corpore defluxi vel in ipso ex malo nutrimēto ɔgesti, qui in eo reperiūtur ac inobedientia ⁊ errore egrotantis ⁊ nolētis obedire medico ⁊ vtētis cibarijs kimos gn̄antibus malos. Aut ex imperitia vel errore medici nō ɔgrue dietātis egrotuꝫ: aut nō mūdificātis eū a malis ⁊ corruptis hūoribꝰ. Non.n. vt dicunt puenit ista mala coloratio per se a vulnerante q̃uis p accñs posset dici ab eo puenire: inq̃tū fuit cū vulnere: ppter qd̄ mali humores in eo repti sūt q vt dictū est: sunt cā colorationis male ꝫm colorē ipsius hūoris repti. ¶ Et mala coloratio corrigi pōt bonitate regiminis ⁊ mūdificatiōe humoris mali ⁊ resolōne eius ex loco cicatricis: nisi mala coloratio eius euenerit in corpe ex incorrigibili dispōne ⁊ mala infectione. ¶ Rugositas aūt cicatricis ɔtingit ex errore medici nō bñ equātis ptes vulneris cicatriçādas. Aut nō apponētis ibidē: ⁊ in debito tpe ɔsolidatiuum ꝫm oēs ipsas partes: sed ꝫm quasdam fortius: ⁊ ꝫm quosdam debilius: aut ꝫm quasdam partes citius: aut ꝫm quasdam tardius: propter quod cicatrix aspera remanet ꝫm quasdam partes eleuatas: ⁊ ꝫm quasdā alias depressas. Et rugositas ēt corrigi pōt ⁊ plana fieri amotione partiū asperarū rugosaꝝ. Et postea debita facta equatione. ¶ Et mala qdē ⁊ multiformis figura cicatricis qñq3 puenit a vulnerāte ptes membri multiformiter disrūpente: ⁊ qñq3 puenit a medico recte operāte ⁊ incidēte multiformiter pp melius: ⁊ aliqñ puenit a medico errāte: siue scienter: siue malitiose scindēte: ⁊ qñocūq3 inducatꝰ correctionem nō recipit. ¶ Et silr̄ cicatricis magnidᵒ qñq3 puenit a vulnerāte multā cutē abscindēte. Et qñq3 puenit a medico irregulr̄ operāte cum incidit ⁊ auget vulnus preexistēs: ⁊ pp certificari ad quem locum attigerit: aut pp posse mundificare: aut pp bñ situare orificiū eiꝰ: aut pp posse reintromittere qd̄ exierit: ⁊ qñq3 puenit a medico imperito vel malitiose agēte: ⁊ qñcūq3 puenerit correctionē nō hꝫ. ¶ Ex dictis pꝫ q̃tuor fore dispositiones cicatricū incorrigibiles. s. cōcauitas ex deperditiōe subē mēbroꝝ spermaticoꝝ puenıēs: mala coloratio in corpore incorrigibilis dispōnis male. multiformitas figure: ⁊ ipsaꝝ magnitudo. Et he q̃tuor sunt que facieꝫ fedant deturpatione perpetuo remāsura. Alie ṽo dispōnes cicatricū supradicte: aut nō sunt deturpātes: aut sunt corrigibiles ⁊ nō perpetuo remansure si cicatriçatus voluerit: ⁊ maxīe si dū recentes fuerint correctio fiat. ¶ Et iam dictū est de correctione quarūdā dictarū dispōnū. Et vltra hoc sciendū est. ꝙ cū nō valent medicine in correctione eaꝝ: tūc cauterium ⁊ maxie qd̄ fit cū auro est meliꝰ oibꝰ alijs cum post casum escare curatꝰ ⁊ pcuratꝰ ꝙ cicatrix pulchra remaneat. Et in hoc casu laudatꝰ vngᵐ factum ex adipe galline ⁊ mastice. ¶ Cicatricē recentē ⁊ subtilē aliqs rectificat faciliter cū lytargirio ⁊ oleo rosꝫ. dealbato ⁊ sine oleo rectificatꝰ ēt q̄ est recens ⁊ grossa. Et rectificat recentē ⁊ subtilem diaqlon ⁊ adeps anatis: ⁊ adeps asini ⁊ oleū amigdalarū amararum cū melle mixtū ⁊ sudor resultās a cortice oui cū decoquitꝰ. Et diaqlon ⁊ frumētū cū adipe anatis. ¶ Cicatricē aūt recentē ⁊ grossam aut antiquā ⁊ subtilē rectificat emplr̄m factuꝫ ex mentastro fluuiali trito cū sale ⁊ melle mixto. Et linitio facta ex succo radicū cucu. asinini mixto cū melle cuꝫ vna die facta fuerit: ⁊ postea fuerit facta ablutio cū lacte recenti. Deinde iterū fiat illinitio: ⁊ iterū ablutio: ⁊ sic successiue donec rectificatꝰ cicatrix. Et ꝫm Mesꝫ. puluis radicis cucumeris asinini cū melle mixtus attenuat cicatricē fedā, decoquantur ficus sicce ⁊ fenugrecū in aceto: postea cū pulpa ipsaꝝ ficuū fricetꝰ cicatrix: ⁊ cū eis post fricationem emplastretꝰ. Et calamētū in vino decoctū ⁊ cataplasmatū cicatrices subtiliat ⁊ nigras ad nāleꝫ reducit colorē. Et similr̄ facit illinitio fcā cū aqua limature ferri laca ⁊ trifera. Aut de terra rubea lytargirio ⁊ spuma maris. Et caseus salitus ⁊ cū melle confectus superpositus vel inunctus. Et linitio facta ex oleo in quo decoquatꝰ vitis alba donec ingrossetꝰ: aut facta cū myrrha dissoluta in oleo lini. Et de vtilibꝰ est fricatio frequēs cū serapino in corporibus duris in aceto ⁊ in corporibus teneris in oleo. Et stercus galline cōmixtū empl'atū mundat cicatricē q̄ fit ab apate qd̄ dr̄ ignis sacer. ¶ Cicatricis ṽo antique ⁊ grosse difficilis est correctio: de cōferentibꝰ tm̄ est emplꝫ hꝫ. ℞. lytargirij abluti costi yreos cornu cerui vsti baurach armoniaci: stercoris antiq. añ. partes eq̄les ⁊ ɔficiantꝰ cū adipe asini ⁊ melle. In rectificandis oibus cicatricibꝰ balsamus inunctus mire opatꝰ: ⁊ vt dicūt qdā sup oia alia. Et iam dixit qdā. ꝙ sperma virile supinunctū mire dilucidat cicatrices. Et ꝙ si assiduetꝰ eius inunctio penitus nō appebit: nā inter sperma ⁊ cutē que est mēbruꝫ spermaticū est in hoc quedā occulta pportio. ¶ De rectificatiōe āt vestigioꝝ variolaꝝ dcm̄ ē in ꝫmōe 2° caᵒ ɔ̄ variolis.

De correctiōe mali coloris cicatricis

Vñ cōtingat rugositas cicatricis: ⁊ d̄ eius correctione.

De multiformi figura cicatricis.

De magnitudine cicatricis.

Quatuor male dispōnes cicatricis incorrigibiles.

Correctio dispōnuꝫ corrigibilium cicatricum.

¶ De sanguine mortificato sub cute ⁊ delendis vestigijs percussionum. Cap. xij.

Cum aliqua corporis particula percutitꝰ: aut ad rē durā obuiat sanguis ppter dolorē ad ipsaꝫ defluit: cū autē sanguis ipse nō apat: neq3 cito resoluitꝰ: sed remanet sub cute alterat colorē eius ad suū colorē: qui color a qbusdā vocatꝰ liuidus a qbusdā niger: ⁊ a qbusdā rubeus ⁊ obscurus vocatꝰ. Et a quibusdam nominatur hec passio sanguis mortificatus sub cute.

Et cura huius dispōnis in pnᵒ est sedatio doloris ⁊ phibitio fluxus amplioris sanguinis cū flebotomia ⁊ diuersionibus ꝫꝫ exigētiā. Et sedato dolore ⁊ sanguine ampliꝰ nō fluēte deueniēdū est ad ipsius sanguinis mortificati ablationē de sub cute. Fit aūt amotio eiꝰ aliqñ p potionē: siue medicinaꝝ localiū approximationē. ¶ De manuali opōne. dixit Aui. ꝙ sanguis mortuus qñ egreditꝰ

amouendus cū extremitate flōmi remouēdo cū eo cutē sub tilē ablatione nō vlcerāte. Nā tūc si fuerit illic aliqđ cōgelatū de sanguine accipiemus illud cū facilitate: ⁊ si nō fuerit cōgelatū adhuc fiat vt currat cū facilitate. s. ad exteriꝰ: si tollatur. ꝙ si p hanc curā nō curet: aut curet sʒ ptē ⁊ aliqđ residuū remāsit: tūc ad ipsius dissolutionē est ingeniādū cū medicinis appropriatis. Et q2 vt dixit Gal. 5° miemir. ista passio quā ipse vocat pānū siue caleps maxie cū accidit in facie penes exitū sanguinis de venis pulsatilibus: aut ex distēsione: aut concussione ⁊ repletione ipsarum. ⁊ ipsius aggregatione sub cute anq̄ȝ cōgelet ⁊ difficilis fiat eiꝰ dissolutio. Verūtn̄ qa tunice ⁊ vene pue q̄ȝuis egressus est ipse sanguis distincte sunt aut cōcusse. Hinc est ꝙ medicinis dissolutiuis miscēde sunt alique medicine stiptice: q2 medicine hn̄tes in se vim dissolutiuā: nō tm̄ dissoluunt sanguinē egressuȝ a venis: sed ēt aliū emittere faciūt. Et sic voluit ꝙ cura sanguinis mortificati sub cute in pn° fiat cū medicinis resolutiuis pmixtis cū qbusdā stipticis. Et iō Aui. dixit. post curationē manualē si qđ residuū fuerit: opȝ vt curet cū medicinis abstersiuis attractiuis ⁊ dissolutiuis. Verūtn̄ q2 iste sūt dilatantes orificia scissuras ⁊ poros venarum: opȝ vt cū eis misceantur medicine stiptice vt phibeat ne sanguis a venis exeat ⁊ fortasse plus q̄ȝ id qđ dissolueret ⁊ auferat egritudo. ¶ Pōt aūt h curationis modus fieri dupl'r. Vno mō cū medicinis ipsis dissolutiuis ⁊ stipticis sil' pmixtis in eodē medicamine: quarum pmixtio oȝ fieri plus ⁊ minus dissolutiuarum supra stipticas ⁊ eꝯ° sm ꝙ intētio dissolutionis excedit supra intentionē phibitionis ampliationis venarum ⁊ ampliationis fluxus vel eꝯ°. Alio° p successiuā approximationē dictarū medicinarum fiat. Et tūc si repletio distinctio ⁊ cōcussio multa fuerit incipiēdū est ab approximatione stipticarum p notū spaciū: deinde succedēdū est cū approximatione dissolutiuarum. Et eꝯ° si fuerit discēsio repletio ⁊ concussio parua. Et in hoc casu dixit Aui. opȝ vt cōsequat istud empl'ȝ. s. factū cū dissolutiuis illud in q̊ sit stipticitas vt nō currat ex orificijs venarum vice alia sanguis. Et q2 a dissolutiuis sʒ pl'ȝ fit inceptio. Sciendū est ꝙ in pn° nō debēt approximari dissolutiua fortia. Et iō Aui. subdit. nō oȝ vt in pn° vehemēs sit mordicatio medicinarum. ¶ De me^{nis} g̊ solutiuis absq̄ȝ mordicatione est aq̄ cal'a plima longo tpe embrocata: ⁊ pprie si fuerit in illa vtꝰ resolutiua. s. sine attractione. Dixit Pau. fiat epithima cū decoctione fenugreci: deinde cū aq̄ in qua fuerit cocta corona regia: aut flos camomille ⁊ silia. Et de medicinis stipticis puris in pn° est fomētatio cū decoctiōe rosarum vel myrthi: aut sumach. ¶ Et Gal. 5° miemir. laudat fomētationē cū spōgia infusa in aceto mixto cal'o: ⁊ đ medicinis cōmixtis dissolutiuis ⁊ stipticis cōueniētibꝰ in pn° est fomētatio cū aq̄ decoctiōis absinthij rosarum florum camomille ⁊ assari. ¶ Ait Ras. dico epithima locū cū vnguēto de mucillagine assari fenugreci ⁊ armoniaci ⁊ thure. Aut emplastret locꝰ cū farina fabarum mixta cū melle. deinde supponat cerussa cū aq̄ ro. ¶ Et absinthiū cū melle vel mulsa tēperatū remouet liuorē palpebrarum ⁊ nigredinē sub oculis. Et idē facit aloes cū melle tēpatū. ¶ Dix Aui. liniat locꝰ cū cucurbita sicca bn̄ trita cū aceto: qm̄ est bonū vltimuȝ. ¶ Deinde dixit Gal. vbi supra. cū sanant discēsiones venarū dictarum: tūc indiget eo qđ dissoluit absq̄ȝ stipticitate penitꝰ: incipiēdū tn̄ est a leuioribꝰ. Et in hoc casu. dixit Gal. exptus suȝ nuces bn̄ tritas ⁊ suppositas tota nocte: ⁊ ēt postea. Et bymasui: dixit. tollūt sanguinē mortificatuȝ nuces vetuste expoliate ab vtraq̄ȝ cortice ⁊ masticate bn̄ ⁊ posite more empli. ¶ Dixit Pau. fiat empl'm cū ysopo cocto: aut fomētato cū aq̄ vehemētis salsedinis: aut terat cortex radicis cū melle, q2 mirabile est ad dissoluēdū sanguinē mortificatū. Et dissoluit ipm mel mixtū cū aq̄ salsa. Et sil'r maiorana aut succus eiꝰ cū melle: aut supponat foliū caulis vel rafani: siue radices vel mētastri: ⁊ maxie pcedēte inunctione cū oleo camomillino. ¶ Dixit. Aui. collyriū de myrrha factū in die bis postq̄ȝ abluit locꝰ in decoctione mellilotí ⁊ siliuȝ cōuenit. Nā colliriū de myrrha eradicat qđ residuum est ex mūdificatiōe medicinarum q̄ sunt debiliores. Et sicꝰ infuse in aceto q̄nq̄ȝ resoluūt sanguinē mortuū. Et cōfert oluȝ qđ dr̄ piper. ¶ Dicit Gal. ad caleps antiquū ⁊ factū nigrū vtere medicinis fortis dissol'onis. Et Aui. dixit. eo qđ antiquius est: ⁊ stat. s. sine fluxu nō timet illud. s. ꝙ fiat attractio ⁊ amplior fluxꝰ p medicinas dissolutiuas administratas: siue stipticas ⁊ fortes ⁊ mordicatiuas: imo opȝ vt administrent resolutiua mordicatiua: verūtn̄ auferēdo ea. s. a tpe ⁊ iterum apponēdo ea ad tps: ⁊ sic successiue sm cōtinuitatē: ⁊ iō dixit abluat sanguis cū nitro: deinde empl'et cū gūmi albotim ⁊ liget stricte sex diebꝰ: deinde abluat locꝰ ⁊ pūgat cū acubꝰ vt sanguinet ⁊ exiccet sanguis ⁊ dimittat sex diebus: deinde fricet cū sale ⁊ dimittat media hora: deinde ponat sup ipȝ h medicamē. v. diebꝰ vt egrediat totū residuuȝ sanguinis. ℞. thus nitrū ⁊ calcē ⁊ cerā ⁊ mel ⁊ liq̄fiat cera ⁊ mel ⁊ alia cū eis misceant ⁊ administrent in oibꝰ q̄tuor diebꝰ ac tribꝰ ⁊ vsq̄ȝ ad q̄nq̄ȝ. Dixit Gal. ꝙ sinapis cū melle valet ad antiquū ⁊ piper: sil'r cōuenit ⁊ linimētū cū calce nitro rubeo ⁊ aceto forti. Et linimētū factū cū melle mixto cū fimo colūbino nitro assato ⁊ baurach cū eq̄litate. ¶ Vnguentū valēs in oi sanguine mortificato post pn^m: ⁊ sedato fluxu. ℞. olei camomellini. ℥. iij. cere. ℥. ij. ⁊ liq̄fac ad ignē ⁊ depositis ab igne supmittat puluis q sic fit. ℞. sulfuris viui. ℥. j. alumis çuccarini cerusse. an̄. ℥. j. ß. ⁊ illiniat post ablutionē loci cū decoctiōe florum camomille absinthij assari ⁊ rosarum rubearum. ¶ Vng^m ad idē vtile. ℞. aquā calidā ⁊ pmisce in ea crocū cōtritū vt vtꝰ croci trāseat in aquā ⁊ in aq̄ illa cōfice farinā ordei ⁊ parū mellis: ⁊ coque ad spissitudinē deide misce cū eis parum arsenici pulueriçati ⁊ vtere. ¶ Aliđ vtile. ℞. succi maiorane olei camomellini cere ⁊ arsenici citrini. an̄. partes equales confice ⁊ vtere.

¶ De scissuris siue fistulis euenientibus in quibuscunq̄ȝ partibus corporis. Cap. xiij.

Irit Gal. 6° epidimiarum. scissura nō accidit in cute tm̄: verum ēt est malitia humorum qui sunt in corpore.

Et causa diuȝ scissurarum est siccitas veniēs ad eā donec exiccet, aut pp cōpl'onē singularē ⁊ purā exiccantē: aut pp malitiā hūorū mittētiū mām exiccātē acutā. s. ad cutē: aut pp caloreȝ. s. extrinsecū exiccātē vt boreā: aut pp frigꝰ indurās ⁊ inspissans: sicut accidit terre exiccate p vētū: aut calorē vt scindatur. Et q̄nq̄ȝ fit cā aquarum stipticarum ⁊ illarum in qbꝰ est vtꝰ aluminis ⁊ siliuȝ qn̄ accidit vt cū eis fiat ablutio. Et eis q̄ sunt cōmixte sulfure ⁊ aspalto. sup. ⁊ ois aq̄ fortiter exiccatiua. ¶ Et in scissuris labiorum dixit cā earum est siccitas aut pp vētū cōtrahentē cutē ⁊ desiccantē carnē ⁊ exiccantē ipsiꝰ rorē siccā. ¶ Dixit Ras. 25° cōti. ⁊ Gal. sup 2° epidimiarum. scissura labiorum accidit ex siccitate: q2 videmus scissurā earum accidere magis q̄ȝ lingue in febribꝰ acutis ⁊ siccis quotiēs cōsumuntur hūiditates corpis. ¶ Et dixit cutis capitis sil'r scindit quotiēs sup ipsaȝ itēsa fuerit siccitas. Et h accidit quotiēs desiccat in corpibꝰ qbꝰ accidit maior siccitas accidūt scissure magis. ¶ Dn̄t aūt scissuras euenire i oi tpe ⁊ corpis pte: frequētiꝰ tn̄ eueniūt in facie ⁊ labijs ⁊ manibꝰ ⁊ pedibꝰ iter digitos. Et sūt ex eis alie supficiales magis: ⁊ alie minꝰ siue pfūde magis. Et alie sūt corticales: ⁊ alie sᷓ absq̄ȝ corticibꝰ.

Et cura scissurarum cōplet regimine humectāte ex cibis ⁊ potibꝰ: ⁊ alijs sex rebꝰ nō nālibꝰ ⁊ oleū sisaminū sūptū in cibis valet ad fissurā extremitatum: q2 tollit malitiā colere nigre: ⁊ phibet siccitatē. Et dixit Serap. ꝙ decoctio cancrorum bibita valet ⁊ pisces assi sup carbones: ⁊ sil'r cancri: ⁊ opȝ vt amoueant oēs cāe pmitiue exiccantes. Et dixit Ras. vtēdū est lenitiuis: eo q2 hūectāt totū corpus

⁊ equalr̃ illõ faciũt emiſſa cũ eo ꝑilla coĺa rubea. Et. Aui. dixit opꝫ vt euẽt ſi fuerit humor malus ⁊ ꝑmuteť ſi affuerit ꝯpĺo ſicca. Et bibat olea ⁊ ꝓprie ſiſami excorticati vſqꝫ ad.ʒ.j.ſ.oı die cũ expreſſiõe paſſulaꝝ dulciũ aliqb⁹ dieb⁹: ⁊ ſilr̃ decoctio cancroꝝ fluuialiũ cuꝫ aq̃ ⁊ çuccaro. Deinde deueniendũ eſt ad localia remedia. ℭ Ungᵐ ſanãs oẽs fiſſuras ⁊ cortices eaꝝ abijciẽs: quo vtẽdũ eſt poſt balneationẽ loci cũ aq̃ calida. ℞. Terbẽtine olei violati adipis anatis ⁊ mucillaginis dragagã.aã.ꝑtes equales ⁊ ꝯfice ex eis vngᵐ. ℭ Et ſi fiſſure ꝓfundenť in carne. ℞.lytargirij.ʒ.v. olei.ʒ.ij. ⁊ decoque adinuiceꝫ: deinde adde galbani.ʒ.iij. ⁊ fiat vngᵐ de quo gutta poſt guttam inſtilleť in ſciſſuram. ℭ Yſaac aũt dixit. ꝙ lytargiriũ cũ oleo coctũ in moᵐ vngᵗⁱ inunctũ diuturnas ſciſſuras cutis celeriter ſanat. ℭ Et valet ad fiſſuras oẽs vngᵐ factũ ex ſucco ruthe oleo camomillino ſepo caſtrati ⁊ cera alba. ℭ Et ſi ſciſſure acciderint ex ſiccitate ⁊ obuiatione ad ventũ. dixit Raſ. vbi ſupra. humecteť bñ cũ aq̃ calida: poſtea inunganť cũ vnguẽto fcõ ex cera oleo vio. ⁊ dragagãto ⁊ ſepe laueť cũ aq̃ lactis. Et ſanat eas adeps galline ⁊ anſeris vel aſini. Et ſilr̃ linitio facta cũ glutino piſciũ diſſoluto in aq̃ calida. ℭ Aliud vtile ad fiſſuras labioꝝ ⁊ aliaꝝ partiũ. ℞. cere ⁊ adipis anſeris. aã.ʒ.j. olei.ʒ.ſ. terbentine.ʒ.ij. dragaganti.ʒ.j. gallaꝝ.ʒ.ſ. cera oleũ ⁊ adeps ⁊ terbẽtina ſil' liquefiãt ⁊ alia ſubtilr̃ pulueriçata ſupermittanť. ℭ Fiſſuras ꝓueniẽtes ex aere ⁊ vẽto cũ melle illine ⁊ colofoniã pulueriçatã aſperge. Et nucleus nucis ſub cinerib⁹ decoctus trit⁹ ſupappoſit⁹ ſanat eas. Et ſilr̃ olibanũ ⁊ maſticẽ in oleo maſticino diſtempera donec fiat ſicut vngᵐ ⁊ inunge. ℭ Ad fiſſurã que fit ex frigore valet decoctio rapaꝝ ⁊ napi ⁊ folia ſicle ⁊ ꝓprie cerotũ factũ ex eis cũ adipib⁹ notis ⁊ medullis ⁊ pice hũida ⁊ alkitrã. Et ſi fuerit ex calore ꝯfert eis cerotũ ⁊ admiſtratio balnei aque dulcis. ℭ Ad fiſſuras labiorum ⁊ faciei. dixit Raſ.25° ꝯti. dico fiat illinitio cũ gũmi granoꝝ viridiũ maſtice vnctuoſitate lane adipe ceruino bdellio ⁊ cera: tñ ꝑus dꝫ fieri fomẽtatio loci cũ aq̃ caĺa. ℭ Dixit Yſaac. teranť roſe ad modũ collyrij ⁊ miſceanť cũ gũmi arabico ⁊ fiat illinitio cũ eis. ℭ Et ſi fiſſura labioꝝ fuerit ꝯcaua fiat illinitio cũ adipe anſerino. ℭ Oribaſius. terať galla ad modũ collirij ⁊ diſtẽpereť cũ gũmi granoꝝ viridiũ: ac cũ vnctuoſitate lane aut melle. Et ſi fiſſura fuerit ꝓfũda illiniať cuꝫ ſepo caprino aut arietino. ℭ Sciſſuras manuuꝫ curat inunctio ex oleo roſ. vio. ⁊ de fenugreco cum modica cera mixtis. ℭ Dixit Aui. ꝙ ſciſſure manuũ curanť ex leuiorib⁹ medicinaꝝ fiſſurarũ pedũ. Et dixit Dioſ. ꝙ polipodiũ valet ad fiſſuras que fiũt inter digitos: Et Aui. dixit. ꝙ curanť cuꝫ radicib⁹ polipodij tritis ſicut puluis. ℭ Pedes aũt fiſſuras portãtes dixit alkindus ponanť in aqua calida donec fiſſure bñ lenianť: deinde ſupaſpergať dragagãtũ tritũ ad moᵐ collirij: ⁊ cũ eo ꝯfriceť ⁊ ſanabunť. Et ſanat eas ablutio cũ aqua calida decoctiõis ſeis rapaꝝ cũ modico aceto ⁊ ſale pauco. ℭ Et curat fiſſuras manuũ ⁊ pedũ ablutio cum ſpuma mellis ⁊ aq̃ frigida. dixit Raſ. vbi ſupra. dico ſciſſura calcanei illiniať cũ cera ⁊ oleo ſiſamino gũmi granoruꝫ viridiũ ⁊ ſigia liqda ⁊ mirabilis erit. Et ſanat ſciſſurã calcanei antiquã: ⁊ eã que eſt inter digitos ⁊ ſecus vngues cũ vlcere vnguẽtũ factũ ex lytargirio cera ⁊ oleo ⁊ melle.

ℭ Unguẽtũ ſanans ſciſſuras pedũ ⁊ calcanei. ℞. colcotar ⁊ gallas ⁊ ſubtilr̃ tere ⁊ incorpora cũ ſepo caprino vel ouino ⁊ pauco oleo. ℭ Illinitio cũ pice liqda ſanat ſciſſuras extremitatũ. Ungᵐ ſilr̃ faciens. ℞. calcis viue partes.x. cere partes.xx. adipis noui ꝑtes.xxx. colofonie par.xl. mucillaginis ſeis lini ꝑ.x. olei ꝑtes.50. ⁊ cõponanť. ℭ Qui aũt voluerit cuſtodire caput faciẽ man⁹ vel pedes: ne ſcindanť a cauſis exiccãtib⁹ extrinſecis ante eaꝝ occurſuꝫ illiniat. dix̃ Aui. mẽbra ſua cũ cerotis adipib⁹ ⁊ medullis ⁊ cũ oĺo ro. ⁊ yſopo humido. Et faciat ꝙ adhereãt pellicule ſuꝑ ea: ſicut pellicula oui ⁊ arũdinis ⁊ corticis alleoꝝ ⁊ cepaꝝ. Et ſubdit. dr̃ ꝙ inungere vmbilicũ in hora dormiendi: aut applicare cotũ ſubmerſũ i oĺo ꝯcauiᵗⁱ vmbilici ẽ iuuatiuũ ⁊ boᵐ.

ℭ De morphea ⁊ albaras. Cap.xiiij.

Morphea ⁊ albaras ſunt diſpõnes in qbus accidit inequalitas ⁊ permutatio coloris cutis. Sed in morphea fit ꝑmutatio coloris in cute tm̃. Et in albaras fit ꝑmutatio etiã in carne ꝑter qđ ꝑmuteť caro ſub cute. ℭ Fit aũt iſta coloris ꝑmutatio qñqꝫ ad nigruꝫ: qñqꝫ ad albũ: qñqꝫ ad citrinũ: qñqꝫ ad rubeũ ſm diuerſitatẽ humoris corrupti in loco eaꝝ reꝑti. Reꝑiť.n. in loco qñqꝫ ſanguis: ⁊ tũc color ꝑmutať ad rubedinẽ: qñqꝫ colera: ⁊ tunc ꝑmutať ad citrinitatẽ: qñqꝫ flegma: ⁊ tũc ꝑmutať ad albedinẽ: ⁊ qñqꝫ melia: ⁊ tũc ꝑmutať ad nigredinem: veꝝ ſanguis ⁊ colera raro in dictis locis reꝑiunť. Et iõ de rubea ⁊ citrina auctores nõ fecerũt mẽtionẽ. Flegma võ ⁊ melia frequẽter in eis locis reꝑiunť: quare diuiſerũt auctores morpheã ⁊ albaras in albã ⁊ nigrã. Et eſt de morphea: q̃dam alba: q̃dã nigra: ⁊ ſilr̃ de albaras eſt q̃ eſt alba: ⁊ que eſt nigra. Quidã tñ dicunt ſe vidiſſe has diſpõnes ruffas ꝓcedẽtes ex mixtione ſanguinis ⁊ colere: ⁊ vocant eas roſas.

Et principalis cauſa haꝝ paſſionum eſt debilitas imutatiue v̾tutis epatis generãtis humores malos ꝑdictos, ⁊ qñqꝫ eſt in cã debilitas expulſiue nõ potẽtis illos expellere ad extra cutẽ: ſꝫ remanentes in cute debilitãt virtutẽ imutatiuã: ipm tñ aſſimilare nõ põt: ſꝫ remanẽt ſꝫ colorẽ hũoris ibi exñtis. ℭ Dixit Aui. cã in oibus iſtis cõis eſt debilitas v̾tutis alteratiue ⁊ nutritiue q̃ nõ aſſiĺant aſſimilatione integra nutriᵐ ad mẽbra. ℭ Et cã debilitatis v̾tutis imutatiue epatis ⁊ gñonis humoꝝ ꝑdictoꝝ maloꝝ q̃ ſũt cã añs ꝑdictaꝝ diſpõnuꝫ eſt ſm plurimũ malitia regiminis ⁊ aſſumptio ciboꝝ maloꝝ. Uñ dixit Simeon. baras fit ex nutrimẽtis abũdãtis aquoſitatis ⁊ modice vnctuoſitatis q̃ alterãť ad ſanguinẽ albũ. Et loquiť de baras alba. ſup. ſꝫ in nigra cã baras quã morpheaꝫ vocat fit ex nutrimẽtis abũdãtis ſiccitatis q̃ alterãtur ad ſanguinẽ nigrũ ⁊ hi hũores mali qñ reꝑiunť in loco cutis fiũt cã ꝯiũcta ipſaꝝ diſpõnũ. Dixit.n. Gal.6° de accidenti. ⁊ poniť.25° ꝯti. ſic baras fit quotiẽs caro fuerit ſuꝑflue flãtica ⁊ ſanguis veniens ad eã ſit flãticus. Et tũc eſt ſicut caro de ſpẽ cõculaꝝ ⁊ aialiũ carentiũ ſanguine ſuꝑuenienté ad eã q̃ alterat ad modũ ipſius ſanguinis. Et ſilr̃ dixit. ꝙ morphea alba fit de flãte ⁊ nigra de melia. Albaras eniꝫ ⁊ morphea eadẽ eſt mã. Dixit.n. Aaron. ꝙ morphea nigra generať de aduſto flãte ⁊ colera nigra Sꝫ morphea alba ⁊ baras.ſ. alba gñanť de flegmate: verũtñ inter mãm morphee ⁊ baras eſt dr̃ia. Nã dixit Aui. mã in vtraqꝫ morphea eſt ſubtilior q̃ꝫ in vtraqꝫ baras ⁊ in baras eſt groſſior. Eſt ẽt alia dr̃ia ex ꝑte v̾tutis: q2 in morphea virtus expulſiua eſt fortior: quare expellit mãm ei⁹ ad ſuꝑficiẽ: ſꝫ in baras eſt debilior: quare remanet mã ei⁹ fiſſa in interiori ꝑte: quare corrũpit ꝯpĺonẽ ei⁹ qđ penetrat in eã.ſ. corrũpit cõplexionẽ nutrimẽti delegati ad ipſam: quare eſt additio.i. appoſitio nutrimẽti: ⁊ adherẽtia ei⁹.i. eius vnitio: ſꝫ nõ eſt aſſimilatio. Et qñ corrũpiť hˀ mã cõuenit nutrimẽtũ qđ venit ad eã ad mãꝫ ſuã ẽt ſi nutrimẽtũ ſit meli⁹.i. valde boᵐ: ſicut cõplexio bona ꝯuertit mãm colericã.ſ. nõ ita bonã ad rectificationẽ: ⁊ facit eã ꝯueniẽtẽ: ſicut cũ arbores ꝑmutantur de plantatione ad plãtationẽ duꝫ ꝯuertunť a venenoſitate ad comeſtibilitatẽ ⁊ a comeſtibilitate ad venenoſitatẽ: vt in ſequenti patebit ſermone. Et ſic calor aialis ⁊ plante cõuertit mãs ſm mẽbra: qm̃ mẽbra ſũt ei ſicut regiones. Qñ ergo mẽbrũ ſit flegmaticũ ⁊ caro ei⁹ eſt ſicut caro obſtracoſa ꝯuertit ſanguinẽ bonũ ad ꝯpĺonẽ ſuã flãticã ⁊ colorẽ ſuũ albũ. ſup. ⁊ ita intelligẽdum eſt de colorib⁹ aliis. Quia ergo v̾tus in morphea vtraqꝫ expulſiua eſt fortior: ⁊

Materie morphee ⁊ mãe albaras differunt.

mã ei⁹ est subtilior: ⁊ sic meli⁹ expellibilis q̃ȝ in baras: hinc est ꝙ Gal. dixit. vbi supra. morphee vitiũ nõ cõtinet̃ multũ in carne: sed in cute ad modũ corticũ: ita ꝙ morphea est q̃si res ꝯgelata sup cutẽ: sȝ baras mutat modũ cutis faciendo cutẽ carere sanguine: ⁊ fortasse facit ẽt carnẽ sub ea exñteȝ sic eẽ. Et Aui. dixit. dr̃ia inter duas morpheas ⁊ baras albã ⁊ nigrã est ꝙ vtraq̃ȝ morphea in cute ẽt si est ꝓfunda est parum valde. Sed albaras est in cute ⁊ carne. ¶ Et dixit Zoar. ꝙ morphea alba q̃ñq̃ȝ accidit ex frequẽti forti ⁊ inordinato motu de vno loco ad aliũ. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ baras sequit̃ vẽtosas. s. appositas loco, q̃r aliq̃ñ apparet sup vestigia eaꝝ ⁊ multiplicat̃ sup ea: ꝑꝑ illud qd̃ attrahit̃ p vẽtosas cũ sanguine de humiditate que nõ associat̃ sanguini ⁊ nõ expellit̃ cũ eo cũ suctio ventosaꝝ fit: sȝ remanet in cute. Et ꝓpterea ꝙ in loco ventosato debilitat̃ ṽtus alteratiua a cõplemẽto sue opõnis. s. ab assimilatiõe nutrimẽti. ¶ Et q̃ñq̃ȝ morphea ⁊ baras nigra accidũt ex debilitate splenis nõ potẽtis mũdificare sanguinẽ a colera nigra. Ideo dixit Gal. vbi supra. inquire penes morpheã nigrã in dispositiõe splenis: q̃r fortasse hec passio abundat quotiẽs debilitabit̃ splen ab attractione nigre colere. ¶ Dixit Ras. 25° ꝯti. dico. vidi morpheã multiplicari in corꝑibus musculosis ampliatis in venis ⁊ brunis. Et nõ cognoui cãm donec legi in lib° minutiõis ⁊ flõmie Gal. in quo dixit. ꝙ corꝑa bruna ⁊ solida hñtia grossuȝ sanguinẽ nõ suscipiũt iuuamẽta p vẽtosas: q̃r sanguis eoꝝ est grossus ⁊ nõ penetrat ad carneȝ: ⁊ iõ egẽt minutione: q̃r sanguis eoꝝ est in cõcauitate venarũ: vñ cognouit tũc ꝙ sanguis lȝ sit in venis hꝰ corporum abũdãs: in carne tñ ipsoꝝ est modic⁹. Et iõ vene ipsoꝝ erũt in vltima ampliatione ⁊ replõne ⁊ carnes erũt liuide ⁊ virides. Dixit. n. Gal. in alio loco. sãguis hoꝝ corpoꝝ est malus acut⁹ ⁊ mẽbra nõ suscipiũt de eo nutrimentũ: nisi rem modicã. Et iõ abũdãs erit in venis eoꝝ sanguis: ⁊ in carne ẽt modicus ⁊ mẽbra ipsa erũt coloris viridis ⁊ citrini. Et iõ ꝓcedẽdũ est in his corꝑib⁹ cũ balneo frequẽti ⁊ fricatione ⁊ attenuatione sanguinis cũ illinitionib⁹ factis ipsoruȝ corpoꝝ: q̃r p hoc penetrabit sanguis ad carnes eorum.

Dr̃ia inter albas morpheas.

¶ Dixit Aui. dr̃ia iter ambas morpheas est ꝙ vna eaꝝ. s. nigra est ꝑꝑ mãm melicã: ⁊ altera. s. alba ꝑꝑ flegma: lȝ iter albaras nigrã ⁊ albaras albã nõ est ꝓportio sicut morphee nigre ad albã: imo gen⁹ albaras nigre ẽ diuersuȝ ad albaras albã: q̃m nigra est illud qd̃ noiat̃ ĩpetigo excoriatiua: ⁊ est scabiositas accñs cuti aspera vehemẽter. Et facit squamas sicut sũt squame pisciũ cũ pruritu. Et ꝑꝑ humorẽ melĩ cũ imbibẽtẽ cutẽ de eo qd̃ est inter eã: ⁊ ĩbibitiõe fortiore q̃ȝ in colore ĩprimat: ⁊ nõ tm̃ sic in colore ĩprimit baras alba. Et dixit. ꝙ baras nigra est de añtib⁹ leprã: ⁊ est cũ malitia. ¶ Et dixit Aui. ꝙ de spẽb⁹ baras est q̃ est aspera: ⁊ est q̃ est lenis. sup. ⁊ silr̃ est de spẽb⁹ morphee. Et subdit. leuior vtrarũq̃ȝ nigraꝝ est melior: q̃m leuis nigra est morphea ⁊ non baras nigra. Et morphea q̃cũq̃ȝ ẽt que est antiqua est magis salua q̃ȝ baras alba multo magis q̃ȝ nigra: ⁊ cã est nota ex dictis. Et dixit Aui. de morphea ⁊ baras est q̃ est vehementis elõgationis a colore corꝑis: ⁊ de ea est que est magis propinqua ei: ⁊ ista est magis salua.

De signis

dixit Aui. signa morphee nigra nota sunt ꝑ visuȝ. Sȝ morphea alba cõicat cũ baras alba mala ⁊ cadit iter eas ambiguitas. Dr̃ia tñ iter vtrasq̃ȝ est ꝙ pili oriunt̃ sup alguada. i. morphea alba ⁊ sũt nigri ⁊ flaui. Sed sup baras alba oriunt̃ albi: ⁊ cutis in baras alba est magis depressa ⁊ ṽsus ĩferi⁹ infossata q̃ȝ cutis reliq corꝑis: sȝ in alguada si aliq̃ñ fit depressio ⁊ defossio illa est ꝑua valde. Et punctura loci cũ acu exhibit ex eo sanguinẽ in alguada. in baras ṽo alba nõ sanguinẽ: sȝ hũiditatẽ aquosam. Dr̃ia ṽo inter albaras nigrũ ⁊ morpheã nigrã est excoriatio ⁊ squamositas ⁊ rascositas q̃ nõ sunt in morphea nigra.

Pronostica.

¶ Morphea ⁊ baras facta ex debilitate ṽtutis epatis deterior est ⁊ minus salua q̃ȝ ea q̃ fit ex debilitate inmutatiue mẽbri in quo est baras q̃ cũ fricat̃ nõ rubescit ⁊ cuȝ vlcerat̃ siue pungit̃ nõ eijcit sanguinẽ est mala ⁊ nõ sanat̃. ¶ Dixit Serapi. non sanabitur id quod magnum locum obtinet neq̃ȝ qd̃ fuerit antiquũ neq̃ȝ de quo egredit̃ hũiditas lactea post puncturã cũ acu. ¶ Et Auic. dixit, in illa q̃ sit submersa ⁊ nõ rubet neq̃ȝ emittit sanguineȝ: ⁊ est vehemẽtis dilatationis capiens locũ magnũ non est spes: ⁊ silr̃ in illa q̃ oi hora incipit in additione: q̃m cõplõ eius est fortis cõuertẽs id qd̃ ad eã venit ad suaȝ silitudinẽ: ⁊ ꝑꝑ istud est mala valde. ¶ Cũ ergo venit ad te morpheat⁹ vel albaratus. dixit Ras. 25. ꝯti. ex verbo Gal. in libro signorũ. tẽta curationẽ eius cũ bona fricatione vehemẽti: punge locum cũ acu: ⁊ si egredit̃ cũ eo humiditas aquea nõ speres in curatione eius. ⁊ eꝯ°. si egredit̃ sanguis. Quidã tñ dicũt. scarifica locũ in duob⁹ locis: ⁊ si sanguis exierit nãlis sigᵐ est curationis: q̃r extimat̃ ꝙ mẽbꝝ nõ est corruptũ. si ṽo exierit innãlis signũ est corruptionis mẽbri ⁊ incurabilitatis. ¶ Dixit Pau. baras habẽs in se rubedinẽ si fuerit tenuis modice expansionis ⁊ modici sanguinis: ⁊ habens coloreȝ nubilosum sanabilia sunt. Et dixit. que accidit in manu vel pede difficilis cure erit.

De dictis

Cura harũ dispositionũ triplici perficit̃ instr̃o. ¶ Dieta itaq̃ȝ sic ordinari dȝ vt euitet̃ aer frigidus ⁊ tristitia plurima ⁊ q̃es multa: ⁊ ẽt exercitiũ supfluũ ⁊ balneatio ⁊ fricatio sup repletionẽ. multotiens eniȝ sequit̃ hec passio cũ q̃s balneat̃ aut fricat̃ corp⁹ ei⁹ cũ abstergẽtib⁹ cutem corpe repleto ⁊ trahit̃ superfluitas ad cutẽ ⁊ retinet̃ ex ea plus q̃ȝ sit illud qd̃ resoluit̃ ⁊ facit morpheaȝ vel baras s̃ȝ ꝯditionẽ supfluitatis attracte. ¶ Euitet̃ somnus supfluus ⁊ vigilia ⁊ plurima resolutiua caliditatis innate. ¶ Dixit Sera. vitent̃ nutrimẽta frigida ⁊ hũida ad modũ piscium olerũ ⁊ fructuũ hũidoꝝ ⁊ vtant̃ eo qd̃ calefacit ⁊ desiccat. Et Aui. dixit. pone cibũ velocis digõnis in quo nõ sit viscositas neq̃ȝ vnctuositas. al's. vẽtositas: ⁊ deuitẽt olera ⁊ frumentũ coctũ vt puls ⁊ q̃ currũt cursu eoꝝ. Dixit Pau. vitet vnctuosuȝ nutrimẽtũ ⁊ vtat̃ sicco ⁊ in potu vtat̃ vino forti ⁊ veteri. ¶ Et Ras. dixit. vitent̃ dulcia ⁊ acetosa nimis. ⁊ dixit. vtẽdũ est in cibo passerib⁹ ⁊ cuciberis frixis ⁊ assis: ⁊ euitet̃ potus aque penitus. Et fiat abundãs sudor in balneo: ⁊ exercitiũ maxime valet in his in q̃b⁹ sanguis abundat vehemẽtis aquositatis. Et nullo coytu est vtẽdũ nisi ieiuno stomaco. Et Aui. dixit. opȝ vt euitet̃ coytus nisi q̃ñq̃ȝ s̃m ieiunũ ⁊ vinũ purũ ⁊ sudare in balneo cõfert ei si corp⁹ fuerit mũdificatũ. Et oia predicta intelligunt̃ in morphea ⁊ baras albis. ¶ In morphea auteȝ ⁊ baras nigris. dixit Ras. vbi supra. ꝓcede cũ humectatione corꝑis in balneo ⁊ potu vini tenuis cũ aqua abũdãtiori. Et sumarie vtat̃ regimine humectatiuo: ⁊ fac ꝙ gñet̃ sanguis hũidus: ẽt Auic. dixit ꝯfert eis administratio ciboꝝ boni chimi ⁊ balneoꝝ. Dixit Zoar. vtant̃ his q̃ hñt epar impinguare ⁊ digestionẽ cõfortare. Et in eis maxime quaꝝ cã est debilitas ĩmutatiue epatis dixit sit in sũma tua intẽtio in cõfortãdo epar cuȝ rebus aromaticis ꝯfortãtib⁹ ipȝ ⁊ cũ aperitiuis hñtib⁹ aliqualẽ amaritudinẽ. Et d̃ ꝯferẽtib⁹ in nigris est. dixit Aui. administratio triferarũ factarũ cũ epithimo. 25. ꝯti. ℞. mirabol. nigroꝝ thuris albi ⁊ çinçi. añ. ꝑtes equales cõficiantur cuȝ melle passulaꝝ ⁊ sumant̃ ex eo quolȝ die. In albis ṽo cõfert administratio trifere absq̃ȝ epithimo addito in ea çinçi. ¶ Potio q̃ñqȝ respicit cãm añtẽ ⁊ digerit ⁊ eũat illã. Et dixit Aui. in nigra opȝ vt incipiat̃ cũ flõmia si fuerit illic multitudo sanguinis: ⁊ cũ eũone humoris adusti ⁊ melãcolici cũ eis q̃ sũt sicut: decoctio epithimi ⁊ agaric. mirabola. nigroꝝ polipodij sticados passulaꝝ ⁊ fructuũ solubiliũ. Et lapis armenus ⁊ laçuli in medicis eoꝝ est iuuatiu⁹: ⁊ elleaorus ẽt. s. niger ⁊ yeralogodion ⁊ yeraruffini ⁊ similia. Et dixit. de eũonibus sublimibus est vt potet̃ omni die

De eũone ⁊ rectificatione mẽbrorũ.

pondus.ʒ.j.de epithimo cuꝫ cado vno aq̄ casei.¶ In alba
ꝯo ⁊ baras cōfert euātio h.℞.mirabol'.kebul'.⁊ emblico/
rū.an̄.ʒ.j.⁊ turbith.ʒ.iij.⁊ penidioꝝ rotul'.5.⁊ Auic.addit
ꝣinꝣi.ʒ.j.dissoluant penidie in aq̄ ⁊ remota spuma eiꝰ pona
tur sup̱ ignē ⁊ ingrosset modus sube eiꝰ:⁊ tūc alie medici/
ne distemperent in eo ⁊ fiat electuariū:cuiꝰ dosis sit.a.ʒ.iij.
vsq̄ ad.v.¶ Medicine euātes raro educūt de mā̈ ꝯiūcta
haꝝ dispōnū.Et iō nō est eis vtēdū in corporibꝰ mūdis aut
iam mūdificatis a cā āte.Et ꝓpterea ait Raſ.25° ꝯti.ma/
ior pars huius passionis est in locis in quibus non potest
agere potus medicinalis.Et q̄dam periculū iaꝫ ꝯsecuti sūt
ob hanc cām exn̄te sanguine eoꝝ bono lꝫ alteratio in locis
ipsis.Et Aui.dixit.cū corpus est mundū ⁊ cōplexio corpis
equalis tuꝫ dimitte medicinas q̄ bibunt:qm̄ fortasse ipse
afferūt nocumēta.Et vnuꝫ ex illis est q̄ ipse faciunt fluere
sanguinē ⁊ minorātipꝫ q̄ ambo sunt de illis q̄bꝰ indiget in
curatione baras.¶ Et dixit Raſ.cōfert in morphea ⁊ ba/
ras albis ꝓuocatio vrine:q̄ minuit aquositatē sanguis val
de.Et Aui.dixit.administret vomitus:deinde diuretica ⁊
solōnē vētris faciētia sicut yeras magnas ꝓprie de pulpa
colloqn.Et pilulas q̄ similant eis.Et in granis nil est pro
prietas mirabilis in euāndo humorē residuū morphee al/
be ⁊ baras.Et dixit Aui.potare tyriacaꝫ ⁊ comedere car/
De localibꝰ ad cām cōiūctā.
nes vipere est iuuatiuū valde.Et de cōferētibꝰ sūt troc.ty/
ri:⁊ hꝫ cōferūt in vtraq̄ morphea ⁊ baras.¶ Et q̄n̄q̄ respi
cit curatio cām ꝯiunctā magis:⁊ ꝓprie iplet cū medicinis
localibꝰ:de q̄bꝰ q̄dā sunt abstergētes fortiter:quedā resol/
uētes fortiter.q̄dā attrahētes ad locū sanguinē bonū:⁊ q̄/
dā sunt vesicatiue loci:⁊ q̄daꝫ sunt vlceratiue ⁊ excoriatiue
eius.Et harū q̄dā sunt simplices:⁊ q̄dā cōposite.Et de ab/
stergētibꝰ fortibꝰ simplicibꝰ sunt staphisagria lupini spu/
ma maris gētiana radix capparis folia fici sicca ⁊ viridia
orobū radix affodeloꝝ,⁊ silia.¶ Et de fortiter resoluētibꝰ
⁊ calefacientibꝰ sunt elleborus niger ⁊ albꝰ nigella condisi
sulfur laureola rubea tinctoꝝ piretrū pip̱ granū nil semen
radicis se.cauliū se.eruce ꝣinꝣi.castor.⁊ assa harmel sauina
aristo.flos papaueris ruffi brionia radix cucumeris asini/
ni cordumeni cepe narcissi:⁊ silia.Et ista ēt sūt sanguinem
attrahētia.¶ Ait Raſ.vbi supra.dico iuxta dictū Gal'.q̄
solatrū siluestre melius est alijs ad attrahēdū sanguinē:vn̄
fiat illinitio cū eo sup̱ baras ⁊ morpheā.vn̄ attenuat ⁊ nō
vlcerat.¶ Et dixit.fiat illinitio in sole sup̱ morpheā cū ce/
pis tritis in aceto ⁊ tollūt eā vehemēter.¶ Et de rubificā
tibus ⁊ vesicantibꝰ sunt anacardus tapsia sinapis sitragi.
al's.setaragi lac ficus euforbiū lac titimali radix affodeloꝝ
cepe albū bulbus radix enule ⁊ folia eiꝰ:⁊ silia.¶ Et de vl
cerātibꝰ sūt cātarides arsenicū ruffuꝫ ⁊ albū ⁊ citrinū cal/
cantū calx viua ⁊ silia.¶ Dixit Dios.q̄ radix dragontee tri
ta ⁊ mixta cū aceto ⁊ suplinita tollit morpheā.Dix̄ Ruffus
bulbus narcissi tritꝰ cū aceto abstergit morpheā.¶ Et de
expertis ad morpheā albā est vt infundat sulfur albū in aq̄
sitate lactis valde acidi:⁊ fiat illinitio cū ea:⁊ de cōuenien/
tibꝰ fortasse cū ea est sanguis serpētis nigri illinitus.¶ 25°
ꝯtinētis.illinitio cito sanās eā.℞.fumiterre sicci vel recētis
q̄ꝫtitatē sufficiētē ⁊ scinde serpetē s̄m longū ⁊ euiscera eū ⁊
imple ventrē eiꝰ ex eo,deinde sue euꝫ ⁊ assa sup̱ carbones:
donec bn̄ coquat cū illo ⁊ fumiterre ⁊ empl'a baras ⁊ sana
bit in vno die aut in biduo.Et Aui.h idē dixit.¶ Ex me/
An̄ appōnē medicinarū localiū oꝫ fieri preparatio loci.
dicinis aūt simplicibꝰ dictis pn̄t multe medicine fieri cōpo
site vnius intētionis ⁊ pl'm s̄m necessitatē.¶ Ante tn̄ ap/
positione medicinaꝝ localiū siue simpliciū siue cōpositaruꝫ
opꝫ p̄parare locū ad recipiēdū ipressioneꝫ eaꝝ.hoc aūt fiet
dixit Pau.si fiat fricatio loci cū folijs ficus dum rubefiat ⁊
q̄si sanguis egrediat de ea aut fomentet locꝰ cū aqua cal'a
donec rubeat.Aut punge locū cuꝫ acu in locis multis. Et
Aui.hoc idē dixit ⁊ addidit q̄ ex adiuuātibꝰ est vt admini
strent medicine in sole.dixit symeon.cū fit cura cuꝫ calefa/
ctiuis paulatim fiat.¶ Et medicie oēs p̄dicte debent eligi
fortiores in baras q̄ꝫ in morphea ⁊ diutiꝰ tenere sup̱ loco.
¶ Dixit Meſ.radix cucumeris asinini cū aceto forti sup̱/
fricata morpheaꝫ tollit.Dn̄t q̄dā.idē facere puluerē cornu
vacce cū aceto mixtū.Et dn̄t.q̄ stercus meruloꝝ vel turdo
rū cū aceto distēperatū ⁊ illinitū morpheā nigrā lentigies
impetigines ⁊ oēs faciei malitias.al's.maculas tollit.Dix̄
Pau.fiat illinitio cū luto ruffo carpētarij.s.cū magra vl' sin
opia dissoluto cū aceto aut melle.¶ Ait Raſ.fiat illinitio
h.℞.cātarides ⁊ rubeā tinctoꝝ ⁊ terant in aceto ⁊ addat
eis sitaragi.¶ Dixit Oriba.fiat illinitio cuꝫ nigella spuma
maris sulfure arsenico ru.rubea tincto.siteragi ꝣinger ⁊ cā
taridibꝰ tritis cū aceto:⁊ post illinitionē dimittat locꝰ di/
scoopertꝰ.Et si fiat illinitio cū tyriaca ⁊ yeralogodion cuꝫ
aqua cantabri frequēter p̱fecte sanabit.Itē.℞.calcē viuaꝫ
ablutā ⁊ p̱misce eā cū vtroq̄ electuario ⁊ informa trocis.⁊
reserua:⁊ cū opus fuerit dissoluat in aqua ⁊ illiniat cū ea.
¶ Dixit Gabriel.℞.sulfuris euforbij.an̄.p̱teꝫ vnā.piretri
sitaragi.an̄.aur.j.⁊ fiat cū eis illinitio cū aceto.¶ Ait Ra/
sis.dico q̄ð p̱ experiētiā vidi.Tere sal armoniacū cuꝫ oleo
ouoꝝ:⁊ fiat cū eo illinitio q̄nq̄es ⁊ tollet.Et.A.h idē dix̄.
Et dix̄ Raſ.ad morpheā albā fiat illinitio cuꝫ sinapi tapsia
succo squille ⁊ sulfure.Et ad morpheā antiquā fiat illinitio
in sole cū sulfure calcanto ⁊ nitro tritis in aceto.¶ Dicunt
quidā.ad morpheā lauet cuꝫ vino in quo cocta fuerit celi/
donia aut radix lapatij acuti.¶ Deinde illiniat cū vnguen
to hoc.℞.succi celidonie ⁊ lapatij acuti ⁊ fumiterre enule
campane ⁊ scabiose adipis ga line vel anseris argenti viui
extincti ⁊ sinapis q̄ꝫtum sufficit.¶ Ait Raſ.ꝓcede fiducia
liter in cura baras cū medicinis que ampullosaꝫ reddunt
cutem:postea crepent ampulle ⁊ curent deinde prouideat
ad curā.Et Aui.dixit.cū vesicat locus quiescat diebꝰ aliq
bus:donec cadat cutis.s.exiccata:deinde iteret si fuerit ne
cessitas.Et q̄n̄q̄ nō dimittit cutis cadere.imo quotiēs me
dicamē incipit mordicare auferat:donec q̄escat mordica/
tio:deinde iterat.¶ Et scias.q̄ vesicatoriū est diutius di/
mittendū in siaras q̄ꝫ in morphea vt ꝓfundiꝰ imprimat ⁊
reiteret si fuerit opus donec fluat mā̈ eius tota.¶ Dicunt
q̄dam.q̄ post vesicationē lauet locus cū aqua decoctionis
fumiterre ciperi ⁊ floruꝫ camomille.Et aliq̄n̄ causticat cuꝫ
medicinis vim cauterij habētibꝰ.¶ Cum passio nō tollit
per medicinas:tūc ad chirurgiā recurrendū est cauteriꝣan
do locū.Dixit eniꝫ Paulus.plures patiētes huiꝰ vitiū co/
cturā fecerunt in loco ⁊ sanati sunt penitus.¶ Dixit Alb.
q̄n̄ antiquat baras ⁊ nō cōfert ei curatio cū medicinis:tūc
cauteriꝣet sup̱ ipsaꝫ cauterio ꝓfundo parū per duplā q̄ꝫti/
tatē spissitudinis cutis:donec remoueat albedo ⁊ mutetur
color eius.deinde cura locū cuꝫ farina orobi lentis ⁊ oleo
ro.⁊ folijs arnoglose ⁊ sanguie colūbe ⁊ sāguie hyrūdinis.
Et sit de vnoquoq̄ pars vna,misceant oīa ⁊ super pannū
liniant q adhereat loco:donec sanet.A.idē dixit.q̄ð Pau.
⁊ subdit.h possibile est in ea que est parue q̄ꝫtitatis.¶ Cū
ꝯo non fuerit possibilis cura morphee ⁊ baras:aut quia De cauterizatione loci.
sunt de insanabilibus:aut q̄ noluerit patiēs tolerare cu/
ram:tūc ad curā mendosaꝫ ⁊ palliantē colorē eiꝰ recurren/
dum est.¶ Dixit.A.de medicinis sunt que administrant
ad hoc vt tingāt.Dixit Raſ.25.ꝯti.illinitio:videlꝫ ad tingē
dū baras nigrā in colorē ruffū.℞.sataragi indi nigri squa
me ferri vitri cyatorum pelliū ꝣingir rubee tinctoꝝ ⁊ corti
cū granatoꝝ.an̄.tere misceant cū aceto p̱ vnā diē dū nigre
scat ⁊ sepe vtendū est eo:q̄ bona erit illinitio cuꝫ eo. Et in Cura mendosa.
alio exemplari erat.addat cū predictis papauer siluestre.
¶ Tinctura tingēs albā ad nigredinē fiat illinitio cū succo
corticū nucis viridiuꝫ expressoꝝ ⁊ dimittant:donec ēt in/
grossetur:deinde illiniantur ⁊ non lauetur ⁊ fiat hoc sepe:
quia tingit bene.Oleum fraxini morpheaꝫ albam soluit ⁊
ipsam pilosam denigrat.Amplius autem tincture dicent

in coloratione capillorum que sunt in hoc loco.

¶ De gutta rosacea faciei. Cap. xv.

Irit Raſ. 25. ↄtinētis hoc vitiuȝ appellať
in libris. ſ. medicoꝝ veſtigiū ruffum.
Et qdā nominant hāc egritudinē ſabbati: ſed
non recte. Et arabice vocať alguaſem. Ab. A.
vo dicit albedinē. Et eſt triū ſpēꝝ nā aliquan/
od e ſtrubedo preter nām abſqȝ puſtulis vel vlceri/
bus: ꝛ vocať abſolute rubor faciei. Et qñqȝ eſt cū puſtulis
vel veſicis ꝛ vocať rubedo puſtuloſa vel veſicoſa. Et qñqȝ
eſt cū vlcere ꝛ vocať rubedo vlceroſa. Et qualȝ rubedo fa/
ciē deturpat ꝛ reddit eā leproſaȝ quaſi ꝛ pcedit lepraȝ: ꝛ eſt
ſicut pnᵐ eius ꝛ maxime puſtuloſa ꝛ vlceroſa. ¶ Et acci/
dit iſta paſſio. dixit Raſ. vbi ſupra. vt plm tpe hyemis: ꝛ nō
accidit in eſtate vt plm: qr ipſa accidit ex frigore ledēte fa/
ciē: de qua pprie nō diſſoluiť vapor abundās: quare facies
ſilis eſt faciei leproſi. ¶ Dixit. A. hec paſſio eſt rubedo ex/
tranea ſilis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet
ſup faciē eius ꝛ ſup extremitates. ſ. in manib⁹ ꝛ pedibus: ꝛ
maxime ſup digitos ꝛ pprie in hyeme ꝛ frigore. Et fortaſſe
ſunt in ea vlcera: ꝛ hec rubedo declinat ad nigredinem: ꝛ
fortaſſe ad colorem melongianum.

Gutta roſea ē triū ſpērū.

Et cauſa eius. dixit. A. eſt qr frigus coartat vaporem
plm ſanguineū. Et mā oium ſpecierū ei⁹ eſt
ſanguis malus ppulſus ad faciē ad extremitates groſſas
in ſeipſo: ꝛ aliqñ permixtionem colere groſſe vel ſtātis ſalſi
aut hūoris melici mali: ꝛ ſi malitia ſanguis nō fuerit mul/
tū magna faciet rubore ſine puſtulis ꝛ ſine vlcere. Et ſi fue
rit groſſities ei⁹ maior cū acuitate nō mlta faciet rubore pu
ſtuloſū. Et ſi fuerit cū acuitate mlta faciet rubore vlceroſū.

Signa generis ꝛ ſpēꝝ eius pmarū habenť ex ſenſu vi
ſus ꝛ rōne. ¶ Sed ſigna ſpēꝝ ſm nām ſūt:
ꝙ ſi fuerit dominiū ſanguinis multū ſupra hūorem ſecum
mixtum erit rubor puſtulis declivis ad quādā nigredinē:
aut erit cū puſtulis cū ſili colore in circuitu eoꝝ que puſtu/
le cito apparēt: ꝛ cito ēt maturanť ꝛ egrediť ex eis ſanies
multa ad rubore declinans. Et ſenſus pruritus eis eſt cum
quadā delectatione. ꝛ ſi cū ſanguine fuerit admixtū flegma
puſtule erunt latiores ꝛ rubor ad albedinē ꝛ cinereitatē ꝛ
ſenſus pruritus mediocris: ꝛ circa puſtulas: ꝛ qñqȝ ſup eis
appent alique cruſte parue. ¶ Et ſi cū ſanguie fuerit admi/
xta colera rubor in facie: ꝛ circa puſtulas declinat ad clari/
tatē vel citrinitatē. Et puſtule ſunt acutoꝝ capitū ſed pu̇oꝝ
corpoꝝ: ꝛ ſunt ſicce aut pue humiditatis valde nullā emit/
tentes ſaniē aut valde paucā. Et ſentiť in loco caliditas acu
ta ꝛ ſenſus pruritus cū mordicatione ꝛ punctione. ¶ Et ſi
cū ſanguine fuerit admixta melia rubedo declinat ad fuſce
dinē ꝛ ſiccitate, puſtule erunt dure: ꝛ quaſi nō ſananť: ꝛ ſi
aliqd ex eis exit eſt virus groſſuȝ. Et ſenſus pruritus debi/
lis. ¶ Ampli⁹ cōplo etas habitudo ꝛ regimen pteritū ſup
cognitione ſpēi humoris auxiliū prebet. ¶ Et ſcias ꝙ ſm
plin h paſſio incipit cū rubore nō puſtuloſo neqȝ vlceroſo.
Et incipit rubor ille aliqñ ſup naſuȝ ꝛ aliqñ ſup poma ma/
xillaruȝ: deinde ſequunť puſtule: ꝛ qñqȝ vlceratio: aliqñ tñ
incipiūt puſtule a lateribus naſi ꝛ in pomis maxillarū de/
clinantes ad albedinē. Et poſtea ſequiť rubor: ꝛ plm acci/
dit inordinate bibētib⁹ ꝛ potātibus vinū plin ſupra cibū.

Cura huius paſſionis dieta compleť ꝛ potione. ¶ Et
dieta pōt haberi ex dictis in cura ſcabiei ꝛ aliis ca
pitulis pcedētib⁹: fiat tñ vt declinet ad frigiditatē in cibis
ꝛ potib⁹ ꝛ alijs oibus preter aerē. aer eniȝ dȝ declinare ad
caliditatē. ¶ Cura vo per potionē eſt duplex. ſ. vera ꝛ mē/
doſa. ꝛ vera cōpleť digeſtione eūatione diuerſione ꝛ loca/
liū approximatione. ¶ Digeſtionē quoqȝ in his materijs
faciunt ſyrupus de epithimo de fumoterre ſyrupus aceto
ſus ſimplex ꝛ cōpoſitus ſm nām. Et maxime ſyrupus q ſic
fit. ℞. endiuie epatice lupuloꝝ capil. ve. bugloſe boragis ꝛ

De digōne mācꝝ ꝛ capꝝ eua cuatione.

ſcariole. añ. M. j. fumiterre ſcabioſe ſolatri. añ. M. ij. viol.
roſ, floꝝ boraginis ꝛ bugloſe. añ. ʒ. ij. ordei mundi liquiri.
paſſulaꝝ berberoꝝ ſemis endiuie ꝛ portul. cuſcute. añ. ℥. ſ.
ſene epithimi polipodij. añ. ℥. j. ſticados aniſi feniculi radi
cū capparis. añ. ʒ. ij. decoquanť ꝛ ſyrupus fiat acetoſus cū
çuccaro. ¶ Et digeſta mā euaeť ſm exigentiā eius ꝛ fiat rei
teratio purgationis ſm neceſſitatem. ¶ Et ſcias ꝙ flōmia
cōuenit: ꝛ eſt neceſſaria ex baſilica vel cōmuni. ¶ Et qñqȝ
ſm Raſim. 25. ↄtinētis. flōmanť ambe cephalice. Et vt plȝ
incipiēdū eſt a flōmia. Et qñqȝ eſt neceſſaria iteratio ipi⁹.
Hemorroide pvocenť ꝛ mēſtrua: maxime ſi retēta fuerint.
¶ Et poſt vniuerſalē euōnē. ſ. flōmiaȝ ꝛ ſufficiētē purgatio
nē fiat euacuatio pticularis ex loco ipſo vel propinquo ei.
Dixit Haly. ſup loco apponanť ſanguiſuge ꝛ dimittať ſan
guis exire. Dicunt. ſanguiſugas iuxta nares ꝛ iuxta aures
ex vtraqȝ pte apponi debere. pone ergo ſanguiſugas in ca/
lamo canne ſubtilis ꝛ appone calamū loco vbi vis eā adhe
rere eo prius cum vino fricato ꝛ ſtatim adherebit. Et ſic
appone vnā poſt aliā donec ſufficiant: ꝛ qñqȝ flōmanť vene
naſi ꝛ labioꝝ put vidēt medici expedire. ¶ Diuerſio vo cō
pleť cū ſuppoſitorijs ꝛ enematib⁹ acutis trahētib⁹ mām.
Et cū appoſitione vētoſaꝝ ꝛ pprie cū ſcarificatione retro
in occipitio ꝛ ſpatulis. Et fiant fricationes ꝛ ligature di/
uertētes. ¶ Localiū vo appoſitio diuerſificať ſm diuerſi/
tatē ſpēꝝ. Rubor nāqȝ nō puſtuloſus neqȝ vlceroſus cura/
tur cū fomentatione faciei cū aq̄ calida ſola aut decoctiōis
palee ordeacee: poſtqȝ illiniať facies cū aq̄ ſua ſublimata ex
ſcabioſa bethonica celidonia plantagine ꝛ ſilere montano
ſimul mixto. Aut cū aq̄ apij ꝛ fiāt iſta bis in die ante cibū.
¶ Aqua expellens rubedinē ſupfluā malā de facie huma/
na que vr ſignificare pncipiū lepre. ℞. ſulfuris viui. ℥. j. thu
ris albi. ʒ. iij. myrrhe. ʒ. ij. camphore. ʒ. j. pulueriçentur hec
oia optime ꝛ ponanť in lib. j. aque roſ. ꝛ miſceanť: ꝛ cum
hac aqua facies laueť ꝛ in mane facies cū aq̄ pura ſulfuris
laueť. ¶ Et oleū ouoꝝ mire ↄuenit inunctū. ℞. oua mollifi
cata in aceto ꝛ cōquaſſata cū aq̄ ſeis lini ꝛ fenugreci ꝛ mel
le ꝛ illine cū eis. ℞. thuris amidi maſticis boracis ceruſſe.
añ. ʒ. ij. camphore argenti viui extincti. añ. ʒ. ſ. ꝛ cōfice cuȝ
aſſūgia porci gallinacea ꝛ anatina ꝛ oleo ro. ꝛ pauca cera.
¶ Vnguētū qd in pn° per duos vel tres dies rubore intē/
dit: ꝛ ſȝ deide dealbat ſic fit. ℞. ſulfuris viui vltie triti par. ij.
butyri. pt. j. ꝛ incorpa ꝛ illinias faciā de ſero ꝛ mane laua
cū aqua furfuris. ¶ Et ſi cū rubore fuerit in facie caliditas
acuitas ꝛ mordicatio inunge cū vnguēto qd ſic fit. ℞. ſem/
peruiue vermicularis ꝛ nenufaris ꝛ oleū ro. ꝛ aquā roſ. ꝛ
bullire fac quouſqȝ medietas ſit ↄſūpta. poſtea adde aſſun/
giā agni recētē ꝛ cerā albā ꝛ puluereȝ olibani ꝛ liquefacta
agita oia in ſcutella vitreata. Et deinde cola ſupra vas aq̄
plenū vt mundū habeať ꝛ caliditas acqſita p igneȝ tollať.
Et valet ablutio cū ſucco ſempuiue plantaginis nouelle ſi/
ue cōſolide minoris ꝛ aceto. Et fricatio cuȝ caſeo recenti ꝛ
preſertim q fact⁹ eſt de mēſe maij. ¶ Rubor aūt puſtulo/
ſus ꝛ eſt q pprie accidit in pncipio lepre ꝛ nūciat eā curať
cū vnguēto Sa. p̊ miemir. ℞. gūmi arabici ſpume maris ꝛ
baurach thuris ꝛ ſulfuris viui. añ. p. equales liqueſiant li/
quefaciēda ꝛ alia teranť ꝛ fiāt inde troc. ꝛ ſiccenť: deinde
aliquotiēs frica cū eis diſſolutis in aqua faciē ꝛ dimitte do
nec ſicceť. ¶ Itē. ℞. ſaponis rotul. i. thuris maſticis. añ. ℥.
iij. armoniaci rotul. i. nitri. ℥. iij. coque ſaponē ꝛ armonia/
cū cū rotul. iij. aq̄ duȝ liqueſiant ꝛ miſce tunc alia pulueri/
çata ꝛ cribrata cū eis ꝛ repone in vaſe vitreo ꝛ ablue faciē
cū eo ꝛ dimiſſa illinitione p horā modicā laua eā cū aq̄ tepi
da fricādo moderate. ¶ Dixit Pau. ℞. piperis. ʒ. ij. ruthe.
ʒ. iiij. arſenici ruffi. ʒ. iiij. ꝛ citrini. ʒ. j. ꝛ mellis q̄ztū ſufficit
ad colligendū ea. Et laueť facies cū nitro: deinde illiniať cū
eis ꝛ dimittať p triduū: poſtea bñ fricet locus ꝛ abſtergať
ꝛ illiniať iterū nā tolleť vitiū per. x. noctes abſqȝ leſura in

De diuerſione.

De localiū appoſitione.

Ad rubores puſtuloſum.

vlceratione ipsius loci ⁊ absq̧ vestigio illato in eo. ¶ Et
scias ꝙ solatrū siluestre positū in emplo̓ tollit hoc vitiuȝ: ⁊
silr̓ faciūt folia capparis ⁊ ablutio faciei: ⁊ silr̓ eruca aq̄ cō
tusa ⁊ emplr̓ata ꝑ noctē si mane lauet̓ cū tepida ⁊ frumētuȝ
coctū cū sqngibin delet pustulas faciei. ¶ Dicūt. lauet̓ fa/
cies cū aceto sqllitico de sero ⁊ supponat̓ vngm qd̓ sic fit. ℞.
piretri nigelle ellebori nitri. añ. ʒ. ij. ⁊ incorporent̓ cū terbē
tina ⁊ mane lauet̓ cū aq̄ ordei, in q̄ sit decocta radix raffani.
¶ Vngm bonū. ℞. cāphore. ʒ. j. boracis farine ciceꝝ nigro
roꝝ. añ. ʒ. iiij. incorpent̓ cū melle ⁊ oleo ros. ⁊ illiniat̓ de se
ro: ⁊ mane fiat ablutio cū aq̄ furfuris. ¶ Vngm qd̓ i ꝑmis
diebus inunctū pustulas auget: sȝ deīde eas aufert. ℞. san/
guinis porci recētis cere ⁊ baccaꝝ lauri. añ. ʒ. ij. sulfuris vi
ui ⁊ argēti viui extincti. añ. ʒ. iij. cerusse. ℥. ß. lytargirij. ʒ. ß.
aceti vini albi. ℥. j. cāphore. ʒ. j. ß. olei ro. ℥. j. ß. fiat vngm quo
de sero facies illiniat̓ ⁊ mane lauet̓ cum vino albo tepido.
¶ Illinitio vtilis. ℞. aq̄ ro. lib. j. ⁊ aque foliorū. al's. floꝝ li/
lij celestis. lib. ß. misceant̓ ⁊ in eis ponant̓ pulueres sulfuris
cāphore ⁊ ossis scipie. añ. ʒ. ß. ⁊ ponant̓ in vase vitreato sub
sole: bñ tñ obturato, ⁊ oi die multotiēs ꝯq̄ssēt̓ ⁊ post mēseȝ
fiat illinitio sepe cū ea. ¶ Vngm vtile. ℞. olei d̓ vitellis ouo
rū ⁊ olei de frumēto ⁊ olei de raffano. añ. ꝑ. j. ⁊ olei de seie
citri. al's. cotti ꝑtes. ij. ⁊ misceant̓ ⁊ ad oēs. ℥. iiij. ipsoꝝ mi/
sceant̓ pulueris ossis scipie. ʒ. iij. sulfuris viui. ʒ. j. ß. ¶ Aliđ
qd̓ pustulas grossas ⁊ turpissimas inunctū in ꝑmis multi/
plicat: sȝ postea eas delet. ℞. cere noue. ℥. ij. baccarū lauri.
℥. ij. sanguis porci recētis. ℥. vj. sulfuris argēti viui extincti.
añ. ℥. iiij. cerusse lytargirij. añ. ℥. ß. aceti vini. ʒ. j. cāphore. ℥. j.
ß. olei ros. qd̓ sufficit vt fiat vngm qd̓ sero inungat̓ ⁊ mane
lauet̓ cū vino albo calido. ¶ Illinitio vtilis q̄ in breui tꝑe
tollit ruborē ⁊ pustulas ⁊ oēm ipsoꝝ saniē siue virulentiā
desiccat ⁊ faciē perlustrat. ℞. aquā roseā ⁊ in ea dissolue sul
fur viuū ⁊ illine ex ea faciē. x. dieb9 quolȝ sero: ⁊ post dies
fiat eius illinitio rarius. ¶ Illinitio optima. ℞. boracis.
ʒ. ij. farine ciceꝝ rubeoꝝ. ʒ. ij. cāphore. ʒ. j. subtilr̓ trita mi/
sceant̓ cū succo cepe aut melle despumato ⁊ fiāt inde troc̄. ⁊
desiccent̓ in vmbra. Et cū vti volueris distēꝑent̓ cū succo ꝑ
dicto vel melle ⁊ illiniant̓. ¶ Q, si pustule fuerint cū calita
te ⁊ vlceratione pone saponē nigꝝ de sero sup̱ pustulas ⁊ di
mitte vna hora: ⁊ postea laua cū aq̄ ꝯcoctiōis polipodij ro.
⁊ postea vnge faciē cū vnguēto qd̓ sic fit. ℞. olei ro. ℥. iij. ce
re. ʒ. ij. ⁊ liq̄fac ad ignē ⁊ depone ab igne ⁊ icorꝑa cū eis ce/
russe. ʒ. j. ß. bñ agitādo ⁊ cū īfrigidatū fuerit incorꝑa cū eis
vinū ⁊ albumen oui ⁊ post. ℥. j. argēti viui ⁊ extincti ⁊ vte/
re mō ꝑdicto quousq̧ pustule amote fuerint. Et post earū
amotionē nō fiat amplius suppō saponis. ¶ Aliud qd̓ est
magis alteratiuū acuitatis. ℞. succi limonū vel acetositatis
citri vel aranciorꝝ. ℥. vj. ⁊ cerusse q̄ȝtū sufficit ad incorporā/
dū dictū succū. postea ꝯficiat̓ cū eis argēti viui extincti. ℥. ß.
⁊ fiat inūctio cū eis post eaꝝ ablutionē cū sapone. nā cōso/
lidat pustulas vlceratas. ¶ Aliud ad idē expertū. ℞. radi/
cū alkekingi ⁊ ossis scipie. añ. ℥. ij. ⁊ assūgie porci recētj lib.
j. ⁊ aceti. ℥. j. fiat vngm quo de sero inūgat̓ ⁊ mane lauet̓ cū
aq̄ vio. ¶ Aliud vtile ad pustulas ruta agrestis sicca pulue
riçata subtilr̓ ⁊ cū butyro mixta locis rubeis pustulosis il/
liniat̓ ⁊ dimittat̓ per noctē. mane si loc9 inflat9 ⁊ aliqualr̓
vesicatus inuenit̓: tūc sup̱ vesicas ponāt̓ folia caulis ⁊ ema
net ex illis aq̄. Et postq̄ȝ sic factū fuerit plurib9 vicib9 in plu
rib9 dieb9 vngas loca cū vngto qd̓ sic fit. ℞. butyri cāpho
re boracis argēti sublimati euforbij olibani ossis scipie gū
mi arabici sarcocolle aluminis iameni. añ. ꝑtes eq̄les. ⁊ co/
aguli leporis ꝑtē mediā. terāt̓ terēda ⁊ in aq̄ ros. madefiāt.
Et postea accipe. ij. vitellos ouoꝝ parūper coagulatos in
aq̄ feruēti ⁊ cū eis ꝑdicta incorꝑa. Cū opus fuerit de ꝑdcō
parū dissoluat̓ in aqua ros. ⁊ illiniat̓. ⁊ fiat hoc frequēter.
¶ Quidā dicūt. infallibile eē vngm hoc. ℞. sulfuris. ℥. j. ar
genti viui extincti succi edere terrestris. añ. ℥. ß. succi lapatij

⁊ fellis porcini. añ. modicū. ⁊ cōficiant̓ cū sepo arietino vel
yrcino. ¶ Et dicūt. ꝙ ad guttā rosaceā inueteratā ȝ valet h̄
vngm. ℞. piperis ⁊ boracis. añ. ꝑtes equales pulueriça ⁊
distempera cū succo cepe ⁊ melle ⁊ vtere.

¶ Cura aūt mēdosa est palliās ⁊ occultās ad tēpus guttam rosaceā faciei. Et cōplet̓ cū appositione vētosaꝝ retro ⁊ sub mēto cū scarificatiōe deīde cum emplr̓atione loci de puluere soleaꝝ antiquaꝝ cōbustaꝝ mixto cū melle. hec enim cura facit occultare guttā rosaceaȝ ad tēpus: ita ꝙ ēt aliqñ vsq̧ ad annum nō redibit: ⁊ deinde iteretur. — *Cura me-dosa.* (margin)

¶ De pāno maculis ⁊ asperitate faciei.

Annus faciei est macula q̄ plr̓m accidit
mulieribus ꝑgnātib9 in puer/
perio. Et tollunt̓ pāni ⁊ macule de facie si laue
tur facies cū aceto in quo dissolutū fuerit lytar
giriū: ⁊ postea cū aq̄ salsa mixtū aut cū aq̄ que
sic fit. ℞. tartari cōbusti. lib. j. masticis. ℥. j. camphore. ℥. ß.
pistent̓ ⁊ cū albuminib9 ouoꝝ incorporent̓ ⁊ ponantur in
alambico ⁊ distillent̓. Illiniat̓ facies cū oleo siue aq̄ tarta/
ri: aut cū oleo de frumēto. ¶ Aut liniat̓ cū vnguēto h̄. ℞.
olei amigdalarū dulciū. ℥. j. mellis. ℥. iiij. yreos. ʒ. ij. boracis
ʒ. ß. incorporent̓. ¶ Et facies vtilr̓ fricat̓ cuȝ farina mixta
cū melle: Et vitellus oui assat9 trit9 sup̱ faciē posit9 abster/
git eā ⁊ oēȝ maculā ab ea vtilr̓ amouet. Fel galline inunctū
tollit maculas ⁊ oleū d̓ vitellis ouoꝝ est vtile. Et semē altee
siue viride siue siccū cū aceto ⁊ oleo tritū ⁊ ꝑmixtū maculas
abijcit. ⁊ saliua matutina bñ opat̓. Radix brionie aut yreos
trita cū oleo ⁊ iducta pānū delet. Et aq̄ casei illinita ⁊ bibi/
ta. Et radix brionie mixta cū orobo ⁊ fenug. mūdificat ⁊ ab
stergit ⁊ aufert pānū ⁊ vestigia nigra. ⁊ sāguis leporis inū
ctus maculas nigras ⁊ pessimas abijcit: ⁊ idē facit sanguis
tauri: ⁊ aq̄ sublimata de folijs ⁊ florib9 brionie maculas ni
gras ⁊ pessimas tollit ⁊ lētigies. Dixit ꝙ absinthiū cū mel
le mixtū oēs maculas faciei fugat. Aq̄ sublimata ex florib9
fabaꝝ faciē ⁊ oia mēbra mūdificat subtiliat ⁊ clarificat cuȝ
ea lauant̓: ⁊ maxe remouet maculas colicas. Et succ9 limo
nū illinit9 idē opat̓. ¶ Pone oua itegra in aceto fortissimo
⁊ dimitte in eo donec ampulle fiāt: deīde. ℞. albuginē ouo
rū ⁊ misce cū melle ⁊ sero illine ⁊ mane micā panis frica: ⁊
postea cū aq̄ laua ⁊ cutē mūdat ⁊ ꝑlucidā reddit. ¶ Aliud.
℞. lytargirij lib. j. tere subtilissime ⁊ decoq̄. in. viiij. lib. ace
ti boni vsq̧ ad ꝯsūptionē 3e ꝑtis: postea dimitte refrigera/
ri ⁊ cola ꝑ filtrū. Et iteꝝ. ℞. salis gēme. ℥. j. ⁊ decoq̄ in nouē
lib. aq̄ clarissime ad ꝯsūptionē 3e ꝑtis ⁊ dimitte refrigerari
⁊ cola. Deinde. ℞. de dcā aq̄ ꝑtes. ij. ⁊ de dicto aceto ꝑtē. j.
⁊ ꝑmisce ⁊ coagulabunt̓ silr̓ vt lac: ⁊ de isto illiniat̓ sepe pā/
nus ⁊ ois macula et serpigo vbicūq̧ fuerit tolletur totalr̓.
¶ Alij cōficiūt aquā aliā sic. ℞. aluminis de rocho et tarta
ri vini albi. añ. ℥. iij. et pone in media 4a aq̄ calē et dimitte
aliquātulū: postea cola ꝑ filtrū. Et. ℞. lytargirij pulueriça/
ti. ℥. vj. et pone in lib. iiij. ß. aceti boni ⁊ bulliāt donec rema
neant ꝑtes due: deinde dimitte refrigerari: deinde cola per
filtrū ⁊ misce cū illa aq̄ ⁊ vtere. ¶ Succo artanite vtilr̓ il/
linit̓ facies. tollit. n. maculas ⁊ faciē lucidā reddit. ⁊ aqua
sublimationis caprifolij est bona faciei. ¶ Ad faciē mūdi
ficādā. dixit sabor. fiat illinitio cū fabis lupinis ⁊ orobis ⁊
seminib9 melonis in cinerib9 excorticatis ⁊ amido cuȝ aq̄.
¶ Joānitius. mala ⁊ turpia vitia de facie tollit ista illinitio
℞. amig. excorticataꝝ numero sex: thuris albi. ʒ. j. çuccari
q̄ȝtitatē cōpetētē: ⁊ fac illinitionē cū eis ꝑ dies septē. Mun
dificatiuū faciei vtile. ℞. farine similaginee ⁊ ciceꝝ alborū
⁊ fabaꝝ amigdalaꝝ dul. ⁊ dragaganti. añ. ʒ. ij. brionie. ʒ. j.
ꝯficiant̓ cū albumine oui ⁊ fac trocis. ⁊ sicca. ⁊ cū volueris
line vnū ex eis sup̱ faciē cū aq̄ ordei: ⁊ dimitte ꝑ duas horas:
⁊ postea laua cū aq̄ sulfuris. al's furfuris. ¶ Aliud ⁊ vtile.
℞. radicū serpētarie: ⁊ deīde fac eā in frusta ꝑua ⁊ sicca eaȝ
in sole: postea puluerē fac ex ea subtilissimū ⁊ misce ipȝ cuȝ

Cura m… dosa.

aqua ros. ⁊ dimitte siccari in sole: postea iterum tere ⁊ adde ei quantum est tertia pars ipsius de cerusa: ⁊ iterum incorpora cum aqua rosa. ⁊ exicca: deinde iterum tere ⁊ adde modicum pulueris ossis scipie: ⁊ illiniatur cuꝫ eis facies dissolutis in aqua ros. ¶ Asperitatem cutis ⁊ faciei remouet oleum radicum inunctū ⁊ oleum amigdalarum dulciū ideꝫ facit. Et oleū etiam amigdalarum dulcium: ⁊ oleum de frumento. ¶ Et ex vtilibus est vt fiat fomētatio ⁊ humectatio cum aqua calida: deinde illiniatur locus fricando cum puluere pumicis vsti vel non vsti mixto cū melle. ¶ Aliud bonum. ℞. cere ⁊ pinguedinis hyrci. aā. lib. 5. medulle cerui. ℥. ij. olei viol. ℥. iij. ⁊ liquefac ad igneꝫ: ⁊ postea permisce cū eis depositis ab igne quattuor vitellos ouorum, postea incorpora cum eis myrrhe. ℥. 5. ⁊ vtere. ¶ Et asperitatem a sole vel a vento factam remouet vnguentum quod sic fit. ℞. sepum ceruinum ⁊ in aqua bullire fac ⁊ liquefactum sup aliā aquam cola deinde manibus agita: deinde in mortario. ℥. i. cristalli puluerizati pistando cum eo incorpora ⁊ cerusa ⁊ venicis. aā. ℥. 5. ⁊ vtere. Custodit faciem ⁊ manus a sole ⁊ vento ⁊ frigore. ¶ Dixit Auic. illinitio facta cum albumine oui aut cum aqua gūmi. s. arabici vel dragaganti, sicut dixit Rasis. 25. continentis. dragagantū dissolū cuꝫ albumine ouoꝝ: ⁊ ipsa albugo prohibet adustionē solis ⁊ vēti. Et adeps ceruinus prohibet vstionē solis ⁊ factam tollit ⁊ flauescit. Infunde similam in aqua ⁊ cola eam ⁊ permisce ipsam cum tātūdem de albumine oui ⁊ illine quotiēs adusta fuerit facies a sole vel vento, ⁊ postea lauetur.

¶ De coloranda facie. Cap. xvij.

Dispositiones faciei quedam sunt ei naturales ⁊ quedam sunt ei preter naturam. Et que naturales sunt conseruari debēt si pulchre fuerint: decorari vero turpes: plerūqꝫ enim colorē faciei naturaliter ei inherentem vt pulchram amenam albedinē custodire licet turpem vero colorem cuiuscūqꝫ modi vt superfluaꝫ albedinem vel rubedinem naturaliter faciei alicuius inherentem palliare non licet: quāuis ars decoratiua illud agere doceat. ¶ Dispositiones vero faciei preter naturam euenientes ⁊ corrigere ⁊ amouere licet, ⁊ ars hoc facere docens curatiua vocatur. Et hec ars quāuis licita sit: non tamen nisi gratia honestatis. Propterea Gal. primo meimir. quecunqꝫ in delitijs existentes decorant seipsas nulli⁹ earum deprecanti aliqd̄ tale farmacum sibi dare feci quecūqꝫ honestiores fuerint ⁊ senij ⁊ turpitudinis vitia effugere cupientes: ⁊ ne a suorū maritoruꝫ eriperentur molestijs aliquibus cōsului. ¶ Cum igitur color faciei preter naturā malus fuerit scias illud esse aut causa alicuius egritudinis in corpore existentis colorem naturalem a corpore ⁊ facie auferentis ⁊ feduꝫ inducentis: ⁊ tunc illam egritudinē curare ⁊ amouere oportet. ¶ Aut scias illud esse causa sanguinis in corpore existētis qui est aut qui fuit aut erit malus ⁊ infectus a seipso aut ratione alterius humoris secum mixti. Et opꝫ tunc sanguinem euacuare corruptum ⁊ ab inficientibus ipsum humoribus mundificare cū eis que ex dictis multotiens nota sūt. Et de conuenientibus in h̄ dixit Auic. sunt trifera minor ⁊ mirabol. Et mirabolani kebuli. dixit Judeus proprie habent rubificare colorem magis qꝫ trifera. ¶ Aut erit quia sanguis in corpore est paucus aut grossus. Et tunc oportet sanguinem laudabilem subtilem generare ⁊ ea que ipsum dilatent ⁊ ad cutem peruenire faciant exhibere. Sanguis nāqꝫ bonus cum generatur ⁊ multiplicatur ⁊ aspergitur. dixit Auicenna. consequitur ipsum omnis locus aut consequitur ipsum omnem locum. s. interiorem ⁊ exteriorem ⁊ quālibet particulam. Et res bonum ⁊ subtilem sanguinem generantes ⁊ ipsum multiplicantes sunt cibi boni ⁊ subtilis chimi generatiui sumpti in quantitate artificio ⁊ ordine qd̄ bene digeri possint. ¶ Et ex istis que multiplicant ipsum sunt cicer aqua carnis oua sorbilia ⁊ vinum odoriferuꝫ. Et de expertis. dixit Auicenna. est vt bibatur diebus cōtinuatis in ieiuno vinum ⁊ lac. Ait. n. Rasis. 25. continentis. ꝙ bibere de mane per dies de lacte ⁊ vino venustat faciem. Et in dactilis ⁊ caricis est proprietas generandi sanguinem subtilem ⁊ expandendi ipsum ad cutem: propterea dixit Auicenna. si color alicuius conualescentis turpis fuerit ⁊ voluerit, vt reuertatur ad colorem pristinum iuuabitur cum ficubus siccis ⁊ aqua dactilorum immaturorum: ⁊ de dilatantibus ⁊ spargentibus sanguinem ad exteriora. dixit Auicenna. sunt sicut halasce ⁊ piper ⁊ ciperi ⁊ agare. cum ponuntur in cibis. Et sicut crocus cum vino coctus, multus tamē vsus croci tingit sanguinem. Et ysopus ⁊ similia., ysopus enim sicca sumpta cum vino sanguinem mundificat ⁊ ad exteriora spargit: ⁊ sic colorem clarificat. Aut. ℞. ysopi. ʒ. ij. ⁊ croci. ʒ. 5. cum zuccaro. ⁊ ponitur inquit Ruffus. frequens comestio caulium venustat colorē. Dixit Paulus. potus vini boni bonū colorē efficit. Dixit. yerapigra gūmi cerasoꝝ mane sumptus cuꝫ vino lymphato colorem malum rectificat. ¶ Et quando ꝑpter frigiditatem ⁊ opilationem venaꝝ in capitibus accidit color malus. Tunc confert assa assumpta de mane cū sorbili s̄m q̄titatē ciceris. Nā calefacit ⁊ aperit ⁊ sanguinē ad cutē portat. 25. continentis venustat colorem potata cū aqua granatorū dulcium. Et vtenduꝫ est in cibis radice ⁊ porris. Dixit de oleribus cōuenientibus sunt raffanus porrum cepe allium ⁊ caulis ⁊ ꝑprie assiduatio eius. ¶ Electuariū vtile ad venustandum colorem corporis ⁊ faciei. ℞. rorismarini ⁊ menthe. aā. ⁊ confice cum melle despumato cocto dum aliquantulū sit durum. ¶ Dixit Rasis. 5. epidimiarū. Ira aut impetus rubificat colorē: vnde toto studio laborans ipsum colorē habere prouocetur ad hoc cum subtili ingenio cum luctatione facta cū eo vt appositione in disputatione ⁊ cum venatione canis ⁊ rixa gallorum ⁊ similibus: qm̄ hmōi sollicitudinibus inducitur manatio sanguinis ad supficiē cutis subito. Sed gaudiū ⁊ letitia inducunt manationem eius paulatim: ⁊ tunc sanguis expandet in toto corpore. Et dixit. tollit infectum colorem faciei ⁊ citrinū gaudium ⁊ cibus delectabilis. Et Aui. dixit. iracūdia ⁊ ira ⁊ alteratio ⁊ exercitium tēperatū ⁊ luctatio ⁊ gaudiū ⁊ letitia ⁊ qd̄ asperare aliquid delectat de actionibus ⁊ operationibus ⁊ cantilena cū instrumentis ⁊ gaudere ⁊ sedere cum pulchris mulieribus decenter indutis ⁊ aspicere aspectus litigantium de pugnatoribus in victoria ⁊ similia, sanguinē ad cutem dirigunt ⁊ colorem clarificant. ¶ Et adiuuāt ad venustationem ea que trahunt sanguinē de interiorib⁹ ad exteriora sicut sunt fricationes totius corporis. al's. faciei totius. Dixit Rasis. vbi supra. si in membro aliquo tollitur color vtendū est fricatiōe eius ⁊ rubificatione ⁊ illinitione cū pice ⁊ motibus eius moderatis ⁊ suspensione. Et maxie conuenit fricatio cū medicinis abstersiuis leuibus: ⁊ aliqñ rubificatiuis s̄m ꝯditiones mēbri ipsius. ⁊ abstergētia maxime necessaria sunt qñ cutis in se esset infecta sordida aut multū grossa. nā talis cutis nō recipit de facili colorē bonū etiam a sanguine bono ⁊ multo. ¶ Sunt aūt ex mundificātibus ⁊ de abstergētibus leuibus que ꝑprie ꝯueniunt delicatis iuuenibus cōe est colatura furfuris positi in aq̄ bullienti. Et aqua cal'a in qua positū fuerit ordeū confractū. aq̄ decoctionis caricarū. Ouū coctū durum ⁊ totū inter man⁹ malaxatum. Aqua lactis. pānus lineus leuis in aqua calida madefactus. Colatura infusionis farine fabarū cicerū ⁊ oroboꝝ lentium risi vel amidi. Et fricatio cū ficubus siccis aut cum carne ostracorum ⁊ fricatio cum amigdal. dulcib⁹ vel amaris excorticatis: ⁊ similia. ¶ Mundificatiua vero fortia sunt sicut olibanū mastix rasura eboris mel glutē pisciū cortex oui bdelliū yreos radix cucumeris asinini medulle seminū cōium frigidoꝝ radix serpentarie litargirium semen radicis ossa vetusta baurach ⁊ silia. ¶ Et mundifican/

Color faciei mal⁹ preter naturā multas habet causas.

Dicendū erat q̄ ex medicinis mundificātes infectionē cutis iuuenib⁹ delicatis ꝯuenientes

tia mediocria sunt sicut decoctio fenugreci decoctio mellilo
ti os scipie spume supnatans in colatura aceti in quo modi/
cũ bullierit cerusa puluerizata, ⁊ decoctio vngule vitulorũ.
Dicunt ꝙ saphyrus gestatus in anulo bonũ colorẽ gestanti
prestat. Et dr̃ ꝙ radix yringorũ collo gestata sua ꝓprietate
corporis ⁊ faciei decorũ prestat colorẽ: gluten piscium disso
lutũ in aqua faciem dilucidat ⁊ spasmũ ⁊ contractiones ex
siccitate humectãdo tollit. Et qñ necessarie sũt medicine for
titer sanguinẽ trahẽtes supraposite faciei ꝓdest cepe lilij ⁊
eruca cũ melle ⁊ bulbus ⁊ similia; verũ tñ hmõi cum diu di/
mittunt̃ vlcerant cutẽ. Et ideo cũ volueris solũ rubificare
dimitte paruo tẽpore vsq̃ ad sex horas. Si aũt volueris vl/
cerare ⁊ cutẽ excoriare dimitte pluri tp̃e. Et scias hmõi vlce
ra que eueniũt per dictas medicinas sanari illinitio facta cũ
litargirio ⁊ tollit vestigia eorũ. Et slr̃ vnguentũ de lilio qḋ
dicet̃ in sequẽti capitulo. Et dolorẽ aut punctionẽ si fecerũt
predicte medicine vel alie vstiue vel vritiue sedat illinitio fcã
cum succo radicũ lilij mixto cũ albumine oui crudo ⁊ oleo
viol̃. nenufarino vel papauerino. ¶ Cum mulier faciẽ deco
rare voluerit primitus oꝫ eaꝫ stuphare supra vaporẽ aque,
deinde cũ sapone lauare dissoluto in aqua tepida elicita per
distillationẽ florum fabarũ lilij aut sambuci aut lambrusce
deinde exiccetur: ⁊ deinde illinita cũ aqua gumerea ⁊ dimit
tat̃ per noctem ⁊ de mane lauet̃ cũ aqua furfuris aut viol̃.
⁊ stet tunc facies modicum cooperta cũ panno, postea si vo
luerit colorare poma maxillarũ liniant̃ poma ipsa cũ aqua
in qua modicuꝫ de rasura ligni brisilij sit tẽperata. Succus
radicis brusi inunctus rubificat. ¶ Modus dealbandi fa/
Dealbantia faciẽ. ciẽ. ℞. dragagantũ albũ ⁊ pone in aqua ros. donec aqua in
grossescat, postea cola eã ⁊ in colatura pone faldellas de bõ
bace carminato ⁊ desicca eas imbibitas in sole. Et cũ vti vo
lueris madefac vnã ex eis cũ sputo ⁊ sup faciẽ duc. ¶ Mo/
dus alius. facies cũ aqua ⁊ sapone prius lauet̃ ⁊ cum subti
li panno exiccet̃: deinde illiniat̃ cum vnguento qḋ sic fit. ℞.
radices vtriusq̃ serpentarie. añ. ⁊ tere eas in mortario ⁊ di/
stempera cum aqua calida ⁊ cola per pannũ bene agitando
⁊ dimitte per noctẽ residere vnã mane suauiter aquam sup/
natantem abijce, ⁊ aliam aquã calidam infunde ⁊ agita be/
ne ⁊ iterum dimitte residere ⁊ aquã postea abijce: ⁊ aliã in/
funde ⁊ sic facies quinq̃ dieb⁹ vt reprimatur ois earũ acui
tas ne possit faciem ledere: postea aquã abijce ⁊ radices ad
solem desicca. deinde. ℞. ceruse partes. iij. cãphore baurach
⁊ gummi arabici. añ. partẽ vnam ⁊ distempera boracem cũ
aqua rosata manibus fricando: postea ipsa ⁊ alie res dicte,
⁊ ipse radices optime puluerizate cũ aqua misceantur. Cuꝫ
autẽ faciem dealbare volueris de predicto ad quãtitateꝫ fa/
be sume: ⁊ cum pauca aqua frigida inter manus liquefac: ⁊
cum ipsis ambabus manibus fricando faciem illinire ⁊ du
rabit ista dealbatio tribus diebus. ¶ Uigesimoquinto con
tinentis. Lauatorium albificans ⁊ venustans eaꝫ valde. Re
cipe chimolee rotulum vnum yreos. ℥. i. nitri assi cypressi ⁊
spice. añ. ℥. s. confice cũ aqua ros. vel frigida ⁊ faciem illine.
Amplius socula multa pñi possunt. Sed ipse matrone mul/
ta noscunt que eis relinquo.

¶ De lentiginibus. Cap. xviij.

Entigines dixit Auic. est sanguis
fluẽs in cute aut
propter sanguinẽ egredientẽ ex orificio vene fa
cientẽ aperire ⁊ euomere aut per scissuram eue
nientẽ vene ex percussione casu, ⁊ similib⁹: aut
propter aliud, scilicet propter dilatationem pororum vene
resudat sanguis extra venam positus sub cute suffocat⁹ ibi:
⁊ apparet in loco illo color eius ⁊ figura ipsius: verum ta/
men cum sanguis extra venã positus sub cute est corpulen/
tus siue grossus ⁊ vnitus vocatur sanguis mortuus: ⁊ di/
ctum est de eo supra. Cum autem fuerit subtilis vaporosus
⁊ sparsus cutem inficiendo vocatur lentigo. ¶ Dixit Aui/
cenna. iste color sanguinis qui est ad rubedinem decliuis ⁊
rubedo eius est splendida ⁊ lentigo. Iste vero qui est ex ipso
sanguine lenitus ⁊ aspersus super superficiẽ cutis vocat̃ pã
nus, quamuis nominẽt econuerso. quidam ponunt illud qḋ
non est sparsum: ⁊ est in figura rotundum pannum. Et cuꝫ
econuerso nominant brasan. Et Auicẽ. per pannũ hic intel/
ligit sanguinem mortuũ. ¶ Dicunt. ꝙ lentigo est duplex. s.
parua ad quantitatem lentis que nominatur barasen. Et
scias ꝙ sanguis faciens lentigines est flegmaticus siccus de
clinans ad materiam melancolicam. ¶ Dixit Halyabas no
no theorice. lentigines fiunt ex vapore sanguinis melanco/ Lẽtigies ex q̃ mãfi aut ⁊ q̃re magis in vno loco q̃ꝫ in alio.
lici adusti: ⁊ hinc sumitur causa quare lentigines maxͤ fiunt
in rubeis ⁊ colericis ẜm habitudinẽ, quia in eis maxie san/
guis aduritur ⁊ cõuertitur in vaporeꝫ, ⁊ quia de natura va
poris est petere sursum ⁊ ascendere ad caput ⁊ ad faciem:
hinc est ꝙ lentigines maxie apparent circa caput. Et q̃ par
tes genarum sunt rariores alijs partibus faciei: hinc est ꝙ
quamuis ad eas plures vapores perueniant: non tamen in
eis retinentur: sed respirant ⁊ euaporant ⁊ lentigines parũ
fiunt. Sed quia partes frontis sunt magis depresse ⁊ obtu/
se vapores in eis non sic recipiuntur recepti tamen magis
retinentur: hinc est ꝙ in fronte non multum manifestãtur.
⁊ quia partes circa nares existentes mediũ tenent inter pre/
dictas in raritate ⁊ densitate, hinc est ꝙ multi vapores reci/
piuntur ⁊ multi retinentur. ⁊ ideo lentigines magis manife
stantur q̃ꝫ in alijs partibus faciei, manifestantur etiam pre/
cipue propter eandem causam in collo ⁊ in gula ⁊ superiori
bus partibus thoracis ⁊ manibus: breuiter in omnib⁹ par
tibus aeri discoopertis: quia frigus aeris coartat vapores
interius. ¶ Dixit Auicẽna. multoties accidit habenti lenti/
gines scissura labiorũ. ⁊ hoc propter siccitatem complexio/ Uide ꝙ qꝛ lẽtigines hñtibus multotiẽs accidit scissura labiorum.
nis sue que sic facta est ex dicto vapore sicco sursum eleuato.
¶ Signa nota sunt per visum ⁊ relationem.
¶ Dixit Auicenna oportet vt properet ad curationẽ omni/
um illorum sanguinis mortui lentiginis ⁊ baraсen antequã
vehemens fiat nigredo sanguinis ⁊ denigretur: quia post
illud cura eorum est difficilis. ¶ Dixit Auicẽna. ꝙ folia
mandragore fricata super lentigines ⁊ alia vestigia hebdo/
mada sanat vna. ¶ Oleum amigdalarum amararum con/
uenit lentiginibus inunctũ. ¶ Et similiter sisimbrium co/
ctum vel crudum superpositum. ¶ Succus vngule caballi
ne sepe illinitus curat lentigines. ¶ Oleum de semine cotti
inunctum vtile est lentiginibus. ¶ Cortices peduꝫ gallina
rum ⁊ pullorũ admoti ab eis per impositionẽ eorum sub ci
neribus calidis dũ adhuc sunt calidi lentiginibus superfri/
cantur. ¶ Et stercus columbinum dissolutum cum aceto ⁊
illinitum lentigines ⁊ impetigines: ⁊ alias maculas tollit.
¶ Radix brionie assa ⁊ pistata cum farina orobi ⁊ fenugre
ci incorporata ⁊ superposita mundat faciem a lentiginibus
⁊ omnibus maculis nigris. ¶ Dixit Ysaac lentigines ⁊ im
petigines cum succo pomi citrini destruuntur. Cuius signũ
est ꝙ panni in incaustro madefacti si confricentur ad pristi
num redeunt colorem. ¶ Fac puluerẽ de radice serpentarie
osse scipie ⁊ olibano ⁊ de eo cum opus fuerit cum pauca aq̃
distempera ⁊ sero faciem ⁊ manus ⁊ partes lentiginosas fri
cando illine: mane laua cuꝫ aq̃ furfuris. ¶ Decoque in ace
to fortissimo semen sinapis fel caprinũ ⁊ fel caponũ ⁊ vitel/
los ouorum ⁊ laua cum illo aceto sero, ⁊ mane laua cũ aq̃
calida. Aut simili modo lauetur cum aceto in quo bullierit.
¶ Aut vngat̃ facies cũ melle mixto cũ puluere peucedani
⁊ dimittatur sic per dieꝫ ⁊ noctẽ: postea lauetur cũ aqua fur
furis. ¶ Aut distempera succũ serpentarie cum lacte asine
⁊ sanguine passerinoruꝫ ⁊ fiat lotio cũ eis. ¶ Aut. ℞. amig
dalarum amararum partes tres: seminis angurie partes
duas: argenti viui extincti partem vnã: mitte omnia in mor
tario ⁊ cum pistello diu terendo incorpora ⁊ de sero vnge ⁊
mane laua cum aqua furfuris.

¶ De prohibitiōe rugaꝝ ⁊ curatione factarū. Cap. xix.

Dicunt quidā ꝙ si hō vel mulier sepe vtat̃ balneo ⁊ balneatione cum aqua cuius vna medietas sit aqua pluuialis: ⁊ altera sit aqua clara dulcis: ⁊ in q̃ bullite sunt radices yringorum ⁊ calx de corticibus ouorum miliuꝫ ⁊ balaustie non rugabitur facies eius vnq̃. Et dicunt. ꝙ si sumant̃ vinū album ⁊ aqua casei ⁊ bulliant in eis de corticibus granatoꝝ: donec deficiat medietas ⁊ vngatur de residuo facies sepe prohibebitur euentus rugationis ⁊ ꝯtractionis faciei ante tp̄s. ¶ Dicunt. ꝙ si quis frequenter vsus fuerit sisamo in cibis suis ⁊ inungi cū oleo eius aut oleo lilino recedent ruge ab eo. ¶ Linimentū quo facies illinitur vtiliter si fiat tribus diebus cōtinuis qualibet die ter sic fit. Infūde radicē cucumeris asinini subtiliter puluerizatā in aqua casei ⁊ dimitte in ea postea cū ea bene prius agitata fuerit illine faciem ⁊ dimitte per se siccari: postea laua cum aqua frigida. tollit. n. rugas ⁊ oēm maculaꝫ. ¶ Aliud vtile. sumatur litargirium ruffum ⁊ dealbetur ⁊ permisceatur cū pinguedine anatis vel galline ⁊ cū oleo de semine lini ⁊ succo radicū canne ⁊ illine. ¶ Aut illiniat̃ facies de sero cū melle in quo bullierint radices spatule fetide contuse, ⁊ mane lauet̃ cuꝫ aqua calida. ¶ Si facies de sero vngat̃ cū succo gladioli siue yreos inuenit̃ mane cutis rupta ⁊ eleuata: ⁊ tunc sanabis eam cū vnguento lilij: ⁊ sic pluries agendo ruge cessabunt. ¶ Quidā aūt illiniunt cuꝫ succo spatule fetide ⁊ mane inuenit̃ consimiliter cutis rupta sanatur cum eodē vnguento. hoc aūt vnguentū scriptuꝫ est supra. cap. de desudationibus. ¶ Linimentū valens ad rugas ⁊ maculas faciei bonū reddens colorem eius. ℞. ceruse dealbate seu preparate partes quinq̃ margaritarū cristalli nitri boracis. an̄. ptem. i. camphore sarcocolle myrrhe clare argenti sublimati. an̄. ptem. s. terantur subtilissime: ⁊ postea molliantur super lapide marmoreo cum aqua ros. ⁊ postea fiant ex eis trocisci ⁊ seruentur: ⁊ cum necesse fuerit distēperentur cū aqua siue oleo tartari ⁊ fiat illinitio. ¶ Dicunt. ꝙ si cornu bouis vstum teratur cum aceto ⁊ oleo recenti diu agitetur ⁊ incorporetur si illiniat̃ facies mulieris multū inde iunior apparebit. ¶ Cerusa sic dealbat̃ siue preparat̃ teratur ⁊ distemperetur cum aqua limpida ⁊ per mensem ad solem calidum teneatur quolꝫ die colando ⁊ aquā renouando ⁊ dimittatur exiccari ⁊ coletur prius.

Preparatio ⁊ dealbatio ceruse.

¶ De saphati tinea ⁊ alijs pustulis capitis. Cap. xx.

Saphati 25° ꝯtinen. aliq̄n vocat̃ ipetigo capitis ⁊ a qbusdā vocat̃ tinea. Et apud vulgus lactitium vocat̃: aut q̄ plurimuꝫ lactentibus eueniat: aut q̄ eis eueniat pp̄ lactis acuitatē inducentē salsedinē in nutrimētū ipsoꝝ. Vn̄ materia nutrimenti efficit̃ putrida ⁊ viscosa. Et ꝙ ita sit demonstrat asperitas ⁊ tenacitas crustaꝝ saphati. nā asperitas significat sup̄ adustionē materie: ⁊ tenacitas super viscositatē eius ⁊ nostro ydiomate lactimen a lacte: vt dictū est. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ a qbusdam vocatur crusta siue scabies capitis. Et dixit. ꝙ saphati est de sūma bothor vlcerosoꝝ. Et cum ipse est incipiens est bothor parue: ita vt similent̃ formice: ⁊ sunt fixe ⁊ sunt ambulatiue multum manifeste sicut formica ambulatiua manifeste perambulat ⁊ sunt lenes ⁊ plane nō aspere ⁊ nō multū eleuate, ⁊ sunt lente. s. in accn̄tibus suis, ⁊ sunt diuerse in numeratione locoꝝ: q̄ sūt multe ⁊ multiplicis numeri: deinde post principiū ⁊ in ꝓcessu vlcerantur pp̄ materie acuitatē. Et fiunt sup̄ ea cruste pp̄ materie siccitatē ⁊ viscositatē: Et sunt ad rubedinē decliues: q̄ ad mordicationē aliqua portio sanguinis colerici trahit̃ ad locum. Propterea dixit Zoar. ꝙ saphati est egritudo rubedinis que accidit i carne: ⁊ ista rubedo est coloris pulmonis. Rubedo tn̄ eius variat̃ multū ꝫm intensum ⁊ remissuꝫ penes diuersitatē materie facientis ip̄m. Et apparet ista rubedo qn̄q̃ super ipsis bothor anteq̃ vlcerent̃ ⁊ in locis qui sunt in medio ipsorum qn̄q̃ apparet post vlcerationē in ipsis crustis a locis adiacentibus eis. ¶ Et qdam dicunt. ꝙ tinea ꝓprie est saphati. est. n. defedatio cutis cuꝫ crustis. sicut cum humido fluente cum casu capilloꝝ vel eorū diminutione cum fit in capite. Iam. n. vt dixit Gal. s. 6° epidimiaruꝫ. plurimū fit in capite: aliquādo tn̄ vt dicunt. accidit in alijs membris precipue inferioribus: ⁊ max̄ in cruribus. Zoar. tn̄ voluit ꝙ tinea sit passio grauior ⁊ difficilior ⁊ prolixioris curationis. ¶ Et Aui. diuidit saphati in duas spēs. s. in humidam ⁊ siccaꝫ. Unde dixit. saphati qn̄q̃ emittunt virus: ⁊ nominatur serengi siue saphati humida. Et qn̄q̃ incipiunt squāme sicce. s. ⁊ non emittunt virus ⁊ vocat̃ saphati sicca. ¶ Et Gal. de saphati humida posuit tres spēs: duas in p̄o meimir. ac primā vocat acaros: ⁊ est tinea cutis capitis subtilibus foraminibus perforatis quādam humiditateꝫ subtilem cum parua viscositate emittens. Et alia est predcē similis: sed eius foramina sunt maiora ⁊ latiora emittētia humiditatē fauo mellis similē. ⁊ tertia est inter predictas mediuꝫ tenēs: quā tetigit in lib. de apostematibus. Et est hn̄s foramina nō ita subtilia vt p̄ia spēs: nec ita lata: vt secūda a quibus fluit fauositas non subtilis vt aqua neq̃ grossa: vt mel fluēs ab vlcere fauoso. Et tetigit has tres spēs Rabi in 23ª particula. ⁊ oēs predicte tres spēs pn̄t appellari acoros ⁊ tinea. ¶ Halyabbas vero 8° theori. ponit plures spēs. ⁊ p̄ia est fauosa: de qua exit per foramina humiditas fauo mellis similis. Et scd̄a est ficosa in qua cōtinetur qd̄dā simile grāis ficuū: ⁊ hec est rotunda dura in qua est rubor in summitate eius. Et tertia est aquosa ex qua exit humiditas aque carnis similis per foramina minora q̄ꝫ que sunt a fauosa. Et quarta est vberosa similis papillis vberum mulierū cū rubore a qua humor fluit sanguini similis. Et q̄nta est lupinosa similis i colore ⁊ figura lupinis a qua q̄si cortices squāme fluūt albe ⁊ sicce. Et sub ista cōprehendit sextā que dr̃ furfurosa: a qua fluunt corpora subtilia ꝫm pl'in furfuri similia, inter que sunt aliquādo quedā corpora aliquātulū grossiora. Et iste due species possunt dici spēs saphati. Et ego vidi ābas simul cōtinentes caput ⁊ faciē totā barbam aures gulam ⁊ pectus ⁊ femur ⁊ pectinē. Et erant cū pruritu leui ⁊ patiens faciebat admouere cortices latos ⁊ subtiles sicut sunt cortices lupinorū: ⁊ a quibusdā ptibus ex omni leui tactu cadebant ptes minute sicut furfures ⁊ erant oēs iste squāme cineritij coloris: ⁊ cum remouebant̃ remanebant partes rubee sicut excorticate post quaꝝ amotionē ad paucas horas alie de nouo erant generate: ⁊ durauit ista passio sic mensibus duobus, deinde liberatus fuit. Et est ēt quedā spēs saphati sicce que nr̄o ydiomate rutiola vocat̃ vel ruffula multū eueniens pueris dum lactant̃. ¶ Dixit Aui. multotiēs. i. qn̄q̃ ⁊ nō q̄ frequēter apparēt saphati in hyeme. Nā poẛe est ꝙ aliqua mā in hyeme acuta ꝓpellatur ad cutē: sꝫ auferunt̃ velociter. Nam q̄uis frigiditas hyemis resolutioneꝫ ꝓhibeat: multū tn̄ mãe acuitateꝫ remittit, ⁊ eā inspissando desiccat. ¶ Et a saphati qdem qn̄q̃ est in capite vel alia pte ꝑ proprietatē: ⁊ qn̄q̃ per cōitatem ab alijs membris vel corpore toto. Vn̄ dixit Serap. ⁊ ponitur. 25. ꝯtinentis. quotiēs humores corporis fuerint boni, tunc impetigo. i. saphati in capite fit ex mā ꝓpria ei: sed ⁊ qn̄q̃ fit ex humoribus vel vaporibus ad locū defluxis. ¶ De causis sciēdū est ꝙ alie sunt intrinsece ⁊ alie extrīsece. Intrinsece sunt humores mali salsi nitrosi acuti ⁊ corrosiui qn̄q̃ subtiles quandoq̃ grossi ⁊ vt pl'm ex vtrisq̃ permixti qui aliquando faciunt hanc gn̄onē in vtero ante natiuitatē: ⁊ aliquādo generatur post natiuitatē ex malitia alterius regiminis. ¶ Dixit Auic. cā eius est humiditas mala acuta corrosiua que permiscet̃ sanguini. Et subdit. humores grossi mali. s. per adustionē dcē hūiditatis corrosiue sunt ēt causa quare grossuꝫ fit apostema ⁊ exiccat̃ subtile. Et intellexit ꝙ humores grossi mali p̄dicti

Saphati qdā ē hūida qdam sicca. ⁊ humida est triplex.

De cāis.

qñ continentur in cute capitis faciunt in ea apostema ꝛ bothor grossū cuius subtile exiccat: ꝛ nō exiccat: qꝛ resoluat: ẜ3 qꝛ virus subtile ab ea extra emittit. Et pdci humores sūt cā spērum saphati humide, verū tñ in pria eius spē humores sunt subtiliores ꝛ acutiores. ꝛ in scda grossiores ꝛ minꝰ acuti. ꝛ in tertia medio modo se hñt. Sed cā saphati sicce ē humor melācolicus siccus malus pmixtus humiditate colerici acute que est cā ꝙ expellat ad cutē ꝛ corrūpat ꝛ corrodat crustis grossis. Et hi humores qñ diu sunt in corpe vel capite preter cutē tenent locū cause añcedētis: ꝛ qñ sunt in cute actu causantes egritudinē tenent locū3 cause ꝯiuncte. Ex dictis patent ēt cause extrinsece que sunt malū regimen in sex rebus non nālibus precipue in cibo ꝛ potu.

Signa generis ꝛ ēt spērum primitiuarū nota sunt ex dictis ꝛ habent per visum ꝛ relationē. Et cu3 hoc etia3 saphati humida incipit cū pruritu mordicatiuo cogente ad scalpendū: postea intumescit locus ꝛ auget ꝛ foraminibus repletur ex quibus virus egredit. Et ẜm plurimū seqtur ad eā pediculorū multitudo. Et aliqñ generant sub crustis eius grossis vermes ꝛ cum procedit sentit fetor ex loco. ¶ Signa autem materierum nota sunt ex dictis in precedentibus. Nam si fuerit sanguinea erit in loco rubedo magis obscura ꝛ calor in loco inflammans ꝛ dolor ꝛ pruritus paruus ꝛ effluentia virus pauca. Amplius color virus fluētis sup mām significat ꝛ cōfirmatio cognitionis eius p ꝯsiderationē in regimine preterito ꝛ alijs particularibus ꝛ color in saphati sicca declinat ad citrinitatē viriditatē ꝛ nigredinē a qua nihil emittitur aut qd parū valde subtile in modū vrine. ¶ Et perducunt silr saphati oēs ad depilationē ꝛ casum capillor: ꝛ nō nisi pp corrosionē inducta3 in radices eor. Uerū tamen variat in hoc in plus ꝛ minus ẜm ꝙ mā est magis vel minus corrosiua. Et qñq3 perducunt ad alopitiam ꝛ tiriam: ꝛ qñq3 perducunt ad vlcerationē: que ꝓfundatur in cute ꝛ vsq3 ad carnē que est sub ea. Et maxime cu3 antiquat. ¶ Et scias ꝙ tinea de qua ꝓprie vulgus itelligit est saphati humida antiqua: que curā non recipit nisi cū difficultate. Et est scabies capitis cu3 squāmis ꝛ crustis coloris cineritij: ꝛ pilorū qñq3 euulsione: a qua humiditas egredit fedi odoris: ꝛ est horribilis aspectus. Et si aliqñ curatur dimittit in loco ruscam ꝛ ꝓuationē pilor. Et dicunt. dr tinea a tenendo: qꝛ sic tenet caput qd raro dimittit ipm. vel dicitur tinea a verme qui tinea dr. Nam sicut vermis ille corrumpit ꝛ corrodit res in qbus generatur: ita tinea corrumpit cutem capitis ꝛ radicem capillorū corrodit. Sed in veritate tinea isto modo sumpta cadit in caplo alopitie ꝛ tirie. ¶ Et saphati est prima spērum pustularū capitis: de qbus Aui. determinat. secūda autem species pustularum capitis vocatur ab Aui. beranti siue rachiati. Et dixit. ꝙ est de genere saphati male. ꝛ fortasse est illa que a vulgo tinea dicit. Et tertia species ab ea dr alchiachim. Et dixit. ꝙ sunt vlcera melica que apparent in crure ex ea materia ex qua fiunt varices. Et Rasis in diuisionibus. posuit vnam spēm quā vocat albuliati. Et ꝙ est vlcus cum bothor. i. bothor vlcerose cum crustis ꝛ cursu virus: ꝛ est filia saphati male. Et fortasse ista est scda species tacta ab Aui. ¶ Et scias ꝙ omnes pustule capitis quādo cōsiderant vt ledunt operationes sunt egritudines bothorales. Et vt sic de eis a multis auctorum determinatur in libris egritudinū capitis, sed quādo considerantur prout sunt horribiles aspectu deturpantes caput ꝛ fedum ipsum reddētes sic de eis terminat a multis auctorū in libris decorationis.

Dicit ꝙ oēs sapha ti pducūt ad casum capillorū pp corrosionē iductam.

Cura.

Et scias ꝙ Rasis. 25. ꝯtinētis. posuit ordines in spēbꝰ saphati q̄tū ad curationē. Et dixit. dico ꝙ impetigo h3 ordines. nā leuior curat cōpetenter p oleū in nocte ꝛ balneū in die ꝛ vnctionē factā cū mucillaginibus: sed scda que est fortior predicta indiget eo qd abstergit cū equalitate sicut cū decoctione farine cicerū ꝛ aqua lupinoru3. Et tertia que adhuc est fortior idiget medicinis fortibus ad abstergendū caput: ꝛ deinde illinitione facta cū baurach ꝛ sulphure ꝛ aceto que dimittātur super caput dū vestigia sequātur: deinde lauetur. ¶ Et q̄uis ordo positus a Rasi sit solū q̄tū ad medicinas locales, pōt tñ attendi ēt vlr. Cōplexi. ne cura saphati dieta ꝛ potione: ꝛ potio tres h3 intētiones. q̄p vna respicit cām antecedentē illā eqñ ꝛ euacuādo. scda respicit cām ꝯiunctā illā abstergēdo resoluēdo ꝛ exiccādo. ꝛ tertia corrigit accidētia. Uñ dixit Mesue. cura eius q̄ttuor res sunt pria est mūdificatio capitis ab hūoribus sub cuius malitia esse vr. scda est occupatio vt adequatio bona fiat in corpore cū regimine bono in oi genere sex rer nō nāliu3. Et in his duabus rebus ꝯrit regimē vle. 3ª res est occupari circa id qd factū est de malitia in cute. Et 4ª est auxiliari ad gñonē pilor vbi euulsi fuerūt ꝛ ceciderūt ꝛ istis duabꝰ vltimis ꝯtraxit regimen particulare qd variat ẜ3 diuersitatē saphati in ꝓmas duas spēs. Nā in saphati sicca op3 vt tota dieta vertat ad humectandū: ¶ Dixit Zoar. nō comedāt dulcia, qm mā est colerica. Nō cōuertant caput supple. neq3 facie3 ad radios solis vel ignē ꝛ ab aceto solo se custodiāt ꝛ a portulacis oino. puto hoc fore nō pp cōplexionē portulace, sed pp ꝓprietatē quā h3 in hoc. Et custodiant se ab oi gñe lacꝭ ꝛ ab oi re que pp morā saporē suū mutauerit. Et ab oibꝰ in sartagine assatis frixis ꝛ ab oi genere piscīū ꝛ ouoru3 qꝛ ista diuersimode inferunt nocumentū. Et a fructibꝰ ꝓterq3 a granatis dulcibus ꝛ ab interioribus cucumeror sarracenicor. i. anguriar: qm a comestione eor minime ledunt: imo humorē malu3 per vrinā ducere cōprobant. ꝛ fac dixit ipse. de mane ipsos odorare rosas mirtillū vel neniufarum. Dixit Aui. dimittant oē qd h3 dulcedinē superfluā ꝛ ꝓprie dactilos, qꝛ portant mās ad cutem. Et oē qd h3 amaritudinē vel acuitatem aut salsedinem, ꝛ sit contētus in humectatione corporis humiditate equali in balneo ꝛ alijs. Et econuerso regimen in saphati humida d3 verti ad exiccatione3, plus tñ ꝛ minus ẜm diuersitatē materie. S3 tam in sicca q̄3 in humida euenienti infantibus regimen conueniens ei d3 volui ad nutricem ꝛ eam regere ẜm ꝙ conuenit. ¶ Dixit Zoar. de dieta in humiditate rege patientē cum regimine de siccatiuo dando turtures ꝛ aues paruas nemoris assas in veru vel in testa cū aceto ꝛ almuri, ꝛ de ei panem bene fermentatū cum oleo ꝛ parum salis. ¶ De intentione ad eūationē. Dixit Ha. p̄ miemir. cura fit p cōsumptionē humoris mali: quare purgari d3 si affuerit virtus. ꝛ hoc dixit pp infantes. Et Aaron dixit. ꝙ si fit defluxus humor ad locum fiat ipsor laxatio. ¶ Dixit Aui. flobotomet vēa cōis cū necessitas fuerit eius aut ex vena que imbibit mēbrū in quo ē sicut in facto in capite flobotomet vena frontis aut que est in cute capitis aut vena post aures. Et si fuerit in membris inferioribus flobotoma saphenas. Et he vene debent flobotomari si non fuerit repletio in toto aut precedēte flobotomia vene vniuersalis. ꝛ scarificant aures. Et qdā apponūt ventosas cū scarificatione. Et dixit. nō est malum apponere sanguisugas iuxta eam. ¶ Dixit Auic. in saphati sicca fiat eūatio humoris colerici melici ꝛ flegmatis salsi cū eis q̄ sꝫ sicut decoctio mirabolanor ꝛ epithimi in qua ponatur de aloe ꝛ scamonea. Et post minorationē materie euacuet residuū cum aqua casei ꝛ fumiterre aut cū aqua casei ꝛ epithimo ẜm ꝙ tolerauit virtus in ea posito. Dixit fiat euacuatio cū pillulis que p aloes ꝛ scamoneā cū succo cauliū fiūt. De eūatione in humida Aui. non expressit: qꝛ reliquit notum. Sed si in sicca euacuatio est nēcia multo magis in humida. fiat ergo ẜm ꝙ conuenit humori peccanti. ¶ Dixit Zoar. si patiens fuerit puer dabis ei ad bibendum de hyera decem diebus semel in pondere sue virtuti ꝛ etati conuenienti: ꝛ si fuerit iuuenis dabis ei de eadem aur. ij. aut aur. j. pulueris agarici mixti cum aqua in qua infusa fuerit pulpa colloquintide tamdiu ꝙ mutet colorem ꝛ saporem: ꝛ

abstineat a cibo quousq purgetur ex ea. Et hoc pluries facere debes donec corpus bene purgetur. Et dixit Zoar. in melancolica. s. tam sicca q̄ humida si patiens poterit sustinere propinabis ei ad bibēdū mane ieiuno stomaco mirabol. vnuz indū tritū ⁊ cribellatū. sup. ⁊ in colerica ꝓpinabis mirabol. citrinū, ⁊ in flegmatica kebulum vel emblicum.

¶ Implentia aūt intētionē tertiā sunt localia approximata loco, de q̄bus est freq̄ēs abrasio capitis, ꝯuenit. n. in sicca ⁊ in humida, sz in sicca fiat subtilius. Et post abrasionē fiat

Applicāda in saphati sicca.

ablutio in sicca cū aqua decoctiōis bletarū fumiterre ⁊ camomille. Et in humida cū lixiuio decoctionis dictaꝝ herbarū ⁊ desuper ponant alie medicine que diuerse sunt ſm q saphati est sicca vel humida ⁊ ſm recentiā ⁊ antiquitatē earū. ¶ In saphati ergo sicca recenti cōuenit freq̄ēs inūctio cū oleo amigdalaꝝ dulciū vel cū oleo nucū aut cū pinguedine anatis vel galline aut cū mucillagine psilij ⁊ dragaganti. Ait Ras. 25. ꝯtinen. dico q si decoquat semē maluauisci cū oleo ⁊ cū eo inungat caput ipetiginem tollit: ⁊ h̄ agit maluauiscus per se vel cū dragaganto. Dixit Serap. fiat per humectationē cū oleis ⁊ inunctiōibus viscosis ⁊ mucillaginibus. Et Rasis dixit. radere caput frequēter ⁊ inungere cuz oleo ⁊ lauare cū aq̄ calida oībus alijs rebus est melior. Et Aui. dixit. ꝯfert sicce balneatio freq̄ēs absq lōgitudine sessionis in eo ⁊ vaporatio mēbri supra vaporē aque calide aut tepide in die aliquotiens ⁊ post exiccationē approximentur olea ⁊ pinguedines. Et post aliquos dies si nō suffecerit iterū fiat abrasio, ⁊ iterū fiat ablutio cū lixiuio cōi decoctionis maluauisci malue fenugreci bletaruz melliloti ⁊ fumiterre. Et post alutionē inungat cū vnguento q̄d sic fit. ℞. mucillaginē fenugreci assungiā galline ⁊ porci recentē ⁊ pone cum eis de croco ⁊ cōfice sil. Et qdā. addūt argentū viuum extinctū: veꝝ tñ qdā dñt. argētū viuū vitandū eē pro posse in oībus illinitiōibus factis ad saphati q̄zcūq. Aut liniat locus cū melle dissoluto i aq̄ sicle ⁊ dragagāto. Aut illiniat cū mucillagine psilij ⁊ draganto mixtū cū nitro ⁊ mirabol. emblicis subtilissime tritis. Ungm̄ sanās saphati siccā cū squāmis albis silibus furfuri, sz minorib⁹ ⁊ vz in furfurosa ⁊ lupinosa. ℞. adipē galline ⁊ porci recentē ⁊ cerā albā simul misce.

¶ Dixit Alkindus. siccent mora ⁊ terant ⁊ lauet caput cū eis ad modū lotionis facte cū maluauisco ⁊ tollet in vna lotione ⁊ ad plus tardabit sanationē per triduū. Et fiat reiteratio p̄dicte cure ſm exigentiā. Qz si sic fit ⁊ tamen non fuerit curata sed antiquat tunc post ablutionē predictam secūdā fricabis locum: vt dixit fricatione forti: ⁊ quidaz fricant cū māntili aspero: ⁊ quidā cū alumine fecū dissoluto in aqua aut lixiuio decoctionis capilloruz vene. fumiterre camomille ⁊ bletarū. Et stude dixit Aui. in h̄ vt currat in eo sanguis plurimus, ⁊ iō qdam scalpellant locū ꝓfunde vt effluat sanguinis multitudo: ⁊ qdā post scalpellationem sanguisugas apponunt. Et post sanguisugationē fricet cum sale ⁊ nitro aut cū alumine fecū dissoluto cū aqua fumiterre fricatione forti: postea vnge cū vnguentis dictis donec sanet scalpellatio. Et tunc si cutis clara ⁊ amena fuerit dimitte curā. Et si nō reitera ad ablutionē ⁊ fricationē: ⁊ postea inūctionē reiterando de quarto in quartuz diē donec appareat sanitas.

¶ Scias tñ q Zoar. in sicca colerica ꝓhibuit pinguedines dicēs, q iste humor est colericus: iō nō ponemus aliquā pinguedinē inunctionibus. Et fortasse dixit hoc, q2 inflāmant sed ponēde sunt. dixit ipse. medicine que hn̄t ꝯsumere. s. exiccando māam ⁊ hn̄t caliditatē egritudinis remouere. Et que magis ex istis cōmendant sunt rose recentes. Et si nō habētur. ℞. ros. siccarum. ℥. ij. florū narges. ℥. ß. florum camomille. ℥. ij. ⁊ decoque in aqua ⁊ aceto donec mutauerit coloreʒ: deinde adde de succo citrullorum aut plantaginis. ℥. i. ⁊ madefac in h̄ ⁊ superpone ⁊ cū exiccatur itera. Tamē saphati humide recēti ⁊ in corporibus mollibus: sicut infantium ⁊ puerorum. dixit Aui. esse expertum ponere alkannā aut in-

Applicāda in saphati hūida recēti ⁊ in corpibus mollibus.

dicum cum gallis adustis ⁊ oleo keyrino: ⁊ oēs medicine facte ex stipticis exiccatiuis: sicut sunt cortices granatorū cuz aceto vini ⁊ oleo ros. Et qñq ponit in eis litargiriū: ⁊ vz litargiriū solū cū aceto. Et etiā valent albumina cū aceto. Et dicunt qdam. q acetū q̄d ponit in medicinis saphati dz esse acetosum nō acutū. Et de cōuenientibus est altea cuz vrina emplastrata ⁊ folia rubi ⁊ curosbati cōtrita valet cū mā habuerit acuitatē: ⁊ silr balaustie ⁊ rose. Et chimolea dissoluta in oleo ros. ⁊ maxime valet in saphati pernitiosa, q2 ꝓhibet ne caput recipiat humoreʒ iterū. Et idē facit portulaca mixta cum vino stiptico ⁊ succus folioꝝ mirti illinitus aut decoctio eius. Et radix cōtrita cum oleo ros. ⁊ aceto. Et vbi ñ fuerit acuitas aut parua valde vz puluis de capillis veñ. Et puluis rasine sicce ⁊ balaustiaꝝ superaspersus ⁊ puluis olibani ⁊ nitri ⁊ puluis myrrhe ⁊ farina cicerū cū melle ēplastrata. Et cōfert lotio facta cū aqua decoctiōis cicerū rubeorū aut decoctiōis camomille. Et lotio cū vrina aut cū decoctiōe folioꝝ mediani quercus: aut lotio cuz lixiuio ex decoctione capil. ve. nā curat vlcera capitis humida. Et cōferunt inunctiōes facte cū oleo yrino vel keyrino vel de narcisso ⁊ oleū de staphisagria. Et si sic nō fuerit curata lauet cū aqua salsa aut cū decoctione lupinorū aut lixiuio de cinere vitis ⁊ sapone aut amigdalas amaras mūdas optime tere ⁊ cuz aqua cal'a in modū emplastri cōfice ⁊ suppone. ¶ Et dixit Zoar. ablue cū aceto ⁊ melle calefactis ⁊ pone de nocte sup caput eius puluerē thuris adusti mixtum cū decuplo sui de melle dispumato. Aut lauetur caput cū vrina mixta cū tertia parte sui vini stiptici ⁊ supponat puluis tartari. Nā hic puluis amotis squāmis sanat eā. ¶ Dixit Zoar. sufficit i cura eius lauare caput cuz aceto ⁊ spargere desup puluerē tartari. Et dixit inūges locū cū melle: deinde laua cū aqua dulci, deinde sparge desup puluerē qui sic fit. ℞. thuris vsti partē. i. eris vsti quartā partis vnius: primo puluerizent ⁊ incorporent cū aceto ⁊ exiccent in sole, deinde subtilr iterum terant ⁊ cribella ⁊ supasperge. ¶ Et dixit. si infirmus fuerit humide cōplōnis ⁊ mollis laua locū cū aqua mellis, deinde suppone ei hoc vngm̄. ℞. olei. ros. ℥. ij. ⁊ cere ⁊ q̄ztuz sufficit ⁊ liquefac ad ignē ⁊ misce cū eis quartā partē earū de fuligie furni ⁊ camini ⁊ epithima cū adipe hyrci aut nasturciū tritū mixtū cū assungia anatis. Aliud vnguentū. ℞. cerusе ⁊ litargirij. añ. ʒ. v. lixiuij de cinere vitis. ℥. iij. olei ros. ⁊ cere. añ. ℥. i. ⁊ quinq vitellos oui assatos ⁊ cōfice. ¶ Aut lauetur caput ante prandiū ⁊ ante cenā cū aqua in qua extinguunt era: in qua postea bullierint radices lapatij acuti ⁊ celidonia aut cū aqua bletarū ⁊ baurach aut cū aqua sulfurea. Et supponat bulbus cōfectus cuz aceto aut flos enule cōtritus aut folia fici cōtrita cū sale ⁊ nitro aut bdelliū cum aceto dissolutū aut farina orobi cū melle ⁊ folia lilij ⁊ flores eius ꝯtusa ⁊ cū vino emplastrata valēt. Et de vtilibus ē stercus galline vstū ⁊ puluerizatū appositū solū vel mixtū cum melle ⁊ nuces vetuste masticate in ieiuno ⁊ supposite ⁊ altea cū vrina emplastrata vtiliter apponit. ¶ Dixit Auicen. qñq sanat saphati humidā mediā fricatio cum aceto sale ⁊ alusuen viridi: q2 exiccat ⁊ cadit. Et dixit Serap. fiat lotio cū aq̄ bletarū ⁊ sale ⁊ modico aceto ⁊ fortior ea est illinitio cū felle taurino ⁊ baurach, ⁊ dinde lauet. ¶ Et si adhuc sic nō curat ꝓsequere cū medicinis abstersiuis ⁊ dissolutiuis ⁊ cū aliq̄ parte stipticārū mixtis ad ꝯfortandū caput vt nō recipiat vaporē. al's. humorē, vt dixit Sa. p̄ meimir. ⁊ dixit. esse expertū. Ad acoꝝ ⁊ fauū vngm̄ hoc. ℞. litargirij. ʒ. xvj. folioꝝ ruthe. ʒ. viij. staphisagrie. ʒ. iiij. vitrioli. ʒ. ij. ⁊ cōfice cū aceto ⁊ oleo mirtino. Et subdit. si in isto addant carta cōbusta ⁊ chimolea est cōueniens. Et dixit. ego aliqñ apposui medicamē q̄d. s. p cartā cōbustā fit vidēs in domo patiētis cartā ⁊ vitriolū petij lucernā: deinde cōburens eam. s. ⁊ permiscens cū aceto vnxi patientis particulā p̄cipiēs homini venire ad me sequenti die. Nouerā enim dure cōplōnis exi-

stens toleraret farmacū cū venit ⁊ paulominus esset curat⁹ trāsire ad aliud farmacū nō putaui fore necessariū: sed ō eodē consulens sanum perfecte eū factuȝ vidi sequenti die. Inquit Mesue Sa. dixit. se curasse multos cū hoc linimento: tere cartas cōbustas ⁊ distēpera cū aceto ⁊ line sup locum. ⁊ nos experti sumus eo apud necessitatem. ¶ Dixit Auic. in saphati antiqua ⁊ ea que est sup corpora dura necessaria sunt ea que sunt sicut colcotar ⁊ calcantuȝ ⁊ cipressus ⁊ dragagantū encaustri: .s. vitriolum ⁊ sal ⁊ sulphur ⁊ terra argēti viui ⁊ vene tinctorū ⁊ medicamen de cartis ⁊ scoria eris ⁊ fuligo furni ⁊ sal ⁊ alia ex stipticis resolutiuis ⁊ sicut litargiriū ⁊ cerusa ⁊ nasturtiū siccum est de exiccantibus, fortib⁹ ⁊ fimus colūbinus est ex resolutiuis vehementis abstersionis ⁊ exiccationis. Et silr stercus turdorū: ⁊ proprie comedentiū risum. ¶ Dixit Oribasius. illinitio fiat cū calcadis ⁊ sulphure tritis ⁊ dissolutis cū vino ⁊ percussis cū oleo masticino. ¶ Inquit hamec. ℞. sulphur citrinū ⁊ auripigmentum baurach ⁊ sal armoniacuȝ ⁊ aristo. ⁊ radices capparis ⁊ es adustū ⁊ tere ⁊ confice cū oleo de staphisagria ⁊ aceto. ¶ Aliud vnguentū quod est efficax. ℞. vtriusq̧ ellebori sulphuris viui vitrioli auripigmenti calcis viue aluminis gallarum ⁊ fuliginis oium tritoruȝ ⁊ cribellatoꝝ. añ. ʒ. ß. argēti viui extincti ⁊ viridis eris. añ. ʒ. ij. incorporent̄ cuȝ succis boraginis scabiose lapatij acuti fumiterre ⁊ aceti. añ. ℥. iij. ⁊ olei antiqui lib. i. ⁊ coquat̄ ad succoꝝ cōsumptionē. ⁊ in fine decoctionis supermittat̄ puluis supradictaꝝ reꝝ: ⁊ tunc superponat̄ picis liquide. ℥. ß. ⁊ cere qō sufficit. hoc eni certū est ⁊ expertū ad oēm tineā scabieȝ malū mortuū ⁊ omnē cutis infectionē. ¶ Unguentū Zoar. sanans vlcera cutis capitis ⁊ generans in eis carnē bonā. ℞. fuliginis furni vel camini ⁊ vngule equine ⁊ thuris vsti ⁊ alchanne. añ. pt. ß. pulueriȝent̄ aut aspergant̄ aut cōficiant̄ cū vino stiptico. ¶ Dicunt. si lauet̄ fauositas cū decoctione mentastri saturegie ⁊ maiorane ⁊ superponatur vnguentum ex succo ruthe aceto oleo roꝫ. ⁊ cerusa factū exiccant̄ ⁊ sanant̄. ¶ Et scias ꝙ pinguedo misitergij porci sub prunis cocta ⁊ inuncta mirabilr ⁊ vtiliter cōfert oibus corruptis vlceribus capitis. mundificat eni ⁊ ꝯsolidat ea. ¶ Sa. in lib. secretoꝝ. ponit linimētū ꝯueniens scabiei vlcerose capitis ⁊ saphati serpigini ⁊ pruritiui ⁊ capilloꝝ casui. ℞. gallaꝝ. ʒ. iij. sal armoniacū fuliginis furni amig. amararū colloquin. radicuȝ capparis foliorū fici folioꝝ oliue radicū canne viridis eris aluminis iameni sieph memithe myrrhe aloes olibani. añ. ʒ. i. fellis vaccini ⁊ alkitran. añ. ʒ. i. ß. terantur ⁊ cribellentur ⁊ conficiant̄ cū aceto vini donec fiat sicut vnguentū ⁊ ponat̄ ad solē donec bñ permisceant̄, ⁊ deinde fiat illinitio cū eo. ¶ Ait Rasis 15° ꝯtinē. ad impetiginē condominantē ⁊ corrodentē capillos. ℞. ysopi adipis anatis ⁊ olei yrini. añ. p. i. tapsie. p. vnius quartā. laudani. p. ij. cōficiant̄ ⁊ lauet̄ caput ⁊ fricet̄ ꝑ res siccas dū rubefiat: deinde illiniatur cū predictis ⁊ dimittant̄ sup locū per vnā diem ⁊ noctē: deinde lauet̄ in balneo cū aqua dulci ⁊ abstergat̄ fortiter ⁊ illiniatur iterū: qa exinde cōuertetur complexio capitis ad suam nām ꝓpriaȝ. ¶ Dicunt qdā se curare tineā capitis hoc mō. ℞. lardi porci liquefacti ⁊ succi celidonie. añ. partes equales, ⁊ incorporent̄ cū eis puluis ellebori albi ana. addendo modicuȝ post modicū donec fiat sic empl'm qō ponat̄ sup caput abrasum bñ mollificatū añ abrasionē cū succo celidonie ⁊ permutet̄ empl'n ad minus de 3° in 3m diē. Et dicunt. ꝙ signū liberationis est qñ cruste sunt albe ⁊ ꝑ oppositū significat rubedo eaꝝ. ¶ Sunt ⁊ alij qui dicunt. in antiqua tinea scarificet̄ locus: deinde cū farina lupinorū cocta cataplasmet̄ cum aceto ⁊ reiteret̄ frequenter hoc cataplasma ⁊ scarificatio si fuerit necessaria. Et dicunt. vngm de cantaridibus conferre ad antiquam tineam qō sic fit. ℞. cantaridaꝝ purgataꝝ puluerizataruȝ. ʒ. ij. sulphuris. ℥. ß. corticū nucis. ℥. ij. sinapis myrrhe. añ. ʒ. i. mellis ⁊ aceti qō sufficit. teneat̄ hoc emplastruȝ super loco per vnū diē. postea eo amoto supponant̄ folia sicle vel caulium calefacta ꝑ. iiij. dies: donec aquositas sit bñ mundificata ⁊ fetor sit remotus ⁊ ylaritas in colore cutj appareat. Et si malitia in cute ꝓfundaret̄ cū aliquo corrosiuo caro putrida corrodat̄: deinde mundificet̄ ⁊ postea ꝯsolidetur. ¶ Et qdam dicunt. ꝙ curant tineaȝ euellendo pilos cū psilotro aut cū capello puro postea lauant cū aceto ⁊ aqua salsa aut cū vrina pueri: deinde supponunt vnguentū qō sic fit. ℞. cepe adipis vrsi ⁊ vacce. añ. ℥. i. stercoris muris granorū iuniperi. añ. ʒ. ij. araneaꝝ cōbustaruȝ. ʒ. i. picis liquide ⁊ olei lucerne quantū sufficit ad cōficiendū vnguētū. ¶ Aliō vnguentū ad ideȝ. ℞. assungie porci antique dissolute in aq̄ ⁊ aceto lib. i. picis liquide ⁊ olei oliuaꝝ: añ. lib. ß. succi abrotani succi mente sarracenice succi fumiterre succi lapatij acuti succi eruce ⁊ succi mercurialis. añ. ℥. i. aluminis iameni vitrioli gūmi edere vsti fuliginis furni salis cusci tartari ⁊ aloes. añ. ℥. ß. fiat ex oibus vngm in mortario diu agitando ⁊ pistando. Intentio vō que est ad regenerationē capilloꝝ completur: sic dicet̄ in alopecia ⁊ casu capillorū. ¶ Ras. in diuisionibus. de cura albuliati ⁊ saphati male dixit fit cum fricatione donec tota caro mala vlceret̄. Et ꝓprie cōfert ei lutū. .s. chimolea ⁊ acetum cū vino supipsuȝ positū assidue: excorticat̄ nāq̧ cutis qñ exiccat̄ ⁊ amoueatur: deinde fricet̄ donec sanguis emittatur ⁊ reiteretur super ipsum vnguentuȝ dictum: nam non cessat exiccare vnuȝ post alium donec perueniatur ad carnem sanam: subtiliatur enim cutis tunc ⁊ sequitur sanitas.

Applicāda i saphati hūida antiq ⁊ in corporibus duris.

Applicāda in saphati mala que est tinea.

¶ De furfuribus ⁊c. Cap. xxj.

Urfur dixit Aui. est alberati. exponit lra ex. i. cātabrū ꝙ est in capite ⁊ dñr furfura. ¶ Et dixit haly. ꝙ furfur est modus excoriationis leuis accidentis capiti per corrosionē accñtē in cōpl'one eius proprie cū pressione in superficie exteriori cutis. ¶ Dixit Zoar. accidit cuti capitis: vt in ea similia furfuri generentur: ⁊ hoc ꝓpter expulsionem flegmatis grossi ad eam.

Cuius cā est repletio cibi ⁊ comedere ea que flegma generant ⁊ quiescere ante cibū: ⁊ post cibū exercitari immediate ⁊ balneatio in aqua frigida vel tepida. In calida aūt balneari minime iudicatur. ¶ Dicunt. causa furfuris est duplex. Una est mala cōpl'o cutis calida ⁊ sicca adustiua sua adustione ⁊ siccitate separans ab extrinseco cutis quasdam partes ipsius magis superficiales ⁊ leues. Et ille partes sic separate vocātur furfures, ⁊ iste sunt que aliquādo apparent in ꝑo° lepre ⁊ cū apparent nunciant ipsaȝ. Secūda cā est aliqua materia sicca humorosa vel vaporosa expulsa ad superficiem cutis capitis ⁊ cōuersa in quandā supfluitatē furfuraceam. ¶ Et q̄uis materia ꝫ pl'm sit flegma per exiccationē ingrossatū: nihilominus qlȝ humor in quo cōdominat̄ siccitas pōt esse cā: vt fiant furfures in cute capitis. ¶ Alexāder tñ dixit. ꝙ furfura capitis fiunt: aut ex tenuitate totius corporis: aut ex mala ꝯpl'one capitis: aut ex flegmate salso: aut sanguine melico. ¶ Et differt ꝓueniens a mā a ꝓuenientibus a mala ꝯpl'one sine mā ꝑ grossitiē: qm̄ sunt grossiora illius. ¶ Et furfures qdē qñq̧ faciūt euenire in cute capitis vlcera. ¶ Et spēs eorū ꝫm Aui. ponit̄ eē triplex. .s. fortis leuis ⁊ mediocris: ⁊ fortis est q̄ ꝑducit ad vlcera ⁊ casum capilloꝝ ⁊ leuis est que ad nullū dictoꝝ ꝑducit ⁊ media mediū tȝ. Et dicūt qdam. ꝙ in ea cadunt capilli sȝ non vlceratur cutis. Et sunt ex eis recentia ⁊ antiqua.

Et cura eorū per dietā est abstinere ab aere calido ⁊ radijs solis sup caput: ⁊ vitare oia acuta ⁊ salsa ⁊ desiccātia ⁊ gñantia humorē salsum vel melācolicū adustū. ¶ Et dixit Zoar. abstineat oino a potu aq̄ dulcis simplicis: nisi ei misceatur mel: aut vinū coctū ⁊ locut⁹ est in furfurib⁹ flegmaticis. ¶ Et cura eoꝝ ꝑ potionē est: vt si ꝓuenit a mala ꝯpl'one: sine mā mūdet̄ caput a furfuribus cū abrasione

leui ⁊ ablutiõe cũ aq̃ decoctiõis ſicle malue altee ⁊ foliorũ
rapaꝝ ⁊ farine fabaꝝ. Et preter ablutionẽ ⁊ mũdificatiõe
illiniat̃ cutis cũ frigidis humectãtibus: vt oleo ro. violarũ
cucurbitino ⁊ ſiĩibus. Et reiteret̃ cura ſi op⁹ fuerit. ¶ Cu
De locali bus. ra võ furfuꝝ mãliũ eſt euãatio per flõmiã ⁊ farmaciã ſm ne
ceſſitatẽ ⁊ diuertat̃ mã cum cliſteribus: ⁊ alijs ſm exigen/
tiã. Et qñq̃ ponunt̃ ventoſe in ſpatulis cũ ſcarificatiõe vel
ſine. ¶ Cura vero per medicinas locales diuerſificat̃ ſm le
nitatẽ ⁊ fortitudinẽ furfurũ: ⁊ ſm diuerſitatẽ capitũ patiẽ/
tium in caliditate ⁊ frigiditate. Ablutio.n. capitis cũ deco
ctione radicũ malue mũdat caput calĩm a furfuribus leui/
bus ⁊ recẽtibus. Et dixit Dio. decoctio folioꝝ ſalicis ab/
ſtergit furfura capitis. ¶ Dixit Meſ. ℞. mirabol. citrino
rũ. ʒ. x. ⁊ diſtempera cũ ſucco ſicle ſolatri ⁊ aceto ⁊ line cũ
eo: deinde laua cũ aqua furfuris lupinoꝝ ⁊ myrrhe: ⁊ con
uenit iſta lotio magis in ꝓceſſu. ¶ Dixit Tabri. cura mira
bilis eſt, ſi lauet̃ caput per quatriduũ cũ ciceri b⁹ coctis cũ
maluauiſco ⁊ aceto. Et Aaron dixit. poſt lotionẽ capitis
cũ decoctiõe baurach ⁊ bletaꝝ fiat inũctio cũ oleo amigdõ.
¶ Et iſta vltima cõueniũt in dictis capitib⁹ calidis qñ fur
fura fuerint magis antiquata ⁊ cõferũt nõ minus in furfu
rib⁹ recẽtib⁹ capitũ frigidoꝝ. Et ſilr̃ ꝯueniunt iſta. ſ. lauat̃
caput cũ alumine fecũ diſſoluto in decoctiõe fumiterre. Et
inungẽ poſt abraſionẽ ⁊ ablutionẽ p̃dictã cũ vnguento qđ
ſic fit. ℞. olei cõis. lib. i. cere. ℥. i. ſ. fenugre. ⁊ thuris. añ. ʒ. ſ.
⁊ ablue caput cũ decoctiõe bletaꝝ farina ciceꝝ ⁊ aceto, ⁊ il
linire poſtea cũ oleo amigdalaꝝ amaraꝝ mixto cum vino:
aut lauare cũ ſucco bletaꝝ farina fenugreci ⁊ baurach ſic
dixit Ruffus. ¶ Dixit Aui. ſufficit furfuri ꝓpinquo recẽti
Ad furfura antiq. ⁊ leui ablutio cũ aq̃ ſicle ⁊ aq̃ fenugreci: ⁊ cũ granis melo/
nũ, ⁊ cũ farina cicerũ lupinoꝝ ⁊ fabaꝝ. ¶ Furfura võ anti
qua in capitib⁹ frigidis egẽt medicis fortiorib⁹. Lauet̃ ca
put poſt abraſionẽ cũ aq̃ calida ⁊ ſapone, ⁊ poſtea fricetur
cũ pãno aſpero: ⁊ deinde illiniat̃ die ⁊ nocte cũ vng^{to} qđ ſic
fit. ℞. yſopi humide ⁊ adipis anatis. añ. p. ſ. pulpe collogn
tide ꝑtj. i. ⁊ olei keirini pt. i. ⁊ tapſie ꝑtis vni⁹ q̃rtã ⁊ lauda/
ni ꝑtj. ij. ⁊ ꝯfice: aut lauet̃ cũ aq̃ ſicle ⁊ cẽtauree minoris ace
to ⁊ melle: aut lauet̃ cũ aqua in q̃ fortit̃ bullierint flores vr
ticaꝝ. ¶ Dixit. ℞. fel taurinũ vel caprinũ ⁊ baurach eq̃lr
⁊ tẽpera cũ ſucco ſicle ⁊ oleo yrino ⁊ line in ſero: aut lauet̃
caput cũ vrina: ⁊ poſtea inungat̃ cum oleo yrino. ¶ Dixit
Bymaſui. nitrũ vʒ ad furfura capitis ⁊ ñ hʒ par in h̃. Qui
dã diſſoluũt ipm in lixiuio ⁊ illiniunt cũ eo aut lauet̃ cũ li/
xiuio fcõ cũ cinere vitiũ: aut cũ cinere tirſoꝝ cauliũ in q̃ bul
lierint faria ciceꝝ orobi vel lupinoꝝ fenugreci ⁊ altee: ⁊ po
ſtea illiniat̃ cũ oleo yrino. ¶ Ablutio fortj ad furfura ⁊ ſa/
phati ſiccã. ℞. farine ciceꝝ. ℥. ſ. furfuris tritici ⁊ fenugreci
⁊ baurach ⁊ nitri ⁊ ſinapis. añ. ʒ. j. ſ. altee. ℥. ſ. miſceãt̃ oĩa
cũ aceto ⁊ aqua: ⁊ cũ eis lauet̃ caput ſemel in ſeptimana.
Ad furfura cũ vlceribus. ¶ Qꝫ ſi furfura cũ vlcerib⁹ fuerit lauet̃ caput cũ decoctõe
granoꝝ vel folioꝝ myrthi, deide liniat̃ cũ puluẽ olibani ⁊
nitri mixto cũ oleo de lilio. ¶ Dixit Alexã. in cura furfuꝝ
cũ vlcerib⁹ lauet̃ caput cũ aq̃ ⁊ ſale: aut cũ aq̃ frida i q̃ ifuſi
fuerũt lupini: aut cũ decoctiõe lupinoꝝ: ⁊ mirabile erit.

¶ De diſpõnibus capilloꝝ in gñali. Cap. xxij.

IAm dictum eſt in ꝑn° trac. hui⁹ ſcõi
ſermõis d̃ eſſentia piloꝝ
⁊ capilloꝝ: ⁊ de eis q̃ ad ipſoꝝ noticiã ꝑtinent.
In hoc autẽ tractatu dcm̃ eſt de ipſoꝝ decora
In diſpõnib⁹ capilloꝝ ſex ſũt ꝯſiderãda tione ⁊ defedationis ablatione. ¶ Et cuꝫ hoc
ſm Aui. q̃rti. ſeptia ꝯſiderãda ſunt ſex. ſ. ipſoꝝ priuatio: ⁊
opp^{m}. ſ. renaſcentia eoꝝ. ſcõa eſt ipſoꝝ multiplicatio, ⁊ op
poſitũ. ſ. paucitas ipſoꝝ: venuſtas. n. corpus capillorũ ⁊ pi
loꝝ preſentia ⁊ ipſorũ multitudo: ⁊ ecõuerſo deturpãt ⁊ fe
dũ reddũt ipſoꝝ abſentia, ſiue priuatio diminutio ſiue pau
citas. 3^{m} eſt piloꝝ ⁊ maxime capilloꝝ groſſities ⁊ ſubtili/
tas. 4^{m} eſt ꝓlongatio eoꝝ, ⁊ maxime q̃ ſunt capitis ⁊ bar/
be ⁊ ipſoꝝ breuitas. Et 5^{m} eſt ipſoꝝ planities ⁊ criſpitudo.
Et 6^{m} eſt ipſoꝝ coloratio: hec eni oĩa ad decorationẽ corpo
ris vel ei⁹ defedationẽ ꝑtinẽt: ⁊ de vnoquoq̃ eoꝝ dõꝫ erit.
¶ Sciẽdũ tñ prius eſt. ꝙ capillus ⁊ oĩs pilus exceptj pau
cis, ſic̃ q̃ ſunt palpebraꝝ ⁊ ſupcilioꝝ extẽdit̃ ⁊ auget̃ ⁊ ꝯti
nuo manet: neq̃ ſm nãm defluit, qm̃ q̃uis mã ei⁹ ſit ſicca:
nõ tñ oĩno, ſꝫ retinet q̃dã humiditatẽ pinguẽ glutinoſaꝫ q̃
eſt cã durabilitatis ⁊ ꝑmanẽtie ei⁹: ſicut ꝑmanẽt ⁊ nõ deflu
unt ſm nãm vnctuoſaꝝ arboꝝ folia. A. q̃rta qnti dixit ici/
piendũ eſt aũt a ꝑuatiõe minoratiõe ⁊ caſu eoꝝ ⁊ caluitie.

¶ De priuatiõe ⁊ diminutiõe capil. ⁊ caluitie ⁊c. Cap. xxiij.

NOn contingit ſm mãꝫ deflui pilos
ex corpore ⁊ multo
minus ipſoꝝ priuatio ⁊ caluities. Et in hoc lo
co ponentur gñales cauſe deſtructionis: ſiue di
minutionis ⁊ caſus pilorum ⁊ ſubſequenter in
particulari ponent̃ cauſe caluitiei. ¶ Dixit. Aui. caſus ca/
pilloꝝ ⁊ ipſorum ⁊ alioꝝ piloꝝ ⁊ ipſorũ diminutio: aut ab
latio accidit: aut ꝑꝑ cãm in mã eoꝝ: aut ꝓpter cãm in mẽ/
bro in quo naſcunt̃: ⁊ cã in mã eſt: aut q2 priuet̃ oĩno ac mi
noret̃: ⁊ cã minorationis piloꝝ eſt: q2 eoꝝ mã eſt in corpo/
re pauca: aut q2 licet ſit multa ipſa ſubmergit̃ ⁊ detinet̃ in
ꝓfundo corpis: ⁊ nõ ꝑuenit ad ſupficieꝫ: aut eſt q2 lꝫ multa
ꝑueniat ad eã ipſa ibi alterat̃ ⁊ obtũdit̃ ab humiditate ibi
exiſtẽte. Et cũ alterat̃ ab humiditate illa remittit̃ in ſua ſic
citate in qua eſſe dꝫ: vt ſit mã piloꝝ idonea: ⁊ nõ gñant̃ ex
ea pili: queãdmodũ in mulieribus pueris ⁊ eunucis in q̃/
bus barba nõ naſcit̃, non q̃dẽ ꝑꝑ defectũ materie a qua nõ
poſſit ſurgere vapor fumoſus cũ in eis ſit opulẽtia eius: ſꝫ
idõ eſt ꝙ vapor ipſe fumoſus añq̃ cõdenſet̃ in mãm pili ſub
mergit̃ ſub humiditate eoꝝ multa, vt nõ fiant ex ea pili. Et
qñq̃ ẽt ex frigiditate ꝯplõnũ ſit ipſoꝝ in corporib⁹ parua
effumatio: ⁊ hic eſt ꝙ in eis multiplicant̃ pili ſalti tot quot
multiplicarent̃ ſi nõ eſſent tales. ¶ Et paucitas mãe piloꝝ
in corpore ſit: qñq̃ per ſe: qñq̃ per accñs. ꝑ ſe ſit in his in
q̃bus accidit. ſ. caluities, ſicut dicet̃ ꝑ accñs võ ſit ſicut in
ꝯualeſcẽtibus qñ exiccant eas egritudines longe ⁊ ptyſice
⁊ ethyce: q̃re nõ remanet eis mã de qua cibent̃ capilli: q̃re
cadũt ⁊ nõ naſcunt̃ ſicut ẽt accidit: qñq̃ ꝯſilr̃ hmõi eis qui
ſumpſerunt venenũ. Et accidit p̃dictis ſicut accidit plantis
tpe eſtatis qñ nõ irrigant̃: ⁊ ſicut caſtratis ex ſiĩitudine eo/
rũ cũ mulieribus in hũiditate ⁊ frigore. Et ſicut accidit eis
q̃ aſſidue vtunt̃ iſtitis fridis vel alijs q̃buſcũq̃ ab ext̃ capi
ti vel alij ꝑti corporis applicatis repellẽtib⁹ a ſupficie mãꝫ
piloꝝ: ⁊ ipſaꝫ ad eã venire ꝓhibẽtib⁹. ¶ Caſus aũt piloꝝ
⁊ ipſoꝝ diminutio ⁊ ꝑuatio ꝑꝑ cãm in mẽbro in q̃ gñant̃
vel gñari debẽt ſm nãm pili: accidit. dixit Aui. ſꝫ tres mo
dos. Et vnus eſt nõ penetrãs in ipꝫ mã piloꝝ. Scõs eſt q2
⁊ ſi penetret nõ retinet̃. Terti⁹ eſt ꝙ ⁊ ſi retineat̃ corrũpit̃
in eo ⁊ reſoluit̃ ad mãꝫ icõueniẽtẽ ad h̃ vt pili generent̃ ex
ea. ¶ Et cã q̃re mã nõ penetrat in mẽbrũ nõ eſt niſi ꝑꝑ opi Qꝫ mã ñ penetr[illegible] mẽbrũ [illegible] gñandũ pilos ⁊ de cauſis cal uitiei.
lationẽ poroꝝ ei⁹. Et opil'o poroꝝ ei⁹ nõ eſt niſi ꝑꝑ vehem
tiã ſoliditatj ipſi⁹ ſube aut ꝑꝑ ſiccitatẽ ꝯplõnis ei⁹: q̃re ſtri
gunt̃ pori cũ hũiditate ꝯplõnis ꝑꝑ ꝑuitatẽ calitatj. Et iſte
due cãe ſunt de adiuuãtib⁹ ad caluitieꝫ. De q̃b⁹ dixit Ar.
5° de gñone aialiũ. ꝙ cã caluitiei eſt defect⁹ hũiditatj calẽ
aut max' hũidoꝝ ꝙ ipingue eſt ꝑꝑ qđ ⁊ plantaꝝ pingues
marie ſunt foliate. Eſt. n. caluities defect⁹ hũiditatj calẽ ⁊
pinguis circa ſumitatẽ capitj cũ caſu capilloꝝ nõ ꝑꝑ mãm
corrodentẽ radiceſ eoꝝ, q2 tũc eẽt alopitia Et Gal. dixit: 2.
de cõplonibus. caluities accidit ex exiccatiõe ⁊ ꝯſũptione
hũiditatis ꝯtinuantis capillos. Et Aui. dixit. ꝙ accidit ꝑꝑ
abbreuiationem ⁊ paucitatẽ humiditatis mãe piloꝝ, aut
ꝑꝑ ſubmerſionẽ cerebri ab eo qđ tangit ipm de craneo, q2
tunc ſit diſtans a craneo ⁊ cute ⁊ nõ imbibit eã humidita/
tẽ ea imbibitiõe qua imbibit̃ ipſa: ⁊ cũ eſt ei obuiãs, q̃re ñ
humectat̃ cutis: ⁊ ſic cõſumitur humiditas ꝯtinuãs pilos

q̄re fit caluities. ¶ Ait Rasis.25.ↄti.dixit Gale.ꝑ meimir.
caluities fit penes defectū hūiditatꝫ nutriētꝫ. i. ↄtinuātꝫ ca
pillos. Et dixit Ras.ibidē. ꝙ caluities fit ex siccitate. Et Ga.
qdem 2° de ↄplxōnibꝰ.tāgens supradictā cām coadiuuantē
ad caluitiē.s.soliditatē cutis.dixit caluitiē maxīe fieri pp cu
tē in multis fieri spissaꝫ ⁊ durā ⁊ īpenetrabilē a mā piloꝝ,
quare nō possunt in ea nasci. ¶ A.aūt cū assignauit causā
opilationis pororū siccitatē ↄplxōnis in ṽbis suprapositis
multū obscure locutꝰ fuit in tm̄ ꝙ in ṽbis ipsis vr̄ sibi cō/
tradicere. Nā dixit pp siccitatē ↄplxōnis qua stringunt᷑ po/
ri cū humiditate ↄplxōnis.pp quā cām dicunt qdā.ꝙ lr̄a ē
corrupta. Et vbi dixit.ꝙ pp siccitatē ↄplxōnis dꝫ dicere pp
humiditatē ↄplxōnis:⁊ sic aliqui dicunt in lr̄a extra. ⁊ tunc
lr̄a est clara.⁊ ꝙ sic debeat stare lr̄a.pꝫ.qr añ dixerat de cā
opilationis poroꝝ pp siccitatē.ergo in hac pte debuit dixis
se de ea que est pp humiditatē. Quidā aūt volētes saluare
lr̄am intrinsecā.dicunt.ꝙ Aui.in ea voluit tangere ⁊ deno
tare quandā pticularē dispōnē.s.siccitatē etatiuā alicuius
senectutis aut siccitatē ⁊ radicalē coniunctā cū frigiditate.
In istis.n.ambabus dispōnibus per viā digōnis humidi/
tatis flegma multiplicat᷑. Et obturat poros cutis i qua pi
li paucificant᷑:qr fumi sicci q deberēt ↄuerti in pilos obtū/
dunt᷑ ab illa humiditate:sicut fit in castratis. Et in tali di/
spōne nō ꝓprie fit caluities ex siccitate,sꝫ fit i eis ꝓprie pau
citas pilorū:⁊ quos hn̄t sunt debiles ⁊ facilis euulsionis.
Et isti exponūt textū Aui.sic aut pp siccitatē ↄplxōnis, qua
re stringunt᷑ pori cum humiditate ↄplxōnis.s. accn̄talis ex
flegmate multiplicato per indigestionem. Et iō subdit.pp
paucitatē caliditatꝫ.s.inate multiplicata est indigestio ⁊ hu
miditas accn̄talis. An nō vides ꝙ nō fit caluities.s. ꝓprie
in tali dispōne,qr nō est ibi siccitas ⁊ terrestreitas in cute:
q̄ꝫuis radicalr̄ vel etatiue sicca,⁊ sic vides ꝙ residuū capil/
lorū.i.qđ illi pauci capilli q nascunt᷑ in eis,qr nō sunt vere
calui sunt subtiles ⁊ facilis euulsiōis,sic̄ est in mulieribꝰ ⁊
castratis. Et ẜm hoc Aui.in dictis ṽbis voluit tāgere aliā
cām diminutiōis piloꝝ q̄ est humiditas indigesta stans in
poris cutꝫ ⁊ opilans eos ⁊ obtūdēs mām piloꝝ,lꝫ in istis
cōplicet᷑ ⁊ alia cā.s.diminutio radicalis sube piloꝝ:qr i eis
gn̄atur paꝝ de mā frida q̄ est radicalis mā piloꝝ:sic̄ de ea
gn̄atur parū in mulieribus ⁊ eunuchis. ¶ Dixit Aꝝ.5°.đ
gn̄one aīaliū.nullus fit caluus ante luxuriā,sed in multis
luxuriantibꝰ ẜm mām magis fit caluities. Eteni in luxuria
ri est amissio pure ⁊ nālis caliditatꝫ.sup.⁊ nutrimētalis hu
miditatꝫ. Cū ergo dixit Aꝝ.cerebrū fit fridissimū nā mem/
broꝝ rōnabilr̄ cerebꝝ sentit prīo defectionē illius nālis ca
liditatꝫ ⁊ debilia nā mēbra ⁊ in caliditate praue.i.diminute
hn̄tia modica cā debilitat. Et iō lꝫ caluities sit quid vle'⁊ n̄
solū hoībus insit:eteni siluis.i.plantis inest:⁊ sunt he q̄ sꝫ
foliate semꝑ.hec aūt folia ꝓiciunt,⁊ silr̄ inest qbusdā aui/
bus.eteni latitātes aues plumas eiiciunt. Est ingt pticular̄
hoī iter aīalia quadrupedia. ¶ Et fit dixit Aꝝ.hō ꝓprie ⁊ — Hō solus fit caluus inter aīa/lia ꝓprie q̄drupe/dia.
solus inter p̄dicta aīalia caluus:qr nā frigidius ⁊ hūidius
cerebrū hꝫ qđ magis debilitat᷑ pp cās exiccātes:⁊ pp luxu
riari. Et hō luxuriat᷑ multū respectu alioꝝ aīaliū. ¶ Assi/
gnat᷑ ⁊ alia cā q̄re hō fit caluus iter alia aīalia,⁊ ē situs ca/
pitis sui erectꝰ:pp qđ fit caput hoīs magis susceptiuū va/
poꝝ. Et pp cām ꝓcedētem ex luxuriari.dixit Aꝝ.5° de hi
storijs.ꝙ puer nō fit caluꝰ neqꝫ mulier neqꝫ excisus. Et cō/
silr̄ dixit Ipo.in apho.⁊ intellexerunt ꝑ eunuchos oēs te/
sticulos quauis de cā nō hn̄tes, aut hn̄tes, sꝫ effeminatos
⁊ nō potētes coyre nō factos caluos ante excisionē siue ef/
feminationē. Et mulieres qdē q̄ꝫuis luxurient᷑ ⁊ coeant:n̄
tn̄ multū emittūt spermatice humiditatis:ita ꝙ remanet in
eis mā sufficiens ad cōpilationē:vel fortasse: qr ẜm Aꝝ.ꝑ
de gn̄one aīaliū.mulier n̄ spermatizat.q̄ꝫuis g̊ hēat mulier
frigidius ⁊ hūidius cerebꝝ viris:nō tn̄ exiccat᷑ in eis humi
ditas cal'a pinguis ⁊ nō ↄcaluat᷑,qr nō sic laborat in coytu

nec sic effundit humidū pingue. Et nō verificant᷑ p̄dcā ma
xime de mulieribus ⁊ eunuchis semꝑ.in qbusdā.n.pōt ve/
nire caluities,cū possint in eis inueniri cāe caluitiei:sꝫ hoc — Qr caluities n̄ accidit: nisi in añriori pte capi/tis.
raro accidit. ¶ Et dixit Aꝝ.eodē 5° de gn̄one aīaliū. calui
ties nō accidit in capite nisi in anteriori pte eius ⁊ caluarie
loco. Et idē dixit Gal.2° de cōplxōnibꝰ.⁊ hoc iō qr caluaria
est siccior oīum partiū capitis,qr illic cutis est annexa ossi
⁊ nuda.s.carne.nō aūt sic ē in timporibꝰ neqꝫ in posteriori
capitis.in his.n.ptibus aut caro est sub cute:sic̄ in timpori
bus:aut cutis est grossior ⁊ hūidior:sicut in posteriori ca/
pitis:q̄re nō sic exiccat᷑ cutis in dictis ptibus sicut in calua
ria,⁊ remanet i eis humiditas sufficiēs ↄtinuare capillos.
Et qr caluities fit ex siccitate:iō dixit Gal.2° de ↄplxōnibus.
ꝙ caluities festinat venire in hn̄tibꝰ cerebrū calidius ⁊ sic/
cius.s.in ↄplxōne cal'a ⁊ sicca pp velocitatē exiccationis in
eis. ¶ Et Rasis dixit.25.ↄtin̄.qui sunt calidioris cōplexio/ — Qui sint aptiores ad calui/tiem.
nis velocius patiunt᷑ caluitiē:qr caliditas desiccat humidi
tatē. Et pp oppositā cāꝫ.dixit Gal'.suꝑ 2° epydimiaꝝ.balbi
nō patiunt᷑ caluitiē,⁊ silr̄ hn̄tes capita parua. Et dixit ibiđ
Gal'.nō vidi balbū patientē caluitieꝫ. Et.A.blesia.i. trauli
nō fiunt calui pp multitudinē hūiditatis cerebri eoꝝ. Et di
xit vbi supra.Gal.q hꝫ pilos abundātes suꝑ pectꝰ caluitiē
patiet᷑ abundantē. Et Aui.dixit.in p̄paratis ad caluitiem
multiplicant᷑ pili pectoris eoꝝ pp caliditatē ipsoꝝ. ¶ Di/
xit Rasis.25.ↄtinētis.nō vidi aliquē calide nāe ⁊ humide
pati caluitiē penitus ad modū viroꝝ molliū ⁊ hyspanorū
hn̄tiū nām humidā,sꝫ inde eā hn̄tibus nām calidā. Et di/
xit.caluities magis euenit versus senectuteꝫ:qr tūc magis
exiccant᷑ mēbra. Et pp siccitatē ⁊ soliditatē cutis caluarie
illud paruꝫ qđ de pilis in ea nascit᷑ est difficilis euulsionis.
¶ Et de cāis soliditatꝫ cutis ꝓhibētis ortū piloꝝ.dixit.A.
est soliditas ex vestigijs vlceꝝ gn̄ata silr̄ vt dixit Aꝝ.19.ꝓ/
bleumate. Cā aūt scđi modi piloꝝ ⁊ ign̄onis eoꝝ ex parte
cutis.dixit Aui.est,qr lꝫ in eā penetret mā pilorū:tn̄ in ea
nō retinet᷑ pp raritatē eius ⁊ vehemētiā amplitudinis po/
roꝝ ipsiꝰ:sꝫ expirat q̄re in ea pili gn̄ant᷑. Et dixit Aui. ꝙ h̄
est ex adiuuātibus vt nō nascat᷑ barba:ēt vsqꝫ in fine vite.
Et cā tertij modi gn̄onis piloꝝ q est pp corrosionem. dixit
Aui.est aut pp humorē fixū malignū.s.reddētē cutē ieptā
ad hoc vt in ea gn̄ent᷑ pili:sic̄ accidit in alopitia ⁊ tyria aut
est pp vlcera mala corrosiua que sunt i cute,vn̄ corrodunt᷑
radices piloꝝ. Sꝫ ↄtra p̄dcā de casu piloꝝ ⁊ caluitie pp sic/
citatē ē.qđ dixit Aui.q̄rti 7ª.s.ꝙ tardat᷑ caluitiū i ethiopi
bus ⁊ habitātibus regiōes calidas:imo nō euenit eis cal/
uities nisi raro,ꝓpea ꝙ cutis eoꝝ vehemēter retinet pilos
ipsoꝝ. Ac ēt ↄtra p̄dcā ṽba Gal.xj°.de vtilita. pticula.s.ꝙ
pili gn̄ati i palpebris ⁊ supcilijs nō cadūt. Sic̄ ēt dixit.A.
7ª q̄rti.pili palpebraꝝ ⁊ supcilioꝝ nō cadunt velocit᷑:ꝓpea
qr origo eaꝝ est spissa ⁊ cartilaginosa ↄseruatiua h̄ est:qr i
mēbro sicco qđ hꝫ ↄseruare.sic̄.n.vt.s.patuit.dixit.ꝙ illud
paꝝ piloꝝ qđ gn̄atur vel reperit᷑ in caluis est difficil᷑ euul/
sionis pp siccitatē.nā durū nō euellit᷑ facilr̄:sꝫ seruat pilos
q̄re nō cadūt velociter neqꝫ depilat᷑. ¶ Notāt pp solonem
huiꝰ ↄtrarietatꝫ,qr lꝫ pp siccitatē reddētē cutē durā testeaꝫ
nō gn̄ant᷑ pili:qr nō transit mā ipsoꝝ in eā pp opilationem
poroꝝ ꝓhibētē penetrationē eiꝰ in ipsaꝫ. Et si ante ipsiꝰ so
lidationē ⁊ opilationē gn̄ati in cute pili erūt cadūt ⁊ defi/
ciūt:qr nō hn̄t deinde mām fouentē ⁊ manutenētē eos:ni/
hilominus pili orti in cute dura ⁊ sicca q̄ ↄseruatiua diutiꝰ
fouent᷑ ⁊ manutenent᷑ q̄ꝫ orti in cute molli:dūmō ipsiꝰ cu/
tis siccitas ⁊ soliditas non ꝑueniat ad tm̄ gradū ꝙ reddat
poros eiꝰ ita clausos ⁊ opilatos ꝙ nō possit mā pili trāsire
ꝑ eos. Et talis siccitas est soliditas palpebraꝝ ⁊ supcilioꝝ.
Nā iste ptes sicce sunt:sꝫ nō ꝑueniūt ꝑ siccitatē eaꝝ ad clau
sionē poroꝝ ꝓhibentē transitū māe piloꝝ in ipsas:q̄re per
durāt in eis pili tanquā in ptibus ↄseruantibus eos. Et cā
apertionis dcārū partiū aliaꝝ ⁊ cōsimiliū siccarū in poris

ipsaꝝ

ipsarum est: q2 partes dure facte porose nō faciliter in partibus ⁊ parietibus pororꝫ ipsarꝫ haberent. Unde nō clauduntur: cuius oppositū est in parietibus pororū molliū ꝓtiū que faciliter haberent ⁊ claudūt cū aduenit eis cā exiccās eas. ℂ Et scias. ꝙ nedū cadūt pili palpebrarꝫ ⁊ superciliorū: sed accidit aliqn̄ eos in senectute augeri saltē supciliorꝫ: ita vt aliqn̄ egeant tonsione vel abrasione. Et cā huius esse pōt humiditas indigesta in senectute multorꝫ aucta stans in rimulis ⁊ poris magnis ossiuꝫ supciliorꝫ ⁊ obturās eas: quare fumositates ad illas ꝓuenientes ⁊ non valentes extra exhalare ad poros pilorum cōuertunt ⁊ vniunt cum fumositatibus cōsuetis: ⁊ fiunt causa ꝓtensionis ⁊ ꝓlongatiōis pilorꝫ in ipsis. Et fortasse pori supciliorꝫ in senectute magis ampliant: sicut ꝯtingit edificio qd̄ cū antiquat magis ruinosuꝫ fit ⁊ expertuꝫ. ℂ Et ꝯsilr̄ dicūt est in ethiopibꝰ ⁊ habitantibus regiones calidas ꝙ lꝫ cutis eorꝫ sit solida ⁊ sicca, est tn̄ lata in poris: ⁊ iō lꝫ cā exiccans ei superuenerit nō sic opilant pori eius: sicut opilant pori carnis mollis cuꝫ exiccant. Et ideo habitatores regionū valde calidarꝫ non sic fiunt calui, sed remanēt capillati. Sciendū tn̄ esse dicūt. ꝙ facta cōpōne supciliorꝫ adinuicē: siue palpebrarꝫ adinuicē: ⁊ silr̄ habitantiū regiones calidas adinuicē illa supcilia vel palpebre magis ⁊ citiꝰ fient calue: quorꝫ cōplōnes eēnt calidiores. Et inferūt ꝙ auctores dicētes caluitiē ⁊ depilatione velocius euenire corporibꝰ calidioribus ⁊ siccioribꝰ intellexerūt facta cōpatione inter iª corpora que cōuenientiā hn̄t adinuicē vel paruā driam. Et nō facta cōparatione a se multū in cōplōne distantiū: q̄ꝫta est distantia ethiopū ⁊ similiū eis ad habitatores regionū frigidarꝫ tēperatarꝫ: aut nō multū calidarꝫ. Et q̄ꝫtū est inter cutem capitis. ℂ Dixit Hip. 6º affo. qcūqꝫ calui sunt his varices magne nō nascuntur: rursus capillati fiūt. Et Gal. in 9º verificat affoᵐ. de caluitie iꝓprie dicta que ex corruptis humoribꝰ fit que est alopitia ⁊ tyria: supuenietibꝰ. n. patiētibꝰ alopitiā ⁊ tyriā varicibus magnis sanant alopitia ⁊ tyria ꝓꝑ transportari mām que faciebat illas ad inferiora ⁊ varices. Nā de caluitie ꝓprie sumpta. dixit Gal. in eodē 9º. quis ignorat insanabilē passionē caluitiē existere: quasi dicat nullus. ℂ Zoar aūt dixit. ꝙ caluities que accidit in iuuētute curat cū inunctione cū oleo amig. dul. qm̄ humoris remouet acuitatē: sꝫ si accidit in senectute impossibilis est cura eius. Et silr̄ voluit Ras. 25º ꝯti. Et fortasse ꝓꝑ ista. dixit Aui. caluitiei curatio est difficilis: dicūt qdā qd̄ ista difficultas est ꝓpinqua impossibilitati: est tn̄ possibile ipm replere: aut eam retardare anteq̄ꝫ fiat. ℂ Et scias. ꝙ Gal. 2º de cōplōnibꝰ voluit: nō licere arguere ex caluitio dominiū siccitatis in toto corpore: q2 caluitiū maxime euenit ex particulari dispositione cutis capitis: ⁊ non licet arguere ex particulari dispositione alicuius membri super toto.

Cura casus paucitatis: siue priuationis capillorꝫ ꝓpter corrosionē dicet in capº alopetie ⁊ tyrie: sed curatio eius que fit exiccatione ꝓprie humiditatis per etatē vel sexū: sicut dcm̄ est d̄ caluitie ipolis est: aut ēt si curat in iuuētute est difficilis valde: sicut difficile vel ipole est talē cōplōnē ꝑmutare. ℂ Cura v̄o eius que accidit ꝓꝑ aliquaꝫ infirmitatē incurabilē: sicut ꝓꝑ ptisim cōsimilr̄ est incurabilis. ℂ Que v̄o accidit ꝓꝑ infirmitates curabiles curat curatione illarꝫ. Et cōsimilr̄ nō curat que fit ꝓpter paucitatem cerebri ⁊ distātiā eius a craneo ⁊ nō curatur que fit ꝓꝑ vestigia vlcerꝫ. ℂ Que v̄o fit ex causis extrinsecis: sicut institis vel medicinis appositis ⁊ silibꝰ curat ꝑ remotionē earꝫ: q̄ āt fit cā siccitatis ex paucitate māe pilorꝫ: vl̄ ꝓꝑ paucitatē materie nutrimētalis ⁊ sanguinis. ℂ Et que fit ex opilatione ꝓpter humiditatē ingrossatā in poris cutis: vt innuit Aui. sanari pn̄t. Et Mes. dixit. curā cōstare tribus rebus. quarꝫ ꝑma est occupatio circa capitis mūdificationē: si est ibi mā ledens: ⁊ intellexit ꝑcedente vniuersali corpis mūdificatione si fuerit in toto vel in aliquo nobili mēbro repletio. Que aūt istā cōplent intentionē pōt haberi ex multotiens dictis: ⁊ his q̄ maxie dicent in capº alopitie. ℂ Et 2ª res est regimen cibi ⁊ potus ⁊ aliorꝫ emendantiū malitiaꝫ cōplōnis ⁊ generantiū humores laudabiles: ⁊ de implentibus hanc intentionē. A. precipue mentionem fecit in facta ex paucitate māe. ⁊ sicut incōualescētibꝰ. Et dixit. ꝙ curat cuꝫ regimine delitioso in cibis boni nutrimēti ⁊ pinguibꝰ: ⁊ in qbus sit caliditas subtilis. i. remissa cū dimissione ois salsi acuti acetosi ⁊ pontici: ⁊ vini amari antiq: ⁊ coytus. sup. ⁊ oium exiccantiū ab intus vel ab extra approximatorū. Et iō nō dꝫ approximari capiti eorꝫ nitrū: neqꝫ vsneum: aut sapo vel his silia. Sꝫ assiduet balneatio cū rebus dulcibus ⁊ approximent eis ea que sunt sicut farina fabarū grana melonis creta psiliuꝫ ⁊ silia. ℂ Et 3ª res est. dixit Mes. administratio medicinarꝫ casum capillorum prohibētiuꝫ. sup. ⁊ cōseruantiū eos: aut ipsorū retardantium casum. Et implentia hanc intentionē: cōueniunt ēt in depilatione proueniente ex nimia raritate pororꝫ. De cuius cura Aui. dixit ꝙ in ea administret balneum aque dulcis calide in ꝑmis: vt aliqualr̄ magis rarificet cutem ⁊ iuuet ad faciliorem ⁊ maiorem penetrationem aque frigide que subito post balneationem predictam dꝫ superinfundi. Nam aqua frigida sic administrata ꝓfundatur ⁊ opilat poros. ℂ De cura aūt eius que fit ꝓpter opilationeꝫ pororū ab humiditate grossa. dixit Auicē. curet cum eis que resoluunt ⁊ rarificāt: ita ꝙ abluat caput cuꝫ lixiuio ⁊ baurach ⁊ spuma maris. Et liniat cutis cū eis que sūt: sicut gūmi ruthe siluestris ⁊ sinapis ⁊ calamentū ⁊ rutha ⁊ cepe, ⁊ administrent in balneo aque resoluentis. Et diligit vt ponant in cibis eorꝫ ea que aperiunt: vt sinapis ⁊ allia ⁊ pori ⁊ similia: ⁊ abstineant ab oleis. s. ⁊ pinguibus ⁊ vnctuosis. ℂ Et de medicinis cōuenientibus in hac specie. dixit Gal. super. 60. epiō. medicine conuenientes alopetie ꝯueniunt his qbus tardus est exitꝰ pilorꝫ in barba. s. per opilationeꝫ ab humiditate grossa. Et valet ad hanc speciē. qd̄ dixit Ras. 25. ꝯti. tūc vidi firmā curā ad ꝑncipiū caluitiei. idest ad inceptioneꝫ casus pilorꝫ ex dicta cā per hunc modū fricet caput: donec rubeat. deinde illiniatur cū adipe anatis: aut galline per noctem: deinde illiniatur cum tapsia pice ⁊ laudano mastice vino: ⁊ oleo sufficienti ⁊ dimittatur per nocteꝫ vnam: deinde lauetur cum aqua calida. Et postea iterū fiat hoc ideꝫ regimen: si tamē rubefiat ex tapsia ⁊ pice: tunc dimittat cura per dies: ⁊ vtēdum erit adipe puro donec mitiget punctio: ⁊ deinde iterꝫ fiat cura. ℂ Et de medicinis etiam conuenientibus in hac specie depilationis sunt medicine Aui. hoc dixit. sumantur cantarides recentes abscissis capitibus pedibus ⁊ alis: ⁊ exiccentur in vmbra: deinde terantur cum oleo viol. aut oliue ⁊ coquatur cum eo donec ingrossetur ⁊ line ex eo vbi volueris: nam exiccabitur locus: ⁊ deinde nascentur pili. Et similiter facit mel anacardinum: aut teratur condisi in oleo de ouis ⁊ inungatur cum eo. Aut sumantur vngule asini aduste ⁊ cornua adusta ⁊ liniantur cum oleo sisamino. Et sunt etiam alie medicine que dicentur in capitulo de alopetia in his: ⁊ in illis oportet vt obseruentur conditiones que dicentur in illo caplō. ℂ Sunt autem ⁊ alie medicine que in omnibus speciebus conueniunt: vt in loco in quo administrantur oriantur pili. Inter que dixit Auicen. conuenientia sunt oua formicarum cum oleo de ben illinita: q̄ꝫuis aput cōmunitatem hominum: ⁊ vulgus ipsa sint ex eis que prohibent ortum pilorum. ℂ Et de expertis est lacerta que est in domibus quando interficitur ⁊ exiccatur ⁊ teritur: ⁊ cum oleo illinitur. Dixerunt quidam lacertam interfice ⁊ combure: ⁊ in puluerem redige: ⁊ locus depilatus melle tepido inungatur ⁊ superaspergatur de ipso puluere lacerte: nam cum sepe hoc fit inuenitur vtile: ⁊ expertum. Et dixerunt iterum. sanguisugas multas combu-

Pili supciliorꝫ aliqn̄ superflue augētur ꝓprie i senectute.

Habitatores regionū calidarū nō sūt calui.

Curā caluitiei euenietis ꝓꝑ opilōneꝫ pororꝫ ab humiditate grossa.

re ⁊ puluerica ⁊ ipsum puluerem cum aqua in olla rudi
bullire fac vsq3 ad tertiam partem: ⁊ cum illa aqua locum
inunge. ¶ Et dicunt vtile fore vt multiplicentur capillli
si inungatur caput oleo in quo cocti sunt cātarides vsque/
quo inspissentur. Et similiter vtile fore si post abrasionem
loci: ⁊ ēt sine abrasione inungatur locus multotiens cum
hoc vnguento. ℞.radices altee ⁊ folia trifolij: ⁊ radices ⁊
folia petrosilij ⁊ pista ⁊ pone in olla noua: ⁊ sup imitte mel
⁊ acetum.añ.quātū sufficit ad decoctionem siue ad coquen
dum ea tandiu: vt cum cocta fuerint deuenient ad spissitudi
nem mell'.hoc enim multiplicat inunctū capillos prolongat
⁊ decorat eos. ¶ Et dixit Aui.sumantur.xx.medulle auella
narum ⁊ assentur donec terantur ⁊ illiniatur cum oleo ra/
phani. Et dixit.cinis abrotani quādo miscetur cum oleo an
tiquo: ⁊ inungitur facit nasci barbam tarde nascentie. ¶ Et
dixerunt quidam.melle crudo calido caput inunge ⁊ super/
asperge puluerem lacertaꝝ combustarum ⁊ nascentur pili
multi ⁊ pulchri. Aut vnge locum cum assungia porci mixta
cum puluere panis ordei ⁊ salis. Et alij dicunt inunge locuȝ (De ꝯser/uatione capillorū ⁊ casu.)
cū assungia veteri incorporata cum puluere corticū radicuȝ
vlmi ⁊ corticuȝ auellane. Amplius i ꝯca° alopetie multe dicē
tur medicine que adhunc poteris afferre locum. ¶ Regimē
autē conseruans capillos ⁊ pilorū prohibens casum conue/
niens eis qui ipsorū timēt casum ⁊ futurā caluitiem, nā aut
eam ꝓhibent: aut saltē retardāt: adimplet' autē per medici/
nas calidas subtiles ⁊ stipticas calidas vt trahant mām pi/
lorum ad locum subtilem.s.in sb̄a ⁊ penetrent ⁊ locū transi
tus preparent vel subtiles in caliditate .i. non multum: sed
remissiue calidas: ne mām resoluant ⁊ consumant: ⁊ stiptici
tas: vt mām condensent in pilum ⁊ cōdensatam constringāt
⁊ retineāt. ¶ Dixit Aui.medicine cōseruantes capillos sūt
ille in q̄bus est caliditas subtilis attractiua ⁊ v̄tus stipti/
ca. Et subdit.sūt insup q̄dā medicine ꝯseruātes capillos cū
proprietate ipsaruȝ. Et sunt ex eis simplices ⁊ ꝯposite: ⁊ sim
plices sunt sicut myrthus ⁊ grana eius ⁊ laudanū ⁊ embli/
ci ⁊ kebuli ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ cap̄.veñ. ⁊ galla ꝑꝑ siccitatē
suam ⁊ alfesabanagi ⁊ ꝓprie qñ miscentur vna vel plures
ex eis in vino stiptico ⁊ oleo myrthino vel masticio: aut cuȝ
aqua myrthi: aut cū succo foliorum alseçanagi ⁊ cinis ligni
arboris eius vste cū semine suo mixtus cum oleo myrtino ⁊
vino stiptico ⁊ cortex nucis ossiū oliuarū ⁊ papauer rubeū.
oleū costinum cōfirmat capillos ⁊ reddit eos pulchros iniū
ctū ⁊ decoctio emblicoꝝ super illinita loca capillos confor/
tat ⁊ a casu ⁊ lesione preseruat. Et succus nasturcij domesti/
ci bibitus ⁊ illinitus ꝓhibet capillos a casu. Et ꝯuenit lotio
ex aqua decoctiōis sene aut rorismarini. Et ablutio fcā cum
lixiuio facto cuȝ cinere pedis colūbini: aut cū aqua decoctio
nis folioꝝ fagi ꝓhibet capillos a casu. Et illinitio facta cuȝ
lacte caprino in quo trita fuerit agrimonia. Et ablutio cum
aqua decoctionis fenugreci confortat capillos ⁊ mūdat eos
a furfurib⁹. ¶ Ablutio vtilis.lauet' caput cū aqua d̄coctio
nis psidie balaustiaꝝ myrthi cypressi ⁊ similium. Et post ab
lutionem inungant' radices capilloꝝ iuxta cuteȝ cum oleo
myrthino. ¶ Prohibēs casum capilloꝝ ex inuentione nr̄a.
℞.corticū canne vstaꝝ: ⁊ corticum auellanaꝝ vstaꝝ ⁊ gra/
norū myrthi.añ.ʒ.iiij.absinthij: ⁊ gallaꝝ.añ.ʒ.ij.ꝯfice post
triturationē ipsorū cum oleo myrthi ⁊ vtere: qm̄ est exper/
tum. ¶ Dixit Auic.℞.grana myrthi gallas ⁊ emblicos: ⁊
decoque in oleo ro. ⁊ administra inungendo. ¶ Medica/
mē ꝯseruās pilos supciliorꝝ.℞.ro.papaueris ruffi.añ.pt.ʒ.
fumiterre cū radicibus suis ⁊ extremitatē valeriane: lr̄a tñ
extra bȝ.atriplicis: añ.pt.i.laudani ptes.iij.cap̄.ve.pt.ij. te/
rant' ⁊ administrent' cū oleo masticino. ¶ Aliud. ℞. myr/
re ptē.i,laudani pt.ij. ⁊ misce cū oleo myrthino q̄ztū suffic̄.
ad illiniendū. Et si eget' desiccatiōe multa ⁊ resolōne addat
nitri vsti vel non vsti ptem.5. ¶ Aliud.apes multas in olla
reclude ⁊ oleo tere ⁊ caput inunge. ¶ Ung^m ꝓhibens casū
capilloꝝ ⁊ inceptam caluitiē sanat.℞.foliorū myrthi galla
rū cypressi cap̄.veñ.corticum thuris puluerizatoꝝ subtil'r:
añ.p.i.laudani.ptes.ij.vini stiptici ⁊ olei myrthini q̄ztū suf
ficit ad h̄ vt fiat liq̄dū ⁊ inungant' cū eo radices piloꝝ de se
ro ⁊ mane lauent' cū lixiuio dulci in quo bullierint stiptica.
¶ Ait Ras.25.ꝯtinē.ad casum capillorū ⁊ ꝯualescentibus
non credo fore melius medicamen q̄ȝ hoc.s.q̄ȝ laudanū dis/
solutū in oleo masticino. Si tamē capilli ceciderint valde ⁊
fuerint modice soliditatis in radicibus eorū pone loco olei
masticini oleum myrthinuȝ: quia tunc indigebis maiori sti
pticitate: ⁊ rege eos regimine conualescentiuȝ: sed tamen vi
tare debes in eis illinitiones frigidas multe stipticitatis ⁊
ꝓprie in catarrosis ne forte inducas eos ad detrimentum.
¶ De coloribus capillorum ⁊ canitiei. Cap.xxiiij.

E pilorum vtilitate iam in trac. p̄ hu/
ius sermonis dictū est: sūt
eni in corpe vtiles, queādmodū lupini in terris
seminandis qui trahūt nitrositatē a terra. Un/
de Cōstantinus in agricultura dixit. si fertilem
terram volueris facere lupinos in ea sere: qm̄ nitrositatē ab
ea attrahunt: ⁊ ita pili ex corpore fumosas ⁊ nitrosas mate/
rias ex corpore hauriunt que in ipsis ꝯuertunt'. Unde coll'ȝ
2°.ait Auer.mihi vr̄ ꝙ nā adducit hunc vaporē: vt sit mā pi
li ad hoc vt pilus trahat illā malā mām ex corpore ad mun/
dificandum ipsum per hoc: sicut vides ꝙ faciunt artificiali/ (Color ca/pilloꝝ ex diuersis variatōes recipit.)
ter laboratores terrarum, qui quādo volunt ꝙ ipse fructifi/
cent seminant in eis semina que habent trahere parteȝ ter
restrem vstam.

Color capillorum varijs causis variationem recipit, ⁊ p̊
ex varietate ꝯplx̄onis. Nam alius est color pilorū
in cōpl'one tēperata: ⁊ alius in cal'a: ⁊ alius in frida. Cōpl'o
eni cal'a capillos ⁊ pilos nigros ꝓfert: ⁊ frigida subalbidos
⁊ tēperata ꝓfert eos declinantes ad citrinitatē ⁊ rubedinē:
⁊ frigiditas cum vehemēti siccitate pilos ꝓfert albos: ⁊ sic
citas ēt sola vehemens. Et accidit ex ea simile eius qd̄ acci/
dit plantis cū siccant': quarū folia albescunt. Et h̄ accidit ꝓ
prie in fine egritudinuȝ exiccantiū. ¶ Scd̄o variat' color pi/
lorū rōne etatis: qm̄ pueritia flauos: siue subalbidos ꝓfert
pilos: iuuentus v̄o nigros ⁊ senect⁹ me^m inter p̄dictos du/
cit colorē. ¶ Et variat' 3° ex parte humorum corporis. Ait
Ras.25° ꝯti.ex libro iubal.color capillorū fit semp ad mo^m
coloris sanguinis: si.n.sanguis fuerit tenuis ⁊ aqueus erit
color eoꝝ citrinus ⁊ albus. Et si sanguis fuerit niger ⁊ cali/
dus ⁊ color eoꝝ manifeste niger erit. Et ꝯsil'r variabit' s̄m
varias dispōnes sanguinis ⁊ mixtionē cū alijs humoribus.
¶ Et variat' 4° varietate regionum. Nam regio cal'a meri/
dionalis pilos profert nigros: frigida vero septētrionalis
subalbidos, orientalis vero medios cū decl'one ad rubedi/
nem, ⁊ occidentalis medios cū declinatione ab albedinem.
¶ Et variatur 5° rōne accidentiū anime. ¶ Sȝ 6° ratione
extrinsecus occurrentium: vt ex mora sub sole. ¶ Et 7° ra
tione infirmitatum ⁊ maxīe exiccantiū. ¶ Et q̄nq3 permu/
tatur vel variat' color piloꝝ rōne mäe ex qua fiunt: cum.n.
vapor fumosus ad cutem peruenerit vstus ꝑꝑ cal'itateȝ cor/
poris multā adherentē: tunc color piloꝝ erit niger, cum ve
ro vapor ille non erit vstus, q2 caliditas in corpe est debilis
non adurens erit color nō niger: sed declinans ad colorem
sanguinis ⁊ humoris a quo ille vapor est subleuat⁹. ¶ De
variatione coloris pilorum ꝓpter dispositionem cutis. di/
xit Aristo.5° de generatione animaliū.color pilorū ex cau/
sa dispositionis cutis variatur, sed hec variatio magis in
alijs animalibus contingit q̄ȝ in hominibus. Et hoc est ꝓ/
pter subtilitatē ⁊ imbecillitatem cutis hominū: habent eniȝ
homines subtilissimam pelleȝ pre omnibus alijs aīalibus:
ꝓpter qd̄ s̄m plurimū non operat' pellis eorū in alteratiōe
coloris piloruȝ ipsoꝝ. Aliter tamē euenit ꝙ operatur vt pa
tet in caluitio nō naturali. Unde dixit. A. hominibus nihil

ſcilicet. pellis o perat̃ in coloratione pilorum ſuorũ nõ canorũ non ꝓpter ſenectutẽ: ſed eorũ qui ꝓpter infirmitatem: noua enim alba pelle albeſiunt pili: ſi autem pili fuerunt albi non cõſequetur inde pili albedo: ⁊ qꝛ pili ex pelle naſcuntur. languente igit̃ ⁊ ſubtiliata pelle ⁊ pilus ſimul languet: languor autem eſt pili canities. Et in dictis Ariſto. tetigit vnã de cauſis canitiei nõ nãlis: ⁊ ꝑꝑ qᷓ ſciẽdũ eſt ꝙ canities ⁊ piloꝝ dealbatio eſt duplex. ſ. nãlis ⁊ innãlis. Nãlis accidit in ſenectute ⁊ eſt vexillũ ſiue inſigne ꝙ ſupra caput mors applicat. Innãlis võ eſt illa q̃ ꝓoccupat pilos añ ſenectutem.

Canities ⁊ piloꝝ dealbatio ẽ duplex. ſ. nãlis ⁊ innãlis.

¶ Et de canitie nãli loquẽs. Ari. 10ª ꝓbleuᵐ. 64. ꝓbleu. dixit. hõ ſolũ aialiũ canitiẽ hꝫ. Et cã eſt qꝛ ml̃ta aialia hñt pilũ fluxibilẽ: qꝛ oĩ anno fluit ⁊ renaſcit̃: vt bos equus ⁊ alia plura: ⁊ multa q̃ nõ hñt pilũ fluxibileꝫ: vt ouis ⁊ capra ⁊ plura alia ſunt breuis vite ⁊ canities nõ accidit: niſi poſt longum tp̃s: ita ꝙ ꝓueniunt̃ a morte añ tp̃s canitiei. Et iõ dixit Aꝛ. q̃cũqꝫ nõ ſũt ſeneſcẽtia. i. lõgo tp̃e viuẽtia nõ caneſcũt. Et hic eſt ꝙ ſenectus canitiei denotat̃. Hõ aũt qꝛ nõ hꝫ pilũ fluxibilẽ annuatim: imo ꝑ ſe nũq̃ꝫ q̃ꝫuis aliqñ ꝑ accñs: vt ex aliq̃ egritudine pilus fluat ab hoĩe ẽt vite longeue caneſcit. In 5° de gñone aia. dixit Aꝛ. equũ caneſcere q̃ q̃ꝫuis poſſit dici caneſcere reſpectu alioꝝ aialiũ: reſpectu tñ hoĩs nõ ꝓprie caneſcit.

De cãis ꝓpriis canitiei.

¶ De ꝓpriis aũt cãis canitiei. dixit Aꝛ. eodẽ 5° de gñone aialiũ. cauſat̃ albedo in pilis ex defectu caloris nãlis: vt in ſenectute: ex h̃. n. canities accidit. Nam nutrimẽtũ qᷓ ad vnãquãqꝫ ꝑticulã ꝑtingit ꝓpria caliditas digerit: ea aũt nõ potente illud digerere corrũpit̃: ⁊ fit orbatio ⁊ languor. quibuſcũqꝫ ergo dixit Aꝛ. nõ parũ eſt caloris ⁊ humiditas ingrediẽs amplior eſt ꝓpria calitate: tũc cũ nõ poſſit illa humiditas ab ea digeri corrũpit̃ a calitate que in ꝯtinẽti eſt aere. In pilis. n. piloꝝ radicibꝰ tale exñs nutrimẽtũ nõ digeſtum putreſcit ⁊ fit vocata canities. ¶ Et cã albedinis in predicta putrefactione. dixit Aꝛ. eſt qꝛ multũ hꝫ aerẽ: nã ſecũ miſcet̃ oĩs terreſtris vapor hñs ꝟtutem aeris groſſi. Et ꝙ talis putrefactio ⁊ albedo fiat eſt defectu caloris innati. dixit Ariſ. apparet: qꝛ ex languoribꝰ multis aianti curatis languoribꝰ nigreſcit aliq̃d eoꝝ: ⁊ hoc q̃dẽ eſt: qꝛ in infirmitatibꝰ totum corpus in defectu caloris nãlis eſt ꝑꝑ qᷓ indigeſtio in carne canos efficit. Sed poſtq̃ꝫ curati validi facti ſunt ꝑmutant̃: ⁊ fiunt ex ſenibꝰ iuuenes. vere ergo hꝫ qs dicere languoreꝫ eſſe acq̃ſitã ſenectutẽ nõ languorẽ eſſe nãlẽ: faciunt. n. aliqñ languores aliq eadẽ q̃ ſenectus. Et dꝛ ab Aꝛ. ꝙ ex eiſdẽ cauſis inficiunt̃ in multis multi capilli tẽpore iuuẽtutis: ⁊ aliqñ poſt: lꝫ nõ habeant infirmitates magnas: nã ex cauſis multis notis fit languor in cuti: vñ ⁊ languor fit in pilis. ¶ Ga. võ 2° de cõplonibꝰ dixit. ꝙ canities hꝫ fieri in illis in q̃bus cutis capitis nõ cõſequit̃ finẽ ſiccitatis. Et voluit Gal. ibi ꝙ canities preſupponat debilitatẽ capilloꝝ ⁊ albedinẽ eorum. Et debilitas eius accidit ꝑꝑ minorationẽ nutrimẽti cõuenientis eis. Et albedo accidit eo ꝙ res ex qua nutriuntur exit a flãte qñ putreſcit ꝭm longitudinẽ tẽporis qᷓ contingit: qm̃ cũ porus fuerit ſtrictus ⁊ ſupfluitates fiunt pauce ⁊ viſcoſe ⁊ caliditas ꝓpellens eas anterius fuerit debilis: tũc accidit canities. Et ſic vr̃ velle ꝙ cãe canitiei: ſiue albedinis pilorũ ſit putrefactio illiꝰ ſupfluitatis flãtice. Et ꝑꝑ hoc dixit. A. ꝙ dũ ſanguis ꝑmanet pinguis ſpiſſus calidus ⁊ viſcoſus capilli ſunt nigri. Cũ ꝟo ad aquoſitatẽ tẽdere incipit declinãt capilli ad canitiẽ. Et Aꝛ. vbi ſupra dictã corruptionem: ſiue putrefactionẽ appellauit elixir. Gal. ꝟo appellauit acatanigi: ⁊ eſt idẽ qᷓ muffulentia a nobis vocata: qꝛ nõ eſt ꝟa putrefactio. Et. A. ꝓmi. 2ª. ca° de ſignis ꝯplonũ recitans dicta Ariſ. ⁊ Gal. de canitie dixit. ꝙ cũ opiniones conſideraueris inuenies eas ꝓ certo ꝓpinquas: imo dicũt q̃daꝫ. ꝙ in ſentẽtia ſunt penitus eedẽ. Et hoc qꝛ cã in albedinẽ coloris flegmatis: ⁊ cã acatanigi albedine eſt vna. ſ. debilitas caloris nãlis agẽtis illas mãs. Et dealbant̃ tẽpore mãe añq̃ꝫ denſent̃ in pilos ⁊ ſi ꝑſti albi naſcuntur. ¶ Ex dictis patere poteſt ꝙ canities nãlis properat in cõplone frigida flãtica ⁊ vtentibus cibis flegmatis gñatiuis. Et eis q multa vtunt̃ capitis coopertura ⁊ ecõuerſo tardat in cõplone calida: maxime colerica ⁊ vtẽtibꝰ regimie calido ⁊ colere gñatiuo. ¶ Et ſcias. ꝙ ſunt alie cãe albedinis piloꝝ: ſiue canitiei innãlis. Et eſt ſiccitas multa corpi: ſiue cuti adueniẽs abſqꝫ aliqua putrefactione eueniẽs: aut ꝑꝑ cãm intrinſecã ſiue extrinſecã. Corpe ẽt ⁊ maxime cute exiccato exiccant̃ radices piloꝝ: qꝛ ꝓuant̃ mã nutriente eos: ⁊ cõicatur ipſa ſiccitas ipſis pil. ⁊ ſic exiccant̃ in ſuo hũido ⁊ dealbant̃: ſicut accidit albedo ſegetibꝰ cũ ſiccãt̃. Et cã q̃dẽ intrinſeca talis ſiccitatis ꝭm plm̃ vt ſupra patuit ſũt egritudines exiceantes. Vñ q̃rti 2ª caº de diſpoſitionibꝰ accidẽtibꝰ cõualeſcẽtibꝰ. dixit Aui. accidit eis vt albificent̃ eoꝝ capilli: ꝑꝑea ꝙ capilli ꝓuant̃ nutrimẽto: ⁊ ꝑꝑea ꝙ ſpargit̃ ſiue exit ab eis hũiditas innata cũ qua ſtat nigredo.

De cauſis extrinſecis canitiei.

¶ Cã aũt extrinſeca põt eſſe multiplex. ſ. lõga ⁊ magna triſtitiã faciẽs ſua exiccatione: ⁊ intẽpeſtiui funduntur vertice cani. Et magnus timor ⁊ ſubitꝰ: ſicut accidit his qui ſuꝑ ſe vidẽt repẽtinã mortẽ: ſicut ego vidi in puero Matheo lippi de ſcarpia: ⁊ in Cechio ſartore in burgo ſci Laurẽtii: nã ⁊ q̃ꝫuis pili nõ ſint aiati ⁊ nõ trãſeat nutrimẽtũ eoꝝ ꝑ ipſoꝝ corpulẽtiã: nihilominꝰ ex magnis alterationibꝰ ⁊ corpis ⁊ cutis alterationẽ recipiũt. mõ in vehementi ⁊ ſubito timore calor intrinſecꝰ multũ retrahit̃ ⁊ vnit̃: ⁊ de hũiditatibꝰ ibi reꝑtis multũ cõſumit̃: ⁊ ꝑtes ẽt extrinſece ſanguine ⁊ ſpiritibus depauperate multũ exiccant̃: vñ transfigurant̃ eoꝝ facies ⁊ tornatileꝫ fiũt: ⁊ albedo piloꝝ ex ſubito eueniẽte timore ſubito accidit: ⁊ oĩs alia cã extrinſecꝰ cuti adueniẽs ⁊ pilos calefaciẽs ⁊ multũ exiccãs eos eſt cã albedinis eoꝝ: pili eniꝫ ſicci ſunt. calor agẽs in ſiccũ dealbat. Et ſic dealbantur pili ⁊ capilli ex fumo ſulfuris.

Dr̃ia iter canitiem nãlẽ ⁊ nõ nãlem.

¶ Differt aũt canities innãlis a nãli: qꝛ in iſta innãli albedo incipit a piloꝝ extremitatibꝰ ⁊ ꝓcedit ꝟſus radices: ſꝫ in canitie nãli incipit a radicibꝰ ⁊ ꝓcedit ꝟſus extremitates. Et differũt. qꝛ canities nãlis q̃ꝫuis poſſet retardari: tñ facta fortaſſe nõ ſanat̃. Innãlis võ ſanari põt: vñ ſicut ſupraponit̃ ex ꝟbis. Aꝛ. curatis ĩfirmitatibꝰ exiccantibꝰ reumectat̃ corpus: ⁊ ſic reumectant̃ pili: ſicut ⁊ multe res ſicce in aere humido humectant̃: ⁊ ſicut accidit ſegetibꝰ cũ ꝑꝑ ſiccitatẽ ⁊ hũiditatis carentiã exiccant̃: poſtea ipſis aqua irrigatis iteꝝ. humectant̃ ⁊ ꝟſus ſuã ꝯſuetã ⁊ nãlẽ nigredinẽ: ſiue viriditatẽ tẽdũt. Sic ꝯſil̃r ⁊ pili cũ hũectãtur ꝟſus nigredinẽ vel ad priſtinũ colorẽ tẽdũt. Quidã dñt. ꝙ ſicut ipſi pili inãl̃r albi facti ſũt: ita nigreſcũt q ſic albi fuerint facti. Sꝫ qꝛ oẽs tales multũ ſubtiliati ſũt ꝑꝑ opilonem poroꝝ: ⁊ ſiccitatẽ factã factis poris latioribꝰ ⁊ nutrimẽto rehumectãte decidũt, ⁊ alii q loco illoꝝ renaſcũt̃ nigri exeũt.

Cura retardãs canitiẽ ꝯplet̃ dieta ⁊ potiõe. ⁊ dieta q̃dem cõſiſtit in euitatiõe oĩs frigidi ⁊ humidi: ſiue aeris: ſiue ciboꝝ ⁊ potuũ potẽtia vel actu taliũ: ſiue multi ocii lõge dormitionis poſt repletionẽ cibi multe balneationis cuꝫ aqua dulci ⁊ applicationis ab extra reꝝ frigidaꝝ ⁊ hũidaꝝ taliũ potẽtia vel actu multe potationis vini vaporoſi: ꝑꝑea dixit Aui. ſit ſufficiẽtia in potãdo vinũ paꝝ cito: dixit Raſ. ducit ad canos frequẽs vſus vini: ⁊ nõ hꝫ cõꝑõnẽ in hoc: aut comeſtionis reꝝ vaporoſaꝝ: ⁊ potẽtiũ replere caput vaporibus humidis. Et gñal̃r in euitatione ꝯſiſtit oĩum multiplicãtiũ indigõnẽ ⁊ flegma plm̃: de q̃bꝰ eſt multꝰ coytꝰ. Et cõſiſtit in adminiſtratione regimis exiccãtis: ſiue ſicci actu: ſiue poª bonũ tñ ſanguinẽ gñans. Et de appropriatis ad retardationẽ canitiei eſt vſus carniũ ſerpẽtis. ¶ Cura võ ꝑ potionẽ cõplet̃ cũ interpolata flãtis purgatione cũ educẽtibꝰ flegma: ⁊ ꝓcipue a capite cũ cochiis ⁊ ſilibꝰ. Et dixit Aui. ⁊ cuꝫ vomitu ẽt ꝓprie ſupra cibũ ⁊ ꝑ clyſteria iterũ. Et cõfert vſus trifere minoris ⁊ electuarii de mirabol. ⁊ vſus kebuloꝝ cõditoꝝ maxĩe: ⁊ ꝑ interualla ſume troc. de tyro: ⁊ vſus tyriace ⁊ metridati ⁊ vſus electuarii anacardini dꝛ eſſe vtilis ⁊ cõueniẽs. Dixit. 25. ꝯti. cito ducit ad canos abundãs extractio

sanguinis.ℭ Dixit Tabri exptū fore ꝙ si sumat᷑ vnus mira
bol'.niger absq3 nucleo in cibo ꝑ annū sumēs ip3 obtinebit
capillos nigros vsq3 ad finē vite sue. Et qdā dicūt.retardari
canitiē ꝑinunctionē factā in radicib⁹ capilloꝝ ⁊ piloꝝ bar/
be cū oleo costino vel nardino ⁊ similib⁹:⁊ ꝑ vsū3 tingētiu3
pilos aliquo colore ⁊ spūalr nigro. Et oleū nigelle denigrat
capillos ⁊ ꝓhibet ipsoꝝ albificationē fieri. De cura autem
palliante dicet᷑ in sequēti capº.

ℭ De tingendis capillis ⁊ pilis flauificandis rubificandis de albandis denigrandis ⁊ pulchrificandis. Cap.xxv.

Egimen tincture capilloꝝ ⁊ piloꝝ ⁊ co
lorationis eoꝝ duplex est.scil3
vl'e ⁊ particulare. Uniuersale cōsistit in prepara
tione eorū ad recipiendū tincturā ⁊ coloratio/
nem:⁊ particulare consistit in approximatione
rerū tingentiū eos. ℭ Et vniuersale qdē germen:tūc maxie
necessariū est cū voluntas fuerit vt tinctura acquisita perdu
ret. Ad inducendū etiā durabilē tincturā op3 ꝙ prius lauen
tur cū aliquo lixiuio stiptico dante capillis causa3 retinendi
tincturā:quēadmodū fit in pānis ⁊ alijs tingēdis reb⁹:op3
ergo vt pili tingēdi ꝑus bene lauent᷑ cu3 lixiuio ⁊ cum aqua
infusionis aluminis roche puluerizate:de quo ponat᷑ lib.5.
⁊ de cinere cōmuni.ʒ.ij.que infundant᷑ in aqua postea colē
tur per pannū:⁊ lauent᷑ cū ea pili ⁊ anteq3 perfecte siccent᷑
ipsos tinge:⁊ quidā dicūt ꝙ pili madefacti aqua mixta cu3
alumine roche ⁊ exiccati melius colorē suscipiūt: plures tñ
cōcordāt ꝙ capilli predicto mō loti cū fuerint exiccati meli⁹
tincturā suscipiant ⁊ susceptā3 diutius teneant. Et maxime
necessaria est ꝑparatio ista cu3 volueris colorare eos colore
nigro:aut colore itēsiori recedēdo ab albedine:⁊ ad nigredi
nē accedēdo:verūtñ in coloratione capilloꝝ:ꝑcipue in ipso/
ru3 denigratione op3 cauere nimiu3 vsu3 rerum frigidaru3
⁊ stipticarū quibus maxime eget᷑ in denigratione capillorū
super caput:qm̄ propter hoc multi iam mortui sunt:⁊ multi
iam incurrerunt apoplexia3 vel paralysim vel aliam simile3
egritudinē:vt dixit Gal'.ꝑmo miemir. Uerūtñ preparatio su
pradicta nō est necessaria:imo esset inutilis,cum aliqñ volue
ris colorē preexistentē remittere a nigredine vel alio colore
medio tendendo versus albedinē:s3 d3 ablutio tunc fieri cū
aqua dulci simplici nō habēte aliquā stipticitatē oino. Qui
dam tamen dicunt.nō possunt capilli nigri albi fieri:s3 bene
possunt in nigredine remitti. ℭ Et modus albificādi capil/
los ⁊ remittēdi intensionē coloris versus albedinē est iste.la
uent᷑ bñ cū aqua calida cū lixiuio dulci ⁊ sapone:⁊ cu3 fue/
rint medie exiccationis suffumigent᷑ cū sulfure ⁊ inungant᷑
capilli cū vnguento:qđ sic fit. ℞.stercoris hyrundinis enule
sicce sulfuris floꝝ capparis siccorū mes ⁊ seminis ebuli sicci
⁊ terant᷑ ꝑfecte ⁊ incorporent᷑ in modū vnguēti cū felle vac
cino ⁊ aliquātulo aceti. Et fiat hoc multis vicibus iterādo
lotionē suffumigationē ⁊ inunctionē:donec nigredo minua
tur:deinde vngat᷑ sepe cum oleo de lilio vel sambucino. Ait
Ras.capilli siue pili equoꝝ ⁊ pellium ⁊ pannorum ex suffu/
migatione sulfuris dealbant᷑. ℭ Et dealbant᷑ capilli si lauet᷑
caput cu3 lixiuio de cinere vitis facto:in quo positus fuerit
puluis lupinorum myrrhe stafisagrie ⁊ fecis vini. ℭ Lotio
alia. ℞.radicem celidonie ⁊ rubie tinctoꝝ.añ.tere subtilr ⁊
distempera cū oleo in quo iam cocta fuerint rasura ligni ra/
dicis celidonie ⁊ crocus. Et cu3 ea caput vnge ⁊ dimitte sic
vnctū nocte tota ⁊ mane laua cū lixiuio facto de cinere cau/
lium cū palea ordei lotum. ℭ Alia. ℞.celidoniā ⁊ agrimo/
niam ⁊ rasurā ⁊ folia brusci:⁊ in aqua decoque postea ha/
beas olla3 in fundo ꝑparatā,⁊ in eius fundo pone ciminū:
deinde cinerē auene ⁊ vitis ⁊ fac cū dicta aqua lixiuiu3 ⁊ ex
eo laua caput. ℭ Dicit᷑.25.ↄti.ꝙ fex aceti in vna nocte capil
los nigros facit blundos:⁊ silr facit fex vini. Et si capilli ni
gri illiniant᷑ cū stercore hyrūdinū ⁊ dimittant᷑ sic per noctē
mane existēt albi. Et dī.ꝙ illinitio cū aqua venaꝝ citrinarū
facit capillos aurei coloris. Dixit Alber.ꝙ aq̄ decoctionis
talpe dealbat equū nigrū. Et dicūt qdā.ꝙ pulegiū in lixiuio
bullitū caput inde lotū pulcherrime dealbat. ℭ Capilli aūt
flaui ⁊ splendidi fiūt si post ꝑpōnē ipsoꝝ ad recipiēdū tinctu
ram illiniant᷑ cū illinitione facta ex aqua decoctionis exte/
rioris corticis viridis fructus nucis: aut corticis arboris
eius mixta cū albumine oui galla silr incorporatis in modu3
vnguenti quo capilli illiniant᷑ ⁊ superponant᷑ folia blitis ⁊
fasciant᷑ cū binda ⁊ dimittant᷑ sic vsq3 ad diem tertiu3:tunc
soluant᷑ ⁊ pectinent᷑ vt si qđ ex vnguento capillis inheserit
abijciatur:⁊ tunc illine eos cū tinctura facta ex croco orien
tali sanguine draconis ⁊ alkanna:sed maior pars sit alkāne
distemperatis cū decoctione prassij ⁊ dimitte hanc tincturā
sic per duos dies:deinde laua cū aqua calida. Nā h̄ tinctura
nō remouet᷑ de facili. ℭ Dicunt quidā.cum melle fece3 vini
decoque ad spissitudinē:⁊ tūc cola ⁊ cu3 capillos flauos ha
bere volueris ex eis vnge eos. ℭ Lotio semel facta cu3 lixi/
uio facto cum cinere ligni edere excorticati facit capillos fla
uos durantes sic mēsibus tribus. ℭ Si frequenter laueris
caput cum aqua in qua coxeris flores genestre exiccatos:
aut flores tassi barbassi aurosi fient capilli ⁊ flaui. ℭ Et cō/
uenit ad hoc lixiuiū in quo infusi fuerunt flores sticados ci
trini ⁊ genestre ⁊ rasura brusci ⁊ cortex citri:aut radix gen/
tiane:vel radix berberis ⁊ flos cartami. ℭ Aut accipe thu/
tie costi ⁊ folij nardi.añ.ʒ.ij.⁊ olei ro.lib.j.pistata misceāt᷑ ⁊
ꝑ elambicū subliment᷑:⁊ ex aq̄ que inde exierit caput liniat᷑
post lotionē ⁊ ei⁹ exicnem. ℭ Aut. ℞.alumis roche lib.j.alu/
minis scariole.ʒ.j.alumis fecū.ʒ.ij.drag.gūmi.arabi.amidi
saponis albi.añ.ʒ.ij.pistent᷑ ⁊ bulliāt in lib.x.aque recentis
⁊ clare donec remaneāt.p.ij.postea cola ⁊ ex ea capillos bal
nea pectinādo eos sub sole. Frica capillos cū puluere cerri ⁊
splendent. Et silr splendebit annulus aureus vel argēte⁹ eo
dē puluere fricat⁹. ℭ Dixit Gal'.ꝑ miemir.ꝙ archigenes di
xit.ꝙ lupini crudi cū aq̄ ⁊ nitro mixti ⁊ illiniti flauos faciūt
capillos. Camomilla retēta in lixiuio colore pulchro deco/
rat. ℭ Et dī.ꝙ si inungant᷑ capita pueroꝝ vel puellaꝝ cum
oleo mixto cū cinere corticū auellanaꝝ ⁊ nitro emittēt capil
los pulchros. ℭ Si capillos ad rubedinē ↄclinare volueris
ꝑpara ꝑus eos cū lixiuio facto ex cinere tirsoꝝ cauliū i quo
sit alumen dissolutū:⁊ fit iª ablutio multis dieb⁹:nā prepa/
rat capillos ad recipiendā oēm tincturā:deinde. ℞.farine lu
pinoꝝ.ʒ.x.myrrhe.ʒ.v.alumis roche ⁊ aluminis fecū.añ.ʒ.
iij.terant᷑ ⁊ incorꝑent᷑ cū lixiuio facto cū cinere sarmētorum
vitis donec fiat ex eis forma vnguēti:⁊ cū eo vngant᷑ oēs ca
pilli ⁊ illiniant᷑ postq3 fuerint abluti cū lixiuio dicto ⁊ fue/
rint medie exiccationis. Aut post ꝑdictā mediā exiccationē
inungant᷑ cū linimēto facto de puluere rubie tinctoꝝ cu3 li
xiuio de cinere sarmentoꝝ. ℭ Et dicūt cōuenire caput laua/
re sepe ex aq̄ in q̄ semia lape minoris diu bullierint. Et illini
re capillos cū aceto vel aqua in q̄ alkāna distēperata fuerit.
ℭ Sciendū est ꝙ multotiens ⁊ multis vicibus inuicē pecti/
nare capillos sub sole cū pectine humefacto cū lixiuio mul/
tū opat᷑ ad bonā ⁊ pulchrā colorationē capilloꝝ. Dixit. A.
ꝙ alkanna ⁊ indicū ⁊ ꝓprie radix alkanne sunt radices sup
quas ↄgregant᷑ hoies in tingendo vel ad nigrū vel ad flauū.
ℭ Modus aūt palliādi canitiē:⁊ ꝑmutandi colorē albū ca/
pilloꝝ ad citrinitatē vel ad subcitrinitatē vel subrubedine3
est talis. ℞.gūmi arabici alkāne.añ.ʒ.j.gallaꝝ imaturaꝝ:⁊
gllaꝝ qb⁹ aptant᷑ coria.añ.ʒ.iij.terant᷑ ⁊ bulliant in lixiuio
debili ⁊ dimittant᷑ in eo ꝑ diē ⁊ noctē:postea optime cu3 eo
lauent᷑ capilli postea copiant᷑ donec fuerint medie exiccatio
nis:postea inungant᷑ radices eoꝝ cū succo corticū viridium
nucū ⁊ pectinet᷑ cū pectine humectato in dicto succo diu ⁊
frequēter humectādo cū ipso succo pectinē donec oēs capil/
li bñ humectati sūt ex succo illo. Et post dictā pectinationē
dimittant᷑ sic ꝑ horas sex vel.vij.deinde pectinent᷑ cū pectine
nō humectato. Et sic fiat de 3º in 3m:vel de 4º in 4m:vel per

Vide hic modum albificādi capillos.

Mo'us faciēdi capillos flauos ⁊ splēdidos.

Modus faciendi capillos rubeos.

Modus palliandi caniciē.

amplius tēpus sicut videbitur expedire. Aut fricent capilli
post ablutionē predictā cum puluere alkanne humectando
cum vrina: aut cū carnositate arancij: ⁊ dimittant ⁊ fiat per
oīa vt dictū est. Et scias. ꝙ istemet modus tincture factus
sup capillos citrinos: siue rubeos redderet eos nigros.

Modus faciēdi capillos nigros.

¶ Modus aūt palliandi canitiem ⁊ reducēdi colorē piloruz
albū ad nigredinē ⁊ oēm aliū colorē me^m cōplet ꝑ medicinas
simplices ⁊ cōpositas. ¶ De denigrantib⁹ aūt capillos sim
plicia sunt stipites ⁊ folia rubi ⁊ ꝓprie cinosbati qñ coquūt
in lixiuio: ⁊ inde caput lauat. Et si in lixiuio ꝑus decoctus
fuerit exterior cortex viridis nucū ⁊ pauper rubeū fortē effi
ciet nigredinē. Et decoctio stipitū ⁊ folioꝝ papaueris silue-
stris ⁊ mane loti cū aqua decoctionis eiusdē tingent forti ni
gredine. Et folia cypressi in aceto decocta denigrant: ⁊ flos
pulueriçatus: ⁊ cū oleo mixtus pilos denigrat multiplicat ⁊
ꝓlongat eos ¶ Et de vtilib⁹ est medicamen archigenis qd̄
describit Gal. ꝑ miemir. ⁊ est radix capparis cū lacte mulie-
ris ac asine bullitus vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis cū fit ex
eis in nocte cataplasma. Aut tere cū eis radicē salicis ⁊ cor-
ticē eius cū aceto ⁊ vnge capillos. Aut puluerē gallarū cuz
succo nucū bullire fac ⁊ inunge. Et denigrat eos pars illa ni
gra papaueris ruffi que est in medio floris eius cū oleo myr
thino mixta inuncta ⁊ cataplasmata. Et oleuz myrthinum
agitatū diu in mortario plumbeo: ⁊ in eo reseruatū inunctū
sepe denigrat. ¶ Cōposita aūt ad denigrādū faciētia multa
sunt: ⁊ ex eis est vt recipias. c. nuces virides: sicut sunt in ar
bore de mense iunij ⁊ cōtere eas ⁊ ꝑmisce cū lib. 5. aluminis
scissi ⁊ pone in olla noua ⁊ superinfunde lib. iij. olei ⁊ dimit
te in loco nō humido: neqꝫ multū sicco ꝑ dies. xx. postea cuz
illo oleo caput inungat. ¶ Aut. ℞. almuri ⁊ aloes epatici.
añ. ℥. j. ⁊ fuliginis aliquātulū ⁊ liga in petia: ⁊ fac eā bullire
in vino potenti: postea ex illo vino capillos lotos ⁊ medie
exiccatos inunge nō cito denigrabit eos nigredine pulchra.
¶ Aut. ℞. vitriolū de quo fit encaustrū ⁊ dissolue in aceto
⁊ vino ⁊ dimittat sic per noctē: postea ex eo illiniantur capil
li ⁊ pectinent pectine cū eo humefacto ⁊ fient nigri cum du-
rabilitate: aut puluere alkanne ⁊ corticū fabe. Et galle cum
succo blete tēpera ⁊ inunge. ¶ Dixit Ras. 25. cti. ℞. gallaꝝ
lib. j. ⁊ fac in oleo frige ⁊ cū dicto oleo alkānā misce ⁊ vitrio
luz ⁊ salgēma ⁊ cōfice ex eis vng^m ⁊ caput vel barbā illine:
prius tñ laua cū aqua calida ⁊ manibus fricando exicca. Et
vt nō exiccet vnguentū. dixit Haly. cū folijs blete vel sambu
ci cooperi per sex horas. postea laua: qm̄ est expertū. ¶ Di-
xit Aui. ad denigrandū capillos ⁊ nigredinē eoꝝ ꝯseruādū.
℞. mirabol. indoꝝ ⁊ emblicorū ⁊ gallorum. añ. par. x. lau-
dani partes. xx. contrita ponantur per duos dies in tribus
lib. boni olei: deinde coquant donec ingrossescant ⁊ fricent
cum eo capilli. ¶ Aut. ℞. folia nuc. ⁊ corticem radicis eius
⁊ paritariā: ⁊ in aqua coque: deinde adde puluerē aluminis
⁊ alkanne vel galle ⁊ aluminis roche vitrioli salis nitri: ⁊ cū
hac aqua loca que denigrare volueris laua. ¶ Et scias. ꝙ
oīa ꝑdicta denigrantia multo magis opꝫ preparare q̄ꝫ pilos
ad tincturā recipiendā cum dictis. ¶ Ait Ras. 25. ctiñ. ex ꝑ
miemir. vngi dꝫ qui vult qd̄ perseueret nigredo capillorum
suoꝝ ac nigrescat illud qd̄ fuerit albificatum ex eis cum al-
kitran puro ⁊ ꝓprio: ⁊ remaneat linitio eius super locuz per
tres horas, ⁊ deinde ingrediat balneū ⁊ sic fiat in quolibet
triduo vna linitio in cōplōne frigida: sed in calida cōplōne

Modus palliandi canitiē.

dꝫ alkitran misceri cum oleo. ¶ Et dixit. similr̄ operat i^a ꝑs
tenuis picis que ex tenuitate ⁊ calefactione ei preest: quia
illud qd̄ fuerit simile huic denigrat ⁊ prohibet cito fieri ca-
nos. Nec infert nocumentū sicut inferunt frigide ⁊ stiptice
de reumatibus malis: q2 plures mortui sunt ex vsu medici-
narum fortis frigiditatis ⁊ stipticitatis: ⁊ plures alij passi
sunt apoplexiam ⁊ ptisim: igitur si volueris vti aliquo medi
camine ad hoc vt pōt eo qd̄ hꝫ in se tenuitatē: ⁊ nō est multe
frigiditatis: aut misce cū ipsis prohibētes nocumentū eaꝝ:
de qbus sunt cedria ⁊ pix liquida. Nam in istis cum stiptici
tate sua. vt dixit Gal. ꝑmo miemir. est quedā subtilitas per
quam penetrat ad radices piloꝝ ⁊ denigrat eos absqꝫ nocu
mento. Et de ꝓhibentibus nocumentuz earū sunt gariofili.
Ait. n. Auicē. qñ ponit in tinctura. ℥. j. gariofiloꝝ denigrat
valde ⁊ ꝓhibe nocumētū tincture a cerebro. ¶ Dixit Ras.
vbi supra. in aqua gariofi. distemperet alkanna ⁊ fiat ex eis
illinitio: ⁊ fient capilli nigri boni coloris. Et subdit. dico ex
periatur illud super corp⁹ ⁊ nigros faciet pilos illius loci.
Et si illinitio fiet ex ea super capillos decies fient nigri vehe
menter valde. ¶ Dicunt. hec est tinctura cōmunis. ℞. vini
albi. lib. iij. alkanne ⁊ cineris ligni cerri. añ. lib. 5. rob nucuz
lib. j. misceantur ⁊ bulliant suauiter. postea ad habendū co-
lorem quem volueris debes experiri ponēdo ex ea cum bul
lierit aliquid cum penna super carta: nam prima ebullitio fa
cit colorem flauū: scd̄a rubeū ⁊ ꝓcedēs magis nigrum.

¶ De crispandis ⁊ planandis ⁊ ingrossandis ⁊ subtiliandis
⁊ prolongandis capillis. Cap. xxvj.

Capillorum crispitudo. dixit Gal. 2° d̄ cōplōnibus. ꝓuenit a sic-
citate cōplōnis aut a poro in quo est radix eo-
rū. a siccitate qdē ꝓuenit. sicut accidit corrigijs
quas ignis desiccauerit que incrispant: sicut vi
demus etiā capilluz ip̄m cū appropinquat igni super locuz
flecti. Nam caliditas agens in pilum desiccat humiditatem
cōtinuantem ipsum: vnde in seipso deflectitur. Et ꝓpter hāc
cām. dixit Gal. oēs capilli ethiopū sunt crispi. Ex nā autem
pori ꝓuenit crispitudo ꝺm hunc modū qui est ꝙ ꝑmus va-
por in nām pili nō pōt forsitan propter sui debilitatem tran-
sire ꝺm rectitudinē sed obliquat. Et ꝺm obliquitatez suam
postea formatur transitus eius obliquus. Aut ⁊ si forsitan
vapor in natura sua sit fortis, sed natura cutis est durior q̄ꝫ
opꝫ ⁊ ꝓhibet vaporem: ne ꝺm rectitudinē transeat: declinat
ergo ad latus ⁊ flectitur: sicut videmus exterius non solum
vaporem ⁊ fumum: sed ēt ipsam flamā ignis cum ꝓhibetur
superius ꝓcedere retinere ⁊ declinare ad latus. Et dixit for-
sitan ambe res simul aggregantur. s. debilitas vaporis ꝑmi
⁊ durities cutis ⁊ ꝓuenit ab eis obliquitas radicis capillo
rum. Et quidā ad dictas causas addunt obliquitatē pori in
nā sua: vnde q̄ꝫuis vapor sit fortis ⁊ cutis mollis, tamen va
por in sua radice obliquat. Et opꝫ. dixit Gal. vt capilli sem
per remaneant ꝺm figurā qua eius radix figurata est. Non
enim est possibile de aliquo duoꝝ corpoꝝ: vt redeat de obli
quitate ad rectitudinem: nisi mollificet prius: capillorū autē
cause opposite sunt ꝑdictis. ¶ Et subtiliatis eius causa est
vaporis tenuitas ⁊ pori strictura: sicut grossitie ipsoꝝ causa
est vaporis grossitudo ⁊ pori largitas. ¶ Notat tamen q-
dam ꝙ planities capilloꝝ duplr̄ reperitur sumi. Uno modo
large pro capillis bene comatis ⁊ pectinatis: siue sint ꝓprie
plani: siue crispi. Et sic sumpsit planitiez eoꝝ Ras. 2° cti. vbi
⁊ nō planos vocat q nō sunt mundi comati nec pectinati: vt
patuit in sermone 3° de cura ophthalmie. Alio mō stricte ⁊
ꝓprie ꝓ planitie vera crispitudini opposita. ¶ Jngt Ras.
25. cti. oleū fenugreci crispos facit capillos: ⁊ silr̄ semen ius-
quiami. Et si lauent capilli cum decoctione folioꝝ oliuarū
crispi fient. Et dixit. lupini si terant in aqua ⁊ cū ea lauent ⁊
illiniant capilli crispabunt. Si capilli sepe inungant cū oleo
mixto cū puluere cornu arietis incensi fient crispi. ¶ Dixit
Ras. ibidem. illinitio faciens capillos crispos ⁊ planos. ℞.
myrrhe partē. j. ⁊ salis aque partē. 5. ⁊ cōficiant ad modum
pultis cū aqua ⁊ fiat cū ea illinitio post lotionē capitis ⁊ di
mittat i^a illinitio super caput ꝑ diez ⁊ noctē postea lauetur.
¶ Dixit Aui. crispantia sunt farina fenugreci ⁊ oleū eius ⁊
alsedre albuz ⁊ myrrha ⁊ galla ⁊ calx ⁊ lytargiriū que mi-
sceant: ita ꝙ sit sufficientia in qbusdā eoꝝ. s. magis ⁊ minus
exiccatiuū ꝺm exigentiā ⁊ cōmoueat cum eis caput tangen
do: q2 opꝫ cū eis mixtis vt dictū est fricari capillos: nō tamē

Planities capilloꝝ duplr̄ sumitur.

Incrispantia capillos.

leuiter:sed vt cōmoueatꝰ in fricatione caput. Et dixit.qñqꝫ
ponitꝰ in eis que faciunt planos aliqd iusquiami albi sicut
est solū. Et calx est ex eis q̄ faciūt planos.dicit lr̄a extra.s.ca/
dere q2 adurit parūper cū soluitꝰ in hac sūma ⁊ cū miscetur
inter medicinas crispātes ⁊ ꝓprie qñ equantꝰ cū ea due tertie
de alsedre que ambo sint cōfecta cum aqua frigida. Et dixit
spuma salis amari incrispat eos vehementer.s.cū illinitꝰ. Et
dixit.incrispatiuū bonū.℞.gallaꝝ ⁊ alcarmerçegi:⁊ limatu
re acuū ⁊ folioꝝ cypressi ⁊ granoꝝ eiꝰ ⁊ granoꝝ citonioꝝ
⁊ lytargirij ⁊ draganti ⁊ boli alcançi ⁊ emblicoꝝ.añ.partes
equales ⁊ calcis nō extincte pté.5.cōficiantꝰ cū aque sicle:h
eniꝫ est bonū incrispās ⁊ denigrans.Scias tñ ꝙ capilli pla/
Applanātia capillos. ni nō crispantꝰ nisi cū magno studio.¶ Capilli aūt crispi ap
planātꝰ cū rebꝰ lenientibꝰ ⁊ hūiditatē eos ꝯtinuātē multiplicā
tibꝰ.Dixit.A.applanat eos admistratio oleoꝝ mūdificā/
tiū.al's.mollificantiū ⁊ mucillaginū hūectātiū ⁊ eoꝝ q̄ ipsoꝝ
Ingrossātia ⁊ subtiliantia capillos. ꝓhibēt incisionē.al's.scissionē que dicentꝰ ⁊c̄. ¶ Capilli v̄o
subtiles grossi fient fricando eos cū spuma maris ⁊ cinere
cū veteri oleo mixtis:⁊ sic fricabuntur singulis noctibꝰ. Et
grossi subtiliabuntꝰ lauando caput cū aqua calida mixta cū
farina orobi ⁊ puluere nitri. Nā subtiliat eos ⁊ lenes ⁊ mol/
les efficit lotio iª. Et Aui.dixit.baurach cū ponitꝰ in medici
Prolongantia capillos. nis capilloꝝ eos subtiliat.¶ Cā aūt breuitatis capilloꝝ est
siccitas cutis ⁊ vapoꝝ paucitas:sicut ipsoꝝ ꝓlongationis
cā est cutis moderata humiditas qua pori nō claudunt ⁊ va
poꝝ multitudo.dixit Ras.2° ꝯti.ethiopū capilli nō fiūt lon
gi ex siccitate cutis capitū eoꝝ. Cū ergo cā breuitatis eorū
fuerit siccitas cutis ꝓlongabitꝰ si lauetꝰ caput cū lixiuio in q̊
decocta fuerit herba fenugre.⁊ postea in ea dimissa:⁊ post
lotionē cū capilli fuerint medie exiccationis pectinentꝰ pecti
ne inuncto cum oleo cōi:aut radicē altee cū sanguine porci
diu bullire fac in vino:⁊ postea appone masticē ⁊ ciminū ⁊
vitella ouoꝝ bene cocta:⁊ misce bñ oīa simul:deinde per pā
nū cola ⁊ dimitte infrigidari:⁊ postea pinguedinē supnatā
tē collige:⁊ caput priuslotū ea inunge.¶ Dixit Rogeriꝰ.si
de radice nenufaris fiant rotule:⁊ diu in lixiuio dimittantꝰ:⁊
cum eo fiat ablutio:⁊ ꝓlongabuntꝰ ⁊ clarificabuntꝰ vtiliter.
¶ Cū v̄o cā breuitatis eoꝝ fuerit paucitas vaporis:aut clau
sio vapoꝝ ex humiditate lauetꝰ caput cum lixiuio facto ex ci
nere sarmentoꝝ vitis ⁊ ex aqua decoctionis cimaꝝ frugi ⁊
vlmi lentisci capil.ve.⁊ scolopendrie palee ordei radicū ci/
peri ⁊ lupi.añ.⁊ fricentꝰ postea capilli cū se.stafisagrie:qm̄ ꝓ
longabuntꝰ.¶ Aut.℞.anguillā pinguē ⁊ coque donec dis/
soluatꝰ:⁊ in illa decoctione ponatꝰ assungia galline vel anse/
ris ⁊ mel ⁊ coquatꝰ ad modū vnguenti:⁊ ex eo inungantur
capilli.¶ Et dixit.25.ꝯti.ꝓlongat capillos ⁊ eos conseruat
illinitio facta ex oleo myrthino ⁊ violato mixtis cum pte.j.
capil.ve.⁊ pt.ij.laudani.¶ Et sola lotio capitis cū decoctio
ne cap̄.ve. capillos venustat multiplicat ⁊ ꝓlongat:⁊ ideo
dicuntꝰ a venere.¶ Et dicitꝰ.ꝙ si caput lauetꝰ ex aqua in qua
decocte fuerint glandes arboris fagi vsqꝫ ad tertiā partē
ꝓlongabuntꝰ inde capilli ⁊ formosi fient. Et cōsimil'r opera
tur inunctio facta cum oleo cum quo mixtus fuerit puluis
capitum quarūcūqꝫ auium combustorum.

¶ De scissuris ⁊ syronibus capillorum. Cap̄.xxvij.

Capillis accidit scissura.dixit çoar ꝓpter
multitudinē siccitatis in eis:⁊ ꝓ
pterea raro accidit scissura capilloꝝ flegmaticis
⁊ humidis nā. Et signat hec scissura siccitatem
cerebri:⁊ qñqꝫ ēt siccitatē totius corporis:sed
non semp̱:q2 pōt ꝓuenire ex ꝑma cerebri dispōne preter dis/
positione corporis. Et simile significatū pōt sumi ex oībus
alijs dispōnibus capilloꝝ p̄dictis.s.ꝙ non licet arguere ex
dispōnibꝰ capilloꝝ supra dispōnē totius:sicut Gal'.voluit 2°
de cōplōnibus.¶ Dixit Zoar.qñ scinduntꝰ capilli dealbantꝰ
eorum extrema:cuius cōtrariū est in canitie in qua dealban
tur radices.¶ Et cura fit cū nutrimēto humectante ⁊ cum
ablutione cū aqua:aut cum lixiuio dulci decoctionis altee
malue violarie ⁊ similiū. Et illinitio cum oleo de semine lini:
aut amigd.aut oliuaꝝ dul. Et cum vis aliqd ipsoꝝ appone
re adde laudani tm̄ ꝙ dissoluatur in eo bulliendo.¶ Dixit
Aui.ꝓhibēt ipsā olea leuia ⁊ equalia ⁊ mucillagines visco
se:sicut altee folioꝝ salicis ⁊ oīū in qbus est humectatio.
¶ Dicūt qdā.scissuras ⁊ corrosiones capilloꝝ tollit mucilla
go psilij:aut aqua in qua ordeū infusū steterit per noctē ⁊
vngantꝰ capilli de sero cū oleo vio.vel ros.vel alio simili ⁊
bene pectinentꝰ vt oēs illiniantꝰ eo.postea cooperiatꝰ caput ⁊
dimittatꝰ sic tota nocte.¶ Ablutio capilloꝝ ⁊ ipsoꝝ irrora/
tio cū aqua in qua lupini bullierunt capillos fortes efficit ⁊
syrones remouet.¶ Dicūt qdā cōtere gallam cum assungia
veteri:⁊ ex ea capillos fortiter frica. Nā capillos fortificat ⁊
ꝓlongat ⁊ syrones tollit.¶ Et dicūt.accipe mentā genestrā
⁊ gallitricū ⁊ in aceto coque ad aceti cōsumptionē:postea
cum eis capillos frica.¶ Dꝫ aūt patiens sibi cauere a potu
vini fortꝫ puri ⁊ ablutōe cū lixiuio cal'o:q2 capillos corrodit.

¶ De retardatione ortus piloꝝ:⁊ ortorum depilatione:⁊ ꝓ/
hibitione renascentie eorum. Cap̄.xxviij.

Qui desiderant retardare ortū piloꝝ
in pectine subascellis
vel alia parte corpis dꝫ assuescere ⁊ inungere lo
ca illa cū rebus frigidis ⁊ stipticis:ita ꝙ etiam
aliqñ cū narcoticis:vñ Ras.25.ꝯti.⁊ Aui.4'7ª
dicunt ad hoc cōferre iusqamū:opiū:psiliū cocta in aceto.
Et chimolea ⁊ cerussa sumuntꝰ h̄ꝫ ptes eq̄les:⁊ de albumine
pars.5.⁊ coquantꝰ cū aqua iusquiami albi. Et cōfert fricatio
loci cū limatura ferri cocta fortiter in aceto:aut cū rubigine
ferri:cum saliua supfricata. Et cōfert inunctio cum succo ci/
coree. Et empl'm de folijs excorticatis:⁊ empl'm de rubi fo/
lijs:vel cinosbati suppositū sepe piloꝝ retardat ortū.¶ Qui
v̄o pilos iam ortos ex aliqua pte corpis abijcere voluerit:
sex modis hoc posse facere sciat:⁊ ꝑmus modus est incidē/
do eos cū forficibus:scd̄s est abradendo eos cū pilo:tertius
est eradicādo eos cū cerotis:que illis applicantꝰ. Quartus
est cū psilotris corrodētibꝰ eos:⁊ ēt radices eorū. Quintus
est euellēdo eos cū tenaculis:singillatim capiēdo eos:⁊ extra
hēdo:⁊ Sextus est cū medicinis:que a ꝓprietate faciūt eos
cadere. Primus modus.scd̄s modus:⁊ qntus modus habē
tur noti apud barbitonsores:⁊ mulieres h̄ exercētes.¶ Ce
rota aūt que cū sua applicatione euellunt eos:cum violēter
remouentꝰ fiunt ex pice ceropi.i.mum:aut ex pice nauali.
¶ Aut.℞.mastič.⁊ pone in vase terreo sup ignē:⁊ cū lique
scit adde colofoniā:⁊ deinde armoniacū ⁊ fac bullire:donec
ispissetꝰ:postea ꝓijce supra aquā frigidā:postea malaxa mani
bus:⁊ vtere eo:est.n.optimū depilans facit'r pilos faciei:⁊
oīum locoꝝ.¶ Aut.℞.cerā cū puluere colofonie ⁊ cōmisce
radices piloꝝ illine fricando:nā facit pilos cito cadere. Et
dicūt.ꝙ farina lupinoꝝ locis pilosis apposita facit facilem
euulsionē eoꝝ:⁊ ꝙ alij nō nascuntꝰ.¶ De psilotris autē q/
Psilotra dā cōponūt h̄ psilotrū faciēs sine dolore casū piloꝝ.℞.pul
uerē sulfuris albi calcis viue ⁊ vade ad stuphā:⁊ cū bñ ca/
lefactus fueris tolle puluerē ipꝫ ⁊ calefac ipꝫ sub planta pe
dis:postea pone vbi vis ⁊ dimitte stare aliquātulū ⁊ egre/
dientꝰ pili leuissime.¶ Aliud leue.℞.calcē viuā ⁊ auripig/
mentū pulueriça:⁊ in sacculo pone ⁊ sacculū in aqua bulli
re fac postea cū illa aqua illine locū ⁊ depilabit ipꝫ.¶ Aliud.
℞.colofoniā masticē armoniacū ⁊ auripigmentum ⁊ simul
dissolue:⁊ cū aliquo fuste ligneo in illo inuoluto sup locum
duces:est.n.optiᵐ.¶ Aliud.℞.aluminis de pluma.ʒ.ij.sa/
lis nitri lib.j.tere ⁊ pone in alambico cū modico aq̄ ⁊ subli/
mentꝰ:⁊ ex aqua sublimata laua pilos ⁊ cito cadēt. Aut oua
formicaꝝ ⁊ auripigᵐ rubeū:⁊ radicē edere cū aceto misce:⁊
cū eo locū frica.¶ Dicūt ꝙ gumi edere recens est depilato
riū forte. Et ꝙ semen vrtice cū oleo mixtū ⁊ inunctū est ex
eis que depilant cum fortitudine. Aut ꝯbure sanguisugas ⁊

puluerișa ⁊ cum succo titimalli ꝯfice: ⁊ ex eo locum inunge.
¶ Aut. ℞. calcis viue ⁊ auripigmēti. añ. ⁊ in lixiuio de sar/
mentis decoque ⁊ vbi vis appone. ¶ Aut. ℞. olei auripig.
sulfuris viui ⁊ calcis viue ⁊ saponis gallici. añ. ℥. j. ⁊ decoq̄
cū lixiuio de sarmentis: ⁊ vbi vis appone. ¶ Aliud Gal. ꝑ
miemir. ℞. auripigmēti citrini ⁊ calcis viue. añ. ℥. j. amili ⁊
spume argēti. añ. ℥. ß. terant̄ ⁊ incorporent̄ cū aqua: ⁊ bulliāt
ad ꝑfectionē ⁊ signū perfectionis decoctiōis est ꝙ penna in
eo posita depilabit̄: hoc ēt signū est oium psilotroꝝ magis
fortiū. ¶ Dixit Ras. 25° ꝯti. calx viua cū aqua ponat̄ ꝑ sex
dies: tñ in 3° die dȝ calx renouari. Et post sextū diē incorpo
ret̄ cuȝ ea arsenici citrini sexta ꝑs. Et tādiu in sole dimittat̄
donec penna intromissa depilet̄ cū fuerit extracta: tūc cū illo
depilanda loca fricent̄ ⁊ depilabunt̄. ¶ Et Aui. dixit. sume
calcis viue ꝑtes. ij. arsenici citrini ⁊ aloes modicū ⁊ liniant̄
cū aqua calida: ⁊ abradit pilos statim. Sȝ vt psilotrū redo/
leat pone in eo modicū gallie mus̄. Et dixit. A. inest folijs ꝑ/
De mō ap plicandi psilotrū.
sici ꝓprietas mirabilis in ꝓhibēdo odorē psilotri: ⁊ silr̄ fo/
lijs vitis ⁊ rosis ēt ⁊ ciperis ⁊ silibus. ¶ Et scias ꝙ melior
modus approximationis psilotri est vt sit querēs depilatio
nē in stupha calida in qua diu fomentent̄ loca depilanda cū
aqua calida: ⁊ postea ꝑ psilotrū reductū in formā vnguenti
calidū supapplicet̄ ⁊ dimittat̄ tādiu donec dicat̄ ter aue ma
ria ⁊ ter pater noster per totū aut parū. Et tunc auferatur ⁊
lauet̄ locus cū aqua calida ⁊ pili oēs auferent̄ qb⁹ amotis
loca cū oleo ro. cū aqua frigida ꝯquassato inungant̄. ¶ Si
Cura adu stiōis: aut vlceratio nis psilo/ tri.
tñ psilotrū in loco vstionē ceu excoriationē fecerit curet̄ cuȝ
vnguēto de cerussa: aut vngat̄ cū populeon: siue cū oleo ro.
vel vio. mixto cū succo semp̄uiue. ¶ Dixit Aui. cū abluit̄ cū
aq̄ calefacta sedeat postea in aq̄ frigida: nā est curatio bona:
deinde liniant̄ desup lentes excorticate ꝯtrite cū aq̄ ro. ⁊ san
dalis. ꝙ si fortē fecerit vstionē nec̄iuȝ est adherere vngm̄: aut
lytargiriū mixtū cū albumine oui oleo ro. ⁊ cāphora. ¶ Vn
guētū vtile sanās rupturas psilotri. ℞. radicis lilij cocte. lib.
j. cāphore. ℥. j. ⁊ incorporent̄. ¶ Dicunt. psilotrū vtile vt ca/
pilli cadāt nō renascituri. ℞. calcis viue ꝑtē. j. aq̄ clare ꝑtes.
vj. ⁊ in vase vitreato pone simul: ⁊ dieb⁹ trib⁹ dimitte: post/
ea cola cū pāno lineo. Et in colatura iteꝝ de calce pone: ⁊ tri
bus ēt dieb⁹ dimitte: ⁊ tūc iteꝝ cola: ⁊ sic ēt 3° iterato facies.
Et vltimo de auripigm̄to pone puluerișato ꝑtes. 6. ⁊ dimitte
vno die, postea ex illa aq̄ pone in loco: vñ vis pilos abijcere:
⁊ cito cadēt, ⁊ nō renascent̄. ¶ Et de medicinis q̄ pilos abij
De his q̄ pilos a ꝓ prietate abijciunt
ciunt cū ꝓprietate dixit kirannus: si cōburat̄ pellis rane: ⁊
supmittat̄ puluerișata pilos oēs totius corpis eijciet abin/
trante in ipȝ. Et qdā hoc idē dicūt de puluere toti⁹ rane ꝯbu
ste. Et dr̄ ꝙ puluis ossiū agni portat⁹ supra caput alicui⁹ sta
tim facit capillos cadere: ⁊ dī ꝙ aq̄ egrediens ex fusto vitis
viridis: cui⁹ vnū suoꝝ capitū in igne ponit̄ sola: vel cū oleo
mixta sepe inuncta pilos facil̄r abijcit. ¶ Qui aūt querit vt
Prohibē tia pilos renasci.
pili euulsi nō ampli⁹ renascunt̄ loca ipsa cū claudētib⁹ po/
ros: ⁊ cū stupefaciētib⁹ ⁊ stipticis inungat. ¶ Dixit Aui. ꝓ
hibēt renasci pilos stupefaciētia infrigidātia: sic vt accipiat̄
⁊ depilet̄: deinde liniat̄ cuȝ iusqamo albo: opio ⁊ aceto. Et
aq̄ iusqami nigri cū eis ⁊ solatri: ⁊ melius si fuerint cocti in
aceto. Et dixit. corp⁹ rane lacunalis exiccatū cū terit̄ ⁊ mi/
scet̄ cū muciliagine psilij: aut cū succo iusqami albi: aut ace/
to: ⁊ illinit̄ ꝓhibet renascētiā piloꝝ. ¶ Dicūt de ꝓhibētib⁹
pilos nasci sunt sanguis vespⁱlionis: sanguis testudis aqua
tice. ⁊ lac canis. ¶ Dixit Gal. ꝑ miemir. medicine q̄ pilos re
nasci ꝓhibēt cōponūt̄ ꝺȝ rōnē ꝑ leporē marinū: ⁊ ranas q̄
in stagnis viridib⁹ nascunt̄: ⁊ cū sanguine testudis marine:
⁊ vespⁱlionis: ⁊ oua formicaꝝ: ⁊ gūmi vitis albe. s. brionie
⁊ vrtice. Et dicūt. ꝙ puluis ostracoꝝ: aut cinis stipitū caulis
cū aceto empl̄at⁹ nō sinit pilos euulsos renasci. ¶ Oleū stel
lionū. i. lacertaꝝ dom⁹ aut inhabitātiū sepe inūctū ꝯuenit.
℞. musculos virides ⁊ cōtere eos ⁊ ꝯfice cū eis de opio: seie
iusqami: ⁊ papaueris nigri ⁊ locū inunge. Aut vnge locum
cum ouis formicaꝝ mixtis cū sanguine vespⁱlionis: aut te/
studinis: aut sāguisugaꝝ. ¶ Aut. ℞. x. vel. xv. sanguisugas:
⁊ pista bñ in mortario: ⁊ desup pone acetū forte: ⁊ tere bene
sil̄: ⁊ ꝑ petiā exprimere donec tota suba eaꝝ exeat: ⁊ postea
vnge locū sepe: ⁊ nūq̄ȝ renascent̄. ¶ Aut. ℞. oua formicaꝝ
ꝑtē. j. sanguis testudinis ⁊ rane aquatice ⁊ vespⁱlionis: ⁊ eri
cij. añ. ꝑtē. ß. conficiantur: ⁊ ex eis locus inungatur. ¶ Et di
citur ꝙ adeps vipere sepe inunctus pilos euulsos vel abra/
sos diu ab excrescendo prohibet.

¶ De alopetia ⁊ tyria, Cap. xxix.

Lopitia ⁊ tyria qñq̄ȝ cōsiderant̄: vt sūt dispōnes ōpōnū lesiue ⁊ sic sūt egritudines: ⁊ sub hac cōsideratione plures au
ctores de eis termināt in tractatu egritudinū.
Et qñq̄ȝ cōsiderant̄ vt sunt cutis capitis defe/
datiue reddētes eā aspicientib⁹ turpē: ⁊ sub hac cōsideratio
ne determinant de ea multū in tractatu decorationis. ¶ Di
xit Gal. ꝑ miemir: ⁊ ponit̄ a Rabi in 23ª ꝑtic. suoꝝ affo. alo
petia ⁊ tyria est egritudo vna: sȝ eaꝝ noia sūt ineq̄lia rōne fi/
gure loci. Et dī alopitia ab alopis grece qḋ latine est vulpis:
⁊ dr̄ sic: q̄r vulpib⁹ hec passio euenire ꝯsueuit: ⁊ est cutis de
pilatio siue cutis excoriatio. Et tyria dr̄ egritudo capitis cui
cū abradunt̄ capilli reddit̄ tūc cutis ei⁹ silis tyrie a pelle sua
excoriate: ꝓpea dixit Greg. alopetia ꝯseruat supficiē cuti.: sȝ
vitiū serpētis. s. tyria tollit eā cū capillis ⁊ pilis. ¶ Et Aui.
dixit. alopetia dcā est: q̄r accidit vulpib⁹: ⁊ tyria dr̄ a tyro ser
pente. Et ēt in alopetia cadūt pili absq̄ȝ lesione cutis: sȝ in ty
ria nō tm̄ cadūt pili: sed excoriat̄ cutis cū ea: sicut accidit ser
penti. Et dixit. fortasse accidit in tyria figura sicut est figura
serpētis. s. tortuosa q̄ figura nō accidit in alopetia. ¶ Gal. q
dē vbi. s. voluit. ꝙ sicut plāte q̄dā hūiditate aliqñ indigētia
deficiūt ⁊ exiccant̄: ⁊ q̄dā aliqñ hūiditatib⁹ extraneis eis ap
proximātib⁹ corrūpit̄: ita ⁊ pili vel indigētia humiditatum
qb⁹ nutriri dȝ corrūpunt̄: ⁊ cadūt vt in caluis senibus con
sumptis ⁊ cōualescentib⁹ fit. Vel ꝓpter humiditatis praui/
tatē eis appropriatis vt in alopetia ⁊ tyria fit.

Causa enim generās alopetiā ⁊ tyriā. dixit Auic. est mā
mala manens in cute: ⁊ origine piloꝝ corrodens
eos: ⁊ ꝓhibēs nutrimētū bonū eis. Et ista mā qñq̄ȝ est cole
rica: ⁊ qñq̄ȝ est melica: ⁊ qñq̄ȝ flātica: ⁊ qñq̄ȝ est ex sanguine
corrupto. ¶ Et signat̄. dixit Aui. supra totum illud. s. supra
vnāquāq̄ȝ māȝ ꝑ id qḋ appet cū fit abrasio de colore cutis. s.
ꝓprie cū fricat̄ fricatione aliq̄. s. leui. Et qñq̄ȝ signat̄ illḋ ex
regimie p̄cedēte: ⁊ ex accidētib⁹ q̄ associant̄ ei: ⁊ ex eis que
signant illḋ est hūor dñans in toto: aut in cerebro: ⁊ ꝑtibus
capitis. Gal. tñ ꝑ miemir dixit. solū sumi signonē hūoris ex
spē coloris cutis: ⁊ regimie p̄cedēte. ¶ Et q̄uis ois mā pos
sit esse cā dispōnū dictaꝝ: ꝺm pl̄m tñ fit ex mā flātica exacu/
ta. Et iō Zoar. nō fecit mētionē: nisi de ꝑª mā. Et dixit. alope
tia gñat̄ ex flāte subtiliori, ⁊ nō ita grosso: sicut est flegma: ex
quo gñat̄ tyria: sȝ tñ tyria fit ex flāte exñte minoris q̄ȝtitatis
q̄ȝ alopetia ⁊ subtilioris sube. ¶ Et dixit Zoar: in tyria fit de
pilatio capitis: ⁊ fit ꝑ viā tortā: ⁊ cā tortuositatis est pauci/
tas flātis in q̄ȝtitate cū nō vltima subtilitate: qm̄ si eēt in sub
tilitate vltima fieret depilatio ꝑ viā rectā: sicut facit aq̄ que
cadit sup terrā: sȝ q̄r retinet aliqd grossitudis: ⁊ non est eq̄le:
accidit ei qḋ accidit aq̄ cū aliqd luti ei supaspgit̄: q̄ cū cadit
sic sup terrā facit viā tortuosaȝ: ⁊ nō rectā. Et de hac figura
intellexit Aui. cū dixit, fortasse accidit ei figura serpentis: ⁊
excoriat cutē cū defectu piloꝝ: q̄r hūor faciēs ipsam acutior
est eo q facit alopetiā. ¶ Et ex dictis supra ca° de saphati. ⁊
Dr̃ia iter alopetiā tyriam ⁊ tineam.
ex hoc apparet ꝙ alopetia ⁊ tyria nō sūt idē qḋ tinea: q̄uis
dicant qdā ꝙ tinea sit tyria differēs ab ea solū in hoc qḋ in
tyria excoriatio cutis est supficialis: ⁊ cū sanat̄ iteꝝ sup ea re
nascunt̄ pili, tinea ꝟo est excoriatio ꝓfunda: aliqñ vsq̄ȝ ad os
in qua post ꝯsolidationē nō renascūt̄ pili: a quacūq̄ȝ mā iste
dispōnes fiant: alia est facilis curationis: ⁊ alia difficilis: ⁊

distinguitinter eas velocitas rubificatiōis loci ꝑ fricationē
ex velocitate attractionis sanguinis boni ad ipsuꝫ:⁊ ipsius
Prono/stica. rubificationis tarditas.¶ Dixit Gal.ꝑ miemir.si per frica/
tionē locus depilatus non rubeat nulla est curationis spes.
Si aūt rubescit q̄ꝫto citius tanto citius curaᵗ:⁊ scias ꝙ tam
alopetia q̄ꝫ tyria antiq̄ta est curatiōis difficilis ⁊ fere ipoſis.
Cura tn̄ tyrie.dixit Zoar.leuior est cura alopetie.Et cā huiꝰ
est maior subtilitas ⁊ maior q̄ꝫtitas hūoris faciētis ipsam.
Cura harꝝ dispōnū.dixit Mes.sūt quatuor res.Et pᵃ est
mundificatio ab hūore sub cuiꝰ dn̄io eē vr̄.Et scd̄a
est occupatio vt adequatio bona fiat in corꝑe cū regimīe bo
no in oi genere sex rerū nō nālīū.3ᵃ est occupari circa id qd̄
factū est in cute de malitia:⁊ 4ᵃ est auxiliari ad regīonē pilo
rū vbi euulsi sūt:⁊ ceciderunt ⁊ est in toto silis cure saphati.
¶ De dieta.dixit Aui.nō est dubiū qn rectificatio regimis
in eis sit necessaria cū administratione cibi valde boni kimi
Dieta. ad corpꝰ:⁊ vini tēperati cōmixti.s.cū aqua decliuis ad ipres
sionē dulcedinis parū cū tenuitate subē ⁊ claritate.nam hec
est nutribilis.¶ Gal.dixit.ꝑ miemir.Et poniᵗ ēt.25°.ɔti.de
uitent potū vini.s.puri:⁊ vaporosi:⁊ deuitēt balneū:⁊ reple
tionem cibi:⁊ maxīe inflatiui:⁊ generalr̄ oēs q abūdantis
nutrimēti fuerint:⁊ comestionē vitent carnis.Et Ras.dixit
cōsiderādū est in hoc:⁊ hoc forte q̄ vt dixit Syranus prece
pit ꝙ fieret regimē restauratiuū generās sanguinē bonum.
Et iterꝝ dixit.vtendum est frequēter nutrimētis humidis ⁊
bonis:vt pane simule gallinis:⁊ vitellis ouorū euitatis his
que ingrossant:aut sanguinē acutū faciunt.¶ De regimine
De eūone aūt eūonū.dixit Aui.nō est dubiū qn eūatio sit necessaria:⁊
incipiat pᵃres eūone corpis ab humore faciēte cū medicinis
educētibus ipsuꝫ:aut cū flebotomia si exegerit illam. Nam
dixit Ras.25.ɔti.si cutis capitis fuerit ruffa:⁊ vene ipsiꝰ re/
plete nulla res est melior minutione.¶ Dixit Aui.post vl'ez
curationē deueniendū est ad ꝑticularē euacuationeꝫ capitis
cū caputpurgijs odoramētis gargarismis cū eis que dicta
sunt tertij pma.in capᵒ mundificationis capitis:⁊ eligatur
ꝭm vnāquāq; superfluitatē.idest humorē peccantē que cōue
nientia sunt ei.¶ Gal.dixit.pmo miemir euacua corpus ab
humore:⁊ ego purgo eos cū yera addendo elleborꝝ nigrum
si humor fuerit melicus:aut scamoneā si fuerit colericus.Et
post purgationē do eis ad masticandū:⁊ gargariçādū:⁊ ad
purgandū totum caput.Et dixit.iam sanaui ego alopetiam
cōditionabilis firmitatis ex laxatione tantū.Et dixit.qdam
sumebat frequēter de tuberibus ad saturitateꝫ quolibet die
per mensem vnū.Et cū passus esset alopetiaꝫ purgatus fuit
cū yera pulpe collogntide:⁊ in qnq; diebus bis:⁊ sumebat
ante vel post purgationē de pillulis.que sic fiunt.℞.pulpe
collogn.ꝑteꝫ.j.succi absinthij:⁊ scamonee.an̄.ꝑtem.5.aloes
ꝑtes.ij.⁊ ꝓposueraꝫ post istam purgationē vti masticationi
bus ⁊ gargarismis:sed ipse recessit in quodam viagio suo.⁊
post.xx.dies redijt sanatus.Cū ergo videreꝫ firmari ꝑ hanc
curā secutus sum in alijs frequēter:⁊ oēs curati sunt absq;
alia cura.¶ Dixit Aui.si nō sufficit eūatio vna itera eā post
quietes in eo ꝙ est inter illud.sup.⁊ quies que media est in/
ter eūones sit ꝭm vires patiētis.Et subdit.cum videris cutē
capitis rubere:aut venas eiꝰ rubedine replonali flōma eas
post flōmiā vniuersalē si exigit istud cōsilium.s.venas frōtis
⁊ venas capitis.Si aūt nō videris illud tunc nō facies ali/
quid de hoc.sanguis.n.est quo indigeᵗ illic.Et dixit.scias ꝙ
in infantibus sufficit abstinentia:⁊ puberes tolerant.ʒ.j.de
pillulis cochijs ⁊ hn̄tes.x.annos.tertiam partem.ʒ.vnius.
¶ Dicunᵗ.in recente sepius sufficit eūatio.verꝝ in antiqua.
dixit Gal.humiditas inclusa est in capitis cute:⁊ est diffici/
lis euulsionis.Et ideo quotiens hoc vitium fuerit antiquū:
q̄ cutis capitis peioris erit dispōnis in laxatione sola minꝰ
Tres intē/tiones ad/mām ɔiū/ctam. spei erit in sanatione eius:sed regrunᵗ ēt medicine locales:
⁊ iō premissis eūationibꝰ vlibꝰ ⁊ ꝑticularibus in antiqua.
¶ Et qn̄cūq; nō videris eūationē sufficere.dixit Aui.ꝑmu/
tandū est sup mūdificationē cutis ab eo ꝙ in ea est mansiuū
fixuꝫ:⁊ sup extractionē eius ab ea in resolutionē ⁊ exiccatio
nē ipsius.Et in dictis ỽbis tres tetigit intētiones:quarum
vna est ad cutis mundificationē.Scd̄a est ad māe de cute ex
tractionē per euacuationē sensibilē.Et 3ᵃ est ad ipsius māe
extractionē per euacuationē insensibileꝫ ⁊ occultam.¶ Et
scias ꝙ istis cōpletis intentionibus inest alia intentio que
est ad attrahendū sanguineꝫ bonum ad locum:q̄ꝫuis omni
tēpore oporteat procurare vt nutrimentū cuti capitis dele/
gatū sit bonū.¶ Et scias ꝙ predicte intentiones nō sunt in
qualibet alopetia omnes necessarie.nam in recenti ⁊ ea que
nō multuꝫ impressit sufficit pma ⁊ vltima.Quidam tn̄ sunt
qui dicunt.ꝙ in pn̄cipio recentis post eūonem cōueniunt re
percussiua:⁊ fortasse repercussio cōpeteret in mā ad locū ab
alijs fluente mēbris qn̄ repercussio fieret cum repercussiuis
debilibus:sicut cum ablutione capitis cū aqua decoctionis
rosarū myrthi ⁊ capillorꝝ ve.¶ Pro implendo autē primaꝫ De pᵃ in/tētione q̄/est mūdi/ficatio cu/tis.
intentionē.dixit Gal.ꝑ miemir.radendus est locus cum ra/
sorio.s.post lotionē eius cū rebus abstergentibus vt cū lixi
uio ⁊ sapone:⁊ post abrasionem fricetᵗ locus cuꝫ pāno gros
so aspero vel cū cepe muris vel cuꝫ allio:⁊ similibus donec
rubeat:deinde in recenti ⁊ facili queraᵗ resolutio.Sed quia
dissolutiua sunt omnia calida.dixit Ras.25.ɔtinē.ipsa non
debent esse fortis caliditatis:q̄ tunc adurunt cutē capitis:⁊
cum hoc dimittiᵗ passio per ea in pmis apparente exinde iu
uamento magno:sed postea ex vehementi desiccatione red/
dunt cutē capitis ad modū dispōnis caluitiei:⁊ ideo debent
esse vehementer calide:ſꝫ cū hoc debēt esse subtiles:q̄ debēt
ꝓfundare in cute capitis que est grossa.¶ Et Auicē.dixit.
nō est dubiū:quin oporteat vt medicine eūantes ex loco ma
teriā malignā sint incisiue ⁊ resolutiue resolōne nō ɔn̄te exic
cationē ꝑꝑ vehemētiā calefactionis.Un̄ adipiscaᵗ cutis exic
cationē:q in futuro est cā casus pilorꝝ:q̄ꝫuis in pn̄ti forsitan
destruat alopetiā:ꝙ si nec̄ia fuerit meⁿᵃ cal'a fortis.Dix.A.
vel pn̄s sit.⁊ nō habeaᵗ alia sic in gūmi rute agrestis q̄ ē ra/
dix in h̄ caᵒ tūc frāgaᵗ calitas eiꝰ cū oleis tēꝑatis vincētibꝰ
sup eā:⁊ cū aq̄s qbꝰ subtiliaᵗ.Aut frāgaᵗ meⁿᵃ fortis calita
tis minuēdo eiꝰ q̄ꝫtitatē:⁊ frāgaᵗ eiꝰ ɔplo.s.calitas:⁊ festi/
ne accipiaᵗ ⁊ remoueaᵗ ab eo sup qd̄ ipsa liniᵗ ⁊ nō dimittaᵗ
diu stare.Et dixit.ɔsilr̄ si meⁿᵃ pn̄s debilis fuerit fiat ɔtinua
tio.s.fortificeᵗ ꝑ admixtionē meⁿᵉ exacuētis eā:aut ipsiꝰ ad/
dēdo q̄ꝫtitatē:aut ꝑ remanētiā eiꝰ sup loco spatio longo.Et
hn̄t predicta ỽitatē nō solū in recēti ⁊ debili:verū ēt in forti
⁊ antiqua.Et subdit Aui.opꝫ vt medicina pᵃ sit subtilis sbe:
q̄ si nō fuerit talis nō penetrabit ỽtꝰ eiꝰ in ꝓfūdū cutis.Et
opꝫ dixit Aui.vt sit in hꝰ medicinis ɔfortatio cutis ⁊ ꝓhibi
tio ⁊ repulsio ⁊ retromissio māe fluentꝭ ad ipaꝫ vt nō recipiat
cutis māꝫ malignā.Et sic nō dꝫ eē expoliata a ꝑmixtiōe ali/
cuiꝰ stiptici:verūtn̄ nō opꝫ vt dixit Aui.vt associeᵗ ei stipti/
citas plima ꝓhibēs medicinā ꝑuenire ad locuꝫ:⁊ penetrare
in poros eius.¶ Cūq; administraueris has meⁿᵃˢ.s.ꝑ tres
dies.Uel sic.dixit Aui.opꝫ vt ɔsideres ipressiōes earꝝ.Et ɔsi
dera in eo qd̄ est i eis.i.in eo qd̄ seqᵗ ex actiōe earꝝ:⁊ cū h̄ dꝫ
vt iterꝝ abradaᵗ caput:⁊ iterꝝ friceᵗ:sicut dixit Ras.vbi.s.⁊
ingre ꝑ fricationē nūqd magis ⁊ citiꝰ rubeat cutis:qm̄ sigᵐ
est cite sanatiōis.Et ecōtra in quo casu addendū est in ỽtute
medicatiōis:verū tn̄ sepe inspice ⁊ tāge cutē vtruꝫ calefacta
fuerit ne tendat negociū ad nocēdū:⁊ vlcerādū:⁊ cōtere vi/
res meⁿᵉ quotiēs dubia fuerit ɔditio eiꝰ.Et Aui.dixit.si in/
uenis egrū tolerātē ipressionē meⁿᵉ incolumē adde in virtu/
te eiꝰ:⁊ si nō toleret:ſꝫ magnificaᵗ ipressio minue q̄ꝫtitatē in
cōmixtione.i.minꝰ pone de ea in cōmixtione cū alijs.Et stu
de ita ne ꝑducat ad vlcerationē ⁊ apationē:⁊ ꝓprie in corpo
ribus leuis ɔtinuationis aut etatis aut temporis.Dixit.n.
Ras.nisi exꝑte ꝓcedere debes in corꝑibꝰ eunuchorꝝ mulie/
rū ⁊ infantiū ⁊ siliuꝫ.Et curare debes corꝑa fortia iuxta mo
dū ipsorꝝ.¶ Et ad ꝓcedēdū in resolōne eqlr̄ ⁊ ordiate ⁊ ad

euitādū errorē. Dixit Auic. icipias a debiliorib⁹ in cōplone: aut cōmixtiōe aut minoratiōe. s. q̄ztitatꝫ. Et dixit Aui. si pdu xit medicina ad apostemationē ⁊ vlcerationē succurre ei cū adipib⁹ sicut anatis ⁊ galline. Et cōfert cerotū leue liniendo cū eo desup: ⁊ cū sedaꝛ apostematio ⁊ vlceratio reitera curā cū q̄ztitate qua toleret. Cūq3 magnificaꝛ res paꝝ non cesses facere illud donec resoluaꝛ totū corruptū ⁊ attrahaꝛ bonū. Et signū ipressiōis medicine est vt rubeat cutis cū fricatiōe minoris nūeri q̄3 cū qbus rubebat añ administrationē ei⁹. Si aūt nō alteraꝛ tūc scias q̄ idiget medicina fortiori pporꝛ tionata mãe ⁊ sanitati. Tūc dixit Ras. vbi supra. cū medicis resolutiuis miscēde sunt medicine attractiue: ⁊ ad attrahen dū sanguinē bonū ad locū. Et Auic. dixit. cū cutis mundifi cata fuerit a supfluitate ⁊ humore peccāte op3 vt in medicis sit virtus attrahens sanguinē bonū: ⁊ vaporē eius tēperatū post ipa3 resoluat qđ est in cute: aut aggreget duas res. s. re solutionē ⁊ attractionē. ⁋ Et tapsia dixit Ras. h3 in se disso lutionē ⁊ attractionē sanguinis: verū tñ caliditas eius est in grediēs huic vitio: quare vtēdū est ea cū cautela: q2 ipsa in/ fert in cute capitꝫ vlcera apostemosa ⁊ inflationē. Et ideo d3/ bes cōterere vim eius cū cera ⁊ oleo de pētadactilis: qđ vbi nō inueniaꝛ cōteratur vis eius cū aq̄. Et d3 sumi tapsia que est post mense3 vnū vsq3 ad annū vnū. ⁋ Et dixit Ras. q̄ in p̊ meimir. numeranꝛ medicie alopetie ⁊ forti⁹ est euforbiū: ⁊ q2 in lib. meimir. poniꝛ tapsia fortior putauerūt qdā q̄ ta psia sit euforbiū, sed falso. Et seqtur ip3 sinapis ⁊ nasturtiū ⁊ tapsia ⁊ laudanū que sunt in gradu prio. s. supmo, ⁊ ista se quunꝛ i virib⁹ sulphur ⁊ spuma maris ⁊ baurach ⁊ vterq3 elleborus ⁊ semen eruce ⁊ oleū laurinū ⁊ cortices cānarū: ⁊ radices earū vste pix ⁊ alkitran ⁊ stercus muris: ⁊ adeps vr sinus: sed vetustus est melior valde ⁊ adeps anatis oēs pin/ guedines tenues que pñt profundare ⁊ tendere ad vltimas partes piloꝝ ⁊ amigda. amare vste cōferūt huic morbo. Et subdit. fortes medicine misceanꝛ cū cerotꝫ: ⁊ debiles cū oleo laurino. ⁋ Et loquēs Zoar. de mā recenti dixit sufficit in cu ra alopetie purgari cū medicina laxatiua ⁊ vngere locū cu3 oleo nucū antiq̊ aut cū oleo de kerua. Et de cura tyrie dixit curatur cū oleo oliuarū veteri bullito in vase eris, donec ad nigredinē d̄ueniat ⁊ sufficiet ad curationē ei⁹. ⁋ Dixit Me sue ad alopetiā flegmaticā linimentū ex inuentione nr̄a. ℞. alkitrā euforbiꝫ rute montane baccarū lauri. añ. ʒ. iij. sulfu/ ris viui ellebori albi. añ. ʒ. i. ſ. tere terēdo: ⁊ misce cum oleo laurino ⁊ oleo antiq̊ q̄ztū sufficit: ⁊ line cū eo sup locū post/ q̄3 fricaueris ipm cū cepe muris aut alijs fricationib⁹ acq/ rente rubedinē in loco. ⁋ Et dixit ad alopetiā colericā lini/ mentū viride. ℞. spume maris baurach amig. amararū cō/ bustarū radicū cāne vstarū ⁊ stercoris muris ⁊ corticis auel lanarum vstarū. añ. partes equales: cōficiantur cu3 aceto ⁊ adipe anatis ⁊ illiniaꝛ post fricationē cū spuma maris ⁊ pā no aspero. ⁋ Medicamen Rasis. 25. cōtinen. ad alopetiam flegmaticā. ℞. euforbiꝫ tapsie olei laurini. añ. ptē. i. ⁊ permi/ sce cum ceroto facto ex oleo laurino ⁊ cera partibus equali bus ⁊ fortius erit cū pice admixta eis. ⁋ Aliud Ras. ad alo petiā mirabile. ℞. spume maris. ʒ. x. baurach sulfuris qđ nō tetigit ignē gūmi ruthe agrestis. añ. ʒ. ij. staphisagrie ⁊ can/ taridarū. añ. ʒ. i. permisce omnia cū fece olei antiqui ⁊ vnga tur ex eo locus post fricationē. Et si locus ampullauerit di/ mittatur donec sanentur ampulle vngendo eas cum adipe anatis vel galline. ⁋ Aliud eiusdē ad corpora fortia vre can tarides ⁊ distempera eas vstas cum pice liquida dū fiat ad modū ceroti: ⁊ laua locū cū aceto ⁊ baurach, deīde peractis bonis fricationibus suppone deinde medicamen per noctē, ⁊ medicamini superpone pānum dum faciat ampullas: de/ inde crepando eas cura. ⁋ Et dixit. staphisagria trita cum oleo laurino aut cum lacte titimali est mirabilis: vesice tamē facte crepentur. ⁋ Si medicamē non fecerat ampullas in vno loco cura prius factas: deinde appone medicamē in lo co in quo non fuerint ampulle facte. Si cā fuerit cal'a assen/ tur cortices castanearū ⁊ auellanarū nucū ⁊ puluerizenꝛ ⁊ misceanꝛ cū melle ⁊ aceto ⁊ liniaꝛ cū eis. ⁋ Dixit Gal. prio meimir. ad alopetiā diuturna3 auctoritate eracliti tarentini post fomentationē ⁊ abrasionē ⁊ fricationē factā cu3 folijs ficus ⁊ nitro inungaꝛ quolibet die locus cū hoc vng^{to}. ℞. eritioꝝ marinoꝝ cū testis suis gallaꝝ amigdal. amaraꝝ pi/ lorū vrsi dianthos, ⁊ capilloꝝ ve. radicū arundinis foliorū fici dium adustorū. añ. ʒ. ij. stercoris muris. ʒ. i. ſ. cōficiantur cū aceto ⁊ cedria, ⁊ cu3 assungia bñ miscendo. ⁋ Amplius supra in cap. de saphati. posita sunt medicamina ad tineam que cōueniunt in alopetia ⁊ tyria antiquatꝫ. ⁋ Et scias q̄ iu uant in resolutiōe mãe praue ⁊ in attractiōe cōueniētis gnã/ tioni pilorū. Et Auic. dixit. q̄ de eis que adiuuant in resol/ uendo mãm est cooperire caput pileo de pellibus semp' die ⁊ nocte. nā resoluiꝛ ⁊ sudare facit. ⁋ Dixit Ras. vbi supra. si locus nō rubet per fricationē. s. fortē: ⁊ iteratā scarificeꝛ p funde cū vētosis scarificatiōe ⁊ sanguisugis. ⁋ Et Auic. di/ xit. qñ non rubet frica cū pāno vehemētius q̄3 prius ⁊ do/ nec timeaꝛ excoriatio, deīde frica cū eis que sunt sicut cepe: q̄ si sic nō rubet nō erit excusatio: quin scalpelleꝛ locus ⁊ li/ niaꝛ cū eis que sunt sicut allia. ⁋ Et dixit de eis qbus indi/ getur in mūdificando cutē a mã alopetie male sunt sangui/ suge, ⁊ ventosatio. s. cū scarificatione vel vētosatōe post scal pellationē: ⁊ cū acubus pungere plurib⁹. ⁋ Intētio autem que est ad renascentiā piloꝝ in loco cōpleꝛ cū eis que dicta sunt in cap. pūationis piloꝝ. De cōueniētibus est medicamē Almans. dixit. cū cadunt. i. iā ceciderūt pili capitꝫ vel barbe locus cū pāno aspero fricetꝛ: donec rubeat, ⁊ postea fricetur cū cepis donec loc⁹ ipse incensionē sentiat: ⁊ ardore3 in die illa ⁊ nocte sic dimittaꝛ. Et mane silr̄ friceꝛ: ⁊ si loc⁹ ampul/ lauerit inungaꝛ cū adipe anatis vel galline: ⁊ non fricentur aliqbus dieb⁹. Et si pili tunc nasci cepint radanꝛ ⁊ fricetur locus cū pāno aspero quol3 die: ⁊ cū oleo inungaꝛ quolibet die: qđ sic fit. ℞. lib. i. aque decoctiōis capilloꝝ ve. ⁊ camo/ mille: olei de been lib. ſ. ⁊ coquaꝛ ad cōsumptionem aque. ⁋ Scias q̄ vesicatio loci est de meliorib⁹ rebus facienti/ bus ad hoc q̄ pili renascanꝛ. ⁋ Uesicatoriū bonu3 ad hoc. ℞. cātarides abscisis capitib⁹ alis ⁊ pedib⁹ ⁊ pista ⁊ misce cū oleo donec inspissenꝛ: ⁊ cū eo locu3 inunge. ⁋ Ait Ras. 25° cōti. dico nō inueni medicinā meliorē ad ortū pilorū ⁊ ca/ pilloꝝ: q2 si cū ea lauent mulieres caput elonganꝛ exinde ca pilli valde, sed d3 esse recens: q2 sunt tenuis corporis ⁊ cito amittunt virtutē. Et dixit. hoc est medicamē ad ortū pilorū in barba. ℞. capilloꝝ ve. ⁊ laudanū oleū mustellinū ⁊ gallie musca. ⁊ cōfice: ⁊ vnge. Et dixit. q̄ arthemisia si misceaꝛ cu3 oleo vetusto ⁊ inungaꝛ inducit ortū barbe q̄ tarda fuerit ad oriendū: q2 amplificat poros. ⁋ Dixit Gal. p̊ meimir. nō ac ceptaui neq3 excogitaui melius esse farmacū q̄3 illud qđ est mixtum ex laudano: ⁊ oleo lētiscino: Et Gal. laudat mures vstos ⁊ incorpatos cū melle. Et dixit. q̄ cortices auellanaꝝ vsti faciūt in paucis dieb⁹ desistere alopetiā mixti cū melle ⁊ inuncti. Et q̄ cinis auellanarū vstaꝝ cū cortice suo exteriori mixtus cū pinguedine porci vel vrsi pilos loci denudatos re ducit. Et oleū in quo bullierit squilla facit nasci pilos in alo petia ⁊ tyria inunctū. Et cōuenit cinis spolijs serpētis cum melle ⁊ musce cōbuste cū melle ⁊ apes mlte cōbuste misce cū oleo. Et cinis ranaꝝ cū melle, ⁊ cinis vngulaꝝ capre cū ace/ to. Et cinis vngulaꝝ eq cū oleo: ⁊ cinis allioꝝ cū melle: ⁊ ci nis radicū rafani cū melle. Et rafan⁹ mixt⁹ cū farina lolij ⁊ sterc⁹ capraꝝ vstū cū oximelle: ⁊ succ⁹ rorismarini cū melle mixt⁹: ⁊ inūctio cū oleo de tartaro. Et lac canis supillinitū. Et euforbiū cū oleo inunctū mirabilr̄ euenire facit pilos q nasci tardant. ⁋ Et dixit Gal. ⁊ poniꝛ: 25. cōti. solatrū silue/ stre appellatū kekēgi sanat alopetiā quotiēs supponitur ei per multū tps. Et Ras. ait. dico hoc est forte valde. ⁊ dixit. q̄ cepe generat pilos in alopetia magis q̄3 alie medicine

Faciēt a capillos renasci.

sic dixit Dio. Et ait Raſ. dico exptꝰſum eas ⁊ inueni ꝙ ſuffi
ciunt abſq; alia cura ⁊ ſup eis firmaui curã. Et credo ꝙ bul
bus i hoc magis agit q̃ꝫ cepe. ¶ Dixit Alex. illinitio fiat cũ
℥.i. aceti. ⁊ ℥.i. olei roſ. ſiľ mixtis poſt fricationẽ factã in lo
co cũ pãno aſpero, ⁊ videbis mirabilia de bonitate actꝰ eiꝰ.
Dixit ſarach. quotiẽs vis ꝙ pili oriant̃ ſupra vlcera illine ea
cũ vngula caballi aut aſini vſta, aut cornu aliq̃ vſto: ⁊ mixto
cũ oleo ſambacino. ¶ Dixit Meſue filius Zacharie. linimẽ
tũ ſanans caluitiẽ gñans pilos in barba ⁊ ſupcilijs. ℞. cere
ʒ.ſ. olei keyrini. ʒ.ij.ſ. laudãi. ʒ.viij. euforbij gũmi rute agre
ſtis cãtaridaꝝ. ã. ʒ.iij. ſeminũ citrãguloꝝ ꝯbuſtoꝝ apum ſi
ue veſparũ ã. ʒ.ij. ſtoracis liquide myrrhe, ã. ʒ.ij.ſ. fiat vn
guentũ: ⁊ liniat̃ ex eo in nocte poſt loci fricationeꝫ: ⁊ mane
lauet̃. ¶ Et dixit Meſue Filagrius. medicamẽ faciens na
ſci capillos vbi oportet: ⁊ ſanans caluitiẽ. ℞. carniũ limatia
rũ: ⁊ ſanguiſugarũ ⁊ apũ: ⁊ veſparũ ⁊ ſalis cocti. ã. partes
equales: ⁊ pone in vaſe vitreato hñte foramina multa in fũ
do: ⁊ pone ſub eo vas vitreũ, ⁊ manabit poſt diẽ ⁊ diẽ humi
ditas que cõſeruat̃ in vaſe. Et qñ fuerit neceſſitas fricet̃ ſup
locũ caluũ. i. depilatũ poſtq̃ꝫ fricaueris ipꝫ cũ pãno aſpero:
aut cũ ſpuma maris. ¶ Vngᵐ faciens naſci pilos vbicũq;.
℞. abrotani cõbuſti ⁊ auellanaꝝ cõbuſtaꝝ: ⁊ foliorũ mirti
cõbuſtoꝝ. ã. partes equales. terant̃ ſubtiliter: ⁊ incorporẽ
tur cũ oleo antiquo: ⁊ liniat̃ inde locus. ¶ Aliud. illine locũ
cũ melle, ⁊ ſuperaſperge puluerẽ apum cõbuſtaꝝ: vel pulue
rẽ factũ ex duabꝰ ptibus cornu cerui vſti: ⁊ vna pte ſolearũ
antiquaꝝ ꝯbuſtaꝝ per triduũ ſup locũ dimitte. ¶ Aliõ. ℞.
laudani. ℥.ij. olei ouoꝝ. ℥.i. pinguedinis vrſi. ℥.ſ. diſſolue ſiľ:
⁊ cũ diſſoluta fuerint miſce puluerẽ qui ſic fit. ℞. granorum
mirti. ʒ.ij. carte vſte nucis vſte auellanaꝝ vſtaꝝ cũ corticibꝰ
⁊ nucleis. ã. ʒ.i. fiat vngᵐ: ⁊ cũ eo fricetur barba vel aliꝰ lo
cus poſt fricationẽ bonam cuꝫ pãno aſpero: vel ſucco cepe.
¶ Aliud. ℞. corticũ auellanarũ parũper aſſatarũ: ⁊ ſterco
ris muris. ã. ʒ.ij. ⁊ miſce cũ oleo nardino in modũ vnguẽ
ti. Et inunge cũ eo barbã bis in die poſt abraſionẽ loci, ⁊ fa
cta ablutiõe. Et ſi nõ ſufficit facta iterũ abraſione fricet̃ locꝰ
cũ radice raffani mane ⁊ ſero. Et poſt fricationẽ vngat̃ cum
hoc vnguẽto. ℞. cantaridaꝝ abſciſſis extremis. ʒ.ij. ⁊ frige
in oleo cõi: ⁊ poſtea remotũ ab igne ſupmiſce puluerẽ capillo
rũ ve. parũ miſcẽdo in modũ vnguẽti. ¶ Aliõ Raſ. 25°. ꝯti.
℞. cineris abrotani. ʒ.x. ventriũ cantaridaꝝ. ʒ.ij. laudani. ʒ.
iij. auellanaꝝ vſtaꝝ. ʒ.ij. gallie muſca. ʒ.i. terant̃ cũ oleo vete
ri in modũ vnguẽti. ¶ Et dixit Raſ. ad gñandũ pilos i ſup
cilijs ⁊ palpebris vnge cũ digito ſupcilia ⁊ palpebras cum
oleo in quo fricat̃ plũbũ aut cũ adipe anſerino. Et vrſinꝰ bo
nus eſt ad h̃, tñ prius fricatio loci fiat: deinde vngat̃. Dixit.
orient̃ pili in loco cõbuſto. Dixit Meſ. ⁊ ſiľr Auic. quotiẽs
naſcunt̃ pili abradant̃ ſepe: qm̃ ſic fient firmi ⁊ groſſi.

¶ De pediculis ⁊ lendinibus. Cap. xxx.

Ediculorum tres ſunt ſpẽs. qdã. n. ſunt multoꝝ pedũ per
ambulantes de loco ad locum: ⁊ aliqñ longin
quũ, ⁊ vocant̃ ſexcupedes. ⁊ qdã ſine pedibus
nõ pambulantes: ſed fixi adherent loco cui in
herent ⁊ vocant̃ plactule ſiue pelliciati. Et qdam ſunt parui
valde remanentes ſub ymine in cute paꝝ perambulãtes cor
rodendo: ⁊ vocant̃ ꝓprie pediculi ſiue pellicelli. Et lẽdines
ſunt noti ⁊ vtpľm applicantur capillis.

Cã mãlis

Et cauſe oium eoꝝ ſunt eedẽ: ⁊ ſunt 4ᵒʳ. ſic aliarũ reꝝ
ſ. mãlis: formalis: efficiẽs ⁊ finalis. ¶ De mã
dixit Auic. tertij 3ª. ꝙ mã pediculoꝝ eſt mã putrida quã ad
ptes cutis expellit nã. Et dixit quarti 7ª. pediculoꝝ mã eſt
que nõ eſt virulẽta nec vltimo putrefacta: q2 ſi eſſet talis nõ
gñaret̃ ex ea aial. Et ideo eſt tanto minus mala eis ꝙ eſt cõ
ueniens ad recipiendũ vitã: que cũ non data fuerit ei a crea
tore ſuo fiunt ex ea pediculi in loco in quo ipſa mã ꝯtinet̃.
Dicunt. nõ eſſe poľe ꝙ aliqua putrefactio ſit in mã ex q̃ pe
diculi generant̃ vel gnãri debent: ſed ipſa eſt quaſi in gradu
infimo in latitudine tñ: in qua latitudine aliq̃ portio mate
rie eſt minus vel magis mala ⁊ ipura. Et quecũq; ſit ipſa eſt
portio mãe intrinſece cui nõ ex toto dominata eſt nã. Sꝫ ex
iſta pte minus ipura nã cũ nõ ſtet ocioſa mediante calore nã
li ⁊ calore ꝯtinentis aeris gñat pediculos. Et hos dicũt eſſe
ꝓductos ex intentione nãe. Et ex alia portiõe mãe ⁊ ex por
tiõe magis ipura, ⁊ q2 derelicta a regimine nãe: vñ aliqualr̃
putruit gñantur pediculi. gñantur etiã pediculi ex actiõe ca
loris putredinalis in ipſaꝫ. Et hos dicũt. nõ gñari de intẽtio
ne nãe. ⁊ dicũt primos generari: maxie tpe veris. hos v̂o oi
tpe. ¶ Cã formalis pediculi eſt ꝓpria figura ipſoꝝ: ⁊ iaꝫ pa
tuit ex dictũ. ¶ Cã efficiẽs eſt duplex. Vna pticularis: ⁊ for Cã forma lis.
taſſe p̃paratiua tm̃. Et eſt in ꝓductis de intẽtione nãe calor Cã effici ens.
nãlis ⁊ putredinalis ſiľ in alijs aũt eſt calor putredinaľ tm̃.
Nã calor putredinalis lꝫ agat in mãm putrefaciẽdo vt ma
neret ipſe, tñ quaſdã ptes in ſua actiõe dirigit p̃parat ⁊ di
ſponit vt recipiat aialitatẽ. Et reſpcũ haꝝ partiuꝫ ipſe calor
putredinalis: q̃ꝫuis ſit ⁊ dicat̃ putredinalis reſpcũ totiꝰ ma
terie. põt tñ dici nãlis idigeſtiuus. Et h̃ intelligit Aui. cũ ter
tij 3ª. de pediculis palpebrarũ. dixit. ꝙ v̂tus p̃paratiua gñó
nis eoꝝ eſt nãlis. 2ª cã efficiens eſt vľis vocata vite dator vel
dator formaꝝ: vocata. ſ. ab Auic. creator: ⁊ põt ẽt dici ꝙ ſit
nã. ¶ Et cã finalis ꝓ pte ẽt iaꝫ pꝫ: ⁊ eſt inocioſitas nãe que Cã finaľ.
eligit pp melius gnãre iſta aialia. Et qntus Seruius dixit.
ꝙ nã ꝓduxit eos cupiẽs abrũpere ſomnos. ¶ Dixit Zoar.
ſupueniunt qñq; capillis capitis lendines: de gñone quarũ
diuerſe a medicis reperiunt̃ opiniones: ⁊ forte pp difficul
tatẽ inuentionis cãrum ipſaꝝ. Ait. n. Auer. 12. metaph. cõ
mento. 18, ꝙ aialia que gñantur ex putrefactione, q̃ꝫuis ſint
vtilia habent tamẽ difficilẽ inueſtigationẽ. ¶ De loco autẽ De loco i quo gñan tur pedi culi.
gñonis pediculoꝝ. innuit Aui. ꝙ ſexcupedes gñant̃ aliquã
tulum ſub cute extrinſeca ⁊ producti mouent̃ ad ex̃: ⁊ egre
diunt̃. ¶ De pediculis v̂o dixit Zoar. oriunt̃ qñq; ſub cute
pediculi paruuli: q qñ excoriatur cutis exeũt aialia viua: ſed
ſunt ſic pauuncula ꝙ vix pñt videri ſed tñ cutis nõ excoriat̃:
⁊ qñq; remanent intus ⁊ pruritũ intenſuꝫ cauſant. Et qñq;
cũ pruritu fiunt bothor parue in modũ ſcabiei ſup locis ſub
qbus ſunt, ⁊ iſti pediculi maxie fiunt in manibꝰ ⁊ pedibus,
vehemẽtius in pedibꝰ infantiũ: ⁊ nõ ſinunt eos hẽre qeteꝫ.
Et dñt qdam. ꝙ ſexcupedes aliqñ gñant̃ extra cuteꝫ ex ma
teria ſupra cutẽ retenta, ⁊ ibi ẽt gñant̃ plactule ⁊ lendines:
ſed lendines poſtea mouent̃ ſuper capillos. ¶ Et iã fuerũt
qdam dicentes. ꝙ ſexcupedes ⁊ plactule ⁊ lendines generã
tur ex ſudore viſcoſo qui adheret ſuper cute. ¶ Et ſcias ꝙ Cãe coad iuuantes ad gñãtio nẽ pedicu lorum.
lendines ⁊ oẽs ſpecies pediculorum habent qñq; cãs coad
iuuantes ad gñonem ipſoꝝ ⁊ mouent eos cibi boni chimi
tenuis, q2 ſua ſubtilitate faciľr mouent ad cutẽ ſicut ſunt fi
cus. Et adiuuant ad illud motꝰ corporis mouẽtes ⁊ deducẽ
tes ad ipm bonũ chimũ ad cutẽ. Et precipue cũ aſſociat̃ chi
mo ipſo moto vapor ſpermatis gñantis ſicut accidit in mo
tu coytus: cuiꝰ motu mouet̃ ad cutẽ aſſociatus vapori ele
uato a ſpermate qui vapor cũ non ſit multũ malus non mo
uet neq; diſponit chilum ipſum ad virulentiã ⁊ ad putrefa
ctionẽ: ſed ad diſpõnẽ aptam ad recipienduꝫ vitã: ⁊ iſto mõ
coytus eſt de adiuuantibus ad gñonem pediculoruꝫ. ¶ Et
qñq; adiuuat ad illud adminiſtratio eius qõ aperit poros
cutis ⁊ mouet materias retentas in cute ad reſolutionem.
ſup. ſed non reſoluunt̃: ſicut debilis fricatio aut leuis ablu
tio. Fortis enim fricatio ⁊ ablutio reſoluunt materias illas
⁊ prohibent generationẽ pediculorum ⁊ nõ adiuuat ad eã:
ſed que eſt debilis ⁊ parua nõ reſoluit mãm: ſed mouet eam
⁊ facit. dixit. A. ingredi ad ipſum flatum. i. aliquã trãſpira
tionẽ per quã ipſa ꝓhibet̃ a ꝯuerſione putrefactionis male
⁊ ab aſſilãtione cũ putrefactione a virulentia ⁊ incineratio
ne, ⁊ ſic generantur ex ea pediculi. ¶ Et dixit. A. tertij 3ª.
de pediculis palpebrarũ. ille cui plurimũ accidũt pediculi ẽ

ille q plurime est varietatis in cibis suis: et talis varietas: vt patuit in sermone. 5° est cā indigōnis et multiplicatiōis sup fluitatis apte apphēdi a calido putredinali: et sic in mām pediculorum querti. Et ēt ille q est pauci exercitij: q2 in tali mouētur mãe ad resolōnē: sz nō resoluunt. Et ēt ille q est imūdus circa cutē siue pp multiplicationē multarum sordiū ex supfluitatibus tertie digōnis in poris cutis exteri⁹ siue ex dissolōne balnei vel ex vsitatione fricatiōis et abstersionis cutis siue ex vsu induendi pānos sordidos et imūdos et iacēdi in lectis imundis siue ex querśatōe cū imūdis viris et mulierib⁹ et pediculos gñantib⁹. ¶ Pediculi multiplicant i pn° lepre et in 2ª et 3ª spē ethice: et incarceratis: et in pueris rōne indigōnis. ¶ Dixit Ser. et ponit. 25. qti. fortasse fiūt i aliquo pediculi multi subito: et erūt ex humiditatib⁹: in qbus est aliq̄ acuitas. ¶ Et Auicē. dixit. qñqz accidūt de pediculis plimi subito pp multitudinē mãe eorum. et subdit. qñqz supant adeo donec fluat sanguis hñtis eos et citrinet color eius et cadit appetit⁹ ipsi⁹ et extenuet corpus ipsi⁹ et cadat ei⁹ virt⁹. Et sunt vba Sa. in li. signorum. q ponunt. 25. qti. pre multitudine eni punctionū ipsorum frequētiū: et q̄si qtinuarum patiens neqz qescere neqz dormire pōt: sed q̄zplīm se scalpit: et pre multa et forti scalpellatiōe apiunt pori cutis et aperiunt orificia venarū in ea et effluit sanguis p poros eius: et pole est ēt q aliqñ defluat ex multa inqetudine et corrūpit digō et cadit appetitus vñ citrinat color et extenuat corp⁹: et ēt resoluit virtus.

Cura qñqz dirigit ad phibitionē gñonis: et qñqz ad motionē et interemptionē ipsorum et cōpletur dieta et potione. Et cōpletur fm 4°r intentiones: quarum pª ordinat regimē in vita. 2ª euat mām añtem et diuertit. 3ª mām qiūctaz resoluit et qsumit eam q̄ a quersione in pediculos phibz. et 4ª respicit ipsos pediculos abijciendo et interficiendo eos.

Dieta. ¶ De dieta. dixit Aaron. deuitent cibaria grossa et sequant tenuē generātia sanguinē et abūdās balneū et mutationē idumentorum et indumenta fiant de lino. Et Ser. dixit. vitēt cibaria calā et grossa. Zoar. aūt dixit. q vult cām seu pediculorū mām amouere opz vt a cibis inconueniētib⁹ abstineat: et sit qtent⁹ comedere gallinas vel turtures: et silia, decoctas cū aceto vel agresta vl succo berberorum, et siliuz. Et comedat panē bñ fermentatū. Et abstineat ab oībus fructib⁹ preter q̄z ab auellanis et spāliter abstineat a ficubus siccis et recētibus et vuis et iuiubis et pomis. ¶ Et Aui. de dieta dixit. indigēt rectificatiōe regiminis et dimissiōe ei⁹ qd mouet mãz ad exteriora de eis q̄ diximus. Et confert ad illud assiduatio balneationis et mundificatiōis et vt assiduet mundificatiōez vestiū et pmutationē ipsarum: et induat sirico. et lino. Scias q frequēs ablutio capitis destruit lendines.

De eūone ¶ De cura p euonē. dixit Sera. fiat minutio: deinde laxatio. Et Aui. dixit. indigēt in primis mūdificatione corporis: et pprie euone cuz flōmia. Dixit Zoar. da eis yerapigrā cū aqua lactis qd coagulatū fuerit cū semine vrtice aut cū lacte ficus. Et in pediculis puunculis dixit. qfert purgare cū semine cartami vel vrtice vel cū aqua infusionis eorum: qm̄ eradicant cām et raritatē eorum oino. Et qñqz post vlem purgationē est neciū euare partē in qua fuerint: et abūdāt maxie caput vel oculos si fuerint in palpebris vel spūalia: si fuerint in subascellis dorso vel pectore vel nutritiua si fuerint in pectine inguinib⁹ et regionib⁹ nutritiuorum.

De dissolutiōe materie coniuncte. ¶ Tertia aūt intētio qplet cū medicinis ab intus et ab extra approxiatis. Et de medicinis ab intus. dixit. A. bibat medicinas interficiētes sic allia cocta et calamentū montanū. Et quenit vsus tyriace et siliuz. et dr̄ q limatura cornu cerui bibita nō sinit in corpore esse lendines vel pediculos.

Interficientia pediculos. ¶ De medicinis autez localibus et ab ex̄ approximatis. dixit Sa. p meymir. q debent curari cū desiccatiuis hñtibus secum attractionē et dissolutionē vehementē. Et Auic. dixit. opz vt sint exiccatiue resolutiue et attractiue ad exteriora: et iste medicine qñqz administrant toti corpori: et qñqz pticulari mēbro in quo abūdant. ¶ Dixit Ra. 25. qtinen. q vnguētū factū de staphisagria nitro et auripigmento cū oleo et aceto cōuenit oibus spēbus pediculorum. In corporibus calidis conuenit vnguentū factum cuz argento viuo extincto et ex cinere filtri cū aceto et oleo. ¶ Dixit Paulus teratur staphisagria in aceto et fiat illinitio cū eo in quolibet corporis loco: et est bona et mirabilis. ¶ Ras. vbi. s. decoctio bletarū lota et supasperśa cōuenit. Et silr decoctio abrotani et alumē dissolutum in aqua et illinitū supra corp⁹ interficit pediculos. Et vnguentū factuz ex limatura cornu cerui cū oleo et assungia veteri lendines et pediculos fugat et interficit. Et vnguētū factū ex costo et storace liquida staphisagria et lardone fugat et interficit vermes lendines pediculos pulices et oia hmōi. Oleū in quo ifusa fuerit ruta inūctū quenit. ¶ Dixit Zoar. pone sup caput desiccātia et i estate sufficit tibi acetū in quo bullierit centaurea minor. Et in hyeme vnge caput cū alkitrā: qm̄ desiccat humorē facientez pediculos et ipsos necat. ¶ Vngnentū bonū. ℞. aloes. ʒ. i. myrrhe. ʒ. 5 tere: et cū oleo et lardone cōfice et inunge. Inunge caput cū argento viuo cū saliua extincto cū mixta fuerit parua porcio sulphuris triti, et oēs lendines occides. ¶ Dixit Paulus. laua caput cū decoctione lupinorum et perfecte facies. Et dixit. sola inunctio capitis cū oleo est mirabilis. Et vnguentū ex oleo cū ellō albo et baurach, et ē efficax. ¶ Dixit Ras. vbi supra. oleū radicū inunctū conuenit habēti pediculos post morbū.

Ad placulas. ¶ Ad pediculos siue plactulas pectis et alarū. in oleo cinerem distēpera et inunge et sit cinis ex lignis quercus aut ex stipitibus fabarū. ¶ Ad plactulas autē palpebrarum cū rubore quenit inunctio facta cū lardone cū quo mixt⁹ fuerit puluis olibani ceruse et aloes. ¶ Ad pediculos puunculos. dixit Zoar. inūge locū cū oleo amig. amararum, et frica corpus cū medulla melonū aut cū medulla seminū eorum, et si patiēs nō fuerit multū macilētus frica cū succo foliorum psici: et sufficit ad curationē ei⁹ auxilio dei.

Ad pediculos sub cute sive pedisellos. ¶ Si pediculi sub cute faciūt pruritū intēsuz. ℞. assungie porci recētis et sine sale et terbētine optie lote. añ. ʒ. iij. incorporent cū ʒ. i. succi scabiose: et. ʒ. iij. ellebori albi inūgat cū eis. ¶ Aliō vltimā sanans eos a pedib⁹ infantiū et aliorum locorum: in qb⁹ sunt cū pruritu et bothor. ℞. oua recētissima et elixa ea in aq̄ quousqz fortiter indurent, postea incide albumina ipsorum in frusta subtilissima et lata: postea accipe petiā lineam subtilissimā et bñ abrasam et extende eā sup loco: et dicta frusta albuminū super eam extende: et ea cū alia petia eis superposita liga et dimitte sic p horas plures, postea solue et inuenies oēs pediculos superficiei inferioris petie adherere, qd cog̃sces si petiā ipsam sup prunas excuties. nā cadūt et crepitabunt. ¶ Et scias q in qbuscūqz vnguētis dictis vel alijs quenit acetū: et si volueris fortius operari loco eius pone acetum squilliticū: qm̄ ipsuz oēs vermes interimit. ¶ Dixit. q si bōbax intinct⁹ in terbētina teneat in sinu pediculi fugabunt. ¶ Et si staphisagria trita et in pāno raro ligata teneat i aliq̄ pte corporis secus cutē oēs pediculi trahent ad eā et morientur. ¶ Et dr̄ q nō pcreabit pediculos qui portauerit aliq̄z fasciā siue lentiā vel plures sup carne nuda inunctā ex vng° qd sic fit. ℞. terbentinā et oleum cōe siue laurinū et modicuz salis triti et agita oia bene simul donec pfecte incorporētur et dealbantur: deinde adde modicuz argenti viui extincti cū fuste de saluia optime incorporata et vtere.

¶ De dispōnibus vnguium in gñali. Cap. xxxj.

Ngues pluribus modis contingit ledi et deturpari. quādoqz enim accidit eis scissio, et quādoqz gibbosantur et exasperantur: et qñqz defedant et leprosantur: et qñqz accidit eis albaras aut citrinantur: vel alio malo colore colorant: et qñqz mollificant et plicant et torq̄nt: et qñqz nascunt piate i circuitu earum. ¶ Incisio aūt et ruptura que sponte aduenit eis: et silr gibbositas et ipsarum asperitas ex nimia pueniūt siccitate: qñqz pura: qñqz cū mã cala

vel melica. Dixit Aui. qñqȝ accidūt ſciſſure corroſiones vn/
guibus cā ſiccitatis ɔplōnis melice. ¶ Et dixit. ꝙ ſciſſura
vnguiū que eſt decliuis ad ptes acutas pendētes cū carne ⁊
pungētes ⁊ ledētes eā dr̄ auris muris, ⁊ dr̄ ꝙ ſpaſmus.i.ɔ/
ctio ⁊ curuitas.i.leproſitas ſiue diminutio accidit vngui ſ̄ꝫ
pl'm ex melia. Et multotiens accidunt qñ accidit vngui vt
eradicet̄. Et cum alius vnguis origine bona nō cuſtoditur,
ſed tangit̄ multotiens: quare nō egreditur. Et ſi egreditur:
ſ̄m formam malā egredit̄ ⁊ vadit in giione ſuꝑ illam ſūmā:
quare illud quod aduenit ei de nutrimento nō inuenit in ea
penetrationē ⁊ de ea reſolōne ſ̄m modos innāles: quare cō
ponit̄ in radice vnguis tali ɔpōne ꝙ fit ei difficilis extenſio
totius radicis. ¶ Et cā mollitiei ⁊ tenuitatis vnguiū ē hūi/
ditas multa nutrimēti eoꝝ. ¶ Et petite ſunt q̄dā additiōes
que oriunt̄ ex carne exn̄te in circuitu vnguis ⁊ eleuant̄ ab
alijs ptib⁹ ⁊ cū tāgunt̄ ac obuiant ei dura inferunt dolorē.
¶ Dixit auctor Tacuini fiat ipſoꝝ inciſio i die iouis vt aſſe
curet̄ ruptura ipſoꝝ: ⁊ ſi fortaſſe forfices tetigerunt carnes
ipſoꝝ: deinde loti fuerint cū ſale poſt inciſionē icurrere pōt
poſt inflāmationē caliditatis que ſi euenerit curari pōt cum
ſemine pſilij in aq̄ infuſo ⁊ ſuꝑ petiam aſperſo ⁊ appoſito.

Inciſio vnguiū i die iouis aſſecurat a ruptura vnguiuꝫ.

¶ De ſpeciali curatione ⁊ diſpōne vnguium. Ca.xxxij.

Cura ſciſſionis ⁊ aſpitatis vnguiū fit cū euo
ne corpis ab humore peccāte, ⁊ q̄ vt
pl'm peccat humor melicus. dixit Aui. cura eſt
mundificatio corpis cuꝫ euone humoris melici
ſi affuerit deueniendū eſt ad humectationeꝫ vt
tollatur mala cōplexio ſicca. Et ſcias ꝙ aqua folioꝝ lingue
canis appoſita ſola ſciſſuris vnguiuꝫ illas vtiliter ⁊ mire ſa
nat: ſicut ēt ſanat ſciſſuras que ſūt in crurib⁹ equoꝝ. tortuo
ſitatē ⁊ gibboſitatem vnguiū abraſio frequens ipſoꝝ cum
nitro, deinde fiat fomētatio multa cū decoctione fenugreci
⁊ ſuppone ei poſt fomentationē. Et ēt ſanat aſperitatē ⁊ ari
ditatē ⁊ eorum duritiem. ¶ Qr̄ ſi vnguis inciſione diuiſus
fuerit in fruſta que ſic neceſſe ſit amoueri: tūc in h̄ caſu dixit
Aui. emplaſtret̄ cū cepe muris aſſata, ⁊ ꝓprie cum oleo ſi/
ſamino aut cum naſturtio: ⁊ ꝓprie ſemine eius ⁊ ſemine lini
mixtis cū melle aut cū ſemine naſturtij ⁊ ſale tritis ſimilib⁹:
qm̄ eradicant fruſta vnguiū. ¶ Empl'm in hoc conueniens
ſic fit. ℞. terbentine. ʒ.5. armoniaci. ʒ.i.ſ. cere. ʒ.i. ſoluantur
ad ignē: deinde reſeruetur: ⁊ cū neceſſe fuerit ſuperponat̄ ex
eo vngui. aſperitatem enim ⁊ tortuoſitatē rectificat ⁊ fruſta
euellit. ¶ Et curet̄. dixit Aui. vnguis curuata ⁊ cōtracta cū
adipe. 7. diebus ſuppoſito, deinde iteꝝ ſuperponat̄ adeps:
⁊ iterū fricetur cum nitro: ⁊ ſic fiat donec equet̄. Et ſi cā cō
tractionis ⁊ ſpaſmi ſiue diminutiōis vnguis fuerit humor
melicus euetur: maxime ſi fuerit cōis toti corpori, qđ maxi/
me ſcitur quādo omnes vngues fuerint ſic infecti. Et rectifi
catio cibi eſt de rebus magis cōuenietibus ad illud. Et di/
xit. ꝙ qñ bibit oleum ſiſaminū ⁊ aſſiduat ipm equantur vn
gues eoꝝ. ¶ Dixit Raſi. 25. ɔti. liget̄ ſuꝑ vngues gibboſos
ouū. ⁊ dimittat̄ per biduum: deinde ſoluatur. Et ſi vnguis
factus fuerit lenis redatur. ſin autē iteruꝫ ſupponat̄ adeps:
deinde fricetur: ⁊ ſic fiat: donec rectificetur. Et ſemē lini bo/
nū eſt ad ſpaſmū ⁊ diminutionē vnguium. ¶ Ad euellendū
aūt vngues leproſos malos in ſb̄a ⁊ colore ipſorum vel ali/
ter maculatos vt eo amoto: poſtea oriat̄ vnguis bonus. Di
xit Judeus. emplā vnguē cū gūmi cypreſſi per dies dum le/
niatur: deinde punge radices vnguis cum acu vt egrediat̄
ex eo ſanguis abundans: deinde ſuperpone allium contri/
tuꝫ quolibet die bis ſuperligatū: qm̄ cadet ⁊ loco eius oriet̄
vnguis bonus. Et hoc idē poſuit Aui. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ
carnoſitas vuarū paſſaꝝ emplaſtrata euellit vngues cōmo/
tos cito. Auic. aūt dixit. ꝙ aſſiduatio emplaſtrādi vnguem
cū oleo oliue vel cū vua paſſa, qñqȝ ꝑparat eū ad caſum cuꝫ
quolibet regimine, ſed ꝓprie qñ miſcet̄ cū ea oppoponacū.
Et ſulphur fractū cū adipe conuenit. Et de medicinis forti/

Cura ad euellēdū vngues leproſos malos ſb̄a ⁊ colore maculatos.

bus ad eradicādū vnguē. dixit Aui. eſt ſeraphinū. ¶ Dixit
Oribaſius. ℞. farine glandiū ⁊ fenugreci ⁊ tapſie ⁊ vitrioli
rub. aā. partē.i. cantaridaꝝ. pt.5. cōfice oīa cum aceto: ⁊ fac
empl'm. Et Raſ. dixit. ꝙ hoc empl'm eſt forte ad eradicādū
vnguē. Et Aui. cōſil'r poſuit ipm. ¶ Dixit Paulus. ad euel/
lēdū vnguē abſqȝ vlcere fiat empl'm cum arſenico citrino ⁊
ruffo: ⁊ ſulphure citrino ⁊ gūmi granaꝝ viridiū ⁊ diſſoluat̄
in qualibet hebdoma. Et Aui. poſuit ipm ⁊ addidit acetū.
¶ Dixit Raſ. 25. ɔti. ℞. cere ſpice ⁊ aſpalti. aā. par.i. ⁊ ſul/
phuris citrini. p.5. ⁊ diſtempera cum oleo: ⁊ fac ex eis adhe
ſionē ſuper vnguē: aut miſceant̄ ſulphur ⁊ baurach cū pice
⁊ ſupponant̄: qm̄ vnguem euellent. ¶ Vnguē ēt leproſum.
dixit Serap. euellet radix celidonie minoris ⁊ albores vn/
guiū abijcit. Et valet empl'm de cera pice ⁊ ſale. ¶ Eradica/
to aūt vngue opꝫ vt fiat cuſtodia ſuper vnguē nouū qui ori/
tur vt bonus ⁊ pulcher oriat̄ ⁊ creſcat. Dixit Paulus. poſt
caſum vnguis ſuperpone cerā cū medietate arſenici.i. auri/
pigmenti. ¶ Dixit Aui. opꝫ vt ingeniet̄: donec magnificet̄
⁊ caueat̄ a tactu cum manu ⁊ aere, ⁊ maxime frigido ⁊ alijs
que ledere poſſent ⁊ impedire bonū ortū eius: ⁊ magis ɔue
niens qđ ſcitur ad illud. dixit ipſe. eſt vt fiat aliquid ſuꝑ digi
tū: ſicut pileus ⁊ ſit in eo ɔnexio retis ⁊ ruptura vt nō ꝓhi/
beat̄ aer oīno tranſire ad vnguem: ꝙ ſi oportuerit ꝓhibere
aerē ab eo ꝑꝑ calorē aut frigus aut aliud, tunc cooperiatur
illud rete cū illa ruptura cuꝫ re alia vt cera. Et opꝫ vt figura
huius pilei ſit figura qua fiat ſecuritas ab obuiatiōe digiti
a parte vnguis cū ligatur ſuꝑ ipſuꝫ ⁊ obuiat ex pte altera ⁊
dimittatur ſupra digitū ſpatio menſis vnius. Tūc.n. naſcet̄
vnguis melior. ¶ Qui aūt vnguem mollificatū ⁊ plicabilē
ſanare vult exiccantia ſuperponat vt colofoniā ⁊ alumē cū
oleo lentiſcino aut alumē ſal ⁊ ſandaraca cum oleo mirti.
¶ Et citrinitati vnguiū ɔfert. dixit Aarō. linitio fcā cū ſemi
ne eruce bñ trito cū aceto forti: ⁊ qñqȝ cū felle vaccio aut cū
ſemine eruce ɔtrito bñ ⁊ confecto cū aceto. ¶ Albores aūt
vnguiū ⁊ pūcta ⁊ baraſ remouet. Dixit Raſ. 25. hoc vnguē
tum. ℞. viſci quercini portulace ⁊ fenugreci. aā. ʒ.i. cantari/
darū. ʒ.5. tapſie. ʒ.i. ⁊ confice cū aceto cōuenientis q̄ꝫtitatis
aut fiat illinitio cū pice. ¶ Et tollit veſtigia ab vnguib⁹ fre
quens īpoſitio manus in aqua in qua diſſolutum fuerit alu
men dū fuerit calida. Et vꝫ carnoſitas dactilorū emplaſtra/
ta cū oleo ro. Et Aui. dixit. ſumat̄ nux cypreſſi ⁊ terat̄ ⁊ mi
ſceatur cū aceto, ⁊ farina: ⁊ ꝓprie frigida lupinoꝝ ⁊ empla/
ſtretur cum ea: qm̄ eradicat albaras, ⁊ ſil'r ſemen lini cū na/
ſturtio ⁊ pix humida eſt mirabilis in hoc: ⁊ ꝓprie cū arſeni/
co rubeo ⁊ gūmi pini cū nuce cipſſi ⁊ piſciū gluten eſt mira
bile ⁊ vltimū. ¶ Cum aūt caſu vel percuſſione ſeu obuiatio
ne vnguis atteritur ⁊ ɔtundit̄ ſupponat̄ alkāna diſtēpera/
ta cū oleo. Et Aui. dixit. appropinquat cura eoꝝ cure ſuꝑ/
purationis vt in pede eq fit ex hoc ꝙ calcat rem durā vel la
pidem. Et confert empl'm de folijs mirti ⁊ cypreſſi: ⁊ ꝙ fit ō
adipibus cum fimo caprino: ⁊ ſic emplaſtret̄ in ꝑmis cuꝫ fo
lijs mirti aut granatorū leuibus: deinde adhibeantur lenien
tia ex oleis ⁊ adipibus. Et dixit. ſi accidit capitibus neruo/
rum venientium ad vnguem dilatatio adminiſtra ſuper eos
adipes notos ⁊ cerotaria leuia. Et valet cepe lilij coctum ⁊
cū adipe anatis ſupemplaſtratū. ¶ Cū aūt attritione cōtin/
tingat ſanguinē ſub vngue colligi ⁊ mortificari. Dixit Raſ.
25. ɔti. miſce farinā cū pice ⁊ ſuperpone. Et idē dixit Aui. ⁊
dixit ēt ꝙ liquefacit ſanguinē mortuū ſub attritione farina
cōfecta cum oleo ſuppoſita aut abſinthiū contritū ſuppona
tur. eſt.n. vtile aut ſuperponat̄ ſal tritū ⁊ cū melle mixtum.
¶ Qr̄ ſi ſic nō reſoluitur: ſed inducit dolorē ⁊ timet̄ de ſania
tione ipſius ſub vngue: tunc neceſſaria eſt operatio manua/
lis. ¶ Dixit itaqȝ Ga. in p̊ libro humoꝝ. ⁊ ponit̄. 25. ɔtinen
tis. cum fuerit ſub vngue ſanguis ex cōtuſione ſcindat̄ vn/
guis cū raſorio acuto: ⁊ bene incidēte ꝑ tranſuerſuꝫ ⁊ eleue
tur vnguis cuꝫ facilitate ⁊ egrediet̄ ſanguis qui eſt ſub ea.

Faciētia naſci vnguē pulchrum.

Remouētia malus colores ⁊ pūcta vnguium.

De attritione vnguiuꝫ ex caſu vel ꝑcuſſione.

⁊ deinde restituat᷑ vnguis in locũ suũ ⁊ cooperiat sanguinẽ subsistendũ ei ⁊ statim mitigabit᷑ dolor. ¶ Et Auic. dixit. si acciderit ex hoc vt eradicet᷑ vnguis in ipsius eleuatione: tũc fac vt currat sanguis. Et iuuicet᷑ post illõ vnguis ⁊ illud qđ est super ea cũ facilitate vt tutamẽ ei⁹: ⁊ nõ doleat. ¶ Deinde dixit Gal. post dies eleuet᷑ vnguis, iteꝝ vt ex manet erugo deinde iterũ restituat᷑ sup locũ ipsum ⁊ curet᷑ deinceps cũ dissolutione ⁊ mitigatiõe doloris, vnde epithima fiat cuꝫ aqua tepida ⁊ oleo ⁊ in fine supponat᷑ ei basilicon. Et nõ dixit Gal. debeat ꝯglutinari caro subsistens vngui. s. añ extractionẽ sanguinis ⁊ eruginis: qꝛ si cõglutinat᷑ dolor fiet in loco pãnaritij. Sed mitigato dolore de digito penit⁹ cura fiat cũ medicinis donec sanet᷑. ¶ Dixit Aui. post inuiscationeꝫ vnguis: vt. s. dcm̃ ẽ: ꝯsideret᷑ post dies aliquos si fuerit illic virus p̄mat᷑ vnguis aut scindat᷑ cũ facilitate. s. vt egrediat᷑ virus: postea reducat᷑ vnguis in locũ suũ ⁊ liget᷑. ¶ Et dixit Aui. nõ diuidas carnẽ. s. ab vngue, qm̃ cõmouet dolorẽ magnũ ⁊ maiorẽ q̃ꝫ pãnaritiũ: imo tege eam cũ ipso ⁊ embroca sup vnguẽ aquã ⁊ oleum tepida ⁊ pone sup ipsuꝫ postea in fine empl'm basilicon. ¶ Quidã aũt sũt qui vnguẽ sub quo est sanguis perforant cũ acu ducẽdo acũ circulariter in modũ trepani ⁊ ex foramine illo educunt sanguinẽ inferiuſ cõtentum. al's. interius ⁊ si expedit perforant in locis duobus vel plib⁹. ¶ Si ꝯtingat carnẽ excrescere in laterib⁹ vnguiũ: ⁊ inde dolorẽ seq supponе illi, vt dicũt lac titimalli: qm̃ tollit eam cũ diminuẽtibus carnẽ. Et stercus ouinũ suppositũ destruit eã. Et dicunt. ꝙ est de reb⁹ vtilibus ad albores vnguiũ ⁊ vtiliter tollunt. Et dicunt. ꝙ colofonia ⁊ sepuꝫ caprinum equis ponderibus mixta ⁊ vngui malo leproso supposita malũ tollunt ⁊ bonũ adducũt. ¶ Et dicũt. ꝙ si atriplex pistet᷑ ⁊ cũ assungia mixtus vngui leproso supponat᷑ eradicat ipm: deinde apostolicon suppositũ cito restaurat nouũ. ¶ Dixit Auic. inflatio ⁊ pruritus vnguiũ curat᷑ cũ aq̈ maris abluẽdo cũ ea sepe: q̈re renouet᷑ aut cũ decoctione lentiũ ⁊ orobi aut cum decoctione cucumeris. Et de emplastris st̃ nenufar ⁊ oleum ⁊ ficus decocte ꝯiunctim ⁊ singul'r. ¶ Et dicũt. ꝙ petita orta in circuitu vnguis deꝫ faciliter velli. Aut q̃ꝫtũ possibile est iuxta carnẽ incidi: ⁊ postea inungi cũ oleo d camomilla calido. ¶ Si ꝯtingat particulã aliquã lapidis vel ligni vel alterius rei infigi sub vngue dolorem inferentẽ pone desup. dixit Raſ. 25, ꝯti. nasturtiũ cũ sale tritũ aut liq̃fiat mastix albus ⁊ misceat᷑ cũ sale grosso ⁊ superponat᷑.

Ad excrescẽtiã carnis circa vngues.

Ad inflationem ⁊ pruritũ.

Ad vellicalã circa vngues.

Ad infixa sub vngue

¶ De fetore corporis assellarum ⁊ pedum. Ca. xxxiij.

Odor quñqꝫ corrũpit᷑ ⁊ fit fetid⁹ ⁊ aboiabilis in corpe toto: ⁊ quñqꝫ in ptibus ei⁹ aliq̃ vel aliqbus intrinsecis vel extrinsecis. Et q corrũpit᷑ intrinsecus manifestat᷑ in exeuntibus ex ore ex naribus ⁊ egestione sudore vel vrina. Et si in extrinsecus corrũpit᷑ ptib⁹ aut accidit in subascellis: aut inguinib⁹ ⁊ pedib⁹. ¶ Dixit Auic. odor corporis corrũpit᷑ pp putrefactionẽ humoris aut sudoris: ⁊ quñqꝫ adiuuant ad illud motus cõmouẽtes humores. s. nõ ad resoluendũ: sꝫ vt apprehẽdant᷑ a calore extraneo ⁊ dimittant᷑ a regimine nãe ⁊ putrefiant: ⁊ adiuuant ad illud dimissio ablutionis ⁊ abstersionis corporis: ⁊ mar͠ a pollutiõe siue spermatis emissione ⁊ menstruis. Et tardatio ei⁹. s. ablutiõis: vel vt qdam dicunt. tardatio pollutionis ⁊ emissiõis spmatis ⁊ mẽstruorũ: ⁊ ppea fetent corpora eoꝝ qui dimittũt coytũ ⁊ retardãt ipm: ⁊ mulieꝝ etiã que nõ mẽstruant᷑ ẽm ꝯsuetudinẽ. ¶ Et adiuuat ad odorẽ malũ corporis sumere ea que sunt sicut fenugrecũ, ⁊ ea de ꝓprietate quoꝝ est mouere mãs acutas ad mãifestũ corpis: ⁊ si mouẽtur ad ascellas accidit fetor ascellaruꝫ, ⁊ si ad inguina vel pedes accidit in eis dolor malus. ¶ Et dixit Gal. 6° terapen. corpora sanguinea multũ fetẽt: nõ q, sanguis fetet in eis: sed qꝛ multas gñant supfluitates ⁊ multũ sudant. ¶ Et scias ꝙ corpora que multiplicãt multas supfluitates tertie digõnis que retinentur in poris pa/tiunt᷑ fetorem totius corporis. Et de istis corporib⁹ marie sunt illa: quoꝝ humiditas eoꝝ caliditati dominat᷑. ¶ Et dixit. A. extimauerũt qdam. ꝙ fetor ascellaꝝ ⁊ pediculi in eis sint ex reliquijs vestigioꝝ spermatis ex quo creat⁹ est homo que iã ceciderunt in ptibus ascellaꝝ ⁊ penetrauerunt in poris cutis, sed h̃ non est de illis qbus opꝫ vniri vt ꝓportionetur ad vaporẽ mãe que ꝯuertunt᷑ in sperma in hoie ⁊ amouere ipsaꝫ in eo est meli⁹. ¶ Et dixit. A. fetor stercoris ⁊ vẽtositatis fit cã putrefactiõis humoꝝ aut cã eoꝝ, d ꝓprietate quoꝝ est cũ sumunt᷑ facere illđ sicut alstigar ⁊ eruca ⁊ allia ⁊ porri, ⁊ mar͠ frixa. Et de ouis hꝫ veritatẽ si nõ digerũtur. nã fetorẽ eoꝝ delet bonitas digõnis. Et delent fetorẽ egestionis ⁊ vẽtositatis eã q̃ declinare faciũt putrefactiões ad viaſ vrine vel sudoris: sicut fenugrecũ. ipm. n. sumptũ facit fetẽ sudorẽ ⁊ vrinã ⁊ delet fetorẽ egõnis. s. ⁊ vẽtositatiſ. Et vinũ aromaticũ delet fetorẽ eoꝝ ẽt. Et dixit Aui. cã fetoris vrine sunt cause fetoris egõniſ. Et iteꝝ sunt cã fetoris diuretica: ⁊ ꝓprie sparag⁹. ipse. n. facit bonũ odorẽ corporis: ⁊ facit fetere odorẽ vrine. Et dixit. vlcera vesice iteꝝ faciũt fetẽ vrinã.

Facientia fetorẽ egestionis in vrine ⁊ ipsum remouentia.

Decãis.

Cura odoris corpis mali ⁊ abominabilis fit ꝑ amotionẽ ⁊ diuersionẽ cãrũ eius tam cãrum pricipaliũ q̃ꝫ ẽt coadiuuantiũ: ⁊ cũ vsu rerũ bñ redolere facientiũ. ¶ Dixit. A. illud qđ rectificat humorẽ est euacuatio ⁊ cõplexio cum permutatione ⁊ acceptione ei⁹: cuius bona fit digestio in q̈litate ⁊ q̃ꝫtitate ⁊ mundificatio in balneo ⁊ alia. s. que faciũt ad mũdificationẽ corporis. Et sumere in ieiunio illud ꝑ qđ sudor fit boni odoris: sicut est cassia. s. lignea, ⁊ fel anatis ⁊ apiũ ⁊ capita cardi. i. sũmitates vl' radices cardõis ⁊ asparagus ⁊ oẽ ꝓuocatiuum vrine mundificatiuũ sanguinis a putrefactione: verũtñ quedã eoꝝ faciũt fetere vrinã, sicut asparagus ⁊ cardo elixus si de eius aqua bibat᷑ ꝓuocabit vrinã abundantẽ fetentẽ tollendo fetorẽ ascelle ⁊ totius corporis: vt dixit Rasis. 25. ꝯtinẽtis. ¶ Et dixit Rasis. dico nil tollit fetoreꝫ corporiſ, sicut vinũ odoriferũ ⁊ comestio cardonũ ⁊ asparagi: ⁊ oium que ita mouent vrinã grossam ad moduꝫ fructus sauine q mirabilis est si in puluere sumit᷑ quolꝫ die. nã fiet odor sudoris ⁊ vrine: sicut odor ei⁹: ⁊ tollet᷑ fetor corporis penit⁹. Dixit Ruffus. ꝙ euitatio vini ⁊ breuis potus aq̃ tollit fetorẽ corporis ⁊ sudorẽ. Dixit. A. de ꝯferẽtib⁹ est bibẽ infusionẽ crisomilloꝝ ⁊ ipsa. s. comedere. ¶ Dixit Ra. vbi supra. auctoritate Serapiõis. quedã medicine aromatiçant corpus per subam sicut aromata, ⁊ ea q̃ sunt calida valent ad corpora frigida, ⁊ ecõuerso, frigida valẽt ad calida. Et quedã aromatiçãt ꝑ accñs sicut litargiriũ thutia: ⁊ silia: vel que opilant poros ⁊ ꝓhibent exituꝫ sudoris: ⁊ sic tollũt fetorẽ eius: ⁊ ascelle ⁊ inguinũ ⁊ pedũ. Et dixit. h. puluis cõuenit ad corpora valida. ℞. ciperũ ⁊ foliũ ⁊ squinãtũ ⁊ tere ⁊ infunde vino odorifero: ⁊ postea exicca ⁊ exiccata misce oia cũ aq̃ rof. ⁊ põt admĩstrari ab intus ⁊ ab ex. ¶ Et Aui. posuit medicamẽ ꝯueniẽs hñtibus cõpl'ones frigidas. ℞. spice ciamomi amomi gariofil'. xilobalsami cassiefi. añ. aur. iij. costi blacte biçantie macis. añ. ʒ. ij. extremitatũ sansuci ⁊ spice romane. añ. aur. iiij. terant᷑ ⁊ infundant᷑ in vino odorifero ⁊ exiccent᷑. Et postea iteꝝ terant᷑ cũ aq̃ balsamite ⁊ administrent᷑. Et põt ẽt admĩstrari ab intus ⁊ ab extra. ¶ Et de approximãdis ab extra. dixit. A. liniat᷑ supra corpus qđ sit sicut aq̃ mirti ⁊ aqua in q̃ dissolutuꝫ sit alumen iameni ⁊ mente calamẽti ⁊ sansuci folioꝝ citri ⁊ salicis. s. illiniat᷑: vel supaspergat᷑ vel fiat ablutio cũ ea. ¶ Et vꝫ silr̃ inunctio fcã cum mirto trito ⁊ sandalis vel oleo rof. ⁊ ista valent in calidis cõplexionibus ⁊ tẽporibus. Et ciperus ⁊ flos squinãti ⁊ calamus aromaticus valẽt in frigidis. Et ꝓprie sansucus ⁊ alsesabran ⁊ folia citri ⁊ cortex eius ⁊ folia maloꝝ ⁊ folia allii st̃ iuuatiua ⁊ in h̃ capl'o valde. ¶ Et d pticulari cura fetoris ascellaꝝ ⁊ inguinũ ⁊ pedũ. dixit Aui. opꝫ vt curentur post mundificationẽ si indigent ea cũ thutia ⁊ litargirio cõdito. i. albificato: vel cõdito: scꝫ cũ aliquo ex oleis vel succis

conuenientibus ad hoc: ꝛ cum climijs: idest auri ꝛ argẽti: ꝛ cum cinere mirti ꝛ oleo mirtino: ꝛ cum aqua in qua est alumen: ꝛ qñqꝫ conficiuntur ista cum sandalis ꝛ camphora. ℭ Medicamen bonuꝫ. dixit. ℞. sandali ꝛ cassieligneę ꝛ galle ꝛ spicę ꝛ aluminis ꝛ mirti ꝛ folij ꝛ rosarũ. aã. par. i. thutie ꝛ litargirij. aã. par. ij. camphorę par. 5. fiant ex eis trocisci cum aqua roꝭ. ꝛ administrentur post exiccationẽ. Et thutia ꝛ semen tamarisci cum teruntur ꝛ administrantur cum aqua roꝭ. sedant malum odorem sudoris. ℭ Sequitur capitulum 34[m] de fetore oris ꝛ nasi. Et aliud capitulum 35[m] ꝛ vltimũ. de occultatione odoris vini. ꝛ de istis duobus capitulis nihil dicitur hic, qꝛ sufficiẽter dicta sunt in sermone 3°. tractatu 8°. capitulo quinto ꝛ sexto.

ℭ Deo gratias.

Registrum.

AAA BBB CCC DDD EEE FFF GGG HHH JJJ KKK LLL MMM NNN
OOO PPP QQQ RRR SSS TTT UUU XXX YYY ZZZ.
AAAa BBBb CCCc DDDd EEEe FFFf GGGg HHHh JJJi.
Omnes sunt quaterni.
Venetijs in officina Luceantonij Junte Florentini. Anno domini. 1533. mense Julio.

SIGISMVNDI
AVGVSTI
REGIS.
POLONIAE
MONVMEN
TVM
1552